Liber scī Ruperti apvd pinguiā: siue

Fundationis Comitissæ S: Hildegardis, in Virg[ines] nobil[is] gen[er]

1489

Anno Dñi [illegible] ex commissione [illegible] missus fuit venerabilis & nobilis Dns nr̄s de Bickh, cathedr[alis] magistr[i] canonic[us] & in spiritual[ibus] [illegible] Et hon[us] Dns Johes Bertram de indag[ine] artiu[m] & s[acr]ar[um] literar[um] [illegible] apprime doctus & erud[itus] [illegible] reliqua integra. Si sine testimonio literali de eius monasterio [illegible] et devote Dñe attendens de essentia [illegible] Sancti Petri notharii [illegible] liber aut scripta sunt ad natum, & memoriā ne forsan [illegible] cuncta &c. Dng ut si velit, donet sue dominisse dñe Hildegardis [illegible] ipsi christiani angelus & pluie dimen

De Reliquijs in coenobio S. Ruperti:

Denckwürdig ist zu wissen, Das alhie sein, zu ewiger memoria hinterlassen, Etliche Heiligthumb, Reliquien, Von Heiligen Corporibus, Sanctorum, Martyrum, Confessorum, Virginum, Und Anderen Heiligen Gottes, Welche Die Ehrwürdige Hochgelehrte Edelgeborne Fraw Hildegardis, Eine Stifterin dieses Closters, Mit grosser Andacht, Und Embsigkeit, Hierher gebracht, Und Verordnet, Wie Dann Ihre Eigene Schrifften, Solches Clärlich Ausweisen, Dessen Abschrifft, Auch Hierbey Verwahrlich Aufbehalten wirdt, Als Nemblich:

Von Reliquijs, Der Heiligen Martyrer, Welche Sie Von Rom, Und Anderen Orten, Hierher gebracht, Und Verehrt Hat, Als Nemblich, Von Reliquijs Sancti Bonifacij, Sancti Alexandri, Sancti Victoris, Sancti Gereonis, Sancti Cassij, Sancti Florentij, Sancti Mauritij, Sancti Ursulæ, Sancti Cyriaci, Sancti Pancratij, Sancti Laurentij, Sancti Vincentij, Sancti Stephani, Sancti Clementis, Sancti Sebastiani, Sancti Georgij, Sancti Dionysij, Sancti Achatij, Sancti Blasij, Sancti Christophori, Sancti Nicolai, Sancti Adalberti, Sancti Wenceslai, Sancti Ottonis, Sancti Maximini, Sancti Eustachij, Sancti Gangolphi, Sancti Remigij, Sancti Lamberti, Sancti Quirini, Sancti Hippolyti, Sancti Pantaleonis, Sancti Cosmæ, Sancti Damiani, Sancti Ferrutij, Sancti Fabiani, Sancti Sebastiani, Sancti Rochi, Sancti Valentini, Sancti Christophori, Sancti Antonij, Sancti Leonhardi, Sancti Wolfgangi, Sancti Erasmi, Sancti Pantaleonis, Sancti Ottmari, Sancti Gallj, Sancti Othmari, Sancti Magni, Sancti Udalrici, Sancti Conradi, Sancti Ulrici, Sancti Afræ, Sancti Fridolini, Sancti Blasij, Sancti Leodegarij, Sancti Arbogasti, Sancti Ruperti, Sancti Maximini, Sancti Eucharij, Sancti Materni, Sancti Valentini, Sancti Maximi, Sancti Lazari

In Cipium Capla libri Sciuias Simplicis hoīs. Capla pme uisioīs pme partis.

i. De fortitudine & stabilitate eīm tatis regni dī.
ii. De timore dñi.
iii. De his qui pauperes spū sc̄.
iiii. Qđ utiutes a dō uenientes. timē tes dīm & paupes spū custodiūt.
v. Qđ agnitioni dī abscondi n̄ pos sūt studia actuū hominū.
vi. Salomon de eade re.

Capla scde uisioīs pme partis.

i. Quod beati angli nullo impul su mutabilie uiri. ab amore & laude dī abstrahuntur.
ii. Quod lucifer decorē & uim fortitudinis sue confidentes superbiuit. & ido cū s. cīentiemb. a celesti gla electus ē. ſ set.
iii. Quod ds mutabē ēet. si eū n̄ deiecis
iiii. Verba iob ad eandem rem.
v. De inferno qui mutabilitate sua submersionē animarū tenet.
vi. Qđ indeiectione diaboli infernus factus ē. ſ ta sūt.
vii. Qđ gehenna impenitentib. obuia ē. purgandis ceteris tormēta posi
viii. Verba ezechielis de eadem re.
viiii. De diabolica fraude pmū hominē p serpentē decipiente. ſ eue
x. Quod diabolus nescuit arborem illa untdictā ēē n̄ exresponsione
xi. Que tenenda uel que uitanda sūt inconiugio. ſ di filius.
xii. Verba apli de eadem re. ſ pulent.
xiii. Cur ante uncarnationē domini quida plures uxores haberēt.
xiiii. Cur nec homo nec angls homi nem liberare potuit. si solus
xv. Verba sapientie de eade re.
xvi. Qđ consanguinei mariugio n̄ co
xvii. Exemplum de lacte.
xviii. Quare in uetī testamēto coniugiū inter consanguineos concessum sit. in nouo phibitū.
xviiii. Qđ uir n̄ nisi in forti esse non nisi nubilē uxorē ducat. ſ lutione.
xx. De uitanda illicita & libidinosa pol
xxi. Quare mulier post partū. uel a uiro corrupta in occulto maneat. & ab ingressu templi abstineat.
xxii. Qui in coitu pregnantis se polluūt homicide sūt.
xxiii. Oscē de eadem re.
xxiiii. De commendatione castitatis.
xxv. Iohannes de eadem re. ſ mutat.
xxvi. Quod expulso adā ds paradysū mu
xxvii. Qđ quia homo dō rebellis extitit. creatura ei pri subiecta se illi opposuit.
xxviii. De amenitate paradysi. que fuit & uim terre tbuit ut aīa corpori.
xxviiii. Quare ds hominē tale fecit. qđ peccare potuit. ſ in celo.
xxx. Qđ homo n̄ debet sūma pscrutari. cū nec infima ualeat examinare.
xxxi. Qđ homo nē clarior fulget. qm pri similitudo horti. quis & margarite ad hominem. ſ bus existit.
xxxii. De commendatione humilitatis & caritatis. que clariores cetis utuit

Capla tcie uisionis prime partis.

i. Quod pusibilia & temporalia. ea que inusibilia & etna sc̄ manifestant.
ii. De firmamēto ad similitudinē oīs facto. & quid significet.
iii. De lucido igne. & de umbrosa pelle & quid significet. ſ significet.
iiii. De positione solis & triū stellar. & qđ
v. De ascensu solis & quid significet.
vi. De descensu eiđe. & qđ significet.
vii. Verba actus aplar. ad idem. ſ nificet.
viii. De pmo uentu & turbinib. ei & qđ sig
viiii. De scdo uento & turbinib. ei & quid
x. significet. ſ tis lapidib. & qđ signi.
xi. De tenebroso igne & fomitu. & de acu
xii. De purissimo ethere & de positione lune & duar. stellar. & qđ significet.
xiii. De positione aliar. stellar. & quid signi.
xiiii. De tcio uento & turbinib. ei & qđ signi.
xv. De aquoso aere & alba pelle. & qđ signi
quid significet.

xvi. De harenoso globo tre & qd significet.
xvii. Verba dauid ad eande rem.
xviii. De tre motu. & quid significet.
xviii. De maximo monte inter aquilonē & orientē & quid significet.
xx. De his qui perverſa arte in creaturis futura ſcrutantē.
xxi. Verba euangelij. ℔ magicā artē.
xxii. Qualit diabolus hominib illudit ꝑ
xxiii. Parabola de eade re.
xxiiii. Cum ſalus hominis & utilitas cōple ta fuerit ſelm mutabit.
xxv. Verba iob ad eande rem.
xxvi. Verba dei de eodem.
xxvii. Qd ds augurria in ſtellis & in cetis creaturis ampli tolerare nō uult.
xxvi ii. De ſtulticia & contumacia hominis.
xxviii. Similitudo de hedo & ceruo & lupo.
xxx. Comparatio de medico.
xxxi. Verba iohannis.

℔ capla ſexte miſionis ꝓme p.artis.

i. Querela anime de ua errois per grām dī ad matrē ſyon redeuntis.
ii. De pennis anime. ℔ mittit.
iii. De tabernaculo qd īgreſſa eſt.
iiii. Querela anime diabolicis turbinib auxilio dī fortit repugnantis.
v. De turbinib qs diabolica ꝓſuaſio im
vi. Qua de cauſa errores iſti excitant.
vii. Qua ratione. ira. odiū. ſuꝑbia com peſcitur. ℔ tremore egredientis.
viii. Querela anime de tabnaculo ſuo cū
viii. Qd ſcientia dī nulla obſcuritate ulli rei obmubilat.
x. Qd in pulcritudine uſticie dī nul la iuſticia īuenirī poteſt.
xi. De ſculptilib & qd deſerenda ſt.
xii. Ezechiel ꝓpheta de eade. ℔ torum.
xiii. De inequalitate humani ſeminis & de diuerſitate hominū ide ꝓcrea
xiiii. Verba moyſi ad eande rem.
xv. Quare contracti & diſtorti naſcant.
xvi Quomodo īfans inutero matis uiui ficat. & inde egreſſus ab anima ſo ludat & ſuſtentat. ℔ rem ſuā oſtendit.
xvii. Quom anima ſedm uires corporis ui
xvii. Quod homo tres ſemitas in ſe habet.
xviii. De intellectu.
xx. De uoluntate.
xvi. Similitudo de igne & pane.
xvii. Quemadmodū in tabernaculo uo luntatis. idē in animo oīs uires anime calefiūt. & ſe īuicē cōiungūt.
xxiii. De ratione.
xviiii. De ſenſu. ℔ deſerit.
xxv. Quod anima ē magiſtra caro ancilla.
xxvi. Similitudo de arbore ad animā.
xxvii. Qd anima ad peccata ītclinata ꝓ donū dī compuncta peccata —
xxviii Qd anima diabolicis īſidiis tēpta ta. ſupna īſpiratione a ſe iacula diaboli expellit. ℔ ficiant.
xxvi iii. Qd anima habitaculū corporis ſui deſerens. cū multo tremore ſententiā uſti iudicis exſpectat.
xxv. Verba dī ad homines qd diuinis ꝑceptis obediāt. & malū abicien tes. bonū in amore dī fideliter ꝓ
xxx De fide catholica.
xxxii. Verba ysaie.

℔ capla quinte miſiōis ꝓme p.artis.

i. De ſynagoga matris īcarnationis filij dī.
ii. Verba ſalomonis.
iii. Verba ysaie ꝓphete
iiii. De diuerſo colore ſynagoge.
v. De excitatte ei. & qd in corde abraha. in pectore moyſi. in uentre ei ire uqui ꝓphete qd ſignificet.
vi. Qd magna ut turris. habens cir culū i capite ſimile aurore.
vii. Verba ezechielis.
viii. Comparatio de ſamſone & de ſaul & de dauid ad eande rem.

℔ capla ſexte miſiōis ꝓme p.artis.

i. Quod ds creaturā ſuā mirabiliter condidit & diſpoſuit. ℔ ficatione.
ii. De habitu angelo. & ei ſignificatioē.
iii. De habitu archangelo. & ei ſignu
iiii. De habitu uirtutū & ei ſignificat.
v. De habitu poteſtatū. & ei ſignificat.
vi. De habitu ꝓncipatuū & ei ſignificatioē
vii. De habitu dnationū & ei ſignific.

viii. De habitu thronor & eī significa
viiii. De habitu cherubin ſ tione.
& eī significatione. ſ catione
x. De habitu ſeraphin & eī ſignifi
xi. Quod he oīs acieſ mirabilibuſ
uocib' miracula illa reſonant.
que ds inbeatis animab' opat.
xii. Pſalmiſta de eadem re.
Explicium Capla pme partis.

Incipit liber Secundus Simplicis hoīs
N ls.
Prenestificatio ueracū uisionū a deo fluen
tium.

Incipit ꝓma pars libri Scintilas.

EGo quadragesimo tꝛio tempora tui cursus mei anno. cū celesti uisioni magno timore & tremula ītentione īheerem. audi maximum splendoꝛē. īquo facta ē uox de celo ad me dicens. O homo fragilis. & cinis cineris. & putredo putredinis. dic & scribe quę uides & audis. Sꝫ quia timida es ad loquendū. & simplex ad exponendū. & indocta ad scribendū ea. dic & scribe ulla ñ secm̄ os hominis. nec secm̄ ītellectū humanę adinuentionis. nec secm̄ uoluntatē humanę compositionis. sed secm̄ id quod ea in celestib⁹ de sup in mirabilib⁹ dī uides & audis. ea sic edis ferendo ꝓferens. quemadmodū & audiꝛ uerba ꝑceptoris sui ꝓficiens. ea secm̄ tenoꝛē locutionis illi⁹ ipso uolente. ostendente. & ꝑficiente ꝓ palat. Sic ergo & tu o homo. dic ea quę uides & audis. & scribe ea ñ secm̄ te. nec secm̄ aliū hominē. sꝫ secm̄ uoluntatē scientis. uidentis. disponentis omīa in secretis misteriox. suox. Et ītum audiui uocē de celo m̄ dicentē. Vide q̄ mirabilia hec. & scribe ea hoc m̄ e docta & dic. Factū ē in millesimo centesimo quadragesimo ꝓmo filii dī ihu xp̄i īcarnationis anno cū quadraginta duox anniq; septē q; mensiū essē maxime chorusc̄ationis igneū lumē apto celo uenient. totū cerebꝝ meū transfudit. & totū cor totū q; pect⁹ meū uelut flamma. ñ tam ardens. sꝫ calens ita īflamauit. ut sol rē aliquā calefacit. sup q̄m radios suos ponit. Et repente intellectū exposition⁹ libroꝝ. uidelicet psalteriꝫ. euangeliꝫ. & aliox. catholicox. tā ueteris quā nou testamti uoluminū sapiebā. ñ aut̄ ītrp̄tationē uerboꝝ textus ex. nec diuisionē sillabaꝝ. nec cognitionē casuū. aut temporū habebā. Virtutē aut̄ & misteriū secretaꝝ & admirandaꝝ uisionū. a puellari etate. scilicet a tempoꝛe illo cum quinquennis ēem usq; ad p̄sens temp⁹ mirabili m̄ in me sensatā sic & adhuc. q̄d tam nulli hominū exceptis quib⁹da paucis. & religiosis qui ī eade conuersatione uiuebāt. qua & ego etā manifestaui. sꝫ interī usq; ad id temporis cū illud ds sua gīa manifestari uoluit. sub quieto silentio depressi. Visiones ꝙ quas uidi ñ eas in somnis nec dormiens. nec in freneti. nec corporeis oculis aut auribꝰ exteriꝛis hominis. nec in abditis locis ꝓcepi. sꝫ eas uigilans & circūspecta in puta mente. oculis & auribꝰ interioris hominis in aptis locis secm̄ uoluntatē dī accepi. Quod quomodo fiat. carnali homini ꝙrere difficile ē. Sed puelari meta transacta. cū ad p̄fatā etatē. p̄fecte fortitudinis ꝓuenisse. audiui uocē de celo dicentē. Ego lux uiuens & obscura illumināns. hominē quē uolui & quē mirabiliter secm̄ q̄d michi placuit excussi. in magnis mirabilib⁹ transmetā antiquoꝝ hominū qui in me multa secreta uiderūt posui. sꝫ in tertā sinau illi⁹ q̄d se ñ erigeret in ulla elatione mētis suę. Ofundus quoq; ñ habuit in eo gaudiū nec lasciuā nec exercitationē in reb⁹ illis quę ad mundū ꝓtinēt. quia eū de ꝓtinaci audacia abstraxi. timorē habentē. & in laboriḃ⁹ suis pauentem. Ipse enī in medullis & in uenis carnis sue doluit conscientiā animū & sensū habens atq; multā passionē corporis sustinēs. ita q̄d in eo diuersa securitas ñ latuit. sꝫ in omnib⁹ cauſis suis se culpabile estimauit. Hā ruinas cordis ei⁹ circūsepti. ne mens ipsi⁹

p supbiā aut p glām se eleuaret. si ut magis in omīb⁹ his timorē & dolorē quā gaudiū aut quā petu lantiā haberet. Vnde in amore meo seruat⁹ ē in animo suo. ubi ullū iuenret qui uiā salutis tur reret. Et quenda inuenit & eū a mauit. agnoscens q̄d fidelis homo esset. & similis ꝭ in aliqua parte la voris illi qui ad me tendit. Tenēsq; eū. simul cū illo in omīb⁹ his p sup nū studiū contendit. ut absconsa miracula mea reuelarent. Et ide homo sup semetipsū se n̄ posuit. s; ad illū in ascensione humilitatis & ī intentione bone uoluntatis quē iuenit se in multis suspiriis ī clinaū. Tu ergo o homo qui hec n̄ inīque tudine deceptionis s; in puritate simplicitatis accipis. ad manifestati onē absconditoꝝ directa. scbe que uides & audis. S; ego quāuis hec ui derē & audirē. tam ꝓpt̄ dubietatē & malā opinionē. & ꝓpt̄ diuersitatē uerboꝝ hominū tādiu n̄ in ptinatia s; in humilitatis officio scbere re cusaui quo usq; in lectū egritu dinis flagello dī depsla caderem. ita q̄d tandē multis īfirmitatib⁹ compulsa. testimonio cuīda nobi lis & bonoꝝ moꝝ puelle. & hominis illi quē occulte ut ꝑfatū ē quietē tā & iuenetā. manū ad scribendū ap posui. Quod dū facerē. altam pfundi tatē expositionis librorū ut p̄dixi sen tiens. utrib⁹q; receptis de egritudine me erigens. uix opus istud decē annis cōsūmans ad finē p duxi. In dieb⁹ aut̄ Heinrici mogumtini ar chiepi. & Cunradi romanoꝝ regis. & Cimonis abbis in monte beati Visi bodi pontificis. sub papa Eugenio hę uisiones & uerba facta sūt. Et dixi & scpsi hec n̄ secm̄ adīuentionem cordis mei aut ullī⁹ hominis. s; ut ea in celestib⁹ audi. audiui. & p̄cepi. p secreta misteria dī. Et iterū audiui uocē de celo m̄ dicentē. Clama g & scbe sic. Prima uisio prime partis.

Vidi quasi montē magnū ferreū colorē ha ventē. & sup ipsū quenda tante cla ritatis sedentē. ut claritas ipsi⁹ uisū meū reuerberaret. de quo ab utraq; parte sui lenis umbra uelut ala mira latitudinis & longitudinis extendebat. Et ante ipsū ad radicē eiⁱde montis queda imago undiq; plena oculis sta bat. cui⁹ nulla humanā formā p̄ ipsis oculis discerneret ualeba. & ante ista ima go alia puerilis etatis pallida tunica. s; albis calciamentis īduta. sup cui⁹ caput tanta claritas de eode sup montē ip sū sedente descendit. ut facie ei⁹ intueri n̄ possem. S; ab eode qui sup montē illu sedebat multe uiuentes scintille exie rūt. que easde imagines magna sua uitate circūuolabant. In ipso autem monte quasi plurime fenestelle ide vant. in quib⁹ uelut capita hominū queda pallida. & queda alba apuerūt. Et ecce ide qui sup montē illū sedebat. fortissima & acutissima uoce clamabat dicens. O homo que fragilis es de pulue re tue. & cinis de cinere. clama & dic de introitu incorrupte saluationis. quatin̄ hi eruditi⁹ qui medullā litterar⁹ ui dentes ea nec dicere nec p̄dicare uolūt. quia tepidi & hebetes ad conseruandā iusticiā dī sūt. quib⁹ clausuram misticoꝝ reseta. quā ipsi timidi in abscondito agro sine fructu celat. Ergo in fontē habun dantie ita dilatare. & ita in mistica eruditione effluere. ut illi ab effusione irrigationis tue concurrant. qui te ꝓpt̄ p̄uaricationē eue uolūt ēptibile ee. Hā tu acumen hui⁹ p̄funditatis ab ho mine n̄ capis. s; a supno & treñdo iu dice aliud desup accipis. ubi p̄clara luce

nec serenitas int̄ lucentes fortit̄ luce
vit. Surge &. clama & dic que tibi
fortissima mittitur diuini auxilij manu
festant̄. q̄m ille qui omn̄i creature fuę
potent̄ & benigne impat. ipsi tum̄tes
& ipsi suaui dilectione in spū humilita
tis famulant̄es. claritate supne illustra
tionis pfundit. & ad gaudia etnę uisio
nis in una iusticię pseuerant̄es p̄ducit.

1. Vnde etiā ut uidet̄ mons iste magn̄
ferreū colorē habens. designat fortitu
dinē & stabilitatē etn̄itatis regni dī. q̄
nullo impulsu labentis mutabilitatis po.iiii.
test exīminari & sup ipsū quida tante
claritatis sedens ut claritas ipsi' uisū
tuū reuerberet. ostendit in regno bea
titudinis ipsius q̄ in fulgore īdeficientis
serenitatis toti orbi terrar impans. sup
na duumtate humanis mentib' īcōp̄
hensibilis ē. &; ab utraq; parte sui lenis
umbra uelut ala mitę latitudinis & lon
gitudinis extendit. q̄d ē & in admonitio
ne & in castigatione beatę defensionis
suauis & lenis p̄tectio. in effabilē iusticiā v.
ī pseuerantia uitę equitatis iuste & pie
demonstrans. Et ante ipsū ad radicē
eiusde montis queda imago undiq; plena
oculis stat. quia coram dō in humilitate
regnū dī ispiciens timor dñi uallat' psp
cuitate bonę & iuste īntentionis studiū
& stabilitatē suā in hominib' exercet.
ita q̄d ei nulla humana formā p̄ ipsis
oculis discernere ualeat. q̄m omnē obliuio
nē iusticie dī q̄m sepi' homines īmedio m̄
tis suę sentiūt. p̄ acutissimā aciē īspectio
nis suę ita abicit. q̄d mortalis īquisitio
uigilantiā ei' in debilitate sua n̄ discutit.
alom. Vnde & ante ista imago alia puerilis
.iii. etatis pallida tunica s; albis calciamentis
induta apparet. quia p̄cedente timore
dñi. illi qui pauper spū sc̄ subsequunt̄.
q̄m timor dñi in deuotione humilitatis
beatitudinē pauptatis spē fortit̄ tenet.
que n̄ iactantiā nec elationē cordis ap
petit. s; simplicitatē & sobrietatē mitis
diligit. n̄ sibi s; dō uelut in pallore sub
iectionis uilia opa sua quasi īduūtū
pallide tunice tribuēs. & serena uesti
gia filij dī fidelit̄ subsequēs. Sup cuius
caput tanta claritas de code sup mon
tē ipsū sedente descendit. ut facie
ei ītueri n̄ possis. quia potestatē & for
titudinē eide beatitudinis tanta se
renitas uisitationis illi' qui omn̄i era
ture laudabilit̄ impat infundit.
ut ītentionē ipsi' mortali & īfirma
consideratione capere n̄ ualeas. q̄m &
ille qui celestes diuitias habet. pau
ptati humilit̄ se subdidit. Sed q̄d
ab eode qui sup montē illū sedet mul
te uirentes semille exeūt. que easde
imagines magna suauitate circū
uolant. hoc ē q̄d ab omnipotente do
diuerse & fortissime ītrantes ī diuina
claritate fulminantes uenūt. que
illos qui dīm ueraciter timēt. & qui
pauptatē spē fidelit̄ amāt. suo ad
uitorio & custodia circūdantes ar
dent̄ amplectunt̄ & delinūt.
Vnde & in ipso monte quasi pluri
me fenestelle uident̄. in quib' uelut
capita hominū queda pallida. & que
da alba apparent. quia in sūma al
titudine pfundissime & acutissime
agnitioni dī nec celari nec abscondi
possūt studia actuū hominū. cū &
tepore & candore in semetipsis se
pissime demonstrēt. q̄m & in homi
nes & in cordib' & in factis suis fati
gati. in contumelia dormitāt. in ex
suscitati. in honore uigilāt. que ad
modū salomon in uoluntate mea
salom. testat̄ dicens. Egestatē opata ē
manū remissa. manus aut̄ fortiū diuicias
parat. Q̄d dicit. Debile & pauperē
se homo ille fecit qui noluit iusti
cia operari. nec iniquitatē delere. nec
debitū remittere. ubi a miraculis
opū beatitudinis otiosus p̄mansit.
Qui aut̄ opat̄ fortissima opa salutis.
uia ueritatis currens. fontē saliens
gle capit. in quo p̄ciosissimas diui

tiaſ in tra & in celo ſibi parat. Vn
de qui cūq; ſcientiā in ſpū ſco &
pennaſ in fide habet. uſq; ammo
nitionē meā nō tranſcendat. ſi; eā in
guſtu anime ſue amplectendo p
ciat. Secunda uiſio prime partis.

Deinde uidi uelut maximā multitu dinē uiuentiū lampadaꝝ multam claritatē habentiū. que igneū ful gorē accipientes ita ſereniſſimum ſplendorē adepte ſūt. Et ecce lacuſ multe latitudinis & profunditatis apparuit. oſ uelut os putei habens & igneū fumū cū multo feruore e mittens. de quo etiā teterrima ne bula ſe extendens quaſi uenā uiſū decepcibilē habentē tetigit. & in quada clara regione candida nubē que de quada pulchra forma hois plurimaſ plurimaſq; ſtellaſ in ſe con tinens exiebat p ea afflauit. ac illa eandē q; formā hominis de eade re gione ita eiecit. Quo facto luciduſſi mi ſplendor eandē regionē circū de dit. & ita omīa elemēta mundi que prius in magna quiete conſtiterāt. in maximā iquietudinē uerſa. hor ribiles terrores oſtenderūt. Et ītum auditu illīus qui in prius locus fuerat dicentē. O in fideli deuotione ſub ſequentes. & in dilectione eius digno amore ardentes. a gla ſupne beati tudinis nullo impulſu iuſticie ter riti abſtrahuntē. cū illi qui dim ſic te attenduit. nō ſolū ad maiora nō pro mouentē. ſi; etiā ab his que ſe habe re fallacit putāt. iuſta examina tione deiciantē. Qd & hec maxima multitudo iuuentiū lapadarū mul tam claritatē habentiū oſtendit.

que ē plurimi exercit ſupnoꝝ ſpūum in beata uita fulgentiū. ac in multo decore & ornatu exiſtentiū. qm cū a dō creati ſt. nō ſuperbā elationē arripu erūt. ſi; in diuino amore fortit ꝑſtite rūt. Nam ipſi igneū fulgorē accipiente. ita ſereniſſimū ſplendorem adepti ſt. quia cū lucifer cū ſuis ſupno creatori rebellare conaret. iſti zelū dī in caſu illi & ſibi cōſentientiū habentes. uigi lantiā diuine dilectionis īduerūt. cū illi torporē ignorantie qua dim ſcire noluerūt amplexati ſt. Quoꝝ in caſu diaboli in illis angelicis ſpūib qui cū dō in rectitudine ꝑſeuerauerūt maxima laus exorta ē. qm acutiſſimo uiſu cog nouerūt qd ds immobilis ſine ulla mu tatione illi mutabilitatis in potentia ſua ꝑſeuerat. ita qd a nullo bellatore ſuperari poterit. Et ita in amore ei exar deſcentes. & in rectitudine ꝑſeuerantes. omnē puluerē iuſticie contēpſerunt.

Sed lucifer q ob ſuperbiā ſuā & celeritatē gla. etece in initio creationis ſue talis ac tanta exiſtit. qd nullū defectū nec in decore nec in fortitudine ſua ſenſit. Vnde cū decorē ſuū īſpiceret. & cū uim fortitudinis ſue in ſemetipſo cōſideraret. ſuperbiā īuenit que ipſi prebuit ut īciper qd uellet. quia ꝑficere poſſet qd īcepiſſet. Et ui dens locū ubi ſe ſubſiſtere poſſe puta uit. ibi decorē & fortitudinē ſuā oſten dere uolens. in ſemetipſo ſic de dō dicebat. Volo fulgere ille. que admodū & iſte hic. Cui omīs acies ei aſſenſū dedit dicēs. Qd tu uis. hoc & nos uolumꝰ. Et cū in ſuperbiā elatꝰ illud ꝑficere uellet. qd co gitauerat. zelus dīm ſe extendens. ī ig nea nigredine illū cū omī comitatu ſuo deiecit. ita qd ipſi feruidi contra fulgorē. & nigri contra ſerenitatē quā habuerāt effecti ſt. Quid ē hoc.

Quia ſi ds ꝓuisionē illoꝝ nō deiecſſet iuſtꝰ eēt. qm illos foueret qui īntegri tatē diuinitatis diuidere uolebant. ſi; eos deiecit. & impietatē ipſoꝝ ad m

chilu redegit. sic etiã a omẽs a conspec
tu claritatis sue auferit. qui se ipsi op
ponere conant. ut seruus mꝰ iob ostẽ
iiii. dit dicens. Lucerna impioꝝ extinguet iob.
tur. & supueniet eis inundatio. & dolo vi.
res diuidet furoris sui. Erũt sic palee
ante faciẽ uenti. & sic fauilla quã tbo
dispgit. Qd dicit. Flagrans spurticia pe
tulantis nequitie false psperitatis. qua
si lumẽ honoris in uoluntate carnis il
loꝝ pcedens qui dm nõ timẽt. s; qui illũ
in puersa rabie spnũt. ctrẽpnentes sciũt
qd ullus eos ualeat expugnare. cũ in
igne ferocitatis sue uolũt exurere que
cũq; exagitãt. hec in hora ultionis dñi
uelut tita conculcat. & de supno iudicio
sup eosdẽ impios cadet abiecto indigna
tionis omnium que sub celo st. ita quod
& do & hominib⁹ molesti erũt. Unde
quia ds nõ finit eos habere qd uolunt.
ido undiq; cũ dolore macerati. in homi
nib⁹ sparguntr̃ p rabiẽ insanie sue. cũ
ardeat hoc possidere qd ds nõ pmittit eos vii.
deuorare. Et cũ hoc in ado recedt mag
ne inutilitati assimilant. ita qd nec in
do nec in hominib⁹ quicquã boni face
re ualet. de grano uite in puidentr
oculo ispectionis dñi abscisi. Qua ppt &
humanũ idi contioni tradunt. qd
in trpido sapore iniqui rumoris dissi
pantur. cũ supueniẽtẽ ymbrẽ spẽ sci
v. ñ suscipiũt. Sed lacus ille multe lati
tudinis & pfunditatis qui tibi apparet.
ẽ inferni latitudinẽ uicioꝝ & pfundi
tatẽ pditionũ ut uidel ise continens.
os etiã uelut os putrei habens. & igneũ
fumũ cũ multo fetore emittens. quia
in uoracitate sua submersionẽ animaꝝ
tenẽs cũ eis suauitatẽ & dulcedinẽ ostẽ
dit. eas ad pditionẽ tormẽtoꝝ puersa de
ceptione p ducit. ubi ardor ignis cum
suffusione tetrimi fumi & cũ ebullien
te mortifero fetore emanat. qm hec vii.
dira tormẽta diabolo & eũ subsequen
tib⁹ q̃ se de sũmo bono auerterũt. nec
illud scire. aut intelligere uoluerũt
ꝑparata sũt. unde & de omi bono ab
iecti sũt. ñ quia illud nesciebãt. s; qm illud in magna supbia ctrẽp
serũt. Quid ẽ hoc. In dereictione
diaboli hẽ exteriores tenebre omẽ
geñ penaꝝ in se habentes posite sũt.
quia hi maligni spẽ contra glam
que ipsis ꝑparata fuit miseriã di
uersaꝝ penaꝝ susceperũt. & contra cla
ritatẽ quã habuerunt. densissimas
tenebras acceperũt. Quonã. cũ supb⁹
angls ut coluber se furtiũ erexit.
carcerẽ inferni accepit. quia ee ñ
potuit ut ullus do ꝑualeret. Et
quoñ conueniens eet. ut in uno
pectore duo corda eent. Sic nec in
celo duo dii ee debuerũt. s; qm ide
diabolus cũ suis supbã psumptionem
arripuit. ido lacũ pditionis ꝑ para
tũ inuenit. Sic & homines isti qui
eos in actib⁹ suis imitantr̃. participes
penaꝝ eoꝝ secm merita sua efficiuntr̃.
Sed queda anime sũt que cumulũ
dapnationis habentes. a scientia di
pcepte sũt. & ido ifernales penas sine
consolatione ereptionis habebunt.
queda autẽ in obliuione dñi ñ existen
tes. s; tamẽ in supioribus examinatio
nib⁹ purgationẽ peccatoꝝ suoꝝ in
quib⁹ plapse sũt recipientes tandẽ
absolutionẽ uinculoꝝ suoꝝ sentiũt
ad requiẽ erepte puenientes. Quid
ẽ hoc. Gehenna his obuia ẽ qui dm
in obliuione cordis sui sine penite
tia habent. ceta uero tormẽta his qui
quãuis mala opa faciãt. tamẽ in eis
usq; ad finẽ ñ pseuerãt. s; tandẽ ad
dm in gemitib⁹ suis respiciũt. Qua
ppt fideles diabolũ fugiãt. & dm di
ligant. mala opa abicientes. & bona
cũ decore penitentie cõplentes. ut
seruus mꝰ ezechiel p me ispirat⁹ hoc
tãt dicens. Conuertimini & agite ezech.
penitentiã ab omib⁹ iniquitatib⁹ uris. &
ñ erit uobis in ruinã iniquitas.
Quod dicit. Uos homines qui hac

ter in peccatis iacuistis. recordamini
xpiam nominis uri. conuertentes uos
ad uiam salutis. & facite alia opa in
fronte penitentie qui pri fecistis mul
ta scelera innumerabilib⁹ uicijs. &
ita a mala consuetudine ura surr
gentes ñ dep̃met uos in ruinã mor
tis in iquitas illa in qua sordueratis.
quia illa in die saluationis ure ab
iecistis. Vnde etiã hoc ih̃u gaudiũ
anglor̃ sup uos erit qm̃ adiabolo re
cessistis. & ad dñm cucurristis. eũ sic
melí in bonis actib⁹ cognoscentes. quã
pri eũ sciretis eũ in irrisione antiqui
seductoris fuistis. Quod uero de eo
de lacu tetrima nebula se extendes.
quasi uenã uisũ deceptibile habentẽ
tangit. hoc ẽ q̃d de profundissima p
ditione diabolica fraus emanat.
serpentẽ uirulentũ nefas fraudulen
te intentionis in se continentẽ. ad
decipiendũ hominẽ iuasit. Quom̃.
Quia cũ diabolus hominẽ in paradi
so uidit. cũ magno horrore exclama
uit dicens. O quis tangit me in man
sione uere beatitudinis. Et ita in se
metipso sciebat quia maliciã suã q̃m
in se habuit ñ diu in alia creatura con
pleuerat. si; adã & euã puerili inno
centia in orto delicior̃ ure uidens.
cũ magno stupore extulit se. ad de
cipiendum eos p serpentẽ. Quare. Q̃m
serpentẽ magis sibi assimulari quam
aliud animal intellexit. studens ut
in dolositate illi hoc occulte p̃ficeret.
q̃d in forma sua apte cõplere ñ posset.
Vnde cũ adã & euã ab int̃dicta ꝭ ar
bore se auertere & anima & corpore
conspexit. in semetipso ĩtellexit eos
ibi diuinũ p̃ceptũ habere. & q̃d i p̃mo
ope q̃d inciperẽt ipsos facillime deice
ret. Nesciebat enĩ eis arborẽ illam
int̃dictã ee. nisi q̃d hoc sedm̃ pbatio
nẽ dolose ĩterrogationis siue & sedm̃
responsa eoꝝ adinuenit. Qua ꝓpt̃ in
ipsa clara regione candida nubem
que de quada pulchra forma hominis
plurimas plurimasq; stellas in se conti
nens exierat. p̃ eã afflauit. q̃m in eode
loco amenitatis euã ĩnocentẽ animũ
habentẽ que de ĩnocentia adã omnẽ
multitudinẽ humani generis in p̃or
dinatione dĩ lucentẽ in suo corpore
gestans sũpta fuerat. p̃ seductionẽ ser
pentis ad deiectionẽ ei⁹ ĩuasit. Cur hoc.
Quia sciebat mulieris mollicie facilius
uincenda quã uiri fortitudine. uidel
etiã q̃d adã in caritate eue tã fortit
ardebat. ut si ipse diabolus euã uicisset.
quicquid illa ade; diceret. adã ide; p̃fi
ceret. Vnde & diabolus illã eandeq; for
mã hominis de eade regione ita eie
cit. q̃m ide antiquus seductor euã atq;
adã de sede beatitudinis sua deceptio
ne expellens. eos in tenebras subuersi
onis misit. Quom̃. Videlicet euã pri
mũ seduxit ut ipsa ade blandiret
quatin⁹ ei assensũ p̃beret. quia ipsa ei
ti⁹ adã quã alia creatura ad obedi
entiã p̃ducere potuit. q̃m de costa il
li⁹ facta fuerat. Qua ꝓpt̃ mulier uirũ
citi⁹ deicit. cũ ille eã ut abhorrens. uerba
ei⁹ facile assumit. Sed sic̃ ñ paruo
puero si; p̃fecto uiro scilicet ade p̃fecta
mulier data ẽ ita etiã ih̃u cũ uir in p̃
fecta etate sua fertilis ẽ. p̃fecta ei mu
lier conuungenda ẽ. uelut cũ arbor
flores incipit emittere debita cultura
ei adhibenda ẽ. Hã de costa in situ ca
lore & fuco ade eua formata ẽ. ac ido
nẽ de fortitudine uiri & de calore ei⁹
sem̃ mulier concipit. p̃le in mundũ
p̃ducere. Vir enĩ seminator existit. mu
lier autẽ susceptrix. seminis ẽ. unde &
mulier sub potestate uiri manet. q̃m
ut duricia lapidis ad teneritudinẽ tra
ẽ. ita etiã & fortitudo uiri ad mollicie
mulieris ẽ. Quod autẽ p̃ma mulier
de uiro formata ẽ. hoc ẽ connunctio
desponsationis mulieris ad uirũ. Et
hoc sic intelligendũ ẽ. Cõnunctio ista
ñ ẽ uana nec in obliuione di exercenda.

viiii.

x.

quia qui mulierē de uiro tulit. ēiunc
tionē istā bene & honeste constituit.
uidelicet carnē de carne formans. Quappꝫ
ut ada & eua caro una extiterīt. sic &
nē uir & mulier caro una in conuunc
tione caritatis ad multiplicandū gen̄
humanū efficiunt. Et ido pfecta ca
ritas in his duob⁹ ee debet. quēadmo
dū & in illis p̄ceptis. ada enī uxorē suā
culpare posset qđ ei consilio suo mor
tē intulit. si tamē eā nō dimisit quādiu
in hoc sēlo uixit. qm̄ illā s̄ꝫ p̄ diuinam
potentiā datā ee cognouit. Vnde ꝓpt̄
pfectā caritatē nō relinquat homo uxo
rē suā nisi ꝓpt̄ rationabile causā illa
quā sibi fidelis ecclia ꝓponit. Hec om
nino diuisio in illis sit. nisi ambo in
una mente in filiū meū uoluerint respi
cere. sic un ardente amore illi⁹ dicentes.
Volumꝰ mundū relinquere. & illū sequi
qui ꝓ nobis passus ē. Quod si in duo in
ima deuotione dissentiūt ut mundū
relinquāt. tē se omīno ab inuicē nō se
parent. quia ut sanguis a carne sepa
rari nō potest. quādiu spe in illa manet.
ita nec marit⁹ nec uxor se ab inuicē nō di
uidat. s; simul in una uoluntate ambu
labūt. S; si ibi in fornicatione p̄uaricatio xiii.
legis aut in uiro aut in uxore ē. tē
aut ā semetipsis aut ā sacerdotib⁹ suis
publicati. censuā spūalis magisterij sedm
qđ uultū ē sustinebt. Marit⁹ aut̄ de uxo
re & uxor de marito corā ecclīa & pla
tis ipsi⁹ de transgressione conuuncti
nis suę sedm iusticiā dī in clamabit̄.
nō tamē ita qđ aut marit⁹ aut uxor aliā
copulā querat. s; ipsi aut simul in rec
titudine conuunctionis ꝑmanebt. aut
se a conuunctione ista simul abstinebūt.
uxta id qđ eis ꝑ disciplinā ecclīastice
institutionis demonstrat̄. nec se inpea
lacerationē dilamabt̄. s; pura dilectio
ne diligent. qm̄ & uir & mulier ee nō
possūt. nisi ista copulatione ꝑcreari.
quē admodū paulus amicus meus tes
tatur dicens. Sic̄ mulier de uiro ita

& uir ꝑ muliere. omīa aut̄ ex deo.
Quod dicit̄. Q̄ulier ꝓpt̄ uirū creata
ē. & uir ꝓpt̄ mulierē fact⁹ ē. qm̄ ut
illa de uiro. ita & uir de illa ne alte
rū ab altero discedat in unitate fac
toꝝ natoꝝ suoꝝ. quia in uno ope unū
opant̄. quēadmodū aer & uent⁹ opa
sua iuicē cōplicāt. Quom̄. aer de uen
to mouet̄. & uent⁹ aeri implicat. ita
qđ in ambitu eoꝝ queq; uiridia illis
subdita sūt. Quid ē hoc. Q̄ulier uiro
& uir mulieri in ope filioꝝ coopat̄.
Vnde maxima crimina flagitioꝝ ibi
sūt. ubi fornicatio in diebꝰ creationis
filioꝝ diuisionē facit. qm̄ ꝑ ruī san
guinē de fundamēto loci sui uir & mu
lier ibi abscidt. in alienū locū eū ab
icientes. His certe fraudulentia dia
boli & ira dī relinquet̄. quia fedus il
lud p̄uaricati sūt qđ ipsis ds constituit.
Qua ꝓpt̄ ue ipsis. quando peccata ip
soꝝ eis nō remittunt̄. S; quāuis uir
& mulier in natis suis ut ostensū ē
sibi coopent̄. omīa tamē uidelicet tā
uir quā mulier & ceteꝝ creaturę
ex diuina dispositione & ordinatio
ne sūt. qm̄ ds ea sedm uoluntatē suā
fecit. A nte īcarnationē aut̄ filij
mei quida in antiquo ꝑpō plurimas
uxores sedm uoluntatē suā simul ha
bebant. quia nōdū apte demonstrati
onis ꝓhibitionē inde audierāt. quā
filius ms in mundū ueniens ostendit
rectissimo germine huius copulationis
in marito & uxore. quādiu flatū ex
spirationis in se haberēt sedm con
unctionē adę & euę ꝓpalatā. qm̄ ē
unctio ista nō sedm uoluntatē homi
nū. s; sedm timorē dī exercenda ē.
quia melius ē rectū coniugiū uxta
dispositionē ecclīastice discretionis
habere quā formicationē appetere.
eū tamē uos hoīes hoc negligentes.
uram libidinē nō solū sedm homines
s; etiā sedm pecora exercent. fides
autē recta & pura dilectio agnitio

xii.

6a

nis dī int̄ maritū & uxorē sit. ne se
mine eoꝝ diabolica arte polluto di
uina ulcio ipsos ꝑcutiat. cū se inuicē
mordentes dilaniant. & cū semina sua
ihumane sedīm petulantiā pecoꝝ se
mināt. Vnde cū inuidia uipeo mo
re eos cruciat. & cū maculosa sup
fluitas seminis ipsoꝝ absq; timore
dī & absq; humana disciplina in ip
sis ē. multociens ad castigationē hui
⁹ puersitatis ipsoꝝ recto iudicio dī q̄
ex ipsis nascunt̄ ad contrarietatē in
membris suis destituunt̄. & a ꝓsperita
te uitę suę deiciunt̄. nisi penitentiā
ulloꝝ suscipiens. placabilē me ustis os
tendā. Hā qui in penitentia peccatoꝝ
suoꝝ me inuocauerit. penitentiā ipsoꝝ
ꝓp̄ amorē filij mei suscipiā. qm̄ qui
digitū suū ad me penitendo leua
uerit. idē qui gemitū cordis sui ad
me in pemitentia extenderit dieē
peccaui dne cotā te. penitentiā ulta
michi filio⁹ ms̄ ostendit qui sacerdos
sacerdotū ē. quia penitentia quę sa xxiii.
cerdotib⁹ in amore filij mei offert̄.
purgationē peccatoꝝ eā facientib⁹ c̄
cedit. Vnde pemitentiā suā digne fa
cientes a maxilla diaboli eripiunt ho
mines. qm̄ ille hamū diuine poten
tię deglutire uolens maxillā suam
fortit̄ uulnerauit. ubi etiā nē fideles
animę a ꝓditione transeuntes. ad sal
uationē ꝓueniūt. Quomō. Quia sacer
dotes in altari ꝙuocatores nominis-
mei existentes. confessionē ꝓpłoꝝ sus
cipiunt. ubi eis remedīū salutis de §ap̄.
monstrabit̄. Qua ꝓp̄ ut dīn placabi xxv.
lē habeant. semī suū in diuersitate ui
cioꝝ n̄ contaminēt. qm̄ qui in forni
catione uel in adultrio semī suū eici
unt. filios suos qui hoc m̄o ex ipsis nas
cunt̄. negligentiores reddunt. Quo
modo. Qui puro limo lutū uel ster
cus admiscet. nūquid uas stabile
facit. Sic qui semī suū in fornicati
one uel adultrio contaminat. nū

quid filios fortitudinis gignit. Sꝫ multi
ex his in diuersitate moꝝ ac medullaꝝ
suaꝝ laborant. multi aut̄ ex eis pruden
tes & ad selm & ad dīm efficiunt̄. Et cū
his celestis iersem ꝓplet̄ cū ipsi uicia de
serentes & uirtutes amantes. in castita
te ac in magnis laboribꝰ filiū meū imi
tant̄. martyriū ipsi⁹ in corpore suo sedm
possibilitatē suā gestantes. Vbi aut̄ in
fantes de homine nasci nolo. ibi uirtutes
utres seminis aufero ne in uentre matris
coagulet̄. queadmodū etiā tīr fruchiferas
uteros denego. ubi hoc iusto iudicio meo
facere uolo. Sꝫ q̄d mutaris ho⁹ q̄d i adultrijs
& incestis hui⁹modi ciminib⁹ infantes nasci ꝓmitto.
Iudiciū meū iustum est. Nam a lap
su adę n̄ inuenit in humano semine iu
sticiā quę in eo ee debuit. ubi eā diabo
lus in gustu pomi fugauerat. Idcirco
misi filiū meū in mundū sine ullo
peccato de ūgine natū. quatin⁹ in san
guine suo cui nulla pollutio carnis in
erat diabolo spolia illa quę in homine
rapuerat auferret. Nam nec homo
concept⁹ in peccato. nec angls regn̄
carnis n̄ habens. hominē in peccatis na
centē & corporali grauedine laborantē
a diabolica potestate eripere potuit.
ꝓter illū qui sine peccato uenens &
corpus mundū sine peccato habens eū
sua passione liberauit. Vnde homines
quāuis in peccatis nati sint. tam̄ eos
ad supnū regnū colligo⁹ cū illud fide
liter querit̄. Electos eni⁹ meos nulla p
uersitas m̄ abstrahere potest. ut sapien
tia testat̄ dicens. Iustoꝝ animę in
manu dī sūt & n̄ tanget illos torm̄entum
mortis. Quod dicit̄. liuoꝝ qui uiā recti
tudinis cōplectunt̄ animę cū deuoto
affectu in opib⁹ supni auxiliatoris sūt.
ita ut ꝓp̄ bona opa quib⁹ celi in altitu
dine iusticię attendit. n̄ confringat ui
tos cruciam̄tū ꝓditionis. quia ueru⁹ lu
men eos in timore & in amore dī pascit.
Sꝫ postquā ada & eua de loco amenita
tis expulsi sūt. opus concipiendi & pari

endi filios in semetipsis cognouerunt.
Et ita de inobedientia sua in mortem
cadentes dulcedinē peccati o ceperūt.
cū se posse peccare cognouerīt. Sz ipsi hoc
n̄ rectā constitutionem meā in libidi
nē peccati uertentes. cū cōmotionē uena
rū suaz. n̄ in dulcedine peccati sz in amo
re filioz scire deberēt. eā diabolica sug
gestione in libidinē dederūt. quia inno
centiā genituraz sue pdentes. ulā in pec
catū miserūt. Vnde qm̄ hoc n̄ sine dia
bolica psuasione pactū ē. ideirco & ide
diabolus ad hoc opus iacula sua emisit.
ne sine sugestione ipsi⁹ pficiatur cū
dixit. Osea fortitudo in conceptu homi
nū ē. & ideirco homo mꝰ ē. Et uidens
q̄d homo particeps penaz suaz ee debu
it. quia ei consenserat. itum in semet
ipso dicebat. fortissimo do oīs nḡtates
ēttarie sē. qm̄ omnino inutil⁹ n̄ ē. Et hoc
ide deceptor in corde suo maximū figu
mū posuit. uidel qd hō qui sponte consen
serat. ipsi auferri n̄ posset. Qua ppē se
cretū consiliū in me fuit. ut filiū meū
ad redemptionē hominū mitterē. qua
tin⁹ celesti iterim redderet hōmo. Et huic
ēsilio nulla iniquitas resistere potuit.
cū filius mꝰ in mundū uenies. omnes
ad se collegit. qui ipsiū audiut & imita
ri peccata deserendo uolebāt. Ego enī
iust⁹ & rect⁹ sū nulla uolens iniquitatē.
quā tu o hō amplecteris cū te malū pos
se facere cognoscis. Hā lucifer & homo
in̄icio creationis sue michi rebellare
tēptauerūt. & stare n̄ potuerūt. de bono ca
dentes & malū eligentes. Lucifer autē
totū malū cōprehendit. & omē bonū
eiecit. nec illud omnino gustauit. sz in
mortē cecidit. ada uero bonū gustauit
cū obedientiā suscepit. sz malū concupi
uit. & in concupiscentia sua illud pfecit
cū inobediens do extitit. Quod quare
factū sit n̄ ē ate ohomo p quirendū.
uel quid ante ēstitutionē scīi fuerit
uel quid post nouissimū diē fiat. mor
talis homo scire n̄ potest. sz solus ds hoc
nouit. nisi quantū illud electos suos
ds scire pmittit. Sz & fornicatio illa
que se cōmunē hominib⁹ facit abho
minabilis cotā me ē. quia ab inicio
masculū & feminā in honestate &
n̄ in turpitudine ēstituu. Vnde illi
ypocrite qui dicūt se uerū ee secm
appetitū peco⁹ fornicari cū quocūq;
uoluerīt. indigni oculis meis sē. qm̄
honorē & altitudinē rationalitatis
sue despicientes in pecora respiciūt.
& se illis similes faciūt. Ve illis qui
sic uiuentes. in hac turpitudine pse
uerant. xvi. Nec etiā uolo ut noticia
sanguinis in coniugio se cōmisceat.
ubi ardor amoris in consanguinita
te ndū attemiat⁹ ē. ne impudes amo
in recordatione ēsanguinitatis ibi
oriat. ēt sanguis alieni pli confluat.
qui iā nullā noticiā consanguinita
tis in se ardere sentit. quatin⁹ humana
disciplina in ope illo sit. quia lac semel
uel bis coctū saporē suū ndū pdidit.
cū septima uel octaua uice coagula
tū & coctū uires suas deserens iam
delectabile saporē n̄ nisi in necessita
te habeat. Et ut noticia ēsanguinita
tis in ppria coniuge nesciendā ē. ita
etiā & noticia consanguinitatis eide
coniugis in aliena copula abhor
renda ē. nec se homo ad huiusmodi
copulā ēiungat. sic & ecclia in doc
toribus suis phibet. qui ipsā in multa
sollicitudine & honore stabliert.
xvii. Q̄d autē in ueteri testamēto homi
nes in ēsanguinitate sanguinis sui
p̄cepto legis ēiunctis fē. hoc ppē du
riciā illoz factū ē ut iunctē pacē ha
berēt. & ut tm̄ firma caritas in eis eet
ne ulle trib⁹ diuise ēiunctioni pagi
noz se miscentes. fedus meū durum
pent. usq; du illud temp⁹ uenit. in
quo filꝰ mꝰ plenitudinē caritatis
afferens. ēiunctionē ēsanguinitatis
carnalis copule in alienū ppm̄ cū
pudore uerecundie transtulit.

Vnde qm̄ sponsa eiꝺē filij mei uim cultū timoris mei & rectā uiſticiā in ſcō baptiſmo m̄ habet. ideirco etiā huiꝰmodi conſanguinitatis c̄iunc tio nē a ſe longe ſit. quia formicatio ſine uerecundia & ſine ceſſatione ubidinis in amplexib⁹ uiri & mulie ris in noto ſanguine magis quā in alieno ad turpē op⁹ accenderetur. Ego enī opus iſtud p̄ hc hominē e diſſero cui iꝺē opus in homine ig notū ē. & qui ſermonē iſtū n̄ ab ho mine ſ; a ſcientia ꝺi accepit. ſ; q̄ꝺ nē.

xviii. C ū aut̄ maſculus in forti etate ē. ita q̄ꝺ uene illi⁹ ſanguine plene ſit. tc fertilis in ſemine ſuo ē. & tc mulierē in deſponſatione legitime īſtitutio nis accipiat. que etiā in feruente e tate exiſtēſ ſem̄ illi⁹ cū uerecundia c̄cipiat. & illi plē in uia rectitudinis xx. gignat. S ed uir ante annos for titudinis ſuę ſem̄ ſuū in ſuꝑfluitate ubidinis n̄ eiciat. quia hoc p̄batio peccati ſuggerente diabolo ē. ſi ſem̄ ſuū in c̄cupiſcentia ubidinis ſemina re tēptauerit. ante quā iꝺē ſem̄ rec tā coagulationē in feruente calore ha beat poſſit. & cū uir iā fortiſſim⁹ in ubidine ē. tc uiresſ ſuaſ ſecm̄ q̄ꝺ po teſt in eoꝺē opc n̄ exerceat. q̄m ſi tc ad diabolū reſpicit opus diabolicū opaī. corpus etiā ſuū ettēptabile faci ens q̄ꝺ omīno ulcitū ē. Vir aut̄ ſecm̄ quod cū humana natura docet. in fortitudine caloris & in ſuco ſeminis ſui rebū it̄ in uxore ſua quetat. & hoc cū humana diſciplina obſtu diū filioꝝ faciat. ſ; nolo ut iꝺem opus fiat in diuiſione mulieris cum iam fluxū ſanguinis ſui patit̄ q̄ꝺ ē aptio occultoꝝ membroꝝ uentris ipſi⁹. ne fluxus ſanguinis ei⁹ ſuſceptū ſem̄ maturū effundat. & ita ſem̄ illud effuſū p̄eat. ubi ſe mulier in dolore & in carcere poſita uiꝺet portionē ſcilicet doloris part⁹ ſui tangens. ſ; hoc temp⁹ doloris in mulie re non abicio. q̄m illud eue dedi quan do in guſtu pomi peccatū c̄cepit. unde & mulier in hoc eoꝺē tempore in magna medicina mīę habenda ē. ipſa aut̄ ſe continente in abſconſo diſ cipline. n̄ aut̄ ita ut in abceſſu tēpli mei ſe contineat. ſ; fideli p̄miſſione ip ſū in officio humilitatis p̄ ſalute ſua ingrediat. Quia aut̄ ſponſa filij mei ſemp integra ē. uir apris uulneribus ſi integritas membroꝝ ipſi⁹ in tactu p cuſſionis diuiſa ē. templū meū niſi cū timore magne neceſſitatis n̄ intrabit ne uioleī. ſic̄ integra membra abel qui templū ꝺi fuit cain fr̄ ſuus crudeliter fregit. S ed & mulier cū plē peperit. fractis occultis membris ſuis tēpli meū n̄ niſi ſecm̄ legē p̄ me ſibi data ingre diat. quatenꝰ ſca ſanctam̄ta eiꝺē templi mei ab omī pollutione & dolore uiri & mulieris īuiolabilia ſit. quia filiū meū purißima ugo genuit que integra abſq; ullo uulnere peccati fuit. Locuſ enim qui in honorē eiꝺē unigeniti mei con ſecrat⁹ ē. integer ab omni corruptione liuoris ac uulneris ēē debet. q̄m iꝺē uni genit⁹ m̄s integritatē uirginei part⁹ in ſe nouit. Vnde & mulier quę integri tatē uginitatis ſuę cū uiro corrumpit. in liuore plagę ſuę qua corrupta ē. ab ingreſſu templi mei ſe c̄tineat. uſq; ꝺū plaga uulneris ipſi⁹ ſanet. ſecm̄ quod eccleſiaſtica diſciplina ipſi de eaꝺē cau ſa certiſſime demonſtrat. Nam cū fi lio meo in ligno crucis ſponſa ipſi⁹ con iuncta fuiſſet. ipſa uſq; ꝺū iꝺē filij m̄s diſcipulis ſuis p̄cepit ut ueritatē euan gelij p̄ totū mundū diſſeminarēt. in oc culto ſe continuit ac deinde aptē ſur rexit & gl̄am ſponſi ſui in regenerati one ſp̄e & aquę pala p̄dicauit. Sic & ugo quę uiro coniungi faciat. cum pudica ſcilicet uerecundia uſq; ad temp⁹ illud q̄ꝺ sibi eccleſiaſtica cenſura p̄ponit. in occulto maneat. & hoc p

acto de occultatione sua se transferens
ad dilectionē sponsi sui aptē ꝓcedat

xxii. Nolo etiā ut ꝓdictū opus uiri ac mu
lieris exerceat cū tā tradix infantuli in
muliere posita ē. ne coagulatio eiꝺē
infantuli superfluo & ꝓdicto semine pol
luat usq; ad purgationē part⁹ ipsi⁹ cū ītū
deinde ob amorem filioꝝ in rectitudi
ne & ñ in petulantia fieri ñ phibet.
Sic gen⁹ humanū in peregratione sua
in honestate humane discipline ꝓ
cederet positū ē. & ñ sic loquacitas stul
toꝝ hominū clamat. qui dicūt sibi
licitū ee libidinē suā sedm uolunta
tē suā exercere dicentes. Quom⁹ pos
sum⁹ nos tā crudelit̄ continere. O ho
mo si respicis ad diabolū. ipse te ad
omne malū excitat & mortifero ue
neno suo te inficit. si aut̄ ad dīm
uides. ipse tibi adiutoriū ꝓbet. & te
castū facit. Homine in ope tuo magis
libidinē quā castitatē appetis. O stul
er uiro subiecta ē in qua ipse semī
suū seminet. sic etiā terrā opat̄ ut
fructū afferat. Numquid uir terram
opat̄ ut spinas & tribulos gignat.
Nequaquā. s; ut dignū fructū det.
Ita etiā hoc studiū hominis in amo
re filioꝝ & ñ in petulantia libidinis
ee debet. Ergo o homines ploratē &
ululatē ad dīm urām quē multocies
in peccatis uris contēpnitis. cū in pes
sima fornicatione semī uram eicitis.
ubi ñ solū fornicatores s; etiā & homi
cide existentes. quia speculū di abi
citis & libidinē uram sedm uolunta
tē uram cōpletis. Vnde etiā diabolus
in hoc ope semp ꝓsequit̄ uos. sciens
qd magis concupiscentiā uram appe
titis q̄m gaudiū filioꝝ inspiciatis.
audite ergo qui in turribꝫ ecclie estis.
In fornicatione uā nolite me accu
sare. s; uosmetipsos inspicite. q̄m cū
ad diabolū curritis me cōtēpnentes.
illicita opa facitis. & ideo casti ee non
uultis. ut seruus m̄s ose de contamu
nato ꝓpl̄o loquitur dicens.

Osee. Non dabunt cogitationes suas
xxiii. ut reuertant̄ ad dīm suū quia
spūs fornicationis in medio eoꝝ.
& dīm ñ cognouerūt. Qd dicitur.
O infelices homines dīm ñ cognoscen
tes facie cordis sui. absconditi.
ñ dantes eā in diuersis obuolutio
nib⁹ machinationis sue ut redeāt.
ad ueā claritatē. scilicet uidentes
oculo ñ discernentes que di sūt. s;
malū in semetipsis nutriūt. q̄m
afflatio petulantis immundicie ꝓ
diabolicā suggestionē uirile forti
tudinē quā in se habere deberēt
emollit. ñ sinens eos ut in dīm bo
nā conscientiā suā ponāt cū ip
sa uita felicitatis aueriit.

xxiii. Sed nē ad amantissimas oues
meas que in corde meo plantate
sūt me conuertā. sem̄ castitatis ex
istentes. Virginitas enī ꝓ me plan
tata ē. quia etiā fil⁹ m⁹ de uigine
nat⁹ ē. Et ideo uirginitas ē pulcher
rimū pomū int̄ omia poma con
uallū. & magna ꝓsona in omib⁹
ꝓsonis que in palatio in deficientis
regis sūt. q̄m ipsa ꝓcepto legis sub
iugata ñ ē. quia unigenitū meū
mundo edidit. Qua ꝓpt̄ audiāt
qui filiū meū sequi uolunt in ino
centia libere castitatis. & in separa
tione merentis uiduitatis. q̄m no
bilior ē uginitas ñ polluta ab inicio
quā uiduitas oppīsa uirili iugo.
cū tam uiduitas p⁹ dolorē suum
in quo uirū suū ꝓdidit uirginita
tē subsequit̄. filius enī m⁹ plurī
mos dolores in corpore suo ꝓtulit
& mortē crueis subiit. unde & uos
in amore ip̄si⁹ multas angustias
patiemini. cū in uobismetipsis supa
tis qd in libidine peccati ex gustu
pomi seminati ē. & tam ibi ab
incendio libidinis effluentes ruu
los in semine uiro sustinebitis. cū

tā casti ēē ñ potestis. quin fragili
tas humane teneritudinis se laten
ter ostendat in uobis. in quo labo
re passionē filij mei imitari debe
tis. cū uobismetipsis restiteris ardentē
flamā libidinis uidelicet in uobis
extinguentes. & alia scelaria quę
mundi sē scilicet uā. superbiā. petu
lantiā. & cetā huiūmodi uicia abi
cientes. atq; uictoriā istā magno
certamine pficientes. Vnde tē
plia ista magno decore & mul
to fructu clariora sup̄ sole. & dul
ciora sup̄ amorē aromatū coram
me appārēt. quia unigenitū meū
in doloribꝰ eius imitamini cū ar
dentē libidinē tā forti certami
ne in uobis conculcatis. & cū sic
pseueratis. multā glām exinde
in celesti regno habebitis. O dul
cissimi flores. angli mei in uro
certamine admirantē qđ mortē
transitis. ita qđ in uenenoso luto
mundi polluti non estē cū tamen
carnale corpꝰ habetis. illud hoc
ñ conculcantes qđ gloſi in con
sortio eoꝝ eritis. qm̄ sedim similī
tudinē ipsoꝝ in polluti appāretis.
Ido gaudete cū sic pseueratis. q'a
tē uobiscū sū cū mē fidelitē fusci
pitis. & uocē meā cū gaudio cor
dis uri ad impletis. quēadmodū
in secreta uisione iohannis dilecti
mei ostendo dicens. xxv. Ecce sto ad Johs.
ostiū & pulso. Si quis audierit uo
cē meā. intrabo ad illū & cenabo xxviii.
cū illo. & ipse mecū. Qđ dicitur.
Vos qui me saluatorē uīm fidelitē
amatis. uidete quia uobis succur
rere uolens. exspecto ad taberna
culū cordis uri cōsidetans quid
conscientia uā in seruitio cor
dis sui habeat. & cū sufflatu re
cordationis mē uīe spm uīm
ad aptionē susceptionis bone uo xxvii.
luntatis concutio. Qđ si tē fidele
cor pcipit somnū timoris mei con
iungo me ad ipsū amplectens eum
indeficientēq; cibū capiens cū illo cū
ipse suauē gustū in bonis opib⁹ semet
ipsū michi pbet. ita qđ & ipse cibum
uitę in memetipso habebit. qm̄ illud
amat. qđ iustitiā desiderantib⁹ uitā
affert. xxvi. Sed ut uides ada & eua de
paradiso expulsis. luciduissim⁹ splendo
rande regionē circūdedit. qm̄ illis
obtransgressionē suā locū amenitatis
exeuntib⁹ potentia diuine maiestatis
omnē macula tocⁱ contagionis ab
eodē loco segregans. eū ita sua clarita
te munuit ne am⁹ ulla contrarietā
te tangeretē. ostendens etiā qđ trans
gressio illa que in eo facta fuerat.
quandoq; clementē & misceritter abolen
da ēēt. xxvii. Et ita omīa elemēta mun
di que pri⁹ in magna quiete consti
terant. in maximā iquietudinē ūsa.
horribiles terrores ostendeūt. quia ere
atura illa que ad seruitutē hominis
creata fuerat nec ulla aduersitatē i
se senserat. homine in obedientiā ar
ripiente. ita qđ dō iobediens fuit. a-
ipsā tranquillitatē suā reliquit. & in
quietudinē suscepit. maximas & plu
rimas contrarietates hominib⁹ infe
rens. qm̄ homo se ipsū ad detriora
declinauerat. int p illa coerceretur.
Quid ē hoc. Quia homo in loco deli
ciarū dō rebellis extitit. ideirco & cre
atura illa que homini in seruitio sub
iecta fuit. se homini opposuit.
xxviii. Sed paradisus ē locus amenitatis.
qui floret in uiriditate flor & herbar
& deliciis omīum aromatū. repletus
optimis odorib⁹ dotat⁹ q; in gaudio
beatar animar dans fortissimū sucū
aride terre. quia fortissimā uī terre
tribuit. uelut anima corpori uires
pbet. qm̄ ipsa paradysus in umbra
& in pditione peccatoꝝ ñ obscurat.
xxvii. Qua ppt audite & intelligite me.
uos qui in cordib⁹ uris dicitis. Quid

sē. & cur sē hec: O cur tā stulti estis in cordib⁹ uīs: uos qui ad imaginē & si militudinē dī facti estis: Quoꝝ tā magna gla & tam⁹ honor qui uobis datus ē posset ee sine pbatione quasi nichil & ianis causa: aurū in igne debet pbari. & pciosi lapides in purgatione poliri. & huiꝰmodi omnia in omib⁹ pquiri. Vnde o stulti homines. hoc qđ ad imaginē & similitudinē dī factū ē. qm̄ sine pbatione posset subsistere: Nam homo sup omnē creaturā examinandus ē. & ido per omnē creaturā expurgandus ē. Quoꝝ: Spē p spm̄ pbandus ē. caro p carnē. terra p aquā. ignis p frigus. pugna p repcussionē. bonū p malū. pulcritudo p deformē. pauptas p diuicias. dulcedo p amaritudinē. sanitas p infirmitatē. longū p breue. durū p molle. altitudo p profunditatē. lux p tenebras. uita p mortem. paradysus p penas. celeste regnū p gehennā. terrena cū terrenis. celestia cū celestib⁹. Sic homo in omī creatura pbat⁹ ē. uidelicet in paradyso. in terra. & infierno. pea collocat⁹ in celum. Apte enī uidetis pauca de multis. que ante oculos uros abscondita sunt. Et cur derideris ea. que recta. plana. & iusta. ac bona in omib⁹ vobis corā do sē: Quare his indignamini: Vs iust⁹ ē. si gen⁹ hominū in puaricatione pceptoꝝ dī inuisū ē. cū sapienti⁹ do ee contendit.

xxxix. Nunc dic m̄ o homo. Quid putas te fuisse. cū ndū eras in anima & corpore: Tu uero nescis quoꝝ creatus sis. Si nē o homo celū & terrā uis pscrutari & iusticiā eoꝝ in constitutionē dī diiudicare. & sūma di noscere. cū nec īfimā ualeas examinare. quia nescis quom̄ uiuas in corpore. uel quom̄ exuaris a corpore. Qui te in pmo homine creauit. ille hec omīa puidit. Si ide inuisibilis pat⁹ misit unigenitū suū mori p pplo. ut hominē de diabolica potestate liberaret. xxxi. Et sic ho liberat⁹ fulget in do & ds in homine. consortiū homo habens in do fulgentiorē scilicet claritatē quā pri⁹ haberet possidens in celo. Quod ñ fuisset. si ide filī dī carnē ñ induisset. qm̄ si homo in paradyso pmansisset. filī dī in ceruice passus ñ fuisset. Si cū homo p callidū serpentē decept⁹ ē. ds in uera mia tact⁹ ē. ita qđ unigenitū suū in integerrima uigine incarnari constituit. & sic post ruinā hominis eleuate sē pluri me uirtutes in celo fulgentes. uelut ē humilitas regina uirtutū. que in uirgineo partu floruit. & ut etiā cete uirtutes que electos dī ad celestia pducūt. Nā cum ager multo labore colit⁹. multū fructū pfert. sic in humano genere ostensū ē. quia p ruinā hominis plurime uirtutes ad sublemationē ei⁹ surrexerūt. Si o homines uos grauati corporali gravedine. non uidetis illa magnā glam que uobis sine macula & sine ulla indignatione in plena iusticia dī pparata ē. ita qđ mutus eā deicere potest. Pri⁹ enī quā fabrica mundi constituta fuisset. hec omīa ds in uera iusticia puidebat. Vnde o homo similitudinē hanc considera. Pnūs. xxxvii. Oīs qui sine techo in multo studio hortū facere uult. primū⁹ aptū locū eide orti ponit. ac deinde locū cuiq; plantationis disponens. fructum bonaꝝ arboꝝ atq; utilitatē. saporē. odorē. & bonā famā diuersoꝝ aromatū in eo consi derat. Et sic ide dns magn⁹ philosophus & pfundus artifex exis tens. quāq; plantationē suā in eo

b

disponit. ut bene discernu in uti
litate sua possit. ac deinde ex co
gitat quanta munitione eū cir
cūdet. ut nullus inimicoꝝ suoꝝ
plantationē eī dissipare ualeat.
Tē etiā pigmentarios suos con
stituit qui eundē hortū rigare
sciant. & qui fructū eī colligant.
& ex inde diuersa pigmēta faciāt.
Qua ꝓpt̄ o homo diligent̄ consi
dera. quia si dns ille pūdet qd
hort⁹ suus nullū fructū nec ulla
utilitatē ꝓferens. destruendus ē.
quare tē tant⁹ philosophus & tan
tus artifex hortū illū in tā mag
no studio. & in tā magnis labo
rib⁹ facit. plantat. rigat. & mu
nit. audi igit̄ & intellige. Vs q
sol iustitie ē. splendorē suū sup
lutū qd ꝓuaricatio hominis ē.
misit. & splendor ille in multa
claritate resplenduit. qm̄ lutū
illud ualde fedū fuit. Sol enim
in sua claritate effulsit. & lutū
in sua feditate putruit. unde
sol maiori dilectione a uidentib⁹
amplectebat. quā si lutū ei oppo
situ nō esset. Sz sic̄ lutū ad simili
tudinē solis fedū ē. sic etiā transi
gressio hominis ad iustitiā dī inqua
est. unde iustitia qua pulchra
ē. diligenda ē. & iniquitas qm̄ fe
da ē. abicienda ē. In hanc feditā
tē cecidit ouis huⁱ dñi. qui tale
hortū plantauerat. Sz ouis hec ei
de dño nō ꝓpt̄ ignauiā ei. sz ꝓ con
sensū eidem ouis ablata ē. quam
ꝓtea idē dns in multo studio &
iustitia requisiuit. Qua ꝓpt̄ tē
chor⁹ angloꝝ in maximo honore
illuminat⁹ ē. eū hominē angli
in celo uiderūt. Quid ē hoc.
Eū inocens agn⁹ in crucē suspen
sus ē. elemēta tremuerūt. qua no
uissim⁹ filⁱ ꝺginis de manibus
homicidaꝝ corporalit̄ occisus ē.
in cui⁹ morte ꝑdita ouis ad pascua
uite reportata ē. Nam antiquus ꝑ
secutor ꝑtiqua uidit qd ouē illam
ꝓpt̄ sanguinē inocentis agni quē
ide agnus in remissionē peccatoꝝ
hominū effuderat dimittere debu
it. tē ꝑmū cognouit quis agn⁹ ille
ēet. qm̄ prⁱ scire nō potuit. quom⁹ ide
celestis panis sine uirili semine & sine
ulla concupiscentia peccati de ꝺgi
ne in obumbratione spūs sci incarnat⁹
ē. Ide enī ꝑsecutor in ītio creationis
sue in flatu superbie erexit se. in mor
tē se ipsū decidens. & hominē de gla
paradysi expellens. cui ds in potesta
te sua resistere noluit. sz eū in humi
litate ꝑ filiū suū superauit. Et quia
lucifer iustitiā dī subsannauit. iust
o iudicio dī incarnationē unige
niti dī scire nō potuit. Nam in hoc
abscondito consilio. ꝑdita ouis ad
uitā reportata ē. Vnde o rebelles
homines. cur tantā duriciā uobis
assumitis. Vs hominē deserere no
luit. sz filiū suū ad saluationē eius
misit. qm̄ sic ds caput superbie in
antiquo serpente contriuit. In erep
tione enī hominis de morte. īferni
clausturū suū apuit. sathana cla
mante. heu heu quis me admuabit.
Sz & omīs diabolica turba in fremi
tu magno decepsit se admirans que
tanta potestas ēet cui ipsa cū prin
cipe suo resistere nō posset. eū sibi fi
deles animas auferri uideret. Sic
homo sup celos eleuat⁹ ē. quia ds in
homine. & homo in ds ꝑ filiū dī ap
paruit. Ide etiā dns qui ouē istā ꝑ
diderat. sz eā tā gloriose ad uitā redux
erat. pciosā margaritā in similitu
dinē eide ouis habuit. que ipsi deci
dens in multas sordes corruit. Sz ipse
eā ita in sorde iacere nō ꝑmittens.
eā cleñter extraxit. ac eā de sorde
illa in qua iacuerat ita expurgauit.
ut aurū in fornace expurgat. atq;

uita in pristinū honorē maiori gla
reposuit. Nam ds hominē creauit.
ſ; ipse diabolica ꝓsuasione in mor
tē corruit. de qua eū filiꝰ dī ꝓ ſam
guinē ſuū eripuit. & eū ad ce
leſtē glām glorie ꝓduxit. Quoꝝ.
In humilitate & caritate. Hu mi
litas enī filiū dī de virgine nasci fec.
ubi ipsa humilitas nec in auaris am
plexib⁹. nec in pulchritudine carnis.
nec in diuiciis tēporis. nec in aure
is ornamētis. nec in seculāribꝰ honoribꝰ
inuenta ē. ſ; filiꝰ dī in ꝓsepio iacuit.
quia matēr eiꝰ paupercula fuit. Ꝙ; et
humilitas semꝑ gemit. plorat. &
oīa crimina interimit. qđ opus
ipsi⁹ ē. Vnde quisquis diabolū uult
expugnare. se munīat & armet.
cū humilitate. qm̄ lucifer eā ualde
fugit. & uelut colubet se coram eō
in cauernā abscondit. quia ubi ipsa
ullū apphenderit. eū quasi ullissimū
filiū eiꝰ frangit. Caritas quoq; uni
genitū dei in sinu patris in celo ui
dit. & eū in uterū matris in tīa posuit.
qm̄ ipsa nec peccatores nec publica
nos ſpernit. s; oīs saluare ētendit.
Qua ꝓpt̄ & fontē lacrimaꝝ ab ocu
lis fideliū sepi⁹ educens. duriciā cor
dis emollit. In hoc humilitas & cari
tas clariores cēteris uirtutib⁹ ſt̄. qm̄ hu
militas & caritas ſt̄ uelut anima &
corpus. quę fortiores uires cēteris uirtib⁹
anime & membris corporis habent.
Quoꝝ. Humilitas ē quasi anima. &
caritas uelut corp⁹. nec ab inuicē sepa
rari possūt. ſ; simul opant̄. sic nec am
ma nec corp⁹ disiungi ualet. ſ; sibi
co opant̄. quādiu ho in corpore uiuit.
Et sic anime & corpori diuisa men
bra corporis secm uires suas subiec
ta ſt̄. ita etiā humilitati & caritati
cēteꝝ uirtutes secm iusticiā suā coopan
tur. Et ideo ohomines ad glām dī &
p salute urā humilitatē & caritatē
sectamini. cū quib⁹ armati diaboli
cas insidias ñ timebitis. ſ; indefici
entē uitā possidebitis. Vnde qui
cūq; scientiam in spū sco & pen
nas in fide habet. iste admoniti
onē meā ñ transcendat. ſ; eā in
gustu anime sue amplectendo
ꝓcipiat. Tercia unio ꝓme partis.

Post hec uidi maximū in
strumētū tu
nicatū & um
brosū. secm
similitudinē
oui supi⁹ artū & in
medio amplū. ac ītē
ri⁹ constrictū. in cuius
exteriori parte p cir
cuitū luciduſ ignis
fuit quasi pelle um
brosā sub se habēs. Et in igne isto
erat glob⁹ rutilantis ignis tante
q; magnitudinis qđ ide īstrum̄
tū tortū ab eo illustrabat. Sup se
tres faculas sursū ordinate positas habēs.
que suo igne eunde globū ne labe
ret̄ ētinebāt. Et ide glob⁹ se aliqn
do sursū eleuauit. & plurim⁹ ignis
ei occurrit. ita qđ exinde flamas
suas longi⁹ ꝓduxit. ac se aliquando
deorsū inclinauit. multū q; frig⁹
ei obuiā uenit. ita qđ & ex hoc
flamas suas eiꝰ subduxit. Ꝙ; & de
igne illo qui ide īstrum̄tū cureū
dabat flatus quida cū suis turbi
nib⁹ exiebat. & de pelle illa que
sub eo fuit ali⁹ flat⁹ cū turbinibus
suis ebulliebat. qui se in ipso īstru
mēto hac & illac diffundebāt. In
eade quoq; pelle quida tenebros⁹
ignis tanti horroris erat qđ eum
intueri ñ poterā. qui tota pellem
illa sua fortitudine concutiebat.
plen⁹ somniū tēpestatū & acutis
simoꝝ lapidū maioꝝ & minoꝝ.
Qui dū somniū suū eleuaret. ille
luciduſ ignis & uenti & aer com

mouebant. ita qđ fulgura sonꝝ
tū ipsū pueneꝛt. quia ignis ille
pmū cōmotionē eīdē sonū inse
sentiebāt. Ş; sub eadē pelle puris
simꝰ etheꝛ erat. sub se nulla pelle
habens. in quo etiā quenda glo
bum candentis ignis plurime q;
magnitudinis uidebā. sup se duas
faculas surſū clare positas haben
tē. ipsūq; globū ne modū cursus
sui excederet continentes. Et in
eodē etheꝛe multe & clare speꝛe
ubiq; posite fuerāt. in quas idē
globꝰ intrōsū se aliquantulū eua
cuans claritatē suā emisit. & ita
sub pfatū rubeū igneūq; globū
recurrens. & ab eo flamas suas
restaurans. iteꝛū illas in easdem
speras efflauit. Ş; & ab ipso etheꝛe
quenda flatꝰ cū suis turbinibꝰ se ef
fundebat. qui se in pfatū instru
mentū ubiq; dilatabat. Sub eo
de autē etheꝛe aquosū aerē unde
bā. albā pellē sub se habentem.
qui se hac & illac diffundens oīm
īstrumēto illi humorē dedit. Qui
dū se intrōsū repente congrega
ret. repentinā pluuiā multo fra
gore emisit. & dū se lenit diffudit
blanda pluuiā leni motu dedit.
Ş; & ex eo quenda flatꝰ cū turbinibꝰ
suis exiens. p pdictū īstrumtū se
ubiq; diffudit. Et in medio ipsoꝝ
elemtoꝝ quenda harenosus globꝰ
plurimę magnitudinis erat. quē
eadē elemta ita circūdederant.
qđ nec hac nec illac labi potāt.
Ş; dū intrōsū eadē elemta cū p
dictis flatibꝰ se inuicē ēcuteret.
eundē globū sua fortitudine ali
quantulū moueri faciebāt. Et ui
di iter aquilonē & orientē uelut
maximū montē. qui uersus aqui
lonē multas tenebras & ūsus orien
tē multā lucē habebat. ita tamē
qđ nec lux illa ad tenebras nec
tenebre ille ad ipsā lucē ptingere po
tuerāt. Audiuiq; itūm uocē de celo
michi dicentē. O s qui oīa sua
uoluntate condidit. ea ad cognitī
onē & ad honorē nominis sui
creauit. n solū autē ea que uisibilia
& temporalia sūt in ipsis ostendens.
s; etiā illa que īuisibilia & etna sūt
in eis manifestās. Quod & uisio
hec quā cernis demonstrat. Nam
hoc maximū instrumtū qđ uides
rotundū & umbrosū secūm similitu
dinē oīū supi artū. & in medio am
plū ac iferi constitutū. declarat fidelit
omipotentē dm in maiestate sua
in comphensibile. & in mystis suis
iestimabile & spē oīum fideliū ex
istentē. cū pmū homines rudes &
simplices in actibꝰ suis eēnt. s; postea
in ueti ac in nouo testamto se dila
tantes. tandē circa finē mundi mul
tas crūpnas in angustijs suis passuros.
n cui extiori parte p circuitū luciduſ ig
nis ē q̄si pellē umbrosā sub se habens. qui
designat qđ ds illos q̄ extra ueta fide st
ūq; p ignē ultionis suę exurens hos q̄ ita
fide catholicā manēt. ūq; p ignē cōsolatio
nis suę purificat. ita diabolice pūsitatis
tenebrositatē pternēs. sic & factū ē cū
diabolus q̄ndo a do creatꝰ ē do se oppo
nere uolens ī pditionē deuiet corruit.
Et in igne isto. ē globꝰ rutilantis
ignis tantęq; magnitudinis qđ ide
instrumtū totū ab eo illustrat. qui
splendore claritatis sue ostendit. q
in do patre ē ineffabilis unigenitꝰ ei
sol iusticie fulgore ardentis caritatis
habens. tantęq; glę existens. qđ omis
creatura claritate lucis ei illumina
t. sup se tres faculas surſū ordinate
positas habens. que suo igne eundē
globū ne labat continent uidelicet
sua administratione demonstran
tes qđ ide filiꝰ dī de celo ad terras
descendes. angelis in celestibꝰ relictis
hominibꝰ etiā qui in anima & cor

porr subsistūr celestia manifestaū. qui sue claritatis obsequio ipsū glo
rificantes. omnē nocuū errorē abi
cit. cū eū uerū dī filiū de uerta ūgi v. ne incarnatū magnificāt. ubi ipsis
cū angls pnunciauit. & ubi homo
in anima & corpore unient. eū fide
li gaudio suscepit. Qua ppē & ide
glob' se aliquando sursū eleuat plu
rim' q; ignis ei occurrit. ita qd exin
de flamas suas longi' pducit. signi
ficans. quia ubi tempus illud uenit
qd unigenit' dī p redeptione & sub x.
leuatione humani generis p uolun
tatē patis icarnari debuit. spē sēt in
utute patis supna mysteria in beata
ūgine mirabilit' opat' ē. ita qd eode
filio dī in ūginali pudicitia fecunda
ūgnitate mirificū fulgorē dnte.
ūgnitas gliosa effecta ē. qm̄ in nobili
ūgine exoptabilis icarnatio demon
strata ē. Et ita etiā se aliq̄ndo vi.
deorsū iclinat. multū q; frigus ei ob
uiā uenit. ita qd & ex hoc flammas
suas eius subducit. declarās qm̄
ide unigenit' dī ex ūgine nat' &
ita ad pauptatē hominū cleūter
inclinat. plurimis miseriis ipsi oc
currentib' multas corpales angustias
sustinēs. cū se mundo corpaliter ostēderet.
de mundo trīsiens ad patrē redūt. dis
cipulis etiā ipsi' astātib' uidet sēptū ē.
Videntib' illis eleuat' ē. & nubes vii.
suscepit eū ab oculis eoy. Qd dicit.
filī ecclie in itriori scientia cordis
sui filiū dī suscipientib' sēitas corpo
ris ei' eleuata ē in potentia diuinita
tis ipsi'. & in mystico miraculo nubes
secreti mysterij suscepit eū. mortalib'
oculis tegens. ipsū. flabrisq; uentoy
ipsi famulatum exhibentibus.
Sed ut undes de igne illo qui ide viii.
instrumētū circūdederat flat' quida
cū suis turbinib' exiebat. qui osten
dit p̄tendens qm̄ ab omipotente
dō totū mundū sua potestate com
plente. uera diffamatio cū uastis
sermonib' pcedit. i ipse unus & ue
rus ds hominib' in ueritate demon
strat' ē. & de pelle illa que sub
eo ē aliud flat' cū turbinib' suis
ebullit. quia etiā de diabolica
rabie que dīm n ignorās timet.
pessima ifamia cum nequissimis
locutionib' exit. qui se in ipso in
strumēto hac & illac diffundit. qm̄
in scelo diuersis modis utiles & in
utiles rumores int' pplos se dilatāt.
In cade quoq; pelle quida tene
brosus ignis tanti horroris ē. qd
eū intueri n potest. qui declarat
qd in pessimis & in nequissimis
infidis antiqui pditoris. tetrimū
homicidū tanti feruoris erūpit.
qd mlamā ulli' human' intellectus
discernere n ualet. qui tota pelle
illa sua fortitudine concutit. qm̄
homicidū oms diabolicas malig
nitates suo horrore complectit. cū
in pmogenitis abita odiū ebulli
ens. fratricidū ppetraut. plenus
somniū. tempestatiū & acutissimq
lapidū maioy & minoy. quia ho
micidū plenū ē auaricia & ebrie
tatib'. atq; acutissimis duricijs. que
sine mīa bachant' tā in magnis ho
micidijs quā in minoribus uicijs.
Qui dū somniū suū eleuat. ille luci
dus ignis & uenti & aer cōmouent.
qm̄ dū homicidū in auaricia ef
fusionis sanguinis stridet. supna
iudicia & exspirationes uolantiū
rumoy & expansiones fluentium
dispositionū in ultione recti iudi
cij suscitant. ita qd fulgura somi
tū ipsū pcutiūt. quia ignis ille
pmū cōmotionē eide somni' in se
sentit. quia dignitas ostensionis
diuini examinis ide nefas pcellen
do opprimit. cū etiā diuina ma
iestas antequā fremit' eide insa
nie publice manifestet. iudente

oculo cui omīa nuda sē cū pūde
xi. at. Sed sub eade pelle purissim
etherē sub se nulla pelle habet.
qm̄ sub insidijs antiqui pdictoris
sertissima fides lucet. in qua
nulla īcertitudo īfidelitatis latet.
a semetipsa nō fundata. sz ad xp̄m
suspensa. in quo etiā quendam
globū candentis ignis plurimeq;
magnitudinis uidet. qui uelatē
delignat īuictā ecclīam. in fide
candorē īnocentis claritatis plu
rimiq; honoris ut tibi demonstra
tur pētendentē. & sup se duas fa
culas surstū clare posītas haben
tē ipsūq; globū ne modū curs⁹
sui excedat continentes. quę sua
significatione sē ostendentes.
qđ ecclīam de supnis edita duo
testamēta uidelicet uetis & nouę
auctoritatis ad diuina p̄cepta
celestiū secretoꝝ trahut. scilicet
cū ipsa eande ecclīam ne in uari
etatē diuersoꝝ moꝝ se p̄cipitanē
extendat continēt. quia & uet⁹
& noua testificatio beatitudinē
supne hereditatis ipsi ostendūt.
xii. Qua ꝓpt̄ etiā in eode ethere
multę & clare sperę ubiq; posite
sē. in quas idē globus īterdū se
aliquantulū cuacuans claritatē
suā emittit. qm̄ in puritate fidei
plurima & splendida opa pietatis
ubiq; appareāt. in quę eade ecclīa
congruo tēpore conculcationē
uerboꝝ aliquantulū sustinens
decorē miraculoꝝ suoꝝ tradit.
cū ipsa uelut in merore iacens.
tam̄ claritatē opū in pfectis ho
minib⁹ ꝑ alios ad mutat. & ita sub
pfatū rubeū igneū q; globū re
currens & ab eo flamas suas re
staurans. rūm illas in eade spe
ras efflat. qm̄ ipsa īcrtitudine po
sita. sub ptectionē unigeniti di
ꝓpans & ab eo sufferentias diui

ne consortionis accipiens. ita etiā
xiii. amorē supnoꝝ in beatis opib⁹ decla
rat. Vnde & ab ipso ethere quida
flat⁹ cū suis turbinib⁹ se effundit. q
se in pfatū īstrumētū ubiq; dilatat.
qua ab unitate fidei fortissima fama
cū ueris & pfectis assertionib⁹ in auxi
liū hominū emanans. fines tocius or
bis multa celeritate pcurrebat.
xiiii. Sub eode aut̄ ethere aquosū aerē
udes albā pelle sub se habentē. qui
se hac & illac diffundes omī īstrum̄
to illi humorē dat. qm̄ sub fide que
tā in antiquis quā in nouis patrib⁹
erat. baptism⁹ in ecclīa ad salutem
credentiū ut tibi uerissime mani
festat. in īnocentia beatissimę stabili
tatis fundat. se diuina īspiratione
ubiq; dilatās. uniuerso orbi irriga
tionē salutis in credentib⁹ attulit.
Qui dū se intōtū repente ēgregat.
repentinā pluuiā multo fragore e
mittit. & dū se lenit⁹ diffundit. blan
da pluuiā lenī motu dat. quia dū
baptism⁹ aliquando ꝑ assertores ueri
tatis in uelocitate p̄dicationis. & in
pfunditate m̄tis ipsoꝝ coadunat⁹.
celeri copia uerboꝝ in īundatione
p̄dicationis eoꝝ attonitis hominib⁹
manifestat. īterdū etiā idē baptism⁹
suauī tēperamēto in ipsis p̄dicatorib⁹
dilatat⁹. suauī irrigatione cū discretio
nis adiutorio ꝑplis attactis ꝑpalatur.
xv. Qua ꝓpt̄ & ex eo quida flat⁹ cū tur
binib⁹ suis exiens ꝑ p̄dictū īstrumētū
se ubiq; diffundit. qm̄ ab mundatio
ne baptismatis salutē credentib⁹ affe
rentis. uerissima fama cū uerbis for
tissimoꝝ sermonū egrediens omnē
mundū manifestatione beatitudinis
sue pfudit. ut iā in ꝑplis infidelitatē
deserentib⁹ & fide catholicā appetenti
b⁹ apte declarit. xvi. Et in medio istoꝝ
elemētoꝝ quida harenosus globus
plurime magnitudinis ē. quē p̄fata
elemēta ita circūdat. qđ nec hac nec

ullac labi potest. qui manifeste ostendit in fortitudine creaturaꝝ dñi hominē ꝑfunde considerationis de limo terre mirabili in multe glē factū degentē. & future earūde creaturaꝝ uta obuiuntū qđ ab eis nullom̄ separari ualet. quia elemēta mundi ad seruituteꝫ hominis creata ipsi famulatū exhibēt. dñs homo uelut in medio eoꝝ sedens. ipsis diuina dispositione ꝓsidet. ut etiā ꝓme inspirat̄ dauid dicit.

Gta & honore coronasti eū. & cōstituisti eū sup opa manuū tuaꝝ. Qđ dr. O tu dñs qui omīa mutabilit̄ fecisti. aurea & purpurea corona. intellectus. & dignissimo īduīto uisibilis speciei. coronasti hominē. ita ponēs eum quasi ꝓncipē sup altitudinē ꝓfectoꝝ opū tuoꝝ que in creaturis tuis iuste & bene disposuisti. Tu enī ꝑ alias creaturas tuas. magnas & ad miranda dignitatis homīm iunxisti.

Sed ut uides dñe mīdū eade elemēta cū ꝓdictis flatib̄ se iunctē cōcutiūt. eandē globū sua fortitudine aliquantulū mouere faciūt. quia dñe congruo tempore creature dñi cum fama miraculoꝝ ipsi creatoris se iuicē cōplectunt̄. ita qđ miraculū miraculo magno tonitruo uerboꝝ innectit̄. homo eoꝝde miraculoꝝ magnitudine ꝓcussus. concussionē mentis & corporis sui sentit. dñe in eis de mutabilibus attonit̄ inbecillitatē fragilitatis sue considerat. Et ui des int̄ aquilonē & orientē uelut maximū montē. qui uersus aquilonē multas tenebras & ūsus orientē multā lucē habet. qm̄ int̄ diabolicā impietatē & diuinā bonitatē magnus casus hominis apparet. ꝑ pessimā deceptionē in reprobis multas miserias dapnationis. & ꝑ exoptabile saluteꝫ in electis plurimā felicitatē receptionis tenens. ita tam̄ quod nec lux illa ad tenebras nec tenebre ille ad ipsā lucē ꝓtingere possūt. quia opa lucis opib̄ tenebraꝝ se nō miscēt. nec opa tenebraꝝ ad opa lucis ascendūt. quāuis diabolus eā multociens ꝑ malos homines obfuscare laboret. uelut ē in paganis in hereticis. & in pseudo ꝓphetis & quos isti sua fallaci decepti one post se trahere conant̄. Quo modo. Quia uolt ea scire que ipsis scienda nō sūt. illis imitantes qui se altissimo simile ee anhelauit. Et qm̄ illū subsecunt̄. ido & ipse mendatiū quasi ueritatē eis secm uoluntatē ipsoꝝ demonstrat. Vnde mecū nō sūt. nec ego cū illis. quia uias meas nō ambulat. s; extraneas semitas amāt. inquirentes quid eis stulta creatura de futuris causis fallacit̄ ostendat. & hoc ita uolunt habere secm qđ illud ꝓuerbe exquirunt me contēpnentes & scōs meos abicientes qui sincero corde diligūt me.

Sed isti homines qui ꝓuersa arte tā ꝓtinacit̄ me tēptāt. ita qđ creaturā illa que ad seruituteꝫ ipsoꝝ facta ē ꝑscrutant̄. scisciteꝫ tes ut rē illa quā ipsi scire uolut eis secm uoluntatē ipsoꝝ ostēdat. nūquid possūt in scrutatione sue artis elongare uel abbreuiare tempꝰ qđ eis a creatore suo constitutū ē uiuere. Certe hoc nec diē nec horā facere ꝑualet. dut nūquid possūt ꝑdestinationē dei ꝑt_ponere. Nullom̄. O miseri. nūne ꝓmitto creaturas uobis passiones uras int̄du demonstrare. que signa tē ido habēt quia me dñm timēt. uelut seruus facultatem dñi sui aliquando ostendit. & ut bos & asinus ac cetā animalia uoluntatē dnoꝝ suoꝝ manifestāt. cū eā in seruitute sua fidelit̄ adimplent. O stulti. cū me obliuioni

tradituſ. nec ad me reſpicientes
nec me adorantes. ſ; aſpicientes
ad ſubiectā uobiſ creaturā. q'd
ipſa portenter & oſtendat. tē p
tinaciē me abiciuſ ītirmā crea
turā p creatore uō colentes. Qua
ppt & ego dico. O homo. cur crea
turā illam coluſ que te nec con
ſolari. nec tibi auxiliari poteſt.
& que tibi nullā pſperitatē in fe
licitate confert. uelut machema
tici mortiſ iſtructores. & de incre
dulitate paganoꝝ ſequaces eoꝝ
affirmare ſolent. ita qd dicūt
ſtellaſ uobiſ hominibꝫ uitā tribu
ere. & oīs actuſ uōſ diſponere.
O miſeri quis ſtellaſ fecit. Sed
ſtelle uītū ex pmiſſione mea cū
quibꝫda ſignis hominibꝫ declaran
tur. ut etiā filiꝰ mꝰ in euāgelio oſ
tendit ubi dicit. Erunt ſigna
in ſole. & luna & ſtellis. Qd dicit.
In lumine hoꝝ luminū hominibꝫ
miniſtrat. & circuitu ipſoꝝ tem
pora temporꝫ oſtendunt. Unde
etiā in nouiſſimis tēporibꝫ lamēta
bilia & piculoſa tempora p miſſi
one mea in ipſis demonſtrāt. ita
qd tacdi ſolis & ſplendor lune &
claritaſ ſtellaꝝ aliquando ſubtra
hit. ut corda hominū ex hoc con
cutiant. Sic & p ſtellā ex uolunta
te mea īcarnatio filiꝰ mei oſten
ſa ē. Homo autē ppām ſtellam
que uitā ipſi diſponat. nō habet.
uelut ſtultꝰ & ertās ppls aſſerere
conat. ſ; oīs ſtelle oīi ppło cū
ſeruiture cōmunes ſt. S; qd ſtel
la illa certis ſtellis pclarior efful
ſit. hoc ē qd unigenitꝰ mꝰ p aliꝰ
hominibꝫ ūginali partu ſine pec
cato natꝰ ē. ipſa nullū ſubleua
men eide filio meo conferens.
niſi ſolū īcarnationē eiꝰ ppło fi
delit denuncians. qm oīs ſtel
le & creature me timētes iuſſio
nē meā tantū pficiūt. nec ullī rei in
ulla creatura noticiā ullā habent.
Cum cū m placuerit. creature uiſ
ionē meā oſtendit. uelut cū faber
nūmū faciens in eo congruentem
formā celat. ſic qd ide nūmuſ for
mā ſibi impoſitā declarat. ſ; de hoc
nulla poteſtatē habens. nō nouit
quando faber aliā formā ſibi impo
nere uelit. qm. nec longū nec breue
tempꝰ ſue forme diſcernit. Qd ē hoc.
O homo. ſi lapiſ cotā te iaceret in q
aliqua ſigna paſſionū tuaꝝ diligen
ter eū intuens denotares. tē ſecūm
fallacē eſtimationē tuā aut de in
felicitate tua contriſtar. aut de p
ſperitate tua gauiſus. in deceptione
diceres. Ach moriar uel wach uitā.
aut heu quanta infelicitaſ. ſeu wach
quanta pſperitaſ mea ē. Et quid tē
lapiſ ille tibi conferret. Nū q'cquā
tibi auferret uel daret. S; nec tibi
obeſſe uel pdeſſe ualeret. Sic etiam
nec ſtelle. nec ignis. nec aures. nec alia
huiſmodi creatura. in ſignis ſeruita
tuis tue. q'cqm te ledere uel iuua
re poſſit. Qd ſi in creaturā hac que
ad ſeruitutē tuā facta ē confidis
abiciens me. tē & ego iuſto iudicio
meo ex oculis meis te picio. felicita
tē regni mei tibi auferens. Nā ego
nolo ut ſtellaſ aut ignē aut uolati
lia ſeu aliaſ tales creaturas de futu
ris cauſis ſeruiteris. qm ſi illaſ p tina
citē inſpexeris. oculi tui michi moleſ
ti ſt. & te uelut pditū angim deicio.
qui ueritatē deſeruit. & ſe ipſū in
dapnationē pcipitauit. O homo. cū
ſtelle & cete creature facte ſt ubi fu
iſti. Nūquid de inſtitutione earū
do conſiliū dediſti. S; pſūptio huiſ
modi ſciſcitationis orta ē in p̄mo
ſeſinate. ut delicet eū homines dim
ita obliuioni dediſſent. qd gen' &
gen' diuerſaſ creaturaſ ſupbe īſpex
it. & defuturis cauſis uaria ſigna in

Evg. XVI.

eis quesiuit. Et sic etiã error ille in baal exortꝰ ẽ. scilicet qd̃ homines creaturã dei p deo decepti colebãt. ad qd̃ eos etiã diabolica irrisio excitauit. quia pr̃ creaturã magis quam pr̃ creatorẽ suũ respexerũt. hoc scire cupientes qd̃ scire nõ debuerũt.

XVII. Vnde etiã peiora his apparuerũt. cũ hominẽs p diabolũ magica arte insanire cepunt. ita qd̃ diabolũ uident & audiũt. ipse eis fallicẽ loquens & ostendens qd̃ uelut creaturã hanc ispiciãt. & alia existat. Nolo autẽ dicere qm̃ p diabolũ primi seductores edocti sint. ita qd̃ cum uident & audiũt qui eũ hoc modo querũt. si ipsi de hac nequitia sua ualde culpales existũt. cũ me dñm suũ hoc nõ denegãt & antiquũ seductorẽ imitantẽ. O homo ego in sanguine filij mei te redẽi nõ cũ malitiosa iniquitate. si cũ magna equitate. si tu me uerũ dñm deseris. & ulũ qui mendax ẽ imitaris. Ego sũ iustitia & ueritas. & ideo admoneo te in fide & exhortor in amore. ac reduco te in penitentia. ut quãuis sanguinolentꝰ sis in pollutionibꝰ peccatorũ. tam exurgas de casu ruine tue. Qd̃ si me subsannaueris. parabola huic similitur dimis sentiet que dicit. Quida dñs multos seruos sibi subiectos habens. unicuiq; eorũde seruorũ suorũ plurima arma bellica dedit dicens. Negotiamini & utiles. tarditatẽ & tepore abicientes. Et cũ quida ire cũ eo agerẽt ide seruus quenda illusorẽ & diuerse artis pessimũ adinuentorẽ secus uiã uiderũt. unde & quida ex eis decepti dixerũt. Huic hominis artes discere uolumus. Et arma que habebant abicientes. ad illũ cucurrerũt. Quibꝰ alij dicebãt. Quid facitis hunc illusorẽ imitantes. & dñm nrm̃ adiracundiã puocantes. Et illi respondert. Quid hoc dño nro oberit. Et dñs eorũ illis air O serui

Parab. XVIII.

nequã. cur arma que uobis dederam abiecistis. Et cur cari ẽ uobis hanc uanitatẽ amare. quã michi dño uro cui seruu esse famulari. Ite ergo p illusorẽ istũ ut cupitis quia michi seruire nõ uultis. & uidete qd̃ eius stultitia uobis prosit. Et abiecit eos. Qd̃ dicit. Vnus iste est. ds omps omnes ppios sub potestate sua regens. ita qd̃ quẽq; hominem intellectu armauit. mandans ei ut strenuus & uigilans instrumentis uirtutũ sit. prauitatẽ & negligentiã a se excutiens. Sed dũ homines uiã ueritatis arripiũt in diuinis mandatis ire disponentes. ipsis multe tẽptationes occurrũt. ita qd̃ diabolũ totius orbis seductorẽ. & multiplicium uicioꝝ nequissimũ artificẽ nõ in uia ueritatis sed p deceptionẽ insidijs positũ attendũt. unde & quida ipsoꝝ iniustitie magis quã rectitudinis amatores. p eunde diabolũ seducti plus studet eide antiquo seductoris uicia imitari quã uirtutes dei amplecti. Et intellectũ quẽ ad diuina mandata conuertere deberent. ad uicia trenã iniquitatis retorquentes diabolo se subponunt. Quibꝰ ductores eoꝝ uelut consodales ipsoꝝ p sacras scripturas multociens occurrentes facta eoꝝ impperãt. & cur diabolica figmenta sequentes diuinã ultionẽ sibi inducãt non ciferant. Sed illi admonitiones eoꝝ sepissime subsannantẽ. se ipsos esse peccare & dñm suũ minime offendere p superbiã affirmãt. Vnde cũ in obduratione ista pseuerãt. diuinã sententiã accipiũt. qm̃ ipsis seruis iniquitatis existentibꝰ. cur intellectũ desup sibi datũ suffocauerũt & cur magis deceptiones antiqui seductoris susceperint. quã creatorẽ suũ cui strenue famulari debuerãt dilexerunt

obicit. ita qd ipli contępti diaboli
cis illusionib⁹ secm opa sua qua
do seruire noluert deputant. ubi
considerare compellunt qd nequis
sima seductio ipsis pfuerit. qm hoc
m abiecti dapnationē incurrunt.
quia diuina pcepta pt ponentes.
plus diabolu quā diu sequi conten
dert. Ego enī nolo ut me hominꝫ
contępnāt qui me in fide scire de
bent. qm si me abiecerit & creatu
rā sibi subiectā ispexerit antiquū
seductorē in hoc imitantes. tē et
ego pmitto ut eis & cū creatura
& cū diabolo secm concupiscen
tiā cordis sui fiat. quatin⁹ ita expi
ant qd ipsis pfit creatā quā ado
rauert. uel quid eis diabolus con
xxiiii. ferat quē subsecuti st. Eto stul
ti homines. cui creaturā de tępore
uitę utę inquiritis. Nullus enim
urm potest tēp⁹ uitę suę scire aut
illud deuitare aut transilire. nisi
ut pme s constitutū ē uuere. qr
o homo cū salus tua tā in sectatib⁹
quā in spualib⁹ cōpleta fuerit p
sens selm mutabis. & ad illud qd
tminū n ueniet transibis. Nā cū
homo tante fortitudinis ē qd p ali
s ppis ardentius in me arder ita
qd in conscientia tremi liquoris fe
rentiū peccatoꝫ n torpens insidias
antiqui serpentis deuitet. huius
spm a corpore suo n excutio ante
quā dulces fructꝰ suos in suauissi
mo odore ad bonū finē producat.
Iuū aut quē tante fragilitatis
considero. qd tener ē in gui dolo
re sui corporis. & in horrore pessimi
insidiatoris ugū meū ferre. de hoc
selo subtraho ante quā in tępore
marcescentis animi sui incipiat a
rescere. Omia enī scio. Volo aut
humano generi quāq; iustitiam
ad suā cautela dare. ita ut nullus
hominū se possit excusare cū ho
mines moneo & exhortor iustitiā face
re. quando ipsis iudiciū mortis incutio.
uelut iā sint morituri. cū ad huc di
uti⁹ uicturi sint. qm nemo nisi secm
utilitatē quā in homine uideo & secm
uoluntatē meā & ~~secm uoluntatē meā~~
qua ei uiuere concedo. aliud temp⁹ ha
bere uel sibi disponere potit. quē ad
modū etiā iob testat cum dicit. xxv.
Constituisti tminos ei. qui pterire
n potest. Qd dicit. Tu qui sup oms es. Iob.
& omia antequā fiāt puides. etiā in
secreto maiestatis tue constituisti t
minos humane uite. ita qd nec scien
tia nec prudentia. nec astutia ullius
rei pteri poterit in ulla utilitate seu
in infantia seu in iuuentute. seu in se
nectute hominū transgressi. nisi secm
prudentiā secretoꝝ tuoꝝ. qui homines
ad gram nominis tui fieri uisisti. xxvi.
Ego enī o homo ante constitutionē
mundi te noui. si tam dies tuos
in opib⁹ tuis uolo considerare & uti
litatē coꝝ discernere & queq; opa tua
diligent & acutissime examinare.
Quemcūq; aut subito de temporali
uita subtraho. hui⁹ uite utilitas cō
pleta ē. ita ut si uita ipsi⁹ longius p
traheret. nulla uiriditatē bonoꝝ
fructuū ampli⁹ afferret. si uelut te
porē carnee fidi habens tantū quasi
uacuo sono uerboꝝ fumū emitteret.
nec intimo tactu cordis sui me tange
ret. unde ipsi idutias hui⁹ uite n tri
buo. si antequā in tporē hui⁹modi
infertilitatis cadat. cui ab hoc selo sub
duco. Si tibi o homo dico. Cur me q
tępnis. Nonne pphas meos ad te mi
si. & filiū meū p salute tua in lignū
crucis dedi. & apłos meos ut tibi uia
ueritatis p euglium ostenderet ad te
destinaui. Unde n potes te excusare.
quin omia bona habeas p me. Et qua
re tē pt ponis me. S eō errorē hui⁹ xxviii.
puersitatis. scilicet qd signa actuū
tuoꝝ in stellis. aut in igne. aut in aub⁹.

seu in alia huiʒmodi creatura queriʃ
ampliʒ nolo toletare. qm̃ omⁱs uſq; ad
errorē hunc diabolica ſuaſione pmū
uenerīt dim̃ contēpnentes. pceptā
ta illi omīno abiecerīt. unde & ipſi
contēpti ſt̄. Ego aut̄ ſup omnē creā
turā in claritate diuinitatiſ mee ful
geo. ita qđ miracula mea in ſcīſ me
iſ tibi manifeſtata ſt̄. qua ꝓpt̄ nolo
ut ampliʒ hunc errorē augurandi
exerceaſ. ſ; ut in me aſpiciaſ.

xxviii. O ſtultꝛ. quiſ ſū ego. videlicet ſū
mus bonus. Unde omīa bona tibi tri xxx.
buo. cū diligent̄ queieriſ me. Et quē
crediſ me ēt̄. Vs̄ ſū ſup omīa. & in om
nib⁹. S; tu uiſ me habere uelut ruſti
cū qui dīm ſuū timet. Quomodo.
Tu uiſ ut uoluntatē tuā faciā. cū tu
p̄cepta mea contēpnaſ. Sic ds non eſt.
Quid ē hoc. Ipſe enī nec opinionē iuſtj
nec timorē finiſ habet. Celi in laudi
b⁹ meiſ ſonāt. me īſpicientes. & ſcdm
uſticiā illā qua ꝑ me poſiti ſt̄. mihi
obedientes. Sol etiā. luna. & ſtelle. in
nubib⁹ celi ſcdm tenorē ſuū apparēt.
nec n̄ flabri. uenti. & pluuie in aerꝛ
ut eiſ conſtitutū ē currꝛ. & hec omīa
creatori ſuo ſcdm uſſionē ipſi⁹ obedi
unt. Tu autē o homo p̄cepta mea n̄
impleſ. ſ; uoluntatē tuā ſequeriſ. ne
iuſticia legiſ tibi nec poſita. nec
oſtenſa ſit. In tanta enī contumacia
es. quāuiſ cimiſ ſiſ. qđ tibi n̄ ſufficꝛ uiſ
ticia legiſ mee. que exarata & culta ē
in ſanguine filij mei. & bene trita in
ſcīſ meiſ tā ueīſ quā noui teſtām̃ti.

xxviii. Sed & in magna ſtulticia uiſ me ap
p̄hendere. cū michi hoc m̄ minariſ di
cens. ſi dō placet ut uiſt⁹ & bon⁹ ſim.
quare n̄ facit. me rectū. tu uta me ca
pere uolens uelut ſi petulans hedus
ceruū uult capere. qui fortiſſimiſ cor
nib⁹ cerui ualide trudit̄ & p̄ſolatur.
Sic & ego cū mecū petulant̄ in mori
buſ tuis uiſ ludere. in p̄ceptiſ legiſ meę
quaſi cornib⁹ meiſ iuſto iudicio meo
te cōminuo. Hec enī ſt̄ tube in
aures tuas reſonantes. ſ; tu illas
n̄ ſequeriſ. ſ; p̄t lupū currꝛ ſibi
te putaſ ita ꝺomaſſe qđ te lede
re n̄ poſſit. S; ide lup⁹ deuorat
te dicens. Quiſ iſta ſecuſ uiā er
rauit. nec paſtorē ſuū ſequi uo
luit. ſ; p̄t me cucurrit. unde etiā
iſta uolo habere. quia me elegit.
& paſtorē ſuū deſeruit. O homo.
ds tuus⁹ ē. & ideo omīa que in celo
& in tꝛa fecit. iuſta ordinatione
diſpoſuit. Ego enī ſū magn⁹
medicus omīum languor. faci
ens uelut medicus qui languidū
uidet. qui medela ardenter de
ſiderat. Quid ē hoc. Si languor
paruus ē eū facile curat. ſi uero
grauis ē. languido dicit. Ego
argentū & aurū aꝛe exigo. Qđ
ſi illa michi dederiſ. te iuuabo.
Sic & ego o homo facio. Omnia
peccata in gemitu & lacrimiſ ac
in bona uoluntate hominū ab
ſtergo. ingratitudo aut̄ culpis dico.
O homo. age penitentiā & cor
rectionē. & oſtenda tibi miam
meā. & uitā etnā tibi dabo. Et
ſtellas & alias creaturas de cauſis
tibi occurrentib⁹ ne miſpicias. nec
diabolū. adoreſ. nec eū inuoceſ nec
q̄cquā ab eo ꝑ quiraſ. qm̃ ſi pluſ
uoluerīſ ſcire quā te oporteat
noſſe. ab antiquo ſeductore deci
pi. quia cū p̄m⁹ homo pluſ que
ſiuit quā querere debuerꝛ. ab illo
decept⁹ ē. & in ꝑditionē iuit. S;
tam̃ diabolus neſciuit hominiſ
redēptionē ubi fili⁹ di mortē oc
cidit & īfernū fregit. Diabolus
enī mītio p mulierē deuicit ho
minē. ſ; ds in fine tēpoꝝ ꝑ mu
lierē conteret diabolū que filiū
di genuit. qui diabolica opera
mirabiliter ad nichilū duxit. que
admodū ihēſ dilect⁹ m̄s teſtat
dicens.

xxxi. Johis.

In hoc aparuit filꝰ dī. ut dissol
uat opa diaboli. Quid ē hoc. ꝓpt̄
salutē & saluationē hominū ap
paruit maxima claritas scilicet
filꝰ dī. pauptatē humanā corpo
ris īduens. sꝫ uelut ardens stella
in umbrosis nubibꝰ fulgens. ita
positꝰ in torculari ubi uinū sine
sordē fermēti exprimendū erat.
qm̄ ipse lapis angularis sup tor
cular cecidit. & tale uinū fecit.
qd maximū odorē suauitatis
dedit. Ipse enī absq; īundatiōe
polluti sanguinis in humano
genere clarus homo effulgens.
pede militie sue os antiqui ser
pentis conculcauit. & dissoluens
a ecorte īiquitatis illi omia la cu
la que & furore & libidine ple
na erāt cū omīno ꝺtēptibilem
reddidit. Vnde quicūq; sciētiā
in spū scō & pennas in fide habet.
iste admonitionē meā nō tīnscen
dat. sꝫ eā in gustu aīe sue am
plectendo ꝓcipiat.

Quarta uisio pri
me partis.

Et deinde uidi
maximū seru
sum̄q; splē
dorē uelut plu
rimis oculis
flamantē qua
tuorq; angulos ad quatuor par
tes mundi uersos habentē qui
secretū supni creatoris designās.
in maximo misterio michi ma
nifestatꝰ ē. in quo etiā alꝰ splen
dor simulis aurore īse putpurei
fulgoris claritatē tenens appa
ruit. Et ecce uidi in tīta homīes
in uasis suis lac portantes & īde
caseos facientes. cui quedā pars
spissa fuit. unde fortes casei facti
sūt. pars quedā tenuis. de qua de
biles casei coagulati sūt. & pars
quedā tabe ꝓmixta. de qua ama
ri casei effecti sūt. Et ita uidi quasi
mulierē uelut ītegrā formā homi
nis in uētre suo habentē. Et ecce ꝑ se
cretā dispositionē supni conditoris
cade forma motū unde motionis
dedit. ita qd uelut ignea spes nul
la lineamēta humani corporis habēs.
cor eiꝰde forme possedit. & cerebrū
ei tetigit. & se ꝑ omia membra ipsiꝰ
ītālsudit. Sed deinde cade forma
hominis de utero eiꝰde mulieris hoc
mō uuificata egrediente. secm̄ mo
tus quos ipsa spes in eade forma
hominis habuit. secm̄ illos etiā &
colorē suū mutauit. Et uidi qd
quandā huiꝰmodi speā in humano
corpore manentē. multi turbines
īuadentes. eā usq; ad tīā incuruabāt.
sꝫ illa resūptis uiribꝰ se uirilit̄ eri
gens. eis uirilit̄ restituit. & cū gem
tu sic dixit. Ego pegrina ubi sū.
In umbra mortis. Et qua uia eo.
In uia erroris. Et quā ꝺsolationem
habeo. Quā pegrini habēt. Ego enī
debui habere tabernaculū quinq;
quadris lapidibꝰ sole & stellis lucidi
oribꝰ ornatū. quia occidens sol &
cadentes stelle nō debebāt in eo luce
re. sꝫ in eo debuit ee anglica gla.
qm̄ topazius debuit ee fundām̄tū
ipsiꝰ & oms gēme structura eiꝰ. sca
lis eus cristallo positis. & plateis ip
siꝰ auro stratis. Nam ego debui ee
consors angloꝝ. quia sū uuuēs spi
raculū qd ds misit in aridū limū.
Vnde debuī dīm scire. & ipsū sen
tire. Sꝫ heu cū tabernaculū meū
ītellexit se posse oculis suis in oms
uias uidere. īstrumētū suū ad aqui
lonē posuit. ach. ach. ubi capta sū
& spoliata oculis & gaudio scientie.
uestre mee tota scissa. Et sic de here
ditate mea pulsa. ducta sū in alie
nū locū. qui omī pulcritudine &
honore carebat. ubi pessimo seru
tio subiecta sū. Sꝫ & hi qui me cepūt.

colaphis ꝑcutientes. cū porcis fecerīt
me manducare. ac ita in desertū
locū me mittentes. amarissimas
etiā herbas melle intinctas michi
ad manducandū dabāt. Postea q̄q;
sup torcular me ponentes. multis
tormētis me affligebāt. Vestimēde aut̄
uestib⁹ meis me exuentes. & multas
plagas michi īferentes. uenatū me
miserūt. ubi pessimos & uenenosos
uermes. uidelicet scorpionū. aspidū.
& alior⁹ similiū uermiū. me capere
fecerīt. qui me tota suo ueneno ita
conspuerīt. q̄d inde debilis efficiebar.
Vnde illi me deridentes dixerīt.
Vbi ē honor tuus nunc. Ach si; ego
tota contremui. & magno gemitu
meroris silent̄ dixi. O ubi sū. Ach
unde huc ueni. Et quē consolatorē
hui⁹ captiuitatis ḡrā. Quōm hasca
tenas durūpā. O quis oculus mulne
ra mea uidere potīt. Et que nares
fetorē hunc egrū sustinere potīt.
Aut que manus ea oleo ꝑ̄get. Ach
quis dolori meo mītam impen
det. Celū ergo clamorē meū exau
diat. & tra de merore meo tremis
cat. ac omē q̄d uidet ad captiui
tatē meā se miserando inclinet.
quia amarissim⁹ dolor me p̄mit.
q̄m sine consolatione & sine adiu
torio pegrina sū. O quis ꝯsolabitur
me. q̄m & mat̄ mea dereliquit
me. quia a ua salutis erraui.
Quis me uuabit nisi ds. Cū aut̄
recordor tui o mat̄ syon in qua
habitare debui. amarissima ser
uitia quib⁹ subiecta sum īspicio.
Et cū omē gen̄ musicor⁹ q̄d in te
ē ad memoriā duxero. uulnera
mea attendo. Si; & cū recordor gau
dii & leticie gle tue. tot uenena illa
quib⁹ pollutā sū detestor. O quo me
uertā. Et quo fugiā. Dolor enī mis
inumerabilis ē. q̄m si in malis ustis
ꝑseuerauero. socia illor⁹ ero cum
quib⁹ in tra babilonia ꝑpetuo
conuersata sū. Et ubi est o mat̄
mea syon. Ach michi quia aret
infelicit̄ recessi. q̄m si te nescirē
leuis dolerē. Hunc aut̄ pessimos
sodales meos fugiā. quia infelix
babilonia in plumbea statera
me posuit. ac maximis trabib⁹
me oppilit. ita q̄d uix suspirare
possū. Si; cū lacrimas meas ad te
o mat̄ mea cū gemitib⁹ meis ef
fundo. tantos strepit⁹ sonantiū
aquar⁹ infelix babilonia emittit.
q̄d uocē meā n̄ adtendis. Ergo
multa sollicitudine artas uias
quetā. in quib⁹ pessimos sodales
meos & infelicē captiuitatē meam
effugere possi. Et cū hec dixissē.
ui angustā semitā. ubi me absconde
di in paruo foramine contra sep
tentrionē. amarissime flens. q̄m
matrē meā ꝑdidetā. ibi etiā con
sideraui omnē dolorē meū & om
nia uulnera mea. Tantaq; effusi
ones lacrimar⁹ flendo & flendo ibi
emisi. q̄d omīs dolor & omīs luce
uulnerū meor⁹ lacrimis ustis ꝑfusa
sūt. Et ecce suauissim⁹ odor uelut
lenis aura a matre mea emissus
nares meas tetigit. O quantos
gemit⁹ & quantas lacrimas tē effu
di. cū parua consolationē istam
ad ee sensi. Et tantos ululatus
cū tantis fletib⁹ ꝑgaudio dedi.
q̄d etiā mons ille in cui⁹ fotami
ne me absconderā. unde cōmot⁹ ē.
Et dixi. O mat̄ o mat̄ syon. quid
fiet de me. Et ubi nē ē nobilis
filia tua. O quādiu quādiu ma
tīne dulcedinis tue expt̄ sū. que
in multis deliciis me blande enu
triebas. Et in his lacrimis ita delec
tabar. uelut matrē meā uidere.
Si; inimici mei ustos clamores me
os audientes dicebāt. Vbi ē ista
quā hactenus in consortio nro sedm

uoluntatē ntām habuim. ita qđ
& ipsa omnē uoluntatē ntām p
fecit. Ecce ubi celicolas īuocat.
Oms ergo artes ntās excitem.
eā tanto studio & tanta sollici
tudine custodientes ne nobis ef
fugere possit. quia eā nobis pri
omnino subieceram. Si hoc fece
rim. itum nos sequet. Sz ego fo
tām illud in quo me absconde
rā latentē egressa. in quanda alti
tudinē ire uolebā ubi me īimici
mei īuenire n possēt. At ipsi qđ
dam mare tanti feruoris mihi
opposuerāt qđ illud nullom
transuadare potui. Sz & ibi qui
dā pons tante paruitatis & an
gustie erat. qđ nec p illū trans
ire ualui. In fine quoq; eidem
maris queda altitudo montiū
tantoq; accuminū apparuit. qđ
nec ibi ire habere poterā. Et dixi.
O quid ego miseta nē faciam.
Suauitatē matis mee nē par īp
sensera. unde putabā qđ uellet
me ad se reducere. Sz ach nū iterū
relinquet me. Ach quo me ūtā.
Nam si m in portē captiuitatē
uenero. īimici mei magis nē quā
pri detridebt me. quia ad matrē
meā flebilit clamaueta. & qm
dulcedinē suauitatis ei par īp
sensera. cū itum m ab ea derelic
ta sim. Sz ego p suauitatē illam
quā pri p matrē meā uenientē
sensera. adhuc tante fortitudi
nis erā. qđ me ad orientē uerti.
& qđ itum angustissimas semi
tas ire cepi. Ecce aut semite spi
nis & tribulis. & alis huiusmodi im
pedimentis ita plene erāt. qđ uix
ulla uestigia in eis habere potām.
Sz tam cum maximo labore &
sudore eas tandē uix ptransiens.
ex eodē labore tantā fatigationē
incurri. qđ uix suspirare ualui.

Sic tandē cū maxima fatigatione
ad cacumē eiđē montis in quo me
pri absconderā p ueniens. ad ualle
ei me īclinaui ubi descendere de
bebā. & ecce ibi aspides. scorpiones.
draconesq. & alij huiusmodi serpentes.
michi oppositi erāt. & in me sibilos
suos emittebāt. Unde ego extrita.
maximos ululat emisi dicens. O mat
ubi es. Heu heu enī dolerē si suauitatē
uisitationis tue pri n sensissē. quia
nē itum in captiuitatē illa cada.
in qua dudū iacuerā. Ubi ergo nē
ē auxiliū tuū. Tunc uocē matris
mee audiui michi dicentē.
O filia curre. penne enī ad uolan
dū tibi date st a fortissimo datore.
cui nullus resistere ualet. Ergo ue
locit transuola oms has contrarie
tates. Et ego multa consolatione
confortata. pennas illas suscepi. a-
omīa uenenosa ac mortifera illa ue
locit transuolaui. Et ueni ad
qđ dā tabernaculū. qđ interi totū
erat ex fortissima calibe fabricatū.
Et illud intrans. opa claritatis feci.
cū pri opa tenebrarū fecisse. In eode
aut tabernaculo. ad septentrionē
colupnā impositi ferri posui. in quā
flabella diuersax pennax & se hac &
illac mouentiū suspendi. Et manna
ūuiensi. illud comedi. Ad orientē
uero ppugnaculū ex quadris lapidi
bus constituxi. & in eo ignē accendens.
ibi murratū unū cū musco bibi. Sz
ad meridiē turrī ex quadris lapidib
feci. in quā clipeos rubri coloris
suspendi. & in cui fenestras tubas ex
ebore factas posui. In medio autē
eiđe turris mel effudi. & ex hoc pci
osū ungentū cū alijs aromatibus
feci. ita qđ ex ipso p totū idē taber
naculū maxim odor diffunderet.
Ad occidentē uero nullū op posui.
quia pars illa ad scim uersa erat.
Sz interī dū in hoc labore occupa

ta eē̄m. īimici mei pharetras suas
arripientes sagittis suis tabernaculū
meū aggressi sūt. s; ego ꝑstudio opis
mei quod faciebā. tamdiu īsaniam
eoꝝ nō attendi usq; dū ianua eīdem
tabernaculi sagittis impleretur. Hyul
la tamē earūdē sagittaꝝ. nec ianuā
nec calybē eīdē tabnaculi ꝑforare
ualebāt. unde nec ego ab eis ledi
poteram. Q̄d illi uidentes maximam
inundationē aquaꝝ. emiserūt. quate
nꝰ & me & tabnaculū meū deicerēt.
s; tamē in hac malicia sua nichil ꝑ
fecerūt. Qua ꝑpt̄ eos audacē deri si
dicens. faber qui hoc tabnaculum
fecit. uobis sapientior & fortior fuit.
Vnde sagittas uras colligentes eas
deponite. qm̄ nulla uictoriā uolū
tatis ure am̄ in me potuīt ꝑficere.
Ecce que uulnera ostendit. Ego
multo dolore & labore plurima bel
la aduersū uos ꝑegi. cū me morti
tradere uelletis s; tamē nō potuistis.
quia fortissimis armis munita. acu
tos gladios contra uos ubrabā. ꝑ qs
me a uobis strennue defendebam.
Recedite ergo recedite. qm̄ ultra
me habere non potestis. Sed ego
fragilis & īdocta. uidi etiā qd in aliā
spetā plurimi turbines uruentes
ea deicere uoluerūt. s; nō ualuerūt. qm̄
illa fortit̄ repugnās. locū eis īsani
endi nō dedit. s; tamē sic cū que
rela dixit. Quāuis pauperula
sim. tamē magnū officium habeo.
O quid fū ego. Et que ē querimonia
clamoris mei. Spiraculū tamē uite
in homine sū. posita in tabernacu
lo medullaꝝ. uenaꝝ. ossiū & carnis.
ita qd eidē tabnaculo uiriditatē
tuo. & qd illud ubiq; in motibus
suis circūfero. S; heu sensibilitas illi
ꝑfert spurcitiā. lasciuiā & petulan
tiā moꝝ. ac omia genera uicioꝝ.
Ach o quā magno gemitu hoc que
ror. Nam cū ꝓsperitatē uite ī opib⁹
tabnaculi mei habeo. occurrit
michi diabolica ꝑsuasio in omib⁹
me uertens. ac in flatū elationis
ita me erigens. qd̄ multociens di
co. Ego sedm̄ gustū uiriditatis
tue opari uolo. In tabnaculo em̄
meo queq; opa intelligo. s; tam̄
auiditate ei⁹ ita impedior. qd̄ opa
mea nō discerno. antequā dira uul
nera in me uidero. O quantū plane
tū te emitto. Et dico. O ds. nne
creasti me. Ecce uulis tua oppri
mit me. Et sic fugā in eo. Quom̄.
Cum tabnaculū meū carnalem
ē cupiscentiā habet. te quia gus
tū in ope habeo. cū ipsa op⁹ illud
ꝑficio. S; ratio que in me cū sci
entia uiget. ostendit michi qm̄
a dō creata sū. In qua ratione etiā
sentio. quia ada cum diuinū ꝑ
ceptū transgressus ē. timens ab
scondit se. Sic & ego timens afa
cie dī me abscondo. cū opa mea
in tabnaculo meo ē traria deo
sentero. Cū aut̄ plubeā tractā
peccati sup ponderauero. omia
opa illa que in carnalib⁹ ē cupis
centijs ardet contēpno.
Ach me pegnā. quom̄ in his
piculis subsistere possū. Et cū
diabolica ꝑsuasio me īuadit sic di
cens. ē ne hoc bonū qd̄ nescis nec
qd̄ uides. nec qd̄ facere potes. qd̄
te erit. Et cū itum dicit. quod
nosti & qd̄ itelligis & qd̄ ꝑficere
uales. cur hoc deseris. quid te
faciā. At plena dolore respon de
vo. ach me misera. quia ꝑ adam
nociua uenena michi afflata sūt.
cū ipse diuinū ꝑceptū trāsgres
sus & in tam electā. carnalia ta
bernacula coadunauit. Nam
in gustu quē ipse in pomo ꝑ inobe
dientiā gustauit. nociua dulce
do sanguinis & carnis se īgerit.
& ita pollutionē uicioꝝ ꝑducit.

Vnde peccatū carnis in me sentio/ puritiſsimū aut deū quia p culpā ebriata sū negligo. S; hoc quod gust tabnaculi mei in se habet/ sequi ñ debeo. Nam ex hoc quod ada in pma apatione purus & simplex a dō creat erat timeo dm/ sciens qm p ipsū pura & simplex creata sū. S; m p malā consuetudinē uicioy in iquietudinē uertor. O in his omib p pegna sum. Qua ppt turbines diuersoy sonitū multa mendacia pfert/ qui in me surgt sic dicentes. Que es/ Et quid facis/ Et qualia st certamina que exercebis/ Infelix em es. Nam ignoras utrū bonū an malū op tuū sit. Quo tande ibis/ Et quis te conseruabit/ Et qui st errores illi qui te in īsaniam ducūt/ An p ficies qd te delectat/ an fugies qd te angustat/ O quid facies quia istud scis/ & istud ignoras/ Quod em te delectat hoc tibi licitū ñ e/ & qd te angustat ad hoc p̄cepto dī compellens/ Et unde scis/ si hec ita sint/ O felius tibi eet/ si ñ fuisses/ Et p quā ubi tbunes ita in me surrexerīt/ icipio altera uia ambulare/ que carni mee grauis e/ quia icipio iusticiā facere. S; itum unt me dubito utrū hoc ex dono spc sci sit an ñ/ & dico. Hoc iutile e/ Et deinde sup nubes uolare uolo. Quom/ Sup intellectū meū uolo uolare/ & ea icipere que pficere ñ possū S; cum hec facere tēptauero. maximam iusticiā in me exeo ita qd nec in altitudine scitatis. nec in planicie bone uoluntatis ullū op facio/ s; iquietudine dubietatis. desperationis. meroris. & oppssionis omnū rerū in me habeo. Et cū diabolica psuasio me sic inquietat. o quanta calamitas michi tunc occurrit/ quia omia mala que sunt aut ee possnt in uitupatione. in male dictione. in mortificatione corporis & anime. in turpib uerbis contra mundiciā. sanitatē. & altitudinē que in dō st/ hec omia michi infelici occurrūt. Vnde etiā hec iiquitas michi isurgit. scilicet qd omis felicitas & omē bonū qd tā in homine quā in dō est michi molestū & grue erit/ magis mortē quā uitā michi pponens. Ach quā infelix certam hoc e/ qd sic de labore in laborē. de dolore in dolorē. de scis matre in scisma. se michi igerit/ omnē felicitatem michi auferens. VI.

Sed unde excitat malū istoy erroy/ Videlicet ex hoc. Antiquus em serpes in se habet astuciā & deceptibilem uersuciā/ atq; mortiferū iiquitatis ueneni. Nam in astutia sua igerit in contumaciā peccatoy a timore dni intellectū meū auferens/ ita qd per care ñ timeo sic dicens. Quis est ds/ Nescio quis ds sit. In deceptibili aut iustitia sua obdurationē michi iducit/ ita qd in malo obdurer. S; i mortifero iniquitatis ueneno spiritale gaudiū michi aufert. ita qd nec in homine nec in dō letari ualeo. sic dubietatē desperationis michi iducens/ scilicet qd dubito utrū saluari possim. an ñ. O que st ista tabnacula/ que tanta picula sustinet. in diabolica deceptione. S; cū p donū dī recordor qd a dō creata sum/ tt unt has oppssiones his diaboliceis psuasionib hoc m responsū do. Ego fragili tre ñ cedā/ s; fortissima bella exercebo. Quom. Cū tabnaculu meū opa iusticie exercere uult/ me dulla. sanguinē & carnē in sapientia patientie contrā quēadmodū fortis leo se defendit/ & ut serpens in antro suo ictū mortis fugiens se abscondit. Nam nec sagittas diaboli debeo suscipe/ nec uoluntatē carnis exercere.

Quom Cum eñ ita tabernaculum
meū incendere uoluerit. in bonitatē
di respicio. quē ita nūqtiā tetigit. & ita
aere qui sua lenitate ariditatē terre
rigat suauor ero. spīale gaudium
habens cū uirtutes in me uiriditatē
suā ostendere incipient. Et sic bonita
tē di sentio. Cum autē odiū me de
nigrare tēptauerit in mīam & in
martiriū filij di aspicio. & ita carnē
meā constringo. suauē odorē ros. & que
de spinis oriunt fideli recordatione
suscipiens. & ita redeptorē meū agnos
co. S; cū supba turri uanitatis suę
sine fundamto petre in me conten
derit ponere. & hanc altitudinē in me
erigere qd nullū sibi simile uult ha
bere. s; semp alcior ceteris uideri. o quis
michi tē succurret. qñ antiquus
serpens. qui sup omnes ee uolens in mor
tē cecidit. me deicere conat. Te cū me
rore dico. Ubi ē rex mūs. & ds mūs. Quid
possum boni absq; do. Michl. Et sic
ad dm qui michi uitā dedit respicio.
& ad beatissimā uirginē ulā que sup
viam antique spelunce contuit cur
ro. sic fortissim lapis edificij di effec
ta. cū rapacissim lupus qui hamo di
uinitatis strangulat ē. me añ supa
re ñ potuit. Et ita suauissimū bonum.
idē humilitatē in altitudine di cog
nosco. suauitatē ideficientis balsami
sentiens. & ita in dulcedine di gaudens.
uelut sum in odore omnium pigmtoꝝ.
Et sic etiā ceta uicia fortissimo seuto
humilitatis deicio. Sed deinde ego
paupcula uidi. qd alia queda speta.
ex humanitis forme sue se contrahens.
nodos ei resoluit. & se ab eis cū gemitu
extraxit. sedeq; suā merens dirupit.
Et dixit. Ve tabernaculo meo exibo.
S; ego miseta plenaq; meroris quo
uada p horrendas & p metuendas se
mitas ad iudicū ubi diiudicabor
ibo. Opa enī que in tabernaculo meo
opata fuī ostenda. & ibi remuneratio
nem secm merita mea recipiam.
O quam timor & o quanta angus
tia ibi michi erit. cūq; se hoc modo
resolueret. quida spē & lucidi & um
brosi uenerūt. qui socij conuisatois
ipsi secm qd in sede sua se mouerat
fuerat. resolutionē ei expectantes.
ut pt quā se exsoluisset. eā secū ab
ducerēt. Et audiui uuiuentē uocem
illis dicentē. Secm opa sua de loco
ad locū ducat. Et itū audiui de
celo uocē michi dicentem.

Beata & ineffabilis trinitas se mun
do manifestauit cū pat unigeni
tū suū de spū sco conceptū & de uir
gine natū misit in mundū. quatin
homines multa diuersitate nati.
multisq; peccatis obligati. p eū ad
uitā ueritatis reducerent. ita ut ip
si a nexib corporee grauedinis abso
luti. bona & scā opa secū portantes.
gaudia supne hereditatis adipisce
rent. Quod ut pfundi o homo
capias & aptius manifestes. uides
maximū serenissimūq; splendorē.
uelut plurimus oculus flamantem.
quatuorq; angulos ad quatuor par
tes mundi uersos habentē. qui mag
nā in misteriis purāq; in manifesta
tionib sciencia di significat. maxi
ma pfunditate pspicuitatis radian
tē. & acutissimas acies quadrifide sta
bilitatis ad quatuor plagas orbis ex
tendentē. ubi ipsa tam illos qui ab
eunt quā illos qui colligunt uemi
entes acutissime pundet. misterium
supne maiestatis ostendens. qd in
magno typo altitudinis & pfundi
tatis tibi ut cernis demonstratur.
In quo etiā aliud splendor similis
aurore in se purpurei fulgoris clari
tatē tenens apparet. quia scientia
di etiā hoc ostendit qd unigenitus
patis de ugine carnē sumens. sangui
nē suū in candore fidei pfalute homi
nū fundere ppetauit. ubi in eadem

scientia dī boni & mali ostendunt. qm ipsa nulla obscuritate ullī rei obnubilat. Ş; tu o homo dicis. Qd faciet homo. cū ds pnouit omia que factur ē homo. Et ego o homo tibi dico. x. O stulte. in nequitia cordis tui ullū imitaris qui uiam ueritatis pmū recusans. mendatiū ueritati opposuit. cū se sūme bonitatis similem facere uoluit. Quis potit iteū & finē obfuscare. Qui ē fuit. & pmanebit. Ş; quid es tu. qui fauilla cineris es. Et quid nosti. cū n esses. Ş; tu lamtabile iteū & miserabilē finē habens. q tradicis qd nec scis nec scire debes. iudeli cet inumerabilē pulchitudinē iustitie dī in qua nulla idignatio iustitie iuenit nec iuenta ē. nec iuenet. O stulte. ubi putas ee patrem iniquitatis quē imitaris. Quid ē hoc. Cū supbia in te iflat. sup sydera & sup alias creaturas. & sup angelos ut eleuari. qui pcepta dī p omia ad implent. Ş; tu cades. sic & ille ce cidit qui mendaciū ueritati op posuit. Mendaciū enī ipse dilexit. & ideo in mortē inuolut in abis sum corruit. Ergo o homo attende. cum nec ispiritu caritatē illā qua te ds liberauit. nec cū attendis quanta bona tibi ds semp impendit. nec cū consideras quom ipse te amorte reuocat cū multotiens in peccata corruis ubi magis mortē quā uitā diligis. si te tande ad mentē tuā reuocas sep tuas & doctinas illas quas tibi antiqui & fideles patres tui pposuerut. scilicet qd malū debes detestare. & bonū facere. & si te extimo cordis dixeris. gnuit peccaui. unde oportet me cū digna penitentia ad patrē meū qui me creauit redire. te ide pat tuus benigne suscipit te & in sinū suū te po- xm. nens dulcib amplexib amplectit te. Hē aut beatitudinē illā que tibi a dō pposita ē. scire contempnis. ac uitheā dī audire uel opari recusas. Hūquid si fieri posset. magis iudiciū dī iustū quā ueru notares. Qua ppt si sanguine filij dī redeptus n esses. in pditione pdit iaceres. Ş; iudiciū dī ueru & iustū ē. Unde o homo quā utilitatē ide consequeris. qd te in iudicio meo decerpis. In choro anglor. & in electa unea mea ē laus laudantiū & dicentium gla tibi dne. nec iudiciū meū p eos contradicit. qm iusti sr. Ş; quid dia volo pfuit. qd se michi opposuit. Qui cū uidit se multā claritatē habere. sup oms se uoluit exaltare. ita qd ei inumerabilis turba supbor spirituū consensit. qs oms diuina uirt in zelo rectitudinis sue simul cū illo deiecit. Sic etiā oms deicient. qui in pseuerantia mali iustitiā dī pponere conant. qm ipsi sūmū bonū in puersitatē nequitie puertere laborāt. Unde nequaquā ds qd iustum est constituit. Ş; omē qd rectū ē in equitate bonitatis sue ordinauit.

Sed & illi homines qui in ifidelitate sua dīm abiecerūt. ita qd sibi sculptilia fecerūt. que diabolus iuasit. & in quibus eos illusit. tē in petulantia huiō modi uanitatis surrexerūt. cū illud genō hominū ptransiuit quib acta & eua dixerāt quom a dō facti ēent. & quom de paradyso expulsi fuissent. Quos alij in eade puersitate subsequentes. creaturā dī magis quā ipsū creatorē suū coluerūt. & ea que n uiuunt. uitā suā disponere putauerūt. Unde & hi qui adhuc in ipsa ifidelitate sordent. stulticiā suā deserāt. & ad ipsū qui laqueos diaboli contuit fidelit conuertant. ueritatē ignorantie deponentes. & nouitatē uite amplectentes. ut seruus ms ezechiel hortat dicens. Ezech. P roicite a uobis oms puaricationes

uāſ. in q̄bꝰ p̄uaricati eſtiſ. & facite uo
ꝟ cor nouū & ſp̄m nouū. Qđ dicit.
O uoſ qui in rectitudine p̄ſeuerare
uultiſ. in ſole cuⁱ ut̄meta beate oues
curr̄ūt. p̄icite a conſcientia cordis
uī ſeiſcitatione occultoꝝ ulloꝝ quę
in p̄ncipali ſapientia ſ̄t. inutilia ſ̄t. in qui
bꝰ in uanā celſitudinē uolare uoluiſ
tiſ. cū in p̄cipitē lacū merſi eſtiſ. in q̄ xiiii.
nullus honor habitat. ſ; ulla horribi
liſ laſciuia quę dm̄ ignorat. Et cum
hoc freceritis. uiā ueritatiſ p̄gite p̄ſa
lute uā. ubi rutilantiſ celi nouitatē
in corde uīo ī̄uenietiſ. & ubi unuifice
ſpirationiſ nouitatē in ſp̄u uīo habe
Videſ etiā in ī̄a homines ſ̄ bitis iii. ſ
in uaſiſ ſuiſ lac portantes & inde ca
ſeoſ facientes. qui ſ̄t in mundo homi
neſ tā uiri quā mulieres in corporib̄
ſuiſ humanū ſem̄ habentes. de quo
gen̄ diuerſoꝝ pplorꝝ p̄creat. cuⁱ que
da parſ ſpiſſa ē. unde fortes caſei fi
unt. quia ſem̄ illud in fortitudine
ſua utiliť & bene coctū & temp̄atū.
ſtrenuoſ homines p̄ducit. quib̄ etiā
magna claritaſ tā ſp̄ualiū quā car
naliū donoꝝ in magnis patrib̄ & in
altiſ p̄ſonis tribuit. ita qđ in p̄ſpera
tate prudentie. diſcretionis. & utilita
tiſ in opib̄ ſuiſ & coīā dō & coīā homi
nib̄ p̄ſpicue floreāt. q̄m diaboluſ in
eiſ locū ſuū ñ inuenit. Et parſ que
da tenuiſ de qua debiles caſei coagu
lant. q̄m hoc ſem̄ in teneritudine
ſua inutiliť ſemicoctū & ſemip̄p̄atū.
teneroſ homines educit. ita qđ iſti
multotiens ſtulti. repidi. & inutiles tā
apud dm̄ quā apud ſeſin in opibus
ſuiſ ſ̄t. quia dm̄ ſtrennue ñ queriť.
Sꝫ & parſ quedā tabe p̄mixta ē. de q̄
amari caſei efficiunt. quia ſem̄ illud
ī debilitate p̄mixtionis nequiť educ xv.
tū & inutiliť cōmixtū iformes homi
neſ efficit. ita qđ illi ſepe amaritudi
nē. dificultatē. & oppſſionē cordis ha
bent. unde mentē ſuā multotiens

ad ſup̄na leuare ñ ualēt. Multi
aut̄ ex his utiles fiunt. ita tam̄ qđ
multas t̄pestates & inquietudines
& in cordib̄ & in morib̄ ſuiſ pacium
ē. ſ; tam̄ uictores exiſtūt. q̄m ſi in
quietę pacis quieſcerēt. tepidoſ &
iutiles ſe redderēt. unde ds illoſ co
ercet. & ad uiā ſalutiſ ducit. quē
admodū ſ̄ptū ē. Ego occidam.
& ego uiuere faciā. p̄cutiā & ego
ſanabo. & ñ ē qui de manu mea
poſſit eruere. Qđ dr. Ego qui ſū
nec initiū nec finē habens. flagitio
ſos homines in actib̄ ſuiſ in timo.
qui p̄ ſpurcitias diaboli in uicijs
macerant. & qui in partib̄ infelicis
ſeminarij p̄ diabolicas ſpeluncas
decipiunt. O quā ūſuta ē uipea
maxilla. quę eoſ ita inflat qđ moꝝ
ipſoſ intrare conat. Vnde ab eiſ p̄
ſperitatē huiⁱ ſeculi tollo. ubi ita p̄ plu
rimas etūpnas occidunt quas ſupe
rare ñ poſſūt. ſ; que eiſ iuſto iudicio
ſemp̄ aſſiſtit. Sꝫ ego qui nulla ob
ſcuritate deicior. iſtoſ etiā in alia
parte uiuere mutabiliť multociens
facio. ubi in ipſis uiuens ſpiraculū
eoꝝ furſū de t̄renis traho. ne in ipſis
p̄cret. Illoſ etiā uulneribus p̄ multā
infirmitatē laboris uite ſue intrīdum
affligo. qui p̄ ſuperbā mētē ſuā in ī ep
tā altitudinē aſcendere cupiunt.
putantes qđ a nullo deici ualeant.
eoſ etiā qui ubiq; p̄ſens ſū ita intrīdū
furſū ad ueā ſanitatē erigens. ne in
fallacib̄ p̄iculis p̄ fallaces uanitates
conſumant. Sꝫ in his oīb̄ ñ ē homo
nec alia creatura que huiⁱmodi opa
mea ſua ūſutia aut ferocitate poſ
ſit euellere. quia nullus ē qui uo
luntati & equitati mee ualeat reſi
tere. O ultrociens quoq; ut uideſ
ubi in obliuione mea & in irriſioē
diaboli cōmixtio maris & femine
p̄petrat. ibi & contractio naſcenti
um hominū inueniť. ut q̄m parēn

tes illoꝝ ꝓcepta mea transgressi fr̃.
in ipsis filiis suis cruciati ad me
un penitꝰ̃ta reuertant̃. multocies
etiã hanc mirabile creationẽ ꝑ gla
mea & seꝝ meoꝝ in hominibꝰ
fieri ꝑmitto. ut dũ illi qui hoc
m̃ dissolui fr̃ ꝑ subuentionẽ elec
toꝝ meoꝝ sanitati restituuntur.
nom̃ meũ ex hoc tanto ardentius
ab hominibꝰ glorificet̃. Qui aut̃
in hac lege se constingũt. ita qd̃ ũgi
nitatis decus appetunt. uelut ar
bora ad celestia secreta ascendunt.
quia ꝓpt̃ amorẽ filij mei delecta
tiones corporis sui a se abscidunt.

xvi. Sed qd̃ uides quasi mulierẽ uelut
integrã formã hominis in utꝰ suo
habentẽ. hoc ẽ. quia ꝑ quã femina
humanũ sem̃ concepit. in integrit
membroꝝ suoꝝ ifans in abdito ex
uiculo uentris ipsi format̃. Et ecce
ꝑ secretã dispositionẽ supni condi
toris eade forma motũ uiuide mo
tionis dat̃. qm̃ cũ in secreta & occul
ta ussione & uoluntate di infans
in matrĩ utꝰ congruo & recte di
uinit̃ dispositꝰ tempore spm̃ acce
pit. motu corporis sui se uiuere
ostendit. uelut ita se aperit. & flo
res fructꝰ sui ꝓfert. cũ tps supẽ ca ce
ciderit. ita qd̃ uelut ignea spera
nulla liniamẽta humani corporis
habens. cor eade forme possidet. q̃a
anima in igne ꝓfunde scientie ar
dens. diũsas res circuitu sue com
phensionis discernit. nec formam
humanoꝝ m̃broꝝ habens. qm̃ ipsa
nec corporea. nec caduca quẽadmo
dũ corpus hominis ẽ. cor hominis
confortat. qd̃ quasi fundamentum
corporis existens. totũ corpus regit.
uelut firmamẽtũ celi ĩferiora con
tinet. & supiora regit. & etiã cerebrũ
hominis tangit. quia in uirtꝰ suus
ñ solũ terrena s; etiã celestia sapit. cũ
dim sapientẽ cognoscit. ac se ꝓ omia
m̃bra hominis transfudit. qm̃ uiridi
tatẽ medullaꝝ ac uenaꝝ & omiũm mem
broꝝ toti corpori tribuit. uelut arbor
ex sua radice succũ & uiriditatẽ omib̃
ramis dat. S; deinde eade forma hois
de utꝰ eade mulieris hoc m̃ uiuificata
egrediente. secm̃ mot̃ qs ipsa spera ĩ
eade forma hominis habet secm̃ illos
etiã & colorẽ suũ mutat. quia ꝑt quã
homo in matrino utꝰ uitale spm̃ acce
pit. & ita nat̃ fuerit. & mot̃ operationis
sue dederit. secm̃ opa illa que anima
cũ corpore opat̃. secm̃ hec etiã & me
rita ipsi existũt. qm̃ de bonis claritа
tẽ. & de malis tenebrositatẽ s; inducit.

xvii. Ipsa quoq; secm̃ uires corporis uires
suas ostendit. ita qd̃ in ifantia hominis
simplicitatẽ ꝓfert. & in iuuentute for
titudinẽ. ac in plena etate cũ omis ue
ne hominis plene fr̃. fortissimas uires
suas in sapientia declarat. sic etiã ar
bor in ꝑmo germine tenera existens.
ac deinde fructũ se ꝓferre ostendens.
tande cũ in plenitudine utilitatis edu
cat. S; & ꝑtea in senectute hominis cũ
medulla & uene ipsi ia ad debilitatẽ
se incuruare cepint. anima lenores
uires uelut in tedio scientie hominis
ostendit. quẽadmodũ & succus arboris
cũ ia hiemale tẽp̃ instat. se in ramis &
foliis suis contrahit. & ut eade arbor
in senectute sua ia ĩcuruari incipit.

xviii. Homo aut̃ tres semitas in se habet.
Quid ẽ hoc. Anima. corp̃. & sensus.
In his uita hominis exercet̃. Quom̃.
Anima corp̃ uiuificat. & sensus exspi
rat. corp̃ aut̃ anima sibi attrahit &
sensus aperit. sensus uero anima tangit.
& corpus alliciunt. Anima em̃ corpo
ri uita ꝓbet. uelut ignis lum̃ tenebs
infundit. duas ꝓncipales uires scilicet
ĩtellectũ & uoluntatẽ uelut duo bra
chia habens. ñ qd̃ anima brachia se ad
mouendũ habeat. s; qd̃ in his uirtꝰ
se manifestat uelut sol ꝑ splendorẽ
suũ se declarat. Vnde o homo quẽ ñ es

xvii.

sarcina medullaꝝ in scientia scripturaꝝ
attende. xviii. Intellect⁹ ita ifixus ē anime⁹
uelut brachiū corpori. Nam ut bra
chiū cum man⁹ cū digitis adiuncta est.
a corpore extendit⁹. ita etiā intellect⁹
cū operatione ceteraꝝ uirtū anime cū xxi.
quib⁹ queq; opa hominis intelligit. ex a
nima certissime pcedit. Ipse enī p alios
uirib⁹ anime quicqd in opib⁹ hominū
ē. siue bona siue mala sit. intelligit. ita
qd p eū uelut p magistrū omia intel
ligunt⁹. qm ipsa ea hoc nō executit sic
& triticū ab omi contrarietate expur
gat⁹. pquirens utrū utilia an inutilia.
aut amabilia aut odibilia sint⁹. uel
utrū ad uitā. uel ad mortē pueniant.
Unde sic esca sine sale insulsa ē. sic etiā
cete uires anime sine intellectu tepide
& nō intelligibiles sit. Sz & ipse ē in ani
ma ut scapula in corpore. medulla
reliquaꝝ uirtū anime existens. uelut
humer⁹ corporis fortis ē. diuinitatem
etiā & humanitatē in do intelligens qd
iflexio brachij ē. ita qq; rectam fide
in ope suo habens. qd etiā iflexio ma
nus ē. cū qua tē diuisa opa in discre xxii.
tione quasi cū digitis discernit. Ipse
aut ita nō opat⁹. ut cete uires anime.
Quid ē hoc. xx. Voluntas enī op⁹ cale
facit. & anim⁹ illud suscipit. & ratio
pducit. Intellect⁹ aut op⁹ intelligit bonū
& malū intelligens. uelut angli intellec
tū habent bonū diligentes. & malum
negligentes. Et ut corp⁹ habet cor: ita
& anima intellectū. qui etiā in hac par
te anime uī suā exercet. sic & uoluntas
in altera. Quom⁹. Voluntas enī mag
nā uī anime habet. Quom⁹. Anima
stat in angulo dom⁹. idē in firmam
to cordis uelut aliquis homo qui in
aliquo angulo dom⁹ sue cōsistit. ut to
tā domū p species oīa instrumta do
m⁹ regat⁹. scilicet dextrū brachiū leuās
signando & ostendendo queq; utilia
ei⁹ de dom⁹. & se ad orientē ūtens. Sic &
anima facit⁹ p plateas toci⁹ corporis
ad ortū solis respiciens. Ipsa enim
uoluntatē quasi dextrū brachiū
ponit in firmamtū uenaꝝ & me
dullaꝝ ac in cōmotionē toti⁹ corpis⁹
qm uoluntas qdq; op⁹ siue bonū siue
malū sit opat⁹. Nam uoluntas ē
uelut ignis. qdq; op⁹ quasi in fornace
coquens. Panis enī ad hoc coquit⁹. ut
homines exinde pasti confortent⁹.
quatin⁹ uiuere possint⁹. Sic & uoluntas
fortitudo toti⁹ opis ē. qa ipsa in deceptio
ne molit⁹. & in robore fermtū impo
nit⁹. ac in duricia tundit⁹. & ita opus
suū uelut panē in consideratione
paranſ. illud pleno ope ardoris sui
in pfectione coquit⁹. atq; hoc modo
maiorē cibū hominib⁹ in ope quā i
pane facit. Esca hominis itidē in eo
cessat⁹. op⁹ aut⁹ uoluntatis in eo usq;
ad separationē anime ipsi⁹ a corpo
re pdurat. Et in quā magna diuersi
tate op⁹ sit. scilicet ab infancia. a iuuen
tute. a plena etate. a decrepita ieiu
uatione⁹. tam in uoluntate gradit⁹.
& in ea pfectionē suā demonstrat.
Sed uoluntas habet in pcordio ho
minis q̄dda tabnaculū uidelicet am
mū⁹. quē & intellect⁹ & ipsa uoluntas
ac queq; uis anime sua fortitudine
afflant. Et he oīs in eode tabnaculo
calefiunt⁹. & se iuicē conungūt. Quom⁹.
Si ira surrexerit. fel inflat⁹. & ita fumū
in ide tabnaculū emittens. uā pfic⁹.
Qd si turpis letitia se exerit. ideo
diū libidinis in materia sua tangit⁹.
& sic petulantia illa que ad perca
tū pinet attollit⁹. ac in eode taber
naculo coadunat⁹. Sz aliud amabi
le gaudiū ē. qd in eode tabnaculo de
spū scō icendit⁹. cui anima congau
dens. illud fidelit⁹ suscipit⁹. & op⁹ bonū
in celestib⁹ desideriis pficit. Est etiam
queda tristicia de qua in eod⁹ taber
naculo ex humore trib⁹ illis qui circa fel
sūt. torpor nascit⁹. indignatione obdu
ratione. & contumacia in hominib⁹

faciens. animāq; dēpmens. nisi grā
di succurrente citi' eripiat. Ꝯ; & cū
eide tabnaculo ētiarię cause occur
rerint. multociens in odio & in re
liquis mortiferis reb' cōmouet. quę
animā occidit. & magnas ruinas
in pditione parat. Cum autē uolun
tas uoluerit. istrumēta eide taber
naculi mouet. & ea in feruente ca
lore siue bona siue mala sit depo
nit. Qđ si uoluntati istrumēta illa
placuerint. ibi escā suā coquit. &
eā homini ad gustandū pponit.
Vnde & in ipso tabnaculo plurima
turba boni & mali exurgit. uelut
cū aliquis exercit' in aliquo loco
co adunat. Ꝯ; cū pncepis eide exer
cit' supuenerit. si exercit' ille ipsi
placuerit. eū suscipit. si uero ipsi
displicuerit. illu abire iubet. Sic
& uoluntas facit. Quom. Si bonū
uel si malū in pcordio cordis furtiv
erit. uoluntas illud aut pficit aut
negligit. xxvii. Sed & in ītellectu & in
uoluntate racio uelut sonit' animę
ostendit. quę qđq; op' siue di siue ho
minis sit pfert. Sonit' enī uerbū
in altū tollit sic uent' qui aquila
subleuat. ut uolare possit. Ita et
anima sonitū rationis & in auditu
& in ītellectu hominū emittit. qua
ten' uires ipsi' ītelligant. & ut qđq;
op' ad pfectū ducatur. Corp' autē
omnium uirium animę tabnaculū
& subleuamē. qm anima in corpore
manens. cū corpore opat. & corpus
cū illa. siue bonū siue malum sit.
xxviii. Sensus uero ē cui op' inton uirū
animę adheret. ita qđ ipse in fructi
bus cuiq; opis pceum ītelligunt.
Et ille eis subiect' ē quia eū ad opus
pducūt. ñ autē ipse eis op' imponit.
qm umbra ex. ē. faciens secm quod
ipsis placuerit. Ꝯ; & exterior ho mp'mus
cū sensu inuenit matris
antequā homo nascat' euigilat. ceteris
uiribꝰ animę adhuc in abscondito ma
nentib'. Quid ē hoc. Aurora lucē diei de
nunciat. sic & sensus hominis cū ratiōe
omis uires animę declarat. Et ut lex &
pphetę in duob' pceptis di pendent. ita
& sensus hominis in anima & in uiribꝰ
ei' iuget. Quid ē hoc. Lex ad salutē ho
minis posita ē. & pphetę occulta di ma
nifestant. sic & sensus hominis quę q;
nociua ab homine depellit. & intiora
animę denudat. Nam anima sensum
exspirat. Quom. Ipsa hominē uiuentē
facie uiuificat. & uisu. auditu. gustu.
odoratu. & tactu glorificat. ita qđ homo
sensu tact'. priuat' in omnib' reb' fit. Sen
sus enī signū omnium uirtutū animę ē.
sic & corpus uas animę ē. Quom. Sen
sus omis uires animę claudit. Qđ ē hoc.
Homo in facie cognoscit'. oculis uidet.
auribꝰ audit. os ad loquendū aprit. ma
nibꝰ palpat. pedibꝰ ambulat. & ideo sens'
ē in homine uelut pciosi lapides & ut
pciosus thesaur' in uase signat. Ꝯ; ut
uas uidet' & in eo thesaurus scit'. ita etiā
in sensu ceteris uires animę ītelligunt'.
xxv. Anima aut' ē magistra. caro uero an
cilla. Quom. Anima totū corp' in uiui
ficatione regit. corp' autē regim uiuificari
ōtis illius suscipit. qm si anima corp' ñ u
uificaret. corp' in solutione difflueret.
Ꝯ; cū homo malu op' scientr anima opat'.
hoc tā amarū animę ē. uelut uenenū
corpori cū illud corp' scienter accepit.
Ve bono aut' ope anima gaudet. sic &
corp' suauī cibo delectat. Et anima cor
pus ita pficit. uelut sucus arboris. Qđ
est hoc. Ꝑ sucū arbor uirt. & sic flores
pducit. ac deinde fructū facit. Et quom
ti fructꝰ ille ad maturitatē pducit'.
tempie aeris. Quom. Sol eū calefacit.
pluuia eū irrigat. & ita in temperie
aeris pficit'. Quid ē hoc. Ysa grę di ue
lut sol hominē illustrabit. exspiratio
spūs sci uelut pluuia ipsū irrigabit. et
sic eū discretio uelut bona temperies
aeris ad pfectionē bonoꝝ fructuū ducet.

xxvi. Sed & anima in corpore ē. uelut ſu
cuſ in arbore. & uirtꝰ ipſi⁹ quaſi arbo
ris forma. Quoñ. intellectꝰ in anima.
ē uelut uiriditaſ ramoꝝ & foliorꝝ in
arbore. uoluntaſ aut̄ quaſi floreſ in
ea. animꝰ uero uelut ꝓmꝰ erumpenſ.
fructꝰ ipſi⁹. ratio aut̄ quaſi fructꝰ ei⁹
in maturitate ꝑfectꝰ. ſenſuſ uero q̄ſi
altitudo & extenſio latitudinuſ ipſi⁹.
Et ſecm hunc modū corpꝰ hominiſ
ab anima ſolidat̄ & ſuſtentat̄. Vnde
o homo ītelligꝫ qđ in anima tua ſiſ.
qui bonū ītellectū tuū deponiſ. & te pecoribꝰ comparare uis.

xxv. Quod aut̄ tu ó homo q̄ hēc ui
deſ. conſideraſ etiā quia quanda huiꝰ
modi ſpam in humano corpore ma
nentē. multi turbineſ ītuadentes. eā
uſq; ad ītam ītcuruant. hoc ē qđ ani
mā hominiſ quādiu homo ī anima
& in corpore uiuit. multe īuiſibiles
tēptationeſ ꝓturbāt. q̄ ipſā ꝑ delec
tationē carniſ multotiēſ peccata
tirenn̄. ēcupiſcentiaꝝ ītclinant. ſ; illa
reſūptiſ uiribꝰ ſe uiriliter erigens eiſ fre
tat̄ reſiſtit. quia fidelis & ſollicitꝰ ho
cū peccauerit. ſepe ꝑ donū dī ēpunc
tiſ peccata deſerit. & ſpē ſuā in dīm
ponenſ. diabolica figmēta abicit etra
torē ſuū fidelit̄ queręſ. uelut etiam
hec fidelis ꝑfata anima miſeriaſ ſuaſ
conquerens ſupꝰ ueracit̄ oſtendit.

xxvii. Sed qđ uides quia in aliā ſpam plu
rimi turbineſ irruentes eā deicere uo
lunt. ſ; nō ualent. idē quia animā iſtā
plurimē diabolicē inſidię īuadentes
ad peccata multoꝝ ſceleꝝ ꝓtrahere
conant̄. ſ; tamē ei ſuiſ illuſionibꝰ ꝓua
lere nō poſſūt. q̄m illa fortit̄ repugnāſ
locū eiſ īſaniendi nō dat. idē q̄m ſup
na īſpiratione ſe muniens. a ſe iacu
la fallaciū deceptionū expellit. &
ad ſaluatorē ſuū recurrit. quē adm̄
du etiā ſupiuſ inūbiſ querele ſuę de
xxviii. clarat. ut ꝓmonſtratū ē. Quod
uero ut undeſ alia quedā ſpa exīmi
amittiſ formę ſuę ſe contrahens no
doſ eiꝰ reſoluit. hoc ē qđ anima il
la mbra corporaliſ habitaculi ſui
deſerens. iunctura eoꝝ relinquit.
cū tempꝰ reſolutionis eidē habita
culi ſui īſtiterit. & ſe ab eiſ cū gemi
tu extrahit. ſeſeq; ſuā metens di
rūpit. q̄m a corpore ſuo cū anguſtia
ſe tollens locū habitationiſ ſuę mul
to tremore cadere ꝓmittit. immi
nens iudiciū ſupm iudiciſ metu
ens. quia tē merita operum ſuoꝝ iuſ
to iudicio dī ſentiet. uelut etiā in
querela ſua ſupꝰ manifeſtat. Qua
ꝓpt̄ cū ſe hoc m̄ reſoluit. quida ſpe
& uacui & umbroſi uenuntꝰ qui ſo
cię conuſationiſ ipſi⁹ ſecm qđ in ſe
de ſua ſe mouet ſt. quia in reſolu
tione illa cū anima hominiſ habi
taculu ſuū deſerit. anglici ſpe & bo
ni & mali ſecm uiſtā & uerā diſpo
ſitionē dī aſſunt. qui īſpectoreſ opū
illi⁹ ſecm qđ in corpore ſuo cū cor
pore opata ē fuerunt reſolutionē
eiꝰ exſpectantes. ut ꝑ quā ſe exſoluat
eā ſecū abducant. q̄m ipſi ſententiā
uſti iudiciſ de anima illa in ſepa
ratione eiꝰ a corpore attendit. ut ipſa
a corpore ſoluta. eā ducāt quo ſupn⁹
iudex iudicauerit. ſecm merita opū
illi⁹. ut tibi etiā o homo fidelit̄ pre
monſtratū ē. I deuro uoſo cariſ
ſimi filij mei. oculoſ & aureſ uraſ
apite. & ꝓceptiſ meiſ obedite. Et cur
patrē urm contēpnitiſ. qui uoſ de
morte liberauit. Chori angloꝝ ca
nunt. iuſt⁹ es dne. q̄m iuſticia dī
n̄ habet ulla rugā. eū etiā ds hominē
n̄ liberauit ſua poteſtate ſ; compaſſi
one. ubi filiū ſuū ad redēptionē ho
minis miſit. in mundū. Sole enī nul
la īdignatio ſtercoriſ polluit. ſic etiā
nec dīm ulla p̄ſitaſ īuſticie tange
re potit. S; tu o homo in ſpeculatiua
ſcientia bonū & maliū īſpiciſ. Et qđ
eſ cū in multitudine carnaliū deſi

derioy sordes. Et quid ē cū claritſi
mę gēmę ūtutū in te fulgent. Pri
mus angls bonū contēpsit. & ma
lū ēcupiuit. unde & illud in mor
te etne pditionis accepit. & in mor
te sepult' ē. quia qđ bonū ē abiecit.
Boni uero angli malu neglexerīt.
& bonū amauerunt. casū diaboli
uidentes qui ueritatē uolebat opp
mere. & mendaciū erigere. Quappt
ipsi in amore dī exarserīt. firmū
fundamtū toti' bom habentes. ita
qđ aliud nolūt qm qđ do placet.
nūquā in laude ei' cessantes. S; & pri
m' homo dm cognouit. & eū in sim
plicitate dilexit. ac pceptū ei' suscepi
ens se obedientie deputauit. S; dei de
ad malū se iclinauit & iobedientiā
pfecit. Nam cū ei diabolus malū
suggereret. bonū deseruit. & malū
ppetrauit. & de paradiso eiect' est.
Vnde malū in pditione mortis ab
iciendū ē. & bonū in amore uitę pfi
ciendū. S; tu o homo cū habes recor
dationē boni & mali. uelut in biuio
posit' es. quia si te tenebras mali con
tēpseris. uolens in ullū aspicere cui'
creatura es. & quē in scō baptismo
confessus es. ubi uet' crum ade tibi
ablatū ē. & si dixeris. diabolū & milicia
ei' uolo fugere. & dm uerū ac ei' pcep
ta sequi. te etiā considera quomodo
doct' es. a malo declinare & bonum
facere. & quia celestis pat' unigeni
to suo n̄ pepercit. S; eū ad liberā
tionē tuā misit. & ora dm ut tibi
succurrat. Et ipse te exaudens sic
dicit. Isti oculi mihi placent. Et
si te reduū abieceris ita qđ in man
datis dī fortit' cucurreris. clamore
pcū tuax ubiq; exaudit. Carnē enī
tuā debes domare. & impio animę
subiugare. S; tu dicis. Tanta & tam
magna pondera in carne mea ha
beo. qđ me superare n̄ ualeo. S; qm ds
bon' ē. ipse me bonū faciet. Quom
possem carnē meā domare cū homo sim.
ds bonus ē. ipse oīa bona in me pfici
et. Nam cū sibi placuerit. me bonū
facere potit. S; ego tibi dico. Cū ds bo
nus sit. cur bonitatē ei' scire contēpnis.
quia ipse filiū suū p te tradidit. qui te
in multis erūpnis. & in magnis labori
bus de morte liberauit. S; cū dicis qm
bona opa operari non possis. hoc in iustitia
iniquitatis dicis. Oculos enī habes adu
endū. aures ad audiendū. cor ad co
gitandū. manus ad opandū. pedes ad am
bulandū. ita qđ etiā p omē corp' tuū te
potes subleuare & psternere. dormire
& uigilare. manducare & ieunare.
Sic te ds creauit. Vnde & ēcupiscentis
carnis tuę resiste. & ds uiuabit te.
Nam cū te opponis diabolo uelut for
tis bellator inimico suo. te ds delectat
in certamine tuo. uolens ut eū in om
nib' bonis. in omnib' angustiis tuis con
stanter inuocet. S; cū carnē tuā n̄ uis
domare. te facis eā in uciis & in pec
catis epulari. qm ei frenū timoris dm
abstrahis cū quo eā retinere deberes.
ne in pditionē uret. Quappt ita ad
diabolū respicis. sic & ipse ad iniquitatē
respexit. eū in mortē cecidit. Et ipse
de pditione tua gaudens dicit. Ecce
homo qui nobis similis ē. Et te sup te
cadit. atq; uias suas in umbra mortis
secm qđ sibi placet in te ponit. S; ds
nouit qđ bom pficere possis. Tibi enī
lex posita ē. secm hoc qđ laborare potes.
Vs ab iicio seli usq; ad consūmationē
ei' in electis suis delectari uult. ita qđ
ipsi in claritate ūtutū fidelissime or
nati coronent. Quom. Homo uolupta
ti carnis suę hoc m̄ resistat. ne in delici
as huī mundi diffluat. nec etiā tā se
cure uiuat. quasi in pp'a domo sua ma
neat qm pegrin' ē. quia pat' ipsi' eum ex
spectat si ad ipsū redire uelit. ubi eū
ee nouit. Vnde o homo si oculos tuos
ad duas semitas. ade ad bonū & ad ma
lū uerteris. te doceris qđ & magna &

parua ītelligis. Quom. ꝑ fide unum dm in diuinitate & in humanitate ītelligis. & etiā diabolica opa in malo uides. Et cū ita uista ⁊ iuustas uias cognoueris. tē tibi p me dicit. Quā uiam ire desideras. Qđ si tē in bonis uis ire uolueris. & si ūba mea fidelit audieris. assidua & sincera pce dm ora ut tibi succurrat. & ne te deseras. qm fragilis in carne tua es. atq; ad humilitatem capur tuū ieuna. & ea que in opib⁹ tuis mala sūt execue. & ate ulla festinanter pice. Hec ds requirit ate. quia qui tibi aurū & plūbū p poneret & diceret. ad quod uolueris manū tuā porrige. aurū aui dilime rapes & plūbū dimitteres. qm aurū magis quā plumbum diligeres. Sic & celestē patriā magis qm gūiedi nē peccatoꝝ attendere debes. Quod si in peccatis cecideris. mox in confessione & pura penitentia surge. antequā mors oriat in te. Pat enī tuus uult ut clames. plores. & auxiliū petas. ne in sordib⁹ peccatoꝝ remaneas. S; si uulnera accepis. medicū quere ne moriaris. Nonne multociens ds tempestates hominib⁹ immittit. ut tanto attenti⁹ ab eis inuocetur. S; tu o homo dicis. Bona opa opari n̄ possū. Et ego respondebo. Potes. Et tu dicis. Quomodo. Et ego dico. Intellectu & opatiane. Et tu respondes. Consensū n̄ habeo. Et ego respondeo. Vise pugna re contra te. Et tu dicis. Cōtē meipsū pugnare n̄ ualeo. nisi ds adiuuerit me. Iu di ergo quom pugnes aduersū te. Cū malū in te surgit ita qđ nescis quom illud abiciat. tē tactu grē mee tacte. qa in uis iteriox oculoꝝ tuoꝝ gtā mea tangit te. mox clama. ora. confitere. & plora. ut tibi ds succurrat. & ut malū ate aufetat. & ut tibi uires in bono tribuat. Istud habes de scientia tua. qua dm p inspuatione spe sci ītelligis. Nam si alicui hominis opari ees o quocies te oporteret illud facere qđ corpi tuo difficile esset. Nonne multa aduersa sustineres ꝓpt̄ trenā mercede tuā. Et cur do ꝓpter supnā mercede n̄ seruis. qui tibi & anmā & corp⁹ dedit. Si enī aliquā tēpo tale rem haberes. uelles. o quantū laborares ut illa saltē uel paruo tempore habere posses. Hē aut tedet te illud quere qđ tm̄ n̄ habet. Nam ut bos stimulo agit. sic & tu corp⁹ tuū timore dm exercere debes. quia si hoc feceris. ds n̄ abiciet te. Si enī aliquis tyranno te capet. prin ad illū te conuerteres qui tibi ꝑdesse posset. ac ei supplicares. & eū orares. & substantiā tuā illi pmitteres. quatenꝰ tibi subueniret. Sic & tu o homo fac cū iniquitas te ceperit. ad dm te conuertens supplica. ora. & correctionē tuā pmitte. & ds iuuabit te. S; tu o homo ceceus es ad audiendū. surdus ad audiendū. stult⁹ ad defendendū te. qm ītellectum quē tibi ds ifudit & quinq; sensus corporis tui qs tibi dedit. quasi p stercore & puanitate habes. Nonne ītellectū & scientiā habes. Regnū dī potest emi. n̄ aut loco acquiri. Audite ergo o homines. & nolite despicere ītroitū celestis ierusalē. & nolite tangere mortē. & nolite dm negare. & diabolū confiteri. & nolite in peccatis crescere. & in bonis deficere. Vm enī audire n̄ uultis cū in ꝑceptis ipsi⁹ ambulare recusatis. & ad diabolū curritis. eū uoluptatē carnis ure ꝓficere contenditis. Cognoscite ergo & confortamini. quia uobis necesse ē. Fidelis aut homo dolorē suū consideret. & medicum quetat. antequā in mortē cadat. Quod si dolorē suū inspexerit & medicū quesierit. ille ītuent⁹ ostendit ei amarū sucū piginti p qđ saluari potest. qđ s̄t amara uerba p que pbandus. utrū penitentia ei de radice cordis ipsi⁹ an de uento ītabilitatis eius ꝓcedat. Cūq; hoc ꝓbauerit. dat ei

umū penitentię ut fetorē uulnerū
suox. abluat. & etiā offert ei oleū mię.
quatenꝰ eade uulnera ad sanitatem
umat. Cē etiā iungit ei ut cura sa
nitatē suā sollicitꝰ sit dicens. Vide
ut un hac medicina studiosus & stabi
lis sis. nec tediū capiat. quia uulnera
tua grauia sē. S; multi sē qui uix
penitentiā peccatoꝝ suoꝝ suscipiūt.
s; quāuis multo labore tamē eam xxxii.
ꝑpē metū mortis ꝓpagūt. Ut ego cis
manū porrigo. & amaritudinē ulla
cis in dulcedinē uertā. ita qđ pen
tentiā hanc cū tranquillitate ꝓfici
unt quā cū magna difficultate īcē
punt. Qui autē penitentiā peccatoꝝ
suoꝝ neglexerit. qm corpꝰ suū casti
gare sibi difficile cē dicit. miser ē.
quia ñ uult in semetipsū respicere.
nec ullū medicū querere. nec uulne
ra sua sanare. s; pessimū luporem ī
se celat & mortē in simulatione te
git ne uideri possit. Vnde piget
ad gustū penitentię ē nolens respi
cere in oleū mię nec consolationem
redeptionis querere. & ido ī mortē
ibit. qm mortē dilexit. nec regnū
dī queliuit. Ergo o fideles in ꝑceptis
dī currite. ne uos dapnatio mortis
apphendat. Nouū acta imitamini.
& ueterē hominē abicite. Nā cur
renti regnū dī aptū ē. in tia autē
iacenti clausū ē. S; miseri sē illi q̄
diabolū uenerant. dm ignorantes.
Quoñ. Qui dm unū in trinitate
ñ colunt. nec trinitatē in unitate
scire uolunt. Vnde qui saluari uult.
in recta & catholica fide ñ dubitet.
Q̄d ē hoc. xxxi. Qm patrē ñ colit qui
filiū abnegat. nec filiū diligit qui
patrē ignorat. nec patrē nec filiū
habet qui spm scm abicit. nec spm
scm accipit. qui patrē & filiū ñ ue
neratꝰ. Ergo unitas in trinitate. & tri
tas in unitate ītelligenda ē. O homo.
nūquid es sine corde & sine sanguine

uuens. Sic nec patꝰ sine filio. nec sine
spū scō. nec filius sine patre. nec suū spū scō.
nec spē ses sine ipsis cē credendus est.
S; patꝰ filiū suū ꝓredeptione hominis
misit in mundum & itūm ad se retrax
it eū. sic & homo cogitationis cordis sui
emittit. & itūm ipsas ad se recolligit.
Vnde de hac salutifera unigeniti dī mis
sione. ysaias in uoluntate supne maies
tatis loquitꝰ dicens. Verbū misit Ysaias.
dns in iacob. & cecidit in isrl. Q̄d dr.
Verbū ꝓ qđ oīa facta sē. scilicet uni
genitū dī qui in corde patris sedīn di
uinitatē semp sine medio temporis fuit.
ipsū misit dns uidelicet supnꝰ patꝰ ꝓra
ꝓphā in iacob. cū ipsi eundē filiū dī
in mundū ꝓ salute hominū uenturū
fidelit ꝑnūtiarēt. quatenꝰ homines
ꝓ eos ꝑmoniti & ꝑmuniti. diabolum
prudenter supplantarēt. & ūsutias de
ceptionū illiꝰ sapienter declinarent.
Et ita idē uerbū cecidit in isrl. cū idē
unigenitꝰ dī uenit in altā uiriditatē
iuuenis in quā nullus uir gressū suum
posuit. s; que florē suū īuiolabilit tē
nuit. ut ipse natꝰ exūgine eos qui lum
ueritatis ꝓ fallacē cecitatē ignorabāt.
ad uerū it reduceret. & ī deficienti sa
luti restitueret. Vnde quecūq; scientiā
in spū scō. & penias in fide habet. ustq
admonitionē meā ñ transcendat. s; eā
in gustu animę suę amplectendo ꝓ
piat. Quinta ussio prime partis.

Post hec uidi ue
lut quandam
mulierē ima
ginē auertice
usq; ad umbilicū
pallida. & ab umbilico usq;
ad pedes mgām. & in pedi
bus sanguineā. circa pedes
suos. candidissimā & puris
simā nubem habentem.
Oculos autē ñ habebat. ma
nus uero suas sub ascellas suas posuerat.
stans uxta altare qđ ē ante oculos dī.

s; ipsū ñ tangebat. Et in corde ipsi' sta
bat abraham. & in pectore ei' moyses
ac in uentre ipsi' reliqui pphete. singuli
signa sua demonstrantes. & pulchritudinē
ecclie admirantes. Ipsa uero tante mag
nitudinis apparuit. uelut aliqua tur
ris alicui' ciuitatis ē. habens in capite
suo quasi circulū simulem aurore.
Audiuiq; itū uocē de celo dicentē mi.
Antiquo ppto austeritatē legis ds un
posuit. cū babilē circūcisionē idixit.
quā ptra in grām suauitatis ēuertit cū
pfiliū suū ueritatē euglij credentibus
dedit. ubi ugo legis sanctatos. oleo mie
delinuit. Qua ppē uides uelut qn
da muliebrē imaginē a uertice usq; ad
umbilicū pallida. que ē synagoga matē
incarnationis filij di existens. & ab um bo
surgentiū filioy suoy usq; ad fortitu
dinē coy secreta di in obumbratione
puidens. s; ea ñ plenit apiens. illa aut
rutilans aurora que apte loquit ñ ex
istens. s; eā in multa admiratione a
longe ituens. & sic in canticis canticoy
de ipsa dicens. Que ē ista que ascen
dit p desertū delicijs affluens. & innixa
sup dilectū suū. Qd dicit. Que ē hec no
ua nupta. que in plurimis bonis opib'
se eleuat p deserta paganoy. legalia p
cepta sapientie di deserentiū. & idola ad
orantiū. ascendens ad supna desideria.
delicijs donoy spe sei habundans. ac sic
multo studio anhelans. & se ponens sup
sponsū suū scilicet filiū di. Hec enim
ē que a filio di dotata. in pclaris uirtu
b' uiget. & in tiuulis sēpturar habun
dat. S; & eade synagoga de filijs eide
noue sponse p multā admirationē
in seruo meo ysaia ppha sic dicit.
Qui sē bi ut nubes uolant. & q̄si
columbe ad fenestras suas. Qd dicit.
Qui sē ubi qui in mentib' suis se ab
strahentes de terrenis ac carnalib' con
cupiscentijs. pleno desiderio & plena
deuotione ad supna uolat. & colubi
na simplicitate absq; amaritudine
fellis sensus corporis sui munit & mu
nitū firmissime petre que unige
nit' di ē multo ardore bonar uirtutū
appetunt. Hi enī sūt. qui ppē supnū
amorē tirena regna conculcant. &
celestia quer. Isce synagoga admi
rabat' de ecclia. qm se bis uirtutib'
ita munitā ñ cognouit sic illā pui
dit. quia ecclia anglicis p fidius cir
cūdata ē ne eā diabolus dilamet &
deiciat. cū synagoga a do deserta
in uicijs iaceat. Qua ppē undes
etiā ipsa ab umbilico usq; ad pedes
nigram. qd ē a fortitudine fide dila
tationis usq; ad consūmationē fide
extensionis in puaricatione legis &
intransgressione testamēti patrum
suoy sordida. quia multis modis
diuina pcepta neglexit. & uolupta
tē carnis fide secuta ē. Et in pedib'
sanguinea. circa pedes suos candi
dissimā & purissimā nubē habet.
qm in cōsūmatione sua ppham ppha
occidit. ubi & ipsa lapsa corruit.
in cade tam cōsūmatione lucidissi
ma & pspicacissima fide in mūb'
credentiū surgent. quia ubi syna
goga cōsūmationē accepit. ecclia
surrexit. cū aplica doctrina p' mor
tē filij di se p totū orbē trans dilata
uit. Sed eade imago oculos ñ ha
bet. manus uero suas sub ascellas suas
ponit. quia synagoga in ueram lucē
ñ aspexit. cū unigenitū di in despec
tu habuit. unde & opa iusticie sub
tedio pigritie fide torporē a se ñ pati
ens tegit. s; ea uelut ñ sint negligent
abscondit. stans iuxta altare qd ē
ante oculos di. s; ipsū ñ tangit qm
legē di quā diuino pcepto & diuina
inspectione accepit. exteri' quidem
nouit. s; eā interi' ñ tenuit. quia eā
poti' abhorruit quā diligeret. sac
ficia & incensū deuotar orationū do
offerre negligens. S; in corde ipsius
stat habitabā. qm inicū circūcisio

i.

ii.

iii.

iv.

v.

vi.

Sal:
ii.

Ysaie.
viii.

nis in synagoga ipse fuit. & in pecto
re ei' moysi. quia in pcordia homi
nū diuinā legē ille attulit. ac inuen
tae ipsi' reliqui pphetę. idē in institui
one illa quę ipsi diuinit' tradita
fuerat. ispectores diuinor' pceptor'.
singuli signa sua demonstrantes
& pulcritudinē ecclię admirantes.
qm ipsi miracula pphecię suę in mi
rabilib' signis ostenderit. & speciosi
tatē generositatis nouę sponse in
multa admiratione attenderunt. VII.

VI. Ipsa uero tantę magnitudinis
apparet. uelut aliqua turris alicui'
ciuitatis ē. quia magnitudinē diui
nor' pceptor' suscipient. munitionē
& defensionē nobilis & electę ciuitatis
pnunciauit. habens in capite suo qua
si circulū simile aurorę qua etiam
in ortu suo miraculū icarnationis
unigeniti dei psignauit. & claras
ututes ac mysteria quę secum pre
monstrauit. Nam ipsa uelut in p
mo mane coronata fuit. cū diuina
pcepta accepit. designans adam q
pmū uisionē di pcepit. si; ptea in
trangressione sua in mortē cecidit.
Sic & iudei fecerit. qui diuinā legem
pmit' susceperunt. si; deinde filium di VIII.
in incredulitate sua abiecerit. Si; & sic
homo p mortē unigeniti di cura
nouissimū temp' de pditione mortis
erept' ē. ita & synagoga ante nouis
simū diē p diuinā clementiā excitata.
incredulitatē deseret. & ad cognitionē
di ueracit' puenret. Quid ē hoc.
Nonne aurora ante solē ascendit.
Si; aurora recedit. & claritas solis
pmanet. Quid ē hoc. Vet' testamēti
recessit. & ueritas euāgelii pmanet.
quia quę antiqui in legalib' obser
uationib' carnalit' obseruabant.
hec nouus pplus in nouo testamēto
spiritalit' exeret. qm qd illi in carne
ostendert. hoc ipsi in spū pficiunt. Nam
circūcisio n̄ prit. quia in baptismū

translata ē. qm ut illi in uno membro
signati sē. sic & isti in omib' mbris suis.
Vnde antiqua pcepta n̄ pierit. quia in
meliorē statū translata sē. cū etiam in
nouissimo tempore synagoga ad ecclīam
se fidelit' transferret. Nam o synagoga
cū in multis iniquitatib' erraresi. ita qd
cū baal & cū ceteris hui similib' te pollue
resi. consuetudinē legis turpissimis mo
rib' sequens. & nuda in peccatis tuis ia
cens. frei ut ezechiel seruus mi loquit' Ezech.
dicens. Expandi amictū meū sup te y
opui ignominiā tuā. & iuraui tibi. &
ingressus sū pactū tecū. Qd dicit. Ego
filii' altissimi in uoluntate patris mei ex
tendi icarnationē meā o synagoga sup
te idē p salute tua auferēs peccata tua q̄ inuol
tis obliuionib' opata es & firmaui tibi veme
dū salutionis ita qd itinera federis mei
ad salutē tuā manifestaui cū uerā fide
p aplicā doctrinā tibi apui. quatenī pcep
ta mea obseruares. uelut mulier potes
tati mariti sui subiacere debet. Nā as
pitatē exterioris legis a te abstuli. & sua
uitatē spūalis doctrine tibi dedi. ac omia
mysteria mea in spūalib' doctrinis pmemet
ipsū tibi ostendi. si; tu me multum de
seruisti. & diabolo te connuxisti.

Sed tu o homo intelligę. scilicet ut
samsonē uxor ipsi' deseruit ita qd lu
mine suo priuat' ē. sic & synagoga filiū
di deseruit. cū eū obduratā spreuit.
& cū doctrinā illi' abiecit. Si; ptqua capilli
ei' iam renati sē. ita qd ecclīa di confor
tata ē. idē filii' di in fortitudine sua si
nagogā deiecit. & natos illi' exhereda
uit. cum etiā pp. aganos dim ignoran
tes. in zelo di contra sē. Ipsa cū multis
errorib' totius confusionis & seismatis se sub
iecerat. & cū puaricationib' tori iniqui
tatis se polluerat. Si; etiā quēadmodū
dauid uxorē suā quā sibi pmit' despon
sauerat & quę cū alio uiro se pollue
rat. tandē reuocauit. ita etiā & filius
di synagogā quę sibi pmū in icarna
tione sua connuncta erat. si; grām

baptismi deserens diabolu secuta fu
erat tande cura nouissimū tempus
recipiet. ubi ipsa errores infidelitatis
sue deserens ad lumē ueritatis redibit.
Nam diabolus synagogā in cecitate
illi rapuerat. & eā infidelitati in multis
erroribus tradiderat. ñ hoc usq; ad fi
nē petitionis facere cessabit. Qui du
m exaltatione superbie sue ceciderit.
uelut saul in monte gelboe interfect⁹
expirauit. qui dauid de ira sua fu
gauerat sic etiā filii iniquitatis filium
meū in electis suis expellere tēptabit.
tē ide filii ms antichristo deiecto. syna
gogā ad ueram fidē reuocabit. sic & da
uid primā uxorē suā p̄t mortē saulis
recepit. cū in nouissimo tempore ho
mines illu p quē decepti fuerāt uehē
uiderint. & ad uiā salutis cū multa
festinatione recurrēt. Non aut decet
ut ueritas euāgelii umbrā legis p̄mu
tiaret. qm decet ut carnalia p̄currāt.
& spualia subsequant. quia etiā ser
uus dnm suū uenturū p̄dicit. & non
dns seruū in seruitio p̄currit. Ita et
synagoga in umbra significationis
p̄cucurrit. & ecclia in lumine ueritā
tis subsecuta ē. Unde quecūq; scientiā
in spū scō & pennas in fide habet. ultr
admonitionē meā ñ transcendat. si;
eā in gustu animę suę amplectendo
p̄cipiat. Sexta uisio primę partis.

Deinde uidi in
altitudine ce
lestiū secretoꝝ
duas acies sup
noꝝ spūum mul
ta claritate ful
gentes. ita ut q̄
in una acie erant uelut pennas in per
toribus suis habebāt. & facies ut facies ho
minū in se p̄tendebāt. in quib⁹ & uult⁹
hominū quasi in pura aqua apparebat.
& qui in alia acie fuerāt etiā in pecto
ribus suis quasi pennas habuerūt & fa
cies ut facies hominū in se ostenderāt.
in quib⁹ etiā imago filii hominis
uelut in speculo fulgebat. Si; nec in
his nec in illis alia formā discernere
potui. Hec aut acies alias quinq; aci
es sedim modū corone cuncū cinxerāt.
Et qui in acie una ultra fuerāt quasi
facies hominū habebāt. ab humero
& deorsū magno splendore fulgen
tes. qui uero in alia erāt tante clari
tatis extitерāt qd eos intuери ñ potam.
& qui in alia ut albū marmor ap
pareбāt. & capita ut capita homi
nū habuerāt. sup quę ardentes facu
le uise ſt. & ab humero & deorsū ue
lut ferrea nube circūdati fuerūt.
& qui in alia facies ut facies hominū
& pedes ut pedes hominū habentes.
in capitib⁹ suis galeas gestabāt. mar
moreis humeris induti. & qui in alia
erant nulla formā hominū in se os
tendentes. uelut aurora rubebant.
Nulla autem alia formā in eis espiriebā.
Si; & acies ultra. alias duas etiā in mo
du corone circudederāt. Qui aut
in una acie ultra erāt. oculis & pen
nis plen uidebant. & in qq; oculo
speculū. & in ipso speculo facies ho
minis apparuit. & pennas suas ad
supnā altitudinē eleuarāt. & qui
in alia fuerāt quasi ignis ardebāt.
plurimasq; pennas habentes. in eisde
pennis quasi in speculo omis ordines
ecclastice ūstitutionis ūsignitos de
monstrabāt. Si; alia formā nec in
his nec in illis uidi. Et he acies omis
in omi genere musicoꝝ mirabilib⁹
uocib⁹ miracula illa resonabant
que ds in beatis animab⁹ operatur.
p quę dm magnifice glorificabant.
Et audiui uocē de celo mi dicentē.

Ompe & ineffabilis ds q̄ ante scla fuit si; i
ciū ñ habuit. ñ p̄t finē scloꝝ et desinet
omnē creaturā mirabili m̄ sua uolunta
te odidit. eāq; mirabili m̄ sua uolunta
te disposuit. Quom. Qs̄da creatura tre
mis adherere. quasda ū celestibus

ī ēē deputaū. Ipse q̄q; beatos angelicos
spē tā ad salutē hominū. quā ad ho
norē nominis sui disposuit. Quom̄.
Nam q̄sdā ita ēstruit ut necessita
tib⁹ houm subuemāt. q̄sdā ů ut indi
cia secretoꝝ suoꝝ p eos hoīb⁹ manifes
tent̄. Qua ꝓpt̄ undes in altitudine iii.
celestiū secretoꝝ duas acies supnoꝝ
spūum multa claritate fulgentes. q̄a
ut tibi demonstrat̄ in altitudine illoꝝ
occultoꝝ que carnalis obtutus n̄ pene
trat. s; que usus ī teriorīs hoīs attendit. hec duo agmina corp⁹ & aīam hoīs
do famulari debere designant ubi
ipsa cū supnis cuiusq⁹ claritatē eīq; be
atitudinis habēt. ii. tquī in una
acie sē. uelut pennas in pectorib⁹ suis
habent. & facies ut facies hoīum in se
ꝓtendit in quib⁹ & uultus houm quasi
in pura aqua apparēt. q̄m ibi angli
sē. desideria pfunditatis ītellect⁹ sui
q̄si pennas expandentes. ñ qđ pen
nas ut aues habeāt. s; qđ uoluntatē
di in desideriis suis uelocit̄ pficiant.
uelut ho in cogitacionib⁹ suis celerit̄
uolat. ita qđ & pfacies suas pulchritu
dinē rationalitatis in se manifestāt.
ů etiā ds opa hoīum pspicue pscrutat̄.
quia ut seruus ūba dñi sui audiens.
ea secm uoluntatē illi⁹ pfic. ita & ipsi
uoluntatē di in hoīb⁹ attendit. & act⁹
eoꝝ illi in semetipsis ostendit. iii. nde
& qui in acie alia sē. etiā in pectorib⁹
suis q̄si pennas habēt. & facies ut facies
hominū ī se ostendit. in quib⁹ etiā ima
go filii hoīs uelut ī speculo fulget. qui
archangli sē. etiā in desideriis ītellect⁹
sui uoluntatē di attendentes. & deco
rē rationalitatis in se manifestantes.
incarnatū ūbū di purissime magnifi
cāt. q̄a ipsi archana di cognoscentes. mi
steria ī carnationis filii di signis suis
multociens p̄uenebāt. s; nec ībi nec
in illis aliā formā discernere potes. q̄m
& in anglis & ī archanglis multa se
creta mīōꝝ sē. quę humanū ītellect⁹
mortali corpore g̃uar⁹ capere n̄ ualet. Q⁹d
aut̄ he acies alias quinq; acies secm modū
corone cingūt. hoc ē qđ corp⁹ & aīa hominis.
quinq; sensus hoīs ůtute fortitudinis sue
cōphendentes. p quinq; uulnera filii mei
emundatos. ad rectitudinē ītiōꝝ manda
toꝝ dirigere debēt. nde qui in acie una
ut⁹ sē. quasi facies hominū habēt. abhu
mero & deorsū magno splendore fulgen
tes. qui ůtutes sē in corda credentiū as
cendentes & ī ardente caritate excelsā
turrī in eis edificantes. quę opa ipsoꝝ sē.
ita qđ in rationalitate sua opa electoꝝ
hoīū ostendit. & ī fortitudine sua ad bo
nū finē multo fulgore beatitudinis ipsos
p̄ducūt. Quom̄. Scilicet cū electi claritā
tē mītioris sensus habentes. omīs nequitias
malorum suoꝝ abiciūt. ꝓpt̄ illuminationē
illa qua ī ultis ůtutib⁹ in mea uoluntate
illuminari sē. fortit̄ adūsus diabolicas
īsidias pugnāt. & certamina illa que
ipsi hoc n̄ ēē diabolicā turbā habēt. ůtu
tes iste in creatorī ipsoꝝ ī cessanter demon
strāt. Hā hoīes certamina cōfessionis &
abnegationis habēt ībi. Quom̄. ista qđ iste
me cōfitet. & qđ ille me abnegat. s; in hoc
certamine talis mītrogatio ē. Est ds an n̄.
Tunc mītrogatio ista tale responsū spē
sēi in homine habet. Vs ē. qui te creauit.
s; & ipse te redemit. s; quādiu mītroga
tio & responsū hoc in hoīe ē. ůt⁹ di illi n̄
deerit. quia huic mītrogationi & respon
so penitentia adherebit. Ubi aut̄ mītro
gatio hec in hoīe n̄ ē. ibi nec hoc responsū
spē sēi ē. q̄m ho iste donū di a se expellit.
& sine mītrogatione penitentię semetip
sū in mortē p̄cipitat. Certamina ů ustoꝝ
belloꝝ ůtutes do offerūt. quia ipsi tale si
gillū coīā do sē. p qđ demonstrabit̄. qua
intentione ds colat̄ uel abnegetur.

v. aut̄ in alia acie sē. tante claritā
tis exhibūt. qđ eos ītueri n̄ potes. qui po
testates sē. designantes q̄m serenitatē
& pulchritudinē potestatis di nulla ībecil
litas mortalitatis peccatoꝝ apphendere
potāt. nec se ipsi simile facere. quia po

testaf di ideficient ē. ed qui in alia
acie fē. ut albū marmor apparēt & capi
ta ut capita hominū habent. fup quę vnu
ardentef facule uident. & ab humero
& deorfū uelut ferrea nube cireūdati
fē. qui p̄cipat fē. p̄figurantef qđ hi q̄
ex dono di in felo p̄cipef hominū exif
tunt. fincerā fortitudinē uftitie iduāt.
ne idūfitatē ifstabilitatif ieiciat. ſ; ut
caput fuū qđ xp̄c di filī ē ifpiciāt. ac
regumina fua fedm uoluntatē ipſi in
neceſſitatib hominū dirigāt. fup fe grām
fēi ſpē in ardore ueritatis attendentef.
ita qđ in fortitudine equitatif uſq; ad
ēfūmationē fuā firmi & ſtabilef p̄ſeue
rent. vii. nde etiā qui in alia acie fē.
facief ut facief hominū. & pedef ut pe
def hominū habentef. in capitib fuif
galeaf geſtāt. marmoreif tunicif īduti.
qui dīnationef fē. oſtendentef quia ille
qui dīnf omīū ē rationalitatē hominū
que inhumano puluere pollutā iacue
rat. a tīf ad celof fubleuauit. cū filiū fuū
ad tīaf mīſit. qui antiquū ſeductorē ſua
rectitudine ēculcauit. ita ut fidelef
ipſū qui caput eop ē fidelit unirent. ſpē
ſuā ad celeſtia ponentef. ac forti delide
rio bonop opum ſe munientef. viii. ed
qui in alia acie fē nulla formā hominū
in ſe oſtendentef uelut aurora rubent.
qui throni fē demonſtrantef qđ diuinitaſ
ad humanitatē ſe īclinauit. cū uni
genit di humanū corp ſaluti hoīum
induit. qui nulla ētagia humanop
peccatop in ſe habuit. qm ipſe de ſpū
ſco ēcept in aurora uidelicet in beata
ugine carnē abſq; omī macula toti ſe
dīſ accepit. ſ; nullā aliā formā in eis
ēſpiciſ. quia plurima miſtia ſuppop
ſecretop fē. que fragilitaſ humana nō
poteſt apphendere. Qđ aut & acief iſte
aliaſ duaſ in modū corone circudat.
hoc ē qđ fideles illi qui quinq; ſenſus cor
poris ſui ad ſupna dirigūt. ſcientef quia
p̄ quinq; uulnera filij dei redepti fē. ad
dilectionē di & p̄ximi ſui omī annifu
& circuitione mītif ſuę p̄uenīt. eū no
luptatē cordif ſui negligūt. & ſpē ſuā
ad intīna ponīt. ua ppē & qui
in una acie illaꝝ fē. oculis & pennif
plem uident. & qui in q̄q; oculo ſpecu
lū & in ipſo ſpeculo facief hoīf appa
ret. & pennaf ſuaf ad ſupnā altitu
dinē eleuāt. qui cherubin fē. ſcientiā
di ſignificantef. in qua ipſi miſtia
ſupnop ſecretop uidentef deſideria
ſua ſedm uoluntatē dei exſpuāt. ita
qđ ipſi in p̄funditatē ſcientię ſuę pu
riſſimā p̄ſpicuitatē habentef. in ipſa
illof mirabilit p̄uident. qui ueri
dm cognoſcentef intentionē deſideriop
cordif ſui ad ipſū qui ſup oms ē ue
lut pennaf bone & uſte ſubleuatio
nif dirigūt. magif etīa diligentef q̄m
caduca appetentef. ſedm qđ & ipſi in
eleuatione deſideriop ſuop oſtendūt.
ix. ed qui in alia acie fē. quaſi ignif
ardet. plurimaſ q; pennaf habentef.
in eiſde pennif q̄ſi in ſpeculo oms
ordinef eccleſtice inſtitutionif ifigni
tof demonſtrāt. qui ſeraphin fē. ſignifi
cantef. ut ſic ipſi in amore di ar
dent. & ut maxima deſideria uſtioſ
ei habent. ita qđ etiā in eiſde deſideriſ
ſuif cū multa puritate tā ſclaref q̄m
ſpūalef dignitatef que in eccleſtieſ
miſteriſ uigēt oſtendūt. quia ſecreta
di in ipſis mirabilit apparēt. ſic etiā
oms qui ſinceritatē puri cordif aman
tef ſupnā uitā queīt. ardent dm di
ligāt. eūq; toto deſiderio amplectan
t. quatenꝰ ad gaudia illop p̄uenīt.
q̄s tā fidelit unitant. Qđ uero aliā
formā nec in bif nec in illif uidef. hoc
ē qđ multa ſecreta in beatif ſpūib fē.
que homini manifeſtanda nō ſē. q̄m
quādiu ipſe mortalif exiſtit ea que
que tīna ſē p̄fecte diſcernere nō potīt.
x. ed he acief oms ut audif in omī
genere muſicop mirabilib uocibuſ
miracula illa reſonāt que ds in be
atif animab opat. p̄ que dm mag

mifice glificāt. qua beati spē in utu
te di maxima gaudia in ten narrabi
t' sonus p opa miraculoy illoy in ce i.
lestib' pfert. quę ds in scīs suis pficit. ii.
p quę ipsi dm glosissime magnificāt iii.
ū eū in pfunditate scītatis exquirīt.
letantes in gaudio salutis. uelut etiā iiii.
dauid seruus mis ispector supnoy se v.
cretoy testat' dicens. Vox exulta
David. xii. tionis & salutis in tabernaculis iustoy. vi.
Qd dicit'. Sonus letitię & pspetita
tis uti' qd caro conculcat'. & spē eti
git'. cū ideficiente salute cognoscit' vii.
in habitationib' illoy qui iniustitiā
abiecīt & iustitiā faciunt. cū sug viii.
gerente diabolo id qd malū ē face
re posset. si; diuina ispiratione id qd viiii.
bonū ē pficiūt. Quid ē hoc. Homo
multociens inept' exultationē in se
ostendit. cū peccatū illud fecerit x.
qd pficere iconuenient' concupuit.
si; salutē ibi nō habet. quia hoc fecit xi.
qd diuino pcepto contrariū fuit.
Hic aut' tripudiū exultationis cū xii.
pspitate uere salutis habebit. qui
bonū qd ardent' desiderauit stre xiii.
nue complet. mansionē illoy dū in
corpore habitat amans. qui uia ue
ritatis currentes. errorē mendacii de xiiii.
clinauerīt. Unde quicūq; scientiā in xv.
spū seō & pennas in fide habet. ultr
ammonitionē meā nō transcendat.
si; eā in gustu animę suę amplecten xvi.
do pcipiat a Os ē hy.
Finit Prima Pars Libri Septi xvii.
as.

Incipiūt Capitula Sedę partis.
Capla pme uisionis sedę partis.

De omīpotentia di.
Verba iob ad eande rem. Eorum ē.
Qd uerbū ante & pt assūpta huma
tate īdiuisibilit & etnalit apud pa
Quare filius di dicit' uerbū. Tione.
Quod utute uerbi di omis creatura
fuscitata ē & homo reduxit in salua
Quod incomphensibilis potentia di
mundū fabricauit. & diuersas spe
cies eduxit.
Qd creatis aliis creaturis homo de li
mo tre creat' ē. Nō obediuit.
Qd ada dulci pcepto clarissime obe
dientie accepto. consiliante diabolo
Qd abrahā ysaac & iacob & alii pphe
mundi tenebras significationib'
suis repulserīt.
Qd pcipuus pphia iosiel miraculis cho
ruscans. filiū di pmonstrauit.
Qd ūbo di incarnato illud magnū &
antiquū consiliū. uisū ē.
Qd homo secreta di nō debet plus scru
tari. qm ipse uult manifestare.
Qd filius di nat' in mundo morte sua
diabolū supauit & electos suos ad
hereditatē suā reduxit.
Verba osee de eade re. Eos apparuit.
Qd corp' filii di in sepulchro p triduū
iacens resurrexit. & homini uia ue
ritatis de morte ad uitā ostensa ē.
Qd filius di a morte resurgens. discipu
lis suis frequent' ad corroborandū
Qd filio di ascendente ad patrē spon
sa ei' diuisis ornamentis fundata ē.

Capla sedę tertię partis.

i. De sensu mystrioy di.
ii. De trib' psonis.
iii. Qd homo nūquā obliuiscat' unū dm
in trib' psonis ardent' inuocare.
iiii. Iohannes de caritate di.
v. De trib' urb' lapidis.
vi. De trib' urb' flamę.
vii. De trib' causis humanū ubi.
viii. De unitate essentię.

viii. Verba salomonis.

Capla tercie uisionis Sedé partis.

i. De constructione ecclie que semp gignit filios suos i regeneratoe spe & aq.

ii. Q̄d ecclia in ortu suo in aplis & martrib̄ decorata ē.

iii. Q̄d in sacerdotali officio & elemosinar distributione ornat ecclia.

iiii. De matna benignitate ecclie.

v. Q̄d ecclia ad candorē cōpletionis sue in dū pfecta. circa temp̄ filii pdicionis ad pfectū pducit. & sublime offert.

vi. Quom̄ ecclia filios suos in puritate deuo

vii. Q̄d ecclam nulla pūsitas diabolice artis obscurare potest.

viii. Q̄d secreta ecclie humani intellect̄ ad plenū ītuerī n̄ ualet. ℔ mente.

viiii. De ūginitate marie ℔ carbunculo.

x. De dilatatione sacramēt̄ uere ūnitatis.

xi. Q̄d cuiq; fideliū adē immitium angelo.

xii. De his qui in fide scē ūnitatis a matre ecclia regenerant. ipsa integra pma

xiii. Similitudo de balsamo & onichino &

xiiii. Q̄d beata ūnitas in baptismo apto celo baptizatis appareat. & eis ingredinē peccatū abstinens. singulos candida uestē induit. ℔ defendendum se.

xv. De querimonia ecclie sup errore filioy.

xvi. Q̄d duo signa tradita sc̄ hominib̄ ad

xvii. Similitudo de iuuene. ℔ gauit eum.

xviii. Quare adē n̄ erat danda duplex lex.

xviiii. Q̄d ammonitio spe sci apparens mutabat. antiquo serpenti in noe. circūcisio pcussit eū in maxilla in abiatha. ecclia in

xx. De trib̄ alis quid significēt.

xxi. Q̄d masculi q̄ in tēpore circūcisionis circūcisi n̄ sc̄. ūtingrediorē legis fuerīt.

xxii. Sic̄ in creatione ade tres cause deligna. s. ita etiā tres cause sc̄ in uiro ī perandis filiis.

xxiii. Q̄d mulier in amore di obseruans ūginitatē suā. ualde ornat̄ a do.

xxiiii. Q̄d uir recusans consortiū matimonii. ī amore di. consors filiī di efficit.

xxv. Verba ysaie pphete.

xxvi. Q̄d casus ade clausit hoī celū que clausura duraūt usq; ad filium di.

xxvii. Verba euangelii

xxviii. Verba ex̄hortantis di

xxviiii. Q̄d in circūcisione abrahe membrū unū in baptismo aut̄ xpi omia membra circūcidunt.

xxx. Verba euangelii. ℔

xxxi. Q̄d omi tēpore & omi etate omne sexū uidelicet masculū & femina in baptismo pie ds suscipit.

xxxii. Q̄d tres in honore scē ūnitatis ad ē debent baptizando. uidelicet sacerdos & duo qui p illo fide spondeāt. & isti eide baptizato carnali copula n̄ commisceant.

xxxiii. Comparatio de infante. tuntur.

xxxiiii. Q̄d omia peccata ī baptismo remit

xxxv. Q̄d quāuis sacerdos peccator sit. tam officiū baptismi ds ab eo suscipit.

xxxvi. Similitudo de duute.

xxxvii. In necessitate si sacerdos n̄ adē concedit̄ cuilibet fideli homini baptizare. seruata forma baptismi.

Capla quarte uisionis sedis partis.

i. Q̄d omis baptizat̄ p unctionē epi ornari & stabiliri debet.

ii. Q̄d imisa & ideficiens dulcedo spe sci dat̄ in confirmatione

iii. Q̄d ineffabilis ūnitas ī confirmatione manifestat̄. & utriusq; uir tutib̄ declaratur. ℔ potest.

iiii. Q̄d ecclia unctione spe sci mutuā nūquā in errore pūsitatis deici

v. Verba moysi de eade re.

vi. Q̄d baptizati in unctione ūnitatis a pontifice decorant̄.

vii. Verba lib̄ regū ad eande rem.

viii. Q̄d baptizat̄ & n̄ confirmat̄. claritatē baptismatis habet. s; ornatū & fulgorē unctionis supioris doctoris sui n̄ habet. ℔ firmatio exercendā.

viiii. Q̄d in honore spe sci p solos epos con

x. Qui confirmandū manib̄ tenet. ī carnali pceatione ei n̄ cōiungat̄.

xi. Qui pt baptismū ad diabolū reūnit. n̄ penitat condēpnabit̄. qui aut̄ baptismū fidelit̄ sequit̄ a do suscipit̄. ecclia p filiis suis dm exortantr.

Tres modi quib̄ ecclia resonat ut tuba.

xii. De diūsitate baptizatoy multimoda.

xiii. Verba ezechielis de eodem.

Capitula quinte uisionis sedē partis.

i. Qđ apli & pigmtarij sequacē eoꝝ uidelicet sacerdotē. ecclīam doctrīna sua splendidissime circūdant.

ii. Exemplū de abel. ℣re debent.

iii. Qđ ministri ecclīe castitatē seruant

iiii. Qui ex his in clausura subiectionis regularē uiuunt cultū pigmtarioꝝ nō habentes supnā mercedē acquirunt.

v. De statu nobilissime pfectionis ut̄ginee iocunditatis.

vi. De puellari imagine. ℣m ornata.

vii. De turba que eande circūstāt uno

viii. Verba iohīs de eodē. ℣ seruanda ē.

viii. Qđ ut̄ginitas do oblata prudenter ꝯ

x. Qui corrupto pacto ut̄ginitatis redierit. flore integritatis carebit. nō enī ut dna sed ut ancilla suscipiē.

xi. Exemplū ad eande rem.

xii. Qđ magna differentia ē inē celestē desideriū & terrenā ēcupiscentiam. uta qđ nō sanguine filij dei homō redimeret. ℣ rationis arripuit.

xiii. De his qui passionē xp̄i in cartis ardore imitantes. & uiuens odor existentes. uē secrete regenerationis.

xiiii. Verba evangelij ad eande rem.

xv. Qđ ut̄gineū genus & hic ordo uouens uē secrete regenerationis in p̄cepto legis nō sunt.

xvi. Exemplū de iohe ad eandē rem.

xvii. Qđ qui sē uouens ordo uouens uē secrete regenerationis. p necessitate & utilitate ecclīe regiminis ecclīastici cū suscipiāt. contagia secularium rerū abicientes.

xviii. Verba evangelij de iohanne.

xviiii. Qđ in uestitu istoꝝ uestitu aliorꝝ populoꝝ dissimili. incarnatio & sepultura xp̄i designat.

xx. Qđ prima lux diei aplicā doctrinam. aurora initiū huius cōuersationis. sol diuersitatē uitā in benedicto qui ē quasi alter moyses designat.

xxi. Qui in hac conuersatione. pbati uite

mium. p necessitate ecclīe sup extensū sacerdotiū suscipiant. ℣ minat.

xxii. Qđ nullius cōuersatione ultoꝝ repente aggrediat. in intima pbatione exa

xxiii. Qđ seculis ppls legē dei ēseruans. ecclīam dei plurimū exornat. ℣ amboꝝ sit.

xxiiii. Qđ nec marit̄ uxorē. nec uxor maritū in hoc ppositu deserat. nisi uoluntas

xxv. Verba evangelij. ℣ soluntur.

xxvi. Qđ p̄dicte ecclīastice institutiones ecclīam in gradib⁹ & in ordinib⁹ suis con

xxvii. Qđ in uno quoq; ordine seruata ꝯcordia. diuersitas moꝝ singularitas & nouitas uite & uestitū uitanda ē.

xxviii. Verba iohīs ad eande rem.

xxviiii. Comparatio de artificib⁹.

xxx. Qđ unicuiq; cū humilitate sufficere debet institutio p̄decessoꝝ suoꝝ.

xxxi. Verba evangelij de eade re. ℣ gel faciūt.

xxxii. Euglium de his qui s̄ secm̄ cor suū le

xxxiii. tē uerba evangelij. ℣ iudicat.

xxxiiii. Qđ in his nouitatib⁹ ds aliqs dicit. aliquos tacite tolerat. qs tamen in futuro

xxxv. Qđ de inferiori gr̄du licet ascendere ad superiorē. nō aut̄ de superiori ad inferiorē.

xxxvi. Exemplū de animab⁹ & anglis.

xxxvii. Qđ qui sē uouens ordo uouens uē secrete regenerationis. gr̄ū fortis cibi. & pigmtarij poma dulcis saporis & seculatis ppls carnē designāt.

xxxviii. Qđ he tres ecclīastice institutiones in duab⁹ uis usant̄. ℣ examinis accipiet.

xxxix. Qui signū religionis in uoluntate cordis acceptū abiecerit. iudiciū distincti

xl. Verba dauid de eode.

xli. Qđ illi qui nō amore dei. sed aliqua seculari

xlii molestia constricti. signū religionis sicte accipiūt. balaam assimilant̄.

xliii. Exemplū de balaam.

xliiii. Qui signū religionis ipiē accepit. & male ēuersatus fuerit in ruinā uadit.

xliiii. Verba ieremie de eode. ℣ faciat.

xlv. Qui infantes suos sce conuersationis subiicere uoluerit. hoc nō imprudenter sed sapienter eis consentientib⁹ absq; coactione

xlvi. Exemplū de agro.

xlvii. Q ui uolentes dim sequ. p luorē malicie retraxerit. sacrilegiū facit.

xlviii. V erba moysi. ℣ revocandus ē.

xlviii. Q ui uoluntate sua seruitiū di aggdit. & ptea contēpnens neglexerit. distēte

l. V erba evangelii.

li. Q ui indisciplinate uiuentes nulla castigatione corrigi uolūt. ne gregem dim contaminēt expellant.

lii. V erba apli ad eandē rem.

liii. Q d hi qui ficte conūcunt decipiunt. & qd hi qui toto corde conūcunt a do suscipiunt.

liv. V erba dauid ad eandē rē.

Q ui blasphemiā contra spm scm impe ntem dixerit. & qui se ipsū in mortē pcipitauerit. hc ds nescit.

lvi V erba evangelii.

lvii. V erba dauid de eode. ℣ subuenitur.

lviii. S up quē blasphemia desperationis cadit. si cruciat repugnauerit. citi ei a do

lviii. Q d impditione cadit. qui corpus & aiam quę ds coniunxit separat.

lx. V erba evangelii.

℣ apli sexte visionis secunde partis.

i. Q d eccla xpo in passione sua uncta y sanguine ei dotata ē. & saluatio anima exorta est.

ii. Q d ds pat in humilitate filij sui seruentē antiquū uicit ñ in potestate.

iii. V erba psalmiste. ℣ est.

iiii. Q d eccla crescens. dotē suā deuote do cotā anglis offert. & pfunditas sacra mentoy spū scō ispirante manifestata

xv. S imilitudo de auro.

vi. Q d sacerdote ad altare ad immolandū accedente. magna claritas eius ministio supnoy spūum effulget.

vii. Q d in sacō altaris ds pat passiois filii sui in salutē pli recordat.

viii. Q uare in sactāmto altaris panis. unū. & aqua offeranē.

viiii. V erba iobel de eode.

x. Q d sacerdotē in sactāmto altaris pfes auxiliū di ñ deserit. serenitatē manentē donec misia compleant.

xi. C ū sacerdos scs scs scs decantat. & multa sactāmtoy ichoat. in comp hensibilis serenitas eade sactāmta irradiat. ℣ sanguinē effectum.

Q d diuina claritas oblationē altaris sursū iuisibilit quasi in puncto rapuit & remittit. ueram carnē & ueru

C omparatio de ungento & saphiro ad eandē rem.

Q uare homo hoc spirale donū uisibiliter sumere ñ possit.

Q d sacerdote fidelit in dm credente. & humili deuotione offerente. oblatio caro & sanguis xpi efficitur.

S imilitudo de pullo & uolatili.

Q d uera manifestatione misteria natiuitatis. passionis & sepulture. resurrectionis & ascensionis xpi. in sactāmto altaris. ut i speculo apparet.

Q uādiu fidelis homo dicere debet dimitte nobis debita nra sic & nos dimittim debitoribus nris. tamdiu passio xpi in mia di patis apparebit.

xviii. Q d oblatio nūquā cruda caro appareat i in magna necessitate electis demonstretur. ℣ tam retinuamit.

Dū canticū innocentis agni canitur fideles homines cōmunicāt. ut a pua uaricatione emundati. etne heredi

xxi. V erba salomonis in canticis canticoy.

xxii. Q ualit accipienda sit ūba dim dicta discipulis i cena sua de eode mistio.

xxiii. V erba dauid ad eandē rem.

xxiiii. Q d sactāmtū illud omis sordes emundans. usq; ad nouissimū hominē colendum ē.

xxv. I tē uerba dauid de eodē. ℣ feratur.

xxvi. Q uare in sactāmto altaris panis of

xxvii. V erba moysi ad eandē rem. ℣ ratur.

xxvii. Q uare unū in sacficio altaris offe

xxvi. V erba de canticis ad idem.

xxx. Q uare in sactāmto altaris aqua uino mixt ee debet.

xxxi. V erba sapientie.

xxxii. I tē de libro sapientie.

xxxiii. Q d ada ante peccatū mundū san

gumē habuit. pt̄ puaricationē spar
sit eū in fetorē īmundicie. lv.
xxx iiii. Qd corpus & sanguinē xpi acceptien
tes. multa dulcedine unificant. lvi.
xxxv. Verba salomonis de eadē re.
xxxvi. Qd ad īuocationē sacerdotis i altari. lvii.
sacramtū corporis & sanguinis
xpi pficit. ¶ qd s placet exercet.
xxxvii. Qd ds in omī creatura potestatē & lviii.
fortitudinē uoluntatis suę secdm
iii. Qd a pma hora diei usq; ad nonā.
xxxviii officiū missę p necessitatē tempo lx.
ris exercere potest. ¶ positi sunt.
iiii. Qd omīs reum communicare debent. lxi.
xxxix excepti his qui i opinione mortis
xl. Qd diabolus sine suggestione alīus
cecidit. homo aut̄ quia fragilis sua
dente diabolo cecidit. a deo fuble lxii.
uatus est. ¶ randa est.
xli. Qd ip̄ceptione corporis & sanguinis
dñi n quantitas s; sītas conside lxiii.
xlii. Comparatio de manna ad eandē rē. lxiiii.
xliii. Qd n ē dubitandū qum ueri corp' lxv.
& uer' sanguis xpi sit in altari. lxvi.
xliiii. Qd in sacramto altaris ta offeren lxvii.
da sunt. in nomine trinitatis. pa lxviii.
ris unū & aqua. lxviiii.
xlv. Qd sacerdos qui p negligentiā aut p lxx.
īfidelitatē. aut p obliuionē. hec ta lxxi.
ī sacramto altaris offerre neglexe
rit. grauit̄ puniendus ē. ¶ tribuat. lxxii.
xlvi. Qualit̄ corp' & sanguis xpi ppło dis
xlvii. Qd sacerdos his īdumētis & his ūbis
in sacramto altaris utat̄. secdm qd
antiqui patres īstituer't. ¶ recedat. lxxiii.
ii. xlvi Verba dñi ad negligentē sacerdotē. lxxiiii.
iii. xlvi Qd sacerdos qui bas epulas in altari
offert. ab altari ieiun' his epulis n lxxv.
l. Qd sacerdos in sacramto altaris mul
tis & magnis sermonib' n utat̄. s;
secdm ordinationē prior magistror. vi. lxx
li. Qe quinq; modis cōmunicantiū.
lii. De his qui in corpore lucidi & ī aīa lxxvii.
igneis sunt. ¶ nima tenebris uident̄.
liii. De his qui in corpore pallidi & in a lxxvi ii
liiii De his qui in corpore hirsuti. & in

anima multa immundicia sordēt.
De his qui in corpore acutissimis spinis
cruciant̄. & ī anima lepris apparent.
De his qui ī corpore sanguinei. & ī anima
uelut putridū cadauer fetidi uident̄.
De his qui ad hoc sacīm̄tū deuota mēte
& pura fide. & de his qui contrario cor
de & uacillante animo accedūt.
Verba apli. ¶ tēdū & custodiendū ē.
Qd sacramētū altaris magna diligentia
& sollicitudine a sacerdote & a pplo
Qd mistica secreta corporis & sanguinis
dñi seruranda n sīt. ¶ crucifixores.
Qd minist' ecclię qui n p ostiū s; p deuia
ītrant. qua amari & illusores & ipo
cūi lapides sīt. diabolū & baal imitant̄.
& xp̄m uulnerare contendūt quasi
Qd idē minist' ecclię omī diligentia ex
emplo aplor debent. castitatē seruā
re. & ab omī īmundicia se abstinere.
Verba moysi ad eandē rem.
Qd sacerdos duas copulas n debet habere.
Quom diabolus sit sacerdos sacerdotū.
Verba legis de eodē.
Verba euangelij ad idē.
Verba apli ad eandē rē
rē paulus de eodem.
De trib' generib' eunuchor. ¶ sione fiet
Qui se n ualet continere. nec sacerdos.
aut ali' minist' sacerdotalis ulla occa
Qua causa ante coniugatis s; p'ter ab
iunctē separatis. ē ecclīā ē in p'mitiua eccla
ad sacerdotiū accedere. & quare modo
n concedatur.
Similitudo regis de eadē re.
Qd immaturi & n ēlectam ecclīā n sus
cipiant. & uir' plures appetere n ꝑsumat.
Qd de omī pplo xp̄iano nominis sacer
dotes boni ingenij & uirilis animi. in
tegritatē mbror habentes eligendi sīt.
Qd femine ad officiū altaris accedere
n debent. ¶ necessitate coacti.
Qd uir femineo uestitu nullom īduat.
nec femina uirili. n aliqua magna
Qd fornicatores mulierū & ī contrictate
fornicationis aut ī alijs aut īsemetipis

tā mulieres quā uiri se contaminantes
& pecoy formicatores dulcīte iudicat ds.

lxxv. De pollutione que dormientib' occurrit. ii.

lxxvi. Verba moysi de eodē.

lxxvii. Qui fortiī in libidine ardet. ardori suo iii.
nullū īcendiū submīstret.

lxxviii. Qd duūs uicis gūar. ad mīam di in iiii.
confessione fugiat.

lxxix. Qd remediū purgationis & in antiquis v.
patrib' diu pfiguratū ē. ¶ sū decipit.

lxxx. Qui peccata sua confiteri recusat se ip vi.

lxxxi. Qd ī hora mortis si sacerdos ñ adē. alī vii.
homīm homo confiteat. si nullū ho
minē habere potest. soli do confita
t in pscia eliīoy. ¶ desperet. viii.

lxxxii. Qd nemo ꝑpt ponduſ peccatoy suoy viii.

lxxxiii. Euangeliū de eodem. x.

lxxxiiii. Qd peccata & p elemosinā & p corpoa xi.
iē satisfactionē delerī debent.

lxxxv. De libro sapientie. ¶ hoc īuanū ñ faciant.

xc. Qd elēnta lac' uoluptatū hominū st. xii.

xci. Qui elemosinā dant & qui eā suscipiunt

xcii. Qd paupes & diuites & honorē potestatis
appetentes. uniquiq; scdm īntionē
suā remunerat. ¶ uocantur. xiii.

xciii. Qd sacerdotes exorando. & coercendo
moneat pplm de confessione. ¶ puūt.

xciiii. Qd sacerdotes auctoritate magisterij xv.
pplō ñ ostendentes ñ sacerdotes s; lupi xvi.

xcv. Qd elēnta cotā do ululant sup īiquita xvii.
te sacerdotū. & celi īiquitatē eoy fusci xviii.

xcvi. Qd sacerdotes habent potestatem ligan xviiii.
di & soluendi.

xcvii. Verba euangelii de eodē. ¶ duſ est. xx.

xcviii. Qd nulluſ absq; culpabili culpa ligan

xcviii. Qd si aliquis īnocens constrict' fuerit ꝑpt xxi.
honorē di solutionē querere debet.

c. Qd rebelles ad xpm reūti nolentes. & ob
duratī nulla mīam querentes. anti
quū serpentē imitant.

ci. Verba diaboli.

cii. Qd homines de tenebrositate īfidelitatis.
p̄icarnationē filij di educhi st.
Capla septime uisionis sedē partis. xxv.

i Qd ds oīa uiste dispensans. & īiustica
duūsa dona spe sci declarans. fideles ho

munes in bonis opib' confortat. ut a
diabolo supari ñ possit.

De multitudine fideliū & de diuina
lege cotā ipsis extensa. ¶ cit emit.

Qd deceptiones diaboli hominib' in
ua hui' mundi patent. ¶ ei cōsentiūt.

Qd diabolus diuicias & delicias hoib'
apte & fraudulent offert. qs q ēcupis

Qd quida diabolicā pluasionē uirilit' ei
resistentes abiciūt. quida tepide uuentes

Verba ezechielis de eade re. ¶ deiecta ē.

Qd diabol' oīm nequitia plen' ueneno
multiformis artis suę quinq; sensus
hominū decipe laborat. ¶ significet.

Qd superbia diaboli in̄carnatioē filij di

De oculis & auribus & naribus serpentis qd

De mambus & pedib' & cauda ei' qd significet.

Qd potestas omīpotentis di fortitudinē
diaboli ita coīnet. qd nequitiā suā
scdm uoluntatē suā exercere ñ potest.

Qd diabol' ī quatuor partib' mundi in
cendiū īiquę p̄suasionis ī omē gen' diū
soy hominū emittit.

Verba dauid de eodē.

Qualit' diabol' in ignieis pluasionib' di
ūsa genera hoīū spūaliū & selarium
multimodis tēptationib' aggredit.

De trib' acieb' eoy.

De tēptacione selarū.

De sex modis tēptationū spūaliū hoīū.

De ñ baptizatis. ¶ ipse ei' fallacit demonstt.

De sagittis oris ei'. & de fumo pectoris.
& de humore lubroy qd significet.

De turbine umbilici. & de immundi
cia rane & uentis ei' qd significent.

Qd diabol' stultos hoīes p iiqm īcredu
litatē exagitat. uerū ee putantes qd

Qd hereticī uitādi & ab ecclia abiciendi
st. q diabolū p do colūt. & st uiscera diaboli
& p̄curreūs germ filij pditionis.

Qd adiutoriū di ētēpnentes gra di de
serit. querentib' aut misedit subuenit.

Verba salomonis de eodē.

Qd ueri cultores di q toto animu tire
na ēculcant. antiquū serpentē forti
contritione deiciunt.

Et ego homo ñ calesᵗ
in forma fortiꝰ leo
num. nec docta ex
spiratione illoꝝ. s;
maneꝰ in mollicie
fragilis coste ībuta
mistico spiramine uidi quasi lucidis
simū ignē īcomprehensibile īextingui
bile totū uimentē. totūq; uirtā exis
tentē. in se aurē flāmā aerei coloris
habentē. quę lenī flatu ardentē fla
grabat. & quę eidē lucido igni ita ī
separabiliter īerat. ut ī hoie uiscera sē.
Et uidi qđ eadē flāma fulminans īcan
duit. Et ecce obscurꝰ aer & rotundus
multeq; magnitudinis repentē exortꝰ ē.
sup quē ipsa flāma qđdā ictꝰ dedit toti
ens ab eo scintillā educēs donec idē aer
ad pfectū pductꝰ ē. ita celū & tra resplen
dens plena īstructione. Deinde etiam
eadē flāma in igne & ardore illo ex
tendit se ad paruā glebā limose
tre iacentē in fundo eidē aeris eā cale
faciens ita qđ caro & sanguis effecta ē.
eāq; aspirans. ita qđ uiuens ho erecta ē.
Quo facto. ille lucidus ignis pbuit p
eandē flāmā lenī flatu ardentē fla
grantē ipsi homini candidissimum
florē pendentē in eadē flama. ut ros
pendet in gramine. cuiꝰ odorē idem
homo naribꝰ quidē sensit. s; gustū eiꝰ
ore ñ pcepit. nec manibꝰ eū tetigit. ita
uidelicet se aūtens atq; cadens in den
sissimas tenebras de quibꝰ se erigere ñ
ualuit. Tenebre aut ille in eodē aere
magis ac magis se dilatando creuerūt.
Tē tres magne stelle īfulgore suo s
coherentes. in eisdē tenebris apparue
runt. & pt eas alie multe tā paruę
quā magne plurimo splendore ful
gentes. ac deinde quedā maxima
stella mira caritate radians & fulgo
rē suū ad pdictā flāmā dirigens.

Sz a in tra quidā fulgor uelut auro
ra apparuit. cui eadē flāma mirabili
ter infusa ē. ñ tamē a pfato lucido ig
ne separata. Et sic in eodē fulgore ipsi
aurore maxima uoluntas accensa ē.
Cumq; eandē accensionē uoluntatis hui
diligenti consideratre uellē in eadē usi
one secretū sigillū michi oppositum ē.
audiuiq; uocē exalto michi dicentem.
Ue hoc mistīo ñ potis quicqm ampliꝰ
uidere. nisi ut tibi ppē miraculū cre
dendi concedit. Vidiq; de eodē fulgore
pfatę aurore serenissimū hominē egre
dientē. qui claritatē suā ad pdictas te
nebras effundens. ita ab eis reuerberatꝰ
ē. qđ in ruborē sanguinis. & in albedi
nē pallorꝰ ūsus. tanta fortitudine eas
dē tenebras repcuteret. qđ ille homo
qui in eis iacebat. p eū tactꝰ apparens ful
geret. atq; ita erectꝰ exiret. Et sic idem
serenꝰ homo qui de pdicta aurora egres
sus ē. in tanta claritate apparens. ultra
quā humana lingua effari possit. in acu
tissimā altitudinē innumerabilis gle
te tendit. ubi in plenitudine magnifice
fructuositatis & odoris mirifice radia
bat. Et audiui ex pfato uiuente igne
uocē michi dicentē. O quę es misera tra.
& in nomine femineo īdocta de ulla doc
trina carnaliū magistroꝝ scilicet legere
literas p intelligentiā philosophoꝝ s; tan
tū tacta lumine meo qđ tangit te ītꝰ
cū īcendio ut ardens sol. clama & enar
ra ac scribe hec mistīa mea quę uides &
audis in mistica uisione. Noli ergo ēe
timida. s; dic ea quę itelligis ī spū quē
admodū ea loquor p te. quatenꝰ illi ue
recundiā habeāt. qui pplo meo debe
rent rectitudinē ostendere. s; de pe
tulantia moꝝ suoꝝ recusant iusticiā
apte dicere quā nouerūt. nolentes se
abstrahere de malis desideriis suis quę
illis ita adherent quasi sint magistri eoꝝ
facientia eos fugere a facie dei. ita ut
erubescant loqui ueritatē. Vnde o pu
silla anima quę intri es docta de mis

tico spiramine. quāuis conculcata sit p
uirile formā. ppt̄ puaricationē eue tam
dic igneū opus qd tibi demonstrat̄ cer
tissima ostensione. Ujuens enī ds qui
cuncta p ūbū suū creauit. p idē ūbum
icarnatū miserā humanā creaturā quę
se dimerserat in tenebras. ad fidele salua
tionē reduxit. Quid ē hoc. Nam ille
lucidissim' ignis quē uides. designat omī
potentē & uiuentē dm. qui in clarissima
serenitate sua nūquā ulla iniquitate
obfuscat̄ ē. in comphensibilis manens.
qua nulla diuisione potest diuidi. aut
ītio. aut fine. aut ulla scintilla scien
tię creaturę sue cōphendi sicuti ē. & in
extinguibilis existens. quo ipse ē illa ple
nitudo quā nūquā ullus finis tetigit. III.
ac tot' uiuens. qua nulla omīno res ip
si absconsa ē. quā nesciat. tot'q; uita ex
istens. qm omē qd uiuit ab ipso uiuere
sumit. sedm qd iob p me ispirat' ostēn
dit dicens. Quis ignorat. qd omia hec
man' dni fecerit. In cui' manu anima
omis uiuentis. & spe unūse carnis hois.
Quid ē hoc. Nulla creatura tā hebes ē
in natura sua. qd uicissitudinē plenī
tudinis sue in illis causis ignoret. in quib'
fructuosa consistit. Quom. Celū habet
lucē. lux aerē. aer uolatilia. & ita nul
la uiriditatē. uiriditas fructū. fruct' ani
malia. que omia testant̄. qd ea posuit
fortissima man'. id ē maxima potentia
dnatorē cunctor'. qui omia i posibilitate
uirtutis sue ita opat' ē. qd eis nichil deē IIII.
in usib' suis. Et in omipotentia eid'em
fabricatoris ē motio cunctor' uiuentiū &
tam in tenuis ut pecora querentium.
nec rationalitatē ispirationis di habēn
tiū. & suscitatio eor' qui humanā car
nē inhabitant. in quib' rationalitas. dis
cretio & sapientia ē. Quom. anima
circuit in tenuis causis. laborans i mul
tis uicissitudinib'. sedm qd carnales mo
res expostulant. Spe uero erigit se in
duob' modis. uidelicet suspiriū. gemi
tū. & desideriū ad dm habens. aut do
mmū. aut regnū. aut optionē in di
uisis reb' quasi in peepto querens. quia
discretionē in rationalitate habet.
Unde etiā ho similitudinē celi & tre
continet in se. Quoniā. Ipse habet cir
culū in quo apparet p spiritualis. spi
raculū. & rationalitas. uelut in celo
notant̄ luminaria. aer. & uolatilia.
habens etiā receptaculū in q̄ notat̄
humiditas. germinatio. ac parturi
tio fit̄ in tra apparet uiriditas. fruc
tuatio. & animalia. Quid ē hoc.
O homo tu totū es in omī creatura.
& obliuisceris creatoris tui. & subiec
tio tua obedit ei sic̄ ei constitutū ē. &
tu peepta illi' transgrederis.

Sed uides qd idē ignis in se flamā
aerei coloris habet. que leni flatu ar
dent̄ flagrat. & que eide lucido igni
ta inseparabilit̄ iest ut in homine
uiscera sit̄. qd ē in patre ante tempo
ra cōstitute creature ifimitū ūbum
qd in ardore caritatis sub decursu la
bentiū tēpor' mirabilit̄ sine sorde &
gūedine peccati p uiriditatē suauita
tis spē sci in aurora beate ūgīnitatis
erat icarnandū. ita tam ut sic̄ ante
suscepta carne idiuisibilit̄ fuit in
patre sic etiā p' assupta humanitatē
inseparabilit̄ in eo maneret. qm ut
homo nī ē absq; mtali tactu. in uenere
uiscerū. sic a patre non erat omino
separandū ei' unicū ūbū. Et quare di
ūbum. Quia ut p locale ūbū qd in
puluere hominis transitoriū ē. pruden
ter intelligunt̄ uulsa peceptoris. hom
nib' scientib' & prudentib' que causa
uulsio peipientis sit. ita etiā p illocale
ūbum qd p inextinguibile uitā qua
uiuit in etnitate itransitoriū ē. ue
racit̄ cognoscit̄ uis pat's diuisis creatu
ris mundi ipsiū sentientib' & itelligen
tib' mortuq; quo create sit̄. atq; ut p
officiale ūbū potestas & honor scit̄
hominis. sic etiā p plenū ūbū scitas
& bonitas resplendet patris.

lob. II.

v. Q d aut̄ uidet quom̄ eade flāma fulminans ic̄andet. hoc ē qd ūbum dī uirutē suā quasi exardescens ostendit. cū p ipsū omīs creatura suscitata ē. quasi ic̄anduit cū in aurora & candore ugnitatis ic̄arnatum ē. uta qd ex eo stillauerīt omīs uirutes in agnitione dī cū homo creuerit

vi. in anim& salutatione. Sed & obscur aer & rotundus multiq; magnitudinis repente exort ē. qui est istrumētū rerū. in obscuritate unp fectionis. scilicet ndū illustratum plenitudine creatur&. & rotundū. quia sub in cōprehensibili potentia dī ē diuinitate nusquā absente. ipsū tam̄ in maxima potestate dī surgens quasi in ictu oculi in supna uo luntate eleuatū. sup qd ipsa flama uelut faber quosdā ict dedit toti ens ab eo scintilla educens donec ide aer ad pfectū pduct ē. ita celū & tra resplendens plena istitutione qm̄ excellens unūsā creaturā sup nū ūbum in creatione creaturarū seruituitē tenentiū. uirutē fortitudinis suę ostendens. ab eode istrumēto diuisas species creatur& lucentes. in mirabili ortu suscitationis ipsarū eduxit ut faber formas suas ex ere competenter facit. usq; dū eede creatur& in pulchritudine plenitudinis suę effulsert. sursū & deorsū decore & stabilimētū pfecte istitutionis habentes. quia supiora resplenduert. ab iferiorib? & iferiora a supiorib?

vii. Q uod aut̄ deinde eade flāma in igne & ardore illo extendit se ad paruā glebā limose trę iacentē in fundo eide aeris. hoc ē qd creatis aliis creaturis ūbū dī in forti uolun tate patis & in amore supne suauita tis ispexit pauperem & fragile mate riā mollis & tenacis fragilitatis hu manitatis. tā maloꝝ quā bonoꝝ p creandoꝝ hominū in imo isensibi litatis & ponderositatis suę detentā. & nec dū acuto & uitali flatu excitatā. & eā calefaciens ita qd caro & sanguis effec ta ē. id ē in uiriditate calorē ei infundens. qm̄ ita ē carnalis matia hominis nutriens eū suco suo sic̄ mat̄ lactat filios suos. eāq; aspiratis ita qd uiuens homo erecta ē. quia ipsā p supnā ūtutē excitauit. atq; in anima & corpore discernentē homi nē mirabilit̄ eduxit.

viii. Quo facto. ille lucidus ignis p̄buit p eande flamā lem flatu ardent̄ flagrantē ipsi hominu can dissimū florē pendentē in eade flama. ut ros pendet in gramine. qm̄ creato acta pat̄ qui lucidissima serenitas ē. dedit p uerbū suū in spū sco ipsi ade dulce p̄ceptū clarissime obedientie ad herentis eide ūbo in humida uiridita te fructuositatis. quia p ide ūbū sua uissim̄ humor scitatis de pat̄ in spū sco stillauit. faciens maximū & pluri mū fructū sic̄ purus humor sup gram̄ descendens illud ad aptū germ̄ suscitat. Cui odorē ide homo naribꝰ quide sensit. s; gustū ei ore n̄ p̄cepit. nec ma nibꝰ eū tetigit. qm̄ ipse p̄ceptū legis cū intelligentia sapientie quasi naribꝰ attraxit. s; ui illi ītime amplexionis ore p̄fecte n̄ ītromisit. nec ope manu um in plenitudine beatitudinis ad impleuit. ita uidelicet se aūtens atq; cadens in densissimas tenebꝰ de quibꝰ se erigere n̄ ualuit. quia diuino p̄cep to consiliante diabolo dorsū p̄buit. corruens in maximos ictꝰ mortis. sic qd dm̄ nec in fide nec in ope requisiū. unde ad ueā cognitionē eiꝰ peccatis gnatꝰ surgere n̄ potuit. donec ille ad uenit. qui patꝰ suo plenit̄ sine peccato obediuit. s; tenebꝰ ille i eode aere magis ac magis se dilatando creuerit. qm̄ potes tas mortis i mundo semp̄ i latitudine uicioꝝ augmentata ē. scientia hoīs se uolu uente i diuisitatē multipliciū uicioꝝ phor rotē erupentiū & ferentiū peccatorum.

vi. Q d aut̄ tres magne stelle i fulgore suo s co herentes i eisde tenebꝰ

apparuer̄t. & p̄ eas alię multę tā paruę quā magnę plurimo splendore fulgentes. hec sc̄ in figuratione supne trinitatis magna luminaria uidelicet abraham ysaac & iacob tā fideli ope qm̄ carnis commuctione se ūncē complectentes. mundiq; tenebr̄s significationib⁹ suis repercutientes. & eos subsequentes alij quā plurimi ꝑphe scilicet minores & maiores in multis & admirandis miraculis radiantes. Deinde uero apparens queda maxima stella mira claritate radians. & fulgorē suū ad p̄dictā flamā dirigens. ē p̄cipuus ꝑphā sicut hes baptista. fidelissimo & seruentissimo ope in miraculis choruscans & in eis uerū ūbū idē uerū dī filiū p̄monstrans. quia ūquitatē nō cessit. s; eā in opib⁹ iusticie strenue & fortit̄ abiecit.

Sed qd̄ in tā ille fulgor uelut auro ta apparet cui eade flama mirabiliter ifusa ē. nō tam a p̄fato lucido igne separata. hoc ē qd̄ ds in loco germinandi magnū splendorē rutilantis luminis plantauit in illū ūbū suū pleno desiderio mittens. nō tam ab ipso diuinū. s; dedit illud fructuosū fructū. atq; ipsū eduxit magnū fontē. ita qd̄ omē fidele guttur gustans ex eo ultē siti nō aruit. Vnde & sic in eode fulgore ipsi⁹ aurore maxima uoluntas accensa ē. quia in claritate rubentis serenitatis uiriditas magni & antiqui consilij ui sa ē. ita qd̄ oms̄ p̄mulę legiones hoc in lucidissima felicitate admirare sint.

Sed tu o homo dū emmentia ꝑ filij hui⁹ humano more plen⁹ scire desideras. clausturū occultationis tibi opponitur. qm̄ secreta dī nō debes plus scrutari. quā ꝑpt̄ amorē credulo⁹ diuina maiestas uult manifestari. Quod aut̄ uides de eode fulgore p̄fate aurore hominē egredientē qui claritatē suā ad p̄dictas tenebras effundens. ita ab eis reuberat̄ qd̄ in ruborē sanguinis & in rapor̄ palloris usus. tanta fortitu dine calde tenebras repercutiat qd̄ ille homo qui in eis iacet. ꝑ eū tact⁹ apparens fulgeat. atq; ita erect⁹ exeat. hoc designat dī ūbū in cando re itemerate ūginitatis inuiolabilit̄ icarnatū. & sine dolore natū. nec tam a patre separatum. Quom. Cū filius dī nat⁹ ē in mundo ex mat̄. apparuit in celo in pat̄. unde & angeli mox contremuer̄t. & gaudi⁹ dulcissimas laudes decantauer̄t. Qui sine macula peccati in selo cōuersat. lucidissimā beatitudinē doctine & saluationis in tenebr̄s ifidelitatis emisit. s; ab icredulo ꝑplo abiect⁹. atq; ad passionē duct⁹. pulcherrimū sanguinē suū fudit. & caligine mortis corpo ralit̄ gustauit. Ex quo diabolū supans. ex iferno electos suos qui in eo detenti & pstrati fuerant liberauit. atq; eos tactu redeptionis suę ad he reditatē ipsoꝝ quā in ada ꝑdiderāt. misedit̄ reduxit. Qui dū in hereditatē suā pueneri̇t. exorta sc̄ tympana & cythara omūsq; cantus musicoꝝ innumerabilib⁹ ornamētis. quia homo qui in ꝑditione iacuerat. iam in beatitudine erect⁹ morte ꝑ supnā uirtutē libat⁹ euaserat. ut ꝑ seruum meū osee sic locutus sum.

Colligata ē ūquitas effraim. absconditū peccatū ei⁹. Dolores parturientis uenient ei. ipse filius nō sapiens. Hē enī nō stabit in cōtritione filioꝝ. De manu mortis liberabo eos. de morte redimā eos. Ero mors tua o mors. ero morsus tuus īferne. Quid ē hoc. In pondere ligature colligata ē ꝑ ūsitas iniquitatis diaboli. ita ut a zelo dī nō meream̄ solui. quia nuquā illū in recta agnitione uidit. sic hū eū aspiciūt qui ipsū fidelit̄ timēt. Iam ipse semp eleuat se cont̄ dīm dicens. ego ds sū. semp etiā eram. sup benedictū dīm uidelicet ꝑpt̄ ip sū contradicens nom̄ xp̄ianoꝝ.

Osee.

Et ido malicia ipsi⁹ ita abscondita ē. qđ nulla medicina reparationis pec
catū illi⁹ qđ in ūmundissima supbia
crudelit cōmisit. in saluatione regi
dignū sit. Vnde & ipse erit in obdu
ratione doloris sic parturiens ē in
afflictione despationis. quę diffidit
qđ de aptione uulnę suę uiuere ñ
possit. Nam hec ifelicitas sup eum xv.
manebit qđ a beatitudine relict⁹
ē. quia illa filion sapientia fugit ab
eo qđ in se ñ reuertit. sic ille in se re
uisus ē qui ad patrē suū de iquitate
sua redijt. Qua ppt nūquā stabit
confidens reconctione illa qua filij
saluationis in supno filio mortem
durissime iquitatis ctert. quā ide
callidus serpens ebullire fecit cum
primo homini dolositatē quā nescie
bat suggessit. Sz qua ide filii nene
nū imundissime suggestionis ctep
nunt. & pt salutē suam respiciunt.
de seruitute idolon liberabo eos. que
fallaciā habentia in potestate pdici
onis sit. & in quib⁹ ifideles honorē crea
toris sui destruūt se uidelicet i la
queū diaboli uoluentes. & opa sua
secm uoluntatē illi⁹ pficientes. Et
ido animas illon qui me diligunt.
& qui me colunt scilicet animas
scōn & animas iustōn ab ifernali
pena redimā. qm nullus hominū xvi.
potit solui de diabolica ligatura.
in qua durissima morte ppt pua
ricationē ceptōn di cōprehensus ē.
ñ in redeptionē illi⁹ qui electos suos
pprio sanguine redeptur⁹ ē. Ybi
ad intuitionē te o mors interficiam.
quia in quo te uiuere putas. hoc t
extraham. ita qđ iutile cadauer
uocaberis. qm in fortissimis uirib⁹
tuis pstrata iacebis. sic & illud qđ
ab anima deseritur omino ad intuitū
psternit. Nam fons aque uiue te xvii.
suffocabit. cū felices animę p nouū
hominē qui uenenose deceptionis
soci⁹ ñ erit. miscebit in supna beatitudi
ne suscitabunt. Vnde etiā ad confusio
nē tuā ero morsus tuus iferne cū po
testas mea in magna uirtute tibi spolia
illa auferret que fraudulent rapuisti.
ita ut & tu uiste despoliata. nūquam
deincepsi integra nec plena in diuicijs
tuis appareas. sz uulneribus & fedritate p
strata iacens. cfusionē tuā in ppetuū
portabis. Sed ut uides eode serено
nomine qui de pfata aurora egressus
ē. in tanta claritate apparente ultra
quā humana lingua effari possit. de
monstratur qđ nobilissimū corp⁹ filii di
ex suauissima ugine natū. & in sepulchro
p triduū iacens. ad confirmandū qm
tres psone sūt in una diuinitate. patna
claritas tetigit ita qđ & spm recepit.
atq; in serenissima imortalitate resur
rexit. quā nullus hominū cogitatione
aut ubo explicare potit. Quē & pat ap
tis uulneribus celestibus chorus ostendit
dicens. Hic ē filius mus dilect⁹. quē misi
mori p pplo. Vnde sup humanū intellec
tū innumerabile gaudiū in ipsis exor
tū ē. qua criminosa oblitio qua ds
nesciebat sic deprssa ē. qđ rationalitas
hominis que suadente diabolo pstrata
fuerat ad agnitionē di eleuata ē. qm
p summā beatitudinē homini uia uerita
tis ostensa ē. in qua de morte ad uitā
educt⁹ ē. Sed secm hoc ut filii isrl
ex egypto liberati. p quadraginta an
nos desertū transeuntes. in terrā lac &
mel fluentē pueneri. ita filius di a morte
resurgens. p quadraginta dies discipulis
suis cū beatis feminis qui pt ipsū plora
bant. & qui eū pleno desiderio uidere de
siderabant se benigne ostendit. adeo ut
mandū eos ne dubitarent in fide dicen
tes. nos ñ uidim⁹ eū. ido; ñ possum⁹ cre
dere qđ ipse sit salus nra. sz frequent
manifestauit se illis ad corroborandū
ipsos ne caderent. Quod uero in acu
tissimā altitudinē innumerabilis gle
rendit. ubi in plenitudine magnifice

fructuositatis & odoris mirifice radiat.
hoc ē qđ ide fili dī ascendit ad patrem
qui una cū eode filio & spū scō acutissi
ma & p̄cellentissima altitudo menar
rabilis gaudij & letitię ē. ubi idē fili
in habundantia serenissime scītatis &
beatitudinis fidelib' suis glōse apparet.
qui ipsū puro & simplici corde uerum
dīm & hominē credit. Nam etiā tē noua
sponsa eidē agni fundata ē. diuisis or
namentis quib' ornanda ē in omī genere
uirtutū fortissimi certaminis tot' fidelis
ppli. qui cont' callidū serpentē pugnatu
ri sē. S; qui uigilantib' oculis uidet. &
sonantib' auris audit. hic mysticis ubis
meis osculis amplexionis p̄beat. quę
de me uiuente emanant.

Secunda Illisio Secunde Partis.

Deinde uidi seremissimā lucē. & in ipsa sa
phirini coloris specie horis. quę tota suauis
simo rutilante igne flagrabat. Et illa se
rena lux p̄fudit totū illū rutilantē ignē.
& ille rutilans ignis totam illam sere
nam lucem. ac eadē serena lux. & idē
rutilans ignis totā specie eidē hominis.
ita lumē unū in una ui possibilitatis ex
istentes. Et tūm audiui deinde uiuen
tē lucē michi dicentē. Hic ē sensus
mysticus dī. ut discrete cernat & intelli
gat quę sit plenitudo illa quę nūquā
ausa ē in ortu. & in qua nullus defect' ē.
illi acute fortitudini. quę plantauit
omnis uirtutis fortitudinē. Nam si dīs uacuus
eēt p̄prię uiriditatis suę quid tē eēt
opus illi. Videlicet uanū. Ideoq; in
pleno ope cernit. quis fabricator sit.
Qua p̄p̄ tē uides serenissimā lucē quę
sine macula illusionis. defectionis. ac
fallacię. designat partē. & in ipsa saphi
rini coloris specie hominis. quę sine ma
cula obdurationis. iniquitatis.
declarat filiū. ante tempora secūm di
uinitatē. a patre genitū s; p̄ in tem
pore secūm humanitatē in mundo
incarnatū. quę tota suauissimo ru
tilante igne flagrat. qui ignis sine
macula ariditatis. mortalitatis.
atq; tenebrositatis. demonstrat spūm
sanctū de quo idē unigenit' dī secūm
carnē ēcept'. & de ugine temporalit'
nat'. lumē uere claritatis mundo in
fudit. Sed qđ illa serena lux p̄fun
dit totū illū rutilantē ignē. & ille
rutilans ignis totā illā serenā lucē.
ac eadē serena lux & idē rutilans
ignis totā specie eidē hominis. ita lu
men unū in una ui possibilitatis
existentes. hoc ē quia pat' qui iustis
sima equitas. s; nō sine filio nec spū
sco ē. & spūs sōs qui accensor fidelium
cordiū. s; nō sine patre nec sine filio
ē. & fili' qui plenitudo fructuositā
tis. s; nō sine patre nec sine spū scō ē.
in maiestate diuinitatis inseparabi
les sūt. qm̄ pat' nō ē sine filio. nec filius
sine patre. nec pat' nec fili' sine spū
sco. nec spūs sōs sine ipsis. ita hęc tres p̄
sonę dīs unus in una integra diuinita
te maiestatis existentes. & unitas diui
nitatis in eisdē tribus p̄sonis inseparabilis
urgens. quia diuinitas scindi nō potest.
qm̄ ipsa absq; ulla mutabilitate
inuolabilis semp manet. S; pat' decla
rat' p filiū. fili' p ortū creaturarum.
& spūs sōs p eundē filiū incarnatum.
Quom̄. Pat' ē qui ante scla genuit
filiū. fili' p quē omnia a patre facta
sūt inmitio creaturax. & spūs sōs qui in
specie columbe apparuit in baptis
mate eidē filii dī sub fine tempor.

Vnde nūquam obliuiscat' homo
me solū dīm in his tribus p̄sonis inuoca
re. quia eas p̄p̄ta ostendi homini.
ut homo tanto acutius in amore
meo ardeat. cū p̄p̄ amorē ei' misi
filiū meū in mundū. quē admodū
iohs dilectus mis p̄testat' dicens.
in hoc apparuit caritas dī in nobis.
qm̄ filiū suū unigenitū misit dīs

i.

ii.

iii.

iohs.

in mundū ut uuam⁹ p eū. In hoc ē
caritas ñ quasi nos dilexerim⁹ dñm. s;
qm ipse prior dilexit nos. & misit fi v.
lū suū ppiationē p peccatis nr̄is.
Quid ē hoc. Qua in hoc qd ds dilex
it nos. alia salus exorta ē. quā illa
quā in p̄mo ortu habuim⁹. cū here
des innocentiæ & sēitatis fuim⁹. qm sup
nus pat̄ ostendit caritatē suā in picu
lis nr̄is ubi constituti eram⁹ in pemis.
uidelicet ūbum suū p̄ natis hominū
solū in plena sēitate mittens p supnā
ūcutē in tenebr̄s sēlōy. ubi idē ūbum
p fecit oīa bona illos ad uitā p dul
cedinē suā reducens. qui p īmundi
tiā p̄uaricationis deiecti erant. nec
in sēitatē quā p diderant redire ua
lebant. Quid ē hoc. Iam p ipsū fontē
uitæ. matīna dilectio amplexionis di
uinit. quę nos ad uitā enutriuit. & quę
in piculis auxiliatrix nīa ē. quę ē pfun
dissima & suauissima caritas nos ad
penitentiā īstruens. Quom⁹. Vs mag
n opis fui atq; p̄ciosissimę fuę mar
garitę scilicet hominis quē de limo
terrę formauit. & cui spiraculum
uitę īspirauit. misericr̄ recordat⁹ ē.
Quom⁹. Ipse īstruxit uitā in penitē
tiā quę nūquā deficiet in efficacia.
qua callidus serpens decepit homi
nē p superbā suasionē. s; ds deiecit illū
in penitentia quę humilitatē ostēn
dit quā diabolus nescuit nec fecit. vi.
qm ad rectā uiā assurgere ignorauī.
Unde ista saluatio caritatis ñ ē orta de
nobis. ita qd nec nouim⁹ nec ualuim⁹
diligere dñm in saluatione. s; quia ipse
creator & dñs omīū ita dilexit pplm
suū. qd ppr̄ saluationē ei⁹ misit filiū
suū p̄cipē & saluatorē fideliū. qui
uulnera nīa lauit & terfit. unde etiā
de illa dulcissima matia fudauit
de qua omīa bona saluationis fluīt.
Qua ppr̄ & tu o homo ītelligę. quia
dm nulla adūsitas mutabilitatis
tangit. Iam pat̄ ē pat̄. fili⁹ ē filius.

spē sēs. ē spē sēs. he tres psonę in unitate
diuinitatis īdiuisibiliter uidelicet ut genitus.
Quom⁹. Tres ut res in lapide. & tres in
flama. & tres in ūbo sūt. Quom⁹. In lapi
de ē humida uiriditas. & palpabilis cōp
hensio. atq; rutilans ignis. S; humida ui
riditatē habet. ne dissoluat̄. nec cōmu
atur. palpabilē uero comphensionē ut
habitationē & defensionē exhibeat. rutī
lantē aut̄ ignē ut confoueat̄ & consoli
det̄ ad duriciā suā. Ipsa aut̄ humida ui
riditas significat patrē. qui nūquā aret
cit. nec fimit̄. in sua ūcutē. & palpabilis
cōphensio designat filiū qui natus ex ut
gine. tangi & cōphendi potuit. atq; ruti
lans ignis significat spm̄ scm̄ qui ē accen
sor & illuminator cordiū fideliū hoīum.
Quid ē hoc. Sic homo qui in corpore suo
frequentē tangit humidā uiriditatem
lapidis. ex inde īfirmando debilitatur.
sic & homo qui p̄ istabilitatē cogitatio
nū suar̄ temere uult patrē ītueri. pit̄ i
fide. Et ut in palpabili comphensione
lapidis faciūt homines habitationē suā
se p eū defendentes ab hostib⁹. ita & filius
dī qui ē uerus lapis angularis. ē habita
tio fidelis ppli eū p̄tegens a maligni spī
tib⁹. S; & sic̄ rutilans ignis illuminat
tenebrosa cōburens ea quę tetigerit.
sic & spē sēs fugat īfidelitatē. auferens
omnē rubiginē īiquitatis. Sic q̄m hę
tres ures sūt in uno lapide. ita & ueta
tis ē in ueta unitate. Et sic flama
in uno ardore tres ures habet. sic &
un⁹ ds in trib⁹ psonis ē. Quom⁹. Flama
eni splendida claritate. & purpureo ui
rore ac igneo ardore ēsistit. S; splendi
da claritatē habet ut luceat. & purpu
reū uirorē ut uigeat. atq; igneū ardo
rē ut ardeat. Unde in splendida clari
tate patrē considera. qui pat̄na pietate
claritatē suā fidelib⁹ suis expandit. & i
puppureo uirore qui huic cause in ē.
in qua eade flama ūcutē suā ostendit
filiū ītelligę. qui ex ūgine corp⁹ assūpsit.
in quo duinitas mirabilia sua declara

uit. ac in igneo ardore spm scm pspice. viii.
qui mentes credencia ardent infundit.
S; ubi nec splendida claritas. nec purpu
reus uuror. nec igneus ardor e. ibi nec fla
ma cernit. sic ubi nec pat. nec fili. nec
spe ses colit. ibi nec ds digne uenerat.
Ergo sic in una flamma he tres unes cer
nunt. sic in unitate diuinitatis tres pso
ne intelligende st. Ita etia ut tres cause vii.
in ubo notande st. sic & unitas in unita
te diuinitatis considerande e. Quom.
In uerbo son. utr. & flatus e. S; somu habet
ut audiat. utrute. ut intelligat. flatu ut
copleat. In sono aut nota patre qui in
enarrabili potestate omia ppalat. in u
tute filiu qui inuisibilit ex pat genit e.
in flatu uero spm scm qui suauit ardet
in ipsis. Ubi uero sonus n audit. ibi nec
utr opat. nec flat eleuat. unde & nec ibi
ubu intelligit. quia etia pat. fili. & spe ses.
n st a se diuisi. s; suu op unanimit opant.
Unde sic he tres cause in ubo uno st. ita
etia supna unitas in supna unitate est. viii.
Itaq; sic in lapide n e nec opat humida
uriditas sine palpabili copbensione. nec
sine rutilante igne. nec palpabilis copben
sio sine humida uriditate. nec sine ruti
lante igne. nec rutilans ignis sine humi
da uriditate. nec sine palpabili copben
sione. & ut in flama n e nec opat splen
dida claritas sine purpureo uirore. nec
sine igneo ardore. nec purpureus uiror
sine splendida claritate nec sine igneo
h uirore. & sic in ubo n e nec opatur.
sonus sine utute. nec sine flatu. nec utus
sine sono nec sine flatu. nec flat sine sono
nec sine utute. s; idiuisibilit in ope suo
sibi coadherentes st. ita etia he tres psone
uere unitatis isepabilit in maiestate
diuinitatis uigent. nec ase diuidunt.
Sic din unu in tbus psonis obo intelligi.
S; tu in stulticia mtis tue putas din ta
ipotente ee. qd n sit ei possibile in trib
psonis ueraciter uigere. s; tanta in una tr
pide consistere. Quid e hoc. Vs aute e in
tb psonis ueris ds. pmus & nouissimus.

h ardore nec igneus ardor sine splendida claritate
nec sine purpureo

Sed pat n e sine filio. nec fili sine
patre. nec pat nec fili sine spu sco. nec
spe ses e sine ipsis. qm he tres psone in
separabiles in unitate diuinitatis st.
Quom. Uerbu resonat ex ore homi
nis. s; n os sine ubo. nec ubu sine uita.
Et ubi manet ubu. In homine. Et
unde exit. De homine. Quom. Quen
te homine. Sic e fili in pat. que pat
p salute hominu in tenebrosa terra
misit. de spu sco in ugine e ceptum.
Qui fili ut e unigenit in diuinita
te. ita e unigenitus in uginitate. &
sic e unicus pat. ita e & unic matris.
quia ut pat illu unu ante tpora
genuit. sic & ugo mat genuit in te
pore eunde solu qm ugo mansit pt
partu. Unde o homo intelligere in bis
trib psonis dm tuu qui te creauit
in fortitudine diuinitatis fue. & qui
te redemit a pditione. Uoli ergo ob
liuisci creatoris tui. sic salomon tibi
psuadet. ut septu e. O ei nro crea
toris tui in diebus iuuentutis tue ante
qua ueniat temp afflictionis tue & ap
ppinquent anni de quib dicas. n mi
placent. Quid e hoc. In intellectuali
sensu tuo recordare illi qui te estitu
it. scilicet cu uelut in diebus false es
dentie tue putas tibi possibile ee
ut sedm desideriu tuu uadas. te
udelicet eleuans in altu. & te pciens
in pfundu. ac in psperitate stans. &
in erupna cadens. Nam unusquisque
que in te e. semp studet ut pficiat
usq; ad temp illud du plena appa
reat. Quom. Infans a primo ortu
suo usq; ad plena statura ascendit.
& deide in pfecta etate manet. re
linquens lasciua mtis que in stulti
cia moy e. s; tamen cu magnis labo
rib sollicite puidet quid s in rebus
suis considerandu sit. qd te n fecit.
cu in stulticia pueritie fuit. Sic fide
lis homo faciat. Infantia moy relinquat.
& ad plenitudine ututis ascendat. ita

in fortitudine ea⁊ pseuerans. scilicet
excellentiā cupiditatis sue deserens.
que in stulticia uicioꝝ palpitat. ſ;
in angustia sollicitudinū meditet.
quid ſ utile sit. cū pri ad infantiam
moꝝ se puerilit declinauit. Unde o
homo sic amplectere dm tuū in lu
mine uigoris tui priquā ueniat ho
ra purgationis opū tuoꝝ cū omia
manifestabunt. nec quicquā neglec
tum relinquet. ubi etiā accurrunt
tempora. que in integritate sua ñ defi
cient. de quib⁹ in humano sensu tuo
submurmuras dicens. ñ m placent
iste uolubilitates quas ñ intelligo
utrū in psperitate aut in calūpnia
sint. quia humana mens semp in hoc
dubia ē. qñ dū bona opat. angustiā
habet utrū dō placeant an ñ. & dū
mala ppetrat. de salute remissionis
formidat. S; qui uigilantib⁹ oculis
uidet. & sonantib⁹ auris audit. hic
mistice ubis meis osculū amplexioīs
pbrat. que de me uuiuenti emanat.

Terra visio Secunde partis.

Post hec uidi qsi
muliebrē imagi
nē tante magni
tudinis ut mag
na ciuitas ē. ha
bentē caput mi
ro ornatu coronatū.
& brachia de quib⁹ splē
dor uelut manice pen
debant a celo usq; ad
terram radians. Ventr
autē ei⁹ erat in modū retis pforat⁹
multis foraminib⁹. in quib⁹ maxima
multitudo hominū discurrebant
Crura uero & pedes ñ habebat. ſ; tan
tū sup uentrē suū ante altare qd ē
ante oculos dī stans. ipsū expansis ma
nib⁹ circūplectebat. & oculis suis p om
ne celū acutissime uidebat. S; nul
la uestimenta ei⁹ considerare poteram.
nisi qd tota lucidissima serenitate
fulgens. multo splendore circūdata
fuerat. in pectore ei⁹ uelut aurora ru
beo fulgore rutilante. ubi etiā multi
modo genere musicoꝝ audiui de ipsa
quasi aurora ualde rutilans decantari.
Et eade imago expandit splendorem
suū uelut uestimentū dicens. Ose oportet concipere & parere. Et mox accurrit ei ut fulgur multitudo angloꝝ
graduś & sedes in ea hominib⁹ facientiū
p quos eade imago pficienda erat. Deide
uidi nigros infantes iuxta terrā in aere
quasi pisces in aqua pgentes. & uentrē
eide imaginis in foraminib⁹ ubi pfora
ta erat intrantes. Et illa ingemuit. sur
sum eos ad caput suū trahens. ubi ad os
ei⁹ exierunt. ipsa tamē integr⁹ p manentr.
Et ecce illa serena lux. & in ipsa species
hominis tota rutilante igne flagrans.
secūm uisionē quā pri⁹ uideram rēum m
apparuit. & singulis eoꝝ nigerrimam
cutē abstrahens. ac extra uiā easde cutes
pciens. singulos illoꝝ candidissima uestr
iduit. ac eis serenissimā lucē apuit. sin
gulis eoꝝ dicens. Exue uetustatē inuoluci
e. induens nouitatē scitatis. Reserata ē
enī tibi ianua hereditatis tue. Considera
ergo quom⁹ doct⁹ sis. ut cognoscas patrē
tuū. quē confessus es. Ego suscepi te. & tu
confessus es me. Hē igit respice diuas
semitas. unā ad orientē. & altām ad aqui
lonē. Si ergo mētioris⁹ oculis tuis diligen
ter inspexeris me ut in fide doctus es. sus
cipiā te in regno meo. Et si me recte di
lexeris. faciā qdcūq; uolueris. Si autē me
despexeris. te aūtris a me uidelicet ret
respicens. nec me scire aut intelligere uo
lens. cū te sordidū in peccatis in pura pe
nitentia reuoco. & tu tamē ad diabolum
recurris. quasi patē tuus ille sit. te suscī
piet te pditio. quia secūm opa tua uidi
caberis. qm cū bonū dederī tibi. cognos
cere me noluisti. Infantes autē qui uen
trē pdicte imaginis transierāt. in splen
dore qui eā circūdederat ambulabant.
Et illa benignissime eos intuens. tristi

uoce dicebat. Iste filij mei. rursū reuer-
tent̄ in puluer̄. Ostrox tam̄ ceptio
& pario qui me matr̄ suā diuersis
tempestatib⁹ fatigant & oppmunt. ut
delicet me ipugnantes in hereticis &
scismaticis. ac in utilib⁹ plus in raptori
b⁹ & homicidis. in adulteris ac fornica
torib⁹. atq; in aliis his similib⁹ erroribꝰ
Et; plurimi de istis resurgunt in ueram
penitentia ad uitā etnā. & plurimi
cadt in falsa obdurationē ad eternā
mortē. Et ītum audiui uocē de celo
dicentē mi. Plena constructio uruen
tuū animar. quę estruit̄ in celis unus
ex lapidib⁹. ornata ī ipso decore utrutū
in filijs suis. qs cōplectit̄ tāquā maxi
ma ciuitas plurimā turba ppłoꝝ & ut
latissimū rete maxumā multitudinē
piscū. in supnis utrutib⁹ decentissime flo
ret. secm qd uiget opus fideliū homi
nū in nomine xpiano. Unde nē ui
des quasi muliebrē imaginē tantę
magnitudinis ut magna ciuitas est.
quę designat sponsā filij mei que semp
gignit filios suos in regeneratione
spe & aquę. cū cā fortissim⁹ pliator po
suit in latitudinē utrutū comphende
re & pficere plurimā turbā in electis
suis. qm nullus hostis eā pualet expug
nare uncontraria ipugnatione ase in
fidelitatē expellentē. & se fidelit̄ expan
dentē. ita qd in mortali scło secm hoc
itelligit̄ qd unusquisq; fideliū pbet
exemplū pximo suo. p qd ipsi plurimas
ututes opant̄ in celestib⁹. Et; cū unusquisq;
iustoꝝ puenerit ad filios lucis. tc in ip
sis apparebit opus bonū qd opati sē.
qd in mortalitate cineris cognosci nō
potest. qm hic in umbꝝ inquietudinis
obscuratū ē. Et habet caput miro
ornatu coronatū. quia ipsa in ortu suo
cū suscitata ē in sanguine agni decent̄
in aplis & martiribꝰ decorata ē. uidelī
cet in uera desponsatione desponsata
filio meo. qm in cruore ipsi⁹ se fidelit̄
formauit in fidelē edificationē scāx ani-
mar. Quappt̄ & brachia habet.
de quib⁹ splendor uelut manice
descendit á celo usq; ad terrā radi
ans. qd ē opatio fortitudinis in sacer
dotib⁹ qui in puritate cordis & ma
nuū. in sacramēto corporis & sangui
nis saluatoris sui sac̄ scm sac̄ficium
sup scm altare in utrutē bonoꝝ opū
offerunt. & qd ē clarissimū op⁹ in p
ventib⁹ miam. scil qui in largitate
semp omī dolori adiutoruū impen
dunt. mitissimo corde elemosinā
in paupes distribuentes. & sic in pleno
animo suo dicentes. istud nī ē mea
substantia s; ei⁹ qui creauit me. quia
hoc opus a dō ispiratū. ante oculos
ipsius apparet in celo. cū in cultura
ecclię p fideles homines pficit̄ in tra.
Quod aut̄ uent̄ ei⁹ ē i modū retis
pfotar⁹ multis foraminib⁹. in quib⁹
maxima multitudo hominū dis
currit. hoc ē matna benignitas ip
si⁹ que ad capturā fideliū animar.
pspicua ē dulso acumine utrutū. in
quib⁹ credentes ppli p fide uere cre
dulitatis deuote confugiunt. Et; si qui
rete suū pierit in capturā piscium.
ē filij mi⁹ sponsus dilecte ecclię sue.
quā in cruore suo sibi desponsauit
ad reparandū casū pditi hominis.
Que ndū crura aut̄ pedes habet.
quia ndū ad fortitudinē estantię
sue nec ad candorē cōpletionis sue
pducta ē. qm circa temp⁹ filij pditio
nis qui mundo errorē inducet. ig
neā & sanguineā crudelissime pūsi
tatis angustiā plenissime in mbris
suis patiet̄. p quā calamitatem in
sanguineis uulneribꝰ ad pfectū p
ducta. ppere curtat in celestē ierlm.
cū etiā in sanguine filij mei noua
nupta suauiter exorta ē. ipsa hoc ar
dore ittanis uitā in plenitudine
gaudij soboles sue. Sed tantū sup
uenturē suū ante altare qd ē ante
oculos di stans. ipsū expansis manib⁹

cur ꝯplectit̃.qm̃ ipsa semp pregnas̃ viii.
ẽ atq; pertans̃ filios̃ suos̃ in ueta ab
luꝯone.eos̃ etiã deuotissime offerens̃
do ꝑ purissimas̃ oꝯationes̃ sc̃oꝝ.& ꝑ
suauissimũ odorẽ discretionis̃ occul
tæ.& manifestæ utrutũ.quę ꝑfe
runt̃ in lucidissima ĩtentione oculoꝝ
mentis̃.abiecta omĩ sorde simula
tionis̃ & fama humane laudis̃.ut
chus̃ purgat̃ ab omĩ ĩmunda ẽtiarũ
fetoris̃.quę bona opatio unsionẽ
di dulcissimũ sac̃ficiũ ẽ.inquo eade
ecclia frequent̃ laborat.toto uide ix.
licet desiderio ut opę fructuosita
tis̃ utrutũ ad celestia anhelans̃.atq;
tricesimo.sexagesimo.& centesimo
fructu excelsã turrĩ supnoꝝ muroꝝ
edificans̃. V nde & oculis̃ suis̃ ꝑ vi.
omẽ celũ acutissime uidet.quia
ĩtentionẽ ipsi' quã in celestib' de
uotissime habet nulla ꝓsus̃itas̃ obscu
rare potest̃.scilicet nulla ꝑsuasio x.
diabolice artis̃.nec error claudi
cantis̃ ꝑpli nec diffuse tempestates̃
in diuisis̃ ĩris̃.ubi ĩsam homines̃ in
ĩcredulitate furoris̃ sui crudelit̃
decerpũt se. S ed qm̃ nulla uel vii.
tm̃ta ei' considerare potest̃ hoc ẽ
qd̃ secreta illi' human' ĩtellect' in
ĩfirmitate fragilitatis̃ sue ꝙuat'
ad plenũ ĩtueri nũ ualet.nisi qd̃ to
ta lucidissima serenitate fulgens̃
multo splendore curũdata ẽ qm̃
uerus̃ sol clarissima ĩspiratione sp̃c
sc̃i.& decentissimo ornatu utrutũ
eã ubiq; ꝑfudit.in pectore ei' uelut
aurora rubeo fulgore rutilantẽ.
quia in cordib' fidelium ĩtegꝝtas̃ bea
tissime ugines̃ filiũ di generantis̃
ardentissima deuotione fulget.
ubi etiã multũ genere musicoꝝ
audis̃ de ipsa quasi aurora ualde
rutilans̃ decantari.qm̃ omnis̃ uox
credentiũ ut ĩtellectu tuo ĩfun
dat̃ ugnitatẽ eide illibate ugines̃
tota ĩtentione in ecclia amplecti
debet. Q d̃ uero eade imago expan
dit splendorẽ suũ uelut uestimẽtũ
dicens̃.qd̃ eã oporteat concipe & pa
rere.hoc ẽ qd̃ in ecclia dilatat̃ facta
mtũ uere tm̃tans̃.qd̃ amict' ipsi' ẽ
in ꝓfectionẽ fideliũ ꝑploꝝ.ꝑ qs̃ ipsa
consurget in edificationẽ uiuentium
lapidũ in fonte purissimi lauacri de
albatoꝝ.sic & ipsa fatet̃ qd̃ necesse
fit ad saluationẽ ut concipiat filios̃
in benedictione & ut pariat eos̃ in ab
luꝯone ꝑ regenerationẽ sp̃c & aque
Q ua ꝑpt̃ & mox accurrit ei ut ful
gur multitudo angeloꝝ.gradus̃ &
sedes̃ in ea hominũ facientiũ.ꝑ qs̃
eadem imago ꝑficienda ẽ.quia cuiq;
credenti homini adẽ metuendũ &
diligendũ ministeriũ beatoꝝ sp̃uũ.
ascensus̃ ꝑ fidẽ & repositiones̃ ꝑ sũmã
quietẽ illis̃ fidelib' ꝑparantũ.in quib'
ipsa felix mat̃ ecclia ad decorẽ sui
ꝓducenda cognoscit̃. S ed & deinde
uides̃ mgos̃ ĩsantes̃ uxta tiam in aere
quasi pisces̃ in aqua ꝓgentes̃.& uentũ
eide imaginis̃ in foraminib' ubi ꝑfo
rata ẽ tiantes̃.qd̃ ẽ mgredo illoꝝ stul
toꝝ hominũ qui nũdũ abluti sũt ĩ lauac̃
saluationis̃.s; ipsi tm̃na diligentes̃.&
in eis̃ ubiq; discurrentes̃.atq; habitatio
nẽ suã in eoꝝ ĩstabilitate ponentes̃.
ad matrẽ sc̃itatis̃ tandẽ ꝓcucurrunt.
& dignitatẽ secretoꝝ ei' ĩtuentes̃ bene
dictionẽ ipsi' suscipiunt.ꝑ quã diabolo
abstrahunt̃.ac do reddunt̃.sic ẽ structu
tionẽ ecclias̃tici ordinis̃ in qua fidelis̃
ho ad saluationẽ beatificari debet
ĩtentes̃.cũ ille in semetipsis̃ dicit.credo
in dm̃.& cet̃a quę ad fidẽ ꝑtinent.
Vnde & illa ĩgemit.surs̃ũ eos̃ ad ea
put suũ trahens̃.ubi ad os̃ ei' exeunt.
ipsa tam̃ ĩteg̃ ꝑmanente.qm̃ hec bea
ta mat̃ ĩtima suspiria trahit.q̃ndo
baptisma cũ etismate in sc̃ificatione
sp̃c sc̃i consecrat̃.cũ homo in uera
circũcisione sp̃c & aque ĩnouandus̃ ẽ.
ita illo sũme beatitudini quę caput

omiū ē oblato & membꝝ xpi facto. cū
p̄ inuocationē scē t̄nitatis q̄si p os beate
matis ad saluationē regenerat. nulla
lesionē cade matꝝ patiente quia ipsa
in etnū p̄manebit in integritate ugum
tatis suę que fides catholica ē. qm̄ ex
orta ē in sanguine ueri agni undeli xiiii.
cet mtam sponsi sui. qui sine ulla
corruptione integritatis ex integerrima
ugine natꝰ ē. Sic & cade sponsa integꝝ
p̄manebit. ita q̄ nullu scelus eam
corrūpe potit. Multocies tam a p̄
uisis hominꝫ fatiganda erit. s; p̄ ad
uersariū sponsi sui semp̄ fortissime de
fendet se. ut ugo que sepe in ceptis
centia libidinis p̄ diabolicā artē & p̄
suasiones multoꝝ hominū impugnat.
s; tam ipsa p̄ orationes suas q̄s fundit
ad dm̄ a tēptationiꝫ illoꝝ strenue li
berat̄ conseruando ugnitatem suā.
Ita etiā ecclia repugnat nequissimis
corruptoribꝫ qui st̄ errores hereticoꝝ
scilicet tā xpianoꝝ quā iudeoꝝ & pa
ganoꝝ. qui eā infestant ugnitatē eiꝰ
que fides catholica ē corrūpe uolentes.
ipsa tam eis fortit̄ resistente. ne corrū
pat̄. quia semp̄ ugo fuit & ē & semp̄
p̄manebit. uera fide id ē matia ugi
nitatis eiꝰ q̄t̄ omnē errorē integꝝ p̄ma
nente. ut & honor castę ugnis in ma
tia pudoris corporis eiꝰ cont̄ omnem
tactū libidinis incorrupta p̄seuerat.
Vnde & ecclia omiū xpianoꝝ ugnea
mat̄ ē. qm̄ in secreto spe sci eos cepit
& parit. illos do offerens ita q̄ & filii
di uocant̄. Et ut beatā matrē spe ses
obumbrat ita q̄ sine dolore mirabi
lit̄ filiū di cepit & peperit & tamen
ugo p̄mansit. sic & ecclam felicē ma
trem credentiū spe ses illustt. ita q̄
sine ulla corruptione simplicit̄ filios
cepit & parit. & ugo p̄durat. Q̄d ē hoc.
Et balsamū ex arbore sudat. & ut xiii.
fortissime medicine que in eo latent
ex onichino uase emanant. & ut cla
rissimus splendor ex carbunculo absq;
omi impedimento se dilatat. sic filiꝰ
di sine omi obstaculo corruptio
nis ex ugine natꝰ ē. & sic etiā ecclia
sponsa illi absq; omi aduersitate er
roris filios suos generat. ugo tam
in integritate fidei p̄manens.
Q̄d aut̄ undes quoꝫ ulla serena
lux & in ipsa species hominis tota
rutilante igne flagris secm̄ uisio
nē quā priꝰ uideras rtum tibi appa
ret. hoc ē q̄d uera t̄nitas in uera uni
tate. scilicet serenissimi patris & in pat̄
dulcissimi filii eiꝰ qui ante tempora
secm̄ diuinitatē in pat̄ manens.
s; in tempore secm̄ carnē de spu sco
cepti & de ugine natꝰ ut in uerissi
ma uisione tibi p̄monstratū ē nē
etiā ad confirmationē fidei t̄ osten
dit̄. qm̄ cade beata t̄nitas in sco
baptismo baptizatis apto celo ap
paret. ut fidelis homo hanc fidem
suscipiat qualit̄ unū dm̄ in uera
t̄nitate colat. que etiā in p̄mo sa
cramēto baptismatis ueracit̄ appa
ruit. Et singulis coꝝ nigerrimā
cutē abstinens. ac ext̄ uiā casde cu
tes pciens. singlos illoꝝ candidissi
ma uestę induit. ac eis serenissimā
lucē aperit singulis coꝝ uba beate
amonitionis p̄ferens. quia diuina
potestas corda hominū aspiciens.
in lauacꝝ baptismi ei infidelitatem
sceleꝝ suoꝝ misedit̄ auferit. atq;
cade sceleta ext̄ uiā que xpc ē abi
cit. qm̄ n̄ mors in xpo. s; uita p̄ pu
ram cfessionē & p̄ ablutionē peccatoꝝ
in ipso ē. cū p̄ ipsū quisq; fidelis cam
dore salutis induit. & cū illi p̄ eū
claritas beate hereditatis de q̄ pm̄
ho expulsus ē apit̄. ipse scilicet ad
monit̄ p̄ uba ueritatis ut deponat
uetrem cōsuetudinē iniquitatis & ut
assumat nouū donū gr̄ę ad sal
uationē. S; qd infantes qui uerm̄
p̄dicte imaginis inficiant in splen
dore qui ea ecūdederāt ambulat.

hoc qđ hī quoꝺ mat̄ felix eccl̄ia
p fontē sac̄ baptismatis existit. in
lege diuina qua eadē mat̄ illuſ
trata & ornata ē pmanere atq;
eā cōseruare debent. ne ſi eā infideli-
abiecerint. rursū peccatis a quib̄ xv.
mundati erant iquinent̄. nde
etiā illa benignissime eos instruens.
isti uoce dic̄. qđ isti filij sui rursū
reūtant̄ in puluere. quia eadem
beata mat̄ illos unctioni dilectione
diligens ac eis ex intimis uiscerib̄ con
dolens. conquerit̄ qđ ipsi qs̄ in la
uac̄ regenerationis genuit mun
dos uidelicet in celestib̄ effectos. xviii.
ritum trenis causis inhiantes in pec
catis sordescant. Quom̄. Quia mul
ti fidē exti p̄cipientes. unctionis eam
diuisis uicijs impugnāt. magis uiam
erroris quā uiā ueritatis q̄dientes.
ex quib̄ tam̄ plurimi a falsitate
resipiscunt. plurimi etiā in iniqui
tate pmanent. ut & eadē mat̄ in
ubis suis demonstret. quom̄ sup̄ dictū ē.
xvi. Nam duo signa legis signatorū
tabula noscunt̄ hominib̄ scilicet cir
cūcisio in antiquis patrib̄ & baptism̄
in nouis doctorib̄ p que iugati sūt
homines ut bos iugo suo. qm̄ qua
uis ille stimulo corripet̄. tam̄ cur
uū sulcū faceret. si iugo ligat̄ nō eēt.
Simili mō nō incederēt homines p
uias meas. si nō essent iugati iugo sig
xvii. noꝺ suoꝺ. Hoc tale ē. uelut si
uiuens aliquis iret in uia aliqua.
& pat̄ ipsi ei diceret. ambula recto
itinere. & tam̄ nō daret illi gladū
nec alia bellicosa arma ad defen
dendū se. quid tū. Iuduſ fugeret
nec auderet nec posset se defende
re a piculo sibi occurrente. & eū
a uia sua ipedire uolente. si; absco
deret se quia signatus nō eēt ter
ribili armatura p quā se defende
re deberet. Sic eēt ppls m̄s nuduſ
si nō eēt baptizat̄. unde tribulis

apparet inimicis suis qui eū cū crismate
baptismatis signatū uidet. p qđ etiā
fortit̄ illis repugnat qui eū destruere
uolunt uidelicet tā humana turba
quā acies diabolica. Sed ade nō erat
danda duplex lex. Quom̄. Ego dedi ei
legē in arbore. cū me uideret in ino
centia cordis sui. Ipse aut̄ cēpit me
callido serpens cōsentiens. qđ ita piculo
sū erat qđ nūquā. mortalis oculus me
uidere potāt quādiu in hoc trānsitorio
scło manet. Si; quia ada p̄ceptū meum
trāsgressus ē. sine lege cū genere suo fuit
usq; ad temp̄ illud qđ nobilitatē filij
mei p̄nunciauit. Admonitio autem
spē sēi in noe apparuit cū gen̄ humanū
pene ppetauit. ubi sup diluuiū archā
erexit. qm̄ ante scła p̄uidi qđ p̄t illud
iniquū gen̄ qđ se omīno in nigerrima
iniquitate polluerat. noua sobolēs exur
gere debuit. Hā p̄t trāsitū ade gen̄
ipsi ignorans qđ ego ds̄ sū. errabat di
cens. Quis ē ds̄. Quis ē ds̄. Et te orie
bat̄ in illis omē malū. ita qđ mē eos
antiquus serpens soluta potestate cu
currit. suadens illis ut omnē uolunta
tē ei facerent. Ipse enī te a umeulo liga
ture solut̄ erat. ita qđ ei ante diluuiū
nō minabat̄ admonitio spē sēi. ut illi mi
nat̄ sū in noe. in quo noua sobolēs ex
orta ē. eū pplm̄ meū talit̄ eruditum qđ
eruditionis illi nō potāt obliuisci. Nam
admonitio spē sēi p̄mū illi minabat̄
in noe. p̄tea aut̄ circūcisio in maxilla
p̄cussit eū in abrahā. deinde uero eccl̄ia
iugauit eū in nouissimo tēpore usq;
dū p̄tēnsat mundus in ultimo die.
Si; ego p̄misi diabolū potestatē suam
ante diluuiū exercere in mundo. pp̄
antiquū certam̄ quo deuicit adam.
donec uentrē suū cadauere omis iniqui
tatis ipleret. & hoc ido p̄misi. quia uis
tū ē iudicium meū. Unde etiā ego surrexi
mons diluuij. & peccatores occidi. re
seruans in mistio meo noe. quē ide
sathanas expoliare nō potuit. qm̄ in uo

umtate mea sup diluuiū erat. Et ego de
signaui in diluuio rectissimū germē uide
ret filiū meū nouo seclo pnuncians eū.
qui silenter uenens in mundū scām trī
tatē manifestauit ueracissime colenda.
Quoñ. Tres alas ostendit que scām
trinitatē significāt. ubi tu synagoga me
negabis. & ubi alien' ppls me susciper.
ubi & tu o abrahā magnificaberis.
O abrahā. tu es circūdat' circūcisione.
tu es murat' uetī testamēto. tu es ornat'
aurora solis ecclie. Ego tibi & generi
tuo dedi circūcisionē. usq; ad filiū meū
qui aptē peccata hominū remisit. &
ubi carnalis circūcisio uetis ppurij ce
cidit. cū fons baptismi in scificatione
lauac' filij mei uetacitē ebulluit.
Sed qui in tēpore circūcisionis ex
genere tuo circūcisi n̄ sr̄. sedm temp'
qd' eis ibi ostensū ē. scilicet siue minoris
siue maioris etatis eēnt. pactū federis
mei trīsgressi sr̄. pē mulieres quib' circū
cisio n̄ ē iuncta. qm̄ mulier n̄ ē circū
cidenda quia marīnū tabnaculū latet
in corpore ei' nec tangi potest nisi ut
caro carnē constingit. & qm̄ ipsa ē sub
potestate uiri. ut seruus sub dño suo.
Nam uir tres causas habet in ope suo.
id ē ēcupiscentiā. fortitudinē. & studiū.
Concupiscentia aut' icendit fortitudi
nē. unde in utrq; ē studiū coacti laboris
& ardentis uoluntatis ipsoy. Hoc tale ē
ut in creatione ade tres cause designa
te sr̄. quia uoluntas dī in potestate fe
mauit hominē. & hoc in magna pieta
te cōpleuit. cū ipse hominē ad imagi
nē & similitudinē suā fecit. In uolun
tate aut' dī nota uiri concupiscentiā.
& in potestate dī uiri fortitudinem.
atq; in pietate uoluntatis ac potesta
tis dī. studiū ēcupiscentie & fortitudi
nis uiri. Hoc m̄ p uirū pereat' genus
humanū. ex muliere. quia & ds fecit
hominē de limo trr̄. qm̄ ut tra in uiri
ditate germinis fructuū agroy ē. ita
y mulier in humore part' ad pariendū
filios posita ē. Quid ē hoc. Quia uter
habet temp' reuelationis suci qui in
ipsa ē. & qui se in humore uiriditatis
cū calore in ea diffundit. alioquin
uoluntarie uirū n̄ susciper. si; dedig
nando eū uoluntati illi' n̄ ēsentiret.
nec filios pereatet. Nam si humorē
uiriditatis in calore n̄ haberet ifruc
tuosa maneret. sic̄ arida tra que se
n̄ flectit ad ullū usū fructuositatis.
Si; & ide humor uiriditatis n̄ habet
semp in calore icendiū ardoris ēcu
piscentie in muliere. nisi ipsa pri' tacta
a uiro agnoscat ardentē ēcupiscen
tie feruorem quia in ulla n̄ ē tam
fortis & tā feruens ēcupiscentia sic̄
in uiro. qui fortis ē tanquā leo ad
ēcupiscentiā opis filioy. ita qd ipse
habet fortitudinē ēcupiscentie ac
opis. muliere tantū hoc negocium
habente. qd subtacet unpio uolun
tatis illi'. qm̄ ipsa occupata ē in pere
ctione natoy. usq; dū eos pducat in
mundū. Que dū desiderat filium
meū. in amore ei' cupiens obseruare
ūginitatē suā. ualde ornat' in tha
lamo ipsi'. qm̄ ētēpnit ardorē que
p caritatē illi' sustinet. nolens dissolui
dem cendio ardentis libidinis pseue
rans in pudicitia. quia carnale uirū
in spūali desponsatione despicit. toto
desiderio anhelans p̄ filiū meum
uidelicet recordationē uiri carna
lis abitiens. O carissima germina.
& o dulciores & suauiores flores
sup omia aromata ubi mollis &
fragilis natura quasi aurora ad
desponsationē filij mei consurgit.
casta dilectione ualde amans eū.
ipsa scilicet ei sponsa. & ipse illi spon
sus. cū hoc genus ūginū ualde dili
git eū. in supno regno ifignibus
ornamētis uidelicet ad ornandū.
Si; quid n̄e. Cum etiā fortitudo
uiri recusat ducere consortiū ma
trimonij. ita qd uir p̄ amorem

filij mei se coerceret in uiridi natura
sua. cū floret in germine filioꝝ. ipse
tam̄ constingens m̄bra sua ne exer
ceant c̄cupiscentiā carnis fuę. hoc
michi ualde amabile ē. scilicet qđ
uir hoc n̄ uincit se. Unde & ego fa
ciā eū consortē filij mei. & ponam
eū serenissimū speculū ante faciē
ei. qui a fortiē resistit diabolo qui
sibi humanū gen̄ p̄ infidelitatē ne
quissime sordis attraxerat. Ve cui
laqueo ut eripet. eunde filiū meū
misi. in mundū. natū ex dulcissima
ugine sine om̄i macula peccati. af
ferentē fontē salutis quē ipse
innocens agn̄ sacrauit. ut p̄putium
uetus c̄minis in eo aboleret. Qđ ē hoc.
Amarissimū p̄putiū ē enim t̄nsgres
sionis ade qđ filio n̄ris abstulit. eū ip
se fontē salutis ingressus. xp̄ianam
cohortē nobilissimę dedicauit. ut
serpens antiquus qui hominē dece
pat in eode lauacr̄ suo mergeret.
Quom̄. filio conditionem patris sui
respondet. nec n̄ & hereditatē ei⁹ re
tinet. Quid ē hoc. Gen̄ ade p t̄nsgres
sione illi de loco amenitatis expul
su ē. & in baptismo saluationis p filiū
meū ad uitā reuocatū ē. Quom̄.
Ipse sup̄ incredulos qui p̄ceptis meis
repugnauerit uocē benedictionis
dedit. ita qđ extūc uenā in spū con
tritionis peterent. ut Ysaias seruus
n̄r̄s secm̄ hoc qđ á me accepit p̄ ves
tā dicens. Et uenient ad te cur
ui filij eoꝝ qui humiliauerunt te.
& adorabūt uestigia pedū tuoꝝ
om̄s qui detrahebant t̄. Qđ ē hoc.
O tu qui es supna pax & purissim⁹
sol. p te ebulliet uuens radix quę ē
regeneratio spe & aquę. cū illi sollert
uenient ad agnitionē tuā qui in
spurcitia nefandissimę immundicię
sub gr̄uissima maledictione pstitati
erant. qm̄ ipsi hoc n̄ quasi curru
uix tandē ad ueritatē & ad iustitiā

Ysaias. xxv.

surgent. Quom̄. Ipsi mat̄nā dulcedi
nē ueri fidei fugient. eā uisibiliter uiden
do nescientes. si tamē illā fideliter creden
do rapient. Et qui se illi. Videlicet
illi qui in mat̄ia peccati de his orti. qui
te in ardenti caritate nūquā uiderūt.
si qui te crudeliter opp̄mendo p̄tinaciter
afflixerūt. quasi tu illoꝝ n̄ dominaret. te
te in bono sensu dulcissime amauerūt.
Et ideo cū uera fide securi fuerūt. uelut
regē apprehendet te. & qsi dnm adora
bit te. atq; festinanter curret sequentes
suauissima uestigia tua. quę eis p̄cepisti. ita
ut semp̄ cū eleuatis manib⁹ in te aspi
ciant. atq; in bonis opib⁹ ad te semp̄ ui
gilent. in fide scilicet te uidere tenē
n̄ habentes. & hoc oms illi facient qui
pres ipudice & uerecunde te dilatā
uerūt. & qui in odio ac in inuidia te di
uiserūt. cū nē in speculo fidei ardenter
te amplexent. Quid ē hoc.

xxvi. Nam casus ade clausit celū in īdig
natione mea. cū homo me spreuit &
callidū serpentē audiuit. unde & ipsi
ēclusa ē oms gr̄a paradisi. Quę clau
sura durauit usq; ad nobile filium
meū. qui in uoluntate mea fluentē
iordanē intrauit. ubi & uox mea clem̄
intonuit. cū dicere. quia ipse ēet filius
m̄s dilect⁹. in quo m̄ bene coplacuisse.
qm̄ hoc uolui. ut in fine temporū re
dimere hominē p filiū meū n̄r̄ in cla
ruissimo calore ita adherentē ut fauus
melli adhereret. quē etiā ideirco misi
in fontē me fontem. aquę unę deleg
nantē ut & ipse fons salutis animas
illas de etna morte resuscitaret. quib⁹
in aqua p spm̄ scm̄ remissio peccatoꝝ
daret. Qua p̄t & ubi spe ses apparuit.
quia fidelib⁹ p eū remissio peccatoꝝ
fit. ubi uidelicet ob mysticū secretū
eunde unigenitū meū ide spe ses in
specie colubę ostendens. quę simplicis
& sinceri moris ē. qm̄ & spe ses in simpli
citate & in bonitate omniū bonoꝝ ide
ficiens iustitia ē. Et hoc decebat quia

xxv.

fili⁹ mis sine ulla macula ẽmunis ex ur
gine nat⁹ ẽ. ut etiã homo qui cũ perca
to de utro & muliere naſcit. ſine peccа
to ſplendide & gloſe renaſceretur ſic
ide fili⁹ mis in euglio ad nichodemum
dicit. Amn amn dico t ñ quis renat⁹
fuerit ex aqua & ſpũ. ñ poteſt ĩtrare
in regnũ di. Q'd ẽ hoc. Conſtantiſſima
certitudine & ñ ĩſtabili ambiguitate
dico t qui nat⁹ eſt ex putredine. quia
ho qui exort⁹ ẽ de ardenti calore. & in
uolut⁹ uenenoſe facturę ñ in uero gau
dio noue ſoboliſ renaſcat⁹ ex aqua ſcifi
cationis & ſpũ illuminationis. in tepore
neglect⁹ ſui confundit⁹. Quom⁹. Qua ho
uelut aqua cũ ſpũ uegetationis ſuę in
undans. qm ut aqua ſordes emundat.
& ut ſpe ĩanimata uiuificat. ñ in uera
regeneratione purget⁹. ñ potit p ĩtitũ
ſaluationis hered regni creatoris ſui fieri.
quia in peccato pmi parentis quẽ diabo
lus fraudulent⁹ decepit obligat⁹ ẽ. Quom⁹.
Qm ut fur qui nobiliſſimã & pcioſiſſi
mã pecuniã regis furat⁹ furtiue ſub
untrat. ſic tortuoſa ceptio in igluuie
diaboli decepcuoſe ſubrepſit. ita qd
ipſe dilectiſſimã gẽmã ſcę inocentię &
caſtitatis in quib⁹ ſpe ſcs habitat nequit⁹
abſtraxerit. un nic ĩ ſcificatione abluto
nis emundanda ẽ. Nam mortifer⁹
calor quẽ libido in coagulatione con
cupiſcentie puaricationis pceptoꝝ om
nipotentis dñi ſuccendit. in illo ſubmer
gendus ẽ. qui nũqm miracula ſua ſui
doſe abſcondit. ſ; ea in ĩcõphenſibili pie
tate laudabilit⁹ declarat. Audite
ergo filiũ meũ in hac ẽſtitutione rege
nerationis que reuelatio regni mei ẽ.
& diſcite ab eo ut pcepta mea cõpleatis.
Sic facite. & hoc m placet. & cauete ne
uos antiquus ſerpens ſeducat. & ñ mo
riemini. ſi baptiſmũ utm ſeruaueritis.
ut uobis in nomine beate tnitatis pcep
tum ẽ. Et quotiens ceciderit⁹. ſurgite
cũ correcta penitentia ſcdm miam meã
de peccatis uris. O uos carilimi filii
mei cognoſcite bonitatẽ patris uri.
qui uos in ſemetipſo p puram confeſſio
nẽ & p ueram uenã de maxilla diabo
li liberauit. & qui uobis omia bona
contulit. in quib⁹ laborare debetis ut
celeſtẽ ĩerim poſſideatis. quã p falla
cẽ decepcionẽ p diſtis. quia nemo
pditã hereditatẽ ſuã requirere poteſt.
ñ p ſudorẽ laboris ſui. Vos aut⁹ ſup
nã beatitudinẽ ſcilicet uiſtiſſimã he
reditatẽ uram. facile p paruã legem
recipe poteſtis. Nam ſpe ſes ut pdic
tũ ẽ poteſtatẽ ſathane in baptiſmo
expellit⁹ ab homine. ſcificans eũ nouũ
hominẽ in regeneratione. ut pdicta
gaudia recipe ualeat. Vnde quiſquis
ſaluari deſiderat. in purgatione ẽmu
nis ſui regenerari ñ recuſet.

VIII. XXV. Nam ego dedi maſculis generis
abrahe circũciſionẽ mbri uni⁹. ſ; in fi
lio meo pcepi uiris ac mulierib⁹ cunc
tos pplos circũciſionẽ omiũ mbroꝝ
ſuoꝝ. Quom⁹. Circũciſio baptiſmi orta
ẽ in baptiſmo filii mei. & hec ita du
rabit uſq; in nouiſſimũ diẽ. & pt hic
ſcitas ei⁹ in ẽmitate manebit. nec fi
nẽ accipiet. Et qui ita in lauacro bap
tiſmi circũcidunt⁹. ueriſſime conſer
uabunt⁹. ſi hoc lauacrũ uiſtis opibus
fidelit⁹ conſeruauerint. quia homo
ſiue minoris ſiue fortioris etatis ſit.
ego ſuſcipiã eũ ſi fedus meũ cuſtodie
rit. qd mecũ pepigit. ſcilicet in me
credendo. & in uera tnitate me confi
tendo. ſeu p ſe ipſũ. ſeu p alios qui p
eo loquunt⁹. ut iſans ſeu ñ loquens.
homo ũba alieni oris expoſtulat. &
ñ delebo eũ ĩeternũ. ſic illũ qui fon
tẽ hc eũ ope fidi ſuſcipe recuſauerit.
ſcdm qd itum p doctrinã filii mei
in euglio ſcptũ ẽ. Qui crediderit
& baptizat⁹ fuerit ſaluus erit. qui
uero ñ crediderit condẽpnabitur.
Quid ẽ hoc. Ille homo qui p ſuam
ſcientiã. que ĩterior oculus ẽ. iſtud
uidet. qd exteriori uiſui abſconſum ẽ.

35a

& in hoc ñ dubitat. hic certissime credit. & hoc fidei ē. Nam qđ homo extius cernit. hoc & exti⁹ nouit. & qđ untius uidet. hoc & itri⁹ considerat. Ideo cū scientia hominus ꝓspeculum utrę ardentē ꝓcipit icōprehensibilē diuinitatē quā extior oculus aspicere ñ ualet. tē desideria carnis oppmunt. ad tiā ꝓstrata. Unde & spē hominus illi⁹ ad uerā altitudinem suspuat. hanc regenerationē sentiens. quā fili⁹ hominus de spū scō ēcepтus attulit. cui⁹ matē eū de carne uiri sudantis in libidine ñ accepit. s; de secreto patris omiū. Et ille sua utē uenies. purissimū & uiuū spe- xxxv. culū in aqua ostendit. ita qđ ho ꝓ illud in regeneratione uiuit. Nam sic homo nascit ex carne. diuina potestate in forma ade illū ere ante. ita spē ses recipat uerā ani mę ꝓ iundationē aquę cū ipsa spm hois in se accipit cū resuscitans ad uitā. ut pri⁹ in unda sanguinis sui citat⁹ ē. cū in corporali uasculo manifestat⁹ ē. Ut enī forma hois tē amabilē formatē ita qđ ho dicit. sic spē hois ante oculos dī nē in aqua uiui ficatē. ita qđ eū ds ad hereditatem utę nouit. Unde qui sic fontē salutis cū fidei iustitię suscipit. uitā in saluatione iuenit. quia fideliter credidit. qui uero credere ñ uult. mortuus ē. qm̄ suspiria spē ñ habet cū quib⁹ in altitudinē celi uolet. s; tantū tangendo cecis oculis palpitat. in obumbrata scientia carnis ñ uixxvi. uens. quia uitali disciplina caret. quā ds spirauit in hominē. sursū contē uoluntatē carnis ascendentē. Qua ꝓpē iste in morte infidelitatis cōdepnabit. quia lauacrū salutis ñ habuit. Ego enī nec temp⁹ nec gen⁹ ab hac salutē separauī. s; hāc uocationē omī ꝓpło ꝓ filiū meum clemēt instituu. xxxvi. Nam in q̄cumq; tempore labentiū horaꝝ. cuiscūq; sexus aut etatis ho sit. uidelicet masculus aut femina. infans aut decrepit⁹. cū i affectu deuotionis ad baptismū uenerit. ego cū pietatis adiutorio suscipiā eū. tē ñ recuso lauacrū baptismi ifantis. ut quida falsi deceptores loquunt. qui me tale oblationē abicere mentiunt. sic etiā in ueti testamto ñ spiritu infantis circūcisionē. cū ille eā nec uoce expetēt. nec uoluntate suscipet. quā tamē parentes ei⁹ ꝓ ipso cōpleuerit. ita etiā nē in noua qđā ñ arbitio baptismū infantis. quāuis ille cū nec loquendo nec consentiendo quetat. s; tantū parenti b⁹ ei id ꝓ eo facientib⁹. Et tamē si ille salutē ēsequi desiderat. omī uite fidei ꝓmissionē adimplebit. quā hi ꝓ eo spo ponderūt. qui eū ad sacrm fontē adhibuerūt. qui tres homines in honore sce trinitatis ēe debēt. uidelicet sacerdos qui ipsū ꝓfundit. & duo qui ꝓ illo ūlu fidē dant. Qui autē hoc ifm in lauacro baptismatis eide baptizato ēiungunt. in carnali ꝓpagatione ei ñ cōmisceāt. quia in spīali generatione. ipsi adhesert. In baptismo enī filij mei ego patrinus. qđ sacerdotē in lauacē benedictionē dantē ostendit. & spē ses in specie lenis animalis usus ē. qđ uirū in simplicitate cordis ibi hominē baptizandū ꝓloquentē & docentē denuntiat. atq; filiū mis in carne baptizandus aderat. qđ mulierē in suauitate nutrientis astantē obdulcissimā incarnationē eide unigeniti mei declarat. Quid nē. Sed sic infans. de lacte & de escis ab alio s ētis corporaliter pascit. ita etiā doctrinā & in baptismate s ꝓpositā fidē ex intimo corde observabit. Qđ si ubera matris suę ñ fugit. nec contrahat s escas suscipit. iemectante moritē. sic etiā si nutrimta pissime matris ecclię ñ accipit. nec ūba fideliū doctoꝝ. quę s in baptismate ꝓposita sē retinet. crudelitatē mortis animę ñ euadit.

qm̄ saluationē anime & dulcedinem
etne uite recusauit. Et sic cū ide ifans
corporale cibū dentib⁹ suis molere n̄
potest. ali⁹ ei ullū ad deglutiendū ne
moriat̄ confert. sic etiā faciendū ē. cū
ille in baptismo ūba ad confitendū
me n̄ habet. aderit ei spūalis aduoc
atus qui tenē ipsi cibū uite ide catholi
cā fide ne in laqueo ppetue mortis
cōphendant̄ pponāt. Quom⁹. Unis ser
uo suo causā suā in uoce p̄cipientis p
ponit. & ille eā in angustia timoris
cū ope cōplet. & mater filiā suā in ca
ritate docet. & ulla ūba ei⁹ cū subiecti
one pficit. ac simili m̄ debitores fidi
baptizato ūba salutis oportune pferāt.
ut ille ea fideli deuotione ob amorē
celestiū ad impleat. Nam nullus tā
gui ponderē peccatoꝝ p̄mit̄. si in no
mine sac̄ sc̄e t̄nitatis in sc̄m baptisma
mittit̄. uere omia c̄mina sceleris ei⁹
deleo. sic & in ifante cū in lauac̄ rege
nerationis pfundit̄. uetem culpā ā de
uerarit̄ abluo. S; n̄ mireris ho qd in
fonte baptismatis ab om̄ib⁹ peccatis
suis ho iustificat̄. ita qd de ponde
re peccatoꝝ suoꝝ in eo cleīntissime
alleuiat̄. Nam īnocens agn⁹ q̄ sine
ulla macula peccati fontē baptismi
ingressus ē. cū magno sacrām̄to īcar
nationis suę c̄mina peccatoꝝ hominū
in baptismate misedit̄ aufert. S; oīa
acutissime pspicio & pscrutor. & in
hoc selo & in etnitate ui mors corpoꝝ
n̄ ē. S; omia apta. Quid ē hoc. Gehen
na in opib⁹ mortis pbat̄. & uita etna
in opib⁹ que p̄nēt ad uitā. Quom⁹.
Mors p mortē pbat̄. quia cū homo
sine penitentia & sine mia dī. qm̄
n̄ requirit eā. iusto dī iudicio in pec
catis moritur. mors ei⁹ in morte iferi
dscurit̄. Ista quoq; pbat̄ p uitā. ita
q̄d bona opa fulgēt in celis. cū uita
etna dnatur illis. Ita etiā q̄ in fonte
benedictionis baptizant̄. in scitate
sedē regenerationis p̄bant̄. S; ubi

p̄ inuocationē benedictionis facer
dotis inuocat. ita qd aures mee ūbis
fidi assiunt. quāuis ille qui ibi me inuo
cat. in obligationib⁹ peccatoꝝ sit.

xxxv. Nam quāuis ide sacerdos pecca
tor sit. tam officiū baptismi ab eo
suscipio. si hoc p̄ inuocationē nominis
mei fidelit̄ exerceat. ipsi⁹ aut̄ iiqui
tas condēpnabit cū. si in ea sine
penitentia pseuerauerit. Celebra
tionē uero baptismi n̄ recuso ab eo
suscipe. cū in ūbis fidi me inuocauerit.

xxxvi. Quid ē hoc. Si aliquis diues ho
dispensatorē habet. qui militibus
suis bona sua recte dispensans. offi
ciū suū fidelit̄ exerceat. & si idem
dispensator de alio ope suo culpabi
lis ē. tam dns suus n̄ dedignat̄ ab eo
suscipe officiū suū. ei tam diens.
seruie nequā in ope tuo. unde & illū
in mīte sua idignū habet. officium
tam iustitie suę ab eo n̄ dedignians
accipe. Sic & ego qui plurimos dis
pensatores habeo. a sacerdote qui
recte unct⁹ in officio suo fidelit̄
manet. quāuis de alis opib⁹ suis cul
pandus sit. n̄ renuo suscipe sacra
mentū meū. de alis tam īiustis
actib⁹ suis cū m̄ contrariū iudicas.
nec tam qd meū ē ab eo suscipe con
tēpnens.

xxxvii. Quod si aliquis baptizan
dus separationē corporis sui adē
putans baptisma quesierit. nec sa
cerdotē a quo baptizet̄ habere po
terit. tē si quis eū p̄ inuocationē t̄ne
maiestatis pfuderit baptizatus ē.
& remissionē peccatoꝝ suoꝝ gram
q; fupne beatitudinis p̄ hanc pfusio
nē accipiet. quia in fide catholica
pfusus ē. nec hoc baptisma mutari
potit. S; tam in inuocatione hac
nulla psona ustax tum in etabilū
psonax omittenda ē. qm̄ si ibi ul
la eax p infidelitatē inuocari
omittit̄. tē ibi ueritas salutē n̄
opat̄. s; pot⁹ falsitas decepti onē

tribuit. unde & ibi ūuocatio huī
ī effabilis ūnitatis ñ deerit. quia
& purissimo baptismati filii mei
ūnitas ñ defuit. S; ibi mirabilia
sua mirabilit̄ p semetipsā declara
uit. Qua ꝓpt̄ & homines qui salua
ri desiderant. regeneratione uitę
ad salutionē p̄cipiāt. & hanc pci
pe ñ negligāt ne peant. quia ut
abortiuū abicit̄ qđ̄ pit sine calo
re uitę nec in formatione nec in
excretione adherens uisceribus
matris fuę. ita etiā in piculo mor
tis sine consolatione spē sēi detinent̄.
qui nec in ñtre nec in ope implicant̄
sacramētis ecclię quę mat̄ cunc
sēitatis existit. Hoc audiant & in
telligāt oms ꝓpli. qui regnū dī in
regeneratione spē & aquę ītrare
uolunt. secūm qđ̄ eis in sēis sēptuis
p donū spē sēi ꝓpositū ē. S; qui uigi
lantib⁹ oculis uidet & sonantibus
auris audit. hic mistice ūbis meis
oscula amplexionis p̄beat. quę de me
uuente emanat. Quarta ratio secun
de partis:

Et deinde ui
di uelut magnā & rotun
da turrī. totāq; ītus
grum et
albū lapide
existentē. tresq; fenestras in sūmita
te sui habentē. ex quib⁹ tanto fulgor
resplenduit. qđ̄ etiā tectū turris
illi⁹ qđ̄ se uelut in conū erexerat.
in claritatē eiusdē fulgoris manifes
tius uideret̄. Ipse aut̄ fenestre pul
cherrimis smaragdis circūornate
erant. S; & eadē turris uelut in me
dio dorsi p̄dicte muliebris imagīs
posita erat. secūm qđ̄ aliqua turris
in murū urbis ponit̄. ita qđ̄ eadē
imago p̄ fortitudine ei⁹ nullom⁹ ca
dere potat. Et ītantes illos qui uen
trem eiusdē imaginis ut p̄dictū est
transierāt. uidi multa claritate fulgen
tes. quoy alii in fronte usq; ad pedes
ipsoy. uelut aureo colore ornati erāt.
alii uero eandē claritatē tantū haben
tes. illo colore carebant. Ex ipsis aut̄
ītantib⁹ alii quenda purū & lucidum
splendorē. alii ui quenda cerī turbidū
& rubeū fulgorē ad orientē uergentē
ītuebāt. S; ex his qui ipsū purū & lu
cidū splendorē considerabāt. quida cla
ros oculos. & fortes pedes habebāt. ac ī
uentre eiusdē imaginis fortit̄ ītendebāt.
Alii aut̄ ītirmos oculos & debiles pe
des habentes. huc & illuc auerto pcie
bant. S; & ipsi baculū in manib⁹ suis
tenentes. cotā p̄fata imagine uolita
bant. ac eā aliquando s; tam̄ trepide
tangebant. Quida uero fortes oculos
s; imbecilles pedes habentes. antre eandē
imaginē hac & illac in aere pgebant.
Alii aut̄ ītirmos oculos. s; fortes pedes
habebāt. & tam̄ cotā eadē imagine tre
pide ambulabāt. S; ex his qui illum
turbidū & rubeū fulgorē ītuebāt.
alii in p̄fata imagine bene ornati for
tit̄ ītendebāt. alii aut̄ ex ipsa se rapien
tes. eā ītpugnabāt & constitutas ordina
tiones ei⁹ cōpmebāt. de quib⁹ quidam p
fructū penitentie ad ipsā humilit̄ re
uertebant̄. quida ū p neglectū obdura
tionis in elatione mortis remanebāt.
Et ītum audiui uocē de celo m̄ dicentē.

Sic̄ noua sponsa agni pt̄ illustra
tionē ūundationū que orta ē in sole
iustitie qui mundū sua pfusione sēli
cauit. in igneo ardore spē sēi decorata
& confirmata ad pfectionē decoris
sui ē. ita etiā fidelis homo qui regene
rationē in spū & aqua p̄cipit. p unc
tionē supioris doctoris ornari & sta
biliri debet. ut in omib⁹ ñbris suis
ad effectū beatitudinis confortatus
plenitudinē fruct⁹ sūmę iustitię pfe
rens. decorē sui ornat⁹ pfecte ūuenat.
Qua ꝓpt̄ turris hec qua ūdes. deig

nat flagrationē donoꝝ spūs scī. quā misit
patēr in mundū ppter amorē filii sui. ī cen
dentē corda discipulorū illi in igneis lin
guis. unde robustiores reddit sūt in no
mine scō & uerę ūnitatis. Sed qd ipsi ante
aduentū eiusde ignei spūs scī. in habitacu
lo suo clausi sedebāt. clausurā corpis
ipsoꝝ ostendebat. p quā timidi ad lo
quendū iustitiā dī. & imbecilles patri
penas aduersariorū erāt. Et quia filiū
meū in carne uidebāt. ideō clausis ī
rioribꝰ oculis suis illū in carne diligē
bāt. ita qd te ñ uidere aptā doctrinā.
quā p̄tea in mundū effuderēt. cū ī spū
scō robustiores effecti sūt. In cuius aduen
tu ita confirmati sūt. qd nulla penam
abhorrerēt. qn strenue tolerarēt eā.
Hec ē enī fortitudo turris huius. p quā
ecclia ita roborata ē. qd nulla īsania
diabolici furoris superari potuit.

II. Sed qd eā uidet magnā & rotundā.
totāq; integrū & albū lapidē existentē.
hoc ē qd immensa ē dulcedo spūs scī. & uo
luptas in grā. omīs creaturas circuiēs.
ita qd nulla corruptio in integritatē
plenitudinis iustitię eā euacuat. qn
ipsa torrens ī habens. omīs riuulos
scītatis in claritatē fortitudinis illi
emittit. in qua nūquā maculositas
ulli sordis īuenta ē. quia ipse spūs sēs
ē ardens & lucens serenitas quę num
quā euacuabit. & quę ardentes ūtu
tes fortit accendit. ac ideo oīs tene
bre ab eo fugant.

III. Quę turres fenes
tras in sūmitatē sui habet. ex quibꝰ
tantꝰ fulgor resplendet. qd etiā tectū
turris illi qd se uelut in cōū erigit
in claritatē eiusde fulgoris manifesti
uidet. quia ineffabilis ūnitas īeffusio
ne donoꝝ excellentię spūs scī manifes
tat. ita qd ex eade beata ūnitate tan
ta serenitas iustitię p doctrinā aplōꝝ
emanat. qd etiā ex īde fortissima ut
diuinitatis quę īcōprehensibilis in
altitudine omīpotentię maiestatis
suę ē. mortali creaturę scilicet hoī
apti notificet. si; tam tra quantū
fide credentis & fidelis hominis
capi possibile dinoscit. Unde ipse
fenestrę pulcherrimus smaragdis
cuncta ornate sc̄t. qm eade ūnitas u
ridissimis ūtutib & erūpnis aplorū
que nūquā ariditatē temporis sue
nūt. ubiq; in toto mundo aptissi
me declarata ē. Quoñ. Qua notū
ē quoñ ppter fide ueritatis rapacis
simi lupi eos diūsis calamitatibus
dissecabāt. unde ro bustiores ad bel
lū certaminis effecti sūt. ita qd pdi
cando ecclīam acquisierūt. & eā ad
edificationē fidei fortissimis ūtutib
roborauerūt. & multimodis chorus
cationib ornauerūt. Et qm ecclia
in īspiratione spūs scī p eos ita con
firmata ē ideirco & ipsa uult &
exposcit ut filii sui ornent signo
spūs scī in hac unctione. ut ide spūs
sēs penetrauit corda fideliū in al
ta mia quę ualde mistica ē. ita qd
in igneis linguis p uoluntatem dī
patris in mundū uenit. Qua ppter
& homo baptismatis saluationis p
fluuiū confirmandus ē unctione ex
cellentis doctoris. sic & ecclia sup
firmā petrā firmata ē.

IIII. Unde eade turris uelut ī medio
dorsi pdicte muliebris imaginis
posita ē. secm qd aliq turris in mu
rū urbis ponit. ita qd eade imago
p fortitudine ei nullom cadere po
tuit. quia spūs sēs in maxima fortitu
dine īcarnationis illi qui uer sponꝰ
sui ecclię existit. mirabilia sua mi
rabilit opat ē. & ecclīam tā fortē
in defensione munitionis suę ostēn
dit. qd ipsa p fortitudine illa qua
ab igneo dono ei munita ē. nūquā
in errore ulli pūsitatis deici potuit.
qm p supnā p̄fectionē in amore
sponsi sui sine macula & sine ru
ga semp gaudebit. quia & ide um
genit mīs de spū scō oceptꝰ. nobilit

fine macula ex ugine nat ē. quēad modū ad moysen locut fū.

Exod. v. Ecce īquit ē locus apud me. stabis q; sup̄ petrā. Cūq; transibit gla mea. ponā te in foramine petre. & protegā te dextera mea. donec ptranseam. Tollāq; manū meā. & uidebis posteriora mea. Quid ē hoc. Prope ē mira culū. qd implebit in uoluntate mea. Sī; tu prī pugnabis in duricia legaliū p̄ceptoy. p exīoē significationē uum coy ostendens. ubi dulcedinē & lenitatē nī ūuenies quę in filio meo apparēt. Et hec duricia legis quā in p̄cepto meo scribes. tamdiu in duricia lapideoy cordiū stabit. quo usq; omīs gla vii. illa manifestabit que in arte & abiectis miraculoribus tuis usq; ad manifestatione filii mei exhibenda ē. Cūq; hoc adimplet. in lege quā nē scribis glorificabor ponā q; te in pforatū lapide. Quom. Ego ponā te in duriciā legis. cū te in p̄cepto meo sup eā ēstruo. te udelicet magistrū huī antiquitatis nominans. quā filī mīs pforabit. plus eā quā tu in misticis ūbis exponens. cū cū in opportuno tempore ī mundū misero. Et ido protegā te fortitudo ipsī. quia ipse acutiora ūba quā tu afferet. & clausurā in legalib̄ p̄ceptis aperiet. donec ad me redeat. Qd ē hoc. Ipse tādiu salutaria uerba, mundo corpaliter dabit. usq; dū in carne sua quā de uirgine sumet. morte corporaliter ptranseat. Tē & ego tollā manū meā. qua sup̄ hydeta eū ad me leuabo. omīa mistīa ei p ipīm sēm denudans. & sic uidebis īcarnationē ei. ut ho a dorso cernit & nī ante ptpicit. qm eū īcarnatū sentiet. s; diuinitatē illī nī capiet. quia filiū tu magis eū uidebunt. eū ad me redierit. quā eū ītelligāt. eū apud eos usibiliter ēuersat fuerit. vi. Et qd uidet īfantes illos qui uentrē eide imaginis ut p dictū ē transierāt multa claritate fulgentes. hoc ē qd hi qui in īnocentia mundicię puri cordis p fontē regenerationis matrē scilicet eccliam ut tibi p̄monstratū ē adepti sc̄t. filiū lucis ppē ablutionē peccatoy suoy existunt. Quoy alii a fronte usq; ad pedes ipsoy uelut aureo colore ornati sc̄t. qua ab ītio bonoy opum usq; ad finē sc̄itatis. p fulgentissima dona sc̄i sp̄ in unctione uere credulitatis. p manū pontificis in crismate decorant. Quom. Ut p̄ciosis lapidib̄ aurū decorat. cui īponunt. ita & crismate p manū supiorīs doctoris fidelit baptizatis munera baptismatis ornat ostendit. quēadmodū scriptū ē. viii. Rex quoq; transgrediebat torrentem cedron. & cunct pplus īcedebat cont uiā oliue que respiciebat ad desertū. Quid ē hoc. Filī ūginis qui dnat unūsq; mundo ut terrenī rex reliquo pplo. transgressus ē torrentes aquas beati lauacri. qd ī admonitione sp̄e sc̄i forti desiderio uiā salutis demonstrat. Quid ē hoc. Ipse reliquit mortē transiens ad uitā. cū in regeneratione sp̄e & aque idē in magno ornamēto urbis celestis ierūm que mundi quā deficit. fūmā beatitudinē enuncians. Vnde omīs pplus qui in illū credebat. uit p īspiratione sp̄e sc̄i ad uiā illā que absconsa erat in unctione olei. respicientis ad p̄uaricationē ade. que deserta erat pulcritudine hereditatis iustīe di. & considerantis utrū illa ad salutē redire uel ler an nī. quia uulneratū peccatū primi hominis necesse habuit ut p sacerdotale officiū iungeret. qd filio ūginis necesse nī erat. qm ipse tot in sc̄itate ocept ē nī uulnerato nec corrupto matris suę utero. s; in integritatis honore pseuerante. Nam qd p uulnera suggestionis diaboli macerati & confusi ē. hoc p unctionē olei impinguandū & ornandū ē. ita qd edax liuor abstergat quē carnis concupiscentia opat. vii. Illi uero ut uidet eandē claritatē tantū habentes. illo colore carebant. qm ipsi in baptismate ablu

tionis tantū mundari. unctionē supi
oris sui sacerdotis ñ habēt in crismate.
qđ signū ardentis spūs sci ē. Quid ē hoc.
Vnctio confirmandi ꝑ donū sci spūs
in episcopali officio specialit fulget. qđ
in fideli ꝑplo ꝑt regenerationē spūs &
aque exercendū ē. cū credulus ho con
firmandus ē. sup firmā petrā. Quoñ.
filius ms baptisma in corpore suo suscepit.
ipsū ita in carne sua scificans. in qua ñ
ē duulsus. quia ipse solus ūginis unus fi
us ē. ac ido filius hominis dicit. qm eadem
ugo eū ñ concepit ex utro. sed in itegra
te ugnitatis fuę pepit ulū. Qui ꝑt
passionis miseriā & resurrectionis glam
in eade carne celū penetrauit. rediens
ad me. ac deinde spūs ses in igneo ardo
re mundū illustrauit. cfirmans omnē
iusticiā in cordib discipulo illi. eū eis
apuit qđ antea absconsū erat. Quoñ.
Sic spūs ses corda illoꝝ accendit. ut sol
eū sub nube ceperit aparere. ardentē ca
lorē suū ostendit in sua ꝑclara luce.
Quid ē hoc. Amor filii mei in ñris coꝝ
latenter ardebat. & ita calor spūs sci eos ꝑ
transiens fortissimū solet doctine illoꝝ
ostendebat. qm hoc ē testimoniū illud
qđ spūs ses ecclię declarauit. ita qđ mos
iusticię di resistere ñ ualet. viii.

Vnde uos o filii ueritatis audite. & in
telligite confirmationē spūs sci. quā ip
se in blanda unctione magistri sui in
delicet magist omnium unctionū exis
tens. uobis benigne offert. Et ido hec unc
tio in honore eide spūs sci ꝑ superiorē sacer
dotē. tantū exercenda ē. quia omnis
eccliasticus ordo in spū seo istituit ē. &
ꝑtea hec eade unctio spūs sci ē. Qua ꝑt
& homo ille qui mistiū regenerationis
ad uitā suscepit. si hoc m ñ ē unct. te ner
ornatū ecclesiastice plenitudinis ꝑcepit.
sedm qđ ecclia ꝑ flagrantē spm scm or
nata ostendit. ut sup ē ꝑmonstratū.
Sz & quēadmodū ecclia in domus sci spūs
ꝑficit. sic & fidelis ho confirmandus ē.
in unctione principalis doctoris qui i ho
nore spūs sci formidabilis magist est.
qm ide spūs ses calore suo certissimā
doctrinā xpiano ꝑplo ardenter ꝑfert.
& accendit. Vnde qui in hac uncti
one sci spūs sic uncto adherert. in sclari
ꝑcreatione illi ñ comungant. quia
in spū seo ei copulati sit. Quid ē hoc.
fides portat hominē ad hanc uncti
onē. & ido qui usu tē in manib tre
net fide designat. que carnalia ñ
queritꝫ sz semꝑ ad spūalia tendit.
Nam oculus ms uidet hominē. ut
in opib suis ueniturus ē ad me.
Qđ si tu o ho ꝑt baptismū me di
mittis & ad diabolū reūteris. inde
iusto iudicio condepnaberis. qm mag
nū donū intellect & dedi. & qua mīam
meā in fonte baptismatis t ostendi.
Oms enī qui mīam meā in baptismo
querit. eā benigne inuenit. ꝑ filiū
meū in mundū uenientē. & multos
labores in corpore suo sustinentem.
& ꝑtea o homo pugnas anime & cor
poris tui pacient debes tolerare. & ꝑ
filiū meū suscipiā te. Et nemo repel
lendus ē a lauacē baptismi qui illud
in nomine meo fideliter sequit. quia
in q̄cūq; tempore me homo querit.
illū ardenter suscipio. Qđ si ꝑtea illi
opa ꝑua erūt. ipsa eū diudicāt ad
mortē. ido o homo in regeneratioē
saluationis mundare. atq; in unctio
ne sci tatis iungere. mortē q; fuge. &
uitā imitare. Nam & mat fideliū
que ecclia ē. ut filii sui mortē effu
giant. & uitā inuenāt. fideliter i ipsis
exorat. Quoñ. ipsa gemebundam
uocē in filios suos habet. que a do in
ipsa posita ē. usq; dū plenitudo filioꝝ
ei in tabnaculū supne ciuitatis in
grediat. Et hanc uocē ideirco habet.
ut me qui sū ante eum admoneat.
semꝑ uidere & itueri qđ unigenit
ms incarnat ē. quatin ꝑ tē amorem
illi filius suis parcāt qs ipsa in rege
neratione spūs & aque suscepit. quia

celestē regnū ñ possūt ītrare nisi
xii. in saluatione. Vnde sic resonat.
uidelicet timere patrē. amare filiū
& ardere in spū scō. Quoñ. Hic son
de me patre ꝑ filiū meū in scō spū
ei dat ē. qui ē uox in ipsa resonans
quasi tuba in ciuitate. Et alio ñ
ñ loquit. nisi sic in filiis suis. Qua
ꝓpt & ita fortissim ds admonet
ꝑ filiū suū ut parcat peccatis ho
minū. quę ꝓpt penitentiā sine ꝑdi
tione toleranda sit. quia idē filius di
humanitatē sine peccato assūpsit.
Qui ñ debuit idui polluta carne
quę de semine peccati cēcepta ē qm
ds uisit ē. & quia splēdor celestis
regnū ñ tangit ulla macula sor
dis. Et quoñ cē posset. ut ho qui
imensa feditate maculat ē supnū
regnū ītraret. ñ ꝑ filiū meū sine
sorde īcarnatū. Qui peccatores sus
cipit. in penitentia purgatos. Et qs
posset hoc facere ñ ds. Vnde & ecclia
ad filios suos conūtit. & eos matna
xiii. dilectione fouet. Sed qd uides qd
ex pdictis ifantib alii quenda purū
& lucidū splendorē. alii uero quen
dam turbidū & rubeū fulgorē ad ori
entē uergentē ispiciunt. hoc ē qd ex
filiis ecclię qs ipsa in innocentia in cor
ruptionis sue ꝑ ututē dī perrat.
quida putitatē spūalis uite in ferr
missima utute fulgentē. terrena uides
conculcantes. ꝓpt amorē ueri solis
attendit. quida aut carnales facul
tates qs multa diūsitas uicioꝝ ptur
bat habentes. & tam in recta fide fi
delit ardentes. etiā ꝓpt supnā retri
butionē ad etnā suspirāt. Et ex his
qui ipsū purū & lucidū splendorē
cōsiderāt. quida claros oculos & for
tes pedes habent. ac in uent eidem
imaginis fortit īcedit. quia hi cū ce
lestia sectant. in mandata dī usū
uiste cōsiderationis & īcessū bone fun
ctionis ponūt. ita scil in ītima am
plexione matne dilectionis ambulantes.
qd nec in caducis nec in etnis deuotionē
sue ītentionis minuāt. Alii aut infirmos
oculos & debiles pedes habēt. qm nec cla
ra ītentionē nec forte exhibitionē ad op
ꝑfectionis tenēt. uñ & huc & illuc a uen
to pcuiunt. quia in dūsitate moꝝ ꝑ ua
rias tēptationes elationis fundunt.
Sed & ipsi baculu in manib suis tenēt.
& cora pfata imagine uolitāt ac eam
aliq̄ndo s; tam tepide tangit. qm etuma
cē fiducia in opib suis ponentes ecclie di
falso rumore se ostendit. ac ea ītercdu. s;
tam īsipient ꝑ celarē prudentia notāt.
quia cū ꝑ fictā simulationē sapientes ap
parēt in cspectu hominū. stulti apud dm
ꝑ in anē glam efficiunt. Quida ū serenos
oculos. s; imbecilles pedes habentes. ante
eande imaginē hac & illac in aere pgūt.
quia cū ipsis diuina pcepta ꝑ intuitū cōsi
derationis nota sit. in pede tam cōpletio
nis claudicantes. ita sponse xpi ꝑ discursū
ꝓpe ītabilitatis demonstrāt. ut in umb
sapientia quetentes. eāq; in potestate sua
se habere putantes. ante quā eos in mte
ipsoꝝ contingat nulla ui illi obtineāt.
Alii aut infirmos oculos. s; fortes pedes
habēt. & tam cora eade imagine tepide
ambulant. qm ipsi debile ītentionem
ad opus bonū tenēt. cū fortit in opib
iustitię īcedere deberēt. s; in ecclīasticis
īstitutionib simplicit ñ curāt. quia ma
gis ad terrena quā ad celestia mtē figūt.
& ideo apud dm stulti sē. qm ꝑ celarem
prudentiā cōphendere uolt qd assequi
ñ possūt. Sed ex his qui illū turbidū & ru
beū fulgorē ispiciūt alii in pfata imagi
ne bene ornati fortit īcedit. quia isti
quāuis terrena possideāt. tam in uiscerib
ecclię ornatū laboꝝ suoꝝ portantes. in
diuina lege pede rectitudinis ponere
ñ dedignant. cū mandatis dī obedien
tes pegrinos suscipiūt. nudos uestiunt.
& esurientes alunt. O quā felices isti sē.
qm hoc ñ dm suscipiūt. unde & ipse hā
bitat cū illis. Alii aut ex ipsa imagine

se rapientes eā ipugnāt. & estructas ordina
tiones ei' cōpimūt. qm̄ hr matna uiscera
& dulcia nutrīta ecclie deserentes. alā
uarius erroribꝰ fatigāt. & a dō estructas
leges ei' diuisis oppssionib; dilamāt. de
quib' quida p fructū penitentie ad ipsā
humilit reūtunt. quia qd gerut deli
querāt. digne penitendo ppt restaura
tionē uite gerut in se puniūt. quida
ů p neglectū obdurationis in elatione
mortis remanēt. qm̄ ipsi uitā negligen
tes. obdurato corde ppt contumacē &
ipenitentē uecordiā iudiciū mortis sus
cipiūt. Ut in mistica uisione sua ezechi
el dicit. ex lugebit. & princeps iduet
merore. & manꝰ ppli tre conturbabunt.
Secm uiā eoꝝ faciā eis. & secm iudicia
eoꝝ iudicabo eos. & scient quia ego dns.
Quid ē hoc. Anima in qua regalis ra
tionalitas ē. cū delectatione peccati adē
sentit quia malū nouit. tē lugubrē as
sensū assumit. Quotiēs. Quia illi rationa
litas. sapientia. & scientia. a dō ispirata ē.
& ido quāuis corpi esentiat. tam idignū
habet malū. sentiens hoc nō ē bonum.
Unde cū duūsis eiusmodi ꝓpantē carnem
polluit. alta suspiria trahens. anhelat
ad dm. Cuq; eiusmodi op' ibi cū sufflatu
supbie ipletū fuerit. tē corp' uelut igno
miniosus principi iduet cōfusione. pncipa
tū suū in imundicus uidel exercens. qm̄
ut ho dolet cū ulib' uestimtis cooptē.
ita etiā meret. cū turpis rumor ad cōfu
sionē sui ab ipso ꝓcedit. Qua ppt & pria
opa ullog hominū qui in malis actibus
suis ad tiā ꝓtrahi sē. a celestib' ꝓceptis
cōturbabunt. quia uestimta salutis idē
beatitudinē cū dō nō habēt. qm̄ quib'
hec felicitas de ē. hos maligna conscia
tio possidebit. Et ido secm uiā iquita
tis cui semp assistūt. scil' peccati uiā colen
tes. nec ullā iustitiā cū dspū seō monent
in uenere cordis sui ponentes. hic faciam
eis. udel nullā miam eis ipendens. quia
cū scientiā boni nō itelligt. nō tamē me.
s; cū rabie pūsitatis me creatorē omiū
dedignant facientes quecūq; uolunt.
Unde & secm iudicia eoꝝ que sē opa
illa que in desiderus suis ꝓpetrāt iu
dicabo eos. nulla pmia felicitatis eis
reddens. s; penas in pditione eis oppo
nens. qm̄ nullū honorē in exhibent.
& in hoc scient qd null' eoꝝ idē habere
potit. pt me qui dns omiū sū. S; qui
uigilantib' oculis uidet. & sonantib'
auris audit. hos mistices ibis meis
osculis amplexionis pbeat. que de me
uuente emanat. Quinta uisio se
cunde partis:

Post hec uidi
qd pfatā mu
lierē imagi
nē quida splē
dor alb' ut
nix. & tāquā
cristallus plucidus.
a uertice usq; ad guttur ei' circūfulse
rat. S; a gutture usq; ad umbilicū
ei' quida ali' splendor rubei coloris
eā circūdederat. qui de gutture usq;
ad ubera ei' uelut aurora rutilabat.
s; ab uberib' usq; ad umbilicū illius
quasi purpura iacincto itermixta
fulgebat. Et ú ipse uelut aurora ru
tilabat. claritatē suā sursū ad secre
ta celi extendit. in qua pulcherrima
& puellaris imago nudo capite &
subnigris capillis. & rubra tunica que
circa pedes ei' diffluebat iduta appa
ruit. Et audiui uocē de celo dicentē.
Hec ē floriditas in supna syon. mat
& flos rosax & uliū conualliū. O flo
riditas. filio potentissimi regis de
sponsaberis. cui & nominatissimā plē
gineis. cū in tēpore tuo cōfortaberis.
Et circa eandē puellam uidi max
imā turbā hominū lucidiorē sole
stantē. qui omis muro m̄ auro &
gēmis ornati erāt. ita qd etiā qui
da illoꝝ in capitib' suis uelati candi
dis uelaminib' aurea zona circūor
natis fuerūt. sup' quoꝝ uertices simi

Ezech. xlui.

multitudo ineffabilis trinitatis uelut in
sup̄i typice demonstrata ē. quasi in
spera in ipis uelaminib⁹ uelut sculp
ta apparuit. & in frontib⁹ ipsoꝝ agni
di. ac in collo eoꝝ species hominis. &
in dext̄ aure cherubin. & in sinist̄
alia species anglica. ita qd & de ipsa
humilitudine gle supne trinitatis ad
has species quasi aureus raduis se ex
tenderet. ⁊ unī hos quida alii appa
ruer̄t. qui ifulas in capitib⁹ suis. & pal
lia episcopalis officii circa humeros
habebāt. Et rursū audiui uocē exalto
dicentē. Isti sc̄ filie syon. & cū eis sc̄
cyrhare cytharedoꝝ. & omē gen⁹ mu
sicoꝝ. ac uox toti⁹ letic̄ie. & gaudium
gaudioꝝ. ⁊ sub eode splendore ubi
ipse uelut aurora rutilabat. uidi mī
celū & trā densissimas tenebras ap
pare. que tanti horroris erāt ultra
quā humana lingua effari possit.
Et rursū audiui uocē de celo dicentē. ⁊ 1.
Si filius dei mortuus nō eet. iste te
nebre nullo⁹ pmitent hominē ad
supnā claritatē puenire. Vbi aut
idē splendor qsi purpura racemo
mīmixta fulgebat. fortit̄ pdictam
mulieb̄rē imaginē cīlingens ardebat.
⁊ alt⁹ splendor ut candida nubes can
de imaginē ab umbilico v deoꝝsū q̄usq;
ultra nōdū creuerat. honeste circūde
derat. Et hii tres splendores circa ipsā
imaginē se late diffundentes. pluri
mos gradus & scalas in ea bene & de
cent̄ ordinatas ostendebāt. ⁊ cū hec
uiderē. ex nimio tremore q̄ me ap
p̄henderat in trā dissolutis uerib⁹
corrui. nec alicui responsū dare ua
lui. Et ecce maxim⁹ splendor uelut
man⁹ tetigit me. unde uires & uocē
recepi. Et iterum audiui uocē ex illo
m dicentē. Magna mustia sc̄ hec.
Considera enī sole & lunā & stellas.
Ego formaui sole ut luceat in die.
& lunā & stellas ut luceant in nocte.
Sol aut̄ significat filiū meū. qui de
corde meo exiuit & mundū illumina
uit. cui nat⁹ ē ex igne in fine temporꝝ.
sic & sol egrediens mundū illustr̄. cū
orit̄ circa finē noctis. ⁊ luna eccliam
eide filio meo in uera & supna despon
satione desponsatā designat. Et ut lu
na semp̄ terrenitatū & defectū in sua est
tatione habet. ⁊ a se ipsa nō ardet nisi qd
a lumine solis incendit̄. sic & eccla in
circuitione motionis ē. ita qd filii ei⁹
sepe pficiūt in terrēno utilitatū. & qd se
pe deficiūt in diūsitate moꝝ. atq; in
distinctione adūsitatū. ita qd multotiens
in mistūs suis p rapacissimos lupos impug
nat̄. uidel p malignos hoīes tā malos
xp̄ianos qua iudeos & paganos. & in
hoc p semetipsā ad tolerantiā nō accen
dit̄. ⁊ in me p filiū meū ut in bono pse
ueret illumināt̄. Stelle aut̄ a se diffe
rentes in claritate fulgoris sui. signifi
cant pplos diūsi ordinis ecclīastice religiōis.
Unde etiā uidel qd p̄fatā mulieb̄rē
imaginē quida splendor albus ut nix.
& tanqua cristallus pluciduſ. auertice
usq; ad guttur ei⁹ circūfulget. qa eccliam
uidel incorruptā sponsā circūdat aplica
doctrina. que candidissimā incarnationē
illi⁹ enunciauit. qui de celo in uterum uir
ginis descendit. & qui fortissimū ac lu
cidissimū speculū omniū credentiū ē. ita
qd eande eccliam ipsa doctrina ab hoc tpe
cū p̄mū edificari cepit. usq; ad tempꝝ
illud cū cibū uite fortit̄ deglutire valu
it. splendidissime eā circūfulgens fidelit̄
circūdedit. Quom⁹. Aplica doctrina circū
fulsit eccliam i capite. cū apli p̄mū illā
sua p̄dicatione cep̄it edificare. scil cū
p diūsa loca discurrentes colligerent
opariosꝝ qui illā in catholica fide robo
rarent. & qui ipsi p̄sbiteros & epos. ac om
nē eccliasticū ordinē p̄underēt. atq; u
ros uiroꝝ ac femin⁹ qui sub coniugio
sc̄ & ceta talia fidelit̄ instituerēt. Qua
p̄t̄ eande doctrinā subsecunt̄ pigmitarii
habentes similitudinē sacerdotii legalis
testimonii. qui sub lege circūcisionis

positi erāt ītiori cibo enutrire populos. unde etiā apli ordines illos eligebāt. cū quib' eccliam supna ispiratione exorna bant. Quid ē hoc. Jam sequaces eoꝝ. in uice ipsoꝝ salubertima pigmenta gestan tes. fidelit plateas & uillas & ciuitates. atq; alia loca regionū & terras p̄ transeūt. & ꝑplō diuinā legē annuntiant. Ipsi eni sūt exquisiti patres & dispensatores. ad ecclīasticā disciplinā omī ꝑplō īdoctina sua ꝓferendū. & ei ad cibū uitę dispen sandū. ita qd etiā se tales in uita sua exhibeāt. ne oues meę in opib' eoꝝ offen dant. s; ut recte p̄ ipsos g̃diant. quia ipsi hoc officiū habent. ut apte cibum uitę ꝑplō sub ministrēt. & ut unicuiq; fidelia officia discrete ordinēt. semet ipsos etiā ita constingentes ne carnalē copulā appetant. qm̄ spīritalē escā creden tib' p̄bere. & quia etiā imaculatū sacri ciū dō offerre debēt. ut in īnocente abel p̄figurabāt. sic de ipso scriptum ē.

II. Abel quoq; obtulit de p̄mogenitis gre gis sui. & de adipib' eoꝝ. Quid ē hoc. In ortu surgentis sōli sēificatio regalis ostensionis in illo qui īnocens in uita sua erat effulsit. qd domū omīpotentis dī in trā i; celū fortit tetigit. Quom. Quia abel in sua ītegritate obtulit dō itentionē uoluntatis suę & plenū officiū eide uoluntatis. cū cogitauit in corde suo illi offerre p̄mū gentis qd in substantia sua habuit. & cū illud etiā p̄fecto ope cōpleuit. ita uidel sūmū patrē honorās. eiq; debitā reuerentiā exhibens. Unde etiā sic̄ idē abel gregi suo p̄fuit. & ut eū pascens custodiuit. & ut etiā simpli III. ci deuotione dō obtulit. de p̄mis emissi onib' ei. ac de pinguib' nutrimentis earūdē emissionū. ita etiā p̄dicti pigmentarii q̄ filius ecclīe idē oīb' xp̄i ipsi' dispensatio ne ad pascendū eos p̄clari sūt. ipsos in ūbis doctine ecclīastice disciplinę fidelit nu trant. & eos ab insidiis antiqui īsidiato ris fortit munīāt. ac etiā sincera consi deratione īspectori omium aliquas do nationes ex eis offerāt. Quom. Qm̄ si illos p̄ omia p̄fectos facere ñ possunt. tam̄ aliquē fructū ex ipsis egredien tē dō offerāt. p̄mū scil recta ītentio nē bone uoluntatis eoꝝ. q̄si simplex germ̄ de p̄mogenitis gregis ipsoꝝ. ac deinde p̄fectū opus opationis īeade uoluntate illoꝝ uelut suauē fructū de adipib' eoꝝ. s; unde hoc fuit. qd idē abel dm̄ tā deuote coluit. Videl castitatis ītegritatē eū ad tantā deuotio nē īpulerat. Qua ꝓpt qui in conse cratione cōstituti dō sacēm sacrificiū offerre debent. in suauitate castita tis ad altare ipsi' accedāt. quia si ipsi auctores corruptionis sūt. quom in corruptione uulnerationis manū salu taris medicamīa porrigere possunt. sūt ido ut alius tanto fiduciali' saluta re remediū conferre ualeāt. uolo ut filiū meū in amore castitatis fortit imitent. Qd si ceciderit. festinent ut citi' p̄ penitentiā surgāt. & in hoc ignominiā peccati uelut nudi fugiāt. salubrē medicinā requirentes. & abel cui' sacrificiū dō acceptū erat fidelit sequentes. Sed qui ex his in clausu IV. ra subiectionis in amore filii mei se contin̄et. & in moribus suis īstructio nē maioꝝ suoꝝ quā me īspirante p̄uidit obseruāt. sollicitudinē cura tionis pigmentariorū ñ habentes. tamen quāuis oneta anxietatis eoꝝ ñ gerāt. qm̄ ꝓpt etna p̄mia maioribus suis sub iecti sūt. cū eisdē pigmentarius supnam mercede in electa ciuitate sibimet ipsi acquirit. Qd aut uidel qm̄ a gutture usq; ad umbilicū eiusdē ima ginis quidā ali' splendor rubei coloris eā circūdat. hoc ē quia p̄ doctinam aplorū cū ecclīa ita roborata ē. qd sa lutarē cibū ueracit ualuit discerne re. & cū ad meliora fortitudinis suę transmittere. surrexit nobilissima p̄fecto ecclīastice religionis. que sup nā dulcedinē flagranti ardore

degustauit. & se aspr̃me constr̃ingens
ad eucharistiã secretioris fortitudinis
se retendit. nõ tamẽ ad diuisionẽ car
nalis amaritudinis ꝓcuriens. qm̃ co
pula humane communionis abiecit.
Quom̃. Nam ide splendor de gut
tur usq; ad ubera illi uelut aurora
rutilat. qm̃ eadẽ ꝓfecto a gustu mi
rabilis uegetationis. ad dulcissima nu
trimẽta ecclesiastice religionis in ũginea
iocunditate se dilatauit. ita qd etiã
ab uberib̃ usq; ad umbilicũ illi quasi
purpurea racemo ĩtermixta fulget.
quia a nobilissimis educationib̃ ad con
fectionẽ ĩtime castitatis se munuit.
uidel passionẽ filii mei ꝓpr̃ supnã dilec
tionẽ quã in corde suo fidelit̃ habuit
imitando. Qua ꝓpr̃ & ubi ipse uelut
aurora rutilat claritatẽ suã sursũ ad
secreta celi extendit. qm̃ illa ꝓfecto
que in ũginitatis honore floret. utut̃
suã nõ deorsũ ad t̃rena. sz sursũ ad illa
que sũt in celestib̃ mirabilit̃ dirigit.
vi. In qua pulcherrima & puellaris imago
nudo capite & sub nigris capillis apparet.
qd̃ ẽ serenissima & ab omi feditate hu
mane concupiscentie ĩnocens ũginitas.
nuda m̃te ab omi uinculo corruptio
nis habens. sz tamẽ ñdũ ꝓfecte fatigati
one tenebrescentiũ cogitationũ in filiis
suis quãdiu in mundo sũt deserere ua
lens. cui tamẽ ut resistat. fortit̃ se op
ponit. Vnde & rubra tunica que circa
pedes ei diffluit ĩduit̃. qua ꝑ sudorẽ
laboris in utuosis opib̃ usq; ad finem
late & beate ꝓfectionis ꝓseuerat. sed
circũdata uarietate ututũ. illum
imitans qui plenitudo deitatis ẽ. Que
etiã ut tibi in secreto supni hominis
ostendit̃. ẽ nobilissimũ germẽ in celesti
uerbo. uidel gla & decus illoꝝ qui ob
amorẽ ũginitatis sanguinẽ suũ fude
runt. & qui etiã in candore humili
tatis ũginitatẽ suã ꝑ xp̃o obseruan
tes. in suauitate pacis quieuerũt. qm̃
ipsa filio om̃potentis di qui rex eunc

toꝝ ẽ. desponsata. nobilissimã plem idẽ
elegantissimũ choꝝ ũginũ ei ꝓtulit. cũ
in pace ecclie ꝓficiens confortata ẽ.

vii. Quod aut̃ circa eandẽ puellã uidel max
imã turbã hominũ lucidiorẽ sole stant̃.
qui oms muro ñ auro & gẽmis ornati
sũt. hoc ẽ qd ardentissimis amplexionib̃
nobilissimã ũginitatẽ ꝑpetuis chorus
ũginũ circũplectit̃. qui oms ardentiore
claritate cotã clo. fulgẽt. quã sol in terra
appareat. quia se ipsos conculcantes mortẽ
uirtutẽ deuicerũt. unde etiã mirabilit̃ in
suma sapientia ꝓpr̃ clarissima opa que pro
xp̃o humilit̃ gesserũt decentissime exornan
tur. Qua ꝓpr̃ & quidã illoꝝ in capitibus
suis uelati candidis uelaminib̃ aurea co
na circũornati sũt. qua ipsi in gla ũgini
tatis fulgentes. demonstrãt qd̃ hi qui
decus ũginitatis appetunt. mtes suas ab
omi noxio calore circũtegãt. & candorẽ
ĩnocentie pulcherrimo fulgore castitatis
decorati fidelit̃ apphendant. Sup̃ quoꝝ
ũtices similitudo ineffabilis t̃nitatis. uelut
tibi supi tipice demonstrata ẽ. quasi ispa
in ipsis uelaminib̃ uelut sculpta appareat
qm̃ ostendũt qd̃ ĩtentiones hominũ ho
norẽ supne & glose t̃nitatis ut t̃ in osten
sione mistiu ueritatis ꝓsignatũ ẽ. in eõ
ꝓpensione amoris & stabilitate castita
tis firmit̃ & strenue teneant. Qd & in
frontib̃ ipsoꝝ agni di. ac in collo eoꝝ spe
cies hominis. & in dext̃ aure cherubin.
& in simil̃ alia species anglica declarat.
qua in reuerentia castitatis sue mar
cuetudinẽ filii dei imitabunt̃. petulan
tia supbi colli deponentes. & se ipsos fra
giles homines considerantes. in ꝓsperita
te etiã auditionis sue uerã & ideficientẽ
scientiã amplectentes. ac in occursante
adũsitate eidẽ auscultationis sue anglica
ꝓsidia appetentes. ita qd & de ipsa simi
litudine gle supne t̃nitatis ad has species
qsi aureus radius se extendit. qm̃ ineffabi
lis t̃nitas ifidelib̃ hominib̃ qui ututes
querũt. & diabolicas seductiones fugũt.
mirabilia miraculoꝝ ꝓfunde sapientie

v.

fuę opari ñ desinit. ⁊; mt̄ hoſ quidam
alij apparēt. qui ifulas in capitib' fuis &
pallia episcopalis officij curta humeros
habent. qm̄ mt̄ illos qui in ūginitatis
honore florent. etiā quidā in supna
ciuitate consistunt. qui dignitatē an
tiquoꝝ patrū & glām supiorīs magistū
in scło strenue gerentes. tam̄ decorem
ūginitatis ñ pdiderūt. Vnde etiā ut vnn.
audis. omis isti qui cū suspiriis fuis p
celesti amore ītegritatē suā conseruā
uerūt. in celesti habitatione filię ỹon
dicunt'. quia filiū meū ūginitatis flo
rē. in ūginitatis amore imitati ſt̄. ideoq;
& cū eis ſt̄ exsputationes sonoꝝ spūuum.
& germina cuncton̄ fontiuū. ac uolan
tia ornamēta pspa mētiū. & aurea uisio
fulgentiū lapidū ac gemmaꝝ. Quom̄.
Quia hoc habent de filio dī qđ de thro
no son' exit. cui omis chorus ūginum
in maximo desiderio concinit. uidel
nouū cantū symphonizando. ut iohes
dilect' ūgo testat' dicens. Et can
tabant quasi canticū nouū ante sedem
& ante quatuor animalia. & seniores.
Quid ē hoc. In illis fidelib' qui bona ī
tentione castitatē amplectentes. ūgini
tatē suā p dī amore illibatā conseruāt.
bona uoluntas ipsoꝝ in laudē creatoris
sui mirabiliter erūpit. Quom̄. Quia in au
rora ūginitatis quę filio dī semp adhe
ret. fortissima laus abscondita ē. cui nul
lum ītenū officiū. nec ulla ligatura legis
resistere ualens. in uoce exultationis ad
glām dī celeste carm̄ decantat. Quom̄.
Videl qm̄ uelox it̄ habens. canticū illud
in nouitate libertatis mirabiliter pmit.
qđ ante quā unigenit' dī qui uer' flos
ūginitatis ē. icarnat' de mundo ad celos
rediens. ad dextrā patris resedit. auditū
ñ ē. ⁊; tt̄ quasi noui mores qui pri' uisi ñ
ſt̄. cū uident' in stupore habent'. ita hoc
nouū mistiū qđ pri' auditū ñ ē. tt̄ in
celestib' resonans in honore ūginitatis
cognitū ē. scil' ante maiestatē dī quia
ds hoc facere potuit. & ante quatuor
iohs. viii.

rotas quę quatuor partes mundi p
currentes. ueritatē omis iusticię & hu
manitatis saluatoris uelut animalia
in noua lege ferebāt. & ante illos an
tiquos qui spū scō imbuti. uiā rectitu
dinis in uetę legę hominib' suo time
re demonstrabāt. Qđ ē hoc. Quia ds
in noua grā austeritatē antiquę istitu
tionis delinunt. Sed quia ūginitas
tā głosa ante dīm ē. ideo quia eā ex uo
luntate sua dō obtulerūt eā prudent
conseruent. qm̄ hoc scīm ppositū cū su
ma deuotione ūginitatis susceptū. fi
delit' custodiendū ē. Vnde etiā q̄dē
sacramētū adierūt. caueāt ne retrorsū.
iccedāt. Nam ipsi carissimi imitato
res filii mei ſt̄. cū se ita dō offerunt.
ut ñ sint ligati in opinione cōiugii. nec
onerati selari causa carnale copulā re
spuentes. ne illi cū omī sollicitudine
carnis suę subiecti sint. ⁊; hoc cupientes
ut głose īnocentię īnocentis agni adhe
reant. Qua ppt̄ uir ille qui in animo
suo delibat ne ullā costā s̄ copulet. ⁊;
hoc desiderat ut in pudore ūginitatis
ppt̄ amorē filii mei pseueret. sodali
tatē ei' accipiet. si tam̄ in opib' eisdem
castitatis pseuetauerit. quia hec scā mu
nera in uoto sactissimi pacti ecclasti
ce religionis ob glām supne remune
rationis eide filio meo obtulit. ⁊; si ille
ptra idē pactū relinquens. ppt̄ turpē
stimulū carnis suę adulteriū ppetuerit.
libertatē suā in seruitutē redegit. qm̄
honorē colli sui ui filiū meū pudice imi
tari debuit p turpitudinē delectatio
nis suę nequit̄ corrupit. & quia men
dacium ptulit. uouens se caste uiuere
qđ ñ impleuit. Vnde etiā si in eadem
culpa temeritatis suę pseuetauerit.
districtū iudicium iustissimi iudicis
inde sustinebit. qm̄ nec turpitudo nec
mendacium in celesti gla apparebit.
Qđ si amaro fletu ante finē suū de
hoc reatu suo penitentiā fecerit. tam̄
unda sanguinis filii mei illū suscipit.

qua culpā suā exhorruit. ñ aut ipsū
nē sodales suos qui gla itegritatis floret
ponit. qm societatē ullo deferens. li
bratē pacti sui abiecit. & eā in seru
tutē peccati redegit. S; & puella que
exuoluntate sua in scelissima desponsatio
ne eide filio meo offert. ab ipso decen
tissime suscipit. qui eā hoc m s comune
tā uult habere i consortio suo. Quom.
Vt ullū casta dilectione amplectat.
sic & ipse eā in secreto suo diligit. qm illi
semp amabilis ē. quia magis eū quam
trenū sponsū querit. Qd si pactū er
ptea transgressa fuerit. tē corā his q
in celesti gaudio sē pollutа erit. unde
etiā si in cade temeritate pseuerauerit.
supna gla iusto iudicio carebit. S; si
penituerit. suscipitē sic ancilla. & ñ sic
dna. qm regale desponsationē deseruit. xii.
& quia magis aliū amauit quā illum
quē amare debuit. Ille quoq; qui eā
seducendo uiolauit. si culpā suā emen
dare uoluerit. ita penitrat quasi ce
tū rupisset. ne in pditione mortis oc
cidat. quia supnā desponsationē treme
re corrupit. Quid ē hoc. xi. Nam si alī
quis magn ptceps sponsā s ualde carā
habet. quā seruus seruoꝝ suoꝝ adulte
rando corrūpit. qd dns ille facit. Ve
re in maxima ira exercitū suū mit
tit ut illū pdat. qm eū in ppriis uis
ceribꝫ suis confudit. Qd si tē seruus ille
timens. omnē exercitū illū exorat. ut
p ipso intercedat. & isup ad pedes dni sui
flebiliter cadit quatenꝰ sibi parcat. tē
ide rex ppē bonitatē suā. & ppē petitionē
illoꝝ eū uiuere sinens. societatē conser
uoꝝ suoꝝ illi reddit. s; tam eū ira ut
ceteros itimos & familiares amicos suos
ñ remunerat. quatus ei inē alios illi con xiii.
similes conseruos ipsi debitā gratiam exhi
beant. Ita & huic erit. qui etiā regis
sponsā seducendo uiolauerit. Ide enim
rex in rectissimo zelo iudicia sua exer
cens illū ad pditionē transmittit. qua
eū ihoc facto qsi illusorē in obliuionē
mtis sue habuit. S; si miser ille die hui
indignationis antecpās electꝰ di supplicit gema
uerit. ut uemā s a dño suo petant. & i
sup humanitatē saluatoris sui flebiliter
ispexerit. quatenꝰ p gratiam ipsi apeccato
suo absoluat. tē ide rex sanguinē hunc
qui p redeptione humani generis effusus
ē. & dilectionē supnoꝝ ciuiū attendens.
illū a reatu suo & a diabolica potestate
ne in pditionē eat eripit. ac eū in saluam
onē beatāꝝ animāꝝ ponit. s; tam ꝓpudio
regalis desponsationis quo ceti amici
di his sacris ūginibꝫ que filio meo supna
desponsatione dicate sē congaudent. ñ
decorabit. sic & illū qui pudorē ūginita
tis amisit. decore ūginitatis ñ coronabit.
quāuis ei inē alios electos suos gaudiū
in supna ciuitate cū iestimabili remu
neratione tribuat. S ed qd sub eodem
splendore ubi ipse uelut aurora rutilat.
uidet inē celū & tam densissimas tene
bras apparere. que tanti horroris sē ulē
quā humana lingua effari possit. hoc ē
qd sub ūginali gla inē spuale & carnale
intellectū. casus pmi parentis qui densissi
mus in obfuscatione infidelitatis erat. ita
ut tē horē illi nullus hominū explicare
ualeret. aptē cognit ē. Quom. Qua in
icarnatione filii di qui ex ūgine nat ē.
celeste desiderium ascendit. & terrena concu
piscentia claudicauit. qm puaricatio ade
p sanguinē eide filii di mirabiliter in sal
uatione restaurata ē. cū pri illā null ñ
ungent di a pat missus in mundū dis
soluere ad supnū igressū posset. Vnde
ut audi ītypica manifestatione. ñ ide
filꝰ di sanguinē suū psalute hominū. fu
disset. eade trangressio ita cōpimeret ho
minē. ut ad illud gaudiū supnoꝝ ciuiū
ptingere ñ posset. Q d aut ñ ide splen
dor quasi purpura iacincto intimixta
fulget. fortit pdictā muliebrē imaginē
constingens ardet. hoc designat p fecho
nē illoꝝ qui passionē filii mei in carna
li ardore imitantes. strenue ecclīam in
constitutione sua exornant. Quomodo.

Qñ ipſi ſc̃ alta edificatio ſurgentiſ the
ſauri in diuino conſilio. quia cũ eccl̃ia iã
roborata conualuit. egreſſiuſ ẽ ad decorẽ
uiſ uuiens odor uouens uẽ ſecrete regene
rationiſ. Quid ẽ hoc. Quia ẽ ſurrexit.
mutabiliſ ordo qui filiũ meũ in ſpecie
exemplꝰ ſui tẽtigit. qñ ut ide filiꝰ miſ
uenit in mundũ. de cõmuni pplo abſci
ſuſ. ita & hec acieſ conũſat in ſelo. de re
liquo pplõ ſeparata. Nam ut balſamũ
de arbore ſuauiẽ ſudat. ſic & ppſ iſte
pmũ in heremo & in abſcondito ſingu
lariẽ exortꝰ ẽ. & deinde ueluti arbor
ramoſ ſuoſ expandit. paulatiñ in multi
tudine plenitudiñ ꝓficiens. Et iſtum
ppm benedixi & ſcificaui. qñ ipſi m̃ ſt
amantiſſimi floreſ roſeꝫ. & uliom qui ſine
humano opẽ in agro germinãt. ſiẽ & xv.
ppm hunc nulla lex ad hoc conſtringit
ut tã artã uiã appetat. ſ; ipſe illã me ſua
uiẽ ĩſpirante ſine pcepto legiſ ſua uolun
tate aggrediẽ. pluſ faciens quã ſ uiſlii
ſit. unde & plurimũ mercedẽ ide acq̃rit
ſiẽ & in euglio ú ſamaritanꝰ illu uulne
ratũ hominẽ in ſtabulũ duxit ſiẽ ſcptũ ẽ.
Alitera die ꝓtulit duoſ denarioſ. & dedit
ſtabulario & ait. Curã illiꝰ habe. & qd cũq;
ſup etogaueriſ. ego cũ rediero redda t.
Quid ẽ hoc. In pma die ſaluiſ. uidel
cũ filiꝰ di mutabiliẽ ĩcarnatꝰ corporaliẽ
in mundo manebat. multa & admiran
da opa in humanitate ſua uſq; ad reſur
rectionẽ ipſiꝰ pfecit. ꝑ quę uulneratũ ho
minẽ ad uera remedia ſalubriẽ reduxit.
S; alta die idẽ cũ omia miſtia ueritatiſ
pt reſurrectionẽ ipſiꝰ in eccl̃ia apte poſita
ſc̃ ꝓtulit in typica manifeſtatione nouiꝰ
& ueꝰ teſtamẽtiꝰ. ſcil etñę uiꝝ certiſſimã
demonſtrationẽ. & credenti pplõ dulciſſi
mũ cibũ. Et hec ſcpta dedit ꝑ gr̃am ſuã
paſtoribꝰ eccl̃ię qui gregẽ ipſiꝰ cuſtodiũt.
& ait illiſ in uerbis blande admonitioñ
ſuę. In eccl̃iaſticiſ conſtitutionibꝰ ꝓcurate
xp̃ianã cohortẽ. quã in ſanguine meo
redeptã uobiſ cõmiſi. hoc habentes in ſol
licitudine uŕa. ne in aliquibꝰ quę ꝓtinẽt
ad uitã deficiens erret. Quod eũq; autẽ
quę uobiſ ſeruanda tradidi. in bona
uoluntate uŕa ſup addideritiſ. uidel
piuſ facientes quã uobiſ pceptũ ſit.
ego qui ductor & ſaluator uŕ ſum.
nẽ mundũ relinquens. & ad patrem
aſcendens. cũ iũm rediero mundũ
iudicare. eũq; in ĩdeficientẽ ſtabilita
tẽ ponere. ita qd ampliꝰ ꝓ labentia
tempora ñ debiliteẽ. ẽ mercedem
laboriſ uŕi. & bonę uoluntatiſ uŕę.
cũ augm̃tato fructu reddam uobiſ.
ſc̃ dicã tibi o fideliſ & ꝑbe ſeruę. qui
fideliẽ miniſtraſ. Quiquiſ pluſ uoti
ſui addit. quã ſ in lege pceptũ ſit. du
pliceẽ mercede accipiet. quia ulũ in
nomine meo gloſũ habeo. qñ me
ualde amauit. Et ego dico. Ner
ũgineũ geriſ. nec hic ordo ſingulariſ
deuotioniſ. nec qui eoſ imitant. ut hi
qui in heremo iacent. ſc̃ in pcepto le
giſ. ſiẽ & ppheꝫ ab hominibꝰ ſub car
nali lege conſtituti ñ ſt. quia tamẽ
mea ĩſpiratione madentes exorti ſt.
ſ; hi pluſ addunt quã eiſ pceptũ ſit.
qd ſacerdotaliſ ordo & reliqua ĩſtitu
tio ſacerdotaliſ officiũ ñ facit. quia
hec in abrahã & in moyſe in ueteri
teſtamẽto tulſa ſt. ſiẽ etiã & apli illa
ex eadẽ lege tollentes. & in ſpũ ſco
ea ſedm uoluntatẽ meã bene ordi
nantes. eccl̃ie conſeruanda tradideṛt.
S; & ipſa aplica doctrina in euangl̃io
ꝑ filiũ meũ diſpoſita ẽ. ũ diſcipuli
ei in uniũſũ mundũ ũba ueritatis
effundere miſſi ſt. Quid ẽ. Nam
cũ apli uiã ſaluiſ ppl̃o annunciarẽt.
luciduſſima aurora filiæ ſyon in a
more filii mei exorta ẽ. ſcil illoꝫ qui
carnẽ ſuã fortiẽ conſtrinxerãt. & mala
concupiſcentiã in ſemetipſis durẽ
mortificauerunt. Et ſiẽ ẽ hec caſta
ũginitaſ in ardente amore filiũ meũ
ſubſecuta ẽ. ita etiã hic m̃ ualde ama
tiuſ ordo ſingulariſ deuotioniſ ĩcar
nationẽ illiꝰ imitatꝰ ẽ. qui ſc̃ recta

templa mea. uidel ut chori angloꝝ me colentes. & eide unigenti mei passionē & mortē ac sepulturā in corpore suo portantes. nō tamē ita ut gladio aut alius tormentoꝝ ex quibꝰ homines deficiūt moriantē. sꝫ filiū meū sic imitantes. qđ uoluntatē carnis fuę abiciunt. cū se ab omnibꝰ scelaribꝰ rebꝰ & ornamentis in quibꝰ mundus letatē auferē. ut i euglio de iohe lucerna mundi scptum est.

xvi. Ipse autē iohes habebat uestimentū de pilis camelorū. & zonā pellicā circa lumbos suos. Quid ē hoc. Iste in quo diuina grā mutabilē abstinentiā suscitauerat. p eandē grām habebat. defensionē uirtutis huius. qđ in mente sua honorē & diuicias scelatas contēpserat. & qđ etiā p constrictionē quā in mortificatione uitioꝝ circa uoluptatē carnis suę posuerat. petulantes motꝰ eide corpis sui fortiē domuerat. cū maiores edificationes quā pdecessores sui istruerent. uidel' eū p duras & aspras uias incedentes. trenas concupiscentias conculcaret. Quoniā. Quia plurima opa uirtutum strenue faciens. castitatē ardentē amauit. pbens etiā his uiā meditantibꝰ qui illud deuote exquirebāt. Unde etiā illi qui sē uidens odor uouens ic secrete regenerationis. eundē iohem in maximis tenebris scelis lucentē. p acutissimas opationes beatax uirtutū in uita sua subsequentes. ieptā altitudinē & latitudinē mundialiū terrā fugiant. & in constrictione diffusi animi sui corpis suis cohercentes mala concupiscentia abiciant. ita excellentioribꝰ istrumentis quā hi qui ante ipsos simplicit̄ in uia dñi gradientes. simplicia habitacula faciebant. serenissime fulgentes. acutā & angustā semitā arripiant. scil' ea q̄ in uoluptatibꝰ scelis sē fortit̄ sub pedibꝰ suis conculcantes. Quoniā. Qm semetipsos despicientes. & corpis suis seruitutis xpi in opatione uirtutū subicientes. petulantia in austeritate moꝝ suoꝝ

xvii. declinent. sic p bona exempla sua ceteris hominibꝰ lucidissime fulgentes. Nam etiā anglicī chorī fidelit̄ imitant̄. Quoniā. In abiectione scelaruī. qm ut angli nec terrena querūt nec concupiscunt. ita & isti eos hoc m̄ mirabilit̄ subsecunt̄. qđ omia caduca contēpnunt. Vnde etiā sic filiꝰ mis ē nunciꝰ saluticeroꝝ sacramentoꝝ. & sacerdos sacerdotū. ac ꝓpha ꝓphar. & edificator felicium turrium. ita etiā si necessitas se opposuerit. qui mt̄ huiꝰmodi homines tradicē odoris cū utilitatē habet. sit nunciꝰ & sacerdos sit ꝓpha & consiliator ecclesiasticę edificationis. nec omīno ab his separandꝰ ē. si tantū oculus claritatis in eo lucet. nec ad usū ecclesiasticū dormiat. sꝫ ad istrumentū eiꝰ uigilet. occupationē tantū scelaris causę. & contagia scelaruī rerū abiciens. quia nec angli. nec sacerdotes. nec ꝓphę iustitiā di occultabūt. sꝫ eā ex pcepto illi meritate ꝓferent. quēadmodū de iohe qui harundo uento agitata nō fuit. cuiꝰ auctoritatē isti subsecunt̄. in euglio rēum scptū ē.

xviii. Et egrediebant̄ ad illū omis iudee regio. & ierosolimite. & baptizabant̄ ab illo in iordane flumine. confitentes peccata sua. Quid ē hoc. Insuis puris & gemitibꝰ adelectatione uitioruū egrediebat̄ ad illū. in quo diuina grā opabat̄. tota simplicis confessionis deuota uoluntas. & uisionis pacis unanimit̄ omis effect̄. scil' illoꝝ hominū quoꝝ corda p timorē mortis ad amorē uite concussa fuerāt. Quoniā. Qm ide iohes p̄cursor ueritatis. & amaritudinē & dulcedinē eis ītima uerat. Unde & ipsi ꝓfusionē penitudinis. a rectitudine eiꝰ flagitabant. quatenꝰ p declinationē malorū. & p erectionē bonoꝝ. confessionē scelerū suoꝝ ponentes. illum mererent̄ adipisci. qui ipsis nō in umbra antiquitatis remediū denunciaret. sꝫ qui eis in luce nouitatis uera salutē conferret. Sꝫ ut ide iohis homines ad se uenientes docent. & flumine irrigationis ꝓfundens. ūba penitudinis eoꝝ ad honorē uenturi saluatoris suscipiebat. ita etiā nē in nomi

ne eide saluatoris qui uenens salutem fide
ib' contulit. & illi facere ñ negligant. qui
testimonio scificationis fulminantis opis
plus addunt. uidel' p ispurationē spe sci in
abrenuntiatione sclarū rerū. nouā austi
tatē secm similitudinē illā aggrediente.
quā ex p̄cepto eide testimonii scificatio
nis p regenerationē spe & aque in abiec
tione diabolice seruitutis nouū hominē
iduentes adierūt. s; ubi stimuli impellen
tis necessitatis se obtulerit. admonendo &
erigendo. ac sanando manū deuoti uuln
minis petentib' porrigant. si tam ad eam
dem dignitatē ecclīastica promotione dig
ne puenerit. & in hoc p̄decessorem suum
fidelit' imitent'. ut qd ille uelut in umb'
ostendit. ipsi in nouitate lucis ueraciter
compleat'. Ipsi enī sē zona ecclie eā ualde
constringentes. qm̄ incarnatione filii mei
occupati sē. & quia etiā anglicū ordinē
exercent. scil' ñ cessantes in ullis horis can
tando cū sonitu. aut orando in cōpunctio
ne. ñ aut' excussis clamorib' ut mutilis pul
uis aut aridus absq; uiriditate cōpunctio
nis. & quia etiā ñ recusant opari p necessi
tate sua. ñ tam in manib' suis sclaria que
rentes. s; cū caritate & humilitate se ipsos
acute circūspicientes. O ipsi fortissimus
atq; amantissimus ihs mūs. cū in eis affluc
tionē illa adtendo quā filī' mūs in carne
sua passus ē. qm̄ & ipsi secm mortē illius
moriunt'. cū uoluntatē suā deserentes.
& ihc uitā etnā magistio se subiicientes.
secm unpiū platoy suoy graduunt'.

xviii. Q ua ihc & uestit' coy uestiu aliov ihlov
ñ assimulat'. quia & ipse integer. incorruptā
incarnationē filii mei que plurimū distat
a pcreatione aliov hominū ostendit. Hā
eandē incarnationē legale unpiū uiri ac
mulieris ñ tetigit. sic nec ulte ihs ulla con
septa lege ad hanc constrictionē cogendus
ē. s; qui eā p dilectione di sua uoluntate
uouendo aggredit'. hic in ipsa pseueret'.
ne retrocedens corruat. sic lucifer q̄ luce de
ferui'. & tenebras recepit. Ide enī uestitus
secm chorusca tionē supnoy spiuum. cū alis
subtilitatis sue circūuolat. & incarnationē
ac sepulturā filii mei designat'. quia sig
nū eide incarnationis in eode uestitu ha
bet. qui se ad fortissimā obedientiā exhi
bet. qui se ad sepulture in ipso uesti
tu portat. qui in opib' uitioy sclarib'
causis abrenuntiat. Vnde qui prima nō
tunitate eode uestitu iduit'. salub' reme
dio alleuat'. Et ido qui illū p inuocatio
nē spe sci in benedictionib' suscipit ñ illū
abiciat'. qm̄ qui eū p abiectionē pseueran
tis mali contēpserit. cū illo erit. qui an
glicū ordinē spreuit. & in morte sepul
tus ē. Quid ē hoc. Qm̄ hic ihs ex p̄cepto
legis ad hanc constrictionē stimulat' ñ ē.
s; uoluntate sua aggressus ē. pactum
meū obseruate. & ita ecclīam meā sua
sca conūsatione illustrate. Quom̄. Vt
p̄ p̄mā lucē diei aurora solis aspicit'.
ita ordo iste p̄ uocis aplov exortus ē.
Quid ē hoc. P rima lux diei fidelia
ūba aplice doctrine designat'. aurora ū
iucū huī conūsationis. que p̄mū in soli
tudine & in speluncis p̄ eande doctrinā
germinauit demonstrat'. sol aut' discre
tā & bene dispositā uiā deide in seruo
meo benedicto declarat'. quē ego in ar
dente igne ptransiui. docens cū in ues
tru ēuersationis sue incarnationē filii
mei colere. & in abnegatione uolunta
tis sue passionē illi' imitari. quia idem
Benedict' ē quasi alt' moyses. in lapideo
foramine iacens. & corp' suū in multa
aspritate ob amorē uite crucians. & ēstin
gens. quēadmodū etiā p̄m' moyses in la
pideis tabulis ex p̄cepto meo aspā & durā
legē scribens iudeis dedit. S; ut filī' mūs
eande legē p dulcedinē euglīi p fortiuit.
sic etiā Benedict' famulus mūs ppositū hui'
ordinis qd ante ipsū durissima conūsatio
fuit. p dulcedinē ispirationis spe sci dis
cretā & planā uiā fecit. ac p hoc pluri
mā cohortē sue religionis collegit. ut etiā
filī' mūs p suauitatē odoris sui. xpianū
ihm s coadunauit. Et deinde spe ses
cordib' electoy suoy suspiria uite haben

ti ñ ĩspirauit. ut sic ī lauac baptismi
emma pplos abluunt. ita & ipsi in sig
ficatione passionis eide filii mei sclaref
pompas abicerent. Quoñ. Hã ut ho a
diabolica potestate in scõ baptismo con
uert. emina uetis maculę abicięs. sic
& isti trenas causas in signo uelut sui
abnegãt. in quo etiã & anglicũ signũ
habent. Quoñ. Ipsi enĩ in uoluntate
mea ptectores ppli mei positi sũt.

xxi. Vnde qui ex ipsis in scã ĩuersatione
pbati ĩuenium. pastores ecclię meę
constituant. quia & angli qui nulla
macula trenę causę tangunt. custodes
ppli mei sũt. Nam sic angli corã dõ in
duplici honore sũt. sic y hõies huĩ religio
nis sũ in duplici uita. Quoñ. Angli
in celestib dõ sine ĩtermissione seruiũt.
& etiã in tris hõies a diabolicis ĩsidiis
semp pregunt. Sic & ppls iste anglicũ
ordinẽ imitat. cũ trena despicięs dõ
cotidie famulat. & cũ etiã reliquos
hõies suis orationib amalignis spiritib
die ac nocte defendit. Vnde si ecclia
mea rectũ pastorẽ ñ habet. tẽ ppls huĩ xxii
modi religionis. clamando & flendo
ipsi subueniat. & qui in eo pbat ĩuenit.
si necesse fuerit sup extensũ sacerdotiũ
suscipięs. ipsã in zelo meo strenue de
fendat. xxiii. Nullus aut religionẽ istoy
repente & uelut ex somno euigilans
aggrediat. ñ prius in constitutione ani
mi sui si in hoc ppositu pseuerare ua
leat. exactissima pbatione examinet. ne
si illud uoluntate sua in federe bene
dictionis suscepit. & pt modũ in pũsi
tate erroris sui abiciens in fine peni
tentia illuserit. in dapnatione mor
tis miserabilit̃ peat. Qua ppt̃ o caris
simi filii mei. qui ualde in ĕtrarietа
te dissipari estis. surgite citi in humi
litate & in caritate. & scõ ppositu uro
uirilit̃ & unanimit̃ consentite.
Sed ut uidef ali splendor ut candi
da nubef pdictã muliebrẽ imaginẽ
ab umbilico & deorsũ quousq; ultra

ñdũ creuit. honeste circũdat. q ẽ sclaris
uite que in candore serene ĩtentionis ee
etiam a plenitudine germinantis fortitu
dinis. usq; ad extremitatẽ illã ubi ult ia
ñdũ in filiis suis peessit. in reuerentia uis
te subuentionis circũplectit. Quomodo.
Qua circa umbilicũ ẽ germ membroy
de quo omẽ gen humanũ pcreat. unde
& ibi in ecclia sclaris ppls p quẽ ipsa ad
plenũ numerũ in ordinib suis puehenda
ẽ demonstrat. cũ ibi reges & duces. pncipes
ac pfides cũ subiectis suis. ac etiã ceti di
uites & paupes. ac egenu cũ reliquo ppło ẽ
usantes denunciant. Et p hos oms ecclia
ualde ornat. quia cũ sclares hoies legẽ di
que ipsis posita ẽ. fidelit̃ ẽseruãt. eande
ecclią plurimũ exornãt. scil cũ multis
amplexib dim amplectunt. ita qd sincera
humilitate & deuotione magistris suis obe
diunt. & qd elemosinis & uigiliis ac ĕti
nentia. & etiã urduitate. ac ceteris bonis op
que di st. corp suũ p di amore castigãt.
Vnde isti qui constitutã s legẽ secm uo
luntatẽ meã custodiũt. ualde amabiles
in st. Sed si quis ex istis uigũ libertatis
mee in abiectione sclariũ ferre desiderat.
ad me citi ueniat. ñ in unctura carna
lis copule sit. quã ligaturã tenere ñ soluat
ñ p uoluntatẽ illi cui ẽ sortiũ habet. Quom.
Nec marit uxorẽ. ñ uxor maritũ in hoc
ppositu deserat. ñ uoluntas amboy sit.
& tẽ si ita deliberauerit. aut ambo rema
neãt in selo. aut ambo a selo separent.
qm ẽe ñ potest ut pes uni p maneat in
corpore. & alt a corpore abscidat. saluo
homine. Sic etiã ñ ẽgruit ut marit selm
ñ colat. uxor selm deserat. aut ut uxor ĩ
selo resideat. & marit selm fugiat. si in su
pna uita decorẽ suũ ĩuenire uolũt. quia
si hoc ĩdiscrete & ĩsipient agit. ñ hostia s;
rapina apellabit. Qua ppt̃ qui in carnali
copula legali uire s ĕiuncti sũt. unanimit̃
simul iuuant. nec altiũ ab alto sine ĕsensu
altri. nec sine dispositione aut demonstra
tione eccliastici uigoris. ĩsipient se disen
dat. quẽadmodũ in euglio itiũ sẽptriõ ẽ.

Q[u]i ergo ds conunxit. ho nō separet.
Quid ē hoc. Vs in creatione humani gene
ris carnē de carne tulit. & in unā copula
tionē cunxit. ita ēstituens ne hec conex
io pcipitantē abiuicē separetur. Quoñ.
Quia ita in cunctione uiri ac mulieris
erit. ubi caro carni. & sanguis sanguini
legali ostensione copulat. ne ab iuicē sua
stulta pcipitatione disiungāt. ñ hoc ex
iusta causa. aut ex rationabili deuotioē
utriq; ugatur eueniat occurrat. qm ds
in secreto sapientie sue hanc conunctio
onē maris & femine ad ppagationē ho
minū benigne disposuit. Et quia hec cō
unctio ab ipso ita decenter ēstituta ē.
idcirco stulta cupiditas hominis absci
sionē in his duab⁹ partib⁹ ñ faciat. nec pars
hec nec illa dotē sanguinis sui in alie
nū locū ducat. qm sic ds pcepit ne homo
occidat hominē. ita etiā uisum ne ho
p crudelitatē fornicationis. sanguinē suū
a recto loco suo abscidat. Unde etiā homo
ardorē cupiditatis sue depmat. nec ignem
duū suū ad alienū ignē transmutat. qā
si hec ardens uoluntas calorē alti⁹ uolun
tatis. cū feruente concupiscentia fortio
ris uel mollioris cause concepit. uere tū
cū desiderio animi sui & cū colligatione
amplexionis mēbris illi⁹. in unū coagulant.
Hā exterior uidens oculus. interiorē calorē
in adustionē excitat. Et quāuis corp⁹
hoc peccatū cū corpore illo ñ opet. tamē
uuens uoluntas facit op⁹ ardoris in illis.
ita qd omnia uiscera eoꝝ ppter ēscientiā suā
ēcrucient. Qua ppter clausē exterioris hōis
tā cauta custodia obseruent. ne interior
ho p ipsipida negligentiā saucier. Et ut
uidet. qd hi tres splendores circa ipsā ima
ginē se late diffundit. hoc ē qd in honore
supne trinitatis. pdicte tres ecclesiastice isti
tutiones. ubiq; felicē ecclīā in dilatatione
erumpentiū germinū. & in diffusione bea
te uiriditatis. miro mō circūplectentes
consolidāt unde etiā plurimos gradus &
scalas in ea bene & decenter ostendit. qui sc̄
diuisi ordines tā in sclaris⁹ quā in spūalib⁹

XXV.

XXVI.

hominib⁹ p qs eade ecclia in bonitate mo-
& in disciplina uiuendi. filios suos cū suauili
ma reuerentia educatos ad supna pduxit.
Quoñ. Cū trena spnūt. & cū celestia di
ligūt. Quid ē hoc. Quia legalia pcepta
que ipsis istituta sūt. in diuino amore
fideliter complent. Sed sic in trib⁹ pso
nis un⁹ ds ē. ita etiā in his trib⁹ pdictis
ordinib⁹ una ecclia ē. cui⁹ fundator ille
ē qui plantator omniū bonoꝝ ē. Qdcūq;
enī ille ñ plantauit. hoc stare ñ potuit.
Unde illa īstitutio quā ipse ñ īstituit.
hec in magnis illusionib⁹ decidet. Quoñ.
Quia ds hec ñ plantauit. que ad superiora
cū flatu supbie ascendere tēptāt. nec al
tioribus suis subici uolūt. hoc ibi ē. ut minor
ordo sup maiorē ordinē qui de antiquo
consilio principaliū magistroꝝ in uolun
tate mea constitutus ē. se eleuare extendit.
& ut quida in duūsis signis uestris⁹ sui se
uolut extendere secūm mores suos. ut in
ūsania sua excogitant. ueluti si ordo an
gelorū se erigere uellet sup ordinē archan
gelorū. Et quid hoc eēt. Quasi michilū &
īane ēent. qui sic recte constitutos di
ordines in uanitatib⁹ suis diuidere uellet.
Sed hoc ēe ñ debet. Sic etiā nec hoc ēe de
cet. ut ab his in ūsania diuisitatis sue suo
cet. qui in ppositu suo semp nouꝰ ēe uolt.
& rudes in scientia sua. ad discendū ea
que in mēbris suis sūt. deserentes bene ēstitutā
uiā. & bene exaratā aream. antiquoꝝ patrū.
quā illis spūs sēs īspirauit. Unde multi
ex ūsis constitutas ordinationes qs ecclia
in antiquis patrib⁹ habet. in magna su
pbia destituūt. & hoc in plurimis seis
matib⁹ diuisaꝝ īstitutionū suaꝝ faciūt.
Ipsi enī in diuisis circuitionib⁹ suis fruc
tiferę arbores dici uolūt. si; nec uacue
harundines possūt apellari. queadmodū
dilecto iohi de illo ostenditur q in tepore
marcens abiciēt. ut scriptū ē.

XXVII. Scio opa tua. quia neq; frigidus es.
neq; calidus. Utinā frigidus eēs. aut ca
lidus. Sed quia tepidus es. incipiā te euome
re ex ore meo. Quid ē hoc. O stulte qui

Apok.

temetipso turpit̄ marcel. ego qui cog
nitor secretor⁹ sū. in scientē oculo uideo
opa desiderio⁹ tuo⁹. qm̄ opa que ad
ignē ignei illuminatoris ptinēt. om
nino n̄ effugisti. nec etiā opa que gla
cie frigidi rigoris īducūt omīno ab
iecisti. Quom̄. Tu nec es in malis op⁹
ex toto frigidus. nec in bonis actibus
ex toto feruidus. s; in ut⁹q; p̄ stabilita
tē m̄tis tue ut tepidus uent⁹ pendes.
uidel in neut⁹ scies q̄s sis. quia nec in
malo emeritas penas. nec in bono dig
na p̄mia consideras. Quom̄. Qua ī tā
magnā p̄funditatē respicis. q̄d fundi
ti⁹ uenire n̄ uales. & qua etiā tā altū
montē attendis q̄d eacum̄ ei⁹ ascendere
n̄ potes. O meli⁹ t̄ eēt ut īutilē seruū
& peccatorē te scires. quā sis in tepore.
ita q̄d uix ad iustitiā respicias. Nam si
a bonis actib⁹ separat⁹ eēs. peccatorē te
ītelligeres. uel si a malis op⁹ te abstra
heres. aliquā spem uite haberes. Nunc
aut̄ ut tepidus uent⁹ es. qui nec humi
ditatē fructib⁹ affert. nec eis calorē in
ducit. Tu enī es uelut īcipiens & n̄ q̄si
p̄ficiens. qua bonū tangis in īceptione.
s; illo te n̄ paciis in p̄fectione. ut uent⁹
qui os hōis p̄cutit. & n̄ sic esca que in
uentrē ei⁹ uadit. Vtrū etiā carior ē
ianis sonit⁹. an p̄fectū op⁹. S; acceptius
ē p̄fectū opus. quā manus sonitus. Et
ideo cū silentio humilitatis opare & n̄ cū
supbia extolle te. qm̄ ille p̄ michilo cō
putabit̄. qui societatē scīficationis illo⁹
qui me in lenitatis obsequio amant
abiciūt. hoc p̄ flagrantē iactantiam
aggredit̄. q̄d p̄ suauē mansuetudinē
adimplere dedignat̄. Q̄d si p̄ choatio
nē rectitudinis uim uerbo⁹ meo⁹ q̄
ebū fidelib⁹ p̄bent īrare tēptaueris.
& si te mea torpens ac nulla dulcedi
nē iustitie te tangentib⁹ ostendens ira
ad deteriora cadis. te & ego p̄pt̄ tepo
rē negligentie tue īcipiā te eicere. scil⁹
ex cade ui ubo⁹ meo⁹ expellens te. qm̄
nullū saporē suauitatis p̄ efficatiā opa

ar

tionis tue exhibens. ad īteriora beate recep
tionis n̄ anhelans. Vnde & ita abiect⁹ con
culcaberis. sic & ei⁹ ille qui p̄pt̄ tepore
gust⁹ ex ore hōis p̄cit̄. antequā in uentrē
ipsi⁹ recipiat̄. S; quid nē. Venti em̄ uo
lant. & uento⁹ strepit⁹ resonat. s; radices
n̄ florent nec germ̄ p̄ferūt. Hā qui sub
iugo meo ē deberent laseiui sūt. nec sedm
disciplinā īcedūt. Quid ē hoc. Ipsi rectam
uiā t̄ansiliunt. & multa īutilia tabnacula
s facūt. Huiusmodi em̄ homines nullū fer
uore iustitie habentes. s; in semetipsis tor
pentes. nec in ēstructa s lege ardent. nec
sedm conūsationē p̄cedentiū patrū suo⁹
faciūt. s; quisq; eo⁹ quanda singularitatē
in semetipso s plantat. & sedm uolunta
tē suā legē s ponit. sic in p̄prius cogitatio
nib⁹ suis & in magna īstabilitate p̄ iflatā
supbiā se ad uolandū eleuans. Et qm̄ isti re
cto federe patrū suo⁹ n̄ adherēt. ideirco
semp nouu & rudes. in magna īstabilitate
hac & illac sedm uoluntatē suā uagant̄.

xxvii. Qua p̄pt̄ & ego comparo illos stultis ar
tificib⁹. qui magnū edificiū in altū erigen
tes. n̄ imitant̄ prudentiā alio⁹ artificū.
q̄ in multis īstrum̄tis optime edocti. & di
ūisis p̄bationib⁹ edificationū examinati.
omia iura que ad edificationē p̄tinent
bene nouerūt. & omia īstrum̄ta sua iuste
disponūt. s; ipsi uacui & īsipientes īsemet
ipsis ēfidūt. quia p̄ aliis sapientes ēe uolūt.
& edificia sua ita ponūt q̄d ad tēpestates
mobilia sūt. unde etiā auentis deiciunt̄.
qm̄ n̄ sup̄ petrā. s; sup̄ harenā posita sūt. Ita
& iste facit q̄ in supbia sua in semetipsis
ēfidentes. p̄ antiquis patrib⁹ suis prudentes
uideri cupiūt. nec sedm fedus eo⁹ ambu
lare uolūt. s; sibimetipsis leges sedm uo
luntatē suā in magna īstabilitate ponūt.
& ideo multotiens p̄ diabolicas tēptationes
ad peccata quatiunt̄. quia n̄ sup̄ xp̄m s;
sup̄ īstabilitatē meo⁹ suo⁹ īmruunt.

xxx. Vnde ne exspiratio spē sci que in anti
quis patrib⁹ opabat̄. p̄ supbā īflationē euacu
et̄. uolo ut fideli hōi cū humilitate suf
ficiat. q̄d s a p̄decessoribus suis īstructi ē.

ne si plus iam uoluerit. quā humiliter
querere debuerat. ꝓtra repefaci ide rece
dens. ex hoc rubore effusionis accipiat. ut
in cuglio septū e. C ū iurat fueris ad
nuptias. ñ discubas in ꝓmo loco. ne forte
honoratior te sit iurat ab illo. & ueneſ
is q te & illu uocauit. dicat tibi da huic
locū. & tc incipias cū rubore nouissimū lo
cū tenere. Quid e hoc. Quando ꝓ supnam
ispuratione admonit fueris. ut ꝓ fideles la
bores tuos ad tabnaculu illud uenias. qd
semp in nuptiali uita habundat. ita qd as
sidue in sinceritate & honore ac scificatio
ne. in ugnea uga & in beata mat uidel
ecclia letat. & ñ in corruptione & effusione
ac deiectione germinis & floris sui tstat.
te cōpme mtē tuā in humilitate. ñ eleuas
ea in elatione. Quoñ. Cū sciares causas in
amore di a corpore tuo abiceris. te quasi
pulcherrim flos ascendes. q in celesti ierlm
sine ariditate cū filio di floret. in q omia
ornamta animar apparet. quia uet ho
os abhominationes hoīū pfert. nouus
aut omnē scificationē ututū edificat. et
ido cū ad hanc scificationē ueneris. erubes
ce antiquū serpentē. q semetipsū a beatitu
dinis loco deiecit. ꝓ appetitū iamis gle mu
tari. Quid e hoc. Si uideris aliquem tibi
ornatiorē. caue ne ꝓ flagrationē mtis tue
sup eū ascendas dicens. uolo sup illu. aut
sic ille ee. Qd si hoc nō te exaltaueris.
nūquid te fidelis seruus es. cū dīm ad ita
cundiā puocas. ita qd te illi opponis. Si si
itellexeris aliquē forti istrumtū habere
quā tu habeas. & si te illi ꝓ iuuidiā detrahe
ris. planā uiā ñ ambulas. si ꝓ deuia iceris.
Qua ꝓpt studе in humilitate do seruire.
& ñ in supbia bachari. nec te ꝓuanitatē si
mulationis sup illu extolle. qui iusta exa
minatione maiori desiderio etne uite lu
cet quā tu ardeas. scis ad eide beatitudi
nis culmē ꝓ supnū ardorē ita iurat ab illo
q omīb ueritatē diligentib pū se manifes
tat. nec in scientie oculo uenies ide q te
in humilitatis obsequio. & illū in caritatis
dono ꝓ ispiratione beate admonitionis

uocauit. recto iudicio suo diiudicet
te dicens. Tu q te ꝓ flagrantē supbiam
in locū illū erexisti cui soci ñ es. relin
que uanā glam tuā. & da ꝓ subiectionis
officiū huic dilecto meo culmē honoris.
qd temere rapuisti. Et quid exinde de te.
Qm si hoc in deiect fueris. incipies ꝓ an
gustiā meroris & tristicie extremitatē
abiectionis sentire. & ita te ꝓiectū ab
horrere. quia custos animar auferet
t alienū honorē quē fraudulent uasisti.
cū te illi opponens. hoc temere rape tēp
tabas qd habere ñ debuisti. unde & t
auferet qd habere uolebas & t dabit
qd habere noluisti. Ita etiā cū minor
ordo sup maiorē se exaltat. ꝓ uisū u
dicū meū deiect subꝑmit. qm nolo ut
alit ante oculos meos supbia sit. quā in
deiectione effusionis. Hā si ancilla sup
dnam suā se exaltauerit. tanto despec
tior omīb eā ispicientib erit. quia hoc
fieri tēptauit qd desiderare ñ debuit.
XXVII. Q ua ꝓpt q s secim cor suū leges faciūt.
& in hoc uolumtatē meā ñ quert. magis
ex hoc idefectionē quā ad ꝓfectū uenīt.
ut ūū filis mis in cuglio testat dicens.
Omis plantatio quā ñ plantauit pat
mis celestis. eradicabit. Quid e hoc.
Omē germ scientie cordis & mtis ac
mox surgens in uiri ditate illa qua
ho uiuit. cū ho illud ita in semetipso
seminat. qd ꝓtra in calore feruens. ita
ei copulet. secim qd hoc ꝓficere uult.
illud uidel transpositū aut in exalta
tione mtis. aut in petulantia carnis.
aut in supflua pollutione aut in occa
sione excusationis. aut in uicissitudi
ne operationis. furis aut decoris ipru
dent uadens. nec quale fundamtū sit
discernens. scil an utile aut inutile sit.
scire contēpnens. uere hoc iusto iudi
cio destruet. qm plantationē istam in
tali ope ñ plantauit pat ille q celo
& omis iusticie habitator e. & ido eec
ta arescet. quia de rore celi ñ ascendit.
s; de fuco carnis uenit. Quoñ. Quia

ho p stultā sciētiā suā hoc op̄ faciēs.
nec ustitiā nec uolumtatē creatoris
sui ī̄spicere uolunt. s; ad ulū q̄ semp̄ ro
tā carnis ipsi ī̄fatigabiliter exagitat. re
spexit. Hā q̄d hōib̄ cū oculū suū acutē
in dīm figere nolt. p deceptionē m̄tis
suę aliquando bonū uidet. si hoc exspi
ratio spē sēi n̄ calefacit m̄itertiū ibit.
quia hoc uana gla p̄transiunt. Cū enim
uani hōies in uno p̄ tediū afficiunt.
ī alto p uanā glām inouant. multo xxxii. b
tiens in superbia & in simulatione ac
ī spū zelotipi se extollentes. & etiā
multotiens in molestia & in ī̄digna
tione ac in contēdictione aliq̄x ī̄stitu
tionū que de me fluxerūt se dilani
antes si n̄ in cetis bonis que ī sc̄ in repo
re tedu. s; in ardore desiderii de die
in diē p̄ficiendi. se iuicē cōpimentes. xxxv.
Hā q̄d de me fluit. dulcē & suauem
gustū animę p̄bet. semp̄ in p̄seuerantes
p̄ficiens. & n̄ in ī̄stabilitate reē aspiciens.
Vnde ille beat⁹ ē. qui in me cōfidens.
spē suā & uictū ac fmē opū suoꝝ n̄ in
se s; in me posuit. Qui facit hec n̄ cadet.
q̄ ū sine me stare uoluerit. in ruinā
ibit. Et qui sē ulti. Videt hi qui semet
ipsos p uanā glām nouos faciūt. &
p̄ter tedium q̄d in p̄ceptis meis patiunt.
in semetipsis cōfidit. Sic enim uer⁹ uestri
mtūs in mtib⁹ hoīū molestū ē. sic ego
in domus meas spnendus n̄ sū. qm̄ ulla ī
simplicitate semp̄ noua sū. & q̄nto ue
tustiora. tanto cariora sū. Qua p̄ter
que hōies in semetipsis absq; ī̄spiratio
ne mea excogitant in uanitate moꝝ.
p̄ uana studia eoꝝ diffluent. & quāus
aliq̄ndo in cōspectu hoīū stare uideant.
tam ab oculis meis cecida. p multo ea
habeo. ut ite in euglio sc̄ptū ē. Simile
illos. ceci sē ducēs cecoꝝ. Cecus aut̄ si cero
ducatū p̄stet. ambo in foueā cadunt. xxxiii.
Quid ē hoc. P̄mittite illō qui in factis
suis p̄ūsi sē. in p̄ūitate sua diffluere.
quia in rectitudine bonoꝝ op̄ū se cor
rigere nolunt. Et q̄m in estimatione
sua se iustos nominā. cū in actib⁹ suis
uana sint. ex ipsa facilitate sua cecī effici
unt. quia p uiā iustitię ambulare cōtēp
nūt. & q̄m magis uiā ī̄quitatis quā ueri
tatis illis hōib⁹ p̄ponūt. qui eos in malis
opib⁹ sequi festinā. Vnde qui hoc in usū
rectitudinis n̄ habēt. estimantes se iustos
ēe & ī̄justi sūt. cū uiā uere doctrinę ignoran
tib⁹. uiā false iustitię demonstrāt. pariē in
foueā desperationis cadūt. q̄m nec isti nec
illi quo eant sciunt. Sed ī his quecūq
in ī̄dignatione mea cora hōib⁹ aliq̄ndo
dicēdo. quedā aut̄ p moderationē p̄spi
cue iustionis tacitē cora hōib⁹ ī̄ctu tolero.
s; tam̄ ea p ponderationē iusti iudicii mei
ī futuro ulciscor. Et ob hoc qui fidelis ē.
studeat ascendere ad altitudinē ueritatis.
& n̄ ad uana sclarū descendere. Quoniam
Qui in minori gr̄adu ē. ad maiorē ascen
dere potest. n̄ aut̄ qui in maiore ē ad mi
norē se declinare debet. Quid ē hoc.
Hā p̄fidelis possit̄ ad ducēs p̄uenire. ducēs
ū ad regēs ascendere. n̄ aut̄ decet regēs
ad ducēs descendere. nec ducēs ad p̄fidēs
se declinare. Si enim regēs ducib⁹ se subiuga
ret. uel si ducēs p̄fidib⁹ se subiceret. uach
omis ppls uociferaret. & eos derisui haberet.
Ita qui sē in sclaribus possit̄ uiā p̄dictoꝝ pig
mentariorum subire. & qui sē in una eorundem
pigmentariorum possit̄ p̄fatos qui sē uuens
odor uouens ite secrete regeneratio
nis adire. n̄ aut̄ q̄ sē idē uuens odor uo
uens ite secrete regenerationis. decet ad eos
de pigmentarios tēdere. nec ipsos pigmentarios
ad sclares corruere. Q̄d si isti q̄ sē uuens
odor uouens ite secrete regenerationis
ad ipsos pigmentarios respiciūt. uel si idē
pigmentarii ad sclares tēdūt. heu heu heu ab
animab⁹ uestris sup eos ducet. & cora me in
abiectione habebunt. n̄ digna penitentia
reūtant. quia si altior gr̄adus sup īferiorē
ceciderit. ambo destruent. Sic & illis erit
q̄ rectū ite suū deserit. & retrosū īcedunt.
Hā q̄ filiū meū īduerit. quē tale filium
īduere posset. Nullū. & uere nullū. Gau
dere aut̄ in parte uīa. qm̄ multotiens

in minorib' maiores uideo. & in maiorib' minores uemo. quia superbia cadit. & humilitas ascendit. Vnde pacē & caritatē achumilitatē habere. īt uos. sic & anime uultoy cū anglis. & angli cū archangelis. habent. Anime cū uultoy officio angeloy n uidet. nec angli glām archangeloy dedignant. Quid ē hoc. Archangeli in maiori necessitate maiora demonstrāt. angeli ū in frequenti uicissitudine minora denuntiāt. fidelis aut pplis humilitē obtēperat. Vnde unusquisq; officiū suū fidelit exerceat. Quoñ. Qui sē uuens odor uouens it secrete regenerationis. cū maior occasio ecclīastice necessitatis igruerit. ieuitabiles causas. subuentionis ipsi' uelut archangeli recolāt. & qui s in ope pigmentoy. assidue determinatione in frequentib' causis. certa negotia ministrationis ei' qsi angeli exerceant. & hoies q ad sūmā beatitudinē desiderāt. puenire. ūba eoy fidelit suscipiāt. Quoñ. Nam q uuens odor uouens it secrete regenerationis existimet uelut gramū sē q siccus & fortis eis' hoīs ē. sic & iste pplis mis asp & durus ad gustū fuci celestiū rerū ē. S; pdicti pigmentarii s qsi poma que dulcē saporē se gustantib' pbent. ut & isti p uicissitatē officiū sui se suaues hoīb' exhibent. Cōmunis aut celestis pplis uelut caro estimat. in q & casta uolatilia inuenīt. qm q in celo degūt. carnalit uuentes filios pereāt. int qs tam casti tatis imitatores repiunt. scil uidue & ētinentes. q ad supna desideria p appetitū bonax utiliū uolāt. Sed & ide ordines ecclīastice īstitutionis. in duab' uitis ūsant. Quoñ. Spūaliū & celestiū. Quoñ. Ut dies & nox. Quid ē hoc. Spūales s ut dies. & celestes ut nox. in tēporali uita hoīs degentes. Quid ē hoc. Dies claritatē solis. & serenitatē lucentis aeris habet. qd p signat quia spūales hoies. & ordinē uuentis odoris uouentis it secrete regenerationis. & ordinē pdictoy pigmentarioy in se seruāt. Nox ū lucē lune cū stellis & obscuritatē umbrose tenebrositatis tenet. qd de

monstrat. qm celestes hoies & iustos in optib' suis lucentes & peccatores obscuritate delictoy ḡuatos. in se tenent. S; qui noctē celestiū deseruerit. & ad die spūaliū ppt amorē uite se conuertit. stabilis in hoc facto sit. ne si retrohū icessit. ueteri ade assimilet. q pceptū uite ingrediens in celestes ecclīas expulsus ē. Vnde nemo pceps sit mundum relinquere & fedus meū sua uoluntate audacit itere. ni prī in magna pbatione examinat sit. qua q filiū meū p tuam cā cepit. nolo ut eū relinquat. Nam q ei incarnatione se iduerit. & crucē ei in manib' suas suscepit. nūquid ouemens ē. ut abiciat dñm suū. Nullom. Ergo his attende. Homo q in uoluntate cordis sui cēfessus fuerit. & in deuotione anime suę uouerit iugū meū in abiectione celestiū rerū portare. & si tē etiā in ipso ardore cordis sui p uoluntatē desideratis aīe suę signū religionis in conuictu uiste ītentionis suscepit. in illo pmaneat. ne si illud ptea in ētēptu p seueratis malo abiecerit. iudicū districti examinis accipiat. Quid ē hoc. Qua illū spreuit cuius signū in semetipso suspiciens conculcauit. sic & iudei eū ētēpserūt. cū illū in ista ma incredulitatis in cruce affixerūt. Nā ut uidei nefas illud nō timuerīt. ita & iste nō ueretē qd eandē passionē in uoto suo abiecit. Qd enī homo in promittit. hoc etiā reddere debet. secdm qd dauid testatē dicens. Introibo in domū tuā in holocaustis. reddā tibi uota mea que distinxerūt labia mea. Quid ē hoc. P ītentionē bone & iuste operationis introibo o ds ms in ēstitutionē celestis domus tue. scil in ardente desiderio sctarū uoluptatis mee relinquens. ita qd nichil in dulcedē quā ambelare ad te creatorē omniū. Et ob hoc reddā t uota mea. que ptulit os meū cū anima mea. quia hoc pficere nolo qd t iusto in

duci in ardenti desiderio meo pri
pmiserã. uidel ut act meos ad te di
rigerẽ. qd ĩsipiẽt ẽtĩsgressiuſ sũ. ſ;
nẽ ad te recurrere desideranſ. uolo
mala deuitare. & bona facere. qm̃
rationalitaſ & ĩtellect que in me
feruent. p discretionẽ uere castiga
tionũ magis queri ad te uuuũ dm̃
anhelare. qm̃ p stulticiã falſe con
trietatis diabolũ imitari. Vnde o
homo cũ cor tuũ hoc mn̄ m̃ obtule
rit. cõsidera qm̃ illud prudẽt pficiã.
Oculus enĩ mis acutissime uidet. quo
uoluntas hoĩs m̃ loquat. Ipi qd meũ
ẽ. hoc distẽctissime requiro. Qua ppt̃
o stulti & plus quã stulti. ut qd uob
tã magna onera ĩponitis. qd putatis
uobis tã facile ẽe. qd carnale uolun
tatẽ urãm deseratis. Hã p legem
que uobis ex pceptis meis data ẽ.
ad hoc ñ cogimini ut selm relinqua
tis. ñ pri p multos laborẽs ita exer
ceamini. ut carnalib desideriis que
in uobis st. frenũ imponere possitis.
xli. Sed tepido uento assimilamini.
qm̃ cũ uana qla mentẽ urãm affla
uerit. tẽ ex aliq aspitate loquimini
sic dicentes. Ampli cũ selo laborare
nolo. ſ; illud festinanter fugere uolo.
Et cur ita me frangã in uano labo
re. Sz cũ hec ĩta uos dicitis. putatis
ea ita tenuari. ut excogitatis. Hã
multi uacillante animo me quer.
ita qd tantũ signo religionis exti
notantẽ. puris oculis me ñ querentes.
nec semetipsos in uera doctrina simpli
cit circũspicientes. qm̃ diabolũ qui
eos deuorare cupit effugiãt. ueluti xlii.
coluba in puritate aque cõsiderans
uolucrẽ qui eã rapere tẽptat fugit.
Sic isti diabolũ ñ fugiũt. cũ cũ in
scriptura doctinaz uementẽ uident.
ſ; in repentino sopore qui eis p cecita
tẽ mtis sue iest. ut trepidus uentus
ad me curruũt. Quida enĩ ñ uolunta
tẽ suã. ſ; tantũ sclarẽ habitũ abicien
tes. spitale religionẽ aggrediunt. qua
multas miserias & paupates in scło sus
tinentes. diuitias habere ñ possunt. & ido
mundũ relinquũt. qm̃ cũ ita ñ possunt
habere ut uellent. dñu aut ad selm stul
ti & facti st. ita qd hominib s cõtemptibi
les. se ipsos regere ñ ualentes. & pterea
selm fugiũt. quia ab eo deludunt. Sz
quida debilitatẽ ac ifirmitatẽ corpis
sui habentes. & in his calamitatib mul
tũ laborantes. ñ ppt̃ me. ſ; ut his doloribs
tanto suauius subueniat. selm derelin
quunt. Alii ũ tantas angustias & op
pliones a carnalib dms suis quib sub
iecti st̃ patiunt. ut ppt̃ timorẽ eoꝝ a
scło recedat. ñ ut pceptis meis obediat.
ſ; ne ide carnales eoꝝ dñi ampli sup eos
potestatẽ suã exerceat. Et in oms ñ ppt̃
celestẽ amorẽ ſ; ppt̃ has trenas molestias
qs sustinet. ad spuale religionẽ uenũt.
ñ cõsiderantes utrũ salsus an unsalsus.
aut dulcis aut amar. an cel an tr̃e ha
bitator sum. Quid hoc. Ipsi nec condi
mẽtũ nec dulcedinẽ scripture addiscen
dunt. nec qm̃ ĩ cordib illoꝝ hominũ
habitẽt qrunt. Et qm̃ hec scruari nolunt. ideo timorẽ
meũ abicientes. secũm uoluntates suas
merent. ũm & m̃ alienũ st. fugitiuũ uo
cant. Quappt̃ nec ego dico eos selm di
mittẽ. & ad me uenire. ſ; in hoc rei st̃ qd
seruũ timent. & dum ctẽpnũt. qa tre
nas causas secum̃ & me ñ uerent. &
ido pauidi immmo. & medias imꝰ
imo dicunt. Ergo ybalam assimilan
tes. qui stricticũ pplm̃ in tabernaculis suis pul
chrũ uidens. mansionẽ cũ illis ficto animo
se habere concipiunt dicens: Oriat̃
ur mei morte ultor. & fiant nouissi
ma mea hoꝝ similia. Qd ẽ hoc. Cũ ho. ih
qndo in suspiriis. mme. ad hoc ccum̃
ut opa iustitie meditat. tẽ in singultu
desiderio ea gemebunde exoptat. sic di
cens i semetipso. Ego miser qui multis pe
catis & obligationib ppriis stricte. studiose
desidero ut mabiectione carnaliũ cũ

pſcentiarū .mmm. mea omnē malicia
mq̄tarſ relinquēt. ⁊ ut ꝓpōtionē illam
q̄ inſti ſemetipſos deſpiciunt i habitacu
lo bonoꝝ opum maneāt. Quom̄. ⁊ ut m
rectis .actib⁹ muentur finis m⁹ illis hoīb⁹
q̄ multicia di opant̄ ſimilis. ita ut timi
nus eoꝝdē bonoꝝ opum meoꝝ. mitio nus
re intentionis eoꝝ adequet̄. ⁊ ho q̄ mē
ſemetipſū ſta loq̄t̄. ſi poſtea ⁊ſtacto tē
pore eoꝝdē ſuſpitionꝫ cū tēptationib⁹ ma
lignoꝝ ſpuum .afflat̄. ⁊ carnali cupiſ
centia deuict̄ .ad iniquitatē reuertit̄. ſic
ut idē balla ꝓ nequitia cupiditatis fue
decepꝫ fecit. Quom̄. Q̄a ipſe ꝓtea ꝓ illud
ſcisma tacꝫ. ꝓ q̄d pri ꝑplo meo maledice
re nolebat. ii ei ⁊ ꝓ anglim meū ⁊ ꝓ .ali
nā ipſi reſtiti. adhoc eū tam in zelo meo
ꝓducēſ. q̄d i benedictione uerboꝝ illoꝝ
que i os ipſi poſui eidē ꝑplo meo bene
dicebat. ꝑ desiderii illud q̄ eidē ꝑplo
ſtiti i morte ſua aſſimilari desiderauit.
ad ꝑmū ſcisma reuerſus ē. ⁊ eundē ꝑplm
i pectora mortis ſuo conſilio ꝓ fornicati
onē diſpſit. ut pollicit̄ ē dicens: Ierūm
ꝓ gentē .ad ꝑplm meū. dabo conſiliū q̄d po
pulus tuus huic ꝑplo faciat extremo tēpo
re: Q̄d ē hoc. Videl cū me retorſero ad ip̄
desideriꝝ meoꝝ que ad decorē carnis pti
nent. ⁊ tē concupiſcentias illis ingrediar.
q̄s pri cognouerā. Quom̄. Q̄a ſcio q̄d i car
ne mea ſim cui honeſte deſeruio. ita ut ⁊
ego q̄ his cauſis que ipſi ſēp .aſſimi ibur̄
ſum. ⁊ ho q̄ erā in eiſdē delectabilib⁹ reb⁹
.ardeā. i abſconſo mētis mee ſimulū ācipis
centis tue oſtendo. cū ꝓ ſuggeſtionē no xlvii.
luptatis mee fumigantē .ardorē tuū ita
ſuccendo. ita ut ꝓ .agnitionē ueneabili
um tuaꝝ rerū que i corde tuo florent
illud .ardens deſiderii q̄ pri .ad opa illa
que ſci dicunt̄ anhelaſti extinguat. hoc
m̄ finē eis imponens. ⁊ eo oportuno tē
pore ita relinquens. q̄s nīq̄ ea cognō
ueris: Vñ o hō ſic iſte balaā p̄t illud rec
tū deſiderii q̄ pri ſurſū .aſpiciebat. ad
fallaces concupiſcentias ſe deorſū declina
bat. ita ⁊ hy faciunt q̄ me ficte querunt.
q̄ cū uiderint illos q̄ ſelm uiciis
abiecerit ſimplicit incedere ⁊ mira
ac beata conuerſatione laudabilit
uiuere ꝓdire. dicunt eos pulchros
⁊ ſanctos eē. ac prin repentino impetu
uitā eoꝝ .aggrediunt. ſelm ipſos unue
re deſiderantes: ⁊ ꝓ quā ſe illis ita ē
inuexerit que. idmodū ⁊ balla iſti
ticiū ꝑplm inſpexit. tē multociens ꝓ
diuerſas nequicias ēs pri in cordib⁹
ſuis habebant cū in ſcło eēnt. ideo
nulla deſideria reuocant̄. q̄m ⁊ illis pri
dominabant̄. Quippē cū ſic impedi
unt̄. ueneno ⁊ aduerſitate ſua con
taminant electū gregē meū. multis
tempeſtatib⁹ eū quatientes. ⁊ conſilio
nequicie ſue eū diſpgentes: ⁊ q̄ā cū ip
ſi a ſcło deceptioſe recederent. me i
orationib⁹ ſuis i .adiutoriū s̄ n̄ inuo
cabant. nec i ꝑfectione cepiſ ſui ſi in
hoc ꝑpoſito ꝓſeuerare poſſent. an n̄.
me querebant. un ⁊ ego ꝓmitto eos
conſiderare q̄d uoluntas ipſoꝝ eū in ſe
met ipſis confidēt eos poſſit .adiuuare.
O ipſi inſipientes ⁊ infructuoſi exiſtūt
q̄ſ ſē inutiles .abſq; ꝓfectione legis
di. ⁊ ſine uiriditate uerbi ipſi. ita q̄d
n̄ exquiſierūt q̄d facē deberēt cū arta uia
.adierint. ut bona fructa ſe ēuiſpicet cū
utile fructū ꝓferat. Vñ .audiant. O hō
hodie cū in tua carne fortit̄ mēcepiſ
centiſſ .ardebas ignem fornicē ceſſa.
⁊ ꝙs ē tantū refrigerū dedit q̄d tam
magnū incendiū poſſet euadere i nō
luptate tua. Vere qui hec .aggredi
uoluerit mentionib⁹ oculis ſuis inſpice
re debet q̄liter ea ꝓ me mapiat. ⁊ q̄liter
ea meo .adiutorio ꝓficiat. ne ſi illa
inſipiens incepit. ⁊ male conſummauerit
irrumā uadat. ſic ⁊ ille .antiquus hoſtis
qui in ſemetipſo conſiſtit. i ira zeli mei
deiect̄ ē. Sic ⁊ iſti .abiecient̄. q̄ nec me
nec ſemetipſos conſiderantes. i ꝑcipita
tione magne ſuꝑbie paſſione filij mei
ſe indunt. ſ; ea ꝓmodū in ſtibio
ſuꝑfluitatis ſe reclinant. Quia ꝑ q̄ ea

xlvm.

sup se posuerunt adtendant q̄m ea di
ligant. Iudm q̄d ieremias pphā i spu
sco inspiratus hortat dicens: O uos
oēs qui transitis p uiam. adtendi
te & uidete si est dolor sic dolor meus.
q̄m uindemiauit me ut locutus est
dns. i die ire furoris sui. Q̄d est hoc.
O uos oēs q̄ uicia deseritis. uidelicet
i abiectione sectarum. & imutatione
spiritualium. considerate p uiā illā que
uera & ueritas est. que ego filius dei sum.
adtendite mineptione bonoꝝ opm
ne doloris mei obliuiscamini. cū me
i passione mea cepitis mutari. & vi
dere ipfectione iustitie. ut dolor
ille quē p amore meo uobis iponitis.
dolori meo similis sit. Quom. Ut i
eis dē miseriis q̄s ppt me sustinetis usq;
ad bonū finē in deficientē pseueretis.
sic & ego pseueraui in dolore meo.
mori p uobis. q̄m ego oppressus & con
culcatus i passione crucis fui. sic uua
i torculari atteritur. q̄m aep meum
manducatis. & sanguinē meū biba
tis. ut ipscientia pspicacis oculi sui lo
cum dominator celi & terre. uidelicet xlvn.
illo tuscio cū adā uitā deseruit &
morte accepit. ut tamen idē pat̄ noster ce
lestis hoc prudit q̄d ifine tēpoꝝ p me
filiū suū ex ugine incarnatū. q̄ me in
fortissimus uirtb; iustitie diabolo oppo
nebam eundē antiquū seductorē su
peraret. & humanū genus i defensio
ne supni auxilij liberaret. Ego homo
cuicūq; sexus aut etatis sit. qui passi
onē xpi induit. adtendat ut ea fortit̄
retineat. ne si ea p errorē neglectus fue
rit postea cū ipsa uoluerit reti
nere ea inuenire nō possit. Vnde & illi xlv.
q̄ matres suos eide passioni humili
tatis cōpassione subiacere uoluerunt.
hoc nō i psumptione pcipitationis i pru
dent faciāt. sī sapient i examinatione
discretionis. nō cogentes illos absq;
consensu uoluntatis sue hoc adire.
q̄d nec ipsi ferre possūt. Quom. Si m

sanctē tuū m offert eū ei nō in ē scientia
discernentis intellect. sī eū in stultitia
omīs sensus ei placet. & tamen ita sine uo
luntate ipsi eū offert. consensū illi in
hoc nō considerans. nō recte facit ita of
ferens. ariete. Quom. Si homo. ariete
ad altare meū offert. & si eū in comb
suus fortit̄ sumb nō ligauit. certe aries
fugit. Sic etiā si pat̄ aut mat̄ puerū suū
q̄ aries ē ad seruitutē meā offert & si in
hoc uoluntate illi que cornua ipsius ste
nec diligenti custodia. nec supplicatione.
nec deprecatione nec exhortatione tori dili
gentie que finem colligationis ei intelligun
tur. adtendunt. q̄m his oīb puer. ad eō
sensū bone uoluntatis puocandus ē. tē si
istis examinationibus nō fuerit. plus. certe
aut corpe aut mente fugit. nō ds eū i mul
tiplicib; suis custodiat. Si aut tu ob hoc ita
magna custodia corporalis districtionis
puerū illū concludis q̄d se aplius repug
nantis uoluntatis fue absoluere nō possit.
tē in omīb; fructib; tuis corpis qui aie ppt
captiuā illi que sine consensu ei ipsi iuste
illata ē. aridus in apparet. Tē & ego ē ob
q̄ auctor huius ligaturē est dico. Viride
agrū in potestate mea habui. Hinc q̄d ob
dedi t illū. ut eū germinare facerem que
cūq; fructū tu uelles. Et si millū semen semi
nas. nū potes illud i fructū pducere. Non.
Ita tu nec rore das. nec pluuia emittis. nec
humiditate in uiriditate tribuis. nec calo
re in ardore solis educis. p que oīa com
petens fructus pducendus ē. Ita etiā in au
ditu hoīs uerbū semināre potes. sī i cor
illi q̄d ager mīs ē. nec rore compunctionis.
nec pluuia lacrimarū. nec humore deuotio
nis. nec calore spe sci infundere uales. iqb
oīb; fructus scitatis germinare debet.
Et q̄m audebas dedicatū & scificatū in in
baptismo ita temere tangere ut eū absq;
uoluntate sua i artissimā captione ligā
turę adferendū ugū meū traderes. nī
nec aridus nec uiridis effectus ē. ita q̄d
nec scelō mortuus ē. nec scelō uiuit. Et
cur eū ita oppressisti. q̄d adueritū uales.

S; miraculū meū ad confortandū eū ut
mspiralū uita pmaneat. ab hominib; p
seruandū nō ē. qm̄ uolo ne parentes ip
sius i oblatione, peccent. absq; uoluntate
illi eū in offerentes. Qd si aliqs scil pat
aut mat̄ pueri suū ad seruicū meū of
ferre noluerit. ante quā eū recipiat di
cat. Ego mitto dō ut pueri meū sollerti
custodia usq; ad intelligibilē etatē ei⁹ cus
todiā. scil supplicando. deprecando. exho
rtando. eū. qm̄ in seruicio dī deuote p
maneat. Et si in consenserit. festinanter
eū ad seruitutē dī offero. uel si in assensu
nō pbuerit. in oculis maiestatis ei⁹
sim. Si ante parentes pueri. eū his mo
dis usq; ad intelligibilem etatē suā pfecu
ti fuerint. & si tē ide puer se ammittens.
illis consentire noluerit. tē & ipsi qa de
uotione suā in illo qntū ualebunt ostēn
derit. eū sine uoluntate illi nō offerant.
nec eū ad seruitutē illā puenire cogant. xlvm
qā nec ipsi ferre nec adimplere uolunt.

xlvm. Qui autē deuoto animo se in libenter
subiecere uoluerint. ad hoc strenue exhor
tandus ē ut puenat. nec p timore alicui⁹
maluole. uē abona intentione sua ret̄
hendus. Qa si qs aliquē illoz qui me seq̄
desiderauerit. apposito fino repperit. sic
legū iubet. qm̄ fedus meū i mente illi⁹ dirū
pit. qppē & i recto iudicio ratione ex m
de reddituꝰ ē. si i hac nequicia inflexibi
lis durauerit. qa in seruire uolentē. mer
xlvii. cat. qd facere nō debuit. ut sēptū ē. Omne
qd dno consecratū. sive homo fuerit sive
animal. sive ager nō ueneet nec redimi
potuit. Qd ē hoc. Cū quelibet anhelans
anima. cū pleno officio scientie ita bo
nū sensū in hoie tangit. ut ille aliquā
rē pficiat. tē eande rē uoluntas ipsius
sic constituit sic dicens: Hoc decet ad ho
norē dī. Et ita cū bona deuotione & cū
usta reuerentia. idē homo pmittit
dō. ipsū ei offerens p oscula cordis. qd ē
p uoluntatē desideriorꝫ suorꝫ. Et tē illō
hoc in idoneū scificationis dō oblatū ē.
Quom. Qa dꝰ i eccle hoie edificantē uo
luntatē uidens ita eū p anulū scificationis
suscepit. ut ut sponsā suā p anulū despon
sationis sibimet ipsi in fedus colligati
onis ne ipsā amꝰ dimittat. munire
solet. Unde cū dꝰ eande uoluntatē
de uiriditate uirilis animi hominis
suscepit. q semet ipsū ita contingit qd
relinquit qd habet. & q magis dō di
uidit qm̄ s qd possidet. tē ipsa colli
gatio huiꝰmodi confectionis ita pma
nebit. nec deuotionē suā relinquet.
Quare. Qa illā scientia hois cognouit.
& qm̄ bonus sensus ei⁹ illā intellexit. &
qa illā uoluntas ipsi⁹ ad honorē dī edifi
cauit. & idō siue homo fuerit q semet
ipsū ita dō obtulit. siue animal homi
ni subiectū qd eccle in honorē dī
oblatū ē. seu ager fructū pferens. qui
etiā ita dō ē consecr. nec p aliore pcio
dari. nec sub ulione recompensatione
retineri debet. ne honor dī qsi i contēp
tibile estimationē deputet. Sed sicut
nullus amē uoluntatē suā aliēari ma
lit spiritale timorem animi cogendus ē.
ita etiā q ei deuotione uoluntatis sue
seruicii mei aggressus ē. & postea illd
contēpnens neglexerit. iusto iudicio
ut illud recipiat reuocandus ē. Quom.
Si habet rectos rectores & spirales ma
gistros. zelū meū habentes hi debent
eū ad seruitutē meā reuocare. & hoc
pmū facient supplicatione exhortatio
ne & blando sermone eū intentes. &
demde uerberib; & constrictione frigo
ris & famis & aliis his similib; castigatio
nib; eū corripientes. qm̄ his miseris
admonit. infernales penas ad mentē suā
reuocat & eas timens. ase putredinē. aīe
sue. inferat. & ad semitā illā qua dese
ruerat. ita reuocat. redeat. sic etiā de
l. his in euangelio scptū ē. Exi in uias
& sepes & compelle intrare. ut impleat
domus mea. Qd ē hoc. Tu q spiritalis pas
tor & iustus rector & rect⁹ magist⁹ es. exi
de pristinis moribꝫ tuis q t de pmo pa
rente tuo adherent. & uade in tuā arta
& angustā. & mā positionē inflexoꝫ

p̄ceptoꝝ que certissimi uiri i ꝯtritione spe
sci cōponebant & certissime i zelo meo
considera cos qui sub p̄cepto & magis
tratione tua degentes aut susceperunt
aut uouerūt sua uoluntate & nō ex al
teri⁹ hoīs iniusta coactione scīm ꝓpositi
pacti mei obseruare. y cū p̄tea illud
cēpnentes aduersa uicia cupiūt redire. &
hos dulcib⁹ y amaris correptionib⁹ cōpelle ecclīastī
cā disciplinā itēre ut domi⁹ dotationis meę tā
extremę correptos q̄m exsuauit admonitos
pleat. q̄m y alios ad uitā diuersis castigationib⁹
aliis uarijs blandimentis uocandis. Quom. bo
nus pastor p̄dictā ouē suā sollicit⁹ requirit. ita
y spūales magist⁹ subiectos suos p diuersa uicia er
rantes. multē diligentia requirere debēt. unde
sua sollertia cogentes eos. ut i domū iustitię de q̄
exierūt uel exire uolebāt reuertant. q̄tenus eccl̄ia
in altera parte ex amare correptos. & in alte
ra parte ex blande exhortantis ouibus im
pleat. & ita ad superna pascua p̄ducat. Qui
aut̄ nō ita obdurati sūt. q̄d nec ꝓp̄ corpalē
castigationē q̄ę eis a principalib; ma
gistris suis i zelo meo infert. nec ꝓp̄ter
timorē meū q̄m ego sū ds̄ nolentes iniq̄
tē. nec ꝓp̄ amorē ecclīasticū lingunt filij mei
q̄ ipsis pastus ē se corrigere nolunt. si
fidelissimos amicos meos q̄ uias meas
uelocit̄ currunt. polluere sua putredi
ne laborant. / tē ab ipsis amicis meis ne
gregē meū graminet ut lupi expellendis. /
quē admodū paulus amic⁹ mis hortat̄
dicens. Auferte malū ex uobis. Q̄d ē
hoc. Vos q̄ i culmine regiminis estis.
y q̄m humilitate subiectionis manetis.
expellite malū illud a uobis. q̄d timo
rē meū contēpnent. m̄ creatori celi y ter
rę contrahit. / illud tā fortis examinatione
a uobis expellentes. ut in conscientia
uia radicē nō figat. nec i cōsortio uos
pedē suū ponat. / ne dulcia pigmenta bo
nor⁹ opū i uobis uelescant. Si qui ex his
i penitentia reuerti noluerint. y me
creatorē suū puro corde quesierint. etiā
si in extremitate cursus sui uenerint.
ago tamē susceptā eū. q̄a cuncta ~~nisi~~

l. iii.

Qui

l. iiii.

I

l. v.

nisi tacito. Qui autē thesaurū cordis
sui subtrahendo abscondit dicens. n̄ sentiā
me morituꝝ a scelerib; cautis meū con
uertā. & ita confessionē suā usq; ad extre
mā spīrationē animę sue differt. y cū ei ampli⁹
spīrare nō ualet. diuersē p̄sentē uitam se pos
se habere desperans sēl remittatur tēptat.
hic animā suā decipit. q̄m confessio eius
deceptibilis ē. hoc uocando fecit. ut uocis q̄
accipit. Ille ū q̄ ei mortis prem⁹. toto corde
ꝓp̄ peccata sua. & ꝓp̄ amorē meū sēl re
mittat uerit. sed q̄ diu uixit in ar
dent̄ seruitute desiderans. / uere deuotionē
ei cū omnib⁹ choris angelor⁹ suscipio. / et glo
riā uitę tribuo. Nā quāuis ho in multo cri
mine occupat⁹ sit. cū tangit peccata sua. ita
q̄d amare delicta sua deflet. y hoc simpli
ci oculo fecerit. q̄a me adiuuante mundā puo
cauit. / eū ego amore ad saluationē erigo.
nec ei supnā hereditatē denego. / sedm q̄d
psalmista dauid i spū meo testat̄ dicens:
nq̄tiq; die inuocauero te. / ecce cognou
q̄m ds̄ mis es. Q̄d ē hoc. / nq̄tiq; luce uitę
meę. ulla dubitas supne illuminationis i mē
mea q̄ i tenebris uiuo. p diuina gr̄am se
ostenderit. ita q̄d i amaritudine pen
tentię peccor meor & i multeribus gemi
tus mei inuocauero te. q̄ omnib; te pu
ro corde inuocantib; remediū tuę pieta
tis concedis. / te i eade tribulatione cognou.
q̄a tu q̄ hec misericorditer operaris. ds̄ mis es. Q̄d ē
hoc. Tu p gr̄am tuā me ad hoc p̄duxeris. q̄d
te dm̄ meū i opib; iustitię cognouero. ita
q̄d i opib; me ipsū deuio q̄a
tu ille q̄ hoc facere potes. te suscepis me sim
plicit̄ te querentē & humiliter p te clamā
tē. atq; illuminare animę meę te cognos
centē. / q̄m corp⁹ meū in uera penitentia con
tero. & illud q̄si p michilo habeo. Et cū tali
m̄ penitentia sua ho fecerit. / remediū pec
catoꝝ suoꝝ inuenerit. Quom. q̄a me dm̄
suū cognouit. Quom. Q̄m peccata sua dese
ruit. / & ideo p oculū penitentię uidebit.
q̄d illa uita fuerit. que pri⁹ ardenter i ma
la concupiscentia ꝓperauit. Quapp̄
nemo negligat remediū penitentię que

l. v.

l. vi.

rere. quia si ulla samal in corpore neglex
erit. studeat tam ut eā uel in extremo
tēpore suo inueniat. & ad saluationē eū
suscipiā. qm quāuis sordes magne sint
in peccatis. tam ppē filiū meū in pura
penitentia abluunt. pt hic qui blasphe
miā cōtra spm scm impenitens dixerit. &
qui se ipsū in mortē corporis sui obdu
rat pcipitauerit. quia hec duo uelut
unū s. ultos in gla supne uite nescio. ut
in euglio sēptum sit. O mē peccatū &
blasphemia remittet hōib. spi aut blas
pheme n remittet. Quid ē hoc. O mē
peccatū qđ in supfluitate carnis. aut
cū libidine seu cū amaritudine. aut
alus hūs similib uicis. pactū fuerit.
seu blasphemia que ē in cultu idolor.
ú uerus ds ignorat. & falsū figmtū ad
orat. aut inuocatio demonior ú uerus
ds scit. & tam in pūsitate hominū dia
bolus inuocat. hec omia in pura penite
tia remittent hōib cū p cōpunctionē
lacrimar ex itimo corde uerū dm oib
se inuocantib miam suā muscht pstan
tem fidelit quesierint. qm quāuis hui
modi hoies gnit in peccatis errando
delinquāt. tam si dm impio & potesta
te in celis regnantē omino n abiciunt.
manū auxilu ei querentes inuenient. lvii.
S; si in infidelitate sua pseuerauerit. ita qđ
ab hac pūsitate miqua resipiscit. s; fixo
corde & aia csentiens dm omino ab
negāt. sic intra semetipsos dicentes. qđ
ē hoc qđ dr ds. nā ds n ē in ulla mia
aut ueritate. ut uelit aut possit me
adiuuare. & ita ipenitentes diffidūt
a peccatis suis se posse mundari. aut ul
lomodo saluari. hui dm blasphemāt. &
ob hoc ppē nequitiā obdurationis sue. si
ita pseuerauerit. remissionē eide blasphe
mie n pcipit. quia intellectū cordis sui
ita suffocant. qđ sursū suspirare n ualet.
qm ullū p cui miam saluari deberent. lv iiii.
qsi nichilū habent. ut etiā psalmista da
lvi. uid testat dicens. Dixit insipiens in cor
de suo. n ē ds. Quid ē hoc. P stultā locu
tionē qui iamis erat sapientia & in
tellectu dm in corde suo abnegauit.
quia ad cognoscendū eū insipiens fuit.
Quom. Quia ueru dm nec scire nec
intelligere uoluit. cū inobdurato sensu
suo dicebat. Quid ē ds. Vs n ē. Et
quid uel ego sū. Nescio quid sim.
Qui hec dicit insipiens ē. qm ueram
sapientiā qua ds cognoscit n habet.
S; quisqs dm in potestate sua regnan
tē n fiete cognouit. hic sapiens ē.
quāuis peccator sit. Unde quisqs hoc
fixū in corde suo habet qđ de dei
mia desperat dicens. ds nichil ē. hunc
nescio. quia me nescuit. & hic nego.
qm me negauit. & ido ide ad uitā
n resurget nec ullū gaudiū habere
potest. quia oms creature eū detesta
ntur. qm creatorē ex p nichilo ha
buit. S; & ille qui de peccatis suis
desperat. ita qđ p magnitudine pon
deris eor se posse saluari n credit.
infidelis ē. & ido ad uitā n puenit.
quia illi qui uitā omib dat cont
dicit. Qđ si quis ex his omib peni
tentia ductus. me ueracit quesie
rit. me inuenet. qm neminē abicio
qui puro corde recurrit ad me.
Si aut nigerrime tēpestatis hui
blasphemie & desperationis sup quē
piā hoiem ceciderit. & ipse nec in
corde suo. nec in uoluntate sua.
nec in sapore pūsi gusti eis csenserit.
s; in hoc certamine ualde cruciat.
tē si in code agone fortit repug
nans pseuerauerit. cui ei subuenio.
& ppē has gnedines n dubitet. quia
ctra maximas procellas eū fortissimū
pugnatorē dico. & cū uelocī uuabo
atq; cū amicū meū habebo. qm ppē
amorē meū tantas adūsitates paci
ent sustinentes nobilit superauit.
Sed & sic ille qui me ueru dm nul
lom in ulla fide aut spe. in corde suo
uult scire. ad uitā n resurgit ut p
dictū ē. ita nec ille qui se ipsū in mor

tem corporis sui p̄cipitauerit. quia
separatione illā quā hoīb⁹ ēstitui non
exspectat. s; se ipsū sine ulla spe mīe dis
cindit. unde & in p̄ditionē cadit. q̄m
hoc occidit. cū quo penitere debuit.
Nam qui illud ab homine separat.
qđ in hoīem posui. magno reatu se
substernit. quēadm̄dū in euglio filī
mis ostendit dicens. Audistis quia
dictū ē antiquis. n̄ occides. qui autē
occiderit reus erit iudicio. Q'd ē hoc.
Nos qui pdē urīm sup fundamtū
petre ponere uultis. notare q̄m p̄so
nū illū qui de radice rationalitatis
exit p̄ceptis. quia in factura sēptu
re que sensū illū habet. quē digitus
dī dedit. demonstratū ē his qui uos
in antiquitate p̄cesserūt. ne diuide
rent in hoīe qđ diuina dispositione
in illo conunctū ē. Quid ē hoc. Q'a
q̄ ade ligni scientie bom & mali int
dixit dicens. in quocūq; die comede
ris ex eo morte morieris. hic etiā p
moysen generi ipsi locut⁹ ē n̄ occides.
nec dissipabis qđ ad imaginem dei
factū ē. S; sic ada p̄ceptū dī trāsgres
sus. uita salutis semetipsū & genus suū
p̄uauit. ita etiā ho q̄ factura dī i hoīe
destruit fideles generationes saluta
rīū opū ab aīa & a corpore suo abscidit.
ex hoc etiā reū iudicialis sententie se
faciens. in exilīū miserie uadit. Qua
p̄pt ille qui tā crudele separationē
in hoīe fecerit. in multas calamita
tes se mittit. uidet hoc separans qđ
meū ē. quia corp⁹ & animā simul in
hominē constitui. Et quis ē ille. q̄ hec
audeat separare. Et cū ille in mul
ta ḡuedine peccati sit q̄ aliū occidit.
qđ tē iste erit q̄ se ipsū in mortē tra
dit. & hoc in puluerē mittit cū quo
debuit cinnia sua delere. Nam q̄
se ipsū occiderit. p̄dictū angelum imu
tat. qui p̄mū iniquitatē inueniens se
ipsū in p̄ditionē tradidit. cū se ipsū occi
dit. Quoñ. Unū dō iuuidit qui nec

lx.

ortū habuit. nec finē accipiet. & qui
omīa regit que in celo & in terra sūt.
Et hīc idē sup⁹ diabolus noluit aspicere
in me cū se ipsū in p̄ditionē deiecit. sic
nec iste hō me fieri dignat. qui se ip
sū uolentē discindit. unde & in mor
tē cadit. sic & ille cū semetipsi p̄ditio
nē intulit. Nā antequā corrueret. in
iquitatē suā sup pennas uentoy ele
uare uoluit. & q̄si uolatile qđ in aere
uolat sic in celestib⁹ uolare tēptauit.
unde & in hac p̄sūptione semetipsū
abeatitudine in infelicitatē deiecit. S;
ego de ītra formauī hoīem. ut ab ife
riob⁹ ad supiora ascenderet. & ut incipi
endo & p̄ficiendo bona opa. sursū p̄ela
ras utrusq; ad ardua edificaret. Qua
p̄pt & ho q̄ & corp⁹ & animā habet. cū
bona opari potest & cū penitere ua
let. semetipsū n̄ occidat. ne p̄tra locū
illū recipiat. u nec op⁹ nec penitentiā
habere possit. sic & diabolus qui du
semetipsū occideret. in tartara deiect⁹
ē. S; qui uigilantib⁹ oculis uidet. & so
nantib⁹ auris audit. hic mystice ubis
meis osculū amplexionis p̄beat. q̄ de
uuentre emanāt. Sexta unio Secunde
partis.

Et post hec
uidi. cū filī
dī in cruce
pependit.
qđ p̄dicta
mulieris
imago ue
lut lucidus
splendor ex antiquo consilio p̄pe p̄gredi
ens. p diuinā potentiā ad ipsū ad ducta
ē. & sanguine q̄ de latere ei⁹ fluxit. se
sursū eleuante p̄fusa. ipsi p̄uoluntatē
supni patris felici desponsatione associa
ta ē. atq; carne & sanguine ei⁹ nobilit
dotata. Et audiui uocē de celo illi
dicentē. Hec fili sit tibi sponsa. in re
staurationē p̄pli mei. cui ipsa mat⁹ sit.
animas p̄saluationē spē & aque regr

neranſ. Et cū eade imago tā hoc mō ī
uirib' ſuis pficeret. uidi qſi qdā alta
re. ad qd ipſa frequent accedebat. & ibi
dote ſuā deuote reuſeruſ. eā ſupno pat
& anglis ei' humilit ostendebat. Vnde
etiā cū sacerdos sacis uestib' idut. ad ce
lebranda diuina sacramta ad ide alta
re accederet. uidi qd subito magna
ſerenitas lucis cū obsequio anglor de
celo uenens. totū illud altare circum
fulsit. & ibi tādu pmanſit. quousq;
pt cōpletione eide sacīti ide sacerdos
ab altari secederet. Et & ibi euglio pa
ris recitato. & oblatione que conſecran
da erat. altari sup posita. cū ide sacer
dos laude omipotentis. dī. qd ē sēs. sēs.
sēs. dns ds sabaoth decantaret. & sic
mistia eorunde sacīton mchoaret.
repente ignea chorusceatio ineffabilis
is claritatis. apto celo sup eande obla
tionē descendit. & eā tota sua clarita
te ita pfudit. ut sol rē illā illustrat.
qm radius suus tīgit. Et dū eā hoc
m' irradiaret. surſū eā ad secreta celi
īuisibilit sustulit. & itū eā deorsum
sup ide altare remisit. uelut ho hālī
tum suū ītrorsum trahit. & itum
eū extrorsū emittit. ita eū uerā car
nē & uerū sanguinē effectā. quāuis ī
ſpectu hoīū uelut panis & uelut umū
apparerēt. Cūq; hec aspicerē. statī etiā
signa natiuitatis. passionis & sepulture.
nec nō resurrectionis & ascensionis sal
uatoris nri unigenit dī. uelut in spe
culo apparuert. quoīn etiā cū ide filī
dī in celo eēt. in ipso patta st. Et dum
ide sacerdos canticū innocentis agni.
qd ē agne dī qui tollis peccata mun
di decantaret. & ad percipiendū scām
cōmunionē se exhiberet. pdicta ignea
chorusceatio ad celestia se recepit. &
ita clauso celo. audiui uocē ex eo di
centē. Manducate & bibite corp &
sanguinē filii mei. ad abolendā pua
ricationē eue. quatenꝰ in recta hēre
ditatē restauremini. Et dū etiā ceti
hoīes ad percipiendū ide sacīntū ad sacdotē
accederēt. quinq; modos in eis cōsidera
bam. Nā alii in corpore lucidi. & in
anima igniti erāt. alii aut in corpo
re pallidi. & in aīa tenebrosi uidebant.
quidā ū in corpore hirsuti. & in aīa
multa īmundicia humane pollu
tionis pfusi sordebāt. quidā aut ī
corpore acutissimis spinis circūda
bant. & in aīa ipsi apparebāt. alii
ū in corpore sanguinei. & in aīa ue
lut putridū cadauer fetidi uideban
t. Et ex his oīb' diu quidā eade sacīnta
percipient. alii uelut igneo splendore
pfundebant. alii ū uel obscura nube ob
tenebrant. Post cōpletionē aut eiusde
sacīton. dū sacerdos ab altari re
cederet. pdicta serenitas que de celo
uenens. totū illud altare ut supra
dictū ē circūfulserat. surſū ad supna
secreta subtracta ē. Et itū audiui uo
cē de supnis celor dicentē mihi.

1. Xpō ihu uero filio dī in ligno passi
onis sue pendente. ecclia in secreto
supnor misteriorꝝ ipsi associata. pur
pureo sanguine ei' dotata ē. sic & ipsa
demonstrat. cū frequent ad altare
accedens. dotē suā reposcat. & quanta
deuotione filii ei' ad diuina mistia
accedentes ea percipiāt. acutissime cōsi
derat. Qua ppt uidel. cū ide filꝰ dī
in cruce pependit. qd pdicta mulie
ris imago uelut lucidus splendor
ex antiquo cōsilio ppe pgredient. p di
uinā potentiā ad ipsū adducta ē.
quia eode innocente agno in aram
crucis p salute hoīū subleuato. ecclia
in puritate candoris fidei & ceteraꝝ
uirtutū ex diuino secreto repente
p pfundissimū mistiū apparēs in
celo. p sūmā maiestatē eide unigē
nito dī adiuncta ē. Quid ē hoc.
Quia cū de uulnerato late eide filii
mei cruor exiuit. mox saluatio ani
mar exorta ē. qm qdā illa de qua
diabolus cū sequacib' suis expulsus ē.

hoī data ē. cū idē unxerit mīs mortē in cruce tēporaliter subiensī. iferno spoliato fideles aīas ad celestia duxit. ita qđ etiā in discipulis suis & in his qui eos sincere subsecuti sūt. fides iam augmentari & corroborari cepit. q̄tenus heredes celestis regni fierēt. Unde sanguine qui de latere ei fluxit se sursū eleuante cade imago pfusa. ipsi p uoluntatē supni patris felici desponsatione associata ē. qm̄ fortitudine passionis filii dī ardenter iundante & ad altitudinē celestiū mutionū se mirabiliter tollente. quē admodū odor bonoꝝ aromatū se alte diffundit. ex ea in candidis heredibus ecclia roborata. eidem unigenito dī p̄ institutionē altissimi patris fidelit̄ cōiuncta ē. Quomodo. Ut sponsa sponso suo in subiectionis & obedientiae obsequio subiecta. fertili donationē cū federis amore abeo in p̄creatione filioꝝ accipiens. eos ad hereditatē suā educat. ita etiā ecclia filio dī in humilitatis & caritatis officio cōiuncta. regenerationē fp̄e & aquę cū saluatione animarū ab eo ad restaurationē unde suscipiens. eas ad supna trāsmittit. Unde etiam carne & sanguine ei nobiliter dotata ē. quia idē unxerit dī corp̄ & sanguinē suū p̄cellentissima gīa fide ut̄ suis qui & ecclia & filii ecclię s. ita contulit. ut unde in supna ciuitate p ipsū habeant. Quomodo.

II. Quia ipse carnē & sanguinē suū in sanctificationē credentiū dedit. ut etiā celestis pat̄ ipsū p redemptione pploꝝ ad passionē trāduxit. ita serpentē antiquū in humilitate & iustitia p eū deuincens. nec illū potestate & fortitudine sua superare uolens. qm̄ ipse ds iust̄ ē nolens iniquitatē. quēadmodū

III. psalmista loquit̄ dicens. Beat̄ uir qui n̄ abiit in consilio impioꝝ. & in uia peccatoꝝ n̄ stetit. & in cathedra pestilentie n̄ sedit. Quid ē hoc. Qm̄ ds ē pat̄ omnium beatitudinū & felicitatū creaturaꝝ suaꝝ. an ipsis creaturis suis multa & diuersa signa ostendens. sic etiā incarnatio filii ei suauissimū gustū in multa dulcedine stillabat. cū celestes uirtutes plurimas edificationes in ipso edificarēt. p qs ho ad supnū regnū reduceret. qđ nulla umb̄ mortis obscuratū ē. Et ita etiā in eode supno pat̄ fortissime uirtutes omniū uirtutū ee manifestare st̄. qm̄ p unigenitū suū mortē uirilit̄ occidit. & ifernū fregit. atq; in nouissimo die orbē trāxit in aliā & meliorē nouitatē cōuertit. Unde etiā p diffusionē cordis sui n̄ abiit uacillantia uenena malignoꝝ spiritū qui ueritatē reliquerūt. & mendaciū arripuerūt. Quom̄. Qui ueritatē p mendaciū diuidere uoluerūt. Quom̄. Antiquū dierū qui ante temp̄ dierū & horaꝝ erat oppmere uolebāt. & antiquū serpentē qui ante tempus tēpoꝝ n̄ fuit. illi esse tē facere inuidebāt. Et hoc ee n̄ potuit nec debuit. qm̄ unus ds ē. Qui ppē & diabolus mendax ē. Ha a do recessit. uitā deserens. & mortem iuniens. Et ita etiā ds in uia illa qua peccatores gressū suū figūt n̄ stetit. quia uiā ade abiciens. peccatū illi n̄ amauit. s; illū a diabolo seductū de paradiso p iecit. nec etiā in potestate illi iniquitatis regnauit. ut omē gen̄ humanū imortē implicat̄. in umbra mortis sedens. cū idē gen̄ humanū ueritatē supbe deseruit. Quid ē hoc. Ha ds nec diaboli ce p̄ruptioni nec humane negligentie ita potestate sua restitit. ut eas p fortitudinē suā deiceret. Quom̄. Velut si duo pugnatores eēnt. & alt̄ altum fortioribꝰ uiribꝰ p̄iret. certe fortior ille maiores pugnas in sua possibilitate illi infirmori demonstret. quatenus ēfusū illū s; subiceret. nec in aliq illi cedere uellet. Et ita ds n̄ fecit. qm̄ opi iniquitatis p summā bonitatē restitit. uidel filiū suū mittens in mundū. q in corpore suo cū maxima hu

uitate ꝑdita oue sua ad celos reduxit. Quo
modo. Qm sanguis qui de corpore ei exi
uit. mox ut aptis uulneribꝫ emanauit.
in celestibꝫ secretis apparens. ut saluatio
animaꝝ emitteret petuit. Quom. Quia
omis creatura in eode filio di ostendit.
qd ꝑ passione & morte ipsi. ꝑdito hois ad
uita restaurata e. Quom. Quo ide unige
nit di uita existens. semetipsu ꝑ recepto
ne humani generis ad passione in ara
crucis obtulit. ubi etia ut uerac auditio
ne uoce de supnis secretis resonante ꝑce
pisti. sponsa s ecclia ut ad restitutione
salutis credentiu ꝑpoꝝ mat existeret ele
git. uidel qten sine macula spiali rege
neratione ad celestia eos trasmitteret.

Sed ꝑfata imagine ia hoc m, om uuribꝫ suis
ꝑficiente. uides qsi qdda altare ad quod
ipsa frequent accedit. & ibi dote sua de
uote reuisens. ea supno pat & anglis eius
humilit ostendens. quia ecclia ut pdic tu e in beatis & fortissimis utrutibꝫ augm
tu capiente. mox uelut t manifesta de
monstratione ostendit. spu sco ispirante
scificatio misticoꝝ altariu. m pfunditate
fideliu suspirioꝝ exorta e. u eade ecclia
etnua intentione uestigia exemploꝝ suoꝝ
ponens. dote sua uidel corp & sanguine
filii di pfundissima deuotione cosiderando.
creatori omiu in espectu uuentiu & ar
dentiu luminu. scil supnoꝝ ciuiu. in sub
iectione humillime obedientis offert.
Quid e hoc. Qm ut caro eide unigeniti
mei m integ utq marie ginis orta e. &
ꝓpter ꝑ salute hoiu tdita. ita etia & ne caro
ei frequent in icorrupta integritate eccle
augmtata. ad scificatione fideliu datur.
quia sic faber. auru suu ꝑ igne m liquefa
ciens unit. & m unitu diuidit. ita etia &
ego pat carne & sanguine filii mei ꝑ scifi
catione spc sci in oblatione ne glorifico. &
ne glorificatu. fidelibꝫ hoib ad salute ipsoꝝ
distribuo. Vnde etia cu sacerdos sacris
uestibꝫ idut ad celebranda diuina sacmta
ad altare accedit. uidel qd subito mag
na serenitas lucis. cu obsequio angloꝝ de
celo uenens. totu illud altare circum
fulget. qm peuratore aiaꝝ facta cine
tione circuamicto. & ad imolatione
inocentis agni uuunficam msa adeunte.
repente magna claritas. supne here
ditatis densitate tenebraꝝ pellentis. cu
ministio supnoꝝ spuu de secreto celoꝝ
effulgens. ubiq; eande coꝑpositionis sci
ficatione irradiat. qua ibi refectio
animaꝝ ad salute credentiu exercet.
Quom. Quia cu eccla ꝑ uoce sacer
dotis reposcit. dote sua. que corp & effu
sio sanguinis filii mei e. quatenꝰ ipsa
in saluatione animaꝝ beato partu
apta sit. quia etia in eade effusione
hui ꝑciosi sanguinis in magna mul
titudine pploꝝ augmtu accepit. te
ego q ideficiens lum sii. locu scificatio
nis illi. ad honore corporis & sangui
nis eide unigeniti mei. in scitate mea
irradio. Nam cu sacerdos sup scifica
tione altaris me inuocare cepit. quatenꝰ
ispecia qd filꝰ ms pane & uinu in cena
mortis sue m obtulit. cu de mundo
trasiturus eet. te uideo qd ide filꝰ ms
in hora passionis sue hoc m ostendit.
cu in ligno crucis moriturꝰ eet. illud
designans. ut eande passione sua in
espectu meo semp habere. nec illa ab
acutissima uisione mea delere. cu fe
lix oblatio sce sci sacrificii ꝑ sacerdotale
officiu m offerret. qm & ipse in effusi
one sanguinis sui pane & calice m ob
tulit. morte deiciens. & hoiem erigens.

Sed & quia dignitas igredientis &
egredientis clausura iginalis pudici
tie. ni fuit humane nature. si; diuine
potentie. ido & hoc ee potest. qd caro
eide unigeniti mei de pane frumti.
& sanguis ei de uino uue. cu aq in sci
ficatione iteret. queadmodu ꝑ fidele
seruu meu iohele ppheta ostendit dicens.
Et implebunt aree frumto. & redun
dabut torcularia uino & oleo. Et red
da nobis annos qs comedit locusta &
brucus. & rubigo & eruca. fortitudo

uii.

v.

vi.

viii.

viii.

mea magna quā mihi in uob. Et comedetis uescentes & saturabimini. & laudabitis nomen di uri q fecit uobiscum mirabilia. & nō cōfundet̄ ppls mꝰ in sēpiternū. Quid ē hoc. P mirabile dispositionē di iplebunt̄ omū bono aree fidi credentiū eccliē. qm fructū frumenti. tēlo in carnē filii mei. ita quod etiā in uera saluatione q fideles mei ad patriā reuocabunt̄. habundabit ētritionēs ille. in quib ipsi ēcupiscentiaꝰ carnis sue ppt̄ nomen meū contemnunt. ū & eis liquorē uue duco i sanguinē eiusdē unigeniti mei. dans eis etiā oleū miē. Quom. Qm p aliud modū sciū in salute uīa. restituā uob circuīdatiōnē uanitatū illaꝝ. qs p infidelitatē ignorantie comedit. locusta oblitionis. uidel ū p primū in filiū sue nequitie exortē sit. ita qd ipsi fructuositatē iusticie mee hoc m in obliuione habebāt. ut ho escā necessitatis sue obliuiscēt. p tquā in uentrē suū illā tūs fuderit. i impietate sua ita iusticiā meā discerpentes. ut & locusta fructū corrodit. Quom. Qua ū locusta negligentie p desidiā mentis utilitatē bonoꝝ fructuū auferit. ubi & bruchus feditatis in stercore īmundicie se īuolutat. qm huiusmodi hoies se īuoluentes. in sorde infidelitatis idoloꝝ & aliorꝝ simiū x. sectarū. & in diabolicis sectationib atq; in magicis artib & in īspectione creaturaꝝ creatoris in fortuitis calib humanaꝝ rerū. atq; in ultissima fetitate homicidioꝝ et fornicationū. ita se in his pascūt. quēadmodū idem bruchus luto nutrit̄. Quom. Qm ū bruchus turpitudinis fetorē sordū diligit. ubi etiā rubigo amaritudinis metalla fidelis splendoris cōsumit. quia isti hoies iusticie di ētrii existentes. ita eā obfuscare laborāt. ut & eadē rubigo decorē xi. metalloꝝ auferre solet. Quom. Quia ū rubigo mordacitatis fulgorē bonoꝝ actuū īficit. ibi etiā eruco nocue ac tionis uirentes herbas bone utilitatis depiuat. qm tales hoies clarissimas uirtutes uelut ē simplicitas. castitas. ac uirtuosa ēstantia. qs spē ses in omī uiriditate beatitudinis urtadiat. p malicia nequitie sue de se abicientes. ita illas delere conant̄. quēadmodū & eruca utilitatē herbaꝝ īminuit. Et in his oib declarat̄ maxima fortitudo mea. q magnitudine uirtutis sue diabolicas aduersitates supauit. cū eā ad salutē uīam mihi in uob. Quom. Ego pat̄ misi filiū meū in mundū de ūgine corporaliter natū. ut p eū de p dītione mortis uos redimerē. ita ut ego in uobis. & uos in me habitaretis. cū etiā idē filius mꝰ ad passionē uadens. carnē suā uobis ad manducandū. & sanguinē suū uobis ad bibendū tēdidit. Unde sacramētū hoc ad salutē uīam deuote comedetis. p illud uos felicit̄ pascentes. ac ppterea p oleū miē mee de fame p dītionis anime saturabimini. qm etiā filius mꝰ medicinā uulneriū uiroꝝ in penitentia attulit. & quia etiā sponsa eiusdē filii mei oī iusticia & ueritate exornata ē. atq; idcirco nomen meū. q in uera trinitate ds unus existens. uob gubno. ostendens in uobis mirabilia mea. uidel uos mirabiliter de diabolica potestate eripiens. fidelit̄ laudabitis. Et ideo p ēfusionē mortis. nō cōfundet̄ ppls mꝰ in futura ētnitate. quē tā mirabiliter de faucib iferoꝝ eduxi. Et unde qd p dicta serenitas in altari tādiu pmanet. quo usq; p t cōpletionē eiusdē sacrīi sacerdos ab altari secedat. quia eadē serenitas scil etne uisionis in mirabilib illius se tādiu clarissime ostendit. usq; diu pactis eisdē sacē sci officii mysterii. ille qui dispensator eoꝝdē sacrīoꝝ ē. a sēfication illa se recipiens. eadē secreta mysteria cōpleat. Quid ē hoc. Qm dignū ē ut diuina maiestas uirtutē suā in eisdē felicissimis sacramētis plenissime manifestet. & quia etiā diu ho manet unitis que ad dim pmanet. auxiliū di illū nō deserit. Sed & ubi i euāglio pacis recitato. & oblatione que ēsecranda ē. altari supposita. cū idē sacerdos laudē omī potentis dī. qd ē scs. scs. scs. dns ds sabaoth

decantat. & sic mistia eiꝺe sacramtoꝝ
ichoat. repente ignea choruscatio iestima
bilis claritatis. apto celo sup eande oblatio
ne descendit. qm uirginitatis uiuentis spira
tionis in oculo regis plata. & fructu claritа
tis uite qui in scificatione candidandus e.
edificationi parietis di unposito. cu idem
nunci ueritatis dulcissimu sonu in laude
creatoris omniu. tna inuocatione unctionis
eiꝺe dnatoris exercituu emittit. & sic ab
sponsa fulgoris aurore scil incarnati filii di
exugine ichoat. subito ipenetrabilis sereni
tas incopehensibilis altitudinis. apto claris
simo tabnaculo sup mistia eiꝺe sacramti
se ielinat. & ea tota sua claritate ita pfun
dit. ut sol re ulla illustrat. qua radius suus
transigit. quia eunde rutilante circulu eiꝺe
oblationis. scissim calor in ui patis ita pfun
dit. ut radians fulgor rem ulla intrat. sup
qua se diffundendo cadit. Quid e hoc.
Sponsa filii mei. oblatione panis & uini.
sup altare meu deuotissima intentione of
fert. Quom. Videl p manu sacerdotis.
fideli recordatione monens me. ut in eade
oblatione carne & sanguine filii mei ipsi
tela. Quom. Qua passionel eiꝺe unigeniti
mei in celestib secretis semp apparet. ido
& eade oblatio eiꝺe filio meo in ardente
calore meo. profundissima admiratione ita
coadunat. ut caro & sanguis. ei ueracissi
ma certitudine efficiat. unde eade ecclia
felicissima uegetatione roborat. Nam
xii. du pfata claritas oblatione illa ita ut pdicte
tu e. irradiat. fursu ea ad secreta celi tuis
vite sustollit. qua eade ignea choruscatio.
du ide sacrm ut pfatu e sua illustratione xiii.
pfundit. fursu hoc ad illa occulta que mor
talis oculus uidere n ualet. inuisibili uirtute
thu. & itu illud deorsu sup ide altare re
mittit. qm uelut hoc aditu suu introrsu thu. & itum
ea extrorsu emittit. du ipse spiraculum
uiuentis uegetationis quo uiuit. p mirabi
lem dispositione di s introrsu mittit. & rur
sus ut uiuere possit extra se deducit. ita
eande oblatione uera carne & uerum
sanguine effecta. quatus in conspectu ho
minu uelut panis & uinu apparat. quia
ut ds uerax e sine illusione. ita etia & illa
altitudo sacti firma altitudo e qua
milli deicere potest. uera caro & san
guis existens. absq; deceptione. qm ut
anima ueracit uiget in carne & sangui
ne du ho uiuit in corpore. ita e etiam
hoc mistiu in pane & uino u colit ueraci
celebratione. sic etia apparens hominib
quia ut cecus oculus hois dm pfecte ui
dere n pot. ita etia ho mistia ista cor
poralit intueri n ualet. qm ut ho corp
hois & n spm ei uidet. sic etia ho pane
& uinu & n hec sacrmta pspicere potest.
Quid e hoc. Serenitas que sup corpus
filii di in sepulchro sepultu apparuit.
ipsu a sopore mortis resuscitans. hec
etia in altare sup sacrmtu corporis & san
guinis eiꝺe unigeniti mei resplendet.
illud ita in conspectu hoiu tegens. qd
scitate ei uidere n pollut. n in specie pa
nis & uini. sedm qd eade oblatio altari
sup posita e. sic etia humanitate filii
di diuinitas que in ipso erat ita hoib
obtecta fuit. qd eu n n ut hoie uidere po
tuert cu ipsis ut hoie s; tam sin peccato
cuersante. Quid e hoc. Ego qui oia
creaui. cu ab ecclia p sacerdotale ma
nu pdicta oblatio in offert. ea benigne
suscipio. qm ut diuinitas mirabilia sua
in uto uginis ostendit. ita etia in hac
oblatione secreta sua demonstrat.
Quom. Qua ibi caro & sanguis filii
di manifestat. Quom. Qm du obla
tio illa fursu inuisibilit uelut i puncto
p uirtute di thu & itum remittit. ita
in calore diuine maiestatis fouet. qd
caro & sanguis unigeniti di efficit.
ide mistiu hoib carnali sensu n cernen
tib. qsi aliquis pciosissimu ungentu.
simplici pani inolueret. & sapiu uino
iponeret. & ego illud in ta dulce sapo
re conuterem. ut in ore tuo oio nec pa
ne illu cu ungento. nec uinu illud cu

saphiro discernere possel.s; tamtū suauē
saporē sentiret.qm̄ & filī m̄s suauis &
ienis ē. Quid ē hoc. In ungento hoc ītel
ligit filī m̄s ex ugine nat.qui pciosissi
mo ungento unct ē. Quom̄. Quia scā
humanitate īdut ē.que tā pciosū un
gentū ē. qd suauitate sua mortifera
uulnera hoīū ita pfundit.ut ult in pdi
tione ade nec putrescāt nec fetent.
cū se ad illū conūtūt. In saphiro autē
isto diuinitas notat. que in eode filio
meo ē.qui lapis angularis existens mi
tis & humilis ē. qm̄ de radice humane
carnis qui de uiro & muliere ē n radi
cauit. s; in calore meo mirabilit ex
suauissima ugine īcarnat ē. unde etiā
caro & sanguis ei dulcis & suauis adsu
mendū credentib ē. xvm. Sed tu o ho hoc
spiale donū ita uisibilit sumere n pote.
uelut uisibilē carnē comedas.& uelut
uisibilē sanguinē bibas. qm̄ putredo ster
coris es. s; ut uuens spe tuus in te iuisibi
lis ē. ita etiā hoc uuens sacīmtū in obla xvi.
tione ista iuisibile existens. atq iuisibi
lit suscipiendū ē. quia quē ad mundū cor
pus filii mei in uto ugnis surrexit.
sic etiā & nc caro eide unigeniti mei
in scificatione altaris ascendit. Qd ē hoc.
Nam spe hoīs qui iuisibilis existit. sac
mtū hoc qd in oblatione ista iuisibile
ē. iuisibilit suscipit. corpore hoīs qd in xvii.
sibile ē. oblationē ista que in eode sac
mto uisibilis existit. uisibilit accipien
te. ita tam unū existentib. sic ds & ho
unus xpe ē. & ut anima rationalis & caro
mortalis in hoīe unus ho existit. qm̄ ho
qui recta fide me ispicit. cū sacmtū
istud accipit. ad scificationē sui illud
fidelit suscipit. Quid ē hoc. filī m̄s mi
rabilit nat ē ex itegerrima ugine. cui
caro in dulcedine libidinis nūquam
ferbuit nec tacta ē. quia uas eidem
ugnis mundissimū erat. in q ipsum
unigenitū meū īcarnari uolui. Unde
etiam n promisi ut ide uas eide suauis
sime ugnis in calore ardoris diffluе

ret. qm̄ in eo filī m̄s humanū corp mirabilit
suscepit. xv. Sed qd eade beata ugo p anglicū
sermonē in eode secreto uerā allocutionē
audiuit. ita qd ex ide credula effecta. sus
piria mtis sue sursū tenuit. cū diceret.
ecce ancilla dni. fiat m̀ secm ubū tuū.
ita etiā unigenitū dī spū sco supuenient
ēcipiens. designat qd omipc ds p ūba sacer
dotis in officio sacerdotali uocandus ē.
ita qd ide sacerdos fidelit in dm credens.
& cū deuotione cordis sui purā oblationē
ipsi offerens. ūba salutis in obsequio humi
litatis dabit. ui & supna maiestas. eande
oblationē suscipiens. in carnē & sanguinē
pii redemptoris mirabili uirtute trnsfūdit.
Quom̄. Quia ut filī m̄s mirabilit pro
humanitatē in ugine suscepit. ita etiā
& nc oblatio hec mirabilit caro & sangus
ei in altari efficit. Unde & hoc sacīmtū
totū itegrū ē. iuisibile & uisibile existēs.
ut etiā unigenit m̄s tot itegr ē. secm
diuinitatē iuisibilis. & secm humanitatē
uisibilis in selo manens. Nam ut pul
lus auis de ouo egredit. & ut uolatilis
uermiculus de exiguo gno orit. & am
mali eode auolante. illud remanet. de
quo ide animal ortū ē. ita etiā in oblati
one ista. ueritas carnis & sanguinis filii
mei p fide tenenda ē. quāuis eade oblatio
in espectu hoīū uelut panis & ut unū
appareat. Unde etiā ut aspicis. signa
natiuitatis. passionis. & sepulture. nec n
resurrectionis. & ascensionis. saluatoris ho
minū scil unigeniti dī. uelut in speculo
ibi apparent. quom̄ etiā cū ide filī dī in selo
ēet in ipso pactata s. qm̄ ut uera manifes
tatione ēsideras. mistia nascentis ex ugine.
& pacientis in cruce. ac sepulti in sepulcro.
nec n resurgentis a mortuis. & ascenden
tis ad celos. uidel illi qui p salute hoīum
ad ītas uenit. purissima claritate in eis
de sacīmtis fulget. ut etiā cū ide umge
nit dī tēporalit in mundo cū hoīb ēuisaret.
p uoluntatē pat s. p redēptione humani
generis ea in suo corpore passus ē. Quid
ē hoc. Qua ante oculos meos apparet.

quid fili⁹ mis ꝑpt̄ amorē hoīs in mundo pas
sus sit. qm̄ natiuitas. passio. & sepultura. rr
surrectio. & ascensio eide unigeniti mei
morte humani generis occiderūt. Vnde
& ea in celestib⁹ cotā me fulgēt. quia eo⁹
ñ sū oblit⁹. s; usq; ad consūmationē seculi ꝙn
aurora ante me in multa claritate appa
rebūt. Quid ē hoc. Qm̄ in eade passione.
usq; ad finē mundi oms illos ꝓuideo qui
in eade passionē s credituri. & qui eā ab
iecturi s. quia ipsa cotā me semp fulgebit
qmdiu illud ho dicere debet. qd ide fili⁹
mis discipulos suos docuit ut dim oraret.
sic septū ē. Et dimitte nobis debita nra.
sicē & nos dimittim⁹ debitorib⁹ nris. Quid
ē hoc. Tu qui oīa in potestate tua habes.
ispice effusionē illi⁹ sanguinis qui ꝓ huma
no genere effusus ē. & dimitte nobis qui
filii tnsgressionis sum⁹ debita nra. que t
ꝓsoluere debuim⁹. s; ꝑpt̄ ieuuationē cor
dis nri ñ fecim⁹. Quid ē hoc. Quia qd in
baptismo ꝓmisim⁹ ñ adimpleuim⁹. qm̄ ꝓ
cepta tua tnsgressi sum⁹. & innocentiā ab
iecim⁹. sicē & adā in paradyso t ñ obediuit.
& uestē innocentie corrupit. S; tu qui pi
es. noli punire nos. secm̄ nequitiā nrām
s; relaxa nobis tnsgressionē nrām secm̄ pie
tatē tuā. sicē & nos q̄ ꝓuaricatores sumus.
quātus multā maliciā in nobis habeam⁹.
tam̄ ꝑpt̄ timorē & amorē saluatoris nri.
dimittim⁹ ex corde nro debitoribus nris in
iuriā illā quā nobis ītulerūt. Quom⁹. Qm̄
illos qui nos diligere deberēt quia hoīes
sum⁹. in multis nos ēbantes & ꝓ hoc te ñ
amantes. s; ꝓcepta tua negligentes. ñ ꝓ
sequim⁹. secm̄ maliciā illā quā in nos exer
cuerunt. s; iustū iudiciū tuū ispicientes.
ñ uindicam⁹ nos in eis quantū possum⁹. ita
ut & tu o ds nobis sis ꝑpicius. qm̄ iust⁹ & bon⁹
es. Tu g audi o homo. quia quādiu tibi
subuenendū ē. & quādiu tu alius hominib⁹
succurrē potes. tādiu passio filii mei cotā
me in mia apparebit. & tādiu etiā caro
& sanguis ei⁹ in altari ēlectabit. ad ꝓcipien
du credulis hoīb⁹ ad saluationē & ad pur
gationē ēmmū cor. Nam cū ide unige
nit⁹ mis in mundo corporalit cēt. corp⁹
ipsi⁹ in nutrīto carnis & sanguinis sui de
frumēto & uino sustentatū ē. unde etiā
& nc in altari caro & sanguis ei⁹ in obla
tione frumēti & uini ēlectat. ꝙtenus inde
fideles hoīes in anima & corpore refici
ant. qm̄ ide fili⁹ mis hoīē de ꝑditione ade
mutabilit redemit. & nc etiā hoīes de
cottidiano malo in q frequent ꝓlabunt.
miscdit absoluit. In consecratione eiꝰ
ꝑdicte oblationis appareat quicq̄d fili⁹
mis in carne sua ꝓ redeptione hoīs cor
poralit passus ē. & hoc nolo abscondere
quia electos ei⁹ sursū ad celestia traho.
quatenus ꝓ ipsos corp⁹ ei⁹ in ꝑdictis mbris
ꝓficiat. Qua ꝑpt̄ & ego oīa sacm̄ta
hec in oblatione ista mirabilit demon
stro. qm̄ cū ea sup altare apparuerint.
tē etiā caro & sanguis filii mei eadem
oblatio fit. tam̄ in ēspectu hoīū panis
& uinū apparens. quia tā tenera ē fragi
litas hoīs qd cruda carnē & crudum
sanguinē ꝓpe abhorreret. Nā mor
talis ho diuinitatē ñ potest ispicere.
quādiu mortalis ē. unde etiā mistiū
hoc qd totū ē diuinitatis. ipsi homini
obscuratū ē. ita qd illud īuisibilit ꝑci
pi et. quia & ide unigenit⁹ mis nc imor
talis existens. ult ñ moriē. Qua ꝑpt̄ &
ego o ho carnē & sanguinē ei⁹ in oblatio
ne panis & uini t trado. ꝙtenus ꝓ illud
qd uisibile ē. illud qd īuisibile ē. ī uera
fide ꝓcipias. Et ide sacm̄tū in uera cer
titudine ꝑ diuinā potentiā suscipis.
ita tam̄ qd t uisibile ñ appareat. n in
magna necessitate. ut etiā illud elec
tis meis cū ꝓ hoc in magna afflictione
positi ēent. aliquando demonstrū ē.
Hec aut oīa ꝑpt̄ amorē & ꝑpt̄ utilita
tē hoīs facio. S; omis creatura ꝓceptis
meis subiecta ē. tu ū o ho n semp re
bellis existis. Vnde cec & surdus es.
S; tam̄ n rebellare ñ potes. Nonne
facio qd uolo. te ñ uidente. Tu autem
ñ uides oculis tuis. nec audis auribus tuis
in carne. qm̄ anima hoīs in corpus ei⁹

xvii.

xvii.

530a

mittā. & ꝙm illā de corpore eī auferam
ſ; anima tua īteligit me. cū mortale
corp' ſinū reliquerit. Sic etiā carnē filii
mei tīdo ad manducandū. & ſanguinē
eī ad bibendū. & hoc in poteſtate mea
XV. teo hō ñ uidente facio. Qua ꝓpt̄ ut
uidel dū ide ſacerdos canticū īnocen
tis agni. qd ē agne dī qui tollis pecca
ta mundi decantat. & ad ꝓcipiendū
ſcām cōmunionē ſe exhibet. p̄dicta ig
nea choruſcatio ad celeſtia ſe recipit.
qua eode mundi laude illi ꝙ in ino
centia manſuetudinis ſue tulit pia
cula hōiū denunciante & ītrinſeca
pectoris ſui cū exīori deuotione ad
eade ſacīnta apiente. illa iuncta fere
ntas que ibi uidentē ſuā oſtendit. ad
ſupna ſecreta ſe ſubtrahit. & ita clauſo
celo. idē ſe ſubtrahentib' eisde celeſtib'
miſtiis. audis uocē exalto dicentē. ut
credentes & fideles hōies manducēt
& bibāt cū uera deuotione. carnē &
ſanguinē ſaluatoris ſui. qui ꝓ ipſis paſ
ſus. mortē tēporalē ſubiit. ad ablueu
dā ēramnationē illā. quā ꝓmi paren
tes ꝓceptū dī trinſgreſſi. mundo ītulerāt.
qtenꝰ ipſi hōies ab hac ꝓuaricatione e
mundati. recte hereditatē quā ꝓtinacit
p̄diderāt fidelit restaurent. Hā ſic ide
unigenit' dī in cena corp' & ſanguinē
ſuū diſcipulis ſuis tīdidit. ita etiā & ñe
maltari carnē ſuā & ſanguinē ſuū dat
fidelib' ſuis. quē admōdū hō cū op' uolun
tatis ſue ꝓfecerit. illud ad utendū hōib'
tribuit. quia ide filī dī ꝓcepta patris
ſui ꝓ agens. semetipſū ꝓ ſalute hominū
obtulit. & corp' & ſanguinē ſuū ad ſcī
ficationē eoꝝ ad manducandū & ad
bibendū dedit. ut etiā in cantico can
ticoꝝ ſponſus amicis ſuis loquit̄ dicēs.
Comedite amici mei. bibite & īebri
XVI. amini cariſſimi. Quid ē hoc. Come
dite in fide uos qui ꝓ ſcām baptiſmum
ad amicitiā meā uenistis. qm effuſus
ſanguis filii mei lapſū ade uobis abſter
ſit. Tummantes uerā medicinā in cor
pore eīde unigenti mei. quatenꝰ ītata
ēmina uīa cū frequent̄ iuſticiā in op'
uris opamini. uobis miſedit̄ abſtergant̄.
Vnde etiā bibite in ſpe ex hac uite que
uos de etna pena eduxit. ſumite ſ poculū
ſaluris. uidel ut furmit̄ & uiriliť in illā
grām credatis qua redepti estis. qm & ſan
guine illo ꝓfundemini. q ꝓ uobis effuſus ē.
Et ita iebriamini in caritate q m̄ cariſſimi
estis. habundantes in riuulis ſcripturaꝝ. qtenꝰ
cū ſūmo ſtudio a carnalib' deſideriis uos
frangatis. ita ut & ego p̄clarat uirtutes ual
de michi amabiles in uobis exſuſcitē. ita
dens etiā uobis corp' & ſanguinē eīde um
genti mei. ſicē & ipſe diſcipulis ſuis idem
ſacīnciū dedit. ut in euāglio ſcriptum ē.
XVII. Cenantib' aut̄ eis accipiens ihe panē be
nedixit ac fregit. deditq; diſcipulis ſuis &
ait. Accipite & cōmedite. hoc ē corp' meū.
Et accipiens calicē. gīas egit. & dedit diſci
pulis ſuis dicens. Bibite ex hoc oēs. Hic eſt
ſanguis mūs noui teſtamēti. qui ꝓ multis ef
fundet̄. in remiſſionē peccatoꝝ. Dico aut̄
uobis. Non bibā am̄ de hoc genimine uitis.
uſq; in die illū. cū illud bibā uobiscū. nouū
in regno patris mei. Quid ē hoc. Filio dī una
cū diſcipulis ſuis cōſummationē illā celebrāte.
qua ipſe tīſitur erat de mundo. uidel cū
in trenis causis diuti cūſari ñ debuit. ut
pri fecerat. ſ; in uoluntate patris ad paſſionē
crucis ꝓdurans. ſūma deuotione. accepit
p ſalute hōiū panē in recordationē corpis
ſui. toto deſiderio patrē ſuū mouens q m̄
de eo exiuit & q m̄ ad eū redire uoluit.
ita ut ipſe etiā ſpiceret. ſi poſſibile eēt. ut
in fragilitate carnis ſue caliceē illū quem
erat bibiturus tīſiret. quāuis tam̄ hoc fieri
ñ deberet. Vnde & panē illū benedixit.
in recordatione ſudoris corporis ſui. cui ꝓ
cepto patris ſe ſubdens. ſcil in cruce mori
uolens. in anguſtia eīde paſſionis. corp' & ſan
guinē ſuū diſcipulis ſuis tīdidit. ita ne &
ipſi obliuiſcerent̄. qd eis hoc exemplū de
diſſet. Ac fregit eis. quia quāuis paſſio illa
corpori ſuo dura eēt. tam̄ pat̄ ſuo obedi
ens. crudeliſſimā mortē in mortē corpori

fui uicit. designans etiã qd in eũ ereden
tib⁹ caro sua & sanguis in sacrãto oblati
onis ẽet tradenda. Vedit; ad uetã salu
tẽ eisde discipulis suis. ita ut & ipsi hec in
nomine ei⁹ facerẽt. sic & ipse ea ꝓpt̃ amo
rẽ eo⁹ faciebat. mitissima uoce dicens.
Vos qui humilit̃ me sequi uultis. arden
te amore accipite hoc exemplũ qd relin
quo uobis. uidel passionẽ meã & opa mea
que in ꝑcepto patris mei cõpleui. qm ipse
misit me. docere & ostendere regnũ ipsi.
& comedite fidelit̃ hoc qd uobis do. quia
corp⁹ meũ ẽ. Quid ẽ hoc. Comedite corpus
meũ. qm in spũ & in carne ura debetis opa
mea imitari. cũ ea spe ses cordi uro ispirat.
uelut ho escã sorbet. quã in uentrẽ suũ
mittit. quia ut me in opib⁹ meis sequi de
betis. ita etiã & corp⁹ meũ manducabitis uos
& oms qui ꝑcepta mea seruare uoluerit.
et deide idẽ filii di accipiens in saluatione
poculũ saluris. pat̃ suo grãs egit. qm cum
de latꝛe ipsi⁹ sanguis effusus ẽ. hec grã ere
dentib⁹ data ẽ. que tã fortis fuit. qd & an
tiquũ serpentẽ supauit. & ꝑditũ hoiẽ libe
rauit. & tota eccliã fidelit̃ corroborauit.
Quom. Qnia idẽ saluator ꝑciosissimũ exem
plũ suũ in suauitate amoris sui tradidit fide
lib⁹ suis. dicens eis lem ispiratione admoniti
onis. Bibite fiducialit̃ ex hoc salutari poculo.
uos oms qui me fidelit̃ sequi desideratis.
ita ut & corp⁹ urm in angustia castigetis.
& sanguinẽ urm in sudore arceatis ꝓpt̃
amorẽ meũ ad roborandũ eccliã uosmet
ipsos abnegantes. sic & ego passioni me sub
ieci. & sanguinẽ meũ ꝓ redẽptione ura fu
di. teneritudinẽ carnis mee in hoc ñ cisde
rans. s; saluẽ uram faciens. Nã hic sanguis
qui ꝓ uobis effusus ẽ. ñ ẽ sanguis ille qui in
ueti testamto sub umbꝛ spargebat. s; san
guis ms nouũ testimonii qui ad salutem
ꝑplor⁹ dat̃ ẽ. Quom. Ego qui fũ unic⁹ matꝛis
mee uidel integrime ugnis filius sanguinẽ meũ
crucꝛ ꝓ redẽptione hoĩũ fudi. qui me ꝓ fide
ispicitis. Et ut eũ tr ꝓ liberatione humani
generis dedi. ita eũ etiã & nc in altari ꝓ
hoĩb⁹ trado. scil ꝓ purgatione illor⁹ qui eũ
fidelit̃ suscipiũt. In cena enim passionis
mee corp⁹ & sanguinẽ meũ uobis ad man
ducandũ & ad bibendũ dedi. qtenꝰ & uos
nc in altari idẽ in memoriã meã facia
tis. Vnde etiã in aptione ueritatis dico
uobis qui me fidelit̃ subsecuti estis. ñ bi
bam am̃ hoc poculũ anguste in gꝛuedi
ne illa. quã nc de iudeis pacior. usq; in
diẽ illũ cũ de morte resurgens. morte
ꝓstrata. diẽ saluationis afferã. in idẽ pocu
lũ receptionis urẽ bibã uobiscũ qui mei
estis. nouitatẽ exultationis uobis osten
dens. quia ꝑditio ueteris ciminis abiciet̃.
apto uobis regno illo qd pat̃ ms se dili
gentib⁹ ꝓparauit. Quid ẽ hoc. Qm morte
mea qua in cruce passus sũ saluationem
animaꝝ sentietis. cũ etiã p̃ resurrectionẽ
mea in ascensione mea spm̃ paraclitũ
accipientes. nouitatẽ uere doctꝛine susci
pietis. ita qd & ꝓpt̃ nom̃ meũ multas
tribulationes sustinebitis. qs & ego uobis
cũ sustinebo. ñ qd am̃ ullas miserias cor
poralit̃ patiar. ut pr⁹ cũ in mundo cor
poralit̃ ẽem passus sũ. s; quia uos eas in
nomine meo sustinetis. in & ego illas uo
biscũ sustineo qm̃ uos in me estis. & ego
in uobis. Et ita ut ꝑdictũ ẽ. corp⁹ & sangui
nẽ filii mei uos qui in me fidelit̃ credi
tis. ad abolitionẽ emmũ uror̃ ꝓcipietis.
qtenꝰ ꝓ hoc sacrãto cibũ exhilarati. utrutt̃ sup
ne confortationis adipiscamini. sic &
dauid seruus ms in uoluntate ardoris
mei clamat dicens. XVIII. O e fructu operum
tuor̃ saciabit̃ tra. ꝑducens fenũ iumentis
& herbã seruituti hoĩũ. Vt educas panẽ
de tra. & uinũ letificet cor hoĩs. Vt ex
hilaret faciẽ in oleo. & panis cor hoĩs con
firmet. Quid ẽ hoc. O ds cui⁹ magnificen
tia sup oms ẽ. de fide illa q tu in uerita
te cognouisti. ita qd ipsa fruct⁹ utilitꝰ
in sapientia tua ẽ. saciabit̃ ho iudel q
fidi adherens. esurie infidelitatis in uia
iustitie abiecit. eũ pr⁹ ueritatẽ ignoras
ieiunus rectitudine defecerat. s; nc i
saturitate bonor̃ op̃ ꝓducens contri
tionẽ animi sui. illis qui in simplicitate

sē fragilitatē suā cōsideransſ exemplum
humilitatisſ fidelit pbet. ubi etiā cum germine uirtutū surgensſ. in habundan
tia cōde saturitatisſ uiriditatē uere
rectitudinisſ. seruatuꝝ illoꝝ qui tēmſ
ihūat exhibet. qm̄ ad utilitatē ipsoꝝ
bis actib⁹ īsudat. qui obsequio muni
tionisſ & defensionisſ suę fidelesſ animasſ
ad supna gaudia pducūt. ut & illi
qui militia fortitudinisſ & ptectionisſ
suę hosſ qsſ tueri debēt fortissime de
fendut. Et hec in hōib; p uoluntatē
tuā o dſ ideuro pceſſt. quatenꝰ illis
uirtutib⁹ istisſ adornatisſ. mirabilit ipsiſ
educasſ corpꝰ filii tui. de fructu illo.
quē tua in puritate uiriditatisſ pfert.
sic etiā ide unigenit⁹ tuusſ ex utero
uginalisſ pudicitie corporalit uenienſ.
panē uite credentib⁹ in semetipso mi
sericordit dedit. S; & hoc miraculū
ido faciesſ. ut etiā sanguisſ eiꝺe uni
geniti tui. qui ad saluationē animaꝝ
effundit. letificet ītiorē ui hōiū. idē
animasſ coꝝ in remissionē peccatoꝝ
ipsoꝝ. Quoꝝ. Quia ut pri filii tui
corpꝰ p redeptione humani generis
in cruce oblatū ē. ita etiā & nē caro
& sanguisſ eiꝰ ad salutē credentiū m al
tari consecrat. Qua ꝓpt cū hoc in uo
luntate tua mirabilit factū fuerit.
te & illud erit ut idē sactaīntū exhi
laret facie idē eccliā oleo mie pfusā.
quia cū gaudio fidi credentesſ. iniam
amplectentesſ. oculisſ dīm pulchri ap
parent. qm̄ cū salusſ mundi in cruce
pendensſ hominē de laqueo diaboli
miserit libauit. te etiā hommes
a uinculo peccatoꝝ benigne absoluit.
quatenꝰ & ipsi in leticia simplicisſ cor
disſ sui fidelit in dīm credentesſ. mise
riā pacientib⁹ cū ardore deuotionisſ sub
uenire ñ desināt. Et in hoc amore fidi
lesſ ardere debēt. ut panisſ ille q̄ uitā
se gustantib⁹ pbet. sensusſ ipsoꝝ qui sēp
in ſstabilitate uacillant confirmet.
ne ītentio cordisſ coꝝ ad malum de

xxiiii

clinet. S; ut ad hoc qđ uita ē fortit ascen
dat. Panisſ aut iste caro filii mei ē. quā
nulla obscuritꝰ in peccatisſ obfuscat. nec
ulla macula iniquitatib⁹ obnubilat.
ita ut qui eā digne suscepint. in anima
& corpore celesti lumine pfundant. &
amaculisſ īteriorisſ sordisſ suę fidelit emun
dent. Et ido nulla dubitatio in ista sac
tissima carne sit. qm̄ qui primū hominē
nec de carne nec de ossē formauit. huic
possibile ē istud sacīmtū hoc m̄ opari. Unde
o uginalisſ ort. tu surgisſ. crescisſ. dilataris.
ac magnū ramū in multisſ germinib⁹ pdu
cisſ. p quē celestisſ ierlm. edificabit. ñ ex u
rili semine. S; ex mistico spiramine uenensſ.
Nam in ortu tuo ñ es ligat⁹ ulla maculo
sitate cimmū S; floruisti in mirificatione
uirtutū. qui ex īarato ag talisſ flosſ surrexisti.
qui nūquā ullo casu finitionisſ marcescet
S; qui in plenitudine uiriditatisſ suę semp
durabit. Qua ꝓpt & hoc sacīmtū corporisſ
& sanguinisſ tui. tādiu in officio ueritatisſ
in eccliā colendū ē. quo usq; in fine mun
di nouissimi ho ueniat. q̄ p ide misterium
uenerabit saluandusſ ē. cū illud de secreto di
uenensſ salutē credentib⁹ confert. ut ide
daud testat dicensſ. Et mandauit nu
bib⁹ desup. & ianuasſ celi apuit. Et pluit
illisſ manna ad manducandū. & panem
celi dedit eisſ. Panē angloꝝ manducauit
ho. cibaria misit eisſ in habundātiā. Quid
ē hoc. Celestisſ patē p potentiā gle suę emol
liuit mētesſ hominū a supna celsitudine.
cū patriarchisſ & ꝓphisſ in secto mistioꝝ suoꝝ
hoc demonstrauit. qđ & filiū suū in spu sco
uenerit pdixerit. & qđ eū in legalib⁹ peptisſ
p sanguinē hircoꝝ & p aliasſ ostentionesſ ho
mib⁹ mirabilit pfignauerit. Et hoc m̄
suauitatē & dulcedinē cordisſ sui apiens.
in lenitate & in ardore caritatisſ misit
eisſ eundē filiū suū. quatenꝰ p eū a fame ifi
delitatisſ suę reficerent. ita refectionē ce
lestiū dapisſ eisſ. cū qua plenū gaudiū oīū
felicitatū ac beatitudinū fidelit saciari
adipiscerent. Ergo panē illū cuiꝰ dulcedine
supni angli ñ possunt saciari. unde dīm in

spicientes.ita suscepit ho in humanitate
filii di.cū hās refectionē beatitudinis sūm
pat̄ misit hominib⁹ in habundantiā spūalis
gaudii. Ide ido fidelis ho fidei auditione
audeat. Vos fideles homines q̄ ecclīasticū
germ̄ estis. audite & intelligite īstrumētū
anime ure ut ñ estis filii diaboli.s: heredes
celestis regni.& considerate q̄m ego mitis
sim⁹ ac benignissim⁹ pat̄. magnis felicitatib⁹
salutis ure circūdedi uos. Ergo attendite
bonitatē patis uri.scis quom⁹ p me ordinatū
ē.qđ in salute ura ē. q̄m quāuis nullis cinis
sitis.tam̄ eandē salutē uram̄ humanitas
filii mei exposcit. Quom⁹ filius mis natus ē de
incorrupta uirgine que ignara ullius doloris
fuit.s: que in uiriditate integritatis sue pman
sit.ut gram̄ in gla uiriditatis sue uinceret.
sup qđ ros de celo cadit. Et quia uirgo
illa integ⁹ fuit. de qua idē filius mis hoc m̄
carnē sine peccato assūpsit. ido & nullū ē
ut caro ei⁹ nē de fructu illo fiat qui sine
suco amaritudinis ē. Quom⁹ gramū frumē
ti fortissim⁹ & optim⁹ fruct⁹ alior̄ fructuū
ē. nec in culmo suo sucū aut medullā ut
cēte arbores habent.s: in gmine suo unspicā
surgentē.ita ad fructū suū tendit. nec p
calorē nec p frigus amarū sucū producit.
s: siccā farinā tribuit. ut etiā caro filii mei
sicca fuit sine omī fecditate humane pol
lutionis.p quā humanū gen⁹ in amplexib⁹
ubidinis uiri ac mulieris surgit. Non sic
unigenit⁹ mis natus ē.s: in uiriditate integ⁹
tatis exiuit. ut etiā gmā integrū gmū fru-
ti gignat. Nā ut culm⁹ frumēti sine me
dulla uigens siceū gmū in puritate spice
pferet. ita etiā beata ugo sine uirili fortī
tudine gignens sc̄issimū filiū suū in simpli
citate innocentie edidit. qui de eadē mat̄
sua nullū sucū peccati traxit. q̄m & ipsa
eū sine medulla uiri concepit. ut etiā gmā
sucū gmo ñ tribuit. quia illud ñ de medul
lato stipite uiret.s: de sole & pluuia ac de
blanda aura uiget. sic & p̄dicta integerri
ma ugo ñ de uiro.s: uirtute altissimi obūm
brata.& ifusione spūs sci pfusa.in suauitate
castitatis unigenitū suū genuit. Quānus
aut eadē ugo de uoluntate uiri ac mu
lieris orta ēet. tam̄ eundē filiū suū ita ñ
protulit.s: eū de celo uenientē uerū dñm
& hominē sine uoluntate uiri in integri-
te sua purissimū genuit. Que q̄m eū
in ugnitate sua sine sorde purissimū
pepit. ido & nē potuit qui caro illius uera
cū conseratur. purissim⁹ in integritate sua
existens. a fidelib⁹ in puritate cordis.&
sine admixtione diuisitatis suscipi debet.
ut filius iesus p̄monstrauit. quēadmodū in
uoluntate mea sēptū ē. Memento
diei huius in qua egressi estis de egypto.
& de domo seruitutis.q̄m in manu forti
eduxit uos dñs de loco isto. ut ñ comeda
tis fermentatū panē. Quid ē hoc. Vos qui
imitatores filii mei ēe uultis. estote respi
cientes de morte ad uitā uidelicet in me
moria uitā habentes saluationē diei illius
qui filius mis ē. qui mortē conculcauit
& uitā dedit. in quo in salute uita egressi
estis. miserabile exilium p̄ditionis.scis enim
abiecistis densissimas tenebras infidelitatis
ita etiā uos eripientes de mansione dia
bolice seruitutis.cui in transgressione ade
dati fuistis. Nē q̄ de tremis actib⁹ ad ce
lestia respicere. q̄m in diuina potentia
de malis eduxi uos ego dñs. qui cuncta
tanta fortitudine p̄sūo. qđ utiq; mee
nullū obstaculū contrarietatis obsistit.
quin omnia acutissime penetrē. ita p
filium meū eripiens uos de loco isto. in
quo p infidelitatē uram̄ morti famu
lantes, bonis opib⁹ ñ laborastis.s: in p
fidie uita iacentes. turpit̄ in eo pti
stis. Sed; quia nec in unigenito meo ab
oppressione ista liberati estis. currite
de uirtute in uirtutē. cauentes ne in con
scientiā uram̄ mittatis infidelitatē illā.
que cor urm̄ sua receptione ñ confor
tat.s: potius sua amaritudine grauat.
Quid ē hoc. Nolite diabolicas artes
sectari. nec certa figmenta que homines
in humanis contagiis philosophor̄ pa
ganor̄. ac hereticor̄. sibimetipsis adinue
nerūt.s: filium meū in speculo fidei intra

xxvi.

xxvii.

tamini qui uos de carcerib⁹ iferni liberauit. eū semetipsū p uobis ad passionē crucis obtulit. ⁊; ut uestigia ei⁹ tanto cauti⁹ sequi ualeatis. corda urā celesti pane confortare. uidel corp⁹ ei⁹ fideli deuotione sumite. qm ipse de celo uenis de suauitate & de pura ugine nat⁹. & in ligno p salute urā passus. semetipsū uobis contulit. ita ut & uos sine admixtione ulli⁹ amaritudinis suauē & purū panē diuina īuocatione cop⁹ ei⁹ in altari consecratū. sincero affectu susceptatis. quatenꝰ p hoc esurie ītioris hōis effugientes. ad epulas etne beatitudinis puenire ualeatis. ⁊ Unde xxviii. etiā in uino qđ de uite fluit. eade īuocatione p sacīm sanguinis ei⁹ uolo mirabilia demonstre. Quid ē hoc. ⁊ Sanguis filii mei de late suo fluxit. ut & uua de uite fudat. ⁊; ut uua pedib⁹ conculcat. & in torcular p̄mit. ita dulcissimo ac fortissimo uino effluente ad potandū sanguinē in hōie. sic etiā unigenito meo in sudore anguistie uerberib⁹ & flagellis conculcato. & ligno crucis oppⁿso. optim⁹ atq; p̄ciosissim⁹ sanguis de uulneribus ei⁹ emanauit. salubertima liberatione credentes ꝑ ipsos p̄fundens. Quēadmodū etiā uua dissimilis ē aliis pomis. que duros cortices habentia comedi possūt. cū hōies uuā magis sole ant fugere quā comedere. ita etiā filii mis dissimilis erat in peccatis ceteris hōib⁹ qua ipsi sub pondere nequitie gnati. diuersis passionib⁹ subiacent. cui ide unigenit⁹ mis de castissima ugine mirabiliter nat⁹. omi contagione peccatoꝝ careret. Qua ꝑ & qm uua tenere materie ē. ideireo & unū in sanguine eide filii mei uolo consecrari. ⁊ Ja ut unū de uite sudat. ita & filii mis de corde meo exiuit. etiā eode unigenito meo uera uite existente. & diuersis palmitib⁹ ex eo exeuntib⁹. quia fideles in ipso plantati s. qui p̄ incarnationē ei⁹ in bonis opib⁹ fructuosi existunt. ⁊ Et ut iste suauis de dulcissimo ac fortissimo fructu uitis emanat. sic etiā omis iustitia in mia & ueritate p̄ incarnationē eide filii mei apparet. ꝗs ītuentes in ipso īmenūt omes qui eū fideliter querūt. Quom. Qm qui ipsi fideliter adherēt. hi uiridel & fructuosi ab ipso efficiunt. ita qđ optimos fructꝰ in ītuitib⁹ afferūt. sic & ipse suauis & mitis existens. p̄ciosissima germina in sctitate & iustitia attulit. & sibi credentes ab oi sorde ifidelitatis emundauit. ut in canticis canticoꝝ de eo scīptū ē. ⁊ Botrus cyp̄ dilect⁹ mis mi. in uineis engaddi. Quid ē hoc. Filii di qui me exule anima in passione sua saluat. in resurrectione etiā sua mi mistedit poculū uite dat. Quom. Sic botrus cyp̄ fortissimā plenitudinē potationis in se continet. sic etiā excellentia que in unigenito di ē i deficientē magnitudinē in se habet. ita qđ ide filii di nūquā hoc mi exhauriet. quin potiꝰ uite sicientib⁹ dare possit. qm ipse salus uite ē. ⁊ Josue qui pri in defectu fluminis. nec in ostensione & iscientia uere sctificationis bonoꝝ operū confortati. p illū cibū uite manducauerūt in quo etiā dim scientes ad uitā p̄gerent. cū in ueteri testamento qđ quasi p umbrā plenū sensū nō habuit. s; in ostensione significationis multā duīsitatē in se tenuit. magnā famē sustinentes. ad saluationē surgere nō ualuerūt. ⁊ Jc & in ipso saturati. etiam in illo salutare poculū bibim⁹. scil⁹ fideliter in uera fide gustando qs ds sit. quē extorib⁹ oculis mortalis carnis uidere nō possum⁹. s; quē spīali intelligentia mi habem⁹. sic & unū fortissimā uim suā in uenis hominum ostendit. hoc tam hōib⁹ nō sentientib⁹ s; tantū ita ē int se scientib⁹. ⁊ Et ido sponsus animaꝝ botrus cyp̄ ē. cui fructꝰ nō deficiet. Quom. Cecus igressus portū. requirit usū suū. Quom. Qua homo claritatē fidei nō habens. cū ad fide p̄uenerit. p p̄sentiā torcularis in torē sanguinis xp̄i ītrat. Quom. Sic p p̄cepta illi⁹ uitā in anima mā habem⁹. ita etiā in donatione illi⁹ emundatione in carne nra recipim⁹. qm nos nati in p̄uaricatione ade īmundi existim⁹. s; in

xxv.

sanguine ipsi⁹ sēificam̄. Vnde desponsatio
animæ de ipso in spū sco dicit. Dilectus
mis qui cordi meo dulcis & amabilis exhibit.
fortissimū unū p sanguinē suū in plena
sēificatione in ē. quia dū sū īmunda in
plantatione carnis. hīe unica que adhuc
īculta iacet in spūis. ipse fons saluatio
nis existens peccatores. a sordib⁹ suis mise
ricordit abluit. & in mystio secreto⁹ suo⁹ glo
riosissime sēificat. qm̄ ut de corde patris
suauit exiuit. sic etiā in uino sanguinē
suū suauit ostendit. & ut ex ligne mira
bilit nat⁹ ē. ita etiā & in pane corp⁹ ei⁹ mi
rabilit declarat⁹. quia ipse uerus ē qui
nūquā defectū in ullo dctīno pateretur.
Qua ꝓpt & sup altare uelut in torcular
p uoluntatē patris calcat⁹. quatenꝰ ho qui
p semetipsū nullatenꝰ subsistere potest.
ob fragilitatē debilitatis sue n deficiat.
qm̄ & sic sanguis hōis augmētū exportu ac
cipit. ita etiā ho sēificationē ex sanguine
filii dei habet. Et ut ne sanguis hōis sine
rubilo pot⁹ in aridatē uertat. ex potu
reficiendus ē. sic etiā unū in ēsecratione
sanguinis eiⁿde filii dei n deficiet. s; sup al
tare in sacrīto eiⁿde mystū semp erit.
Sed & o tu ho acutissime sciat qd in ēsecrati
one ista uino aqua int ēe debet. quia de
late filii mei sanguis & aqua emanauit.
ita qd & in uino duinitas ei⁹ intelligitur.
& qd in aqua humanitas ipsi⁹ sentitur.
Et ideo qm̄ in ipso duinitas & humanitas
ē. ideirco etiā in consecratione ista uino
aqua īterit. quia cū unū duinitatē ei⁹
designet. aqua etiā humanitatē ipsi⁹ os
tendit. que sine cōmixtione utriusꝰ sangui
nis pura & munda ē. qm̄ ide unigenitus
mis fons aque unie existens. hōies in regē
neratione spē & aque de ueteri culpa ade
emundauit. & eos ad celestia trāstulit. cū
p salute eoꝝ in mundū uenit. quēadmodū
scriptū ē. Ego quasi fluui⁹ dorix & sic
duct⁹ aque. exiui de paradyso. Quid ē hoc.
Vs hōiē rationalitatē firmauit ei plurima
mistica dedit. cū spiraculū uite in eū mit
tens. ultā rationalitatē sublimauit. Qui
dū seduct⁹ in mortē caderet. ego filius dei
qui ipsū liberare uen. fluens in decore
omnū rigationū ifixe caritatis. & emanās
in diffusione uere & īdeficientis puritā
tis. exiui de secreto supne amentatis.
quatenꝰ ho qui ex reatu suo pierat miserit
de pditione eripet. Quom̄. Vt mox⁹
sanguis īnocentis īnocentie. in angustia
desudantis passionis p eo effunderet.
Quom̄. In transgressione ade cū ipse de
paradyso expulsus ē. sanguis ei⁹ de pul
satione angustie quia reus erat tot⁹
īundauit. & sic in angustia illa lique
fact⁹ cū sudore aque p fusus ē. Et ita
sanguini hōis. aqua p sudorē int ēe
scienda ē. Vnde o ho cū ungent⁹ dei
in carne angustiari cepit. indel qndo
p humano genere pati uoluit. sanguis
ei⁹ guttas sudoris emisit. ac deinde ipso
in cruce suspensus de uulnere latus sui
aqua cū sanguine emanauit. Et ideo
in sacrāmto illo ú mystū eiⁿde passionis
celebrandū ē. aqua uino int ēe debet.
qua & de uulnere latus eiⁿde filii dei
aqua & sanguis effluxit. Et & in eode
sacrificio unū aque sup habundabit.
qua & sanguis tabem supat. sic & lac
sueū suū qd serū ē excedit. Qui autē
mystū hoc celebrāt. id ita p ficiāt quē
admodū eis p monstrtū ē. sic etiā ibi ho
mines exhortant. ú īspiratione mea
p sapientiā alloquunt⁹ ut scptum ē
xxxvii. Venite comedite panē meū. & bibite
unū qd miscui uobis. Quid ē hoc.
Vos qui stulticiā deponere uultis. ue
nite de ignorantia illa qua dim nesci
tis. & de stupro illo p qd in exiliū ~~illi~~
mulli estis. & redite in camdula regionē
uram. que p speculū fidei in fonte u
entis aque uobis p monstrata ē. & pia
deuotione comedite panē meū. quem
ur in agrū ñ seminauit. & cui terra
uiriditatē ñ dedit. s; qui de do exiuit.
atq; in eo p manet. Ham ut panis man
ducat⁹. & ut ita conculcat⁹. sic & filius
dei panis uiuus filios hōiū p cellit. quia

xxx.

xxxvi.

ipse filiꝰ dī in utero diuinitatis sue sta
bilis ē. & filius hoīs in debilitate carnis
sue labilis fē. filiꝰ enī dī corporaliter
manens in mundo. molliciē liquoris
peccati in carne sua nō habuit. qm̄ sic
ignis panē excoquens arefacit. nec
ei ullū mollē humorē dimittit. ita
& idē unigenitꝰ dī de fortissimo igne
spūs scī conceptꝰ & de castissima uirgi
ne natꝰ. sine ulla contagione peccati
in corpore suo fuit. Et ita sic̄ panis
hominē reficit. sic etiā & fidelis hoīes
p eundē filiū dī in fide nutriunt̄ quia
ipse fortissimꝰ fructꝰ ē. qui nūquam
deficiet. Vnde & uos fideles hīc panē
comedentes. bibite etiā pura ītentio
ne unū hoc qd omī pīosiꝰ sorde caret.
& qd in hanc īanē uagationē nō ua
dit. ú corruptio mundiciā īnocentie
absorbens. eā in ueneniū conuertit.

xxxiii. Nam & secūm modū illū pīmꝰ homo
mundus fuit q̄ndo creatꝰ ē. qm̄ in nul
la dūsitate erat. s; mundus in carne
ī sanguine suo fuit. Qui cū puari
cationē faceret. illusus ē. ita qd p̄tea
semp sanguinē suū in fetorē īmun
diciē mechiē sparsit. quia sic̄ ide hō
honorē īnocentie abiecerat. ita etiam
& sanguis ipsi sanguineū colorē suū p
didit. in humana ceptione in liquorē
pollutionis subūsus. In q̄ etiā liquore
ita sine formatione ē. q̄ usq; ītū sanguis
appareat. & ita sanguis ille formam
aliā accipiens. p̄t ortū suū in debilita
te iacet. usq; dū medulla eī plenitudi
nē fortitudinis sue īuenerat. & usq; dū
scientia in ipso p excitationē occulte xxxv.
suscitationis exurgat. Et ē ita mun
da caro & mundus sanguis de ueneno
expiatꝰ apparet. q̄ usq; eū noxi calor p
cutiat. qui p cussione sua noxiā spumā
īmundiciē eicit. S; ab his oīb filiꝰ dī
mundus extitit. unde ī mundā carnē
& mundū sanguinē habens. ita qd eū
nūquā tactꝰ ullis noxii caloris tetigit.
s; in scificatione & honore uiuidissimē
castitatis manens. nulla ētagione uiolari
potuit. Qui tam̄ in angustia passionis po
situs. aquā in sanguine latis sui effudit. q̄
sanguis sine aqua in effusione sua nō ē.
s; ita tēpaꝰ exstitit. ut sanguis aquā ēfor
tet. & ut aqua sanguinē deliniat.

xxxiii. Quapp̄ & uos qui dīm deuote colere
uultis. ita qd uitām salutē amatis. sumite
hoc poculū scificationis qd ita tēpauit uobis.
ut aspritatē ultionis in lenitate remissio
nis nō sentiatis. qm̄ & diuinitas & humani
tas in supno filio ē. p cuiꝰ passionē de mor
te libati. & p cuiꝰ corpꝰ & sanguinē uegeta
ti. societatē in etna mansione habeatis.
S; ego qui sū ītū & finis. ītū dico ē hō
de nobili filio meo. qui flos ē rosaꝝ. & lilū
ēuallīū. natꝰ de castissima uirgine. que eū
in īntegritate sua genuit. qui partꝰ talis
extitit. qd p eū de iniquitate pīoꝝ parentū
humani generis placatꝰ sū. qui me in tūs
gressione sua ad īdignationē p uocauerit.
Vnde & eunde partū semp īspicio. cum
corpꝰ & sanguinē filii mei cottidie sup
altare nomini meo cōsecratū habeo. ita
qd p ide sacramentū tu hō scificaris. eande
carnē manducans. & eunde sanguinē bi
bens. Nam cū ibi sacerdos officiū suū exer
cet. sic̄ illi cōstitutū ē. uidel sacratissimis
ūbis me īuocans. tē in eade potestate ibi
astū. qua & ibi aderā. ú unigenitꝰ mis sine
scismate ullis ētagionis īcarnatꝰ ē unde &
corpꝰ eiꝰ purissimū & suauissimū in omī
sanctate fuit. ita qd & nē carnē & sangui
nē ipsiꝰ fideliter suscipientes. tanta dulce
dine uuuificent. qd nullū despectū abier
tionis paciant. sic̄ & in cantico canticoꝝ
sponsū ē. Quis m̄ det te frēm meū sugen
tē ubera matris mee. ut īuenā te foris &
deosculer. & iā me nemo despiciat. Quid
ē hoc. Gemit & deuotio in ecclia positoꝝ.
certissima fide dicit. Quis ē ille qui m̄ mi
serrimo hoī in erūpnis posito. mirissima
oblatione det te sponsū ecclie cū te frēm
meū p̄p̄ īcarnationē tuā nomino. sugen
tē mīam & ueritatē. que sc̄ nutimenta
illa quib diuinitatis hominēs nutrit.

lvii.

que m̄i mat̄ in creatione mea ē. scil cū edu
catione uegetationis uitā m̄i dans. Quid
ē hoc. Quia & nutrīta ecclie plena s̄ grā
tua. cū ei plenā ubtatē in sac̄īto corpis
& sanguinis tui tribuis. q̄ panis unus &
fons aque unus es. Et hoc ideo facis. ut ma
nifesta certitudine iuenīā te fortis. scil cū
scio te filiū dī in celis. uideā te etiā hoīē
in tra. quē in diuinitate mortales oculi
mei cernere n̄ ualent. ita ut etiā iuenīā
te in pane & uino diuini mistīi. q̄d sa
cramtū sine pondere deceptionis & sine
anxitate fallacie ē. ac de inde hoc m̄
deosculer te. qm̄ p salute mea icarnat⁹ xxxv ii.
es. & quia etiā me participē corporis &
sanguinis tui facis. quatenꝰ p hoc q̄d imun
du ꝑ me uenisti. & q̄d te ipsū m̄i tradi
disti. iā nulla creatura deincepſ me despi
ciat. cū ipsa uoluntatē tuā t̄ subiecta
semp sequat. & cū ego ꝑceptis tuis rebel
lis exstens. t̄ multocies contrari⁹ inuenar.

xxxvi. Nunc q̄ ut uideꝰ o ho. cū sacerdos his
ūbis que s̄ in spū seō cōstituta s̄. oblatō fac
ficio ad altare me cepit ūocare. amen
t̄ dico qm̄ in ardente calore meo ibi assīi.
& pleno desiderio idē sacramtū ꝑficio.
Quom. Qm̄ in effectu eide mistīi. arden
tē caritatē sup eandē oblationē expando.
uideꝰ ab ūicio ūboꝝ sacerdotis me ūocan
tis. & hanc memoriā facientis. q̄d filiꝰ m̄s xxxv iii.
in angustia passionis suę panē & unū be
nedicens. in sacramēto corporis & sangui
nis sui discipulis suis tradidit. ut & ipsi idē
ꝑ salute ppli facerent. Vere dico uobis. q̄a
nūquā ūocatio ista sup huīmodi oblati
onē in recordatione eide unigeniti mei erit.
n̄ mistīi corpis & sanguinis ei⁹ ibi ꝑficiat.
q̄d carnalis oculus quādiu cinis ē uidere n̄
potīt. n̄ in fide illud humili deuotione ꝑ
spiciat. Quom. Cū ales omn̄ s̄ in medio suū
pom uiderit. ardentē sup illud uolat. &
calore suo illud fouens pullū educit. ita
q̄d testa om̄ remanet. & q̄d pullus ille euo
lat. Quid ē hoc. Ego omp̄e cū oblatio pan̄
& uini sup altare nomīi meo dedicatū
in memoria filii mei oblata fuerit. eam
mirabilit̄ utute & gra mea illustrans.
in corꝑ & sanguinē eide unigeniti mei
transfundo. Quom. Ipso miraculo quo
idē filiꝰ m̄s carnē ex ūgine suscepit. ipso
etiā oblatio hec in consecratione ista
caro & sanguis ei⁹ efficit. S; panis & ui
nū ibi exteriorib⁹ oculis uisibilit̄ cernit.
mt⁹ aut̄ scitas corpis & sanguinis eide
filii mei iuisibilit̄ manet. Quomodo.
Cū filiꝰ m̄s apud homines cēt in mundo.
apud me etiā erat in celo. & nē apud
me manens in celo. apud hoīes etiam
manet in tra. S; hoc spiale & n̄ carnale
ē. Sic & ego pat̄ omī creature assīi.
a nulla abstrahens me. uelut tu homo
ab ea te subtrahis. scil ut cū in aquam
uideꝰ. faciem tua quide mea appareat.
s; tam̄ ita nullas uires tuas in illa ex
ercere naleꝰ. & cū te ab ea auīs. am
plius in illa n̄ appareꝰ. Ego aut̄ huīmodi
mutabilitate n̄ apparco creature s;
assīi ei ueraci ostensione. nec ab ea po
testate mea subtraho. s; in ea fortitu
dinē uoluntatis mee secm q̄d in pla
cuerit exercco. Vnde etiā in sac̄īto
corporis & sanguinis filii mei maiesta
tē meā ueraciter demonstro. uideꝰ abun
dio secretoꝝ ūboꝝ sacerdotis. usq; dū
idē mistīi a pplo ꝑpiat̄. miracula mea
ibi mirabilit̄ exercens. iii. Sed & hoc sa
cerdotale officiū. a p̄ma hora diei usq;
ad nonā horā ipsiꝰ a fidelib⁹ exerceri po
test. secm q̄d necessitas temporis. in mo
rib⁹ hominū inuenerit. qm̄ & ada in ma
ne surgens. ad horā nonā seductus ē.
& quia etiā passio filii mei in crepus
culo diei ichoata. ad horā nonā cōsū
mata dinoscit. ita q̄d in cruce moriens
expiauit. & morte sua mortē uulnꝰ
supauit. ū & eccl̄ia eide unigenito meo
assistens. dolē suā ibi suscepit. q̄d & nē
a filiis eide eccl̄ie celebrandum ē.

viii. xxxv Hoc aut̄ idē officiū a sacerdotibus
in sacrificio in ianitate uentris. & n̄ in
plenitudine ꝑ agendū ē. ne coagulatio
escę spiale desiderii euacuet. qm̄ pri⁹

57a

cē debet spīalis epulatio. & p̄tea carnalis refectio. & quia etiā spē honorandus ē. & caro refocilanda. Jam hoc sacramētū spīali desiderio & ñ carnali cupiditate accipiendū ē. & ideo in ieiunio & ñ in epulis p̄cipi debet. ñ in necessitate illa. si hō in hac opinione posit ē. qđ de mundo transitur⁹ sit. S; filius ms circa finē diei corp⁹ & sanguinē suū discipulis suis dedit. qm̄ eis uerū manducatū ē attulit. & quia etiā in consūmatione seli. morte in hominib⁹ tēporalit̄ transeunte. electi sic̄ sol in regno meo fulgebūt. Et hoc ñ idem unigenit⁹ ms in resurrectione sua demonstrauit animas iustor⁹ ab īferno se abstrahere. & gen̄ hūanū in restauratione cōi unū se reducere. quā rēpbl angli p̄diderūt. morte sine suggestione alti⁹ appetentes. ita qđ a nullo alio īsidiatore quā a semetipsis seducti s. cū nec iustū peccati in semetipsis haberent. uelut hō in fragilitate corporis sui habet. Vnde & homo qm̄ ab insidiante seduct⁹ ē. fragilitatē corporis habens. a subleuante etiam ad uitā reduct⁹ ē. & diabolus corporalē ḡuedinē ñ habens. in p̄sitate sua rectus ē. S; & homini uera & salubris refectio. in p̄ceptione corporis & sanguinis filii mei data ē. quatenꝰ p hoc sacrām̄tū īuisibilit̄ in anima refocillatus surgat. & īuisibili aduersario suo. uirilit̄ resistat. Qui aut̄ ide sacrām̄tū in maiore aut in minore q̄ntitate p̄cipiunt. sic ītelligāt. quia & ille qui plus & ille qui minꝰ accipit. unā eandēq; uim p̄cipiunt. qm̄ hoc sacrām̄tū ñ in quantitate s; in sc̄itate ē. & p̄cipientes secm̄ fidē ipsoꝝ saluat. ut de manna sic scriptū ē. Fecerunt q; ita filii isr̄l. & collegerūt alꝰ plus alꝰ minꝰ. & mensi s ad mensurā gomor. Nec qui plus collegerat habuit am plius. nec qui minus parauerat. reper minꝰ. s; singuli iuxta id qđ edere po

rerant congregauerūt. Quid ē hoc. Sn pnū sacramentū iuxta id qđ eis p̄ceptū ē attendit filii electionis. qui dm̄ ardenter uidere desiderant. & colligūt illud in cordib⁹ suis secm̄ doctrinā p̄cipaliū magistroꝝ suoꝝ. & secm̄ id qđ ab eis didicerūt. seruant illud in animab⁹ suis. alꝰ plus deuotionis. & alꝰ minꝰ intentionis. in secreto cordis sui habens. Vnde & cū estimatione sua metiunt. secm̄ id qđ in animab⁹ suis sentiunt. discernentes fide quā in dm̄ habēt. nec eā diuidentes. s; ipsā integrā habentes. & q̄nta & quali deuotione corp⁹ & sanguinē redemptoris sui p̄cipiāt considerantes. S; ide sacrām̄tū ñ erit huic sancti⁹ qui plus ex eo p̄cepit. nec illi extracti⁹ q̄ minꝰ ex eo supserit. s; secm̄ fidē suā qui illud p̄cipit. ita & eū illuminabit. Qua ꝓpt̄ o hō in magnitudine p̄cipiendū ñ ē. quia fortissimꝰ ds tā in parua quā in magna oblatione huiꝰ mistū ē. & ideo qui illud p̄cipiunt. solū hoc attendat. qđ tm̄ & unū dm̄ firma & integr̄ fide in corde suo habeant. Et sic quisq; fidelis sincero & recto corde secm̄ id qđ possibilitas fidei in ipso exposcit. uitet animę suę egregiꝰ. cauens ne alti⁹ aut p̄fundi⁹ diuinitatem scrutet̄. quā sensu aut cogitatione sua cape potest. s; sobrie ut in spū sco edoct⁹ ē. timori dñi subiect⁹ sit. qm̄ hō pauper cinis ē. Sed uos stulti hoīes. nolite diuitare an sacrām̄tū illud qđ hoc ñ uob demonstratū ē. corp⁹ & sanguis filii mei sit. Recordamini g̃. unde ade carnē & sanguinē creauerī. Videl de limo terre. Quid g̃ uobis uidet. An possibili⁹ ē michi de oblatione ista facere carnē & sanguinē filii mei. an de limo tre facere hoīem. S; uir sem̄ de sanguine suo fundit. & femina suscipit illud. Et quid tē ampli⁹ addunt. Nichil omīno. aut in creatione. aut in carne infantuli. Quis g̃ formauit hominē in carne. & in ossib⁹ ac in medullis. & in pulchra facie sua. ñ ego pat̄ omīū. S; pat̄ & mat̄ ñ habent ullā potestatē facere aut creare īfantulū ñ qđ tantū

xl.
xli.
xlii.
xliii.
xliiii.

in ardente libidine sanguinē suū excu
ciunt. & ꝑtā nullā potestatē in ea for
mandi habent. Hū uidere potest⁹ q̄m
hec fiant. ñ qđ ea cernit⁹ in formis suis.
Tu aut⁻ oh̄o dicis. Ego ñ uideo hāc obla
tionē carnē & sanguinē. ut hōiē corp⁹
& sanguinē ēē cernō. đd qđ t⁻ respondebo.
Vos uidistis filiū meū in corpore & in san
guine mortale in ēta. qui nō ⁊mortalis
in celo ē. & ido corporalib⁹ oculis eū m̄
udere ñ potestis. nec etiā q̄m caro & san
guis ei⁹ in altari consecret⁻. qđ sacrāmtū
ꝑ gl̄am sacerdotis ibi ñ fit. s; ꝑ gl̄am
eiđē unigeniti mei. qui hoc officiū eū
discipulis suis in cena sua ꝑegit. S; ut
me in claritate mea quādiu mortales
ebtis uidere ñ ualetis. sic etiā nec carnē nec
sanguinē filii mei carnalib⁹ oculis uīs
carnalit⁻ uidetis. sedm id qđ ea que ⁊uisi
bilia s ꝓspicere ñ potestis. s; sedm hoc qđ
mortalis obtut⁹ uī⁻ ea que uisibilia st⁻. xlvi.
uisibilit⁻ capē ualet. Hoc aut⁻ ide
sacrāmtū in trib⁹ causis m̄ offerendum ē.
Quom⁹. In pane & uino & aqua. ob hono
rē ⁊mtis. Vñ si de his trib⁹ aliquid defu
erit. t⁻ ibi ⁊mtis ueracit⁻ ñ colit⁻. qm̄ in
uino ⁊telligit⁻ pat⁻. in pane filiū. & in aqua
spē ses. ita qui unū sine pane & sine aqua
offert. patrē colit. s; filiū & spm̄ scm̄ ne
gat. aut qui panē sine uino & sine aqua
dat. filiū habet. s; patrē & spm̄ scm̄ abicit.
aut qui aqua sine uino. & sine pane utit⁻.
spm̄ scm̄ attendit. s; patrē & filiū recusat.
aut qui unū & panē sine aqua dat. pa
trē & filiū habet. s; spm̄ scm̄ abicit. aut
qui unū & aquā sine pane offert. patrē
& spm̄ scm̄ colit. s; filiū negat. aut qui
pane & aqua sine uino utit⁻. filiū & spm̄
scm̄ attendit. s; patrē recusat. Ergo in
hoc sacrāmto diuisio ñ fiat. quia & ego xlvii.
iduiduus manens. in trib⁹ ꝓsonis un⁹ ds
īseparabilis sū. sic & cogitatio. uoluntas. &
opus. in uno hōie s. sine quib⁹ hō ñ ē.
Quod si in usto sacrificio defect⁹ fuerit.
ita qđ ibi aut panis. aut uinū. aut aq̄.
negligit⁻. uere t⁻ ille ex cui⁹ neglectu hoc
euenit. gr̄a uindicte subiacebit. Nam
si hoc scient⁻ p negligentiā reportis. seu
īfidelit⁻ p dubietatē īcredulitatis ac
tū ē. illū qui huic reatui subiacet ab
oculis meis etiā. ñ ipse gr̄a penitēn
tia ad se reūsus. semetipsū p hoc gr̄aī⁻
penitendo puniat. uel si hoc ignoran
ter p negligentiā obliuionis euenit.
t⁻ ille qui in hoc reus ē. de hac culpa
sua in correctione penitentie m̄ re
sponsur⁹ ē. q̄m acute ñ ꝓspexit. si hec
omia ad eēnt. que ad sacrificiū meū
pinebant. Cū enī filius m̄s in cruce pe
pendit. ibi nichil saluationis defuit.
quia p effusū sanguinē suū saluatio
nē animar⁹ hōib⁹ attulit. unde nec
in hoc mysterio quicquā de eē debet.
Hā sacrāmtū hoc sactissima sēificatio ī
omi sēitate ē. & ꝓpt̄ea caro ista & san
guis iste omi fide & deuotione accī
piendus ē. Quicūq; aut⁻ hāc sactissi
mā carnē accipit. & sanguinē eiđem
mysterii sumere ñ recusat. q̄m idē filius
m̄s sup omia ē mundus. & speculū in
utrisq; ac ido nobilissimū sanguis ei⁹
ē accipiendus. ñ p simplicitatē accipi
entis sacerdos timeat pīculū effusionis.
& t⁻ illo accepturo fiat sedm simpli
citatē īfantiū. quib⁹ esca panis ēcedit⁻.
& pot⁹ uinū denegat⁻. Ita & ubi hec sacro
sca caro tribuatur. & fluens sanguis sub
taliat⁻. ne mai⁹ pīculū exinde oriat⁻.
& quia etiā illa sac sca caro sanguis
suus & sanguis ille carnis sue in una
sēitate comunet⁹ ē. Qđ si hō ille huius
discretionis ē. qđ angustiā habet idē
mysterii custodire. t⁻ eū et illa sca caro
ad comedendū dat⁻. t⁻ & sanguis eiđē
carnis ipsi ad ꝑptandū datur.
Sacerdos aut⁻ qui hoc sacrāmtū
celebrat. diligent⁻ his īdumtis quib⁹
antiqui patres edocti ꝑ spm̄ scm̄. ad
idē officiū īdui ēstituer⁻. uestir⁹ sit.
& acutissime ūba illa que idē spē ses
eisdē patrib⁹ ad celebrationē eiđē mysterii
īspirauit⁻ attendat. sollicite cauens.

ne quicquā ex eis omittat. deuotissime
etiā ispiciens ne exemplū hoc incurrat.
ubi filiꝰ mis panē & calicē accepit. & dis
cipulis suis ad comedendū & ad biben
dū dedit. S; qui in idumentis aut in uer
bis ad ide officiū pmentib⁹ quicquā p
negligentiā oblionis ignorant deli
querit. q̄m & salub⁹ penitentia corripi
endus ē. s; tam mām meā querens inue
niet. quia transgressionē ista nō in uo
luntate aut in malicia cordis sui ppe
trauit. Qui nō id sciens aut p tepore
uoluntatis sue. aut p negligentiā cordis
sui in eisde sacramentis trāsgressus fuerit.
huic offensus dicā. S erue nequam.
xlviii. cur nō etas sacerdotalis uestimēto rectr
idutus. ut in spū scō t̄ istituer̄t anti
qui pncipales magistr̄ tui. in significa Li.
tione spialis officii. ut in semp minis
trant angli mei. Et cur etiā negligenti
modū uboꝝ illoꝝ que t̄ in eode spū scō
tradiderūt ide patres tui in ēsecratio
ne corporis & sanguinis filii mei. ad sa
lutē & ad glām generis humani. Un
de qui in hoc reatu culpabilis ē. inde
in reprehensurus ē. si nō q̄m afflictione pe Li.
xlviii. nitendo semetipsū punierit. S ed sacer
dos qui epulas istas ad altare meū offert.
ide ieiunus his epulis nō recedat. s; refecti
onē anime sue in corpore & in sanguine
filii mei peciat. Qd si nouit q̄uoriꝫ
onerib⁹ se q̄ratū. & his epulis indignum.
et nō pumat ad mīsā meā accedere. nec
illoꝫ a fetore t̄ munū suoꝝ. filiū meū
tangere. ut illi & mīsā & glām natiui
tatis sue ētamminauer̄t. qui caput lucen
tis lucerne crudelit̄ absciderūt. Qua ppt̄
& iste qui ita ētammat̄ ē. uarietatē
pellis sue sūmo sacerdoti. scil filio meo
ostendat. & etiā cōtā alio mortali sacer
dote se accuset. qui s̄ remediū cōsolatio
nis cū penitentia demonstret. & sic de Lui.
mū ad officiū suū purificat⁹ accedat.
l. S ed ego pat̄ omnū. secretā dispositio
nē sanctissimi colloquij p qd me sa
cerdos ad altare inuocari debet. i mul
tis & in magnis sermonib⁹ ēe nolo. s; in recta
ordinatione p̄ꝰ magistroꝝ q̄s domū sci
spe in recta admonitione me inuocare edo
cuit. & hoc in multiplicitate stulte sapien
tie ēe nō debet. s; in simplicitate cordis.
quia in multa collocutione nō delector.
s; in puritate cordis illoꝝ. qui me deuo
te quer̄t. & qui me in ardore caritatis
benigne amplectunt. Illas enī electis
meis cū me quer̄t. q̄ām meā secūm ineffa
bilem dulcedinē donoꝝ spe sci impendo. in hoc aut
sacīficio me totū ipsis ostendo. q̄m filiꝰ mis
in me. & ego in ipso. & spe scs in nobis. &
en ipse nos. & unū in diuinitate sumus.
sic & corpus & anima & uires illiꝰ unus
quisq; meus est. Unde qui ad hoc sacīficium
accedit. caueat ut ita ueniat. ne q̄ām
diuinitatis offendat. S ed tu o homo di
ceris homine ad percipiendū ide sacīficiū
ad sacerdotē accedis. quinq; modos in eis
cideras. quia illi q̄ ppter dei mis
terii a sacerdote suo accipe desiderāt.
q̄nq; sensus corporis sui. a fece peccatoꝝ
suoꝝ emundēt. & eos assidue ineffabi
dicia digne & laudabilit̄ custodiāt. ut
tanto salubrius ide percipiāt. Q ua ppter
etiā ex his qui ad ide sacramentū ut indeꝫ
accedit. alii in corpore lucidi. & in anima
igneis sūt. q̄m ipsi claritatē fidei ad ide sac
mentū habentes. nō dubitāt quin uerū cor
pus & uerus sanguis filii mei sit. & ideo
diu illud hac fide percipiūt. in carne sua
uegetant̄ & sanctificant̄. ita ut p hoc multe
rum sanctificati. p̄t resurrectionē in eode cor
pore suo appareāt in celo. atq; in anima
sua igneo dono spe sci effundunt̄ & ac
cendunt̄. q̄tenꝰ hac illustratione pfusi. etrna
respuāt. & celestia desiderēt. Quomodo.
Quia ut a uento ignis incendiū excitat.
sic & isti p sacramentū istud ut i supno
amore ardent̄ imbuunt̄. S ed alii in
corpore pallidi. & in anima tenebrosi in
dent̄. quia tepidi in fide. firmā fide ad
ide sacramentū nō habēt. s; stulti sūt sapientiā
intelligere. uelut puer cuiꝰ opa in stultitia s.
hꝫ foris in auditu auris audiūt. & in cor

dictate cordis sui ꝓcipiũt ea. que ipsis de
code sacramẽto dicunt. ita qđ illa libent
in fide ꝓfecte cõphenderẽt. s; tam ꝑ du
rietate que in ipsis ē. nõ possit ĩtueri q̃nta
scitas in illo sit. Vnde & in ĩteriori hõie
tenebis circũdati sũt. qm̃ mentẽ suã sursũ
ad ꝓfectionẽ ulla eleuare nõ ualent. q̃a ipsi
in peccatis cepti. ꝑ pondere corporalis fra
gilitatis ad ꝓfectionẽ credulitatis ulli⁹ gra
ues sũt. spũ tam̃ plus ẽsentientes. ita qđ fi
de libent ĩtelligerẽt. si ꝑ tepore cordis sui
possent. Qui enĩ maiorib⁹ onerib⁹ peccatoꝝ
in opib⁹ suis nđu sũt ḡuati. hos quãtus ue
lut ũtricos. spũ ẽsentire oportet. q̃m aĩa
maiorẽ potestatẽ adhuc habens. ita qđ lvi.
nđu in peccatis ĩtempta ē. corp⁹ uolunta
ti sue subiect. Hã hec s̃ certamina que s̃
ĩt corp⁹ & animã. quia anima corpori
uult dnari. qm̃ ipsi ĉtrariũ ē qđ caro in
ĉupiscentia sua habet qđ peccatũ ē. & coꝝ
pus dedignat̃ iustitiã que in desiderio a
nime ē. quia ipsa uerã diligit. Qđ ē hoc.
Qđ mortuũ ē mortuũ appetit. & qđ ui
uit. uiuentẽ diligit. Quom̃. caro amat
peccatũ. & anima diligit iustitiã. & in
hoc s̃ adũsant. & caro s̃ ẽsentiũt. S; ut
puer sine labore & sine ĩtellectu sensus
sui pascit̃ & saturat̃. ita & isti hõies hoc
sacramẽto quasi ꝓ ignorantiã uiuificant̃.
qm̃ illud nec ꝓ rabiẽ. nec ꝓ ĉtumaciã de lvii.
dignant̃. s; tantũ simplici animo am
plectunt̃. Quida uero in corpore hir
suti. & in anima multa ĩmundicia hu
mane pollutionis ꝓfusi sordent. q̃m isti
in carne sua turpes & ĩpudici sine pudo
re existentes. & stercore uicioꝝ se pollu
entes ut porcus luto se ĩuoluit. hoc m̃
anima sua diũsa sorde peccatoꝝ huma
ne ĉtagionis ifciendo contamminant.
Et cũ ipsi in his uicijs sordentes. ad sacra
mtũ corporis & sanguinis filij mei. ita
illoti accedere nõ uerent̃. ḡui examina
tione ꝑ hac ꝑsũptione sua emundandi
sũt. in qua tam̃ purgatione miam meã
eis nõ denego. quia in mentib⁹ eoꝝ dignã
penitentiã assurgere preuideo.

lv. Alij aut̃ in corpore acutissimis spi
nis circũdant̃. & in anima ĩpsi appa
rent. quia in corde suo ita. odio. & ĩui
dia circũdati. lenitatẽ dulcedinẽ. &
caritatẽ his spinis ĩiquitatis ase ex
pellunt. unde ita mala appetentes
& bona deserentes. atq; in irrisione
ceteros hõies ĉtumelia afficientes. aiam
suã uelut pessimis ulceribus ĩmundã
reddũt. Qui cũ hoc m̃ ad diuinum
misteriũ accedũt. semetipsos ḡuiter leedũt.
s; tam̃ oculos meos ad eos conũto. cũ
se in amaritudine punientes. gr̃am
meã penitendo p̃timodũ querimur.
Quida uero in corpore sanguinei.
& in anima uelut putridi cadauer
feridi uidentur. q̃m ipsi cruenta manu
diuisionẽ in hominib⁹ facientes. aiam
suã q̃si putrescente tabe crudelissime
pũsitatis fetidã reddũt. quia timorẽ
meũ nõ ĩspicientes. hoc qđ in homine
ẽsticulũ sua crudelitate destruunt.
Vnde si ipsi hac ĉtaminatione coĩqui
nati. corpus & sanguinẽ filij mei pci
pere nõ timẽt. semetipsos ḡui lesione
deiciũt. q̃m ita illoti sacramẽtũ hoc
ĉtingere ꝓsumẽt s; tam̃ fons salua
tionis eos p̃timodũ ꝓhibit. si digna
penitentia semetipsos ab hac nequitia
sua lauare studuerit. Sed ex his oĩb⁹
dũ quida eade sacrãta ꝓcipiũt. alij ue
lut igneo splendore ꝓfundunt̃. alij ũ
uelut obscura nube obtenebrãt̃. quia
dũ credentes ad misteriũ corpis & sangui
nis filij mei accedere satagũt tũc hi
qui illud deuota mẽte. & pura fide in
bonis opib⁹ fulgentes ꝓcipiũt. dono spc
sci tã ad salutẽ corporis quã anime
sue illustrãt̃. & hi qui illud ĉtrario coꝝ
de & uacillante animo. in pũsis actib⁹
torpentes sumũt. obscuritatẽ pfũpti
ue ĩfelicitatis ad detrimtũ sui & exti
& ĩteri⁹ sibimetipsis ĩducũt. q̃m huic
scitati temere se ĉiungere illoti pre
sũpserũt. Hã homo qui tã rebellis &
contumax ē. qđ nõ timet se polluere

aut simplici formicatione in uiscerib' ppriis corporis sui. tactu & delectatione. aut se contamminare duplici formicatione. educens semē suū cū uiro aut cū muliere. aut se dilaniare ira. odio. & īuidia cū ceteris hoīb' aut se cruentare homicidio s' in occursantib' & ira illor' & īcorrect' temere p sumit. accedere ad corp' & ad sanguinē filij mei. sine purgatione cōfessionis. & sine penitentia correctionis. iste scienter & itelligenter iudiciale ignē exculpa sua īgredit. Quom'. Vehac pūptione & peccato suo ut auru in fornace examinabit'. ita qđ nullus pulus īmū pūptionis in eo relinquet'. quia pollut' & īcorrect' ad cōmunionē innocentis agm accessit. Qui enī ita illor' ut p̄dictū ē ad sanctificationē corporis & sanguinis filij mei accesserit. & ita sacramentū illud sūpserit. ad iudiciū s' hoc sumit. Quom'. Sic̄ paulus amantissim' nr̄s dicit.

lviii. Itaq; quicūq; manducauerit panē uel biberit calicē dni īdigne. reus erit corporis & sanguinis dni. Probet aut' se ipsū ho. & sic de pane illo edat. & de calice bibat. Qui enī manducat & bibit īdigne. iudiciū s' manducat & bibit. n̄ diiudicans corpus dni. Ideo int' uos multi īfirmi & ībecilles. & dormiūt multi. Quid ē hoc'. Vere dico uobis. qui comederit panē uitr. uel qui sūpserit poculū salutis. qđ sacramentū illi ē qui dns celi & trr ē. ita qđ hoc īdigne tractat. uidel sordens in peccatis. in hoc culpā suā sentiet. Quom'. Quia corpus & sanguinē dni sui. idē saluatoris mundi. mordacit' & moribunde accipit. cū pn' ad malū & pollut' īmundicia. & oblit' timoris dni ē. ita ctaminat' palatū salutifere redeptionis aggrediens. Vnde & homicidiū ibi facit. Quom'. Qm̄ in multis uulneribus semetipsū dilaniat. cū sine deēssione. & sine lauatione penitentie īmma sua celans. sacramentū hoc temere tr̄tat. Qua ppt̄ & ego illi dico. O miserrime & amarissime. quom' audebas in laqueū tante miserie dmm tuū mittere. quē semp desiderāt celestes cuncti īspicere. Vnde amara penitentia in corpore & in anima tua examinaberis. ita ut si tr̄atū tuū n̄ correxeris. p̄ resurrectionē mortuor' correptio ista in te īuenīat'. Et ido fideli īspectione p̄bet se ipsū ille qui huc pumitor fuit & uoluerit. & sic hac deuotione cōsiderationis sue. de pane illo sēitatis accipiat. & de poculo illo suauitatis gustet. ut ita ad īdeficientē refectionē puenies. esurie debilitantis anime effugiat. Hā qui hoc sacramentū male tr̄tauerit. ita qđ a sorde immunditatis se n̄ purgans. illud īdigne sūpserit. iudiciū ultionis s' īponit. quia illud īpurgatus manducat & bibit. n̄ tam̄ in hac pūptione sua ledere aut obfuscare ide mistrū pualens. s: se ipsū dapnans. Et quia immicis sordentes ita ad sacramentū hoc accedere p̄sumitis. ido s' in uo cōsortio multi īfirmi. scil illi qui in sēitate ista mediciā anime querere nolūt. s: qui sibimet ipsis amarissimā īfirmitatē in eisdē sacramentis imponūt. qm̄ ea s' ad iudiciū sumūt. & etiā multi ībecilles. uidel illi qui in lege dī ita debiles s'. qđ nullom' īspicere uolt. q's iste sit quē tā īdigne suscipiūt. Quid ē hoc. Quia nolunt considerare q̄m dnm suū timere & uenerari debeāt. aut quom' amara penitentia carnē suā puniant. quā ita in uicis enutrierūt. Et; qm̄ ita negligentes s'. ideirco etiā in obliuione huī negligentie obdormiūt multi. nescientes nec scire uolentes q̄m̄ peccata sua deflere debeāt. uelut ho cū in dormitione somnū ē. nescit nec ītelligit quid uel q̄m̄ in corpore suo sit. Vnde tu ho cū nec ī cōfessionib' nec in penitentia p tr̄e purgat'. corp' & sanguinē filij mei illor' accipis. tr̄e in tremenda exquisitione de hac pūptione sordis peccator' tuor' ita examinaberis. ut & mistrū de īmundicia illa quā in se habet pur

gat. cū eā in feruore suo de se eiciat. ¶ de qq; sacrāmtū tanta diligentia & sollicitudine a sacerdote & a pplo tractandū & custodiendū ē. ne á quoquā ita negligat. ut sup terram neglectū piciat. quia si p torporem neglectū sup tā cecideric crumatiā illā p zelū meū aut in tra. aut in hōie uleiscor. ñ ipse ho penitentia & amaris uerberib⁹ punat se. qm caro & sanguis carnem & sanguinē restituere debet. Quom. Caro & sanguis hominis in hōie lugebit. qd caro & sanguis filij mei negligent abhominē tractata sit. sic & tr tra tremunt. & ut hōies in timore ceusli sit. cū ide filius in cruce posit⁹ spm tradidit. Sed tu ho in stabilitate cordis tui in temetipso diceris. quom oblatio ista in altari corp⁹ & sanguis filij mei efficiat. tr & ego respondebo tibi. Cur hoc o ho introgas. & quare hec scis cataris. Num hec ate requiro. Quid scrutaris secreta mea. de corpore & sanguine filij mei. Hec ista ate requirenda s. s; tam cū in magno timore & uenetatione ea suscipiens. diligent custodi. & amplī de hoc mistio noli hesitare. Nā me tā temere ñ debes tēptare. Et quid hec ate. S; ī certissima fide require me. Cū enī tota fide tua īspexero. tr ñ quero ate qd sit corp⁹ & sanguis filij mei. uel quom. mis terū hoc in altari cōsecret. Et qs qrit te o homo in igne. ardorē ignis ñ sentiens. Nullus. Sic nec tu in secretis meis te mere require me. ne inde ledaris. Qd si ea cū deuotione animi tui querere uoluerīs. tr ea in oratione & fletu & ieunio diligent quere. sic & antiqui patres tui illa certissime quesierūt. & multociens eis reuelata s. Cuiq; illa hoc m seruatā fuerīs & ea īuenerīs. tr qd reliquū ē. spū sco dabis. S; qui ad sacrāmta hec accedit. ñ pdenna s; p rectā uiā uenīt. ne ab eis piectis magnū casū ruine paciant. Quomodo.

Nam pessim⁹ deceptor. qui sine electione & sine consecratione pncipalis unctionis. cathedrā pastoralis officii fallacit s ufurpauerit. & nequissim⁹ raptor. qui pastorē suū expellens p sibilos s clientū cathedrā ei uolent īuaserit. isti aut p semetipsos sua uoluntate gui undicte subiacebūt. aut p zelū meū gue sententiā inde sustinebūt. quia in pessima amaritudine m s. illū imitantes qui in semetipso maximū honorē habere uolens. ab omni gla felicitatis in mortē deiectus est. & quia etiā baal subsequunt. qui m ita illusit. qd se dm fallacit nominās. in dissipationē dat⁹ ē. Et si in hac p uersitate mendacii & p sumptionis sue. sacros ordines meos dare se simulauerint. tr illi qui ab eis hoc m potius ficiunt quā delinant. ita in espectu meo cōputant. uelut hi a pplo derisui habent. qs pueri in iocis & in ludis suis s iocularibus psonas estituūt. S; ut hoc in hōib⁹ uanū ē. ita & istud apud me uacuū ē. qd huiusmodi īuasores in deceptione sua se facere simulant. Unde qua edificatio eoꝝ prana ē. p bat. stare ñ potest. qm casura ē. & ido si in templo meo quicquā ī sacris ordinib⁹ edificare uisi sit. delendū ē. quia iustitiā ñ habens friuolū ee dinoscit. Ergo ab hac temeritate sua resipiscant. ne in pensi eorte illi fiat. qui dū plus quereret quā deberet. ab altitudine ipfunditatis missus ē. S; & ille lamator qui unctione sacerdotalis officiū ñ habens. p fama missus fuę ita furiose ad altare meū accedit uelut illusor sim. sic & ipse iocularator ē. hic mīsā nomini meo consecratā temere tangens. indes sacrā oblationē offerre uolens. qd sui officii ñ ē. filiū meū duro cruciatu uulnerare ñ timet. Quom. Ut incredulus sua incredulitate dim īuadit. & ut uestimus sua rabie in ignē currit. sic iste me dim nesciens. nec ardentē ignē me sentiens. timorē meū abicit. nec mansuetudinē meā diligit. s; filiū meū uulnerat. cū ñ unctis labiis sermonē illū lamat. quē

ide unigenit⁹ mis sponse sue ēculit.
eū ei corp⁹ & sanguinē suū in dotem
dedit. Unde huic tā tenere eū iniu
denti dicit. Q⁹ tangit filiū meū.
tam contumax & in unct⁹? S; utr q
hoc in ad altare meū accedit. quo
ties filiū meū p̄cioso sanguine
ne inuocare p̄sumit. totiens eū uulne
rare ēcendit. in qd eū ita ullo dolor
cruciet. s; quia eū tā p̄sūptuose tan
gere in timet. Qui si in hoc ēcepto
fine penitentia p̄manserit. ir illos
in penis stabit. qui filiū meū sine
causa cruciantes uulnerauerunt.
Qua ppē ne hec tormēta sentiat. la
mentatione afflictionis assumat.
ita tam ne amodo ad ministerium
altaris mei accedere p̄sumat. Ceteri
aut qui sub sacerdote in seruicio
ecclesiastici officii ministrare ēcendit.
caueant ne sine in iusticie ede mini
terio appiare p̄sumāt. ne si inrectitudi
ne ulla s fallacia usurpauerit. ir ifor
mes & ipolluti inueniri de ēstructione
ecclesiastice edificationis iusto iudicio lxvi.
eiciant. Volo enī. ut ministri mei si
ne dolo & sine sorde. in cspectu meo
mundi appareant. Quom. Ut recta
electione ad altare meū accedant.
& ir etiā ibi sine imundicia in alis
lxvii. tant. Quom. Ne ad sclatē copula
tionē respiciāt. quia spiale elegerūt.
Quom. Quia seruitutē meā adierūt.
S; si q⁹ eoꝝ ardenti libidine carnis
sue urit. corp⁹ suū abstinentia & ie
iunio maceret. atq; frigore se & fla
gellis castiget. Qd si tande in pollu
tione mulieris labit. ir ēaminatio
nē ulla uelut ardentē ignē. & ut
mortiferū uenenū fugiat. atq; ama
ra penitentia uulnera sua detegat. lxviii.
qm uolo ut in in castitate seruiāt.
Quom. Quia & filio mis castissimus
erat. qui & hos oms ecclesiasticos or
dines in semetipso demonstrabat.
Quom. Videl obsequendo. claman
do. pcando. & offerendo. Quom. Qm &
circūcisio eū suo obsequio retigit. & p
phetia eū suo clamore demonstrauit.
ac ipse p semetipsū hominib⁹ pcauit.
& tande unū sacrificiū in ara crucis
se obtulit. Et quia ipse semetipsū in cas
tate holocaustū dedit. sic & illi castitatē
ei inittent. qui ei ad altare holocaustū
offerre conant. Qui tam in solū castitatē
in alis tenebūt. s; & in semetipsis eā con
seruabūt. Quom. Ut sacerdos a conta
gione mulieris se custodire debet. sic
etiā a se ipso se contineat. sed cauens
ne tactu manuū suaꝝ pollutionē de se
educat. ita ne strepit⁹ libidinis in ipso
crimīose tumultuet. Nā crūm ade
hominib⁹ mortē iferens. in ipsis sensus fu
nicationis excitauit. & ido carnē suam
homines cstingāt. ne casib⁹ mortis tur
pit⁹ subiaceāt. Quom. Quia filio mis mor
tē supauit. & ipsis uitā dedit. Qui qm
in integritate iginalis pudicitie carnē as
sūpsit. ideirco etiā casti ee debēt. q ipsi
famulari desiderāt. ut ex diuino pcep
to sceptū e. Este parati in die tuū.
ne appinquetis uxoribus uris. Quid ē hoc.
Qui do singularit seruire uultis. este
cū uolūtate cordis uri parati in die
serenitatis illi. ubi sca & in effabilis cū
tas ueritat apparens. mirabilia sua in
magno miraculo demonstrat. Et ideo
si ubi do digne appiare uultis. cauete
ne carnali affectu uos comungatis car
nalib⁹ copulis. uidel ne sanguinē urm
sanguim fragilioris estimationis ēmisce
atis. Qd uos o sacerdotes & ceteri minist
mei qui sub spūali nomine militatis
cauere debetis. quia etiā nec apli quos
subsecuti estis se in diuisa denudebant.
nec uobis tale exemplū relinquebant.
Nolo enī ut due copule sed spūalis &
carnalis studij in sacerdotib⁹ sint. qm
sacerdos iusticiā di s copulabit. ita ut
uxor ei sit. eū qua ceteros pplos emitriet.
& docebit. ut pat filios suos educare
& docere solet. Et quom aptum eet.

ut sacerdos duas copulas in recta mensura exerceret. quę s in diuersitate ętis ę. Quom. Una carnalis. & alia spualis.

xv. Et cū sacerdos pastor & pat illoꝝ hoīū sit. qui carnale cōiugiū habent. & si tē ipse ide equalis nō possideret. qs tē ipsi sacerdos ē deberet. Nullū aliū sacerdotem habere posset qui ipsi pēēt. quia ceti sacerdotes oīs ministri unī officij sē. quā diabolū qui sacerdos illi ē deberet. qm & eū imitat⁹ fuisset. uenenū sub melle abscondens. Quom. Qm ut diabolus malū sub bono abscondit. ita etiā huiꝰmodi sacerdotes qui turpitudinē suā magis secunt quā castitatē diligant. carnale

lxvii. copulationē sub spuali coniugio. quasi uenenū sub melle celare nituntur. S; quia filiꝰ mis tot⁹ in castitate ē. ideo etiā & hij castitatē amare debēt. qui corp⁹ & sanguinē ei⁹ in altari tangūt. quēadmodum sęptū ē.

lxvi. Sacerdos & scortū & uile ꝓstibulū nō ducet uxorē. nec eā quę repudiata ē a marito. quia ēlectat⁹ ē do suo. & panes ꝓpositionis offert. Quid ē hoc. Nisi qui ad hoc posit⁹ ē. ut sacrificiū deo offerat. iustitiā diaboli. qui oīm spurritie & nequitię tot⁹ iniquitatis ēmunis ē nō diligat. nec etiā sensus suos ita uulnerari. ut cū iugū meū ferre uult. uoluntatē carnis suę cont̄ iustitiā di. & cont̄ exempla antiquoꝝ scoꝝ turpitē amplectendo sequat. ne ita immundiciā illā quę repudiata ē ab eisdē antiquis patribꝰ suis. cū eā de flatu antiqui serpentis ēē cognoscerent. in contumeliosis ac tribꝰ ꝓficiat. Vsas g sordes ipse deserens. amator iustitię dei sit. qm in sēitate ēlectat⁹ deo suo ē. unde a carnalibꝰ ēcupiscentiis in opibꝰ nascentiū filioꝝ abstract⁹. inde ita sobri⁹ & impollut⁹ existens. panē illum qui ꝓ salute hominū in mīsa consecrationis ponit̄. offerre potest. Quid ē hoc. Scil quia sacrificiū illud qđ ē uita uiuentiū. & refectio animaꝝ speculiq; oīum ututiū. quę ꝑ scām innocentiā in forma castitatis ꝑspicue sit. ab oīi sorde mundissimū ē. qua ꝓpt̄ & illi qui idem sacrificiū oblaturi sūt. sine sparcicia pollutionū ēē debēt. se etiā ēmen tes ab epulatione & ebrietate. a loco. & a risu. atq; a leuib⁹ & in cōpositis moribꝰ sis; sint in reuerentia illa ut successoribꝰ antiquoꝝ patrū de quibꝰ plantati sē conuenit. & in dignitate illa ut honorabiles patronos decet. Et etiā ita uiuant. ne sint duplices in duabꝰ ꝑsonis. id ē ne simul in seculari & in spuali uita ambulet. quia dificile ē duobꝰ dnis simul famulari. ut etiā filiꝰ mis in euglio testat̄ dicens.

lxvii. Nemo potest duobꝰ dnis seruire. Quid ē hoc. Nullus qui mortalem tunicā idut⁹ ē. ualet ꝓ teneritudine sensus & corporis sui duobꝰ dnis paritē & equali obsequio seruitiū exhibere Quid ē hoc. Quia nō potest dno rectitudinis & dno iniustitie simul famulari. Quare. Qm rectitudo iustitiā abicit. & iniustitia rectitudinē ꝑpugnat. Sic etiā sacerdos nō potest simul & pari deuotione habere animā & dnam. uidel carnale copulā & spiritale ēcorditū. quia hec duo in ꝑfectione simul ēē nō ualent. qm illud qđ carnale ē. impugnat hoc qđ spuale ē. & spuale deprimit illud qđ carnale ē Qđ & paulus amicus mis cognoscens. illud ita ēē in uoluntate mea demonstrat cum dicit. Oportet g epm irrephensibile ēē. unius uxoris uirū. Quid ē hoc. Necesse ē ut iste qui cetus hominibꝰ in officio spualis magistrij ꝑminet. ita uitā suā ostituat. ne scandalū offensionis & rephensionis in eo inueniat. Quom. Quia sacerdos duas ꝑsonas habere nō debet. ita ut simul maritꝰ carnalis uxoris. & uir spualis ēiugis sit. S; unius uxoris uir. scil ecclię in sēitate erit. quę unica in filio meo ē. qm una ecclia in ipso surrexit. S; hec quāuis una

fit. tam plurimos maritos habet. qa cū sacerdotib⁹ filij mei qui cottidie in officio ipsi⁹ nuptias pagit. ego tam in integritate sua pmanens. qm in ipsa fides incorrupta ē. Qua ppt & idē paulus uas meū. ñ dixit ut hec uxor uni⁹ mariti eēt. qua sacerdotu⁹ uus illius qui usq; ad nouissimū diem in eode unigenito meo furgūt con uncta ē. usq; dū etiā nuptie ille ue niant. que nūquā ulla mortalitatis lxxx. istabilitate deficiant. S; & illi qui sub sacerdotib⁹ in seruicio altaris mei pxime ministrāt. eide uxoris mari ti sē. quēadmodū idē paulus fidele doctinā hominib⁹ p me pbens. locut⁹ ē dicens. Diaconi sint uni⁹ uxo lxxviii. ris uiri. qui filios suos bene pfint. & suos domib⁹. Quid ē hoc. Isti qui sui ministerii obsequio sacerdotib⁹ assis tunt. sint uni⁹ uxoris fideli ēiunc tione mariti. ēt que ē uxor illa. Videl castissima sponsa que nulla corruptione leda potest. uelut mulier illa corrūpit. que floriditatē & ino centiā suā pdit. quā in initio despon sationis sue habet. cū ad huc cū sponso suo incorrupta manet. Unde & isti desponsatores cū hac uxore iusticie tā fidelit cōsulent. ut & his qui ad uitoriū eoy in spū & aqua regenera ti s. bona exempla utilitatū pbeant. & ut etiā officio suo qd ad mundanā ecclesiastice mansionis ptinet. fideli sollicitudine iudent. uelut sclaris homo filios suos & domui sue omnē deuotionē pcurationis sue intendit. Sponsā enī istā ostendit paulus ami cus mis sacerdotib⁹ & ceteris ministris altaris mei. quatenus illa s in uxorē eligerent. & carnale ciugē non appeterēt. Nam nec idē paulus. nec ceteri discipu li filij mei. nec reliqui patres scit eoy sequaces. hoc exemplū p semetipsos illis dabant. ut carnale ciugē acceperent. & illa desererent quā s pri⁹ in spiale uxorē elegerāt. Sacerdos enī qui tā contumax in peccato ē. ut mulierē secm uoluntatē carnis sue illicite accipi at. adulterū ppetrat. qm recta uxorem suā. idē ecclia que s spiali officio despon sata erat deserit. & aliā secm libitū men tis sue ipudice ducit. S; quāuis s difficile sit. ut in hoc ardore se constringat. tam ppt supnū amorē a concupiscentiis istis se contineat. ut etiā filij mis in cuglio os tendit dicens. Sunt enī eunuchi qui de matis utero sic nati sūt. & sūt eunuchi qui facti sūt ab hominib⁹. & sūt eunuchi qui se ipsos castrauerūt ppt regnū celoy. Qui potest cape capiat. Quid ē hoc. Qm s aliqui hōies qui de matno ute ro ita egressi sūt. qd pfrigiditate uel in becillitate corporis sui coniuges habe re ñ possūt. inde ppt hāc ēminentiam suā utilitatē mercedis ñ accipient. ñ qd solū de ope illi⁹ peccati penas ñ sustī nebūt. quia de peccato qd ñ ppetuerūt penas ñ habebūt. & sūt alij hōies qui p uoluntatē aliquoy hōiū ita in corpo re suo debilitati sūt. qd uoluptatē car nis sue in hoc ēiugali ope exercere ñ ualent. s; & ipsi ita se continentes. glam laudis inde ñ merent. qm quāuis hoc op⁹ iendū pficere ñ possūt. tam in uolunta te sua multociens ardorē turpitudinis habent. & s alij homines scis spiale uitā aggredientes. qui sibimetipsis hoc sub traxūt qd facile cū corpore suo pficere possēt. qm ppt glam supne hereditatis carnale copula ētēpnūt. nec eā habere uolunt. & ideo maxima laude cū mer cede beate remunerationis inde habe būt. Qua ppt & eos sacerdotes mei & os ad officiū altaris mei ptinentes. plenissi ma uoluntate sua imitari debēt. qua tenus coronā ēminentie cū maximo tripu dio supni gaudij pcipiant. Et ideo qui cūq; in uoluntate cordis sui potest hoc exemplū capere. ita qd pleno desiderio beatitudinis corp⁹ suū superare ualet. & ēcupiscentias carnales abicere. iste

cū ardentissima deuotione capiat celeste
cfortiū. in cstrictione carnis fue carnalem
copulā fidelit relinquens. Qui autē se
n ualet continere. quin in uoluntate car
nis fue ardeat. hic nec ppt plonā supbie.
nec ppt appetitū diuitiaꝝ. sacerdos aut
alt ministt. sacerdotalis gradus fiat. ne
si pcta in delectatione carnis fue ceciderit. magnū detrimtū sui sentiat. Nam
ipsi corpus suū a contagione femmarū
ctinebunt. qui ad ministriū altaris mei
accedere solent. nec qualibet occasione
matimonia cū eis copulabūt. s; &
sua uoluntate & seruicii mei rectitudine. se caste ctinebt. alioquin scim seruu
tuū in altari meo uitare debent.

lxxii. Qd tamē seruitutū quāuis quibdā hominib qui se pri scelo subiugauerāt. aliqndo
ecclīā fuisse repiat. tamē in illis apparuis
se cernit. qui ante susceptū & n pt sus
ceptū idē seruiciū meū carnali iugo se
sub posuerāt. ita tamē qd eodē iugo ab eis
pt modū abscso. deīde in ipsis spe ses pco
na. laudis in mirabilib suis operatus est.
cū hoc in pmordio surgentis ecclie. ppt
paucitatē sacerdotū in miraculo ecclīe
sit. s; nec ipsa adulta & bene cfortata.
ministris ei multiplicatis. uxta id quod
ecclīastica censura de eadē causa ostendit pcauendū ē scdm hoc exemplū. qm
& in ūtio nascentis mundi. masculis femmas de pxima stirpe sua ducere obtinuerat hominū ecclīā ē. qd tamē nec ipsis
dilatatis phibendū ē. quia etiā iformes
& ipoliti lapides in fundamtū edificiu ponni solent. cū tamē ptea pulchri & bene cō
positi lapides in muro parietū ei exquirant. Ita etiā & in infantia ecclie sacerdotes scdm qd te uenirī potant. in officiū
aliud positi sūt. s; m in spūali pplo plen
numerus illoꝝ repit. qui ad sacerdotale officiū apti s. uta qd sclari onere tire
ne copulationis occupati n sit. qm n expedit ut pt familias qui pceptū in
sclari conugio suscipit. nunci mis in sacerdotio uocet. Unde audi similitudi

lxxiii. nē hanc. Rex quida multa fortitudine pollens. paruū exercitū egre
gauerat. Que cū diligent ituit eū. ertrude eū ad exercitū laboris uidens. ex
eo quenda hominē cū quib dā aliis
uidet cōmunis plebis tollens. qs ido
neos ad pcurationē pspexit. eide ex
ercitui pfecit. quia excellens germē
hui nobilitatis nondū maturauerat.
s; cū deīde iā ide exercitū augmtū
sui cepisset. & cū iā in eo nobiles ad
ulti fuisset. rex ille qdq; uis in eode
exercitu bene & ordinate disposuit.
ac ducel & pfidel ex nobilioribus illis
ei scdm quāq; iustitiam pfecit. Qd
ē hoc. Rex celestis cui fortitudo sup
omis ē. in plantatione ecclīe. modicū
agm credentiū coadunauerat. Qd
acutissima exquisitione pscrutans.
infirmū & debile illud adhuc ad sus
tentandū corporales passiones p ei
nomine cōsideratiuit. & uta petrū qui
uis ex ipso existens. pri in tremis actib
conūsat fuerat. atq; pt eū aliquos
alios qui etiā aliquando sucū tire
gustauerāt. a sorde tēporaliū rerū
ardent emundans. qm eos sagaces &
fideles & ad curā animaꝝ & ad sus
tentationē corpoꝝ in plationē sua
ce pmouit. fide catholicā amplecten
tes. in officio districtionis & relaxatio
nis ptulit. quia tutilans aurora. in ar
dore castitatis humana ctagia exu
rens. ndū flores sue dulcedinis in ho
minib late diffuderat. s; iā multitu
dine ecclīastici germinis p circuitū
totius mundi late disseminata. & gla
ecclīastici honoris. iā nobilit cfortata.
ide rex supnus tā sclaria qm spūalia do
na hominib benignissima & decentissima dispositione ispirauit. atq; sacer
dotes & cetos ministros diuinoꝝ offi
cioꝝ sobrietatē & castitatē suā ecclīas
tico iuri scdm iustitiā di honestissi
me conseruantes istituit. Unde o ho
quia iā int spūales homines multi

excorti ꝫ. qui cont̄ scelm. & cont̄ diabo
lū militare laborāt. & qui in castitate
& constrictione corporis sui ad altare
meū accedere festināt. Nolo ut sacer
dotes mei sine ētagione ītrene copule
in cōspectu meo appareāt. Hā cū in ue lxxiv
tere testāmto sacerdotib⁹ p̄cepū sit.
ut cū ad altare meū accederēt. se a
contagione mulierū ētinerēt. hoc totū
in nouo testāmto sacerdotib⁹ meis
ad plenā p̄fectionē p̄ductū ē. ita ut
qđ illi uetes quasi una hora in casti
tate cauebāt. hoc ipi noui ab initio
pueritie sue usq; ad finē senectutis
sue cōpleant. Et cū de ueteribus sacrifi
ciū in ēiunctione mulieris pollutum
suscipe nolui. multomagis nō de no
uis sacerdotib⁹ filiū meū in castitatis
lxxvi. officio tractari uolo. Nec quisq̄m
īmaturus & in consecrat⁹ eccliā susci
piat. nec etiā plures eccliās appetere
p̄sumat. ne si in etate pueritie. aut
sine consecratione sacerdotalis officij.
eccliam suscipe p̄sūpserit. uel unam
habens. etiā plures ꝫ subiugare tēpta
uerit. p̄uaricator ultricis in hoc ex is
tens. grauissime distrctionis iudicio
discutiat. Nolut ille qui ante legiti
mū temp⁹. uel sine legitima desponsa
tione fornicari nō timet. uel legitimā
uxorē habens. se polluere cū aliis in
lxxv. adulterio festinat. Sed & de omī
pplo qui ē in xp̄iano nomine. sacer lxxvii.
dotes sapientis īgenui. & ut illi⁹ animi
eligendi sit. ita tamē ut recto ordine
& iusta unctione. atq; uoluntario am
mo ad seruitutē meā ueniāt. Hoc
tamē ee nō debet. ut hi ad officiū alta
ris mei accedāt. qui in aliquo mēbroꝝ
suoꝝ debilitati claudicāt. quia nec
etiā in regno celoꝝ ulla macula di
uersoꝝ uulneruū. in animab⁹ hoīū appa
rebit. Et ido nolo ut altari meo assis
tant qui in aliquo mēbroꝝ suoꝝ de
strucri sē. Ꝫ quāuis, in̄pti in corporib⁹ suis
debiles sint tamē p̄ hac destitutione

mēbroꝝ suoꝝ. a regno celoꝝ nō separabunt.
si tamē sanitatē animæ suæ habent. ita
si in puritate bonoꝝ opum me querūt.
Nolo tamē ut ministerio altaris mei
fungant. Ꝫ ut efficatiā bonoꝝ opum
humilit̄ opent. Sic etiā nec femine
ad idē officiū altaris mei debēt accede
re. qm̄ ipse infirmū & debile habitaculū
sē. ad hoc posuit. ut filios pariāt. & eos
parientes diligent̄ enutriāt. Ꝫ femina
nō p semetipsā ꝫ. de uiro īfantē ēcipit.
sic nec ira p semetipsā Ꝫ p agricolā arat.
Quia ꝑ ut ira semetipsā arare nō potest.
ita nec femina in officio cōsecrationis
corporis & sanguinis filii mei sacerdoti
cōparanda ē. quāuis in laude creatoris
sui sonare possit. ut & ira ad irrigatio
nē fructuū pluuiā suscipit. Et ut ira
omnē fructū p̄fert. ita etiā & femina
omnis fruct⁹ boni opis p̄ficit. Quomodo.
Quia sūmū sacerdotē sponsū accipere po
test. Quom̄. Virgo desponsata filio meo.
sponsū eū accipit. qm̄ corp⁹ suū carnali
uiro conclusit. & ido in sponso meo sa
cerdotiū & omē ministriū altaris mei
habet. atq; oms diuitias ipsi⁹ cū eo posli
det. Ꝫ & uidua eide filii mei sponsa po
test apellari. quę carnale uirū renuit
sub alas p̄tectionis eius fugit. Et ut spon
sus sponsā suā ualde diligit. sic etiā filius
ms sponsas suas dulcissime amplectitur.
quę ad eū in amore castitatis sollicite cur
lxxvii. runt. Sed & nullomodo uir femineo
uestitu īduat. nec femina uirili habitu
utat. q̄tenus hoc nō utq; p̄sona discernat.
scil ut uir uirilē fortitudinē. in se demon
stret. & ut femina femineā infirmitatē
in se ostendat. qm̄ hoc ab initio humani
generis ita in dispositione mea ē. nisi aut
uir in piculo mortis. aut femina in pi
culo castitatis sit. Et si ad horā illā aut
uir sexum femineū. aut femina sexum ui
rilē. uestitū suū humilit̄ in timore mortis
mutauerit. eū mīam meā de hoc facto
suo quesierint eā īuenient. quia illud
nō īremeritate. Ꝫ in piculo salutis sue fe

cerunt. Et qm femina uirili habitu uesti
ri ñ debet. ido etiã ad officiũ altaris mei
ñ accedet. quia uirile pſonã nec in capil
li nec in uestitu suo demonstrabit.

xxviii. Qui aũt ad altare meũ accedit. in casti
tate in conspectu meo apparẽt. & ñ solũ
ulti ſ; & ceti qui sacramẽtũ corporis & san
guinis filii mei ꝓpe desiderant. ne se
ipsos in casũ ruine mittant. S; multi tã
mẽ spuales quã mẽ sclares ĩuenmuntur.
qui se ñ solũ in fornicatione mulierũ pol
luunt. ſ; etiã in ẽtarietate fornicatio
nis se ẽtaminant ſ. grauissimũ on' dilicti
udicii ſ ĩponũt. Quom'. Vir qui scdm
modu femine cũ alio uiro peccauerit.
amare cont' dm peccat. & cont' ẽiuncti
onẽ illã qua ds masculu & feminã con
iunxit. Vnde etiã ambo corã dõ polluti.
nigri. atq; luxuriosi. horribiles ac molesti
do & hominib' & rei mortis apparent. qa
cont' creatorẽ suũ creaturã que in ipsis
ẽ destruunt. Quom'. Vs uirũ & femi
nã ẽiunxit. scil hoc qd forte & ifirmũ
erat simul copulauit. quatenꝰ alterum
ab altero sustentaret. S; isti contrariu ad
ulteri. cũ uirile fortitudinẽ suã ĩmollicie
ẽtarietatis ĩtulerũt. rectã ĩstitutionem
maris & femine abiicientes. sathanan in
pũsitate sua turpissime subsequuntur.
qui illu qui ĩdiuiduus ẽ scindere & diui
dere in supbia sua uoluit. Nam ipsi ali
enũ & contrariũ adulterũ in pũsis artib'
suis in semetipsis constituũt. & ido in con
spectu meo polluti & contumelioſi appa
rent. Qui aũt eode m' in hac contraria
fornicatione peccauerit cũ muliere. uo
raciss' lup' in ista pũsitate sua ẽ. Quom'.
Nam ut ho ille contrari & molest' eet
hoib' qui pulcherrimas & mundissimas
epulas habens. eas abiceret. & stercus in di
gestione hois egredi cõmederet. ita etiã
& isti idigni & ĩmundi corã me s. qm rec
tã ĩstitutionẽ ẽiunctionis in muliere de
seruũt. & alienã ꝓuaricationẽ in ea quer.
S; & femina que has diabolicas artes ra
pit. qd se uirili officio cũ altã femina
coniugari simulat. uilissima in con
spectu meo apparet. simul & illa q
se huic in tã contumelioso facinore
subicit. quia cũ uerecundiã ad pas
sionẽ suã habere deberẽt. alienũ
uis ſ ĩpudice usurpauerũt. Et
qm in extraneũ modu se ĩsimu
lauerũt. idcirco ĩsposite & con
ẽptibiles m' sẽ. Illi quoq; mares q
cũ tactu ꝓpuli sui semĩs suũ ectu
erunt. magnũ casũ anime sue im
ponũt. quia in hac ĩquietudine
se omino ẽcuerũt. & ido uelut in
munda animalia que catulos suos
deuorãt. corã me apparẽt. qm semĩ
suũ ꝓuise executientes. illud ad con
tumeliosã pollutionẽ deducunt.
Q's & femine ĩpudico tactu imi
tantes. cũ in cẽtuo ardore arden
tis libidinis. in ẽiectione corporis
sui semetipsas fatigãt. ualde cul
pabiles exinde sũ. quia cũ in casti
tate se continere deberẽt. se in
mundicia polluũt. Vnde tã fe
mine quã uiri qui ꝓpio tactu
corporis sui semĩ suum de se excu
erunt. in hac sorde sua ulceribꝰ
& uulneribꝰ semetipsos in animab'
suis ĩficiũt. cũ ꝓpt amorẽ meũ
in officio castitatis se ẽstingere no
luerũ. Quid ẽ hoc. Quia cũ homo
stimulu carnis sue se pungere sense
rit. in cauernã cõmentie currat. &
scutũ castitatis apphendat. atq; ita
se ab ĩmundicia defendat. Quom'.
Vrama de ethico erriat. id ẽ stre
pitũ libidinis a suauitate castitatis
separet. Vnde quisq's gustũ libidi
nis sic a se pecerit. ualde dulcis &
amabilis m' ẽ. S; uos o homines casti
tatẽ abiecti & libidinẽ amati. cũ
etiã ñ solũ fornicatores hoũ. ſ; etiã
fornicatores pecoꝝ estis. ita qd semĩ
uirin ñ in illud qd uuit ſ; in illud
qd mortuũ ẽ mittitis. & qd ẽ sortẽ
uĩ deseritis. & illud qd uobis in ser

63a

uitute subiectū ē appetitus. Qua ꝓp̄ clamāt sup uos elemta dicentia. Heu. heu. nr̄i dnatorꝭ miscent se nobis. in cōmixtione seminis sui. Et ita de indignatione mea in opib⁹ ur̄is tristiciā se habere demonstrāt. Cur g̈ intelligibile intellectū ur̄m in pecuale stulticiā uertitis. cū scriptū uos homines ēe. Nūquid creatu uos ad unctuā pecoꝝ. Nequaquā. Et qm illis uos cōiungitis. ideirco amarissima cōsortia nefandoꝝ cōmunū cadet sup uos. quia īstitutionē meā in unctua maris & femine cōtempnitis. Nam quilq⁹ in actib⁹ suis se ita tūs mutat. qd hoc facit qd facere concupiscit. uidel qd se ita destituit. qd semī suū cū pecore effundit. hic maxima ruinā sibi īducit. ut etiā sathanas semetipsū ꝑ actūsitatē suā delecit. cū similis dō ēē uoluit. Qua ꝓp̄ uos oēs qui ꝓpso usu in diuisis hui⁹mi pollutionib⁹ uos cōtaminatis. cōcupiscentie ur̄e resistite. & corpora ur̄a castigantes. amarissimā & ueā penitentiā cū planctu magno & ieunio. ac maceratione carnis ur̄e atq; cū diris uerberib⁹ facite. ne in cumulū crudelissimi reat⁹ uos ipenitentes mittatis.

lxxviii. Non solu aut̄ uolo ut homines ab ingilante īmundicia se emundent. s; ut etiā a pollutione illa que ipsis dormientib⁹ occurrerit. se digne purgent. Nā si dormienti hōi cōmotio seminis in somnio subrepserit. nolo ut ita in ardente calore illo ad sacramtū officiū altaris mei accedat. q̄usq; ardor ille in eo sedet̄ ut scriptū ē. Si fuerit it̄ uos homo qui lxxx. nocturno pollut⁹ sit somnio egrediet̄ extra castr̄. & nō reuertet̄ priusq̄m ad uespam lauet̄ aq̄. & ꝑ tot solis occasū regredietur. in castra. Quid ē hoc. Si ē int̄ uos qui seruicio meo īsudatis homo. qui ꝓ noctē polluit̄ in somno dormitionis sue. separet se de congregatione scōrum illi⁹ que ad altare meū ꝑtinet. ita ut se misterio illi cōiungere nō ꝑsumat. antequā ab eunte noxio calore illo. emundet̄ lauacro penitentie in cōfessione & cōpunctione cordis de incendio libidinis sue. Et tē penitentia illa que cor ipsi⁹ ita illustrauerat. pacta. redeat in amore castitatis ad illos qui se fidelit̄ ab īmundicia polluti onis defendūt. & sacramtū illud qd tū in scōtate ē. digne & honorifice adeat.

lxxix. Sed homo ille qui tā dormiendo qm uigilando fortit̄ in libidine ardet. caueat ne ardori suo īcendiū subministret. Quom⁹. Scit escis illis que sibi sucū libidinis offerūt. se nō īflamet. s; a carnibus illis que sine tegmine nude de mat⁹ suis idē de pecorib⁹ egrediūt. humilit̄ abstineat. quia in ipsis feruor ardoris ē. qui tant⁹ nō ē in carne uolucrū. que sine tegmine nō egredit̄ s; cū tegmine teste nascit. Unde etiā mui īcendiū in ipsa ē. S; & abīmodeato uino se abstineat. ne in supfluitate potato. uene ipsi⁹ noxio sanguine replete. in ardore īcendii turpiter īcalescāt. Si q⁹ aut̄ īsupfluitate causaꝝ istaꝝ laborat. sibi metipsi resistere ꝑ se nō ualens. deuotissima ītentione me querat. ac uulnera cordis sui humillima detectione m̄ demonstret. Quom⁹. Videl humili cōfessione. cōtā sacerdote ea m̄ apiat. Et cur hoc. Quia uera cōfessio. secta resurrectio ē. Quom⁹. In casu ueteris ade humanū genus occisū ē. qd nouus ada in morte sua exstauit. Qua ꝓp̄ & in morte eiusde noui ade. resurrectio animaꝝ exorta ē. ita qd nō peccata sua cōfiteri debet. qd uet⁹ ada nō fecit. cū ꝓuaricatione suā magis obtexit. quā ea cōfessius sit. Quom⁹. Quia eā nō ē confessius penitendo. s; eā obtexit. femina accusando. Unde & confessio posita ē. ut ꝑ quā homines ceciderint. de casu suo ꝑ eā erigantur. Et ideo quicūq; pura confessione sacerdoti in amore meo peccata sua cōfessus

fuerit. de morte ad uitā resurgit. ut
etiā illa de morte erepta ē. que in ēm
uo corā filio meo cū lacrimabili pen
tencia de sordib⁹ suis se purgauit.

xxvm. Q̄d remediū purgationis. & in antiquis
patrib⁹ diu p̄figuratū ē. Quom̄. Jam
ante legē patriarche & ꝑphe cōsolatio
hoīū erāt. & sub lege pontifices & sacer
dotes eruditio ipsoꝝ fuerūt. cū deīde
apli uenientes. ueriā iusticiā in filio meo
attulerūt. ita q̄d multi hoīes eis aceur
rentes. aduitoriū coꝝ deuote ꝑplora
uerūt. ꝛt ita ab adā usq; ad apostola
cū aplis semp in erāt. qui p̄ supnam
ispiationē. cōsolatione & instructione
sua miseris hoīū subuenicbāt. S; & ut
apli hoīb⁹ sua p̄dicatione & multis mi
raculis ostendebāt. hō qui diabolica
suasione in mortē cadens. p̄ se nūquā
erigi potuit. p̄ filiū meū a morte erep
tus ē. Quom̄. Qm̄ cū in mundo eēt.
multos labores in corpore suo p̄ferens.
denicq; p redēptione mundi in crucem
posit⁹ ē. Istud fideles hoīes p̄ salute sua
cū sacerdotib⁹ suis imitari debēt. Quom̄.
Aduitoriū filii mei queriēt. quia cum
p̄r baptisma uet⁹ cīm ade retrauerint.
de casu suo p̄ semetipsos surgere nō ualet.
Et ideo uelut a patriarchis & ꝑphetis cōsiliū
queriēt. & uelut a pontificib⁹ & sacerdo
tib⁹ eruditionē capiēt. & ꝛt uelut ab
aplis auxiliū accipiēt. ut peccata sua de
nudatis uulneribus suis. in uera & pura
manifestatione fideliter demonstrabūt.
Quom̄. Peccata sua sacerdoti q̄ ministr
eide filii mei ē. deuotissimo corde &
ore cōfitebunt. Et ꝛt sacerdos ille reme
diū eis in penitencia ipsoꝝ cōferens. ita
peccata eoꝝ in morte eide unigeniti
mei sepeliet. S; illi deīde hoc m̄ ad uitā
resurgentes. resurrectionē etiā filii mei
glificabūt. Qui aut̄ uulnera pecca
toꝝ suoꝝ denudare recusat. s; tacens
p̄ semetipsū sine subleuatione alteri⁹
ea curare tēptat. sedm q̄d ꝛt cor suū
uelle ꝓbat. se ipsū decipit. quia sibimet

lxxxv. ipsi sacerdos unlt ēr. quā ꝑpt & sine ad
uitorio alti⁹ surgere nō ualet. q̄m nec ho
p̄ semetipsū in saluatione erect⁹ ē. s; p̄
filiū meū saluat⁹ ē. Unde qui saluari
desiderat. nec in fine uite sue peccata
sua cōfiteri desperet. Q̄d si q̄s in hora
mortis sue posit⁹. remedia uulnerū
peccatoꝝ suoꝝ querit. s; tam sacerdo
tē cui peccata sua cōfitear habere nō
potuit. ꝛt alii hōi quē eo de tēpore opor
tunū habet ea manifestet. uel si tam
repente nullū hominē habere potest.
ea m̄ corā cleīntis cū quib⁹ etiā illa p̄ pe
trauit. extimo affectu cordis sui apiat.
Et ego deuotionē cordis ei⁹ uidens. pe
nitentiā ei⁹ nō abitio. Qua ꝑpt nemo
de ponderib⁹ iniquitatis sue desper. q̄m
si de mīa mea despauerit. ad uitā nō re
surget. Qui aut̄ cū desparione certaue
rit. & tande eā ad nichilū deduxerit.
hic se liberauit. quia fortis existens. ui
rilit⁹ uicit. S; qui remediū salutis sue
p̄ timore mīntis sue nō querit. huic sucur
rendū nō ē. q̄m diu me uenire posset.
me querere recusauit. Ergo diu homo
temp⁹ habet se ipsū nō negligat. s; refec
tionē pure cōfessionis quetat. ut etiā
filii⁹ mīs lepso p̄cepit in euglio dicens.
v. Vade & ostende te sacerdoti. & offer
munⁿ tuū q̄d p̄cepit moyses in testimo
niū illis. Quid ē hoc. Tu q̄m in peccatis
sordes. cū te ab eis emundare desi de
ras. uade bona intentione. & ostende
illa pura cōfessione sacerdoti qui mi
nister mīs ē. & offer deuoto corde
munⁿ uere penitentie. q̄d ex uolunta
te di p̄signauit. ille qui de multis
iumdationib⁹ tiene iniquitatis p̄ diui
nā potentiā ablat⁹ erat. ut testificen
tur illi qui te pri⁹ in malis actib⁹ uide
rāt sordidisse q̄d nē in amaritudine
penitentie ab eis uelut in camino ex
aminationis purgat⁹ sis. Qua ꝑpt
oīo si peccator facta sua in absco
so cordis sui occultaret. q̄s tē penitē
tie illi⁹ testis assisteret. Nullus. Unde

xxvm. xxvm.

homo peccata sua manifestet. quatinus
lxxxviii. penitentie sue testē habeat. Sed qui
penitentiā peccatoꝝ suoꝝ ꝓficere de
siderat. elemosinā s. in adiutoriū assu
mat. Quom. Quia cū corp hōis ꝓ ībecil
litatē suā in labore penitentie defece
rit. elemosina illi in adiutoriū accur
rat. Et qm difficile ē hōi ut aspe & sedm
qd iustū ē penitear. ido matrē s. elemo
sinā assumat. quatin cū ea ꝓficiat qd
corpori suo laboriosū ē. Hā quēadm̄du
mat necessitati filij sui subuenire n
cessat. quāuis ille iā enutrit ee uideat.
ita etiā elemosina teneritudini corpis
in penitentia hōis succurrit. quāuis
idē hō in maceratione corporis sui pe
nitendo fortis aparear. Arctam mala xxx.
opa que hō in corpore suo ꝓ ēcupiscen
tiā carnis sue ꝓ petrauit. ulla etiā in se
ipso corporalit puniat. qtū op illud
qd carni sue carū & dulce fuerat. ꝓ
amaritudinē penitentie fidelit ab eo
abstergat. qm amaritudo penitentie.
mortifera uulnera peccatoꝝ cū adu
cte elemosina in hōib sanare debet.
Quom. Quia cū hō in castigatione
se cēstingit. se qq; ꝓ elemosinā reficiat. xci.
Quom. Qm elemosina miam meā de
signat. Quom. Cū fidelis hō pauprib
cū substantia sua ꝓpt amorē meum
subuenit ꝑcepta mea custodit. quia
idigentib miam suā ꝓpt honorē no
minis mei ipendit. sic & ego in purita
te cordis sui me querentib grām meā
n subtraho. Qui aut hoc m refectione
elemosinar pauprib motu mie succur
rit. ualde m amabilis ē. qm uiscera
mie habet. hoc iplens qd scptum ē
lxxxviii. Pone thesaurū tuū in ꝑceptis altissimi.
& pderit t elemosina magis quā au
rū. Quid ē hoc. Iusta & recta cōside
ratione tolle de mania pecunie tue
que in sinu tuo & in amplexione cor
dis tui ē. dumdem ea sedm ꝑcepta illi
qui sup omīs ē. quia ds mandauit
ut a malo declines & bonū facias.

et ido in ꝑcordiis tuis ꝓ bona uolunta
te tua hoc m habundare debes. ne de
ꝑditis oīb sis. S; scifica te ante dm. in
refectione deficientib de tua substan
tia tribuens. qm & te ds miam suam
in tuis miseriis sup te habebit. Qd si
hoc feceris. te maiore utilitatē t ēfert.
cōpassio hec quā sup illu habes. q nullū
thesaurū possidet. quā si sup magnū
montē ascendens. multā pecuniā auri
in supbia tua haberes. Quom. Oseh em
ē t ut modicū pusillus in humilitate
des. quā regnū mundi in magna uo
luptate habeas. quia te mia in remune
ratione di obpondus supbie tue t de ēt.
qm ibi uiscera cōpassionis sup pauperem
n haberes. Vnde & eccta. lac uolup
tatū hōiū s. & mores eoꝝ ostendunt.
Quom. Quia uindictā di illis peccan
tib sup īducunt. Et ido ho īamitatē
naufragantis auaritie deserit. quia uis
tissima hereditas tua in eterna uita ē.
udes malu relinquens. bonū fac. ita ut
maluolentiā duricie dimittas. & ut
miam habeas. scis ut idigentib de tua
substantia des. in hoc imitans dm qui
misericors ē. Qua ꝓpt etiā o homo nul
lus mdax hoc ētradicere potest. uos q
pauprib ita subuenitis. quin uoluntate
mea in hoc cōpleatis. Quom. Sic ego uo
bis grām meā ipendo. ita & uos pauprib
elemosinā uram tribuere debetis. S;
qui elemosinā accipiunt. ea n in uanum.
nec sedm auaritiā suā sumāt. Quid ē
hoc. Qm multi sc qui ignauiā aman
tes. nec corporalit laborare uolut ut se
ipsos pascere ualeāt. nec bona opa spiri
tualit facere student. ut animab suis
subueniāt. S; ut pecul sc. intellectū uidi
cie nec in anima nec in corpore suo ha
beant. Vnde etiā idigni ante oculos
meos apparēt. S; hoc modo sine correcti
one & sine penitentia in tepore huius
ꝑuitatis ꝓfenetauerit. S; & multi s qui
corporalit necessitatē patientes. elemo
sinā cū humilitate in timore meo ꝓ ei

ptum. atq; p illis orant & labotāt. qui eis miam suā ipendt. pua etiā opa im
mundissime sordis deuitamtes. Inē hos etiā multi inuenunt. quib' idcirco ter
renas diuitias subtrahebo. qm eis celestes
xcii. diuitias dare uolo. Qui aut paupta
te ppē nom meū ubentē sustinuerūt. ualde
in amabiles s. qui ū diuitias sclares
ppē cupiditatē suā lubentē haberēt nec
eas habere poslūt. hi mercede huj labo
ris pdunt. S; qui p hoc diuitias querit.
ut uoluntatē meā & n cupiditatē suā
in eis cōpleat. hic p bona uoluntate sua
mercede honoris apud me habebit.
Ita etiā & ille qui potestatē honoris
ppē iactantiā supbie sue & n ad glām
nominis mei appetit. hic in uelut pu
tridū cadauer ē. qui aut idcirco eam
querit. ut n supbiā suā s; honorē meū
inde desideret. gliosus in regno meo ex
inde apparebit. Qua ppē & sacerdotes
officii spualis regiminis. magistri ū
suū n ppē se. s; ppē me subire debent.
qtin pplo meo tanto securi & deuotius
p ee ualeāt. Quom. Q uia pplm meū
doceat. admoneat. hortari. & coercere
debent. ut legē di digne & laudabilit
custodiant. Et hoc pastores semp ru
minabūt dū pplm exorando monent.
ne sine cfessione & sine penitentia in
peccatis suis pseueret. s; ut mala opa
ēculcēt. & bona pficiāt. Qd si pplus sacer
dotes suos in admonitione ista n obau
diert. tē pplus reatū suū sentiet. & sacer
dote de casu negligentie hui se eripue
xciii. rūt. S i ū sacerdotē auctoritatē ma
gistri sui pplo n ostendt. tē sacerdotē n uo
cant. s; lupi rapices dicunt. qm officiū
suū in rapina habēt. sic & lupi ouē crude
liter diripit. ita qd magis uoluntatē suā
secunt qm custodiā ouiū suar. Et quia
p se uiuūt. idcirco uerā doctrinā pplo
iserere timēt. ita iniquitati uelut alicui
subiecto suo cōsentientes. qd carnales cecu
piscentie s. & ostiū cordis sui uelut alicui
domestico suo claudentes. qd iustitia dicē.
xcv. V nde uos o pastores ululate & plangite eri
mina uīa. que iniquitate uīa duram
uocē emittūt. ita qd & elemta cla
morē eoy suscipiūt. & cū eis cotā me
ululat. Quom enī in officio uīo au
detis dnm uīm tangere in sangui
neis manib' & in ptria spurcitia. &
in adulterina iniquitate. Vere uos in
immunditia uīa. fundū tīe cōmouetis.
Quom. Videt cū in tantis eminib'
sordentes. dnm uīm tangere n time
tis. tīa in magno dolore oppmo. ita
carnē & sanguinē filij mei ulciscen.
qm n solū tīa in hoc horrore crudelit
cōmouetis. s; etiā celū in immundicia
uīa pessime ctaminatis. Quom. Cum
in fetore immunditie uīe dnm uīm
tangitis. sic porc' istercore margarita
ctaminat. tē celi iniquitatē uīam sus
cipientes. ultionē iudicii mei in uolun
tate mea sup tīa emittūt. Ja cum
uera iustitia & cū diuina lege pplm
meū pcedere deberetis. in bonis opib'
ei lucentes. ita ut idē ppls mis gdiens
pt uos. pedē suū in nulla offensione
ctereret. s; uos aliqndo maiore iniqui
tate pplm meū ctaminatis. quā uel
ipse se ctaminet. in q' malū & pessimū
exemplū in uobis habet. Vos enī tā
lucida gēma ee debueretis. ut credēn
tes in lumine uīo icedentes. uiā rec
titudinis agnoscere posset. s; uos eis
exemplū mortis pbetis. ita ut in iniqui
tate uīa modū inuenire n ualeant.
Et quom pastores eoy ee possetis.
cū eos ita seducitis. Quom ergo p eis
respondebitis. qui nec p uob respōsū
dare potestis. Vnde ploratē & ulu
latē. antequā temp' mortis uos sub
trahat. Et quare n cōsideratis honorē
uīm. qui p cētis hoīb' uob datus ē.
Quid ē hoc. Qm in filio meo pce
tis claues celi accepistis. que iudicia
iusti iudicii in scientia scripturar. s.
ū recte cōsiderabitis q'd sit qd ligare
debeatis. Quid ē hoc. Cū hoīes se in
lege mea pnaciter opponūt. timo
re iudicii mei eis icutere debetis. Et
si te culpā suā n cognoscerīt. ligaturā
uram sup eos extendite. Quomodo.

Quia rebelles s. ido aptus uocib⁹ in ūbis meis eos ligabitis. & eis ligatis tā illa idicabitis. qm & p ēctumacia sua coram me ligati st. ut filius ms primo pasto
xcvii. ri ecclie ostendit dicens. Tibi da vo claues regni celoꝝ. Et q̄dcūq; li gaueris sup tīrā erit ligatū in celis. & q̄dcūq; soluer is sup tīrā erit solu tū & in celis. Quid ē hoc. Ego qui c. postate celi & tre habeo. & qui me deuote imitat⁹ es. p gram meā dabo iudicia illa que dignitate regni ce loꝝ tangit. ita ut nefas hoc q̄d iusto iudicio ligaueris sup tīrā fedm q̄d ho mines sup tīrā peccare uideris. quia p̄t quā hoīs aiam de corpore suo ab straxero. tc iudiciū tuū sup eā n ex stendens qm iudiciū illud meū ē in nequitia sua unctū sit & in celestib⁹ c1. scis a celo separatū & p iectū. quia i supna mansione nulla iniquitas lib tate aut locū habere pmittit. Et & unculū hoc q̄d ita pri⁹ in rebellione est nyxisti. cū deide in penitentia de inquentiū denodaueris sup tīrā. qm p̄t mortē hoīs p aīa ei⁹ orabis. n aut eā tc a nexib⁹ ligaturę sue absolue re potis. erit solutū & in supnis secretis. quia gemit⁹ deuoti cordis ds n abiecit.
xcviii. Vos aut sacerdotes qui hoc m̄ p filiū meū potestate hāc p̄cepistis. neminē absq; culpa⁹ culpa ꝓpt rabiē cordis uri in ubis meis ligabitis. Et acutissi cm. me uobis cōsiderandū ē. quē ita est̄ gere debeatis. Ja qui nec ꝓpt pudo rē hoīū. nec ꝓpt timorē meū. nec p̄ceb⁹ nec p̄ceptis uris cohibere potuit. qn iniquitate sua p̄seuerare uelit. hic ecclīastica censura in ubis meis ab ecclia mea separabitis. Et inocentē n ligabitis. qm si illū est̄ nxeritis. uosmet ipsos in nodū duri reat⁹ mittitis.
xcviii. Qd si tam ille hoc m̄ iconuenienter ē stet⁹ fuerit. quāus inocens sit. tam humillima subiectionis obedientione. ꝓpt honorē nominis mei. solutionē querere debet. ne si ctumax exhibue rit. reatū supbie s ctinuat. Et ligatura ista talis ē. Homo qui nec m̄ nec p̄ceptis maioꝝ suoꝝ in p̄sentiarib⁹ suis obedire uo uerit. hic in ubo meo a celestib⁹ separan dus ē. uelut adā m̄ inobediens existens. in p̄cepto meo de paradiso eiect⁹ ē. nec in cōsortiū fideliū recipiet. n in penitentia obedientie. sic etiā gen̄ humanū in mar tirio obedientis filii mei ad celestē patri am reuocatū ē. Qui ū ita rebellis ē. qd in humilitatis officio reuereri n uult. tc si ita in ctumacia sua pduraueri t. cōsortiū illoꝝ habebit. qui lapideū cor abicere recusantes. Et in infidelitate sua p̄manentes. gram ecclīastice beatitudi nis habere recusauer t. Ja qui ita obdu rat⁹ ē. qd de nequitia sua nullā mām querere curat. hic antiquū serpentē imi tat⁹ qui p̄mū hoīē in paradiso decipiens. in semetipso dicebat. Quāus ego de celis p̄iect⁹ sū. cū ct exercitū altissimi cū anglis meis p̄liari uellē. & illi resistere n ualer ē. qm ab eo uict⁹ sū. tam nc in tīa hoīē uieni. in quo urā meā exercens. me fortit⁹ undicabo. In tīa enī in homine cōplebo. qd in celis facere uolui. scil ut altissimo simulis eem. Et si ds uult⁹ ē. po testas ista m̄ n auferet⁹. quia ho m̄ ē sensit. & do n obediuit. Hec diabolus in semet ipso loquens. omis artes suas cont⁹ hoīē istruxit. qm ille a do recesserat. & diabo lū subsecut⁹ ē. unde & eū s tā fortit⁹ alli gauit. qd ho illū p do coluit. & dm creā torē suū abnegauit. Sed cū ho in tan ta tenebrositate infidelitatis iaceret. nec se erigere ualeret. ad saluationē ei⁹ misi filiū meū mirabilit⁹ de ugine incarnatū. uerū dm & uerū hominē existentem. Quid ē hoc. Quia de me patre sedm diuinitatē ueracit⁹ exiuit. & qm de ugi ne mat⁹ sedm humanitatē ueracit⁹ car nē assūpsit. Quid ē hoc. O ho mollis & te ner in tuo corpore es. Et; durus & inflexibi lis in tua incredulitate manes. Ja lapis poteri ad edificiū potest. tu aut⁹ molliri ad fidē n uis. Adtende tam. Sic homo in archa pulcherrimā gēmā habens. eā me tallo iponit. ut hominib⁹ appareat. sic & ego in corde meo filiū meū habens.

eū de ūgine ĩcarnari uolui. qm̃ ipse ere
dentib⁹ salutē unte ēfferret. Qđ si ei carna
le patrē detulisse. q̃s tē eēt. Videl ñ filiꝰ
ſ; seruus mis ſ; hoc eē ñ debuit. Ipse aut̄
de ūgine nat⁹. comedit. bibit. & dormi
ens requieuit. atq; alias corporales mise
rias sustinuit. ſ; tam̃ gustū peccati in
carne sua ñ sensit. quia ñ in mdacio ſ;
in ueritate carnē assūpserat. Quid ē hoc.
Qm̃ ceū hoīes in ꝓuaricatione ade & eue
ꝑ gustū delectationis nascunt. qđ in mn
dacio & ñ in ueritate ē. Hon sic filꝰ mis
ort⁹ ē. ſ; in scitate de castissima ūgine
ad redeptionē hoīū nat⁹ ē. Hjā similis
simile de uinculo suo soluere ñ ualeret.
ñ maior ueniret qui eū eripere posset.
Quid ē hoc. Qm̃ ho nat⁹ in peccatis. ho
minē peccatorē de ꝓditione mortis li
berare ñ ualuit. Qua ꝑ filꝰ mis sine
peccato uenit. qui hoīē deuicta morte
miserit de morte eripuit. ſ; qui uigilan
tib⁹ oculis uidet. & sonantib⁹ auribus audit.
hic mistici ubis meis osculū amplexioni
ꝑbeat. que de me uuuente emanat.

Septima missio secunde partis.

eide uidi an
dentē lucē
tante mag
nitudinis ut
aliquis mons
magn⁹ & alt⁹
ē. in sūmita
te sua uelut
in multas linguas
diuisā. Et cotā luce ista quedā multitu
do albatoꝝ hoīū stabat. ante q̃s uelut
quoddā uelū tāquā cristallus ꝑlucidu.
a pectore usq; ad pedes eoꝝ extensū erat
ſ; & ante multitudinē istā q̃si in q̃dā
ma uelut quidā uermis mire magnitu
dinis & longitudinis supin⁹ iacebat. qui
tanti horroris & īsanie uidebat. ultra
quā ho effari potest. Ad cui⁹ similitūdinē q̃si
forū erat. ū diuitie hoīū atq; delitie
sclares & mercat⁹ diuisaꝝ terū appare
rūt. ū etiā quida hoīes multa celerita
te currentes nullū mercatū faciebant.
quida aut̄ tepide euntes. & uendicio
ni & emptioni ibi īsistebāt. Vermis
aut̄ ille niger & hirsut⁹. atq; ulceri⁹
& pustulis plen⁹ erat. quinq; uari
etates a capite ꝑ uentrē suū usq; ad
pedes. in modū zonarū descendentes
in se habens. quaꝝ una uiridis. alia
alba. alia rubea. queda crocea. que
da nigr̄. apparebat. plene ueneno
mortifero. ſ; caput eius ita ēritū fuit.
qđ & finistr̄ maxilla ipsius ia dissolui
uidebat. Oculi ū ei⁹ extrinsec⁹ sangui
nei. & īterinsecus igniei. aures aut̄
rotunde & hispide. nares ū & os sedm
nares & os uipe. ſ; man⁹ sedm man⁹
hominis. pedes aut̄ ut pedes uipe.
& cauda breuis & horribilis appare
bat. Et collo ei⁹ catena īposita fuerat.
que & man⁹ & pedes ipsius alligauerat.
ita qđ & eade catena in lapide abissi
fortissime firmata. illiꝰ tā ualide ē
ſtrixerat. qđ se nec hac nec illac sedm
nequitiā uoluntatis suę mouere po
terat. Ex ore aut̄ eius multe flame ex
euntes. in q̃tuor partes se diuiserūt.
quaꝝ pars una usq; ad nubes ascende
bat. & alia int̄ sclares hoīes. alia aut̄
int̄ spūales se extendebat. quedā ū
usq; in abissū descendebat. Ex; flāma
illa que nubes expetebat. ētia hoīes
illos ꝑliabat̄. qui ad celos ire uolebāt.
Quoꝝ tres acies uidebā. Hjā acies una
ꝑpe nubes. & una in medietate illa
que int̄ nubes & tīrā ē. & una uxta
tīrā ꝑgebat. oms repentis. uocib⁹ ꝑ
gamus ad celos uociferantes. Ex; a
flama illa hac & illac ꝑcurr. quida
ñ cadebāt. alii aut̄ pedib⁹ suis se uix
sustentabāt. alii ū ad tīrā cadentes.
ſ; iterum surgentes. ad celos tendebāt.
flama aut̄ illa que se iter sclares
hoīes diffudit. q̃sdā ex eis cōburens.
itetertimā nigredinē īduit. q̃s dam
aut̄ suo acumine ita trāsfixit. qđ
eos quocūq; uolebat inflexit. Ve
qua tam̃ quida se eripientes. & ad
illos qui celos petebāt ꝑgentes. ō uos
fideles ꝑstate nobis adiutoriū. ite
rato clamore uociferabant̄. quida

aut̄ ita ⁊ñsfixi ꝑmanserẽt. lua ũ flama
que se int̄ spiales extendebat. eos sua
caligine obtexit. Quos etiã in sex mo
dis ⁊sideraba. Hã alios eade flama
crudelit̄ icendio lesit. qs aut̄ ledere
ñ potuit. hos aut uiridi. aut albo.
aut rubeo. aut croceo. aut nigro
mortifero ueneno illo. qd a capite
eide uermis usq; ad pedes ei descen
debat. ardent̄ afflauit. S; flama que
abyssũ petebat. duãsas penas illoꝝ in iii.
se habebat. qui ꝑ font̄ baptismatis
ñ loti. luce ueritatis & fidi ignorantes.
sarbanan ꝑ do coluerãt. Et undi etiã
ex ore ipsi acutissimas sagittas. pstre
pentes. & a pectore ei nigrũ fumũ uo
lant̄. ac a lũbis ipsi ardent̄ humor̄
ebullient̄. & ab umbilico ei feruidũ
turbin̄ flant̄. atq; ab extremitate
uentis ipsi uelut ĩmundicia tanq; sea
turient̄. que oĩa magna ĩquietu
din̄ in hoĩb̄ faciebãt. S; & de ipsa
tetrima nebula cũ pessimo fetore
egredient. multos homines sua pũsi
tate iferebat. Et ecce magno multitu
do hoĩũ in multa claritate fulgen
tiũ ueniebat. que eunde uerme for
tit̄ ubiq; ⁊culcans. acer̄ eũ cruciabat. iiii.
ita tam̄ qd ipsa nec a flamis nec a ue
neno illi ledi potãt. Audiuiq; item
uoc̄ in de celo dicent̄. 1. Os oĩa
iuste & recte dispensans. fideles ꝓsos
ad gla̅m supne hereditatis uocat.
S; antiquus deceptor ĩsidiũs posit
eos ĩpedire tẽptans. artes nequitie
sue in ipsos excitat. S; tam̄ ab eis uel
⁊fusion̄ ꝑuptionis sue accipit. cũ illi
celestẽ patriam possideãt. & ipse iferna
les horrores habeat. Qua ꝓp̄ undes ar
dent̄ luc̄ tante magnitudinis ut
aliquis mons magn⁹ & alt⁹ ẽ. in sumi
tate sua uelut in multas linguas
diuisã. que ẽ ardens in fide credẽ
tiũ iustitia di. in fortitudine poten
tie sue magnitudin̄ sc̃itatis & altu
tudin̄ gle demonstrãs. atq; in eade
gla sci spũ diuisa dona mirabilit̄ de
clarans. Et corã luce ista quedã 1b

multitudo albatoꝝ hoĩũ stans. ẽ in ꝑsen
tia iustitie di cohors in fide lucentiũ ho
minũ ꝑ bona opa sua bene & honeste cõ
positoꝝ. ante quos uelut q̃dã uelũ tã
quã crystallus ꝑ lucidu. a pectore usq; ad
pedes eoꝝ extensũ ẽ. quia in ⁊spectu suo
diurnã legẽ fort̄ & splendidã. ab in ten
tione bonaꝝ actionũ usq; ad cõpletionẽ
eaꝝ semp habent. in quib⁹ ita ⁊fortam̄t.
qd astutia & deceptione fallatiũ ꝑ sua
sionũ supari ñ possit. Sed qd ante mul
titudinẽ ista q̃si in q̃dã ua. uelut qui
dã uermis mire magnitudinis & longi
tudinis supin⁹ iacet. hoc ẽ qd ante noti
ciã hoĩũ manifeste cognit. in ua mun
di hui⁹ que & bonis & malis ad gradiendu
ꝑ posita ẽ. antiquus serpens. ñ ita in for
ma sua. S; in significatione multi⁹ unde
magn⁹ in malitia. longus in ĩsidijs pect⁹
apparet. sursũ ihians. ut eos qui ad cele
stia tendit. ꝑ deceptionẽ suã deiciat. S;
tam̄ iacens. qm̄ ꝑ filiũ di uires ipsi⁹ eua
cuare s. ita qd in eis stare ñ ualet. quãus
tanti horroris & ĩsanie uideat. ult̄ quã
ho effari possit. quia uenenosũ furorem.
& malicios⁹ conat⁹ ipsi⁹ in multiplicita
te diuisitatis sue estimatio mortalis ho
minis explicare ñ ꝑualet. Vnde &
ad ei similit̄ q̃si forũ ẽ. ũ diuitie hoĩũ
atq; delicie scelarel. & mercat⁹ diuisaꝝ rerũ
apparẽt. qm̄ in morte que eide ꝑ uirtus
simil⁹ ĩtelligit̄. forũ cernit̄. qd nequissi
ma opa eide mortis s. ita qd ibi in diui
cijs corruptibilib⁹ supbia & uana gla. &
in deliciis ⁊silitorijs lasciuia. & ẽ cupis
centia. & in mercatu uenditiones ac ẽp
tiones multaꝝ uarietatũ. tirenaꝝ cupidi
tatũ feruẽt. ita ut qui diabolicũ tirorẽ
pala exhorruerit. ab his latent̄ decipiat.
undes cũ ei multe suasiones uicioꝝ lenit̄
offerunt̄. uelut cũ ꝑ mercatorẽ diuisa
mercimonia hoĩb⁹ ostendunt̄. quatin⁹ ꝑ
hoc delectati. tanto ardenti⁹ emant. qd
s oblatũ uideãt. Hã diabolus artes suas
hoĩb⁹ fraudulent̄ offert. S; qui tã eas con
cupiscũt. in eas emũt. Quoñ. Bona ẽ sci
entia suã q̃si uendentes abiciũt. & morti
fera uulnera animaꝝ suaꝝ q̃si emẽtes sibi

v. ētrabīt. Sed ibi quida hoīes multa celeri
tate currentes. nullu mercatū faciunt.
qua ipsi dm cognoscentes. thesaurū bone
uoluntatis & aromata ututū portāt. &
s ea fortissime ētrabīt. ita qd selates uo
luptates & diabolicas spurcitias. uelocit
in mandatis di tñeuntes. dulcedinē car
nis sue ētepnūt. quida aut tepide euntes.
& uenditioni & emptioni ibi īsistūt. qm vnn.
in tarditatē in bonis opib' habentes. p te
porē cordis sui celeste desideriū. uelut il
lud uendentes in semetipsis extingūt.
& uoluptatē carnis sue q̄si eā ēmtes. in se
enutriūt. Qua ppē illi mercede bone o
perationis accipiēt. & isti penas iniquitatis viii.
sue sustinebūt. uelut ezechiel ostendit di
cens. Justicia iusti sup eū erit. & impietas
impii erit sup eū. Quid ē hoc. Fulgida vi.
opa puri hōis illu in scitatē pfundit. & q̄si
mille oculi aspicientes in altū atq; in p
fundū. ubiq; eū circūdat. surstū ferentes
eū in magnū honorē. & in uoluptatis sue
mortificationē. p ut spe ses illi īspirauē
rit. uelut ala uolucēr surstū in aerē tol
lit. quocūq; illi placuerit. Sz; uipeū uene
nū nequitie seuissime uipe que ēspumat
celū. margaritā luto īuoluens. & sup pul
cherrimū omiū speciosoq; firmens. hūc x.
qui illud īfidelit subsequit. de nobilissimo
ope digiti di. & ab omi honore. & a beatitu
dine supne uisionis abicit. atq; eū exule
faciens. a uuente fructu. & a radice uiste
arboris abscidit. Q d aut uides qd uer vii.
mis ille niger & hirsut. atq; ulcerib' & pus
tulis plenus ē. hoc īdicat qd ide serpens
antiquus. in nigredine tenebriq; īfidelita
tis. & in pilis absconsionū deceptionis. atq;
in ulcerib' īmundicieq; pollutionis. & in xi.
pustulis cauernaq; furoris habundat.
q̄nq; etiā uarietates a cāpite p uentrem
suū usq; ad pedes in modū zonarū des
cendentes in se habens. quia q̄nq; sensus
hoīū diuīis passionib' uicioq; a deceptioē
illa cū se plenū īplere studuit. usq; ad ē
sūmationē illa cū īsania ei finē accipiet.
affiare ñ cessans. s; fallacē rectitudinē
simulas hoīes ad declina īmundiq; ar
tū suaq; ēbit. quaq; una uirid. alia alba.
alia rubea. quedā croceā. quedā nigra
apparet plene ueneno mortifero qm
in uiriditate selatē tristiciā. in albedine
in eptā irreuerentiā. in rubore fallacie
glām. in croco mordacē detractionē.
atq; in nigredine turpē simulationē
ostendit. cū plenitudine aliaq; p ūsita
tū. que mortē animab' hoīū s ēternā
enciū īferūt. Sed qd caput ei' ita
ētritū ē. qd & sinistē maxilla ipsi' iā
dissolui uidet. hoc est qd superba illi' in
carnatione filii di ita delecta ē. qd
& adūsitas mortis iā euacuata. fortī
tudinē amaritudinis sue exercere
ñ ualet. Oculi ū ei extrinsecus san
guinei. & intrinsecus ignei apparēt.
quia intentio pūsitatis ipsi'. uelut ex
trinsecus sanguineū nefas corporib' ho
minū īcurrit. & uelut intrinsec' igneū
iaculū animab' eoy īfert. Aures aut
ipsi' rotunde & hispide s. qm hominē
q̄si in rotunditate pilis artiū suaq; cur
cūdat ut eū celerrime deuiat si quid
in illo qd suū ē deprehenderit. Nares ū
& os ei' sedm nares & os uipe apparēt.
quia in discretos & ferentes mores hoīb'
ostendit. p qs in multis uicūs eos tñs
genus crudeliē occidat. Sed man ei'
secm man' hōis uident. qm machina
tionis artū suaq; in opib' hoīū exercet
pedes aut ipsi' ut pedes uipe s. quia
itinerib' hoīū in īsidiis suis diabolicas
lacerationes īferre ñ desinit. & cauda
ei' breuis & horribilis apparet. que ē
potestas ipsi' parui. s; tam pessimi te
ris in filio pditionis. qui plus app̄
hendere uachando cupit quā pficere
possit. Et qd collo ei' catena īposita
ē que & man' & pedes ipsi' alligat. hoc
ē qd diabolica fortitudo p potestatē
omipotentis di ita fracta & ētrita ē.
qd & pessima opa & nequissima
itinera illi' in quib' hoīes seducit. in ē
tentione sua cōpilla s. ita qd & eadem
catena in lapide abissi fortissime fir
mata. illu tā ualide ēstringit. qd se
nec hac nec illac sedm nequitiā uo
luntatis sue mouere potest. qm potestas

di in stabilissima etnitate sine defec
tione manens. diabolu tanta fortitu
dine in saluatione aiaꝝ oppmit. qd
ille nec exteriorib⁹ nec itionib⁹ istrum xiii.
tis nequissimi conat⁹ su. salutē re
ceptionis a fidelib⁹ aib⁹ remouere ua
lebit. quin in locū gaudii quē ipse
pinacit amisit puenant.

xii. Qd aut ex ore ei multe flame exeun
tes. in qtuor partes se diuidit hoc eqd
ipse ex rapacissima uoracitate sua xv.
pessimū & multiplex malū crude
lissimi icendii ique psuasionis e
mittes. in qtuor plagas totī mun
di int hoies ut ipsū sequant⁹ diuise
spargit. Quaꝝ pars una usq; ad nu
bes ascendit. quia illa diabolica af
flatio. celū toto desiderio mtis sue
petentes suo acumine rechit. & alia
int selates hoies se spargit. qm ipsa
in tenis causis cuersantes. sua di
usitate decipit. alia aut int spiales
se extendit. quia illa spialib⁹ discipli
nis iudantes sua simulatione ificit.
queda ú usq; in abyssū descendit.
qm ipsa ifideles s̄ elementes. in i
fernalia tormta sua pūsitate mit
tit. quia ipsi uiā falsitatis & decepti
onis eunt⁹. uiā rectitudinis nō tenu
erūt. nec ú do debitā reuerentiā ex
hibuerūt. quēadmodū dauid testa
tur dicens. xiii. Contrio & ifelicitas
in uiis eoꝝ. & uiā pacis nō cognouerūt.
nō ē timor di ante oculos eoꝝ. Quid
ē hoc. In nocentia & fortissima opa
di. que in uuo & in purissimo fon
te militāt. illos qui dm de corde
suo cū nequissimis & dapnabilib⁹
opib⁹ expellūt ita ēterūt. uelut mag
na pluuia tē aliquā dimergit. ita
qd ampli nō appareat. Et ido etiam
in espectu di nō fulminat. qm ifeli
citas cū ifelicissima consuetudine
ē in uiis eoꝝ. quocūq; se cū pas
tu mortis extenderit. Quom. Un
des gustando. & comedendo hoc qd
malū ē. Unde & uiā illā que in ca
lore solis ascendit. in opib⁹ suis nes
ciunt. quia dulcedinē di nec in honore
nec in amore gustāt. ú timorē ei quasi
timorē alieni abiciūt. eū ipsū nec uide
re nec aspicere desiderāt. Unde & ut
undes flāma illa que nubes petit. ēt ita
hoies illos pliat⁹ qui ad celos ire uolut.
quia nequissimū illud icendū cū mtes
fidelū hoū surgū tendere senserit.
adūsū eos suos atrib⁹ crudelissime ba
chant. ne ad illa celestia que ipsi mul
tis suspiriis quesierūt puenāt. Quoꝝ
tes acies undes. qm ipsi uetā & ineffabi
le tnitatē. quāuis in suis certaminib⁹
plurimū fatigent. colere nō cessant. Hā
acies una ppe nubes pgit. quia isti for
tissime ēt̄a diabolū pugnantes. mtē
suā de tenis actib⁹ ita surgū ad celestia
tollūt. quēadmodū & nubes sup tiā flu
ere solet. & una in medietate illa que
int nubes & tiā ē discurrit. qm ipsi qua
da moderatione se ētinentes. nec ex to
ta mte celestib⁹. nec ex toto desiderio
tenis iudicat. s; in his modū s̄ impo
nentes. & itiora quert. nec tam extre
mora respuūt. & una uxta tiā pgit.
quia isti caduca pfecte nō deserentes.
caducis aliquantulū adherēt. ita qd in
est ualde laborantes multas fatigatio
nes passionū in ipsis sentiāt. s; tam sup
no auxilio uictores existāt. omis repeti
tis uocib⁹ pgam ad celos uocifetantes.
qm & isti & illi in multis suspiriis de
siderioꝝ suoꝝ ut tendat ad illa que
in supnis secretis s̄ semetipsos exhortan
tur. quāuis artib⁹ antiqui serpentis in
hac itentione sua multotiens fatigent.
s; a flama illa hac & illac pflecti quia
a flatu diabolice tēptationis in diuisita
tē moꝝ agitati quida tam nō cadūt.
qm ipsi fortissimi pugnatores existen
tes. ab his illusionib⁹ se utiliter defendt.
alii aut pedib⁹ suis se uix sustentāt. qā
hi in uiā rectitudinis uestigia sua ponūt.
s; in multis laboribus fatigati. uix tam
diabolicas artes supantes. in mandatis
di pseuerāt. alii ú ad tiā cadentes s; ite
rū surgentes ad celos tendūt. qm ipsi in
diuisitate uicioꝝ plapsi. s; ptea p peni

tentiã erecti. spẽ suã cũ bonis opib⁹ in dim
ponũt. Q d̃ aut̃ flãma illa que se ĩr̃ sela
rel hoĩes diffundit. q̃sda ex eis cõburens
intrĩsecã nigredinẽ ũrit. hoc ẽ qd̃ ide
icendũ nequissime deceptionis ad illos
qui ĩtrinsecus cautis ĩsistũt tendens. q̃sda
illos fuę p̃silitati subiciens. pessimis uicijs
tenebrose ĩiquitatis eos ĩficit. ita qd̃ ipsi
claritatẽ uerę fidei despicientes. & semet
ipsos amara morte ĩterficientes in ĩtram
cadũt. & nefandissima opa in actib⁹ suis
p̃ficiũt. quosda aut̃ suo acumine ita ĩtus
figit. qd̃ eos q̃cũq; uult ĩflectit. q̃m eos
sua nequitia ita domat. qd̃ ipsos ad um
ũsa uicia p̃uitatis suę ĩclinat. unde celarẽ
dulcedinẽ in amplexione ardentis libidi
nis eis suggerens. ita qd̃ & diũsos mores
multipliciũ rituũ suoꝝ scil in ũbis. in capil
lis. in ueste. in ĩcessu & in ceteris his similib⁹
habent. Vnde tortuosi efficiunt̃. iustitiã
di negligentes. & p̃uaricatores legis existen
tes. nec sibimetipsis circũcisionẽ mentis
ĩponentes. quia supfluitatẽ in libidine
querũt. nec ullũ tẽp⁹ legis ut eis a do ẽsti
tutũ ẽ seruãt. s; ut mare a uento mũtiqui
tudinẽ ẽcutit̃. ita & ipsi de flatu anti
qui draconis in diũsa uicia mouentur.
Ve qua tam̃ quida se eripientes. & ad
illos qui celos petũt p̃gentes. o uos fide
les p̃state nobis adiutoriũ ĩtato clamore
nocifetant̃. q̃m de turpi & noxia cluetu
dine se abstrahentes. & hos qui ĩtr̃ suam
celestib⁹ ĩfigũt imitantes. ut sua sollicitu
dine impendat. ipsis uuuam̃. corde & uo
ce desidetãt. Quida aut̃ ita ĩtus fixi p
manent. quia ipsi diũsis uicijs ut retiti.
in malis p̃seuerat. S ed qd̃ illa flãma
que se int̃ spũales extendit. eos sua cali
gine obtegit. hoc ẽ qd̃ eade afflatio di
abolice p̃suasionis. icendia sua ad illos
qui toto annisu spũi seruire deberẽt
emittens. eos p̃silitate uicioꝝ suoꝝ obnu
bilant. q̃tin⁹ magis carni quã spũi ihiãt.
Quos etiã in sex modis ẽsideras. q̃m anti
quus hostis tã q̃nq; exteriores sensus eoꝝ.
quã ĩteriorẽ deuotionẽ cordis ipsoꝝ ue
lut sextũ modu p̃uertere conatur. Nam
alios eade flãma ledit. quia diabolus

artes suas eis ĩmitens. carnalib⁹ deside
riis & uoluptatib⁹ eos afflat. ita qd̃ eos
ad libidinẽ & ad pollutionẽ multe
ĩmunditie accendit. Quos aut̃ lede
re ñ potest. hos aut uiridi. aut albo.
aut rubeo. aut croceo. aut nig⁹ mor
tifero ueneno illo qd̃ a capite eide
uermis usq; ad pedes eo⁹ descendit ar
dent̃ afflat. Quoꝝ. Q̃m cũ uolupta
tes pollutionũ recusãt. aut tristicia
sęli quasi pullulantẽ uiriditatem.
p quã ita opp̃munt̃. qd̃ nec in spũa
lib⁹ nec in sęlatib⁹ reb⁹ ualet eis ĩfun
dit. aut ut reuerentiã uicioꝝ uelut
in eptã albedinẽ. ita qd̃ nec coram
do nec cotã hoĩb⁹ turpitudinẽ suã
abscondit. ipsis ĩmittit. aut recorda
tionẽ ĩtrę gẽ q̃si fulgentẽ ruborẽ.
unde amaritudinẽ & anxietatem
cordis habẽt eis ostendit. aut detesta
onẽ p̃ximoꝝ uelut repidũ croceũ.
ita qd̃ siluestres & bilingues ĩde
efficiunt̃. ipsis ĩducit. aut simulati
onẽ iustitię q̃si horrida nigredinẽ
p quã in cordib⁹ suis miserabiliter ob
tenebrãt̃. eis ĩponit. Que omĩa mor
tifere pestes s. ab ĩcio deceptionis
eide p̃ditoris usq; ad finẽ illũ cũ tã
ĩsania ipsi⁹ finẽ in mundo accipiet
p̃cedentes. p q̃s noxiũ ardorẽ uicioꝝ
hoĩb⁹ ĩferr̃. S ed qd̃ flãma qd̃ abys
sũ petit. diũsas penas illoꝝ in se habet.
qui p fontẽ baptismatis ñ loti. lucẽ
ueritatis & fidei ignorantes. sathanan
p do colũt. hoc ẽ qd̃ icendiũ illud p
ditioni adherentes dira & amara tor
mẽta illis aiab⁹ ĩferr̃. que in fonte sa
lutis ñ emundate. claritatẽ supne
hereditatis & fide ecclesiastice ĩstitu
tionis ñ uidentes. illũ qui in ĩsidijs
posit⁹ animas hoĩũ in mortẽ mitte
re conat̃. p illo qui hoĩb⁹ uitã & salu
tẽ tribuit. uenerari ñ cessãt. Ut ui
del ex ore ipsi⁹ acutissimas sagittas
p̃strepentes. que s̃ a diabolica rabie
pessime & nequissime ĩfixiones exe
untes. & multis ĩiquitatib⁹ bachan
tes. & a pectore ei⁹ nigrũ fumũ uolan

xvi. xvii. xviii.

tē. qui ē á malicioſis conatib⁹ eī tētū
me uę & īundię emiſſio. ac alumbis
ipſi⁹ ardentē humorē ebullientē. qui
ē abīmundicia ipſi⁹ in ꝑtib⁹ feruen
tiſſime libidinis effuſio. & ab umbi
xv. lico eī feruidū turbinē flantē. qui
ē á uoracitate eī in ſubiectis arden
tiſſime formicationis ſuffocatio. atq;
ab extremitate uentr ipſi⁹ uelut ī
mundiciā ranaꝝ ſcaturientē. que ē
á ꝑdicione ꝑ̄ſe abſorbitionis eī in
obduratione deſpationis fetida e
geſtio. cū ide antiquus īſidiator ſe
ſubſequentes ad omnē uoluntatē
ſuā ꝑduxerit. que oīa magnam
īquietudinē in hoīb⁹ faciūt. qm̄ m
huīmodi ꝑ̄ſitates maximā cala
mitatē miſertime irretitionis illis
īponūt. qui ſpē ſuā ñ celeſtib⁹ ſ; tīrē
īfigunt. S ed qd de ipſo tetrtrima
xvi. nebula cū peſſimo fetore egrediens
multos hoīes ſua ꝑ̄ſitate īficit. hoc
ē qd ab eode diabolo nigerrimo erro
re ferentis ēſcientię ꝓcedens. ſtultos ho
mines ꝑ īniquā credulitatē exagitat.
Quom. Ue abſciſione capitis iobis
baptiſte filiū di ēe remiſſionē uulne
rū peccatoꝝ oſtendentis. peſſimus
error exort ē. ubi diabolus multos
hoīes in diuīſis imaginib⁹ ſeducit. hoc
uerū ēe putantes qd ipſe eis ſecm eis
tationē ipſoꝝ fallacit demonſtrat.
Vnde & multi ſecm hc modū decī
piunt. quia & fides ipſoꝝ ſemꝑ in ī
firmitate nacillat. S; o uos filii mei.
ſi uiſte & pie uiuere uoluerit. hūc
nequiſſimū errorē fugite. ne amariſ
ſima mors in credulitate uos aꝑ̄
hendat. xvii. Fugite etiā illos qui mo
rantē in ſpelunceis. īrluſe cohortes di
aboli exiſtentes. Ue illis ue illis qui
ſic ꝑ̄ſeuerauerit quia uiſceta diaboli
s. & ꝑcurrens gerīn filii ꝑditionis.
Qua ꝓꝑt o uos dilecti filii mei. omī
deuotione & omī utute aīę & corꝑis
uīi illos deuitate. qm̄ antiquus ſer
pens ſua arte illos paſcit & ueſtit. qa
eū ꝑ do colut. & quia in eū ꝑ fallacē
deceptionē cīcidut. Ipſi s̄ peſſimi homi
cidę. ita qd illos qui eis ſimplicit adhe
ſerit. occidt. antequā eos errorē ſuū de
clinare ꝑmittāt. & ſē in ſemetipſis tur
piſſimi formicatores ſem etā ſuū in homi
cidio mortificantes & diabolo offerentes
ita etiā in ſciſmatib⁹ ſuis & in plenitudi
ne uicioꝝ ſuoꝝ eccliā meā īuadentes.
cū baptiſma & ſacramtū corporis & ſan
guinis filii mei & ceta īſtitura que eccle
ecclia mea habet. in turpib⁹ machinatio
nib⁹ ſuis nequit deicēt. S; quāmis ꝑ̄ timorē
ꝑ̄ſi mei his īſtituris meis aꝑte ñ repugnēt.
tamē in cordib⁹ & īfactis ſuis ea ꝑ mehulo du
cūt. Hā diabolica illuſione ſcītatē ſe habe
ſimulāt. ī quib⁹ a diabolo decipiunt. qm̄ fidē
diabol ſe eis palā demonſtret ab eoꝝ cognoſcēt.
ita qd illū deuitarēt. Ñ ipſe ſua arte quedā
eis oſtēdit uelut bona & ſcā ſit. & ſic eos illudit.
Que illis. qſic īmorte hac ꝑ̄ſeuerauerit. S;
quia diabol nouit ſe modicū tēp⁹ errorē ſm
habere ideuto nē feſtinat īfidelitatē īmen
bris ſuis ꝑficere que uos peſſimi deceptores
eſtis. qui fidē catholicam ſubuertere labo
ratis. Vos inſtabiles & molles ad deuitan
dum uenenoſas ſagittas humane polluto
nis eſtis. qs ſecm uolūtatē uram ēt legē exeret.
Vñ ꝓꝑtqua uenenoſo ſemine formicationis ubidinē
uram euacuatis. tē fictę oratis & ſcītatē
uobis fallacit impontis. qd oculis meis
ferente luto īdigni ē. Certe ſciſma qd ex
ortū ē in oreb ubi iudaica plebs ſculpti
le faciens. in diabolica irriſione ludere
cepit. ſic etiā & adhuc quida petulant
ludere ſolet. & ſciſma qd fuit in baal. in
quo multi ꝑierūt & ſciſma formicatio
nū ubi eū madianitis turpia facta ꝑpe
trata s̄. & ceta his ſimilia ſup uos cadet.
quia in his oīb⁹ in malis uris partē ha
betis. peiores priori ꝓpter exiſtentes. qm̄
ueta legē di cernentes. ea pinacit abici
tis. S; o uos qui ſalutē uram deſideratis.
ita qd baptiſma ſuſcepiſtis. & unct⁹ mon
di eſtis. ſathane reſiſtite. & de monte ſal
uationis ur̄e deſcendere nolite.
xvii. Homo aut qui tante duricię ē qd aduer
ſariū di ad repugnandū diabolū ētēpnit.
huic ipſe īſidias ſuas ponere ñ deſiſtit.

cū etiā in eo ingredinē iniquitatis surge
re uidet. q̄ toti corpori illi tantā ama
XXXV. ritudinē īferet. qd etiā corpus ipsi' inde
in infirmitate arescit. Vñ cū homo ceperit
malū cummare. & se ipsū ita in despatio
ne ēterere. uelut s̄ nō sit possibile malū
deuitare. & bonū facere. tc diabolus hoc
uidens dic̄. Ecce ho qui nobis similis ē dñm
suū negauit. & se ad nos conūtens. sequit̄
nos. Qua ꝓpt̄ ꝓpem' omīs. & ad eū festinant̄
curram. ita ipsū nīs artib' coercentes.
ne a nobis effugere possit. Hā dñm suum
desererē uult. & sequi nos. S; hō qui his ma
lis ꝑ diabolicā suggestionē īpugnat̄. uidet
qd homicidio. adultēio. uoracitate. ebietate.
& supfluitate omīū uicio' polluit̄. si tc
in his īpenitens ꝑseuerauerit in mortē ca
dit. qui aut̄ diabolo repugnās his uicijs
penitendo se subtraxerit. ad uitā resurgit.
Hā qui cupiditatē carnis suę secur' fue
rit. & bonū desideriū spē sui neglexerit.
de hoc fabricator orbis dicit. Iste me de
spicit & carnē suā cū peccato diligit. ho
lens scire qd a ꝑdītione se deberet auūtere.
Et ideo abiciendus ē. Qui ū bonū ardorē
spē sui dilexerit. & uoluptatē carnis sue
abiecerit. de isto ide creator mundi dic̄
Hic ad me respicit. & corp' suū in sordib'
ñ enutrit. desideriū scire qd a morte
se debet submouere. Vnde ei succurrendū
ē. Quom'. Vt salomon in uoluntate mea
II. XXII dic̄. Peccatores ꝑsequit̄ malū. & iustis
retribuent̄ bona. Quid ē hoc. labante
in lapsu. & cadentes in ruina. undiq;
mortiferi morbi īuadt. ita qd prudent̄
in hoc qd uerū ē ñ aspicīt. s; qd illud
negligent̄ abiciūt. Vnde quia ñ s̄ digni
in dñm aspicere. nec ulla felicitatē in dō
aut in hoīb' habere qm̄ dñm respuūt &
diabolū eligūt. ideirco multā adūsitatē
illis īfert. id malū qd optant. S; in bonis
rect' sensus & iusta cogitatio in excelso
edificat. ita qd in sinu suo suscipiūt he
reditatē patr̄. qm̄ supnū lum̄ attendit.
fallaces in irrisione fori quom' hoc uel il
lud sine cōparatione uenundet̄ ñ existen
tes. s; id qd in dō uerū ē habentes.
Sed qd uides qd magna multitudo
hōiū in multa claritate fulgentiū
uenit. que p̄dictū uermē fortit̄ ubiq;
ēculcans acrit̄ eū cruciat. hoc ē qd
fidele agm̄ credentiū s; in humana
miseria ꝑ creatorē in fide baptismatis
& in beatis ūturis multo ornatu &
decore ad supna desideria ꝑperat.
ita qd ipsi in factis suis. hē antiquū
seductorē fortissima ēstitione cir
cūdantes deiciūt. & eū duro cruciatu
cōminuūt. uelut s̄ ūgines. martires.
& ceti huīmodi cultores dī. qui toto
annisu īrrena ēculcāt. & celestia de
siderāt. ita tam̄ qd ipsa nec afflamis
nec aueneno illi' lesi potest. quia isti
tanta fortitudine & ēstantia in dō
mumti sūt. qd nec ab aptis īcendiis nec
ab occultis ꝑsuasionib' diabolice iniqui
tatis ēstaminari ualet. q̄m magna for
titudine ūturū uana fictā deserūt.
& scītati uiste uuentes adheret. S;
qui uigilantib' oculis uidet. & sonan
tib' auris audit. hic multicis ūbis mel
osculis amplexionis ꝑbeat. que de me
uuente emanant. Amen Hā.
finit secunda pars Libri Secundi.

incipiūt capitula tēcie partis.

apla ꝑme uisionis tēcie partis.

69a

i. Qđ corda fidelū timere & uenerari debēt magnitudinē. latitudinē. altitudinē. timoris dñi.
ii. Qđ omīs fidelis anima sapienē timēs dm p fide sedet dī ē. ℣ de ēcipiē.
iii. Qđ p fundital missiōy dī hōib' icōp hensibilis ē. n' qntū ipso donante fi
iiii. Qđ in sapientia di patit. p amorē fi lii sui p fectio oīū electoy cōputata ē.
v. Exemplū in euglio de eade re.
vi. Qđ significet lutetul lum' in pectore & curho ab anglo ñ ispnat.
vii. Verba ysaie ad eande rē.
viii. Verba dauid. ℣ cet omīa opa sua.
viiii. Qđ ds pat in filio suo ab aurora uir gine icarnato opat. ordinat ac pfi
x De circulo girante. ℣ ablq; cōmutatioē.
xi. Qđ potestas di altior ē quā hōi scien dū sit. & cur angli laudent dm.
xii. Qđ ds ē pspicua iustitia. uer' & iust'.
xiii. Qđ ut' iustitia. & iudiciū di nullū finē habēt qui cōphendi possit humano sensu. ℣ ad eande rē.
xiiii. De casu p'mi angli & s' ēsentientib' & q're. & quomodo. & q' ceciderūt.
xv. Verba ezechielis de eade re.
xvi. Qđ gla splendoris illi quē diabolus p superbiā pdidit. seruata ē in secre to patis altere facte luci.
xvii. Qđ diabolus cecidit absq; herede. ho aut' cecidit habens heredē.
xviii. Exemplū de goliath & de dauid

Capitula sedē uisiōis tēie p. tis

i. Qđ fidei que in antiquis occultata fuit in missō icarnato dī filio p celsit in lucē. ℣ mor dni fidei.
ii. Qđ fides cūncta ē timori dni. & ti
iii. Qđ fideles p quatuor partes tēie sup fide bona opa edificāt. ℣ cet.
iiii. De quatuor quadris.
v. Qđ oportet hōiē humiliū icedere. & insidias diaboli sapienē fugere.
vi. De q'tuor angulis edificii q'd signi
vii. Itē aliū de eisde angulis.
viii. Qđ hōib' a dō patre dat' munitio & defensio ad bene opandu. &

i. circumspecti s. quia cinerta cano st.
ii. De speculatiua scientia.
iii. Verba pauli.
iiii. Verba salomonis. ℣ ham & in moyse.
v. De optione duar' causar'. ℣ ruptione
vi. Qđ recte institutionis surrexerit in abra
vii. Qđ speculatiua scientia cepit in noe apparere. regnante tam iniquitate usq; ad abrahā & moysen sine uir'
viii. Verba pauli ad eande rē.
viiii. Qđ rectū op' ostensiū ē in abrahā & in moyse p spicua iustitia in icarnatio ne filii dī. ardens op' p baptismū in eccliā. durans in finē mundi.
x. Verba dauid ad eande rē.
xi. Qđ mīb' xpi ēstāt adhuc in p fecta in electis suis. & eccliā caret. adhuc futu ra p fectione quā habitura ē.
xii. Quor' denari' numer' attenuat' p ada. surrexit in filio dī in denariū. & de nari' in millenariū. ℣ delentur.
xiii. Verba euglii de eade re.
xiiii. Qđ in quinq; uulneribus xpi peccata hōiū
xv. Qđ hō quinq; sensib' spū sco s' ispiratis discernit bonū & malū. ℣ adūsis.
xvi. Qđ hō anima & corpore laboret deuita re malū & facere bonū in p spis & in
xvii. Qđ humana mens debet habere sapi entiā & discretionē ad cognoscendū dm.
xviii. Qđ hō ex q'tuor elemtis ēstans. fide catho licā equali deuotione colat. ℣ rure.
xix. Qđ fidelis hō ascendat de uirtute in uir
xx. Qđ filius di mulus ē in mundū secm tēp' p ordinatū. a patre ut p ficeret. uolun tatē patis in redeptionē hominis.
xxi. Qđ superbiā mali. uel finē el' in opante creatā. aut iniciū aut finē supne uisi cie ustaq; distributionē uoluntatis di. nullus hō p scrutari potest.

Capla tēie uisiōis tēie partis.

i. Qđ diuine uirtutes sub lege pullulant. in noua lege plurimū fructū affert.
ii. Qđ uoluntate di uirtutes opant' in hōib'.
iii. De statu amoris celestis. discipline. ue recundie mīe uictorie & quid signi ficet.

iiii. De habitu eẽ de & quid significet.
v. Specialiẽ de amore celesti. & habitu eí & quid significet. ℣ q̃d significet.
vi. Specialiẽ de disciplina & habitu eí &
vii. Specialiẽ de uerecundia & habitu eí & quid significet. ℣ significet.
viii. Specialiẽ de mĩa & habitu eí & quid
viiii. Specialiẽ de uictoria & habitu & & quid significet. ℣ significet.
x. De statu pacientie & gemitꝰ. & quid
xi. De habitu eẽ unde & quid significet.
xii. Specialiẽ de pacientia & habitu eí & quid significet. ℣ quid signiſ.
xiii. Specialiẽ de gemitu & habitu eí &

Capitula quarte uisionis tẽie partis.

i. Cũ austeritas legis dulcorata ẽ in carnatione ũbi dñs. ũtuose ũtutes se ostenderũt. ℣ legẽ uicinã ee.
ii. Q̃d patriarche in misterio signabãt
iii. Q̃d fortitudĩ dñi nulla superbia resiſ tere potest.
iiii. Q̃d iustitia dñi metuenda ẽ. & altitudo oĩs creaturas excellit.
v. Q̃d ũbũ dñi ꝓ tẏpũ ꝓfiguratonis latuit in animabꝰ antiquoꝝ. a ꝓmo electo usq; ad ultimũ. ℣ eí & alii electi.
vi. De iuiciali cognitione diuine legis. & de opatione euglii. & exquisita sapientia ꝓncipaliũ magistroꝝ.
vii. Q̃d abũicio legis tempora patriarchꝝ & ꝓphaꝝ extendit ds usq; ad manifestationẽ filii sui.
viii. Q̃d patriarche & ꝓphe euangelicã doctrinã ueneranteſ. de ĩcarnatione filii dñi admirati sũt. ℣ doctoreſ.
viiii. Q̃d ũbũ dñi ꝓ tẏpũ ꝓfiguratonis latuit in animabꝰ antiquoꝝ. a ꝓmo electo usq; ad ultimũ. ℣ eí & alii electi.
x. Q̃d doctrina filij egredit̃ a patre & reũit̃ ad patrẽ. diffundens se in fructũ benedictionis. sic ꝓueniens ad ecclĩe
xi. ℣ d̃ ꝓdicante xp̃o. facti sũt apli. martꝝ
xii. Diffuso euangelio. extensa ẽ in hoĩbꝰ sapientie diuine sc̃pturę. que in ĩicio minoris studii erat. & in fine debilẽ refrigescente caritate multoꝝ

xiii. Q̃d ho in ꝓncipio boni opis debet ee timidus. in medio fortis. & ẽ stabilis. in ultimo humilis.
xiiii. Q̃d misteria filii dñi in ꝓfundissimo secreto patris. in ueteri & in nouo testamẽto edita. gtã spc̃ei declarata sũt. qd̃ cineteo hoi nĩ in unum uratione ostendit̃. ℣ significet.
xv. De scientia dñi & statu eí & quid
xvi. Q̃d angli curta eã sũt. & curalari sit.
xvii. De his qui dicunt̃ compulse ouis.
xviii. Q̃d ds quosda lenitore. quosda fortiore flagello. q̃sda maxima erũna mitis & corporis ẽstingit.
xviiii. Exemplũ de pharaone & moyse & aaron ad eande re. ℣ ad unã.
xx. De modis castigationũ & dñi ẽsolationũ. uias hoĩũ ĩspicientis.
xxi. Verba sapientie salomonis.
xxii. Quare scientia dñi ĩspiciat hoĩes noua uestre ĩdutos.

Capla quinte uisois tẽie partis.

i. De forma zeli dñi & quid opet̃.
ii. Q̃d ds peccata hoĩũ diligent̃ examinat. aut puniendo in corpore hoĩs. aut in pena futuri seli. aut ipse ho purgabit ꝑ penitentiã in anima & corpore.
iii. Uerba iob de eade re. ℣ ad unã.
iiii. Qui cũ timore peccãt. merent̃ gĩa dñi resurgere. ꝑ penitentiã in purgatione. quã si hic plenã inueniũt. in futuro ĩueniũt.
v. Quom in rationalitate hoĩs bonũ respondeat malo. & malũ bono ad mortẽ. ℣ ad mortẽ.
vi. Q̃d ho habet in se duas uocatones. una uocat̃ ad uitã & alta
vii. Verba psalmiste de eode
viii. Q̃d mirabilia & ad miranda iudicia zeli dñi in ueteri testamẽto usa sũt. ut ds timeat̃. ℣ mouet̃.
viiii. Q̃d ds arectitudine iudicii. nec fallacibꝰ nec adulatoriis sermo
x. Q̃d supna ultio nõ excedit actus hoĩũ grauis uindicando.

xi. Verba dauid ad eandē rem.

xii. Q̄ d̄ oculi dñi uidēt unāquāq; iuſticiā puniendo eā. ita ut quāuis humanꝰ ſenſus iudicia dī ꝓſcrutari nō poſſit. tamē ēmina hoīū nō negligunt̄ īdiſcuſſa.

xiii. Q̄ d̄ zelus dñi uſtę diuidicanſ opa hoīū tribilis ē omī creaturę.

xiiii. Q̄ d̄ utꝰ ſcę ēmitatis in multa ſua uitatę & recta ultione ſ̄ ſubi cit mītes hoīū ſecm diuſitatē ītentionis ipſoꝝ. ¶ caſtigans.

xv. Q̄ d̄ zelus dī uicit ꝑmo diabolū in xp̄o. deīde in electis fugauit. tēio in filio ꝓditionis omnino ēterret. tm̄ꝫ parens rebelles

xvi. Q̄ d̄ īdurati uſticiā dī deſpicientes. & ad monitionē dī & exhortationē hoīs nō recipientes in ꝓditionē abiciunt̄. ¶ īducunt̄.

xvii. Q̄ d̄ elēnta ēquerunt̄ de duricia ipenitentiū. & ſup eos īmundictā

xviii. ¶ d̄ ds ſup rabidos & ꝓſuptuoſe & ſcient̄ peccantes. mundictam cam & phataonis. & illoꝝ qui idolū in oreb adorauerūt. & qui īiciati ſt beelphegor īducit.

xviiii. De uſticia dī orta in abel. cultā in aliis electis. ſuaui in filio dī hāc tnſgreſſam uleiſcit̄ zelus dī. qui tē erat. & nē ē. & ꝓmane

xx. Qui camino mortē abhomi ¶ bit. nat̄ eccliā. & dedicationē ecclię. & res ad eccłias ꝓtinentes deſtruit. zelo dī eicitur. ¶ ñ poterit.

xxi. Q̄ d̄ in facto iacob. p̄figurabat̄ dedicatio ecclię

xxii. Vbicūq; corꝑ xp̄i īmolandū ē. debet ēē lapis ſignat̄. etiā ſi ibi ex aliqua īpoſſibilitate templū ēt

xxiii. ¶ d̄ templū debet habere cauſā ēſtitutionis ſuę. quę adheret ſ̄ de labore ꝑſi.

xxiiii. Quoñ & qua cauſa iacob decimas omīs ſubſtantię ſuę dedit.

xxv. ¶ ui eccłias deſtruūt. dedicatio nes ſanguine homicidii. uel fornicatione polluūt. & qui ſignatū lapidē in ſacrificio ñ habēt. & qui decimas uel res tēpli diripiūt. o uę illis. o uę miſeris illis. ¶ & īcredulos.

xxvi. Q̄ ui res ecclię camb̄ & potus. id ē ꝑuis hoīb̄ diuidūt. hoſ uel ſem. eoꝝ de ſūmo gr̄du uſq; ad īfimū zelus dī ꝓiciet.

xxvii. Quoñ ds ultione ſua cedit credulos

xxviii. Q̄ ui putant ſe ſapientes. & poteſtatē ſuā p̄ iuſta iudicia eleuāt. quā miſerabilit̄ hoſ zelus dī exuit. ¶ iudicū.

xxviiii. Q̄ d̄ in zelo dī ñ ē clamor minantis nec eis. ſ; īmobilis & firma poteſtas uſti

xxx. Q̄ d̄ ſcientia in hoīe ē q̄ſi ſpeculū. in q̄ latet deſideriū uel boni uel mali.

xxxi. ¶ uoñ ex metu ꝓcedit timor. & de timore timor. & quoñ ho ꝓhet ria debet opari qd uſtū ē.

xxxii. De ꝑma radice. id ē diſcretione hoīs & de ignea ſup addita gr̄a in xp̄o.

xxxiii. ¶ d̄ nemo in excuſatione peccati ſui debet muſitari cont̄ creatorē ſuū.

Capla ſexte uiſionis tercie partis.

Verba abſtinentię.

ii. Verba largitatis.

iii. Verba pietatis.

iiii. Verba veritatis.

v. Verba pacis.

vi. Verba beatitudinis.

vii. Verba diſcretionis.

viii. Verba ſaluationis animar̄.

viiii. Q̄ d̄ nullus fidelium ēt̄ēnat magiſtio ſub ēē. quia etiā ꝑ magiſtū iſtius ꝓphi in lege p̄figurabant̄ rectores temporis gr̄e. ¶ ſci elucidauit.

x. Quę duritia legis q̄ſi ſub uelamine occultauit. īcarnatio filii dī ꝑ gr̄am ſpē

xi. Q̄ d̄ hō in dignitate magiſterii fungitur uice dī. ¶ qui aburrisq; regunt̄.

xii. Q̄ d̄ p̄ ſpīale magiſtū ſt̄ quida ſclare potentię maiores. ſt̄ & minores i ꝓphā.

xiii. Q̄ d̄ ꝑ exteri magiſtū ītelligit̄ ītes.

xiiii. Qua de cauſa ds ꝓmiſit gen̄ unū excellere. & aliud ſubiacere.

xv. Verba iſaac ad iacob de eade re.

xvi. Sic ĩnuit̃ tri' ordo. dominantiũ. libe
roꝝ. famulantiũ. ℣or diuiduntur.
xvii. Q̃d sclaris & spũalis in quatuor & q̃tu
xviii. Q̃d nemo spũale aut sclarẽ dignitatẽ.
aut p̃ rapinã. aut p̃ furtũ. aut p̃ ep
tionẽ s̃ usurpet. ℣ ni sint.
xviiii. Qui maturo sensu sc̃t. bonã cs̃cientiã
habentes. & uolantia ũba laudis hoĩũ
ñ querentes. electione regiminis dig
xx. Qui cũq; potestatẽ regiminis adipis
cunt̃. despicientes utrũ d̃o placeat
an ñ. a facie d̃i fugientes. in parte di
aboli sc̃t. quib' ñ resistit̃. ut quandoq;
ampli' puniant̃. ℣ unde prudentie.
xxi. Q̃d p̃dicte differentie hoĩũ ut fuerit.
ita & sit̃. & semp erit̃. p extensione hu
mani tẽporis sedm auctoritatẽ d̃i
xxii. Q̃d in cditione sclariũ. scis maioꝝ & mi
noꝝ utrũ partes sc̃t. ℣ p cc̃ debent.
xxiii. Q̃d spũales magist̃ pplo in unitate fidei
xxiiii. Q̃d potestas sclaris regiminis & pplis ĩui
cẽ se tangãt puritatẽ ĩnocentie &
simplici deuotione. ℣ rabãt.
xxv. Q̃d in ope d̃i sex ũtutes cetera' p̃figura
xxvi. De statu abstinentie. largitatis pietatis.
ueritatis. pacis. beatitudinis. discretio
nis. saluationis. animaꝝ & q̃d signifi.
xxvii. De habitu eorunde & quid significet.
xxviii. Specialit̃ de abstinentia & habitu ei'.
& quid significet. ℣ quid significet.
xxviii. Specialit̃ de largitate & habitu ei' &
xxx. Specialit̃ de pietate & habitu ei' & q̃d
significet. ℣ quid significet.
xxxi. Specialit̃ de ueritate & habitu ei' &
xxxii. Specialit̃ de pace & habitu ei' & quid
significet. ℣ & quid significet.
xxxiii. Specialit̃ de beatitudine & habitu ei'
xxxiiii. Specialit̃ de discretione & habitu ei'
& quid significet. ℣ & q̃d significet.
xxxv. Specialit̃ de saluatione aiaꝝ & habitu

Capla septime mansionis tertie partis.

i. Q̃d ĩeffabilis ũitas in fine temporꝝ de
clarata. simplici & humili corde a fi
delib' credenda & colenda ẽ. ne quis
plus ĩuestigans quã oportet. q̃a cõprc
hendi ñ potest. ĩdetri' cadat.

ii. Q̃d in sanguine xp̃i mundus saluat'
ẽ. & cult' sc̃e ũitatis manifestissi
me declarat̃ ẽ. ipsa tam̃ nulli ĩ
tellectui patet. ℣ penetrat.
iii. Q̃d ĩeffabilis ũitas omĩ erraturꝰ
aptissime impio & potestate ap
paret. exceptis ĩcredulis cordib'
cuncta tam̃ uelut ĩcidens gladi'
iiii. Qui in xp̃iano pplo catholice fidei
in ariditate ĩfidelitatis adũsan
t̃. hoc diuinitas in cĩusionẽ suc
v. Q̃d diuinitas iactantiã ui ℣ cidit.
daici pplī deicit.
vi. Q̃d diabolicũ scisma gentilis pplī.
a d̃o absciſũ. uadit in p̃ditionẽ.
vii. Parabola ad eande rẽ.
viii. Verba iohannis ad eande rẽ.
viiii. De differentia & unitate tri' p̃sonaꝝ
x. De tri' similitudinib' ad ũitatẽ.
xi. Verba de trib' regũ ad eande rẽ.

Capla octaue mansionis tertie partis.

i. Uerba Humilitatis.
ii. Uerba Caritatis.
iii. Uerba Timoris.
iiii. Uerba Obedientie.
v. Uerba fidei.
vi. Uerba Spei.
vii. Uerba castitatis.
viii. Uerba q̃ dñs ad ãmonitionẽ hoĩũ.
viiii. Q̃d humanitas saluatoris ecclesiasticã
edificationẽ sustentans. apparet.
in fide pplo⁹ fidelit̃ opantiũ.
x. Q̃d sẽtitudo uerꝰ ĩcarnationis hu
manis ñtib' obumbꝝta. ab ĩteriob'
fide & ope cognoscit̃. exĩoriꝫ
fama & uoce manifestat̃.
xi. Q̃d soli d̃o cognitũ ẽ. quot & q̃les
futuri sint. ut p̃ficiat̃ corp' xp̃i.
xii. Q̃d omĩa opa ĩcarnati filii d̃i. &
collectio ecclie de quatuor partib'
mundi. sc̃t in uoluntate patris.
xiii. Q̃d in xp̃o oms ũtutes. acuto stu
dio plenit̃ opant̃. & in ipso apt̃
manifestate sũt. ℣ signficant.
xiiii. Q̃d sept̃ ũtutes sept̃ dona sp̃c sc̃i
xv. Verba ysaie de eade re.

xvi. Verba salomonis ad eande rem.
xvii. De statu & habitu p̄dictar̄ uirtutū. & quid signifícet. ℣ ei' & q'd signif.
xviii. Specialit̄ de humilitate & habitu
xviiii. Specialit̄ de caritate & habitu ei' & quid signíficet. ℣ signíficet.
xx. Specialit̄ de timore dñi & habitu ei' & quid signíficet. ℣ signíficet.
xxi. Specialit̄ de obedientia & habitu ei' & quid signíficet.
xxii. Specialit̄ de fide & habitu ei' & q'd
xxiii. Specialit̄ de spe & habitu ei' & q'd
xxiiii. Specialit̄ de castitate & habitu ei' & quid signíficet.
xxv. Specialit̄ de gr̄a dī & statu & habitu ei' & quid signíficet.

Capla none ussioīs tēie p̄tis:

i. Verba sapientie.
ii. Verba iusticie.
iii. Verba fortitudinis.
iiii. Verba scītatis que tricepſ erat.
v. Verba dextri capitis.
vi. Verba sinistri capitis.
vii. Q̄d filio dī īcarnato. uocatio nouū ꝑpli munitione utriusq̄ nouā constructio exorta ē.
viii. Q̄d eccla luce humanitatis filii dī illustrata. īteriori & exteriori sciētie hoīū demonstrat̄.
viiii. Q̄d eccla omnē ornatū suū spōso suo transmittit.
x. Q̄d diuinā sapientiā in ecclastico ope cor hoīs ꝑscrutari n̄ potest.
xi. Q̄d de eccla in scientia dī p̄conū dī adhuc occultatū ē. & sollerti īdustria doctor̄ ad ꝑfectionē cottidie ꝓficere n̄ cessat.
xii. Q̄d eccla īexpugnabilit̄ circūdata ē septē domis spē sci.
xiii. Q̄d ecclastici doctores aplica doctrina florentes unanimi opatioē sua eccliā cfortāt.
xiiii. Q̄d doctores eccle ad uiā ueritatis fide & ope ꝑduxer̄t errantes.
xv. Q̄d apli & sequaces eor̄ scīs aplicauerī. unū tenorē habentes. spon

se dī magna pietatis sollicitudine p̄ee debēt. ℣ entiā potestatē dī.

Verba salomonis ad eande rē.
Parabola ad eande rē. ℣ iudicijs sup eos.
Q̄d carnalit̄ uiuentes attendat ꝑ sci
De diuīsitate multimoda īgredientiū eccliam. & egredientiū.
De symoniacis. & de occultis diuinis
Verba petri apli de eade re.
Q̄d dignitat̄ regiminis bona ē. & ad utilitatē hoīū a dō dispositā. ut ꝑ ipsā discāt timere dīm. cui qui re sistit. dō resistit. ℣ penitent.
De symoniacis qui penitēt uel qui n̄
Q̄d ds nouie sponse dona sci spūs ad defensionē & ad decorē dedit.
De sapientia & de statu & habitu ei' & quid signíficet. ℣ & q'd signíficet.
De statu iusticie fortitudinis. scītat̄.
Specialit̄ de iusticia & habitu ei' & quid signíficet. ℣ & quid signíficet.
Specialit̄ de fortitudine & habitu ei'
Specialit̄ de scītate & habitu ei' & quid signíficet.

Capla decime ussioīs tēie partis.

Verba filii hominis. ℣ īexcusabilis ē.
Q̄d hō habens scientiā boni & mali
Admonitio ad coniugatos.
Comparatio de agro.
Q̄d hō n̄ debet scrutari q̄d s̄ sciendū n̄ ē. sic̄ in exemplis patet.
Q̄d nullus repente uiā scītatis arripiat. ut in subpositis exemplis uidet̄.
Admonitio ad ūgines & cōmentes. q̄lit̄ scītatē adgredi debeāt.
De interiori cōmentia mētis. ut in subiectis exemplis manifestū ē.
Comparatio de thesauro.
Verba constantie.
Verba celestis desiderii
Verba compunctionis cordis.
Verba contēpt̄ mundi.
Verba concordie. ℣ opat̄ solidat̄.
Q̄d in altitudine iusticie & fortitudine donor̄ spūs sci. opa que ds in hoīb̄
Q̄d omīs actio que fide & ope ifidelib̄

pficit̃. timori dñi diuina prudentia coadunatur.

x. Q d̃ uolentẽ pfecturu in bono ope filiũ di regit ne cadat in errorẽ qui hu militatẽ sua destruxit mortẽ.

xi. Q d̃ umbẽ legis in natiuitate & in pas sione filiũ di finẽ accepit.

xii. Q ue gessit ds in eccl̃ia ab hõib̃ uideri & seruari possiũt. futura autẽ ñ ñ fide uel reuelatione diuina. ¶ petat.

xiii. Q d̃ ds miscdit̃ hõnẽ aspiciens. admo net ut imitando scõs celestẽ patã

xiiii. De statu ẽstantie celestis desiderii. cõ punctionis cordis. ctẽpt̃ mundi. ẽcce die. & quid significet. ¶ q̃d significet.

De habitu earũde. & q̃d significet.

Specialit̃ de ẽstantia & statu ei. &

Specialit̃ de celesti desiderio & statu. ei. & quid significet. ¶ ei. & q̃d signifi.

Specialit̃ de cõpunctione cordis & sta tu ei. & quid significet. ¶ significet.

Specialit̃ de contẽptu mundi & statu

Specialit̃ de ẽcordia & statu ei & quid

Q d̃ in uigilante fortitudine fidi. op̃ bonũ explanat̃. & in pfectione opis q̃ deuotione q̃sq; dim colat ostendit̃.

xxviii. Q d̃ p fortitudinẽ fidi. ds antiquũ ser pentẽ in profundu eine ẽfusionis deiecit.

xxx. Pagani. iudei. falsi xp̃iani. uerã fide ab negantes. in potestate di sẽ. quãus ab eccl̃ia. que ẽ alto posita ẽ. electi sẽ.

xxxi. Verba iohannis ad eande rẽ. ¶ iustissimo die.

xxxii. Q d̃ ds eccl̃iã ab omñib̃ partib̃ mundi collectã. secdm qd̃ p̃ destinauit ad ef fectũ confuso diabolo pducit qd̃ ẽ ino

Capla undecime uisionis tẽie partis.

i. De quinq; ferocissimis curs̃ib̃ tẽporaliũ

ii. De cane igneo. & q̃d significẽ. ¶ regnoy.

iii. De fuluo Leone quid significẽ.

iiii. De equo pallido. quid significet.

v. De nigro porco quid significet.

vi. De griseo Lupo. quid significet.

vii. De colle quinq; apices habentẽ. & de quinq; fumib̃ bestiaꝝ. quid significẽ.

viii. Verba iob ad eande rẽ.

viiii. Q d̃ eccl̃ia affectione sua fulget in de core iustic̃ie usq; ad tẽp̃ antixp̃i.

x. Q d̃ tẽ fidei eccl̃ie q̃si in dubio ẽ. p̃ tẽ testimoniũ enoch & helie.

xi. Q d̃ ante finẽ mundi testimonio eorũde. sponsus eccl̃ie candidissi me fulgebit. deiecto filio pditio nis. & manifestata fide ueritatis.

xii. Verba dauid ad eande rẽ.

xiii. Q d̃ eccl̃ia refrigescente iustic̃ia. multas & diuersas passiones & p secutiones lamentabiliẽ sustinebit.

Q d̃ antixp̃e horribili tirãnide fideles dilaniant. furorẽ sue crudelita tis. & infamiã mordacitatis. sue hominib̃ infundit.

xv. Q d̃ filiũ pditionis qs blandicijs ñ potest. crudelissimus psecutionib̃ ẽuertere temptabit.

xvi. Q d̃ eccl̃ia in cõsummatione mundi nobilissimo sanguine pfundet̃ usq; ad duos testes ueritatis.

xvii. Q d̃ nos in septimo millenario su mus. tñ sactus sex. ¶ tis eleuent.

xviii. Q ua de causa ds noua secreta & multa mistica hactenꝰ latentia. p ñ loquentẽ & idoctũ m̃ loquit̃.

Exhortatio dñi ad doctores ne hẽ sermonẽ spnãt̃ s; uel uictoriosissi mũ uexillũ cont̃ filiũ iniquita

xx. Verba spũs sc̃i ad eccl̃iã de nouissi

xxi. Euangeliũ de eode. ¶ mo tẽpore.

xxii. Q d̃ turbato orbe. q̃tuor elemẽta ab iuuent̃. & eccl̃ia in filiis suis ĩple bit̃. ne membꝝ desit capiti.

xxiii. Q d̃ cursus mundi nũc in septimo numero ẽ. & p̃t labotẽ sigilla sẽp turaꝝ aperit & leniẽ ut ĩ hoc lib̃ p̃ferunt̃. & alꝰ numerꝰ ñ ẽ. q̃d sup ẽ. hõi scienciã ñ ẽ. ¶ fine tempoy.

xxiiii. Quare ds filiũ suũ uoluit ĩcarnari e antixp̃o & mat̃ ei.

xxv. Q d̃ a mat̃ magicis artib̃ ĩstruct̃ ĩduũsis creaturis uoluntatẽ suã p̃mission di exercet.

xxvi. De potestate ei & duũsis miraculis que facere uidet̃.

xxviii. Verba moysi de uisione di.
xxviiii. Qd quida a diabolo decepti. portenta in creaturis fallacit ostendut. s; eas in aliu modu trasmutare n possiut. ℣ & cur hoc illi
xxx. Qua diuso m antixpe suos decipiat. & cur hoc illi pmissu sit.
xxxi. De simulata morte antixpi y de sepultura maledictionis. qui huic contradixerit occidet.
xxxii. Verba iohannis. ℣ reseruati sint.
xxxiii. De enoch & helia. qui ad id temp
xxxiiii Verba illoy ad filios di.
xxxv. De ueris signis illoy. quib falsa antixpi abiciant.
xxxvi Qd pmissione di consummati. mercede laboy suoy cosequent.
xxxvii Qd omia mlb ecclie ex pstuosa arrogantia antixpi. tremore e cutiunt. putantis se posse penetrare secta celestia. ℣ redeant.
xxxvi Qd potestas di manifesta iniure filiu pditionis admodu diaboli in etna dapnatione psternit. ℣ untib
xxxvii Qd infernalis fetor & nebula. locu elationis illi repleb ut decepti
xl. Qd filio pditionis. pctto. sponsa x candore mutt pulchitudinis clarescet. errantib ad uia ueritatis rede
xli. Qd die iudicii nemo secure poterit
xlii. Exemplu de samsone. ℣ i ds.

Capla duodecime uisois tcie partis.

i. Qd in nouissimo tpore mundus multis calamitatib. ut ho in hora mortis dissoluit.
ii. Qd oms creature repente como uent. & qcqid in aere uel in aq. l in tra mortale e. uita reddit. & qd fedtatis e in eis euanescit.
iii. Qd corpora mortuoy ubicuq; fuerit. in integritate corporis & sexus sui resurgut ℣ iu. ℣ id iudicii uenet.
iiii. De signatis & n signatis resurgen
v. Qd filii cui pat potestate dedit iudicii facere i forma humanitatis
vi. Euangeliu de eode.
vii. Qd signati obuia iusto iudici. n i difficultate celerit rapiunt. & opa eoy apparebt.
viii. Qd os florel. patarche. pphe. apli. martyrel. cfessorel. uginel & monachi. & alii pposita fulgebt. ℣ n pueniunt.
viiii. Qd celi itrei laudes suas in silentio cti net. cui filii sententia iudiciale pferet. cscientia singuloy apta.
x. De bonis & malis qui iudicandi sit.
xi. De ifidelib qui ia iudicati ad iudiciu
xii. Qd finito iudicio. maxima quies tranquillitatis exoriet. ℣ ululatu absorbet.
xiii Qd electos gla etnitatis cu magnis laudib recipit. s; reprobos iferi magno
xiiii. Euangeliu de eode. ℣ nox n erit.
xv. Quom eleita. & sol. & luna. & stelle. finito iudicio in melius mutat. &
xvi. Verba iohannis de eode.

Capla tredecime uisois tcie partis.

Symphonia de sca oratia.
De nouem ordinib supnoy spiu.
De patriarchis & pphetis.
De apostolis. v. De martyrib.
De confessoribus.
De uginibus. ℣ ad eosde gradus.
Vox armonie in querelis de reuocatis
In hortatione iuuentu & in confutatione diabolica & artiu.
Qd de ieffabili gia sua. corde & ore ds icessabiliter laudandus e.
Qd symphonia i unanimitate & concordia pferenda e. ℣ te filii designat.
Qd ubi corp. symphonia aut spm. & armonia diuinitate ubi u humanita
Qd p symphoniam rationalitatis. torpens aia excitat ad uigilandu.
Qd symphonia dura corda emollit. & humore cpunctionis iducit. & spm sem aduocat. ℣ ilarat debet.
Qd fidelis omi deuotione icessanter u
Verba dauid de eade re.

Explicit capla tercie partis libri Secundi Simplicis hominis.

℣ viiii.

Prima uisio tercie partis.

Et ego homo ſũpta ab aliſ hominib⁹ que ñ ſũ digna nominari homo ꝑ tñſgreſſionẽ legiſ dñi. cũ deberẽ eẽ uiſta. & ſi ĩuiſta. ñ qđ dñi creatura ſũ ipſi⁹ gr̃a. que me etiã ſaluabit. uidi ad ori entẽ. & ecce illic ẽſpexi uelut lapidem unũ totũ ĩtegrũ. ĩmenſe latitudinis atq; altitudinis. habentẽ ferreũ colorẽ. & ſup ipſũ candidã nubẽ. ac ſup eã poſitũ regale thronũ rotundũ. in quo ſedebat quida uuens luciduſ mutabiliſ gl̃e. tanteq; claritatis ut nullaten⁹ eũ ꝓſpi cue poſſẽ ĩtueri. habens quaſi in pectore ſuo lumẽ nigrũ & luculentũ. tante latitu dinis ut alicui⁹ magni h̃oĩs pect⁹ ẽ. circũ datũ lapidib⁹ p̃cioſis atq; margaritis. Et de ipſo lucido ſedente in throno. pten debat⁹ magn⁹ circuluſ auri coloriſ ut aurora cui⁹ amplitudinẽ nulloñ cõp̃ hendere potui. gyrans ab oriente ad ſep tentrionẽ. & ad occidentẽ atq; ad meridiẽ. ita ſe reflectendo ad orientẽ. ad ipſũ lu cidũ. nec habens ullũ finẽ. Et ide circu luſ erat a tã tante altitudinis ut eã cõ p̃hendere ñ poſſẽ. ex ſe reddens ſplendo rẽ ualde t̃ribile. ſcil lapidei. calibmei. ignei coloriſ undiq; ſecñm amplitudinẽ ſuã ſurſũ in altitudinẽ celi. & deorſũ in pfundũ abyſſi ita ſe extendentẽ. ut nullũ finẽ eĩ⁹ uideri poſſẽ. Vidi etiã t̃ de ſecreto eĩ⁹de ſedentiſ in throno ſtellã magnã. multi ſplendoriſ ac de coriſ pdit̃. & cũ ea plurimã multitu dinẽ candentiũ ſcintillar̃. que cũ eade ſtella oñs confluentes. ad auſtrũ. ĩſpi ciebãt. ipſũ ſedentẽ in throno quaſi alienũ. ſeq; abeo auertentes. magiſ ihi abãt ad aquilonẽ. quã eũ ĩſpicere uel lent. Et; ſtatĩ in ipſa aũſione ĩſpectionis. ſue. oñs extinct̃ s. ſic ũſe in nigre dinẽ carbonũ. Et ecce uent⁹ turbi nuſ ort⁹ ẽ ab ipſis. qui eaſ mox ab au ſtro ret⁹ eumde ſedentẽ in throno. precit ad aquilonẽ. ꝓcipitataſ in a byſſũ. ita ut eax ampli⁹ nulla uide re ualerẽ. Splendorẽ autẽ illũ mag nũ qui eiſ abſtract⁹ ẽ. uidi ſubito ĩ eax extinctione reũti ad ipſũ ſeden tẽ in throno. Et audiui eumde qui ſedebat in throno m̃ dicentẽ. Scribe que uideſ & audiſ. Et reſpondi de ĩ teriori ſcientia eiđe uiſionis. Rogo te mi dñe. ut m̃ deſ ĩtellectũ. q̃tin⁹ poſſi⁹ enarrabiliẽ ꝓferre hec miſtica. & ne derelinquas me. ſ; cõfirma me in aurora tue iuſtitie in q̃ manifeſ tatuſ ẽ filꝰ tuuſ. & da m̃ quoñ poſ ſim. & q̃ẽ debeã ꝓferre duumũ con ſiliũ. qđ in antiquo cõſilio ordinatũ ẽ. quoñ eundẽ filiũ tuũ uoluiſti ĩ carnari. ita ut h̃o ſub tẽpore fieret. hoc uolens ante omnẽ creaturã in ſimplicitate tua & in igne coſube ſens ſp̃e ſci. ut idẽ filꝰ tuuſ q̃ſi ſplen dida ſoliſ forma mutabiliẽ ſurgens. in̄cipiente capite ũginitatis ueta ciẽ ĩduerẽ humanitate. ſũpta ho minis forma ꝓp̃ hoiẽ. Et ĩtum au diui eũ dicentẽ m̃. O quã pulc̃ ſũt oculi tui in diuina narratione. ubi ibi ſurgit aurora in diuino cõſilio. Et ĩtũ reſpondi de ĩteriori ſcientia uiſionis ipſi⁹. Ego appareo in ſinu a nimi mei. ut cinis cineresq; putredi nis. & ſicẽ puluis ĩſtabilitatis. unde ſedeo pauens in umbra ſicẽ penna. ſ; ne deleaſ me de tã uuuentũ ut pegnũ. quia in magno ſudore labo ro in hac uiſione. & quia etiã de ui uitate mei ſtulti ſenſus. qui m̃s ẽ in carne. cõputo me. frequentẽ in mini mũ & in uiliſſimũ locũ. ita qđ ñ ſim digna uocari h̃o. quia ualde timeo ñ audens dicere tua miſteria. O bone ac mitiſ patẽ. doce me quid tue uo

luntatis sit. qđ dicere debeā. O tu me tuende patē. & o tu dulcissime. & o tu plene omīs grē. ne derelinquas me. ſ; conserua me in tua mīa. Et ītum audiui eundē m̄ dicentē. Hēc dic ut docta es. Volo ut dicas. quāuis emissis. Vic reuelationē panis qui filī dei ē. qui unta ē in igneo amore. uidel omnē mortuū suscitare in anima & corpore. & dissoluta peccata relaxare in serena claritate. ipse ītium suscitationis scūtatis uhoie existēs. antequā in illo exsuscitet. Vnde etiā magnifice & glosus ac īcomphensibilis ds. dedit magnū īstrumtū. mittens eundē filiū suū īpuditriā ū. ūginitatis. que ñ potuit habere ulla uarietatē maculā. in sua ūginitate. unde ipsa mollirē. Ibi ñ potuit nec ēe debuit ulla pollutio carnis in mīre ūginis. quia ītersectrix & mortifica trix mors generis humani. ipsamet nescientē ut in somnio decepta ē. quando filī dī in magno silentio uenit in aurorā. uidel in humile puella. Mors q̄si securā pcessit. nescienti uirā quā ulla dulcis ūgo portauit. quia s̄ erat absconsa et ūgunitas. Ipsa enī ūgo erat in pauperibus reb. quia diuina maiestas. eā ita īuenire uoluit. Hēc scribe de uera agnitione ū. creatoris. in bonitate ipsius sic.

I. Os qui cuncta creauit. & hoiē ad glām ulta de qua pdic angls cū suis unitatibus. pect ē ordinauit. ab omī creatura sua maximo honore & timore ueneranduſ & metuenduſ ē. quia uis tū ē ut creatori omīū ueneratio a creatura sua exhibeat. & ds sup oīa fidelissime adoret. Qđ & lapis iste quē uidel certissime designat. Ipse ē enī in misterio magnitudo timoris dīni. qui purissima ītentione in cordib fideliū semp oriri & pseuerare debet. S; qđ eū uidel totū ītegrū. & īmense latitudinis. atq; altitudinis habentē. ferreū colorē. hoc ē qđ tale firma & grandis magnitudo timoris dīni firmissime tenenda ē. quia ds metuenduſ ē ab omī creatura in tota ītegritate. ut cognoscat unus & uer ds ēe. cū nullus pter eū ē. nec similis illi. in quo ē īmensa latitudo. qm̄ īcomphensibilis ē in omīb & sup omīa. & altitudo. cū scām duinitatē nullus comphendere nec ad eā p tingere cū altitudine sui sensus potest. quia ipsa ē sup omīa. Qđ aut ē similitudinis ferrei coloris. hoc ē qđ onerosū & durū ē humanis mtib dīm timere. illud ualde gue existens mollicies fragilis ceteris q̄a humana creatura ipsi rebellis ē.

Sup lapidē ū ipsū candida nubes. clara sapientia humane mtis ē ac sup eā positus regalis thron totundus. ē fortis & pncipalis fides. cuncteus in xpiano pplo cui ds fidelit ēsseus ē. quia ū timor dīni radicat. ibi etiā sapientia humane mtis sup apparebit. & deīde dō adiuuante fides sup hanc īponet. in qua ipse ds s̄ requiē parat. Cū enī ds timet. p sapientiā humane mtis in fide ītelligit. quia cū his tanendus ē. ut sedes tangit dīnm suū. Et tē in his ds parat s̄ sede existens sūmus sup omīa. quia neq; potestate. neq; dominatione comphendi potest. S; resident in unica & pura fide. qm̄ uni ē qui credendus deus sup omīa. Vnde sedens in throno uuens lucidus. mirabilis gle tamq; claritatis ut nullateni eū pspicue possis ītueri. habens quasi in pectore suo lumū migrū & luculentū. tante latitudinis. ut alicui magni hois pect ē. circūdatū lapidib pciosis atq; margaritis. ē sup omīa regnans unus ds. lucens in bonitate. & mirabilis in opib suis. cui īmīsā claritatē in pfunditate misterii sui. nullus hoīum pfecte potest ītueri. ñ quantū fide comphendit. atq; portat. sic sedes ētinet ac circūdat dīnm suū. Que ut illi subiecta ē. ita qđ nec se eleuare possit ētra dīnm suū. sic fidel ñ desiderat supbe aspicere in dīm. S; tantū ītima deuotione tangit

viii. cum. Et quasi in pectore suo.id̄ in sapientia misterii sui.habet p amorē fi lii sui īfirmū & debile ac paupem lumū/ qui ho ē/nigrū in nigredine peccatoꝝ. & lutulentū in pollutione carnis.& latū secm similitudinē pectoris hois. qđ ē dilatatio ꝑfunde & magne sapientie in qua ipse ds creauit hominē illos re spiciens/ qui sē in saluatione anime p penitentiā.in qualicūq; ēmine contra dm sit in sua debilitate calcitrantes/ qua tam ad eū puenēt. Hii sē circū dati cū plurib⁹ ornamētis illoꝝ qui int̄ eos surgūt ut lapides p̄ciosi in magnis ꝑsonis.qui sē martires ac ūgines scīta tis.& ut margarite que s̄ innocentes & penitentes filii redeptionis/ cū quib⁹ idē lum⁹ ualde ornat⁹ ē. dū in humano corpore fulgēt tante ūtutes/ que in do sē fulgentes in omī claritate. Hā qui ēstituit. spuaculū & uitā hominū/ ille īspexit semetipsū. Quom̄/ Scīs eū redepti one dū p̄scīuit in sua p̄destinatione filiū suū īcarnari/ ita qđ in ei⁹ corpore debe ret abstergi omis maculosa uarietas ēminū. Et sic uidet etiā animal. que ustificabunt̄. p̄t multiplicationē sup fluoꝝ peccatoꝝ. dū adhuc in corporib⁹ suis sē. & que consuescēt īustitia dī am bulare p̄t diūsitatē errorꝝ suoꝝ qualit̄ ēsistāt in do. ac qualit̄ desistāt de mul ta obliuione. & quom̄ reūtant̄ de uno quoq; uicio cū quo sē uulneratē īmor talib⁹/ ū ceciderēt in peccatis/ sic sē īspici entes/ qđ multi ꝑplī surrexerīt de errori b⁹ uiis. in quib⁹ ambulabāt pleni uul neribus in plagis pessimis. restaurari de morte feditatis ēminū/ sic etiā multi uenūt. qui in amaritudine acerbi do loris peccati.tā gr̄ā sē uulnerati. qđ ipsi etiā in cōsuetudine malorꝝ mor⁹. in quib⁹ sup̄ modū peccauerūt. sē ita tedio si qđ n̄ possūt amplī respirare/ fluctib⁹ ad opandū mortiferū op⁹. in adulterio. & homicidio/ & supfluitate omiū malorꝝ.

v. miseri/ nonne uenūt ipsi q̄si pegri de longinqua regione sic ꝑceptura habet in euangelio. ubi adolescen tior filī dixit. surgā & ibo ad pa trē meū & dicā illi. patr̄ peccaui in celū & cotā te/ iā n̄ sū dignus uocari filius tuus. fac me sic unū exmerce nariis tuis. Hoc tale ē. Homo qui de lapsu peccati p admonitionē spūs sci reūtit̄ in se/ dicit. Volo sur gere de iportabilib⁹ peccatis. que ā me nullatenus sē sustinenda de gr̄a culpa/ & reūtar in recordatione mīis plangens ac merens peccata mea. sic uenies ad patrē meū qui pat̄ mis ē. qm̄ creauit me/ & dicā illi. Pat̄ peccaui in celū. id ē in celes ti opē. qđ ego sū. qui me formasti in uoluntate tua. me sic tangendo in creatione hac. qđ ego etiā celestis de bui ēē. in actib⁹ meis. & feci me con tractū cū turpissimis oprib⁹/ peccans etiā cotā te/ quia humanā naturā destruxi in me. Quom̄/ In multis abhominationib⁹ do sū & ego reus in mea ꝑditione & in tua maiestate. & n̄ sū dignus nominari filius tuus/ q̄a ꝑpt̄ nequiciā cordis mei creaturā tuā in me duxi in aliū modū. quā a te constituꝰ sim. & nē fac m̄ ut tuo redempto seruo cū mercede sanguinis filii tui. qui ipsū dedisti in tantā mercede quā mortis nūquā rependere potīt. ulla recōpensatio ne. & dimittit peccatores ꝑ penitē tiā. que in passione eide filii tui orta ē/ quia rectā hereditatē filioꝝ amisi in ada. qui erat⁹ filius īustitia destituꝰ ē gr̄a felicitatis. Hꝫ ē autē debet penitentia redimere hominis peccata/ cū sanguine filii tui. Istud ē dicendū illis qui ūtrā casū ade. & ꝑt hec reūtunt̄ ꝑ penitentiā sic ꝑtingentes ad saluationē. & memo res sē qđ multas causas audierūt. que de scīpturis sē narrande. & de cruciatu. & de sanguine redeptoris

eoy. & recordant̃ geñitel. qđ tam
grelli st̃ cũ auditu qđ cũ studio de
buer̃t ꝓcipere. uidel quom̃ seruarẽt
ũbũ dñi. cũ ipsi negligerẽt legẽ el.
quę eis erat ĩstituta ad custodien
du ĩ constitutione ꝓcepti. reculan
tel ĩspicere qđ deberẽt facere uel
quid deberẽt dimittere ꝓp̃ timorẽ
dñi. qui tam̃ uenũt. ad ueritatẽ.
recordantel ea quę audierẽt uel si
uerũt á dõ. quãuis pl̃i ita cecati
ẽent. qđ omĩno nolebãt scire uslq
etã ipsi. ut se ad hoc quicquã decli
narẽt qđ ipsã ꝓponerẽt peccatis suis.
cũ spnerẽt eã. & cũ reicerẽt retro
ũbũ dñi. respuentel legẽ el. Multi de
ustis erũt sup habundantel in bonis.
ita ut nec sacientẽ nec eis sufficiat
epulari in domo dñi. celebñdo diuinũ
officiũ. & opando iustitiã el. sup ha
bundantẽ. ita qđ semp st̃ flentes &
memores in doloribꝫ malox quę fe
cerũt ĩantractis rebꝫ dñi colebant
illicita opa. ñ seuntel licita legis dñi.
studẽ luteus limus. quẽ uides ĩ pec
tore pũ patl. Quom̃. filio dñi qui
de corde patis exiuit uenens in
mundũ ad ẽ credens ꝓpls. adhetes
ipsi hac ĩtentione qua credit in eũ.
Certe ꝓpterea sic etã usq apparent
in pectore pũ patl. ut ñ spernat
angls. nec ulla creatura hominẽ.
quia sũmi dñi filꝰ ĩcarnatꝰ habet
formã hois in semetipso. qm̃ beatꝰ
angelicus chorus ĩdignũ haberet
hominẽ ꝓpt̃ magnã fecditatẽ uicioꝝ
in peccatis el. cũ ipsi supni angli
ĩmolabiles sint ulla dispsione ius
ticie. ñ qđ acutissime uidet faciẽ
patris. & qđ amatur a patre. hoc
etiã amant ipsi in filio. Quomodo.
Scit qđ ide dñi filꝰ natus ẽ homo.
Hã ego pat̃ eunde filuũ meũ ex ũ
gine natũ. posui in saluationẽ &
in restauratione hois. ut dic̃ ysaiꝰ vii.
ꝓpheta seruus mis. Sic pastor

gregẽ suũ pascet. in brachio suo cgre
gabit agnos. & in sinu suo leuabit.
fetas ipse portabit. Hoc tale ẽ. Sicut
pastor gregẽ suũ pascit. sic pascet fi
lꝰ mis pastor bonꝰ redeptũ gregẽ suũ.
Quom̃. Ipse pascit eũ lege sua. quam
ipsemet ꝓ me plantauit. Unde etiam
in sua extensa potestate. ut in brachio
suo scit qđ ide filꝰ mis ẽ ho. cgregabit
ĩnocentes agnos de culpa ade ꝓ ĩno
centiã baptismi. cũ eis exuit. uel ho
cũ opibꝫ suis. & leuabit ipsos in uterib
suis. & in lege sua. in sinũ suũ. Quom̃.
Videl quia leuat eos sup excelsa celoy.
tali m̃ qđ fiũt m̃bra el. Qua ꝓpt̃ sic in
teriori secreto ditatis apparet ho in
forma sua. qđ nec angli faciũt. nec
ulla alia creatura. quia ide unige
nitꝰ mis. ꝓpt̃ redeptionẽ humani ge
neris in uirginea carne formã assũp
sit hois. Ipse portabit etiã has fetas
in corde suo. Quom̃. Ipse filꝰ mis por
tat hoĩes in sanguine suo. sic qđ salui
facti st̃. ꝓ quinq; uulnera el. quia qđ
cũq; peccauerit ꝓ quinq; sensus suos.
hoc absterget̃ ꝓ sũmã iustitiã pt̃ pe
nitentiã. qm̃ ipsemet eos ita portauit
qđ ĩcarnatꝰ ẽ & qđ passus ẽ uulnera in
cruce. & qđ mortuus & sepultꝰ ẽ. & qđ
a mortuis resurrexit. Ipse porrexit
etiã eis manũ suã. cũ eos retraxit ad
se. Quom̃. Scit qđ ide filꝰ mis assũpsit
humanitatẽ ꝓ illis. qui putabãt se ꝓ
ditos eẽ ꝓpt̃ casũ ade. Ide unigenitus
mis uicit etiã mortẽ. sic qđ ñ potuit
amplꝰ dñari sup eos. Unde & ipse no
uit eos ita in uterũ claritatis sue. ut
uenturi st̃ in purgatione penitentię.
Qđ autẽ eos uides in sinu patis appare
re. hoc ẽ qđ filꝰ hominꝫ ꝓficit cũ mĩbis
suis in secreto patris. Quom̃. Cũ enim
mundus cõplebit̃. tc electi etiã xpi
qui mĩbꝫ ipsi sc̃ ꝓficiunt. O quã pulcher
rime filꝰ ẽ. ut psalmista dicit.
Speciosus forma ꝑ filios hominũ. Hoc
tale ẽ. Pulcherrima pulcritudo fulget

i
vi.
vii.
viii.

in eo clarissime forme sine ulla ma
cula peccati. & absq; liquore humani
foetoris. & sine ulla ēcupiscentia facti
opis in desideriis peccatoꝝ. quę exigit
caro humanę infirmitatis. Hoc nūquā
retigit hic hominē. Et eadē forma filii
hois nata ē in sūplicitate p aliis hoīb⁹.
ita qđ ulcisa ugo genuit eundē natū
suū in ignorantia peccati. se nesciens
in ecūpna habere filiū. Quom⁹. Qm
ñ sensit ullū ēactū op⁹ in peccatis ido
ignorabat se habere doloīē in partu.
s; itaq; in ea corpis sui itegritas gaude
bat. O quā speciosus forma. S; notū
sit hoīb⁹ qđ ubi carnalis pulcitudo ma
ior ñ erat. nī ut ordinatio pfundę sa
pientię ēstituit formā hois. quia pat̄
& filii & spūs scī. unus ds in trib⁹ psonis.
ñ delectat̄. in pulcitudine carnis s; in
magna humilitate ut ide filius di se idu
it humanitatē. In forma aut̄ eisdē fi
lii hois. ñ erat ulla maculositas. ut ali
quando diffundit̄ ho molesta faciē
in diūsitate corpoꝝ qđ ē in iudicio
di. scis eū mīb⁹ hois diuisa sit̄ ñ recte or
dinata ut debiliū. qđ ñ ē secm natu
rā formationis in corpore hois. s; secm
iudiciū di. Et fortis quide natura ex
uisit. in recta formatione ifirma aut̄
defluit in diūsitatē formationis con
trarię forme. qđ ñ erat opus huic hoi
filio meo. S; iquā magna diūsitate sit̄
hoies in suis mīb⁹. ita qđ ipli sit̄ nig⁹. fedi.
polluti. lepsi. idropici. & pleni uicijs. ha
bentes etiā rubiginē maleficii. an sua
sione diabolice artis. & īsipientes & du
ri uidert bona dīni. & accusandi atq;
culpandi de multa obliuione. qđ uisti
ciā debuert opari. & opanē. malū. ac di
mittūt bonū despicientes crucē & mar
tiriū dīni sui. ds pat̄ īspicit tam in iten
tione suę bonitatis factū opus de limo.
siē pat̄ respicit ad filios suos. diu eos ele
uat in sinū suū. Et qm ipse ds ē. habet
pū patris dilectionē ad filios suos. Talu
m ē enī s iterior dilectio cordis ad ho
mines qđ filiū suū misit ad crucē.
quasi agnū mansuetū. qui portat̄
ad uictimā occidendus. ita qđ ide
filii reportauit pditā ouē. quā tu
lit sup humerū suū assūpta huma
nitate in magnus eā portans dolo
rib⁹ cū dignat̄ ē mori p oīb⁹ suis.
In eisde aut̄ hoīb⁹ sit̄ multi circūda
ti cū ornamētis. qui decorati sit̄ pci
oso ornatu ututū. qui sit̄ martires.
ugines. īnocentes & penitentes. ac
subiecti magistris suis. ut pdictū ē.
& qui s ipsis ēscii sit̄ in ēminib⁹ suis.
in his se cruciantes cū in expugna
bili certamine. diu negāt in semet
ipsis qđ sit̄. Ibi ñ ē dicendū qui sūt
uel ubi sit̄ electi. nā oīs cōputati
sit̄. Quis ē eni possibile sit uidere in
pfunda sapientiā altissimi. & in
discretionē scientię ei. quid ipse
habeat in numero numeratoꝝ.
In cōp hensibilia sit̄ iudicia ei⁹ oīb⁹
hominib⁹. Nobis currendū ē. quia
paratū ē uobis regnū dī. Hā secm
studiū fideliū opantiū iusticiā dī
qui sit̄ abluti in baptismo cognati
q; in fide. talis etiā merces erit eoꝝ.

VIII. Qđ aut̄ uides. qđ de sedente in thro
no pdendit̄ magni circulus aurei
coloris ut aurora. cui⁹ amplitudinē
nullom⁹ comphendere potes. hoc ē
qđ abomīpotente patre extendit̄.
fortissima potestas & fortissimū
op⁹ ei⁹. omīa comphendens in poten
tia ipsi⁹. eū qua ē opans in filio suo.
qui ē semp in maiestate diuinitatis
apud se habuit. p eū ordinans ac pfi
ciens oīa opa sua ante mundū & i
mundo ab ūcio. qui pulcherrimi
fulgoris uelut aurora rubet. quia
ide filii in sapientissima ugine qm
aurora significat. icarnatus ē ispi
tatione digiti dī. qui spūs scūs ē.
in quo etiam factū ē omē op⁹ patris.
Huius gię circuitū nulla ratione co
phendere uales. quia nec ipsi⁹ potes

75a

tati nec opi ulla ē mſura ullī bonita
tiſ uel poteſtatiſ. ad ullā mſurā que
ſit uel fuerit uel fieri debeat in
ulla creatura. ñ qđ ds ē ieſtimabi
liſ & icomphensibiliſ in poteſtate
ſua. & iuuet⁹ ac mirabiliſ in ope ſua.

x. Et ide circuliſ giranſ ab oriente ad xii. Qđ autē ex ſe reddit ſplendorē ualde
ſeptentionē. & ad occidentē. atq; ad tribile. ſcil lapidei. calibei & ignei co
meridiē. ſe reflectendo ad orientē loriſ. hoc ē qđ diuina poteſtaſ ex ſe
ad ipſū ſedentē in throno. nec ha demonſtrat ututē in magna ſeueri
bens ullū finē. hoc ē qđ poteſtaſ ac te. contē diſſimulatā & ipenitentē ac
opuſ dī circueūt cōphendendo om ipunitā iiquitatē formidabile. & ue
nē creaturā. Quoꝝ. In uoluntate lut calibeū. quia ds ē pſpicua iuſ
patiſ qui cū filio & ſpū ſcō ds unꝰ ē. ticia. que ñ habet ullā iiuſticiā ce
orte ſē omīs creature. que omīs sen dentiſ molliciei. quoꝝ puluiſ ut dicit.
tiūt eū in poteſtate. Quoꝝ. Omīs hoc iiuſtū. iuſtū ē. qđ do ñ placet. ſ; ip
ſē eū in creatione sentientes. ſcil ſe ē illa iuſticia que quaſi calibe. con
guranē ab oriente qđ ē in ortu firmauit omnē reliquā iuſticiam.
omīs iuſticie. & tendentē ad septen que multo fragilior ē iuſticia ipſi.
trionē in cōfuſionē diaboli. & ad oc quā ferrū calibe fit. & etiā quaſi igneū.
cidentē ubi tenebre mortiſ lucē quia ipſe ē iudicialiſ ignis cōburens
uite uolut oppimere. luce tam itū peccatū. in omī iiuſticia. que ſe nūquā
reſurgente deuicta tenebra⁹ cali declinare uoluit ad illū. querens mūa
gine. & ad meridiē ut ardens artis ei. Est etiā ds quaſi lapiſ in hōie. qm
ē iuſticie dī in cordib⁹ fideliū. ſic ipſe ē uer⁹ & iuſt⁹ abſq; ulla mutatio
ſe recurūando ad ortū iuſticie q̄ſi ne. quia ut lapiſ in mollicie ñ poteſt
ad orientē. Quid ē hoc. Vū p ſūmā cueriti. ita ñ habet ille ulla mutatio
poteſtatē opuſ dī. ſecm p ordinatū nē. & ē uelut calipſ ſcil in pſpicuitate
a do temp⁹. cōpletū fuerit in hōib⁹ ptranſiens omīa. abſq; ulla mutatione
in mundo. tē etiā iplebit⁹ circuit⁹ ulli⁹ temporiſ. quia ipſe ē ds ſup omīa.
eide mundi. pfect⁹ in fine tēporiſ exiſtens etiā quaſi ignis. qm īflamat
cū nouiſſimo die. & refulgebūt i & icendit & illuminat omīa. abſq;
ſedente in throno omīa opa ſua uiciſſitudine pbati temporiſ in noui
in electis ei. ñ habente finē. quia tate. qua ipſe ds ē. xiii. Et qđ ide ſplen
ds iiteger ē in poteſtate. ac in ope dor undiq; ſecm amplitudinē ſuam
ſuo. qui erat & ē & pmanebit abſq; ſurſū in altitudinē celi. & deorſū in p
ulla iceptione ulli⁹ tēporiſ in diui fundū abiſſi ita ſe extendit. ut nullū
nitate. ita qđ ñ fuerit ſ; ē. xi. Et qđ finē ei⁹ uidere poſſit. hoc ē qđ ut⁹ poteſ
ide circulus ē a tā tante altitu tatiſ ac opuſ dī. & iuſticia atq; rectiſſi
dinis ut eā cōphendere ñ poſſit. mū iudiciū ei⁹. ubiq; in icomphensibilita
hoc ē qđ ſupna poteſtaſ ita excelſa te ſua. nec in ſupioribus celi. nec in iferio
ē ſup omīs uitaſ creaturas in sen ribus abiſſi ullū finē habet. qui cōphen
ſu & in itellectu hōis. & ita in cō xiiii. di poſſit humano ſenſu. Videſ etiam
phensibiliſ in omīb⁹ & ſup omīa. de ſecreto eide ſedentiſ in throno ſtellā
qđ nulla creatura eā potit fini magnā multi ſplendoriſ ac decoriſ. p
te ullo capaci ſenſu. niſi ipſa fit dit. & cū ea plurimā multitudinem

candentiū scintillaꝝ.quia ꝑcepto omī
potentis patis lucifer angls qui nē ē sa
thanas.in ortu suo magna gla ornat⁹
& multa claritate ac decore uestit⁹ ꝑ
diit.& cū eo oms scintille sui agmis
tē candentis in locis fulgore.nē autē
extincte in caliginis tenebrositate.
Qui pnus ad malū.ñ aspexit in me ire
grū.s; estimabat confidens in se ipsū
posse īcipe.qd uellet.& pficere qd ici
peret. Vnde qd sedenti in throno de
bebat honoris quia ꝑ eū creat⁹ ē. hoc
retorsit.in se ipsū.atq; cū hoc declina
vat se ad malū.Qd ū cū eade stella ōs
cfluentes ad austrū ispiciebāt ipsū se
dentē in throno quasi alienū.seq; ab
eo auertentes.magis ihabāt ad aqui
lonē quā eū ispicere uellet.hoc ē qd
idē lucifer omīs q; comitat⁹ illi.mita
vitē creat⁹ in ardente bono dī.cstitit
quasi ꝑ obliquū.in supbia uidel dedig
nans regnantē in celo.quia ipsi ōs ætī in
creatione ab initio gustauerūt impie
tatē que ad ꝑditionē se ūtit.dm ispi
cientes ñ sic qd eū scire uellet in bonita
te s; qd se sup eū uelut sup alienū uel
lent eleuare.cū flagrante scil clatio
ne se a cognitione ei⁹ aūtentes.& plus
tendentes ad casū suū.quā dm in gla
sua cognoscere desiderarēt.s; qd statī
in pla aūsione ispectionis sue oms ex
tincte sē.sic ūsq; in nigredinē carbonū.
hoc ē dū dm supbe dedignarent scire
ipse lucifer cū omīb⁹ sequentib⁹ se in ma
licia sua extinct⁹ ē a fulgore clari splen
doris.cū quo ꝑ diuinā potentiā īductus
erat.decerpens in se ipso īteriorē pulcri
tudinē.qua debuit consci ēe ad bonum.
& se porrigens ad degluriendū se impie
tatē.ita extinct⁹ ē in etna claritate.ca
dens in etnā ꝑditionē. Vnde oms ūsi sē
in nigredinē extincti ignis carbonū.
quia cū duce suo scil diabolo exuti cla
ritate sui splendoris.sic extincte sē in ꝑ
ditione tenebrositatis carentes omī
gla beatitudinis.ut carbo ab igne sue
ignee scintille.Qd aut uent⁹ tur
binis ort⁹ ē ab ipsis. qui eas mox ab
austro ret⁹ eunde sedentē in throno.
ꝑiecit ad aquilonē ꝑcipitatas in a
bysstī.ita ut eas ampli nulla uide
re ualeret.hoc ē qd maxim⁹ flatus
impietatis erexit se in ulis anglis
iniquitatis.cū do uellet ꝑualere.&
eū ꝑ supbiā oppmere.qui se sufflauī
in amarissimā ingredinē ꝑditionis.
& eos de austro.id ē de bono ꝑiecit
retorsiū.qd ē in obliuionē dī cuncta
regentis quasi ad partē aquilonarē.
ut ubi supbe exaltari uolebāt.ibi
cfusi casū inuenirēt.ppt supbiā suā
ꝑcipitati in abyssū mortis eterne
que ꝑditio ipsor ē.ita ut in nulla
claritate amplī uideant.ut ꝑ ser
uū meū ezechielē saltuī meridiano.
qui ardentē fructū iustitie ferre
debuit.& ñ attulit.locut⁹ sū dicens.
xv. Ecce ego succendā in te ignē.& cō
burā in te omē lignū uiride.& omē
lignū aridū.Non extinguet flāma
succensionis.& cōburet in eo oms
facies.ab austro usq; ad aquilonē.
Et uidebit oīs caro quia ego dns
succendi eā.nec extinguet. Hoc ta
le ē.O stulte qui in supbia tua te
erexisti cont⁹ me.ego qui nec initiū
nec finē habeo.faciē ut in zelo meo
accendat⁹ in te ignis idignationis
mee.ꝑ quē cōburā in te omnē uiri
ditatē tuā.quā uoluisti īcipe in fal
sa uiriditate.magis cfidens in te
quā in me.quia arripuisti in tua
īsana scientia ēe sedm supbiā tuā.
cōburā q; in te omnē ariditatē tuā
ꝑditon.cū peccatū in bono aridū
suggeris homini qui cinis ē.quia
suggestio tua ñ recipiet in te ullā
saluationē.s; fiet in te ignis etn?
Hec ē ulla remuneratio saluris t.
nec ulli⁹ qui te secunt⁹ in exemplo
tuo.Et ñ extinguet⁹ illa succensio
penax in supplicijs suis.s; cōburet

p̄cipitē ſuꝑbiā quaſi in facie delide
tabiliſ aſpect⁹ honoriſ. quē aſpexiſti
uelle habere in temetipſo. qui electꝰ
es ab omī gl̄a tua. ab auſt⁹ ſcil ſur
genſ in ardente clariſſima luce. &
cadenſ in tenebraſ aquilonaſ. id ē in
ferni. Et hoc uidebit omīſ ho. uidel
electi & rep̄bi cognoſcentes gehennā.
qm̄ electi eā cognoſcūt quia ipſam
effugierūt. rep̄bi autē qm̄ cū ea im pe
nis p̄manebūt. ſcientes quia ego
dn̄s omp̄e ſuccendi eā ad retributi
onē malorꝫ tuorꝫ diabole. nec exti
guet malis tuis nec ſequentiū te.
Et ſic pdicto diabolice ſuꝑbie pre
cat eundē ſathanan & anglos ei⁹ in
exteriores tenebraſ etnorꝫ tormētorꝫ.
ſine ulla c̄ſolatione luminiſ. ita ut
illi nullus ſit locus ꝓuent⁹ in etno lu
mine. ut & tu o fragilis ho. eoꝫ ultra
nichil c̄ſpicere potuiſti. ſic̄ etiā idem
ezechiel in ſpū meo regi tyri ſub miſ
tica ſignificatione dicit. Omīs qui ui
derit̄ te in gentib⁹. obſtupeſcēt ſup te.
Nichil factus es. & n̄ eris in p̄petuū.
Hoc tale ē. Omīs recti corde. qui uide
rint te diabole ebriatū uicijſ. an illiſ xvii.
gentib⁹ qui te amplexant̄ in p̄uari
catione legiſ di. arefcent obſtupeſcen
tes in tua ſorde quoꝝ polluiſ ſuggeſ
tione tua templū in edificatione di.
qd ho ē. Et ꝓterea nichil fact⁹ es ꝑ
ſuꝑbiā tuā. in qua cecidiſti ab omni
gl̄a ſaluationiſ. quia n̄ omīno ulluſ
uigor es in ulla felicitate. & n̄ eris in
uent⁹ ulla gl̄am ampli habens in et
nitate celeſtiū. quia tu c̄ſuſus es in u
liſ in p̄petuū ſine fine. Sed qd ſplen xvi.
dorē illu magnū. qui es abſtract⁹ ē.
uidiſti ſubito in ea exſtinctione te
ūti ad ipſū ſedentē in throno. hoc ē
qd p̄ſpicuus & magnus fulgor quē
diaboluſ ꝓp̄ ſuꝑbiā & c̄tumaciam xviii.
ſuā pdidit. cū ipſiū & omīs ſequaces
ei⁹ ītrauit germ̄ mortiſ qm̄ ide luci
fer puriorīs erat luminiſ quā ceteri
angli. reuſus ē ad dm̄ patrē ſeruatus
in ſecreto ei⁹. quia gl̄a ſplendoriſ illi⁹
n̄ debuit ee uacua. ſ; ds ſeruauit eā
alteri facte luci. Hanc quē ds nudum
ſurgere uoluit. atq; n̄ coopt̄ carne. qui
diaboluſ ē. cū omī comitatu ſuo. ſ; tam̄
in ſplendore clarū. illi⁹ ſplendorē ſeruā
uit lumo quē formauit hominē. tegēs
ipſū uiliſſima natura rei. ꝓterea ne ſe
extolleret in ſimilitudinē di. quia
quē clarū creauerat in multo fulgo
re. ſ; n̄ coopt̄ tā fragili & tā miſeta
forma ut ē ho. hic n̄ potuit ſtare in
elatione ſua. quia n̄ ē n̄ unꝰ ds ſine fi
cio & ſine fine in etnitate. Ac ido cele
ratiſſimū ē p̄ cet⁹ c̄mnib⁹. qui ſe do ſi
mulat. Hanc aut̄ ego ds celeſtis. ſeruauī
illuſtre lum̄ qd ſeceſſit a diabolo. ꝓp̄
malū ei⁹. hoc diligent̄ abſcondens apud
me. & dedi illud limo terre quē formaui
ad imaginē & ſimilitudinē meā. ſic̄
aliquis ho facit. cū filꝰ ei⁹ morit̄. cui n̄ ad
heret hereditas. in natis ipſi⁹. quia n̄ ha
bet filios hereditatis. eandē hereditā
tē attrahit ſ; pat̄. & cōponit eā in mēte
ſua. alii filio ſuo n̄dū ſ; nato. dans eā
illi cū natus fuerit ex ipſo. Nam dia
boluſ cecidit abſq; herede qd ē in recta
ītentione bonū opus. quia nūquā ali
quid boni fecit. nec īcepit. & ob hoc ac
cepit alī hereditatē ipſi⁹. qui etiā ceci
dit. habens tam̄ herede. ſcil inceptionē
obedientie. qm̄ eā ſuſcepit cū deuotio
ne. quāuis opus ad hoc ꝓtinens n̄ ꝓfice
ret. ſ; gr̄ā di ꝓfecit. ide opus incarna
tionis ſaluatoriſ pl̄oꝝ. in reſtauratio
nē bone hereditatis. Atq; ido recepit
homo hereditatē ſuā in xp̄o. quia n̄
dedignat⁹ ē in ūrio p̄ceptū di. cū omni
no diaboluſ n̄ deſiderauit ſeruicium
creatoriſ ſui in bono. ſ; honorē in ſup
bia. unde n̄ recepit gl̄am ſuā ſ; puriꝫ
pditione. Et ſic goliath ſurrexit xviii.
ad deſpectū dauid. ita erexit ſe diabo
luſ in p̄ſūptionē in ſemetipſo uolens
ſimiliſ ee altiſſimo. Et ut ide goliath

ifel uirũ dauid. eũ prorſus p nichilo com
putans. ulipendit. ſic ẽſtructa ſuꝑbia
diaboli. ẽtẽplit humilitatẽ in humani
tate filii di. qui in mundo nat⁹ ñ glam
ſuã ſ; glam patris ꝑ omĩa queſiuit. Quo
mõ. Diabolus ñ deſiderauit tangere
hoc exemplũ. qm̃ ſe ſubderet ſuo cre
atori. ut ſe filꝰ di ſubdidit ſuo patri.
Arrã dauid amputauit caput goli
ath in ſecreta fortitudine di. ut ſpũ
ſcõ ĩſpirante ſcẽptũ ẽ. Aſſumens autem
dauid caput philistei attulit illud ĩ
ierlim. arma ũ ei poſuit in tabernacu
lo ſuo. Hoc tale ẽ. Spolia & direptiones
diaboli. accepit fortiſſimꝰ filꝰ mꝰ. cũ de
iecit caput eiꝰde ſerpentis antiqui. Ubi.
In utero uginis. que hoc caput contriuit.
ꝑ quẽ. ꝑ eundẽ filiũ ſuũ. Que ẽ hec con
tritio. Scã humilitas. que in matre &
filio apparens ꝑcuſſit ꝑmũ inimicũ ſuꝑ
bie. qđ ẽ caput diaboli. Et ſic ipſe filius
mꝰ. attulit cũ humilitate in ſuo corpo
re idẽ caput in ſcam eccliam que ẽ uiſio
pacis. ei oſtendens ꝑ eandẽ fortiſſimam
humilitatẽ. qđ ĩterfecta eẽt ſuꝑbia dia
boli. fortiſſima ũ arma ipſi. ſẽ obiecta
ei uicia. cũ quib⁹ ille ſuꝑauit. genꝰ huma
nũ. qđ eũ coluit ꝑ cło. ipſe illud extrenſ
in uicẽs ſuas. ut arma extrent hominꝰ.
Hec confregit filꝰ mꝰ. ponens ea in tab
naculo ſuo. idẽ in paſſionẽ corporis ſui.
dũ parerẽt in cruce. Vnde ipſã pugnã
dimiſit etiã in tabernaculis. ſcil in cor
poribꝰ electoꝝ mẽbroꝝ ſuoꝝ. ut & ipſi diſ
tribuãt arma diaboli cũ ipſo. Quom⁹.
Vt ſicẽ ipſe deuicit diabolũ in paſſione
ſua. ſic & ipſi eũ deuincãt. ſe ẽſtringen
tes in deſideriis ſuis. & ñ ſint ẽſentientes
uicẽs illi. Et ſedm ſimilitudinẽ hanc
ut glã goliath data ẽ dauid. ita glam
que ablata ẽ ꝑmo anglo. dedi ade &
generi eiꝰ qđ confitẽt me ſeruaſſe ꝑcep
ta mea. in tẽpta ſuꝑbia diaboli. Qui
autẽ acutas aures ĩteriꝰ ĩtellectꝰ habet.
hec in ardente amore ſpeculi mei ad ũba
hec anhelet. & ea in ẽſcientia animi ſui

conſeribat Scda uiſio tẽie partis.

Deinde uidi mẽ am
birũ circuli qui
ꝑtendebat de
eode ſedente in
throno. quaſi
montẽ magnũ.
cõiunctũ radici
illi ĩmenſi lapidis.
ſuꝑ quẽ cũ nube thronꝰ eiꝰde ſedentis
poſitꝰ erat. ita qđ ide lapis in altitudi
nẽ eretꝰ. & qđ ide mons in latitudinẽ
extenſus uidebatẽ. Et ſuꝑ ipſũ montẽ
ſtabat uelut qđdã edificiũ quadran
gulũ. ad ſimilitudinẽ urbis quadran
gule factũ. aliquantulũ q; in obliquũ
poſitũ. ita qđ ei⁹ angulus unꝰ reſpiciebat
ad orientẽ. & alꝰ ad occidentẽ. & unꝰ ad
ſeptentionẽ. & alꝰ ad meridiẽ. Ide autẽ
edificiũ in circuitu ſuo murũ unum
duoꝝ generũ habebat. quoꝝ genꝰ unũ
erat quaſi ſplendor lucidus ut lux diei
ẽ. & altẽ quaſi cõpaginatio. lapidũ. ad
iuicẽ cõiuncta in angulo orientali. & in
angulo ſeptentrionali. ita ut illa luci
da pars muri. prenderetẽ ab angulo
orientali. & finiretẽ in angulo ſeptẽ
trionali. tota itegrẽ. & ñ habens ullũ lo
cũ iñtruptũ. & ut illa alia ſcis lapidea
pars. extenderetẽ ab angulo ſeptẽt
onali. ad angulũ occidentale. & ad
angulũ meridianũ. & finiretẽ in an
gulo orientali. habens duo loca ĩter
rupta. unẽ anglm uidel occidentalẽ. & anglm
meridianũ. Longitudo autẽ eiꝰde
edificii erat centũ cubitoꝝ. & latitu
do eiꝰ quinquaginta cubitoꝝ. & alti
tudo ipſiꝰ quinq; cubitoꝝ. ita ut eiꝰ duo
parietes in utroq; lateꝝ ipſiꝰ eẽnt unꝰ
longitudinis. & alii ipſiꝰ duo parietes.
in fronte & in fine eiꝰ unꝰ latitudinis.
Sꝫ & idẽ quatuor parietes ubiq; in cir
cuitu ipſiꝰ edificii equalis erãt altitu
dinis. exceptis ꝑpugnaculis eiꝰ que ali
quantulũ eminebãt altitudinẽ ipſiꝰ.
Latitudo autẽ inẽ ipſũ edificium &

splendorē ex p̄dicto circulo se in p̄fun
dū abyssi extendentē erat in uertice
orientalis anguli unī palmi. alibi aut
idē in septentrionali & in occidentali
atq; in meridiana parte. tanta undiq;
erat latitudo mīe ide edificiū & eum
de splendorē. ut el amplitudinē nul
lom cōphendere possē. Et hec me ad
mirante. qui sedebat in throno ait̄um
dixit ad me. Videsq; que in antiquis
scīs. eū opē iusticie p bonitatē patris
desup edificato. uelut in pallore appa
ruit. icarnato di filio apta manifes
tatione cū ardentib⁹ opib⁹ ardent in
luce p̄cessit. quando ide filī di cadu
ca ñ concupiscens. ea exemplo suo ē
culcari. & celestia amari. p̄docuit.
eū p̄ores patres mundū ñ fugientes.
nec se ab eo separantes. dīm simplici
tantū credulitate & humili deuoti
one colebāt. quia ñ dū ut omīa de
secrēt eis ostensū fuerat. Vnde etiā
qd uides īe ambitū circuli qui p̄ten
ditē de sedente in throno montē mag
nū. cīunctū radici illī īmensi lapidis.
sup quē cū nube thron eide sedentis
posit ē. ita qd ide lapis in altitudinem
erect. & qd ide mons in latitudinē ex
tensus uidet. hoc ē qd in potente ac
forti opē potestatis supni patris qd po
tentē opat. stat mons significans fide.
que magna ē in ūtute palaq; surgēs
in circūcisione abrahe. & ita p̄ficiens
usq; in filiū eide supm dī. pē truncam
serpentis antiqua p spīm scīm īspirata
hominib⁹. qtin in bonitate patris fide
ut opantes. illū credat omīpotentē ee
dīm. qui tā magnū hostē superare potuit.
ita ut p eande credulitatē sublevati.
ad gīam illa p̄tingāt. de qua ide dia
bolus obstupbiā suā deiect ē. Et atq; ide
mons posit ē ad radicē p̄dicti īmēsi
lapidis. misteriū timoris dīni. habentis.
quia fides cūncta ē stabilitati timoris
dīni. & timor dīni etiā fortitudini fidi.
scīl cū de patre missus ē filī nasci ex
ugine. & cū de eode filio pullulabat ueta
fides p̄mū fundamētū bonī opis. quā timor
dīni p̄ferr cū omīb⁹ ūtutib⁹ tangens dīm
in altitudine sua. ita ut in sapientia fi
delīū mētiū ds sup omīa regnans fidelit
colat. Quom. Qm timor dīni. secreta cel
ūsu circūspectionis acute penetrat. qa
ipse ītiū uiste ītentionis ē. cū qua etiā
beata fides apud dīm in latitudinē p
fectionis tendit. cū in bonis opib⁹ ad sci
tatē dilatat. Sed qd sup ipsū montē
stat edificiū quadrangulū ad similitu
dinē urbis quadrangule factū. hoc est
qd sup fide bonitas patris bona opa edi
ficans. multos fidelīū p quatuor angu
los tit colligens traht ad celestia. sic
munitos ī stabilitate ūtutū. ut ide ce
lestis pat in sinu suo qd ē in ītrīori po
testate. & in mistico ēsilio suo. eos benig
ne cōponat. cū quatuor quadris in fide.
Quom. Ego scīt altissim ordinauī in
ope meo p̄mū quadrū hōiū. uides ada.
cuī gen ipso reposito p magnū scisma
debilitans. p̄cessit usq; ad scdm quadru.
ide ad noe. ū diluuiū factū ē. ū & multe
ria filiī mei in archa p̄monstrauī. Et in
eode quadro. qui ē noe. p admonitionē
meā manifestauī illa lucida partē mu
ri p̄dicti edificii. quia ibi in diluuio suf
focans peccatores. īnui hōib⁹ ut mortē
fugerēt. & uitā appeterēt. sic eis palam
apiens speculatiuā scientiā duar opti
onis causar. Quid ē hoc. Homo uiret
& uiget. in uuuente uita. que anima ē.
p quā speculat. & cognoscit duas semitas.
uidel bonū & malū. qm ho tangit. hac
altera uita parte. ita qd manens in corpo
re bonū siue malū cū anima & corpore
opat. qd ipse īcipit p optionē animi sui.
uoluntatē suā ita cōplens in ope. Et sic
in noe ostensa ē p admonitionē meam
speculatiua scientia duar optionis cau
sar. scīl acutissima cōsideratione malum
spernere. & bonū diligere. que ita cū e
missione circūcisionis tendit in p̄cursu
uoluntatis dī. usq; ad tertiū quadrū. ū

abraha & moysel cũuncti fẽ in crucifi
one & lege. q̃ crucifixio & lex tra pce
debat. usq; ad quartũ q̃dcũ sce trinitatis.
ubi uer testamtũ in filio di trinũ ẽ cũ
exterior significatione. unde etiã surrexit
iterũ germ̃ p eundẽ filiũ di in ecclia. qui
nat & passus p salute hoiũ. resurgens etiã
& rediens ad patrẽ. angulũ illũ qui in
casu ade absconsus & attenuat etat. re
staurauit in saluationẽ. p animas hoiũ.
q̃d aut ide edificiũ aliquantulũ ẽ in ob
liquũ positũ. hoc ẽ qd ho qui opus di ẽ. ñ V.
potest p fragilitate sua ĩcedere firmit
sine peccato. & audacter sine timore fra
gilis carnis diabolũ supando. s; eũ opor
tet illũ humilit deuitare. & ĩsichas ei sa
pient fugere. ne peccet. atq; se fidelit
ĉungere bonis opib. & sic ĉstare in filio
di. qui q̃si in angulo sedens. lapis angu
laris ẽ. ita etiã opus electũ ĉungens in
homine. Sed qd angulus un respicit
ad orientẽ. & alt ad occidentẽ. & un ad
septentrionẽ. & alt ad meridiẽ. hoc ẽ qd
filt di nat ẽ exugine & passus in carne.
ut in ortu iustice ho restauraret ad ui
tã. cui omis iustitia apposita ẽ qd ẽ an
gulus orientalis. inde surgente saluati
one animar. ut ds cõpleuit in eodem
filio suo omnẽ iustitiã. que ab abel usq;
in ipsũ filiũ di pfiguata ẽ. in quo fini
ta ẽ ĉstitutio carnalis obseruationis.
uetis testamti. ita ueniente salute fi
delũ hoiũ p fide. quã ide filt di attu
lit missus a patt in mundũ in fine tẽ
porũ. qd ẽ angulus occidentalis. Cont VI.
diabolũ q̃q; in abrahã & in moyse ele
uauit se iustitia. qui in ea pmonstrabat
promissã grãm p quã ho saluat ẽ. quẽ di
abolus decepit. occidendo eũ ut lat in
lapsu ade. qd ẽ angulus septentonalis.
unde & miserabilis ac mortalis casus
qui fact ẽ in humano genere. ptea p
supnã grãm nobilit & elegant restau
rat ẽ. pleno fructu in ardente ope di
& hominis. qd ẽ angulus meridianus.
ngulus etiã meridian. ẽ. qd pm homo
acta a do creat ẽ. S; qd ab eode angulo
speculatiua scientia duar optionis.
causar ñ icepit fulgere. hoc ẽ ab ipso
acta gen suũ in cõpositũ erat. ñ colens
dim in scientia sua. officialis seruitute
legis. s; tantũ ppam uoluntatẽ suam
ad implens cũ sumo malo. ita ut nec
in recta scientia di. nec in uera beati
tudine eẽt fulgens. imo in morte la
cens. s; absconsũ erat. tantũ in corde
patis. qd cũ homine facere uellet.
Angulus etiã in oriente. designat
noe ubi se iustitia ostendere icepit.
& ibi etiã apta manifestata ẽ pmon
strata speculatiua scientia. ostendes
omnẽ scitatẽ. que ptea in filio di pfi
cienda erat. Et quia unaqueq; iustitia
in filio di qui ẽ uer oriens erat icipiẽs.
ideo ẽ hoc edificiũ pmũ apellandũ ad
orientẽ in honore scitatis. que pmũ
etiã in noe ueracit declarata ẽ. Angu
lus q̃q; in septentrione ẽ abraha & mo
yses. qui adusus sarbanan cũ opante
ope pdictã speculatiuã scientiã eo op
tiebat quasi eã circuedificarẽt. cũ p
ciosis lapidib & cũ desup aurato ope
spiritue iustice di. qd erat crucifixio
& lex. quia iustitia ante crucifixionẽ
& legẽ. q̃si nuda erat absq; ope. Et
quart angulus occidentalis. pfigu
rat etiã ueiã trinitatẽ que pala manu
festata ẽ in baptismo saluatoris. qui
exiit plenã & scam cuitatẽ uerbi.
cũ omi ope suo recurrens ad celũ. in
saluatione animar. Sed qd ipsum
edificiũ in circuitu suo murũ unum
duor generũ habet. quor gen unum
ẽ q̃si splendor lucidus ut lux di. & al
terũ quasi cõpaginatio lapidũ ad ui
sẽ ĉiuncta in angulo orientali. & in
angulo septentonali. hoc ẽ p bonitatẽ
patris. hominib ex omi parte data ẽ
quasi securitas una. id ẽ munitio & de
fensio in bonis opib. quatin ipsis cir
cũdari & ẽfortari. carnales ĉcupiscen
cias deserãt. & ad unũ dim qui muni

mtū eoꝝ ē fugiāt. Qui murus in duob⁹
ē generib⁹. quia uelut unū geñ muri
ē speculatiua scientia duaꝝ optionis
causaꝝ. qm eande scientiā in acutissi
ma & certissima exquisitione specula
tionis animi sui ho habet. ut sit circū
spect⁹ in omīb⁹ causis suis. & etiā uelut
aliud geñ muri ē. cinerea caro hois
quia ado creat⁹ ē ho. opans factū op⁹
in opatione. Et hec speculatiua sci viii. x.
entia lucet in splendore lucis diei. qm
p eā hoies act⁹ suos uidet & cōsiderāt.
qd splendidus radi⁹ ē humane mtis
se cauēt cutūspicientis. quia in hoie
apparet hec p̄clara scientia ut candi
da nubes. p ambulatiōm̄ mtes ppl̄oꝝ in ce
lestate sic̄ & nubes defluit in aere.
lucens q; ut lux diei. qm ipsa candida
declarat. ppt̄ splendidissimū op⁹. qd
ds benigne opat̄ in hoib⁹ scit ut cū ip
si deuitāt malū pficiāt bonū. qd in
eis quasi lux diei lucet. In ipsa q̄q; sci
entia. p̄cedit unū q̄dq; opus in hoie.
Quom. Homo habet duas uas. Quom.
Ipse ē sciens bonū atq; malū. cū sensibi
litate. Qui du tñsit de malo opando
bonū. imitat̄ dm. faciens bonū. un ip
so qui iust⁹ ē. nolens iniusticiā. S; dum
opat̄ malū. implicat̄ p contēptorē dia
bolū in peccatis. cū ñ uult se ꝺtineri
ñ sentiat illū in uinculo malorum opum.
qm diabolus querit. iniquitatē. fugi
ens sēitatē. Si aut̄ ho abstinuit se a ma
lo. & opat̄ bonū. tē suscepit eū sūma
bonitas. quia se ipsū ppt̄ amorē di su
pauit. qui filiū suū tradidit. p eo in
mort̄ crucis. Unde etiā scientia hec
ē speculatiua. quia ipsa ē q̄si speculū
hoc m̄. qm ut ho aspicit faciē suā in
speculo utrū sit in ea pulc̄tudo an ma
culositas. sic īspicit ipse in scientia bo
nū & malū in facto ope qd cōsiderat
int̄ se. quia hec cōsideratio. ē in rationa
li sensu quē ds spirauit in hominē cū
in faciē ei⁹ spirauit spiraculū uite in āia.
Hā uuult pecoꝝ deficit quia rationa
le ñ ē. anima aut̄ hois nūquā deficit. qua
in etnū uiuet. qm rationalis ē. unde etiā
ho sentit in cōsideratione boni & mali.
qd opus sit cōtrariū uel electū. p grām
di format⁹ & īspirat⁹ rationali sensu in
ortu creationis suę. ulla gr̄a eū rēum re
staurante in electione baptismi. & īsalua
tione anuñę nou testimonii. ut dicit
paulus amantissim⁹ mīs de eade electione
gr̄ę. Reliquię secm electionē gr̄ę salue
facte st. Si aut̄ gr̄a. iā ñ ex opib⁹. Alioq;n
gr̄a. iā ñ ē gr̄a. Hoc tale ē. Reliquie quos
laqueus mortis ñ cōprendit ne se declinēt
p̄t exemplū diaboli. alle saluefacte sūt cū
apta saluatione. du ds misit filiū suū ī
carnari. qd ē electio gr̄ę p salutē mani
festata hoīb⁹. Quom. Gr̄a di cōstituit ho
minē. s; ille lapsus ē in p̄ius opib⁹. Tē os
tensa ē electio gr̄ę in electo uase cū ex
ūgine filia di nat⁹ ē. in quo ñ erat licitū
fieri ullū lapsū. Nam si quispiā homo
s facit aliquā mīlē rē quę ipsi ab alio ab
strahit̄. tē eligit s aliā utiliorē quā ei
nullus demat. & in qua ipse plenē habun
det. Sic fecit gr̄a di. Ipsa formauit ada
p̄mū hominē. quē diabolus abstraxit ab ī
nocentia opis. S; eade gr̄a fecit p̄tra ple
nitudinē bonoꝝ opū p filiū di. in saluan
one animaꝝ. Si aut̄ gr̄a di fecit saluā
onē. tē saluatio ñ ē facta ex merito opum
hoīm. Quom. Iustitia opis defecit in ada.
ita qd ho nūquā rediret in saluationē.
p merita opū suoꝝ. ñ recuperaret̄. p eande
gr̄am in uustissimo filio di p opa ipsi. scil
qd obediens fact⁹ ē pat̄i suo. & ñ etiā ho
mundaret̄ p baptismū. qd ide filia di tēdi
dit hoīb⁹ cū bono ope. qd opus gr̄a di ope
rat̄ cū hoīe. & ho ide opus cū illa. Idoq;
ē gr̄a di cū hoc ope. & hoc opus ortū ē de
gr̄a. Q̄d si saluatio ēet ex merito hominū
& rectū opus hois ēet ppt̄ū a se ipso ita qd
gr̄a di opus illud ñ accenderet. tē gr̄a ñ
ēet gr̄a. Quom. Tē ēet ho a se ipso & ñ a
do. & nulla creatura referret gr̄es do. &
gr̄a dei nichil ēet. Hē aut̄ gr̄a di cōstituit
hominē rationalitatē subnixū. ut uisi

cia opet in scientia boni & mali. qtus de
scientia usta appetat bonu. abiciens ma
lu. & ut sic cognoscat uita & mortem. p
hoc eligens in qua parte remanere deside
ret. ut salomon dicit in intellectu sapien
tie. Oppositu t aqua & igni. ad qd uolu
eris porrige manu tua. Hoc tale e. Vs ap
ponit hoi in prima suscitatione aie ui mag
na & acuta. uidel prudentia maloy & bo
noy. que st aqua & ignis. S; sic aq semp
inundat & celat in se multa mortifera
animalia. plurimaq; inutilia. ita e etia
sio iundans in malis factis suis. celas ea
ne diuulgent. Et ut etia ignis urit n pse
rens int se ulta indignatione incombusta &
ut faber purgata facit monilia sua ab xiiii.
lata rubigine. sic etia bonu facit hoie
purum euellens ab eo rubigine nequitie.
Nam aqua & ignis dissentiunt. suffocan
tes & necantes se iuicem. Sic etia facit homo.
In malo necat bonu. & in bono necat ma
lu. atq; in utq; semp occultat int se silen
ter sua desideria. hac & illac uersans ea.
Et in ipsa commotione desideriorum. habet
optione uoluntatis illi causse qua deside
rat. & ad hanc utit se cu uoluntate opis.
qsi manu ad hoc porrigendo. seil bonum
op pficiens aduuante do p gram. & ma
lu pagens insidiante diabolo p suggestione
artuu suaru. ipso hoie hec ispiciente in sci
entia rationalitatis. Nam in eade scien
tia inspicit bonu & malu. & inde orit.
in ipso desideriu optionis. de duab causis.
bonu uidel & malu. secim uoluntate
ipsi. Quid e hoc. Optio e. qd ho uider in
desiderio animi sui. qsi in speculo res ali
quas. dicens int se. utina possem illud
uel illud facere. ad qd n du accedit p op.
S; habet illud in scientia sua. posit quasi
in capite duaru uiaru. qd e scientia habes
duaru causaru. idem bonu & malu. & ita se
cundu desideriu suu tendit tande ad
opus illud sursu siue deorsu. Et talem
gen muri qd uidel quasi compagination
ne lapidu ostendens gen humanu. de
signat etia rectas istitutiones que sur
xiii.

rexerit in mentib hoiu ut in abraha & i
moyse ac in ceteris qui pcedens germen etat
legis di. cu omib appendiciis iusticie di
in lege. usq; in nouissimu temp. Quom.
Seit qd opus di e in hoie. & p hominem.
ita qd ds misit filiu suu ppt salutatio
ne hominu. in fine legis sine peccato.
& opante in humano corpore atq;
ponente fundamentu fidi sup semetip
su. hoc m qd portauit gen humanu
cu primo hoie erecto de paradyso ppt
purificatione iusticie. faciens omem
hoc mutabile in hoie p lege sua. u co
phendit xpiana cohorte. que hec e
dificatio e in bonitate pati. qd ho
nendus e in celesti ierlm. Vnde
& ipse genera. in unu coadunata. st
in parte orientis & septentonis. qm in
speculatiua scientia & in humano ope.
e comunis finitio iusticie. in q gen
humanu erat in obliuione di impli
catu. que se erexit primu ab ada cu i
sana iustitia ante diluuiu. ita qd
ipsa depssa e cu comuni plebe ppt mag
na iniquitate in diluuio aquaru. u eade
speculatiua scientia apparere icepit
p inspiratione mea cu scientia boni in
noe. ut in angulo orientali. sic pdictu
e. S; quanus se in noe amonitio di e
rexerit. tam ceruix & appetit mali i
recordatione ipsi pcessit ouant ad
aquilone. ita qd iniquitas seismatis
cont dim n e conculcata usq; ad abra
ha. in q suffocata e ut in angulo sep
tentonali. cu in eo orta e acutissima
aciel iusticie di. Qd u illa lucida pars
muri prendit ab angulo orientali.
& finit in angulo septentonali. tota
integ. & n habens ullu locu intruptu.
hoc e. qd speculatiua scientia in muni
tione mentiu hoiu. ab angulo orienta
li. ide a dieb noe incepit apparere. cu
pri ante noe studebat iniquitas hoc ad
implere qd p petre posset in irrisione
di. hominib uidel magis concupiscenti
as suas sequentib quam cultura di aman

tib⁹. quia ꝑmū gen⁹ hoīū ab adā ú ſpecu
latiua ſcientia abſconſa erat. degluti
uit diabolus in omē uoluntate ſua
uſq; ad noe. in quo eade ſcientia apte
oſtenſa ē ut ꝑdictū ē. cū tam adhuc
ē fidebat diabolus qđ eēt habituru⁹
omē gen⁹ humanū in ſuo ꝑcepto īiqui
tate ita ꝓcedente uſq; ad angulū ſep
tentrionale. hoc ē ad abraha & moyſen.
qm ante eos in ſpeculatiua ſcientia
erat īiquitas ꝙſi ītegē in ſua nequitia.
& ñ diu intrupta aut ēcta ꝑ eſtitutā
uſticiā legis di. quia nec diu circūſio
aut lex data fuerat. in quib⁹ tam pa
tb⁹ idē diabolus īcepit ēfundi. cū pri
ꝙſi ēfidenē in mundo regnaret. ſic
dicit paulus meū lucidū uas electio
nis. Regnauit mors ab ada uſq; ad xv.
moyſen. etiā in eos qui ñ peccauerūt.
in ſimilitudinē ꝓuaricationis ade. qui
ē forma futuri. hoc tale ē. Mors reg xvii.
nauit nullo ēcta eū militante. cū su
ꝑante bello. de ada uſq; ad moyſen.
Quom. Quia auſtitas & cultura legis
ante moyſen data ñ erat. excepto qđ
circūcisio in abraha uſſione di facta.
ipſā leniē ꝑmonſtrauerat. ſ; mortis ui
cū ꝓceſſit de errore in errorē ut ſibi
placuit. Tē ſurrexit in uoluntate di
fortis miles moyſes. & ꝓparauit fortia
arma uſticie. in quib⁹ mors in ſuo cul
tu deſtructa ē ꝑ inſtrumēta legis. quia
lex abſcondit in ſe omnē ſaluationē
animaꝝ. cū ꝓſignificatione filii di. qua
etiā mors dnabat̄ innocentib⁹ qui ꝑ
ſimplicitatē moderationis ſue. neſcie
bant in actib⁹ ſuis opus ꝓuaricationis
ade in nationib⁹. qui ē forma futuri.
Quom. ada fuit uſt⁹ & īnocens ctra.
ab omī ēceptione & īceptione peccati
a do. & ſic etiā filī di nat⁹ ē ex ūgine
maria uemens abſq; ulla macula pec
cati. xvi. Sed ut uidet qđ illa lapidea parſ
muri extendit̄ ab angulo ſeptentriona
li. ad angulū occidentale. & ad angulū
meridianū. & finit̄ in angulo orienta
tali. hoc ē qđ recta opa hoīū cū quib⁹ in
dñm mutati ſūt. ꝓceſſerūt ꝙſi de angulo
ſeptentrionali. ad ē de circūcisione abrahe
cū lege moyſi. & cū appenditiis uſticie
eoꝝ in hoīb⁹ uſq; ad angulū occidentale.
ú ſurrexit ꝓſpicua uſticia in ī carna
tione filii dī. abīde ult̄ extenſa uſq; ad
angulū meridianū. ú ardens op⁹ ꝑ bapti
mū & ꝑ reliquā uſticiā electe & noue
ſponſe eī de filii dī ad reſtaurandū ada
in ſaluationē aſcenſū ē. itū inde ult̄ ꝑ
longata ūminū q; ponens in ꝑmo angu
lo orientali. ita reūtendo ad ſūmū parē.
Quom. de ſūm⁹ pat̄ erat in miſtio ſuo
unāquāq; uſticiā ordinans. qm̄ redire
deberet ꝑmi hoīs caſus in ſaluationē aīaꝝ.
reūtendo ad dīm. Quom. Quia ho cecide
rat. ido ſurrexi in mīa. & miſi filiū meū
in reſtaurationē ſaluationis aīaꝝ. ſic
ſeruus mis pſalmiſta dauid oſtendit di
cens. Sed in lege dñi uoluntas ei. & ī xvii.
lege ei⁹ meditabit̄ die ac nocte. Hoc tale
ē. In lege uſticie quā unigenit⁹ di nat⁹
ex ūgine demonſtrauit mundo. qui cū
patre & ſpū ſcō uni⁹ dis exiſtens. omī dnat⁹
ſeclo. ita qđ ipſe filī⁹ patris īcarnat⁹. & ho ui
ſibilis uiſus. dnis ē eleuat⁹ in carne ſup
omnē creaturā. fuit uoluntas patris in ſal
uatione. Quom. Quia ide filī⁹ di ante
mundū a pat̄ genit⁹ ꝑtea in mundo na
tus ex mat̄ in fine tempoꝝ. nec diu īcar
nat⁹ manens in pat̄ inuiſibilis. ut uolu
tas inuiſibilis ē in hoīe. antequā ex eat
in opus. uiſibilis deīde apparuit in car
ne ꝑ ſalute hoīū. Ita cū eode filio ſuo me
ditatur omīpe pat̄ omnē uſticiā. cont̄
ꝑmū caſū ade. Ubi. In dilectione eīde
filii. qui ante tempora in diuinitatis
gla manens in pat̄. mirabiliē ꝑtea ſub
ſtatuto tēpore mundi īcarnat⁹ ē. ut etiā
cū pat̄ in mundū miſit de corde ſuo.
ſūmū ſacerdotē ſup omnē uſticiā. Un
de & legē uſticie ide filiū⁹ collegit ut
eā accepit de pat̄. facta lege xp̄ianoꝝ. S;
in eade lege quā pat̄ in filio ſuo ēſtitue
re atq; facere uoluit. meditat̄ in die.

Quom? Scil in die qui ipse ē. diu nulla ob
scuritas iniquitatis erat in ulla creatura.
p quā ēstrueret ulla creaturā selom? /
meditat? ē ista legē filii sui. et etiā in nocte.
Quom? Quia in facta creatura diu se ī
cepit erigere malū. qđ ē q̄si obscuritas
noctis in angelo y in hoīe meditat? etiam
pat? ita usq; in nouissimū diē. in quē p
tingūt opa sua. quę ineffabilit? opat?. os
tendens & apiens legē filii sui. cū in ipso
pficit omia bona quę in hoīe pfici debet.
Sed qđ uidel qđ pfata lapidea par? pdicti
muri habet duo loca interrupta. int? an
gulū uidel occidentale. & angulū meri
dianū. hoc ē qđ op? humani generis in
munitione defensionis suę. duob? modis
adhuc ipfectū ē. cū inb? incarnati filii di
ēstat adhuc q̄si in pfecta in electis suis.
qđ ē p̄m? int?rupt? locus uelut ab occi
dente. qm ide fili? di missus ē in mundū
in fine tēpoy. & cū deide ecclia ē simulit?
adhuc q̄si in pfecta in omib? uturis suis.
ut ēsisteret & edificari debet in celesti
ierlm. qđ ē alt? int?rupt? locus uelut ad
meridiē. cū eade ecclia pficiet? in celes
tib?. Qđ aut? longitudo ipsi? edificii
ē centū cubitoy. hoc ē qđ denari? nume
rus attenuat? erat in p̄uaricante hoie.
& recupat? ē in filio meo p multiplicē
denariū. centenariū numeri. multipli
cū uturū in saluatione animaꝝ. de q̄
denario p centenariū deide ascendit
millenari? numer? pfect? in omib? uturis
ut plenit? euacuent?. mille artes diabo
li. cū quib? seducit omnē cohortē ama
bilū ouū omipotentis di. Quid ē hoc?
Ego omps ēstitui in initio ardentia & u
uentia lumina. quę lucerēt in splendo
rib? suis. s; quedā p̄litterūt in amore meo.
quedā aut? ceciderūt despiciendo me
creatorē suū. S; n decuit me creatorē.
ut īstitutionē meā uacuā & irritā di
mittere. Quom? Anglica scil creatura
superbientis agminis. hoc bonū qđ crea
tor suus ipsi dedit ad cognitionē suā
aliud sibimetipsis deputauit in fallacē
glam. se posse simile ee creatori suo. /
unde cecidit in mortē. Ide p̄uidit ds q
qđ in eccle pdicto agmine cecidit. fortis
restaurandū ee in alio. Quom? Quia
creauit hominē de limo tre uuentē
in anima & corpore. ut ad glam ista
p̄tingeret. de qua p̄uaricator diabol?
cū suis imitatoribus eiect? ē. qm ho ual
de car? ē clo. secm qđ eū etiā fecit ad i
maginē & similitudinē suā. ita ut in
pfectione scitatis oparet? oms uturos.
sic & ds ēdidit oms creaturas. & ut
etiā impleret opando in humillima
obeditione & in ope uturū sub minis
tratione laudis glosoy angelicoy or
dinū. q̄tin? in hoc beatitudinis culmi
ne adornaret laude eorunde supnoy
spuū. qui assidua deuotione sē laudan
tes dm. atq; ut in eade beatitudine
sua. hoc adimpleret qđ p dict? angls
in p̄sumptione sua ruens euacuauit.
l deoq; ē ho plen? denari? numer?. qui hec
omia p̄uturē di pficit. S; denari? nume
rus multiplicat centenariū in hac p
positione quia ho diabolica seductio
ne corruens. a clo. tande duuna mise
ratione & ispiratione admonit? stre
nue icepit dm agnoscere cū lege & p
phetis ueteris testamti. & deide acrius
cū scitate ac omib? istrumentis uturose ē
stantię ecclię. Sicq; icepit ho opari. os
tures de abel. usq ista eas pficiendo usq;
ad nouissimū iustū. qđ ē centenarius
numer? longitudinis hui? edificii qđ
ds in mistica figura demonstrt hoīb?
ne desperēt plapsi in iniquitatib? suis.
s; ut surgentes ab eis fortit? laborēt ī
ope di. quia & unusquisq; cadens in perca
tis. cū se erigit ab eis. fortior erit quā
pri? eet. sic & ds maiores & fortiores
uturos restituit in hoie. filiū suū mit
tens in mundū ad erigendū collapsū
gen? humanū. quā pri? ho oparet. Unde
& ho fortius opat? in aīa & corpore. quā
si eet sine corporali grauedine. qm tyrat?
in semetipso. in multis periculis. pficiens

fortissima bella. & victoriosus existens cū dño do suo. fidelit militans ei. sic ip sū cognoscens in milicia sua. corp suū scis castigando. quia angl s carens g̃ uedinē ītrem corporis. ē tantū miles celestis armonię lucidus & purus. pse uerans in usione di. ho ū quat corporali putredine. ē fortissim & glosissim. scissim q; miles cū restaurato ope. qđ opat ꝑpt dim. in aīa & corpore. ita p centenariū numerū p̄sentis laboris. p tingens ad millenariū future retributionis. videl cū in nouissimo die plenā mercede accipiens. sine fine in aīa & corpore gaudebit in celesti habitatione. Sic g denari attenuat numerus. recupat ē p filiū meū. qui nat ex ugine & passus in cruce. hominē re duxit ad celestia. ut ide filius dicē in euglio. Que mulier habens dragmas decē. si pdiderit dragmā unam. nonne accendit lucernā & eūrit domū. & querit diligent donec īueniat. Et cū īuenerit. cuocat amicas & uicinas dicens. Congtulamini mi. quia īueni dragmā quā p dideram. Hoc tale ē. Sca diuinitas habuit dragmas decē. idē in electis anglis & in hoie. decē ordines supnar distinctionū. s; dragmā unā pdidit. cū ho magis diabolica seductionē quā diuinū pceptū secut in mortē cecidit. Unde ipse accendet ardentē lucernā. scil xp̄m uerū dm. & uerū hominē. splendidissimūq; sole iusticie. eūrit p eū domū idē iudicū pplm. & unt legē quesiunt diligenter omnē significationē. que fuit in salutione in q̃ cōstituit nouā scificationē. & sic īuenit dragmā suā. hominē videl quē pdiderat. Et cuocauit amicas. idē sclares iusticias. & uicinas. idest spuales uirtutes dicens. Congtulamini mi laudabiliter & gaudenter. & edificate celestē ierlm uiuentib lapidib. quia hominē. īuenī. qui pietat deceptione diaboli. Sed sic videl qđ latitudo

xx. xxi. xxii. xxiii. xxiv. xxv. xxvi.

huī edificii ē quinquaginta cubitoꝝ. hoc est qđ omīs latitudo uicinoꝝ houm qui in ope di edificare debuert. magis tam cōcupiscentias suas sequentiū quā op di colentiū. in diffusis quinq; uulneribus filii mei. que in cruce passus ē. misericordit abstergit & remittit. ita qđ uulnera manuū ei opa manuū in obedientię ade & eue deleuert. & qđ uulnera pedū ei liberauerūt uinera humani exilii. & qđ uulnus latis ei de quo orta ē eccla. deleuit culpā eue & ade. qm delatē ade eua erata ē. Unde & ide filius ms in ligno fixus ē. ut hoc aboleret qđ plignū p̄uaricatio facta fuit. atq; acetu & felle potat. ut gustu pomi diminueret. Et altitudo ei ē. quinq; cubitoꝝ. qui ē excellentia diuinar scientiar in sceptris que ꝑpt op di s in quinq; sensib qui st in hoie. quos exspirauit spe scs ad utilitatē houm. quia ho cum quinq; sensib suis. respicit ad altitudinē diuinitatis. discernens unūqđq; bonū sel & malū. Unde & ei duo parietes in utq; latē ipsi. sc̄ uni longitudinis. qm in edificio bonitatis di. qui in duob parietib anime & corporis. utriq; latis. pspi sel & adūsi. hoiē ē stantissime oportet laborare. Quom. Ut deuitet malū & opet bonū. Quom. Quia pfunda & īcomphensibilis diuina potestas īstituit hoiē. ut totis uiribus suis & toto sensu suo colat dm equali deuotione in longitudine ītelligibilis rationalitatis. qm dignū ē ut creator omnīū ante omīa & sup omīa dignissime colat ds. Qua ꝑpt & alii ipsi duo parietes in fronte & in fine ei uni sc̄ latitudinis. qm in ope di sapientia & discretio sc̄ uelut duo parietes. videl sapientia qsi in superiori. & discretio qsi inferiori parte. qs ds aspuat equo & iusto dono suo. in magnitudinē latitudinis humane mtis ad cognoscendū se. Sed qđ idē quatuor parietes ubiq; īcurruntu ipsi edificii. equales st

lx.

altitudinis. exceptis ppugnaculis ei q̃
aliquantulū eminēt altitudinē ipsi.
hoc ē qđ ho in quatuor elemētis posit.
ubiq; fide catholicā p bonitatē patris.
equali deuotione & cultura in alto ha
bebit. filiū cū patre & spū scō uidel co
entē. qui omīa opa sua opat in ipsis.
Quom. Omē opus scīt qđ filius dī opat
ē & opat. hoc pficit p bonitatē patris
in spū scō. Quid ē hoc. Qm̄ secdm uolun
tatē patis. erat filius redimens hoiem p
icarnationē suā qđ ē magna bonitas.
quia pat sic ordinauit ut filius ei⁹ ste
nasceret ex ugine de spū scō ceptus.
humanitatē assumens ppt amorē hois.
ut eū reduceret in restaurationē uite.
quatin⁹ ho cū dō partē haberet cū q̃
irraret in salutionē p ipsū in recta &
catholica fide. in qua pat & filius & spūs
& scīs cognosci debet uni⁹ & ueri⁹ dns. xxviii.
Sed & ubi sē p ppugnacula pstantioris al
titudinis. Quomodo. Quia cū ho respi
cit in culm̄ bone mētis. tē edificat altitu
dinē fideliū murū. in uirtutib⁹ opis dī.
ascendens sup ītelligibile fide. dīm uidel
scīens eē in potentia diuinitatis sue. sup
quā fide deinde cōstruit altiorē statuā
uirtutū pstantissimoꝝ ppugnaculoꝝ. Quo
m̄. Nam edificat altiores uirtutes. s. ñ
sufficiens ut solum̄ fide habeat in dm̄.
s; ascendit uirentē palmā qđ ē de uir
tute in uirtutē. cū quib⁹ exaltata & de
corata ē rectissima fides. quasi cuitas
cū ppugnaculis. Q dū latitudo intē xxvii.
ipsū edificiū. & splendorē ex p̄dicto cur
culo se in pfundu abyssi extendentē. ē
in ūtice orientalis anguli uni⁹ palmi.
hoc ē qđ amplitudo supnoꝝ secretoꝝ.
ē intē opus filii dī. qđ demonstrauit q̃si
edificiū cuersat⁹ sine peccato corpora
liter in scło. scīt faciens uirtutes. multas in
uoluntate patis. & intē potestatē eiđe patis
quasi splendorē in maxima uirtute sua.
se in īferiora & in supiora extendentē.
cū filiū suū misit in mundū. in capite
scīt anguli qui respicit ad orientē. hoc
ē iniustitia que p̄mū pfignata ē in
noe p ām̄onitionē spūs scī. pfiguran
tē pfectā illa iustitiā que declarata
ē in icarnatione filii dī. ita qđ ī hys
secretis erat q̃si spaciū uni⁹ statute
ut ex tenta man⁹ ē apollice usq; ad
alios digitos. qđ ē ordinatū tempus
in patrīs uiscerib⁹. q̃m̄ unigenitum
suū mittē uoluit in manu fortissi
ma. ut ipse ita circuiret. cū omīb⁹ ar
ticulis digitoꝝ. qui st omīa opa ei⁹.
in spū scō. q̃tin⁹ pficeret uoluntatē
patris sui passus in cruce. ppt̄ mise
rā ac ctēptibile iobedientiā. quā di
abolus p̄mo ho ī sufflauit in sua sug
gestione. cū ppt̄ hoc ad redimendū
ipsū hominē. mīa dī se declinauit
ad tā p humanitatē eiđe filii dī. in
icomphensibili altitudine diuinita
tis. Sed qđ alibi. idē in septentrio
nali & in occidentali. atq; in meri
diana parte tanta undiq; ē latitu
do intē idē edificiū & eiđe splendo
rē. ut ei⁹ amplitudinē nullom̄ com
phendere possis. hoc ē qđ nullus ho
minū mortali corpore q̃uat. potit
scire elationē mali in uiscerib⁹ aqui
lonaris diaboli. nec finitionē ei⁹ in
opante creatura in occasu cadentis
hois. nec inicium aut finē ardentis
meridiei. qđ ē supne iustitie. nec ē
sidetare q̃m̄ hec dilatata & discre
ta sint. intē opus & potestatē scien
tie mee in omīb⁹ ppīis scīt aut in elec
tis aut in repbis. qui omīs posita sē
in equissimam pscrutationē. ita qđ
acutissima & diligentissima distē
tione examinabunt. in p̄ceptis meis.
cū tam̄ ipsi omīs pspicue debēt ēfi
dere. qđ eos pasco in omīb⁹ necessita
tib⁹ suis. quia hec omīa in secretis mei
ta occultata sē. qđ amplitudinē
pfunditatis eoꝝ nec sensus aut ītel
lect⁹ hois ullom̄ comphendere uel ī
telligere ualeat. ñ quantū pmissio
ne mea ēcedit. Qui autē acutas

aures interioris intellect habet. hic m
ardenter amore speculi mei ad uba
hec anhelet. & ea in escientia ani
mi sui conscribat. Tercia uisio ter
cie partis

Post hec uidi. & ec
ce qsi in medio
longitudinis p
dicte lucide par
tis muri designa
ti edificii. stabat
uelut turris ferrei coloris ipsi
muro exteri ipposita. latitudinis
quatuor cubitoy. & altitudinis
septē cubitoy. in qua espci q̄nq;
imagines singulariter stantes in
singulo arcu desup qsi turritū
comū habentē. quax pma respici
ebat ad orientē. secda aut ad aquilo
nē. tcia ů ad septentrionē. & qrta ad
colupnā ubi dī. in cui tadice abrahā
patriarcha residebat. ac qnta ad tur
rī ecclie & ad illos homes qui in ipso
edificio huc & illuc discurrebāt. Si
multitudo aut una erat eis in hoc.
Singule eax uestite erāt solum qsi
singulis uestib sericis. & calciati
calciamentis albis. excepta q̄nta que
ex omī parte armata uidebatur.
Secda ů & tcia. erāt nudo capite.
dissoluta coma & alba. carentes a
mictu pallioy. Prima aut & tcia
ac qrta. idute erāt tunicis albis.
Si; dissimilitudo ex hoc erat eis. Pri
ma imago gestabat in capite suo
pontificale ītrita sparsis capillis &
albis. iduta qsi pallio albo. iferi in
duab horis ipsi purpura contexto.
In dext ů habebat lilia & alios flo
res. in sinist aut palmā. Et dixit.
O dulcis uita. & o dulcis amplexio
etne uite & o beata felicitas in qua
st etna pmia que semp est in uetis
delicius. ita tam qd nūquā possū
impleri nec saciari iteriori letitia
que ē in do meo. Secda aut iduta
erat purpurea tunica. stans ut ado
lescens qui ndū ē ad plenū uirilis eta
tis. s; tam magne gratie. Et dicebat.
Me n terrebit horribilis inimicus sed di
abolus. nec inimicus ho. nec hoc selm de
disciplina dī. cui espectui semp assisto.
Tertia ů tegebat facie suā albā. ma
nica dext man sue. Et aut. O spurti
tia. & o immundicia hui seli. abscon
dite uos. & fugite ab oculis meis. quia
dilect mis nat ē de pura ugine maria.
Quarta aut erat uelata capite ex al
bo uelamine capitis more muliebri.
& circūamicta pallio croceo coloris.
In pectore ů suo habebat imaginem
ihu xpi. circa quā in ipso pectore suo
septū erat. P uiscera mie dī nri in q̄bus
sitauit nos oriens ex alto. Et dicebat. Por
rigo man semp ad pegnos & egenos.
ac ad paupes & debiles. atq; ad gemtes.
Quinta ů armata erat galea supposi
ta capiti suo. iduta q̄q; lorica & ocreis
atq; ferreis curotheciis. habens etiā insi
nis sua clipeū abhumeris pendentē.
accincta q̄q; gladio. & hastā manu
dexta tenens. Sub pedib aut ei iace
bat qsi leo hians ore. lingua extensa
ex ore ipsi. & etiā uelut quida homes.
quoy alii tubis resonabāt. alii quib da
instrumentis lusoriis. ioculariter crepa
bāt. & alii diuersis ludis ludebāt quos
eade imago simul & ipsū leonē pedib
suis calcans. hasta quā dext tenebat.
acrit in sodiebat. Et dixit. Vinco
forte diabolū. & te odiū. & iuidia. atq;
te o spurtitia. cū ludentib fallaci de
ceptione. Si; int ide edificiū uidi du
as alias imagines usus hac eandem
turrī stantes. quax p aparebat
stans sup pauimentū ipsi edificii. quasi
in arcu ignei splendoris diuisis ima
ginib malignoy spuū itī depicto. &
cont pdicta turrī posito. alta ů ipsi
arcui extius tantū collateralis in nul
lo arcu clistente. ambe uidel mitdū
ad pfatā turrī aspicientes. & mitdū

ad hominem ide edificiū ītrem & exe
unrem. Vestitꝰ autē erāt etiā ipse se
ricis uestib⁹ & uelatꝰ in ligaturis capi
tis albo uelamine more femineo. ñ
circūamictꝰ pallio. ídutꝰ ů calciam̄
tis albis. S; por ea habebat in capite
suo q̄si tangulatē coronā. rubentem
ut rubeus iacinct⁹ rubet in colore suo.
ídutꝰ q̄q; tunica alba. cui⁹ implicatu
ra erāt uarij coloris ubiq; distincta.
Et ait. Vnco in oriente cū fortissimo
filio dī. qui exiuit a pat̄ uenies in
mundū p redemptione hoīm. & qui re
diit ad patrē cū in maxima e
rupna moriens in cruce resurgensq;
a mortuis ascendit in celū. ideoq; no
lo cōfundi. fugiendo miserias & do
lores huius seculi. Alia ů idumenta erat tuni
ca alba. s; aliquantulū pallidi coloris.
Et in dext⁹ brachio suo portabat cru
cē cū imagine saluatoris. caput suū
inclinans sup illa. Et dicebat. Hic ifans
pertulit multas miserias in hoc seculo.
& ideirco uolo semp ploratꝰ & habere
merorē ppt̄ gaudiū eternę uitę. in quā
bone oues ducende sūt p nobile filium
dī. Et audi. qd omnis p̄dictę imagines. II.
singula ūba sua p mysteriū dī dicebāt
ad ammonitionē hoīm. Ē autē sedens
in throno qui m̄ hec oīa ostendebat.
dixit m̄. I. Per fortitudinē & cōstantiā
uoluntatis dī diuine uirtutes in uetū tes
tamēto leniter pullulabāt. s; ibi se uelut
in ignorantia colentib⁹ ñdū plenit̄
suauit̄ & dulcit̄ gustū p̄bebāt. quia tē
tantū austeritas legis delinquentes
acrit̄ corripiebat. postmodū autē p III.
gr̄am dī in noua lege plurimū fructū
p ferentes fortē & p fectū cibū in amo
re celestiū. esurientib⁹ cū sūma dulce
dine exhibebat cū pr̄ ut dictū ē que
da occulta ostensio & signū futuroꝝ
eent. secm̄ qd erga miracu
lū hoc eū appositionib⁹ suis demonstrat.
Hā hec turris quā uides q̄si in medio
longitudinis p dicte lucide partis mu
ri designati edificii stauit̄. habet
typū p̄cursus uoluntatis dī. que
in circūcisione multis modis & di
uisis significationib⁹ manifestata
ē. ita qs dns in signo eiusde circūcisi
onis demonstrauit legē. & p legem
grām euangelii. qm̄ fide p palata
i fideli abraha. surrexit in ipso etiā
circūcisio in mystio uere p figura
tionis. quia p diuinā potentiā in
struxerūt se fortes uirtutes ceipien
tes in eodē abraha q̄si in medio lon
gitudinis speculatiue scientię duę
rationis causę. sub mumtione fir
missime bonitatis supni patris. cū p
modū aptę future erāt p uolunta
tē dī. aliud in figura p̄signantes qd
ds facere uoluit p̄ quā hoc manu
feste ostenderet in ope. Que ferrei
coloris ē. ipsiq; muro extrinsecꝰ iposita.
que ē iustitia dī fortis & inuincibilis.
se in ipsa speculatiua scientia quasi
extrinsecus ostendens p circūcisionē. que
se foris carnalit̄ formauit. posita cū
beatis uirtutib⁹ in spūalia spūalis mu
ri. quē cōstituit ds in hominibus.
Et eadē turris. ē latitudinis quatuor
cubitoꝝ. quia p uoluntatē dī ipse
uirtutes operant̄ in hoie. posito sub ex
tensione q̄tuor elemētoꝝ. cū quib⁹ ue
getat̄ corporalit̄ uiuens in corpore.
& altitudinis septē cubitoꝝ. quia ī
altitudine septē donoꝝ spūs sci tanta
firmitas ē. ut se ipsa turris ita erige
ret. qd ex ea p̄duret ecclia in incarna
tione filii mei. p figurata in circū
cisione ueteris testamti. Q d autē
cōspicis in ea q̄nq; imagines singula
rit̄ stantes in singulo arcu desup q̄si tur
rituconū habentē. hoc ē qd in turri
hac id ē in fortitudine circūcisionis.
pendebāt q̄nq; fortes uirtutes. ñ qd
ulla uir⁹ sit uiuens forma in semet
ipsa. s; solum̄ p lucida spera a dō. ful
gens in ope hois. quia ho p ficit̄ cum
uirtutib⁹. qm̄ ipse fit opus operantis hois

in dō. Vnde ipse q̄nq; ututel. ad simi
litudinē q̄nq; sensuū hoīs in hac tur
rī posite sc̄. quia multo zelo tange
vant cutūcisionē. abscidentes ab ea
īquitatē. ut q̄nq; sensus hoīs in eccl̄ia
circūcidunt̄ p̄ baptismū. s; tam̄ in
hominib⁹ ñ opant̄ p̄ semetipsas. q̄a
ho cū illis opat̄ & ipse cū hoie. sic etiā
q̄nq; sensus hoīs ñ opant̄ p̄ se. s; ho
cū illis. & ipsi cū hoie. ita īuicē fruc
tū facientes. Et sc̄ singulariē max
imo studio defudantes. in singula
ri scil statura magnitū. turritū api
cē habente. id ē p̄cellentē & bene cō
positā dignitatē utuose ēstantie.
Et p̄ima imago respicit ad orientē.
quia ut ulla p̄spexit ad filiū dī plane
tu amoris. ut q̄ndoq; ueniret. hoc a
pte loquens de etna uita. qđ circū
cisio habuit in absconso. Secda aut̄
uidet ad aquilonē. qm ipsa ēsidera
uit part̄ orientis. & part̄ aquilonis.
in magna disciplina aspiciens. ad
dm q̄si ad orientē. dedignando mē
uementiā īdisciplinatę lasciuię. scil
qđ ds ñ habebat̄ in uenetatione. de
spiciendoq; qđ lex dī digne ñ habe
bat̄ in ppło illo. quasi in aquilone.
Tertia ū tendit ad septentrionē. quia
fortissime illa p̄stitit superfluā for
mcationē despiciendo eā. & semetip
sā ab illa p̄tegendo legali īstitutione.
Quarta aut̄ uertit̄ ad colupnam
ubi dī. in cui radice abraha patriarcha
residet. qm ipsa ūsa fuit adherens
in carnatione filii dī. quā uelut in
fundamēto abraha tetigit. cū p̄sig
nificatione mutę. p̄fundit atis arie
te pendente in spinis. Quinta ū re
spicit ad turrī eccl̄ię. & ad illos hoies
qui in ipso edificio huc & illuc dis
currūt. quia illa erexit se uictorio
se destruere omnē īustitiā. q̄ orta
ē in acta. respiciens ad fortitudinē
eccl̄ię. ut uictoriose pugnet cont̄
uicia diaboli. & ad hoies qui in ea
dūsa uarietate morū discurrūt. osten
dens eis p̄mescendo zelo dī. ut oues
iustitię ēē p̄seuerēt. Qđ autē similitu
do una ē in eis. hoc ē qđ pari deuotione
dm colūt. in opib⁹ houī. Hā singule ex
uestite sc̄ solum q̄si singulis uestib⁹ seri
eis. quia unaq̄q; earūde ututū habet
in se dulcedinē & suauitatē. quib⁹ nulla
tenus g̃uāt nec ēstingūt hoies. s; ut sua
uit̄ balsamū sudat de fructice suo. sic
mollit̄ opant̄ dulcedinē celestis regni
in humanis mētib⁹ sine sorde & duritia
īustitia. Et sc̄ calciate calciamētis alb̄.
q̄m recte sequunt̄ iustitiā meā in al
bedine celestis regni. tīnsecundo subiec
tionē diaboli. & omīno ēculcantes
uestigia ei⁹ in hoib⁹. S; q̄nta ut ex omni
parte armata uidetur quia ipsa p̄spi
cit ad eccl̄iā. in qua fortissime pugne
adūsus diabolica uicia p̄ficiunt̄. extēn
dens in ea ubiq; uictoriā suā. cū p̄cio
sissima armatura que ē īuictissima for
titudo dī. que p̄tīnsecundo occidit om
nē iustitiā in ēfusione diabolice frau
dis. Qđ ū secta & tria sc̄ nudo capite
dissoluta coma & alba. hoc ē qđ nullū
supplicū laboris. nec onus diuicias. aut
ē cupiscentię s; īponūt p̄ amore meo.
s; nudo capite. idē apta conscientia sua
apiūt in omē occultū suū. ardentes
semp in dilectione mea. cū omnē efu
sionē & lasciuiā ēcupiscentię carnis
de se abiciūt. hoc īcipientes in albis
ēnib⁹. qđ ē claritas mētis bona opa de
siderantis. Et cārēt amictu pallioꝝ.
q̄m a se p̄iciunt mores paganoꝝ cū
īpudicitia & spurcitia diaboli. & cū
omīb⁹ curis sęlarib⁹. quia sapientia huī
mundi stultitia ē apud dm. Prima q̄q;
& tria ac quarta īduit sc̄ tunicis al
bis. qđ ē app̄hensio īnocentię p̄figuran
tis īcarnationē filii mei. cū suauitate
castitatis. qui morti sub
traxit. homē. īduens eū uita in salua
tione. Qđ autē dissimilitudo ē eis. hoc
ē qđ uis exercitii ē in dono sp̄c sc̄i. cū

m.

utus hec habet hoc ĩstruñtũ anime. & ut alia illud. unũ tamñ studiũ exis tentes. in dño. ita qđ celestis ierim pfec te ẽstruat cũ eis. quia ipse sẽ opus qđ hoies opant. p qđ ad dñm puenuntur. Vnde hec pma imago designat amo rẽ celestẽ. quia ipse p omñi cura in ẽt debet hoib. gestans in capite suo pon tificale ĩfula sparsis capillis & albis. quia valde coronata ẽ in sũmo sacer dote ihu xpo. & in sũmis sacerdotib⁹ ueẽis testamñti. & in illis qui eidẽ filio dñi dixerũt. utinã durũpes celos & des cenderes. stans denudatis capillis sine muliebri uelamine capitis. in albedi ne apparentib⁹. pfigurans in eis qđ sacer dotale officiũ denudandũ eẽt ẽuugali officio in aduentu ipsi⁹ filii mei. qui i vii. mirandus ẽ a sacerdotib⁹ suis. in castita te ppẽ saluationẽ. quia ipsi pfectissimo celesti amore sic semp adherere debẽt. ut excutiãt puos moyses hoiũ. a ẽtagi one peccati. clara & candida pars ex ultentes in spũali dono dñi. Que etiã in duta ẽ qsi pallio albo. iferi⁹ in duab⁹ horis ipsi⁹ purpura ẽtexto. hoc ẽ qđ eã circũdedit grã dñi in albedine lenita tis. subnixa & ornata in finib⁹ precto nũ suax cũ decoris ornamñtis caritatis. quia cõprensio diuine grẽ in ẽt debet ẽmino uni⁹cuiq; boni opis ẽstans i duab⁹ partib⁹ uidel in utrute dilectionis dñi & hoi. viii. Qđ ũ in tex suã habet lilia & alios flo res hoc ẽ qđ in bono ope habet candi da pmia liliorũ etne uite. & claritatẽ etnã luminis. & alios scitatis floseculos qui sẽ sodales sui qui se illi ẽiungũt celesti amore. & qđ in finis suã gestat palmã. hoc ẽ qđ ipsa in recordatione mortis. habet palmã ascendentẽ de oc culto beate ututis. cũ qua mortẽ qsi te rentib⁹ lapidib⁹ obruit. ut etiã declarat in ũbis suis ad filios dñi ut sup dictũ ẽ.

Secũa autẽ pretendit disciplinã. qm pt a mortẽ celestis uite. oritur ẽstetio carnalis ẽcupiscentie in disciplina magne con tritionis. Que iduta ẽ purpurea tu nica. quia circũdata ẽ lege mea. & mortificatione carnis in hoib⁹ qđ ẽ exemplũ filii mei in purpureo idu mẽto. ut ide filii mis ex ugine nat⁹ ẽ in caritate. que omniũ opata ẽ in ipso. Stat etiã ut adolescens. qui ñdũ ẽ ad plenũ utilis etatis. s; tamñ mag ne gũtatis. qm disciplina semp ẽ in puerili timore. ut puer ẽ in ẽstetio ne timens magistrũ suũ sub magis tratione. Vnde & ego ompe semp magistrũ disciplineq; quia ipsa i me ẽ quasi ñ utilis. qm ñ uult ee potes in officio. ppe uoluntatis sue s; semp fideliter timere in magna distẽtione reuerentie. sic etiã ostendit in sup dictis ubis suis. Tertia ũ declarat uerecundiã. qm pt disciplinã sur git pudor uerecundie. a se fugans ẽfusionẽ peccati. Qua ppẽ tegit etiã faciẽ suã alba manica dextre man sue. quia ptegit interiorẽ ẽscientiã suã qsi faciẽ anime fugiens a form catione & a pollutione diabolica. se defendens candida uestẽ inocentie & castitatis. eã habens in dextera. qđ ẽ in saluatione opis sui. qm ipsi po tenẽ adherẽt contẽpt⁹ omis spurci tie sathane. quã omñino abicit. de se. ut etiã declarat in p dictis ũ bis suis nouissimis sue. Quarta autẽ significat mĩam. quia pt uerecundiã eleuat se ad egentes ut⁹ mie. cũ etiã in corde etñi pacis ẽ uera mĩa grẽ ei. qm ipse p eã hoc ordinauit in anti quo ẽsilio suo qđ pmũ ostendit mi sericordiẽ abraha in circũcisione. educens eũ de tra sua. & pcipiens ei ut circũcideret⁹ ipse & gen⁹ suũ. qm do illi demonstrauit magna mirabi lia in uera tnitate. p que & filiũ suũ pnuntians erat in figura. qđ totũ ẽ illa mĩa quã ide abraha psignauit offerens ysaac. Et ẽ uelato capite ex albo uelamine capitis more mu

luebri. qđ ē tegm̄ & ūciū saluationis
q̄si caput miserantis. pditas animas
de exilio mortis reducentis. sub can
dore pū uelaminis. q̄m albas facit
animas & hoiē fulgentē. diu cooptus
fuerit cū mīa a dō. quia illis hoīb' q̄
dm̄ in̄dignatione habēt diu adhuc
in peccatis sē. his fulget p̄t illatā s̄
celit' mīam. ut radius solis in blanda
suauitate. q̄m mīa in mulieb' p̄sona
fecundissima mat̄ ē aīaꝝ de pditione.
Hā ut mulier op̄it caput suū. ita de
p̄mit mīa mortē animaꝝ. Et sic muli
er suauior ē uiro. sic ē mīa suauior
rabida īsania ēminū in īsania pecca
toris. p̄ quā cor eis uisitet̄ ā dō. sic &
eade ūt' in mulieb' forma apparet.
q̄m in feminea castitate clausa ugi
nea mat̄ia. surrexit in uemre ouarię
suauissima mīa. quę semp erat obū
brata in pat̄. donec pat̄ eā uisibilem
ostendit p̄ spm̄ sc̄m in utero ugnis.
Et cucūamicta ē pallio crocei coloris.
quia circūdata ē splendidissimo sole.
qđ ē signū filii mei fulgentis de celo
in mundū. sic solis splendor in tram.
q̄m ide filius m̄s uerus ē sol illuminās
mundū cū sc̄ificatione ecclię. Qđ ūī
pectore suo habet unaginē ipsi' uni
geniti mei. hoc ē qđ in pect' mīe ici
nauit eunde filiū meū. diu eū misi in
uterū ouarię uginis. Unde & cura eā ī
pectore eide ūtutis sc̄ptū ē. p̄ uiscera
mīe dī nr̄i. in quib' uisitauit nos ori
ens ex alto. Quid ē hoc. Quia ubiq; in
c̄cūeunte potestate mea. demonstr̄.
in secreto scientie pectoris mīe. qđ fi
lius m̄s uera mīa ē. Quom̄. Ut p̄dic
tū in ūbis zacharię serui mei. in euan
gelio dicentis. p̄ uiscera mīe dī nr̄i.
in quib' uisitauit nos oriens ex alto.
Hoc tale ē. p̄ uiscera patrię mīe sal
uatio ē. quia absconsū in corde patris
erat. ut uiscera manēt in hoie. qđ
filius ei' in fine tempoꝝ icarnaretur.
ū uisitauit ds hoies. Quom̄. Celesti
scit' pane. qui filius ei' ē. nat' in carne ex
maria ugine. qui ueniens ex alto id ē
de corde patris exiens p̄buit maximam
querentib' se mīam. sic etiā ipsa uirt'
īsup̄dictis ūbis suis filios dī alloquitur.

vii Quinta ū imago p̄figurat uictoriā. q̄m
p̄t mīam quā ostendi in crucifixione
filiū meū uoles mittē in mundū. erex
it se uictoria in eade crucifixione. ita
p̄cedens. cū maiore ūtute usq; ad filiū
meū. atq; cū ipso in nouissimū diem.
Jam in filio meo supauit antiquum
serpentē. qui sup caput suū extulit se.
humanū gen' rapiens p̄ mille nequi
as. quib' illud cōp̄hendit. q̄si in carc
na sua. cū easde nequitias unigenit'
mis denuncit p̄ omīa bellicosa arma q̄
surrexerūt in īcarnatione ei'. floris
omīū ūtutū. Quid ē hoc. Post mīam
surgit uictoria. cū se ipsiū ho denunci
& aliena uicia. Quom̄. In p̄dictis ui
ciis q̄nq; ūtutib'. p̄m' ē amor celestis.
scit in hoc qđ ho scit & agnoscit dm̄.
diligens eū sup omīa. Unde causa illi'
fidi. ligat̄ ide ho in legē discipline. de
qua ipse cōpescit ēmina peccandi p
bonā & rectā uerecundia. In his g' trib'
uirt' ustificabit̄ ho in corde suo. sic
īspiciens aliā tē. quę ē angustia p̄ximi
sui. quē p̄curabit in omīb' necessitati
b' ei ut se. Unde & mox surgit ho for
tissim' miles cū his trib' uirt' in quib'
p̄fect' ē in mīte sua. imitando in mīa
filiū meū uerū samaritanū. sic in uic
toria p̄tiens uires diaboli. cū armis
uictoriosissimaꝝ ūtutū. cū se ipsiū un
cit. & p̄ximū suū regit. in ipsis ūtutib'
occidens omne malū. abiciendo uidel
sup̄biā. quę ada expulit de paradyso.
Et eade ūt' armata ē galea sup posita
capiti suo. qua ho pleno celesti deside
rio ad dm̄ qui ē caput omīū suspirare
debet. ut salutē ē sequat̄ etnā. In du
ta ē. q̄q; lorica. ut ho resistat diabolo.
ēstingens iustitiā uoluntatē carnaliū
desideriorū suorū in uero timore & cū

iusto tremore subiect⁹ do. fidelit̄ me
tiens districtū iudiciū ei⁹. ut p me cōmo
nit⁹ dicit psalmista dauid. Illuxerūt
coruscationes tue orbi tre. cōmota ē
& cōtremuit tra. Hoc tale ē. effulserūt
mirabilia & secreta. tua o dne cunctor̄.
& mirifice apparuer̄t. Quom̄. Ut cho
ruscatio que ex parte uidet̄. & ex par
te occultat̄. qm̄ missa tua nē intelli
gunt̄. nē aut̄ nesciunt̄. Hā ñ ē gens
diffusa in latitudine tot⁹ orbis. qui in
tua uoluntate mirabilit̄ creat⁹ ē. q̄n
ad eā nom̄ gle tue & potentia maiesta
tis tue diuisis modis & admirandis sig
nis mirifice puenerit. etiā si eā lumen
fidei & ueritatis ñdū pfecte ad salutē
sua illustuerit. Quappt̄ ho ī magnis
suspitus cōmot⁹. aūtit se a uoluntate
sua. desereq; cōcupiscentias suas. tre
mēdo iudeⁱ supnū iudiciū. quia ipse
pri⁹ in tremis actib⁹ ambulas. sumet
iprudent̄ oblit⁹ erat. cū nē sapient̄ re
dit ad se. Fit etiā pfata ūr⁹ iduta ocre
us. ut recta uia s denuntiata. effugi
at itinera mortis. p castigationē cor
porale. Induta ē & ferreis curotheciis.
quatin⁹ effugiat opa diaboli p curtū
cisionē mētis. & p rectissimā fide. ita
ut in dm̄ credat. sic euadens laqueos
truculentissimi īmici. Habet etiā in
sinist̄ sua clipeū ab humeris pendentē.
qm̄ in sinist̄ parte que ē diabolica pug
na cont̄ hoiē. circūdata ē gīa fortissi
moꝝ pceptoꝝ dī. quib⁹ ho tanta fidei
fortitudine circūdet̄ & defendat̄ ne
diabolus eū corrūpat suasionib⁹ suis. &
ne ipse ho se subiciat uicius illi⁹ p recti
one dī ab humeris circūdat. qm̄ gīa dī
adherer erecte fortitudini animę ad
dm̄. an ligatura dilectionis dī & pximi.
Et accincta ē gladio. quia ho debet se
cōtingere castigatione corporis. in aus
teritate sermonis dī. & a se & ab aliis
abscidens iniquitatē. Hasta q̄q; manu
dextera tenet. qd̄ ē ut ho cū fiducia sit
audax in do. superare omē spuritiā

diaboli. hoc faciens cū fortissima pace
dni. que uera iustitia ē extra nequissi
mū certam̄ diaboli & hois. qd̄ difficil
le debellari potest. n̄ adiutorio dei.
Qd̄ aut̄ sub pedib⁹ ei⁹ iacet q̄si leo hiās
ore. hoc ē diabolus quē uictoria pedi
bus recti itineris uite & ueritatis p
straūit. cū ide sathanas acerrima &
amarissima crudelitate hians greg⁹
tiret gen⁹ humanū. Lingua ei⁹ exten
sa ex ore ipsi⁹. ē existimatio ei⁹. qua ter
ribili iniquitate putabat om̄e genus
hoīm̄ abacta peretū omīno deuotare.
Et qd̄ etiā sub pedib⁹ ei⁹ iacent uelut
quida hoies. hi sīt sub agilitate ei⁹ tre
pentes fistule diaboli. que se flectūt
ad iniciū omīs mali. q̄s ipsa pterit ī
zelo dī recte p̄cedens in iustitia. quia
ecce p̄ūse machinationis in diuisis mo
rib⁹ se subdit diabolo. illi famulantes.
Quoꝝ alii tubis resonāt. qm̄ bachan
tur sonitu omīū maloꝝ. & īsaniunt
elati. flagrāte mēte odio habentes iusti
tiā dī. gen⁹ scis sup gen⁹ hoc faciens
in magna superbia. Et alii quib⁹ da īstru
mēta lusorii iocularit̄ crepāt. quia
fallaces sīt in illusionib⁹ fantasticis ad
diabolū p̄tinentib⁹. & qm̄ p̄tinaces sīt
in tortuosa lasciuia elationis. īnden
tes disciplinę dī. alii q̄q; diuisis ludis
ludūt. qm̄ usant̄ in diuisitate & spur
citia uicioꝝ. que secm̄ libitū uolun
tatis sue ut ex cogitāt in semetipsis.
p̄sidias diabolicas adīplet. Et hos
omīs eadē imago. simul & ipsū leonē
pedib⁹ suis c̄culcāt. quia nimio zelo
omīs has uanitates artiū ppli. & suasi
ones sathane. ēterit in iustitia dī. S;
& hasta quā dextera tenet eos acrit̄
tūsfodit. qm̄ p̄fiduciā & audatiam
ad dm̄. fortissime tūsfigit supando
& uulnerando in doloribus omīs has
īmunditias. quia á do deludunt̄ &
ad nichilū deputant̄. ut ipsa etiā in
p̄dictis ūbis admonitionis sue demon
strat. Sed qd̄ int̄ idē edificiū uides

x.

84a

duas alias imagines. ūsus hac eandē turri stantes. hoc ē qđ int̄ opus illud qđ celestis pat̄ op̄at̄ ē p filiū suū. pala eū ostendens in apto ope qui in circūcisione ostensus ē in obumbratione duę utrutes sunt exerūt. qđ ē exemplū xp̄i in una. & sequi uestigia ei⁹ in altera. obuiā p̄cursui uoluntatis dī. maxima fortitudine & reuerentia apparentes. quia in se ipsis declarāt fructū qui p̄figurat⁹ ē in circūcisione. ſt̄ p̄ eas apparet stans sup̄ pauimētū ipsi⁹ edificii. q̄si in arcu igneo splendoris. duūsis imaginib⁹ malignor̄ spuū in teri⁹ depicto. & cont̄ p̄dictā turrī positō. quia eadē ut⁹ p̄ficit̄ in terrenis reb⁹ eas c̄culcando in bonitate patris. cū diligent̄ p̄uāsit desideria carnis in exemplo filii dī. Quom⁹. Qnia in multa tolerantia p̄ t̄nsit aduersa mundi. fortit̄ exammata & excrib⁹ta in arcu. id ē in excellentia sclāris potestatis. que ignea ē in t̄rore dent̄ rentis supbię quā diabolica turba subsequit̄. int̄iora animę sclarū desideria carnalia diligentiū. arthens sue uoluntatis. cū etiā ide arcus p̄ terrenā potentiā in multis modis int̄dū opponat se ustitię. repugnās uero testamēto qđ edificatū ē in do. que tamen omīa supat uict⁹ ut⁹ p̄ adiuto rū dī in bonis hoib⁹. quāuis multū ipugnēt̄ & fatigent̄ abūsidus malignor̄. Alīā ū ipsi arcui extī tantū collateralis in nullo arcu consistit. qm̄ cū p̄or ut⁹ tumida potestatē pacient̄ deuincit. que ipsi multas penas intulit. p̄cedit ut⁹ hec foris eandē potentiā. quia de penis q̄s illa p̄tulit. hec q̄si ext̄ eandē potestatē orta ē. rabiē ei⁹ effugiens. ſ; tam̄ uxta eā. qđ ē recordatio erūpnar̄ unde originē duxit. sine depssione arcus ēlistens. qm̄ liba ē á potestate hui⁹ scli. pala cruce xp̄i vaulando. Qđ aut̄ ambe itrinsecꝰ ad p̄fatā turrī aspiciūt. hoc ē qđ ipse st̄

plenū opus p̄ figuratū in p̄cursu uoluntatis dī. in circūcisione ueteris testamēti ēsiderantes ūcuū radicis sue. maiores tam̄ eodē ūcio suo qđ in circūcisione habuerūt existentes. quia fulgens op⁹ p̄cellit īceptionē doctīne. int̄dū etiā aspicientes ad hoies ide edificiū intrantes & exeuntes. qđ ē admonitio eār. in spū sco ad pplos qui ad dm̄ in uia legis iustitię ambulat. & ad illos qui st̄ in criminib⁹ diaboli. uolentes recedere de uia iusta. unde exhortant̄ ab eis ut eas in bono imitent̄. Qestitre st̄ etiā ipse sericis uestib⁹. quia habēt suauitatē illa. ut ho ñ gruet̄ in īdignatione laboris p̄secutionū. Et st̄ uelatre in gatura capitis albo uelamine more femineo. qm̄ iustū ē ut ho subiect⁹ sit do capiti suo. ipsū mīti sue iugit̄ circūponens in candore dilectionis. ita ut eū in gaudio & leticia āplectatur. sic̄ mulier uirū suū habebit in honore timoris & amoris. ut ēstituit ds. S; ñ st̄ circūamicta pallis. quia carēt omī sollicitudine sclari. se tantū declinantes p̄t illa que st̄ etna in do iniuria futura. Indutę st̄ aut̄ calciamētis albis. qm̄ lucēt in itineribus iustitię p albedinē fidī in mīt⁹ hoīb⁹. ut & ipsi sequant̄ uestigia exempli eār. Prior aut̄ imago designat pacientiā. quia illa surrexit in cornu abrahe. qđ ē in īceptione obediendi cū obediū do. significante in circūcisione p̄mū sonū obeditionis p̄t casū ade. p̄currentē opantē obedientiā. in uero ūbo qđ ē in filio dī. ut soni ūbū p̄curtit. in septentionali parte uidel opposita nequitiis & īquietudini antiqui serpentis. Et habet in capite suo q̄si t̄angulare coronā. rubentē ut rubens iacinct⁹ rubet in colore suo. qm̄ in p̄ncipio mīs fideliū hoīū p̄ fide sce t̄nitatis ualde coronata ē. qui carnē suā ct̄ēpnent̄. p amore dī. & uera fide. sanguinē suū fundere ñ dubitāt. quia & fili⁹

di apparens in carne: morte deuicit cū ru
bore sanguinis sui. p quē eccla decorata
ē quasi cū nobili rubente racemo in
decore suo. Induta ē qq; tunica alba. cui
plicamta sit uiridi colore ubiq; distinc
ta. quia s̄ induit uestimētū opis di in al
tedine ppetui luminis. ornatū scis in im
plicamtis suis. que sit erūpne & gemit
dicentis. o qndo uenā ad aspectū ueri lu
minis. qd desideriū felicit in psenti uita
habet in ad obumbto exemplo. p qd de
coram ipse adūsitatis fideliū. in uiridi
tate. animę multis calamitatib⁹ distinc
te. pp̄ dim in pacientia hec oīa sufferen
tes. ut etiā eade ut declarat in p̄dictis
ūbis suis. Alta ū imago p̄tendit gemitū
qm p̄ pacientiā ctrariorū. eleuat se in
electis meis gemit recordationis uitę. sur
gens admonitione mea. ut de corde meo
filiū meū mihi. pp̄ gemitū ppli mei. Nam
pphs ms in uetī & in nouo testamto habe
bat & habet hac recordationē mtis. quā
gemit cōprehendit in lamtabili ornam
to suo. qm ipsa ueta cōpunctio cordis ē.
Pp̄ qd etiā stat in septēntonali plaga ut re
pugnet dissolutę imundicie diabolicę
insidię. Et induta ē tunica alba. s; aliquan
tulū pallidi coloris. quia circūdata ē bo
nis opib⁹ in candore fidei. turbulentū tam
pallore ostendentis. qm semp suspiria &
fletū habet p etna felicitate. Qd autē in
dextro brachio suo portat crucē cū ima
gine saluatoris. caput suū inclinans sup
illud. hoc ē qd in dexta id ē in recta par
te fortis opis sui amplecti t̄ passionem
eide filii mei. toto desiderio intentionis
sue anhelans & se inclinans ad eū imi
tando ipsū in doloribus & erūpnis. sicut
etiā in sup̄dictis ūbis exhortationis sue
demonstt. Vnde uidet etiā qd oīs p̄
dicte imagines singula ūba sua p mis
terū di dicūt ad āmonitionē hoium.
quia in oīb⁹ uerbis dulcissima suaui
tate pietas di docet exhortando mtes
pplos ut dimittāt malu. erigentes se
ad bonū. Qui aut acutas aures intioris
intellect habet. hic in ardente amore
speculi mei. ad ūba hec anhelet. & ea in
scientia animi sui cōsēbat. Quarta uisio
tercie partis

Et deīde ult p̄dictā
turrī pcursus uolū
tatis di. s; cubito
uno ifra angulū
qui respicit ad sep
tentonē. uidi qsi
colūpnā calibei coloris. p̄fatę lucide par
ti muri eide edificii. ex tri apposita. ual
de tribile aspectu. tantęq; magnitudi
nis ac altitudinis. ut mensurā ei nullom
discernere posse. Et eade colūpna tres
angulos habebat. ab imo usq; ad sūmū
qsi gladiū acutos. quor pm respiciebat
ad orientē. secds aut ad septentonē. &
tci ad meridiē. ex tribus ipsi edificio aliqn
tulū cuncti. Ex angulo aut qui respi
ciebat ad orientē. pcedebāt rami ara
dice usq; ad cacumē ei. iuxta cui radicē
uidi in pmo ramo abrahā sedentē. in
secdo ū moysen. in tcio iosue. ac deīde
reliquos patriarchas. & pphetas. ita surs
singulos in singulis ramis ordinate se
dentes. secdm temp quo in hoc seclo sibi
met succedebāt. qui se oms cuertebāt.
ad angulū eide colūpne qui respiciebat
ad septentonē admirantes ea que in
spū futura uiderūt in ipsa. s; int ho
dos angulos. imū scis uergentē adori
entē. & altū ad septentonē. erat ante
faciem ipsor patriarchar & pphar eade
colūpna abimo usq; ad sūmū qsi tor
natilis & rotunda. plena q; rugar.
ut de arboris cortice solet germ pul
lulare. A secdo ū angulo respicientē
ad septentonē. exiuit splendor mire
claritatis. se extendentis & reflectentis.
ad angulū qui respiciebat ad meridi
em. Et in eode splendore in tā magnā
latitudinē se diffundente. conspexi
apl̄os. martires. cfessores & uirgines atq;
alios plurimos scos. in magno gaudio
de ambulantes. Tercī ū angulus qui

respiciebat ad meridiē. erat in mediola
tus & extent⁹ in imo aut & in sūmitate.
aliquantulū gratilior & ēstēt⁹ secdm
modū arcus qui extendit ad sagittas
taciendas. In cacumine autē eiḋē colup
ne uidi tantā claritatē luminis. ultra
quā humana lingua effari possit. inq
apparuit coluba habens in ore suo tadi
um aurei coloris. multo fulgore in ean
de colupnā radiantē. Cumq; illuc aspi
cerē. audiui uocē de celo. magno tro
re me redarguentē & dicentē. Qd ui
dei. diuinū ē. Ex qua uoce ita ē territus.
ut amplⁱ illuc aspicere n̄ auderē. Vi
di etiā tt in mt̄e p̄dictū edificiū uelut
quandā imaginē cortā hac eade colup
na sup pauimtū eiḋe edificii. stantē.
& aliq̄ndo ipsā colupnā. aliq̄ndo etiā
hoies illos qui in ipso edificio discur
rebāt ispicientē. Eade aut imago tan ii.
ti fulgoris & claritatis erat. ut p̄ nimio
splendore qui in ipsa lucebat. nec faciē
eⁱ nec uestimēta quib⁹ iduebat̄ cōsidera
re ualerē. excepto qd tantū ut ceteri
utrutes in forma apparuit hoīs. Et cir
ca eā cspexi pulcherrimā multitudi
nē anglicā formā & alas habentē. & i iii.
tanta ueneratione stantē. ut & eā timerēt &
ac diligerēt. Sz ante faciē eⁱ uidi aliā
multitudinē inhumana forma tene
bsa uestē apparentē. atq; in multa con
stōtione timoris stantē. Et p̄dicta ima
go ispexit hoies illos. qui de mundo
uenientes. in eodē edificio noua uestē
iduebant̄. dicens unicuiq; eoꝝ. Conside
ra idumtū qd iduisti. & noli obliuisci
ctatoris tui qui te creauit. Cūq; hec ad iiii.
mutaret. ille qui sedebat in throno rtū
m dicebat. Verbū dī p qd oīa facta
sūt. ipsū ante tēpora ex corde patris ge
nitū. sz p̄t in fine tēpoꝝ ut uerē sci p̄
dixerāt ex ugine icarnatū. quāuis hu
manitatē assumeret. diuinitatē tamē
n̄ deseruit. sz cū patre & spū scō unus & ue
rus ds existens. mundū sua dulce
dine dulcorauit. ac eū suę claritā
tis fulgore illustrauit. Quapp̄ & hec
colupna quā ulterius p̄dictā turrī p̄cursus
uoluntatis dī uidebat. designat ineffabi
le mysteriū ubi dī. quia in uerbo ubo idē
in filio dī. ipleta ē omnis iustitia noui
& ueteris testamti. que fideliter credenti
bus hoib⁹. enucleata sūt p diuinā ispira
tionē ad salutē ipsoꝝ. cū idē filius supni
patris exsuauissima ugine icarnari dig
nat⁹ ē. quia p̄t quā p p̄cursū uolunta
tis dī. mirifico circūcisionis secretuose in
tuetes. ostenderūt. tt etiā declaratū ē
in acuta iustitia mysteriū ubi dī. ysinua
tū uidebat p sonū patriarchaꝝ & ppheta-
rum. qui p̄dixerūt ipsū ubū cū omni iustitia
manifestandū & cū omnib⁹ ad ministra
tionib⁹ dō subiectis. atq; cū maxima
austeritate. que tetigit incidentē iustitiā
dī. nullā iniustitiā dimittentē illesā. qn
abscidat eā in legalib⁹ p̄ceptis. Sed cu
bito uno ifra angulū qui respicit ad
septentrionē stantē. qd ē in humano &
singulari cursu p̄cellens uicinitas q̄ fuit
de patriarchis loquentib⁹ acutā iustitiā
eiḋe ubi dī in significationib⁹ suis. usq;
ad legē. qsi in septentrionali parte diabo
lo repugnantē. Vnde & calibei colo
ris ē. p̄fate lucide parti muri eiḋe edi
ficii extī⁹ apposita. qua inuicta ac insup
rabilis ē fortitudo ubi dī. cui nullus re
sistere ualet p ianē rebellionē. aut p
uane superbiā. ita qd etiā speculatiue sci
entie p munitionis & actionis iustitie
ide antiqui patres qsi extī⁹ cōiuncti e
rāt. n̄ diu ifixi ignito & p̄fecto opi se in
filio dī erigenti. qd ipsi tantū i exteriori
sono uocū suaꝝ p̄monstrābāt. Est q̄q;
ualde terribilis aspectu. qm iustitia i ubo
dī metuenda ē humane scientie. in im
pio iudicio iniustoꝝ iudiciū. scdm semet
ipsos solum⁹ iudicantiū. Tante ē etiam
magnitudinis ac altitudinis ut insu
rā eⁱ nullom⁹ discernere possit. qua ip
sū ubū filⁱ scil dī. in magnitudine glie
sue & in altitudine diuinitatis sue
oms creaturas sup excellit in patna

maiestate. ita ut hoc nullus hoīm in putredine carnis ad pfectū posset cīsidere. Qd autē eadē colūpna tres angulos habet. ab imo usq; ad sūmū q̄si gladium acutos. hoc ē qd circuiens & uolubilis in gīa fortitudo ūbi dī. quā uetus testamētū pfignauit in nouo declarandā. manifestauit p spīm scīm tā īcidentia acumina. id ē antiquā legē & nouā gīām. atq; enucleationē fideliū doctōm. in quib⁹ scīs ho qd iustū ē opat̄. ab initio uidel īceptionis sue ut in imo cū bonū īcipit. ita surs̄ū tendens ad pfectū q̄si ad sūmū cū hoc consūmat. quia omne qd iustū ē. fuit. & ē. & pmanet in etnū in acuta dirate que oīa penetrat. ita qd nulla potestas potest ēstare in malicia sua. quā uult deuincere sue pietatis gīa. Et pīmus angulus respicit ad orientē. qui pīm⁹ ort⁹ īceptionis cognoscere dīm in diuina lege. antē pfectū diē oīs iustīcie. Sēds aut̄ ad septentrionē. qm̄ pt̄ īceptionē bone & īstitute opationis. euangliū filii mei. & alia pcepta. in me parte surrexerīt. cont̄ partē aquilonis. ubi oīs īiustīcia orta ē. Tertiū ū ad meridiē exterī ipsi edificio aliq̄ntulū cīuncti. qui ē robora tis opib⁹ iustīcie pfunda & exquisita sapientia pncipaliū magistroy p calorē spe scī qui obscura in lege & pphetis apuert̄. & qui in euangeliis ostenderīt germ̄ qd fructuosū ferert̄ ad ītelligendū. tangentes extiorē matiā sēptuar. in ope bonitatis pat̄is. & suauit̄ ruminantes in ea mistīcā significationē. Qd aut̄ exangulo qui respicit ad orientē pcedūt rami a radice usq; ad cacum̄ ei. hoc ē qd in ortu cognitionis dī. p legem iustīcie q̄si in angulo orientali apparuerūt rami. tempora scīl patriarch. & pphet. quia illa acuta colūpna diuinitatis hec oīa extendit abūcio tradicis. id ē bone īceptionis in mīb⁹ electoy suoy usq; ad cacum̄ ei qd ē usq; ad manifestationē filii hoīs qui oīs iustīcia ē. Unde etiā uxta ei radicē. uides in pmo ramo abraha sedentē. quia p acutissimā diuinitatē exspirabatur hoc temp⁹. qd pmit⁹ ortū ē in eode abraha. cū quieta mīte reliquit patriā suā obediens dō. in secdo ū moysen. qm̄ deīde plantatio surrexit īspiratione dī. mūtio datē legis p eundē moysen in pfiguratione filii altissimi. & in trio iosue. quia ipse pt̄ modū habuit spīm hc a dō. ut cīsuetudi nē legis dī confirmaret robustiorē i pcepto diuino. Ac deīde uidel reliqs patriarchas & pphas. ita surs̄ū singulos in singulis ramis ordinate sedentes. secdm temp⁹ q̄ in hoc selo sibimetipsi serāt. qm̄ in unoqnoq; tempore subsequentiū patriarch. & pphet. exspirauit ds surs̄ū ad altitudinē pceptoy suoy. unic⁹cuiq; singulariter germ̄. cū ipsi in dieb⁹ suis dispositē & ordinate in ostensa s iustīcia quiescebāt. diuine maiestati fidelit̄ subiecti. ut in temporib⁹ suis uenientes erāt. Et hi oīs conūtit̄ se ad angulū eīdē colūpne qui respicit ad septentionē. admirantes ea que in spū futura uident in ipsa. quia oīs admoniti spū pfīm scīm. se uertert̄ & uidert̄ ad euangelicā doctīnā fortitudinis filii dī. diabolo repugnantis. de īcarnatione ei⁹ loquentes. & admirantes qd ipse uenies ex corde pat̄is & de utero ūginis. in magnis mirabilib⁹ se ostendit in suo ope. & sequentiū se qui ipsū in noua gīa mirabilit̄ imitantes caduca ēculcabāt. & ad etnoy gaudia fortiter anhelabāt. Sed qd int̄ hos duos angulos. unū scīl uertentē ad orientē. & alterū ad septentionē. ē antē faciē ipsoy patriarch. & pphar. eadē colūpna ab imo usq; ad sūmū quasi tornatilis & rotunda. plenaq; rugar. ut de arboris cortice solet germ̄ pullulare. hoc ē qd int̄ binas sūmitates. uidel int̄ manifestatā cognitionē

meā. & subsequentē doctrinā filii mei.
latuit ꝑ tipū ꝑfigurationis in aīab⁹ xii.
antiquoꝝ patrū in legib⁹ meis cōmo
rantiū unicū ūbū qđ ē filī mīs. á pri
mo electo usq; ad ultimū scīm in mus
tica tornatura circūornat⁹. quia ip
se oīa i strumēta sua bene cōposui
t ac limauit: scīl ꝑ uolubile grām.
oīb⁹ se piū manifestans. ut ꝑfigu
rabat⁹ in rugis circūcisionis. quę fuit
umb⁹ futuroꝝ in appositis significati
onib⁹ ꝑ austeritatē legis. in se haben
tis rectissimū germ latens. sūmę &
scīssimę īcarnationis. Qđ ii a secdo
angulo respicientē ad septentrionē.
exit splendor mire claritatis —— se ex
tendentis & reflectentis ad angulū
qui respicit ad meridiē. hoc ē qđ ab
altero nouo scīl testamēto diabolo
opposito. exeūt ūba filii mei. quę e
grediunt⁹ de me. & reūtunt⁹ ad me.
quia emicante sole in carne. quia
idē filī⁹ mīs ē. fulget lum scī euangelii
in ꝑdicatione eī⁹ ab ipso & á discipu
lis eī⁹. se diffundens in fructū benedic
tionis. & se retorquens in fontē salua
tionis. sic ꝑueniens usq; ad rectores
uidel⁹ ad ꝑfundos scrutatores uerboꝝ
ueteris & noui testamēti. ostendentes
qđ sapientia erecta ē in ipso sole mun
di illustrante. qui in suo latē ualde xiii.
ardet uelut meridies in electis suis.
& in eodē splendore in tā magnā lati
tudinē se diffundente ēspieis aplos.
martires. cōfessores & ūgines atq; alios
plurimos scos in magno gaudio de
ambulantes. quia in ꝑspicuo lumine
dū filī⁹ mīs fuit ꝑdicans & dilatans
lum ueritatis. facti sūt apli annunti
atores ueri luminis. & martires ro
busti milites. sanguinē suū fidelit
fundentes. & cōfessores officiales ꝑt
filiū meū. ac ūgines supnū germen
sequentes. atq; alii electi mei letan
tes in fonte leticie & in fonte salutis
dū spē scōs eos ꝑfundit. ita ut sint
flagrantes & manantes de ūcute in ur
tute. Sed qđ tri⁹ angulus qui respi
cit ad meridiē. ē in medio lat⁹ & ex
tens⁹. in imo aut⁹ & in sūmitate ali
qntulū gracilior & ēstet⁹. scdm mo
dū artus qui extendit⁹. ad sagittas
iaciendas. hoc ē diffuso eugelio ardes
in feruore spē scī illa sapientia scoꝝ.
quā in ꝑfunditate querebat. ut ꝑ eā
repirēt tipicū germ ꝑfunditatis.
scīl quid esset eēt. itelligendū in ūbo
dī. ipsa in medietate uidel⁹ lata. quia
ē fortata & roborata fide in ꝑplo xpi
ano. q̄si in medio erat lat⁹ sensus exi
ens de anīmab⁹ scoꝝ doctoꝝ. qui ꝑ
funda aspitatē scīpturaꝝ scrutantes.
ꝑtulerūt eā in scientiā multoꝝ. qui ab
eis discebāt. ita qđ dilatabāt sensū
suū. in extensione sapientię & scien
tię diuinę scīpture. quę in ūcio q̄si in
imo ecclīastice īstitutionis erat ad
huc gracilioris & minoris studii. qa
ꝑpli eā ñdū amplectebant⁹. tali amo
re ut ꝑtinodū fecerūt. cū etiā in fine
seli ut in sūmitate ei⁹ refrigesceret stu
dia multoꝝ. ita qđ eis diuina scientia
ñ ē amabilis. in amore opis. ꝙ absconi
dit sibimetipsis ēscientiā suā. q̄si eis ñ
sit imitandū bonū in ope. illud tantū
exti⁹ ut in somno cognoscentes.
Et ideo ē iste angulus in medio sui la
tissimus in aspitate. qm aspa opa cul⁹
dī. denudata ab obumbrione ueris
testamēti. etāt a constīctiore ūcio suo
se ꝑtendentes q̄si ad medīū sui. qđ sūt
fortissime ūrentes in altiori studio.
cū ꝑpls uelocior fuit. contē iniquita
tē. diabolū scīl uulnerare in ūbis quę
dī sūt. & eicere atq; ēculcare oīa uicia
ei⁹ cū magna austeritate iustitię dī.
ipse tam sic tande descendens in obli
uione sui. & ēstīctior exist⁹ in feruo
re spē scī. circa finē mundi. ita uidel⁹
extensus ut cū neruo lignū extendit⁹
ad bellū. quia in anima & corpore se
ho debet erigere contē uicia exuriaq;

parte sui cēsp̄ctior. & in medio largior.
stans. ꝓhoc ut in ꝓmo & in ultimo ope
suo circūspect⁹ sit. magno timore &
humilitate. & in medio fortis ac cōstās.
emittere iacula bonoꝝ opū ꝑ domū
spc̄ sc̄i. adūsus īsidias diaboli. ꝟ iā in ī
ceptione boni. ē ho graciliorīs uirtutis.
in ope. aut̄ opationis suę cū bonū ope
rat̄. ē robustioris fortitudinis. qm̄ spc̄
sc̄s eū ꝑfundit īfusione sua. in q̄ tam̄
opante uirtute frequens ee nō potest.
unde ītū cōspectioris erit uirtutis q̄si in
fine opis. ꝑ fragilitatē carnis suę. Sic
semp extendi debet arcus. se phibenti.
cont̄ uicia diabolica. Q d̄ aut̄ in ca xv.
cumine eide colupne uidet tantā cla
ritatē luminis. ult̄ quā humana lin
gua effari possit. hoc q̄ celestis pat̄
in altissimo & in pfundissimo secr̄to
suo edidit missā filii sui q̄ in eode
pat̄ suo floret. clarissima choruscati
one. in qua plata ē omīs uisticia. & in
legali ꝓpositione & in nouo testamē
to. qd̄ ē maxima claritas lucentis sa.
pientię. ita ut nō sit possibile ulli cine
reo hoi hoc aliquo sermone pferre.
du ē in putredine carnis. & in eade
claritate apparens coluba. habēs in
ore suo radiū aurei coloris. multo ful
gore in eade colupnā radiantē. ē
in chorusc̄atione luminis filii di in
corde patris fulgentis. igneus spc̄ sc̄s. ꝑ
quē declarata sūt misteria ipsi⁹ altissi
mi filii. ex sūma altitudine uenientis
ꝓ receptione ppli. ab antiquo serpen
te seducti. Vnde & ide spc̄ sc̄s exspi
rans omīa legalia p̄cepta. & noua tes
timonia. dans uidel legē claritatis
misterii sui ante īcarnationē dni.
atq; in eadē claritate ūtutē suā os
tendes in īcarnatione eide filii di.
habet in pfundissima exspiratione
sua aureū splendorē. scil̄ eximiā &
excellentissimā illuminationē unc̄ti
onis suę. multa & magna ꝑ fusione
mistica secreta ipsi⁹ unigeniti di. an
tiquis ꝓcomb⁹ ut ꝓdictū ē apiens. q̄
eunde di filiū typice ostendebāt. &
ualde mirabant̄ ī effabilit̄ exeunt̄
a pat̄ & mirabilit̄ surgent̄ in auro
ra ꝓpetię ꝟginis. ꝟ fortit̄ etiā exurēs
textū uetis testamēti. & euglīū in spūa
le germ̄. in q̄ omīs uisticia erecta ē.
l cōq; ꝓpt̄ īmensā uī diuinitatis. nō ē
t̄ possibile ītuerī diuinā claritatē.
quę á nullo mortali hoie potit ui
derī. ꝟ nō ut eā ostendo in obumbr̄atione
cui uolo. Qua ꝓpt̄ & tu caue ne ꝓsu
mas temere ītendere qd̄ diuinū ē. ꝟ
sic̄ etiā tremor qui te apphendit t̄
demonstr̄at. Sed qd̄ uidel ītra ꝓdic
tū edificiū uelut q̄ndā imaginē co
rā hac colupna. sup pauim̄tū ei⁹ de
edificiū stantē. ꝟ hoc ē qd̄ ītra op⁹ di pa
tris se ūtus hec ostendit. declaratissimi
sterii uerbi di. quia ipsa aput. om
nē uisticiā in ciuitate omīpotentis.
in ppto scil̄ uetis & noui testamēti. su
ꝑ pauim̄tū id ē sup cuncta t̄rena
in ope eide pii patris stans. ꝟ q̄m omīa
t̄restria sic̄ & celestia in ei⁹ sc̄t̄ pruden
tia. Qd̄ aut̄ aliq̄ndo ipsā colupnā. ali
q̄ndo etiā hoies illos qui in ipso edifi
cio discurrūt ispicit. ꝟ hoc ē qd̄ & se
cretū suū qd̄ ptulit uis diuinitatis
in ūbo di cōsiderat. & etiā hoies qui
in bonitate patris opant̄. ꝑspiciens q̄
se tangāt uel nō tangāt in ope. ꝟ quia no
uit qualitatē uni⁹cuiq; secm̄ studiū
ei⁹. Eade aut̄ imago declarat scien
tiā di. ꝟ quia illa ꝑuidet oms hoies.
& omīa quę in celo & in t̄ra sūt. tam
ti fulgoris & claritatis existēs. ut ꝑ
nimio splendore qui in ipsa lucet.
nec facie ei⁹. nec uestimēta quib⁹ īdu
it̄ cōsiderare ualeas. q̄m ipsa t̄ribilis
ē in t̄rore ut fulgur minantis. &
lenis in bonitate ut splendor solis. ꝟ
ita qd̄ in t̄rore & in lenitate sua. in
cōprehensibilis ē hoib⁹ ꝑ t̄ribile fulgo
rē diuinitatē q̄si ꝑ faciē ei⁹. & ꝑ cla
ritatē quā habet in semetipsa q̄si

uestimēta decoris sui. quoñ etiā nec
sol cōsiderari potest in ardente facie
sua. nec in decoro uestitu tacion
suoy. Ipsa enī ē apud omīa & īoīb.
ac tante pulchritudinis in secto
suo. ut a nullo hoie sciri possit q̄nta
suauitate toleret hoies. & quoñ
parcat eis in pspicabili mia q̄ usq;
durissimus lapis ampli⁹ pforari ñ
possit in īpforabili duricia sua.
qui ē durus & īcorrigibilis ho qui
nullatenus uult declinare a ma
lo suo. S;- tamē ut cet̄e ututes in
forma appareat hois. quia ds in uir
tute bonitatis sue fec̄ hoiē. rationa
litate & sciencia ac intellectu pfun
dissime adornatū. q̄tiñ se intima
dilectione diligens. & maxima de
uotione colens. spnat figmēta de
monioy. illu pcipue amans qui s
tantū & tale dedit honorem.

xvi. Qd ū circa eande imaginē cōspicis pul
cherrimā multitudinē. anglicā xcv iii.
formā & alas habentē. & in tanta ue
neratione stantē. ut & eā timeāt
ac diligāt. hoc ē qd ubiq; sciencia
di. beati & excellentes spūs in anglica
ministratione. p īexplicabile & puris
simā laude colūt. qd tā digne ñ po
test ho adīplere cū adhuc in mor
tali cinere ē. ipsi dīm amplectentes
in ardore suo. quia lux uiuens st̄.
& alati. ñ qd alas habeāt ut alia uo
latilis creatura. s; qd flagrant i spe
ris suis p ututē dī q̄si pennati sint.
Vnde uenerant̄ me dīm ueru. p
sistentes in recto timore. & in ueta
subiectione scientes iudicia mea.
atq; ardentes in amore meo. quia
faciē meā semp aspicūt. nichil a
liud desiderantes nec uolentes. ñ
qd uidere placere pspicatib⁹ oculis
xvii. meis. Sed qd ante faciē eī uides
aliā multitudinē in humana for
ma & tenebosa uestē apparentē. atq;
in multa cōfūsione timoris stantē
hec st̄ in sciencia di hoies existentes.
Quoñ. Homo ē in cōspectu di i mag
no honore quē pudet ad se ptinere.
illo abiecto qui magis in pditione
extendit pdurare quā in do ee. S;
hoies isti q̄s uides in hac multitudine di
cunt̄ cōpulse oues. humanā speciē
habentes ppt̄ opa horū & ābsū u estitū.
qd ē dubitatio i opib⁹ peccatoy. i distīctio
ne tamē timoris metuentes iudiciū dī.
Ido aut̄ cōpulse oues nominant̄ qm mul
tis modis cōpello eos ut ad unitā puenīāt.
p sanguinē filij mei ereptos a morte. Vñ & cō
pulse oues s hoies illi q̄ p multas tribulatio
nes erūpnas et̄ uolūtatē suā cōpellūt ame
ut relinquāt iniquitatē suā p uolūtatē ppe
carnis. p florē iuuentutis sue tādiu libenter i
me adīplerēt q̄mdiu sclō adherere. sic uole
tes pmanere i ardore lubidinis usq; dū eos dese
reret ignis carnis p frigo etatis sue q̄s tamē os
duūsis modis cōstringo secm qd in eis
uideo. ut cesset a peccatis suis.
Iam q̄s dā eoy in quib⁹ selm tā fort
desiderio ñ ardet ñ cōstringo fortiori
flagello. s; lenori quia ñ uideo in
eis tantā amaritudinē q̄ntā in alijs.
qm cū sentiūt correptionē meam
moxt relinquūt in festinatione uolu
tatē suā & ueniūt ad me. pompis
sclaris renunciantes. Q̄s dā aut̄ fo
tiori uerbere corripio. qm tā arcte
tes & tā magnanimes st̄ in peccatis
ex uicio carnis sue. ut ñ fortit̄ p me
co artarent̄. ñ eēnt apti regno meo.
Scientia mea pudet & cognoscit
eos. ac cōstringit illos secm sup fluitatē
corporis ipsoy. Et ītum q̄s dā in max
ima & fortissima erūpna ac mise
ria mētis & corporis eoy supo. quia tā
rebelles tāq; supflui in ope carnalis
uoluptatis st̄. ut si ñ cōstringerentur.
grauissima calamitate ñ cessarēt a
crimīb⁹ p petulantiā sue carnis. q̄a
diu eēnt in pspitate sue uoluntatis.
se ñ conuerterēt ad dīm. qm unde um
p pusillanimitatē mētis sue omino

cadit in desperationē. ide aliꝰ ioculatꝰ
p magnanimitatē superbie. atq; p qđ
iste omīno cōculcatꝰ in desperatione.
p hoc ille uix ēstīngitꝰ in plenitudi
ne animi sui. hoc m̄ coercēo primen
tes ad me. cū m̄ repugnāt in opib⁹
suis. ut quia eos nouī. saltē p cala
mitates tā corporis quā spē qs pa
ciantꝰ ad me p uenire compellantꝰ.
q̄tin⁹ saluentꝰ. ut etiā pharao isrl
ticā plebē á tīa sua p tīr⁹ tande
discedere cōpulit sic̄ scriptum ē.

Vocatisq; pharao moyse & aaron
nocte. ait. Surgite egredimini a
pplo meo. & uos & filii isrl. ite im
molate dño sic̄ dicitis. Oues uras
& armēta assumite. ut precieratis.
& abeuntes benedicite m̄. Hoc ta
le ē. Onerosa & g̃uissima ēmina q̄
adherēt huic scło. in multis erūp
nis ac miserijs g̃uāt sup̄ modum
multos hoies. illis in cordib⁹ suis di
centib⁹. heu. heu. quo fugiem⁹. Et xx.
tē cede erūpne. trixando illos expel
lut a se. ita qđ etiā ipsi hoies festināt
ab eis recedere. quia in semetipsis
aresciūt in corpore suo de g̃uedine
flagelli manꝰ dī ñ ualentes cū gau
dio uiuere in uoluptate seū. qm̄ ds
requirit eos. qđ ē uocatio iustoꝝ p
diuīsas calamitates. in tenebrīs op⁹
noctis peccatoꝝ. Vnde pharao uicia
scī diabolica. uocāt in clamore erūp
nas & miserias. moysen. id ē hoies
illos qs ds ēstīngit fortissimis dolo
rib⁹ siue spūalib⁹ siue corporalib⁹. &
aaron. eos uidel qs coercet leuiori
b⁹ adūsitatis in nocturno tempore
malor̄ op̄ū ēuocatos. ipsis uicīis in
oppssione uoluptatis hoīū dicentib⁹.
Surgite de carnali ēsuetudine uīa.
& egredimini de uetī habitatione
quam nobiscū habuistis. separantes
uos a cōmuni pplo quē possidem⁹
cū nos colit. & subtrahentes uos a
sclaris negotijs quib⁹ libentē adhe
rem⁹. uos scīt qui exīstis estis in no
bis. cū in captiua mā fuistis & filij
dī uobiscū. qui uidet ipsū in agniti
one ei. ite itaq; aliā uiā relinquen
tes nos. & offerte uosmetipsos dō in
ī expugnabilib⁹ causis. quib⁹ nos su
pastis. ut dicitis in desideriis uris.
Lenitatē q̄q; uram in oculi man
suetudine cū qua uobis durū ē no
biscū laborare quia uultis aluū do
lorē sustinere sequendo agnum.
& uictoriosissimū arma in ar
mōz fortitudine cū quib⁹ nos su
pastis. & quib⁹ nos resistere ñ possu
mus. assumite in nouitate mētis
uīe quā m̄ habent uultis. & separa
mini á nobis ut dudū uoluistis. cū
nos acrīt ipugnastis. & euntes ad pa
triā p qua doletis in animo uro. cō
phendite aliā uiā que uos ducit a
nobis. atq; benedicite in laude dī pug
nā illā. in qua abcessistis a sclaris cau
sis & negotijs. Ego q̄q; omp̄e ds
ut p̄dictas oues cōpello tīnsire ad
me. sic etiā columpnas meas. id ē for
tiores celestes heredes. in fundam̄to
castigationis mee ēsolido. scdm nequi
tiā iplicationis peccati in ītuasione
puaricationis ade qua ipugnantꝰ.
quia stare ñ possēt si eos grā mea ñ
cfirmarē. Quoꝝ quide alios qs tam
g̃nde ponduſ ñ g̃uat uicioꝝ. leuiore
castigatione castigo. qm̄ si eos acri
ori uerbere ēstīngerē. omīno defici
ente spū suo caderēt in desperatione.
quia afflatu maioris turbinis dia
bolice suggestionis ñ catenantꝰ. Alii
os autē g̃uiore mole in uarietate se
uissimoꝝ moꝝ. & in supfluitate ē
cupiscentiaꝝ ex pugna diabolica o
neratos. habeo in duricia ēstōnis
g̃uissimoꝝ dolor̄. ut non exeāt á federe
meo cui assistūt. me toto desiderio
uolentes apphendere. atq; p̄cepta
mea obseruare. quia si istos ut pote
lenit̄ castigarē. ipsas correpriones

meaſ.p nichilo ducerēt.ꝗm gꝫulli
mo certamine antiqui ſerpentiſ im
pugnāt.Sūt etiā quida exuleſ celeſ
tiſ patrię.qs neſcio.quia me omīno
relinquūt auditate mātiſ ſuę ſe ipſo
rapaci rabie ſeducentes.nec me que
rentes.nec ſcire uolentes.ſ; in ſemetip
ſis ſuffocantes bonū deſideriū.ita qđ
ñ poſtulat a me ullu auxiliū.auare
tantū epulantes in ꝓpꝫis rebus ſuis ut
eos delectat in carnalib⁹ deſideriis.
Quoꝝ alii ex his opant in ſupfluita
te ac in delectatione carnis quicqđ
uolut ñ tamē exiſtentes nimii i odio
& in īuidia.ſ; uolutant in blandis
uoluptatib⁹ habentes delicias & ſua
uitatē carnis ſuę.quib⁹ dimitto fru
ges tuę in ꝑſpitate ut ñ deficiāt in
pauptate.quia tamē creati ſū ꝑ me.
& quia etiā ꝓplin meū ñ abſorbēt ꝑ
malicią ſuā.atq; ideirco dabitur eis
ſecm deſideria ipſoꝝ.Alii ů ſū tante
ferocitatis in nimietate amaritudi
nis felliſ & odii ac īuidię.reddentes
malū ꝑ malo.nec uolentes ſufferre
ulla īiuriā ſ; illatā.ita ut ſi haberēt
honorē & diuicias ſeli.celeſtes ūtutes
diruꝑent in hoib⁹ ne colerent in eis.
unde ipſis abſtraho fruges atq; diui
tias in magnis miſeriis eos deiciens.
ꝗtin ſe ñ poſſit ad tantū malū erige xxvii.
re ꝗntū ē in uoluntate ipſoꝝ.quia
diabolica opa ꝓpetiarēt ſi facultatē
ad hoc haberēt.Sic obſiſto uiſ houm
bonoꝝ ſcis & malorꝝ.recta mſura pon
derans aſcenſus eoꝝ.ſecm qđ oculus mis
ider cupiditates ipſoꝝ.ſic etiā ſapi
entia teſtat ꝑ ſalomonē dicens.

xxi. Oms uię houm patent oculis ei.ſpūum
ponderator ē dns.Hoc tale ē.Omīa
itinera quę ſpirat uiuens animꝰ houm
in ꝑſentia ſcientię ſuę.in hoc qđ ho
habet circuitionē ītellectꝰ utilitatis,
ſcis fructuoſitatis.atq; ībecillitatis m
utilitatis.hec ſū apta ēſpectui omni
potentis di.Sic ꝑ omīa uider ds.& ñ
omīno q̄cqm abſcondit aſpectui di
uinitatis ipſi.cū ſcit omīa.ſic uidet aſ
piciens uniūſa.ut unāq̄mq; cauſā rec
te diſpenſet.Quom.ꝰ ipſe ē enī ſpūum
ponderator.mulcens eos in ſuauitate
blanditioꝝ.& tranquillitatū.caſtigās
q; eos in tribulatione doloꝝ & miſeriaꝝ
ut ꝓcurrant ad rectā mſurā.qm cū
eū nec currendo nec fugiendo tranſcen
dere ualet.ñ ꝗntū ipſe ꝓbat iuxta me
rita eoꝝ.qm ponderatio ipſoꝝ ē.qđ in
excuſſione retributionis eoꝝ ſiue in hoc
ſeclo ſiue in futuro oſtendit.qm dm co
luerūt.Vnde etiā ipſi ſpe iuſte ponde
rant.ita ſcil ut rationalitas houm ñ plus
eleuet in ſupiora.nec plus deꝑmat in
īferiora.qm iuſto iudicio ſuo recom
penſat ds.qm ſic ipſe reſiſtit illi.qđ nul
la anima ē tantę poteſtatis.i ſupflui
tate ulli rei.ut poſſit do repugnare.
quia ipſe cuncta rectiſſime diiudicat.
obſiſtēs eis iuſticia ſua.cui reſiſtere ñ
ualet ut pluſ poſſit ꝗm ſit ꝓmiſſionis
ipſi.Hā ut plurū iuſte ponderat pe
cuniā.ſic ds equa libra bonis & malis
tale obſtaculū opponit.qđ nullom⁹ poſ
ſūt effugere equiſſimā normā iudicii
ei.iſti ꝑ meritis ſuis glām & gaudiū
uitę hii ů penā & meroremortis reci
pientes.ſecm qđ ds acutiſſime ꝑuidet
in eis. Qđ autē ꝑdicta imago inſpicit
houes illos.q̄ de mundo uenientes in eo
de edificio noua ueſte īduunt.hoc ē
qđ ſcientia di nouit eos q̄ ꝑfidiā īfide
litatis ſuę relinquentes.in poteſtate ipſi
di ꝑ uita etna nouū hoiē in baptiſmo
īduūt.monens illos ne reūtant retrō i
cedentes ad diabolū.uel ſi in hoc deuia
uerit ut redeāt ad dm creatorē ſuū.
ſecm qđ dicit unicuiq; eoꝝ i ūbis amo
nitionis ſuę ut ſupradictū ē.Qui au
tē acutas aures intioris ītellectꝰ habet.
hic in ardente amore ſpeculi mei ad
ūba hec anhelet. & ea in ēſcientia a
nimi ſui conſeribat.

§xi.

Quinta uisio tercie partis.

Post hec uidi. & ecce in septentrionali angulo q̄ iunctionis duoꝝ generū muri supdicti edificii, apparebat uelut caput mutabilis forme eide an gulo extrinsece immobiliter a collo ipositū tante uidet altitudinis a tra. q̄nta erat altitudo ipsi⁹ anguli. n̄ tam ei excellens. s; tantū pari m̄. ei in sūmi tate coadequatū. Et ide caput e rat ignei coloris rutilans ut flam ma ignis. terribileq; habens faciem hominis. atq; in ura magna respicien s ad aquilonē. a collo aut & deor sū n̄ uidi ulla formā ei. q̄m reliquū corpus ipsi⁹ omino absconsū & obstru sū fuit in pdicto angulo. Caput ū ipsū uidi quasi nuda formā huma ni capitis. nec cnīb⁹ obtectū adistar uirilis forme. nec uelamine more mulebri. plus tam uirile quā muli ebre. multūq; terribile adituendum. Habebat aut tres alas mire lati tudinis & longitudinis. albas ut e candida nubes. n̄ in altū erectas. s; solum⁹ a se separatū. idirectū extentas. ita tam ut ide caput eas aliq̄ntulū altitudine pcelleret. quaꝝ prima a dext⁹ maxilla surgens tendebatur ad aquilonē. seda ū que & media erat a gutture ipsi⁹ durigebat⁹ ad septentrionē. tercia aut a sinist⁹ max illa tendebat⁹ ad occidentē. aliq̄n do magno terrore se mouentes. atq; in eade partes pcutientes. aliq̄ndo aut a pcussione cessantes. Et n̄ audi ui ide caput ulla ūba proferre. s; tam tū in se ipso īmobile pmanens. alis suis interdū illuc pcutiebat. q̄ & ipse ale tendebant⁹ ut dictū e. Et iterū audiui sedentē in throno m̄ dicen tē. Os qui in ueri ipso zelū suū ḡuit exercuit. in nouo ppt amorē filii sui mitē & suauē se ostendit. n̄ qd nec peccata delinquentium dissimulat negligenter parui pen dat. s; qd miscebit puri cordis in timā & uerā penitentiā exspec tet. īdurati aut nequitiā n̄ tole rans. iusto iudicio suo punitat. Unde & caput hoc qd uides in septentionali angulo ei⁹ iunctionis duoꝝ generū. muri supdicti edi ficii apparens. ostendit in signi ficatione zelū dni. qui e iudex īflexibilis iniquitatis. nec ulla medicinā desiderantis. aptē sur gens insinuato mistio uerbi di p figuras & p sonū patriarchaꝝ & pphaꝝ. in significationib⁹ eoꝝ p nunciati. Sic & ide zelus in for ma uidet capitis. q̄m sup omnē timorē cognit⁹ e in seueritate ultionis sue ut ho in facie sua cognoscit. ardetq; contra septen tionale partē. quia ipse in do uelo cissim⁹ & acer. occidit diabolū & omne malū. cū etiā in abraha & in moyse due partes defensionis opantiū. speculatiua scil scientia duaꝝ. optionis causaꝝ. & gen⁹ hu manū in ope di ei⁹ iungunt. q̄m fortissime adiuuit diabolū in sci entia boni & mali debet ho opari in omīb⁹ causis p bonitatē patris. Preuaricationē aut que fit p speculatiuā scientiā in opib⁹ hoīs. pcepta di trinsgredientiū ulciscit⁹ zelus dni. ū opatio n̄ e īdulgentie. Ubi e hoc. Ubi uides. ū nec e ti mor dni. nec hois. in agnitione di. Et tale cor qd ita in sorde in quitatis obduratū & emortuū e. qd nec ueretur iudiciū di. nec ull tū hois. hoc iusto iudicio cōfundit & deprimit ultione sua zelus dni. in lege di. Quoīn. Post cōstitu tū pceptū ū fit puaricatio legis

ē zelus qui abstrahit ĩiustitiã cũ rectissimo iudicio. ipsa ĩiustitia abstracta in uetũ testamẽto cum austeritate remunerationis in exteriore hoie. cũ ẽnsgfellio legis corporaliẽ ulcerabatur in ipso. & pt gr̃ãm euglii. ē ide zelus p penitentiã. atq; pt mortẽ hoiũ ē ipse p penas & p tormẽta gehenne. quia iniquitates hoiũ ẽceptas & platas atq; ẽtortas in opantib⁹ ita examino. qd eas ulciscor aut corporaliẽ in corpore hois. aut in pena futuri sc̃li. aut ipse ho purgabit illas p penitentiã remissionis ueniens in aĩa & corpore. cũ quib⁹ etiã operat⁹ ē eas. ut dicit in ſpũ meo seruus mꝰ iob. Cõmuto faciẽ meã. & dolore torqueor. Verebar oĩa opa mea. sciens qd ñ parceres delinquenti. Si aut & sic impi⁹ fũ. q̃re frustra laborauĩ. Hoc tale ē. Imminutabo aspectũ meũ in hoiẽ. Quoñ. Euertã scil hoc qd sũ mutabilis & ĩundans in sanguine uenaꝝ meaꝝ. habens in me aliq̃ndo delectationẽ. aliq̃ndo etiã uacuandiã. & aliq̃ndo ẽtrerentẽ tristiciã. qd in me aspicio q̃si uideã delectabile faciẽ. cũ hoc ipsũ libent⁹ p ficerẽ. Et illud mutabo cont⁹ uoluntatẽ meã. cuertens me ad op⁹ bone opationis. Cumq; hoc fecero. q̃uit⁹ in hoc flagello torqueor. qd me ipsũ ẽstingo abstrahens me a cognoscibili facie mea. qd ẽ op⁹ uoluntatis meę in ẽtraria delectatione. aduũgens me ẽtemplatiue speculationi dñi uidens in bona ẽscientia. & ñ in ẽcupiscentia carnis. p quã illã ñ adtendo. Et ab his duab⁹ causis. timeo oĩa opa mea. Quoñ. Cũ bonũ opus facio uereor illud ñ eē pfectũ coraĩ dõ. quia illud pspicue ñ inspicio. s; obscure q̃si in speculo. aliq̃ndo illud cognoscens in spũ. aliquando etiã ignorans ab onere coꝝ poris mei. Malũ aut opus cũ facio. sũ in ẽfusione p ẽscientiã spẽ mei. q̃m in ĩteriori ĩtellectu cognosco qd ñ pareres scientiã habentib⁹ in peccatis. qd ē q̃ndo ho ĩtelligit q̃d in ope suo ẽtrariũ sit dõ. s; eũ oportet purgari uel ultione in corpore. uel pena penitentie uel pena torꝝ in alia uita. Et ideo ñ parcit delinquenti si ñ peniteret. quia ñ datur ei licentia peccandi ut peccet. s; eũ oportet castigari aut hic aut illic. Qua ꝓpt si sic impi⁹ sũ. tanteq; obdurationis. ut ad hoc ñ ueli molliri. qd declinẽ a ꝓpiis reb⁹ meis. que sũt peccata mea. ita ut ñ aspiciã in magnũ certam̃ illud. michimetipsi repugnans. qd ego in fragilitate sũ. s; qd dõ semp ẽtrari⁹ existo in notis causis meis. quia ẽcept⁹ sũ in peccatis. semp cupiens opari iniquitatẽ nec metuens iudicari a dño. quare te ẽstim⁹ sũ in tã uano labore qd frequentẽ cũ scientia qua dñm agnosco. in memetipso iniquitati ẽtradico. Non aut tã ipotens sũ. ut ignorẽ bonũ & malum. Vnde si ĩtelligibile sensũ a me repello sic dicens. ignoro dñm mendax sũ. quia ipsa scientia arguit me reprehensibile. qd debitor sũ dõ. cũ ĩcipio iniquitatẽ opari. S; ñ in uanũ laboro. cũ in bona ẽscientia contẽdico malũ. q̃m op⁹ dñi sũ. unde & me cuerto ad ipsũ. ex hoc bonã mercedẽ recipiens. taq; ego dñs omniũ testificor. quia oportet hoiẽ cũ dolore gemitus. aut cũ contritione penitentie. seu cum digna ultione peccata sua reddere siue in hoc sc̃lo siue in futuro. ut p̃dictũ ē. Quoñ. Qui peccãt cũ timore & dolore penitentie metuentes peccata sua. merent⁹ p gr̃ãm dei qd sepe surgit a cõmissis suis in purgatione eoꝝ. & cũ tam̃ eande

iii. iiii.

purgationē pleni⁹ nō iuenīūt in hoc ſclo.
iuenīūt eā in futuro ad uitā. Qui ū ſt
tante duritie cordis. ut nec deſiderēt
nec uelint ſcire in timore & dolore
penitentie peccata ſua. ſ; in tanta
nequitia p̄manēt. q̄ſi nō ſit eis ds in
timore habendus. hi nō cōſequunt purgationē peccatoꝝ ſuoꝝ nec in hac
uita nec in futura. ſ; habebūt penas
ſine cōſolatione purgationis ad uitā.
quia de rationalitate ſua ut creati
ſūt p̄ me. nolebāt reſponſū reddere
in obedientie. Quom⁹. Intellect⁹
in rationalitate hois. habet duas
ſemitas in ſcientia boni & mali. ad
q̄s p̄tinēt duo reſponſa. bonū ſcil. &
malū. Quom⁹. Bonū reſpondet malo. cū reſiſtit ei in dō. Malū ū reſpondet bono. cū repugnat illi cū diabolo. ſ; hi in bono reſpondet malo. qui
ſe frenāt ſemp in malo. ne delectentur in p̄pris delectationib⁹ ſuis. Hi autē in malo reſpondēt bono. qui nullatenū ſe abſtinuūt a p̄uis actib⁹ quin
epulent cū cōcupiſcentiis ſuis. nolentes reſpondere uocationi mali. Quom⁹. Homo habet in ſe duas uocationes. deſiderium uidel fruct⁹. & cōcupiſcentiā defect⁹. Quom⁹. p̄ deſiderium
fruct⁹ uocat ad uitā. & p̄ cōcupiſcentiā defect⁹ uocat ad mortē. ſ; in deſiderio fruct⁹. cū ho deſiderat bonū
opari. ſic dicens in ſemetipſo. fac bona
opa. hoc ē reſponſū cont malū. ut
deuitet illud. & faciat utile fructū.
in cōcupiſcentia ū defectus cū cōcupiſcit
p̄petre malū. ſic etiā adhortans ſe
metipſum. fac op⁹ delectationis tue
hoc etiā ē reſponſū ad ūſus bonū.
cū ille nō uult reſiſtere iniquitati ſue.
ſ; delectat⁹ p̄uenire ad defectū deſpiciens me in hoc reſponſo. & habens
me q̄ſi illuſorē. debitū honorē m̄
nō exhibendo. Et quia aūtit ſe a bono. nō habens dolorē affligendo ſe
p̄ timorē meū. conūtit ſe ad illu

p vii.

ſionē in celebrib⁹. ut p manifeſtationē meā dicit p̄ſalmiſta dauid.
Poſuerūt in celū os ſuū. & lingua
eoꝝ tranſiuit in tīa. Hoc tale ē.
Multi hoies ſūt īſipientes. in rationalitate nolentes īntelligere
īnumerabile timorē dñi. & ab
ſtrahentes ſibimetipſis bona deſideria. in quib⁹ deberēt anhelare ad me. & cognoſcere uerum
dm. recuſantes aſſenſū p̄bere bone ſcientie que ſemp hoi aſiſtit.
ut bona opa opet in dō. ſ; frequent amplectunt amaritudinē in contradictionē boni cū ſe ipſos deſpoliāt. ſibimetipſis aufferentes bonū theſaurū. diūſitatis
iniquitatis ſ; theſaurizando. Et īhis ponūt celeſtia opa curuationē mētis ſue. q̄ſi os ſuū male ap
tū. deſtituentes ea in ſemetipſis
p̄ rabiē ſubſannationis. ſic dicentes in corde ſuo. Hec opa uoluntatis nīre tā licent facere poſſum⁹
quā illa que dicunt celeſtia.
que antiqui nobis ignorantib⁹
ſecdm q̄d eis placuit īſtituerūt.
Atq; tali m̄ ſubſannāt ūba &
īſtitutiones antiquoꝝ patrū.
que p̄ celeſte op⁹ in me poſuit ſt.
Vnde etiā in guſtu prauū opis
uelut in lingua ſua cōmouēt
ſe. & tinſeūt in audacia poſſibilitatis ſue ſemetipſos. ita q̄d p̄ti
nacit adimplet uoluntates
ſuas. nolentes habere ēſtētionē
corporis ſui cont uicia. ſ; abſq;
labore ſui ſp̄e uolutant in deſiderijs carnis ſue. q̄ſi in tīa. q̄d
ē diabolica ſeductio.

vi. Et q̄d uidel p̄dictū caput mirabilis forme. hoc ē q̄d in zelo
dñi ſūt mirabilia & admiranda iudicia dñi. que a nullo homine peccatis q̄uiato ſciri poſſūt. Q̄d ū eide angulo exteri⁹

immobilit̄ a collo impositū ē. hoc
ē qđ zelus mꝰ adūsus diabolum.
ut in uet̄i testam̄to p abraha
& moysen ostensū ē. in specula
tiua scientia & humana exer
citatione. exterꝰ apparet in u
sione pplox ut me timeāt. ocu
lo ad oculū tirorē meū sentien
tes. cū etiā iustitia mea mina
t̄ ad aquilonē crudelissime ī
quitati sathane. vnde

viii. Stq; īmobile
p manet. quia ds nec fallacib⁹ nec
adulatorius sermonib⁹ om̄no
mouer aut mollir potest arec
titudine iudicii sui. de ñ eīndat⁹
ĉmmib⁹ uelut p collū fortitudi
nis sue a do ēstituite legi. ad opam
du hoīb⁹ īfixū. reddens scis unicu
iq; ñ obseruanti p̄cepta legis eme
ritas penas. secm mala opa ipsi⁹
in quib⁹ sordens emarcuit. repug
nans etiā eade excellentissima
fortitudine sua. q̄si in uirtute
colli sui diabolo & sequentib⁹ illū.
se opponendo īiustitie com̄.

x. Est quoq; tante altitudinis a tra.
q̄nta ē altitudo ipsi⁹ anguli. q̄m
ds in sūma iustitia ulcionis sue
cuncta trena supat. eade ultio
ne hui⁹ altitudinis existente. ut
in p̄figuratione abrahe & moysi
p legē designata sc̄t opa hom̄um.
quia diuinū iudiciū ē in sūmi
tate speculatiue scientie & actu
ū pplox. ut p̄sternat ignorantiā
ipsox. cū nolit scire dīm. Non ta
men ipsū angulū excellit. s; tan
tū pari nꝰ ei in sūmitate coade
quat. q̄m supma ultio act⁹ hoīs
ñ excedit. plus & gr̄uꝰ in eis mala
ulciscendo quā sint merita com̄.
solum̄ equo & iusto iudicio in ex
cellentia iustitie sue omia recte
diiudicans. ut itū in spū nouit
psalmista dauid cum diceret.

xi. Cognou dne quia equitas iudicia
tua. & in ueritate tua humiliasti
me. Hoc tale ē. p̄ uoluntatē tuā in me
metipso cognou dne. cū p peccatis
meis ñ occidisti me. ñ auferens m̀ ī
aīa & corpore efficaciā opandi. qđ
nec ppt̄ potentiā. nec ppt̄ ira tuam
plus iudicas in scientib⁹ aut in ig
norantib⁹. q̄m sit merita com̄. Bonū
enī opor rixando cont̄ me. malū ꝰ
facio p̄ concupiscentiā carnis. Et ido
das bono mercede. & malo iudiciū.
ñ tam̄ alit̄ iudicans q̄m qđ equū &
iustū ē. Quom̄. Si aeri ĩstares q̄m sc̄t
opa hoīs in pacta actione. ñ eēt e
quitas iudicii. Si ꝰ tepide negligeres
ita ut ñ p uocares ad penitentiā &
qđ ñ eēt exquisitio in purgatione in
iquitatis. tc̄ tu iust⁹ ds delinires & c̄
foueres iniustitiā. Mors enī erat quon
da amarissimū iudiciū in morte ade.
nec aut̄ reddita gr̄a in penitentia re
uocas hoīe ad uitā. qđ impossibile eēt
fieri p ullū ñ p te dm. Et hoc ē iust⁹
simū & equissimū iudiciū tuū. pur
gatio scis ad uitā cū gr̄a. q̄m unicu
iq; cause in recta m̄sura metientur
iudicia tua. Nam in ueritate sc̄t oīa
que facis ita qđ nulla mmietatē ex
ercet sup̄ modū fallacit̄. quia fallax
ē qđ plus in mmio. uel mm̄ in paruo
ē. q̄m qđ iustū ē. S; tam̄ partis īmul
tis miserationib⁹ potentie tue ñ occi
dis ullū p̄ possibilitatē clarissime ut
turis tue hoc deputās in te ipso qđ
pareis p penitentiā. ĩdoq; de mia tua
humiliauī me dans gl̄am nomīi
tuo. ītrdū etiā turbat⁹ in p̄meritis
culpis meis de tuo iudicio. xii. Qđ aut̄
ide caput uides ignei coloris rutilas
ut flama ignis. hoc ē qđ in zelo dīm
ē igneū obstaculū. rubens in fortissi
mo ardore ultionis sue. tribile habēs
facie hois. q̄m oculi dīm facie ad fa
ciē uidet unāquāq; iustitiā. ita qđ
culpe duūsox ĉmmū ñ relinquunt
neglecte ante dīm. q̄s ñ terribiliter

ĩſpiciat. eaſ examinando uſto iu
dicio ſuo. & quia etiã monſtruoſa
& horrenda ſẽ ĩiqua op̃a hoĩs. huma
nã faciẽ oſtendentia. in actib⁹ carna
liũ deſideriop. Atq; in ira magna
reſpicit ad aquilonẽ. quia ds in ulti
one ſua dedignat̃ omẽ malu. qd o
rit̃ de ſuggeſtione diabolica. S; qd
a collo & deorſũ ñ uidet̃ ulla formã
ei. qm̃ reliquũ corp⁹ ipſi⁹ omĩno abſcon
ſũ & obſtruſũ ẽ in p̃dicto angulo. hoc
ẽ qd in zelo dĩ. recta iudicia que uir
tuoſe diſp̃gẽt p̃ua op̃a hoĩũ diũſoꝝ
nullus humanꝰ ſenſus quaſi ſineten⁹
p̃ſcrutari poteſt qm̃ occultant̃ & ẽ
tegunt̃ in angulo ſpeculatiue ſcien
tie & opis hoĩũ. ita qd nec uideri nec
comp̃hendi ulla ſcrutatione ualet.
ñ qd aliq̃ndo cognoſcunt̃ cũ oſtendit̃
rei geſta in cauſa ultionis dĩ. ut faci
et hoĩs uidet̃ ſecũ deſideria uolun
tatis ipſi⁹. Vnde etiã in ipſa ultione
ñ ẽ ulla ſimulatio alicuiꝰ facilitatis.
ñ ſemp uſtũ iudiciũ ſecũ peccata
hoĩũ. qm̃ ĩmma eoꝝ ñ negligunt̃
in diſcuſſa. ut p̃dictũ ẽ. quia zelus
dĩi examinatio ei⁹ ẽ. Qd ũ caput
ipſũ uidet̃ q̃ſi nuda formã humani
capitis. hoc ẽ qd ide zelus dĩi nul
li mortalitati ſubiect⁹ ẽ. ꝑmanens
uidet̃ nudus ab omĩ ſubiectione de
bilitatis. iuſte diiudicãs op̃a hoĩũ.
Hec ẽ ĩnib⁹ obtectũ adiũctar uirilis
forme. nec uelamine more mulie
bri. qm̃ ipſi ñ ẽ aliqua ſollicitudo
ſenſus. ſ. quẽquã ſuperiorẽ ulla uirili
fortitudine debellare. nec ei inẽ il
la feminea mollicies timidi animi.
ſe adũſa ñ poſſe ſuperare. Eſt plus ta
men uirile quã muliebre. quia for
tiſſima uir⁹ dĩi magis ẽ in uirili uiri
ditate quã ſit in mollicie femine⁹
negligentie. multũq; tribile ad itu
endu. qm̃ ide zelus tribilis & metu
endus ẽ omĩ creature. cũ ipſa ẽ eũ
ſentiens ĩ geſta cauſa ultionis ei⁹.

xiii Sed qd habet treſ alaſ mire latitu
dinis & longitudinis. albas ut eſt
candida nubes. hoc ẽ in explicabilis
uirtutis ſcẽ ĩmitatis expanſio. quam
nullus hoĩũ comp̃hendere ꝑualet
in latitudine gẽ ſue. nec in longi
tudine poteſtatis ei⁹. in multa ſuaui
tate & claritate diuinitatis fulgẽs
rectaq; ultione ſ. ſubiciens ñtes
hoĩũ. in magna diũſitate ut nu
bes diſcurrentiũ. Que ñ ſt̃ in altũ
erecte. ſ; ſo ſum̃ a ſe ſeparatũ ĩdurec
tũ extente. ita tam̃ ut ide caput
eaſ aliq̃ntulũ altitudine p̃cellat.
quia ultio dĩni ñ eleuat̃ ulla ar
rogantia. ſ; coaptat ſe uncuiq;
cauſe ſecũ merita illi⁹. in rectiſſi
ma ſcil norma extenta iuſto iudi
cio correptionis ſue. ſic tam̃ ut po
ſſibilitas potentie dĩi q̃ſi in capite
ei⁹de ultionis ſue. humana opera
que uera ĩnitas ñ uoluerat ĩdiſcuſſa.
in altitudine fortitudinis ſue p̃ce
dat. ñ tam̃ ea tã acrit̃ ulciſcens &
ẽterens. ut poſſet eade poſſibilitas
poteſtatis ei⁹. Et ala ꝑma a dext̃
maxilla ſurgens tendit̃ ad aquilo
nẽ. qm̃ ds iuſto iudicio ꝑmũ a dex
tra ſaluationis parte in filio ſuo
deiecit diabolũ. & omẽ malum.
Scda ũ que & media ẽ. a gutture
ipſi⁹ dirigit̃ ad ſeptentrionẽ. quia
ꝑt ſaluationẽ que in filio dĩ facta
ẽ. & q̃ſi in medio tã roborata fide.
guſtataq; dulcedine electoꝝ. ꝑ
ipſos etiã fugauit rugientẽ ĩimi
cũ. eos eruens de fauc⁹ illi⁹. Tertia
aut̃ a ſiniſt̃ maxilla extendit̃ ad
occidentẽ. qm̃ ab electis dĩ ſarbana
fugato. etiã a ſiniſt̃ p̃ditionis par
te. in filio p̃ditionis omĩno ẽteret̃.
mundo tã in occaſũ ẽnum ſui ten
dente. Et aliq̃ndo magno ẽrore
ſe mouẽt atq; in eaſde partes ꝑcu
tiũt. quia p̃ tribile atq; p̃ formi
dabile iudiciũ. omĩ creature zel⁹

xiii. xv.

dñi in ultionē mouet. ibi exer
cens iudicia pcussionis suę. ubi
cūq; iusto iudicio placuerit di
uinę maiestati. Vbi enī timor
& amor atq; honor dī in reueren
tia fidelit habet. ibi ds mitē &
suauē se ostendes. ultionē suā n
exeret. duros autē & rebelles tri
bulit & iuste castigans. Vnde xvi.
pma ala ultionis meę pcutit &
abicit hoies illos in abyssū pditi
onis. qui ita īdurati sūt sup duri
cia lapidū. ut interioribus oculis
dedignando semp despiciāt iusti
cia meā. ne respicientes pscien
tia intellectus sui. plusq; ēsentientes
carnalibus desideriis atq; diaboli
suasionibus quā uolentes scire ueritā
iusticiā. & quā ullo ēsensu suo. aut
p admonitionē meā. aut p hois ex
hortationē teūti uelut de sua in
quitate; sic cruciantes spīm scien
tię suę. quia magis notat & faci
unt iniusticia diaboli quā iusticia
meā. Vt infundt in corda sua qsi
resolutū plumbū. id ē dissoluta desi
deria pue mollicie. mittentes illud
uelut ad stabiliendā duriciā ferri
uidel obliuionis dī. sic īdurati
qsi sūt ferrei. ita qd nec causa di
nec hois. sibimet aut ulli parcāt
iniquitate. xvii. Sup istos clamāt &
ēqueruntē. elemta cū reliqua cre
atura. qd tā ulis natura hominis
vrentissimo tempore suo tā rebel
lis ē dō. cū ipsa semp in timore &
reuerentia pcepta dñi pficiant.
Vnde & sup hoiē tribulit uocife
rantē. Quomō. Non sic qd elemta
clamēt in uoce aut ēqueranteī.
iscientia rationalis creature. s; qd xviii.
secm modū suū uociferantē istre
pitu sonituū. & qd querimonias
pferūt in timore tiow. ut ea cū
alia creatura iustū dī iudiciū i
ducit sup hoies. ipsi rebelles exis
tentes. illa n aliter stantia. nec a
liter se in semetipsis mutantia. quā ea
iussione sua ūtit diuina potestas.
Vnde tā crudelit isti īdurati hoies
imitantē sathanan. qui īduricia ~~in~~
~~duricia~~ iniquitatis suę noluit subdi
do creatori suo. ppt qd pfit ab omi
beatitudine. cū quo & ipsi pibūt se
quentes illū. Sed ira aut ala zeli
mei cedit rabidos hoies. & unūqdq;
pfūptuosū malū. qd scient ac teme
re faciūt hoies. qd se pmū erexit in
hoie. in sanguine abel. quē fr suus
obhoc odio habebat. quia ppt obla
tionē substantię ipsi. quā in bona
uoluntate distribuit. do car erat.
& qd se etiā erexit in pharaone qui
in mirabilibus meis admonit ē. ita qd
extitit in tiore meo. iuit dimisit
ppm meū isrl. quē itū p rabiē retra
here uoluit. ppt qd illū zelus mis de
glutiuit. & qd se etiā in eode pplo meo
erexit. qui me cognoscens. atq; mira
bilia mea uidens. idolū in oreb ado
rauit. unde corona de capite illi ce
cidit ita qd eis lex dī facta ē corrup
tibilis in duab lapideis tabulis. & ali
is hui similib ppt que de gsa sua &
felicitate ceciderit. hec omia ulis
cente ultione mea. Vnde etiā mo
yses famulus mis de eade contria
plebe in multitudinem adūsante isto
zelo meo fecit unidictā ex uolunta
te mea. cū efficacit diceret electis
meis. ut occideret unusquisq; frem &
amicū & pximū suū. & itū cū ar
dent iudicib eide ppli ait. qd occi
deret unusquisq; pximos suos. qui mi
ciati eent beelphegor. ui ult sū me.
occisa iniquitate illa pugnante ētra
me. Sed in abel pmū orta iusticia
dī. pt ipsū inuenti sūt multi alii elec
ti. ex omib his malis & pūsis genera
tionib qui collegerūt & coluerūt
subtiliora pcepta mea ut filii isrl.
int qs etiā ort ē luct & meror de

fideranteſ humanitatē filii mei. ꝑ ac
ta aut̄ eiḋē filii mei manifeſtatione.
qua miſi eū natū ex ugine. coquebat̄
& ſalliebat̄ omīſ iuſticia legiſ. dulciſ
& ſuauiſ cib⁹ facta omī ꝑplō creden
ti in me. aplīſ ueritatiſ ipſā ueritatē
manifeſtantib⁹. Itaq; in omīb⁹ iuſtiſ ꝑ
dictiſ generationib⁹ ſcient̄ tīnſgſſlā
iuſticiā meā. ulciſcebat̄ & ulciſcit̄
hic zeluſ mīs. quia ds qui erat. tt̄ ē.
& nc̄ ac ſemꝑ ꝑmanebit. atq; zeluſ
mīs qui tt̄ erat. ē & nc̄. & ſemꝑ ſtabit
uſq; dū finiant̄ trib⁹ & ꝑpli. n̄ finian
tr iuſticia di. omnē rubiginē iniuſti
ciā diſcutientr. Propt̄ qd etiā in
hoc eoḋē zelo meo hac iniquitatē au
fero. ulū uideſ deficienſ. qui canino
more abhominat̄ florentē in me
eccliam. aut qui ꝓ rabiē iniquitatiſ
ſue deſtruit c̄ſtructā ꝑ me dedicati
onē. uel aliaſ c̄ſtructaſ iuſticiaſ. ad
templū meū ꝑtinentiſ. quę fortit̄
ſurrexerūt in p̄ſignificatione ſerui
mei iacob. ut hec ſcriptūra habet.
Surgenſ g̃ iacob mane tulit lapiḋe
quē ſuppoſuerat capiti ſuo. & erexit
i titulū fundenſ oleū deſup. appella
uit q; nom̄ urbiſ bethel. Hoc tale ē.
Iacob ſurrexit mane. quia ipſe ort⁹
ē tempeſtiuuſ amator ueraciſ iuſti
cię in c̄ſtruendo templo. cui ipſe c̄uen
ienſ nom̄ ipoſuit. qm̄ de illo debuit
oriri rectiſſimū tēplū. ugo ſcil oyaria.
de qua ſol iuſticię effulſit. Et tolleſ
lapiḋe quē in figura altariſ ſuppo
ſuerat ſupiori capiti ſuo. id ē xp̄o. ut
in nomine ipſi⁹ qui ē uera pet̄. ſcīfi
caret̄. & ſcīficat⁹ nominaret̄. quia
unaquęq; ſcīficatio altariſ ſuppoſi
ta ē poteſtati omīpotentiſ di. capi
ti omīū fideliū. erexitq; ulū in titu
lū libri uitę. & in p̄ſonā p̄cipui odo
riſ celeſtiſ ierlm. quia ut xp̄c ē ca
put m̄brorū ſuorū. in ſupna ierlm.
ſic ē unūqdq; ſcīficatū altare. excel
lentior parſ templi fuit. effuſo deſup
oleo in ſignificatione criſmatiſ.
qd ē effuſa grā di omīpotentiſ in
ſco baptiſmo. Et appellauit ſcīfi
catū locū illū domū & templū di
ſcdm nom̄ ciuitatiſ celeſtiſ ierlm.
quę ē uuuenſ templū di uiuentiſ.
Hoc itaq; exemplo & ſignificatio
ne. erigenduſ ē lapiſ in templo i
nomine meo ordinando. ipſū
uideſ templū idcirco ſignatū cū
lapiḋe. quia ego firma pet̄ ſū.
ad quē omīſ iuſticia & lex xp̄ianoꝝ
ptinet. Ubicūq; enī fuerit ſcīfica
tuſ loc⁹ ubi corp⁹ filii mei īmolan
dū ē ibi uolo ee lapiḋe i nomine
meo ſignatū. quia ego ueraciſſi
ma fortitudo ſū. etiā ſi ibi ex a
liqua ipoſſibilitate n̄ potit̄ ee tē
plū. qm̄ ſeruuſ mīs iacob erexit
lapiḋe in ſua p̄figuratione i no
mine meo ut dictū ē. quia & filꝰ
mīs de ſtirpe illi⁹ incarnatus ē.
Templū aut̄ tale m̄ dedicatū. n̄ debet
ee uacuū huiꝰ negotii. quin poſtu
let cauſā c̄ſtructionis ſue. que adhe
ret ſ de labore miniſtrātiſ ei ꝑpli.
ſic̄ etiā celeſtiſ ierlm cū capite ſuo
xp̄o. n̄ uult carere iuſticia ſua. ſemꝑ
aſpicienſ in laboreſ filioꝝ ſuoꝝ. qs
ſuſceptura ē in do Quom̄. Ut ſe ab
ſtrahāt a diabolica ſeruitute ſe c̄
ſtingentiſ a uoluntatiſ deſideriſ
carniſ ſue. & ſe affligentiſ cont̄ ſe
metipſos in abſciſione ꝑpāx-rerum
ob amorē celeſtiū. n̄ eiſ omīb⁹ uten
tiſ. ſ; ſibimet aliquaſ ſubtrahentiſ
atq; do offerentiſ ad honorē ipſi.
ſic̄ etiā ꝑcurrenſ ſeruuſ mīs iacob
iſtituit decimam omīſ ſubſtantię
ſue cū dicebat. ut itū ſcriptū ē.
Cunctoꝝ q; que dederiſ m̄. decimaſ
offerā t̄. Hoc tale ē. Ex omī qd de
deriſ m̄. offerā t̄ decimā partē qua
hoc lex tua ē. ꝑmū ſcil in anima
mea ó ds mīs. abſcīdenſ ab ea ꝑpām
uoluntatē meā. offerens t̄ cont̄ me

uſticiā meā. & p̄tea decimā partē
omīū ſubſtantię mee. quā poſſideo
ſup̄ tīrā. Quid ē hoc. Omīū ſcīt fide
liū ho qui comp̄henſus ē in decimū
ordinē ſup̄nor̄ ciuiū. debet ſemp
ad templū meū decimā partē da
re ſubſtantię ſue ꝓp̄ reſtitutionē
uſa qđ cō̄putat ē in decimū nu
merū numerator̄. id ē in ſcientia
dī exiſtentiū. & ad uerū templum
uidel celeſtis ierlin p̄mentium.

xxv. Qui aut̄ oblīti timoris mei. tēpla
in nomine meo dedicata. p rabiē
īiquitatis ſue. deſtruūt. uel qui
dedicationē eor̄ ſecm exemplū
de iacob ortā demūt. ſcīficata lo
ca ſcīt polluendo. ſeu cū ſanguine
homicidii. ſeu cū pollutione ſemi
nis. illud educendo in adulterio
aut formicatione. uel qui in ſup̄no
ſacrificio negligūt īſtituta dedi
cationē antiquor̄ patrū. abſq; ſig
nato lapide quē iacob erexit īſtua
p̄ſignificatione. uel qui deſtruūt
ēſtituta p me uſticiā in decimis
aut in ſubſtantiis templi mei. ó ue
miſeris. ó ue miſeris ó ue miſeris ho
minib⁹ illis. qui ſe tā turpit̄ ſedu
cūt. & tā p̄ūſi ante oculos maieſta
tis mee exiſtūt. uidel ut dictū ē.
īſtituta mea negligentes. que omīa
de ueti lege tranſlata ſūt. quia de
ueti teſtamēto plata ſūt noua lex ī
filio meo ſecm mīam gr̄ē. & quia
de omī uſticia legis & ꝓphetar̄ qđ
erat īmm⁹. factū ē manus in eode
filio meo. qui omīa ſigna p̄or̄ pa
trū que ipſi abſconſe in umb⁹ dixe
rūt. manifeſte oſtendit. in ſemet
ipſo. in omī uſticia. xxvi Et qui hec
omīa deſtruūt. ita qđ ipſi cibum
uite qui de uīq; teſtamēto fact⁹ ē.
dedignando ſic lutū ēculcāt. & ca
nib⁹ & porcis. ac aliis pecorib⁹ id ē
id ē p̄uis hominib⁹ duuidit. eū ma
gis dantes paganis moris & uane

ignorantie. quā in omīpotenti do. atq;
in uſū ſuū ſecm uoluntatē ſuā eū pa
rantes. hoſ uel ſem eor̄ & ego deſtrui
am. eoſ pricns de ſūmo gradu uſq;
ad īfimū. & de diuitiis in pauptatē.
in ultione hui⁹ zeli mei. xxvi Tertia ū
ala ultionis mee. cedit & credulos &
īcredulos. in ſuis impiis & īuſtis op̄ib⁹
ipſa p̄cutit credulos. ñ op̄antes in uo
luntate ſua bona & uſta op̄a. qui be
ne uidet fide. & quib⁹ nota ē uſticia
dī. & tamē ſedet in tenebſitate malor̄
op̄ū. gentes ignorant̄ p̄t tenebis ini
quitatis. uolentes uocari in p̄ūſitate.
qđ eos tamē ñ p̄mittit ds ſecm uolū
tatē ipſor̄ p̄ficere. hoc ide abſcidens
illis ultione ſua. dū ſic ſt̄ obſcurati.
qđ oblīti ſt̄ ei. ita ut ab eo libentiſſi
me recederēt. Incredulos aut̄ cedit
īnfidelitate eor̄. ita qđ etiā eis ab
ſtrahit̄ īiquitas ipſor̄. cū retributi
one ultionis. cū ñ p̄mittunt̄ malū
hoc p̄ficere qđ libent̄ facerēt. unde
& maligni diabolus ſup̄at in beati
tudine fideliū hoīū ante oculos dī
ſcintillantiū. uellet iſtos tenere in te
nebras mortis ſecm nequitiā ſuā.
ſ; eos amplī comp̄hendere ñ potest ñ
ut ſt̄ opa illor̄. xxvi Sed queda alia in
ſuta hoīū ē ſup̄ tīrā. qui habēt ſpīra
tē in forma ſenſati ſpē. ita qđ ſapien
tes ſt̄ ad recordationē dī. ſecm uolū
tatē ſuā accenſi cū ſcientia ſenſus.
unde t̄t in ſemetipſis p̄ſūptuoſe ha
bere uolt ſcientiā ſapientię. facientes
quicq̄d cogitauerūt. & miſcentes uſti
cia cū īiquitate. ſ; ſtulti ſt̄ in ſapientia.
qm̄ notāt ſemetipſos ita q̄ſi plem & p
fecti ſūt ad habendū & comp̄henden
dū. atq; ad acquirendū plenitudinē
uoluntatis ſue ſecm arbitriū ſuum.
q̄cq̄d excogitauerūt. Et dū alas ſuas
leuare uolt p̄ potestatē ſuā. in puni
os & cuitatib⁹ ac in aliis locis atq; in
aliis cauſis in quib⁹ t̄t occupati ſt̄ cū
impio in quo uolt habere ītelligibi

te mſurā in dīm aſpicere q̄d faciāt. / ꝛ effundunt & abituntꝫ ante ocu
los dī. ꝑꝑ impia & iuſta iudicia il / ioꝝ quos ipſi ꝑuſ diiudicabāt. / in qui
bus nolebāt timorē dīm ſcient habe
re. Et ſic ꝑ iſtum zelū meū facti ert
in planctū magnū. & iflebiles uocef
cotā omī ꝑplo qui uidet & audiūt xxxi.
iudicabile temp⁹ iniquitatiſ eoꝝ. / quib⁹
da uidet ex ipſis. adhuc in hac uita
in multis miſeriſ multi defect⁹ ipſoꝝ
uiuentib⁹. quib⁹da etiā peſſima mor
te in diuiſis paſſionib⁹ morientibus.
In tā diuſa uiciſſitudine ulciſcit & /
exurit zeluſ mſ omnē iuſticiā. / quia
illa ē contr me. Tunc aut qd n xviii.
audiſ ꝑdictū caput ulla ūba ꝓferre.
ſ; tantū in ſe ipſo īmobile ꝑmanēſ.
aliſ ſuiſ intētū illuc ꝓcurrere. q̄ & ipſe
ale tendunt ut dictū ē. / hoc ē qd in
zelo dīni ñ ē clamor minantiſ. uociſ.
& in ſuꝑbiā ſe erigentiſ. ſ; in poteſta
te fortitudiniſ ſuę & in rectiſ iudi xxxii.
ciiſ ſuiſ īmobiliſ ꝑſiſtenſ. ultione ſua
ꝑt rabiē opū emeritaſ rel. abſq; timo
re dīni greſtaſ. ēfundendo & ēterendo
eaſ ſcdm extenſionē ultioniſ iudicii
ſui ulciſcit. / ut t̄ oño ueraciſſima ma
nifeſtatione ꝑmonſtratū ē. Et quia
ds iuſt⁹ ē. omnē iuſticiā examinari
oportet ꝑ uſtū qm ipſe ds bene noū
diſcretā poſitionē que ē in ſcientia ho
minis Nam ſcientia in homine ē
q̄ſi ſpeculū. / in quo latet deſideriū.
ſiue bonū ſiue malū uolentiſ. Unde
ño int̄ haſ duaſ partes poſit. / ſeinat
ſe uoluntate ſua ad partē illā quā
deſiderat. ſ; ño qui ūtit ſe ad bonū.
illud fideli ope amplectens ꝑ aduto
riū dī. mercede beatę remuneratio
nis laudabilit̄ accipiet. quia malum
ſpreuit. & bonū fecit. / qui ū ſe ſeinat
ad malū. hoc ꝑūſa actione degluti
ens ꝑ ſuggeſtionē diabolicā penas
iuſte retributionis ſide miſerabilit̄
ſcurret. / qm bonū neglexit. & malū
ꝑpetrauit. Idcirco in multa de
uotione & humilitate ſe ño ſubi
tiens dō. fidelit̄ opet̄ ſalutate ſuā
que de ſūmo bono emanat. / ita
ut aīa ipſi⁹ intīori ſcītate ſebriet̄
quia in bene diſpoſita & recte or
dinata ēcuſſione ſeruit creatori
ſuo. Quoñ. Qm met⁹ id ē icep
tio anguſtię facit timorē. timo
aut ēcutit tremorē. / ꝑ que debet
ño opari qd uſtū ē. Quoñ. Q d
ño meru anguſtiari icipit. hoc
ꝑ donū ſpc ſcī de rationali ſenſu
habet. / ꝑꝑ qd etiā nulloñ omit
tere poteſt quin dīm ſciat. / illaq;
ſcientia quā habet in dīm. facit
in ipſo timorē. / in hoc qd icipit ti
mere ſcdm ea que dī ſc. Et ſi hec
habet cū ſtudio ſcienſ dīm. t̄ ēcu
tit eū rtū rgnea grā in xp̄o. am
moneſ ut deīde icipiat treme
re. / q̄n ꝑ ēpunctionē t̄reat. ut
uſticiā dī fidelit opat. Nunc g
oportet ītelligere & diſcere. / unde
ſit hec. Quid ē hoc. Vs ē. / qui inuo
bis qd bonū ē opat. Quoñ. Ipſe
uoſ ita ēſtituit. ut ꝑ rationale
ſenſū in opib⁹ urīſ eū ſentiatiſ. / que
ſapient cū diſcretione facitiſ. Ir
rationale enī animal facit omia
opa ſua ſine ītellectu & ſapientia
ac ſine diſcretione attq; uereun
dia. nec ſcit dīm quia irrationale
ē. ſ; tantū eū ſentit. qm illi⁹ creatu
ra ē. Rationale ū animal qd ño ē.
habet ītellectū & ſapientiā. diſcre
tionē & uerecundiā in opib⁹ ſuiſ.
que rationabilit̄ opat. / qd ē ꝑma
radix quā grā dī fixit in omnē
ñoiē. eū anima ad uiuendū excita
uit. Hec g ꝑdicta uigēt in ratione
litate. / quia in hiſ omib⁹ ñoieſ dīm
ſcientes. ſt̄. / ut ea que iuſta ſūt uelit.
Unde ebulliens & ꝑfectū op⁹ atq;
ꝑfūm in bona uoluntate ñoiſ. qd ip
ſe ño amplectit̄ in ſaluatore ſuo

xxviii.

in filio uidel dī. ꝑ quē pat̄ omīa
opa. sua in spū scō opat̄. hoc denuo
īcendit & admonet ignea gr̄a da
ta in xp̄o ihu. Ido q; in gaudio sp̄e
sēi faciat ho opa iusticie. ñ dubitās
in p̄ūsa musitatione. id ē ne dicat
qđ aliquid s̄ desit in omīb⁹ his. aut
in p̄ma seil radice ꝑ domū dī homini
p̄mit⁹ imposita. aut in ignea gr̄a
sp̄e sēi. eandē radicē uterū in admo
nitione tangentis. ita ne p̄ūse cor
ruens. deīde angustiet. in his que
ꝓp̄ reꝓhensibilem īpetū fecit. q̄si ī
in t̄iori sua radice quicquā mut̄a
uerit. seil ne p̄ꝛquā ceciderit. īne
cessitate posit⁹ murmuret. sic dicēs
in semetipso. Heu heu qđ feci. qđ opa
mea ñ potui p̄uidere in do. Ut etiā
sine ponderē īfidelitatis īcedat. ita
ut ñ diffidat do in opib⁹ suis. ſ; ut
sit securus sine lacīmabili querela
p̄ui opis. Qui aut̄ acutas aures īte
rioris ītellect⁹ habet. hic in ardēn
te amore speculi mei ad ūba hec
anhelet. & ea in cīscientia animi su
ā cīscribat. Sexta ussio tercie partis.

Et post hec uidi
in ter angulū
septentionale &
angulū occiden
tale. murū pari
etis p̄fati edificii.
in t̄iorē ei⁹ par
te totū arcuatū
scdm modū cancellor. ñ tam̄ aptū
ut cancellos. ſ; ītegrū. habentē q; in
singulis arcub⁹ q̄si pictura hominū.
In ext̄iore aut̄ parte eiusde muri. ui
di alios duos minores muros. longi
tudinis spacii qđ fuit a p̄dicto an
gulo septentionali usq; ad angulū
occidentale. ipsisq; angulis ex utr̄q;
parte sui cūnctos. iuxta modū tes
tudinis. Latitudo ui eiusde duorū
minor̄ murorū. erat cubitor̄ trium.
Latitudo aut̄ int̄ ītriorē arcua
tū murū & medium. erat cubiti unius. atq;
int̄ exteriorē & eundē medium. fuit latitu
do unius palmi q̄si pueriles man. Intra
idē q; edificium uidi sex imagines ante
p̄dictū arcuatū murū sup paumētū
ipsius edificii stantes. tres scil uxta se in
fronte eiusde muri. ꝓpe angulū qui re
spiciebat ad septentionē. & tres etiā si
mul in fine parietis eiusde. sec⁹ angulū
qui tendebat̄ ad occidentē. omēs pic
turā in arcub⁹ eiusde muri īspicientes.
In ipso aut̄ fine eiusde parietis. uidi aliā
imaginē int̄ idē edificium sup lapidē
unū in modū sedis in paumēto positū
sedentē. & lat⁹ dexterius ad murū īclman
tē. faciē ui suā ad colupnā uere t̄imoris
uertentē. Et in eode fine uidi altām
imaginē sup eundē murū in altiori
loco stantē. & etiā ad p̄dictā colupnā
uere t̄imoris. ūsā. In his q̄ imaginib⁹ ē
speci similitudinē tale. Induit etār
ut porel imagines q̄si sericis īduīmēt.
& candidis calciamētis. excepta illa que
adextris medie hab. trium erat. qs in
extrema parte eiusde parietis uidet̄.
que tota tante puritatis tantesq; cla
ritatis extitit ut p̄ multo splendore
nulla ei⁹ formā ꝑfecte ītueri posse. &
excepta illa que sup murū stabat ut
dictum ē. que mgr̄is calciamētis calciata
fuerat. Et omēs sine pallis erāt p̄ter me
diā illā. trium que in p̄ma parte eiusde
muri stabāt. que pallio īduebant̄.
Vue q̄q; exeundē trium suprior̄. que ad
dextam seil & ad sinistrā medie ima
ginis stabāt. & due trium īferior̄. me
dia uidel & que ad sinistrā ei⁹ erat. ñ
habebāt mulierbria uelamina in capi
tib⁹ suis. nudis tantū albis ēmb⁹ stantes.
Media aut̄ trium p̄ior̄. & illa que sup
lapide uxta murū sedebat. erāt uela
to capite. candida uelatura capitis.
ut mos ē mulierū. Eadē q̄q; media tri
suprior̄. que ad dextrā ei⁹ stabāt uestim
erāt tumicis candidis. Et uidi tale dis
similitudinē ea. Imago que stabat

in medio triū supiorū habebat in capi
te suo in modū coronę circulū croceī
coloris. dextē parte īsculptū semp accen
de. Et audi qđ á dextē eidē imaginis co
luba aduolabat. ore suo spuans in eam
de sęptuā. Atq; eadē imago dicebat.
1. Ego pfusa sū pūtiorē muām. ex qua orīs
tur uulus qui nullatenꝰ absconderę uult
pecuniā nec aurū. nec pciosos lapides.
nec margaritas. cotā egenis & necessi
tatibꝰ eorū. necessariā substantiā ñ ha
bentibꝰ. ac ꝑtā ploratibꝰ. Ego cōsolabor
illos. & semp reficiā paupratē ipsorū ꝓpt̄
amorē filii dī. qui suauis & mitis ē. ac
qui bona sua distribuit in animas us
torū. tangens uulnera peccatorū eorū
ꝓpt̄ penitentiā. Alia ū imago quę sta
bat a dextris ei. habebat in pectore suo
qsi leonē tamquā speculū lucidū. & a
collo suo uelut serpentē pallidi coloris.
ītorta ⁊ flexura ugulę ad pect̄ etiā ipsi⁹
dependentē. Et ait. Lucidū leonē
ispicio. & ꝓpt̄ amorē ei⁹ do. Ignitū aut̄ v.
serpentē fugio. ⁊ serpentē in ligno pen
dentē diligo. Tertia aut̄ imago quę
a sinistris ei⁹ erat. tunica simili iacinc
to rubri coloris iduebat. Et ad pect̄
ipsi⁹ apparuit angls. ex utq; latē suo ala
unā habens. ita ut ala dext̄ ad dextrū
humerū eidē imaginis extenderet.
& ala sinistra ad sinistrū humerū illi⁹.
Et ipsa imago dicebat. Angliceī
habeo cōsortiū. nec cū dissimulantibꝰ se
ipocrisis ambulare uolo. ⁊ eplo cū usus.
Imago q̄q; quę fuit media trium ifer
or. iduta erat tunica croceī coloris.
Et sup dextrū humerū ei⁹ candidissima
coluba. stabat. spuans ore suo in dex
trā aurē illi⁹. In pectore ū ipsi⁹. mons
truosū & iforme caput hoīs apparuit.
lacebāt q̄q; sub pedibꝰ ei⁹ qsi species hoīs
ēculcatorū & ētritorū. ab ipsa. In mani
bꝰ aut̄ suis habebat cartā exspansā. &
ex una parte uidet̄ usus celū. septē li
neis īsęptā. quā legere uolui. ⁊ ñ potui.
Et dixit. Uirga amare correptionis
& flagellū ēt uolo. contē illū menda
cē qui filꝰ diaboli ē. quia etiā idē dia
bolus persecutor ineffabilis uultuę
di ē. Unde illi ēmaria & molesta cau
sa sū. qm̄ nūquā uenta sū in ore ip
sius. ita qđ & ego eū de ore meo siē
mortiferū uenenū exspuo. quia ip
se me nūquā in astutia sua uenit.
Ipse ē etiā m̄ pessimū ac molestissi
mū malū omnium malorū. qm̄ omnē
malū ab ipso ortū ē. Ꝓpt̄a abicio &
ēculco eū in amabili uultu dī. quę
m̄ incessabilit̄ sine fine amabilis ē.
cuius etiā sustentatrix & ductrix ego
sū. quia sup me solidabit̄ & ēstabi
omnē edificiū uirtutū dī. quę edifi
cāt in altitudine. O fortissime &
nobilissime ds attende. Alia aut̄
imago quę ad dextam ei⁹ erat. faci
em habebat anglicā. & ex utq; latē
suo uolatile ala unā. in specie tam
hoīs ut ceteris uirtutes apparēt. Et ait.
Ego repugno diabolico certamini.
qđ se erigit cont̄ me. ꝓtinacit̄ di
cens. Non possū sufferre ulla tribu
lationē. ⁊ omia m̄ contria uolo ab
strahere de me. Nullū timebo. Quē
timeā. Nemnē timere uolo. S;
qui hoc malū dicūt abstinent̄ ꝓ me.
quia posita sū semp letari semp q;
gaudere in omnibꝰ bonis. quia dns
ihc ē remissor & cōsolator omnis dolo
ris. qm̄ & ipse dolorē ptulit in cor
pore suo. Et quia ipse etiā ē usta
correctio. idcirco & ego uolo me illi
cōiungere. semp q; ipsū portare. abi
ciens de me odiū & iuidiā. ac omia
mala. Uolo q̄q; semp faciē letā īma
uultum habere ó ds. S; tria imago
quę stabat ad sinistrā ei⁹. iduebat
tunica alba. uiridi colore distincta.
Habebat aut̄ in manibꝰ suis modi
cū uasculū pallidi splendoris. mul
tā lucē ut fulgur ex se reddentem.
ita qđ eadē lux in faciē. & circa col
lū ipsi⁹ imaginis luceret. Et dicebat.

vi Ego felix fu. Vñs enī xpc ihc faciet & patat me pulchrā & albā. eū illud mortiferū ēsiliū diaboli effugio. qđ semp ruminat in felicitatē illam scil qđ ds abiciēt. & diabolus malis opib' attrahit. Hē sathanan fugio. hc abitio. ipsūq; m semp molestū habo quia amatorē illū desidero. quem assidue amplectar. & quē cū gaudio habeā in omīb' & sup omīa. Imago ū que in fine huī parietis sup lapidē sedebat. iduta erat tunica sub nigā. In dextro aut humero suo habebat modicā crucē impositā imagine ihu xpi. que hac & illac uertebat. viii. Et quasi ex nubib' effulsit in pect' ei' quida splendor mire claritatis. ase in multos radios diuisus. ut splendor solis ase diuidit. cū p parua & multa foramina alicui rei fulget. In dext' qq; manu modicū lignum in modū flabelli habebat. ex cui' sū mitate tres ramusculi uiro nī cum viii. flore pullulauerāt. Habebat etiā in gremio suo minutissimos lapillos omīum gēmaz. qs multa sollicitudi ne & diligentia ēsiderabat. ueluti mercator res suas diligent ēsiderare solet. Et dixit. vii. Ego mat uirtutū. iusticiā di in omnibus reb' semp habeo. Nam in spūali militia & in seculari itre pitu. int ēscientiā meā dm meum semp exspecto. Non dapno. ñ ēculco ñ spno. reges. duces. & pfides. ac eēta secularia magisteria. que ab auctore omīū rerū ordinata sūt. Quoñ ueritū eēt. ut cinis cinerē spneret. Crucifix us di filī cuertit se ad oms eos secm iusticiā & miam suā monens. Ego etiā unāquāq; ordinationē & istitutionē ei'. secm uoluntatē ipsi' habere uolo. Ista aut imago que in eccle fine sup murū stabat. nudū caput & nigros ac crispos crines habebat. faciēq; ob scurā. Induta qq; erat uaria tunica. plurimo colore intexta. Et uidi qđ eam tunicā & calciamēta sua exuit. stans nuda. Et subito ei' nes ac facies ei' re splenduerūt in pulchitudinē albedi nis & nouitatis. ut iā nati infantis. atq; p totū corp' suū effulsit. ut pur' & lucidus splendor elucet in claritate. Tē etiā undi in pectore ei' splendi dissimā crucē cū imagine xpi ihu. sup arbusculā int duos flores lilii & rose stantē posita. qui se surssū ad eandē crucē aliquantulū recuruabāt. Vidi q; qđ exutā tunicā atq; calciamēta sua fortit excutiebat. ita qđ pulus multus ab eis excuteretur. Et aut. Exuo uet' testamēto. & iduo nobile filiū di cū iusticiis ei' in scitate & ueritate. Ppt qđ reparata sū in bonis. & mutata de uetis. Unde & tu ds mis. delicta iuuentutis mee & ignorantias meas ne memineris. neq; uindictā sumas de peccatis meis. Et cū hec attenti' ispicerē. iterū qui sedebat in throno dixit ad me. Nullus fideliū qui humilit uult do obedire du uitet humano magisterio subiacere. quia p spm scm regim in ppto ppt' ef ficatiā utilitatis uiuentiū dispositū ē. illudq; in ecclīasticis obseruationib' futurū. & fidelit firmitēq; habendum. in antiquo ppto pfiguratū ē. Hinc etiā qđ uides int angulū septentionale & angulu occidentale. murū parietis p fati edificii. in interiore ei' parte totum arcuatū. secm modū cancellor. ñ ta m aptū ut cancellos. s; integrū. hoc ē qđ ab abraha & a moyse diabolo re pugnantib' q̄si in angulo respicientē septentionē. usq; ad uetā trnitatē que apte declarata ē in uera & catholica fide. cū á do patre filī di misisus in mundū. doctinā suā habundanter emisit in fine temporū. q̄si ad angulū respicientē ad occidentē. erat murus idē istinct' ppls in lege iusticie di. cstrut' opans in cēstructione bonitatis patis omīpotentis. scil in uetī testamēto frenatus

& ꝫ cūmel⁹ quia ꝑ ostensionē aspi
tatis que in zelo dīm excitata ē. ꝑ ista
tutionēs ueterū ꝓlationum ꝓsignata
sē regimina nouæ dignitatū. Jam
uetus testamētū tendebat usq; ad no
uū ex se germinans multo maiora ꝑ
cepta legis noui testamēti. quā ꝓmū or
ta ēnt in ipso. ita qd de minore factū
ē manus. de minore uidel doctīna ue
terū ꝑceptoꝝ. maior & latior doctīna
nouoꝝ. cū uel⁹ testamētū solum eēt
qsi fundamētū ꝓmit⁹ positū. sup qd edi
ficata ē ꝑfundissima sapientia omīs
doctīnę. manifestata in ī carnatione filij
dī. tendens ab eade uetī lege circūcisi
onis. usq; ad nouā regula baptismi. ma
ioribꝰ ꝑceptis ornatā. Et ide mur⁹ xiii.
plebs scil iudaica. in īteriore parte in
tellect⁹ sui. in quo animā hois dīm cog
noscit. ē ubiq; arcub⁹ circūdata. id est
circūquaq; ꝑ significationē magistri
ꝓcursoꝝ suoꝝ. ꝑcepta legis dī claman
tiū. & ꝫ ostendentiū uallata. ut mi
nores ꝑ maiores. quasi ꝑ ꝑcellentes ꝫ
hoies ornari solet. iuxta ēstructionē
cancelloꝝ. que ē typica ꝓfiguratio spe
sci. dural lital ꝓforantis in ī carnatio
ne filii dī. qui cancellos mīe suę pe
tentib⁹ plenissime demonstrauit. Non
tam apt⁹ ē in ꝓforatione ostiarij spe
sci. uidel spīrale ītellectū in uetī lege
ñ denudantis. ut ꝓmodū factū ē in
cancellis mīe. in carne manifestati fi
lii altissimi. s; īteger manet īduricia
legaliū ꝑceptoꝝ. que ꝓtra ꝓ spm scīm xiiii.
in fonte aque uiue elucidata sunt.
Habet q̄q; in singulis arcub⁹ qsi pictura
hoiū. quia ut hec pictura ostendit ī
maginē hoiū. sic in ṫumphali arcu
scil in dignitate magistri. posit⁹ ē homo
in uice dī. Quoñ. Qm̄ ꝑfundissima &
capitalis sapientia. ꝑ grām dī posita ē
in os rationalitatis hois. ut ho in no
mine dī exereat officiū magistratio
nis. ꝑ distinctionē iustitię & mīe ipsi⁹ al
tissimi. Qd aut̄ in exteriori parte eide
muri. uidel alios duos minores mu
ros. hoc ē qd in exteriorib⁹ negotijs. pē
spīrale magistrū. ē īterrepta ēstitu
tio ꝓpłoꝝ maioꝝ & minoꝝ. Quīm ēstitui
sē ꝑcepto dī qsi duo muri. qm̄ exte
rior sē maiores natu ex fortitudine
sclaris potentię. in mea ordinatione.
& medi⁹ sē minores qui ēsistūt sub
potestate & spūaliū & sclariū ꝓso
naꝝ. qsi int̄ interioris ꝑfati muri ar
cus. qui ē spūale magistrū. & exte
rioꝝ murū. qui ē sclaris potentia
ut ꝑdictū ē. Unde duo muri po
siti sē extra ambitū interioris arcua
ti. quia sclares ꝓsone sē intrinseci cau
sis. magis uidel exteriora quā interiora
habentes. ita qd tam sē in unica ē
stitutionis mee. Quoñ. Per exti
itelligit̄ inti. qm̄ ut ho cognoscit
ex uisibili & alta ꝓsona hois. quoñ
ho timēdus ac horandus & amand⁹
sit. sic etiā in eccle īntellectu ītelli
gat. qualit̄ īuisibilis & altissim⁹ ds
metuendus ac ueneradus & dili
gendus sit sup omīa. Jā ꝑ exteriorē
& sclarē dnationē. admonet̄ ho ī
terioris & spīritalis potestatis diuine
maiestatis. que ita clausa & absco
sa ē hoi ut ñ possit carnalib⁹ oculis
ei⁹ uideri. ñ quantū fide illi capit̄.
Et q̄ndoquide mortali creature
ds īuisibilis ē. saltē ꝑ uisibile ma
gistrū discat ho timere & uenera
ri ipsū altissimū. eide ꝑlationis īsti
tutorē. Quoñ. Exspiratio diui
na dedit in sensus hoiū ꝓrationa
litatē eoꝝ. ut in recta ēstitutione
int̄ ꝓpłos magne ꝓsone dominent̄.
que ab illis timeant̄ ac honorent̄.
Jā ds idcirco ꝓmisit gen⁹ unū ex
cellere. & aliud subiacere. ut ita ho
mines diuiderent̄. ne īuicē ꝑ semet
ipsos inficerent̄ & pirēt. alioquin
ociosi ēnt nescientes ꝓcedere ad ag
nitionē dī. ñ hoc ꝓuiderēt ꝑ timo
rē & honorē in hoib⁹. Et ita ꝓcessit

spē scs. ducendo ppm ad ītēriorē
legē spē. qua ho mt⁹ & extrs regē
ret̄. donec fons saliens exiuit ap
parens mundo in plenitudine
iusticie. qui regit utrūq; corp⁹ scī
& animā. Vnde etiā cura scīarū
potentie sic ēstructa ē ad usū tīe
nē. terū. ut corp⁹ requirat refec
tionē ne deficiat. & spūale magis
terū ad mōiorē suspirationē pue
niendi ad seruiturē dī. ut anima
ad celestia anhelet. Hec itaq; ēsti
tuta sūt mea ordinatione. secm qd
etiā ysaac dixit filio suo iacob.

xv. Esto dns frm tuoꝝ. & īcuruent̄ an
te te filii matris tue. Hoc tale ē.
Dns ēe debes frm tuoꝝ. potes sup xvi.
eos in honorib⁹ & in beatitudinibus.
benedict⁹ in benedictionib⁹. que m
á do date sūt. & īclinent̄ ante te
oēs nati filioꝝ matis tue. subiecti
t̄ ppt̄ pcellentē causā benedictionis
tue. Ex te enī exiet magnū genus
de quo fortissim⁹ & potentissim⁹
uir exurget. quē fides ei⁹ ipsū fuga
do psequent̄. & ipse uelocissime ī
maximis uirib⁹ suis. q̄si leo se ulis
eripiens. excellentissima dnatione
ulis dnabit̄. & pmet eos in nomi
ne potestatis. sue. que nūquā in
ultissima cauda eradicabit̄. fīlb⁹
suis in cauda effectis. Sic & ego pat̄
celestis dixi filio meo ī carnato.
Esto dns oīū nascentiū. peratoꝝ
de cepto semine humano qs ere
am p te. quia tu mirabiliter nat⁹
es ex ūgine. n cept⁹ hois semine.
& existi de me p flagrntē ignē. ap
parens. in tīa uer⁹ ho. clauso sigillo
integerrime & castissime uirginis.
Tu q̄ es dns illoꝝ de supna clarita
te diuinitatis. qui fīs tui sūt ppt̄
ī carnationē tuā in q̄ ho es. Et ī ch xvii.
nato id ē subiecto exhibeat̄. tibi
a filiis tue matis scīs tue ī carnati
onis. atq; in obsequio pie deuotiōis
subitiant̄ t̄ hoies nati ex hoib⁹. Et qm
filī dī sic ē dns oīū creaturaꝝ. p ipsū
etiā in uoluntate patris & ītactu spē
scī. īstituta ē dispositio duūsaꝝ potes
tatū in mundo. Quoñ. Sic uidet qd
ds abstulit nimietatē & iactantiā
illa qd pps ppm ñ honorarēt. ita qd
uñquisq; faceret qd s placeret. si hoc
ds īestimabili sapientia ēsilii sui ñ
p straussēt. & ipse discreuit ppm ī ter
ppm. minorē scīl cū minutione
obedientie maiori suo subiacere. ma
iorē ū in omī utilitatis regimine sol
lert̄ & deuote minori subuenire. sic
etiā in accensione spē scī datū ē iacob
p patrē suū. qd eēt dns frm suoꝝ. ut
sup dictū ē. Sed in hoc qd ostensū ē
qd eēt dns. demonstratū ē qd scīare
negotiū habet psonā dominandi.
sup libtatē aliōꝝ. quib⁹ ppt̄ timorem
honoris sibi ab eis ullati p potestatē
suā parcat. ñ eos oppmens uire ser
uicioꝝ. & illos habens q̄si in dilectio
ne frm. In hoc aut̄ qd dictū ē qd in
curuatio ante ipsū fieret īmut̄ ser
uicīū minutionis illoꝝ. qui p liga
turā famulantiū dns suus substrahi
t̄ ut filii carnis. curā carnale haben
tes. & p̄tquā ide iacob hoc dominū
p patrīā benedictionē frī suo subripu
it. deīde celestē celebritatē p lapide
que erexit in titulū. & p decimā quā
se uouit daturū ēstruit ut p signa
tū ē. significans p̄ncipale psonā in spi
ritali milicia quia q̄sq; fidelis de numo
gradu ascendere debet ad sūmū. p scīa
rē unde potentiā. discere supi⁹ magis
terū. clarioris lucis. spūalis uite. in
quo adumplet̄ officiū naucleri. secm
ut immaculati agni. qui surstū leua
uit hoīē cū plenitudine & bonita
te oīs iustice. scīl erigens hoīē. p
stratū in fidiis pūsi raptoris. Vnde
etiā her duo īstituta. ad trina uidel
& ad celestia pcedentia. in quatuor
& quatuor partes diuidunt̄. qua

ds magnā uī scientię rationalitatis
hoīb' dedit. ita ut in accensione spē
scī. hec in semetipsis scrutarentē infigu
ra quatuor elemētoꝝ. plus p̄dictis duob'
modis addentes qđ n̄ aspnor nec abi
cio. qm̄ qui in nomine meo multipli
cat qđ mui' ē digni' ē mercedis & n̄ ab
iectionis. que etiā quatuor partes tā
in sclaris' gr̄uaminib' quā in spūalib'
ĩstitutis s̄. Quoñ. Quia in sclaribus
causis sē nobiles & nobiliores. sē & fa- xx.
mulantes atq; obsequentes. In spūalib'
ũ sanctamētis sē p̄cellentes & supiores.
sē & obedientes atq; corripientes.

Ego autē easde officiales causas ordina vm
tione mea ēstitutas. omīno rapi nolo
furtiuo munere. emptionis uenumda
tione. s; uolo ut eis rationabilis causa
assistat. ita ut qui ipsas suscipiūt. uti
les sint coīā do & hoīb'. S; ó quida uene
nati scorpiones. iusticiā meā t̄nsseunt.
& eas mortifero ueneno auaricię & su
pbie surripiūt. n̄ solū in sclaris' positu
ris. s; etiā in dispositionib' spūalib'. Rapi
na autē sclariū dignitatū. t̄rena scil
p̄ t̄rena cōparata. ē quide crudelissime
in uindicta zeli mei examinanda.
s; tam maioris ponderis & examinati
onis. ē rapina spūaliū. Nam sclares sē
in exteriorib' caro de carne. spūales autē
in īteriorib' spūi cōiuncti. S; quāuis scla
res in exteriob' occupent. curā t̄renam
habentes. tam sub eadē specie ad mīn
ora spē in regimine suo deberēt anhe
lare. spūales ũ in specie religionis. & ī
contēptu mundialiū positi. iteri' in
corde patris omīpotentis ordinati. mul
to magis sub spūali nomine deberēt
filiū ei' in sūmo sacerdotio ardent̄ imi
tari. quia sic̄ ide filī exiuit. de corde
patris sui. ita ēstituit ide pat̄ apud se
metipsū in filio suo psonas magistroꝝ.
qui in tā egregiā ordinationē positi
sē p̄pt̄ utilitatē ecclie. & in recto ope
dō cōiuncti. Quoñ. Qui in compunc iii.
tione & pbatione cordis. atq; in matu

ro sensu sē. qđ n̄ omīno p̄spicuū ē.
bonā uidet conscientiā habentes. ita
ut p̄ūse & contrię magisteriū n̄ ap
petāt. illud nec diabolica arte scis
citantes. nec p pecuniā aut p scela
rē potentiā acquirentes. nec īde
uolantia ūba laudis hoīb' queren
tes. s; illud ueta electione mea &
ppī. in humilitate suscipientes. hu
milīm & pbatissimi custodes. atq;
certissimi amici mei sē. Sed q
tet' īcedit. & illud alio m̄ in tene
bris acquirit. uidet p sclaria t̄renoꝝ.
furtī mistia celestiū diripientes.
faciē meā fugiūt. atq; animas sua
cert' occidit. in hoc me deridente
qđ sic me denegāt & cont' uolun
tatē meā calcitrāt. Quoñ. Quia
ipsi despiciūt me n̄ desiderantes
potestatē magisteriū adipisci p me.
ita ut intiores oculos cordis sui ad
me eleuēt. sic dicentes. placet hoc
dō an n̄. s; uniquisq; eoꝝ dicit in se
metipso. etiā si hoc malū ē apud
dm. ego tam̄ hoc accipiā. cōfidens ī
dno. qđ q̄ndoq; uiuens adhuc in
corpore penitā. & tali m̄ acquirit
magistriū absq; me do uno. ita qđ
nec hoc a me postulet. nec se ad hoc
mea uoluntate puenire cōfidant.
s; in hoc ardore a facie mea fugiāt
sic rapientes magistriū. a mīa mea
naufragantes. Ish n̄ sē int̄ in cor
de sūmi patris. s; sē ext̄ in parte aqui
lonis. qui in his causis ē p̄ncepś eoꝝ.
nolentes queritare me creatorē oīum
s; ppīam uoluntatē sīlam quā p deo
habēt. ipsā sequentes. & me derelin
quentes. Nam nolunt scire me. nec
ego eos. Concupiscentia ipsoꝝ. sugge
rit eis qđ uolunt. Et quia timorem
meū habere recusāt. ideirco & ego
nolo eis t̄ resistere in tēpore ur̄e mę
quatin̄ eis repugnet̄ in die illa qua
nichil amplī p̄ualere possūt. ipsi aut
p me deuicti in hac uita. aut respon

suri in futuro trem̃do iudicio. de hĩ
que faciũt ut p̃dictũ ē. me uidel
scientel in fide. ſ; in hil que ꝑtinãt
ad me reſpicere nolentel. xxi. Nunc xx. tm. Aut ut uidel qd̃ p̃fati duo mino
rel muri ſt̃ longitudinil ſpacii qd̃
ē á p̃dicto angulo ſeptentrionali
uſq; ad angulũ occidentale. hoc
ē qd̃ in ẽſtitutione ꝓpl̃ maiol
& minol. cũ extenſione longitu
dinil humani temporil. ab abraha
ſcil; a moyſe. q̃ſi á ſeptentone uſq; xxv. ad manifeſtationẽ catholice fidei
in uerã t̃nitatẽ. quã fide filiꝰ mis
a me miſſus in mundũ ut ad occi
dentẽ edocuit. exercerẽt in lege
mea ꝓpli & p̃ncipalel eol magiſt.
p̃currens uidel germ̃ & exemplũ
ꝓpli noui teſtimonii. á zelo meo
uſq; ad eundẽ filiũ meũ in carne
natũ tendentel. ut fuerẽt & ſt̃ &
ſemp eẽt int̃poſite differentie in
hoib. iterior & exter. id ẽ ſpũaliũ
& ſeclariũ maiol atq; minorũ.
Qui ſt̃ ipſis angulis ex utrq; parte xxvi.
ſui ẽuncti. uxta modũ teſtudinil.
qm̃ tã ueti quã nouo teſtam̃to ex
utrq; late ẽitil ſui. in honore & in
magiſtratione coadunati declaran
tur ꝓpli. & hoc in ſimilitudinẽ tel
tudinil. qd̃ ē in auctoritate diui
ne ꝓuidentie bene & digne cõpo
ſiti ad ſtatũ edificationil celeſtis
ierlim. xxii. Qd̃ũ altitudo eorundẽ
duol minol murol ē cubitorũ
t̃um. hoc ē qd̃ in ſubleuatione rec
titudinil duar ſeclariũ conditionꝫ
ſcil maiol & minol. trel partel
ſt̃ hoiũ. idẽ ꝑcellentiorel rectorel
& alii á uinculo ſeruitutil famula
tuũ liberi. atq; cõmunil ꝓpls. ꝑlatis
ſuil in ſubiectione ſubſtratus.
xxiii. Vnde etiã latitudo int̃ iteriorẽ ar
cuatũ murũ & mediũ. ē uniꝰ cubi
ti. que ē amplitudo dignitatil int̃
ſupiorel ꝓſonal ſpũalis magiſtꝫ

& int̃ minora uocabula t̃rene ſeru
tutil. in unitate fidei ſecm̃ dim ad cor
ripiendũ ſubditol ſuol ẽſtituta.
tq; int̃ exteriorẽ & eundẽ mediũ. ē lati
tudo uniꝰ palmi q̃ſi puerilis manꝰ. quia
ē etiã int̃ iferiorẽ poteſtatẽ ſclaril re
giminil. & int̃ ſubiectionẽ ſclaril mi
niſtrationil. extenſio uiſte ẽſideratio
nil. ita ut he unanimi & ſimplici de
uotione pueriliꝰ ĩnocentie ſe ĩuicẽ tan
gãt in manu ẽuncte opationil ſue.
Sed qd̃ int̃ idẽ edificiũ uidel ſex ima
ginel. ante p̃dictũ arcuatũ murũ ſup
pauim̃tũ ipſiꝰ edificii ſtantel. hoc ē qd̃
in ope bonitatil dñi ſex ututel oſtendũ
tur: ceteal ututel p̃figurantel. ut ds in
ſex dieꝰ creatural ſuas creauit. ipſe ui
delꝫ ututel in figura futuroꝝ. ante mu
rũ idẽ ante iſraheliticũ ꝓpm. diuina
lege frenatũ. & magiſtio ac defenſio
ne p̃curſoꝝ ſuoꝝ circũuallatũ apparen
tel. cũ etiã pauim̃tũ t̃rene curꝫ in ea
de ẽſtructione ſũmi patꝛ in hac ſignifi
catione ẽculcãt. ut xp̃iana milicia ꝑ
ipſal ſe diabolo opponat. xxvi. Qua ꝓp̃
trel ſtant uxta ſe in fronte eiꝺe muri.
ꝓpe angulũ qui reſpicit ad ſeptentonẽ.
quia ſcã t̃nitaſ ĩſeparabiliꝰ in utute ma
neſtatil ſue. mĩicio ueteſ teſtam̃ti ab abra
hã & a moyſe diabolo oppoſitis ĩchoati.
ꝑ diũſal & ſecretal figural deſignata ē.
Et trel etiã ſimul in fine parietis eiꝺe ſe
cuſ angulũ qui tendit ad occidentẽ.
qm̃ eade t̃nitaſ in unitate duuinitatil
regnanſ. in fine eiꝺe defluentis legiſ ap
to nomine ſuo p̃dicata ē. nato in carne
filio dñi ob redeptionẽ hoiſ. ad occaſũ
tendentil. Que om̃ſ pictura in arcub
eiꝺe muri ĩſpiciũt. quia ſemp pari de
uotionis ſtudio. in hoib magiſtriũ or
dinationis dñi. ꝑ potentiã eiꝰ in lege tã
noua quã antiqu teſtam̃ti. deſignatã
attendit. ẽſideantel qualit̃ in ipſis ꝑ
ficiat̃. Qd̃ aut̃ in ipſo fine eiꝺe parie
tis uidel aliã imaginẽ int̃ idẽ edificiũ
ſup lapide unũ in modũ ſedis in pau

mto positū sedentē. hoc ē qđ in ipsa
repositione uetis legis antiqui ppli.
& in ītio noue fidi ītchoata in ueri
tate. cū ds oms ēstantes uirtutes
in ecclia ēstruxit. decentē etiā appa
ruit ut hec in ope sūmi patis. opans
in eo p hominē usq; ad finitionē mū
di. Unde sedet etiā sup fortissimā pe
trā. sup unicū scs di filiū. qui sedes a-
ques ē omiū fideliū. caduca despicien
tiū. & in se pura fide credentiū. Et
lat⁹ dextrū ad murū īclinat. quia ī
quietis rectitudine & in saluationis
parte huic pplo qui sub magisterio
dispositione di posit⁹ ē adheret. ita ut
& ipsi maiores cū minoribⁿ eā in opib⁹
suis excolāt. faciē ū suā ad colūpnā
ueri ītatis ūtit. qm in omī re ītēn
tionē suā ipsi ītati acutissimo ui
su uiste ēsiderationis ītendit. ut sic
ppetua ītas in tribⁿ psonis īuiolabi
lit ēsideranda ē. ita oms dm colentes.
ea in factis suis diligentissime ēsideret.
& ēsiderando ñ relinqnt. Et qđ ī eode
fine uides altām imaginē sup eunde
murū in altiori loco stantē. hoc ē qđ
etiā in trīslatione umbre legis antique.
in fide scē ītatis clarescente uera
luce iustice hec ut⁹ in pncipali ma
gisterio & fideli pplo in altⁿ cacumē sal
uationis celestis desiderii eleuata ē. stās
pugnans contr uicia in filio di erecta.
quia ab ipso īcepit. & cū ipso ī celesti
regno pt finē scī pmanebit. Quę etiā
ad pdictā colūpnā ueri ītatis ūsa
ē. qm p scām & ineffabilē ītatē ēfor
tata. reducit animas ad patriam.

XVII. Qđ ū in ipsis imaginib⁹ ēspicis similitu
dinē. hoc ē qđ eccle utrutes unanimes
sūt in diūsitate donoꝝ di. Qua ppt in
dute sūt etiā ut pores imagines qsi se
ricis īduūtis. quę sūt circa eas ut circa
reliquas utrutes suauissima opa. quę ī
diuina lege cultores di ipsi exhibent.
facientes ea iustitia ueritatis. & can
didis calciamtis. quia in ardore exr ē
etiā candor. sequendi exemplū bonoꝝ
actuū in hoib⁹. Sz illa quę a dextris
medie hr. tū ē quas in extima par
te eiđe parietis uides. tota tante
puritatis tanteq; claritatis existit.
ut p multo splēdore nulla ei⁹ for
mā pfecte ītueri possis. qm uult
eade cū salute uere ēfortationis.
p donū scē ītatis in fine ueteris
austeritatis exurgens. omīs pluci
da & pura ē. carens cuncta īdig
natione diabolica. in claritate leti
gaudii unammitatis hoiū. ita ut
p multitudine glę & honoris quā
habet in celestib⁹ nulla ratione in
estimabilis unanimitas ipsi⁹ quasi
forma ei⁹. ab ullo mortali homine
ualeat ēsiderari. ñ qntū ds reue
lare dignat⁹ fuerit. Et illa que
sup murū stat nigris calciamtis
calciata ē. quia tā maiorē digni
tate quā in minore. ante īcarnati
onē filii mei mortis signū & uesti
giū fuit in hoib⁹. Sz qđ oms sine
pallio sūt. hoc ē qđ parit ītenos cul
tus. & exteriorē textū legalis īstitu
tionis abiecerit. in ītse⁹ uerā iustitiā
īspicientes. pt mediā illā & ītm. que
in pma parte eiđe muri stabāt. que
pallio īduūt. qm ipsa subdefensione
di in ītio pcepte austeritatis delitas.
circūdata ē comphensione amoris
di. in qua celestē thesaurū absconi
dit. abiecto desiderio carnaliū. Et
due earūde triū superioꝝ. que ad dex
tera scil & ad sinistra medie imagi
nis stāt. & due triū inferioꝝ. media
uides & que ad sinistra ei⁹ ē. ñ habēt
mulieb⁹ uelamina in capitib⁹ suis.
nudis tantū albis crinib⁹ stantes.
quia lex & pphetia p utrutē supne ma
iestatis emanantes. & uita ac mortē
sua fortitudine ostendentes. cū duob⁹
pceptis gemine dilectionis p eande
diuinā potentiā subsequentib⁹. atq;
ēstantia intime circūspectionis ha

ventib⁹ in contrariis. & gaudiū suauitatis in duumis. fideliē solute sē ab omī subiectione ullī⁹ doloris. seu laquei mortis. in capite in xp̄o uidel filio meo. nuda tam coma fulgentes in candore ūginitatis. quia diuinitas ūgineā naturā in ūgine oya ria ualde dilexit. S; qd media triū p̄on. & illa que sup lapide uxta murū sedet. sē uelato capite candida uelatura capitis ut mos ē mulierū. hoc ē qd ipse in auxilio supne altitudinis. & in stabilitate conūsationis beate quietis. blande ac dulciē liga te sē forti ligatura subiectionis. dm caput omīum fidelīū in albedine pie deuotionis uenerando. ut maritus ab uxore sincera caritate debet honorari. Et eade media tum supiorū. & que ad dextrā ei⁹ stat. uestite sē tunicis candidis. qua p eandem ūtutē diuine maiestatis. in suauissima beatitudine emanāt lucidissima & candidissima opa eox. in hoib⁹. sta vlita sub lege dm eui cīuncte sē. S; qd etiā uidel dissimilitudinē in eis. hoc ē qd duūsas uires habēt in dō. concordiē ipsīū tam colentes.

xxviii. Propē qd imago que stat in medio triū supiorū. p̄figurat abstinentiam. qm ipsa in p̄mo certamine ē q̄si cuiras & furmamentū atq; ornamentū ś adherentiū ūtutū. etinens se a peccato in gūtate mor. ita qd p̄ scrutatrix & recusatrix ē cunctor puerilīū in malis. nulla petulantiā habens in se. S; apparens q̄si mar in medio eox. ūtutū. que ūnitatis glam in ūcio dare legis antiqui ppli designāt. Et habet in capite suo in modū corone circulū croceī coloris dexē parte īsculptū semp accende. quia ipsa p sūmū caput coronata ē. croceo radio. splendidissimi solis. scil filii dī. in cui claritate. tota comp̄hensa ē. nullū appetens. ni ulsu. qui etiā in dexē parte

xxvii. salutionis anime eā semp accendit. Vnde ut uidel adextē eide imaginis colūba aduolat. ore suo spirans in eam de sēpturā. qm in dexē celestis p̄sputatis. ad ē donū uere simplicitatis uidel sci spūs. in abstinentia queq; bona p su pnā īspiratione in saluatione animax. accendentis. ut etiā eade ūt⁹ demonstrat. in supdictis ūbis suę admonitionis. lia ů imago que ē adextris ei⁹. significat. largitatē. puerilis simplicitatis existentē. nec ommino astuciā aut duriciā adūsus dolores hoīū habentem. cū qua abstinentia se semp aufert ab omī aspiratē in dextris bonox opū. sic tendens ad dm. qua largitas mi cuī operationis ei ē. cū p̄mū abstinentia opus suū aggredit. Que habet in pectore suo quasi leonē. tāquā speculū lucidū. qui ē in corde illi⁹ filī mis xp̄e ihe leo fortissim⁹ ueluti speculū pie & splendide dilectionis ēclusus. Qd aut a collo suo gestat uelut serpentē pallidi coloris. in torta flexura uirgule ad pect⁹ etiā ipsi⁹ dependentē. hoc ē qd quasi collo fortissima scil patientia ide filī mis prudentissimi. in pallore anguistiate carnis sustinuit flexurā penax. cū exaltatione crucis medicamento uidel omīū uulnerū. qd largitas p celestē amorē pectori suo inp̄mit. illud frequentē īspiciens. in mentib⁹ hoium. sic etiā in p̄dictis ūbis exhortationis suę fatet. Tertia aut imago que similis ei ē. declarat. pietatē. nullo habentē odiū aut īuidiā. aut ulla felicitatē hois. S; semp gaudentē & amplectentē p̄spiratē omīū hoīū. cui⁹ uiriditate & largitatis unctione. abstinentia similiter parti diabolice sufflationis resistit. qm pietas ē plenū op⁹ abstinentia in signifera pugna. p quā semp uictrix existit. Vnde etiā tunica simili iacincto rubi coloris īduit. quia splendidissimo opere sub quo pulcherrima sustentatione sanguineę contrietatis latent. omīs scil in

uriaſ pati pt paſſionē filii mei. ꝑ ipſi ex
emplu circūdata ē. Qđ ū ad pect⁹ ipſi⁹
apparet angls. ex utq; late ſuo ala unā
habenſ. hoc ē ut ho in cogitatione ſua
ſemp anglicū ordinē imitet. unāquāq;
di ordinationē diligendo cū exuriaq;
parte ſui. tā ꝑſparū quā ctrariaꝝ. verū
in ſingulis & gemmis aliſ. uidel in uno
do ꝑ geminā utute ñ elat⁹ ſup modu
in bonis. nec omīno ꝑſtrat⁹ in malis. ſe
eleuat ad uolandū. qđ ē dim in purita
te cordis aſpicere. ſic ſurſū tendendo.
& ñ ad tra ſe deiciendo. Qua ꝑpt etiā
ala dext ad dexterū humerū eiđe ima
ginis extendit. qm ꝑſpitaſ hoīs i dext
ſaluationis animaꝝ ad auxiliū pieta
tis porrigit. cū filiꝰ mis hominē repor
tauit ad patriā. Et ala ſiniſtra tendit
ad ſiniſtrū humerū illi. quia in ſiniſt
contrietatis diabolicaꝝ iſidiaꝝ fidelis
ho uolatile pennā. ꝑ quā abiciat opa
tenebriaꝝ. ſurſū extendit ad refugiū
eiđe filii mei. ꝑ que fortis cont omnē
adūſitatē exiſtit. imitans uirā uultū.
ut etiā utus hec in dictis ſuis declarat
quoꝝ ſup oſtenſū ē. Imago quoq;
que ē media truū iferioꝝ. ptendit ue
ritatē. quia pt abſtinentiā & illi cohe
rentes ututes ſurgit ueritas in omīb⁹
cauſis ſuis cū ſ aſtantiū imaginū ue
luti turris & tutamē eaꝝ exiſtens. uidel
forte ꝑſidiū deſignāſ. q̄ſi in medio ur
tutū ſcām tnitatē in occaſu iudaice
conſuetudinis. & in ortu uere fidei ꝑfigu
rantis. Sup cuiꝰ dextrū humerū candi
diſſima colūba ſtat. ſpirans ore ſuo in
dextrā aurē illi. qđ ē in ſupiori parte
dextre ſeſ beati redit. ꝑ incarnationem
filii di. ad uitā apparens admirabilis
uirt⁹ ſpūs ſci. qui ſpirauit tactu ſuo in
dextrū auditū. id ē in corda credulo
houm. ut intelligāt quid ds in ſua diui
na potentia ſit. Qđ aut in pectore ipſi⁹
monſtruoſū & iforme caput hoīs ap xxxii.
paret. hoc ē qđ ds in cordib⁹ electoꝝ
ſuoꝝ miſerias & ꝑſecutiones ꝓncipū
ē ꝑmittit. ſic & filii ei⁹ pati uoluit de
ꝓncipib⁹ ſacerdotū. Et qm ds ē in
corde fidelis hoīs. ido debet & ipſe ho
ꝑ di amore patienter ſuffere ꝑſecuti
onē. atq; quia morſ in caſu diaboli
erecta ē. ideirco oportet & fidelem
hominē adūſus diabolicas nequitias
multa certamina in diūſus erūpnas
ſuſtinere q̄ ſepe ipſi⁹ corpori laboriose
& contrie ſt. qm ho adheret qđ ide
antiquus ſerpens ſemp ꝑſequitur.
Quid ē hoc. Carnis ccupiſcentia.
cui ille maligni hoſtis inſidiaſ poſit⁹
iſidiat. Qđ ū iacet ſub pedib⁹ ei⁹ q̄ſi
ſpeciel houm conculcatoꝝ & contritoꝝ
ab ipſa. hoc ē qđ ſubueſtigiſ ueritā
tis omīs diabolice falſitatel que in
opib⁹ houm fiūt. ad nichilū deducun
tur. ipſa amore habente edificatio
nis eccle. cū omīs ututel manifeſte
apparēt. & ꝓbant in ueritate. que
ante tpoꝝ ſcoꝝ in corde patis la
tens fuit iuiſibilis. ſ; in fine tempoꝝ
uiſibilis apparens in uera carne filii
di. Unde etiā in manib⁹ ſuis habet
cartā exſpanſā. & ex una parte uidel
iuſus celū ſeptē lineis iſcptā. quia in
omīb⁹ opib⁹ ueritatis. ē textura exſpā
ſa ꝑ grām di xpiano ꝓpo cōſtruere le
gis. & ex parte celeſtiū deſiderioꝝ.
apto cultu tenenda. & ex parte car
naliū cupiditatū metuenda. oſten
dens in ſe ſeptē dona ſpūs ſci. uidel i
expugnabile firmamtū cont dia
bolicas mortis iſidias. Et ita legere
uis ſ; ñ potes. qm quāuis ho multū
deſideret ſcire miſtia & occulta in
donis di. tam ñ ē ei poſſibile du eſt
guat⁹ mortali corpore. intelligere
aut capere qđ ds in mirabilib⁹ ſuis fieri
uelit. ſi ipſe ho amplectat & cōphendat ea
in ueritate fideliter ſequendo ꝑcepta
di. ſic etiā her eaſe ut⁹ in ꝑdictis ubi
ſuis oſtendit. Altera aut imago
que ad dextrā ei⁹ ē. deſignat pace.
ſupnū ſignū & anglicū conſortiū

habentē. quia in plena uiriditate ue-
riditate germinat. qm eade ueritas
circūdata ē eximus & supnis dom
in dexte parte saluationis animas
habens pacē p filiū di. Quom. Ut
scptū ē in anglico carmine. ü dr.
Gra in excelsis do. & in tra pax hoib
bone uoluntatis. Hoc tale ē. In altis
simo do fulget ho & ds in homine.
qui a filio di mirabilit icarnat ē.
idoq; laudabilis & glosus ē in celo
ds. ab omi creatura sua. Vnde etiā
in tra sit pax saluationis illis hoib
qui uoluntatē patris cū deuotione
& fide susciptūt. quia etiā pax bo
ne uoluntatis. ē uoluntas toci bo
nitatis patris. que filio ei ē. qui ē ds & ho.
Et quom ē ipse pax. Ipse ē pax hoiū.
defendens. eos ab insidiis antiqui ser
pentis qui pm puaricator extitit.
qui lum uite pdidit deiect in tene
bras. qd lum pax uera idē ueris di
filio attulit hoib. ita qd ipsi facti sūt
participes regni di. in beato loco
quē pdidit diabolus. Et ut uides
pdicta ūr facie habet anglicā. qm
ipsa fugit ab omi malo intention
scā quasi in facie sua dm aspiciens
cū anglico desiderio. Vnde etiā ex
utroq; late suo uolatile ala unam
habet. qm in utq; parte tranquille
scil & turbide ostentionis. sursū ad
dm tendit ñ faciens trore nec ama
ritudinē. sed semp in spiritate pla
cida existens. unū dm in unanimitate
duas & alas cōprehendit. quia nulla
tempestate instabilitatis. nec i bono
nec in malo cūsa. tantū in tranquil
litate psistit. Et in specie hois ut ce
tere ututes apparet. quia p filium
di mirifice claruit. cū etiā omnes
ututes p illa in hoib pbant. ita qd
nullom attentionē aut rixam que
rit. s; semp in lenitate sic se diaboli
ce pugne opponens. ut etiā sup in
uerbis locutionis ei manifestatur.

m. xxv Sed tra imago que stat ad sinistrā
ei indicat beatitudinē. etiā uitā appe
tentē. p cui fidelitatē & itimā lenita
tē. ueritas a sinistris omi fallacie ser
pentine pstasionis hominē decipien
tis ipsi cōsentientē contradicit. quia bea
titudo ē iuncta securitati uere claritā
tis. in qua ipsa infelicitatē mortis ñ ti
met. Propt qd etiā iduit tunica alba
uiridi colore distincta. qm circūdata
ē fidelib opibus in celesti desiderio albes
centib. atq; multimodis donis in uiri
ditate spūs scī uirentib decorat. Qd
aut habet in manib suis modicū uas
culū pallidi splendoris. hoc ē qd in o
pere suo demonstrat. qualit in paruo
retentaculo id ē in contō secreto cor
dis sui ho dm p fide apphendat. in pal
lore tam fragilitatis humane carnis.
quia fides etiā in ipsa mortali uita
pure colenda ē. ü miseria hoies ñ dese
rit. Vnde etiā multā lucē ut fulgur
ex se reddit. ita qd eade lux in facie
& circa collū ipsi imaginis luceat.
qm cognitio etna luminis & i timo
re & in dilectione di diffundit. undes
tendens de itrioris corde hois. usq; ad
faciē. idē usq; ad ceptionē recti opis
in bono exemplo intentionē suā mani
festantis. & circa collu. qd ē ptra ubiq;
prudent fortitudinē cōprehendentis
in completo ope. cū illud in hoie antē
dm pclaris sole fulget p beatitudinē.
sic etiā in pdicta manifestatione eide
ututis declarat. m. xxvi Imago ü que in fine
muri sup lapide sedet. ptendit discre
tionē. quia ipsa in consūmatione an
tiquē obseruationis. in xpo requiescēs
plenit apparuit. sollertissima existens.
cribratrix omiū rerū. tenens scil qd re
nendu ē. & abscides qd abscindu ē. ut
triticū a lolio separat. Et iduta ē tunica
subnigra. qm circūdata ē mortificatio
ne carnis. abiciens leuitatē totius anima
tis. Qd aut in dexte humero suo habet
modicā crucē. iposita imagine ihu

xpi. hoc ē qđ eade ut radicē posuit i dext parte potentie fortitudinis dei. cū ds ompc filiū suū misit mirabilit icarnari & humilit pari. cui dilectio ni ciuncta ē discretio. qm ab ipso ma nifestata ē. ut p ea omis iusticia discer natur. Et ut ds ē dispensator cuenien tis statuit hois. ita ē discretio imita trix ulli in officio suo. opa sua undel ad implens in dispensatore crucifixo filio di. cū ipsa in utq; dignitate ē. diuinitatis scil & humanitatis. Que hac & illac usat. quia in cōphensione latitudinis p significationē scē cruc circuitū int bonos & malos habet. Qđ ū qsi ex nubib effulget. in pect el quida splendor mire claritatis. hoc ē qđ de mia di. qsi de nube clarissima accensio diuine pietatis. aspirat in mtes hoiū. discretionē in eis faciens. xxxv. cosq; illuminans. Vnde etiā ase i mul tos radios diuisus ē. ut splendor solis ase diuidit cū p parua & multa foramina alicuius rei fulget. qm spc scs in supna ut erat diuisos radios donoꝝ suoꝝ diuidens hoib. eos scil lucidiores sole. ineffabilit discretos in humilib cauerni. idē in plicatib uisib animax fideliū suoꝝ diffundit. illustris sensus & mtes eoꝝ. ita ut acutissime in quibq; causis intelligāt. qđ eis apte in do faciendu sit. Sz qđ in dext manu modicū lignū i modu flabelli habet. hoc ē qđ discretio in dext parte saluationis animax. op suū p donū spc sci in hoib qsi in ligno fragilis carnis semp ēsiderat. hoc lignū tam in se habentis. ut a se p diuinū auxiliū diuisas muscas diabolicax ui det p suasionū abigat. ne p eas in diuisas uanitates dispgat. Propt qđ etiam ex ei summitate tres ramusculi mirū in cū flore pullulat. ut fideles hoies sup omia & in omib scam unitatē in mira bilib suis semp florentē fidelit credat in unitate diuinitatis glosissime regnante. ñ temere in semetipsis celestia secreta examinantes. Sz sic ds omia opa sua in diuisis creaturis suis iuste & discrete disponit. sic etiā ipsi hoies. p ui discretionis cuncta facta sua bene & recte dispensēt. Qđ aut habet in gremio suo minutissimos lapillos omiū gemax. quos multa sol licitudine & diligentia ēsiderat. ue luti mercator. res suas diligent ēsiderare solet. hoc ē qđ ipsa in sinu intiū hoiū. omē qđ aptū & cuenies ē in minutissimis ēsilis. artib eoꝝ ēuenet qsi in gemis uirtutū. unam quāq; iusticiā a do ēstitutā cauta & diligenti examinatione p quirēs ut egrue & iuste in omib rebꝫ pceda t. in cordib hoiū ppt merede opis acutissime ēsideratis. ū ē remunera tio in do. ut etiā in ubis suis quoñ pmonstratū ē p palat. I lla aut ima go que in eode fine stat sup murū significat saluationē animax. qm ipsa in occasu uetis duricie. effulsit in culmine auctoritatis noue gre. ita qđ quasi fundamtū ei existat discretio. cū qua & sup quā apparet ea de saluatio animax. orta in filio di cū nat ē ex ugine psalute hominū. Et nudu caput & nigs ac crispos ei nes habet. quia nuda ē a seruitute subiectionis. libere scil dignitatis manens. qm filio di apte adherret. a quo etiā cleñt suscitata ē. nigre dinē tam pacis capilloꝝ. qm in udaica plebe obfuscata apparebat. ñ habente uera claritatē. Sz multi plicē duūsitatē. qsi crispā comā di usax observationū. Habet quoq; facie obscurā. qm ante icarnationē filii di. in umb mortis ñ uisa ē reti nere felicitatē etne salutis. Vnde etiā iduta ē uaria tunica plurimo colore intexta. quo in ueti pplo multis modis circūdabat. uarietate opū. imixta duūsitate multoꝝ uicioꝝ. Sz qđ uidel quoñ eande tunicā

& calciamēta sua exuit sīāl muda:
hoc ē qđ in passione filii mei mor
te absterla. cū etiā pt aduentū spc
ſci ſoſ & ūba aplōꝝ emissa ſt̄ īmun
dū. excitata ē in saluatione animaꝝ.
ita qđ ipsa spnens mala opa. & abi
ciens contr̄ia uestigia. exuta ē for
tit̄ denudata diabolica magistri
one. int̄ semetipsā sic dicēs. O tu
turpissime diabole. nūquā relin
quer̄s me. si ñ redepta eēm īsan
guine agni. Hā in lacu īferni uo
luisti retinere me. s; nē gīā dī li
berata sū. Et sic ēnes ac faciēs ei⁹
resplendet in pulchritudinē albe
dinis & nouitatis. ut iā nati īfan
tis. quia pt īcarnationē filii mei
creuit mult⁹ pplis in figura ēnū
illi⁹. bene illuminat⁹ in īteriori fa
cie animę. adherens ueře & splen
dide iustitię. ita qđ exquirebat
felicitatē etnā. ēfidēs in albedine uite
& in liberatione fideliū membroꝝ.
xp̄o capiti suo adherentiū. p nouā
regeneratione & p uetā īfantie
innocentiā saluari in uita celesti.
drq; p totū corp⁹ suū effulget. ut
purus & lucidus splendor elucet
in claritate. qm̄ ipsa q̄si p omīa
sua membr̄a p fidele scil pplm s̄ p fi
liū meū subiectū. facta ē pura in co
lumbina simplicitate. & clara in
lucidissima pulchritudine iustitie
di. Qđ aut̄ uidet̄ in pectore ei⁹ splē
didissimā crucē cū imagine xp̄i
ihu. sup arbuscula int̄ duos flores
lilii & rose stantē. posita. qui se sur
sū ad eandē crucē aliq̄ntulū recur
uant. hoc ē qđ eadē uirt⁹ facta ē
credentiū pplōꝝ forte p̄cordiū in
passione — ihu saluatoris. qui mar
tirio suo in uestigiis boni & recti
exempli sui. arborē mortis & pdi
tionis ade depssit atq; contriuit.
adūsus quā etiā duo testamēta scil
uet⁹ in candore. & nouū in rubore.
illi repugnantia. p dispositionē dī p
cedebāt. se in altitudine spūalis īteller
tus. ad passionē ei⁹dē pii & nobilissimi
redeptoris. atq; ad omnē iustitiā ei⁹. a
pditione mortis reflectentia. Vnde
uidet̄ etiā qđ exutā tunicā atq; calci
amēta sua fortit̄ exuerit. ita qđ pul
uis mult⁹ ab eis excuti nō. quia salua
tio animaꝝ ostendit in nouis & iu
stis opib⁹ hoīū. abstractā tunicā p̄oris
cōsuetudinis. & omīū uiciōꝝ ueterū
delictoꝝ. atq; abiectū malū exemplū
transgressionis ade. fortissima exami
natione ea discutiens atq; ērēpens.
& puluerē uanę gle aliōq; peccatoꝝ
á se piciens. sic etiā supi⁹ in plocutione
sua de semetipsa ēfiteb̄. Qui aut̄ acu
tas aures īterioris īntellect⁹ habet. hic
in ardente amore speculi mei ad ūba
her anhelet. & ea in cōscientia animi
sui cōsēbat. Septimamansio tīe partis.

eīde uidi in angu
lo occidentali de
monstrati edifi
cii. mirabile & se
cretā atq; fortis
simā columnam
color ē purpureę nigre
dinis habentē. eideq; angulo ita im
positā. ut & īntra & ext̄ ipsū edificiū
appareret. Quę etiā tante q̄ntitatis
erat ut nec magnitudo nec altitu
do ipsi⁹ īntellectui meo pateret. s; qđ
tantū miro m̄ planissima absq; omī
ruga fuit. Habebat aut̄ in exteriore
sui parte tres angulos calibei coloris
a pede usq; ad cacumē ipsi⁹ uelut a
curissim⁹ gladi⁹ incidentes. quoꝝ unus
cont̄ affricā respiciebat. ubi plurimū
putridi straminis ab eo succisū. & dis
p̄sū fuerat. & un⁹ cont̄ chorū. ú mul
te pennule p ulū discisse cecidērāt.
atq; medi⁹ cont̄ occidentē. ú plurima
putrida ligna ab ipso desecta iace
bāt. hec singula ab eisdē angulis p̄t̄
temeritatē ipsoꝝ succisa. Et iterū ille

quē uidebā in p̄dicto throno sedentē. & hec omia in demonstratiōe dixit michi. Hec mistica & miranda atq; ignota plenissima dona. que t̄ oño clarissime apparēt in uero lumine. tibi demonstro. & tribuo dicēs & ostendens. ad accendendū. ignea corda fidelium. qui purissimi lapides sc̄i. ad edificationē celestis ierlm. Nam sc̄a & ineffabilis t̄nitatis sūme unitatis. sub iugo legis seruientib⁹ occultata. s; in noua grā. de seruitute liberatis manifestata simplici & humili corde in trib⁹ p̄sonis uni & uer⁹ ds. a fidelib⁹ credenda. & nō temere p̄scrutanda ē. ne qui noluerit content⁹ ēe dono qd̄ a spū sc̄o accepit. diu plus querit quā oporteat. ppē temeritatē elationis fue magis in deterī cadat. quā id qd̄ indecenter appetit inueniat. Qd̄ & uisio p̄sens ostendit. Hec enī columpna quā uide⁹ in angulo occidentali. demonstrans edificii. in figura uere t̄nitatis ē. qm̄ pat̄ uerbū. & spūs scs. uni ds in trinitate. & eade t̄nitas in unitate ē. existens p̄fecta columpna tot⁹ boni. & penetrās sūma ac īma. regēsq; uniuersū orbē terrar. Que in plaga occidentis apparet. quia filius di sub tempore q̄si in occasu īcarnat⁹. patrē suū ubiq; glorificauit. & spm̄ scm̄ discipulis suis p̄misit. cū etiā ide filius in uoluntate patris. morte subeundo. adimpleuit bonū exemplū hoib⁹. ut & ipsi in m. edificio sūmi patris recte īcedāt. uera & iusta opa in spū sc̄o p̄ficiendo. Sz; mirabile & secretā atq; fortissimā se ostendit. qm̄ ds in creaturis suis tā mirabilis existit. ut nullo⁹ ab eis ad finē p̄duci possit. tāq; secret⁹. ut nulla exa scientia uel sensibilitate prima eā sit examinandus. atq; tā fortis. qd̄ omīs fortitudo ipsa ab eo dirigatur. nec ei fortitudim ualeat cōparari. Qd̄ aut̄ colorē purpureę nigredinis. habet. eideq; angulo ita imposita. ut & int̄ & extra ipsū edificiū appareat. hoc ē qd̄ in uoluntate patris unic⁹ filii ei⁹. purpureū. sanguinē suū p nigredine peccator⁹. hoiū īfundens. & sic passione sua mundū saluans. ueā & rectā fide credentib⁹ attulit. quia in defectu uetis observationis. & in ortu noue sc̄ificationis. cult⁹ sc̄e t̄nitatis manifestissime declarat⁹ ē. cū apte credit⁹ ē. qd̄ ide supn⁹ pat̄ eunde filiū suum misit. immundū de spū sc̄o ceptū. qui glam patris & n̄ suā quesiuit. sc̄iq; spc̄ profunda cōsolationē apuit. ut p̄dictū ē. ita qd̄ hoc in nulla parte lateret. quin & fidelib⁹ in operē dī manentib⁹ & īfidelib⁹ extra fide positis. denuntiaret. Et qd̄ tante quantitatis ē. ut nec magnitudo nec altitudo ipsi⁹ intellectui tuo pateat. hoc ē qd̄ eade t̄nitas tā ineffabilis deitatis & potestatis ē. qd̄ nec in magnitudine maiestatis nec in altitudine diuinitatis. ullo circuitu aut iactantia sapientie humane mētis determinari possit. Uiroq; m̄ planissima absq; omī ruga ē. qm̄ qd̄ admiratione dignissimū existit. mitissima ē in gr̄a & semp benigna planaq; in suauitate iustitie accurrentib⁹. ita ut nichil rugosū ullius iniustitie in ea inueniat⁹. iusta & bona existens in parte saluationis.

Qd̄ aut̄ habet in exteriore sui parte tres angulos calibei coloris. a pede usq; ad cacumē ipsi⁹ uelut acutissimi gladi⁹ incidentes. hoc ē qd̄ contrarietate tenebrar. oppositā. in unūquoq; mundo ineffabilis t̄nitas in unitate deitatis aptissime apparet. nec ulli creature siue impio & potestate absconsa latens. exceptis incredulis cordib⁹ quib⁹ ob incredulitatē ipsor⁹ occultatur. ppē qd̄ etiā iudiciū dī. cū digna recompensatione eos ut meritis sē occidit. ueluti fortissima calips

100a

nulli ifiationi cedenſ. que ſe ipſi op
ponit. unde & qđ a ſūmo uſq; ad
ſūmū tendit. abīicio ſcil creationis
ſcli uſq; ad finē eī. & qđ ſup ē. hoc
potent̄ in acutiſſima diuinitate
quaſi in īcidente gladio ſemp ſapi
entia & potestate penet̄uit & pe
netrat. Et qđ angulus unus cū
affricū reſpicit. ú plurimū aridi ſē
minus ab eo ſucciſū & diſpſū ē. hoc
ē qđ uſtiſſima diuinitas tentatis. VII.
in xp̄iano ppło omnē aridtatem
diūſitatis & contradictionis. atq; ab
iectionis. rectiſſime catholice fidi
adūſantē. in maxima illi⁹ cōfuſione
ſuccidit & cōburit. ſicuti fenū qđ
c̄ calcat & in igne cōburit. a fruc
tuoſo firmāmti gramo ſeparatū. qđ fi
deſ ē cū op̄ib⁹ in ſcientia ſcpture. de
qua omne qđ eide uere fidi c̄trariū
& īutile ē. in īcredulitate ſua diſpgi
tur & auferet. quia īſipiens ppls q̄si
ſtultū pecus utitur. Atq; unus
cont̄ chorū ſe dirigit. ú multe
pennule. p ullū diſciſle cadit. quia
eade diuinitas elatā iactanciam
iudaici ppli qui cū magna ſuꝑbia
in altitudine mētis ſue uolabat de
iecit. cū ille in ſemetipſo & n̄ in do
uſtus ēe uolebat. ut phariſei qui
in alta celoꝝ aſcendere tēptabāt.
ſecm̄ ppriam fiduciā ſuā in ſemet
ipſis cōfidentes. ſ; iuſto iudicio di
obdiūſitatē moꝝ ſuoꝝ diſciſſi. in
hac p̄ſuptione cadentes. Occi
ſū cont̄ occidentē reſpicit. ú plurī
ma putrida ligna ab ipſo deſecta
iacent. q̄m p ipſā t̄nitatē abſcidi
tur nefandū & diabolicū ſciſma
gentilis ppli. qui in occaſu īfidelita
tis erat. in recta fide. quia ut pu
trida ligna moleſta & īutilia ſūt
ad uſus hominū. ſic etiā abſciſus &
abiect⁹ ē ppls iſte a gaudio uite.
magis diabolica ſectans figm̄ta
quā diuina p̄cepta. Vnde etiā hec

ſingula ab eiſde angulis ꝑpt̄ temeri
tatē ipſoꝝ ſuccisa ſt̄. quia in om̄ib⁹
p̄dictis cauſis uera & ſcā t̄nitas īfide
les qui uel audacē eā dirūpe uolūt
uel qui in eā p̄tinacit̄ credere nolūt.
a ſe abſciſos ire p̄mittit in p̄ditionem.
q̄m rabide & ignorant̄ īuadt diuini
tatē. nolentes ſe īclinare fidi quā fil⁹
di p ſemetipſū attulit. & quā etiā p diſ
cipulos ſuos ho⁹ t̄nſmiſit. ſecm̄ qđ her
parabola dicit. Dīs quida lapidem
igneū habens. p ipſū & p nuncios ſuos
neceſſariā rem multo ppło mandare
uolebat. S; nuncii n̄ erāt ſapientes &
ſcioli ūba dīm ſui ītelligere. ſ; īſipien
tes & ignari ad mandatū illud p̄fici
endū. Interea ortus ē tumult⁹ & tēpeſ
tas magna. & torrens ac ſeuus tonitr.
ita qđ tāta mota ē. & qđ lapides ſciſſi ſē.
ſic etiā qđ uas unū in quo plurima
uaſcula erāt. in tāta iacens abſconſum
dorſo ad celū ūſo. maxima fortitudi
ne eradicare t̄ etiā. & qđ uulua illius
ad celū conūteret̄. Ic etiā a dīno illo p
lapide ipſū uehemētiſſimo flatu ignis
aduenit. qui tanto ardore nuncios
illos p̄ſiliunt. qđ omēs uene eoꝝ cale
fierēt. & qđ omīs deſidia timoris ab
eis tanta uelocitate exeutere t̄. ut ab
arida pelle uelociſſime cadit. qđ ei
ſup effundit̄. Et ſic demū recordati
ſt̄ illi omīū que audierāt & dicice
rāt a dīno ſuo. & abiert̄ ad ppīm qui
umbilicos n̄ habebat. & cui⁹ ciuitas
deſtructa fuerat. & illi mandatum
dīm ſui annunciabāt. S; & quib⁹da
ex ipſis umbilicos reſtituert̄. & ciuita
tē eoꝝ rectificantes. ipſis eā reddide
rūt. quib⁹da aut̄ nec umbilicos reſti
tuerūt. nec eis ciuitatē reddiderūt.
ſ; ipſos occidentes. ut porcos eos dim
ſerūt. Et ſic lapis ille unīuſo mundo
īnotuit. ecurriens & occidens omīa
mundana facta humane carnis. Hoc ta
le ē. Vnis iſte. ē pat̄ omīps apud quē ē
unigenit⁹ ei⁹. ille ſcil lapis angularis

qui de igneo ſpū ſcō ēcept⁹ ē. & ex ītr
gerrima ūgine nat⁹ ho. ipſe uidel flō
candidiſſim⁹ & pulcherrim⁹ exiſtens.
in albedine & pulchritudine totius
ſcītatis. Hā filī di. erat ſedm diuini
tatē īenarrabilit⁹ antr euū omīs cr
aturt cū pat⁹ & cū igneo refrigerato
re. ꝑtea in tempore placito miſſus
a patrt. ut ēcept⁹ de ſpū ſcō ſic ꝑdictū
ē ueracit⁹ īcarnat⁹ naſceretur. ex ūgine.
ad ēferendū credentib⁹ candorē &
decorē uitt. Quo īcarnato. oſtendit
celeſtis pat⁹ ꝑ ullū & ꝑ diſcipulos ipſi⁹
benigne nuncians neceſſariā rem. ſa
lutē uidel & ſaluationē hoīb⁹. qui m
ipſū ctedtderēt. Ş; ulī discipuli cū ide
filī apud eos corporalit⁹ maneret in
mundo. erāt ſtulti & īſci. ac ſtolidi
& tardi uigilantē ūba ullī in ſpū ītelli
gere & ope cōplere. ſ; tantū q̄ſi in ſom
no in ſimplicitate ea audiebāt. ñ ctu
ēfirmati. ſ; pauidi & extīti uelut
hoiel. Interea uenit temp⁹ iſanoꝝ ar
diū. ita qd iudei tumultū facientes.
exquirebāt ſuſcitantes multa ſcis
mata cont⁹ filiū di. ut in hac mag
na tēpeſtate occiderēt eū. Et diu ita
impletēt omnē maligmitatē ſuā ut
deſiderauerēt. tē in hoc ꝑcipiū & max
imo tomtrua ꝑactū ē tā gr̄nde ho
micidiū quale antea ñ fuit. nec ꝑtea
futurū erit. ita qd tota mouerēt. idē
qd trene mītes hoīū extīterent cū re
liqua creatura. & qd lapidea lex iu
deoꝝ ſcinderet⁹ in ēmmoſo facto eoꝝ.
Cē ꝑm⁹ ho cū genere ſuo. in quo latu
it ſignū reliquę creaturę iacens ſe
pultus in morte. ita qd omnē ītentu
onē ſuā ad trena ūtrtat. habens ad cr
ſo celū. nolens reſpicere ad dīm. i mag
na fortitudine filii di eradicat⁹ ē e
tra mortales q̄ deinuū cū filiis ſuis. ita qd ſuſ
ſpiraret de toto corde noī ſcientia ſua q̄ſi
in uulua. ad celeſtē patrām ſe ēuer
tens. quia audiunt xp̄m di filiū ꝑ
ipſū occiſū. Ş; ꝑt eūde filii di aſcen
ſionē. a patrt & ꝑ ipſū filiū ut i
de filī ꝑmiſerat ſpc ſcs aduenit.
quia tota tra in ſupna dulcedine
ſtillabat. qm celeſtis panis in mū
do manserat. quē ifideles tīnſitro
rie q̄ſi in rumore neglexerāt. fide
les aut cū omī deuotione ſuſcepe
rāt. Quia g̃ uerū ūbū īcarnatū
erat. apte spc ſcs in igneis linguis
apparuit. qm de ſpū scō ide filius
ēcept⁹ ē. qui in ꝑdicatione ſua mū
du ad ueritatē conūtit. Et qm etiā
apli ꝑ eunde filiū docti erāt. ide
ſpc ſcs ita in calore ſuo ꝑfudit eos.
ut diūſis linguis anima & corpo
re loquerentur. qm in eis anima
corpori dnabatur ſic ullis claman
tib⁹ qd in uocib⁹ eoꝝ totius orbis tra
cōmouerēt. Abſtulit quoq; ide ſpc
ſcs ipſis humanū timorē. ita qd
talis pauor nullus eis īerat ut ſe
uicia hoīū timerēt ne ūbum di lo
querent. ſ; omīs huiūmodi timidi
tas. tanto ardore & tanta feſti
nantia eis ablata ē. ut q̄ſi aridi
& ñ molles. ſ; ut mortui ad cunc
ta aduſitatē redderent. que ipſis
accidere potuiſſet. Vnde etiam
mox ꝑfecto ſenſu recordati ſunt
omīū que pi⁹ tardi fide negligent
audierāt & ꝑcepāt a xp̄o. ea ita ad
memoriā reducentes. q̄ſi eade hora
ab ipſo illa cognouiſſēt. Et ab eun
tes it⁹ faciebāt int⁹ īcredulos ꝑtos.
qui umbilicos id ē ſigillū. ſcientiā
ſeu ſcē īnocentie & uſticie ñ habe
bāt. & quib⁹ ciuitas eoꝝ inſtrumēta
uidel legis di in ifidelitate deſtruc
ta erat. ipſis ūba ſaluti & uere
fidi in xp̄o annunciantes. Vnde
multos exeade turba ad agnitio
nē di reduxerūt. deducentes eos ad
umbilicū. id ē ad fontē baptiſma
tis. in quo recepūt ſcitatē ꝑdita
in ſupba īnſgreſſione. atq; ſcām
ciuitatē ꝑceptoꝝ di erexerūt. re

edificantes. eis ipsā. qua eos īsidiator diabolus despoliauerat in adā. & eā in fide ad salutē eis reddiderūt. Qui autē fide baptismatis. & mundi mtū iussionis dī. ppē īcredulitatē suā recipe nolebāt. hos in pconis signos ptēnsierīt. ac eos obduriciā & īcredulitatē quę in ipsis erat ē depnantes morti tradiderūt. quia in sceleribꝰ suis. & in sordibꝰ pollutionū carnis. atq; in illecebris formicationū & adulteriꝰ suoꝝ se īuoluentes ut porcus luto īuoluūt. ad uerā fidē conūti noluerīt. unde & a uita diuisi & separati sūt. Sicq; filiꝰ dī a multis & admirandis signis. ī toto terrarꝝ orbe manifestatus ē ex pte secām diuinitatē ante tēpora ineffabiliter genitꝰ fuisse. & pt in tempore secām humanitatē mirabiliter īcarnatꝰ ēē ex ūgine. ita qđ corda oīū hec audientiū horrore & tremore nimio sint cōcussa & pcussa. & qđ uana ac fallacia opa quę secām uoluptates suas fecerīt. ad nichilū ī eis p contēptū mortis sint redacta. ue ro ūbo dī. testimoniū sūe tinitati atq; unitifice saluationi quę fit p aquā regenerationis ad uitā reddentes. ut dilectꝰ iohs in ūbis exhortationis

VIII. sue ostendit dicens. Et spūs ē qui testificat qm xpūs ē ueritas. quia tꝝ sūt qui testimoniū dant in tra. spūs. aqua. & sanguis. Et tres sūt unū sunt. Et tres sūt qui testimoniū dant ī celo. pat. ūbū. & spūs. Et tres unū sūt. Hoc tale ē. Spūs hois spūalis ē. unde ī pcedens de sanguine. nec nascens de carne. sed currens de archano dī. existens illi īuisibilis qđ mutabilitati subiectū ē. Idcoq; ē illi testificatio ad filiū dī cuiꝰ gla mirabilis ē in mystico spūs mine. quā nullus hoīs p fecte intelligere ualet. sed quoniam ide unigenitꝰ dī de spū sco cōceptꝰ sit & in hc mundū uenerit. sic etiā nullus hominū plenē scire potīt quoniam anima ptinsec at corpus & sanguinē hois. ita qđ una unita erit. Et sic ispūs hois ē certissima causa scientię quę ei a dō data ē. ptinsiens in ea omīa quę s a dō cōcessa s. qm ī ē falsa & decepciosa unita sed acutissima. ita ē xpūs pfecta ueritas in qua unita surrexit. & lum saluationis refulsit. de qua mors cecidit. quia ipsa fallax ē. Et tria scām tinitatē significantia. testimoniū dant in tra. ita qđ ostendit & tribuūt in psenti sclo remedii unifice saluationis. p qđ puenendū ē ad celestia sine timno pmansura. quę ndū īmortalitatē carnis habent in re. sed in spe exspectant. Nam spūs hominis habet ex me testimoniū in se. qđ nī ē in plena unita restaurationis saluatis nī resurgat p me. in aqua re generationis. quia defecit in illo lumine qđ lucet in me. expulsus de ueritate p corruptā cōceptionē cimini qđ creuit in sanguine. Et aqua habet testimoniū illud. qđ omīa sordida purget in se. & qđ ipsa mortifera pditio mortis p purissimā purgationē pcat in ea. hic spūs ante sanguinē adiuncta. quia ut spūs spūalis ē. sic & aqua spūale affert sēificationem. & media int spūm & sanguinē posita. qm & animā & corpꝰ p spūale regeneratione cōfortās tinsimittit ad unitam. Sanguis quoq; hoc testimoniū habet. qđ uenenosa itinera sua retorqueat. ad domū sēificationis p aquā saluationis. quę ē medicinalis uis in filio meo īcipiens. & in ipso ad uitā p manens. quia sanguis in se cinet ualde cupabilia cimina. magnāq; īquitatis nē iustitie. p errantia sed itinera currens in tortuosa dulcedine. quę ardenti libidini seruit. & quę īnocentiā p horrida uicia suffocat. crescentes īcipiens p gustū comedentis. de suggestione īsidiatoris diaboli. Et hec tria unū qm spūs ñ ē uuens ho sine

sanguinea matia corpis. nec sanguinea matia corporis. unuens ho sine anima. nec hec duo reuniscūt in gīa noue legis ad unitā nī p aquā regenerationis. & ita unū sē in receptione. nec sē ītegra in saluatione. quādiu ab hac salutari aqua sē separata. qua rationali tali de ē pcellens honor unit. in qua recept ho semp resonare debet p fec tā laude in conspectu di. qui ipsi tali onalitatē dedit. Nam ds ppam uo lumtatē suā creauit hoiem ad honorē ilū. qui cōplet in corpore filii ei in uita etna. cū pdict ho reuniscit in honore uite saluifera gīa recept in do. Et spe quide īuisibilis corporalib' ocul's existens. designat patrē omī creature iestimabile. & aqua purgationē sordis faciens. significat ūbū. id ē filiū passione sua abstergentē maculas hoīs. atq; sanguis circūplectēs & calefaciens hominē. figurat spm sēm suscitantē & īcendentē clarissimas uirtutes in hoīb'. Sic tria hec unde' spe. aqua. & sanguis. sē in uno & unū in tribus. & unū sē in saluatione scis ut dictū ē. atq; unitatē in unitate. & unitatē in unitate demonstrāt. Quom. Sca & celestis unitas dat celeste testimoniū. ita qd nī ē ab alio suptū. s; certa re in ipsa manifestatū. Quom. Pat testificat. qd unicū fructu osū ūbū suū qd ante scla genuit p qd omīa creata sūt. ipsū p'tea in pdestinato tempore in ūgine glosissime floruit. Verbū aut testificat qd exiuit a pat. īclinans se ad humanā naturā. īcarnatū undes in pudore ūginitatis quia exiuit a pat spuali egressione. & rūm redit ad patrē in carnis fructuositate. hic in medio positū. qm a patre ē ante xc. tēpora īuisibiliter genitū. & de spu sco i ūginis utero in tēpore corporaliter ēceptū. Scs ū spe testificat qd accendit ītegra tē ūginis. ita qd ūbū di ēcepet. & qd doctīnā eide ūbi in igneis linguis firmauit. cū apls ita pfudit. ut p totū mundu

uerā unitatē nocifferent. Quom. Ipsi clamabāt. qd ds pat pfecit illud qd creauit hoiē. ad supnā felicitatē qua spoliat ē ho. quia ipse de limo tre fact in erectione surgū. s; uolumtate sua declinans se ad tīā deorsū. nē in gīā p īcarnatū di filiū erect denuo surgū. & p spm sēm illuminat. & ēfirmat ne pire in pditione s; ut saluaret in redeptione. restituit ē e terne claritati. Sic pat. filii. & spe scs. testant qd omīno ī disiungunt in potestate quāuis in psonis distinguāt. quia simul opant in unitate simplicis & in cōmutabilis substantie. Quom. Qm pat ē creans scis oīa p ūbū. id ē p filiū suū in spu sco. filii p quē omīa pficiunt in pat & spu sco. spe scs. p quē uniūt omīa in pat & filio. Et he tres psone. sē ita in unitate inseparabilis substantie. qd ī tinctum dunt uicissim in se. Quom. Ideo qm qui genuit pat ē. & qui nat ē filius ē. & qui a patre & filio ardentissima unitatis pcedit. & īspecie īnocentis alitis sup aquas apparens eas sēificauit. & apls igneo ardore pfudit. spe scs ē. Pat enī ante tēpora seculoz habuit filiū. filiq; erat apud patrē. spū sco etnaliter pat filioq; in unitate diuinitatis coetno. Unde ēsiderandū ē. quia si ex his tribus psonis due uel una de eēt. nī eēt ds in plenitudine sua. Quom. Quia ipse sē una unitas diuinitatis. qm si aliqua ex. de eēt. ds nī eēt. Nam quāuis eccle psone ita distincte sint. tam sē una & integra atq; īcōmutabilis substantia iestimabilis pulcritudinis p manens in diuisa unitate. Quom. Potestas uoluntas ardor. hi tres apices in uno culmine opationis sūt. Quom. In potestate uoluntas. in uoluntate ardor. & īseparabiles sūt. sic & halitus hominis in sua emissione. Quom. Circuiens uentus. cū humiditate & ca

lore ē īdiuisibili emissione in hominē
spiratione. sic̄ & oculus tuus in sua ī
tegritate. Quoñ. Circulus oculi cū
habēt duo plucida in se. unū tam̄
habitaculū existens. omiaq; regens
que s̄ cōstituta sūt. audi & itelligē
ho. Sic tres psone. in una īcōmuta
bili essentia diuinitatis sūt. In patre
filio. in utrq; spe scs. & unū sūt. sibiq;
īseparabilit̄ cooptant. qm̄ nec pat̄
opat̄ sine filio. nec filio sine spū scō.
nec spe scs sine ipsis. nec pat̄ nec filio
sine spū scō. quia unitas īdiuisa sūt̄
Sic ē ds in trib⁹ psonis absq; initio an
te euū. ñdū ante exordiū mundi
assūptione carnis in filio pacto usq;
ad p̄ordinatū temp⁹. ū uenit finito
tempis illi cū misit ds filiuum suū.
S; & eode filio īcarnato. utr̄ ds ē in
trib⁹ psonis. uolet ita in eis īuocari.
cū ide ignemus flos floruit in īte
gritate uirginitatis. nec īeffabili
unitati ob hoc psona addita ē. s; tan
tū ipse filio dī īduit carnē. īuiolabi
liter assūptā. Vnde & he tres psone.
sūt unus ds in diuinitate. Et qui sic
ñ credit. ille abscidet̄. de regno dī.
quia scindit integritatē diuinitatis.
& se ipsū in fide. ut sēptū ē. In die
aut̄ tercia apparuit ho ueniens de
castris saul. uestē cōscissa. & puluere
aspius caput. Hoc tale ē. In illa die
cū catholica fides orta ē in mani
festatione sc̄e trinitatis. pullulabāt
hostes in multo scismate. uenien
tes ab exercitu mortifere cohor
tis. pūse illud scrutantes. qd ñ ē
possibile homini scire. Vnde īcur
uati p multas suasiones diabolice
artis. fingūt se ascendere sup ulla
altitudinē. ita qd uolut scire plus
quā eis sciendū sit de incomphen
sibili diuinitate. Et ideo auestē sa
lutis & iustitie scindunt̄. quia do
contrarii sūt. atq; fedant̄ p diūsita
tē sparsionis in capite fidei fidem
integrā ñ habentes. s; unicū honorem
dictatis in multas sectas spargentes.
atq; supiorē honorē suū in irrisio
nis imaginis minuentes. Qui oms á deo
diuidicabunt̄. ut in sequentib⁹ ita ē
tenet̄. Vixit dauid ad iuuenē qui
nunciauerat ei. Vnde estu. Qui re
spondit. filio hois aduene amalachite
ego sū. Et ait ad eū dauid. Quare ñ
timuisti mittē manū tuā. ut occide
res xp̄m dñm. Vocauitq; dauid unum
de pueris suis & ait. Accedes irruc in
eū. Qui peussit illū. & mortuus ē. Et
ait ad eū dauid. Sanguis tuus sit sup
caput tuū. Os enī tuū locutū ē aduer
sū te. dicens. Ego interfeci xp̄m dm.
Hoc tale ē. Ille uictoriosus qui incōp
hensibilis ē omī creaturē. dicit ad pue
rile ignorantiā. que in hoīe ē. ad illa
scis puerilia que sibimetipsi facit exal
tationē hoc uolens scire qd sciendū ñ ē.
in qua stulticia īuadit dm̄ q̄si pteme
ritatē annuncians ei. scio te bene dne.
ita qd ipse respondet illi sic. Vnde
estu. qui habens īcitū. uis scire totū
qd caret īcio. Et stulcia que orta ē
in hoie īcitū habens. respondet quasi
in scientia sua dicens. Ego sū filio hois
qui pegnus ē hic. ueniens ab hac ma
ledicta tra. quia p̄m⁹ ho lapsus in gus
tu pomi. fecit ut̄ in hoc exiliū de pa
tria. cui & ego pgenies sū. Te dicit ds
ad eū. Quia ho es a maledicta tra. &
pulsus de pata ut exul. quare ñ timu
isti tanta p̄sumptione scrutari qd tibi
sciendū ñ ē. suffocans opus tuū ita qd
nullom⁹ utile ē in lumine spei & tan
gens in eo malū homicidii. quia qui
cūq; temere scrutat̄ q̄d ds fuerit an
te creaturā mundi. uel q̄d ds factur⁹
sit p̄t nouissimū diē. hic anathema
tizat⁹ sit a portione beate cōmuno
nis. qm̄ hoc s̄ sciendū ñ ē qui habet ma
tale īcitū peccatis gr̄uatū. s; miser erit
a felici salute bone scientie. quia im p̄
tinacia p̄scrutat⁹ ē qd scrutari ñ de

lib reg.

vnit. Idcirco tu qui hec ꝓſũptuose & crudelit̃ ꝑ occiſionẽ faciſ. beatã ĩtelligen tã regaliſ ꝓphetię in te ĩterficiſ. quia anima tua deberet ꝓpundere ſ puram ſcientiã. fidelit̃ ſciſ in illa ſimplicitate que c̃uenienſ ẽ credere in dm. Te ꝑcipit ds zelo puriſſimę uſticię ſuę quę n̄ habet ulla macula ĩiquitatiſ. uocanſ eũ ꝓrectiſſimã unitatẽ iudiciũ iudicioꝝ ſuoꝝ ſic dicenſ. feſtina & oppme uſu de bona ſcientia ſua quã habuit. ne quieſ cat in ulla felicitate ſui ſenſuſ. qm̃ mul ta fecit m̄ requiẽ in corde meo Et ſic plaga zeli dm̄ ꝓcutit uſu. ita qđ nul la ſemtillula ulli⁹ oculi ipſi remanebit aduidendu. id ẽ ad cognoſcendũ dm̄. Vnde & morit̃ iuſticię uitaliſ c̃ſolatio niſ. ſe ipſũ n̄ ualenſ regere. Te dicit ad eũ ds. Sanguinolentũ netaſ tuũ. quo te eleuaſ ad illa excelſa quę n̄ poteſ in tueri. ſit ſup animũ tuũ quẽ tuuſte er giſ cont̃ me. illud maſu conculcans te ĩdepſũ locũ. de quo te leuare ꝓ poſſis in recta m̄ſura ꝓpoſitionis fidei qui rec ta ueſtigia ire noluiſti - ſ; in ſenſu tuo magnũ ſenſma queſiſti. Nam oſ tuũ ſit relictũ a ũbis ſapientię. qm̃ locutũ ẽ cont̃ ſalutẽ tuã. cũ fallacit̃ ſcrutat⁹ es ſecretã & in cõphenſibilẽ diuinitatẽ. ꝓſumenſ ſcire quę nſ̃ ſcienda temere dicenſ in temetipſo. qđ ds ſit bene ſcio. ꝓ temeritatẽ iſtã occideſ ĩteriorẽ ſalu tẽ tuã eũ caute in dm̄ credere noluiſti. ſ; te ſupbe cont̃ eũ erexiſti. Qui autẽ acutaſ aureſ ĩteriorıſ ĩtellect⁹ habet. hic in ardente amore ſpeculi mei ad ũba hec anheleт. & ea in c̃ſcientia animi ſui conſcribat. Octaua uiſio tcie partis.

Et deĩde in plaga meridiana in ꝓſpto lapideo muro de monſtrati edificii. ult̃ ꝑdictã coluꝑnã uere ẽmitatiſ. itẽ ui di quaſi coluꝑnam magnã & obumbtã. int̃ & ext̃ idem edificiũ apparentẽ. quę ſcilt uiſui meo tã umbroſa apparuit. ut nec magni tudinẽ nec altitudinẽ ei⁹ cognoſcere ualerẽ. Et int̃ coluꝑnã hanc atq; co luꝑnã uere ẽmitatiſ. erat int̃rupt⁹ locuſ longitudinıſ triũ cubitoꝝ. ua cuuſq; abſq; muro ut ſupi⁹ oſtenſũ ẽ. fundam̃to ibi tantũ poſito. Hec g⁹ umbroſa coluꝑna in hoc ipſo edi ficio in eode loco ſtabat. ú deſup in celeſtib⁹ muſtiiſ. corã do uiſu magnũ & quadratũ. luciduſimiq; candoriſ ſplendorẽ pri⁹ uidetã. qui ſecretum ſupni creatoriſ deſignatiſ in maximo miſtio m̄ manifeſtat⁹ ẽ. in quo etiã ali⁹ ſplendor uelut aurora. in ſe arriã in alto purpuree lucis claritatẽ ha bens fulgebat. ꝑ quẽ m̄ in miſtica oſtenſione miſtiũ ĩcarnati filii di demonſtratũ fuerat. In coluꝑna aut̃ uſta abſimo uſq; ad ſũmũ ei⁹ ĩ modu ſcale aſcenſuſ erat. ú oms uirtutes di deſcendentes & aſcendentes oneratas lapidib⁹ ad op⁹ fabꝛe uidebã. acutũ ſtudiũ ide op⁹ ꝓficiendi habentes. Et audiui lucidu uiſu qui ſedebat ĩ throno dicentẽ. iſti fortiſſimi oparii di ſt. S; int̃ has uirtutes ꝑcipue ſeptẽ uidebã. quæ etiã formas & habit⁹ di ligentiſſime c̃ſiderabã. Talis q̃ ſimili tudo in eiſ erat. Oms ut alię uirtutes que ſup̃ memorate ſt̃. ueluti ueſtibus ex ſerico ĩduebant̃. S; & oms albis cri nib⁹ retecto capite. & abſq; amicta pallioꝝ ĩcedebãt. ꝑt̃ ꝓmã more fe mineo in capite uelatã. atq; quaſi caſula tamquã criſtallus ꝓlucida in dutã. & ꝑt̃ ſeqam nigꝛi capillos haben tẽ. atq; ꝑt̃ tertiã que diſſimiliſ huma ne forme uidebat̃. Prima quoq; & quarta atq; quinta. albis tunicis ueſ tiebant̃. Oms etiã alba calciamenta ha bebãt. excepta tcia ſedm ſpeciẽ hois n̄ apparentẽ ut dictũ ẽ. & excepta q̃rta que criſtallinis calciamentis miro m̄ lucentib⁹ calciabat̃. Her autẽ in eiſ

fuit dissimilitudo Prima imago pe
tabat coronā auteā capiti suo impo
sitā. tres ramos altos existentes habentē
atq; pciosissimus lapidib⁹ uiridis & ru
bei coloris. & albis bacis multo fulgen
tē ornatu. In pectore ů suo habebat
speculū lucidissimū. in quo mira cla
ritate imago icarnati filii di appa
rebat. Et ait. Ego sū coluphus hu
miliū mtiū. & mtfectōr superboꝝ cor
diū. In minimo icepi. & ad ardua ce
loꝝ ascendi. Lucifer erexit se sursū
sup se. & corruit sub se deorsū. Quis
quis me uult imitari. filiꝰ mꝰ eē de
sideat. si me matrē fuit amplecti
opꝰ meū in me pficiendo hic tangat
fundamtū. & lenitē ad alta sursum
ascendat. Quid ē hoc. Ipse pmum
carnis sue utilitatē ispiciat. & sic sur
sū de utute in ututē suaui & leni
animo gdatī pficiat. quia qui sūmū
ramū arboris pmū apphendit ad as
cendendū. repentino casu sepissime
cadit. Qui autē uolens ascendere. ara
dice icipit. huic nō ē tā facile caden
dū. si caute icedit. Et secta tota unde
vatē ut iacinctꝰ aerei in alto coloris.
uidet tā forma quā tunica ipsi⁹. Et
eide tunice due zone iestimabili mꝰ
auro & gēmis ornate mirabilit in
texte erant. ita ut sup utrūq; hume
rū eide imaginis. zona una usq; ad
pedes ipsi⁹ ante & retrō descenderet.
Uxitq; Ego ad idignationē ice
pocabar. cū lucifer semetipsū odio
& superbia tm̄is momordit. Et; ooo humili
tas hoc tollerare noluit. Propt̄ qd etiā
ille ruina magna deiectꝰ ē. formato
autē hoie. ooo nobilissimū gn̄ū. & ooo
dulcissimū germ̄. filiꝰ dī. ppt̄ hominē
in fine tēpoꝝ natꝰ ē ho. Et qm̄ luci
fer uoluit & tēptauit uestrā & itegri
tatē meā scindere. ideirco lucidissim⁹
splendor apparui in do & in homine.
Hȳc autē ceci & mortui. lupanaria &
meretrices atq; icestas causas. appellat

humi
litas.

u.
karitas.

equinoctis meas. Et; quantū ipossibile ē
tutū ētingere celū. tantū ipossibile ē hac
spurcitiā tangere uoluntatē meā. Pen
nas gr̄ in alitis uirtutib⁹ m̀ faciā. cū quibus
hec inutilia que lucifer p mundū sparsit
abiciā. O uirtutes. ů ē lucifer. In inferno ē.
Surgam⁹ gr̄ oms ad ueā lucē appropin
quantes. atq; edificem⁹ maximas & for
tissimas turres in pumicib⁹. ut cū uene
rit dies nouissim⁹. plurimū fructū & in
spualib⁹ & in carnalib⁹ apportem⁹. Cumq;
plenitudo gentiū introierit. tē & nos in
tra & in celo pficiem⁹. O turpissime luci
fer. quid tē pfuit repentina temeritas
tua. In pmo splendore tuo cū creatꝰ es
á do. uoluisti me īsamendo & bachando
conculcare & á celo deicere. Et; tu in abys
sū cecidisti. & ego in celo pmansi. Ptra
descendes ad trās i carnato filio di. Et
p me pfecta ē multitudo fideliū. mille
uisis & bonis artib⁹ armatoꝝ. quas ipse
si posses tā ducu libentissime durpuisses.
O humilitas. que ēsi trā calcatos & cōt
tos. usq; ad sidera eleuas. ó humilitas que
es gloriosissima regina uirtutū quā fortē
& iunctū es tuis ubiq; psidiū. nullo ca
dente qui puro corde diligit te. sic &
ego tecū ualde utilis multūq; exopta
bilis defensio meis sū. quia ualde graci
lis & subtilis existens paruissima fo
ramina me colentiū exquiro. & ea acu
tissime ptīseo. Tertiā autē imaginē uidi
in eode scemate ut in pori uisione eā
uidetā. maioris scis & longioris statuꝰ
quā cetās uirtutes. dissimilesq; forme hu
manę & plurimos oculos undiq; inse
habentē. tortāq; in sapientia uiuentē.
atq; idutā ēsi umbro iduīto. ppter quod ide
oculi pspiciebāt. multoq; timore tremē
tē cotā pdicto lucido sedente in throno.
Et ait. Oue miseris peccatorib⁹ dīn
ñ timentib⁹. s. eū ēsi illusorē habentibus.
Quis potest in cōphensibilis di timorē
effugere. quē ipse culpabilē simul pre.
ñ abicientē á se mala. Ppt̄ea ego ualde
& ualde dīm dm timebo. Quis me ad

tr
mor
dñi.

nuabit cotā dō uero. Quis me liberabit
in tremēdo eī udicio. Hullus ommno.
n̄ ide usq; ds. illu g̃ querā. ad illu semp
fugiam. Quarta uero nuueū umculu cir
ca collu portabat. atq; manꝰ & pedes cam
dido religamine habebat ligatos. Et dix̄.
Non possū currere secm uoluntatē meā. Obe
p̄uā selarē. nec p̄ ētagia humane uolu Sren
tatis. & ido uolo redire ad dm patrem tra.
omnū. quē diabolus recusauit. & quē ob
audire noluit. Quinta q̄q; cirta collu
rubeā torquē habebat. Et ait. Unus fides.
ē ds. in trib⁹ p̄sonis unꝰ essentie & equalis
gle. colendus. fide g̃ & fiducia habebo
in dno. & n̄ delebo in etnū nomn eī de cor
de meo. Sexta aut̄ tunica pallidi colorꝭ
iduebat̄. Et crux passionis crucifixi filii
di ante eā in aere apparuit. ad quā ipsa VIII.
oculos & manꝰ cū multa deuotione erige
bat. Vixitq; Opie patr̄. parce percanti Spos.
b⁹ qui n̄ dereliquisti exules. & eos eleuasti
in humeros tuos. Unde etiā iā n̄ p̄mus.
spē habentes in te. Sexta septima lucidiore &
puriore cristallo tunica uestiebat̄. quę ita
in candore reluebat. ut aqua resplendet
cū sole p̄fundit̄. Et sup caput eī expansꝭ
quasi ad uolandu alis colūba stabat. uer
sa secm faciē illi. Apparuit aut̄ & quasi
in uentre ipsi⁹ ~~uelut~~ ueluti in speculo
candidissim⁹ infans. cui fronti īscriptum
erat innocentia. Habebat quoq; in dext̄
manu regale sceptrū. sinistrā aut̄ ad pec
tus suū posuerat. Et dicebat. Ego libe Castr
ra sū. & n̄ ligata. Purissimū fontē p̄ tīsui. ras.
dulcissimū scil & amantissimū filiū dei.
P̄ tranſiui eū. ab eoq; exiui. Superbissimū
aut̄ diabolu conculco. n̄ p̄ualentē liga
re me. Ipse abscisus ē de me. quia semp ma
neo in supno patre. & in sūmitate p̄fate
obumbte colupne. undi aliā pulcherrimā
imaginē. nudo capite stantē. & crispos
ac submigros capillos habentē. faciēq; uti
q̄ tante ardentis claritatis. ut eā p̄spicue
considerare n̄ possē. ut faciē hominis.
Erat quoq; purpurei & submigri coloris
tunica īduta. cui sup utrūq; humerū
eidē imaginis. zona una coloris rubi
cundi circu. ante & retr̄ usq; ad pedes
ei se extendens ītexta fuerat. habe
bat aut̄ circa collu episcopale pallū.
mirabili n̄ auro & p̄ciosissimis gem
mis adornatū. Splendor ei candidus
sim⁹ ita eū ubiq; circūdederat. ut
nusquā n̄ in ante. a capite usq; ad pedes
deorsū usq; ad pedes ei ipsā īspicere
posse. Brachia aut̄ & manꝰ atq; pedes
ipsi⁹. n̄ ad uidendū obūbriati erant.
Sed splendor idē qui eā circūdederat.
oculis undiq; plen erat. totq; uuēs
atq; hac & illac se diffundens ut nu
bes diffluere solet. ita ut nec latiorē
nec aut̄ ēstrictiorē se redderet. Et eade
imago uoce magna clamauit in
mundu. dicens hoib⁹. Gra dī sū filii Precas y
oli mei. ido audite & ītelligite me. gra dī.
quia illis do lum̄ anime qui me ītel
ligūt in āmonitione. qs etiā in eade
beatitudine ētineo. ne reūtant̄ ad
iniquitatē. Et qm̄ ipsi me n̄ despexerit.
ob hoc etiā uolo eos tangere mea āmo
nitione. q̄tin⁹ incipiāt bona opari.
illi dico qui me requirūt in simplicita
te & cordis puritate. Et dū tribuo
margaritas boni āmonens ac exhor
tans hominē. ita scil dū īntellect⁹ hois
tangit̄ p̄ me. sū ei iuciū. hoc ē dū sen
sus hois ītelligit admonitionē meā.
auditu. ita q̄ etiā ide sensus ducit̄
ad ēsensū tact⁹ mei in animo illi. tr̄
sū in ipso iuciū boni. q̄ eū oportet īci
pere. me sic illi adiutrice. Tē & ubi cer
tactio ē. ut uel p̄ficiat̄. q̄ do uel n̄.
Quom̄. Hoc sic uolo ītelligi. quia dū
hominē āmoneo tali m̄. q̄ incipit ge
mere ac flere peccata sua. tr̄ si uolun
tas illi acquiescit āmonitioni qua
illū āmonui q̄m ho in sensu suo ta
lē sentit mutationē animi sui. qua
lē oculos suos leuat ad uidendū. & au
res ad audiendū. & os ad loquendū. &
manꝰ ad palpandū. & pedes ad ambu
landū. secm desideriū illud ut⁹ in

animo ē. & si tē uoluntas suscepit am
monitionē meā. mox ipsa eleuat se
& deꝑmit ac supat sensū. ita qd ide
sensus discit ignota in sua ēsuetudi
ne. Quoñ. ꝯ ipse mutat se. qm eū opor
tet quāuis iuitū sequi uoluntatē que
sup eū ē. ipse enī subiect⁹ ē illi in serui
cio. quia ei īferior ē. eāq; sequet. siue
uelit siue nolit. Hjā ego do bonū in
icio. & calefacio illud in mīte. tbuoq;
opus uoluntati ad ꝓficiendū. & hoc
facio admonitione. exhortatione.
atq; calore dom exspuationis spe sci.
Si autē uoluntas his donis repugnat.
tē ad nichilū deducunt hec que me
moraui. Vnde in eode tēpore. dū ho
potest īcipe in īcendio donec. ī sig
nis ꝓconū qd de me orit. tē ad illud
ꝓperet. ac etiā citi⁹ uemat uoluntas
in bonis. & ꝓficiat op⁹ hoc in claritate.
Hj am scientiā bom & mali ob hoc
habet ho. ut ipse in omīb⁹ opib⁹ suis
dīm tanto melī⁹ itelligāt. deuitando
malū & opando bonū. quia sic dīm
colit cū timore. eū amplectens in ꝓfec
ta caritate. Quoñ. ꝯ ita scī si aperit
īteriores oculos spe ad bonū. & si ne
gat & abicit in exīori hoie malum
qd facere potuit. Idcirco etiā subiecta
ē trena creatura sub potestate ipsi⁹.
ut eo ampli⁹ dīm itelligat & diligat.
ac opet⁹ in eo opus scientie sue cū itel
lectu. quo ipse timet & amet omīpo
tentē. qui ipsi deputauit magnū ho
norē. seruitutis plurimaꝝ creaturaꝝ.
Vnde & ob has causas effundit & in
fundit ho. hoc ē qd ipse in itellectu
suo scienter cōphendit discretionē in
creaturis. ita qd nouit quas sit ama
biles & odibiles. & que utiles atq; īuti
les. & qd etiā ꝑ hec in fide qua ipse
dīm itelligit concludunt omīa opa
ipsi⁹. ita qd & do & anglis ei placent.
Aliq̄ndo etiā tango hoiem in animo
ipsi⁹. & moneo eū ut īcipiat opari iu
sticiā & deuitare malū. ſ; dedignat

me. & putat qd possibile s sit quicq̄d
facere uoluerit. ac spaciū penitendi
sibimetipsi ēstituit. usq; ad temp⁹ illud
dū corp⁹ ei⁹ in simplicitate frigide etatis
s ēsentiat. & dū etiā ꝓpter senectutē sibi
fastidio sit ampli⁹ peccare. Tē iterū ad
moneo atq; hortor eū ad bonū. & ut
animo suo resistat. Qui dū me negli
git. sepe ꝑ multas adūsitates. ut in diui
tijs & in cetis his similib⁹ que patet. ad
hoc ꝓducit. qd eū qsi īuitū & adūsus se
metipsū oportet facere bonū & qd eū ita
exaspato animo ñ multū delectat ea ad
implere que pri⁹ ꝓposuerat ꝓficere īpso
tempore. in quo ei uidebat nichil ēt̄ru
ipsi obēt. secdm qd ipse in semetipso ordi
nauerat tanto tempore illa agere. ut
s placuisset. Hic ho dubie suscepit me.
nolo tamen eū relinquere. quia quāuis
sic suscepet me. tamen ñ omīno despexit
me. Vnde & ego ñ laboraui fruct⁹ īipso.
Tedio enī m ñ ē tangere ulcerata uul
nera que circūdata sūt sorde comeden
tiū uermiū in īnumerositate uicioꝝ.
& fetore mali rumoris & īfamie. & lan
guore īueterate īiquitatis peccatoꝝ.
nec despicia quin lenit illa ētractē
eo tēpore dū īcipio extrahere eda ce li
uorē malicie. hoc ē cū ītuetur & tango
eade uulnera blando calore exspuatio
nis spe sci. Sꝫ sepe cū huīmodi dolor ue
teri fōmito īueterat. ita qd peccatū ma
pit calere ardens in animo hois. & cū
etiā sic oriunt in dolore uulnera pecca
toꝝ. ita qd erūt īcoagulatū op⁹ huī im
mundicie. qsi glob⁹ & aceruus se erigens
de magna sorde uermiū. & fōmtatione
īuoluti luti. de quo nascunt mortifera
uenena scorpionū. serpentiū. ranaꝝ. &
aliorꝝ similiū uenenosorꝝ uermiū. & cū
etiā tē ita īdurant ut lapis. in tale scis
duricia quā nullus cogitat effringere.
que sūt importabilia onera sceleriū mille
hoīb⁹ qui gtuati sūt gnorib⁹ oneri⁹. quid
tē ad hec. Tē quippe homines ꝓpter īfide
litatē suā ñ possūt confidere ut possibile

sit huic homini se ad dñm ẽuertere de sua
iniquitate. p eo quia uidet eũ q̃si escã eẽ
diaboli. Ego tam̃ nolo eundẽ hominẽ de
seruire. s; meo adiutorio & plio uolo ẽe p
ipso in certamine. ú suauit primũ icipio
tangere q̃si duriciã lapidis ulli peccati.
q̃m quasi difficile ẽ eũ confringi in tã
maximo fetore horribiliũ sceleriũ. que
s̃ pdicte cause magne sordis & nequicie.
& que sẽ ueluti cadauer putredinis. &
esca diaboli. quã ipse certissime absor
buit in uentrẽ suũ. Quom̃. Scriptura
habet de filio dñi dicente. mis eũ ẽ ut fa
ciã uoluntatẽ patris mei. & econtr eũ
ẽ diaboli ut hominẽ depmat in mor
tẽ. p quã illos talib' causis ut pdictũ ẽ
afflat. qui ei uoluntate sua cõsentiunt.
& pr eũ declinãt. Et idipsũ ẽ diaboli
desideriũ & ẽtinuũ studiũ. quia de hac
sorde oritr omẽ malũ. s; de istis hoib'
plures me itelligũt. Quom̃. Vũ eos primũ
tango. dicit ho ille intr se. Quid m̃ ẽ.
Ego nescio nec cogitare scio. q̃cq̃m boni. Et
itũ nesciens suspiro & diẽ. heu me peccatorẽ.
Michil autẽ apli sentit q̃a mole peccatoꝝ. gnat ẽ.
& q̃m tenebre iniquitatis ẽturbauerit me.
Cõitũ tango uulnera illi. Et q̃m pri p
me admonit' erat. tr eo melius itelligit me.
& respiciens in se ipsũ itũ dicit. Ve m̃ q̃d
faciã. Nescio nec excogitare ualeo. q̃d
fiat de me. ppẽ multiplicia peccata mea.
Ach quo me uertã. uel ad quẽ ppetabo.
qui me aduuuet ut turpissima scelera mea
ctegã & deleã in penitentia. Vnde itũ
respicit in se ipsũ ea conluctatione. quã
pri habuit in studio percandi. ac eode
desiderio ad uerã penitenciã se ẽuertit.
ut ante studebat in peccatis. Et quia tr
ide ho mea admonitione sic euigilauit
de somno mortis. quã s; p uita elegerat.
ideirco tr nec cogitatione. nec ũbo. nec
facto. que pri ardentr habuit ad scelera.
uult amplius peccare. s; studiosissime in for
tissima penitencia se eleuat ad me. Qua
ppẽ mox & ego suscipio eũ totũ. & deiecis
dimitto eũ quasi liberũ. ita q̃d de pdictis
cautis gnẽ ifestationẽ ultr ñ habebit.
ut kĩni filii mei sustinẽt qs moneo
multiplici miseria. in ignitis sagittis
diabolicis & ꝑsuasionũ. quia ipse hys
tr ñ idiget. Nam ipse semp dolebit
ppr ẽinsacta peccata sua. ita ut etiã
sibimet irat. tã acrẽ penitentiã agat.
q̃d se etiã idignũ estimet hominem
uocari. s; hec uictoria ẽ in fetore sor
dis illoꝝ hoiũ qs abicere nolo. q̃m pr
peccata sua me tam̃ quesierũt. Nã
qui mẽ, spnũt. s; ãmonitionẽ meam
susceperũt. & me deuote querẽt. illis pa
rata sũ facere quicq̃d uolũt. Qui autẽ
me ẽtrpnentes abiciũt. illi mortui sẽt.
nec eos scio. Sẽ enĩ multi hoies. qui diu
me ad eẽ sentiũt. itelligentes ipsoꝝ
mtẽ tactã eẽ admonitione mea. fugi
unt me ꝑ mala ẽsuetudinẽ ẽceptoꝝ
peccatoꝝ. que in se deglutiebãt uolu
tarie. ẽsensu. atq; ope. unde etiã & ip
si sẽ coitã do quasi michilu & in ane
reputari. quia nolr eẽ ẽscii q̃d posset
facere tacti ꝑ me. Ego autẽ nolo eẽ
in pollutione hoꝝ peccatoꝝ. qui nolr
suscipe admonitionẽ meã. nec se uo
lut purgare ꝑ exhortationẽ ulla. q̃m
se aũtãt a peccatis suis. nec desideãt
comedere cibũ ulũ. qui ẽ scẽptura euan
gelii. quo saciari debẽt oms fideles.
nec gustare saporẽ eis. sedm q̃d eis da
tũ ẽ. s; festinãt fugere gtiam dñi. quia
nec uidere. nec audire. nec cogitare
uolũt q̃d eis faciendũ sit dñi uocantis
admonitione boni. Ipsi fugiũt admo
nitionẽ bonã. ut uermis qui tiram
mitat. se abscondens ab omĩ decore
hui seli. Hoc faciũt & isti nequissimi
homines fugientes pcepta dñi. seq; pol
luentes in stercore. quo se ĩuolutant
in mortẽ. cũ se abscondt in malicia
sua. nolentes de fetore nequitie ad lu
cẽ ꝑduc. Qui tales sẽt. ñ ptinẽt ad me.
Nã ego nolo hac & illac diuidi. in
pollutione luti. Quom̃. Cũ his eẽ uolo
qui me pura penitentia. itelligt. ubi

ubi me etiã adiungo humanę putre
dini. quia eã uolo purgare. Qui autẽ
nę nolut suscipe illos de me abicio.
nolens eẽ cũ eis. qm̃ nulla pars m̃ cũ
illis ẽ. quia sc̃ in parte stultre ignoram
tię. me ĩtelligere nolentes. & qm̃ no
lo eẽ in ope qđ ptinet ad ẽglutinatio
nẽ obdurate pũsitatis. qđ ẽ ad mor
tẽ. Et qui hoc nõ spmũt me. imitantẽ
pditũ angẽm. qui cũ dm̃ uidere po
tuit. eũ inspicere noluit. ita ut eũ
humiliẽ agnosceret. & ꝑꝑtã subito
effugit omnẽ glam celestẽ cadens
in mortẽ. cũ do uoluit assimilari
simili honore. Isti despiciũt me. qm̃
opantẽ op̃ malignũ. ut exigũt illici
ta desideria carnis in uoluptatib̃ ip
sor̃. Et qm̃ me despiciũt. ideirco fa
ciũt qđ uolũt. Ipsi ĉtẽpnũt dm̃. sic
etiã negligũt illi⁹ ꝓceptũ. Vnde & mul
totiens in ĩdignatione mea deputan
tur ad plenitudinẽ m̃tis suę. facere
qđ uoluerũt. quia uita etnę felicita
tis. eos fugit. q̃si nichilũ sit. multo
ciens etiã deficientes tã in spiritate
ꝑsentis uitę quã future. qm̃ duri &
ĩmobiles ad felicitatẽ boni sũt. Con
tumacẽ enĩ peccatorẽ in malis suis
ꝑseuerantẽ desero. uultficans eũ qui
in se respicit. & a peccatis suis in ti
more meo. cũ pua penitentia se
ad me ĉuertit. Ego ã ego sũ colupna
firme stabilitatis. quę nũquã desero
querentẽ me. qm̃ qui me apphendit.
& se m̃ ĩtime ac fidelitẽ ĉiungit. nũ
quã decidet in ꝓdictionẽ. Qui ũ me
habet in obliuione m̃tis suę. & sup
biendo se eleuat. sup me. id ẽ qui in
se ipsũ magis ĉfidit quã in me. ac
ido fiduciã in me ĉtẽpnit habere.
qm̃ ꝓ nichilo cõputat gr̃ã dei. quia
in animo ipsi⁹ sũ ut uent⁹ turbinis.
ipse habens me negligentẽ. in irrisio
ne & superbe cũ elatione in despatione
nẽ. ꝑꝑtẽ gr̃uedinẽ peccator̃. quę ꝓ petra
uerit. s; ꝑꝑtẽ superbiam me deridendo
sic dicens. qđ ẽ gr̃ã dei. he ego deiciendo
occidã. & in electione mea eũ erigere no
lo. quia mortuus ẽ in etna felicitate. S;
& hi hoies qui nõ habẽt fiduciã se posse
surgere de gr̃uioribus culpis peccatoꝝ suoꝝ.
sic abicientes omĩpotentẽ dm̃ & gr̃ãm
ipsi⁹. despantes scis in nimia t̃stitia. q̃si
nõ possit saluari de enormitate ĉmmũ
suoꝝ. deficiũt ꝓ iecti a me. & aceibe cor
ruũt in mortẽ. morientes in ĩferno
ĩferiori cruciatu mortis etnę. He etiã
loquar de dilectis filiis meis. qui me
susceptũ apto sensu. & uoluntario ani
mo atq; acuto ĩtellectu. & qui me ge
mitu ac fletu tangũt. me excipientes
cũ gaudio. atq; omĩ amplectentes ĩten
tione. O flores mei. qui cũ me adeẽ sen
tiũt. subito gaudet in me. & ego in illis.
Ipsi dulciores suauioresq; m̃ sc̃ sup amo
rẽ lapidis ꝑciosissimi. & sup fulgentes
ꝑciosas margaritas. in m̃te hoiũ. qui eas
amplectimẽ ardenti desiderio. Ipsi etiã
sc̃ m̃ nobilissimi quadrati lapides. q̃
in ĉspectu meo m̃ semp sũ amabiles.
Hos assidue uolo limare & purgare. q̃n
nus recte ac decentẽ ponantẽ in celesti
ierlm. quia semp in m̃tib̃ suis bona uo
luntate meeũ epulantẽ. nec mea iustitia
posset saciari. Iam mox cũ tactum
meũ sentiũt. ꝓperãt ad me. tanquam
ceruus ad fontẽ aquę. S; ego sepe relin
quo eos. ita qđ ipsis uidẽ quasi sit sine
adiutorio. qđ ideirco facio. ut exterior
ho in eis nõ iflet ꝓ superbiã. Te ploraut ac
lugẽt. estimantes me ipsis eẽ offensã.
s; ego sic ꝑseruor fide eoꝝ. dextram for
ti manu teneo eos. sic auferens ab ipsis
elationẽ. nec ꝑmittens eos cognoscere
quid sit in occultis bonis suis. quia mul
tiplices fructus in eis facere uolo. animꝝ
ipsoꝝ dolentib̃. ac cordib̃ eoꝝ uulnera
tis in doloribus. ꝓ mitto enĩ multociens
diabolicas ꝑsuasiones ipsos ĩuadere in
igneis sagittis. de flatu ĩmundicię in
cendii ardentis spe fornicationis. quę
uulnerãt corpora eoꝝ. in ĩfirmitate fra

gulis nature. & hoc ideirco ꝓmitto. qua
tin hoc in tã fortit imbuant ispiratio
ne spe sci. qd ꝑtea fiãt isignes ꝑones
& flagites in utrutib. Ipsi quippe erũt
in pbatione q̃si aurũ in fornace. id ẽ
pbati in utisione & in idignatione.
ita qd quasi nichilu cõputabunt. & qd
sepissime praptores substantia sua de
nudabunt. ac p dissensionẽ plebis ad
ũsitatib sic agni a lupis dilacerabunt.
Et ut oues du eas lupus dispgens dissi
pat. tam ñ moriunt. ita sẽ & isti hoes
in morte anime ñ morientes. s; eo ma
gis inuentes purgati adũsis. Hã bona
arbor ut fructũ ferat irrigat. circũci
ditur. atq; circũfodit. & ab ea uermes
ne fructũ ei comedat abstrahunt. Q'a
ẽ hoc. Bon scis ho ñ sit durus nec mali
uolus ad iustitiã di. s; lenis ac flexibilis
ad qdq; bonũ. a se abscidens malu. seq;
ẽsiderans in scrutatione opũ suoꝝ. atq;
auferens a se ifestationẽ ledentiũ se in
imicoꝝ. S; tam antequã ho sentiat me
in cogitatione sua aut itellect ipsi itel
ligat me intra se. sũ ei caput & planta
trix fructuositatis. & unt fortitudoq;
firme cuitatis. que edificata ẽ sup fir
mã petrã. O mis q̃ fidelis ho. audiat me
s dicentẽ. O ho ẽ in cuenies & cgruum
ut ho rationalis sine itellectu sit. ut
irrationale pecus. qd ñ aliter facit nisi
secim qd expetit libit ipsi. O miseri ho
mines. qui nolũt scire magnã glam il
la. quã ds ipsis dedit ad similitudinẽ
sui. S; ñ potest ee ut uolt qd libet &
& quasi hereditario iure omia mala
faciãt que desiderãt. q̃si hoc ex natura
corporis sui possideãt. nolentes ẽsidera
re se habere honorẽ illu qd bona opera
opari ualeãt. Ds in sua ordinatione oia
iuste ẽstituit. Et quis potest ei repugna
re. Quid est hoc. In huimodi uidet com
paratione. qd aliquis ordinatiom di si
mili exemplo possit cõparari. aut sapi
entia aut discretione in illis reb. Et cur
ẽ hoc. qd efficatiã illa que eis data ẽ. sibimet
ipsis auferre uolũt. qd bene scit &
male facere possit. Quom. Nam
ego cũ eos tactu meo admoneo qui tc
me apphendit. mox ut me adee sen
tiũt. hi bonũ op qd uolũt ad effectũ.
meo adiutorio ꝑducere possit. qui
uero me ctẽpnũt. in imbecillitatẽ
sui & in malũ corruũt. S; praui ho
mines excusare se nitimẽ ita qd bo
na opa opari ñ possit. & hoc ꝓpterea
faciũt qd exterior ho in eis uoluntatẽ
suã exerceat in libertatẽ. Hẽ o kmi
filii mei. qui m dulciores in odore
sup omia aromata estis. audite me
uos admonentẽ. Du temp habetis fa
cere bonũ & malũ. sincera deuocio
ne colite dim urm. Duos itũ dulcissi
mi filii mei qui ascenditis siẽ auro
ra. uos qui ardere debetis in caritate
ut sol in radio suo. currite & ꝓpera
te kmi mei in uia ueritatis que lux
mundi ẽ. que ẽ ihc xpc filius di. qui
nos redemit sanguine suo in fine
temporꝝ. ut cũ gaudio pt tristitiam
urm puenire possitis ad ipsũ. Et itũ
audiui eũ qui sedebat in throno di
centẽ ad me. O desiderantib celestia.
fideliter credendu. & ñ pnaciter exa
minandu ẽ quom filius di missus in
mundu a patre. nat sit ex ugine.
qua humani sensus fragili & mor
tali corpore. & grissimo peccatoꝝ
onere grauatus. secreta di plus di
noscere ñ potit. quã spe scs cum uult
reuelauerit. Qua ꝓpter ꝓ mysticũ
mistiũ her etiã colupna quã uides
in plaga meridiana. in pfato lapi
deo muro demonstrari edificii. ultr
pdictã colupnã. uere timoratis. signi
ficat humanitatẽ saluatoris. qui
cepit de spũ scõ. natq; exsuauissima
ugine. filius ẽ altissimi. fortissima sci
entis colupna existens. omnẽ uides
ecclesiasticã edificationẽ sustentans.
Cui humanitas apparet in ardente
fide lapidũ fideliũ pplorꝝ. in bonitate

viiii

106a

supni patis fortissime. opantiū. pt declarationē trinitatis manifestata. quia trinitate i uno do certificata credenti pplo. creditū ē etiā icarnatū di ubū. uerū dm cū pat & scō spū xiii. in unitate diuinitatis. in uno & x. uero do colendo. Quę colupna magna ē & obumbta. mt & extra ide edificiū apparens. qm scitudo uere icarnationis magna & iestimabilis. ita humanis mtib ē obumbrata. ut n possit ēlidetari. n qntū possibile ē p fide itueri. & iteriorib diuino cultu laborantib fide & ope cognosci. & extiorib ocio uacantib fama & uoce manifestari. Visuq; tuo tā umbsa appret. ut nec magnitudinē nec altitudinē ei cognoscere ualeas. quia ide filius mis mē homines imortalitate carnis. qm p pplo mortem subiturus erat. quasi obumbtus mortalis scis existens. sine omi macula peccati apparuit. ita tam qd ueia ei icarnatio. in mistica magnitudine secretoy di in cōpre sibilis. & in excellentia diuine potn tię iestimabilis. omnē cognitionē humani itellect excedat. Sed qd xi. int colupnā hac. atq; colupnā uere trinitatis. ē intrupt locus longitudinis trium cubitoy. uacuusq; absq; muro. ut t supi ostensū ē. hoc ē qd icarnat di filius. ds uerus cū pat & spū scō existens. ad huc latet in mbis suis. quę fideles homines sē. qui usq; ad finē mundi nasciturī sē. p uuentia opa mbra capitis sui effecti. ut sup mutabilit & tpice edocta es. Qui. qd. & quales futuri sint. in plexitate supuenientiū tē poy. hoc ē in mistio ieffabilis trinitatis. ipsi eande trinitatē in unitate diuinitatis fideli cultura adoraturi. cū loc eoy qui adhuc nasciturī sē. uacuis sine edificato muro bonoy opū sit. Vbi tam fundamtū positū ē. qm i pscientia di sē. & quia etiā fide saluationis coy quā habituri sē iā posita fortit cōsistit. ita ut ho spē & fiduciā n habeat in alio quā in do. n diffidens de mia ei. s; cōfidens in eū. qd fortissimū fundamntū fidelis animę ē. Qd aut her umbsa colupna in hoc ipso edificio in eode loco stat. ubi desup in celestibus mistiis. corā do illū magnū & quadratū lucidissimiq; candoris splendorē pri uidisti. qui secretū supni creatoris designans in maximo mistio t manifestat ē. hoc ē qd icarnat di filius omia opa sua quę corporalit in mundo multas iurias passus opat ē. ea secdm secretā uoluntatē pat adimpleuit. Qd etiā ille splendor designat. magi uidel in significatione mistioy di. quatuoriq; anguloy. qm ad cognitionē xpi multi ex his qui p quatuor partes mundi nascunt puenturi sē. atq; eximii candoris. quia lucidissimā diuinitatē nulla tenebsitas obfuscare potest. ubi ide secretū supnę & glosę manifestatis. in magna pfunditate & mistio scientię creatoris omiū. qui cuncta creauit. typice t apit. ita ut ipsi creatori nullus ad hoc in auxilio succurreret. nec ullus ipsi resistendo in hoc repugnaret. ea tantū in uoluntate bonitatis suę p ubū suū creans. Vnde in eo alius splendor uelut aurora. in se aeriā in alto purpuree lucis claritatē habens fulget. p quē tibi in mistica ostensione mistium icarnati filii di demonstratū ē. qm in secreto sūmi di candor aurore ugimis seis marię declarat. quę in uto suo filiū eide celestis & altissimi pris portauit. qui purpureū sanguinē suū clarissima luce salutionis fulgentē effudit. secdm qd tibi in hac secreta uisione icarnatio eidem filii mistica obumbratione ostenditur.

xiii. Sed qd in pdicta colupna ab imo usq; ad sūmū ei. in modu scale ascensus ē. hoc ē qd in icarnato filio di oms uirtutes pleni opabant. qui in se uestigia saluationis reliquit. ita ut tā pusillus quā magnus fideliū s cōperentē gradu in ipso re

periant. in quo pcde in ascensiũ utrutum
ponãt. ut ad optima loca puemãt. ubi
ututib⁹ opanctu ẽ. Quoñ. In optimis lo
cis bonoꝝ corctiũ. aggregant ututes
ad scissimũ opus suũ. quatiñ filiũ dĩ in
mbris suis pficiãt. qđ ẽ in electis hoib⁹.
Vnde & in ipso ẽ exemplu pfectionis
omib⁹ fidelib⁹ qui in lege dĩ ocupati sũt.
ut se de bono torqueãt ad melĩ. scientẽ
manifestationẽ uere ĩcarnationis. ubi
filĩ dĩ uetacit in carne demonstratũ ẽ.
in quo fidelissim⁹ ascensus ad celestia re
pit. Ppẽ qđ etiã omis ututes dĩ descenden
tes & ascendentes. onerata lapidib⁹ ad
op⁹ suũ hcire undes. quia in unigenito xxiii.
dĩ lucidissime ututes quasi p humani
tatẽ ei descendt. & ꝗsi p diuinitatẽ ipsi⁹
surſũ tendt. Descendt etiã p ipsũ ad cor
da fidelũ hominũ. qui bono corde uo
luntatẽ suã relinquentes. ad recta opa
flexibiles se reddt. scdm qđ opari ad le
uandu lapide se ĩclinat. quẽ ad edificiũ
deferat. In ipso etiã surſũ ascendt. cũ ce
lestia opa in hoib⁹ pfecta. dõ gtulabunde
offerũt. ut corpus xpi in fidelib⁹ mbris
ipsi⁹ quãtocs pficiat. Vnde etiã ꝗsi lapide
ad altiora portãt. qui sũt pennata & luci
da opa quę cũ ipsis hoies ad turtela suã
opant. qm unaqueq; actio á dõ obtulit. xv.
alas suas p quas se de stertore humane
mtis eleuet. fulgentẽ etiã splendorẽ ha
bens. p quẽ ante dĩm luceat. quia obstrui
& abscondi ñ potest qđ fluit de fonte
unde etne. Nã ut fons ñ debet ẽe in ab
sconso s; in manifesto. ut omis ho qui
situt ad ipsũ ueniat & hauriat atq; bi
bat. sic filĩ dĩ ñ ẽ obstrusus nec absconsꝰ
electis suis s; manifestus. pparans se ad
retributionẽ opũ. ut ea manifestet usta
remuneratione. quę ppẽ ipsi⁹ uoluntatẽ
ab hoib⁹ pficiunt. Ideirco fidelis ho am
bulet in fide ad dĩm. queratq; mĩam ei.
& dabit illi. Ad ñ querentẽ aut ñ iuenet
ueluti fons ñ fluit ad hoies ipsũ solumm
scientes. nec ad eũ uenire uolentes. s; ullo
portet ad eũ accedere. si aquã ei hauri
re desiderãt. Sic ho faciat. ad dĩm
accedat. plegẽ s ab ipso ẽstituta. &
ĩueniet eũ. dabit q; illi eius uite &
aqua salutaris. ita ut ampli net e
surẽ net siti sustineat. Vnde & p
dicte ututes acutũ studiũ ide opus
pficiendi habẽt. qm studiosissime
siẽ torrentes aquę ad opus diuinũ
currũt. qtiñ fulgentiores sole xpi
mbra capiti suo in lucidis acquisi
tionib⁹ nobilissime pfecta ĉiungan
tur. Ppẽ qđ etiã ut audisti. fortes
opariĩ dĩ appellant. quia strenue
in bonis opib⁹ fidelũ hoũ semp ẽ
uersant. Sed qđ inẽ has ututes
ẽcipue septẽ undes. quas etiã for
mas & habit⁹ scdm qđ t p mittit ẽ
sideras. hoc ẽ qđ inẽ utuosa opera
ne septẽ ututes. pstantissime septem
ardentissima dona spẽ sci designãt.
quia in obumbratione spẽ sci uirgo cla
rissima. filiũ dĩ sine peccato ĉcepit.
in scificatione scis scas ututũ. quę
apte in eode unigenito dĩ manifes
tare sũt. quasi in forma sua illumi
nantes corda fidelũ. & ꝗsi in habi
tu suo in unitate fidi se dilatantes.
ut ysaias seruus mis testatẽ dicens.
Egrediet uga de radice iesse. & flos
de radice ei ascendet. & requiescet
sup eũ spẽ dni. spẽ sapientię & ĩtellec
tus. spẽ ĉsilii & fortitudinis. spẽ scien
tię & pietatis. & replebit eũ spẽ timo
ris dni. Hoc tale ẽ. Virgo maria e
gressa ẽ de angustiis sclariũ oppsi
onũ in dulcedinẽ honestatis morũ.
ut aliquis de domo egredit in qua
ĩclusus ĉtinebat. qui se ñ eleuat su
pra ipsã domũ. s; recto itinere corã
se gradit. & ut ruuulus unus de tor
cularĩ exprimit. ñ se exaltans supra
ide torcular. s; moderate defluens
in locũ suũ. Et quare uga. Quia ñ
spinata morib⁹. nec nodata tremis
cupiditatib⁹. s; plana. idẽ carnali
ĉcupiscentię ñ copulata. orta scis

de radice ielse. id ē abullo qui quasi fundamtū erat regalis plis. de qua eade illibata mat nata pceslit. Vnde & de radice eide uirge ascendit suauissim odor. qui fuit itegr uiridi tas eide uginis. uolans in altissimū modu. spu scō eā ita irrigantē. qd ex ipsa alm flos nat ē. Quom. Vt flos nascit in agro ñ seminat semine. sic surrexit in ea celestis panis sine radice uitiis cōmixtionis. & absq; omi humano onere. Sz tamtū natus in suauitate diuinitatis. ñ tact ulla idignatione peccati. uenens tortuoso serpentis nesciens. nec eū ppius tangens. Vnde & flos latentē illū decepit. ita qd surgū ascendit. & gen humanū in peccato ceptū ad alta sustulit. qd ille pri fraudulent decepat. & in pditionē secū detraxerat. Et qm hic flos filius dī erat. requieuit sup eū spūs dni. id ē spūs etnis diuinitatis. Quom. Quando humilitas exaltata ē in ascensu eide floris. ubi in irrisione pditata ē superbia. quā pma mulier attendit. cū plus quā deberet habere uoluit. secda mulier seruicio dī se subdens. diu se recognouit parua in humilitate confessa dñm suū. spūs scs ardenter in ipso requieuit. in quo electa caritas latuit. que saluauit pditā plebē. abstergens emina & sceleta hominū. Jam plenitudo scitatis erat in eo. quia uidens lum in ipso radiauit. in quo noxiū pomū cū sequentib se nequiss arguit. surgente in eode medicina mortis orū. que uexillū illud eleuauit. qd mortē superauit & contriuit. Scitas enī in eo ñ caruit ulla possibilitate ipso ceptо absq; omni peccati cōmixtione. sic sepi offendit in natis hoīm. qui nascuntur in diuersitate multipliciū emmū. Sz & cū ide flos dedit opando & ostendendo omnē exspirationē mysticis. iā fructū in plenitudine spūs sci portulit. qm ipse filius dī idut carne. aptr in ope suo demonstrauit qd antea spūs scs mistice & quasi in occulto ispiratione sua cōmonuit. Qui spūs scs sup eum de florē septēplicit requiescere designatur. quia cū ds omia p ubū suum in spū scō creasset. septima die ab omi ope suo requieuit. Sz & eade dona insignatione sua gemmant. qm corpus & anima s ciuncta. simul in gemma dilectione punctionē spūs sci debēt opari. timore dni solo posito. quia ipse qsi in tremore caritatē uenetans. unū sup omia adorari designat. Vnde etiā & spūs dni solus denominat. fortissimis ututib ab eo clarescentib ut a radice ramus pceat. qm uns ds ē a quo omia bona uenūt. & p quē oia sapient disposita st. Et quia spūs dni sup ipsū florē requieuit. spūs etiā sapientie sup eū mansit. qm u spūs dni affuit. ubi sapientia ñ deerat. Sic g spūs sapientie & itellect in eo fuit. qm magna sapientia apparuit. cū ds omia p ubū suū creauit. quia sapientia sic diffusa ē in illo. qd ide ubū erat sapientia. Sz ide ubū ñ diu icarnatū. iusibile fuit. id aut icarnatū. usibile apparuit. qm ubū qd ante omnē creaturā erat in corde patis. p qd omia facta st. & sine quo factū ē nichil. ipsū enituit flos. sub tempore seis emicans in humanitate. bonū itellectū hoib pferēs suis testificationib. Quid ē hoc. Sapientie itellect congrue adiungit. quia cū ho a do in sapientia creat sit. creatorē suū digne itelligere debuit. Ergo ante partū ugināle. ds itelligendus erat. absq; ulla dubitatione. Sz pt partū ugināle. pdictū florē in carne pferentē. ide flos itelligendus erat ds & ho. Sz ñ sine admiratione. Et iste itellect pri iusibilis. usus ē usibilis in flore. cū ipse flos hanc itelligibile causā pru

tulit. qđ ho scđ sapiēt ītelligit dm
in factis suis. Quom. Sapientia ē ori
go bonoꝝ opū. cū ho sapiēt ueneta
tur dm suū. Cui ītellect adherēt.
qm cū ho p sapientiā bonū opat. iam
illud ad alios dilatat. ita ut bonū o
dorem & dulcē gustū ab ipso emicāt.
cū gaudio ītelligāt in eo. In ugineo
q; ulto flore. ītellectū subsequitur ē
silū. quia ho ītellectū habens diuino
ēsilio liberandus erat. Inde spc ēsilii &
fortitudinis sup cū requieuit. qm hoc
ēsilium apud patrē sine tēpore fuit. ut
ubū suū īcarnaret sub tēpore. pficiens
omīa opa sua scđm uoluntatē patris.
& ostendens obedientiā p se ipsū. ita ut
ipsa de eo ad hoies fulgeret. qtin eum
ita in factis suis imitari addisceret.
Qđ diu ita apparuit in fortissima uiri
ditate. totū surgens de diuinitate. for
titudo se in ipso oculuit. qtin diabolū
tanto forti debellaret. qnto secreti illi
se p ēsilium abscondisset. Quom. Consilio
apte fortitudo adheret. qm ēsilium
dī p fortitudinē filii ipsi regnū diabo
li destruxit. Unde ide fili dī fortissim
uidet leo. ctruit mortē infidelitatis p
splendidissimū lum qđ fidei ē. quia mag
na fortitudo ē. hominē ea p ēsilium cre
dere. quę corporali usu ñ ualet uide
re. Quid ē hoc. Consilium p ciuncta ꝫ
fortitudinē pforat duriciā lapideoꝝ
cordiū. quę obdurata sē in ēsuetudine
puoꝝ moꝝ. ita in ceptā duritiā tinsiens.
qđ carnale opus abicit. & dī op aptissi
me pficit. Qua ppt & in pdicto flore.
fortitudinē scientia comitat. qm ho
mines p fortitudinē dī. ad scientiā ip
si ita ut eū cognoscāt p ueniāt. Hinc
ē qđ & spc scientię & pietatis in eo etiā
p supnā dulcedinē requiē habuit. qm
ipse scienter miserius hoiū condoluit.
spes etiā existens p quā ītrat ad salua
tionē. cū sceleus mundi scienter p mortē
suam absterserit ī magna pietate. Q'd ē hoc.
Scientię pietas recte adiungitur.
quia filii dī scienter in magna pieta
te adimpleuit uoluntatē patris sui.
Ipse enī filius solus nat ex ugine. trans
fudit intr ipsos germ celestis uirtus
ut sequantr ē sortiū anglorꝝ. qđ pu
dicitia castitatis ē. quia urt her
surrexit in supna pietate. sic uidet
qđ in egredientr uga de iesse. uir
tutes floris hui germinarēt. quas
ima mulier fugauerat. diu ē sen
sit audiens ēsilium serpentis. ita qđ
in ea cecidit omē gen humanū.
carens gaudio supnę claritatis.
n qđ floriditas uge isti scienter illud
eleuauit p pietatē in scitate salua
tionis. Quom. fortitudini quę
diabolū deiunxit. adherentē illi
scientiā spc ses ispirat. cū ds pfide
les homines deuotissime in ardenti
bus desideriis agnoscit. & intimo tac
tu fidelis animę desideratissime
amplexat. S; & in ugineo flore. pi
etatē timor dni subsequit. quia
cū pietas ie fidelib hominib timo
rē dni acquirit ad explenda p cep
ta ipsi. Unde timor dni eundē
florē repleuit. quia, ipse tantā plenitu
dinē ututū in se habuit. qđ in eo
nullus uacuus locus iuent ē. u aut
mortifera supbia. aut delectatio
honoris. aut puaricatio legis sedę
uenire potuisset. S; tot plen erat
timoris dni. ñ querens aliena rem.
ut pm angls & acta quesierūt. S; ho
norans patrē suū in omī ope suo.
dignā ei pbens obedientiā. Ido &
timor dni ītutū habet omīs iustice.
quia ipse ē finis & ueū cetera. ut
tutū. ut requiei septima diei. ostendit
cōpletionē & ortū creaturaꝝ.
Quom. Timor excutit & mouet
tremorē. qu radix ē germinandi.
ut fructuose ututes pcedat. Unde
& flos iste plen timoris dni ē. quia
omīa germina bonoꝝ opū adherēt
ei. qm ipse matia eoꝝ ē. flore eode

germinante uiriditatē quarūcūq; uirtutū fructu exp̄. p̄ cetis repleto. qui nus omīa bona pficiat. ut etiā de ipso sc̄ptura habet. xvi. Sic̄ malum inē lignā siluaꝝ. sic dilect⁹ mūs inē filios. Sub umb⁹ illi⁹ quā desideraui sedi. & fructⁿ ei⁹ dulcis guttur meū. Hoc tale ē. fili⁹ ūginis dulcissimi amator castę dilectionis. quē apphendit fidelis anima. desideratā dulcissima ei⁹ amplexione ītegrita tē suā coronare. relicto carnali uiro. & se copulans xpo. eūq; certissimo federe amans & īspeculo fidei aspiciens. ē pulcherrim⁹ fructⁿ fructiferę arboris. id ē fili⁹ ūginis. exiens de ūginali pudore sic̄ pomū de fructuosa floriditate. p̄uensq; escā refectionis esurientib⁹ & sucū dulcedinis sitientib⁹. & hoc in lignā siluestria p̄cellens. id ē filios hoiū qui in peccatis c̄cipiunt. & in ipsis c̄ūsant. nec tale fructū afferentes. quale ipse attulit qm̄ a do exiuit. plenū fructū suauitatis unde affe rens. alius quide nec uiriditatem nec fructū a se ipsis habentib⁹ s; ab ipso. Quom⁹ ipse p̄ incarnationem suā mundo saluationē dedit dilect⁹ di filius inē filios hoiū apparens. qui p feruore ipsi⁹ uirebāt & fructū afferebāt. s; n̄ tanta plenitudine fecundi. q̄nta ipse replet⁹ erat. quia tot⁹ sc̄s a do exiens. de ūgine natus ē. Et quare dilect⁹. Quia ipse hoc c̄culcat. qd fideli animę ad celestia p̄petanti obsistit. Unde & sc̄a anima equissimo iudicio eū dilectū nūcupat. qm̄ p fidē dilectionis se ipsā relinquens. & ī magno certamine carnaliū uoluptatū ad illū benuole anhelans. atq; in ardore lac̄mabilis desiderii se ipsā repbans ei adheret. ut mulier uiro cui cū gaudio uoluntatis suę associata ē. Et ido cū in exordio ē seruande castitatis. ad eū ī cipit suspirare. ad se ipsā dicit. Volo psternere carnale uoluptatē in c̄iunctione uiri illi⁹. sub cui⁹ dilectionis umb⁹. qua me ī ardore ardentis desiderii sui. a contrario igne obumbrauit sedeo. Quom⁹ uī ebriatū studiū in ei⁹ amore habens. subiectū m̄ igneū carnis amorē in ē sensu animę meę p̄mo. Et ob hoc dulcissim⁹ fructⁿ ei⁹ quē gustabā in anima mea suspirans ad dm. dulcior m̄ ē mea sup̄ omnē dulcedinē carnis. quā sencebā in c̄cupiscentiis ipsi⁹. Et q̄re dulcis. Qm̄ ipse ex ūgine nat⁹ habet dulcissimū saporē & fortissimū ungentum stillans ut balsamū. qd ē resurrectio ad uitā in qua mortui erecti sūt. ac c̄tinens maximā medicinā. quę tersit uulnera peccatoꝝ p̄ incarnationē ipsi⁹. quę plenissima sc̄itatis & dulcedinis. in omī genere ūtutū cū ungumtate ē. Unde o ūgo mirabilis quę de ignea accensione c̄sistis robustissimū germ̄. qd de stella maris emicans. omnē spurcitiā turpidinis c̄tra seuissima iacula diaboli semp̄ dimicans c̄culcat. gaude in celesti armonia inspe c̄sortii angloꝝ. Quom⁹ Spe sc̄s simphonizat in tabernaculo ūgunitatis. qm̄ ipsa ūbū di semp̄ ruminat. q̄m̄ posset xpm amplexari. cū omī deuotione ardens in ei⁹ amore. hoc habēs in obliuione. qd in c̄cupiscentia carnis in ardore ī cendii fragile in hoie ē. uni uiro quē nūquā peccatū tetigit adherens. cui & sine omī c̄cupiscentia carnis c̄iuncta ē. semp̄ cū illo florens in gaudio regaliū nuptiaꝝ.

xvii. Tunc autē qd similitudinē in p̄dictis ūtutib⁹ uides. ita qd omēs ut & alię ūtutes quę sup̄ t̄ demonstratę sūt. ueluti uestib⁹ ex serico ī duunt. hoc ē qd in ordine suo p̄ā unanimitatem eade luminaria in mentib⁹ hoium parāt. etiā quoꝝ reliquę ūtutes in do mollicię ī duūtur. id est lem

tatē deuotionis in respectione scāx a
nimāx uepriꝫ īduricia uicioꝝ caren
tiū habentia. Qđ autē quecta albis cri
nibus retecto capite. & absq; amictu
pallioꝝ īcedit. hoc ē qđ ulle in copula
candoris īnocentię ligaturā unctu
re p̄uoꝝ moꝝ in mētib⁹ fideliū ho
ū nō habēt. & qđ etiā sclatib⁹ studiis cir
cūdate nō sit. omīno fugientes uirili
tudinē uicioꝝ. S; p̄ma more femineo.
ē in capite uelata. atq; quasi casula
tāquā cristallus plucida īdurta qua
umculū subiectionis humilitē do sub
iecta portat. supna scil sollicitudine
omnē exaltationē diabolicā psternēs. xviii.
pioq; capiti id ē xpo adherens. humi
limū q̄q; sacerdotē & absq; omī pulue
re peccati purissimū. in lucidissima
cordis puritate imitans. qm̄ ēstricti
& humiles puriq; sacerdotes. sūmi sa
cerdotes ēe debent. Secta autē nigros
capillos habet. manifeste ostendens
qđ in capite suo xpo abstergit nigre
dinē peccatoꝝ in hoīb⁹. Tertia ů dissi
milis humanę formę uidet. qm̄ hoc
ministeriū habet. ut hominē ira ē
curiat. qm̄ in treat & tremiscat de ci
udicio. unde & specie caret hominis.
quia ho sepe dim p̄t ponens. timoris
ei⁹ obliuiscit. qđ ipsa omīno facere re
cusat. Prima q̄q; & quarta atq; q̄nta
albis tunicis uestiunt. quia curtūda
te sē uestę īnocentię quā acta p̄didit
transgrediens piā uisionē. p̄timodū
autē in candidissimo lilio floridissime
ůginitatis. cū īdurto ope simplicis in
do subiectionis recupata in saluatio
nē. qđ ante dim lucet sic̄ clarissima
stella humanis oculis igniscit. Oms
etiā alba calciamēta habēt. excepta
tria secm̄ speciē hoīs nō apparentē.
qm̄ ipse pulcherrimū opus sē in hoīb⁹.
qui desideria carnis in se ad nichilū
deducūt. iuxta exemplū sui saluato
ris. qđ ē splendor splendidissim⁹. una
ex hominē nō similantē. quia nō habet
respectū ulli⁹ audacię. semp sollicite
& nō negligenter ho qui sep⁹ sumet
p̄ etumaciā obliuiscit. ipsa dispensa
trix existens iuste admonitionis. ut
quisq; fidelis iudiciū dī caute ītue
atur. & excepta q̄rta quę cristalli
nis calciamētis muro m̄ lucentib⁹ cal
ciatur. qm̄ illa in uoluntate sua
se ēstingens. p̄git lucidissimū it̄ xp̄i.
ita morte etiā in semetipsa p̄ igne
um ardorē spe sēi suffocans. Qđ au
tē in eisde ūtutib⁹ ē dissimilitudo.
hoc ē qđ quāuis uni⁹ studii unani
mitatē habeāt. tam̄ diūsa opa in
hoīb⁹ opant̄. Propt̄ qđ & p̄ma ima
go p̄tendit humilitatē. quę p̄mit⁹
filiū dī manifestauit. cū ds qui celu
& tā in sua habet potestate. filiū
suū mittē ad tras nō dedignatus ē.
Unde etiā portat coronā auteā
capiti suo īpositā. trel ramos alti⁹
existantes habentē. qm̄ ipsa certitas
ūtutes p̄cellens. & suauit̄ antece
dens coronata ē corona aurea. scil
p̄ciosissima & fulgentissima īcar
natione saluatoris. qui eā q̄si in capi
te idē ī hoc mistio cū īcarnat⁹ ē de
corauit. Que triangularis existit.
quia ūnitas ē in unitate & unitas
in ūnitate. filii scil cū patre & spu
sco uni & ueri ds omīa excellens. in
altitudine diuinitatis. Et p̄ciosissi
mis lapidib⁹. uiridis & rubei coloris.
& albis bacis multo fulget ornatu.
qm̄ eade humanitas saluatoris. os
tendit in se altissimā & pfundissi
mā bonitatē sui opis. qđ ide filius
dī opat⁹ ē in uiriditate illa. cū uir
tutes iā in doctīna ei⁹ uirebāt. & ī
rubore sanguinis ipsi⁹. cū mortem
passus ē in cruce saluans hominē.
atq; in clarissima albedine resur
rectionis & ascensionis ei⁹. cū quib⁹
omīb⁹ illuminata & ornata ē eccla.
ut res ulla illustrat̄ & decorat̄. cui
p̄ciosi lapides imponunt̄. Qđ autē

in pectore suo habet speculū luci
dissimū. in quo mira claritate ima
go ī carnati filii dī apparet. hoc ē
qđ in humilitate quę in corde sa
crati templi ē. in beatissima & splen
didissima scientia. pię & humili
me ac splendide firmissimeq; efful
sit idē unigenit⁹ dī in oīb⁹ opib⁹
suis. quę corporaliť gessit. in quib⁹
se mundo p̄cipue manifestauit.
Vnde etiā & ipsa in illustri par
te cordis electoꝝ fideliū ꝙ signat.
in eis tribunal suū ponens. oīs ac
tus ipsoꝝ uidel regens & dirigens.
quia solidissimū fundam̄tū oīū
bonoꝝ in hoīb⁹ ē. ueluti etiā īsupra
dicta mam̄a admonitione sua
ostendit. xviii. Sed secda designat ca
ritatē. qm̄ p̄ humilitatē illa qua
filii dī ī carnari dignat⁹ ē. ostensa
ē etiā uera & ardentissima sapas
caritatis. cū ds ita dilexit hoīē. ut
p̄ē ipsi⁹ amorē unigenitū suū mit
teret ī carnandū. Quę tota uidet
ut iacinct⁹ aetei in alto coloris. uidel
tā forma quā tunica ipsi⁹. quia in
carnat⁹ dī filii⁹ p humanitatē suā
illustrauit fideles & celestes hoies.
ut res illa p iacinctū illustratur
cui īponit. ita eos etiā ī cendens ca
ritate. ut unicuiq; hoi īdigenti
fideliť subueniāt. sic & ut⁹ hec
īduit⁹ tunica dulcedinis dī. hoc ha
bens officiū. qm̄ deuotione. actu.
et usu oīb⁹ hoīb⁹ in recto lumine
luceat. P̄p̄ē qđ etiā eide tunicę duę
zonę īestimabili m̄ auro & gēmis
ornatę mirabiliť ītexte st̄. quę
sint in dulcedine dī gemina p̄cep
ta caritatis. bona scis & p̄cipua uo
luntate quasi auro. & uastis opib⁹
ueluti clarissimis gēmis. mirabili
dono sūmi datoris cōpolita. ita
ut sup utrūq; humerū eid̄e imagi
nis zona una usq; ad pedes ipius
ante & ret⁹ descendat. qm̄ eadem

p̄cepta in multa sollicitudine portat.
unū scis in do ut in humero dextro. &
alt̄ū in p̄xtmo. ut in humero sinistro.
sic sc̄ptū ē. Diliges dnm dm tuū ex to
to corde tuo. & ex toto amma tua. &
ex oīb⁹ uiribus tuis. & ex oī mēte tua
& p̄xtmū tuū sic te ipsū. Hoc tale est.
Sic debes diligere dnm dm tuū. qui
dns tuus ē. uidel hoc honore qđ domi
nat⁹ oīū creaturę. & ds tuus. quia ip
se ē n̄ habens īcuū. s; creator oīū ex
istens. ita ut p̄p̄ amorē ei⁹ in corde
tuo p̄mū ex supes & p̄sternas carnem
corporis tui. qđ ipsi ualde durū ē. q̄a
p̄mū deuicta carne. p̄tmodū regnabit
spc tuus in te. & ut dm in anima tua
sic ītelliges. ut mandata ei⁹ scienť cus
stodias. artq; ea n̄ pigro ope cōpleas.
Et deīde hoc m̄ oīs uires corporis & a
nimę tuę do subiciunť. qm̄ hec p̄ma
uictoria in corpore tuo facta ē. ita
ut te in oīb⁹ hys p̄positis cautū. dm
fortissime in tua mēte comphendas.
qđ t̄ tā fum̄ p̄pugnaculū ē contra
īsidias īimicoꝝ tuoꝝ. ita ut fortitudi
nē ei⁹ in p̄dictis reb⁹ nullus p̄tisire ua
leat. īimicus. quia mens tua oīa hec
ētinere debet in sc. ēfirmans & ēsoli
dans cuncta quę agis. Her & facies to
to corde. tota amma. & oīb⁹ uiribus
& oī mēte tua. ita ut nichil deficiat
t̄ in fide. qm̄ n̄ ēsentias. ulli rei quę
repugnat do. te diuidens in aliena.
s; ut colligas te ad dulcedinē dilecti
onis ei⁹. diligens & te ipsū. Quom⁹. Si
diligis dm. diligis salutē tuā. Et sic
te in his oīb⁹ te diligis. sic diliges &
p̄xtmū tuū quia quisq; fidelis homo
ē t̄ p̄xim⁹ existens in xp̄iano nomine
ac in fide. ita ut sic gaudeas in ei⁹ recta
p̄spitate. & supna saluatione. ut fide
liť in fide ēseruet. sic etiā letaris de
tua salute. Hoc & gemmū opus carita
tis. sit in hoie descendens usq; ad pe
des ei⁹. id ē ad finē ēsumationis. ante
ipsū scis apparens in lege dī. & retro

in hoīs uidel subuentione. ut & ho sic
caritatē sectet. qtin' reiecta morte p
ueniat ad pfectionē uitę. sic etiā eade
caritas supi' in ūbis suis declarat.

Tertia autē imago significat timorē
dni. qui pt hanc caritatē quā ds
hoīb' manifestauit. cū filiū suū p ip
sis mortē subire uoluit. in mtrib' fide
liū surrexit. ita ut celestia pcepta ple
ni' itelligerēt. & pfecti' quā pri' adim xxi.
plerēt. Quā nē uidel in eode scemate
ut in pōri uisione eā uidisti. qm̄ ī cō
mutabilis ds. simili & ñ dissimili hono
re & reuerentia habendus ē in omni
creatura & factura ipsi'. ut & tibi supi'
declaratū ē. Fit q̄q; maioris ac longio
ris statuę quā certę utrusel dissimilisq;
humanę formę. quia ipsa p̄ceptis angus
tiā & tremorē infert hoīb'. ita ut mag
nitudinē sūme ymaiestatis. & altitudi
nē diuinitatis, ipsi' pspicacib' oculis semp
ēsiderando pauescāt. qm̄ ds omīb' ho
minib' multa ueneratione metuend'
ē. quia ab ipso & ñ ab alio creati sūt.
Vnde etiā eade ut' speriē hoīs ñ habet. m. xx
quia cōtradictionē ulta ut dō in ma
lefactis resistat ut supdictū ē abicit.
figens tantū in ūiorē cognitionē suā
in dm. pgens q; rectissima itinera uo
luntatis ipsi'. Ido & plurimos oculos un
diq; in se habet. tota in sapientia ui
uens. quia p oculos boni ītellect' ubiq;
se circūspicit. dm̄ ītuendo in omīb'
mirabilib' ei. ita ut in bonis opib' rec
tū ī habeat. & in malis ēfusionem
diaboli p cognitionē ds ptranseat. oīs m. xx
tali m̄ in sapientia fulgens. qd omīa
mortifera spūi nocentia contepnit.
mortē fugiens & ītquitatē relinquēs.
atq; sapient' domū s in uita edificans.
Induta ē q̄q; q̄si umbroso īduīto p
qd ide oculi pspiciūt. quia circūdata
ē ualidissima cōtectione frangens. de
sideria carnis in hoīb'. & aspiciens p eam
de abstinentiā in lum̄ uitę. in quo mi
rifice fulget homo in beatitudine.

Multoq; timore tremit cora me.
qm̄ angustiā & tremorē ponit in
cordib' ignitor hoīm. ita ut turbinē
& fragilitatē carnis suę semp habe
ant in pauore ne labant' in pecca
tis. & ne fiduciā suā in semetipsos
aut in aliis hoiel ponāt. s; in eū qui
regnat in euū. ueluti etiā ipsa ut
supdictū ē in querimonia sua ēfitet.

Quarta ū declarat obedientiā. qm̄
pt timorē illi qui m̄ in reuerentia
exhibet. pceptis etiā meis congruc
obedit. Vnde & mueū uinculū cir
ca collū portat. quia candidissimas
facit mtes hoīm p subiectionē fide
lis subiectionis ubiq; fortitudinē
colli uoluntatis suę deserūt. & īno
centi agno scil' filio meo adherēt.
Atq; mas & pedes candido religa
mine habet ligatas. qm̄ ad op' xpi
& ad uiā ueritatis in albedine ueri
fidei ligata ē. ñ faciens neq; uadens
secm se. s; secm uocē pcipientis di. ut
etiā in pdictis ūbis suis demonstrat.

Quinta autē designat fide. quia pt
hanc obedientiā. qua ppls pceptis
meis obedit m auditu fit etiā credu
lus in fide. ea fidelit' cōplens in ope.
quę sollert' pcipit in admonitione.
Et ht circa collū rubeā torquē ha
bet. qm̄ undiq; in fortitudine sua
fidelit' pseuerans. martirio sangui
nis decorat'. fiduciā suā ñ in fallaces
uanitates ponens s; in dō. secm qd
& ipsa de se ut supō ostensū ē declarat.

Sexta ū pfiguat spem. quę pt finē
credendi in dm̄ surgit ad uitam.
in tta ñ habita. s; in celestib'. usq;
ad temp' ppetuę remunerationis
celeta. ad quā eade spes toto deside
rio anhelat ut merennari' ad mer
cede suā. & ut puer ad debitā s he
reditatē. Vnde etiā tunica palli
di īduit' coloris. quia fiducia opis
sui q̄si in pallore circūdat' cū ūdū
in psenti remunerata ē. s; ad qd

1109

semp gemitib⁹ suspirat. hoc futurū
multa fatigatione exspectat. Qđ
aut̄ crux passionis circūfixi filii mei
ante eā in aere apparet. ad quā ipsa
oculos & manꝰ cū multa deuotione
erigit. hoc ē qđ ad martiriū el⁹de
unigeniti mei. celesti desiderio q̄si
in aere plurimā fiduciā in mītib⁹
fidelib⁹ parat. ita ut ad eū mītiorē
usū fidi. & clarissima opa sui labo
ris humili & sincera ītentione eri
gant. sic̄ & uirt⁹ cade supl⁹ ostendit
xxviii. in oratione sua. Sed septima p̄
tendit castitatē. qm̄ p̄t quā hoies
spē suā plenē posuerīt in dm. eres
cit in eis pfectū opus. ita qđ se īcipi
unt á carnalib⁹ desideriis ēstinge
re in castitate. quę in flore carnis
acutissime sentit abstinentiā. ut
uuencula scil sentit ardorē ēcu
piscentię. nolens tam̄ in uirū respi
cere. Sic castitas abicit omnē spur
citiā in pulchertimis desideriis.
anhelans ad dulcissimū amatorē
suū. qui ē suauissim⁹ & amantissim⁹
odor omīū bonoꝝ. in delicijs cunc
tax uiriū ūturis ēstantię ab amato
rib⁹ suis aspiciendus in mītiori pulcri
xxv. tudine anime. Vnde & ipsa lucidi
ore & puriore cristallo tunica uesti
tur quę ita in candore relucet ut
aqua resplendet cū sole pfundit.
quia lucidissima in simplici ītenti
one & purissima absq; omī puluę
re ardentis libidinis ēcupiscentiax.
mirabiliter ēfortata p̄ spm̄ scm̄ circū
data ē uestę īnocentię lucente in
clarissima albedine fontis aquę ui
ue. qui ē splendidissim⁹ sol etnę cla
ritatis. Qđ ū sup caput ei⁹ expansis
quasi aduolandū alis coluba stat.
ūsa secm̄ faciē illi⁹. hoc ē qđ castitas
mītio suo uelut in capite suo. p
expansionē & obumbrationē alax.
id ē p̄ protectionē spc scī ēfortata ē.
facientis eā diabolicax īsidiax ut
cissitudinē ētinuolare. cū p̄ igneū amo
rē sęę īspirationis illuc se dirigens as
picit. ú castitas uultū dulcedinis suę
manifestat. Ppt̄ qđ apparet etiā q̄si m
uentē ipsi⁹. ueluti in speculo candidis
simi⁹ īfans. cui⁹ fronti īsęptū ē īnocen
tia. qm̄ in uisceribus purissime & ean
dentissime ūturis hui⁹. ē īuiolabilis &
pulcherrima certissimaq; ītegritas.
habens rudę formā. ppt̄ ītegritatē sim
plicis īfantię. sic̄ & frons id⁹ cognitio
ei⁹ n̄ arrogantiā & elatā superbiā. s; sim
plicē ostendit īnocentiā. Et qđ in
dextra manu regale sceptrū habet.
sinistrā ad pect⁹ suū ponens. hoc est
qđ in dext̄ salutationis. p filiū di regē
cunctoꝝ. uita manifestata ē in castita
te. sinistrā libidinis. p eundē p pugna
torē ēfundente & ad nichilū redigen
tē. in cordib⁹ eā diligentiū. Quom⁹
Qua n̄ uult libidini ulla dimittē
ubtatē. s; ut acer uolucer putridu
cadauer rapiens ēstingit. & ad nichi
lū deducit. sic ipsā libidinē coram
do ferentē abicit & omīno ēterit. ita
ut nec sub ea spirare ualeat. secm̄ qđ
etiā in ūbis suis supra manifestat.
xxv. Sed qđ in sūmitate pfate obumbrē
colupnę. aliā pulcherrimā imaginē
uidet. hoc ē qđ sūma & p̄cellentissima
pietate omīpotentis. in ipsa īcarnati
one saluatoris. splendidissima ūtus
scil gīa di manifestata ē. quę fortissi
ma plenitudo existit in do. monens
hoies. penitentiā agere. ut p̄ eā relax
entē ab ipsis ppetire nequitię. Quę nu
do capite stat. quia omīb⁹ eā queren
tib⁹ apta ē dignitas & claritas ipsi⁹.
crispos & subnigros capillos habens.
qm̄ unigenit⁹ dni sub tortuoso & im
plexo in nigredine īfidelitatis suę
udaico pplo. humanitate absq; ma
cula peccati. in ūginea carne īdut
se. Et faciē uirile habet. tante arden
tis claritatis. ut eā pspicue ēsiderare
n̄ possis. ut faciē hoīs. quia gīa di in

úruosa úturr omīpotentis dñs unīā in
ura apparuit. ita ardens in clarissima
dumitate ut omnē uisū tā interiorē
quā exteriorē hoīs excedat. ḋu adhuc
guedine corporali gḡuat. nec ita apta
in secretis suis apparens. ut iudicio ho
minū nuda appareat s; absconsa. quia
udicia diuine gr̄e occulta sē. Qđ au
tē ē purpureī & subnḡ coloris tunica
īduta. hoc ē qđ opus gr̄e ḋi ardens in
caritate. se īclinat ad nigredinē pec
atoꝝ. quasi adīdumtū hoīū. Quoñ.
lta qđ monet illos ad salutatē eos le
uans de luto peccati ad spectaculum
uminis ꝑpenitentiā. qm̄ ut dies fu
gat tenebras. sic ipsa aufert facino
ra. reedificando in penitentia pecca
tores aduitā. Cū etiā sup utrūq; hu
merū eīde imaginis zona una colo
ris rubicundi croci. ante & retr̄ usq;
ad pedes eī se extendens. ītexta ē. quia
gr̄a ḋi se īclinans ad fideles hoies in for
titudine & pietate sua. leuat eos sur
sū ad celestia. Quoñ. Hoc ē bis duob
utneriꝫ zonaꝝ. tangens uidet anxie
tatē fragilis carnis in sanguinea pug
na deludantis. & úturē roboris animę
in corpore tepentis. & trahens eos in
rubeo & in croceo splendore humani
tatis & dumitatis filiū ḋi. scil serenis
simi solis ad amorē supnoꝝ. itaut si
bimetipsi in c̄upiscentia peccati fi
delis ho resistat. in īt̄gitate gr̄e tact⁹
uidet coram se ad úturtes. & p̄t se ad
mortificationē uicioꝝ. q̄tin⁹ uirtutē
bono fine consumet opa sua. īdut⁹
in eis exoptabili & delectabili tḡxura.
S; qđ circa collū habet episcopale pal
liū. mirabili m̄ auro & p̄ciosissimis
gēmis adornatū. hoc ē qđ xp̄c filī ḋi
sūmus sacerdos patris existens. ubiq;
in fortissima úturr sacerdotale ha
bet officiū. qđ auro sapientię & gēmis
úturtū abimitatoribꝫ ipsi⁹. in m̄bris
eorūde fideliū suoꝝ ꝑ gr̄am ḋi debet
decorari. Vnde & splendor candidis
simus ita eā ubiq; circūdat. ut nus
quā n̄ in antr. a capitr usq; ad pedes ei⁹ ip̄ā inspicerr pos
sis. q̄m serenissimo candore mīę om
mpotentis. gr̄a ipsi⁹ circūdata ē. quę
in mysterio diuinitatis intr̄actis
temporibꝫ antr humanitatē salua
toris. īuisibilis & īcognita latuit.
tantū ab eīde saluatoris īcarnatio
ne. ita usq; adultimū m̄broꝝ ipsi⁹
qui circa finē seli futuris ē. q̄ntū
humano īntellectui possibile ē. apti
in opibꝫ suis manifestata declarat.
S; brachia & manus attq; pedes ipsi⁹
tibi ad uidendū obumbrati sūt. quia
fortitudo & opus attq; finis itineris
gr̄e ḋi in hoībꝫ nulli g̈uato corpe
ad cognoscendū plenr̄ apparent.
Qđ ū splendor qui eā circūdat. ocu
lis undiq; plen⁹ ē. totꝰq; uiuens. hoc
ē qđ diuina mīa gr̄e ḋi adiuncta.
multas miserationes oculoꝝ plu
rimaꝝ mīaꝝ suaꝝ ostendit. in dolo
res hoīū aspicientes. qui dim sequi
desiderāt. omīsq; uiuens in ēsolati
one & in saluatione animaꝝ ipsoꝝ
nullorū paratus in eis ꝑditionē s; ui
tam. attq; hac & illac se diffundit
ut nubes diffluere solet. q̄m p̄cedit
uultus ut s̄ pudeāt ne cadat. sub
sequens peccatores ut penitrant
& resurgāt omīb⁹ ipsā querentib⁹ ce
lesti dono se manifestās. ita ut nē
latiorē nē aut ēstriorē se reddat.
quia in miseris & plangentib⁹ cor
dib⁹ fideliū. aliq̄ndo multa fructu
ositatr exuberat. aliq̄ndo etiā in
flagitiosis & durīs m̄tib⁹ peccatoꝝ.
se conthens ꝑp̄ arriditatē illoꝝ. Ꝑp̄
qđ etiā ipsa p̄cedit & subsequitur.
tangit & monet hoies ut p̄dictū
ē. q̄tin⁹ qui filii ḋi ēē desiderāt ūba
ei⁹ ardent̄ suscipiāt. & suscipientes
cōpleāt. caduca scil contēpnentes.
& mansura cōplectentes. sic & ipsa
úr⁹ in supiore exhortatione sua. si

uos dñi alloquit. Qui aut acutas aures mñoris ītellectus habet. hic in ardente amore speculi mei ad ūba hec anhelet. & ea ī conscientia animi sui ēscribat.

Hona tulio tēte partis.

Post hec uidi ultē pfatā colupnam humanitatis saluatoris. turrī lucidissimi splendoris. pdicto lapideo muro meridianę plagę eide edificii ita īpositā. ut & intē & foras ipsū edificiū uideri posset. Latitudinis quide ubiq; in ītio ri parte circuit sui quinq; cubitoy. tante aut altitudinis ut eā discerneri nequit. S; & intē turrī istam & colupnā humanitatis saluatoris. fundamētū solum erat positū. muro ñdū desup edificato. S; tantū mīrupt & uacuus locus apparens. longitudinis erat cubiti uni. ut etiam sup pmonstratū ē. Et turris hec ñdū fuerat ad plenū edificata. multa tam sollertia & uelocitate p plurimos opariosassidue ēstruebat. habens in circuitu sūmitatis suę septē ppugnacula mira fortitudine ēstructa. Ab mñiore aut parte pdicti edificii. uidi qsi scala usq; ad cacumē turris eide erectā. & abimo usq; ad sūmū in gdib ei qnda multitudinē hoiū stantiū. igneas facies & alba uestimēta. S; nigē calciamēta habentiū. & intē eos aliquos simillis quide scematis. S; maioris statuę & splendoris. ipsā turrim multa diligentia ītuentes. Videde in septēnali plaga eide edificii. uidi mundū & hoies qui de semine ade pcreant. intē pdictū lucidū murū speculatiuę scientię ipsi edificii. & ambitū circuli qui de sedente in throno ptendebat discurren tes. ex quib multi ide edificiū intē turrī pcursus uoluntatis dñi. & colupnam diuinitatis ubi ipse. p pfatū murū speculatiuę scientię ītrando & exeundo transibāt. ut nubes hac & illac diffundit. S; qui ipsū edificiū ītrabāt. tam dulcissima uestē īduebant. Quoy alii de suauitate & lenitate eide uestis. gaudio magno letificati eā retinebāt. alii aut quasi de gruedine & difficultate ei tristes effecti. ulra exuere uolebāt. Quos benigne uirt hec quā scientiā dñi pde nominari audierā. sepi cōpescens. unicuiq; eoy dicebat. Considera & custodi uestē. qua īdut es. Uidiq; qd quida eoy his ubis castigati. quā uis ide īdumtū ipsis difficile uideret illud tam cū multo sudore retinebāt. quida ū eade ūba subsannantes. uestēq; ipsā furiose exuentes. abiecerūt. ad mundū redeuntes unde uenerant. multaq; pscrutantes. multa ītutilia scelarū uanitatū didicerūt. Quorū alii in ide edificiū tande reūsi. uestē quā abiecerāt ītū tollentes. s īduebant. alii aut reūti nolentes. ea denudati. in mundo ignominiose remanebāt. Et uidi qd quida sordidissimi & nigerrimi. quasi p īsamā. ęretati ab aquilone uenientes. in ipsum edificiū currebāt. turrīq; pfatā bachando ūuadentes. in eā ut serpentes sibilabāt. Ex quib quida ab hac stulticia cessantes. mundi effecti sūt. alii s in eade nequitia & sorde sua pseuerantib. S; & ītra ide edificiū. conspexi ūsus eande turrī quasi septē albi coloris marmoreas colupnas. ī murā rotunditatē tornatas stantes altitudinis septē cubitoy. & in sūmitate sua quasi ferreū & rotundum habentes tabulatū. decent aliqntulū in altitudinē sursū erectū. In cacumine aut eide tabulati. uidi quasi pulcherrimā imaginē stantē. & ad homines in mundū aspicientē. cui

caput ueluti fulgur tanto nitore ra
diabat. ut illud ad plenū ñ possem
cōsiderare. Et manus ad pect⁹ suū te
uerent cōposuerat. pedib⁹ ipsi⁹ in eode
tabulato m̄ ad uidendū occultatis.
Circulum aut̄ in modum corone multo
fulgent̄ splendore habebat in capi
te. S; & tunica aurei coloris iduebat.
in qua a pectore deorsū usq; ad pedes
zona una descendens. p̄ciosissimarū
gēmar ornatu. uiridis scis albi. & ru
bei. atq; aerei. purpureo fulgore int̄
lucente coloris decorabat. Et clama
bat ad hoies qui in mundo erāt
dicens. O tardi. cur ñ uenistis. Non
ne succurrere uobis. si uenire uelle
tis. Cū cepitis uiā di currere. culices
& muscę strepitu suo uobis impedimēto
sē. S; uos flabellū ispurationis spe sci
acceptet. & eas a uobis quantocī abi
gite. Vobis currendū ē. & ad hoc uob
ē etiā adiuuandū. Adseruicū di
ñ ficte uos exhibete. & cōfortabimini
manu ipsi⁹. S; in pauimēto ipsi⁹ edifi
cii tres alias imagines uidi. quar una
p̄fatis colupnis accliuis erat. & reliquę
duę ante ipsā s collaterales stabāt.
se oīs ad colupnā humanitatis sal
uatoris. & ad p̄fatā turrī durigentes.
Quę aut̄ ipsis colupnis acclinis erat.
tante latitudinis apparuit. ut lati
tudo quinq; hoiū s astantiū notari
potest. tante aut̄ p̄ceritatis. ut longi
tudinē ei⁹ p̄fecte discernere ñ ualeā.
ita etiā qđ p omnē hoc edificiū p̄spice
ret. Magnū etiā caput & claros ocu
los habens acutissime in celū uide
bat. tota candida & plucida exis
tens. ut serenissima nubes ē. Aliam
aut̄ formā hoīs in ea nullā ēspexi.
Et p totū edificiū ad oīs reliquas
uirtutes clamauit dicens. O inēs
strenue surgam⁹. quia lucifer tene
bras suas p omnē mundū diffundit.
Edificemus turres & cōfirmem⁹ eas
celestib⁹ ppugnaculis. qm̄ ide diabol⁹
aduersari⁹ & repugnator ē electo⁹
di. Qui ut p̄mit⁹ plurimū uoluit
& tēptauit in sua claritate. sic
etiā nē plurimū uult & tēptat.
in sua tenebrositate. Nam mali
ciā & nequitiā suā sufflando &
spargendo dilatat. nec ab hoc
cessare uult. Ad ūsū ḡ hec nos celes
tes milites sum⁹ positi. in malicia
& nequitiā sua illū superare. alio
quin hoies p̄ illū adūsitate ñ pos
sūt in mundo saluari. Et ut ipse
in p̄mo ortu suo repugnare tēp
tauit diuinitati. sic etiā imita
tor ei⁹ antixp̄e in nouissimo tēpo
re resistere tēptauit incarnation
dñi. Lucifer cecidit in initio tem
po⁹. antixp̄e q̄q; corruet in fine
eo⁹. Tē quis ds ueris sit cognosce
tur. & quis sit qui nūquā cecidit
uidebit. Vt aut̄ lucifer sectato
res habuit demones. qui eū ab al
titudine celi subsecuti sū in casū
dapnationis. sic & adhuc habet
hoies in tra. qui eū subsequuntur
ad int̄itū p̄dictionis. S; nos utriusq;
positi sum⁹ cont̄ astutias & exsuf
flationes ipsi⁹. q̄s emittit in mundū
ad absorbendū animas. ita qđ oīs
artes ei⁹ ad nichilū p̄ nos in anima
bus uestro⁹ redigant̄. qtin⁹ ex omi
parte cōfusus appareat. Vnde & p
nos ds agnoscet̄. quia ñ debet oc
cultari s; manifestari. qm̄ iust⁹ ē
in omīb⁹. Prior aut̄ illar quę ante
hanc imaginē s collateralis sta
bant. armata uidebat̄. galea scil
lorica. ocreis. ac ferreis curotheris
īdura. tenens etiā euaginatū gla
diū dextra. hastā aut̄ sinistra. Et
sub pedib⁹ suis horribile draconē
ēculcans. of illi⁹ ferro hastę tinsuer
berabat. ita ut ide īmundissimas
spumas euomeret. S; & gladium
quē tenebat. quasi ad feriendū
fortit̄ imbrabat. Et dixit.

iii. O. fortissime ds.' quis potest & resistere & repugnare.' Hoc n̄ potest serpens antiquus.' ille draco diabolicus. Vnde & ego tuo auxilio illi repugnare uolo. ita ut nullus m̄ p̄uale at. aut me deiciat.' nec fortis sed aut debilis. nec p̄ceps aut abiect? iv. nec nobilis aut ignobilis.' nec diues aut paup. Ego fortissima calipsē uolo. omīa arma ad bella di apta faciens īuictissima. in quib? etiam ēē uolo arles acutissima.' q̄m null? me p̄fringere potit in fortissimo v. do.' p quē etiā surrexi ad eiciendū diabolū. Vnde & fragilitatē hoīs semp certissimū ero refugiū.' dans mollicies ipsoz īcidentē aciē ad defendendū se. O suauissime & p̄ssime ds.' aduersa ētritos. dita ī ima go triceps erat. ita ut in naturali loco capitis & in utroq; humero suo caput appareret.' medio tam alia duo aliquantulū sup eminet. tē. Sz ide medū & qd a dextris ei erat. tanto fulgore radiebāt. ut claritas ipsoz usū meū reuerberaret. ita qd utrū uirile an muliebrē formā haberēt. p̄fecte ēsiderare n̄ vii. ualerē.' illo aut qd a sinistris apparebat. aliquantulū obscuro & mulieb̄ri ēsuetudine candido uelamine uelato. Tunica ū ex albo serico eade imago īduta fuerat.' & candidissimis calciamētis. Et in pectore suo signū crucis habebat.' circa qd etiā splendor magn? in eode pectore ue lut aurora fulgens rutilabat. In dextra aut nudū tenebat gladiū.' quē pectori suo & eide cruci cum multa deuotione apposuit. Et undi in fronte medii capitis sc̄ptrum. scītas.' & in fronte dextri. radix boni.' & in fronte sinist.' n̄ parens s. Et medū ad alia duo aspiciens viii. dicebat. Prior de scā humilitate. In ipsa nata sū.' ut īfans nascitur in matre. P ipsā etiā educata & ēfortata sū.' ut p nutricē puer enutrit. ad fortitudinē Vat mea humilitas p̄nsit & supat omīa contraria.' quę alīs etiā intolerabilia sē. Et caput qd ad dextam ei erat.' respiciens ad caput p̄ncipale ait. Ego in p̄mo ortu radico in monte excelsi culminis.' qd ds ē. Et ido o scītas ut stare possis.' oportet ut adherēā in uiscerib? tuis. Qd aut ad leuā ipsi? stabat.' etiā ad ide p̄ncipale caput suū uidens dixit. Oue. oue. oue quoñ tā rigida & tā ifl̄exibilis sū. qd me tā uix supare possū o scītas ad tuū auxiliū.' qua sine me stare n̄ potuis si fugero. Ach. ach. ach. bonū negligentē. qua me tam oportet īquietissimā spinā eradicare. quę me pungendo conatur ad p̄ditionē impellere. si eā n̄ eruero antequā in me tota dimergat.' & antequā ueluti in putridro cadauere in me confoueat. O scītas. ut libere p seuerare possis in te.' rapacissimū diaboli laqueū deuitare uolo.' & eū diruere in uero do. Et istum qui sedebat in throno ut supdictū ē.' hec m̄ manifestauit dicens. Incarnato di filio. uocatio noua ppli. p doctrinā ipsi? in spu scō ad saluationē subleuata surgens.' ēfortatione utuosoz hoīm̄ hortatione beatar. ututū munita adūsus īmanissimū hostē cui nullus hoīm̄ resistere ualet n̄ gra di adiut. ita se inexpugnabile di adiutorio exhibet.' ut nulla arte īsidiar. ei euelli aut deleri possit a do. Vnde & turris hec quā uides ulē p̄fatā columpnā humanitatis saluatoris. p̄figurat et cliā.' quę filii mei īcarnatione cōpleta. noua ēstructio in omī bono ope exorta ē.' in fortitudine & altitudine celestiū actuū ut munitissima turris ad resistendū īiquitati opposita diabolo. Qua ppē & lucidissimi splendoris ē. p̄dicto lapideo muro meridi

Fxxuj

anę plagę eiꝺe edificii ita impoſita.
ut & intꝰ & foraſ ipſũ edificiũ uide
ri poſſit. quia ſereniſſima lucę huma
nitatiſ filii ꝺi illuſtrata. uuentiſ la
pideſ ꝑ caloꝛẽ ſpc ſci hoc in ſuccenſoſ
in diuino ope habet. ut & inꝰioꝛi ſci xn.
entię ſcꝑturaꝝ celeſtiſ itelleꝯ. ac ex
ꝰioꝛi ſtulticię ſcelaꝛũ rerũ. nec ñ fide
liꝫ & ifideliꝫ in edificatione illa qm
ſũm pat ꝑ unigenitũ ſuũ opat. apte
demonſtret. Et latitudiniſ quiꝺe
ubiq; in itioꝛi paꝛte cipcuitꝰ ſui q̄nq;
cubitoꝝ ē. qm amplitudinẽ omiſ iti
me iſpectioniſ. & itentionẽ totiꝰ ctinue xm.
meditationiſ. ꝑ q̄nq; ſenſuſ ſui oꝛna
tuſ in ifuſione ſpc ſci cũ omiꝫ itiꝛiꝫ
illiſ q̄s ueꝝ agni ei manifeſtat. ad ho
noꝛẽ eiꝺe agni uiꝺeſ ſponſi ſui remit
tit. Tante aut altitudiniſ appaꝛet
ut eã diſcerneꝛe nequeat. quia maioꝛ
altitudo & ꝓfunditaſ ꝺiuinę ſapien
tię & ſcientię in eccliaſtico ope ē. quã
coꝛ humanũ fragile & moꝛtale ꝓſcru
taꝛi poſſit ſua eſtimatione. Sꝺ qꝺ
inꝰ turiꝫ iſtã & coꝛupnã humanitatiꝰ
ſaluatoriſ. fundamẽtũ ſoliꝺ ē poſitũ.
muꝛo ñꝺũ ꝺeſup edificato. ſ; tantũ in
ꝛupt & uacuuſ locuſ apparenſ longi
tuꝺiniſ cubiti uniꝰ. ut t etiã ſuꝑ ꝑmon
ſtratiꝫ ē. hoc ē qꝺ ꝺe eccliа in ꝺeſpon
ſatione filio meo aꝺiuncta. magnũ
aꝺhuc ꝑconiũ in ſcientia ꝺi q̄ſi ifiꝛ
mo fumꝺamẽto occultatiꝫ maneꝛ. xiiii.
qꝺ ñꝺũ in cõpleto ope ꝓfectioniſ ꝓpa
latiꝫ reſplenꝺet. ſ; ſine aptione in hu
maniſ coꝛꝺiꝫ uacat. longitudinis
tamꝫ uniꝰ hoiſ. qm ſenſuſ hoiũ in poteſ
tate uniꝰ ueꝛi & omipotentiſ ꝺi ſt. ita
qꝺ etiã ho in ſcientia boni & mali. ꝑ
itellectũ ſuũ poteſt capeꝛe q̄ꝺ ſ utiliꝰ ſit.
ut & t apta oſtenſione ſuꝑ manifeſta
tũ ē. Et qꝺ turiſ hec ñꝺũ ē aꝺ pleniꝫ
edificata. multa tamꝫ ſollertia & ue
locitate ꝑ plurimoſ opaꝛioſ aſſiꝺue
ẽſtruit. hoc ē qꝺ eaꝺe eccliа aꝺ curſũ
& aꝺſtatiꝫ uſu ñꝺũ puenit. aꝺ quẽ

puentura ē. quãuiſ multa ſollicitu
ꝺine & iꝺuſtria. ꝑ celeritatẽ laben
tiũ tempoꝝ itẽſeuntiꝫ & ſupueni
entiꝫ filiuſ ſuuſ. cottiꝺie ſine ꝺilati
one aꝺ effectũ ꝺecoꝛiſ ſui ꝓpeꝛaꝛe
ñ ceſſet. Habet tamꝫ in cacumi
ſũmitatiſ ſuę ſeptẽ ꝑ pugnacula
miꝛa foꝛtitudine ẽſtructa. qm cu
cũꝺata ē in celſitudine celeſtium
opum. ſeptẽ inexpugnabiliꝫ ꝺomiſ
ſci ſpc. quę tantę ũtutiſ exiſtit. ut
nulluſ aꝺũſaꝛiꝰ ea poſſit ꝺeſtꝛuere.
uel ꝑ altitudinẽ mtiſ ſuę aꝺ ea ſupbe
ualeat ꝓingeꝛe. Qꝺ autẽ abiñi
oꝛe paꝛte ꝑꝺicti edificii. uiꝺeſ q̄ſi
ſcala uſq; aꝺ caciũ tuꝛriſ eiꝺe eꝛec
tam hoc ē qꝺ in ope illo qꝺ ſupnuſ
pat in ꝺiuino ẽſilio ꝓfiliũ ſuũ opaꝰ
ē multi in unanimitate ḡꝺuſ flo
ꝛentiſ in ſimplicitate ẽſtitutioniſ
eccliaſticę ꝓceſſioniſ ſt. aꝺ altitudi
nẽ celeſtiũ ſecꝛetoꝝ ꝓingentiſ. in
quiꝫ eccliа ẽfoꝛtata & ꝛoboꝛata ē.
ẽſiſtit. Et ab imo uſq; aꝺ ſũmũ in g̃
ꝺiꝫ ei⁹ queꝺa multitudo hoiũ ſtat.
quia a ꝑmiſ temꝑoꝛiꝫ ꝺeſponſatio
niſ eiꝺe ecclię uſq; aꝺ nuptiale temꝑ
illuꝺ cũ ipſa apte cũ ſponſo ſuo in ple
no numeꝛo filioꝝ ſuoꝝ gauꝺebit.
in g̃ꝺiꝫ ẽſtitutioniſ ꝑceptoꝝ ꝺi. cũ
quiꝫ ipſa edificata ē. lucebũt aplica
luminaꝛia. eã a tenebriſ ifiꝺelitatiſ
ſua tuitione ꝺefenꝺentia. Vnde
etiã igneaſ faciеſ & alba ueſtimẽta.
ſ; mg̃ calciamẽta habẽt. qm in itellec
tuali ſenſu coꝝ. id ē aplicoꝝ ꝛectoꝝ
ſpectabiliſ fiꝺeſ ꝛeꝺꝺeꝛe ſcit in unũ
ꝺm. ꝑ aꝛꝺoꝛẽ ſci ſpc in ipſiſ quaſi fa
cieſ accenſa ē. ita qꝺ & ꝑ puꝛiſſimã
claꝛitatẽ. in ueſte bonoꝝ opũ coꝛam
ꝺo & ſelo ꝛeſplenꝺueꝛũt. mg̃ſ tamꝫ
iꝺumtiſ pectu apparenteſ. quia uime
ꝛa ifiꝺelitatiſ & ſoꝛꝺiſ multipliciũ
ſceleꝛũ iꝛeꝺulon ꝑplon ꝑtanſieꝛt.
qs ſuo exemplo aꝺ uiã uiſticię quã
uiſ multa ꝺifficultate. tamꝫ cuꝛꝛen

113a

xv. tes ꝓduxerit. Sed qd int̄ eos aliq
similis quide scematis. ⁊ maioris
statuꝝ & splendoris apparent. hoc
ē qd int̄ eosde ecclīasticos defenso
res. ꝑmi fundatores ipsi' eccliē sc̄t.
qui eā ꝑmū ꝑt filiū dī sua p̄dicati
one edificantes. eande qui de treno
rē habēt quē & sequaces eoꝝ. qui
eos p̄cipue imitati noscunt. qm̄ sc̄m
hoc ut illi p̄cesserit. sic isti subsecu
ti sc̄t. eis tam forma p̄stantes. quia xvii. ipsi nullū aliū p̄decessorē habebāt.
a quo exemplū nouę gr̄ę haberēt.
p̄ter filiū dī. ab cui' ore ūbū uitę au
dierūt. atq; eos claritate p̄cellentē.
qm̄ fulgorē īcarnationis ei' p̄tētis
p̄sentialit̄ uiderit. Qui & ipsā tur
rī multa diligentia īuent̄. quia
sponsę dī in amore diuino suę pie
tatis sollicitudine ad cē ñ cessant.
ut in robore suo pfecte ēsistat. ut
sēptū ē. xvi. Sic turris dauid collum
tuū. quę edificata ē cū ꝑ pugnaculis.
Vnde clipei pendēt ex ea. omīs ar
matura fortiū. hoc tale ē. Vt īcar
natio filii sūmi rectoris. fortissimi
sc̄i leonis. ex ūginea floriditate ue
nies fortissimū īstrumētū nouę
gr̄ę posita ē. sic fortitudo fidei tuę
onoua sponsa īcorrupta duranś.
certissimū munim̄ fidelis ꝑpli ēdi
tura ē. Quom̄. fortissimis uirib' tuis
assūt & adherēt omīs mumtione
filioꝝ tuoꝝ. qui nutriendi sūt noua
illustratione riuulos de uno &
purissimo fonte stillantiū. quos
habes in hac fortitudinis ēiuncti
one ut collū reliquo corpori ēiume
tū ē. ita ut nec destrui nec dissipa
ri possis. sic̄ nec uictoriosa instru
menta ueri dauid potiunt supa
ri. Quom̄. Virt' x̄pi ihu filii dī for
tissima turris ē. in qua uictorio
sissimę militię fidelium īuictissima
ꝓbatione exercent̄. quib' nullus
adūsari' se ꝑualere gladiū. qia
in se eunde x̄pm uerū dm & hominē
ēt̄net. ꝑ quē in secla regeneratione
omīs compago filioꝝ tuoꝝ in salutē
decentissime ꝓtendit̄. Vnde & eade
purissima īcarnatio a ꝑphis p̄dicta. &
p̄ciosissimis lapidib' utrūq; adornati
cū ꝑ pugnaculis aplicę doctr̄ę. id ē cū
plantatoribꝫ iusticię ueri luminis. in
unūsū orbē ad salutē credentiū ꝓpa
lata ēt. ut hec parabola demonstrat.
Oīs quida urbē marmoreā habens.
in ipsā īmonuit. plurimisq; celatoris
muros ei' mīnus celauit. de quib' ipsa
acutissimā limationē impolitoꝝ la
pidū exspirauit. Quo facto. ide dns
in unico ūbo suo aquis aquas dice
bat. ut sua effusione equalitatē face
rent sup̄ montes. Et hoc etiā pacto.
ignē ignis silent̄ admonuit. ut par
ua tabernacula pararet. Quo etiam
adumpleto. eade tabnacula ita in al
tū ꝓfecerūt. ut urbē ita celeri ꝓfectu
suo excellerent altitudine. Hoc tale ē.
Vīs iste ē ille quē nūquā p̄cessit alius
dīnatione. ⁊ ipse solus sup omīa & in
omīb' ē. quia nichil ante eū nec p̄t eū
īuentū ē. ac ido dns omīū ē. Hic no
uite urbē. choꝝ scis ꝑphas. adūsus ra
uię sclarū tempestatū fortē & ēstan
tē in sua potestate habuit. qm̄ īfusio
ne spūs sc̄i repleti erāt eū in eos idem
dns īmonuit. ita qd in eis exspuratione
ulta suscitauit. qd mistia ei' obscuris
ūbis ꝓtulerit. ut ꝑmū sonus audiretur.
cū ñdū ūbū cognoscer̄t. sonū tam ꝑphe
tię eoꝝ uero ūbo filio scis dī īcarnato
subsequente. Qui dns multiplices ce
laturas in cordib' eoꝝ fecit. cū īteller
tū ipsoꝝ multiplici spū sapientię īfu
dit. ita qd in spūali sensu. ꝓfunda di
tā p̄sentis quā futuri uidel scīt ꝑphe
tauerūt. ꝑ quē acutissimos sermones
cont̄ ētrarios mores houī ꝓtulerūt.
in quib' durissima corda iudeoꝝ ad
lenitatē & pietatē feliciū actuū ꝓuo
cauerūt. ⁊ īcarnato ūbo dī. celestis

pat̄ in eccle filio suo ĩuenis aplis. qui
hominel existentel segregati erāt de
cōmuni pplo. ut purissimi riuuli eis
gunt̄ de cetis aquis fluentib̄ in plano.
dicebat eis. ut ☙ ūundatione uere
fidi effluerēt in orbē tr̄ā. dep̄mtel
& ēterentel magnū scisma urrisionē. xviii.
sufflat⁹ supbię. & exaltationē cultur̄
idolor. q̄tin hoiel uerū dm cognos
cendo desererēt ifidelitatē suā inp̄
dicatione illor. Qua fide in pplis ro
borata. ide p curator omiū ignitas
mtel elector suor qui accensi fuerāt
de ignitis cordib̄ illor. quos spe sēs in
igneis linguis aduenies tetigerat.
suauit̄ etiā in spu scō admonuit. ut
contēptorel mundi effecti. in ētēpla
tione celestis uit̄ paruuli & paupes
spu ee ñ abnuerēt. s; ut p hec parua
habitacula humilitatis. s̄ supnas di
uitias cōpararēt. Quę humilitatis opa.
diu contēptorel caducor. in excelsis stu
dio subtilissima p̄cepta di semp rumi
nantel imitarent̄. ut martirel. ugines
& reliqui summet abiectorel. ita in hac
sui ētritione ad amorē celestiū ascen
derūt. ut etiā agricolas in uinea ueteris
testamti laborantel. in uelocitate bo
nor studior suor superēt. diu semet
ipsos q̄si p nichilo habentel. toto desi
derio ad etna anhelarēt. Vnde & mille
ex clipei multę pfecte uidel defensio
nes pfecte fidi noua gra pendet a filio
di. diu p̀mi pastorel ecclię exemplu
ab ipso tr̄hentel. & ob spē supnor semet
ipsos ēculcantel. catholicā fide sangui
nis sui effusione roboratā. ab ignitis
iaculis diaboli quę uulnerāt animas
hoiū p̄tegūt. quos multiplicel ututel
armaturę celestis militię in cetis elec
tis subsequentel. etiā in hoc seculo amo
ri di obsequunt̄. Quom. Qui a anti
quus serpens p̀mo hoi pessimū fetor̄
ētēpt⁹ di īsufflauit. ideirco & ipse di
abolus odore omiū aromatū. castita
tis scil & ētinentię. ac ligaturę p̄cep
tor di. nec ñ societatis xp̄i iugū ei
sufferre. atq; ētēpt⁹ tot⁹ mundi. du
rissime in his s̄ ētiarius celestib̄ ia
culis transfigit̄. ita q̄ abiect⁹ de
ciuitate di ēfusus & ēculcat⁹ in a
pta sue damnationis parte a fide
ius abhorrat̄. Quod aut̄ in sep
tentrionali plaga eide edificii. ui
del mundi & hoiel qui de semi
ne ade pertant̄ int̄ p̄dicti lucidi
murū speculatiue scientię ipsius
edificii. & ambitū circuli qui de
sedentr in throno p̄tendit̄ discur
rentel. hoc ē q̄d in carnalib⁹ desi
deriis. quę respicientia ad ībecil
litatē usant̄ in trenis sclariū cu
piditatū. mundus & mundiales
hoiel de culpa p̀mi parentis posi
ti sē. ex alta partr scientia boni
& mali ipsis apposita. ut ad opus
di p bonū accedat. & malū effu
giant. & ex alta. potestatr di illis
ostensa. ut & se sub maiestatr eis
ee sciāt. & omia facta sua ab ip
so examinari ñ dubitent.
xviii Vnde & multi ide edificiū intr
murū p̄cursus uoluntatis di. & co
supnā diuinitatis ūbi ipsi⁹ p̄fa
tū murū speculatiue scientię in
trando & exeundo t̄inseunt. ut
nubel hac & illac diffundit̄. quia
multi diuinū opus ueti testamti
& nouo exordio admoniti aggre
dientel. ipsū p speculatiua scientia
relictis carnalib⁹ desideriis intrāt.
multiq; uoluptatel suas sequentes.
illud in malis ēcupiscentiis suis ibi
de exeūt. ita q̄d in uoluntatr sua
siue ad bonū. siue ad malū. in ue
locitatr nubiū. id ē in motione co
gitationū suar se hac & illac relax
ando deducūt. ☙ q̄d hi qui ipsū
edificiū int̄r candidissima uestr
induuntur. hoc ē q̄d hi qui op⁹
di bona uoluntatr aggrediunt̄.
purissima & lucidissima uestr uer̄

fidi ut dñm cognoscãt ꝑ mĩam ip
si uestrum. Quoꝝ alii de suauita
te & lenitate eide uestis gaudio
magno letificati. eã retinẽt. quia
ĉtrito & humiliato spu. ĩburi dul
cissima & lenissima catholica fide.
ac pfusi intiore liquore scitatis.
semꝑ ĩteriob oculis letantẽ in celes
tib ea deuotissime adĩplentes & re
tinentes quę ipsis spe ses ĩspirat.
Alii aũt quasi de gẽuedine & dif
ficultate ei tites effectu. usa exue
re uolũt. qm ueluti gẽuissimo one
re ponderati. & quasi difficillima
uia ĩpediti. inquietissima & ama
rissima ẽsuetudine illicite uolup
tatis. se intrinsecus dilaniantes &
macerantes. fide in opib suis abi
cere conantẽ. nec diuinis ꝑceptis se
cõmoneri patiuntẽ. Quos benigne
uurꝰ hec quã scientiã di nominari
audistis sepi cõpescens. unicuiq; eoꝝ
dicit ũba admonitionis suę ut ꝑ
dictũ ẽ. quia altissimꝰ ds ꝑscions
mollun corda duroꝝ lapidu in ho
minib. flectit se in mĩa sua ad eos
ut tibi ostensũ ẽ. frequentẽ cõmo
nens illos. ut intẽ se gemẽtes & flen
tes ipsũ orẽt. qtin eos liberet de im
portunitate nequitię suę qua dia
bolica suasione ꝓfusi sũt. ita ut in
hac penitentia possint reũti ad in
tellectũ bonę uoluntatis recordan
tes uestis ĩnocentię quã susceptũt
in regeneratione spe & aquę. S;
qd uides. qd quida eoꝝ his ũbis cas
tigati. quãuis ide ĩdurãtũ ipsis dif
ficile uideat. illud tamẽ cũ multo
sudore retinẽt. hoc ẽ qd ipsi ĩspira
tione spe sci admoniti. in fide quã
susceperũt. quasi gẽuẽ & difficilem
mntib suis uiã arripuũt. si; eã quã
uis multo labore. tamẽ ñ desperantes
nec tedio torpentes. tandẽ pficiũt.
Quida ũ cadẽ ũba subsannantes
uestẽq; ipsã furiose exurentes. abiciũt

ad mundũ redeuntes unde uenerũt.
multaq; pserutantes. multa ĩutilia
sclariũ uanitatũ discũt. isti sũt qui
legẽ di & uusticiã ei derisui habentes.
fide catholica in uanitatib erro
ꝝ suoꝝ se denudãt. eã abnegantes
in opib maligntis que ptinẽt ad mor
tẽ. & ad mundi huĩ uanitates se de
clinãt. qs prꝰ fidẽ dimiserãt. ac ubi
dnosa facta in artib pũtis sciscitan
tes. ardentẽ gustũ scti discũt. atq; eũ
diabolicis irrisionib sedm decepcio
nẽ illi pũtũt. Quoꝝ alii in ide edifi
ciũ tandẽ reũsi. uestẽ quã abiecerãt
itũ tollentes s ĩduũt. quia usi ad opꝰ
diuinũ de uia erroris sui redeuntes
uenũt. & scisma diaboli qd sedm uo
luntatẽ illi habebãt abiicientes. habi
tũ uerę fidi quẽ in baptismo susce
perãt. & quẽ ipsi in erroribs suis ueriũ
dñm deridentes abiecerãt. itũ eũ pu
ro & simplici corde ẽfitentes resumũt.
Alii aũt reũti nolentes. ea denudati
in mundo ignominiose remanẽt. qm
ipsi ad dñm pura penitentia redire ẽ
tẽptnentes. uestẽ ĩnocentię spoliati. &
idcirco nudi a bono fideliũ opũ. s; ple
ni malo uicioꝝ diabolicaꝝ artiũ. in
nequitiis mundi aliũ uanitatũ. cũ
maxima ẽfusione tã ptentis sci quã
futuri. uitã suã usq; ad mortẽ in pe
nitentes deducũt. S ed qd uides quo
m quida sordidissimi & nigerrimi
qsi ꝑ ĩsaniã excitati. ab aquilone ue
nientes in ipsũ edificiũ currũt. turriq;
ꝑfatã bachando ĩuadentes. in eam ur
serpentes sibilat. hoc ẽ qd quida sce
lerati homines sub mobili calore len
stuporis sordentes. ꝑ nigredinẽ diabo
lice aspectionis dñm aspiciũt. nec cau
sam ulla quã desiderãt. ꝑ donũ sci spe
querũt. s; diabolica arte afflati & ĩci
tati. atq; aparte dapnationis missi.
callida arte duinũ opus ĩtrãt. ac fur
tĩ subtrahendo. & pala rapiendo. atq;
in ĩsaniã bachando. temere ꝑ nefan

dissimā pecuniā horribilis diabolice
ingredimis. ēstituta a dō officia degu
tiunt. & ecclīam hoc mō p̄ ysanū furo
rē ēturbantes. in eā sibilos deceptionis
antiqui serpentis dant. Quom. Diabo
lica astutia tādiu incautos hoies afflat.
usq; diu eos sedm uoluntatē suā p̄ mor
tiferā emptionē exrupāt. hoc sibilo tac
tantiq; ecclīā ētaminantes. diu sic fu
rant potestates quę in ea di ordinatio
ne ēstituit sē. Qui qm hec faciūt. a con
spectu meo ipenitentes. precipi sē. nec i
bis causis eos scio. quia eas p̄ se & n̄ p̄ me
ad epti sē. ut osee seruus mūs ostendit
dicens. Ipsi regnauerūt & n̄ ex me. p̄ncipes
extiterūt. & n̄ cognoui. argentū suū &
aurū suū fecerunt s̄. idola. ut mūrēt.
Hoc tale ē. Homines uoluntatē suā se
quentes. cōputāt & ēstituūt in semet
ipsis. quicquid ppri cōm appetit delibe
rat. Quid ē hoc. Concupiscibilis uidel
cupiscentia cōm. quę ipsis suadet ut
dnmeniē hominib⁹ furtiuo & rapto
honore. n̄ postulato nec sūpto. nec ēsti
tuto ex me. qd tam aliqndo ira fieri
p̄mitto. ut iudicialis pena supueniat
eis de ppriis uoluntatib⁹ suis. qua me
in hoc n̄ quesierūt. Et q̄d hoc eis p̄dest.
quia in hoc non uiriditatem s; aridiatē
habēt. & qm hoc n̄ plantauis. s; iuxta
is herba nascit in eis absq; trunco. In
fructifere enī herbę de ūra facile nas
cunt p̄ se. fructiferę aut seminant
& plantant magno labore. Sic p̄mit
to qd aliquando tremū desiderū ho
minis. sine radice in malo facile flore
at plantationē boni n̄ querens. quia
uiriditatē estatis n̄ habet. p̄ mittens
etiā qd aliquando rectū ei desiderū
bene radicatū. in bono fructū p̄ mul
tas miserias afferat rigationē scitatis
amans. qm aspitate hiemis caret.
Vnde etiā sepe uides hoies p̄celsiores
p̄ncipatu cōmunē & utile pplm. ut
iutiles herbę aliqndo excelsiores sūt
utilib⁹. ipsi tantū positi in ppriis desi
deriis suis. n̄ mea plantatione aut
tactu cognitionis doni mei. aut
ordinationis mee radicati. s; hoc
iusto iudicio p̄mitto fieri. quia il
lud a me n̄ quesierūt. s; int semet
ipsos ēstituerūt. unde & m̄ de hoc
in iudicio meo respondebūt. Hā
felicitatē optime doctine quā in a
nimo suo ab omi indignatione in
fidelitatis deberent examinare.
ut argentū purgat a cuncta fal
sitate. & utilitatē p̄fundissime sa
pientię quā in uoluntate sua de
berēt ordinare splendidissima fi
de semp uidentes quom ds colen
dus. ueneranduis. & ēfitenduis sit.
faciūt s̄ in contrarietatē uanita
tis. Quom. Ipsi recuruāt ea ad
maxima ifelicitatē. intellectū unde
suū quē a do habēt. insaciabilib⁹ ē
cupiscentiis carnis suę offerentes.
quasi fetens & putrida ipsa caro
com ds sit. nolentes oculos suos e
rigere ad dm qui formauit illos.
s; uoluntatē suā p̄ do habentes. qm
secm hoc uiuūt. ut in semetipsis
ordināt & ēstituūt. Hoc aut ido
n̄ faciūt ut agrū ullū qui gignit
cibū uitę etnę possideant. s; ut ab
sint abeo. & ipenitentes ippetuū
intreāt. qm ille quē p̄ do colūt mor
tuus ē. sic & ipsi mortui sē. unde
tā uenditores quā emptores spūa
lū. hoc ee desiderantes qd a me
n̄ quesierūt. Hā qui potestatē p̄
rabiē iuadit. ita qd rationabile
donū spē sēi uenale facit. quom
posset de uendito saluari. quia ho
qui substantiā suā alienis uendit.
ea n̄ debet amplius uti. Et quom
deberet etiā mercator iste uti em
pta saluatione. quā a do nolebat
recipe. s; festinauit eā adipisci pe
cuniā. Quā tam ut adipisceret.
recto iudicio suo ds fieri p̄misit.
Hām quib⁹da ds idignat. illud

eos furari ꝓmittit. ꝓ hoc tam̃ occul
to iudicio in p̃senti eos punies. &
ñ in futuro. ut scim qd in obliuio
ne spe sci amauerit in ipsis cfunda
tur. ita qd ꝑ hac cfusionem ad hoc
ꝓducat. ut ad dim penitentia
reuertant. unde & hac ꝓacta. re
missionem in futuro esequuntur.
Quosda aut in hoc tolerat. ñ in
p̃senti eos cruciat. s; iusta ex cau
sa in futurum differt. quia uolun
tatem suam ꝓ do habet. qua ꝑ & ip
se eis in futuro ostendit quid uo
luntas eoꝝ ipsis in amaris cruciа
tib' ꝓsit. S; & alios tales tam in p̃sen
ti quam in futuro punit. qm̃ ꝓspi
cuus eoꝝ intellectus in ipsis mise ac
cretꝛibile sua uoluntate se facit.
imitans diabolum in malis suis. Ad xvi.
os quoq; ad hoc puenire ꝓmittit.
ut ide malis in penitentia eoꝝ em̃
fundat. cum se ꝑ ꝓpetrata eade iusti
cia acturos punientes. illa quasi pu
tridu cadauer abiecerit. Quib'dam
ñ ne hoc adipiscant. misedit re
sistit. qua si ad illud ꝓtingeret.
penas gehennales ñ effugientes. in
eis fortit cruciari mererent. Qui
cuq; aut ꝓstituerit. aut s usurpa
uerit cathedram potestatis in em̃ filio
patris sui. qui pecunia em̃. qm̃ ipsa
pat illi efficit. in mercatu ipsi ꝓdi
tionem acquirens. ab eade dignitate
& ille qui dedit & qui accepit ab
iciendus em̃. qua si homini peruis suum
furti ablatum. & alii uenundatum
fuerit. ille cui ablatum em̃. reptum cum
omni iure repetit. qui ꝫ uendidit
aut qui emit. absq; em̃ dictione uterq;
illud dimittet. Sic & dignitas po
testatis quę secm iusticiam meam de
bet possideri. si ꝑ aliquem furtiuo
munere durpit & in alios ꝓfuse dis
sipat. a me cum discreto iudicio re
quirit. ac ꝓpetrata ille qui ea im̃er
catum posuit. uel qui ea idigne copa
rauit. utiliter illi iusto iudicio utq;
carebit. qua templu nomim meo esecra
tum. dom̃ rapine fecerum. Quomodo
Sapientiam & cognitum qd a me in corde
suo habuerit. sua sententia in foris
posuerum. s ex hoc pecuniam iniquitatis
alios ꝓditione recipientes. Qua ꝓpter
mercatum illum in amara penitentia
abitient. uel m idr migne dum ar
doris respondebunt. Nam qui uniuersam
dignitatem quam spe in spualib' apicib'
uuificat. mortuo pecio coparans. ad
fetorem scaturientis putredinis ꝓduce
re conat. ex ipsa psumptionis pusitatis.
ñ citꝰ penitat in ꝓditione em̃. ut accen
sus in spu seo desertor erroris. relinquens
q; omia filꝰ colubę petrus. transeuntem
turbim qui in tenebrosa nigredine lu
cem uolebat absorbere dicit. Pecunia
tua tecum sit in ꝓditionem. qm̃ donum di
existimasti pecunia possideri. Non em̃
tibi pars neq; sors. in sermone isto.
Cor enim tuum ñ em̃ rectum. coram do. Hoc ta
le em̃. Pecunia fallacis cidentię tuę quam
habes in aliena re ut dimm. ipsa aut
re habens ut michi. sic tibi in ꝓdi
one gehennalis ignis. si hoc donum qd
ignei spe sci em̃. ꝑ nefas pecunię copara
tum. ipenitens retinueris. qm̃ in tristi
tia scientia animę tuę accensionem
esde acutissimi ispectoris fallacit ex
istimasti pecunia possideri. quam dif
fisus es te posse habere dono di. Si au
tem ob causam hanc penituerit. illud qd
emisti dimittes. pecuniam q; qua ꝑ ip
so dedisti. sic ꝓditam sentiet. quia qd em̃
num em̃ cum luto mercari uoluisti ab illo.
qui te formauit ex limo. S; te in ea
de emptione durante. ñ habebis par
tem lucis in esortio supnoꝝ angelorum.
qm̃ in sermone lingue tuę rapacita
tem cordis tui ꝓtulisti. aliud cupiscens
quam ciues etnę claritatis desideret.
Vnde & cor tuum in hac pusitate com
do iustum em̃. hoc uolens habere ꝑ emp
tionem pecunię. qd gtis a do donandum em̃.

lra q; deſertoreſ huiꝰ duum pach. qua illud querere deberēt ḡtuito dono ſpe ſcī & ī faciūt iuſto iudicio ꝑ me ua nis ſimulachriſ cōparantē. qm ut illa opuſ manuū ẽ exiſtentia. a ueritatis ẽſortio ſt̄ uacua. ſ; tam abīfidelib⁹ ꝑ dō colunt̄. ſic & iſti ꝑ ẽtarietatē ſt̄ tentiū muneꝝ. illuminatione ſpe ſcī carentes. fallaceſ magiſt̄ efficun tur. ñ electi in ſuſpirio animę ſuę. ueluti officio illo ſint ī digni. ſ; in flagrare ſuperbia illud ab hoīb⁹ accipi entes. uoluntatē meā in hoc ñ ẽſide rant. Qua ꝓpt̄ neſcio unde ſint. ipſi quaſi alieni m̄ exiſtentes. quia ob hac iuſticiā ſuā. ſi ſic ꝑſeuerauerīt. a me piecti ſt̄. Si aut̄ ex toto corde penitu erīt. eoſ ſuſcipiens. gaudiū ſup ipſoſ faciā anglo. Sed quāuis iuſte a gam qui haſ dignitateſ ꝓſo ardore deſiderāt. nec eiſ ẽſentiendu ſit qui eaſ ſua nequitia ſuadere nituntē. ut ꝑdic tū ẽ. ipſa tam regimina bona. ad uti litatē hominū a dō bene diſpoſita ſt̄. nec eiſ ſuperbe & ꝑtinaciter reſiſtendū ẽ. ſ; poti ī amore meo obediendū. Vn de nullus fidelium qui dō uult digne obtēperare. opponat ſe magiſtio ſ̄ ꝑſi denti. qm illud imitatē honorē dī euſ rodiens & paſcens oueſ ipſi. q̄m bona earūde ouiū ñ diſlipet̄ in alienū qu fur & latr̄ ẽ. quia ut nullus debet re pugnare dō. ſic nemo debet īſipien ter reſiſtere magiſtio ſuo. Ergo omīs ho uuens in anima & corpore. altiorib⁹ ſe dignitatib⁹ ſiue corporaleſ ſiue ſpi ritualeſ uſticiaſ retineāt. ei ſubiect⁹ debet obedire. ut in timore magiſtri ea; corrigat̄ ẽſtituta lex hominū. xxiii. ne ipſi deuiantes ī diſciplinata lib tate uoluntatiſ ſue. ſibimetipſis legē ponāt. ſecm q̄d uoluerīt. ſic errantes in uia dni. quia ne errēt ꝓpt̄ hoc po teſtaſ á dō ẽ. Quoñ. Inſpiratione ſpe ſcī regimina hoīū diſpoſita ſt̄. ut ꝑ ipſa diſcāt hoies timere dnm. Que ſi illi ſecm libitū ſuū in ẽtarietatē ꝑ uterīt. ñ tam ſic in uoluntate dī ẽ. ſ; in ſecreta ꝑmiſſione eī. ut iuſto iudicio ẽcupiſcentia illoꝝ in ꝑſo ardore ad detīmentū ſui cōpleat̄. Ergo dignitateſ poteſtatū īſpirare á dō. ad utilitatē hoīū ob magnā neceſſitatē eoꝝ ab ipſo iuſte ordi nate ſt̄. ne plebs dī more pecudū ſine regimine uiuens. ꝑ deuia q̄q; īſtabilitatiſ ſue ī eederet. Vnde H qui ipſi repugnat. nolens ꝑ īpul ſū ſuperbie eiſ in humilitatiſ ſubiec tione ut iuſtū ẽ obedit. ñ hoīb⁹ contradicit. ſ; m̄ creatori qui cuncta iuſte diſpono. ſe ꝑtinaciter ſecm tīſ grediōnē ade obicit. ꝓpt̄ hac rebel lionē tenebraſ dapnationiſ ſ̄ accu mulans. ſic̄ & ille de gaudio in e rūpnaſ expulſus ẽ. ñ ille qui ꝑſe nequitie hominū in zelo meo hu milit̄ ñ conſentit. quia ſi uſticiā uſticie dī poti auget quā minuat. ſi hoc ēgruent̄ & oportune fece rit. ſ; ſi qui ipſaſ dignitateſ ꝑ cla tā ſuperbiā īdecent̄ oppimere uolue rit. q̄m ille mea diſpoſitione adu ltratē uuentiū ut ꝑdictū ẽ ꝓpa latr̄ ſt̄. Et qui cont̄ eaſ ſuperbe cal citrat. īſpiratioñi meę repugnat. quāuis aliqui m̄ īſania ignoran tię timorē meū ñ inſpicientes. eiſ dē dignitatib⁹ in īiquitate uolun tatiſ ſuę diuinū ꝑceptū ꝑuarican tes ſe īgerāt. q̄d iuſto iudicio ita fieri ꝑmitto ut deſiderāt. ipſi ꝑ equiſſimā examinationē ex hoc in ḡui penitentia aut in igne ge henne reſponſuri. Sed q̄d uideſ q̄d ex his quida ab hac ſtultitia ceſſantes mundi effectu ſt̄. aliiſ in eaſde nequitia & ſorde ſua ꝑ ſeuerantib⁹. hoc ẽ q̄d ex eiſ aliqui ꝑ īſpiratione diuinā. á pūſitate ſua reſipiſcentes. ꝑ puram & ueram penitentiā mundari & ſaluari

116a

mer'enē. 'aliis obduratis & ipenitn
tib' in eade callidtatis suę īmun
dicia usq; ad finē uitę suę pma
nentib'. 'atq; ita suffocatis. miseta
bilitē & crudelitē in morte dire ma
xxi tis morientib'. Q d' autē mē pdic
tū edificiū. ēspicis ūsus pfatā turrī
ecclię. q̄si septē albi coloris marmo
reas columnas. in mirā rotunditatē
tornatas stantes. 'hoc ē qd in ope
omīpotentis patris. ad munimētū
& ad decorē noue sponsę spūs scī
exspuationis suę septē candidissi
ma sustentacula. omnē adūsitā
tē tēpestatū sua fortitudine ab
stergentia declarant. 'sūmā potes
tatē nec īcipiū nec finē in rotun
ditate cūctatis habentē manifes
tauit. Quę sē altitudinis septē cu
bitoꝝ. 'quia omnē fortitudinē &
altitudinē totī humanī ītellect'.
eade dona excedentia. eū qui cunc
ta creauit purissima fide colen
dū demonstrāt. Et in sūmitate
sua quasi ferreū & rotundū ha
bent tabulatū. decentē aliq̄ntulū
in altitudinē sursū erectū. 'qm in
excellentia suę claritatis. acutā
& in cōprehensibile diuinitatis
potestatis designāt. regentē & sus
tentantē illos elegantissima rec
titudine sua in celestib'. 'qui se hic
p dona scī spūs separauerūt a carna
xxv. lib' uoluptatib'. Q d' autē in cacu
mine eiade tabulati. uidel q̄si pul
cherrimā imaginē stantē. 'hoc ē
qd uirt' her in altissimo pat' ante
omnē creaturā fuit ordinans in
ēsilio illi' quęq; īstrumēta creatu
raꝝ. quę in celo & in tra ēdita sūt.
ipsa scil' magri' ornat' fulgens in do.
latissim' q; gradus g̃duū ceterarū
utrarum existens in ipso. 'eiq; dulcis
sima amplexione in ardentis amo
ris cōuncta ꝑpudio. Que ad hoies
in mundū aspicit. 'qm illos qui eā
sequi noluerūt. sua ꝓtectione semp
regit & custodit. 'eos ualde diligens
quia ēstant in ipsa. Nam eade ima
go sapientiā di designat. 'quia omia
p ipsā a do creata sūt & reguntur. cui
caput ueluti fulgur tanto nitore ra
diat ut illud ad plenū ñ possis ēside
rare. 'qm diuinitatis tribilis & blanda
omī creaturę ē. 'omia uidens & ēside
rans. ut oculus hoīs ea diiudicat quę
s̄ fuerint apposita. 'a nullo tam hoīū
in pfunditate mistū sui ad finē ua
lens pduci. Vnde & man' ad pectus
suū reuerent' cōponat quę ē potestas
sapientię. quē ad semetipsā sapient'
ēstingit. ita qd omē opus suū talim̄
dirigit. ut nullus ei in aliquo nec
prudentia nec potentia resistere pos
sit. 'pedib' ipsi' in eode tabulato t ad
uidendū occultatis. quia uia illi' in
corde patris absconsa. nulli hominū
patet. 'soli do secreta ei' nuda & ma
nifestata. Qd ū circulu in modū co
ronę multo fulgentē splendore ha
bet in capite. 'hoc ē qd maiestas dī ī
tio & fine carens. īcomparabili nitet
honore. 'tanto candore diuinitatis ra
diant. ut acies mortaliū mtiū in ip
sa reuerberet'. Et qd tunica aurei co
loris īduit'. 'hoc ē qd opus sapientie
quasi in purissimo auro frequent' ēsideret'.
Qua ꝑpt' & a pectore deorsū usq; ad
pedes zona una descendens. pciosissi
maꝝ gēmaꝝ ornatu. uiridis scil' albi.
& rubei. atq; aerei purpureo fulgo
re inēlucente coloris decorat'. 'qm ab
exordio mundi cū ꝑmū sapientia
opus suū in aptā ostensionē dedit. iāq;
se usq; ad finē seculoꝝ q̄si una uia tetin
dit. in scīs & iustis mandatis ornata.
uidel ꝑma plantatione uiridis ger
minis patriarchaꝝ & ꝓphārū. qui in
erūpnis gemit' laboris sui. maximo
desiderio filiū dī flagitabāt īcarna
ri. & deīde decorata candidissima
ūginitate in ūgine maria. & postea

in robustissima & rubente martirū
fide. ac demū in contēplationis pu
rea & lucida caritate. qua ds ex
imis p calorē sci spūs diligendus ē.
qd ita ad tēminū mundi pceder. ad
monitione illi ñ cessante sz semper
quādiu scām durat emanante. ut
etiā eade ut in exhortatione sua de
clarat ut supdictū ē. Sed qd itūi
in patuñto ipsi edificii tres alias ima
gines uidet. hoc ē qd hec ututes tre
na calcantes. & celestia in diuino ope
rantes. tria ūstrumēta p que eccla
in filius suis etna petit. designāt. nu
trimtū scil magistroz. & pugnā fi
delūi adūsus diaboli. ac reūsionē
eoz. de ēsensu uicioz. quax una pfa
tis colupnis accliuis ē. quia ecclastici
doctores p donū sci spūs imbuti. requiē
capiunt ipsi fortitudine. & reliquę
duę ante ipsā s collatales stāt. qm
dilecto di & pximi ei exhortatione
in istax ēiuncta & sociabili ētinetur
opatione. Vnde & se oms ad colup
nā humanitatis saluatoris. & ad pfa
tā turrī durigūt. quia pari unanimi
tate filiū di uerū dm. & uerū hoiē.
in eccla deuotissime colūt & adorari
ostendit. iustitiā p iustitiā eleuantes.
designando uidel in antiquis scis
altissimū dm in īcarnatione filii ip
si saluationē animax. Sed her ima
go que ipsis colupnis accliuis ē. pfigu
rat iustitiā di. qm ipsa pt sapientiā
p spm scm in hoib cū omīb iustitiis
suis tempat. tante latitudinis appa
rens. ut latitudo quinq; hoiū s astan
tiū notari potest. qd ē exspansio qnq;
sensuū humane capacitatis. cū quib
ipsa in latitudine legis di ēuersat.
ētinens & ēseruans a do ūstituta p
cepta uite ipsā diligentib. Que a
tante pceritatis ē. ut longitudinē
ei pfecte discernere ñ ualeas. ita etiā
qd p omē hoc edificiū pspiciat. quia
ipsa in altitudine sua humanū ītel
lectū excedens. sursū tendit ad ce
lestia. sic qd etiā in īcarnatione
saluatoris de celo pspexit. cū ide
saluator scis filius di. a pat exiuit
qui uera iustitia existit. unde &
in omia ecclastica ūstruñta as
pectū suū dirigit. qm illa p eam
fabricante & ētinente. ut altiora
p pugnacula ad fortissimā turrī
p quā ēstare possint ēiungunte.
Qua ppt & magnū caput & cla
ros oculos habens. acutissime in
celū uidet. qm maxima & sūma
uonitas iustitie lucidissimū uisū
pīcarnatū filiū di hoib declara
uit. cū ille in humano corpore t
renis ac tenebrosis oculis se mani
festauit. celestia ītuens p redepti
onē animax. Et tota candida &
plucida existit. ut serenissima
nubes ē. quia ipsa in candore &
puritate mtiū iustoz hoiū habi
tat. qui omne studiū suū ad hoc
ītendūt ut iustitie di fidelissime
subdti sīt Vnde & ipsa nubibus
se assimilat. qm in cordib iustoz
gratā s habitationē parat. Sz qd
alia formā hois in ea nulla ēspicis.
hoc ē qd celestis & ñ terrestris manet.
sedm qd & tibi declaratū ē. uidel
humanis opib quib ḡuant hoiel
lis ñ adherentib. sz que ipsos ad
iustificationē uite pducūt. qm
ds iustus ē. ut & ipsa diabolo op
posita. in ope di ceteris ututes ex
hortans. supi fideliē demonstrat.
mago aut prior illax que ante
pdictā imaginē s collatrales
stant. ostendit fortitudinē. quia
pt iustitiā di surgit fortitudo.
quasi princeps in ēspectu sūmi
regis. recto & seō opi repugnans
in hoib cunctis ūsidūis adūsarioz.
armata apparens. uidel uirtute
omīpotentis di. qm ipsa fortis in
fide. fortiē resistit diabolice sub

117a

rectioni. Qua ꝑpt & galea. id ē su
pno uigore. ad salutē credentiū
īduit. & lorica. qđ ē xpianoꝝ le
ge. quę ꝑ iusticiā quā ētinet ī se.
nulla sagitta diabolicę artis ab
olet. ac ocreis. scil rectis itineribus.
in doctīna ꝑncipaliū magistroꝝ
frequentatis. atq; ferreis cirothe
cis. quę sē fortissima & acutissima
opa quę fideles ꝑficiūt in xpo. Te
net etiā euaginatū gladiū dext.
id ē in bono ope nuda & aptā in
diuina sc̄ptura dī admonitionē
quā uer⁹ dī filī⁹ in mistica signifi
catione denudauit. cū interiorē
dulcedinem nuclei in detectione
legis ostendit. hastā aut̄ habens
sinistra. quia fiduciā etnoꝝ in hac
etiā actione designat infidelib⁹
hoīb⁹ se habere. ubi carnalib⁹ c̄eu
piscentis ꝑ uoluptatē carnis im
pugnant. Qđ aut̄ sub pedib⁹ suis
horribile draconē c̄alcat. hoc ē
qđ ꝑ uiā rectitudinis. antiquum
& horridū serpentē potestati suę
subigit. os etiā illi⁹ ferro hastę tūs
uerberans. ita ut ide īmundissi
mas spumas euomat. qm̄ rect⁹ sor
didissime & diabolicę libidinis.
in acutissima audacia castitatis
tūsiens. c̄spumationē ardentis li
bidinis qua ille hoies polluit. ab
eo extorquet. Vnde & gladium
quē tenet quasi ad feriendū for
tit̄ uibrat. quia ds acutissimū
ūbū suū. mīficerr omnē īfidelita
tē idoloꝝ & aliorꝝ scismatū quę
īcredulitatis sē. in extensa forti
tudine manifestauit. sic̄ & urt⁹
cadē in supdicta admonitione
xxviii. sua manifestat. Altera ū una
go sc̄itatē significat. qm̄ cū ꝑfor
titudinē diabolo repugnat. sc̄ita⁹
in bonis hominib⁹ adornatū celes
tis militię orīt̄. Quę triceps ē. qm̄
hac tna dignitate ad statū suū
ꝑducit̄. ita ut in naturali loco ca
pitis. & in utroq; humero suo caput
appareat. quia iusta & digna actione
ds caput toti⁹ uerę exultationis. & ī
ꝑfpis & in adūsis ex quib⁹ uel letifica
ri uel c̄tristari potest ho. metuend⁹
& ueneranduſ ē. medio tam̄ alia duo
aliq̄ntulū sup eminent qm̄ ille qui
iudex bonoꝝ & malorꝝ existit. omīa
supemmet sua equitate. Sz qđ ide
medū & qđ a dextris ei⁹ ē. tanto ful
gore radiant. ut claritas ipsoꝝ uisū
tuū reuerberet. ita qđ utrū uirile
an muliebrē formā habeāt. ꝑfecte
c̄sideare nequeat. hoc ē qđ scītas in
culmine honoris. & in parte ꝑfpicatis
etnę dulcedinis. tanto splendore di
uinę grē ꝑfusa c̄sistit. ut ꝑfunditas
misterii ipsi⁹ ita ītellectū hominū ex
cedat. ut p̄ grauedine mortalitatis
nec libertatē nec subiectionē ei⁹ in xpo
possit ītueri. ꝑtē quā qđ uiget in
ipso. Ulo aut̄ capite qđ a sinistris ap
paret aliq̄ntulū obscuro & mulieb⁹
c̄suetudine candido uelamine uela
to. qm̄ ꝑfecto hec quę se fortit̄ con
stingit ob amorē dī. in adūsitate illa
qua ipsa diabolica īfestatione & hu
mano ope impugnat̄. quasi anxie
tatē & sollicitudinē quoꝝ se diuino
auxilio defendat habet. humillima
subiectione in albedine & puleritu
dine xpiani certaminis se redeptori
sūmo. gemitib⁹ fideliū cordiū cōmen
datis. Qđ ū tunica ex albo serico ea
de imago īduta ē. hoc ē qđ ope luci
dissimi & suauissimi studii. in quo
ꝑfecta sc̄itas filiū meū imitat̄. circū
amicta apparet. candidissimis etiā
calciamentis munita. quia ꝑ mortē
xpi in candore regenerationis spe
& aquę fulget in mētib⁹ hoīū. ut a
ipsi mortē ei⁹ imitent̄. Et in pectore
suo signū crucis habet. cuius qđ etiā
splendor magn⁹ in eode pectore ue
lut aurora fulgens rutilat. qm̄ in

untentione mtuū fideliū. ipsā diligen
tissime cōplectentium recordationē
passionis xpi ihu ruminat. hoc etiā
ubiq; serenissima claritate fidi in eis
de mtib⁹ designans. qd ille qui obedi
ens pat̄ taliter in scā humanitate
sua passus ē. uoluntate pat̄is in pulcher
rima aurora solis. que uirgo maria
ē. sine macula peccati nat⁹ aduenerat.
Qd aut̄ in dext̄e nudu tenet gladiū.
que pectori suo & eide cruci cū mul
ta deuotione apponit. hoc ē qd bono
& seō ope ostendit. quom̄ sēpturas
p spm scīn denudatas. in recordatio
ne mtis electoꝝ hoiū. quia & ipsi pas
sionis redeptoris sui dulcissime recor
dent̄ diligit. Vnde etiā uides in fron
te medii capitis sēptū scītas. quia in
teriori facie que ē anime absq; ulla i.
īdignatione pudoris. cū gaudio uite
scītas cognoscit. & in fronte dextri.
radix boni. qm̄ ipsa palā iteriū & fun
damtū in saluatione scītatis ē. & in
fronte sinist̄. ñ parcens s. quia sine
corpore molliciem & uanitatē car
naliū uoluptatū abiciens. semp se in
districtione cōstringit. & ornamēta ce
teraq; uturū s cōiungens. ut possit p
fici & pdurare cōtendit. Sz & medium
ad alia duo aspiciens. & illa ad ipsū.
utilitatē suā ad iuicē cōferūt. qm̄
ipsa fortit̄ unanimitate. īteriores
uisionis & dilectionis cōsistentia. ita
ut nullū eoꝝ sine adiutorio alt̄ius
durare ualeat. uba & admonitio
nes suas ad pfectū hoiū dirigit. ut p̄
dictū ē. Qui aut̄ acutas aures īteri ii.
oris intellect⁹ habet. hic in ardente a
more speculi mei ad uba hec anbe
let. & ea in cōscientia animi sui con
scribat. Decima uisio tercie partis.

Et post hec in sūmi
tate orientalis angu
li p̄monstri edificii.
ubi p̄dicte due par
tes muri. ipsi. ulla lu
cida & lapidea uides cōiunctē erāt.
uidi quasi septē graduꝫ candidis
simi lapidis. qui ad lapidē ullum
magnū. sup quē p̄fatus lucidus
sedens in throno apparuit. in mo
dū testudinis aduoluti uidebān
tur. Et sup eosde graduꝫ sedes po
sita erat. sup quā uuenis quida
sedens. uirilē & nobilē uultū pal
lidi tam̄ coloris. & capillos subnigꝝ
usq; ad scapulas ipsi⁹ descendentes
habebat. purpurea tunica īdut⁹.
Qui a capite suo usq; ad umbilicū
m̄ apparuit. s; ab umbilico deor
sum obumbrat⁹ m̄ ad uidendū
fuerat. Et ipse respiciens in mun
dū. maxima fortitudine uocife
rabat̄ ad hoies qui in eo erāt dicēs.
O stulti hoies. qui tepide & turpit̄
marcetis. in uobismetipsis. nolen
tes uel oculū unū apire ad uiden
dū qd in bonitate spē uri sitis. s;
semp ardentis opari malū. qd habet
cōcupiscentia carnis ure recusante
cē in bona cōscientia. & in recta
speculatione animi uri. quasi in
tellectū boni & mali. ñ habeatis.
nec glam hanc ut malū scientis
deuitare & bonū facere. audite
me filii hoīs dicentē ad uos. O ho.
respice qd ees. dū coagulatio in
uent̄ matris tue fuisti. Et enim
tu īscius & impotens tui in īuuni
ficatione eras. Sz tu datus ē tibi
spūs. & motio. ac sensibilitas. ut
uuiens mouearis. & te mouens.
ītelligas fructū utilitatis. Habes
enī scientiā boni & mali. atq; effi
catiā opandi. Vnde excusare te
ñ uales. qm̄ omīa bona ex his habe
as in te. ita ut sūma ispuratione
admonit⁹. dīm diligas in ueritate
& iustitia. tibiq; resistas in cupis
centia & delectatione iniustitie.
ita ut te in his crucies. & hoc m̄
martiriū meū colas. tibimetipsi

in his ardoribꝰ repugnans. ‘crucē meā scis in tuo corpore violando id ē illicita desideria fugiendo. cū te delectat peccare. Et cur ē tibi tanta potestas. ‘Videtur de utrū malū. ‘& faciat bonū. Ve scientia enī boni & mali qua ītelligis qđ ḥo es. ‘m̄ respondturus es. S; bonū ētēpnis & malū optas. ardens in carnalibꝰ desideriis. ‘quia bonū tibi quasi ḡtuē uidet. malū autē in te facile excitatē. Et cū hoc ē. ‘n̄ uis te ēstringere s; libere peccare. Quid feci q̄ndo in cruce passus sū in ītirmitate carnis. ‘cū contremui ac angustiatus sū ego filꝰ hominis. ‘Ob hoc requiro ate adūsū te martiriū. qđ pateris in uoluptate carnis tuę. & in reliquiis tēpestatibꝰ ac in illicitis desideriis. quę sē contē uoluntatē meā. atq; in alīis huiusmodi nequitiis. quę her subsequuntur. ‘in quibꝰ te n̄ potes excusare. ‘quin noueris ubi bene & male operis. Sed n̄ abicio copulā coste legalis ēiunctionis. quę p diuinū consiliū ēstituta ē in multiplicationē ꝑcreationis filiorꝫ ade. ‘ubi hoc in uero desiderio plus. & n̄ in falsa uoluptate carnis. ab his fit. quibꝰ illud sine īiuria licitū ē. sedm qđ eis in lege diuina ꝓceptū ē. ‘scis scio de diuis. & n̄ spū segregatis. Bonū ḡ qđ habes ame. ‘diligere debes aduersū te. Celestis es in spū. ‘terrestris in carne. Vnde quę celestia sē. debes amare. & quę terrestria sē ēculcare. In ope autē celestiū demonstro tibi supnū ꝓmū. ‘in uoluntate ū carnis tuę. cū uis ꝑficere qđ iustū ē. ibi ostendo ē martiriū meū & penas qs sustinui ꝓpē te. ‘ita ut tu in contris desideriis tibimetipsi resistas.

ꝓpē amorē passionis meę. Plurimū intellectū habes in te. ‘plurim? etiam census inde requiretē ate. Multū tibi datū ē. ‘multū etiā a te requirendū ē. S; in omibꝰ his. ‘caput & aduitoriū tuū fū. Iam supno tactu tact? si in uocaueris me. ‘respondū audies ame. Si pulsaueris adhuc manū. ‘tibi apietē. In spū acutissime scientię quo tinstructus es. ‘omē qđ ē utile ē. habes in te. Et q̄n hoc ē in te. ‘ideirco & oculi mei acutissime ꝑspicientes. cōsiderabūt qđ inuenīt in te. Qua ꝓpē de cōscientia tua re quiro uulnera & dolorē cordis tui. in quibꝰ te coerceas. cū senseris te uoluntate tua trahi ad peccatū. & cū ira in eo exarseris. qđ tot? liquefact? uix suspirare uales. Et ecce īspicio te. Quid tunc facies. Si tē in hoc labore uulnerato corde & madentibus oculis. & concusso timore iudicii mei īuocaueris me. & si tē etiam in hoc clamore ꝑseueraueris. ut ē succurrā adūsus nequitias carnis tuę. & cōtē pugnas malignos spūs. facā omē qđ tibi fieri desideras. ‘atq; domū habitationis meę ponā in te.

III. Nunc ḡ fili mi respice quanto labore & sudore in agro laboret. ‘antē quā semine ꝑfundat. S; ꝓ quā semine seminat? fuerit. dat fructū suū. Ergo attende. ‘& cōsidera her. Homne recuso tibi dare hoc. ‘ut fructum gignat absq; sudore laboris. S; cum m̄ placuerit. ipsa fructibꝰ sup habundantē ita repleat. ut homines habundantissime sufficientiā habeant. aliq̄ndo etiā sup habundet. & cū uoluero. ita eis attenuat. ut homines aliq̄ndo ꝓ fame uix uiuāt. aliq̄ndo etiā multi ui illi attenuati moriantur. Sedm modū hunc. homines ꝑ me positi sē. Homm illi qui bono corde seīn ubi mei uoluntatis suscipit. ‘magna dona spē sēi

ut vono ag̃ sup habundanē ẗbuo.
luc autē qui aliquando ūbū meū
recipit. aliq̃ndo etiā hoc recipe re
cusat.' ē quasi ager qui hoc tempo
re uiret. hoc autē aresc it. Hic homo
tamē omīno nō pit.' quia quāuis fa
mē in anima paciat̃. aliquid tamē
quāuis parū uiriditatis habet. S;
hic p omīa morit̃. qui nulla ītenti
one ūba mea recipe exoptat.' & qui
nec admonitione spe sēi. nec doctri
na hominū. cor suū excitare uult
ad bonū. Hec murarīs oīo.' & scire
uis cur hec ita fiant. vi. Sed ut nec
diumitatē mortali obtutu uales
aspicere. sic nec secreta ei' mortali
sensu potīs capere.' nisi q̃ntū in p̃missi
one ipsi' tibi possibile ē. Tu autē uacul
lantē animo tuo.' huc & illuc ūsaris.
Vnde ueluti aqua a calore ardentis
camini absorbet̃. sic spe tuus ab in
quietudine stulti animi tui opp̃imit̃.'
q̃m hec scire cupis. que nō st̃ scienda
carni concepte femine humano in
peccatis. Neua g̃ digitū tuū.' & tan
ge nubes. Quid nē.' S; hoc fieri nō po
test. Sic nec illud.' dū hoc scrutaris.
q̃d tibi sciendū nō ē. S; ut herbule
sensu regiones comp̃hendere nō ualet.
quia sensu & ītellectu carent. nesci
entes quid sint. uel quid opent̃ fruc
tu suo. quāuis circūdet regiones uti
litatis usu.' & ut culices aut formice
seu cetā minora animalia. nō deside
rāt dominari sup reliqua s̄ similia
aut scire siue ītelligere utrutē uel sig
nificationē leonis. seu alioꝝ maioꝝ
animaliū.' sic nec tu cognoscere po
tes quid in scientia dī sit. Quid tu
fecisti. uel ū fuisti.' quando celū & tīa
creata st̃.' Qui hec creauit.' auxilii
tui nō īdiguit. Sic nec nē. Vt quid
scrutaris iudicū dī.' Cū desup ymbr
salutari tactus fueris.' ostende michi
quom̃ in ag̃ cordis tui labores.' & q̃m
cū colas. Q̃d si labor ille m̄ placuerit.'
fructū optimū tibi do. Sedm la
borē tuum.' erit & fructus tuus cū
mercede. Nūquid do fructū tīt.'
sine labore.' Sic etiā nec t̄ facio o
homo absq; sudore.' quē requiro
arte. Habes enī p me illa mtr.' in
quib' potes laborare. Ergo diligen
ter in labore te exerce.' & fructū
inde habebis. Et cū fructū habu
eris.' mercede exinde cōsequeris.
S; quid nē.' Multi deuoto & puro
ac simplici corde queriūt me.' & ī
uenientes retinēt me. M ulti
autē uolūt mecū ioculari & lude
re. uolentes me adire sine labore
animi & cogitationis suę.' nolen
tes p̄meditari quid facere debe
ant. me scis ūocando. & ēsensum
corporis sui īspiciendo.' uolentes
tantū me ap̄hendere quasi de
q̃u somno euigilēt. repentino mo
tu simulationis & deceptionis ar
ripientes uiā scītatis. ut in semet
ipsis excogitāt.' alii uidet in abier
tione seculārū negotioꝝ. alii in ēti
mentia carnaliū. alii in ūginitatis
pudore. sup humeros suos assum
ptes iugū meū. existimantes s̄ pos
sibile ēe omē qd uoluerīt.' nolen
tes ītuiri qui sint & q̄d sint. aut
quid p̄ficere possīt. nec uolentes
habere in scientia sua quis eos fe
mauerit. aut quis eoꝝ ds sit.' uo
lentes eū tantū habere ut domes
ticū suū qui omnē uoluntatē
ipsoꝝ p̄ficiat. Sic nolo dare domū meā
nec seminare uacuū agrū in hoc
illo. qui in huiusmodi uanitate se
m̄ in alienatione ignorantie nes
ciat. Vnde & pes ei' sepe in lapsū
erit. Cui & dico O ho.' quare nō in
spexisti agrū animi tui. ut ea q̄
dicaret̃ ūtiles herbas & spinas ac
tribulos. me uidet ūuocando. & te
ipsū considerando. antequā uelut
ebri' & īsanus. ac te ipsū ignoran

uenuref ad me. qm̄ nullu
lucidu opuf fine adiu toꝛio
meo pficere poteſ. Nam pt̄ hac
p̄cipitationē qua me uelut in
ſomno queſiſti. cū in ſeruitio meo
tedio affectuſ. recordatuſ fueris
ſomni ulti. in quo pri in cſuetu
dinalib⁹ peccatiſ tuiſ dormiuiſti.
ad eade ꝓna ſcelera ilan & iſci
boni. atq; adiutoꝛio & cſolatio
ne ſp̄c paracliti fraudatu⁹ reuer
teris. Tu aut̄ quē queſiſti ductoꝛ
rē & adiutoꝛē & ꝯſolatoꝛē ad hec.
fallacē ſeil & decepcibile ammū
tuū. qui te ſtulte in ariditatē
ducebat ſine uuriditate & recta
datione itellect⁹ tui. obliti⁹ q̄
nichil boni ſine me facere poſſeſ.
Et quid tē habeſ. Certe tē miſer
& uacuuſ cadeſ coꝝ me. & coꝝ
ꝑplo. atq; ut iutiliſ puluiſ ēculca
beriſ. Nam quid ē tibi poſſibile
cont̄ me. Nichil. Et quid poteſ
mecū. Lucidiſſima uidef opera.
que ſt̄ ſplendidiora ſoliſ ſplendo
re. & dulciora in itꝛiore guſtu
ſup mel & lac. cū deſideranti ꝑplo
manifeſtant̄. Nam cū requiriſ
me itimo itellectu anime tue
ut in baptiſmo p̄ fidē doctuſ eſ.
nonne facio totū q̄ deſideras.
S; pt̄ caſū ſuū multa geñdo &
dolendo requirit̄ me. qui pri⁹
quā caderēt. me queſiſſe debue
rant. Quib⁹ manū meā porrigo
dicenſ. Quare ñ queſiſti me ante
caſū. Ubi erā. Et ꝺ requiſiſti me.
Numquid cū quereꝛeꝛiſ me. ab
ieci uos. Et dico. O ho. ſi iuxta
pontē pfundiſſime aque ſtareſ.
& ꝑpt̄ ſtultiſſimā iactantiā & tui VII.
oblionē ut me in omib⁹ his cau
ſis deſpexiſti. cū poſſibile t̄ puta
vaſ eē omē q̄d uoluiſti. quaſi ñ
idigereſ adiutoꝛiū mei ſupue in
temetipſo diceꝛeſ pontē hunc
uolo deuitare. & p aquā ambulare.
nū prudent̄ faceꝛeſ. Q̄d ſi ꝑplū
tuoſe & inſipient̄ faceꝛeſ. certe in
eade creatura que t̄ ſubiecta ad
utilitatē tuā creata ē. ſpm tuū ex
alareſ. S; ne hoc tibi ēting̃at p̄ca
ueſ. ꝑpt̄ p̄ſentē & uiſibile timoꝛē
aquē. te abſorbentiſ in mortem.
Aut ſi maximā arboꝛē abſciſā
ruere uideꝛeſ. nonne fugeꝛeſ ne
ab ea ledereꝛiſ. Uel ſi leones aut
urſos. aut lupos. t̄ obuios aſpiceꝛeſ.
nūquid ſi poſſeſ p̄timoꝛe quē ſuſ
tineꝛeſ in tꝛa te abſconderēſ. Et
cū coꝛporiſ leſionē ita fugiſ. quare
ñ deuitaſ crudeliſſimā mortē ani
me. timenſ creatoꝛē tuū. Unum ui
diſti aut auditi. ullū m̄ unquam
potuiſſe rebellare. Nam qui ñ ē
mecū diſſipabit̄. & ſup quē cecide
ro ēfringet̄. Quid fuiſti q̄ndo ce
lū & tꝛa creata ſt̄. que ita faciūt
ut eiſ ēſtituti ē. Tu ū in cſilio di for
maꝝ & illuminatione ipſi⁹ tactuſ.
p̄cepta ei⁹ tranſgreꝛiſ. O magna ſtul
ticia. p creaturā que tibi ſubiecta
famulat̄. dñm tuū contēpniſ. & tꝛā
ac celu tranſiliſ. que creatoꝛē ſuū ti
meꝛeſ. ei obedirūt. & uiſionē ipſi⁹
ad impleꝛ. q̄d tu ñ faciſ. cū nec eum
in cogitatione aut in ope tuo uiſ
ſeire. nec ad eū reſpicere. ita ut ue
liſ ipſū cognoſcere. Qua ꝑpt̄ ſi ñ pem
tueriſ. iferni uiſto iudicio te ſuſcipi
et. ſic̄ & illū qui obduraꝝ de celo p
iectuſ ē. quē tu imitaꝝ eſ. Attamen
cū lapſuſ fueriſ. clamans fideliter
quere me. & ſubleuatū ſuſcipiā te.
Tu aut̄ oño multotiens uiſ ſūma
tangere. qui nec ifima comꝓhende
re ualeſ. Unde audi me t̄ dicentē.
Si p me admoniꝝ in abiectione ſecu
rū negociorū. aut in ētinentia car
nalū. ugū meū. ferre deſideraſ.
antequā hoc aggrediariſ. pmū cla
ma. & in hoc pſeuera querens me.

& uuabo tr. Qđ si etiã admoniti
one mea tacẽ. me uis imitari. pt me
respiciens in ũginitatis pudore. quia
ut flos de in exarato agro nascẽ.
sic & ego sine uirili semine nat fili.
ostende in agrũ animi tui in multa
humilitate. & alloquere me in lar
gitate interiõ lacrimaꝝ tuaꝝ & dic.
O ds mis. ego indignꝰ ho ñ habeo a me
metipso hanc causã pficere. ut uirgi
nitatẽ meã possim conseruare. nisi
tu dne adiuues me. quia totus culpa
bilis sũ in ortu ardentis sitis. de quo
pullulo in multis miseriis. frequẽ
requirens causã fragilitatis meę. Vn
de etiã ñ possũ mea uirtute memet
ipsã expugnare in gustu dulcedinis
carnis meę. diu sũ arbor ẽcepta & na
ta in peccatis. Ob hoc tu dne. da in
in ũtute tua igneũ donũ. qđ in me
extinguat hanc causã. & hc ardo
rẽ pũsitatis. ita ut cũ rectis suspiriis
bibam de aqua fontis uiui. qui me
faciat gaudere in uita. qui sũ cinis
putredinis. plus aspiciens in opa tene vnu.
bras quã in opa lucis. Et si tẽ in hac
supplicatione studiosus & ẽstans fue
ris. agrũ ullũ paro in in tr. quẽ ysa
ac filio suo ꝓposuit cũ dicebat. ecce
odor filii mei sicẽ odor agri pleni cui
benedixit dns. eumdeq; agrũ meũ
in corde tuo benedicã. & ut etiã sub
secutꝰ aiebat. esto dns firmꝰ tuoꝝ. & i
curuentẽ ante te filii matris tuę. atq;
eodẽ rñ & tu ante cõmunẽ ꝓlim sub
leuata generatio eris. Ego autẽ rosas
& lilia ac alia optima uirtutũ pig
mẽta in agrũ ulli seminabo. & cũ in
spuratione spẽ sci assidue rigabo. atq;
in eradicatione inutilitatis abscidã.
ab illo malũ. ita ut oculos meos cir
cũferens. eos in uiriditate & in flori
ditate hui in corrupti agri pascam.
listud ẽ meũ & ꝓ me. & ñ tuũ o homo.
ner ꝓ te. Nam ego sũ flos campi. qm
ut sine arat campus gignit florem.
sic ego fili hominis sine uirili cõ
mixtione. genitꝰ sũ ex ũgine. Idcoq;
hoc donũ ẽ meũ & ñ tuũ. quia tu
in peccatis ẽceptꝰ. in peccatis natꝰ
es ex corruptione. Sz si idẽ donũ
ame fidelitẽ petieris. illud a me
fiducialiter impetrabis. tibiq; dabo
ut cotã patre meo ẽsortiũ meũ
habeas in ũginitate. Hoc autẽ
ꝓ fragilitate corporis tui ñ potis
habere sine labore caloris qui in
te ẽ. quia humana natura fra
gilitatis tuę multotiens se osten
dit in te. quã deuitare ñ uales.
quia caro de carne es. Sz in hoc
ferre debes crucẽ meã. & imitari
martiriũ meũ. te uides ẽstingen
do. ita ut ꝓ me deuincas te. qđ
in semp amabile ẽ. quia te fragi
le uasculũ scio. te & ego uolo tibi
cõmunicare ac cõpati doloribus
tuis. Qđ si etiã in his aliquando
ceciderit. surgens citꝰ penitentiã
ex corde fac. & suscipiens saluabo
te. Quida autẽ decepti a dia
bolo. & ꝓdurantes in malo. putãt
se sẽificatos ẽ cũ exteriorẽ hoiem
in se ẽtinẽt a cõiugio. abicientes
circũcisionẽ mentis ubi superfluit
in imundis cogitationib. & etiã
abnegantes circũcisionẽ spẽ ubi
pferũt malũ in locutionib & in
opib suis. nolentes scire qđ hoc fla
gitiosũ sit. Sz tantũ tepide obser
uantes ut caro eoꝝ integra sit.
a cõmixtione. renuentes omnino
integritatẽ spẽ sue. Vnde idigni
cotã me sc. pierti seis extra legẽ
tã carnale quã spuale. quia ner
in carne ner in spũ secũdm iustitiã
di uixerũt. Nam ner ẽstituta
s legẽ cõiugii tenuerũt. ner qđ
plus ẽ quã qđ in lege pceptũ ẽ. te
in ũginitatis amore seruauerũt.
Qua ꝓpẽ idigni oculis meis sc.
qm nescio quid sit. Non enim uidi

eos in ꝑcepto legis ambulare. nec
in hac re. qd plus faceret quā qd
eis ꝑceptū ē. Vnde & repulsi a ui
sione mea sr̄. Ego cōparo eos in uti
li tre. gignenti spinas & tribulos.
ac inutiles herbas ad ullos usus. que
in altitudine & colore suo se si
milant rosis & luliis ac aliis utilib⁹
floribꝫ & herbis. utile fucū. & dulcē
fructū. atq; bonū odorē ad medi
cinā habentib⁹. & cōparo eos cuiꝫ qd
se assimilat auro. intꝰ decepto
nē & ypocrisin auri habens. qm
sedm hc modū hi homines ostēn
dūt se habere similitudinē pru
dentiū uirginū. intꝰ fallacia & i
dignatione plem existentes. Vn
de & coram me sr̄ ut tepidus uent⁹.
cuiꝰ nec calor nec frigus ullu ingo
rem habet. quia nec utiles sr̄ in ca
lore animi sui. ut ꝓseuerēt in uir
ginitatis cōtinentia ut cepūt. nec
ualent in frigore mundane cause
ut caut in sclaribꝫ rebꝫ ut ꝝ ꝓponūt.
hoīes extra legem pereant ut
publicam. nec infra legē ut iusti.
s; in semetipsis tepentes. nec ꝓ
fecte iusti. nec iusti sr̄. S; ut ea
tulus imundoꝝ animaliū abiecit.
antequā se sentiat uiuere. uel an
te quā cōfortet in fortitudine eta
tis sue. sic iste ꝑplexꝰ picit in mortē
qm nec se scit uiuere ad uitā. nec
in se itelligit fortitudinē uirtutū
que sr̄ in domo sapientie. Vnde
& ab ore meo ex sufflo eos quia
idigni sr̄ aspectu meo. si sic impe
nitentes ꝓseuerauerīt. Hunc aut
o ho. respice in te. Si em̄ quispiā
hominū tibi thesaurū daret. qm
te plurimū diligeret. tibiq; dice
ret. lucrare in hoc & esto diues. ita
ut & sciat. quis ille sit qui t̄ the
saurū hc dedit. & te oporteret
acutissime excogitare quom̄ illu
utiliter lucrifaceres. dicens in temet
ipso. Thesaurus dñi mei in optimo lu
cro apparere debet in me. ita ut &
ipse laudet ex hoc. Et cū illu utiliter
hoc mō augmentatū multiplicares.
bonus rumor exide ad aures illius
qui tibi ipsū dederat ꝓuenuret. Vn
de & ipse ex hoc recordat⁹ tui. ma
gis te diligeret. ac maiora dona t̄
conferret. Sic & creator tuus facit.
Ipse dedit tibi thesaurū optimū.
uniuersū scil itellectū. ualde diligens
te. qm̄ creatura ipsi⁹ es. ꝑcepitq; tibi
ꝓ uerba ab eo cōstitute legis. ut eum
de itellectū lucrifacias in bonis ope
ribꝫ. diuesq; sis in uirtutibꝫ. ita ut ipse
bonus dator ꝓ hoc diligenti⁹ cognos
cat. Qua ꝓpt̄ omī hora te oportet
meditari. quom̄ hoc tam grande do
nū qd ꝓcepisti. utile tā cetteris quā
tibimetipsi factū. in opib⁹ iustitie
splendore scitatis redat ex te. qtin⁹
homines bono exemplo tuo ꝓuocati
do honore laudis inde exhibeant.
Qd cū humilit̄ in omī iustitia mul
tiplicaueris. laus & gr̄a actio ad
cognitionē di qui in spū scō tibi ue
tutes has ispirauit ꝓtingit. unde
& ipse miam gr̄e sue ad te cuertens.
ꝓ dulcedinē dilectionis sue supha
bundant̄ magis te faciet ardere
in amore ipsi⁹. ita ut cōsolatione spūs
sci repleat. sapient̄ omē qd bonū est
discernas. & maiora opa bona faci
as. ardentissimo amore glorificans
patrē tuū qui tibi benigne dedit
hec. Verba aut̄ ista oues meę audi
ant. & quecūq; aures interioris spūs
habent. ea cōpiant. quia in placet
ut sic opent̄ homines qui me cog
noscūt & diligūt. ut & ipsi in semet
ipsis itelligāt. quid eis in donis spūs
sci faciendū sit. S; in eadē orienta
li plaga. uidi sup pauimētū pfati edi
ficii. coram eodē iuuene tres imagi
nes iuxta se stantes. & illu deuotis
sime ispicientes. Contra aquilonē

VIIII.

aute mē circulū illū magnū qui de
pdicto lucido sedente in throno pten
debat. & unū ide edificiū. conspexi
quasi rotā in aere pendentē. & in ea
imaginē hominis usq; ad pect⁹ appa
rentē. & in mundū acutissime pspici
entē. Ante angulū ů eisde edificii
ad austrū uergentē. imago alia
unū ipsū edificiū sup pauimtū appa
rebat. quę se ad pdictū iuuenē cū
magna hylaritate cuertebat. Et his
imaginib⁹ talis similitudo erat. Ut
cetē uirtutes quas pri⁹ uidera. scilicet omēs uestiebant idumētis. Omēs quoq;
albis uelamnib⁹ in capitib⁹ suis obtec
te erant. excepta illa que a dextris
medię pdictę trui stans. nudo capi
te candidos capillos habere uidebat.
Nulla aute eā pallio circūamicta
fuerat. pter eande mediā ipsā trui
que albo pallio iduebat. Sed tunicis
albis omēs uestiebant. excepta illa q̄
in rota apparens. tunicā sub nigram
habebat. & pt̄ hac que a sinistris me
die eā unde trui existens. tunica pal
lidi coloris utebat. Omēs etiā calciam
tis albis idute fuerāt. excepta media
ipsā trui. cui⁹ idumēta pedū nigra
uidebant. & diuso colore depicta. Sed
hec dissimilitudo fuit in eis. In pecto
tore imaginis que media fuit trui
pdictę. s̄ astantiū. duę fenestelle ap
paruerūt. & sup̄ ipsas ceruus ad dex
tra eisde imaginis ūsus. ita ut ante
riores pedes suos sup̄ fenestrā dextrā.
& posteriores sup̄ sinistrā posuisset.
& se quasi ad currendū coaptasset.
Et eade imago dicebat. Ego sum
fortissima colūpna. & ñ mobilis leui
tate ī stabilitatis. ita ut a flabro uen
ti possim cōmoueri ut folia arboris. xiii.
qđ ab eo cōmouet. & hac & illac pcit.
s; pdurare debeo in uero lapide. qui
ē uer⁹ filius di. Et quis pualet me com
mouere. Quis potest me ledere.
Hoc ñ potūt fortis aut debilis. pncips
aut nobilis. diues aut paup. quin
pseuerē in uero do. qui ñ cōmoue
bit in etnū. Hec ego mouebor.
quia supra fortissimū fundamtū
fundata sū. Nolo enī et cū adu
lantib⁹. qui a uento tēptationis
in oīs uias spargunt. nunquā
in requie stabilitatis pstitentes.
s; semp ad īferiora & detiora ca
dentes. Sic aut ñ ego. qm supra
firmā petrā posita sū. Sed imago
que a dextris ei erat. pdictū ceru
uū ispiciens ait. Quēadmodū
desiderat ceruus ad fontes aquarū
ita desiderat anima mea ad te
ds. Unde uolo transilire mon
tes & colles. ac imbecillitatē dul
cedinis tēsitorię uitę respiciens
tantū simplici corde ad fontē
aquę uiuę. quia ipse īnumerabi
li gīa plenus ē cui⁹ suauitate. ne
mo saciari potest. tedio saturita
tis. Imago aut̄ que a sinistris ei⁹
stabat. ad pfatas fenestellas ui
dens dixit. Semp aspicio semp
teneo lum̄ uerū & etnū. nec co
gitando aut suspirando uel ītu
endo saciari potero. ppetua dulce
dine que ē in supno do. Sed imago
que contra aquilonē in rota ap
paruit. in dextra manu uirentē
ramusculū habuit. Ipsa ů rota
assidue circū uoluebat. eade ima
gine in ea īmobili pmanente.
In circuitu aut̄ eisde rotę sēptū
erat. si quis m̄ ministrat. me
sequat. & ubi sū ego. illic & mi
nist̄ meus erit. & in pectore ip
si⁹ imaginis sculptū. ego sū hostia
laudis in puncto. Et ipsa ima
go dicebat. Vincenti dabo e
dere de ligno uitę qđ ē in para
diso dī mei. quia fons salutis
mortē submergens. riuulos suos
in me transfudit. & me uiren
tem in receptione fecit. Imago

uero que ante angulū ad aus
trū respicientē apparebat. tanti
splendoris in facie erat. ut eā pfec
te ītueri nō possem. Sz ab utroq;
latere suo ala albi coloris habe
bat. quaꝝ latitudo longitudinē
edē imaginis superabat. Et ait.
xiiii. Quis tante fortitudinis ē. ut
tēptet do repugnare. Et quis xv
huiꝰ audacie ē. qui audiat me
denudare & corrumpe. in turpi
tudine odii & iudicie. Vs iustꝰ
ē. & unus in sincera potestate &
gra. Cum semp amplecti uolo
puro corde & leta facie. sempq;
gaudere in omnib⁹ uiis eiꝰ.
Volo aut ēe mutabilis. sed
semp in uno animo durare. &
assidue dñm laudare. Vnde nec
diabolus nec maluolus homo,
me poterūt emollire. aut ad
hanc tabiē dolositatis deicere.
quin semp imitatrix pacis in
recta unanimitate pseuerem.
Transeunte aut mundo. clari⁹
in celesti uisione apparebo. Post xvi
hec uidi. & ecce omē pauimētū
pdicti edificii. totū ut album
uitrū apparuit. ex se reddens
splendorē serenissimū. Sz & a
splendor lucidi illiꝰ sedentis in
throno. qui omia hec in demon
strabat. p idē pauimentū usq;
in abusiū resplenduit. Int̄ cir
cuitu aut ulu de sedente in thro
no ptensū. & int̄ hoc edificiū xvii
tra tantū apparuit. & quasi
aliquantulū deorsū uergens.
ita ut idē edificiū exinde ue
luti sup montē positū uideret.
Et lucidus qui sedebat i throno.
itrū michi dicebat. filiꝰ
dñi uuentis natus ex uirgine.
ipse lapis angularis existens.
quē hi repbauerūt qui in le
ge dñi ob salutē suam
edificare debuerūt. qd tamē facere
recusauerūt. magis diligentes
tenebras quā lucem. & mortem
quam uitam. potentē in his regnat
qui tactu spūs sci ardentes. salubri
ter semetipsos extius conculcāt.
ad mītiora spē toto annisu im ple
nitudine uirtutū & bonoꝝ opū
se rapientes. Ideirco etiā in sū
mitate orientalis anguli p mon
strati edificii ubi pdicte due par
tes muri ipsi. illa lucida & lapidea
uidel̄ cuncte sē. quasi septē gra
dus candidissimi lapidis uidet.
qm in altitudine uisticie a uero
oriente qui lapis angularis in di
uino ope ē emanante. ubi duē
iunctiones necessarie munitionis
scil speculatiua scientia & huma
nū opus. in unanimitate quietis
s coherent. ad ē septenariꝰ ascensus
candidissime fortitudinis. plenus
rectissima actione existens. quā
ds opat̄ & pficit in homine. ut
in sex diebus opatus. in septimo
requieuit. Qui ad lapidē illū
magnū sup quē pfatus lucidus se
dens in throno apparet. in modū
testudinis decent̄ aduoluti uiden
tur. quia omis actio que fide &
ope in fidelib⁹ hominib⁹ pficit. timo
ri dñi cui ipse fortissima omīpo
tentia psidet qui cuncta regit.
auctoritate prudentie ipsi⁹ digniꝰ
simo compositionis effectu cōad
unatur. Vnde & sup eosdē gra
dus sedes posita ē. id ē sup opa que
ds opat̄ in hominib⁹. firmissimū
ptectionis firmamētū regentis &
adiuuantis eos. quia quicūq; uult
cū eo pseuerare n̄ decidet in errorē.
qm ipse fortissimū sustentaculū
existit. sup qd omis iustitia ēstitu
ta ē. Et sup sede uuentis quidam
sedens. ē constantissimo regimine
filiꝰ hominis. filiꝰ uidel̄ dñi. in omni

uisticia cū patre & spū scō regnās ds unus. uirile & nobile uultum habens. quia ipse fortissim⁹ leo de structor mortē. nobili facie sine peccato sed uisibilis ueniens nat⁹ ex uirgine. pallidi tam coloris existens. qm cū tremus tremū honorē nō quesiuit. sz humillimus. modicus. & paup. in scā humilitate apparuit.

viii. Vnde etiā capillos subnigros usq; ad scapulas ipsi⁹ descendentes habet. quia iudaicus ꝓps claritatē fidei que in incarnatione eiusde filii mei demonstrata ē nō querens obumbratus in umbr⁹ exteriors intellect⁹ legis pinacit & infidelit tabuit. ort⁹ tam in capite iustice & usq; ad humerū fortitudinis. ubi pfectū opus in humanitate ipsi⁹ filii mei floruit puriens. ibi in incredulitate sua finē accepit. Et purpurea tunica induct⁹ ē. qm in caritate sanguinē suū fundens. hoiē qui pierat redemit.

viii. Qd aut a capite suo usq; ad umbilicū tibi apparet. hoc ē qd ab incarnatione ipsi⁹ usq; ad psens tempus. opa que gessit in ecclia fidelib⁹ manifesta sunt. sz ab umbilico deorsū obumbrat⁹ tibi ad uidendū ē. quia illa que a tempore hoc usq; ad completionē seli huius in eade ecclia futura sūt. nec uideri nec sciri poterūt. nisi qntū reuelatione di una & fide catholica percipiunt. qm maxime choruscationes uirtutum que ante nouissimū diē in hoib⁹ manifestande sūt. adhuc hoib⁹ incognita latent. Et ipse respiciens in mundū. quia ide filius di aspectū mie sue dirigens ad hoies. ppt pteritas & futuras causas dicit fidelissima tuba sue admonitionis ad eos. qtus ipsi in scis ei celestē milicia imitent effugentes pricula peccator⁹. & ut fortissime pliando supnā felicitatē adipiscantur. in factis suis contradicentes

xxi. penis impiorū. Sed qd in eade orientali plaga. uides sup pauimentū pfati edificii. corā eode uiuene tres imagines iuxta se stantes. & illu deuotissime ispicientes. hoc ē qd in ortu iustice carnalia desideria depinxis. in dispositione omnipotentis patris apparente filio di in carne. he tres uirtutes in deuotione unanimes. p uirtutē unitatis ē stantissime manifestate sūt. ad ipsū dirigentes aspectū suū. quia illu infidelibus hominib⁹ desiderāt & querūt.

Vnde etiā contra aquilonē unde circulū illu magnū. qui de predicto lucido sedente in throno pendit. & unde ide edificiū. ēspicis quasi totā in aere pendentē. & in ea imaginē hois usq; ad pectus apparentē. & in mundū acutissime pspicientē. quia adūsus diabolicas artes unde secretā potestatē di. & spuale edificationē ipsi⁹ circuitio mie ei⁹ in mentib⁹ hominū quasi in aere pendens. & ne potentiā iustice di tangens. ne opus ipsi⁹ in eis fortiter confirmans uoluit. in qua pfecto xpiana in contēptu mundi usq; ad pectus fortitudinis sue apparet. quia uirtus hec in robore fortissimi certaminis confidens in dīm. homines in mundo sclarie conūsantes. acutissimo ītuitu admonitionis sue cōmonet ut in abiectione titulor⁹ imitent pcedentis filii di exēplū. constantissima intentione fortiter suspirantes ad ipsū. Idcirco etiā ante angulū eiusde edificii ad austrū uergentē. imago alia unde ipsū edificiū sup pauimentū apparens. se ad pdictum iuuenē cū magna hilaritate conūtit. qm ut casus hominis p uoluntate

supnu patris in ardore fructuo
sitatis restaurarēt ad mitā. hec
uirtus in plenitudine diuini o
peris selaria ēculcans. & in dul
cedine sui affectus se apte mani
festans. ad filiū dī in ēsortio an
gelici ordinis cū gaudio fideliū
hominū tendit. quia in incarna
tione eide saluatoris p supnā uir
tutē floruit. S; his imaginib⁹
una similitudo ē. quia pari de
uotione dīm manifestāt in hoib⁹
qui ipsū in opib⁹ suis concordit
magnificāt. Vnde etiā ut ce
tere uirtutes quas pri⁹ uidisti. se
ricis omīs uestiunt ēduīctis.
qm in uiris⁹ suis reliquis uirtu
tib⁹ que tibi supi⁹ ueracissime
demonstrate s dissimules n ex
ustūt. S; in leni negotio suauissi
mi opis fideliū hominū semp ad
dīm parit surgū tendentes st.
Q d aut omīs albis uelaminib⁹
in capitib⁹ suis obtecte st. hoc
ē qd simul in candida ppositi
one legalis institutionis. cū mag
na colligatione ante dīm caput
omīū occupate st. ut mulier
ante uirū suū uelari solet. excep
ta illa que adextris medie pdic
tarū triū stans. nudo capite can
didos capillos habere uidet. qr
eade pspitate roboris p supnā
tnitatē apparentis. nulla solli
citudine hui⁹ seli ḡuata. in can
dore tantū celestis desiderii que
rit dissolui & ee cū xpo. Pter
qd etiā nulla eax pallio circū
amicta ē. qm ab omī officio ser
uitutis denudata st. p qd ab of
ficio libertatis sue semp uidet in
cetu aspicere. & ad dīm anhela
re possent impediri. nichil ali
ud desiderantes. nisi qd a tremis
reb⁹ separatū ē. Pter eande me
diā ipsax triumque albo pallio
xxiii

idutē. p qd in sustentatione diuina
pulcritudo discreti opis beate legis
insinuat. cui quo eade uirtus ita cir
cūamicta obtegit. ut ho pallio
suo circūdat. S; qd tunicis albis
omīs uestiunt. hoc ē qd in candore
bonoū opū absq; nigredine prauoū
moū conūsant. qui in nequitiis &
uiciis obcecate infidelitatis obtene
brant. excepta illa que in rota ap
parens. tunicā subnigrā habet. quia
hec in uolubilitate diuine clemē
tie his actib⁹ circūdata ē. que in distri
tione sua carni difficile sit. & pter
hanc que a finistris medie earūde
triū assistens. tunica pallidi colo
ris utit. ipsa in adūsitate p mu
nimtū sume maiestatis ad defen
sionē sui circūdata & uallata. la
crimabili merore gemtis. opis. in
quo flens & ululans ad dīm semp
suspirat. Vnde etiā omīs calciam
tis albis idute st. qm in morte
filii mei lucentes. uiā pacis in mi
bus hoīū parāt q tuis celestia desi
derēt. excepta media ipsax triū.
cui⁹ idumīta pedu nigra uidentur.
& dūso colore depicta. qm her sub
ptectione dī manens. S; magna seis
mata infideliū in irrisione nigredi
nis auia ueritatis deuiantiū to
lerans. & tam recto itinere fidei
decorata. in mortificatione filii
mei n diffidens. p multas infestatio
nes diabolicax artiū. & p dūsas
tribulationes moū hominū. in
sua fortitudine & pulchritudi
ne pseueran. tendit ad supna.
S; tam dissimilitudo ē. in eis. quia
quāuis unanimes & sibi iuicē in
opatione sint adherentes. tam
suas uires unaquaq; in subiectis
sibi hominib⁹ singulariter demonstt.
in feruore supne claritatis.
xxiii Vnde imago que media ē triū
pdictax sibi astantiū. declarat ē

stantiā. que colupna & mumm̄
ē ea. que sibi adherent uirtutū.
in medio huī numeri tm̄tatem.
scām significantes. se manifestans.
& hominib' ut in bonis opib' ēstan
tes sint ostendens. quia etiā xp̄c
ds & ho. opa sua que in mundo
opatus ē bono fine consūmauit.
sic & uirtus hec firmamētū ītion
uirtutū in hoīb' existens. cū mag
na disciplina hoies pducit ad dm.
Ergo & in pectore ipsi' due fenes
telle apparent. qd ē in cordibus
hominū manifestatio celestiū in
duob' speculis fidei demonstrata.
qm̄ diuinitas & humanitas in filio
di credenda ē. p quē uirt' eadem
in hoīb' pfecta. a fortitudine recti
tudinis sue n̄ mouebit. S; sup ip
sas fenestras ceruus ad dextrā ei'de
imaginis ūsus apparet. quia sup
fide hanc qd filī di ds & ho credi
tur. ipse p credulitatē fidelis ppli
firmissime ponit. cū p cursū uelo
citatis sue celeste desiderū designās.
ad dextrā ēstantie ūnit. qm̄ uita
ēna in pseuerantia boni opis repi
tur. ita ut anteriores pedes suos
sup fenestrā dextrā. & posteriores
sup sinistrā ponat. quia qd ipse
ueruś ds sit nec in tranquillitate
fidei ēt̄pnendū. aut qd ueruś ho
sit. nec in ei'de fidei impugnatione
ab ullo dim̄ uelacit̄ diligenter dif
fidendū ē. Vnde & se quasi adcur
rendū coaptat. qm̄ saluatio ani
mar. in cursu ei' repta ē. cū ipse in
magnis doloribus ppans ad passio
nē crucis. uitā in ueritate pseueran
tib' contulit. ut & uirt' hec in uer
bis sue confessionis sup̄ designat.

Sed scda imago que a dextris ei' ē.
celeste desiderū p̄figurat. in celū
semp aspiciens & ad saluationem
tendens. p qd ēstantia spiritalem
ca ducom̄ n̄ appetens. magis felicita
tem ei'nom̄ desiderat. Qua ppt̄
& p̄dictū ceruū ispicit. quia filiū
di in lucidissimo ope suo assidue
attendens. in dulcissimis amplex
ibus ulli' saciari n̄ potit. quēad
modū & supi' in locutione desi
derii sui affirmat. Tertia
autē imago a sinistris ei' stans.
ostendit cōpunctionē cordis
atq; recordationē mētis. assidua
ēt̄tione exilii sui gementē &
plorantē. cui' beata effusione con
stantia ēt̄arietatē sinistre par
tis que pditio anime ē declinās.
ad uitā de morte festinat. Vn
de etiā ad p̄fatas fenestellas ui
det. qm̄ in cordib' fideliū omnē
ītentionē suā ad filiū di. tā in
humanitate quā in diuinitate
regnantē ītendens. ei' dulcedine
ētinua uisione p̄fruī delectat̄.
sic etiā in ūbis suis ut p̄dictū ē
apta manifestatione demonstt.
Sed imago que cont̄ aquilonē
in rota apparet. p̄fectionē xp̄i
& contēptū mundi p̄tendit.
quia plenitudo uirtutū in ab
iectione sclarū. p filiū di aptis
sime declarata ē. qui int̄ homi
nes conūsatus ītenis n̄ ihūanis.
imitatores suos fortit̄ ad celestia
toto ardore cōmonuit anhelare.
Que in dext̄ manu uirent̄ ra
musculū habet. qm̄ in felicitate
saluationis ammē. opus uiridis
simi & pulcherrimi germinis
beatar. uirtutū. qd ēspiratio
ne sp̄c sci p̄fusū ē continet. Qua
ppt̄ & ipsa rota assidue circum
uoluit̄. eade imagine in ea īmo
bili p̄manent̄. quia mīa di pia
cōpassione se ad hoies flectens.
& miseris eor̄ cōpatiens. se que
rentib' semp flexibilis ē. p̄fectio
ne xp̄i in contēptu mundi nul
lam mobilitatē instabilitatis

habentr.' ſ; ſemp ad ea tendentr
que ſ̄t ſine ulla mutabilitatis
offenſione. Qđ aut̄ in circuitu
eiđe rotę ſcriptū ē. ſi quis michi
miniſtrat me ſequat̄. & ubi ſū
ego illic & miniſter m̄s erit.'
hoc ē qđ ubiq; flexibilis m̄ia đi
hoc ētinet in ſe. qđ quicūq; filio
đi obſequiū exhibuerit. exemplū
ei' imitando. in celesti beatitudi
ne gaudebit.' cū ipſo ēſortium
ſine fine adept' anglo'. Vnde
etiā in pectore ipſius imaginis
ſculptū apparet. ego ſū hoſtia lau
dis in puncto.' quia xp̄c ſapient̄
contēptū docens ſcalariū. p̄ ſecre
tū ēſilii ſui cordib' electo' ſuo'
īſinuat. qđ ipſū omīs fidelis aīa
hoſtiā patris oblatū in ligno
crucis. intima deuotione uene
ratur & adorat.' cū etiā in toto
tīaꝝ orbe. gīam & laude ei' uox
& lingua omīū fideliū p̄p̄t̄ re
muneratione uitę n̄ ceſſet. reſo
nare.' ut etiā ipſa inſup̄dicta lo
cutione ſua apte p̄palat. ma
go ů que ante angulū ad auſ
trū reſpicient̄ apparet. ſignificat
ēcordiā. rabiē maligno' ſpuū
fugient̄. ſ; ēſortiū beato' ange
lo' amplectent̄.' cū ipſa obamo
rē đi ſciſſuras īfideliū deuitat.
& ad uiſionē p̄petuę pacis anhe
lat. Vnde & tanti ſplendoris in
facie ē. ut eā p̄fecte ītueri n̄ poſ
ſis.' qm̄ mortifero odio & īuidia
carens. maiorē claritatē in am
mab' hominū parat. quā morta
lis mens capere ualeat. fragili cor
pore ḡuata. S; qđ ab utroq; latę
ſuo alam albi coloris habet. qua
latitudo longitudinē eiđe ima
ginis ſup̄at.' hoc ē qđ & in p̄ſpis
& in adūſis ad ſudorē uſti labo
ris ſe ēiungentib' eade uirt' p̄ter
tionē ſuę candidiſſime bonita
tis extendens. pluſ quippe in latitu
dinis expanſionis ſuę quā poſſidet ī
caritatę ſup̄no' tenet. quā in lon
gitudine naſcentis humani gene
ris habeat.' quia finito mundo ipſa
ſup̄ celos celo' uolans. magis tunc
quā nē in claritatę ſua apparebit.
ubi nichil ītrenū. nichilq; caducum
querit̄. ſ; qđ celeſte & ētnū ē dulci
ſima amplexione amat̄. & ū omīa
clara atq; leta p̄durabūt. abſterſa
omī nebula īiquitatis.' quē admodū
& in ūbis p̄feſſionis ipſi' uirtutis fi
delit̄ denunciat̄. Qđ uero uides
pauīmtū p̄dicti edificii totū ut al
bū utrtū apparens. & ex ſe reddens
ſplendorē ſereniſſimū.' hoc ē qđ for
titudo uere fidi portans & expla
nans opus & ciuitatę đi. tota in can
dore & in ſpeculo ſimplicitatis puriſſima
& planiſſima ē.' eade fide cū omīb'
opib' ad ſe p̄tinentib'. in ipſa ciuita
te đi uigilant̄ & edificant̄. q̄tin'
đs in ūtio bono' opū hoīū p̄ ſplen
dorē ſereniſſime ītentionis tangat̄.
& in fine com̄ p̄ ſaluationē anime
acutiſſime cognoſcat̄.' quia p̄acta
opatione. fides ipſa oſtendit qua de
uotione queq; anima đm queſiuit.

Vnde & ſplendor lucidi illi' ſedentis
in throno. qui omīa hec tibi demon
ſtrat. p̄ ide pauīmtū uſq; in abiſſū
reſplendet.' qm̄ gīa omīpotentis đi
cuncta regentis. & omīa que in hac
uiſione cognoſcis tibi manifeſtan
tis.' p̄ fortitudinē fidī. diabolū im p̄
ditione mortis ad nichilū redegit.
Quom̄. Vs̄ ſerpentē antiquū. & mor
tem. etīnę p̄ditionis. p̄ puriſſimā fi
dē que ē in regeneratione ſp̄c & a
que. deiecit in p̄fundū p̄petuę ēfu
ſionis. fortit̄ p̄tranſiens tenebras īfi
delitatis.' cū filī đi fideles ſuos admo
nuit. ut ūba doctīne ſuę ab ipſo ac
cepta. in mundum emitterent.

Sed qđ int̄ circulū illū de ſedentr

xxvii.

xxv.

xxvii.

xxx.

in throno ꝓtensū. & int̄ hoc edifi
ciū. tm̄ tantū apparet. & q̄si aliq̄n
tulū decorsū uergens. ita ut idem
edificiū exinde uelut sup̄ mont̄
positū uideat. hoc ē qđ int̄ fortitu
dinē potestatis omīpotentis dī. &
int̄ electū opus bonitatis ipsi. plur
mi hoies sc̄. qui uerā fidē abnegan
tes magis temporalia quā eterna
sectantur. ut sc̄ pagani. udei. ac
falsi xp̄iani. semp̄ de malo ī malū
descendentes. nec ī caducis reb⁹ spe
culū catholice fidei sursū aspicientes.
s; magis in uoluptatib⁹ suis prauū
opus in ꝓfundū peccatoꝝ ꝓtrahere
laborantes. ita ut maximū & pul
chertimū opus di. int̄ tenebras hui⁹
ifelicitatis. omī hoi illud querenti
in altitudine sūme bonitatis pala
apparat. ut iohes dilect⁹ euangelista
in reuelatione diuina testat̄ dicens.

Et sustulit me in spū. in mont̄
magnū. & altū. Et ostendit mi ciui
tatem sc̄am ierlm descendentē de
celo. habentē claritatē di. Hoc tale ē.
Spēs eleuat spm. Quoꝝ. Inuirtute
sua spē sēs trahit hois int̄ de pon
dere carnis. ut possit uolare in ui
sione oculoꝝ spē illi⁹ qui intiora
uidet. ñ obscurat⁹ cecitate carnaliū
uoluptatū. Quid ē hoc. Scit spēs sēs
sursū eleuat spm hominis ad mon
tē celestiū desideriorꝝ. ut ꝑspicue ē
fidei are ualeat opa operandi que in
spū ꝓagenda sūt. qđ ē magnitudo
opū di. cui mille artes diabolici o
peris substrat̄ sūt. ita qđ eis domi
natur sic mons planicies tm̄ ꝓfert.
& qđ immobile fundamtū ē sic
mons qui de loco suo ñ transit.
tante etiā altitudinis existens. qđ
mortalis ho eā in sensu suo enarra
re ñ possit. quia omnē humanam
prudentiā sup̄ excellit. que de tm̄
nis mūdi⁹ tm̄ena & qualitatū ascen xxxvii.
dit. Et sic fidei & sc̄e anime opa

spē ostendunt̄. sic etiā celestis
ierlm sine ope manuū carnis
ꝓ opus a spū sc̄o datū spualiter
edificanda ē. ita magnitudine
& altitudine sc̄oꝝ opū in spū ap
parente. ut eade ciuitas in opib⁹
bonis que tactu spūs sci fiūt in ho
minib⁹ ad ornabit̄. qm̄ ipsa sic
sup̄ montē posita. & mīnumero
sis edificationib⁹ edificata. in se
nobilissimos lapides qui sc̄e ani
me in unione pacis sūt. colligit.
ab omī putredine peccati purr
gatos. Unde etiā cū ipsis p̄cio
sis lapidib⁹ ut aurū fulget. quia
in bonis hominib⁹ sapientia op⁹
sue claritatis demonstrat. S;
eade opa in rectitudine iustitie pacta
cū quib⁹ etiā ipsa celestis ierlm
adornata ꝓficit. unde exorta
uenerūt. Uidet de altitudine
celi. qm̄ ut ros de nubib⁹ descen
dit. & tm̄ā humore suo ꝓfūdit.
sic bona opa adō in homines
descendūt. & ifusione spēs sci ri
gant̄. ita qđ fidelis ho bonū &
suauē fructū generans. cōsorti
ū sup̄ne ciuitatis adipiscitur.
Sic g̃ celestia opa ꝓ donū spēs
sci de celo in hoies uementia.
habent claritatē in ipso. a quo
etiā emanauerūt. Quoꝝ. Qa
claritas di in bonis opib⁹ iustoꝝ
hoiū fulget. ita qđ ipse tanto
ardentius in tm̄a cognoscitur.
adorat̄. & colit̄. ꝓ quas uirtutes.
eade sc̄a ciuitas in ornamtis
suis decorat̄. quia ho adiuto
rio di bona opa faciens. cū in ī
numerabilib⁹ mirabilib⁹ suis ue
nerat̄. Et sic ē hec reuelatio ꝓ
oculos spēs uisos & cognita. ut
ispiratione spēs sci recta opa in
hoib⁹ pacta. cotā do in supnis ap
parent. Taq; ut pmonstrū ē.
ds opat̄ ab oriente & a septentō

ne & ab occidente ad meridiē.
ubi p filiū suū in dilectione ec
clie omne qđ ante ēstitutionē
mundi p̄destinatū fuerat. ad
effectū ilū p̄ducit qui nouissi
mus dies ē. sic etiā hoc opus suū
p se educens. illud cū p̄dictis in
mistica designatione turrib⁹
& uurtutib⁹ confirmatū & orna
tū. atq; in sūma p̄fectione cōple
tū. reducit ad semetipsū. Quom⁹
lusticia iuste actionis. p̄t casū
ade designata in noe ad nouis
simū die tendit. multis mira
culis circūuallata. que ds in e
lectis suis p diuūsa tēpora demon
strare ñ cessauit. ut in exaltati
one in noe. & in ostensione in
abraha & in moyse. & in opatio
ne in filio suo. Quom⁹ ante tē
pora in corde celestis patris erat.
qđ filiū suū in fine tempoꝝ p
ueta salutis & redeptione p̄dic
tos mittere uoluit in mundu.
qui nat⁹ ex ūgine. omīa que
antiqui sci spūs sco repleti p̄dix
erant. p̄fecto ope cōpleuit. ue
luti brachiū hominis se p̄mū
flectit ad opus. & ut deīde ma
nus opat. Quid ē hoc. lustitia
uidel iusto iudicio dī. cū adam
de tita floriditatis pfect⁹ ē. cepit
p̄mū in noe moueri. ut in p̄ma
iunctura humeri. ita tendens
ad fortiora in abraha & in moyse
q̄si ad flexibiliora secm iunctu
rā brachij. sic tandē pueniens
ad p̄fectū opus in filio dī. p quē
omīa signa & p̄conia uetis le
gis apto ope cōpleta sūt. & p quē
oms uurtutes. cū quib⁹ celestis
iterlin in filiis suis adornabitur.
certissima declaratione in rege
neratione spē & aque manifes
tatis sūt ut manus in digitis
suis opus qđ opat ad p̄fectam
ostensionē p ducit. Hoc m̄ opus meū
ad glām meā. & ad tuā cōfusionem
p̄ficio o diabole. tibi p̄ fortitudinē
brachij mei oppositū in aquilone.
in septentrione. & in occidente.
nec ñ etiā secm solis cursū tibi re
sistens ab oriente & a meridie. ita
ut subūtens in occidente. q̄tm⁹ in
omī parte ēfusus sis. quia in ecclia
mea que mons ē fortitudinis. ad
itueritū tuū o turpissime falsator
facio opus iustice & scitatis. ita
ut tu deuict⁹ omīno ītueas. qui
uolebas ut plebs mea ītueret.
Qui aut acutas aures ītrioris in
tellectus habet. hic in ardente
amore speculi mei ad ūba her
anhelet. & ea in ēscientia animi
sui ēscribat. Undecima uisio tēie p̄tis.

Deinde uidi ad
aquilonē. & ecce ibi q̄nq;
bestie stabāt.
quaꝝ una erat
ut canis igne
us s; ñ ardens.
una ut leo fului coloris. alia ut
equus pallidus alia ut niger por
cus. alia ut lupus griseus. se ad oc
identē ūtentes. Et ibi in occidente
corā eisde bestiis uelut quida col
lis q̄nq; apices habens apparuit.
ita ut ab ore cuiq; bestie fumus
ad quēq; apicē eisde collis extensus
ēet. oms subnigr⁹ coloris. p̄t fumē
illū qui ab ore lupi tendebat. qui
ex parte niger. & ex parte albus
uidebat. Et ecce in oriente uide
nē illū quē p̄i sup angulū ēiusdē
tionis p̄dicti lucidi & lapidei mu
ri p̄fati edificii purpurea tunica
īdutū uidebā. sup eundē angulū
itum uidi. s; nē ab umbilico suo
deorsū m̄ apparentē. ita uidel ut
ab umbilico usq; ad locū illū ubi

uit discernit. quasi aurora fulgeret. ibide uelut lira cū cordis suis in transitū tacente. & apso loco usq; ad mensurā duoꝝ digitoꝝ tūs positoꝝ. supi tangentē talū suum. umbrosus erat. ac ut ab eade mensura supi tangente talū. p totos pedes suos lacte candidior appareret. Et & illa mulierbris imago quam ante altare qđ ē ante oculos dni pri cispexerā. nē etiā m ibide itū ostensa ē. ita tam qđ eā m etiā ab umbilico uentris sui deorsū uidere. Nam ab umbilico suo usq; ad locū ustu ú mulier cognoscit. uarias et squamosas maculas habebat. In eo de aut loco muliebris cognitionis. monstruosū & nigerrimū caput i. apparuit. igneos oculos. & aures ut aures asini. & nares & os. ut nares & ut os leonis habens. ac magno hiatu frendens. & uelut ferre os ac horribiles dentes horribilit acuens. Et ab eode capite usq; ad genua sua eade imago alba & rubea. & uelut multa contritione tunsa erat. ab ipsis aut genub usq; ad duas zonas. que p transitū supi tangentes talū albe uidebantur. sanguinea apparebat. Et ecce idem monstruosū caput se tanto fragore a loco suo dissoluit. qđ omis eade muliebris imago in omib membris suis unde ecuteret. Et & uelut magna massa multi stercoris ipsi capiti iuncta ē. unde illud sup quenda montē se eleuat altitudinē celoꝝ ascendere teptauit. Et ecce uelut ictus tonitrui repente ueniens. ide caput tanta fortitudine repercussit. ii. qđ & de monte eode cecidit. & qđ spm suū in mortē emisit. Vnde subito ferens nebula ipsū montē totū comphendit. in qua ide caput tanta sorde inuolutū ē. ut astantes ppli in maximū troꝛē mitterent. iii.

ipsa aut nebula circa eundem montē aliq̄ntulū diuti imorante. Qđ astans pps cernens. multo timore ecclsius adiuce dicebat. Heu. heu. quid ē hoc. Quid uidetur uobis hoc fuisse. Ach nos miseros. quis nos liuabit. Aut quis nos liberabit. Hesci mus eni. quom decepti sumus. O ompe ds. miserere nobis. Recertamur. reuertamur & ppter in testamtū euangelii xpi. qm ach ach ach amare decepti sum. Et ecce pedes pfate muliebris imaginis candidi apparuerūt. splendorē sup splendorē solis reddentes. dudum; uocē de celo m dicentē. Quāuis omia que in tra sē ad finē suū tendant. ita qđ mundus in defectu uitium suaꝝ positus. ad exitū suū multis erupnis & calamitatib oppss sus icurruet. tam sponsa filii mei. tā apnuntius filii pditionis quā ab ipso pditore. in filius suus multa fatigata nequaquā ē teret. quāuis ab eis multū impugnetur. cū ipsa in fine seloꝝ robustior & ualidior exurgens. pulchrior & clarior reddat. quatn hoc m ad amplexus dilecti sui suauis & dulci pcedat. Qđ & her uisio quā cernis. mistice. designat. Videt eni ad aquilonē. & ecce ibi q̄nq; bestie stant. que sē in carnalib desideriis quib macula peccati n de ē. q̄nq; ferocissimi cursus temporaliū regnoꝝ. ferocit in se bachantes. Quarū una ē ut canis igneus. s; n ardens. quia cursus temporis illoꝝ. homines sue ēstitutionis mordaces habebit. in sua quide estimatione uelut ignis apparentes. s; iustitia dī n ardentes. Et una ut leo fului coloris ē. qm

curſus ille bellicoſos homines
ſuſtinebit. multa quidē bella
mouentes.ſ; in eis rectitudinē
di nō īſpicientes.quia in fuluo co
lore regna illa īcipient fati
gationē debilitatis īcurrere.
iiii. Alia aut̄ ut equus pallidus.
quia tēpora illa hoies in dilu
uio peccati laſciuos.& in uelo
citate uoluptatis ſue opationē
bonæ uirtutū transilientes p
ducūt.ubi tr cor regnoꝝ illoꝝ
in pallore rumę ſuę ēfringet.
qm ruborē fortitudinis ſuę tā
pdet. v. Sed alia ut niger por
cus.qm curſus ille rectores mag
nā nigredinē tristicię īſemet
ipſis facientes habet. & ſe luto
īmundicię īuoluentes.uidel di
uinā legē in multis contrecta
tib⁹ fornicationū.& aliis simi
liū malorū pt ponentes.ac mul
ta ſeſmata diuinoꝝ p̄ceptorū vii.
vi. in ſcitate machinantes. Alia
ū ut lupus griſeus.quia illa tēpo
ra habebūt hoies.multas rapi
nas tā in potestatib⁹ quā in reli
quis ſucceſſib⁹ ſibimetipſis īferen
tes.cū in his certaminib⁹.nec ni
gros nec albos.ſ; uelut griſeos
in ūſuriis ſuis ſe oſtendentes.ca
pita regnoꝝ illoꝝ ea diuidentes.
deiciūt. qm tr uenet tempus
ultionis multaꝝ animaꝝ.ui
error erroꝝ ab īferno uſq; ad
celū erigit̄.ita qđ filii lucis tor
culari martirioꝝ suoꝝ īponunt̄.
filiū di nō negantes.ſ; filiū pditi
onis abicientes.qui diabolicis ar
tib⁹ uoluntates ſuas pficere tēpta
bit. Et he bestię ſe ad occidentē
ūtunt.qm het caduca tēpora
cū occidente ſole cadūt. quia sic
ille orit̄ & occidit.ita etiā faci
unt hoies.cū hic naſcit̄.& cū ille vii.
morit̄. Vnde etiā ibi in occi

dente.cotā eisde bestiis uelut quida
colles q̄nq; apices habens apparet.
quia īcarnalib⁹ ēcupiſcentiis.in ipſis
excurſib⁹ diſpoſita potestas q̄nq; altı
tudinū ppalata oſtendit̄.ita ut ab
ore cuiſq; bestie fumus un⁹ ad quemq;
apicē eiđe colles extenſus sit.qm ab
initio cotīde temporꝝ. tenor plexitatis
ad quāq; altitudinē diſpoſite potesta
tis ptendit̄. oms subnigr coloris pt fu
mū illū qui ab ore lupi tendit̄. qui ex
parte niger.& ex parte alb⁹ uidet̄.
quia ulte plexitates sīt in uarietate
contumacię uoluptatis hoīū.tenore
ullo qui in uerocitate rapine poſit⁹
ē.in parte nigredinis multas īiquita
tes ptendente.ita tam qđ ex ipſa hi
in multo candore iuſticię pcedit.
qui tortentib⁹ miraculis filio pditi
onis ut ipſi reſistāt occurrēt.quē
admodū ſeruus mis iob de iuſto ui
ro iuſticiā faciente oſtendit dicens.
innocens contr ypocritā ſuſcitabit̄.
& tenebit iuſtus uiā suā.& mundis
manib⁹ addet fortitudinē.hoc tale
ē.Qui īnocens ē sanguinei opis.id ē
homicidii & fornicationis.& simiū
malorū opū.uelut ardens scintilla
contr illū excitat̄.qui semp in opib⁹
suis īnitit̄.Quoꝝ.Quia ille mel no
minat.ſ; uenenū deuorat.& amicū
uocat.quē sic inimicū ſuffocat.ui
del cū dulcia ūba sonāt.ſ; int̄ se ma
liciā habet.& cū amico blande loqui
tur.ſ; eū insidiis occidit.Sz qui ha
bet uirgā.īdigna pectora a se ipſo
fugans.ex recto itinere cordis sui
habet etiā clara itinera corā fulgen
te sole.qm ipſe clara scintilla & cla
ra lux in cto ſuſcitat̄.quasi fulgens
facula.atq; ita fortissimis puriſſi
misq; opib⁹ se circūferens ipſis appo
nit fortē loricā & īcidentē gladiū.
a se etiā uicia expellens.& ūtutes
ſibi concilians. viii. Qua ꝑ etiā in
oriente iuuenē illū quē pri⁹ ſup an

gulum ciunctionis pdicti lucidi & xi.
lapidei muri pfati edificii. purpurea
tunica idutii uidet. sup eunde an
gulu itu uidet. quia orient iustitie
filius hominis. plidens fortitudini con
iunctionis speculatiue scientie & hu
mano opi. bonitate patris surgu edi
ficante. ubi idem filius hois in uolunta
te patris sui. sanguinem suu. p salute
mundi fudit. ut tibi pmonstratu e.
ubi ipse & mr sedens. in cade altitudi
ne ad cfirmatione ueritatis. tibi de xii.
nuo p multa miracula suoy ma
nifestat. sic tamen ut ne ab umbilico
suo deorsu tibi appareat. qm a for
titudine membroy suoy. qd e electoy
ipsi. ubi mr ipse sponsus eccle uiget.
usq; ad coplectione eorunde membroy
ipsi. multa admiranda & obscura
signa uidet. ita uidet ut ab umbi
lico usq; ad locu illu ubi uir discer
nit. quasi aurora fulgeat. quia ap
fectione illa. cu ia fidelia membra sua
pfectione fortitudinis habet. usq;
ad tempus filii pditionis. qui se ui
ru uirtutis ee simulabit. in rectitudi
ne se deuote colentiu fulgore iusti xiii.
cie demonstrabit. Unde & ibidem
uelut lira cu chordis suis itinsusum
iacet. qd e in psecutione illa q filius
iniquitatis multos cruciat electis ise
ret. gaudiu canticoy eoy qui iam
ppe dira tormenta que in corporib
suis paciunt. a corporalib nexib sol
uunt. ad requie transeuntes.

Sed ab ipso loco usq; ad mensura duoy
digitoy inspositoy. supi tangente
talem suu. umbrosius e. qm a psecu
tione hac qua fideles a filio diabo
li passuri st. usq; ad doctina duoy
testiu scil enoch & helie. trena despi
cientiu. & ad supna desideria labo
res suos ponentiu. fides ecclastice
institutionis uelut in dubio haben
da e. hoib multo merore dicentib.
Quid e qd dicit de ihu. Verum e an.

Sed ab eade mensura supi tangen
te talu. p totos pedes suos lacte
candidior apparet. qd e atestu
monio eorunde testiu. etna pmia
exspectantiu. filio pditionis de
uicto filius hois ante finem mundi
in catholica fide candidissimus
& pulchertimus fulgebit. ita qd
te pala ueritas p ipsu cognoscet.
& qd falsitas in filio iniquitatis
p omia abiiet. ut & dauid ser
uus mr testatur dicit. ex u le
tabit in do. laudabunt oms qui
urat in eo. quia obstructu e os
loquentiu iniqua. Hoc tale e. Pro
funda scientia que e magna sta
tura in hoie. seu pulchra forma
linguar. hoiu uoluntate & dispo
sitione di tangens. strenue simpho
niat in altari di. quia din noui.
& beati in laudib sonantiu mitiu
curruu. torrens te uerboy in pu
rissimo fonte fortissimi dnatoris
facientes. cu in pdicto tempore de
structiuntur hiar sibiloy diabolicar
artiu. que mentes hoiu turpiter ifici
unt. Sed & illa muliebris ima
go. qua ante altare qd e ante
oculos di pris espectat. ne etiam
tibi ibide itu ostendit. quia spon
sa filii di purissimis orationibus
seoy istans. & eas supne inquisitio
ni sedm qd tibi pmonstratu e. de
uotissime offerens. mr etia tibi in
eisde sactamentis passertione usti
cie declarat. ita tam qd ea modo
etia ab umbilico uentris sui deor
su uideat. qm ipsa peratione illa
qua ne ecclastica dignitate pue
nit. usq; ad plenitudine filioru
ipsi. multis miraculoy misteriis
ad cuntione multoy tibi mani
festat. Jam ab umbilico suo usq;
ad locu illu ubi mulier cognoscit.
uarias & squamosas maculas ha
bet. qd e a fortitudine illa qua

126a

m̄ in filiis suis digne & laudabili
t̄ uiget. usq; ad temp⁹ illud ubi fi
nis p̄ditionis artes illas quas dia
bolus p̄me mulieri īmisit. p̄ficere
conabit̄. arietatē & duriciā in
obiectione multop̄ uicioꝝ. tā in
formicatoriis. quā in mortiferis
& rapacib⁹ malis. laīntabilit̄ &
miserabilit̄ sustinebit. Quoñ.
Q̄m hi qui eā diligere deberēt.
eā acrit̄ p̄sequentur. xiii. Vnde etiā
in eode loco muliebris cognitio
nis. monstruosū & nigerrimū ca
put apparet. quia cū artib⁹ p̄me
seductionis. in monstruosis turpi
tudinib⁹. & in nigerrimis iniquita
tib⁹ p̄ditionis filii īsanientis ueniet.
igneos oculos. & aures ut aures
asini. & nares & os ut nares & os
os leonis habens. cū furibundo os
actus nequissimi ignis. & turpis
simos sonit⁹ contradictionis. d̄m xvii. Sed
abnegari faciens. hoib⁹ īmittit.
ita pessimū fetorē. sensib⁹ eop̄ in
fimdens. ac crudelissima rapaci
tate ecclīastica īstituta dilamās.
scis magno hiatu frendens. & ue
lut ferreos ac horribiles dentes
horribilit̄ acuens. q̄m uoracissi
mo rictu uicioꝝ. fortitudinē &
īsaniā mordacitatis suę sibi osten
tentib⁹ pessime īfigit. xv. Et ab
eode capite usq; ad genua sua.
eade imago alba & rubea & ue
lut multa contritione tunsa ē.
q̄m ā pessima decreptione qua ide
filii p̄ditionis hoies p̄mū blande
& lenit̄ seducere conabit̄. usq;
ad tempus illud cū eos iā crude
lius iflectere & īcuruare tēpta
bit. ecclīa in filiis suis in albedi
nē uere fidei. & in ipsa angustiā
sanguinei stuporis. ac maximas
erūpnas diūsaꝝ passionū susti
nebit. xvi. Ab ipsis aut̄ genibus
usq; ad duas zonas quę p̄ tinsuer
sū supi⁹ tangentes talū albe uiden
tur. sanguinea apparet. quia cū iā
uelut motionē oppressionis suę sustinu
erit. usq; ad duos testes ueritatis. qui
ecclīā fortissime ītimebit. iā certa ēsu
mationē mundi. candoris iustitię &
rectitudinis ostendentes. scelestissi
mas p̄secutiones. & crudelissimas ef
fusiones sanguinis. in his qui eunde
p̄ditori contrīpserit pacies. Quid ē
hoc. Cū filii p̄ditionis in contraria doc
trina sua. iā fiducia & fortitudinē
fallacit̄ ē fortat⁹ accepit. tū & ecclīa
in cursu festinationis suę nobilissimo
sanguine p̄fundet̄. ubi & ipsa tū ple
nit̄ iā celeste habitaculū construet.
Nam uos o platee ierlin. tū in optimo
auro p̄ sanguinē scoꝝ fulgebitis. q̄a
diabolus tū extinguet̄. q̄m m̄bra su
pni regis p̄secut⁹ ē. ita qđ ipse de mag
no tirore suo ad nichilū redigetur.
Sed uos homines qui in ipsis habita
re desideratis. illu fugite. & d̄m qui
uos creauit. adorate. In sex enī dieb⁹
p̄fecit ds opa sua. & in septimo requi
uit ab ope suo. Quid ē hoc. Sex dies
sex numeri scīi sūt. s; in sexto noua
miracula mundo edita sūt. ut etiā
in sexto die ds opa sua compleuit.
Nē aut̄ mundus in septimo nume
ro scīi. ante nouissimū diē ē. sic i die
septimo. Quoñ. Prophe uoces suas
cōpleuer̄t. filii etiā m̄s uoluntatem
meā in mundo p̄fecit. & apte euan
gelii in toto mundo p̄dicatū ē. s; &
hoc p̄ tres tēpoꝝ pleni numeri. &
p̄ plus tēpoꝝ annoꝝ eisde pleni nume
ri. quāmis in multa diūsitate moꝝ
houū. tam̄ p̄ me bene fundatū pstitit.
xviii. Sed nē catholica fides in pplis uacil
lat. & euangelii in eisde hoib⁹ clau
dicat. fortissima etiā uolumina ꝯ
pbatissimi doctores multo studio
enucleauerāt. in turpi tedio. difflu
unt. & cib⁹ uite diuinaꝝ scripturaꝝ
iā repefactus ē. unde nē loquor p̄ñ

loquentē hoiē de sēpturis nec edoctū
de ētreno magistro. S; ego qui sum.
dico p eū noua secreta. & multa mis
tica. quę hactenꝰ in uoluminib⁹ latu
erūt. uelut ho facit. qui lumē sibi pri
mū cōponit. & deīde ex eo quasq; for
mas sedm uoluntatē suā discernit.

xviii. Ostructuosi doctores boni lucri animaꝝ
uāas redimitē. & hic sermonē fortē
clamatē. nec ad ipsū ītreduli estote.
quia si illū spnitis. n illū S; me qui xxvii.
uetax sū contēpnitis. Vos nāq; pplm meū
sub legē mea nutritē debetis haben
tes. cuīā usq; ad pfinitū tempꝰ ulnus
curationis. cū deficiet omis cura oīū
laboꝝ. S; de hoc tempore habetis tēpo
ra tempoꝝ pfixe pdestinationis. ad
tempus illud currentes. in quo filius
pditionis uenier. Conualescēte g & ē
fortamini electi mei. pcauentes ne
in laqueū mortis cadatis. S; uictorio
sissimū uexillū hoꝝ sermonū eleua
tē. & sup filiū iniquitatis ruite. Hā
in errore semitax illax quę pcurrūt.
& subsequntur ——— filiū pditionis. quē
uos antixpm nominatis. uestigia xxviii.
illi imitamini. qui uos uiā ueritā
tis edocuit. cū in carne in mundo
cū magna humilitate & n cū sup
bia apparuit. xx. Audite g & ītelli
gite. Spc enī dicit ecclię. de tempo
re nouissimi erroris. Oīs urruet
in ecliā in ipsa hora. cū in fine tem
poꝝ maledict⁹ maledictionis uenī
et. qui ē maledictio maledictionū.
uelut filꝰ mis in euangliō de ciui
tate pessimi erroris testat dicens.
xi. Et tu capharnaū. nūquid usq; in
celū exaltaberis. Usq; in īfernū
descendes. Hoc tale ē. O tu antrū
iniquitatis. fossa absconsionis exis
tens. & alas simulationis ypochri
tax habens. quoīn in excelso parie
tū stare posses. cū oculus tuus ne
quitias uicioꝝ īspiciat. quę ardens
lutū stercore absconditis dicentes.
quis similis ē partcipe in ypocri
si. quē stulti dominatorē nominā.
Hūquid celū in miraculis signoꝝ
habebis. cū digitū tuū tartarū t
tingis. Quomodo. Opa tua fun
du inferni petēt. in cuis uoracita
te absorpta iacebis. ita qđ etiam
ide ifernus fetorē ilsū euomet.

in quo mundus amari
tudinē mortis in pditore pdicio
nū uidebit. Sed caput sine
uentre. & absq; cetis mbris eē n
debet. Caput ecclię filꝰ dī ē. uentē
& cetera mbra quę sequuntur.
ecclia cū filiis suis ē. Ecclia autē
n dū in mbris & in filiis suis pfecta
ē. S; in nouissimo die cū numeꝰ
electoꝝ īplebit. tē & ecclia plena ē.
S; & tē in ultimo die turbatio
orbis tax fit. cū ego ds quatuor
elēnta abluo. cū illo qđ morta
le in carne hominis ē. cū & tē in
consūmatione scli plenū gaudiū
soboli ecclię erit. Ut enī predictū
ē. in sex dieb⁹ pfecit ds opa sua.

xxii. Quinq; dies. quinq; numeri scli s.
in sexto noua miracula in tris p
palata st. uelut in sexta die pmꝰ
homo formatꝰ ē. S; nē sextus nu
merus finitꝰ ē. usq; ad septimum
numerū in quo nē cursus mun
di uelut in septima die requiei
posit⁹ ē. quia labor ille quē prius
fortissimi doctores in pfundita
te clausoꝝ sigillox scax scripturax
habuerūt. n apē existens. aptē
pferendus ē. in lenitate ūboꝝ. ue
lut ūba huī libri st. quasi in sep
tima quietis die. Sex enī dies opis
st. septima requiei ē. numerus
dierū alī n ē. Qđ sup ē. tibi oho
sciendū n ē. S; in secreto patris ē.
S; uos o homines de tēpore hoc
tempꝰ tempoꝝ in cursu uīo habe
tis. antequā homicida ille ueni
at. qui fide catholicā pūtrere cu

piet. Quid aut deide fiat. nec te
pus nec monitu uobis de hoc scien
du e. sic nec quid pt septe dies eb
domadis sit scire potestis. s; solus
pat hoc nouit. qui & hec in sua po
testate posuit. De diebus enim ebdo
madis aut de teporibus tepoy scri.
amplius tibi o ho sciendum non est.

xxiiii. Sed post quinq; numeros
scli celestia mutacula mundo
edidi. sic & in qnq; diebus alia erea
tura ante hominem erata fuerat.
que hoi subiecta e. Sic etiam & plen
tudo paganoy & iudeoy fuerat.
& diusa scismata diusoy malorum
ta gentilis qua iudaici ppli efferbu
erant. & lex ac ppheta ia fudaue
rant. atq; omis ppli ta in malis qua
in bonis pbati erat. ante qua uni
genit mis carne de ugine susciper.
Nam eu mittere nolui in pmissis
omib his. idcirco ut omis iusticie
in illo pbaret. & ut omis iustitia
in illo scandalizaret. Qd si idem
filius mis pri uenisset. hoc qsi isipien
ter factu fuisset. uelut ho ille im
prudenter agit. qui fruges suas an
te qua maturescant. colligere uult.
uel si incarnatio ei in ipsum finem
mundi dilata eet. te rapti uem
ret quasi aucepsi ille qui aues frau
dulenter capit. illis nescientib quo
in rete ipsi intraueriit. Sz filius mis ue
nit in tempore illo. uelut cum ia dies
pt nona ad uespas tendit. scil cum
ia maxima utiutis diei abscedentis.
frigus ad er icipit. ita post qnq;
numeros mundi. filius mis mundo
affuit. cum mundus ia ad occasum cur
rit. Quid te. Ipse enim uenies me
dulla legis aperit. u aqua legis in
unum euangelii conutit. u & maxi
ma fluenta utiutum emanare freit.
qd ta tepestiue uenies copleuit.
ut ecclastice utilitates qs spes ses in
cendit. firmis radicib in hominib
confortaret. & ut unigenitus qua
in semetipso attulit. dignissima ger
mina flori suoy dilatare posset.

xxv. Sed insanus homicida filius seis pditionis.
in breuissimo tepore ueniet. uelut
cum ia dies abscedit. sole in occasum oc
cidente. uidet eum nouissimum temp ia
cadit. & mundus tenore suum deserit.
hoc aut testimonium o fideles mei au
dite. & illud deuote ad cautela uram intelli
gite. ne uobis nescientib tror ubi pdi
toris repente ueniens. in ruina infide
litatis & pdicionis uos precipitet. Vnde
uos armate. & ad ualidissima pug
na hoc in fidelissimis munitionibus
pmoniti. uos pparate. Cum enim temp
illud aduenerit. quo ister nequissim
deceptor horribiliter apparebit. mar
illa que istum fallace in mundum eicier.
a puericia sua in puellari etate dia
bolicis artib plena uicius. in deserto
abiectionis inter nefandissimos hoies
enutrita e. ibi parentib suis ea nesci
entib. nec ullis cum quib morari ea sci
entib. qm diabolus ea illuc ire psua
det. & ibi ea secdm uoluntate suam
decipiendo coponit. quasi angls ses
sit. Et ido illa ab hoib se separat. ut
tanto facilius celari possit. Vnde etia
aliquib s; tam paucis uiris. nequissi
mo latrocinio fornicationis occulte
comisceat. & in tanto studio turpitu
dinis cum illis se polluit. uelut angls
ses feruore puritatis illi. ea pficere
uideat. Et sic in feruentissimo ardore
fornicationis illi. filium pditionis ecipit.
nesciens de quo semine uiroy illoy
cum ecepit. Sz lucifer serpens uidelicet an
tiquus turpitudine ista delectatus.
coagulatione hanc iusto meo iudi
cio artib suis afflat. & ea omib uiris
suis tota in uentre matris illi possidet
sic illo pditore de uentre matris sue ple
no diabolico spu egredient. Vnde
illa consueta fornicatione deuitat.
& apte stulto & isipienti ppto dicit

quia uirū ñ habeat. nec patrē ifantis
sui sciat. fornicationē aut quā pperta
uit scām dicit. unde & ppls illā scām
putat & nominat. Sic filī pditio
nis diabolicis artib⁹ usq; ad fortiorem
etatē. enutrit. semp noto pplo ꝑ se sub
trahens. S; mat ipsi. eū cū quib⁹da ma
gicis artib⁹. mētitu tā pplo dīm colenti
quā ñ colenti ostendit. sic eū ab eis fa
cies uideri & amari. Qui cū ad plenā
etatē puenerit. manifeste contraria
doctrinā docebit. ita m̄ & electis meis
repugnans. tantāq; fortitudinē ac
quirens. ut in magna potestate sua.
se sup nubes eleuare conet. Hā ego
iusto iudicio meo pmitto eū in diuīsis
creaturis uoluntatē suā exercere. qm
ut diabolus in initio dixit. similis ero
altissimo & cecidit. ita etiā pmitto ut
idē diabolus in tēpore nouissimo ca
dat. cū ipse in hoc filio suo dicit. salua
tor mundi ego sū. Et ut omē sēm fi
delū cognouit qd lucifer mendax
fuit. cū se in initio dieꝝ similē do ēe
uoluit. sic etiā omīs fidelis ho uideat.
qd iste filī iniquitatis mendax ē. eū
se ante nouissimū diē filio di simile
facit. xvii. Ipse enī ē pessima bestia. ho
mines. qui ipsū negāt inficiens. & re
gib⁹ ducib⁹ pncipib⁹ diuitib⁹q; se ad
iungens. humilitatē q; dēpmens. ac su
pbiam erigens. orbēq; tirā diabolica
arte ꝑ subiciens. Potestas nāq; ipsi⁹ usq;
labrū uenti pcedit. ita qd aerē uide
tur cōmouere. ignēq; de celo educe
re. & fulgura. tonitrua. ac gīndines
pducere. montes etiā eūtere. aquas
exiccare. fluuios uiriditatē suā aufer
re. eisq; iterū fucū suū reddere. Tales
quippe illusiones in diuīsis creaturis
ostendit. uidel in humore. in uiriditā
te. & in siccitate ea. S; & in hominib⁹
deceptiones suas facere ñ desinit. Quo
modo. Videt enī sanis īmittere eg
tudinē. & infirmis sanitatē. demones
eicere. ac ītertū mortuos suscitare.

Quoñ. Cū enī aliq̄ndo quispiam
uita euanuerit. cui⁹ anima in potes
tate diaboli ē. circa cadauer ei⁹
mētis pmissione mea illusiones suas
ostendit. cadauer ipsi⁹ q̄si uiuat mo
ueri faciens. qd tamē ꝑ breuissimā ho
rā. & ñ ꝑ longius spaciū facere mē
du pmittit. ne hac pstigione gla
di deridear. Qd quida uidentes eū
confidūt. quida aut & ꝑ orē fide
suā habere uolūt. & eū tamq̄ ꝑ pricū.
Quos tamē duriꝰ ledere nolens. q̄sda
infirmitates ipsis īmittit. Qui du me
dicinā medicoꝝ querūt. nec cura
ri potestū. ad ipsū recurrūt. tēptan
tes si eos curare ualeat. S; du eos ui
derit. debilitatē quā eis ītulit. ipsis
aufert. unde ualde eū amantes. in
ipsū credūt. Et sic multi decipiunt.
cū ipsi oculos īteriorīs hoīs obnubi
lant. ꝑ q̄s in me respicere debuerāt.
uolentes in pbatione animi sui ue
lut in quada nouitate illa scire.
que extīorib⁹ oculis uidet. & que
manib⁹ palpitāt. ētēpnentes illa
īuisibilia que īme manēt. & que
uera fide cōprehendenda sūt. quia me
tales oculi me uidere ñ possūt. s; mi
racula mea in obumbratione illis
ostendo. quib⁹ uoluero. me ipsū aut
nullus uidebit. du in mortali cor
pore manet. ñ īumbratione mistica
mea ut feruio meo moysi locut⁹
sū. ut scptū ē. xxviii. Non enī uidebit
me ho. & uiuere potest. hoc tale ē.
Quātū mortalitatis sue. ñ ponet
in claritatē diuinitatis mee. ille
qui mortalis ē. ita qd in corruptibi
li cinere mortale uitā possit habe
re. du tīseuntis tēporis ē in mutati
one. scīl qd uitā uitā deserit. & ad
aliā tīsit. q̄m omīa uiuentia ꝑ me
solidata sūt. & quia ego uiuo. nec ulla
mutatio īme ē. Iam sic culpe uiue
re ñ potest. si se īflamā ignis nutrit.
ita etiā mortalis ho ñ posset subsis

tere si choruscationē diuinitatis
mee uideret. ſ; ego mortalib' hoib'
quādiu in ḡuedine mortalitatis suę
grauari ſ. me ita in obumbratione
ostendo. uelut pictor ea quę iuuſi
uilia ſē. p imagines picturę suę hoib'
declarat. Qđ si oho me dilexeris.
et amplectar. & calore sci ſpe et ca
lefaciā. Cū enī bona īmentione tua
me īſpexeris meq; in tua fide cogno
ueris. et et recū etc. S; qui me contēp
nūt. ad diabolū se ēuertūt. qm me
scire nolūt. Vnde & ego ipſos abicio.
stos autē diabolus illudit. & decipit.
quoſcūq; ſ placuerit. ita qđ ipſi
putāt qđ uerū sit. quicquid eis os
tenderit. et hac ipsā artē decepti
onis suę diabolus illis infundit.
qui īipsū ēfidt. ita qđ ipſi in hac ar
te diuīsa portenta in creaturis secm
uoluntatē suā hoib' fallacit ostēdt.
S; tam nec elemēta nec alias creatu
ras quę a do creatę ſt. in aliū mo
dū tīsmutare possūt. nī qđ solū p de
ceptiones suas. queda monſtē uelut
q̄sda nebulas in eis ſ credentib' fin
gūt. Hā & ada cū plus quereret.
quā habere deberet. glam paradi
si p didit. sic & isti uisū & auditū ī
tioris hoīs amittūt. qm din deserūt.
& diabolū colūt. S ecm hc mo
dū filis p ditionis decepciones artū
suaꝝ in elemētis opat. ostendens m
eis pulchritudinē. dulcedinē. & sua
uitatē. secm uoluntatē hoīū quos
decipit. S; hec potestas ei ob hoc p
missa ē. ut fideles in recta fide cer
nāt. qđ diabolus nulla potestatē
in bonis habet. ſ; solū in malis etnę
mortis. Quicquid enī iste filius iqui
tatis opat. id in potestate. superbia.
& crudelitate facit. mīam. humili
tatē. & discretionē nī habens. ſ; cū
īperio & magno stupore hoies ad
hoc p̄cipitat. ut ipsū seq̄nt. p plu
rimos enī pplos ds acquirit. dicēs eis

ut uoluntates suas libere p̄agāt. nec se
multū in uigilius. aut in ieuniis ēstrin
gāt. pponens eis ut tantū dm suū dili
gāt. quē se ēe simulat. q̄m sic ab īfer
no liberati. ad uitā puemāt. Vnde illi
hoc ſn decepti dicūt. Oue miseris illis
qui ante tēpora ista fuerūt. quia durꝰ
cruciatib' uitā suā afflixerūt. pietatē
dī nī heu ignorantes. Hic enī thesaurꝰ
& diuicias eis ostendit. ac eos secm uo
luntates ipsoꝝ epulari p̄mittit. fallaci
bus signis doctnā suā firmans. ita qđ
ipſi putāt qđ n̄ oporteat eos ullo mō cor
pora sua ēstingere & castigare. S; & cir
cūcisionē & iudaismū secm mores inde
orū illis obseruare iubet. forticra p̄cep
ta legis. quę euangeliū cū digna pēni
tentia in gr̄am conūtit. ipſis iuxta uo
luntatē eoꝝ leuiora faciens. et dicit.
Qui ad me conūtit peccata illis delebun
tur. uniuersq; mecū in etnū. Baptismū
etiā & euangeliū filii mei abicit. & oīa
p̄cepta illa quę eccle tradita ſt. deri
det. et itū ſ famulantib' diabolica ir
risione dicit. Videte quis & qualis ille
īsanus fuerit. qui hec obseruare p̄men
dacia sua simplici populo constituit.
go aut̄ p uobis & ad glam uram mor
& a morte resurgere uolo. & sic pplm
meū ab īferno liberabo. ut deīcepſ meū
in regno meo glose uuaris. qđ ille fal
lax se prſ fecisse simulauit. et deinde
dilectis suis dicit. ut eū gladio p̄cutiāt.
atq; īmunda sindone usq; adiē resur
rectionis suę īuoluāt. illis ita deceptis
qđ putāt se illū occidere. & p̄cepta ei⁹
hoc ſn pficiere. Postea se resurgere simu
lans. dire maledictionis sēptiā uelut
saluationē animaꝝ p̄fert. quā p signo
hominib' tradens. iubet ut ipsū adorēt.
Qđ si quis fidelis p̄ amorē nominis
mei recusauerit. diro cruciatu torīnoꝝ
ab illo ēsumet. Vnde oīs qui hec uide
rint uel audierīt. maximo admiratio
nis & dubietatis stupore ēcutiunt. ue
lut etiā ipſes dilectꝰ ms ostēdit dicens.

xxvii

xxviii

xxix

xxx

r uidi unū de capitib' ei' tāquā occisū
in mortē.& plaga mortis ei' curata ē.
Et admirata ē uniūsa tra p' bestiam.
Hoc tale ē. Ego amator mistior dī.ui
di fallacē & maledictū.in maximis &
īnumerabilib' īiquitatib' omnē scīmoniā
scor circuentē.& multiplicib' uicīis eā
fatigantē.qui artib' mdacior suor sanxxxvi
guinē suū in occisione se effundere &
ita mori assimulabit. nī in corpore suo
cadens.s; in fallaci umb' uelut p̄cussus
& morieīs estimar. Vnde etiā in erro
re fallaciū uulnerū suor q̄si mortuus
fuerit.similat se q̄si a sopore mortis
reuixisse.& ita admirabile & trībile
stupore omīs hominēs qui in tota tra s.
in horrore hui' maledicti capiēt. sic etiā
ipīs magnitudinē & fortitudinē goli
ath exstupuit.cū cū armatū in bello
adūsū se stare uideret. Et ita ut undes
colupne elector meor.tā de cruciatib'
istis quā de contrariis & īsignib' ac hor
ribilib' signis.que ide fili' p̄ditionis e
mittet. magno stupore pauoris cōmo
ueri uidebunt.gemitū lamentabilis an
gustie emittentes. Sed duos testes
meos q̄s ad id temp' in secreto uolun
tatis mee reseruaui.scil enoch & helīā.
ut ipsi repugnēt.& ut errantes aduā
ueritatis reducāt.emittā. Qui fortissi xxxvi
mas & robustissimas uirtutes fidelib'
ostendet.quia cū uerba testimonii eor
in ore utriq; s equalit cīsentient. fide
audientib' adhibebūt. Hā ideirco hi
duo testes ueritatis tādiu p me reser
uari st.ut m ipsis p̄cedentib' sermo
nor in cordib' elector meor teneat
& soliditē.q̄tin exide germn ecclie mee
in magna humilitate subsistat. Et
ipsi ad filios dī quor nomina inlib
ris st.dicēt. Quos recti & electi
in gl̄osa laude beatar gr̄ar uirt.audi
re & ītelligere que uobis fiducialit
dissertim. Hic maledict' a diabolo mis
sus ē.ut animas que se p̄ceptis illi' sub
icient.in errorē mittat. Hos em de
hoc mundo reclusi eram.reseruati in
secretis dī que hoib' abscondita st.ita
q̄d in solliciudine & angustia hoīn
ī fuim. Nam ad hoc reseruati sum
& ad uos missi.ut errorib' ist' p̄dito
ris contradicam. Videre g.si uobis
aut in corporali statura.aut in era
re similes sim. Et omīs qui cognos
cere & cīfiteri uerū dm nolunt. hos
duos senes & ueraces testes.uexillū ius
tīcie dī portantes subsequunt. īiquū
errorē deserentes.q̄m ipsi in magnis
p̄conis & coīā do & coīā ppło fulgebr.
uicos & plateas & ciuitates.atq; alia
loca ubicūq; fili' p̄ditionis ētraria
doctīna efflauerit p̄currentes.ac ī
eis multa signa in spū sco facientes.
ita ut omīs ppls qui te uiderit.in
maxima admiratione ducat. Ideir
co aut hec magna signa sup firmā
petrā solidata illis dabunt.quatin
illa contraria & falsa signa abiiciam
tur. Nam ut fulgur īcendit & cō
burit.sic fili' p̄ditionis p̄ūsa īiqui
tate & nequitia sua facit. ppłos ma
gicis artib' uelut igne fulguris cō
burens.s; enoch & helias cū recta
doctīna q̄si cū ictu tonitrui omnē
cohortē illi' exterrentes deiciūt.fi
deles ita stabilientes. Etiam in
p̄missione uoluntatis mee ab illo
tande cīsūmati.mercede laboz suoz
in celestib' cīsequunt. Cē flores doc
trine eor cadentes.quia uoces ipsor
iā in mundo cessauerūt.bonū fruc
tū in electis ostendit.ipsis ūba & ra
tiē diabolice artis contēpnentib'
in spe supne hereditatis bene fir
matis.quēadmodū & salomon de
bono & recto hoie ostendit dicens.
Domin' iusti plurima fortitudo.& ī
fructib' impiī cturbatio. Hoc tale
ē. Aeutū habitaculū ū cētritio &
īfelicitat n ē.speciale speculū oculi
dī in recto hoie ē.in quo ide oculus
fortitudinē miraculoz suor q̄si

129a

m appetitu ꝓcurientis gladii uidet. ⁊; in ꝓcedentib⁹ factis uelut in
creſcentib⁹ fructib⁹ ſuꝑbi cordis. qđ in ꝓprius uoluptatib⁹ ſuis ruinas edi
ficat. triſticia illa erit. qđ ide ſu
pbū cor in ſpē hanc ñ ē fidit. quę
in ſupna ſaturitate floret.

xxxvii. Sed qđ uides qđ ide monſtruoſū ca
put ſe tanto fragore a loco ſuo diſ
ſoluit. qđ omīs ꝑdicta mulierbris i
mago in omīb⁹ mēbris ſuis inde ēcu
ritur. hoc ē cū ſe filī ꝓditionis ca
put īiquitatis exiſtens. multa ar
rogantia ſuꝑbię uelut a paruo er
rore īfixe ś nequitię tollit. maio
rē errorē arripiens. ſcil ſuꝑ omīs ex
altari uolens. idē cū deceptiones
ſuę finē acceperint ś. omīs eccliа
in omīb⁹ filiis ſuis tā maioribꝰ quā
minoribꝰ in maximū timorē mit
tit. expectans iſaniā ꝓſūptionis il
lius. Et uelut magna maſſa mul
ti ſtercoris ipſi capiti ēiungit. un
de illud ſuꝑ quenda montē ſe ele
uans. altitudinē celoꝝ aſcendere
tēptat. qua maxime artes diabo
licæ inſidiæ. multā īmundiciam
afferentes eidē filio. īiquitatis aſ
ſiſtentes. ipſi alas ſuꝑbię ſubminiſ
trāt. ac eū in tantā ꝓſūptionē er
gū. qđ ipſe etiā ſecreta celeſtia ſe
putat poſſe penetrare. Quoñ.
Iam cū omnē uoluntatē diaboli
cōpleuerit. ita qđ iuſto iudicio di.
ampli tantā potestatē īiquitatis
& crudelitatis ſue habere ñ ꝓmitti xl.
t. omnē cohortē ſuā congregat. &
ś credentib⁹ dicit. quia ad celos ire
uelit. ⁊; ſic diabolus neſciuit filiū
di ad redemptionē animaꝝ naſci. ita
& iſte peſſim⁹ cū ſe in mortiferū ma
ſu omiū malorꝝ īuoluit. fortiſſimi
ictū manus di ſuꝑ ſe uenire ignorat.

xxxviii. Et ecce uelut ictus tonitrui repen
te ueniens. ide caput tanta forti xli.
tudine repcutit. qđ & de monte
eodē cadit. & qđ ſpm ſuū in mortē
emittit. qm potestas di ſe manifestās.
eundē ꝓditionis filiū tanta uirtute
zeli ſui ꝑſternit. qđ & de ſuꝑbia illa
qua ſe contra dm erexerat. magno pe
rio ꝑſūptionis ſuę ruit. & qđ iuſtale
flatū ſuū in mortē etnę dapnationis
ita ēſtimat⁹ euomit. quia ſic tēptati
ones filii mei finire ſt cū ipſe tēptat⁹
diabolo dixit. uade ſathanas. & ille
extinct⁹ fugit. ſic etiā & tēptationes
iſte quas ide filī⁹ īiquitatis eccliæ īfert.
in hoc zelo meo ēſtimatione accipiēt.
nde ſubito ferens nebula ipſū montē
totū cōprehendit. in qua ide caput tan
ta ſorde īuoluit. ut aſtantes ꝑſi īmax
imū timorē mittant. quia īmundiſſi
mus & īfernalis fetor locū elationis
illi totū replebit. in quo ille peſſim⁹
exterminator tanta īmundicia efferue
bat. ut iuſto di iudicio nec ītrū nec
finis ei⁹ aliq in memoria habeat. qm
illi ꝑſi cadauer ipſi⁹ ſine uoce in tra
ꝑſtratū. & multa tabe ꝑfuſū uidentes.
ſe deceptos ee cognoscent. ipſa nebula
circa eundē montē aliquantulū diu
ti īmorant. qm fetor ille diabolicam
elationē circū amplectens. īmundam
oſtendit. ut homines ab illo seducti. feto
rē & īmunditiā illa uidentes. errorē
ſuū declinēt. & ad ueritatē redeant.
Iam aſtans ꝑſs hec cernens. multo
timore ēcutit. quia hec uidentes ma
ior horror īcurrit. ita ut lugubres
uoces. & flebiles querelas ꝑferāt. & se
ḡuit errasse dicāt. Et ecce pedes
ꝑfate muliebris imaginis candidi ap
parent. splendorē ſuꝑ splendorē solis
reddentes. hoc ē qđ fortitudo funda
mti & ſuſtentatio ſponſe filii mei. mul
tū candorē fidī oſtendet. & pulchritudi
nē illā que omnē pulchritudinē tenę claritā
tis ſuꝑat demonſtrbit cū filio ꝓditionis ſue
ꝑdicti ē ꝑſtito multi ex his qui errauerāt ad
ueritatē reuertent. Sed ꝑt caſū illi⁹ im
pii q̄ndo nouiſſim⁹ dies in ſolutione

mundi occurrat. mortalis ho⁹ querat.
quia eū scire ñ potit. qm eū pat in ab
scondito secreti sui seruauit. Ad iudi
cū g̃ ohoies uos p̃parate. Vt aut̃ pre
dictū ē filiꝰ pditionis cū pat̃ suo dia
volo & cū omīb⁹ artib⁹ illis. in nouissimo
tempore p filiū meū fortissimū p̃liato
rē supabit. sic & ī̃mici fortissimi sam
sonis in p̃figuratione ipsi⁹ deiecti sē.
uelut sept̃ē. Concussisq; fortit̃
colupnis. cecidit dom⁹ sup omēs p̃ncipes.
& ceterā multitudinē quę ibi erat.
multoq; plures int̃fecit moriens quā
ante uiuus occideret. Hoc tale ē. filio
di scil̃ fortissimo samson. p̃mū synago
ga ī̃uncta ē. cui ipse occulta illa quę
in ueteri testamēto abscondita erāt. in
mirabili doctrina sua distribuit. in tri
orē dulcedinē eiꝰde legis quę fortior
leone erat. ipsi benigne apiens. Et ipsa
decepit eū faciens ut secreta ei illuderent.
in doctrinā illi⁹ respicere nolens. Et eam
magno fastu supbię despiciens. Qua
p̃t̃ ipse cōmot⁹ regnū di ab ea aufer
ri. & alii genti dari p̃dixit. ita inimul
tis p̃digus eū plurima turba ierosoli
mā ascendens. ī̃fidelitate illoꝝ qui uel
timita sua in uia strauer̃t occisa. ubi
qd̃ p̃miserat. illis p̃ miracula reddidit.
quib⁹ p̃ sponsā suā p̃dict⁹ fuerat. Et in
eode feruore eande sponsā suā deseru
it. cū domū ei⁹ desertā derelinqui p̃mun
tiauit. Et pat̃ sponse illi⁹. uidel diabo
lica seductio. alii uiro idē ī̃fidelitati
eā cūnxit. Cē filꝰ di astutas uulpes
scil̃ aplos emisit. qui igne sci spūs sege
tes ī̃micoꝝ suoꝝ cōbusser̃t. id̃ē qui
legalia p̃cepta ad spuale intellectū
utrūt. ita synagoga cū pat̃ suo cō
busta. scil̃ p̃ūsa ī̃fidelitate synagogę
eūsa. Deīde magnis signis & stupendis
miraculis ī̃credulos occidit. ita qd̃ ōs
multo stupore ē̃trem̃uer̃t. cū dicer̃t
se timere romanos uenire. & locū &
gentē ipsoꝝ tollere. Qua p̃t̃ cohortē
suā congregauer̃t ut illū p̃derent.
Et ipse abscondit se in monte in ora
tione cū diceret. ut si fieri posset. qd
calix ille ab eo trānsiret. Et iudas
scariothis p̃didit eū. tradens eū in
manus ī̃micoꝝ suoꝝ. At ipse uim
fortitudinis suę abscondit. quā in
crine id̃ē in pat̃ suo habuit. quę
omī ipso ignota ē. n̄ q̃ntū in fide
capitur. uelut capilli ī capite uiden
tur. Postea cū pati uoluit. uī forti
tudinis suę ostendit. uidel mandi
bula asini tollens eū filiab⁹ ierusalē
diceret. ne sup eū Et sup se ipsas flē
rēt. ita illas occidens. scil̃ tm̃orē fu
turoꝝ maloꝝ eis p̃dicens. Et sic in
cruce fatigato. cū sitiret. fons fidei
de gentili ipso emanauit. de quo
ipse uiuens. n̄ erubuit. dicens etiā
qd̃ sic ēstimatū ēr̃t. Vnde cū exspi
rauit. in gehennā uidel ad mulie
rē meretricē descendit. ī̃micis
suis eū obsidentib⁹. cū custodes ad
sepulchrū ipsi⁹ ponerēt. Et ipse ama
te resurgens. cū duab⁹ portis. id̃ē cū
specialib⁹ electis suis. & cū cōmuni
ipso q̃s ex inferno liberauit. celeste
regnum petiuit. Et sic pulcherri
ma sponsa scil̃ ecclia ipsi ēiuncta.
diligentissime ab eo quesiuit. qm̄
fortitudinē ipsi⁹ cognoscere posset.
Ipse aut̃ uires suas ei ñ repent̃. Et
paulatī & cū discretione aperuit.
Quoīm. Cū p̃mum fidem catholicā
fide p̃cepissent. in ueteri legē & ī noua.
usq; ad p̃fectā correctionē putabāt
se quida illoꝝ debere ambulare.
que ligatura humentiū neruoꝝ. Et
ñ dū p̃fectam siccitatē habentium
erat. Vnde ecclia rudis adhuc. mul
tis turbis dicebat. Hec ē fortitudo
sponsi mei. Et ipse her audiens. uo
lebat repentino motu dm̄ in audi
tu ūboꝝ tantū colore. & ñ in signi
ficatione spūs sci cōuūsari. Et ita for
titudo ei⁹ cognita ñ ē. Vnde uir
ginitas uelut nouu fimel. qui nū

130a

quā in ope fuerūt. sic & uirginitas
ante ñ ē glose habita. nobilit erecta
ē. que ligatura filiū dī fortit quide
tetigit. s; tam eū plenit ñ ostendit.
S; ecclia se sursū erigens dicebat.
O uos amici mei. he maxime uirtutes
sponsi mei sc. Et subito in magno
strepitu multus ppls sup eū ruit. di
cens. Nos in maximis uiris ei. ipsū
cepimus. S; nec sic uirtes ei manifes
tate sc. Postea in septē domis spe sci
uelut in septē crimiū illius ecclia
solidata ē. ipsis forti clauo in firma
mto aplicoꝝ pdicatoꝝ ifixis. Vnde
reti ficti hoc in ētexto. ecclia clama
bat. O quā fortis sponsus mis in sep
tē crimibus suis. ē. Et oms ipli illam
audientes. in eū irruerūt. putantes
ipsū maiores uires ñ habere. S; & hoc
modo ñ ē agnita fortitudo ipsius.
Ve hinc multas lacmas ecclia effu
dit. quia fortitudinē sce trinitatis
ignorauit. dicens humanitē filiū dī
se quide uidisse. s; diuinitatē ipsi⁹
ñ dū pfecte ītellexisse. Vnde ipse cō
motus. in dilecto suo iohanne secre
ta sce trinitatis q̄ntū hoi licitū erat.
scire. in honore pat & in ardore spe
sci manifestauit. Et ita in gremiū
sponse sue caput suū reclinans. ibi
usq; ad maximū scismata que ifi
lio pditionis futura sc requiescet.
Ibi fortitudo ei⁹ abrasis ēmib⁹ ipsi⁹ ab
scidet. cū homines in tēpore illo ma
gis filiū pditionis quā ipsū sequi
studeant dicentes. Quid ē o ds. qd
talia & tanta miracula uidemus.
Et ita fortitudo ipsi⁹ delinit. cū iā
uera fides in cecitate ifidelitatis ob
nubilari uidet. S; uires ei⁹ resurgēt.
cū enoch & helias apparuerit. Qua
ppt superbiā & psūptionē fortit ceu
tens. filiū pditionis cū omib⁹ diabo
licis artib⁹ & cetis uiciis deicit. mul
toq; durī diabolica uicia conteret.
cū iā ecclia cū xpiano nomine de
pseuti & tēporali scło ad etna tnsibit.
quā antea faceret cū adhuc diuinus
cultus in mundo tēporalit uigeret.
Quid ē hoc. Quia cū iā selm finē ac
cipiet. tt & diabolicę psecutiones & uir
tutū fortissime opationes. in hoib⁹ etiā
tēporalit cessabūt. Qui aut acutas au
res mētioris ītellect⁹ habet. hic in arden
te amore speculi mei ad ūba hec anhe
let. & ea i ēscientia animi sui ēscribat.

Vndecima uisio tēte partis.

Post hec uidi. & ecce
omia elemta & oms
creature diro motu
ēcussa sc. ignis. aer.
& aqua eruperūt.
& tiā moueri fece
rūt. fulgura & tonitrua ēcrepue
runt. montes & siluę ceciderunt.
ita ut omē qd mortale erat uitā
exalaret. Et omia elemta purga
ta sc. ita ut quicquid in eis sordi
dū fuerat. tali ñ euanesceret. qd am
plius ñ appareret. Et audiui uocē maxi
mo clamore p totū orbē tiax uocife
rantē & dicentē. O uos filii hoiū qui i
terra iacetis. surgite oms. Et ecce oia
ossa hoiū. in quocūq; loco tiax erāt. ue
lut in uno moīto ēgregata & sua
carne obtecta sc. & oms hoies itegris
mbris & corporib⁹ suis. in sexu suo sur
rexerūt boni in claritate fulgentes. &
mali in nigredine apparentes. ita ut &
opus cuiq; in ipso aptē uideret. Et qui
da ex eis in fide signati erāt. quida aut
ñ. ita ut signatoꝝ istoꝝ alii ante faci
em suā uelut aureū fulgorē. alii uelut
umbrā haberēt. qd ipsoꝝ signū erat.
S; subito ab oriente maxima chorus
canto effulsit. & ibi in nube filiū hois
eode uultu quēadmodū in mundo fu
erat. & aptis uulneribus cū angelicis cho
ris aduentētē uidi. & sup sede canden
tis. s; ñ ardentis flamę sedentē. & sub se
hanc maximā tēpestatē purgationis
mundi habentē. Et qui signati erāt.

obulā ei in aere quasi in turbine rapti
ſt. ubi & prī ſplendorē illū qui secretū
ſupni creatoris. deſignat uideta. bonis
ſeis amalis ibi ſeparatis. S; ipſe blanda
uoce uelut euangliū manifestat. uis
tos celesti regno beatificauit. ac tribuli
uoce iniustos infernalib⁹ penis. sic etiam
ibide ſcptū ē deputauit. nulla tam alta
iquisitione uel responsione. de opib⁹ eoꝝ.
n̄ quēadmodū euangelica uox ostēdit
ibi facta. qm̄ opus cuiq; siue bonū siue
malū cēt. in ipso manifeste apparuit.
Qui autē signati n̄ erant alongē in par
te aquilonis cū diabolica turba stabant.
nec ad udiciū hoc puenerūt. S; tamen
hec omīa uelut in turbine uidentes.
finē eide udicii exspectabāt. & inē se
amaros gemitus dabāt. Et sic iudicio
pacto. fulgura & tonitrua. & uenti. ac tē.
tempestates cessabāt. & quicquid in ele
mētis transitoriū erat. subito euanuit.
& maxima tranquillitas facta ē. Tē electi
sup splendorē solis repente splendidi effec
ti. cū eode filio dī. & cū beatis agminib⁹
angloꝝ in gaudio magno celestia pete
bant. reprobis cū diabolo & anglis ei. ad
loca infernalia cū magno ululatu ten
dentib⁹. Et sic celū electos recepit. & infer
nū reprobos absorbuit. S; subito tanta gau
dia & tantę laudes in celestib⁹ & tanta
tristicia ac tanti ululat⁹ in inferno exor
ti sūt. ulē quā humanus sensus effari possit. m.
Et mox omīa elēmta in maxima sere
nitate resplendu erūt. uelut eis nigerrima
cutis abstracta fuisset. ita qđ nec ignis
feruorē. nec aer spissitudinē. nec aqua fri
gorē. nec tra fragilitatē. amplius ulla ha
berent. Sol q̄q; lune & stellę. uelut plu
rim⁹ ornat⁹ iurmamēto multo splendore
& decore rutilabāt. & sine motu curru
tionis fixa manebāt. ita qđ ultra diē
& nocte n̄ discernebāt. Et ita nox n̄ erat.
s; dies. Et finitū ē. Ipsūq; audiui uocē
de celo m̄ dicentē. Hec misteria no
uissima tēpora ostendit. in quib⁹ tempo
ralia tēpa in ētēitatē choruscationis
illi⁹ que sine fine ē trāsmutabuntur.
Nouissima enī tēpora multis periculis
fatigabunt. & occasus mundi uarius
signis demonstrabit. Nam ut uides.
in ipso nouissimo die tot⁹ orbis tra-
motib⁹ ēcutiet. tempestatib⁹ quassabi
tur. ita ut q̄cq̄d in eo caducū & mor
tale ē. his calamitatib⁹ finiat. quia iā
cursum mundi completo. ipse amplius
durare n̄ potit. S; secūm diuinā dispo
sitionē cōsumabit. Sic enī ho cū finem
duxē. multis infirmitatib⁹ puentus
deficit. ita qđ etiā in ipsa hora mor
tis suę multo dolore dissoluit. sic q̄q;
finē mundi maxime adūsitates p
current. & ipsū in fine suo diūsis ē
rorib⁹ dissoluent. qm̄ elēmta tmores
suos tē ostender. quia eos amplius exer
cere n̄ poterūt. Repentino & īopi
nato quippe motu. in hoc fine elēmta
relaxantur. omīs creature cōmouen
tur. ignis erūpit. aer soluit. aqua ef
fluit. tra ēcutit. fulgura feruēt. to
nitrua concrepant. montes secundun
tur. siluę ruunt. & q̄cq̄d in aere. uel
in aqua. uel in tra mortale ē uitam
reddit. Ignis enī totū aerē mouet.
& aqua totā tra replet. & hoc m̄ omīa
purgantur. ut q̄cq̄d in mundo fedi
tatis ē ita euanescat quasi n̄ fuerit.
uelut sol diffluit cū in aquā mittit.
Sed diuino pcepto ut t̄ pmonstratū
ē ad resurgendū acceptō. mortuoꝝ
ossa ubiēūq; fuerint. suo loco uelut ī
ictu oculi ēiungunt. & sua carne re
gunt. nec ullom̄ retardant. S; siue
ab igne. siue ab aqua. siue ab aue.
siue a bestia. consūpta fuerint. eius
sime restituunt. ita qđ ea hoc m̄ tra
reddit. uelut sal ex aqua sudat. quia
oculus mis omīa nouit. nec quicquā
me latere potit. Ita omis homes in ani
ma & corpore. sine ulla ētractione
& abscisione membroꝝ suoꝝ. s; in īte
gritate & corporis & sexus sui. uelut
in ictu oculi resurgt. electi fulgorē

bonoꝝ opū suoꝝ habentes. & rēpbi mi
gredinē ifeliciū actuū. suoꝝ portan
tes. ita qđ ibi opa ipsoꝝ ñ abscondun
tur. ſ; pata in ipsis apparebūt. Et
quida ex eis in fide signati sūt. qui
da aut ñ. ita ut fide habentiū ē
scientię aliꝝ. ꝑ opa fidi in fulgore
sapientię fulgrāt. aliꝝ ů in tenebꝝ
sitate neglectus sui apparēt. ꝑ quę
apte discernunt. qm illi fide i opib⁹
ipleuerūt. isti aut ea in semetipsis
extinxerūt. Quida aut hoc signū
fidi ñ habēt. quia isti in ueteri le
ge nec in noua grā cognitionē ui
ui & ueri dī habere uoluerūt. Et
tē in claritate lucis etnę ſ; tam in
nube qua rēpbus celestis gra abscon
dita ē. filꝰ dī in forma humanitatis
& passionis suę. quā in uoluntate
patris ꝑ salute humani generis pas
sus ē. ad iudicandū ipsū humanum
genꝰ celesti exercitu circūdatꝰ aduc
niet. qm patē ei hoc dedit ut quia
ipse in mundo uisibilitē ēuersatꝰ fu
erat. quę uisibilia mundi sūt diiu
dicet. ut etiā ipse in euangelio os
tendit dicens. Et potestatē de
dit ei & iudiciū facere. quia filꝰ
hois ē. Hoc tale ē. Patē testificatur
de filio suo. Quid ē hoc. Patē potes
tatē dedit filio. qm ipse semp cū
patē ī diuinitate manēs ſ; humanitatē de
matē accipiēs. secm qđ ho ē acceꝑ etiā a
patē. qđ oīs creatura ipsū dī filiū sentit sic &
oīs creatura in creatione formę suę
ado creata subsistit. Et ido queq;
opa discernunt a filio in quacūq;
dignitate uel ēcuruatione sit. &
secm hoc qđ collocanda sūt ea collo
cat. ut quia ipse ho palpabilis & ui
sibilis in mundo fuit. etiā illa quę
in mundo uisibilia fuerūt secm qđ
iustū ē discernat. uidel in potestate
iudiciali tribilis iustis. ſ; blandus
iustis apparens. ipsos ita diiudicans.
qđ etiā purgationē suā clemta sen
tiant.

Tunc & qui signati sūt. obuiā iusto iudi
ci. ñ in difficultate ſ; in multa celerita
te rapiunt. ut qm ipsi fide in din cre
dentes habuerūt. etiā opa fidi in eis ma
nifeste apparēt. ubi & scientia dī actꝰ
eoꝝ & in bonis & in malis ñ ignorat
ur ubi ꝑmonstrū ē. ibi enī bom & ma
li separabunt. quia & opa eoꝝ dissimi
lia sūt. Hā ibi tā in malis quā in bonis
certissime apparēt. qm uel in infantia.
uel in pueritia. uel ī iuuentute. uel in
senectute. uel īfirma etate dim quies
cunt. Ibi etiā fulminātꝰ omis flores
filii mei. uidel patriarchę & ꝓphę qui an
te īcarnationē ipsi⁹ fuerūt. & apli qui
cū eo in seło. ēuersati sūt. ac martyres.
ēfessores. ūginnes. uiduę. qui ipsū fide
lit imitati sūt. & illi qui ecclię meę tā
in scłaris⁹ quā in spualib⁹ ꝓpositi erāt.
nec ñ anachorite & monachi. qui ī cas
tigatione & mortificatione carnis suę
ꝓpt nom ei⁹dē filii mei se uiles fecerūt.
qđ & in uestitu suo cū magna humi
litate & caritate anglicū ordinē imi
tantes ostenderūt. ſ; qui me hoc m in
contēplatiua uita querēt. qđ dicunt
hec uita gloriosior illa ē. hoc m quasi
nichilū ē. ſ; qui me querit. in humili
tate in illa ēuersatione. quę īspiratio
ne spe sēi data ē. hc in celesti pata in
ꝑoris⁹ locis collocabo. Deinde celi
laudes suas iterī in silentio etnēt. cū
filꝰ dī iudiciale sententiā & ad iustos
& ad iniustos ꝓfert. auscultantes cū re
uerentia honoris qm illos diiudicet.
cū blande iustis supna gaudia tribuit.
& cū tribilitē iniustos ad īfernales pe
nas mittit. ſ; ibi nec excusationes nec ī
trogatio operationū suaꝝ maior erit.
quā qđ ibi ēscientię bonū & bonoꝝ &
maloꝝ nude & aperte sūt. Iusti aut
qui ibi ūba equissimi iudicis ꝓcipiūt.
plurima quide opa iustitię fecerūt. ſ;
tam ea in plenitudine ꝓfectionis dū ī
seło uiuerēt ñ habuerūt. unde & nē in
eis diiudicandi sūt. iusti ů qui iudici

ate seuentiatē ibi in se sentiūt. mala
quide facta ppetrauerunt. s; tam ea
ñ in ignorantia diuinę maiestatis. xiii.
qđ ē in ĩquitate piudicate dampna
tionis ĩfidelitatis egerūt. & ido senten
tiam eide iudicis ibi ñ effugient. qm
omia equo pondere ponderanda sūt.
Illi aut qui in fide signati ñ sē. qm ipsi
in dm ñ credider ūt. in parte aquilo
nis idē ppditionis. cū diabolica turba
itrā tardant. nec ad hoc iudiciū pue
nūt. s; tam illud in obumbratione
uidentes. finēq; ei pstolantes. intra se
multū gemūt. qm ipsi in ĩfidelitate
pdurantes. uerū dm ñ cognouerunt.
quia ipsi nec ante baptismum uiuum
dm in uetī testamto coluerūt. nec sub xv.
euglio remediū baptismatis susceperūt.
s; in maledictione casus ade pseueraue
runt. dapnationis penas habentes. unde
& in ĩfidelitate scelerū suoy iā iudi
cati ĩuenunt. Sicq; iudicio finito.
trores elemtoy. & fulgura. tonitrua.
& uenti. in tpestatibus cessant. & omē
qđ caducū & tnsitoriū ē dilabitur.
nec amplius apparebit. uelut nix ēt de
finit. quę a calore solis dissoluit. maxi
ma quiete tranquillitatis diuina
dispensatione ita exorta. Et sic
electi splendorē etnitatis habentes.
una cū capite suo scil filio meo. & cū
gloso celesti exercitu in magna gla
celestia gaudia petūt. & repbi una
cū diabolo & cū anglis ipsi. ad etna
supplicia in multa contritione tendt.
ubi etnā morte s ppatatā etnaliter
uidet. quia magis ecupiscentias suas
quā pcepta mea secuti sē. Et sic celū
electos in glam etnitatis recipit. qm
ipsi dominatorē celoy dilexerūt. & xvi.
ĩfernus repbos absorbet. quia diabolū
ñ abiecerūt. ita omiū gaudioy tan
tis laudib in celesti gla resonantib
& omiū gemituū tantis ululatib in
ĩferno exortis. ut equā humani ĩtellec
tus capę ualeat. qm illi uitā etnam
possident. & isti morte etnā habet.
quēadmodū in euglio filī mis lo
quit dicens. Et ibunt hi in sup
plicium etnum. iusti aut in uitā eter
nam. Hoc tale ē. Qui in lenocinio
omiū malorum fetent. nec sicunt
qđ iustū ē haurire in sūma bonita
te. p it infidelitatis & nequicię sue
in penas etnę pditionis dimergun
tur. secdm opa sua ĩfernalia torm
ta recipientes. Edificatores ū cho
ruscationis celestis iterim qui por
tis filię syon fidelit istant. fulge
bunt in luce uitę etnę quā castissi
ma uirgo in fecunditate ugnitatis
sue credentib mirabilit attulit.
Et ut uides. elemta in maxima cla
ritate & pulcritudine his omib pac
tis fulgebunt. omī uidel ipedimto
nigredinis & sordis ablato. Nam ig
nis sine feruore tē ut aurora ruti
lat. & aer absq; spissitudine purissi
mus fulget. & aqua sine impetu
effusionis & submersionis pspicua &
leuis stat. & tra absq; omi fragili
tate & tortitudine fortissima &
planissima apparet. his omib in
magnā tranquillitatē ac pulcitu
dinem translatis. Sol & sol & lune
ac stellę uelut pciosissimi lapides
in auro. ita etiā in firmamto mul
ta claritate & maximo fulgore
rutilant. nec ulla iquietudinē cir
cuuolutionis suę diē & nocte ad
discernendū habēt. quia finito mun
do iā in imutabilitate sūt. ita qđ &
nullę tenebrę noctis amodo appa
rebūt. qm tē dies ideficiens ē. ut etiā
iohannes dilectus ms testat dicens.
Et nox ultra ñ erit. & ñ egebūt lumi
ne lucernę neq; solis. qm dns ds illu
minat illos. Hoc tale ē. Qui thesau
rū habet. eū itrdū subtrahit itrdū
etiā emittit. sic & nox lum celat
& ut dies tenebras fugat. homini
lum afferens. Ita ñ erit in tnsgres

sione temporꝝ. quia iã ꝛ̃ noctis umbra fugabit̃. ita qđ tenebre noctis am̃ ñ apparebũt. quia etiã & ẽclipsis tatio ulla iã ñ egebit lumine hoc. qđ ꝑ hoiem̃ ĩcendũt umbras tenebras expellentes. nec etiã mutabilitatẽ solis ꝛ̃ amplectet̃. qui m̃ cr̃net tempora ulla quę in umb̃ habentur. qm̃ ꝛ̃ dies sine ulla mutatione erit. quia ꝛ̃ etiã dominator omniũ. ii. O claritate diuinitatis sue quã nulla mutabilitas obfuscat. illuminat eos qui in scło tenebras sua gr̃a effugerãt. Qui aut̃ acutas aures mentis ĩtellectus habet. hic in ardente amore speculi mei ad ũba her anhelet. & ea ĩ ẽscientia animi sui ẽsẽbat.

Tercia decima visio tercie partis.

O Ecce uidi lucidissimũ aerẽ. in quo audiui in omn̄ib̃ p̄dictis significationib̃ mirabili m̃ diuisũ genꝰ musicoꝝ in laudibus ciuium supnoꝝ gaudioꝝ. in ura ueritatis fortit̃ ꝑseuerantiũ. ac ĩ que relis reuocatoꝝ ad laudes eor̃de gaudioꝝ. & in exhortatione uirtutũ se exhortantiũ ad salutẽ ꝓpꝝ quib̃ diabolice ĩsidie repugnãt. ſ; ipse uirtutes eas opp̃mũt. ita tam̃ qđ sic iii. O fideles homines tande a peccatis ad supna ꝑ penitentiã transeunt. Et sonus ille ut uox multitudinis in laudib̃ de supnis gradib̃ in armonia symphonizans sic dicebat.

i. O splendidissima gẽma & serenũ der̃ solis. qui tibi ĩfusus ẽ fons saliens de corde patris. qui ẽ unicũ ũbum suũ. ꝑ qđ creauit mundi p̄mã materiam. quã eua turbauit. hoc ũbũ effabricauit ꝛ̃ pat̃ hoiẽ. & ob hoc es tu illa lucida matia. ꝑ quã hoc ipsũ ũbũ exspirauit omẽs uirtutes. uit eduxit in p̄ma matia oms creaturas. O tu suauissima uga frondens de stirpe iesse. o quã magna uirtus ẽ qđ diuinitas in pulcherrimã filiã aspexit. sic̃ aquila in sole oculũ suũ ponit. cum supn̄ pat̃ claritatẽ uginis attendit. ubũ suũ in ipsa ĩcarnari uoluit. Iã in mistico misterio dñi. illustrata mente uginis. mutabilit̃ clarus flos ex ipsa uirgine exuit. Et iterum dixit. gloriosissimi lux uiuens angli. qui ĩsta diuinitatẽ. diuinos oculos cũ mistica obscuritate omis creaturę aspicitis in ardentiꝰ desideriis. unde nũquã potes satiari. o quã gl̃osa gaudia. illa uiã habet forma que in uobis ẽ ĩtacta ab omn̄ ꝓpuo opę. qđ p̄mũ ortũ ẽ in uro socio ꝓdicto anglo. qui uolare uoluit sup̃ itus latens pinnaculu dñi. unde ipse tortuosus demersus ẽ in ruinã. ſ; ipsi ĩstrumenta casus. ẽsiliando facturę digiti dñi ĩstruit. Iam o uos angli qui custoditis ꝓpꝝ. quoꝝ forma fulget in facie ura. & o uos archangli qui suscipitis animas iustoꝝ. & uos uirtutes. potestates. ꝓncipatus. dñationes. & throni qui estis cõputati in q̄ntũ secretũ numerũ. & o uos cherubin & seraphin sigillum secretoꝝ dñi. sit laus uobis qui oculũ antiqui cordis in fonte aspicitis. Vide tis enim ĩteriorẽ ui patris. que de corde illi spirat q̄si faciem. Item q; dicebat. iii. O spectabiles uiri qui ꝑ transistis occulta. aspicientes ꝑ oculos spc̃. & annunciantes in lucida umb̃ acutã & uiuentẽ lucẽ in uirga germinantẽ. que sola floruit de ĩteritu radicantis luminis. uos anti qui sci p̄dixistis saluationẽ exulũ animarũ. que imerse fuerant morti. qui circuis tis ut rote mirabilit̃ loquentes mistica montis. qui celũ tangit. ꝑ transiens undo multas aquas. cũ etiã int̃ uos surrexit lucida lucerna. que ipsũ montẽ p̃ currens. ostendit. O uos felices radices. cũ quib̃ opus miraculoꝝ. & ñ opus emi nũ ꝑ torrens it̃ ꝑspicue umbre planta tũ ẽ. & o tu ruminans ignea uox p̃cur

rens lumantē lapide subuertrentē abis
sū. gaudetr in capitr uro. Gaudetr in
ulo quē ñ uiderūt in tris multi. qui
ipsū ardentē uocauerūt. Et itū dixit.
O cohors mulicie floris urgę ñ spinatr.
tu sonus orbis tre. circuens regiones
ilanoꝝ sensuū. epulantiū cū portis. qs
expugnasti p ifusū aduersrē. ponentis
radices ī tabernacula pleni opis uerbi
patris. tu etiā nobilis es gens saluatorr.
itrans uiā regenerationis aque p ag
nū. qui te misit in gladio inē seuissi
mos canes. qui suā glam destruxerūt.
in opib' digitoꝝ suoꝝ. statuentes ñ ma
nufactū in subiectionē manuū suaꝝ. ī
qua ñ iueneruūt cū. Jam olucidissima
aplorꝝ turba. surgens in ueta agnitione.
& apiens clausurā magistri diaboli.
abluendo captiuos in fonte uiuentis
aque. tu es clarissima lux in nigerrimis
tenebris. fortissimūq; genus colupnaꝝ.
sponsā agni sustentans. in omīb' orna
mentis ipsi. p cui' gaudiū ipsa matr ex-
urgo ē uexillata. Agnus enī īmacula VIII.
tus. est sponsus ipsi' sponse īmaculatr-
ltēq; dicebat. O uictoriosissimi tri
umphatores. qui in effusione sangui
nis uri salutantes edificationē ecclie.
ītrastis sanguinē agni epulantes cū
uitulo occiso. o quā magnā mercede
habetis. quia corpora uitā uiuentes
despexistis. imitantes agnū di. ornan
tes penā ei' in qua uos ītroduxit inre
stauratione hereditatis. Uos flores ro
sarū. qui in effusione sanguinis uri.
beati estis in maximis gaudiis. redo
lentib' & fudantib' in eptione. que flux
it de ītrioris mtre consilii manentis
ante euū in illo. in quo ñ erat estitu
tio a capite. Sit honor in clortio uro
qui estis īstrumtū ecclie. & qui ī uul
neribus uris sanguinis undastis. Et itū
dixit. O successores fortissimi leonis.
intē templū & altare dominantes in
ministratione ei'. sic anglī sonant in
laudib'. & sic assūt pplis in aduitorio
uos estis intē illos qui hec faciunt.
semp curā habentes in officio agni.
O uos imitatores excelse psone in pci
osissima & gliosissima significatione.
o quā magni ē ur ornatus. ū ho pce
dit soluens & stingens in do pigros &
pegnos. etiā ornans candidos & nigs.
& magna onera remittens. Jam &
anglici ordinis officia habetis. & for
tissima fundamta pfectis ubicūq; ē
stituenda sē. unde magni ē ur honor.
ltēq; dicebat. O pulcre facies dim
aspicientes. & in aurora edificantes.
o beate ugines quā nobiles estis. in
quib' rex se ēsiderauit cū in uobis
omīa celestia ornamta pfignauit.
ubi etiā suauissim' hort' estis in omīb'
ornamtis redolentes. O nobilissima u
riditas que radicas in sole. & que ī can
dida serenitate luces in rota. quā nul
la tīrena excellentia cōphendit. tu
circūdata es amplexib' diuinoꝝ mis
teriorꝝ. Tu rubes ut aurora. & ardes
ut solis flama. Et itū son' ille. ut
uox multitudinis in querelis de re
uocatis ad eosde gradus. in armonia
sic querebat dicens. O plangens
uox ē her. maximi doloris. Ach ach
questa mirabilis uictoria in mirabili
desiderio di surrexit. in qua delecta
tio carnis se latenter abscondit. heu
heu ui uoluntas ēmina nescitis. & ui
desiderii hois lasciuia fugit. Luge
luge g' in his īnocentia. que in pudo
re bono ītegritatē ñ amisisti. & que
auariciā guttaris antiqui serpentis
ibi ñ deuorasti. O uiuens fons. quam
magna ē suauitas tua. qui faciem
istoꝝ. intē ñ amisisti. s; acute puidisti
quom eos de anglico casu abstrahe
res. qui se estimabāt illud habere qd
ñ licet sic stare. Unde gaude filia
syon. quia ds tibi mistos reddit
qs serpens de tr abscidere uoluit.
qui nc in maiori luce fulgēt. quā
pri' illoꝝ causa fuisset. Juuens enī

lux de his dicit. Tortuosū serpentem scandalizauī in sua suggestione. quē ita plena ñ fuerat. sic ille putabat. Vnde iuraui p memetipsū. qđ in his causis ferī amplī & amplī. quā ī es ó serpens tuū gaudiū pderet. quia in tua sugestione amputaui. qđ nū quā īuentū ē in tua seuicia o turpis sime illusor. VIII. Itēq; sonus ille. ut uox multitudinis in exhortatione uirtutū in adiutoriū horū. & in cōtradictione repugnantiū diabolicaꝝ artiū. uir turib⁹ uicia supantib⁹. & horib⁹ tandē diuina īspiratione ad penitentiam redeuntib⁹. in armonia sic clamabat. Hos uirtutes in dō sum⁹ & in dō ma nemus. regi regū militam⁹. & malū abono separam⁹. Ham in p̄mo agone apparuim⁹. ú uictrices exstitim⁹. dum ille corruit. qui sup se uolare uoluit. Ergo & nōc militem⁹. illis. qui nos īuo cant subuenientes. & diabolicas ar tes calcantes. & eos qui nos imitari uo luerint. ad beatas mansiones pducentē. Querela animaꝝ in carne positaꝝ. O nos pegne sum⁹. Quid fecimus ad pec cata deuiantes. filie regis cē debuim⁹. s; in umbrā peccatoꝝ cecidimus. Our uens sol. porta nos in humeris tuis. in iustissimā hereditatē. quā in adam pdidim⁹. O rex regū. in tuo p̄lio pug namus. Inuocatio fidelis animę. O dulcis diuinitas. & o suauis uita in qua pfectā uestē p̄clarā. illud accipi ens qđ pdidi in p̄ma apparitione. ad te suspiro. & omis uirtutes īuoco. Responsū uirtutum. O felix anima. & o dulcis creatura dī. quę edificata es in pfunda altitudine sapiencię dī. multū amas. Fidelis anima. O. libenter uenā ad uos. ut p̄beatis m̄ osculū cordis. Virtutes. Hos de bemus militare tecū. o filia regis. Sed grauata anima queritur. O grauis labor & o durū pondus qđ habeo in uestę hui⁹ uitę. quia nis graue m̄ ē cōtra carnē pugnare. Virtutes. O anima uoluntate dī ēstitu ta. & o felix īstrumētū. quare tā debi lis es contra hoc. qđ ds contulit in uirgi nea natura. Tu debes in nobis superare diabolū. Anima illa. Succurrite m̄ ad iuuando. ut possim stare. Scientia dī ad eandē animā dicit. Vide quid illud sit quo es īduta filia saluationis. & esto stabilis & numquā cades. Anima illa. O nescio quid faciā. aut ubi fugiā. o ue m̄ ñ possū pficere hoc quo sū īduta. Cer te illud uolo abicere. Virtutes. O īfelix conscientia o misera anima. quare abscondis faciē tuā coram creato re tuo. Scientia dī ad animā illam. Tu nescis. nec uides. ne sapis illu qui te ēstituit. Anima illa. Vs creauit mun dū. ñ facio illi iniuriā. s; uolo uti illo. Suggestio diaboli ad eandē animam dicit. Fatue fatue. qđ pdesti laborare. Respice mundū. & amplectere magno honore. Virtutes. Heu heu. nos uirtutes plangam⁹ & lugeam⁹. quia ouis dīni fu git uiam. Humilitas. Ego humilitas regina uirtutū dico. Venite ad me oēs uirtutes. & enutriā uos ad requirendum pditā dragmā. & ad coronandū in pse uerantia felicē. Responsum uirtutum. O gloriosa regina. & o suauissima medi atrix. libenter uenimus Humilitas. Ido dilectissime filię. teneo uos in regali thalamo. O filię israel. sub arbore suscita uit uos ds. unde in hoc tempore recor damini plantationis suę. Gaudete & ti uę syon. Stirpitus diaboli ad humilita tē. & ad reliquas uirtutes. Quę ē hec potestas. qđ nullus sit p̄ dim. Ego aut dico. Qui uoluerit me & uoluntatē meā sequi. dabo illi omia. tu ú cū tuis sequa cib⁹ nichil habes qđ dare possis. quia etā uos oēs nescitis quid sitis. Humilitas respondet. Ego cū meis sodalib⁹ bene sca. qđ tu es ille antiquus draco. qui sup sū mū uolare uoluisti. s; ipse ds ī abyssum precit te. Virtutes. Hos aut oēs in

excelsis habitans. Planctus ecclē anime penitentis in corpore. & virtutes invocantes.
O vos regales virtutes. quā speciose & quā fulgentes estis. in sūmo sole. & quā dulcis ē vrā mansio. & ideo o vae m̄. quia a vobis fugi. Virtutes. O fugitive veni. veni ad nos. & ds suscipiet te. Penitens anima in corpore. Ach ach. fervens dulcedo absorbuit me in peccatis. & ideo n̄ ausa sum intrare. Virtutes. Nolli timere nec fugere. quia pastor bonus querit in te pditā ovem suam Penitens anima in corpore. Ego ē in necesse ut suscipiatis me. qm̄ in vulneribus ferreo. quib⁹ antiquus serpens me contaminavit. Virtutes. Curre ad nos. & sequere vestigia illa. in quib⁹ nū quā cades in societate nra. & ds curabit te. Penitens anima in corpore. Ego peccator. qui fugi veram. plenus ulceribus venia ad vos. ut pbeatis m̄ securū te deceptionis. Virtutes. O anima fugitiva. esto robusta. & idue te arma lucis. Penitens anima in corpore. O tu omnis milicia regine. & o vos candida lilia ipsi⁹. cū rosea purpura. inclinate vos ad me. quia pegna a vobis exulavit. & adiuvate me. ut in sanguine filii di possim surgere. Et o vera medicina humilitas. pbe m̄ auxilium. quia superbia in multis vicibus fregit me. multas cicatrices m̄ inponens. Ego fugio ad te. & ideo suscipe me. Humilitas ad virtutes. O omnis virtutes suscipite lugentē peccatorē in suis cicatricib⁹ ppt̄ vulnera xpi. & pducite eū ad me. Virtutes ad penitentē animā in corpore. Volum⁹ te reducere. & nolum⁹ te deserere. & omnis celestis milicia gaudet sup te. & decet nos in symphonia sonare. Humilitas ad eandē penitentē animā. O misera filia vole te amplecti. quia magni medici dura & amara vulnera ppt̄ te passus ē. Suggestio diaboli ad eandē penitentē animam. Que es aut unde venis. Tu amplexata es me. & ego foras eduxi te. si nō in refusione tua confundis me. ego aut̄ pugna mea decia te. Penitens anima et diabolum.

Ego omnes vias tuas malas ē cognovi. & ideo fugi a te. m̄ aut̄ o illusor pugno contra te. Penitēs anima ad humilitatē. Unde tu o regina humilitas. tuo me dignamine adiuva me. Humilitas ad victoriā. & ad reliquas virtutes. O victoria que istū in celo supavit. curre cū sodalib⁹ tuis. & omnes ligare diabolū hic. Victoria ad virtutes. O fortissimi & gloriosissimi milites. venite & adiuvate me istū fallacē vincere. Virtutes ad victoriā. O dulcissima bellatrix in torrente fonte. qui absorbuit lupū rapacē. o gl̄osa coronata. nos libenter militam⁹ tecū. ē et illusorē hic. Humilitas ad virtutes. Ligate g̃ istū. o virtutes pclare. Virtutes. O regina nra te parebim⁹. & pcepta tua in omnib⁹ ad implebim⁹. Victoria. Gaudete o socie. quia antiquus serpens ligatus es. Virtutes. Laus t̄ xpe. rex angelor. O ds. quis es tu. qui in temetipso hoc magnū ēsilium habuisti. qd̄ destruxit infernale haustū in publicanis & peccatoribus. qui nō lucent in superna vocata te unde. o rex laus tibi sit. O pat̄ omnipc. ex te fluit fons in igneo ardore. pduc filios tuos in rectū ventū velox aquar. ita ut. et nos eos hoc m̄ pducam⁹ in celestem ierlim. Et voces iste erāt ut vox multitudinis. cū multitudo voces suas in altū extollit. Et sonus earum pertransiuit me. qd̄ eas absq; difficultate tarditatis intellexi. Audiuiq; vocē ex eode lucido aere dicentē m̄. Laudes supno creatori incessabili voce. cordis & oris. dande sit. cū ipse n̄ solū stantes & erectos. s; etiā cadentes & curvatos in supnis sedib⁹ sua gra collocat. Unde videt oēs lucidissimū aerē. candorē gaudii supnor cuncta designantē. in quo audiui in omnib⁹ p dictis significationib⁹ mirabili m̄ diversū gen⁹ musicor. in laudib⁹ cunctis supnor. gaudior. in via veritatis fortit̄ p seuerantiā. ac in querelis revocator

1340

ad laudes eorūde regaudiom. qm̄ ut
aer cōprehendit & sustinet ea quę
sub celo sūt. ita ut audis in omīb⁹ p̄mon
stratis tibi mirabilib⁹ dī. suauis & dul
cis symphonia sonat in gaudio mi
racula dei in supna ciuitate ex
istentiū. & in do suaui deuotione
psistentiū. ac in quereliś icuruatio
nē illom quos antiquus serpens pde
re tentat. quos tam̄ diuina uirtus
ad societatē beatom gaudiom fortiē
p̄duxit. pferens in eis illa misteria.
quę humanis mentib⁹ ad trā inclina
tis sē icognita. & in exhortatione
uirtutū se exhortantiū ad salutē
ppm quib⁹ diabolicę isidię repug
nant. s; ipse ututes eas oppmunt.
ita tam̄ qđ sic fideles hoies tande
a peccatis ad supna p penitentiā
tnseunt. qm̄ ibi ututes in mentib⁹
fideliū ad redeptionē ipsom uicis
resistunt. quib⁹ illi diabolico affla
tu fatigantē. s; eis fortissima forti
tudine supatis. hoies in peccatis p
lapsi. diuino nutu ad penitentiam
reūtunt. cū p quib⁹ & deflent an
tiora facta. & cū cōsiderāt & cauent
postia. Qua ꝑ & sonus ille. ut
uox multitudinis in laudib⁹ de su
pnis gradib⁹ in armonia simphoni
zat. quia simphonia in unanimitate
& iconcordia. glam & honorē celes
tiū ciuiū ruminat. ita qđ & ipsa
hoc sursū tollit qđ ubū para pfert.
Sic & uerbū corpus designat. sym
phonia ū spm manifestat. qm̄ &
celestis armonia diuinitatē de
nunciat. & ubū humanitatē filii
di ppalat. Et ut potestas di
ubiq; uolans omia circuit. nec ei
ullū obstaculū resistit. ita & ratio
nalitas hominis magnā ui habet.
in unius uocib⁹ sonare & torpentes
animas ad uigilantiā in sympho
nia excitare. Qđ & dauid in sym
phonia ꝓphecię suę ꝓbat. & ieremi
as lam̄tabili uoce in planctu suo ostēdit. Ita & tu oho quę es paupcula & fra
gilis nature. audis in symphonia sonū
de igneo ardore ugnalis pudoris. in
amplexib⁹ ubom florentis uirge. & sonū
de acumine uuentiū luminū in supna
ciuitate lucentiū. & sonū de ꝓphetia
pfundom sermonū. & sonū de dilatatio
ne aplatus mirabiliū ubom & sonū de
effusione sanguinis fidelit̄ se offeren
tiū. & sonū de sacdotali officio secretom &
sonū de ugnali gtdui supna unredine florentiū.
qm̄ supno cātori fidelis cantica sua i uoce exultationis
& leticię resultat. & grates frequentes
rependit. S; & sonū audis ut uocem
multitudinis. in requerelis de reuoca
tis ad eosde gradus. in armonia reso
nantē. quia symphonia ī solū in una
nimitate exultationis. in ꝗua rectitudi
nis fortiē psistentiū gaudet. s; etiam
in concordia reliq; citationis de uia uis
ticię lapsom. & tande ad uerā beatitudi
nē erectom exultat. qm̄ & pastor bonus
ouē quę perierat cū gaudio reportauit
ad gregem. Itēq; ut audis. sonus ille ut
uox multitudinis. in exhortatione mu
tuā in aduersariū hoiū. & in ētradicho
ne repugnantiū diabolicaꝝ artiū. ut
tutib⁹ uicia supantib⁹. & hoib⁹ tande di
uina īspiratione ad penitentiā redeun
tib⁹ in armonia clamat. qm̄ dulcis cō
plexio ē in uirtutib⁹ fideles hoies ad ue
rā beatitudinē trahentib⁹ s; dira coacer
uatio ē in uiciis diabolicaꝝ isidiaꝝ. ñ ta
men ita ut uirtutes uicia ñ supent. s;
sic qđ utentes ea omino debilitent.
& ꝑ consentientes auxilio supni aduer
sarii. ad etnā retributionē p ueram penite
tiā p̄ducant. ut etiā in uocib⁹ armonię
eaꝝ tibi demonstrat. Nam & sym
phonia dura corda emollit. & ipsis hu
morē cōpunctionis īducit. ac spm sem
aduocat. Vnde & uoces iste quas au
dis. fūt ut uox multitudinis. cū multi
tudo uoces suas in altū extollit. qua
laudes iubilationū in simplicitate una

xi. xii. xiii. xiiii.

nmitatis & caritatis plate fideles ad
unanimitatem ista ubi nulla discor
dia ē p ducunt. cū eos in tris positos.
corde & ore ad supnā remunerationē
suspirare faciunt. Et sonus eax ita p
transit tr. qd eas absq; difficultate
tarditatis ītelligis. qm ubi diuina
gra opata fuerit omnē tenebrositatē
obumbrationis aufert. illa pura & lu
cida faciens que carnalib' sensib' in in
firmitate carnis obscura sunt.

Qua ppē quisquis dm fidelit' intelligit.
laudes indefessas ei fidelit' offerat. eq;
fideli deuotione īcessanter iubilet. quē
admodū & dauid seruus me spū profundi
tatis & altitudinis pfusus de me hor
tatur dicens. Laudate eū in sono
tube. laudate eū in psalterio & cy
thara. laudate eū in tympano & cho
ro. laudate eū in chordis & organo. lau
date eū ī cymbalis bene sonantib' laudate eū
in cybalis iubilationis. i. spe laudet dnm. Hoc
tale ē. Vos qui dm simplici ītentione & pura
deuotione scitis. adoratis. & diligitis.
laudate eū in sono tube. id ē in sensu ra
tionalitatis. quia pdito angelo eū s
ēsentientib' in pditionē cadente. ag
mina beatoy spuum in ueritate ra
tionabilit' psistiterūt. deoq; fideli di
lectione adheserunt. Laudateq;
in psalterio profunde deuotionis. &
in cythara melliflui canoris. qm tu
ba sonante psalteriū. & psalterio ca
nente. cythara precedit. sic & beatis an
gelis in amore ueritatis pseuerantib'
deide homine creato. pphe in mirabi
lib' uocib' surrexerunt. quos apls in
dulcissimis uerbis subsecuti st. Et lau
date eū in tympano mortificationis.
& in choro exultationis. quia post
cytharam tympanum. pt tympanū
chorus exultat. quemadmodū apls
uerba salutis pdicantib'. martires in
honore dī in corporibus suis diūsa
supplicia sustinuerunt. de quib' exī
de sacerdotalis officii ueracef docto
res surrexerunt. Laudateq; eū in
chordis humane redemptionis. &
in organo diuine protectionis. qm
choro exultante. uoces chordax &
organi se manifestant. sic & ueris
doctorib' in officio beatitudinis
ueritatē ostendentib' uirgines p
cesserunt. que dī filiū ueru homi
nem uelut in chordis amauerūt.
& ueru dm uelut in organo ado
rauerunt. eū ipsū uerum hominē
& uerum dm crediderunt. Quid ē
hoc. Quia cū filius di psalute homi
num carnem assumpsit. gram di
uinitatis ñ amisit. Vnde & beate
uirgines ipsū sibi sponsū eligentes.
uerum hominē in desponsatione.
& uerū dm in castitate. ipsū fideli
deuotione apphenderunt. Et & lau
date eum in cymbalis benesonanti
bus id ē in his assertionib'. que bonū
sonū in uero gaudio faciunt. eum
homines in imis peccatoy iacentes.
ad supnā celsitudinē diuina inspi
ratione cōpunctī. se sursū ab imis
tollunt. Laudateq; eū in cymbalis
iubilationis. idest in assertionibus
diuine laudis. ubi uirtuose uirtu
tes uictoriam fortissime facientes
uicia in hominib' oppmunt. & eos
forti desiderio ad beatitudinē ue
re remunerationis. in bonis pseueran
tes pducunt. Vnde omīs spē qui
benuolentiā habet credendi in dm
& honorandi eū. laudet dnm. id ē
ille qui dns omniū ē. quia iustum
ē ut ille qui uitam desiderat. hunc
qui uita ē glorificet. Et iterū au
dui uocē ex pdicto lucido aere
dicentem. O rex altissime laus tibi
sit. qui in simplici & in indocto ho
mine facis hec. Et & iterum uox
de celo uocifferatione maxima cla
mabat dicens. Audite & attendi
te omēs. qui supnam remunerationē
& beatitudinē habere desideratis.

135a

Finis libri Scivias.

O uos homines qui credula corda ha
betis. & supnā remunerationē exspec
tatis. sermones istos suscipite & eos in
interiora corda uīa ponite. nec admo
nitionē istā in uisitatione uīa rectu
sam. Nam ego testificator ueritatis.
unus & uerus loquens & ñ tacens ds.
dico atq; iterū dico. Quis m̄ p̄ualere
potit. Qui hoc tēptauerit. deitā
eum. Unde homo montē ñ apphendat.
quē mouere ñ potit. S; in ualle humi
litatis subsistat. S; quis transilit uias
sine aqua. Videt ille qui se in turbi
nem uentilat. & qui fructus sine re
frectione diuidit. Et quoñ tabernacu
lum meū ibi erit. S; tabernaculū meū
ibi ē. ubi spē sēs irrigationē. suā fun
dit. Quid ē hoc. Ego in medio sum.
Quoñ. Quicūq; digne me apphen
dit. hic nec in altitudine. nec in p
funditate. nec in latitudine cadet.
Quid ē hoc. Quia ego sū caritas illa.
quā nec flagrans supbia deicit. nec
pfundi casus dilaniant. nec latitu
do malop contit. Numquid ñ possū
edificare. in altitudine scabelli solis.
fortes qui in uallib9 fortitudinē
suā ostendūt. me contēpnunt. he
betes in sonitu turbinū me abiciunt.
sapientes cibū meū renuunt. & qui
qui turrī secm uoluntatē suā sibi
parat. S; ego istos in paruo & pusillo
confunda. sic goliath in puero deie
ci. & sic holofernē in iudith supau.
Unde & quisquis mistica ūba hui
libri recusauerit. arcū meū sup eū
extenda. & sagittas pharetre meę
eū transfigam. & coronā ei9 de capi
te ipsi9 abitiā. atq; eū illis similabo
qui in oreb ceciderūt eū contra me
murmurauerunt. S; & quicumq;
maledicta sua contpphetiā istā p
tulerit. maledictio illa quā ysaac
ptulit sup eū ueniat. & benedictio
ne celestis roris repleat qui eām am
plexus fuerit. & qui eā in corde suo
retinuerit. ac qui eā in uias planas pduxe
rit. Et qui eā gustauerit. & in memoriā
suā posuerit. fiat mons murre & thuris
& omniū aromatū. & dilatatio multa
benedictionū. de benedictione in bene
dictionē ascendens sic abrahā. atq; no
ua nupta sponsa agni. sibi illū colūpnā
in conspectu dī copulet. Et umbra ma
nus dīni illū pregrt. S; si quis hec uerba
digiti dī temerit absconderit. & ea p
rabiē suā minuerit. aut in alienum
locum alicui9 humani sensus causa ab
duxerit. & ita deriserit. ille repbatus
sit. Et digitus dī contereret illū. Lauda
te laudate g̃ dīm beata uiscera in omīb9
his miraculis. quę ds constituit in mol
li forma speciei excelsi. quā ipse pmidit
in prima apparitione coste uiri illi. quē
ds creauit. Qui aut acutas autes inte
rioris intellectus habet. hic in ardente a
more speculi mei ad uerba hec anheler.
& ea in conscientia animi sui conscribat.

A O Ɛ H.

Explicit liber Semiaș Simplicis hominis.

Incipiunt Capitula prime partis de uiro ad orientē & ad austrū aspi ciente.

usque huc visiones cum suis figuris in libro separato. leguntur et inveniuntur.

i. Verba amoris seculi.
ii. Responsum amoris celestis.
iii. Verba petulantie.
iiii. Responsum discipline.
v. Verba loculatricis.
vi. Responsum uerecundie.
vii. Verba obdurationis.
viii. Responsum misericordie.
viiii. Verba ignauie.
x. Responsum diuine uictorie.
xi. Verba ire.
xii. Responsum patientie.
xiii. Verba ieptę leticie.
xiiii. Responsum gemitus ad dm.
xv. Verba gladii. § inuita manent.
xvi. Q d infideles ignorantur. & qd opa di
Verba ezechielis. § numerabiles sunt.
xvii. Q d qui celestia possessuri sr. & qui seduc
ti cū diabolo habitabunt homm in
xviii. Q d ds numerū hominū scit. & qd plu
rima secreta in do sc̄ę quę nulli reue
lat ut sunt.
Cur ds uir nominetur.
xix. Verba ysaie ꝓphę. § destruet.
xx. Q d ds cū hoste antiquo iterū plia
but. sic prī in celo. ac eū omnino
xxi. Q d ho ex quo factus ē usq; ad de
fectū suū loqui potit. quid aut
antr eū uel quid post eū futurū
sit ignoret. § ds solus nouit.
xxii. Q uid antr principiū mundi fuerit.
xxiii. Q d etnitas ignis ē. & hic ds ē. & ig
nis operans ē. § quecda obnubilata.
xxiiii. Verba ysaie ꝓphe. § erat.
xxv. Q d ab ortu creaturaꝝ usq; ad xp̄m
miracula quecda manifestata sr
xxvi. Q d uetus lex sonus uerbi & n uerbu
xxvii. Vt corpus a genib⁹ sustentatur sic
etiā a do cuncta creata portant.
xxviii. Q d sic uetus lex obumbrata fuit no
ua aut apte uidet sic anime scōꝝ
plenū gaudiū ndū habent. qd ha
bitaculis suis receptis ad pfectum
ispicient. § non corruet.
xxix. Q d uocatio noui ꝓpli quāuis sudorē
in multis tribulationib⁹ sentiat tam

xxx. Vt in supioribus multa sūt quę ab
homine nescuntr. sic etiā & in sce
rioribus abysli. dedicauit.
xxxi. Q d post finē filii pditionis futurū
sit. nullus hoīm scire poterit.
xxxii. Verba sapientie de eode.
xxxiii. Q d ds in homine qui in malis cor
ruerat maiores uirtutes scitatis
xxxiiii. Q d do in opib⁹ suis nemo assimilatr.
xxxv. Q d dispositionem di omia strenue
obediunt. nebrā fugauit.
xxxvi. Q d ds omia disponens. spc supnoꝝ
ciuiū in rectitudine etinuit. ho
minē ne omnino puret sustinuit.
& qd pīcarnationē suā opa te
xxxvii. Q d angli faciē di ispicientes. ad
uoluntatē ipsi⁹ pmti sunt.
Q d ds opa scōꝝ nouit. nec ea obliuio
ni tradet. nimitatis sunt.
Q d beati spc in una ciunctione una
xxxviii. Q d ds ꝓiudicia supnoꝝ ciuiū ful
gura & tonitrua in tā mittit. ac
famę. & pestilentia. & icursib⁹ bel
lor legis suę puaricatores extīret.
xxxix. Q d angli i omib⁹ iudicijs di laudes
do dicunt. laudari uult.
xl. Iohannes in apocalipsi de eodem.
xli. Q d angli bona opa hoīm laudant.
& qd ds ab anglis & ab hominib⁹
xlii. Q d nullus ho omia archana di sci
re potest. cū quida supnoꝝ spiritu
um do assistentiū ꝓphetas nomi
nati sūt. quida aut n st.
xliii. Paulus de eodem. desiderant.
xliiii. Q d cū homines in bono pseuerāt. &
in scitatr uiuunt. diffusio bonoꝝ
opum eoꝝ cor humanū excedit.
xliiii. Q d in beatis mansionib⁹ qs scā opa
s parauerūt. anime scōꝝ sunt.
Q d animę scōꝝ corpora sua recipient
xlvi. Q d animę scōꝝ habitacula sua n re
cipient. antr cōflationē elemtoꝝ.
Q d iustitia cū uirginitatr in xp̄o
contra diabolū pugnat.
xlvii. Q d diabolice iniquitatis xp̄o & eccl̄ię
se opponūt. quib⁹ tam n pualebut.

liii. Q d̄ in virginitate ī carnatio xp̄i sic̄ sol mundū illuminat. docuit.

lv. Q d̄ in ecclia cont̄ antiquū serpent̄ signū victorie c̄. ustens baptismū

lvi. Q d̄ ī carnatū d̄i verbū unū cū pat̄ ex

lvii. Q d̄ filiū d̄i celestia docent̄ fideles sub sequuntur. opa tenebra. ēterit.

lviii. Q d̄ quisq; fidelis xp̄m subsequens

lviiii. Q d̄ anime antiquū serpent̄ imitare & cū ipso in ī felicitate mortis p̄manen tes. culpā suā ade ī imponunt. dū ē.

lx. Q d̄ in ī fernalib⁹ torm̄tis nulla spes gau

lxi. Q d̄ diabolici sp̄e d̄m erubescent⁹ fugiūt.

lxii. Q d̄ antiquus hostis dūsa uicia p̄ducit. cū quib⁹ electo⁹ d̄i decipiat. p̄t̄ idola.

lxiii. Q d̄ diabol⁹ hoib⁹ ī culcat q̄d nullū d̄m colāt.

lxiiii. Q d̄ q̄ beati c̄ uolt d̄m q̄ i celi c̄ adorent.

lxv. P salmista de eod̄e.

lxvi. Q d̄ in ī fidelitate om̄e ger̄ uicio⁹ c̄.

lxvii. Specialit̄ de amore sc̄i & habitu ei⁹ & quid significet. quid significet.

lxviii. Specialit̄ de petulantia & habitu ei⁹ &

lxviiii. Specialit̄ de ioculatrice & habitu ei⁹ & quid significet. & quid significet.

lxx. Specialit̄ de obdurations & habitu ei⁹

lxxi. Specialit̄ de ignauia & habitu ei⁹ & q̄d significet. nificet. q̄d significet.

lxxii Specialit̄ de ira. & habitu ei⁹ & quid sig

lxxiii Verba iacob. & quid significet.

lxxiiii. Specialit̄ de ī epta leticia & habitu ei⁹ &

lxxv. Specialit̄ de forma zeli dei & habitu ei⁹

lxxvi De quib⁹da purgatorijs penis animar̄ quorūda hominū. qui in amore sc̄i percauerant. & cur easd̄e ira paciant̄.

lxxvii. Q d̄ pene istę purgation̄e in anima⁹ ultis faciunt. qui in scło p̄ penitentiā purgation̄e meruerunt. dit.

lxxviii. Q d̄ animę quę in recordatione beati tudinis s̄t̄ purgant̄. cū ille quę in ob liuione s̄t̄ in obliuione p̄maneant.

lxxviii. Q uoꝝ hominū penitendo peccatū amo ris sc̄i in semetipsis puniant. secm iu diciū iudicis. & secm modū peccati.

lxxx. Q d̄ penitentia p̄bat̄. que a sacerdote pec

lxxxi. Q d̄ amor sc̄i d̄m nec timet nec diligit.

lxxxii. Verba salomonis.

lxxxiii. I t̄ de quib⁹da purgatorijs penis animar̄ quorūda hoīū. qui in petulantia pec cauerant. & cur easd̄e ira sustineant.

lxxxiiii Qualit̄ homines penitendo peccata petu lantię in corporib⁹ suis deleāt.

lxxxv. Q d̄ petulantia stabilitat̄ ñ habens. uani tas uanitatū dicit̄. sic paciantur.

lxxxvi. Q d̄ hoies qui celestes nominabant̄ p̄ter eūt. fortitudo aut̄ sc̄itatis ñ deficit.

lxxxvii. I t̄ de quibusda purgatorijs penis am mar̄ quorūda hoīū. qui in ioculatoria uanitate deliquerāt. & quare easd̄e

lxxxviii. Q uoꝝ hoies penitendo peccatū ioculatorię uanitatis ī semetipsis puniant.

lxxxix. Q d̄ ioculator in squalidis morib⁹ ammū in uanitate & ī mendaciū c̄uertit.

xc. Q uicquid sine d̄o queri t̄ in ī tiū ibit.

xci. I t̄ de quib⁹da purgatorijs penis am mar̄ quorūda hoīū. qui in obdurato ne peccauerāt. & quare in his ita puniant̄.

xcii. Qualit̄ in obdurations peccantes ipsū peccatū in semetipsis examinent.

xciii. Q d̄ obdurato nec mīam nec caritat̄ nec bona opa habens. p̄ uisionē ratio nalitatis emolliri nequit. neant.

xciiii. I t̄ de quib⁹da purgatorijs penis am mar̄ quorūda hoīū. qui in ignauia peccauerant. & cur easd̄e hoc ñ susti

xcv. Qualit̄ hoies peccatū ignauię penitendo in semetipsis puniāt.

xcvi. Q d̄ ignauia in timore d̄i ñ lucet.

xcvii. I t̄ de aliis quib⁹da purgatorijs penis animar̄ quorūda hoīū q̄ ira cū odio peccauerāt. & cur easd̄e sic paciant̄.

xcviii. I t̄ de quib⁹da aliis purgatorijs penis in quib⁹ animę illoꝝ purgant̄. qui sine odio in ira peccauerant & cur eas sic habeant.

xcviiii. I t̄ de quib⁹da aliis penis in quib⁹ am mę illoꝝ purgant̄. qui in scło p̄ furor̄ ire homicidiū p̄petrauerāt. & quare in eis hoc ñ torqueant̄.

c. I t̄ de quib⁹da aliis purgatorijs penis animar̄ quorūda hoīū illoꝝ qui in scło uiuentes. p̄p̄t̄ auaritiā homicidiū fecerāt. & cur easd̄e ira paciantur.

ci. Item de quibusda aliis penis in quib⁹ animę illoꝝ hoiū mundantē. qui se īuadentes occiderāt. ne ab eis occiderentē. & quare eede pene huiꝰmōi sint. ℣ re eas hoc mō pferant.

cii. Item de quib⁹da aliis purgatoriis penis animaꝝ hominū illoꝝ qui p ignorantiā homicidiū fecerāt. & qua

ciii. Item de quib⁹da aliis penis in quib⁹ animę illoꝝ examinantē. qui in scło uiuentes alios homines uene ficio aut alio aliquo mō sine effu ℈ sione sanguinis occiderāt & cur easde sic paciantē.

ciiii. Item de quib⁹da aliis purgatoriis penis animaꝝ hominū illoꝝ qui manā figurę hominis in semet ipsis extinxerant. ac īfantes de se natos mortificauerāt. & quare easdem hoc mō sustineant.

cv. Qđ animę illoꝝ qui se ipsos in mor tē p̄cipitauerāt. cruciat⁹ latronū habentes. in gehenna sunt.

cvi. Vt homines se ipsos p excessib⁹ suis diu uiuunt puniunt. & qualiter urā in odio p se commissā in semet ipsis penitendo cilicio & uerberib⁹ ac ieiuniis deleant.

cvii. Qđ homines urā absq; odio ppetīn tes semetipsos puniant. ne debitis penis subiaceant.

cviii. Qđ ira quasi cor diaboli existens. celestia cōmouere desiderat

cviiii. Qđ qui p furorē ire homicidiū cō miserit. constrictis ieuniis & flagel lis penitendo se castigēt. etiā cū ab sentia luminis p aliquod tempus.

cx. Qđ qui ppē auariciā hominē occi derit. ieuniis & flagellis corpus suum puniat consortia hominū p aliquod tempus deuitans.

cxi. Quod qui hominē se occidere uolen tem p̄uenendo occiderit. ieuniis condignis cum penitentia se cas tiget. priorib⁹ tam plus alleuatis.

cxii. Quod qui hominem ignorantes. in mortē miserit. ieuniis se pen tendo expurget. quātus leuioribus.

cxiii. Qui hominē uenefitio seu alio ali quo mō sine emissione sanguinis mortificauerit. constrictis ieu niis & uerberib⁹ & cilicio p pe nitentiā se affligat. consortia quoq; hoiū p aliqđ tēp⁹ fugiens.

cxiiii. Qđ femine que conceptus suos dissipauerint. ieuniis & uerbe ra penitentes recipiant. ℣ affligāt.

cxv. Qđ qui īfantes de se natos morti ficauerint. acerrimis ieuniis & uerberib⁹ & aspiratt uestrū in so litudinis angustia penitendo se

cxvi. Qđ qui se ipsum in mortē p̄cipitat. se totum sine consolatione extingit.

cxvii. Qđ in iudiciali penitentia natu ralis possibilitas cōsideranda ē.

cxviii. Qđ ds qui omīa creauit. głam suam solus habere noluit. cui⁹ cōsilio nullus repugnare potest.

cxviiii. Qđ contra hoc qđ homo peccare potuit. filiꝰ dī in corpore suo mul tas passiones sustinens. peccata etiā penitentiū ad se traxit.

cxx. Qđ quātus homicidiū pessimum malū malorū sit. homicida tam p transfixa uulnera xp̄i in peni tentia requiritur.

cxxi. Qđ cū animę illoꝝ qui in scło pe nitentiam faciunt plenitēr nō purgantur. corporibus exutę penis plenius examinantur.

Finiunt capā prime partis.

Incipit liber tertie mentionis

p simplicē hominē annuente luce reuelatorum.

Et factum ē in nono anno post quā uera uisio uerā uisionē in quib⁹ p decennū ifudauerā. m̄ simplici homini manifestauerat. qui primus annus fuit postquā eadē uisio subtilitatē diuersā naturā creaturā ac responsa & admonitionē tā minoꝝ quā maioꝝ plurimarū psonā & simphoniā armonię celestiū reuelationū. ignotāq; linguā & litteras cū quib⁹da aliis exposition⁹ in quib⁹ post p̄dictas uisiones. multa ifirmitate multoq; labore corporis ḡuata p octo annos dura uerā. m̄ ad explanandū ostenderat. cū sexaginta annoꝝ ēem. fortē & mirabilē uisionē uidi. in qua etiā p quinquennū laboraui. l grē ī sexagesimo p̄mo etatis mee anno. qui ē millesim⁹ centesim⁹ q̄nquagesim⁹ octauus dnice ī carnationis annus sub p̄sura aplice sedis regnante fratre rico romanoꝝ ip̄eratore. audiui uocē de celo m̄ dicentē. Tu quę ab ifantia tua p spm̄ dm̄ n̄ corporali sz spīali uera uisione docta es. dicea quę nē uides & audis. Nam a p̄ncipio uisionū tuā quedā uisiones uelut liquidū lac t ostense sē. quedā aut uelut suauis & lenis cibus t denudate sē. quedā aut uelut solidus & p̄fectus cib⁹ t manifestate sē. Vade ergo etiam & nē sedm me. & n̄ sedm te. & scribe sedm me. & n̄ sedm te. Et ego testimonio hominis illius quē ut in prioribus uisionibus p̄fata fū. occulte quesieram & īueneram. & testimonio cuiusdam puelle m̄ assistentis manus ad scribendum posui. Et iterum audiui uocem de celo ad me dicentem & me docentem sic.

Prima uisio p̄me parte.

Et uidi uirū tante p̄ceritatis qđ a sū mitate nubiū celi usq; in abyssū p̄tingebat. ita qđ ab humeris suis sursum sup̄ nubes in serenissimo ethere erat. & ab humeris deorsū ad femora sua sub eisdē nubib⁹ in alia quadā candida nube. & a femoribus ad genua sua in ētreno aere. & a genib⁹ ad suras suas in ētra. & a suris deorsū ad plantas suas in aquis abyssi. ita qđ etiā sup̄ abyssū stabat. Et se ad orientē uertebat. ita qđ & orientē & austrū ispiciebat. Vultus aut ei⁹ tanta claritate fulgebat. qđ eū ad p̄fectū ītuerī n̄ poteram. Ad os q̄q; ei⁹ candida nubes erat. que similitudinē tube habebat. & que oīum sonoꝝ uelocit sonantiū plena fuit. In quā dn̄s ide uir flatū dabat. tres uentos emisit. quoꝝ unus nubē ignea. unus turbida. unus lucida. sup se habebat. ita qđ ide uentus eisdē nubes sustinebant. Et uentus ignea nubē sup se habens. ante faciē ei⁹dē uiri p̄mansit. alii aut duo cū nubib⁹ suis ad pectus ei⁹ descendebāt. & ibi flatus suos expandebant. Et uentus qui ante faciē ei⁹ p̄manserat. cū nube sua se ab oriente ad austrū expandit. Et in hac ignea nube uiens ignea multitudo erat. qui oēs in una uoluntate & in una cōiunctione uite una fuerunt. Et coram ipsis tabula pennis undiq; plena fuit expansa. que in p̄ceptis dn̄i uolauit. cū ipsa p̄cepta dn̄i eleuabāt. in qua scientia dn̄i quedā archana scripserat. que multitudo hec studio uno ispiciebat. Cumq; eadē scripta ispicerēt. uirtus dn̄i ipsis dabat. qđ uelut fortissima tuba in omī genere musicoꝝ uno sono resonabāt. Ventus aut qui p̄dictā turbida nubē sup se habebat. eā secū ab austro ad occidentē extendebat. ita qđ longitudo ac latitu

do eſde nubis uelut platea erat. que p̄
amplitudine sua humano ītellectu
capi ñ potest. In eade aut̄ nube maxi
ma multitudo beatoꝝ fuit. qui omēs
spm uitę habebāt. & quos nemo dinu
merare poterat. Et uoces eoꝝ erāt ut
sonus aquaꝝ multarū. & dixerunt.
Habitacula secdm placitū ꝓductoris
uentꝰ huiꝰ habemꝰ. Et quando illa re
cipiemꝰ. Nam si ea nobiscū habere
mꝰ. plusquā nē gauderemꝰ. Et ꝓdicta
multitudo que in p̄dicta ignea nube
erat. istis in uoce psallentiū respon
derunt. dicentes. Cū diuersas tubā suā
tetigerit. fulgura & tonitrua ac arden
tē ignē in tram emittet. ac etiā ignē
ilsū qui ītrinsecus in sole ē tanget. ita
qd omīs tra mouebit. qd erit cū ds
signa sua magna ostendere uoluerit.
Et tē in tuba illa omīb̄ tribub̄ terre
ex omīb̄ generib̄ linguarū clamabit.
& omīb̄ qui in eade tuba septa sunt.
& sic habitacula uīa recipietis. Et uen
tus sup quē p̄fata lucida nubes erat.
cū eade lucida nube ab oriente ad
septentionē se dilatauit. Et maxime
tenebre multa densitate & horrore
ab occidente uenientes. se ad eandē
lucida nubē expandebāt. Et tam̄ plu
cida nube illa ulē ꝓcedere ñ potuerūt.
In illa aut̄ lucida nube. sol & luna
apparuerūt. Et in sole leo erat. & in
luna capricornus Et idē sol sup̄ celū
& in celo ac in tra & subtus tram luce
bat. & sic ꝓcessit oriendo & redibat
declinando. Et cū idē sol ꝓcederet leo
cū illo & in illo ꝓcessit. ac multa spo
lia dirripuit. & cū rediret. leo cū illo &
in illo redibat. ac p̄ gaudio multos ru
gitus emisit. Luna quoq; in qua capri
cornus erat. sole in ꝓcedendo & in rede
undo cū eode capricorno paulatī seque
batur. Et idē uentus flatū dedit & dix
it. Mulier fera pariet. & capricornus
contē septentionē pugnabit. In p̄fatis
aut̄ tenebris inumerabilis turba p̄di
tarū animaꝝ fuit. que a sono illoꝝ
in austro canentiū declinauerāt.
quo consortiū eoꝝ nolebāt. quoꝝ
dux seductor apellatus ē. quia opa
ei secuti sē. quia a xpo ꝓcliuius ulē
q̄cquā ñ ualuit. Et he omīs lamenta
bili uoce clamabāt dicentes. Ve ue
noxiali & horrendo opi qd uitam
fugit. & qd in nobis ad mortē re
tendit. O eide uidi nubē ab a
quilone uementē que se ad easde
tenebras dilatauit. & que ab omī
gaudio. & ab omī felicitate arida
fuit. quia etiā nec sol illa tetigit.
nec se illi ostendit. Ipsa aut̄ malig
noꝝ spīruū plena fuit. qui in ea hac
& illac uagabant̄. & hoīb̄ insidias
machinabant̄. ac qui p̄dictū uirū
erubescebāt. Et audiui antiquū
serpentē int̄ se dicentē. Uires for
titudinis mee ad ꝓpugnacula p̄
parabo. & cont̄ inimicos meos q̄ntū
possū pugnabo. Et sic spumas mul
tas imundicias cū omīb̄ uicius ab
ore suo int̄ homines emisit. ac plu
rimā irrisionē eis inflauit & dixit.
Wach illos qui p̄ lucida opa se so
les nominant. ego noxiales & noctur
nos ac horribiles in tenebris faciā.
Et tetrerrimā nebula efflauit. que
totā tiā uelut nigerrimi fumus
tetigit. ex qua etiā maxim⁹ rugit⁹
itonuit dicens. Nullus ho alium
dm adoret. ñ quē uidet. & cognos
cit. Quid ē hoc qd ho colit quod
nescit. In eade aut̄ nebula. diuer
sa genera uicioꝝ imaginib̄ suis
uidi. Ex quib̄ septē in hūc modū
ē siderabā. Prima imago formā
hominis & nigredinē ethiopis ha
bebat. & nuda stans. brachiis ac
cruribꝰ suis arboreꝰ sub ramis ei⁹ cir
cūdederat. in qua omīa genera
omīū florū excreuerant. Et manu
bus suis flores illos ad se collegit.
& dixit. Omīa regna mundi

cū floribꝫ & ornamētis suis teneo. iii.
Et quare arescerē. cū omnē uiridi
tatē habeā. Cur quasi in senili eta
te uiuerē. cū in iuuentutis floreā.
Quare pulcrū uisū oculoꝝ īcecita
te ducerē. Qđ si hoc facerē. erubes
cerē. Quādiu pulchritudinē huiꝰ seli
habere potero. eā libentē tenebo.
Alia uita mihi ignota ē. de qua tamē
nescio quas fabulationes audio.
Quę cū dixisset. p̄dicta arbor ra
dicitꝰ aruit. & in p̄dictas tenebras
corruit. ac cadē imago cū illa ce
cidit. Et de p̄fata turbida nu
ve audiui uocē huic imagini re
spondentē. Tu in magna stulticia
es. qm̄ in faulua cineris uitā habe
cupis. nec uitā illa queris. quę īpul
critudine iuuentutis nūquā ares
cet. & quę in senectute nūquā de
ficiet. Tu etiā omī luce careꝭ. ac in
nigra caligine es. & in uoluntatē
hominis sicē uermis inuolueris. Tu ꝙq;
quasi p̄ momētū unū uiues. & postea
sicē fenū aresces. ac sic in lacū p̄ditio v.
nis cades. & ibi in omīb⁹ amplexto
nibꝰ tuis finieris. qs̄ in ēstructione
tua flores nominas. Ego aut̄ colup
na celestis armonie sū. & omīa gau
dia uitę adtendo. Uitā n̄ repudio.
s; omīa noxia ēculco. sicē etiā te ip
sā contēpno. Speculū enī omīū ui
tutū sū. in quo omīs fidelis p̄spicue
se ēsiderabit. Tu aut̄ in nocturna
uia curris. ac manꝰ tuę defectū op
tantur. Secūda aut̄ imago ut
canis erat. qui uenari solet. Et sup
posteriores pedes suos stabat. anteriores
aut̄ sup baculū sursū erectū posu vi.
erat. & cauda sua eā cōmouendo
iii. ludebat. Et dicebat. Quid hoi
oberit leticia. p̄ quā modice in ri
sū moueat. Nam ipse pulcrū spi
raculū in anima ē. unde etiā sipho
nalis ēe debet. Quis ē ho qui semp
mortalis ēe possit. Nemo Qua
p̄ lerē. dū letari potest. Et iterū
de p̄dicta turbida nube audiui uocē
huic imagini respondentē. Tu sceles
tissima in squalidis moribꝰ ioculantiū
hominū circūflanti uento similis es.
ac in uarietate tua uermibꝰ terrā effo
dientibꝰ assimilaris. Nam cū homines
te uiderint. tibi ēsentiūt. quibus tu
gaudens occurris. sicē mos canis ē. ac
eis hoc m̄ persuades ut exoptent q̄cq̄d uo
luerint. s; & ociosa & criminalia ūba
p̄fers. quibꝰ corda hoīū uulnerasꝭ. ac mo
res tuos in ēsuetudinē legis tē ēstruis.
quibꝰ homines cōprehendis. Ego aut̄ cin
gulu scītaris & pallū honestaris sū. ac
in regalibꝰ nuptiis honorifice adumeta
sū. in quibꝰ cū gaudio sobolis disciplinę
appareo. & in quibꝰ cū omīb⁹ ornamētis
iusticię chorusco. Tercia uero imago
homini assimilabat̄ excepto qđ torti
osū nasū habebat. & qđ manꝰ ei ut
pedes ursi erāt. & qđ pedes ipsiꝰ ut
pedes grifonis apparuerūt. Nigros aut̄
capillos habebat. & pallida uestē īdue
batur. Et dixit. O eiꝰ ē ludere. quā
tristiciā habere. Nam ludus nefas n̄ ē.
Quicūq; enī dm̄ cognoscūt. gaudent
& cantāt. Cū cū omī creatura letatur.
unde & ego cū ipsis gaudebo. Si enī me
tristē hominibꝰ exhiberē. me abhorre
rent & a me fugerēt. s; hoc n̄ faciam.
Nam in multas partes ludendi me mo
uebo. quatinꝰ omīs merū gaudeāt. Us
aerē creauit qui dulcē sonū m̄ ēfert.
& qui flores uiriditatis m̄ protulit. iquibꝰ
uisū oculoꝝ meoꝝ pasco. Et quare n̄
gaudere cū illis. Homines quoq; cū
animalibꝰ & animalia cū hoīb⁹ ludūt.
Et hoc ēuenienter ē. Et iterū de p̄fata
turbida nube audiui uocē eidē ima
gini respondentē. Tu idolatriū es quę
omīa secm̄ uoluntatē tuā facis. & me
tuus sonus erit es. qui de manu hoīum
factus es. Voluntas quoq; tua humana
& bestialis ē. quia m̄ humanos modo
bestiales mores habes. Nam omīs mores

tui fedm creaturaſ ſt̄ nō uiuentiſ ſ; mee tui. q̄m q̄cquid c̄cupiſciſ hoc teneſ. & īmmeritb⁹ uicißitudinū uanitatiſ ice dit. Ego aut̄ de omīb⁹ his erubeſco. & alīs cherubin me tego. ac miſtia di in uolu minib⁹ & in decretiſ di diſco. ac in om nib⁹ celeſtib⁹ uitaliſ fum. Nam ꝓ oculo⁹ īnocentie uideo. & undiq; honeſtis morib⁹ in uoluntat̄ di aſpicio qđ tu in ignorantia cecitatiſ fugiſ.

Quarta aut̄ imago quaſi denſuſ fum⁹ ad ſtatutā hoīſ erat. nec ulla m̄bra hu mane forme habebat. excepto qđ g̃n dei & nigri oculi in eo apparuerūt. & nec aſcendendo nec deſcendo nec hac & illac diuttendo mouebat. ſ; tantū ifixuſ in ꝑfatiſ tenebriſ manebat. Et dicebat. Ego nullū erraui. nec ēſti vii. tui. Quare g̃ cauſa ulli laborare. & me dilacerare. ſ; hoc nō faciā. Ego enī ꝑ nullo pluſ ſollicitabor. niſi quantū ipſe ꝑme laborat. Vs̄ qui cuncta crea uit. ea diuidicet & ꝑcuret. Nam ſi ſo nū dare blande ſciſcitando de reb⁹ alīoꝝ. quid hoc m̄ ꝑdeſſet. ſ; nec malū nec bonū ulli iferā. Si enī tantā conpaſſi onē in me habere. qđ nulla quiete m̄ adtribuere. quid tē eēm. aut quale uitā habere. ſi omīb⁹ gaudentib⁹ ac flentib⁹ uocib⁹ reſpondere. Ego me ſcio. & unuſquiſq; ſe ſciat. Et iterū viii. de ꝑdicta turbida nube audiui uocē huic imagini reſponſū dantē. O lapi dea quid dicis. Herbe cū floribus ſuis aliīſ herbiſ odorē ꝑbēt. ac lapiſ lapidiſu dorē īmittit. & oīs c̃atura noto ſuo āpleꝛus oſtēdit. Oēſ q̄q; c̃ature hoī miniſtrant. ac in ulla miniſtratione hoī bonū li bent̄ iferūt. Tu aut̄ digna n̄ es. ut ul la formā hoīſ habeaſ. ſ; tantū ſeuiſſi muſ uiſuſ abſq; miſericordia in te apparet. & amariſſimuſ fumuſ in nigredine maligmitatiſ es. ſ; ego ī aere & rore ac in omī uiriditate ſua uiſimū gram ſū. ac uiſcera mea ple na ſt̄ unicuiq; adiutoriū exhibendo.

Nam illo fiat affiu. quo omēſ cre ature ꝑceſſerūt. que hoī ſeruiunt. ſ; tu ibi excluſa es. Oculiſ enī meiſ omīa neceſſaria īſpicio. & me illiſ c̄iungo. ac omēſ fractoſ ad ſanita t̄ colligo. q̄m ungentū doloꝝ ſū & q̄m loquele mee recte ſt̄. ubi tu amariſſim⁹ fum⁹ es. Quinta uero imago uelut humanū caput ha bebat. excepto qđ ſimiſtra auricu la ei ut auricula leporiſ erat. ſ; ta men tantē quantitatiſ qđ ipſa ide caput totū operiebat. Reliquū aut̄ corpuſ ei corpori uermiſ aſſi milabat̄. qui oſſib⁹ caret. & qui in cauernula ſua ītextuſ iacet. uelut īfans qui panniculiſ inuoluit̄. Et tremendo dixit. Ad nulli⁹ īuriā uacā. ne exul abſq; c̄ſolatione ad uitoriū fiā. Nam ſi ad īuriā alioꝝ ꝑcedere ſubſtantiā meā ꝑdere. ac amiciſ meiſ carere. Nobiles quoq; & diuites honorabo. de ſeiſ aut̄ & de paupib⁹ nichil curabo. q̄m nul la beneficia m̄ ī ꝑpendere poſſūt. Vmcuiq; placida ēe uolo. ne ꝑā. Nam ſi cū aliquo pugnare. ille for taſſe me repcuſſeret. & ſi ulli īuriā īferre maiorē m̄ redderet. Quā diu cū hominib⁹ fuero quieta cū illiſ manebo. & ſiue bonū ſiue ma lū faciant ſilebo. Veli enī m̄ ē īter dū mentiri & fallere quā uera di cere. meli enā m̄ ē aliqua acquire re quā ꝑdere. & forteſ fugere. quā contra illoſ pugnare. Nam quid ualeret qđ hoc īcipere. qđ ꝑficere n̄ poſſe. Victoreſ aut̄ & ſapientes me derident. ſ; ipſi habeāt qđ ha bent. ego aut̄ domū meā quā elegi habebo. Sepe enī bona ſua amittūt. qui ueritat̄ loquunt̄. & qui pug nant īterdū occidunt̄. Et iterū x. de ꝑfata turbida nube audiui uocē huic imagini reſpondent̄. Tu in ꝑmo errore cont̄ dm loquen

do erare cepisti. & iusticiā imitari
noluisti. & sic in uagatione tua cū
tremēdo stupore in exiliū iuisti. & i
uicissitudine fauoris hominē de
cepisti. Jam nullā pbitatē habes
in te. Ego aut gladiū fortissimū &
uirtutū di habeo. cū quo omnē iusti
ciā abscido. unde etiā cū eodem
gladio euaginato in maxilla te
pcutiā Me quoq; cont te idura
bo. quia cinis in cinere es. & quecūq;
desideras & que ad te colligis par
ua & pauca fr. Jam uitā in cine
re iacentē & uanas huī seli uanita
tes nolo. s; ad salientē fontē uitā
te desidero. Ego enī cont antiquū
serpentē pugnabo. omīa spolia ei
cū missio scripturar. di destruo.
in quib cont bella iaculor diabo
li semp certo. ac sic in uero do semp
manebo. Sexta aut imago fa
ciē hominis habuit. excepto qd os
ei ut os scorpionis erat. & qd albu
ginē oculor magis quā pupillas
extorserat. Brachia quoq; ei brachiis
hominis assimilabāt. s; manus ei
icurue erant longis unguib. Pect
aut & uentrē & dorsū ut cancer
habebat. s; crura ut locusta & pe
des ut uipera. Et stanti rotē mo
lendini iplicata fuit. ita qd ma
nib suis superiores radios eide rotē
tenebat. & qd pedib suis sup īfe
riores radios stabat. Crines aut
in capite n habebat. s; toto cor
pore nuda fuit. & multū ignem
uelut faculas ex ore suo emisit.
Et dixit. Ego ēculco & pster
no omē qd in iuriā īfert. Quare
iuriā sustinerē. Qd quilibet uult
ne sibi īferā. hoc etiā m n faciat.
Jam gladio uulnero. & fustibus
cedo. cū aliquis iuriā m fecerit.
xii. Et iterū de pfata turbida nube uo
cē huic imagini respondentē au
dui. Ego in altissimis sonui. & ter xv.
ram tetigi. ac de ira ut balsamū fuda
ui. Tu uero fraudulenta es. & sanguinē
bibis. ac semp aqulo es. Ego aut omis
uiriditatis suauis aer fui. flores & poma
omniū fructū p ducens. & ea in membris
hominū firmit edificans. ita qd omne
qd incipio pficio. & qd in eo pseuero. & qd
nemmē ēculco. s; omīa iquietē habeo.
Et nemo condempnat me. S; tu cū turri
erigis in uno uerbo illū destruo. ac omīa
spolia ei dissipo. Et sic pibis. Ego autem
in etnū pmanebo. Septima ū imago
a fursū usq; ad lumbos formā hominis habe
bat. excepto qd manus ei ut manus simie
fuerant. a lumbis aut & deorsū capre assi
milabatur. s; pedes ei pdictis tenebris ita
ifixi erant. qd ad pfectū eos uidere n po
teram. Ipsa quoq; nulla iduīta habebat.
s; tota nuda apparuit. Et dicebat.
xiii. Dulcē uitā & pulcrā uiā in me n uenio. Et
quare ab illa abstinerē me. Vitā enī istā
in qua creata sū ds m dedit. Et quid ob
hoc si aliqua letitia in carne mea ē. Cu
prū enī pmū durū & uelut nigrū sit
apparet. s; postea uelut aurū fulgebit.
Ita etiā si aliqua sordes in carne mea ē.
culpabile n ē. Multi enī in cecitate huī
uite sūt. qui nesciunt quid facūt. Ego
aut uitā illā scio. & eā habere desidero.
xiiii. Et iterū de pdicta turbida nube audiui
uocē huic imagini respondentē dicentem.
Tu nuda. quare n erubescis qd cecam &
mutā uitā p uita illa habes. in qua nulla
nocturna obscuritas ē. In moribus enī tuis
omnē iusticiā & ueritatē transcendis.
ac irrationali uita n uiuis. Ego autem
scitatē uitā sic femū arescere scio. unde
& ad illā suspiro que numquā deficiet
Celestē etiā armoniā & omīa angelica &
spūalia gaudia ad me traho. nec de ip
sis satiari possū. quia societatē cū illis
habeo. nec umquā abeis discedā. Et udi.
qd pfatus uir euaginatū gladiū tres acies
habentē collo ipsi capulo īpositū habuit.
qui hac & illac ad feriendū mouebatur.
Et ide gladi dixit. Telū xvi contra

aquilonē. & cont̄ oīs qui in eo habitant
habeo. Quis potīt ꝓcurrendo me supare.
Hemo. Nam ego mātiā in comunctione
ñ habeo. Vir enī cū muliere ñ uocauit me.
s; omīa opa in omī genere diudico. Vs enī
de limo trę hominē formauit. in quo
omīa opa sua ꝓpetrauit. & in illū siē in
speculū aspicio. Veīde audiui uocē hute
de celo dicentē. Quis ē in omī creatu
ra qui opa dī dinumerare possit. Et qt
sūt qui in regno dī habitāt. Et qui sē.
& qualis sē. & qt sē hi qui in tīa se loquun
tur & affirmant nigredinē scīsmatū.
ita qd dīm suū in aquilone querūt. & qd
cū ibi colūt. & qd unaquęq; uista a dō ish
tuta secīm uoluntatēs suas ꝓūse discuti
unt. & excribrant. & ea in cordib' suis
discerpunt. dicentes. ista uita bona ē.
illa uero mala ē. & sic scientiā suā ꝓ dō
habēt. nec sciunt quid faciūt. Opa enī
dī quę in homine opant̄. infinita uita
manent. uelut etiā uerba ezechilis ostēn
dē. ubi de quatuor animalib' dicit.
Facies hominis & facies leonis a dextris ip
sor quatuor. facies aut̄ bouis a sinistris
ipsor quatuor. & facies aquile desup ip
sor quatuor. Cui' sensus talis ē. Hā opus
opus dī homo ē. & hoc opus a dō ē. facies enī
hominis pietatē designat. ꝑ quā homo
sensibilitatē habet. & facies leonis uirtutē
dī in qua ds rationalitatē homini dedit.
& hoc a dextris. qm̄ pietas & uirtus dī ꝑ
cōphensionē magnitudinis bonor̄ opū
uelut alas diuinā ispirationē extendit.
s; facies bouis sacrificiū qd ds ē denunciat.
in quo demonstrauit homini dō sacrifica
re. & hoc etiā a sinistris ē. qm̄ in sacrificio
quida defectus ē ubi unū dat̄ & aliud re
linquit. siē etiā qui uoluntatē suā dō of
ferūt interdū celestia interdū terrestria me
ditat̄. Nam in sacrificio ds hominē ad se
trahit. & etiā homini ispirat. ut se ipsum
dō sacrificiū faciat. facies aut̄ aquilę sci
entiā dī ꝑfigurat. quę homini scientiam
dat. & possibilitatē scientię. secīm qd ipsi
placet. Quę sup alias uirtutes ē. qm̄ in

homine tribilis ē. & homini uita ē. &
uita illa ñ deficit. s; undiq; spirat & un
diq; uidet. ac in homine ut stelle i firma
mēto apparet. Sed quāuis multa
scientia in homine sit. nullus tamē ho
minū opa dī dinumerare poterit. nec
eos qui celestia possessuri sūt. quia quē
admodū mirabilia et̄ inumerabilia
sūt. ita etiā & illi sūt inumerabiles qui
ꝓcede mirabilia supnas mansiones
adipiscunt̄. s; & nec illi dinumerare
potunt qui in suggestione diaboli se
duchi cū diabolo habitabūt. Vs aut̄
numerū oīū scit. Nam plurima
& plurima secreta in dō sūt. quę nulli
reuelat ut sūt. s; ex parte & secīm qd
s placuerit. & secīm qd uoluerit. Ipse
enī solus omīa nouit. qui etiā ea ētinet
& conseruat quę fecit qm̄ in omīb' se
cundū dispositionē grę suę ē. Qd & u
sio ꝑsens quā uides testat̄. Vt enim
iste tante ꝓceritatis qd a sūmitate
nubiū celi usq; in abyssū ꝓtingit. dīm
designat. Qui uiste ut nominat̄.
qm̄ omīs uis & omīa quę uult. ab ip
so ꝓcedit. Ipse etiāut ille ē. de quo ꝓpha
dicit. Dīs siē fortis egredietur. siē
ut ꝓliator suscitabit zelū. Vociferta
bit̄ & clamabit. sup inimicos suos con
fortabit̄. Cui' sensus talis ē. dntt anti
quitatē dierū dns. in fortissima ui e
gressurus erat. ita qd uis ipsi' uita ui
uendi in omī genere creaturar̄ fuit.
& qd uita quā ipse fecit ꝓspiratem
egrediendi in multiplicatione crea
turar̄ habuit. Et ide ut in antiquo
ēsilio omīa bona plenit̄ ēstituit. & omē
edificiū uirtutū sic ordinauit. qd ua
cuitas in ea nulla inuenit̄. unde i mag
na plenitudine cont̄ inimicos suos pug
nauit. quor̄ uiscera superbia ē. quę pri
ascendere tēptat. quā scala uideat. &
quę pri sedet quā sedes ponat̄. & cui'
opus optimo ē. Quę cū defecerit. ulla i
in territuū uadit. Nam ide ut in plen
tudine utilis opus sui suscitauit zelu

xvi. xvii. xviii. xix. xx. xxi.

scis ardentē ignē in anglico ordine
qui totū hostē deiecit. cū ille tenebris
malicię suę celū obnubilare uoluit.
Et sic in fortissima ui uoluntatis dī
ac in gaudio uictorię uociferatio ex
orta ē. cū anglica turba uociferabat
dicens. Quis ē similis dō. In qua etiā
uociferatione uelut ualidus uentus
uentoꝝ omīs celestis milicia clamauit
ulū ceciduisse. & gaudebat qđ āmodo
nulla ruinā in celo uisura essēt. Sic hos
tis antiquus in tenebras cecidit. ī amis
lucę & gaudio uitę. ac pharetrā & ia
cula sua contra uoluntatē huī pliato
ris collegit. S; ide uir p aliud opus qđ
opatus ē uidel p hominē quē fecit
sup īimicos suos ēfortatus ē. in qua for
titudine cont̄ iacula & malicią dolo
si hostis denuo pugnare cepit.

xxvi. Cui plū uerbū qđ caro factū ē uexillum
deīde portauit. & her pugna sic du
rabit. donec numerus fīm scīs bea
toꝝ īpleat. Nam fortissima pugna
ide uir cū hoste isto uterū pliabitur
siē prī in celo cū eo pugnauit. ac eū
omīno destruet. qm in ocio peccatoꝝ
stetit. & qm in potestate tore dolī &
malicię sedit. S; qui hoc facere nolu
it beatus ē. ita qđ beatitudo ei ñ defi
xxviii. ciet. Et eide uiri p certas tanta ē.
qđ a pncipio creaturaꝝ usq; in finem
seli extendit. qm hō ex quo factus ē
usq; ad defectū suū loqui potit. quid
aut̄ ante eū uel quid post eū futurū
sit ignorat. Nam ds nec iciū nec finē
xxviii. habet. Vnde ide uir ab humeris suis
furtiū sup nubes in serenissimo ethere
ē. qm quid ante pncipiū mundi fue
rit ipse solus in secreto diuine clarita
tis nouit. Nam ds sup omīa & ī omīb
excellentissim ē. ita qđ nec angli nec
animę uiatoꝝ eū ad finē pducere pos
sunt. Ex ipso enī omīa uiuentia per
dunt. nec ipse īceptionē pncipii ha
bet. s; solus in se pmanet. Nam in se
uiuit. in se potest. in se & scit. Qui ui
uit. & qui potest & qui scit ds ē. ac in hīs
trib uiris omīa opa dī distincta & pfecta
sūt. & in ipso opa ei possibilitatē opandi
habent. Et ds etnus ē. & etnitas ignis
ē. & hic ds ē. Et ds ñ ē ignis absconsus.
nec ignis tacens. s; ignis opans ē. qua po
testas dī sup omnē ītellectū & cogitatio
nē creaturaꝝ. in claritate missioꝝ & secre
toꝝ suoꝝ omīa disponens & omīa regens
ē. ut caput totū corpus regit. qm ratiōna
bile uitā fecit. scis cū oculi uidet. aures
audiūt. nares odorāt. & cū oleū in ran
onalitate pfert. Vs g caput omīū fide
lū ē. s; tam omīa ñ ostendit quę in secre
to diuinitatis sē. qm in eo archana uita
abscondit uitę ē. sic etiā ministros suos
flamā ignis cū iudicio facit. Nam iudi
cū prī audiē quā fiat. Sic in dō ē. Ipse
etiā ante legē uelut ante humeros suos.
homines qui ante legē erāt. aqua & ig
ne examinauit. qm alia lege examina
ri ñ sē. Deīde aut̄ in lege uarius & durus
castigationib eos purgauit. qđ pt modū
etiā totū cōpleuit cū ipse hō factus dia
bolū in fortitudine sua destruxit. & ho
minē a sordib peccatoꝝ suoꝝ cleñter p
uerā iusticiā emundauit. ut ppha dicit.
xx. Cui potestas sup humerū ei. Cui sensus talis
ē. Iusticia in potestate dī phominē appa
ruit. qndo ds hō pcessit. ubi uelut in hu
mero fortitudinis suę opa diaboli de
struxit. ac ifernū despoliauit. & ubi p
aplos suos baptizando in omnē terram
sonuit. Vs enī iusticiā ppē hominē in se
metipso pfert. qui de limo formatus
in mortalitē cecidit. Ipse namq; homo
ī pmo flore germinis p diabolū seduct
ē. qui uulua sua aperiens omis spurcici
as in materia sua eructauit. unde etiā
omēs filios hominū denotat. qm luxuri
so igne uenenose seminant. Vs aut̄ in
tegra uiginali carne p calorē spe sei
absq; uenenoso semine uiri carnē colle
git. & sic hō factus omēs uenenosas spur
cicias diaboli ab hominib tergebat. qua
ipse absq; peccato mundus. peccatoris

a peccatis emundatos salu os freit.

xvii. Qd aut abhumeris deorsu ad femora sua sub eisde nubib in alia quada candida xv. xv A gemb qq; ad suras suas in terra e. qm
mube e. hoc e qd ab ortu creaturar aduc ut genua homine portat & ut sure
ru ortu cu ueritas de tra orta e. in secre pedib fortitudine ꝓbent. ita etia ds
to diuinitatis sue multa miracula in omia uehit & omia e fortat. ac tre
candore honorifice habuit ex quib que fortitudine dat. qtus ceteras creatu
da manifestauit queda aut obnubila ras sustinere possit. quia ipsa fortitu
uit. quia etia uoluntas di in ordinati do alia constitutionu e. Hꝫ tra uelut
one & eseruatione sca anmar clara genu & uelut sure alia creaturar e.
& candida in occulta & spiritali uita e. & ut rote & axis currus reliquas crea
que tam ipossibilia se humane scientie turas ferr. & aqua hac & illac ducit
manifestari. xviii. Sed tam ipse uelut sub ut fluat. qm si tra aeri & aque iter
humeris suis in homine quanda milicia positionem eet. aer aqua emanare n pmit
istruit. cu ei uestia legalia iunxit. que tereret. S; ut genu interdu flecti & tam
ut sonus uerbi & n uerbu erant. Sonus asuris retinet. sic etia & tra aliquan
cni uerbi pmu audit. & postea uerbu do in alu modu a creaturis ducitur.
cognoscitur. Sic namq; uetus lex sonus cu officiu suu n recte subministrat.
& umbraculu uerbi fuit. post quem s; tam n labitur. quia fortitudo di ea
deinde uerbu scil xpc apparuit. ad rectu modu suu restaurat. Sic &
xviii. Etra femorib ad genua sua in tremo aeris uocatio nouu ppli p totu orbe terre
e. qm ut omia carnalia de femore pce in euectione euangly manifestata &
dut. & ut a genub sustentant & uehun in eade manifestatione roborata. su
tur. sic etia a do cuncta creata portan dore in multis tribulationib sentiet.
tur. ac igneo calore & humore aeris in cu genua ei in antixpo e mouebunt.
quo apta uita corporalu e nutriunt. s; tam in suris fortitudine habens n
quadmodu & nouus ppls de ueta casti corruet. qm in capite suo fiducia ei e.
tate surgens & ad uectibile e fortatione Nam etia ut caput ipsi in tremis ele
ubi omib patres puenens. quanus in tre mentis absq; peccato e uersatu. & in pas
remis apparat. multa tam miraculoru sione sua in aliud mutatu. qua prius
& uirtutu suauitate reparat. Cu enim abhominib uidere. ab hominib de
diuinitas uirgini se adiunxit. p ispu dinauit. sic & genua ielinant & ut de
tione spe sei uerbu in humanitate sua inde in fortitudine sua ideficiens p
cognoscebatur. qd noua lege p semetipsu manet. ita & ecclia in noua lege con
ostendit. Et ubi sonus & uerbu in unu e uersata in pessimo pditore aliquantu
uenerut. ubi uetus & noua lex s e sense ielinabitur. s; uires sua recipiet. & sic
runt. xxxi. Sed & sic uetus lex obumbrata xxxii. iumobilis pmanebit. Qd aut de ui
fuit. noua aut aptr uidet. sic etia anime asuris deorsu ad plantas suas i aquis abysli
scoꝝ habitaculis suis exutr plenu gaudi e. ita qd etia sup abyssu stat. hoc e qd fortitudo
u uelut in ueteri lege n habet. qm facie di & mirabilis uita in abscondits qsi
patris ad pfectu n du uidet. quia ipossi in plantis n cernendis. scil in secretis
bile eet. qd pars dimidiata illud qd itr illis que hoi scienda n st uelut i aquis
gru e ad plenu uideret. cu aut habita abysli e. qm ut in supioribus multa st
cula sua rrecpint. & integre fuerint. id que nesciunt sic etia & in iferioribus
qd integru e ad pfectu ispicet. & ath n abysli plurima st a quib aque e for
mutabuntur. uelut noua lex ea pfecte tantur. que ab homine sciri n potuit.

a

141a

Nam omīa quę sub tīa sc̄ in potestate
sua habet & ea regit & dinudicat. ac
ifernale iudiciū discernit. nec q̄ equā
ē q̄d in potentia ei ñ sit. Vnde etiā in
eisdē secretis suis fortē stat. qm̄ ds
secreta sua nulli ad pfectū reuelat.
s; in eis requiescit ut ho in plantis suis.
quēadmodū septimo die ab omī ope
suo requieuit. Sic & uocatio nouī ppli
in antixpo fortitudinē suā ñ amit
tens. s; eā usq; ad bonū finē mirabiliū
dī quę ab homine sciri ñ poterunt.
conseruans. & in eisdē mirabilib⁹ usq;
ad nouissimū diē sic ad plantas suas
stans requiescit nec ulterī uacillabit.
qm̄ omīs tenebrarū dō ei ibi finē accipiet.
XXXIII. am ut nullus abyssū pscrutari potest.
sic nec q̄d post finē pdicti hominis fu
turū sit nullus hominū scire poterit.
quēadmodū etiā de omīb⁹ his p sapi
XXXIIII. entiā dictū ē. Altitudinē celi & la
titudinē tīre & profundū abyssi quis
mensus ē. Cui⁹ sensus talis ē. Globus
mundi igne & uento ac aere agita
tur. & omīs creatura in eo latet. Celū
enī cū omīb⁹ ornamētis suis. in supiori
parte huī globi cōstitutū ē. Et quis
ē ho qui ullo usu hoc transcendere
possit. Latitudo quoq; tīre cū curū
fluentib⁹ aquis. & cū illis quę supra a
byssū fluūt. quasi in medio globi ist⁹
ē. s; nec ullus ho eā cōprehendere potest.
abyssus aut̄ cū omīb⁹ mirabilib⁹ suis.
uelut in fine huī globi ē. Et quis ē ho
qui ad finē ei⁹ pruigat. Hemo pter
dīm qui eū constituit. s; homo ifra
globū istū uiuit. ac ei⁹ ambitu circūda
tur. Vnde homo in cōprehensione sua
pgredi ultra ñ potūt. Hā creaturę ī
uiuture dī sic cor in homine sc̄. q̄d
parua pars ad cōparationē reliqui cor
poris ē. Ita & creaturę paruę sc̄. s; uir
tus dī magna & iconphensibilis est.
Oms enī creaturę quę in celo & in tra
& in abysso sc̄. dīm nec cōprehendere
nec discernere nec finire possunt.

s; & omīs sapientia a dominante dō ē. q̄a
ds cū sapientia omīa pdestinauit. & in
globū ea ēposuit. quę uterū cū eade sapi
entia discernebat. Ipsa enī celestia sciendo
sapuit. ac in regali ministerio giruī celi
circuiuit. & tīrā cū seruicio & edificatione
necessitatis omīs creaturę transiuit. ac
abyssū penetrauit. quēadmodū pcura
tor facit. qui de his nichil pure pmittit.
quę s̄ assūt. s; & sapientia oculus dī ē. cui
quo omīa puidet & intuet. & inter eum
amantissima amica in amabili amplex
one ipsi⁹ ē. cū qua ds omīa tractando q
putauit. In hac etiā sapientia ho quasi
altitudo celi nominat̄. qm̄ ipse sup omīs
creaturas p scientiā dominando habun
dat. quę oculus sapientię ē. s; & uelut la
titudo tīrę ē. quia possibilitatē desideran
di & optandi habet. Quom⁹. q̄d homo
desiderat hoc ipsū delectat. & sic deside
rando exoptat. & tē sedm uoluntatem
suā s̄ in ullis auxiliū aderit. Si enī dīm ī
uocauerit. ab ipso adiuuabit̄. Q̄d si ad
diabolū se tetenderit. ille cū suggestione
mali ipsi occurrit. Homo etiā de ratio
nalitate desideriū & de gustu optionē
habet. s; tam̄ q̄dcūq; desiderat uel exop
tat. ñ potestate sua s; pmissione dī pfici
tur. qm̄ ipse hominē creauit. Et sic ho
multa facere potest. sic etiā desiderium
& optionē habet. p quę plurima postulat.
Et quia diabolus p̄mū hominē decepit.
ido etiā suggestione sua ipsū multociens
seducit. Homo etiā quasi profundū abyssi
ē. cū a bono desiderio declinauerit. & dia
bolū inuocauerit. quia tē etiā diabolus de
sideria illi⁹ suscipit. sedm q̄d ho tē uolue
rit. & hoc ds sic fieri pmittit. Cū aut̄ ho
mis desideriis se implicauerit ita q̄d bona
oparur. quę tam̄ aliquando transcendit.
ñ aut̄ sic q̄d omīno bona dimittat. s; q̄d ea
p quenda neglectū transeat. tē ds he pur
ñ simit. qm̄ bonū desideriū in se habuit.
s; huic homini diabolus ñ cēdit ut deli
deria carnis suę pficiat. quia in ipso cog
noscit. q̄d dīm relinquere ñ uult. Iste aut̄

homo ꝓfundū abyssi nō ē. s; tēpestas quę aliquando in sole fulminat. & quę aliquando in nigrā nubē se ꝯuoluit. Et quis mens sua ē ulla ꝯquisitione o tēptū hoc qđ homo qui sup omnia opa di ēstitutus ē. dim dereliquit & diabolū imitat. qui glam suā ꝓdidit. eū superbiendo se do opposuit. & punit. Quis etiā ꝓditionē hac mentis poterit. qđ ho dim derelinquit. & pessymū tyrannū scil diabolū ꝓ do elegit. Hoc ds punit & iudicat. Et ide ut se ad orientē uertit. ita qđ & orientē & austrū ispicit. qm ds in ꝓncipio mundi creaturas quasi fulgentē solē ꝓcedere uoluit. & eas nō solū ꝓduxit. s; etiā in ꝓfectione qsi in aucto multiplicauit. cū & hominē qui bonū ꝓncipiū accepit. & qui ab illo in malū corruerat nō tantū ad ꝓncipiū suū reformauit. s; etiā maiores ututes scitatis in eo dedicauit. Sed qđ uultus ei tanta claritate fulget. qđ eū ad pfectū ītueri nō potest. hoc ē qđ sca diuinitas tā ardens & tā clara in omī bonitate & iustitia ē qđ ea nullus scrutari ualet. Nam ꝓ dim ds nō ē. cui in opib suis nemo assimilat. qm in omīb mirabilib suis solus ds ē. quę etiā sic ipse ꝯprehensibilia sunt. Ipse etiā ignis iste ē de quo angli ardent. & uiuūt. & claritas illa de qua plurima archana ꝓcedut. quīfita se uicā miraculoꝝ habent quę in do ē. Miracula enī ista sup omnē numerum qui in celo & in terra ac in abysso ē dicta sunt.

xvii. Ad os q̄q; ei candida nubes ē quę similitu dinē tubę habet. qm diuinę uoluntati diuina & suauis dispositio. in ēprehensione diuinæ emissionū adiuncta ut aliqua sonus ꝓcedit. etiā omniū sonoꝝ uelocissimē sonantiū plena ē. quia dispositioni di omnia siue rationabilia siue irrationabilia strenue obediunt in plenitudine subiectionis. & hoc ad honorē & laudem ipsius qm ds ea creauit. Vbi namq; bonus ē. & omnia quę ab ipso ꝓcedit bona sunt.

xviii. Vnde in eande tubā diuide ut flatū dat. tres uentos emittit. qm ꝓfunda dispositio

nē uoluntatis sue ds secreta ꝯquisitione ꝓtransiens tres uias iustitię in tribus ordinib beatoꝝ ꝓcedere fecit. quoꝝ unus nubē igneā. unus turbidā. unus lucidā sup se habet. ita qđ ide uentus easide nubes sustinet. quia una una iustitię glam angloꝝ in amore di ardentiū. & nichil aliud quā qđ ds uult uolentiū uidet igneā nubem portat. ac una opa hominū quę turbida & uaria in multis angustiis & tribulationib quasi turbida nubes sē. ac una mīcarnatione dim candidā & illibatā ūginitatē uidet lucidā nubē sup se ētinet. qm iustitia fundamentū istoꝝ ē. & eos in beatitudine sustinet. Nam ds in secreto uoluntatis suę omnia disponens. omniaq; ꝓcedere faciens. spe supnoꝝ ciuiū in rectitudine ētinuit. hominē etiā in turbida opa candentē ne omīno puret. sustinuit. atq; ꝓ illibatā īcarnationē & uirginitatis lucē opa tenebrarum fugauit. & ea quę recta sē demonstrauit. Angli enī in amore di ꝓmanserūt. & homo a do recedens ꝓ sca opa in priorē glam restitutus ē. q̄a opa in sctitate ꝓfecta hominē scīm fecerūt. s; sci modo in labore carnis opant. post nouissimū aut diē in symphonia & in omīb laudibus letabunt. Nam caro spm nē in carne ēstinguit. spe aut carnē ꝓ tra ꝑ subiicet. & sic ho totus scs erit. Sed uentus nubē igneam sup se habens. ante faciē ei de uiri ꝓ manet. qm iustitia glam angloꝝ in amore di ardentiū in supnis tenens. in uoluntate & in gra di ꝓdurat. quia angli faciē ei ispicientes. ad uoluntatem ipsius semp ꝓmpti sunt. nec a do recedit.

xl. Alii aut duo cū nubib suis ad pectus ei descendūt & ibi flatus suos expandūt. qm iustitia dualis nisi cū bone ineedens scil una in ueteri lege. una in incarnatione filii di cū bonis opib hominū ad ꝓfunda scientiā di descen

dit: ubi in multis mirabilib' dilatatur:
q'a ds opa scōr nouit: nec ea obliuioni
tradit: s; eis in secreto ēsilii sui etīam
remunerationē ēponit: ac eā in īfinitis
laudib' ad gl'am suā expandit. Qd
aut uentus qui ante faciē ipsi' ē. cū
nube sua se ab oriente ad austrū ex
pandit: hoc ē qd iustitia corā do ful
gens. cū gla supnoy spūū ab ortu xlm.
illo quo in ueritate p̄stiterūt. ad rec
ta opa hoīū tendūt. q̄m' ho p eadem
opa ad gaudia ipsoy uelut ad bonū
ortū p̄ingāt. q̄m ds angl's & hoīē
in una rationalitate ēiunxit. & qua
angelica p̄fidia homīm adēt destmauit.
& hoc tā in ueti quā in nouo testamto
fecit: s; tam maiore dilectione in no
uo quā in ueti testamto eos ēsociauit.
Nam angls in ueti testamto uelut
uox ad hominē erat: in nouo aut xlnn.
hoi ita ēiunctus ē ut uox uerbo ēiun
gitur. Qd aut in hac ignea nube xlı.
uuens ignea multitudo ē. qui oms
in una uoluntate & in una ēiunctio
ne unita una sīt: hoc ē qd in ardente
gla & honore uuens & ardens exercit'
beatoy spūū ē quoy gla ineffabilis ē:
quoy etiā numerus innumerabilis ē.
ita qd numerū eoy nemo scit n' qd
scientia di eos nouit. Et omīa que ds
uult & ipsi uolut: & sic in unū s ēiunc
ti sūt. uelut corpus qd n diuidit. Nā
quāuis singulas facies habeāt. tam in
una ēiunctione unanimitatis sunt.
ut corpus qd singula membra haben
unū tam corpus ē: & sic unita una in
unanimitate sīt. Et corā ipsis ta xlii.
bula pennis undiq; plena ē expansa
que in p̄ceptis di uolat cū ipsā p̄cep
ta di eleuāt: q̄m ante eos secretū diui
nū iudicium plenū ē qd & sedm uolun
tatē di manifestāt. cū uoluntas di il
lud manifestare uoluerit: in qua sci
entia di quedā archana scribit. que
multitudo her studio uno īspicit: xlv.
quia ds in secreto ēsilio suo alia fecit

triora ēsilia habet. que beati spūs studiosissi
me adtendūt. Nam etiā cū ds homines
idola colentes & alios legē suā p̄uaricā
tes uiderit. p ignea iudicia supnoy ciuū
in amore ei' ardentiū pennas uentoy se
ptime excitat. ac fulgura & tonitrua īn
terrā mittit. ac fame & pestilentia & ītur
binibus belloy ppos terret. & sic totā tram
in terroīē cōmotionis ducit. Sed cū
angli eade septa īspiciūt: murmur di ipsis
dat. qd uelut fortissima tuba in omni
genere musicoy uno sono resonāt: q̄m
cū ipsi uoluntatē di ēsiderāt. a murmur
etiā di accipiūt. qd in fortitudine & in
plenitudine omīū gaudioy unanimit
laudes do referūt. Nam in omīb' iudicius
di nichil aliud quā laudes do dicunt:
quia omīa iudicia ei' uera & iusta sūt. ue
lut etiā iohannes in apocalipsi sua audi
uit ut scriptū ē. O ne ds ompe. uera
& iusta iudicia tua sūt. Cui' sensus talis ē.
O dne. tu p timoīē dns. p amoīē ds. p com
p̄hensionē omīū ompe dicenis. Unde uera
& iusta iudicia tua sūt. q̄m uerus timor
tuus oms timores destruit. & uerus amo
tuus omēs amores alligat: ac uera omī
potentia tua omēs potestates deprimit.
Nam cū ho in p̄positione sua sibimet le
gem ita ponit. uelut ipse sibimet ds sit:
tē ei te p iusta iudicia tua ostendis. ut
sciat quia cont te nichil posset. Cū etiā
amoīē carnis suę iusto amori tuo p̄ponit:
tē amoīē illū in ipso cū amaritudine
dolorū sic ēculcas qd nūquā nisi p te ēso
labitur. s; & cū homo in p̄uaricationē
p̄ceptoy tuoy p̄uenerit. ita qd simula
cra p nomme tuo colit: tē iusto iudicio
ētra īmicū tuū p̄liaris qui a p̄ma īcep
tione sua homini p̄suasit. qd te p nichi
lo ēputet. Et tē in terra fulgura & tonī
trua mittis. & ex aquis diluuiū fundis.
ac in tra sterilitatē ēe iubes. & etiā mor
bos ac p̄lia hominib' īducis. ut sciāt quia
usta p nullū nisi p te fieri possūt: ut &
iudicia tua uera & iusta ēe cognoscāt.
xlvi. Omnitudo q̄q; angloy bona opa hoīū

laudat. & ꝑ tē cadē opa nec horis nec mō
tis alaudib⁹ cessat. ſ; in eis frequēt sonat.
nec in his finē facit. Vs̄ namq; ab anglis
laudari uult. q̄tūs eoꝝ gla multiplicet.
& hoc ꝫ placet. Vnde etiā uult ut opa scōꝝ
ab anglis in laudib⁹ ꝫ deferant̄ & mani
festent̄ qua homó opus ad imaginē & si
militudinē dī ē. & obhoc etiā uult ut bo
na opa hominis corā eo ab anglis laudet.
ſ; & quia ho ꝑ adiutoriū dī sustentatur
ido etiā ds ab hominib⁹ sic̄ ab anglis lau
dari uult. ut & eoꝝ gla magnificetur.
Sic ds omia recta ēstituit. ¶ Aliud autē
de archanis dī quę in ēspectu ei⁹ resplen
dent dictū ē. quę scientię hoīs inumera
bilia sūt. scil⁹ in anglis. in spīrib⁹. & in mini
stris. in uocifferantib⁹ & in gaudio gauden
tib⁹. & quę scientię ei⁹ incognita sūt. qui &
quales sint. & quoñ sint. Nam quāuis
ho uelut mons in scientia sua sit. q̄n in
scientia sua in excellentiā post dīm ascen
dit. supnū tam̄ montē nec supiorē par
tē eiꝰde montis quę scientia dī ē nullus
ho audit nec illuc ascendit. nec archana
ei⁹ scire potūt. nec etiā illoꝝ qui in ēspectu
ei⁹ semꝑ assistūt. ſ; quida illoꝝ qui in con
spectu dī semꝑ sūt. ꝑ ꝓphetas ac ꝑ alios q̄sdā
scōs qui in spū scō uiderūt nominati sūt.
quida aut̄ nominati ñ sūt. qui etiā modi
cū de ipsis loquebant̄. diu diuina īspiratio
eos tetigit. quē admodū ꝑ paulū aplm
scriptū ē. ¶ Audiuit archana uerba que
ñ licēt hoi loqui. Cuius sensus talis ē. Vt cor
ei⁹ multis & magnis miraculis ifusiū ēfor
taretur & ut alios ex hoc edificationem
uirtutū largiret̄. ꝑcepit archana uerba
& ꝑscientiā habentia. que hoib⁹ abscondi
ta sūt. ꝑ quē uel a quo uel quare ꝓcesserit
ue qualia fuerūt. uel quē admodū habue
rint. Sic̄ enī diuinitas ab hoib⁹ ītueri ñ po
test. sic nec ista uerba q̄n ī uocifferatiōe
uocis. & quoñ in sonis laudū mistion⁹ dī
plata sint. ñ licēt hoi ꝓferre. quia omnino
ī secretis secretoꝝ spīritū sūt. & q̄n ho in car
ne alienus ab illis ē. ¶ Q d autē uidet̄ qd
uentus qui p̄dictā turbida nubē sup se
habet. eā secū ab austro ad occidentem
extendit. hoc ē qd iustitia multis tribu
lationib⁹ turbida opa hominū sustinens
illa secū ab austr⁹ eū ibi in pfectione fidei
ardet. ad finē ꝑseuerationis ducit. ut
hommes diabolo repugnantes. in bono
ꝑseuerēt & in scītate do uuāt. Et lon
gitudo ac latitudo eiꝰde nubis uelut
platea ē. que p̄ amplitudine sua huma
no ītellectu capi ñ potest. q̄n extensio
& diffusio bonoꝝ opū in amplexione
& dilectione ūtutū tanta ē. qd ꝑpaga
tio eax cor humanū excedit.
¶ In eade autē nube maxima multitu
do beatoꝝ ē. qui omēs spm uitę habēt
& qs nemo dinumerare potest. quia
in beatis mansionib⁹ animax quas
bona & scā opa sibi parauerūt ipse
animę scoꝝ sūt. qui in beata uita uiuūt.
& qui īnumerabiles in numero hoū
sūt. q̄n numerū eoꝝ nemo nisi ds nouit.
¶ Et uoces eoꝝ sūt ut sonus aquax multax.
q̄n in laudib⁹ suis in una animitate uni
soni & uni⁹ uoluntatis spīritali spirami
ne ut aqua saluti⁹ sonāt. & dicunt
qd corpora secm uoluntatē dī dudū
habuisset. que quāuis in eternū ūsa sūt
ta tam̄ recipere desiderāt. ut tanto
plus cū illis gaudeat. ¶ Sed ab illis qui
in ēspectu dī in amore ei⁹ ardet. respon
sū accipiūt. qd eade habitacula ñ recipiāt
ante diuinā ustionē & ante ēcussionē
elemtoꝝ cū fortissim⁹ ignis elementa
purgabit. ubi ds magnā potentiam
suā manifestabit. Nam uox dī omēs
mortuos tā reprobos quā electos suscita
bit. tē cū corporib⁹ suis ad etnitatē sur
gent. quia ad īcōmutabilem uitam
corpora eoꝝ mutabunt̄ cū resurgūt.
quāuis mors istos & quāuis beata uita
illos recipiat. ¶ Q d autē uentus sup
quē p̄fata lucida nubes ē. cū eade luci
da nube ab oriente ad septentrionem
se dilatat. hoc ē qd iustitia ferens can
dida opa ūgenitatis in xp̄o. cū eisdem
opib⁹ in ortu ueritatis surgentib⁹ ortā

lvi.

xlv.

l.

li.

lii.

liii.

xlvii.

viii.

143a

nequitias diaboli pugnat. qđ antr
xp̃m plenr̃ facere ñ potuit. Nam ut
homo p̃mũ carnalis factus. ad spiritale
utã deĩde se transtulit. sic etiã uet⁹
lex in scĩtate carnalĩ ostensa. p̃mo lvi.
diu in xp̃o & in eccl̃ia uita facta ẽ. ac
scĩtas in uita surrexit. ac antiquũ hos
tem penit⁹ contr̃it. cui uetus lex re
lvii. bellare ñ potuit. Sed maxim̃e te
nebr̃ multa densitate & horrore ab
occidente uenũt. & se magna dilata
tione ad candẽ lucidã nubẽ expandit.
quia omẽs diabolic̃e iniquitates & ma
lic̃ie in unũ conglobat̃ & ab iferna
lib⁹ potestatib⁹ misse magna & lata ifi
delitate op̃ib⁹ xp̃i & eccl̃ie se opponũt.
S; tam̃ p̃lucida nube illa ult̃ pceder̃
ñ possũt. qm̃ quãuis fideles multis ad
ũsitatib⁹ impugnẽt. tam̃ opa eor̃ in xp̃o
lucentia obtuscare nec euertere ualeb
lviii. nt in eadẽ lucida nube sol & luna ꝟ uũt
lviii. apparẽt qđ designat in candore ur
ginitatis occultũ misteriũ castissim̃e
incarnationis qđ sic̃ sol mundũ illum
nat. & qđ etiã eccl̃iam designat. que
in regeneratione baptismi xp̃m imita
tur. que admodũ luna solẽ subsequit̃.
Vnde etiã in sole leo ẽ. scil̃ in occulto
misterio qđ in dõ latuit. s; qđ tam̃ p̃ omĩa lviii.
resplenduit. unde⁹ miraculũ hoc qđ ds
homo fieri uoluit. qm̃ filius dei de uirgi
nali materia carnẽ assumens. ac sic in
fortissima ui diuinitatis homo uelut
leo apparens. in aliena uia p̃gredieb̃at.
in qua nullus ho ñ ipse solus ĩuentus ẽ.
lv. Et in luna capricornus ẽ. id ẽ in eccl̃ia ex
omĩ parte ĉuocata contr̃ antiquũ serpen lvii.
tẽ signũ uictorie ubi diabolus p̃ omĩa
supatus ẽ. Qua p̃pt̃ etiã ide⁹ sol sup̃ celũ
& in celo. ac in terra. & subt⁹ terrã lucet.
quia occultũ misteriũ qđ filius dei incarnat⁹
ẽ sup̃ omĩa celestia secreta ẽ. ita qđ etiã
in celestib⁹ misteriis que solũ celestibus
cognita sr̃ apparet. & qđ in creaturis
tir̃ multa miracula opat̃. & qđ etiã
abyssũ splendorẽ potentie fue penetrat.

Et sic̃ pcedit oriendo qm̃ ide⁹ misteriũ appa
ruit in ortu uirtutũ cũ uirtutes pr⁹ ñ uisas
p̃tulit. & redit declinando cũ iudiciali sen
tentia praui tates uicio⁹ ad nichilu ĩcurrãt.
Qđ aut̃ cũ ide⁹ sol pcedit leo cũ illo & in il
lo pcedit ac multa spolia diripit. hoc est
qđ cũ ds occultũ misteriũ suũ manifesta
uit. incarnatus dei filius cũ eode⁹ in carne &
in eode⁹ in ditatr̃ mirabiliter apparuit. qm̃
unũ sr̃ ac plurima diabolica facta ẽtr
uit cũ ipsũ a fidelib⁹ suis fugauit. Et cũ
redit leo cũ illo & in illo redit. quia cũ
ide⁹ occultũ dei misteriũ iudiciale misteriũ
p̃meret. incarnatũ dei uerbũ cũ illo exiens
& in illo manens. & unũ cũ illo existens
mala opa hominũ diiudicabat. cũ uetr̃
rẽ legẽ in nouã transtulit. ac p̃ gaudio
multos rugit⁹ emittit. ubi triũphato hoste
p̃ rugitũ ueritatis baptismũ in regeneratio
ne sp̃e & aque docuit. Qđ aut̃ luna
in qua capricornus ẽ sole⁹ in pcedendo &
in redeundo cũ eode⁹ cap̃corno paulatim
sequit̃. hoc ẽ qđ eccl̃ia morte deuicta. ms
terriũ dei pcedens. ad spiritalia. & rediens ad
celestia. cũ magna uictoria subsequitur.
qm̃ filiũ dei celestia docentẽ. & cũ hominib⁹
conuiuantẽ. fideles omnib⁹ modis subsecuti
sr̃. cũ etiã corpus p̃ xp̃o ad multa supplicia
tradiderũt. Vnde ide⁹ uentus flatus dat.
& dicit. mulier fetа pariet & capricornus
contra septentrionẽ pugnabit. quia uisi
cia p̃ diuinã ĩspiratione⁹ ostendit qđ eccl̃ia
bona & sc̃a opa p̃fert. cũ quib⁹ magna uic
toria diabolo repugnat. qm̃ quisq; fidelis
se ipsũ contẽpnens & uestigia xp̃i subse
quens. opa tenebr̃ contrit. & se dõ ĉiungit.
n̄pfatus aut̃ tenebris innumerabilis turba
p̃dit̃ animar̃ ẽ. que a sono illo⁹ in austro
canentiũ declinauerãt. qm̃ ĉsortia corũ
nolebãt. quo⁹ dux seductor apellatus est.
quia opa ei⁹ secute sr̃. qui a xp̃o p̃cussus ult̃
q̃cquã ñ ualet. qm̃ in infidelitate infernalĩ
penar̃ plurim̃e anim̃e sr̃. que uerba sup⁹
cuiũ dũ in carne eẽnt contẽpnebãt. nec
societatẽ illo⁹ in bonis & iustis op⁹ desi
derabãt. s; semp & semp ad malũ anhela

vāt. unde antiquū serpentē mutatr. qui a
filio dī contrīr̄ retrus. cū ipso in īfelicitatr
mortis pmanēt. quia uitā ñ desiderabant.
Et hr omēs lamtabili uoce pmanēt. dicen
tes ue ue noxiali & horrendo opi qđ uitam
fugit & in nobis ad mortē tetendit. quaī
pemis multis stridoribꝫ uociferantē & culpā
suā & horrores tenebras suas ade īponunt.
qua p̄cepta dī transgressus in mortē corru
it. cū ipsi lucē fidi & opa iustitię uidentes
& audientes ac etiā scientes p nichilo habe
bant & subsannabāt. & diabolū magis
quā dīm diligebant. lx. Q đ autē deīde u
des nubē ab aquilone uenientē. quę se ad
easde tenebras dilatat. & quę ab omī gau
dio & ab omī felicitatr arida ē quia etiam
nec sol illā tangit. nec illa illustrat. hoc
aliud genus īfidelitatis & īfernaliū tormētoꝝ
ē. qđ a diabolo p̄cedens p̄fatis tenebris cum
penalibꝫ tormētis se cōiungit. in quo genere
crudelitatis nulla spes gaudii nec ulla spes
salutis ē. qm nec ueprus sol illā ulla letitia lxiii.
exhilarat nec ullo splendore claritatis suę
īfundit. nec etiā tremus sol ad eā ullo fulgo
re p̄tingit. I psa autē malignoꝝ spīrituū
plena ē. qui in ea hac & illac uagantur.
& hominibꝫ īsidias machinantē. ac qui p̄
dictū uirū erubescūt. qm in eade īfideli lxv.
tate īnumerabiliū malorꝝ diabolici spē
sūt. & discurrūt & plurimas nequicias
p̄ducūt. & dīm erubescentes fugiūt. quia
nulla beatitudinē habēt. nec habere de
sideratr. sī in dapnatione p̄petuę perdi
tionis sunt. lxii. S ed qđ audis antiquū ser
pentē mē se dicentē qđ uires fortitudinis
suę ad p̄pugnacula p̄parēt. ut cōtr inimi
cos suos q̄ntū possit pugnet. hoc ē qđ ide
antiquus hostis in exaltatione superbię suę
duūsa uicia īsidiarꝫ suarꝫ p̄ducit cū quibꝫ
electos dī fatigando decipiāt. nec eos ulla
quietē habere p̄mittat. Vnde etiā spumā
multarꝫ īmunditiarꝫ cū omnibꝫ uitiis ab ore
suo intr̄ homines emittit. ac plurimā ir
risionē eis īflat. qm sordes plurimoꝝ uici
orū ab natu p̄sitatis suę cuomens multas
seductiones ac multas hereses hoīb̄ īducit cū
ustos idolis

illos plurimes p̄untatibꝫ seruire docet.
Et dicit qđ illos qui p̄lucida opa se solos
nominant. noxiales & nocturnos ac hor
ribiles in tenebris faciat. qua electos
dī qui in scīs opibꝫ fulgēt. nocuos ac in
obscuris actibꝫ sordentes ee ētendit. &
noticiā eoꝝ corā hominibꝫ ferent.
lxvi. Q ua p̄pter etiā terribilem nebulā efflat.
quę totā terrā uelut nigerrimꝰ fumus
tangit. qm plurimā īfidelitatē emit
tit. quę totū mundū tenebrositatr p
uersitatis suę obnubilat. ex qua etiam
maximus rugitus īsonat dicens. qđ
nullus homo aliū dīm adoret nisi quē
uider & cognoscit. & quid sit hoc qđ
homo colit. qđ nescit. qua p eande īfi
delitatē īique p̄suasiones hoīb̄ īculcāt.
qđ nullū dīm colat p̄ter idola quę ui
dent. & sciunt. & sic̄ a uero do qui in
claritatr diuinitatis humane īfirmi
tati īuisibilis ē. rationalitatē hominē
auertunt. S ed qui in sūma beatitudine
ē uolūt. unū dīm qui omī creature
uitā dispensat. & qui in celis ē adorēt.
nec aliū quā ipsū qui in supna glā ma
nens omīa recta disponit. ut psalmista
dauid dicit. Vs autē nr̄ in celo. omīa
quecūq; uoluit fecit. S imulacra
gentiū argentū & aurū. opa manuū
hominū. Cui sensus talis ē. Vs uita illa
ē quę nulla īceptione obscuratur &
quę etiā nulla defectione terminatur. Et
ipse ds nr̄ ē. qui uita existens īdeficien
ter uitā suis tribuit. Ipse etiā in celo ē.
sed in claritatr illa quā mortalis ho
ē̄prehendere ñ potest. S; quę ē uita il
la. quę uitę habitaculū facit. Vs enī
unit & suis uitā dat. ac eis mansionē
in uita ē̄cedit. Et quis hoc facere po
test nisi ds. Quecūq; enī ds in ordina
tione sua disposuit. ea etiā p̄fecit. q
uana ñ sūt sic̄ cogitationes hoīm uane
sr̄. qm homines in cogitationibꝫ suis
multa īcipiūt quę p̄ficere ñ possunt.
Ipse quoq; ds oms creaturas rationa
litatr hominis ad p̄fectū sub posuit.

1442

que ꝑ aliā uiā ñ fuiſſent nſi ꝑ illam
que ſibi a dō data ē. Sz ifidelitatiſ ima
gnib⁹ ifidelef uiā deſponder. quā eiſ
ds ñ dedit. Nam in ſimulacriſ op⁹ hoiſ
uitale ñ ē. ſz tantū facta & depicta for
ma in argento & in auro ē. qua hoiēſ
racionalitatē ſuā uelut argentū &
ſcientiā ſuā uelut aurū in ope manuū
ſuaꝝ contaminauerūt. Inſita enī eam
ta diabolus flatū ſuū mittit. qm dm
abīcio negauit. ac in eiſ dm ſe ēe dicit.
& ſic abſq; uſu uiſionis & abſq; ſapien
tia auditionis & abſq; ītellectu odora
tus. & abſq; uitali aere & abſq; ſpiritu
ne ſpiraculi uitt in eiſ ſonat. Sz ī omīb⁹
his diabolus nulla poſſibilitatē habet.
unde & ſe īmagnā ofuſionē duc qm ī eoꝝ
ludibria ſua parat. cū ī eiſ nullā poſſibilitatē
habeat. quēadm̄dū etiā nec hō. ſz tantū in
ſeductione hoīs gaudet. Nā ſi diabol⁹ poſſi
bilitatē ī opib⁹ hoīū ſedm uoluntatē ſuam
habet illa ſic ds ī aliā natā conuertet. qm etiā
ds lumū trā ī aliā natā ouit. cū hoīē de lumo for
mauit. et cū hō opa ſua ꝑ dō ēputat. quaſi
dm ēe neſciat. tr ſimulacriſ aſſimila
tur qm in eiſ ēſidit. & qm hec ẽſtima
tio hoīs morſ ē ſine omī gra opis di.
ita qd etiā illu qui in eiſ ſpē ſuā ponit.
cū diabolo in exteriorib⁹ tenebriſ ꝑmanebit.

Qd autē in eadē nebula duūſa genera ui
ciorū in imaginib⁹ ſuis uidet. hoc ē qd in
ifidelitate omē genꝰ uiciorū cū omī co
mitatu ſuo ē. qm qui fidē ñ habet omī
bono caret. ex quib⁹ ſeptē in hc modu
ẽſiderat. quia plenitudo eoꝝ īcōmuta
tionib⁹ ſuis ſibi oſtendit. ñ autē qd ita
in formis ſuis ſit. ſz qd ſignificationes
eoꝝ hoc m̄ manifeſtant. qm diabolus
multa iacula ꝑuſitatiſ habentſ. hoīem
in lacū ꝑditionis mittere nititur.

Vnde ꝑma imago amorē ſeli deſignat.
qua antiquus ſeductor ꝑmit⁹ amorē
ſelariū hominū ifundens. eos etiam ad
cetera uicia ꝑducit. Et hec formā ho
minis & nigredinē ethiopis habet.
qm carnalib⁹ deſideriis plenit⁹ ſe im
plicans. nullu ſplendorē nec ulla claritatē
habere deſiderat. Nuda q̄q; ſtans. brachiſ
ac cruribus ſuis arborē ſub ramis ei circūdat.
qua nulla īdumēta beatitudinis habens.
in opib⁹ & in uestigiis ſuis fortitudinē ua
ne gſe ēprehendit. aliis quib⁹da uicijs ue
lut quib⁹da ramis ab illa ꝑcedentibus
obtecta in qua omīa genera omīū florū
excreuerāt. qm in uana gſa & in uicijs
ex ea naſcentib⁹ cuncte uanitatis cume
rarū uanitatū ad ſedm ꝑmentiū ſunt.
Vnde & manib⁹ flores illos ad ſe collegit.
quia in opib⁹ ſuis oīs uanitatis ꝑſentis ſeli
cum meeſtis. deſiderijs ad ſe trahit. qm
cū hō in amore ſeli ꝑ uanitatē cogitat.
illas deſiderando querit & cū eas īuenerit
in magnis delicijs quaſi omē genꝰ florum
eas ſedm uoluntatē ſuā ſ cōponit. quēad
modū etiā idē uicijs in uerbis ſuis ſupius
demonſtrat. Qd autē ꝑdicta arbor radici
bus arcte. & qd in ꝑdictas tenebras corruit.
ita qd cadē imago cū illa cadit. hoc ē qd
uana gſa omīno deficiens in ifidelitatis
tenebroſitatē in quib⁹ & diabolus ē uadit.
ita qd & omēs qui ſedm diligūt. & uitam
etiā contemnūt cū illa cadūt cū ea caden
di reuerti ñ poſſūt. Sz quāuis cadat ſe tamē
cadere ñ putat. quia ſedarib⁹ rebus ita ifixa
ē qd de celeſtib⁹ nichil cogitat. ut uoce amo
ris celeſtis quēadmodū audiſ etiā ei reſpon
deat uero petulantiā ſignificat. Qui
que hominēs ext modū honeſtatis. ducēs
hic amorē ſeli comitat. quia cū hominēs
ſedm diligūt. & cū ei adherēt geſtus ſuos
ſedm eande uoluntatē ſepiſſime oſtendit.
Et hec ut canis ē qui uenari ſolet qm hō
qui petulans ē unicuiq; uoluntatē & pla
citū ſequit. ꝑ qd multos reꝑhendendo de
cipit quēadmodū canis qui multa capit.
& ita ſup poſteriores pedes ſuos ſtat. ante
riores aut ſup baculū furſū erectū ponit.
quia uestigia ſua ret⁹ ad diabolū poſita.
ad guſtū tre figit. nichil de celeſtib⁹ cogi
tans. anteriora aut quaſi in bonis rebus
celeſtia meditat. ad legalia ꝑcepta que
ſpiritali culmine ſuſtulta ſt dirigit. cū uī

constanci animo de spualib⁹ iamꝫ ītendū
loquit. s; illa ñ seruat. qm in mente sua nul
la stabilitatē s; queq; uana ēputat. & sedm
acrē ad quē se erigit. ñ pulcra ñ turbida
sibimetipli pponit. Vnde etiā cauda sua
eā cōmouendo ludit. qua mobilē finem
seruationū suaꝝ ad uoluntatē hominū
hac & illac tendit. cū omīa opa sua petulan
ter exp̄mit. ut etiā in p̄dictis uerbis suis
ostendit. Qua ꝓpt̄ & uere discipline uoce
corripitur. ut ibidē etiā supi⁹ demonstrat.
ex. Ed tercia imago ioculatrix in significatio
ne sua ē. que homines a celestib⁹ ad diuersa
spectacula īconuenientiū motuū trahens
petulantiā hic subsequit. qm uelut fistula
& uelut musica illi⁹ ē. quia cū huiꝰmodi ho
mines fatigatio & tediū petulantis animi
sui retigerit. alios locos uelut ad respirandū
aggrediuntur. Et homini assimilatur ex
cepto qd tortuosū nasū habet. quia ide ui
cū in scientia boni & mali sedm desideria
oculoꝝ & carnis homines ad se colligit. & ī
stulta īsipientia ac īstulto ītellectu uelut
īformi naso dīm ñ cē dicit. s; qd manus
ei⁹ ut pedes ursi sit. & qd pedes ipsi⁹ ut pedes
grifonis appareāt. hoc ē qd sordidos mores
& īmunda opa homines habere facit. & qd
etiā in uestigiis rapine nulli parcit. ubi
q̄cquā p dolositatē artis suę durpe potuit.
Nam ꝓhoc uicū homines magis spoliant.
quā aliquid utilitatis cōsequant. Nigros
aut capillos habet & pallida uestē īduit.
qm in nigredine uanitatū omīa p̄cipia
opū suoꝝ obfuscat lenē leticiā s; etiā curā
ponens quia morib⁹ cuiq; hominis se coap
tat ut ꝓhoc eas sibi adhibiens eos secum
ludere faciat. quēadmodū etiā in locutio
ne sua supi⁹ declarat. s; uox sibi repugnan
tis uerecundie econtra clamat. & ut boies
honestatē moꝝ habeant psuadet.

Quarta aut imago obdurationē ostendit.
ex. que hic ioculatricē umitat. qm cū homo
in huiꝰmodi iocularionib⁹ fatigat⁹ tedium
accepit obdurata mentē habere īcipit
quia celesti rore tact⁹ ñ ē ita qd etiā men
tē suā nec lege p̄ceptoꝝ nec ararro scripturaꝝ.
scripturaꝝ fulcaunt. unde etiā qd sit bonū
refrenationis ñ sentit. Et quasi densus fu
mus ad stariā hominis ē. qm nulla remu
rat. s; queda firmitas maliciose maligni
tatis in obdurationē ē. & hoc sedm mensu
rā hominis. quia nullu malu sub homine.
nec sup̄ hominē ē. qd ipse in opib⁹ suis ñ ē
p̄hendit. qm nec paruum nec magnum
malū ē. in quo malicios⁹ ho ñ delectetur.
Qd aut nulla membꝝ humane forme ha
bet. excepto qd grandes & nigri oculi ī eo
appareāt. hoc ē qd ide meū homines ita īdu
rat. qd imaginē dī nec scire nec cognosce
re in alijs hominib⁹ uolut. quia ipsi nullam
benignitatē habentes. absq; omī mīa & be
nuolentia sit. s; in magnitudine maledic
tionis & in nigredine oblimonis dī circūspi
ciunt querentes quē cū ueneno īuidie ne
lut ueneno aspidū ledat. Et nec ascendo.
nec descendendo. nec hac & illac diuerten
do mouet. quia obdurario ad supiora ñ ten
dit ut ꝓpt̄ dīm amalicia sua liquescat. nec
ad īferiora declinat. ut ꝓpt̄ hominē a du
ricia sua mollescat. nec ad alias creaturas
diuertit. ut ꝓpt̄ illas a nequicia sua cessēt.
s; tamū fixa in p̄fatis tenebris manet. qm
in uno statu absq; omī motione in maledic
tionib⁹ maledictionū p̄seuerat. quia nichil
aliud quā afflictiones hoīū desiderat. ipsa
eni sic̄ pluuū qd in uehemētes aquas mutat.
in p̄funditate iacet. nec se ad ulli⁹ cōmodū
mouet. s; dextrā dīm fugit. que omīa in
creaturis ad utilitatē hominis cōprehendit.
& que hominē exaltauit. ac eū in pace con
stituit. Nam de hominē ut elegantissimū
lapidē in terrā posuit. in cuius fulgore omīs
creatura se ipsā considerat. quia ipsa sup
omes creaturas ē & ido illicitū ē qd obdura
tio eū p nichilo cōputat. & qd se aduersus
ullū īdurat. Hec eni pessimū malū malo
ꝝ ē. nulli parcens nulli mīam exhibens. sed
hominē despicit. & a cōmodo illi⁹ se subtra
hit. nec ei ēgaudet. nec ei bona p̄saudet. s;
in omīb⁹ dura existens omīa ērēpuit. uelut
etiā in uerbis suis ut p̄dictū ē ostendit. Cui
ueta mīa respondet. & ut bona omīb⁹ be-

145a

lxxi. nigne impendantur admonet. Sed q̄nta
imago ignauiā declarat: quę obduratio
nē hic uelut sordidus luor sequitur. siē
etiā p̄ui uermes exteria pullulāt. quia
post quā ho īduratus nichil boni quesie
rit in ignauiā uertit: ita qd nichil am
pliꝰ honoris. nichil ampliꝰ sc̄itatis desi
derat: s; tediosus ac obliuiosus omīs; phita
tis manet: nec uicissē opponere uult.
s; ea p ignauiā sibi adtrahit. Quę hu
manū caput habet. excepto qd sinistr̄
auricula ei⁹ ut auricula leporis ē. s; tam
tante quantitatis qd ipse idē caput totū
opit. q̄m stulti homines in īsipientia sua
se p̄bos ēe putāt. in qua etiā ociositatem
amant. nec ulla bona ꝯpudet. s; ad ma
lu audituꝝ se conuertentes. susurrationi
bus & detractionib⁹ ignauiē īsistunt.
quas ita dilatāt. qd etiā omnē īntentio
nē cordis sui in p̄uitatē obnubilant.
Qd aut̄ reliquū corpus ei⁹ corpori uer
mis assimilat̄ qui ossib⁹ caret. & qui in
cauernula sua introrsus iacet. uelut īfans
qui pannicul⁹ inuoluit̄. hoc ē qd p idē
uicium tediosi & ignaui homines fiduciā
quā in auxilio di & in subleuatione
hominū habere deberent ad sordes uo
luptatis suę uelut uermis īmundus con
uertūt. & qd molliciei carnis suę magis
quā diuinę fortitudini ēfidūt. occulta
cogitationū suaꝝ intrantes. ac illis p̄stol
ticiā se īuoluentes. ita qd se ad nullam
p̄bitatē uirtutū erigere possūt. s; qd
ītorpore negligentię & īsipientię uam
tatū ignauiē p̄manēt. uelut etiā idē
uicium in locutione sua sup̄ demonstr̄.
S; responso diuinę uictorię corripitur.
& ut homines diabolo repugnēt. p idē
lxxii. responsū admonent. Sexta uero ima
go trā p̄nunciat. quę hic ignauię affi
nis ē. quia ignauia meret̄ opprobrium
p qd ignis ut accendit̄. ut obp̄bria illa
succendat & cōsumat. Quę faciē homi
nis habet. q̄m ira ex hoc in homine sur
git qd homo malū scit. excepto qd os
ei⁹ ut os scorpionis ē. quia frendens hom
icidiū ut p̄eusio uenenū mortis ē. & qd al
bugineꝰ oculoꝝ magis quā pupillas extor
quet. q̄m ira pestilentiā furoris in īntentio
ne sua magis quā rectitudinē tranquil
litatis p̄fert. ubi homo nec se ipsū nec alios
consideranꝫ. s; ultriciā euertens quasi ceꝰ
sit p̄cellas furiaꝝ emittit. Brachia quoq;
ei⁹ brachijs hominū assimilant̄. quia dominatio
ne absq; timore di potestati hominis in sce
ntia mali associatur. q̄m diabolus in mali
cia sua opinionē habuit cū hoc facere uo
luit qd p̄ficere n̄ potuit. homo aut̄ nequi
ciā suā cogitando. cōsiderando. & operando.
p̄fecit. ita qd manifeste apparet. S; & ir
rationabilia animalia aliꝰ īterdū lesionē
īferūt. quia noticiā coꝝ n̄ habēt. īterdū
aut̄ alia in lesione p̄uenūt. q̄m ab eis le
di timent. īterdū uero alia p̄p̄ē esuriem
suā īuadūt & ea collidūt. homo aut̄ tam
se diligentē quā se odio habentē īmalicia
re suę dilamat. ac sibi bonū facienti mulc
ciens malū p bono reddit. S; manus ei⁹ ita
ue sunt longis unguib⁹. quia omīa opa
ei⁹ pna & extensa ad rapacitatē sc̄. p quę
etiā opa alioꝝ in magna īfamia dilacerat.
Pectus aut̄ & uentrē & dorsū ut cancer
habet. q̄m ho p iracundiā in habitaculo
scientię suę nec temp⁹ pacis nec legis. nec
recte ēstitutaꝝ īstitutionū computat. s;
omīa hec ei stabilitatē dissipāt. nec etiā
p̄p̄ē rabiē. nec p̄p̄ē impetū irritationū quas
in se habet sp̄itali cibo se pascit. nec etiā
p̄ceptis di se onerat. s; omīa iusta & recta
& moderationē ac lenitatē ouementium
causaꝝ. a se p̄icit. & hoc p rugas malarū
uicissitudinū & ad diabolū retro īcedēn
tiū facit. uelut cancer retrorsū uadit. S;
& crura ut locusta & pedes ut upa habet.
quia in cruribus suis uanā gl̄iam ac īmes
su suo īuidiā ostendit. q̄m in uana gl̄ia
superbię omnē iusticiā transilit. ac in iui
dia dilamat. quecūq; diripere potent.
Qd aut̄ stanti rotę molendini ꝑplicata
ē. hoc ē qd in recto itinere n̄ īcedit. s; qd
in p̄pria uoluntate sua quescit. quia n̄
aliū quā cor suū sequitur. ita qd manib⁹

fuis supioref radios eide rote tenet. & qd
pedib⁹ suis sup iferiores radios stat. qm
opa sua in exaltatione libtatis ypric uo
luntatis suę audacter pficit. ubi etiā
uestigia sua in id qd deteri⁹ in eadem
libertate ē ponit. quia ñ ad iusticiā s;
ad iniquitatē semp tendit. Crines autē in
capite ñ habet. qm omi honore bonę fa
mę & salutis mentē hominis ita demidat.
ita qd etiā ho quid bonū & quid iustū sit
mira sua ñ ēsideret. Vnde & toto corpo
re nuda ē. quia s uestē correctionis ñ entū
ponit. s; qd etiā in furore suo qd ētume
hoīū ē de semetipso itereū manifestat.
Qua ppē multū ignē uelut faculas ex
ore suo emittit. qm ho ardentia & semtil
lantia uerba in uoce sua p unctā malig
nitatis pfert. eū in uā accendit. ita qd etiā
di obliuiscit. uelut ide uicū in supdictis
uerbis suis declarat. Vnima autē pacien
tia ipsū p furore ētumatię sue redarguit.
quēadmodū etiā iacob duob⁹ filiis suis qui furore suo stragē hoīū fecerāt. locut⁹ ē dicens.
Simeon & leui uasa iniquitatis bellantia. In cōsilio
eoꝝ ne uenat aia mea; in cetu illoꝝ ñ sit gla mea.
qa in furore suo occiderūt. uirū & in uoluntate sua
suffoderūt murū. Maledict⁹ furor eoꝝ qa ptinax.
& indignatio eoꝝ qa dura. Diuidā eos in iacob. & dis
pgā illos in isrl. Sui sens tales ē. Ita uoditū q̄ malignita
te ciungunt uasa nequicię sē. & do semp
repugnāt. ac p magniloquia omia quę
iusta fuit conburūt. & cont illa maledic
tiones suas pducūt. S; in pfundis cogita
tionib⁹ eoꝝ ñ sit mens iusto⁹. quia legē
dñi trinsgrediunt. & quia sup petrā supra
quā pedes beatoꝝ stāt. ut enarrent uni
uersa mirabilia di ñ edificāt. Nam omia
itinera & edificia beatoꝝ desideriū & be
atoꝝ opū. in ceptis di sē. In studiis quoq;
illoꝝ in quib⁹ omnē uoluntatē suā se pfi
cere putāt. & in quib⁹ dolosas insidias cōple
re querunt. ñ appareat honor iusto⁹ ne
in illis obfuscet. nec in medio eoꝝ sit ne
cōmmiatur. s; gla iusto⁹ in anglis & cū
anglis di sit. & cū his qui facie ē diuinitatis
in speculo ēsiderat. & ñ cū illis eant. qui
in sanguineo dolo ēterū uirtutes in beatis
hominib⁹. & qui in dolosa arte sua p fortē
munitiones quas beati doctores ad mu
nimen electoꝝ posuerūt. Nam cū diabolo
maledicti in isama sua sē. qm primaci plio
cont dim pugnāt. cū se do opponūt. ac etiā
indignatione nequicię inflexibiles sē quia
nequaquā a malo declinare uolūt. s; in
dapnatione pditionis p mala opa pseue
rare cupiūt. Vnde etiā diuidentē in ceur
sū ppli illi⁹ qui cos ita oppimet. qd uelut ser
pens in cauerna quetās se abscondere qm
p ulsu ualde fatigati uix suspirare possit.
ac dispgentē in illos qui dim ēfirmitē ñ ut fe
licitati eoꝝ ēsocient. s; ut palea ab eis p
iecta separent. Nam quia dim ñ sequntur.
ideirco & ipse eos in obliuionē tradit. ita
qd nec pspitatē selī nec felicitatē anime
habebūt. s; qd uelut auento in multas pas
siones puoꝝ desideriorū dispsi. nulla quie
tē nec cū his qui do seruiūt. nec cū his qui
selo ifudat habebūt. Septima uero ima
go ieptā leticiā significat. quę ita hic sub
sequit. qm ipsa quasi ultio & refrigerium
irę ē. quia cū ho pacta ira leticiā ostendit
inimicos suos ihonestat ubi eū illi letari ui
dentes. de ētumelia s illata gui⁹ dolent.
Quę a furiis usq; ad lubos formā hois habet
excepto qd man⁹ ei⁹ sit manus simię sē.
quia hoies sciencia boni quā ad supna
suspiria ēuertere debēt. ad carnalia desideria
in multiplicatione diuisaꝝ uanitatū de
ducūt. & sic modū sēe ēuersationis & con
uisationis & ēlectionis excedt. unde etiā
omia opa sua p insipientiā depuāt. quia q̄
homini ñ ēuenūt. in turpidine sepi⁹ bestia
lit pficiūt. A lubis aut & deoris capreę
assimilatur. quia huimodi hoies. qd hoies
sē obliti intellectū rationalitatis ad bestiales
mores deprimūt. & ea quę rationabilia fuit
in istabilitate transiliūt. nec discretum
intellectū nec pudicā disciplinā in ratione
litatē habere querūt. Vnde & pedes ei⁹ p
dictis tenebris ita infixi sē. qd ad pfectum
eos uidere ñ potes. qm omia itinera ei⁹ di
uerse uanitati implicati ad iusticiam ñ

lxxii

lxxiii

spectant. quia dñs prauos opib⁹ obtenebrant. honestatis fidelium ñ patent ſ; omino abolita in nulla memoria scitatis iuenient. Qd aut ipsa nulla idumenta habet ſ; qd tota nuda apparet. hoc ē qd nullo spiritali gaudio circūdata cora dō nuda ē. qm ad ista bilitatē tendit. nec ulla suspiria in celestibus queritur. ſ; tota terrenis & caducis ihi ans. de etnis nichil curat. sic etiā superi⁹ in uerbis suis demonstrat. S; gemit⁹ ad dm ut p̄dictū ē ipsi respondet. & ut homines de tēporalib⁹ ad etna tendat admonet.

lxxv Qd aut uidet qd p̄fatus uir euaginatum gladiū tres acies habentē collo ipsi⁹ capulo impositū habet. hoc ē qd ds manifestr zelū suū trib⁹ uiss icedentē ac in fortitudine sua radicē fidi ponentē ostendit. qm aptis p̄cussionib⁹ diuina ultio ante legē & sub lege peccata hoīm cōpressit. qd etiā & nc post legem in nouitate baptismi facere ñ omittit. cū salutiferis ūtutib⁹ fidem imponens. peccata hominū in eode zelo suo abluit. Qui hac & illac ad ferendū mouet. quia zelus dni tā electos quā reprobos iusta purgatione ubiq; examinat. Nam ut ide zelus dni dicit. ipse contra diabolū & cont oms subditos ei pugnat. nec ei p̄ualebit aliquis. qm ex cōiunctione masculi & femine ñ ē. ſ; in dō existens. omia in dō iuste diiudicat. Ipse enī hoiem in omib⁹ iudiciis suis cōsiderat. & diligentissime eū examinat. Sodomā nāq; & gomorrā in sufflatu uenti sulphurei ignis suffocauit. qui in ignotis peccatis peccauerūt que de gutture diaboli & de impio more didicerūt. unde etiā tt natura hominis derideb⁹atur. S; & in flatū mulieb⁹ rē sensū p̄pt inobedientiā suā in aliud genus conuertit. quartū ī hoc facto omnes peccatoꝝ casus actē salti sit. Israheliticū quoq; pplm peussit cū dm dereliquerunt. & baal adorauerūt. ubi in dispionē dati in seruicio gentilis ppli exules facti sē. qm rectā hereditatē suā cōtēpserūt. Nam ipse discernit quicquid discernendū ē. & diiudicat quicquid diiudicandū ē. Superbiam quoq; in duas partes diuidit. & eā interdū ascendere p̄mittit. Que cū a dō nichil que fierit. ſ; cū omia que uult. ad se collegerit. zelus dni ueluti illi⁹ p̄sternit & finē ei recusat. S; & luxuriā cū gehennali igne cōburit. ac impietatē cū pena ei congruente icarcerat. In anē quoq; glam que cor superbie ē. & icendiū peccati qd cor luxurie ē. ac infidelitatē que cor impietatis ē duriē p̄sternit. qm a dō longe remote sunt. Qui enī dm secure nolūt. illos etiā ipse ī premiss bonoꝝ ignorat. quia eū ñ querunt. S; quida homines quedā uicia ēspiciendo osculant. que tam in straū suū ñ collocāt. quedā etiā amplectunt. cū quib⁹ tam in peccatis gūuorib⁹ ñ ioculant. quedā aut cogitationib⁹ & uerbis capiūt. que tam in opib⁹ ñ secuntur. Hos omes zelus dni omino ñ p̄dit. ſ; p uarias penas cuprū ab eis elimat. Qui aut uitę desiderū habet. in illo uerba hec p̄cipiat. ac ea in ītrī⁹ cubiculum cordis sui recondat.

Et uidi quandā multitudinē malignoꝝ spirituū ex his quos zelus dni recto iudicio de celo p̄cipitat. & quos lucifer secū ad penalia loca traxerat. p totū orbē tras inter homines diffusā. & in eis nequitiā suā exaggerantē. Et multitudo istoꝝ inumerabilis erat & inumerabilis ē. nec ulli nisi soli dō cognita. S; & isti ad plurima aduersitates hoīm dispsi erāt. ita qd unusquisq; eoꝝ secm modū nequitię suę hominib⁹ insidias ponit & insidiat. Et quosda istoꝝ uidi. qui omes qd lucifer nulli subiectus ee debeat dns uociferabant. Isti enī hoib⁹ amorē sui ostendūt. & eos ad amorē ei⁹ anhelare p̄suadet.

lxxvi Et ecce duos ignes uidi. quoꝝ. alt flamā pallida. alt flamā rubicunda habebat. Et ille qui flamā pallida habuit. uermib⁹ carebat. ille uero qui flamā rubeā habebat. plen uermiū erat. quoꝝ alii ut muri serpentes fuerūt. alii aut facie acuta. &

caudas acutas habebāt. omēs pecūb' carentes. S; ammę quę in amore sęli peccauerant
diu in corporib' suis fuissent. inē hos duos
ignes penalit̄ erant. & ab utrq; igne affligebantur. S; tam̄ de ardore rubicundi ignis. & de morsib' uermiū ei' pcipue torquebantur. Nam ammę quę icessabile studiū
ad amorē sęli habuerāt. ab hoc pallido igne affligebant̄. & quę toto desiderio ei ihesserant. ab hoc rubeo igne puniebantur.
Et quę in code desiderio duas simulationes in pfida cōsuetudine sua habuerāt. ita
qd laudauerāt qd eis displicuerat. & qd
utupetauerāt. qd ipsis placuerat. quasi ī lxxx. P
molestia gnūt̄ ferrēt qd tam̄ libent̄ faciebāt
cruciatus uermiū formā serpentiū habentiū pacibant̄. quę aut̄ in delectatione lxxxi. A
amoris sęli delectatę erāt. a uermib' qui
facię acutā habēt cruciabant̄. ammę
enī quę in amore sęli leuis deliquerunt.
he pallidū ignē habebāt. quę uero gnūs
in eo peccauerūt. he rubeū ignē cū uermib'
suis sustinebāt. xvii. Et puuentę spm̄ uidi
& itellexi hec. Et audiui uocē de uno lu
ce in dicentē. Hec quę uides uera sūt. & ut
ea uides ita sūt. & plura sūt. Nam torm̄ta
penę istę purgationē in animab' istis lxxxi.
faciūt. q̄m̄ tm̄sitorio sęlo uuentes ieo ꝑ penitn
tiā purgationē peccatę suę. ī tm̄sitorio meruerūt. a q̄b' preuenti eng̃
mortę plenī i carne se n̄ purgauerūt. a q̄b'
n̄ ꝑ diuina flagella misetanter dī i sęlo exammate n̄
sūt un̄ & his penis purgabunt̄. nisi & labo
rib' unus & utrum' scōr̄ quas ds in illis opatus ē. ꝑ uocatā pietatē diuinę gr̄ię ab eis erplantur. xxxviii. Quę enī in numero & in recordatione beatitudinis sūt. purgationib' istis
macule peccator̄ suor̄ amittūt. & adre
frigeriū transeūt. cū ille quę in obliuione
sūt in obliuione alior̄ supplicior̄ ꝑmanēt.
xviii. Omnes aut̄ qui amori sęli īsudant si hos
malignos spūs amorē sęli eis ꝓponentes
superare uoluerūt. & si penas eis quas uides ef
fugere studuerūt. cilicio & flagellis se casti
gent. ac simplici pane & simplici aqua se
macerēt. secm̄ qd delectatione. uoluntate.
& tempore. & cuersatione peccauerūt. &
secm̄ qd uerus ꝓceptor in humanitate sua
penitentib' penitentiā cū ostensione sacerdotū idixit. q̄m̄ qui uult penitere uult. ut
dici suo ꝑsentari debet. ꝑ quē uxta modū
peccati penitentia ei ī ponatur. Iudex aut̄
iste sacerdos in uice eius de filij mei ē. Cum
enī mens hois ipsa accusat. sacerdoti ꝓ
tensionē peccator̄ se ꝑsentet. quēadmodū
in lege de leprosis ꝑ famulū meū moysen
demonstratū ē. Ideirco aut̄ peccata sacerdoti manifestanda sūt. quia uerecundus
timor cōfessionis sudori filij mei adē. &
penitencia guttis sanguinis ipsius.
Penitentia enī ꝑbat̄ que a sacerdote ꝓcedit.
q̄m̄ & a tortorib' pena animab' n̄ iferet̄. nisi
secm̄ qd illa a ꝓcepto iudicis extenditur.
Amor aut̄ sęli dm̄ n̄ timet. nec diligit. S;
omia quę sibimet placēt ad se colligit. & una
quāq; rē quā in creaturis affectat audaces
cotā do excusat. dicens ea ad usū suū ee creata. Unde & dm̄ quē timere debuit n̄ timet.
S; ꝑpriā uoluntatē suā ꝑ do habuit. nec etiā
dm̄ diligit. quia carnalia desideria n̄ relinquit. nec ꝓpt̄ caritatē di se ī carcerat. S; toto
desidero sęlm amplectit̄. Cont̄ he aut̄ amorē salemon spū sapientię imbutus loquitur.
dicens. Initiū sapientię timor dn̄i. & cū fidelib' in uulua ceret̄ ē. & cū electis feminis erditur. & cū iustis & fidelib' agnoscit̄. Qd etiā
sic itelligendū ē. Primū aspect' sapientię timor dm̄ ē. quēadmodū aurora solē ꝓcedit.
Cū enī ho a do se creatū ee itelligit. dm̄ timere īcipit. Qd uero timet̄ honorat̄. & qd honorat̄ amat̄. & si iuste amat̄. etiā iuste honorat̄. Unde ho qui se a do ee scit. in opib'
suis fidelis sit. q̄m̄ uelut nulla fides scōr̄ ē.
& fide in dm̄ habeat. q̄tin̄ eū saluet. & etiā
studeat ꝓmereri ut saluet̄. & hoc in fide facias in qua sapientia cōplet̄. Homo enī in
peccatis tortuosus ē. & ideo cū sapientia tractet. q̄m̄ peccata. de se ꝑiciat. & quom̄ tortuositatē uicior̄ quā in usu. auditu. gustu. odoratu. & tactu. habet de se auferat. uelut
faber formas suas limat ut eas in recta statura pulcras faciat. O quā magna sapientia ē qd ho ꝓ timorē sapientię īcipit cont̄

147a

carnis uita facere. ita qđ ea peccata dimit
tit. quę facere posset. Et sic cū opib⁹ istis pfa
pientiā timor dñi in fide scōꝝ concretus ē.
sic etiā in ortu creaturaꝝ sapientia omīa opa
sua bene cōpleuit. Et ipse cū electis in sci
tate femnus habitat. qm ds feminā con
stituit ut timorē ad ipsū. timorē etiā ad ui
rū suū habeat. Vnde iustū ē. qđ mulier semp
timida sit. Ipsa enī quasi domi⁹ sapientię ē.
qm terrestria & celestia in ipsa pficiuntur.
Nam in altera parte ho p ea pcedit. in alta
aut bona opa cū uerecundia castitatis in
ipsa apparent. Qđ si timorē n̄ habuerit. ue
recundiā castitatis colere n̄ poterit. quia sic
unpeū gen⁹ omīa quę potest transmordet.
Timorata aut mulier omis diuicias bonoꝝ
opū scāꝝ q; utrutū in sinū suū colligit. nec
unquā cessat donec plurima bona cōpleat.
Sic timor dñi cū electis feminis quę in scita
te & iustitia electę sē ee credit. ubi utrutes
mupsis opant. & cū iustis qui legē & pcepta
dī in omib⁹ cōplent. & cū fidelib⁹ qui corp⁹
suū & selm ppē dīm relinquūt. in magnis
miraculis agnoscit. cū bona & scā opa eoꝝ
in toto mundo uelut sol fulminat. Hec
aut bona sine timore dñi fieri n̄ possūt.
s; p eū fidelit cōplent. His uero opib⁹ timo
ris dñi amor selī caret. Hec aut de pen
tentū animab⁹ purgandis & saluandis
dicta sē & fidelia sē. & fidelis his adtendat.
& ea in memoriā bonę scientię cōponat.

Deinde alios pfatę multitudinis
spē uidi. qui magno clamore
saltantis animi clamabāt. qđ
lucifer dignus honore illo ēet quē s̄ usur
passet. Hi aut ad petulantiā mtis hoies
specialit ducūt. & ut petulantiā apphen
dat. exhortant. Et magnū ac rubicun
dū ignē uidi. q tāta densitate circūda
batur. qđ flamę ei⁹ pdensitate eide aeris
erūpere n̄ ualebāt. Et in igne isto pluri
mi & ignei uermiculi erāt. qui in eo max
imū strepitū & sono & motu suo faciebāt.
Animę aut quę in corporib⁹ suis in petu
lantia peccauerāt. in hoc acerrimo igne
torquebant. ita qđ etiā in eo spiraculum
uix habere poterūt. qm ide ignis tanta den
sitate aeris ēcludebat. qđ nullū aditum
spiraculi habebat. & etiā ab eisde uermi
culis latera & pedes eoꝝ plurimū fatiga
bant. Nam quia dū in selo uixerāt mag
no studio petulantię īsudauerāt in rubicun
do igne ardebāt. & quia p ide uicū uolan
tes mores diūsaꝝ regionū imitare etiā in eo
suffocationē passe sē. & qm latera & pedes
corporū suoꝝ hac & illac multocies pe
tulant itorserāt. a pfatis uermiculis act̄ iest
ifestabant. Et audi. & itellexi hec. Audi
uiq; de pfata una luce uocē dicentē ad
me. Hec uera sē. Qui enī in selo p petulan
tiā percauerāt. his penis purgandi exami
bantur. Et homines qui hoc uicio dediti sē
si maligni spūs eos ad illud exhortantes
deuitare studuerīt. & si cruciat⁹ ei effugere
desideraverīt. abstinentiā ciboꝝ & potuū
arripiāt. & castigationē flagelloꝝ in se
diligāt. & hoc uxta qualitatē eoꝝdem
peccatoꝝ & uxta uisionē pfidentis sibi
iudicis faciāt. Nam petulantia stabili
tatē n̄ habet s; qđ cūq; uult in hoc mtē
suā figit nec dīm in honore gaudioꝝ
tenet. s; q̄quid s̄ eligit in hoc delectat.
Vnde ipsa uanitas uanitatū dicit. nec
aliud de unusolo labore suo habebit. qm
cū uanitas alia ei pterit. alia ei succedit.
illa uero quę scā sē in etnū stabit. Cum
enī ho carnale desiderū pficit. hoc qđ in
hoc libent opat uanitas dicit. qm in pma
puerili etate sua ludos amat. & postea in
uuentute sua lasciuiā amplectit. deide
aut pfect⁹ scit & cognoscit. quę bona &
quę mala sint. & tē opum puericię ac iuuen
tutis eū tedebit. quasi nūquā in eis uixisset.
Cūq; ad senectutē puenerit. in illa arescet.
& tē suspirando & plangendo prioꝝ etatū
suaꝝ recordabit. quas tam habere n̄ potit.
Omīa enī hec cū homine & in homine ua
nitas sē. Nam siluę urent. & arescunt.
flores florēt & cadt. gram crescit & absci
ditur. Quid igit ampli⁹ ē. Qđ ho nē uidet
stati n̄ uidebit. & qđ nē habet stati n̄ ha
bebit. cū nē ridet. stati flebit. & ob hoc

lexxvii.

omia uana sc̄t. qm̄ caduca sc̄ moriendo u
del & deficiendo. Morium̄ enī. ut in hoc
selo n̄ uiuāt. Deficiūt q̄q; de nobilitate in
ignobilitatē. & de diuciis in pauptatem.
vi. Nam reges & p̄incipes qui in tali honore
erāt qd celu nominabant̄ p̄terierūt. & q̄
minimi ordinis in genere suo fuerūt. & q̄
diuciis caruerūt. de p̄uitate & de egestate
illa uelut in olimpū ascendt. & iterū defi
xc. cūt fortitudo aut̄ scientie de qua omia
bona p̄cedūt. & que omia bona portat. n̄
deficiet. s; in etnitate uite p̄manebit. hec
aut̄ de penitentiū animaliū purgandis &
saluandis dicta sc̄t & fidelia sc̄t. & fidelis hs
adtendat. & ea in memoriā bone scientie
Erudi p̄dicte multi § componat.
tudinis alios spc. q̄s etiā lucifer
salute & honore iturū digni eēt
uociferantes audiui. & hi ienarrabile can
ticū beatoꝝ sp̄uū qd ē ante thronū dī se sci
re simulabāt. & hoib⁹ ut dictis & factis lo
culatorie uanitati ĩsistant p̄suadent.
Erudi nebulā nigr̄m in qua maxim⁹ ignis
erāt. qui fumū emisit. uelut fum⁹ illec̄ ii
cta examinant̄. In igne isto & in fumo ac
in nebula hac animē ille puniebant̄. que
du in selo fuissēt uicio loculatorie uanita
tis ludauerāt. hȳ ignē p̄pt̄ delectationē eide
uicij paciebant̄. fumū aut̄ p̄pt̄ studiū qd
ad illud habebāt. nebula ū p̄pt̄ uarietatē
moꝝ quos in eode uicio sepi⁹ uariabāt. & p
xxviii uuentē sp̄m uidi & ītellexi hec. Et uocē
de p̄fata uuente luce iterū in dicentē au
dui. Hec que uides uera sc̄t & ut ea uides ita
xci. sc̄t. s; qui in selo huic uicio ĩsistūt. si suasionē
hui⁹ diabolice artis neglexerīt. & si penas
eide uicij abhorruerīt. carnē suā secm qua
litatē & tenorē eorūde peccatoꝝ suoꝝ ieu
nis affligāt. in quib⁹ etiā p̄ciosū potū deu
tent. secm rectū iudiciū iudiciū suorū.
xxv. Ioculatrix enī in uicissitudine squalidoꝝ
moꝝ quosda homines ludere facit uelut
cupiūt. & uelut sibi eligūt. Nam maligni
sp̄c isti celestē symphoniā deludere uolūt
& n̄ p̄ualebūt. & ideo p ioculatricē q̄sdam
hoies ĩuadt & eos duūsis lusib⁹ in mdacio
deludūt. q̄m eos in ueritate ludere facere fa
cere n̄ possūt. Symphonialis namq; lausq̄
dm decet finiri n̄ potest quia ideficiens
ē. q̄m ipsa plenitudo ueritatis ē. loculator
cū animū suū ĩterrogat quo uolare &
quid facere possit. & cū hoc in speculo sci
entie cognouerit. in uanitatē & in men
daciū illud conūtet. atq; eū cleūtis sonum
dat. quocūq; uadit sic̄ s placuerit. Filii
& cū houī ip̄t̄ multas seisitationes magna
lui rerū quas ĩquirendo & faciendo secm
possibilitatē suā ĩcipiūt uani sc̄t. & ueritā
tē quā ds ipsis ostendit & dat relinquūt.
ac in falsis duūs falsā p̄phetiā sic̄ monstes edi
ficāt. & ubiq; gesta illa ĩquirūt que erra
tura p signa ostendit. Cūq; hoc fecerint.
falsā scientiā ueritatis cōputāt. ac se ipsos
& alios decipiūt. quia q̄cq̄d sine do queritꝝ
& sine do ĩuenitꝝ in ĩteritū ibit. s; & cum
illi iocū & saltationē in uenis & in medul
lis suis quesierīt & ĩuenerīt. in risionem
ducent̄. quasi nichilū sit. in qua etiā sic̄ sa
tulla cineris deficiēt. Hec aut̄ de penitē
tiū animaliū purgandis & saluandis dicta
sc̄t & fidelia sc̄t. & fidelis hs adtendat. & ea
in memoriā bone scientie cōponat.
Post hec alios p̄fatę multitudinis
malignos sp̄c uidi. qui magnis uo
cib⁹ clamabāt. Numquid n̄ licet.
q̄d ullus p̄mo do assimilet. Et isti obdura
tionē secū habentes. hominib⁹ p̄suadet ut
eā sibi dnam p̄ferāt. & ut nulli miam ipen
dat. quia q̄d ipsi in celo facere n̄ potuerūt.
hoc in hominib⁹ p̄ficere contendt. Et ecce
uidi puteū siccū. altū & amplū. qui fundi
tus pice feruentē habebat. in quo amplū fora
men apparuit. p q̄d a subteriori ei⁹ parte
igneus fum⁹ & ignei uermes in ipsū puteū
ascendebāt. s; & plurimi acuti & ignei
clauu in eode puteo quasi auento hac &
illac p̄iciebant̄. Animē aut̄ que in selo ob
durationē absq; mia ad hoies habuerant.
sup eundē fundū sedebāt & p foramē ei⁹ in
p̄fatū subt̄iorē ignē cadere metuebāt. atq;
multas afflictiones a p̄dicto fumo & a p̄dic
tis uermib⁹ & clauis sustinebāt. Nam quia

148a

impy ad hominef fuerãt. fup eunde fundu
piceũ & feruentẽ fedebãt. p qua etiã ipe
tate fubterrioẽ ignẽ timebant & quia
in malignitate fua dim fugerãt. fumus
ufte igneus eaf fatigabat. & qm ihumanos
doloref hominib' ituleratt. pdicti uermef
eaf affligebãt. ac ppẽ obdurata mentẽ in
qua mam ñ habuerãt. leſiones & fixuras
compũde igneo clauo fuſtinebãt. Et ui
di. & itelleri hec. Et de pdicta uuente
luce iterũ audiui uocẽ m dicentẽ. Hec
que uidef uera ſt. Vnde hominef qui in
ſelo ita obdurati ſt qd aluſ idigentibuſ
nulla mam ipendit. ſi pdictuſ maligniſ
ſpitib' eande obdurationẽ eis oſtendenti
b' uoluit reſiſtere. & penaſ iſtaſ qs uidef
effugere. amariſ ieuniſ & duriſ flagellis
ſe caſtigẽt. & hoc uxta modũ eorũde pec
cato & uxta modũ plate, fibi uſſionis faciãt.

xcii. Obduratio enĩ peſſima ẽ. quia mam ñ
habet. nec caritatẽ requirit. neq; bona
opa opat. Magna enĩ obduratio iquib'da
tyrannuſ fuit. quia quãuſ mirabilia di
uideret pprietatẽ tam uoluntatiſ ſue
ñ dimiſerũt. ſ. corda ſua & mtef ſuas
uoluntati di ppoſuerũt. & hoc m conẽ
dim pugnauerũt. ſ. ſic ds in malo pmi
angli ſ ſtultricia pmi hoiſ pprietatẽ uolun
tatiſ eo deſtruxit. & ſic pharaonẽ exerr
ruit. cũ pmogenita egipti peuſſit. ſic & nc
obdurationẽ confundit. que ſe in tanta
duricia laxoriũ ẽ uertit qo ñ p ppcepta legiſ
ner puſſionẽ rationalitatiſ hoiſ emolliri
uult. Qua ppẽ & ds ab ea ſalutẽ aduitoriq
abſtrahit. & ea in cfuſionẽ uelut pharaonẽ
dimergit. Hec aut de pententiũ anima
buſ purgandiſ & ſaluandiſ dicta ſt & fide
lia ſt. & fidelia hiſ adtendat. & ea in me
moria bone ſcientie componat.

Et ecce pdicte multitudinis ali
oſ ſpe uidi. qui qd lucifer dns
eo ceet. uocifferabant. Et iſti
hominib' ad ignauia pducũt. &
ut nec timorẽ do nec curã hominib' exhi
xciii. beãt exhortant. Et nebula migm &
maximoſ uentoſ & tumultuſ ſonantiũ
tempeſtatiũ ac pluuialeſ tempeſtateſ undi.
in quaſ etiã pdicti maligni ſpe igne uelut
pluuialeſ guttaſ piecerũt. Animẽ aut que
in ſelo ignauia dilexerãt. ita qd ſtrenue
ñ ſeruierãt. ab hiſ tepeſtatib' quaciebant.
& ab igne illo que ide maligni ſpe i eaſde
tempeſtateſ piecerũt urebant. Quia enim
timore dni in ſelo exterrite ñ fuerãt. tepeſ
tateſ iſtaſ ſuſtinebãt. & qm admonitionẽ
iuſticie ignauiũ negligerãt eoſde igneſ ſen
tiebãt. Et undi. & itelleri hec. Et uocem
xcv. de pfata uuente luce iterũ m dicentẽ au
dui. Hec que uidef uera ſt. & ut ea uides
ita ſt. Hominef aut qui ignauia diligũt.
nec do ſtrenue nec fidelit ſeruiũt. ſi ab
hiſ ſpiritib' deriderí nolueriũt & ſi hiſ paſſi
onib' abſolui uolueriũt. ſedm qualitatẽ ne
glectuſ ſui cilicio ſe caſtigẽt. & flagelluſ ſe
puniãt. ieuniſ etiã ſe affligãt. & paupe
reſ paſcãt. & hoc ppcepto ductoriſ ſui com
xcvi. pleãt. Ignauia enĩ in timore di ñ lucet.
nec in igne ſollicitudinis honoriſ ipſi ar
det. Ham uiſuſ uuentiſ ſcientie qui ſpira
culu uite in anima ẽ. in remuneratione
gre obſcuratur. cũ ipſa in bonis opib' quere
re ñ uult. & cũ fide quã ſic dorſũ forte habe
re deberet in qua ſpes etne uite ẽ. in magna
ifelicitate negligit. qm tonante tubã bone
opũ ñ implet. cũ erecta deuotione ad dim
ñ anhelat. Hec aut de pententiũ animab'
purgandiſ & ſaluandiſ dicta ſt & fidelia ſt.
& fideliſ hiſ adtendat. & ea in memoriam
bone ſcientie cõponat.

Eide undi alioſ pfate multitudi
nis ſpe. qui conẽ exercitũ di ſic
clamabãt. Quã poteſtatẽ habe
tiſ aduerſũ noſ. Hulla. Et multo
furore feminaſ iſpiciebãt dicentes. Iſte ad
ppagationẽ ſeli uelut terra ad germina
apta ſt. unde feſtinem eaſ ſeducere. ne p
ducãt pliantes conẽ noſ. Ham ide malig
ni ſpe uã & furorẽ ac alia huiſmodi mala
hominib' pponũt. & eoſ ad homicidia ex
xcvii. hortantur. Et undi turbidũ aerẽ ſic
igne feruentẽ & ſub eo lacũ amplũ & ni
grũ & ſordida putredine & plenũ. in quo

uermes etiã oculũ unũ in facie habentes. ac
totã putredinẽ illa caudis suis cõmouentes.
ꝫ animę que in scło uiã cũ odio habuerant
nec ab illa cessauerãt. in cade putrida sor
de & uermib⁹ ei⁹ affligebant. ac ab igne eide
aeris urebant. Jam quia uiã cũ tenaci odio cu.
icessam in se habuerãt. sorde & uermibus
eide lacus torquebant. sorde scil. ꝓpt uam.
uermib⁹ ꝓpt odiũ. & qm eande uiã in furo
re cõpleuerãt. ignẽ pfati aeris paciebant.
Animę aut que sine odio & sine cõsuetudi
ne ure diu in corporib⁹ suis fuisset. in uiam
aliquando mortis. exute corporib⁹ uita cu.
eande lacũ ibãt & magnas penas istas
in eo uidebãt. ac eas timebãt. ꝫ qm uita
ipsis inuetterata nõ fuerat. eisde penis tacte
nõ sũt. ꝫ eas quide ꝓ repentina uita uiderũt.
& sic eas cito euaserũt. Sed & magnũ cuu.
ignẽ uidi. qui diuisas & acertimas penas
ardoris & frigoris ac diuisoꝝ uermiũ in se
habebãt. Et animę illoꝝ qui in scło ꝓ furo
re ut homicidiũ ꝓpetrauerãt. in penis is
tis puniebantur. Jam ꝓpt uiã homicidii
ignẽ. & ꝓpt excecationẽ sua qua nõ conside cuu.
rauerũt quid facerẽt frigus. ac ꝓpt teme
ritatẽ sua qua imaginẽ di nõ extimuerãt.
uermes passe sũt. Et retiã aliũ ignẽ uidi.
in quo duo maximi & horribiles formę uer
mes erãt. qui eande ignẽ & animas que
in eo cruciabant. flatib⁹ suis afflabant.
Animę enim que in corporib⁹ suis ꝓpt auariciã
homicidiũ fecerãt in igne isto ardebant.
& ab eisde uermib⁹ affligebant. Propt ho
micidiũ quippe ignẽ. & ꝓpt auariciã uer
mes illos sustinebãt. Vidi quoq; foueã la
tã & pfunda que feruente pice & sulphu
re plena erat. & circa quã rane & scorpio
nes iacebãt. qui animab⁹ que in eade fouea
torquebant. terroreꝫ icutiebãt. nec tamen
eos ledebãt. Jam animę illoꝝ qui se ipa
dentes conatu magno occiderãt ne occi
derent. in hac fouea fuerũt. & ob homici
diũ qd hoc m̃ ꝓpetrauerãt feruoreꝫ eis susti
nebãt. & ob impetũ in quo in illo ẽtinente
erãt. pice ifriebant. & ob idignationem
quã illis in occisione itulerũt. sulphure tor

quebant. ꝫ & qua se icursantes puenire in
isidus festinauerãt in cordib⁹ suis dicentes.
ego te occida antequã a te occidi paciar.
timoreꝫ a scorpionib⁹ habebãt. & qua hoc
in amaritudine cordiũ suoꝝ fecerãt. horro
reꝫ aramis sustinebãt. Sed & uidi quen
dã igneũ aereꝫ. qui a quoda uento hac &
illac comouebat. Et in isto animę illoꝝ
erãt. qui ꝓ ignorantiã homicidiũ fecerãt
& illud quasi ꝓ nichilo habuerãt. Quia eni
homicidio aereꝫ contamminauerãt in igneo
aere fuerũt. & qua hoc paruipenderant.
cõmotionẽ eide uenti paciebant. Deide
magnũ & rutilantẽ ignẽ uidi. in quo qui
dã horrendi uermes ora ut porci habentes
fuerũt. qui eande ignẽ totũ comouebãt.
Et in igne isto animę illoꝝ erãt. qui diu
in corporib⁹ suis fuisset. alios homines uene
ficio aut alio aliquo m̃ sine effusione san
guinis occiderãt. Jam ꝓpt latentẽ mor
teꝫ quã alius ituleratꝫ in eode rutilante
igne ardebãt. ac ꝓpt ueneficiũ quo eos
mortificauerãt. eisde uermib⁹ ora ut por
ci habentib⁹ affligebant. Et uidi ignẽ
fortissimũ uxta puteũ plucide aque ar
dentẽ. in quo queda animę urebantur.
quarũ alię quib⁹da uermib⁹ uelut cin
gulis circa umbiliciũ suũ cingebant.
alię aut de eode igne in se trahebãt &
uterũm idem emittebãt. uelut ho halitũ suũ
in se iducit & itiũ educit. sup quas etiam
maligni spũs igneos lapides piciebãt. Et
he oms in aqua pfati putei penas suas
quasi in speculo considerabãt. & ex hoc
magis & magis affligebant. Iste aut aię
illoꝝ hominũ erãt. qui diu in corporib⁹ suis
in scło uiuerẽt. materiã figuręꝫ hominis
in semetipsis extinxerãt. ac infantes de se na
tos necauerãt. Jam animę illoꝝ qui con
ceptus suos in semetipsis contriuerãt. ob
transgressionẽ suã in igne isto ardebãt.
& ob hanc ihumanitatẽ uermiũ cruciatu
ã sustinebãt. Animę aut eoꝝ qui infantes
suos morti tradiderãt. ob maliciã suã in
eode igne puniebant. & ob ihumanũ ho
micidiũ igneũ istũ in se tollebãt. & eũ itiũ

cuomebāt. & obduriciā quā unhoc facto ha
buerāt. ictus lapidū a maligntis spīcib⁹ pa
ciebantur. Ş. & qm quid faceret cōside
rare neglexerāt. easdē penas qs tolleiabāt.
in pfata aqua ñ ppt consolationē s; ut ma
gis unde dolerent ispiciebāt. cv. Animas
aut illoꝝ qui se ipsos in mortē peipitaue
rāt & penas earū ñ uidebā. s; eas in putco
gehennę ee sciebā. Quia nāq; se ipsos occi
derant. cruciat⁹ latronū habebāt. & qm
de hoc facto penitentiā ñ habuerāt. ī pu
teo gehennę submerse fuerūt. Et p uniuer
sē spū audi. & intellexi hec. cvi. Et de pdicta
uuuentr luce. iterū audiui uocē dicentē ad
me. hec quę uides uera st. & ut ea uides
ita st. Qua ppt homines qui uicis pdictas
penas se obligauerūt. si cruciat⁹ eas abhor
ruerint. studeāt ut se ipsos p eisdē excessi
bus suis diu adhuc in seclo uiuūt puniāt.
ne deteriores penas in futuro sustineāt. Qui cvii
enī ira in odio & consuetudine s pferūt.
si pfatos maligntos spē ira s suggerentes
de se repellere & penas el euadere studue
rint. cilicio & uerberib⁹ se affligāt. ac ple
na ieuunia arripiāt. cviii. Si uero ira absq; ma
lo odio in se accenderūt. & hoc corrigere
uolūt. ciliciū & flagella sine ieuunio secm
modū ponderis eorūdē peccatoꝝ s unpo
nāt. & secm modū quē ab animas suas
rectoir pceperīt. Ira enī pessimū uicium
ē. & quasi cor diaboli ē. & aliquando in ca
uernā colubri se abscondit. & in cluetudi
ne minarū suaꝝ hominē uuadit ubi sen
sū suū pdit. & benedictionē abtahę fugit
qui in benuolentia omib⁹ pceptis dī obe cxi.
diunt. qua ppt plurima gens in benedic
tione ab eo pcessit. Iracundus enī homo
omē uirtutis granū corrodit & omia ger
minantia mordet. ac ctumaci furi simi
lis ē. & ppt omia dona digni dī in hoiem
frendet. Iste enī uas & lutes ubicūq; potīt cxii.
mutat. & ñ solū in incestu s; in omi puarica
tione legis dī portionē suā ponit. Ira
draco illē qui omia cōburit quocūq;
uadit. & fur ille ē qui omia furat & ra
pit quecūq; furari & rapere poterit. Inuia cxiii
enī sapiens in ispientia ismit. & pacens in
ipacientia contendit. ac moderatus in imo
derationē uadit. Ira quoq; amaritudo illa
ē quę bonitatē & suauitatē in lege & in p
ceptis dī euomit. & homicida illa ille ē qui
corpus & animā diuidit. nec eos simul ee pa
titur. Ipsa etiā illud durū & iportabile iugū
ē. qd omē bonū & omnē iusticiā contrerit
contendit. unde & in īferno porcio el ē.
qm celestia cōmouere desiderat. unde cū
hominē supauerit. eū extra se ducit ac in
tantā amentiā eūtit. qd nec de terrenis
nec de celestib⁹ cogitat. cū illo qui ad ima
ginē dī factus ē omnino contrit & dissi
pat. qd nefas maximos cruciat⁹ s accumu
lat. Qua ppt homines in qualicūq; homici
dio puaricatores iusticię existentes. corpora
sua quib⁹ hec acerrima piacula cōmiserūt.
diris cruciatib⁹ puniāt. qm animas suas
a pdictis penis eripiāt. Qui enī p furorē
ire animā hominis de corpore suo eicit.
si hoc in se punire uoluerit. ne pfatos cru
ciat⁹ sentiat p longa tempa cōstrictis ieuuniis se
macerent. & flagellis se castiget. atq;
claritatē luminis p aliqd temp⁹ deuitet.
qm acrē effuso sanguine fedauit. & hoc cū
iudicio s pfidentis doctoris compleant.
Sed qui igne auaricie accensus. animā &
corpus hominis separauit. si supdicta tormē
ta el declinare desiderat. etiā & ipse cōtric
ta ieuunia cū acerrimis flagellis p pcincta
tempora aggrediat. ac consortia hominū
deuitans solitariā uiā in silua p aliquod
temp⁹ arripiat. & hoc cū equitatę iusticię
faciat. Qui uero hominē peipitant occi
dit uolumatē illi⁹ pueniendo qua putat
se ab illo in mortē depom. si penas el de delic
ti de se studuerit excutere etiā ieunijs se cal
tiget secm qd recti iudicii & qualitas el de
excessus s ppositi. priorib⁹ aliquantum
bis plus alleuatis. Qd si & ille qui hoiē
ignorantē in mortē misit. pfatos cruciat⁹
abhorruerit. & el ab ee obtauerit. ieunia
s; tam breuiata & alleuiata secm iusticiā
s cōponat. qm uolumtas el eidē peccato ñ
assitit. Ille aut qui hominē ueneficio siue

enī sapiens in ispientia ismit. & pacens in
ipacientia contendit. ac moderatus in imo
derationē uadit. Ira quoq; amaritudo illa
ē quę bonitatē & suauitatē in lege & in p
ceptis dī euomit. & homicida illa ille ē qui
corpus & animā diuidit. nec eos simul ee pa
titur. Ipsa etiā illud durū & iportabile iugū
ē. qd omē bonū & omnē iusticiā contrerit
contendit. unde & in īferno porcio el ē.
qm celestia cōmouere desiderat. unde cū
hominē supauerit. eū extra se ducit ac in
tantā amentiā eūtit. qd nec de terrenis
nec de celestib⁹ cogitat. cū illo qui ad ima
ginē dī factus ē omnino contrit & dissi
pat. qd nefas maximos cruciat⁹ s accumu
lat. Qua ppt homines in qualicūq; homici
dio puaricatores iusticię existentes. corpora
sua quib⁹ hec acerrima piacula cōmiserūt.
diris cruciatib⁹ puniāt. qm animas suas
a pdictis penis eripiāt. Qui enī p furorē
ire animā hominis de corpore suo eicit.
si hoc in se punire uoluerit. ne pfatos cru
ciat⁹ sentiat p longa tempa cōstrictis ieuuniis se
macerent. & flagellis se castiget. atq;
claritatē luminis p aliqd temp⁹ deuitet.
qm acrē effuso sanguine fedauit. & hoc cū
iudicio s pfidentis doctoris compleant.
Sed qui igne auaricie accensus. animā &
corpus hominis separauit. si supdicta tormē
ta el declinare desiderat. etiā & ipse cōtric
ta ieuunia cū acerrimis flagellis p pcincta
tempora aggrediat. ac consortia hominū
deuitans solitariā uiā in silua p aliquod
temp⁹ arripiat. & hoc cū equitatę iusticię
faciat. Qui uero hominē peipitant occi
dit uolumatē illi⁹ pueniendo qua putat
se ab illo in mortē depom. si penas el de delic
ti de se studuerit excutere etiā ieunijs se cal
tiget secm qd recti iudicii & qualitas el de
excessus s ppositi. priorib⁹ aliquantum
bis plus alleuatis. Qd si & ille qui hoiē
ignorantē in mortē misit. pfatos cruciat⁹
abhorruerit. & el ab ee obtauerit. ieunia
s; tam breuiata & alleuiata secm iusticiā
s cōponat. qm uolumtas el eidē peccato ñ
assitit. Ille aut qui hominē ueneficio siue

alio aliquo m̃ sine emulsione sanguinis ī
mortē mittit. si tormētis eide cōmissi se eripe
re uoluerit. constricta ieiunia cū durissimis
verbis p longa tempora habeat. & etiā itinerī
cilicio se affligens ac thoriī suū cinere com
miscens consortia hoīm fugiat. ac solitariā
uitā in siluā itinerī pficiat. Femine aut̃
que concepto suos inde materiā figure ho
minis in semetipsis oppresserit & dissipaue
rit. aspa ieiunia & aspa uerbera p ueniā pe
nitentiā recipiāt. quatin̄ se ipsas p̄dictis
penis eripiāt. Ille quoq; que ifantes de se
natos morti subiecerit & ita plus quā besti
alit̃ peccauerit. ut dapnationē mortis
euadat. acerrimis ieuniis & durissimis uerberib⁹
ac aspitate uestitū in solitudinis anguistia se
punīāt. quatin̄ in futura uita remediū saluati
onis inueniāt. Sed qui se ipsū in mortē pec
pitauit memoriā bonoꝝ ꝑ abstraxit. qm̃
consolatio penitentie exitū anime ipsi⁹ n̄ p̄
cessit. cū enī hoc occidit cū quo se ipsū p̄ pe
nitentiā purgare debuit se totū sine conso
latione extinxit. In omī aut̃ iudiciali
penitentia possibilitas & ībecillitas nature
uis conditionis hominis consideranda ē. bea
tus g̃ ille ē qui penitentiā peccatoꝝ suoꝝ
secū portat. & eā iudici utriq; uite rep̄sentat.
Nam penitentia que in caduca uita p con
tritionē ichoat. ad etnā uitā cū gla reser
uatur. Ds enī omia creauit. & creata
unificauit. & sic̃ ante secla dispositerat oia
opa sua ad p fectū p duxit. Gtam enī suā solus
habere noluit. s; eā in creaturas suas distri
buit ut cū eo gauderēt. quēadmodū galli
na pullos suos sub alas suas colligit. S; p̄mus
angls cecidit & se ipsū occidit. ac primū
hominē cadere fecit. In casu aut̃ hominis
elemta in conturbationē ūsa sūt. & in occi
sione abel sanguinē ei⁹ suscepterūt. ubi & tra
sanguinē ei⁹ bibit. Et diabolus in semetipso
dixit. Omnē uoluntatē meā in ope di cōple
bo. & plus in illo faciā quā p me fecerim. S;
ds in magno exilio suo in se ipsū aspexit.
discernens quoī hominē iustificaret qui
pierat. Magnū quippe exiliū di tale ē. qd
nulla creatura ipsū penetrauit. In eodem
exilio ds filiū suū de uirgine nasci exstruit.
ut hominē redimeret. cui exilio nullus
repugnare potuit. Nam cōe hoc qd
homo peccare potuit. ide filiꝰ di mollicie ī
pueritia habuit. & cōe gustū carnis hois
fatigationē in iuuentute sustinuit. ac con
tra īgluuiē auaricie in homine exstitit
accepit. & cōe p̄ peccata peccata iustoꝝ
tristicia circūdat⁹ ē. & cōe tyrannide
ipioꝝ plurimis obprobriis ielamatus ē. ac
cōe mala homicidioꝝ in cruce pessus ē.
& contra grauia peccata mortis in quib⁹
hominis sepulti erāt. ut eos de morte eripe
ret exspiauit. In omib⁹ enī his doloribus
omia peccata penitentiū & eoꝝ qui ipsū
ñ negāt ad se traxit. Qua p̄pt̃ & ipse an
gelus magni exilij uocat̃. qm̃ in omib⁹
his iustus & clemens ē. Sed cū omia pec
cata periculosa & mala sint. homicidium
tam̃ pessimū malū malorū ē. ubi ho ad cor
suū ñ reducit qd ds timendus sit. eū op⁹
illud qd ad imaginē ei⁹ factū ē extinguit.
Vnde ille qui ita excecat̃ qd dim̃ in hoc
periculoso facto post ponit. p transfixa & p fo
rata uulnera xp̄i in penitentia requirit.
qui solus torcular beate passionis sustinuit.
ut p̄ditū & cadentē hominē redimeret.
ubi auxilij alt̄i⁹ hominis ñ indiguit. Hec
aut̃ de penitentiū animaꝝ purgandis &
saluandis dicta sūt & fidelia sūt. & fidelis his
adtendat. & ea in memoriā bone scientie
Animos quoq; eide multitu ſ componat.
dinis malignos sp̄e uidi. qui dolo
sis nutib⁹ s; iuncē applaudebāt uociferantes
Lucifer dns n̄r ē. Et quid nobis obeuit. si
alt̄ eo forciores ē. Istū dnm habebim⁹ & p
eū qd uolum⁹ faciem⁹. Et isti homines ad
ceptā letitiā hortant̃. & eis ut exstituti
iustitiā contēpnāt psuadet. Et uidi
palude magne latitudinis. de qua tetre
rimus fumus egrediebat̃. qui se deinde
sup̄ eande palude uelut nebula expande
bat. In eade q̄q; palude multitudo mirabi
liū scaturiebat. Animē aut̃ corporibus
suis exute illoꝝ scil qui in selo adceptam
letitiā se dilatauerāt in hac palude erāt.

ra qđ ctiã a fumo ei affligebãt. & qđ ane
bula ei oppmebãt & qđ auermib illi tor
quebãt. Quia enĩ in epta leticiã in cor
poribs suis dũ in sclo fuisset habuerãt. in
palude ista mergebãt. & quia legẽ di
ppẽ ista negligerãt fumũ illi paciebãt.
& qm impietatẽ in ea dilexerãt a nebula
ipsi obtenebrabãt. & qm in ea de letitia
turtilia ũba ptulerãt a uermib eius
ledebãt. Et udi & intellexi hec. Et de
ptata uuentr luce uocẽ uerũ in dicentẽ
audiui. Hec quę unde sit uera sit. & ut ea ui
desiuta sit. & plura sit. Sz homines qui in m
epta letitia delinquũt. si maligni spẽ eos
ad eande letitiã exhortantis supare &
supplicia ei ee effugere contendt. flagel
lis ac ictibus carnẽ suã constringãt. sedm
qđ modu peccati & modu s ppẽdentis in
dicis in se senserit. In epta enĩ letitia ue
ritatẽ ñ amat. & omẽ qđ eã delectat pfi
cit. Nam prauã uoluntatẽ suã nocuã ñ
ee dicit. & in opib suis dm nescit. ac lingua
suã cont dm acuit. sic scriptũ e. Filii hoiũ
dentes eoz arma & sagitte. & lingua eoz
gladius acutus Qđ etiã sic intelligendu e.
filii carnis qui sedm carnẽ in peccatis ex
orti sũt. qdda firmamtũ in carne sua uelut
dentes habẽt. qđ duricia cont desideriũ a
nimę e. Hã sic quida hoies cont alios arman
t ne uulnerent. ita caro cũ squalida letitia
tenacit & iuste armata uoluntati ac letitię
animę resistit. & maledica ũba cont dm
ac cont salutẽ animę suę uelut uenenosas
sagittas emittit. quẽ eũ ifixis iaculis perca
toz animas nulnerãt. eũ quib etiã uulneribs
eas multociens acrit pcussit. Hã & ratione
utatẽ quę in pfis e ad mala cũtit ac eã sic gla
dũ cũ infidelib ubi acuit & ludendo ac lo
cando qndã elegantiã eleuãt in qua elegan
tes se ostẽdit. & sic plurimos ad se thentes am
mas ullo uulnerãt. cũ eos hoc m seducũt.
Sd aias suas ad dm erigere uolũt abhis uam
tarib se ctineãt. nec eas his uulneribs pniciose
uulnerari pmittãt. & de peccatis suis dũ pos
sũt penitentiã agãt. qm aię ullo q in scło
penitentiã facientes plenit tam ñ purgant.

quia corporali morte ppocupant. corpo
ribs suis exutę in penis quas meruerũt exa
minabunt ut pdictũ e. Hec autẽ de pe
nitentiũ animalib purgandis & saluandis
dicta sit & fidelia sit. & fidelis his attendat.
& ea in memoriã bonę scientię cõponat.

Capla Sedę Partis de utro ad occi
dentẽ & ad septẽtrionẽ aspicientę.

Verba uentris iglutiei.
Responsũ abstinentię.
Verba acerbitatis.
Responsũ uerę largitatis.
Verba impietatis.
Responsũ pietatis.
Verba fallacię.
Responsũ ueritatis.
Verba contentionis.
Responsũ pacis.
Verba infelicitatis.
Responsũ beatitudinis.
Verba imoderationis.
Responsũ discretionis.
Verba pditionis animarũ.
Responsũ saluationis animarũ.
Verba in rugitu leonis.
Qđ ds tenebris diabolicarũ infidiarũ se oppo
nens. omia instrumta ueteris & noui tes
tamenti pduxit. Sz nõdũ ulli manifestũ.
Qđ in fortitudine filii dei e. precio nia quã
Qđ multa quę in ueti pphetia uelata erãt.
nẽ doctores apte ctendut. nec de hoc
cessabunt. Sz ant. fidelib pponant.
Qđ secreta ueteris & noui testamti exem
plo pphetę ueteri testamento ins
dabat Sz deseruunt.
Qđ in ueti legis tra carnalit significabat. in
noua aut pfiluũ dei celu clarificabatur.
Qđ antiqui in circũcisione carnalib adhe
rebãt. fideles uero in baptismo spiritu
alius ad eande rem. Sz data sunt.
Qđ rationalitas discernit omia quę a do
ctoribus ueteri lege rationalitas ingeni sciẽ
tię. in xpo futura declarauit. Sz inspicit.
Qđ rationalitas dm & hoiẽ in filio dei mani
festat q carnalis nullu detinũ dumta
xat sentiens illis remanet q eũ puro corde

cxxvii.
cxxviii.

xxviii. Q d̄ ꝑphete ī carnatione̅ xp̄i uelut ī umb̄ lv. p̄udentes nichil loquebant̄ quā qd̄ ui debāt & sciebāt. § dei protulerunt.

xx. Q d̄ spe sēs rationalitatē hominis ita ꝓfudit. lvi. qd̄ ꝑphete & ꝓuisionē & ꝓ sapientiā ac ꝓ lvi scientiā quasi in aliena uita miracula

xxi. Q d̄ rationalitas in sapientia di ītegr̄ con sistit. quāuis ad carnē sepi īclinetur. lvi.

xxii. Q d̄ mistīa ueteris testam̄ti prudentes ho mines cont̄ diabolū parāt. nec ab hoc lvii. desistēt. donec corda sua repleant.

xxiii. D auid ad eande rem.

xxiiii. Q d̄ plurimi ante legē plurimiq; in lege lviii. plurimiq; in baptismo ꝓfiteruī quip fidelia opa in habitaculo beatitudinis lviii. ꝑ requiē parauerūt.

xxv. Q d̄ in secretioribꝰ gaudijs animę ꝓfectꝫ lx. secū sē. qui ita abalijs hominibꝰ sepata lxi. ri erāt sic̄ angli ab hominibꝰ. § petit.

xxvi. Q d̄ animę secū desiderāt corpora sua ꝑ restitui uelut esuriens puer a pat̄ panē lxii.

xxvii. Q d̄ antequā mortui corpora sua recipi ant. mundus ꝫmouebit̄. lxiii.

xxviii. Q uāuis opa secū duūsa fuerīt. tamē ex tac tu spe sci uelut sodales se cognoscūt.

xxviii. Q d̄ in tenebrosa ifidelitate illius qui dō ī lxiii. quiete seruire deberēt. diabolus ī con gruentes resꝑponit. § uult.

xl. Q d̄ antiquus serpens cont̄ celestia se mo lxv. uens. miracū ꝓditionis oīs adtheere

xli. Specialit̄ de uentris ingluuie & habitu lxvi. ei & quid significet. § significet.

xlii. Specialit̄ de acerbitate & habitu ei & qd lxvii. Ysaias ꝑpheta ad eande rē. § significet. lxviii.

xliii. Specialit̄ de impietate & habitu ei & qđ

xliiii. Specialit̄ de fallacia & habitu ei & qd

v. significet. & quid significet.

D auid ad eande rē. qd̄ significet. lxviii

Specialit̄ de contentione & habitu ei

Specialit̄ de ifelicitate & habitu ei &

lxviii. Specialit̄ de imoderatione & habitu lxx. ei & quid significet.

Specialit̄ de ꝓditione animar & habi tu ei & quid significet. lxxi.

Eremias ꝑpha ad eande rē. nificet.

Specialit̄ de forma zeli di. & quid sig

Q d̄ multoties homines zelus dīni pluri mis calamitatib̄ corporalit̄ affligit. qui uoluntatē di negligūt.

Ieremias ꝑpha ad eande rē. § nouit.

Q d̄ homines qui ꝓximos suos in angustia ponūt. sepe uindicta di ab oī felici tate scī deponit. quia oīa absconsa

Q d̄ ds nullū hominē creauit in q̄ scien tia boni & mali nō fuerit.

De quib̄da purgatorijs penis animar quorūda hoīū qui īsclo ꝓ uentris īglu uiē peccauerāt. & cur ealde ita paciant̄.

Quomodo hoies penitendo ide peccatū ī semetipsis deleāt.

Q d̄ de his qui uentris īgluuiē diligūt. dicendu ē qd̄ uent̄ cum ds cum est.

Verba moysi.

Ite de quib̄da purgatorijs penis animar quorūda hoīū qui in acerbitate pecca uerāt & quare ealde ita habeāt.

Qualit̄ homines penitendo ide peccatū in corporib̄ suis puniāt. § promittit.

Q d̄ acerbitas dīm remuens in acerbo hoie ueritatē ad mendaciū ponit. & hoiē īterdū occidit. cui & defensorē se ee re

Ite de quib̄da purgatorijs penis animar quorūda hoīū qui in scło in impietate peccauerāt. & cur eas hoc nō sustineāt.

Quom̄ homines ꝑ penitentiā ipsū pecca tū in semetipsis deleāt.

Q d̄ impietas timorē di nolens. maledic tiones in malignitate ꝓfert.

D auid ad eande rem.

Ite de quib̄da purgatorijs penis animar quorūda hominū. qui in fallacia sine uiram̄to & cū uiram̄to peccauerāt. & quare ealde ita paciant̄.

Qualit̄ homines ide peccatū tā sine uira m̄to quā cū uiram̄to ꝓpetratū in cor poribꝰ suis penitendo deleāt.

Fallacia ueritati nō congaudens men daces ita mendacijs īuoluit qđ ad nichilū deputabuntur.

Ite de quib̄da purgatorijs penis animar hominū ullo; qui īcontentione & cū o peribꝰ & absq; opib̄ in ūbis deliquerāt &

151a

cur easdē sic sic sustinēāt. luant.

lxxvii. Quoñ hominēs pentendo idē peccatū tā
opib⁹ quā uerbis pactū in semetipsis ab

lxxviii. Qđ contrario iquietū malū existens. hoies
uteꝛ diligenteꝛ. diabolū imitari facit.

lxxviii. Quid ad eande rem.

lxxv. tem ingeneꝛi ad eande rem.

lxxvi. Item de quib⁹da purgatoriis penis anim⁹
hominū illoꝝ qui se infelicitate natos ēe
existimauerāt & in hoc peccauerāt. &
quare eas sic paciant̄.

lxxvii. Qualit̄ hominēs idē peccatū penitendo i
coꝛpoꝛib⁹ suis deleāt.

lxxviii. Qđ illi qui se in malo creatos ēe estimāt.
peccāt. qm̄ natura hominis bona ē.

lxxviii. Item de quib⁹da purgatoriis penis anim⁹
hominū illoꝝ qui mīmoderatione pecca
uerāt. & quare eas hoc ñ sustineāt.

lxxviii. Quoñ idē peccatū in coꝛpoꝛib⁹ suis hoies
penitendo puniāt. puluis dissipabitur.

lxxxi. Qđ īmoderatio in mimietate ēe uolens. sic
lxxxii. Item de pdicione anim⁹ hoīs illoꝝ qui
dīm quasi ds ñ ēet p contēptu habueāt.
& ita in pdicionē se miseꝛāt. & cur hoc sit.

lxxxiii. Quoñ hominēs diabolo & pdition se eripiāt.
đ cū famuli omīa occulta dominoꝝ sci
re pmittunt̄. supari dīari uolunt.

lxxxiiii. Q đ homo in puritate fidi dīm ītelligat.
& diabolicas illusiones de se pciat.

De Sinu ad occidentē & ad
septīrionē aspiciente.

Et uidi qđ pdictus uir ad
occidentē se conūtit. ita
qđ & ad occidentē & ad sep
tentrionē aspiciebat. Et ecce in utroq;
humero suo habebat. ala unā que &
bracha ei⁹ tegebāt. & etiā in dorso suo ala
unā. ac in pectore suo ala unā. q̄ oīs
quasi ad uolandū erecte erāt. Ala aut̄
que in dorso ipsi⁹ fuit. in sūmitate ex
tremitatis sue ex integro ad ala sinistrā
& ñ ad ala dexteꝛā se declinabat. S;
ala que ad pectus ipsi⁹ erat. īsūmitate
extremitatis sue in duas partes aliq̄n
tū diuisa fuit. ita qđ pars altera ad
ala sinistrā & pars altera ad ala dexte

ram se recuruabat. Et in medio uniuscuiq; ale
liber unus apparuit. Et liber qui in sinistra
ala erat duas paginas habebat. quaꝝ alta
uiridis altera argentei coloris fuit. Et uiri
di pagina scriptū erat. Hoc archā īmaū
fic dns ipsi pcepit. Quis ē qui hc dīm ad finē
pducere possit. In aqua cepit hominē re
edificare sp̄ pter fecit eū in aqua renasci.
In argentea uero pagina scriptū fuit. Ds in
lapidea tabula legē scripsit. q̄m ad duma
ratione in homine mollicies ñ erat. Postea ī
mollicie quasi in carneo corde scripsit
In libro quoq; dexte ale etiā due pagine fue
rūt. ita qđ una saphirina. & una aurei colo
ris fuit. Et in pagina saphirina coloris sc̄ptū
erat. Uerbū misit dns in iacob. & cecidit in
isrl. In pagina aut̄ aurei coloris sc̄ptū fuit.
In p̄ncipio erat uerbū. & uerbū erat ap̄ dm.
In p̄ncipio ūbum dī oīa creauit. & postea
in factura sua se reclinauit. S; liber qui in
ala dorsi eide uiri fuit marmareo & integro
lapidi candidi coloris assimilabat. & digitus
dī in illo ita scripserat. Prophecia p uisione ac
sapientia ac scientia hominib⁹ p̄phetabat. Ra
dice q̄q; illa qua & limo ds hominē fingere
fecit. spe eide dī mundificando īspiraut. Hec
sc̄ miracula diuinitatis que p̄udendo ser
vendo. cytharā p̄cutiendo. & cū alis p̄phetis
cherubizando ds in hominib⁹ facit. Liber
aut̄ pectoralis ale integer & totus niger ac
plenus stellaꝝ existens. candidis litteris de
p̄funditate p̄dicton librop̄ contractis pluri
mas scripturas compilatas in se habebat. ꝑ
philosophi & sapientes ex eisde libris abstrahen
tes cōportauerāt. & cū eis platteas uiticie cōt
occidentē & aquilonē do parauerāt. uelut
aliquis ho facit qui de puteo aquas haurit.
nec ab hoc cessat. donec uas suū impleat. q̄
admodū ds in p̄ncipio oīs creaturas fecit.
nec desist donec oīa opa sua compleuit.
Predicta aut̄ candida nubes in qua ide ur
ab humeris usq; ad femora sua erat. plena
animaꝝ iustoꝝ fuit. Et in ipsa nube audiu
quasi uocē tonitrui leniter sonantē. Date lau
de regi oīa regenti. & glam do omnipo
tēte omes animē aste eleuabāt se. in p̄cessu nue

pcedentes & ñ reuertentes. quēadmodū rotā
uite in cuncte spiritu ibant & ñ reūtebant.
Et in eade nube in secretiori loco alie aie
occultos seōs quasi in speculo ualde pspi
cuo occultate fuerūt. omī genere pciosissi
mos lapidū acomī genere decoris decorate.
Qui etiā tubis canebāt. & cytharas in omī
genere musicos pcuciebāt. & secm sonum
maris & aquaꝝ multaꝝ resonabāt. Et etiā
ipse dixerūt. Quādiu sustinebim & quando
ueniet temp qd opa mā quę in platea quę
ante faciē di ē apparēt. nobis tabernacula
mā corā dō reddāt. ut absq; uelamine mo
ysi faciē ei uideam. Et diuinū responsum
illis datū ē. Hoc ñ erit antequā quatuor
uenti se iuicē implicauerīt. & iuicē confla
uerīt. & antequā capud antiqui serpentis
totū conterat. ut nichil plus possit. & ante
quā sol cū leone omīa uolatilia sua colle
gerit. Et pfate animę iustos istos occultos
di sanctos sciebāt & audiebāt. & uelut p
lucidū speculū eos uidebāt & ad responsa ei
data anhelabāt. cū eis exspectantes diu leo
onem rugitū suū emittat. & donec omē
scisma in mundo finiat. Et ecce in pdicta
nebula in qua diūsa genera uicioꝝ ut pfa
tū ē pri uidetā. etiā nē octo uicia īmagi
nib⁹ sua ī hic modū uidebā. Quanda enī ima
gine uidi ut serpentē in pfatis tenebris su
pinā iacentē. cui oculi ut ignis ardebāt.
& cui lingua ex ore ipsi extensa fuit. & cui
cauda in fine abscisa erat. Corp aut ipsi
nigri coloris erat. & inter pallidi & uene
nosi coloris a capite ei deorsū in longitudi
ne descendebāt. Et uent ipsi aptus fuit. in
quo imago hominis uelut in cumis supina
iacens apparuit. quę sup caput suū habe
bat pilleū ut galeā aliquantū alti erectā.
& albos capillos sub eode pilleo ad humeros
descendentes. Uestē etiā ex tenui & albo se
rico īduta erat. amicta quoq; pallio qd co
lori eide serpentis assimilabatur. Et eadem
imago dicebat. O s omīa creauit. Et qua
re in his tabescere. Si ds ea necessaria nes
ciret. ipsa ñ fecisset. Unde stulta cēm sup
priā uolūtatē in his ñ habere. cū ds uelit
qd caro hominis ñ deficiat. Et iterū de pdicta turbida nube quę se ab austro ad occidentē extenderat. audiui uocē his ter bis respondentē. Hemo cytharā sic pcutiat. ut chorde ei ledant. Qd si chorde illi lese fuerīt. quis ē sonus ei. Nullus. Tu gula uentris tui ita implet. qd oms uene tue īsane sit. & qd in furorē uertunt. Et ubi te ē dulcis sonus sapientie. quā ds homim dedit. Ham muta & cecta es. & nescis quid loquaris. Et sicut pcepit pluuia tiā subūrit. ita mimetas carnū & unus hominē in blasphemiā irrisionis īducit. Ego aut pulchū formā in limo uidi. quā ds hominē cōdidit. Unde & cuncens pluuia siū. ita qd caro in uicis ñ pullulet. Et moderationē in hoib⁹ haurio ne caro eoꝝ deficiat. & ne crescat uitalib⁹ cibis īgurgitata plusquā necesse sit. Ham cythara sū in sonis omīū laudū sonās. ac duriciā cordis bona uolumtate p foranis sū emī homo corpus suū moderate pascit in orationib⁹. illi in celū cythara resono. & cū corpus ei moderatis cibis castū ē in orgamis canto. qd tu gula nescis. nec ītelligis nec scire nec ītelligere queris. Ham tu in nimis crasse iejunij aliqndo te subuertis. ita qd uix uiuere potes. & aliqndo uentrē tuū in uoracitate imples ita qd in ea ctuas & spumas euomis. Ego in cibis meis modū pono ne sucus hominis in eo exsiccet. & ne sucus in eo modū suū excedat. & te ibi in cythara laudo & in orgamis canto. O cuncti fideles a gula abstrahite uos. quia uenter antiqui serpentis cā deglutiunt. & quia p ea multas sordes euomit. Secda aut imago ut leopardus erat & dixit. Omnē audaciā atq; uictoriā p nichilo cōputo. & nolo ut ullus m resistat. His etiā quę in scripturis & in fide m molesta & nociua sē nichil respondebo s; ea transmordebo. Et iterū de pdicta turbida nube audiui uocē huic imagini responsū dantē. Tu periculosa & dapnosa ac nimis acra exacerbatio es. quę nec do nec pceptis ei respondere uis. s; quę in acerbitate tua pmanes. Ego ī pluuia & rore in ungento ac in medicina larga

i. responsū abstinentie

ii. Ira acerbitate

iii. responsū ire

sum. ita qđ ꝑ grām in pluuia ꝑ gaudiū in rore. ꝑmiam in ungento. ꝑ cōsolationem omiū dolor in medicina operor. & qđ hoc mō in his ꝑmanebo. & qđ sic in ētnum regnabo. Vatteria aut tua gehenna ē. de qua etiā exorta es. Sed tertia imago formā hominis habebat. excepto qđ caput ipsi⁹ intē scapulas suas a pectore ꝑminens. tā ferino quā humano capiti assimilabatē. Jam grandes & igneos oculos & os ut leo pardus habebat. & abutraq; maxilla linea picei coloris ad mentū ei⁹ descendebat. S; & abutrq; fine oris ei⁹ caput serpentis dependebat. & multas flamas ex ore suo emittebat. Sup genua aut sua stabat. reliquo corpore erecto. Et caput suū mg ac piceo uelamine muliebri more circūdederat. ac reliquo corpore nigerrimo īdumēto īduebatur. cui manice uacue dependebāt. qua bracha sua īde īdumētū introrsū colligerat. Et dicebat. Nec dō nec homini obedire uolo. Si enī alij obedirē. qđ ad utilitatē suā respicerēt me facere uoluerēt. nec utilitatē meā īspicerēt. S; mi dicerēt. Cede. Hoc autē nō erit. Jam si quis iniuriā mi ītulerit. illa ei centuplū reddā. & causas meas sic dispona qđ nullus mi resistere audeat. Sub nullo enī pedib⁹ iacere uolo. Jam imāquamq; causā que ad utilitatē meā ꝑtinet faciā. sic unusquisq; facit. qui factus nō. Si ds uult ut faciā qđ ei placeat. nisi bonū mihi īferat. Et uterū de ꝑfata turbida nube audiui uocē huic imagini respondentem. Tu diabolica & crudelis es. & magnā malignitatē in te habes. Si enī ds ꝑmitteret te facere omīa que uelles. quis tē ipse ēet. Et si ds bona tibi daret. ꝑ malis que operaris. ubi ēet sceptrū potentie tue. Cū male cepisti ds ut plurib⁹ in īfernū ꝑiret. unde etiā oēs creature in ꝑsecutionem ducūt te. Vbi g nē ē potentia tua. Tenebre & blasphemie atq; ēculcatio intē sūt. Vbi cubas. In maledictionib⁹. Vbi pascer. In confusionib⁹. Vbi ē habitatio tua. Illic ubi unusquisq; contē aliū ē. & ubi unusquisq; infelicitatē semp ruminat. & ubi homicidiū in malicia effusionis sanguinis ē. Quarta aut imago tanta densitate tenebrar. ei⁹ cūdabatur. qđ nulla distinctionē membror in ea considerare ualebā. excepto qđ eā uelut deformē & monstruosā formā hominis in eisde tenebris uix dinoscere potuī. Et ber sup quandā spumā siccā & dura ac nigra & multas flamas ignis emittentē stabat. Et dixit. Quis ē qui omīa ueraciter dicere possit. Si enī alius ꝑsp̄itate eor ueraciter diceret. me ipsā ledere. Jam alterius subleuatio casus mis ē. Vnde uentosa uerba que mi honorē dabūt. in os meū ponā. & sic que in altera parte habere nō possiū. in altera requirā. Si enī ueracem ēem. circulū requirendi omīa nō habere. Cum aut negotiū meū colo. que mi aliena sē reperio. & sic dicere potero. que uoluero. Vultis enī ueraces tā īmobiles in ueritate sē qđ se mouere nō possē quasi ad lignum ligati sē. S; hoc tantūmō ꝑfertur qđ uident. & audiūt. unde etiā multi ex eis pauper & egeni ac exules fiūt. Ego aut qđ fallacie requiro. hoc īuenio. Cū enī nobilior & dicior alius ēē uolo. tē me illis nobiliorē & dicioreē uerbis ostendo. & hoc mi me ius ē quā ad arborē ligata sum. S; & sepe dico que nec uideo nec audio & sic amultis malis declino. ac etiā plurima mala ꝑtranseo. Si enī loquela mea in uno mi ēet ab omīb⁹ dapnarer. & ideo sermones me os multiplico ne ab ullo superer. & hoc mi utilis ē quā futilib⁹ & gladius ꝑcutar. Jam nobiles & diuites sine meo negotio numquā iuenī. Et uterū de ꝑdicta turbida nube audiui uocē huic imagini respondentē. O serpentina & gehennalis lingua. absq; omī uiriditate gr̄e dī ei. que flamas iniurie & deceptionis semp educis. Jā nulla mala tibi sufficiūt. qm̄ de illis orta es. & etiā filia diaboli es. unde etiam omīa itinera tua iusta sē. & nescis quo uadis. Murmuratio quoq; & deceptio diabolice suggestionū ubera uiscerum tuor sē. quia ubera fecisti fugis. unde & mercede ei⁹ recipies. in quib⁹ omīb⁹ omnē

Vba fallacie

Vba impietatis

Responsū pietatis

honorem & beatitudinē ac honestatē are
expellis. Ego aut̄ in omīb⁹ uis dñm colūpna
sum. ac bene sonās tuba iustitie di sū. ac oīa
opa ei⁹ que sūt & quanta sīt dinumero &
ea in ueritatē ostendo. quappt̄ in palatio
regis ac in omī honore ipsi⁹ aduocata sum.
In aures quoq; & armillas porto. & chorus
catio omīs ornatus di sū. qua p iustitiā di
ueritatē loquar. Et & celu & tra ac reliquē
creaturē que uiscera eoꝝ sūt uertacel sē. & aquē
que celo & trē subdumt̄ qm humor eoꝝ sē. in
ueritatē p seuciāt. Tu aut̄ opart̄ iqua pessim⁹
uermis es. unde sic̄ fetens lutū conculcaberis.

Sed & quinta imago in forma hominis appa
ruit & crispos ac nigros capillos habebat. &
facie ignea. Cappa aut̄ uarij coloris iduta
erat que ad humeros fotamina habebat. p
que brachia sua extendebat. ita qd etiam
simil⁹ brachio securi tenebat. quā ad se con
strinxerat. in cui⁹ acie manꝰ suas sepi⁹ hoc m
uulnerauerat. cū eas illi p furore iecit. ita qd
etiā sanguine eaꝝ ipsā uestē p fudit. Et dicebat.
imietatē illa nec sustinere nec sufferre pos
sū. qd unusquisq; pallū suū excruciat. & cū illo
me oneret sic̄ asella cū sacco onerat̄. quam
pullus suus subsequit̄. Quādiu spirabo & quā
diu uuā. n̄ p mittā ut ullus p ī samā uolun
tatis suę me p euciat. Omīb⁹ enī p hibebo. ne
sic̄ tā conculcēt me. Ha ā multo maiorē iu
riā eis faciā quā mi īferāt. quia me n̄ redet
tantas molestias tantasq; ērumnias illis īfer
re. qd etiā in cordib⁹ suis p bas dilacerentur.

Et uterū de p fata turbida nube audiui uocē
eide imagini respondentē. Ostridens & igne
us calor contumelie tu sanguineū crimen
& stridor dentiū es. & iuuenetate iuuenā
estuas. ut sanguinē effundas. & sic secm
uoluntatē tuā īcederet uis quocūq; t pla
cuerit. Et & in ore tuo magnā seuitiā por
tas p quā plurimos cōmunis. ac eos īhones
tas qui mansuetudinē sectant̄. Ha ā bona
cōsilia & quietas mentes destruis. ac decepcio
ne tua eis finē īponis. In nulla enī re habi
taculū pacis uides nec desideras nec uis. Et
in cauernā sic̄ serpens te uoluis. & p iacula
unicuiq; uulnera facis qui saltem mordentiū
uermiū assimilaris. qui p cipue hominibus
morte īferūt. & ido umb⁹ mortis ac pessimū
uenenū & ueloꝝ p dicio hominū es. Ego aut̄
omīb⁹ medicina existens quos tu p sequeris
ungno quos uulneras sano. ac omīa īque
ta bella & garrulitates uociferantiū p medi
o cōputo. qua mons mirre & thuris ac om
nū aromatū sū. atq; in supno monte co
supna nubis sū qm omīa bona ad me tra
ho. & sup omīs celos p go. Unde etiā sup te
cada ac in lesione tua īcessanter durabo. nec
ulla quiet̄ tibi dabo. Sexta uero imago leprosi hominis similis erat & nigros capillos
habebat. ac īduūtis carebat. Et latis foliis
quarūdā herbaꝝ se tegebat. ac manib⁹ suis
pectus suū p cutiebat. Et dixit. Quā salu
tem habeo. nisi lacrimas. Et quā uitā habeo.
nisi dolorē. Et qd auxiliū m̄ aderit. nisi
mors. Et qd responsū m̄ dabit̄. nisi p dicio.
Nam meliora n̄ habeo. Et de p dicta tur
bida nube audiui uocē huic imagini re
sponsū dantē. Tu pena es īglutiens es. & aliud
n̄ desideras. Vs īuocandus es. & bonitas ei⁹
querenda es. Te ipsā īcidis qm ī dīm n̄ cōfidis
Ado michil queris. unde etiā michil īuenis.
Ego aut̄ ad dīm clamo. & responsū ei⁹ acci
pio. & ab eo peto & in bonitate sua dat m̄
qd uolo. & ab eo quero & īuenio. Nam ue
nerabile gaudiū sū. ac cytharā cotā dō p cu
tio cū omīa opa mea in ipsū pono. unde
etiā p p̄ fidele spem quā ad dīm habeo in si
nu suo sedeo. Tu aut̄ in dīm n̄ cōfidis nec gr̄ām
ei⁹ desideras. unde omīa mala tibi occurrēt.

Septima imago uelut lupus erat. que flex
is cruribus sup pedes suos iacebat & ubiq;
circūspiciebat. ut omīa que rapere posset
deglutiret. Et dicebat. Quidquid deside
rare & querere potuero illud frequentabo.
& a nullo me abstinebo. Et quare ab ullo
me abstinere. cū nulla retributionē inde
habere. Quom dimittere qd sū. cū unūqdq;
genus secm genus suū īcedat. Si sic unusquē
qd uix suspirare posse. que tē uita mea ēet
Quicquid ludi & quicquid risus. m̄ ad erit.
hoc faciā. Cū cor meū letat̄. cur illud ligē.
Et cū uene mee iocunditate plene sē. cur

cas icida. Et cū loqui scia. cur tacea. Ha
omis motus corporis mei salus mea ē. & qm
creata sū sic facio. Et cur in aliud me muta
rē quā in illud quā sū. Unaquecq; creatu
ra secim naturā suā crescit & secim hoc qd
s congruit sic facit. ita & ego faciam.

xviii. Et uterū de pfata turbida nube audiui
uocē huic imagini respondū dantē. O spe
culatrix īsidiarū. p īsidias tuas omia que
racionalitatē honesta fē mordes. quia ca
tulus bestiarū qui milla moderationē habet
assimilaris. & ut īmundu animal facis. Om
ma enī que in īstitutione dī sē. sibi īuicē re
spondū dant. Stelle enī de luce lumē chorus
cāt. & luna de igne solis lucet & omia ma
ioribus suis subdita sē. nec modū suū īnsgre
diuntur. tu aut nec dim nec creaturā ei
īspicis. s; sic uacua uagina que a uento mo
uet sic icedis. Ego aut in itinere lumē ac
in itinere solis ambulo ac omnē īstitutionē xvii.
dī īspicio. & cū bis inhonestis moribus cresco.
& ea in caritate plenit dinumero. Jam in
palatio regis pncepis sū. & omia secreta ei p
scrutor. nec ulla inbis uacua dimitto. s; ea iii.
xv Et
comphendo & ea diligo. ac cū eis ut radius
solis luceo. Tu aut laceratus morbus & cada
uer uermiū es. Octaua aut imago turri
assimilabatur. que in suppremitate sua tes
tudinē habebat. in qua tres fenestre erāt.
sub quibus duo brachia hominis apparuert.
quoꝝ manus sup eande testudinē exten
debant. Et eade brachia tenebris quasi
manicis uelabant. & man eoꝝ nude. s; tam
xv. ignee fuerūt. Et dixit. Que merita. &
quā mercede habebo. Ignē. Ha ego & ma
teria de qua exiui. aliud nolui. Ego enim
omia lucida fugio ac omia lucida opera
sequi recuso. & omia ornamta lucidoꝝ no ii.
xvii
lo. quia spoliatrix animarū sū. Jam hoc op
meū ē. qm ille sic uult de quo orta sū. ac
xvi. maledicto illa sui quā ide fecit. Et iterū
de pdicta turbida nube audiui uocem
huic imagini responsū dantē. Tu sagitta di
aboli es. que p nocturnas īsidias uolans
beatos p martiriū uulneras qndo hoc uo
luit. qd tu nō uis. & quando hoc opantur.

qd tu repudias. ubi eos tē pdere uis. s; nō po
tes. Nam beati in uexillo fidei cū anglica mul
titudine surgūt & contra te festinantē cur
rūt. ac uelut in magna sitī te desiderāt
oppmere sicē cerui aquas fontis bibere de
siderat. Ipsi enī in baptismo ac in septē do
nis spūs scī que inhumanitatī saluatoris
apparuerūt. quasi in diluuio aquas te ab
sorbebūt. Per enī ē abolitio tua. quia ad
uersus dim es. Ego aut edificiū omiū bonoꝝ
& turris ierim in opib⁹ scoꝝ sū. & p arietē
in spinis pendentē qui xpm ostendebat
penitentes suscipio. ac simplices p fidē bap
tismi. & inocentes p unctionē spūs scī furmi
ter teneo. quia p candida ūginitatē que in
carne xpi sicē illuū floruit in uia salutis re
parata sū. unde & cohors dī sū. Et ecce corā
p dicto uiro leo stabat qui se contra uicia
ista uertebat. & qui magnū rugitū cū uen
to emittes clamabat. O diabolica uicia
in estuante incendio uos exspoliabo ac in
eode spolio uos ad finē pducā. quia iusti
cie dī & michi repugnare semp extendistis.
Et iterū audiui uocē de celo dicentem. Vs
multis signis & duris castigationib⁹ tenebis
diabolicas īsidias. se opponens īsanas īsurgen
tiū uicioꝝ ita obnubilauit qd beatitudim
supnoꝝ cuiū resistere nō poterūt. ii ipse de
celo pspiciens fideles suos omī scitate mu
nuit. Unde uides qd pdict⁹ uir ad occi
dentē se conūtit ita qd & ad occidentem
& ad septentrionē aspicit. qm ipse fortis
pliator contra diabolū fortit stans. hoc in
antiquo cōsilio suo semp habuit qd aduer
sus tenebras cadentis rumpe ac contra stultū
frigus ignorantie omia īstrumēta ueteris
& noui testamti ac cunctas facultates bo
noꝝ opū p ducit. Quod aut in utroq;
humero suo habet ala una que & brachia
ei tegit. hoc ē qd in fortitudine diuinita
tis ac humanitatis filij dī ē. p tecto illa
que nūquā deficiet nec terminū habe
bit. qm ds in illa & p illa omia seruat
ac p eā opa etiā illa occultat que in an
tiquo secreto consilio suo occultata nō du
xit manifestare disposuit. Ha quamus

ds cottidie noua miracula operet̄. multa
tam̄ in secreto consiliȝ sui sc̄t. que ñdū in ap
tione manifestationiſ ꝓduxit sic̄ nec cogi
tationeſ hominiſ seiunt̄. antt quā in mani
festa opa ꝓcedit. xx. Et etiā in dorso suo ala
unā ac in pectore suo ala unā habet que
sc̄ misteria illa que antt natiuitatt̄ filiȝ
di. quaſi in dorso ei ꝑ manū ꝓtectionis sue
in uetrī ꝓphetia multis obscuritatib⁹ uelata
erāt. que nc̄ ueri doctoreſ secdm qd ea ds de
nudare uoluerit. apte ꝯtendit. sic̄ etiam a-
nc̄ inꝓfunditatt sapientie ad defensionem
spitaliū misteria noui testam̄ti uelut de pu
teo hauriūt nec abhoc cessabūt. quēadmo
dū nec ds cessauit. antequā in sex diebꝫ omē
opus suū ꝓfecit. quāquā ipſi eundē puteū
exhaurire nūquā ualet. Vnde & hē omis
quaſi ad uolandū erecte sc̄t. qm̄ omīa secre
ta tā uetriſ quā noui testimonij. ut in bo
nis opib⁹ manifestent̄. & exerceant̄ fidelib⁹
ꝓpoſ ꝓponunt̄. Ala aut̄ que in dorso ipſi⁹
ē. in sūmitatt extremitatiſ sue ex integro
ad ala sinistrā & ñ ad ala dextrā se decli
nat. quia ꝓtectio ꝓphetice admonitionis
magnā fortitudinē habens in ꝓtelatione
secretoꝝ suoꝝ & integritatt uerboꝝ suoꝝ
tota defensione ueteriſ testam̄ti insudabat.
qm̄ ꝓphetia & lex unū sc̄t. & carnalit̄ uiuen
tib⁹ carnalia ꝓuidebāt nec dextrā spitaliū
intendebāt. quia ille ñdū uenerat qui ꝑ
mia celestiū ꝓmittebat. Sed ala que
ad pectus ipſi⁹ ē. in sūmitatt extremitatis
sue in duaſ parteſ aliquantū diuisa ē. qm̄
ꝓtectio secrete ꝓfunditatiſ in ortu ꝓncipij
sui ad uetuſ & ad nouū testam̄tū inclinat̄.
cū ueri doctoreſ in ꝓphetis ac in euangelio
in misticis uerbis mistica misteria multi
plicāt ita qd etiā in ueteri lege diuersis
purificationib⁹ ītra exteri⁹ carnalit̄ scīfica
batur. in noua aut̄ ꝑ filiū di celū multis
& uariis ꝓdigiis rectꝝ & spitaliū iustifica
tionū clarificat̄. Et parſ altera ad ala
sinistrā. & parſ altera ad ala dextrā se re
curuat. quia uetuſ testam̄tū ad defensio
nē terrenoꝝ declinabat. nouū aut̄ ad ꝓ
tectionē celestiū anhelat. cū antiqui in
legē in uetustatt dedit. Qd aut̄ in me
eiciū cisione carnalib⁹ adherebāt. fide
les uero ꝑ filiū di in baptismo spiritui
deseruiūt. Et illi ꝓpt̄ obseruationē illoꝝ
iustificati ñ sc̄t. isti uero in emundationē
istoꝝ ꝑ fide xp̄i supnā remunerationē
adepti sc̄t. quēadmodū etiā paulus apls dic̄.
cientes aut̄ qd ñ iustificat̄ homo ex opib⁹
legis. nisi ꝑ fide ihu xp̄i. Et nos in xp̄o ihu
credim⁹ ut iustificem̄ ex fide xp̄i. & ñ ex
opib⁹ legis. Cui⁹ sensus talis ē. Gra dī subiec
tionē ppli ꝑ sp̄m sc̄m ꝯuenit. qua lapsus
ade animaſ iustoꝝ mortificauit. & ideo
etiā digitus di legē ꝑ moysen scripsit.
Nam caro uiolata carnē uiolatā liberare
ñ potuit. qm̄ uiolata fuit. Vnde dns mo
yſi ꝓlegē ꝑcepit ut homineſ hircoſ & tau
roſ in subiectione obedientie ipſi sacrifica
rēt. quēadmodū ministerio isto discerēt
qd ſe ipſoſ ꝑ mortificationē sanguinee
nature do ꝓlta sacrificarēt quēadmodū
& ipſi pecora sacrificabāt. Cū aut̄ imacu
latus & mundus homo ꝑ sanguinē & mor
tē suā se ipſoſ deo sacrificiū optulit. omēs
ppli in ipso mundati sc̄t. Vnde in scientia
sua homineſ intelligāt. qd ñ iustificat̄ homo
ꝓpa carnaliſ legis. cū illa carnalit̄ obser
uant. Sanguis enī & cinis pecoꝝ eos nec
iustificare nec liberare potuit. Si in filio
di iustitia ueritatis que eis uia salutis os
tendit. Nam ꝑ fide filij di ide qui fide
lit̄ in eū credit. salui erūt. Qua ꝓpt̄ fide
les in ipsiū fidelit̄ credat. qui uia & ueri
tas ē. inde in fide uia in credulitatt ue
ritas. ut sic iustificent̄ ꝑ fidelia opa que
ꝓpt̄ amorē eide filij di opant̄. & ñ ꝓpter
opa que eis in amaritudine nolentibus
ꝓponunt̄. Nam bona opa in declinatio
ne mortuoꝝ opū celestē patriā ostendit.
cū etiā xp̄c ꝑ penitentiā ppłos ungit.
& cū eos ꝑ semetipſū saluat. Ipse enī mun
dū & saginatū sacrificiū ē qd ꝑ omīb⁹
in se credentib⁹ dabat̄ quia uet⁹ lex hoiē
nec ad integrū iustificauit nec liberauit.
Si uia ostendit qm̄ ipsa quaſi uox antt
uerbū fuit. Si uerbū filī di ē. qui nouā
xxvi. legē in uetustatt dedit. Qd aut̄ in me

154a

dio unſcuiq; alę liber unus apparet. hoc ē
qđ untra poteſtatē diuinę ꝓtectionis racio
nalitas ē. quę ſecm dm ꝓducit diſponit.
& diſcernit omīa qui a dō data ſt. quia
nichil ē qđ ipſa ſubtilit ñ penetret & diſ
xxvii. cutiat. Et liber qui in ſinuſ ala ē duas
paginas habet. qm eade rationalitas in
ueteri lege ꝑ diuinā defenſionē uigens.
duas oſtenſiones rectitudinis ꝓtulit. quę
altera uiridis. altera argentei coloris ē.
quia uiriditas uſticię in materia
opis di ē. quā ipſe ds ꝓduxit. qm ut ita
omnē uiriditatē ꝓferret. ſic uet testamtū xxv
omnē germ & omnē florē futurę equitatis
demonſtrauit. & hoc etiā in argenteo fun
damto purę ſcientię qđ puta ſcitatē i xpo
futurā declarauit manifeſtat. Unde hoc
idē in hac uiridi pagina ſcptū uidet. quia
florens oſtenſio diuinę eruditionis. demon
ſtrat. qđ noę ꝑ archā illi obediuit. qui nec
iciū nec finē habens etiā in aqua ꝓeuntem
hominē reſtauratit. quēadmodū quoq; ē
ſtructus ꝑ baptiſmū ad uitā reformari. Et
hoc idē in argentea pagina ſcriptū ē. qm
in puritate ſcientię uerę demonſtrationis
manifeſtat. qđ ds in ueteri lege duriciam
hominib⁹ ꝓpoſuit qua adeū duriciā & ñ
mollicię habebāt. cū poſtea in noua lege e
mollita corda eoꝝ diuina ūba ꝓciperent.
xxviii. in libro quoq; dęxtrę alę etiā duę paginę ſt.
qm racionalitas in nouo teſtamto ꝓtecto
nē ſupnę beatitudinis habens in duas de xxx.
monſtrationes ſe conūtit. ubi unū dnm
dm & homines in filio di manifeſtat. Et
una ſaphirini. & una aurei coloris ē. quia
uirginitas ut ſaphirus in xpo reſplenduit.
cū ipſe ex uirginali natura nat⁹ caſtitatē
docuit. ita qđ oms qui eū imitari uolut
caſtitatē diligāt. Unde etiā aureus fulgor
in eo ſic effulget. cū fideles ipſū uerū dm
ex dō patre genitū credut. quia omīa cū
patre condidit. In principio enī creaturas
filī di in plenitudine ſua erat ut ante euū
fuit. nec ullu defectū ſuſtinuit. cū creatu
ras ꝓdire fecit. qm qui fact⁹ ñ ē omīa fecit.
nec ī carnat⁹ ullu detrimtū diuinitatis ſen
ſit. Qđ etiā in pagina ſaphirini coloris ſcptū
uidet. quia certa manifeſtatione uirgo pu
rū hominē in puta uirginitate genuit. cū
uerbū ſuū ſuaui muſione dominator cunctoꝝ
credentib⁹ deſtinauit. qđ tam ꝑmanſit ī illis
qui dm puro corde īſpicere contendit. Et
hoc quoq; in pagina aurei coloris ſcriptū
ē. qm apta oſtenſione ac plurimoꝝ miracu
loꝝ ꝓdigiis filī di in mundo apparens ſe ꝑn
cipiū ee filium di uenisse declarauit. ſcit
ꝑncipiū illud qđ oms creaturas ꝓduxit &
qđ deīde exeisde creaturis ūginē in matre
Sed qđ liber qui in ala dorſi eidē ds elegit.
uiri ē marmoreo & integr lapidi candidi co
loris aſſimilat. hoc ē qđ racionalitas in ꝑtec
tione fortitudinis ꝓphetię quę xpm futurum
ꝓphetabāt manens. ī carnationē ipſi⁹ uelut ī
umbē ꝑuidit. qm qui dorſū alicui⁹ uidet fa
cie ei⁹ ñ du nouit. ſ; quę facies illi⁹ ſit murat.
Sic & ꝓphetę filiū di ꝓphetabāt. ſ; eū i carne
ñ du ſciebāt. Unde etiā quedā duricia uelut
marmorea ſoliditas in eis fuit. quia ſpū ſcō
ꝓfuſi nulli adulabant. ſ; in integritate ueri
tatis ꝓſtiterūt nec ſe hac nec illac i uerbis ſuis
ſcindebāt. qm de nullo alio acceperūt. qđ
dixerūt qua de illo qui tot⁹ integer ds est.
Et hoc m lapidei erāt. qui in rigore ſuo ꝑſti
terūt nec ulli cedebāt. qđ tam in candore
ſimplicitatis faciebāt. qm nichil aliud loque
bant quā qđ uidebāt & ſciebāt. fidē nec ī fans
in ſimplicitate ſua aliquid loquit quā qđ
uidet & ſcit. Sed & digitus di in illo ſep
ſerat ſecreta ſua quę reuelare uolebat. quia
ſpc ſanct⁹ rationalitatē hominis ita ꝓfudit
qđ ꝓphetabat. & etiā hoc ꝑ uſionē faciebat
cū ꝓphe ꝑ ſpm ſcm illuminari. in ſpū ſcō a
longe futura ꝑuidebat. Et etiā ꝑ ſapientiā
quida multa dicebāt. qm omīpotentia
di mentes illoꝝ tangebat qđ plurima &
plurima in ſignificatione ꝓferebāt ut etiā
ſapientia omīa edificauit. quida uero ꝑ
ſcientiā cū uerbū di ſcientiā eoꝝ ita īſpicie
bāt ac inſufflabat. qđ occulta & abſconſa
dicebāt. Nam radicē illa qua & limo ds
hominē ſurgere fecit. ſpc eidē di uiuifican
do īſpirauit. id ē uitā ñ finiendā ſcil animā

mā que fin finiet. ſpc ſcs in fuſione ſua ip
phetiſ ita illuminauit. qd ipſi quaſi ī aliena
uita alienalit muracula di ptulerūt. ut
etiā lumuſ in alienā uitā carniſ & ſangui
niſ mutatuſ ē. Hec aut ſē muracula diuum
tatiſ que ds in mirabilib⁹ ſuiſ p ꝓphaſ pfert.
ſcil cū illi loquim puidendo que ipſi in
ſpu puidet. & ſcribendo cū illi p uiſionem
di bone memorie tradt. ac eychariā pcuti
endo quia racionalitaſ p ſpm ſcm īſpirata
moduloſ in uoce & in uerbiſ dm laudantiū
uenit. qm ipſa ſonū emittit. & ido etiā in
bis dm laudat. Et hec etiā cū aliſ ꝓphetie che
rubizando ds in hominib⁹ facit. qm in his
omib⁹ ut pdictū ē. ꝓphe in ſpu ꝓphetie ſubleua
ri. plurima miracula ad ſimilitudinē che
rubin oſtendit qui occulta di cognoſcūt
& pferūt. qd ds occulto iudicio ſuo ū uult
& quoñ uult. & in quib⁹ uult operatur.

Quod aut liber pectoralis ale ītiger & tot⁹
niger ac pleniſ ſtellaꝝ. ē. hoc ē qd racionalitaſ
in pfunda ſapientia ꝓtectionis di īntegra ē
ſiſtit. nec ſe in ulla diuſitatē contrarietatiſ
diuidit. quāuis homines multaſ diuſitates
in morib⁹ ſuiſ habeāt. & qd etiā omis ſapien
tes tā ueteriſ quā noui teſtamti unū de
xpo dixerūt. unū in ipſo facientes. Et in
nigredine ē. qua racionalitaſ in humano
ſenſu ad carnē ſepi ītimat. & quia ſepiuſ
etiā mutat que & qualia hec ſit de quib⁹
loquit. ſ; tam in luce ſtellaꝝ lucet. qm fi
des & ītelligentia in hominib⁹ ſt quia p
fide in dm credit quē uidere ñ poſſunt.
& quia etiā in miraculiſ di ītelligūt que
ītelligentie eoꝝ ſepi laboriosa ad ītelligen
du ſūt. cū ſe a do creatoſ ēt cognoſcunt.

Sed candidiſ litteriſ de pfunditate pdictoꝝ
librorū contractiſ plurimaſ ſcripturaſ cō
plataſ in ſe habet. qm rationalitaſ in ſplen
dore bonitatiſ di miſteria ueteriſ & noui
teſtimonij congregata in exaratione & ē
formatione ꝓponit. cū fideles & prudentes
homines ex catholicis doctrinis illa conge
rentes. cū eiſ uiaſ rectitudinis contē tenebꝝ
infidelitatiſ & contē ipſū diabolū parāt. & hoc
in ſcti ſcripturaꝝ facilitate ubi eaſ magno de
ſiderio exhauriūt nec ab hoc deſiſtūt donec
omnē ēſcientiā cordiſ ſui p illaſ repleant.
ſic nec ds ab ope ſuo ceſſauit. donec illud
ad pfectū pduxit. Nam cū ſcripturaſ ſub
tilit īſpiciūt. ſubtiliterq; exeribāt. dm uene
rant ac nomē ei magnificāt. qm in quo ho
mines edificāt. honorē di etiā exquirūt. ut
pſalmiſta dauid dicit. O mēs gentes quas
cūq; feciſti uenient & adorabūt coram te dne.
& glorificabūt nomē tuū qm magnus es tu
& faciens mirabilia. tu es ds ſolus. Cui ſenſui
talis ē. Omēs creaturaſ ds fecit. & ut etiā ho
pa operaretur pmiſit. Homines enī opant.
formāt & ubēt. Nam in creaturis opant.
& ſecm ipſaſ alia queq; formāt que uolūt.
quib⁹ tam ſpm dare ñ poſſūt. ac quib⁹ pſē
ceptа imponūt. Et quia ds hominē crea
uit & eū ſpiramine ſpc ſui ad uitā ſuſcita
uit. omēs gentes que ex ada nate ſt factu
ra di exiſtentes. in uoluntate ſua uenient
ac dm querēt. adorantes coram eode dño
ubi nomē ipſi⁹ uocāt. cū eū ſentiūt. qm ab eo
diſcedere ñ poſſūt quēadmodū filiꝰ ignoran
re ñ poterit quin patrē habeat. & ſic glo
rificāt nomē di cū ad dm clamāt & cū dm
uocāt. Et quida homines opuſ manuum
ſuaꝝ p do habēt & ide opuſ dm nominant.
& hoc ēſimilū diaboli ē. cū quo etiā eoſde ho
mines iflatoſ reddit. Alii aut nomē di ſe glo
rificare putant ſ; dm neſciūt. & dm habe
re uolūt. cū dm ñ habeāt. Et ido uetuſ &
noua lex homini date ſt. quatin⁹ ho creden
do & uidendo ac colendo dm cognoſcat.
In his enī duab⁹ partib⁹ prudentes philoſophi ſa
pientiā hauſerūt. nec uaſa ſua cū illa imple
re ceſſabāt qd do ualde placuit. ſic etiā om
ma que fecerat ſ placuerūt. Vnde etiam
magnꝰ ē dñs in miraculis ſuis magnuſ quoq;
in ſupnis utrutrib⁹ & faciens mirabilia. ubi
magnalia opiſ ſui in magna pulcritudine
fulgent. Nam ds noe archā ītrare fecit.
abrahe plurima bona oſtendit. moyſi q̄q;
legē dedit. in filio etiā ſuo credentes ad ui
tā reduxit. que omīa magna mirabilia ſt.
ita qd fideles ea cū deuotione ſemp rumi
nāt. & qd magnaſ pfunditateſ in eiſ que

cxvi.

cxxii.

rere ñ cessāt. qm̄ a dō pcesserūt. Et qui hec
fecit. ē ds solus qua oīa bona ab ipso o
riunt̄. & ad ipsū reūtunt̄. qm̄ cū ds hoiem
creauit. ut rotā in spu unt̄ cū circuire fe
cit. unde etiā ad eū sepissime recurrit.

xxxiii. Quod aut̄ uides qd p̄ dicta candida nubes
in qua idem ur ab humeris usq; ad femo
ra sua ē. plena anmar̄ ustor ē. hoc desig
nat qd candor mira culor di qui a fortī
tudine principij exurgentiū creaturar̄ ad
īcarnationē saluatoris hoīs extenditur.
qui etiā nē in eade īcarnationis gla appa
ret. multitudinē anmar̄ dō seruentiū in
se habet. qua plurimi ante legē plurimiq;
in lege fuerūt plurimiq; i baptismo p̄ditert.
qui p redeptionē eiusde filij di supnā beatitu
dinē adepti sūt. ita qd nē in mansione illa
gaudet. quā ds abīcio sceli ipsis prudenat.
Nam fideles homines p fidelia opa in habita
culo beatitudinis animab̄ suis requiē parāt.
in qua post cōsūmatā uitā carnis felicitet
requiescūt. Unde etiā in eade beatitudine
audis uocē ab anglica celsitudine p̄cedentē.
ut laudet cuncta regentē. & ut glorificēt
in scla scloy unuentē. Et sic anmę eorūde
ustor in gaudio eleuantur. ac in uita adui
tā p̄cedt. nec ab illa recedt. qm̄ in ea eterna
lit̄ p̄manebūt. sic & rotę uitę diuinitatem
significantes. in eunte spū qui sine mora bap
tismū scificat ad eruditionē & ad emunda
tionē hominū uadūt nec ab illa cessabūt.
quia alia doctrina quę homines ad uitā p
ducāt ñ p ducet. Iste enī anmę diu in corpo
rib̄ suis cēnt idola fugerāt & regionē suā cū
abrahā exierāt ac officia illa quę in terre
nis curis habebāt. reliquerāt. & sic in igno
rātis terris uelut exules p suspiria erant. ui
in p̄ceptis di euntes merita sua dilatabāt.
p quę plurima p̄mia nunc recipiunt.

xxxv. Sed ī candore eiusdē beatitudinis i secretioris
gaudijs alie aię p̄fectę scę sūt. q diuine ē tēpla
tioni dū ī corpib̄ suis fuerūt ī heserāt. & he oī genie
celestiū ut̄rū ac oī genere tuei sciātis ornate
sūt. Illīn etiā excelsis uocib̄ tubar̄ dīm laudāt. q ē
exspuatio q̄ ex ore ip̄ar̄ & sapientiū ac cet̄ę dī eler
torū sonat qm̄ opa sci spūs īnumerabilia in
hominib̄ fr̄. ac in cytharis tori gaudij exultāt.
ita qd etiā in sono tā mirabili ac in sono tā
īenarrabili resonāt. qd eū humanū cor nec
capere nec ītelligere poterit. Nam qua eū
igne & aqua in sēctate baptismatis bona opa
operati sūt. & qm̄ sic in eisde opib̄ cetera elemta
mouebāt. ido ut sonus maris & ut son aquar̄
sonāt. que p̄ multitudine sonitū mirabiles
sonos emittunt. Hi aut̄ illi sūt. qui du in tra
nuerēt. a carnalib̄ desideriis cū ītentione
cordis suoy se eleuabāt. ac ītenas cupiditā
tes abiecerūt uelut homines ñ cēnt. & ita ab
aliis ip̄lis separati sūt. sic angli ab hominib̄
Ipsi eū p̄ speculata opa in celestia uolabāt.
ac p fenestras fidei uelut in bonitate simpli
citatis ī fantis dīm ī spiciebāt. & in his stabilit̄
xxxvi pseuerabāt. Qua p̄ etiā in uoce deside
rioy suoy dicūt. quādiu exspectare debeāt
tempus illud qd opa ipsoy que in apta ma
nifestatione cotā uuentre dō fulgent. eis cor
pora sua in quib̄ laborauerāt restituāt. ita
ut ablata oīa difficultate qua moysi fa
cie suā obtexit dīm uideāt. Nam opa seoy
que ipsi p ī spiratione spūs sci opant̄. cotā dō
ut celu fulgēt. quia cū dō & in dō facta sūt.
& sic ds eisde animab̄ p̄ eade opa refrige
riū requietionis dat. Nō du plenū gaudium
usq; du plenitudo ipsi in nouissimo die ītraue
rit. Et tt̄ ds cū scis opib̄ scoy corpora & am
mas eoy ēiunget & sic celu opū eoy ipsos ad
faciē di p̄ducet. ubi eū tt̄ plenit̄ uidebunt.
Sed quia corpus cū anima bona opa fecit. cū
anima corpore caret plenitudinē illa habere
ñ potest. ut absq; corpore faciē di plenit̄ uide
ant. & ido cū corpus & anima ēiungunt̄. faciē
suā ds denudat. ut eā beati hoc ī uideāt.
qm̄ illa ēiuncta sūt. que simul operabantur.
Iste clamor fortis & magn̄ clamor scoy ē
qm̄ uix exspectāt du corpora sua recipiāt.
ac tanto desiderio figilla corporū suoy re
quirūt quanto etiā esuriens puer a patre
panē petit. cui tam benigne respondet cito
panē se illi daturū. vii. xxvi Unde & responsū ac
cipiūt qd ante quā corpora sua recipiant.
mundus cōmouebit̄. & in aliud mutabit̄. &
antiquus hostis in omib̄ uiris suis cōmuuet.

xxvii.

& ds uer⁹ ds & ho existens oia mb⁹ sua i electis
suis cgregabit. & sic itegrate coq; suq; recipi
ent. Et pfate aie beate hoc electo dicit qa
qmuis diusa bona opa p inspiratione spe sci opati sit
qmuis opa cor diusa fuerit tam ex tactu fer
uentis spe sci uelut sodalis se cognoscunt.
& uocis canticor & gaudior cor audiut. xli.
ac eos in purissima puritate sciencie & con
templatione sue uidet. atq; diumu respon
su eis desup datu cu ipsis peipiut. quia dmo
du & illi sustinentis sc. du fortissimus ds
fortissima ustione sua educat. ac omis di
abolicas temeritatis in fine mundi copes
cat. ut sic corpora sua ad etna beatitudi
ne & gla recipiat. Quod aut in pdic
xxxviii. ta nebula in qua diusa genera uicior ut
pfatu e pri uidist. etia ne octo uicia in
magnis furis considerat. hoc e qd in tenebro
sa infidelitate in qua uarietatis diabolicar
infidiar pri uiderat. & in quat binas in puer
sis significationis aspicis. que p quatuor
partes mundi & p quatuor elenta bachan
tes. orbe terrar conturbare solet. quia illos
qui do in quete seruire deberet in festatio
nis suis assidue fatigat. Jam diabolus cu
uris & uicis suis quasi ds sit se ostendens.
incongruentis res hominis innumerabilit p
ponit. & hoc ta diu faciet quousq; nebul am
xl. plius pualebit. Sed qd quanda imagine
uides ut serpente in pfatis tenebris supma
iacente. hoc e qd diabolus ille antiquus ser
pens in tenebrositate nequicie sue appetitu
cupiditatis sue cont celestia mouet. cu ho
mine a supnis desideriis ad trena descende
re psuader. Cuius oculi ut ignis ardet. qm in
tentio diaboli in igne odii flamas decepto
nis emittit. & cuius lingua ex ore ipsius extensa
e. quia mendacii amordacitate eius feroci
xlvi. tre pcedit. ac cuius cauda in fine absciss e.
qm opus suu secm uoluntate sua ad finem
p ducere n potest. Jam ipse in lacu p ditio
nis oms adtrahere uelit. si eu diuina ma
iestas n pueniret. Corpus aut ipsius nigri
coloris e. quia toto annisu obliuione dei
hominis suadet. ita qd etia linee pallidi
& uenenosi coloris a capite eius deorsu in lon
gitudine descendit qm uie sathane pallo
re mortis tenentis. & uenenosa comotione
humanitatis p igniuie excucientis. ut in p
so in pdictione iceperit. sic etia in pusitate
eius de pditionis in ipso plongatis ad pellimu
fine puenit. quia ut inciu diaboli malu
e. ita & finis eius e. Qd aut uent ipsius apt⁹
e. hoc e qd hatus diaboli ad deuotatione
animar patit. in quo imago hominis ue
lut in cunis supina iacens apparet. que uen
tris igniue designat. qm diabolus uora
citate hominis primu psuadens. ceteris ui
cis eos facili & plenis irretitat. quia her qsi
in ignorancia p appetitu uoracitatis suppi
na quiescens. ut hominem a desideriis paradi
si abstrahat decubit. quia ho serpentinis
moris cu cibo primu seduct e. Que sup ca
put suu habet pileu ut galea aliquantu
alti erecta. qua igniues in mentis hoiu
ppria uoluntate cu uana potestate suisu
iamis erigit. qm cu illi uentre suu ipleue
rint. quasi omis bonis habundet. supbire
icipiut. Et albos capillos sub eode pileo ad
humeros descendentis habet. quia cando
re superfluitatis in potestate fortitudinis os
tentans. omis sine uerecundia despicit. nec
illi sub ee uult. Qua ppt uestis eius extimi
& albo serico iduta e. qm uoluptate pcio
sor ac deliciosor cumulor implicat. amic
ta quoq; pallio qd colori eide serpentis as
similat. qua sibi circuponit. latitudinem
cupidinis in diusitate uicior que diaboli
ca iniquitas pducit. ut homines saltem p sup
fluitatem cibor & potuu seducat. sic etiam
ide uiciu ut supradictu e in dictis suis de
clarat. Si; examinatione abstinentie illi re
sistit. & ne ho se ipsu in huiusmodi irrisione
iducat comonet. Secda aut imago a
cerbitatem demonstrat que hic uentris igniu
ie subsequit. quia postqua ho nimia
uoracitate se onerauerit. acerbitatem ac a
maritudinem isupfluitate cibor icurrit.
uelut hiemps post estatem accedit. Et ut leo
pardus e. qm omia opa ei in amaritudine
st. ferar in duab⁹ naturis existentem imitans.
sic & ipsa ta uoce qua ope acerrima e. que

admodū etiā in locutione sua supi' ostendit. Unde uerbis uere largitatis iclamat. & ut homines benigni mlargitate sint admonent. quia ubi magna amaritudo ē ubi homo a dō declinat. & ubi se cont dīm īdurat quasi adiutor ei' ds nō sit. & ubi dō mebu de his reddit quę ds ipsi concessit. Unde o illustri & sapientes animas utās dō ppara te. sic ysaias p me ispirat' ostendit cū dicit.

xlm. Cum effuderis esurienti animā tuā & animā afflictā repleueris. oriet in tenebis lux tua. & tenebre tue erūt sic meridies. Et requiē tibi dabit dns ds tuus semp & implebit splendoribus' animā tuā. & ossa tua liberabit. Cui' sensus talis ē. Anima suspiriū & desideriū ac uoluntatē habet. & carni adiacet quę de terra orta ē. Et cū anima carnē mouerit scil' postquā cā uiuificauerit. caro peccata sentit. de quibus orta ē. Quę cū caro pfecerit. anima ad officiū suū undel ut bonū faciat eiurit. S; homo ad suspiriū animę quo ad dīm tendat ut eo cit surgat. & ad desideriū quo dīm amplectat' sicut' ascendat. ac uoluntatē qua dīm amet strenue habeat. Anima enī multa bona & multa mala cōprehendit sic homo in actib' suis sepi' ostendit. Ipsa etiā sic uentus ē qui sup gramina flat. & uelut ros ē qui sup gramina cadit. & quasi pluuialis aer ē qui ea crescere facit. Qua ppt homo effundat desiderantib' bonā uoluntatem suā. Quom. ventus sit in adiutorio miserorū & ros sit in consolatione desolatorum. ac pluuialis aer sit deficientis reficiendo. ac eos doctrina uelut esurientes replendo. ubi eis animā suā tribuit cū ipsis totis uisceribus eide animę suę pspicacit ispicit. Cum ista o homo feceris. & cū animā a demonib' & ab hominib' afflictā. & peccatis carnalitā & icarceratā bonis psuasionib' redemeris ac sciis exhortationib' impleueris. oriet ortu iustitię in tenebris peccatorum lux tua. cū pbonā & scām uiā icedis. ita qd cessas peccare & qd bona opa ceipis opari. ubi tenebre peccatorum lucē scitatis nō obfuscāt. S; ubi etiā illi nolentes seruūt. Tunc etiā tenebre cōmissorum tuorum fiet similes meridi ei cū ad defectū descendūt. quia ut post meridiē dies iclinat. ita etiā peccata tua deficiēt & ad nichilū puenīt. Et sic re quiē de ūmi eis tuis tibi dabit gīa sua dominator cunctorum & ds oīū creaturarum. & hoc faciet in sempiternū. ita ut ulē t nō dominent. S; ut eos ut scabellū pedum tuorum semp ēculcet. & sic implebit celesti iocunditate. & splendoribus' supne claritatis animā tuā uelut sereno die benefactorum illustrata. & ossa tua scil' ossa membrorum tuorum quę bona & scā opa opata sit a corruptione liberabit. ita qd ulē mortalia nō erūt. S; qd scā & icorruptibilia deicept uocabuntur.

xliii. Uetula uero imago impietatē denunciat. quę post acerbitatē hic icedit. quia ubi acerbitas in mentib' hominū ē. ibi impietas se adiungit. quę nullū gaudiū in bonis dīm iconcussū dimittit. S; quę omīa bona quantū pualer dilaniat. Quę formā hominis habet. excepto qd caput ipsi' inter scapulas suas a pectore suo pminens tā fermo qm humano capiti assimilat. qm ipsa in hoib' regnans & iuiciū suū in proprietate ociente fuę pferens. bestiales ac mordaces mores in apto habet. & etiā dolosos sub humana specie latentes. Uetā enī doctrinā & bonitatē & obedientiā & subiectionē quę in do sūt renuit. ac pulcritudine iusticię in omīb' caret. Nam grandes & igneos oculos. & os ut leopardus habet. quia magnā aspritatē cū ardente furore in itentione sua ostendens. omīa quecūq; potenter dilaniat & discerpit. nec grām nec mīam uult. nec sapientiā in discretione discernit. S; seos & iustos ubiq; ēculcare reptat. Qua ppt etiā ab utrāq; maxilla linea picei coloris ad mentū ei' descendit. qm tā in firmitate quā in opante mordacitate tenacitatē tetrerrime & pessime uoluntatis habet. quę etiā ad īsipientiā tendit. quia illusione deceptionis sine honore dī ē. S; & ab utroq; fine oris ei' caput serpentis dependet. qm dīm & hominē contēpnendo finē mordacitati sue nō imponit. S; semp ad no

ua ĩicia m serpentinis moribꝫ pcedit. & mul
tas flamas ex ore suo emittit. quia ardentia
iacula uerbꝫ hominibꝫ imponit. dū om
nibꝫ modis eos furibundos facit. Qđ aut
sup genua sua stat reliquo corpore erecto.
hoc ē qđ fortitudinē suā ad cultura ido
lorū ĩclinat. cū homines in impietate se
uentes idolatris similes efficit. qs etiā
ita decipit qđ se iustos ēe & iusticiā cole
re existimāt. Vnde & caput suū nigro
ac piceo uelamine muliebri more circūdat.
qm mītes hominū tenebroso ac tenaci um
baculo leuitatis in duricia alligat. ac re xlvi.
liquo corpore nigerrimo ĩdumto ĩduit.
quia errore nequissime crudelitatis quo
candore uti caret. sibi ĩduit. cui manu
ce uace dependet. quia brachia sua in
de ĩdumtū ĩtrorsū colligit. qđ ē qđ opa
ei nulla pfectā utilitatē habēt. s; fortitu
dine sua subtracta. nulli hominū in bono
appārēt. hē etiā de uicio ut supdictū ē
in uerbis suis declarat. Cui uti pietatis
respondet. & eā in ppetuis maledictionib
ēe demonstrat. Sed quarta imago fal
lacia significat. que hic impietatē comi
tat. qm cū ho impi ē. ad fallacia accedit.
& unūqdq; mendaciū studiose edificat
ueritate abiecta. Que tanta densitate
tenebra circūdat qđ nulla distinctione
membrꝫ in ea consideratē ualeā. quia ĩ
crassata ĩfidelitate ē. nec ulla rectitudi
nē bonoꝝ opū in se habet. qm nulla pbi
tas in ea ĩuenit. s; solum tenebre mortis
in ipsa habundat. Qđ aut eā uelut defor
mē & monstruosa formā hominis in eisde
tenebris uix dinoscere potes. hoc ē qđ pul
critudine ueritatis & decore iusticie in
omibꝫ uerbis & in omibꝫ actibꝫ suis carens.
in nulla pbitate s; tantū in tenebris mor
tis ĩcedit. ita qđ nec certa nec ĩcerta in suis
suis habet. quia diligentia caritatis in q̄
ds aspicit in ea n ĩuenit. s; ĩfructuosa & fal
lax deceptio. quā p homines in hominib
assidue pficit. Et hec sup quanda spumā
ticā & durā ac nigrā. & multas flāmas ig
nis emittentē stat. qm fallacia sup illusi
onē uerboꝝ nulla fortitudinē habentiū
posita. sine uiriditate iusticie apparet arida.
& sine suauitate benignitatis dura ac sine
candore utrutū nigra. quia in ea nulla se
ritas ē s; flama uacuitatis que plurimas
iniurias pfert. uelut etiā ipsa sup̄ inlocutio
ne sua ostendit. s; responso uere ueritatis
cōpescit. & ut homines ueraces sit admonen
tur. Nam qui mendacia diligit. n solum
hoc uicio ĩsistit. s; etiā alios ĩsudat. quib
cū se unplicauerit ad plurima mendacia
prūpit ut ppha dauid spū meo uetacit
imbutus ostendit dicens. Alienati sū
peccatores a uulua. errauerūt ab utero.
locuti sū falsa. Cui sensus talis ē. Originale
peccatū pcibū surrexit. qui beatā ac feli
cē naturā hominis in mortalitatē conūtit.
P cibū enī ubi bona scientia obdormiuit.
& mala scientia p alienā uiā surrexit. Nā
alienati sū transgressores iusticie a uera ue
ritate. ita qđ natura hominis alienata ē
in uenenosa uulua p os serpentis. qui in de
ceptione sua ĩterrogauit cur ho pomū n
manducaret. s; quando pmi parentes p
cibū serpentis pceptū di transgressi sū in
morte mortui sū. unde etiā alienant ex
eis nati filij in pma conceptione sua p mor
tē oblionis di a pticipatione scitatis. & ob
hoc magnā & congruentē abstinentiā hoc ĩ
cibis suis habeāt. qm antiquus hostis in de
glutiente gutture suo hominē cibo pmū
decepit. Cū enī gustus hominis cibū postu
lauerit ilico anaricia occurrit. p quā ex
omibꝫ cibis uentrē suū impleat. & omis uias
bone scientie in errorē ducat. Et sic homes er
rauerūt ab utero. scil cū pmi parentes in
pmo originali peccato peccatū ĩcipiebāt.
& cū postea eade uertigine mobiles ad pec
catū fiebāt. Nam post gustū cibi gustus
peccati affuit. & cū ista pfecerūt. locuti sū
falsa. quia diabolus magnū mendaciū p
cibū ĩstruxit. quo dim & iusticiā ei abne
gauit. Sic etiā & omes illi faciūt qui crapu
la cibi & ebrietate unm uentrē suū in uota
citate ĩplet. P crapula enī filij hominū men
daces sū. postponentes & abnegantes ueritatē.

1570

Et qm origm hommū suggestio diabo
li adē. hommes mendacia loquunt. sic &
diabolus facit. & ita se ipsos & alios occidit.
Cū enī do qui celu & terrā creauit se op
ponūt ubi erūt nisi m̄ inferno. S; & mt̄
dū pdictionē uitā nomnāt. ac celu cum
uerbis sibimetipsis se facere simulat. qd
nūquā uiderūt & qd nūquā facere po
terūt. & etiā qd pdicio ē magnū bono
rē dicūt. ac mendacijs suis hommē m
omīb⁹ modis destruūt. Hominē quoq;
p illusionē laudat ac eū p deceptionē
occidit. & sic illis assimilāt qui uitulu
m oreb fecerūt. & qui illū dm̄ isrl ēē dix
erūt. Et sic hoes usq; faciūt qui īmendacio
habitāt. & qui sibimetipsis uana loquun
tur. & qui m omīb⁹ creaturis unāquāq;
rē sibimetipsis pmittūt secdm qd uolūt.
Et omēs qui hoc agūt mortui sē ut etiā
idola mortua sē. ac cū aquilone sē & a
quilo sē. & sic cadūt. xlvii. Quinta autē
imago contentionē demonstrat que fal
laciā hic subsequit. quia cū ho mendax ē
ētentionē īcurrit. ita qd unusquisq; p
fraudē & iniuriā cū frē suo fraudulent̄
ētendit. Et hec in forma hominis apparet.
& crispos ac nigros capillos habet. & facie
igneā. qm̄ ho qui rationalis ē ētentionē
magis amet quā cetera animalia que
irrationabilia sūt. & etiā ceteras creaturas
contendendo sepe deridet. & hoc p īpudi
ciciā contortā & p molestiā denigratam
in multiplici uia scientie facit. ac in ītēn
tione ignee uoluntatis sue. cū furibun
dus in ira furit. Qd autē cappa uarij colo
ris īduta ē que ad humeros foramina ha
bet. p que brachia sua extendit. hoc est
qd desideria sua p uarietatē aliox uicio
rum tegit. in quib⁹ etiā p robur īsanie sue nul
la integritatē nec ulla ostrictionē pbita
tis s; foramina bachantiū scissuras habēs.
plongationes & opa brachioꝝ suoꝝ secdm
uoluntatē suā emittit. Hā qui contem
tiosus ē. nec uoluntatē nec utilitatem xlviii. aliox ītendit. s; secdm ppriā uoluntatē
desideriox suox īcedit. Vnde etiā simile
brachio securi tenet quā ad se ēstringit.
quia in ētrario robore īsertiones uerboꝝ
rumpit. quasi in puerilis moribus ad se colli
git. ac in ei⁹ acie manus suas sepi⁹ hoc m̄ uul
nerat cū eas illi p furore īcit. ita qd etiā
sanguine ex ipsā uestē pfundit. qm̄ in acu
tione contrariox uerboꝝ opa sua frequent̄
exulcerat cū sibimetipsi obprobria p īsamiā
īfert. sic qd & crumine corūdē opū ēscientiā
suā aliis denudat. ac se ita exaspat. qd &
conuicijs se ipsā & alios ēfundit. sic etiā i
supradictis uerbis suis manifestat. S; iudi
cio sūme pacis ei repugnat. & ut hominēs
idē uicia deuitēt exhortant. xlvi. Sed sexta
imago īfelicitatē ptendit. qm̄ post ētenti
onē īfelicitas hic uenit. que ab omīb⁹ bonis
di declinat. quia hominēs qui se existimāt
salutē habere. cū dm̄ n̄ colūt. mortē īcur
rēt. Que leproso homini similis ē. & nigros
capillos habet. qm̄ ut lepra a sanis & mun
dis separata ē ne ab illa tangant̄. ita īfeli
citas ab omīb⁹ uirtutib⁹ di segregata ē nec mul
la claritate lucet. s; tam̄ ho assimilatur.
quia cū omēs reliquē creaturē do obedien
tes se felices ostendāt ho p diabolicā sug
gestionē sibimet īfelicitatē īcurit. & hoc
etiā in nigredine superfluax & multiplicū
īiquitatū uelut capillox complet. nec e
rubescit qd p admonitionē sapientiū cor
rigi n̄ uult. Et īdumitis caret s; latis foliis
quarūda herbax se tegit. qm̄ omī bono
sēitatis denudata sine gaudio saluatio
nis ē. s; latitudinē īstabilitatis diuersarū
uanitatū s circūponit. & p multas uani
tates mox suox felicitatē habere tēptat
qd ēē n̄ potest. ac manib⁹ suis pect⁹ suū p
cutit. quia opib⁹ suis ēscientiā suā accusat
ubi p pessimas opationes interiora cordis
sui manifestat. qm̄ fidelē spem ad dm̄ n̄
habet. s; mala suspiria ad plurimas erūp
nas quēadmodū etiā in locutione sua ut
pdictū ē declarat. Vnde responso beatitudi
nis redarguit. & ne hominēs in illa p ma
neāt edocent. xlviii. Septima uero imago
īmoderationē designat que hic īfelicita
tē congrue comitat. quia cū ho in bonis

di rebellis ē. stati īmoderacio in unaquaq;
re ubi se existimat stare pullulat. ſ; tam
ibi ñ ꝑualebit. qm qđ conſ dm ē ñ stabit.
ſ; in territ ibit. Hec aut uelut lupus est.
quia in rabie doli & in aſpa uirissitudine
omiū malop sine discretione ē. que flexis
cruribꝫ sup pedes suos iacet & ubiq; circūſpi
cit. ut omia que rapere possit deglutiat.
qm īclinata fortitudine sua ad queq; de
teriora pessimis uenerib; ꝓprie uoluntatis
sue īcūbit. & omes uanitates consideret.
ut eas ad se colligat. quatin; ꝑ illas cuncta
honestate recti moderamins disturbet
& ad nichilu deducat. & ut in uoluptate
ubitus sui ꝑmaneat. quēadmodu etiā su
pra in uerbis suis demonstrat. Cui puera
discretionē respondet. & ut homines īom
nib; moderationē cuenientē īspiciāt admo
nent. Sed octaua imago ꝓdicio animæ
notat. que post īmoderationē hic īcedit. qua
cū ꝑ īmoderationē do repugnat. aptꝫ
ꝓditionē amme īcurrit. que cū do cē recu
sat. & que cont eū frendet ubi montē salu
tis se fore ostendit cū plena ruina sit. īqua
ꝑmi angls ruinā sibimetipsi & omib; se se
quentib; edificamt. Et turri assimilatur
que in suppreminate sua tetitudinē habet
in qua tres fenestre sūt. qm magna & in ē
cussa firmitas uelut turris in ꝓditione ē.
in qua superbia quasi in suppminate sua qn
da securitatē uelut testudinē parat. que
ñ ad dm. ſ; in tristiciā mortis tendit. ubi
etiā sensu & ītellectu ac scientia quasi in
trib; fenestris ꝑspicit. quatin; animas adꝫ
ditionē ꝑducat. in quib; etiā uerā fidē scē
trinitatis abnegat. cū unū dm in trib; ꝑsonis.
& tres ꝑsonas in uno do cē ñ credit. Quod
aut sub eis duo brachia hominis apparēt.
quop manus sup eandē testitudinē exten
duntur. hoc ē qđ sub ꝓspectione ꝓditionis
nullus respectus fortitudinis ad dm ſ; ad
diabolu ē. ubi homo ꝑ infidelitatē se ad ma
lu semp erigit. ita qđ maledicta opa sua
sup mortiferā securitatē extendit. cū spē
suā ñ ad dm ſ; ad uacuā uanitatē dirigit.
Et eade brachia tenebris quasi manicis ue
lantur. & manus eop nude. ſ; tam ignes
sūt. quia fortitudo & pūsitas ꝓditionis ī
obscuritate ac in abscoso latrocinantis
ū mortū ē. cū animas sequentiū se laten
ter occidit. ubi etiā opa pūsop hominū
nuda absq; omi scitate sūt. ſ; tam arden
tia in igne amaritudinis sine omi spe
salutis. Nam her ꝓditio nichil aliud
querit. nichil aliud desiderat quā ani
mas illuc ducere ubi & ipsa ē. ut etiam
in loquela sua ostendit ut ꝑmonstratū
ē. S; saluatio animaꝝ ipsā redarguit
& ne homines illa imitent monet. qm
ꝓditio saluationē quasi nichilū sit ha
bet. Ipsa aut ꝓditio in ꝓditione ē nec
ullū remediū saluationis in saluatione
habet. quia cont dm ē. qm illi adhere
re uoluit. qui nullā lucē habet. ſ; qui ī
tenebris manet. ut ieremias ꝓpha spū
sco admonitus dicit. Quid ē isrl qđ
in tra īmicop es. In uetetasti in terra
aliena. coīquinatus es cū mortuis depu
tatus es cū his qui in īferno sūt. dereliquisti
fontē sapientie. Nā si in uia dī ambulas
ses. habitasses utiq; in pace sup trā. Cui
sensus talis ē. Unde hoc malū qđ tu qui
ostensio omiū miraculop dī es. & qui ce
lū cū omib; luminaribꝫ suis diceris ubi dm
uideri debueras. qđ in parte illa quo mes
tua tra ē. habitatio omiū īmicop tuop
ē conspicereris. Nam mala desideria in
carne tua pullulat que anime īmica
sūt. Terra enī tua in ꝑma uiriditate lude
re īcipit. & postea lacifuiā init. ac deīde
in ꝑfundū maris uadit. que squalida ac
tepida & turpissima opa sūt. cū quib; iue
terata ē mens tua in tra aliena. ita qđ in
peccatis es que scitati contraria sūt. Um qq;
ñ cognoscis & ipsū ñ uis nec in ullo ꝑcep
tis ei respondes ſ; ilege ipsi? dormis. in qua
dormitione fedatus es cū mortuis opib;
que ꝑ incredulitatē do & omib; scis ei fetēt.
Qua ꝓpt etiā deputatus es in īteritu cū
illis qui in īfernalib; tormētis habitāt. qui
diē fidei ñ uidebāt nec solē mie īspiciebāt.
& qui lumā scitatis cū omib; sideribꝫ uir

158a

tutū reliquerūt. qm̄ lucē omīs grē dī repu
diabant. Et sic dereliquisti fontē sapien
tie scīl ifinitā uitā que in dō ē. quā nullus
hominū sciendo uel cognoscendo uel vi
dendo exhaurire poterit. Nam si in via
ceptoy dī ambulasses ita qđ uestigia
xpī imitatus fuisses beatudo tibi luceret.
& honor dīn sabaoth ad uitā tr duceret. lm.
& sic habitares in cōphensione pacifice ca
ritatis. ita qđ ds in tra corā hominib' & in
celo corā anglis ei' te manifestaret. & te
lucē claritatis in rumore scīssimoy opū
ostenderet. & te uelut dulcē sonū cytha
re pduceret. S; quia hec omīa neglexisti.
in casu magna & rumarū es. Tu aut o isrl
qui in scīs opib' dīn uidere desideras. pdi
tos filios iacob qui diabolū negligere de
buerūt qđ nō fecerūt ne imitteris. S; opa il
la pfice que ds ade in paradyso pposuit.
que etiā postea in abel decorauit. & que in
circūcisione abrahe in ostensione uere fi
tatis manifestauit. & que in moyse in ru
bicunda flama ostendit & que deinde
in filiis isrl scelerata opa conterens apuit.
& scala uirtutū que iacob ostensa ē. ascen
de xpm filiū dī pelatas uirtutes afferentē
imitans qui omīb' se querentib' mīam im
pendit. quēadmodū etiā ihemetipso de
clarauit cū in mundo fuit ut ei placuit. lm.
Nam ipse ut unicornis in sinu uirginis
requieuit. & postea uelut capricornus mon
tē uirtutū & miraculoy ascendit. p que di
abolū omīno supauit. & potestatē ei' cō
lm. Quod aut uides qđ corā pdictos minuit.
uiro leo stat qui se cont uicia ista uīrit.
hoc ē qđ in maiestate diuinitatis huma
nitas saluatoris ē. qui ds & homo existens.
fortissima ui zeli sui diabolicis uicis re
pugnat. ita qđ magnū rugitū cū uento
emittens clamat qđ ea in igne spe scī ex
spoliet. ac sic ad finē pducat. quia cont
cū pugnare contendit. Nam ipse altā
uocifratione cū sufflatu spe scī emisit.
ubi eode spu sco discipulos suos imbuit.
cū eos pdicare & testificari nouā scīficati
onē uoluit. quatnꝰ hoc in antiquo serpen
ti pdictas animas auferret. ac pessimas
suggestiones ei' contereret. cū quib' uerita
ti ac saluti hominū semp rebellare nititur.
Quāuis enī diabolus pūsis machinationib'
suis xpo filio dī in electis ei' resistere tēptet.
xpe tamē ut leo fortissimi omēs artus & cona
tus ipsi' ac uicia ipsi adherentia ad mehsu
ducit & omīno ēterit. Et sic diabolū
ac uicia que cū illo sē diuina potestate do
mat & psternit ac pstrata conterit. ita etiā
multotiens hominēs qui se ipsi opponūt. &
qui beatas & iustas admonitiones nō suscipi
unt corporali flagello p zelū suū castigat
& dispgit. ac plurimis calamitatib' corpora
liē affligit. Quēadmodū enī fortitudo leo
nis cetera animalia deuorat. sic etiā fortitu
do & zelus dī uiscera diaboli conterit. ac
primū mendaciū cū quo ide diabolus in
semetipso castū sibimetipsi edificauit. ide
zelus omīno omnuit. atq; inimicos suos oc
cidit. qui intra se dicūt qđ aliud quā natu
ra eoy expostulet. facere nō possūt. & qui ad
unaquēq; que ipsis placita sē assidue aspi
ciunt. & qui uicis diaboli se inuoluūt uolu
tatē dī negligentes. & opa dī quasi ds nō sit
repudiantes. Unde zelo dī dispgunt & ē
terrentur quēadmodū & illi dissipati sē de
quib' ieremias ppha loquitur dicens.
Manus mulierū misericordū coxerunt
filios suos. facti sē cibus eay in contritione
filie ppli mei. Compleuit dns furorē suum.
effudit. ira indignationis sue. Et succendit
ignē in syon. & deuorauit fundamenta ei.
Cui' sensus talis ē. fragilia opa mulierū que
forte medulla uiroy nō habēt. S; que in mi
seria cordū suoy ad opa illa declinant que
in igne spe scī cocta nō sē. coxerūt filios ppric
uoluntatis sue ubi ardet in carnali delec
tatione. unde etiā in animab' suis peccā
cū peccata ebuantis carnis ad unūqdq;
peccatū trahut. Et sic uoluntatis eay scīl
corūde hominū fuit cibus ipsoy cū omnia
que desiderāt pficiūt. & hoc in contritione
& in ītritu animay illoy faciūt. qui ppto
di in scīs opib' annumerari debuerāt. Unde
in omī pfectione bonay ūirtutū. & in omni

scitatē honestatis deficientes dicūt. Quid ē
hoc qđ nūquā audim⁹. Plurima audim⁹ q̄
n intelligim⁹. & quę nec uera ēē scim⁹. Quę
cū ptinacit dixerint. gaudiū uitę cū omi
scitatē in eis deficit. ac omes ututes cū quib⁹ lvi.
ornati ēē debebāt in eis extinguūt. Te
complet dnator cuncton in eis uindictā
suā ubi omnē zelū suū sup eos excitat.
ita qđ n parcendo s; quasi p inundationem
effundendo flagello suo iniquitates eon ex
ulcerat. cū eas dedignando ad nichilū de
ducit. Et sic etiā accendit zelū suū in as
censu illo in quo dīm aspicere debebāt qđ
n faciebāt. s; in quo ad superbiā ambelabāt.
ubi in huiusmodi montē se ascendisse putāt.
in quo nullus eos superare ualeat. Te & erut
fundamenta eiđē superbię quia illā ommno
destruit. & radices ei⁹ eradicat ne denuo ex
urgāt. ita qđ nec in ūcio nec in fine illius
ulla salus inueniet⁹. qm it illon qui eā se
quunt. pibit. quia dīm qui ipsos creauit
& a diabolo liberauit. in fide n habeant.
Sed etiā ds quib⁹da hominib⁹ occulto iudi
cio suo ultionē suā corporalit imittit. ut lvii.
qui corporalit peccauerūt corporalit pu
mant. qđ tam cur fiat ipse solus nouit.
qui secreta sua n omib⁹ manifestat. Nam
cū quida homines proximos suos in angus
tiā ponūt. & cū substantiā eon auferunt.
ac cū eos p tyrannidē in seruitutē s subiici
unt. sepe euenit qđ uindicta dī illos ita
peuenit. qđ & ipsi & filii eon ab omi felicita
te scli deficiūt. & qđ deīde cibū otationis
& n exultationis comedūt. Et qm malicia
in omi pfectate in eis completa ē. cōplet etiā
ds recto iudicio & recta examinatione
iudicia sua in ipsis. ac etiā assumit igne
fiduciā eon & cūtis fortitudinē ipson ubi
munīta illa ēeunt. & destruit. in quib⁹
magis quā in dīm confidūt. Et ds hec omia
faciens iuste cuncta diiudicat. & unicuiq;
iudicia sua sedin opa ipsi⁹ imponit. Us enī lviii.
omia scit. & scientia illi⁹ nulli pditionē fa
cit. alioquin iust⁹ iudex n eēt. S; diabolus
qđ uidet & qđ scit. quantū in se potest p
dere tptat. Us aut semp & semp fuit. &

ndo omia absconsa nouit. diabolus uero
qui ūciū habet. omia que facta erāt uidit.
s; corda itrin aspexit. Et ds omia cōphen
dit. qm omia opatus ē. & qđ ei placitū erat
Num ullus ho in mundo fuit. fecit.
in quo scientia boni & mali n fuerit. Hon.
Ve scientia enī boni & mali ho amorē & ti
morē ad dīm habet. quatin⁹ in illis aratrū
apphendat. & agrū suū fructus gignere
faciat. & ut in utiles herbas deuiret. ac ut
eas eradicet. nec in hoc labore tediū habe
at. qđ magnū testimoniū & magna res ē.
quia celū & tra hec euertere n possūt. qm
celū & tra ad aliud n tendūt. quā ad id
ad qđ posita sūt. Qui aut uitę desiderium ha
bet in illo uerba hec peripiat. ac ea m intri⁹
cubiculū cordis sui recondat.

Ecce pfectę multitudinis alios
malignos uidi spc. qui multo
clamore uociferabant dicētes. Qre
lucifer seruus subiectionis eēt. cū
cū ēē dīnn decerat. Isti enī hominib⁹ uo
racitatē ponūt. ac eos ad uentris ingluuiē
suasionib⁹ suis ducūt. Et magnū ignē
fortit ardentē uidi. qui etiā quanda ni
gredinē in se habebat in qua ualde arde
bat. In igne aut isto & in nigredine eius.
animę que uentris ingluuiē in corporib⁹
suis dilexerāt puniebant. S; & quida de
pdictis spīrib⁹ quasda scintillas ab eode
igne excussērūt. p quas easde animas af
fligebāt dicentes. Nach iste corpora sua
plus quā animas suas dilexerūt. Ha ppter
magnū appetitū cibon & potuū. cui corpo
ra sua iudauerāt diu in eisde corporib⁹ sui
fuisset. ardorē ignis hui sentiebāt. & ppter
plurima mala que p eande uoracitatē ppe
trauerāt. nigredinē hui sustinebāt. ac qm
hec omia p uanā sup fluitatē fecerāt. scin
tillas eisde ignis & rusū eorūde spīruū pas
se sūt. Et p uuentē spm uidi. & itellexi hec.
Et iterū de pdicta uuentē luce audiui uocē
m dicentē. Hec que uides uera sūt. Homines
aut uentris ingluuiē amantes. si has infesta
ones demonū. & has miserias penas euadere
uoluerīt. abstinentiā cibon & potuū iuxta

qualitatē & supfluitatē in consideratio
nis fuę ac iuxta ymissionē ꝑceptoris sui ag
lviii. grediantur. Qui enī uentris īgluuiē
diligūt multotiens cont̄ dm clamant:
& eū ad iniuriā puocare ētendūt dicentes.
Cur ds ad gstam nos ēstringit: cū ea nobis
abstrahat: qsi ea habere, ñ debeam?: Hum
illud ñ faciem?: qđ nos delectat: Ve his di
cendū ē qđ uent̄ eoꝝ ds eoꝝ sit: quia om
nē intentionē & sollicitudinē ac desideria
sua ad īpletionē uentris sui ēuertunt: &
qm sedm uoluntatē eoꝝ ēsilia ipsoꝝ sūt:
quia omia opa sua īgluuiei uentis sui
apponūt: Vnde etiā de istis scriptum est.
lx. Vbi sūt dii eoꝝ in quib̄ habebāt fiduciā:
de quoꝝ uictimis comedebāt adipes &
bibebāt uinū libaminū: Qđ etiā sic ītel
ligendū ē. Vbi ē gla illoꝝ in quib̄ uoluptu
tes spem suā posuerāt. cū duūsis epulis se lxi.
supfluē īgurgitabāt: qđ & illis placere
sciebāt: Nam gla illoꝝ alia ñ ē quā tor
mēta & conditio īfelicitatis in pditis ho
minib̄ cū eos seductionib̄ suis capiūt: & ī
confusionē ducūt. Et hec fiducia eoꝝ ē:
cib̄ scil īmoderate sūptus. p quē fiduciam
decepționis habēt: Vnde ut in eptis epulis
īsistāt: hominib̄ consiliant̄. qm sic ignis
de folle accendit̄: sic omia mala de uentis
īgluuie oriuntur. Et quę fiducia aut que
uictoria in illis habenda ē qui occidūt:
& qui qđ occiderīt totū pdūt: Diabolus
enī scit qđ homo cibis carere ñ potest.
& qđ ꝑcepta dī debet conseruare: & ido
ꝑmū ei suadet ut ꝑcepta dī in cibis & po lxii.
tib̄ ꝑuaricet̄. quatin? postea tanto faci
li? decipiatur: qm qđ ipse quasi in optimo
ne habet: hoc hominē in opib̄ pficere ꝑ
suadet. Valigm namq; spe sedm necessi
tas suas ad infernalia tormēta deputa
ti sūt. nec alia lētitia quā in decepțione
hominū habēt. quādiu ho bonū & malū
opari potest: qm ipsi postea nulla lētitia lxiii.
s; plenū supplicii penarū habebūt. Ita
isti ꝑ idola querebāt ut homines uicti
mas & adipes ac uinū ꝑ quē in eptas epulas
cuuanciū offerrēt: quia qđ ds in uetr
ri testamto cōburi iussit hoc ista ad cumu
dant: qm ds tam in escis quā in peccatis
abstinentia hominib̄ īdicit: qđ diabolus
omīno cont̄dicit abstinentia enī ciboꝝ
luxuriā ñ facit: s; uentris īgluuies eā pficit.
Qua ꝑ hō qui dō seruire uult uoracita
tē fugiat: & uentrē suū a bilia refrenet.
Hec aut̄ de penitentiū animab̄ purgan
dis & saluandis dicta sūt & fidelia sūt: & fi
delis his adtendat: & ea in memoriā bone
scientie componat.

Deinde eide de multitudinis alios
spe uidi. quos etiā sic uociferan
tes audiui. Quid ē hoc qđ ille
qui dicit̄ ds facit: Et qđ ad tē
qđ lucifer honorē desiderauit: Et ui hoib̄
acerbitatē īcutiūt: & ut se amaros ad ꝑcep
ta dī & ad homines ostendant ꝑsuadent.
Et maximū ignē nigri & rubicundi ac albi
coloris uidi. in quo multi horroris ignes u
pere fuerūt: qui plurimū ignē ex ore suo
emiserūt. Et animę que dū in corporibus
suis fuissēt uicio acerbitatis seruiebāt. in
igne isto urebant̄: & abeisde uipis torque
bant̄. Ꝑ infidelitatē enī quā in se abscon
debāt. flamā nigrā sustinebāt: & ꝑ acer
bitatē que in cordib̄ suis erat flamā rubi
cunda passe sūt: & ꝑ dolū & risū quos in
his habuerāt. flama alba pumiebantur.
Et & quia in uerbis & in opib̄ suis contrarie
tatē amaritudinis cont̄ humanā iussionē
& contra humanā affectionē exercebant:
a uipis illis affligebant̄. Et uidi: & intellexi
hec. Et de ꝑfata uirente luce uocē ut
rū michi dicentē audiui. Hec que uides
uera sūt. Qua ꝑ homines qui ꝑ acerbita
tē dō & hominib̄ repugnāt. si aduersita
tib̄ & ꝑdictoꝝ spirituū & ꝑdictaꝝ penaꝝ
subesse noluerīt. ieuniis & orationib̄ sedm
qualitatē excessus sui & sedm ꝑceptū iu
dicis se diuidicantis iseruiāt: qm in magna
acerbitate dm contēpserūt. Acerbitas
eni dm reputat. pietatē ei? ñ diligit. mīa
ei? ñ querit. iudicia ei? ñ amat. s; malis
uerbis cont̄ illa frendet, & securitatē in
omib̄ s; eligit: nec ꝑ timorē nec ꝑ amorē

di pudet quid factura sit. Nam qđ vult facit. qđ aut̄ nō vult in malicia sua corrodit. qm̄ acerbus & amarus homo sapientiā fugit. beatitudinē relinquit. caritatē affligit cū opa ei odit. & cū veritatē ad mendaciū ponit. Ide etiā ho in amaritudinē illa se īvolvit. qđ vitā ~~in~~ opib⁹ mortis vendit. & qđ poculū mortis bibit. & qđ in dolo seipsi tationis īquirit. quoñ unāquāq; rē apprehendat. & quoñ eā scđm voluntatē suā & diuidat & reprobet. Hē quoq; hominē inē du occidit. cui⁹ defensorē se ēē repromittit. Vnde nō semmat qđ in fide & utilitate metat. nec in horreū congregat qđ ds fruct⁹ suos dispensat. s; opib⁹ in quib⁹ nequit̄ laborat s̄ dirū gemitū accumulat. nec gaudiū vite desiderat. s; in amplexione sua labore doloris habet in q̄ dm nō invocat. Hec aut̄ de penitentiū animab⁹ purgandis & saluandis dicta sūt & fidelia sūt. & fidelis his adtendat. & ea in memoriam bone scientie componat.

lxvi.

lxvii.

Audi alios pfatr multitudinis spc. qui vociferabant̄ dicentes. Lucifer maiora & plura miracula in se habet. quā in do sint. Quis lucifer sit scim⁹. aliū aut̄ dnm nolum⁹ isti homines ad impietatē exhortant. quā magno sui detrimēto qui eā diligūt imitant̄. Et magnū ignē vidi. igneo & feruente plubo sulphure quoq; intimixto totū īundant̄. ac omē genⁿ vermiū igneoꝝ in se habentē. Animę aut̄ quę in corporib⁹ suis impietatē imitatr sūt. penis ibi affligebantur. ita qđ ob nequiciā eidē impietatis ardorē ignis hui⁹ habebāt. & qđ ob importabile ponderositatē ipsi⁹ feruent⁹ plubū pacicbant̄. & qđ ob īdignationē qua cetros contēpserāt sulphure pumebant̄. & qđ ob furorē quā in eade impietatr ostendebant. cū homines cognoscere noluerāt. horrore eorūde vermiū torquebant̄. Et p universē spm vidi. & intellexi her. Et iterū de pdicta vivente luce audivi vocē hui⁹ dicentē. Hec vera sūt. Si homines qui opa impietatis in se sumūt si suggestiones spiritui hoy & pericula penaꝝ ista euadere studuerint. ieiuniis & afflictionib⁹ corpoꝝ suoꝝ iuxta id qđ iuste a rectoribus suis ipsis demonstrat. īsistāt qm̄ plurima opa impie gesserūt. Impietas enī timorē di nō vult. & caritatē di nescit. nec aliquid in divina ūtutr opat̄. s; in omib⁹ opib⁹ suis ad aquilonē respicit. ac omia opa sua in mala scientia dispgit. & maledictiones cū nutib⁹ oculoꝝ in malignitatr pfert. Unde de imitatoribus ei⁹ p. pphetā spiritu meo īspurati dicit. Fiat habitatio eoꝝ deserta. & in tabnaculis eoꝝ nō sit qui habitet. Qđ etiā sic intelligendū ē. Impioꝝ qui bona nō colligūt s; dispgūt fiat voluntas quā psecuta habitatione habēt. in destructionē. ita qđ omino dissipet̄. quia magistrū & s̄ superiorē nolūt & quia etiā s̄ cōsimile nō pacunt̄. s; quę cupiūt s̄ adtrahunt. & quę nolunt̄ calcāt. ita qđ etiā in spīali gaudio nō psallūt & caritatē deridet & bonitatē abnegāt & benedictionē fugiūt & maledictionē se ounḡt. Vñ in tabnaculis malaꝝ cōsuetudinū istaꝝ nō sit qui habitet. qm̄ ab eis declinabit qui supna tabernacula habere desiderat. Ab impijs enī beatitudo aliena ē. quia ipsi oculo scientię bona gerere nō querūt. s; p opa sua ad diabolū respiciūt. & dm contēpnūt. Et ideo opa quę opant̄ & fundamta quę ponūt ds nescit. s; ea ut stercora abicit. Nam in cogitationib⁹ suis illud cōstituūt qđ legem di destruāt. & qđ ppriā voluntatē suā in omib⁹ pficiāt. Quā ppē lux veritatis in necessitatib⁹ eoꝝ ipsis abstrahet̄ qm̄ ea nō quesierūt nec voluerūt. s; in umb⁹ mortis p opa sua ambulat. ac idcirco recipient qđ querebāt & habebūt qđ desiderabāt. quia in casū quē sequebant̄ ibūt ubi dm dereliquerūt. Qui autē dm diligūt pietatem sibi adtrahunt. in qua do plenitr adherebunt. Hec autē de penitentium animab⁹ purgandis & saluandis dicta sūt. & fidelia sūt. & fidelis his adtendat. & ea in memoriā bone scientię componat.

lxviii.

160a

Alios quoq; eidē multitudinis spē uidi. qui oīs magno clamore uociferabantē dicentes. Sedem dñi nr̄i qui lucifer ē supra sidera uidebim⁹ & altiorē oīb⁹. quia quicquid uoluerit hoc fiet. Et quis ei similis erit. Isti namq; contra tronū dī & contra honorē ei⁹ blasphemias emittūt. & oculus superbie sē. & ut homines mendaciis & blasphemiis īsistant exhortantē. Et uidi ignē totū in nigredine ardentē. in quo dracones iacebant. qui flatib⁹ suis eundē ignis afflabāt. Et iuxta ignē istū fluuius frigidissime aque fluebat. quē idē dracones interdum ītrantes totū cōmouebāt. Et. & idē ignis & idē fluuius supra se igneū aerē habebāt. qui eundē ignē & fluuiū ardore suo tangebat. Animē aut̄ illor⁹ qui in seculo uicū fallacie absq; uitamento & puritō in se collegerāt. in igne & in aqua ista torquebantē. ita q̄d de ardore ignis in frigus eidē aque & de eade aqua in eundē ignē transibāt. in quibus etiā p̄dicti dracones eas affligebāt. s; igne us aer istr eas nō ledebat. s; tamē illas cū p̄ fatis tormētis que uitamento & puritō i corporib⁹ suis fallacie īstituerāt. Nam q̄n multa mendacia in corporib⁹ suis ꝓtulerāt ignē istū paciebantē. & q̄n studiū ad ꝓfundita tē eor⁹ habuerāt. frigore aque huī torquebantur. & quia hac & illac ea accumulauerāt a draconib⁹ istis puniebantē. & quia uitamento & puritō plurima mendacia ꝓtulerāt eode igneo aere supra urebantē. Et uidi. & ītellexi hec.

lxvii. Et iterū de p̄dicta uirente luce. uocē lxvi. audiui dicentē ad me. Hec que uides uera sē & ut ea uides ita sē. & plura sē. Unde hominēs qui fallacie īsudat. si p̄fatos malignos spē & cruciat⁹ uicii huī abhorruerīt. ieuniis & flagellis ac cilicio p̄ longa tempora secdm iudiciū iudicis sui se affligāt. Qui aut̄ mendacia uitamento & puritō abolere uoluerint. acriores castigationes ieuniō & uerberū. & aspitatē īdumentō ꝓ longa tempora s ponāt. lxx. Nam fallacia ueritati

nō congaudet. s; q̄d nō ē nec ee potest exaggerat. & hoc cū exaltatione & cū iniusta letitia facit. Nulli enī ueritatī confitetur s; mendacio aliena loquit̄ que nullus uidere potest. & hoc etiā contra dīm & contra scōs ei⁹ in quib⁹ ds multa miracula opat̄ facere studet. Istud namq; uicium īhumanū ē. Q̄d enī homo in carnalib⁹ desideriis peccat humanū ē. q̄d uero mendaciū sequit̄ extra hominē ē. Nam mendaces ita mendaciis se inuoluūt. quēadmodū coluber i cauernula suā se abscondit. Qua ꝓpt̄ abeatitudine & aleta uita que in portis filie syon ē. īcuruantē. quia etiā opa diaboli sequentes doctrinā sci spē refusāt. Mendaces enī p̄ exaltationē mendacii uelut colles mundi se faciūt. & ita cū sapientibus & diuitib⁹ seli regnāt. s; tam ad nichilū deputabunt̄. Ds namq; in oīb⁹ & sup oīa ē. & oīa iusta & iniusta equo iudicio ponderat. & unicuiq; secdm mensurā & qualitatē facti sui meritū suū reconpensat. Hec autē de penitenciū animab⁹ purgandis & saluandis dicta sē & fidelia sē. & fidelis hec adtendat. & eā īmemoriā bone scientie

Et uidi p̄fatē mul coponat. titudinis alios spē. qui magna uoce cont̄ exercitū dī uociferabantē dicentes. Qui estis & unde uenitis. q̄m nō uultis q̄d ullus uobis assimilet̄. Omī tempore fatigabim⁹ uos. & claritatē uram uobis abstrahem⁹. & ita claritas nra multo maiore claritate ura erit. Et hi hominib⁹ contentionē demonstrāt. & ut contentiosi sint exhortantē. Et puteū magnē ꝓfunditatis uidi. in quo nigerrima & ignea nebula erat. & circa quē nauidus & igneus uentus flabat. In nebula quoq; hac & in uento isto. uermes horribilis formē fuerūt. Et. animē que in corporib⁹ suis contentionē opib⁹ ꝓfecerāt eisdē corporib⁹ exutē in ignib⁹ istis cruciabantur. ita q̄d de uento hoc in puteū istū cadebāt. & q̄d de eode puteo in uentū hc ascendebāt. & q̄d afflictiones eorūde uermiū sustinebāt. Ille aut̄ que sine opib⁹ contentionis īstituerāt.

lxvii

penaſ iſtaſ abſq; penis putei huī habebāt.
qm in eū n̄ cadebāt. Nam animę que dū
in corporib⁹ ſuis fuiſſēt contentioſe uixe
rāt. & aliis plurimaſ gūedines p hoc ītule
rant. in hac nigra & ignea nebula torque
bantur. & qua eande contentionē diuiſ
opib⁹ cōpleuerāt in puteo iſto peſſimum
ignē paciebant. ſ; & ꝑpē in impietatem
ſuā qua cū aliis contenderāt in hoc ig
neo uento urebant. & ꝑpē cfuſionem
qua alios malis opib⁹ litigando ofuderāt.
in eande puteū cadebāt. & qm cū illos
contumeliis affeciſſēt. iterū ad impietatē
redeiēbāt. idcirco & nc de cruciatib⁹ putei
ad cruciat⁹ eide uenti reuertebantur.
Et quia etiā audaces in contentione fu
erant. uermes p̄dictoꝝ ignīū paſſe fūt.
ſ; qui uerbis & n̄ opib⁹ contendebāt qm
contentionē opib⁹ n̄ ꝓfitebāt. penaſ putei
iſti⁹ n̄ habebant. quāuis ceteraſ afflictio
nes contentionis ſentirent. Et ꝑ uiuentē
ſpm uidi. & ītellexi hec. Iterū de
ꝑfata uuente luce audiui uocē in di
centē. Hec que uides uera ſt. Qua ꝑpē
homines qui maligno⁹ ſpc ctentionē ſ
ꝓſuadentes de ſe expellere ſtuduerint.
& torīta eide contentionis quā opibus
ꝓpetrauerīt effugere obtauerīt. carnes
ſuaſ ieiuniis macerent. & a pinguib⁹ eſcis
ſe abſtineāt. atq; uerberib⁹ ſe caſtigent.
Qui aut̄ ſine opib⁹ uerbis tantū ostende
re ſolebant abſtinentiā cibo⁹ & potuī
ſolūm ſ imponāt. Contentio enī iquie
tū malū ē. nec concordiā amat. ſ; pacien
tiā fugit. & iuriā n̄ ſuffert. ſ; litigioſos
homines querit. & eos ad lites exhortat.
nec ipſos pacifice loqui ꝓmittit. quia ad
loquendū ꝓcax & ꝓmpta ē. & unūquēq;
contentioſis uerbis īuadit. Hā homines
qui lites diligūt diabolū imitant̄ qui
pulcritudinē bono⁹ angelo⁹ obfuſcare
uoluit. & ſe illis pulcriorē oſtendere.
Vnde ds illū & ſequentes eū in īfimā
confuſionē ꝓiecit. ubi ſempiterna obpro
bria habebūt. quēadmodū ꝓme īſpirat⁹
dauid oſtendit. Induant̄ confuſione

m pudore. & opiant̄ ſic duplicē ofuſione
ſua. Qd etiā ſic ītelligendū ē. Contritione
ꝑpetua maligni ſpc īduantur qui morda
ci detractione celeſtia dona corrodunt.
īdumta pudoris accipientes. qm̄ optimo eo
euanuit. quia qd facere uolebāt ꝓficere
n̄ potuerūt. Nam claritaſ eo in nigredi
nē uerſa ē. ubi qd poſſe fieri exiſtimabāt
annichilatū ē. Sic etiā opūntū duplicis c
fuſionis habeāt. qm̄ beatitudinē ꝓ dideīt
& īfelicitatē īduerūt. ac de gla expulſi ſt
& penaſ acceperūt. Iſti etiā ſpc hominib⁹
ꝓponūt ut queq; bene & honeſte cſtituta
dilanient. & ut ſ ſimules ad litem ꝓuocent.
& ut ꝓximi ſui iuriaſ iferāt. & ut eis cū
uerbis ꝓ contumacē ꝓteruiā ꝓximi dicāt.
uelut ſcriptū ē. Quis te cſtituit prin
cipem & iudicē ſup nos. Qd etiā ſic ītelli
gendū ē. Quis auctor aut que potestas
te qui ſimilis n̄ri es. ad hoc conſtituit qd
n̄ri domineris uelut homines n̄ ſimus.
& qd diuidices opa n̄a quaſi ds ſis. Aut
que uirt⁹ tibi hoc dominiū dedit. qd nos
ſic totā circuire facis. Vos namq; qui
nobis ꝓ ee uultis. & qui uos magiſtros n̄ros
ee dicitis. nos curuos & tardos nominatis
& ne contendam⁹ iubetis. ac alia multa
nobis imponitis que uos portare recuſatis.
ac etiā a plurimis nos declinare ꝓcipitis.
que uos tam latenter quā apte facitis. Huiusmo
enī contentio legē & magiſtros de ſe ex
pellit. ac iudicia legis n̄ recte ſ; ſecdm uo
luntatē & poteſtatē ponentiū ee ostituta
dicit. ſ; qui animaſ ſuaſ ſaluare uolūt
contentionib⁹ iſtis n̄ inſiſtāt. ſ; uerbis & factis
pacifice īcedāt. ac bonā uoluntatē ad opa
iuſticie habeant. Hec aut̄ de penitentiū
animab⁹ purgandis & ſaluandis dicta ſt
& fidelia ſt. & fidelis his adtendat. & ea
in memoriā bone ſcientie componat.

Sed alios p̄dicte multitudinis ſpc
uidi. qui omes clamabāt dicentes.
Nos aliū dm nolum⁹. ꝑ illū qui
lucifer ē. Ipſe enī contra illū qui ſe dm
ee dicit. quandoq; pugnabit. Iſti horibus
plurimaſ īfelicitates ꝓponūt & qd ſe iſelicitate

lxxv. lxxvi. lxxvii. lxxviii.

lxxvi. natos ee existimet. eis psuadet. Et uidi fossam multe latitudinis & pfunditatis. in qua sulphureus ignis & diuersi uermes erant. In hac anime illos pumiebant. qui diu in seculo fuissent. in dim plenit ii confidebant. & omne aduersitate que eis occurrerat. infelicitati nature sue imponebat. Quia enim in dim ii confidebat. in cade fossa erat. & quia in diffidentia ista nequit peccauerant. ide sulphureus ignis eos urebat. & lxxxv. quia aduersitates occurrentes ppt infelicitate nature sue s. adee affirmabat. afflictiones uermiu illos fustinebat. Et uidi. & in

lxxvii. Et de pdicta uuiente luce audiui uocem dicentem. Hec uides uera fe. & ut ea uides ita fe. homies aut si spe infelicitate s. pponentes desiderat lxxxvi. supare. & penas ptate diffidentie infelicitatis de se abigere. aut solitariam uitam arripiat. aut obedientie monasterialis conuersationis se subiciat.

lxxviii. Nam cu quibda hominibus queda contrarietates aduenit do diffidet. & se male & in malo creatos ee existimat. & dicunt. Us nec uult nec potest nobis succurrere. qm in ta magna infelicitate nati sumus. qd adiuuari n possum. & qui hec ita se dicut ad se redeant. & in mam di spe sua ponat. ac p alta suspiria clament se peccasse. quatin gram di adipisci mereantur. Natura enim hominis bona e. s; homo ea in contrarietate cutit. cu carne sua infirme ure pmittit. quocuq; s placuerit. hec aut de penitentiu animab purgandis & saluandis dicta se & fidelia se. & fidelis his adtendat. & ea in memoria bone scientie componat.

Deinde alios eide multitudinis uidi spe. qui cont bonos & iustos angelos di uociferabant claman tes. Si dno uro gram & honore impendi tis. & nos pari in dno uro. Et hij hominib imoderationem demonstrat. & ut omib lxxxvii. modis imoderati sut eos exhortantur.

lxxviii. Et mure longitudinis & latitudinis qd da mare uidi. qd totu sulphure pmixtu fortissimo igne feruebat. In isto anime lxxx. illos torquebantur. qui diu in corporib suis eet. in uerbis & factis suis ac in omibus motib corporis sui ac cogitationu suar in moderatione habuerat. & qui ea que icontinent facieba moderari noluerant. Nam ppt peccata in quib sordueraf. aqs eide maris imerse erat. & ppt obliuione qua diu scire noluerat. sulphure illo afficiebant. & ppt neglectu legis di eode igne pumiebantur. Et uidi. & itellexi hec.

lxxx. Et iteru de pfata uuiente luce audiui uocem in dicentem. Hec que uides uera se. & homines in omib que facium imoderatione habentes. si malignos spe p ide uitiu eis isistentes & penas ei effugere desideraueri. iugu obedientie s iponat. & a pinguib cibis se abstineant. lxxxi. moderatio enim nec in celo e. nec in terra plena habitatione habet. qm quelibet ma s icerta e. Nam in nimietate ubiq; et uult. & dicit. Capta eem. si unaquaq; n p seruaret. & quiete neque desiderat neq; uult. & ob hoc eta ut rota que peunt circuuoluit. & sic puluis qui p terrore uentu spargit sic & ipsa dissipat. qua nimietate s accumulat. Qua ppt & ue e habitantib in terra qua ds sup aquas firmauit. & ue e pgentib imari quo ds terra circucinxit quia diabolus in his multas imoderationes horib imittit. qui eos in confusione eide casus ducat p quem ipse cecidit. Ipse naq; hominem inimicat. qm ut ei resistat. & ut celestia possideat. a do homo factus e. Hec aut de penitentium animab purgandis & saluandis dicta se & fidelia se. & fidelis his adtendat. & ea in memoria bone scientie componat.

Alios quoq; pdictos multitudinis spe uidi. qui magnis clamoribus clamabat uociferantes. Quis e ds. Et qui sumus nos. Isti dim quasi ds n sit p contptu habent. & hominib ne in dim cfidat s; ut eis omib modis spnat psuadet. qtin eos secu in pdictione ducat. lxxxii. Huic aut pdictioni puteum iferni cu diabolo pparatu uidi. Qui enim in dim n confidut. ut penas ifernales habeant digni se. Et p uuiente spm uidi. & iii. tellexi hec. Et de pdicta uuiente luce

uocē uerū m̄ dicentē audiuu. Hec quę uidē v. Verba īiudię.
uera sē. & ut ea uidet ita sē. Qua ꝓpē ho vi. Responsū caritatis.
mines si malignos spc qui eos ad opa illa vii. Verba īamis gle.
exhortantē. quę ad ꝑditionē respiciūt. de viii. Responsū timoris dñi.
se fugare uoluerunt. & si ꝑditioni abēt de viiii. Verba īobedientię.
sideraueriṫ m dñm confidāt & p̄cepta ipsi⁹ x. Responsū obedientię.
uulte & sce ꝑ ut potuerit bona uolumtate xi. Verba īfidelitatis.
cōpleāt. ac uigilis & ieuunis atq; elemosi xii. Responsū fidi.
nis īsistāt. q̄m diabolo qui m ꝑditione ē se xiii. Verba desparionis.
eripiant. Quicūq; enī m dñm n confidit. qđ xiiii. Responsū spei.
anima sit nescit. nec dñm ꝑ miracula quę xv. Verba luxurię.
m creaturis opat. ītelligere aut uidere que xvi. Responsū castitatis.
rit. Vs enī qui m tā magno culmine ē. qđ xvii. Verba zeli dī.
eū homo carnalit uidere n potest. m mag xviii. Q q quāuis diabolus hominē uicis ītenti
na claritate opū suoꝝ hominib⁹ fulget. & om re n cessat. tam gīam dī euacuare n potit.
nia necessaria eis tribuit. Et quis hoc faceret xviii. Qđ ds homini demonstrat ne m confusio
nisi ds. Quid dño ꝑdesset. qđ famulum lxxxiii. nem peccatorū cadat.
suū omia occulta sua scire ꝑmitteret dut xx. Qđ uenti & aer ac uiriditas mundi deo
quid dne conferret. si ancilla sua cuncta plenit obedientes ostendit ut ho de bo
secreta ei⁹ sciret. Vbi hoc ēt famuli super mis actib⁹ suis n s; gīam & honorē dō det.
dnos suos dominari uellet. Cū enī homo xxi. Quid ad eande rem. mū reuertunt.
se ipsū & creaturas quas uidet nesciat. q̄m xxii. xxxv. Qđ sic elemta diuersas creaturas germina
dñm quē n uidet ad finē ꝑducere posset. re faciūt & sic fructificationē eis subtra
S; m puritate fidi dñm ītelligat & uideat. hunt ita etiā de anima ꝑ bonā famā
& n despando dicat. quia quis ds sit qui ei uitures exeunt & p cōtēplationē oratio
succurrere possit nesciat. & qđ m tā pfunda xxiii. Qđ elemta humano more n loquentia.
mala submersus sit qđ m eis uitā & letū gau hominū īiquitatib⁹ subuertunt. ubi fe
diū habere n possit. Nam diabolica turba ditati eoꝝ cōmunicāt. tia redeant.
dñm n sic dñm. s; sic sculptile ēt horib⁹ nnuit. xxiiii. Qđ ds homines m peccatis sordentes ītet
& ꝑpē nequicia sua gīam beatitudinis ma diu cruciat. quo usq; ad ipsū m peniten
gis abnegare contendit quā eā habere desi xxv. Qđ ds uult qđ omia m cspectu ei⁹ munda sit.
deret. Qđ qui saluari uult ho. n faciat s; m xxvi. Qđ uenti & aer multociens emittūt le
dñm ofidat. & diabolicas illusiones de se piciat tiones fructib⁹ tre. qm̄ homines ad iusti
& de peccatis suis quantū potuerit ꝑ ueta cia corda sua n aptūt. ingere tēptat.
penitentiam se emundet. quatin⁹ cū anima xxvii. Qđ quida pūsi homines dicūt quis dns
sua corpus suū exuerit. m illa uita mitius ille ēt posit quē nūquā uiderūt.
purgari & ciet debitis penis eripi mereatur. xxviii. Qđ homines dñm p bonā sciam & p alias
Hec autem de penitentiū animab⁹ purgan temporales creaturas uidet.
dis & saluandis dicta sūt & fidelia sūt. & xxviii. Qđ homo creatorē suum sicut creaturā
fidelis his adtendat. & ea in memoriā bone xxx. Qđ scripturas nullus horū ītuenire posset.
sciencie componat. Capla tcie partis de Vi si sapientia illas n dictasset.
tio adseptēnitonē & adorientē aspiciente. xxxi. Quādiu creatura horib⁹ ea que usui eoꝝ
Querela elementoꝝ. apta sē ꝑducit. pfectionē gaudioꝝ ho
Responsum dī ad elemta. n uidebit. quā post finē mundi cum
Verba superbie. l. sūma beatudine beat⁹ habebit.
Responsum humilitatis. u. xxxii. Liber sapientie ad eande rem.

xxxiii. Qđ uicia septē domꝰ spēc scī resistere tēp tantia. utꝰ đi omīno exuperat. ſ mific.

xxxiiii. Specialit̄ de supbia & habitu eī & q̄d sig

xxxv. Specialit̄ de īuidia & habitu eī & q̄d sigñ.

xxxvi. Liber sapientię ad eandē rē. ſ significet.

xxxvii. Specialit̄ de īn am glā & habitu eī & q̄d

xxxviii Specialit̄ de īobedientia & habitu eī & quid significet. ſ quid significet.

xxxviiii. Specialit̄ de īfidelitate & habitu eī & paulus ad eandē rem. ſ quid significet.

xl. Specialit̄ de despatione & habitu eī &

xli. Specialit̄ de luxuria & habitu eī & q̄d significet.

xlii. Paulus ad eandē rem. ſ significet.

xliii. Item specialit̄ de forma zeli đi & quid

xliiii. Verba iob de eodē. īn carne sua puniāt.

xlv. De quib̄dā purgatorijs penis animarū

xlvi. quorūdā hoīū qui in supbia peccauerāt & quare eas hoc m̄ sustineāt.

xlvii. Quoꝝ homines penitendo peccatū supbię

xlviii. Qđ cilicīū flexio genuū uerbera suspiria & lacrimę supbiā submergūt.

xlviiii. Qđ supbia mat̄ uicioꝝ existens. in rore benedictionis uirtutū n̄ germinat.

l. Item de quib̄dā purgatorijs penis aīaꝝ hominū illoꝝ qui in īuidia deliquerāt. & cur easdē sic paciunt̄.

li. Qualit̄ homines penitendo delictū iuꝝ die in semetipsis purgēt. ſ sunt.

lii. Qđ īuidi bonū in alijs n̄ amantes xp̄m oppmere conabant̄. ꝓp̄ qđ destructi

liii. Qđ īuidia cū odio omēs uires animę hominis cōmouens. diabolo assimilatur. qui đo resistere tēptat.

liiii. Item de quib̄dā purgatorijs penis aīaꝝ quorūdā hoīū. qui in am glā in seipsis peccauerāt. & quare illas sic habeant.

lv. Quoꝝ hoies penitendo peccatū īanis glię in corporib̄ suis puniāt.

lvi. Qđ īanis glā uoluntatē suā habere uolēs. omīa quę scā sē in irrisionē ducit.

lvii. Item de quib̄dā purgatorijs penis aīaꝝ quorūdā hoīū qui p īobedientiā deliquerāt & quare eas tali m̄ paciantur.

lviii. Qualit̄ hoies penitendo delictū īobedientię in semetipsis examinēt.

lviii. Qđ īobedientia pessimū malū existens. nec dm timere nec hominē honorare uult.

lix. Item de quib̄dā purgatorijs penis animaꝝ hominū illoꝝ qui in seipsis p īfidelitatem peccauerāt. & cur eas sic sustineāt.

lx. Quoꝝ homines penitendo peccatū qđ p īfidelitatē s̄ ētrahut. in semetipsis deleāt.

lxi. Qđ īfidelitas nec đo nec hoīb̄ confidens. creaturā đi contępnit.

lxii. Verba dauid ad eandē rē.

lxiii. De quib̄dā penis animaꝝ hoīū illoꝝ qui in seipsis in uentres de mia đi despauerāt. & cur eas in purgatione sic sustineant.

lxiiii. Quoꝝ tā in laboribꝰ quā in lenitatib̄ despationē de se hominis abigāt. ſ bono destruit.

lxv. Qđ despatio animā hoīs occidens. ab omī

lxvi. Item de alijs quib̄dā purgatorijs penis aīaꝝ quorūdā hoīū qui in luxuria & fornicatione deliquerāt. & cur eas sic paciant̄.

lxvii. Item de quib̄dā alijs purgatorijs penis in quib̄ animę illoꝝ mundant̄. qui humanā naturā in contraria fornicatione euertērāt. & quare eas sic paciant̄.

lxviii. Item de quib̄dā alijs purgatorijs penis in quibus aīę quorūdā hoīū examinant̄. qui se pecorib̄ in fornicatione cōmiscuerant. & cur eas ita habeāt.

lxix. Quoꝝ hoies in luxuria & fornicatione peccantes. ide peccatū in corporib̄ suis penitendo puniāt.

lxx. Qđ fornicatio aspidib̄ & bestijs similis ē. quę cętera animalia occidunt.

lxxi. Qđ masculus & femina qui p magicas artes comiscent̄ digni n̄ sē. ut postea legalit̄ coniungant̄. ſ terio peccauerīt.

lxxii Qualit̄ penitendo se puniāt qui in adul

lxxiii. Qđ adulteriū īiquitas magna existens. adulteros in uiris suis debilitat.

lxxiiii. Qđ ūgines quę uoriū castitatis n̄ pſoluerīt. uelamina ūginitatis deponāt. & uiduitatis recipiāt & quoꝝ se ipsas penitendo affligant.

xxvii. Q d̄ qui d̄o se optulerit & post tergum respexerit pagano assimilat̄. diaboli ē.

xviii. Q uosd̄ p penitentiā se affligāt. qui in fornicatione humanā naturā destituerit.

xxx. Q d̄ peccatū contrarię fornicationis humanę nature facinorosū existens. uis cordis

xxxi. Q ualit̄ penitreāt qui pecorib⁹ se cōmiscēt.

xxxii. Q d̄ homo qui cū pecorib⁹ p fornicationē peccat. in hoc peccato nequior uermib⁹ ē qui de natura sua ñ procedit.

xxxiii. Q d̄ cū homo in luxuria p̄uaricat̄. demonib⁹ oblationē offert. & sibimetipsi ruinā edificat. a d̄o iudicandus.

xxxiiii. Dauid ad eande rē. Incip̄ tcia pars de visione ad septentrionē & in ad orientē aspiciente.

Et audiui qd̄ p̄dict⁹ uir ad septentrionē se uertebat. ita qd̄ & septentrionē & orientē ispexit. Et uentu & aer ac uiriditas mundi quę sub firmamēto celi sūt. in quib⁹ & ide uir a femoribus usq; ad genua sua erat eide uero a femoribus suis usq; ad genua sua quasi p uestimēto fuerūt. & ignis & lux aeris eisde uestimētis p ornatu erāt. & de medulla coxarū eius ures elemētor exsudabāt. & uterū in easde medullas redibāt. uelut ho halitū suū emittit. & iterū ad se rethyt.

1. Et audiui uocē magnā exelentis mundi ad ipsū uirū dicentē. Curre & iterū ñ possum. sic̄ de p̄ceptore nro posita sum. Nam homines prauis
iii. opib⁹ suis uelut molendinū subuertūt nos. Unde pestilentia & fame omīs ultionę feriem.
ii. Sed ide uir respondit. Scopis meis uos purgabo & homines in
iii. terdū cruciabo. usq; dū ad me reuertantur. In illo etiā tempore multa corda sedm cor meū p̄parabo. Et quotiens polluemini. totiens eū cruciatu polluentiū uos purgabo. Quis poterit me minorē facere. Uenti de fetore tauci sūt. & aer sordiditatē euomit. qm̄ homines ad rectitudinē os suū ñ aperiūt. Uiriditas quoq; aruit de iniqua superstitione puersa & turbarū quę unāquāq; causā sedm desideria sua instituūt. & dicunt. Quis ē dns ille quē nūquā uidim⁹. Quib⁹ respondeo. Numquid ñ uidetis me p diē & p noctē. Nūquid ñ uidetis me cū femminis. & cum semen illud pluuia p̄fundit. ita qd̄ crescit. Omīs creatura ad creatorē suū tendit. & qd̄ unus eā freit p̄spicue intelligit. ho autē rebellis ē. & creatorē suū in plurimas creaturas diuidit. Sz quis fecit uolumina in sapientia. Inquirit quis creauit uos. Quādiu creatura in necessariis uīris officia sua exercet. plena gaudia ñ habetis. Post quā autē creatura in ariditate defecerit. electi sūmū gaudiū in uita omīū gaudiorū uidebunt. Sz & in p̄fata nebula in qua multimodā genera uiciorū etāt ut p̄dictū ē. etiam septē uicia nīe imbuīm imaginib⁹ uidi. Prima eīus imago quasi faciē muliebrē habebat. cui⁹ oculi igniei & nasus luto aspsus. & os clausū fuit. Brachia autē & manib⁹ carebat sz in utroq; humero ei⁹ ala similis alę uespertilionis erat. ita qd̄ & dextra ala contra orientē. sinistra uero ad occidentē tendebat. Et pedib⁹ uirile habebat. cui⁹ crura & pedes. ut cruta & ut pedes locuste ierant. ita qd̄ uentre & dorso carebat. Caput autē & reliquū corp⁹ ei⁹ nec crinib⁹ nec ullo ī dumēto obtectū uidi. nisi qd̄ tota p̄fatis tenebris ifixa fuit. excepto qd̄ uelut tenuissimū filū quasi aureus circulus. a uertice sub mentū in supficie utriq; maxille tendebatur. Et eadē imago dixit. Sup montes clamo. Et quis ē qui m̄ assimilet. Pallium meū sup colles & regiones dilato. & nolo ut ullus expugnet me. Nullū mihi simile scio.

iii. Et audiui uocē de p̄fata turbida nube quę ab austro ad occidentē extendebat. huic imagini respondentē. Ego colūpna nubis sū. Et cur ñ sufferā si quis horridas iniurias m̄ ircuit. cū creator de celo descendit ut hominē ad se traheret. In sūmis cū creatore habitaui & cū ipso in terrā descendi. & sic in omīb⁹ finib⁹ terre habito. Unde transitoria uerba mendacit̄ dicere ñ possum. scil ut dicā hoc & hoc sū cū illud ñ sī Q d̄ si hoc dicerē. sol ad tenebras illuminan

Superbia

Invidia

dasñ cẽm. Nam cũ dõ omẽs tenebras ptranseo. Unde ulla tempestas me mouere potit. quia etiã in plena bonitate cũ dõ sũ. Sedam autẽ imaginẽ monstruosã formã habentẽ uidi. cuius caput & scapule ac brachia hoi aliquantũ assimilabant. exceptis manib' que ut man' ursi erãt. s; pectus & uenter ac dorsũ ipsi' humanũ modũ in grossitudine excedebãt. a lumbis autẽ & deorsũ hoi uterũ similis erat. pter qd ligneos pedes habebat. Et caput ei igneũ fuit. ac flamas ex ore suo emisit. alia autẽ ĩdumenta ñ habuit. s; tota pfatis tenebris fixa erat. Et dextẽ scapula sup easde tenebras se ĩclinabat. Et dicebat.

v. Toti' nimietatis pastor & custos sũ. ac omnẽ uirile uiriditatẽ quocũq; uoluero expello. Linguas quoq; ydoneas deprimo. Que si fuerint in multitudine ut arena maris & prudentes fiẽ serpentes. eas commordebo. nec mi re sistere poterũt quia gehenna nominor & sic plurimos ad me traho. ac omnia que ds opatur ĩquino. Et si ea que lucida sũt ñ habuero. hoc p nichilo cõputo. Qd si etiã illi qui me noctẽ nominãt. aquis suis me aspernint. cito me exsiccabo. Loquelã ãq; meã siẽ sagittas in obscuro ĩtendo. & eos qui se rectos corde nominãt uulnero. Nã uires mee ut aquilo sũt. Omnia autẽ que mea sũt odio dabo quia hoc de me nascit & mi' me ẽ. vi. Et uterũ de pdicta turbida nube vii. ad hanc imaginẽ hoc responsũ audiui. O sordes acerrima siẽ uipa es. que se ipsam occidit. Nam ea que instabilitatẽ & honore sũt. sustinere ñ potes. Tu etiã simulacrũ illud es qd contra dm ẽ. & qd pplos p ifidelitatẽ occidit. Unde gehennã te recte nominas. qñ ipsa contra omnes iustas moderationes nimietatẽ habet & qñ omnia que de sapientia oriunt' dilaniare uult. nec sic inlucidis rebus quicquã ualet. Ego autẽ acer ille sũ qui omnẽ uiriditatẽ nutrio. & qui flores cũ maturis pomis educo. Nam in omni isputatione spc di docta sũ ita qd limpidissimos riuolos educo. scil de bono suspirio lacrimas. & qd de lacrimis bonũ odorem p sciissima opa pfero. s; & pluuia

hec sum que de rore illo flat. p quẽ omnia gmina in leta uita ad me tidet. Tu autem malitiosa & pessimũ uenenũ hec in pedis tuis mordes. s; ea conculcare ñ poteris. Nam qnto plus furis. tanto plus crescũt. Et ubi tu mortalis appares uires iste uiuũt. & in potestate di flores uinearũ apparẽt. Tu autẽ nefandissimũ & nocturnũ nefas & sibilum diaboli es. nec aliud desideras & in elatione mentis tue dicis. Populos sup numerũ hare ne maris ad me traha. Sed deficies. Ego enim p diẽ & p noctẽ uirtutẽ equitatis & boni operis facio. Nam palliũ meũ sup diẽ & sup noctẽ dilato. & omnia bona opa in die pficio. ac omnes nocturnos dolores unguo. & sic in neutra partẽ quisquã me accusat. Diligentissima enim amica in trono di sũ. & ds mi' sũ consiliũ me celat. Et regale thalamum habeo. ac omnia que di sũt & mea sũt. s; & ei filii di peccata hominũ in tunica sua tergit. ubi sua uilissimo linteo uulnera ligo. Tu autẽ erubesce. quia melior pars tibi ñ ẽ. s; tertia imago formã hominis habebat. excepto qd manus ei hirsute erãt. & qd crura & pedes ipsi' cruribus & pedibus gruis assimilabãtur. In capite autẽ suo pilleũ de gramine cespitis factũ gestabat. ac nigro ĩdumẽto ĩduebat. In dextra quoq; sua uiride ramuscultu. mistra ei quosdã flores tenebat. quos magna diligentia ispiciebat. Et dixit. Omnes causas diligenter ĩquiro. & testis mi' sũ qd pbitate mea illas bene cõprehendere possũ. Unde qd uideo & qd scio. quom' deceret ut honestatẽ in illo desereret. Ego etiã confido qd mea possibilitate uolare possi p uicos & platteas. quẽadmodũ uolucres que in siluis habitãt. & que canũt qdcũq; uolunt. Nam cantũ illoy discere. & sedm eas sonare uolo & hoc humano sensu miscebo. ac mores curialiũ bestiaq; cũ pulcritudine puellaq; exercebo. Omnia etiã que mea sũt sic dispono. ut cuncti qui me uident in eis gaudeant & qd omnes qui me audiunt in eis honorẽ mi' exhibeãt. ita qd etiã omnis deprauitatẽ mea mutent. Ego enim cythara cũ uolucrib' & curialis cũ bestijs. ac sapiens

cū hominib⁹ sum. Omīa quoq; leta cū laudabili iocunditate ad me colligo. Et cū hec fecero. quis m̄ assimilat. Si n̄ queret nichil uenuret & si n̄ peteret nichil m̄ daret. quia pspitas m̄ n̄ ē. n̄ eā p sapientiā & p pbitatē meā acquirā. Pro nichilo cō puto si alicui molestū & grue ē qđ sapiens & pba fū. s; gtiam meā habere uolo. Et cur hec dō molesta ēnt. cū sic erratā sim.

Et uerū de pfata turbida nube uocē audiui eide imagini respōsū dare. Quāuis nichil timeas & quāuis unāquāq; rē rapacē rapias. pessima euacuatio pessimi idoli es. Et quid ē qđ ho sine gīa dī facere possit. Nichil. Cū enī homo rotā scientiā suā aduanitatē declinat. ds illū occidit. cū aut ad bonū se erigit. ds illū adiuuat. Tu aut omīa quecūq; excogitas facere uis. s; cū aliqua facere īceperis caput tuū deorsū defigit. & pedes tui p iudicū dī sursū erigunt. Lauacrū quoq; baptismi erubescis. & medicinā dī n̄ queris. s; in omnib⁹ malis uoluptatē uanitate balnearis. nec aliquid qđ uere ē habere desideras. Ego aut honorē dī habeo. cū unūqdq; peccatū sicuti ē īspicio. & cū illud mm̄ n̄ p pendo quā sit. ac cū ab eo fugio. s; & in amore dī suspiro & iudiciū ei⁹ timeo. ac īmercede ꝑfr gaudeo. Et quoñ meream particeps fieri supnoꝝ gaudioꝝ. Scis fēditatē peccati fugiendo. & pōpā mundi relinquendo. & ne pullulatio carnis in me ardeat. p cauendo. ac ne in peccatis libent sim obseruando. Jam ego in creaturis unūquāq; causam sedm gustū peccati n̄ queram. s; ut meis pascar studebo. Qua ꝑpt ds m̄ dabit qđ de ligno uite comedā p qđ significatur. qđ ds in homine bono ope nūquā carebit. quāuis plurime obiectiones diaboli hoiem infestent. Ipse enī ds bonū hoiē bonū fundamentū constituit. qđ sēssima opa sunt. & ut etiā ho domꝰ tabernaculi dī sit. Sic homo ille loquatur. & rumineꝝ. qui etiā in domo dī habitare uult. Tu aut o nequissima pestis. nullus honor honoris nomina beris. Quartā uero imaginē uidi

Inobedientia

caput ut caput serpentis habentē & pedꝰ pennatū ut pedꝰ lari ē. & cruta & pedes quēadmodū cruta & pedes uipere sē. Dorsū aut ei⁹ & cauda. ac totū reliquū corpꝰ ipsi⁹ cancro assimilabatur. Et se hac & illac p̄cipitanter mouebat. quasi a uento moueret. & cū mouebat omēs p̄dictas tenebras concussit. Ş; & ad aquilonē se conuertit. ac multū ignē ex ore suo emisit. Et dicebat. Quare p̄ceptū alioꝝ recolim⁹. Cū hoc facim⁹. nec uidem⁹ nec cognoscim⁹ qđ sum⁹. Nos legim⁹ nos philosophi existim⁹. & sapientiores alios sumus. Ergo n̄ faciem⁹ qđ scimus. Immo faciem⁹. Jam multi magistri secdm propriam uoluntatē suā & secdm maleficia sua nobis p̄cepta constituūt. & faciem⁹ sic illis placuerit. Quid ē hoc. Si enī arbores plenas foliis uidere. & si omēs uoces uoluerū intelligere. & si hec omīa m̄ p̄cepta darēt. tandē nescirē quid facere possem. Qđ aut in me ēstruo. quā pbitatē & quā utilitatē habeat. scio. & cui⁹ salutis sit intelligo. Melius enī m̄ ē ut hoc faciā qđ scio. quā hoc qđ n̄ recognosco. quia qđ nescio interdū magis nocuū quā utile ē. Igitur qđ uideo & qđ tango & qđ in sensu meo intelligo. hoc m̄ faciendū ē. Ş; & p creaturas creaturarū reposcas quę salus & quę adūsitas mea sit. quia ds eas p subiectionē p̄ceptoꝝ meoꝝ m̄ obedire fecit. Et cur ds eas m̄ subiecisset. si nulla ostensionē in eis habere deberem. Itaq; in eis considerabo quę m̄ placuerit.

Sed de p̄dicta turbida nube audiui uocē huic imagini respondentē. Ego quę do obedio. quandā ligaturā habeo. Ş; quę & qualis illa ē. Quando ds in uerbo suo omīa fecit ita qđ dixit fiat. & facta sit. oculus fui & in uisione dī euigilaui. Et sic omīa creata sūt. Cū aut primus angelus uiuere incepit. mox se dō opposuit & opa illoꝝ n̄ uiuere dixi qm̄ alio m̄ ē uoluit. & etiā sic me oppimere & mordere tēptauit. s; n̄ p̄ualuit. Jam ego sol & luna & fidus & fons aquarū existo. ac radix in omnib⁹ operib⁹ dī sū. quēadmodū anima in corpe ē. Et sic etiā uoluntas in homine pficit

que desiderat. sic ego uoluntas mea tua. omia
ficiendo que ds pcepit. In antiquo enim
consilio cu deo fui. & ds omia p me ordi
nauit que facere uoluit. Nam in iussio
ne uerbi sui ut cythara sonui quia pcep xii.
tui et sui. Nichil cui tango. nichil uolo. ni
chil desidero. nisi qd in deo est. qm ex ipso
exiuit & p ipsu creui. nec aliu dm uolo.
Tu aut o puaricatio pcepton creatoris.
in psumptione tua dicis. qd ds sis. & ita in
nullu respicis. si; quecuq; uis facis. Ubi ergo
e celu & terra que creasti. Et ubi e pulcritu
do montiu & agron quos constituisti.
Nichil enim ex his freisti. si; que ds cistruit
repudias. Quam. Nam cu de te ipsa loqueris.
& cu omia diiudicas sedm qd tibi placue
rit. dm n uis qui ante antiquitate dieru
fuit. & qui post cmutatione nouissimi
diei erit. Unde o pessima aridis foliis ar
borii & squamis pisciu assimilaris. quia tu
sic ipsa abiicieris. qm nom tuu in nulla
utilitate si; in morte e. S; quinta imago
uelut forma hominis excepto capite ha
bebat. & a genib usq; ad plantas pdictis
tenebris ifixa erat. Nam in capite ei nul
la alia forma apparuit. pter qd oculis in
gredine habentib undiq; plenum fuit.
mi quos oculus unus quasi in fronte ipsi
erat. qui iterdu uelut ardens ignis flagra
bat. Dextra aut manu ad pectus suu epo
suerat. in sinistra uero baculu tenebat.
ac palliu nigri coloris circupositat.
Et dixit. Nha uita nescio qua hanc
qua uideo. & tango. & qua palpare possu.
Qua merede dubia uita in dabit. S; de
hac dico. Ipsa e. uel n e. Et sic querendo ac
requirendo. uidendo ac audiendo & sci
endo nichil iuenio. Qd si p ostensione era
ture aliquid qd in pdest iterdu uidero.
quid in obest. Ego aut in nullas uias
ambulo nec in ulla scientia uolito. nisi i
bis quas bene cognosco. Nam cum super
pennas uentoy uolare uolo in ira pter
nor. uel cu sole & luna interrogo. quid face
re debea. paru in respondet. uel cu aliqua
sonu audio utru ille in psit. uel utru me xiii.
ledat nescio. Ego eni nescio quid p nostricon
sit. nisi hoc qd uideo hoc scio. Multos qq;
rumores & multos sermones ac multas doc
trinas audio quas nescio. Unde facia q cq d
ad utilitate mea optimum fuerit. Et
iterii de pfata turbida nube audiui uoce
hui imagini respondentem. O pars nequissi
ma. tu fallacia diaboli es. qui in pectore suo
omia que iusta sunt negat. Unde & pec
illi significas. Nam pposito cogitationu
tuaru ad diabolu tendit. qui a dextris
tuis stat. unde etia oculi tui ita obscurati
sunt. qd uidere n potes. uia saluationis hui
que in celu ascendit. & que te que nox
es coprimis sic dextra que sup sinistra ca
dit. Dextra etia te opprimit. & p hoc ascen
sio ei gloriosa e. quia mala scientia bone scien
tie ancilla uocat. Ipsa enim cu ancilla minis
tre n uult. que admodu domina seruitia o
pera ancille n opat. & ido gloriu nomen ha
bet sed qd dna uocat. Tu naq; damnata
es. cu sententia iudicio sup te expandis.
qm omia que in fide lucida sunt. fugis. Ra
ciocinatio etia tua hominib qs decipis per
catu semp obiciat. quia in una pcepton di
ambulare n uis. Ego aut fidelit cu anglis
dm laudo cu omia que di sit uolo. & cu
cherubin omia iudicia ei scribo que ipse p
fert. sic in deo uidet. S; & ego p pphetas &
sapientes & scribas. omia diiudico. Cuncta qq;
regna mundi p iustitia di resplendet i me.
& speculu in deo su. quia in omib pceptis di
fulgeo. Dextra uero imagine in forma mul
eris uidebat. cui caput muliebri more tene
broso uelamine tectu erat. ac reliquu cor
pus tenebroso iduito idutu. Et ante facie
ei quasi mons ardentis sulphuris apparuit.
& ad dextru & ad sinistru latus ei simili
quasi mons ei de sulphuris qui in pfatas te
nebras corruerut. & multu fragore in eis
fecerut. S; & retro ea. scil iuxta dorsu ei so
nus maximi tonitrui factus e. Ue quib om
nib illa extincta multo gemitu & tremor
brachia sua & mani ad pectus suu opimebat.
& se tota pfatis tenebris totam inergebat
dicens. Valde exterrita su. Et quis pos

Infidelitas

Desperatio

ret me consolare. Et quis posset me adiuuare
& a calamitatib' quib' oppssa fu. eripere. Ig
nis gehenne circa me e. & zelus dñi mi fer
mu. precipit me. Et quid mi restat. nisi mors.
Hujus gaudiu in bonis. nulla cōsolationem
in peccatis habeo. nec in ulla creatura quic
qua boni e. Et uiderū de pdicta turbida
nube audiui uocē huic imagini respondē
tem. O fomes diaboli fomes peccati es. nec scis
nec cogita quia bona i dō sūt. Si bona queris i illis
absq; dō nemo t pdesse potest. Si mala queris ip
sis absq; dō nullus dinudicab re. Vis enī celu & terā ac oīa
utilia cau. & iferniū ipceptu suo ligau. S; & oīa
pmia bona ex ipso dant. & omīa iudicia xvi.
maloꝝ de ipso pcedit. Et quare pditionē
tibi pponis. cū ñ sis dinudicata. Voluptas enī
spe dñi nolui. nec tu in eū confidis. Omīs enī
creature pceptis dī occurrit. s; diabolus
ea renuit. unde in iferniū precipitat e. nec aliud
quicquā potest. nisi in gehenali potestate.
Et idō nullus qui aliquid boni pficere de
siderat pditionē supponat. quia ds sūmū
bonū e. & nullis bona opa sine pmio uacua
dimittit. Ego enī in bono desiderio in tri
no dī sedeo. & in fide omīa opa ei amplectit.
ac bona opa pficiendo omnē tā ad me
traho. Hec tu imortalis & iternalis nequi
cia ñ facis. qm̄ nullis bonis dī confidis. Et
quid tibi hoc pderit. Vultas penas iterdū
tibi pponis. quas ñ uidebis ac sic in puerili
stulticia uitā pdis. S; septima imago quasi
formā mulieris habebat. & sup dextrū lat
suū iacebat. ac crura sua icuruando ad se
contraxerat. uelut homo qui in lecto suo
ociose discubit. Crines aut ei ut flame ignis
fuerūt & oculi ei albi quēadmodū creta e.
& alba calciamenta in pedib' habebat. que
tam lubrica erāt qd nec icedere nec stare
pulla portarat. Et ex ore suo quenda ambesi
tū & quenda uenenosā spumā emisit. ac
dextro ubere. quasi catulu canis lactabat. xvii.
sinistra aut uelut upetā. & manib' flores
arborū & herbarū decerpsit. ac odore illoꝝ
narib' cepit. Ipsa q̄q; alia idumenta in habuit.
s; tota ignea fuit. & ardore suo omīa sibi
adiacentia sic fenū arefecit. Et dixit. xviii.

Ego formā maguis dī in spurciciā implicabo.
qd dō ualde molestū e. Et sic omēs pdam.
Ego enī gloriosa & alta sū. ac omīa que li
cita sūt p infusā naturā que in mata e ad me
traho. Quare abstinere me. & quare absti
nere a me officia lecte uite. ac saltantis mimis.
Si particula cause mee pfecero. nū hoc es-
cul pabile. Si aut qd uoluntas carnis mee. ex
postulat. ñ facio. iracunda. dolosa. fraudu
lenta. ac tortuosa. & iquietudini implicabo
ero. Celu ergo iusticiā suā habeat. & terra
officia sua faciat. Si natura carnis dō mo
lesta est. ipse fecisset qd caro ea pficere ñ
posset. Et uterū audiui uocē de pfata
turbida nube quasi de diademate regis
eide imagini respondē. Ego ociosa
in sū quēadmodū tu spurcicia es. que cū
lasciua semp ludis. Jam & in lecto illo i
quo tu iacens ñ iaceo. que stupru ad te uocas.
Ex ore quoq; meo uenenosa uerba ñ pfero
que lubricā turpitudinē docent. s; in putro
benedictionis de suauissimo rore potum
haurio. qm̄ omīa opa mea in refrigerio cū
dō sc. In sole enī sedeo & regē regū ispicio.
cū omīa bona opa libenter operor. S; cau
da scorpionis que te p̄ immundiciā uulne
rat nolo. s; in symphonia lecte uite gaudiū
honestatis & pudicicie habeo. Leta enim
uita quā habeo p blasphemiā turpitudinis
me in constringit. nec p̄ immundiciā impu
dicicie me uulnerat. Tu aut o sordidissima
iglumes uentris serpentis es. que p auditū
auris in ada & in eua creuisti. quando obe
dientia in ipsis euanuit. S; ego in sūmo pa
terno uerbo exorta sū. Celu ergo & tā te
confundet. cū te nuda in confusione uide
rint. Ad dextrāq; partē pdicti uiri imagi
nē uelut inhumana forma stantē uidi.
que facie ignea habebat. que calibineo i
dumento iduebat. Et hec aduersū pfata
uicia clamabat dicens. O uiscera diabo
li & ifusio malicie arū ei. que in mortiferis
artib' suis humano generi ifert. in sangui
ne xpi confundemini & in alfa & o pibitis.
qm̄ mors pessima estis. Et uterū audiui
uocē de celo in dicentē. Creator qui

165a

mundū constituit clemtis eū solidauit. ac
magno ornatu eū decorauit. cū ipsū diuer
sis creaturis in seruitutē hominis repleuit.
qđ iuidens diabolus eundē hominē nequis
simus uicis urrere ñ cessat. q̄tus illi datum
honorē ommino auferat. ſ; tam̄ gl̄am di e
uacuare ñ potit. quēadmodū etiā imp̄sen
ti uisione tibi demonstrat. xviii. Nam qđ u
des qđ p̄dictus uir ad septentrionē se uer
tit. ita qđ & septentrionē & orientē ispicit
hoc ē qđ ds hominī demonstrat ne in ēfu
sionē cecitatis & peccatoꝝ cadat. & qđ ulla
strenue deuitet. & qđ ad honorē uere lucis
se p̄paret. quin bona & mala scientia in ipso ē.
Homo eū in rota scientie considerare potit
ad quā partē declinet. xv. Et uenti & aer xvi.
ac uiriditas mundi que sub firmamto
celi sūt. in quib⁹ & idē uir a femorib⁹ usq;
ad genua sua ē. eide uero a femorib⁹ suis
usq; ad genua sua. quasi p uestimto sunt.
quia uolatus & latitudo uentoꝝ ac sua
uis humiditas aeris. & acuta uiriditas ar
borū ac herbaꝝ que in fortitudine supe
rioꝝ continent. in quib⁹ etiā ds p̄p̄ducti
onē & sustentationē eorūde operat. ipsi in
eode p̄cessu & in eade cuectione sua gl̄am
exhibēt. cū in omib⁹ ei plenit obediunt.
Nam ds p ministeriū creaturaꝝ glorificat.
uelut homo cū uestimto opis honoratur.
Ignis quoq; & lux aeris eisdē uestimtis pro
ornatu sūt. quin ignis diuisas creaturas calore
suo fomentans. & lux suauitatis eas illumi
nans. dm̄ honorant. quasi eū in officio suo
exornent. cū ipse p illa cognoscit & cū p
illa omp̄c nominat. quēadmodū p fulgore xvii.
uestimti sui & p diadema capitis sui ho
dns & rex apellat. sic etiā p iusta opa ani
me ds glorificat. quia ut uires creaturaꝝ
sūt. ita ſ; uires aīe sūt. Nā ceptio iustoꝝ desideriū
i aīa q̄si uentꝰ uolat. & gustꝰ bone uoluntatis ita
quasi aer sudat. ac p fectio p fectoꝝ opū in illa
quasi uiriditas mundi ac p fectū uiret & hoc
in sapientia supnoꝝ secretoꝝ quasi sub fir
mamto celi ē. quin sapientia in anima iusti
bona opari icipit. & eade in illa p ficit. &
in his ds uelut a femorib⁹ usq; ad genua sua.
ē. quia cū hec omīa ab ipso p cedūt ab ipso
etiā ad cōpletionē p fectionis sustentantur.
Unde & ei a femorib⁹ p cessationis cū bona
opa in homine a dō p cessant usq; ad genua
confortationis cū a dō roborant. p uestimē
to glorificationis sūt. quin iustū ē ut homo
de bonis actib⁹ suis in sibi ſ; dō gl̄am det.
Sic & ignis sēe accensionis quo fidelis anima
accenditur ne in scīs opib⁹ arescat aut deficiat.
& lux ueritatis ubi bona fama in hominib⁹
uidet & audit. uestimentis scīl gl̄e dī p or
natu fūt. quia hec omīa ad gl̄am & ad
honorē dī sūt. Nam sca anima de iustis
opib⁹ que in carne opat. gl̄am & honorē
dō dabit. quia p adiutoriū ei illa p ficit.
quēadmodū p̄pha testat dicens. Os mis
adiutor mis. & spabo in eū. Protector mis
& cornu salutis mee. & susceptor mis. Cuius
sensus talis ē. Vs mis p quē creatus sū & p
quē uiuo & ad quē tendo cū suspiro & a
quo quecq; bona postulo. quia ipsū dīm meū
ēe scio. & quia me illi seruire debere sentio
quin p eū itellectū habeo. in omīb⁹ bonis ad
iutor mis ē. quia bona opa p ipsū p ficio.
Unde etiā spem meā in eū pona. quin gl̄a p
fi uelut uestimto iduor. Et sic defensor mis
ē quia a malo p tegit me. quin a mala ēcien
tia me mordet. ac consilium m̄ dat. q̄tinus
mala opa faciā. ſ; ipse ds cornu saluationis
amme mee ē. quin p spm̄ scm̄ legē me docet
in qua uias ei ambulē. & in qua cibū uite
capiā. qui uere credentib⁹ ad uitā datur. Que
dū p cepero ds p omīa hec me scificatū &
electū factū. in sūma beatitudine suscipiet.
ac in sinū suū collocabit. xvii. Sed & de me
dulla coxarū ei scīl p̄dicti uiri uires elemen
toꝝ exsudat. & iterū in eisde medullas re
deunt. uelut ho halitū suū emittit & itū
ad se trahit. quin ut medulla hominē confor
tat & ut coxe ei ipsū ferūt. ita ex fortissima
ui creatoris uirtutes cleīntoꝝ que mundū
tenent & portant p cedit. cū calore. humi
ditate. uiriditate. ac tenacitate diuersis
creaturis iferūt. cū eas germinare & cresce
re faciūt. & cū etiā deide ad eande fortissi
mā uim ei de creatoris sui se recolligunt.

ubi ealde creaturaſ declinare ꝓmittunt.
Nam creaturę quę ſub elementis ſt̄. nē ori
untur nē occidūt. Cum eīī elēnta ad of
ficia ſua ꝓdeūt fructificationē faciūt. cū
ueto ꝑ ꝑceptū di recolligunt̄. fructificatio
nē ſubtrahūt. quēadmodū homo habitum
ſuū ne in fructuoſitate deficiat educit.
& ut cū ad requietionē uegetationiſ ad
ſe iterū recolligit. Hec etiā opa ad uitam
animę reſpiciūt. Nam fortitudo ſpiritaliſ
uirtus in anima uelut medulla coxarū in
carne ē. de qua ꝓ bonā famā uireſ uirtutū
uelut elēntoꝝ exeunt. & iterū in eandē
fortitudinē ꝑ contēplationē orationū re
uertunt̄. ſic & compunctio cordiſ in hoīe
mota ad dīm lacrimaſ fundit. & ſic ab
eadē compunctione ceſſanſ. lacrimaſ itēū
in ſe continet. Sed qđ audiſ uocē mag
nā ex elēntis mundi ad ipſū uirū dicen
tē. hoc ē qđ querelaſ uelut maximaſ uoci
ferationeſ elēnta ad creatorē ſuū ꝓferūt
ĩ ita qđ ipſa humano more loquant̄. ſ; qđ
quaſdā ſignificationeſ ꝑſtruatū ſuaꝝ oſten
dūt. cū rectū modū quē a creatore ſuo acce
perunt. quib⁹da alienis motib⁹ & quib⁹dam
alienis curſib⁹ peccatis hominū irritata ex
cedūt. ubi demonſtrāt. qđ uiaſ & officia
ſua ꝓficere ñ ualeāt. quēadmodū a dō eis
īunctū ē. quia hominū īiquitatib⁹ ſubuer
tunt̄. Vnde etiā peſtilentia prauoꝝ rumoꝝ
& fame defectionis iuſticię qm̄ hominеſ il
la recte ĩ colūt ferunt. cū etiā aliquando
fumū penalē fetorū turpitudinū hominū
ſibi contrahūt ubi feditati coꝝ cōmunicāt.
quia hominеſ in illis & illa cū hominib⁹ ſt̄.
Sed ide uir ſcīs dīs reſpondet. qđ ſcopis id ē
iudiciis & caſtigationib⁹ ſuis ea ſit purgatu
ris. & qđ hominеſ in peccatis ſordentеſ pluri
mis flagellis & calamitatib⁹ ſit īterdū cruci
aturis. quo uſq; ad ipſū in pemitentia rede
ant. qm̄ tē multaſ uoluntateſ hominū ſ
hoc m̄ ꝓparabit. Et quōciens cadē elēn
ta prauis actib⁹ hominū polluta fuerīt. toti
es ꝑ tormēta & erūpnaſ hominū dīs illa emun
dabit. quia uult ut oīa in conſpectu eī⁹
munda ſint. quia etiā a nullo poterit ad

xxvi. fine ꝓduci nec minorari. Veniri quoq; de
peſſimo fetore turpitudinū impediri ſunt
ita qđ recte puro aere ñ flare. ſ; qđ cū tem
peſtate tonitruū grauit̄ īcedūt. & aer for
ditatē ꝓpt̄ plurimaſ īmundicias hominū
emittit. ubi īuſtā ac īdignā humiditatē
emittit. quę uiriditatē & fructuſ quib⁹ hom
neſ nutriri deberēt arefacit. quę etiā īterdū
nebuloſa īterdū muca ē. de qua ſepiſſime
nocium ac īutileſ uermiculi naſcunt̄. qui
fructuſ terrę ledūt & comedūt ne ad utilita
tem hominū ꝓueniāt. qm̄ ipſi ad iuſticiam
& ad ceteraſ uirtuteſ corda & ora ſua clau
dunt. nec ea ad ueritatem aperiunt.
xxv. Unde etiā in illis in quib⁹ uiriditaſ eē debe
ret nulla ē. ſ; arida ariditaſ ꝓpt̄ nequiſſimaſ
ſupſticioneſ diabolicaſq; artiū quę in pūſis
hominib⁹ īuenīunt̄. qui oīa quę faciunt
ad uoluptateſ & ad cupidineſ ſuaſ ēuer
tunt. in cordib⁹ & in linguis ſuis dicentеſ.
quis dīs ille ſit uel quis dīs ille eē poſſit.
uel quā poteſtatē habeat. quē nūquā uide
rint. ſ; qui ſemp in abſcondito ſit. Quibus
xxv responſū a dīno dat̄. ꝓ qđ etiā īterrogant̄.
ſi ñ uiderint eū ꝑ illuminationē bonę ſci
entię & ꝑ illuminationē temporalis ſolis.
eū bona facere deberēt. & ſi ñ uiderit eū
ꝑ opaca cordis & ꝑ tenebraſ noctis eū ma
la deuitare debuiſſēt. uel ſi eo cognouerit
eū in ſeminib⁹ iuſticię quę ſpū ſc̄o in plurimis
ꝓfectū rigantur. uel ſi ñ uiderint eū eū tem
poralia ſemina in terrā ꝓiciunt. & eū illa
rore ac ymbre ꝓfundunt̄ & hoc ñ creſcūt.
qđ ꝑ nullū fieri poſſet ñ ꝑ creatorē oīū.
iiii xxv Nam oīs creatura ad illū qui eū forma
uit in officiis ſuis tendit. & qđ ſolus dīs eā
creauerit cognoſcit. quia unus ē qui oīa
fecit. Homo aut̄ ꝑ multaſ uanitateſ con
ſtrictus & diuiſus creatorē etiā ſuū ē ſtrin
gere tēptat. cū eū ultra ꝓcedere poſſe īter
dū recuſat. ac eū in plurimaſ creaturaſ di
uidit. qm̄ ꝑ guſtū proprię uoluntatis ſuę
dīm ad unaquāq; cauſā ponit. quā ſibimet
ipſi in uoluntate ſua ēſtruit ita qđ dicit
quia dīs eū ſic creauerit qđ peccatū illud
qđ facere uult deuitare ñ poſſit.

166a

xxv. Sed quis fecerit scripturas in multiplici sapi
entia scit. qm ds eas fecit. quia nullus homi
nu eas inuenire posset si sapientia di illas in
dictasset. & in illis subtili ac ꝑspicaci inqui
sitione inquirendu e quis creauerit homi
xxvi. ne. qm ds eu creauit. Quadu enim
creatura temporali necessitate hominib⁹
in mundo subuenens. ea que usui hoiu
apta sut. pducit. magnitudine & pfectio
ne eternor gaudior homo in uidebit. /
quia electa cu hominib⁹. & homines cu il
lis in mundo conuersant. Postqua aute
finis mundi aduenerit ita qd creatura
in aridtate temporalis defectionis cecide
rit. & iam transmutatione sua senserit.
electi creatore suu & remuneratore bo
nor facton in uita eternitatis & toti gau
dij cu suma beatitudine uidebut. / qm
te nulla cura. & nulla necessitate electon
& temporaliu reru amodo habebut. qui a i
eternitate sut. & in beata uita do adhere
xxxii. bunt. / uelut scriptu e. Fulgebut iusti. &
tamqua scintille in arundineto discur
rent. Iudicabut nationes & dominabunt
pplis. / & regnabit dns illor in ppetuu. Cui⁹
sensus talis e. fulgore eternitatis & ppetue fe
licitatis illi qui ꝑ sca opa iusti sc. accipient.
que ꝑ fide sce trinitatis in rota qua cernit
el uidit. opati sc. / in quib⁹ etia ds ipsos. &
ipsi din uidebut. Et sic in altitudine & in
latitudine fulgurantis beatitudinis cum
gaudio & letitia absq; omi mole fragilis
carnis subleuabunt. & ibi in scis opib⁹ suis
scintillantes. nec ulla gnedine corporis sen
tientes. in scitate dilatabunt. / nec ultra
ullo impedimto irretient. Vnde etia iudi
ciali iudicio din iudicabut illos quib⁹ pec
cata adheserut. peccata illor conculcantes
que in consuetudine n coluerut. / & sic rec
to ac iusto iudicio dnabuntur ppli qui
se in terrenis cursu & desideriis pplin scli fu
isse sentiunt. Et ut regio honore ac imor
tali dnatione. regnabit unuens dnator
ullor qui uita adepti sc. in scis opib⁹ ac i
xxxiii. scis meritis ipsor & hoc faciet in ppetua
tate illa que fine n habebit. Qd aut

in ꝑfata nebula in qua multimoda gene
ra uicior fut. ut ꝑdictu e. etia septe uicia
ne in huiusmodi imaginib⁹ uidet. / hoc e qd
in densitate nequicie infidelitatis in qua
multe forme & diuersu genus pessimor
& immundor uicior e. ut supi ꝑfatu e. etia
tot uicia in nequissimis artib⁹ suis appare.
quot donis sci spc nominant. que eisdem
donis omib⁹ modis resistere adtemptat. si tam
n ꝑualebut. / quia ut⁹ di puersitate diaboli
xxxvi omino exsupat. Prima enim imago superbia
declarat. que ducu omniu uicior. & materia
& matrix omniu malor e. / qm anglin de ce
lo precit. ac hominem de paradiso expulit.
& que etia animal⁹ ad uita ꝑbona opa re
dire cupientib⁹ in fine corude opu insidias
ponit. / quatin eis supna remuneratione
auferat. Iam ho multociens de bonis ac
tib⁹ suis extollit. & ita beata merede ꝑsup
bia euacuat. Que quasi facie muliebre ha
bet. quia omne uoluntate sua in primo
anglo qui de celo corruit ad stulticiam
uertitat. cu qua etia primam mulierem de pa
radiso eiciebat. / sic & ne in torta mollicie
hominis extra se ducere solet. Si; ei oculi ig
nei sc. qm intento ipsi⁹ in malicia ardet. /
& nasus luto aspsus. quia fine discretione
insipientia sordet. / & os clausu qm nulla
rectitudine in uerbis amat. / si; quia din &
ome qd bonu e in corde suo negat. Brachia
aut & manib⁹ caret quia fortitudo ac opa
ipsi⁹ n uita si; morte habent. / & in utroq; hu
mero ei ala similis alc uespertilionis e. qm &
in celestib⁹ & in terrenis uelut impiale defen
sione s fallacit parat. ubi n rectu uolatu
iustitie si; deceptile ac nocturna fiduciam
s ciungit. / ita qd & dextra ala cont orien
te. sinistra uero ad occidente tendit. quia
in celestib⁹ se do opponit. / in terrenis uero
ad diabolu currit. Et pectus uirile habet.
qm tumore uane magnitudinis in corde
suo semp gerit. / in quo cruta & pedes ut
cruta & ut pedes locuste sc. quia in eode
tumore sustentatione remeriu suor cu ua
na gla in ans ac instabilis exempli demon
strat. & mouet. / ita qd uentre & dorso ca

ret. qm̄ nullus pascua utilitatis p̄bet. nec ulli
fortitudinē ullū sustentaculi tribuit. cū qua
in bono pfectare possit. Qđ aut̄ cap̄ ꝫ reliquū
corpus ei⁹ nec crimib⁹ nec ullo īdumēto obtec
tū uidet. hoc ē qđ superbia in mente & i opib⁹
suis absq; crine prudentie & absq; uestimēto
salutis stulta & nuda ut tibi ostenditur
īcedit. nisi qđ tota pfatus tenebris ifixa ēst.
quia omnib⁹ modis in puersitate īfidelitatis
iacet. excepto qđ uelut tenuissimū filum
quasi aureus circulus a uertice submentū
ei⁹ in supficie utriq; maxille tendit. qm̄ ip
sa nullū honorē nec ulla dilectionē s; etiā p
tū illi exhibet. quē dm̄ omia cōprehenden
tē nouit. & hoc ab īitio extollentie sue usq;
ad stulticiā illā extrem⁹ quasi supficietenus
pduxit. ubi frendendo & mordendo se dō
opposuit. cui p̄ualere n̄ potuit. s; sic̄ tunc
pstrata turpit̄ cecidit. ita etiā & nūc q̄nto
alt⁹ in mentib⁹ & in actib⁹ stultor⁹ hominum
surgit. tanto pfundi⁹ eos in ima secū detra
hit. & tam̄ nullū simile s ē nulti. ut etiā
sup⁹ demonstrat. cū humilitas resistit. & ut
homines illa abhorreāt exhortatur.

xv. Secūda aut̄ imago īuidiā significat que sup
biā hic comitat̄. quia opus illi⁹ & īcendium
omnū malor̄ ē. qm̄ cū homines superbiūt. pter
ea alios īuidet. ꝫ qđ etiā omē malū excitāt.
Et hanc monstruosā formā habentē uidet.
quia p̄ īuidiā diabolus omia opa sua que
q̄untur pficit. ubi īuidet homini supnā bea
titudinē ut tibi demonstratur adipisci.

xvi. Cui⁹ caput & scapule ac brachia homini ali
quantū assimilat̄ exceptis manib⁹ que ut
manus ursi sunt qm̄ quāus ho in mente
sua uelut in capite suo dm̄ sciat. multoci
ens tam̄ n̄ secm̄ p̄cepta dī. s; secm̄ qđ īuidia
sibi īdicat hominē in iudicij sui diiudicat.
ubi etiā in scapulis fiducie & potestatis sue
īquitatē ꝫ iustitia scient̄ ponit. & ubi etiā
se durū in brachijs fortitudinis sue ostēn
dit. s; hoc tam̄ ad hominis similitudinē
facit. cū p humanā scientiā quā in se ha
bet. hominib⁹ mala silent̄ īfert. p̄ter qđ
crudelia opa sua īmitē direptionē & bel
luale rapacitatē imitant̄. cū omia que
potest potentialit̄ & acerbit̄ dilaniat.
conculcat. & destruit. S; pectus & uent̄
ac dorsū ipsi⁹ humanū modū in grossitudi
ne excedit. quia scientia & retinaculum ac
robur morū īmdentis. sup̄ homines in tanta
magnitudine & in tanta tortuositate
nequicie sē. qđ nec recta doctrina nec be
ne ordinata dispositio. nec cuiuēs subpor
tatio in illis īuenit̄. s; frendens & acer tumo
in cōperentis excessus absq; discretione. alii
bis aut̄ & deorsū homini utrū similis ē.
p̄ qđ ligneos pedes habet. qm̄ īuidus ho
p carnalia desideria īdmatus plurima ma
la alijs īfert. quāus maiorē & p̄fundiorē
scientiā alijs creaturis habeat. in quib⁹ tam̄
opib⁹ arida & mortua uestigia sine omni
uiriditate utilitatis demonstrat. cui nec i
uestigijs suis nec in uestigijs alior̄ recte īce
dit. Et caput ei⁹ igneū ē. ac flamas ex ore
suo emittit. quia īcentio īuidie in super
mor⁹ ardet. & quia omē malū īcendior̄
bonū de quib⁹ homines arescūt in uerbis
suis p̄fert. alia aut̄ īdumēta n̄ habet. qm̄
nullo bono recta nec iustitiā nec positā
legē uolens. sine cōstituta lege uiuit. ita
qđ etiā nec in magnis nec in paruis ulla
rectitudinē utilitatis querit. s; tota p̄fa
tus tenebris ifixa ē. quia omēs uires suas
in amaritudinē īfidelitatis huj⁹ ponit.
qđ p̄fectu alior̄ detrimētū īferat ubi
iustitiā nec querit nec īspicit. s; ū mala
desiderat p que etiā diabolus mundū s
subiecit. quē admodū scriptū ē. Invidia
aut̄ diaboli mors introiit in orbē terrar.
Imitant̄ aut̄ illū. qui sūt ex parte illius.
Cui⁹ sensus talis ē. Diabolus dō se opposuit.
& honorē ei⁹ diuidere uoluit. ita tam̄ qđ
equale partē ei de honoris s usurparet.
qua p̄ p̄ ds illū in gehennā strauit nec
cū uoluntatē suā pficere p̄misit. Qui cū
hominē creatū uideret. unm ipsi⁹ cogno
uit. & mox īuidiā suā dilatauit. ubi ab
illo quesiuit cur ds ipsi p̄ceptū qđ ab eo
acceperat dediss̄et. Et sic p malū īuidie
a dō opus ipsi⁹. qđ ho erat auertit. & sibi
cū adtraxit. qm̄ ille dm̄ suū dereliquerat.

ac diabolo se commixerat. Hoc m̃ p̃ flatū
īuidię diabolicę suggestionis. mors quę
omīa īteremit aptē uenit in mundū ac
eū s̄ subiugauit. & in eo potestatē suam
ostendit. eū hominē qui in mundo dns eē
debuit s̄ seruire coegit. quēadmodū ali
quis tabnaculū ītrat. in quo dominium
suū exerceat. Post uestigia aut̄ huī anti
qui seductoris oms̄ graduunt̄ qui exem
plū īquitatis ab eo sumūt. ita qd alios
p̃ īuidiā opprimūt. & ita sē ex parte illī
qm̃ quę bona & iusta scīūt de se abiciūt.
ac dona dī quę ipse dedit & ēstruit.
mordacit̄ corrodūt. unde etiā & societa
tē in gehenna cū illo habebūt. S; fideles
qui hoc malū fugiūt & dm̃ p̃ fidē amplec
tunt̄. filii supnę mercedis sūt. quia a dō ex
optabile mercede recipiēt qm̃ ipsi in mi
raculis suis honorē exhibuerāt. qua ꝑ
etiā & celū in omīb̄ ornamētis suis nomi
nabunt̄. Qd aut̄ īuidia dextra scapula
sup easde tenebras se īclinat. hoc ē qd ho
rectā fiduciā & rectā potestatē quā in
bonis & scīis opīb̄ habere deberet. cū̄ pfec
tui alioꝝ īuidet. sup diabolicas nequi
as se ponit. cū hoc ho aufertre uult. qd
a dō habet. Nam īuidia spoliatrix ē. &
similis latroni qui in uia speluncas facit.
ut unūquāq; transeuntē p̃ illā decipiat.
& ei pecuniā quā portat auferat. & simi
lis etiā uipę que & concipiendo ac egre
diendo auctores suos occidit. Inuidia
eū in moribus suis foueas facit. cū homini
bona sua abstrahit. ac etiā illos qui ei
bona sua largiti sūt dilaniat. cū eis omīb̄
modis īsidias ponit. quēadmodū etiā in
supdictis uerbis suis demonstrat. Caritas
aut̄ ipsā redarguit. & ne hominis īuidi
sint monet. XXXVII. Sed tertia imago īanē
glām declarat. que hic īuidiā subse
quit̄. qm̃ p̃ uicissitudinē īquietudinis
alienarū rerū comitatrix illī ē. quia ho
mines cū pfectu alioꝝ īuidet. in semet
ipsis glari desiderāt. Et hec formā homi
nis habet. qm̃ in desideriis & in concupis
centiis carnalib̄ ē. excepto qd manus ei

hirsute sūt. quia opa que secm̃ ratiōna
litatē ad īntellectū hominis dirigere de
beret. ab bestialia facta conuertit. & qd
crura & pedes ipsi⁹ cruribus & pedib̄ grus
assimilant̄. qm̃ uanā optionē in obiectiom
bus diaboli uelut in cruribus suis extendens.
uestigia sua ad inconstantiā ponit. ubi
īanē alticudinē sine uirtute bonoꝝ utme
rū magis ad stultā irrationalitatē quam
ad rectā & ad ueram prudentiā in hominib̄
qui eā imitant̄ figit. Unde etiā in capite
suo pilleū de ḡmine cespitis factū gestat.
quia hominis qui īanē glām sequunt̄. in
mentib̄ suis tirsos & caducos honores a
mant. qui dū ne uirēt. citissime in aridita
te quēadmodū herba uertunt̄. Et eadem
etiā nigro īdumēto īduit̄. qm̃ ide uicium
in uita nā ē. S; tenebris īfidelitatis in īterne
cione mortis circūdat̄. Qd aut̄ in dextra
sua uiride ramusculū. in sinistra uero q̄sda
flores tenet. q̄s magna diligentia īspicit.
hoc ē qd homines īanē glām imitantes. spi
ritalia opa uelut ipsi uiriditatē in celestib̄
habeant. īanit̄ p̃ iactantiā ostendit. alī
quando aut̄ sclaria opa quasi in terrenus
exhibitate sua floreāt. ꝑ fauorē mundi
demonstrāt. & in hec omnē ītentionē suam
ponūt. quia glari in omīb̄ p̃ uanitatē iac
tancie desiderant. sic & ide uicii⁹ in locutio
ne sua supi⁹ declarat. S; timor dī responsū
illi dat. & eā detestabilem eē manifestat.
XXXVIII. Quarta uero imago īobedientiā ostendit.
que post īanē glām hic īcedit. qm̃ currus
illi⁹ atq; aliorū pfatorū uicioꝝ ē. & omīa of
ficia sua secm̃ uoluntatē eide īanis glę &
ceterorū uicioꝝ ꝑparat & īstruit. ac ea igne
suo penetrat. Quā uides caput ut caput
serpentis habentē. quia sic̄ ītentio ei⁹ in īten
tione antiqui serpentis ab initio erat sic
& adhuc ē. homini psuadens ne dō obedi
at. & etiā pectus pennarū ut pect⁹ alitis ē
habentē. qm̃ in scientia sua hominis p̃ ppria
tatē uoluntatis suę in altū se adtollere fa
cit. & ñ prudentiā s; stultitiā in eade altitu
dine imitari. dm̃ nesciendo. & qd sibimet
ipsis placuerit plenit̄ p̃ficiendo. Et crura &

ac pedes habet quēadmodū crura & pedes
unpe sē. quia secūm optionē desiderioꝝ eorū
de hominū uestigia ipsoꝝ ponit. a beata
subiectione eos auertens. ac in pcacitatē &
in temeritatē nequiciē do resistentes ipsos
ifigens. Vorsū aut & cauda ac totū reliquū
corpus ipsi⁹ cancro assimilat. quia fiducia
qm̄ cade īobedientia in robore rebellionis
habet. ad finē etiā opis sui pducit cū in ma
lo pseuerat. unde & omes reliquę copulati
ones puersitatis factoꝝ ei⁹ nē in pinaci au
dacia pcedut nē īdeceptibili astucia retro
cedut. ita qd nec in illo nec in ista stabilita
tē seruat. s; omia quę in pceptis dī ēstructa
sē. p pessimas simulationes repudiat. & ea
platitudinē urrisionū temere disturbat.
Qua ppē & se hac & illac pcipitanē mouet.
quasi a uento moueat. & cū mouet omes
pdictas tenebras concutit. qm̄ homines īo
bedientiā diligentes n̄ in ope uno rebellio
nis stant. s; modo ab illo in istud m̄ ab isto
in istud se pterue dilatāt. diabolicis artib⁹
exagitati. ubi in cōmotionē elde exagita
tionis omes pūsitates ucioꝝ mouentur.
quia p malū īobedientię omia cetera uicia
ꝑ attrahut. Qd aut ad aquilonē se cuer
tit. ac multū ignē ex ore suo emittit. hoc
ē qd ad illū qui in aquilone p temeritatē
īobedientię se do opponere uolebat pinet.
qm̄ ipse eā primū pduxit. & ido etiā plu
rima īcendia diuersoꝝ uicioꝝ in locutio
ne sua euomit. cū nulli debitā reuerentiā
obedientię exhibet. s; cū omes qs potent
in uerbis suis exurit. uelut etiā p semetip
sā faceē ut pdictū ē. Cui obedientia respon
det. & ne homes illā imitentē fidelit pſuadet.

II. XVII Sed quinta imago īfidelitatē manifestat.
que hic īobedientiā subsequit. qm̄ cū homes
uicū illud dilexerint ad īfidelitatē puem
ent ita qd dm negabūt. Que uelut formā
hominis excepto capite habet. quia dm
ē scit quē tam digne colere recusat.
xl. qm̄ in trans formata ad in credulitatem
mentē recta īceptione caret. qua dm p fi
de cognoscat. Et a genib⁹ usq; ad plantas p
dictis tenebris īfixa ē. quia nec se flexibile
aduersā fidē. nec se in uera fide gradientē
ostendit. s; in tenebris īfidelitatis īmobile
manentē se manifestat. cū dm in uerbo &
in ope penit⁹ ignorat. Nam in capite ei⁹ nul
la alia forma apparet. p̄ē qd oculis nigre
dinē habentib⁹ undiq; plenū ē. int quos
oculus unus quasi in fronte ipsi⁹ ē. qui īter
dū uelut ardens ignis flagrat. qm̄ in mēte
ipsi⁹ nulla prudentia s; stultitia humane
scientię. ubi asperib⁹ īteriorīs ītentionis ei⁹
p īfidelitatē nigrescentib⁹ plenitudinē īere
dulitatis pfert. cū undiq; circūspiciendo
omia īfidelitatis opa ad se trahit. & cū lu
minaria ueracit uidentis ueritatis negligen
ter respuit. Nam īfideles homines rectitu
dinē fidei multociens se habere dicūt. cum
actus ipsoꝝ omi puersitate dolositatis ha
bundet. Vnde int̄ prauas ītentiones suas
quas ipsi in mentib⁹ suis celare n̄ possunt.
ītentionē una in apriore ostensionē aliq̄n
do quasi lucentis fidei ponūt. ubi īfidelitatē
suā p elemta & p stellarū dispositiones con
firmāt. cū in illas spē suā decepti figūt. in
quib⁹ tam̄ nulla fiducia beatitudinis ner
ulla lucē uitę cōphendere poterūt. Qd
aut dextrā manū ad pectus suū ponit.
& qd in sinistra sua baculū tenet. hoc ē qd
puersi homines īfidelitatē amantes. in bonis
& in scis opib⁹ secūm concupiscentias cordis
sui ociosi sē. & qd in malis actib⁹ uanā fidu
ciā habēt. in qua dm in duas partes diuidit.
cū cū p superiores & īferiores creaturas in ele
mentis remanent. nulla ueritatē uitę tenen
tes. de eade imago pallium nigri coloris ꝑ
circūponit. quia cū deceptione tenebrosi
tatis diabolicaq; artiū se magis defendit.
quā beatā uitā. se habere ostendat. quēadmo
dū etiā in locutione sua supi⁹ demonstrat.
Que p fidē redarguit. & ut homines p ue
rū speculū puritatis ad dm tendat. admo
nent. sic etiā & p paulū aplm exhortant.
quēadmodū scriptū ē. Accedam⁹ uero
corde. in plenitudine fidei. aspsi corda a c̄
scientia mala. & abluti corpus aqua mun
da. teneam⁹ spei nr̄ę confessionē ī declina
bile. Fidelis enī ē. qui repmisit. Cui⁹ sensus

talis ē. ꝑ āmonitionē ſpc ſci. accedamus
ad ſūmā beatitudinē uetaci ītentione.
& cū pace bona ītipiam⁹ & ea cū pietate
pficiam⁹. qm in pace fraterna caritas ar
det. & pietas dīm imitando ad omīa ne
ceſſaria hominis aſpicit. Et ſic in pura &
in ſimplici ꝓfectione uere fidi cordis nr̄i
& ñ in maligna duplicitate ꝑ quā homo
ſcdm ꝓprietatē uoluntatis ſue aliud ſ
eligit. & aliud cētēpnit. tnuulis ſcripturar
aſpſi in cordib⁹ nr̄is. cſcientiā que nos ad
mala ſemꝑ impellit a nobis abiciam⁹. ac
ſingulis uerbis earūde ſcripturar q̄s ds
ſit. & que ei⁹ opa ſint īquiram⁹. ſic pfatā
conſcientiā in nobis mundantes que ꝑ ca
ſū ade squamis mortis obnubilata. uerā
fide ac opa ei⁹ multociens abnegat. Hec
autē in nobis pura ñ fūt nisi abluti fim⁹ a
peccatis nr̄is. ita qđ corpus nr̄m uiſibilit
pfuſū fit aqua baptiſmi quā ſpc ſcs īuiſi
bilit mundat & uiuificat. ut ſordes pec
cator⁹ anime ꝑ eā abluant. & ut etiā in
ferrima natura carnis abīmunda ſpuma
ſua ꝑ eā refrigerēt. Qđ cū factū fuerit.
teneam⁹ firma & ſincera fide ſpei illi⁹. cfeſ
ſionē. quā apte in baptiſmo ꝓfeſſi ſumus
dīm confitentes. & diabolū abnegantes.
ita ne illa a nobis ꝑ ulla ſeductionē dia
bolicar artiū declinet. ſ; ut in nobis bene
radicata & bene roborata. īuiolabilit ꝑ
ſeueret. qm in lauacro regenerationis
hoc in⁹ ſignati ſum⁹. qđ filij di ꝑ ſinceritā
iuſticiā uocam⁹. Nam ille fidelis in omī
dono & in omī ope ſuo ē. qui ꝓmiſſū ꝑ
mū beate hereditatis fidelib⁹ ſuis & in
eū uere credentib⁹ dabit. quia ab ipſo
uero di filio in fine ſeculor⁹ uere īcarnato.
in hac plenitudine fidei ſecurū & etnū
ꝓmū recipient. Sexta aut imago
in ſignificatione deſpatio ē. & poſt ueſti
gia īfidelitatis hic īcedit. quia fomes illi⁹
& alior⁹ uicior⁹ exiſtit. qm nec in ſemet
ipſa nec in uſtis ulla ſpē habet. ſ; ē q̄ſi ñ
ſit. Et hanc in forma mulieris uides.
qđ ē defectus & debilitas ipſi⁹ in bonis
& in rectis cſolationib⁹. in quib⁹ nullam
uictoriā ſ; uiſe trepidationē muliebris
defectionis oſtendit. Et ei⁹ etiā caput mul
ebri more tenebroſo uelamine tectū ē. ac
reliquū corpus tenebroſo īduīto īdutū.
quia īterntio ipſi⁹ fragilis & īfirma ac te
nebris deſolationis & dubietatis curūdata.
omīa reliqua facta ei⁹ uetaciē corruptibi
lia & lucis ac gaudij ueſtīto carentia
declarat. ubi nulla gſam beate ſpei. ſ;
dedecus dubietatis ſ cutīponit. Nam ho
mines ꝑ diabolū decepti. cū grē di ꝑ deſpa
tionē diffidit omī bono ſupni decoris ſe
denudat. Unde & ante faciē ei⁹ q̄ſi mons
ardentis ſulphuris apparet. qm ubi hui⁹
modi homines uerā fide in beata ſpe īſpi
cere deberēt. ibi deſpationē uelut in al
titudine montis & arefacientis & feten
tis īſipientie tenēt. que uiriditatē ac bo
nū odorē uirtutū anime abſtrahit. que
admodū ſulphur corpus arefcere & fe
tere facit. Et ad dextrū & ad ſiniſtrū la
tus ei⁹ ſimilit quaſi mons ei⁹de ſulphuris ē.
quia ubi corda ſua in bono ad dīm q̄ſi in
dextra deberent erigere. & malū uelut
in ſiniſtra reſpuere ibi in mētib⁹ ſuis ſuffla
tū elationis in feruentiſſimo ac in amari
ſimo dolore & contritione deſpationis
habēt. de bonitate di nichil cogitantes
aut ſperantes. ſ; tantū queq; mala & ad
uerſa in cordib⁹ ſuis ſ miſerabiliter accu
mulantes. Qui in pfatas tenebras corruūt.
& multū fragorē in eis faciūt. qm cum
deſpatio homines iſtos in pditionē trahit.
plurimas illuſiones & ſtridores penar &
diabolicar cachinnor⁹ eis īfert. S; & rec
eā ſcil iuxta dorſū ei⁹ ſonus maximi tom
itrui fact⁹ ē. quia in contradictione illa
qua deſpatio dīm poſt ponit. ita qđ in
eū aſpicere recuſat. caſus ꝑmi angli eā
īuadit. ac eā ſecū in ruinā multar miſe
riar & penar ducit. qm mīam di ñ que
ſiuit dū illa īuenire potuit. Ue quibus
omīb⁹ illa extrita multo gemitu & tre
more brachia ſua & manus ad pectus
ſuū oprimit. & ſe pfatis tenebris totam
īmergit. quia cū homines ꝑ diabolicā

xli.

seductionē m despationē ceciderint. de
omīb⁹ trānsactis opīb⁹ suis tertentē. & sic in
gemitu desolationis & in tremore obluno
nis qua se ipsos nesciūt. fortitudinē & ē
phensionē opū suoꝝ quę ad altitudinem
beatę spei extendisse debuerāt. in dolorē
malę scientię absq; omī cōsolatione bonę
scientię ponūt. & se nequissime infelicitati
omīno tradūt. qm ad glām resurgere
nolebāt. uelut idē uicīū in uerbis suis ut
supdictū ē ostendit. S; spes illi respondet.
& ne hominēs illi in cordib⁹ suis cōsentiāt
admonet. Sed septima imago luxu
riā significat quę hic despationē subse
quit. quia postquā hominēs de mīa di
despauerīt ita qđ nullā spem bonī ad ip
sū habēt. luxuriā arripūt in qua omīs
uoluptatēs suas pficiūt. facientes q̄cquid
caro eoꝝ in sordib⁹ suis expostulat. Que
quasi formā mulieris habet. qm quēadmo
dū mulier ad pariendū fęta ē. ita etiā lux
uria desiderīū & fomēs peccati existit. Et
sup dextrū latus iacet. quia rectitudinē
bonoꝝ & castoꝝ opū s̄ substernit. ac p
uoluntatē carnis dīm aliquando nomi
nat. & se ipsā excusat. & aliquando pe
nitentiā se uelle habere dicit. quā tam
ñ habet. ac sic plenīt cū fiducia peccat.
Vnde cruta sua īcuruando ad se cōtrahit.
uelut homo qui in lecto suo ociose discū
bit. qm fortitudinē in qua ad dīm erecta
stare deberet. in fragilitatē carnis pīcta
conuertens. & illa ad se p fortitudinem
turpīū opum trahens. ac sic etiā in mentē
sua uoluptuose requiescit in uoluptuosis
hominib⁹ dicit. qđ a concupiscentia car
nis suę ñ ualeat se abstinere. Crines autē
ei⁹ ut flamę ignis sūt. quia homines luxu
riose uiuentes. pudorē quē in mentib⁹ suis
ad castitatē dirigere deberēt in ardorē
libidinis trahūt. ac flamas pessimi īcendii
in se nutrīūt. p quas & se & alios in turpi
dinē accendūt. Et oculi ei⁹ albi sē quēad
modū creta ē. qm ide uicīū īntentiones
puoꝝ hominū in occiositatē ñ purā ofigit.
ne aliquid qđ eis laboriosū uideat. ispici

ant. quarinus tanto pmptiores ad uolunta
tes suas sint. S; & alba calciamenta m pedib⁹
habet. quę tā lubrica sūt. qđ nec īcedere
nec stare p illa potest. quia delicatē uolup
tatē & ñ iustā mortificationē carnis in
uestigiis hominū habens. tā lasciuos etiā
gestus in eis ostendit. qđ nec p honorem
rectitudinis ambulare. nec p mansuetu
dinē stabilitatis in eis durare ulloꝝ studet.
s; p dextra quaq; turpis libidinis īcedere.
cū īterdū in sublime saltat. p qđ sepissime
in profunditatē cadit. Et qm īmundi ho
minēs ad illecebras carnis se īclināt. &
sordes humanarū pollutionū amāt. pūis
animalib⁹ se assimilantes. ac celestē casti
monīā fugientes. diuino iudicio multis
passionib⁹ carnis suę subdunt. quia ea in
pprietate uoluntatis suę nolebāt. quę in
bono desiderare debuerāt. quēadmodū
p paulū aplm scriptū ē. Propt̄ qđ tra
didit illos ds in desideria cordis eoꝝ in ī
mundiciā. ut cōtumelijs afficiāt corpora
sua in semetipsis. qui cōmutauerūt ueritā
tē dī in mendacīū & coluerūt & seruie
runt creaturę poci⁹ quā creatori. qui est
benedictus in scla. cui⁹ sensus talis ē. Quia
homines prauī ad īcesta desideria uolun
tates suas posuīt. nec ab his cessare uolūt.
iusto iudicio pmittit eos creator omīū in
cui⁹ potestate sūt. & sine cui⁹ pmissione nichil
fit. in cōcupiscentias cogitationū & uolun
tatīū suarū ire. ut in īmundiciā cadāt. ad
quā uehemēt anhelāt. ita ut in ignomi
niā & cōtrarietatē pueritāt carnē suā. cū
in semetipsis peccata illa que ñ cōmittūt
turpit̄ faciūt. Quecūq; enī isti cōcupiscūt
& uolūt. ea p turpitudinē suā īuīt. ac
dīm derelinquūt. quē tam in intellectu
suo sciūt. tantū attendentes quid ī car
ne sua implere possint. p hoc enī primū
angłm mutant. qui p pessimas uolunta
tes suas uitā in semetipso mutare uoluit
qđ p ficere ñ potuit. quia ds ipsū in mor
tē quę uitę abstracta ē tradidit. Jam &
hoc m̄ homines istos ds in desideria uolun
tatīū suarū transire pmittit. qm ad ea &

ñ ad celestia festinãt. ita ut cũ sanguine
in mundo & ẽ cum eliose humiditatis pol
luant se & ẽ cum ẽt. ubi tã in semetipsis
quã in alijs humanã naturã pessima in
quinatione cuertũt & discerpunt. ita qđ
cuenienter genituram quã ds constituit
destruũt. & qđ omñ ĩmundicia ac ĩhuma
na ẽtagione uerecunda disciplinã trans
mordent & destruũt. Et quia corpora
sua in puersitatẽ transformãt. ẽmutãt
etiã ueritatẽ illã qua ds uerus ds ẽ in
mendaciũ hoc. quo dm blasphemant
cũ idola colũt que nulla ueritatẽ s; fal
sum nomñ in se habẽt. qm nec ś nec aliꝰ
pdesse possũt. ac seruile ẽditione famu
lantẽ subiectr ś creaturę cũ ei genua sua
curuãt. & cũ ad eã p̃ces fundũt. illum
qui eos creauit derelinquentes. nec de
bitã reuerentiã ei exhibentes. Vnde etiã
diabolus multas passiones & ardores in
mundicias carnis eis ĩfert. de quib' se eri
pere nec uolũt nec possũt. qm ea colũt
a quib' nullũ refrigeriũ nec ullã salutẽ
habere ualent. Creaturã & eñ quã acta
in racionalitate p officia uelut p nomina
sua cognouit ś in dm eligũt. ac salutẽ
ab ea postulat. que ipsis in seruitutẽ con
stituta est. & seruũ dm uocãt. qñdo dm
uerũ derelinquũt qui in ppetuo hono
re sup omnẽ creaturã suã in scla benedic
tus ẽ. Sic autẽ ds ueritas ẽ. diabolus uero
mendaciũ. qui sibi seruientes ad pessimas
coĩquinationes corporis & animę ĩcur
uare semp festinat. Qua ppt & luxuria
ex ore suo quenda anhelitũ & quanda
uenenosã spumã emittit. qm in uerbis
suis conatũ & iactantiã supbię ostendit.
ac illicita desideria sua quib'da turpib'
locutionib' pducit. ac dext' ubere qsi
catulũ canis lactat. finist' ũ uelut uipe
ram. qm ubi in rectitudine nutrimenta
hominib' p sapientiã uelut p dextrã
exhibere deberet. ibi ĩmundiciã p ĩsipi
entiã educat. & ubi ab ĩmundicia tamquã
a sinistra se p prudentiã otinere deberet.
ibi amaritudinẽ p stulticiã nutrit. nulli
parens. quin ei scandala obiciat. qui no
luntati sue resistit. illos etiã ĩterdũ dilam
bens qui ipsi adherẽt. Vnde manib' flores
arbor & herbar decerpit. ac odorẽ illor
narib' capit. quia hominib' psuadet ut in
opib' suis uelut floriditatẽ maiorũ & ĩna
turaliũ. ac etiã minor & naturaliũ ĩcen
dior carnis appetãt. quã ś in odorẽ con
suetudinarij saporis ĩdiscrete apponãt.
qm cũ gustus odoris ĩmundar & sordium
turpiẽ frequentant. appetit' quoq; ad
pessima & illicita desideria in hominib'
ipsũ frequentantib' augmentantur.
Ipsa quoq; alia ĩdumita ñ habet s; tota
ignea ẽ. & ardore suo omĩa ś adiacentia
siẽ fenũ arefacit. qm ipsa decore pudo
ris & honestatis carens. omĩb' se nudam
in ẽfusione demonstrat. ac se diaboli
cũ & tartareũ ignẽ ẽ manifestat. ita
qđ decepti bili feruore spurcicias suas
uenas & carnẽ hominũ ś occurrentiũ
cõmouens. fructus sẽitatis uelut aridũ
fenũ eis abstrahit. & ad quecq; illicita ĩ
centiua carnaliũ ẽcupiscentias illos pdu
cit. Sic etiã in loquela sua supi' fatetur.
Cui castitas resistit. & ut homines a illa
declinẽt. & se fidelit̃ mutuo admonet.

Qđ autẽ ad dextrã partẽ p̃dicti uiri
imaginẽ uelut in humana forma stan
tẽ uidet. hoc ẽ qđ in rectitudine & in
fortitudine dei zelus ipsi' peccata hominũ
purgans. & exterminans apparet. qua
homo ad imaginẽ dei factus. & scientia
boni ac mali ĩfusus. p iusta iudicia sumi
iudicis qui omĩa uere diiudicat. iudi
candus ẽ. Que facie ignea habet. qm ide
zelus omĩa que ĩiusta sẽ. in feruore iudi
cior suor uelut ignis ẽsumit. ñ qđ omĩa
p ignẽ purget. s; qđ omĩa mala exter
minando ad nichilũ deducit. Vnde &
calibuneo ĩdumito ĩduit. quia iusticia
que fortis & ẽstans in iudicijs suis ẽ. ue
lut uestimẽtũ ipsi' existit. qm ea que di
iudicat. ñ alio m̃ quã secm hoc qđ iustũ
ẽ iudicat. Et qđ hec aduersũ p̃fata iudi
clamat. hoc ẽ qđ zelus dm diabolicas il

lusiones ꝑfatoꝝ uicioꝝ redarguit. & eas
omīno ēterit. qm̄ cadē uicia cīde anti
qui serpentis uiscera & emissio īquitatis
ipsi⁹ existentia. mortiferas sagittas hoīb⁹
īfigūt. quę tam̄ ꝑ martiriū filij dī ēfun
dent. ac ꝑ etnā dāmnatiē ēterent. ita
qd omīno ꝑibūt. ubi mors in eternū de
structē. cū ds potestatē suā apte digna
bitur. cui nullus resistere potit. uelut
etiā Iob testat dicens. Os cui resistere
re nemo potest. & sub quo curuant qui
portant orbē. Cui⁹ sensus talis ē. Ds qui
omīa creauit & in cui⁹ potestate omīa
sūt. talis & tantus in fortitudine iudicii xlvi.
orū suoꝝ ē. qd nec angelis nec in hominib⁹
ulla fortitudo īuenit. quę resistere exa
minationi ipsi⁹ ualeat. cū uindictā suā
cōtē delinquentes iusto iudicio demu
dat. Nam ira dī hoc solū ē. qd ipse malo
īquitatis semp repugnat. & qd cīuncti
onē cū malo nō habet. s; qd illud ꝑfectē
ꝑsternit. quēadmodū illud in angelo & ii.
in homine ꝑsternebat. Vs enī hoc nō iudi xlv
cia sua cōstituit. qd īquitati iustitiā &
delinquentib⁹ correptionē ꝓponit. qd ibi
ē ubi peccator ꝑ penitentiā iustificatur
seā cū penitendo se ipsū diiudicat. & cū
in crucē penitentię se ponit. & cū lacrimis
se uulnerat. peccata sua dō ꝑ sacerdotē i. xlvii
cōfitendo. quia sūmus sacerdos uidet dī filiꝰ
in crucē se optulit. ubi multa peccata hoīū
ꝑ effusū sanguinē suū abstersit. Vō namq;
resistere in hac similitudine nullus potāt.
qm̄ ipse solus ds & solus iustus iudex ē. oīa
iuste diiudicans. & oīa bene disponens.
Preceptis enī ipsi⁹ subiugati sūt. qui hanc iur
tutē ab ipso habēt qd ferūt orbē scal cur
sū illū in quo mundus subsistit. qd &
scdm dispositionē. & scdm cōstitutionē di
faciūt. Hi aut sē sol & luna ac reliqui pla
netę. & stellę. cū ceteris sideribꝰ. qui in ar
denti ui sua rotā orbis sustinēt. & qui aqs
s adtrahūt. & illas bibūt. ne ardore ipsoꝝ
ide orbis arescat. S; & eode nō ꝑ aquā lu
cet. Iste quoq; iudicius dī frequentē famu
lant. quia in famulatu suo cū hominib⁹
sūt. & actus eoꝝ sentiūt. nec aliē faciunt
quam qd eis ꝑcipit. Hec uero oīa a sūmo
creatore sic ordinata sūt. qui oīa ordinat
& disponit. scdm qd unicuiq; bene ordi
nata & bene discreta. dispositio cōpetit.
Qui aut uitę desiderū habet. in illo uer
ba hec ꝑcipiat. ac ea in itimi⁹ cubiculū cor
dis sui recondat.

Et ecce iudi ꝑdicte multitudinis
alios spiritus qui uociferabant
dicentes. Quis ē dns. Lucifer
dns ē. & ali⁹ nō ē. Et isti superbiā hominib⁹ de
monstrāt. & ut se alios excellentiores ēt
existiment. eis ꝑsuadēt. Et iudi maxi
mū ignē qui totus fortissimo ardore ar
debat. & in quo magnoꝝ & horribilium
uermiū multitudo erat. In igne autē isto
animę illoꝝ punibant. qui exaltatione
superbię factis & dictis in se habuerāt. dū in
seculo fuissēt. Propē superbiā quippe in igne
isto. & ꝑpē iactantiā auctoribꝰ qui in eo erāt
affligebant. Et iudi. & itellexi hec.
Et de ꝑfata uuiente luce. iterū audiui
uocē in dicentē. Hec que uides uera sūt.
S; homines qui maligni spe superbiā sibi
obicientib⁹ studuerīt denuncere. & penas
cīde uitę effugere. cilicio & flexura ge
nuū. ac uerberib⁹ suspirijs. & lacrimis cor
pus suū domēt & castigēt. Cum ista
namq; afflictione superbia in homine supa
tur. Hec enī pugna contra superbiam ē.
Cilicium quippe elationē mentis insurgere
phibet. flexio quoq; genuū ad suspiria
animū īstigāt. uerbera etiā superbiā con
stringūt. suspiria eā uulnerāt. & lacrime
illa submergūt. Suspirium quippe dm uidet.
lacrima aut ipsū cōfitentē. Sic superbia ēpri
menda ē. Superbia nāq; ꝑma deceptio ē
que dm respuit. unde & mat omnium uicioꝝ
existit. Et sic homo totū corpus suū q̄nq;
sensib⁹ regit. ita & superbia quib⁹dā uicijs
scal odio & inobedientia. & iam gla. ac
fallacia. omē genus uicioꝝ s adtrahit
& in errorē mittit. Nam superbia sup dm
ascendere uoluit. & quid possibilitas ei⁹
facere posset cēptauit. odiū autē dm

tẽptauit. Qđ qui dõ famulari deside
rant. facere erubescant. & hec mala de
sẽ piciant. nec speculũ animaꝝ suaꝝ pu
la obnubilent. Hec autẽ de penitentiũ
animabꝫ purgandis & saluandis dicta
sũt & fidelia sũt. & fidelis his adtendat.
& ea in memoriã bonę scientię cõponat.

Sed & eĩdẽ multitudinis alios
spẽ uidi. qui magno clamore
uociferabant. Aliũ dñm pẽ ilsũ
qui lucifer ẽ nõ inuocabimus. quia
magnificã glã cũ ipso habebim. Et hi
hominib' iamẽ glã ostendut. & ut illi
studiose ĩsistãt exhortant. Et ecce
paludẽ longã & latã uidi. multã sordẽ lvii.
multaq; genera uermiũ in se habentem.
ac pessimũ fetorẽ de se emittentẽ. in q̃
animę illoꝝ affligebant. qui dũ in seclo
uiuerẽt. maximo studio ad iamẽ glã
anhelauerãt. Nam qui iamẽ glari sata
gebãt. sordẽ eĩdẽ paludis ĩficiebantur.
& quia etiã in eodẽ uicio supbierãt. a
uermib' ustis torquebant. & quia sic ubiq;
ĩdiscrete fecerãt. pdicto fetore ledebant.
Et uidi. & ĩtellexi hec. Et iterũ de pfa
ta uiuente luce. audiui uocẽ ad me di
centẽ. Hec que uides uera sũt. & ut ea ui
des ita sũt. S; homines qui spẽ ĩanem
glã sibi pponentes supare studuerint.
& tormẽta eĩdẽ uicij effugere optaue lvm.
rint. ictibus ac uerberib' se affligant.
ac plurimas supplicationes dõ offerant.
ac idẽ uicium omĩno fugiãt. In anis enĩ
gla ad sinistrã respicit. & ĩsidetat quid
p rationalitatẽ facere possit. ac ppriã
uoluntatẽ suã ubiq; habere uult. & p ce
teris se ornat. & p ceteris honorari & lau
dari desiderat. Vnde cũ se ornauerint
dim nõ timet. & cũ honorari quesierit p
sũ nõ diligit. & cũ laudari studuerit. nis lvm.
ticiã di relinquit. Nam ppẽ delectationẽ
uoluntatis suę dõ obsequiũ nõ pbet. qm
eũ nõ timet nec amat. nec pcepta eĩ seruat.
Qua ppẽ & illi qui eã sequunt quicquid
p se discũt. & q̃cq̃d p se disponũt. hoc sibi
optimũ cõputãt. qm cultura di nõ querũt
nec filiũ di diligũt. S; omĩa que sca &
usta sũt in rtisionẽ uoluptatis sue ducũt.
S; qui dõ fidelit seruire desiderãt. hanc
mantatẽ abiciant. & ẽstrictionẽ animi
sui cũ beatis opib' furmiter teneant. hec
autẽ de penitentiũ animabꝫ purgandis &
saluandis dicta sũt & fidelia sũt. & fidelis
his adtendat. & ea in memoriã bonę sci

Alios quoq; eĩdẽ entię cõponat.
multitudinis uidi spẽ. quos etiã
sic uociferantes audiui. Vs solus
ds ẽt ĩ debet. S; & alĩ pẽ eũ ompe erit.
Hi homines ad ĩobedientiã exhortantur.
& ut platis suis resistãt. eis ostendunt.
Vidi quoq; densissimas tenebras. in quib'
animę illoꝝ qui dũ in corporib' suis fuis
sent. ĩobedientiã sibi associauerãt. sup igne
um pauimtũ quasi errando ĩcedebant.
quas etiã acerrimi uermes sup ide pau
mtũ iacentes morsib' arrectabãt. Qm
enĩ ceci erãt. ubi pcepta platoꝝ suoꝝ im
plere noluerãt. in eisdẽ tenebris errabãt.
& qm̃ p ĩobedientiã sedm uoluntates
suas. pterue ambulauerãt. in igne pau
mti. hui ĩcedebãt. & qm̃ platis suis ctu
macit repugnauerãt. a uermib' ustis pu
niebant. Et uidi. & ĩtellexi hec. iterũ
iterũ de pfata uiuente luce. uocẽ dicen
tẽ ad me. Hec que uides uera sũt. & ut
ea uides ita sũt. Vnde homines qui ĩo
bedientię obtẽptebãt. si hos spẽ eam sibi
demonstrantes. de se excutere ẽtendebãt.
& penis eĩdẽ ĩobedientię ab ee desidera
uerunt. flexis genib' cotã platis suis uerbo
humilitatis uenią petãt. ac ussione con
p aliquod temp' solitariã uitã aggre
diant. & ictibus ac uerberib' iterũ iterũ affli
gant. & etiã aspa uestẽ iterũ ĩduant.
& sic cũ equitatẽ iustitię in ẽ filios pa
tris recipiant. In obedientia enĩ pes
simũ malũ ẽ. nec dim timere uult. nec
hominẽ honorat. Nam qui hoc uicium
secunt. intẽ se dicũt. Vach q̃d uidem.
Et quid facere possum. Qđ nobis p ce
cos imponit. nescim quid sit. Justicia
enĩ nra maior & utilior iustitia illoꝝ ẽ.

171a

Et quid nobis pderit si hoc ope pfecerimus? qđ p iudiā & p odiū nobis iungit. Nichil enī utilitatis ide ēsequemur. Nam p hoc nos supare uolūt. S; qui spem suā in dō ponēte uult. beatam subiectionē arripiat. & pcepto maioy suoy obediat. nec illū sequat. qui dū creatori suo subiectus ē noluit. de altitudine celi ad ima īferni corruit. Hec aut de penitentiū animab' purgandis & saluandis dicta sūt. & fidelia sūt. & fidelis his adtendat. & ea in memoriā bonę scientię cōponat.

lxvi. Vnde alios pdicte multitudinis spē uidi. qui multo clamore uoces extollabant dicentes. Vs finē accipiet. & alī ei succedet. Isti hominib' infidelitatē pponūt. & ne in dīm ēfidat. eis psuadent. lxv. Et uidi maximū ignē maximis tenebris circūdatū. sub quo etiā mur longitudinis & latitudinis ac p profunditatis fetens lutū erat. S; & i igne isto & in eode luto. plurimi & horribilis formę uermes discurrebāt. In his aut penis animę illoy fuerūt. qui in seculo uiuentes in dīm nō confidebāt. s; cum quasi sculptile p nichilo oputauerāt. Nam pp malignitatē quā in se habuerant. in igne isto ardebāt. & pp infidelitatē qua in dīm respicere noluerāt. eisde tenebris circūdatę erant. & pp incredulitatē qua omē ouenies gaudiū creaturę dīi caliupmā & in dolorē uertebāt. luto hoc ifelix sūt. ac pp diffidentiā qua in dīm nō speraue rāt. cruciatus cotidē uermiū sustinebāt. Et uidi. & intellexi hec. lxvi. Et utrū de pfata uiuentę luce audiui uocē mi dicentē. Hec quę uides uera sūt. Homines aut qui in infidelitate tabescūt. ut spē ulla s suggerentes exsupe rent. & ut de penis istis se eripiant. ieuniis & flagellis orationibus & genuū flexionib' se castigēt. quatin' diuina uirt' facta & dicta infidelitatis ab eis auertat. lxvii. Infidelitas enī dō resistit. & cont homines pugnat. nec dō nec hominib' cōfidit s; multo ciens mīe se dicit. Quid fū. Quid fui. Et quid ero. Qui hec dicūt ceci sūt. qm saluarē in dō ē desperāt. & qm nulli confidūt. qm nec diē nec noctē scire uolūt. Nam cū dīm scire nolūt. diē abnegāt. & cū iudicia ei nō uerent. noctē nō timēt. & cū infideles hominib' sē creaturā dī cōtēpnūt. ubi etiā in cogitationib' suis exercentur. cū nulla recta dispensatione in se habent. Qua pp & de his dictum ē.

lxviii. Decidat a cogitationib' suis. Secdm multitudinē impietatū eoy expelle eos. qm irritauerūt te dīne. Qđ etiā sic intelligendū ē. Pueri in nequicia puersitatis suę manes cadet. eū absq; cōsolatione & absq; salute laudis & glę. a cogitationib' suis uacui remanent. Vnde tu qui omīa iuste dispensas. iuxta multiplicitatē ponderis impietatū eoy quia plurime sūt. expelle illos a te. qui te irritantes precerūt te a se. Magna nāq; impietas in hominib' ille ē. qui hoc qđ iuste scire & pspere facere posset. scire & facere spnūt. s; ad alienā rē quę ad eos nō ptinēt. & quā neq; uidet neq; scīt se uertūt. & hoc ēe cōputāt. qđ nō ē. Ipsa quoq; impietas infidelitatis talis ē. qđ unāquāq; rē cōstituit & disponit. quasi creatrix eiđe rei sit. & multa odio habet. qm semp ad aliena respicit. Vnde qui illā s associāt. nichil sē. qm dīm irritantes ad nichilū redigun tur. quia glām dī & gaudiū qđ in dō ē renuūt. & quia dīm nō uenerantē. quēad modū nec hō inimico suo honorē exhibēt. S; beati qui dīm diligūt. infidelitatis opa fugiāt. & fidelitatē ad cuncta bona tenentes dō se coniungāt. qm magis cum ipso quā cum diabolo ēe malūt. Hec autem de penitentiū animabus purgandis & saluandis dicta sūt. & fidelia sūt. & fidelis his adtendat. & ea in memoriā bonę scientię cōponat.

Sed & alios eiđē multitudinis
uidi spē. qui etiā sic uociferan
tes clamabāt. festinemus. ut
lucifer uoluntatē suā pficiat.
& hi homines ad despationē istigāt.
& ne spē suā in ullū qui eos creauit po
nāt. Et ecce fossā multę latitudi
nis uidi. quę etiā tantę pfunditatis
erat. qđ finē eiđē pfunditatis ēsidera
re ñ potestā. & in qua maximus ignis
ardens. maximū fetorē ex se reddebat.
dnumę aut illoꝝ in fossa ista erāt. qui
de gtā & de mia di despauerāt. dū i ope
pbs fuis fuissēt. Q'a enī spē salutis
de se abiecerāt. in fossa hac erāt. &
quia hoc ñ plurima peccata cōmi
serāt. in igne eī ardebāt. & quia in
eisdē peccatis moderationē ñ habue
rāt. fetorē eiđē ignis sentiebāt. Et ui
di. & itellexi hec. Et de pdicta ui
dentes luce. uocē iterū in dicentē au
diui. Hec que uides uera sē. Sz istis
qui despationē s accumulāt. & qui
bonitati di ñ ēfidūt. dm habentibus
quasi ds ñ sit. quid aliud aderit quā
mors. Sz ut maligni spūs ad despa
tionē eos exhortantibꝰ resistāt. & ut
despationē de se abigāt. puris oratio
nibꝰ & genuū flexionibꝰ bona uolunta
te īsistāt. s; ut ponderosa lignia et
alios graues labores arripiāt. eis ñ ex
pedit. ne maiorē despationē incidāt.
quia plurimos dolores in cordibꝰ suis
phoc uicū cū acerrima amaritudi
ne ferūt. O despatio nāq; corpus ho
minis ledit. animā eī occidit. dm q̄q;
ētepnit. & iudicia eī post ponit. & ad
uitoria eī in nullo ē fatet. ac itra se
metipsā dicit. Quę sē quę ds fecit.
Et ubi ego ē potero nisi in pditione.
Sic despatio ab omī bono destruit.
scīl a fide pcit. & a lege scripturarū
delet. qm cū his omīa bona pbantur
& noscunt. quēadmodū cū argento
omīa cōmutant & cōparant. Ipsa enī
nec in dm ēfidit. nec in eū credit.
nec itelligit. nec scit quid ipsa sit.
Et qm talis ē. ds eā in omīb & p omīb
destruet. Lignū nāq; si uiriditatē
in se ñ haberet. lignū ñ ēet. & si pomi
fera ñ floreret fructū ñ ferret. Sic
etiā & homo sine uiriditate fidī michi ē.
& sine itellectu doctrinę & scripturaꝝ
fructū ñ dat. Vnde & circuit cor
dis hominis in quo mortifera p despa
tionē cōponunt p diuinā potentia
destruit. quia despationē deiecit. nec
ulla creatura in ulla letat. Hec aut
de penitentiū animab purgandis
& saluandis dicta sē & fidelia sē. &
fidelis his adtendat. & ea in memo
riā bonę scientię cōponat.

Alios quoq; pdictę multitudi
nis spē uidi. quos etiā sic uoci
ferantes audiui. Nūquid mag
nū ē. qđ lucifer fecit. Et nos unum
cū illo sentiam. Isti homines ad luxu
riā p trahebant & ut delectationē car
nis suę cōpleāt exhortantē. Et uidi
maximū ignē fortissimo ardore ar
dentē. & totū pessimo ueneno ac fe
tentē sulphure pfusū. de quoꝝ etiā
nequissima fortitudine fortiē feruc
bat. ita qđ etiā infectione istoꝝ cōmo
tus. magnos crepit dabat. Et animę
illoꝝ his penis torquebant. qui diu
in corporibꝰ suis fuissēt. luxurię & for
nicationi seruierāt. Iam ppt incendiū
luxurię ignē istū passe sē. & ppt de
lectationē īmundicię quā in ea ex
ercuerāt. ueneno hoc infecte sē. & ppt
incessabile facinorosū opus ipsi eodē
sulphure puniebant. Sed & in igne
isto alī ignis erat. cui maligni spūs
animas eoꝝ qui adulteria ppetraue
rāt. ita ponebāt. & itū extrahebāt.
uelut uirga hac & illac iflectit quę
sepi imponit. & iterū extrahit. Quia
enī dū iste fuissēt adulterina corpo
ra habuerāt. in pfato igne alio igni
ponebant. & quia alienis hominib
se cōmixerāt. in diuersitatē diuerso

cxvii. in mortē tradidit. Sed qui uotū castitatis scindūt & castitatē quā do uouerūt ñ p̄soluūt. ut tormēta eī de p̄iaculi īmunūt. si uirgines do ēsecratē fuerīt uelamina ūginitatis deponūt. & p rectorē animaꝝ suaꝝ uelamina uidu lxxv. tatis recipiūt. & deīde tā ipse quā illę quę uotū uiduitatis do optulerunt. & hoc in ardore libidinis neglexerūt. aspitatē uestrū & ieiuniorū ac uerberū se puniūt. & flexione genuū acora tionū gratiā di requirūt. Qui enim do se optulerit. & post tergū respexerit. scīm qđ reliquerat amplectendo. paga no assimilat. qui idola & ñ dīm ado lxxvi. rat. quia p̄priā uoluntatē suā p̄ do habet. Ham sic pharao facit. qui p̄im di quē dimiserat. p̄secutus capere uo luit. & in mari rubro submersus ē. ita & iste qui p̄prietatē uoluntatis suę quā p̄ dīm reliquerat. denuo retrahit. crudeli morte submergit. qm sic uita in ueteri lege cē ñ potuit. sic iste in transgressione hac uitā p̄mereri ñ po terit. Qui uero ēuaria formicatio cxviii. ne & in masculis & in feminis rectitu dinē humane nature destruerīt. & pensi eī de peccati p̄ penitentiā ab ēt desiderauerīt. & ipsi cilicio & ieiunijs & flagellis se castigēt. ac genuū iteruationib⁹ cū purissimus orationib⁹. dm s placabile faciāt. Hoc peccatū enī turpe & facinorosū ē & in homine p̄ diabolicā artē se etexit. quē adm̄dū mors hominē in casu ade ītrauit. cum ado recessit. Vs nāq; hominē ad magnū honorē & ad gl̄osū nomen etrauit. s; serpens cū decepit & ho cēsiliū illi⁹ susce pit. ac ita cognitionē omīs uocis cunc toꝝ animaliū quā spirantē sono p̄fe rūt amisit. Et peccatū hoc uis cordis diaboli ē. unde hominib⁹ suadet. ut na turale usū in bestiales mores mutēt. & ut turpitudinē in semetipsis operent. qm̄ p̄pt̄ p̄mū oduū qđ ad fecunditatē mulieris habuit illa adhuc p̄sequitur:

ne partū p̄ferāt. s; mauult qđ homes in ēt̄arietate se polluāt. Et quia ds uoluit. qđ genus humanū de femina peteretē. magnū sceluſ ē qđ ho semen suū in ēfusionē ducit. cū ide peccatū ppetrat. Sed & qui pecorib⁹ se cōmis cēt. ita qđ gl̄osā humanā naturā huic pessime turpitudini īmutāt. & postea facinorosū reatū suū cognoscentes. p eo de reatu se afflictionī supponerē ētendūt. acerrimis ieiunijs ac durissimis uer beribus se puniāt. & grē pecoris illi⁹ cū q̄ peccauerūt. deīcep̄s fugiāt. quatinꝰ pe nitendo diabolo scandalū īferant.

lxxiv. Homo enī qui cū pecorib⁹ p̄ formicatio nē peccat. facit sic ille qui uas fictile parat. & hoc dīm suū ēe dicit. & sic dm̄ ihonorat. quia rationalitatē uratione u & contrarię nature ciungit. Iste duro & frigido lapidi assimilat. qm̄ magna duricia ē. qđ homo ita obdurat. qđ ad quē honorē creatus sit ñ recordat. atq; maximū frigus ē. qđ intellectu suo ignē ardoris sp̄c sci extinguit. cū peccatū istud in pessima ceritate p̄ficit. Qua p̄pt̄ anima illi⁹ quę in extinguibi lis ē in uase corporis sui dolet. cū ille peccatū hoc p̄petrat. qm̄ istud nequa us uermib⁹ ē. qui de natura sua ñ recedit.

lxxvi. Sed & cū homo p̄ gustū carnis in luxu ria p̄uaricat. demonib⁹ oblationē of fert. Cū enī ad mala hec opa p̄ gustum mouet. oculos bone scientie animę ob tenebrat. quasi cū manib⁹ suis oculos suos tegat. & sic cū ope iniquitatis hui⁹ in tenebras uadit dicens. Stare ñ possū. uelut caro ñ sum. Ve cibis nāq; & de po tib⁹ uuo. sic ds me cōstituit. & ideo ab huiusmodi opib⁹ me abstinere ñ possum. Et sic homo in sensu suo & in operibus malis uelut molendinū currit. & sibimet ipsi p̄ uoluntatē maledictoꝝ opū ruinā edificat. ac p̄ osculū & p̄ odorē ēcupiscen tię. peccata luxurię ad se colligit. Ita flama ignis luxurię in umbilico mulie ris accendit. s; in lubis uiri plenē p̄ficit.

& his diabolica psuasio accedit. quia diabolus malū cīsiluū in muliere īcepit. & illud in uiro pfecit. quēadmodū cū ignis p aliā rem afflat plenus ardet. S; quia ds hominē absq; omī īanitate creauit. & quia p bonā scientiā omīa bona illi ostendit. omīa opa ei scdm merita ipsoꝝ iudicabit. uelut etiā da uid spūs pphetico. p me īspirat loquitur dicens. Iudicabit orbē tīre in iustitia. & pplos in equitate. Qd etiā sic ītelligen dū ē. Ds qui omīa iuste discernit. iusto iudicio iudicabit circuitū tīre. qui ad seruiendū homini positus ē. ita qd in omīb tīrenis creaturis. nullo germine caret. S; cū peccatis hominū inolat. p iustitiā iuste purgabit. ne rubigine īiquitatis īquinat apparat. S; & homines qui ad hoc cōstituti sē. ut in p cepcis dī quieta mīte pdurēt. recto modo equitatis iudicabit. ita qd aut in psenti uel in futuro scło purgabunt. cū pua ricatores pceptoꝝ ei extitīrit. Hā cū gtām dī uidendo & sciendo neglexerīt. & se peccatis implicauerīt. ut ab his purgent. eripiendi tamē penis odignis subponent. quia quāuis tarde ad gtām dī uel in fine suo p penitentiā respiciūt. unde purgati ad saluatiōnē resurgūt. Hec aut de penitentium animab purgandis & saluandis dicta sūt. & fidelia sūt. & fidelis his adtendat. & ea in memoriā bonę scientię cōponat.

xii. Responsū cpunctionis cordis.
xiii. Verba cupiditatis.
xiiii. Responsū ētēpt mundi.
xv. Verba discordię.
xvi. Responsū concordię.
xvii. Verba zeli dī.
xviii. Qd homo p uerā obedicionē ad gtām dī redeat. & creatori suo adhereat.
xviii. Qd ds hominē monet. ut lucē beatitudinis adtendat.
xx. Qd tīta sustinens & portans cetetas creaturas. hominē q̄q; in omīb ne cessitatib quę corporis ei sē cōfert.
xxi. Qd tīta materia hominis existit. qui materia humanitatis filij dī ē.
xxii. Qd anima suspiria ad dm habens. & in beatis utrisq; germinās mātia bono opū existit.
xxiii. Qd filius dī in corde patris latens. p̄ta homo facto baptismū attulit.
xxiiii. Quid ad eandē rem. Iguntur.
xxiiii. Qd octo uicia octo beatitudinib tē pugnantia. in pditionē reducit co
xxvi. Specialit de iustitia & habitu ei & quid significet. Qd significet.
xxvii. Specialit de corpore & habitu ei & iber sapientię ad eandē tē.
xxviii. Specialit de obliuione & habitu ei & quid significet. & q̄d signific.
xxx. Specialit de īconstantia & habitu ei
xxxi. Specialit de cura tīrenoꝝ & habitu ei & quid signific.
xxxii. Specialit de obstinatione & habitu ei & quid signific.
xxxiii. Quid ad eandē tē. & q̄d signific.
xxxiiii. Specialit de cupiditate & habitu ei
xxxv. Specialit de discordia & habitu ei. & quid signific. significet.
xxxvi. In actib aplōꝝ ad eandē tē.
xxxvii. tē specialit de forma zeli dī & q̄d
xxxviii. Quom fidelis ho orta se loquit pecca ta sua paues & uitā suā p̄rahi uolens q̄tin peccata sua emendet.
xxxix. Qd zelus dī aduersus diabolicas sug gestiones īuincibilis ē.
xl. Qd hominē qui se p peccatis suis pun

Capla quarte partis De Viro ad austrū & ad occidentē aspiciente.

i. Verba iustitię.
ii. Responsū iustitię.
iii. Verba torporis.
iiii. Responsū fortitudinis.
v. Verba obliuionis.
vi. Responsū scītatis.
vii. Verba īconstantię.
viii. Responsū constantię.
viiii. Verba curę tīrenoꝝ.
x. Responsū celestis desiderij.
xi. Verba obstinationis.

xelus dñi munus fert.

xlii. Qđ homo peccata sua recognoscendo & ad dñm suspirando & scā opa edificando. diabolū erubescere facit. ¶ cant. lx.

David ad eande rē.

xliii. I rē de quib⁹da purgatorijs penis animax quorūda hominū qui in ignis xliii. cia peccauerāt. & cur easde ita pa lxi.

Quoñ homines penitendo peccatum xliiii. iustitiæ in semetipsis deleāt. lxii.

Qui iustitiā diligūt legē seruare no lxiii. xlv. sunt. qm in iustitia nullus ordo equi tatis reperit. ¶ cū symphoniā audit. lxiiii.

Qđ fidelis creatorē suū laudet qm xlvi. anima multocies planct⁹ educit.

I rē de aliis quib⁹dā purgatorijs penis xlvii. quarūda animax que in scło p tor lxv. porē deliquerāt. & quare illas hoc lxvi. ñ sustineāt.

Qualit̄ homines qui in corpore peccat. xlviii. ide peccatū penitentes in se punīt. lxvii.

Qđ corpor in pigricia tacens. & siē iusti lii. us act⁹ existens. qui fruct⁹ affacit. bonū opari post ponit. ¶ paciant̄. lxviii.

I rē de quib⁹da purgatorijs penis qua l. rūda animax hominū illoꝝ qui in obliuione dei peccauerāt. & cur eas sic

Quoñ homines penitendo peccatū ob li. liuionis in corporib⁹ suis deleāt.

Qđ obliuio dī tenebris infidelitatis cor lii. hominis cireūdat.

liii. Verba de libro sapientie. ¶ beant.

liiii. I rē de quib⁹da purgatorijs penis animax quorūda hominū qui in ēstan tia deliquerāt. & quare illas sic ha

lv. Qualit̄ homines peccatū in ostantie in semetipsis p penitentiā abiciāt.

lvi. Qđ in ēstantia p uiā unā incedere no lens. s; uoluntatē suā retinens. simulis ē simulacro. ¶ hoc ñ paciantur.

lvii. I rē de quib⁹da aliis purgatorijs penis animax quorūda hominū. qui in cura terenoꝝ peccauerāt. & cur eas

lviii. Quomodo peccatū cure terenoꝝ homines penitendo in corporib⁹ suis examinēt.

lviiii. Qđ qui curā terenoꝝ diligūt sic cra tura ī spiciāt. & sic creaturis ēmu nicēt. ac ararū cū bubus sic appre hendat. ut tam ad dñm aspiciāt.

I rē de aliis quib⁹da purgatorijs pe nis quarūda animax hominū qui in obstinatione peccauerāt. & qua re eas sic paciant̄. ¶ bona euenit.

Qualit̄ p penitentiā homines perca cū obstinationis in semetipsis puniāt.

Sic talpa tā cecit. sic obstinatio queq; Qđ quia ds iob ualde amauit. mul tas tribulationes sup ipsū posuit.

I rē de quib⁹da purgatorijs penis am max quorūda hominū qui in cupi ditate peccauerāt. & cur illas hoc ñ sustineant. ¶ cupiditatis in se purgēt.

Quoñ homines penitendo peccatū Qđ cupiditas canib⁹ & auib⁹ qui ñ sa turant̄. similis existēs ad illa que aliena sē respicit. ¶ ita paciantur.

I rē de quib⁹da aliis penis purgato nū animax quorūda hominū qui ī scło peccata s attiaxerāt. & q̄re eas

Qualit̄ peccata discordie homines p penitentiā in cordib⁹ suis puniāt.

Qđ qui discordiā diligūt. a maligno spū fatigant̄ ita qđ discors & ipe nitēs ho ī magnū casū cadit.

lxx. Verba euangelii.

Incipit quarta pars de Euro ad aus trū & ad occidentē aspicientē.

Vidi quoq; qđ p̄fatus uir ad austrū se conuertit. ita qđ & austrū & occi dentē ī spiciebat. Et ita in qua ide uir a genib⁹ usq; ad suras suas erat. humorē & uiriditatē ac germen in se habuit. & quasi flo riditas ac decor uirtutis eidem uiri fuit. uelut uirt⁹ ipsi⁹ p eā decora tata ēēt. quia in diuersis generib⁹ fertilis ē. scīl qm omīa formata in tēnis creaturis de tra p̄ducta sē. Ipsa quoq; materia opis dī in homine ē. qui materia humani tatis filij dī ē. Et ecce in supradicta

nebula que diuersa geneta uicio⁹ in se habuit ut ꝑfatū ē. nē etiā octo ui cia in imagnib⁹ suis hoc ñ uidebam. Nam prima imago caput ut hominis cernio⁹ habebat. & cauda ut ursi. reliquū uero corpus ei⁹ porco assimilabat. Et eade imago dicebat.

I. Sup quē iusticiā meā ponā. Sup nullū. Nam si ullu & ullu ispicerē creatura dī ñ ēm. s; sic asellus ēm qui tarde incedit. nisi ꝑ stimulū mineť. Sapientior enī & prudentior aliis sū. Solem quoq; & lunā ac stellas. ac ceteras creaturas. scio. & unāquāq; rem & causā recte ꝯstituo. Et quare me ipsā repudiarē. quasi nichil scirē. Si etiā alicui⁹ ēstitutionē repudiauero. forsitan ille ñ idē faciet. Qd si tamē ñ fecero. mea tamē īstitucio utilior ē. Et cur in memetipsa tabescerē. uelut nichil boni scirē. cū omīa que mea sūt melio ra & utiliora sint quā alio⁹. Nam tantū ualeo q̄ntū illi qui omīa discernūt. & diiudicāt. Et de turbida nube que se ab austro ad occidentē extendebat. ut ꝑdictū ē. audiui uocē uerbis istis sic respondentē. O ars diabolica & īpudica. quid loqueris. Omē īstrumētū ds sic instituit. quod unūq̄dq; in aliud respiciat. Quanto plus enī ali⁹ ab alio sapit. qd in se nescit. tanto plura scientia illi adē. & ob hoc etiā oculos ꝑ scientiā habet ut s; ꝑui

III. deat. ne ꝑiculū īcurrat. & ne in ullo ꝑiculo ꝑclitet. Si enī homo ñ inspicerē cui impio pēēt. que creatura illi obediret. uel que creatura illi minis traret. Homo cū adiutorio creaturarū. ea que s; necessaria sūt operatur. Nam hortos rastro fodit. agros aratro cuertit. cū bubus quoq; arat. & eos ambulare iubet. ac unūqdq; genus creaturax- scdm officiū suū capit. et scdm qd illi⁹ ad utilitatē suā īdiget.

III. Et quare ēt̄epnus hominē. in quo ce lū & tā ītelligit. aut cur etiā doct⁹ nam & donū spūs sci qd spūs sēs hominib⁹ īfudit repudiat. Homo nāq; edificiū & altare dō edificat. in quo ei seruiat. Unde ego dona spūs sci que in homine cognosco opa dī ēē scio. & illis simphonia sum. Diadema quoq; regis in ceratis & in opib⁹ eax- cū iusticia habeo. & hās in honore īspicio. ac cū opibus ipsax- operor. ita qd in gaudio me habēt. qm ꝑ uiā iusticię baculus eor sū. Qua ꝑpt ille qui me ēt̄epserit. in puteū cadet. Nam de saliente fonte ꝑcelli. nec ulla tā tena causa terrebit me. Ego diluculo surrexi. ac diligentissima amica dī sū. & cū dō morabor nec ab eo recedā. Ꝑ ipsū enī solida salubritas sū & in cadente ariditate ñ cado. quia floriditas omīū arborū sū. quas hiemps ñ arefacit. & que ꝑpt tempestatē ñ cadūt. In monte sion habito. & in quiete sū. ac in mansuetudine agni ambulo & in uictoria ei⁹ surgo. ac in uictoria regis sū. nec uicta ieniar. Nemo enī me mouebit. nemo me terrebit. quia casura ñ sū. Sed scda imago puerile faciē & albos capillos habebat ac tunica pallidi coloris īduebat. in quā brachia & manus suas subduxerat. & ꝑ quam pedes suos ac cetera membra sua ita obtexerat. qd nulla alia formā in ea discernere ualebam. Et dixit.

Cur angustā ac laboriosā uitā. sustinē. & cur plurimas tribulationes sustinē. cū multa peccata ñ fecerī. Unicuiq; cū creatura. ēē suū adē. Multi aut lac mant. & ululat. ac corpus suū macerāt. ita qd uix uiuere possint. & tamē ꝑuos mores habēt. & peccato peccatū addit. Et quid illis ꝑdict⁹ labor ꝑdest. Ego aut̄ in mollicie & in fuga laborum. meliorē uitā alius habeo. & nullū labo rem uolo. Si cū laborē & alia ñ nocua fugio. nū ds ꝑpt hoc me ꝑdet. Et de ꝑfata turbida nube. audiui uocē huic imagini respōsū dantē. O cinis cineris

& o famula miſere putredinuſ. in ꝑmo
ortu corporaliſ imaginꝫ uenenoſa fu
iſti. ſic etiã in iuuentute opa tua adhuc
ſũt. ita qd nec uermib' qui in cauernu
lis ſuis laborando ad ſe trahut. unde
paſcant' ſimiliſ es. nec etiã uolatili
buſ quę nidos ſuos colligunt & quę
etiam in anguſta paſtũ querũt. unde
corpora ſua reficiant. Quid enĩ in hac
uita uitale ẽ. quod ſine ſollicitudine vi.
uiuat. Vidi. Uita enĩ iſta ab ęc op
tabili uita illa quę in paradiſo ma
net remota ẽ. ubi uidentes oculi in bea
titudine numquã caligãt. Tu autem
o miſera ſine di ſapientia. & repudia
ta ſine di mia. habere deſideras quod
nulluſ tibi dabit. qm̃ abſq; labore
illa accipere uis. quę in torpente pi
gricia tua apprehendere ñ potteris.
Sed ego fortitudini comiſ ſcil' huma
nitati ſaluatoriſ in regali thalamo
ſeruio. & ad omia bona di ſuſpiro. ac
ubiq; uolo. quẽadmodũ ille qui pal
lium ſuũ late dilatat. Qua ꝓpt̃ omia
genera linguarũ. & omes nationes ho
minũ qui in bono ꝓfiſtere uoluit. ad
me clamãt & me habere diſiderant.
ſ; te inutile cadauer ee cõputant. Et
uidi tertiã imaginẽ. cui caput ut ca
put ſtellionis erat. & cui reliquũ cor
pus corpori lacerte aſſimilabatur.
Et cotã illa nubes apparuit. quę nig
turbida. ac nebuloſa erat. & denſa al
ba nube itermixta. Et eade imago an
teriores pedes ſuos ſupra ꝑdictã nubẽ
poſuerat. & dicebat. Cum ds me
neſciat. & cũ nec ego illũ ſciã. cur abſt
herem me a uoluntate mea. qm̃ nec
ds me uult. nec ego cum ſentio. Un
de qd in unaquaq; cauſa in̄ pdeſt. &
qd uolo hoc ubiq; iſpiciã. quia qd ſcio
& qd itelligo & qd guſto. hoc faciã.
Multi aut̃ ad me clamãt. de aliena
uita quã nec ſcio nec audio. & quam
nulluſ in̄ oſtendit. Plurimi quoq; in̄
dicunt. fac hoc & hoc. hi in̄ dm oſten
dant. & uitam & mercedẽ quã recep
turi ſum. ut ſciã quid facere poſſim.
S; & plurimi tyranni ad me curruũt.
& magnalia ꝑcepta quę magiſ falſa
quã uera ſint. in̄ ꝓponũt. & quę ipſi
priuſ ñ faciunt. Qd autẽ me facere
oportet. hoc liceitũ ẽ ut in̄ ꝑcepto
iungant̃. Plurimos aut̃ dos ſcil'
magiſtros nolo. Si ds ẽ. certũ ẽ quod
me ſcit. Et de ꝑdicta turbida nu
be uocẽ audiui eide imagini reſpon
dentẽ. O uelociſſima ꝑdicio q'd dicis.
Quiſ te creauit. & quiſ te uiuere fecit.
Deus. Cur ñ cognoſcis. quod te ipſam
ñ feciſti. Ego aut̃ dim̃ iuoco & omia
neceſſaria ab ipſo poſtulo. ac ꝑcepta
ei colligo. & in eiſ ꝓmaneo ipsũ uiden
do & cognoſcendo. Quoñ. Nam ꝓ
bonam ſcientiã uolatiliſ sũ in qua
etiã dim̃ ſentio. & in qua catharam
orationis ꝓcurio. cũ cũ adoro. & in
qua etiã dim̃ cognoſco. Si aut̃ ad
caduca reſpicerẽ. a do declinarem.
Terra enĩ cibũ ac ueſtimẽtũ & alia
neceſſaria hominib' ñ dat. ſ; deus.
Homines hec creſcere uidet. ſ; unde
& quoñ creſcãt ñ uidet. ſ; hoc ſolũ
ſciũt. qd a do creſcũt. Omes enĩ homi
nes & cuncta ſecula nulluſ poſſet fa
cere creſcere. nec minimũ qd in mun
do ẽ ullus poſſet uiuificare niſi ds.
& ꝓ hoc qd ds ſit intelligitur. Unde
in omib' operib' ſuis homo deuotiſſi
me do ſeruiat. & a maliſ ſe abſtine
at. ita ne in uolatu ſcientię ſuę uolun
tatẽ ſuã ꝓficiat. Ego enĩ cingulum
abſtinentię uolo habere. ac in locum
do flore beatitudinis uolo ꝓmanere.
Nam in uexillo cerimoniarũ di duc
ordinatę acies regis sũ ubi opa ſua
ds opatur. Vidi quoq; rotã quaſi ro
tam plauſtri in ꝑfatis tenebris iacen
tem. quę uelut auentis agitata. ut
mola circũferebat̃. Et radius ei' qua
tuor fuſtes ad ſtaturã hominis ſurſũ
erecti ifixi erãt. inter quos ſup eiſdem

175a

radius quasi mago hominis stabat.' que de ipsis fustib⁹ utraq; manu fustē
unū tenebat. alius duob⁹ ad dorsum
ei⁹ stantib⁹.' & que cū cade rota circū
ferebatur. Capillos aut̄ crispos & ni
gros habebat.' & manus similes ante
riorib⁹ simie pedib⁹.' ac pedes similes pe
dib⁹ accipitris. Et īdumētū ei⁹ lineis al
bi ac nigri coloris distinctum erat.
S; & interdū quodda rete ad capien
dū animalia expandebat.' s; nichil
vii. capiebat.' Et dixit. Quare nescirē
quod fum.' Quod autē scio hoc facio.'
& si hoc nō facerem stulta cēm. Multi
faciūt q̄d admiror scis q̄d sapientes viii.
se stultos faciūt. & diuites pauperes.'
ac pbi ules. Quod sum loquor & q̄d
uolo pfero.' & q̄d habeo nō relinquo.'
& q̄d possum facio. q̄ntū possibilita
tis in hoc habeo.' alioquin īanis cēm.
faber enim qui opus illud nō faceret.'
q̄d facere posset. & qui artē suam de
sereret. nec eam exerceret.' rusticus
cēt. Hoc etiā fortuna docet. Nam cū
homo psperitatē habuerit faciat
quod uult.' quia cū psperitas illa
defecerit. q̄d uult facere nō potest.
viii. Et hoc pbitas ē. Et iterū de pfata
turbida nube. audiui uocē huic ima x.
gini respōsiū dantē. Tu stulta et ua
na es.' ac in magnis uirib⁹ donoꝝ di
derelicta. Vnde considera. Diabolus
q̄d potuit fecit.' & in īfernū cecidit.
Adam quoq; q̄d fecit in gustu sen
sit.' & in omī genere suo mortalis ē.
Goliath etiā cēsus ē. pficere q̄d po
tuit.' & puer illū superauit S; & nabu
chodosor filiꝰ tuus aut accepit. q̄d
potuit.' & quis finis ei⁹ fuit.' Et alii
filii tui quoꝝ in eis finē fecerunt.'
que aut acceperūt.' Nam ds qui
homini possibilitatē operandi dedit.'
scientiā quoq; discernendi q̄d ho
nestū & īhonestū ē ei tribuit. Et
bone scientie gladiū.' ac male scien
tie fustes dedit. Cum enī caro pullu

lat.' & cū animus illi consentit. causā
que iutilis ē exequendo.' bona scientia
gladiū suū contē malā scientiā ulciat.'
& mala scientia fustes suos contē illa
extendit. Vnde homo pūideat q̄d
s; pfit. Vs cū male scientie lacū pone.
& bone scientie scalā in celū.' quia
uirtus dī ē. O pessima uelut mors es.'
q̄m aliud eligis. & aliud ētēpnis. Nā
in lacu descendis. & scalā ascensionis
in celū respuis. Quantā aut̄ imaginē
uidi formā hominis & pallidos capil
los habentē. ac in tenebris quasi in
dolio nudā stantem. Et dicebat.
Que sollicitudo sollicitudine huius
seli melior ē.' ubi gemma & pomifera.
& ubi undemna atq; alia huic uite
necessaria crescūt. quib⁹ homines refi
ciunt̄. & sustentant̄.' Si enī ex oculis
meis lacrimas funderē. uel si in suspi
rijs pectus meū penetrē. uel si genua
mea flectere. inde nec cibū nec uestī
mentū haberē.' s; deficerē. Qd si etiā ad ce
lū clamarē. & si a sole & a luna ac astri
bus necessaria mea expetere. nichil mi
conferrēt. Qua ꝓpt̄ omia que cogitan
do loquendo & opando acquirere
potuero. illa in attrahā.' q̄tin sup tiā
uiuere possim. Et iterū de p̄dicta
turbida nube audiui uocē eidē ima
gini respondentē. O spoliatrix anime
quid dicis.' Mens tua fallax ē. quia
in dīm nō confidis. qui omia necessaria
p̄stat.' q̄m quēadmodū corpus sine
anima uiuere nō potest sic nec ullus
fructus terre sine gīa dī crescit. Inspi
ce & ossa mortuoꝝ que in sepulcris ia
cēt.' & considera quid faciāt. Nichil
enī faciūt.' nisi q̄d in putredine iacēt.
Sic & tu nichil oparis nisi q̄d negligen
ter uiuis. quia sine gīa dī uiuere uis.'
nec desideras nec queris dīm in omib⁹
sollicitudinib⁹ tuis. Ego aut̄ in altissimis
habito & unaquaq; in creaturis cū gīa
dī inuenio.' q̄m unita & uiriditas in om
nib⁹ bonis opib⁹ sū.' ac monile omiū uir

tutum. Delectatio quoq; ac cōprehensio amoris dī & edificatio totī desideriī eī sum. quia quecūq; ds uult facio. & cū pennis bonę uoluntatis supᵉ sidera celi uolito. ita qđ uoluntatī dī in omnib⁹ iusticiis ipsi⁹ pficio. Et sic etiā supᵉ montes bethel ascendo. ubi opa dī facie ad faciē ispicio. ita qđ nec requiro. nec desidero. nec aliud uolo quā quod scīm ē. unde psalteriū & cithara iocunditatis eī sum. S; & hoc in in omnib⁹ cautis celestis sū. Sexta uero imago formā bubalī habebat. Et dixit. xi. Nequa quā mutationē aut supfluitatē diuersarū rerū & causarū in me habeo. S; cū hoc & hoc dico. illud segnitē & molliter pferre nō ualeo. Si enī terra de pluuia & de pinguedine mollis semp eēt. xiii. & si duriciā nō haberet hoc ad nullā utilitatē ualeret. qm fructus eī hoc nō ꝓficeret. aut si tenera eēt. aquę sup eā fluentes totam destruerent. Et quid hoc me ledit. si in una quaq; causa mollis nō sum. cū in ēgruens & repentina pluuia cadens. terrā ualde ledat. Si autē suspirare nō possū. hoc ita sit. uel si nō lacrimor nulla cura in hīe. quia multi ꝓ mestitiā pcunt. & multi ꝓpᵉ lacrimas deficiūt. Nam omnē grām quā ds pstare uult. illā pstat. Et cur ꝓ illa tā ptinaciter laborarē. Et cur etiā ꝓ illo laborarē. qđ pficere nō possem. Cum enī quilibet. iquirit. quod inuenire nō potest. nichil xiiii. illi pdest. Et iterū de pfata turbida nube uocē audiui huic imagini sic responsū dantē. Quę es tu o acerbitas quę dicis quod in uita tua laborare nō possis. cū uolucres. pisces. bestię. & pecudes. ac uermes. & reptilia omnes laborēt ut uescant. Pulli quoq; de matribus suis cibū petūt. & ita de aere omnē uiriditatē suā postulat. Et cur nominat ds pat. nisi ꝓ ptera qm cū filiū suū cū inuocāt. & cum ipse ꝓ grām suā eis bona pbet. ipsum ēt dīm cognoscūt. Et quare tu contra dīm rixaris. Ego namq; de rore benedictionis eī uiuo. & de cōpunctione cordis ad eū rideo. & cū gaudentī lacrimabili uoce ad ipsū dico. deus adiuua me. & angli cū sonanti organo in respondēt. ac dīm laudet. qm ipsū inuoco. Luce etiā aurora grę suę in lucet. ac cibū uitę in dat. quia ab ipso petiui ne deficiā. S; qm tu ab ipso nichil queris. nichil tibi dat. S; septima imago mulieri usq; ad crura sua assimilabat. S; crura & pedes suos p dictis tenebris ita infixerat. qđ eos p eisdē tenebris uidere nō potuit. Caput autē suū muliebri more uelauerat. & candida uestē induebatur. Et dicebat. Valde desidero ualdeq; studeo umāquāq; rem quę diuersa & honorifica ac pulcra ē ad me trahere. ac unū qđq; munusculū qđ dandū & habendū ē accipere. quia quanto plus habuero. tanto plus scientia mea multiplicabit. In pulcris cū amulis. & in pulcris monilib⁹ & iauelib⁹. ac in aliis diuersis cū pbitate sapiens ēt cognoscor. atq; in subtilib⁹ causis unaquaq; recte dispenso. Qđ si hec nō haberē. omī bono & omī pbitate uacua ēm. ac putrido ligno in quo nec duricia nec molliciei ē assimilarer. Bona autē cū do & cū hominib⁹ facere possū. ac hominib⁹ cū aliis creaturis benefaciā. Sed de pdicta turbida nube. iterū audiui uocē ipsi imagini respondentē. Tu pessimus laqueus es. quę corporalia illa modularis quę cū diuersis facultatib⁹ & substantiis carnali uoluptati assūt. Quecta enī generationes hominū in animo suo ad diuicias ac ad honores se quonda extendebāt. & signa in sole & in sideribus querebāt. ac se & illos in quib⁹ confidebāt deos ēt dicebāt. Et quid pfuit illis hec uanitas. Et ubi nē sūt diuicię ac honores & regiones ex. In inferno. Nam

meritas penas pacium. qm in figura
spe sci n sederūt. & qm illa que celestia
erant n desiderabāt. ſ; omia corpora
lia & caduca petebāt. Ego aut in figu
ra spe sci sedeo. & in curru ceptoꝝ di
culū facio. ac ubiq; uias ei ambulo. xvi.
& ipsū patrē iuoco. & carnalia deside
ria ꝓprie uoluntatis ꝑsterno. & me ꝑ
sam ubiq; manifesto. S; si carnalibus
desideriis grauor. ꝓ timore di & ꝓ ro
tam ignis spe sci cito cuigilabo. Et cū
ꝑſi ꝓpr nom dim me honorificāt. & cū
omia sua m̄ tradere uolūt. hoc ꝑ mchi
lo cōputo. ſ; tantū ut modice sustentē.
quero & dico. Ista a facie di me fugāt.
unde ualde erubesco. Cum enī pecca
tum ꝑ suggestionē me uocat. ipsi hoc
responsū do. Tu me n̄ creasti nec me a
malo liberare potes. qua ꝓpr deceptio
nē tuā ētēpno. Jam cū ignea flama
spe sci me īcendit. omia mundana
in me consumunt. & sic in supno cur
ru omia celestia ꝓtranseo. Et uidi alia
imaginē clatis pedib⁹ suis in ꝑfatis tene
bris pendentē. que caput ut leopar
dus habebat. ſ; reliquū corpus ei scor
pioni assimilabat. Et se cont austrū
& occidentem uertebat. & dixit.

xv. Orientē abnego. & austrū nolo. Jam
oriens omia habere uult. & aust autem
omia sustinere. S; quid occidens & a
quilo oppetebūt. Aurora lucidu sole
tenens. rutilat. occidens aut tenebras
portat. Et potest aquilo quicquā face
re. Potest. Nam tenebre sole obscu
rant. sol aut tenebris n̄ appropinquat.
ut eas attenuet. Sic ambo uum suā ob
tinēt. Et aquilo ea que in tenebris
mouent. sustinet. Jolucres sub celo.
& vestes. ac pecora. in̄a q̄d potūt.
Et pisces in aquis quā possibilitatem
in generib⁹ suis habēt. Q̄d possunt
facūt. Et ego cū omib⁹ istis habito.
ac discerno quid sit. & quid facere
possit. Nam nobiles & ignobiles di
uites ac pauperes ut rotā omes sub

uerto. Si unū tantū īspicerē. tedū in
ullo haberē. S; in omib⁹ quandu mchi
placet sū. S; unusquisq; scil dines &
pauper nobilis & ignobilis faciat.
quod possit. Sic & ego faciā. Jam &
orient & aust sic faciūt. Et iterum
audiui de ꝑfata turbida nube uocē
hanc imaginī responsū damē. Tu hor
rida & execrabilis. quid loqueris. Jn̄
cetū ac īstrumēta ei destruere poteris.
Nullom̄. S; nec muscā facere potes.
Omia aut opprobria ryxando ꝓfers.
Q̄d si mille cuncta uerboꝝ ad destruc
tionē alicui⁹ ciuitatis ꝓfers. ea n̄ illis
ledere n̄ possēs. Jn̄ solem & stellas expug
nare poteris. Non. Jam puluis fulgo
ris solis te conculcat. Cū ꝑmū pugnare
īcepisti. in̄ fermū ꝓiciebaris. & plus n̄
facis. quam in certamine uides. In illa
enī mīstras ut uos dño suo. Omne
quoq; masculinū fortitudinē habet
ut sol. cui firmamētū & cetera lumi
naria. ut femmmū genus subiecta
sūt. Tu aut in cuncto uales. S; in omib⁹
inutilis es. qm opa di scandalizas. Jā
illud nichil ē. q̄d omi bono careat.
Si reliqua creatura dm ētēpnerēt.
sic tu ea despicis. potestas tamen ei
n̄ deficeret qua potestatē iudicii sup
te. & sup gehennā & sup tenebras. ac
sup omia que in eis sūt. habet. Vende
ad sinistrā partē ꝑfati uiri ēspexi ima
ginē quasi humanā formā habentē.
in cui⁹ capite igneus circulus erat. de
quo uelut ignee linguē ꝓcedebant.
& cui⁹ facies choruscantia fulgura emi
tebat. alia aut formā in ea uidere n̄
potui. quia marmoreo pallio circū
dabat. S; & hec cont uicia ista que ꝑ
dicta sē nociferabatur dicens.

xvi. O diabolica & artiū iniquitatis pessime ꝓ
fortitudinē di uos ꝓsterna & delebo.
quēadmodū diabolus in ꝑma luce ꝓsti
tuis ē. & sic goliath & nabuchodonosor
qui iusticia di delere uolebāt. ꝓ igneū
circulū spe di deiecti & ꝓstrati in pul

uerē redacti sūt. Nam contra omēs
causas uiscerū urōy quę in omī malo
contrahitis. fortis & ēstans sū. nec in
resistere poterunt. Et iterū uocem
de celo sic in dicentē audiui. Ps qui
tiā fundauit & eā uiriditate ad di
uersa ḡmma pfudit. ipsā robore suo
tenet. ne in puluerē redacta dissolua
tur. q̄n homo de tia format. & de
paradiso expulsus in ea subsistat. & ī
ea laborans p subiectionē uerę obedi
ens ad gtām dīn sui redeat. ita qđ
diabolica uicia s assidue aduersa nta
respuat. & qđ uirtutes a do missas dili
gat. & creatori suo iugit adhereat.
Quod & pīens usio testatur. ubi unde
qđ pfatus uir ad austrū se cuertit. ita
qđ & austrū & occidentē ispicit. quia
omīpotens ds hominē sua pietate mo
net. ut lucē sūmę beatitudinis in ardo
re & amore ueię scīatis adtendat. &
qđ illā ardenter diligat. & qđ cecitatem
& tenebrositatē diabolicę suggestio
nū omīno respuat. nec se potestati illi
uoluntarię subiciat. Et tia in qua
ide uir a genib usq; ad suras suas ē. humo
rē & uiriditatē ac germī in se habet.
q̄n tia quā ds circūquaq; flectendo
depmendo & eleuando cōglutinat. &
quā in fortitudine sua sustinet & por
tat. humorē supioy iterioy ac subteriov
aquarū ne in puluerē redigat. & etiā
uiriditatē omīū nascentiū & in uuen
tute crescentiū. & sucū unde uegeta
tionis in se habentiū. ac etiam germen
omīū in ea germinantiū. & flores uiri
ditatis fortitudinis suę emittentiū. ī se
habet. Et hec quasi floriditas ac decor.
uirtutis eide uiri ē. uelut uirt ipsi p eam
decorata sit quia eade tia cū hoiem
pduxit & nutrit. & cū omīa cetā quę
in seruitute hominis sūt sustinet. & fo
uet. quasi flos pulcritudinis ac decor ho
nestatis uirtutis di omīa in uirtute sua be
ne & iuste disponentis appareat. uelut
potentia eide di p tiā honorificetur.
qm ipsa hominē qui dm omī tēpore
laudare & magnificare debet. in
omīb necessitatib quę corporis ei
sūt ēseruat. & quia etiā reliqua
quę ad usū hominis respiciūt sus
tentat. cū illis se ipsā ad fomentum
coy aperit. Nā cū excellentia dei
phominē laudat. ipsi do q̄si p tiam
de qua homo ē. honor in iustis &
scīs opib hominū exhibet. Et hoc
etiā ideo fit quia in diuersis gene
rib fertilis ē. scīs q̄n omīa formata
in tribus creaturis de tia pducunt.
ita qđ ipsa diūsoy generū tam ex
carne nascentiū quā de semnib
in semetipsis exurgentiū. uelut ma
ter ē. cū cuncta formā & uitā ter
renaq; creaturaq; habentia de ipsa
surrexerūt. cū etiā homo qui ratio
nalitate & spū intelligentię animat
ē. de tia factus sit. Nam ipsa ma
teria opis di in homine ē. qui mate
ria humanitatis filii di ē. q̄n de tia
opus illud qđ ds hominē creauit
factū mania ugmis illi erat. quę ī
pura & scā humanitate filiū di sine
macula edidit. Sed & siē tia mul
ta pducit. de qua ds glorificat. sic
etiā anima hominis qui felicia opa
sectat. plurima germina uirtutū
ad gtam nominis di pfert. anima
enī in qua ds uelut in tia p possibi
litatē suā usq; ad fortitudinē pfec
tionis bonoy & scoy opū. quasi a
genib usq; ad suras ē. suspiria &
orationē atq; scā opa quę ad dm
tendit. tamquā humorē & uiridi
tatē. ac tamquā germ p gtām di in
se habet. quę omīa pulcritudo &
ornatus diuine ispirationis q̄si flori
ditas ac decor uirtutis di sit. uelut etiā eade
diuina ispiratio scīs uirtus di p illa glificet.
Nā cū anima in q̄ ds ē bona opa opat.
gtā ipsi q̄m ex ipso pcedit celestib lau
dib magnificat. Ipsa nāq; aīa p gtām
di ī beatis uiribus & ī beatis uirtutib germinās

Et quasi

in diuersis generib⁹ fertilis ē. & opa ipsi⁹ tabnacula in celestib⁹ edificāt. quia cade ex ipsa pcedit. quē adm̄ dū formata in tēnis creaturis de tra pducunt. ⁊ anima mā bonoꝝ opū & melioris uitę uidel' cōtemplatiuę ē. quę diuina in uiris ei⁹ de animę qm̄ a do ē in homine existit. qui etiā iusta & benę cōpo sita opa p diuinā iussionē sibimet ipsi ꝓparauit. & ea facere icepit. q̄ postmodū icarnat⁹ di filij ipfectione beatę ꝑfectorū & in ostensione uerę sc̄itatis p semetipsū cōpleuit. & uita existens uitā in se credentib⁹ dedit. ita enī in medio potestatis latuit & silentiū habuit. usq; dū candida nubes lucē ita obnubilauit qđ illa uix lucebat. Tē aurora surrexit & solē circūdedit. ⁊ ille radios suos emisit. ac magnā ciuitatē edifica uit. ac duodecī lummaria pduxit. & in tcia parte dormitionis illos qui in media dormitione dormie rūt suscitauit. Qua ꝓpē omnes aquilę. quę in candida nube habita bāt. & quę tabulatū sacrificiū ispi ciebāt erubuerūt. ubi idē sol specu lū sc̄itatis in oculo honestatis ostēn dit. Tē etiā & nouus mundus in ig ne apparuit. qui de aqua exiuit. in qua montes & colles pfusi. anglicū carn̄ camūt. ac uidentib⁹ oculis supnū lum̄ in uera fide attendūt. q̄m di filij in mundū uenientis. hec omīa fecit. & credentib⁹ p semetip sū uiā rectitudinis ostendit. quēad modū etiā dauid spū sc̄o ispiratus loquit̄ dicens. In sole posuit ta bnaculū suū & ipse tāquā sponsus pcedens de thalamo suo. exultauit ut gigas ad currenda uiam suā. ⁊ ab summo celo egressio ei⁹. & occursus ei⁹ usq; ad summū ei⁹ nec ē q̄ se abscondat a calore ei⁹. Cui sent⁹ talis ē. filij di iclaruit dnūtas & sue carnē ex ugine iduit. quę p sal uationē in recuperatione alteri⁹ uite ge neris humanam tabnaculū existit. Vt enī ardens sol dicit̄. qui omīa obscura il luminabat q̄ndo creaturā creauit. de cui⁹ calore uelut tabnaculū caro uir ginis feruebat. ita qđ homo splendidi ore fide & ardentiore caritate. ex ipsa pcessit. quā cū ds antē runā ade. cuā ꝯiungeret. Ipse etiā ds uirū fortē & fe mīnā debilē creauerat. cui⁹ debilitas mundū geneauit. Et diuinitas fortis ē. caro aut̄ filij di ifirma. ꝑ quā mundus in priorē uitā recuperaretur. Caro uero iusta īmaculata & īuiolata quē adm̄du sponsus pcessit ex utero ugines. & hoc etiā ita fecit. quē adm̄du etiā in leto gaudio sponsus sponsā suā p desponsationē in cu bile cordis sui suscipit. cū etiā in magna dilectione omēs diuicias & omīē hono rē suū illi donat. Tunc idē filij di exul tauit. & in altitudine diuinitatis ut gigas hoc in gaudio suo habuit. quod nec timor nec dubiū in ipso erat. qđ ab ullo uinceret̄. & qđ ab ullo uictore tanera ei⁹ obstruerent̄. quin festinanter curreret. ut saluatio ppli cū uita ueritatis eidē ppto p ipsū demonstraretur. Jam a sūmo do egressio ei⁹ cū a patre exiens ad tā se ꝯclinauit. ita qđ homo factus unicus filij in potestate. unicus filij in ope. unicę filij in liberatione sup omēs ē. Vnde etiā cū eade carne & cū omī ope suo plenit̄ rediit ad patrem suū. cū corporaliter ad celos in magnis miraculis ascendit. nec ē. qui effugere possit caloreē diuinitatis ei⁹. quia ipse uerbū patris omīa creauit. & carnem īduens hominē in carne liberauit. & ido omīa iusto iudicio iudicabit. sed minimū cū maximo nouissimū cum ꝑmo. quia p ipsū omīa exierunt. Sed qđ in p̄dicta nebula quę diuersa genera uicioꝝ in se habet ut p̄fatū ē. nē etiā octo uicia in imaginib⁹ suis hoc m̄ uidel'. hoc ē qđ in obscura fide tuitate dapnose p̄dicionis quę multi

xxvii.

xxviii.

tumodas artes diabolice exsufflationi
producit. ut supi ostensu e. hic etiã octo
uicia in execrabilib significationibus
suis se manifestãt. octo beatitudinib
repugnantia. a quib tam p diuinam
potentiã supant. & in candẽ pdicionẽ
unde pcedut redire cogunt.

Prima autẽ imago iusticiã significat
gaudio uite carens. & pme iniquitati
adherens. qm ille qui totus iustus e.
hanc pmã protulit. ut ea que usta fue
runt & sũt. pipsã destrueret. Et hec ea
put ut humulus ceruoy habet. q a in
tes iustoy hominũ in saltib puersitates
sũt. omnẽ prudentiã ac intelligentiã
bonoy supgradientes & in pceps eunte
atq; cũ scientia sua quã semp in semet
ipsis rumunãt. utiles uideri cupientes.
s; & cauda ut ursus habet. qm omes ar
tes moy illoy in stabilitate nequicie
ac in murmure malicie finiunt. cũ om
nib resistere oib repugnare conant.
ubi uero & iusto iudicio deuicti. & ad
nichilu redacti deiciunt. Reliquũ uero
corpus ei porco assimilat. quia hoies
iusticiã sectantes luto eide uicio iuol
uunt. & in sordib ei iacent. qm opera
ipsoy p rugitu iurie tortuosa. & p iuriã
multoy nefaria. nulla rectitudine sapi
entie puidet. nec ullu ciliũ iusticie ad
se trahut. s; omia p se ipsos fieri & secdm
uoluntates suas terminari uolũt. & alius
superiores se extendut. quẽadmodu etiã
ide uicio in locutione sua ostendit ut
pfatũ e. Iusticia autẽ illi respondet. & ne
homines ulla umittentur admonet.

Sed secda imago corpore declarat. que
hic iusticiã sequit. quia iusticiã negli
git. & quia in fide uigil n e. s; cecitate
mtis habet. ita qd in dm ueracit n aspicit.
Que puerile facie & albos capillos habet.
qm homines corpore diligentes. in sapi
entia & discretione que causas utilitati
postulat. nulla disciplinã p intentionẽ
suã querũt. quia stulti ac instabiles in
factis suis sc. & quasi leuitate in mtib
sunt se habere ostendut. ubi nulla pbi
tate s; lubricã pigriciã diligũt. Et
tunica pallidi coloris iduit. in quam
brachia & manus suas subducit. & p
quã pedes suos ac cetera mbra sua ita
obtegit. qd nulla alia formã in ea dis
cernere uales. qm nocturnas & tor
pentes tenebras negligentie p ociosi
tate uacantes homines s circũdat.
in quas etiã fortitudinẽ quã in opib
suis habere deberẽt. abscondut. cum
bona & fortia facta opari negligũt.
& p quas etiã uestigia sua ubi mua
rectitudinis ambulare debebãt. ac
ceteras cũunctiones & extensiones
opũ suoy tali negligentia ac pigricia
subtrahut. qd nulla forma beatarũ
uirtutũ in eis cõsiderare potest. In te
dio enim sc & in tedio uiuũt. nec pfa
ute anime sollicitantẽ nec p corpo
re laborãt. s; in ocio torpentes in quie
te se uiuere uelle dicũt. uelut etiã
ide uicium in uerbis suis supi demons
trat. Quã fortitudo redarguit. & ne
homines in torpore fordescãt. s; ut
tã alius quã sibimetipsis. in anima &
corpore strenue succurrãt. & ut ma
nus suas ad opa utilitatis dirigãt p
suadet. secdm qd etiã hoc in sẽptum e.

xxv. Mulierẽ fortẽ quis inueniet. Procul
& de ultimis finib pretiu ei. Confidit
in ea cor uiri sui. & spolius n indigebit.
Reddet ei bonũ & n malũ. omib diebus
uite sue. Quesiuit lanã & linũ. & ope
rata e consilio manuũ suaru. facta est
qsi nauis institoris. de longe portans
panẽ suũ. Cui sensus talis e. Homo q
fidelis se desiderat. muliebrẽ leuita
tẽ abiciat. atq; uirile fortitudinẽ in
specie mansuetudinis studiose que
rendo arripiat. quia tẽ qsi pcul p
glam & quasi de ultimis finib p fa
mam laus ei oriet. cũ ppẽ bona opa
ipsi ds glorificat. Qua ppẽ etiã cõfi
dentiã suã in ipsũ illi ponũt. qui
maioris uirtutis sc. ita qd honorem

178a

urtutū ipſi ꝯhibēt. qm̄ rapina ꝓuc
uſurpationſ n̄ īdiget. ſcīt qđ ullam
laudē m̄ dacit ſ uſurpet. Tē & huic
reddent bona merita & n̄ mala
lucra. quādiu ſic m bonis opib⁹ du
rat. quia tā aluſ quā ſibimetipſis
fidelia opa cū uſtis laboribꝰ ſuis ē
gregat. Querit enī lentatē & duri
ciā ut opet. ſciens ubi ſuauis & ubi
aſp ēt debeat. qm̄ diligent ēſideat
quid cuiquā m moribꝰ ſuis neluit ī
opib⁹ ei ēnemat. Et ſic fit portitor
cū adiutorio ſūmi datoris ꝺu alioꝝ
delicta de longe uelut a uia uerita
tis erramia ꝓ ſubleuam̄ orationum
portat. & ꝺu aliſ neceſſaria uitę
ac etiā neceſſaria ꝑſentis curſus ſub
miniſtrat. nec ſibimet m plurimis
& periculoſis tēptationib⁹ puerſarū
īundationū pareit. q̄tin omēſ ſe fi
delit̄ unitamt̄. ad portū ſalutis ꝓfe
rat. ⁊ ē etiā uerū & mulierē ſcīt ſa
pientiā mollicie abicient̄. ac forti
tudinē fort̄ exiſtent̄. quis hominū
diligens īquiſitor īuenet. Nam nec
ꝓpt̄ tediū nec ꝓpt̄ itineris longinqui
tat̄ dimittet̄. quin queiat̄ donec
īuenīat̄. qm̄ ipſa eſca ē qua nullus
ſaturari poteſt & fulgor qui omīa
ornamēta fulgēt. ac lapis quo aurū
ornat. Omīa etiā quę m creaturis
diſcernenda ſūt diſcernit. & m dili
gentes partes opū ea multiplicit̄ po
nit. nec abbis ceſſat. quia omīs utili
tas in ipſa ē. Procul enī m celeſtib⁹ &
de ultimis finib⁹ m terrenis ſcīt dum
ſpiritalia & ſecularia diſcernit. ꝑcuī
ei ꝺu fidelis homo ammā ſuā illa ita
adꝑciat̄. qđ eā in ētēplatiua ꝯēpla
tione & m actuali actione ad ſe col
ligit. ꝺu ſapient̄ agit omīa quę facit.
Ipſa enī placuit cordi fortiſſimi ac
omīpotentis ꝺi an quo neceſſaria
neceſſitatis n̄ ē. ⁊ ſūma plenitudo qui
& m nullo reſpicit. qđ ab eo q̄cquā
accipiat. quia omīb⁹ bonis habundat.

Unde & idē ds dat ei omē qđ lauda
bile & gl̄oſū ē. & n̄ contradictionem
nomīs ſui m longitudine dierū quib⁹
cū ꝺo manet. qm̄ ipſa cū illo ſemꝑ fuit.
& cū illo ſemꝑ ꝑmanebit. ⁊ ipſa m
ſecreto ſtudio ſuo queſiuit manſuetu
dinē ſiē lanā & pietatē ſiē lmū. & ce
leſtia opa fecit cū cauta ſollicitudine
ē ſilū ſui m omīb⁹ opib⁹ quę ſapient̄ ꝑpe
trauit. cū quib⁹ etiā filios hominū ꝓtē
git. ne nudi coīā ꝺo ambulet. & m qui
buſ etiā illos ociosos ēt n̄ ꝑmittit. quia
eis plurima opa in quib⁹ operent̄. demon
trat. qm̄ & ipſa ſemꝑ opari ſolet. Qua
ꝑpt̄ ualde fidelis ē. in qua fidelitate nau
aſſimilat̄. quę omīa bona & neceſſaria
hominib⁹ portat. & quę illi ē qui faber
mundi exiſtens. celeſte regnū perenib⁹
ꝓuiſtis laborib⁹ ſuis tribuit. ⁊ eadem
fidelitas ſapientię a fine mundi uſq; ad
finē ei paſa portat. eſcā illā. qua omēſ
qui ſaluari cupiūt refici debēt. ne in
uia & labore animæ ſuæ deficiunt.
ſ; ut ea refecti ad plenitudinē ſacieta
tis illi ꝓuenīat. ubi ampliꝰ n̄ eſuriant.

XV Erudes tertiā imaginē quę oblitio
nē demonſtrans. hic ꝑt corporē īcedit.
qm̄ & m ſeruitute ꝺi ac in aluſ neceſſi
tatib⁹ ſuis torpentes hommeſ ad hoc
tandē ꝓuenīūt. qđ ꝺm̄ q̄ſi cū neſciāt
obliuioni tradat. & qđ ad eū ꝓpt̄ mul
tas ſeiſcitationeſ diabolicas & irriſionum
uenire n̄ deſiderāt. ſ; qđ ēſilia ſua in ſe
metipſis ꝓ ꝺo habēt. unde etiā diabolū
ꝓ ꝺo apprehendit. Cui caput ut caput
ſtellionis ē. & cui reliquū corpus corpori
lacerte aſſimilat̄. quia idē hommes
hoc uicio diligentes m mentib⁹ & m uolun
tatib⁹ ſuis ētumacēs ſt̄. ac omīa opa ſua
ꝺo ētumacit̄ opponūt. ita qđ etiā omēſ
actiones ſuas m ꝑcepſ & m īmoderato
nē uertūt. qm̄ ꝑfatū uicio ꝓ iuuidiā &
ꝓ īcredulitatē īterdu eos hoc n̄ exterret.
qđ aliquando neſciūt quid facere poſſit.
Et coīā illa nubes apparet. quę nigra
turbida. ac nebuloſa ē. & denſa alba nu

be mīmixta. quia dīm obliuioni traden
tes uarias cogitationes illicitorum
suas apponūt. ubi nē in impietate nigri
nē in incredulitate turbidi. nē in diuer
sa uicissitudine nebulosi fūt. quę tamē
omīa ipsis uidet in alba nube bene pla
cent. cū cuncta opa sua secūm placitū
uoluntatis suę intermiscēt. ubi nichil
aliud faciūt quā quod desiderū ipsoꝝ
eis ostendit. Quod autē cade imago an
teriores pedes suos supꝝ pdictā nubē ponit.
hoc ē quod illi in quib⁹ obliuio dī ē uelti
gia sua quę pmū ad salutē animarū
suarū dirigere deberēt. nō ea ad bonū sed
ad malū ponūt. & se in omīb⁹ operib⁹
ac in omīb⁹ retroactis suis in duas uias scil
in obliuionē dī. ac īduriciā cordis di
uidūt. illa tantū adtendentes. quo ip
sos mens eoꝝ ducit. sicē etiā idē ueritatem
in uerbis suis ostendit ut pdictum ē.
Sapientias ipsi repugnat. monens ut
homines obliuione postposita. dīm ue
raciter diligāt. Quod autē uides rotā
quasi rotā plaustri in pfatis tenebris
iacentē. quę uelut auentis agitata
ut mola circūfertē. hoc ē qđ cursus in
stabilitatis sicē cursus ille qui nec in ūcio
nec in fine suo ulla stabilitatē habet.
multis excessib⁹ grauatus ac multis
uanitatib⁹ onustatus in infidelitate tor
pescit. sed tamē a terrenis cōptationib⁹
ita impellit. qđ in nullo statu hones
tatis pmanet. sed qđ hac & illac discur
rens. omīa uetera īstituta in nouam
sollicitudinē cuertit. Et radius ei qua
tuor fustes ad staturā hominis sursū
erecte īfixe sūt. qm retenta culis ista
bilitatis quib⁹ ipsa simul continetur.
stabilis in īstabilitate manens. nec ua
rias uicissitudines suas deserere uo
lens. p quatuor partes mundi diuersi
mores hominū ad placitū eoꝝ in apto
apparentes imponunt. cū homines nō
istas nē ullas consuetudines īrripiunt.
& cū ueteres nouis transformāt. Inter
quos supꝝ eisde radius quasi imago homi
nis stat. quę mēstantiā pfigurat.
quia in medio diūsoꝝ moꝝ hominū
sup retentaculis ēfidentię suę hoc in
cui in forma hominis stat. quia ho
mines in actib⁹ suis magis in ēstantes
quā alię creaturę inuenimus. Et illud
nec omīa quę honestatis sūt recusās
nec obliuionē dī sequit. qm cū īfide
les dīm pt posuerīt. & cū cū in obliuio
nē duxerīt. adī constantiā ēuertimus
ac diabolica psuasione īstabilitatem
arripuit. quia diabolus rectus nō ē. nec
ulla sapientiam ostendit. nec ulla
quietē docet. nec moderationē amat.
sed semp homines seducit. & eas in uari
as uicissitudines impellit. qm ipse in
īstabilitate ē & instabilitatē diligit.
ac illos qui stabiles sūt assidue īquie
tat. Quę de ipsis fustib⁹ utq; manu
fustē unū tenet. alios duob⁹ ad dorsū
eis stantib⁹. quia quosda mores hominū
tā spiritali quā seculari adtractatione
in consuetudinē uni⁹ delectationis
ūnit. alios & spualitē & secularitē iterum
neglectus. qm antiquus serpens in ho
minib⁹ tam do quā scło seruientibus
īquietudinē parat. eos nē mores ulto
nē illos habere nec ita facere nē ulla
dimittere pt īconstantiā facit. Quod
uero cū cade rota circūfertē. hoc est
quod idē uicū in nullo statu pmanes.
sed semp in īstabilitate currens. in omēs
uentos se uentilat. & modo ista eligit.
modo illa negligit. modo sola uetā
in moribus hominū querit. nō sola noua
in moribus eoꝝ apphendit. Capillos autē
crispos & nigros habet. quia idē uicū
homines ad hoc pt ducit. qđ in mentib⁹
suis multiplicē scientiā se sapere existi
māt. quā tamē nō sapiūt. qm in plana
rectitudine nō posset. sed qm in torta
uanitate nigredinē pūsitatis diligūt.
Et manus similes anteriorib⁹ simię pe
dib⁹ habet. qa omīa opa sua magis
assimilantē elatę stultitię quā uere
prudentię. cū ipsa decorē prudentię

se habere putat. ubi tota in stultitia ambulat. ac pedes similes pedib' ac capitis. qm in uestigiis suis aeritatē ostendit. cū nullū quā placitū suū sequi uult. quia quod uult hoc sibi eligit. nec utilitatē s; tantū uanita tē alion ēsiderat. Quod uero īduñ tū ei lineis albi ac nigri coloris distinc tum ē. hoc ē quod scandala & ētu mentes quę in officio suo circūdat. ītrdū quasi uiā iustitię fallacit ex ornat. ītrdū etiā tramite decepti nis obfuscat. cū ñ ista p retinenda scītatē ñ illa p deuitanda īquita te se facere dicit. p quo nec gl̄am nec honorē sapientiū & disciplinatorū osequit. s; molestiā abiectionē illon qui eā ñ amāt. s; qui ipsā uelut pesti lentiā abhorrēt. Hā hi qui ēstantes ī omī honestatē & pbitatē sūt. hos qui in constantiā in dictis & in opib' suis habēt. nec pfecte ueneranī nec pfecte diligere posūt. S; quod ītrdū quod da retē ad capiendū animalia expan dit. s; nichil capit. hoc ē qd multoties ens conatus suos ad deceptionē uti liū hominū dilatat. ubi eos post se trahere laborat s; hoc pficere ñ pua let. qm illi uacillantes animos ñ ha bentes. fixi in bonis & in honestis mo rib' suis pmanēt. nec se hoc habere nec se hoc posse facere existimāt. qd nec habēt nec facere poterūt. Vicū aut istud causā in qua pender. illa ī estimatione sua tenet. & se ñ sequen tes. p stultis hominib' habet. se uero di ligentes. aliis sapientiores ac pbiores & feliciores ee affirmat. uelut etiam supi in locutione sua demonstrat. Cui ēstantia respondet. ac eā stultā & uanā ee. & in lacū miseriaꝝ cū se quacib' suis descendere ostendit.

XXVI. Quinta aut imago curā trenoꝝ de signat. & īconstantiā hic comitat. qm homines qui in moribus & in ope rib' suis īostantes sūt. p istabilitatē quā in mentib' suis frequentē habēt cur trenoꝝ sepissime īuoluunt. quę & celes tib' resistit. nec escā nec refectionē uult querit. Et ut uides formā hominis sed sclarū ac trenaꝝ causaꝝ occupationē & pallidos capillos habet. idē in sipi entia & in magno strepitu errantem animū ubiq; discurrentē. quia hoies hoc uicio īsudantes maxima īquietu dinē & animę & corporis paciunt. s; in hac uelut in magna quiete sint delectentur. Nam qd in quietudo alion hominū ē. hoc quies istoꝝ ē. & qd quies alion ē. hoc īquietudo istoꝝ p hoc uicū ē. Vnde in tenebris q̄si in dolio nuda stat. qm sensus & corda eo rū de hominū migredini trenaꝝ sollici tudinū & angustiaꝝ ita imposita & in uoluta sūt. quod nudi a supna beatitu dine tanta delectatione eis īsultant. quasi in balneis cū suauitate sederent. Cū enī nuditatē pine ignorantię diligit. tē nec desiderando nec postulando uel timēdo salutis a do querūt. quia omēs ītentiones & omia studia sua ad sclarū tendūt. & quia his quę tēporalia & ca duca sūt feruentissima occupatione īsistant. uelut etiā ide uicū in loqua la uerboꝝ suoꝝ dicit. ut supi demons tratur. Cui celeste desiderium respondet. & ne homines ea quę supna & eterna sē temporalib' post ponāt exhortatur.

II. XXV. Sed sexta imago obstinationē mis demonstrās hic curā trenoꝝ sequit. quia homines qui se totis trenis sollici tudinib' īfigūt in obstinationē mis cadūt. ita qd in cordib' suis q̄si corda ipsoꝝ pice īquinata & ēglutinata sē nullū respectū ad dm habēt. & loquun tur & faciunt uelut ds ñ sit. qm qd bonū ē nescīt. nec mollicię pietatis querūt. s; in duricia ētumacis comē dm sūt. Quę formā bubali habet. qm hoc uicū facit homines duros & aspe ros in mentib' suis ee. & in altitudinē ise cure securitatis ascendere. ita qd nul

ſu conſolent̄. & qđ nulla cuiā in bonita
te racionalis ſcientię ad ullos habeat.
ſ; qđ unicuiq; cū iaculis uerboꝝ & cū
amaritudine opū occurrāt. neminē
regentes neminē ꝓtegentes. ſ; omīb⁹
quib⁹cūq; potuerīt ſtuporē & timorē
īcutientes. quēadmodū etiā idē uicū
in uerbis ſuis ut p̄monſtratu ē ꝓfert.
Ş; ēpunctio cordis huic reſiſtens. ut ho
mines duriciā deſeruāt. & ut ad celeſtia
frequent̄ ſuſpurēt. fideliter moneat. ós
tendens etiā ut a dō poſtulet. quatin⁹
eos de tempeſtatib⁹ malignoꝝ ſpirituū
cleme̅nt̄ eripiat. quēadmodū & dauid
ꝓpha ꝙrabat ubi dicebat. Eripe me
de luto ut n̄ īfigar libera me ab his qui
oderūt me & de ꝓfundis aquaꝝ. Non me
demergat tempeſtas aquę. neq; abſor
beat me ꝓfundū. neq; urgeat ſup me
puteus oſ ſuū. Cui⁹ ſenſus talis ē. Vnē ds ꝓ
manſuetudinē gr̄ę tuę eripe me pecca
torē de putredine in qua ꝓ carnē ort⁹
ſum. & quę me ad peccatū illud hortat̄
ꝓ quod duricia illa in me ſurgit quę re
negat. etiā eripiens me a magna ēcupiſ
centia carnis meę quę luculenta ē. quia
ꝑmo trenū me feciſti. ſ; poſt caſū ade ī
mundū luti factus ſū. qđ ubiq; uicioſe
in me pullulat. & in quo uermes repūt
in quib⁹ fetitas ac omīs īutilitas ē. Ş; de
ipſa carne uirtuoſa ūtutū gr̄ę tuę aroma
ta bonoꝝ opū redolere deberēt. quia ca
ro hominis in humiditate bonę & malę
ſcientię utilis ac īutilis ē. ſ; illa ad malū
declinat. Tu aut̄ o ds abſtrahe me de
lutulentis actib⁹ ne in fetore īutilitatis
& ne in obliuionē illa quę me ut ſpina
mortis in pditione figat īueniat. & in
ſuauiſſimo odore ūtutū ꝓ bonā ſcientiā
fac me idē lutū tranſcendere. ita ut il
lud ſub pedib⁹ bonoꝝ greſſuū meoꝝ ēcul
cē. Ş; & libera me ab his qui ꝓ odium
omnē ſubſtanciā quā in bona ſcientia n̄
dediſti a me ſubtrahere uolunt. qui guſt⁹
peccatoꝝ ſūt. & etiā de ꝓfundis caſib⁹
eorūde peccatoꝝ quę me ſuffocare tēp
tat. ſed qui luxurię ſeruiūt. Non me
etiā ꝓ ereptionē bonitatis tuę demer
gat tumult⁹ piculoſe īquitatis qui
auaricia ē. neq; ꝑpter conſuetudinem
p̄uoꝝ opū abſorbeat me gurgur anti
qui ſerpentis. qđ uelut īfernus ꝓfun
dū in obliuione di exiſtit. neq; urgeat
in contricione ſup me puteus qui ef
fectus & plenitudo omīū maloꝝ opū
in ſuꝑbia ē oſſuū. qđ mors ēt ꝓhibet.
ita ne mors clauſo ore hoc m̄ me ēſm̄
gat. ne ſit qui me de ipſo eripiat. Et
hoc n̄ ꝓpt̄ merita mea quę p̄ua ſt̄ o ds
faciet. ſ; ideirco qm̄ benign⁹ eſt. Hē aut̄
homo ille beat⁹ ē quē ds exaudit. &
qui hoc donū a dō habet. qđ ab ipſo
petit ea quę petenda ſt̄. Septima
aut̄ imago ut uidet cupiditatē ſigni
ficat. poſt obſtinationē m̄tris hic īce
dens. qm̄ cū eade obſtinacio ī puerſis
m̄tib⁹ hominū dm̄ n̄ queritur. mox cu
piditas ei ſuccedit. quę mullū uſū in
dm̄ habet. ſ; quę ubiq; circueundo & ūq;
currendo ſic̄ lup⁹ querit quē deuoret.
m̄ quieta etiā īquietudine alios ledēs
& omīa quecūq; poteſt. quocūq; m̄
acquirere feſtinans. Et hec mulieri uſq;
ad cruta ſua aſſimilat̄. ſ; cruta & pe
des ſuos p̄dictis tenebris ita īfigit. qđ
eos p̄ eisde tenebris uidere n̄ poteſt.
quia in mollicię uanitatis omīa ēcu
piſcentis uſq; ad finē illū tendit quo
ueſtigiis roci⁹ iniquitatis īfidelitati ſe
hoc m̄ īmergit. qđ nec finis nec ueſti
gia ipſi⁹ in eade īfidelitate diſcerni
poſſūt. Nam cupiditas hominib⁹ ſuis
hanc lenitatē uerboꝝ īmittit. qđ di
cunt ſe ꝓ iſtanti neceſſitate n̄ habita
ēquirere & ēquiſita ꝓ ſup uentura ne
ceſſitate n̄ diſpgere. ſ; eande lenitatē
ad ēſumationē hui⁹ p̄ūſitatis ꝓducūt.
qđ ibi nulla bona ēſpiciunt̄ eū ēgre
gata nec ꝑ nec alius largiunt̄. Quod
aut̄ caput ſuū muliebri more uelat.
hoc ē qđ homines eide uicio īſiſtentes.
omnē ītentionē ſuā ꝓ deceptionē ab

exiii. lxxxx.

sconditur. nullū scire ꝑmittentes quid in cordib⁹ suis habeant. ꝙm in nulla mo
destione in qua homo celestis & ter
restris ee deberet sūt. Et candida ues
tr īduit. quia omnē opinionē & īsti
tutionē suā utile & pulcrā ee ꝓfimula
tionē demonstrat. & quia omīa que
cūq; in diūsis rebus & in diuersis sup
pellectilib⁹ rapere potest. ꝓ bonam &
necessariā ītentionē se congregare
dicit. ut etiā in uerbis suis supi⁹ osten
dit. Contēptus aut mundi huic repug
nat. & ut hominis temporalia & ca
duca fugiāt. & ut ad etīna anhelet
fideliē ꝓsuadet. Et uides aliam
imaginē discordiā ꝑfigurantē ac hic
cupiditatē sequentē. ꝙm cū maligm
hominis multa ꝓ cupiditatē querūt
que habere ñ possūt. discordiā mīsa
nia mūtis sue īcurrūt. & certos īfestāt.
quēadmodū canis hominē furendo
īuadit. ac plurimas dissensiones paran
tes in acerbitate & in amaritudine
sua dispgūt & dissipāt ea que a dō
facta sē. quia pacē nolūt. & quia ual
de gaudet. cū alios & in uerbis & in
factis dilamāt. Que erectis pedibus
suis in ꝑfatis tenebris pendet. quia hui⁹
modi homines hoc uicio īstigati. ꝓ
elationē & contumeliā in itineribꝰ
suis ad ꝑuaricationē īfidelitatis semꝑ
parati sē. nulli cedentes. nulli parcen
tes. s; omīa que cūtere possūt. ī con
trarietatē mouentes. nec bonū una
nimitatis adtendentes. quēadmodū
illi attenderūt qui omīa que habe
bāt alius in bono cōmunia parabāt
ut scriptum ē. Multitudim cre
dentiū. erat cor unū & anima una.
Nec quisquā eoꝝ que possidebat ali
quid suū ee dicebat. s; erāt illis omīa
cōmunia. Cui⁹ sensus talis ē. O multitu
dini que in fide catholica ē. multipli
cata & igne spē sci assignata. qui mē
tes credentiū sic aspgit. qđ in unita
te speculi ueꝝ trinitatis. in qua ita
ardeāt qđ ñ in aliū in unū in solū dīm respiciāt.
Et & ipsis ee debet anima una in arden
tissimo amore illo quo omīa regna mun
di ētēpnāt & quo etiā penas occurren
tes ꝓ nichilo ēputēt. quia cū caro ī cul
men officioꝝ animę ascendit. merito ab
officius carnis caro affligiē. Et ꝓpē hoc
etiā in omīb⁹ his gaudeāt. quia ñ diuites
s; pauperes ee uolūt. Et qm̄ cinereas di
uicias que ꝓ auariciā mortue sūt sper
nūt etiā hoc m̄ nullus eoꝝ q̄cquā secm
uoluntatē suā habeat. s; omīa que ꝓ do
nū dī habet cū dō possideat. nec aliquid
sua uirtute s adēe dicat. s; a dō qui bo
nis omīa bona dat. Que sūt illa. Veritas
& iustitia. quib⁹ omīa bona implicantē.
Iste enī mutū dīm habere nolunt. qui om
nia bona abnegat. & qui omīa mala sibi
attrahit. Et sic erūt illis qui dīm diligūt.
& qui uitā habere uolūt. omīa cōmunia
qm̄ ꝓprietatē uoluntatis suę deserūt. &
quia nullā ꝓprietatē habere uolūt. qm̄
ꝓprietas uoluntatis hominū alienos dos
querit. & omnē scitatē a se repellit. quia
a se ipsa ꝓ se subsistere uult. Is aut hom
nē creauit & omnē creaturā illi subiect.
s; homo nullā potestatē in eis habet. nisi
secm qđ ds illi ꝓmittit. qm̄ qđ homo ho
die habet. hoc illi ds iusto iudicio suo
eras subtrahit. siue hoc ide homo uelit
siue nolit. quia omīa a dō subsistūt. &
quia omīa in dō sūt. qui cuncta recte
disponit. Unde & caput ut leopardus
habet. qm̄ omnē uoluntatē ūiquoꝝ ho
minū ad duplicē īsamā ꝓducit. cū eos
uerbo & ope furere & bachari facit. &
cū omīb⁹ tā quietis quā inquietis. & in oc
culto & in apto ꝓ insidias furoris sui hor
rorē & terorem īquietudinis īcutit. ꝓ hoc
diabolū a quo ꝓcedit imitans. qui ma
lignis suggestionib⁹ suis omes īquietat.
& disturbat. s; reliquū corpus ei scorpi
on assimilat. quia omē qđ agit uene
no mortis plenū ē. qm̄ ñ aliud quā pcu
la īfelicitatis & mortis tractat. Quod
aut contra austrū & occidentē se ūit.

xxxv.

xxxvi.

hoc ē qđ uirtutib⁹ in amore celestiū ar
dentib⁹ se opponit. & qđ diabolicus arcab⁹
oīa queq; potest subuertens assistit.
sic etiā in dictis suis ur ꝓmonstratū ē de
clarat. S; concordia illi respōsū dat. ac
cā mīfernū ꝓiectā ee manifestat.

VII Deide quoq; ad sinistrā partē ꝑdicti uiri
ēspicis imaginē quasi humanā formā ha
bentē quia iniquitatis ille quę quasi ad
sinistrā in obliuione oīpotentis dī sūt.
pulstū iudiciū zeli dī diuidicant. qm in
ꝑuaricatione hominū cmittunt. Iustū
cū dī iudiciū. queq; iusta iuste diuidi
cat. In cui capite igneus circulus ē. de quo
uelut igneę linguę ꝓcedūt. quia zelus
dīm a principio mundi exardescens & cir
cuitū ꝓfundoꝝ iudicioꝝ suoꝝ in ꝓmo
cadentē angło ꝑ curtens. omē sceleris ca
lore cupiditatis succensū. & ꝓ racionale
creaturā cōmissū cōburit. nec aliquid
ñ examinatū relinquit. Cui⁹ facies quoq;
choruscantia fulgura emittit. qm dum
na ultio uoluntatē purgationū suarū
manifeste & euicide demonstrat. cum
unūquēq; secīm qđ ꝑmeruit aliis cer
nentib⁹ apte flagellat. Quod autem aliā
formā in ea uidere ñ potes. quia mar
moreo pallio circūdat. hoc ē qđ ꝓfun
da iudicia in zelo dī finetenus ēsideran
ñ possūt. qm tā inuincibili fortitudine
circūtrgunt. qđ exāminari aut emolli
ri ñ ualet. quin officia sua secīm qđ ius
tū ē exerceant. quia oīa in rectitudi
ne penetrāt. quę ꝑ penitentiā excussa &
purgata ñ sūt. Iam qđ penitentia pur
gat. zelus dī ñ examinat. qm penitentia
ignis & flagellū ipsi⁹ ē. qđ uero penitēn
tia ñ excoquit ide zelus ēsumit.

VIII Vnde etiā fidelis homo qui castigationes
dī in semetipso exptus calde castigatio
nes timet. sciens qđ ñ delinquenti s; pe
nitenti parcet. intra se gemebundo cor
de dicat. O ds qui oīa nosti & oīa bo
na ꝑ fecisti cū pecco. in ēcupiscentia pec
catoꝝ meoꝝ paueo. & cū ꝑ penitentiam
in anima mea me recognosco. penitēn
tiā illa ñ ꝓficio & hoc timeo. ac cū
in lasciua uias & itinera uoluntatis
meę ꝓtranseo pauco. & cū peccata
in senectutē ꝑduco. uel cū peccati
tediū ꝑ dolore & ꝑ tristicia habeo. il
la ideirco ñ dimitto. & hoc timeo.
Et cur hoc. Qm̄ scio quę & qlia sūt.
Quid ē hoc. Iam rota illa sū. quę
interdū ad aquilonē. interdū ad orien
tē mōdū ad austrū mōdū etiā ad oc
identē rotat. Cū eī sentio peccatū
illud quo in ꝓmo originali peccato
ceptus sū. hoc aut cogitando aut
loquendo aut opando tiabo in me.
S; cū amma mea remmiscet unde
fit. ordeū opū meoꝝ de tritico cribro.
& tamē hoc ad plenū ñ facio. quia ca
ro & sanguis sum. Cū autē ad illicita
gaudia uado. quę me ꝑ ientam̄ ta car
nis sic̄ hmmilīū saltare faciunt. frenū
in eis ñ habeo. S; etiā cū ꝑ senectutē
in tedium peccatoꝝ uado ita qđ me
ampli⁹ peccare nō delectat. uitā meā
ꝓtrahi uolo q̄si⁹ peccata mea emen
dem. qđ tam̄ ñ ꝓficio. Et sic hoīb⁹
istis quē admodū rota in istabilitate
circū uoluor. Vnde etiā o ds in his
causis abhorreo cuncta peccata mea
quocūq; m̄ ea facio. sciens in amma
mea qđ nulli parcis qui se tibi pēue
in peccatis opponit. quia ꝓmū ꝑuan
cantē anglū in īfernū ꝓiecisti. & quia
hominē post lapsū in exiliū posuisti.
& quia unāquāq; iniquitatē secīm me
rita sua instabilitate contritionis suę
repellis. Fiduciā autē in hoc habeo qđ
celū rupisti & qđ carnē induisti ꝓpē
qđ delinquens & peccans pars tibi de
relicta ē. quia ista in mīa tua ꝓ pen
itentiā abluis. qua ꝓpē & ego penitēs
a peccatis meis ꝑ te abluitus unuam.

VIIII Sed & ꝑdicta imago contrarietatis ista
quę ꝑdicta sē uociferat. quia zelus
dī aduersus suggestiones maligno
spīrituū a quib⁹ in manifesto hominēs
fatigantē. clamat. eas in diabolicis

ñquitatib⁹ ꝓ uurtutē supm iudicis
cōpescens & extimmanis. sic etiā ide
antiquus ñuasor ac quida membroꝝ
ipsius ueiā iustitiā abiciens. ꝑ igne
am diuinā ultionē ꝑstrauit. ad mchi
ñ cōputari sūt. qm contra omnes
artis īsidiarū suar. quas in omib⁹ ma
lis habent. fortis & īuincibilis idem
zelus dī ē. nec ipsi resistere ualebūt.
quia lux tenebras oppmet ac ea quę
bona sūt mala destruēt. quo omīa
do subiecta sunt. xl. Cū aut̄ homo
se ipsū ꝑ peccatis suis punit. & cū pec
care desinit. zelus dīn mni⁹ eū ferit.
quia ille sibimet ipsi ñ pepercit. & quia
hoc abiecit. in quo pri⁹ delectabat.
Et istud alia uia ē. quę hominē ad
aliā uitā ducit. Quom. xli. Quando
cūq; enī homo peccata sua recognos
cendo deserit. dīn scit. & quando ꝑ
suspiria animę ad dīm suspirat. dīn
uidet. & quando uista & sca opa edi
ficare īceperit. angelicū ordinē colit.
ac quando bonus rumor bonoꝝ opū
int̄ hominеs ab ipso uolat. cū che
rubin secreta dī scribit. Qd diabol⁹ xlii
uidens erubescit. qm homo peccata
sua deserit. & ad creatorē suū redit.
qd ipse ꝑuersitatē nequicię suę
īduratus facere ñ uult. fidelis aut̄
homo ad dīm recurrat. & ipsi glām
de tota salutę uitę suę referat. qua
iustū ē ut creatori suo piā & scām de
uocionē cordis sui ostendat. quēad
modū etiā psalmista exhortat dicēs.
xlii. Afferte dño glām & honorē. afferte xliii
dño glām nomini ei⁹. adorate dīm
in atrio scō ei⁹. Cui⁹ sensus talis ē. Jos
qui mala deuitare & bona facere
desideratis. afferte omī deuotione
dīnatori cunctoꝝ glām in recta fide
& honorē in seruicio iustitię. scis cū
rectā fidē habentes eā beatis opibus
adimpletis. afferte etiā & eidē dño
glām. cū cū dīn urīn nominatis. &
cū ipsū uerū dīm ee ueraciter creditis.

& cū bona opa sedīn ipsū opamur.
qm ad imaginē & similitudinē suam
facti estis. Qua ꝓpt̄ adorare etiā flexa
mēte ac flexo corpore eundē dīnatorē
omīū in uniuersis ecclesiasticis īstitutis
que scā sūt. quia ad sedē maiestatis ei⁹
ꝓpingūt & hoc etiā facere ꝑ abstinentiā
& castitatē ac ꝑ ceteras uirtutes que in
atrio ipsi⁹ ambulat. atq; celebē animo
niā ac angelicū ordinē imitantes. ipsū
fidelit̄ colere. Her sca & fidelis anima
dū adhuc in corpore manet faciat.
ac diabolū cū ꝑ suasionib⁹ suis fugiat.
creatoriq; suo adhereat. & ab illis que
eā suffocare laborāt. festinant̄ declinet.
Qui aut̄ uitę desiderū habet in illo
uerba het ꝑcipiat. ac ea in īterio⁹ cubicu
lo cordis sui recondat.

Et ecce alios ꝑfatę multitu
dinis uidi spē. qui uociferā
bantur dicentes. Lucifer
qd ⁊ placuerit faciet. et
nos cū illo. nec ipse nec nos aliud faciem⁹.
Isti hominib⁹ īiustitiā ꝓponūt. & ne quis
quā ulli qd suū ē tribuat. ꝑsuadent.
Et uidi horrendū locū igneis spūs ple
nus. ac pessimis uermib⁹ plenū. ꝑ quę
omīa maligni spūs animas illoꝝ ig
neis flagellis agitabāt. qui diu īsclo
in corporib⁹ suis fuissēt. īiustitię omīb⁹
modis īstituerāt. Nam qua īiustitiā
factis & dictis ubiq; tenuerāt. spūs
& tbulis ustis punieban̄t. & qā illa amaritudi
nē seruauerāt. eisdē animib⁹ reqrebant̄. qm nulli
ꝑ iustitiā pepercerāt. a maligni⁹ spūib⁹ igneis fla
gellis affligebant̄. Et uidi. ⁊ ītellexi het. Et ūsq;
dicta uuuente luce. audiui uocē mi
dicentē. Hec sui desiderata sūt. & ut ea
uidetis ita sit. Quapp̄ hominеs qui hos
pessimos spūs supare uoluerūt & penas
ueri⁹ sui effugere. omnē īiustitiā de
se ꝑpiebāt. & iejunia & uerbera sustine
ant. purissimis quoq; orationib⁹ atten
te insistāt. & hoc sedīn qd a ꝑsidente
animar. suar. rectore eis demonstrat̄
faciant. Quicūq; enī īiustitiā dili

gunt. & cā tenēt. in dextra & in sinistra
cētis hominib' adulantē. s; magistros
suos ñ audiūt. & nec legē amāt. nec ista
tota legis seruare uolūt. s; una quaq;
quę diligūt & p legē cōstituūt quādiu
uolūt. In iustitia namq; siē nox ē. in qua
luna defecit. & in qua stellę ñ lucent.
qm̄ ut in nocte ista nec in luna nec ī
stellis obtenebratis tempa discerni po
terunt. ita etiā nec in iustitia ullus
ordo equitatis repiet. S;. & ipsa ut īcoc
tus & īsulsus cibus ē. quia sine doctrina
scientię īcocta ē. & quia sine sapientia xlvii
īsulsa ē. Nam & lęto sono rationalita
tis caret. qm̄ rationalitas sonū laudis
& citarizantē letitiā qua laudet dm̄
habet. in qua etiā fidelis homo omni
nisu mētis et corporis & in spiritu hu
militatis ac in corde contritionis eum
de creatorē suū magnificet. qui acre
atura sua digne laudandus ē. Unde
& ego qui omīa feci dico. V
os qui celes
tis ierim participes cē uultis. laudate
creatorē urm̄ in sono fidi. quę lauda
bili sono in cōprehensione rationalita xlv
tis p omīa opa dī sonat. quoñ de uno
quoq; bono laude do dicat. Rationa
litas namq; uelut tuba eū una uoce ē.
quę ī tras officia sua habet. quę p diuer
sas artes in creaturas dispensat. q̄nus
cesse creaturę ipsi hoc ñ assistāt. ut
bonū & fortē sonū reddat. quia ratio
nalitas p sonū unę uocis suę illa quę xlv
unum sonū ñ habēt. secū resonare facit.
Ipsa enī de p̄ma īspiratione qua ds
homini animā īspirauit. modū ubi
lationis in se tenet. Et ideo laudare dm̄
in pura & in conuenienti scientia illa
quę creaturā s cōsonā parat. & ī suauī
ac in pfunda sapientia quę omīa sedm
iustā dispensationē sapienter disponit.
uidet cū in animo hominis celestia sa
pienter discernit. & cū terrestria suauiter
sentit. S;. & anima hominis simphoniā
in se habet. & simphonizans ē. unde etiā
multociens planctus educit. cū simpho

niam audit. qm̄ de patria ī exiliū
se missā meminit. Hec autē de pe
nitentiū animab' purgandis & saluan
dis dicta sit & fidelia sūt. & fidelis
his attendat. & ea in memoriam
bonę scientię componat.
Alios quoq; cis de multitudinis
uidi spē. quos etiā sic uocifer
antes audiui. Quis aut quid
ds sit nescii. s; quē & qd uidemus
semi. Et hi homines ad corporē īdu
cunt. & ut in oīb' tepidi sit, eos exhor
tantur. Et tenebrosū aerē igne
p mixtū uidi. in quo maligni spē
animas ulos qui in corporib' suis cor
porē dilexerāt. hac & illac igneis
fustib' p pulsas discurrere faciebāt.
Iam p̄ corporē quē in se habuerāt.
in tenebroso aere usto etāt. & p̄ter
stultitiā qua dm̄ p nichilo cōputa
uerāt. ignē ei sentiebāt. & p̄ pigri
tiā qua iustis operib' ñ laborauerāt.
īfestationes maligno spirituum
sustinebāt. Et uidi. & ītellexi hec.
Et retrū de p̄fata uirente luce uocē
m̄ dicentē audiui. Hec quę uides
uera sē. S;. & homines si spē ad corpo
rē eos exhortantes studuerīt decli
re & penas corporis effugere. ieiunus
& uerberib' se castigēt ac purissimis
orationib' corporis de se exeucientes.
eū acumine p̄bitatis do seruiant.
Corpor nāq; ē soreū quorūda anima
lū habet. quę nec agilitatē in bono
nec agilitatē in malo habent. s; q̄
in pigritia iacēt. Ipse enī dm̄ nec ti
met. nec amat. quia in timore eū
ñ gustat. nec in amore eū eo simpho
nizat. nec in laboribus rationalitatis
ut homo opat. nec in spiramine am
me dm̄ exorat. Iam siē inutilis aer ē.
qui fructus tre arefacit. Unde & in
semetipso dicit. Si ds ē ds sit. Nam
ipse laboris mei īdignus ñ ē. Ego enī
nichil amplius quā uiuere cupio. Et sic
corpor bonū operari post ponit. S;.

182a

magna stulticia in homine illo est. lu. qui dim qui omīa creauit. & cuī regni finis ñ erat. nec uenerari nec diligere querit. ſ; sapientia in illo ē. qui hunc a quo corpus & ammā habet in speculo cordis sui iugit īmuetur. Hec aut̄ de penitentiū ammabus purgandis & saluandis dicta sūt & fidelia sūt. & fidelis his attendat. & ea in memoriā bonę scientię cōpo

Sed & alios eidem mat multitudinis audi spē. q omēs magnis clamoribꝰ uociferabant̄ dicentes. Eamus. eamus. & illuc ire festinem. quo ire debemus. Isti hoies ad obliuionē dī trahūt. & ne creatoris sui nec opū ei recordent̄ psuadet.

l. Et audi uallē magnā longitudinē & latitudinē multā habentē. ac maximo igne & in mundissimo fetore plenā. in qua etiā plurimi uermes horribilis formę discurrebāt. In hac ammę illoꝝ puniebant̄ qui in seculo uiuentes timorē & amorē dī obliuioni tradiderāt. nec quid facerēt scire lu. aut ītelligere uoluerāt. Quia enī īfidelitatē in cordibꝰ suis habuerāt in ualle ista erāt. & quia impietatē dilexerāt. in igne hoc ardebant. & quia do resistere nō ptauerāt. fetorē istū sentiebāt. & quia plurimas aduersitates dolositatū in se colle gerāt. a pfatis ūmibꝰ torquebant̄.

li. Et audi. & intellexi hec. Et de pfata uiuentē luce. audiui uocē iterū in dicentē. hec quę uides uera sūt. & ut ea uides ita sē. Unde homines dim in obliuione tenentes. maligni spē ad obliuionē eos pt̄ hentes fugiant. & ad cor suū redeant. & ad creatorē suū & ad opa tuus respiciāt & ne pfatus penis puniant̄ p aliquod tempꝰ ab hominibus se separent. & aspitate uestrū ac ictumus & flagellis secdm ustionem

ſ; pfidentis rectoris se castigēt. Nam obliuio dī pessimas cogitationes. hoīb; imittit. & eis psuadet ut dicāt. Quom dim scire possem. quē nūquā uidimus. Et quom hoc attendere ualerem. qd nūquā iuuebamur. Homo qui talia loquitur creatoris sui ñ memmur. qm tenebre īfidelitatis cor ei circū dederūt. Quando enī homo lapsus ē. omis creatura cū eo obnubilata ē. Ds quippe hominē totū lucidu creauerat. ita qd ut lucē lum̄ purissimi etheris uidit. & qd carmen anglicū cognouit. ac cū tanta claritate īduerat. qd etiā magno splendore lucebat. ſ; hoc totū ussione dī transgrediendo pdidit. unde & eleīta cū eo in pei cōmutata sūt. sed tam̄ aliquid luminis in se habuerūt. qm peccatū qd homo fecerat. ulla p transgressionē ñ ppetrauerāt. Qua ppt̄ homo dim ītelligat. & cū adīmma cordis sui reducat. sciens qd ñ p aliū quā p dim quā omnē creaturā pceder fecit creatus ē. ac eā in memoriā bonę scientię semp teneat. quemadmodū scriptum ē. Memento creatoris tui īdiebꝰ iuuentutis tuę antequā ueniat tempus afflictionis tuę & reuertatur puluis in terrā suā unde erat. & spē redeat ad dīnm qui dedit illū. Qd etiā sic ītelligendū ē. Tu qui gloriosā uitam & requiē etnitatis habere desideras. in bonis & scis opibꝰ meīto illi qui te creauit. & hoc etiā faciēs in diebus germinantis uitę tuę in quib; ei & pcedis in sēitate. antequā tibi occurrat. tempus illud quo sanguis & caro tua deficiāt. & ossa tua denudentur. & antequā reūtant̄ cinis corporis tui in puluerē ūtę de qua factus es. in alienā uitā mutatus. & antequā spē qui corpus tuū uegetat. ide corpus deserendo rediat ad dīnatorem cuncton qui eide corpori tuo dedit ipsū secdm gr̄ę suę dispositionē. Nam ds ut faber ē qui solle ignē examinat.

& qui cū undiq; circūuertit. ut opus
suū plenē ꝓficiatur. Cū autē spē homi
nis recto ñ cursu bonoꝝ opū dirigit.
ut adīdeficientē cōmunitatē gaudioꝝ
reūtatē. purissimū lumē uidebit. & an
gelicū carmen audiet. qđ ada uidit
& audiuit. antiquā transgressionē
mortalitatis aduert. & sic maximo
desiderio uestimentū qđ exuit requi
ret quatin⁹ paritē cū ipso gaudeat.
Hec autē de penitentiū animab⁹ pur
gandis & saluandis dicta sūt & fidelia
sūt. & fidelis his attendat. & ea in me
moriā bone scientie componat.

Audiui quoq; eiđe multitudinis
uocē spē. quos etiā sic uociferā
tes audiui. Arte nīa oīa
inquirem⁹. & omīa obtinebim⁹.
Et hii homines ut īconstantes sint ex
hortantē. ac eis mēstantiā ubiq; ꝓponit.
Et uidi ignē magnū in quo plurimi
& diuersi uermes diūsas formas haben
tes erāt. & in quo animę illoꝝ punie
bantē. qui diu in corporib⁹ suis fuissēt.
in uerbis & in opib⁹ suis īconstantiā sibi
attraxerāt. Nam ꝑpē in mēstantia qua
multos audacē decepāt. in igne isto
ardebāt. & ꝑpē multiplicē dolositatē
quā cū uanitate in se habuerāt. a pfa
tis uermib⁹ torquebant. Et uidi. & ītel
lexi hec. Et de pfata uiuente luce
iterū uocē audiui dicentē ad me. hec
que uides uera sūt. Homines autē qui
pessimos spē ad mēstantiā eos exhortan
tes de se uoluerūt effugare. & penas ei⁹
effugere desideraueriṫ. si sclares sūt
ad spīrales uitā se colligāt uel si spirita
les sūt. in eade conūsatione sua cū omī
disciplina ueritatis acri⁹ se soliti coer
ceant. quatin⁹ nequicia uicū hui⁹ de
se abiciant. Illud enī in hominib⁹ sic
loquitē dicens. Quom⁹ ꝑ uiā unā īcede
rē. cū m̄ res una ñ ostendat. & cū pas
cua in quib⁹ pascar m̄ ñ dent. Ubi fi
de quero ibi illa ñ inueuio. & quos
amicos meos estimo īimici mei sūt.
& in quib⁹ amicicia inuenio m̄ uix
adherēt. & obhoc nullom⁹ pactū
stabilitatis habere possū. Nam q̄m
unusquisq; se m̄ ostendit. sic me illi
exhibebo. & si me plus illis subicerē
omēs me ēculcarēt. Ego laudo qđ
laudare uolo. & despicio qđ m̄ nile
uidet. & abscondo me ab illo quē
timeo. & sic omīa secm̄ uoluntatē
meā retineo. quēadmodū iudei fece
rūt. qui moysen audierūt quē ꝑfecta
audire noluerūt. si; qđ uiderūt hoc
audierūt & crediderūt. & sicut
balaam fecit qui iudeos laudauit.
& alios sibi amicos parauit. & ut pa
gam fecerūt. qui in idolis plurima
repererūt que iuenire uoluerūt.
Que ꝑbant possū ꝑbo. & in multa
sciscitatione omīa ꝑquiro. & ī omīb⁹
his aliquā partē teneo. ne deficiam.
quia si hoc ī facerē quid ēom nescirē.
Nam celu m̄ ñ loquitē. terra m̄ ñ suc
currit. nec ulla alia creatura m̄ di
cit. ut eā ipsa ꝑgam. Sic in mēstantia
in hominib⁹ quib⁹ ꝑsidet loquitur.
qm̄ oculi eoꝝ ceci sūt. ad fidē & aures eoꝝ
surde ad ueritatē ac lingua eoꝝ mu
ta ad legalia ꝑcepta. & cor ipsoꝝ ad
amorē di lapideū. Nec enī ad dm̄
nec ad homines fidē habet. si; simu
lis ē simulacro qđ dm̄ negligit. &
qđ homines ꝑ multos sibilos seducit
& decipit. Hanc qui dm̄ diligunt.
& qui hominē uerentē. fugiant. &
simulationē deceptionis despiciant. nec aliud quā qđ tā secm̄ ho
mines quā secm̄ dm̄ stabile & fir
mū ē aggrediantē. Hec autē de pe
nitentiū animab⁹ purgandis & sal
uandis dicta sūt & fidelia sūt. & fide
lis his attendat. & ea īmemoriam
bone scientie componat.

Et alios ꝑdictę multitu
dinis uidi spē. qui omēs
clamabāt dicentes. Ce
lu īhabitabim⁹. quia lu

cifer in honore suo ẽsistit. Isti hoies
ad curã tirenoy ducũt. & qd omino
lvii tirenis insistant psuadet. Et uidi
ignẽ magnũ nigriã flamã habentẽ.
ac plurimis ũmib⁹ redundantem.
in quo etiã anime illoy etiãt qui in scło
uuentes celestia post posuerãt. &
omi ansu curã tirenoy arripuerãt.
& in eo de loco ad locũ uelut auen
to pcipiebant. Quia eñ in tenebrosi
tate ĩcredulitatis dim neglexerãt.
cũ terrenis ĩhiabãt. ignem hunc
nigrũ sentiebãt. & quia auaram
duriciã in eade cura habuerant.
a pfatis uermib⁹ torquebant. &
qm ab ea ñ cessauerãt in eode ig
ne hac & illac cũ afflictione iac
tabantur. Et uidi. & ĩtellexi hec.
lviii Et uterũ de pfata uuente luce au
diui uocẽ mi dicentẽ. Hec que uides
ueta sũt. & ut ea uides ita ft. Qua
pp̃ homines qui curę tirenoy ĩsu
dat. si spẽ ad illa eos exhortantes
uoluerĩt supare. & pfatas penas
deuitare. ieiunijs & flagellis scdm
iustionẽ s. pfidentis rectoris se casti
gẽt. & corda sua ad celestia redu
cant. Nam qui curã tirenoy di
lvnii. ligũt. intra se ĩsipientẽ dicunt. Cre
aturã que nobis ad usũ nrm creа
ta ẽ ĩspiciem⁹ & adtendem⁹. qm il
la nos cibat & uestit. Vs g qd s
placet faciat. Si eñ causas nras
ita in dim ponetem⁹. qd curã tirenoy lx.
ñ haberem⁹. cito deficerem⁹. Et qd
tẽ essem⁹. Voluerib⁹ seis simules qui
faciẽ suas in speculo aquax ĩspici
ũt. & nichil aliud attendut. cito
moriunt. Postquã eñ mortui fue
rimus cũ creaturis amodo ñ erim⁹.
s. uitã illa quã ds post mortem
nrãm nobis donauerit. habebim⁹.
Nam si creaturas cõmunicauerim⁹
& queq; ab eis scisciti fuerim⁹.
culpabile ñ ẽ. qua ds eas sic cre
auit. Si eñ ad usus nros creatę ñ
cẽnt. & si illas tẽ diligerem⁹. ualde per
caremus. Nulla quippe requirim⁹. ñ
que ds nobis donauerit. Qui namq;
equũ suũ ĩfrenẽ curreri pmittit. non
quiete s. piculose ĩcedit. Et si nos cu
rã tirenoy in usu ñ haberem⁹. tria spinos
& tribulos germinaret. & in hoc perca
remus. qm illa cuncta animalia pas
cet. & qm planas uias & ñ piculosas
habebit. Hoc nñ illi in corporib⁹ suis
locuntur. qui omẽ studiũ & omnẽ
curã suã ad psentẽ uitã & ñ ad futu
rã ponũt. quẽadmodu auari & ĩfi
deles iudei fecerũt. qui filiũ meũ quẽ
p salute hominũ in mundu misi ne
glexerũt. & uerba ei⁹ subsannantes.
ipsũ p mortẽ omino delere conati sũt.
S. fidelis homo aratrũ cũ bubus sic
apprehendat. ut tam ad dim aspi
at. qui uiriditatẽ & omes fructus ti
re dat. & sic p pcepta magistri ĩcedat.
ut tirena colens. celestia ñ deserat.
Hec autẽ de penitentiũ animab⁹ pur
gandis & saluandis dicta sũt & fidelia
sũt. & fidelis his attendat. & ea in me
moriã bone scientie componat.
Alios quoq; eis de multitudinis
spẽ uidi. quos etiã magno cla
more uociferantes audiui.
Quis ẽ ds iste. qui nobis tan
ta certamina ĩfert. Et hi cordib⁹ ho
minũ obstinationẽ ostendut. & ut
ad cunctos obstinatã mentẽ habeãt
eos exhortantur. Et uidi tenebras
pice & sulphur ardentes. in quibus
animę illoy magnũ planctũ haben
tes puniebantẽ. qui diu in corporibus
suis cẽnt obstinationẽ mntis s. ĩposue
rant. Nam qm contra dim duriciã ĩ
se habuerãt. in his tenebris ardebãt.
& qm uirtutib⁹ ñ cõmunicauerant.
picẽ sustinebãt. & qm beneuolentiã
a se piecerãt. pene sulphuris eos lede
bant. & qm suspiria de cordib⁹ suis
ad dim ñ traxerãt. planctũ magnũ
emittebãt. Et uidi. & ĩtellexi hec.

Et de ꝑfata uirgine lucē. iterū uocē audiui dicentē ad me. Hec que uides uera sūt. Sed homines qui obstinationem in se habent ulla de se abiciāt. ac maligni spē qui ulla sperāt negligant. & ne penis eos affligant. ieiuniis & flagellis se castigēt. ac genuū flexu omnib⁹ dīm supplicū faciāt. Qui enim obstinationē in se colligūt mortuis assimilant. qui nec uident nec audiunt. nec qui ꝑ ispirationē dī mouentur. Obstinatio nāq; prāua & nequā ē. nec a duricia ulla quā in se habet molliri aut moueri uult. Sed sicē talpa tā cecit. sic ipsa queq; bona euertit. quia nichil s placet nisi qđ ipsa eligit. & uelut faūlla ē. que diu extendit. & in altū spargit euanescit. qm̄ dum ipsa in uirtuosā scientiā s; īmobilem nequiciā ispicit ad nichilū redigitur.

Dam timorē hunc in habet quē iob seruus mus habuit. qui omīa patienter sustinuit. que in eo fieri ꝑmisi. Et qm̄ hunc ualde amaui. multas tribulationes sup ipsū posui. quia patientiam & magnā benuolentiā in eo cognoui. Patientia quippe ei⁹ floruit & benuolentia ipsi⁹ ad me ascendit. quia omīa sua m̄ tradidit. & quia contra me non frenduit. Sed ista obstinatio in habet quia dura ut lapis ē. & arida uelut terra que sine fructu ē. qđ illi fugiūt. qui dō adherere & supna pmia capere desiderāt. Hec autē de penitentiū animab⁹ purgandis & saluandis dicta sūt & fidelia sūt. & fidelis his adtendat. & ea in memoriā bone scientie cōponat.

Sed alios ꝑfate multitudinis spē uidi. qui omēs uociferabantur dicentes. Que utilitas in una re consistit. Hec namq; que querim⁹. in uno do iuenire n possum⁹. & ideirco ubiq; circūspiciem⁹. & quecūq; uoluerim⁹ illa trahem⁹ ad nos. Isti homines ad cupiditatē exhortant. & qđ in omīb⁹ reb⁹ cupiditatis exemplū sint eis demonstrāt. Et uidi magnā longitudinē & latitudinē & ꝑfunditatē aquaꝝ maximo ardore ignis feruentis. in quib⁹ pessimi uermes & plurimi maligni spē fuerūt. In his aut pene animē illos affligebant. qui in seclo uiuentes cupiditatē dilexerāt. & ea omīb⁹ modis s attraxerāt. Nam ꝑ ī sa ciabi te cupiditatē quā in se habuerāt. earūde aquaꝝ feruorē sentiebāt. & ꝑ acerbitatē eide cupiditatis. a uermib⁹ istis affligebant. ac ꝑter studiū quo eide uicio īstudauerāt. ab his maligni spīrib⁹ igneis furcis ꝑ fatis aquis īmergebant. Et uidi. & ītellexi hec. Et iterū de ꝑfata uiuente luce audi uocē m̄ dicentem. Hec que uides uera sūt. & ut ea uides ita sūt. Unde homines si spē qui eos ad cupiditatē ꝓtrahut studuerīt superare. & penas eide uicii euadere. ieiuniis & uerberib⁹ se castigēt. ac elemosinis eade peccata redimant.

Nam cupiditas nec caritatē ad dm nec fidele fiduciā ad homines habet. s; omīa que potest rapit. omīa que potest capit. & aliena sibi in uentē attrahit. ac nimietatē ī mente & in uentre & in omīb⁹ opib⁹ ac in omīb⁹ reb⁹ suis tenet. Canib⁹ etiā qui undiq; discurrūt & n saturantur similis ē. & etiā īmunde auis assimilat. que in īquietudine & in uoracitate ē. & squalidos mores habens medicinales mores honestatis fugit. ac in effusione uituperationis multoꝝ ē. unde & dīm nescis. s; ad illa que aliena sūt respicit. Sed qui mortē fugiūt. & dīm diligūt. & qui gaudia eterne repromissionis adipisci querūt. sup fluitatē cupiditatis abiciāt. & omīa que agūt tam secm̄ scīm quā secm̄ dīm moderent. Hec autē de penitentiū animab⁹ purgandis & saluandis dicta sūt &

fidelia sūt. & fidelis hīs adtendat. & ea m memoriā bonę scientię cōponat.

Vidi quoq; alios spē eīdē multitudinis. quos etiā magno clamore uociferantes audiui. Lucifer dns nr ē. & nullus eū apud ullu sumus nos expugnabit. hi enī hominib' discordiā ꝓponūt. ac eis ut discordes sint & ut concordiā uirtutū fugiant ꝑ suadet. Et maximū ignē uidi. uxta quē denssime tenebre apparuerūt m quib' uermes horende forme fuerūt. & ī quib' etiā plurim maligni spūs discurrebāt. Et m penis istis anime illoꝝ puniebantur. qui dū m corporibus suis fuissēt. concordiā scītatis negligerāt. & discordiā s̄ assocīauerant. ita qd eodē igne ad ꝑdictas tenebras transiūt. & de eisdem tenebris ad ignē rediūt. maligni spūs eas semp impellentib' cogebantur. Quia enī omē malū ꝑ discordiā suscitauerāt. m eodē igne urebant. & quia multis hoc m̄ lesionē mtulerant. m tenebris istis torquebant. & quia crudelitatē m se habuerāt. a ꝑfatis uermib' affligebant. & quia ꝑ idē uiciū plurimos errare fecerāt. de igne ad tenebras. & de tenebris ad ignē transiūt ꝑ malignos spūs cōpellebant. Et uidi. & intellexi hec. t de ꝑfata uuente luce. audiui uocē iterū dicentē ad me. Hec que uidisti uera sūt & ut ea uidisti ita sē. & plura sē. S; homines qui spē eos ad discordiā ꝑtrahentes declinare uoluerūt. & qui penas eīdē uicii effugere obtauerūt. cilicio & asperrimis ieiunus & durissimis uerberib' cum iustitia se affligāt. ac queq; mollia corpori suo deuitēt. Qui enī discordiā diligūt. & qui ei adherere semp festinant. a maligno spū fatigati sē. unde & m hac nequicia sua ad tormēta mīnecessarius trahūtur

tubebuntur. Nam discordia aduersa serpentinę malicię ē. & libenē fusurrat. ac diuersa consilia tractat. & bona consilia dissipat. & facta alioꝝ exprobrat. ac inꝑbitatē alioꝝ frendet. Et ipsa sapientiā ē scit. s; eā imitari negligit. & plena maledictionis existens. cū pessimis malis celū tetigit. quando serpentē m paradisū misit. qui hominē uestē īnocentię exspoliauit. cū ullo similē dō fieri dixit. S; & sapientiā derider. & bonos ac rectos mores dissipat. & turres uirtutū mouere ꝑtat. ubi ludos excitat m quib' uanā edificat. & m quib' magnas ruinas adsecolligit. de quib' omib' se libenē execusat. Et cū oīa hec fecerit. alios quos sepe cōmouit dicit. Satui. quid facitis. Et te scītatē se ferre dicit. & hoc cū illusione facit. quēadmodū ille scītatis illusor existeret. qui scā uasa m platea ut ibi illuderentē portaret. & sic eā m sacrilegū computat. Hoc etiā modo diabolus decepit. S; & postquā discordia plurimas īiquitates ad se collegerit. eas cū blasphemis deuorat. ac eas sic m confusionē & m obprobriū ducit. uelut illas nūquā ad se collegisset. Simplex autē homo qui se peccato simplicitē inuoluit. ista n̄ cognoscit. qua ꝑ ē & ds ullū n̄ spernit. cū ip sū ad penitentiā ducit. ubi discors & īpenitens homo m ira di magno casu cadit. qm timorē dn̄i n̄ habens retro īcedit. cū uastā uiā cōtēpnit. Ide quoq; uicū opus suū plenē ꝑfecit. quando iudei filiū meū in humanitate sua uiderūt & mirabilia eī cognouerūt. s; ꝑ nequicia cordis sui ab eo recesserūt. & se ipsos in mortē ꝑcipitauerūt. quēadmodū scriptū ē. Auerterūt retrorsū. & eciderūt in tra. Qd etiā sic ītelligendū ē. illi qui ueritatē abnegant & sathanan m contrarius opib' imitant. uadūt m īterna retro meedentes cū oculos fidi in semet

ipſis claudit. unde etiã cadit. in
pessimas tẽptationes que eos ad iter
nectionẽ ipellit. S; ut ds in nouissi
mo die hommes ad imortale uitã
excitat. sic etiã & nẽ p penitentiã
eos ad uitã resuscitat. qm illi qui
in corporib⁹ suis cõmissa sua deflet.
du animę cop corporib⁹ exuunt.
etiã si penas purgatorias p meru
rũt. eicit⁹ tam eis eripiunt. Hec
aut de penitentiũ animab⁹ purgan
dis & saluandis dicta sẽ & fidelia
sẽ. & fidelis his attendat. & ea in
memoriã bonę scientię cõponat.

Capli quinte Partis De uno p totũ or

Verbem prospicientis.

i. Verba eidem uni.
ii. Verba seruilitatis.
iii. Responsiũ reuerentię.
iiii. Verba uagationis.
v Responsiũ quietis stabilitatis.
vi. Verba maleficii.
vii. Responsiũ ueri cultus di.
viii. Verba auaricię.
viiii. Responsiũ purę sufficientię.
x. Verba tristicie scli.
xi. Responsiũ celestis gaudii.
xii. omus enei fusilis.
xiii. Quod aque ñ soli⁹ ad usus corporaliũ
necessitatũ hommũ s; qd etiã ad sa
lutẽ animax creatę sẽ.
xiiii. Q d quãus hommes dm diũso modo
cotat. sub ptectione tam ipsi⁹ sũt.
xv. Vt cuncta a do regunt. sic aque
cuncta ctena oglutinãt. uelut etiã
anima corpus firmat. S tentant.
xvi. Vt possibilitas di omnẽ opus ipsi⁹ te
net. sic & abyssus ea que sup terrã sẽ.
xvii. Q d abyssus quasi fabrica creatoris
mundi existens ab alia creatura
ñ portat. nisi qd p potestatẽ di sus
xviii. Q d abyssus cisterne similis ẽ.
xviiii. Q d fortitudo di aquas liquefacit.
alioquin concrete cent.
xx. Q d ds austeritatẽ elemtoy in potes
tate sua firmit tenet.

xxi. Q d ds fideles exhortat. quatus admo
nitionẽ ei⁹ p capiãt alioquin plagas
ei⁹ sentiant.
xxii. Q d anima hominis ad dm anhe
lans. uarib⁹ suis omia opa sua celes
tia desiderio oglutinat.
xxiii. Q d diuina pcepta obhoc data sũt.
ut p fidelem animã impleant.
xxiiii. Q d cũ anima scitatẽ sequit. spẽ ses
uires ei⁹ de uirtute in uirtutẽ ascen
dere facit. § filiu suu compescit.
xxv. Q d ds pat tẽptationes que animã
homines urrentat. p humanitatẽ
xxvi. Q d ds uere audientes aures haben
tes ut penitentiã agãt monet.
negligentes aut flagella ipsius
purgabunt. § repellit. § qd sigñ
xxvii. Verba euangelij ad eande tẽ.
xxviii. Q d uicia que sensus fideliũ p uerte
re conantur. sollertia uisto⁹ ase
xxviiii. Specialit de seruilitate & habitu ei⁹ y
xxix Specialit de uagatione y habitu y q⁹ y qd sigñ.
xxxi. Uerba in canticis canticoy.
xxxii. Specialit de maleficio & habitu
ei⁹ & quid significet. § & qd sigñ.
xxxiii. Specialit de auaricia & habitu ei⁹
xxxiiii. Verba ieremie pphe ad eande rem.
xxxv. Specialit de tristicia scli & habitu
ei⁹ & quid significẽ.
xxxvi. I tẽ specialit de forma zeli di &
quid significẽ.
xxxvii. De libro exodi. § uingit.
xxxviii. Q d sanguis xpi uirginitatẽ s con
xxxviiii. Q d ds antiquũ serpentẽ in malis
opib⁹ suis & comũsione publicanoy
& peccatoy supat.
xl. I tẽ de quib⁹da purgatoris penis
animax quorũda hominũ qui in
seruilitate peccauerãt. & quare
eas ita paciantur. § suis puniãt.
xli. Quoñ hommes p penitentiã pec
catũ seruilitatis in corporibus
xlii. Q d seruilitas omia que uera sẽ cũ
umbra ludentiũ uerboy eradicare
temptat.
xliii. I tem de alius quib⁹da purgatoriis

penis quarũda ammarũ hominũ qui in scło ꝑ uagationẽ delique rant. & cur casdẽ penas hoc modo sustineant. ℣ ad se colligit.

xliiii. Qualiẽ homines penitendo pecca tũ uagationis in se purgent.

xlv. Qd uagatio uigilẽ scientiã nõ habeñ puella ĩobedientię ẽ. ac luxurię famulatẽ. & ociositatẽ & pigriciam

xlvi. Verba dauid. ℣ cas ita habeant.

xlvii. Item de quib⁹da aliis penis purgatio nũ animaꝝ quorũda hominũ qui in maleficio peccauerãt. & quare

xlviii. Qualiẽ penitendo peccatũ maleficii in semetipsis deleant. ℣ execrent.

xlviiii. Qd qui in creaturis uelut in scripturis discere ctendũt. corpore & anima destruunt. quia aspectũ animę fugi

l. Item de quib⁹da aliis purgatoriis pe nis animaꝝ hominũ illoꝝ qui ꝑ auaricią peccauerãt. & cur illas sic pa

li. Item de quib⁹da aliis penis purgatio nũ animaꝝ quorũda hominũ qui ꝓpt̃ auariciã latrocinia exercuerãt. & quare illas hoc nõ sustineant.

lii. Item de aliis penis in quib⁹ animę quorũda hominũ purgabuntur. qui ꝓpt̃ auariciã furta fecerant. & cur easdẽ ita habeãt.

liii. Quoñ homines ꝑ penitentiã pecca tũ auaricię in se punãt.

liiii. Item quoñ auariciã quã ꝑ latrocinũ exercuerãt in cordib⁹ suis penitẽ tes abluant. ℣ penis subiacebit.

lv. Item qualiẽ penitendo homines pec catũ auaricię qd ꝑ furtũ commise rant in semetipsis deleant.

lvi Qd homo qui omĩa quę potest aliis subtrahit. & eas attrahit pessimis

lvii Verba dauid. ℣ imitatẽ.

lviii Qd auaricia nõ solũ ea quę extra corpus hominis sũt. s; & corpus hois aufert.

lviiii. Qd homo latrocinũ exercens diabolũ

lx. Qd fur qui nocturnalis ĩsidiator ẽ. dia bolice deceptiõi assimilatẽ.

lxi. Verba euangelii. ℣ nõ paciantur.

lxii. Item de quib⁹da aliis penis purgationũ animaꝝ quorũda hominũ qui ꝑ tris ticiã seli peccauerãt & qre eas hoc

lxiii. Quoñ hoies tristiciã seli de se abiciãt.

lxiiii. Qd tristicia seli gaudiũ in celestib⁹ nõ ha bens omes ptereuntes pauet.

lxv Verba dauid. ℣ homines pugnet.

lxvi Qd diabolica turba cũ uicijs conẽ

lxvii. Qd actes beatoꝝ spirituũ hominib⁹ as sũt. & uires eleñtoꝝ ctinẽt.

lxviii Qd homo diu uiuit corpori suo affli ctionẽ ꝑ peccatis suis ĩponat. ℣ bit.

lxviiii Qd magistẽ qualitatẽ subditoꝝ suoꝝ & qualitatẽ peccatoꝝ coꝝ ꝙsidera

lxx. Magistẽ flagellũ duris & aspis existẽs. ad bonos cũ lenitate loquatẽ.

lxxi. Qd magistẽ secm exemplũ de iacob & de esau benuolos ad se trahat. malignos autẽ aspe corrigat.

lxxii Qd magistẽ qui sup uitios ꝫ subditos cadit uidelis assimilatẽ. & qui ĩno centes affligit. lupus nominatẽ. & qui delinquentiũ pũitatẽ dissimu lat. fur dicitẽ. ℣ latẽ. ℣ cẽ debent.

lxxiii. Qd bonus magistẽ puro ethere assimi

lxxiiii. Qd boni discipuli currus magistro

lxxv. Qd opus hominis ad dim tendens in celestib⁹ fulminabit. ad diabolũ uero eũsũ in penis manifestabitẽ.

lxxvi. Cũ homo peccata sua manifestat. scam ẽnitatẽ ostendit.

lxxvii Et ds ab angelis laudatẽ. ita etiã & ab homine laudandus ẽ.

lxxviii Qd animab⁹ quę in memoria beati tudinis exiterũt. sciatis labores ui uentiũ succurrũt.

lxxviii Qd purgatoria pena liberandis am mab⁹ s; ẽ celestis paradisus purga tis. lux autẽ celestis uirtuosis am mab⁹ moxꝑ ꝑparata ẽ. ℣ ne fulgebit.

lxxx Cũ terrenaꝝ materiaꝝ sordes in no uissimo die fecisse fuerĩt. postea trena materia ut ĩpma substantio

lxxxi Qd ꝑ spm scm orationes in corde hominis ꝓlate ante dim ascendẽt.

xxii. Q d̄ uox ꝑphar & psalmodia ad laudē dī pnunciata necessitati dolentiū ut pmeruerūt subuenit. odor dō ē.

xxiii. Q d̄ ds istis p quib' homo elemosinā offert. secūm qđ digm sūt pareet.

xxiiii. Q d̄ bona uoluntas hominis suauissimus d̄ ds labores hominis p necessitate uentiū & p requie defuncton suscipit.

xxv. Q d̄ qui dō non seruit hunc angls p cuius durit̄ ferit. Finiunt Capla Quinte partis.

Incipit Quinta pars De Uiro per totum orbem terrarum prospiciente.

Audi qđ p̄dictus uir p totū orbē tra. pspiciebat. Et aquę abyssi in quibus idē uir a suris deorsū ad uu. plantas suas erat. ita qđ etiā sup̄ abyssū stabat. quasi robur utrius eiđē uiri fuerūt. qm̄ omia recuperāt. omia purificāt. omia sēficāt. omia continēt. omia portāt. ac qm̄ omēs creaturas soldāt sudore humiditatis suę pfundūt. & omēs creaturas soliđāt. uelut anima corpus firmat. Sz & abyssus quasi uirtus possibilitatis ipsi' erat. quia omēs īstitutiones ei' fert. & quia eđē īstitutiones illi īmittit. & etiā uelut fabrica sūm fabricatoris existit. in qua utensilia eiđē fab' sūt. Et ecce de crurib' eiđē uiri aer quida cū sudore exiens. omēs aquas abyssi duūso modo mouebat. Ipse quoq; urei cleīton. quę sup̄ terrā & in ea ac subtus eā erant. pedib' suis dep̄mebat. Et dixit. Audientes audite. & itelligite. Penitentiā agite. quia ds se uobis sic ostendit. Quod si nō feceritis. ungę meę purgabūt uos. Penitentia ergo in homine sit. Deinde in p̄fata nebula in qua multimoda genera uicioy fuerūt ut sup̄ ostensū ē. etiā hic quinq; in hui' modi imagīb' aspexi. Nam p̄mā imagīnē uidi auerticē capitis ad lubos suos iuuenilē formam hominis habentē. alumbis autē deorsū formā cancri ut cancer a capite deorsū formatus ē. Et nigros capillos capitis habebat. ac toto corpore nuda fuit. Et dixit. Ego omia dispono. & omia discerno. & quo quelibet res ceciderit. illuc aspicio & mde loquor. Si hoc nō facerē. insipiens ēem. Et quis me ob hoc arguet. Si insipientē & fatuū laudarē. mendaciū dicerē. In uerbis meis retia extendā. & omia quę potuero capiā. & quanto plus cepero tanto plus habeo. Iam honorē meū sic dilato. ut omēs in uerbis meis erubescāt. Sz & arcū meū cū iaculis uerboy extendam. Et quid hoc nocebit. Nulla celabo nulla silebo. Sz unicuq; hominī secūm mensurā suā qđ habeo dō. Sed iterū de p̄fata turbida nube audiui uocē huic imagini respondentē. Si omia mouerē quę creator fecit quid eēm quod illa destruerē. quę nō feci nec creaui nec quibus scientiā dedi. sic tu o pars iniqua omnia q mouebis. Montes me sustinent & in planitie uallium ambulo. nec ipsi contēpnēt me. In supnis & infimis uolito & omia quę ds ēstituit in placēt nec ulli iniuriā facit. Sz ut ut lutū calcianto rū conculco. Iam dignorē partē in habebis. quia omib' quib' potes iniuriā īferes. Sedam autē imaginē uidi puerilē formā habentē excepto qđ in capite capillus carebat. & qđ faciē & barbam ut se nex uir habebat. Et in p̄dictis tenebris in quoda panno quasi in cumis pendebat. qui hac & illac uelut a uento mouebat. Sz alia īdumenta in ea nō uidebā. Et iterū ab eođē panno erexit se. & iterū in eunde pannū abscondit se. Et dixit. In multa estimatione habeo. si in uno loco & in uno ppo p̄mansero. Ubiq; me ostendere uolo. ut ubiq; uox mea audiat. & ut ubiq; facies mea uideat. & sic gīam meā dilato. Gramen eni crescit. & flos ei' apparet. & si hoc nō eēt. quā gīam homo haberet. Ego in

sapientia & in ratione mea gram̃ sū.
ac in pulcritudine mea flos sū. Et ido
v. ubiq; me manifestabo. Et iterum
de p̄fata turbida nube audiui uocē vi.
huic imagini respondentē. Tu o ars
diabolica sic flos femi cades. & sic lu
tū in uia conculcaberis. tu uox uana
tatis. tu aspectus iniquitatis. nec cribras
uerba rationalitatis. s; sic locusta ista
bilit̄ incedis. unde etiā sic mix p diūsa
loca spargeris. Nam cibū sapientię n̄
manducas. nec potū discretionis bibis.
s; uitā uolucrū imitaris. qui nullā sta
bilitatē in habitaculis habēt. Cinis enī
& putredo es. nec ullā requiē habebis.
S; tertia imago caput lupi & caudā
leonis habebat. ac reliquū corpus ei⁹ corpi
cani assimilat. Et hec cū p̄dicta
imagine ludebat dicens. Nos in omīb⁹
unū sumus. S; & magni strepitus uen
tor in aures ei⁹ sonuerūt. quos ipsa di
ligenter excribrauit auscultans qui eēnt
& unde eēnt. cū quib⁹ etiā exultabat.
quasi dii sui eēnt. Deinde dextrū an
teriorē pede eleuauit. & eunde ad
magnū uentū qui ab aquilone uenit
tetendit. ac sinistro anteriore pede
vi. flabrū uentor⁹ ab elemētis ad se trahe
bat. Et dixit. De mercurio & de alis
philosophis multa discā. qui scisitatio
ne sua elemēta hoc m̄ iugabāt. qd̄ umā
quāq; rem quā uoluerunt certissime
repierūt. Hec fortissimi & sapientissimi
uiri ex parte a do. & ex parte a malig
nis spīt̄ib⁹ adiuenerūt. Et quid hoc ob
fuit. Et sic se ipsos planetas nomina
uerūt. qm̄ de sole & de luna & de stel
lis plurimā sapientiā ac multas inquisi
tiones acceperūt. Ego autē ubiēūq;
uolucro. in artib⁹ istis regno & dominor
sed in luminarib⁹ celi in arboribus & in
herbis ac in omīb⁹ uirentib⁹ terre. & in
bestiis & in animalib⁹ sup̄ tiā ac īūmib⁹
sup̄ tiā & subt̄ tiā. Et in numeris meis q̄s in resistet.
Vs omīa creauit. unde in artib⁹ istis
illi nulla iniuriā facio. Ipse enī uult.
ut in scripturis ac in plenis opib⁹ suis
p̄bet. Et quid p̄desset si opa ei⁹ tā ceca
eēt. qd̄ nulla causa in eis cōsideraretur.
Nichil conferret. Et iterū de p̄fata
turbida nube audiui uocē huic imagi
ni respōsū damtē. Utrū magis placitū
ē deo ipsum adorare an opa ei⁹. Creature
que de ipso p̄cedut. nulli uitā dare pos
sunt. Et que ē uita. quam ds dat. Scil
qd̄ homo rationalis ē. & qd̄ reliqua crea
tura in elemētis subsistit. Quom̄. Homo
in pennis rationalitatis uitalis est. et
omē uolatile ac reptile ex elemētis uiuit.
& mouet. Et homo somū in rationalita
te habet. reliqua aut̄ creatura mutua
ē. nec se ipsā nec alios iuuare potest. s;
officiū suū p̄ficit. Tu aut̄ o ars magica.
circulū absq; puncto habes. Nam cū in
circulo creature multas scisitationes
inquiris. ipsa creatura honorē & diuicias
tibi abstrahet. & uelut lapide m̄fermū
piciet te. qm̄ ipsi nomen di sui abstulisti.
unde etiā omēs trib⁹ tr̄is plangēt sup te.
qua illas in blasphemia derides. cū eas
in cultura di hoc n̄ in erroreē ducis. ubi
do seruire deberent. Qua p̄p̄ē nulla alia
p̄mia tibi restant. quā p̄mia diaboli.
Quarta autē imago in forma hominis
apparebat. excepto qd̄ capillis capitis
carebat. & qd̄ barbā ut hircus habebat.
& paruas pupillas ac albugine oculos
latā. & qd̄ naribus suis uentū fortē in
torsū traxit & emisit. Manus quoq;
ei⁹ ferree fuerūt. ac crura elangunea &
pedes ipsi⁹ ut pedes leonis. Induta autē
erat tunica sub albo & subnigro colore
omixtū intexta. que supi⁹ ostricta vide
batē iferi⁹ autē sicl circa crura in am
plitudine distenta. Et sup pectus ei⁹ uni
tur nigri coloris apparuit. qui pedes
suos eide pectori infixerat. s; dorsū ac
cauda suam ad eande imaginē ūtriat.
S; & coram ipsa arbor stabat. que radicib⁹
suis in gehennā radicabatur. & cui⁹ fruc
tus picea & sulphurea poma fuerunt.
Et hanc arborē eade imago diligen

tissima ītuebat ac de fructu illi⁹ ore
suo rapiens auidissime deuorabat. Ipsa
quoq; multis & horribilib⁹ uermib⁹ circū
dabatur qui caudis suis multū sonitum
& magnū motū in pfatis tenebris faciebāt.
quēadmodū cū pisces ictib⁹ caudar- suar-
aquā omouent. Et eade imago dicebat.
Ego īsipiens nō sū. s; sapientior illis sū. qui
ad uentos aspicīt. & qui de aere omīa
sibi necessaria postulat. Ad me omīa ra
pio & in sinū meū omīa colligo. & q̄nto
plus contraxero tanto plus habeo. Nam
multo utili⁹ m̄ ē. ut ipsa queq; necessaria
habeam. quā alius supplicē. Nulla etiam
culpa ē. ut illi ēgregata auferā. qui plus habt
quam ꝑ necesse sit. Cum enī habuero qd
uolo. nullā sollicitudinē habeo ut ab
alio quequā requirā. Et cū in sinu meo
uidero. omīa que uoluero. pspere impleo
omē qd me delectat. Tē & nemmem timeo.
s; in beatitudine uuo. nec īdigeo ut
mīam abullo requirā. Nam in duricia
astutā sapientiā habeo. ac omīa mea re
quiro & nullus me decipere potest. Et
quid me nocebit si quispiā m̄ cōmma
bit. cū nullus me ledere ꝑualebit. Nec
fur nec latro sū. s; omīa que uolo capio.
& ea arte mea acquiro. Et iterum
de pfata turbida nube audiui huic ima
gini uocē respondentē. O fraus diabolica.
tu ad pda ut lupus uelox es. & alienam
rem sic̄ uultur deuoras. S; & grosse pus
tule ebullūt. in te unde illicita desi
deria sic̄ camelus cū gippis suis onerata
es. ac ad deuorandā omīa aptū os lupi
es. Tu quoq; in duricia iaces. & ī omīb⁹
obliuionē di habes. quia in ipsū n̄ ē fidis.
Ubera namq; & aspa sine mīa es. quia p
fectū alteri⁹ n̄ uis. Nam sic̄ uermis ī spe
luncā se abscondit sic tu uilissima rusti
ca ab omī pspitate alteri⁹ te subtrahis. qm
nulla tibi sufficiūt. Ego aut̄ sup sidera
sedeo cū omīa bona dei m̄ sufficiunt.
& in dulci sono timpani gaudeo. q̄ndo
in ipsū confido. Solem ~ oscular. q̄ndo ip
sum in gaudio habeo. Luna amplector
cū ulla in caritate teneo. & cū ea que
de ipsis crescūt michi sufficiūt. Et cur
plus desiderē. quā indigeā. Nā quia
mīam in omīb⁹ habeo. uestis mea ex al
bo serico ē. & qm̄ mollis in omī utili
tate sū. uestis mea p̄ciosis lapidib⁹ orna
ta ē. Unde in domo regis sum. ac om
nia que desidero m̄ n̄ desūt. Comunū
cū regis habeo. quia filia regis sum.
S; tu o pars pessima omnē circuitū tre
circuis. nec tam uentrē tuū imples. Vi
de ergo que sis. Quinta uero imagine
uidi mulieb⁹ formā habentē. ad cui⁹
dorsū arbor stabat. que tota arida si
ne foliis erat. & cui⁹ ramis eade imago
impexa fuit. Nam ramus unus ūticē
capitis ei⁹ obtexerat. & unus collū & gut
tur ei⁹ circūdederat. & unus circa dex
trū brachiū unus circa sinistrū se exten
derat. ipsis tam brachus n̄ expansis s;
tam ad se collectis. ac manib⁹ ab eisde
ramis dependentib⁹ & unguel⁹ ad simi
litudinē corui habentib⁹. Ab illi⁹ quoq;
dextra parte ramus unus. & a sinistra
parte unus ꝓcedebat. quin uentrē &
crura ei⁹ in transuersū circūcinxerant.
& īuicē circūpexi erāt. Pedes aut̄ illi⁹
ligniei fuerūt. alia aut̄ ī dumīta n̄ habe
bat. nisi qd hoc m̄ ramis istis circūda
ta fuit. Et malignus spiritus cū nigra
nebula ualde fetente uenientes. ipsā
īuaserūt. ad quos gemīdo se reclinabat.
Et dixit. Heu qd creata sū. heu qd
uuo. Quis me aduuabit. Quis me li
berabit. Si ds me seiret. tanta ꝑicula
michi n̄ adessent. Qd in dīm confido. bo
nū michi n̄ tribuit. qd cū illo gaudeo.
malū ame n̄ auferet. A philosophis plu
rima audiui qui docent qd multa bo
na in do sunt. s; in omīb⁹ his michil bonī
m̄ ds fecit. Si ds mis ē. cur omnē gram
suā a me abscondit. Si m̄ quequā
bonī ēferret. illū scirē. Heu scio autem
quid sim. In infelicitate errata sū & mī
felicitate nata sū. & sine ulla ēsolatio
ne uuo. Heu q̄d ꝑdest uita sine gaudio.

Et quare creata sū. cū nō nullū bonū
xi. assit. Sed de p̄dicta turbida nube
audiui uocē hoc responsū illi dantē.
O ceca & surda. tu nescis quid nrra te
loquerus. Vs hominē lucidū creauit.
sz ppt̄ p̄uaricationē suā serpens illum
in hunc lacū miserię seduxit. Hē sole
& lunā ac stellas & omnē ornatū uiri
ditatis terrę īspice. & considera q̄ntā
pspitatē ds homini cū illis dat. cum
tam̄ homo in multa temeritate ētia
dim pereet. Tu fraudulenta & dolosa
xi ac impia es. semp q; gehennā in fiducia
tua habes. nec seis nec cogitas quę sa
lus a do sit. Quis tibi dat ea quę īhis
lucidis & bonis habes. nisi ds. Cū dies
ad te currit. ipsā noctē nominas. & cū
salus tibi adē. ipsā dicis ēe maledictio
nē. & cū omēs causę & res tuę bonę sīt.
eas malas ēe dicis. Vnde gehennalis
es. Ego autē celū habeo. cū omīa quę
ds creauit. recte īspicio. qđ tu nociuū
nominas. Flores quoq; rosarū & liliorū
& omnē uiriditatē in sinū meū lenit
colligo. cū omīa opa dī laudo. ī quib⁹
tu dolorē doloris. ad te colligis. cū in
omīb⁹ opib⁹ tuis tristis es. Tu gehenna
lib⁹ spiritib⁹ similis es. qui p omīa opa
sua dim semp negant. Sic ego nō facio.
s; omīa opa mea do tribuo. qm̄ in
quada tristicia letitia est. & in quo
da gaudio pspitas nō ē. ut dies & ut
nox sūt. Hȳam quēadmodū ds diē
& noctē ēstruit. sic etiā gesta hoīs
sunt. Cum enī auaricia castrū suum
edificat. ds illud cito destruit. & cū
caro lasciuiā desiderat. ds illa ēcul
cando p̄cutit. & cū uoluptas carnis
in uana gla gurū celi circuire uult.
ds illa p̄cutiendo dissipat. qđ iustū
& rectū ē. Hē īspice qualitatē uoluerū
celi. & qualitatē pessimoȳ uermiū tīę
qm̄ & utiles & inutiles sūt. quāuis se īui
cē deuorent. Sic pspitas atq; aduersi
tas seli sūt. Non omīno abiciende sūt.
s; utilia inutilia & in utilia utilia pur-
xiii. gant. sic aurū in fornace p̄bat. Tu autē
parti iutiliū ēsentis. quod ego nō facio.
Hȳam utilia & inutilia sic cōputo. quēad
modū ds ea ēstruit. anima celū caro ter
ram restatur. & caro animā affligit. am
ma autē carnē ostringit. Vnde stulta
& ceca. quid loquaris considera. Et ecce
corā p̄fato uiro eneus fustis ut fustis p
cussoris ē. abysso īfixus apparebat. qui
hac & illac quasi ad p̄cutiendū mouebat.
Et motus ei⁹ sonū sic dicentē reddebat.
xi O rrisiones p̄ditionis que do uos opponitis.
uolentes culmē ascendere. ubi in īfernum
descendistis. ab omī honore uos abstraho.
& ab omī felicitate uos p̄icio. ac in cōfusio
nē uos p̄sterno. atq; sic̄ putridū cadauer
uos abicio. qm̄ in gutture antiqui serpen
tis estis. & ex ore ei⁹ ad decipiendū hominē
ebullistis. Hȳam feruentib⁹ uulneribus spu
mā īmundicięq; sup illos effunditis. & ig
neis iaculis prauoȳ opū eos p̄cutis. atq;
furorē homicidū exsufflantes eos mor
tificatis. & hoc nō festinant in ipsos uru
tis quatin⁹ iustitiā di derelinquant. & ut
ipsū dim ētēpnāt. Et in his machinatiom
bus uris desideratis. ut omīa opa dī duca
tis in cōfusionē. Quap̄ bella cont uos
colo p quę uos abicio & sic fortitudinē
dī in uobis manifesto. cū ad michilū de
ducimini. viii. Et iterū audiui uocē de
celo nō dicentē. Creator omīū qui aquas
ab īuicē diuisit. ita qđ eas in diūsis locis
seil tā in superioribus quā in īferioribus ema
nare iussit. & qui abyssū ad sustenta
tionē illaq; quę sub tīa sūt. coadunauit.
eas nō solū ad diūsos usus corporaliū ne
cessitatū in tīa uuentriū liquefeceit. s;
etiā ad salutē animaq; hominū p ablu
tionē baptismi direxit. ita qđ fideles
in unigenitū dī credentes p ablutionē
peccatoȳ suoȳ uicia diabolicaq; sug
gestionū a se p̄iciant. & qđ celestib⁹ de
siderus īntendentes. ad uitā etnę beati
tudinis felicit̄ & glose p̄mgāt. uelut
etiā in p̄senti uisione typice tibi demon
xiii. strat̄. Nam uides qđ p̄dictus uir p to

tū orbem ꝓspicit. qm̄ omīpotens ds mun
du & omēs habitantes in eo iussione ꝓtec
tionis suę defendit. quia ab ipso qđ sunt
acceperūt. quāuis eū diūso ō̄n colat & īuo
cent. ac uenerent ꝑ ꝓcepta ipsi famulantes.
ꝯ & qui ei famulari recusant. sub ꝓtec
tione tam̄ ipsi sē qm̄ abeo cāri sē & quāuis nolīt &
nolentes. multis modis illi seruiunt.
Vnde & aquę abyssi in quib' idē uir asuris
decursū ad plantas suas ē. ita qđ etiā supra
abyssū stat. quasi robur ūtutis eidē uiri sē.
qm̄ aquę subterioris ꝓfunditatis quas ds
in fortitudine sua. & in absconditis oc
cultis. uelut sub plantis suis tenet. ita qđ
supᵉ eandē ꝓfunditatē stat. quia omīa
sub potestate eī sē. uim diuinitatis ostēn
dunt. qm̄ ut cuncta a dō reguntur &
ꝓregunt sic etiā aquę cuncta trena ē
glutinā. & mununt. Nā cū hominēs
īfidelitatis deditos. ꝑ ablutionē baptismi
in alienā uitā reducūt. omīa recuperā.
& cū īmunda tam corpū quā animas. auferunt. omīa purificā. & cū aspsione
sua tam uisibiliū quā īuisibiliū īcursio
nū ꝓcula absterguṫ. omīa sēificā. &
cū ꝓfusione sua cuncta quę debēt solidā
ne arescā omīa cōtinēt. & cū coaduna
tione sua orbē tarū ferūt omīa portā.
Omnes enī creaturas sudor humidita
tis suę ꝓfundūt qm̄ unaquęq; in uita
sua uiuit. secm̄ qđ ei ds uiuere suū cōsti
tuit. scīl illa quę uitalis ē uiuit ut ho.
quę aerea ut pecus quę uiriditatē ha
bet ut arbusta. quę sudorē suci ut her
be. quia hec omīa ꝑ diuinā dispositionē
& de tra & de aere ex sudant. humiditas
in essentia sua cōtinet. & etiā unūqđq;
germ̄ suū qđ a dō cōstitutū ē ex eis ꝓdu
cit. Nam & omēs creaturas aquę solidā.
qm̄ humiditatē eis īfundūt. ita qđ nec
arescūt nec decidūt nec dispgunṫ.
uelut etiā anima corpus firmat. quia
cū calore spiraminis carnē uegetat. &
carnē īsimul ēpingit. quādiu in illa ma
Sed & abyssus quasi uirtus possibilis ꝯ nec.
tatis eidē uiri ē. quia omēs īstitutiones
ei fert. & quia ecclē īstitutiones ipsi
imitantur. qm̄ illa uelut similitudi
nē posse di habet. quia ut possibili
tas di omē opus ipsi' in cunctis officiis
suis tenet ita qđ de potestate ei' nī ex
eunt sic etiā & abyssus ea quę sup
tram. & quę in tra & quę sub terra sē
sustinēt. qm̄ hec omīa diuina ordi
natione supᵉ illam posita sunt.
Et etiā uelut fabrica sūmi fabricato
ris existit. in qua utensilia eidē fabri
sunt. qm̄ ut fabrica ignita & nī igni
ta massa cuiscūq; fabrili generis est.
& ut faber in ea opans. opus suū hac
& illac secm̄ uoluntatē suā fundit
& ducit. ita etiā abyssus quasi fabrica
creatoris mundi existans. ea de quib'
diūsę formę ꝓcedūt seruat. cū aqs
& tra diūsar creaturar matrīā sus
tinet. nec ipsa ab alia creatura por
tatur. nisi qđ ꝑ potestatē di sustentat.
Sed & in fundo similis cisterne ē. qm̄
ut fundus aquas supᵉ se contīnet. sic
& abyssus supiora supᵉ se sustinet.
Et ecce decretis' eidē uiri. aer quidam
cū sudore exiens. omēs aquas abyssi di
uerso īn mouet. quia de fortitudine
di aer cū lenitate uehens. & multitu
dinē aquar liquefaciens eas hac &
illac diffundit. cū ipsas ꝑ totū orbē
tar deducit. eas etiā ita retinens. ne
modū suū aut ꝓcedendo. aut rede
undo aut crescendo. aut decrescen
do transcendat. sī ut illū sic ipsis
a ꝓncipio cōstitutis ē teneat. Nā spe
cm̄ aquas humiditatis & cursū dat.
scīl qđ humide & liquide sūt. & qđ
fluūt tamquā uiuāt. alioquin con
crete cēnt ac in uno loco sine īpetu
fluentis motionis manerēt. nec tra
nec alia creatura irrigaret.
Ipse
quoq; uires elemētor quę supra tram
& in tra ac subtus terrā sūt. pedibus
suis deprimit. qm̄ ds austeritatē ele
mentor quę & in supioribus & in īterio
ribus ac in subterioribus creaturis ui

get. in potestate sua que cont omes
fortis ē. & que omia portat. firmiter
tenet. ne ante tempus qd eis & ppositū
& istitutū ab ipso ē ceuciant. aut re
mant. aut terrore alius creaturis ife
xxvi. Vnde & fideles exhortat. quatin⁹ s rāt.
admonitione ei⁹ ꝓcipiāt. & penitē
tiam de peccatis suis arripiāt. quia se
ipsis in multis miraculis manifestat.
alioquin plagas ei⁹ sentiāt. si penitentię
modū toto animo cordiū suoꝝ s nim xxvii
posuerūt. xxvii. Sed & quēadmodū aque
& abyssus uirtutē & possibilitatē di
ostenditur. sic etiā cū uiris⁹ suis amma
hominis que ad dm anhelat. uirtutē
& possibilitatē ei⁹ in bonis opib⁹ mani
festat. Nam uires animę in quib⁹ ds
ꝓ fortitudinē descendentiū ad occul
ta misteria secretoꝝ uelut a suris deor
sum ad plantas suas ē. ita qd etiam
supra cande animā in opatione bo
noꝝ opū. cū ei scītatē ꝓ iusta & fide
lia opa īspirat. quasi sup abyssū stat.
confortationē & constantiā scītatis ꝓ
diuinā adiutoriū aduersus diabolicas
artes habentes. quasi robur uirtutis
eide uiri sūt. / qm ubi diabolū abnegāt.
& dm confitentē. ad iustitiā omia recu
perant. / & ubi sordes & contagia pecca
toꝝ ꝓ contritionē confessionis a se ab
stergūt. omia purificāt. & ubi mala
& picula mortis deuitāt. ea que bona
sūt operantes. omia sēificāt. / & ubi ꝓ
effusionē lacrimaꝝ bona opa in se ir
rigant. ne deficiāt. omia continēt. /
& ubi in unanimitate beataꝝ uirtutū
ab iuicē n discrepant. omia portāt. /
quia te etiā omia opa sua uera & sua
ui compunctione ꝓfodiūt. / & ea celesti
desiderio ita conglutinat quēadmo
dū ds mundū ēpagmauit ne ab iuicē
xxviii. dissoluat. xxviii. Ipsa quoq; anima ꝓ diui
nam grām antiquū serpentē fortiē
ēculcans. & strenue dm imitans in o
peratione uirtutū quasi uirtus possi
bilitatis ipsi⁹ ē. quia dū bono affectu
& dū recta uoluntate diuina ꝑcepta ob
seruat. uelut omēs istitutiones ei⁹ fert. / qm
eade ꝑcepta ob hoc manifestata & data
sunt. ut ꝓ fidele animā portent. & imple
ant. quasi eede istitutiones illi imitantur
& etiā amma edificatio & templū etēi
creatoris uelut fabrica sūmi fabricato
ris existit. in qua iusta & scā opa & oia
que ad beatā uitā quā ds fidelib⁹ suis
donabit respiciūt quasi utensilia ei⁹de
fabri sūt. Cum enī anima in homine
scītatē sequit. / ds in ea & ꝓ ea tanta mi
racula multociens opat. qd etiā alii ue
lut ex incognitis & terrent & mirant.
Nam de fortitudine donoꝝ di spe scs
suaui lenitate ad fidelē animā ꝓcedens.
cunctas uires ei⁹ de uirtute in uirtutem
ire & ascendere mirabiliter facit. / uelut
etiā de eruib⁹ eide uiri aer quida cū fudo
re ꝓcidens. omes aquas abyssi diuerso modo
xxix. mouet. xxix. Vnde ipse uidet ds tēptatio
nes diuīsaꝝ causaꝝ & incursionū que & spi
ritalib⁹ & carnalib⁹ ac infernalib⁹ icitamē
tis animā hominis irretitāt. / ꝓ humani
tatē illā qua diabolus contrit⁹ ē cōpelat.
quēadmodū & ide uir uires cleīnitorū
que sup terrā & in ea ac subtus ītam sc.
pedib⁹ suis depmit. Nam unigenit⁹ di filii
in mundo inter homines sine peccato
comūsatus. exempla fidelib⁹ suis dedit. ut
tremis ēcupiscentiis abiectis. ad celestia
anhelent. / & ut id qd in scītate etnū ē. di
xxx. Quappē & ꝓphetas uir qui dm de xxx
signat. illos qui uere audientes aures.
& uere intelligentia corda habent. ut pe
nitentiā de peccatis suis agant. quēadmo
dū audis monet. / quia ut iusta opa sua
abiciant. & ut ad ipsū festinanter curāt.
se ipsis ꝓ multa miracula cleīnt mani
festat. Hos aut qui uerba admonito
nis ei⁹ negligūt flagella ipsi⁹ acrit purgabunt. / qm admonentē & corripientē
iudicē ꝓ ētumacia temeritatis suę con
tepnāt. Vnde amaritudinē corpori suo
ꝓ penitentia īferat. qui in domo di fide
lis ee desiderat. / uelut etiā iohannes ex

hortatur ubi dicit. Genimina uipe
rarū.' quis ostendit uobis fugere a uentu
ra ira.' Facite ergo fructus dignos pen
tentie.' & ne ceperitis dicere patrē habe
mus abraham. Dico enī uobis.' quia potest
ds lapidib' istis suscitare filios abrahe.
Cui' sensus talis ē. Ve penis penitentia ē.'
& omē uiciū secdm culpā suā examina
uit.' & queq; anima tabernaculū opum
suoy inueniet. Quis enī in alia uita tab
naculū dare poterit.' nisi ds.' a quo etiā
pmia dantur.' Vs aut̄ homo factus in
tabernaculo suo inuenit. qd̄ualde placu
it.' unde penitentib' peccata ignoscere.
Iam filius dī in corporali uita unigenis
sine peccato ceptus & natus ē.' & sic in
nocentia sua pmansit.' qm ipse sic so
lus uultus ortus ē.' unde supno patri suo
placuit. qd̄ ipsi potestatē hanc daret.
ut illis qui penitentiā facerēt peccata
dimitterent. Sz illi qui in peccatis con
uersant̄. & in peccatis pseuerare uolūt.
genimina uiperar̄ dicunt̄. quia in de
ceptione uiperē concepti sūt. qm adā & eua
regale uitā in semetipsis dilamauerāt.'
qua ppt̄ etiā scām innocentiā p dideruīt.
& filios suos in mortalitatē peccatorum
genuerūt. donec munda carnē filii dī
unificati sūt. Et quis hominū hoc modo
in peccatis nascentiū. demonstrauit nobis
qui etiā in multis criminib' estis. fugere
supuenientē undictā indignationis dm
sine penitentia. Quo dicto ostenditur.
qd̄ homo ultionē dī nullom̄ effugere po
test. quia nec primi angls nec adā nec fi
lii ei' illa effugere potuerūt.' qm quisquis
contra dm abiicio pugnauit uictus cecī
dit. Operamini ergo fidelia opa.' & ut a
peccatis liberemini. fidelit̄ in dm credite.'
& lacrimosa oratione ipsi appropinquate.
ac praua opa uīa relinq̄te. & unūqdq; sec
tus bono ope redimite. que omia digna
sūt penitentia. & uerace dicite. Ach ach
dne hec peccata feci coram te. Sz & p falsā
ustriciā n dicatis. qd̄ defensionē habeatis.
in abraham. cui ds multa miracula os
tendit. & cui iteriū uetus testamenti
dedit.' quia solus ds & n alius uos libera
re potest. Unde & in certitudine illa
que uera ē. pnuncio uobis qui hec bo
na uoluntate auditis. qd̄ utrum gr̄e
sue potest creator cuncto de durissi
ma duricia incredulitatis producere fi
deles homines ad ipsū reuertentes. qui
ueritatē & uerā fidē colant. & qui filii
excelse beatitudinis existāt.' qm filius
dī lapis angularis ē. de quo omēs lapi
des scī scī germināt. & renouabuntur
quia ipse scs ē. & in ipso scī pmanebūt.
Quod aut̄ in pfata nebula in qua mul
timoda genera uicioy sūt ut sup̄ osten
sū ē. etiā hic quinq; uicia in huiusmodi
imaginib' aspicis.' hoc ē qd̄ in pessima
infidelitate temeritatis cipitationis.
in qua diuerse uarietatis nefandoy ui
cioy discurrūt. ut pmonstratū ē. etiā
hic quinq; contr̄ quinq; sensus hominis
bachantia in puerilis figuris & signifi
cationib' suis se declarāt. qm hec omni
conatu sensus fidelium hominū in ētis
tatē puerilitatis uertere & puertere co
nantur. quāuis ea diuino adiutorio
p spicuitas & sollertia uitioy a se repel
lat.' nec illa s diuari pmittit. Nam
pma imago seruilitatē ostendit. &
intercetera hec uicia cū uerbis menda
cii pcedit. quia ueritatē n diligit.' sz
nec ulnū nec ullū iocularit̄ ad malū pro
cat. nec eos quietē habere simit. Et auer
tice capitis ad lubos suos iuuenilē for
mā hominis habet.' qm hoc uicium dili
gentes. uicium mitis sue ad in ētinentiā
dictis & factis ponūt. & lasciuiā omīb'
modis in uanitate sibi assumūt. cū in
scientia cordis sui unāquāq; causam
hac & illac secdm uoluntatē suā disp
gunt. Alīubis aut̄ deorsū in forma
cancri apparet. ut cancer a capite deor
sum formatus ē.' qm isti abm ē t̄ in mala
ad declue ī ēternam descendentes. &
ante plaude. & retro p uituperationē
īcedentes. pium iteriū pio fine ēcludit.

Vnde & nigros capillos capitis habet. ac toto corpore nuda ē. quia terram & īmoderatā īmundiciā idē uiciū in mentib⁹ horū hominū faciens. eis omnib⁹ modis uerecundiā & pudicicia aufert. ac eos uerba & facta sua nē in adulationē nē in detractionē alioꝝ pferre ꝑsuadet. quēadmodū etiā in locutione sua supi ꝑ semetipsū manifestat. Cui reuerentia respondet. & illā ꝑ luto calciamentoꝝ ēputat. Secūda aut̄ imago uagationē designat. & securitatē hic comitat̄. quia ꝑ illā īstabilitatē īcurrens. unaqueq; recte dispositā in immoderationē ducit. ac dm quasi finē habentē finertenus colit. Que puerilē formā habet. qm nec celū cū gaudio nec terrā cū sollicitudine considerat. s; uanā uacilitatē in circulo cleīntoꝝ īspicit. nulla tē rectę pudēs nulla recte diuidēs s; oīa opa sua ad puerilis mores dirigens. excepto qd in capite capillis caret. & qd facie & barbā ut senex uir habet. quia mentē suā tedio īfigens ab honore sapientie declinat. s; tam in īttentione sua corā hominib⁹ uenerabilis & uirtuosa quēadmodū religiosis hominib⁹ ēuenit uideri desiderat. Quod aut̄ in ꝑdictis tenebris in quocūq; panno quasi in cumis pendet. qui hac & illac uelut a uento mouet̄. hoc ē qd homines hoc uicio īfudantes. in īfidelitate ac in textura uoluntatis suę īsipiente ēstricti fūt tamquā molliter quiescāt. ubi in diūsas & uarias uanitates multarū rerū & īcogniton̄ locoꝝ ꝑdiabolicas temptationes se dispgunt. nichil recte īcipientes. nichil recte terminantes. s; in uacillitudine uelut īquiete nubis discurrentes. ubiq; semp erantes. ubiq; ignota s eligentes. atq; aliena habitacula semp querentes. S; alia īdumenta in ea n̄ uides. qm nullā stabilitatē ꝑpetratis huiusmodi hominibus īduūt. s; semp in īstabilitate uacillantes īcedūt. Et unde ab eode pano erigit se. & interdū in eode pannū abscondit se. quia ide homines nē uoluntates suas deserere. & ad maiorem ueneratione se uelle ascendere ostendat. nē aut̄ in eande uoluntatē suā se occultāt. cū nulli manifestāt qd facere deliberant. hoc ab eode uicio īfugati facientes. qd nulla salutarē quietem. nulla uerā stabilitatē īquirit. s; qd ubiq; uagari ubiq; iactantē se manifestare studet. sic etiā in uerbis suis superi demonstrat. Quieta aut̄ stabilitas illā redarguit. monens ut quisq; fidelis honestam stabilitatē diligens. xpo etiā loquatur. quēadmodū scriptum ē. ndica m̄ in quē diligit anima mea. ubi pascas ubi cubes in meridie. ne uagari incipiā ꝑ gregēs sodaliū tuoꝝ. Cui sensui talis ē. Sapientia cū ꝑ salomonem hec dixit. Iam salomon cū sapientia se imbutū ēē sensit. ad ipsā in ēsuetudine amoris uelut ad mulierē loquebat̄. Et ego sapientia dico. Tē surrexi & palpū meū excussi ac ꝑ mille & centenas guttas roris cū ꝑfudi. in quo munere ds hominē cōputat. Sic nos īuicē loquebamur. Iam ut oīa ordinau. q̄ndo gurū celi circuui. ita ꝺ̄ī salomone loquebar de dilectione creatoris ad creaturam. & creature ad creatorē. quoꝝ creator creaturā exornauit q̄ndo eā fecit quia eā ualde amauit & quoꝝ creatura a creatore osculū petiuit. q̄ndo illi obediuit. qm in omnib⁹ ei obediens fuit. quia etiā creatura a creatore osculū accepit. cū ds illi oīa necessaria dedit. Ego etiā caritatē creatoris ad creaturā. creature ad creatorē amori & fidi quia ds unū & mulierē ēcunxit. ut genitura ab ipsis ꝓcederet assimilo. sic & omīs creatura a do ꝓcessit. Sic etiā & omīs creatura cū officiis suis ad dm respicit. nichil sine ꝑcepto ei faciens. uelut etiā mulier ad uirū suū aspicit. ut uilla ipsi ēpleat. & quoꝝ illi placeat. Vnde & creatura ad creatorē trahitur. cū ei in omnib⁹ obtēpe

XXX.

XXXI

rat. & creator creaturę ad ē. cū illuminat ditatē & fortitudinē īfundit. S; creatura nigra efficit. cū diuino iudicio in aliquo officio suo retardat. S; formosa ē. cū omia officia sua iustę cōplet. unde & ab ipsa ad illos qui ei in necessitate uitę adherēt bonus rumor puenit. qm cuncta quę debet. bene & ordinatę pducit. Quapp̄ & ipsa ad creatorē in diligenti amore uelut ad dilectū suū loquit. querens. ab eo ubi pastū. ubi quietē. in utilitate sua pducat quę ab ipso solerter accipiat. ne in hoc eriando pidola discurrat quę nomen diuinitatis s; fallacit̄ usurpāt. Hac etiā similitudine & homo qui omis creatura ē. a dō pbonā uoluntatē in anima sua osculū querit. cū gram ei adipisci tur. ac p suspiria ad eū trahi exoptat. quatinus in suauitate ipsi⁹ strenue curratur. Quē diu umbra peccati denigrat. penitentia tam formosū reddit. ita qd ab ipso ad filias celestis ierim bonus & ses odor in bona fama pcedit. cū de peccatis suis p diuinā admonitionē surgere appetit. Quapp̄ etiā & xpo receptori suo tē loquit̄ dicens. P pulcritudinē mandatoꝝ tuoꝝ ostende mi quē tota dilectione m anima mea teneo. quia in carnatione tua me redemisti & de morte me suscitasti. ubi pascas in uirginea natura in qua carnē assūpsisti. & p quā omia opa tua pfecisti. quēadmodum bona aromata in horto aromatū redolent. Nam humilitas in humanitate tua omia opa tua rigauit. sic̄ ros de celo ad irrigationē sup terrā cadit. Ostende etiā ubi quiescas in sepultura mortis qm in plenitudine fidei plenissimus calor solis scil. spe sei fideles replet. cū post resurrectionē & ascensionē tuā p eundē spm sēm uetus lex in maiorē pfunditatē conuersa ē. ne itinera mea in errorē ullū mittā qd rursū discurrā p ueta legalia p̄cepta. uel p antiquos philosophos qui in societate tua erāt. q̄ndo p diuinā īspirationē ea quę

xxx Sed tertia imago malefici ū p̄tendens. hic uagationē subsequit̄. qm cū hostes plurimas alienationes ociose p agrant. plurimas etiā uanitates in creaturis p diabolicas artes scrutantes. dm dereliquentes quatinus in unaquaq; re inueniant qd uolunt. Quos diabolus deridet. & in multa offendicula eos seducit. Et hec caput lupi & cauda leonis habet. qm homines qui hoc uicio dediti sunt. ea quę scire uolut. p diabolicas artes in creaturis inquirunt ubi animas suas eide diabolo uelut agnos lupo ad deuorandu tribuunt. finē etiā opū suorū p fiduciā spei in dm nō ponentes s; diuitiā & aspitatē quasi cauda leonis malo exitu in moribus suis ostendentes. odio & tyrannide omia quę possūt ēmouent. quia in his cunctis nec mansuetudinē nec quietā mentē habent. Reliquum aut corpus ei cani assimilat. qm cuncta opa sua ad immundiciā ponentes sci entiā quoq; suā ad uenationē malorū ē uertunt. Et hec cū pdicta imagine ludit. dicens qd in omib⁹ unū sint. quia qui maleficijs intendunt. ea p uagatione multociens s; ētrahunt. & etiā illā societati suę ita ēiungūt. qd ab iuicē separari nō possūt. qm uq; uicio uelut naturaliter occupati sūt. S; & magnu strepitū uentoꝝ in aures ipsi⁹ sonāt. quos ipsa diligent̄ excribrant. auscultans quę sit & unde sint. quia dū homines isti studia sua ad uagas uanitates ponūt. plurimas suggestiones malorū & īternaliū iniquitatū auribus cordiū suorū recipūt. ac eas aude excucientes. & pcipientes ad singulas uoluntates suas dirigunt. qm illas ceupiscentijs suis conuenienter ad aptari cognoscūt. Cū quib⁹ etiā exultat quasi dū sui sint. quia īfideles diabolicas pfuasiones p gaudio habentes

dixerunt. sapienter pculerūt. Qd tam facere negligo. ne squalidos mores & oci ositatē opū incurrā. cū quib⁹ ab omni utilitate felicitatis separatus sum.

multā uenerationē eis exhibent. dū illas in secretis corbiū suoy ita recondūt. & ita colunt. tamquā p eas adipiscant. q̄cq̄d desiderant. Deīde dextrū anteriorem pedē eleuat. & eundē ad magnū uentū qui ab aquilone uenit tendit. q̄n ubi idē hominēs rectitudinē s̄ ꝑponere deberēt. ita qd̄ in bonis gressib⁹ iuste īcederent. ibi elationē in prauis uestigiis arripiunt. & se ad maximas irrisiones. quę ab antiquo seductore emittunt. ꝑ maleficiū conuertūt. Vnde & sinistro anteriore pede flabrū uentoy ab elemētis ad se trahit. quia malis illis quę ꝑpositā sunt uestigiis eorūde hominū q̄n illa īspiciant ne in eis offendant. irritamēta malignoy spīrituū a creaturis s̄ famulantib⁹ idē amici p uersitatis. ad se conuocant. Nam demonia deos suos nominā. & ipsa ꝑ deo colant. ac ab illis diūsas uanitatēs & ētrarietates maleficioy īquirūt. & hoc ideirco faciunt ut omēs uoluntates in mundicias suas. & in semetipsis & in aliis creaturis tanto ꝑmptius & facilius ꝑficere possint. uelut & idē uetū declarat. ut in uerbis suis ꝑmonstratū ē. S; uentus cultus dī responsis suis illis resistit. monens hominēs ut a nequitiis irrisionū suas. resipiscant. XXXIII. Quarta autē imago auaritiā manifestat. & post maleficiū hic īcedit. q̄n hec officiū & plenū opus illi⁹ existit. & etiā seruitus idoloy ē. qui uentē diaboli manens. n̄ implet q̄n nullā causā secūm uoluntatē suam ꝑficere potest. Que in forma hominis apparet. q̄n terrena & n̄ celestia desiderat. excepto qd̄ capillis capitis caret. quia nullā honestatē in uoluntate sua exercet. & qd̄ barbā ut hyrcus habet. q̄n ꝑ decore suo feditatē amat. & paruas ꝑ pupillas ac albuginē oculoy latā quia ꝑ speritatē alioy n̄ congaudet s; horribilē iuuidiā in ītentione sua demonstrat. & qd̄ naribus suis uentū fortē introrsū trahit. & emittit. q̄n in discreto desiderio sēlares ēcupiscentias q̄ntū ꝑualet in se ipsā tollit. & eas uerū ad maiora acquirenda educit. uidelicet ē de paucis multa. de modicis magna uel pere contendit. Manus quoq; ei⁹ ferree sē. quia opa ei⁹ plurimas rapinas in duricia & acerbitate exercent. & cruta sanguinea. q̄n in fortitudine sua ꝑ explenda cupiditate effusionē sanguinis educit. cū homines ꝑ proprius reb⁹ suis occidit. & pedes ipsius ut pedes leonis. quia cuncta uestigia sua ad itinera ferocitatis & ꝑdarū dirigit. nulli parcens ubi quicquā ad rapiendū inuenit. Induta autē ē tunica subalbo & subnigro colore cōmixtā ītexta. q̄n sibi omēs quascūq; potest diuicias siue iuste siue īiuste acquisitas adtrahit. a nemine querens unde sint. uel cui⁹ sint. quę supi ēstricta uidet. iferi autē scil⁹ circa crura in amplitudine distenta. quia qd̄ arapinis spiritaliū hominū ꝑ celesti remuneratione se contineat. ꝑ simulatā simulationē aliquando ostendit. cū mētē sēlares qui ītimā curā ferūt. amplos sinus suos ad diripiendū in estimatione sua dilatat. Et sup pectus ei⁹ uultur nigri coloris apparet. q̄n conscientiā ipsi⁹ uoracitas diuitiarū rapinas in nigredine īglutiei fouet. qui pedes suos ecce pectori suo īfigit. q̄a itinera sua ad uoluntatē ēscientię suę dirigit. cū omīa quę desiderat facit. S; dorsū ac caudā suā ad eandē imaginē uertit. q̄n uigorē & completione iniquitatū suas. ad auaritiā extendit. omīb⁹ modis illi īsudans. S; qd̄ coram ipsa arbor stat. que radicib⁹ suis in gehennā radicat. & cui⁹ fructib⁹ picea & sulphurea poma sūt. hoc ē qd̄ cordib⁹ infidelium hominū auaricia sollicitudinē sēli demonstrat. quę totis uiribus suis interneci oni immersa fructū īquinationis pessimę fetoris in circūuolutione nequissimas curas ꝑfert. ubi nulla celestia. S; semp terrestria meditat. Et hanc arborem cede imago diligentissime ītuetur. ac de fructu illi⁹ ore suo rapiens auidissime

deuorat. quia mentā sollicitudinē auari
cia sollertē inspiciens. ea quę in terrenis
curis hęc gignit mordaci uiatu compūp
hendit. & sine moderatione in se trahit.
Hunquā enī homines huic uicio seru
entes securi sūt. nec do conficiūt. s; se to
tos caducis rebus ardentē immergunt.
Unde ipsa quoq; multis & horribilib⁹
uermib⁹ cruciandatur. qm auaricia in enar
rabilib⁹ & monstruosis diabolicis artib⁹
circūuallatē. qui caudis suis multū sonitū
& magnū motū in pfatis tenebris faciūt.
qua fortitudine & cōplectione iniquitatis
suę plurimos strepitus ac imensas iniqui
tates in tenebris infidelitatis cōmouēt.
cū nullū in quietē pp̄tus rebus suis frui
p mittūt. & hoc etiā p iniquos homines a
gunt. quēadmodū cū pisces ictib⁹ caudarū
suarū aquā cōmouent. sed cū in ullis p uer
sitatis p̄uoꝝ opū confortata & p acta pu
ritatē bonę scientię in beatis hominib⁹
disturbat. ita qđ ipsis quę ipsoꝝ sūt auf
runt. & s̄ ea pinaciē congerūt. sic & ide
uicio in locutione sua supi manifestat.
Cui pura sufficientia resistens ut fidelib⁹
dona di sufficiant fiducialiē admonet.
ne si auaricię insolentē insultāt amaritudi
nē acerbe infelicitatis incurrant. uelut etiā
ieremias de quib⁹da hoc uicio diligentib⁹
testatur dicens. Vbi sunt principes gen
tiū & qui dominantē sup bestias quę sūt
in terra. qui in auib⁹ celi ludūt. qui argentū
thesaurizant. & aurū in quo confidūt
homines. & nō ē finis possessionis eoꝝ qui ar
gentū fabricantē. & solliciti sūt. nec ē inuen
tio opum illoꝝ. Cui⁹ sensus talis ē. Vbi sē
& quā mercedē illi habēt. qui tyrannide
sua gentes opprimūt. Sed in terrestribus &
in squalidis locis quę opa eoꝝ ipsis p̄para
uerunt sunt. ac p̄mia punitionis recepūt.
qm legalia p̄cepta reliquerūt & qm in do
minatione illa qua pplis p̄fuerūt se ipsos
deos fecerunt. & qm substantias eorūdem ho
minū in auaricia cōsūpserūt. Qui etiam
dominiū suū exercent sup feras quę in fe
ritate sua sūt. in terra nichil nisi qđ bestia
le ē scientes. quasi ubi iudicione sua haben
quasi cas fecerint. nō cogitantes qđ ds il
las eis in seruitutē creauerit & sic alti
tudinē ac latitudinē supnoꝝ p̄mioꝝ
pp̄ē p̄ciū proprię uoluntatis suę relin
quunt. quia faciunt qđ uolunt. Ham
mentes suas ad dm nō erigunt. s; auari
cię seruiunt. unde in pessima tenebro
sitate nō alia quā bestialia merita reci
piunt. Qui & in auib⁹ aerē penetrantib⁹
iudicia uoluptatū suaꝝ implent. & sim
phoniā spē sci cū qua in p̄ceptis di gau
dere deberent relinquentes gaudia sua
in mores uoluertūt uertunt. & cū eis na
ria diuersitate mouentē letantur.
& ido magnas penas sustinebūt. qm
do nō seruiunt. Qui etiā p iniustas acqui
sitiones & p iniusta lucra argentū mor
talitatis s̄ congregāt. & aurū p dimon
in quo spem suā terrena & nō celestia sen
tientes ponūt. ita qđ nullū terminum.
nullū modū dilatationis & tractionis
suę constituūt. quia argentū bonę sci
entię qua sēissima opa in celesti armo
nia thesaurizantē nolunt. & quia au
rū sapientię qua fideles homines cum
discretione di sapientē regunt & tēpnūt.
Ham diuina p̄cepta in uoluminib⁹ ue
lut in p̄uilegio ne obliuioni tradant.
s; ut p iustos & seōs homines cōpleantē
posita sunt. quę omnia ubi repudiant.
ac mortale pecuniā s̄ eligūt. unde mor
tales in morte facti sūt. Qui & argentū
in diuīsas species confidentię suę ducūt.
& de terrenis & caducis sollicitantur.
ne ipsis auferantur. qua pp̄ē etiā in nul
la iuentione p seuerantię opa ipsoꝝ du
rare poterūt qm in uanitate facta in uanitate
quoq; dilabuntur. Ipsi enī fide & subiec
tionē di abicientes. in terrenis quecūq;
s̄ placent faciunt dicentes. Omnia quę
ds uult facit. & nos ea quę uolumus
facient. Et sic scīmoniā seōꝝ opū quę
cū bonis uirtutib⁹ deargentare. & quę
in fabricatione uirtutū uelut elegan
tes forme apparent. de se abiciunt. ac

omnē sollicitudinē suā in facultatis diuiciaꝝ sedm desideria cordiū suoꝝ figunt. nullā curā de salute animaꝝ suaꝝ habentes. & ido etiā nulla inuentio prauoꝝ opū ipsoꝝ in ulla utilitate aut in ullo merito saluationis ē. quia cuncta quę faciunt ut carbones extinguunt. ac in opib⁹ auaricię in morte moriuntur. Et quinta imago tristiciā sedi significans hic auariciā sequitur. quia cū auari ea quę desiderant habere nō possunt. tristiciā incidūt. de qua se lemt expedire nō pualent. Et mulierem formā habet. ad cui⁹ dorsū arbor stat. quę tota arida sine folijs ē. quia in femmea formidine insipientē stulticiam amplectens. omnē fortitudinē & fiduciam suā ad afflictionē animi ponit. quę omnī uiriditate sine omni pfectionis beatitudinis caret. & cui⁹ ramis eadem imago implexa ē. quia pcedentib⁹ ex eadē contrarietatib⁹ ide uicijs ita implicat. quasi in felicitate sit. Nam ramus uniuersę capitis, eius obtegit. qui contrarios ē. uicijs & sūmitatē mentiū hominū illoꝝ qui in eode malo occupant oppimens. & unus collū & guttur ei⁹ circumdat. qui anxietatē ostendens. robur eorum quo iugū dīm ferre. & desideriū eoꝝ quo cibū uitę capere deberent ē stringit. Et unus circa dextrū brachiū. unus circa sinistrū se extendit. ipsis tamē brachijs nō expansis. sz ad se collectis. qm eisdem hominib⁹ formido ad eterna & spūalia opa & pauor ad caduca & secularia horrorē imittit. ita qd nec in illis nec in his laborare aut se bene & honeste dilatare studeant. sz qd ignauia p pessimā oppressionē cordiū suoꝝ manare extendant. Et hoc faciunt manib⁹ ab eis dependentib⁹ & ungues adsimilitudinē corui habentib⁹ quia opa eoꝝ a pdictis contrarietatib⁹ superbe eminentia aspitatē inuoracitatē peruersitatis demonstrant. cū tā sibimet ipsis quā alijs nulla dilectionē impendunt. qm nec in letis nec in tristib⁹ nec in psperis nec in aduersis ullā confidentiā semp habent. Ab illi⁹ quoq; dextra parte ramus unus. & a sinistra parte unus pcedit. qui uentrē & crura ei⁹ intransuersū circūcingunt. & iuicē circūplectuntur. quia ubi homines in tristicia sedi pueniunt. p spūalia uelut in dextra defendi deberēt. ubi afflictio animi dubietatē eis immittit. & ubi carnalia uelut in sinistra deberent abicere ibi metus ipsis etiā p afflictionem animi accedit. quę etiā omia consciētiā & fortitudinē tā animaꝝ quā corporum coꝝ hac & illac p multas diuersitates circūferendo ē primūt. & quę pessima societate in ipsis coniungunt. ita qd nec ad dīm nec ad sedm uirilit tendūt. quia nec in dō nec in seculo ullū gaudiū habent. nec quę sūt opa sua plenē considerāt. Unde & pedes uicij illi⁹ ligniei sūt. qm ide homines in omnia sua mulla correctione spei & fiducię corrigūt. sz ea post tristiciā sedi ponūt. nulla uiriditatē in uiis suis habentib⁹. sz colubro simules existentes qui ab omī gaudio & ab omī letitia celi & terrę se abscondit. Alia autē idumita nō habet. nisi qd hoc in ramis istis circūdata ē. quia ide uicijs homines istos nulla gla nulla honestate decoratos. sz omī felicitate nudos reddit. & ut pfatū ē pessimis calamitatib⁹ oppressos ostendit. qm nec se ipsos nec alios diligūt. sz omib⁹ grauedinē in moribus suis iferunt. Qd autē maligni spe cū nigra nebula ualde ferentē uementes ipsā iuadit. ad quos gemdo se reclinat. hoc ē qd nequissimi & diabolici spe cū nigredine pessimaꝝ artiū suaꝝ. omī sorde & imundicia ferentiū ebullientes pdictos homines cū pdicto uicio aggrediuntur. & eos ab omī consolatione & ab omī quiete mentiū suaꝝ trahunt ita qd isti illos despantes & se ipsos abhominantes consequūt nec ullā beatitudinē adē posse confidūt. uelut ide uicijs in uerbis suis ut pmonstratū ē declarat. Celeste autē gaudiū illi respondet. & ut homines amaritudinē tristicię a se pellāt. & do in gaudio adherēt fidelit exhortat. Et ecce cora pfato uiro

XXXV.

XVI.

eneus fustis ut fustis p cussoris ē abyssō ifix
us appareat. qui in conspectu di fortissimum
zelū ei' ad uindictā maloꝝ p̄paratū & ꝑfun
dissimis iudiciis ei' impositū designat. nichil
ferientē nichil cōminuentē. quā qđ diuina
iudicia demonstrāt. Qui hac & illac quasi
ad p̄curiendū mouet. qui omīa p̄quirit.
omīa p̄scrutat. quę iustis dī iudiciis exami
nanda & discucienda sunt. Et mor' ei' scil'
recta iudicia zeli dī. sonū iudeī iudiciale
sententiā sic dicentē reddit. qm magna
austeritate clamat. qđ diabolicas irrisio
nes do repugnare cupientes. & ad altitudi
nē illa quę in ima descendit. p̄ tingere ē
tendentes. ab omī decore & ab omī beatitu
dine auferet. ac in contumeliā ferentis ca
daueris p̄iciet. quia ipse āuoracitate p̄mi
sidiatoris & arabie ei' crudeliter p deuntes
quoscūq; possunt in loca pessimę dapna
tionis secū trahere studet. S; eas zelus dñi
dispgit & ad nichilū deducit. qm omīa
iuste examinat. & queq; quę diiudicanda
sūt iuste diiudicat. sic etiā scriptum est.

xvii. Factū ē aūt in noctis medio. p̄ cussit dñs
omē p̄mogenitū in terra egipti a primo
genito pharaonis qui sedebat in solio ei' viii xxx
usq; ad primogenitū captiuę quę erat in
carcere. & omē p̄mogenitū iumentorū.
Cui' sensus talis ē. Vū iniquitas supabun
dauit. ita qđ a nullo se superari existima
uit. contriuit dñs in zelo suo omē iniciū.
& omē caput qđ in puritate tenebrose
infidelitatis grassabatur. scil' ab initio superbię
diaboli q̄ sedem in tartareo regno paraue
rat. usq; ad iniciū transgressionis ade ubi
ipse captiuatus & incarceratus eide diabo iiii xxxv
lo se subiecerat. Nam uerus ds iustus iu
dex cū superbiā diaboli in abiectione pdi
tionis ēclusit & cū transgressionē ade
in acerrima ultione transuerberauit. om
ne genus uicioꝝ in his ēminuit. qm istis
omīa uicia adherent. Comminuit quoq;
omē iniciū puersaꝝ cogitationū. cū etiam
cogitationes hominū examinat. quia
diu eas in capite obtruncat. finaliter etiā
ipsas exterminat. nec ullas incussas p

transire p̄mittit. Nam dñs quasi ime
diate mortis p̄cussa iniquitate p filiū
suū in regeneratione spe & aque fideles
homines ad uitā reduxit cū a̅p̄his & sa
pientib' usq; ad subditos eoꝝ qui perca
tis incarcerati erant. omē malū occidens.
uetere legem in meliorē parte conuertit. Ipse
nempe iniciа uicioꝝ p̄strauit. cū luxuriā
ac inobedientiā in noua lege extinxit.
quatin' plurimę uirtutes ibi crescerēt.
ubi he pessime radices exturpate fuisset.
In ore enī antiqui serpentis luxuria ē
globata fuerat. ubi ille p cibū hominē
decepat. S; de stirpe ieisse puella surrexe
rit que luxuriā in uentre ei' de serpente
diuisit. cū sine gustu luxurię in puella
ri innocentia peperit. que semp gaudet
nec tristiciā habere potest. Filius aūt
dī abstinentiā docuit. cū in abstinen
tia ciboꝝ quadraginta dieb' & nocti
bus ieiunauit. S; & plurima mala in
idolis superauit. cū illa contriuit. ac
occulta miracula p semetipsū ostendit.
cū morsū serpentis p sanguinē suū & p
sanguinē martirū suoꝝ oppressit.
Innocens namq; sanguis xpi & martirū
suoꝝ desponsationē uirginitatis sibi
ē iunxit. unde diabolus erubit. qđ totus
ēfusus erat. & cont' omīa her speluncas
quesiuit ut ea deciperet. cū uicia aduer
sus uirtutes armauit. ubi etiā p̄cepta
dī cū p̄ua doctrina euertere tēptauit.
in semetipso dicens. Quandoquidē pos
sibilitatē habeo facere quę uolo. omī
conatu do rebellabo quia me opprime
re uult. Sed ego quę ab inicio creatu
raꝝ fortis p̄liator sū. eunde antiquū
serpentē cū cultura opū suoꝝ p̄fecerit.
totū p̄sternā. & cū in obedientia quam
de se genuit. totū contriā. Diabolus nāq;
pat' in obedientię ē. & omes qui ēsilio in
bedientię consentientes p̄cepta dī ēt̄ep
nunt. sic p̄seuerantes membra diaboli sūt.
Hec omīa cū eode antiquo seductore
destruent. & ad nichilū redigentur.
& sic potestas diuinitatis integra appare

bit quia ĩmicũ suũ supauit. In homine quoq; eũ superat. eũ conuersionẽ publica noy & peccatoy diligit. ubi eos denuo sus citat qm̃ mĩa dĩ lata numquã arescet. nec ꝑpt̃ uicissitudinẽ ullĩ rei mutabitur. s; semp stabilis in se ẽ. qm̃ ds uita illa ẽ. q̃ numquã uiuere incepit. & quę nullum simile s̃ ĩuenit. & quę etiã nũquã finiet. Vs quippe peccatores penitentes suscipit. qui uiuere ĩcipiunt. eũ peccata deserendo in percatis arescũt. & eũ naufragiũ peccatis suis in lacrimis penitentie prudenter faciunt. Qui aut̃ uitę desideriũ habet. in illo uerba hec ꝑcipiat. ac ea iterĩ in cubiculũ cordis sui recondat.

Et ecce p̃dicte multitudinis alios spe uidi. qui omẽs uoce ferabant̃ dicentes. Hũquid magnũ ẽ. qđ ds facit. Lucifer magnus ẽ. & eũ illo semp erimus. Isti homines ad securitatẽ ꝯ exhortant̃. & ut subsannantia dicta & facta ad omẽs hab eant. eis demonstrãt. Et uidi flamã xliii. ignis. in qua mirabilis forme uermes discurrebãt. In ista animę illoy cruciabantur. qui securitatẽ amauerãt. & qui nulli hominũ in huiũmodi uicio pepercerãt. Nam ꝑpt̃ ardens studiũ securitatis quo multos leserant. in flama ista ardebãt. & ꝑpt̃ ignorantiã qua dĩm p ide ueritum obliuioni tradiderãt p p̃fatos uermes torquebant̃. Et uidi. & intellexi hec.

xli Et de p̃fata uirente luce. uocẽ m̃ iterũ dicentẽ audiui. Hec quę uides uera sũt. & ut ea uides ita sũt. Qua ꝑpt̃ homines securitatẽ s̃ componentes si maligni spe ulla s̃ suggerentes contenderit de se fugare. & penis ei abẽt. ieuniis & uerberibus secũm uisionẽ s̃ p̃sidentis rectoris se castigent. & deinde silentiũ cũ rectitudine cuementis tempaniti diligãt. Securitas enĩ obliuione dĩ repleta ẽ. & menda cib' uerbis ueritatẽ dilaniare studet. xliv. qm̃ sic̃ ferens nebula ẽ quę omẽs fructꝰ arefacit. Nam inhonestate ñ germinat. nec ꝑ disciplinã pallio uerecundię tegit.

s; omĩa quę uera sũt cũ umbꝝ ludentiũ uerboy eradicare tẽptat. Ista namq; cũ quibꝫdã sibilis secũm mores serpentiũ facit. ac cũ blasphemantibꝰ uerbis quę contra dĩm & hominẽ sũt. pessimę cõsuetudini se implicat. & cõstitutã legẽ deridet. uelut tinea uestẽ demolit̃. & hominẽ deridendo decipit ac sic eũ ꝑ mortẽ muadit. S; qui dĩm puro corde & disciplinato animo diligere uoluerit. ut tuã subsannationis huĩ de se ꝑciat. ne postea flere ĩcipiat eũ gaudiũ habere desiderat. Hec autẽ de penitentiũ animabus purgandis & saluandis dicta sũt & fidelia sũt. & fideliꝰ his adtendat. & ea in memoriã bonę scientię cõponat.

Alios quoq; eĩdẽ multitudinis uidi spe. quos etiã sic uociferantes audiui. Dominator nr̃ lucifer ẽ. qui omĩa ꝑtransit. & omĩa quę sũt cognoscit. Hi hominibꝰ uagationẽ ostendut. & ne stabilitatẽ diligãt eis ꝑsuadet. Et uidi paludẽ magnã putrida & ferentẽ sorde plenã. de qua pestima nebula surgens. eandẽ paludẽ totã circũdabat. In hac animę illoy pumebant̃. qui in selo uirentes uagationi ĩsudauerãt. ita qđ de loco ad locũ transeundo semp uagi incedere soliti fuerãt. Nam ꝑpt̃ uagationẽ qua peccauerãt in sordibꝰ paludis huĩ erãt. & ꝑpt̃ delectationẽ quã in illa habuerant fetorẽ ei sentiebãt. & ꝑpt̃ diuersitatẽ nouitatiũ illĩ eadẽ nebula obtegebantur. Et uidi. & ĩtellexi hec. Et de xliii p̃dicta uirente luce. iterũ audiui uocẽ m̃ dicentẽ. Hec quę uides uera sũt & ut ea uides ita sũt. Qua ꝑpt̃ homines ut spe ad uagationẽ eos exhortantes superẽt. & ut penas eĩdẽ uagationis euadant. ieuniis & flagellis se castigẽt. ac genuũ flexionibꝰ & suspiriis ꝑ eĩdẽ excessibꝰ se punĩãt. Qui enĩ uagationẽ amplectunt̃. dĩm ñ timẽt. nec caritatem dĩ habent. & cũ p̃fatũ timorẽ abiciunt sapientia carent. & cũ caritatem se ñ

implicāt. uigilē scientiā habere nō potūt.
Lagatio quippe uelut puella ī obedientie
ē. ac luxurie multociens famulat. & si cā
ope nō pficit. consortiū eī tamē affectat. &
aspectū ipsī desiderat & officio eī se sub
icit. Ham & rabida & tepida ē. & in una
quaq; causa ululat. & cibo sale nō ēdito
similis ē. nec gaudiū rectū nec tristiciā
rectā habet. nec ꝑphetia illā īspicit. nec
sapientia cū illa loquit. qm̄ nec radix nec
foliū fructifere arboris ē. quia in radice
ꝑphetie siē ros in mane nō madet. nec in fo
lio edificationis sapientie in meridie sur
git. Spuma enī & putredo ē. nec gustus in
scientia nec cibus in operib⁹ ē. nec in ulla xlvii.
utilitate manet. nec uigile sensū nec ele
uationē mentis ad dm̄ in nulla auctorita
te habet. Ipsa quoq; ociositatē & pigriciā
ad se colligit cum quib⁹ ꝑ plurima lubri
ca & contumeliosa temere īcedit. & usū
suū ad diuersitatē ꝑ occursantiū īfigens. ea
que di sūt obliuiscit. cū ea corporales
necessitudinis sue causas multociens sic
negligit. Q; qui dō strenue & in austerita
te uite sue desiderat famulari. huī uicii
uanitates abhorrat. & se tam corpore
quam spu constringens. ad dm̄ se erigat.
Cū enī ihō īcepit extendit. cū facie fidei
dm̄ uidendo. ipsū diligentissima ētēpla
tione oculatur. & firmissima caritate xlviii.
amplectitur. Tunc & in homine isto
cōpletur quod sic scriptū ē. Delectare in
dño. & dabit tibi petiones cordis tui.
Qđ etiā sic ītelligendū ē. Tu qui fidelit
in dm̄ credis & qui fidelia opa operaris
omē delectamentū uirtutū ad te colligi.
& in illo delectare qui dīs uniuersoꝝ ē. xlviii.
illū fidelit sequens & illū fidelit diligēs.
qui creator tuus ē. Et cū sic in illo delec
taris. dabit tibi ea que bona sūt & in
quib⁹ numquā arescas. uidel secm̄ qđ pe
tis. & secm̄ qđ cor tuū desiderat. Quoīm.
fidelis enim qua in dm̄ recte credis. nichil
te petere quā qđ iustū ē ꝑmittit. & ētēpla
tio illa quā fidelis docet. in aspectu dī ni
chil quā qđ dō placet. & quā qđ eternū
ē petit. Ham si etiā ꝑ necessitatē tua ad
dm̄ suspiras & si etiā ꝑ necessitatē frīs tui
ad dm̄ clamas. his uomis & scīs opib⁹ odor
uirtutū caritati dī appropiat. & ds petici
ones istas que iuste fiunt implere nō cessat.
Hec autē de penitentiū animab⁹ purgan
dis & saluandis dicta sūt & fidelia sūt. &
fideliꝰ his attendat. & ea in memoriam
bone scientie componat.

De eīde alios eīdē multitudinis spe uidi.
qs ōs magno clamore uociferantes
audiui. Lucifer dīs ē. qm̄ elemēta ꝑ ceptō
eī obediūt. Et isti elemēta studiose īspexerūt. &
hoies ad maleficiū ꝑ trahūt. & ut magicis artib⁹
& ueneficiis īsistāt eis ꝑsuadēt. Et uidi paludē
magnā ut ignē totā feruentē & pessimū fetorē
emittentē. ac multitudinē serpentū aliq; q;
uermiū īse habentē iq ꝫ aīe illoꝝ trequebant.
q; dū ī corpib⁹ suis fuissēt. maleficio īstruerāt. ita
qđ diabolicis artib⁹ plurima magica & uenefica
cū diuisis caturis exercuerāt. Vñ ꝫ malignis spe
plurima opprobria īferebāt eis dicentes. Isti unū
dm̄ nō habēt. Q; a enī rectā fidē neglexerāt & īop⁹
suis ī credulitatē secuti fuerāt. ī hac iginea palude
ardebāt. ꝫ q; a q̄d facerēt nō ostenderāt fetorē
eiē paludis sentiebāt. & q; a fiduciā suā ī elemēta
& ī alias caturas posuerāt. ac ulis magis q̄. dō
credideratā ꝑ fatis ūmib⁹ affligebant. & q; a in
huiūmodi pessimis artib⁹ delectate fuerāt ē ueneosissima
lignoꝝ spuū ī festabant. Et uidi de ꝑ fata ui xlviii.
uente luce uocē m̄ dicentē audiui. Hec
que uides uera sūt. Q; homines qui malig
nos spe ad maleficiū eos exhortantes ētēn
derīt deuncere & penas eiē uicii effu
gere. aspa uelit se affligāt. ac durissimis
ieuniis ac acerrimis uerberib⁹ cū iudicio
iustīcie se castigēt. Nam homines qui xlviii.
in creaturas uelut in sēpturas aspiciūt.
& qui in creaturis uelut ī sēpturis multa
discere ētendūt. diabolū ꝑ dō colūt. & ei
seruiūt. qua ꝑ & ipse eis adherere dicēs.
Quicquid a me petieritis. uobis dabo. Un
de & miser ille qui diabolo sic famulat.
in semetipso dicit. Omnē salutē meā in
creaturis inueno. Si enī in dm̄ semp aspi
cerē & si michimetipsi quelibet bona

193a

ñ ꝑ̃ndere. ds cū s placeret omia que ha
bere m̃ auferret. Et quid tt habere. Igit
que uoluerit. in creaturis ꝑ̃ scrutabor.
In his namq; ut pecce ñ estimo. Hec pessi
mus ludificator i semetipso loquit. &
hec etiã pessimis & puersis artib⁹ imitat.
unde & corpore & anima destruit. quia
casũ ꝑ̃mi angli subsequit. & quia etiã se
ulciorẽ diabolo facit cū in irrationabi
les creaturas ẽ fidit. qd ille ñ fecit qm̃ i
semetipsũ ẽ fidebat. S; qui do pure &
digne seruire uult. huiꝰmõi figm̃ta & il
lusiones fugiat. nec semetipsũ nec alias ert
aturas in ẽtraria diũsitatẽ cũtat. qm̃ si
creaturas malis scisitationib⁹ ispexerit.
aspectũ anime sue excecãt. & si cũ eis ue lm.
lut cũ do loqui studuerit mutũ se ad
laude di facit. & si cũ eis ꝑ̃ua & ẽtraria
& nefaria opa & que etiã cont̃ naturã
& salutẽ hominis sũt. ꝑ̃petrauerit aiam
suã m̃iteritũ mittit. qd facere ẽtẽpnãt.
qui creatori suo adherere desiderant.
Hec aut̃ de penitentiũ aiam⁹ purgan
dis & saluandis dicta sẽ & fidelia sẽ. & si
delis his attendat. & ea i memoriã bone
scientie componat.

Sed & alios ꝑ̃fatę multitudinis
uidi spe. qui clamantes uoci
ferabant̃. Lucifer multis ho
noris⁹ ditabit̃. & nos cũ illo
magnificabimur. Isti hominib⁹
auariciã ꝑponũt. & ut semꝑ pluꝛa & ma lm.
iora attendat eos exhortant̃. Et ig
neũ aerẽ uidi. qui totus maximo ardor
feruebat. & in quo minutissimi & acerri
mi uermiculi uelut a uento hac & illac
agitati ꝑgrebãt. In aere aut̃ isto anime
ulor erãt. qui i sclo uuentes auariciꝫ ser
uierãt. & quib⁹ semꝑ appetit⁹ fuit ut alie lm.
na quomõcũq; potuisset s ẽgregaret. Hã
ꝑ̃ iccssabile anhelitũ auariciꝫ quã i se
habuerãt. igne aeris hui⁹ paciebant̃. &
ꝑ̃ plurima dapna & cruciat⁹ qs hoc
m̃ hominib⁹ i tulerãt. acerbitate ꝑfator
uermiculor affligebant̃. Sed & puteũ lv
uidi. qui tante ꝑfunditatis erat. qd finẽ
ei discerni ñ ualebã. ex quo flama egre
diens se i altũ extendebat & itũ in eum
de puteũ recidebat. & hoc sine cessatio
ne faciebat. Et in putteo isto anime illoꝝ
punie bant̃. qui ꝑ̃ auariciã la ̃ cima i
scelo uuentes exercuerãt. ita qd cũ eade
flama sursũ de putteo illo emittebant̃.
& qd cũ ea introrsũ i eundẽ puteũ rema
hebant̃. Et plangebãt clamantes. deh
qd sic peccauim⁹. Quia enim lacrima ꝑpe
trauerãt in putteo isto erãt. & quia i eode
uicio acerbitatẽ habuerãt in p̃dicta fla
ma ardebãt. & qm̃ multas rapinas sic cõ
miserãt. eade flama eos sursũ & deorsum
mittebat. & qm̃ hoc q̃si ꝑ nichilo duxe
rãt in eisde penis plangebãt. Et etiã
uidi foueã latã & ꝑfundã in qua pessimi
uermes erãt. & sup̃ quã acerrimi ignis
flama ardebat. in qua etiã plurimi ma
gni spe discurrebãt. Et in penis ultis a
nime illoꝝ punie bant̃. qui du i corpo
rib⁹ suis fuisset alienas res furti hoib⁹ sub
traxerãt. ita qd etiã maligni spe i eisde
penis eas hac & illac ꝑpellendo plurimũ
torquebãt. Hã ꝑ̃ furta que ꝑpetrauerãt
in foueã hac tenebant̃. & ꝑ̃ iquietudi
nẽ nocturnã & insidiã. a ꝑfatis uermib⁹
cruciabant̃. & ꝑ̃ studiũ male artis quã
i uicio isto habuerãt i igne hoc urebã
t̃. & ꝑ̃ cecitatẽ q̃ dm̃ ñ ispexerãt. a pes
simis spiritib⁹ affligebant̃. Et uidi. & i tel
rũ uocẽ audiui dicentẽ ad me. hec que
uides uera sũt. & ut ea uides ita sũt. Unde
hoies qui pessimos spe auariciã eis ꝑ̃po
nentes optauerũt deuitare. & penis eis ab
ẽ. ieuniis & uerberib⁹ se affligãt. & etiã
pauper⁹ qs defraudauerũt ꝑ ut potuerũt
miam cũ ueritate rependat. Sed & q
i eode uicio lacrimũ aggressus. hoies re
bus suis exspoliare ñ timuit. si se ꝑdict⁹
penis absoluere uoluerunt. aspa uestr &
acerrimis ieuniis ac duris flagellis corp⁹
suũ cũ quo peccauit. castigare ñ negligat.
Ille quoq; qui auariciꝫ ꝑ furta seruire la
borauit. ut a cruciatib⁹ eisde uicii absol

uat. iciunijs & uerberib⁹ ac genuū flexio
nib⁹ se punire ñ negligat. Qui enī auā
riciā sic sequit. qđ omīa quę potest alijs
subtrahit & ea sibi attribuit. nec q̄si lapide lvi.
sup lapidē dimittit substantiā illoy cru
delit dispgendo. & phoc paupes & egenos
& peccatores sepe facit. pessimis pensat
pfectū ē subiacebit. nisi p grām di peni
tentia illu purgauerit. Hā omī tēpore
pscrutor & pspicio quoñ q̄sq; ho m una
rectitudinis īcedat. quēadmodu dauid ser
uus mi. pphetico spu īspirat⁹ demonstrat
ubi dicit. D⁹ de celo pspexit sup filios lvii.
hominū. ut uideat si ē ītelligens aut re
quirens dm. Qđ etiā sic ītelligendu ē. Qui
omīa condidit. de secreto secretoy suoy
pspicit. sup illos qui filij carnis sūt. scil qui
carnaliter īcedit ut discernat qualiter com
mdatū eis talentū lucrifaciūt. q̄m diuinꝰ
aspectꝰ acutissime cōsiderat quali ītelligen
tia in speculo fidei cū īspiciāt & quali īqui
sitione puritatis cū requirāt. Quādiu enī
anima in carne bona opa opat. dm pgus
tū scitatis ītelligit. & quādiu fide ad bo
nā cōsūmationē cū ūtutib⁹ pducit. dm in
speculo fidelissime puritatis requirendo
cōspicit. Unde & ds pfundissimo īcentiu
uidet q̄studio eū ītelligat & requirat. &
quo corpore eū negligat & relinquat.
q̄m unicuq; secdm opa sua iustā retributio
nē recompensat. Nauaricię aut malum
pessimū malū ē. ac plurimos in terrā du lviij.
cit. Hā ñ solu ea quę extra corpꝰ hoīs sūt ho
mini abstrahit. s; & corpꝰ ei ipsi aufert. Homo
enī latrcinū exercens diabolū imitat. qua
si cū diabolus animā hoīs cōsiliando pdit.
sic & latro hoi substantiā subtrahit ac cor
pus ipsi occidit. Unde & a deo separat. & ñ
resipiscat maledictione maledictionis in
ducet. ac etna pena operiet. q̄m peccata sua
plenē pfecit. Sed & ille qui nocturnalis lx.
insidiator ē. diabolicę decptioni assimilat.
q̄m diabolus uoluntatē suā quada arte
ne uideat uelat qui a manifeste hominē
decipe ñ audet. & hoc ido facit q̄n thesau
rū iusticię de corde hoīs auferat. Hā felici
tatē salutis hominis odit. Us autē
omē qđ iustū ē. aufert. nec uoluntatē illi⁹
ad plenitudinē nequicię sue puenire pmit
tit. quēadmodu scptū ē. Ego auferus
homo sū tollens qđ ñ posui. & metens qđ ñ se
minaui. Qđ etiā sic ītelligendu ē. Ego qui
omīa diiudico. iustus & sincerus & etiā cle
mens in iudicijs meis sū. q̄m omīa peccata
secdm qualitatē suas examino. ū penitenti
mi sedit fubuenio. īpenitenti autē iudiciū
meū ppono. tollens auferendo iustitiā quā
ñ ēstitui. & metens delendo malū. qđ ñ dila
taui. quia qđ iustū ē ñ posui & qđ malū
ē ñ seminaui. s; hec p ueta iudicia reprhen
do quēadmodu piscis contē uoluntatē
suā hamo cōprhendit. Hā omē qđ malū
ē contrio. & guttur ei⁹ ne stare possit ēsti
go. & sic tollo ū ñ pono & metо qđ ñ se
mino. uelut etiā de īferno tuli qs uolu
cū illu despoliaui. & uelut ab impijs nequi
tiā eoy seco cū eos ab impietatis sua ēuerto
Hec autē de penitentiū animab⁹ purgandis
& saluandis dicta sūt & fidelia sūt. & fidelis
his adtendat. & ea īmemoriā bonę scientię
Recce alios eisdem cōponat.
multitudinis spe uidi. quos
etiā sic clamantes audiui.
Quid ē qđ ille ds ēt uult.
quē abhorremus. Et hi hoies
ad tristiciā seli p trahit. & ut in tristicia
marcescāt ita qđ etiā se uiuere doleāt p
suadet. Erudi locū aridū & īaquosū
ac uermib⁹ plenū & tenebris circūdatū. in
quo animę illoy erāt qui diu īcorporibus
suis fuissēt tristiciā seli s; attraxerāt. Et ma
gnu spe ealde animal p eunde locū igne
is flagellis hac & illac agitabāt uociferan
tes. Quare fiduciā mām in dm urm ñ posu
istis. Qua enī in gaudio celestiū ñ uiuerāt
s; quia tristiciā seli īdefectu selarū s; īposu
erāt. īeodē loco erāt. & quia hoc īamaritu
dine cordiū suoy fecerāt. cruciat⁹ p dictoy
uermiū sustinebāt. & quia hoc m̄ uerā & ī
deficientē beatitudinē neglexerāt. ēternite
tē earūde tenebraꝝ patiebant. & q̄m hijs
malis urgentē dm ñ ēfidebāt. a maligno

lxiii. spīrīb' ut p̄fatū ē affligebant. Et puuen
tem spm uidi. & ītellexi hec. Et iterū
de p̄fata uuentr luce audiui uocē n̄ di
centē. Hec que uides ueta sē & ut ea ui
des ita sē & plura sē. Quappē homines
tristiciā seli ꝫ accumulant. si maligno lxiv
spe ad illā eos exhortant. supare desidera
uerint. & si cruciat' illi' effugere studuerit.
si in selari uita sūt ad spitale uitā se ētra
hant. aut in spitali ꝯuersatione sē. cōmu
nē districtionē plus solito adimpleant.
& humillime obedicioni se frequentē sub
iciāt ac sēptural illas que celeste gaudiū
eis īferāt frequenti studio rumminēt. & hec
omīa n̄ pterue. s; cū p̄missione p̄fidentis
ꝫ iudicis adimpleāt. lxvii
lxviii Tristicia enī seli gau
diū in celestib' n̄ habet. & uento qui nec ī
uriditate nec in siccitate utilis ē assimi
latur. qm̄ omīa que tetigerit dispgit. S;
& nusquā rectū statū habens dicit. Nec
hoc nec illud qd in do ēt dicit scio. Et sic
omīa uitalia ipsi' aresc̄it. qm̄ spitalia spi
ramina n̄ habet. Vnde & in plurimas par
tes diuisa ē. ita qd cū merore omīa ad se
colligit & qd nullū gaudiū in eis habere
desiderat. & qd amicū cū leticia n̄ aduo
cat. & qd īimicū n̄ mitigat. s; cū omīa
hec cū merore aggregauerit. īforam̄ mo
lestie sic̄ coluber se abscondit. quia omēs
p̄tereuntes pauet. Omīb' aut̄ hiis morti as
similat̄. qm̄ nec ad celestia anhelat. nec
ī mundū ēfidit. & ideo zelus m̄s sup eā ca
der quēadmodū sēptū ē. lxv. Ignis succen
sus ē in furore meo & ardebit usq; ad īfer
ni nouissima. Qd sic ītelligendū ē. Ego q̄
sole & lunā ac omēs aliās creaturas creau.
hominē racionale feci q̄tin̄ me cognosce
ret & cognoscendo amaret. & qd p̄ ī cre
dulitatē cont̄ me n̄ pugnaret. quia bonū
ꝫ utilī ē quā malū. s; ipse me negligit q̄si
nulla salutē de me habeat. Vnde ignis
examinationis succensus ē ī zelo iudicioꝝ
meoꝝ ī quib' omīa iuste dnudico q̄ arde
bit ad p̄funditatē nouissimaꝝ iniquitatū
que ī igne examinande sē. qm̄ ille omīa
p̄fecte examinat. quia n̄ ē creatura que
eū exsuperet aut̄ que eū extinguere possit.
qm̄ ipse ea que do resistūt p quirit. Nam
cū homini salutionē ostēdo. & cū ille eā
p̄ incredulitatē negligit. iusto iudicio re
ius m̄s illū examinabit. quia bonū qd ei
demonstratū ē suscipe ētēpsit. Sic diabo
lica turba cū huiusmodi uicis ut p̄fatū ē
cont̄ hoies pugnat. ut eos ī omīb' locis &
ī omīb' elemētis ac in omīb' opib' suis lesat.
ed e cont̄ acies beatoꝝ spuū sē q̄ hominib'
assūt & qui uires tociꝰ terre & uires omīū
elemētoꝝ p potestatē di ēmēt. & qui opa
seꝝ ante thronū di offerūt. q̄tin̄ ibi dis
cernant̄. lxvi Quappē homo diu īselo uiuit
& diu bonū & malū opari potest. corpori
suo afflictionē p̄ peccatis suis īponat. &
sic illa cū iudicio rectoris sui de se ēcun
at. quatin̄ a sordib' eoꝝ purgat' n̄ amari
tudinē penaꝝ s; suauitatē uite ītuemat.
lxvi Magist̄ aut̄ animaꝝ fortitudinē & ībe
cillitatē ac qualitatē subditoꝝ suoꝝ &
qualitatē peccatoꝝ eoꝝ ēsiderabit. & etā
qua ītentione pacta sit. p̄spiciet. & uni
cuiq; penitenti uxta ēsiderationē na
turę ipsi' & uxta modū peccati. ac uxta
lxviii modū penitentie astabit. Nam ma
gist̄ iudeat quoñ uirgā correptionis
discipulos suos coercendo ī manib' suis
teneāt. Ipse enī flagellū duris & aspis semp
sit. qm̄ si eos p̄p̄ utilitatē alicuius utilita
tis secm uoluntatē suā ut p̄miserit om
nino rebelles efficient. & cū etiā si potue
rit morti tradet. Ad illos aut̄ qui cū par
uo lumine lucēt. cū lenitate loquat. q̄a
si eos cū acerbitate curcūdare uoluerit
omīno extinguent. & peiores p̄oribus fiēt.
lxx. Nam magist̄ ī duab' partib' sit. scil' in
lenitate iacob & ī acerbitate esau. Iacob
quidē deliquit s; tamē benuolus fuit. esau
aut̄ deliquit s; tamē acer erat. S; ds iacob
p̄p̄ benuolentiā suā dilexit. esau aut̄
p̄p̄ maluolentiā suā reprobauit. Sic &
magist̄ faciat. Iuxta qui ī benuolentia
delinquit ad se trahat. ne deficiat. hic
aut̄ qui in malignitate delinquit aspe
corripiat. ne ad maiora mala p̄fluat.

liste quoq; qui cū gñi uulnere deliquit. si
penitentiā agere uoluerit. adiutoriū p̄ lxxiv
beat. & uulnera ei lambat. & ēsideiat si
ei tale custodiā adhibuerit quale ei adhi
bere debuit. & si hoc se neglexisse memine
lxxv rit. studiose penitat. Sed magis q̄ qui
cū dolosa iniuria sup̄ bonos & iustos subdi
tos cadit. iudeis qui stephanū lapidabāt.
assimilat. & qui innocentes & scōs affligit.
& ita bona opa cor̄ p̄ iqua spolia ipsis ab
strahit. lupus nominat. & qui cū uanis &
delinquentib⁹ p̄uitatē cor̄ dissimulando
societatē habet q̄si fur dicit. unde aside
lxxvi ub⁹ corripiet ne gregē dñi dissipet. bon⁹
aut magist⁹ p̄uaricantib⁹ discipulis ocul⁹
in die. & bona aura in nocte sit. ac bene
opantes. cū cythara laudet. & bonis ac
optimis discipulis ē gaudeat. Nam bo
lxxvii in magist⁹ puro ethere assimilat. qui cū
discretione & cū iusta correptione discipu
lxxviii los regit. Sed discipuli qui bona subiec
tione uelut auro. & bonis opib⁹ uelut gē
mis ornati sūt. currus magistro suo esse
debēt. quēadmodū planete soli assistūt.
in his ēsilia magist⁹ p̄bent. ac comitatus
opū ipsi cū his uelut cū curru sustineant.
lxxv sic etiā & planete soli ministrāt. Opera
aut quę homo opat̄ ad dñm dirigat. qm
opus hominis q̄d ad dñm tendit. i celestib⁹
lxxx fulminabit. q̄d uero ad diabolū euertit.
in penis manifestabit. Vs enī hominē
creauit. & illi reliquas creaturas subiecit.
q̄tin⁹ in eis oparet̄ ita ut bona opa ipsi⁹ n̄ lxxxi
delerent. mala aut̄ cōmertium manifes
tate penitentię abolerent. Cū enī homo
p̄prietatē uoluntatis suę uendit. p̄ciosā lxxxii
margaritā emit. ac eū i sinū suū colligit.
& postea penitentia illi⁹ cor̄ dō in ēfusio
ne serpentinę deceptionis semp̄ fulgebit.
lxxvi Nam si ho peccata sua p̄ aurē sacerdotis
dō manifestat. hoc de spu scō ē. qui uiuere
sua aquas fluere & eas omēs immundicias
abluere dedit. unde & dñs decet peccata
i aqua mundare. Homo quippe qui se cul
pabile de peccato suo reddit. scām uitā
tē ostendit. sed i penitentia patrē. i ēfessio lxxxiii
ne incarnatū filiū. in sudore uerecundię
spm scm. Et ut dñs ab anglis laudat.
& ut in hac laude opa ipsi⁹ cognoscant.
ubi in cytharis & in simphonijs ac in omib⁹
uocib⁹ laudum sonāt. quia hoc officialis
lex cor̄ ē. ita etiā & ab homine laudand⁹
ē. qm & homo in duab⁹ partib⁹ apparet.
sci q̄d dñm laudet. & q̄d bona opa in se
ostendat. quia p̄ laude ipsi⁹ dñs cognos
citē. & p̄ bona opa miracula dī in ipso un
dent̄. Nam ho p̄ laude anglic⁹ ē. & p̄ sca
opa ho ē. Ipse namq; plenū opus dī ē. q̄a
laudando & opando miracula dī omia
in ipso p̄ficiunt̄. Sed & animab⁹ quę
i obliuione n̄ sē. s; quę i memoria sup̄nę
beatitudinis existūt. orationes & elemo
sinę ac alii sc̄orum labores uiuentiū suc
currūt. & ipsis remediū salutiferę ereptio
nis afferūt. dū in penis purgationū sūt.
lxxxv Nam p̄ fortissimā ui diuinitatis quę
peccata dimittit & quę i fernū despoli
ant. in quib⁹da elemētis & p̄ quedā elemēta
purgatorię penę liberandis animab⁹ po
sitę sē. s; terrestris paradisus. purgatis
& de penis ereptis animab⁹ mox datus ē.
Lux aut̄ illa celestis quā ho nec i tueri nec
discernere potest. glosis & uirtuosis animab⁹
quas uirtutes ex ui diuinitatis p̄cesserūt
mox p̄parata ē. Et cū terrene materię
lxxx implebunt̄. tē & sordes ille quę in casu
ade coagulate sē. scindent̄. & postea ful
gebūt quēadmodū i p̄ma ēstitutione
fulgebāt. Cū enī ho p̄ donū spe sci orōes i cor
de suo dictat. orōes ille i puritate plate celari n̄ po
terūt. s; ante dñm ascendt. q̄m & p̄ anglm
& p̄ hominē dñs laudat. Nam cū lamen
tabilis uox p̄phetas p̄ quā iustitiā & mira
cula dī p̄tulerūt. p̄ liberatione alicui⁹ cor
poralis afflictionis. seu p̄ requie animarū
defuncto⁹ ad laudē dī p̄nunciat̄. nec es
sitati dolentiū ut p̄ meruerūt subuenit.
quia etiā p̄mū p̄ dolorē & p̄ suspiria dic
tata ē. Et omīū istor̄ dñs fundamtū ē. &
ea suscepit q̄m in ipsis tangit̄. Homo nē
pe a dō ualde amat̄. cū ei studiose serui
lxxxx erit. Vnde etiā cū homo de substantia

sua q̄ carā posliderē do elemosinā offert. ds sa xi. Q d̄ m tenebīs illis i quib⁹ anime quorūda
crificij abrahe recordat̄. & ut filio illi⁹ pepcit. uston ante passionē xpi tenebant̄ nē
sic & illis p quib⁹ idē ho elemosinā offert secm̄ qd & queda anime ponderē peccatoꝝ ñ
digni sī parcet qm̄ ihs omīb⁹ delectat̄. q̄a ipse gnatē. s; baptismatē ñ signatē sī.
hoiē c̄aut & omīa bona ei dedit. nec ali xii. Q d̄ gehenna īruma p ditoꝝ anglo⁹ sur
quid necessitati ipsius congruum ei de gens. omīa tormīta sine spe īse retinet.
esse permisit. Sed et deus hominī prop xiii. Q d̄ ea que corā do abiecta sī mīimis
ter bonam uoluntatem ipsius quod pe supplicijs sī. ¶ structur.
lxxxiiii. tit dabit. Bona igit̄ uolūtas xiiii. Q d̄ ds comīt diabolū sole lumā & stellas ē
suauissimi odor do ē. quē admodū i ueteri xv. Q d̄ malū diaboli malo hoīs nequior ē
testamēto ds ñ sanguine hircoꝝ delectaba unde & ipse in penis suis semp erit.
lxxxv. tur. s; bona uolūtate hominū. Sed cū xvi. Q d̄ diabol⁹ animal ñ īuenit. qd̄ ad decipi
homo p domū spc sci aliquos laboresp ne endū hoiē celeri⁹ eēt. quā serpens fuit.
cessitate uiuentiū & p requie defunctoꝝ xvii. V trop⁹ dī ñ exterminabit̄. ita etiā op⁹ hoīs ñ eua
s; iuste & cuemēt̄ īposuerit. ds afflictio nescet. bonū scil ad glām malū ū ad ēfusi
nē illi⁹ digne & iuste suscipit. sic moysen onē ipsi⁹ ñ p penitentiā deleat̄.
& helia audiunt cū p alios qui comīt dīm xviii. Q d̄ diabol⁹ tali uicio hoi īsidiat̄. quali eū
lxxxvi. percauerāt laborare ñ cessabāt. Qui delectari uidet. ¶ li homine sī. ¶ mār.
aut̄ i nullo ustoꝝ do seruit. hc p anglm p xviiii. V t elemīta i hoie sī. ita & uirtutes in fide
cutientē p īamitate cordis sui durit̄ ferit. xx. S ic ignis corp⁹ hoīs. ita ūtutes aīmā ei⁹ īfla
Vnde quisq; fidelis tā p alios quā p se ad xxi. V t acre ho spuat. sic & ūtutes aīmā ei⁹
dīm laborare ñ cessēt. quatin illi qui cor ad celestia suspirare facūt.
da hominū īspicit. iustū laborē & bonā xxii. S ic aqua corp⁹ hoīs humectat ita uirtu
uoluntatē ipsi⁹ remuneret. ū omīs ho p ope tes aīmā ipsi⁹ irrigāt.
suo iuste remunerat̄. Hec aut̄ de penitē xxiii. V t ita carnē hoīs uegetat. sic ūtutes ho
tiū animab⁹ purgandis & saluandis dicta minē bonos fructus terre facūt.
sī & fidelia sī. & fidelis his adtendat. & ea xxiiii. Q d̄ sic nullus etīna gaudia sic etiā īferna
īmemoriā bone scientie cōponat. les miserias nullus manifestare ualebit.

Capta Sexte Partis De Viro se cū quatuor plagis terre mouente. xxv. De eq̄da claritate & de gaudiis animar quorūda sclariū hoīū q̄ ante horā mor tis sue penitendo peccatis suis abrenun ciauerāt. & animar quorūda sclariū hoīū q̄ legalia p̄cepta īactuali uita deuote cōpleuerāt & q̄re illa sic habeāt.

i. Verba unicornis. ¶ cutiet.
ii. Q d̄ ds potestatē suā īfine mundi ostēdet
iii. Q d̄ īfine mundi ds omēs terminos terre c xxvi. I tē de alia q̄da claritate & de gaudiis
iiii. Q d̄ filiꝰ dī ueniens ad iudiciū tā p uersitatē animar quorūda sclariū hoīū q̄ī ach
quā scitatē hominū examinat. ¶ gabunt̄ ua uita p̄cepta legis diligent̄ obserua
v. Q d̄ omīa que peccatis hoīū maculata sī pur uerāt & cur ea hoc ñ recepīt.
vi. Q d̄ p̄t iudiciū rutilas celu & pura tra apa xxvii. I tē de alius gaudiis animar quorūda spira rebūt. & qd̄ clausura secretoꝝ patebit. lū hoīū. q̄n spitali uita obedientie se sub
vii. Q d̄ finito mundo diabolus āmodo uicia ñ diderāt. & ita do omī deuotione seruie
p ducet hoīb⁹ i tra tēporaliter ñ habitatib⁹. tāt. & q̄re illa sic habeāt. ¶ hoc m̄ recipiāt.
viii Verba iohannis i apocalipsi. sic paciantur. xxviii. I tē de quib⁹da alius gaudiis animar quo
viiii. Q e quib⁹da leuitorib⁹ penis quarūda animar rūda hoīū. q̄ doctores & rectores i pplo
que signo baptismatis carebāt. & q̄re eas existentes bona opa opari sī & cur illa
x. Q d̄ gehenna omē gen⁹ penar in se habet. xxviii. I tē de alius quib⁹da gaudiis quorūda am

ammaꝝ-scil hoīm illoꝝ q̄ p gla di membꝝ sua
īmarturio morti subiecerāt & quare ea sic
habeāt. ℣ rāt.⁊ cur illa hoc nō habeant.

xxv. Q tē de quib⁹da alius gaudius ammaꝝ quorū
da hoīm q̄ īmutabilitatis singularitate deꝝ
xxvi. Q e claritate īqua multo plura multoq; ma
iora gaudia p̄oribꝰ gaudijs occultata sē.
xxvii. Q erba filij hoīs. ℣ opa do adhesterant.
xxviii. Q d̄ in gla paradisi animę de peccatis purga
te gaudēt. quę & p penitentiā & p bona
xxviii. Q d̄ celesti celsitudine animab⁹ scōꝝ pluta &
maiora ornamēta p̄parata sē quā humana
estimatio capiat. ℣ seruierāt. ℣ habeant.

xxxv. Q d̄ in celesti regno sē ammę sclarū spiritalū
subiectoꝝ p̄latoꝝ martirū ūginū qui do
xxxvi. Q d̄ ammę ustoꝝ īresurrectionis iudicio
multo maiora gaudia accipiēt quā nē
xxxvii. Q d̄ celestia gaudia nō sē aurū & lapides ac
gēmę tremu puluerisꝫ; sē scdm opa scōꝝ q̄
ds p semetipsū facit.

xxxviii. Q d̄ īcelesti habitatione plurima sē quę sup
ītellectū hoīs sē. & quę nullus mortali car
ne ḡuat. īscientia ītellectus sui accipe potest.
xxxix. Q d̄ malū mendacij sine do surrexit. ℣ cēt.
xl. Q d̄ ho malo dn̄at cū illud facere recusat.
xli. Q d̄ ho īcaduca tra īmaculatas mansiones
uidere nō potest. nⁱ q̄tū ds illi p̄mittit. cū
aur̄ postea dīm īruebit. omīū trenoꝝ obliuis
xlii. Q d̄ ds diūsa miracula īomī etate mundi
ostendit. nⁱ p aliq̄m ostēsionē uelut celestis sit.
xliii. Q d̄ p̄phete queda miracula uidebāt queda nō.
xliiii. Q d̄ omīs creatura & cēna uita ex do est.
xlv. Q d̄ quida maligni spe hoies decipe nō posit

Incipit Sexta Pars De ijuro se cum quatuor plagis terre mouente.

Q eīde uidi. q̄d ide uir q̄si
se totū cū quatuor plagis
tre mouebat. & ecce in
similē femore suo unicor
nis apparuit. qui genua ei⁹ labens dicebat.
Que facta sē destruent. & nō facta edifica
bunt. P eccatū quoq; īhomine examina
bit. & bonū ustis opib⁹ in ipsis p̄ficiet. ac
ipse bono rumore in aliā uitā redibit. & ē
siderabā si uicia aliqua seu alia ulla his
similia que pri⁹ ēspexerā hic apparerēt. & mi
chil istis simile hic m̄ ostensū ē. Et iterū
uocē de celo audiui dicentē m̄. fortissim⁹ ds
cui⁹ potestas sup omēs ē. potestatē suā īfine
mundi ostendet. cū ipsū in aliud miraculū
mutabit. Nam q̄d uidesⁱ q̄d ide uir quasi
se totū cū quatuor plagis tre mouet. hoc ē
q̄d ds in fine mundi fortitudinē suā cum
utrisq⁹ celoꝝ demonstrāsⁱ. omēs timmos tre
cēutiet. ita q̄d omīs anima ad iudiciū se
p̄parabit. Unde & in sinistro femore
suo unicornis apparet. q̄m qui in scā huma
nitate diabolo restitit. & qui illū gladio
castitatis p̄stranxit. scil filiⁱ di in forma ho
minis uenet. qui genua ei⁹ labens ide nō
dicialē potestatē a do patre accipiens cla
mat totū mundū p ignē expurgandū ac
in alienū modū renouandū. & etiā puersi
tatē hoīm iudicio suo examinandū atq; sci
tatē ībonis & rectis opib⁹ in hoie ad p̄fectio
nē ducenda. ita q̄d ammę ustoꝝ maxima
gla & maximo gaudio ad beatitudinē
etnę uitę tē tribūt. Cum enī ds ūtutes
uirtū suaꝝ īhoie p̄fecerit. fortitudinē suā
īnubib⁹ eleuabit & faulsa qua elemēta ob
nubilata sē. abstrahet. & hoc cū tanto tremore
faciet. q̄d omīa que īterra sē mouebunt.
& q̄d omīa que peccatis hoīm maculata sē
purgabunt. Tē & ds aquilonē ac omēs ui
res aquilonis destruet. & diabolū cū uectri
cib⁹ armis suis deiciet. ac cū spoliis suis denu
Deinde rutilas celi & pura tra appa
rebūt. quia cū aliis elemētis purgati sē. q̄m
nē q̄nda clausurā in obnubilatione celestiū
portāt. tē aur̄ īnouitate fulgebūt. Tē &
ho qui beat⁹ existit īeisde elemētis purgat⁹
aureo circulo rote assimilabit̄. ac spu & car
ne tē torrēs erit. atq; omīs clausura occul
toꝝ secretoꝝ patebit. Sic hoies beati do ad
herebūt. & ipse plenū gaudiū eis dabit.
Q aur̄ nec uicia aliq̄ nec alia his similia
que pri⁹ ēspexisti. hic apparēt. nec quicquā
istis simile hic tibi ostendit̄. Hoc ido ē q̄m
finito mundi tēmo diabolus amⁿ sordes
uicioꝝ ad deceptionē hoīm nⁿ p ducit. quia
mund⁹ iā cessauit. hoc m̄ ēt. ut pri⁹ fuerat.

ēt qm̄ uicia tē ñ ualeant ē a nullo etiā eis
tē ut pri repugnat. nec a maligno spūb⁹
excitant. nec etiā ulla tēporali examinatione
ne exercium ē quia memoria eoꝝ de tā
ablata ē. hominib⁹ ita tēporaliē & carna
liē ñ habitantib⁹ qs machinationib⁹ suis
ifestet. Dē etiā omia ad etnitatē tñsiet.
istabilitate & fatigatione i quib⁹ mund⁹
& ea quę i mundo sē ñ elapsis & ad idefici
entē tñsmutatione ꝑ ductis. ita qd ulē huī
modi tēores ac huiñi ꝑicula ñ erūt ut pri x.
fuerūt. cū hoies tēporaliē i tēporali selo u
uebāt. quēadmodū & iohes dilect⁹ ms i u
sione celi⁹ s demonstra ostendit dicens.

VIIII. Et absterget ds omnē lacrimā ab oculis eoꝝ
& mors ulē ñ erit. neq; luct⁹ neq; clamor
neq; dolor erit ulē. qm̄ ꝑma abierūt. Cuius
sensus talis ē. dufferet ds omnē squamā
peccatoꝝ quę lacrimas parit. de scientia
scoꝝ. & eos purū limū uuentis uitę ut ꝑmi
ño creat ē. in etnitate ēstituet. Mors enī fi
naliū tēporū eo m ñ aduenet. sed q i fantia
ꝑ uuentutē uuenē ꝑ senectutē. senect⁹ ꝑ
mortē finit. S; neq; beati in luctuabili exi
lio ulē habitabunt. neq; aliā uitā exspecta
būt. q a uitā illa i qua tediū ñ ē semp habe
būt. neq; ignorantia clamoris sē qm̄ oc
culta testimonia ñ querēt. q a glam dei
manifeste semp uidebūt. Volor quoq; gust⁹
peccatoꝝ & cupiditas habendi ac timor
pdendi ea quę habent ñ ledet ulē hoies
nec ab ulla tēporali dnatione ꝑturbabunt.
S; semp ab omib⁹ malis securi sē. quę ꝑma
abierūt cū i temporali mundo & i tēpora
lib⁹ cruciatib⁹ fuerūt. Qui autē uitę deside
riū habet. i illo uerba hec ꝑcipiat. ac ea i
itrī⁹ cubiculū cordis sui recondat.

VIIII. Et uidi tenebras diūsis cruciatib⁹
uelut nebula imēnsū diffu
sas in quib⁹ tam̄ quocla loco
nullas penas ignis aut uer
mis. aut alioꝝ ḡuiū cruciatuū aspicie
bās; tantū q̄sda animas que absq; ponde
re aliorꝝ peccatoꝝ iudiciali casu ade ēlicte
signo baptismatis carebāt ex quib⁹ alię
quenda fumū alię aut nullū fumū i eisde xi.
tenebris sustinebāt. Hā animę iste ḡua
tormēta ñ patiebant. S; tenebras i fidelitatis
habebūt. qm̄ diu i corporib⁹ suis fuisset. absq;
ponderē aliorꝝ peccatorꝝ iudiciali casu ade
ēlicte signo baptismatis carebāt. S; ille que
quib⁹da leuioꝝ peccatis urrentię fuerāt. ꝑ
fatū fumū sustinebāt. & ille que tā leuioꝝ
qm̄ a ḡuioꝝ peccatis alleuiate signū tam̄
catholicę fidei ñ habuerāt. fumū tantū de
tenebrarū ñ habebāt. S; i credulitatis tenebras
ut ꝑdictū ē sustinebāt. Sed & alias nigerri
mas & horribiles ac ifinitas. & totas sine
flama i ingredine ardentes tenebras uidebā
quib⁹ ꝑfatę tenebrę adherebāt. qm̄ iste illę
fortitudo fuerit. Et i his gehenna erat quę
omē genꝰ cruciatuū & miseriarū & fetoꝝ ac
penarū i se habet. S; nichil eoꝝ quę in ipsis erāt
seu i eisde tenebras uidere poterā. qm̄ easde
tenebras ñ iteri⁹ S; exteri⁹ uidebā. unde nec ꝑ
sā gehennā uidere ualebā. S; maximos & i
discretos ululatus plāgentiū. ac maximos &
i discretos stridores lugentiū animarū ac i
numerabiles & i discretos crepitus penarū uelut
sonū i undantis maris. & uelut sonū aquarū
multarū i ea ēt audiebā. Hā uniūsa genera
penarū i gehenna sē. qm̄ ipsa maligni spi
rituū potestas ē. qui omia uicia hoib⁹ ipsis
ēsentientib⁹ infundit. quę etiā tot sē quot
nec anima corpore ḡuata ꝑspicere & intel
ligere ea potest. quia sup humanū modū
sē. Et ꝑ uuentē spm uidi & intellexi her.

xi. Et riū de ꝑdicta uuente luce uocē m̄ di
centē audiui. Her q̄ uides ueta sē & ut ea
uides ita sē & plura sē. Hā i predictis prioꝝ
tenebris fletus & stridor dentiū ē. S; i loco in q̄
penas ḡuiū cruciatuū ñ uides animę quo
rūdā hoiū & aliorꝝ ignorantia peccatoꝝ
i sęlo uuentiū ante uexillata uictoria filii
di tenebant. i quib⁹ etiā & nē animę pon
dere peccatoꝝ ñ ḡuate S; igneo signo sacra
ti fontis ñ signate sē. qm̄ aspectū recte fidei
ñ habēt. aliis ꝑ opinione gust⁹ quarūdam
sectariū ēragionū penas eisde fumi sustinen
tib⁹. aliis aut ꝑ simplici ignorantia fidei
easde simplices tenebras sīpliciē pacientib⁹
xii. Sed i aliis horrendis & sine flama ardentib⁹

tenebrıs quia aerę lucis & flama rutilantıs
ignıs caret. quib⁹ ꝑfatę tenebrę ēt̄ague sūt. xvi.
qm̄ utrecq; ī ꝑdıtıone ꝯsıstūt. gehenna ē ut
uidet quę ī ruına ꝑdıtor⁹ anglor⁹ furgens
sathanan suscepit. & quecūq; tormēta omīū
mıseriaꝝ sine cōsolatione & sine spe īse retı
nēt. ī quib⁹ tam̄ amme quę ī obluıone
gr̄adm⁹ sūt. qm̄ ıdę antıquus īuentor ꝑdıtıonıs ma
nēt. Quę & quot & q̄nta & q̄lıa sūt. capa
cıtas mortalıs creaturę nō capıt. qm̄ hec ī
obluıone sūt. & nūq̄m cessabūt. qm̄ hı qui
grām dı̄ querūt nec ī dm̄ aspicere uolūt.
nec q̄ quā habere desiderāt. īnıs ꝑmanebunt.

Et quid plus de hıs quę cotā do ī obluıone
sūt humana mortalıtas ꝑscrutet. quā qđ
ea quę sic abiecta sūt mīsericors supplicıs sūt. o
Ve hıs antıquus serpens gaudet qm̄ ipse bo
nū nec desiderat nec uult. quia auctor ma
lı omīū malor⁹ & peccator⁹ ē. Hā ipse prim⁹
omīū claritatē dı̄ ıspexit & mox malū illud
īcepit qđ ēē nō debuit. nec fieri potuit. Omīs
aut̄ creatura ꝑ dm̄ facta ē. hoc uero malū qđ
ille antıquus serpens īcepit sine ipso factū ē. xvii.

Lucifer enī uelut speculū cū omīb⁹ ornamēt⁹
suis cōstructus erat. ſ; ipse lux & nō umbr⁹ eīde lo
cis ēē uoluit. Cē ds̄ sole fecit q̄ omēs creaturas
cont̄ fulgorē illı̄ illustraret. & lunā posuit
que omēs tenebr⁹ cont̄ īsidias illı̄ illuminaret.
& stellas cōstruit. que omīa uicia eī obfusca
rēt. Vs̄ nāq; plenitudo illa ē. īq̄ nulla uacu
uitas nec ē nec ēē potest. Diabolus aut̄ īane
uas ē. quia mox ut claritatē suā īspexit
illā supbiendo ꝑdidit & semetipsū mīser- xv.
nū sepeliuit. ū sine gla & sine omī honore
laudis manebit. qm̄ spoliator ille ē q̄ p̄mū
hoīē despoliauit & q̄ eū de paradiso expulit.
& q̄ ī abel homicida fuit. & q̄ p̄mo malo ho
mines occidit cū se illis dm̄ ēt ostēdit. Sed
& malū eī malo hoīs nequıor ē. quia hō dm̄ uis
uidendo quēadmodū ipse ñ uidit. Et rıde- xvi.
rotā natiuitatis hoīs cōsulit. ac p multa
mala illu decepit. & ob hoc maxımas cōfusiones
s aggregat. quia etiā ī ꝑditione animaꝝ le
tat̄. Vnde & ipse ī penis suis sic ēxul sine cōso
latione semp erit. qm̄ deceptio ipsi⁹ cū magna
cōfusione ad eū reūrtet. ī qua etiā erubescendo
ualde afflıget. cū ei fideles tā ꝑ penıtentiā
quā ꝑ purgatıonē eripıunt̄. Ipse aut̄
p̄mū hoīē ī paradiso ꝑ serpentē decepat.
quia ī omī genere anmaliū aliud anmal
ñ īuenit. qđ ad decipiendū hoīē celeris ēēt.
quā serpens fuit. qm̄ diabolus ad hoīē acce
dere aptę nō timebat. unde matiā decep
tionis hui⁹ serpentis elegit. Hā serpens in
duas partes diuisus ē. scīt qđ ī aqua ītūdu
ē. & qđ ī tra quiescit. Ꝑ uas duas partes sibi
losus & ꝑfidus ē. De aqua enī sibilos. & de
tra ꝑfidiā nūbit. Vnde & de aquoso aere
serpit. & de tra q̄si supplicat. Natura q̄ppe
ei talis ē. qđ hoīē deceptuose decipit. & qđ
eū mortifero ueneno occidit. S; si ho illu
uicerit. se mox abscondit. ac dolose ad illu
se mouet. Et ꝑ hui⁹m artes serpentis diabol⁹
hoī ꝑsuasit. qđ nec gaudiū nec fiduciam
ad dm̄ habeat. Qua ꝑ hō ī gustu pomi
scientię mali accepit. ac ī suco illı̄ pecca
tū ad ēē sensit. Sic diabolus omīa mala hoī
īmisit. quę ꝑtea ꝑ aquā suffocata sūt.

Sed ut op⁹ dı̄ qđ hō ē. nō extīnuabit̄. ſ; ut du
rabit. ita etiā op⁹ hoīs ñ euanescet. quia op⁹
hoīs qđ ad dm̄ tendit. ī celestib⁹ fulgebit. ī
op⁹ aut̄ illı̄ qđ ad diabolū extēdit. ī penis
manifestabit̄. Cū enī ds̄ hoīē creauit. illı̄ ī
unxit. ut ī creaturis oparet̄. Et ut ille nō
fimet̄ nō qđ ī eternē mutabit̄ & ut postea
surget. sic & opa ipsi⁹ uidebunt̄. bona scīt
ad glām mala ū ad cōfusionē ipsi⁹ nī ꝑ com
mertiū manifestatę penitentię deleant̄.

Sed q̄a diabol⁹ sic̄ speculator hoīē locando
decipit. tali etiā uicio illı̄ īsidiat. q̄li ui e
lentor⁹ eū delectari uidet. Omīa nāq; ui
cia a diabolo ꝓcedūt. & ut latnes sūt. qm̄
omīa bona que ī hoīe sūt q̄ntū possūt illi
diripiūt. & hoc etiā cū elementis & cū aliis
creaturis ītūdu facūt. cū quib⁹ hō uiuit &
opat̄. Et ut q̄tuor elemēta ī hoīe sūt. ita
& uirtutes dı̄ ī beato hoīe que eū ad bonū c
ūrūt. Sanct⁹ enī spc uere ignis ī extin
guibilis ē. q̄ nūquā extingui potest. & q̄
omīa bona dat. omīa bona accendit. oīa
bona suscitat. omīa bona docet. & qui ī
flama sua hoī loquela tribuit. Ipse etiā ue

lut p fortes uires ignis in ardore suo humilitatem ostendit que omnibus subiacet. & que se omnium infirma estimat. Et ardor iste geliditatem scil patientiam habet. & humorem in benuolentia que ubiq; circuit. & que op humilitatis e. ac fundamentum qd scitas uelut p aerem in celsitudine edificat. u etiam maligni spe ita cōmouent qd ad nichilu redigunt. XXI. Aer aut acutas uires habet fide significat. que uexillu uictorie e. q a ut flama ignis lucet. sic fides rectam uiam ostendit & torem spei cum q mites fidelium irrigat cum illi ad celestia suspirant. uiriditatem p fecte caritatis ise habet cum omnibus ubiq; p deer festinat. Unde etiam p flatum penitentie lacrimabile querimoniam in oratione p ferunt. quemadmodu suauis flatus aeris flores educit. ita in calore celestis desiderii optimum fructum uelut cibum uite ad uiriditatem suam & aliorum plurimorum operantes. XXII. ed & aqua in multiplicibus uiribus suis homem uicia deserere & ad uirtutes anhelare demonstrat. Sancta nāq; spe omnia indigna p aquam supat. & etiam dona sua p aquam p ficit. Hyems uelut calorem p pheriam emittit. p quam coagulationem peccatorum dissoluit. & qsi aerem p sapientiam delectationem eorum extinguit. ut ita ho in humore iustitie pinguescat. & ut inundatione ueritatis ad spiritalia semp fluat. Ipse etiam in elocitate legalia pcepta currere facit. u p sucum castitatis sucum medullarum-hous extinguit. & u p gustum abstinentie in moderata peccata emittit. sic p uiriditatem in animo suspiriorum humorem cpunctionis duris mentibus houm infundet. qnim madentes in humectatione uirtutum-mundi ctemptum arripiat. & omes sordes ei de se piciat. Et sic qsi uolatilia fideles de uirtute in uirtutem ascendere facit. ac eos uelut pisces in aquis fidei morantes. cibo uite p abstinentiam peccatorum pascit. cum eos etiam uelut bestias calore suo ita p fundit. qd in aliena uita pter amorem celestis regni dilecte uiuunt. Sed & reptantibus in uestigus humilitatis spuma delectationis ac consuetudinem uicium auferat. & ipsos uita in omnibus uirtutibus retinet. ac eos ita in sustentatione p fectionis consolidat. qd dilecto XXIII. mem di in omnibus spponūr. Terra in cuementibus uiribus suis. hoiem carnalia sua do offerre. & ite se omnem popam scti sui relinquere ostendit. fidelis enim qsi in estate frigidum se demonstrat. cum se humillimum existimat. & qsi in meme se calidum denunciat. cum carnalia desideria in ardore uirtutum sibimetipsi abnegat. Sed & uiriditate celestium uirtutum se pascit cum in ariditate centrua carnis sue uertit. u & germina bonorum opum p fert. p que fructum scitatis apphendit. Dns enim hoiem creauit. qnim ille celestia opando trena uincere. & ut etiam ds in hoie callidtate diaboli superaret. ita ut & ho uexillum diuinitatis sic cet. Hyam ds primum anglm clarum fecit ut archana diuinitatis ostenderet. si ille in esth matione sua cet dim se exaltauit. & alau de di cessauit. unde & agla sua euanuit. Sed ds hoiem fecit. qnim hoc qd iferi erat hoc qd supi fuerat superaret. In hoie nāq; ds omnia opa sua p fecit. Qui ut tra animalia sustinet in carne sua multas temptationes patit. & cum a mundanis declinat. facit quemadmodu animal qd hoiem fugit. & cum ad spiritale uitam se uertit. facit ut bestia que ad hoiem currit. Sic ho in carne sua oia portat. cum cuncta trena in semetipso supat. unde etiam & uexillum celestis armonie in celesti uictoria uocat. u diabolum cum cursu sclariu conculcat. Sic opa spe sci uires dem tor in hoie demonstrat. XXIV. Quappter ho q tartarea tormenta euadere studuerit diabolum fugiat & suggestiones illi de se repellat. fide ignita fontis quam ille attulit q sine peccato uenit suscipiat. ac eam iustis opibus custodiat. qnim ad gaudia illa puenire que diligentibus dm pparata sunt. Sed ut eadem gaudia nulla mortalis lingua explicare potuit sic etiam nec infernales miserias ulla humana scientia manifestare ualebit. Hec autem de una uoce uiuentis & indeficientis lucis plata & dicta sunt. & fidelis hoc attendat. & ea in memoria bone scientie coponat.

XXV. Etuidi magnam & immensam claritatem. cuius splendor tanto erat qd nec ipsa nec ea que in ipsa fuerit

ñ uelut ꝑ speculū ītueri ualebā. ī q̄ omē genꝰ amenitatiſ tociꝰ floriditatiſ ac ſuauiſſimū odorē diuſoꝝ aromatū cū plurimiſ deliciiſ ee ſciebā. ī q̄ etiā animaſ quorūda beatoꝝ q̄ diu ī caduco ſeclo uiuerēt dim uiſtiſ gemitib⁹ tergerāt. & q̄ eū uiſtiſ opib⁹ coluerāt. ī omīb⁹ his ſuauiſſima gaudia habentes ee ſentiebā. Ex his q̄ſda q̄ omēſ uelut candidiſſima ueſte īduebant. q̄ſi ꝑ ſpeculū uidebā. quoꝝ alij circulū uelut auroꝝ ī capitib⁹ ſuis fulgentē habebāt calciamēta ſiue coꝝ ſup̄ niuē candidiſ apparentib⁹ alij ū circulū q̄ſi ex auro ī capitib⁹ ſuis geſtabāt calciamēta ipſoꝝ ex ſmaragdo fulgentib⁹. reliquis ornamētis & illoꝝ & iſtoꝝ quę plurima fuerūt ñ occultatis. Hā quia omēſ hi diu ī corporib⁹ ſuis fuiſſēt. ꝑ fidē diabolo abrenunciauerāt. & quia cande fidē illi digna penitentia iſti aut̄ aliiſ bonis opib⁹ cōſumauerāt. in p̄fata claritate quietē recepāt. & ī amenitate & in deliciiſ eiꝺē claritatiſ gaudebāt. S; & q̄m ide beati peccata deſerendo & bona opa ꝑficiendo p̄cepta di dilexerāt. candida ueſte qua adā exutiſ erat īduebant. Quoꝝ alij q̄m ꝑ penitentiā ſaluationē redeptionis q̄ ds hoiē redemit ñtib⁹ ſuis ī fixerāt. ū penitendo peccata ſua plāxerāt. circulū uelut auroꝝ ī capitib⁹ ſuis fulgentē habebāt. & q̄m ī rectiſ itineribus ꝑ uiā ſalutiſ ad uiā ſanctiſ aduītā quāuis tarde redierāt. calciamēta eoꝝ ſup̄ niuē candida apparuerūt. Iſti enī diu ī ſeclo ſclariē uiuerēt. naufragiū peccatiſ ſuis ante horā & ī ipſa hora ūſitꝰ ſui. ī penitentia ꝑ diuinā īſpiratione fecerāt. & ita ī ſaluatione īuenti ſūt. Alij uero quia ꝑ ſclaria officia dim ñ reliquerāt. ſ; uoluntarię p̄cepta ei⁹ ī cordib⁹ ſuis ēplere uerāt. ī ſeclo ſclariē uiuentes. ſ; tam̄ dim ñ deſerentes circulū q̄ſi ex auro ī capitib⁹ ſuis geſtabāt. & quia ī lege di ſtrenue ambulauerāt. calciamēta ipſoꝝ uelut ſmaragdus fulgebāt. Hi aut̄ diu ī corporib⁹ ſuis fuiſſēt. dim ñ poſtpoſuerāt. ſ; legalia p̄cepta deuote ēpleuerāt. quāuis corpore ſeclo & ſclari uitę ī poſiti eēnt. Reliqua aut̄ ornamēta illoꝝ & iſtoꝝ & ſignificationes eoꝝ. uiſui &

xxvii intellectui meo occultata ſūt. Sed & alij multo maioriſ & ī ſtimite claritatiſ ſplendorē habebā. cuiꝰ nullū finē ſentiebā. qui tantū fulgorē de ſe reddidit q̄ eū ītueri ñ potuerā. q̄m ſup̄ humanū intellectū erat. cui etiā ꝑfata claritaſ ita adherebat quēadmodū regio ad regionē extendit. quia hec p̄ncipiū & origo illiꝰ fuerat. Et in iſta omē genꝰ cunctarū deliciarū. & omē genꝰ muſicoꝝ ac uocū pſallentiū. & gaudia gaudioꝝ ac magnitudinē tociꝰ letitię ee ſentiebā. q̄m animaſ quorūda ſcoꝝ qui magniſ & duriſ caſtigationib⁹ corpora ſua ꝑ amore uitę martirio tradiderāt. in ea ee ſciebā. ſ; nulla eoꝝ quę ī ipſa erāt ñ uelut ꝑ ſpeculū uidebā. quia nec eande claritatē īſpicere ualebā. Et ex his quoſda uelut ꝑ ſpeculū aſpexi. q̄ q̄ſi ueſte candide nubiſ īduebant. quę purior puriſſimo ętheri ſup̄no ethere apparuit. uelut auro etiā intexta. Ornamētū quoq; capitiſ eoꝝ ſcil̄ circuluſ quē ī capite habebāt. q̄ſi ex electro erat. & calciamēta ipſoꝝ criſtallina uidebāt. puritatē ſup̄ puritatē lapidillorū & aquā ex ſe reddentia. Et iſti a quoda ſuauiſſimo uentu ab archano diuinitatiſ ꝓcedente. & odorē omīū herbā & florū habente ītegu tangebāt. & tē ſonū dulciſſimę ſimphonię ꝑferebāt. & uoces eoꝝ ut uoces aquā multā reſonabāt. Reliqua aut̄ ornamēta ipſoꝝ quę plurima erāt uidere ñ potuerā. Quia cuī iſti ꝑ fidē ſūma & artiſſima deuotione dim appḥenderant & quia tota āplexione ī bonis & ī fortiſſimis opib⁹ diu ī corporib⁹ ſuis ī ſeclo uiuerēt dim dilexerāt. pulcritudinē ſup̄ dictę claritatiſ adepti ſūt. & ī gaudiis eiꝺē claritatiſ ī finita gaudia habebāt. Hā & ap̄ē obſeruantiā legaliū p̄ceptoꝝ quę ī puritate uitię ſūt. quā ī ſeclari & ī actiua uita degentes ēpleuerāt. q̄ſi ueſte ... candide nubiſ īduebant. quę purior puriſſimo ętheri apparebat. & quę ap̄ē diligentiā eorūde p̄ceptoꝝ qua p̄cepta eiꝺē legiſ diligenter obſeruauerāt. uelut auro intexta fulgebāt. S; & ap̄ē ꝑſpicuā penitentiā qua unūqdq; peccatū ī cordib⁹ ſuis cū pura ſcientia plāxerāt. ornamētū capitiſ eoꝝ ſcil̄ circuluſ quē

198a

ī capitt habebāt q̄si ex electro erāt.& ꝑt̄ tanera sclariū mandatoꝝ quę ī lege dī sc
culariē̄ uuentib⁹ ēstructa sē.ī quib⁹ recte
& pure ī cessetāt.calciamēta ipsoꝝ cristalli
na uidebant.ē.puritatē sup puritatē limpi
dissimaꝝ aquaꝝ ex se reddentia.ē obdul
cissimā largitatē elemosinaꝝ qua unicuq;
miserię lacrimabiliē mīam ꝑpendetāt.&
hoc etiā ī legalib⁹ ꝑceptis sic̄ ds illi ēstruc
tat fecetāt.ů nudos uestietāt.esurientes
& sicientes refocilauetāt.ī firmos & capti
uos ut̄sitauetāt & similia bona opa fece
rāt.á suauissimo uento ab archano diui
nitatis ꝓcedente.& odorē omiū herbarū
& florū habente ī tertio tangebant.ē.& ob
deuotionē qua uoce & ope bonos fruct⁹ eū
ꝓfunditate suspirioꝝ & irrigatione lacri
maꝝ ꝓtulerāt sonū dulcissimę symphonię
ꝓferebāt.& uoces eoꝝ ut uoces aquaꝝ mul
taꝝ resonabāt.Ista aut̄ diu ī scło corporib⁹ suis ī
duti uuuerēt.ī sclari habitu & uita & cor
pore tantū & nō spu degentes ī timore crea
toris sui legē iustitię iustis opib⁹ ēpleuerāt.
Cętera ů ornamēta istoꝝ & significationes
coꝝ.usui & ītellectui meo occultata sē.

Alios quoq; ī eade claritate similiṁ
quasi ꝑ speculū ēsiderabā qui quasi
uestę pulcriore aurora & clario
re splendore solis ac nobilissimis gēmis or
nata uestiebant.ē.quę etiā ī lenitate suauis
simoꝝ florū suauissimū aerē uelut ī odo
re balsami & omiū pigmētoꝝ de se emitte
bāt.Hi ī capitib⁹ suis coronā uelut nobilis
simo iacincto decoratas habebāt.& calci
amētis ꝑciosis margaritis distincte ornatis
ī duebant.ē.Vox quoq; eoꝝ somū omis gene
ris musicoꝝ habebat.ac sine tedio cantica
noua semꝑ cantabāt.S;& clarissima & pu
rissima luce ab archano diuinitatis uenien
te ī tēctu illustrabant.ē.quę tā magna & tā
lucida erat qđ eā nec oculus uidere.nec au
ris audire nec cor hois excogitare potuit.
Cetera aut̄ ornamēta eoꝝ quę plurima fu
erūt.ī tendere nūc alebā.Hā & isti ꝓpt̄ fidi
deuotionē & ꝓpt̄ ī deficientē fortitudinē
uotoꝝ opū ī ꝑfata claritatis ēsortio & in

gaudioꝝ ei⁹ dēlectabilib⁹ delicijs gaudebāt.
Et qm̄ ī ceū bonę uoluntatis suę cū studio
rectoꝝ opū ꝑfecerāt.ů ꝓpriā uoluntatē suā
cū sudante labore reliquerāt.uestę pulcri
ore aurora & clariore splendore solis ac no
bilissimis gēmis ornata uestiebant.ē.& qm̄
ī subiectione obedientię quę flos toci⁹ scīta
tis ē.abstinentiā carnaliū desiderioꝝ habu
erāt.ů odorē uitę & exemplū scāꝝ ůtutum
suis⁹ exhibuerāt.ē.eade uestis suauissimū aerē
uelut ī odore balsami & omiū pigmētoꝝ de
se emittebat.S;& quia ī cordib⁹ suis fiducia
se spem de omib⁹ laboribus suis ad dm exten
derāt.ī capitib⁹ suis coronas uelut nobilissi
mo iacincto decoratas habebant & quia
ī recto itinere spūalis uiaꝝ stabilitatē ser
uauerāt.calciamēta ꝑciosis margaritis
distincte ornatis ī duebant.Ov laude q̄q;
q̄ dm ī uoce ubilationis humiliē & deuo
te ī scło laudauerāt.uox eoꝝ somū omis ge
neris musicoꝝ habebat.& ob ī cessabile
ī diuino officio cordis & oris coꝝ seruitutē
ů ī corporib⁹ suis uuentes.unāq̄mq; ůtutē
benigne ruminauerāt.sine tedio cantica
noua semꝑ cantabāt.Et qm̄ ī anglica ser
uituti tōto animis mētis & corporis no
cis q̄q; & recti opis laudes angloꝝ dm lau
dando imitati sē.ꝑceptis maioꝝ suoꝝ obe
dientes.orationib⁹ ac silentio & cetis huiṁo
dis opib⁹ ī cētꝑplatiua uita ꝑ eminentiā car
naliū cupiscentiaꝝ nugis ī sistentes clari
ssima & purissima luce ab archano diuini
tatis uenientē ītellu illustrabant.ē.quę tā mag
na & tā lucida erat qđ eā nec oculus uide
re nec auris audire nec cor hois excogitare
potuit ut ꝑfata ē.hi ů ī corporib⁹ suis ī scło
uuentes.a ꝑpia matia sua ī q̄ cepti & nati
erāt.se abstraxerāt.& spūali uitę ꝑ uetā o
bedientiā se subdiderāt.& creatori suo ōi
deuotione & humillima subiectione ī o
cētu mundi & uoluptatū ei⁹ seruierāt.Re
liq̄ aut̄ ornamēta istoꝝ & significationes coꝝ.
usui & ītellectui meo occultata sē.

XXVII.

Sed & alios ī ꝑfata claritate eode ṁ ut supdictū
ē uelut ꝑ speculū uidebā.q̄ q̄si uestę saphi
rini coloris lapide berillo ac bacis ornata

īduebanť. ī q̄ etiā ad pect᷒ uelut signa septē
planetaꝝ miro m̄ lucentia apparuerūt. Sup ca
pita q̄q; sua coronas q̄si topazio ornatas ges
tabat. & calciamenta uelut ex purissimo au
ro habebāt. In manib᷒ aut̄ suis q̄si tubas
cristallinas tenebāt. de quib᷒ uent᷒ odorē
uelut murre & thuris afferens flabat. cū
quib᷒ etiā i canticis & ī laudib᷒ illoꝝ qui
uocē cotā do habeť canebāt. Reliq̄ aut̄
ornamenta ustoꝝ quę plurima erāt. m̄ oc
cultata sť. Isti nāq; quia fidele seruitutē
cū pfectione bonoꝝ opū do exhibuerāt.
ī claritate & ī gaudiis sup̄dicte beatitu
dinis felicit᷒ quiescebat. S;. & ob caritatē
quā cū mīa ī subditos suos effudерāt. &
obtrectionē q̄ peccatores & publicanos
ī penitentia ad se collegerāt ac ob cultati
onē q̄ peccata ēcclesiastīcā secreta obtrecto
ne occultauerāt. uelut saphirini coloris
lapide berillo ac bachis ornata īduebant.
& ob pūā m̄tis ītuitū q̄ septē dona scī spūs ī
regimine suo apte īspexerāt. cū s; p dī amo
re regulariť subiectos ī actiua uita corpo
raliť pcurauerāt. & cū eos ī ēcclesiastica uita
spiritualiť rexerāt. ī ecclesie uelut ad pect᷒
uelut signa septē planetaꝝ muro m̄ lucen
tia apparuerūt. Et q̄m ī cordib᷒ suis uerā iu
sticiā cū passione corpū suoꝝ se coercentes
portauerāt. ū p̄ īstabile īustitiā do obsis
tere nolentes. eū cū magna ēstantia fi
deliū opū īspexerāt. sup capita sua coro
nas q̄si topazio ornatas gestabāt. & q̄m
ī rectis uiis cotā do subditos suos sapient᷒
īcedere fecerāt. calciamenta uelut ex puris
simo auro habebāt. S;. & quia ī opib᷒ suis
uerā doctīnā uerbo & exemplo demons
trantes se ipsos aliis uelut speculū p̄po
suerāt. cū etiā rumorē scoꝝ opū scis ī di
lectione uere ēmentie & ī mortificatio
ne carnis sue & ī officio scīratis ī pplos cre
dentiū emiserāt. ū seruicio & laude crea
toris sui die nocteq; īstantes. fide & iusti
cia patriarchaꝝ & pphaꝝ & aplorū q̄ clama
rib᷒ suis ueritatē que ī do ē manifestaue
rāt imitati sť. ī manib᷒ suis q̄si tubas cris
tallinas tenebāt. de quib᷒ uent᷒ odorē ue
lut murre & thuris afferens flabat. cum
quib᷒ etiā ī canticis & ī laudib᷒ illoꝝ q̄ uo
cē cotā do habeť canebāt. Isti aut̄ diu ī
treno scelo cōpaliť fuisseť. p̄ ispuratione
illa q̄ ds magistīs & pīatos fieri designa
uit. doctores & rectores ī pplo di existen
tes. uībo & exemplo subditis suis p̄fuerāt.
a malis eos eripientes nec eos ad īfrnecionē
cadere sinentes. ū etiā se ipsos p̄ bona opa
do optulerāt. Ecclesiastīca ū ornamenta ustoꝝ & sig
nificationes coꝝ nisu & ītellectu meo oc

xxvii

Nos etiā ī ecclesie supra ¶ cultata sť.
dicta claritate simili m̄ ut p̄
monstratū ē q̄si p speculū ceu sup̄
q̄dda mare stātes uidebā. qd
nec manabat nec humectatione sic aq̄
habebat. ¶; qd tantū fulgorē maximū
de se reddidit. Et hi q̄si uestīte rub᷒ racemi
coloris uestiebant. q̄ sup̄ humeros ac ī cur
cuitu sup̄ pedes coꝝ uelut p̄ciosissimis la
pidib᷒ decorabāt. Coronas q̄q; uelut ex
purissimo auro fulgentes. & uelut luci
dissimus speculis ī circuitu distīctas ī ca
pitib᷒ suis habebāt. & calciamentis q̄si sma
ragdo & berillo ornatis īduebāt. S;. & ī
manib᷒ suis palmas ceu purissima aq̄ p
ucidas habebāt. ī quib᷒ etiā plurima mi
racula di q̄si ī speculis apparebāt. Et audi
ui uocē de celo tāquā uocē tonitrui cla
mantē & dicentē. Antiquus serpēs do se
posuit uñ & ītfrnū p̄iect᷒ ē. ¶; ille de
forma hoīs m̄b᷒s collegit. q̄tm̄ ipsi cōmu
nicarēt. & p ea hoīb᷒ p̄suasit qd se īuicē
occiderēt. S;. ut peccata hoūm abolerentur.
agn᷒ scīs filī di carnē īduebat. & occisus ē.
Hꝫ ē g; pp̄ē eundē agnū occisi uenāt. & ef
fusū sanguinē corpū suoꝝ ī sanguinē ipsi᷒
agni fundat. In hac uoce p̄fatę aię de ma
ri surgū eleuabant. & uelut sanguineę
gutte ab eis sup̄ tīā spargebant. & sic om
nis celestis armonia cantico nouo ītrīh
monuū agni q̄ occisus ē ipsis occurrebat.
Et q̄ciens p̄fata uox eccle m̄ ut p̄dictū ē uo
ciferabant᷒ tociens eccle anime sparso san
guine ad cantica noua ut sup̄ demonstratū
ē eleuabant. Ecclesiastīca aut̄ ornamenta ustoꝝ que

plurima fuerīt. uidere ñ potā. Q'a eñ ili dñi
ī coeptib' suis eēnt. fide & ope dō seruiebāt. &
qm corpa sua magno fortitudinis ipetu p
dñi amore oppetebāt. ī pfata claritate & ī
deliciis ei' mansionē & ifinita gaudia sup
nos pmiorum adepti sūt. Et q'a anxietatē
q. ī martirio habuerāt. ī fortitudine mētis
suæ. ceulcauerāt. ut p ēstantiā mollicie ī
stabilitatis abicientes ardentissimā cari
tatē ad dñm appbenderāt. ceu sup mare sta
bāt q'd ner manabat ner humectationē
siē aq' habebat. s; q'd tantū fulgoris maxi
mū de se reddebat. S; & qm se ipsos ī sangui
ne suo coerentes. ī magna fiducia dñm co
luerāt. uestis rub' iacineti coloris uestiebant
& qm magnos labores p diuino cultu susti
nuerāt. q's etiā ubiq; bono fine cōsūmauerāt.
cū se ipsos sacrificiū dō fecerāt. mb' corporū
suoz cōpnentes. & ea tortorib' ad dūsa tor
mēta subicientes. eade uestis sup humeros
ac ī circuitu sup pedes eoz uelut pciosissimis
lapidib' decorabat. diuitu dñi q; spei ī sapi
entia gestabāt. cū p puritatē fidei fraternā di
lectionē ūq; ituentes. & ēpassionē alios ipen
dentes. dñm ī cordib' suis extollebāt. cū isemet
ipsis pacientiā habentes mb's suis ñ parcebāt.
ac idcirco coronas uelut ex purissimo auro
fulgentes. & uelut lucidissimis speculis ī cir
cuitu distinctas ī capitib' suis habebāt. Et
etiā ītrmera uiæ. dñi ī pacientia & ī effusione
sanguinis sui p currebāt. ūn calciamētis q'si
smaragdo & berillo ornatis īduebant. S;
& ī opib' suis uictoriā absq; omī ēragione
simulationē purā & mundā tenebāt. ī qua
plurimi exempla cōstātie & pacientie acci
pientes. dñm toto mētis ītuitu ispexerūt. q' p
& ipsi ī manib' suis palmas ceu purissima aq'
pluuiales habebāt. ī quib' etiā plurima mira
cula dñi q'si ī speculis appārebāt. Que oīa uox
de celo sonans testabāt. q' & diabolū dō re
sistere & ī infernū submersū ex hoib' q's da
s osociare ostendebat. quib' etiā homicidia
p suadet. s; ut ho illi eripet filiū dñi ī carna
tū & occisū clamabat. exhortās etiā ut q'
p filiū dñi mortē subisset. martiria sua
martirio ipsi' demonstrēt. In hac uoce illi
ī uictoria sua exaltatis. tormenta que ab
impijs & ī credulis passi sūt ad unū dictam
eoz iusto dñi iudicio enumerabant. Unde
& omīs celestis exercitus in laude ī nouati
gaudij. passionē filij dñi passionib' eoz ī no
uatā laudat. & quocies diuina maiestas
passiones eoz tetigerit. passionib' suis pas
sionē agni renouando glorificant. Hi ī
seculo corporib' suis ī duri. ñ solū uoluntates
suas reliquerāt. s; etiā eade corpora sua
multis & diuersis tormentis p gla dñi sub
iecerant. tyrannis ñ cedentes. s; membra
sua membratim in martirio morti subici
entes. Reliqua autē ornamenta istorū
& significationes eorū usui & ītellectui
meo occultata sūt. x.x.v. In pfata quoq; cla
ritatis simili nō ut supradictū ē. quasi p
speculū aerē uidebā. puritatē sup purita
tē limpidissimæ aquarū habentē. & splen
dorē sup splendorē solis emittentē de se.
qui & flatū habebat qui omnē uiriditā
tē herbarū & florū paradisi ac terre cō
nebat. & qui odorē omīū uiriditarum
plenus erat. quēadmodū estas dulcissimū
odorem herbarum & florū habet. In ac
re isto q's da uelut p speculū aspiciebā.
qui quasi candidissima uestis uelut au
ro ītexta. & quasi pciosissimis lapidib'
a pectore usq; ad pedes īmodū dependen
tis zonę ornata īduebant. que etiā maxi
mū odorē uelut aromatū de se emittebat.
S; & cingulus quasi auro & gēmis ac mar
garitis sup humanū ītellectū ornatis cir
cūcingebant. Sup capita quoq; sua uelut
coronas auro & rosis ac liliis ītricatas. &
uelut fistulis pciosissimoz lapidū distinc
te circūdatas habebāt. Cumq; agnus dñi
uocē suā daret suauissim' flatus uenti de
secreto diuinitatis uemens fistulas has
tangebat. ita q'd omī generis citharedoz
cytharizantiū & organoz cū eode agno
resonabat. & ideo canticū hoc exceptis istis
caste coronas portantib' nemo cantabat.
alius quide illud audientib' & in eo gau
dentib' quēadmodū ho gaudet cū splen
dorē solis ñ prius usū uidet. Et calciamēta

coy ita plucida erāt. q̄si de uno fonte sup
ta cēnt. S; & itrcliu uelut super aureas
rotas icedebāt. & tt etiā in manib' suis cy
tharas portabāt cū quib' cytharizabāt.
& tt etiā alienā lingua itelligebāt & sci
ebāt ac loquebant. quā nullus ali' nouit
nec dicere potuit. Reliqua ů ornamēta istoy
quę plurima erāt. aspicere nō ualebam.
Nam q̄n du īsclo corporaliter uiuerent
fide quā creatori suo uouerāt. bonis opib'
ēpleuerāt. ī p̄dicte claritatis gaudiis be
ata quiete erāt. & q̄n aerias uanitatis
carnaliū delectationū ī puritate mētium
suaꝝ negleuerāt. & ī amore ardoris ueri
solis sup legalia p̄cepta ascenderāt aerē
puritatē sup puritatē limpidissimarum
aquaꝝ habentē. splendorē sup splendorē
solis de se emittentē ut sup̄dictū ē habe
bāt. S; & ppē suauissimū desiderū qđ in
ůginitatis uiriditate & flore mētis & cor
poris do & hominib' demonstrauerāt. ubi bo
nū odorē plurimaꝝ ůrutū ardore spe sēi
accensi ubiq; diffuderāt. eāde aeris fla
tū sentiebāt. quia omnē uiriditatē her
baꝝ & floꝝ paradisi ac tiꝝ cēnebat. &
qui odore omniū uiriditatū plen' erat.
quēadmodū estas dulcissimū odorē her
baꝝ & floꝝ habet. Et ppē castissimū aīū
quē sapient' cū sēisuirtutib' ī deuotione
cordiū suoꝝ usq; ad cōsummationē bonę p
seuerantię cont' carnis tēptamēta p duxerāt.
candidissima uestis uelut auro intexta. &
q̄si pciosissimis lapidib' a pectore usq; ad
pedes īmodū dependentis zone ornata ī
duebant'. & quia hoc īamabili & lauda
bili nomine ůginitatis fecerāt. eade uestis
maximū odorē uelut odorē aromatū de se e
mittebat. Carnē ꝫ suā domante sapient' alubca
temeritate uoluptatū cōsūxerāt. & absti
nentiā cū suauitate honestatis nec hac
nec illac ī diuīsitate multiplicū moꝝ se
p̄mutantes s' adtraxerāt. & ido cingulis
quasi auro & gēmis ac margaritis sup hu
manū itellectū ornatis circūcingebant'.
In cordib' quoq; suis glām & honorē deo
sapient' exhibentes. & macerationē corpū
suoꝝ puerilia ludicra s' ubiq; ēpetent' abne
gantes. ac signa p̄positionis castimonię
ů sup̄ hominē & sup̄ p̄cepta legis erāt. suis
piis supnoꝝ desideriis ac fortitudine &
subtilitate uirtutū in se munientes. uelut
homines carnē & sanguinē nō habentes
fecerāt. & uerecundiā ī cordib' ac ī uultu
bus suis ad omīa carnalia officia habue
rāt. unde & sup capita sua uelut coronas
auro & rosis ac liliis intricatas. & uelut fi
tulis p̄ciosissimoꝝ lapidū distincte circū
datas habebāt. Et quia ad mansuetudinē
icarnati filii di se īclinauerāt. & q̄n mites
eoꝝ ī tantā attitudinē ascenderant qđ
ůginitatē suā do nouerāt. & qđ eā digne &
sce obseruauerāt ēgaudens eis agni di uocē
suā dat & suauissim' flat' uenti de secreto
diuinitatis uenientis signa coronate uirgi
nitatis ipsoꝝ tangit. ita qđ canticū agni
reso nāt qđ in aliis nō fit qui eisde signis ca
rēt quāuis illud audientes gaudeant.
Sed & q̄n uestigia illa subsecuti fue
rant in quib' ds p antiquū ēsilitū homo
fieri uoluit. calciamenta eoꝝ ita plucida
erāt quasi de uno fonte sūpta cēnt.
Quia etiā sapient' & humilit' ubiq; īce
dentes. purissima castitate mor' corpū
suoꝝ ad aspectū diuinitatis extendebāt
& cū largitione elemosinaꝝ omīb' in ne
cessitate positis pię & misericordit' suc
currebāt. uoce & corde do psallentes. ac
diuina miracula ruminantes & rumi
nando pferentes. humanā naturam
in abnegatione carnaliū uoluptatū
transcendebāt. Itrcliu uelut sup aureas
rotas īcedebāt. & tt etiā in manib' suis
cytharas portabāt cū quib' cythariza
bāt & tt etiā alienā linguā itelligebāt.
& sciebāt ac loquebant'. quā nullus ali'
nouit nec dicere potest ut sup̄dictū ē.
Isti ~~du ī corporib'~~ du ī corporib' suis suis
sent angelicū ordinē unitati ī uirginita
tis singularitate do seruiebāt. & se totos
hoc m & cētis bonis & sc̄is opib' ipsi holo
caustū fecerāt. Cetera ů ornamēta istoy
& significationes eoꝝ. usu & itellectu

meo occultata sr̃.

xxxvi. Sed & in p̃dicta claritate aliam multo maiorẽ ĩfinitãq; claritatẽ sentiebã. Quã diu ĩtendere nel se splendor fulgoris ei⁹ tantus erat qđ nec eã nec ulla que ipsa fuerũt. ĩspicere potuã. Si; tamẽ decoratẽ omniũ ornamẽtoꝝ tantasq; delicias delitiasq; tantasq; gaudia gaudioꝝ uel⁹ beatitudinis ĩ ea ee ĩtelligebã qđ nec oculus uidit nec auris audiuit nec ĩ cor hominis ascendit. diu ĩ fragili & ĩcorruptibili corpore manet. unde etiã qddã sigillũ m̃ oppositũ ẽ. p qđ multo plura multoq; maiora gaudia m̃ occultata sr̃ quã pr̃ uidisse. Sicq; ide ut⁹ in me reuerberatus ẽ. Et p uuentr̃ spm uidi. & ĩtellexi hec. Et de pfata uuentr̃ luce ĩtiñ audiui uocẽ m̃ dicentẽ. Hec que uides uera sr̃. & ut ea uides ita sũt & plura sr̃.

xxxvii. Grecce dulcissimũ ac suauissimũ sonũ uocis audiui. ut guttas balsami m̃ istillantẽ & dicentem. Ego uis diuinitatis ante cuñ & antea tempora sũ. nec ĩceptionẽ temporũ habeo. Cui eñ diuinitatis sũ. q̃ ds omia discernendo & pbando freit. Ego etiã speculũ prudentie omniũ sũ & fortissima ui ĩtonui in qua sonant⁹ uerbũ sciẽs fiat sũ. p qđ omia pcesserũt. ui & uidentib⁹ oculis tẽpa tẽpum diuidebã cõsideranti. que sit uel quomodo omia sit. Ore quoq; meo officiale op⁹ meum lambebã. uidel figurã quã de lino fecit & tunicalitr̃ eã amando amplexo⁹ sũ ac sic p igneũ spiraꝫ in carnem eã mutaui. & officiũ omis creature illi dedi. Postea requieui. quo usq; cõsiderarẽ. quo modo p cõsiliũ serpentis ho deceptus cet. Deide flamantẽ uenti ac iutõ ũginis eo accenso requieui. & de carne ipsi⁹ que nuꝫ quã ulla sorde sudauerat. ut etiã caro ade pmũ munda fuit ĩcarnatus sũ. ac sic gigas magn⁹ ĩ ũtute sup omnẽ ho ie p cessit. qñ ho p coagulationẽ ulla me ñ semmauit. q̃ serpens pmũ ho ie p cõtusionẽ sanguinis dersit. q̃p delectationẽ carnis mouet. Diabolus eñ ho ie gla sua denudauerat.

xxxvii. ac eũ ame abstraxerat. unde & ego p circũcisionẽ illiu uulneraui. ac ĩlegalib⁹ p ceptis omnẽ suggestionẽ deceptionis ei⁹ cõfusionẽ duxi. Si; postea de utõ ũginis exiens. ho ie ĩ aquis mersus requisiui ac ita uirile señ ĩ eisde aquis mundau sic aqm ignis educit & hoc m̃ omia purgaui. Rota eñ mea circuiui donec alienos natos renouabã. & sic p hoc qđ figurã hois que me tetigit osculat⁹ sũ recta cõiunctionem cõstrui. ac p hoc qđ hoiẽ ĩ creaturis officiale fieri cõmentes designaui. & p hoc qđ de ũgine exiui. regula ũginitatis ĩ uiro & ĩ femina pfecta separatis ee cõstrui. Punctũ quoq; ĩ medio rote mee posui. p que spiritale pplm sine sexu habitu uicturũ pscio. Sic ego rotã meã contra astutiã antiqui serpentis cõpleui qui me nesciebat. qñ ĩcarnatio meo silenti illi occultata fuit. Ille eñ acta uiderat si; eũ plene ñ cognouerat. unde tẽptauit q̃d facere uellet. ac eũ ĩ officiis suis decepit. Ego autẽ forte fortitudinẽ illi⁹ ĩ humanitate mea ligaui & cõstrui. si; ipse me ad plenũ ñ cognoscer̃ m̃ eũ sup iudiciale tribunal sedero. ui tr⁹ cõfundet. Et sic p uiam emundationẽ uere credentes & uere beatos ad glam paradisi & ad glam celestiñ gaudioꝝ reposui.

xxxviii. Sed gla paradisi de q̃ pm⁹ ho eiect⁹ ẽ tanta claritate ut uides circũdata ẽ. qđ nec ipsã nec ea que ĩ ipsa sr̃ ñ p speculũ ĩtueri ualet. ĩ putribili floriditate amenitatis ornata. & suauissimo odore aromatũ pfusa ac plurimis deliciis repleta. ĩ quib⁹ anime ab omib⁹ generib⁹ peccatoꝝ suoꝝ purgate gaudet. Anime eñ q̃ ĩ ipsa sr̃ uelut ĩmortalitatis & decoris q̃m adã pdiderat. maiore gla recepta ĩ diuinitr̃. que etiã secm qđ p penitentiã peccatoꝝ ĩ sclo uenter̃ dm tenebãt. & que etiã secm qđ p̃cepta di cũ bonis opib⁹ cõpleuerãt delectabilib⁹ ornamẽtis decorantr̃. que admodu & corpa hoiũ pciosis reb⁹ ornantr̃.

xxxix. Sed magn⁹ ille splendor quẽ p nimio fulgore suo ĩtueri ñ potes. qñ mortalis ĩtellect⁹ eũ capere ñ ualet. de celesti celsitu dine p cedit. de qua lucifer cũ angelis suis eiect⁹ ẽ. & claritatẽ paradisi p fundit & irradiat. ac ĩ ugore uiriditatis & pul

ctitudinis cā ut undecies repetat. In hac aut̄ celesti
ciuitate quę precedit remunerationis & gaudia
illa sc̄a. quę beatis animab⁹ quę tota ammissu
ime deuotionis desiderijs ad celestia fuis
spirabāt & anhelabāt ibi ab etno ordinata
sc̄a quę humanę fragilitati puluereo regimi
ne obūbiatte ad plenū scienda ñ sc̄a. qm̄ tēpo
ralia ea quę etna sc̄a capere ñ possūt ñ q̄ntū
patna clemētia ad gl̄am sui & ad p̄fectū fi
delū suoꝝ ca reuelare uoluerit. Hā aīab⁹
scōꝝ plura & maiora ornamēta p̄parata sūt
sc̄a. quā caduca & humana estimatio capiat.
quia electi laude & ope ornabunt̄. qm̄ aīa xxxv.
& corpore lucidissima opa operari sc̄a. Ibi
etiā sc̄a ut undecies q̄ scelo īonere actualis mitę car
nalit̄ seruire ēspecti. ea quę celestia erāt spu
amplectebant̄. & q̄ se a scelo separantes īsubiec
tione regularis discipline & īcēplationis al
ienatione corpe & spu celestib⁹ īhesebāt ac
q̄subditis suis & copalia & spualia submmis
trantes. doctīna & exemplo eis benigne ac hu
milit̄ p̄fuerāt. & q̄ idola spmentes & creatorē
suū ēfitentes īēstāna ueritatis corpa sua de
bilitari ac morti tūi ñ dubitauerāt. Hi q̄q;
q̄ se carnē & sanguinē habere & se homines ēē ab
negantes úgmitatē suā q̄. do uouerāt īmmo
re & īamore ipsi honeste ēseruauerāt. Et hi
omēs secm̄ qđ creatori suo ipso īspirante ībonis
opib⁹ seruierūt. gaudia gaudioꝝ & decorē īes
fabilū ornamētoꝝ receptūt. & benedicti sc̄a.
ac īresurrectionis iudicio benedicti patris
mei uocabunt̄. & ibi multo maiora gaudia xxxvi.
accipiēt quā nē habeāt. cū m̄ ñ solū īaīa gau
deāt. sē aut̄ & aīa & corpe gaudia habituri
sc̄a. q̄ tā ieffabilia sc̄a qđ ea nulla creatura mor

Sed ornamenta tali scelo explicabit. xxxvii.
corūde gaudioꝝ spualia & etna ac xl.
iestimabilia sc̄a & sic etiā ñ qđ aurū
& lapides ac gēme tūm puluēris iēmitate xli.
celestiū sc̄a. s; qđ electi bonis & iustis opib⁹ spi
talit̄ exornant̄. uelut ho p̄ciosis ornamētis
corpalit̄ decorat̄. Ego cū fabricator mundi.
opi meo sell homi cū scientia quā ipsi īmisi opa
operari dedit. q̄tū p̄ tīā & aquā. p aerē & ignē.
de quib⁹ ipse ē opa sua p̄ficeret. Unde cū bona
opant̄. ornamēta de bonis opib⁹ suis īclaritatē

īdeficientis lucis s̄ etnalit̄ p̄parant̄. quēadm̄
du firmamētū cū syderib⁹. & tra cū florib⁹ tēpa
lit̄ exornant̄. Hā cū ho īitiu tremis ornamētis
decorat̄. aīa etiā ei aliq̄ndo īgemiscit. recor
dans q̄m̄ ex opib⁹ suis ornanda sit. Et sic̄ ho
p̄ ignē & aerē. ac p aquā & tīā ornamēta s̄ ē
flat. & sic̄ uestimētū ut s̄ placet secm̄ corp⁹
suū parat. ita & ds ornamēta secm̄ opa seōꝝ
ipsius p̄parat. quę a nulla alia mania tollit
quā qđ ea p semetipsū facit. sic̄ etiā & omēs
creaturas p semetipsū creaut. quēadmodū &
ho opa sua p nullā aliā creaturā quā p semet
ipsū dictat & opat̄. In celesti aut̄ habitati
one plurimę & plurimę mansiones plurimar-
& hoi iestimabiliū deliciar- secm̄ opationes
honū q̄s p diuinā grām opant̄ manēt quę
humanę fragilitati ostēdende & sciende ñ
sc̄a. qm̄ sup̄ intellectū hois sūt. Ibi etiā & ille man
siones sc̄a quę humanū cor excedentes. nulli
q̄uaro corpe manifestāt̄. sic̄ & nec ipse nec
illa q̄ ipsius sc̄a ulla secreta dilectione ēt uel ad
modicū apiunt̄. Caro nāq; peccato depīssa. ce
lestiū secreta ñ sustinet. ñ q̄ntū grā diuine for
titudinis roborat̄. Ornamēta etiā & gaudia su
pnoꝝ miraculoꝝ null⁹ homi mortali carne
q̄uat⁹. ūquā p̄fecte uidit. nec īscientia intellect⁹
sui accipe potuit. ñ q̄ntū uoluntas dī quib⁹da
scis ac quib⁹da p̄phetis p uisionē ostēdit. q̄ alt
q̄d inde loquebāt̄. quēadm̄du ysaias de orna
tu p̄mi angli dicit. & quēadmodū iohes īa
pocalipsi sua de ornatu celestis ierlm demon
strat. Os nāq; oīa bona & iusta ac utilia
p̄ximi sui facit. s; malu m̄ dacit p qđ omīs in
iustitia & omē peccatū exortū ē. sine ipso sur
rexit. hec dm nullom̄ tangūt s; ab eo aliena
sc̄a. & ideo cū dmnante iudicio illa s̄ rebellantia
ds diiudicat. Homo aut̄ malo ñ dnat.
ñ q̄ndo illud facere recusat. cū ú malu fece
rit seruus ei ē. Sed ho dm deseruit. & malo
cōmuni cauit uñ quādiu īhac emerosa & ca
duca tra uixerit. puras & īmaculatas mansi
ones uide ñ potit. ñ q̄ntū ds ipsi p miserit.
Cū aut̄ ita obdormierit. qđ īmalis ult̄ ñ eu
gilat tē mansiones illas cognoscēdo uidebit.
Et cū dm ītuebit̄. omiū tīrenoꝝ obliuiscet̄.
queadm̄du & ho q̄m̄ genit⁹ sit ñ recordat̄.

201a

Finis libri vite meritorum.

xlii. quāmis se gentiū ee sciat. D s nāq; diuīsa miracula scīs & pphetis suis i oī etate mundi ostēdit ne aīa hois a celestib⁹ desideriis omnino pegrinarēt. s; ut p fide i aliquib⁹ montis eīnę unę remmiseret sic & puaricato hoi luminaria firmamēti dedit. ne ide ho de luce separat⁹ itenebr⁹ tot⁹ pueret. Propīe autē ac alia quida sci queda miracula undebāt & queda pferebāt. s; maxima & plurima miracula nec pferebāt nec undebāt. ar p̄m⁹ angls miracula di requisierat nec ex spectauerat. qā p se ee nolunt. & ideo i morte sepult⁹ e. ho ū p ēsilū serpentis i ludibrii gaudio puerilū mox se socū di ee optauit. & ob hoc i exiliū doloris expulsus e. undel ut parēt i exilio cū dolore fimuret. qm ad etātē di falsa opīone se extenderat.

xliii. Omīs aut creatura secm uolumtatē di pceslit & etā etna unta ex do clarut & ex ipso e. atq; ornat⁹ & gaudia ac omīs nox plem gaudii eīnę unę ex ipso sit. Opa nāq; electoꝝ q̄ de spū scō germinauerūt. ibi fulminā. & uelut purissimo auro & uelut pciosis lapidib⁹ ac margaritis & ornamētis ornata exis tūt. s; ornamēta hec de genere facte materię ut p̄dictū e ñ sit. s; a diuinitate diffusa dimīt. Ne aut o ho q̄ de limo fact⁹ est. ds in opib⁹ suis reformat. i quib⁹ i sidia s p̄m angli supas q̄ppt magnū fulgorē suū supbuit. un & i morte sepult⁹ e. i q̄ ds eū reliquit s; hoiē p semetipsū de morte retraxit. Et qm serpens hoiē decepat. & qm hoiē i puaricatiōnē se posuerat. ho talu uelamine opat⁹ e qd miste ria di pfecte ñ pspicer. quādiu eode uelamine tect⁹ e. Vnde quādiu recta fide haber. ds illi miracula sua q̄si reuelat⁹ & q̄si p speculū manifestat. xlv. Quodda aut gen⁹ malignoꝝ spiritū e. qd hoies decipe ñ potest. ni p aliquā ostēsionē uelut celeste sit. & sic illud mīt. eū de ueritate loquit. sic & hoib⁹ falsa ostēdit. q̄ tam hoies mi tellectu suo capę possūt. q̄nt⁹ tanto facili⁹ eos decipiat cū ipsis uerā i rebus demonstrat. Quappt q̄ eis i hoc ēsentiūt. seducunt. q̄ cū attendit & pquirit q̄d ipsis ostendat facile ñ cadit. s; i fortitudine ueritatis pstitere illos de se fugāt. cū quib⁹ reptamīna

eoꝝ paulati examinat. hec aut uera sit & hoc huic quę simplex i diuerticulis uerboꝝ e. uera ait ostēsa sit. q̄a ego de supno pat⁹ exiui. & de mat⁹ uginę uirginitatis carnē suscepi. camdē hoiē ad hoc exercitatū. ut absq; expositis uerbis & sine humano magistrio plenis hec denudaret. & ea absq; umbraculis uboꝝ apte pferret. q̄nt⁹ scientia scientiū nescientiū simplicitatē notaret. & auctorē istoꝝ i deficientē lucē i extinguibili flama flamantē intelligeret. & ut pusill⁹ & magn⁹ i omīb⁹ mis se fidelit castigaret. Beat⁹ igit hō ille e. q̄ i celestib⁹ p miracula di excitat. & audiuit uocē de celo dicentē. ho quę hec audit & sedendo p milit. uiuit & ñ uiuit. emerosa sentit & ñ sentit. ac miracula di ñ p se. s; p illa tacta pfert. q̄e adhūc in chorda p cytharacta tacta. somū ñ p se. s; p tactū illi⁹ reddit. Et hec uera sit. & q̄ uer⁹ e ea sic manifestauit uoluit. Quappt si q̄s sup eminentē mīt septuaginta & pphetarū suę aliquid eis i ēnarratū addiderit. penis hic deceptis subiacere dign⁹ e. aut si q̄s aliq̄d ab eis p ēnarratē abstulerit. dign⁹ e ira gaudiis hic ostēsis deleatur. Et audiuit uocē multitudinis i superioribus sanctis respondentē. Fiat a o en. & sic fiat. Et iterū audiuit uocē de celo in dicentē. Hec de inuocē inuentis & i deficientis lucis plata & dicta sit. & fidelia sit. & fidelis mis attendat. & ea in memoriā bone scientię componat.

Explicit Liber Vite Meritorum feliciter.

Liber

divinorum operum.

Incipiunt Capitula libri dum norum opum.

Capla ꝑme uisionis ꝑme partis.

i. Materice uisionis de qua sequens op' pen-
det positio. & in ea
dumꝫ cui'da imagims in hois
forma apparentis. & habitus uel
circūstantie ipsi' subtilis deceptio.

ii. Verba eide imagims ꝑ quā caritas
itelligit'. ignea uiam substantie. xi.
di se nommanti' multifarios po
tentie sue effectus in diuisis creatu
re naturis uel qualitatib' enarran

iii. Q d' in homine ad imaginē ris. xii.
& similitudinē suā facto. omnē
creaturā ds signauerit. & eū p'
lapsū ex sola benignitatis caritate
ꝑ incarnationē suā reparatū. in be xiii.
atitudine quā ꝑ lapsus ꝑdiderat
angls collocauerit. & qua hoc
mistica ꝑscripte uisionis significa
catione monstret.

iiii. Q d' deuota fides excellentiā diuine xiiii.
caritatis cōplectat'. & ꝑ hanc ds in
trinitate unus agnoscat'. q'dq; ei
de fidei merito ipse ds hōies ꝑte xv.
gendo ad celestia reducat.

v Q d' dilecto dei & proximi in uir
tute fidei roborata separari ñ possit.

vi. Q d' quilibet do humili deuotione
subditus spu scō uiuante igni'.
& se ipsū in eo q'd uiciosius ē & dia xvi.
bolū superet. & q'd angli de boni' u
storꝫ exultantes q̄i omipotentiā
collaudent. peesserunt.

vii. Q d' ab ēmo ilocalit' in do erāt unū xvii.
sa que ipso creante numero & or
dine & loco & tempe distincta ꝑ

viii. Q d' diabolus & angli desertores uisti
cie cū pri' magne cēnt potentie
ꝑt' ignatitudinē uel superbiā suā
adhoc redacti sūt. ut in oīi crea
tura nichil possit. nisi quantū
supno nutu ꝑmittunt'.

viii. Q d' homo ad imitationē uisticie
creatoris sui se dirigens. quasi ex qua
da bestiali irracionalitate abstractus.
fulgore racionalis nature radiare
ceperat. ris erudiat.

Q d' in uerbo di dicentis fiat lux. racio
nabilis lux. id ē angli creati sūt. & q'd
ex his abeatitudine quib'da cadentib'.
ds alia racionabile iuta que carne
regeret'. id ē hominē qui locū & glo
riā lapsoꝝ obtineret fecerit.

Q ua ds in fortitudine caritatis sue ꝑ
destinatos ad se colligens. infusione
muneris spe sci eos de quib'q; necessa
ris erudiat. stificauerit.

Q d' filius di naturā humanitatis absq;
peccati labe suscipiens. & in carne appa
rens. publicanos & peccatores ad pen
tentiā uocauerit. & eos ex fide sua iu

Q d' imitatio caritatis filij di cruce
sua diaboli contrarietis. etiā nē in
suis fidelib' discordiā & certa uicia ip
sūq; humani generis antiquū decep
tore eiciet & ad nichilū redigat.

Q d' ada & eua suasione diaboli inuiden
tis eis ꝑsentiendo glām celestis uesti
mti. id ē imortalitatē ꝑdider't.

Q d' ds cor' miserius ad puniendā ris
gressionis culpā de paradyso eos ingri
tū illud expulerit. & q'd quisq; ma
trimony fidē int' illos adō istitum.
molauerit. ultione grauī ñ pentear
plectendus sit. rentur.

Q d' in ꝑdicatione incarnati filij di spi
tali ꝑplo exoriente cōpleta sit ꝑmissio
di dicentis ad abraha qua sedim nu
merū stellaꝝ celi sem' ipsi' multiplica

Q d' ds de genere abrahā credentis &
bedientis sibi uirginē mariā elege
rit. de qua xpc ihitutor & rector no
uelle id ē spualis generationis corpa
luer nasceretur. Capla sede uisio
nis ꝑme partis.

i. Descꝑtio sperę tot' mundi cū
circulis & planetis & uenti
suis in motu rote in pectore imagi
nis que in ꝑma uisione descꝑta est

apparentis. Finit

Q ua diuinitas itur rō
nū nec finē habens. ne
ꝑ circūscꝑta. omīa u
Quare in libro secundi ꝑ
figura oīm & in alio u
rone ostensa uel descꝑ
De duob' circulis lucidi
quare alt' alti suppos
sibi iuicē cooperentur
ii. De circulo puri ethere
ad q̄d in ostructione
q̄d significet. & quare
nisi sex quarte. duo sup
iii. De quarto circulo qui
si aeris nubes. & q̄nte
& q̄d significet.
iv. De circulo fortis albi &
ex mixtione quattuor loc
q̄rum. densitatis sit. & q
facte. sed quare superior
viii. De sexto circulo qui in sin
mensi aeris a superioribus p
q̄d in suo loco maneat. &
existens p̄ea figuret.
viii. Quare tibi sex circuli sine
inici magnit. & q̄d p
x. De nono circulo ignis
nat. quare eos immun
q̄d hoc in nobis figura
xi. De unica in ꝑscꝑta rota
solis ortu usq; in occa
parentia apparente. & q
rat mistica.
xii. De ultimonia de apokalip
lege debeat ad ueie ex
xiii. Q d motus tre istar eglo
sex circulos equali dist
superius remota in m
mensi aeris immobilis
q̄d hoc significationi
xiii. Verba pauli ad eandē
apparentia. & q̄m ire
xv. De imagine in forma
q̄dacte rote apparen
pedis & manib' distem

apparentis. ¶ sint copulentur.

ii. Quia diuinitas ista rotę integrę nec i
cipiũ nec finẽ habens. nec loco uel tem
pe circũscripta. omnia in se comphendat.

xvi. Quare in libro sciuias spera mundi i
figura oni & in isto in similitudine
rotę ostensa uel descripta sit.

xvii. De duob⁹ circulis lucidi & nigri igniꝰ.
iii. quare alt⁹ alti suppositꝰ sit. & quom
sibi iuicẽ coopentur & q̃d significẽt.

v. ¶ De circulo puri etheris qui tercius ẽ.
ad q̃d in ꝯstitutione sua ualeat. &
q̃d significet. & quare tante densitatis xviii.
tis sit quante duo superes.

vi. De quarto circulo qui in modũ aquo
si aeris uidet. & q̃nte densitatis sit. xviiii.
& q̃d significet.

vii. De circulo fortis albi & lucidi aeris q̃n xx.
ta utilitate quintũ locũ optineat. &
q̃nte densitatis sit. & q̃d & ipse signi
ficet. uel quare superiori ut uelut unꝰ

viii. De sexto circulo qui in similitudine te
nuis aeris a superiorib⁹ pcedere uidet.
q̃d in suo loco ualeat. & q̃d in mistica xxi.
racione pẽ figuret. ¶ nẽ inuiatur.

viiii. Quare isti sex circuli sine intuallis sibi
iuicẽ iungant. & q̃d p hãc conexio xxii.

x. Q̃d primus circulus igne suo alios iflã
met. quart⁹ eos lumine suo tẽpet. & xxiii.
q̃d hoc in nobis figuraliter ostendat.

xi. De linea in p̃scripta rotã quasi a primo
solis ortu usq; in extremũ ei⁹ occasũ
prensa apparente. & q̃d hoc idẽ ge
rat mistici.

xii. Testimoniũ de apokalipsi. & q̃m itel xxiiii.
ligi debeat ad idẽ exprimendũ.

xiii. Q̃d moles tre istar globi ifra p̃dictos
sex circulos equali distantia a q̃nq; xxv.
superiorib⁹ remota in medio sexti. idẽ
tenuis aeris imobiliter fundata sit. &
q̃d ide significationis colligat.

xiiii. Verba pauli ad eande significationẽ xxvi.
cõpetentia. & q̃m itelligenda sit.

xv. De imagine in forma hois in medio
p̃dicte rotę apparentis. uertice pedi
bus & manib⁹ distentis circulũ fortẽ xxvii

albi & lucidi aeris contingentis.
& q̃d & ipsa imago & talis positio
ei⁹ designet. ¶ ostendat.

O e q̃tuor capitib⁹ bestiaꝝ in q̃tuor
partib⁹ ei⁹dẽ rotę apparentiũ. & q̃d
tã in mundo q̃ in hõie significẽt.

Quare p̃cipalis uent⁹ orientalis
in modũ capitis leopardi sup ca
put imaginis hominis in circulo
puri etheris uideat. cur ꝯ duo col
laterales ei⁹ uenti. alt⁹ in specie ca
pitis caneri. alt⁹ istar capitis cerui

Quare capita ista in rota ad imagi
nẽ hõis spirẽt. & moralis descriptio
significationis eoꝝ.

Testimoniũ de canticis canticoꝝ ad
eade ẽuenies. & q̃m intelligendũ sit.

Quare principalis uentus occiden
tis in effigie capitis lupi sub pedib⁹
sup̃dicte imaginis in circulo aquo
si aeris appareat. cur ꝯ duo collate
rales ei⁹ uenti alt⁹ in ceruũ. alt⁹ in
forma capitis caneri demonstrẽt.

Quare & hec siẽ supiora capita ad
hominis imaginẽ spiramina sua
dirigãt. & moralis hoꝝ intellect⁹.

Verba ysaie ad idẽ primentia & q̃m
accipi debeat.

Quare principalis uent⁹ australis in
dextra parte ei⁹dẽ imaginis uelut
cap̃ leonis in circulo lucidi ignis
ostendat. cur ꝯ duo collatales uen
ti ei⁹ alt⁹ in serpentis. alt⁹ in figura
capitis agni ꝯspiciant.

Quare hec ut & antiora capita in
rotã & in imaginẽ eandẽ flatus
suos emittãt. ¶ spiciant.

Q̃d hominũ diligenter intelligendũ
sit. q̃m hec omnia ad salutẽ anime
sue & ad di iudicia pagenda ni
chil ꝰexaminatũ relinquentis re

Quia nulli fideli ordo utilitatis ase uel ise dis
cret⁹ negligẽd⁹ sit. q̃m utilis effectus
hominẽ ad iusticiã uel rectitudi
nẽ celestiũ pduxit.

Testimoniũ de psalmo centesimo

septimo decimo adhoc ꝺsonās & q̄
modo ītelligendū sit. Iudeamur.

xxviii. Quare principalis septentrionalis
uentus. asimilitra parte illi humā xli. ne imaginus q̄si caput ursi in cir
culo nigri ignis appareat. cui ꝯ
duo collatales ei uenti. alt̄ in agni. alt̄ in forma capitis serpentis

xxviii. Quare ꝯ ulta sic̄ & supioa capita ī xliii. rotā & ad imagine candē impet̄
flatuū suoꝝ conuertāt. Ipsoꝝ xliiii.

xxx. Verba dauid in eode psalmo. cxvii.
ad eade cōpetentia. & explanatio

xxxi. De septē planetis in diuisis circulis ro xlv.
te supdicte imaginis distinctis in
tuallis apparentib⁹.

xxxii. Quom idē planetē ad ō mundi con
ditore in firmamēto dispositi sīt
& de uariis ipsoꝝ efficientiis. xlvi.

xxxiii. Quid significet q̄d eoꝝde planetarū
tres in circulo lucidi ignis. uñ in
spacio mḡ ignis. tres itē in ambi
tu puri etheris ꝺspiciant̄.

xxxiiii. Quorsū tres p̄mi planetaꝝ radios q̄ xlvii.
in hac uisione ex eis p̄cedere cernun
tur dirigāt. & q̄d tā p ipsos planetas
quā p radios eoꝝ designet̄.

xxxv. Quare sol medius eoꝝ plures quā ceteri
radios emittere uideat̄. & uel q̄d ip
se uel radij ei⁹ significent.

xxxvi. Quorsū tres ītimi radios suos ītendant. & q̄d etiā tā p ipsos quā & p
radios eoꝝ figuretur. Fit.

xxxvii. Q̄d fidelis quilibet quātus ūtutib⁹ em
neat. eisde tamē aliq̄ndo quasi delin
quentis salubrit̄ tēptationib⁹ pulset̄.
ne p̄sūptione elationis seduct⁹ pear.

xxxviii. Testimoniū de libro ysaie ad hec ītel ii.
ligenda apposituū. & q̄m ītelligendū

xxxviii. De sedecī principalib⁹ stellis in circulo
lucidi ignis ad solidandū firmamē
tū. & tēpandos uentos in circuitu ip
si⁹ firmamēti equa distinctione con iii.
stituit.

xl. Q̄d aliaꝝ discreta numerositas stellaꝝ
in duob⁹ circulis scil̄ puri etheris &
albi lucidiq; aeris positaꝝ firmamēti ca
lefaciat. & nubes ne suos tēnseant tēmunos
cohercēat.

xli. De q̄tuor flatib⁹ in modū linguaꝝ ꝓpt̄ mo
bilitatē suā dextro leuoq; imaginis ap
parentib⁹ q̄d utilitatis habeant. Clarū.

xlii. Mistica & luculenta ratio de numero & or
dine uel positione sedecī principaliū stel

xliii. Item mistica ratio de discreta multiplicita
te & ꝺstitutione aliaꝝ cōmuniū stellaꝝ.

xliiii. Item mistica ratio de utilitate q̄tuor flatuū
in dextra seu leua parte imaginis ītar
linguaꝝ se cōmouentiū. Fida sit.

xlv. Q̄d fidelis quisq; uestigia filij dei deuote
sequens. mmmmme uirtutū mīe tēpta
tiones roborat⁹. ad gaudia supna puenat
& uerba ysaie ad idē approbandū congru
enter exposita. Spectantia & q̄m ītelligi

xlvi. De luce clarissima ex ore imaginis rotā
in pectore gestantis in similitudine fi
lioꝝ p̄cedente. quib⁹ signa ipsi⁹ imagi
nis & rote & circuloꝝ p̄stensoꝝ dime
tiri uidet̄. & mistica horū ratio.

Verba ieremie ꝓphete ad eandē rationē
Scapla tēcie uisionis p̄me parus.

Simplex collectio quaꝝdā uisio
nū physicā tangentiū. de ue
tis supi & īferuis firmamētū curūa
gentib⁹. de circulo supiore ad planetas
ab occasu in ortū regradandos & in
cursu suo moderandos emittente. de
humoribus hōis qualitatesq; aeris & uen
toꝝ uuce concurrentiū susceptibus.
de uenis & de ītestinis toti⁹ humani cor
pis quoꝝ sibi in diuisis officiis cohere
ant & coopent̄. & quib⁹ de causis ab e
qualitate uel tēpie sua mitigu dissideāt.

Q̄d oīs creature ñ muñ in anima quā
in corpe utilitatē deseruiāt. & q̄d sig
nificet. q̄d uenti orientalis & australis
cū collateralib⁹ suis firmamēti ab o
riente in occidentē circūuoluere con

Quid significet quod Spectant̄.
tra de uentus australis sed et
septentionalis diuisis annu solsticiis. alt̄
ab austro in septentrionē adtollat.

alr̄ aseptentrione in australi pallati de
pmat. ¶ Intelligendum sit.

xiii. Q'd eurenlus in supiori igne apparens sig
nificet. tā totū firmamētū cingens quā
uentū supiora pflantē & planetaꝝ cursū
regādando tēpantē emittēs.

Verba abacuc ppbete ad eande significati
onē declarandā apposita & exposito eoꝝ.

xv. Q'd significet qd secdm duplicē qualitatē uen
toꝝ & aeris inuicē in se ꝯ currentiū. humo
res qui sr̄ in homine cōmoti punitent.

i. Testimoniū de puerbis salomonis ad hāc
significationē elucidanda inserū & qm̄

xvi. Q d' ex multipharia uicissitudine ventoꝝ
& aeris ex diuerso cursu solis & lunę seu
iudicio di accidente. homo qq; imutati
onē suscipiens. uariationes sanitatis &
infirmitatis in nūqm̄ incurrat. & qd pro
hoc in spirali euis uita figuret.

xvii. Q uia humores in homine etiā secdm mo
du cōplexionis quoꝝdā animaliū uel be
stiaꝝ nec acri nec lenius moueant. & qd
uxta mutationē uel ipulsionē eoꝝdē
humorū affectus & cogitationes. in ipso
xviii Q' d' sciat homine frequenti alīnatione uari
Q d' homo in dextra sui parte eo ¶ ent.
qd' iecur in quo fons caloris ē dextrorsū
habeat ad opandū expeditior sit. in sini
stra ū p corde uel pulmone sinistrorsū i.
in se locatis & pulsū respirationis haben
tib' ad onera ferenda habiliot. & qd ista
spirituale in ipso designēt. ¶ enda sint.

Verba ysaie ppbe ad horū astruenda sig
nificationē congrua & quo sensu accipi
Q' d' designet in homine qd' humores qui
in eo sr̄ umbilicū qui caput uiscerū ex
uitat. & lumbos in quib' pestilentia ē con u.
spergentes. uenas quoq; renū & uicinia m
ēdii tangūt. & p has ad uenas ꝯ splenis.
pulmonis & cordis ascendūt.

iii. Q d' uene cerebri cordis & iecoris renes con u.
fortando. uene quoq; renū suras descen
su suo roborando. & cū uenis ipsaꝝ sur
sū redeundo locis oportunis inuicē con
iungēte utriq; sexui uires ad gignendū
conferūt. & qd lacerti brachia & crura
uenis & humoribꝫ plena sit. & breuius hoc exemplificatio in hōie.

Q d' ex nimia neruoꝝ & uenaꝝ totī
corpis distensione homini currenti fatigatio accidat. & quaꝝ uenaꝝ
cōplexione uel ipulsione delectatio
illa momētanea concitet. & moralis
utilisq; in ipso hōie hoꝝ assignatio.

Q uib' de causis flegmate & humoribꝫ
mēdii in homine corruptis. ipse ho
in corpe uel caducū morbū uel ali
as infirmitates incurrat. & qb' malis
secdm hoꝝ significantia in aīa pleriūq;

Verba osee ppbe ad hec cope ¶ corripiat.
rentia. & q' sensu accipienda sit.

Q d' uene renū hōis ab humoribꝫ inutilr
aliqndo cōmotis in nūq tacte. alia uenā
ceurriendo & medullas ossiū arefaciūt.
& q' incōmoditas phec designata utī
Q d' humoꝝ in pectore ¶ hōrē apphendat.
hōis superflue habundantē iecur & uenā
aurū renū mouentē & ex umbilico ad
cerebrū ascendentē ispiritualib' ei designet.

Q' d' & pfect' inuentionib' cogitationū significēt
idē humoꝝ in cope hōis eqlit' & tēperati &
testimoniū de canticis canticoꝝ ad hoc
cōsonās cū exposītione sua. Capla qr̄

Vte uisionis prime partis.

Visiones diuerse sub uno ca
pitulo breuit' cōprehense de
firmamēto quantę cū unionibus sibi
adherentib' densitatis sit. & de incom
moditatib' aliquoꝝ circuloꝝ quoꝝ
aliorꝝ oppositione repellant' uel tēpe
rent'. & de lactea zona ultra arctos
icuruati apparentę. ¶ mine designet.

Q d' ds omnū creator rerū p supiora i
feriora & firmet. & p ea & peccatores
punendo emundet. & qd firmamē
ti spissitudo undiq; equalis trę thō
I tē de firmamēto a conditore ad
quaslibet habilitates igne etherē.
aquis. stellis uentis congrue dispo
sito. & uñ creent' squamę a lucido
igne superioris circuli in modū fa
ullaꝝ decidentes. & tā terrā quā

2042

el ĩcolas ledentes & q̃d p̃ hoc mñio
ris ultionis demonstretur.

iiii. Q̃d niger ignis sedo comp̃hensus cir
culo uel iudicio di uel uentoꝝ col
lisione excitatus. nebula turbida t̃
re exsiccatũ emittat. & nũ calore
nũc nimboꝝ ĩundatione periculosus
fiat. & quid ista significet.

v. Q̃d circulus puri etheris suauitate
sua supiora & ĩferiora tẽpet. &
squamis priores & nebulę sedi cir
culi ne tras minuũ ledant resistat.
& q̃d fumꝰ ab aquis supioribꝰ celesti
igne feruefactis p̃cedens uel utili
tatis uel significationis habeat.

vi. De nebula pestifera a circulo fortis
& albi lucidiq;, aeris ad tras se ex
tendente uũ creetur & q̃d ei den
sitas aquosi aeris ne sup̃ modũ
noxia sit resistat. & q̃d plagę que
uis nũquã n̄ di iudicio sup̃ hoĩes
ĩducunt. & q̃d hęc oĩa designẽt.

vii. De turbine a remoto aere emanante
cuiꝰ utilitatis sit. & q̃d gutte pluuiarę
supiori frigore in nuẽ uer
tant. & q̃d ide remotus aer a supio
bus t̃rã minuat eaq; fecundet.

viii. Quoꝺ nubes in eode aere supno uel
igne uel frigore modificate nunc
lucide nũc umbrose appareat. & plu
uiã quasi a quibꝰda mãmis expres
sã n̄ repente s; sensim diffundãt.
& q̃d in nobis designẽt. ¶ cet.

viiii. De nube que lactea uocat. q̃d aerẽ ex
tensione uel ĩcuruatione sua cõp
hensiũ roboret. & q̃d p̃ hoc signifi

x. Verba iob ad idẽ consona & quo sen
su accipienda sint.

xi. Quia homo ĩstar firmamti cuiꝰda
in dõ roboratꝰ. ipsiũ & opa eiꝰ sedu
le semp̃ ꝯsiderare debeat. q̃m ad
cognoscendũ & glorificandũ se ĩ
ter oĩa maxime racionale crea
turã fecit deus.

xii. Quia ds pulcritudinẽ opũ suoꝝ ĩ
pino angelo signauerit. & q̃d ad
demonstrandũ in qua mundi par
te ĩfernus sit. trib̃ partib̃ solis & lu
ne p̃sentia illustratis. quartã par
tẽ id ẽ septentrionale uacuã lumi
ne reliquerit. & q̃d fulgore lucis te
nebrę arguant̃. & oppositione te
nebraꝝ lux gratior sit.

xiii. De supbia uel timore p̃mi angeli &
sequatiũ eiꝰ in dñm & de p̃cipitatione
eoꝝ in locũ tẽnebraꝝ. & clamor beatoꝝ
angeloꝝ illos detestantiũ.

xiiii. Quia ds in archano ꝑsiliꝝ sui ab ẽtno
habens. q̃d homo ipse fieret. hoĩem
qui semp̃ diabolo multiũ hoc dep̃
hendere ñ ualenti repugnaret & eiꝰ
locũ optineret ad imaginẽ & simi
litudinẽ suã fecerit. in quo ꝫ anima
ossib̃ & carne cõpacto oĩs maioris
mundi creaturas recapitulauit.

xv. Quoꝺ exterior habitudo uel forma ho
minis animę secm̃ interiorẽ p̃fectũ
uel defectũ assignet̃. ¶ demonstret̃.

xvi. Q̃d in ꝯstitutione sua firmamtũ & ho
multã similitudinẽ ab opifice suo do
acceperit. & q̃d p̃ hoc in aĩa ipsiꝰ hois

xvii. Quia in capite hois p̃ tres equalium
distinctiones mensuraꝝ scit a uertice usq;
ad guttur. supiores firmamti tres
circulos cũ duobꝰ sibi intrinsecus depu
tent̃. & qualit̃ eoꝝ de circulorum densita
te in circuitu capitis equali diuisione
assignet̃. & quoꝺ hęc ꝫ uiribꝰ anime
p̃ significationẽ coaptent̃.

xviii. De septo quarũda mensuraꝝ que in la
bijs. in auribꝰ. in humeris. in gut
ture hois ĩuenimus̃. & qualit̃ secm̃
ista minor ho in ope dei uel peniten
tia se agere debeat. q̃dq; maligni ꝫ
ipenitentes spe ualde ꝯfundantur q̃s
penitentiã hominꝫ abstrahere n̄ possit.

xviiii. De diabꝰ uiribꝰ animę quaꝝ altã in his
que ad dñm spectãt uitiat. altã in uiui
ficando uel regendo corpe suo fun

xx. Verba dauid & sensus quo ¶ -guttur.
accipi debent ad diuersas animę &
corpis exercitationes p̃tinentia.

xvi. Qd sic̄ p firmam̄tū & uarias circulor
ei⁹ q̄litates tres officia cōplent. ita & p
cap̄ & sensus qui in eo maxime uiget
toti⁹ corp⁹ regat. & quia ⁊ secm ista
principale quidda id ē racio quo ce
lestia appetat. & iures alie quib⁹ corp⁹
administrer anime adtribuit sr̄.
xvii. De uirtualli⁹ & uicaria cooparione sep
tē planetar. & q̄m a sūmitate humā
ni cerebri usq; ad imū frontis p sep
tē loca equali mēsura ide planete dist̄
minandi sit. & qualit̄ iuxta hec aīa
se & corp⁹ suū quinq; subsistens sensib⁹
secm septē dona sc̄i spc bonus & affec
tib⁹ & opib⁹ exercere debeat.
xviii. Quia cerebrū hois trib⁹ diuisū cellulis
& sensualitatē toti submīnistrās corpi
uice solis optineat. qui tres mundi par
tes plustrans. omia que in tris se̅ repan
do uel fouendo ꝙfortat. & ⁊ igne suo
lumā accendit. ¶ subcūbēs obscuratꝰ.
xix. Qd eode m̄ aīa uiribus suis & corp⁹ suū re
gens. & dm in trinitate unū colens.
eundē planetā quasi imitando q̄nda
uel die uel nocte uicissi facere uidetur.
xx. diu m̄ spu fortitudinis quē sol signifi
cat roborata & sublimata scōr luce
opū refulget. m̄ ꝙcupiscentijs carnis
xxi. Qd sic̄ cerebro humiditatē auiscerib⁹
trahenti om̄s corpis uenę calorē ad
ministrant. ita & soli rorē & pluuiā
mūdū diffudenti supiores circuli ne
a calore deficiat ignib⁹ suis assistunt.
& q̄d secm ista ꝙcordię uel dissonantię
unt animā & carnē iueniat.
xxii. Qd sic̄ cerebrū & intestina diu humoribus
redundant purgatione idigēt. ita
⁊ aer & tra tēpe autūpni. ille p fila
longa & coagulata hec p spumā sor
dida quib⁹da locis purgari uideant.
& q̄d eode m̄ caro ueneria exudatio
ne exsiccari. anima penitentię labo
xxiii. Quia uas cerebri supior⁹ ¶re cōpbet.
ignis sole accendentis uice teneat &
humor aquosi aeris eide solis & calo
ri tēpamētū & cursus terminū ne sub
iecta concremet ꝓbeat. & q̄m secm
hec anima sub potestate di & iudi
cio posita ex racionalitate sibi īdita
discrete & se & corp⁹ suū in om̄ib⁹ re
gere debeat.
xxiv. Qd sic̄ nigredo cerebri calore & humo
re coagulata flegma uel humor̄ corpi
hois diffundit. sic & niger ignis qui
in secdo circulo ē tēpestatis & fulgu
ra mundo īducat. & in hūc ⁊ mo
du aīa elatione & caro ꝙcupiscenti
is corrupta. diuisa ad iuuicē altā al
teri resultando certamina habeāt.
xxv. Qd ita cerebro totū corp⁹ hois. quē
admodū sole qui medius planetar. ē.
supiora & īferiora roborent. & de eo
qd trib⁹ partib⁹ mundi a sole illustra
tis. quartā ds tenebrosā & frigidā
reliquerit. & mistica horū racio
secm m̄iorē hominē. ¶ structuit.
xxvi. Qd significet in actib⁹ hois ortus uel
occasus solis. & q̄d nē nubib⁹ uel in
mietate tēpestatū occultat̄ ñ appa
ret. nē his absterstis lumē suū tris re
xxvii. Quia frons int̄ cerebrū & oculos con
stitens. ita īfirmitates que de cere
bro & stomacho nascunt̄ colligit.
que admodū luna ea que de supior
ibus descendit & de īferiorib⁹ ascendit
recipit. & q̄d oculi albugine pupil
lis & humore suo purū etherē. stel
las & uaporē de subiacentib⁹ aquis
ascendentē īsimiet. & multiplex
hoꝝ in qualitatib⁹ animi ꝙsideratio.
xxvii. Quib⁹ ex carnis & lacrimę de humorib⁹ cor
pis collecte ab oculis. & pluuie ab
aquis īferiorib⁹ sursū tracte enu
bib⁹ defluāt. & diligentis horū secm
affectiones animę expressio.
xxviii. Quia sic̄ nulla forma uisibilis sine
nomine. ita nec sine mēsura sit. &
q̄d m̄iteriori homine equalis exte
riorū mēsura oculorū significet.
xxix. Quia iudicij racionalis animę & bo
no pmij & malo penā debeat con
stituere. & q̄d ad cōparationē eternę

retributionis nulla penitentia sufficeret. etiã si harenã omnẽ & maris guttas transcenderet.

xxxv. Quia siẽ homo oculis & ceteris sensib' confortat'. & celu sole luna & stellis uicaria sibi luce subuenientib' illustrat'. ita & anima uerę opib' penitentię illuminet'. & suspiriis uel lacrimis cito a peccatis diluatur.

xxxvi. Qd' siẽ mento caput & supiora p nubes sustentantur. siẽ ꝫ ossa in homine p ignẽ animat'. & p frigus medulę coagulant'. & in mundo tra p estatẽ & hiemẽ ad fructificandũ ex colit'. ita & mites fideliũ igne spũs sci & rore compunctionis ad quelibet bona corroborant'. & iertia temporis & negligentię debilitant'.

xxxvii. Itẽ de utilitate sensuũ in hoie & fȳ deriũ in mundo. & qd dolus diabo li quo euã decepit. & originale peccatũ toti p eã posteritati tñsfudit quasi nebula sit. quę de nociuo aere consurgens trã optegendo & fructus ledit. & ne claritas diei cernat' uisũ ꝓpedit

xxxviii. Qd' supcilia ad mundandũ oculis data uinacia lumę designẽt mistrius cremitis & detimentis obnoxia. & qd secm hoc animę mit' pspa & aduersa in timore dei ẽstantia & securitas tenendę sint.

xxxviii. Oe naso. ore. auribꝫ qntũ in homine ualeant. & qd duũsi effectus eoꝝ i exteriorib' mundi elemtis & interiorib' animę significẽt. & qd in omnib' exempla seqꝝ sequenda sit.

xl. Qd' in lingua hominis fundatio aliq. quę ostendat'. & quid p eande exteriorẽ fluctuũ fundationẽ interiorib' figuret'.

xli. Quid unrturis uel fortitudinis per dentes qui cauernosi sẽ nec medulla habẽt in nobis exprimat'.

xlii. Quare ifans cũ ossa habeat sine dentib' nascat'. & hoies cũ in senectute de-

dimãt eosdẽ sepe dentes amittãt. & qd secm ista demonstretur.

xliii. Quom uel uñ dentes in pueris formentur. & quare gñiu intim dolore ostẽdant'. & hoc in nobis significatio.

xliv. Qd' dentes qui cibos qb' ho alit' cõminuit & circũfert'. similitudinẽ molendini obtineãt. & qm anima interioribꝫ suis ista imitetur.

xlv. Quia p mtrũ guttur & collũ diuisa in corpe habentiũ officia. & uarij imundo mubiũ & multiplices in anima uirtutũ affectus idicentur.

xlvi. Qd' p crines q capi decent ornãt extius. rores uel pluuias & guttę quib' terra fecundata graminũ uel fructuũ decore uestitur. & mtrius inocentie & castitatis & humilitatis cultꝫ quo ante dim fulget anima demonstretur.

xlvii. Vnde fiat qd in quoꝝdã hominũ capitib' capilli fortitudinẽ suã tenentes. ñ eradicent'. & in quoꝝdã capitib' infirmati p caluiciẽ defluãt. & qd secm ista tã fertilitas quã sterilitas & fructuũ in tra extius. & uirtutũ in aĩa.

xlviii. Quid in diũsis effectꝫ intius denot'. tib' animę designet positio hoꝝ in facie orientẽ. retrorsũ occidentẽ. dextrorsũ austrũ. & sinistrorsũ aquilonẽ habentis.

xlviii Quia siẽ collo humeri & brachia cũ manib'. sic firmamẽto qtuor principales uenti cũ collateralib' suis ihereãt. & quom hisde qtuor uentis quatuor uires in homine scil' cogitatio. loquutio. itemtio & gemit' assimulent'. & qd signficet qd in dextra quã in sinistra.

Quia amma p spm di in corp' missa uirtutib' suis illud totũ p fundat quẽad mdu flatus uentoꝝ mundu omnẽ p

l. Quia siẽ ho brachijs & cruribꝫ curritregit' & sustentat'. ita & uenti alij alijs in ꝫfortationẽ firmamti subueniãt & qd uel ista uel ꝫ eoꝝde uentoꝝ placidus flatus aut turbulent' discursus

li. Quom in flexuris in aĩa figurent.

brachiorū & in uncturis scapulax
uel manuū reflexiones uentrx dēt
mmande sit. & qd sic dextera & sinu
stra. firmamtū quoq; & tia sibi in alt
quib' coopant. sic & ho p scientiā bom
& mali licet contria omia opa sua psi
De triptita dimsione humanu ¶ciat.
corpis & spūlitudinis spere mundi.
& qualit' uita hois secdm puericiā ad
olescentiā & senectutē eide dimsiom
Qua supior pars tre teneta ¶uenat.
mollis & pforabilis. iferior ū tenax
dura & ipenetrabilis sit. & qd secdm ista
in hominis anima iuenat. ¶monstret
Quid msura humerox cubitox manuū
quoq; & pectis usq; ad finē maioris di
giti uentis in aliqua pportione simi
lis. interioris hominis qualitatib' de
Quid msura femorū iamte p latitudi
nē. & msura ab umbilico usq; ad lo
ca digestionis p longitudinē latitu
dini uel spūlitudini tre ppōciona
lit' congruens in diūisis anime affec
Qua p spaciū qd ē ¶trib' ostendat.
a fine gutturis usq; ad umbilicū aer
designet. ipsiq; aeri omia uacua
penetranti & tra ad ferendos fruct'
diūisis modis repanti. anima totū
corp' uiuificans & ad opandū moues
Qd ex aere & aues ad uolan ¶cōparet'
dū subuehant. & etiā quida pisces i
aquis ita ut aliqdiu sine pastu uiuāt
nutriant. & qd in hūc modū homo
ñ carnis s. anime desideria sequen.
& p contēplationē uolet & scripturarū
suauitate pascatur. ¶pferat.
Qd & mare & flumina p aerē & p ue
nas sanguine ifusas corp'. & p uir
tutes anima moueāt. quib' sic tra ri
uulis irrigata bonox germina opū
Qua sic tra calore estatis & frigore
hiemis in lutū resoluta ad quelibet
germinanda inpgnat. ita & homo
anima & carne unt se confligentib'
nec uirtutū nec uicioz fruct' afferat.
Qua sic pect' hois cor. iecur. pul

mone. sic & aer calorē siccitatē &
humiditatē aura. in se cōprehen
dat. & hoc i m memoria anime
cogitationes & opa sua disponen
Qua sic cor iecore ¶do ordineat.
pulmone & ceteris cohērentib' sibi ītes
tinis uegetat. & sic temp' diei & no
ctis & aer tranquillitatis & tēpestatū
uicissitudinib' uariat. sic & uita
hois int carnis & anime certamina
m uicioz turbine quatit. m uirtu
tū claritate letatur.
Qd sic uent' uiscera' cibos molis den
tū contos in se ad utilitatē totius
corpis claudit & retinet. ita & aīa
in archano memorie cogitationes
correctionis sue reponere & sollici
ta discretione ruminare debeat.
Qd tumores carnū qui in pectore
eminēt & ubera uocant. & extuis
aeris ubertatē. & mti' hominis de
sideria cordi īherentia significēt.
& quia sic mulier uiro cōpata mol
lis & ifirma ē. ita & delectatio car
nis ad uires aīe multa fortitudinē
Qd mulier ppt' debilita ¶habeat.
tē suā ad uiri pcuratiōnē respici
ens. ei subdita & ad seruiendū pa
rata semp ee debeat. & qd extrin
seca cōmunis eox ꝙuersatio in i
terioribus designet. ¶suā eroget.
Qd quisq's p penitentiā peccata sua
abstersērit. ultiō de ipsis ñ erubes
cat. & qd qui p ieunia & oratiōes
se cruciat. qsi purpurea uestē aīam
Qua sic aer p calorem & humidita
tē fructus tre ad maturitatē p du
cit. sic cor iecur & pulmo ad con
ficiendos & digerendos cibos ꝙfo
ueat. & qd p uersas peccatox ꝙsue
tudines igne uel fu ꝙsumat dns.
Verba dauid ad idē ptinentia &
quo sensu accipienda sit.
Qd teneritudo uentris costis & ossi
ū uallata mollicie tre fructife
re & lapidib' inpposite designet.

& qđ etiã ꝑ hęc in diuĩsa qualitate humane unte ex̄pmat. adhibito in testimoniũ uersu psalmi xvi. ad idẽ congruente. ſ. opũ sanuret.

lxx. Q uia sic̄ succedente fructu flores ex cutumẽ. ita & esuries subueniente lxxv Q đ sic̄ umbilicus oĩũ intãneoꝝ sibi ad saturitate depellatur: & qđ eo de m anima ꝑcta penitentia de pec catis in quib⁹ quasi fame tabescebat uisticia di in exsequutione scoꝝ

lxxi. Q uib⁹ grauentis stomachus. mund⁹. & anima sibi iniuc̄ ferant. & qđ ds hominẽ sine p̄cepti lege nũq. lxxvi. Q đ umbilic⁹ ꝑ tĩr̄ luculentas & aquosas i ee uelit. & qđ in eo & estatis uiridi tas & hiemis ariditas. ipsiq; mun di capacitas ampla designent.

lxxii. Q đ in similitudinẽ aeris terrã ad fructificandũ uiuacitis. aĩã q̄q; ꝑ uires suas corpus ad quelibet opa exequenda moueat quib⁹ si recta fue rit in eternũ decorata dñi & ange los & beatas animas ꝑfecte inducatur. si ũ puersa uelit imunda ab hac uisione repellatur. ſ. ualeat.

lxxiii. Q uia sic̄ uene cordis iecoris & pulmo nis ad receptionẽ uel emissionẽ ciboꝝ stomacho subuenũt. & eidẽ stoma cho continua uel nimia repletione aut exiamitio obeet. ita & anima corpi quidẽ in quib⁹q; opib⁹ adẽ. si eã lederet. si corp⁹ ipsũ desideria car nis semp sequi ꝑmitteret.

lxxv. Q uia sic̄ caro hois ledit̃ si uel supflue uel min⁹ necessario ciboꝝ alimẽta ꝑ piat. sic & anima si plus uel minus

uisto districtioni uel remissioni insistat & qđ stomachus mundos quide recipi ens. si fetentes cibos reciens. hominẽ qui in peccatis delectat̃. si ꝑta ꝑ penitentiã purgat̃ significet. ſ. quit.

lxxvi. Q đ umbilic⁹ ꝑ tĩr̄ luculentas & aquosas i mundicias in paludib⁹ emittenti cõparatur. eo qđ calor frigus & humiditas ci bu & potũ sub eo discoctũ ad inferiora di gerendũ urgeãt. & qđ similit̃ anima uoluptatib⁹ carnis supata & in sordibus inuoluta opib⁹ ad inferiora & penalia loca in suspirijs penitentie purget̃ deuoluen

lxxvi. Q uia sic̄ tra & homo. illa ꝑ ſ. da sit. estatẽ. hic ꝑ uiuentiũ uirent & flo rescũt. trĕq; illa ꝑ hiemẽ uste ꝑ senechũ aret̃ & marcescũt. sic & anima manens in corpe & illud sibi seruire cõpellens de uirtute in uirtutẽ ascendendo in bonis ꝑib⁹ & exemplis filij dñi uirescit. & ꝑ dñi educta de corpe uelut ꝑciosis ornata lapidib⁹ & receptionẽ corpis in quo la borarat ihiamt̃ expectans. coram dño reg ſ. esett.

lxxvii. Q uid fortitudo uel petulantia remũ & pinguedo tĩr̄ que moderata uberes. imoderata ianes fruct⁹ ꝑducit. in duĩsis animę affectib⁹ significet.

lxxx. Q đ tra in medio aeris constituta sit ad uersus tẽpestates montib⁹ & collib⁹ parti calidus uel frigidus. parti estu & gelu re pans uelut urbs turribus & ꝑpugnaculis munita. & qđ hoc in anima in multi plici que cont̃ desideria carnis exeret. conflictu scoꝝ opũ prectione ornetur

lxxxi. Q uia sic̄ tra sic posita ſ. & defendatur. ẽ ut undiq; asole tẽpetur. ita & anima do subdita a luce sapientie discretionis intrinse illuminanda ꝑfundat̃.

lxxxvi. Q uia hõ in similitudine tĩr̄ fact⁹ ossa

sine medulla lapidu uice. ossa cū me
dullis uice arborū habeat. & q̄d secm
qualitatē morū suoꝝ uel duriciā lapi xc.
dū uel amenitatē horti floridi seu po
merij fruchiferi p̄ significationē recipi
xcm. I tē q̄d sic̄ aer terrā in medio suu ¶ at.
equali undiq; mīsuā positā sustentat
& continet. ita corp̄ & anima a deo con
iuncta licet natura plurimū distent.
in faciendis cōmunit̄ p̄ceptis creatoris xci.
sui pacient̄ se inuicē sustentare & istru
re debeāt. ¶ decimu adhoc cōperemr.
xcii Q d̄ uesica que portis recipit & emittit. cur
sus fluminū que p̄ terrā diffundunt̄
ostendit. & q̄d in hunc modū uictrix xcii.
carnis aīā corp̄ suū fluentis p̄ceptoꝝ
di bona recipiendo mala emittendo
irrigare debeat. apposito in testimo
nū uersu psalmi centesimi octaui
xcv. Q d̄ ex locis corpis p̄ que digestio ciboꝝ
& potuū fit. secretu & subt̄ranei mea
tus fluminū designant̄. & querela
animę luculentis & fetidis opib̄ pollu
te & p̄ spē penitentię & passionē xp̄i in
din respirantis. adducto in testimoniū xciii.
uersu psalmi. xli. in hoc q̄uemeti.
xvi. Q d̄ p̄ dorsū & lata hominis planicies tre,
p̄ femora ū & loca sessionis colles & asp
eras eide tre iferi dure & ipenetrabilis.
& superiorē partē que mollis ē ostringīt
tis īsimuetur. & q̄d simulit̄ utrib̄ animę
molliciei carnis auxilij restringat̄. ut
uirtutū margaritis decorata angelos scōs xciiii.
& admiratione sui & adlaudē dī accen
xvii. V erba scōꝝ iohis apli in apokalip ¶ dat.
si sua decorē sponse xp̄i. id ē animę scē
cōtēplantis & describentis. & dauid i
psalmo excellentia hoīs p̄dicentis. xcv.
xviii I tē de cōpatione dure & mollis uel calo
re uel algore īhabitabilis tre. & uī
tremotus ostingāt. & q̄d cade tra si sub
tilis quasi ferrea uel calubinea ū cēt ab
ascensu solis nimio estu. & ab occasu
ei nimio frigore dilrūpet̄. & de mul
tipharia ouertatione carnis & animę /
xviii V erba dauid in ¶ decim supposita.

psalmo centesimo p̄mo uelocē cursū dierū
suoꝝ & defectū suū deploratis.
Q d̄ tra quide in oī superficie sua ro
tunda si; nō plana p̄p̄ tumores col
lū & montiū quos undiq; gestat
existens. iequale humane cōuersa
tionis p̄p̄ diuisa iuuenū & uiroꝝ q̄
mt̄ animā & carnē gerunt̄ certa
mina tenore significet. ¶ pelle debeat.
Q d̄ sic̄ īferior superficies tre pulsantes
se & circūfluentes aquas q̄si ferrea
repellit. sic & uis animę uelut calip̄
qui cēta acuit ferramēta fallacia &
īmulationes diaboli domare & ase re
Q d̄ flexurę tam equales quā dispares
quę in hoie a femore p̄ ge nu
& talu usq; ad finē maioris ar
culi pedis. & a iunctura manus usq;
ad extremū medij digiti iuenimt̄.
& in mundo occeanī & fluminū in
curuationes & reflexiones significēt.
& in homine īpetus & estus libidi
nū & multiplices cōpaginatiū natu
raꝝ carnis & aīę oppositione designat
tē q̄d inflexuris humeroꝝ ¶ nent.
& brachioꝝ manuū. lumboꝝ. poplī
tū & pectis in quib̄ duodecī maiores
īflexiones sē. q̄tuor p̄cipaliū uentoꝝ
& octo collatāliū ipsoꝝ flatus & spa
cia quib̄ a se differūt īsinuēt. & q̄d
idē uenti caloꝝ frigoris siccitatis &
humiditatis īuicē tempent̄.
S pecialit̄ de periculosa aspiratis & noxio
flatu aquilonis qui in estate mīdu
frigido humore fructus ledit. & ar
bores arefacit. solē obfuscat & lunę
nitorē p̄ diuersos colores īmutat.
Q uoīn unitīsa hec que de mīsuris uel
īflexionib̄ humanoꝝ artuū seu uen
troꝝ duob̄ superiorib̄ capitulis comp̄
hensa sē. si; & uicissitudo diei & noctis
& horaꝝ ad animā referenda sīt. &
q̄d ipsā animā ds̄ q̄tuor utrib̄ q̄s
secm corp̄ ex elemtis scil' igne. aere.
aqua & tra habet. & secm se tē qua
tuor q̄si quib̄da alis ad regendū se

207a

ipsā & idē corp̄ suū īstruxerit.

xcvi. Ītē de creatione aq̄lonis & q̄m̄ ea que specialit̄ de aspiratē ei & lesionib̄ que p̄ eū extiuis in creaturis fuit. de suggestionib̄ uicioꝝ quib̄ anima & corpus a diabolo intī irritant̄ itel

xcvii. Ratio quare ds adam iugenda sit. de tra suscitans uel erigens ita p̄mo statuit ut in facie orientē. dextro austrū. leuoq; aquilonē habe ret. & q̄d in breui pariaq; ei statu ta uniūsū toti mundi īstruūtū col legerit. & oīs creaturas diuationu uiribq; sensuū ipsi subiecerit.

xcviii. Ītē multipharię racionel aduncht ꝛ mēdu congruus sēpture reth ꝛ monis qualit̄ & tempa & mēses toti anni uxta ꝓprietates qualita tū suaꝝ. & uxta ascensū uel descen sū solis & īcremēta seu detrimēta lu nę hominis qualitatib̄ assignent̄. tā secm distinctiones uel mēsuras mbroꝝ & etatū. uel ꝓprietates hu morū corpis quā secm diuersos & p̄fectus & defectus affectuū mēt.

xcviii. Verba dauid in psalmo centesimo tcio adhęc cōpetentia.

c. Qd homo ad imaginē di creatus. ꝙ quasi alt̄ dns sup tribunal tre se dens oīq; creature ꝓpt̄ se facte ī perans. plenū ipsi di opus sit & ei ualde placeat. & qd alt̄ sexus ad aduitoriū & ꝙsolationē alti facti sit. uirq; diuinitatis & mulier hu manitatis xp̄i formā teneat.

ci. Verba dauid in psalmo. c. viii. & expositio eoꝝ de uerboꝝ quoꝝ de icarnatione & potestate xp̄i & in subiectione īmicoꝝ ei itelligenda

cii. Quia ho signis oīpotentię ſ sunt. di ꝙ quinq; sensus īsignit̄. auctorē suū in trinitate unū. & in unitate trinū cognoscere & uenerari debe at. a quo adhoc & condit̄ & p̄t lap sū reparatus ē. ut & dns munch cet. & decimū in celis chorū faceret.

Qd natura animu ignea & multiplicis ef ficatię in uiribus suis sit. quib̄ & dm cog noscit & seipsā itelligit uel regit. & cor pus suū sensificat. & ad opandū mouet.

Qnia ds secm opa sua siue ad uitā siue ad penā hominē diuidicet. & q̄d sca a nima corpe ꝙuita. dm quē nec impedien te corruptione carnis ī pot̄ plene ui deat. dięq; iudicij ad recipienda amabi le uestē suā. hoc ē idē corp̄ suū deside tant̄ expectet. ut in eo cū angelis contē platione & laudib̄ di sine fine fruant̄.

Expositio capituli p̄mi euāgelij secm io hannē ab eo loco ubi sēptū ē. In p̄ncipio erat uerbū. usq; ad id plenū ꝙre & ue ritatis. In qua seit expositione tractatur de ētinitate uerbi di. de creaturis quoꝝ in arte creatoris sine coētinitate ipsi e rāt ante quā ēent in se ipsis. De creatione angeloꝝ & ultione zeli di in apostatā spe. De consilio faciendi hominis ad imagi nē di. & quoꝝ uis potentię & lux sapi entię conditoris in opificio humani co pis resplendeat. De icarnatione di & ner bis doctrinę & exemplis iustitię quę mundo edidit. Itēq; de repatione lap si hominis & felicitate ei p̄t hanc mā.

Explicunt capla primę partis.

Incipit Liber Diuinorum Operū

Simplicē hominē diuinę

ce Scriptoris.

Incipit lib' Dyaf opeq

initium libri divinorum operum.

Incipit prologus libri dyuinorū opum.

ET FACTUM EST in sexto anno p̄t quā mirabilem uisionem uerasq; in quib' p̄ quinquennū laborauerā uera uisio īdeficientis limmis m̄ hominī dīuīsitatē multiplicīū morū quā maxime ignorantī demonstrauerat. qui prim' annus exordiū p̄sentiū uisionū fuit. cū sexaginta quinq; annor' essem. tanti misteriī & fortitudinis uisionē uidi ut tota extremiscerē. & p̄fragilitate corp̄is mei in de egrotare īceperim. Quā uisionē tandē p̄ septē annos scribendo uix & sūmauī. Itaq; in millesimo centesimo sexagesimo tēio dīnicē incarnationis anno presſura aplicē sedis ūndiu sopita. sub fridērico romanē dignitatis imperatore uox de celo facta ē ad me dicens. O paupcula forma quē es plurimor' labor' filia miseriq; & grauib; corp̄is īfirmitatib' exercita. & tamē p̄funditate misteriī dī p̄fusa. hec quē īteriorib' oculis uides. & intīoribus auribus' animē p̄cepis. stabili sēpturē ad utilitatē hominū cōmenda. quatenus homines p̄ ea creatorē suū ītelligāt. eūq; digno honore uenerari ñ refugiāt. Itaq; scribe ista ñ secdm cor tuū. & secdm testimoniū meū qui sine īcio & fine uita sū. nec p̄ te īuenta nec p̄ aliū hominē p̄meditata. & p̄ me ante principiū mundi p̄ordinata. qm̄ ut ante creatū hoīem ip sū p̄sciui. sic & illa q̄ erāt necessaria sūt p̄uidi. Ego q̄ paupcula & ībecillis forma mulierīficante homine illo quē uidisti in priorib' uisionib' meis p̄fata sū occulte q̄sierā & īuenerā. testificante etiā eadē puella cui in supiorib' uisionib' mīstionē feci. q̄ plurimis īfirmitatib' contrita. mani' tandē ad scribendū tremebunda cōuerti. Qd' diu facerē. sursū ad uerū uultumq; lumē aspexi quid scribere deberē. qm̄ omnia q̄ a principio uisionū meaꝝ sēpsetā uel que p̄ūidi sciebā. in celestib' misteriis uigilās corp̄e & mīte intīoribus' oculis spe meis audi. intīoribusq; auribus' audiui. & ñ in somnis nec in extasi quēadmodū in p̄ioribus' uisionib' meis p̄fata sū. nec quic quā de humano sensu ueritate teste p̄tuli. sed ea tantū que in celestib' secretis p̄cepi. Itaq; audiui de celo me sic docentē audiui. Et dixit. Scribe ergo secdm me. Sic in modū hunc

Prima uisio p̄me partis.

TVI DI

uelut in medio australis aeris pulcra mirificaq; imisterio dī imaginē q̄si hominis formā. cui' faciei tante pulcritudinis & claritatis erat. ut facilius sole quā ipsā īspicere posse. & circulus ampliꝰ aureiq; coloris caput eidē faciei circūdederat. In eodē aut̄ circulo sup' idē caput alia facies uelut senioris uiri apparuit cui' mētū & barba uertice capitis huius tangebat. Et ex utraq; parte coli eidē forme ala una p̄cedebat. que supra p̄fatū circulū ascendentes se ibi īuicē commingebāt. In sūmitate aut̄ arcuate reuoluationis huius dextere ale quasi cap' aquile qd ignicos oculos habebat aspiciebā. in quib' fulgor angelor' uelut in speculo apparebat. in sūmitate ū arcuate īcuruationis sinistre ale q̄si faciei hominis erat. que sic fulgor stellas radiabat. Et facies iste. ad orientē uersē erāt. Sic & ab utroq; humero imaginis huius ala una usq; ad genua ipsi' extendebat. Tunica q̄q; fulgori solis simili īduebat. & in manib' suis agnū uelut lucē diei splendidū habebat. Quodda aut̄ monstrū horribilis forme uenenosi nigriq; coloris. & serpentē quendā pedib' suis conculcabat. qui os suū dextre auri eidē monstri īfixerat. quiq; reliquū corp' suū in tortuersū

Liber Dyuinorum
plicē hominē
ordinatio.

208a

capitis ipsi' circuians. cauda sua in si
nistra parte illi' usq; ad pedes ei exten
derat. Et imago hec dicebat. Ego
sum a & ignea uis que omnes uiuentes
scintillas accendi. & nulla mortalia ef
flauit. s; illa diuidico ut sp̃. circueun
te circulu cu superior' pennis mei idē cu
sapientia circūuolans. recte ipsu ordina
ui. S; & ego ignea uita substantie diui
tiarum. sup pulcritudinē agror' flamo.
& in aquis luceo. atq; in sole. luna & stel
lis ardeo. & cu aereo uento quada im
fibili uita que cuncta sustinet. uita
ut omnia suscito. der eni in uiriditā
te & in flor' uiuit. aque fluunt qsi
uiuāt. sol i in lumine suo uiuit. & cu
luna ad defectu uenerit. a lumine so
lis accendit ur qsi denuo uiuat. stelle
q; in lumine suo uelut uiuendo cla
rescūt. Colupnas i qui totu orbe ter
rarū etinet contrariu. id ē uentos u
los qui pennas sibi subditas sent' tem
pestates uentos habēt. qui tempestate sua ip
sis fortiores sustinet. ne cu periculo se os
tendāt. quēadmodu corp' animā regit
& etinet ne exspiret. Sic i spiritū a
nime corp' firmando colligit ut nichil
deficiat. sic quoq; fortiores uentis
subiectos animāt. ut officiu suu con
gruenter exerceāt. Ego itaq; uis ig
nea in his latco ipsiq; de me flagrāt
uelut spiritū assidue hominem monet.
& ut in igne uentosa flama ē. Hec om
nia in essentia sua uiuūt nec i mor
te inuenta sūt. quin ego uita su. Ra cio
nalitas i su. uentu sonantis uerbi ha
bens. p qd omnis creatura facta ē. & in
omnia hec sufflauit. ita ut nullu eoꝝ i
genere suo mortale sit. quia ego uita
su. Integra itaq; uita su que de lapi
dib' abscisa nō ē. & de ramis nō frondi
t. & de uirtli ui nō radicatur. si; omne
uitale de me radicatu ē. Racionali
tas enim radix ē. sonantu uerbu in ipsa
floret. Vnū cu ds racionalis sit. quom
fieri posset ut nō oparet. cu omne op' ipsi'
p hominē floreat. que ad imaginē & si
militudinē sua fecit. & omnis creaturas
secm̄ mensura in ipso homine signauit.
In etnitate itaq; semp fuit qd ds op' suu
scit hominē fieri uoluit. & cu idē op' pfe
cit. omnis creaturas ut cu ipsis oparet ei de
dit. quēadmodu i ipse ds opus suu idē ho
minē fecerat. S; & officialis su. qm omnia
uitalia de me ardent. & equalis uita me
itnitate su. que nec orta ē nec finiet eade
uita se mouens & opans ds ē. & tam hec
uita una in trib' uiuib' ē. Etnitas itaq; pa
uerbu filius. spūam hec duo connectens
spe ses dicit. sic i ds in homine in quo
corp'. anima & racionalitas ē signatur. Qd
aut sup pulcritudinē agror' flamo. hoc
tra ē que matia illa ē de qua ds hominē
fecit. & qd in aquis luceo. hoc secm̄ animā
ē. quia sic aqua totā tra pfundit. ita ani
totu corp' pficit. qd u in sole & in luna
ardeo. hoc racionalitas ē. stelle aut in
numerabilia uerba racionalitatis sūt.
Et qd cu aereo uento quada iuisibili ui
ta que cuncta sustinet uitalit omnia fa
cito. hoc ē qm aere & uento ea que mi
crem̄to precūt uegetata subsistūt. an
chilo remota in id qd sūt. Et itum
audiui uocē de celo mihi dicente. Ds qui
omnia creauit. hominē ad imaginē & si
militudinē sua fecit. & in ipso tam supi
ores quā iferiores creaturas signauit. eisq;
in tanta dilectione habuit ut in locu de
quo ruens angls electus erat destinaret.
& ad glam & honorē que ille in beatitu
dine pderat ordinaret. hoc & uisio
hec quā iudex demonstrat. Nam qd iude
uelut in medio australis aeris pulcra mu
rificaq; in milio di imaginē qsi homi
nis formā. hoc ē qd in fortitudine idem
cientis diuinitatis pulcra in dilectione &
mirifica in donis secretor' suprn patris
caritas ē hominē ostendes. quia cu filiꝰ
di carnē iduit. in caritatis officio hoiē
pditu redemit. Vnde ei facies tante pul
critudinis & claritatis ē. ut facili' sole
qua ipsa ispicere possis. qm langua ea

2 11. Et imago hec dicebat. Ego

ritatis in tanta eminentia & choruscatio
ne donoꝝ suoꝝ ē. ut omnē intellectū huma
ne scientię qua in anima diuisas rel intelli
gere potē. ita tñscendat ut eā nullom̄ in
sensu suo capę ualeat. S; hic insignificati
one ostenditᵗ. ut ꝑ ipsā ille in fide cognos
catᵗ. qui uisibilib; oculis uisibiliᵗ ñ uidetᵗ.

Et circulus ampliꝰ aureiq; coloris capᵗ eiꝰ
de faciei ēcūdat. quia fides catholica ꝑ
totū orbē trāꝫ diffusa. in ꝓma aurora
eximij fulgoris surgens. excellentiā lar
gitatis ueręq caritatis omn̄ deuotione cō
plectiᵗ. ubi ds in humanitate filij sui ho
minē redemit. & ꝑ ifusionē spe sci ulli⁹
firmauit. ita ut uiꝝ ds in trinitate cog- vi.
noscatᵗ. qui sine tempe ueniꝰ ante euū ds
in diuinitate fuit. Qd autē in eode circu
lo supᵒ ide capᵗ alia facies uelut semoris in
ri apparet. hoc ē qd fidelibꝰ omn̄a excellens
benignitas diuinitatis quę sine uicio & fi
ne ē succurrit. ita ut eiꝰde faciei mētū &
barba uerticē capitis huiꝰ tangat. qm̄ di
uinitas disponendo & ꝓtegendo omn̄a. cel
situdinē sūmę caritatis obtinet. ubi filiꝰ
di in humanitate sua ꝑditos hoies adce
lestia reducet. Et ex utraq; parte colli eiꝰde
formę ala una ꝓcedit. quę supᵒ ꝑfatū cir
culu ascendentes se ibi iuicē iungiᵗ. qa
dilecto di & ꝓximi ꝑ uirtutē caritatis in
diuinitate fidei ꝓcedentes. & ꝑsūmū deside
riū eande fide intᵉ se cōprehendentes ab i
uicē ñ sepantᵗ. cū sca diuinitas innumera
bile splendorē gię suę hominibꝰ obnubi
lat. quādiu in umbra mortis celestis ues
timti qd in ada ꝑdiderᵗ exptes sumt.

In sūmitate aut̄ arcuatę icurnationis huiꝰ
dextrę ale q̄si capᵗ aquilę qd igneos oculos
habet aspectus. in quibꝰ multitudo angloꝝ
uelut in speculo apparet. qm̄ in celsitudi
ne triūphantis subiectionis cū quilibet
dō subiectus se ipsū & diabolū supat. celsiꝰ
in beatitudine diuinę prectionis efficitᵗ.
Et cū mtē suā sursū erigit spu scō ignit.
intentionēq; suā ad dm̄ figit. in ipsa beati
tudine ꝑspicue apparēt. ac dō deuotionē cor
dis illiꝰ offeruit. Nam in aquila spitalis
hominis designant. qui oīm deuotio
ne cordis sui in cōtēplatione dm̄ freqn
ter uelut angli inuenᵗ. Quappᵗ beati
tudine dm̄ assidue intuentes. de bonis opib⁹
multoꝝ gaudet. eaq; ipsi in semetipsis os
tendit. ac sic in laude di ꝑseuerantes nū
quā extendiᵗ. quia eū ad finē nūquā
ꝓducere poteritᵗ. Innumerabilia & em̄
miracula quę ds in potentia possibili
tatis suę facit. quis dinumerare posset.
Hemo. Anglis quippe fulgor q̄si mul
toꝝ speculoꝝ adē. in quo uidet qa nul
lus ita opatur nec tantę potentię ē si
cut ds. uiꝝ & nullus ei similis ē qui nec
tempᵒ habet. Omn̄a quide quę ds opa
tus ē. ante ꝑncipiū temporis in ꝑscientia
sua habuit. In pura enī & sca diuini
tate cuncta uisibilia & iuisibilia absq;
momento & absq; tempe ante euū appari
erᵗ. quēadmodū arbores uel alia erea
tura aquis uicina. in ipsis uidentᵉ qm̄
uis in eis corpalit ñ sint. si; tam̄ omnis
formatio coꝝ in ipsis apparet. Qñdo
aut̄ ds dixit fiat statī formatione i
duta sᵗ. quę ꝑscientia ipsiꝰ ante euū
nulla corpa habentia intuebaᵗ. Sicut
enī in speculo omn̄a quę corā ipso sūt
radiāt. sic in sca diuinitate omn̄a opa
ei sine etate tempū apparuerᵗ. Et qm̄
ds ꝑscientię suę ope uacuus ēet. cū omne
opᵃ ipsiꝰ ꝑ tqua corpe iduitᵉ in officio qd
ei adē plenū sit. qd ipsa sca diuinitas
sciendo cognoscendo ministrando sibi
adēe ꝑsciuit. Hā quēadmodū ꝫ radius
cuiq; luminis quāq; formā creaturę
ꝑ umbrā ostendit. sic pura ꝑscientia
di omnē formationē creaturaꝝ ante
quā icorpatę ēent intuebaᵗ. qm̄ opᵃ qd
ds facturus erat in ꝑscientia ipsiꝰ an
te quā ide opᵃ icorpareᵗ. sedm similitu
dinē hanc emittit. uelut ho splendo
rē solis aspicit priᵃ quā substantiā
ipsiꝰ intueri possit. Et sic splendor so
lis ipsū idicat. ita ꝫ angli dm̄ lau
dando ostendᵗ. & quēadmodū fieri
ñ potᵗ ut sol absq; lumine suo sit.

sic nec diuinitas sine laude angloꝝ ē.
Prescientia & eni di ꝑcessit ꝙ op' ipsi' sub
secutū ē. & si ꝑscientia di ñ ꝑcessisset.
opus ei' ñ apparuisset. ꝙ quēadm̃dū si
facies hominis ñ aspicitur. cor' ꝑ ipsi'
ñ cognoscit'. ꝙ cū aut' facies hois videt'
corpus ei' laudat'. ꝙ ita; ꝑscientia di &
opus ei'. ꝙ in ipso st. Q ueda aut' inu
merabilis multitudo angloꝝ erat q̃
a se ipsis ee uoluer't. qm̃ cū claritate su
am magnā & gloriosā in maxima cho
ruscatione uideret creatorē suū in obli
uionē duxer't. Et pri' quā ꝙ eū lauda
re icepisset. in semetipsis cōputabant
qd fulgor honoris eoꝝ tant' eet ut nul
lus eis resistere ualeret. ꝙ quapp̃ & dm
obfuscare uolebāt. Nam cū uideret qd
eū in miraculis suis nūq̃ ad finē ꝓduce
re posset. ipsū abhorruer't. ꝙ & cū eū lau
dare deberet ꝑ fallacē opinionē dicebāt
qd in magna claritate sua aliū dm eli
geret. Vñ in tenebras ceciderūt. ad tantā
impossibilitatē redacti. ut in nulla cre
atura quicquā facere possit. n̄ q̃tū eis
a creatore suo p̃mittit'. C ū enī ds p̃mū
angelin qui lucifer dictus ē eū oīb' or
natꝰ ipse creaturaꝝ que oīb' creaturis
decorat ita ornasset ut ꝙ totū agm̃ eius
ide splendorē haberet. ipse in ꝙtarium
uadens horribilior cunctis horribilib'
factus ē. ꝙ q̃m sca diuinitas in zelo suo il
lu in locū qui sine luce ē eiecit. Q uod
ꝙ in simultate arcuate ꝓcurrationis si
nistre ale q̃si facies hois ē. que sic ful
gor stellaꝝ radiat. ꝙ hoc ē qd in apice
innocentis humiliationis cū homo ītrena
causas uelut in simulchra s̄ adūsantes in
humilitate ētrit. & ad defensionē extra
neos sinu se comūnit. aspectū hois habet.
q̃ ñ secm̃ pectus. s. secm̃ qd humana na
tura eū docet in honestate uiuere ceipit.
Vñ ꝙ in his uelut opib' bonā ītentionē
cordis sui. ut eximiū splendorē radiare
ostendit. Nam q̃ndo ds dixit fiat
lux. racionalis lux exorta ē. ꝙ scilicet an
geli tam illi qui cū eo in ueritate ꝑsti
terūt. quā illi qui in tenebras exteriores sine
oīm luce ceciderūt. qm̃ ueru lumē qd ante
eum absq; ulo in claritate erat dm esse
negauerūt. & quia q̃dā qd ee ñ potuit
illi simile facere noluerūt. Tunc ds alia
uita quā corpe texit exsurgere fecit qd
homo ē. ꝙ cū & locū & glām ꝑdit angli
dedit. q̃ten' iste in laude di ꝓficeret. qd
ille facere noluit. In facie aut' ista hom
is illi demonstrat' qui sclo corpalit' de
dit. spu tamē do omnie seruit. ꝙ nec ꝓp̃
hoc qd in sclo sclarit' detinent'. ea que spe
ct' in famulatu di obluiscunt'. Et faciem
iste ad orientē uertē. st. ꝙ quia & spirales
& sclares qui do famulari animasq; suā
in uita ꝯseruare desiderāt. ad ortū sce
uersationis & beatitudinis se ꝙuertere de
bent. Sed & ab utroq; humero magi
nis huius ala una usq; ad genua ipsi' exten
dit'. ꝙ q̃m in fortitudine caritatis filius di
iustos & peccatores ad se collegit. ac eos
& humeris q̃a iuste uixerāt. & genib' q̃m
eos a uia iustitie reuocauerat sustentauit.
consortesq; suppon' eiusdē fecit. ꝙ uelut ꝙ
homo tā genib' quā humeris illa que
portat sustentat. Nam in scientia carita
tis. ho ē anima & corpe ad plenitudinē
integritatis ꝓductus. quāius a statu recte ha
bilitatis multociens moueat'. Que eū do
na sci spe desup in pura & sca largitate
p̃fundit. in celestib' & in spiritalib' habitu
dāt' eū docet'. In trenis q̃q; ad utilitatē
corpalis necessitatis alio m̃ eū eruditū. i
quib' tamē se debile & infirmū ac mortale
itelligit. quāius multiplicib' domus ihs
munitus sit. Q uod aut' tunica sul
goris solis simuli iduit'. hoc ē qd filius di i
caritate humanū corp' absq; oīs ꝙtagi
one peccati in similitudine pulcritudinis
solis iduit. ꝙ quia ut sol ꝑ alios creaturis i
tanta altitudine lucet ut a nemine ho
minū tangi possit. ita ꝙ humanitatē
filij di quom̃ sit nulla humana scientia
ñ credendo cape ualet. Et in manib' su
is agnū uelut luce dieī splendidū habet
qm̃ caritas in opib' filij di mansuetudinē

uere fidi sup oīa lucentē ptulit. ubi
de publicanis & peccatorib' martires. ꝫ
fessores atq; penitentes elegit. & i de im
pijs iustos fecit. quēadm̄dū de saulo
paulū. q̄tinus sup pennas uentoꝝ. hoc ē
in celestē armoniā uolarēt. Sic caritas
opus suū paulatī & distincte pfecit. ita
ut nulla imbecillitas. si; oīnis plenitudo
in illo eēt. qd' homo n̄ facit. quia cū ille
modicā possibilitatē aliquid faciendi ha
buerit. nec sustinet quo usq; illud pficiat xiii
ac quin ab alijs iudicet. Hęc homo int̄ se
ꝑsideret. quia ꝫ uolatile de ouo egredies
& pennis carens uolare ñdū properat. si;
ꝓptq̄ pennas accepit. uolat quo sibi ꝫ
gruū uiderit. Qd' ū q̄dā monstrū
horribilis formę ac uenenosi nigriq; co
loris & serpentē q̄dā pedib' suis ꝫculcat.
hoc ē qd' uera caritas īnuriā discordię
plurimis uicijs distortā. multisq; puersi
tatib' horribile ac in deceptione uenenо
sā & in ꝑditione nigrā. antiquūq; ser xv.
pentē quib'q; fidelib; ifidiantē ꝑ uestigia
filij di contexit. cui ꝫ idē filius di illū in
cruce ad nichilū dedixerit. Qui os suū
dextrę auri eidē monstri ifigit. & reli
quū corp' suū in tīnfuersū capitis ipsi'
icuruans. cauda suā in sinistra parte
illi' usq; ad pedes ei extendit. qm̄ diabo
lus deceptionē suā se bene facere intēdu si
mulans discordię ifigit totūq; gen' uicioꝝ
hac & illac uicio illi' lentē apponens. in fi
ne tamē illoꝝ puersitatē pessimę consūma
tionis discordię se habere ostendit. Serpēs
enī cēteris uermib' in dolo callidior existens
in eade calliditate oīa quę pot̄ destru
it. & in id qd' pessimū ē se conūrit. Qd ꝫ
uarij colores qui in ipso sc̄ designāt. Sic
& sathan fecit. qm̄ cū pulc̄tudinē suam
cognoscceret. creatori suo se similē ēe no
luit. quia ut sol p' abyss⁹
rtitudine luat ut
ngi possit. ita ꝫ
uom̄ fit nulla
do cape ualet. & in
uelut lucē dies splendi
tas in opib' filij di mani
xvii.

scuit. quas in plenitudine caritatis ita
ꝓtulit. q̄tin̄ homo nulla refectione uel
seruitio in eis careret. qm̄ ipsas ad ho
minē uelut flamas ad ignē ꝫiunxit.
Primū aut̄ angelm ds cū plurimis
ornam̄tis ut ꝫ ꝓdictū ē ꝫstituit. si; ū
ille se ipsū ꝫspexit. dīm suū odio ha
buit. & dns ēe uoluit. si; ds in puteū
abyssi illū precit. Tunc ide tīnsgressor
homini malū ꝫsiliū īitulit. cui ho
mo cōsensit. Nam cū ds hominē crearet.
celesti uestimēto eū īduit. ita ut in
magna claritate fulminaret. Si; di
abolus mulierē īspiciens. matrē cui
da magni mundi eā futurā ēe cog
nouit. & in eade malignitate qua a
do recessit. effecit ut ipsū in hoc ope suo
superaret. ita ut ide opus di qd' homo
ē in societatē suā ꝙuerteret. Tē mu
lier in gustu pomi se aliā ēe sentiēs.
pomū uiro suo dedit. & sic ambo ce
leste uestimētū ꝓdiderūt. Sed qd' deus
deīde dixit. adā ubi es. ꝫ hoc p̄signa
uit qd' memor eēt. quia ipsū ad ima
ginē & similitudinē suā fecerat. &
qd' eū ad se rettahere uellet. Hudi
tatē quoq; ipsi' de seruili ministrio
suo optuit. rūq; in gr̄ūū misit. ita
ut ꝓlucida uestē ouinā pelle acceptet.
quēadm̄dū paradysū exilio isto ꝓmu
tauit. Ds & enī mulierē uiro cū u
ram̄to fidi adiunxit. ita ut fides
hęc in ipsis nūquā destruat si; ut ūnū
ēsentiant. sic̄ corp' & anima quę ds
ūnū ꝙunxit. Quapp̄ quicūq; fidē
hanc destruxerit & ita ꝑpetrens sine
emendatione ꝓdurauerit. in tīnā babi
lonis ꝙuertet. uidel in tīnā ꝙfusionis
& aridtatis quę sic absq; pulcra uiri
ditate agri id ē benedictionis di ꝓma
nebit. atq; ultio di sup illū cadit usq; ad ul
timā tunicā ꝙsanguinitatis quę de fer
uenti sanguine ipsi' ꝓcessit. qm̄ pecca
tū illud hominē illū tangit. Et
quēadm̄dū adā genitor oīnis huma
ni generis ē. ita ꝫ p filiū di qui in

uirginea natura icarnatus ē spūa
lis ipse pcessit q̄ ita ascendet ut ds abhe
p angelm repmisit. / sciē qd̄ semī eius
siē stellę celi fierēt ut sē ptū ē. Suspi
ce celū. / & numera stellas si potes. Et
dixit ei. Sic erit semī tuū. Credidit
abraha dō. / & reputatū ē illi ad uistī
ciā. Qd̄ sic ītellectu patet. Tu q̄ bona
uoluntate dīm adoras & uenerarīs.
ispice secreta di. & discute remunera
tionē meritoꝝ illoꝝ qui ante dīm die
ac nocte lucent. si hoc tamī possibile
ē hominī corpali onere grauato. /
quia quādiu homo ea quę carnis sūt
sapit. illa quę spe sē ad plenū capę
ñ ualet. Et ueraci ostensione dicit illi
qui dīm in recto suspirio cordis sui co
lere laborat. Hoc in erit semī coꝛdis
tui multiplicatū & elucidatū qd̄ semi
nasti in bonū agrū gīa spe sēi p fu
sū. / qd̄ ꝺ corā sūmo deo in beatis ītu
tib⁹ multiplicit̄ ꝛxurget & lucebit. quē
admodū stellę in firmamēto clarescūt.
Quappē quicūq; fidelit̄ crediderit di
uinę pmissioni celsitudinē uerę fidi
ad dīm habens. ita ut omīa t̄rena de
spiciat. & ad celestia surs̄ū tendat. cōpu
tabit̄ uultus int̄ filios di qm̄ ueritatē
dilexit. / & dolū in corde suo ñ habuit.

xvii. Nam & ds animū abrahę absq; dolo ser
pentis ēē cognouit. qm̄ ea quę opabat̄
ad nullū⁹ lesionē faciebat. uñ & de ge
nere ipsi⁹ dormientē ītā ds elegit. quę
ex toto iguara gulbus illi⁹ fuit. in quo
idē antiquus serpens p̄mā mulierē de
cepit. Terra aut̄ ista p uirgā aaron p
signata. uirgo maria erat. quę clau
sum cubiculum regis in magna hu
militate ꝛxtitit. / quia cū ipsa numinū
hoc attono accipet qd̄ sūm⁹ rex in clau
stra ipsi⁹ habitare uellet. ītā de qua
creata fuit ispexit. & se ancilla di ēē
dixit. Qd̄ p̄ma decepta mulier non fe
cit. cū illud habere desideraret qd̄
habere ñ debuit. Obedientia quoq;
abrahę in qua ds fidē illi⁹ pbauit. cū
ei arietē in spinis pendentē ostendit.
obedientiā beatę uirginis p̄signauit.
quę uerbo nunciī di credens. ut sibi sc̄m
uerbū eiꝺē nunciī fieret optauit. / idcoq;
& filius di in ipsa carnē īduit. quē ari
es in ueprib⁹ pendens p̄figurauerat. S;
& qd̄ ds sc̄dm stellas celi genus eiꝺē a
brahę multiplicandū dixit. / in hoc ge
nus illud p̄uidebat. qd̄ in plenū numerū
celestis ꝺsortiī cōputandū erat. Et qm̄ il
le dō fidelit̄ in oīmib⁹ credidit. / idēco etiā
pat̄ illoꝝ qui heredes regni celoꝝ erunt
appellatus ē. Oīnis utaq; ho qui dīm timet
& diligit. uerbis istis deuotionē cordis sui
apiat. / ac ea & ad salutē corpū & animaꝝ
hominū. ñ quidē ab homine s; p me qui
sū plata sciat. Secūda uisio prime partis.

[illegible]
in pectore p̄fatę
imaginis quā
uelut in medio
australis aeris
conspexerā ut
p̄dictū ē. rota
mirificę uisionis
apparuit cū signis suis. huic fere similem
dinis ut īstrumētū illud. qd̄ ante uigin
ti octo annos uelut in figura ouī signi
ficatiue uideram. quoꝝ in tīa uisione li
bri seruias ostendit. / ita ut in eī supīma
parte p circuitū rotunditatis suę circu
lus in similitudine lucidi ignis. & sub il
lo circulus alius sic̄ circulus nigri ignis
demonstraret. / ii & idē ēculus lucidi ignis.
eunde circulū nigri ignis bis densita
te sua superabat. Et hi duo circuli quasi
unus circulus eēnt. sibi iuncē ꝺiungeban
tur. Sub eoꝺē aut̄ circulo nigri ignis
alius circulus in similitudine puri ethe
ris erat. / ubiq; tantę densitatis quantę ar
culi duoꝝ p̄fatoꝝ ignū apparebāt. S;
sub ipso circulo puri etheris alī⁹ uelut
culus aquosi aeris. tantę densitatis in ro
tunditate sua. quantę ꝺ densitas circuli
p̄dicti lucidi ignis manifestabat. Et sub
eoꝺē circulo aquosi sc̄i aeris. alius ēculus

quasi fortis & albi lucidiq; aeris. huiꝰ simi
litudinis in rigore suo existens. ut nerui
in corpe hominis ē ostendebaꝫ. ubiq; in
circuitu suo eiꝺē densitatis cuiꝰ densitaꝫ cir
culi ꝑfati mg̃i ignis apparens. Hi quoq; duo
circuli sibi inuicē ita copulabanꝫ. ut uel
unus circulus ēent appareret. Sub hoc autē
circulo uidel fortis & albi lucidiq; aeris
quasi aluus aer tenuis signatus erat. qui
ut nubes intēdit elataꝫ & lucidaꝫ. intēdit i
clinataꝫ & umbrosaꝫ uidebaꝫ supi portare.
& se quasi ꝑ totā ꝑfatā rotā diffundere.
Oīs ũ ibi sex circuli absq; oīu intitione ad
inuicē equales erāt. Supimus ũ circulus uel
igne suo ceteros circulos ꝑfundebat. aquosũ
autē alios oīs q̃si humore suo rigabat. Et
quasi a ꝓncipio orientalis partis eiꝺē rotę
uelut ad finē occidentalis partis ipsiꝰ li
nea uersus septentrionalē eiꝰ partē extēn
debaꝫ. quasi septentionalē plagā a ceteris
plagis discernens. Et ꝙ globus in medio
igni ꝑdicti tenuis aeris signatus erat.
qui ubiq; in circuitu suo equali spacio
a igne fortis & albi lucidiq; aeris distā
bat. tamē latitudinis quiꝺē itrinseci.
q̃nta ꝑfunditaꝫ spacij a sūmitate supimi
culi usq; ad extremitatē nubiū. seu ab
extremitate nubiū usq; ad sūmitatē eiꝰ
ꝺē globi exibat. In medio q̃q; rotę ibiꝰ i
mago hominis apparebat. cuiꝰ uertex su
piꝰ & plantę subtus ad ꝑfatū circulū uel
fortis & albi lucidiq; aeris ꝓtingebāt. A dex
tro autē latere sūmitaꝫ digitoꝝ dextrę ma
nus eiꝰ a sinistro q̃q; sūmitaꝫ digitoꝝ si
nistrę manꝰ ad ipsū circulu hinc & hinc
in rotunditate designatū ꝓrecta erat.
q̃m eaꝺē imago brachia sua sic extende
rat. Et a uersus easꝺē partes q̃tuor capi
ta scil quasi capitu leopardi & lupi. ac
uelut capitu leonis & ursi apparebant.
Nam sup̃ uerticē ꝑdictę imaginis in
signo puri etheris. q̃si cap̃ leopardi ex
ore suo uelut flatū emittens uideba. q
ꝙ in dextrali parte eiꝺē orꝝ se aliq̃ntū
in longū recuruāt. in cap̃ caueri cū du
ab; forpicib; q̃si cū duob; pedib; forma
bat. in sinistrali autē parte oris ipsi ali
q̃ntū ꝙ in longū regulāt. in cap̃ ceruu
desinebat. Ex ore autē capitis huiꝰ canc.
q̃si aluus flatꝰ exiens usq; ad medietatē
spacij qꝺ int̃ capita leopardi & ꝑfati
leonis erat ꝓcedebat. Ex ore ũ capitis
ceruu uelut aluus flatus uemens. usq;
ad medietatē spacij qꝺ erat int̃ caput
leopardi & ursi tendebat. Et flatus q
a dextra parte oris leopardi usq; ad ea
put caueri ꝓcedebat. flatus ꝙ qui a si
nistra parte ipsi oris usq; ad cap̃ ceruu
exibat. flatusq; qui ex ore capitis caueri
usq; ad medietatē spacij int̃ capita leo
pardi & leonis extantus tendebat. flatꝰ
q̃q; qui ex ore capitis ceruu usq; ad me
dietatē spacij qꝺ int̃ capita leopardi &
ursi erat plongabaꝫ. equalis longitu
dinis erant. Oīa quoq; capita hec in
ꝑfatā rotā & ad imaginē hanc hōis
spirabāt. Sub pedib; autē eiꝺē imagi
hōis i signo aquosi aeris uelut caput
lupi quasi flatū ex ore suo ꝓducens. ap
parebat. qui ꝙ a dextra ipsi oris aliq̃ntū
in longū erupens in medio medietatis
spacij qꝺ int̃ capita lupi & ursi erat for
mā capitis ceruu accipiebat. ex cuiꝰ ꝙ ore
uelut aluus flatus uemens in eaꝺē me
dietate finiebaꝫ. A sinistra ũ oris eiꝺē
lupini capitis flatus qui ab ipso ore
ꝓcedebat se plongans in medio ꝙ medi
etatis spacij qꝺ int̃ capita lupi & leonis
erat. in caput caueri cū duab; forpi
cib; quasi cū duob; pedib; surgebat. de
cuiꝰ q̃q; ore q̃si aluus flatus exiens in ip
sa medietate residebat. Qua autē spa
cioꝝ mēsura capita hec ab inuicē dista
bāt. eaꝺē mēsura & forma flatus con
hinc & hinc in longitudine extende
bat. ut ꝙ de aluus supius dicti ē. ipsaq;
in rotā ꝑmonstratā & ad imaginē
hominis in ea stantē spiramina sua
mittebāt. Et ad dextrā imaginis ip
si in signo lucidi ignis uelut caput
leonis aspiciebaꝫ. ex cuiꝰ ore q̃si flatus
egrediens. ab utraq; parte oris eiꝺē

aliquantū plongabat. ac sic ꝫ in dex
tra parte in caput serpentis. in sinist
autē in caput agni formabat. Et ca
put serpentis in medio medietatis spa
cij qđ inē capī leonis & lupi erat se os
tendens uelut flatū emittebat. qui se
ad eandē medietatē extendebat ac fla
tu qui de capite canem egrediebat qđ
inē capī lupi & leonis erat se quinge
bat. Caput autē agni in medio medi
etatis spacij qđ inē capī leonis & leo
pardi existebat apparens. ꝗsi flatū p
ducebat qui se ad ipsā medietatē p
longans flatui ꝗ de capite canē capiti
qđ inē leopardi & leonis erat in qum
chone occurrebat. Sꝫ sedm spacia qb̄
capita hec a se sepata erāt. longitudo
flatuū eoꝝ p̄cedebat. quēadm̄dū & de
superiorib̄ capitib̄ flatib̄q; eoꝝ p̄mon
stratū ē. & in p̄fatā rotā & ad p̄dictā
humanā imaginē ipsa flare se osten
debant. Ad sinistrā ū eiđē imaginis
in signo nigri ignis ꝗsi capī ursi appa
rebat. qđ uelut flatū ex ore suo dabat.
qui ꝫ ad dextrā & ad sinistrā oris ipsi⁹
aliqntū se in longū extendens. ad dex
trā in caput agni desinebat. ad sinis
trā ū formā capitis serpentis accipie
bat. Ex ore autē capitis agni huⁱ quē
adm̄dū alius flatus usq; ad medieta
tē spacij quod inter capita ursi & leo
pardi existebat se plongabat. ſ. ex ore
capitis serpentis illi sic̄ alius flatus
usq; ad medietatē spacij qđ inē capita
ursi & lupi erat se extendendo p̄cede
bat. Sꝫ similitudo flatus illi⁹ qui a dex
tra parte oris ursi usq; ad caput agni
uenichat. similitudo quoq; eiđē flat⁹
qui a sinistra parte ipsi⁹ oris usq; ad ca
put serpentis p̄cedebat. flatus ꝫ qui ex
ore capitis agni usq; ad demonstratā
medietatē spacij qđ inē capita ursi &
leopardi undebat exibat. flatusq; qui
ex ore capitis serpentis usq; ad mediera
tē spacij inē capita ursi & lupi extantis
plongabat. uni⁹ & equalis longitudinis
erant. Capita quoq; hec oīa in supdic
tā rotā atq; ad p̄fatā imaginē hominis
flatus dabant. Sꝫ & sup caput imagi
huⁱ septē planetę sursū ab īmecē signan
erant. tres in circulo lucidi ignis. uⁿ etiā
in subiecto illi ćculo nigr ignis. tres autē
in subiecto illi ćculo puri etheris. ita ut
ꝫ uersus austrū ad latus eⁱ nec ū & sub
pedib⁹ ipsi⁹ sol eodē in ac ordine signar⁹
& distinct⁹ in circulo suo appareret. Et
a medio signi sui pmq; planetę qui
sup capī eiđē imaginis signatus erat. nel
radij quida exibant. ſ. quoꝝ uⁿ ad signū
solis descendebat. & uⁿ ad dextrū pedē
capitis p̄dicti canem qđ a capite leopardi
p̄cedebat radiabat. ſ. uⁿ ū ad dextrū cor
nu ceruum capitis qđ ꝫ ab eodē capite leo
pardi exibat se tendebat. A medio quoq;
signi planetę sedi ut radius quida sup
signū solis se dechnabat. atq; alius ad ca
put agni qđ a signo capitis leonis nem
ebat egrediebat. & alius ad p̄dictā lineā
que a principio orientalis partis p̄fatę ro
tę uelut ad finē occidentalis partis ipsi⁹
uersus septentionale ei⁹ plagā extendebat.
capite agni illic supi⁹ posito qđ a signo
capitis ursi exibat dirigebat. Signū ꝫ
tertij planetę a medio sui quēadm̄dū ra
diū unū ad signū solis extendebat. alius
autē ad cap̄ serpentis qđ a signo capitis
leonis p̄cedebat dirigebat. ſ. alius ad p̄fa
tā lineā uersus caput serpentis qđ a sig
no capitis ursi egredichatur plongabat.
Solis q̄q; signū quasi q̄sda radios de se
emittens. alio signū capitis leopardi. alio
signū capitis leonis. alio signū capitis lu
pi. ñ autē signū capitis ursi tangebat.
aliud autē radius sup signū lune. aliud uel
sup cerebrū & usq; sup utrūq; calneū p̄
fatę imaginis extendendo figebat. Et
a medio signi planetę quinti qui primⁿ
sub sole ē quasi radiⁿ quida sursū ad sig
nū solis ascendebat. quida ū ad caput
canem qđ a signo capitis lupi exibat se
extendebat. ſ. quida ad similitudinē cornu
signi lune se dirigebat. De medio etiā

signm planete sexti qui primus sup lunā
ē uelut radius un̄ sursū ad signū solis
tendebat. & alius ad dextrū cornu signi
lune dirigebat. / alius aut̄ ad cap̄ ceti qđ a signo
qđ a signo capitis lupi precedebat extende
bat. A signo quoq; lune quasi radius sup
utrūq; supcilū ac sup utriq; talu pfate
imaginis radiabat. Si & qn̄ supradictū
tū ē signū solis eode ꝫ m̄ & ordine quo su
pra uerticē imaginis huius radius suus ad
pfata lora designatū erat. / uersus qq; dex
trū latus ei⁹ nec ū & sub pedib⁹ ipsi⁹ mer
culo suo ad eade loca signatū apparebat.
In circuitu qq; circuli in quo similitudo
lucidi ignis uidebat̄. sedecī ꝫ principales
stelle apparebāt. quatuor uidel⁹ int̄ cap̄
leopardi & leonis. q̄tuor qq; int̄ cap̄ leonis
& lupi. q̄tuor int̄ cap̄ lupi & ursi. q̄tuor
etiā int̄ cap̄ ursi & leopardi. Quæ octo
que medie sibi utriq; astantiū stellæ
int̄ capita hec erāt. scil⁹ due int̄ duo ca
pita quasi radios suos in signū tenuis ae
ris sibi oppositi extendebant. reliquæ aut̄
octo que ex utraq; parte harū mediarū
pfatis capitib⁹ primę uidebant̄ uel radi
os suos tantū ad nigrū ignē dirigebant.
Circulus qq; puri etheris. circulus quoq;
fortis & albi lucidiq; aeris q̄si stellis ple
nus erāt. que uelut fulgores suos ad sibi
oppositas nubes mittebāt. Vñ & ille ider
tra parte pfate imaginis quēadm̄dū du
as lingnas ab unde sepatas de se pferentes.
ab eis ut quosdā ramulos in sup̄dictā rotā
& uersus eande imaginē dirigebāt. In si
nistra ū parte illi⁹ a signatis ibidē nubib⁹
uel ꝫ duę lingue a se aliq̄ntū sepate in eam
de rotā & ad ipsā imaginē quasi quib⁹dā ra
mulis de se pfluentib⁹ se conūrebāt. Hoc
m̄ imago hec signis istis implexa et circū
data erat. Vidi ꝫ qđ ex ore p̄dicte imagi
nis in cui⁹ pectore rota apparebat. lux cla
rior luce diei in similitudine filoꝝ exi
bat. quib⁹ signa circuloꝝ signaq; cetera
figuraꝝ que in eade rota discreta erant.
singulaq; signa membroꝝ forme hominis
sicut ei⁹de imaginis que ꝫ in ipsa rota ap
parebāt. recta & distincta mensura me
riebat̄. / quēadm̄dū in p̄cedentib⁹ & sub
sequentib⁹ uerbis illi⁹ manifestat̄.
Et iterū audiui uocē de celo m̄ dicentē.
Vos qui ad glām nominis sui mundū
elementis cōpilastis. uentis ꝫ firmastis.
stellis incetens elucidastis. reliquis
qq; creaturis repletis. hominē in eo
omnib⁹ his circūdastis & mumensi. ma
gna fortitudine ubiq; pfudit. qten⁹
ei in omnib⁹ assisteret. opib⁹q; ipsi⁹ int̄
ēent. ita ut cū illius oparet. quia ho
absq; illius nec mouere nec ꝫ subsistere
pot̄. / quēadm̄dū in p̄senti uisione ꝫ
manifestat̄. Illā in pectore pfate ima
ginis rota mirifice uisionis apparet.
cū signis suis. huic fere similitudinis
ut instrumētū illud qđ ante anginti
octo annos uel in figura eius signifi
catiue uideras quomodo in prioribus
uisionib⁹ tuis ꝫ ostensū ē. / qm̄ absq;
oblitione in scientia uere caritatis q̄
ds ē forma mundi exhibet insolubilit̄
uolubilis humaneq; nature mirabi
lis. ita ut nec ulla uetustate ꝫsumat̄.
nec ulla nouitate augeat̄. / si; ut ad ō
primū creata ē. sic usq; ad finē seli p
durabit. Humiliat & eni in p̄scientia
& in ope suo uel rota integra ē. & nullo
m̄ diuisa. qm̄ nec initiū nec finē habet.
nec ab ullo comphendi pot̄. / quia sine
tempe ē. Et sic circulus ea que infra ip
sū latent comphendit. ita sca diuini
tas infinite omnia comphendit & superex
cellit. / quia ipsa in potentia sua nulli⁹
diuidere nec separare nec ad finē pdu
cere potest. Sed qđ sup̄dictū instrumē
tū in prioribus uisionib⁹ tuis in figura
ouu denotatū ē. hoc ostendit qđ distinc
tio elementoꝝ in eade similitudine solū
m̄ significat̄. qm̄ mundo elementis dis
tincto. discretiua forma ouu similitu
dinis distinctionis ipsi⁹ qua elementis dis
tinctus ē aliq̄ntū assimilat̄. hic aut̄
in rota circuitio & recta infinita coꝝ
de elementoꝝ tantū ostendit̄. cū neu

erū ipſoꝝ ſimilitudinē figure mun
di ꝓ omīa teneat. qm illa undiq; ītre
gra. rotunda. & uolubili exiſtente. glo
buſ aliquſ qui ītegeꝝ & uolubiliſ exiſ
tit. formā ipſi in oīi parte poti uni
tat. iiii. Quod aut in ei ſupīna parte
ꝓ circuitū rotunditatiſ ſue circuluſ
in ſimilitudine lucidi ignis apparet. hoc ē qd ꝑmū elemtū q̄d ignis ē ꝑmū
exiſtit quia leuiſ ē. ceteraq; elemta com
phendit & illuminat. & oīm creatu
raꝝ ꝑfūſit. eiſq; gaudiū luminiſ ſui
ſubmiſtrat. ſignificans potemtiā
di qui ſuꝑ oīm eſt. & qui oīmb' uirtū
tribuit. Sub quo circuluſ alius ſiē
ēculuſ nigri ignis demonſtrat. q̄a
ignis iſte ſub poteſtate prioris exiſtēs.
iudicialis & fere gehennalis ē ad um
dictā malorꝝ factus nec ulli rei parcit.
ſuꝑ quā iuſto iudicio cadit. qm in eo
oſtenditᵉ qd oīm qui ſe dō opponit.
in caſū ingredimiſ multaq; calamita
tū uertetur. Nā in eſtate cū ſol ſur
ſū aſcendit. idē ignis undictā di in
cōbuſtione fulguriſ exercet. cū ū in
hieme ſol deorſū deſcendit. iſte iudi
cialeſ plagaſ in gelu & grandine ac
in frigore oſtendit. qm qdq; peccatū
ſeu igne. ſeu frigore. ſeu aliꝝ quib' da
plagis ſedm modū ſuū exammat. Et
idē circuluſ lucidi ignis eundē ēculū
nigri ignis ſui denſitate ſua ſuꝑat.
quia niger ignis iſte tanto fortiu
dinis & amaritudinis in nigredine
ſua exiſtit. ut ſuperiorē lucidū ignē
obumbraret & diſſiparet. ſi ille huic
denſitate ſua nō ſuꝑaret. deſignans
qd undicta peccatorꝝ hominū tot
pcula penaꝝ in ſe habet ut homo
durare nō poſſet. ſi gra & clemtia di
illa nō ꝓueniret. Et ſi duo ēculi q̄ſi
un' circuluſ ſint ſ inuicē cōiungunt.
quia in ardore ignis flagrāt. & qm
poteſtaſ & iudicium di in una rectitu
dine ſe ꝓtinentes ab inuicē nō ſepant. v.

v. Sub eode aut circulo nigri ignis ali' circuluſ in ſimilitudine puri etheris ē.
ubiq; tante denſitatis q̄nte circuli duoꝝ
ꝑcedentiū ignium apparent. qm ſub ꝑfatis
ignib' tam lucido quā nigro. rotundita
te ſua mundū comphendens purus ether
ē. ab ipſis ꝓcedens uel fulgor a flamante
igne quando ignis flamā ſuā expandit.
demonſtrans puram penitentiā peccatoꝝ
que ꝑ grām di uel alucido igne. & pu
more ei' q̄ſi a nigro in homine excitat.
Et eide denſitatis ē ut duo ſuꝑdicti igne
ſ. quia ipſe ab hoc utroq; igne reſplen
dens denſitatē utriq; in ſe habet. nec le
nior in fulgore lucidi. nec ſeuerior in
repcuſſione nigri exiſtit. quā uiſtū iu
dicii di diiudicat. qm nec dies nec nox
aliud in ſe demonſtrat. quā qd diuina
uoluntas diſponit. Ide qq; ether ſuperiora
& ſubīora retinet ne tēmū ſuū exce
dāt. nec ſuꝑ ullā creaturā iudiciali iu
dicio cadit. ſi; ſtabilitate & equitate ſua
multociens illi reſiſtit. que ad̄m diu pe
nitentia undictā peccatoꝝ ēſtingit. qd
ū denſitatē ignis iſtoꝝ habet. hoc ē
qd penitens homo caſū ꝑmi angli q̄
lucidus fuit in lucido igne adtendat. &
qd in denſitate nigri ignis caſus hom
mis in ēredulitate & temeritate peccā
tis ꝓſideret. ac ſic potentiā iuſtiq; di
iudicii iſpiciens. pure digneq; penitear.
Sed & ſub ipſo circulo puri etheris ali' cir
culus uel ēculus aquoſi aeris tēte denſitatis
in rotunditate ſua. quante ī denſitatis
circuli p̄dicti lucidi ignis manifeſtat.
ſignificans qd ſub p̄fato ethere p circu
itū firmamēti aque ille ſē que ſuꝑ firma
mētū ee noſcunt. Eide uidel denſitatis ter
tiu ſuo ut denſitatis ſuꝑdicti lucentis ignis
exiſtit. Et aquoſus aer iſte ſcā opa in ex
emplis iuſtoꝝ oſtendit que uel aqua ꝑ
lucida ſē & que īmunda opa mundāt
quēadmodū aqua queq; ſordida abluit.
huiꝰ capacitatis in ꝓfectione ſua exiſten
tia ſedm qd̄ diuina gra in igne ſpe ſei
ea accendit. Sub eode aut circulo aq
ſi ſcil' aeris alius circuluſ fortiſ & albi

lucidiq; aeris hui⁹ similitudinis in rigo
re suo existens ut neruus in corpe hois
ē ostendit. ⁊ qui periculis supioꝝ aquaꝝ op
posit⁹. fortitudine & tenacitate sua im
dationes illaꝝ retinet ne repentina & i
congrua effusione tra obruat. signifi
cans ꝙ qđ discretio sca opa in huius mdi
tpaito ⁊firmat ut homo corp⁹ suu ita
⁊stringat. ne iuste ⁊stricti⁹ in ruina uadat. Qui ubiq; in circuitu suo ei⁹de densi
tatis cui⁹ densitas circuli nigri ignis ap
paret. qm ille ad utilitatē hominū equa
li m. sic & ille ad mundicta peccatoꝝ cog
posit⁹ ē. S; quo ciet iferiores aque ad mun
dicta malꝝ iusto di iudicio in immunda
te surstu ꝙ nubes trahunt. quda humor
de aquoso aere ꝙ ibi fortē & albu lucidiq;
aerē uel potius hominis in uesica ipsa ire
gra ꝙmanente tñsludat qu eas de aquas
piculosa iundatione descendere facit.
Vii & discretio opa hominū ad salutē cog
ubiq; iusta moderatione discernit. cū iu
dicia di peccata illoꝝ in immundicia ñ tñscen
dit s; cū ea iuste diiudicat. ⁊ qm pector &
rector iusta equitate se iuicē ctinet. Hi
qq; duo circuli sibi iuicē ita copulant⁹ ut
uelut un⁹ circulus sit apparēt. quia in
humore madescit & alius humore ifim. viii.
dit. ⁊ quēadmdu & discretio bona opa imo
deratione sua continet ne in ruinā uadat.
Et sub hoc circulo iudet fortis & albi lu
cidiq; aeris qsi alius aer tenuis signat⁹ ē
qui de supioribus circulis seu elemtis. uel
sufflatu aerē se pcedentē demonstrat.
qui & se ab ipsis elementis ñ separat.
quēadmdu habitus hominis ab ipso egre
dit⁹ nec tam ab eo sepat⁹. ⁊ de etiā aer ut
nubes mdiu elatas & lucidas. mdiu ici x.
natas & umbrosas iudet⁹ supi⁹ portare.
quas supdictus aquosus aer exspuit & re
colligit. sic follis fabri flatu emittit &
retrahit. ⁊ ita ut diu qda stelle in pfato e
lemto ignis posite in circuitionib⁹ suis
sursu ascendut. nubes illas sursu trahāt.
un & lucide fiut. S; cū in circuitionib;
suis descendut. illas deorsu remittit.

& sic umbrose fit & pluuias ferit. Et
pfatus tenuis aer iudet⁹ se quasi ꝙ to
ta ꝙdicta rota diffundere. qm omia
que in mundo sit ab eo uegetant⁹ & sus
tentant⁹. S; & sub defensione discre
tionis recta desideria fideliū hominum
in subtilitate iustitie degentia de su
pioribus iurtutib; & ⁊fortationib⁹ ꝙ
spm scm se pcessisse demonstrāt. cū
se abilli ñ auertūt. s; cū omi deuotio
ne ipsis sine intmissione adherent.
firmā nitē in ipsis fidelib⁹ nc in fidu
cia clarescentē nc in humilitate ire
nitē ad dim habenia. que de scis opib⁹
& exemplis iustoꝝ orit⁹ & ad ipsā re
colligitur. ⁊ quēadmdu opari⁹ de ope
suo remunerat⁹. Nam diu in homi
nib⁹ bona scientia spu sco ignita. in
iustificationib⁹ suis ad celestia se rollit
intes illoꝝ secū trahit. easq; puras ibi
facit. ⁊ & diu in eisde iustificationib⁹
ad corpales necessitates se declinat. in
tes eoꝝ ad ipsas remittit. ita ut in cu
ris ishis qsi turbide sit apparēt. im
bre lacrimaꝝ tmi ferentes quia ire
mis se iherere prorsus gemūt. ⁊ quatus
se totos diuine potentie cōmittendo
iferant. Omis u isti sex circuli absq;
omi mistico ad iuicē iuncti erāt.
quia si diuina dispositio ista iun
ctione eos ñ solidasset. firmamtū
diruperetur nec esistere posset. ⁊ osti
dentes qđ pfecte uirtutes in fide
u homine sibi ⁊sociate ꝙ ispiratio
nē spe sci ita ⁊fortantur⁹ ut cōtu
meia diaboli pugnantes queq; bo
na opa unanimit⁹ pficiāt. Sup
mus u circulus uel igne suo ceros
circulos pfundit. aquosus aut⁹ alios omis quasi humore suo rigat. ⁊
qm supi⁹ elemtū qđ ignis ē certa fo
titudine & candore suo roborat. ⁊
aquosū u alios uiriditate humecta
tione sua imittit. quēadmdu & po
tentia di in mirabilib⁹ gre sue fide
les homines sctificat. opa aut⁹ fide

tuū creatoris sui pietatē in uera hu
xi. militate sc̄itatis magnificāt. Et
quasi a principio orientalis partis
eide rote uel ad finē occidentalis
partis ipsi' linea in firmamēto uer
sus septentionale ei' partē extendit.
q̄si septentionale plagā a cet̄is plagis
discernēs. quia a primo ortu orientis
scil' ubi sol p̄mū oritur cū dies plonga
ri ceperit usq; ad ultimū occasū occi
dentis uidel' ubi sol ult' n̄ p̄cedit. linea
id ē una solis septentionale plagā deuitās
reflectit. qm̄ sol eisdē partib; se n̄ inter
gir s; eas uel in neglectu habet ubi an
tiquus seductor sedē mansionis sibi e
legit. unā & illas ds accessu solis priua
uit. Sic ī ab ūcio bonor̄ opū in potes
tate di existentiū usq; ad bonā ꝯsūma
tionē cor̄ fidelis homo rectitudinē u
stice ꝯquitati opponit. diabolicas artes
a bonis & scis opib' secernens. quia qui
do fidelit̄ adherere uoluerit. ea que
animā suā ledūt deuitare studebit ut
illud audiat qd̄ sc̄ptū ē. Vincenti
xii. dabo manna absconditū. & dabo illi
calculū candidū. & in calculo nomē no
uū qd̄ nemo scit n̄ qui accipit. Qd̄ sic
ītellectu patet. Quicūq; sinistrā partē
fugit. hic magnū plūs comitē tortuosū
serpentē habet. qui semp querit ut
xviii. illū ad sinistrā partē secū trahat. Et
si ille in pugna ista p̄seuerans sathā
nan fugauerit ꝯsilio illi' n̄ ꝯsentiens.
ego qui sū ei dabo panē uitē qui de
celo descendit. qui ab oī humiditate
uoluntatis uitī & ab oī dolo antiq̄
serpentis absconditus erat. ac ī dabo ip
si participationē illi' qui lapis angu
laris existens in candida claritate ds
& homo ē. & in ipso nomē nouū regene
rationis qd̄ xp̄c ē aquio & xp̄iani sūt.
qd̄ nemo diu in caduca & tēpali uita
ē ad p̄fectū ītelligit. n̄ qui uitā eternā
beatitudinis in remuneratione celestiū
p̄miorū adipiscit. Sed etiā globus
xiii. in medio signi p̄dicti tenuis aeris sig

nat̄ ē. qui ubiq; in circuitu suo equali
spacio asigno fortis & albi lucidiq; aeris
dilatat̄ tram ostendens quē in medio re
liquor̄ elemēt̄or̄ existit. q̄tenus ab oīb' tē
pet̄. Vñ ī hinc & hinc equali m̄ ab illi' sub
lata illiusq; ꝯiuncta. utricitatē & fortitu
dinē ad sustentationē sui ab eis assidue re
ciprit. Actiua q̄q; uita uel tiā designams &
quasi in medio rector̄ desiderior̄ querēs
& circūquaq; discurrens. equo moderami
ne deuotionis ad utres discretionis se ꝯti
net. cū nē spiritalib' officiis. nē corporalib' necessi
tatib' p fideles hominēs tempare īsistit.
qm̄ qui discretionē amat̄ oīa opa sua
ad uoluntatē di dirigūt. Et tante latitu
dinis quāte in tūsuersū ē q̄nta p̄fundita
spacij a sūmitate supīi circuli usq; ad ex
tremitatē imbrū. seu ab extremitate im
brū usq; ad sūmitatē eide globi existit. qm̄
a supno creatore tūa hac mole conglobata
& roborata ē. ne aut̄ turbinū supior̄ elem̄
tor̄ aut̄ uentor̄ seu īundatione aquar̄
dissolui possit. Nā ī quilibet fidelis dilata
to corde magnitudinē potentie di ꝯsidē
tant. atq; īstabilitatē mētis debilitatē q. cir
cuis sue īspicit. & sic oīa que agūt tem
pant. ne uel in supiorib' uel in īferiorib'
necessariis cautis mistū modū excedent
deficiat. quē adm̄dū & paulus fidelē exhor
tat̄ dicens. Oīa aut̄ facite sine mur
murationib' & hesitationib' ut sitis sine q̄
rela & simplices filij di sine reprehensione in
medio nationis prauē & puerse. int̄ quas
lucetis sic luminaria in mundo uerbū u
te tenentes. Qd̄ sic ītellectu patet. Homo
q̄si in bruto ē. ita ut si in luce salutē adō
q̄sierit illā recipiet. si aut̄ malū elegerit.
diabolū ad penā sequet̄. & idō homo huma
nā naturā & oīa opa sua sine murmura
tionib' id ē sine gibbis peccator̄. ac sine he
sitationib' scil' fide p̄fectā habens portā
ita ut n̄ dubitet eū bonū amat & malū
odit in futuro iudicio liberari & apud
separi qui a bono malū amplectendo de
clinat̄. Et qui hec faciūt nullū ledentes
sine clamore contumacis querimonie

ertūt. in simplicitate quoq; bonoꝝ opūꝫ fi
lij dī ẏistentes & absq; oīn dolo deceptio
nis ut reꝓhensibiles cotā estimatione illoꝝ
manentes qui in prauis & puersis actib⁹
se fortes ēe gl̄iant. Int̄ quos imꝓfectione ue
rę fidei sic lucēt. quēadmodū luminaria q̄
in officio suo secūm qđ creator oīnū dis
posuit mundū illuminant. cū ipsi doc
trina sua quę ad utā respicit quāpluri
mos ad dīm ꝙuertūt. ut ꝙ filij dī sine pec
cato oīnib⁹ in mundo lucebat. Hā & ds duo
luminaria uidel solē & lunā in firmamē
to posuit quę scientiā boni & mali in xvi.
homine designat. quia sicē firmamēti
sole & luna confirmat. ita & homo scien
tia boni & mali hac & illac uersat. S; &
ut sol cursū suū ꝓficit circulū suū ī mi
nuens. ita & bona scientia cursū suū fa
cit. malū ī desiderando. s; malā scientiā
depīndo & ī̄crepando eāq; corripiendo.
qm̄ nulla utilitas in ipsa ē & eā gehen
nalē uocando. cū illa ꝙcupiscentias suas
cōpleuerit. & ut luna deficit & crescit.
sic & mala scientia bonā despicit. ipsāq;
stultā & quasi nichilū ēe dicit. s; tamē eā
nouit quēadmodū diabolū dīm scīuit q̄ se
illi opponeret. Quod autē in medio ro
tę ulti⁹ imago hominis apparet. cui⁹ uer xvii
tex supi⁹ & plantę subtilis ad ꝓfatū cir
culū uel fortis & albi lucidiq; aeris ꝓmi
gūt. a dextro autē latē sūmitas digitoꝝ
dextrę manꝰ ei⁹. a sinistro q̄q; sūmitas di
gitoꝝ sinistrę manus ad ipsū circulū hīc
& hinc in rotunditate designatū ꝓtecta
ē. qm̄ eadē imago brachia sua sic exten
derat. hoc designat qđ in structura mun
di q̄si in medio ei⁹ homo ē. quia cētis cre
aturis in illa degentib⁹ potentior ẏstit.
statura quide pusillus. s; ultra animę
magn⁹. cap scil̄ sur sū. pedes ū deor sū ad
elemēta tā supiora quā īferiora monen
do. nec ñ a dextris & a sinistris oꝝib⁹ que
manib⁹ opat̄ illa penetrando. qm̄ ī uiscerib⁹ mūdi
oīs hōis potētia hāc opandi habet. Quēad
mōdū corꝓ hōis cor suū magnitudine sua ex
cedit. ita ẏ uires aīę corpus hōis uirtute
sua superant. & ut cor hominis in
corpe eī latet. sic corꝓ hominis uir
bus animę circūdatū ē. cū ille ꝓ to
tū orbē tīre se extendit. S; & in scien
tia dī fidelis homo ẏstens. & in spi
talib⁹ ac in sēcularib⁹ necessariis cautus
ad dīm tendit. in ꝓspitate q̄q; & ad
uersitate factoꝝ suoꝝ ad ipsū anhe
lat. cū in illius omnē deuotionē suā
ad eū ī̄cessant̄ extendit. Hā ut ho
corpalib⁹ oculis quasq; creaturas undi
q; uidet. sic in fide dīm ubiq; īspi
cit. ipsūq; ꝙ creaturas cognoscit. cū
cū creatore illas ēe ītelligit. Sed &
uersus easdē partes q̄tuor capita scil̄
q̄si cap̄ leopardi & lupi ac uelut caput
leonis & ursi apparent. quia in q̄tuor
partib⁹ mundi q̄tuor ꝓncipales uenti
sūt. ī tamē sic in formis suis ẏstentes.
s; in uiribus suis naturā denominatas
bestias imitantes. Homo q̄q; quēad
mōdū in quadruuio sēcarū curas ex
istens. quāplurimis cōptationib⁹ appe
tit. in quib⁹ ꝙ q̄si in capite leopardi id
ē cū timore dīn uelut in lupo īferna
rū penas recordat. & q̄si in leone u
dicū ꝙ di metuens. cū uel in urso in
copali tribulatione q̄pluribus tēpestatib⁹
angustias quatit. Sup̄ uertice ū ꝓ
dicte magnus in signo puri etheris
q̄si cap̄ leopardi ex ore suo uel flatū
emittens undel. qđ ꝓncipale orientis
uentū de puro ethere uelut leopardū
uementē designat. ñ qđ uent⁹ iste ī
forma sua ut leopardus sit. s; quia
ut leopardus ferocitatē leonis absq;
scientia habet. & ut leopardus timor
& debilior leone ē. sic uentus iste in
ferocitate timoris exurgit. & deīde
in lenitatē uersus flare cito desistit.
Hā de supiore nigro igne ferocitatē.
de puro autē ethere in quo ē lenitatē
habet. Et ꝙ in dextrali parte ei⁹dē oris
se aliquātū in longū recuruans. in cap̄
cameri cū duabus ꝓrib⁹ q̄si cū duob⁹
pedib⁹ formatur. quia ad partes illas ide
uent⁹ tendens naturā camē sibi illic

assimmt. in sinistrali aut̄ parte o
ris ipsi aliq̄ntū ꝫ in longū regnās
in cap̄ cerui desinit. qm̄ in partib̄
illi cerinū qm uelox ē imitat̄. Ex o
re em̄ capitis hui cane quasi alius
flatus exiens. usq; ad medietatē spa
ciꝫ qd int̄ capita leopardi & pfati le
onis ē pcedit. quia secm̄ naturā am
bi collateralis ueut̄ surgens. flatus
suos ut turbo dissimiliter pferr. ita
ut uētdu hac uētdu illac in istabili
tate discurrat. sic cancer qui nō pce
dit nē retrocedit. & sic usq; ad medie
tatē que int̄ orientē & austrū ē pue
nit. S; ex ore capitis cerui uelut ali
flatus uemens usq; ad medietatē spa
cij qd ē int̄ cap̄ leopardi & ursi tendit.
qm̄ uxta naturā cerui alius collatā
sibi uent̄ pcedens in flatu suo fortes
& celeres stirpit̄ emittit. & in hoc rito
cessat. quē adhūdū cerruus fortit̄ pun
git & celerit̄ currit nec in hoc diu
dutat. taliq; nō usq; ad medietatē q
ē int̄ orientē & septentrionē ꝓperando
se ꝯtinet. Et flatus qui a dextra par
te oris leopardi usq; ad cap̄ cancri p
cedit. flatus ꝫ qui a sinistra parte ip
si oris usq; ad cap̄ cerui exit. flatq;
qui ex ore capitis cane usq; ad pdictā
medietatē spacij int̄ capita leopardi
& leonis extantis tendit. flatus q̄q; q
ex ore capitis cerui usq; ad medieta
tē spacij qd int̄ capita leopardi & ur
si ē plongat̄. equalis longitudinis sē.
quia pncipalis uent̄ orientalis exu
troq; latē suo ad collatales sibi uentos
equali longitudine extendit̄. ipsiq; col
latales uenti tā uersus austrū quā
uersus septentrionē eade longitudine
ad fines suos pungit̄. Omniaq; ca
pita hec in pfatā rotā & ad imaginē
hanc hominis spirāt. qm̄ uenti istu
flatib̄ suus mundū tempat̄. hominēq;
ministrio suo ad salutē ꝑseruāt. Nā
nec mundus subsisteret nec homo
uiuere posset. si flatib̄ uentoꝝ illoꝝ

ñ negetarent̄. S; & cū homo mīrentione
anime sue se sursū erigit. ita ut male
factoꝝ suoꝝ meminerit. & q̄ndo deīde
penitere disponit. q̄si sup̄ uertice illi cū
eade ītentione in signo pueri etheris idē
in ipsa penitentia sic̄ leopardus timor
dūm exurgit. qui q̄si ex ore suo idē de
uirtute sua cōtritionē educens cū men
tē hominis tangit. in pspitate eā plon
gat usq; dū ad cap̄ cane scil̄ fiducie de
qua uelut due fortiores id ē duo pedes u
del spes & dubiū extendunt̄ puenat.
in aduersitate q̄q; mētis illi eande ꝑtrī
onē extendes in cap̄ cerui qd fides ē pdu
cit. Hā cū homo ponderat peccatoꝝ suoꝝ
remissit̄. penitentiā aggredit. in qua
dūm timere ñ desistit. q̄nus spā mun
di q̄si alta parte habeat. quousq; fidu
cia de qua sic̄ duo pedes spes & dubiū o
rumt̄ apphendat. Ve fiducia cū spes sur
git. cui tam̄ dubietas mētis se iungit
quia diu ho in dīm ꝑficit. remissionē pec
catoꝝ suoꝝ uel ꝓcedendo se adipisci spe
rat. diu aut̄ multitudinē & grauedinē
illoꝝ ꝑsideratꝫ. multociens uti ū peccati
sua sibi remittant̄ an ñ q̄si retrocedendo
dubitat. q̄nus in dō ꝑfidat. S; diu aliq̄s
de int̄ aduīsa q̄si in alta parte corpale ꝑ
tritionē patit̄ ad dimicias fidi se ꝯtin.
que in cornib̄ uere ꝯsolationis ifidelita
tē dubietatis in illo ad nichilū deducit.
Vñ uel ex ore cane id ē de fiducia ali flat̄
qd ꝯstantia ē exiens. usq; ad plenitudi
nē ꝓfectionis ꝓcedit. ubiq; int̄ timorē do
mini & iudiciū di ꝯsistit. q̄n cū quilibet
in dīm ꝯfidens in bonis opib̄ ꝯstans & ꝓfec
tus ē timorē dīm ad se colligit. ne q̄nus
delinquat. iudiciū di ꝯ ispicit ne pecca
tis peccata adiciat. Et q̄si ex ore cerui se
licet de fide alius flat̄ qui scītas ītelligū
dus ē uemens. usq; ad plenitudinē ꝓfec
tionis que int̄ timorē dīm & corpale tri
bulationē ē extendit̄. quia fidelis homo
in scītate pollens in ꝓfectione usta durat
ita ut ueraciter dīm timeat. & ut ꝫ ob
hoc corp̄ suū castigare ñ cessat. Itaq;

xviii

flatus uidel' contritio in pfpitate animoe
dñm ad fiduciā pcedens· flatus ꝫ scit' cade
contritio in adūsitate ab eode timore dñi
ad fide exiens· flatq; id ē ostantia de fi
ducia ad plenitudinē pfectionis que mit
timorē dñi & iudiciū di ē tendens· flat'
qq; uidel' scītas a fide ad plenitudinē p
fectionis que mit timorē dñi & corpalem
tribulationē ē se plongans ut supdictū
ē· uno in eqliq; studio exspirationis uirtū
suax hominē ad beatitudinē puocāt· qa
q̄nuis diuisas opationes habeāt ad unā
tam beatitudinē tendūt· Nā uirt' alta
ab alta in opatione rectitudinis pcedit.
Omniaq; capita hec id ē uirtutes iste inscī
entia di sc̄i. & scientiā di adtendit· ho
minisq; tā in corpalib' quā in spitalib'
necessariis cautis assistit· Timore enī
dñi hominē ispirante· homo ipse dñm
uereri icipiens sapiēt' icedit bona &
recta opa pficiendo· fiducia qq; qua ho
in dñm ofidit· cui ostantia ipsū tangit.
q̄ren' in dñm ostant' cfidat & cogitatio
nes ad dñm erigat· qñ mites fideliū a
uirtute ēstantie roborant'· fides aut' cū sci
tate ea que in infidelitate diiudicanda s
diiudicat· Et seq; uelocit' dilatans credentes
eos imbuit· cui audit' illos omis tumult'
puersas cogitationū deserēs lubricas ꝫ
uoluptates intimus eūnt· Qd' si homo ui
riditatē uirtutū illas deserens· in aridita
te negligentie uertit'· ita ut humore
& uiriditate bonor opū careat· uires
anime ipsi' deficiūt & arescūt· si ū luxu
uoluptatū q̄si icongrua iundatione
nimis pfundit'· mens ipsi' lubrice icedēs
liquescit· si aut' recto tramite icedit om
nia opa ipsi' ad pspitatē dirigunt'· uel
in cantico canticor sc̄ptū ē· Introduxit me rex in cellaria sua· Exultabi
mus & letabimur in te memores ubere
rū tuor sup uinū· recti diligūt te· Qd' xx.
sic intellectus patet· Quia ego anima fi
delis hominis gressus ueritatis filiū di
qui p humanitatē suā hominē redemit.
secuta sū· introduxit me ille q̄ cunctor
rector exibit in plenitudinē donor
suor ū omnē saturitatē uirtutum
tuarum· & ū de uirtute uirtutē fidu
cialiter ascendo· Vñ & nos omis qui p
sanguinē eide filij di redepti sumꝰ
toto corpe exultabimꝰ· totaq; anima
letabimur in te o sca diuinitas p qm
subsistimꝰ· ad memoriā reuocantes
dulcedinē suprnor· pmor· sup omis
passiones & tribulationes quas ab ad
uersariis ueritatis passi sumꝰ· ita ut
illas q̄si p michilo ducamꝰ· dñi delicias
quas nobis in ostensione mandator
tuor· pponis degustamꝰ· Et sic qui in
opib' scītatis recti sc̄ diligūt te uera
& pfecta dilectione· qui omnia bona te
diligentib' concedis· & quia ꝫ tandē in
tā eternā eis tribuis· Si; & sapientia
cellariis id ē mentib' hominū infundit·
& apponit· iustitiā uere fidi· p quā
uerus ds cognoscit'· ubi cade fides hu
mane & omnē humiditatē uicior· ita
coprimit· ut nequaquā ulterius uiresce
re aut crescere possint· & ubi ipsa oes
uirtutes ꝫ sibi attrahit & adunguit ut
unū uasi infundit' qd' ad bibendum
hominib' dat'· Quappt & fideles in ue
ra fiducia etiā p̄nū exultantes &
gaudentes manipulos bonor opū q̄
opari sc̄ portat· iustitiaq; di sicunt·
& scītate de uberib' ei' sugūt· nec hoc ꝰ in
extendi potest· quin semp in contempla
tione diuinitatis delectent'· qm scītas
omnē humanū intellectū pcellit· Cum
eū homo rectitudinē recipit· se ipsū re
linquit· uirtutesq; gustat & bibit ac p
illas ofortat' sic uene bibentis animo i
plent'· nec in mentis infidelitatis officialis
& imoderat' ē· quē adūdū ebrius animo
extra se ē ñ adtendens q̄d faciat· Sic rec
ti diligūt dñm· quia redū in illo ū est·
si; p seuerantia in beatitudine· Qd'
aut' sub pedib' eide imaginis hominis
in signo aquosi aeris uelut capi lupi
q̄si flatū exore suo pducens apparet·
hoc ē q̄d sub potestate illi' qui ppt ho

215a

munes homo factus ē. in plaga occidu
tis de aquoso aere quē admodū lupus xxvi.
principalis occidentalis uenīt spīrās.
uenit in forma lupi qui in silua la
tet & qui rapax ē cū cibos q̄rit. / signu
ficans sc̄d uenīt ille de latibulo suo sci
licet de aquoso aere exiens. uiriditatē
herbaꝝ nō educat nec repente arefaci
endo opp̄mat. Qui ⁊ dextra ipsi⁹ oris
aliq̄ntū in longū erūpens. in medio
medietatis spacij qd̄ int̄ capita lupi &
ursi ē. formā capitis cerui accipit. ex
cui⁹ ⁊ ore uelut alius flatus uemens i
eade medietate finit. / q̄m partes illas
uenīt ille petens. in medio medietatis
que int̄ occidentē & septentionē ē ad
naturā cerui se conuertit. ita ut ibi col
lateralis sibi uenīt exiens. quē admodū cer
uus fortit̄ pungendo uelocitq; curren
do. flamma sua usq; ad ipsā medieta
tē emittat. d finistra ū oris eiusde lupi
in capitis flatus qui ab ipso ore pce
dit se plongans. in medio ⁊ medieta
tis spacij qd̄ int̄ capita lupi & leonis
ē. in cap̄ cancri cū duab⁹ forticib⁹ qua
si cū duob⁹ pedib⁹ surgit. de cui⁹ quoq;
ore q̄si alius flatus exiens in ipsa me
dietate residet. / qua in partib⁹ illis ide
uenīt⁹ officia sua exercens. in medio me
dietatis que int̄ occidentē & austrū ē
ad naturā cancri ante & retro ita ech
tis reūtit̄. / q̄n ibi collateralis ei⁹ uentus
precedens in ī̄stabilitate ut cancer nec
hac nec illac flando ad p̄dictā medie
tatē se diffundit. Qua aut̄ spacion⁹
mensura ~~qua~~ capita hec ab īuicē distāt.
eade mensura & forma flatus eor⁹ hinc
& hinc in longitudine extendit̄. ut
& de alius supius dictū ē. / qua mensura
qua uenti ibi a se sepati sc̄. illa ⁊ & spi
ramina flatuū suor⁹ emittit. q̄n uen
tus ad uentū flatus suos dirigit. / ip
sis q; in occursu illo metā suā n̄ trāscen
dit. nec uent⁹ uentū flando supgre
dit̄. / nisi hoc ex iudicio di fiat. Qd̄ si
diuino examine iudicante int̄itu ac

caderit tot̄es ibi fuit. plurimeq; aduer
sitates malor⁹ illic īsurgūt. ¶ p̄saq; si
tot̄a p̄monstrata & ad imaginē hominis
in ea stantē spiramina sua mittit̄. ita
ut ide uenti mundi & hominē om̄aq;
que in mundo sc̄ utrib⁹ & officijs suis retine
āt. ¶ taq; cū quilibet fideles caduca trans
cupiditatū uestis exemplis q̄si sub pedib⁹
suis bona opando calcēat. q̄si de aquoso
aere ex ipsis scis opib⁹ ut lup⁹ īfernales pe
ne denudare p̄deūt. quia cū illi peccare
desistūt. ad uiā rectitudinis tendentes. īfer
nales penas que animas deuorāt. se p̄ti
muisse demonstrāt. Que cū q̄si flatū sen
tiet contritionē in corda hominū ex ore suo
qd̄ ē auoracitate sua p̄ducūt. q̄n fideles
illas abhorret̄. eade contritio quāuis ho
mo plpe in actib⁹ suis īcedat. sedm dm se
plongans. in plenitudine pfectionis que
int̄ īfernales penas & corpalē tribulatio
nē ē. formā capitis cerui id ē fidei accipit
ex cui⁹ ⁊ ore id ē uirtute alius flatus ui
del scīas uenteus. in eade pfectione p
manet. Cū eni homo īfernales penas ti
met. cor⁹ suū uarijs tribulationib⁹ mu
neribus tādiu multociens contert. q̄usq;
ad pfectionē illa p̄tingat. in qua totalem
fide ardeat. credens qd̄ ds eū ab īfernali
penis eripiat. sicq; scīas in eo surgit. eū
celaria opa abiciens spiritalib⁹ se totū
īmergit. Cū ū a sinistra aduersitate no
tacitatis p̄dictarū īfernaliū penaꝝ homo
p̄missione di quā plurimis calamitatib;
corpalit̄ castigat̄. contrito quoq; in cor il
li ascendit. & cū se nulla p̄sentē pfectis
uitē habere p̄sideret. se ab ide extendens.
& sic ad plenitudinē pfectionis que int̄
fernales penas & iudicū di ē p̄tingens. i
cap̄ cancri inde fiducie que nō spē mū
dubiū habet surgit. quia homo opa sua
in dm ponens. in remissionē delictorū
suor⁹ se obtinuisse speret. n̄ dubitat. si
tandē de fiducia alius flat⁹ qui ostantiā
designat exiens. illu ad pfectionē hanc
uirtutū p̄ducit. ut deinceps de bonitate
di nichil hesitet. Tenore aut̄ quo asser

tiones iste ase discretę sĕ illo ꝫ & efficacia
operationū ipsaꝝ ptelatę. qm̃ ifernales penę
quāuis metuende sit. cū homo ppt timo
rē illaꝝ se in ꝯtritione affligit. fide tam̃
cū sĕitate fiducią q̄q; cū ꝯstantia robusti
ores reddit. ita ut cū ifernus timet. ho
mo in om̃ib⁹ cautior udicet. Et hę om̃s
uisionē di qui cuncta comphendit. ispi
cientes. hominē ꝫ ut uoluntatē di pfici
at uirtute uirtutū suaꝝ ipellit. Nam ifer
nales penę ut ds timeat facit. quia cū
homo penas ueracit timet peccare desis
tit. atq; cū bona exempla in alijs hominī
bus uidet. plurimas idignationes in se
metipso multo cicius suffert. ita ut cū il
las patiente portat. in om̃ib⁹ opib⁹ suis sci
tatē demonstret. S; cū p sustentationē
bonoꝝ opū pspe icedit. nulla aduersa
pacienś. uirtute illoꝝ ad uelocitatē recti
tudinis se ꝯungit. ita ut pspitatē tēpa
lium habens grē di nichil hesitans fiduci
alit se cōmendet. qđ ꝫ caducis reb⁹ ue
lut iante gradiens sic utat. ne etnus in
celestib⁹ pt se uadens priuet. Qui aut in
riditate spe sci caret. in ifidelitate suffo
cat & in pranis actib⁹ ꝯsumit. submersio
neq; tartarea icurrit. qm̃ grę di se com
mdare n studuit. De hoc loquit ysaias
seruus mꝰ dicens. ¶ Auferā sepe eī & erit
in direptionē. duruā machęrā eī & erit
in ꝯculcationē. & ponā eā desertā. Non
putabit & n fodietur. & ascendent sup eā
uepres & spinę & nubib⁹ mandabo ne plu
ant sup eā ymbrē. Qđ sic itellectu patet.
Omis qui in dm̃ n ꝯfidit nec adtendit q
m̃ ad hō creatus sit. s; eū reprehendit tanq̄
in peccatis ipsi⁹ culpabilis sit. & q̃si recta in
nera meo n ꝯstituerit. nec unde aspicere
ortū & occasū solis & lunę ac stellaꝝ quas
ds in celu posuit. nec uentū cū aere. nec
terā cū aquis & cetis creaturis quę om̃a
ds ppt hominē creauit. ꝯtem in om̃ibus
his cognosceret ad quantū honorē creat⁹
est. me qui sine ocio & sine sū contępnit.
atq; omnē creaturā destruit. nec illā nec
se ipsū pfecte cognoscit. Vn & ego auferā
defensionē ei⁹ qm̃ alū adiutoriū n ha
bet. & alienā a uita eū diripiet. duruā
q̄q; mutationē ipsi⁹ & a demonib⁹ con
teret. & sic a bonis angelis deseret. Hā
om̃s conexio concupiscentiaꝝ illi⁹ au
feret. & cam̃ bestiaq; distribuet. qa
mn̄ quā animalia me cognouit. cū
illa ut creata sĕ faciāt. quappt ꝫ ut
stere ꝯculcabit. atq; ab om̃i beatitu
dine deseret. S; & in numerū filioꝝ
di n ponet. nec sarculo fidei de pecca
tis suis euertet. qua illū imitat⁹ ē q̄
simultudinē di habere uoluit qui a
nullo peccauit & sine fine ē. Et ideo q̄q;
p superbiā insurgit in eo dissensiones &
ire furores qui eū om̃no ab om̃i gl̄a
supne hereditatis secludit. atq; hoc m̃
spe sci rore & gr̄a carens in tanta ari
ditatē uertit. ut nullū fructū bonoꝝ
opū pferat. S; ut homo a deo q̄rit. q̄
ten̄ horrida tēpestas sedet. & ea quę s
necessaria sĕ ꝯcedant. sic ꝫ adeo posthi
bet ut mala scientia in ipso superet.
¶ Sed ad dextrā pdictę imaginis hominis
in signo lucidi ignis uidit cap̄ leonis
aspicis. qđ ab australi plaga ad pspita
tē hominis directū. de supdicto elemto
lucidi ignis leonē q̃si pncipale australe
uentū exeuntē demonstrat. qm̃ ut leo
fortis ē & in fortitudine sua uoluntatē
suā exercet. ita & uent⁹ austē in igne &
ab igne fortis & pceps existit. atq; cū di
es in longitudine se protrahit potens ē.
& in eade potentia collisionē & diruptionē nubiū ac procula in repentina e
missione imbriū parat. Ex cui⁹ ore q̃si
flatus egredient. ab utraq; parte oris
eiꝺe aliq̄ntū plongat. quia de plaga
hac australi ide uent⁹ procedens se iutraq;
parte sui inde hac & illac extendit. &
sic ꝫ in dextra parte in caput serpentis.
in sinistra aut in cap̄ agni formatur
qm̃ in dextrali parte uent⁹ iste naturā
serpentis sibi assumens qui lenit⁹ sup
plicat. aerit⁹ aut ifidias ponit. quę ad
m̃dū serpens aliq̄ndo lenes flatus p

216a

ducit. si intrum ꝯ fortei pmetus & ide
emittit. / in sinistrali aut in aguiu q
mitis & leonis ē uertit. qua in eisde
partib⁹ suamē & ñ piculosiu se osten
dit. Et cap̄ serpentis in medio medi
etatis spacij qd̄ int̄ cap̄ leonis & lupi
ē se ostendens uelut flatu emittit.
qui se ad eandē medietatē extendit.
ac flatu qui de capite caneri egre
dit̄ qd̄ int̄ cap̄ lupi & leonis ē se con
iungit. / qm̄ uxta naturā serpentis
ut sup̄ demonstratu ē. uent⁹ iste pn
cipalis uentoꝝ australi collatalis in medio
medietatis longitudinis illi⁹ que int̄
austrū & occidentē existit emergens.
spiramina sua usq; ad eandē medieta
tē que int̄ austrū & occidentē ē exten
dit. nec timmū hinc quēadmodū nec
alij nisi ex iudicio di tinsḡdit̄. ibiq;
flatu de collatali uento surgentē q
int̄ occidentē & austrū ē excipit. Ha
si longitudo spacij que int̄ austrū et
occidentē ē in partes q̄tuor diuidit̄.
timm⁹ ab austro partis pme qui & m
ridi ē partis sedis medius ē int̄ iucm
partis pme ac timmū partis sedis. ter
minusq; partis sedis qui & iucm ē par
tis tcie medietas longitudinis illi⁹ ē q
int̄ austrū & occidentē ē. Eodeq; m
finis ab occidente ecōt̄ partis pmeq
& iucm ē ecōt̄ partis sedis. medius ē
int̄ iucm ibidē partis pme ac finē illic
partis sedis. timm⁹q; ibidē partis sedis
qui & iucm illic ē partis tcie medietas
longitudinis hui⁹ ē que ecōt̄ int̄ oc
identē & austrū existit. ubi & collate
tales uenti sibi occurrit. Sicq; uenti is
ti tā pncipales quā eoꝝ collatales int̄
orientē & austrū. int̄ austrū & occidn
tē. int̄ occidentē & septentrionē. ac i
ter septentrionē & orientē eḡdi m adi
uicē conexi. ab iuiceq; discreti sē ut p
fatu ē. Caput aut̄ agni in medio me
dietatis spacij qd̄ int̄ cap̄ leonis & leo
pardi extat apparens. quasi flatu p
ducit. qui se ad ipsā medietatē plon
gans. flatu qui de capite canē qd̄ int̄
caput leopardi & leonis ē in iunctione
occurrit. qua secm naturā agni ut
sup̄ ostensiu ē. alius collatalis uent⁹ in par
tib⁹ istis id ē in medio hoc spacio qd̄ int̄
austrū & medietatē hanc longitudinis
que int̄ austrū & orientē existit ortus.
Is ꝯ flatu suu ad eandē medietatē dir
git. ibiq; spiramina qd̄ de uentu natu
rā canē imitantis qui int̄ orientē & au
strū exurgit strepitu suo obuiā uent⁹.
ita ut ibi multociens quāplurimi tur
bines & collisiones ex egressu eoꝝ fiat̄. Si; &
secm spacia quib⁹ capita hec a se separata si
longitudo flatuu eoꝝ pcedit. quēadm
dū & de supioribus capitib⁹ flatib⁹q; eoꝝ
pmonstratu ē. qm̄ uxta longitudinē
qua iuicta uentoꝝ istoꝝ a se discreta dis
tant. & spiramina flatuu suoꝝ usq; ad
loca illa emittit̄. in quib⁹ exurgūt. in
quib⁹ ꝯ spiramina eoꝝ sibi occurrunt. xcm
Et in pfata rota & ad pdicta humanā
imaginē ipsa se flare ostendit. / qa uen
ti tam pncipales quā isti qui eis collati
tales sē mundū unūsquēq; ac hominē in
quo oīs creature q latent fortitudine
sua ꝙ seruat̄. / ne indefectu cadāt. Colla
tales enī uenti penes pncipaliū uen
toꝝ sūt. & assidue quāuis lenit̄ eū aere
flare ñ cessāt. / pncipales ū uenti infe
riusmis murib⁹ ñ nisi ex iudicio di ad
iudicia circa finē mundi puocant̄.
Ham aust̄ & septentrio iudicia di colla
talib⁹ uentis suis secm qd̄ uoluntas di ei
mittit̄. / aust̄ seu magno calore mag
naq; inundatione. septentrio aut̄ inful
gure. in tonitru. in grandine & frigo
re. Uenti naq; pncipales uidel̄ orienta
lis & occidentalis collatales uentis suis
ad iudicia dei facienda remissi⁹ tardi⁹
puocant̄. / si tamē cū eoꝝ p uoluntatē si
ad hec exeritat̄. hoc in estate aut p frig⁹
aut p siccitatē. seu in hieme aut p calo
rē aut p pluuiā aut p similia mala
faciūt. que tre & hominib⁹ contraria
& nocua sūt. Et sic uenti orbe tarū

uirib⁹ suis tenēt.' ita ꝫ in officijs suis sa
ciūt hominē scire & ītelligere qđ opa
tiuus sit. C̄ū aut ide ueniꝫ flatus suos
sup tiā emittūt. cos ꝫ sub terra dispgūt.
atq; ibide in q̄b⁹da locis quasda subtrane
as caueꝛnulas ītrantes cū ẏetiū ñ habent.
tiā monent.' s; ubi ẏetiū habēt. ibi oriri
a q̄b⁹da hominib⁹ uidentūr. cū illic ñ oriaꝫ
tur s; in supioꝛib⁹ elemtis ut pfatū ē.' se
tamē sub tra quā sup tra dispgentes.

Quom aut omia hec ad salutē anime re
spiciāt homo ītelligat.' quia qđ in signo
lucidi ignis diuinā potentiā designantis.
uelut cap leonis id ē iudiciū di qđ tribꝰ
le ē aspicit.' hoc ido ē qm ds iusta equi
tate omia diiudicans. nichil īexaminatū
relinquit. ¶ de em iudiciū di in uirtute
sua ad rectitudinē se hinc & hinc exten
dens. hominꝫ pspe ītendenti cap serpentis
qđ prudentiā significat pponit.' in ad
uersitate aut laboranti cap agni scilicet
formā pacientie demonstrat. ¶ Nam necesse
ē ut homo in pspitate iudiciū di pru
dēt timeat. qtenus dolositatē astutiāq;
malorꝫ fugiens in uana securitate uā
ueritatis ñ deseꝛat. & in adūsitate sub
eode iudicio pacientiā habeat. sciens qđ
ds uirtuositatē in opib⁹ hominū dissimu
lando multociens toleꝛat. Et cap serpen
tis iudeꝛ prudentiā in plenitudine pfecti
onis que int iudiciū di & timorē
dñi ē apparens. qsi flatū seu mansuetu
dinē pducit.' que ꝫ ad rectā pfectionem

xxv

puenens. ostantie que de uera fidu
cia que int timorē dñi & iudiciū di
se associat.' quia beatus homo cū paci
ens ad obprobria ē. & ꝫ mansuetū se
in his ostendit. ostantiā ut bono fine
ꝺsumet amplecti debet. Sed secm qđ
ordo exigit de uirtutū ase & in se diseret
ē. ita qđ uirt hec uires ustas. illa uires
illas ostendit. sic & opationes exꝰ in ho
minib⁹ sit. queadmodū & de ceteris uirtu
tib⁹ ītelligendū ē. qm uoluntatē bonā
opa bona sequūt. eodeq; m ad scientiā
di declinantes quia in scientia di sit. ho
minē ad quāq; iusticiā & ad rectitudi
nē celestiū partē pducit. Omis em uir
tutes ad saluationē hominis festinant
curritūr.' quāuis in uno homine parit
ñ apparāt. ¶ Nam iudiciū di hominē ex
certet ipsūq; examinat. nec opꝰ hois
relinquit qđ iudicio di ñ excutiat.'
quia iudiciū di iustū omia iuste di
udicat. S; & prudentia uires suas cū
prudentia hominꝫ imutat quatenus
luxū seu prudēt abiciens castitatē
amplectat.' pacientia ñ cū mansuetu
dine ipsū tangit. ut tēptationes carnis
pacient q; sufferat.' qm in utroq; sexu
uiri scil & femine ardoꝛ carnalis con
cupiscentie uirtutib⁹ istis sine tedio ne
gligentie sopiendus ē. Quappꝫ nullus
fidelium ipsas negligent habeat. ne eū
in ariditate deficcatū aut in concupis
centijs carnalib⁹ inuocatū relinquant.
s; eas bonis opib⁹ imitet. ẏtenꝰ ipsū in
oī sēitate ꝺseruiet. Si aut homo dīm
negligit. iusto iudicio ipsi etiā corpa
les castigationes ut pdictū ē sepi ocurrit.
ita ut tam de supioꝛib⁹ quā de subti
oꝛib⁹ elemtis & creaturis & in calore &
frigore. in siccitate & humiditate.
ac in aliis multimodis pturis flagel
lo di subiaceat. quia ostantiā uirtutū
ñ ispiciens. ītelligere noluit qđ facere
deberet. C̄ū em uirtutes in spiritalib⁹
causis homines imbuūt. in carnalib⁹
quoq; prudentes illos faciūt. ita ut

cū ñdū in illis pala appareat. ad timo
rē dñi ipsos silent multoties gemi
ant. S; cū se in his manifestant. ita
ut illi uirtutes apte p caritatē colāt
tē timorē dñi pri ipsi in tempalibus
habuisse uidebuntur. cū nē magis
ppt̄ desiderū celestiū quā ppt̄ metū
ifernaliū penaꝝ a carnalib; se subtrahe
rit & ad spiritalia conuertet. p fortitu
dinē beataꝝ uirtutū roborati. quē
admodū dauid testat. ubi in uolun
tate mea dicit. xvii. O ceteras dñi fecit
uirtutē. dextera dñi exaltauit me.
dextera dñi fecit uirtutē. Non moriar
sed uiuā. & narrabo opa dñi. Qd sic
intellectu patet. Homo primitus p timo
rē di & gehennaliū penaꝝ a sinistra
declinat. ac p̄ta p amorē di ad dex
trā. idē ad desideria celestiū bonoꝝ as
cendit. Qd dū facere ceperit fortissima
arma sibi induit. qua bonā scientiā
a mala separauit. Vñ & hinc duplici sci
entię oculus cōpat. qui aquosū circulū
infra albedinē suā sitā habet. quēadmō
dū & nas speculū in se continet. qui ma
la scientia que p sinistrā intelligit. elt
uelut uas bone scientie que p dexterā
accipit. Nam dexter oculus bone sci
entię ubiq; circūspicit & q̄sideratq̄
carnalis concupiscentia inutilis e & luce
ueritatis ñ aspicit. & qd cū in iocūdis opi
bus exultat. p̄t p tristiciā q̄si aquosa
submersione suffocat. Utraq; dextra par
bone scientie ad dñm se leuat & mala de
lectationē oculeat. atq; tristiciā abstī
hit. Sic q̄ dextra dñi idē fortitudo
ei facit uirtutē hanc. ut homines
cū p fidē cognoscāt. & opa sua in timo
re ipsi opent. atq; eadē dextera p pen
tentiā exaltat me qui pri in peccatis
sorduerā. necn & ipsa facit uirtutē p
penitentiā peccatoꝝ meoꝝ. ita ut tan
to desiderio in amore di ardeā q̄tin
de saturari ñ possim. Vnde & in pec
catis ñ moriar quādo p penitentiam
conuertor. si; p ueraꝫ & puraꝫ pentien
tiā quā ad dñm habeo in eternitate uiuā.
& sic de morte ereptus narrabo mirabi
lia dñi in timore & amore ipsi. qm mo
ti me ñ tradidit. si; me de ifernali pdi
tione eripuit. xvii. Ad sinistrā u pfatę ima
ginis in signo nigri ignis q̄si caput ur
si apparet. qd aseptentrionali plaga multos
ens contrariū homini de nigro igne uelut
ursū principale uentū scil septentrionale i
piculis tempestatū sepi pdere ostendit.
qm ex nigro igne e. Et ido & quēadmodū
ursus in ira subinde mutat & ut ille i
natura sua neqn exsistit. ita & uentus ille
q̄si subinde mutando cōmotiones & sue
ros ac picula in tempestatib; aliq̄ndo pa
rat. S; qd uelut flatū ex ore suo dat. q
etiā ad dextrā & ad sinistrā oris ipsi ali
quātū in longū se extendens. ad dextrā i
capitis agni desinit. ad sinistrā u formā
capitis serpentis accipit. hoc designat qd
uentus hic a pfata septentionali plaga exiens
& ab utraq; parte sui in longū pcedens
ad dextrā in lenitatē nature agni qui le
nis & ñ piculosus e existit. qm in partib; il
lis uentus ide serenitatis mitē ostendit. Ad sinis
trā aut serpentē imitat. qui lenit quasi
primū labitur. si; p̄modū p̄cipitanter mo
uet. & cū sic nichil p̄ualet. hominē timē
supplicare cepit. quia & uentus iste illic q̄si
deceptuose sine strepitu in primordio p
gredit. si; tandē cū priculo uelut dolosus & i
mitē se demonstrat. & cū homines se iam
pure putant. uerū in lenitatē reuertit. Ex
ore aut capitis agni huius quēadmodū ali
flatus usq; ad medietatē spacii qd int capi
ta ursi & leopardi extat se plongat. qm
ad similitudinē agni uentus iste principali
uento qui de plaga septentionis procedit col
lateralis. usq; ad medietatē extensionis que
int septentrionē & orientē e uires suas flan
do emittit. quia in partib; illis uelut agni
se mitē ostendit. quātus alibi q̄si in ira q̄
sert. S; ex ore capitis serpentis ibi sic altus
flatus usq; ad medietatē spacii qd int capi
ta ursi & lupi e. se extendendo procedit. qm
iux natura serpentis e sic uentus iste uento

xxvii

septentrionali m latere uicin' ad partes illas puenit. ubi mechetas longitudinis il li exstitit. que unt principale uentu septen trionis ac principale uentu occidentis extendit. nec unes suas blande nec uehit m do lo pcipitant exercens. S; similitudo flat' ubi qm de dextra parte oris ursi usq; ad caput agni uenit. similitudo q; ede flatus qm de sinistra parte ipsi' oris usq; ad cap serpentis pcedit. flatus q; qui ex ore capitis agni usq; ad mechetate spacu qd unt capita ursi & leopardi uidet exit. flatusq; qui ex ore capitis serpentis usq; ad mechetate spacu unt capita ursi & supi extantis plongat' uni' & equalis longitudinis sit. qm septentionalis uent' scilicet principalis ex utq; parte sua ad uentos qui s in subiectione collatales sit pari extensione plongat. Uenti q; ipsi collatales & ad orientem & ad occidentem uergentes. eode longitudinis tenore fine accipiunt. quo & principalis uent' qui ueteu eor exsistit ut supdictu e finitur. Capita quoq; hec omna in supdicta rota atq; ad pfata imagine hominis flatus dant. qua pdicti uenti flatib' utriu sua circuitu orbis continet. & hominem in eo degentem ne in defectu pcat ad utilitatem sua respicere itigat. Itaq; cu quilibet uent' omniu pdictaq; qualitatiu sine naturaliter sine pdispositione di flat' suos extulerit. nullo obstaculo obsistente corp' hominis penetrat. illiq; anima sus cipiens ad interiora ad qdlibet membru corpis qd nature illi ouenit naturaliter ducit. sicq; p flatus uentor homo aut efortat' ut supdictu e aut destituit. S; & homo cu pspitate selariu habet. a uidicali ugne qui unctu di e qucadmodu ursus corpalis tribulatio egrediens illu estringit. nec cu sedm uoluptates suas pcedere pmittit. s; uel flatu seu' miseria de teno re suo tam in pspitate qua in aduersita te ipsi' prelatus in humilitate paupertate spe eu desiderare & habere facit. ita ut ille hoc m uulte icedes qsi i capite agni pacien tia amplectat'. mala q; deuitas uel in capi te serpentis prudentia immitet. Hec pcorpales tribulationes ho multocies puenit ad di uicia spiritales. atq; peas de diuicias supna regna adripsit. Ex ore aut capitis agni pa cientia ut supdictu e demonstratus ali' flat' ide mansuetudo ad pfectione que unt corpales tribulatione & timore dnu e puenies. s; ex ore capitis serpentis prudentia designantis ali' flat' uidet prudentia ad pfectione que unt corpale tribu latione & ifernales penas exhibit pcedis. hore pumdicta di castigatu ut terrena spernat & ut ad celestia anhelet qm & supi de eo stimulu e comonet. Hec principia & finis pfatoru mistioru in factis & in significationib' suis unus & equalis studij ad eruditione hominis ex stitit. quanus diuersa opa habere uide ant. & omna que scientia di salutis a nime ouenientia demonstrat. ad erep tione illi pduxit. hominq; ut corpe & anima creatori suo fidelit adhereat. uribus suis ipellit. Quappe homo se ipsu ad seritate confortet. ita ut car nalia desideria fugiat. & ut luxurius se mentis uicio abnegat. deoq; qui ori nem & castitatem diligit sapient' deserunt nec sup' modu aridus nec sup' modu humidus in ope utriu sit. qm q carne sua nec castigare nec stringere uoluerit. interitu anime ibit. qui u seipsu domando utiles amauerit & amando retinuerit. anima sua in uita eterna collocabit. cu a dno corripitur & castigat. sic & dauid p me ispiratus loquitur dicens. Castigans castigauit me dns. & morti n tradidit. Qd sic intellectu patet. Homo casualis & indisciplinat' multociens exhibit nec timidus e. nisi omnis uene ipsi' doloribus ifundant. Ipse & diabolus primu hominem decepit cu magna uanitate ipse ee cupiens qd ee n debuit. & ideo magna ifelicia cu dolore illi ifusa e. Ham ex labore homo timore habet. ex uanitate aie oblimone. & ex piuaricatione legis stulta fiducia. S; omna hec timor dni excellit. quia homo p timore cora do

218a

xxxvi.

remisert. & qđ in nullis alijs nulla
ubilitas sit ueracit cognoscit. Timor
eñ in homine ꝑcurrit. & ꝑfecta caritas
tē amplectit. ubi homo dñm diligit. &
fideranſ qm eū placare possit. quatenꝰ
iniquitatis sue ñ recordet. Sꝫ eū homo
dñm in amore qrit. dñs illū sepe cū la
boribꝰ castigat. ita ut ille fiducialit
dicat. Flagellis suis castiganſ castiga
uit me peccatorē ille qui dñs omnū
ē. / si tamē in eade castigatione qua me
flagellat morti ꝑpetualiū penaꝝ ñ
tradidit me quia illū amando qsum.
& peccata mea illi ofessus sū. / atq; in
ipsa patiens & prudens sū qñdo uidi
cia ei sup culpas meas recta cognosco.
& eū diuabꝰ aliꝰ scil scientie bonū & ma
li ad illū uolare studeo. ita ut eū dex
tra ala similitā in iustitiā. q̄tenꝰ recto
& equali tramite ꝓcedā. Sed & sup xxxv
eap̄ ꝑdicte imaginis septē planete sur
sū ab unice figuati sūt. tres in circulo
lucidi ignis. unꝰ etiā in subiecto illi cir
culo nigri ignis. tres aut in subiecto
illi circulo puri etheris. / qm ab orien
te ꝓcia sua quilibet cotꝫ simenſ. al
terq; altum in altitudine circuitꝰ fu
tis ascendens. eū cursū suū cōpleuerit. ūm
uersus orientē ut currere possit ortū
suū repetit. Et tres in ꝑdicto lucido
igne. unꝰ etiā in subiecto illi circulo ni
gri ignis. tres aut sub ipsis in puro
ethere cursus suos habent. qm hi qui
in eode igne currūt. ab ipso igne
ad ignes suos ꝓcurrunt. idēq; ignis a
uarijs illoꝝ ad ardorē suū ofortat
quēadmodū ligna ab igne ꝓcendunt. / &
ut ignis ꝑ ligna ad ardorē roborat.
Et tres sūt. / quia si plures ēent. eande ig
nē nimis ardere facerent. eūq; circui
tionibꝰ suis ofunderēt. uel si pauciores
forent. idē ignis ouenienti uniformitate
destitutꝰ in ardore suo torpescerēt. Et
primꝰ splendore suo splendorē solis illu
strat. sedꝫ ū ardore suo ardorē solis ad
ministrat. / tertius aut cursu suo cursū
solis ad rectitudinē retinet. Cū hꝫ eū sol
circūdat. dirigit & retinet. / qrtꝰ firmaꝫ
to oñiq; mundo rectū temperamētū calore
& splendore suo tribuat. Sꝫ tres qui ꝑ pdi
cto ethere puritatē a supiore igne & a sub
tiore aqua habente discurrūt. ab eode ad pu
ritatē splendoris examinant. & puritate
sua ipsū ꝑfundit. Et ñ plures nec pauciores
res quā tres sūt. / qm ad ofortationē purita
tis illꝰ nec suphabūdat nec nūꝰ sufficit.
Sꝫ ogruenti tēperamēto ei assistit. nec suppflu
tate ipsū aggrauāt. nec tenuitate destru
unt. Et qui in eode ethere primus sup lu
nā ē. illi ad ītermissū succurrit eāq; pregit.
ne sup̄ modū accendat. sedꝫ aut qui yxi
mus ipsi existit eam in determinato ēternat
ne tota dissoluat. Ista lunā qsi ministerio
suo ꝑcurrēt & subsecunt. / eamq; ad totius
mundi tēperamētū distincte & ꝙuenient ex
hortant. Versus austrū aut ad latus
eide imaginis nec ñ & sub pedibꝰ ipsi. sol eo
de m̄ ac ordine signatus & distincte in cir
culo suo apparet. quia & ad austrū & adoc
cidentē currit. ñ tamē ita ut sub pedibus
hominis sit. Sꝫ qđ in occidente cū reuolu
one firmamēti occidua mundi ꝑtes ipsa
ga septentionali declinet. & itūm in orien
te cū eode firmamēto resurgat. Et a medio
signi sūmi ꝑ nuq; planete qui sup caput
eius de imaginis signat ē. uelut radij qđa
exeunt. quoꝝ unus ad signū solis descendit.
significans qđ a fortitudine ꝑncipalis hui
planete qui in oriente primus ostenditꝰ.
qm ibi lux diei ꝓcedit. radij fortitudinis
ꝑdeunt. quoꝝ unus ad sole dirigit illi
succurrens. cursūq; ipsi tēperans. / ne ignei
suos sup̄ modū excutiat. Sꝫ unꝰ ad dextrū
pedē capitis cameri qđ a capite leopardi
ꝓcedit tractat. / quia a parte illa cui uen
tus iste obuiꝰ ē. idē planeta surgens. radiū
ad robur egressionis illi ante & retro ī
cedentis. & a ꝑncipali uento orientis cui
collatalis ē ꝓcedentis mittit. cui stabilitatē
sua retinens ne plus ꝓcedat quā sibi ado
ꝑmissū ē. Vnus ū ad dextrū cornu cer
nui capitis qđ. ꝫ ab eode capite leopardi

exit. se extendit. / qm̃ ab hac parte eidem
planete radius alius uenient. fortitudini
uenti huic qui illic a principali uento egredi
tur resistit. ipulsus illi cõpescens qm̃ fla
tus suos ad rectitudinẽ quementis neces
sitatis emittat. / quẽadmodu uir qui brachia
inimici sui retinet. ne aut se aut alios occi
dat. Sic creatura p creaturã continetur.
& unaqueq; ab alia sustentat. a medio qq;
signi planete secti ut radi qda sup signũ
solis se declinat. / quia uires suas planeta iste
demonstrans. radio suo sole stringit. eũ ad le
nitatẽ demulcens. atq; ali ad cap agni qd
a signo capitis leonis uenit egredituir. / qm̃
a forti parte ei claritatis. radius ad ũcuũ
collatalis uenti mansuetudinẽ designanti
qui de maiore uento australis plagẽ. p̃cedit
extendit. illu tenens ne lenitatẽ suã ad se
rocitatẽ imutet. / si ut in ea sine petulantia
p̃seueret. Et aliud ad p̃dictã lineã que in
firmamẽto a principio orientalis partis p̃sate
rote uelut ad finẽ occidentalis partis ipsi
uersus septentrionale ei plagã extendit. ca
pite agni illic supi posito. qd a signo capi
tis ursi exit dirigit. / significans q̃ qd arc
busto splendoris illi tenore radius uenti
ad excursũ altrius collatalis uenti qui de su
p̃dicto maiore uento septentonalis partis
exit ducit. tẽpamento suo illi resistens. qtenꝰ
equali in flatus suos emittat. Signũ etiã
tertij planete a medio sui quẽadmodu radiũ
unũ ad signũ solis extendit. / quia hic plane
ta ut superiores robore fortitudinis sue &
splendore ꝓprij ardoris soli assistit. eiq; i
tẽpamento minist. uel seruit. domino suo deseruit.
cũ ad omnẽ uoluntatẽ illi celerit. promp
tus & paratus ẽ. Aliud aut ad cap serpen
tis qd a signo capitis leonis p̃cedit dirigit.
demonstrans qd a natiuitate sua radius ad
principiũ collatalis uenti nec astutiã nec pru
dentiã ostendentis. qui de principali uento
australi oriẽ se extendit. flatusq; illi cõ
primdo retinet. / ne sup modũ in moribꝫ
suis grassetur. Si; aliud ad p̃fatã lineã uersus
cap serpentis qd a signo capitis ursi egre
dit plongat. / significans qd q̃ a strenua
parte ardoris sui in quo ipse iuget
splendor eiq; ad ũcuũ collatalis uenti ne
bulosi uersutiã & acritatẽ in motione
sua sepi exercentis qui q̃ de principali
uento septentonalis plage. p̃cedit exten
dit. fortitudini illi resistenti. ne amplio
rẽ lesionẽ & piculu hominib facian.
quã iudiciũ dum examinus ipsũ p
mittit. quẽadmodu & de aliis supi oste
sũ ẽ. Et p̃dicti planete suffragamei so
lis sit. & sine ipsis sol ee ñ posset. caloreq;
soli addit. quẽadmodu usus. audit. &
odoratus cerebro calorẽ & uires submi
nistrat. Ut aut uides solis q̃q; signũ q̃si
q̃sda radios de se emittens. alio signũ
capitis leopardi. alio signũ capitis leo
nis. alio signũ capitis lupi. ñ aut signũ
capitis ursi tangit. / qm̃ sol maxime pla
netaꝝ existẽs totũ firmamentũ igne suo calefacit
roborat robẽ totaꝝ splendore suo illu
minat. / principaliq; uento orientali nec
ñ australi & occidentali uiribꝰ fortitudi
nis sue resistit. ne timinos ipsis a do osti
tuos excedat. Ventũ aut septentonale
ñ tangit. qm̃ ille q̃si inimic solis existẽs.
omnẽ splendorẽ luminis denegat. q
ꝓpt & sol eũ uelut stẽpnens ñ radiũ de
se p̃cedentẽ. si tamtũ illi uiã interis sui
opponit. p quã furorẽ ipsi reuerberat. /
nec ad partes illas accedit. quia diabolus
ibidẽ dõ repugnando nequitiã suã demon
strat. Aliud aut radiũ sup signũ lune q̃a cã
calore suo ẽcendit. quẽadmodu sensuali
tate & ẽtellectu hominis totũ corp ipsius
regit. aliũ uelut sup cerebrũ & usq; sup
utrũq; calcameũ p̃fatę imaginis ipsũ ex
tendendo figit. qm̃ sol a sũmo usq; de
orsũ oim corpi hominis fortitudinẽ &
tẽpamtũ imittit. cerebrũ p̃cipue & fortes
tia ut ẽtellectu regens cunctas uires cor
pis retineat. & ut q̃ supior pars hois
existens. cũ sensualitate omnia uiscera
ipsi pfundat. ut sol tra illuminat. Si
cũ aliq̃ndo elementa sub sole tẽpestatib
diffundunt. ignis solis obnubilat uel
eclipsis sit. que errores significant. tẽ

ostendit. cū corda & mētes hominū in
errorē uertunt. ita ut recte in lege
nō ambulēt. s; nūcē plurima certami
na exerceāt. Et pfatus raduus calcane
o of hominis tangit. qm ut cerebrum
corp' reliquū regit. ita calcaneus totū
corp' hominis portat. & sic sol utrib;
suus oīa mbra hominis tempat. quē
admodū & reliquas creaturas uegetat.
Et a medio signi planete quinti qui p
xim' sub sole ē. qsi raduus quida sursū
ad signū solis ascendit. qm a fortitudi
ne ministrij sui ide planeta soli subiect'
eū delnure ostendit. ne ignes suos sup'
modū emittat. Quida ū ad cap' cancri
qd a signo capitis lupi exit se extendit.
designans qd a robore eid planete ra
dius ad ūciū collatalis uentī qui a p'n
cipali uento occidentalis plage egredit.
se expandit. ītabilitatē illi' retinēs uel'
etiā de aliis sup'dictis ē. Sic qda ad sinistrū coꝫ
nu lune se dirigit. ostendens qd ī ar
gore suo radiū ad debiliorē partē lune
mittit siue in augmēto siue in detrīto
sit. in augmēto quidē ipsi subuenies.
ut tanto citi' & forti' lumē suū recipiat.
in detrīto ū ut tanto leni' absq; piculo
decrescat. De medio ī signi planete sex
ti qui pximus sup luna ē uel' radiū ui'
sursū ad signū solis tendit. qm a for
ti robore eius origuā uicinitatē lune
habentis. radius ad solem ascendit
ardorē illi' lenitate subiectionis sue ne
in nimietate crūpat retinens. Et alius
ad dextrū cornu signi lune dirigit.
quia fortitudo ei' radiū ad fortiorē par
tē lune mittit. ipsā retinendo q'ten' sep
tentionale plagā deuitet. & ordinate in
defectu suo ad sole accedat. & īcensa ab
illo distincte recedat. alius aut ad cap'
cerui qd a signo capitis lupi p̄cedit ex
tendit. qm a robusto claritatis illi' splen
dore radi' ad p̄ncipiū collatalis uenti
qui de p̄ncipali uento occidentis ebul
it se plongans. repentinā uelocitatē
ipsi' reuerberat. ne metā illa quā di
uina ordinatio ipsi ꝓposuit trāscat. s; m
recta extensione p̄cedat. A signo q̄q; lune
ut nudes q̄ū radius sup utrūq; supcilū ac
sup utrūq; talū p̄fate ymaginis radiat. q̄a
luna naturali ūtute sua corp' hōis tempe
rat ita ut sic supcilū oculi ad usū oser
uat & ut talus hominē portat. sic p̄dis
positionē di utrib' lune mbra hominis a
superiū usq; deorsū tempant. ī tam tanta
p̄fectione q̄nta solis fortitudine. qm sol
corp' hominis p̄fecti. luna ū pareī minis
terio suo tangit. Et luna cursū suū in
calore & frigore pagit. qm crescendo cal
da ē. decrescendo aut frigida. sol ū ab
oriente usq; in austrū in ardore ē. s; p̄t
ea frigiditatē usq; in occidentē sibi aut
iūt. Luna q̄q; p̄t defectū suū lumē de sole
accipit. quia sol extinctū circulū lune cū
scintilla q̄si cū lampade ex ipso spirata
accendit. & tē illa in alto ē. s; p̄tquā ac
censa fuerit in locū suū descendit. Et ut
sol circulū lune accendit & illuminat. sic
etiā oīa subtīora tam firmamēti quā
coꝫ q̄ne sub firmamēto sē firmat. & lu
na adiutrix illi' ē subtīora illuminan
do quēadmodū & ipse supiora & īferiora
illuminat. S; & luna de aquosa humidi
tate & de nube que sub ipsa ē. & de aere q̄
sup tra ē multo frigidior sole ē. & sol
multa putreret. si luna illi nō resisteret. qm
ardorē solis luna frigido humore suo
tempat. Sol itaq; & luna hoc m̄ diuina
ordinatione homini seruiūt. eiq; aut sa
nitatē aut debilitatē secūm tempiē aeris
& aure īferūt. quēadmodū ostendit ubi sig
nū solis uelut a cerebro usq; ad calcaneū.
signū aut lune qsi a supcilio usq; ad talū
p̄fate ymaginis radios suos mittit. Hā
cū luna in īcrēmēto ē cerebri & sanguis
hominis in ipso augmētat. cū ū luna in
detrīmento ē cerebri & sanguis in homine
minuunt. Si em cerebrū hominis in
uno statu eēt. homo frenesim īcurreret.
ita ut ī magis quā bestia īdomit' appa
reret. & si sanguis in homine secūm mo
dū unū foret. ita ut nec īcrēmēti nec

dere mitti in se sentiret. homo citissime sen
deret nec uiuere posset: Et cū luna ple
na ē. cerebrū ⁊ homus plenū ē. & tc ho
sensatus ē./ si cū nacua ē. cerebrū qq; hors. III. xxx
uacuat./ & tc ⁊ homo uacuus sensu aliqn
tūē. Cū aut luna ignea siccā ē. cerebrū
quondā hominū igneū & siccū ē./ & ido
illi in cerebro ifirmant ac min sensati sr
ita ut plenū sensū ad quelibet opa tc n
habeat. S; cū illa humida ē. cerebrū etiā
eoꝝdē hominū sup modū humidū fit./ &
sic illi in cerebro dolent ac sensu euacuan
tur. Cū ū luna tēpata ꝓsistit. homo in ce
rebro & in capite sanitatē habet & in sen
su uiget. quia p tēpiē ꝓtiones elemtoꝝ hu
mores qui in homine sr in quiete subsistt.
& p cōmotionē ac iquietudinē illoꝝ humo
res hominis multociens disturbant./ qm
absq; tempamto & seruicio eoꝝ homo u
uere n posset. S; & quom supdictū ē. sig
nū solis eodē ⁊ m & ordine quo sup uer
ticē imaginis huⁱ radius suus ad pfata lo
ca designatū ē. uersus qq; dextrū latus
el necn & sub pedib' ipsi in pfato circulo
suo ad eadē loca signatū apparet. quia sol
eodē statu & circumtione quē adūdū in ori
entali plaga ostitit. & splendores radioꝝ suoꝝ
ad loca que pmonstrata sr emittit. sic ⁊
in australi ac in occidentali plaga in sup
demonstratis distinctionib' & circumtioni- VIII. xxx
bus ad ipsa loca fulget fortitudine circūuo
lutionis firmamti ab oriente p austrū in
obliquo ad occidentē impulsus./ quātus in i
timeribⁱ suus cont motionē firmamti cur
rere nitat. Ham pdicti planete cont fir
mamtū ab occidente ad orientē circūferun
tur: qteⁿ igne suo ignē illi retineat & ad
iciendū instauret./ qm si cū illo ab oriente
in occidentē uoluerent. ignis illi dū ad an
tiora festinaret. a retro instauratione care
tropescerent./ propt cont illud paulati fe
runt. ut ipso ad antiora ppetante./ igne
ei' a tor pore uelut in dorso excutiat. S;
plagā septentionalē deuitat. quia ibidē locⁱ
tenebraꝝ in aquilone ē./ qm lux & tenebre
sibi iuice n ocordat. Hoc itaq; in pfati pla

nete a conditore mundi in firmamē
to dispositi sr. Tu aut o homo qui
hec uides./ intelligę qđ ad intiora anime
ista ⁊ respiciat. Sup cap cui imagi
nis hui septē planetę sursū ab iuice
signati sr. tres in pfato circulo lucidi
ignis. unⁱ ⁊ in subiecto illi circulo mg
ignis. tres aut in subiecto illi ęculo pu
ri etheris./ significantes qđ omne intel
lectū hominis septē dona spūs sci excel
lentia p tria tempa mundi. uidel ante
legē. in lege. & in euāglio. Sol ⁊ in sub
iecto illi circulo magri ignis posit. design
nat omnipotentē dm qui solus iusto iu.
dicio cont inimicos suos pugnauit. &
eos potenter superauit. Tres aut in subiec
to illi ęculo puri etheris ⁊ structuri de
monstrat qđ tres psonę diuinitatis in bo
no affectu subiectionis pure penitentie
hominū ueracit colende sr. ubi homo se
totū do subiect. ita ut ⁊ uersus dextrū
latus ei' necn & sub pedib' ipsi sol eodē m
ac ordine signatus & distinctus in curru
lo suo ad pdicta loca apparat./ quia iu iu
dicio di ac in salute animaꝝ & in exemplo
bonoꝝ opū eade dona ipsa exhibitione
ut pmonstratū ē in significationib' suis
se declarāt. qm ut ds timeat & pure co
lat. iudicū di salusq; animaꝝ ac exempla
iustoꝝ exhortant. Qđ aut a medio
signi sūmi primiq; planete qui sup cap
eiusdē imagis signat' apparet. uel radij
quida exeunt. quoꝝ unⁱ ad signū solis
descendit./ hoc ē qđ ab exoptabili & pcel
senti dono spūs sapientię tota altitudinē
intellectus hominis ingredientis inuitet
pdeint. ex quib' exspiratio sca ad signū so
lis id ē ad spm fortitudinis descendit./ ih
se allocians qteⁿ in fideli homine fortitu
do sētatis sapient incedat. ne insipient p
sumat hoc facere qđ coplere n possit.
S; unⁱ ad dextrū pedē capitis cameri qđ
a capite leopardi pcedit radiat./ ostēn
dens qđ in salute animaꝝ exspiratio
spūs sapientię ppalata ad rectū incessū
fiducię que a timore dīn exurgit se

220a

dilatat. illam mumens ita ut cū timo
re dñi in dñm confidat. nec fr uole mām
ipsi uelit p nichilo habeat. Ymus ū ad
dextrū cornu certum capitis qđ etiā
ab eodē capite leopardi exit se tendit.
qua in castigatione exspiratio rectitu
dinis se demonstrans. ad fortitudinē
fidei que p timore dñi orit se expan
dit. illa ad rectā iuā ducens qđcūq; a di
abolicis. retrib se auertat. cū hominē
p ignorantia ueritatis castigare ñ ces
sat. a medio quoq; signi planete sedi
ut radius quida sup signū solis se decli
nat. significans qđ ex habundanti ple
nitudinē spe intellectus effusio intelligen
tie ad spm ąq; fortitudinis accedit. in
hoc p manifestans ut quilibet fidelis ho
mo subtilit intelligat fortitudinis se cre
atori suo seruire debere. ac diabolo ab
renuntiare. Atq; alius ad caput agni qđ
a signo capitis leonis uenit egredit. qm
ut homo ad creatorē suū pfecte iceđat. ex
spiratio de spu intellect ad patientiā que ex
udicio dī pcedit extendit. ostendens qđ
cū homo patientia unitat pfectē &
tribulationē equo animo ferre debeat.
Et alius ad pdictā lineā que in firmamē
to a principio orientalis partis pfate rote
uelut ad finē occidentalis partis ipsi uer
sus septentrionale ei plagā extendit. caput
agni illic supi positu qđ a signo capitis
ursi exit dirigit. qua ut quilibet fide
lis contra animę sue detrect. exspiratio
nem a spu intellect uenient ad rectitudi
nē iusticie que ab exordio bonor factor
in ut rture dī manentiū usq; ad finē
ipsor diabolicas insidias de iustis opib se
gregans. patientia illi a sursū assistenti
que de corpali tribulatione pfecte se
extendit. hominē monens ut cū iudicū
dī ipsū castigat. castigationē illā pati
enter sufferat ne acrius feriat. Signū
ū tertij planete planete a medio sui quasi
radiū unū ad signū solis extendit. qđ
designat spm filij a naturate sua ex
spiratione ad spm fortitudinis dirige
re. qua a quibus hec dona spe sei diuersa
nomina habeant. uno tamen studio & ope
hominē ad beatitudinē pducūt. sicq; spe
consilij fortitudinē tempat. ut homo ad
dñm bene & ordinate se erigat. Alius aut
ad caput serpentis qđ a signo capitis leo
nis pcedit diriget. qm in pspitate nere
salutis spe ofilij exspiratione sua ad pru
dentiā que ex iudicio dī pgredit dilatat.
inuens qđcūq; homo prudenter corp suū
castiget. ne si illud sine discretione multa
uerit. uehis p stultā contritionē in labore
succūbat. Si; alius ad pfatā lineā uersus cap
serpentis qđ a signo capitis ursi egredit
plongat. qua ne homo aduersitate animę
ruat. pdictus spe ofilij exspiratione sua in
ad rectitudinē iusticie prudentia supnis
apparente que de corpali tribulatione ex
trahit se quert. hominē qui iudicū dī
metuit p hoc docens ut prudeat ne sup
modū illud timens in desperationē cadat.
si ut prudenter p ofilium bone ispirationis
illud euadat. Vt aut uides qđ solis
ąq; signū qui quosda radios de se emittit
alio signū capitis leopardi. alio signū capi
tis leonis. alio signū capitis lupi. ñ aut
signū capitis ursi tangit. hoc e qđ spe for
titudinis exspirationes suas effundens q
da timore dñi. quada iudicū dī. quada
ternales penas tangit. ostendens ut ho
pter timore dñi peccare metuat. & pter
tremendū iudicū ei peccata sua deserat. &
pter crudelissimas ternales penas ofuetu
dinē peccator abiciat. ~~ostendit~~. Non aut
signū capitis ursi tangit. qua spe forti
tudinis corpali tribulationem que simpli
cit pter dñm ñ fit. se subtrhit. Vr sus enim
mitū humanos mores. mitū bestiales
in se ostendit. qm dū homo corpi suo tri
bulationē sine discretione ifert. corpis
ipsius labore & tedio affectū. multocies fa
tigatū succūbit. & dū se in his pfecta re posse dubitat. qui in ira uelut bestia
submurmurat. Vñ nec tribulatio illa
que homini p semetipsū sine recto mo
deramine ifert. nec illa que ab alius ipsi

ctā nolentī ifligīt spm fortitudinis
aduocat./quia equitate discretionis caret.
Ham qm istabilis ē ita qd nē surſū nē
deorſū extē rectū modū qſi uolando mo
uet: fortitudinē habere ñ potē. sed ut
in uno statu pmaneat./qm fortitudo
nec hac nec illac uacillando. fortis semp
pſistit. homo aut qui ppt timorē seu
amorē dī cū moderamine discretionis
& rectitudinis corp suū affligit. in uteri
ori spu quē admodū in epulis gaudet./
quappt contrio hec ñ afflictio ſ; potiꝰ quē
admodū benedictio habenda ē. & hic spe
fortitudinis opat. qtenꝰ fidelis iste mlis
opibꝰ rectitudinis pmaneat. quia cū deo
ſt. Alius aut radius sol sup signū lunę mit
tit. qm spe fortitudinis ad timorē dī se
iungit. unde ut qlibet fidelis in timore
quo dm timere debet fortis sit. ne p leuita
tē metus a loco beatitudinis deiciat. Alius
qq; uelut sup cerebrū & usq; sup utrūq; cal
caneū pfate imaginis extendendo figit./
quia ide spe fortitudinis ut intentionē &
uentū boni op̄is ad rectā ꝯsummationē bo
pducat ipsū ispirat./qm beatus ē qui se
ipsū ad bonū finē ꝯstringit. Sicut aut
unde qd a medio signi planetę quarti q
prim sub sole ē. qſi radius quida sup si
ad signū solis ascendit./ hoc ē qd a iuuente
spe scientię qui p meditationem recte ope
rationis spū fortitudinis adeē debet. ex
spiratio surſū ad eande fortitudinē ten
dit./quia scientia ut a fortitudine robo
ret ne in īsipientiā uertat. ad ipsā se
eleuat. Quida ū ad cap cameri. qd a sig
no capitis lupi exit se extendit. qm a
iuuente utrūq; scientię exspiratio ad fi
duciā que a corpali tribulatione egre
dit se dilatat. quia cū homo scient & sim
plicit ac cū mundicie discretionis corp
suū castigat. peccata sua purgata & pur
gata ee confidit. Sq; quida ad sinistrū co
nu signi lunę se dirigit./qm cū a tempa
ub scientia se subtrahit. exspiratione sua
tēpalia ptponens ad timorē dī diffun
dit. eūq; ut timorē hominꝰ fidelit ieu
niat apphendit. De medio ꝯ signi pla
netę septi qui proximus sup lunā ē uelut
radius umꝰ surſū ad signū solis tendit.
ostendens qd de mundicie spe pieta
tis qui suauitate sua uicinꝰ timori dī
ē exspiratio surſū ad spm fortitudi
nis ascendit./ibiq; confortatꝰ ut ma
lignitati resistere possit se mundi-
Ham quoquo; pie incedere disponit.
fortitudinē sibi associet./ut in pieta
te pseuerare ualeat. Et alius ad dex
trū cornu signi lunę dirigit. demon
strans qd pspe incedens spe pietatis p
spiratē timoris dīn aggredit. homi-
nibꝰ ꝯ ut cū pietate timorē dī ha
beat inoffensus. Alius aut ad caput
cerui qd a signo capitis lupi procedit
extendit./significans qd aduersita
tē spe pietatis abiciens. exspiratione
sua ad fidē que ab ēternalibꝰ penis e
gredit pducit. qtenꝰ homo pietate &
fide munitꝰ ēternales penas sic effu
giat ne supna felicitate p ipsius con
tumacię amittat. Qd ū uides qualiter
a signo lunę qſi radius sup utrūq; sup
celū ac sup utrūq; talis pfatę imagi
nis radiat./ hoc ostendit qd a timore
dī exspiratio salutifera uenient. ho
minē ut acie mētis suę custodiat. ne
cecitatē animę incurrat monet. & in
robur gressus meritoris spe ad uia rec
titudinis sic dirigat exhortat. qtenꝰ
in ueritate gradiens. eternā beatitu
dinē adipiscat. Ham sic sup celū ocu
lis tuet. & sic talus corpꝰ hominis por
tat. ita timor dī interiorē usū ne
di obtundat informat. & interiorē for
titudinē p quā homo ad quelibet
utilia & recta defert observat. Sed
& quoniā supdicti ē signū solis eode
ꝯ m & ordine quo supra uertice ima
ginis huiꝰ radius suus ad pfata loca de
signatū ē. uersus quoq; dextrū latus
eius necū & sub pedibꝰ ipsiꝰ in circulo
suo ad eade loca signatū apparet. qa
supdicti spe fortitudinis misticū

VII. XXV

domū eodē moderamine & effusione
quēadmodū intentionē hominis exspira
tionib⁹ suis pfundit. sic & pfecta opa ei⁹
exemplaq; ipsi⁹ quib⁹ primos suos edifi
cat in plenitudine beatitudinis ad desi
deratā sētatē rectę ieptionis ispirat.
C ū enī uirtutes fidelē hominē eiusq; bo
na uolūtate osentientē ea quę recta
sē iepe faciūt. illa ꝫ ut ad pfectū pdu
cat & ut in eis exemplū uitheię bona
ofūmatione cetis exhibeat exhortant.
S; tamē eodē uirtutes quāuis hominē di
uersis modis ispirationis siue pregant.
temptatione tamē carnis & diabolicis
artib⁹ qsi uersus aquilonē illū multo
ciens temptari pmittūt. / qtenꝰ p hec
cognoscat qm̄ se ab his defendat ne p
suptione elationis in ūnullū modū ela
tus p̄modū ideūus corruat & peat. viii. xxx
quēadmodū & illi in psuptione elati
pierūt de quib⁹ in uerbis ysaię pphetę
sēptū ē. P roptea iferni dilatauit xxxviii.
aiam suā & aperuit os suū absq; ullo
tmmo. & descendet fortes ei⁹ & sub
limes ei⁹ gloriosiq; ei⁹ ad eū. & ieur
uabit⁹ homo & humiliabit⁹ uir. / &
oculi sublimiū depimēt⁹. Qd sic i
tellectu patet. Deficiente lumę quę ob
scurū circulū habet eū tota deficit.
& reaccendit⁹. homo in peccatis manens
assimilat⁹. qua eū se tenebrosū uidet.
p gr̄am di sepi⁹ excitat⁹ ut digne gr̄am
di querat. & eū digne gr̄am di inuoca
uerit spe ses ad intuendū ueru lum
ipsū accendit. uidit luna a sole reaccen
dit⁹. S; p̄ quā bonis opib⁹ ita ofortat⁹
fuerit. ut ullis tentari ñ possit. omni
studio caueat ne hęc sibimetipsi ase
bat uel ase & ñ a dō sit. in hoc ꝫ quasi
dm̄ se faciens. & se posse facere quę no
luerit cōputans. sic & sathan putabat
qui in ppietate sua ut ds ēe uoluit.
ym̄ & claritatē suā in obliuionē duxit.
Propter q̄q; iferni dilatauit animam
suā id ē penas quas in se habet. & apu
it uoracitatē suā idefinent⁹ qm̄ absq;
omni gaudio ē. & ideo ꝫ in cupiditate ab
sorbitionis suę ñ satiat⁹. qua ut immun
da uolatilia animaliū cadauera uora
re cupiūt. ita iferni in nequitia sua fo
tes qui cont⁹ dm̄ pugnāt. & sublimes q
se ūnulte exaltāt. atq; gloriosos q gl̄am
suā & ñ gl̄am di quert⁹ ad se ūhit ac de
uorat. Vnde ꝫ ieuruabit⁹ homo q p̄fa
tis malis osentit. sic & supdicti infelices spe
cū p̄cipe suo ieuruati sū. & humiliabit⁹
ille qui uirile fortitudine habere debe
ret. cū de bono ad malū declinat. atq; ocu
li ide scientia illoꝝ qui in sublimitate
superbię se sapientes ēe putāt ad nichilū de
ducet⁹. qm̄ mercede gl̄e humilitatis amit
tūt. quia gl̄am a populo p bonis opib⁹ i
pententes quert⁹. Nam si ex ide penitu
erit / in sanguine uituli uel pententes
suscipient⁹. V t autē uidet in circuitu q;
circuli in quo similitudo lucidi ignis vide
tur. sedecī ꝫ principales stellę apparet / os
tendentes qd p circulū superioris ignis fir
mamti maxime stellę ut p̄fatū ē posite
sū. qtuor uidel⁹ int⁹ capita leopardi & leo
nis. quatuor q̄q; int⁹ cap̄ leonis & lupi.
qtuor int⁹ cap̄ lupi & ursi. qtuor ꝫ int⁹
cap̄ ursi & leopardi. / id ē qtuor int⁹ ue
tū orientalē & australē. qtuor q̄q; int⁹
uentū australē & occidentalē. qtuor int⁹
uentū occidentalē & septentrionalē. q
tuor ꝫ int⁹ uentū septentr̄onalē & orien
talē. / uirib⁹ suis ealdē partes firmamti
& firmantes ipsosq; uentos & ēpantes. S;
si iste in numerositate suphabundarēt
supfluitate sua firmamtū aggrauarēt /
uel si in paucitate ēent. penuria pauci
tatis siue firmamtū consolidare ñ uale
rēt. / qua unicuq; creature ds & supflua
numietatē. idigāq; penuriā subtrahit.
Et qtuor int⁹ duos uentos existūt. qm̄ eq
& necessario & ñ supfluo numero rech
tudinis siue ealdē partes firmamti ubi
posite sū ūsimul uirib⁹ suis tenēt. quēad
m̄dū clauu parietē cui ifixi sū. nec de lo
cis suis mouent⁹. S; cū firmamto circū
uoluunt⁹ illud solidantes. Octo quę

medię sibi utrīq; astantiū stellarū utē capita
hęc sē. scilicet duę utē duo capita quasi ra
dios suos in signū remus aeris sibi oppos
ti extendūt. qua stellę istę quę medię qtu
or stellaꝝ utē pfatos uentos sē. qm qtuor
utē duos uentos ꝙsistūt ut pdictū ē. radi
os suos in remię aerē plongant. quēadmodū
uenę a capite hominis usq; ad pedes descen
dut. Et ut eędē uenę totū corpꝰ hominis
ꝙfortāt. ita ꝯ stellę istę totū firmamentū utri
busq; suis ꝙsolidāt. & uentis qui ipsis pyrmu
sē resistūt. ne firmamentū exē modū suū co
moueāt. aereq;. ad rectū tempamentū pducūt.
sibiq; equali mō uicinę sē. qtenꝰ alta ab alta
ad ꝙfortationē eiędē firmamenti sustenet.
R. eique autē octo quę ex utraq; parte harū
mediarū pfatis capitib; pyrimę uident. uel
radios suos tamtū ad nigrū ignē dirigūt.
quia iste in medio siti alias tenentes uentosq;
ut supꝰ ostensū ē in uicinitate assistentes
radios de se pcedentes solūmō ad nigrū ig
nē mittūt. illi repugnantes ne furorem
ardoris sui imoderate emittat. Et stellę
istę p circuitū firmamenti equali modera
mine ase positę & sepatę sē. qtenꝰ idē fir
mamentū equali mō utrib; suis sustineant.

Qd autē uidet qd circulus puri etheris. cir
culus qq; fortis & albi lucidiq; aeris qsi stel
lis plen sē. quę uelut fulgores suos ad sibi oppositas nubes mittūt. hoc ē qd supior xiiii.
purus ether & sub eo fortis & albꝰ lucidusq;
aer stellis maioribꝰ & minoribꝰ plenꝰ p
fusi & firmati sē. quia in nulla superfluita
te existentes igneꝰ suis totū firmamentū
calefaciūt & ꝙfortant. radiisq; suis nubes
sub forti & albo lucidoq; aere ifundentes
ptinseūt & tenēt. ne metas a dō ipsis con
stitutas excedant. Vnde & eędē nubes i
dextra parte pdictę imaginis tanquā
duas linguas ab inicē sepatas de se pse
rentes. ab eis ut quosdā ramulos in sinꝰ
dictā rotā & uersus candē imaginē di
rigūt. qm ad salutē hominis uelut duę
munitiones ab inicē disiunctę. sic & duę
principales uenti in eisdē partib; ase dis
tant. de ipsis nubib; quę uersus austra
lem partē apparent exeunt. ita ut etiā
de ipsis nubib; quędā spiramina in cō
munē aerē pquē diuersę creaturę ne
getant pcedat. ad hominēq; se dirigāt.
quia & ille scil homo quēadmodū &
alię creaturę superiori adiutorio ac mi
nistrio carere nō pot. In sinistra ū par
te illi a signatis ibidē nubib; uelut etiā
duę linguę ase aliqntū sepatę ieandē rotā
& ad ipsā imaginē qsi quibꝰdā ramulis
de se fluentib; se ouertūt. qm ut contra
ria quęq; ab homine amoueant. scilicet
tam de sinistra quā de dextera illi anu
bib; quę uersus septentionalē partē sē ꝯ.
duo retentacula munitionū ab inicē se
para pcedūt. uelut & principales earūdē
partiū uenti a se sepati sē. sic & de aliis
supdictis ē. quę illa quę in mundo sub
sistūt. uidel & hominē & reliquas crea
turas quēadmodū ds ipsis disposuit. ꝙ
seruant. Istę autē qtuor linguę de qtuor principalib; uentis pcedūt. quia eas
ad retentationē nubiū exspirāt. qm ut
principales uenti totū firmamentū ꝙfor
tant & tenent. ita & isti flatus eoꝝ qui
ut linguę ppter mobilitatē suā apparēt.
nubes quę sub firmamento sē ꝯtinēt. ne
hac aut illac diffluendo modū suū exce
dat. Hoc in ut pfatū ē imago hęc
signis istis ipleta & circūdata ē. quia ho
fortitudine clemētiaꝝ ac unanimitate cetaꝝ
creaturaꝝ ita ꝙfortatus & munitꝰ exis
tit ut nullo impulsu aduersitatis de statu
suo euelli possit. diu ipsū diuina potestas
custodit. Hęc autē oīa alio m intelligē
da sē. Nam qd in circuitu circuli in
quo similitudo lucidi ignis uidet. se
deci ꝯ principales stellę apparent. hoc
ē qd in integritate diuinę potentię p
cipales doctores sē. qui decem pcepta le
gis p sex etates mundi cōpleri docu
erūt & docent. qtuor uidelicet utē
capita leopardi & leonis. quatuor qq;
utē cap leonis & lupi. quatuor utē
capita lupi & ursi. qtuor ꝯ utē cap
ursi & leopardi. qm idē doctores

222a

p ꝙtuor partes mundi. timorē dñi
iudiciūq; ei & ītermales penas cū cor
pali tribulatione quoslibet fideles
expauescere hortat. ꝙtenꝰ p formi
dinē istoꝝ etiā si dilectionē di pꝓpo
suerīt peccare desistāt. Quarū octo
que medie sibi utriq; aptantur stellꝝ
unī capita hec sē. scilicet due unī duo
capita ꝙsi radios suos in signū tenu
isse uersus sibi oppositi extendit. / desig
nantes qđ octo beatitudines in pfectio
ne p̄dictarū uirtutū degentes. dilech
oneq; di & pximi pmuntiantes. cū sū
mo studio exspirationes suas deside
rus fideliū hominū īflammāt. ꝙtenꝰ
illi. quātus scio plurimus modis de
diti sīt. tempalib⁹ pꝓpositus ad celestia
festinet. Reliquę aut octo que ex
utraq; parte harū mediaꝝ pfatis ca
pitib⁹ pxime uident uelut radios
suos tantū ad magnū ignē dirigūt. /
ostendentes qđ cede beatitudines & xlv.
in pspitate & in aduersitate uere p
fectionis cętarū uirtutū assistentes
acuū exspirationū suaꝝ ad iudicialē
ignē mittūt. / his qui dō in spu defer
uere debent īuentes. qđ milla pecca
ta quātus leuia ītroducētū ducantur.
quin p iudiciū & iundictā di exami
nent. Quod aut̄ unde qđ circulus
puri etheris. circulus q̄q; fortis & al
bi lucidiq; aeris quasi stellis plenus sit.
que uelut fulgores suos ad sibi oppo
sitas nubes mittit. hoc ē qđ integri
tas uere penitentie. integritas quoq;
discretionis seoꝝ opū. in racionalita
tis multiplici splendore nitent. qm
ut stelle diuerse & multiplices sunt.
sic & penitentia discretioq; seoꝝ
opū quāplurimas uires beatitudinis
in se demonstrat. ac racionabiles splen
doribus suis mites fideliū facit. / qm
eis īfundit. ꝙtenꝰ omia opa que agūt.
racionabilia coram do appareāt. Un
de & cede nubes in dextra parte p̄dic
te imaginis tanquā duas lingulas
ab īuicē sepatas de se pferentes. ab eis ut
qsda rimulos in supdictā rotā & uersus
eandē imaginē dirigit. quia mites beatoꝝ
hominū ad pspitatē suā duo testamēta
altrum quidē sedm carnē. altū ū sedm
spm a se distantia ad se directa ostendit
ita ut tam illa inimici oseruāt uelut
lingue iste formā unā habēt. quoꝝ tes
tificationib⁹ orbis tocꝰ repletꝰ. hominē
ad creatorē suū respicere docēt. In sinis
tra ū parte illi⁹ assignatis ibidē nubibus.
uelut ī due lingue a se aliqntū sepate. i
eandē rotā & ad ipsā imaginē quasi qb⁹
dā rimulis de se pfluentib; se conuertūt.
significantes ut cū homo p diabolicas tēp
tationes īpugnat. ad mitē suā qudmodū duo
testamēta unde dilectionē di & pximi colligat.
que a se aliqntū distant. qm dilectio ad
dm tendens maior dilectione pximi ē. /
ac sic rotā stellarū curaꝝ necn concipis
centia carnaliū īpugnationū irrigatio
ne uiste admonitionis extinguat. Et
hoc m ut pfatū ē imago hec signis ubiq
īplexa & circūdata ē. / qm homo fidelis
qui uestigia filii di fidelit̄ subsequit̄
claritate beataꝝ uirtutū defensus & or
natus hoc m circūdat. ꝙtenus eū a du
bioseis īsidus ereptū ad beatitudinē sup
norū gaudioꝝ felicit̄ pducāt ubi in etnū
gaudebit. Ysaia seruo meo attestante q
dicit. Iste in excelsis habitabit. munimēta
saxorū sublimitas ei⁹. panis ei datus ē. /
aque ei⁹ fideles sē. Regē in decore suo u
debit. / oculi ei⁹ cernēt terrā delongē. Hoc
sic īntellectu patet. Qui de sinistra parte
ad dextrā declinat attendens qua dō re
quieseit sup humilē & quietū corde. sup
bu diabolū supat. / cū se ipsū contemit di
cens. Ueni oculis duob⁹ me illuminauit. qb⁹
considero quanta glām lux in tenebris
habet. ubi eligere possū qua una īceda.
qm aut̄ uidens aut̄ cecus ero. / cognoscēs
etiā que ductorē ad die uel ad nocte īuo
cē. Ego enī in tenebris me abscondendo
lasciua opa facere possū que in luce ꝓpe
trare ī ualeo. qua ab omib⁹ ubi astantib⁹

xlvi.

xlvii.

y

ispicior: s. tam̄ in tenebris nullū p̄mium
s. dampnabile pen̄ā ꝯsequar. & ideo cor
dis p̄ssurā qua peccatis oblector uulnera
bo uuuiq; din̄ inuocabo q̄tenꝰ in tua luce
me ducat. & ut ulcera mea curet ne in
luce p̄ bis erubesca. Qd̄ diu fecero. funes
captiuitatis mee rupent̄. qm̄ inimicū meū
cuꝰ suggesti homi in tenebris ꝯsentiā cap
tū hoc modo tenebo. quia in me illusus
ē. Ine nāq; qui sic opatur in excelsis celoꝝ
habitabit. atq; minimū saxoꝝ. qd̄ xp̄c ē
sublimitas eiꝰ erit. ubi panis uite ei dat̄. xlvii. meū loquor dicens. Ego dis seru
cuꝰ nūqm̄ refectione fastidire pot̄. qm̄ in
dulci gustu uere caritatis semp delectat̄.
Quapter & sic fluens riuulus de uuuente
aqua efficit̄. & p̄ domū sci spe omia opa
eiꝰ in scitate ita fluūt ut columbini oculi
spe sci illa ispiciant. unde & aque iste fi
deles sūt quia nec euacuabunt̄ nec exsicca
bunt̄. nec homo eis saturabit̄. qm̄ ab ori
ente fluūt nec altitudinē eaꝝ homo qua
diu in corpe manet uidebit nec p̄fundi
tatē ipsaꝝ inuenie. quia ꝫ aque in quib;
homo ad uitā renascit̄ spu sco p̄fundunt̄.
Isto quoq; m̄ fidelis homo regē in decore
beatitudinis uidebit. & in scientia sua cer
net tā uuuentuū cū de peccatis corde & co
pe longe segregat se. unꝰ q̄ sideret q̄d eli
gat. Videt etiā qd̄ ex ore p̄dicte imagi
nis in cuꝰ pectore p̄fata rota apparet. lux
clarior luce diei in similitudine filoꝝ ex
it. qm̄ ex uirtute uere caritatis in cuꝰ sci
entia circuitꝰ mundi ē. elegantissima eiꝰ
ordinatio sup omia lucens omiaq; conti
nens & ꝯstringens p̄cedit. Quibꝰ filis sig
na p̄dictoꝝ circuloꝝ signaq; cetaꝝ figu
raꝝ que in eadē rota discreta sūt. & singla
signa m̄broꝝ formę hominis scil̄ eidē ima
ginis que etiā in ipsa rota apparēt ut p̄fa
tū ē. recta & distincta m̄sura metit̄. que
admodū in p̄cedentib; & subsequentib; uer
bis illi manifestat̄. ubi p̄ea uires elemē
toꝝ aliorꝝq; superiorꝝ ornam̄toꝝ que ad
mundanū & ad ornatū mundi spectāt.
omsq; cōpagines m̄broꝝ hominis qui i
llo scil̄ mundo dñatur decent̄ distingui

ut conuenienterq; uiste m̄sura coaptat
ut tibi multociens p̄palatū ē. Sc; etiā
de uera caritate que tota diuina ē. bo
nū qd̄ omi desiderabili p̄ciosi⁹ existit.
omis ipsū q̄rentes ad se colligens & tra
hens uenit atq; celestiū desideriorꝝ spi
taliūq; gemituū diuino ī̄stinctu pce
dentiū merita necū & omia homi
nis opa p̄ di amore plata recto iudicio
pensat. sic & omib; qui din̄ p̄fecte di
ligūt patet. uelut p̄ ieremiā seruū
suū loquor dicens. Ego dis seru
tuis cor & plantis renes qui do unicuiq;
iuxta uiā suā. & iuxta fructū adinuen
tionū suaꝝ. Qd̄ sic ītellectum patet. Qm
din̄ diligūt. p̄ nulla clausurā false
occasionis aliū quā ipsū quer̄t. nec
ullas suisurrationes concupiscentiarū
carnis suę cū alio habere uolūt. cū tm̄
homo uoluntates suas multociens
p̄ficiat. sic & ada tēptauit qd̄ facere
posset. Homo aut̄ dō & diabolo simul ser
uire n̄ pot̄. qm̄ qd̄ ds diligit diabolus
odit. & qd̄ diabolus diligit ds negligit.
quadmodū in homine ē. quia caro in
peccatis delectat̄. & anima iustificā sitit.
atq; in his duob; pugna magna ē. qm̄
pars altā parti alteri contraria exhibit.
Sc; tam̄ opus qd̄ homo ceptit hoc m̄ i
magna tentione p̄ficit̄. sic & seruus
dño suo seruire cogit̄. qm̄ caro cū ani
ma sibi subiecta peccatū aggredit̄. ani
maq; cū carne illi subiugata op̄ bonum
opatur. Cū aut̄ homo secm̄ desideria
animę carnis sit. seipsū p̄p̄ amorē di re
pudiat atq; pegrinū in concupiscentiis
carnis se facit. qd̄ uulti & sci fecerūt. & ꝫ
abel fecit qui in din̄ aspexit. & in eiꝰ
sanguinis effusione tota tria contra
munit. ita ut p̄ncipii uidua nomina
ta sit. scil̄ integritate scitatis p̄ hominei
duū cam priuata uelut mulier sola
cio uiri in uiduitate delituit̄. Ita am
& ego dis eunctoꝝ seruitor corda con
trita que peccata negligūt. proboq;
renes qui de gutta concupiscentiaꝝ se

contrinēt. qui reddo homini mercedē
secm laborē gressuū uiaꝝ suaꝝ & secm
qđ fructꝰ in deliberatione cogitatio
nū suaꝝ pferr. / quia oīs fructus hoīs
cora me sēptos habeo. Homo enī qui
uoluntatē concupiscentiaꝝ suaꝝ dese
rit uitiꝰ ē. / qui ū omnē uoluntatē
suā in concupiscentijs sequit. uisꝰ no
minari ñ potit. s; tamē si ad bonū con
uersus fuerit. cicatrices eī in sanigui
ne agni abluunt. & ut etiā celestis ex
ercitus illas curatas uidens in admi
rabilē laudē dī exultatur. Omī itaq;
homo qui dīn timet & diligit uerbis
ihū deuotionē cordis sui apiat. eaq; & ad
salutē corpis & animaꝝ hominū ñ q
de ab homine s; p me qui sū plata sci
at. Tercia uisio prime partis.

1. Ego uidi. / & ecce uen
tus orientalis. uentusq; austra
lis cū collatalibꝰ
suis p flatꝰ for
titudinis suę
firmamētū mouentes. illud ab oriente
usq; ad occidentē sup tra circūuolui fa
ciebat. / ibiq; uentꝰ occidentalis nec ñ &
uentꝰ septentionalis & collatales ipsoꝝ
illud suscipientes. spiraminibꝰq; suis i
pellentes. ab occidente usq; ad orientē
sub tra reiciebāt. Vidi q̄q; qđ a die quo
dies plongari ceperūt. pfatus australis
uentus cū collatalibꝰ suis ide firmamētū
in australi plaga sursū uersus septē
trionē usq; in die quo ultr ñ plongam
tur. q̄si fulciendo paulatī attollebat.
& qđ ab eodē die quo dies adbreuiari
ceperūt. septentionalis uentꝰ cū collata
libꝰ suis ipsū firmamētū claritatē solis
abhorrens. a septentrione ad austrū
repellendo paulatī depmebat. usq; &
aust illud itūm alongitudine dierū
erigere ceperat. S; & uidi qđ in supi
ori igne circulus apparebat. qui totū
firmamētū ab oriente uersus occiden
tē circūcingebat. de quo uentꝰ ab occiden
te pgrediens septē planetas ab occidente
ad orientē cōtr circūuolutionē firma
mēti ire cōpellebat. / & iste sic alij pfati
uenti in mundū flatus suos ñ emitte
bat. s; tamē cursū planetaꝝ ut pdictū
ē tempabat. Vnde etiā uidi. quia p di
uersā qualitatē uentoꝝ & aeris cū sibi mi
uicē occurrūt. / humores qui sūt in homi
ne cōmoti & īmutati. qualitatē illoꝝ sus
cipiūt. Vnicuiq; enī superioꝝ elemētoꝝ aer
qualitati illi quemens. p quē illud seiuer
elemētū ui uentoꝝ ad circūuolutionē im
pellat ieiat. alioquin ñ moueret. & de q̄liber
uisoꝝ cū mutatiōe solis lunę & stellaꝝ aer
qui mundū tempat exspirat. Cū aut ali
q̄ndo aut p ardorē cursus solis aut p u
dictū dī qdēq; elemētū uersus quālibet
plagā mundi tangit. illud ibi cū aere
se mouente cōmotū. ex eode aere flatū
qui uent dicit in subtriorē pfatū aerē
emittit. qui se mox illi intermiscet. qua
etiā ex aliqua parte ex ipso. & aliquātū eo
similis exsistit. sicq; homine tangit. / ūi
& humores qui in ipso sūt. secm qualitat
ipsi uenti & aeris cū eide qualitatis sūt seu
ad debilitatē seu ad fortitudinē sepi imu
tant. Et ut dum uidi. cū quisq; uentoꝝ
oīuū pdictaꝝ qualitatū in qualibet pla
ga mundi aut diuerso cursu solis & lunę
aut iudicio dī ut pdictū ē excitat. ita ut
illic aere cōmoto sibiq; contrapato flatū
suū emittat. qđ ide aer p mundū spiritus
& ea quę in mundo sūt tempando ꝑseruāt.
secm eundē flatū homine in humoribꝰ
suis aliquātū mutabile reddit. qm cū ille
scilicet homo cuī naturalis qualitas eide
flatui ꝑuenit. aerē hunc sic īmutatū i
se īducit & emittit. eo qđ anima illū sus
cipiens ad intiora corpis tm̄ intimittat. hu
mores qui in ipso sūt etiā īmutant. / eiq;
aut īfirmitatē aut sanitatē ut sup de
monstratū ē multocies īducūt. Humo
res enī sic leopardus in homine ferocit
intrā se īsurgunt. s; tamē deide leniores
fiunt. & ut cancer nec pcedendo nec retro

gradiendo mutationē sepius in se osten
dit. atq; uelut ceruus saliendo & pungen
do diuersitatē in se aliq̄ndo manifestat.
& etiā quēadm̄dū in rapacitate lupi & eū
ipso uelut in qualitate ceruu & cameli ut
p̄dictū ē hominē mēdū imaginat. mēdū
q̄q; ut leo fortitudinē suā in illo ñ cessan
do demonstrāt. atq; ut serpens nē lenī
tatē nē acritatē in se p̄fert. & quēadm̄
dū agnus se mites aliq̄ndo simulāt. si
etiā ut ursus mēdū uelut in ira submur
murāt. mēdū q̄q; eū illo qualitatē agni
& serpentis uel sup̄ ostensū ē manifestāt.
Nam humores in homine hoc m̄ sepius
imutant. Quappē & multociens ad uecur
ipsi sic imutati tñ seruīt. in quo scientia
ei p̄bat̄ que de cerebro p uires animę tēpa
ta p̄cedit. & qd̄ humiditas cerebri tangit.
ita ut illud pingue & forte ac sanū fit.
In dextra enī parte hominis uecur & mag
nus calor corp̄is ideirco & dextra uelox
ad erigendū se & ad op̄andū ē. In sinist̄
aut̄ cor & pulmo sē que illa ad onera &
fortant. & calorē de uecore quēadm̄dū
de fornace habent. Si; uenę uecoris cōmo
tis humoribꝰ ibi tactę. uenulas audit̄
hominis & cernūit. auditūq; illi aliq̄ndo
& fundūt. quin p auditū homini multoci
ens seu sanitas seu infirmitas iferet̄. scir
eū de p̄sp̄is sup̄ modū in gaudio & cernit̄.
triste eū de aduersis sup̄ modū in tristicia
& trahit̄. Vidi q̄q qd̄ mēdū humores si
ni ad umbilicū hominis tendūt. qui q̄si
caput uisceribꝰ extans. illa lenit̄ claudit ne
dilipent̄. & qui ueneta caloreq; & uenas
ad rectū tempamentū & seruat. licet ui pul
sibꝰ suis multociens inquiet̄ sit. alioquin
homo uiuere ñ posset. Si; & lumbos ho
minis aliq̄ndo petūt qui in uiribꝰ suis
uelut ludendo deceptuosi & p̄iculosi s.
& qui amentis & a cerebro uenis retinent̄.
in quibꝰ & rationalitas floret ita ut ho
sciat q̄d faciat uel q̄d deuitet. uñ & de
lectationē ad op̄a illa habet. & qui in
dextra parte corp̄is de flatu spiramen
tis hominis & de uecore ei calefiunt.
& roborant̄. unde & sic homo discre
tionē disciplināq; recipit q̄m̄ p̄cellas
aliox humox cōpescat. q̄tenꝰ opa sua
disciplinate p̄ficiat. Idē q̄q; humores
uenas renū & ilioꝝ imēdū tangūt. que
ad uenas splenis pulmonis. & cordis
tendūt. & hec oīa cū uisceribꝰ insi
nuata cernunt̄ cū illa pulmo cale
facit. dextrā ꝰ partē corp̄is uecur ac
cendit. Et renibꝰ uene cerebri. cordis.
pulmonis & uecoris. cetēq; renibꝰ fortī
tudinē afferūt. & uene renū ad suras
descendūt easq; & fortant. & ita cū ne
uis exde sura & sura redeuntes. seq;
aut in uirili fortitudine seu in mu
liebri ~~muliebri~~ matrice ad iuicē co
nectentes. quēadm̄dū stomachus cibos
comprehendit. locis illis uires ad gig
nendū prole imittūt. uelut p̄lapi
de ferrū acuit. Nam cerni musculi
brachioꝝ & surę tumores q̄q; cruriū
sē pleni uenis & humoribꝰ. quin ut
uent̄ uiscera & cibos in se retinet. sic
lacerti brachioꝝ & surę cruriū uenā
& humores in se & seruāt. & fortitudi
ne sua hominē roborant & portant.
quēadm̄dū uent̄ illū mittit. Si; cū
homo mēdū festinanter curritur seu i
cedendo uter facit. nerui qui sub genu
bus existūt. & uenule que in genibus
sē sup̄ modū distente uenas in suris
que ut rete sibi conexe & plurime sē
tangūt. & sic in fatigatione ad uenas
uecoris redeuntes. illas cerebri uenas
tangere facūt. & hoc m̄ totū corp̄ in
fatigationē mittūt. Uene aut̄ renū
sura similiter illi subuenientes magis
tangūt quā dextrā. quia sura dext̄
a calore uecoris & fortat̄. Ad uenā q̄q; renū
atq; ilioꝝ uene surę dextre ascendit.
illaq; uene uecoris uenas tangūt. &
uecur renes in pinguedine que ex hu
moribꝰ ē iacentes calefacit. ita ut ex
tendant̄ uelocius delectationē iducen
tes & educentes. extraq; cessantes. quia
cū uecur hominis caloreꝫ dat ille io

culat & letus ē. Itaq; humores qui homine st̄ iusto in cōmoti cū uenas ceoris illi aliq̄ndo tangūt ut supdictū ē. humiditas illi minuit. humiditas q̄q; pectoris attenuat. Iuñ ⁊ homine sic exsiccatū in ifirmitatē ipellit. Flegma etiā in eode homine aridū & uenenosū fit. illudq; ad cerebrū ei sic ascendit. caputq; in dolorē ducit. oculos q̄q; dolere facit. medullaq; in ossib illi marcescit. ita ut nūdū ille caducum morbū incurrat cū luna in defectu ē. Humiditas etiā que in umbilico illi ē p eosde humores fugata. in siccitatē aliq̄ndo uertit & idurescit. uñ & caro ipsi ulcerosa & squamosa fit. ut ut leprosus sit cū lepra nō habeat. Vene ⁊ lumboꝝ ipsi p illos iuste tacte. cetās eode in cōmouēt. ita ut recta humiditas in ipso exsiccet. Isicq; humore relicto ipetiginес in illo exurgunt. Venę q̄q; renū eide hominis a prefatis humoribꝫ iuste cōmotis nūdū tacte. alias uenas que ipsis in suris aut in re quo corpe adherent ut p̄dictū ē ꝯ cumentes medullas ossiuū & uenas carnis illi in siccitate arefaciūt. Ⅰ & sic homo diu langueꝫ. in langore isto uitā diu trahens. S; aliq̄ndo p̄fati humores in pectore hominis sup modū in humiditate iundāt. illiq; ueluti ei humiditate ista humectāt. uñ quāplurimeq; & uarie cogitationes in eumde hominē insurgūt. ita ut se nē nimis sapientē nē nimis stultū ee putet. & deīde ide humores ad cerebrū ascendentes illud ifīciūt. atq; ad stomachu descendūt febresq; ni eo generāt. Isicq; homo ille diu ifirmat. Venulas q̄q; auriū cū supfluitate flematis nūdū tangūt. illeq; uenas pulmonis cū eo de flemate ita ifīciūt. ut homo ruf fiat & uix suspirare possit. Ⅰ & eade supfluitas flematis de uenis pulmonis ad uenas cordis transiens illud in dolorē ponat. dolorq; iste ad latus ei de hominis uadens pleuritī excitet. eūq; ita ꝯcutiat quasi caducū morbū i defectu lune habeat. Supflua etiā ūmdatione uiscera in umbilico hominis mouet. atq; sic ad cerebrū illi ascendit. eūq; freneticū multocies facit. uenāq; in lumbis illi ꝯcutit. melancolyā quoq; in ipso tangit. ita ut ille hoc in contrarium uocē de celo ad me sic dicentē audiui. Omnes creaturas quas ds tam in superioribꝫ quā in inferioribꝫ fecit. utilitatem hominis adiunxit. Ⅰ quas si ille pranso & tribꝫ euertit. iudiciū dei ipsas cū iundicta sup illū iducit. Que quidē hominum corpali necessitate assistant. Ⅰ ad salutē q̄q; animę illi respicere ñ mini intelligende st̄. Nam ut uides qd uentus orientalis uentusq; australis cū collatālibꝫ suis flatilibꝫ fortitudinis suę firmamentū mouentes. illud ab oriente usq; ad occidentē sup tiā circūuolui facit. hoc designat. qd exspiratio timoris dñi. exspiratio q̄q; iudicij dei cū cetis uirtutibꝫ fortitudinis suę intiorē spm hominis tam gentes. cū uelut in oriente bona icipe. & in his usq; ad bonā ꝯsumationē quasi ad occidentē carnalia ꝯsumentē conuersari & psequi facit. Ⅰ qm cū homo dm timet. iudicia ei p excessibꝫ suis iam retro ptimescit. Vñ cū sic bona icipit. ut in illis psequi. p cetera remuneratione studet. Itaq; uelut occidentalis

necñ & uent' septentrionalis ac collata
lef ipsor illud suscipientes spuammumbq;
sius ipellentes ab occidente usq; ad orien
te sub tra recipit. qm exspiratio rectum
dnus ifernalib' pens. exspiratioq; casti
gationus corpalib' tribulationib' & ceris
flagellationib' spm hominis extrinsecis.
troib'q; sius scientes. cu iam in rectio
ualsitudinis bona opari uelit ad occi
dentē declinans delinit ad ortū usq;
ad sub trena calamitate reducit. Alia
exhortantes. ne qsi in fine usq; opi
tepida facilitate uehis succubat. s; ut
strenue ad ueru scitatis redeat. / quia ñ
icipienti & negligenti. s; icipienti &
pficienti merces beatitudinis dabit.
Videl quoq; qd a die illo quo dies plon
gari icipiūt. pfatus australis uentus
cu collatalib' sius ide furmamtū ma
gis plagā surs uersus septentrionē usq; in
die quo usq; ultr ñ plongant qsi fulciendo
paulati attollat. / quia cu in luce ueri
tatis bona opa p fidele hominē exten
dunt. ab igne ustice exspiratio rec
tudinis cu alis ut rubis uenies mite
riorē spm ipsi in ardente ustica sur
sū cont' capiscentia carnis quā pluri
mis temptationib' attritū & probatū.
usq; ad bonū finē erigendo bene & or
dinate attollit. Qd aut ab eode die q
dies adbreuiari icipiūt. septentriona
lis uentus cu collatalib' sius claritatē so
lis abhorrens. ipsū furmamtū a septem
one ad austrū repellendo paulati depri
mit. usq; dū aust illud rursum ad longitu
dinē dierū erigere icipiat. hoc e qd cu
hominē in bonis opib' rectū & tarditas
apphendendo in fatigationē duxerit. tri
bulatio corpalis qua se ide homo diabo
lice psuasioni resistens multis modis pri
afflixerat. & claritatē cont' opi rectio af
fectū neglexerat. spm illi' contrius cogi
tationib' intus tangit. / ipsiq; imittit.
qtenus se in his afflictionib' contineat. ri
gore q; que in his habuit deponat. qm
gia dñi uelut in austro benigne & clem

ter ipsi peccata sua idulgeat. / sicq; ul
tu paulati decipit. quo nsq; ignis dono
di hec recte diudicans. spm ipsi in car
ne hoc in certamine. rsum ad pristinū
uigore ut rursū reducat. Sed & in
des qd in supiori igne circulus appare
at. qui totū firmamentū ubiq; circū
cingit. de quo uent egrediens septem
planetas ab occidente ad orientē cont
circūuolutione furmamti ure copel
lit. / qm in diuina potentia integritas
sciatis e. que intiore spm hominis
ex omi parte immutat qui se deo
iungit. Vnde & de ipsa exspiratio
uenens mistica sei spe dona illu ubi
in rectio torpescere icipit tangere
facit. qtenus a torpore se excutiat. & ad
mysticā strenue exurgat. qd tamen
multociens grane spm hominis e. /
quia corp in quo p diuina dispositi
one positus manet ut sibi obediat
nux intellectu peruenire pot. qm illi sepe
tanqua habitaculo suo in carnalib;
desideriis sentit. / sicq; exspiratio do
ni. dñi multociens uoluntati hominis
resistit. Et iste sic certi pfati uenti i
mundū flatus suos ñ emittit. s; tam
tū cursū planetar ut p dictū e tepat. qa
p monstrata exspiratio ex integritate
sciatis p cedens. sic certe uirtutes que
hominē selo dedutū a malo ad bonū
uertūt se ñ manifestat. qm cu ho
p domū dñi bona facere icipit. ñdū in
plenitudine sciatis p fectus existit.
s; tande cu ad p fectionē eor uenire
puenerit. / exspiratio sciatis in ple
nis & p fectis sei spe domus ipsū tenet
nec hac nec illac eū uacillare p mittit.
Nam ut columpna sciatis iferi sup
xpm fundata. supi ad celestia erigi
tur. sic xpo eū tenente sup que sep
te dona sei spe requieuerūt. tempesta
tib' uarias tptationū quassatiū ru
ere ñ potūt. dicentq; que ad mdū me i
spu amte p abbacue sept e. Deus
dns fortitudo mea. / & ponet pedes

meos quasi cernuos. Qd sic intellectu patet. Deus qui me creauit & ut diuinę potestatis sue me habet fortitudo mea ē qm sine ipso nichil boni facere ualeo. quia p ipsum uitale spm q̄ uiuo & moueor habeo. & quo omnia interna mea cognosco. Ipm & ide ds & dns ē ipsum uehementer inuocauero. ponet gressus meos in uelocitate mandatorum suorum quę adhuc tu cernuus appetebat ēi fontē desiderat. atq; hoc m̄i sup altitudinē illa quę in p̄ceptis ei m̄ ostensa & in uincta ē deducet me. Renas concupiscentias in uictoria fortitudinis m̄i substernens. ita ut laudes idefessas ipsi referā. ēi ad beatitudinē celestium puenero. Ham ut sol in firmamēto celi positus terrę creaturę dnat. nec aliqd ēi obtuere ualet. sic etiā nec qlibet fidelis cor & animum suum in dō figens ab ipso euelli potest. Et qm in ipso fixus ē omnia terrena uelut despicit. quappt & nullus in ipso scandalizat. In nullo enī strepitu timore mortis mouet. nec in ullo labore temp̄ ipsi lamentabile ee cognoscit. nec in speluncis latronum id ē in doloso odio inuenit. in quo homo multociens decipit. nec in turbine instabilitatis ambulat. sed in stabiles mores hominum qui creatorē suum n̄ respexit. opa sua secm libertatē uoluntatis sue pficientes. Vn & cancro retro incedenti & turbini qui herbas arefacit assimilantur.

VI. Qd autē deinde uides. quia p diuersa qualitatē uentorum & aeris ēi sibi inuicē occurrit. humores qui st̄ in homine comoti & immutati qualitatē illorum suscipiūt. hoc designat. qd p diuersos modos exspirationis uirtutum. nec n̄ & p qualitatē desideriorum hominum ēi sibi inuicē concordat. atq; homo uult ea que di st̄. cogitationes hominum a malo remotę & ad bonum conuersę dignitatem uirtutum & secundum desideriorum se substernit. Vnumq; enim suprorum elementorum aer qualitatem illi quem ens. p quē illud scilicet elementum in uentorum ad circumuolutionē ipellat. est. aliquando n̄ moueret. significans qd quibusq; superioribus uirtutibus & confortationibus desiderium fidelis hominis quemens. p qd exspiratione uirtutum ad euersionē mali & fortitudinem adē. aliquando ad bonum n̄ conuerteret. & de quolibet istorum ēi mutatio solis. lunę & stellarum aer qui mundum tempat. exspirat: ostendens qd de omnibus superioribus uirtutum & fortationibus. de spu qq; fortitudinis. de spu etiā timoris dm ēi certis bonarum exspirationum illuminationibus. desideria que in cordibus fidelium ad supnā beatitudinē anhelant incendunt. Qcqd enī bonus homo opat. non de merito ipsius; de dono gre dei p̄cedit. Cum autem aliquando aut p ardorē cursus solis. aut p uicissitudinem qdcunq; elementorum uersus qualibet plagā mundi tangit. illud ibi cum aere se mouente comotum. ex eodē aere flatum q uentus dicit in subtiorem pfatum aerem emittit. qm cum p spm fortitudinis & p dm nam dispositionem superiorum uirtutum uersus ad salutem hominum excitant ubi desideria fidelium hominum ad dm ascendit. dmq; inuocant. ille cum supno desiderio ad uocatę ab ipso exspiratione ad mites concordē hominum dirigit. qtenus adquelibet bona querentibus sit. Ham cum ho dm pure & fidelit inuocat. iusto iudicio ds illius mumine intuitum circumdat. quia malo abiecto ad bonum festinanter p̄perat. Qui se mox illi immiscet. quia etiā ex aliqua parte ex ipso ē. & aliquantum ei similis exstitit. significans qd mites uultum exspirationum uirtutum & cordium. quia dum id qd iusti ē amat ex uirtutibus ē. quappt & se illius similes hoc m̄ facient. Sicq; ide aer homine tangit. uni & humores qui in ipso st̄ secm qualitatem ipsius uenti & aeris cum eide qualitatis st̄. seu ad debilitatem seu ad fortitudinem sepius immutantur. qm ecce mites beatorum ad iustitiam conuerse

carnales ꝯcupiscentias in illis domāt. cogitationesq; ipsoꝝ exspirationem uir tutū & deuotionem supnoꝝ desideriorꝝ ifigūt. debilitatē uicijs fortitudinēq; uirtutib⁹ addentes. Cū enī homo ꝑpt̄ dm carnē suā racionabilit̄ ꝯstingit. spm in tiorē sursū ad beatitudinē adtollit. sapientia adtestante que ait. O omnis uisti plurima fortitudo! & in fructib⁹ impij ꝯturbatio. Qd sic ītellectu patet. Sicut sol cū in meridie sursū ascendit. in calore suo maxime ardet. ita ꝙ dom⁹ idē mens uisti huj⁹ qui omia opa sua hoc m̄ opat̄ q̄si iudicio di assistat. plurimā fortitudinē in se ostendit cū de uirtute in uirtutē ascendendo ꝓficit. nec in hoc minuit̄. quēadm̄dū nec sol ꝑpt̄ ascensū suū nec ꝑpt̄ distributionē calorꝝ suū in circulo suo attenuat̄. ꝙm beatus homo q̄nto plus in bono cales cit. tanto plus felici studio ītendescit. Nam mansiones isti in supnis locis sc̄t. in quib⁹ tota ītentione & toto desiderio uersat̄! nec eoꝝ dulcedine saturari potest. fortitudo q̄q; ei altior firmamento ē. & usq; ad ꝓfundū abyssi ꝓtingit! quia homo cū oī creatura fortissim⁹ ē. & oīs creatura ei deseruit. Terra ꝙ de motione firmamti aliq̄ndo ꝯcutit̄. & mouet̄. ac firmamtū terrę deseruit. cā pluuia ꝓfundendo ne ab ūnicē separet̄. & ut ꝓ aerē & terrē fructus suos laudabilit̄ ꝓferat. beatus aut̄ homo omia terrena sibi abstrahit. nec ꝑpt̄ ꝯtentionē nec ꝑpt̄ meritū terrenaꝝ concupiscentiarū ꝯnn. desistit. quin īsupnā altitudinē ascendendo bona opa edificet cū gaudio eternę uitę. S; in fructib⁹ illis quos impi⁹ in malis & puersis opib⁹ ꝓfert ꝯturbatio ē! ꝙm ille in ꝯturbatione sedi ūmdando titubat. nec in die ambulat nec in etnā luce sperat. s; siliquas porcoꝝ comedit. in eis uitā n̄ ūuenies. quia carnalia desideria n̄ abiecit. S; & iterū uides cū quispiā uentoꝝ oīnū p̄dictaꝝ qualitatū in qualibet plaga mundi aut diuerso cursu solis & lunę aut uidicio di ut p̄dictū ē excitat̄. ita ut illic aere cōmoto sibiq; ꝯtrario flatū suū emittat. qd ide aer ꝑ mundū spirans. & ea q̄ mundo s tēpando ꝙ seruans. secm eundē flatū hominē in humoribus suis aliq̄litū mutabile reddit. significans qualia cū exspiratio uirtutū plurimoꝝ donoꝝ ꝺicūq; spe sēs eas exspirat. & ꝑ ispirationē spe fortitudinis & humilitatis spesq; timoris dīni animuq; ꝯtriti. & ꝑ dis positionem diuine considerationis in fideli homine excurgit. ita ut recto desiderio illi qd ipsi ꝯcordans ē ꝑ effluentē ispirationē assistat. ide desiderū queq; utilia ꝓseruans seq; ad illa cū deuotione rechmans eidē ispirationi se coaptat. Et sic ide q̄q; desiderū cor eidē hominis concutit! ꝙm cū ille scilicet homo cui⁹ naturalis qualitas eidē flatui ꝯuenit. aerē hunc sic immutatū in se īducit & emittit. eo qd anima illius suscipiens ad intiora cordis tēsimittat. humores qui in ipso sē etiā īmutant̄. eq; aut̄ ifirmitatē aut sanitatē ut sup̄ demonstratū ē multocies īducūt. cū ipse cui⁹ uoluntas bona exspirationi huic ꝯcordat desiderū hoc a malo separū ruminando discutit. & quia anima illud ꝑ se ipsā secreti⁹ excubat. ꝓcellę cogitationū que in ipso ūndant etiā īmutant̄. ita ut ei nīc aduersitatē nīc ꝓsperitatē ꝑmittat. Tumores enī sic leopardus in homine fero cit̄ intūdū īsurgūt. s; tam̄ deīde lenores fiūt. & ut cancer nē ꝓcedendo nē retrogradiendo mutationē sepi⁹ in se ostendit. atq; uelut̄ cerui saliendo & pungendo diuersitatē in se aliq̄ndo manifestant. ꝙm q̄libet homo timorē dīni habeat. cogitationes tam̄ in eo aliq̄ndo surgunt. que deīde tedio affectę ad uanitatē se deponūt. aliq̄ndo uelut̄ in

canero ꝑ fiducia bone ꝯsumationis illiꝰ ꝓcedere exhortant. ſ; deide illiꝰ retroſii trahentes imittendo ſic eū ꝓſeueriare ñ poſſe decipiūt. ⁊ aliq̄ndo q̄ſi in ceruo ꝑ fide eū ſecurū faciūt. ⁊ ꝓnd̄ii aūt in fide uacillante ꝓmūgūt. Et etiā q̄eadm̄dū in rapacitate lupi & eū ipſo uelut in qualitate ceruꝰ & caneri ut ꝑdictū ē. hominē mēdū i uadit. ⁊ quia aliq̄ndo q̄eadm̄dū in lupo ifernales penas hominū offeriūt ita ut ſolūm quaſi ꝑ ceruū id ē ꝑ fide. & uelut ꝑ caneruū id ē ñ fiduciā. abſq; alīſ uulnꝰ opib⁹ eas euadere poſſit ipſi fallacit ꝓmittūt. ⁊ deide aūt illiꝰ multociens in deſpationē ducūt. ⁊ n̄ dū quoq; aut leo fortitudinē ſuā in illo ñ ceſſando demonſtrāt. atq; ut ſerpens nē lenitatē nē acritatē in ſe ꝓferūt. & q̄eadm̄dū agnus ſe mutes aliq̄ndo ſimulant. ubi iudicū di hominī ꝯponūt. ſ; ꝓnd̄ii ne illud ne illud metuat ei ꝑſuadēt. quia ne ut ſerpens prudenter ꝫcedens qualit illud leni aſtucia euadat ipſi decep tuoſe ſuggerūt. cū ⁊ q̄ſi agnū in pa cientia eum nichil timere exhortan tur. ⁊ uelut peccatis obligatus ñ ſit. ſ; etiā ut urſus mēdū uelut in ira ſub murmurāt. mēdū q̄q; cū illo qualita tē agni & ſerpentis uelut ſup̄ oſtenſū ē manifeſtāt. ⁊ q̄n aliq̄ndo q̄eadm̄ dū urſus corꝑale tribulationē ꝑ deo hominē ſuſtinere ſubmurmurāt. ꝑ quā uelut in agni pacientia. & q̄ē adm̄dū in ſerpentis prudentia ipſū caſtigatū & a peccatis emundatū ee demonſtrāt. ⁊ ter q̄; eū in hoc ꝫcertū ꝑ plurimas uarietates reddūt. Nam humores in homine hoc m̄ ſepi⁹ imu tant. ⁊ quia cogitationes hominis huiꝰ m̄di turbinib; aliſq; modis ꝓmuta tꝰ illiꝰ nec in iuſtā ſecuritatē nē in de ſpationē ducūt. ⁊ mēdū etiā ꝑ rectā de uotionē eū ſurſū attollūt. Quapter & multociens ad ꝫcur ipſi ſic imuta ti tranſeūt. in qua ſcientia ei ꝓbat. que de cerebro ꝑ uires anime ꝛ̄pata ꝓcedit. & q̄d humiditas cerebri tangit. ita ut illud pinguc & forte ac ſanū ſit. ⁊ ſignifi cantes q̄d cogitationes hominis ſepi⁹ q̄ſi ad ꝫcur ei ſcilicet ad fortitudinē uſticie in quo uirtus ꝑ ſcientiā opat ſe dirigūt. qua ſcientiā boni & mali uires anime oſtendit. que ꝑ uſticiā in credentib⁹ uitā cōphendit. q̄eadm̄dū filius di pecca tores & publicanos ad ſe collegit. q̄s etiā in habundantia ſpe ſcī robuſtos fecit. X. n dextera eni parte hominis ꝫcur & mag nus calor corꝑis ē. ideirco & dextra ue lox ad erigendū ſe & ad opandū ē. ⁊ ſi niſtra aūt cor & pulmo ſē que illā ad onera ſuſtinēt. & calorē de ꝫcore q̄ead m̄dū de fornace habēt. ⁊ que deſignant q̄d in dextra id ē in ꝓſpitate ſalutis bo ni & recti hominis uſticia cū ſpu ſcō o pat. ⁊ ita ut ille ꝑſpe ad dm̄ ſe erigens. quelibet bona ꝑficiat. ⁊ in ſiniſtra aūt ut adiūſa deiuuet. dm̄ recto corde con fitendo ſe ꝯfortari ꝑ robur uſticie ex optat. S; uene ꝫcoris cōmote ⁊ mon uus iſtis tacte. uenulas audituſ hoīs ꝛ cutiūt. auditūq; illi aliq̄ndo ꝛſundūt. q̄n ꝑ auditū hominī multociēs ſeu ſa nitas ſeu infirmitas īfert. ſcilicet cū de ꝓſpis ſup̄ modū in gaudio ꝛcutit. ſiue cū de aduſis ſup̄ modū in triſticia ꝛtra hit. ⁊ oſtendentes q̄d tenor uſticie cogi tationib⁹ rectis ꝓuocat. hominē a malo auditu auertit & ad bonū dirigit. qui animę illi⁹ mēdū & ea que ſeā ſt. & ea que turpia ex iſtū īfert. ⁊ ita ut homo nec in bonis nec in malis ſibi aliq̄ndo mo dū ponere ſcire uelit. ⁊ am bona ſcien tia ſine bono auditu inuta ē. quia q̄l bo na ſcientia ſcit bonus auditꝰ recipit. illeq; magnū ſtudiū habet tractare ac dicta re q̄d ſ; ꝑ bona ſcientia fert. Qui ꝓpter omia hec ꝛgruent cōpoſuerit. aliq̄ntu ab ipſis ceſſando q̄eſcit uelut ho qui the ſaurū in archa ſua ponit. ſcil eū bonū & malū ītelligit. ⁊ bonū in ſecreto auidꝰ

§ Surge surge illuminare hierl. Surge
surge ut lucescat tibi lux tua. Surge
illuminare hierl. Surge surge ut lucescat
tibi lux tua. Surge illuminare hierl.

fiu recondens & malū ase prorsus abici
ens quēadmodū ysaias dicendo exhortat.
olue uincla colli tui captiua filia syon.
quia hec dicit dns. Gratis uenumdati es
tis & sine argento redimemini. Q̄d sic
intellectu patet. Contere p penitentiā uin
culū pme captiuitatis & trāsgressionis
ohoc int filias supne pacis iparadyso cōpu
tatus erat. qm illo pdito multis malis sub
iugatus es. Quippe dicit ille qui dns cum
eloq ē. uobis qui spontanee peccatis uno
uti estis. Tali m absq; pcio uenumdati
estis fie ds pme mulieri dolorē pmisit
que ppter puaricationē diuini pcepti pa
radyso caruit atq; nomī qd ē filia syon
amisit. Is; sine argento trene cupidita
tis redimemini. ubi in uirginea natu
ra redeptor ur surrexit. & uos p spm
& aquā renasci ad uitā instituit. ac sic
in hereditariū locū uos reduxit. Qui
aut in natiuitate ista uiste pseueta
uerit. A celsitudine syon nō mouebit. Fi
delis q homo ad dm se erigat peccata
sua abiciendo. omniaq; mala relinqndo.
atq; in desiderio suo ad celestia ambe
let. auxiliū bonoꝝ opū a deo petens.
Qui si in peticione hac stabilis pseueta
uerit quēadmodū cecus sedens secus uiā
fecit. mox gīa dī ad ipsū aspicit. & si
ic illa eū luminī adtendentē & a tenebris xxiii.
semetipsū erigentē uiderit. in omnibus
illi aderit. ea que uista & sca se ipsi i
spirans. Iste nāq; a malo declinās in bo
nis & scis opib delectat. & dulcedinē eoꝝ
gustat quia a dō recedere nō uult. Is; a ser
pentino dolo se auertit. Videt quoq;
qd intrinsecu humores isti ad umbilicū ho
minis tendit. qui qsi cap uiscerū extās.
illa lenit claudit ne dissipent. & qui
ntmera caloreq; eoꝝ & uenas ad rectū
tēpamentū seruat. licet multociens in
pulsib suis iquiet sit. alioquin homo
uiuere nō posset. qm cū fidelis ho malū
auditū excludit. bonis cogitationib;
suis umbilicū diuisarū & cupiscentias
constringit. qtin ad uitā uere beatitu

dinis pringere ualeat. Quia ille eū
sepi ad iquietu dnē malop puocat.
Sz & lumbos hoīs aliqndo pcutit.
qui in uiribus suis uel ludendo decep
tuosi & periculosi sūt. & qui aer tuis
& accētis uenis retinent. in quib etiā
rationalitas floret. ita ut ho sciat.
qd faciat uel qd deuitet. uñ & delec
tationē ad opa illa habet. & qui in
dextra parte corpis de flatu spiramu
nis hoīs & de recore ei calefiūt & ro
borant. Iuñ & sic ho discretionē dis
ciplināq; recipit quom pcellas alioꝝ
humoriū cōpescat. qtin opa sua dis
ciplinate pficiat. quia lumbos in qb
uigoris ē pcingit. & hoc ad salutē a
nime p uirtutē iustice ꝰ fortatus
discrete & honeste cōplet. Jdē quoq;
humores uenas renū & aliop uir
diu tangit. que ad uenas splenis. pul
monis. & cordis tendit. & hec omnia
cū uiscerib in sinistra ꝰ curuunt.
cū illa pulmo calefacit. dextrā ei
parte corpis iecur accendit. qm ho
esde rectis cogitationib renes que
p iuistā ꝰ cupiscentiā cor suū sepius
tangit & ad malū ꝰ curuit fortissime
constringit. cū leuitas carnis illos tan
git. Ihocq; p uias iustice icedendo fa
cit. Et uene cerebri. cordis. pulmo
nis & iecoris ceteq; renib fortitudi
nē afferūt. & uene renū ad suras
descendit. easq; ꝰ fortāt. & ita cū ue
nis exde suras ei suras redeuntes.
seq; aiat in uirili fortitudine seu i
muliebri matrice ad iuicē conec
tentes quēadmodū stomachus cibos
comphendit. locis illis uires adgig
nendū prole imittūt uelut p lapi
de ferrū acuit. Quia p pquā ꝰ cu
piscentia sopita p pudicicia eosde
renes homo ꝰ tinxerit. p bonā qq;
scientiā que in ipso ē illos in castita
te mundat. tenoreq; iustice & con
tinentie eos circūdat. & sic in his
in quib icontinens pri erat. ad ꝰ

tinentiā se īchmanſ. ipſā etiā ſolidat.
ne ad leuitatē corruat. Vñ & cū in
cacē ytinentia ad dām tendit. ſe & in
uirili & in muliebri ſexu p eā mum
enſ. diuerſis uirtutib' ſuffult' prole
ſcitatiſ pfert. cū recto tramite diſcre
tionis īcedit. Lacerti eñ muſculi bra
chioꝝ & ſurę crurū ſt. plenu uenis & humorib' qñ ut uem
uiſcera & cibos in ſe retinet. ſic lacer
ti brachioꝝ & ſurę crurū uenas &
humores in ſe ſeruāt. & fortitudi
ne ſua hominē roborāt & portāt.
quēadmodū ueritē illū nutrit. quia
etiā abſtinentia comphenſio fort
tudinis ac ſuſtentationis uſtificati
onū in homine ē. circūdata teno
re gemituū bonarū cogitationū.
intīora q̄q; anime ad plenitudinē
retinens & ad pfectionē ſalutis ſeru
uans. totūq; hoiē corpe ſcit & am
ma in ſcitate nutriens. xiii. Sed cū
homo intūdū feſtinanter curritt. ſeu
īcedendo iter facit. neruꝰ qui ſub
gemb' geniſtit. uenuleq; que in genib'
ſūt. ſupⁿ modū diſtentę. uenas in su
ris que ut rete ſibi conexę & pluri xv.
mę ſē tangīt. & ſic in fatigatione ad
uenas recoris redeuntes. illas cerebri
uenas tangere facūt. & hoc ñ totū
corp' in fatigationē mittūt. qñ &
cū homo intūdū uiā rectitudinis ī
diſcrete arripit. īmoderato teno
ris hui' illū ad queq; īgruentia
flectens. abſtinentiā q̄q; in ipſo inī
uiſtū modū ſcientię ducit. ita ut cū
ille a recti ſe īmoderate abſtinet. in
alīs uirtutib' tediū īcurrat. & cū ſe
ad uſticiā redire & ſuphabundan
tē ſcientiā habere putat. laqueū fa
tigationis ſibi paret. qua p hanc ī
congruentē abſtinentiā audacię &
pſūptionis temeritatē paruipendēs.
ſe hoc ñ pſeuerare poſſe ſolum' dubi
tat. ſicq; in laqueū deſpationis cor
ruit. Vene aut renū ſurā ſiniſtrā
illi ſubuenientes magis tangīt quā dex
tra. quia ſiniſtra a calore recoris ſo
fortat. ita uidel' sic & tenor ſcupiſcen
tię p abſtinentiā cū īgrua & īdiſcre
ta ē magis augmentat. quā p eā minuat.
qm nec ſecm dām nec ppt dām ē quia
abſtinentia que cū diſcretione opat
uirtute uſticie roborat. Ad uenas q̄q;
renū atq; illoꝝ uene ſurę dextre aſcen
dunt. illaq; uene recoris uenas tangīt.
& recur renes in pinguedine que ex hu
moribꝰ ē iacentes calefacit. ita ut extē
dant' uelocit' delectationē īducentes
& educentes citoq; ceſſantes. qua cū re
cur hominu calorē dat. ille oculat' &
letuſ ē. qm & tenorē ſcupiſcentię. ab
ſtinentia que in dō uera ē transit. il
laq; ad iudiciū uſticie ptrahit. & ibi
dē diſcutit. q'tin' omino peat. Sic uſti
cia ipſa que in pinguedine ſorduī ia
cebat ad nichilū ducens. igne ſpe ſci cō
burit. ita ut mala que in ea fuerūt
ad contritionē & ad amaritudinē ex
tendant'. cū pri' delectationē quāuis
breuē in se oſtenderēt. quia homo pe
cator uſtificat' in gaudio meredem
metet. Itaq; humores qui in hōie
ſē īuſto in cōmotu. cū uenas recoris
illi' aliqñdo tangīt ut ſupdictū ē. hu
miditas illi' minuit. humiditas q̄q;
pectoris attenuat. uñ ꝫ hominē ſic
ſiccatū in īfirmitatē īpellit. Hęc ma
ꝫ in eode homine aridū & uenenoſū
fit. illudq; ad cerebrū ei' ſic aſcendit.
capitq; in dolorē ducit. oculoſ quoq;
dolere facit. medullaq; in oſſib' illi' mar
ceſcit. ita ut intūdū ille caducū morbū
īcurrat. cū luna in defectu ē. Cū eñ
cogitationes hominis ferocitatē & du
ritiā tyrannidęq; in se aſſumūt. ac ſic
ad quāq; uanitatē declinat. uſticiā
que tore ſpe ſci pfuſa. ſcitatē bonoꝝ
opū in ipſo germinare deberēt. hac
tyrannide opprimūt. reliquaſq; uir
tutes in illo debilitat & arefacūt. Sci
entiā q̄q; illi' pncipū & īcentionē ac

fortitudinē uiste operationis que pri⁹
in ipso iugebāt uelut in caducū mor
bū in desperationē ducēt. ⁊ qm̄ lum̄ ueri
tatis qđ illi lucebat iam attenuat. hu
miditas etiā que in umbilico illi⁹ ē. p cos
de humores fugata in siccitatē aliq̄ndo
uertit & īdurescit. unde & caro ipsi⁹ ulce
rosa & squamosa fit uelut leprosus sit.
cū lepra nō habeat. uene etiā lumboꝝ ip
si⁹ p illos iuste tacte. cetas eodē mō como
uet. ita ut recta humiditas in ipso exsic
cet. Sicq; humore relicto īpetigines in
illo exurgūt. ⁊ quia humiditas ꝺtinen
tie que q̄si in umbilico ei⁹ ꝺcupiscentiā
destruere deberet. p has feroces ac diras
illicitasq; cogitationes fugata rore spe
ci in illo nō pfundit. Vnde cū illū deser it.
peccata ipsi⁹ p mala ꝺsuetudinē putres
cūt. ita ut oīb⁹ uel lepra ferendo ma
nifesta fiāt. lumbiq; illi⁹ castitate nō p
cincti p easdē cogitationes cōmouent.
ita ut germine bonoꝝ fructuū in ipso
exsiccato. quēadmodū īpetigines prauā
exempla in eo attollant. sic etiā osee p
spm sc̄m demonstrat dicens. In domo
isr uidi horrendū. ibi fornicatione
ꝺtaminat⁹ ē isr. Qđ sic ītellectu patet.
Inlatibulis illis in quib⁹ ube qui dm̄ pu
ro corde īspicere deberet. quasi quies
cendo in peccatis iacebat. ⁊ ego qui oīa
occulta delictoꝝ p̄scrutor. uidi abhomi
nationē nefa ndissimā. scil⁹ qđ fornī
catione īmundissimæ & fetentiū p̄uā
ricationū ille īuolut⁹ ē. se in his polluen
uelut porcus luto īuolui. qui mundiciā
q̄rere & ītueri atq; amplecti debuit. cū
se in oīnb⁹ ꝺtēptibilē & dissolutū fecit.
Immundicia enī hominē eneruat. eiq;
q̄si aīe sue eluminat. ita ut nec illa
que ad scām nec ea que ad dm respicīt.
cū p̄fectione honestatis attendere uale
at quia carnis īcendiū cū uoluntate
ipsi⁹ superbiā uanāq; gl̄iam & oīne mali
q̄si īsufflando suggerit. Venę quoq;
renū eiⁿdē hominis. ap̄fatis humorib;
iuste cōmotis nimiū tacte. aliaꝝ uenaꝝ
que ipsis in suris aut in reliquo cor
pe adherent ut p̄dictū ē ꝺcurren
tes. medullas ossiū & uenas carnis
illi⁹ in siccitate arefaciūt. & sic homo
diu languet. in languore isto uitā
diu trahens. ⁊ qm̄ eū hō umbilicū &
lumbos suos ꝺstrugere neglegit. ita
ut ꝝ cogitationes suas p tyrannidē
& p que q; iutilia uagari p̄mittat.
tenore uirtutū que abstinentie ad
herent. ipsāq; abstinentiā que p ꝺ
seruanda puticicia discrete & or
dinate tenenda ē ꝺtēpnit. Quapp̄
& reliqua opa illi⁹ īfusione supni ro
ris carentia in ariditatē uertunt.
animāq; illi⁹ languescere faciūt. q̄
usq; ad nigorē uirtutū redeat. xviii.
Sed aliq̄ndo p̄fati humores in pecto
re hoīs sup̄ modū in humiditate ī
undat. illiq; ꝺcurr eius humiditate
ista humectāt. unā quāplurimę & di
uarię cogitationes in eodē homine
īsurgūt. ita ut se nec nimis sapientē
nec nimis stultū ee putet. ⁊ deīde
idē humores ad cerebrū ascenden
tes illud īficiūt. atq; ad stomachū
descendūt febresq; in eo generāt. ⁊
sicq; hō ille diu īfirmat. Inhis q̄q;
ostendit. qua si diuersę cogitatio
nes hoīs seruate depositā. mollicie
& facilitate lubricaq; uanitate se
diffundit. iustitiā in illo leuitate si
ta suffocare nitunt. Vnde & cū meo
sic īsurgūt eū nec uelut in sapientia
attollunt. nec q̄si in stultitia dep̄mūt
scientiāq; illi⁹ ꝺfundentes uoracitatē
illi īmittūt. ita ut anima illi⁹ his
malis uelut diuturno languore ir
retita. multociens periculosā opp̄ssionē
paciat. Lenitas q̄q; aurū cū superflu
itate flegmatis nimiū tangit. illeq; ue
nas pulmonis cū eodē flegmate ita ī
ficiūt. ut hō tussiat & uix suspirare
possit. ⁊ eadē superfluitas flegmatis
de uenis pulmonis ad uenas cordis
transiens. illud in dolorē ponat. do

vi.

evii.

torq; ut ad latus eius de hominis uadens plerisq; gerunt eiq; ita occurrat qsi caduci morbi in defectu lumen habeat. hec etiam defigurat qdaliquando ut rie cogitationes tanta tumultuari one in corde homine faciunt. ut audi xviii tui animę ipsi ita ofundat. qtinus nec bonu intelligere nec in se colligere ve ualeat s; illud qsi tussiendo p fas tidio habeat. cor etiam ei pamentia hoc un oturbat. ut nulla quiete ad utilitate animę sue recipe possit. s; ut hac & illac in rectitudine titubando qsi moribundus incedat. qua lumen rectitudinis illi iam obnubilat. Superflua ymundatione uiscera umbilico hois mouet. atq; sic ad cerebru illi ascendit. eiq; frenetici multociens facit. uenasq; in labiis illi cutiit. melancoliam qq; in ipso tangit. ita ut ille hoc un oturbet. ts tusq; sine discretione efficiat. qm imoderata etiam pturbatione lubrice effusionis cogitationes in illo ocupiscentia ad libitu sui mouent. Scientia qq; ipsi ut in prauis actib sordescat discindit. eiq; sic qsi ue samu & in iudicia inmente red dit. tristicia qq; cu uoluptate carnis sue pficere in pot. ipsu obfuscat. mr dii qq; ide humores in iquenenti humectatione uenas renu hois tangit. illeq; sic comote uenas suras illi & cetas uenas corpis ipsi superflua umdatione ificiit. & si ide ho superfluis cibis & potib te suphabundauerit. pingue lepra illi aliquando iferit qm carnes ei igrossescit. Q qd demonstrat. qm aliquando cogitationes in munda & lubrica uoluptate hoie tangit. & adtur pe mollicie trahit. fortemq; abstinentia que carne illi domare deberet. ab eo depellit. & in uoracitate que libidinis flamas accendit. ipsu mollit iducit. un & uelut lepra putredine pecca tori illu ificiit. Iqua uoluptati corpis suu in resistit. Nam qui carne sua pgruente abstinentia in macerat. s; ea cu uicijs & ocupiscentijs nutrit. pingue dine peccatoru sibimet accumulat. & sic cora do se in sordib fetere facit. Qd si pfati humores nec sup modu sicci nec sup modu humidi. s; equali & congruo in repati p umbra hois diffundunt. in corpe suo ille sanus pmanet. & in scientia fide ad bonu sue actua lia uigens. Qd significat y qua si cogitationes hois nec nimis in fertate durę nec nimis in facilitate lubę st. s; qd tam secm hominę qm secm dm in honestate moru bene decent copositę existit. ipsu in corpe p mansuetudine quietu. in scientiaq; subtile redd. ita ut nec ad dextra nec ad simistra fauore mundi fugies demet. Is; quaplurimis ututib suffultus ad celestia gaudia anhelet. ut in cantico canticoru scriptu e. Qua pulcra es gressus tui in calciamentis filia principis. Qd sic intellectu patet. Tu qui in corde tuo delectaris bonus opis ad dm anhelando. p que spe eterne uite habes que t in gaudio resplendet uelut cu sol exoritur. pulcherrimos gressus in utinete filij di cernis exhibes. cu mortificatione carnis qsi in calciamentis tibi ponis. meditatę uidel peccatoru tuoru regens. ubi in bona uoluntate dm magis qua te diligis. Et te etiam anima tua filia principis dicit. principis scil illi qui princeps pacis uocatur qui etiam animi quu serpente supauit pplm suu liberauit. & omne inimicia que int dm & hominę fuit in sanguine suo abluit. Pace ista angli in humanitate filij di hoib nuntiabat. & de ipsa multu gaudebat. qm ds tre ita se adunxerat. ut eu hoies in humana forma ospicerit. & angli ipsu hominę & dm pfecte uiderent. Omis itaq; ho qui dm timet & diligit. uerbis ibis deuotione cordis su

apiat. eaq; & ad salutē corpū & animaꝝ hominū. ñ quidē ab homine si; ꝓme q̄ sū plata sciat. Q̄rta ulsio ꝑme partis.

2.

Et uidi firmamētū eū oīb⁹ sibi adherentib⁹ tanta spissitudinē a sūmo usq; ad sūmū sup̄ terrā habere. ⁊ q̄nta terra a sūmo usq; ad sūmū habebat. ⁊ uidi q̄q; qd̄ supior ignis firmamēti mēdū cōmouis. quasdā squamas uelut faunllas ex se un tā emittebat. que sthemata & ulcera hominib⁹ & animalib⁹ & fruchib⁹ tre iferebāt. ⁊ uidi etiā qd̄ de nigro igne q̄dā nebula aliq̄ndo ad tras descendens. unde tatē tre arefaciebat. & humiditatē a gro exsiccabat. ⁊ si; puruis ether & squamis uthis & nebule huic resistebat. ne supra modū p̄dictis creaturis plagas iferret. Et etiā uidi qd̄ de forti & albo lucidoq; aere. alia q̄dā nebula ad tras se un tēdū extendebat. magnā pestilentiā hominib⁹ & pecoribus icurrens. ita ut ex īde multi diuersis infirmitatib⁹ subiacerēt. quāplurimi q̄q; mortē icurrerēt. cui tamē nebule aquosius aer se oppone bat. eande nebula tempans. ne creaturis ult̄ modū lesionē iferret. ⁊ uidi q̄q; qd̄ de tenui aere humor sup̄ tra ebulliens. uiriditatē tre suscitabat. oīsq; fructus germinando p̄cedere faciebat. & qui etiā quasdā nubes supi⁹ ferebat. q̄ omia supiora sustentabāt. ⁊ ab oīb⁹ supiori⁹ ꝙfortabant. In eodē q̄q; aere q̄ndā nu bē candidi coloris uidebā. que in utrāq; parte sui ubi finē habebat. hinc & hinc alius nubib⁹ firmamēti uelut infixa erat. ⁊ cui⁹ medietas ut arcus icuruata manēs. in p̄dictū aerē extendebat. ⁊ tūmq; audi ui uocē de celo dicentē mi. Deus qui omia creauit. supiora ita ꝙstituit. ut p illa & subtiora ꝙfirmet & mundet. ⁊ in forma hominis illa assignata. ad sa lutē q̄q; animē introducat. Iam ui det firmamētū eū oīb⁹ sibi adherentib⁹ tanta spissitudinē a sūmo usq; ad sūmū sup̄ tra habere. q̄nta terra a sūmo usq; ad sūmū habet. ⁊ quia o ho quēadmodū tibi ostenditur & dicit. firmamētū & tra equalis spissitudinis sit. & q̄nta uacuitas aeris sup̄ tra ad supiora obstacula ē. tanta q̄q; uacuitas aeris sub tra ad iferiora obstacula ꝙstituit. tantaq; uersus austrū uersusq; septentrionē. unde tra & ibide opposita obstacula firmamēti uacuitas aeris ē. Qd̄ designat. quia interior spes hominis uires suas tā in celestib⁹ q̄m in terrenis ita manifestat. ꝙut corp⁹ hois fortitudine sua in eisdē modis uersari ꝓtendit. Ubi enī anima & corp⁹ in rectitudine sibi ꝓsentiūt. ⁊ supna p mia in gaudio uno adipiscunt. iii.

Videt q̄q; qd̄ supior ignis firmamēti tēdū cōmot⁹. quasdā squamas uelut faunllas ex se in tā emittit. que sthemata & ulcera hoīb⁹ & animalib⁹ & fruchib⁹ tre iferūt. ⁊ q̄m ds firmamēti igne firmauit ne diffluer et. ether allemauit ut moueri posset. aqs p fudit ne arescer et. stellis illumina uit ut clarescer et. ⁊ uentus q̄q; sustinet. q̄tenꝰ cursū suū assidue ꝓagat. ⁊ nq̄ tuor enī plagis scil. in oriente. in austro. in occidente & in septentrione. ⁊ firmamēti ad circūuolutionē p uentos ipellit. Si; lucidus ignis eū dū ab humore subtiori⁹ aque ꝓdispositionē & iudicū di supat. ita ut arec to in ardoris sui cesset. squamas de ardore feruidas. de aqua humidas ad ultionē emittit. ut supdictū ē. Hoc ostendit qd̄ potentia di spm hois in potestate sua habens. iusto iudicio ꝓuocata ultionē suā puer sis actib; hominū imittit. ita ut u u ꝙfundant & deiciant. ⁊ quia in hu manos si; pessimales mores nullū fruc tū bonoꝝ opū habentes in se ostendūt.

iii. Et de nigro igne quedã nebula aliqñ do ad tras descendens. uim iditatẽ ter re arefacit. & humiditatẽ agroꝝ ex siccat. ¶ qua eñ in eodẽ igne ardor & frigꝰ p uoluntatẽ di cõmouentẽ. nebula quedãdñs p̃fatñ ẽ descendit. ¶ quę de periculoso ardore fumosa. & de nocuo algore humida. ad undictã peccatñ ẽxistit. ¶ Niger enĩ ignis iste uento austri excitatꝰ ardet. de uento aut aquilonis mimietatẽ frigoris in grandine habet. si; utrñq; uentꝰ orien talis sedat. ¶ uentꝰ ú occidentalis m a quoso aere saliens. eñ niger ignis mt̃ diu cõmouet̃ periculosã ĩundationẽ fa cit. ¶ significans qd̃ ·j· de iudiciali ex annuatione alia undicta ad carna les ꝺcupiscentias se extendens. eas in aridatẽ ꝺtemptꝰ euertit. atq; pin guedinẽ eaꝝ oñmo ꝺsumit. quia ds hoc qd̃ se ipsi opponit ad mchilu de ducit. v. Sed purus ether & squamꝰ ulus & nebule huic resistit. ne supꝰ mo diu creaturis plagas ĩferat. ¶ qua ide ether inf̃ ignes & aquas medius ex tens. puritate & suauitate sua su prioꝝ mitigat. subt̃iora q̃q; rẽpat nec plagas de se ꝓducit. qm̃ si smgla elemta creaturas ferirẽt. nec aliquid illis sub uenirẽt. nec durare nec subsiste re possent. Atque ú secm diuinã dis positionẽ aliqñdo p ignẽ cõmunit. ne iogrua effusione diffluat. vii. & ille qñdã fumũ emittit. qui tam nocuus n̄ ẽ. sic nec halit̃ hois ullu ledit. ¶ deq; fum̃ ꝺuenienti humore subt̃iora tempat. ne plagas suas plꝰ quã debent extendat. ¶ ut & pura pe nitentia diuinã ultionẽ & undictã mitigat. dñmq; creaturę sue placabi le facit. vi. Et etiã uides qd̃ de forti & albo lucidoq; aere alia q̃dã nebula ad tras se mcdiu extendit. magnã pes tilentiã hominib̃ & pecorib̃ ĩcutiens. ita ut exide multi duũsis ĩfirmitatib̃ subiaceat. quãplurimi q̃q; morte ĩ curratꝰ. qua eñ de ipso aere nebula ut p̃fatñ ẽ mcdiu procdit. aque supio res quib̃ idẽ aer p̃ uicinitate subtus adheret. p uoluntatẽ di a supiori ig ne sup̃ modu cõmouentꝰ. que de iqui eto ardore nc feruet. & de pessimo fri gore qd̃ in nigro igne ẽ nc algẽt. & sic nebula ab utroq; p fusa. ĩutraq; parte nocua existit. ¶ Plagę aut iste n̄ procdt n eñ peccatis hominñ puocate iusto di udicio sup ipsos ĩducunt. demonstran tes qd̃ de discretione scõꝝ opñ undic ta ad operationes que sine discretione sẽ procdit. contritionẽ hominib̃ imo derata in peccato moderationẽ n̄ ha bentib̃ infligens. tra ut in ipsis ea que ĩdiscreta secm corp̃ hois sẽ debilitet. & illa que ad salutẽ anime discretiõe caret oñmo mortificet. ¶ Discretio enĩ oñia que tam corpi quã anime utilia sẽ. ¶ tempat. Cui tam̃ nebule aquosus aer se opponit. eandẽ nebulã tempans ne p̃fatis creaturis ulc̃ modu lesionẽ ĩferat. qm̃ a quositate sua uires fortiu dinis illi attenuat. ¶ qua sca opa mgr emplis usuꝝ undicte. huic que de discretione procdit demonstrãt. quib̃ in dis illa que ĩmoderata sẽ ferat. vii. Qd̃ aut de tenui aere humor sup tra ebulliens uiditatẽ tre suscitat. om nesq; fructus germinando procdere facit. & qui etiã q̃sdã nubes supi fert q̃ oñia supiora sustentat. & ab oñib̃ supioꝝ ꝺsumit. ¶ hoc idõ ẽ qm̃ ide tenuis aer mue ex se emittit. que q̃si uolando in tra sternit. cui p descensu solis in tra frigus ẽ. ¶ qua gutte aque de supiore frigore in mue ꝺuertunt. In ardore aut ascensus solis. ide aer ro re sup tra cadentẽ in similitudine fum mellus exsudat. ¶ qui de suauitate ori ntalis uenti in suauẽ pluuiã mcdiu lap cit. Et aer iste supioꝝ cõp̃mit atq; uel seuriꝰ ad defensionẽ tre ẽ. quãdñs seuriꝰ de plurimis ichib̃ uirñ defen dit. atq; de suauissimo & tempato a

lore solis rorē benedictionis quē iacob filio suo dedit supiā emittit. Intēdiq; aer iste de ascensione aquē & de humiditate roris fumat. qđ tamē nocuum nō ē. si; umāquāq; fruchuositatē tīre lambit. ipsā asqualido fetore mundans. aquo paliquā tēpestatem tacta ē. Ipse ąq; pdictas nubes quę intēdit lucide & intēdit umbrose. sī supi se portat & sustentat. quę uelut singulares māmas habēt. p quas pluuiā in tīrā mittit. quēadmōdū de māmis lac extrahit. / usq; aliqndo ad supiora se extendit. & de singulis unum ac eputat. p ignē enī ꝺfortantur. ethere alleuant. aquis pfundunt. ac frigore coagulant. / ne sparsio pluuię p singulas māmas sup modum grossā supi tīrā diffundat. Si; & ecce nubes speculositas ulta sī quā hominēs celū nominat. qm̄ localia ī structura solis. lunę & stellaꝝ p eā qsi formę aliquę p speculū uident. ita ut homines ꝺstructionē illoꝝ se uidere exhumēt. qđ tamē uera nō ē. / quia ipse nubes officia tantū exē ꝺ stellationū uel in umbraculo speculi ostendit. atq; quēadmōdū aqua fluit in qua omnia opposita ꝺspiciunt. designantes quia de recto desiderio fidelis hōis cogitatio ad fruchiferā utilitatē bona opa pferentē exiens. uiriditatē illi tangit. qđ tm̄ multiplices fructus sēitatis pducat. & mentē hominū ad celestia eleuet. ita ut ad illa anhelet. & ab illis roboretur. / quia ꝺ uir homo recto desidio ad fructū bonoꝝ opū tendit. tīrena despicit. seq; illis quę sunt sū in celestib⁹ sē ita īfigit. ut se uel homo nō sit totū īmutatū ostēdat. In eoꝺē ąq; aere qndā nubę candidi coloris uides. q̄ in utraq; parte sua ubi finē habet. hinc & hinc alis nubib⁹ firmamēti uel īfixa ē. & cū⁹ medietas ut arcus ītorta manens in pdictū aerē extendit. / qm̄ in eis dē nubib⁹ quas aer iste supi⁹ ferendo sustentat. alia nubes uel lacteū colorē habens dirigit. quę eundē aerē firmat. siē columpna domū sustentat. / quēadmō dū & in pfato ordine recti desideriū inter quoꝺda hominū uita ostruuntur. ut tā in scelaris⁹ quā in spitalib⁹ cum sis mercedē finis opū suoꝝ pstolent. quia & tīrena & celestia negocia qsi nus supno iudici placeant pficiunt. & quāuis pfecto mīruī ipsoꝝ aliqndo fragilitatē carnis uelut ītortuata sententiat. / in recto tamē desiderio pseuerat. ut ꝫ seruus mens iob ostendit dicens. Et tenebit uias⁹ uiā suā. / & mundū manib⁹ addet fortitudinē. Qđ sic ītellectu patet. Homo qui iusticiā diligit. uenera rectitudinis conatu fortitudinis tenebit. & qui a sordib⁹ mundus existit. bonis opib⁹ acq̄ret sēitatē. cū se amalis abstinens ad oīne qđ deo placet se conūtit. / qtū⁹ uitā illā quę sine fine ē adipiscat. Iustus enī sapientiā capit. & sapientia in racionalitate illa ē quę uitale & mortale scit. & recta uenera docet. Ob peccatū aut cordis quę ex gustu carnis exoritē plurā scientiā obnubilat. cū sedm uoluntatē suā quecūq; uult se facere posse tēptat. Vñ & tā duu cecat quousq; ipsamet uulnera sua sentiat. ita ut sibimetipsi displicat reputans q̄ in stare posset si a dō recessisset. In his cogitationib⁹ ho oīpotentē dm siē sigillū ītuetur. oīa miracula & signa ipsi⁹ affirmando. atq; in similitudine firmamēti domū suā hoc in ꝺfortando. / quo p nullū tīrorē seu timoris seu amoris a dō auellat. Firmamētū itaq; ds in scabellū troni sui ponit. illudq; circueuntē circulū habet in similitudine potentię dī. quę nec ūcuū nec finē habet. / quēadmōdū nullus ītuerī pot. ubi circuiens rota incipiat uel finiat. Thronus & eius dei eternitas ipsi⁹ ē in qua solus sedet. ōsq; uiuentes scintillę radij splendoris ei⁹ sī. uel radij solis ab ipso pcedit. Et q̄m ds uita ē cognosceret. nisi p uitalia quę ipsū glorificarēt. / qm̄ glam ipsi⁹

laudantes ab ipso pcessert. Quappt
uuentes & ardentes scintillas ad cla
ritatē uult' sui posuit que ipsū nec
ūcuū nec finē habere ꝟspicuit. & /
ideo nullū tediū aspicere in eū ha
bentes studiose absq; fastidio ipsū xiii.
ituent. nec studiū hoc umq; pter
ibit. Quom aut cognoscerēt qua so
lus etnus ē. si ab anglis ita ñ ꝟsidera
retur. Qd si scintillas istas ñ haberet /
qm gla ei plena appareret. Et qm
etnus ee inotescerēt. si nulla clari
tas ab ipso pcederet. Nulla enī cr
atura ē quin aliquē radiū habeat.
nudel aut turriditatē aut semma
aut floꝛes aut pulcitudinē. alio
quin cratura ñ eet. Sz & si ds pos
sibilitatē omia facere ñ haberet /
ubi eet potentia ipsi. Omnē xii.
quippe pulcitudinē opū possibili
tatis suę ds in pmo anglo signa
uit ipsūq; stellis & pulcritudine
turriditatis omniq; genere fulgen
tiū lapidū qsi stellatū celū ornauit.
& eū luciferū nominauit. / qm ab
ipso qui solus etnus ē lucē portauit.
Ego enī qui sū in tribꝰ parietibꝰ opa
mea ostendi. uidel in oriente. in
austro & in occidente. / quartū aut
parietē in septentione uacuū dimi
si in quo nec sol nec luna lucet. Q
ppt & in illa plaga ext firmamtū
ifernus ē qui nec supi rectū nec ife
ri fundū habet. & etiā ibi tenebre
existentes ministriū omniū lucidoꝛ xiiii.
laudis mee sc. / qua qm lux cognos
ceret in p tenebras. Et qm tenebre
scirentur. / in p radiantē fulgorē
ministroꝛ meoꝛ. Si hoc ñ eet. po
testas mea plenitudine careret. /
ita ut omia miracla mea ñ nomina
rent. Sz nec potestas mea plena &
pfecta ē. / nec ullus defectus in mi
raculis meis ē. Qm enī lumī absq;
tenebris ē. / ideo lux nominat. Vi
ens quippe oculus ē lux. / cecitas
aut tenebre sc. In his & enī duabꝰ par
tibꝰ omia cognoscunt sive bona sive
mala sit. p lucē quidē opa di. p tenebꝰ
ū fuga a dō que lucē ñ tangit. nullus
scil' qui p superba partē ipsi ꝟficere no
luit. Innumerabilis q̄dē turba
scintillariū que pmo pdito angelo ad
erit. in fulgore omniū ornamtoꝛ ei re
splenduit. / uelut mundus p lucē illus
tat. dt enī ille sensit qua in omi ora
tu suo dō seruire deberet. ab amoꝛe
ipsi secessit. atq; in tenebras retendit. /
& mt se dixit. Valde gloriosū m ē mi
ame ipso opet & opa facia. / queadm
diu dim facere uideo. Cui omis com
tatus ipsi ꝟsensit dicens. Tronū dñi
mi ad aquilonē cont altissimū pone
mus. atq; mt se deliberabāt qd'eū mi
nistris di errorē & scisma semp facere
uellet. / quia dns ipsoꝛ tante potentie
tanteq; magnificentie foret qm̄ alius
sim illoꝛ. Tunc oculi unice etnitatis i
flamati sc. & ipsa in magno tonitruo
ꝟsonuit. / atq; p munitia angloꝛ pmi
ntsgressorē cū omi exercitu suo dece
cit. Et angli di in uoce tonitrui damna
bat. Que iniqua ꝑsumptio. dō creatoꝛ uid
qui a se ipso ē equari pot. Qua aut in
qui ex pcepto ipsi es hanc estimationē
in te habuisti ut ei similis eē uelles. / in
ruinā ibis. Qui statī eū cetis sibi adhe
rentibꝰ in locū pdictū tenebraꝝ qsi uehe
mens pluuia retrorsū corruit. / qm cont
dns pliatoꝛ eē uoluit. cui opa in tenebꝰ
lucere ñ uidit. Quappt ipse ds ma
nifestū pluū cont illū fecit. ita scil ut ad
idumitū suū qd in scientia sua absq; in
icio habuerat respiceret. / in quo eū sa
tham qui ab eo fugerat nūqm pfecte i
tueri potit. donec omē pluū suū aduer
sus illū pfecerit. & tē ipsū in maximo do
loꝛe ꝟfusionis sue uidebit. / eū ab eodē iu
sto iudice in fine seloꝛ tot ꝟfundet. Et
in antiquo ꝟsilio suo qd semp cū ipso
fuit ordinauit. qm opus illud pficeret.
& de luteulenta cta hominē formauit.

sic formā illi ante eum ordinauerat. q
admodū cor hominis rationalitatē in
se claudit. & omnia sonantia uerba or
dinat. quę prudēti emittit. Sic ꝙ deus
in uerbo suo fecit cū omnia crearet. qm
in patre uerbū qd filius ei ē latuit. uel
cor in hōre latet. Et ds ad imaginē &
similitudinē suā formā hōis fecit qa ꝙ
ut forma illi scām duuinitatē regeret
noluit. idoq; & omnis creaturas in hōre
signauit. quēadmodū ꝙ omnis creatura
p ūbu suū pcessit. In capite itaq; hōis
uidet in circueunte rota cerebri uer
tex ē. ad quē scala posita ē quę gradꝰ as
censionis habet. scil oculis uidendo. au
ribꝰ audiendo naribꝰ odorando. ore lo
qndo. in quibꝰ ho omnis creaturas uidet cog
noscit. discernit diuidit & nominat.
Ds enī hominē formauit. eiq; cū uiuen
ti spiramine qd anima ē uiuificauit.
carne qq; & sanguine coagulauit. & ossi
bus exaggerauit firmauit. quēadmodū
ita p lapideꝰ firmata ē. qua sic ita sine
lapidibꝰ nō ē. ita nec homo sine ossibꝰ ee
nō posset. Firmamētū etiā solē. lunā. & stel
las absq; locoꝝ suoꝝ ostitutionibꝰ in qb
cursū suū pagūt nō habet. qm ostellatio
nes iste sine designatione locoꝝ suoꝝ nō
nequaqm firmari possēt. uñ omnia coꝝ
loca recta mēsura ostituta sūt. qtenꝰ circu
lus rotę firmamēti recte circuire uale
at. sic ꝙ omnia hęc in forma hōis signa
ta sūt. quāuis nō eo ordine nec ea pfectio
ne ut in superioribꝰ existūt. Hęc quoq;
ad animā pspicit. Sūmitas nāq; capi
tis ceptionē opis animę designat. quę
cū circueunte rationalitate oīe opꝰ
hōis disponit & ordinat. & ipsa anima
ut uertex existens ea in corpe hōis dis
cernit quę corpꝰ postulat & desiderat.
illaq; opat. qtuorꝰ gradus ascendendo
& descendendo qui sūt usus. auditꝰ. odo
ratꝰ & gustꝰ in quibꝰ ꝙ creaturas itelligit
& sentit. atq; carneū uas ei cū ipsa ad
creaturas se extendit. illas secm uelle
suū sibi attinens. Cū oīm etiā crescente
creatura uelit aer in omnibꝰ desideriꝭ
corpis ea pficiendo uolat. atq; in cog
nitione nominū creaturaꝝ secm cor
pus seu in amorē seu in odiū illaꝝ ele
uat. Nam longitudo staturęꝫ hōis
latitudoq; ipsiꝰ brachiis & manib;
equalit pectore extensis equales sūt.
quēadmodū etiā firmamētū equale lon
gitudinē & latitudinē habet. qua ꝙ
p mēsurā longitudinis & latitudinis
hominis quę in ipso equales sūt scien
tia boni & mali itelligit. quę in uti
litate bonū. in ūtilitate ū malū sent.
Ꝑ gustū enī carnis & sanguinis & ce
tꝝ membroꝝ anima utit. sic & p
uenatorē bestia capit. ita ut anima
uix suspirare possit. antequā corpꝰ
ēcupiscentias suas pficiat. & p modū
corpꝰ multociens secū suspirare facit. xvi.
Sed & in rotunditate capitis hom
inis rotunditas firmamēti ostendit.
& in recta equalitq; mēsura eidē capi
tis recta & equalis mēsura firmamēti
demonstrat. qua idē capꝰ rectā mēsu
rā ubiq; habet ut etiā firmamētū
equali mēsura ostitutū ē. ostenꝰ ex omn
parte rectū circuitū habere possit.
& ne ulla pars ei parte altām ūnusto
quo excedat. Deus enī hominē secm
firmamētū plasmauit. & fortitudi
nē illi cū uiribꝰ elemētoꝝ ostauit.
uiresq; ipsoꝝ uñiora hōis ostidat.
ita ut homo illas spiramdo ēducat
& emittat. uelut sol qui mundū il
luminat radios suos de se expandit
itūq; ad se retrahit. Sic ꝙ rotundi
tas & equalitas capitis hōis designat.
qm anima secm uoluntatē carnis
opat in peccatis. & itū in suspiriis
eadē anima ad iustitiā se reparat.
uñ & in hoc equalitas ē. quia sic in
delictis delectata ē. ita & p illis dolen
do se afflugit. & hoc p uerecundiā
habet. anima q̄ppe in uerecundia
stat nec in peccatis delectat. si; p gus
tū carnis illa cū carne opat. qa

homo in peccatis usq; ad tedium illoꝝ
uexerit. ꝑ uerecundiā animę mul
tociēs supata ab illis reuocat. quēad
mōdū etiā anima ꝑ naturā carnis um
cit. & ideō etiā quādiu corꝑ & āima
simul uiuūt. tādiu fortē ꝙflictū si
mul habēt. qm uī caro in peccatis
delectat. ide anima dolet. Et ex hoc
maligni spūb' magna ꝙfusio ē. qa
ipsi in animab' uultoꝝ penitentiam
nūquā delere potuerūt. cū ipsi in ca
su suo ꝓpt magnū odū qd' comīt dm
habēt. nūqm penitendo ꝙsideret qd
fecerūt. In his eīm modis anima totum
ditatē & equalitatē in se ostendit. qm
scientia boni scientię mali repug
nat. & scientia mali scientię boni re
sistit. Nam alia ab alia pbat. S; scien
tia boni ut plena luna ē qñdo bene
opando carnē supat. cū aut ipsa supa
tur. tē ē ut luna quę in defectu ē. cuī
circulus umbrosus uidet. xvii. In capite
qq; hōis tria supiora elemta designa
ta sē. scīl a superficie caluarię usq; ad
frontē lucidus ignis cū subteriori
nigro igne. a fronte aut usq; ad ex
tremitatē nasi purus etheꝝ. & de na
so usq; ad guttur aquosus aer cū si
bi supposito forti & albo lucidoq; ae
re. Et loca ista equali mensura ab inuicē
discreta sē. quēadmōdū & densitas su
periꝝ ignis cū nigro igne. densitas
etiā puri etheris nec nō densitas aquosi
aeris cū forti & albo lucidoq; aere eq̄
lis mensurę existūt. Nam & in anima
tres uires sē. uidel' comphensio qua
in potentia dī celestia & terrestria cō
phendit. & itelligentia qua plurima
itelligit cū ꝙ peccata mala cē nouit.
ubi ea ꝑ penitentiā negligit. ac mo
tio qua in se ubiq; mouet cū sca opa
in exemplis ustoꝝ cū habitaculo
suo pficit. comphensioq; ista & itel
ligentia ad motionē animę se inuicē
ꝙiungūt. ita ut si anima plus com
phenderet quā itelligere aut mo
uere posset. in iusta insura eēt. atq; ee
de uires in anima hoc m̄ unanimes sē.
nec alia aliā excedit. Comphensio eīm
animę totū corꝑ cū oīb; appendicijs
suis circūdat. omia scit in ipso recta in
sura mouens ad illa quę caro sentien
do & gustando ꝙcupiscit. uelut fabri
cator edificiū suū hominib' ad habi
tandū recte metit. corꝑq; ꝑ animā mo
uet. nec anima omittere pōt quin
corꝑ ad diuersa opa moueat. quia itelli
git illa que caro ꝙcupiscit. qm & caro
ꝑ eā uiuit. Et anima iusta existens. eti
amens ignis in corpe ē. corꝑ aut factū
opⁱ & ideō se continere ñ ualet. quin idua
bus uis opet. uidel' aut secm gustū car
nis aut secm desiderū animę. Bonū aut
opⁱ animę qñ pulcherrimū edificiū cor
dō & angelis ei s; malū opⁱ illi' uel' edificiū
ex luto factū & plurimo stercore ifectū
apparet. Quappt & anima quę bona opa
facit ab angelis dī laudat. & quę mala
opa secm gustū carnis opat alaudere
pudiat. S; & in recta equalitate mensura q
a sūmo capitis hōis iante usq; ad supe
lia. & usq; in utrāq; aurē ei. & retro usq;
ad ūcūū colli ipsi ē. equalis densitas de
mīoꝝ cū sibi adherentib' ostructionib'
designat. Hoc ꝫ m̄ pares in anima tres
uires sē. id ē exspiratio scientia & sensus
cū quib' ꝓficit opa sua. ꝑ exspiratione
eīm hęc icipit quę facere pōt. & hoc qñ
antior pars capitis ē. atq; ꝑ scientiā uel'
ad utrāq; aurē se dilatat. & ꝑ sensū qñ
retro usq; ad ūcūū colli se reflectit. Iste
nāq; tres hoc m̄ equales sē. scīl qm aīa
exspirando ñ plus facere icipit quā scien
tia comphendere aut quā sensu sufferre
possit. & sic unanimit opant. quia nul
la ustaꝝ alia excedit. quēadmōdū & cap̄
recta mensura habet. xvii. Supi qq; ac iferi
labiū quę utraq; parte flecma capitis
& uentris eiciūt. in ore hōis unā mensurę
sē. sic ꝫ niger ignis purgationē in un
dicta dī faciens. fortis & albus lucidusq;
aer ulta cēpando moderans equalis den

sitatis sē. Qđ etiā in ītīsima que ab aure
hominis ad alterā aurē aretur pobli
quū capitis. & a fortamīnīb' auriū usq;
ad humeros. ab humeris q̄q; ad finē gut
turis eq̄lit' pcedit manifestat'. In his g'
ostenditur' qđ ho & in supioribꝫ idē in celes
tib' & in iferioribꝫ videlicet in tīrenis ma
la tam āīme quā corpis de se abicienis.
ore suo dīm equali studio laudare de
beat. qm ipse ꝯseruator & anime & cor
porū ē. Qđ etiā ab aure ad altām au
rē. & ab auribꝫ ad humeros. atq; ab hu
meris ad finē gutturis una mīsura ut
pdictū ē existens significat. qđ homo
pcepta di auribꝫ percipiens humerisq;
suis illa fidelit' īponēs & q̄si gutture suo
ea in se trahens. in omīb' equale & discre
tū modū habere debet q̄tenꝰ ad eq̄tatē
illa puenat ubi nulla tortitudo ē. Hā
quādiu corp' peccat tādiu anima in cor
pe peccatis dedito ꝑturbat'. & q̄nīū cor
pus p abstinentiā in penitentia affli
git'. tantū anima de pīmo etīne glē gau
det. qm sic ho iustū opū suoꝝ īspicit. ita
etiā finē corꝝ & merita diligenīt ꝯsidē
ret. Anima itaq; adō in formā hois mit
tit'. q̄tenꝰ cadē forma p ipsā unificet'
& qua a creatore suo se uenisse sentit. id
circo ꝝ ho tam in secta aliqua quā in fi
de recta posit' dīm nominat. qm hoc ex
bonis auribꝫ anime sibi īsitū habet. Qua
p̄ & ipse nom̄ di q̄rendo in altitudi
nē ascendit. atq; p q̄ndā legē disciplinā
exercitat qua illū quē nominat venere
tur. S; & anima iudiciū di sup' puarica
tionē legis cafurū cognoscit. unī & p cri
minib' suis que thesaurizauit cū dolore
regm suū aliq̄ndo lacrimas educere fa
cit. sic ꝝ flegma p labia eicit'. atq; cū dolo
re isto corp' in quo latet ita captit ut illud
de iustis opib' suis erubescere faciat. Ar
tam corp' gustū carnis sequit'. aīeq; multo
ciens resilit. ne in altitudinē illā ascen
dat in qua dīm sentit. & eā sic excecat. s;
tam ita opp̄mere ñ ualet. quin p pecca
tis doleat quāius homo in ipsis delectet'
& humidi penitentiā maligni spe nū
quā habuerit. uī & valde erubescit.
quia eā hominī abstrahere ñ posit'. xviii.
Et aīa duas uires habet quib' laborē &
quietē studiosꝫ suoꝝ equali fortitudinē
tempat. ita ut cū alta in altitudinē
dīm sentiendo ascendat. & cū alta tortū
corp' in quo ē possideat in illo opando
quia in corpe opari delectat'. qm illud
adō formatū ē. & ipsa op' corpis ad p
ficiendū uelox ē. Ipsa ꝝ in cerebrū &
in cor ac in sanguinē & in medullā & in
tortū corp' illud implendo ascend' in illud
ultra nec plus quā possibilitas ipsi' cor
pis valet leuat. q̄a quāius aīa in corpe
manens plurima bona opari studeat.
plus tamē pcedere ñ pōt quā diuina
gīa ei ꝯcedit. Ipsa q̄q; multociens secūm
gustū carnis tādiu opat'. quousq; san
guis p fumigationē in uenis aliq̄tū ex
siccet'. & sudor p medullā emittat'. &
tē p quietē se subtrahit. usq;. dū sanguinē
carnis calefaciat. & medullā repleat.
Et sic corp' ad vigilandū excitat & ad
laborē recreat. quia dū aliq̄ndo carna
lib' ꝯcupiscentiis īsistit. tediū illas sepi'
incurrit. s; dū eride uires suas repaue
rit. ad seruitiū di se tota reflectit. Cū
aut' secūm desideria sua opat' ad dīm
se leuans. uerba dauid sequit' qui me
ispiramte dicit. Sub umbra alarū xxv.
tuaꝝ prege me. a facie impioꝝ qui me
afflixerūt. Qđ sic intellectui paret. Tu
qui defensor' omīū fidelīū es sub que
te fortissimaꝝ uirtū tuaꝝ defende me
qui sub potentia tua sū te adorans te
colens. & ñ ad alienū & illusorē dīm re
spiciens. & libera me a pessimis & tur
pissimis ꝯcupiscentiis maligniꝝ spi
ritū. que in delectatione carnis me
affligūt. Vñ & aīa in p̄fectione huī'
uictorie dicit. O caro & o umbra in q̄b'
habito. quāplurimū gaudeo qm in
uos nulla sū. quia cū mi ꝯsentiris. ad
eterna pmia me mittitis. Anima aut'
que sentit qđ prava opa ipsā tangāt

sic dicit merendo. Ideo qua in hūōi di habitaculū missa sū qđ in umbrā mortis me trahit. qm delectatio eius quēadmđu molendinū me circumire facit. & opa mortis opari. xxvi. Et totū corp̄ hois capiti suo adiunctū ē sic & tra cū oīb̄ appendiciis suis firmamēto adheret. atq; ho p̄ sensualitatē capitis totius regit. quēadmđu & p firmamētū quecq; officia trę cōplent. Ita ī eode ūn experientia celestiū et terrestriū aię adē & racionalitas qua celestia & terrestria sentit ipsi īfixa ē. Ham & sic uerbu di oīa p̄fecisse creando. Ita & aīa totū corp̄ p̄fecit cū ipso opando. Anima q̄q; uiridita carnis ē. qm corp̄ hois p illā crescit & pficit. quēadmđu tra p humiditatē fructifera ē. & etiā eade aīa humiditas corpis ē. qua illud humectat ne arescat sic imber tra īfundit. Si enī humiditas umbriū recte & ordinate descendat eā germinare facit. si aut̄ inordinate defluat illā suffocando cū germine suo destruit. Ab aīa q̄ppe uires queda corp̄ hois uiuificando p̄cedit. quēadmđu humiditas ab aqua. quappt & aīa cū corpore opari delectat. Qđ si ho secūm de sideriū aię opat. omia opa ei bona fiūt. si ū secūm carnē mala erunt. Caro nāq; humiditatē p aīam ex filio dat. qm spūam aię carnē monet secūm qđ natura ipsi exposcit. homoq; ex spūamine aię desideriū ad queq; habet. Ham aīa ad celestia ascendit. & sentiendo cognoscit q̄ lut̄ q̄libet opa secūm merita ipsoū iudicet. & ut p sensualitatē corpis totū corp̄ regit. sic & racionalis aīa oīa opa mbroū hois ad se colligit. & sidendo qđ secūm desideria sua opa ri possit. & hoc ūn mbra hois quēadmđu humiditas tra germinare facit. qua p totū corp̄ hois sic humiditas p tota tra diffusa ē. Et ut tra utilia & inutilia germinat. ita & ho suspiriū surs̄ū & gustū peccati in se habet. xxvii. Asupion etiā sūmitate usq; ad ultimā extremitatem frontis hois. septē loca equali msura ase discernunt. p quę septē planete equali spacio ase in firmamēto distare sīgnati sūt. ita ut in p̄dicta sūmitate sūmus planeta notet. & in p̄fata frontis extremitate luna ostendat. & in medio spacio utroq; sol demonstret. ne ullus planetis extremitatē parte loci huius sibi licet duob̄ supi duob̄ q̄q; iferi in eode loco notatis. & ase & a fine loci solis & aliou planetaꝝ pari msura ase distantib̄ qm spacia hęc in capite hominis equali msura ase differūt. sic & planete ubi in firmamēto equa msura spaciou ase distant. Et in sūmitate capitis sūm planeta signat. quia ipse alius ampliorē circulū circumionis habet. fronti aut̄ luna ipo nit. qm ut in fronte hois uerecundia notat. ita ī luna quę in apto uelut frons apparet. tempa & qualitates tepū discernunt. In medio aut̄ horū sol lo cat. qm ipse q̄si princeps aliou ē supe planetaꝝ duou defensionē uel securi tra supiorē ignē habens. sub se ū alios duos sustentationē tam siu quā lumę re tinens. Si quīto spacio sūm planeta in supiori gradu suo a sole distat tanto etiā luna in īfimo gradu circuit̄ suu ab ipso differt. alius equalia spacia ut supdictū ē ut̄ se habentib̄. Supior utq; & iferior pars firmamēti ut erat̄ to natilis rotunda ē. in supioq; rotun ditate sol posit̄ ē. qui idē firmamētū su pius iferiusq; p̄fecit. splendoreq; suū emittit uel & unū de etatere fundit̄. Hęc aut̄ designāt. qm anima in hu mano corpe ab ceptione opū suou usq; ad finitionē eou septē dona sci spc e qualī studio uenerari debet. ita ut ī ūcio opationis siue sapientiā adeat. & in fine ei trinitatē habeat. ut ī medio illi fon tinudinē ponat. intellectu & filio me

ieſtib⁹ ſe muniens ſcientia q̄q; & pietate
m tremis ſe circūdans. que pari deuotio
ne illi m auxiliū ſui amplectenda ſūt.
Prōide curandū illi id ē aīe ut p̄mut⁹
ſapient⁹ ſe dilatet. m ultimo aut⁹ timi
de eū uerecundia ſe ꝯstringat. & ut⁹ hec
fortitudine ſe eū decore ītellect⁹ & ꝯsilij
exornet. atq; ꝯ ſcientia & pietate ut ſup⁹
dictū ē ſe cōmunat. Et unūq̄dq; ſtoꝝ xxiii
alij ſe cūngit. q̄dlibet op⁹ bonū in honeſ
tate p̄ficiendo. Spe enī ſapientie ſpeq; for
titudinis ac ſpe timoris dīn aīam hōis
hoc m̄ imbuit. ut in uera fortitudine
ſapient⁹ ītendat. & in illa timore habeat.
& etiā in alijs ei⁹mōdi quinq; domus equo
animo ad ſup̄nū creatore ſe ꝯtineat. Ho
tus enī racionalis aīe & op⁹ corpis eū q̄nq;
ſensib⁹ ei⁹ qd tot⁹ ho ē pare modū habēt
q̄n aīa corp⁹ n̄ plus mouet. q̄. illud opari pot.
nec corp⁹ plus opat⁹ q̄. p aīam mouet⁹. nec disc⁹
n sensus hōis ab īuice sepat⁹. s; ī alta fortitudine
ad īuice se ꝯtinet⁹. & totū hōiem tam in sup
rioꝝ⁹ quā in īferioꝝ⁹ ad q̄libet bona elu
cidat. Cerebrū q̄q; hominis in tres⁹
cellulis ꝯstans. nec plures habens. humi
ditatis subiacens. oīq; corpi sensibilita
te irrigditateq; p̄bens. ureſ solis demonſtr⁹.
qui orientale & australe occidentaleq;
plagā p̄lustrat. Septentrionale aut⁹ de
ritat. atq; tre irrigditate p bonā suauita
te roris & pluuiaꝝ multocies īmittit. &
creaturas tot⁹ orbis ūtute sua tēpando
ꝯfortat. quia etiā cerebrū in fortitudine
caluarie ꝯtinet⁹. ut ꝯ ureſ solis ardore
superiꝰ lucidi ignis roborat⁹. Cū aut⁹
sol cursū suū in longitudine dieꝝ facit.
maī p̄iculū ab igne suo in tra ē quā cū
se declinat q̄si faciē suā abscondat. Hā
cū se declinat aque cū sydeꝝ ipsi occur
rit cuiq; cū aere sustentāt. s; ipse hoc m̄
sub scabellū pedū dīn descendens ibi in
statu suo p̄manet. & oīa que subtus
tra sē regit. queadmōdū gallina pullos⁹
suos fouet. ac deīde p letū die sup tra
ascendens. cuncta que sup illa sē ꝯfor
tat. uel ꝯ gallina pullos suos de ouis p

nocat. Et homo in die opat⁹ & in nocte
dormit. ut sol p̄dictis duob⁹ modis sup
tra & subtus tra opat⁹. dīn in die sup tra
tucet & in nocte cū descensu illi⁹ tra supi⁹
obtenebrat⁹. S; & sic p̄ ureſ anime caro
hōis in defectu suo remanſerit. qm̄ ipsa
carne & sanguine illi⁹ sustinet ne de
ficiat. ita etiā de igne solis luna accen
dit⁹. quociēs deficit. Sic q̄q; anima
scient⁹ in utrib⁹ suis corp⁹ hōis regit cū
ille in bonitate & p̄fectione & scitate in
telligit & sentit & sert ea que ad dīn p
tinet⁹ uer⁹ dīn in trinitate colens nec
aliū dīm in fallacia q̄rens. sic ꝯ ecce
ureſ anime se in unū ꝯungit simul o
pantes. Que cū spu fortitudinis ita tan
git⁹. ut uicia op⁹ p̄fectione q; cor⁹ cū
fine ipsoꝝ ubiq; contēplet⁹. ab illis que
mala sē declinat⁹. & sic corp⁹ in quo ha
bitat suauitate supnoꝝ donoꝝ īducit⁹.
p que oīa mēbra illi⁹ ad honestate im
buit⁹. q̄n ureſ ei⁹ p fortitudine potes
tatis di ūnū coadunate sē. S; cū ea
de fortitudo aīam hoc m̄ roborat do
mino illi⁹ totū corp⁹ hōis seruire facit⁹.
ita ut illud lacrimas cū gemitib⁹ mul
tocies educat. & te ipsū hominē in tan
ta humilitate & quiete ꝯtinet⁹. ut & ī
scolaribus & in spitalib⁹ se regere ualeat.
in oīb⁹ bonis decent⁹ īstruct⁹. Vū etiā
anima ipsi⁹ p bonū studiū uel in die
bona opando in altū ascendit⁹. s; dū ꝯ
cupiscentie carnis ꝯsentiendo supat⁹. q̄
si in nocte sopore depmit⁹. nec quicte for
titudine se muniens. nec aut⁹ desidia
sibi ꝯungens. p bonū nāq; studiū uel
dies ē oīa ꝯsiderando. p desidiā ū q̄
si nox michil p̄uidendo. s; sic nox p lu
nā aliq̄ndo illuminat⁹. eaq; subtracta
itū obtenebrat⁹. sic opa hōis p̄mixta sē.
ita ut nec lucida nec obscura exultāt. Cū
enī aīa p corp⁹ coacta malis cū ipso o
pat⁹. tunc uir⁹ ipsi⁹ luce ueritatis ca
rens obtenebrat⁹. s; cū deīde in peccā
tis se grauari senserit. cont⁹ uoluntā
te carnis se sursū tollit carnē affligī

do. & quecq; mala opa ipsi imprpando
Sicq; lux beatitudinis nocte peccatoꝝ
supita exorit. ita ut ꝑ aiam mala
scientia cū carne supet. & caro in pe
nitentia & emdatione pranoꝝ opū
deide castiget. Et cū caro hoc m̄ con
stringit. anima q̄q; illa secū celestia
appetere facit. quia spu fortitudinis
secū roborata timoꝝ dim etiā celerit
illa subicit. Anima quippe carnē ad
uiuat & caro aiam. quia ꝑ aiam
& ꝑ carnē unūqdq; opus ꝑficit. / un
ꝯ aia cū carne bona & scā opa faciendo
remunerat. S; caro multocies redū pa
tit. q̄ndo cū aia opat. / quappt anima
tunc carni ꝯdescendit. illaq; in aliq̄
ope delectari ꝑmittit. quēadm̄dū
mat flentē ifantē ridere facit. Atq;
hoc m̄ caro cū aia aliq̄ bona opa q̄b⁹
da tam peccatis intermixta opat. qd
aia tolerat ne caro obruat. / qm̄ sicut
caro ꝑ animā uiuit. ita ꝯ aia cū car
ne bona opando remunerat. / quia in
ope manuū dim collocata ē. Sic enī
sol nocte supando usq; ad mediā die
ascendit. ita q̄q; ho ꝑua opa iurando
surgū icedit. & quēadm̄dū sol ꝑt me
diā die inclinat. sic & aia carni ꝯsen
tit & ut luna ꝑ solē reaccendit ne de
ficiat. ita & uirtꝰ animę caro hois
sustentat ne in iteritū eat. Et q̄m
cerebrū humidū ē & lene frigꝰ habet
omis uenę cunctaq; mbra corpis caloꝛ
ei subministrat. / sic ꝯ soli qui intidū
roꝛē & pluuiā ad trā descendere facit.
omia supiora in igne lucentia ne in
caloꝛe deficiat ignē subministrando
ei assistit. S; & qua humoꝛe humecta
tur. caloꝛq; ꝯfortat. totū corp sustēn
tat & regit. quēadm̄dū humor & ca
lor ꝯumecti omnē tra germinare fa
cit. De corde enī & pulmone & iecoꝛ
re & de oīb⁹ uiscerib⁹ hois humidi
tas ad cerebrū ascendit illudq; ad
implet. / & cerebro humiditate ultoꝛ
adimpleto. de eade humiditate ali
cxv.
cid ad reliqua mia descendit. eaq; replere fer
uat. Similit scientia animę humidi
tatē lacrimaꝝ educit. cū peccata in ipsa
frigescūt. & tenoꝛ rectitudinis cū certis
bonis opib⁹ caloꝛē supnoꝝ desideriorum ei
fert. uel etiā fortitudinis quę humectam
omē sētatis cuilibet fideli hominī imer
tit. reliquę uirtutes in adiutoꝛio subuen
it. Et cū tali m̄ aīa roꝛe & caloꝛe sēi spe
ifundit carnē sibi subiect. / eāq; ꝯ secū
seruire cogit. De bonis itaq; cogitationib⁹
& rectis ꝯfessionib⁹ de utilitate uitę atq;
plenitudine mtionū desideriorum uiroꝝ sci
entis ad scientiā aīę tendit. illaq; ita ꝯfoꝛ
tat. ut etiā ꝑ eundē uiroꝛē tot⁹ ho cont
omia aduisa tantis tuitionib⁹ patientię
munit. q̄tm̄ deiecpsi in duisa uicioꝝ mo
ueri n̄ possit. Sic enī supiora sydera sol
igne ministrat. ita q̄q; omia mtiora ho
minis aīę uires ad officia sua afferūt. &
dū illa ad ꝑficiendū iustitiā peccata ne
glexerit. cū rationalitate surgū ascendit.
S; cū deide corp⁹ in defectu ee senserit. il
li ꝯdescendit ne deficiat. Ipsa naq; uenę
spiraculis ē. totū corp⁹ hois excitando. S;
tamen delectationū carnis cont uoluntatē
suā multocies subiacet. Et in bono ꝑsis
tere uolens uelut sol ē. caro aut in qui
tu suo ꝑmanens q̄si luna ē. uni cū ipsa pec
cando deficit. quēadm̄dū luna defectū
sentit. / S; tamen eade aīa cont uoluntatē
carnis q̄si sol se surgū sepi⁹ erigit. / & ita
ho ꝑ querelā ipsi⁹ hoc m̄ resurgit. sic &
luna ꝑ solē reaccendit. Ꝑ humiditatē itaq;
caro in peccatis delectat. & ꝑ caloꝛē penitē
do luget. quia humiditas ex carne & ca
loꝛ ex aīa ē. / atq; ꝑ hec duo omē op⁹ scilicet
malū & bonū ꝑficit. quēadm̄dū & ꝑ ea
fortitudo tre omia iutilia & utilia ger
minat. Conflictus & enī iste in hoīe ē. u
del qua caro in peccatis delectat. & aīa
in ipsis affligit. ita ut carne & aīa omia
opa hois ꝑficiant. / qm̄ animę mala dis
plicet quę carni placet. quia caro mor
talis ē. aīa ū imortalis. / animaq; absq;
carne uiuit. caro aut sine aīa uinere

ñ pot̄ anima nēpe racionale spiritam̄ ē
atq; in habitaculo cordis sapientia ipsi ē
qua oīa cōpiitat & disponit uel patīa
milias in domo sua oīs res suas ordinat
atq; ide etiā habet prudentiā qua uasi
suo cimeta utilia recte ꝯstituit. sic & cor
a pulmone regit. & ex hoc q̄q; discretionē
ad se colligit. oīa uiste diuidendo. ut
etiā uiscera hois recte & discrete sibi con
iuncta sē. Iam aīa ugnea ē. uñ & oīa
circueta que cordi deputat calefacit. & i
unū coqnit. ꝑsimul ea retinens ne alia
ab aliis diiungant̄. eaq; implens ne ul
li cor q̄cq̄m desit. atq; sic ꝙ cū sapientia
in cogitationib̄ prudent̄ oīa officia
corpis ordinat. / in bona q̄q; & sca itenti
one p fidē ad dīm ascendens. qm̄ ab ipso
se missā cognoscit. Sic enī humiditas ab
iferioꝛib̄ corpis ad cerebrū ascendit. ita &
aīa cū seō desiderio dīm cognoscendo oīa
officia corpis hominis suꝛsū trahit. / & ut
itū eadē humiditas descendit iferioꝛa
corpis irriguo sic ꝙ aīa corpi ꝯdescendit.
ne officia illi in offensione dī opent̄.

Cerebrū etiā impletū ex se reuma spumat
uiscerag; cū impleta fuerit egestionē fa
ciūt. & ista freqūt in hoꝛie st. sic & humoꝛ
& calor sup̄ ītā descendit cāq; germina
re facit. / si ꝑ qm̄ fructꝰ ipsi maturita
tē plenā acceperit. humor & caloꝛ suꝛsū
retrahunt̄. Quappt̄ in ūcio frigoꝛis cum
hiemps appropinquare uidet̄ aer suꝛsū
tendit. & de caloꝛe solis aliq̄ parte coagu
lat̄ qui sic̄ fila se ꝓlongando uolat. &
tē etiā de supioꝛi humiditate tīa molles
cit. & sordida spūmā euomit. Similit̄
cū officia carnis implent̄. caro sudoꝛē
emittit. & sic in ipsa delectatio exoꝛitur.
& deīde ho p gustū delectationis opari i
cipit. Si cū anima in scientia sua sense
rit secm̄ uoluntatē & ꝯcupiscentiā car
nis se opa fecisse. carni multociens afflic
tionē peccatoꝝ īspirat qua malū opata
ē. & deīde a ꝯcupiscentia carnis se sub
ꝥrt. ne peccatū sciat. & ita ꝙ corp̄ op
tat a peccatis abstinere. Et anima ne
quaqua omittit. quin corp̄ affligat.
& aspiratē de factis peccatis ei īferat.
& ido in afflictione ho semp ē. ita scit
ut aīa querela cont̄ carnē habeat. &
caro delectationē nutriat. quappt̄
& in ope peccati uel in egestione ma
li cognoscit̄. Anima quippe multo ci
ꝰ in delectatione carnis opat̄. qm̄
ꝑtea repudiat. sic̄ etiā humoꝛe & ca
loꝛe ītā tacta ītutiles & utiles herbas
germinat. De etiā cū peccatoꝝ diu
turna ꝯsuetudo peccata hominū in
festa facit. tē aīa corpi multociens in
spirat. q̄tenꝰ penitentiā illoꝝ ado q
tat. uel ꝙ humoꝛ & calor suꝛsū sepi
retrahunt̄. & sic in medio istoꝝ ho &
malū & bonū opat̄. Aliquādo ꝙ cū ca
to hois delectationē suā īspicit. aīa
ad caloꝛē racionalitatis se extendit
quāuis p ītrenā īhabitationē sepi im
pediat. / qm̄ cū p fortitudinē corp̄
coagulationē ꝯceptionis suę retractat
peccando. tē racionalis aīa refrige
scit carnu ꝯsentiendo. Si tamē deīde
eadē aīa ad racionalitatē se suꝛsū
extendit. cui & prauа opa exponēs.
cor hois ꝙ tangit & illud gemere
& lacrimari facit & hoc ñi carnem
supat. ita ut corp̄ ꝑ uirtutib̄ aīę effectū
peccatoꝝ ñ pficiat. si de supioꝛe roꝛe
sei spe tactū pristinā duriciā depo
nat. & peccata sua ꝯsideranꝰ. illa q̄si
ꝑ luto cōputet. Vas itaq; cerebri
qd̄ cū fronte ad oculos extendit. su
pioꝛē ignē notat. sub quo sol ardet.
cui ignis cū leni humiditate aquo
si aeris ꝑmixt̄ ē. / ideoq; humor pun
ctū ē solis ꝑ qd̄ ille tēmnū loci sui
tēnere ñ pot̄. / & humor iste ꝑ puri
tatē etheris ad sole ascendens ardo
rē illi mitigat. ne ea que in ītra st̄.
nimio feruoꝛe suo ꝯsumat. Sic &
anima scientiā & racionalitatē cū
manifesta uerecundia & salubri
circūspectione in se habens. poten
tiā dī ostendit. sub qua fortitudo

illa ē que ꝑdicta suspiria mīrib⁹ fide
tuū hominū īmittit. eadēq; suspiria
uidiciū fortitudinis di retinēt. ne ī
multa seuēritate se demonstret.
atq; ꝑ uerā penitentiā eī de fortitu
dinis examinationē ita delmuīt. ut
peccata hois q̄ndo ille penitet obliui
oni tradat. S; & quēadm̄dū uentus
ignē ardere facit. ita & racionalitās
animā hōis mouet & illuminat.
Racionalitas enī in aīa ē q̄si uent⁹ xxxviii
& q̄si lumē in igne. & aīa spiraculū
ē a dō in hoīe missū q̄d īdeficiens ⁊
racionale ē. & sic ignis sine ardore.
ignis n ēet. ita & aīa sine racionali
tate ītelligibilis n ēet. cū ceta crea
tura irracionalis uelit uent⁹ ꝑfīse
at. quia flāmās ignis n ē. Ia racio
nalitas aīam cū scientia ubiq; du
cit. mille m̄dis ea ꝙsiderando & cog
noscendo que ho facit. ita ⁊ cū ipsa
aīa bonū in scientia sua ītelligit. ī
gaudio sic sol ardet & celestis ē. S; in
hoc ardore celestiū aīa semp ma
nere n pot. q̄n caro hōis deficeret. &
ideo aīa refrigeriū in aliq̄ re corpi
ferit. quēadm̄dū filius m̄s in mun
do corpaliter manēs m̄ orauit. m̄ labo
rauit. & deīde corp⁹ suū recreauit. &
hoc absq; peccato fecit. quia sine pecca
to ꝙcep⁹ fuit. Quēadm̄dū etiā punc
tū solē retinet ne metā suā trāseat.
sic & aīa corpi ꝙsentiendo illud tem
perat ne deficiat. & hoc in magna pu
ritate facit q̄teū corp⁹ hōis prauis opi
b⁹ n derideat. & ne etiā ꝑmmia celes
ti ītentione extīnuet. uelut humi
ditas sole tempat ne ꝙsumat. anima
itaq; discretionē in oīb⁹ amat. &
ideo quocies corp⁹ hōis absq; discreti
one aut comedit aut bibit. aut ali
ud q̄d tale īdiscrete fecerit. uires a
nime ꝙcundū. q̄n oīa cū discre
tione agenda sē. quia ho in celesti
b⁹ suspirando semp ee n pot. Et ut
p nimietatē estus solis ita ꝙcundū.

& p īꝙgruentē pluuiā germ̄ utilit̄ n ex
urgit. S; p rectā ꝙiunctionē caloris & hu
moris ita quecq; utilia germinat. ita ⁊
& p uultā tempantiā oīa opa celestiū
& trestriū discrete & bene ordinant & p
ficiunt. Hyame aut discretionē illi eī q⁹
celū illuminatū ē dilexerit & adhuc dili
gīt. ⁊ si; diabolus eā habere noluit nec ha
bere uult. q̄n uel in minimā altitudinē
uel in minimā pfunditatē tendit. m̄ ea
dens n resurget. Sed & cerebrū q̄ndā in
gredinē supi⁹ habet. quia anhelit⁹ hōis hu
midus existens. humiditatē illā sursum
mittit. que in fine suo ubi ult⁹ n pedit
nigredinē facit. & nigredo hec ardo
resistit. ne idē cerebrū in feruorē erūpat
uelut ⁊ niger ignis lucidū ignē retinet.
ne tēmin̄ suū trāseat. eadēq; nigredo ce
rebri flegma & liuorē reliquo corpi īmit
tit. quēadm̄dū & niger ignis ultr̄ tēpesta
tes. tonitrua & grandinē multociēs sup
tīrā ꝑducit. Isto m̄ aīa cū scientiā suā in
fauorē elationis suę sū extendit. ꝙ illū eā
q̄si supi⁹ denigrat. q̄n suspiria hōis ih
in elationē extenta. puritate uere lucis
caret. Vn etiā & ipsa turbulentia ignee
fortitudinis hoc m̄ repugnat. q̄ eadē for
titudo caloris celestiū desiderioꝝ eande
scientiā n excitat. sic & unūdicta di que
peccata hōum paulatī examinat. poten
tiā ei⁹ multociēs retinet. ne peccandē ho
minē oīno ꝙterat. Et tenebrositas eī de
scientie ꝙcupiscentiā & temeritatē pecca
toꝝ negligenti hominī sepi⁹ īfert. quia su
pnū iudiciū n īspicit. ita etiā ide iudiciū
in unūdicta duūlos excessus delinq̄ntiū ꝙ
tert. Anima utiq; q̄n amplexionē dilec
tionis ad corp⁹ cū quo opat habet sepe ul
tra ꝙsentit. & cū tūc nigredinē ꝙsensus ī
ti in ignea racionalitate agnouerit. car
nē ꝑ penitentiā se affligere facit. & tūc
ulta ꝙfortat. ne homo in sensib⁹ suis defici
at. In corpe nāq; hōis aīa manet scdm q̄d
lud in humoribus suis īuenit. ut etiā apis
fauū cū melle in uase suo opat. nec scit
purū nec aut turbidū. Quādo enī aīa

cū ignea rationalitate surſū hoc ꝫ aſ
cendit· ut corp̄ aſcensū illiꝰ uoletare ñ
possit· tē ītū descendit & corp̄ ꝫsortat· ꝙa
caro uelut ītra fragilis ē· & sic aīa & cor
pus diūsa certamina unt̄ se habēt· qm̄
hō lucida & tenebrosa opa cū aīa & car
ne opat̄· E t sic p̄fatū ē p̄ turres cerebri
tortū corp̄ hominis retinet·/ quēadm̄dū
& p̄ sole supiora roborant̄· Sol nāq; un su
piora & subtīora lucet·/ tortūq; furmam
tū excepta plaga aquilonis circuit· cū
enī ds tota ītam cū creaturis robora
uit· unū locū uacuū dimisit· q̄tenꝰ cre
atura cognosceret· quę & qualis clarita
ti ēet·/ qm̄ p̄ tenebras lux honorat̄· &
lucidę parti tenebrosa pars muniſt̄ ua
cuus locus existens· qua lucifer illiꝰ ele
git q̄ndo dño suo equari uoluit· Sol q;
in oriente ort̄· & in meridie in ardore
suo magis & magis fortior ē·/ si; p̄t meri
diē in occasū se declinat· & sic cursū suū
usq; in mane p̄ficit· Et qua in partē a
quilonis ñ p̄cedit·/ ideo in mane & circa
uespam frigiditas in ītra ē· Ego aut̄ q̄
sine ītio sū· ignis sū p̄ quē oīa lumi
naria accendunt̄·/ lux q; tenebras obte
git· nec tenebrę lucē cōprehendere ualent·
Itaq; lux tenebris se ñ admiscet·/ nec te
nebrę ad lucē ītrare possūt· Sic enī hō
in bona scientia quę lumē ueritatis exis
tit a dō sbtract̄ ē· & ut in mala scientia
quę uacuū locū habet· in quo nulla con
structio meritoꝝ aut̄ p̄miꝰ· ē ad malū
declinat·/ sic ꝫ in homine celū & ītra lux
& tenebrę significant̄· ꝑ scientiā utrq; oīa
opa hoīs regunt̄· ut ꝫ p̄ sp̄m fortitudi
nis ceteꝝ uirtutes ꝛtineāt̄· quia ide sp̄c
& in sp̄italib⁹ & in sclaris⁹ causis iuget· ho
minēq; ab īsidijs antiqui serpentis de
fendit· qui uacuus ab oīi felicitate cla
ritatē dī demonstrat· ut p malū id q̄d
bonū ē cognoscat̄· qm̄ seruus dño suo sub
iectus ēe debet· fortitudo enī in iceptione
& in actione bonoꝝ opū hominis robus
ta existens· p̄t cōpletionē eoꝝ· in illo ma
lo deuitat· & sic ad ītū suū recurrit·

nec malū appetit· quia tā in ītū q̄
in fine p̄fectus calor spe sū ñ adē·
s; torpor & negligentia hominē ad
nocua p̄hens·· S; ille qui sine p̄nci
pio ē lumē hoc existit· q̄ oīa lucen
tia īcendit· & oīs aduersitates tenebra⁹
depellit·/ qm̄ ab ipso exterminari ñ ua
let· Et ut fidelis hō a dō regit̄· & sic
p̄fectus ab eo alienat̄· ita & in homine
q̄libet elēnta ordinate distincta sūt·
anima q̄q; uelut ignis apparet· s; ra
tionalitas in ipsa q̄si lumē ē· & ratiōna
litate quę lucida ē hoc m̄ p̄fundit̄· quē
adm̄dū mundus sole illuminat̄· quia
p̄ rationalitatē oīa opa quę in hōie
opat̄ p̄uidet & cognoscit· Homo q̄p
pe gustū & desiderū in se habet· atq;
p̄ hęc duo sanguis in uenis ipsi⁹ cū ca
lore medullas mouet̄· & sic ide hō opa
tur· quēadm̄dū rota cursū suū pagit·
cū ad currendū ꝛpellit̄·/ qm̄ corp̄ gus
tū & desiderū habens· aīam hac & il
lac ꝛpellit· ita ut secūm eosdē ꝛpulsus
illa gressus suos multociens dirigat·

Sol ꝫ nigra nube obscurat̄ atq; fulgure
& tonitru & nimietate pluuiaꝝ obru
tus ñ apparet· s; illis oīb⁹ cessantib⁹;
tū lumē suū effundit·/ in hoc animā
hōis demonstrans· quia cū illa p̄ corp̄
ita p̄mit̄· ut secūm ꝫcupiscentias car
nis opet̄· rationalitatis lumē in ipsa
obnubilat̄· qm̄ ira sic fulgur· & ira
cia uelut tonitrus & illicita carnis
desideria quēadm̄dū nimietates plu
uiarū sūt· S; cū deīde p̄ penitentiā ab
his se purgauerit· tū in claritate ue
ri luminis illustrat̄· sperando q̄d li
berari & saluari possit· Rationalita
tē itaq; aīa ꝛspirat· uelut ignis scin
tillas emittit· & p̄ ea celestia & terrestria
discernit· Quapp̄ etiā si corp̄ p̄ ira
supat̄· ut uisa & bona opa opet̄ de e
ius ira gaudebit· uel si hoc m̄ p̄ cor
pus opp̄mit̄· q̄tenꝰ bona negligens id
q̄d malū ē faciat semetipsam tarta
reis locis īmittit· Diabolū q̄q; repudi

at qui do similis ee uolunt & p hoc
a parte aquilonis sepat. qd siue bonu
siue malu opet dim se n noiat. s; a do
erata p rationalitate cognoscit. Ypsaq;
tirenu uas suu multociens docet ut
opa que celestia st faciat. utuq; o cupis
centis carnis o sentit de qb se utum
extorquens uas suu affligit. cu ad of
ficia sua ascendit oa mala in eode
uase suo p penitentia excribrans sic
odeu atrico eicat. hec aie opa st. qm qn do
illa bonu opat. e qsi sol cu i meridie ardet.
cu aut ad masu anhelat. e uel sol cu ad occa
su declinat. s; cu side p penitentia resurgit.
e ut sol cum a tempestatibus splendo
re suu auxit. S; tam cu ho p uure aie
excrescit. uenus & medullis suis ndu im
pletis uel roborat is ppt tenet itudine
corpis ea que celestia st ndu cognosce
re pot. nec p penas ifernales discerne
re ualet. / qua corp suu ad pfectione
ndu excoctu e. un etia aia cu uase
suo te uacat. qm ide ho timore tunc
n habet. que ad mdu & hoies in pma
etate mundi timore legis carebant.
In plena u etate hois aia cu corpe ro
borat. illudq; bona opa facere cogit
s; corpis a uoluntate ipsi declinat. in
res suas secm o cupiscentias carnis ex
ercens. & hoc qndiu uiuit facere fata
git. n p penitentia uirib anime re
frenetur. Xxxvi. Vtaut pdictu e a fronte
usq; ad extremitate nasi puro ethere
designato. fronti int cerebru & oculos
existens. o stitutione cerebri & oculor
sustinet. & ifirmitate que de cerebro
& stomacho nascit in se o tinet. / uelut
etia luna sub sole stellis circudata. ea
que de superior descendit. & que de ife
rior ascendit multociens recipit. Ocu
li enim qui plurima o spiciut. stellas fir
mamti que undiq; lucet ostendut.
Nam albugo cor puritate ethers.
claritas qq; ipsor splendore illi. pupil
la u stellas que in eode ethere st desig
nat. humor u cor humore quo ide
ether a subtionib aquis humectat. ne a
superior igne ledat demonstrat. hoc utiq;
e qd int scientia & circuspectione aia i
uera penitentia locata. uas suu p gram
di ad penitentia impellit. Verecundia
qq; int scientia & circuspectione degens
ma illoru notat. quia recte icedit cu pu
dicicia amat. atq; noxia queq; in se occul
tando ad nichilu redigit ne in pala pru
pant. cu scientia mali eam p o cupiscentia
ipugnat. / sic & timor dim fortitudine ce
lestiu ututu uallat etna & caduca in semet
ipso bene moderat. Circuspectio naq; qua
fidelis ho qlibet bona sibi puidet. ardes
desideriu ipsi qd ad supna habet demon
strat. Consideratio eni circuspectionis q
ho diligent. o sideret que anime sue un
lia uidet. sincerritate uere penitentie ap
pet. p spicacia aut eide o sideration
decore ipsi penitentie diligit. cu homo
a peccatis se purgatu aspicit. Intentio
qq; ei que qsi pupilla o culi e archima lu
centia opa que in illa st clarificat. s; i
dulgentia peccatoru gemit & suspiria
quib penitentia humore lacrimas dis
curit. ne potentiali iudicio di feriat q
ornat. anima & eni undiq; circuspien
umqdq; op icipiens & opans qm ignea
e. & cu aere spirat. atq; cu scientia & ra
tionalitate omia pagit & discernit. Ya
aia in corpe roborata fortit operari icip. / hoc
facere desiderat. s; quaplurime ifirmi
tates carnis uidel in medullis in sanguine
& in stomacho occurrut. Ex calore naq;
medulle sanguis hois estuat & exponde
re ciboz stomachi sanguis ardet. utq; i
firmitates uirib anime qdda obstaculu
st. qua de ardore carnis icestus que sa
tan dolose texuit pullulat. atq; ad aiam
de tirenis ascendit. illiq; ppont qua ho
caro sit. & cu secm carne mouere opor
tet. Vn & ipsa p corp qd deorsu e mul
tocies cogitur mala cu illo operari. Opa
qppe aie cu mobili corpe st. que admodu
luna stellis circudata e. ipsaq; aia p sci
entia artificiosa cu reliqua creatura

ē. ita ut opa artis ei⁹ sint de supioribꝫ sint
de īferioribꝫ sīt in uase suo iudicanꝫ & cog
noscantꝫ. uelut stelle aut lucide aut ob
scure in firmamēto lucēt. Candida etiā
scientia qsi albugo oculoꝝ in hōie appa
ret. intellectusq; uelut claritas eoꝝ in eo
fulget & racionalitas quēadmodū pupilla
ipsoꝝ in eo lucet. Quappt etiā hō sic ad
celestia tendere gemēdo & flendo cogit.
ut se īdignū p̄mio etne remuneratiōis
estimat. qm̄ multis peccatis se oneratū
nouit. ideoq; ut penas iudicij tantū euā
dat ꝯtendit. Et cū hō aut letitia aut
tristicia in corde suo cōmouet. uenule cere
bri ei⁹ pectorisq; & pulmonis ipsi⁹ ꝯ ceruicē
an ꝯ uenule pectoris ꝯ pulmonis humoꝛē sursū
ad uenulas cerebri mittit. illeq; eos suscipiēs
oculis infundit sicq; hōiē ad lacrimas p̄ducit. ꝙ adm
dacū aut iūcio aut gemitu seu detinēti lunę fu
rētū p uentos commotū strepitu suo mare
alias q; tinxerit aquas ꝯcutit. ille sumū scil
& humoꝛē de se p̄ducit. Si nubes ipsos
sumū scil & humoꝛē excipientes ad luna
extendit qs illa uel sitiat ebibens. rursum
ad nubes remittit pluuiasq; ꝯgruentē
illas p̄ducere facit. ꝙm hoc in de subtrio
rib⁹ aquis qs nubes sursū trahit utiq; re
mittit. pluuia sup terrā descendit. Sic ꝙ
cū aīa in hōie aliqñdo uel ex securitate
salutionis sue gaudet. uel qsi de pssu
ra peccatoꝝ suoꝝ meret. scientia hōis
cū ꝯscia ꝯfessione penitentie p timoꝛē
mouet. atq; cū his suspirando sursū eri
git. opaq; illi circūspiciendo lacrimas
ab ipso educit. eiusq; plangere facit. quia
cū timor dñi hōiem ꝯcutit. ipsū intrinsecus
de ingemitib⁹ flere cōpellit. Ita fit ut
cū hō multitudinē scelerū recolit de
flet. animū multociens ad appetitū ce
lestiū neglectis scelerib⁹ retorquet. Ita cū
hō a dō recedit & eū in oblitionē ducit.
mox aīa ei⁹ ꝯtremiscit. uiā & omia īmbra
hōis que uerib⁹ illi⁹ impleta sē in aliena
uia cōmouent. qsi ds ueneranduꝰ & ti
mēduꝰ nō sit. Si illa uasa suo uerecundia &
ostusionē peccatoꝝ ꝓponit. illudq; suspi

xxx

rare facit. ita ut suspiria hec lacrimā
educēt. Et sic de suspiriis & lacrimis
istis uirtutis penitentie in corde hōis
ꝯsurgit. Quappt & ipse in opib⁹ bonis
denuo suscitatus. ꝙ quamma peccatoꝝ
suoꝝ in tanta diligentia & penitentia
examinat. ut carnes mēbroꝝ suoꝝ ali
qntū exsiccent. & tanta amaritudo i
corde ipsi⁹ ꝯcrescit ut uitē se multociēs
dicat. Vt qd ad tanta crimina nat⁹
sū. Cū aīa mea in dīm peccauit & cū
ea penitentiā ago ad dīm suspirando
qui formā ade de ūgine dignat⁹ ē sus
cipe. Ita & ego ꝯfido qd me nō despici
at si a peccatis meis absoluat. & etiā p
multā sē humanitatis sue in uera si
de me penitentē suscipiat. Tē aīa &
corp⁹ unū se ꝯungūt. & ꝯcordes ad
dīm anhelāt. qm̄ aīe peccata neqqm̄
placēt si tamtū ex stupore carnalis con
cupiscentie carnis cogit ꝯsentire. ꝙ a
si delectatione aīa ad peccatū habe
ret. hō in luto peccatoꝝ semp sordes
ceret. Ita in peccatis aīa nō delectat.
qnuis illa cū corpe opet. ut ꝯ elemta
que hominē sustinēt ipsū ad pecca
tū cogūt. si tamē cū p uicherū dī in
peccatis diuidicat. in opib⁹ aut bonis
suauitatē & lenitatē sup illis ostendit.
Et quociens aīa cū corpe mala opari cogit.
illud tristicia replet. qū eade opa
sibimetipsi displicēt. si cū id qd bo
nū ē cū corpe p̄fecerit. ide corp⁹ gau
dere facit. Quappt etiā hō qui bonū
opat p gratiā dī ipso nesciente ab ho
minib⁹ diligit. qui aliqñdo in tantū
p̄ficit ut bona īexplebilit opari ap
petat. quēadmodū etiā angli multū di
ligunt ꝯspiciendo ꝯtemplatione ei⁹ extendere
nō possint. Ita qq; ipsi⁹ gaudiū bone
operationis habens corpi ꝯdescendit.
illudq; a peccatis ꝯcutit. atq; p humi
le penitentiā suspiria & lacrimas ei
ēmittit. qtenꝰ ad utilitatē nutriscat. nec
etiā nubes aquas sursū trahit & utiq;
remittit. Ita aīe nulla forma

usibilis sine nomine ē. sic nulla si
ne mſura ē. Vñ etiā ambo oculi ho
minis equale mſurā habent. atq; spe
culatiua uasa cor in circuitu suo e
qualia existūt. Vs enī utrumlt aucyſ
sēa q̄q; opa a peccatis sepauit. uel' era
turas que homīm notę sē formis &
nominib' suis ab ūnicē discernit. ita ut
etiā hō in circūspectione qua sibi q̄
admodū in oculo q̄libet bona prude
at. & etiā in ꝯsideratione bonę ūtenti
onis suę sincerā equalēq; discretionē
habeat. ne si in bono modū excesserit.
in pfundū corruat. aut ne si in malo
mmietatē apphenderit in despatione
omīno pcat. Anima q̄q; in raciona
litate ostendit que & qualia peccata sit.
modūq; peccandi & penitendi demon
strat. Ex utrib' enī aię hō ad peniten
tiā imbuit. cū omni studio peccata sua
p penitentiā affligit. uel' pluuia ig
nē extinguit. s; tamē ad cōpationē et
ne q̄lę & ineffabilis retributionis uix ꝯ
sideratę potit q̄m saluandus sit. Nam
si penitentia hoīs supa harenā & supa
aquas maris eet. saluationē tamē gau
dij sui p ineffabili q̄la etnę uitę uix ꝯ
sideratę posset. Et o ubi inuenit. iste q̄
ꝯcupiscentias carnis suę nō impleat.
a peccatis declinando. Scientia nāq;
racionalis aię in duob' modis ē. quia bo
nū cognoscit & malū sentit. bono scil'
primū. & malo penā ꝯstituens. atq; hęc
officia aię sē quib' corpi adē. multoci
ens opando secm qđ illud exposcit.
Vñ & hō ut dies ē in bonis. & ut nox
in malis. Homo q̄q; p oculos inde
p nasū odorat. & p os gustat. sic etiā p
ram solis & lunę a sumis stellis que ip
sis cū ministrio assūt. q̄da radij aliq̄
do in ceā fydera mittunt. ita ut alīm
lumē ab alto excitet. Anima q̄ppe cū
prana & turpia opa uidet tristat. & cū
ea p malū rumorē q̄si p odorē intellexe
rit suspirat. atq; cū ea q̄si p gustū cū
corpe pfecerit. hominē lacrimas ef

xxxiiii.

fundere facit. illiq; penitentiā immittit.
p scientiā. suspiria p rumorē peccatorū. la
crimas aut p effectū eor. Illuminatrix
ui aię penitentia ē. & in ipsa suspiria &
lacrime sūt. & uelocit' culpas in hoīe di
luit. in qua suspiria & lacrime generan
tur que ueri penitentie assūt. quēadmodū
etiā p ignem fortitudinis & rumoris di ceę
utrumlt excitate fidele hominē efficacit'
illuminat. xxxv. Et omnia que in capite ho
minis sē p mentū ꝯtinent. q̄lu etiā in cm
cta p̄dicta in statutis locis suis p nubes
sustentant. qđ designat ut mītes fideliū
stabilitatē bonoꝝ opū ita arripiat. ut
in bonis p seuerantes ad celestia p uenī
at. Ethus etiā ossa. & frigus medulla in ho
mine significat. qm̄ aīa p ignē ossa co
quit. & p frigꝰ qđ in uas suū trahit medul
la coagulat. & sic etiā p estatē & hyemē
tota ira p bat. ita ut fructꝰ ei' p frigꝰ fir
mamti sub ira coagulet. & p calorē illi sol
uat. Calor & enī solis & humor de aquis
in nubib' ita se ꝯmungūt & admiscēt ut
p hęc omnis fructus in ira regat & firme
tur. quia calor solis & humiditas aquę
tota ira q̄si colendo ita fructificat &
pficiūt sic tonator uasa sua ad pfe
tū p̄ducit. tanta q̄q; fir mitate in nu
bib' ad ūnicē copulant. ut neq̄q̄m ante
nouissimū diē ūtrando & exeundo nec
hac nec illac se spargendo dissipent aut
separent. Et aīa in homine p ignē spe
ci ad q̄libet bona roborat. atq; p frigꝰ
torporis & negligentię debilitat. Ignis q̄p
pe fortitudinis & ꝯpunctio mītis hōis
se in ūnicē admiscentes. bonū fructū in
hoīe pferūt. hoīemq; in omī utilitate
ita ꝯfortat & exornat ut neq̄q̄m a ser mo
tio & dilectione di separari possit. Nam
cū hō molestiā & tedium peccatorū ꝯcipit
rit. p eande molestiā peccata in ipso ita
ꝯstinguunt. uel' p densū fumū ignis dep
mit ne in uiscerib' suis ardeat. Cū enī p u
ret aię uoluptas carnis in mente hōis dur
pit. mox suspiria ad celestē patriā in
eo texunt. quēadmodū p apē fauus cū melle

xxxv.

in uase ipsi edificatē. ubi etiā nona & ue
tera eidē hōis opa simul admixta cū ue
ra humilitate rigantē ne p calorē sup
bie cōbusta aresca. & ignē utaq; spe sci &
phumiditatē humilitatis fructifere
ututes in uase spe sci in quo sapientia
mansionē sibi edificat pficuitē. ita ut
idē hō ututes que seremissime coā deo
& anglis ei sē ad se colligat. qsi in odore
omnū aromatū. u deiecpsi n deficiant.
n. Sed & p usū oculoꝝ audit. odoratē. racio
nalitasq; oris & tactus regunt & cognos
cunt. sic utiq; ut sciat. uel qd sit uel qm
sit. sic & p solē ac lunā & p stellas omnis q
structuro firmamēti regit & illuminat.
Homo em p oculos uidet que cū sapien
tia cognoscit. eadeq; p auditū odoratū
& p gustū capit. Que aut in pectore suo
congregat ea p scientiā scit. si; ea p oculos
n uidet. Ham & serpentiū dolus occul
tus erat qui se tē manifestauit cū euā
p̄mo introgauit qd ille nesciebat. eāq;
decepit. qm ipsa sine dolo fuit. Istud ūciū
in p̄mo originali peccato p deceptionē xxxv
diaboli exortū ē. ipsiusq; ē qsi nebula que
de nocuo aere surgit. totā etiā obtegēs
ne purus dies ispici possit. & que opa sa
pientie qsi dedignando corrodit. Sic
qq; dolus nec iocunditatē nec gaudiū
habet. nec in ulla parte inquietē ē. Hec
etiā designāt qd ad intentionē hōis qli
bet sensus ipsi declinat. sic & ututes ad
correctionē ipsi festināt cū hoc a dō popo
cerit. Quo em intentio hōis eū ducit. il
luc qq; & sensus suos dirigit. si; tamē co
gitationes cordis ipsi quādiu in occulto
manēt nescuntē. Sic etiā nec eua cū adi
abolo decepta ē calliditatē illi nocuit.
qm ille se totū ita obtexerat ut dolus
ipsi a p̄mo parente uideri n posset. Vn
& omnē mundū in malo extitit. quia n
viii chil bonū in se habuit. Supcilia ū
hōis uenera lunę declarant. quā scit altam
qua ad restaurationē sui sub sole uadit.
altam aut qua a sole incensa recedit. Et
supcilia defensio & munimentū oculoꝝ
sē. uelut & luna tutamē & munimentū
stellaꝝ ē. quia diu a sole incensa crescē
re incipit. ignē tam a stellis quā a sole re
cipit. in hoc illis subueniens ne in in
mutate ignis suphabundēt. & diu
in defectu ē. ignes suos stellis n aut
soli infundit. qm ille uel princeps ex
istens. in uno statu semp ē. hoc qq;
m aīa q̄stantia & securitatē in homi
ne ad timorē dīn mittit. que qsi ua
lli sit. quia diu hō dm timet. intīdu
psperitas intīdu qq; aduersitas ei occurrit.
in quib cū recte incedere oportet. ita ut
nec de psperitate eleuet nec de aduersita
te oppmat. Ih̄u & cū spu fortitudinis
munit. se robustū in omnib ostendit.
Virtutes em iste p rectionē intentionis
hōis faciūt. que admodū timor dīn fun
damentū & scutū aliaꝝ ututū ē. qm cū
ipse fortitudine induit. cetas ututes ad
se colligit. easq; & fortitudine & timo
re munitas ostendit. u hoiem celestib
desiderijs tam in aduersitate qm in p
speritate inherere facit. Sed & a naso
usq; ad guttur aq̄so aere cū sibi sup
posito forti & albo lucidoq; aere. na
sus hōis. aerē qui aquas mouet signi
ficat. os u in racionalitate humidita
tē eaꝝ demonstrat. aures aut spiritū
& sonū ipsaꝝ aquaꝝ manifestant.
q̄ppter q̄ aq̄si aeris & pelenationē nubiū
euentē iudicāt. Ih̄a audita aures in noua
hōis occurrunt. sic & sono superior aquaꝝ elem
ta penetrāt. & humore os racionalitatis pfun
dit. uel humiditate eaꝝ de aquaꝝ superioꝝ hu
mectant. ne ariditate cōsumant. atq; odore na
re replent. sic & aere cede aq̄ cōmouent. Qd aut
nasus sursū ad superioꝝ in longitudi
ne tendit. hoc ē qd aer ille qui aq̄sus
ē in puritatē superior etheris & in ar
dore superioꝝ ignis humores suos trās
mittit. & ab eis tempamentū fortitudi
nis ne diffluendo dissipet aut dissol
uat recipit. p nasū q̄q; cerebrū & ue
ne purgant. quia etiā eade elemta
intīdu cōmota humore & fimo in su

237a

prorib' multocies expurgant. Purus
enī ether humiditate aquosi aeris
ut pfatū ē pfundit. quēadmodū pe
nitentia oprib' & exemplis ustor il
luminat. & ut audit' auribus tuba sci
entię capit. in quas tuba ei' sonat. Ha
tus q̄q; odoris & humiditas raciona
litatis oris unumī se iungit madi
diuq; humorē habet. & sic ∴ aq̄ fluit xl.
& sonat & humiditate sua totā trā
pfundit. similit & aquosus aer supi
ora elemta humectat. Spuramī etiā
aię rectū iter p nasū & p os habet. qđ
ext' diminū suū nec ascendit nec des
cendit. sic & idē aquosus aer itinera
sua ut positus ē tenet. Hęc etiā desig
nat qđ aīa dono di in hōie tacta cū
discretiuo intellectu boni odoris itente
gustat exempla ustor. quę illi uboꝝ
uiriditatē audit' alior. ifuderat mī
na condis & cuncta. q̄tenus gr̄a spe sci pfu
sa. odorē futuri omī desiderio retine
at. Quappt & tempantia odorē beati
tudinis recipiens & iuiderans opa fi
delī quę tam bonis ifistendo q̄m a
malis p penitentiā desistendo pficiūt.
potentię di cōmittit. ne p īmoderati
onē dissoluant'. quia p tempantiā
boni odoris scientia hōis purgata ip
sū in bonis ubiq; robustū reddit. Pe
nitentia q̄ppe ueris gemitib' multo
ciens subleuat'. ⁊ ut uera & sca tuba e
dificatione fideliū pferunt'. Virtus
enī recte moderationis in his ee debet
q̄tenus omia opa sua hō bene disponat.
& se ad celestia usto ituitu ita attol xl I
lat ne modū suū excedat. s; secm ex
empla scōꝝ aīa & corpe recte īcedat.
Et ut in aquoso aere quida sufflatus
ē qui cū humiditate roris sup tram
descendens. uiriditatē & ariditatē
fructuū tempat. in estate scil' uiridi
tatē. in hieme ū ariditatē. & ut p suf
flatū ubi fructus trę mutes recipiūt.
ita & p os hōis totus hō pascit'. & si
cut p splendorē solis mundus illust'

tur. ita etiā p eiusdē sufflatū omia supi
ora spiramina tempant' & pducunt'. Si
militer p exempla ustor compunctio in
fideli hōie aliq̄ndo gcorit'. quę illi uiri
ditatē bonoꝝ opū & ariditatē malorū i
fert. undel' cū q̄si in estate bona appetit.
& cū uel' in hyeme mala ꝛtēpnit. hoc in ī
his ustricię fructib' delectatus & pasc'. ut
celestib' desideriis semp itendat. In
lingua ū eleuatio aquaꝝ. qua ad īundā
tionē sustollunt' ostendit'. qua ut p lin
guā tuba formant'. ita p eleuationē ipse
aque in undas pereant'. P q̄d designat'
q̄d aīa celestib' desideriis in ee desideratas
nas suū ad laudes creatoris sui īpellit.
illudq; assiduas orationes cū deuotione
intus pferre facit. Et aīa de humiditate
mouet' & de igneo strepitu sonat. atq;
p hoc q̄d ignea ē dīm cognoscit. & p hoc
q̄d spiraculū ē ad dīm qui spe ē anhelat.
Quę cū ea quę bona sū pficit. uitiū uer
habet uelut puris aer qui tenebrosis nu
bib' caret. cū aut' putredinē peccatoꝝ o
pat' q̄si īundatio aquaꝝ ē quę puris ī
aeris euntib'. Si; cū deide a peccatis se a
mouerit sic in euāgelio sepulti ē de millio
qui peccata relinq̄ndo & debita mīan
endo ad mīam se iuuit. & cū p' peccata
grām di q̄rit ut eū uelut q̄triduanū
lazarū exsuscitet. intima suspiria ihesu
& correctionē suu q̄si firmā sepē nectens
atq; bonis opib' insistens. ne iueterdum
peccatoꝝ trām appropinquet. penitē
tiā stabile uelut firmamentū opat' ne de
inuo p īceptionē peccandi mala faciat.
Indentib' aut' retentaculis ex-de aquaꝝ mont'
t'. q̄d secm modū dentū fortis & firmū ī
uidel' fortis & albus lucidusq; aer q̄ aquas
ultas ꝛtinet ne modū suū excedentes dis
soluant'. P hoc ostendit'. q̄d mens hōis
cū grā di p aīam firmat' & retinet'. ne
p malas cogitationes nimis diffluat. ita
ut eas sibi uoluntarie p illicita desidia
arripiat. quę ⁊ in p opa peccatoꝝ q̄si tem
pestas in p penitentiā eoꝝ q̄si medicina
in hōie efficit'. Ventus & enī hōis cauer

nati ñ sūt. nec molliciē medulle habent
qm̄ carne īduti ñ sūt. si ꝑ cerebrū aīaꝫ ꝑ
oīs ꝯstitutionē forme hōis que secm̄ fir
mamētū posite sē coagulant & obduran
tur. & ꝑ calorē & humiditatē capitis in xlm
duriciā extirgūt. Hec aūt designāt qd aīa
racionalis in equalitate īfunita uita ꝯsis
tens. nec ꝑ corpis uegetationē īcrem̄tū.
nec ꝑ ei defectionē accipit detimentū. qm̄
ipsa spiraculū omnīs dī ē. qui oīa creā
tura in ꝑscientia sua ordinatas ꝑ ūbū
suū mutabiliter creauit. Anima nāq; cor
pis cui ꝑ creatoris sui potentiā īuisibiliter
īfundit uisibiliter mouet. ac illud uiuifi
cando īuisibilis in eo manet. quēadmodū
ds omnē creaturā quā ad ministriū hōis
creauit. īuisibili qda possibilitatis sue u
er iuriditate tre & aeris calore. si. & aqu
humiditate firmauit. & eide aīe īdumē
tū scit corp̄ nature sue īcognitū atq; ali
enū puidit. Nam īfans cum tener ē. &
fortitudinē sanguinis ñdū habet. dentī
b' caret. qua etā frigidus ē. si ꝑtqm̄ san
guis in eo roborat. & calore pfundit. den
tes ei oriunt & ꝯfortant. Cū aūt ad senec
tutē puenerit. sanguis in eo minuit. &
calor in ipso attenuat. dentesq;. ei ūtū ꝑfri
giditate īdetimētū ꝙ īcōmotionē querimūt. S;
ꝙ cū aīa ꝑmū ex ꝑcepto omnīpotētis dī in cor
pat. corp̄ sūm qd ex qtuor elemētis creatū
ē. igne suo tādiu calefacit. quousq; ꝑ
ceptū omnīpis dī ide tñ seat. Ipsa etā aīa
mīsantia hōis xp̄i īnocentiā ipsi' cū ad
huc fugendo teneris cibis pascit in ipso
multū gaudet. quia ñdū peccata. sic nec
acta ante ꝑuaricationē pure & simpli
cit uiuendo gustauit. S; hō cū ꝑ īcrem̄
tū tempis ꝙfortatis ossib' carnis & sang
nis suu robur accepit. īnocentia cessat. xlmu
qm̄ gustus peccatoꝝ in hōie tē surgit.
aīa cont̄ naturā suā opando in ipso de
ꝑssa. & ꝑ corp̄ in peccatis uiuendo supa
ta. Et quēadmodū p̄t solis occasū splendor
ipsi' hōib' subtrahit. & sic ipsa p̄t ꝑpetrati
onē peccati de amissione gaudij qd pri'
habuerat gemens & ploans eruciatur.

Cristus nāq; peccatoꝝ corp̄ & sanguinē &
oīa uiscera hōis ꝑ opus peccatoꝝ ꝙta
minat. ꝑt ꝑacta ū peccata hō tedio pec
catoꝝ suoꝝ in dolorē condis ꝑ suspiria
aīe multo ciens coactus ducit. Cum
aūt īfans tener ē. liquor de cerebro
illi' ad gingiuas descendit. & cū ceūs
q̄b'da humorib' cauernulas in illis fa
cit. in quib' etā usq; ad ꝑfatā matu
ritatē latet. uelut flosculi ꝑ hiemē
in ramis arboris latēt. Si; cū deīde for
titudo sanguis & calor q̄si estas in il
lo exsurrexerit. ide liquor cū aliis
humorib' & calore sanguis coagulat.
in dentes erūpit. quēadmodū cū calor
estatis supuenerit. flosculi in ramis
arboꝝ apparere ceppūt. Infans enī
priqm̄ dentes in ipso oriant. gingi
uis ꝑ liquorē cerebri cetosq; humores
canatis. gīu dolore īfirmitatis in im
tenet. qui ꝑtea puerili etate tñ sacta
in plenitudine sanguinis sui ꝙstitu
tus. sēitate aīe ꝑ gustū carnis in eo iā
deficiente lasciuā amplectit. idoq;
hō illi' etatis sub magna custodia ti
moris habendus ē. Ira & aīa corpi do
minat. dū hō adhuc in dubio positus
cogitat qd eligere uel agere uelit. uel
qd ñ. que tam̄ in corpe sine mora q̄si
captiua ducit & ligat. & q̄ndo homo
gustu peccati ꝑ feruentē sanguinē coa
gulato malu cōmittit. ipsa qq; cū
corpe suo contra ria nature sue licet in
uita opat. Et quēadmodū calor estatis
germina tre & fructus arboꝝ ad ma
turitatē pducit. sic hō ꝑ feruorē san
guinis sui illecebris carnis delectatus.
quelibet uicia prit ualet ꝑficere ñ
desistit. Dentes qq; qui unūquēq;
cibū ꝑ cui' uires hō pascit cōmunit
& circūferūt. in similitudinē mo
lendini positi sūt qd cū aere aquā
circūferē. & cui' lapidis circulus cū
calore ardet. Sic enī hō cibū quo re
ficit dentib' suis ꝙterendo tempat.
sic ꝙ aīa in ipso quicqd ipse secm̄

uoluntatē suā elegerit ardenti studio
opat̄. Ipsa q̄q; aīa p quā hō sensū &
gustū ad p̄ficiendū q̄dlibet op̄ siue
bonū siue malū accipit.' aīo uelut
molendinū p cogitationes circueun
te ullu ardentissime īstigat in modu
ignis q̄ p sufflatus folliū īflamat̄
fort' ardet. Sic aīa etiā inest̄uor ele
mētis ex quib⁹ hō creatus ē quecūq; uult
hō p capacitatē rationalitatis opat̄.
p delicia cōdis sui circūferens. sic
molendinū humana arte ostructū
p aquas uelocissime circūfert̄. Et quē
adm̄dū ad seruanda circuit⁹ sui lo
citatē p artē hōis mouement̄ & sepe
firmat̄. sic aīe quādiu manet in ho
mine p grām dī in bono subuenitur.
cui tamē aliquas in malo p suggestionē
diaboli delectatio mala & ꝯsensus i
gerit.' Per īmissū aut̄ q̄d q̄si arcus i
curuatū dependet. & facie hōis ele
uat. & p guttur q̄d omnē fortitudi
nē refectionis recipit & uentri tem
pare īmittit. & p collu q̄d etiā totū
cap̄ fortitudine sua sustinet diuisitas
nubiū designat̄. quarū q̄dā pluui
as q̄uate aliq̄ntulū se deorsū īclinat̄
in serenitate ut uelut hylaritatē superi
orū demonstret. Quedā etiā cū ut tu
te aeris tra tangentes illa hoc m̄h ꝯte
pant ut plenitudinē fructuū ad uti
litatē reliquaꝝ creaturaꝝ p̄ferat. quedā
etiā que ad m̄dū columpna omnē hu
bilitatem firmamenti ferendo ꝯgiu
dicat. Homo nāq; fiduciale spē per
aīam ad dīm extendens. cū duob⁹ ocu
lis rationalitatis scil'scientia boni &
mali celestē patriā & penas īferni
cognoscit.' quia facie sua que p̄missū
eleuat̄ qualibet rem uisibilē ē spicit.
& q̄si ulla sit p̄ intellectū considerat. Si
cut enī hō p aīam quecq; discernit.
ita ea disponit. ut corā dō & hōibus
honeste fiant.' sic etiā guttur cibū
que recipit uent⁹ p ꝯfortatione tem
pare trāsmittit. quatenꝰ hoīe p uerā
& puram fidē hoc m̄h ꝯfortato. ipsa ad re
gale sedē ueri salomonis qui xp̄c est
digne ualeat. aspicere. Fides enī cogita
tiones omnis que ex peccato in hōie surgūt dissipat.' cogitationes aut̄ que ex
ipso in simplici ueritate p̄cedit p suspiria
aīe ad ueru regē dirrigit. Ipsa q̄q; fortis
& uera uirtus cetās arcuatis ut collū cap
sustentat. & uelut nubes uolubilitatē
firmamenti in modu colupne sustinet
sic omnia bona & sca opa que celestem
ierlm edificat p bonā p̄seuerantiā in ho
minib⁹ ꝯseruat. Infideles aut̄ qui fide
p̄positā omnia opa sua p īfidelitatē ma
le opant̄.' corā dō īdigni sic cibus digest⁹
cū fetore emittit̄. sic penis īfernalibus
xlvi. nec īmerito deputant̄. Sed crines de
capite dependentes guttas pluuiaꝝ os
tendūt que p nubes singlariū descendit.'
& totā tra irrigando p uiriditatē ad
fructuositatē p ducūt. Similit aīa q
īmortale & deficiens corp⁹ īfantis adeo
mittit̄. illud uirib⁹ suis uiuificando
suscitat. Ipso q̄q; in naturali simplicita
te adhuc p̄sistente. aīa q̄si q̄dā elegans
uestis īnocentie īdutā ualde decoratā
queq; uicia que ut tempestates sic depel
lit. fructuositatē omnium uirtutū p̄ducit.
in modu tre que p suauē pluuiā fructū
suū germinando p̄fert. Innocentia
enī regina ē circūamicta aurea uestē
p q̄m castitas ītelligit.' cui uirtutes sicut
pluuia multiplicantur. & eidē castita
tis cap̄ humilitas ē. hec duc uirtutes sibi
in hōie sociate celū laudib⁹ resonare fa
ciūt. & terrā exemplis scaꝝ uirtutū replet.
xlvii. Q d'aut̄ crines in quoꝝdā hōum capitib⁹
fortitudinē suā supi' ū cuulsi remet.
ita ut ū eradicent̄. hoc in illis ē quoꝝ
caro ex humoribus humida existit. q̄m ist
capillos nutrit.' quēadm̄dū & tra u
rigua multitudinē graminis p̄ducit.
P hoc ostendit̄ q̄d aīa p uires suas fruc
tuosas uirtutes bonoꝝ opū in illis hōib⁹
opat̄.' qui deuotis mentib⁹ uba dī libent̄
audientes. p igneā īspirationē spiritus

scī humiditatē lacrimaꝝ in suspirus & desidio celestiū sepe pducūt. Ista scā ī
rentio qsi in pinguedine bone tre fruc
tuosoꝝ opū fructus cū gaudio pfert. ita
ut aīa in bonis opib⁹ corpe s̄ ꝙsentiente.
in xp̄o iam exultando gaudeat. eiq; cari
tatis dulcedine iteractē firmata in beata
pfectamia ita pfistat. ut iam nulla ia
gatione spitaliū uel carnaliū tuctoꝝ
deficiendo arescat. In quoꝝ ū capitib⁹ ca
pilli euelluntē. ita ut calui efficiantē. hoc
ido ē. quia caro coꝝ sicca in calore exīstit.
qm calor ad ūtice ipsoꝝ tūsiens. capillos
paulatī & singillatī euellit. cū humore
ñ habēt. uel etiā tta humore carens p a
ridritate sua uriditate ḡmunī experss ē.
Sic hoīes illi qui in tanta duricia obli
uionis dī uiuūt ut nec padmonitionē
spe scī nec p doctrinā uel ꝙsiliū fideliū
doctoꝝ uoluntati aīe ꝙsentiāt. aridę tre
que sine humore ē & p aridritate nullū xlviii
fructū pfert assimilantē. qm omīa opa
sua secm uoluntatē desidiū sui & ñ secm
naturā aīe ꝙstituūt. Vñ etiā multipli
ci uicissitudine peccatoꝝ oppssi nulla spe
beatitudinis ad celestia tendūt. nec un̄
reuis aduitoꝝ alicui utilitatis hoīibus
pdesse cupiūt. Isti nāq; hoīes igne spe scī
ñ calentes discretione que mater uirtutū
ē caret. ita ut ppt̄ iqstantiā mortū suoꝝ
qd pri placuit m̄ displiceat. idoq; stabi
litate sēq; uirtutū priuantē. quēadm̄dū ca
put cr̄nib⁹ suis destituit. Homo traq;
ad orientē uersus. & uelut occidens ad o
rientē respiciens. brachiaq; sua extendēs.
quēadm̄dū austē & septentō ab ūtice se
parat sē. brachiū suū dextrū ad austrū.
sinistrū ū ad septētrionē dirigit. hoc
m̄ & aīa cū uiscib⁹ suis & qtuor elemētis p
scientiā boni & mali opando in hoīe uo
lat. p scientiā boni ad orientē. & p scien
tiā mali ad occidentē respicies. ita ut ho
scientia boni p ignē q̄ ds̄ ē accensus mp
fectione scīssimoꝝ opū cū austro uolet.
in effectu ū maloꝝ opū in penis aq̄lonis
secm qd peccauerit puniat. Ipsa enī
anima que corp̄ sensibile reddit. hoīē
in uiscib⁹ suis frigidu aut calidu facit.
ita ut p ipsā caloē austri & frigꝰ aq̄
lonis sentiat. qd in flatu hoīs pbari
pot̄. quē ipse secm qd uoluerit. siue
calidu siue frigidu emittit. hō etiā
in creatura qm̄ p uisū discernit. secm
qd caro desiderat bonū uel malū eū
aīa opat̄. ipsaq; aīa in timore & amo
re di bonū qsi in dextera parte fac. Vñ
y mala scientia p̄ bonā auxilio gr̄e di ī
hoīe supat̄. sic etiā sinistra manꝰ p
dexterā que maioris fortitudinis ē
pmit̄. dīa enī que spiritū adō ē in
corpe inuisibilit̄ manēs. illud ad qd
libet opus mouendo ñ uisu s; utute
rationalitatis agnoscit̄. quēadm̄dū
& uent⁹ ñ p uisū. s; p sonū & motū in
flatu suo sentit̄. s; tam̄ qd ista sit hu
mana scientia nec comphendere nec
itelligere ualet. Et collo scapule &
humeri cū brachiis & manib⁹ adhe
rēt. sic & qtuor principales uentri cū
collatalib⁹ suis firmamēto ꝙiuncti sē.
& flexure brachiū. humerus cū sca
pula manus cū digitis subuenit
sic & idē principales uentri cū aliis suis
id ē cū collatalib⁹ uentris firmamētum
sustentāt. & manus ad manū ꝙiungi
tur. ut & ala cuiq; ad ala alīus extēn
dit̄. hec aut̄ designāt. qd aīa que p
uiscera que ds̄ ē uita exīstit. & spiracu
lū de spu di finē uiuendi ut huma
nū corpus ñ habet. corp̄ uiscib⁹ suis u
uificat. & sustentat. uelut sydera fir
mamētū cū puncto suo qd tra ē. quā
in medio firmamēti ūbū di ꝙstituēs
īmobile firmauit & illuminauit.
Siquide aīa que a dō missa in corp̄
inuisibilit̄ & occulte descendit. hoīem
dīm p fide cognoscere. celū respicere.
& celestia opari facit. Et sic ros inuisi
bilit̄ sup gramē cadens. illud fructi
ferū reddit. sic ds̄ hoīem qui spem
suā in ipso ꝙstituens toto corpe ad ce
lū erigit̄. & tra nudet carnis desidia

pedib' calcat. ad fruct' bonor- opum
pferendos occulta dulcedine gr̃e sue
misericordi irrigat. contr̃ria ũ opa
etiñ gehenne supplicijs dampnat. hõ
nãq; oñia opa sua bona uel mala
eũ q̃tuor elemñtis opat̃ in modu q̃tu
or uentor- qui in supiorib' partib' ae
ris uires suas exercẽt. & tamẽ flatus
suos nrõdu in sordes & in ĩmundicias
huj deponũt. Quatuor enĩ ꝓncipa
lib' uentis q̃tuor uires in hõie scil' co
gitatio. locutio. ĩtentio & gemitꝰ assi
mulant̃. Et sic unic̃q; eor- flatus suos
dexteror sũ & sinistror sũ mittendi po
testatẽ habet. sic aĩa his q̃tuor sti
pata uirib' p naturale scientiã in q̃m
partẽ uoluerit. siue bonũ siue malũ
eligendo declinare pot̃. dustralis enĩ
uentus duos collatales uentos q̃si du
as alas habet. quar- alta ũsus orientẽ
calida ẽ. que bonas & scas cogitatio
nes que p ignẽ spe scĩ studio pie ĩten
tionis accendunt̃ significat. alta ũ
uersus occidentẽ frigida ẽ. que pra
uas & ĩutiles cogitationes in igne spe
scĩ ñ calentes. sz frigidas. & opa prana
designat. Igneũ quoq; spiraculu q3
aĩa racionalis ẽ. que opa carnis &
sanguinis quib' hõ delectat̃ sentit.
licet ad celestia naturaliter suspiret. cor
pi tamñ uires & calorẽ in ĩmundissi
mo fetore peccator- etiã subministrat.
que adũdiu sol ferentẽ putredinẽ ĩ
mundissimor- uermiũ radius suus
calefacit. S; septentionalis uent' oñi
bus creaturis ĩutilis ẽ. q etiã duas a
las habet. quar- alta ad orientẽ. alta
ad occidentẽ extendit̃. que scientiã
boni & mali in hõie designat̃. p q̃m
ipse queq; utilia & ĩutilia in animo
suo uel in speculo ꝓsiderat. sic ĩtra
p firmamñtũ supi' & ĩferi' regitur.
Orientalis aut̃ uentus ala que ad au
strũ tendit. demonstrat hominẽ
q̃ p bona opa ad dñm in amplexiõe
uere caritatis ascendit. ala ũ que

ad aquilonẽ respicit. hominẽ carnis vo
luptatib' sordidatũ significat. Et sic by
duo collatales uentus orientalis uentus q̃si
due ale uincti st̃. sic aĩe bonũ & malũ bo
mũ in gaudio & letitia p que tanq̃m sol
in ĩtimis suis corã dõ lucet. malũ p q̃d opa
bona & scã nigredine peccator- uelut cla
ritas solis tenebrosis nubib' obscurat̃. hõ
nãq; p bonã ĩtentionẽ aĩe sue penas quas
in aquilone ẽe cognoscit. ualde timet. q̃m
uis cor- p delectationib' peccator- assuetac
tũ aĩam multociens p̃mat. S; & hec ĩten
tio aĩe duas alas habet. quar- altã timor
di ẽ q̃ p admonitionẽ spe scĩ in hõie ac
cendit̃. altã ũ abrenuntiatio peccator-
que p̃tea timore, p̃positũ hõ sepissime
repetit. Occidentalis uent' etiã duas alas
habet. quar- altã ad austrũ. & altã ad a
quilonẽ extendit̃. que significat q̃ hõ
bonũ sentit. & p bonũ malũ scit. Et dextra
ala ostendit q̃ aĩa desideriũ & suspiriũ
ad bona opa habet. sinistra aut̃ fetura
tẽ hõis cũ qua mala p petrat. que ex de
bito originalis peccati ꝓtrit. Sed &
aĩa p totũ cor- p̃ diffundit̃. sic & uentus
cor- de uentor- p totũ firmamñtũ dilatat
rit. Aĩa enĩ que p spm dei in cor- p̃ mis
ẽ. uirib' suis illud totũ p fundit. & q̃a
adũdiu flatus uentor- in firmamñto dis
curritur. sic ipsa hominẽ dñm ardentissi
me diligere. & scĩssimas ũtutes mellifluũ
saporẽ habentes operari facit. qua eloq̃a
diu sup mel & fauũ ori ei' dulcescũt. Sic q̃
aĩa firmamñtũ scĩ cor- p̃ suũ ĩcompabilu
ornamñto ũtutũ & suauissimo decore sco-
opũ diligentissime p fundit. Nam &
hõ cũ brachijs & cruribus suis totũ se regit.
& sustentat & uentosus ẽ. quãdũ q̃tuor
ꝓncipales uentꝰ cũ collatalib' suis oñe
firmamñtũ in illud positi tenẽt. & ut
unusquisq; eor- ad exhortationẽ firmamñ
alijs subuenit. hec designat. q̃ aĩa q̃
tuor alis. scĩt cũ sensualitate. ĩtellectu.
& scientia boni & mali in hõie uolat. cũ
sensualitate nãq; secũm gustũ carnis in
hõie opat̃. p ĩtellectũ ũ opa sua discer

nit· si deo aut hominib' placeāt· ꝑ duas
etiā alas sciētie uidel' boni & mali hō
omne opus in aīa pficit· quarū diūsita
te qualis sit īnotescit·/ qua salutationē
p aīam a dō· p carnē ū honorē ab hominib'
expectat· Et sic mītit ꝑ scientiā boni in cor
ꝺ ascendit·/ mītit etiā ꝑ scientiā mali i
trā ꝑternit·S; cū hō aliq̄ndo grā spe sei
in trinsec' tactus· pondere peccatoꝝ suoꝝ
in aīa se g̈uari senserit· de prauis opib'
penitentiā agens ad dm suspirat·/ & q̄
admodū uenti m̄ in aura placida· m̄ in
tempestate magna in firmamēto dis
currūt· sic hō uel cū bono uel cū malo
semꝑ occupat' ē· In flexura & enū sini
stri brachij ꝓncipalis uent' orientalis de
signat'· in flexura aut' & in unctura
ū manū eiꝺe brachio ꝙungit' collatāles
uenti illi' ostendunt'· in scapula quoq;
& in manu illi' flatus eoꝝ de collatāliū
uentoꝝ manifestant'· In flexura ū dext'
brachij ꝓncipalis australis uent' demon lvv.
strat'· in humero ū atq; in unctura q̄
manū ipsi brachio coadunat'· collatāles
etiā huī uenti declarant'· si; & in scapula
& in manu eiꝺe brachij spiramina ipsoꝝ
collatāliū uentoꝝ notant'· hoc ē q̄d aīa
in membris hōis similitudinē uenti tenens·
q̄libet illoꝝ flecti & moueri naturalit'
facit·& hō etiā secūm gustū carnis cū ipsa
opat'· Quappt' ipsa de peccato excusare se
ū pot'· qm̄ hō ꝑ ardorē libidinis sic lac co
agulatus & ꝙcept' ē·& in dextra parte bo
nū· in sinistra aut' malū ꝑ aīam opat'·/
& ut quisq; uent' altū· sic aīa corpi aduun
git'· hō q̄q; in bona scientia ad dm tendit·
in mala ū scientia que bone uel ancilla
dne subdita ē ad malū se iclinat·& sic
dña ꝑ ancillā sepi' offendit'· similit' & bona
scientia a mala in hōe simul' supat'· Que ad modū
etiā manꝰ ad opandū s ꝙungunt'·& ut lv.
firmamētū & trā licet a se īuicē plurimū
distēt· aliq̄ societate ꝙcordāt· sic hō ꝑ has
dissimules scientias quas in se habet q̄
libet opa sua ꝓficit· Et a uertice capi
tis hōis usq; ad finē gutturis ei'·& ab
eoꝺe fine gutturis usq; ad umbilicū
ipsi'·& ab umbilico usq; ad locū egesti
onis eccl'is mēsura ē· que admodū etiā
a sūmitate firmamēti usq; ad īferio
rē partē nubiū·& ut ab eaꝺe īferiori
parte nubiū usq; ad sūmitatē trē·&
ut ab eaꝺe sūmitate trē usq; ad ifi
mū finē ipsi' eccl'is mēsura ꝙsistit·
Aīa nāq; a ꝓmo die natiuitatis usq;
ad ultimū diē uite hōis secūm q̄d pu
ericia· adolescentia & senect' ꝛeq̄rit
opat'· In puericia scit' ꝑ innocentiam·
in adolescentia ꝑ gustū carnis que
peccata criminalia sepi' secunt'·/ in
senectute aut' reditū opandi habet·
quappt' opib' suis qualiacūq; sit finē
cito ꝓponere ꝙtendit· Sic enī sūmus
artifex firmamētū cū parietib' suis
eccl'is mēsura cōstituit· sic aīa q̄ corpe opat'
a ꝓncipio opis sui usq; ifirmē eccl'e possibilitatē
opandi cū scientia boni & mali habet·
quāꝫ neut' sine altā opat'· Media
aut' pars trē· id ē supior pars ipsi' te
nera· mollis & pforabilis ē· altā ū me
dietas scil't īferior pars illi' tenax· du
ra & īpenetrabilis ꝙsistit·/ ita ut etiā
duricia & fortitudo ipsi' duriciā &
fortitudinē calibis excuperet· hoc m̄
etiā aīa racionalis q̄ndā uiriditatē
in uiribꝰ suis habet· qua molliciē car
nis & duriciā ossuū om̄isq; uenas pe
netrat· uel arma que ꝑ duriciā ca
libis secandi q̄libet rei maiorē soli
ditatē capiūt·/ & ut panes igne for
nacis coquunt'· ita opa corpis arden
ti studio aīe cōplent'· Ipsa enī corꝑ
amore ut dura pars trē molle partē
trē sustentat· & omia opa sua cū ꝑ
so īsupabilit' opat'·/ ciu etiā ut muli
er uiro suo a qua separi ñ pot'· qm̄
duo in carne una st' adheret· Sed
& ab utroq; humero usq; in flexurā
utriq; brachij·& ab eaꝺe flexura ~~usq;~~
usq; in finē medij digiti utriq; ma
nus equalis mēsura ē· Manus q̄q;
a unctura sua usq; ad sūmitatē

finis medii digiti eande inſura ha
ber que atalo uſq; ad finē maioris
arculi ē! uelut etiā qlibet pncipalis
uentus cū collatalib' ſuis & flatibus
ipſoꝝ in una inſura exiſtit. Homo
p uum racionalitatis bonis & ſcis
opib' uana intentione intēdit delectat'
que diu opari ceptit. ſanguis ei' q in
peccatis ꝺceptus ē p labore cepti opis
totus in ipſo cōmouet'! ſicq; tedio opan
di op' ſuū ipfectū relinquit. Bonū etiā
qd' pri' in un dō ſ; de ppria intuite ꝺfi
dendo i cho auerat. ipfectū ppt' elati
onē mētis ſue deridet! & qntū pri' qn
illud ceperet in eo delectabat'. tantū p'
de ipfectiōe ei' erubeſcit! & quia tale qd
fecerit dolere & merere ceptit. Menſu
ra enī que ab humeris uſq; in flexu
rā utriq; brachij ē. opa que hō p ela
tionē mētis opat' ſignificat! & inſura
que a flexura brachioꝝ uſq; in finē
medij digiti utriq; man' extendit'.
demonſtrat qd' hō opa que p elatio
nē mētis opatus ē. p penitentiā dele
at. Vñ etiā aīa diu in corpe manet
plenū gaudiū nūqn habere ualet lvii.
quia corp' & aīa ś iuice adiuſantur
Quoꝝ effectū hō ferre ñ ualens. pre
magnitudine tristicie in ſeipſo defi
cit! gemenſq; ad dñm ētrito corde ſe
ipſū p crebra ſuſpiria humiliat. &
ita p timorē dī humiliat' ab opibus
malis & aīe ētrarijs declinat! opan'
bona que p manū ſignificant'. cur
rens etiā uias di que p pedes oſten
dunt'. Manuū nāq; mot' & pedū
ſignificat! qn aīe de bonis opib' gau
dendū ſit. qd' aīe amotu ceſſat. deſig
nat quia eide aīe in malis opib' ſit ti
lvi. tandū & dolendū. Menſura ꝺcq;
que ē i ante in tñſiſū a femore uſq;
ad femur tante longitudinis ē. qn
ta illa exiſtit. que ab umbilico uſq;
ad locū egeſtionis ē! qn latitudo ē
re tante longitudinis in tñſiſū ex
iſtit. qntā ſpiſſitudo pfunditatis ip

ſi ē. Homo q̄ppe qui frequent' peccat. ſi aliq
qn̄do aīe i bono ope ſenſerit letat'. in q̄
tam̄ lenicia doloꝝ timoris habet. qua
timet qd' iceptū op' forte ñ poſſit pficere.
& cū timore iſto que p uiret aīe in ſe ret
net. bonū op' tādiu opat'. quouſq; hōīe
tedio peccandi aīa ſibi attēdat. Sic ḡ om
nis hō in hac uita poſit'. in uoluptati a
nime. in uoluptati carnis ſentit. ſic q̄q;
ſci & electi martires di diu adhuc in ſeclo
uiuere̅t facientes uexillu paſſionis xpi
portabāt. Carne enī peccante aīa ſic hoīe
uinans eſurie̅ habet. & carne eſuriente
id ē a peccatis ceſſante. aīa ſic̄ qui cibū re
ficit' in bonis opib' gaudet. Menſura etiā
que ab umbilico uſq; ad locū egeſtionis
ē. petulantiā carnis ſignificat. cui hō i
tedio eſſentit. unde illū reſultit. uelut cuiq; dño
obſequiū ſeruu ſuu in placet in diſplicet!
& ſic̄ tra p ſpiſſitudine ſuā ſuſtentat'. tra
etiā in longitudine & latitudine ſua u
tilia & inutilia pereat. Spiſſitudo enī tre
que ſeruo cōpat' deſideriū carnis deſig
nat. longitudo aute̅ & latitudo ipſi' ab
ſtinentiā oſtendit. que p dīna hic opa
tat'. Sed & in ſpacio qd' ē inte̅ ſimi gen
tiuſ & umbilicū aer deſignat'. q̄ de ma
nib' uſq; ad tra deſcendit. & naturali u
tute ſua creaturas ētrage tempat. anima
nēpe que uiuens ſentilla & racionale
ſpiraculum ex diuina potentia ētinet
totū corp' uegetando penetrat. eiq; amo
re circuit illud ad qdliber op' mouens
& licet in guſtu peccatoꝝ exortū ſit ſecū
opari cōpellit. anima enī ab altitudine
celi ad tra deſcendens hominē que uiuifi
cat. ſe a dō creatū ee intelligere facit. ipſaq;
aeri q̄ inte̅ celū & tra medius uidet' aſſimu
lat'. qn hō p ipſā in ſuperioꝝ bonū. & in
ſimis malū opat'. Nam aer iſte omnia lo
ca tre tēpando p tranſit. ita ut ea ubi a
rida ē humida faciat. & i pinguiſ ē ea
calore ſtingat. i aquoſa ē exſiccet. i du
ra ē emolliat. atq; hoc uſq; ad medietate
pfunditatis ipſi' facit. ad calore q̄q; & ad
frigus qſi arattro ea ēitit. rectaq; tēpe

eā fructiferā reddit. Inhunc ꝙq; modu cū aīa corp̄ suū ab oī uiriditate ūtutū aridū senserit. in meroꝛē & luctū ꝑuit. & corp̄ suū p scientiā racionalitatis & p spm ꝑpunctionis ad suspiria & lacrimas ipellit. qua opa ei prava ēe cognoscit. & ita aridū corp̄ suū p humoꝛē diuine gr̄e reuiuescere facit. S; si hō maioꝛa quā ꝓficere possit de uirib̄ suis p̄sumēdo opari reptauerit. aīa ipsū ad mensurā possibilitatis suę rursus rethyens. opa ipsi melius disponit. & si in obliuione dī qsi in securitate tē uiuit. timoꝛe dī p̄ritū ab obliuione di euacuat. Cū aut̄ hō qui alienū dim̄ q̄rendo in diuicīā infidelitatis ducit̄. tamis tribulati onib̄ ab aīa ꝑturbat̄ ut nec spē salutis nec ulliu gaudiū habere possit. p hanc tristiciā ipsa admonitione sua eū ad meliꝛē partē rthens ad dim̄ uerū suspirare facit. Sic ꝙ corp̄ p aīam quę uiuens sentilla & uiua ex dō ē ad spē uenię & qlibet opa discernenda & sequenda reuocat. & relicto errore duplicitatis in rectū ut̄ bonoꝝ opū ducit̄. ut etiā aqua cursu suo in recto meatu fluit. & sic p̄tea bene uiuendo in timoꝛe dī fortis efficit̄. Sua tissim̄ ꝙq; calor cū leni frigoꝛe ipsi humiditatē tre ĩmittit eāq; fructiferā in arboribus. in herbis & in grānis facit. ita ut oīa hec p eandē humiditatē uiuescāt. Similit̄ aīa in suauissimo caloꝛe fidei & in fortissima pacientia ad tollerandas oīs uiuias hominē ꝑfortat. & opa que ū bene p̄ uiuendo opatus ē & in quib̄ eū p̄sta re ū licebat. fugienda sibi ꝓponit. Sic ꝙ; eū in bonis opib; fructiferū. & in scīs uiuis rib̄ uiuescere facit. Huiusmodi etiā frigus ide aer aliqñdo sup̄ tīrā mittit qđ ipsā totā obtegit. & p qđ ad germinandū calefit uū & illa ex se frigus suū educit. q̄lsq; ad fructiferū officiū suū germinando uiuū ꝓpareť. ac sic deīde uiriditatē fructu cunctoꝝ germinantiū iferť. anima nāq; hominē a gustu opū suoꝝ quib̄ eū uelut molendinū circuire cogit tē

pat. qm̄ ipsa aer ille ē qui sanguinē p quē hō sensū & ītellectū capit fluere facit. Ipsa etiā carnē sudoꝛē emittere facit p cuius caloꝛē hō sensū. & p cuius humoꝛē qui frigidus & humidus ē ītellectū habet. & ideo oīs fructus opū ei in sensualitate & in ītellectu ēstant.

In. vi. Queda etiā uolatilia que magne fortitudinis sīt. in estate in eunde aerē uolant ab ipso ꝑfortant. ipseq; aer aliqñdo in flumina descendens q̄sdam magnos pisces ꝑfortat. ita ut aliqđiu sine pastu ēe possit. Similit̄ cū aīa corpus ad ꝑsensū suū trahxerit. in altitudinē celi uolat aīs in aerē uolat. & sicē aīs sine aere uolare ñ ualet. sic nec corp̄ p se s; p aīam mouet̄. S; cum hō desiderijs aīę aliqñdo ꝑsenserit. in caritate dī totus ardet. sicq; de die in diē in iocunditate eīusdē leticię uolans in speculatiua fide & in sapientia scīaꝝ scīpturaꝝ delectat̄. quaꝝ suauitate ĩuisibilit̄ pascit̄ & ꝑfortat̄ uelut piscis qui p aerē & p fluxū aquaꝝ ēfortatus in aquis sine pastu uiuere nō ualet. Ste etiā aer cū aquoso aere mare mouet. aquo flumina diuisa fluūt que tīrā irrigāt & ēfirmāt. qđ etiā uene s conexę totū hominē cū sanguine ꝑfortantes ostendit̄. anima q̄q; que aeria ē & p qñ omia opa hōis queadmodū p aerē oīs fructus tīre ꝓficiunt̄. p grām spe scī hōis opa sua ꝓponit. ut p cogitationes que uel mare ĩundāt utilia & ūtilia discernat. Ide etiā hō naufragiū sepe patit̄. cū p bonas cogitationes aīę ñ ꝑsentiens de peccatis suis in magnā ꝑfusionē dimergit̄. & sic in gustissimo labore cū naue cogitationū remigat. in p ĩspirationē spe scī sup̄ petrā qui xp̄s ē eas edificet. Cū enī mens hōis p uarias uirtutes dilatata ad laudē dī erigit̄. stabile fundamentū sup̄ petrā edificat. qđ uentis id ē uarijs temptationib̄ diaboli moueri ñ possit. quia queadmodū uene cū neruis

humanū corp̄ ne dissoluat̄ ⁊ firmāt. sic uirt̄ humilitatis bona opa ne p elationē dissipent̄ ēnecht & ⁊firmat. Flumina nāq; riuulos educūt. terrā uiriditate sua aduuuando. que oīa p p̄dictū aerē mouent̄. ⁊ qui calore & humiditate sua oīa germinare facit. Ita cū aīa carnis delectationē supans desideriorū suorū fundamentū i hoīe ēstruit. ipsa & corp̄ opa sua una nimit̄ p̄ficuit. uñ & in scīs op̄ib̄ gaudens in dulci odore ⁊ituitū uolat. Et quēadm̄dū maior flumina diuisos riuulos educūt. qui terrā germinare facuūt. sic aīa corpi dñans. carnē obedientiā & humilitatē cū alijs fortissimis ⁊ituitib̄ in eo suscitat. q̄b̄ hoīē in laude dī p̄ exercicū bonorū opū int̄ ducat. Terra enī de calore estatis & de frigore hiemis semp luculenta ē. & luctū istud ad germinandū eā in pregnat. Hoc in & corp̄ aīe uelut ancilla dīne subiacere debet. que p corp̄ sē dīna p ancilla multociens supat̄. ip saq; oīa bona in hoīe opat̄. uelut ⁊ estuū temp̄ omis fructus ad maturita tē p̄ducit. Si; cū corp̄ in putredine peccatorū uoluptū contritū anime exultt. hō int̄ se sic dicit. Ego in tanta duricia uiuere nequeo ut carnu mee que desiderat prorsus negare ualeā. si; id ipsū q̄d possū facere in sufficit. Ipse ū in putredine peccatorū suorū iacens. priorū ⁊ituitū q̄s opatus ē int̄dū remisert̄. & delectulentus peccatis suis penitentiā agens. ad uista opa & scās ut tutes quas p̄ habuerat cū gaudio reūrt̄. Et quēadm̄dū luculenta ira oīs fructus p hiemis temp̄ in se seruat q̄s estuo tempe ad gaudiū hominū p̄ferat. ita hō priores ⁊itutes q̄si p̄ciosis lapidib̄ exornat & elegantio res reddit. Pectus aut̄ hōis plenitudinē & p̄fectionem cuiusde aeris ostendit. ⁊ qm̄ ut pectus. cor. & iecur ac pulmonē & cetera uiscera uentris si se retinet. sic & aer iste calorē siccitatē & humiditatē aut̄ in se comphendit. Tali m̄ & aīa in pectore hōis cogitationes cuiuslibet utilis uel inutilis cause ⁊siderando & uelut scribendo discernit. & ēst̄ homo rationalis ipsā causā opari debeat disponit. Ipsa q̄q; aīa q̄libet opa hominis siue mollia sīt eo q̄d carnu placeant. siue dura quia ei contr̄ria sūt ⁊gregat & in se discutienda demonstrat. P hoc etiā q̄d ut nea ē calore suo illecebras carnis exsiccat. quib̄ desiccatis ⁊gemitū cū humiditate lacrimas in eo suscitat. p quas aīa omīa bona opamdo opa sua exornat. Anima enī delectationē carnis odit. & p hoc q̄d aeria ē carnu sue mala opa & multera tempestatū diabolice ⁊ iuggestionis ostendens. hōiem ad cognoscendū opa sua qualia sīt puocat. uelut etiā cor cū oīb̄ appendicijs suis hominē ⁊fortat qui anhelitu suo oīa humectat. Nam cor hōis calorē. ut sic citatē. pulmo humiditatē illi demonstrāt. qua ut calor cordis & siccitas rectus & humiditas pulmonis hominē uegetāt. ita & calor siccitas humiditasq; aeris & amara ea que in mundo sūt ⁊fortant. Pari ratione sic cor cū oīb̄ sibi coherentib̄ uitalib̄ hominē calefacit & roborat. sic aīa cū s̄ collatis ⁊ituitib̄ adeo actus hominis p̄ficit. sem̄ desideriū ad bona opa ei ꝓuenit. Si; cū hoc op̄ desiderij malu ēe cognouerit. molestē ferens q̄d gessit. hōiem p̄ cpunctionē ad lacrimas rursus ipellit. taliq; rē efficit uelut qui in bonis op̄ib̄ delectatus p̄ gaudio lacrimat. Ipsa q̄q; aīa oīe opus hominis siue bonū siue malu quocūq; aīo fiat secm̄ desideriū carnis regit. & que adm̄dū p̄dictus aer in omnē creaturā in germinantē & floretē. m̄ arescentē & deficientē spirat. sic aīa opa carnis m̄ gaudiū ⁊fortat. nē ū lacrimis uariando cōmutat. Et sic̄ sol & luna cursū suū sine uacillatione nubiū nūq̄ p̄ficiūt. sic hō nullū bonū op̄ q̄d facere ⁊choauerit in tali puritate ut p̄posuit ad finē p̄ducere ualet. quin aliqua tempestas eū sep̄ ꝓturbet.

lx.

lxi.

lxii.

Jn similitudine nāq; diei & noctis que in
tēdu in luce sua clarī lucēt. & mēdu ex u
cissitudine nubiū in luce sua deficiūt. hō
certaū corpis & aīe habet. Ꝑ desiderium
enī carnis in bono deficit. s; p desideriū
aīe gaudens in ipso pficit. quia in omīb⁹
opib; suis calore ipsi⁹ uegetat. quēadmodu
p̄dictus aer cū omīb⁹ creaturis uolat.

Et quēadmodu p gutture cibi uenī imittun
tur qui p molendinū dentiū prī⁹ frangun
tur. & ut pectus hōis cogitando & cognos
cendo omīa que hōis sūt tempat. & sicut
uenī uiscera hōis ēmet & claudit. ita
& p̄dictus aer uirentes uires in fruct⁹ mit
tit. & sic ea que in mundo sī ad salutē ho
minis ꝑseruat. Eodē m̄ aīa omīa opa ho
minis ruminat & memorie cōmendat.
ita ut nullū ullo⁹ ī discussū relinquat. ue
lut esca uenī p gutture imittit & sic esca
dentib⁹ ēterit. sic aīa cū spiramine suo
opa hōis discernendo scribit. & hanc sēp
turā p cogitationes colligit. ut hō opa
sua qualia sūt cognoscat. que ipse uelut
aliquas formas rerū in cogitationib⁹ suis
in quib⁹ formant uigtē ispiciat. Homo
q̄ opū suo⁹ ñ pōt obliuisci quia in cogi
tationib⁹ suis sic uiscera in uentre clausa
seruant. ipseq; in omīb⁹ opib⁹ suis p aīam
uiuit. qm̄ ipsa aeria ē. Cogitationes q̄q;
cū scientia in pectore hōis q̄si famulatus
omīū opū illi sī. qm̄ ea p̄uenendo ꝑpa
rāt. sic sinistra dextere famulat. quia &
hiemps estati seruit. qm̄ omīa ꝑseruat.
que estas pfert. Etiā anima seruitiū co
gitationum ē. & cogitationes sic pugilla
ris in quo scribit anime sī. qm̄ ipsa oīa
opa hōis cū illis limat. & q̄si scribendo
ad id ad q̄d p corp⁹ cogit ꝑparat. Cū enī
homo mala opa scdm desideriū carnis o
pat tam ex uirtute aīe mēdū ꝑpunctus la
crimas fundit. quia mala opa carnis aīe
displicēt. quāuis in ꝑsensu cor⁹ carni sub
iecta multociens famulet. Ipsa q̄q; mala
opa que hō p delectationes carnis cōmi
sit. lacrimabili suspirio q̄si sēbendo ip
si in memoriā reuocat. & sic hiemps fru
ctus estatis in se ꝑseruat. sic aīa delin
quenti hominī suspiriū quo saluet
in se diligent ꝓponit. In pectore
aut in quo omīa que homo facere uult
congregant. quida rumores carnis
isurgentes in ubera ūtunt. que uber
tatē sup⁹ demonstrati aeris designāt.
qm̄ ut ubera fortitudinē & plenitu
dinē hōis ostendūt. ita & eide aeris u
bertatē ad fertilitatē tre manifestant.
Sic & aīa scit que opa hominis eā de
orsū trahāt. & que eam sic aerē surs̄u
uolare faciāt. quia sic condi mūdē. sic
anime scientia uiuēs ꝑstat. Quappt oīa
opa hōis p ipsā pficiunt. Et sic huma
nū cor⁹ diuisis generib⁹ īdumēton ues
tit. sic aīa singulis quib⁹q; opib⁹ carnis
qualitatiūq; sūt tanqm̄ uestimentis coo
pit. que etiā in ipsa uigtē apparent.
animab⁹ tamtū & solis spirib; uisibilia
qm̄ que hō seminauerit. hec & metet.
manipulos opū suo⁹ in fine reportans.
Desiderium nāq; hōis cordi ei uelut ube
ra pectoris adheret. in quib⁹ omīs uis
pectoris ꝑsistit. idoq; aīa p desideriū
carni coparari cogit. ita ut p ipsā q̄
aeria humida & calida ē omīa opa
pficiant. quēadmodu ubertas toti⁹ tre
p aerē habundant pfert. Jn loco enī
illo uir in uirib⁹ suis potens ē. si ubi mu
lier lac īfantib⁹ effundit. qui cibo re
fici ñ possūt. Jta & uires aīe fortissime
sī. qm̄ p ipsas dm̄ sert & sentit. qm̄uis
desideriis carnis etiā famulet. Qua
ppt cū dolenti suspirio corp⁹ macerat.
dīi cont⁹ uoluntatē suā do seruire ꝑ
tēpnit. uelut seruus qui a dño suo cū
īdignatione recedit. Delectatio nāq;
carnis uires aīe cui peccata displicēt
ñ habet. s; motu ardentis sanguis a
git. idō cor⁹ p uires aīe in tantū affli
git. q̄d q̄nta peccata sine dolore suspi
rii cū gaudio pficere nūq̄m ualet.
Jpsa quoq; delectatio uirib⁹ aīe cōpa
ta nulla fortitudinē ad bene opandū
dū habet. s; gustu carnis pascit sic

ifans cū lacte matris alit. quia omino debilis ē sic mulier si fortitudinē uiri cōparet. S; desideriū aīe sic uolans sagitta acutū ē. que hominē in quē mittit uulnerat. Vñ delectatio carnis uiribʒ aīe siue uelit siue nolit mulcens subdit. Quappt desideriū aīe hominī in delectationibʒ carnis secure uiuentis sic ippando loquit. Attende de qđ opis tui qsi ferens luti ē. ido in ofusionē muertet. quia omīe suauē odorē spirans are longe factū ē. Vñ lxv. & mulier debilis ē & ad uirū aspicit ut p eū pcuret. quēadmodū anima fortitudinē suā a sole recipit. Idoq; & uiro subdita & ad seruiendū parata semp ēe debet. Ipsa eni ope sciencie siue uirtutū opis. quia & de carne & de sanguine plasmata ē qđ uirtutū ē qm p̄mū limus fuit. quappt etiā in nuditate sua ad mulierē respicit ut ab ipsa opiat. Hoc ē qđ delectatio carnis ad desideriū aīe cū magno tremore aspicit. qm ab illa sepe reprehendit & supat nec tamē a uiribʒ anime separi potest. quia quēadmodū mulier ad uirū aspicit qsten ab eo pcuret qm ei cū timore seruit. sic ipsa ad aiam re lxvi. spicit. S; cū hō p delectationē carnis totius defecerit. p ammonitionē desiderij aīe rēum exercit. cogitando ap̄ se cū in tanto honore a deo ordinatus sit cur amicis nō desistat. sicq; aīa corpus suū ad amorē bonorū opū sepe retrahit. Ista nāq; duplicitatē operandi hō in se semp habet. ut etiā angli cū deo in gaudio sē. & ut mala opa hominū cū ira iudicij ei p ipsos iudicant. dia etiā aspu di spiraculū ē & in corpus hominis missa p seipsā nichil operatur. Si; quicqđ illud ab ea postulauerit. hoc in natura sua cū sciencia boni qua dīm sentit. & cū sciencia mali qua ipsum ri lxvii. met uelut ignis accendit. In bonis opib' semp gaudens. & in malis corp' affligens. Homo enī p uires aīe ita renouisci. ut opa que secm desideriū carnis opatus ē & quib' aīam aurib' suis denudauerat intelligens. Ad lacrimas qs aīa uelut camisia iduit mouear. Qua ppt quicūq; p lacrimas uere penitencie peccata sua sic maria magdalena que sup pedes dīi fleuit abstersit. de ip sis amplī nō erubescet. S; cū pt lacrimā penitencie & orationib' carnē suā macerat. animā suā qsi purpurea ueste exornat. p quā cicatrices uulnerū ita obtegunt ut in ipsa nūqm appareāt. Anima penitentiā ab homine semp qrit qm ipse gustū peccatorū habet. Ipsaq; p penitentiā opiri postulat. ut etiā mulier p subtilē scientiā opis sui uirtutē uirit. hō aut q̄ a peccatis qb' p gustū carnis occupatus ē declinauerit. bona opa oīi studio opans. animā suā aureis coronis & oīb' ornamentis ornat. Vñ etiā angli sup eā que p dura ouis erat gaudiū habent. & ipsa cū illis letat. Vnica nāq; & inutilis ut mulier fertilis sit. qa unciū uncia & uirtū inutilis parit. unaq; q̄ secm dīm fortis & potens ē. oīa opa sua sint bona & mala cū mulier p̄cat que p̄ma casū dedit. & p qm eadē mala in melī p̄tūdiu reparata sit. S ad cor ura tē etiā calefacit. recurq; cū o firmat. & pulmo humectat. ita ut ille receptū nē ciborū usq; ad egestionē o seruet. sic & sup̄ demonstratus aer uiriditatē calorē & humiditatē oīnū germinantium fructuū usq; ad maturitatē ipsorū p ducit. Sic o aīa que racionalis & ignea ē. racionalitatē cū uento sic & ardens ignis flamā suā sine uento nō emittit. In circueuntē q̄q; circulo scientie boni & mali cū racionalitate p qm cognoscit qđ deo placeat uel displiceat officia & nomina creaturarū discernit. p qm o intelligit qđ ds mala o suetudinē peccatorū in zelo suo cōburit sic sepiū ē. A scendit fumus in ira ei & ignis a facie ei exarsit. carbones succensi sūt ab eo. Qa sic intellectui patet. hō qui peccando m

obliuionē di ducit. sup hinc ira mundi
ctę di ascendit. & peccata illi coā eo p
ignē examinant. quia sic extincti car
bones p ignē succendunt. sic ipse penas
ad cōburendū peccata parat. Ipse enī
p scientiā boni & mali p malis factis
suis se puniendū. & etiā bona opa in
laude di uolantia sup cherubin ascen
dere cognoscit. Ista ū scientia fiducia
se spē quā hō ad dm habet calefacit.
eiq; ad timorē & amorē di exortat. p
has nāq; utrumq; humiditas lacrimarū
educit. p has etiā oīa bona in hoīe p
ficienda cōseruant. Quēadmōdū uentī
p cor. p iecur. & p pulmonē receptionē
ciboꝝ usq; ad egestionē seruat. Omīa
qq; opa siue bona siue mala p ratiōna
litatē aeris & rationalis aīę cū umidi
tate scientię cū calore sensualitatis. &
cū humiditate sapientię ad agnitionē
hōum p ferunt. Sic etiā p dictus aer u
riditatē calorē & humiditatē oīnū ger
minantiū fructuū usq; ad maturitatē lxxv.
ipsoꝝ p ducit. Et uentī q̄ costis & aliis
ossib' quę sucū medullę n̄ habēt sustēn
tat. molle fructiferāq; tra quę lapidib'
inp̄posita ē designat. Hoc exemplo aīa
gustū peccati in natura sua n̄ habet. q̄
uis peccata cū corpe opet. & illud ad opa
quę gustus carnis suę postulat in simi
litudine aeris uenti qui rotā tra ad ger
minandū mouet accendat. Ipsa enī cor
pis in oī ope suo ētinet. ut mollis fru
ctifera tra inp̄positione lapidū firmat
& sic tener ifans de peccatis quę ndum
gustauit loquit. & uelut ada ante p̄ua
ricationē peccati sciuit & n̄ gustauit.
sic ipsa in corpe qđ peccat. peccati n̄ na
turaliter gustat. Anima ū quę sca & bo
na opatur. p meritis opū suoꝝ coā do
in celesti regno gloriosa ē. si; aīę quę ma
la opa ppetrat. magnę penę p iudiciū
di assūit. Beatus etiā hō de bonis opib'
suis coā dō & hominib' laudat. quapp
ter aīa ipsi' gaudet. si; hō qui lubri
cis peccatis inuolui. coā dō & hominib'
in magnā confusionē ducit. Vñ ipse cū
pudore pudoris hominē ppē peccata
sua fugiens cū se in his culpabile cog
nouerit. oīm honore beatitudinis
se mortuū & despoliatū plangit di
cens. Suscepit me sic leo parat' ad
predā. & sic catulus leonis habitans
in abditis. Qđ sic intellectu pateat. hō
cū peccauerit. oīm beatitudine ppē
peccata sua denudat. q̄ndo p propā
uoluntatē ipsi' oīnis scītas ab eo rapi
tur. sic leo qđ uorare uult rapit. &
ppē miserabile confusionē peccatoꝝ suoꝝ
sic catulus leonis in abditis. sic ipse
de peccatis suis erubescens hominib'
abscondit. ne opa ei cognoscant. Sic
qq; oīne op' hoīs aut p̄miū in gla aut
pena in iudicio di sequet. Si; anima
que in scītate gaudet ad dm dicit.
Altissime ds oīa uota mea tibi
ad laude reddo. quia sine te p me nu
chil possū nisi q̄ntū p gram spe sci i
me accendis. Et sunt q̄q; que cibū
postulat. flores fructuū manifestat.
si; cū fructib' uent saturat' fuerat.
esuries cessat. uelut cū fruct' pcedit
flores corruūt. Anima similit̄ que
spiraculū a dō ē. & cū scientia boni
& mali ueritatē semp q̄rendo the
saurus iustitię existit. dm sup oīa
diligendū ēe in natura sua intellig.
q̄m ab eo sic scintilla ab igne pcessit.
& etiā opa hōis sic scintillas fulmina
re facit. quia hō p eam q̄si p scintil
la illustrat. Ipsa etiā hominē p iu
stissimis opib; suis que cū ipsa com
dm operatur suspirare facit. cuiq; iu
stitiā di in se esuriendo trādit affli
git. quousq; peccata sua cognoscen
do lacrimas cū penitentia p illis
effundat. Cū q̄ hō peccata sua hoc
m̄ penitendo deleuerit. anima
iustitia di saturat'. si; cū p̄tea flores
uirtutū cū bonis opib' ad se collegerit.
ipsa bonis opib' repleta statū n̄ esu
rit. que p̄ in malis opib' dolendo

famē pacieba. qm̄ fames ista p fru
ctus bonoꝝ opū uelut cū floꝛes co
rruīt deficit. lxvi. Sed stomachus cui
sedes in uentre ē. & cui cibi īmittun
tur & a quo emittunt & qui ut
saccus ligatus ē cū uiscerib⁹ capaci
tatē mundi ostendit. q̄ creature
germinando & crescendo repleut.
& quē deficiendo q̄si īanē reddit.
Hoc ē qd hō qui sic luna crescit &
deficit. p aiam que oīb⁹ creaturis
repleta ē opat. & sic sanguis in uenis
ē. sic oīa opa hōis in anima sē. Que
cū bonis opib⁹ scām desidiū suū re
pleta fuerit. in eīnā mansionē ubi
cibo ure reficiat ascendit. & cū ma
lis opib⁹ occupat in feretrē putredi
nē īfernalē pena & putura descendit.
Vs enī q̄ pceptū ade dedit hominē
sub pcepto ee uult. in cui⁹ observati
one aīa opa salutionis cū gaudio
colligit. que in exiliū pditionis lac
mabilit mittit. cū hō desideriis car
nis sue pceptū relinqndo ꝓsentit.
Si sic stomachus q̄ cibū recipit & e
mittit cū uiscerib⁹ ligat. sic ipsa cū
oīb⁹ creaturis uel in ascensione bo
ni uel in descensione mali in homine
opat. Et sic creature in estate floꝛet
& uiret. in hieme u arescit & defici
it. ita ipsa in bonis opib⁹ gaudendo
floꝛet & uiret. & in malis opib⁹ dolen
do arescit & deficit. Stomacho eīā
n pdest ut uacuus sit. quādiu
nec capacitati mundi utile eet si di
uersis creaturis euacuaret. Capaci
tas q̄q; ista dispensatrix uariū fruc
tuositatis tre ē. quia eā nec desolatā
nec uacuā in ulla re que necessaria
ad officiū fructuū ē dimittit. q̄m si
mundus artus & ostrictus eet. ita ut
dilatatione careret. plenitudinē ere
aturaꝝ quā in se habet ferre n pos
set. Sic & hōi n pdesset. si tantū unā
scientiā haberet. qm̄ re q̄si uacuus
eet. cū nullū opus icipe aut pficere

seu lucē diei uel tenebras noctis discer
nere posset. Qui un in duab⁹ scientiis ple
nus ē. & p bonā scientiā dm̄ cū bonis
opib⁹ amat. quē etiā p mala mala opa
cognoscendo timet. Anima u cū mag
na sollicitudine in corpe sic paīfamili
as in domo sua habitat qui semp solli
citus ē ne bonis suis depdet. qm̄ ipsa cu
tā ista ne hō p reuolutionē peccatoꝝ asēis
desideriis que p ipsū fuit despoliet semp
habet. Cū aut hō ppt reditū peccatoꝝ
suoꝝ aīe aliq̄ndo ꝓsenserit. ipsa ide gau
dens homini oīa peccata sua in ama
ritudine ꝓponit. & celestia desideria sup
mel & fauū ei dulcia faciens. ipsū sem
sepissime efficit. & ad celestia regna pdu
cit. Sic enī hō pfect si stomachus uacu
us semp foꝛet. sic aīa sine istis duab⁹ scien
tiis nequaq̄m ee posset. & ut mundus
aresceret si a bonis & malis fructib⁹ īanis
eet. ita aīa arida & īanis existeret. si
opib⁹ que hō p has duas scientias operat
careret. Ipsa nāq; oīa que hōis sē in re
ctū uer dirigendo cū discretione recte
dispensat. & p bonitatē dī a quo anima
ē. p sca eīā opa que cū hōie operat mansi
onē in tra uiuentiū se habitura ꝓfidit.
Pscientiā quoq; boni qua malū cognos
cit illud īustū ee iudicat. qm̄us idē ma
lus p aīp⁹ coacta sepe opet. & si scientiā
ista bonū & malū n haberet sic stolidus eū
qua faber nichil opat eet. Et sic mun
dus absq; oīm plenitudine fructuū eet
si n in uiriditate germinaret. sic eīā
ipsa sine honore & beatitudine bonoꝝ
opū eet. si in racionalitate scientie bo
nū & malū n floꝛeret. Predicta autē
mundi capacitas aerē in se habet qui in
rib⁹ suis uiriditatē tre īmittens eā fru
ctiferā facit. fructusq; ipsos eū ad matu
ritatē puenerit uentosa frigiditate
ad aridit atē īclinat. si; qm̄us tra fri
giditate hac extīus arefaciat. ipsa tam
ex hoc mīus pinguescit. q̄tenū in estate
germinare possit. Pide creator oīm
qui tra ad opandū firmauit. aīam

ꝑ quā hō oīa opa sua opat̄ secm se ip
sū ordinat. que homīi qui ipsi di opus
ē. & usq; ad nouissimū diē opabit̄ sic scā
duuinitas īuisibilis existit. si; ꝑt nouissi
mū diē cū hō totus spiritalis effectus fue
rit. scam duuinitatē & oīs spe & aīas
ꝑfecte īuebit̄. Eadē ū aīa fructifera uis
ē. que totū hominē mouendo secū mue
re facit. & sic hō panno ex filis texto īdu
it̄ & uestit̄. sic ipsa oīa opa que cū ho
mine opat̄ ut uestē īduens cū illis siue
bona siue mala sit̄ sic corpe in quo ha
bitat obtegit̄. Bona q̄de opa cū de corpe
abscesserit sic uestīmtū in fulgore pu
rissimi auri q̄d oīm ornamto decoratū
ē in ipsa apparet̄. si; praua opa ut uesti
mtū oīm īmundicia pollutū in ipsa
ferent. Ipsa etiā in similitudine aeris
cū homine opat̄ q̄ uires suas tīre īmut
tit ꝑ quas fructifera ē & fructus suos
ꝑficit. & qu frigiditate hiemis totā
tīrā arefacit. que tamē ad fructuositatē
tīre calorē in se ordinat. qm̄ ꝑ uires aie
pueritia adolescentia uiuent̄ & senec
tus fructus bonor opū opant̄ & ꝑfici
ūt. que decrepita etas ꝑ defectū q̄si are
facit. si; tamē in uera fide ad p̄mia etne
beatitudinis ꝑt finē hoīs ordinabunt̄.

m. Q̄d si tra bis in anno uiresceret & passim
germineret. in ariditatē īueret̄. & sicut lxvii n.
pulus efficeret̄ ꝑ hoc designat̄ q̄a si
aīa desideriis suis ac uoluntati carnis
que parit̄ consentiret. nullu op̄ ꝑficere
posset. qm̄ ipsa uiuens spiraculu ē. q̄d
mobili tactu totū corp̄ illud uiuifican
do p̄tinsit. queadmodū etiā flatus p̄dic
ti aeris totā tīrā fructiferā reddit. Sic
ū aer q̄si aīa tīre existit. cui humidita
te flatu suo tangens eā uirescere facit.
& sic aer iste cui uiriditas sanguē. & hu
miditas sudorē in hoīe significat. in tra
inuisibilis & ipalpabilis ē. sic aīa in corpe
ipalpabilis sanguē calefacit. & ꝑ rationali
tatē in illo inuisibiliter opat̄. hō nāq; se
dm habere ꝑ aīam intelligit. idoq; siue
ꝑ scripsū siue ꝑ aliū legē sibi semp con

stituit. & hoc ei naturale ē qm̄ primū
hō legē in p̄cepto accepit. qm̄ ꝑ serpentis repudiauit. Qui post p̄uari
cationē p̄cepti di in exiliū illud ex
pulsus paradisū habitare n potuit.
ad quā tamē in multis suspiriis anhe
lauit. ut etiā aīa cū ꝑ corp̄ supata fu
erit. plurima suspiria dolendo tra
hit. Si; cū illud desiderius nature
sue subdiderit in magno gaudio
letat̄. & sic tra in frigore & in calore
fructus suos n equaliter ꝓfert. sic etiā
ipsa male & bene opando ꝛeqlia opa
habet. Ex natura nāq; ita in q̄ aīma
ꝑ corp̄ & corp̄ ꝑ animā hō sepe supat̄.
homo illā puā fide nequaq̄m habe
re pot̄ ꝑ quā ipse mont̄ eleuare & i
mare mittere possit. ut dns discipls
suis de grano sinapis dicebat. & quā
ada habuit. q̄ndo mutabile claritā
tē di exterioꝝ oculis suis uidebat. in q̄
quecūq; uellet se posse facere n dubi
tabat. Si; ꝑt p̄uaricationē nec adam
nec ullus hominū hanc uisionē ha
bere potuit. Vñ fidelis hō cū mtion
ibus animę suę in speculo fidei ad
dm respiciat. & ab eo q̄ oīa pot̄ se
saluare ordinat. In q̄ fide multi desidc
ria carnis suę mortificando plu
rima signa fecer̄t. Nam & de cor
de & de iecore & de pulmone queda
uene q̄si fistule extendunt̄. que ad re
ceptionē & ad emissionē ciboꝝ stoma
cho subuenientes assunt. In hūc modū
aīa que magna in corp̄ qd̄ domiens
uenit exsuscitat. in multis uiribus
suis dm sentit. Et queadmodū uene
stomacho assunt cū implet̄ & euacuat̄
sic ipsa in oīm bono & malo hominū
adest. ita ut homo cogitationes du
ricie malicie & mollicie carnalis de
sideriꝝ incipiendo & ꝑficiendo ꝑ eam
exerceat̄. & sic sanguis uiuulis ad sto
machū currit̄. sic ipsa uiribus suis
toti corp̄ ꝑtinsit. Sic etiā stomacho
n p̄deesset si semp plenus uel uacuus

foret. sic etiã anime obẽt si cop̃ m de
liciis desideriop carnis semp̃ mineret
qm̃ in uirib' suis esurie desideriop
nature sue habendo deficeret. / ut ꝫ
homo sensu & corpe sepe deficit. qui
in pinguedine carnis sue ĩcessant pec
cat. Si g̃ cibi superflue acceptunt. ca lxxvi
ro hois ex ĩdigno liuore ĩfirmat. uel
si min̄ necessario sumunt. caro in de
fectu attenuat. Sic utaq; stomachus
recte dispensator receptionis & emis
sionis ciboꝝ ẽ. Cũ etiã aĩa ignea in
sua hominẽ ita superauerit. ut a car
nalib' desideriis & appria uoluntate
sua abstinendo se maceret. / tc p sug
gestionẽ diaboli superbia ĩflatus. ali
os spnendo sepe dicit. Ecce sũ. & ab ꝯ
bus laudari & honorari merito de
beo. Sicq; oculis anime ei p superbiã
obcecatis p̃ nimia ẽtristicia gaudiũ &
celeste desideriũ habere ñ pot̃. & ido
in ipso homine turbata dicit. Ach
ach ego p ferentẽ superbiã obcecata ce
lestib; desideriis in qua dim uidi & i
tellexi despoliata sũ. Vñ ꝫ ho quin̄ p
carnẽ & sanguinẽ. si; p uires aĩe q̃ dm
scit & sentit bona opat̃. elationẽ in
bonis opib' diligentissime caueat. /
ne p illa p̃ma crim̃e beatitudinis a
mittat. Sic enim hõ sic cibos superflue
uel si min̄ necessario recepit caro ei
ĩfirmat̃. sic etiã aĩa p elationẽ superbie
& p nimiã abstinentiã que sine dis
cretione ẽ deficit. Aĩa ũ que corp̃ ui
uificat. & que dm̃ in trinitate unita
tis ĩtelligit humilis spc ẽ. humilita
tẽq; suã in puericia hominis ostẽ
dit qui nec sũ superbiã uel oduꝫ in gu
stu peccatoꝝ habet. In quo etiã tãdiu
letatur. quousq; ide homo p desidia
carnis ad peccata moueat̃. / p quib' ip
sa dolendo semp̃ lamentat̃. Hecq; cum
sedm desidiũ nature sue in fictilu na
se corpis unqm̃ plenẽ opari pot̃. /
cũ caro exilũ & ipsa uitã q̃rat. / ſ; cor
pus quo peccatur sepe affligit̃. ĩmun
da illi & fetida peccata cũ dolore ꝓponen
do affligit. atq; eadẽ peccata in tristicia cog
noscere facit. Stomachus enim q̃ cibos re
cipit q̃s uerũ in fetore emittit. hoĩem
qui in peccatis delectat̃ significat. / & p̃t
ea p penitentiã in molestiã peccatoꝝ con
uitit̃. Et umbilico omia mõstra uen
tris adherẽt. sic & ad circuitũ tre reli
que creature respicit. / quia umbilicus
fortitudo uentris ẽ. sic & ambitus tre recep
taculu ceteraꝝ creaturaꝝ existit. Hoc desig
nat. qd aĩa que mediatrix omniũ opũ
hominis ẽ in scis & bonis opib' ñ in se ſ; in
deo ẽfidendo gaudet. & in peccatis quib'
uas suũ ĩplicitũ ẽe cognoscit erubesceen
do ẽtristat̃. p quã tristiciã idẽ uas scit corp̃
q̃si stimulo affligit. p qd homo int̃ se co
actus dicit. Quare aĩa mea p peccatis in
quib' natus sũ & a quib' me ẽtinere ñ pos
sũ me tantũ ẽtristat. / cũ ea ante finem
meũ emendare ẽfidã. Sic q̃q; hõ in pecca
tis se ẽsolando in ipsis q̃si in sono epulan
tũ gaudet. Vñ aĩa de cui' natura ẽso
latio ista ñ p̃cedit. tristicia replet̃. / qm̃ ip
sa uita ẽ de diuina racionalitate pre
dens. que homini qui omnis creatura ẽ
mouet. Deus enim qui de uilissima natura
hõis tunicã humanitatis sue ex uirgi
nea carne marie ũginis sibi texuit hu
militatẽ ualde diligit. / p quã superbiã &
maligmitatẽ diaboli superauit. Anima ũ
hominẽ in bono & malo ut coliupna do
mũ sustentat. quia cũ ipse p elationem
scitatis a do fugerit. p eã se do & hõib;
odibile ĩtelligit. / & ipsa cũ hoc m̃ afflig̃
do gaudiũ habere ñ p̃mittit. Quanti enim
p elationẽ scitatis p̃eunt. & plurimu p
mia labor suoꝝ amittũt. / ita ut in fine
suo ad dm̃ suspirando uix saluari possit.
Qui aut̃ p negligentiã scitatis & p car
nalia desidia sine superbia peccauerit. il
lis ds plurima peccata cũ p ipsis in pen
tentia suspirauerit ignoscit. / multiq;
ex his sci & coliupne celestis uerbis p̃ta
efficient̃. Sic enim umbilicus fortitudo
omniũ uirtutꝝ sibi adherentiũ ẽ. sic

lxxvi.

oīa opa siue bona siue mala sīt ad
aīmā aspicīūt. quia ipsa fortitudo il
loꝝ oīuū exīstit. Vmbilicus q̄q; cū car
nalib⁹ fistulis cordis reconis & pulmonis
oīuūiq; uscerū in auxiliū refectionis
hōis surgit. quę oīa spiraīm aīę mo
uet. quēadmodū aer cunctas ures ītę p
flando ꝙfortat. ꝯ ita umbilicꝰ usq; ad
finē lumboꝝ q̄si ītra quę semp q̄sdā lu
tulentas & aquosas īmundicias in palu
dib⁹ emittit ē. quia calor frigidus humi
ditasq; hōis quib⁹ ille regit in umbilico
latent. & cibus ac potus quib⁹ hō in carne
& sanguine uegetat ibi ad īferiora deflu
entes uelut lutū eiciunt. Homo nāq; qui
p ures aīę cū oīi creatura secīm dīm opa
tur. etiā secīm naturā ītę cuī pars alta
mollis. alta dura ē durus & mollis exīstit.
in cuī duricia p superbiā. & in cuī molli
cie p gulā carnis anima ꝙstat. cū ide
homo p illa superatus ei ñ ꝙsenserit. Sicut
enī aer oīs creaturas ad crescendū ꝙfor
tat & ut umbilicus cū carnalib⁹ fistulis
in auxiliū ciboꝝ surgit. sic aīa oīa opa
hōis uirib⁹ suis p̄ūisit. conformet & p̄ficit
ꝯ ipsa etiā opib⁹ corpis sic uermis tabnacu
lo suo qđ ex luto facit regit. & sic p uermē
qui intꝰ ñ uidet lutū mouet. sic hō
p inuisibile aīam ad sordida opa mouet.
Et licet ipsa oīa opa hominis quēad
mꝺū hamus piscē ad se trahat. tamē p
corp⁹ ita supat. ut ei nullom resistere ua
leat. Pro peccatis q̄q; quę p corp⁹ coacta opa
tur se puniēda & ad iudicialia tormēta
ad ducenda cognoscit. q̄m oīa in ipsa
q̄si septa uident. Quappt quādiu ipsa ī
corpe mansert suspiria doloris emittit.
qua ut umbilicus ad lumbos extendit.
sic peccata in ipsā extendunt. & etiā cū
ipsa in penas emittunt. sic esca hominis
in luto emittit. & ut ita lutulentas in
mundicias emittit. Et hō in puerili
& in iuuenili etate florendo p̄ficit. ac ꝑ
mꝺū p senectutē ītariditatē ītimatur
sic & ita in estate p uiriditatē floren
do decorat. & p̄mꝺū in hieme p frig⁹
in pallorē ūtit. Cū enī anima corp⁹ suū
ita supauerit. ut simplici corde in bo
na uoluntate sibi ꝙsentiat & bonis o
p⁹ uelit dulcissimo cibo delectet. hō
ille in celesti desidio dicit. Quā dulcia
faucib⁹ meis eloquia iustitię tue quę
etiā ori meo multo dulciora melle sīt.
& sic cū puerili simplicitate sine gus
tu carnis in īnocentia uiuit. anima
ū homine istū desidiis suis rādu im
biuit quousq; de uirtute in uirtutē as
cendendo uiresceat. & in bonis opib⁹ &
exemplis quę filius di hominib⁹ reliq̄t
floreat. quia huiore peccatoꝝ īpolluta
in ipso gaudet & decorat. Et sic in fri
gore hiemis uiriditas floriditas & ma
turitas oīuū fructuū deficiūt. sic
hō p mortē in oīib⁹ bonis & malis o
p⁹ deficit. hō aut qui in puericia
in iuuentute & in senectute bona opa
felicit cōpleuit. aīa ipsi⁹ cū eisdē opib⁹
lucida & q̄si p̄ciosis lapidib⁹ ornata
cor̄ deo ascendit. & corp⁹ qđ p eā opa
bat. ut in iocunda mansione simul
habitēt. uix expectat. In rebus aut
in quib⁹ & fortitudo & lubrica petulan
tia diffundit. pinguedo ītę notat. q̄m ut in illis aliq̄ndo ures hominis.
aliq̄ndo q̄q; ea quę ingrua sīt exurgit
ita etiā moderata pinguedo ītę uber
tatē fructuū. īmoderata ū ianes fru
ctus quāuis plurimi appareāt. intꝺu
p̄ducit. Homo nāq; oīa quę sub cir
culo solis & lunę in temp⁹ mūdi opat.
p ures aīę in sapientia in scientia &
in discretione p̄ficit. p eā ꝙ q̄a ignea
& aeria ē secīm lunā quę crescit & de
ficit. bonū & malū facit. p ures q̄q;
eide aīę quę p intellectū bom celestis ē
hō queq; cogitat & opat. tempaq; tē
porū & elemēta cū quib⁹ bonū & malū
facit cū differētia racionalitatis discernit. oīa
quę cognoscit nominat. Et sic in re
mib⁹ fortitudo p̄bitatis & īfirmitas p
spiras & inutilitas latet. & ut ita p so
le lunā & aerē oīa p quę hō uiuit

lxxv

utilia & inutilia germinat. Ita fortitudo ista in anima ē q̄tenꝰ hō p uires eī bona & mala utilia & inutilia opet̄.

lxxx. Terra enī in medio aeris ut fauus in medio mellis ē diuisis collib⁹ elata. Ita ut in q̄da parte colles nimio estu in q̄da nimio frigore inhabitabiles habeat. In quada aut̄ parte colles estu & frigore tēperatos. Ꝑ colles q̄ppe firmata ē. Ut urbs cū turribꝰ & ꝓpugnaculis. Colles itaq; ualles obtegūt. & montes tiā cont̄ uarias tēpestates defendūt. quappt̄ & ipsa montib⁹ & collib⁹ uelut muro circūdata & firmata ē. Hoc designat qd̄ aīa q̄e ex p̄cepto dei to corpi ifixa ē. In illo se cū oīu ere atura opaturā celestia & terrena opa cognoscit. Intelligit etiā quia deus qui omia mala opa iudicat in bonis opib⁹ hoīs ab oīb⁹ angelis & scis suis laudat̄. qm̄ ipse rex & impator omnīū in celestib⁹ & liberator mīfimis existens. hoīem mortalitate carnis assūpta libauit. & qd̄ ipse mirabilis ds plurima miracula in scis suis opatur. Cū enī hō secm̄ gustū carnis suę peccauerit. p aiam in penitentia sepe reuocatur. Si; q̄ a peccatis nīi qm̄ cessando aīam supauerit. in illo aīa lac̄mabili uoce plangit. eo qd̄ esu ries nature suę nūq̄m reficiat̄. diu pene nulla spē saluationis ad dm habere possit. S; gra di eumde hominē i amara penitentia peccata sua tande cognoscere faciens. eū ad relinq̄ndū selm̄ exortat p qd̄ aīa multū letat̄. sicq; opa hoīs tre quā aer sup & sub tus undiq; tenet assimulantur. & aīa cū corpe ut aer cū tra & ut fauus in medio mellis ē. Sic enī tra colles adhabitandū estu & frigore tēperatos. & q̄sda itemperatos & inhabitabiles habet. sic hō bona opa quib⁹ ad celestē patriā. & mala quib⁹ ad penalia loca ducit̄ exercet. Cū aut̄ ipsa uoluntatē carnis supando uictrix exstiterit. bonis opib⁹ ex natura sua q̄n spe ē delectat̄. Itaq; quēadmodū angli qui facie ei ispiciūt. in amore fidei formulat̄. Corp⁹ q̄q; cum desidia carnis tra sit ad bona & sca opa cogit. & cū illud p fortissima bella bonoꝝ opū deducerit. eisdē bonis opib⁹ uelut urbs cū turribꝰ & ꝓpugnaculis ornat̄ & firmat̄. Ipsa enī humilis ē. & p uulsi mā naturā carnis qua oppimit̄ lam rabile uocē habet. & p qm̄ hominē q̄ colli suū in superbiā erigit. nūq̄m plenū gaudiū habere permittit. Qui etiā ex natura eide aīe ppt̄ molestiā peccatoꝝ in penitentia illoꝝ gaudere ñ pot̄. & sic aīa in uera ascensione humilitatis hominē ne in uanis uisis superbie uagari possit ēstringit. Anima quippe q̄ p scalā humilitatis ad altū montē q̄ habitatio celestis ierim ē ascendit. homine a superbia discedere & ad humilitatē se ēclinare ne p dolū antiqui serpentis dimergat̄ semp monet. qm̄ sic ualles de ingrua pluuia p colles. sic homines p humilitatē a malis defendunt. Et sic tra p montes & colles quib⁹ uelut muro defensa & firmata ē a uaritis tēptatib⁹ defendit̄. Sic aīa p sca opa que humilitate uelut muro munitur ad celestē patriā a cōfusione diaboli puenit.

lxxxi. Terra enī ad cursū solis sic posita ē. ut in oīu loco suo p ipsū tēperet. Sic & aīa que cū sapientia tēperata ē. p gustas salientis fontis q̄ ds ē hominē imbuit. ut in plateis discretionis & scōꝝ desideriorū dm cognoscendo ambulet. & ppt̄ amorē ipsius gustū peccatoꝝ suoꝝ relinquat. S; homo qui secm̄ desideria aīe opat̄. p eam cū scis opib⁹ quēadmodū tra in oīb⁹ officiis suis p sole illuminat̄.

Terra etiā cū lapidib⁹ & arbor̄ib⁹ firmata ē. & secm̄ illa hō factus ē. Sicut caro ei ut tra ē. ossa aut̄ ipsi⁹ sine suco medulle ut lapides sē. ossa ū cū medulla uelut arbores existūt. Vñ & hō edificiū suum secm̄ se ex tra. ex lapidib⁹ & ex lignis cō

pomt· anima q̄q; cui desidia carnis cont̄ra st̄. & que firmamētū tot̄i corpis ē. illud uiribꝫ suis ifundens. oīa opa cū homine opat̄. & pficit· ipseq; hō floridus hortus in quo dñs oculos suos pascit sedm desi diū aīe opando efficit̄./ cui aut̄ sedm uolūtatē carnis opat̄. cōtra oculis di sic̄ sol cū eclipsi patit̄ ñ lucet. Homo enī q̄ bona opa fecerit· pomerio oīū bonoꝝ fructuū repleto assimilat̄. sic̄ tra que lapidibꝫ & arboribꝫ firmat̄ & ornat̄./ cui aut̄ p duriciā peccatoꝝ mala opa ppet̄uerit· sic̄ dura tra que sine fructu ē cōtra dō in fructuo sus existit· Caro nāq; hōis bonā scientiā que fructiferā mollicie habet· & ossa mala scientiā que cont̄ra dm se īdurat significat· ossa aut̄ que sine medulla in eo st̄ mala opa ipsi designāt· Alia ū sedm dm in homine opans ē· qm̄ sic̄ ipse celū ipleno gaudio celestibꝫ cōstituit·/ & tra hominibꝫ ad habitandū dedit·/ sic aīa in gaudio cū hoīe bona opa que celestia st̄ & in q̄rela tristicie mala opa que t̄rena st̄ opat̄. Scientia itaq; bonī & mali uiscera aīe st̄· quibꝫ homine humilitatē que matia oīum uirtutū ē docet· & que hoīem in uiribꝫ suis in peccatis ita ostingit·/ ut illa in gaudio nūqm̄ pficere possit· Et sic̄ hō oīa edificia domꝰ quā edificare uult sedm uoluntatē suā p̄uidet·/ sic ipsa oīa opa in homine sedm qd̄ pot̄ disponit. xiii. In medio q̄q; aeris tra posita ē·/ ita scil̄ ut aer equali mēsura sup tram ac sub tra & in utrq; parte tre sit· Alia etā que uiuens spīa cultu a dō in corpꝰ missa ē· homine ut cū pacientia p̄ceptis di in hac labori|xxxv sa uita obediat īstruit·/ in qua in tanta dissocietate q̄nta celu & tra distāt habitant· moneta; ut q̄ scientia sua q̄d ipse sit plenit̄ comphendere ñ ualet· i labore certaminis sui cū pacientia & obedientia ad creatorē suū tendendo respiciat· Sic̄ enī aer in medio tre eam sustentando & gubernando ē· sic aīa in medio corpis· illud totū sustinendo habitat·/ & in illo sedm qd̄ ab ea postulat opat̄· Sed uesica hominis ūundatio nē fluminū que hac & illac p tra diffundunt̄ ostendit·/ qm̄ ut illa fluenta uentris recipit & emittit· sic etiā & flumina nec crescūt· nec ū decrescūt. totāq; tra irrigāt. Anima itaq; cui natura carnis & sanguis contraria ē· hominē ut ab iquietis cogitationibꝫ se abstineat· & p peccatis suis de gīa di ñ desperet· si; ut in uera humilitate ad pedes dñi p illius se p̄sternat docet·/ q̄ tui omipotēs ds in amara penitentia ei peccata sua misericordit̄ ignoscere dignet̄. Cū enī ipsa hominem in humili natura sua ita supauerit ut ei i oīibꝫ ꝙsentiat·/ celu sic dicendo uictoriose p tulit· Concupiui salutare tuū dñe·/ & lex tua meditatio mea ē· Qd̄ sic intellectui pareat· Ego in carne mea que p̄cepti tui p se in bono ñ ꝙsentit te desiderauit & intellexit·/ & p uim salutaris tui q̄si uelocis aqua ita īfundebat· ut in medio uirtutū meaꝝ & in medio corporis mei mandata tua cont̄ra uoluntatē ei de carnis meditarer· Et quēadmodū molendinū grana ad edendū p aq̄s ēterit·/ sic ego que torrens uter aque in corpe sū· oīa p̄cepta tua ex natura mea req̄rendo diligent̄ obseruo· Sic̄ enī uesica hōis aquosā humiditatē corpis recipit & emittit· & ut flumina crescendo & decrescendo tota tra p fundit· sic uictoriosa aīa totū corpꝰ bonū recipiendo & malū emittendo p̄ceptis di regit·/ cui uires in bonis crescūt & in malis decrescūt. In locis aut̄ ū digesto cibor & potuū emittit̄· secreti ac subtramei meat̄ p̄dictoꝝ fluminū designant̄·/ qua ut digesto in corpe hōis p manere ñ pot̄· si; electa apparet· ita q; & meatus ubi flumina eicūt·/ illaq; ad aptā manifestationē p̄ducūt· Cū ū anima in turbulentis peccatis a luce abscondita ē se abstinere ñ pot̄· quin lamentabili uoce dicat· Ach ach· ego ī felix que uiuens spiraculū a deo sū-

tanto fetore peccatoꝝ ĩuoluta sũ ut nul
la letitia celi respicere ualeã. dch nũ
uem aut quo uada. & qđ pfũt michi
omia bona que ds creauit. / cũ miser
rũ dimergar. S; ꝑta mi se reũsa ũũ
dicit. Confido in dõ meo / quia in ue
ra penitentia p mias ipsi de ĩferna
lib' tormẽtis que p merui liberari pos
sim. Et sic p grãm di ẽsolata & ꝑturba
ta ũũ dicit. Quare tristis es aĩa mea
& q̃re ꝑturbas me. Spera in dõ / qm
adhuc ẽfitebor illi / salutare uultꝰ
mei & ds mꝰ. Qđ sic ĩtellectu patet.
Cũ hõ peccata sua p naturã aĩę coac
tus emendare cogitauerit. in gaudio
qđ ex riuulis aque uiuę ei ĩfluxit di
cit. Quare tantũ ꝑtristor & ꝑturbor
in aĩa mea cũ p grãm di uulnera pec
catoꝝ meoꝝ cũ suspiriis & lacrimis
delere possim / que p uulnera dñi mei
qui clauos & lanceã p peccatis meis sus
tinuit. me liberandã ꝑsidẽ. Omia ũ
mala opa in amara penitentia ꝑtea
manifestat. sic etiã digestio ciboꝝ
& potuũ emittit. S; & sic de subtrane
is aquis flumina sup trã ꝓducunt.
sic de his reb' optima fama sup tram
uolat. / qm q̃ in peccatis extinctus erat
in bonis opib' reuelat. Dorsũ aut
& latera hominis / planitiẽ tre demon
strat. Anima ũ que opans spe nomi
nat. sca opa & claras uirtutes p quas ds
ab angelicis spiritib' laudat cũ homine
opat. / ipsaq; corpi qđ p omia regit ĩ
uisibilis existit / quãdiu ds quẽ
admodũ ds qui tota trã creauit. hõi
nisibilis ẽ. Et sic hõ cũ dorso & late
ribus opat. sic etiã aĩa cũ corpe oĩa
opa sua ꝑficit. In femoribus q̃q; & in loco
sessionis collis & aspritas ꝑfatę durę &
ĩpenetrabilis tre ostenduntur. / qm ut
femora lumbis & uentri adherẽt &
hõiem portat. & ut locus sessionis ho
minẽ retinet. sic ihc ĩferior & im
penetrabilis pars tre supiori tenere
& molli parti ei iuncta existit / ut
lamq; fortitudine sua q̃si calupsi retinet
ne dissoluat. Sic enim hõ tota trã arati
sui regit. eaq; aratro aliquãdo profundi
aliquãdo leui ducit. sic aĩa uiribus & ui
ribus corpis secũm gustũ carnis ꝑficit
& ducit & cũ fortissimis uiribus edifi aĩę
hõ q̃ttua & criminalia peccata ꝑficit.
si; leuiora que p cogitationes sine ope fi
unt alis aĩe mentibus ꝑficiunt. Diabolus naq;
ꝓpter odiũ qđ ad dñm suum habet. delec
tationẽ hominis suggerit. / ex qua fumꝰ
quotiẽs homo nascitur in corpe ei ascen
dit. quia hõ nũqm nasceret si delecta
tione carnis careret. Anima ũ que im
mortalis uita ẽ. in cuius discessu corpis emo
ritur. omia opa secũm delicta corpis ꝑficit.
que admodũ aer uisus uentus tota trã ger
minare facit. / ipsaq; in corpe opando.
sic torrens aqua fluendo nũqm cessat.
Omnes q̃ppe angli sup hominẽ ullu q̃ scis
opib' uelut elegantissima uestre iduunt mu
rant. qm societatẽ cũ illis dñm laudando
etiã habebit. / omniaq; opa ei aĩa sustinet
sic femora & locus sessionis totũ hominẽ
sustentat. Et sic aspa & acuta trã molle
partẽ tre atq; flumina portat. sic uires
animę totũ hõiem tinẽt. que ei quãdo
nãdiu femora cũ lumbis uenit seruiendo
adherẽt. Ipsa etiã cũ uiribus suis opa ho
minis quãdiu ꝑterior pars ipsius sus
tinet. & eũ in bono gaudere & in malo
tristari cogit. bonisq; opib' & nariis
uirtutib; uelut bacis & margaritis eũ or
cũdat. Vñ & iohannes dicit. Vidi ciuitatem
descendentẽ de celo / ornatã tanquã spon
sã uiro suo. Qđ sic ĩtellectu patet. Spon
sa ista scam & ornatã animã que xpi
dote sanguinis sui aduncta ẽ & ad eũ que
admodũ sponsa ad sponsũ respicit desig
nat. qua ipse filius dei in aliũ uiginis de
celo descendit. in qua nouã & scam ciui
tatẽ uerbum edificauit. Angli naq; q̃ facie dei
semp ĩspiciũt. in opib' scoꝝ que eis ĩmu
merabilib' ornamentis ad faciẽ dei lucẽt. &
ad celestẽ uerbum ascendendo noua tab
nacula semp edificãt. & etiã corã eis ut

lxxxvi.

lxxxvii.

lamea ſeptima fulget muranit. Vñ in ſo
noſpaltijs cytharę & nocis oñiū laudiu
ſonāt. Vs ū hominē ido creauit ut lu
cida opa quę in celo fulgerēt oparēt.
qtenꝰ angli in opib' eide hominis ut etiā
in facie di mirarent. Ij ñ & ſeptū ē. Or
nasti eū pallomnꝰ ab anglis. gla &
honore coronasti eū & ostituisti eū sup
opa manuū tuaꝝ. Qd sic ītellectu patet.
Vs anglis qui lauꝰ eiꝰ ſē p̄ſens semp ē. ido
ab eis uidet & cognoscit. eū hō qui opꝰ cū
aīa ē eū in fide & ū in dnitate uideat.
quē ds glorificat honorat & multū ornat.
qñ eū ad obediētiā p̄ceptoꝝ suoꝝ creauit.
& sup oīa opa quę fecerat eū ostituit.
Jam tenerę partꝰ tīę dura & uelut ferrea
parꝰ altera tīę subiuncta ē. quę in duri
cia sua quēadmodū calibinea sit p̄durat.
ta ut nec ofirmari nec emolliri ulla ūm
datione circa eū ēcurrentiū aquaꝝ pos
sit. hō qq; cū delectationē carnis amplec
tit. animā in spirali natura sua dicit.
Oue molliciei gustus carnis quā ego af
fligo. & aqua affligor. Vñ hō in peccatis
suis mor ingemit dicens. Oue in qd ad tan
ta peccata quę in me supare ñ possū nat'
sū. Et mox ut aīa meroꝝ istū sensit.
hominē plus quā prī in peccatis pumen
do ad se trahit. & eū ppt̄ peccata sua tristē
reddit. qñ uires aīę in ipso aruerūt. Pt
ea nāq; hō secim naturā aīę opando ipsā
in mortificatione carnaluꝝ desiderioꝝ p̄dit.
qtinꝰ eam in celesti desiderio ūuenīat. Sic qq;
aīa hōis in quo obdurationē cordis ū i
uenit supat. quēadmodū dura & qsi fer
rea tīa mollē in potestate sua sustentat.
ipsaq; aīa fortitudine fidei qsi calibe eum
firmat. ne p circueuntia mala ēsuetorū
peccatoꝝ deficiat. Pars itaq; hęc durę &
uelut ferreę tīę colles eū rupib' habet. &
flumina quę in oriente in qtuor partes
diuisa fluūt eam scindere ñ p̄ualēt. si;
eā mōtū mouēt. nec tamē uulnerāt. Ho
tio aut̄ ista ex nimio estu solis ab illa par
te firmamēti fit ū sol ascendit. & si tīa
subtilis ut ferrea seu qsi calibinea ñ eēt
ex nimio estu hoc tota scinderet. ab
alta qq; parte firmamēti ū sol occidit
ex nimio etiā frigore rūpet. Ig̃ā & ex
īmoderato feruore solis & ex īmodera
to frigore iste partes tīę īhabitabiles s.
Proīde & aīa quę humilis nature ē. cū
superbiā hōis semp pugnat. erq; dicit.
Quare in tantā altitudinē qsi te ipsū
creauerit ascendis. Si eū p̄ te ipsū ēe
uel oparī desidat. ut p̄mi anglis cades.
Ipsa etiā dīm a quo ipsa spiritalis essentia
facta ē scit & sentit. & qd nullius ei simi
lis ē ītelligit. ido superbiā quę sine gau
dio ē & p̄ seipsā ēe & nulli obedire uult
odit. Vñ superbę mēti corpis sui dicit. Oīa
quę qris uana & fallacia sūt. & quę tu
honorē nominas hęc blasphemia sūt. &
cū te ascendere putas sine adiutorio
dī & hōis cades. Si; hō ex meroꝝ animę
sepe suspirat. & ab oīb' opib' superbię de
clinando in altitudinē seōꝝ opū humi
litatis ascendit. p quā ipse in medio
peccatoꝝ quēadmodū dura tīa collib' &
rupib' tenet & firmat. Et tunc hō bo
na & sca opa cū clemētis in alio ñ qsi te
mutuscendo opat. ne qsi uulneribꝰ mor
tis p̄depnat' cor̄ deo & hominib' deride
at'. sic etiā cadē tīa de qtuor fluminib'
in uuib' suis ñ disrūpit. Aīa aut̄ quę
uentosa ē omnē creaturā p cor & ue
nas in homine diu peccata quę sibi mo
lesta & contr̄ia sūt cū eo opat' mouet.
ipsūq; p̄ gaudiū peccatoꝝ sepe ploare
facit. & p̄ securitatē eoꝝ in magnā p
fusionē conūtit. Homo ꝑ magnā īfir
mitatē multociēs īcurrit. cū oīa ūt
riora uiscera sua rectū mer p̄ficiendo
quę uult ñ habēt. sicq; aīa qsi tēpestas
in hoīe cū peccatis & etiā cū penitentia
ipsū affligendo ē. & qntū ipsa in pec
catis doluit. tantū eū in penitentia do
lere facit. Ipsa qq; aīa in oīm feruore
peccandi & penitendi hominē quēad
modū ferrea & calibinea tīa mollē sus
tentat ne deficiat. quia ipsa uitalis mu
tus corpis ē qd nūqm cū gaudio pec

2470

cara sua opari p̄ mittit. q̄dq; in pecca
tis ita sepe affligit. ut ab illis se surge
re uix speret. Anima ū p hoc eū utiq̄
excitat. & ut p̄ gr̄am di se liberandu
confidat ne in dispōne desperationis de
cidat cōsolat̄. / qd' etiā tra que ex nimio
frigore occidentis ī tenebr̄ significat.
Terra enī que p̄ nimio frigore & estu
inhabitabilis ē. designat q̄d hō q̄ p̄p̄t̄
expulsionē adę paruū locū habitabi
lis tenę ut pegnus inhabitat. mt̄ plia
& bella peccatoꝝ & penitentię nūq̄m
securitatē habere possit. / q̄m in lacri
mabili exilio plenū gaudiū celestis pa
trię uidere n̄ pot̄. n̄ q̄d illuc alonge
in umbra fidei tendit. Vñ cū nullā se
curitatē se habere uidet dicit. Dies
mei sic̄ umbra declinauer̄t. / & ego
sic̄ fenū aruu. Q̄d sic intellectu patet.
Homo ex originali peccato in his que
p̄tita & futura sūt cecus ē. Vñ ea in sci
entia sua q̄si umbrā habet. Qui etiā p̄
hoc q̄d nulla securitatē habet ut fenū
aresc̄t. cū omnia opa sua ei incerta sint.
Quis enī dies hōis deficiendo in oblui
onē ducunt̄. / si; etna uita stabilis & no
ua ē. ut etiā estas omni anno nouos fru
ctus p̄fert. Terra nāq; montes & col lxxxviii. xc. xci.
les portat. & mt̄ rotunditatē suā pla
na n̄ ē. si; tam aer eā ubiq; tangit. / ip
saq; sup̄ & subt̄ montes & colles fert.
quēadmodū ceruus comua sua. Anima
que spuraculū a deo ē. frendenti mo
lestia auaricia quę collū luxurię ex
ultt odit. / q̄m hō p hec duo uicia paci
ficos & mansuetos moꝝ nec in se nec
ad alios habere pot̄. Ipsa q̄q; aīa corpi
do īmissa ē. ut ad effusionē diaboli o
tra suggestionē ipsi cū homine pug
net. / quia luxuria p ipsa suggestionē
leuiathan qui totū immodū deglutire
uult in ipso exurgit. p q̄m etiā ut aua
rus hō pecunia. animal iquinare &
ad se trahere desiderat. hō nāq; qui superbus
& auarus existit. possibilitate peccan
di quēadmodū tra montib̄ & collib̄ pon
derata nequaq̄m plana ē se ponderat. / eū
relicto timore dī ac si p eū uidicandus
n̄ sit. secdm desidia cordis sui quęcūq;
uult opat̄. Et sic̄ aer tram n̄ cōmunit
si; secdm qualitatē tēpestatis tangit. / sic
ipse opa iniquitatis excusando secdm qua
litatē cordis sui iuste opat̄. Si; aīa p
uirib̄ suis hoīem ultū affligendo ad
dim p peccatis suis suspirare facit. ac
montē superbie in ipso prsternēs eū sup
tra in humilitate sca & bona opa face
re cogit. / qui prī peccata in superbia q̄si
sub tra opatus ē. Ipsa etiā in potestate sci
entię siue bonū & malū opatur. / & ex mag
na afflictione quā in corpe ex superbia
habet dicit. Aeh ach um̄ uem & q̄d opor
tm̄ cū suspiriis plangentē uocē pfero.
quia scientiā meā cum putredine pec
catoꝝ misceo. Et ita lugendo hōiem co
git ut his ūbis dnm adoret. Miserere
mei dne q̄m animā meā in peccatis
pollui. & sana ptritionis ecatricū uul
nerū meoꝝ. / quia tibi soli peccaui. Q̄ds
meus ampliꝰ doce me sca & bona opa
ri quib̄ aīa mea sanet̄. / quā multū p̄ua
bau. Postea nāq; hō se totū ad dm̄ iclī
nat. & esurię aīę siue deficientę in cor
pore lętat̄. Nam sup̄fla
es tręs subt̄ quēadmodū sup̄ rotunda ext̄
tit. / ipsaq; ad ītrantes & ecūfluentes aq̄s
q̄si ferrea ē. Anima quoq; que in corpe
latitat. & in oīs sensus corpis cogitando
loq̄ndo & opando uolat. secdm usta cūctā
creatura in hōie opat̄. / cū alij spe laus di
tantū sit nec opent̄. hō enī de cui opib̄
angli dm̄ laudando murant̄ celestis &
tręstris ē uū in celo gl̄ose laudat̄. & tota
tra opando replet. & ita uis aīę ipsi rotun
ditati tre assimulat̄. que in corpe & in
oīb̄ opib̄ hōis ecūit. / etiā secdm naturā car nis
/ secdm natam suā opat̄. Visitaq; aīę ut calp ē
pquē oīa fortalitia actuum & firmamen
q̄m ipsa desidia carnis que naturā ipsi
ītrat pugnando supat ne hō peat. / ipsaq;
ne pondere peccatoꝝ suffoceť. comē omnē
fallaciā diaboli bellatrix exuit.

A gemb' ũ usq; ad talũ eade ũsura ē que
aloco egestionis seu a femore usq; ad ge
nu existit. Et in ũsura ũbri huj' scil'
qd' a genu usq; ad talũ ē. occanꝰ q' totã
tã comphendit designat. qñ ut ertu
ta ad p'teritoa recurriant. ita & aque
iste omnẽ rotunditatẽ tre circũample
ctentes metã suã ñ tñseũt. Aque etiã iste
ext' meatũ suũ ñ ruũt. qua uelut in
insulco & q'si in canalib' fluentes. eosde
tminos ñ excedũt. & aquis que sup fir
mam'tũ sẽ. in pfunditate sua equales
exhibẽt. Sic & aĩa que in omnib' ũbris hõis
cõstituta ē. p illu ad omia desidia carnis
festinat. ut follis flare cogit'. Vñ & lam
tando ad eande hominẽ dicit. deb ach
emerosa putredo. cur a dõ meo unte umq'
missa sũ que in tua desidia me ita ũoluis
ti ut diabolica suasione crimmalia opa
rer cogar p'ficere. Tunc hõ licet in pe
nitentia gemitu peccatoꝝ uulnat. ppt' q're
la aĩe unt' se sepe dicit. Que m quare me
a peccatis continere ñ potui qm opa mea
corã dõ & hominib' polluta ee cognosco
& q're ñ timeo dñm meũ. qui omnẽ macu
la peccatoꝝ sic' malicia diaboli uidicam
do abiect. Prea hõ in amara penitẽ
tia a peccatis ea dinumerando declinat.
& in eande molestia in qua aĩa ipso pec
cante fuit. sic dicendo dicit'. deh ach ego
creatoꝝ mei oblitus sũ q'ndo4 desidio car
nis in scientia racionalitatis mee p'pt' ti
more & amore ei' ñ declinaui! sicq; in uera
penitentia se ad tã p'sternens. ad dñm sic
orando clamat. O ds meus adiuua me &
p sanguinẽ tuũ eripe me de p'funditate pec
catoꝝ meoꝝ-quib' q'si in ferrũ mersus
sũ! & p gram tuã trahe me ad te. ut ad
saluationẽ surgere possi. Sicq; singla pec
cata sua in uera penitentia gsiderando
abluit. Mensura enim que a loco digestio
nis seu a femore usq; ad genu existit. sig
nificat qd' uis libidinis in lumbis uiri &
in umbilico mulieris p' pmã suggestio
nẽ diaboli excitat! cũ p malu eiusdem de
ceptionis pari studio desiderando & opan
do peccata luxurie p'ficiũt. Sz hõ p'
ea p aĩam in dolore & in molestia ex-
de peccatoꝝ ducit'. qd' etiã ñsura que
a genu usq; ad talũ ē designat. Talus
qde locũ exilii in quo aĩa posit' ē ostendit. qd' hõ in omnib' opib' suis bonis &
malis oblitisci ñ pot'. qua in malis o
pib' expulsionis ade recordat'. & in bo
nis opib' qualit' adeo creatus sit remi
sceit'. Deus q'ppe aĩe racionali habi
taculũ in tanta plenitudine creauit.
ut in illo omnis uirtutes suas exercere pos
set. sic & hõ domũ edificat. q'tin' in il
la omia que mult opet'. & ut etiã ueni
ri a dõ creari sẽ. ut aliq'ndo in iocun
ditate. aliq'ndo in periclo quecq; flatu
suo p'tisceat. Et sic occanus locũ in quo
flatũ ñ excedit! sic aĩa modũ istũ ñ
relinquit. quin in bonis opib' gaude
at & in malis contristet. Cũ enim hõ secm
desidia carnis peccat. corã dõ ut tene
brosa nox ē! cũ aut secm naturã aĩe
op'at'. corã dõ & angelis ei' sic lux dieꝝ
lucet. A talo aut usq; ad finẽ maioris
articuli ea mensura existit. que a nunc
tura manus usq; ad sũmitatẽ finis di
gitꝝ qui medius dicit' ē. ut sup' demon
strat'. Pedes q'q; ceta flumina demon
strat'. que se p totã tã diuidentes illã
ubiq; irrigat'. Et sic ide pedes cruribꝰ
& ut manus brachijs adherẽt! sic &
flumina ista uires suas ab oceano su
mũt. Deus q'ppe elemtoꝝ tre creauit.
que p uires ceteroꝝ elemtoꝝ germinat.
ut etiã mulier p uires uiri feta exis
tit. hõ itaq; p aĩam diuinã. & p tã tre
nus plenã op' dei ē. Vñ etiã trena scit.
& in speculo fidei celestia cognoscit.
Sic enim a talo usq; ad finẽ maioris ar
ticuli & a unctura manꝰ usq; ad sũ
mitatẽ finis medij digiti eq'lis mẽsu
ra existit. sic aĩa p quã hõ se dñm ha
bere intelligit. equali mẽsura sine om̃i
defectu corp' possidet! illudq; eã eq'li
mẽsura sustinet. ita ut aĩa in illo nul
lũ defectũ in omnib' opib' que cũ corpe

2480

habeat. Et ut etiã ẽra utilia & ĩutilia
germinat. sic pedes hominẽ ad utilia
& ĩutilia opa portãt. & ut ab oceano
oĩs aque fluũt. sic p corp̃ & aiam
xciii. oĩa opa hoĩs pagunt. Sed in poblite dextri cruris i ipsũ crus hoĩs ieunat. principalis occidentalis uenꝰ demonstrat. in femore aũt & in talo eĩdẽ cruris collatales uentri ipsi denotant. si; in lumbis & in pede eĩdem cruris spiramina eorẽ collatalium ventoꝝ designant. In poblite q̃q; sinistri cruris principalis uenꝰ septentrionalis notat. si; in femore ac in talo ipsi collatales uentri ei ostendunt. in lumbis q̃q; & in pede cruris illi. Flatus collatalium eorẽ uentoꝝ manifestant. Ueus itaq; ut p̃fatum ẽ cõstructionẽ uentoꝝ in homine signant. ut del in flexura brachioꝝ in scapulis. ac in manib. in manib. q̃q; in lumbis & in pedib. in q̃b. duodecim maiores inflexiones fit. quẽadmodũ etiã duodecim uenti existũt. Flexure & eũ brachioꝝ cũ sibi appendentib. membris occidentale & australe uentũ cũ collatalib. eorẽ ut p̃dictum ẽ designat. genua ũ cũ sibi coniunctis membris occidentale & septentrionale uentũ cũ collatalibus ipsoꝝ demonstrat. atq; quẽadmodũ membra ista oĩ corpi adherent. ita etiã & uenti ubi cũ ministris suis firma mẽto assistũt. dicẽ q̃q; p altum calore frigore siccitate & humiditate temperat. officiaq; sua egrue exercẽt. ut etiã hõ brachijs & manib. suis oĩa operat. que in scientia sua dictat. Et sicẽ hec membra equali mẽsura ase differũt. ita etiã uenti eq̃li spacio ase distãt. Sed
xciiii. ut hos aquilo aspritatẽ & horrorẽ suũ sepi ostendit. cũ uentosã alam suã in rotã firmamẽti & contra orientẽ extendit. ubi & tribule & nocium fumũ multo ciẽs mouet. frigidaq; humiditatẽ in estate emittit que fructũ ẽre ledit arboresq; arefacit. & ĩ istud accidit. idẽ horribilis flatus cũ magna ferocitate se exaggerat. nubeq; p quã spera solis lucet obtegit. ita ut homib. sol defecisse uideat. Sic q̃q; idẽ flat errorẽ sub nubib. facit. Vñ & tenebre in ẽra tunc fiũt. Si; istud ab hoĩb. uideri n̄ pot. ĩ cũ magna portenta p̃figurant. q̃m p elemẽta ista mouent. uelut manus p brachiũ flecti. signare oĩaq; opari pot. Et idẽ flatus ppt oĩa opa hoĩ cũ luna multociens ita ludit. ut ipsa eis mitdiu coloris nigr mitdiu ferrei & mitdiu q̃si p partes colons uarij distincta appareat. Quappt & aspectus ei ẽribilis hoĩb. tunc ẽ. Aquilo nãq; in oĩ parte ad quã se dirigit piculosus ẽ & omnia rei sup quã efflat nocens. caliditq; flatũ qui de sole cũ humiditate roris suauit nolat. & omnẽ uiriditatẽ & fructũ agroꝝ in ẽra p̃ficit. frigiditate & aspritate sua ẽturbat. p̃spritateq; utilitatis denudat. Uros aũt uentos sustinet. quẽadmodũ hõ qui ad parietẽ se reclinat & eis sic ministrat. oĩaq; luminaria p tenebras aquilonis ornatiora & speciosiora uidet. ita ut luñ in ipso nitẽ & sicut sol designat qui uiribus suis in die sup ẽrã & in nocte sub ẽra lucet. Ipsa q̃q; bona ĩtentione ascendit. & mala ĩtentione p̃sue opando descendit. sic & crimina eĩ poblitib. sup & ĩferi in diuisis negotijs

xcv.

Hec oĩa etiã ad aiam̃ p̃spiciũt. Que scil aia in corpe in similitudine uentoꝝ quoꝝ flatus ñ uidet si; audit manens. p hoc q̃d aeria ẽ sufflatiũ & suspiriũ & cogitationes suas quẽadmodũ aer uolans dilatat. & que etiã p humiditatẽ sapientie rori assimilat̃ p quã bonas ĩtentiones ad dñm habet. Sicẽ enim splendor solis totum mundũ illuminat. & tamen in se ñ mutat. sic ipsa in breui statura hoĩs tota ẽ q̃uis p cogitationes suas ũq; uolet. p sciã quide opa in laude di ad sydera ascendens. p ma la aũt opa peccatoꝝ in tenebras descendet. Qd etiã sol designat qui uiribus suis in die sup ẽrã & in nocte sub ẽra lucet. Ipsa q̃q; bona ĩtentione ascendit. & mala ĩtentione p̃sue opando descendit. sic & crimina eĩ poblitib. sup & ĩferi in diuisis negotijs

agitauit. Occidentalis enī uent' qui aliq̄nt̄ mūdus ē bonā ītentionē hōis quę nūq̄m sine timore ee debet. p quē hō diu adhuc in feruore peccatoꝝ ē sic̄ p poblitē sustinuit ostendit. cui' talis & pes uoluntatē & desidiū p quę bona ītentio cū opib' p ficit demonstrāt. Et sic̄ uento occidentali col latales sui in officio suo assistūt. sic & uoluntas & desidiū opi assūt. Vexter q̄ppe collatalis occidentalis uentꝝ designat qd' hō uelut in dextra parte aię q̄ sentiendo peccata in seipso deuincit. simul' aūt qd' peccatis superatis uelut in si nistra parte in obliuione di uiuit ostēdit. Aquilo aut' qui flatu suo omnē uiri ditatē tīe arefacit. ad qd' eū collatales uen ti sui adiuuāt. ostendit hōiem sedm uo luntatē & delectationē cordis sui desidia carnis p ficientē. p quę ab oīu felicitate ce lestiū bonoꝝ destituit. S; cū idē hō uel in sinistra parte mala p petrando aię n̄ ēsentit. uis rationalitatis ipsi' q̄si in dext' parte ab hoc eū p hibet. & tam oīa opa bona & mala p ipsā p ficiunt'. sic̄ p estatē oīs fruct' tīe p ferunt'. Veus etiā aīam p q̄tuor uires quas de igne de aere de aq̄ & de tra habet sapientē ad regendū uas suū sens' corpus creauit. cū quib' etiā oīa officia eidē corpis eū ipsa opando p ficit. Ipsa ú antequā in corp' nutrat' nichil opa ta ē. sic̄ etiā eū illud exuer'it. nichil am plius opabit'. In flexuris nāq; ūbroꝝ hōis ds q̄tuor uentos cū collatalib' ipsoꝝ signa uit in humeris. in ulnis. in manib' & in lumbis. in genib' ac in pedib'. quoꝝ unus sens' orientalis uent' fortitudini auroꝝ adunctus ē. quę de frigiditate nocte ro rē habet quē sup tra mittit. In mane enī aurora lucet. in p̄ma sol die illumi nat. in tcia ardere īcipit. & in sexta plenitudinē ardoris apprehendit. p qd' designat' qd' hō p bonā ītentionē p̄mū suspirat. p̄t ea lacrimat'. p̄t lacrimas bona opa īcipit. quę p̄tea magno studio bonę ītentionis cōplet. hō nāq; qui in sēa q̄usatione bonoꝝ opū fortit̄ ardet uelut aust' ē. qui prius p suspiria & bonā ītentionē uelut i oriente sē mouere īcepit. s;, p̄tea uelut in occidente īquieta bella quib' aīa cor pus domabat cessāt. quę adm̄odū estus solis qui in oriente īcipit. & in austro plenit̄ ardet in occidente tepescit. Sic enī orions & aust' in calore diei se iun gūt. ita aīa uirtutē ītuitu adiungit. omīa bona opa sic̄ man' cū brachiis p ficit. Sol aut' finito die in occiden te descendit. sic̄ & genua hōiū cū pe dib' sup tra curr'it. Ad uesp̄ū etiā in cunditas diei in tediū ducit'. nec hō in luce diei tē gaudet. s; tediū dormi tando habet. Hoc ē qd' homo sedm guinē carnis opans. & carnalib' opib' occupatus celestiū bonoꝝ obliuiscēs nocturnalis efficit'. cū aut' p aīam in igne spc sci scāl uirtutes opat'. in amo re xp̄i a cōcupiscentia carnis refrigescit. Anima q̄ppe rationalis cū sono tuba multiplicando p fert. quę adm̄odū arbor ramos multiplicat. & ab ea oīs uires hōis sic̄ ab arbore ramu p cedūt. ipsiq; opa qualiacūq; sūt quę cū homine opat'. sic̄ fructus arboris cognoscunt'. Ipsa nāq; q̄tuor alas ha bet. scil' sensū & sciam. uoluntatē & ītellectū. p alā sensus se uulneratā sentit. & quę caro diligit declinat/qa semp mobile spūalē ē/ p alā q̄q; scien tię corp' desiderū opandi habet. qua se p aīam uincere cognoscit. p alā aut' uoluntatis aīa cū corpe opari desidе rat. q̄m illud factū uidet. s; p alam ītellectus fructus cuiq; op̄is siue uti le siue inutile sit. q̄m ipsa īfirmitas ultra manet cognoscit. p alas itaq; q̄tuor alas antr & retro cū sciam bonā & mali oculos habens p bonā q̄dē scien tiā q̄si ante cū bonis opib'. p malā aut' q̄si retro malis opib' uelut auis uolat. Nam cū aq̄lo flatū suū hor ribiliter leuauerit. orientalis uent' ei resistit. & occidentalis eū p hibet ne sup eū flare possit. s; aust' qui hī

xcv

h. q̄tuor alas aīe.

2492

duob' fortior ē cū illis etiā ei repugnat ne sup' ipsū flatū suū emittat. Sic q;
oīs uenti ab ortu solis usq; in occa sū et aquilom quē lumē solis nec tan gt nec illumīat resistūt. Aquilo enī alijs uentis peior ē. qm in casu di aboli q'ndo ds illū in lacū extīor tene brarū precit. ubi in tenebris absq; oīm luce manet tenebrosus factus ē. Exequo enī acta cecidit. maligni spe flatū suū de tenebris in quib; sē in tot mundū hominēs in errorē ur gendo emittūt. & hoc in eade malicia qua uere luci contēdere't faciūt. Deus aut ñ permittit eos horribili forma ut sūt hoīb' qui sub sole sē apparere. sed secm ītentionē & mores eor in omni forma creaturaē eos decipiendo & a bonis opib' q'tū possūt aūtendo eis apparēt. Aquilo enī qui hoīes & fruc tus tēre ledit. & qui alis suis in calore estatis contrariū frigus adūsus orientē & occidentē emittit. p qd fructꝰ tēre arefacit. tenebrositatē & neq'tē aeriorū spirituū similis ē. quia ipsi pessimi spe calorē ignis spe sci p obliuionē di in hoīb' frigidū faciūt. Aīa nēpe que con flictu corpis ita supat ut illi ꝑsentien do in delicia carnis uelit uermis in habitaculū suū ūoluat' p spūmā ser pentis peccatis īquinata. spiraculū a do se ee ñ recordat'. Ipsa ū in his ñ diu manens si; p amplexione peccatorū q'b' q'si magnis īhiabat delicijs suspirat & gemit. & peccata sua ñ in delicijs ut pri'. si; in molestia habens & q'si cont' se rexrando p'm'dū bonis opib' īsistit. Sī; cū hō in mala scientia se ipsū uendide rit. & p feruorē libidinis dū in obliui onē ducendo ad ꝑsiliū serpentis aspexe rit. cade libido p flatū diabolice artis in eo fermentius ardet. cuiq; sic dicendo decipit. Quom' possē re grine re quin caro mea p delectationē ceūt ret' cū homo sis! & ītū penitendo mun dus fieri possis? Sic nāq; homo iste in similitudine uenti qui horore suū sub nubib' facit p irrisionē errantis mēs in scientia sua obnubilat' in tenebris oblionis di cū criminalib' peccatis do mit. Et cū tali m in peccatis suis dim ob liuiscendo domuerit in scientia hoīum illoꝝ qui dim uite uiuendo uidēt uelut pessimū & horribiles uermes q's homines fugiūt habet. Vñ & de ipso dicūt. Qua lis ē hō iste qui se in tanta īmundicia in uendo hoīem ee ñ recordat'. Sicq; eū ut mortiferū signū fugiūt. se ipsos ꝑsideran tes omnīaq; opa sua cū timore di signando ppt̄ tore illius que in hoīe illo cognouerūt. ne ei similes efficiant'. Hec q;q; in similitu dine illoꝝ signoꝝ que erūpnas & iutilia ꝑfigurāt faciūt. Et sic man' pbrachū omnia signat. & ut portenta in mortu ele mentoꝝ ꝑfigurant'. sic hō p aīam utilia & iutilia in se ipso ēsidando opat'. Vñ si tas nāq; aquilonis īstabilitatē mūdi ho mīnū illoꝝ significat. qui quicq; secm uoluntatē suā ꝑuidendo euentia eis māt in se & ñ in dō ꝑsidentes. p qd & spūs se nubi p quā fulgor solis nūq'm ꝑfecte uidet' similes sē. cū omnia que creatorū suo contria sūt eligendo & ēstruendo the saurizāt. Vñ etiā in nugredine malig nitatis hominib' molesti sē. Sic enī lu na uario colore distincta apparet. sic ip' si cū obliuione di in ferreā duriciā p duplicitatē doli ita conūtunt'. ut se ut dii suaues & utiles sine recta fide hominib' ostendāt. ipsiq; diabolica arte delusi. p odiosa & malitiosa opa sua cora dō & ho minib' in ꝑfusionē euertunt'. Ide enī a quilo periculosus in oīm parte exultt & oīm utilitate caret. quia illū malitiosū qui dō contēdere ex iudicio iustissimi m dicis susceprit. Ipse q;q; ardentē ira unqua p suggestionē diaboli sanguis hoīs effun dit'. & etiā hoīem qui in odio re sue cū nequitia sua illū que spe ses īspirauit q'm in se ē occidit cū in dulci sono dilectionis eū nūq'm laudare pot' designat. Iste nāq; hō in malicia sua aquā īhonestatis sup

illu quē sapientia ifusū uidet ut fundat
& eū ubiq; ēterendo p̄sequat. / hominēq;
caritatē habentē p̄ ūba mdacij ab oīi
honore q̄rtū pot despoliat & pacē eū ūbi
aspitatis & p̄fidie undiq; in oīb' quib'
pot destruat. dquilo enī qui adō aliena
tus ē oīa uicia hōuī suscipit ut in ipso
torqueant. quia sic hordeū a tritico exē
brat sic ipse ab oīi utilitate & beatitu
dine ac sēitate separatus oīs intuit̄s que p
ispuationē spe sēi p̄cedūt & que p eū o
nationes & lucidiores fiūt sustinet. quēad
mdu paries hoīem sustentat qui se in ti
tu reclinat. p̄ tenebras q̄q; suas oīa luci
da que celesti armonie adherēt. & que
filī hōis in uirginea natura seminauit
cognoscunt. & sic suggestio diaboli ho
mines seducit. sic etiā flatus aquilonis
hōi nocuus ē. Cū etiā hō qui iquitates
& peccata q̄si in sinistra parte cū diabo
lo susurrando opatus ē p̄ penitentiā &
cōfessionē q̄si in dextra parte cor remi
sit. tē sic captiuus ab īferno liberat.
& p̄ reconciliationē peccatorū suorū fortior
sanctior in bonus opib' efficit quēadmō
du sinistra dextre ministrat. Facie xcviii.
ū uisti germinis scīl a de ds cōtē orien
tē ūtt. q̄ndo eū suscitauit & erexit. ac
in dext' ipsi' australe partē beatitudinis.
& in sinist' ei' exōres tenebras que aq̄lo
nominant' signauit. Ipsi q̄q; uires ele
mētorū cetaq; creaturaꝝ ifixit. ut eū il
lis cont' aquilonē oparet' qui habitaculū
pdictorū angloꝝ ē qui se ab ipso sepauer
q̄n in p̄ncipatu uoluntatis sue eū negan
do dm ee noluer. Quappē etiā ds uult
ut hō aquilonē p̄ sinistrā partē repudi
et eūq; retrorsū abiciat nec ulla imita
tione ad illū aspiciat. sic neq̄q̄n facie
facie sua dorsū suū uidere pot. / & ut
oīb' uiis creature ad ūsus serpentē
in p̄lio michahelis pugnet. aquilonēq;
oīno in obluione sinistre partis ha
beat. quēadmōdū tenebre a luce segrega
te sūt. Sic ds hoīem cū uiis' oīb' creā
turaꝝ firmauit. eūq; ipsis uelut oīi
armatura īduit. / ita ut p̄ ūsū creā
turas cognoscat. & p̄ andītū eas ītelli
gat. & p̄ odoratū discernat. & p̄ gustū
ab eis pascat. & p̄ tactū eis dominet. Vū
& ipse ueri dm creatorē oīū creatu
raꝝ scire debet. nec adūsus eū p̄liari
ēndat. quāus p̄ cīlium antiqui serpen
tis multociens decipiat. / quia ds sup̄
dictis uiis eū ī adhoc repleuit ut
ullateni mtē sua in stultitiā p̄duci an
gli eleuare cōtet. Ds enī formā hōis
secūn constitutionē firmauit cetarūq;
q̄rūda creaturaꝝ formauit. quēadmō
du fusor aliquā formā habet secūn q̄
uasa sua facit. Et ut ds magnū ūstru
mtū firmauit equali mēsura mēsus
ē. sic etiā equalit mēsus ē hominē in
parua & breui statura sua quēadmō
du sup̄dictū ē. eūq; sic creauit ut in
bru libro cumulū rectā mēsurā suā
rectūq; pondus suū n excedat in hoc
ex iudicio di fiat. / & ut in plurib' par
tib' corpis sui flectat. scīl in collo. in hu
meris. in ulnis. in manib'. in femorib'.
in genib' atq; in pedib'. / & in ceteris q̄b'
da mbris. Sed & sic creaturas ds
in hōie signauit. / sic etiā tempa an
ni in illo ordinauit. Nam estatē in
hōie uigilante. hiemē in dormien
te ostendit. q̄n ut hiemps ītra se
abscondit qd estas in gaudio p̄fert
ita & dormiens p̄ somnū cōfortat. q̄m
uigilans in uiis' suis ad q̄libet opa
prompt' efficiat. Mentes q̄q; in eo dis
tinxit. cū qualitates & intuit̄s eor in
ipso discreuit. Nam mīsis p̄mi in quo
sol surs ū erigit frigidus & humi
dus exīstit. & in multa diūsitate ē.
& aquā in candorē comūsā exsudat.
Vn & qualitates ei cerebro cōiungun
tur. q̄n illud frigidū & humidū
extans uite humorē p̄ oculos & pau
res atq; p̄ aures eiciendo emundat. Ita & ala
in puericia hōis que nec dolū nec
carnale gustū habet. & eā cont' na
turā suā opando n̄ deuitat. in gau

dio opat. ipsaq; in eade puericia que ux
ta desidiu suu simplex & inocens e fo
tis & potens existit. Postea u gaudio
puerilis inocentie carens. in magna
tristicia uelut pegrin qui ex patria
sua pulsus e conuenit. cu corpales hymo
res in hoie erescut. & ipse p gustu car
nis maculosius effectus lasciuia ample
ctendo cu obliuione di in commisso
peccatoy gaudet & letat. Sic enim solin
primo mise surgit. sic aia in prima e
tate nec ligata nec tenebrosa gustu
& effectu peccatoy e. p que ho cu diu
sis moib habilitatis in duricia sordi
ditatis & uanitatis seruate legitimoy
opu egrit. S; cu ide ho humiditate
lacrimax p doctrina & ammonitione
spe sci effuderit. a feditate peccatoy
in suauissimo odore bonu rumoris ig
noratia & tediu bonoy opu deu
tando mundat. Sed3 aut in qua
tate sua purgatorius e & in oculis
designat. qua & oculi aquosi & lu
culenti & pestiferi existentes purga
tione aliqndo in semetipsis facuit.
Hoc in aia in hoie uelut fucus in ar
bore e. quia sic p fucu omis fructus
arboris crescit. sic etia p aiam omia
opa hois pficiunt. & cu uene & me
dulle ipsi implete fuerit sedm desi
dia carnis opari icepit. que cu pfece
rit ex spirali natura ipsi aie coactus
sepissime igemit. Sic qq; cu oculo
scientie qn peccata icepit & qualit si
ne penitentia illa pfecerit csideran
do ab omi pollutione mundat ea ul
tra uitare studet. Per tertiu u qui
tumultuosius existens tpestates por
tat & pestes in se retinet. & diuisis fla
tib omia germina tre mouet. aures
itelliguntur. in quib sonus cunctoy
utiliu & iutiliu sonat p que totu
corp mouet. Similit & aia in corpe
qd p ea mouet & implet & uelut ue
nis nectit. cfluctu cont uires natu
re sue habet. cu ho in medio iuuen

tutis sue similis e arbori que pri gros
sius & ptra fructus suos emittit. homo
enim tpestates iquetoy moriu habet.
cu itelligit qd facere possit. qua medul
la ei iam pinguis e & uene ipsi plene
sit. & te aia in illo plangenti & querula
uoce habet eo qd dolor suus de peccatis
illi magis & magis augeat. qm ipsa in
ta illa e que omia in hoie mouet. Ille
aut plus iusto appetentior laudis se la
pienti repitando magis desipit. cu pre
meritate & supbia sua qsi putridu iui
nus existit. & in nidaciu ducit. cu in eo
fama honesti & boni rumoris qua habe
re qrit niqm apparet. Vn & aia iqua
omia bona & mala retinuit. sic etia in
auribo omia utilia & iutilia sonat. &
p cui uires omia pficiunt. Iugendo ti
tat. Cu aut copresso tumore iuuenilis
mus p gram di ad meliore parte pecca
ta sua emendando qurit. aia que pri
tristis erat & in ipso omia utilia & i
utilia pflat. ppt mala & iutilia opa
eu ad penitentia comouet. & ppt bona
& utilia opa eu sic in paradysiaco loco
gaudere facit. Sed & p quartu q uari
dus & odoriferus e. & uelut cu tumore ro
nat nares designant. in quib spiram
aie odore adtrhit & emittit omnu que s
ho cu tumore eligit. huic qq; nisi ho qui
p spiram racionalitatis in scientia sua
uiriditate bonoy opu sapienti elegerit
assimilat. in quo omis fructus uret. & q
odoriferus e. qn in dulcissimo odore
rumor pbitatis & utilitatis ei in laude
di ubiq; emittit. S; tumultu odioso
malo hoiu iuuenes & bona opa illi ho
minis sepe repudiat & eu iustu & ma
gn uocat quousqdiu uidet dnm thm
xpm iustu & coiquinatu ee nidacie di
cebat. cu eu in oib opib suis sem & uultu
noscere. Sic enim misis iste cu periculo &
tumore sonat. & tam fructus tre u areta
cit. sic etia uires & iuuenes beati hois p
dicta mala n arescunt. S; illi qui den
tib suis sup eu frendet deficiunt. Et

sic hō cū spiramine racionalitatis p na
res queq; dulcissima & nobilissima eli
gendo sibi arrhit. & ferentia & luculen
ta abicit etna ꝑmia ꝑmeret. & ab ho
minib' cū laude honorat. ut ei' ꝑsecutor
celestib' ꝑmiis careat. ut ita ab homini
b' miqm in ueritate laudari pot. Qui
enī dm timet & diligit. mtē suā ab
oīn qd malū ē custodit. quēadmodū
hō nasū suū de ferenti & īmunda re
auertit. Quint' aut suauis & lenis &
glosus in oīnib' fructib' ēre ē. ut etiam
guttus oris dulcis & delectabilis ē. qm
p ipsū cognoscunt' & sciunt'. quib' hō
cū gaudio reficit'. Sic & racionalitas co
lupna & medulla quinq; sensuū exis
tit qui p eā sustentant'. & ad opandū
dirigunt'. quēadmodū ira p atarū eūsa
germinando fructuosa efficit'. Visus
enī scit sensus oculoꝝ p quē hō oīa
uidet & cognoscit mt' alios uite ꝓnci
pari tenet. quia ut loco sublimior ce
tis ē. ita & remotiora magis quā alij
ꝓcipit. Ij ū & ide uisus oculoꝝ iocundus
& glosus ē quia hō cū eo cognoscendo
& eligendo utilia ab inutilib; discernit
Sic ergo quint' mīsis uidet manus sua
uisimū odorē flozū habet. in quo co
da hoīum letant'. eo qd in ipso oīs fru
ctus ēre de quib' hō gaudet ꝓcedāt. sic
etiā hō in usu oculoꝝ omnē usū natu
rāe naturaliter cognoscendo qd mt' illa q
uidet differat acumine racionalitatis
discernit. Fructuositas ū usti' mīsis gus
tus oris similis ē p quē hō ea que ad re
fectionē suā utilia sē cognoscit. Et
sextus cū calore siccus existens. in pces
su fructuū cū aere illo se eleuat q' ma
turitatē fructib' īmittit. & aquas ali
q'ndo in minuetate effundit. in quo
& humeri hoīs notant'. qui cū calore
siccitatē habentes unūquēq; laborē sus
tinēt & oīa opa cōplēt totūq; corp'
retinēt. & tam mīdū p labore quietē
q'rūt. uelut cū ales p lassitudine alas
suas remittit. & ut radix ramos suos
ramos suos continet. Eodē m' sēs sen
sū scit audit' ad ītelligenda ūba que
suscipit. q'si q'da pennula racionalita
tis existit. Vñ fit ut diu aures sonū
cuiq; creature recipiūt. qualis sit uel
ū sit eadē creatura cognoscat. idoq;
te hō magis ad īuestigandā eā ani
mū īcendit. Ijs enī animē que p au
res sentit sic audiendo ñ laborat. ita
nec extendiata faciat'. si; pot' desiderū
multa cognoscendi & notandi habet.
ut etiā seytus īnsis qui humidus ū
ē fructib' quos cū leni calore p duxe
rat multiplici īcremēto dilatat. & ei
maturitatē īmittere ceipit. Et sic
in mīse isto īundationes aquaꝝ cū pi
culosis sonis tonitruū in timore fun
dunt'. sic etiā mt' illa que de reb' hu
manis placide audit' admittit. siīt
multa que cū horrore & tristicia reci
pit. Auditus ū īcū racionalis aīe ē.
qua sic ūba que scribunt' pri' dictan
tur. sic p ipsū dictata & cōposita q̄q;
sedm hōis ītentionē ꝓficiunt'. Ita
tam oīa ista bona & mala utilia
& inutilia sustinere cogit'. que p īcū
audit' in suspiriis lacrimaꝝ quia ñ
diu bona opa ceperit plene gaudere
ñ pot'. Humeri q̄q; qui humiditatē
uiscerū & aliox membroꝝ hōis s; totū
corp' sustinēt. etiā ñ nulla audit' qui
meū aīe ē similitudinē habēt. p
quē oīa opa ꝓficiunt'. quēadmodū
p humeros onera cuncta portant'.
Sic enī uiscera ad īuicē coherēt. sic
& opa hōis cuncta sē & p bona q̄b;
mala arguunt' gaudiū habet. & p
mala quib' bona cognoscunt' tristar'
& ita cū tam in gaudio manet mor
in tristicia cōmutat'. Quappē & requie
q'rit ut hō quietē qua habere ñ pot'
sepe desiderat. Vnde & eadē aīa q̄ q̄diu
i corpore manet fatigat'. in etnus ta
bernaculis p bonis recipit'. & p malis
sedm merita sua in penis collocat'.
Septim' quoq; p ardentē sole mag

nas uires habet. fructusq; ire mari
ros & aridos facit. atq; p tempestates
ariditatis & pluuie torrens e. q̄ ad
medii & flexure brachior p scapulas
& p man' forces st̄. quib' hō omnia ne
cessaria colligit. Sic & hō p odorē na
turā cuiq; rei sapit discernendo & cog
noscendo que utilis & inutilis sit. & ea
que ad c̄seruationē nature sue pruēt
eligit. & in sinu suo colligit. q̄tenꝰ malis
humoribꝰ arefactis in sanitate crescat
quib' tempat'. ne humores p corruptū
sucū a fortitudine sanguis destruan
tur. Ipse enī scit hō in scientia sua oīa
ista ad se ꝯtens ea sub potestate ligat.
ut luor humor expellat'. & ipsi in
fortitudine sanitatis psistāt. & sic cū
discretione ista fortit' disponit. ut etiā
flexure brachior p scapulas & p man'
fortes st̄. In mte q̄q; sua ꝑseruat que
ad sanitatē suā pruēt. & sic omnia sibi
necessaria puidet. quēadmodū omis
fructus in mīse ulto maturi iam colli
guntur. dīa ū que spiraculū a dō tor
rens uter habet. ut etiā sapientia tor
rentis uti uenere gurū celi circumuolui
septē donis spe sci cū quinq; sensibus
hō p eā ꝯcipit & pficit omnia opa sua.
ut etiā septimi' mīsis omis fruct' tre pfi
cit. Que uidel opa uel ad laude q̄si p
dexterā uel ad c̄fusionē q̄si ad sinistrā
ac si in q̄dā maturitate & ariditate
fructuū pficiunt'. Ex recordatione e
nī peccatoꝝ in amara penitentia sepe
lacrime effundunt' uelut in fortissi
mis uiribꝰ leonis qui alias bestias p̄cel
lit. omnia uicia & peccata cū magne
ītentionis studio ꝰculcat. & p sapien
tiā qua dīm cognoscit. p oribꝰ peccatoꝝ
quib' a dō fugerat luget. dīa nāq; cū
suspiriis suis p ammonitionē spe sci
in multis uiribꝰ hominē mouet &
sustinet. cū eū in penitentia omnē
uiriditatē iuuenū ad abstergenda
uulnera peccatoꝝ colligere facit p q̄ꝰ
ipsa gaudiū habet semp desidando
ut ad etna tabuacula ꝓuenat & in ipsis
sine fine ꝑmaneat. Q etiamsi aut̄ uelut
magnus princeps in uiribꝰ suis ē q̄ omnia
in potestate sua p plenitudinē habet. Qua
ppt̄ & letitiā in se ostendit. atq; p feruorē
solis ardens. torē etiā de quada frigiditā
te habet. horribilisq; in tēpestatib; suis
ē. quia sol iam ad īferiora declinauit.
Qualitates itaq; ipsi' in manib' hōis osten
dunt'. que plurima opa pficiunt'. & pote
tatē toti' corpis in se habēt. q̄n omnia que
postiūt sibi adthibit & thesaurizāt. ita ut
hō opib' manuū suar sepe laudet'. Simult'
& hō p gustū oris uires illoꝝ quib' reficit'
p certis sensib' ꝓfectus cognoscit. & eas in
potestate scientie sue habet sic̄ ī mīsis iste in
uiribꝰ suis magnꝰ ē. Ipse ī letitiā īse habet. sapiēt
discretes que frigide que calide nate ad sanitatē suā
quemāt. ut ī mīsis iste ardore solis frigiditatē torr̄is sic
scientia enī sua ab illis que ꝓculosa & i
utilia sē declinās. bona & utilia colligit
sic̄ man' laudibilia opa fortit' in ꝑbitate
pficiunt'. & ut edificator in potestate artis
sue omnia edificia domus sue ꝰstruit in
qua omnē substantiā suā sapienter
uat. dīa ū pluuia ex eritens. desiderijs suis
illecitas cupiditates hōis supando penet
& torrenti uenere circuitu suū ꝯcuendo
in ceptione ꝓfectus sui ad altissimū dm as
cendit. Ipsa enī scuto fidei & oīm arma
tura uirtutū cont' desidia carnis pugnat.
& cū illa uicerit uelut uir ꝓuisor qui
secdm uoluntatē & ītentionē suā inimicos
suos superauit gaudet. quia in calore ueri
solis ardendo hōiem suspirare facit. ita
ut in frigiditate uere penitentie que oīa
peccata arefacit lacrimas effundat. homo
enī in penitentia in qua plurime erratus
ei occurrit. cū humiditate se ꝓfecto
cōputando descendit. ita ut uix saluan
one aīe sue speret. Q; aīa mox ecclesie & oēs
passiones ihu xpi p quas peccata abluunt'
ei ꝓponit in spē eū eleuando. & ex qua pe
nitentia ipso de uirtute in uirtutē ascendē
te floret. ita ut p singulis p eā ꝓpetuus
flores bonoꝝ opū & scāz uirtutū quib;

ñqñ extendari possit opet. Sic enī p pe
nitentiā in magnis uiris cottidie pfici
endo sustollit. & thesaurizat bona &
scā opa de quib' omnis celestis turba dñi
laudando gaudet. Nemis ū maturi
tēporis ē. nec p tēpestates se tribile ostēn
dit. omnēq; idignū fructuū qui
boni ad edendū sē infert. quia ipse oīa
uehit in sacculo secure tenet. Vñ & in q̄
bratib' suis sic uenit hōis ē. in quo ex ca
lore recolis & alios uiscerū q̄cq̄d ei īmitti
tur exequit. qđ etiā myrtū calore & fri
gore in statuto nī recte eicit. Sic; iste mo
dus p īfirmitates aliq̄ndo destruit. ut
etiā nīsi iste p pēnitentia tēpa in mo
do suo mētū cōmouet. Hō q̄q; psensū tar
dus q̄ ad edendū natura sē cognoscit
& comedit. ne de īmaturis ei' humoribꝫ
turbatis īfirmitatē incurrat. ut etiam
nīsi iste idignū fructū auferet.
Ipse etiā extendit. ut ñ īmoderate si; recte
& sufficienter reficiat. ne humores sui u
i same moueri possit. & etiā quecq; uti
lia caute sibi colligit. ut q̄libet rē quā
diligit diligenter claudit. ne sibi auferā
tur. Sic ḡ homo tactu suo uenit sumulis
ē q̄ ea que recipit calore & frigore tēpate
cocta emittit. ut etiā in nīse isto oīa
matura apparēt. quoꝫ sucus p̄ter exsic
cat. dīa ú que multis bellis & laboribꝫ;
tribulationū p lapsū adę & etiā p plu
ra carnis suę turbat in bonis opib' cū gau
dio ad celestia ascendit. & in malis p ꝑ
uicia descendit. Ipsa enī fortissimā lor
cā que diligentissime texta & conexa
ē seu' pacientiā īduit quā nulla sagitta
p foꝛare ualet. & in ascensione bonoꝫ
opū hominē p uehit. ut in descensioē
uere humilitatis q̄cq̄d boni fecerit. il
i qui sūmū bonū ē. & p quē illud ha
bet attribuat. Cū ú ho īnīta ꝑuicia ē p
peccatis suis ut uix salutionē aię sue
speret. tē ei' ītū aīa pacient sustinens
ei ꝓponit qđ ds p salute hōis humanā
formā assūpserit. & eū in spe ab usta du
bitatione surgere facit. sic sēptū ē. Si

ascendero in celū tu illic es. si descen
dero ad īfernū ades. Qđ sic ītellectu
patet. O deus omnis ascensio scōꝝ & celes
tiū opū cor̄ quos igne tuo accendis
tua ē. qui hōi in amore tuo torrē con
punctionis cordis īmittis p quā cete
ūrtutes p̄tea uirendo frondēt. Cū aut
in profunditatē peccatoꝝ descendero. p
oblitionē tui īfernales penas pmeren
do si in uera penitentia ad te clamān
do suspiauero guttis sanguis tui me
ungis & saluas & sic liberator & salua
tor & liberator mis ades. Pacientia cū
humilitate in altis ē superbiā supando
& etiā in tenebꝝ peccatoꝝ ē hominē
monendo ne p peccatis suis de mia dī
desper. & sic oīa opa in recta mo de
ratione q̄si in maturitate habet. illa
que in scītate fuit a uana gla defendi
do & ea que in putredine peccatoꝝ p
ficiunt a despatione libando saluat.
Ipsa enī pacientia in recto uirere ē.
qm̄ celestia ñ relinq̄t. nec terrena despi
cit. si; oīa ītentamta uicioꝝ fallentis
diaboli in uero lumine qđ ds ē ꝙcul
cat. & in oīb' his nec nimis letat. nec
in tristicia cadit. licet mētū ex decepto
ne diaboli cōmoueat cui cū securo fidi
fortit resistit. Demus q̄q; q̄si hōi
sedenti assimilat. qm̄ uiris suis in u
riditate ñ uolat nec calorē parat. si; ra
mos arborū exoliat frigq̄; exsudat.
que ad mīdiu & hō diu sedet se cōplicat
ut frigꝰ euadat. qui in eode mīse uestī
sibi adīhit. qua tē calorē p uestimētū
habet. Hoc exemplo & hō cū p senile
etatē frigescere icip tē sapientior qm̄
pri' effectus pueriles moꝛes in tedū du
cit. & uicissitudines lasciuoꝝ & stultoꝝ
morū in ista matura etate deficiat. &
stultoꝝ societatē ne cū p ignorantiā
decipiat deuitat. qm̄ inutiles & uanis
sucis gustus carnis ex frigiditate e
tatis in ipso iam deficiūt. ut etiā nīsi
iste ex uiriditate iocundus ñ ē p cui'
ariditatē cū frigore rami exspoli

ant̄ dnma q̄q; que uuent & prud̄es
spiraculu a dō facta ē qui uera sapien
tia ē hoīem̄ docet ut firmit̄ tene
at que ab ipso dō sc̄t. & p grām dī cū
uirtib' suis in beato hoīe uel dña
ancilla corp' sibi dñando subiecit. &
illi in bonis delectationē parit. Si e
nī aliq̄ndo caro hōis illi p gustū de
lectationis mota fuerit. aīa in ipso ī
dignando murat̄. & idē uenenū in
nenis & in medullis illi' extinguendo
cessare facit. & p grām spe sc̄ī cū doc
trina sc̄ptura. eū ꝙsolando de uicis
ad uirtutes ne in peccatis deficiat colli
git. & caute obseruat. Sed undeci
mus se ī climat. & frig' edificat. nec
gaudiū de estate. s; tristiciā de hie
me in se ostendit. & frig' de ipso sup
tra cadit. eamq; luctū spumare facit.
qd & hō imitat̄ cū genua sua flectit
ne frig' p eū t̄insear. Vñ etiā cū genua
sua in tristicia flectit. in corde suo cogitan
ones doloris exaggerat. & se q̄si luctū cō
putat. nec aspectū ad gaudiū habet.
q̄n in memore recondat̄ qd genua ho
minis in p̄mordio suo naturalit̄ flexa
sc̄t. Hon dissimulit̄ cū hō ad senectutē
p uenerit frigiditate attenuat̄. & gau
diū iuuentutis ī habens ex defectu
aridtatis sue in qua macie afficit̄
& ī diguis humorib' defluit tstat̄. Qui
libet enī senex ppt̄ rumorē frigoris ad
ignē se calefaciens m̄bra sua colligit.
q̄n naturalit̄ frigidus ē ut etiā mīsis
ste absq; iocunditate estatis oīs dies
suos frigidos habens genib' hominī
similis ē. que ipse in tristicia flectit. cū
p̄mordij sui reminiscit. scil' q̄ndo in
utō matris sue cōplicatis genib' q̄si cap
tus sedebat. Cū ū aīa uirtib' suis hoīe
ita supauerit ut p eā a peccatis que
opatus ē aliq̄tulū cessēt. & tamī eam
phibere ñ pot̄ quin peccare desidet.
tunc in uase suo qd ē caro quā ī habi
tat ī gemit. q̄n ipsa totū corp' p fun
dit & monet uelut uenit' qui in aliq̄
domū flat cui' parietes moueri facit. &
cui' cauernas seu fenestras flando p̄mīsit.
Sic cū hō in tenebras peccator uelut uer mis
in foueā luti se ī uoluit. tē aīa que in ue
nus & in medullis cū oīb' cōpagib' m̄
bror sita ē q̄n de igne spe sc̄ī ñ calet in
uirtib' suis ñ deficit. & q̄nā p carnale na
turā iocunda opa habere ñ pot̄. diurnū lum
sc̄tatis cōsiliendo semp ī gemiscit. & in na
tura sua q̄d sit uel un̄ uenerit obliuiscit.
Gemit' ū aīe plenus doloīb' exist. cum
guis' spitalis nature sue ab ea alienat'
fuerit. quia p grām spe sc̄ī ñ accensa.
opa que corp' ab ea postulat licet ī nata
ad opandū ei ꝙsentit. Ij ñ cont̄ uolun
tatē sua opando magnā tristiciā habet.
sic̄ etiā corp' ñ nūq̄m tristiciā habet cū
sc̄dm naturā aīe opari cogit̄. O uode
cim' q̄q; cū magna potentia frig' ha
bet. & tā cū duricia coagulat. & ipsā cū
spuma frigoris tota obtegit. & eā tedio
sā & laboriosā facit. Quappt̄ in qualita
te ei pedes hōis notant̄ qui plurima con
culcāt & dispgūt & tā tempāt. nec se
a tra in altū leuare possūt s; sup illā stat.
Hoc nū & aīa hōis illi' qui in tra sua san
guinē p̄imi sui effuderit. uel alia in
riā r̄iando ei ītulerit gui' commacu
lat̄. quia sic̄ corp' p̄t discessū aīe absq;
oīo calore frigidū manet. sic ipsa sine
calore donor spe sc̄ī p tra ī durata na
ture sue obliuiscit. in qua cora dō san
guinea apparet. q̄n ipsa quē ad mōdū cam
in sanguine fr̄is sui a dō abiecta ē. Ira
enī hois sang̃s ī undat. Ij ñ & ipse ter
ris sensib' suis destruct̄. q̄si ī sanī efficat̄.
p irracionabiles ira & blasphemie mo
tus corde & ore ab oīo beatitudine frēm
sui ī undendo abscidit. & q̄m̄ī pot̄ co
gitando & dicendo oīa bona illi' dis
p git. & idō p malū odū in aīa sua cōa
deo homicida ē. Ipse enī dentib' suis sup
eū frendet malicios ūba que in corde
suo cū odio dictauerat et obfundens &
p duriciā ūusto ramen nullā dulcedi
nē sc̄tatis in se habere nec semī bono

opū seminare pot̄. & p̄ ista duricia in q̄
assidue morat̄. ad celestia nūquā suspi
rat. Vñ & qui hui⁹modi ē abomin sc̄e & pu
re scientie opib⁹ cecus scitatis gaudia q̄ c1.
in ira sparserat nūq̄m habebit. q̄m ip
se uelut camelus fedis peccator sarcinis
oneratus & pollut⁹ ē. Hoc n̄ qualitates
& iniuriel in̄siū hōi coaptant̄. Vñ & psal
mista ispiratione mea dicit. Fecit
luna in tempa/ sol cognouit occasū
suū. Qd sic intellectu patet. Ds posuit
luna tempalē. q̄tenꝰ omia tempa uel
mat̄ istam tē nutriret. p̄mo quidē lacte.
p̄ea cibo. Jn defectu enī suo luna debili
ē. uñ uel lacte tēpa lactat. Jmaginatio aut̄ suo
q̄si solido cibo illa nutrit. Sole ū ds sup̄ tra luce.
se sub tra abscondē cōstituit. Quappꝰ die sup̄ tra
lucet q̄diu die aptis oculis uigilē. & in nocte
sub tra ē. ut etiā hō in nocte clausis o
culis dormit. Sic hō trenus secm una
in carne ē. & celestis secm altitudinē ce
li in alia existit. & tempa tempū nouit.
quia p hec oīa uiuus mouet. Cum
aut̄ ds hoiem ispexit ualde bene ei pla
cuit. q̄m secm similitudinē suā illi creauerat.
q̄tenꝰ p tubā uocis rationali oīa miracula
ei p̄nuntiaret. Homo enī plenū opus
di ē. quia ds p eū cognoscit̄. & q̄m ds
oīs creaturas p̄p̄t illū creauit. / eiq; in
oculo ueri amoris p rationalitatē ipsū
p̄dicare & laudare ꝯcessit. Sꝫ ipsi adiu
toriū similitudinis sue defuit. Vñ & ds c11.
illi adiutoriū dedit q̄ speculatiua for
ma mulieris fuit. in q̄ oīe humanū genus
latuit. qd in ui fortitudinis di p̄ducen
dū erat. sic & p̄mū hoiem in ui fortitu
dinis sue p̄fecerat. Jn ut traq; & femina sic
adiuicē admixti sūt ut opus alterū p alterū
ē quia uir sine femina uir n̄ uocaret̄.
nec femina sine uiro femina nomina
ret̄. femina enī op⁹ uiri ē. & uir aspec
tus ꝯsolationis femine ē. & neut̄ eoꝝ
absq; altō eē posset. Et uir diuinitatē.
femina ū humanitatē filij di signi
ficat. hō itaq; sup̄ tribunal trē sedet
oīmq; creature impat. illaq; in discipli
natu illi⁹ existens ei subdita ē. & ipse
sup̄ oīs creaturas ē. sic dauid in spira
tione mea loquit̄ dicens. Dixit dns
dño meo sede adextris meis/ donec po
nā inimicos tuos scabellū pedū tuoꝝ. Qd
sic intellectu patet. Dicat q̄ hō. Dixit ille
qui dns & pat̄ oīnū ē filio suo incarna
to/ cui a patre data ē oīs potestas in
celo & in tra. ita ut dns meus sit qui hō
peccator sū. Dominare sedens adextris
meis id ē dñare hominū qui dextra mea
ē. q̄m oīs creaturas ei subiugau. illiq;
p fidē tibi subice. ita ut idola deserat. &
ad creatorē suū inde⁹ uerū dm se q̄rat.
Hoc aut̄ faciet̄ quādiu pona rebelles
qui inimici tui p incredulitatē sc̄ scabellū
uestigioꝝ tuoꝝ. quia illos in p̄petuū
tibi subiugabo/ faciāq; ut adoret̄ uestri
gia pedū tuoꝝ. Nam cū ab infidelitate
sua conuersi fuerint/ te uerū dm cognos
cet̄. Sic ds p filiū suū oīs creaturas p
duxit. ideoq; filiū carnē in hoīe induit.
qui dextra dei ē/ q̄m comphensio po
tentie ipsi⁹ existit. Jde q̄q; filiū q̄d filij
patris ē. dñando sup̄ hoiem sedet donec
impleat̄ numerus fr̄m suoꝝ. q̄d in no
uissimo die erit/ & te diabolica tur-ba
cū sequacib⁹ suis uelut scabellū q̄d etiā
p̄t ultimū tēp⁹ mundi ē ei subiciet̄. &
te uidebit̄ & cognoscet̄ quis & qualis
dns ipse ē/ q̄m ipse sathanas sic scabellū
te conculcabit̄ & oīmo dissipabit̄. Dns
& enī in celo in potentia sua potent̄ regi
nat. & sydera que p ipsū accenduntur. &
reliquā creaturā ispicit. Sic & hō sup̄
sede que tra ē sedet. & reliquie creature
dñant̄. q̄a signus oīpotentie di ī signi
tus ē. Signa ū hec quinq; sensus hōis sc̄.
p quos ex potentia di intelligit & sentit.
q̄d trinitatē in unitate. unitatē in tri
nitate in dō uenerari p rectā fidē de
bet/ & uenerario ista ornamētū nouē
ordinū angloꝝ ē de quib⁹ diabolica tur
ba expulsa corruit. Homo aut̄ decim⁹
chorus ē quē ds in semetipso in p̄ma

constitutione ꝓdictor̄ anglor̄ reparauit. qm̄ hō fieri uoluit. in eiꝰ humanita te turris ē. in qua illi ambulār q̄ in decimo choro sc̄t. ⁊ taq; ut sup̄dict̄ ē. ds in homine tam supiores quā īferi ores creaturas signauit. Qui ꝑ quā ꝑ spiraculū uitę qđ ē aīa īspirat ē turrīx. oīaq; creaturas cognouit. ac in ammo suo fortissima dilectione illas am plexatus ē. Anima ꝰ hōis ignea ē. totūq; corpus hōis calefacit & uiuificat & qm̄ ignea ē. hō sanguineus existit. ⁊ ventosa q̄q; uineta habet. ⁊ spiritū in trorsū in homine trahendo & emitten do. Qđ cū in hoīem trahit. ille uiꝰ sic cat̄. idq; ei ualde utile ē. quia caro ho minis ꝑ siccitatē ista in sanitatē ēsent cū aut illud emittit. ignis uiꝰ hoīe tabescit. caloreq; suū educit. Vñ & cū sensualitate totū corpus edificatur ita ut hō uiuere possit. & oīs quinq; sensus corpis cū officijs suis regat. Et si calor iste ñ emitteret. ignis aīę corp̄ suffocaret. ⁊ uelut domū quę igne tota cōsumit. ꝑ uires q̄q; aīę hō carne & san gne īduit & totus ꝑficit. ⁊ quēadmodū etiā ꝑ flatū uentor̄ omis fructꝰ terę cō plent. S; & ꝑ hoc qđ aīa ignea ē se dm̄ habere cognoscat. & ꝑ hoc qđ spuale spi raculū ē se opari cū corpe posse ītellig. Quapp̄ & p̄ceptū a dō habet ut opa sua recte opet. & ne in uacuū locū aq̄ ionus aspiciat. ubi ꝓmus angls regna re uolebat & pīt. Cū enī elatio ꝓprieta tē uoluntatis suę congregauerit. ex ea mox superbia uolans. uelociter ad aquilo nē tendit. cū ꝓpetatē uoluntatis sue ꝑ ficit. q̄cūq; uoluerit. Elatio aut̄ & uolans superbia aquis similes sc̄t quas nauis neq̄quā ꝓmittere ualet. ⁊ qua dō & hominib̄ molestę sc̄t & oīa desti tuit. Vñ & opa eaꝝ defluxit. nec ca ritatis eā ꝓmisit. qm̄ nec diligere nec diligi a fidelib̄ potuit. ⁊; quę ñ habēt capere uolūt. illaq; disponendo astru ere sup quę nullā potestatē habent. Quapp̄ inter ea uadit. anima utq; magistra domus corpis sui ē. in qua ds oīa habitacula — quę ulla possessura erat formauit. nec eā ullus uidere pot̄ sic nec ipsa dm̄ uidet. quādiu in corpe manet. nisi q̄ntū eū in fide uidet & cog noscit. & cū oī creatura quę a dō pces sit in hoīe opat̄. ⁊ scil̄ ut sic ape in uase suo fauū edificat. sic & hō opus suū uel fauū cū scientia aīę quę q̄si liquor ē p ficiat. Et qm̄ a dō missa ē. in corde cogi tationes fundat. & in pectore ꝯgregat. quę deīde in caput & in oīa m̄bra hōis trāseūt. Oculos q̄q; ipsa peuertrat qm̄ fene strę ei sc̄t ꝑ quas creaturas cognoscit qa racionalitatē plena in solo ūbo uires ex discernit. Hinc etiā hō oīe opus suū secm̄ uoluntatē cogitationū suar̄ ad unāquāq; necessitatē suā ꝑficit. ⁊ qa cū uent̄ scientię aīę in cerebro mouet. a cerebro in cogitationes animu descen dit. & sic opus uoluntatis ꝑficit. dīa eni in scientia sua seminat qđ op̄ co gitationū cōpleat. illudq; ꝑ ignē aīę co quit & in gultū conūtit ꝑquē scient ꝑbat. ⁊ ipsa etiā refectionē ciboꝝ & potū introrsū in hominē ducit. ut caro illi refocilet. Hz am ꝑtes suas q̄m hō in oīb̄ naturis carnis suę crescat & ꝓfitet. disponendo ordinat. ⁊ uuriq; suis uisce ra illi replet. ⁊ ipsa nāq; caro & sanguis ñ ē. ⁊; ista adīplet. ita ut ea secū uiuere faciat. quia racionalis a dō orta ē qui ꝓmo plasmati uitā īspirauit. Hīn aīa & caro in duab̄ naturis unū op̄ existūt. S; & aerē cogitando. caloꝛē congregan do. ignē suscipiendo. aquā īmittendo. ac uiriditatē germinando cōpi hōis īducit. q̄m & aīma ꝯstitutione ꝯfectū ē. & sup & subt. circa & ītra corp̄ ubiq; ē. Et hoc m̄ ē homo. Quando aut̄ hō recta opa facit. elemēta recta uineta ha bēt. ⁊; cū īiusta opa ꝑficit. elemēta cū pe nali afflictione sup se īducit. Corp̄ em secm̄ desiderij sui uoluntatē cū aīa opat̄. & ds hominē secm̄ opa sua siue adiu

tā fuue ad penā dnudicat. Et aīa in totū
corp̄ cogitando loq̄ndo & fuspirando dif
fluit. quēadm̄dū uent' qui in aliqua do
mo ubiq; flatus suos emittit. Sic quādiu
corp̄ cū aīa in hōie opat̄. ille localis & gra
uis ē nec a tra se leuare pot̄. cū ū corp̄ cū
muente aīa renouabit̄ scīt' p̄t nouissimū
diē. tē leuis & uolatilis erit q̄si auis quę
pennas habet. Ipsa q̄q; diu in corpe ē dm̄
sentit q̄n ab eo uenit. & q̄mdiu in crea
turis officialis ē dm̄ non uidet. Si; p̄tquā ab
ergastulo corpis educta ante cspectū dm̄i
uenerit. tē cognoscet q̄d ipsa sit. & q̄d ei
adhesert diu in corpe maneret. Et quia
tē glam magni honoris sui sciet habita
cuiu suū reposcet q̄tū glam suā secū sci
at. Vñ ihesus amt̄ nouissimū diē expecta
bit. eo q̄d amabilu uelle scīt corpe suo nu
data ē. in quo cū anglis glosā faciē dī ple
nt̄ uidebit. uidel' cū illud recepit. Q̄d
p̄tquā euenerit. angli denuo in laudib'
accendunt̄. sic in p̄mo die p uictoriā plij
fuu accensi sē. Iam p̄t nouissimū diē in
laudib' dī p̄ficient̄ cū noua miracula opi
di q̄d hō ē laudabit̄. & cū cytharā glose
iocunditatis ex̄cide p̄cutiēt. nec in hoc te
dio afficient̄ nec deficiēt nec finient̄.

Et sic in multū di sine defectu semp aspice
re desiderabit̄ sic etiā nūq̄n cessabūt q̄n
opa di in hōie semp murent̄. Itaq; ut supi
dictū ē. talis ē forma hōis cū corpe & aīa.
opus etiā di cū oī creatura existens. quē
admodū uobis spu meo ispirat' scripsit dicens.
In principio erat uerbū. Q̄d sic intellectui pa
tet. Quu sine uicio sū. & a quo omīa uicia
pcedūt. & qui antiquus dierū sū. dico.
Ego p memetipsū dies sū qui a sole nūq̄
pcessi. Si; de quo sol accensus ē. Ego etiā ra
cio sū. quę ab alio nō sonuit. Si; ex qua omis
racionalitas spirat. Ad ultimū q̄ faciei
meę specula feci. in quib' omīa miracula
antiquitatis meę que nūq̄m deficiēt cōsi
dero. Hac eadē specula in laudib' gementia
parauu. quia uocē ut tonitrui habeo cū
qua totū orbē terre uiuentib' sonis omīū
creaturaq; moueo. Hęc ego antiquus die

rū facio. q̄n p uerbū meū q̄d sme uicio
semp in me fuit & ē. q̄nda magnū lu
cidu & cū eo inumerabiles scintillas scīt'
anglos p̄dire uisi. qui ut in lumine
suo euigilauer̄t. mei oblui sē. & sic
ego sū ee uolueri. Et ido in magno zo
nis-u ultio zeli mei in p̄sumptione q̄
in contēpserē illos deiecit. q̄a solū dm̄
ds ē. & alī ds ee n̄ pot̄. Ih̄n paruū op'
q̄d hō ē in me dictaui. & illud ad ima
ginē & similitudinē meā feci. ita ut
in aliquo sedm me oparet̄. q̄n filius ms
in homine idumto carnis opiendus
erat. Illud q̄q; de racionalitate mea ra
cionale ūtutu. & in eo possibilitatē
meā signaui. sic racionalitas hōis in
arte sua p nomina & p numerū oīa
comphendit. quia hō nulla rē alio m̄
n̄ p nomina discernit. nec multiplici
tatē rerū n̄ p numerū cognoscit. In
gls etiā fortitudinis sū. q̄n anglicis
agminib' p miracula me annuntio.
& quia oīb' creaturis in fide me os
tendo. ubi me creatorē suū ee cognos
cit. si; tam anullus p̄fecte pnuncia
ri possū. hō q̄ppe uestimētū illud ē.
quo filius ms circūamict' in regali po
tentia se dm oīus creaturę & uerā une
ostendit. Si; agnū anglos qui regali po
tentię illi' specialit̄ assūt. nemo pret̄
dm̄ dinumerare pot̄. nec illos qui eū
dm̄ oīus creaturę singulariter p̄firent
ullus ad finē p̄ducere ualet. nec eos
qui ipsū uerā oīus uere specialit̄ uoci
ferant̄ ulla lingua sufficit determina
re. Vñ beati illi sē. q̄ cū illo habitāt. Ds aut
oīe op' suū in forma hōis designauit.
ut p̄dictū ē. sic etiā hic p q̄da exem
pla in ipso demonstrat̄. Iam in
circulo cerebri hōis dīnationē suā os
tendit. quia cerebrū corp' totū tenet
& regit. & in crinib' capitis ei' possibi
litatē suā que ornamētū ipsi' ē de
signat. quēadm̄dū crines capitis or
nat̄. In supcilijs q̄q; oculoz illi' fortı
tudinē suā demonstrat q̄n supci

254a

ita tutam̃ oculoꝝ hominis sc̃. ita ut
queq; nocita ab eis aũtat. & decorẽ
faciei ostendãt. / & ut pennę uentoꝝ
sc̃. quib⁹ illi subleuant & sustentant̃
uelut alesque pennis suis mũdu uolat
mũdu a uolatu cessat. qm̃ de fortitudi
ne di uentus flat. / & flatus uenti pen
ne ipsi⁹ sc̃. ℣. & in oculis hoĩs scientiã
suã p quã omia p̃uidet & p̃scit decla
rat. qui plurima in se ostendit quia
lucidi & aquosi sc̃. / quẽadmodu um
bra aliaꝝ creaturaꝝ in aqua apparet.
Homo enĩ in uisu omia cognoscit.
& discernit. & si uisu careret. in his
uelut mortuus eẽt. In auditu etiã ei⁹
omis sonos laudu secretoꝝ ministrorũ
& angelicoꝝ agminũ in quib⁹ ipse ds
laudat̃ apit. / qm̃ idignũ eẽt. si ñ nisi
p se cognosceret̃. cũ homo ab homine
in auditu cognoscat̃. ubi etiã in semet
ipso omia itelligit. & uelut ianis eẽt
si auditu careret. In naris⁹ aut̃ sapi
entiã que odorifera ordinatio in omib⁹
artib⁹ ẽ ostendit. ita ut hõ p odorẽ cog
noscat qd sapientia ordinet. Odoratus
enĩ in omib⁹ dilatat̃. / illa trahendo q̃
tm̃ sciat que & qualia ea sint. ℣. p
os hoĩs ds ũbũ suũ p qd omia crea
uit designat. sic etiã ore omia sono
racionalitatis p̃ferunt̃. / quia homo
plurima p̃fert sonando. quẽadmodu
diu ũbũ di creando in amplexione
caritatis fecit. / ita ut opi suo nihil
necessarii desit. Et sic gene & men
tis ori ẽciposita sc̃. sic eidẽ ũbo cũ
sonuit illud p̃ncipiũ omis creature
affuit. cũ omia creata sc̃. & sic in p̃n
cipio erat ũbũ. Et ũbũ erat apud
dm̃. Et ds erat ũbũ. Qd sic itellectu
patet. In p̃ncipio ĩceptionis illi⁹ cũ
uoluntas di ad pariendu factura cre
aturaꝝ se iam apuit que sine ũcio
in ipso fuit. quãuis se ñ apuisset. erat
ũbũ absq; p̃ncipio ulli⁹ ĩceptionis. &
ũbũ erat apud dm̃. sic ũbũ in raci
onalitate ẽ. qm̃ racionalitas uerbi
in se habet. & in racionalitate ẽ ũbũ. /
hec ase dicuntur ñ sc̃. Nam sine p̃ncipio
ante principiũ creaturaꝝ & etiã in prin
cipio ipsaꝝ erat ũbũ. & ide ũbũ ante p̃n
cipiũ & in ipso p̃ncipio creaturaꝝ erat
apud dm̃ & nullom̃ adó dicuntur / qm̃ ds
in ũbo suo uoluit. ut ũbũ suũ omia cre
aret. sic̃ ante scla p̃ordinauerat. Et q̃re
dicit̃ ũbũ. Quia cũ sonante uoce omis cre
aturas suscitauit. / & eas ad se uocauit.
Nam qd ds in ũbo dictauit. hoc ũbũ
sonando uulsit. / & qd ũbũ uulsit. hoc ds
in ũbo dictauit. Et ita ds erat ũbũ. ver
bũ enĩ in dó fuit. & ds in ullo omnẽ uo
luntatẽ suã secreto dictauit. / & ũbũ so
nuit. & omis creaturas p̃duxit. / & sic ũ
bũ & ds unus sc̃. Cũ ũbũ di sonuit. omne
creaturã que ante euũ in dó p̃ordinata
& dispositia fuit ad se uocauit. & p uoce
ei⁹ omia ad uitã suscitata sc̃. sic etiã in
hoĩe designauit. qui ũbũ in corde suo oc
cultre dictat ante qua illud emittat qd
in emissione secũ ẽ. / & sic dictat⁹ ũbi unũ
bo ẽ. Q̃ndo enĩ ũbũ di sonuit. ide ũbũ in
omi creatura apparuit. / & ide sonus in
omi creatura uita fuit. Vñ etiã de cali
ũbo racionalitas hoĩs opa sua opat̃. &
de code sono opa sua sonando. clamando
& cantando p̃fert. quia p acumẽ artis
sue in creaturis cytharas & ympana so
nare facit. / qm̃ hõ secdm dm̃ p̃uenit̃
aiam racionalis ẽ. & aia ei cũ calore suo
carnẽ ad se trahit. in qua prima figura
digiti di qua in ada formauerat apparet.
& qua eadẽ aia uiuificando & plenitudi
ne sua in ĩteriore repledo p̃fusit. Caro
enĩ sine racionali aia se ñ mouet. / aia
aut̃ carnẽ mouet & uiuere facit. Nã caro
racionali animę adẽ. quẽadmodũ omis cre
aturę ũbo assũit. Quappt̃ hoĩem in uolun
tate patris creauit. ℣. quẽadmodu hõ sine
congressionib⁹ uenaꝝ hõ ñ eẽt. sic etiã sine cre
aturis uiuere ñ posset. & quia mortalis ẽ
opi suo uitã ñ p̃stat. qm̃ ipse ĩcipiens uita
a dó ẽ. ds aut̃ opi suo uitã dat. quia ipse
uita sine ĩceptione uitę ẽ. Hoc erat in

ꝓncipio apꝰ dim. scil' inꝓncipio illo de q̄ moyses ser
uus mꝰ ꝓme ispirat loquit dicen. Inꝓncipio
creauit ds celu & tra. / qua ubu q̄ somn
it fiat. sic etiā ibide sptu ē. dixitq; deus
fiat lux. erat in eode inꝓncipio cu creatu
ra a creatore ucu accipet apud dim. id ē
in una equalitate diuinitatis. / qn illud
ubu q̄ apud dim ē illi equale in diuinita
te ē. unde qua ubu q̄ in do ē. a do isepa
bile ē. & ꝙ substantiale illi exist. Sic
omia ꝙ ipsu facta sūt. qn cuncte creaturę
ꝙ ubu di ut pr̄ uoluit facte sūt. / qua
nullus creator ē ñ solus ds. Omia enī u
tilia quę res formate & utales sūt. ꝙ ipsu
facte sūt. Ipse etiā in brachus hoīs & in um
eius illus adherentiū fortitudine fir
mamti cu signis suis quę ipsu firmam
tu suffert & regit ostendit. quēadmodu
diu brachia cu iunctuis articulor suor
diuatione & operatione toti corpis manifes
tat. Nam etiā dextra ut austr & sinistra
ut aquilo sūt. qui firmamtu sustinet
ne pcedat ultr quā positu ē. / ut sptu ē. Et
in his omiū ut nos & uos chaos magnu
firmatu ē. / scil' ne tenebre lucē extingu
at & ne lux tenebras expellat. Et sine
ipso factu ē nichil. qn sine ubo di facta
ē nulla creatura. qua ꝙ ubu di omis cre
atura tam uisibilis quā iuisibilis facta
ē que in ulla essentia uidet uiuentis spe
aut uiuditatis aut uirtutis subsistit. /
& sine ipso n factu ē aliq̄d ꝓter malu qd
a diabolo ē. & ido ab oculis di pectu ad
nichilu deductu ē. qn solum unus ds
ē. / & alius ñ ē. Racionalis q̄q; homo iquē
possibilitas opandi a do posita ē. peccatu
fecit qd in nichilu ducitur. qua adeo
creatu ñ ē. / & huc nichilo / ds iextimina
biles tenebras posuit. qn fugiendo lum
recusauit. Sed qd factu ē. in ipso u
ta erat. / qua omia que creata sūt. in ip
si creatoris racione appuerūt. qn in
pscientia ei fuerūt. ñ tam illi coetna. /
si ab ipso pscita & puisa. ac pordinata.
Ds enī unica uita ē. que ñ accepit ucu
uite illi que ucu habet. Quappr omne
qd factu ē in ipso uita erat. qua ab
eo pscitu fuit & do uiuebat. ita ut ds
nuqua recordatione illi habere cepit
qn illud nuqua oblionis tradide
rat. qua in pscientia ei erat. / qn uis
in formis suis ndu tempaliu fuisset.
Nā sic ñ ē quin ds sit. sic ñ ē quin
ꝙ ipsu opa illa in creaturis ꝓcederēt.
que in sapientia ei pscita & pordina
ta fuerāt. Et sic hoc qd in creatione
factu ē in do uita sine extinctione fu
it qua creandu erat. ut facte creatu
re nichil deerat. quin plenitudine
pfectus siu increscendo haberet. ita ꝙ
que hō opat ipsi uita sūt ei ad uitā suc
currendo. / qua in ipsis subsistit &
ꝓficit. Sic & qn ds sine ucio & sine
fine plena uita ē. ido etiā opus suu
in ipso uita ē. qd in hoc nullom ul
tudet. quēadmodu & ds in pectoali
loco hoīs designauit. ubi hō deside
rando cōponendo & ascendendo unā
quāq; rem scil' bonā & mala in cogi
tationib' suis egregiat. & sideranꝫ qd
sibi placeat uel displiceat. qua qd
sibi placet cu gaudio ēseruat. qn'
ei uitā retineat. / & qd sibi displicet
idignando a se picit. ne uitā ei' ledat.
Sic omie qd ds fecit in ipso uita ē. / qn
illud a do uitale in natura sua ē.
Vñ & sic ubu patris carnale uitā
hominib' dedit cu eos creauit. ut ꝙ
cu tunica sua iduit spitale uitā eis
ostendit. qn' ꝙ aliena uitā & n secm
carnē icedendo in turbas spitalu se
dilatarēt. / & ita utriq; ꝓsm in nu
nu sua tenet. qn ipse filius di ds &
hō ē. Spitale quippe ꝓsm in amore
cōplectit qua filius di ē. sclarē aut
secm iustitiā habet qua dictu ē. cre
scite & multiplicamini. qn filii
hoīs ē. Et uita erat lux hoīum. /
qn uita que creaturas suscitauerat.
uita uite hoīs qua ꝙ ea uiuut exis
tens. racione & scientia lucē hoīb'
dabat in qua in dim fide aspicerēt

eū creatorē suū agnoscentes. & ipsa luce ita pfusi. quē idiscū lux diei mundū illuminat. hō enī alas scientię p celū ītelligit qđ solē & lunā pducit. quia dies scientiā bonā nox malā demonstrat uelut sol diē. luna nocte manifestāt. Et ut hō eū creatoris sine luminib⁹ istis in officio uitę suę uelut cecus eēt. & ut corpus ei sine spu uiuere ñ posset. / sic etiā hō sine alis scientię qđ eēt ñ ītelligere ret. Vñ lux in tenebris lucet. quēad mūdū lux diei p lunā in nocte lucet. qūiū hō in bonis opib⁹ mala opa cognoscat. quę a luce sepata sē. / qm bona scientia ratione suffulta mala reprehendit. / & eā a se expellit. Et tene bre eam ñ comphenderēt. uelut etiā nox diē obnubilare ñ potē. / qa mala hoc illud qđ bonū ē nec scire nec ītelligere nolt. / si; illud fugit. hec ds in corde hōis declarat. qđ uita & firmamētū totī corpis ē. & totū corp⁹ suis rentat. quia in corde cogitatio hōis ordinat. & uoluntas paret. Vñ & uoluntas q̄si lux hōnī ē. qm sic lux omia penetrat. sic & uoluntas in eo qđ desiderat habundat. atq; in eodē desiderio suo qđ p luce sibi cōputat. in tenebras malop opū que pficere nolt sepe ambulat. S; tenebre eandē uoluntatē ita ñ comphendit. ut illi scientiā bonī abstrahere possit. quin bonū sciat. quāuis hoc ñ faciat. Fuit hō missus a dō qui gustū humi ñ habebat. quia missus a supno creatore & ñ ab homine fuerat. / qm calor ūbri di ariditatē carnis illop qui eū genuerūt uiridē fecerat. ita ut etiā caro ipsi⁹ in plurimis opib⁹ uelit aliena a cōsuetudine in peccatis nascentiū eēt. Nam qui eū genuerūt. p grām di attacti ipsū p erarūt. & ita p grām di pcessit in testimonii filij dī missus. Vñ & angls iohannē eū nomma uit. Cui nomī iohs erat. quia opa que fecit nomini ipsi⁹ cōdabāt. / qm grā di ipsū p uenīendo & subsequēdo fortauerat. Grā enī ūbri qđ ds ē iohem misit sine motione uicissitudinū morū illop qui in uicissitudinib⁹ hominū in peccatis nascentiū ītundāt. / & ob hoc qñdā stabilitatē sedin rectitudinē spūm habuit. qui nec uicissitudinē morū hominū habēt nec peccare desiderāt. Os aut̄ qui mirabilis existit. / ad uentrē hominis miracula que in iohe fecit & formāt. Nent enī uires creaturaq; quas recepit & emittit postulat. / ut de suco ex sic ds ystruit pascat. S; tam in omib⁹ creaturis sed in animalib⁹. in reptilib⁹. in uolatilib⁹ & in piscib⁹. in herbis & in pomiferis qdā occulta misteria di larēt. que nec hō nec alia ulla creatura scire aut sentit ñ qūiū eis a dō datū ē. Iohs aut̄ mirabilit̄ ad eleūta missus ē. & mirabilit̄ ab eis pastus ē. & sic quoda m̄ a cōsuetudine peccati abstractus erat. sic q̄q; p abstinentiā mirabilit̄ de eleūtis uixit. Et ipse puris ho dig ne & laudabilit̄ nunci⁹ ante occultū filiū di fuit p que mundū cū inumrabili numero posit ē & oīs creatē creatę s. Qđ & p uentrē designat. qa sic mundū omia capit. ita & uentr̄ alia creata in cōmestionē in se recip. S; & q̄a mundū ois creatura a dō pcessit. sic & a dā omis hōes in forma sua portauit. quibus dei filius uera pascua sub ministrauit cum hominem in huma nitate sua portauit. Hic uenit in testimoniū ut testimoniū phiberet de lumine ut oīs crederēt p illū. / qm iohs in mirabilib⁹ reb⁹ p cōsuetudinē carnalis natiuitatis mirifice hō factus & mirabilis hō existens uenit diuina dispensatione in testimoniū mistiop di ut testimoniū p utiles que in ipso opabant̄ p haberet de lumine sed de deo de quo omia lumina accendunt̄. ut oīs qui p spm scm ignei sē crederēt dō p testificationē illi quas mirabilit̄ pferebat. Venit itaq; testando diuinitatē humana forma iduta. Et sic ipse in arida natura q̄ntū ad ipsā sine uiriditate natus

ē. sic filiū meū ex uirgine maria sine
peccato natū dyxit. hoc ideo uoluit. qm̄
p miraculū istud qd̄ in ihū opatus sum
hoīes miraculis filij mei crederēt. Et
sic̄ in ihū testimoniū hoc apparuit. sic̄
in femoribꝫ hōis ueterū testimoniū decla
ratū ē. que testimoniū oīm̄ nascentiū
sē & ppago toti⁹ corpis sui qd̄ uidet qd̄
~~uidet~~ qd̄ palpat cogitat & optat. & in
scientia sua oīa cōputat que opat.
Nam hō miraculū dī ē. & ideo uultū ē
ut mirabilibꝫ dī testimoniū det. Non
erat ille lux s; ut testimoniū phiberet
de lumine. quia ihs̄ nō fuit illa lux
que nūquā diuidit nec mutat. uidel
que ds̄ ē. S; uenit adō mirabil⁹. qm̄
testimoniū daret de illo qui ueterū lum̄
existens. oīa lumina accendit. qm̄
ds̄ absq; oīm̄ indigentia ulli⁹ necessitatis
in se & p se ē. quia ipse oīa in oīb;
factur⁹ erat. Nam & in oīm̄ factura opis
sui ē. Hinc etiā ihs̄ testificatū testimo
niū de xpo nunciauit. qm̄ ut pomū
testis ē radicis qualis sit. sic ipse in mi
rabilibꝫ dī surrexit. Quappē & mirabi
lia ei⁹ testificatus ē. Homo aut̄ desig
natū opus & lum̄ a dō ē qd̄ uuuere i
cipit & in carne q̄ndoq; deficiet. & ex
inde dō testimoniū phibet. quia ds̄ sic
nō ē. Erat lux uera que nūq̄m umbra
ulla obumbrata ē. & cui nūq̄m temp⁹
seruiendi uel dñandi. minuendi seu
augendi datū ē. s; que ordinatio oīm̄
ordinationū & lux oīm̄ luminū ē. &
ex se lucens. Ds̄ enī nūq̄m in aliquo ma
ne in ulla aurora surrexit. s; ante cuius
semp fuit. Que illuminat omnē hoīem
uenientē in hunc mundū. qm̄ hec lux
cū spiraculo uite p fundit. omnē ho
minē carnē & ossa habentē & in psentē
mundū crescentis & deficientis muta
bilitatis p ortū iceptionis uenientē.
ut q̄ndo sol cū luminaribꝫ suis eū suis
cepit. creaturas aspiciat & cognoscat.
Deus enī p uenientē scintillā aīe p̄mū
hominē suscitauit. que de limo for-
mauit. ita ut ille p eandē aīe scintil
la de limo caro & sanguis fact⁹ sit.
Nūc & in posteris ipsi⁹ cū spuma p na
turā hōis mulsa fuerit. p igneā scin
tillā aīe caro & sanguis plenit̄ effi
ciuntur. quia si hoc nō p calorē aīe nū sus
citaret̄. caro & sanguis plenit̄ nō ef
ficeret̄. quēadmodū maria p̄mi hōis
limus p manssisset. si p animā mu
tatus nō fuisset. Nam sic̄ p aquā & ig
nē panis ex farina efficit̄. sic etiā p
ignē animē caro & sanguis fit. hō
enī q̄si lux aliar⁹ creaturā. in tra cō
moranciū ē. que multociens ad ip
sū curr̄it. & qui eū multo amore lam
bit. Nūc etiā & hō a creatura in cui⁹
amore ardet. ea que uult diligent̄
sepius inquirit. Creatura aut̄ que
hominē nō diligit ipsū fugit. & oīa
que adeū respiciūt celicat & dissi
pat. q̄n timore ei⁹ p̄tr̄ita ipsū esse
molestē fert. & ideo multociens eū
inuadit q̄tin⁹ ei uitā excutiat. In
mundo erat cū regale idumētū de
carne uirginis induit. ubi sca diui
nitas in utrum illi se reclinauit. quia
in aliena natura hō factus ē. & non
sic̄ alius hō. q̄n caro ipsi⁹ p scam diui
nitatē inflamata ē. Quappē p̄t nouis
simū die cū quilibet hō trāsfigura
tus fuerit. animē electoꝝ corpa sua
p fidē in celū leuabit. que p̄⁹ in
mundo erāt. Hec ds̄ p semetipsū in
utrute sua faciet qua nulla creatu
ra extimare pot̄. quia tē hō ut p
dictū ē carne iduet̄. & ossa ipsi⁹ me
dulla implebunt̄ s; ampli⁹ p defectū
cibi & potus & uite nō deficiet. q̄n tē
in uiribꝫ diuinitatis sine oīm̄ uicis
situdine trānsitatis pcedet. quia in
bono mēbrū xp̄i ē. qui in mundo
multas passiones & plurima obpro
bria sustinuit quāmus filius dī eēt. Qd
diabolus oīm̄ fallacie inuentor sci
re nō potuit qui nichil habuit. & illu
cū oīb⁹ mēbris suis que dm̄ respuit

256a

negare festinauit. ¶ Si; tam̄ quum hō
in deficiente nutā eleuaret impedi
re ñ potuit. Et mundus p ipsū fact'
ē. ita ut mundus ab ipso ñ ipse a
mundo exoriri sit. qm̄ creatura p
ūbū di p̄cessit. scil' quicq̄d creatura
tam ūusibiliū quā uisibiliū ē. q̄a
q̄da fiūt que nec uideri nec tangi
possūt. ¶ q̄da aut̄ & uident & tan
guntur. Si; hō utrūq; in se habet. a
nimā scil' & corp' qm̄ ad imaginē
& similitudinē di factus ē. Vnde ⁊
ūbo iubet. ac manib' opat'. Sic ds
hoīem sedim se ordinauit. quia fi
liū suū de homine icarnari uolu
it. Et mundus eū ñ cognouit. ¶ qm̄
filius mundi uidel' q̄ mundū secun
dum p̄pm̄ cecitatē ignorantie sue ip
sū uenientē nesciert. nec eū opa
tē cognouert. ¶ qm̄ eadē ratione fidei
entie & operationis nesci ē. Quappt &
hic in femore ac in genib' hōis ds ig
norantē infantiā incredulor demon
strat. quia sic infans incedere ñ pot.
qm̄ & medulle & ossa ei' ūdū firma
ta sūt eo q̄d p lac & p mollē cibū alat'
& qm̄ sine cruribus & sine pedib' p
femur ac p gemina adult' hō incede
re ñ ualet. ¶ ita ei' scientia & sensus
incredulor ab igne spe sēi uacua erat
p que dim agnoscere debuerat. in ua
rectitudinis ambulare ñ potuert.
In ppria uenit quia mundū creaue
rat. & qm̄ humanā carnē iduerat.
Vñ & oīs creature ipsū ostendert.
ut nūmus dīnm suū ostendit. Ha
ds mundū creauit que hōi tabna
culū p̄parare uoluit. ¶ & quia hōiem
iduere uoluit. ideo eū ad imaginē
& similitudinē suā fecit. Quappt
oīa ipsi' ppria erat. Et suu eū ñ re
cepūt. ¶ scil' qui suus erat qm̄ eos crea
uerat. & quia eos specialit ad imagi
nē suā fecerat. s;, tam eū neglexert
ubi eū factore suū ee ñ cognouert.
& ab ipso solo se creatos ñ itellexert.

Incredulī nāq; humanitatē illi ñ rece
pūt. ¶ nec ppt̄ obcecationē incredulitatis
sue dīm in humana forma cognouert.
Vñ & in cruribus hōis uituent ipsi' desig
nat' que stulta & inutilis ē. in uirtutib'
tes & flores & aliā creaturā attendit. &
in sapientione se alius existimat. ¶ quia
medulla & ossa ei' te plenit firmata s.
Sic uidet & pagan fecert. qui uanita
tē sedi diligentes se putabāt scire q̄d
nesciebāt. & ee q̄d ñ erāt. & illū qui est
carnē & spm dederat. p fidē ñ adrende
rt. Que admodū enī uituentis in crea
turis decepta delectat. ita mundus in
uanitate ysabat. ¶ & ideo necessariū
fuit ut ds illis se ipsū ostenderet. &
eos ad se colligeret. sic etiā asinū & pul
lū ei' absolui & sibi adduci iussit. ¶ ubi
se ipsū cū lege ueritatis sup eos posuit.
Quotq̄t aut̄ recepūt eū. dedit eis potesta
tē filios di fieri. ¶ qm̄ oīb' hominib;
utriq; sexus qui eū recepūt credendo
eū ee dīm & hominē. quia ds p̄mū fide
capit'. deide q̄d ds homo fact' ē recipit.
dedit potentia sua potentialit potesta
tē hanc. ut ppria uoluntate sua filius
tes sui in celesti regno fiāt. id ē ut para
dipationē regni sui heredes hereditatis
ei facti secū habeāt. ¶ & hoc ea potestate q̄
filius heres patis sui exhibit. Nam quia eū
dīm & creatorē suū cognouert. & eū cari
tate amplexi & fide osculari sūt. & oīa
sua ab eo diligent & caute sectari sūt.
eos spe sēi in eos cecidit. ita ut tota ecclia
ab eis germinare & fructū supnor gau
dior p̄ferre iceperit. Quappt dantū ē eis ut
p utilitatē uere fidei filij di fiāt. Hi qui
credūt in nomine ei' quia ihs qui fide
hanc credendo habēt. q̄d in nomine ip
si p baptismū salui fiāt. participatio ce
lestis regni dat'. qm̄ oīa opa sua in ar
denti amore q̄si dīm uideāt faciūt. & si
in umbra fidei nom̄ di sine opib' colen
do ubi deos alienos abiciūt qui se ipsos
facere ñ possūt. & a se ipsis ñ sē. ¶ si; qui
socij hominū sūt. Nom̄ aut̄ hoc in quo

nera credulitas ē. tale ē qđ ꝛicio caret. & qđ p ipsū oīs creature sur rexerīt. & qđ uita ē p quā oīs uita spirat. Vñ & ab oīi creatura sua adorat. Sedin autē hē has tres uires quę in hoc nomine sī. ois creatura quę nomē habet ex trib' uiri bus subsistit. ⁊; & arida & putrida crea tura nomine caret. ⁊ qm̄ uitalis n̄ ē. Ho mini autē uitalis creature tres uires assīt. quas alīa uidet & alīa sentit. ⁊ſ; tria n̄ uidet. Corp' enī uitalis rei uidet & qđ gignit sci rit. ſ; unde uitalis sit nec cognoscit nec uidet. Sic & ds magna mirabilia p pe des hoīs manifestauit quia sic̄ pedes to tū corp' sustentāt & quo uult illud por tāt. sic etiā fides nouī di cū mirabilib; quę & uideri & n̄ uideri. & quę cognos ci & n̄ cognosci possūt fortē sustinet. ⁊ ac ubiq; magnifice fert. Et corp' hoīs & opa ei' uident. ſ; multo plus in ipso ē id qđ nec uidet nec cognoscit. S; cū tanta obscuritas in hoīe sit. qm̄ manifestus ille cēt qui cū creauit. Nam hymc mul tus hoīum in sclo uiuens scire pot sicu ti ē. Qui n̄ ex sanguinib' neq; ex uo luntate carnis neq; ex uoluntate uiri ⁊ſ; ex do nati sī. Filius enī di dixit qđ na tū ē ex carne caro ē. & qđ natū ē ex spu spe ē. qm̄ caro de carne in peccatis cēpta nata ē. ⁊ſ; quia ds spe ē p ipsū oīa spe ortu sī. nec spe in carnē. nec caro ispm ūnit. ſ; p carnē & spm hō pficit. alioqn hō nec cēt nec nominaret. Ds quippe ada plasmauit ut etnalit̄ īmutabilis uiueret. ⁊ſ; ille in obedientia p̄uaricat' ē & filiū serpentis audiendo. Quapp̄ ⁊ idē serpens eū oīno pfuturū existima uit qđ tamē ds uoluit. qui mundi ex tui illi ꝓparauit. in quo filios suos in pec catis cēpit & genuit. Sicq; cū oīa ge nere suo mortalis factus. p̄ scepta spu mā peccati in putredinē ūtit' usq; ad nouissimū die cū ds hoīem renouabit ita ut p̄tea īmutabilis uita ut ada ex tat' fuit uiuat. Hęc autē uita in filiis qui in peccatis cēpti & nati sī nequaq; ee potuit. ſ; in humanitate filij di ex orta ē p quē sup̄nū pat' reconciliat' ē ut hominē liberaret qui pierat. Ista enī qm̄ p uirtutē bonoꝝ opū filij di effici unt. hanc potestatē ut filij di fīt n̄ habēt ex coagulatione sanguis pa rentū in qua sanguinei sī. nec ex uo luntate uirilis carnis quę ad par tū pullulat. nec ex uoluntate uolun tatis illi' quę ad gignendū robusta ē. ſ; ex remuneratione diuinę reue lationis in ablutione baptismi & in ignea effusione spc sci hoc accipiūt qđ hoc in ex do nascunt. ⁊ & heredes regni ei' efficiunt. Vt enī oīa opa sua p̄ quā formarent̄ p̄uiderat. ⁊ quę p̄tea in creatione formate fuere, non in se uacua remansert. ſ; uitalia facta sī. Caro enī sine uita caro n̄ ēet. ⁊ qm̄ cū uita ab ea recesserit in defectu de ficit. Spiraculū autē qđ ds in adam misit. igneū & ītelligibile ac uita lium. Ign̄ & p caloꝝ eius ium' tīe rubi cundus in sanguine fact' ē. Et sic̄ ois creatura in p̄scientia di ante eius fuit. ⁊ sic etiā & adhuc oīs nascitur hominis in p̄scientia ipsi' sī. S; homo ītelligibilis & sensibilis ē. ⁊ ītelligibilis scil' quia oīa ītelligit. sensibilis qm̄ ea que sibi assūit sentit. quia ds tota carnē hominis uita implet. cū in eā spiraculū uitę mittit. Quapp̄ & p scientiā bom & mali eligit qđ sibi pla cet. & repbat qđ sibi displicet. Ds autē ꝓsiderat. ⁊ qđ sibi hō ꝓponat. Qđ si hō ſ illa ꝓposuerit quę a dō n̄ sī. ds ab eo se subtrahit. ⁊ & mox illi occurrūt qui p̄mū malū īcepūt uidel' qui celū de struere uoluerūt qđ diu n̄ retigit. ⁊ qm̄ īdecens ēet ut ds seipsū destrueret. Si autē hō ad nomē patris sui anhelauc rit. & illū bono desidio uocauerit. an gelica p̄sidia illi aderūt ne p̄ inimicos i. pediat. ⁊ & ds p delectationē desidij bo noꝝ opū qsi lac illi suauit̄ p̄mū īmit tit. ac deīde plurimā gr̄ę suę illi īfun

dit. ꝑ quā de ut tute mutuē fortit
ascendat. Et hoc m̄ ille in hum̄di
ututib⁹ usq; ad obitū suū semp nouus
ē. S; qui modicū q̄d & n̄ magnū face
re pot̄. semp in ip̄etu uadit ut idē
q̄d pot̄ ꝑficiat. ¶ qui u̇ multa & mag
na facere ualet. moderationē in eis
cū tēpam̄to habet. Diabolus enī unū
uult. scil̄ ut animas in monē seducat.
nec aliud facere q̄rit nec facere pot̄.
& usq; sustinet donec illud ꝑficiat q̄d
facere ualet. Ds aut̄ qua in oīb⁹;
& ꝑ oīa potens ē in cunctis opib⁹ su
is moderationē habet. ¶ & cū tempa
mto discretionis facit q̄tin̄ hō fortis
or & promptior in stabilitate bono
fiat. Nam uīq; qui in impetu ua
dit. ¶ multoties in ruinā se ponit. S;
hō significatio tot̄ bonis di ē. q̄m
bona scientia que in ipso ē anglica
agmina que dō laudabilit̄ seruiūt
demonstrat. ¶ mala u̇ scientia quā ha
bet. potestatē di manifestat. qua ds
illā uicit cū ꝑmū hoīem de para
dyso expulit. Sic in oīm homine fit. ¶
q̄m in illo qui ꝑ bonā scientiā bonū
eligēdo opat̄ bonitas di ostendit̄.
& in illo qui malū arripiendo illud
ꝑficit potestas di declarat̄. ¶ qua ds
illud q̄ndoq; diudicat q̄ndoq; remit
tit. hō itaq; hoc m̄ ut ꝑdictū ē uita
ē. & oīa que ipsi adherēt ꝑ ipsū in
talia st̄. ¶ q̄m ds hoīem cū oīb⁹ ap
pendicijs suis sub sole creauit. q̄tinus
in ēta solus n̄ sit. que adm̄dū ipse ds
in celo solus n̄ ē. ¶ s; in oīb⁹ celestib;
armonijs glorificat̄. Hec aut̄ que in
ēta circa hominē st̄ cū eo in ēta ꝑdu
rāt quousq; numerus ille impleat̄
quē ds implere ꝑstituit. Post furtū
rā aut̄ resurrechonē beatus hō n̄
idiget ut crescat aut ut ab ullo pas
cat̄. ¶ qua in claritate illa tē erit q̄
nūq̄m ēnsibit nec mutabit̄. Hac nāq;
claritate ꝑ scām trānitatē beat⁹ hō
tunc iduet̄. & illū ispiciet qui ēnu
nū iuctj & finis nūq̄m habuit. & ob hoc
semo & uerbo nūq̄m afficiet̄. qua etā
semp noua psallendo cytharizabit. Itaq;
ut p̄dictū ē. ꝑ uitā caro unit. & in ꝑ ui
tā caro plene n̄ eēt. ¶ & ita caro cū uita.
& uita cū carne unū st̄. Hęc ds adtem
dit. q̄ndo in adā ꝑ spiraculū q̄d in illū
misit carnē & sanḡnē roborauit. q̄m car
nē illā tē ispexit qua iduendus erat ¶ &
illā in ardenti amore habuit. Et
ūbū caro factū ē. & habitabit in nobis.
Uerbū enī q̄d apud dm̄n etnalit̄ ante e
uū erat & q̄d ds erat. ꝑ donē spe sci car
nē de uto ugnis assūpsit. quā ita iduit
que adm̄dū uięnę cōpago carnis st̄. ¶ ut
ipsę sanḡnę portāt. & tam̄ sanguis n̄ s.
Ds enī hominē ita creauerat. ut oīs
creatura ei seruiret. Vñ etiā dm̄n decuit.
q̄tin̄ idum̄tū carnis in homine acciper.
Sic & enī ūbū carnē iduit. scil̄ q̄d ūbū
& caro unū st̄. n̄ tam̄ sic ut altum in al
tum ēnsimutatū sit. s; unū in unitate p
sone sit. S; & corp⁹ idum̄tū aię ē. ¶ & aia
cū carne officia opandi habet. Corpus
aut̄ sine aīa nichil eēt. & aīa sine corpe
n̄ oparet̄. nū unū in hoīe st̄. & hō st̄. &
sic opus di iudet̄ hō ad imaginē & simi
litudinē di factus ē. Cū enī spiraculū hoīs
a dō mittit̄. idē spiraculū & caro uir hō
efficit̄. Verbū aut̄ di ex iarata carne ut
gnis absq; om̄i caloꝛe iceudij carnē assūp
sit. ¶ ita ut ūbū uerbū sit. & caro caro. &
unū sit. ¶ qua ūbū q̄d sine tempe ante
tempa in patre fuit se n̄ ūmutauit. s; tam
tū carnē iduit. Et habitauit in nobis.
q̄m hō fact⁹ sine peccato ut hō habitat in no
bis humanitatē mām n̄ negligens. ubi
& nos cū spiraculo uite hoīes sum⁹. ad
magnē & simulitudinē ei⁹ facti. Quapt̄
& nos in ipso habitam⁹ q̄m op⁹ ipsi⁹ sum⁹.
& qua in ꝑscientia sua nos semp habuit. ¶
nec m̄i oblit⁹ ē. Et uidim⁹ gl̄am ei. ¶ qua
nos qui cū ipso eram⁹ specialit̄ uidim⁹ eū
in mirabili natura absq; om̄i peccato ne
mentē. & gl̄am q̄si unigeniti a patre
manifestantē qua mirabilit̄ ante scla

a patre natus unigenit gl̃am suã in
rabilit apatre uemens ostendit. ũ enim
ugo de ardore spe sẽi ceepit. nec opis u 1.
ri idiguit eũ aluus quilibet hõ auro.
seu apatre cũ peccato semmet. ds enim ho
minẽ de limo fo manerat & in illũ spi
raculũ uite miserat. Vñ & ũbũ di in hõie
regale uestimẽtũ cũ racionali aĩa assũpsit
& illud totũ ad se traxit. & in eo pmansit.
Nam & spiraculũ qd in homine anima
nominat carnẽ pfundit. & illa p delecta
bilu uestimẽto & decoro ornamẽto habet.
Quappt & eã amat & ipsi ẽsentiat. nec ẽ u.
in ea uideri pot. Ex natura qq; & ex desi
dio aĩe hõ uestẽ uite postulat. & qm ds
nulla creaturã sine uarib uacuã crea
uit. idõ homo mirabilia semp opat. Et t
idẽ ũbũ plenũ gr̃e & ueritatis ẽ. quia in
plena gr̃a erat omnia in diuinitate cre
ando & in humanitate reduñdo. & in
plena ueritate exstitit. quõ nullum
mdaciũ iquitatis & peccati ipsũ tetigit
nec serpsi associauit. quia dns ẽ qui p iu.
lio suo mala uicit. que sine ipso nichĩ s.
Nam ipsũ ũbũ scit uerus di filius
ẽ gr̃a. dando & remittendo secm suam
miam qui serpsũ in diuinitate non exiani iiii.
uit. s; humanitatẽ iduit. & humanitas
ipsi plena ẽ. qm nulla ruga peccati hu
mane nature eũ tetigit. Plenus etiã ue
ritatis ẽ. quia dat remittit & uidicat ut
uisbũ ẽ. qd hõ ñ facit. qm in ruga pecca v.
tor ẽceptus & natus ẽ. Sic ds rotundus ro
tẽ similis ẽ. omia creando & bona uolen
do. ac bona pficiendo. Voluntas enim di
omia pparauit. que ũbũ di creauit. Vis
itaq; hõ qui dm timet & diligit. ũbis isti
deuotionẽ cordis sui apiat. ac ea & ad salu vi.
tẽ corpũ & animax hoim ñ quidẽ ab ho
mine s; p me qui sũ plata sciat.

Finit prima pars Libri Diuinorũ
operum.

Capla primę uisionis Secunde partis.

Visio magne admirationis
in qua & oibus quinq; distin
ctis partib s; & dimsiones & quali
tates eor de partiũ tam lucis & a
mentatis quã penax & tenebrarũ
horrore referte. duo qq; globi alt
saphirino colore circũdat. alt lu
minosis splendescens radiis eũ cir
eũstantiis suis subtili acumine de
scribunt. Integrũ restituat.
Qua artificis di sapientia uel poten
tia in hoc mirabilis emtescit. qd
elemtũ tre ñ angulosũ s; rotundũ
& quinq; ñ ampluus uel mnũ distin
ctũ partib. certe causa racionis in
medio aliox triũ elemtox imobi
le suspendert. qdq; homine istar
quinarie diuisionis tre & in hac
uita quinq; sensib distaret. & in
futura de puluere sepulcri & in
tẽ de quinq; destinctionib tre qm
natuus mutuo qualitatib temp
ent. & qualit quinq; sensib hõis
coaptent. Intelligenda sunt.
Qd duarũ partiũ duuisionis tre au
stralis scil & septentonalis itres
unaqueq; subduuisiones distincte
contẽplanti ista apparuerit. & qm
hec secm corp & aiam & opa hõis
Qd media qq; omiũ quinta pars tre
quadrata apparens. & triplici etiã
ipsa distinctione duuisa. hinc calo
re. hinc frigore ihabitabilis. hinc
tempie habitabilis reddat. & qd p
hec in hõis ỹusatione significet.
Itẽ de qualitatib ipsax quatuor par
tiũ & quib in locis pene purgandis
penitentiũ aiab hoium collocare
sit. alibi leues. alibi graues. alibi acer
rime secm modos culpax eox qui
examinant differentes. & qre in
medijs eax de partiũ simb ñ pene
s; monstruosi quida horrores ha
Qd uidicia di que sup Intueant.
vii.

ra uel hominef uenuit de penalib' locif ex de partiu effundant. qdq; cont penaf uel tenebraf iferni ne mundu occupet altiffimi quida & duriffimi montef oppoffti fit. & in quariu locif partiu aie pfuor qualutate comiffor examinande ffticu

VIII. Verba de apokalipfi iohis ℔ amt. apli adhoc cfona. in quib' p qtuor equof albu. rufu. nigru & pallidu qtuor tempa. & qualitatef eor ab exordio uſq; ad fine mundi fignificate fubtiliter defcribunt.

VIII. Q d' antiquuf hoftis celeſte gram qm amiſit hoi iudenf de penis ei femp gaudeat. & ppea ut eu horror odij. homicidij fodomitici criminif & ceteror uicior etamunet ardenter iſiſtat. ℔ oſtendunt.

X. Q d' p globu rubeu & alaf eu utriq; furiu & deoſtum ambientef in hac uiſione oſtenſaf. & zelus di quo cu caritate peccata punuunt. & defenſionef ei quib' ſaluandi pregiunt

XI. Q d' p circuſu rubei in modu arcus circa extione occidentis parte ſe extendente. extenſio undiq; di in eof qui ext' itegrate uere fidi & amicitiu bonor opu ſt deſignet.

XII. De edificio ſup' rotunditate tre ap parente. de platta & ſtella ſup ea radiante. & de alio globo & radiis ſtellax inte eafde alaf micantib' & de ſpaciis quib' hec omia diſtabant. qm ad ciuitate dei que eſt eccliа. & xpm & ad ſpm ſcm & ad munera ei. & ad angelos quor cuſtodia ſci mununtur referant. ℔ poſſit.

XIII. De tenebriſ extionib' & penis uel cruciatib' diuſi generis in quib' aie dapnator cu diabolo & ei ſequacib; torquent. quib' na in partib' habeant. & qd dira iferni monſtra multus in corpe unuſ comphendere

XIIII. Q uia ds unica uera in ſemetipſo ſubſiſtens a nullo ee accepit. f; oib'

ee dederit. uteq; de creatione angelor & de ruina ſuperbor & confirmatione beator ſpirituu. & qd diabolus quatus in hoc ſemp laboret numeru ſaluandor deſtruere ñ poſſit.

XV. Q uia homini in future diuini luminis facto. f; fraude diaboli decepto ds uel te de aere creauerit. idutiq; aparatu ſo in exiliu huj mundi adluenda i obedientie culpa expulerit. & qd in deiectione eide hoif creatura apti no decore obnubilata ſit. & qtu ho ipſe p elemta aduc uiuet & opet.

XVI. Q d' hoiem apditione nullus poſſet erudire. neq; deceptore ei diabolu renuncere n ſolus ds. & uba libri apokalipſi iohis apli & quo ſenſu accipienda ſit. de odio & pſecutione draconis in mulierem & ſem ei. & qm a tra aduta ſit.

XVII. Q uia ds mundu cſtituens & ſeipſu glorificauerit. racionali creature oſtendendo ſe omiu creatore. & hoiem ſimul ex ſubiectione eor que in mundo ſt magnificauerit. & qm ſecm lucam intelligendu ſit uetuſ libri geneſis abeoloc ubi ſcptu e. In pncipio creauit ds celu & tra. uſq; ad id. factu e ueſpe & mane

XVIII. Q uia ſic filius di item ℔ dies unuſ. poralit ex patre natus. pncipiu e in quo edita ſt uniuſa. ſic ide ipſe ex matre ugine naſcens. uetuſ ſit creationis uel edificationis eccle & auctoritatis ficationis plenarie ad qua nulla patru uſticia uel legis ſacramta ſufficerent. f; in pdicatione uel ſuſceptione baptiſmi & euglij & in fide trinitatis reformata e. ℔ ei p omne mundu.

XVIII. Verba dauid ppe in pſalmo pmo & qm intelligant. de incarnatione filij di & fertilitate fructificationis doctrine

XX. Q uia id qd ſcptu e. tra aut erat inanis & uacua & tenebre erat ſup facie abyſſi. de incredulis abono ope uacuis & infidelitate tenebroſis p allegoria intelligat. & illud qd ſequit. ſpc dni ferebat ſup aquas. in apliſ & pplo credente p

uolatile sup̄ trā usq; ad id. & factū ē
uespe & mane dies quint⁹.

xxxviii. Qua ds unicū suū mundo destinare
rit. cui⁹ p̄dicatione sublimia celestis
conūsationis p̄cepta data sūt. quib⁹ spi
tales a carnalib⁹ discernerent⁹. & ūba
euglij de relinquēdis om̄ib⁹ cū elegā
ti exposītione ad īstructionē euglī
ce disciplinę p̄tinentē. ¶ Scelarū.

xl. I tē ūba euglij de multis mansionib⁹
quę in domo patris sūt. & de duplici
genere filior̄ ecclię spitaliū scil⁹ &

xli. q̄d benedictio piscib⁹ & anib⁹ ad ierem
tū a deo data. in spitali generatione
baptizator̄ & in fecunditate ūtutū
cui⁹q; fidelis impleat⁹. & cur ista q̄nto
dici ascribant⁹.

xlii. Qualit⁹ ea quę ope quinti dici & bene
dictione di sup ide op⁹ suū data. ad
īstructionē moralitatis referri de
beāt. adhibito testimonio ysaię p
phetę dicentis. qui sūt isti qui ut nu
bes uolāt. & q̄si colubę ad fenestr̄as suas.
& quom̄ hoc quoq; ītelligēdū sit.

xliii. Quom̄ historia quę de ope sexti dici
in p̄ductione uīūm̄or̄ & reptiliū tr̄ę
& formatione hōis sępta ē ad litt̄ā
ītelligēda sit. & qd̄ homo secūm co⁹
pus ad imaginē humanitatis filij
di quā ab etno ex ūgine assūpturū
p̄scierat. & secūm aīam p̄scientiā
uel imitationē bonī ad similitudinē
diuinitatis factus sit. ¶ Inquirit.

xliiii. Quom̄ uxta allegoriā p̄ubiū di loq̄n
tis. paplos de tūa ecclię in fide catho
lica uīūta & reptilia & bestię. hō
q̄q; qui cunctis p̄ēē deberet. secūm
differentias etatū ītellectuū uel g̃
duū in ecclia uiuentiū. & illa p̄duc
ta. & iste format⁹ & in quo uel ad
quid crescere & multiplicari ītel

xlv. ligē debeāt. ¶ De diuisitate uchualiū homīm &
uīūtis in genesi cessor̄. qualit⁹
ūm spiritualit⁹ in ecclia secūm distri
butionē uel p̄ceptionē spiritualis
alimonię qd̄ ē ūbū di teneat⁹. &

q̄m̄ appositū xpi testimoniū dicentis
meus cibus ē ut faciā uoluntatē patris
mei. s;. & hoc qd̄ sēptū ē. & factū ē ues
pe & mane dies sextus accipiendū sit.

xlvi. Repetitio om̄ium que de ope sexti dici sēp
ta sūt in genesi. q̄m̄ secūm moralitatē ī
telligi uel teneri debeāt. & appositio du
tē de .or̄ testimonior̄ psalmi & eu
ge euglij & quo sensu ipsa quoq; ac

xlvii. De p̄fectione celi & tr̄ę ¶ cipienda sit.
& om̄is ornat⁹ eor̄ & cōpletione opum
di quę septimo dici ascribit⁹. & de sanc
tificatione eiusdē dici. & de requie ipsi⁹ di
q̄m̄ ad litt̄am ītelligēda sit.

xlviii. Qualit⁹ hec secūm allegoriā p̄ incarnatio
nē filij di & p̄dicationē euglij & opan
one sci spe cōpleant⁹ in filijs ecclię &
subiectis fidei xp̄ianę.

xlix. I tē q̄m̄ hec eadē uxta tropologiā in
p̄fectu & p̄fectione uniuscuiusq; fidelis q
sumenturr.

Explicunt Capla Sedę Partis.

Incipit Secunda Pars Libri Vni
uersorum operum.

Ecide uidi rotun
ditatē tīre in q̄nq;
partes distinctā.
ita ut pars una ad
orientē. altā ad oc
cidentē. tēta ad au
strū. quarta ad sep
tentrionē. quinta
autē in medio ista
rū. Et ambitus partis
orientalis. ambitusq; partis occidentalis
equalis mēsurę erāt. formāq; extenti ar
cus utrīq; habebat. ambitus quoq; partis au
stralis. ambitusq; partis septentionalis
unius mēsurę existentes. longitudini & la
titudini priorū duarū partiū adequa
bant. excepto qd in iteriorib⁹ finib⁹ suis
ptē arcuatos mīores fines earūde pri
orū duarū partiū q̄si truncati uide
bant. formāq; extenti arcus p̄ter ipsos
truncatos iteriores fines suos imitaban
tur. Nam hę utreq; partes scil pars aust
lis parsq; septentrionalis in tres partes dis
tinguebant. quarū duę medię ipsarū partiū
unius formę unīq; mēsurę erāt. Reliquę q̄
tuor etā quę finitimis erāt. aliā s; tamen
parē sibimet formā pareq; distinctionē
habebāt. atq; longitudini & latitudini
earūde duarū mediarū partiū equales exis
tebāt. excepto qd mīteriorib⁹ finib⁹ suis
stinctiones. in exterioribus ut lationes cetus duab⁹
uidebant. secūm qd supdicta pars orienta
lis parsq; occidentalis in utrisq; finib⁹ suis
ut p̄fatū ē se īcuruando hinc cōstrictū hīc
largi spaciū ubi cēcedebāt. Quinta autē
pars prior partiū quę in medio omnium
istarū erat in quadrata forma apparebat.
atq; alibi ardore. alibi frigore. alibi autē
tempamento aeris p̄fusa erat. Et p̄dicta
pars orientalis multa claritate lucebat.
occidentalis autē quada tenebrositate ob
tecta tenebrescebat. australis ut quę trib⁹
distinctionib⁹ distinguebat. duas distinc
tiones quę finitimi erāt plenas quib⁹da pe
nis habebat. Tertiā autē quę media uidebat
ñ qdē penis; alius q̄b⁹da monstruosis tetrib⁹
horrendā demonstrabat. Qd & septentrio
nalis pars tres etiā separationes habens
in duab⁹ extremis separationib⁹ diuisis pe
nis habundantib⁹. & in media quāplu
rimis horroribus fine penis horrenda
ostendebat. Sursus uersus orientē supⁿ p̄fa
tā tīrę rotunditatē. in quada altitudi
ne uidebā globū rubeū circulo saphi
rini coloris circūdatū. a cui dextra &
sinistra parte utrīq; duę ale pendebāt.
quarū altā earūde duarū partiū ab u
traq; parte eiusde circuli sursū in altū
se extendebat ita ut ambę in sūmita
te sua se reuoluendo ad īuicē respice
rēt. altā ū ab eisde partib⁹ deorsū usq;
ad medietatē p̄dictę rotunditatis tirę
descendebat. ita ut eędē ale eandē
mediā rotunditatē exⁿ firmamentū
circūamplectendo regerēt. Et ab ea
dē medietate rubeus circulus immōdu
arcus se extendens. totā exteriorē partē
occidentis necū & quasda distinctiones
quę exⁿ rotunditatē illi erant comp
hendebā. scil a limmo p̄fatę australis
alę ęta occidentē. usq; ad limum sep
tentionalis ale se retorquendo. In ipsa
aut rotunditate uersus orientē int
p̄fatas alas q̄si edificiū sursū usq; ad
supdictū globū ascendens apparebat.
& ab eodē globo sursū usq; ad mediera
tē p̄dictaę alarū uelut platea extende
bat. supⁿ quā q̄si stella candida radia
bat. Et deinde int̄ sūmitatē eaędē alę
uelut globus igneus quosda radios
de se emittens uidebat. ita ut asūmi
tate p̄dictę rotunditatis tirę usq; ad
p̄fatū globū rubeū. & ab ipso globo
usq; ad p̄dictā stellā candidā. & ab e
adē stella usq; ad supdictū globū ig
neū equalia spacia cēnt. Int̄ priores q̄q;
alas ex utraq; parte p̄fatę platee apōri
cto globo circa demonstratā stellā usq;
ad p̄fatū globū igneū. q̄si quida ra
dij stellaę discreti uidebant. Sursus & uer
sus occidentē exⁿ p̄dictā tirę rotun
ditatē tenebrę apparebāt. quę ab utrīq;
parte eiusde rotunditatis ad mediera
tē ipsi. quo & p̄fatę ale deorsū des

cendebāt in modū arcus se extendebāt.
Jn quib⁹ int̄ angulū occidentalē & an
gulū septentrionalē alię densiores & acri
ores tenebrę uelut formā horribilis &
deuorantis hiatus oris habentes erāt.
alīs quib⁹da densissimis & pessimis īfim
tisq; tenebris quę ex⁹ ipsas erāt. q̄si os
& rictus ex eēnt adherentes. Has aut̄
īfinitas tenebras scieba. Is; eas n̄ uidēba.
Jt̄ūq; auditu uocē de celo m̄ dicentē.
Orbe t̄re ds in medio triū elemētoꝝ ita
suspendit. ut neq̄quā labi nec dissolui
possit. & in hoc se mirabilē atq; potem
tē ostendit. cū etiā nec carnē nec ossa
hominis in puluerē sic redigit. quin
ea in nouissimo die ad integritatē suā
restituat. dīā q̄q; t̄re partē lucidā.
aliā tenebrosā. aliā horribilē. aliā
penalē. aliā q̄q; hominū aptā. aliā ut̄
ieptā fecit. Icū & quasdā animas reg
no suo ēsociat. quasdā aut̄ iusto iu
dicio ad tartara dānat. Videt enī
rotunditatē t̄re in quinq; partes dis
tinctā ita ut pars una ad orientē. al
tā ad occidentē. tertia ad austrū. quar
ta ad septentrionē. quinta aut̄ in me
dio ipsaꝝ sit. & hoc ideo ē. qm̄ si tra an
gulosa & n̄ rotunda eēt. anguli ipsi⁹
defectū & inequalitatē ponderositatis
ei īferret. Et si quinq; partib⁹ n̄ distin
gueret recto moderamine n̄ pensa
ret. quia q̄tuor exteriores partes eā ad
rectitudinē ponderāt. quinta aut̄ q̄
media ē eā in rectitudine ista soli
da & stabilē facit. Idesignans etiā qd̄
ho quē t̄ra demonstrat. quinq; sensi
bus qui in eo uigēt. ad queq; necessa
ria solidat. atq; ad salutē animę suę
dirigit. Vnde & pars una ad ori
entē uersa. medię parti sucū bonū
uiriditatēq; utile tribuit. quēadm̄
diu & hominis usus q̄si ad ortū clari
tatis directus. ipsi qui uelut in me
dio elemētoꝝ ē salutē corpis & animę
subministrat. dīā aut̄ ad occiden
tē respiciens humiditatē int̄du bo
nā int̄du nociuā eidē parti dat. ut etiā
auditus totū corp⁹ hominis uelut ad oc
cidentē cōcutiens & penetrans. nīc pspa.
nīc adūsa. nīc animę salutē. nīc despa
tionē illi denunciat. Tertia ū ad au
strū uergens caloꝛē frigido flatu uentoꝝ
tempatū ipsi parti īmittit. sic & odoraī
quēadm̄du uapor de caloꝛe surgens odo
rē de calidis & frigidis tēpam̄tis procedentē
odoꝛēq; de supnis suspiriis uementē ho
mini īfundit. Ja; quarta ad septentrionē
tendens. frigꝰ a septentrione & caloꝛē ab
oriente uementē. pdictę medię parti ī
ducit. uelut gustus frigida recipiens fri
gidaq; & calida discernens duūso saporē
supnaq; dulcedine hominē concutit.
Quinta aut̄ in medio ista existens. ab
ipsis in soliditate ꝑfortat duūsisq; īfusio
nib⁹ tēpat. quēadm̄du & tact⁹ uelut in me
dio aliorū sensuū uigens ab eis roborat.
cū omnis ipsi uires tribuit. & eū ad uegeta
tionē ꝑsolidat ut etiā in dispositione di
gnoꝝ ostendit. quia & p ipsos opa ad eā
nā remunerationē respicientia ꝓficiunt.
Et ut uides ambitus partis orientalis.
ambitq; partis occidentalis equalis mēsu
rę sit. formāq; extenti arcus utrq; habet
qm̄ sol oriendo & occidendo equalia spa
cia tra in circuitu cursus sui occupat.
Qd̄ etiā ostendit usū p scientiā bonā &
malū in hac similitudine eē. uidel qd̄
sic usus p scientiā bonū adhoc qd̄ bonū
ē sursū tendit. ita & p scientiā malū ad
hoc qd̄ malū ē deorsū descendit. p illa
quidē se a malo retorqndo. p ista aut̄ a
bono se recurruando. ambitq; partis
australis ambitq; partis septentrionalis
unū mēsurę existentes. longitudinis & la
titudinis priorū duarū partiū adequāt.
excepto qd̄ interiorib⁹ finib⁹ suis ꝓpt̄ ar
cuatos interiores fines ex⁹ de priorū duaꝝ
partiū qsi truncati uidentur. formā q̄q
extenti arcus ꝓter ipsos truncatos inte
res fines suos imitant. quia quārū t̄re au
stri in caloꝛe tantū septento in frigoꝛe
occupat. in hoc etiā longitudinē & lati

ii.

iii.

tudinē orientis & occidentis immanis
ꝓter qđ fines eoꝝ qui ad quintā partē
ꝑdictæ partiū dirigunt̄. ꝑ extensionē
partis orientalis necū occidentalis aliqñ
tū ⁊stringunt̄. cū tamē alibi similitudi
nē circuli imitent̄. Sic & odoratꝰ cū ꝑ
odorē ut̄ritū tendit ad dexterā. gustus
ū ꝑ saporē unctiōꝝ ad similitā. in hoc opten
tu uelut par studiū quāmis ⁊trarū ha
beat̄. originē suę se assimulat̄. cū ille bo
no. hic malo se coaptat. ſ; tamē neut̄ istoꝝ
in unctio ⁊ceptionis suę plenitudinē conaꝰ
sui habere pot̄. quia diu premitꝰ hō siue
bonū siue malū ⁊cipit. scient̄ in eodē fac
to se ostingit. qñ ñ diu illi se totū cōmit
tere audet. Nam & hę utreq; partes
scil̄ pars australis parsq; septentrionā
lis in tres partes distinguunt̄. quę hīc
ꝑ ardorē hinc ꝑ frigorē. hinc ꝑ serpen
tib⁹ ⁊habitabiles hominib⁹ sī. Hoc q̄q; de
monstrat qđ odoratus cū ascendit ad o
dorē ut̄ritū. gustus ū cū declinat ad sa
porē unctiōꝝ. hōis coꝝ animāq; ei⁹ ac opa
ipsi⁹ diuiso m̄ tangūt. ubi & illū q̄si ⁊ha
bitabilē ostendūt. si ñ ⁊telligit qđ coꝝ.
qđ anima. qđ opa in ipso sīt. & si etiā ⁊
semetipso nec rectū tempamentū discer ne
re nouit. Quarū duę mediæ ipsaꝝ par
tiū uni⁹ formę uni⁹q; mēsurę sī. qm̄ pars
australis & pars septentrionalis in recta m̄
sura ⁊sistentes. his etiā sua rectitudine
uista moderamina c̄cedūt. atq; designāt
qđ anima in odore ut̄ritū & in sapo
re unctiōꝝ uelut media int̄ coꝝ & opa ipsi⁹
⁊sistens. uni⁹ moderaminis & dispositiōis
ē cū mala metuendo ad dm̄ suspirat.
Q; & reliquę q̄tuor quę finerent̄ sī. aliā
ſ; tamē parē sibimet formā parēq; distin
ctionē habēt. quia illę tam in australi
quā in septentrionali parte ex utroq; la
tere ꝑsitarū mediaꝝ partiū dilatatę int̄
terminis finib⁹ suis qui uersus ꝑdictā quin
tā partē respiciūt aliquātū ⁊stricte sī. In
extremis ū finib⁹ suis aliq̄ntā latitudinē
habentes. ū alia formā quā supdictę me
dię partes habeāt uident̄ habere. sibi aut̄
inuicē similes & in forma & in dispositi
one sua ⁊sistentes. qđ demonstrat q̄a
coꝝ hōis opaq; ei⁹ quę uelut tīmnū
illi ꝓponūt cū in se defectū sentiūt. ali
ud officiū habēt in quo tamē parit̄ ꝙ
ēsentiūt quā anima habeat cū homi
ni uegetationē corpis & sensuū plenit̄
īfert. Iam cū coꝝ labit̄ opa ipsi⁹ attenu
ant̄. cū aut̄ anima coꝝ sustulerit. opa
corpis subleuant̄. Atq; longitudini &
latitudini ex̄ de duarū mediarū par
tiū equales ⁊sistūt. excepto qđ in ⁊teri
oribꝰ finib⁹ suis ⁊strictiores. in ex̄tioribꝰ;
ū latiores cētis dualib⁹ uident̄. secm̄ qđ
supdicta pars orientalis parsq; occiden
talis in utrisq; finib⁹ suis ut ꝑfatū ē se
cūruando hinc ⁊stricti hīc largius
spaciū ultis ꝓcedūt. Hoc ideo ē qm̄ par
tes ultę quę in utroq; late mediaꝝ sūt.
longitudinē ex̄ de mediarū quide ha
bent. ſ; latitudinē ūsius ꝑfatā quintā
partē eisde mediis partib⁹ minorē. uer
sus aut̄ ex̄tionē tīmnū suū ultis lationē.
alibi ū ipsis equale. quia utrisq; fines
scil̄ ꝑdictę partis quę ad orientē dri
gūt̄ & partis quę ad occidentē ⁊ten
dit̄. secm̄ modū arcus iuxta intiores
fines supdictaꝝ q̄tuor similiū partiū
⁊trahunt̄. Q; & omnia hęc designāt qđ
coꝝ hōis & opa ei⁹ ita in ipso ad sui
tentationē sui ⁊tendunt̄. secm̄ qđ
anima in illo ad c̄fortationē ⁊citat̄
ꝑ qđ idē coꝝ ꝑ eadēq; opa hōis in se
curitate arciora. in dubio aut̄ ampli
ora multociēs se reddūt. quā suspirū
aię desideret. qm̄ illa modū rectitu
dinis appetit. coꝝ aut̄ hōis ad īmode
rationē in opib⁹ suis sepi⁹ īcurrit.

V. Quinta ū pars priorꝝ partiū quę in
medio omniū ultaꝝ ē. in quadrata for
ma apparet. q̄tum̄ aerēis equalit̄ con
tineat̄ & ꝑfundat̄. designās etiā qđ
tactus ꝑfectionē opū & ī lenitatē
unctiōꝝ habeat. Atq; alibi ardorē.
alibi frigorē. ~~alibi frigorē~~. alibi aut̄
tempamento aeris ꝑfusa ē. quia ar

dor solis eam hic ꝑ̄ uicinitatē sua
ꝓurens. frigꝰ ꝫ ꝑ̄ remotionē ipsi⁹
eam illic ⁊stringens ⁊habitabilē ho
minib⁹ reddit. Tempies aut̄ calonis
& frigonis illa istic habitabilē ⁊ceditꝫ
quēadm̄dū & digiti ase differentes
manū tam̄ fortitudine sua ⁊timen
tes roborāt. & ut quinq; sensus hōis
quāuis sibi dissimiles sit̄ uelut ꝓ ig
nē & aquā temptationē ⁊tinseuntes.
admmicula aduitorij sibi iunctē ad
utilitates exhibēt. S; & hec eadē loca ha
bitabilia fideles homines demonst
rāt. qui diuinā legē semp ruminan
tes. & se totos ad supnā uitā erigen
tes in bonis opib⁹ se habitabiles redōt.
⁊habitabilia aut̄ ⁊fideles designāt
qui ūbis di resistere & repugnare co
nantes & fidē abnegare ueritatēq;
& solicitatē eid̄e fidi lacerare & ꝓ
ꝑe laborantes his ꝓfitentib⁹ se ⁊habi
tabiles faciūt. ꝫ quia spūs sc̄ habita
culū in semetipsis n̄ ⁊cedūt. Et ꝑ
dicta pars orientalis multa clarita
te lucet. q̄m in ipsa locus uoluptatis
& delicia⁊ ē refrigeriū beata⁊ ani
marū in se habens. & ut aīa uitionē
usū ad aspectū ueri luminis figat
monēs. Cont̄ uicia aut̄ multoꝝ pec
catoꝝ quib⁹ homines iustitiā ꝓua
ricant̄. penalia & t̄nsitoria loca ⁊
q̄tuor angulis ⁊tre posita sc̄. ꝫ quib⁹
animē saluandoꝝ sc̄m qd culpē eoꝝ
exigūt. corpoꝝ exutē examinan
tur. Vn occidentalis pars quadā te
nebrositate obtecta tenebrescit. ꝫ his
tenebris penas leuiū minoriūq; pec
catoꝝ in se ⁊tinens. scil̄ hominū illoꝝ
qui ignorantia delinqūt. & in eis au
ditū hōis a clamore ueritatis aūsū
ostendens. dustralis ū pars que in
trib⁹ distinctionib⁹ diuisa ē. duas
distinctiones que finetenꝰ sc̄ plenas
quib⁹da penis habet. in quib; for
tia peccata anima⁊ illa⁊ puniunt̄.
que diu in corpib⁹ suis eēnt odorē
uirtutū neglexerūt. Nam in distinct
one anguli huj qui int̄ orientē & au
strū ē acerrime pene ignei & uentosi
aeris alioꝝq; cruciatuū sc̄. ꝫ in quib⁹ pes
sima opa homicida⁊ raptoꝝ. furū.
atq; quoꝝda aliorꝝ hominū exquirunt̄
q̄n iudicia di semp parata sc̄ sup im
pietatē & ⁊fidelitatē & sup peccata &
horribiles sensus qui se deo opponere
nituntur. In distinctione aut̄ anguli u
li qui int̄ austrū & occidentē ē. pessime
pene habundāt. ita ut ibi in estate
frigus in hieme ū ardor aliq; pene
⁊ritat̄. ꝓ quas illoꝝ anime corpib⁹ exu
te purgant̄. qui de multis & magnis
peccatis suis uix uel in fine suo peniten
tiā habent. In ⁊ odore uirtutū caren
tes uix saluabunt̄. Tercia aut̄ que me
dia ust⁊ ēe uidet̄. n̄ quidē penis. sed aliis
quib⁹da monstruosis ⁊tornib⁹ se horren
da demonstrat. ꝫ quia si etiā usta quēad
m̄dū & alie due penis habundaret. eade
pene supfluitate sua ebullientes. habi
tationē horum in tris ⁊habitabilē red
derēt. cū nē ꝑ multis horroribꝰ qui in
ipsa sc̄ pestilentia hominib⁹ & anima
lib⁹. lesionēq; fructib⁹ multociēs ⁊mutat. ꝫ
q̄m hories odorē uirtutū aīab⁹ suis n̄ iferūt.
Qd & septentionalis pars tres etiā sepa
tiones habens in duab⁹ extremis sepa
onib⁹ duūsis penis habundantib⁹ osten
dit. ꝫ in quib⁹ animē illoꝝ purgant̄ qui
guſtū uite ꝑponentes ⁊cupiscentiā
carnis sue secuti sc̄. In sepatione eni⁊ an
guli ubi qui int̄ orientē & septentrionē
ē durissime pene frigoris & uentoꝝ alio
rūq; cruciatuū sc̄. ꝫ in quib⁹ ⁊fidelium
quoꝝda ⁊credulorꝝ hominū examinat̄.
qui diu in scelo maneret ⁊credulitatē tam
tes guſtū uere fidi neglexerūt. in ho
ra tamtū mortis sue ꝑ penitentiā ad fi
dē catholicā redeuntes. guſtū rectitudi
nis tande receptū. Et in sepatione an
guli huj qui int̄ septentionē & occiden
tē ē ⁊mundissime pene luculente hu
miditatis mortiferiq; feroris & fum

necñ & alioꝝ cruciatuū habundāt. in quib⁹ opa adulteroꝝ uoraciū & ebrio ſoꝝ exquiruñt. qui guſtū uite uelut alienū habuer̄t. S; media quāpluri mis horroribꝫ ſine penis horrenda oſ tendūt ut p̄dictū ē. quia ita multos ho vm. rores in ſe habens. ſi penis etiā habun daret. ſtatib⁹ illoꝝ habitatio hominū i ficeret. horroribꝫ tantū qui in ea ſt̄ ho minib⁹ & alijs creaturis ꝑicula mīdū īferentib⁹. cū hoīes ſapoꝛē uite in iſtipi entiā ducūt. Et quēadmodū in fetore ſor duū uermes ebulliūt. ita etiā ex fetore peccatoꝝ pene in p̄fatis angulis aſcen dūt. Vñ & multociēs ex eiſdē penis fu mis in t̄rā ubi hoīes habitāt ſe dilatāt magnā peſtilentiā in hominib⁹ & in animalib⁹ parat. Iudicia aut̄ hec q̄ ſup t̄rā & ſup hoīes uenīūt. de p̄dictis angulis p̄cedūt. ita ut plurima mala ab eis effundant̄. ſ; tamē cont̄ horri biles tenebras ifernalū penaꝝ altiſſi mi duriſſimiq; montes qui ꝑ nullā t̄e peſtatē ſendi poſſūt poſiti ſt̄. tenebꝛs reſiſtentes t̄rāq; defendentes. uelut pari etes domū ne labat̄ ceñet. Quia aut̄ homo in quinq; ſenſib⁹ ēſiſtens ſemp pec cat. ideirco in p̄fatis quinq; partib⁹ terre purgationē patit̄. ſ; paruas penas in ſu p̄dicta tenebroſitate occidentalis partis illi ſuſtinēt. quib⁹ p̄ſens t̄ra diu in corpib⁹ ſuis ēent q̄ſi carcer ob amoꝛē celeſtiū fu it. Qui aut̄ uoluptati carnis ſeruiūt. i alijs purgatoꝛijs penis qui & in partib⁹ auſtri & ſeptentrionis ſt̄ ut p̄dictū ē pur gant̄. quia quāuis peccauer̄t. dñm tamē & uiſtā fidē ñ abiecer̄t. Has & emī ſup dictas orientis & occidentis ſcil⁹ duas ro tunditatis t̄re principales partes nec ñ & auſtri & ſeptentrionis ut p̄fatū ē. q̄tuor angulares fines mortalis hō ñ in habitat. quin ꝑ īmutabilitate caloꝛis ſeu frigoꝛis ſeu ꝑ alijs īcōmodꝛtatib⁹ illarū in eis uiuere ñ poſſet. quēadmodū etiā ſi homo ſup̄ modū ſe exaltauer̄t. aut ſi in deſperationē ceciderit. uel ſi dextrā

negligens. ad ſiniſtrā declinauer̄t. ſpm ſcm̄ in habitaculū cordis ſui ñ receꝑit. Itaq; ds iudicia ſua multociēs ſup q̄ tuor angulos t̄re exeꝛet. ut iohes elec tus meus in apokalipſi uidit. quēad modū loquit̄ dicens. Et ecce equus albus & qui ſedebat ſup illū habebat arcū & data ē ei corona. & exiuit uin cens ut uinceret. Hoc ēſiderandū ſic ē. Tempꝰ primū q̄d in ada ceꝑit ut equus albus fuit. q̄n hō qui ꝑ igno rantiā p̄uaricat̄ ē. ſup q̄d ds ira ami ciſſionis ſue poſuit. que & undictā in ſe habuit. cui & ds dedit poteſtatē uictoꝛie inimicoſq; ſuos ſupare. ita ut etiā in p̄ſio p̄ſioꝝ cont̄ antiquū dra conē dimicaret. Et undictā hanc in in defectu legis quā adę dederat poſui it. ut etiā in defectu diluuij arcū in nubib⁹ celi fecit. Tempꝰ aut̄ hoc ab ex pulſione adę uſq; ad diluuiū p̄dura uit. in quo ds in ira arcus ſui cum cbū pplm p̄ter illos qui in archa ſer uati ſt̄. ꝑ ꝯcurrentes aquas que ut tonitruus ſonuer̄t ſubmerſit. Et ſic̄ in p̄mo tempe ds ire ſue arcū in undictā oſtendit. ſic & p̄t diluuiū nubib⁹ celi arcū in hoc ſignū dedit. ne deiceps ꝑ tonitruale ſonū aquaꝝ totū mundū dimergeret. ū & ꝑ bap tiſmū fideles ſaluari p̄ſignant. Itaq; ſubſequit̄. Et exiuit alius equus rufus. & qui ſedebat ſup illū datū ē illi ut ſu meret pacē de t̄ra & ut inuicē ſe occi derent. & datus ē illi gladius magnus. Hoc ēſiderandū ſic ē. Equus iſte tempꝰ illud ē. quo p̄t diluuiū ꝑ ira dei iuſto iudi cio ablata ē pax ab illis qui ſe dō op poſuer̄t. q̄n pacē ab ipſo ñ q̄rebāt. nec illā hominib⁹ dabāt. & ideo etiā iudi cū di p̄miſit q̄d inuicē ſe crudeliter oc ciderent. & magnus p̄liſ ꝑierit. quia ꝑ īfidelitatē ab eo receſſerāt. ſic & aīa ſeipſā occidit cū dō adherere ñ q̄ rit. Deinde itū ſeptimū ē. Et ecce equus niger. & qui ſedebat ſup eū habebat

staterā in manu sua. Et subsequit. Bi
libris tritici denario uno. & tres
bilibres hordei denario uno. / & u
nū & oleū ne leseris. Hoc ēsiderandū
sic ē. Tēp' quo p't passionē filij di
pfecturi es in ecclia surrexer't equus
iste ē. / niger uidet p īcredulitatē.
ū īcreduli fidē ꝑpetrent nigredi
nē īfidelitatis sibi attraxer't. / S; ita
di recta mīsura cruciat' martirū pon
derabat. tortorib' quide ēdignā penā.
martiribꝫ aut' gl'am sempitrnā. Nā
uectoria martirū pinguis radix om
nū utrutū erat. que grossos suos m
illos emiser't. quib' cuncta ꝓpric uolun
tatis & legis sedm carnē abstuler'it.
& in quib; defectus uoluntatis carnis
in amore etne uite factus ē fides quā
in se ētinet quilibet fidelis & ista q̄q;
in beata esurie facta sūt. q̄ fideles esuri
unt ⁊ sitiunt iustitiā. Sic & stateta il
lud ē qd' homo in spitali abstinentia
fructib' tre pascit'. / & qd' in uirginea
natura celestē patriā amat. Quappt
tēp' istud martirū erat qd' nigre
dine aquilonis mixtū fuit. q̄ndo
martires ab iustis. uelut agni alu
pis occisi sūt. Idcirco etiā iudicio tē
poris hui' stateta data ē qua in bili
bre librateret hec duo. scil' abstinen
tiā & celestis patrie dilectionē. / que
martirū sūt ut p̄dictū ē. Ipsi enī mar
tires corpus suū p abstinentiā affli
gūt & in celeste desidriū aspicūt. ue
lut aquila in solē oculos suos ponit.
qd' bilibris tritici designat. denariū
unū uite cōparans. Qui ū sedm p̄cep
ta legis p abstinentiā a peccatis se con
tinet & ēsortiū uiri aut uxoris sibi ab
strahit. & relictis diuitijs suis se pau
pes facit. que omīa ualde dura &
aspa sūt. p tres bilibres aspritatū istaꝫ
in amore denarij uni' qui celestis pa
tria ē sibi conexi sūt. / & hoc sapien
tia facit que omīa p mīam eque pon
derauit. quia ds sup omīs misericor
ē. Istoq; m unū & oleū n lesit. / eū p pe
nitentiā & mīam homo a peccatis suis
redimit. Et tm̄ subsequit. Et ecce e
quus pallidus & qui sedebat sup eum
nom illi mors. / & infernus sequebat' eū.
Et data ē illi potestas sup q̄tuor partes tre. /
interficere gladio & fame & morte & bestijs
tre. Hoc ēsiderandū sic ē. Equus hic denota
tus. illud tēp' ē in quo omīa legalia &
plena iustitia di, uel in pallore ꝓ nichilo
cōputabunt. ū homines dicēt. nescim' q̄d
facimus. & qui hec nos facere p̄cipiebāt q̄d
dicerēt nesciebāt. / atq; sic absq; timore
& tremore iudicij di omīa hec contēnēt
& hoc etiā p diabolicā suasionē facient.
Opa aut' hec ira di in uindicta sua diu
dicabit eaq; omīno ēculcabit. / quia mor
tē istis n penitentib' īferet. eosq; ad tar
tarea loca dapnabit. Nam etiā in tre
pe illo p omīs fines tre cū gladius ꝓcurso
nes in ipsis fiēt. & fruct' terre auferent
hōiesq; repentina morte & morsib' bestiaꝝ
pibūt. Antiquus utaq; serpens de
omīb' supdictis pensis quib' homo seu in
anima seu in corpe punit' gaudet. /
ut quia ipse celestē gl'am amisit. homo
etiā ad illa n puenat. Nam q̄ndo seu
sit qd' homo ēfilio suo ēsentiat. pug
nā cont' dm facere studebat dicens.
Nunc in homine omnē uoluntatē meā
cōplebo. Et deīde in odio suo odibile
ēsentiū mt' hōies mittit. q̄tenꝰ iuncē se mt'
ficerēt. Et dicebat. Faciā hōies mon eoq;
magis ꝓda quā p̄dictus sim. / quia cū
ego sum. ipsi n sūt. Insufflatu suo q̄q; ha
buit ut p̄cessio filioꝝ hoīm intraret tuum
in uiros exarserit turpia opantes. Vñ
& ualde gaudens clamabat. Maxima
blasphemia illi ē qui hominē forma
uit qd' homo in forma sua euanescat.
naturali usu mulierū abiecto. Itaq; i
suggestione diabolica īfideles & seduc
tores sūt. / in odio aut' homicidioq; rap
tores & latrones. / in ētrario ū peccato
uitoꝝ īmundissima ꝑuaricatio oīaq;
uicia sūt. Et cū peccata hec in ꝑsis se

ūnē communicarēt. nunc ēbru
dis simulaēt. ecclīaq; qñ nudi
& principes nobiles & diuites
mp; p̄fessi mundi & de locis su
rus & de ciuitate in ciuitatē
nobilitatis; generis cop. ad m
dinarēt. & de diuitijs in paupt
gentū. Ista omīa tunc fient.
quasi serpens uarietatē mor
tis nethuius in ꝑsis sibi
mīs; nethuius in ꝑsis sibi
ptrabunt. hec abiciendo. / eū in p̄dictis opib'
rabit & uariabit. S; ide. m
mensis erīq; nequissimi spe
dei formā suā quide p̄dider
tatis rationalitatis amisi
mis creaturis sui formā p̄dic
malis mortalis creature sicut
singulis' sui unicuiq;
mis mundi ipsi insidiant. eū &
mina malicie sue aliq̄d fin
mit. Sed aut' cont' impietat
magna ꝑtis illatur. eū racio
mensis magnalitatis illoꝝ
dis; ꝓcedit. / & ꝑtū hoc usq; a
mensis dā ꝓcedabit. ubi & ēfut
mit ꝓcedit. / ubi & homo
sanguis unde accipiet
& sup̄ omnē sup ꝑfatā
mis a quasi altitudine
rubicundo sapphirinu
cutis hoc ē qd in plaga
mitur designantes humanū
sanguinantes & in altitudine
mis. uelut di in p
mis sua se tectur tando ad
mitur. / qua & in ꝑsis & in ad
mis sua & in alienatione arq; aspa
mis. ea que p ipsū

ūncē commixerīt. tunc ēlūminato legis
dei diuidet. ecclīaq; q̄si nubila ēcutiet.
& principes nobiles & diuites p̄simule
q; p suos minores de locis suis expellen
tur & de ciuitate in ciuitatē fugabunt.
nobilitasq; generis eoꝝ ad nichilū de
ducet. & de diuitijs in paupertatē redi
gent. Ista oīa tunc fient. cū anti
quus serpens uarietatē mortū uarie
tatēq; uestimentoꝝ in pplōs sibilabit. quē
ipsi imitabunt hec abiciendo. hec ad
sumendo. cū in p̄dictis opib⁹ se semp no xi.
uabūt & uariabūt. Q; idē antiquus i
micus cetiq; nequissimi spe pulcritu
dinē formę suę quā p̄diderūt. n̄ aut
sufflatū rationalitatis amisert. & p̄ti
more creatoris sui formā p̄distinctionis suę
nulli mortali creature sicut ē ostendit.
s; suggestionib⁹ suis unicuiq; hominū
secm mores ipsi⁹ insidiant. cū & in reliq
creatura malicię suę aliq̄d simile inue
nūt. Ueus aut contr impietatē eoꝝ m
magnū p̄liū istituit. cū rationalitas
hominis rationalitati illoꝝ resistit e
osq; cōfundit. & p̄liū hoc usq; ad nouis
simū diē p̄ducabit. ubi & cōfusio eos p
oīa iquinabit. ubi & homo qui eos
supauit mercedē unā accipiet. Sed
q̄ uersus orientē sup⁹ p̄fatā tre rotun
ditatē in quadā altitudine uidet glo
bū rubeū. circulo saphirino colorīs cir
cūdatū. hoc ē q̄ in plaga orientis omī
ustice designantes humanū intellectū
supgredientis & in altitudine celestiū
secretoꝝ cōsistens. zelus dī in potentia ip
si⁹ cū ustica caritatis ostendit. qm cū
ds potens sit uidicia sua p̄ficere. ea tam
p equitatē caritatis cōplet. A cui⁹ dextra
& sinistra parte utrīq; duę ale p̄cedūt xii.
quas alta eaꝝdē duas partiū se sur
sū in altū extendit. ita ut ambę in sū
mitate sua se recuruando ad iunctē re
spiciāt. qua & in p̄spis & in aduersis scil
& suauu īspiratione atq; aspa correpti
one diuina p̄cepto ad tutelam hois
se demonstrans. ea que p ipsū ad supi
ora tendūt in celsitudine maiestatis
suę cōseruando ēcludit. alta ū utrīq;
ab eisdē partib⁹ deorsū usq; ad medi
etatē p̄dictę rotunditatis tre descen
dit. ita ut ędē ale eandē mediā ro
tunditatē ext⁊ firmamētū circūam
plectendo tegāt. qm sic supna defen
sio hec que in celestib⁹ sē defendit. sic
& illa que in īferioribus existūt protegit.
se ad plenitudinē bone uoluntatis ho
minū īclinās. illaq; in amplexu ue
re dilectionis ponens. Et ab eadē
medietate rubeus circulus in modū
arcus se extendens. tota exīore partē
occidentis necū & quasdā distinctio
nes que ext⁊ rotunditatē illi⁹ sē com
phendit. quia affectione illa qua
ds ipsū colentes misericordit fouet.
ignis zelū sui p undictā uiste extēn
sionis eos qui ext⁊ ambitū bonoꝝ opū
īcedūt. illosq; qui ext⁊ integritatē ue
re fidei sē uiste diuidicat. atq; ad loca
penalia dampnat. scil a tramo p
tentē australis ale circa occidentē usq;
ad tramū septentrionalis ale se re
torquendo cū aspiratē p̄sentis uite
culpabilia facta piciens. ea in aspira
tē flagelloꝝ suoꝝ mittit. qm uerita
tē ustice n̄ tenuerīt. Q̄d aut ab ipsa
rotunditate uersus orientē unā p̄fa
tas alas q̄si edificiū sursū usq; ad sup⁹
dictū globū ascendens apparet. hoc
ē q̄d aterrentis causis se auertens p or
tū ustice unā p̄fectionē di ciuitas u
uis ex lapidib; cōstructa. ad uidendū
di aspectū suū dirigit ipsū glorifi
cans. qua fideles animę din assidue
laudāt. qm oīa recte dispensāt.
et ab eodē globo sursū usq; ad medie
tatē p̄dictarū alaꝝ uelut platea exten
dit. sup⁹ quā quasi stella candida ra
diat. qua audicis potentie di ad
p̄fectionē p̄fectionū ei⁹ uia dirigit
sup⁹ quā uirginitas floret ubi īcar
natus dī filius de uirgine natū ap
paret. quē maxima multitudo ui-

263a

gmitatē diligens ꝓfectionēq; arripi
ens. ꝓa deuotione potent̄ subsequit̄.
Et deīde int̄ sūmitatē earūde alaꝫ
uel globus igneus quosda radios de
se emittens uidet̄. qm̄ in altitudine
supnaꝫ defensionū spe sēs plurima
dona electis suis tribuens se manifes
tat. d sūmitate ū p̄dictę rotunditā
tis tīrę usq; ad p̄fatū globū rubeū.
& ab ipso globo usq; ad p̄dictū stellā
candida. & ab eade stella usq; ad su
p̄dictū globū igneū equalia spacia
sē. qua iudicia potentię di & uir
ginitatis opa. necū sēi spe dona sibi
ñ dissentiūt. s; equo moderamine s̄
ccordāt. qm̄ qd gr̄a sēi spe exspirat
hoc opa sēitatis confirmāt. eaq; diui
na iudicia iuste diuidicāt. Int̄ pri
mos qq; alas extrinsecq; parte p̄fatę pla
tę a sup̄dicto globo circa demonstr̄
tā stella usq; ad p̄fatū globū igneū.
q̄si quida radij stellaꝫ discreti appa
rent. qui significant̄ qd in prechome
lla quę sursū in celestib; ē. innata
uirginitatis ubiq; circūtegunt̄ eū
p̄ iuncta potentia cade uirginitas q
in filio di iceptū. & p fortitudinē sēi
spe munita etā custodia angelicoꝝ
spiritū nullatenū careat. qua uirgi
nitas socia angelorū existens. cū fortiū
eorū p̄merer̄. Nam filius meus p̄ sua
uitatē humanitatis suę illos ad se
colligit qui ipsū fidei deuotione cas
titatis imitant̄. & qui iudicia di me
tuent̄ p̄ īspirationē sēi spe passione
eide filij filij mei corpib; suis īfert.
diu ēcupiscentijs carnis suę resistunt.

xiii. Sed & uersus occidentē ext̄ p̄dictā titę
rotunditatē tenebrę apparēt. quę
ab utraq; parte eide rotunditatis
ad medietatē ipsi quo & p̄fatę ale
deorsū descendūt in modū arcus
se extendūt. quę in plaga illa ext̄
mundū extiores tenebrę sē. ex altā
parte usq; ad mediā plagā austri.
ex altā usq; ad mediā plagā sep
tentrionis se plongantes. ac sic p nequi
tiā rebellionis cont̄ pleniludinē pte
stis di se erigentes. ubi antiquus p̄
uator qui in ipsis dñat̄ sup animas o
blusionis tradit̄as cruciamēta se habe
re gaudet. In quib; int̄ angulū occiden
tale & angulū septentionale alię den
siores & actiores tenebrę uelut formam
horribilis & deuoratis hiatus oris ha
bentes sē. quę in eisde partib; ext̄ mun
di acerbitate sua os īfernalis putei ex
tendentes. animas damnatoꝝ deuorāt
durisq; afflictionib; cruciāt. qm̄ ille dap
nationis opa magis facientes quā dim
diligentes diabolū subsequunt̄. Pre
dictę aut̄ tenebrę alijs qb; dā densissimis
& pessimis īfinitisq; tenebris que ext̄
ntas sē q̄si os & rictus earū sīt adherēt.
que īfernalia loca sūt. in quib; omia
genera penaꝝ absq; cōsolatione habun
dant. ab alijs penis separata quia illisa
crioꝝ sē. & cuncta deuorāt que ds in o
blusionē mitti diuidicat. p que illoꝝ
animę cruciant̄ qui p īfidelitatē iudu
ritatis & p facta exectationis creatorē suū
obliuioni tradūt. Quapt̄ & has īfimas
tenebras scis s; eas ñ uides. qm̄ īfernū do
ros cruciat̄ homo p scientiā & intellectū
ē quidē scire pot̄. s; eos diu in corpe ē mor
lo mortalitatis īruitu p̄fecte uidet. nec
que & quanta tormēta in ipsis sīt discer
nere ualet. sic nec animā suā nec meri
ta illi quādiu in sēlo uiuit cognoscit. xiiii.

Deus itaq; qui omia que p̄dicta sē fecit. u
nica uita ē ex qua omis uita spirat ut
raduis a sole ē. & ignis ille ē a quo omis
ignis qui ad beatitudinē respicit accendi
tur. quēadmodū scintille ab igne procedūt.
Et quom̄ euenies eēt ut hmoi uitę nichil
uitale adhereret. & ignis iste nulla rem
calefaceret nec illuminaret. Et q̄m dece
ret qd a deitate que ante eum uita fuit.
nulla uita nec claritas ulla p̄cederet.
Et qd p̄desset si lum̄ p ignē accensū nullu
luceret. cū nec ignis lumē suū nec sol ra
diū suū absconderet. Deus enī uita ille ē.

ꝑquã multitudo angloꝝ accensa ẽ quẽ
admodũ scintillę ab igne ꝓcedũt. Ijñ &
ĩdecens eẽt ut uita hęc ñ claresceret.
Et claritas ista ĩdeficiens ẽ./qm̃ nulla
mors in ipsa ẽe pot̃. Quom̃ Deus solꝰ
ꝑ semetipsũ & in semetipso ẽ. nec ab ul
lo aho ẽe accepit. ſ; alia quelibet creatu
ra ab illo ẽe cepit. Ipse quosdã spe mag
ni honoris creauit quib⁹ magnũ prin
cipẽ ꝓfecit. in quẽ omn̄s aspexerit̃ ut luce
na ĩspicit̃ in qua ardens lum̃ lucet. qa
in ipso omnia ornamenta illoꝝ qsi lapides
ꝓciosi fulgebãt. S; ille in uacuũ locũ re
spexit ubi & sedẽ suã ponere uoluit. Qua
ꝓpt̃ cũ omni agmine suo sic̃ stipula in
puteũ ĩferni ꝓiectus ẽ./ita ut ad ei⁹ casũ
exões tenebrę & os ĩfernalis putei cũ
ipso puteo parata sit̃. qui puteus sine
mẽsura ẽ. sic̃ numerus ꝑditoꝝ angloꝝ
numerũ ñ habet. Nam comm̃ similitudi
nẽ illa qua deo similis ẽe uoluit exões
tenebrę illi parate sũt./& ꝓpt̃ illicitam
discordiã quã mm̃ exercitũ di & suũ ẽe
uoluit. ipsi os ĩfernalis putei factus ẽ./
atq; ꝓpt̃ iuidiã hanc qua dñm nullom̄
ẽfugere uolebat illi puteus ĩfernꝰ ꝓpara
tus ẽ. Et ds fortitudine maiestatis sue
beatos spe ita circũdedit. ut amplius nul
lo stupore antiqui deceptoris trem̃. fa
ciesq; illoꝝ claritate sua ita repleuit. ut
facie ei⁹ ĩtuendi semp delectent̃. atq; po
tentiã suã hoc in sup ĩfernũ extendit.
qd̃ antiquus deceptor nullo bello nec ul
la arte plenũ numerũ saluandoꝝ destru
ere ualet./quãdmodũ ille seipsũ sedm in
peos moyses occidit. Tunc ds in lumine
uultus sue hominẽ fecit. illũq; in ĩex
tinguibile lucẽ paradysi posuit quę ĩpu
tribilis cũ fructib⁹ suis manet. ſ; homo ĩ
obedientiã arripuit. ac sic nudu se ẽe cog
nouit. qd̃ diabolo multũ placuit qui eũ
denudauerat./qm̃ & ipse pulcritudinẽ
glę sue ꝑdiderat. Ut ds in pallida nube
sic̃ flama qsi illi alienus apparuit uel
etiã obtecta facie ꝑmodũ moysi &c. cẽtis
carnis suus se ostendit. eũq; nudu ẽe uo
luit. quia ut filius suus uestimẽto hu
manitatis qñdoq; ĩduer̃ uoluit.
& ido etiã uestẽ de aere ꝑ quẽ animal
uiuit illi dedit. qm̃ ipse adã & eua
animal audierãt. ubi ꝓceptũ di de
seruarãt. Et sic in miseriã ꝓgrina
tionẽ expulsi cũ aliis fructib; tres pu
tribiles effectꝰ sũ./atq; in casu & egres
su eoꝝ omnis creatura mundi obnu
bilata ẽ. uelut si radius solis ꝑ densã
nube fulgeat. quẽadmodũ etiã ingres
sus paradysi antiquo deceptori obnu
bilatus ẽ ita ut deiecꝰ illuc ñ itro
eat. Deinde homo cũ creatura opari
cepit./qua sic̃ ignis alia quecq; ac
cendit & ꝓficit. ita & homo cũ re
liqua creatura ẽ atq; creatura in
igne latet qui omnia ꝓfundit & pro
bat. ipsiq; aqua adẽ quę omnia mun
dat. & ignis in tanta ui ardet ut
nulli parceret nisi ꝑ aquã tempa
ret̃. Et ut aqua igni parendo ad
ẽ. sic etiã humanitas diuinitati ad
uncta ẽ ut pareat./qm̃ homini ñ
ꝓdesset qd̃ in tenebris iaceret nec
ullũ lumẽ daret. Ipse eni̇m igne coa
gulat̃ & aqua ꝓfundit̃ ut forma
ẽe posset./& ꝓptea etiã omnẽ formã
luteã quã facit igne & aqua ꝓficit.
Deus utiq; uiuens lumẽ ẽ a quo oĩa
lumina clarescũt. uñ & hõ ꝑ ipsũ
uitale lumẽ manet./& ipse etiã ig
nis ẽ. Quappt̃ & hominẽ igne co
quit & aqua ꝓfundit./idoq; etiã
aqua ex nimio calore in carne ho
minis rubet & manat. Et quom̄
euenies eẽt ut hõ tenebrosus ma
neret qui de lumine clarescit./&
se ñ moueret cũ de igne uiuat.
Qd̃ si hõ absq; ope eẽt. & si habita
culu ñ haberet./uacuus foret. Nam
ds ignis & lux existens ꝑ animã
hoiem uiuificat & ꝑ racionalitatẽ
eũ mouet./sic̃ etiã in sono uerbi
rorũ mundũ creauit qui habitacu
lu hoĩs ẽ. qui scit̃ homo cũ omnib⁹

his opat. sic & ds eū in oīb⁹ pfectū fecit.

xvi. Et quis leuaret pdictū hoīem qui decept⁹ creatoris sui oblit⁹ ē. nisi ille qui nulla caligine obumbrat⁹ ignorantie illi ēdo luit. Si; cū diabolus mulierē uestitā u disset. in unda scientia qua se de celo p uectū cognouit unt se scisitando ut qd ds illi uestitū dedisset seipsū decepsit. ut in apokalipsi sc̄ptū ē. Et p̄ traim ut dit dracho qd p̄iectus ē in tram. psecut⁹ ē mulierē que pepit masculu. Et date sūt mulieri due ale aquile magne ut uo laret in desertū locū suū. ubi alit⁹ p temp⁹ & tempora & dimidiū tempis a facie serpentis. Hoc ēsiderandu sic ē. Antiquus draco uidens qua locū illū p̄diduisset un quē sedē suā ponere uole bat. qm in tartarea loca p̄iect⁹ erat. uā suā in mulierē exacuit. qua ulta ta dicē omnis humani generis p partū ēe cognouit. & in maximo odio eam ha bens unt se dixit. qd nūquā cessaret ulta psequendo quousq; ipsā uelut u mari suffocaret. qua eam p̄mū dece pat. Si; ipsa qsi parturiendo angustiata fortissimū aduersariū ēsolationis tande arripuit. diumaq; p̄fectione suffulta in omnib⁹ modis diabolo se opposuit. Hā ipsi data sūt duo munimēta beatitudi nis. scīt celeste desiderū & saluatio ani marū. ut cū his in secreta cordis sui ten deret ibidē nutrimēta salutis accipiēs p temp⁹ qd ante diluuiū fuit. & tempa p̄t diluuiū. & dimidiū tempis qd in circūcisione ante īcarnationē filij mei erat & p̄duraūt usq; ad plenū tempus euglij in quo omnis plenitudo uere & iuste ēstitutionis adūsus antiquū ser pentē surrexit. dnte diluuiū eni & p̄ diluuiū necū & in circūcisione dīm co tentes fuer⁹ qui redemptionē animaꝝ suaꝝ p effusū sanguinē filij mei adep ti sūt. Cū aut tempus rutilantis auro re id ē plene iustitie p filiū meū uenit. antiquus serpens ualde extūrit⁹ obtu puit. qm p mulierē uidet uirginē to tus decept⁹ ē. Quapt & in furore suo cont illa exarsit. ut in uoluntate mea sc̄ptū ē. Et misit serpens ex ore suo p̄t mulierē aquā tanqm flumē. ut eam faceret trahi a flumine. & ad nullū tra mulierē. Hoc ēsiderandū sic ē. Misit antiquus psecutor ex ne quissima uoracitate sua p̄t rectum dinē mulieris que uirū p̄tulerat. īcredulitatē & īfidelitatē in pphas u deos & paganos. hoc intendens ut illa plurimis psecutionib⁹ attrita ꝑ subiugaret. uel omino suffocaret quēadmodū nauis p naufragū suf focat. quarū nomā ipsi⁹ totū de tra deleret. sic & res illa de tra deletur que in pfundū fluminis p̄icit. Si; ad nullo tra mulier erepta ē. qua fi lius meus uestē humanitatis sue de ipsa sūpsit. qui plurima obprobria & passiones ad ēfusionē ei⁹dē serpen tis in corpe suo p̄tulit. xvii. Traq; ut su p̄dictū ē. ds mundū celo ornauit. ter raq; ipsū firmauit. ac p eū seipsū glo rificauit. atq; p illa que in mundo sūt hoīem sublimauit. cū illi omīa terrena subiecit. uelut seruus meus se creto⁹ meo⁹ ēscuus ostendit dicens. In principio creauit celū & tram. hoc ē siderandū sic ē. In principio. id ē in īceptione omnū rerū que in scientia di erat qualit̄ fieri deberēt. creauit ds. hoc ē p̄seipsū p̄cedere fecit. celū & tram. scīt matiam omnū creaturaꝝ celestiū & terrestriū. celū id ē lucida ma tria. & tra. uidel turbulenta matia. Et hec due matie simul create sūt. & in uno circulo apparuer⁹t. qui circulus potestas di ē in celo & in tra. De clari tate illa que etnitat ē p̄dicta lucida matia uelut spissa lux fulminabat. & hec eade lux sup turbulenta ma teria lucebat. Ipse quoq; nec firma mentū nec tra stare illuminabat. quēad modū nec hō facit qui quasda formas parat. quia unāquāq; p̄r eū circino

suo signat./ & eam p̄mdiu colorib⁹ de
pmgit. Terra aut̄ inanis & uacua & tene
bre erant sup faciē abyssi./ qm̄ tra fuit
inanis scil̄ forma carens. & inuisibilis lum̄
n̄ habens. quia necdū splendore lucis.
nec claritate solis. lunę aut̄ stellar̄ illu
strabat̄. & inculta qm̄ nulla cultura sul
cabat̄./ & uacua id ē icōpositā. quia n̄
dū plena erat cū necdū uiriditatē. ger
men. aut uiriditatē herbar̄ seu ar
borū habere. Qd aut̄ n̄ ē dictū qd ce
lū inane & uacuū eēt. hoc idō ē./ quia
nullos fructus parere debebat. Ty; te
nebre quę necdū p splendorē luminis
euanuerāt qm̄ nulla forma fulmina
bat. erat sup faciē abyssi. uidel̄ sup eandē
indistinctā cfusionē tre quę faciem abys
si ē. cū illa uideat̄. abyssius ū occultet̄./
qua tra abyssū sic corp̄ animā obtegit.
ut n̄ uideat̄. Et spe di ferebat̄ sup aq̄s.
Nam spe di uita ē./ & uita hec aquas
ad manandū mouit. quatenꝰ tra p il
las firmaret̄. ne p uentū uelut cinis
spargeret̄./ quia ut spe ses̄ homini in
fimdū. sic & aquę torrens uer habēt
& omia immunda lauāt./ quē admodū &
spe ses̄ sordes peccatorū. Dixitq; deus.
fiat lux. Et facta ē lux. Dixit ds iex
tinguibile lum̄ qd anullo obscurat̄ ex
istens. & p ūbū suū uelut tonitruus so
nuit dicens. fiat lux. & facta ē lux./ qa
mox ideficiens hominib⁹q; inuisibilis
lux quę nūquā obscurabit̄ fulminabat.
cui etiā uuentes sperę scil̄ angli adhe
rebāt. qm̄ ds uita ē. & ūbū suū n̄ dor
mit./ sz; uita apparet. Et qd illud ptulit
hoc ds ad laude sibi posuit./ n̄ aut̄ lux
solis quia sol ndū erat. & qm̄ splendor
solis sup tra n̄ semp apparet./ sz; multo
ciens obnubilat̄. Et uidit ds lucē qd
eēt bona & diuisit lucē a tenebris./ ap
pellauitq; lucē die. & tenebras nocte.
Nam ds uidit qd lux eēt bona quę fa
ciei suę splendorē redderet. & ido illā
a tenebrositate etiā segregauit. ne of
ficia sua in lucē admiscerēt. quia ex
his duob⁹ altrum ideficiens ē./ alterū
in defectu cadit. Ideo nāq; dies ē. qm̄
ds p ūbū suū lumē p̄mū pduxit usq
sit qd appellauit die. n̄ die solis. sz;
die ideficientē quę in supiorib⁹ nul
la tenebrositate opp̄mit. Et tenebr̄s.
n̄ quę luce solis fugant̄. sz; quę idefi
cientē obscuritatē habentes nulla
claritate lucis p̄fringunt̄. tenebrā
qq; quę erāt sup faciē abyssi. & quā
ndū illuminauerat appellauit no
die. Lux quippe carens die ceca ē. &
dies a nocte segregata ē. & a cecitate
noctis separata in claritate ē. Sic ds
lucē a nocturnalib⁹ tenebris sepa
uit. Factūq; uespe & mane./ dies un̄.
Nam factus ē finis opis huius & icep
tio ipsi⁹ claritas una in pfectione./
qua cū ūbo di lucē fieri uoluit. icep
tio ipsi⁹ uelut mane fuit./ pfectio
aut̄ illi⁹ q̄si uespe. ubi cōpleta appa
ruit. Et alio mō. In principio crea
uit ds celū & tra. Hoc considerans
dū sic ē. In principio incipientis
tempis cū ds p ūbū suū omia crea
ret. creauit celū & tra. id ē p̄mā ma
teriā in qua omis celestis & terrestris
creatura p ūbū di pcessura latuit.
Similit̄ ds in creatione eccliē fecit.
antequā eam ēstrueret. Ipse icepit.
icipiens in p̄ncipio id ē in filio suo
quē p aureā portā uirginis in clau
stra pudicitię ei⁹ in mundū misit.
P ipsū omia. scil̄ celū & tra creata s.
sic iohes euglista dilect⁹ di dicit./ atq;
eodē mō in omis iustitia celestis & terrest̄s
in ipso facta ē. Et q̄m ē ipse p̄incipiū./
qui aut̄ scla in patre natus ē. Ante
scla in patre spitalit̄ n̄ carnalit̄ na
tus ē./ ipse aut̄ icarnat⁹ iuxta omis
iustitię existit. quia queq; iustitia
quā antiqui sci ante natiuitatē ei⁹
habuer̄t in salutatione n̄ uixit. neq;
hominē in eā reduxit. Sua ū iustitia
quę in eo surrexit. scil̄ baptismū &
euglīū. & unū dīm in nomine scē

xviii.

trinitatis credere. / ipsa hominē in paradysū reducit. Quappē ipse principiū salutionis in ope suo ē. / ut ada ūicū pditionis in ope suo fuit. / Et quēadmodū ipse ūbū illud ē qđ qđ omnē creaturā pdixit. quia omnia p ipsū facta sūt. / sic etiā in humanitate sua principiū omnis edificationis sēc ecclie ē. Quonī. Ipse in pdicatione pphetax qui eū uentu rū ee pdixerūt quasi umbra erat. / uelut etiā ab abel usq; ad natiuita tē ipsi⁹ filij di queq; iustitia umbra ecclie fuit. / que de latē xpi in sanguine ei⁹ orta ē. Que p regenerationē spc & aque que ante nūqm fuit in qñ tū iohes baptista in umbra baptismi pnunciauit. in forma sua tē plenit apparuit. qñ ipse xpc qui ante natiuitatē suā quasi umbra apprehens p dictus erat. homo in carne apparuit. / ut psalmista dauid in spu meo dicit. xvi.

xviii. Et erit tanquā lignū qđ plantatū ē secus decursus aquax. / qđ fructū suū dabit in tempe suo. Hoc cōsiderandū sic ē. Filius di qui p omnia uoluntatē patris sui secutus ē. lignū salutis fuit. cceptus de spu scō de quo nuuentes aque fluūt. multū fructū scūtatis dans. cū discipulos suos ad ecclias tica doctrinā plenit illustrauit. Iam filius di secm diuinitatē qsi radix in corde patris & ut diuinitatis fuit & sic in uterū uirginis descendens plenū fructū p humanitatē suā p tulit. / quia sic humor aque in uiri ditate lignū ē. ita filius di in patre usq; ad pdestinatū temp⁹ humanitatis ipsi⁹ semp erat. cū cīb⁹ uite omnibus spiritalib⁹ factus ē. Celū & eni⁹ filiū di tenuit. diu ipse in celo in sinu patris appāruit. / & tra tenuit diu i psepio iacuit. & aqua sensit diu ipse sup⁹ mare ambulauit. Et licet illū pplī corpalit uideret. dīm tamē ee ñ cognouerūt. xx. Terra aut erat xxii. cit. Ortus; ds. fiat lux. Et facta

iamus & uacua / & tenebre erāt sup faciē abyssi. Omnis pplus sciat uidaicus & gentilis qui sup faciē abyssi id ē iram habitabat p irritationē spc suu iamus fidi & cecus & surdus in agnitione di fuit. / & uacuus a bonis opib⁹. qñ ea secm doctrinā altissimi filij ñ opabat. / donec ipse ad patrē ascendit. Et sic sup terrā que facies abyssi ē. tenebre infidelitatis erāt. in qua homines dm ñ cognoscentes qsi ceci uiuebāt. Et spc di ferebat sup aquas. Et ascensionē dñi igneus spc scs sup aquas id ē aplos ferebatur qđ caritas filij in uoluntate patris fecit. / quia ut in creatione mundi ante alias creaturas aque orte sūt. sic etiā apli p̄mi doctores p̄ alios doctor⁹ ecclie fuerūt. Et ut etiā ab aquis illis que in creatione mundi orte sūt omnis aque p fluūt. sic ab aplis p̄mis doctor⁹ omnis doctores ecclie ppagati sūt. / ut psalmista dauid testificatur dicens. Vox dñi sup aquas ds maiestatis intonuit / uox dñi sup aquas multas. Hoc cōsiderandū sic ē. Vox p̄mū sonat. & uim uerbi in se habet. / ita ut quecūq; annuntiat sciem⁹ intelligam⁹. Iraq; uox illi⁹ qui omnib⁹ dñat sup aquas idē sup pphetas uenit. cui eis multa secreta celestia quā terrena denudauit. / & ide dīus deus maiestatis existens. qua sup omnia potens ē potenter intonuit. cui filiū suū in mundū misit. Tunc qq; ille dīus omnū pplor spm scm sup aplos eorosq; credentes qui in catholica fide multiplicati erāt misit. / ita ut doctrina ipsor⁹ totū orbē terre penetraret. In humana nāq; forma hoies filiū di aspiciebāt. si; qm ceptus & natus fuit sem⁹ nesciebāt. Si; & uox aliquā alie na ē nec intelligibilis. ubi aut notā & intelligibile ē p qđ homo dīm maiestatis in fide cognoscit. qui pphetā mihi mittē misit. qua aqua etiā significat. / uñ & dns pphetax in uocib⁹ eor⁹ cognos xx. cit. Ortus; ds. fiat lux. Et facta

ē lux. ¶ Locutus ē ds. p spm scm aplm. Et
rore ardens lum. ¶ ueritatē in nomine sce
trinitatis docentes. Qui stant spu sco ac
censi clausurā in qua ēclusi erant apientes.
lum lumi facti sē. ¶ in mundū eū doctri
nis suis fulgentes. Et uidit ds lucē qd ēet
bona. ¶ & diuisit lucē a tenebris. Appellauitq;
lucē die. ¶ & tenebras nocte. Vidit ds qm
ipsi lum utile lumi mundo ēent. & diui
sit lum id ē aplos a tenebris. scat ab inficie
tate incredulorū & appellauit lumi is
tud die unū qm p ubū suū qd filius ei ē
est in carne loquens mundo in pdicatio
ne cor lucet. ¶ tenebras qq; scat infidelita
tē infideliū appellauit nocte. factūq; ē
uespe & mane. ¶ dies unus. Infidelitate
incredulor qsi ad uespas se declinare i
cipiente. factū ē hoc uespe cū transitu
suo. & mane pme lucis id ē ucū fidi fi
deliū dies unus. qd unica fides ē. p quā
unus ds credit. quia pmus ortus in abel
bono fine in xpo consummatus ē. ¶ & ido
uespe filiū di cū ope saluationis sensit
& tenuit. qd usq; in finē mundi dies
unus pseuerat. ¶ quia abel qsi mane. &
filius di qsi uespū dies fuit. Et icū alio
m. In principio creauit ds celu & ter
ram. hoc ēsiderandū sic ē. Du ego ds ho
mine qsi in principio cuida creationis
in bonis moribus homo uiuentē scientiā
boni & mali in illo creo. ita uidel ut ma
li deuitet & me patrē suū in bono imi
tet. qui discretionē boni & mali ad simi
litudinē meā ipsi dedi adhoc ut cū sci
entia illa oīs creaturas discernat easq;
cognoscens potestatē sup eas p me ha
beat. Sz ipse homo p magnā uanitatē
diabolo suadente me dimittentis. in lac
mabiles labores peccator cadit. quia in
fragili natura ade nat. letā scientiā
que eū nullateni uulneraret relinquit.
attamē in anima sua habet. qd in rectis
suspiriis ad celestia desidia frequent. an
helat qd qsi celu ē. ¶ in carne aut habens.
qd trena desideria semp requirit. qua
ppt de fragilitate que sibi de ada orta
ē. & de exilio infidiatoris diaboli sine
contagione peccati nūqm ēe pot. ¶
qd qsi tia ē. Terra aut erat inanis &
uacua. ¶ & tenebre erāt sup faciē abyssi.
Homo qui in moribus suis nūquā
stabilis ēe pot magna inanitas ē. ¶ &
qsi fluctuatio maris semp inundat.
Sz sic in creatione mundi creatura
pt creaturā de pma matia ordinate
processit. ita homo deberet p bona de
sidia de uirtute in uirtutē ascen
dere ut eū in pma creatione istituit.
Nunc aut p exiliū diaboli bona de
sidia in magnā uanitatē ut pdic
tū ē subuertit. & in ipsa uanitate mo
rū abomis opib libenter iacat. Qua
ppt tenebrosis factis q ad pmos. moyses
primēt circūdatus ē. qui sup corpus
ita dñant. ut qui facit peccatū ser
uus sit peccati. Et corp qsi faciēs abyssi.
anima aut uelut abyssus ē. quia
corp uisibile & palpabile sic faciēs a
byssi. anima ū inuisibilis & ipalpabi
lis sic abyssus tre existit. Et spe di fe
rebat sup aquas. Du hō fidelis pecca
tis implicat. ¶ ad dim aliqndo suspirat.
Quom. Ex compunctione que ex gra
spe sci in ipso surgit humores lacri
marū pfert. ¶ quia omne bonū opus
suspiria pcedere debent. Et sic in p
ma creatione aque p alios creaturis
de exspiratione spe di plate sē. spiritu
sco in significatione specialit aduen
te. ¶ ita etiā ipse spe ses ante iceptio
nē bonor opū humorē lacrimarū
de corde hominis pducit. Dixitq; ds.
fiat lux. Et facta ē lux. Deus in ad
monitione spe sci dicit. Nunc edifi
catio bonor opū pt cōpunctionē cor
dis in homine isto fiat. & uiridatas
fructus in eo pducat. uī lux in aīa
ipsi fiat. Tunc homo cū tristicia pe
nitentie in luce bonor opū surgit
Quom. De illicitis desideriis uolup
tatū carnis seipsū restaurans maliq;
sibi abstrahens. ¶ icipit in illa nouita

te lucis opari quā prī ñ agnouit dñs
in illecebrosis desideriis carnis domi
ret & sic in tucio opus ipsi' lucidū fit.
Et uidit ds lucē qd ēet bona.' & di
uisit lucē a tenebris. Appellauitq; lu
cē diē.' & tenebras noctē. Cū g ds ho
minē illu bonū opari icipientē & do
mū ei' ita fulgentē uideret.' scies
& uidens tucū bom in eo amando
& amplectendo eū ispicit. Et in eode
tucio illa lucida opa a ētagione te
nebrosoꝝ factoꝝ quę ad tēmita pti
nēt sepat.' & hoc diuisio illa ē qd ds
bonū in homine illo uidens. malū
ab eo remouet. lucida qq; opa in se
ipso diē saluationis nominat. quia
in ipsis bonis opib' animas ad se de
ptione quę in adā fuit reuocat.'
cōtria opa noctē ptionis uocans.
quę se in diabolo patre homicidij e
rexit. factūq; ē uespe & mane.' dies
unus. Sic in homine illo uesprina il
la cōsuetudo mali opis cū tucio icepti
onis bonoꝝ opū qsi in mane unus
ututis dies unus fit. quia relinquen
malū bono se adiungit.' eo qd cpun
cho ꝑma uirt' lucis sit. Dixit qq; xxviii.
ds. fiat firmamētū in medio aquaꝝ
& diuidat aquas ab aquis. Hoc ēsi de
tandiu sic ē. Ds qui ī exordio lucē
lux ē pardens uerbū suū firmamētū
fieri ꝑcepit. scis hanc uolubilitatē
quę supioꝝ; signis ita firmata ē.
ut labi ñ possit. & illa in medio aqua
rū posuit. sic sepando aquas ab aqs.
Aquas enī quę in altitudinē sic mons
ascendebāt ita ētinuit. ut quēadmō
dū nec mons de altitudine sua des
cendit. sic nec illę quoquā declinēt
nisi secdm qd eas posuit.' cōgregans sic
in utrē aquas maris qui firmamētū
ē. Ponens etiā in thesauris abyssos q
tta sūt. qm tta thesaurus in ipsa ui
uentiū ē.' sic & ds in archa noe designa
uit quā in medio aquaꝝ sustenta
uit cū in illa creaturas clausas tene
ret. Isto m in mī segregatas aquas ds firma
mēntū posuit qntū aquas ab aquis diuideret.
Deus nāq; hanc diuisionē ante quā firma
mentū illuminasset fecit. illudq; ñdū illu
minatū in loco suo absq; circūuolutione
stetit expectans qndo a creatore suo illu
minaret.' quia omis creatura ꝑmū ra
dix existens. ꝑtea pariendo multiplica
tur. uel hiemps radicē. estas aut floridi
tatē uiriditatis tenet. Sic ds creaturas tres
cū circulo suo signauit. qs deide secdm
naturas suas uiuificauit.' & solū hom
nē spiramine suo ispirauit. reliquas u
creaturas aerio flatu uiuificauit. qui
cū nube ptēsit. Et fecit ds firmamētū.'
diuisitq; aquas quę erāt sub firmamēto
ab his quę erant sup firmamētū. Et
factū ē ita. Ds firmamētū in diuisione
aquaꝝ illaꝝ quę subt & sup illud erāt
posuit.' & sic firmamētū apparuit.
Vocauitq; ds firmamētū celū.' qm quec;
res quę aliā sustentat uiste firmamētū
illi' uocat'. Ideo etiā firmamētū celū no
minauit qm omia excellit. & glam ip
si' semp narrat. qd diu homo ispicit.
plene cognoscere ñ pot qd sit.' quia?
homo dm ꝑfecte ñ cognoscit. quē tam
in fide uidet. Celū aut qd habitaculū
di ē. ho ñ uidebit. in pri' spiritalis tonus
efficiat'. qm sensus & scientia illi' ꝑcel
lit. Quapp & pphēta dicit. Celi enarrāt
glam di.' & opa manuū ei' annuntiat
firmamētū. Hoc ēsidandiu sic ē. Omia
instrumēta firmamēti uiste celi dicunt'.
qm ds ea ꝑ se solū posuit. nec scientia
ulli' creature ī digit. quia nullus ē qsen
sus suo diffinire possit qualit illa fecerit.
Ih ñ & hec enarrāt miracula di quę ꝑ ip
sū in firmamēto uel in speculo signata
sūt. ita ut sol diuinitatē luna u humā
nitatē filij di ostendāt & stellę reliq
secreta ipsi' demonstrēt. & isto m deo
qui ds & homo ē tam īmmerabilis mul
ba fidelium adherent. ut eā nemo dinu
merare ualeat. qm & ipse īmmerabi
lis in gla sua existit. Hominē qq; qui

opus manuū di ē in lucido officio suo an
nunciat firmamētū. quia sedm illud edi
ficatus ē. Quappt & hoīnē manifestat.
ut signa ipsi' in se apte portat. Et factū ē
uespe & mane / dies secds / qm ds op' suū in
firmamēto eo de studio finuit quo & īcepit /
quia oīa opa sua in equitate disponit.
Jtē alio m̄. Dixit q̄q; deus. fiat firma
mētū in medio aquaꝝ / & diuidat aquas ab
aquis. Hoc ēsiderandū sic ē. Dixit ds.
fiat firmamētū fidi in medio īfideliū po
pulor. qui ītelligāt p̄dicatiōnē aplor. & q̄ xxv
etiā cū illis ūba eor. uoluntarie p̄cipiāt.
& diuidat aquas id ē fideles. ab aquis scil'
īcredulis uidelis & paganis / ut fili' mis ad
udeos dixit. Auferetur a uobis regnū di /
& dabit' genti facienti fruct' ei. Hoc ēsi
derandū sic ē. Ilos qui īfideles estis. here
ditatē uram p̄ īfidelitatē p̄didistis. Quappt
iusto di iudicio auferet' a uobis regnū mq̄
cū dō regnare debuistis. & dabit' illis qui
peccata sua deserentes. p̄ferūt fruct' p̄ q̄s
regnū di glorificat'. Nam magna duricia
m cord' īfideliū ē / qui ñ sedm scientiā bo
ni. s; sedm illicita desidia cordiū suor. opan
tur. Racionalitas enī mētia scientie bo
ni & mali ē / & q̄si faber edificando & destru
endo existit. Nam qui die fidi diligit. do xxvi
mū suā in celesti ierlm edificat / qui aut'
illa repudiat. domū suā ab honore & a
beatitudine supne hereditatis destruit /
& qm ide oīa que facit in noxiali pomo
sedm ēcupiscentias suas opat'. opa ei' obscu
ra sūt. quia in tenebris fuit lucē fugiendo.
Incredulus itaq; uerā lucē id ē filiū di repro
bauer't. nec eū uidere nec opa ei' ipsi' face
re uolebāt. & ido etiā hereditatē suā p̄di
der't / illi aut' qui eū bona fide suscepūt
& p̄cepta ipsi' cōpleuer't. done sanguis ei'
celeste regnū adepti sūt. Et fecit ds fir
mamētū / diuisitq; aquas que erāt sub fir
mamēto ab his que erāt sup firmamētū.
Et factū ē ita. Ds firmamētū fideliū au
dior. in p̄dicatione aplor. fecit. & diui
sit aquas id ē īfideles pplos qui in trenis
reb' cū idolis & his simulib' sub firmamēto
fuerāt. ab hominib' illis qui sup firma
mētū. id ē sup xpm erāt. Ilocauitq; ds
firmamētū celū. p̄ qd' itelligit' fides q̄a
ipsa firma & magna ciuitas cū celes
tib' opib' ē. Quom' ipsa ciuitas omis
ecclastica ordinis ē / & uictoriosissi
mū certamē cont' īcredulitatē oīm
īcredulor. Et factū ē uespe & mane /
dies secund'. facta ē illa firmito īside
lium cordiū cū ortu firmamēti illi' di
ei scil' recte fidi dies sds / qd' q̄si in
secda luce fidi ē in xpm credere. Q̄d
aut' hic dictū ñ ē. & uidit ds qd' eēt
bonū. hoc ē qd' hoc igneū op' fidi &
ecclē utiles ñdū in ope surrexerant /
s; tantū in auditu pplor. illis eas in gus
tu opis ñdū gustantib' se formauer't.
Et sic homo quis cibis bonus sit /
p̄ gustū nescit. sic hoīes opa fidi opan
do ñdū gustabāt. / s; q̄si in umbra au
dit' ea tantū audiebāt. Itaq; sic firma
mētū sup orbē trē sine splendore solis.
lune ac stellaꝝ adhuc erāt / sic etiā tē
q̄si in secda luce fidi ipsa fides sine lu
cido ope uiste ēstitutiꝝ ordinationū
manebat ita ut illi hoīes fide tantū
q̄si in umbratione p̄cipēt. Et ītū alio
m̄. Dixit q̄q; ds. fiat firmamētū
in medio aquaꝝ / & diuidat aquas ab
aquis. Hoc ēsiderandū sic ē. Deus in di
latione cordis hominū mīdū loquit'.
Quom' in dulcedine spūs sci / qua in
homine ipso locus dom' suę fulget.
Et deīde ītrumita uirtutū adiute
ta opis illi' qd' īcipiebat in eo facit /
ita ut homini illi nulla necessaria
illi' uitutis desit. sic etiā in celo & in
tra fecit / ut nullę creature hominū
necessarię dest. Dicente q̄ deo fit fir
mamētū qd' discretio ē in diūsitate spi
taliū & carnaliū hoīum. in eo qd'
homo celeste desiderio & necessariā cu
rā carnis habere debet / scil' ut in his
rebus cū discretione ita determinet'. ne
exaltatio rumę p̄ bona opa in illo e
dificet'. & etiā ne de aliena īfirmitate

dnersoꝝ morū corrūpat. ¶ Si; mēdu
cū surgeꝛ. in alia hora bonis
opib⁹ occupet. ¶ alia aūt uice necessa
ria carni ne deficiat ꝓuideat. Et
quecūq; dona sēi spe habuerit. illa
cū discretione frequentē reedificet.
& ita semp exercendis utrumb⁹ ꝓmdo
eaꝫ īsistat. ut ꝓ has ferueminb⁹; suspi
rijs ad celū anhelet. & eiusꝫ carnis
ñ ex necessitate deseruiat. In his q̄q;
muneribꝰ spe sēi uana gīa quā deus
oīmo abiecit effugeꝫ. quia hō eam
p deo seipsū honorans habet. & radi
cē boni unā p̄ alia eradicat. Unde
semp īstabilis manens in uno loco
nullom⁹ stare ualet. ¶ & sup tale req
escere gīa spe sēi ñ poꝫ. Et fecit ds
firmamētū. ¶ diuisitq; aquas quę erāt
sub firmamēto ab his quę erāt sup
firmamētū. Et factū ē ita. Hīc q̄q;
facit ds oīa īstrumēta uirtutū in
homine cū discretione quā in ꝯspi
ratione spe sēi cōstituit. ꝑ ea ut ipse
homo oīa īstrumēta hęc quę deus
unlia ee uidet in se ipso discernat. ¶
ita ne ulla uirt⁹ quā īcepit ꝓ uaga
tionē nimis dimergat. Et sic ds ter
renas necessitates & celestes uirtutes di
uidit quas spe sēs irrigat. & quę ce
lestib⁹ semp adheret. ¶ q̄tū hō cū est
ad contēplatiuā uitā semp anhelet.
Has q̄q; uirtutes discretio cōtinet. q̄
si ancilla quę dīnam suā seruitio suo
obtinet. ¶ quia in tribus reb⁹ quę car
ni assūt & quę discretioni subiacēt.
ipsa dīna ancilla carere ñ uult. Sic
discretio firmamētū ē. terena idē ac
tiuā uitā sub se celestia autē idē con
tēplatiuā uitā sup se habens. ¶ quib;
ipsa scala ē in qua mītes hominū ꝓ
bona opa ad celū cōscendūt. & in qua
etiā ꝓpē necessitatē carnis ad trā des
cendūt. uelut maria & martha di
uersa seruitia deo exhibuerūt. cui
tamē utrīq; placuit. ¶ quia ipse cōsti
tuit utrīq; uitę ē. Sicq; firmamē

cū uirtutis int̄ utrāq; uitā fit. cū ipse
homo sibimetipsi discretionē facit. ut
ut celestia atq; terrestria suo statuto in
recte habeat. sicē ea ds cōstituit. Uocauitq;
ds firmamētū celū. Et ds ꝓ ispiratione
spe sēi in homine discretionē celū uo
cat. quę uere certissima significatio
celi ē. ¶ quia ut firmamētū omīa ornamē
ta quę mundū illuminat & regūt atq;
cōtinēt in se habet. ¶ ita discretio omīa i
strumēta uirtutū quę adeo pcedūt quib⁹
corp⁹ & aīa regit obtinet. & sic quę in
secus latēt ñ deficiūt. & quę extrinsecus
sūt p iactantiā ñ obscurantur. Et factū ē
uespe & mane. ¶ dies secds. Sic etiā in ho
mine illo fit. qui ipse in bona cōsuetudi
ne uespertinus ē. ¶ cū oīa opa sua in dis
cretione pficit. Iam ds in iūcio oīum
uirtutū. finē eaꝫ ꝓuidet. qm ipsas se tan
gentes sentit. ¶ & etiā in fine iūcii earū
approbat. quia bonū iūcium ñ pdest. nisi
etiā bonus finis sequat. ¶ ut filius mis in
euglio de sponso loquit. qui ad famulas
uirgines dixit. Amen aī dico uob. ¶
nescio uos. Hoc cōstandiu sic ē. Ego q̄
tū certissime dico uobis qui ꝓp̄ gulā
carnis sedin cōcupiscentias uitās opantes
ex toto extunch estis. nescio uos. quia me
cognoscendo ita ñ tangitis ut uirtutes
uiston⁹ opū quas bonę scientię uīę ꝓ
positu faciatis. nec eas ame petatis. dum
me etiā uīę suspiria sua phibent. illa
adhoc cogentes ut uoluntatē carnis ꝓ
ficiat. & nullū auxiliū ame q̄rat. Quis
enī potē illi respondere. ¶ cui uox & ūba
ñ audiuntur. Nullus. Vos enī nullū ela
moꝫē ad me dirigitis. Et qd donū illi
dabit. qui nec aliq̄d q̄rit nec postulat.
si; qui muta uoce donū fugit. Vere nul
lū. Itaq; uos ame nichil postulatis. Ita
illos qui cū suspirio animę ad me ñ da
mat. & me corde & mīte ñ adtendit. ut
potę mei oblitos q̄si scientiā eis ñ dede
rīt nescio. & obhoc maxime quia ꝓ iniq
opa me irritāt. Iam ꝓp̄ ociositatē fa
cultatis suę ad me ñ respiciūt. & discer

xxvii.

tionē ut tuosarū mtuū que de spu scō
accendunt ppt amplexionē carnis repu
diāt. Vñ & ab oculis meis exclusi sit. Illū
eñ eligūt & aliud abiciūt. qua tra
cū uoluptatē sua apphendūt. & celi
ppt uoluptates suas negligūt. / sola uo
ce pulsāt. sine ope ingredi uolūt. / si; idē
co eis porta aperiri nō potūt. Omnis nāq; uirtutes
p celestia & p terrestria discernu possūt.
quia homo in tra ambulat & celū sus
picit. / ac in his duob' eū eligere oportet
qd sedm dm diligat. & qd odio habe
at. / ita ut in bono ad celestia tendat. &
amalo se aūtat. Sic utiq; dicit deo igno
tū unicuiq; hoīs iudiciū. cui etiā finē ipse
nō approbat. Et ut in fine mundi q̄ mul
to utilior iudicio ipsi ē. saluatio in filio
meo fuit rexit. quia in ipso iudicio pdmo.
in ipso aut fine saluatio pcessit. / ita &
bonus finis multo utilior quā bonū i
udiciū ē. Tali n discretio secla lux boni o
pis ut dies sedis ē. Q d aut hic dictū nō
ē. & uidit ds qd eet bonū. hoc ē qd dis
cretio officiū aliaq; uirtutū ē. nō opan
do s; ceteris utrutib' ministrando. ut etiā
firmamti qd sustentaculū illoq; ē p
que uoluit. alias opantes creaturas ip
sis obsequiū existendo crimet que ppt
seruitiū hoīs oparie nominant. / qñ
p illud singla opa sua die ac nocte ope
rant. Et ut etiā idē firmamtū unūqdq;
qd ei ipositū sustentans illi locū dat.
ita discretio p opus ut ceteq; uirtutes que
ab ope opatrices nominate sūt opatrix nō
ē. s; tantū aliaq; ututū sustentaculū.

v. Dixit ū ds. Congregent aque que sub celo
sūt in locū unū. / & appareat arida. Factūq;
ē ita. Hoc ēsidandiu fic ē. p ūbū qd iex
tinguibile ē. efluxert aque que sub fir
mamto remanserāt in locū unū. / qnñ
tra appareret ne eis coopta ianusceret. /
& hoc ante quā firmamtū illuminare
tur factū ē tra. ut illud stellis elucidarū.
plateis aquaq; que tra sūt ab aquis segrega
tis luceret. Et uocauit ds aridā terrā.
que mar omnū germinantiū in tra ē.
quia & primus homo ex ipsa factus ē.
congregationesq; aquaq; appellauit ma
ria. / ex quib' aque fluūt q̄si ab eis ge
neremt. Et uidit ds qd eet bonū &
ait. Germinet tra herbā uirentē &
facientē semē. & lignū pomiferū faci
ens fructū uxta genꝰ suū. / cui' semē i
semetipso sit sup tra. Et factū ē ita.
Vidit ds quia ome qd fecerat recte &
bene ad officiū suū positū erat. / ac p
uuens ubū suū pcepit ut ad germi
nandu floretē herbā maīna tra u
resceret. facientē qq; semē qtum' in se
mine suo multiplicaret. p qd rtū re
nasceret. / qm ome germ semē in se ha
bet ne in natura sua deficiat. Iussit
etiā ut germinaret lignū fructife
rū faciens fructū ad uescendū / in
natura sua semē in semetipso habens
quo rtum germinet cū sup tra ceci
derit. Et sic adumpletū ē. quē admodū
cū seruus leto animo pcepta dñi sui
pficit. cui familias illi uocans ei
negocia sua cōmittit. & qd de uno qq;
faciat ipsi idicat. / quia & tra cū gau
dio ad uissa dñi sui mouebat illa in
omib' adumplendo. Et protulit tra her
bā uirentē & afferentē semē uxta ge
nus suū. lignūq; faciens fructū. &
habens unūqdq; semē sedm speciem
suā. / qm ut ds pcipiebat protulit mar
na tra uiridiratē herbaq; semē suū i
se habentiū. uiridiratēq; lignoq; q
gruentē fructū pferentiū & in semi
ne suo renascentiū. / qua diu semina
ntoq; in tra cadūt. sedm speciē forma
tionis suę rtum alia resurgūt. Et
uidit ds qd eet bonū. ut omnia hec
que homini necessaria erāt quē fac
turus fuerat ita pcederēt. / ne in se
quenti necessitate hoīs deficerēt. Fac
tumq; uespe & mane / dies tertius. scilicet
iudiciū & finis quib' cōplet tertiū opus.
qm ds pfata tria opa cū circulo sei
entie suę pfecerat. / quę nūdu cū cir
cuitu luminariū illustrata fuerāt

Ham sic ignis silet ante quā flamma
uenti excitet. s; flatu uenti excitat
flagrat. ita opus di in pscientia
ipsi siluit ante quā pduret. s; utique
te uuentis ubi excitatū in forma
sua apparuit. Vñ etiā ispiratione
mea scriptū ē. XXXI. Tacui semp siluit
patiens siu. sic pariens loquar.
Hoc ēsidandiu sic ē. Ego pphetia p
phetax spu scō imbuta. tacui in pa
cientia silui in mansuetudine. sic
pariens pr dolorē suū loquar. Ia
ante icarnationē filij di uelut mu
ta tacui. ita ut secreta ipsi in me
silentī ctinerē. nec eam in aptu p
tuli. quēadmodū ignis flamā in
se ctinet quę n p se s; auento mo
uet. s; nc pr dolorē illu quē idē fi
lius di secdm carnē in cruce passus
ē. sic pariens dolore abiecto loquar.
ea scil quę pr occultauerā in gau
dio apte pferens. Prophę & eni uoce
sua silentī coprimebāt. qm quę sci
entia locutionis eou eet plenī nes
ciebāt. Vñ & apud semetipsos dice
bāt. Ooo plenī n uidemus que lo
quunī. semr tamī qd ds illa tempb
suis manifestabit. Et sic pacientī
sustinebāt. scientię di illa cōmitten
tes. Ds aut ad minustiū opis siu qd
ad imaginē suā fecerat. illa pmo
du illuminauit. uelut mat pr par
tu letat. cū ifantē uiderit. quē de
se genuit. ad ipsū suspirando dicens.
Hic ē filius mens. Sic etiā sūm pat
de filio suo loquit. ego hodie genui
te. Qd hodie etnitas illa ē in qua secdm
diuinitatē pat semp equalis ē. pr
cui icarnationē pphetia in scis apte
flagrabat qui pphetā pphetax expo
nendo pala loquebant. sic & ds fir
mamtū lucentib luminaribus illu
minauit. duo mi Oxit ū ds. Con
gregent aque que sub celo sūt in lo
cū unū & appareat arida. factūq;
ē ita. Hoc ēsidandiu sic ē. Ds pplos
xpianos egregauit. qui nī paganos
eū plis & doloribus ipugnari in diuīs
locis erāt. & eos in unā ecclīam tulit. &
sic ipsi tra uuentuū apparuerūt sic p
pha dicit. Credo uidere bona dnī in
tra uuentuū. Hoc ēsidandiu sic ē. Ego
qui dm sequi studeo cū ea quę bona sē
operor. credo nec dubito quin usurus
sim bona illa quę dnator omnū sūt
in tra illa in qua beati uiuūt. nulla
picula mortis am metuentes. Verbū
qq; di dormientes mites hoium excitat.
illosq; in uera uisione fidei uidere facit.
ita ut qui in ifidelitate ingrata tra pr
erāt. hos prīndiu gra spe sci cū arativo
fidei ecitat. Eos etiā tra uuentuū parat
quē omnū fructifera uiriditate florens
plenū fructū pfert. sic & pphę uirginē
filiū di parituram dicebāt. qui tra dor
mientē arativo uerę fidei in scis suis sus
citat. ita ut ipsi fluens aqua de uuen
te aqua spe sci fluat. dtq; hoc in pcep
to di ita factū ē. ut ds uoluit. Et voca
uit ds aridā tram. congregationesq; aquax
appellauit maria. taq; ds isrl ecclīam
primissā terrā fluentē lac & mel nomi
nauit. quia ipsa & dulcedo & candor
celestis regni ē. qd cū fide & confessione
di patris in xpiano pplo effulsit. ita ut
idē pplis dnm in uera trinitate quā u
dei pcipe noluerūt cōfiteret. Ista ecclia
ab aquis scil aplis congregata mare nomi
nat. quia inimicicię diaboliceę pugnę
contra animas & tempestates malox xpia
nox & paganox contra corpa in magnis
piculis in ecclia iundat. eam oppmere
uolentes n ds eos liberet qui nauta &
remex suox semp ē. quia nullus xpia
nus celestē iterlin intrare pot n tempestates
illas do adiuuante pfūderit. Et ecclia
etiā hoc ipsū mare ē qd iohes euglista
ut uitreū mare mixtū cū igne uidit.
ut in apokalipsi dicit. Et uidi tanquā
mare uitreū mixtū cū igne & eos qui
uicerāt bestiā & imaginē illi. & nume
rū nominis ei stantes sup mare uitreū

habentes cytharas dñi.¶ & cantantes can
ticū moysi serui dñi. & canticū agni.
Hoc ēlidandū sic ē. Ego cui secreta dñi
demonstrata sūt. uidi uisionib⁹ oculis
ecclīam quā ds de cōmuni pplō uide
ot & paganoꝝ uocauit. in fide puta
necū & multis tribulationib⁹ concussā.
ut fideles p spm scm accensi uiuū dñm
in uera fide cognoscebāt & ispiciebāt.¶
quia fides uel umbra diuinitatis ē q̄.
mortalis homo pfecte uidere nō pot.
Et umbra formā quę nō uidet demon
strat. sic & circinus formā mūdi for
matā signat.¶ quę admōdū & filū di. xxxvi
philippo patrē desideranti uidere
dicit. qd ille q̄ uidet eum uideat &
patrē suū. Sca em̄ diuinitas in humā
nitate latuit. & p doctrinā qua totū
mundū illustrauerat mundo illux
it. sic & aqua trā quę uelut corp⁹ ipsi⁹
ē totā pfundit & ad refectionē omīs
creaturę fruchferā facit.¶ quia etiā ut
ds a celestib⁹ spiritib⁹ uidet. sic q̄q; uolu
it ut a creatura in humana natura
ꝑspiceret. S; & illos adtendi qui supa
uerāt antiquū serpentē ac membra ipsi⁹
& numerū anglici exercit⁹ ei qm̄ loc⁹
& numerus eoꝝ de cadentiū spirituū p
hoiem implebit⁹ quē diabolus p̄ iudiā
de paradyso seduxerant adtendi iquā
stantes in altitudine ecclię diu carnē
suā mortificaret cū sctis op⁹.¶ & cū sig
nis quib⁹ undiq; in laude dñi uolabant.
Et etiā habebāt laudē illā quę ex p̄cep
to dñi sēpta ē. & quā ds p creaturā cōstitu
it.¶ quia sic celestis ierlin ex ipolitis lapi
dib; qui in trenus iacebāt primit⁹ fun
data exstitit. ita & uetus lex spualia ī
se occultans. tandē spualia intelligere ī
cepit. p quę muri eide cuitatis p̄rea e
dificabant. Cantabāt q̄q; canticū moy
si in similitudine cantoꝝ q̄ p̄sentia &
futura cantat. quę tamē ei ignota &
aliena sūt excepto qd tantū ad ipsa sus
purat. sic & moyses cū ueteri lege quasi
uox erat. in qua ūbū scis humanitas
saluatoris latuit. qui scis moysen oīa
mirabilia incarnationis eide filij dñi sig
nificant sēpsit. quēadmōdū ds eū do
cuit. Ipsi etiā cantabāt canticū agni
qd in ordine uirginū ē.¶ quę agnū dñi
in fide habēt desponsationē carnis p̄t
ponentes eiq; in dilectione intuentes uel
ipsū p̄sentē habēāt. quē in carne nō ui
dēt. Quappt & ipsis ualde iocundū ē
qd sūmo regi desponsatę sūt. & qd cū ubi
latione laudis ipsi cantāt.¶ quia etiā ad
alienā uitā cū suspirio animę semp an
helāt. & omnē sollicitudinē suā dō cō
mdāt. uoce & ope eū laudantes Et
uidit ds qd ēēt bonū & ait. Germi
net trā herbā uirentē & facientē semē.
& lignū pomiferū faciens fructū uxt
a genus suū.¶ cui⁹ semē in semetipso sit
sup trām. Et factū ē ita. Iuuens trā eccle
sia ē. fructū iustitię cū doctrina apl̄oꝝ
pariens. sic ipsi filius suus in ūicio p̄dica
uerūt. ut q̄si herba in uiriditate recte
fidei ēēnt quā in semine ūboꝝ dñi p̄cepis
sēt. & ut etiā fruchferę arbores secūm
legē dñi fierēt. ita ut in semine eoꝝ for
nicationes & adulteria nō ꝑpetrarent. si; in
recta natiuitate filios sup trām parerēt.
Et factū ē ita. quia in sono apl̄oꝝ fi
des suscepit ecclia. & unaquęq; cōstituto
pplo recte legi subiecta ē. Et protulit
trā herbā uirentē & afferentē semen
uxta genus suū & lignū q; faciens fru
ctū & habens unūqdq; semīnē secūm
speciē suā. Ecclia quę ē trā uniuersū
fructū bonoꝝ opū in uiriditate fidei
protulit. & afferentē semē ūbi dñi & fruc
tū.¶ ita ut etiā filij ei siue diuites siue
paupes. siue maiores siue minores
rectū cuiusq; secūm formas suas exer
cerēt. Et uidit ds qd ēēt bonū. Et illud
ante dñm bonū erat. Factūq; ē uespe
& mane.¶ dies tertius. Tunc diuisio spar
sionis xpiani ppli quę ex plurib⁹ infide
lib⁹ & doloꝝ quos ei ꝓpt rectā fidē
inferebāt facta ē q̄si p uespū se decli
nare cepit ad mane illi⁹ diei scilicet

269a

stabilis fidei in qua xpiam ẽstruẽtã legẽ accepũt. p quã scirẽt q̃d eis in e a de lege di faciendũ eẽt. / & hoc fac tũ q̃si dies ẽtinus cũ tcia luce recte fidi ẽ. Et utũ alio ũ. xxxviii. Dixit ũ ds. Congregent aque que sub celo sũt in locũ unũ. / & appareat arida. fac tũq; ẽ ita. Hoc ẽfidanciu fic ẽ. Deus in compunctione cordis hoĩs dicit. ut oĩs necessitates corpis que discretio om subiacẽt in placidũ locũ unus usus cẽgregent. Quom. Vt homo i epulis aut in ebrietate aut in illece brosis ornamẽtis uestimẽtoꝝ aut in tortuosa ãbitione superfluus ñ sit. in oĩbus his sibimetipsi gl̃am req̃rens. s; necessitas corpis ibi tantũm appa reat. Quom. Ut corp modice pascat. ut eo recte refecto. anima gaudiũ habere possit. / & ut uista itinera cũ illo habeat. ita ut de nimia ab stinentia in ꝑcipiciũ ñ pternat. & ne etiã de superfluitate ꝓdicte ãmode rationis ꝓmat. Et sic in homine om nia hec p admonitionẽ spe sẽi fiũt quã ipse in hilaritate ãnis suscepit. Et uocauit ds aridã terrã. / cẽgrega tiones q; aquas appellauit maria. Et ds cũ eadẽ admonitione homi ni illi p scãm humilitatẽ ĩsistit ita ut seipsũ miserã aridaq; ãtã ꝓpt di ũsas necessitates corpis sui nominet. Vñ etiã ꝓpt sclares tes que in ipsis ne cessitatib; lateẽt suspiria habẽt. se ipsũ ut fluctuationẽ maris existi mans. & obhoc etiã in humilitate se dep̃mens. q̃si spiritali gaudio ĩdig nus sit. Et uidit ds q̃d eẽt bonũ & ait. Germinet tra herbã uirentẽ & facientẽ sem. & lignũ pomifer ũ. faciens fructũ uxta genus suũ. / cui sem in semetipso sit sup terrã. Et factũ ẽ ita. Deus in amplexione dulcis ac pfunde humilitatis uidẽs q̃d homo seipsũ ꝓpt ãtena despi ciat que de fragilitate sua sine ꝓ tagione eẽ ñ posset. p admonitionẽ spe sẽi ait. Quia hõ ẽpunctionẽ cordis & dis cretionẽ boni & mali suscepit. & seipsũ ãtã eẽ cognoscens sẽ humilitati pstra tũ subiecit. / nec in uiriditate uiuacũ di ligent germinet. ita ut in cogitatiõib & opib; suis carnalib desideriis ñ suc cũbat. quia ipse in corpe suo sucũ habet qui eũ adhoc semp allicit ut in opib; suis peccare ĩcipiat. Et hec bona opa i cõsuetudine habens. semẽ faciat. uidel ut secm ũba doctoꝝ se corrigens a ꝑdic tis desideriis se abstrahat. & deĩde ad fructuosos utiles fructus faciendos secm doctrinã magistroꝝ ascendat. Quom. Homo a doctoribus quid bonũ q̃d ue ma lũ sit scrutari debet. / & secm doctrinã eoꝝ faciat. ita ut ĩstructa uiuacũ illaq; quas ĩcepit. hoc semẽ ũbi di in semetipsis habeãt. & illud sup ãtã. scil sup hõiem sit. sicq; fiet ut q̃d de ammonitione di ardenter suscepit. examore di in ipso pfi ciat. Et protulit ãta herbã uirentẽ & affe rentẽ semẽ uxta genus suũ. / lignũq; faciens fructũ. & habens unumq̃q; semẽ in semetipso secm speciẽ suã. Homo a spu scõ in terioꝝ doctus in de corde suo uiriditatẽ abstinentie delectationes carnis coher cendo & ũbũ correptionis ꝓfert. q̃ndo i se secm magistrationẽ qua se ipsũ cõsti git ad din semp anhelat. Nam unaquaq; uirtꝰ arida ẽ si ũbo correptionis mẽ ho minẽ ñ radicat. / ut saluator in euglio ait. aliud cecidit sup petrã & natũ aru it. / quia ñ habebat humorẽ. Hoc ẽfidan diu sic ẽ. Semẽ uerboꝝ doctrine spe sancti in terrã seminat. q̃tũ homo p illud in aĩa pascat. Sz; q̃n multimoda dona spe sci s. aliud cadit sup dura corda ĩcredulorũ hominũ. ita ut illi hoc mũdũ q̃si gem tes ꝓcipiãt. sz; tamẽ fructũ pietatis ñ ꝓfe rũt quia humore lenitatis caret. / que admodũ nec ita cũ sine humore ĩfecun da ad fructus existit. fructũ utilitatis affert. Deus enim creaturas ad ĩtellectũ hoĩs creauit. q̃tũ in illis utilia eligeret

& ĩutilia reprobaret. ¶ sic & ĩta ubi hu
more ꝓfusa mollis ē fructũ facit. ubi ũ
absq; humore dura & lapidea exiſtit fru
ctũ afferre ñ pot. ¶ Nam homo in scien
tia boni bona ĩta & delicata notat. in
scientia aũt mali ĩta dura & lapidea ĩ
telligit. ¶ ita ut ros spe sei sup illos q̃ cũ
delectatione spitalis unte bona opa ope
ram ad plurimũ fructũ fundat. & illi
q̃ ꝓ gulhũ carnis queq; peccata uoluptu
ris ad se colligit ꝓ duriciã cordis ut per
sa ĩta ifructuosi ꝓmaneat. qm̃ suę vo
ne uoluntatis in ipsis exaruit. Et q̃m ut
tis utq̃ hominẽ ũbo correptionis radica
bit. Vt ipse ũbo cordis sui se ẽstingat. ¶
cũ quo contra uicia pugnare debet. Et
sic altas ũtutes quib' se ꝓ doctrinã ma
ior ĩstruit ꝓficiet. ita scil' ut ĩtelligat
qualit cũ timore se ẽstingere & amalo ꝓ
abstinentiã recedere debeat. quia homo
qui in delectatione apiauis opib' se absti
net maioris ũtutis ẽ quã ille qui ñ delecta
tur opa carnis sue deuitat. Et sic homo
ꝓ ũba doctor queq; sapiẽt ꝓficiens in se
metipso fructũ sedm exemplũ quo doct'
ẽ ꝓferet. ¶ & ũba cor cont se cũ correptio
ne ũbor suor habebit. Et uidit ds q̃d ẽet
bonũ. ¶ predicte causę dm ita tangit ut
eas acceptando sciat & uideat. quia hõ
seipsũ restaurans de ĩstabilitate quę sibi
in ruina adę orta ē & quã mala ẽe nouit
humilit surrexit. ¶ & hoc ualde bonũ ē.
quia do tunc reuuluerit diu ad cũ puenire desidat. factũq; ē uespe & mane. ¶ dies
ũcus. Et ita fiet hoc uespe scil' bon' finis
cũ ũcio bonũ ĩcipientis dies ũcus ut ꝓ
dictũ ē. in hoc q̃d hõ seipsũ a malis opib'
se ẽstingit. ¶ facta ũcia ũtute boni opis q̃
humilitas ē. Dixit aũt ds. Fiãt lu
minaria in firmamẽto & diuidãt diẽ &
nocte. & sint in signa & tempa & dies &
annos & luceãt in firmamẽto celi. ¶ & il
luminet ĩtã. Et factũ ē ita. hoc ẽ side
ramdiu sic ē. ꝓ diuinã uisionẽ illumi
nato firmamẽti op' di pulcrũ & glori
osũ facier ostendebat ut etiã anima
con' pulcrũ & glorioſũ faciet. q̃d
licet p̃t transitũ illi ꝓpt ꝓmã con
ceptionẽ in putredine foetat. ¶ tam̃
sic & supiora ĩmutabit. cũ ipse homo
denuo resuscitabit. Et officia lumi
nariũ ist ds ẽstituit & diuisit in
diẽ & nocte. ¶ qua in his duab' diui
sionib' uidet in die & in nocte omis
dispositio necessitatis hominis pen
det. q̃nus ille cũ rationalitate ꝓ sig
na cor de luminaribus cognoscat quę
creatura illa & illa sit. & q̃n tempa
dierũ. nocthũ & annor ꝓ singula
hec signa nominent. atq; ut ipsa lu
minaria in firmamẽto elucidata ui
deant. illuminantia ĩtã & ea quę ĩ
ipsa sẽt. Omniaq; hec ita ẽstituta sẽt
ut ea ds apparere uoluit. Fecitq; deus
duo magna luminaria. luminare
maius ut pesset diei. ¶ & luminare
minus ut pẽet nocti. Et stellas. Et po
suit eas in firmamẽto celi ut lucerẽt
sup ĩtã. & pẽent diei & nocti. ¶ & di
uiderẽt lucẽ ac tenebras. ¶ Deus ꝓ ũbũ
suũ hec duo magna luminaria lu
cide illuminauit. maior scil' in die mi
nus ũ in nocte. ¶ quor altum in ordi
ne suo stat nec crescit nec minuit. ¶
altum ꝓ signa firmamẽti cresc &
defectũ accipit. ¶ In his q̃q; duob' lum
minaribus ds quom opus suũ q̃d hõ
ẽ in duab' naturis ꝓficeret ꝓuidit.
Vñ & ille in bona scientia celestis. &
in mala scientia ĩtrenus ẽ. ¶ Bona enim
scientia ex do celestis ẽ. nec ullus ra
tionali animę abstrahere pot. quin
ꝓ bona scientiã reptilia ĩtrę malę sci
entię assimilata ꝓcellat. quę de ĩta
roborata in nocte sup ea audacius
reptãt. ¶ & in sordib' gaudẽt. Mala
ũ scientia cũ in sordib' peccator est.
bonę scientię subiacet. ¶ eamq; uasta
cognoscit. quãus ipsã abhorreat.
S; bona scientia fortissimũ bellato
rẽ malę scientię resistere facit. ulliq;
si ceciderit. ꝓ penitentiã erigit. &

ne in gustū peccati recurrat ꝑ mutu
re ū desinit. qm̄ bona scientia ut di
ct. mala autē ut nox ē. Quappt & is
ta in malo delectat. maliq; pficit.
eū delectatio peccatū ꝓcedit. atq; ꝑ
has duas scientias omīs homo mun
das & īmundas res cognoscit. Vnes
nāq; noctē scit & ab ea secedit. nox
ū diē nouit & ab illa fugit. eodeq;
m̄ bona scientia a mala declinat. ma
la q̄q; a bona se sepat. / qm̄ altra altē
rā abhorret. Sic hō celestis & terr
tris ē. qua cū celu in ꝓmo casu an
gli motū ē. ds cū uili natura terę il
lud reparauit. / atq; hoc m̄ tra fun
dam̄tū celi ē. celiq; cū maiorib' mi
raculis quā in ꝓmo anglo fuisset
sup̄ tra edificatū ē / qm̄ homo de t
ra factus plenū op' di ē. Stellę q̄q;
de luna ut flama de igne flagīt.
& ꝓ totū firmam̄tū lucem lumine
ifusę sc̄. uelut si flama ꝓ cribrū lu
ceat. & sic tota tra illuminat. / atq;
ut positę sc̄ usq; ad nouissimū diē
ꝓstabūt. Ipse etiā in defectu lunę
luciferes quā in augmēto illi' uiden
tur. quia in augmēto ei' ꝑ fortitudi
ne serenitatis ipsi' ꝓfecte uideri ū
possūt. soliq; occurrēt diē ostendm
res. & lunę subuenīt noctē illumi
nantes. & sic duucīt lucē a tenebris
ubi diē & noctē cū ministrio suo os
tendit. Et uidit qd' eet bonū / scil'
approbans qd' ꝑ spiritalē speā lumi
nis opus suū plenū & ad ministrū
paratū & elegans eet tenebris effu
gatis. Et facti ē uespe & mane / di
es quart'. quia q'tuor elemta uidet'
ignis aer. aqua & tra ꝑ gram di pa
rata & oculata in om̄ib' rebus appa
ruerūt in quib' cōstituta erat. / rē alio
m̄. Dixit aut ds. fiāt lumina
ria in firmam̄to celi ut diuidant
diē & noctē. & sīt in signa & tēpa.
& dies. & annos & luceāt in firma
mēto celi. / & illuminēt tra. Et fac
tū ē ita. hoc cōfidanter fac ē. Vs ꝑ spm
scm̄ in cordib' discipulor suor dixit. fi
at sacerdotes & doctores in filio meo q'
ecclīam que sup' firmā petrā id ē xpm
edificata ē illuminēt. de quo lapide
iustitia recte fidei emanauit. Ipsi q̄q;
sacerdotes in omnē ecclīam mittantur
eam ita illuminantes ut pplo ꝑ uba
sua diē id ē salutē fidei diuidat. & fel
citatē illa quā ꝑ eandē fidē cōsequam̄.
si eam obseruauerīt annuntiēt. Et ꝛ
pplo noctē. scil' etna tormenta que ad ih
delitatē ꝓtinēt ifinuēt. / & hoc est ipsi
doctores etiā cū uaris signis pbēt. ita ut
illa que ipsis obseruanda sūt annunti
ēt. scil' festa que celebranda sūt. & tem
pora ieiuniorū que cōstricta sūt. & dies qui
in lege di remissibiles sūt ut annū cū
structuris ꝓceptis obseruēt. Et ꝓcepta il
la ꝑ fidē in celo id ē in filio meo luceāt
quia laudē anglorū secutē. / & etiam
ecclīam terrā uniuersū cū laude di
illuminēt. Et factū ē ita. fecit itaq;
ds duo magna luminaria. lumina
re maī ut pēet diei. & luminare mi
nus ut pēet nocti. Et stellas. Et posu
it eas in firmam̄to celi ut lucerēt sup
tram & pēent diei & nocti. / & diuiderēt
lucē ac tenebras. fecit ds duo magna
luminaria que ecclie necessaria erāt.
luminare maī ut pēet diei uidel' prin
cipales & spiritales magistros qui ꝓsint
ecclie lum̄ fideliū oculorū existūt. ita
ut reliqui spirituales magistri id ē mino
res psone sub ꝓcepto eorū sic bos sub ju
go subduti & ligati sūt. ne sine pastore
errando ambulantes ab acri uolucre
scil' diabolo arripiant. Et etiā lumina
re minu'. scil' reges & alias scl'ares potesta
tes ut tirenis reb' & scl'aribus pplis tanqm̄
noctu ꝓsint. qui cū tenebrositate mul
tas illicitas rerū frequent obscuritat.
qua sensibilis uoluptas carnis que in
acta orta ē in illis multociens surgit.
Vū in semetipsis q'd facere possūt. cōpu
tāt. & a uisto iudicio se ū recte diuidi

xxxvi.

emtes abscondūt. fecit etiā
os qui in numero ponūtur
cepib' finitis sic ut unicuiq;
locū ubiq; ipsa in firma
ut emanēt. & umbrosis id
anib' ꝓsint. / Incidos scdm o
bos scdm nequitiā ipsor uid
dat ds qd' eet bonū. hoc
ens suo dispositū. ut in ecc
rtis gradib' & simplices fi
rma illuminarent. & delin
gma corrigerent. Et
e mane / dies quart'. Ordinan
celebrant illa que in ea erant
gentes pastores & scl'ares rec
tes. / Sūt. q̄rto die ab obscuri
ia declinare cepit ad ort
n in case ecclia refulsit. cū
ctorū unitū luce sce opan
rmata ē. Et itū alio m.
s luminaria in firma
mdat die & nocte. & sit in
dies & annos & luceāt in fir
mam̄to celi ita. Et factū e
ctantes fit. / ut homo dm &
ti ꝓfligat. Quom̄ facie
animę ad dm f
ter ita in abstinū dm in ifidel
gressionis in qrat. si in utrisq;
ne ꝓfecit. Proximū q̄q; si
ꝓsit delingat. ita ut queq; nec
ad formā suā ꝓtinēt. illi dilig
dare / quia ipse forma & fra
mutantē ē. Et cū ichgnū
que sic nihil illi creatura sub
e insolentiā sua uoluntarie
qua ds qui istū. ipse etiā &
formā ēstruit. Cauear q̄q; n
alīs ulla cōmunione
ti cōmendo habeat. / ita ne
ctāc uitā suā occidat. Et ista
firmam̄to celi id ē in disc
ntes luceāt. ita ut ipse hom

cantes absconditū. fecit etiā stellas. uidel
cos qui in minoꝝ potestate maioꝝib⁹ ꝑn
cipib⁹ subiecti sīt. ut uniuersi tīre id ē eccliē
luceāt ubicūq; ipsa in firmamēto petre
id ē in xpo fuerit. ¶ ita ut lucidis id ē rec
te uniuersib⁹. & umbrosis id ē in malo ryx
antib⁹ ꝑsint. ¶ lucidos secūm opa eoꝝ & ma
los secūm nequitiā ipsoꝝ iudicantes. Et
uidit ds qd eēt bonū. hoc ē in benepla
cito suo disposuit. ut in eccliā diuīsis dis
tincta gradib⁹ & simplices sapientū doc
trina illuminarent. & deinq; rectoꝝ
disciplina corrigerent. Et factū ē uespe
& mane. ¶ dies quart⁹. Ordinante dō eccliam
stabilitas illa quē in ea erat q̄ndo xp̄iam
spirales pastores & scelares rectores n̄ habe
bāt. ¶ q̄si q̄rto die ab obscuritate cōfusionis
illi⁹ se declinare cepit ad ortū stabilis diei
qui in eade eccliā refulsit. cū in uere fidei
& cet̄arū ūtutū luce sce operationis studio
cōfirmata ē. Et ītū alio īm. xvii. Dixit aut̄
ds. fiāt luminaria in firmamēto celi. &
diuidāt die & nocte. & sīt in signa & tēpa
& dies. & annos & luceāt in firmamēto ce
li. ¶ & illumīet tīrā. Et factū ē ita. Hoc ē
sic dicendū sic ē. Deus in admonitione spe sci
dixit. fiant ex dono spe sci in discretiōe
luminaria. ¶ ut homo dīm & ꝓximū suū
sic seipsū diligat. Quom̄ faciet hoc. To
ta uiriditate animē ad dīm firmit̄ anhe
let. ¶ ita ut alienū dīm in infidelitate q̄si
extraneus n̄ q̄rat. sī; in uirili animo ad
me respiciat. Proximū q̄q; suū sicut se
ipsū diligat. ita ut queq; necessaria q̄
ad formā suā ptinēt. illi diligent ꝑ uu
deat. ¶ qua ipse forma & frat̄ ei⁹ secūm
humanitatē ē. Et eū ītignū n̄ habeat
quo sic̄ ullus illi creatura subiectus sīt.
sī; in societate sua uoluntarie suscipiat.
quia ds qui ūtū. ipse etiā & illū in eade
forma cōstituit. Caueat q̄q; ne in morte
animē illi⁹ ulla cōmunione peccatis ip
si⁹ cōsentiendo habeat. ¶ ita ne anima ip
si⁹ sic̄ nec suā occidat. Et ista luminaria
in firmamēto celi id ē in discretione ra
cionis luceāt. ita ut ipse homo cū dis
cretione die recte discernat. scil qua
li honore me omīpotentē dīm in de
uicto animē suē habeat. & in gemi
tib⁹ suis ad me libent̄ suspiret. Hoc
tē q̄q; id ē illud obscurū q̄d in corpe
latet & ad tīrena ptinet. scil necessi
tatē sui ipsi⁹ & ꝓximi ita cū eade dis
cretione illuminet ut nec ꝑ tē īferi
ora a spe supioꝝ auocet. sī; in his etiā
ad celestia desidia semp suspiret.
Ipsa q̄q; luminaria sīt ei in īterio
ra signa q̄m̄ suspirare. orare & fle
re ad dīm. & spm scm in aduitoriū
suū aduocare debeat. ¶ sīt ei & in tē
pora uidel qualit̄ in ꝓprio & ꝓximi
sui usu exerceat̄. sint ei etiā in dies
fidi ut oīa opa sua in edificatione
bom opis in me reluceāt. Et sīt ei ī
annos. ita ut annuale temp⁹ obser
uet. bonū in his oīb⁹ ꝑ sca opa cum
deo & ꝓximo suo īcipiens & in oīi
lege di bene finiens. ita ut ꝑ omē
temp⁹ uitē suē bona exempla ꝓximo
suo ꝑbeat in oīb⁹ cōstitutis reb⁹ que
in duob⁹ ꝑceptis pendēt. Et hec lumi
naria in p̄dictis ꝑceptis in firmamēto
celi id ē in discretione mētis luceāt. ¶ atq;
oīa lumina opis huⁱ tīrā uidel ho
minē illumīet. ¶ ut ante dīm mīte &
corpe refulgeat. Et hoc in homine ita
fiet ꝑ compunctionē ardentis amoꝝ
di & ꝓximi sui. ¶ ut hec oīa in deo dis
cernat. fecitq; ds duo magna lumina
ria. luminare maius ut p̄ēet diei. & lu
minare min⁹ ut p̄ēet nocti. Et stellas.
Et posuit eas in firmamēto celi ut luce
ret sup tīrā & p̄ēent diei & nocti. ¶ & di
uideret lucē ac tenebras. Facit ds in ho
mine ꝑ īspirationē spe sci ut totis ui
rib⁹ ipsū amando īspiciat ut hoc lum̄
diei id ē uere fidi que ante oculos di
lucet. p̄sit. q̄a homo deū exterioribus
oculis uidere n̄ pot. sī; eū ꝑ fidē in
anima uitā tangit. Et luminare
min⁹ scil dilectionē ꝓximi sui que
minor dilectione dī ē. qua homo

271a

toto desiderio dñm unā ammā suā aspicat. primū autē palpando & uidendo cū ertionib' oculis facie ad faciē uidet.' & ideo ipsa nocti pēsat. quia ut sio huī mundi nocturna ē. quę sine ēmagione peccati ēe ñ potē. Et stellas. id ē rectas & bonas cogitationes quas ds in firmamēto id ē in discretione hoīs posuit ut in oīnib' rebus q̄d bonū & utile sit deprehendat. ne tenebris ignorantię in scientia sua obscurēt. & ut ipse sup ībirmitatē corpis illud regendo uigilet. & cogitationib' suis agenda quęq; pūdeat. Ipse q̄q; cogitationes lumini iusticię & necessitati corpis ita pōnit ut eas recte disponāt. & ut lumē iusticię de tenebrosa necessitate scli & corpis. illā isti pponendo discernāt. Et uidit ds q̄ ēet bonū. approbans scit domū suā in homine secdm iusticiā suā recte dispositā. & gaudens illu pcepta sua quib' ei reconciliat' ē opibus adimpleuisse. Et factū ē uespe & mane.' dies quart'. Ipse ds in homine bonū finē cū ūcio pdictę legis facit.' quia oīnib' ūtutib' bonū finē pūdet. Q̄d si finis bonus ñ ē. opario ūcij etiā obtruncat'. sic ītuit' arbor pibit cui' rami uirescūt & florere ēcipiūt.' s; tamē fructū ñ pfert Et quē adhūdū arbor illa si sic pseuerauerit. abscidet'. ita & homo ille adeo eradicabit' qui bene opari ēcipit & ceptū ad finē ñ pducit.' quia ds in cū bonor opū sine bono fine ñ respicit. Et in credentib' pplis qui q̄tidie eleōsis utunt'. q̄si dies quart' fiet hęc quarta uart' scil' dilectio di & proximi quę spiritalib' & sclaribus ad obseruandū cōmunis ē. xxxviii. Dixit etiā ds. Pducāt aque reptile anime uuentis & uolatile sup tīrā.' sub firmamēto celi. hoc ēficiendū sic ē. P uuens ūbū suū impauit ds ut pduceret aque reptilia & uolatilia uuentis anime uel

flores qui de ramis arborū pcedūt. q̄a ds creaturas primū creauit. deīde alias ex aliis pduxit.' qm̄ puidit q̄d unicuiq; ēstitutionū in firmamēto & sub firmamēto quę p ipsū tangit' adēet.' sic ē fo̱ma primū ēstituit'. & pr ad unūqdq; op' suū mouet'. Et pcessert quę in aquis natāt & quę in aere uolāt. ne aqua uacua foret opus illud adimplere q̄d p ipsā pficiendū erat. & ne etiā aer corpalib' & uuentib' uolatilib' careret. quę ex aere replent' & uuificant'. Ij ñ & pisces ex natatu natatiles. uolucres ū ex uolatu uolatiles dicunt'.' homo autē nec natare ad pfectū nec uolare pōt. s; pedib' suis sup terrā īcedit de qua creatus ē. S; pisces & uolucres mundiois generis gemina ceton̄ animaliū sē. quia spe sēs aquas p ceōs elemōsis sēificauit.' & sic aq̄ omīa munda & imunda supat. ita & anima omīa penetrat atq; carnē sup excellit. Anima etiā humana ad imaginē di facta ē & cū oīnib' creaturis in homine opat'. s; ds in oīnib' creaturis ē. oīsq; creaturas excedit. q̄n nec ūcui nec finis meo repitur. Creatum; ds ceti grandia & omnē animā uuentis mobilē quā pduxerāt aque in species suas.' & oīe uolatile secdm genus suū. Vs in aquis genera pisciū formauit. ac de uentrosa flagrantia uuentis animā eis īduxit. Quapp' & ipsi mobiles uitā de aquis generant.' & int' oīa reptilia p̄mi apparuer'. Et quia uuentis spiritū formas corpū excellit. ideo & aqua p̄mū uuentia pduxit.' q̄n aqua & sēificata & spiritalis ē. Genitura quippe quę in aquis fit genitura illa quę p primā fraudē antiqui serpentis decepta ē mirabilior exultit. quia in delectatione carnis gustus peccati exorit'.' si q̄n diabolus regenerationē in aquis destruere ñ pōt. aquas odio habet. Deus autē squa mā cēpti peccati in filio suo p lauacrū abluit. quo diabolus hominē denudare ñ pōt. q̄n nesciit uīn uirgo hoīem illum

ceptt qui omnē gustū peccati ~~p aqua~~
p aquā diluit. Et quia diabolo part' ur
ginis occult' ē que uiscera sua ñ uulnera
ta l; integra ee cognouit. ideirco & gem
tuā hanc spe & aque dissipare ñ ualet.
P pisces aut' ds designauit qd' homo p
uuentē animā mobilis ē. quēadmodū
& pisces in aquis agiles sr. p uolatilia
ū ostendit. qd' p racionalitem ubiq; ~
uolat. uelut etiā uolatilia in aere ferunt'
Quappt & spitalib' hominib' qui cōmunē
ipsm fugiūt. spitales cibi secdm gen' suū
cuement' adhibendi sr.' sic & pisces & no
ueres a ceteris animalib' segregati in aq's
& in aere uiuūt. Et uidit ds qd' eet bo
nū.' benedixitq; eis dicens. Crescite &
multiplicamini.' & replete aquas mari
uesq; multiplicent' sup tra. Vidit ds
id ē approbauit ee bonū ut p̄dicta gene
ra pisciū & uolatiliū aerē in se haberēt
uū uuerēt.' & benedicendo eis ne defi
cerēt. uisum unāquāq; earū secdm gen'
suū crescere in formatione. multiplica
ri in numero. uel' germina & fructus
agroz crescūt & p̄ficiūt. q̄rū' & pisces
replerēt aquas quia in ipsis uersant'.' &
aues in multitudine exurgerēt que ppr
pascua sibi cuenienta rē imorantur.
Et factū ē uespe & mane.' dies quint'.'
qua finis & ortus opis hui' hoc id ē op'
ostendit qd' ds ad quinq; sensus hoīs po
suit.' quos anima in homine plustrat.
Qd' enī anima uidet. hoc spitale ē. q̄m
ex spitali spiraculo usū lucis habet.
discernēs quid uisibile & q̄d ūuisibile sit.'
qua & p racionalitatē societatē angelicoz
spirituū se habere ītelligit. Ipsa q̄q; ūuisi
bilis ut angelis existit. formāq; corpis sui
monet qd' quasi tunica ipsi' ē p quā ob
tegit' ne uideat'. licet omnis creatura eā
ītelligat. quia uuens mor' ē. duo ñ.
Dixitq; ds. Producat aque reptile anime
uuentis & uolatile sup tra.' sub firma
mto celi. Hoc ēsidandū sic ē. Deus p p̄
dicationē discipulorū suoz ecclie dixit.
Hunc subtiliora p̄cepta p abstinentiā

II. VII

producamus que cū uigilus & ieiunii
is ac oationib' in xpo fidelit' uiuen
do ītrenus reb' ñ adherēt. & que sub
firmamto celi qd' xpc ē cū actionib'
pennis uirtutū q̄si uirgines & uidue
in ecclia uolent.' & celestia sequant'.
Creauitq; ds cete grandia. & omnē
animā uuentē. atq; motabile quā p
duxerāt aque in species suas.' & om̄e
uolatile secdm genus suū. Ostendit
scil' ds unicū filiū suū in carne in q̄
ortū ē euglū.' in quo dicit'. Omnis q̄
reliquerit domū. uel fratres. aut so
roes. aut patrē. aut matrē. aut uxo
rē. aut filios. aut agros ppt' nom meū.'
centuplū accipiet & uitā eternā possi
debit. Hoc ēsidandū sic ē. Omnis q̄ re
liq'rit domū id ē ppriā uoluntatē.
uel fratres scil' carnales ēcupiscentiā
aut sorores id ē gustū peccatoz. aut
patrē uidel' delectationē carnis. aut
matrē id ē amplexionē uicioz. aut
uxorē scil' auaritiā. aut filios uidel'
rapinā & furtū. aut agros id ē sup
biā p gla nominis mei ita me ispici
ens qui filius di & saluator hominū
fuit.' centies tantū in quiete mētis suę ac
poralit' accipiet. quia omnē sollicitu
dinē seli a se p̄iecit & me subsecut' ē.
Vū et & omnia hec in mundicio occur
rēt. Nam p̄mit' relinq̄nda ē domus. uidel'
ppria uoluntas in qua homo p libitū
suo requiescit.' uel' ille qui in domo
sua in quiete manet. Deinde fratres.
id ē carnales ēcupiscentie que ppriē
uoluntati ēiungunt'.' & p̄tea sorores
scil' gustus peccatoz qui carnales ēcu
piscentias ubiq; subsequit'. De hinc autē
pat' p quē delectatio carnis notat' q̄
in carnalib' ēcupiscentiis ualde dele
ctat'. & p̄r hec mat' id ē amplexio ui
cioz que delectationē carnis p omnia
amplectit'.' & deinde uxor uidel' auā
ricia que amplexionē uicioz imitat'.
ita ut illis ñ saturet'.' sic & uir cū ux
orē duxerit in auaros quest' labit'.

272a

Et ꝑ̄ncip̄ filij id ē rapina & furtū
que anariciā subsequunt̄. quēadm̄
dū homo filijs suis diuitias ag̃regare
nitt̄. ⁊ tandē agri scit̄ superbia que
rapinā & furtū defendere conat̄. ⁊ qm̄
cū homo ĩuste acquisita ĩpune sibi
attraxerit. superbire ꝑ iactantiā ĩcipit.
S; dū quilibet fidelis ista oīa a se
abiecerit. & meliora supabundant̄
recepit ut p̄dictū ē. uitā q̄q; etn̄ā in
beatitudine ĩdeficiente possidebit.
eo qd̄ seipsū ꝑ deo tempaliter neglexe
rit & ad celestia anhelauerit. Iste
enī qui seipsū & gen̄ suū & natos
suos ꝑ̄ dm̄ relinq̄t quēadm̄dū a
braha fecit. ꝑ unoquoq; qd̄ oculis
uidet & corde adtendit. ꝑmiū cen
tuplū accipiet. uel etiā de maria
dicit̄. dimissa sūt ei peccata multa. qm̄
dilexit multū. ⁊ qua & illa a uertice
usq; ad plantā pedis se totā dimit
tens. de singlis mercede remunerata
ē. Quapp̄ & iste cū oīb̄ sup̄dictis
laborib; decorabit̄. ut etiā faber opū
suū cū eleganti decore exornat. ⁊ ad
celestia gaudia tandē ꝑ̄uehit. Hec
uer̄ lex nesciebat. qm̄ humanitā sal
uatoris illa n̄dū tetigerat. ⁊ s; noua
hec in se fideliter colligebat. Filius nāq;
dī qui in igne spe sci amare genit̄
ē. cui & humana genitura oīno
ablata & abstracta ē. rectā genituram
spiritalis uite docuit. ita ut hō seipsū
cōstringat & sc̄ificet. & sic uiuendo an
glicā conuersationē habeat. qua idē
filius dī humanitate sua hominē li
berauit & ad supna gaudia reduxit.
Ds etiā omnē uitā uiuentū creauit q̄
in uiuentib; mētib; hōum qui se de
tra eleuāt manēt. ⁊ qui etiā in hoc
mobiles sūt. qd̄ de malo ad bonū se
semp conuertūt. & de uiuere in uiuere
p̄ficiūt. Et has uiutes illę aque sup
quas spc sēs uenit. id ē apli p̄duxerit
eū in bonus exemplis ꝑ̄plm p̄bāt. &
etiā celestē conuersationē ostenderit.

que q̄si nubes uolat omīa terrena secm̄ pos
sibilitatē suā in genere uiuentū cōsiens sic
filius ms̄ in euglio dicit. In domo patris
mei mansiones multe sūt. Hoc ē fid̄ andū
sic ē. filius dī fidelib; suis uitā etnā p̄mit
tens dixit. In celesti habitaculo qd̄ patris
mei ē receptacula quāplurima secm̄ me
rita hominū sūt. ⁊ ita ut unusquisq; man
sionē sibi illic faciat. quēadm̄dū in eccl
pali uita dm̄ diligendo q̄rit. Nam in
homine qui seipsū abnegat q̄si homo
n̄ sit. & tam̄ sensibile gustū peccatoꝝ i
corpali uase suo p̄ oīa deserere n̄ pot.
s; hoc m̄ uictoriā corpaliū desideriorū ꝑ̄
amorē xpi. & ꝑ̄ spem uere fidei in pas
sione habet ds̄ ualde delectat̄. ⁊ qm̄ spi
tui magis quā carni ēsentit. huius q̄q;
tabernaculu cū ĩnumerabilib; ornam̄
tis ꝑ̄ studiū uictorie quo cont̄ semet
ipsū pugnat ornat̄. ⁊ atq; ꝑ singlis huius
modi laborib; singla p̄mia recipiet. ĩ
quib; etiā uiuentib; cytharis gaude
bit. quia ds̄ nullorū fulgentiū labo
rū obliuiscit̄. Vn̄ & oīs celestis armonia
dm̄ laudando mirat̄. qd̄ terren hō q̄de
tra ē in altitudine illa in qua ds̄ ē in
fide aspiciat. & eade laus cū oīi gene
re musicoꝝ sup̄ celos sonat ꝑ̄ mira
cula que ds̄ in illo talit̄ operatur. Ipse enī
ex illis ē qui scīm relinq̄rit. cū rore spe sci
totū mundū bona opinione replentis.
& cū gr̄a ei de spe multitudinē hoīm
ad se trahentes. ⁊ ita ut p̄ uba & opa eoꝝ
quāplurimi in dō regenerati sūt. Iste
nāq; homo oīb; iocundus exist̄. ⁊ q̄
quēadm̄dū aqua que hominib; neces
saria ē omnē necessitatē eoꝝ sustentat.
sic & p ihū reliquus ꝑ̄ps sustentat. S;
& sic ita germinando fecunda exist̄.
ita etiā ds̄ homines altum ab alto p
creari cōstituit. Et ut ipse ds̄ in p̄ma
creatione tota creauit & aquā p̄duxit. sic
etiā hoīes in duas partes separi p̄mdit.
altam scil̄ ut filios p̄crearet. ⁊ altam ut
ut in unica filii dī apcratione desiste
ret. Sclares aut̄ homines qui ꝑ̄ dm̄

magistros suos audiũt. qui eos ut angli
hominel custodiũt. in celesti gaudio deus
secũm merita illoꝝ elegantẽ exornat. Qua /
ꝓpẽ & spiritales ꝓpli sup eos multũ gaudẽt. /
quẽadmodũ angli sup ipsos letantẽ. qm̃ in so
cietate eoꝝ sẽt. Et audit ds qd eẽt bonũ /
benedixitq; eis dicens. Crescite & multipli
camini & replete aquas maris / auesq; mul
tiplicentur sup tra. Audit ds qd bonũ erat
ut usu ꝓpli sibimetipsis & ꝓprijs uolun
tatib⁹ renuntiarẽt. & hoc eũ mtiõn bene
dictione cordis in filio suo qui erã hoc ex
emplu dedit benedixit dicens. Iste ui
tules in do crescãt & in bono multiplicen
tur & repleãt uuentes & torrentes aquas
id ẽ aplos qui riuulos scripturẽ di p scientiã
suã in ecclia quẽ uitreũ & igneũ mare ẽ
ꝓducãt. / ut recordatio icarnationis dñi
eũ ogẽptu huj⁹ scli in hominib⁹ fiat. Et ue
latilia spiritaliũ ꝓploꝝ sup tra ecclie que fi
gura celestis uerbi ẽ multiplicentur. que re
plebit eũ ecclia dñi nouissimus dies ꝓmisie
rit. Et factũ ẽ uespe & mane / dies quint.
Illa scil ꝓpositas eũ xpiani ꝓpls ñ habe
ret in cõmunẽ uitã in sclaribus opib⁹ tamñ
uuens. qsi p uespũ se declinare cepit ad
ueũ fortis diei in qua singularis uita in
abstinentia in ieunio & in contẽptu
huj⁹ seli pullulauit. qd in quinta luce
nere fidi p xpm cfirmatũ. ad edificatio
nẽ ecclie eũ benedictione di ut die quin
tus ẽ. Et itẽ alio mõ Dixit erã ds. Pro
ducãt aque reptile anime uuentis &
uolatile sup tra / sub firmamẽto celi. Hoc
esidamodũ fit ẽ. Deus in admonitione spe
sci dicit ut spiritalia dona in mentib⁹ ho
minũ edificentur & in ꝑdictis causis se cõtin
gentes a sclaribus curis remoueant. & ut
homines isti qui aque sẽt omne reptile
uiuentiũ ꝓducãt. id ẽ aias in ogẽplatiua
uita uuentes. & erã uolantes uitutes cõ
mune ꝓceptũ sclaris uite excellentes ut
ꝓpẽ amorẽ di sup⁹ edificatã iustitiã semi
nis sui supabundanter ascendãt. sic bonus
ager qui de semine qd in se seminatũ ẽ
supabundantẽ fructũ ꝓfert. / ut seruus
meus ysaias dicit. Qui sẽt hi q ut nu
bes uolant. / & qsi columbe ad fenestras
suas. Hoc esidamodũ fit ẽ. Qui sẽt isti
qui tirena respuentes seipsos abnegãt.
& mtib⁹ suis ad celestia ꝓperãt. / & uel
columbina simplicitate semetipsos
esidant. & sic ad dñm aspiciũt. O qm̃
magna merces eoꝝ apud dñm ẽ eũ
illis retrorsum ñ abieũt. si; ipsũ omñ
deuotione colũt. Deus enim opus suũ
ante omnẽ creaturã ꝓuenerat & celũ
& tã creauit. atq; uitẽ hec duo reliquã
creaturã cõstituit. quẽadmodũ eide
creature necessariũ fuit. Nam iaq;
spiritalia & uitalia corpalia significauit.
omneq; qd̃ immundũ ẽ in aqua mundat
siẽ erã corp⁹ ex anima uiuit. / & ut hõ
corpalia tangit. quãuis animã tange
re ñ possit. si; ab ipsa se uiuere sentit. &
tamñ que & qualis sit ignorat. atq; in
hoc scientia ipsi⁹ debilis ẽ. traq; eũ ui
ciditate sua p aquã subsistit. qm̃ erã
portat. & ex ipsa ꝓfundit. Et ds qsda
creaturas ad fortitudinẽ facti opis sui
id ẽ hominis cõstituit qm̃ homo eũ ip
sis opat. / & ideo erã in creaturis signa
uit quantã possibilitatẽ hõ desideria
animẽ opari habeat que nũq; deficiet. /
& cui⁹ suspiria ꝓuentositatẽ ipsi⁹ ad
celũ uolat. Quicũq; enim ascendit. / ille
qrit ad quẽ ascendat. Sic erã anima
eũ desideriis suis pulsat. qtus ei ds uir
tutẽ ad opandũ det. & qua ds eam in
hoc approbat. ipsi cedit que ab eo pos
tulat. / si; cũ ipsa descenderit. ut ecupis
centias carnis secũm qd̃ gust⁹ illi cup
opat. Vñ & sic duob⁹ modis affligit
ita ut supplicia de carne paciat eũ
ad dñm ascendit. & multã afflictionẽ
ꝓ scientiã celestis desidij habeat eũ
cupiscentiã carnis ꝓfecerit. Quappr
erã ds hominẽ creaturã discernit.
altãm uidel uisibilẽ. & altãm inuisibi
lẽ. quẽadmodũ & corp⁹ uisibile ẽ & aĩa
inuisibilis. ut ꝓ hãc qq; cũunctionẽ qd
bonũ ẽ eligat. Corp⁹ autẽ ꝓ creaturas

pascit. animaq; gustū carnis ad edendū mouet. atq; p suspiria sua adhoc tendit. ne ex supfluitate ciboꝝ corp̄ ita suffocet. ut suspirare ñ possit. In hoc nāq; cōmixto ope anima ita operat. ut corp̄ in spiramine suo cibis recto mō pascat. qm̄ si illud sup̄ modū pascit. utres animę dilabunt. Si aut̄ egrui cibi p nimiā abstinentiā illi subtrahunt. supb̄ diabolus hominē ita extollit. uelut in celū ascensurus sit. qnū illiu sic p superbiā ruere faciat. Itaq; ds hoc mō etapulā odit. atq; ut racionabile abstinentiā repbat. idoq; fidelis homo in utroq; usū modū sibi ponat. Et omīs pdictę ūtutes sub discretione qsi sub firmamēto celi ee debent ut ipsa eas ita regat. ne ppt̄ fauorē aut̄ elationē nimis altū ascendāt quā ferre possit. nec etiā in ute ratione scelarū rerū p fiuidi cadāt quā illa cōstructio quā a deo accepit habeat. Creauitq; ds cete grandia. & omnē animā uiuentē atq; motabilē quā pduxerāt aquę in species suas. & omne uolatile secdm genꝰ suū. Deus magnas ūtutes scit integritatē carnis & continentiā in hominib; p̄ispirationē spe sci creat ipsis omnē pompā atq; delicias carnis eū desiderio ardentis amoris di absthen ita ut in delectatione carnali seip sos tanqm̄ mortui sit deiciet. & omīs ūtutes uiuentis animę quę in stabilitate uita p̄sistit. ita in eis cōfirmat ut de humanę nature ꝯuigis ñ maculent. Et hę st̄ uiuentes ūtutes q agnū secunt̄ qui nūqm̄ ulla macula iquitatis maculat̄ ē. atq; mutabiles ad melioꝛa. cū negocio cuiꝰ cui sclaris sollicitudo adē desistit. Hę qq; illustres ūtutes in pplis ultis diuīsa uarietate specierū pducam̄. quarū alta castitas. alta continentia ē. quib̄ ceteꝝ ūtutes adherēt. quę ad supiora qsi palma in multitudine generis sui ascendūt. Et uidit ds qd̄ eet bonū. & benedixitq; eis dicens. Crescite & multiplicamini & replete aquas maris. & aues multiplicent sup̄ tra. Vidit ds has ūtutes ualde bonas ee quia in eis magna dulcedine delectat̄ cū ipse ūtutes uerbū di illud imitando tangt̄. Quia nāq; ds hoiem ut bonū o part̄ creauit. si ipse bonū deserens ma lū opatus ē. uoluit ds ubū suū hoiem fieri. qui in bonitate sua omnē iustitiā quā a deo reliquerat. plenū pferret. Et ideo etiā pplis iste cū ipso filio di exem pla ipsi⁹ pfert. quę sca diuinitas in eo ostendit. idoq; ūtutes iste benedicte st̄ quia in ipso fur texert̄. Et time ut is di dicit. Iste ūtutes quę me imitari p me icepiunt crescant. & genuina bonoꝝ opū in eis multiplicent̄. & ho mines qui in istabilitate carnis fluxu ait ita repleant. ut in ipsis de ui diuinitatis fontes ūtutes quā humana fragilitas carnis sit apparēt. & sic uolatiles sup̄ tram id ē homines multiplicent. ut ifirmitas carnis eaꝝ fortitudinis iuuet̄. Et factū ē uespe & mane. dies qnt. Ita ut pdictū ē in deo fiet boni finis cū ticio quinte ūtutis que contēpt̄ mundi ē ut dies quint̄. Orit qq; ds. Pro cat ita anima uiuentē in genere suo uolatilia & reptilia & bestias ita secdm spe cies suas. Hoc cū diuīsa ge nera animaliū in formis suis pducerēt. scit̄ uolatilia que homini seruirēt. repti lia in quib̄ homo timorē di habere dis ceret. bestias etiā que illi honorē di de monstrarēt. unūqdq; animal speciē ge neris sui habens. Qd̄ & sic impletū ē. qua tm̄ homo omnē plenitudinē in eis ha beret. ita ut illud eligeret qd̄ ad necessi tatē suā sibi pdesset. illudq; negligeret qd̄ sibi contrariū foret. & hoc ñ honor ei⁹ plenus foret. Juncta enī homini se aduingūt. reptilia aut̄ eū abhorrēt.

bestie ū enim fugiunt./ & oīb⁹ bis dīnat.
Et fecit ds bestias uxta species suas. & u
ita & oīe reptile trē in genere suo./ u
dit bestias que fercitate sua timorē hoī
ferunt. uīta que illi seruiūt./ reptilia
qq; que se corā eo abscondit ut pfatū ē.
Et uidit ds qd eēt bonū./ & ait. faciam⁹
hominē ad imaginē & similitudinem
nrām & pnt piscib⁹ maris & uolatilib;
celi & bestijs uniūsq; creature./ oīq; rep
tili qd mouet in trā. Vidit ītuitu boni
tatis sue qd eēt bonū & utile ut totus
orbis tarū plenitudinē honoris hōis
haberet. & ait. quasi hoīem ad prandiū
uocans. qui una uis uni⁹ substantie diui
nitatis in tribus psonis sum⁹. faciam⁹ hoīem
ad imaginē nrām. id ē secdm ymicam
illa que in utero uirginis germinabit.
quā psona filij p salute hominis īduens.
de ūo illi ipsa integra pmanente exibit
& aqua tunica diuinitas nūqm recedet.
s; humana anima p redemptione eid⁹ ho
minis corp⁹ p mortē exuet. illudq; p poten
tiā diuinitatis suscitatū rūum resumet.
faciam⁹ q̄q; eū ad similitudinē nrām ut
scient & sapient ea ītelligat & discernat.
que in quinq; sensib⁹ suis opaturus ē. ita
ut etiā p racionalitatē uite sue que int
ipsū absondet. & quā nulla creatura in
corpe manens uidere pot pēe sciat pis
cib⁹ qui in aquis natant. & uolatilib; in
aere suspensis. & bestijs īdomitis. uniuer
seq; creature sup trā cōmorantib⁹. oīq;
reptili se mouenti in trā./ quia raciona
litas hominis oīa hec pcellet. Et crea
uit ds hoīem ad imaginē suā. ad ima
ginē di creauit illu. masculu & femiā
creauit eos./ benedixitq; illis ds & ait.
Crescite & multiplicamini & replete trā.
& subicite eam. & dīnamini pisc⁹ maris.
& uolatilib⁹ celi./ & uniūsis animantib⁹ q
mouent sup trā. Creauit ds hoīem secdm
formā humane carnis qua filius ei⁹ sine
peccato īduendus erat. sic & homo tunī
cā suā ad similitudinē sui fecit. secdm
formā utiq; illa quā ds ante scla p scie
bat. Creauit hominē. masculu scil
maioris fortitudinis. femiā ū mol
lioris roboris faciens. & in recta mēsu
ra longitudinis & latitudinē in om
nib⁹ mbris illi⁹ ordinauit. quē admodu
ena altitudinē. pfunditatē & latitu
dinē reliquē creaturē in rectū statū
posuit./ ne aliqua illaq; altām īcon
uenient tēscendat. Sic & ds omnē
creaturā in homine signauit. & int
ipsū similitudinē anglici spc hoc
ē animā ordinauit que in forma
hominis opat. nec ab ulla creatura
diu in corpe ē uidet./ sic nec diuini
tas ab ulla mortali creatura uideri
pot. anima enī de celo. corp⁹ aut de
tra ē./ & aīa p fide. corp⁹ ū p usū cog
noscit. Masculū nēpe & femiā ds
creauit. s; masculū pri⁹. femiā ū
p̄rea de uiro tollens illā que parit.
sic & masculus p fortitudinē uiru
sua generat que in ipso absondi
te sit. P hiemē enī & estatē fructus
crescit & pferunt./ & absq; ullis nul
li pficiunt. P radicē q̄q; arboris que
uiriditatē in se ētinet. flores & po
ma emittunt & ab uno st./ ita p mas
culu & femiā multi pereant qui
tamē ab uno creatore pcedūt. Nam si
masculus solus uel si femina sola eēt.
nullus homo generaret. Vū etiā uir
& femina unum sūt./ qm̄ uir ē qua
si anima./ femina ū uelut corp⁹. Bene
dixitq; eis ille in quē angli ipsū cog
noscendo & laudando aspicūt. &
p̄cepit ut in augmentatione crescerēt
& in multitudine pficerēt. & impio
suo trā replerēt. & eam sibi subice
rēt. q̄mdiu diu ab homine coleret in
fructu⁹ prūpent. Et ut etiā dīnarent
in aquis natantib⁹ & in aere uolan
tib⁹. quia ea cū expansione quinq;
sensuū p̄celleret. & oīb⁹ animan
tib⁹ motionē uitalis aeris sup terrā
habentib⁹. qm̄ illa gla racionalita
tis superet. Cū enī homo in plenū

274a

numerū sicut ds eum cōstituit pfici
et. ad terrā illā que ex utroq; homi
nib⁹ tota uniuersa nominat puen
et. / & deide societatē cū agno in celis
habebit. O quā magnū gaudiū ē.
qd deus homo fieri dignatus ē exis
tens in angelis diuum. in hominibus
humanū. Quappt uere ds & homo cre
denduſ ē. Et ido etiā ds hominē ad
ymaginē suā & ad plenū numerū q
nūqm ab homine receder posuit. qa
& illi uelut pat filio suo fecit qui ei
hereditatē que ad ipsū respicit dist
buit. / cū ei pisces & uolatilia omniaq;
uniuersa que sine racionalitate u
uendo sup terrā mouent subiecit.
Dixitq; ds. Ecce dedi uobis omnem
herbā afferentē semē sup terrā & uni
uersa ligna que habent in semet
ipsis semente generis sui ut sint uo
bis in escā & cunctis animantib⁹ terre.
omniq; uolucri celi. & uniuersis que mo xliii
uent in terra. & in quib⁹ ē anima u
uens. / ut habeat ad uescendū. Et
factū ē ita. In ignis extinguibili ubo suo
dixit ds qd dederit homini her
bā seminariā. ligna q̄q; in semet
ipsis semine emittentia. ut sit illi in
cibū. ñ qd homo omnib⁹ herbis & lig
nis uescat. sz; qd illis animantib⁹ pas
cat. que & herbis & lignoꝝ fructib;
uescunt. & qd etiā processerit ut iam
mantib⁹ tota habitantib⁹. uolucrib⁹q;
& omnib⁹ hac & illac in mundis suis in
tra ferunt. & in quib; uitalis aer cir
net habeat pastū. Omnia enī que in
tra uiuūt uiriditate illa que de ter
ra prūpit uesci nosciunt. ñ ita qd
omne animal herbis aut lignoꝝ fru
gib⁹ utat. / sz; qd cū alterum alti escam
in semetipso exhibet. pductaq; her
bulaq; & uirentiū ramusculoꝝ usu
nutriat. Et pceptū di hoc nō adi
pletū ē. qm omne qd ē uoluntati di
subiectū ē / cunctaq; ordinatio dei
ppt hominē in creaturis parrata

ē. Nam homo qui ideficiens in anima
ē. pt nouissimū die dim qui nūqm incep
nec finē accipiet uidebit. / quia qm̄diu
ho ut luna crescit & deficit. scil diu mor
talis ē dm ñ uidebit. ñ qm̄tū ipse in um
bra pphetie se hominib⁹ ut sibi placet os
tendit. Cū enī ds iciū hoīs fecit. tē & no
uissimū tempꝰ ipsi⁹ puidit. / & etiā tempꝰ
hoc quo ex uno matris suę egredient. p
aquā denuo in spu sco regenerand⁹ eet.
Vidit q; ds cuncta que fecerat & erant
ualde bona / qm̄ omis creaturas in plena
pfectione absq; omi defectione creauerat.
illudq; bonū erat ut nullu defectū ha
bitura ceint. Et factū ē uespe & mane / di
es sextus. Finito principio illo qd ds in
pfatis creaturis & in homine fecerat q̄
in locū pdin angli pdestinauerat dies
sextus pfecto homine fulminabat. q
etiā eimdē hominē p sex eratis mundi
duūsa opa facturū pmonstrabat. duo
m. Dixit qq; ds. Producat terra ani
mā uiuentē in genere suo uīta. &
reptilia & bestias terre secm̄ species suas.
Et factū ē ita. Hoc cōsiderandū sic ē. Terra
scil ecclia mea omis uiuentes utiq; p
ducat. quas p doctrinā apli⁹ in omib;
generib; uirtutū cōstitui. Coniugan
nāq; qui sub iugo legis sit recte uiuāt.
illi etiā qui in abstinentia carnaliū de
siderioꝝ reptāt corpa sua in uigiliis in
ieuniis & in oationib⁹ macerēt. Qui aut
omnē substantiā suā dō offerūt. etiā a
nimas suas p ipso ponāt. / omia illicita
in opib; suis sic dimittentes ut deo sal
uatori p subiectionē pceptoꝝ ei que est
cōstituta sit placeāt. Et sic bestie terre na
turā secm̄ species suas sibi cōstituā ñ
tūseūt. / ita etiā ipsi cōstituā sibi formā
secm̄ uires suas obseruet. & sic in unum
uus ritus abstinentia sclārū rerū pfec
ta erit. Et fecit ds bestias uxta species
suas & uniuersa. / & omne reptile terre in ge
nere suo. Vegīa di in spu sco omis ille
magne uirtutes spualiū institutionū. &
omis iste ordinationes sclarū. atq; omis

ve uires abstinentiũ in catholica fide fa
cte fiũt. Et uidit ds qd ẽet bonũ & ait.
Faciam hoĩem ad imaginẽ & similitudi
nẽ nr̃am & p̃sit pisc⁹ maris & uolatilib⁹
celi & bestijs uniũsq; creaturę / omniq;
reptili qd mouet in t̃ra. Et similit in
dit ds oĩs uires istas bonas ee & ait.
Nunc faciam hoĩem ad imaginẽ & simi
litudinẽ nr̃am ad edificationẽ ecclie.
Quom. faciam eũ ad ĩstructionẽ ecclie
ut ipsa cũ homine ad omnẽ edificationẽ
ei erigat. & ut ipse in forma sua ornat.
in racionalitate id ẽ ad imaginẽ nr̃am. &
in scientia ac in sapientia id ẽ ad simili tu
dinẽ nr̃am formet. / ita ut ipse cũ diuino
ope & humanis iustis opib⁹ ecclam edifi
cet. ut ei lex in filio meo dicit qui de cor
de meo natus ẽ. que etiã in spu sco accen
dit. Et homo in ecclia cũ scientia sua ĩre
nis rebus cũ obseruationib⁹ euglij qd ds
dedit. & cũ uirtutib⁹ ad bonũ uolantib⁹ p̃sit. /
ipse etiã substantiã & animã suã cũ sub
iectione p̃ceptor̃ di & cũ oĩb⁹ ceteris uirtu
tibus celor̃ p deo ponat. atq; in abstinentia
carnaliũ corpus suũ maceret. / ita ut ipse
homo uirtutes istas p̃ficiat. Ipse q̃q; uirtutes in
obseruatione oĩũ p̃ceptor̃ di hoĩem
ipsũ p̃ficiat. sic ut de uirtute in uirtutẽ
ascendendo ipsis nũqm̃ saturari possit.
& semp in hoc mobilis sit ut a malo rece
dat & bonũ faciat. Et creauit ds hoĩem
ad imaginẽ suã. ad imaginẽ di creauit
illu. masculiu & feminã creauit eos. be
nedixitq; illis ds & ait. Crescite & mul
tiplicamini & replete t̃ram & subicite eã.
& dñamini pisc⁹ maris & uolatilib⁹
celi / & uniũsis animantib⁹ que mouen
tur sup t̃ram. Deus hoĩem in ecclia ad ag
nitionẽ diuinitatis sue creauit. ut in
aĩa sua celestes uirtutes opari cũ suspi
rijs anime possit. / cũ quib⁹ ecclia gẽmi
uirtutũ ornata ẽ. Creauit eũ etiã ad ima
ginẽ di que filius ẽ ut cũ ardenti amo
re circũdar̃ sit. omnia bona in castitate
cũ excellentionib⁹ uirtutib⁹ p̃ficiendo. &
ut ecclia di cũ opib⁹ di p̃ficiat. Sic ds
pplos creauit ut uirtutes uires que
masculina p̃sona siũt in celestib⁹ uirtu
tib⁹ haberẽt. & ut etiã in timore di in
anguistia anime in seculi uita sub
nascentiũ cura filior̃ uincerẽt que
femnea p̃sona ẽ. / ut & ecclia cũ ea
edificaret. Et in his p̃dictis causis ds
ea cũ plena benedictione sce icarna
tionis benedixit. in hoc scit qd filius
di humanitate ĩduitis ẽ / atq; ideo
omnia genera uirtutũ in spiritalib⁹ & in
seculib⁹ que p̃ amorẽ di p̃fecerit
fortiter hillare debuerẽt quia ds. ds
& homo ẽ. / de quo oĩis sca uirtutis
pullulat. Et in admonitione spe
sci ait. ut ppli in ecclia in affluenti
bus uitijs desideriis crescentes. in
unaquaq; uita secm timorẽ di pce
derẽt. & in his multiplicarentur. ut
in studijs suis fructuosi ẽent. / & uir
tutes in seipsis semp inouando ñ arescerẽt. Et sic replerẽt illa t̃ra scilicet
ecclam & subicerẽt eam xp̃o. & dña
rem in ea. ita ut euglium sequerentur
& cũ uolantib⁹ atq; uiuentib; uirtutib⁹
que se a t̃renis rebus remouẽt. & in
bono stabiles sr̃. se ad celestia erige
ret. Dixitq; ds. Ecce dedi uobis om
nẽ herbã afferentẽ semẽ sup t̃ram. &
uniũsa ligna que habent in semet
ipsis semẽtẽ generis sui. ut sint uo
bis in escã & cunctis animantib⁹ t̃re
oĩq; uolucri celi. & uniũsis que
mouent in t̃ra & in quib⁹ ẽ anima
uiuens. / ut habeant ad uescendũ.
Et factũ ẽ ita. Ds in oĩ ĩstitutio
ne ecclie dixit. Ecce iam dedi &
misi uobis recta fide p filiũ meũ q̃
nos in uiriditate ĩtegritatis t̃re id ẽ in
uẽ uirginis sup t̃ram nati uidistis
ut ĩtacta t̃ra flores germinat. filius
aut̃ mis semẽ ubi di attulit. ut sup
p̃missa uerba scir̃ scam ecclam qua
celestis uerbi ĩstruit seminaret. At
tulitq; legẽ euangelion qui ppagan
onẽ seminis sui in nationib⁹ habet.

quoñ secñm tumorē p̄ceptoꝝ meoꝝ
uiuere debeant. ita ut data lex mea
uobis in cibū sit. uñ in ēstructionē
animę sic̄ corp̄ cū cibis pascit̄ pasca
mur./quia filius mis dixit. Meus
cibus ē ut faciā uoluntatē patris
mei. Hoc ēsidamdiu sic ē. Meus cib̄
qui filius dei sū. ille ē ut passionē
me corpalit̄ subiectā. p quā hoiem
ad paradysū uñ electus fuerat deu
cto diabolo secñm uoluntatē patris
mei reducā./quia pat̄ mis adhoc me
misit in mundū ut saluū faciā il
lū. Nam ego a patre mussus./in ma
tris uiscerib̄ carnē sine uirili hu
miditate suscepi. Cibus q̄ ille in q̄
patri meo absq; etate equalis sū. me
lior cibo illo ē quo adhoꝝ secñm car
nē pascor: ubi celestis pat̄ me ad tem
pus in scło isto ee & cū hominib̄ o
ūsari uoluit. q̄tin̄ p ūba mea in sal
uationē redeat̄. cū eos mecū ad cele
stia sursū retraxero. Sic enī op̄ meū
ē. cū in humanitate mea hoīem re
demi ut & ille secñm me opet̄. Ut os
q̄ cū lege mea pascamini ut animę
uīe ñ deficiat̄. quia uobis temp̄ es
carū in lege di ēstitui. in qua pas
cua uite ūenietis. in quib̄ omīb̄ ñ
deficietis si ea seruauerit̄is. s; in eter
nū uiuetis. hominib̄ q̄q; p uiuentes
uiuetes p̄ceptis di uiui subditis. & ī
celesti milicia imitatorib; xp̄i effecti.
qui a terrenis reb̄ se remouentes omni
deuotione ad iusticiam anhelāt. & de
uirtute in uirtutē que ad bonū mobi
les sūt in tam repmissionis ascen
dūt. ullis sit cibor̄ differentię. & tem
pora tempū que eis a magistris ēsti
tuta sit. Tempa etiā illa ppis ex īstitu
tione legis obseruare debet. in quib;
festiuitates celebrande sc̄t & ieunia
pagenda. Ve ipsis q̄q; cibis usta distin
cto tenenda ē. ut ñ ad superfluitatē
s; sic̄ oportunitas necessitatis exege
rit assumant̄. & unicuiq; secñm ñsu
rā illa qua ipse in spu sco ēfortatus &
īstructus ē recte dispensent̄. Istud xpiañ
homo qui edificatio ecclię ē audiat./ut
capiti suo recte ēsentiat. Et hoc ita fachī
ē./quia ūba dei & uirtutes in xpiano pplo
cibus uitę in eccłia sachę sūt. Vidit q; ds
cuncta que fecerat. hoc ē approbauit ois
hęc pposita p̄cepta & data tempora om
niū p̄dictaꝝ uirtutū. & erāt ualde bona.
quia in plenitudine exoptabilis grę
omīpotentis di pacta sūt. ita ut eis nihil
deeet. unaquaq; uirtute solū bonū pri
existente. s; hic partē omīa bona erāt.
cū omīa paritē apparerēt. ut ēuuum
plenū ē cū in omīb̄ iusticiis suis pficit.
Et factū ē uespe & mane. dies sextus. Ista
mutatio īstabilitatis q̄d in eccłia ñdū
firmitas ēstitutoꝝ p̄ceptoꝝ erat. cepit
se declinare p mane fortis iusticię omis
ēstitutę legis quēadmodū dies cū uirib̄
solis ēfortatur. cū sol in ordine suo stat.
ut hinc fieret dies sext̄. & ut q̄si in sexta
luce fortis fidei ppls p̄cepta di secñm vo
luntatē ei & secñm doctrinā magistroꝝ
suoꝝ in eccłia adīpleret. Et ītū alioꝝ. xlv.

Dixit q̄q; ds. Producat ita anima uiuē
tē in genere suo./iumenta & reptilia &
bestias itę secñm species suas. Et factū ē
ita. Hoc ēsidamdiu sic ē. Deus in admo
nitione spe sci hominib; dicit. qui se om
nib; p̄dictis causis subdūt. scit q̄m se do
in desidio animę suę diligent̄ adum
gat̄. Nunc hęc ita id ē homo uiuentes
uirtutes animę p̄ducat. ita ut exīor hō
negotiū aię tenens ad dīm semp suspi
ret. ut anima & corp̄ deo in genere for
tissimę uirtutis obedientię que mors ui
tā in deo occulte abstulit obediat./q̄
admodū iumenta p subiectionē homini
subdita sūt. & ut etiā reptile in officio iu
mentis illi subiacet. & sic̄ bestię itę ei ser
uiūt. & ut homo ppt̄ subiectionē hmni
litatis hominī se subdit. quia obedien
tia pena superbię ē omīmo eam ēfimdens.
Et fecit ds bestias uirta species suas & iu
menta./& omne reptile itę in genere suo.

Ab oñipotente deo in homine qui pr̃i
p̃ superbiã libere peccauer̃at timor̃ fur-
git. ita ut ipse homo dñi requirere i-
cipiat ut primꝰ homo p̃ceptũ obedien
tię a deo suscepit. Et sic ds in homine
facit qd̃ seipsũ sua ꝓpria uoluntate i
subiectionẽ hominũ ꝓp̃ amorẽ di pro
sternit. ut bestię ab hominib̃ compre
hendant̃. aquib̃ nutriunt̃ & instituunt̃.
sic ipsi uolũt. Similit̃ homines in illã
subiectionẽ magistroꝝ secũm speciẽ scę
humilitatis cõputant̃. mancipati obe
dientię in forma uniuꝝ ac etiã in ul
la utilitate reputantis nature. ita ut i
ꝓpria uoluntate sua secũm uoluntatẽ
magistroꝝ suoꝝ oculent̃ sic utilis natu
ra reptilis in genere suo ẽculcat̃. Et ui
dit ds qd̃ ẽet bonũ & ait. faciam̃ hoĩem
ad imaginẽ & similitudinẽ mã & p̃
sit piscib̃ maris & uolatilib̃ celi & besti
is tre. / uniuſeq; creature oñiq; reptili
qd̃ mouet̃ in tra. Videt ds hoc bonũ ẽe
& multũ cũ suꝑion dulcedine in hoc de
lectat̃. qd̃ homo in prima iustitia quã
ipse in homine ẽstituit eũ req̃rit. & in
semetipso dicit. Iste homo cũ oñi ẽcepti
one iustitie seipsũ in illicitis desideriis
suis supando tangit me. / & cũ lucido
desidio p̃me ẽstitutionis mee quã in p̃
mo ortu dũ homo nõ debuit obedire o
stitui p bona opa erigit. Nũc nos tres p
sone illa uis unꝰ substantie que p̃mũ
hoĩem ad imaginẽ & similitudinẽ suã
erando tenuit. faciam̃ ut homini ist
magnus honor̃ de scitate & cognitiõe
dumaꝝ rerũ detur. ita ut siẽ patronus
habeat̃ & dilectionẽ scę icarnationis in
imagine di ad p̃rimũ suũ habeat. & in
scientia sua honorẽ dumitati in simili
tudine di exhibeat. q̃tin̄ p̃ institutionẽ
euglij & p̃ ututes tẽporalib̃ reb̃ p̃lat̃ seip
sũ etiã deo sacrificet. / ita scil̃ ut corp̃ suũ
pabstinentiã affligat & se a tremis adce
lestia p̃moueat. q̃tin̄ cũ ipsis ututib̃ que
in eo impletę sc̃e opet̃. & ipsę ututes cũ
eo. / atq; in hac p̃latione ipse dñi timeat.
& diligat. Et creauit ds hominẽ
ad imaginẽ suã. ad imaginẽ dei
creauit illũ. masculũ & femiã cre
auit eos. benedixitq; illis ds & ait.
Crescite & multiplicamini & reple
te tẽrã. & subicite eam. & dñamini
piscib̃ maris & uolatilib̃ celi. & uni
uersis animantib̃ que mouent̃ sup̃ tẽrã.
Et nunc ds hoĩem ad honorẽ sibi cre
at. / ita ut ipse oñium̃ in deitate & in
humanitate sua in illo cognoscat̃.
Quom̃. Potentia deitatis oñia creã
tis & regentis in magistratione hoĩs
ad imaginẽ ei̇ secũm rationẽ facti
qua ceteris creaturis p̃est apparet. / mi
seratio ei̇ qua mundo ex humanita
te subuenit. in cõpassione ipsi̇ hoĩs
qua p̃rimo suo secũm possibilitatẽ
suã parcere & miserere debet agnos
cit̃. / & hec bona exempla ubi di siũt.
ut psalmista dauid ait. Ego dixi
dij estis. & filij excelsi oñs. Hoc ẽ side
ramdiu sic ẽ. Ego uobis hominib̃ dixi.
in hoc dij estis qd̃ hõ oñi creature
dñatur. eam ad omnẽ necessitatẽ suã
sic desidat sibi subiciens. qñ quãdo
m̃dũ oñipotentẽ dñm in fide & timo
re & amore habet. sic creatura hoĩẽ
uelut dñm p̃ magistriũ timoris ispi
cit & diligit cũ ab ipso pasci t̃. Sũ; &
filij illi̇ qui in excelsis altus ẽ uos ho
mines dicimini. qua p̃ gram uiuen
tis di rationales creati estis q̃si ab ip
so nati stis & qñ omnẽ scientiã que
uobis necessaria ẽ ab ipso habetis.
ut racionale aũ animal nichil aliud
scit. / nõ qd̃ sensu capit. In homine q̃q;
id ẽ in uiuenti scientia hoĩs ium &
formidinẽ p̃ speciẽ iustitię creat.
ita ut nec in seipso nec in alijs ẽiqua
tati ullateñ p̃iudicium cedat. / qd̃ q̃si uiri
le ẽ. In eo etiã creat ut p̃ donũ diui
nę gr̃ę hominũ in peccatis uulnera
to cũ mia parcat. & ut miserias ip
si̇ ita adtendat q̃tin̄ unũ penitẽ
tię ei ifundat ipsiũq; oleo mię un

guat. sic ne ipse homo ꝑ excedentē īm
suā & īremissibile penitentiā cadat.
& ne repidus in uanitatē prauoꝝ opū
īuoluat. qd qsi femineū ē. Et istud ds
benedicit quia humanitatē filij eius
tangit. ut ide filius di in euglio dicit.
Quicūq; fecerit uoluntatē patris mei
qui in celis ē. ipse meus frat soror &
mat ē. Hoc ēsidamdū sic ē. Omnis homo
gra di suffultꝰ qui fecerit bona ītenti
one uoluntatē patris mei qui ꝑ diuum
tatē pat meus ē in celis habitans qui
filius uirginis fuit. ita ut hoc in quo
natus ē repudians. ad dim cū mtion
homine uoler. iste in alia natura q
ēceptus sit dm̄ mutando & in uenera
tione pfecti timouit ipsū semꝑ īspici
endo frat mis ē. Deū qq; fidelit in am
plexione caritatis assidue habendo
soror mea in hac deuotione ē. atq; in
omnib; opib; suis cū uoluntate pfecti
omis ad eundē patrē meū ascenden
do. & in corde & in corpe eum frequen
ter portando mat mea exhibit qm̄ sic
me generat. ubi toto studio scitatis
in patre meo ꝑ plenitudinē beatæ
uirtutū floreo. Tunc ds in semetip
so dicit. Iste homo in uiris fortissimæ
uirtutū crescat & multiplicatio eæ
de uirtutū in eo colat. ut illa terra
seil ceū hominis ꝑciosa pigmta bo
noꝝ opū de eo de homine audiendo.
& ītelligendo repleatur. & ꝑceptis ei
se subdant. atq; ipse homo cū supa
bundanti felicitate desideriis suis
domineť. in eisde uirtutib; omnē po
pā seli quę qsi mare ē sibi abstrahēs
& ut in uolantib; uirtutib; & in his
quę in uiris suis ad bonū mobile
sit supno desidio ad celestia curat.
ita ut hę uirtutes homini illicita
desidia quę qsi terra sit abstrahāt.
Dixitq; ds. Ecce dedi uobis omnem
herbā afferentē sem̄ sup ttā. & uni
uersa ligna quę habent in semet
ipsis semtē generis sui. ut sit uo

bis in escā & cunctis animantib; trę om
niq; uolucri celi. & uniuersis quę mouen
tur in tra. & in quib; ē anima uiuens.
ut habeat ad uescendū. Et factū ē ita.
Et uidit ds in spu scō dicit. Ecce oīa
germina ūtutū quę sup dicta sit sem
ubi mei afferentia sup desidia car
nis hominis isti qui se ita ēstringit. & omis
fortiores ūtutes ad maiora pcepta ascen
dentes posiit ut in semetipsis recto desi
derio bonū sem̄ generis sui in ubo meo
habentes. sint ei in cibū refectionis animę
ita ut etiā omis uirtutes p humilitatē de
subiectę & in celesti milicia uolantes. &
quę hoiem attrenis reb; ad celestia remo
uet. & in quib; uiuentes uires de plantati
one spe sci fiat. cū eo in anima ipsi pas
cant. & ipse etiā cū illis in his omnib; ala
tur. Et hęc omia in homine illo ita fuit
qui sic in deo pficit. Vidit q; ds cuncta
quę fecerat. & ecce ualde bona. Iuder
& nunc ds qd omia quę spe ses tribuit
ualde bona sit. quia in plenitudine om
nū ūtutū pfecta sit. cū pri unaquęq;
uirtus in semetipsa tantū unū bonū est.
hic aut omia parit bona sit. quia ho
mine simul apparendo impleta sunt. Et
factū ē uespe & mane. dies sext. Et nō
a deo in homine fit. ut bonus finis cū
bono ītio sextę ūtutis quę obedientia
xlvii ē tamq; dies sextus resplendeat. Igit
pfecti sit celi & tra. & omis ornat eoꝝ.
Hoc ēsidamdū sic ē. Supiora & īferiora
elemta cū omib; sibi adiacentib; utrib;
tanta plenitudine & pfectione pfecta s.
ut omi penuria ablata in abundantia
cuentis utilitatis gauderēt. Cōpletoq;
ds die septimo opus suū qd fecerat. & re
quieuit die septimo ab omi ope qd pa
rarat. Cōpleto sex distinctionū pfectoꝝ
opū dies septimꝰ appellata ē. cū ds omia
quę creare ꝑordinauerat ad pfectū duxit
it. de sic requieuit die septimo opari cel
lans. qm̄ omē opꝰ suū in somnis suis pfe
cerat. Et benedixit diei septimo & sci fi
cauit illu. quia in ipso cessauerat ab

oñi ope suo qđ creauit ds ut faceret.
Deus benedixit diei septimo eñ laude.
amq; cum eñ honorificentia sollepnita
tis sčificauit. qñ oñis creatura in illo
plenit creata exhibit. quã ds pordina
uerat fieri de qua alia genita pcedit.
Vñ & oñis anglica turba. oñiaq; oc
culta misčia diuinitatis de pfectione
opis di deo benedicebãt ipsũq; lauda
bãt. qua eñ septẽ domus spe sči oñe op'
suũ pfecerat. Jtẽ alio m. Igit pfecti s
celi & tra. & oñis ornatus eor. Hoc ẽsi
deramdiu sic ẽ. Pfecta sẽ cuncta celestia
opa que in transitu trenarũ rerũ ad
celos tendũt. eñ trenis reb' quas necessi
tas nascentiũ filior habet. & ita oñe il
lud pfectũ decus celestiũ opũ in ecclia ẽ
stitutũ ẽ. Cõpleuitq; ds die septimo op'
suũ qđ fecerat. & requeuit die septimo
ab oñi ope qđ patrarat. Cõpleta ẽ oñis
ẽstitutio hec in oñib' his. & hoc ita fert
qđ ego in filio meo die septimo idẽ in
plenitudine tot' boni omnẽ opationẽ
meã sic definiui. ut oñis eccliasticus
ipse uidendo. audiendo & p doctrinã
scrutamdo bene nouerit qđ sibi in pcep
tis meis faciendũ sit. Et oñis ẽstitutio
mea ita felitua fuit. ut eam in nullo
alio nisi in filio meo ame misso ostende
rẽ qui oñis ordinationes meas p doctri
nã suã & paplos suos eñ manifesto ope
cõpleuit quas pphe pri in umbratione
uiderũt. Tunc etiã septimi dies requiei
mee in ecclia refulsit ita ut p'tea in apto
ope nichil aliud nec pdicatione nec eñ
signis miraculor nec eñ uisione anti
quor seor operet. nisi ut in filio meo
opa uite & quãplurima secreta tam fu
tura quã pterita & psentia manifesta
rẽ & electos meos tam benigne monerẽ.
ut icarnationẽ eidẽ filij mei que in p'
mo germine floruit imitarent. Et be
nedixit diei septimo & sčificauit illi
qua in ipso cessauerat ab oñi ope qđ
creauit ds ut faceret. Jsti septimũ die
in saluatione animar benedixi & sči

caui diu filiũ meũ in utẽro uirginis mi
si icarnari. Et benedixi ac sčificaui
eũ. quia in isto die meo multũ delec
tor scil' in illis qui q̃si flores rosar &
lilior uigo legis emancipati tamtũ
me ispirante se ẽstringere libere ici
piũt. ut etiã icarnatio filij mei quã i
pphetis ante pmiserat pcepto legis ob
noxia n ẽ. Cessauiq; opari tali m in
ecclia que iam in ope seõ siẽ nunc lu
cet in plena ẽstitutione pfecta ẽ quia
filius ms qui meũ septimũ op' ẽ ex
utẽro uirginis p humanitatẽ pcedens
oñia hec in spu seõ meũ pfecit. sedm
hoc qđ in euglio dicit. Data ẽ michi
oñis potestas in celo & in tra. Hoc ẽ
sidamdiu sic ẽ. A deo patre data ẽ m
qui filius uirginis sũ. oñis potestas
hereditario iure in celo facere & in
tra diiudicare que facienda & diiu
dicanda sẽ. n tamẽ ut uoluntatẽ patris
mei tñscenda s; illa in oñib' ispiciã.
quia ego in patre. & ipse in me ẽ. Et
itũ alio m. Igit pfecti sẽ celi & tra.
& oñis ornat' eor. Hoc ẽsidamdiu sic
ẽ. Hue celestes & trene uirtutes & oñis
ornatus earũ in iustitia & ueritate
eũ bonis opib' in homine pficiunt.
Cõpleuitq; ds die septimo op' suũ qđ
fecerat. & requeuit die septimo ab
oñi ope qđ patrarat. Deus p septimũ
diẽ qui filius ei' ẽ in quo omnis ple
nitudo boni opis orta ẽ. in homine
bonũ op' eñ oñib' pfectis uirtutib' cõ
plet. ut faber preciosos lapides opi suo
qđ facturus ẽ ponit. quia omia bo
na opa in homine qui ea p gratiam spe
sči opat' plenit ornant. Tunc etiã
ds in filio suo ab oñi ope requieuit.
scil' ab ope illo in quo homo tam p
fectus ẽ. quia ipse iusta opa in filio
di qui septimũ opus erat in utẽro ma
rie uirginis opari cepit. Et benedix
it diei septimo & sčificauit illi' qa
in ipso cessauerat ab oñi ope qđ cre
auit ds ut faceret. Benedicit deus

septimū die in pfectione bonoꝝ opū
hoc ē hoiem qui mbrū filiꝰ ei ē in
ipso. Quoñ. Scilicet ut interioē be
nedictionē id ē eundē filiū ei qui de
corde ipsi exiuit imitet. qtinꝰ p exem
pla ei qui deo patri obediens factus
ē ad uitā reūtat. In ipso q̄q; homine vi.
pfata celestia opa scificat. cū illi secū
glām & honorē hunc cedit. ut pri
mo suo unūqdq; debitū cū uoluerit i.
dimittat. Utq; ab hac pat opū seue
ritate iam cessat qua ante icarnatio
nē filiꝰ sui nullū celeste regnū itrare
pmittebat. nc aut in eo de filio suo
itroitū supnoꝝ gaudioꝝ parefacit.
cū unūqdq; debitū homini qd ex eo
de cīsset. p eundē filiū suū remittit.
hec q̄ fidelis fideliter itelligat. / nec in ii.
his illū qui uerax ē contempnat.

Finit secda pars libri duūnoꝝ opū.

Incipit capla pme uisionis tcie partis.

Capla pme uisionis tcie partis.

i. Mistica uisio de edificio in mo
dū ciuitatis ostenso. de mon
te quoq; & speculo in illo resplenden
te. de nube sup candida ifer nigra.
& cetis in eade uisione apparentib;.

ii. De pscientia & pdestinatione & ordina iii.
tione di ab etno oīa pnoscentis. &
in tempe cuncta creantis. & opa ra
onalis creature q̄ districto iudicio era iiii.
iii. Qd scientia di multa icog nabilia.
nita & secreta in se habens. ostensio
nē mirabiliū suoꝝ secm placitū su
um pducat. & qd significet trimo
da angloꝝ qualitas in hac uisione
iiii. De spu dei zelū suū apparentiū.
p beatos angelos ad repellenda & co v.
primēda psūptionē reprobꝝ ange
loꝝ excitantē. & de symphonia bo
noꝝ angeloꝝ īestimabili & ultē hoīū
itellectum iestimabili & semp noua
admiratione dm laudantiū.
v. Qd aliqua pars beatoꝝ spiritū archa
na in celo manens & uultū sui cre
atoris semp assistens raro ad exīora
mittat. aliqua ū que angloꝝ nomine
censet. ad diuīsa officia semp exiens.
cū necesse ē hominib apparear. & qd
oīis racionalis creatura ñ suā s; crea
tois glām semp debeat q̄rere.

Verba psalmiste ex psalmo. xcvi. ad ide
spectantia & quo sensu itelligenda sit.

Capla sede uisionis tcie partis.

Visio mistica de lapide mar
moreo īstar montis in orienta
li parte edificij pmonstrate ciuitatis
ēsistente. de innumera q̄q; multitudi
ne hoīum tam in orientali quā in au
strali plaga eide edificij apparentiū
s; & de forma & habitu mirabili duaꝝ
imaginū uxta angulū orientale con
Qua ds omipc nulla sibi mutabilitate diuersus iusto iudicio supbi
entes angelos dapnauerit & pia mise
ratione decepto homini subuenens.
multis & miris in ueti testamēto fratu
re salutis ei nunciis pmissis. in nouo
demū testamēto p plurima miracula
libationē ei cōpleuerit. & qd ypheta
ad īstructionē & correctionē dumt
data. nulli unqm mundi etate defue
rit. uel defutura sit. intelligenda sit.

Verba dauid ex pmo uersu psalmi qua
dragesimi quarti. ad ide & ad utrāq;
xpi generationē p tinentia. & quom
Qua prior duaꝝ imaginū in orienta
li fine ostensi edificij ēsistentiū tota
fere fermo habitu apparens. temp qd
ante diluuiū fuit significet. in quo
hoīes sine lege & cognitione ueri di
crudeli & magis bestiali quā huma
no ritu uiuebāt. receperint.

De fortitudine crudelitate & īpuris v.
moīb hoīum ante diluuiū. & quom
arte diaboli p̄ter paucos a cultu di
Qua ds īiquitates & crimina hoīum vi.
ceu illi ñ sufferet. oīe gen humanū
& cuncta uiuentia exceptis his que
archa cōclusérat. aquis diluuij extīu
nauerit. & de mutatione solis. lune.

tis. quid hominis capiti in medio
uentris ei apparens. quid etiã pe
des ei similitudinẽ pedũ leonis
habentes exprimant. ¶ Vede ale.

iii. Quomõ sex alis eidẽ imago circũda
meta apparuerit & qd figurẽt

v. Quid significet qd hec eidẽ ima
go toto corpe pennulis piscũ &
ñ pennis noluerũ uelato uideretur
& qd di filius diabolo nesciente
mundũ p carnẽ intrauerit. & ad
qd par illu tantas passiones fusti- i.
uit.

vi. De quinq; speculis ¶ Vere noluerit.
in diuisis locis duarũ mediarũ ala-
ri eidẽ imaginis apparentiũ qd de
signet. & qm̃ septima que in eis ii.
ostensa ẽ intelligenda sit.

vii. Verba di in exodo loquentis ad mo
ysen ostenda tibi omne bonũ & q
m̃ de incarnationis dñice mistio ac

viii. Ite ũba dauid ex ¶ Cipienda sit.
psalmo. xcvi. ubi loquit̃. mirabi
les elationes maris. mirabilis in iii.
altis dñs. & qm̃ intelligi debeat.

viii. Ite ũba eidẽ ex eodẽ psalmo ú dicit.
& eni firmauit orbẽ tre qui ñ cõ

x. Quia in eo qd p̃cepta ¶ Vouebit̃.
imago dorsũ ad aquilonẽ uerte
tat. hoc designet̃ qd ds ẽ situi in
carnationis filij sui & redepto
nis humane a diabolo & omib̃ spi
ritib̃ maligns absconderit.

xi. Verba dauid ex psalmo. ci. ú septũ
ẽ. dns in celo parauit sedẽ suã. &
quo sensu accipienda sit. & breuis
recapitulatio de incarnatione dñi.

xii. Ite ũba eidẽ ex psalmo. lxxi. ubi legi
tur. descendet sic pluuia in uellus.
& qd hoc qq; ad incarnationẽ dñi re

xiii. Quia tenebre ad oc ¶ Ferendũ sit.
cidentale plagã uise. utq; ignis eũ
sulphure aliisq; densionib̃ tenebris
ad septentrionale p̃cepti edificij par
te ostensus. ubi in extrom mundo
penalia locasit iqb̃ peccatorũ aie cruci
ent̃ demonstret & iunctionẽ eorũdẽ peccatorũ

ceritatẽ qua p̃ infidelitatẽ obscuratã significet.

xiiii. Quia ds omnia p̃ sapientiã ad ẽstruendã
diaboli malitiã fecerit. & ut eũ sit
insibilis ab homine p̃ fidẽ intelligere
tur. & p̃ opus suũ cognoscereť. & qd
ordinationẽ totius operis sui ante eui i
se ipso habuerit qd tempalit̃ ẽdidit.
in hoc qq; hominẽ secũm se ẽstruens.
ut prius in se cogitando disponeret.
quicqd p̃ mundũ opando exerceret.

¶ Capla quarte uisionis tercie partis.

Visio extrema in qua tota mul
tre amplitudinis ostensa. qua
lis eẽt diligenter̃ describit̃. utrumq; ima
go caritatis sub alio scemate ẽspicit̃.

Quia ds uere unus dici ñ possit. si ẽ
simile ex natura haberet. & qd p̃mon
strata totre qualitas ipsius dim̃icio &
fine carentre. & ad omnia bona paratũ
ostendat. & qm̃ tota eidẽ totre despe
cto ad ẽmutatẽ uel potestatẽ di sen a
nimas salutẽ referat̃. ¶ Etiam:

Quare utr̃ caritas alio in hac quã in
sapiom ustione cultu adornata ẽspi

iii. De tabula istar cristalli plucida cuius
imaginẽ caritatis apparent. & qd
significet qd ipsa imagine eandẽ ta
bula ispicientre. linea sessionis ei mo
uet̃. & breuis repetitio de creatione
celi. tre angelorũ & hominis. ¶ Etiã.

v. De ultione di in ẽs ingressiones naturalis
legis p̃ aquã diluuij & de duplo stadu
tempũ ab initio usq; ad incarnationẽ

vi. Verba pauli de plenitudine temporis
in quo misit ds filiũ suũ factũ ex mu
liere. qui & aduentu suo mistica dicta
uel facta ueterũ implendo absolut.
& doctrina sua & p̃dicatione aplorũ
uel magistrorũ ecclie mundũ illustrãs
omnia in melius ẽuertit.

vii. Qd tempora ista a pristina aplice disci
pline formitudine quasi in muliebrẽ
debilitatẽ deficiãt. & unitas tam in
elementorũ ẽturbatione quã in morũ
depauatione indecius p̃mutent.

ii. Verba queda arcana filij ad patrẽ

mpellantis eum p uexatione quā in
corpe suo qđ ē ecclia a quib̄da mbris
suis deserentib̄ iustitiā sustinet. &
p completione numeri electoꝝ ab e
no dispositi. & q̄m̄ eade ūba itelli
genda sunt secdm diuisas qualitates. xvi.
tempū ab exordio mundi usq; ip̄sen.
Qustica descriptio q̄m̄ apli iustitiā quā
a dño p mundū p̄dicandā suscep̄at.
& secdm diuersitatē naturaliū morum
suoꝝ. & secdm distributionē gr̄aꝝ ce
litus sibi ifusaꝝ multiplici uestitu
glē decorauer̄t. & de excellentia doc
trinę pauli apli. & quare sublimita
te reuelationū eleuat̄. & pondere ifir
mitatis depressus sit. xvii.
Breuis supioꝝ repetitio q̄m̄ in diebus
istis uirile fortitudinē ñ habentib;
omnia ecclīastica ist̄ituta indebitus o
cidāt. & testimoniū psalmiste ubi
dicit. uultus es dne. & ad quid appo
situm. & qualit̄ intelligendū sit.
Querimonia siue clamor iustitie ad xviii.
dm̄ iudicē adūsus sceleratos & impi
os. & diuersis erroribus contaminatos.
qui antiquis patrū ist̄itutionib̄ re
pugnantes. ornamentis glē suę eam spo
liando destituūt.
Quia ds ista iustitię dectā in ideli xix.
centi lumine clarissimis suę cōsideratā
quāmis peccata hominū ꝓpter penitē
tiā dissimulet oblitioni ñ tradat. xx.
& ūba ipsi⁹ sup hoc ide. ¶ enda sit.
Testimoniū de apokalipsi iohannis
apli ad ista cōpetens. & q̄ sensu accipi
tē querimonia filii ad patrē p tribu
latione quā in corpe suo patit̄ ab his
qui p malicia cont̄ eū calcitrāt. & p
paruulis qui uanitatē amplectendo
abono deficiūt. & qđ angli licet ex xxi.
immensa claritate refulgeāt. seoꝝ tñ
opa hoūm q̄si speculu laudis appro
bando inspiciant.
Qđ iustitia & moꝝ honestas &
dignitas uirtutū a diebus diluuii usq;
ad aduentū dñi p ꝓphas roboratę. & xxii.

dem p apl̄os & doctores in eccl̄ia
longo tempe refulgentes. s; in
depranatę. p̄t dies istos qui ex in
iustitia tempent. interū ante finē
p̄t multas tribulationes in hoīb̄
Quia supius iudex ¶ reformabunt.
querimoniā iustitię iterū susceptu
ens. iudictā suā sup p̄uaricato
res equitatis & maxime sup ēccl̄ię p̄latos p multa incōmodoꝝ
iudicia īducet. donec debita exa
minatione purgati. p penitentiā
resipiscāt. & sic ordo quisq; in rec
titudine restituat̄. ad honorē dig
nitatis suę reuertat̄.
Qđ ultione di p correctionē p̄uarica
toꝝ sedata. ordinatio iustitię &
pacis tranquillitas ante secdm sic̄
& ante p̄mū dñi aduentū resplen
deat uideoꝝ etiā aliqua parte o
uersa & gaudente & illiu aduentus
se fatente quē nō negāt.
Verba ysaię ꝓphetę p̄mū dñi aduen xxiii.
tū testificantia. quę in secdo maxi
me cōplebunt̄. p illuminationē iu
deoꝝ qui scandalo xp̄i obcecati in
passione ipsi⁹ a iuriditate fidei & bo
noꝝ opū exarueranr. ¶ ligi debeāt.
Verba eiusdē xp̄i dñi quę diu ad mortē xxiv.
ducerēt. de uiridi & arido ligno
lamentantib̄ se respondit. & q̄m̄ itel
Quanta diuersi gradus ecclię ꝓpter re
cuperatū iustitię statū & temporali
um rerū copia. & spiritaliū bonoꝝ
abundantia in dieb⁹ penultimis
p aliq̄ntū temp̄is p̄fruet̄. ea inde
oꝝ & hereticoꝝ parte qui in malo
p̄stiterūt de p̄imo xp̄i aduentu
p̄nuciosa p̄sumptione exultantes.
Qđ eandē pacis quietē & fructuū
redundantia hominib̄ sibi & ñ
deo tribuentib̄. & circa religionē
denuo torpere incipientib̄. iterū tan
tę subsequent̄ tribulationes. quan
tę nūq̄m ante in mundo efferbu
Verba dauid ex psalmo xxv. erūt.

279a

in ꝑsona xpi & ecclie ꝑsequutio
nes ꝫquor denunciantis & q̃m i
telligenda sint.

xxiii. I tẽ intẽpellatio filij ad patrẽ ꝑ libe
ratione corpis sui qđ ẽ eccliа.

xxiiii. Quia tunc tempis xp̃iano ꝑplo m
penitentiã redacto & multis af
flictionib; ꝑ peccatis suis macera
to. gr̃a eis diuina ꝑ multa mira
cula sic̃ & antiquo populo suo fecit
subuenit. & hostib; subactis plurī
mã paganor̃ multitudinẽ fidei
sue adiecit. ¶ Loc̃s supponentur.

xxv. Qđ in dieb; illis romanis impatorib;
a pristina fortitudine decidenti
bus impiũ in manib; corꝝ paulatī
decrescet & deficiet. & etiã ĩsula
aplici honoris diuidet. & alij alis
magistris uel archiepis in diuersis

xxvi. Qđ uerũ tunc tempis ĩquitate re
pressa. & iustitia reualescente.
disciplina honestatis & antiquaꝫ
ura ꝫsuetudinũ repullulabit &
obseruabunt. & ꝑphe multi erũt.
& occulta sapientiaꝫ sapientib; pa
tebũt. plurimis mtm hereslib;
passi ebullientib; que antixpi ui
nũ denunciet aduentũ.

xxvii De qualitate iudicior̃ diuine ꝓ
testatis circa finẽ mundi manī
festandor̃. & quia tunc plurima
pars hoium sinceritatẽ catholi
ce fidei deserens ad filiũ ꝑditio
nis conuertet.

xxviii. De ꝫceptione & ortu antixpi. & qđ ab exordio di
abolico spu repletus & in abdi
tis locis occultatus & nutritꝰ omib;
magicis artib; usq; ad uirile e
tatem imbuet. & q̃ta in dieb;
illis rerũ uel tempũ in mundo
uel in eccla ꝑturbatio & icerti

xxviii. Testimonia epl̃e tudo futura sit.
pauli ad thessalonicenses finem
mundi & aduentũ & opa & iu
diciũ antixpi denuntiantia &
quom̃ intelligi debeant.

xxx. Qđ antiquus hostis qui ꝑmũ seduce
do deuicit. & ꝑ hominẽ xp̃m reuic
tus. ꝑ aliũ hoiem uterũ se putauit
posse uincere. antixp̃m uista di ꝑ
missione tota maligitate sua in
fundet. & ad ipugnanda fide ca
tholicã & doctrinã xpi destruenda

xxxi. Quare antixp̃e homo pec ¶ imitat.
cati & filius ꝑditionis ab aplo uo
cet. & testimoniũ ex apocalipsi iohis
adhoc cõpetens & q̃m intelligendũ
sit. & qđ diabolus & in ueti & in no
uo testamẽto sectatores habuerit.
alios ꝑ idola. alios ꝑ hereticos decepi

xxxii. De signis uel portentis & tempes ¶ tat.
tatib; quas ꝑ magicas artes facturꝰ
ẽ. & quom̃ mori & resurgere se si
mulans q̃ndã septurã fallacia dia
boli inuentã in frontib; sequentiũ se
describi faciet. qua decepti ultiõ ab
eo diuelli & separi n̄ pacient.

xxxiii. Promissio di de restitutione enoch
& helie & quom̃ mtm cũ eis agat.
& qualit̃ cũ restituti fuerit se ad
uersus mt̃ homines habebit. &
quanta adũsus antixp̃m ꝑdicabi
nis & miraculor̃ potestate enitet
cet. a quo tam̃ martirizati diu inu
meris alis emundo migrabit. & be
atoꝝ numerus martirum adple
nitudinẽ debitę ꝑfectionis ꝑducet.

xxxiii. I tẽ intẽpellatio filij ad patrẽ in ostensio
ne mulieris suoꝝ ipsi hominis ut eis
parcat cõmendantis & eosdẽ hoies ut
genua sua patri flectãt. quo ipsoꝝ mu
neret exhortantis. ¶ rõe excitabit.

xxxv. Qđ enoch & helia in oculis oĩũ a mor
te suscitatis & ad nubes sublatis & re
surrecto mortuoꝝ oĩũ iudis ꝫfirma
bit. & antiquus serpens ꝑ filiũ ꝑditi
onis adũsus diu & scõs in maximũ fu

xxx. Qđ ille iniquus in ꝑsumptione sua reuela
tus diu multitudine ipli astante &
audiente supiorib; elemẽtis ꝑcepit
ut eũ in celũ eunte suscipiãt. uxta
testimoniũ apli a spu oĩs diu thu

mificet. & qđ hec uidentes ad ueram fidē relicto errore conuertent. & sic tota diaboli clamo subruet.

Quia pr ruinā antixpi gla filii dilatabit. & oīs credentes in eū humili uoce laudabūt eū. & testimonium ex apokalipsi uobis ad ista cōpetens & quo sensu intelligendū sit.

Epilogus libri ipsi in quo p ope suo sicut licet p reparatione hominis deo laus celesti uoce exsoluit. & opusculū istud cū auctore sua eidē deo & fidelibꝫ eius studiose cōmendat.

Explicunt capitula tercie partis.

Prima uisio tercie partis.

Terrā uidi quasi cuidam magne ciuitatis instrumentū quadratum habentē. in cuius sūmitate uelut quoddā splendore & uelut quibꝫdā tenebris quasi muro hinc & hinc circūdatum. ac etiā quēadmodū quibꝫdā montibꝫ & imaginibꝫ exornatū. Iudi qq; in medio orientalis plage eius qsi montē magnū & excelsū duri albiq; lapidis sicut ei de quo ignis eicit formā habentē. in cuius sūmitate uel speculu tante claritatis & puritatis resplenduit. ut etiā splendore solis excellere uideret. in quo etiā uelut columba expansis alis apparuit. qsi ad uolandū pparata. Ide qq; speculu quāplurima occulta miracula in se habens. quendā splendorē magne latitudinis & altitudinis de se emittebat. in quo multa mistia & pluri me forme diuersaꝝ imaginū apparebāt. Nam in eode splendore ad australe plagā quēadmodū nubes supi candida. subtus aut nigra apparebat. supa quā uelut plurima multitudo angloꝝ fulgebat. quoꝝ quida ignei. quida clari. quida ut stelle uidebant. qui & oīs a quoda uentro ut ardentes lampades uolante mouebant. qui etiā plenus uocū erat que ut sonus maris sonabāt. Et uentus ista uoces suas in zelo suo extendebat. atq; p ipsū in pfatā nigredinē pdicte nubis ignē misit. un illa in nigredine sine flama exarsit. Is; & mox in illa flauit. eamq; ut densū fumū euanescere & corruere fecit. Sic quoq; illa corruentē ab austro retro supra pdictū montē ad aquilonē in qđa infinitā pfunditatē precit. ita ut se deicepsi erigere nō ualeret. pter qđ nebula quanda aliqndo sup riam mittit. Audiuiq; quasi tubas dece lo uociferantes. Qđ ē hoc qđ fortis in uiribꝫ suis cecidit. Et sic candida pars pfate nubis clarior effulsit q; prius fuisset. nec uentro qui tribꝫ modis uocū suaꝝ pdicte nubis nigredinē deiecerat. ullus amodo resistere potuit. Iterūq; audiui uocē dicentē. O cui in pscientia sua oīa notū. qn antequā creaturę in formis suis fierēt eas pscuit. nec quicquā eum latuit qđ a principio mundi usq; ad finē ei pcedit. Qđ & uisio psens declarat. Videt enī quasi cuida magne ciuitatis instrumentū quadratū. qđ designat diuinę p destinationis opus stabile & firmū uelut quoda splendore & quibꝫdā tenebris quasi muro hinc & hinc circūdatū. qua fideles ad gla. ifideles aut ad penas iusto iudicio abiuicē separi deputant. Ac etiā quē

adñdu quib'dã mont̃b' & magnim
bus exornatũ. id ẽ magnus ꝑdigus
miraculoꝝ & uirtutũ munerũ &
exaltatũ qñ ds oña opa sua uera
& iusta faciens. ea tanta fortitudine
stabilitatus corroborauit. ut nullo
ꝛpulsu ulli' defectus exterminari pos
sit. Qd' aut̃ uelut in medio orien
talis plage uides ꝙsi montẽ mag
nũ & excelsũ duri albiq; lapidis
siẽ eius de quo ignis deicit̃ formam
habentẽ. hoc designat qd' in fortı
tudine iustitie ds ẽ. magn̄ in pote
state. excelsus in gla. durus in seue
ritate. albus in lenitate. qñ oña
iudicia sua in ardore equitatis pfi
cit. Ipse enī iustus ẽ. & iniustitiã om
nino contrit. quia celũ & ̃ra sup
eum fundata sẽ. firmamẽtũq; cũ
omib' creaturis sustinet. quẽadñdu
diu lapis angularis totũ edificiũ
continet. In cui' ſimilitate siẽ speci
lu tante claritatis & puritatis re
splendet. ut etiã splendorẽ solis excel
lere uideat̃. qua in excellentia di in
ꝑscientia ipsi' tam lucida tamq; ꝑ
spicua existit. ut omnẽ fulgorẽ ere
aturaꝝ excedat. In quo etiã uel' colum
ba expansis alis apparet ꝙsi ad uo
landũ ꝑparata. qñ in eade ꝑscientia
diuina ordinatio se expandens ad
manifestationẽ sui ꝓcessit. Iam cũ
ds uoluit. omnẽ creaturã ꝑdere fe
cit. Et ut alii duę ale ad uolandũ
assũt. & ut supꝰ montẽ sedens cõside
rat quo uolare uelit. ita & diuina
ordinatio duas alas in angelis & ho
minib; habens. in possibilitate sua
uelut in monte oña ordinando
sedet. quẽadñdu etiã ut qui silen
do oña que uult ordinat. atq; in
ꝑfidus angelorꝝ hominẽ muniens.
ipsi cũ uoluntate & ope ꝙsi alas ad
uolandũ dedit. & in ueti lege uelut
tacens siluit. qm̃ lex tota significa
tiua fuit. Ipsa enī in oñib; ꝑude
rat qd' figura in qua uluens spiraculũ
& scientia erat. nosset qd' opari debe
ret. cũ ꝑ uluentẽ uentũ id ẽ animã
seu ad dexterã seu ad sinistrã respice
ret. & si ad dexterã uolaret mercedẽ
inde acciper. si ũ ad sinistrã tenderet
debitus penis ibidẽ subiaceret. Ordina
tionẽ itaq; ista ds sub uelamẽto alarũ
suaꝝ habet. ita ut illũ qui ad eũ uolat
sic dicendo. in te exultabo qm̃ fecisti
me. uñ & anima mea heret ꝑ te. ipsi'
dextera ꝓtegens suscipiat. plurimaq;
ornamẽta illi tribuat. hunc ũ qui ei
adherere recusat puta ꝑmittat ut ꝑ
fatũ ẽ. S; & cũ filius di idumẽtũ carnis
assũpsit qd' scẽ diuinitati adhesit. ꝑ
quã ipse opus suũ qd' ñdu ꝑfectũ erat
in humanitate sua ꝑficeret. moꝝ ut
tuose cũ hominib' de quo angli mira
bant̃ uolauit qd' nullus alius hoium
nisi unicũ uerbũ di icarnatũ facere po
tuit. illosq; ꝑ ide idumẽtũ sui scẽificauit
qtin̄ in eum aspicientes seipsos abnega
rẽt. atq; ut in expansis alis suis cũ ad
supna desidia uolarẽt. Preſatũ quoq;
speculu quãplurima occulta miracula
in se habens. quenda splendorẽ magne
latitudinis & altitudinis de se emittit.
significans qd' scientia di multa & icog
nita secreta in se habens ostensionẽ mi
rabiliũ suoꝝ dilatando & eleuando sedm
placitũ suũ ꝓducit. In quo multa mistica
& plurime formę diuisaꝝ imaginũ appa
rẽt. quia cũ ostensio mirabiliũ di se ape
ruerit. ea que prius icognita & ñ usa
fuerãt in aptã manifestationẽ pcedẽ
rẽt. Iam in eodẽ splendore ad australe
plagã quẽadñdu nubes supi' candida
subteri' aut̃ nigra apparet. designans
qd' in ostensione ardentis iustitie di i
tentio beatoꝝ spirituũ laudabilis. repro
boꝝ ũ execrabilis demũdat̃. Sup̃ quam
uelut plurima multitudo angelorꝝ ful
get. quoꝝ quida ignei. quida clari. q
da ut stelle uidentur. qm̃ qui ignei appa
rẽt in fortissimis uiribus sẽ. ita ut nullo

ñ mouerī possīt. qua ad faciē suā ds
eos fieri uoluit. ut ipsā semp ispiciāt.
Qu aut clari demonstrantē ut officiu
opū hoīum qui opus di sē nē mouentē
quoꝝ opa officioꝝ in ēspectu di coā
eisdē angelis sē. qm illa semp cōsiderāt. eo
rūq; bonū odorē deo offerūt. utilia el
gentes ūtiliaq; abicientes. qui ů ut
stellę uidentē naturę hominū cōdolent
camq; ut sēptuā deo repsentāt. homi
nesq; comitantē. uerbisq; racionalitatē
qm ds uult eis loquuntē. atq; de bonis
opib' illoꝝ din laudāt. a malis aut se
auertūt. Qui & oīs a quoda uento
ut ardentes lampades uolante mouen
tur. / qua angelicos spe istos spe di ui
uens & in ueritate ardens. ad zelū suū
contē īmicos suos mouet. Qui etiā ple
nus uocū ē quę ut sonus maris sonāt.
qm plenitudinē & pfectionē oīmū lau
du habet. quib' & angelica & humana
creatura ad laudē di īfundit. Et ut u
des uentē idē uoces suas in zelo suo exten
dit. qua spe di uoces rectitudinis iudi
cioꝝ suoꝝ ad undictā reproboꝝ cōuertit.
atq; p ipsū in pfatā nigredinē pdictę nu
bis ignē misit. uñ illa in nigredinē si
ne flāma exarsit. cū beati spe īceptio
nē pdonoꝝ angelorꝝ uidentes ad honorē
di ꝓperabāt. ⁊ ignē qq; ultionis sup pessi
mā īfidelitatē ītentionis eoꝝdē īmicoꝝ
suoꝝ ardentē fundebāt. / illis ñ ad correc
tionē s; ad maiorē execrationē absq; oīm
luce salutis eternitatib' nec creatori suo de
bitū honorē exhibere uolentib;. ⁊ am
qua sine fulgore laudis creatoris sui ēē
uolebāt ꝓnichilo cōputati sē. / queadm
du pgamenū ñ sēptum uacuū ē. honorē
sēpturę ñ habens. S; & mox in illā fla
uit eamq; ut densū fumū euanescere &
corruere fecit. qm idē zelus ꝑ beatos spe
conatū reprobos adnichilauit. surſūq;
ascendere uolentē attenuauit & deps
sit. (I) ultricibus enī bonoꝝ angelorꝝ
in dim aspicit. atq; cū oīm symphonia
laudū eum cognoscūt. & cū mirifica
singularitate multia ipsi' que semp
in eo fuerūt & sunt laudāt. & nequa
quā hoc omittere possīt. qua nul
lo tēreno corpe grauantē. Vnumitatē
qq; cū uocibus sonis excellentiū
uocū enarrāt. que sup numerū ha
rene maris sē. supq; numerū cun
ctoꝝ fructuū qui in tra germinan
tur. atq; sup numerū sonoꝝ qui p
oīa animalia pferunt. & sup om
nē fulgorē qui p solē & lunā & stel
las in aquis fulget. & sup oīs sonos
etheris qui p flatus uentoꝝ qui q
tuor elēta elenāt & sustinēt fiūt.
S; in oīb' his uocib' laudū suaꝝ
beati spe duumitatē nullo fine cape
possīt. Quappē & ipsi in uocib' suis
nouitatē semp faciūt. Pfatus qq;
zelus sic illa corruentē ab austro
retro supdictū montē ad aquilonē
in qda īfinitā pfunditatē precip.
ita ut se decepſ erigere ñ ualeat.
pē qd nebula qda aliqñ sup
ram mittit. In quo ostendit qd ip
se p uirtutē scitatis angelorꝝ. item
onē malignoꝝ spirituū iam uacillan
tē. a loco beatitudinis retro aspectū
semp uuientis ad īfelicitatē pditi
onis & īdeficientis calamitatis repu
lit. cū illos ad tamtā contritionē rede
git. ut deicepſ rebellare deo ñ possīt. /
quāuis pessimis suggestionib; suis ho
mines attemptare non negligāt. v.
Est enā multitudo queda angelorꝝ cū
deo archana in celo quā duumitas lu
mine suo pfudit. & que humanę cre
aturę obscura ē. pter qd illa plucida
signa cognoscitur. Et multitudo
ista cū deo magis quā cū homine
racionalis ē. ratioq; hominib' appa
ret cū angeli qui cū hominib' officia
les sē. quando deo placuerīt illis
quib'da signis se ostendūt. qm ds
quosda ad duūsa officia ēstituit.
& cū creaturis eos officiales sē. qñ
do deo placuerit illis quib'da sig

nis se ostendit. qm̄ ds̄ quosdā ad duūsa officia ēstruit & cū creatu ris eos officiales ee fecit. Qui tam̄ quāuis duūsa officia habeāt. oēs unū dm̄ colendo & sciendo uenerā tur. Qd̄ si scientia cū sono laudis ad illū de quo ē nō uolaret. s; a se ip sa ee uellet. qm̄ stare posset. cū p se ipsā nō sit. Racionalitas enī sonū laudis in aliū semp prendit indeq; iocunditāt. qm̄ si a seipsa sonare uel let glorificari nō posset. qd̄ sathan fecit cū uuere īcepit. quia cū lau de ad creatorē suū nō respexit. s; p se ipsū ee uolens corruit. a diuinitate abscisus & conculcat̄ quēadm̄dū sti pula a grano abscisa conculcat̄. Qua ppt̄ quelibet creatura que unit ad creatorē suū respiciat. nec glām a se ipsa habere q̄rat. Plenū nāq; gau diū utilitatis ex se ipso homo habe re nō pot̄ nisi illud ab alio peripiat. & cū p aliū utilitatis gaudiū ītellex erit exultatione magna in corde suo ex īde habebit. Hinc etiā anima se adeo creatā recondat̄ & in fide ad illū respicit. sic & homo facie suā in speculo ēsiderat qm̄ formata sit. Omīpe enī ds̄ opus suū hoc m̄ ēsti tuit ut cū laudib⁹ ad ipsū respici at. qm̄ in magno honore illud p fecit. disponens etiā qd̄ beati spe ncre beatitudinis contrios abiceret dicentes. Istos a nobis abiciam̄. qui uolūt ītrare nos. Vñ in uoluntate vi. di sēpti ē. Eleuauer̄t flumina dñe. eleuauer̄t flumina uocē suā. Eleuauer̄t flumina fluctus suos. a uocib⁹ aquaꝝ multaꝝ. Hui⁹ sententie ītellectus hoc m̄ accipiendus ē. In zelo tuo erecti sē anglici spe o dne omniū creaturaꝝ extuler̄tq; q̄si fluctus ures suas in submersionē ho stiū tuoꝝ. ac uerū in altū retende rūt exercit⁹ eoꝝde spiritū fortitudinē suā uoces sonoꝝ quā quā plurimarū laudū deo offerentes. quia anglica agmina q̄si flumina aque multe sūt. que uent⁹ spe di ad glām laudis fuę mouit. cū ecce uoces cont̄ nigrū dra conē pharent̄. Hyam michahel in uocib; tubaꝝ occulti iudicij di eundē serpentē peussit. qm̄ claritatē diuinitatis cognos cere uoluit. eumq; p uirtutē di in puteū īferni precit. qui absq; obstaculo fundi ē. ubi & sequaces ei⁹ qui ipsi ēsentiūt eū uelut magistrū habentes cū ipso eccide rūt. S; tam̄ idē oīb⁹ illis plus penaꝝ rece pit. quia in nullū aliū quā in seipsū aspi cere uoluit cū ish in illū respicerēt. Post trimā aut̄ huī antiqui hostis. celestes chori dm̄ laudabāt. qd̄ accusator ce cidisset. & qd̄ locus ei⁹ in celo ampl⁹ nō eet iuenit. Et te etiā maiori fulgore mirabilia di cognoscebāt quā ea prī midisset. ītelligentes q̄q; qd̄ in celo ta le plū am̄ nō fieret. & qd̄ nullus me lio ultius caderet. S; & in pura diuinita te cognoscebāt numerū cadentiū spi tuū sichlib⁹ uasis impleri. Vñ & p gra dio isto qd̄ numerū illoꝝ qui unde rāt hoc nō restaurari sciebāt. eundē casū in huīmodi obliuionē ducebāt q̄si nō fuisset. Omīpe quippe ds̄ celestē mul tiā in diūsos ordines ēstruit sic enim decuit. ita ut singuli ordines officia sua teneant. & quisq; ordo speculariū si gillū alij ordini sit. & in unoquoq; speculo diuina mysteria sē que idē or dines nec plenit̄ uidere nec scire. nec capere. nec finire possūt. Quappt̄ admi ramtes de laude in laudē de glā iglām ascendūt. & sic nouū semp fit̄. qm̄ oīa hec ad finē pducere nō ualēt. Ipsi quoq; adeo spe & nuta facti sūt. Vñ etiā in diui nis laudib⁹ nūq̄ deficiūt. igneāq; cla ritatē di semp ispiciūt. atq; ex claritā te diuinitatis uelut flama chorruscāt. Uerba aut̄ hec fideles deuoto cordis affectu peripiāt. qm̄ p illū qui primus & nouissimus ē ad utilitatē credentiū edita sunt.

xxx.v.

scda unio trie
ost hec in
orientali se
orient ierp
si marmore
de sic mon
uū & alterū ac
gnacho. in quo tanti porta ue
ne cantauit ecclia iudebat. qua
dor quida lucidus ab ortu solis
ceū pfundebat. nec ulle se extra
se ab eode lapide fere usq; ad alt
rentale sine qui uersus austrū e
magnes hominū indel puer
ris ac senū quēadm̄dū stelle p n
uebāt. sonū usq; ad occidentē
dor mare cū inundando p uen
ne. Quos etiā quida splendor d
ntes. omniq; pulcritudine l
ebrum amorus excedens. quoda
ge pfundebat. quē utrum deide
ueebat. Inyta ihū aut̄ pfatū
ti sine. alie due imagines sibi
bat. quarum altera que prior er
e pfati quēadm̄dū leopardus
bat predatū ut homo. s; man
ueris pfati simulabant. alia
ui nō indebā. Tunica aut̄
dibebat. nec hac nec illac m
ne sui ad aquilonē rect
S. dei magis que p̄dicto angu
ntur recte. facie manusq; homin
uerit. cephalea habebat. & pede
pedes nisi offendebat. Et q̄si tu
ua ibidem. que a summitate sua
ambitū ille apparebat candida
pectus autē usq; ad lumbos ei⁹ sub
dominū usq; ad genua ipsi⁹ su
ua & a genib⁹ usq; ad finē pedū u
bia Cladiū q̄q; uelut sup lumb
ne sinistrū positū renebat. atq;
pamenti aspectū suū ad occi
ntur. Deinde aut̄ q̄si alias imun
ū hominū imagines p̄tā aut
sic nubē in aere fluentes
alij in capitib⁹ suis uel

secta uisio tocie partis.

Post hec in angulo orientali scilicet u orient icipit quasi marmoreu lapi de sic monte magnu & altu ac integru u. aspiciebā/ in quo tantū porta uidet magne ciuitatis excisa uidebat. quā splendor quida lucidus ab ortu solis uenies. totā pfundebat./ nec ult se extendebat. Et ab eode lapide fere usq; ad altum orientale finē qui uersus austrū erat. qsi imagines hominū uidel pueroꝝ uuenū ac senū quēadmodū stellę p nubē apparebāt. sonū usq; ad occidentē dantes uelut mare cū undando p uentū moueť. Quos etiā quida splendor de supnis uenies. omnēq; pulcritudinē humane estimationis excedens. quoda radio suo pfundebat./ quē utiam deide ad se retrahebat. Iuxta ubi aut pfatū orientale finē alię due imagines sibi uicine stabāt. quaꝝ altera quę prior erat. cap & pectus quēadmodū leopardus habebat. brachia ū ut homo. s; manus eius ursi pedib' assimilabant./ alia aut forma in ea ñ uidebā. Tunica aut lapidea iduebať. nec hac nec illac mouebatur. s; usu suū ad aquilonē retorqbat. S; alta imago que pdicto angulo uicinior erat. facie manusq; hominis sibi iunctē coplicatas habebat. & pedes accipitris in se ostendebat. Et qsi tunica ligned iduebať. que a summitate sua usq; ad umbilicū illi' apparebat candida. ab umbilico aut usq; ad lumbos ei' subrubea. a lumbis ū usq; ad genua ipsi' subgrisea. & a genib' usq; ad finē pedū illi' turbida. Gladiū qq; uelut supi lumbos suos in tñsuersū positū tenebat./ atq; imobilis pmanens aspectū suū ad occidentē uertebat. Deide aut qsi alias innumerabiles hominū imagines p tota australe plagā sic nubē in aere fluentes uidebā. quoꝝ alii in capitib' suis uelut coronas aureas ferebāt. alii ut palmā ualde ornatas in manib' suis tenebāt. alii ut fistulas. alii ut cythatas. alii ut organa/ sonusq; eorde istrumentoꝝ quēadmodū dulcis sonus nubū intonabat. Et iterum uocē de celo audiui dicentē. Postquā exercitus pditoꝝ angloꝝ cecidit. ds homine in gladium illoꝝ quā pdiderāt ordinauit./ s; hoie eo etiā corruente ipsū magno pcio beatę ereptionis redemit. multis & admirandis nunciis quib' eū ad uitā reuocaret. in uetā restamto multociēs pmulsis./ in nouo q̄q; restamto quā plurimis pliberatione illi' miraculis ppetratis. Quappē in angulo orientali scil u orient icipit quasi marmoreū lapide sic monte magnū & altū ac integrū aspicis./ qui designat qd a principio creaturaꝝ cū mundus creatus ē. ds firmissima petra potens & excelsus in integritate stabilitatis extitit nulla mutabilitatē in se habens. In quo tantū porta uidet magne ciuitatis excisa uidet. quā ab ortu solis lucidus splendor quida uenies totā pfundit nec ult se extendit./ quia uoluntas di quēadmodū porta ad quelibet bona patens. puritatis dnīcē ordinatione tangit. que sup id qd ordinatū ē ñ pcedit./ qm uoluntas & ordinatio di hoc in sibi euenit. ut nequa aliā tñscendat. Nam ds in locum quē antiquus serpens pdidit. pia bonitate uoluntatis sue hoiem ordinauit. ipsūq; in pūsa uacillantē a quis diluuij expiauit. & mundū in noe uista examinatione renouauit. Vñ & ab eode lapide fere usq; ad altum orientale finē qui uersus austrū ē. qsi imagines hoūm uidel pueroꝝ. uuenum. ac senū qēadmodū stellę p nubē apparēt. sonū usq; ad occidentē dantes uelut ma

re cū īundando p uentū mouet. qm
a diuina fortitudine usq; ubi uet
lex cū seuerītate apparens finē ar
dore uisticię & ueritatis uenientē
accepit. pphetia in p̄mo ope di inde
licet in adā īcepit. Quę ita a genera
tione in generationē p diūsas etates
hoūm ut lumī p tenebras lucebat.
nec a sono suo usq; ad terminū mū
di cessabit uocis multimodę sig
nificationū p̄ferendo. cū īspiratio
ne spe sci diūsis mystīs imbuit. Pro
phetia enī in homine uel anima
in corpe ē. quia sic anima in corpe
obumbrata ē. & ut p eam corp̄ re
git. ita & pphetia a spu di uemens.
qui omī creaturę p̄minet īuisibi
lis ē atq; p eam quoq; decliuia cor
ripiunt. & ad uiā rectitudinis deu
antes reducunt. sic etiā inspirato
ne mea dauid seruus mis loquit
dicens. Eructauit cor meū uerbū
bonū. dico ego opa mea regi. huī
sententię intellectus hoc nō accipien
dus ē. Ego qui pat omnū sū manu
feste ostendo. qd ante omnē creatu
rā eructauit unigen uis mea ūbū
bonū sci qui genui filiū meū p q̄ oīa ualde
bona facta sūt. Quappt̄ dico in diūsa n̄ mu
tans me ego. qui sū p̄palans opa mea illu
q̄ post hoc tpa regnaturus ē. Via enī opa mea
quę ab ūcio facta sūt. filio meo nota sunt.
Prophetia q̄q; eructauit in utute
sua ūbū bonū. cū ide ūbū p quod
omnia facta sūt carne īduendū di
cendo mirabilia opa p̄nunciauit.
& cū illud regē regū futurū de
monstrauit. atq; ustū germ̄ hoc
integra ita p̄ferre deberet. quę p op
uri contra n̄ erat. Istud pphetia p
ifusionē spe sci cognouit. scis in q
bda semb. in quibda q̄q; iuuenib;
atq; in quibda pueris qui in plurī
mis signus de eode germine qd uer
bū di ē p īspirationē di loq̄bant.
Deus n̄q; masculu de ita creauit
& illu in carnē sanguineā mutauit.
si; mulier de eode uiro supra. caro de
carne in aliud n̄ mutanda p̄mansit.
Et isti in spu pphetie cognouerūt mul
erē p īspirationē spe sci filiū di par
tu ā quē adm̄dū flos de suauissimo ae
cresceit. Et ut etiā in urga aaron p̄fig
nati ē. quę ab arbore abscisa mari
uirginē ostendebat de cui mīte uir ita
abscisus ē ut nūqm̄ delectatione copu
lationis alicui tangeret. si; p ardorē spe
sci uirū unū peteant quē omnib; ce
teris circūdedit. qm̄ ille ab ipso poc
dendo gustū p̄cepant. quappt̄ etiam
omnis uoci ipsi obediebāt. Prophete nāq;
dixerāt. qd ex ope carnalis mulier
parturita p̄cedere deberet. sic uirga
de stirpe iesse. omnisq; uirginale hmoi
partū regi scil filio di ascripserūt.
Cū enī mulier hęc filiū di circūdedit
homines qui ipsū in similitudine ima
ginis sue uidebāt & audiebāt. plus eū
diligebāt quā si ipsū n̄ uiderēt. quia
qd homines in umbra uidēt ad plenū
scire n̄ possunt. Ign̄ & pphę cū in sono
umbre loq̄rent. hoc aliq̄ndo uehe ma
gna ipsos p̄ticerent. quę tam omnia ho
minib; p̄teā formata sūt. qm̄ sonus pphe
tę de occultis mystīs diuinitatis pce
dit. Quē adm̄dū aut uides ligna in
entale finē alię duę imagines sibi in
euntes stant. significantes qd omni usti
cię qui in abel demonstrat ē iam tri
bante duo tempa diūsoq; morū hōm
sibi in uicinitate cuncta ds̄ ppalauit
aliud quidē ante diluuiū sine lege.
aliud ū p̄t diluuiū sub lege. Quarū
altā quę prior ē cap̄ & pectus quē ad
m̄dū leopardus habet. brachia ū ur
si. Homo. si; manus ei ursi pedib; assimilan
tur. aliā aut formā in ea n̄ uidet. qa
tēp̄ illud qd ante diluuiū sine lege
fuit. in moribus hominū potestatē & fu
rorē dirissq; bestialiū naturaq; os
tendebat. qm̄ tunc homines p p̄mā
diabolicā decepționē omnib; uicijs i

ut.

iiii.

plicit erāt. dīm obliuiom tradentes & ſcdm guſtū uoluntatis ſue uiuentes. mēdū ū q̄ſi in brachijs ſuis ut homo opantes. mēdū aut̄ in opib⁹ manuū ſuaꝝ crudelū beſtiarū naturā & rapinā imitantes. Quapp̄ & honeſtatē morū hominū negligebāt nec ſcdm humanā diſciplinā uiuere ſtudebāt. ſi tamtū ifomes ſic remanebāt. Tumca aut̄ lapidea īduit. nec hac nec illac mouet. ſi; uſū ſuū ad aquilonē retorquet. qua idē homines qui in p̄fato tē pore fuer̄t. duricia & grauedinē peccatoꝝ ſibi circūdederāt. nec ſe a malo ad bonū cuertebāt. in ſcientia ſua qui de uidentes qd̄ mala & turpia opa quib⁹ antiquus ſerpens congaudet faciebāt. / nec tam̄ ea deſerere uolebant. Cū enī ds celū & tram creauit. tram duuſit. ita ut q̄da pars tre īmutabilis q̄da ū mutabilis ſit. ex qua erā ds hominē plaſmauit. Homo q̄q; uigilando & dormiendo mutabilis ē. Quando enī uigilat ſcdm curſū ſolis lumine oculoꝝ ſuoꝝ uidet. & q̄ndo oculoꝝ ſuoꝝ lumē n̄ habet. ſic ē q̄ſi ille qui ī anima ſua uelut in nocte obtenebratur. Et ds hoīem in tram uiuentiū poſuit. que p̄ ſperā ſolis n̄ illuminat̄ ſi; que uiuente luce emittatis p̄fundit̄. ſi; ille diuinū p̄ceptū trīſgreſſus trām in tram mutabilitatis miſſus ē. Ipſe aut̄ duos filios generauit. quoꝝ alt̄ deo immolauit. alt̄ ū fratrē occidens reus mortis factus ē. & qui deo immolauit & uocē di audiuit intēpt̄ ē. Vñ & planctus magnus exortus ē. Nā in illa p̄ma creatione homines tante fortitudinis tantiq; uirtutis erāt. ut etiā fortiſſimas beſtias ſuparēt. Ita ut cū illis iocularent̄ multociens delectati ſt̄. ipſeq; beſtie hoīes timētes ferocitatēq; ſuā cohibentes illis ſubiciebant̄. ſi; tam̄ obhoc natura ſua n̄ mutabāt. Homines aut̄ pulcra formā rationalitatis ſue mutantes. beſtiis ſe admiſcebāt. & qd̄ ſic generabant̄ ſi homini magis quā bruto animali aſſimilaret̄. illud ocio habentes negligebāt. ſi ū magis formā bruti animalis quā formā hominis haberet. oſculo dilectionis amplectebant̄. Moſes q̄q; corde hoīū in duob⁹ modis tunc erāt. ſcil. nec ſcdm homines. nē ſcdm pecora. quēadmodū leopardus & urſus ſcdm mores hominū & beſtiaꝝ ſt̄. Ideo q; etiā pulcherrimas pennas ratio nalitatis n̄ habebāt. quib⁹ ad dm recta fide & ſpe anhelaret̄. q̄m p̄p̄ p̄dicta peccata ecde penne in ipſis defecerāt. Illud antiquus ſerpens eis ſuggeſſit. q̄tin̄ glā rationalitatis congperet. quā in homine magno odio lamabat. Diabolus enī int̄ ſe dicebat. Q̄d ē hoc qd̄ altus fecit. Illud quippe cēlio meo plus q̄m ſuo cēſentit. Quapp̄ in plaſmatione ip ſi eū ſupabo. Sic hoīes in p̄mo ſclo p ſpumā ſerpentis polluti ſcdm guſtū ētem uaſis ſui & n̄ ſcdm ſpiram animē operabant̄. / nec quicq̄m cognoſcere uolebāt p̄ter qd̄ forma tū uidebāt dicentes. Q̄d p̄deſt m̄ uent̄ qui nec formā ē nec m̄ loq̄t̄. Qd̄ m̄ loquit̄ & qd̄ m̄ accurrit. / illud tenebo. Iam diabolica ars quēdā magna animalia īſufflauit. atq; p illa hominib⁹ dicebat. Ego ſū qui uos creaui. Et hoc m̄ ſuggeſſit hominib⁹ ut p illa polluerent̄. q̄tinus ſonū uocis rationalitatis quo dm laudare deberēt in eis euerteret ne dm laudarēt. ſic nec ipſe uoluit nec uelle q̄rit. Q̄dā aut̄ pauciq̄ prothoplaſtū audierāt qui ipſis retulerat q̄m a dō format̄ & quom in locū uoluptatis poſit⁹ fuiſſet. & q̄m unde exiſſet. naturā ſuā humanā guſtantes nec ſe pecorib⁹ cōmiſcentes. ut ds eos cōſtituit. in eade natura ſua recte & ſobrie uiuebant atq; p̄p̄ moleſtiā & grauedinē

cōmunis plebis que hoc m̄ ut p̄dicti ē polluebat̄ ad altos montes fugiebāt. ibiq; ex spiramine anime ura cōfortabant̄. ut eos peccare n̄ liberet. s; semp suspirabāt dicentes. Vbi q̄rem̄ illu. qui nos creauit. Ij n̄ a p̄dictis pplis deludebant̄ dicentib;. Q̄d ē q̄d isti colūt. qd nec oculis suis uidēt nec manib⁹ palpāt. S; & edificiū noc deludebāt. Et ds istis in mistricis miraculis suis loq̄bat̄. sic̄ etiā abel filio p̄mi hominis locut⁹ ē. Post quā aut̄ terra hoc contrio pplo repleta ē ego q̄ sum. hec criminalia peccata diuc̄ n̄ sufferens. decreui hoc ut genus humanū in aquis suffocaret̄. ex ceptis paucis qui me cognouerāt. Terra ū nequaquā exsiccata ē do nec delusus ppls totus submersus ē. dque enī totā tram ura p̄sude rēt ut uelut lutū fieret. & huic cadauera hominū ura īmergebantur. ut p̄tea īuenire n̄ posset̄. qb; da tamē cadaueribus pecoꝝ ex leuitate sua in supficie aquaꝝ appa rentib⁹. Nec tra etiā exsiccata ē antequā sol cū uenerib⁹ lunę & stellaꝝ & cū oīb⁹ officijs suis oīū & occasū cōpleret. nec ante quā oīa hec aquas in cōstituta loca sua ut p̄mū posita fuerāt ad se retineret̄. Et sic tra p calorē solis in aliū modū cocta ē. quā p̄ apparuisset. Sol quippe & luna ac stellę cetaq; sydera. p̄t casū adę ante diluuiū ex nimio & ualido calore aliq̄ntū turbulenta fuerūt. hoiesq; tunc in corpib⁹ suis tam fortes erāt ut eundē calorē tolerare ualeret̄. Qd etiā nc feruor magni caloris mīdū ostendit cū p̄fata sydera ab illo turbida aliq̄ndo existūt. qn̄ p̄t diluuiū aquis ita p̄fusa sit̄ ut in frigore & in calore suo lucidiora quā ante diluuiū fuisset̄ existāt. ita ū & hominib⁹ in maiorā debilitate & infirmitate p̄m̄dū p manentib⁹ quā prī ēent. Nam aqua in diluuio tota tra usq; ad fundū penetrabilis tę p fundens in lutū mutauit. sic̄ & in nouissimo die ad eandē p funditatē ardebit. qn̄ homo ea deīcepsi n̄ iudicabit. Judicia enī sua ds p aquā & ignē sup hoīem exercet. ut quo phec hominē cōposuit. peadē etiā homo cōprimat̄. Et sic̄ ds humiditate aque tota tra p̄fundit. & calore ignis eam cōponit & firmat. ita & hoīem humidita te corpis humectat. atq; calore ignis animę eū cōfortat. Hu aut̄ q̄s dīus p̄t diluuiū ad p̄creationē nou generis seruauerat. tribili iudicio di qd iuderāt p̄ri in timore di ardebāt. atq; sacrificia sua ad honorē di immolare cepūt. Sed deīde genus in gen⁹ in mīoribus tribus p̄cessit quā hoīes ante diluuiū fuisset̄ ut p̄fatū ē. qn̄ cū tra īmutata ē uires etiā hominū īmutatę debiliores factę sūt. quia quū īsidiatorē subsecuti fuerāt qui glam suā in serpentinos mores mutauerat. qn̄ serpens astutus ē ad decipiendū illu quē decipere uult. & ad fugiendū ab illo a quo fugere q̄rit. Sic & antiquus hostis facit. cū illu quē supat p dolū mortifera uenena īfidelitatis decipit. & cū ab illo a quo denunciat̄ uelociter fugit. quia p illu ēculcat̄ quēadmodū de celo p̄cipitus ē. Istud enī temp⁹ in timore dīi ita floruit qd antiquo serpenti restitit. ne p sufflatū suū obliuio di sic̄ ante diluuiū fecerat hominū īfunderet̄. Post diluuiū nāq; ds nouā tram cū nouo pplo fecit. arcū p signo in nubib⁹ ponens ne aque omnē terrā & oīs pplos amplius suffocaret̄. ostendens etiā qd oīs īmici ei cognoscerēt quā magnā potestatē in tre mūdo iudicio suo sup eos haberet. Iudicū q̄ppe di magnā fortitudinē īmutabilē cū eis ad p̄ currendū habet. qui uero

vi.

vii.

tatē dnūitatis destruere uolūt. Itaq; cū igne magnusq; tempestatib⁹ p̄t cā fū filij p̄dictionis finē oīnū mortaliū hominū faciet. ita ut p̄ñdū nullo ñ quicq̄m mortale appareat. Sed altā imago quę p̄dicto angulo uicinior ē. faciē manusq; hoīs sibi iunctē cōplicatas habet. s; pedes accipitris ostendit. designat tēp⁹ illud qd̄ p̄t diluuiū sub lege in mor̄b⁹ hoīum erat. ita usq; ad terminū illū p̄cedēs ubi iam austrinas eius legis claudicabat. in quo itinere & opa eor̄dē hoīū ad carnalia magis quā ad spiritalia spectantiū absq; labore uacabāt. in quo etiā gradiendo acerbitatē & ñ leuitatē sentiebāt. Itaq; lex nulli pepercit s; delinquentē acrit̄ punuit. Et q̄si tunica lignea idūt. quia p̄sentē tēp⁹ ueterē legē spiritales fructus negligentē sibi attraxerat. Quę asū mitatē sua usq; ad umbilicū illi⁹ apparet candida. q̄m tēp⁹ qd̄ ante noę fuit qui creatorē suū cognouit & se hoīem ee sciuit. & edificiū scientis primū iceptit & oblationes do obtulit. q̄si candidū usq; ad abrahā qui uel umbilic⁹ fortitudinis erat surrexit. quia p uoraginē aquaꝝ homines in tantū extitit fuerāt ut deinde p aliqua tempora timorē di p rectitudinē ad se colligeret. Ab umbilico aut̄ usq; ad lumbos eius subrubea ē. significans tēp⁹ qd̄ ab abrahā usq; ad moysen in circūcisionē ardens se extendit. q̄n ut aurora sole p̄uenit. sic abrahā p signū circūcisionis in qua luxuriā continuit humanitatē filij dī p̄cessit. A lumbis ū usq; ad genua ipsi⁹ subgrisea ē. ostendens qd̄ tēp⁹ illud qd̄ a moyse legis lare usq; ad babilonicā trānsmigratione fuit. in duricia & aspritate legis secūm carnē p̄cessit. qd̄ & ubi ad multas uanitates icuruari cepit. Et a genub⁹ usq; ad finē pedū illi⁹ turbida ē. significans tēp⁹ qd̄ a babilonica trānsmigratione usq; ad extremū eiusdē legis se extendit. ubi filij dei uenit qui ipsā in semetipso totam cōpleuit. Qd̄ scil. tēp⁹ turbidū in negligentia & in torpore apparuit. quia eadē lex iam tunc p dedecore cōputata. & q̄si turbulenta aqua iam p nichilo habita ad casū suū carnalit̄ tendebat. Nam qui eo tempore sub lege ee uidebant̄. solē iustitię orientē scire nolebāt. s; solas litt̄as in tabulis sc̄ptas se ispicere uelle dicebāt. nec aliud quicq̄m in eis intelligendū ee affirmabāt. Vñ ego qui omia iuste diiudico. iudicia mea quę in egypto & in alijs locis sup eos extendetā. q̄ndo in se ipsis cōfidebāt. faciendo qd̄ uolebāt. nec sup eos p quosdā pplos misi q̄ eos capent & in regiones longinquas diuideret. In hac aut̄ duricia infidelitatis tamdiu durabūt quousq; antiquus serpens in quoda errante & p̄uio homine oculū suū mouebit. quē occulta diuinitas ita occidet ut ichū illū nec angelus nec homo nouerit. & tunc ide legalis populus cū magnus erupnis ad me respiciet. lugens & plangens qd̄ tādiu decept⁹ sit. S; quādiu homines deinde in ñ sitorio selo p̄mansuri sit. angelo & homini ignotū ē. Et p̄dicta imago gladium uelut sup lumbos suos in transitū positū tenet. q̄n circūcisionē uelut in carnali transitu se habuisse demonstrat. ubi tam ab umbilico uitalium usq; ad lumbos homo p motionē eor pecc̄at. cum mens hoīs ea ad peccandū mouet. Et etiā iudicia dī puta iustitia habentia declarat. ita scil. qd̄ ds sup illū qui ñbra hominis diuidit. sanguinē eius occisoris fundit. & etiā illi⁹ qui se ab illo in alijs malis auertit iusto examine diiudicatū p̄terit. Itaq; imobilis p manēs aspectū

de Judeis

2842

suū ad occidentē uertit. qm̄ homines qui in eo dē tempe fuer̄t cū uer̄ lex rugebat. ad spīale ītelligentiā se n mouebā̄t. casū quidē antiqui serpen tis scientes multaq; pricula uidentes. si; tam̄ animaꝝ suaꝝ salutē in tꝫpore & in negligentia habentes. Ham ig neus draco uidens qd̄ ds q̄sda seruа uerat. quos īundatio aquaꝝ ñ deuo rauerat. magnā uā p flatū suū emi sit. int̄ se furibunde dicens. Oīs artes meas exercitabo. illasq; singilla tī excribrabo. q̄tū ist̄os quos diluu uū ī submersit in aliquib̄ ipedi mētis decipiā. & sic eos ūum m̄ sub uigabo. Itaq; tēp̄ hoc p̄t diluuiū anoe usq; ad filiū meū īcarnatū se extendit. qui in se credentes ad spī tale ītellectū ēuertit. Iubi & aliud tēp̄ ī secm carnē si; secm spm ad uitā pceslit. In noe enī multa mira cula ostendi. sic etiā in p̄ma appari tione in acta quāplurima miracu la pfecit. qm̄ ut in acta oīs nascitu ros hoies p̄uidi. ita etiā in noe no uū selm surrectiū pfignauit. De germine nāq; isto fortissimi & ue locissimi pphe surrexer̄t. qui lin guā suā acuentes ea que in spu sco. rudebā̄t fiducialit̄ p̄ulerāt. scil. qa ds ūbū suū qd̄ in ipso ante euū fu ut in mundū mitt̄ur⁹ eēt. Et hoc sic īcarnatū ē ut totus mundus īde miret̄. atq; hoc miraculū lingue ip sor̄ uelocit̄ mundū īsibā̄t. cū spe ciosū p̄ filios hominū ad tras uentu rū affirmaret̄. S; & racionalitas dictat. & secm dictatū op̄ exercet̄ quia si dictat⁹ ñ pcederet op̄ ñ sub seqret̄. Mundū enī & hominē. ds ut ūbo suo dictauit. Ham ūbū qd̄ sine īicio ē. op̄ q̄dā dictauit. de quo mundu īdumentū sibi īduit. ut q̄ndo homo peccasset si dm̄ ēsisteret cū eodē īdumento eū ad se retraheret. & ido si idē ūbū īdumentū hoc ñ īdu isset. homo ñ saluaret̄. sic nec p̄dictus angls saluabit̄. Et um̄ eēt hoc qd̄ ds ñ haberet possibilitatē illū loco suo restituere q̄ ab eo recesserat cū eū penitens ēsisteret. Quēadmodū eū omnipo dō placuit ut hominē faceret. ita & ip si placuit ut illū redimeret qui in eo ēfidit. Quapp̄ pphetā occulte exspi rauit. & eā obumbratā misit usq; du op̄ suū p̄ficeret. si; ante quā illud ad p̄fectū duxisset. p̄ p̄currentia signa ipsū demonstrauit. Ham noe archā ostendit. abrahe circūcisionē dedit. moy sen aut̄ legē docuit. qm̄ mono libidinis que sic serpentis lingua mouet̄ p̄ ist̄os ēfunderet̄. & ut diabo lus p animalia hoiem decepat ante quā ses seōr̄ ueniret. p animalia in cerimonijs di ide diabolus conculca ret̄. Et hec tria signa. uidel̄ hostia circūcisio & lex filiū di p̄currebā̄t. eaq; ipse pati & fieri in se uoluit secm ūba īspirationis pphārū qui & de do & de oīb̄ malis aquilonis loq̄bant̄ quia quādiu antiquus serpens ēt diu pugnare uult sic etiā in celo cont̄ eū pugnauit. homines īuadit eis suadē do ut & ipsi dō se opponā̄t. & illud q̄d oculis & manib̄ palpā̄t p deo colā̄t. quēadmodū in baal & in alijs idolis ostendit. S; ut dm̄ nemo comprehen dere ualet nec op̄ ipsi⁹ quisquā ad fi nē ad finē p̄ducere p̄. ita nec diabo lus hominē cognoscere ualet ñ p sug gestionē ipsi⁹ homo ad eū anhelet. & nunc in nequitia sua multū gaudet. qd̄ op̄ di sic deludendo umcat. Ham eū hominē opari posse sentit. necdū cog noscit q̄d ille opari uelit. & cū eum ad dm̄ anhelare ītellexerit. ita ut opa sua in deo ponat. quia p illū erat⁹ ē. mor suggestione sua ad ipsū accedit dicēs. Cū tu possibilitatē faciendi que uolu eris habeas. quare op̄ tuū ab alieno queris. Et q̄d nocebit te q̄d opa que opari potes facis. cū ille que creatōe

rnū ēē dicīt opus suū ut uoluit fecit.
Et sic suggerendo eū decipit. Ventus
traq; aquilonus suggestionē & psuasi
onē istā designat. quia sic ille domū
rorā destruit & euertit. ita & hec diabo
lica sufflatio rectos sensus hominis
in hanc obliuionē ducit ut īspiratio
nis di obliuiscat. & ad dm suspirare n
possit. Spiramū q̄q; animę illi q̄d ad dm
anhelare deberet abscidit atq; ad pec
cata quę p corp suū ppetrare pot ip
sū accendit. In sufflatu & eni huius fera
de suggestionis cīsidit. q̄d animā etiā
rationalū hominū ad se trahere pos
sit. quēadmodū & uermis in luto nascīs.
ex suco īmunditię suę alios uermes
pcreat. Ipse nāq; hoīes in hec praua &
feretria opa pduxit. q̄d gentia sua ad
baal & ad reliqua idola flexerīt. ex
quor ore īmundus spc sonuit & loq̄
bat. īcesta opa eos docens. In ūcio eni
ageneratione in generationē ppli p
cesserīt. quor horribiles mītes ppē gu
stū carnis suę a deo recesserīt. Et; tamē
ut p̄dictū ē p archā ds iustitiā prulit
p circūcisionē quę uelut calipsis erat
morē uulnerauit. ita ut etiā libido
quā serpens exsufflauerat p illa denu
data sit. P legē ū quā digito suo scīpsit
illā ÿ fudit. hoc reuoluens q̄d hoīem
digito suo fecerat. ministīo hominis
scīt creatura quā ds illi dedit prī p
curretre. de qua hō munda anima
lia sumens. hostiā omnipotenti do p
mū obtulit. Q̄d autē abel īcepit hoc
lex totū pfecit. significans q̄d homo
qui hostiā de animali de quo alīt of
fert. seipsū hostiā dō offerat. Et ut
sol lunā sibi subditā tam crescentē
quā deficientē habet. ita & filius di
uerus sol legē in se habuit. quę in ip
so creuit cū eam cōpleuit. & quę in p
so finē accepit cū seipsū deo patri im
molauit. Et ut p morte ei eclipsis solis
facta ē. qui rūm p̄tea p totū mundū
effulsit. sic idē filius di uoluit ut hō
scdm ipsū luceat morē ei īspicien
do. & illa cīsidando q̄d facere debe
at. Quēadmodū etiā arator cū in
mīrīs rīs euertit. in quā sem mag
nū fructū faciens seminat de quo
hominēs pascunt. ita etiā sēptas
litas in p̄ceptis di legalis pplis re
mur. Et; fructu illor saturatus nō ē
quia q̄d in litīs absconditū fuit
nō cognoscebat. filius aut di p semi
na ūbor suor credentiū reuelauit
q̄d carne & sanguine ipsi sanitatē
uitā habeat. & hoc idē in diuinis
secretis absconditū p seipsū mani
festauit. Q̄d autē cīsi alias īmme
rabiles hominū imagines p totā
australē plagā sic nubē in aere
fluentes uides. hoc ē q̄d multitu
do credentiū qui filiū di in arden
ti iustitia imitati sūt & imitant
mītes suas ad celestia eleuantes de
uirtute ad uirtutē ascenderūt &
ascendūt. Quor alii in capitib suis
uelut coronas ferūt. qm isti cum
mītes suas sursū erigūt. iustis &
scīs desideriis cordiū suor animas
bus suis ornatū supnor p̄miorū
ponūt. quia bona desideria īcitū
bonę īceptionis sūt. alii ut palmas
ualde ornatas in manib suis tenēt.
qm uictoriā boni certaminis in o
pib suis ostendūt. alii ut fistulas
id ē mercedes quas in timore & a
more di p doctrinā suā pmeruerūt.
alii ut cytharas uidel p̄mia duręe
& angustę uitę quę ad uitā ducit.
alii ut organa quia multiplices
uoces quę in laudib ad dm ten
dūt in eis apparēt. Sonus q̄; cor de
istrumentor quēadmodū dulcis so
nus nubū īsonat. qm laudes quę
in p̄dictis uirtutū dignitatib &
remunerationib resonāt. exopta
bili merito in uirtutib operantiū.
mītesq; suas ad celestia extollentiū
cōsonāt. quia secūm q̄d homines

285a

bona in rectitudine facientes ꝓmeren
tur mercedes eoꝝ in remuneratio
ne erũt. Q uemes itaq; fideliũ ut ꝑ
fatũ ẽ uelut nubes discurrũt cũ i
desiderio animę in quo beatus hõ
ꝙrit adeo opꝫ qđ opet nũqm̃ satu
rat sic nec riuuli de mari fluentẽ
ab ĩundationibꝫ suis desistũt. Et
qm̃ sca desidia quę ĩcitũ oĩũ bonoꝝ
existũt. ipsis hoc ñ ut ꝑfatũ ẽ ifixa
sũt. ds cũ celesti milicia eos coronat
quia ipsi ita adherẽt qđ nullo ñ
ab eo sepabunt. Ordinatio enĩ di
in creaturis ꝓmũ designauit qđ
hõ in spitali uita renouificari de
buit. quia cũ in lege q̃da pecora i
gari. occidi ac cõburi eoꝝq; sanguẽ
nẽ spargi ꝑcepit. quosda hommes
sic nubes currentes & ad ipsũ re
spicientes in amore ei⁹ ꝙrẽdi & oc
cidi atq; sic ĩmolari ꝓmonstrauit.
Et qm̃ isti ubera uurtutũ fugũt
q̃tũ luxuriã aliaq; uicia fugiãt.
uictoriã palmæ ferũt. cũ etiã san
guinẽ suũ effundut antequam ꝑ
opa ifidelitatis ex rectu iusticię ca
dãt. sic duob⁹ modis se cruciantes.
uidel cont̃ corꝑ suũ pugnando. atq;
ꝑ ordinationẽ di sanguinẽ suũ effun
dendo. Vñ etiã anglis qui do semp
assistũt assimulant̃. Q ui aut̃ ꝑ doc
trinã omnipis di officiũ suũ exercẽt
alios docendo. fistulis scitatis reso
nat. cũ ꝑ uocẽ racionalitatis iusticiã
in ñtes hominũ camũt. sic ꝫ ũbũ dic
tat & sonus resonat. & ut ꝑ sonum
ũbũ audit̃ & circũdat̃. q̃tũ audiri
possit. Et ut ꝑ fistula uox multi
plicat̃. ita in timore & amore di uox
doctoris in hominib⁹ multiplicari
debet. ubi fideles ẽgregat & ifideles
fugat. hoc ñ & alij exurgũt qui se
ipsos contẽpnũt & abiciũt. in uir
ginitatis pudore se ẽstringentes.
uoluptatẽq; sceli ꝑ pena habentes. xi.
atq; in anglicis laudib⁹ ꝑseuerãt

& sic aquila in pleno desidio condũ
suoꝝ ad dm̃ uolat̃ simules aurore que
solẽ ꝑcedit existentes. & cũ oculis colu
bine simplicitatis dm̃ semꝑ ĩtuentes.
Quappꝫ & in cytharis dm̃ cui hoc ñ ad
uncti sũt. laudes referũt. quas huma
na scientia nequaq̃m explicare potest.
S; & alij sũt qui ĩnumerabiles ũtutes
que ad ñdm manipulos in ꝑceptis di ad
se colligũt. atq; humilitati regine ut
tuti in organis miliat̃. cũ seipsos q̃si ad tra
ꝓdi timore & amore ꝓtermũt. humili
tas enĩ ipsa imitantib⁹ celũ apit. eaq;
negligentib⁹ illud claudit. ita ut nul
la ꝓsequutione ĩmicoꝝ reseratri possit
superbiaq; in ĩferñ deiect qui hereditã
hominũ elatæ mentis ẽ. atq; cũ his q̃
cũ ea militãt in celo dñat̃. quia sic cũ
generib⁹ uocũ organa ad sonũ laudis
conũiunt̃. ita ds laudes hominũ ad
similitudinẽ angloꝝ cõstituit. qm̃ ut
celestis exercit⁹ in cõspectu di superbiã
supauit. ita & hommes qui se amabi
ter timẽt superbiã in semetipsis semꝑ sup
amt. homo nãq; opꝫ dextere omnipotẽ
qđ ipsa opata ẽ existit. chorũq; ꝓlapsoꝝ
angloꝝ implebit. & ideo etiã in defen
sione bonoꝝ angloꝝ ẽ. Et in his duob⁹
ordinib⁹ angloꝝ & hoĩum ds ualde de
lectat̃. uidel in laudib⁹ angloꝝ ac in ope
ribꝫ hominũ. quia cũ his secũdm uolun
tatẽ suã oĩa ꝓficit que sic in eternũ
ꝓscita fuerãt. Anglis aut̃ cotidie stabi
lis ẽ. homo ũ ĩstabilis. & ideo cumenti
opꝫ hoĩs deficit. laudes aut̃ angloꝝ ñ
deficiũt. Celi q̃q; & tra dm̃ tangũt.
qm̃ ꝓ ipsũ facta sũt & ad gl̃am di sũt.
s; quia homo mortalis ẽ. diuine reuela
tiones que ꝓphis & sapientib⁹ aliq̃n do
manifestant̃. uelut umbra multociꝰ
obnubilant̃. Cũ aut̃ hõ ex mutabili
tate ĩmutabilis fuerit. tc̃ claritatẽ
di cognoscendo uidebit & cũ deo ꝓma
nebit. quẽadm̃dũ dauid seruus mis
in uoluntate mea dicit. Et in uelamẽto
alarũ tuaꝝ exultabo. adh esit anima

mea p̄t te./me suscepit dextera tua.
huī sententię ītellectus hoc m̄ accipi
endus ē. In defensione p̄ctionū tuaꝝ
o dś gaudebo cū agrauedme peccatoꝝ
uberatus fuero. & quia desiderauit a
nima mea in bonis opib⁹ uenire p̄t te.
idćo me alta suspiria t̄hentē & ad te uo
ciferantē collegit potentia fortitudinis
tuę./q̄m am̄ ab īmicis meis saluus fī.
hz am ego op⁹ sū qđ opatus es./q̄m ante
antiquitatē dierū in ordinatione tua .xii.
habuisti. qđ me hoc m̄ faceres. ut om̄is
creatura m̄ adeēt. Et cū me creares. m̄
sedm te opari dedisti. sic etiā tu me fe
cerās. uī tuus sū./car nēq; īmaculatā
sic te creatorē decuit īduisti./& sic tim
briā uestimēti tui dilatasti. Quapp̄
etiā cū laudib⁹ celū mouisti. illudq; cū
uarietate om̄is ornat⁹ in circūcinctione
angloꝝ circūdedisti. qui ad plenū mi
rari n̄ possūt. cū se uel in circūcinctio
ne cinguli laudis circūdāt qđ hoīem
sic fecisti. quia cingulo laudis illi⁹ qui
celestē glam recusauit cū ab ipso exta
uit. hominē circūeūxisti. eū īdumēto
tuo ita firmasti ut am̄ in laude ī exa
nescat. S; & angli mutam̄. quia de mor
tali acta uestimēti tui tulisti qđ tam̄
ido fecisti q̄tin̄ idē t̄nsgressor reuiuis
ceret. & ut diuina claritas quę nulla
scisitatione exp̄imī finiri pot. celes
ti anglo claresceret dicens. In ēspectu
meo semp es. & ido reuocatione n̄ in
diget sic ille qui p̄ īdumēti mei īuen
tus ē./q̄m ad plenū me n̄ negauerat
cū p aliū seductus fuerat. Cū enī simi
litudinē meā q̄siuit mortalis factū ē.
uī & p crucia m̄ta īdumēti mei reno
candus erat ne societas fraūmitatis
tuę in ipso p̄iret./quia quāius te sine
carne & eum cū carne creauer ī. utrūq;
tam̄ ut rīm̄. fecit Tali m̄ occulta diuinitas
que tota uista ē. & que a nullo p̄fecte
uidet n̄ quantū se ipsa reuelare dig
nat. anglo qui in celestib⁹ sine casu p
manserat se ostendit. Ipsa nāq; in cō
p̄hensione dexterę suę plenitudi
nē hanc habet. ut nullius qui cū
pupilla oculi fidi ipsā īspicit peat
q̄m illi qui eam oculo fidi n̄ īspici
unt. ab aspectu ipsi⁹ euanescūt. sic
& p̄ditus angls & ei ǫsentientes p
ierūt. C īn enī ds om̄ia creasset.
om̄ia etiā bene ordinauit. illi uidet
p̄mia meritoꝝ qui ad eū aspicuit
illos aut̄ diudicando qui in eum
respicere nolunt ut p̄dictū ē. Et
hęc om̄ia p filiū di īcarnatū reue
lata st̄. quia qui in eum credunt
saluabunt̄. qui ū se ab illo auer
tunt condepnabunt̄./q̄m ipse n̄ de
radice t̄rę s; de īntegra uirgine p
uoluntatē patris p̄cessit. ante īcar
nationē suā cū patre om̄ia creans.
P̄t īcarnationē ū suā hominē quē
plasmauerat saluans. quia formā
boīs absq; peccato īduit. & p eam
hominē quē creauerat redemit.
qđ nullus alius facere potuit quia
ille qui hominē creauerat. hz am
cū acta simplex & luciduis filī⁹ eēt
uigilans & dormiens exstitit. q̄tin
us p̄ spm sapet. & p somnū caro
illi⁹ requiescceret./& sic in īmutabi
le tam uoluptatis duct⁹ ē ut p
spm īmortalitatē cognosceret. &
ne p exctionē ulsū oculoꝝ īuisibi
lia negaret. Immortalis q̄de uita
nulla nebulosā lucē habet. quēad
m̄dū format⁹ oculus qui p modicū
temp⁹ uidet. quia illi tenebrę rūū
accedūt. & hoc homo patit̄. q̄n
oculus ipsi⁹ nebulosa pelle obduc
tus ē. Et pupilla oculi ulsū intion
oculoꝝ qui carni ignot⁹ ē ostendit
palpebra ū ulsū carnis qui extīus
fundit̄ demonstrat. In duob⁹ itaq;
modis scientię om̄e op⁹ hominis
p̄ficit̄. Scientia nāq; intionis u
sus hominē diuina docet. s; hoc
caro p̄hibet./scientia aut̄ obce
cata nocturnalia opa sedm ulsū

serpentis opat̃ qui lumi ñ uidet.
Vñ & ab opib̃ lucis quoscũq; pot̃
auertit.ꝛsic̃ & in ada fecit cũ in ip
so lumi uitalis scientie disturba
uit. Scientia q̃q; in ada uelut ꝓphe
tia fuit & hec usq; ad filiũ di homi
nẽ factũ ꝓduxerunt. ita qd ipse illa
ꝑse illustraret. queadmodu sol tota
tra illuminat. & qd omnia que pdi
cta sr̃. scil quę ante legẽ & sub lege
facta dinoscunt. spiritalit in se com
pleuit. cũ se totũ supno patri obtu
lit. ut etiã sc̃ptũ ẽ. Qui ponis nu
bẽ ascensũ tuũ.ꝛqui ambulas sup
pennas uentoꝝ. huic sententie ꝗ uel
lectus hoc m̃ accipiendus ẽ. Vñe ds
tu es ille qui facis iusta & recta desi
dia fidelibus ẽe ascensũ tuũ. ita ut
regnes in cordib̃ illoꝝ.ꝛ& qui etiam
uiuera tua diriguis sup ũba & sc̃pta
doctoꝝ. ubi illos excellis.ꝛqua sine
macula ĩcedis nullu delictũ uite
sentiens. Quappt̃ & nubes ascensus
tui fuit. quas uelut scala tibi fecisti
cũ p ĩdumitũ tuũ o filii di eas ascen
disti qd de unica & integerrima ur
gine cuius claustrũ nullus umquã
apuit nec tetigit assũpsisti. quia uel
tos uitrã uaiecã ĩtrasti. nec de radi
ce uiri. s; de diuinitate radicat̃ es.
queadmodu radius solis tra cfouet
ut germẽ suũ ꝓferat. Ex ipsa quoq;
sic̃ in ipsã absq; omni corruptione
& dolore q̃si in somno existi. sicut
etiã eua a dormiente uiro sũpta
ẽ. quã idẽ uir sine uulnere cum
gaudio ĩspexit. & ita etiã unica
uirgo filiũ suũ in sinu suo cum
gaudio amplexa ẽ. Et eua ñ ex se
mine s; ex carne uiri creata ẽ.ꝛqm
ds illã in eadẽ ui creauit. qua &
filiũ suũ in uirginẽ misit nec eue
uirgini & matri. nec marie mat̃
& uirgini. alie ꝓmodu similes ĩ
uente sr̃. hoc m̃ ds forma boꝝis
se ĩduit. deitatẽq; suã cũ illa ob

xiii.

texit. que anglis in celis uisibilis ẽ qd
habitaculũ eiꝰ exhibet. Ihñ etiã & homo
quẽ in altitudine & latitudine aci
ꝓfunditate formauerat habitaculũ
eiꝰ ẽ. xiiii. Iste filius di ĩcarnat̃ omnia ꝑ
ĩta miracula que eũ ꝓcessurã in semet
ipso cõpleuit.ꝛut supdictũ ẽ. Iam in
ĩfantia sua cũ herodes illusus ẽ ana
gis. q̃rens eũ ꝓdere. casũ antiqui ser
pentis ostendit.ꝛqui celestia studebat
ꝓturbare. In puericia autẽ sua temp
qd ab ada usq; ad noe erat demonstra
uit. cũ cont̃ ignorantiã adq; magnã
sapientiã in se habuit. ita ut eũ nulla
macula peccati tangeret. ubi etiã este
matio diaboli qui hominẽ ex toto pdi
tũ ẽe putabat ꝑ hoc decepta ẽ. cũ nes
ciret qd ds humana forma ĩduꝰ fuis
set. Omnis enĩ qui eũ tẽ uidebãt & audi
ebãt.ꝛadmirabant̃ dicentes. Talia nũ
quã uidimꝰ nec audiuimꝰ qualia in hoc
puero sr̃. scil qd in simplici & in idoe
ta puericia magne ꝓfunditatis sapi
entia apparet. Hec dicentes. nesciebãt
eũ radicẽ ẽe scientie angloꝝ & hoĩũ.ꝛ
nec illũ de quo angli & homines racio
cati sr̃. Ipse quoq; in humanitate sua
erexit illud qd ꝑ ada defecerat. uidel
reuelationẽ iustitie q̃m omne opꝰ suum
patri suo asc̃psit.ꝛ& sic̃ arbor de uirtu
tate radicis grossos suos ꝓfert. ita & ip
se in diuinitate de qua in humanitate
radicauit unũsa opa sua ꝓfecit. qua
ab illa uenit. & cũ illa absq; omni diui
sione ẽ. S; & in carne sua in meliꝰ ꝛe
dida opa hoĩum reparauit. & doctri
na sua cũ ĩspiratione spc sci scitatẽ
eos ĩduit. atq; tali m̃ uelut quoda di
luuio dimersos & peccatis mortuos ad
uitã iustitie reuocauit. queadmodu
& sub noe p̃signatũ fuerat. Idẽ autẽ fi
lius di in carne uisibilis apparens. tem
pus a noe usq; ad abrahã cui circũci
sio iuncta ẽ in se declarauit. qm̃ ipse
in aquã se mittens illaq; in corpe suo
sc̃ificans. magnas q̃q; uirtutes faciens

ostendit qd̃ homines p̃ diluuiũ
mus quã ante diluuiũ uiuentes.
tatis que p̃ dilectionẽ repudian
ab iniustitia oblitionis di cessabã
ut iustitiã ꝓficisci opus in effusion
uerẽ. Lustrat quippe in eodẽ fu
luuiũ ꝛculcauit. atq; fune m
tem eam ligauit. ipsãq; ꝑ abst
ma pecatoꝝ sibi seruire coegit.
ꝓle filius di omnẽ iustitiã pse
simi & docens. eam ꝑ abscisionẽ
ut p moysen data fuit in semet
ostendit baptizatũ unicuiq; certã
uera passus. unaq; hostia in
mus factus. a sexto decimo
ne hui anocte sepat̃. quia p̃qu
rem figura fecerat. & p semetipsũ
ta uarias miracula ostenderat
stimoniũ. In passione & in mo
gis uisa manifestauit babilo
pulos suos in captiuit
Ihc & ipse gentib̃ ad cru
gratia uocãt̃ ẽ. Et tunc discipu
rentes sr̃. sic̃ & ꝑfati capti
ui. organa sua in h
mutauerẽt. Qui tam an
discipulisq; in quã plu
apparens. reuersionẽ
eos. ꝓmonstrauit. atq;
ascẽdisse. a sexto decimo
ne hui anocte sepat̃. quia p̃qu
rem figura fecerat. & p semetipsũ
ta uarias miracula ostenderat
stimoniũ. In passione & in mo
gis uisa manifestauit babilo
pulos suos in captiuit
Ihc & ipse gentib̃ ad cru
gratia uocãt̃ ẽ. Et tunc discipu
rentes sr̃. sic̃ & ꝑfati capti
ui. organa sua in h
mutauerẽt. Qui tam an
discipulisq; in quã plu
apparens. reuersionẽ
eos. ꝓmonstrauit. atq;
ascẽdisse. a sexto decimo
ne hui anocte sepat̃. quia p̃qu
rem figura fecerat. & p semetipsũ
ta uarias miracula ostenderat
stimoniũ. In passione & in mo
gis uisa manifestauit babilo
pulos suos in captiuit
Ihc & ipse gentib̃ ad cru
gratia uocãt̃ ẽ. Et tunc discipu
rentes sr̃. sic̃ & ꝑfati capti
ui. organa sua in h
mutauerẽt. Qui tam an
discipulisq; in quã plu
apparens. reuersionẽ
eos. ꝓmonstrauit. atq;
ascẽdisse. a sexto decimo
ne hui anocte sepat̃. quia p̃qu
rem figura fecerat. & p semetipsũ
ta uarias miracula ostenderat
stimoniũ. In passione & in mo
gis uisa manifestauit babilo
pulos suos in captiuit
Ihc & ipse gentib̃ ad cru
gratia uocãt̃ ẽ. Et tunc discipu
rentes sr̃. sic̃ & ꝑfati capti
ui. organa sua in h
mutauerẽt. Qui tam an
discipulisq; in quã plu
apparens. reuersionẽ
eos. ꝓmonstrauit. atq;

ostendit qđ hominef ꝑ diluuiū ſane
tuſ quā ante diluuiū uiuentef. atq;
īceſta quę prī dilexerāt repudiantef.
ab īuſticia obliuionīſ dī ceſſabāt. ita
ut mditaſ īceſti opīſ in cīſuſionē du
ceret. Caſtitaſ quippe in eo dē filio di
luxuriā eulcauit. atq; fune magiſ
terij eam ligauit. ipſāq; ꝑ abſtinen
tiā peccatoꝝ ſibi ſeruire coegit. quia
ipſe filiuſ dī omnē uſticiā ꝑſe oſten
denſ & docenſ. eam ꝑ abſciſionē pec
catoꝝ in humanitate ſua ꝑfecit. q̄
admđu etiā circūciſio quę in uno lo
co ad cīſuſionē ſerpentiſ facta ē manu
feſtauit. S; cū deīde carnalia p̄cepta
quę ꝑ moy̓ſen data ſūt in ſemetipſo
cōpleſſet. ligaturā uinculoꝝ ceſāq; ob
probria paſſuſ. uuiaq; hoſtia in cruce
ꝑ oūb' ſuiſ factuſ. a ſexo declinauit ue
lut dieſ a nocte ſepaī. quia p̄ q̄ plu
rima ſigna feceraſ. & ꝑ ſemetipſū mul
ta occulta miracula oſtenderat de ī
ra ablatuſ ē. In paſſione & in morte
q̄q; ſua ſua manifeſtauit babilonicā
poteſtatē cū filij iſrl in captiuitatem
ducti ſī. ſic & ipſe gentib' ad crucifi
gendū tradit' ē. Et tunc diſcipuli eī
triſtef effecti ſī. ſic & p̄ſati captiui le
ticiā deponentef. organa ſua in lugu
bref uocef mutauerī. Qui tamē amore
reſurgenſ diſcipuliſq; in quā plurimiſ
argumentiſ apparenſ. reuerſionē p̄ſa
toꝝ captiuoꝝ ꝑ hoc notauit. atq; ubi
eoſdē diſcipulof ire in orbē uniuerſū
uſſit q̄tinuſ credentef baptizarēt. &
eoſ p' aſcenſionē ſuā īfuſionē ſpe ſci
cōfortauit. ne duīſis tribulationib' ad
uerſarioꝝ uicti ſuccūberēt. ſ; ut illoſ
glorioſis miraculiſ ſuparēt. uetere lē
ſe carnalit' finitā ipſāq; in ſpiritalē ui
tā ē cōmūſā demonſtrauit. Eoſ q̄q; q̄n
tī cape potuerūt docebat quia eū ñ dū
ut in diuinitate ſua ē uidere ualebant.
quē admđu homo qui formā alti' īſpi
cit ſ; tamē animā eī' ītuerī ñ ꝑualet.
Nam cū par' eum in cor ſuū uñ exte
rit & ubi nūq̄m deerat retraxit. ſic
homo anhelitū ſuū in ſe reducit.
omnīſ exercit' angloꝝ omniaq; celeſtia
archana eum dīn & hominē para
uidebāt. Vñ & ipſe diſcipulos ſuoſ
ullo igne tangebat de quo in uentre
matriſ ſuę cēpt' ē. fortiſſimāq; uim
ſup uī leoniſ qui beſtiaſ ñ timet
ſ; capit in igneis linguiſ illiſ īſu
dit ne hominef uererent. ſ; ut eoſ
capent. In alia enī uita quā prī ñ
cognoſcebāt ſpe ſcōſ eoſ mutauit
ſpiritminecq; ſuo eoſ ita ſuſcitauit
qđ ſe hominef eſſe neſciebāt. atq; in
maiore & fortiore parte ipſoſ uiſi
tauit. quā illū antea ſeu p̄ea ui
ſitaret. q̄n ꝓphetę plurima ꝑ ſpm
ſcm loq̄bant. multaq; plurima mi
racula p' eoſdē diſcipuloſ faciebāt
nulluſ tamē eoꝝ igneaſ linguaſ in
debat. ꝑ hoc etiā qđ ęrtionib' ocu
liſ igneaſ linguaſ uidebāt. unīuſ
ſic ꝙ fortabantur. ut omniſ timida
motio piculoꝝ eiſ ita in uenis auſer
ret. q̄tinuſ in nullo piculo timorē aut
timorē haberēt. quā fortitudinē
diuina uiſ ipſiſ in igneis linguiſ
īſixerat. Omnipotentē enī patrē de
cebat ut hunc duodenū numerū
quē filio ſuo cōiunxerat cōſeruaret.
q̄tinuſ idē diſcipuli alioſ docerēt
quę ab alio audierāt. Et ſic etiā đs
firmamentū cōſtruit & firmitatē ip
ſi' cū flamb' duodecī uentoꝝ & duo
decī ſignis curretiū mūſiū cōpoſu
it. & ut idē firmamentū omnia offi
cia ſua cū igne ꝑficit. ita & iſti in
omnib' miraculis igne ſpe ſcī firma
ti ſūt. q̄n doctrina eoꝝ ut flatus
uentoꝝ in omnē tīrā ęriuit & ut ſol
luxit. atq; martiria ipſoꝝ uelut
cū auſtro ardebāt. Menſef enī cur
ſū ſuū cū omnib' illiſ quę firmamē
tū ſuſtentāt ꝑficiūt. & đs cū ueri
dicuſ hominib' ubiſ omnia ſigna ſua
in catholica fide cōpleuit. ac de

287a

cimū numerū qui homo ē quē drac
ma illa significat quā sapientia in
uenit. p filiū suū ad celestia reduxit.
Sic unigenit⁹ dī & filius uirginis
cuī nom ē stella maris. de quo omia
flumina exeunt. & ad qđ uterū re
deūt. quēadmodu & de eodē unigen
to dei omīs saluationes animaꝝ ueni
entes utrum in ipso manēt. omia que
p̄dicta sūt. que ante eum in lege seu
ante legē fuerūt p semetipsū p̄fecit.
Omia quoq; in melionē statū comū
tit. ita ambulans sup pennas uen
toꝝ. id ē in p̄fatis mirabilib⁹ excellens
facta patriarchaꝝ & ūba ꝓphetarū
ac doctoꝝ. sēptaq; omīū doctoꝝ atq;
in humanitate sua sup omnē creatu
rā que homo ē uolans. omnēq; crea
turā a patre suo in hereditatē accipi
ens. ut etiā discipulis suis loq̄bat dicēs.

xv. Omia tradita sūt m̄ a patre meo. huī
sententie intellect⁹ hoc m̄ accipiendo
ē. Ergo qui ūbū & filī dī sū. a patre
meo exiuit. a quo m̄ tradita sūt omia
que ipse p̄destinauerat. p̄ducens i
formas. quēadmodu ūba p̄feruūt co
gitationes que in corde latēt. dū que
rūm uado icarnationis mee dispen
satione cōpleta ope sciī qđ m̄ cōmi
sit in eadē etnitate qua semp ante
euū cū ipso erā isepabilit manens.
qui me ꝓpt numerū supplendū q̄
ēstituerat misit. Et sic in excelsis ere
andi potestatē. sic etiā in iferioribus
mundi partib⁹ qđ creatū p̄erat ab
eo repandi potestatē accepi. In ueta
nāq; dī pscientia. omia ut futura
erāt etnaliter latuerūt. que ꝑtea p
ūbū suū scīt filiū suū creauit. cui
etiā libandi que creauerat ac regen
di potestatē cēssit. & sic omīa filio
suo tradita sūt. qui ante euū in dei
tate patri coetnus erat & ēsubstan
tialis.

xvi. Filius nāq; dī ambulabat
sup pennas uentoꝝ. qm̄ ꝓphete pen
ne ūboꝝ spe scī fuerūt. quia ut spe
sēi fuerūt. quia ut spe ses eos īspiraue
rat sic ipsa loq̄ndo ꝓpheabāt. atq; in
hoc exemplū eidē filio dī dederāt. qm̄
sedim qđ ipsi de eo p̄dixerāt. ita & ipse
in mundo manens faciebat. hominēq;
humero suo ad celos & ad paradysiaca
loca ut p̄fatū ē reportauit. Supnā aut
mansionē & paradysiacū locū ds hoc
m̄ ēstituit. sic homo qui edificia sub
ditis suis edificat. atq; in hec eade lo
ca filius dī animas fideliū in p̄cepto
patris sui a tartareis locis ereptas se
cū tulit. ut homo ille facit qui cuncta
tē suā cū pauceis hominib⁹ p̄mū com
p̄hendit. quā p̄tea magna multitu
dine implet. Omīpe itaq; ds ante icar
nationē filiū suū hec omia p̄signauerat
hominiq; creaturā ad opandum ocs
serat. s; solus homo erectus usu suo
sur sū ad celū aspicit. cetā aut anima
lia ad tram prona & hominu subdita
sūt. & sic homo p rationale spūm igne
um gubilis ē. p carnē ū cū uermib⁹ put
bilis. Et ꝓphetia ūbis ītamtū similis erat
quoꝝ ūba ītelligi n̄ possūt. s; ꝑquā mu
tationes fuerīt tunc ūba ipsoꝝ intelli
gunt. & sic ante icarnatū dī filiū ꝓphe
tia ignota fuit nec ītelligebat. mxpo
aut apiebat. quia ipse radix ramorū
omīū bonoꝝ existit. R. adix em primū
gram̄ p̄fert. & gram̄ germ̄. deinde
germ̄ ramos. ramu ū flores & flores
fructū. sic etiā & radix adā ostendit
gram̄ patriarchas. germ̄ ꝓphetas. ramu
sapientes. flores ū legalia p̄cepta. fruct⁹
aut filiū dī icarnatū. qui p aquā fide
les & credentes in remissionē peccatoꝝ re
duxit. p aquā em omnē blasphemiā
peccatoꝝ mundauit que in adā fuerāt
it. & quēadmodu p aquā ignis extinc
tus. ita & originale crimē ac cetā pecca
ta in lauacro baptismi abluunt. &
qm̄ spe ses in aquā uenit. hominē p
circūcisionē peccatoꝝ mundauit. dem
q̄q; elapsē p deceptionē antiqui serpen
tis uenenosa fuit sēificauit. ita ut illa

in cōmunione uere fidei deīcepſ taber
naculū ipſi exiſtat. Quappē de illo qui
in baptiſmo remiſſionis peccatoꝝ ñ ab
luit. ⁊ dauid īſpiratione mea loquit
dicens. Posuisti tenebras & facta est
nox. ⁊ in ipsa ptransibūt oēs bestie sil
ue. huius sententie ītellect hoc ñ acci
piendus ē. Ods rector qui omīa uiste
dispensas. tu posuisti recto iudicio tuo
tenebras penas ad uindictā malorū. de
quib etiā erecta ē nox qđ ꝑdīto ē rep
bor. ⁊ quia dū īcredulī in tenebris īfi
delitatis sūt. tenebras mortis īcurrūt. II.
Et sic deīde etīalit in ꝑditionē ruūt
& in ipsa nocte fidei luce carente ꝑīū
seūt. oēs qui feroces sē in tyrannide
& īfructuosi in īcredulitate. qm dū ī
fidelitatē ñ deponūt. & adte dīm per
gram baptiſmi ñ currūt. qsi nūqm
fuerīt in obliuionē ibūt. S; fidelis ille
ē qui deposita tenebrositate īcredulita
tis. & fugata nocte etīe damnationis
ptransit unuſ sos moyses bestiales atq;
īfructuosas actiones. se ad uitā cuertēs
quā ille qui uita ē attulit. ⁊ diabolo q̄q;
renuncians & in lauacro baptiſmi se
mundans. Filius enī dī discipulis suis ho
minē in aqua regenerandū ēē euan
gelizauit. alioquin in celu ñ leuaret
nisi prī ꝑ aquā & spm scm apeccatis
mundaret. quia cū homo seminat
ex patre in matrē muſius & ex ea gene
rat. in baptiſmo īſpirationē spc scī re
cipit. & sic particeps scitatis fit. īfide
lis autē ascitate picit. & in penalia loca
mittit. Verba autē hec fideles deuoto co
rdis affectu ꝓcipiāt. ⁊ qm pſilii qui ꝑmus
& nouissim ē ad utilitatē credentiū
edita sunt. Tercia uisio tēe partis.

Ivi etiā quasi in
medio ꝑsate au
stralis plage tres
imagines. duas
uidel in quodam
purissimo fonte
stantes circūsepto & ornato supᵉrorum

do & ꝑforato lapide uelut in ipso
radicate ēent quēadm̄dū arbores
in aqua mīdii crescere uidentē. altā
quidē purpureo. altā autē candi
do fulgore ita circūdata. ut eas ꝑ
fecte ītueri ñ possē. Tercia autē extē
eundē fontē supᵉ ꝑfatū lapidē illᵘ
stabat candida ueste īduta. ⁊ eiq;
facies tanta claritate fulgebat ut
ipsa claritas faciē meā reuerberaret.
Et corā eis beati ordines scōꝝ uelut
nubes apparuerūt. quos diligenter
ītuebamē. Prima autē imago di
cebat. Ego caritas uiuentis dī clari
tas sūi & sapientia meciū opᵉ suū o
pata ē. atq; humilitas quę in unuo
fonte radicatur aduersitatē mea exti
tit. ⁊ ipsiq; pax adheret. Et ꝑ claritā
tē quę ego sū uiuens lux beatoꝝ an
glorū fulminat. qm sic radius a
lumine fulget. ita claritas hec be
atis angelis lucet. nec ēē debuit quin
lucerēt. ⁊ sic nec lux absq; fulgore ē
Ego enī hominē sc̄ipsi qui in me uel
umbra radicatus fuit. quēadm̄dū
umbra cuiq; rei in aqua cōspicit.
Vñ & unus fons sūi quia omīa que
facta sūt uelut umbra in me fuerīt.
& secm umbrā hanc homo factus
ē cū igne & aqua quēadm̄dū &
ego ignis & aqua una sū. Quappē
& homo in anima sua habet. ut
queq; secm qđ uult ordinet. Oēe
autē animal umbrā habet. & qđ in
ipso unum ut umbra in eo hac & il
lac uadit. & cogitationes in racio
nali animali sē. in brutis autē ani
malib non. ⁊ qm illa tantū unum
& sensū habēt quib cognoscīt qđ
fugere uel quid appetere debeāt.
s; tantū anima adō spirata racio
nalis ē. Claritas q̄q; mea ꝓphas ob
umbrauit. qui ꝑ scām īſpiratione
futura ꝑdixerūt ut in deo omīa
que facere uoluit ante quā fierēt
umbra fuerīt. s; racionalitas cū

2882

sono loquit. & sonus uelut cogita
tio ē. & ūbū qsi op. Ue umbra aut
hac sc̄ptura scruual pcessit p for
mā mulieris que uelut umbra for
titudinis & sanitatis erat. qñ ui
res iste in ea ñ opabant. Ujuens itaq;
fons spe di ē quē ipse in omnia opa
sua diuidit que etiā ab ipso uiuūt
uitale uitā p eū habentia queadm
du umbra omnū in aqua apparet.
& nichil ē qd manifeste hoc uide
at uñ uiuit. si; tantū illud sentit
p qd mouet. Et ut aqua illud qd
in ipsa ē fluere facit. sic & anima
uiuens spiraculu ē semp in hoīe
manans. eūq; sciendo. cogitando.
loquendo & opando quasi manare
facit. In umbra q̄q; hac sapientia
equali mensura omia metiebat. ne
aliud pondere suo aliud excederet
& ne etiā aliud ab alio in ctrariū
moueri posset. qñ ipsa supat & con
stringit omnē diabolice artis ma
liciā. quia ante ici omnū icion
fuit. & p̄t finē eor in fortissima ui
sua erit. nec ullus ei resistere ma
lebit. Jam nullū in auxiliū suū
uocauit nec ulli eguit qñ prima
& nouissima fuit. nec ab ullo respō
sū accepit quia prima cunctarū
rerū īstitutionē opata ē. Et in se
ipsa & p seipsā ostruit omia pie
& lenit̄ que etiā a nullo īmico de
strui poterūt. qñ iceptionē & fi
nē opum suor excellenter uidit que
omia plenit̄ cōposuit. ita ut etiā
omia p ipsā regant̄. Ipsa q̄q; opus
suū īspexit qd in umbra aque ui
ue in recta ēstitutionē ordinauit.
eū etiā p hanc p̄dictā & īdoctā mu
liebrē formā quasda diūsas rerū na
turales uirtutes quedaq; sēpta uite
meritor. nec ñ & q̄da alia pfunda
mistia aperuit. que illa in uera uisio
ne uidens ualde debilitata ē. S; an
te omia hec sapientia ūba pphetas
uerbaq; aliorū sapientiū nec ñ & aliorū
euangliorū in uno fonte hauserat. eaq;
discipulis filiis di cōmiserat. qnū flu
mina uiue aque p illos in totū orbē dif
funderent̄. quib; homines uel pisces
in rete ducti ad saluationē reducerent̄
fons utiq; saliens uiuentis di puritas ē.
& in ipsa claritas ei resplendet. in quo
splendore ds cū magno amore omia co
plectit̄. quor umbra in saluenti fonte
apparuit. ante quā ds ea in formā suis
p̄dire uolisset. Et in me caritate omia
resplenduer̄t. splendorq; mens formam
onē rerū ostendit. sic umbra formā i
dicat. atq; in humilitate que aduig
mea ē p uisionē di creatura peessit
in cadēq; humilitate ds ad me se uol
uauit qnū arida folia que ceciderāt
in ea beatitudine releuaret qua omia
que uult facere pot̄. qñ illa de terra
formauerat. uñ & p̄t casū ea libauit.
Jam homo plenit̄ factura di ē qui
celū respicit. & tram dominando con
culcat & omib creaturis impat quia p
animā altitudinē celi aspicit. Quapp̄
& p illa celestis ē. si; p uisibile corp̄ tacta
exisbit. Deus itaq; hominē in imis iacen
tē in humilitate collegit contra illū q
in ēfusione de celo prectus ē. qñ eū an
tiquus serpens p superbiā scindere uel
let angloꝝ gcordiā. ds ipsā fonti potēn
tia sua tenuit. ne p rabiē illi laceraret.
Sathan enī in altis glam magnā habē
in se cōputauit se posse facere queq;
uellet. nec ob hoc glam sideru p̄dere
si; omia habere uolebat. & ido eū ad
omia ībiaret. p̄didit totū qd habebat
terū q; uocē de celo ad me dicentē audi
ui. Omia que ds opatus ē. ea in carita
te in humilitate ac in pace pfecit. q
tiā etiā homo caritatē diligat. humi
litatēq; apphendat. pacē q̄q; teneat.
ne cū illo in īteritū uadat qui uirtus
ustas in p̄mo ortu suo subsannabat.
Jam uides etiā qsi in medio pfate
australis plage tres imagines. duas

madē in quodā purissimo fonte
arenā lapidē uelut in ipso radi
ces. quēadmodū arbores in aqu
dū crescere uidem. que in fonte
ardentis unctie res nutrunt in
ne sē nutrimenti sē. quāe prima
cas sēcta humilitas. tūa pax. Ca
quālē & humilitas in purissima
runt de qua flumina beatit
fluēt eruūt. quia hē duē un
ad libāmine & erectionē hom
in mūdi peccatoꝝ. depūlus iacebat
a filiis p totū orbē diffamarū d
tus ei corp ei in cruce p̄fixū
in mundū portenta duumtan
ppe lapidē; fortitudinis & h
ostendit. qñ omia miracul
dūs di in mundo gessit ad
mūdi sui redūptionē; ee eccle uir
dūmentū sēparē sūt sic nec rad
dos facerunt. quia ds caritas
mūdi opib & iudicijs suis hu
in mūdi sanitas emī & humilita
& sibi ad ētas descendentes
dā reduxer̄t. Ita q
purpurā. ut eas p̄fecte īnue
ardere. hum
in carnē dīm tam sup
& se in omib humilia
ēmoꝝ ū negligat. Q
magō exīt eunde fontē sup
lapide alī stat. hoc ē qd pax
manet etiā trena negu
defendit. quia ip
angularis lapis e
mūdū natura
carmine suo din &
Eiusq; faciei
fulget ut ipsa clar

uidet in quoda purissimo fonte stantes circũsepto & ornato supi rotundo & p forato lapide uelut in ipso radicare sint. quẽadmodu arbores in aqua mẽ dũ crescere uidentẽ. que in fortitudine ardentis iustitie tres uirtutes in nomine sce trinitatis st. quarũ prima ẽ caritas. secda humilitas. tcia pax. Caritas quidẽ & humilitas in purissima diuinitate de qua flumina beatitudinis fluũt existũt. quia hę due uirtutes ad libationẽ & erectionẽ hominis q̃ in imis peccatorũ depressus iacebat. unicũ di filiũ p totũ orbẽ diffamatũ demonstrãt. cũ corp̃ ei in cruce pfonatũ & sepultũ mirabili potentia diuinitatis suę resurrexit. lapideq; fortitudinis & honoris se ee ostendit. qm̃ omnia miracula quę ide filius di in mundo gessit ad glam patris sui reduxerit hꝫ ee eedẽ uirtutes a diuinitate sepatę nõ fuit sic nec radix ab arbore secernit. quia ds caritas existẽs in omnib̃ opib̃ & iudicijs suis humilitatẽ tenet. Caritas enĩ & humilitas cũ eo de di filio ad tras descendentes. eũ ad celos redeuntẽ reduxerũt. Ditã quidẽ purpureo. altã autẽ candido fulgore ita circũdata. ut eas pfecte itueri ñ possis. qd designat caritatẽ in celesti amore uelut purpurã ardere. humilitatẽ ũ trenas sordes in candore rectitudinis de se excutere. Qd quãuis mortali homini difficile sit p omnia imitari qm̃ diu uiuit in carne dim tamen sup omnia diligere & se in omnib̃ humiliare ppt̃ mercede etnoꝝ ñ negligat. Qd autẽ tcia imago exẽ eundẽ fontẽ sup̃ pstantẽ lapide illi stat. hoc ẽ qd pax que ĩ celestib̃ manet etiã trena negocia q̃ exẽ celestia sẽ defendit. quia ipsã filius di uerus angularis lapis existens attulit. cũ totũ mundũ natiuitate sua illuminauit. & cũ ipsũ angelĩ laudabili carmine suo dim & hominẽ cognouerũt. Cuiusq; facies tanta claritate fulget ut ipsa claritas faciẽ tuã reũberet. qm̃ pax que p filiũ di surrexit. ita ut in supnis ẽ intrens teneri pot̃. quia cũ celestia in stabilitate unanimitatis semp sint. trena ĩturbatione hac & illac plecta multociens mutantẽ. Si; tamen homo qui opus di ẽ ipsũ laudabit. qm̃ anima homis in laude erit ut angls ẽ. qa dũ homo in sclo uiuit tam colit q̃m uult & q̃m desiderat. dimq; ostendit. qm̃ sedm illũ signat ẽ. Et coĩa eis beati ordines scoꝝ uelut in nube apparẽt quos diligentĩ ituentẽ. quia p caritatẽ & humilitatẽ ad glam supne celsitudinis pruemt. cũ mires fidelĩ q̃si nubes de uirtute in uirtutẽ fluũt. ubi illos etiã caritas & humilitas diligenti examinatione & tuitione cõsiderantes ad desidia supnoꝝ strenue & lenit̃ accenduũt. Nam caritas ornatrix opũ di ẽ quẽadmodu anulus p nobile lapide ornat̃. humilitas autẽ in humanitate filij di aptę se manifestauit. qui de integra stella maris surrexit. Et ipse casũ pmi hominis ñ extimuit. nec expulsio pmi hoĩs eũ extulit qm̃ nullius peccatũ ipsũ tetigit. quia totus in diuinitate radicat̃ fuit si; quida qui eũ uidebãt & cũ eo ibãt exaruerũt. & uelut arida folia ceciderũt. Ipse tamen in locũ eoꝝ alios germinare fecit nec ulli hominis cĩliũ habuit. q̃m inimicos suos superet. qui ab eo uoluntate ppria ceciderãt. Si; & ociosus ñ erat sic primus homo in casu suo a bonis opib̃ uacabat. qm̃ in gloriosi ore uitã quã pri posituis fruebat. hominẽ renouabat. nec in sede sua pbię se reclinauit. quẽadmodu diabolus qui hominẽ cũ pestilentia ĩobedientię decepit. timoreq; ñ habuit q̃m hominẽ illi auferret. qa cap̃ ei ualida fortitudine conteren

Cdu

pſciuit. Predictiſ q̄q; uirtutib⁹
ecclia ꝓnata & dotata in cubicu
iiii. lu regiſ ducebat̄. ut ſeptū ē. Aſh
tit regina a dextriſ tuiſ. / in ueſti
tu deaurato circūdata uarietate.
hui⁹ ſententie ītellectuſ hoc m̄ acci
piendus ē. O filii patriſ in deſponſatio
ne catholice fidi aſtitit ecclia ꝓſpi
tati ſuꝑnoꝝ deſideriоꝝ dotata hu
manitate tua que rubore ſanḡnis
tui ꝓfuſa ē. circūamicta q̄q; multi
plicib⁹ uirtutib⁹ quaſ de domo patris
tui tulit. cū in amplexuſ dilectoiſ
tue ſe poſuit. Iſta quippe deſponſa
tio ꝓ uoluntatē om̄piſ dī ꝓceſſit. q̄
illa cū fulgenti ope ꝓfecit. ubi a ſū
mo uſq; ad īmū hominē collegit. q̄
īdumēto uſtitie decoꝝauit. / cū filiū
dī ꝓ redeptione hominiſ in carne
pati uoluit. Homo enī op⁹ dextre dī
ē. ꝓ quē ipſe ueſtit⁹ & uocat⁹ ad rega
leſ nuptiaſ ē. quaſ humilitaſ fecit.
cū dⁿs altiſſimuſ in ima tūe reſpex
it & ecclīam de cōmuni populo col
legit. q̄tum̄ ille qui ceciderat ꝓ pe
nitentiā reſurgeret. ſeq; in ſēſi mo
rib⁹ renouaret. uarietate uirtutū
q̄ſi uiriditate floꝝ adornat⁹. Sup
bia aut̄ ſemp corrupta ē quia unā
quāq; rem cōprimit. diuidit & ab
ſtrahit. humilitaſ ū nulli quicq̄m
rapit ſeu abſtrahit. ſ; oīa in cari
tate retinet. & in ipſa dⁿs ad ītaſ ſe
reclmauit. atq; oīſ uirtuteſ ꝓ ip
ſā collegit. Iſte uirtuteſ nāq; ad filium
dī tendūt. ſic̄ uirgo uirū repudiam
do xpm ſponſū ſuū uocat. ipſeq;
humilitatī adunctę ſr̄. cū eaſ ad
nuptiaſ regiſ ꝓduc̄. Verba aut̄ hec fi
dele deuoto coꝝdiſ affectu ꝓcipiat̄ /
q̄m ꝓ illiu qui primⁱ & nouiſſimⁱ ē
ad utilitatē credentiū edita ſunt.

Quarta miſio ter
cie partis.

l. Eīde prope ſeptēn
trionale angulū
qui uerſus orientē reſpiciebat. uidi ima
ginē cui⁹ facieſ & pedeſ tanto fulgore
radiabāt. ut idē fulgor uiſū meū re
uerberaret. Veſtē aut̄ q̄ſi ex albo ſerico
īduerat. & uiridiſ coloꝝ deſup tunicā
habebat. que diuerſis margaritis ubiq;
ornata apparebat. atq; uelut in auri⁹;
ītaureſ. in pectore monilia. in brachiis
ū armillaſ portabat. / que oīa uelut
ex puriſſimo auro erāt p̄cioſis lapidib⁹
ornata. S; q̄ſi in medio eiⁱdē ſeptentrīona
liſ plage uidi aliā imaginē erectā ſtatu
tē formāq; mirabile habentē. / in cui⁹ ſū
mitate ubi locuſ rapitis eiⁱ eē debebat
tanta claritaſ fulgoriſ radiabat. ut idē
fulgor uiſū meū repelleret. In medio
aut̄ uentriſ ipſi⁹ caput hominiſ capil
loſ canoſ barbāq; habens apparebat.
& pedeſ ei⁹ ſimilitudinē pedū leoniſ
imitabant̄. S; & ſex alaſ habebat quaꝝ
due ab humeriſ ſurſū aſcendentes
& ſe recuruantes ad īuicē ſe cōiungē
bant. p̄dictāq; claritatē tegebāt. Du
ab⁹ aut̄ aꝑtaſ humeriſ uſq; ad uer
ticē ſup̄dicti capitis deorſū ſe extendē
tib⁹. duab⁹ ū a lumbis eiⁱdē imaginis uſq;
ad talū pedū ipſius deſcendentib⁹. & ſe
aliq̄ntulū q̄ſi ad uolandū expanden
tib⁹. reliquo corpe uelut piſcū & ñ alio⁹
uolatiliū pennulis ꝓ totū uelato. Et
in duab⁹ aliſ que ſe ad uerticē p̄fati ca
pitis extendebāt. quinq; ſpecula appa
rebāt. quoꝝ unū in ſūmitate dextre
ale erat in quo ſc̄ptū uidebat̄. una &
ueritaſ. & unū in medio eiⁱ in ſe ſc̄ptū
habens. ego oſtiū oīuū archanoꝝ dī
ſū. unūq; in fine ipſi⁹ in quo ſc̄ptū q
tinebat̄. oſtenſio oīuū bonoꝝ exiſtit /
atq; īſūmitate ſiniſtre ale unū erat.
in ſe ſc̄ptū ēminens. ſpeculū ſū in quo
ītentio electoꝝ ēſiderat̄. & unū in fine
eiⁱdē ale ſc̄ptū habens. numeia nobis
ſi tuеſ ipſe qui regnaturuſ es in ꝑpe
tuū. Et imago hec doꝛſū ad aquilonē
uertebat. ꝑ totā aut̄ occidentalē pla
gā uelut tenebraſ tenebraſ fumu

gantes aspiciebat. s; prope angulu ei⁹
de plage qui uersus septentrionē erat
ingentissimus ignis cū sulphure & densis
simus tenebris ebullies. ferre usq; ad
medietatē septentionalis partis se recur
uando extendebat. audiuiq; uocē de
celo in dicentē. Ompe ds qui p sa
pientiā oīa ēdidit. mirifica opa sua
diuīsis significationib⁹ aptt. atq; in do
nis suis mirabilis existens. ea unicuiq;
creaturę secm qđ uult diuidit. Homi
nē q̄q; ad beatitudinē supnoꝝ reduce
re uolens. ei in mirabilib⁹ figuris hęc
quę in celestib⁹ & quę in terrestrib⁹ & quę
in infernalib⁹ mansionib⁹ sūt prout uult
ēgrue demonstrat. Vñ prope septentio
nale angulu qui uersus orientē respicit.
uidet imaginē cui⁹ facies & pedes tan
to fulgore radiāt ut idē fulgor uisū
suū reuerberet. qm ubi stultitia finit
& iustitia oritt. sapientia uere beatitu
dinis manifestatt. cui⁹ initiū & finis hu
manū intellectū supāt. quia eadē luce
pscientię qua principiū operis sui ipse ex
it. eade & finē ei⁹ puidit. Ipse aut qua
si ex albo serico induit. qm hominē in
candore & suauitate dilectionis amplec
tens. etiā filiū di in decore iurgnitatis
incarnatū ostendit. & q̄m hoc fieret ho
mini ignotū ē. s; sola diuinitas hoc no
uit. Et uiridis coloris desup tunicā ha
bet quę diuīsis margaritis ubiq; ornata
apparet. quia etiā exteriores creaturas sci
licet in aere uolantes & in terra ambulan
tes seu reptantes ac in aquis natantes.
quoꝝ spe cū carne deficiūt sapientia
n abicit. s; eas uegetat & retinet. qm
seruicū homini ipendūt. & ab eis pas
citt. & etiā ipse uelut ornatus in marga
ritis eide sapientię existit cū natura
sua n excedit. homine multociēs recta
sibi institutā mā trinsgrediente. Atq; uel
in auribus maures. in pectore monilia. in
brachys ū armillas portat. quę oīa
uelut ex purissimo auro ꝑ. pciosis lapi
dib⁹ ornata. qm oīs creaturę illi obe
diūt. pceptoꝝq; ipsi⁹ recordant. Vnde
etiā opa eius comphensione plenitu
dinis ita mununtt. ut nulla creatu
ra ita ipfecta sit. qđ ei quicquā in na
tura sua desit. quin plenitudinē to
ti⁹ pfectionis & utilitatis in se habe
at & sic oīa quę p sapientiā pces
serūt. in illa quēadmodū purissim⁹
& elegantissim⁹ decor st. splendidis
simo q̄q; fulgore essentię suę lucentia.
Homo etiā cōplens pcepta mandatoꝝ
di uestis candida & suauis sapientię
ē. uiridecq; idumitū p bonā intentionē
& uiriditatē opū multimodis uirtu
tib⁹ ornatoꝝ. auruq; illi⁹ decor cū se
ab auditu malax suisurrationū aūrit.
pectoris ei⁹ munitio cū illicita deside
ria neglegit. Brachioꝝ q̄q; ipsi⁹ ho
nor fortitudinis ē cū se a peccato de
fendit. quia oīa hęc ex puritate
uere fidei oriunt. pfundissimis do
nis sci spe ultimisq; scripturis doc
toꝝ decorata. ubi fidelis homo bonis
opib⁹ illa pficit. Sed q̄si in medio
eide septentrionalis plagę uidet alia
imaginē erectā stantē. formāq; mira
bile habentē quę cont fortitudinē
iustāq; estimationē antiqui serpen
tis. omipotentē dm designat. in ma
iestate sua iuncibile & in uirtutib⁹
suis mutabile q̄m pfunditatē mithi
oꝝ ei⁹ nullus ad finē pducere pot.
In cui⁹ sūmitate ubi locus capitis ei⁹
ee deberet. tanta claritas fulgoris ra
diat ut idē fulgor uisū tuū repcu
tiat. quia excellentia diuinitatis q̄
oīa illuminat. nullus du moꝝta
li corpe gūat uidere pot. cū nec an
gli aspectu ei⁹ semp assistentes ip
sū ad finē pducere ualeāt. eū ipsi
cere assidue desiderantes. q̄m ds cla
ritas illa ē quę nec ee icepit nec fini
etur. In medio aut uertitis ipsi⁹ cap
hominis capillos canos barbāq; ha
bens apparet. significans qđ imptec
tione opū di antiquū cōsiliū ad sal

2902

uationē hominis fuit. magnā dig
nitatē rectitudinis in se ostendens.
quā nemo dinumerare nec comp
hendere pot̄.ꝛquēadm̄dū ūcuī & fi
nis rotę quę equale circulū habet.
ab homine discerni ū ꝑualet. Nullus
enī homo illud finire pot̄. qđ angli iiii.
comphendere nequeūt.ꝛquia etnitas
ante ipsos equalit̄ uolendo & ꝑfici
endo fuit nec ulli rei eguit. qm̄
semp plena fuit. Vñ & idē caput
formā humani capitis habet. quia
ds hominē ad imaginē & similitu
dinē suā fecit. & potestatē opandi i
u dedit. q̄tin̄ qđ bonū ē oparet̄. erra
tionēq; suī laudaret.ꝛnec illi obliuis
ceret̄. Deo & enī nullus similis ē nec
ēe pot̄. si; qui illi assimulari uoluit
deletus ē. qua hoc ēe ñ debuit. Cū
aut̄ ds ūtutē suā potent̄ ostendere
uoluit. in aluū uirginis respexit.ꝛ
& sic̄ in die septimo ab oī ope suo
requieuit. hoiemq; deīde opari ista
tuit. ita & filiū suū in ut̄o uirginis
requescere fecit.ꝛeui & oīe opus
suū cōmisit. Iam spe scs lenī calo
re suo carnē uirginis absq; oī ī̄cen
dio motus carnalis uiri tetigit. quē
admodū ros sup gram̄ lenit̄ cadit.
ita ut flos seil filius di in carne eī
de uirginis formā hominis assume
ret. qui etiā multa tolerantia ꝓpt̄
hominē crimina eī sustinuit. Nā
in circūcisione sua ꝑ baptismū ho
minē purgandū designauit. & in
passione ac in morte sua illū de cri
minalib⁹ peccatis suis redimēdū. ac
in ascensione sua ipsū celesti regno
associandū demonstrauit. atq; hu
modi numerū beator̄ usq; ad tre
m̄dū temp⁹ iudicij cōplebit. Et pdc̄s
p̄dictę imaginis similitudinē pdu
ionis imutauit̄.ꝛdesignantes qđ ds
diuinitatē suā hominib⁹ quādiu
mortales sit̄ abscondit. quib⁹ tamī in
legalib⁹ p̄ceptis & in aliis ceremoniis

plurima bona ostendit. Quę tande
omīa ꝑ filiū suū uelut cū pedib⁹ leonū
ad se trahet & examinabit. ita ut tota
tra ꝑcutiat̄ & firmamentū euertat̄. & mor
talis homo sic finē habens rationē de o
pib⁹ suis reddat. ubi & filiū di īmortale
iudebit. Sed & sex alas habet quę sex
dierū opa siūt. in quib⁹ homo dm̄ iuo
cando laudat. & seipsū aduersus di p
curat.ꝛquę duę ab humeris sursū ascen
dentes & se recuruantes ad iuncē se con
iungūt p̄dictāq; claritatē tegūt. quę
dilectionē di & proximi ostendentes. & se
ꝑ fortitudinē bonor̄ opū surs̄ū erigen
tes. rigore deposito necessitati proximor̄
ꝯdescendūt. Multa etiā archana dei
comphendūt.ꝛqm̄ & ęcde alę etiā celes
tē milicią supnor̄ spuū manifestāt.
quos ds ad uultū suū posuit eos specu
la miraculor̄ suor̄ ēstituens. cū uultū
ipsi⁹ īspicient. quē tam̄ nulla celebrita
te laudis nec ullo tēmino ad finē ꝑduce
re ualent. Nab⁹ aut̄ alis a ꝑtans hūme
ris usq; ad uerticē sup̄dicti capitis deor̄
sū se extendentib⁹. uetus & nouū testa
tū significat̄ quę fortitudinē ꝓpriam
di portāt. & se ad antiquū ēsiluī decli
nando extendūt cū in ueti testamēto ꝑ
phetę filiū di p̄dixer̄t. quē in nouo filii
ecclię ꝑ deuotionē fidei suscepūt. Ipse etiā
potestatē di declarāt. quę possibilitatē eor
andi & faciendi habet. quēadm̄dū & a
les expansis alis suis in altitudinē mi
tudinē & in pfunditatē uolat.ꝛqm̄ & ds
omīa celestia secreta in recto uenere ēsti
tuit. ita ut eor̄ splendor nūquā cesset.
& in ueritate ipsi⁹ nūquā finē habeant.
sic̄ nec ueritas umbrā falsitatis habet.
Alis ū duab⁹ alumbis eīde imaginis usq;
ad talu pedū ipsi⁹ descendentib⁹. & se ali
quantulū q̄si ad uolandū expandentī
bus.ꝛp̄sens scīm & futurū ostendit. ubi
in p̄senti generatio p̄terit & alia succe
dit. & ubi in futuro stabilitas ideficien
tis uitę aduenet. eū circa finē mundi
idipsū manifestabit.ꝛtronib⁹ & pdigus

quāplurimus eundē finē uelut uolan
do p̄currentib̄. Et lumbis ī ghuuel gut
turis diabolici gustū peccatoꝝ & car
nalū desideriorꝝ īmittit ubi cibi des
cendūt & emittunt̄. & ubi carnis ꝯcu
piscentia in peccatis crescit. sī diuina p
tectio eos defendit. & castratē cū erecto
ne bonoꝝ opū ipsis tribuit. Nam ds ī
cestos actus q̄p mortū lingue serpentis
in primus hominib̄ surrexerūt. p̄terea p
hominē unū ꝯstrinxit qui potentib̄
alis uirginee nature officiū luxurie
in mētib; hōum cont̄ carnis usura ꝯtulit.
Vnde & reliquo corpe uelut piscū & ñ uo
latilū pennulis p totū uelato. designat̄
qd̄ sic forma piscū formę uolatilū dis
similis existit. & ut occultū ē q̄n̄ pisces
nascant̄ & qualit̄ crescāt. & aque in q̄b̄
uiuūt. festinū cursū habeant. & pisces ꝯ
cū ipsis festinant̄ fluūt. ita q̄q; & filius
di totus in scitate nat̄ ē. & in aliena na
tura scil̄ ab alijs hominib̄ separatus. in iu
stitia totus sēs fuit. in qua etiā hoīem
expansis alis omnū bonoꝝ opū in celū
reportauit sic & in antiqua lege p signa
sacrificiorꝝ multociens p̄signatū fuerat.
& ut p ipsū in uirginea natura deīde
cōpletū ē. Mox enī ut ada noxiale po
mū comedit gustū in peccatis cēpit. ita
ut peccare posset. Quappt̄ & paradisia
ca gl̄a ab ipso recessit. & in exiliū missus
ē. Statī quoq; diabolus luxuriā ad
uersus dm̄ p tulit & natiuitatē hōum
cū ipudica ēfusione emisit. atq; in dolo
suo cogitabat quod homo qui in tantis
sordib; cēt regnū celoꝝ intrare ñ posset.
q̄n̄ filij fornicationis ñ ēent ppls di nec
ipse ds eoꝝ. In spurcicijs nāq; mot̄ car
nis diabolus ualde gaudebat. & int̄ se
dicebat. Ego hominē de glioso loco suo
deieci eūq; in maximas sordes misi. & i
deo nulla pars deo in illo ē. quia ipse to
tus mundus nulla sordiditatē unq̄ nec vi.
recipit. Quappt̄ & homo in loco meo re
manebit. Ds; ds antiquū serpentē celauit
q̄n̄ hominē liberare uellet. & spurcici
as que p dolū illi ebullierāt p filium
suū abluit. & uulnera que homini
luxuria īflixerat p illū deleuit. Istud
ds in medio potentie sue in qua an
te oīa īcepta fuit. & in medio noctis
infernalis puteū fecit. sic & in noctis me
dio p angelm̄ peruientē signauerat
in medio uidel̄ potentie sue q̄n̄ po
tens erat facere quecūq; uoluit. atq;
in medio noctis cū antiquus inimicus
superba opinione putabat qd̄ hominē
cepisset sic uellet. & ita tantā mul
titudinē hōum possedisset q̄si eos
in medio cordis sui haberet. Tunc fi
lius di ut p̄fatū ē diabolo nesciente
occulte uenit atq; humanitate sua
hamū illi quo homines capiebat ꝯ
fregit. que etiā detectis hostib̄ suis
p signo triumphi in uexillū crucis
suspendit. & patri suo cū oīi mili
cia celestis exercit̄ ostendit. Vñ & ide
exercit̄ canticū noue laudis eleuabat
gaudens qd̄ tam magna multitudo
beatarū animarū a tam truculenta
captiuitate liberata eēt. quia p̄dict̄
di filius eas in locū beatitudinis col
locauerat. Et q̄re omīpc ds unicū
filiū suū qui nullū debitū in pecca
tis habuit. tantas passiones pati pmi
sit. Idcirco uidel̄ ne antiquus decep
tor ulla occasionē adūsus dm̄ habe
ret quia homo illi libent̄ ēsenserat
& q̄n̄ p̄cepta illi p oīa secut̄ fuerat.
Si enī homo peccator p alijs hominib̄
occideret̄. malignus spe diceret qd̄ il
le nullū liberare posset. q̄n̄ de ppriis
peccatis arguendus ēet in quib; ei con
sensisset. Quappt̄ & nulla possibilitatē
haberet ut & sibi & alijs finē captiui
tatis abstraheret. Ihū uuuens ds filiū
suū dedit cui forma similis formę ade
fuit. q̄tin̄ p̄ iduīm̄tū humanitatis sue
hominē redimeret. Et in duab̄ alis
que se ad uerticē p̄fati capitis exten
dūt. quinq; specula apparēt. quia in
uetere & in nouo testam̄to que ad

2912

dignitatē antiqui ēsilij respiciūt
quinq; luminaria diuersoꝝ tem
porū ostendunt. primū uidel in a
bel. secūm in noe. tēiū in abrahā. qr
tū in moyse. quintū in filio di. que
omia hominib' ad uā ueritatis lu
cēt. cū etiā ipse filius di clausurā ce
lestiū gaudioꝝ p passionē suā apuit.
Quoꝝ unū in sūmitate dextre ale ē
in quo sēptū uidet uia & ueritas. qd
alta mystia miraculoꝝ di designat.
que nullus hominū p scientiā suā
plenarie comphendere ualet. nisi qñ
tū in circulo fidi capit. sic nec um
bra in speculo quecquā plus opatur
quā ei p formā demonstrat. & que
ad salutē populoꝝ uā iustice ac ue
ritatē rectitudinis ostendūt. qtinus
homo dñm timens ad celestia puenat.
uelut etiā opa & finis abel declarāt.
Et unū in medio ei' in se sēptū habet.
ego hostiū oīuū archanoꝝ di sum.
qm in pfectione salutaris defensio
nis manifestatio secretoꝝ di declarat.
ostendens qd omipe ds in latitudinē
totī creature miraculis suis se expan
dit. sic etiā a primo homine usq; ad no
uissimū multiplicia signa miraculoꝝ
pficit. uidel pphetando. nunciando
& faciendo nec in his cessabit donec
omia que facturus ē cōpleat. queād
mdū nec in pma creatione creature
requieuit. ante quā ex toto eam com
pleret. sic & in noe uarius signis pfi
guratur. Ij nūq; ē in fine ipsi' in quo
sēptū ētinet. ostensio oīuū bonoꝝ ex
isto qua in fine isto finis diabolice ir
risionis ē pmonstratus. atq; ortus
cunctoꝝ bonoꝝ pfigurat'. designans
etiā qd filius di formā hominis de im
plici uirgine cēt assūpturus. & omia
bona p se cōpleturus. Qd & liber uite
denumtiat qui nūquā delebit' in quo
etiā celestis iherlm cū oīb' uirtutib'
suis desēpta ē quas nullus enarrare
ualet. sic nec mirabilia di quaspiā
ad finē pduxit. Que etiā omia abrahā
in circūcisione quā p̄cepto di cōpleuit
fidelit pmonstrauit. Atq; in sūmitate
sinistre ale unū ē. in se sēptū ētinens.
speculu sū in quo ītentio electoꝝ ēsside
rat. qm in ūcio uictrice cū supna defen
sio p utrute electoꝝ suoꝝ ūquitatē opi
meret tam simplex & pura deuotio illoꝝ
apparuit ut diabolicis artib' resistrēt
& se unū holocaustū deo offerret. Qua
ppt & sarhan retrorsū p̄cepit dñm tā
fortē sup īmicos suos cognouit. ut etiā
in pfundo īferni extritus eū p omia
ētremiscēt. Vñ & multi qui in parte
aquilonis p montiferū pomū dōmue
bāt. in speculo timoris di p penitentiā
euigilarūt. scil homicidē. adultri. rap
toꝝ mdaces ac alij quiq; peccatoꝝ
dñm exoranteꝝ. qtinus eos ab antiquo
hoste liberaret. In penitentia nāq; uboꝝ
ds ualde laudat'. qm omis ordines pe
nitentiū & fideliū hominū dñm in po
testate sua magnū cognoscūt. qui eos
sic liberat & peccata eoꝝ delet. Quapp
& in eis ualde delectat'. quia cū uelut
nox in peccatis mortales fuissēt qñ pa
trū diē p penitentiā illos fecit. Vñ &
multoplus eū diligūt a diabolo sic erepti
quā si ereptione p penitentiā n ītigissēt. nec deīcepss ab amore eius torpescent.
Itaq; timor di omīb' tam electis. simpli
cib' & inocentib' quā peccatoribus necessa
rius ē. qm eos oportet timorē di prī habe
re quā amorē ei' gustēt. & ido etiā in
pfaro speculo ītentiones ipsoꝝ uelut sēp
tura apparēt. quas ds semp īspicit. Et
unū in fine eide ale sēptū habens. nun
cia nobis si tu es ipse qui regnaturus es
in pplo isrl. quia ubi uetus testamtū fi
nitū ē & nouū īcepit. unigenit' meus
apparuit qui sarhan in īferiore puteū
īferni uelut lapidē submersit. ita qs in
nullo uentoso flatu uoluntatis suę spira
re potit ut prius fecit. in quo facto ue
filius mis electis suis etna pmia demon
strauit. quēadmdū ad moysen locut'

sū dicens. Ostendā oīe bonū tibi & uocabor in nomine dñi coā te & miserebor cui uoluero. & clemens ero in quē in placuerit. R. ursūq; ait. Non poteris uidere faciē meam ñ emī uidebit me homo & uiuet. Et rūm. Ecce īquit ē locus apud me. stabis supꝑ petrā. Cūq; transibit gla mea ponā te in foramine petre & pte gā te dextā mea donec trāseā tollaq; manū meā & uidebis posteriora mea. Hui⁹ sententie ītellectus hoc m̄ accipiendus ē. Ego qui dns eunctoꝝ sū qm̄ ꝑ memetipsū sū. tibi qui puro cordē me colis. etnę uitę beatitudinē quę oīe bonū ē. ostendā. Vocaborq; dns coā te qui creator oīū creaturaꝝ sū. cū tu ysrl tunicā filij mei uideris quā adę p misi qñdo eū nomine suo uocaui. qñdo tenebrosā uestē illi dedi. quia tenebrosus erat. Ob hoc etiā nullus hominū peccatis adę grauatus uultū meū uidere potuit quādiu morta lis exultit. qm̄ p suggestionē diaboli de ingredine aquilonis niger ē. & si cut queq; lucida ab aquilone auersa fē. sic claritas uere lucis ab ada secessit. eū p ēsilū antiqui serpentis ad aquilonē respexit. Vnde quia mo talū nemo gl̄am meā pfecte ītueri potuit. ꝑ pphas meos loqñdo miracu la mea ostendi qui in umbra loqbā tur quę de luce formabā. quę etiā viii. obscurior luce sua erat. sic̄ omnis umbra obscurior substantia sua est de qua pcedit. Sol q̄q; & luna ac om nia sydera hominī obnubilata erāt. ita ut nuda claritatē illoꝝ uidere ñ posset. atq; omia uentoꝝ spiramina illi ad uidendū obtecta erāt. & ido q̄si in umbra dicebā ut p̄dictū ē. nuncia nobis si tu es ipse qui regna turus es in pplo ysrl. Iam spe sc̄s in pplo suo pphetando protulit. qd̄ ꝑ pri mā uocationē qua ada uocatus ē p̄figuratū erat qd̄ liberator hoīum uenturus erāt. Tunc filius dī humanitate īduꝫ uenit. cui⁹ claritatē di uinitatis homines uidere ñ potāt cū eū q̄si aluī hominē īspicerēt. si; tamē ipse in alia uia quā homines uiuerēt. sed sine gustu peccati eis se ostendebat. sic aut̄ ut comederet biberet. dormiret. & se uestiret. nul la macula delictoꝝ habens. Iudei ū aliiq; multi ipsū uidentes filiū dī ē dubitabā. atq; in hoc scientiā suā obnubilabā. nec mirabilia ip si in fide capiebā. si; in duriciā saxo rum cuersi sē. quēadmodū coluber in cauerna petre latet. Sic; tamē ipse dextra sua quāplurimos uideoꝝ & paganoꝝ cū īnumerabili exer citu saluandoꝝ obtinebit. donec oīa mirabilia ipsi⁹ p̄teriora sua demonstrabit. q̄tm̄ oīs cognos cā qualit̄ cū diabolo dimicauerit. Et tunc o ysrl in illo fiducialit̄ ēfides. cui⁹ miracula ut ada claritatē etnę uitę fugisti in ipsū ñ credendo. ipseq; tunc tibi erit sub lingua tua ut fa uus mellis & ut cibus lactis in os tensione opū suoꝝ quę adte colliges & brachio tuo apphendes querula uoce dicendo. ach ach quādiu decep ti sum⁹. & sic adimplebit̄ qd̄ me īspi rante sc̄ptū ē. Mirabiles elationes maris. mirabilis in altis dns. Hui⁹ sen tentię ītellectus hoc m̄ accipiendus ē. Ds qui uia & ueritas ē. sub archanis recte ēstitutionis siue oīa ornamenta firmamenti cū mirabilib⁹ elationib; maris posuit. quia cū mirabili ela tione maris ornamenta firmamenti ꝑ fudit. eaq; in aliqua parte sectm ce lestia archana in similitudine spe culi posuit. si; sic̄ umb⁹ īspeculo nich absq; forma sua pot̄. sic nec ornamenta firmamenti q̄q; ꝑse. ī ꝑsupna secta opari ꝑualē. Ornamenta q̄ꝑ firmamenti desupnis archanis resplendēt.

Quēadmodū fulgur

292a

ab igne ꝓcedit quia ignis mā
fulguris ē.' & fulgur ꝓtīnsit. igni
aut̄ ꝓmanet.' & ita oīa mīta fir
mamīti ꝓtīnseūt. celestis aut̄ armo
nia manendo ꝑdurat. Quappt̄ &
mirabilis in altis celoꝝ dns ē.' qm
nulla tīnsitoria res ꝓfecte pot̄ ea re
spicere que nūqm tīnsibūt. quia illa
nī deficienti ꝓfectione sr̄. S; ds in
oīa mīris & in signis firmamīti ho
minib⁹ celestia demonstrauit. qtin⁹
in speculo fidi miracula sua ꝓ hec
cognoscāt. & si p̄dicta oīa mīta ui
dere non ualeret. scientia eoꝝ ceca eēt.
sic̄ etiā aquilo oīi luce priuatus
pt̄ ruinā diaboli nūqm claruit.'
qui qm honorē altissimi substan
nauit. ido & ipse nullū lum̄ reti
nuit. Mirabiles q̄q; elationes ma
ris sūt. cū homines qui in stabili
tate hac & illac ūundāt. spu sc̄o ac
censi aīrenus ad celestia se eleuāt.
& sic etiā mirabilis in altis uirtutū
b⁹ dns cū illos ad queq; bona ita con
fortat. ut sordib⁹ uicioꝝ deiecti se
subdere recusēt. Ign etiā sc̄ptura ha
bet. Et cū firmauit obē tīrē.' q
nī cōmouebit̄. hui⁹ sententie ītellec
tus hoc nō accipiendus ē. Ds cū ple
no ope repleuit obē tīrē & ido nī cō
mouebit̄. qm si creaturis repletus nī
eēt. quada ītimitate ceūctus moueret̄.
Omīs enī creatura locī suī qui ipsā
ministrando portat replet.' si deus
miracula sua in homine opat̄.' or
bēq; tīrē illi ad necessitatē coepti siu
cōmisit. Ipse etiā firmauit eccliam
toto obe tīrē diffusā que nulla te
pestate aduersarioꝝ conteret̄.' quā
uis plurimis tribulationib⁹ mul
tociens fatiget̄. Nam miracula sua
ds in illa assidue ꝓficit. nec in hoc
cessabit. quo usq; numeris electoꝝ
suoꝝ cū celesti armonia cōpleat̄.
Vult⁹ aut̄ diuinitatis sup armo
nia ista ē. nec ipsa ullo fine tīmina
ri potīt. nec quecquā ꝑse. si; ꝓ ostēn
sionē uultus diuinitatis facere ualet.
sic̄ nec umbra in speculo apparens
aliquid ꝑse facit. si; ꝓ formā suā de
qua ꝓcedit. Et ceti dicunt̄ qui dm in
spicuīt. celiq; qui eum ꝓphetāt.' celu
q̄q; fuit qd filius di in humanitate
se ostendebat. Ceti aut̄ illi nominant̄
qui de splendore mult⁹ di queadmdū
scintille ab igne resplendēt.' & u q⁹
ds oīs ītimicos suos supauit. S; cū
ds celu & tīrā creauit. in medio eoꝝ ho
minē posuit quarū⁹ eis dominando
imparet. & hoc mediū sedm mediū
illud ē quo filius di in medio coꝝ de
patris ē. quia ut ēsiliū a coꝝ hōis.
era & filii a patre deo eruut. Ham cor
ēsiliū habet & ēsiliū in coꝝ ē & unū
sr̄.' nec ulla diuisio ibi eē pot̄. Et
imago hec dorsū ad aquilonē uerte
rat.' qm omipe ds cunctos aquilonis
amicos celauit qd cū filio suo facere
uoluit. & sic̄ illos retrorsū deiecit ne
ullū lum̄ uideret̄. ita in nulla creatura
opus filii di uidebāt.' & qm hec oīa
ds ꝓantiquū ēsiliū ordinauerat. id
circo illis abscondita erāt. Ꝓ uim enī
zeli di diabolus in abyssū dimersus
ē. oīeq; lum̄ illi ablatū ē. ita ut iam
nullū fulgorē beatitudinis uideat
qua oīmo excecatus ē. qm simili
tudinē illiq; de nullo s; q ꝓ semetipsum
ē habere uoluit. & licet ītuitu timore
iudicia di nē sentit & eis respondet.'
illa scit que ad ipsū ptinēt puniendo.
Nam in timore iudicioꝝ di uoluit
qd dō nequaqm resistere pot̄.' si; tamē
ramos opis illi⁹ abscidit. sic̄ in pmis
hominib; fecit. illos uidel seducendo
qui ei ex toto corde cēsentiūt. Ꝓpt̄ qd
etiā in ꝑditionē tradit̄. qua ide hos
tis semp rugit ut animas deuoret.
nec abhoc furore ullo tedio cessat. Ds
aut̄ in magnis ꝑcomiis & multis sig
nis occultā diuinitatē suā hominib;
ostendit.' atq; ꝓ sapientiā in errant

viii.

Rota

ris multa eis demonstrauit. in quib; secreta diuinitatis ipsi cognoscant quēadmodū homo multas formas p ser entiā suā colorib⁹ depingit. S; & sicut antiquus serpens in casu suo deo resis tere nō potuit. sic etiā nec contradicere ualuit. quin ds supnū chorū in ma iore laude p filiū suū cū animab⁹ uis tor restitueret de quo illi ceciderūt qui op⁹ eius de filij di ante nouissimū die plenit scire nō poterūt. & qui tē de celesti exercitu magnā cōfusionē sustinebūt. qua locus eor in maiore benedictione replebit quā ante fuit ser. Filius enī di ut p̄dictū ē in aliena ua p̄ alius formosius peelsit. ita qd̄ p les uirginee nature exulteus. qm̄ pri ma uirgo p serpentinū cōsiliū cor rupta est. uirgo aut̄ maria tota scā fuit. que de spu scō filiū cēcepit & uirgo pepit uirgoq; p mansit. Hec natiuitas p antiquū cōsiliū p̄dest tinata erat & tota spiritalis in diuini tate occultata latebat nec in scientiā hominū uolauit eo qd̄ nō multiplex s; unica in diuinitate eēt. ubi idē di filius ante antiquitatē dierū ex patre natus exiuit. qm̄ pat̄ eum ho minē fieri in uoluntate sua semp ha buit. Qui in aliena natura humani tatis ueniens sinistrā partē leuiathan eiuit. cū mille uicia peccatoꝝ de gur gite illi⁹ p opa castitatis abstraxit. quia abstinentia & contritio pecca toꝝ alec castitatis sē. in quib⁹ uirgi nes & penitentes ppē dimissa peccata carnaliū desideriorū ad desponsatio nē agni uolāt. qm̄ & filius di uirgi nis filius uirginitate coronat⁹ peni tentes ad ipsum currentes suscepit. Ab ūcio enī ī duāt humanitatis sue omia spiritalia in homine opaba tur. que etiā usq; ad nouissimū diē pficiet. & hec in medio potentie sue sē nō p numerū dierū. s; p ium opis sui ac ea in recta statera habet. ita ut p nulla illusionē supari possit. Nam in humanitate sua sup pennā uentoꝝ uolauit. & sic aquila in sole sic ipse in facie patris aspexit. Qua sic abrahā circūcisionē carnis accep at p quā spiritalis unita quā aqua sig nificat ītelligit ut pisces in aqua in uīt. ita etiā anima hominis p bap tismū circūcidit atq; in aqua spiritalit ad uitā regenerat. in qua in eternū in sede beatitudinis uiuet quēadmo du etiā de sede maiestatis dei dicit. xi.

Dixit dns domino meo. sede a dextris meis. Dixit dns domino meo. Dns filius dei ad dnm suū patrē. Sede a dextris meis. Ex hac parte ad patrē. Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Inimicos suos. Diabolū & angelos eius. Scabellum pedum. Humanitatem suam. Quia caro ipsius p gustū peccati in tra nūqm̄ tacta ē. ac ideo nullus dolor eū euicit. s; p duā & aspam passionē omia trena superauit. Quē aut̄ deceret liberare hoīem nisi ignem filiū di qui de celo ad tras descendit. & de ipsis ad celos ascendit. & qui more di uinitatis sic gutta melliflua supna gram sup populū suū stillat. ita ut fideles nūquā ab unice separi possit. Omia em̄ opa bona pat̄ in filio suo operatus ē qd̄ in nullo alio fieri po tuit. qm̄ ipse ut p̄fatū ē a patre nūqm̄ recessit. sic nec splendor so lis a sole separ. Ipse utraq; p liberatio ne hoīs ad tras uenit. hominēq; re demit. que nemo aliis redimere potuit. Quia pat̄ eū sic uenire dis posuit. uelut ppha dauid spu scō

xii. ĩspurante dicit. Descendet sicut pluuia ī uellus & sic̄ stillicidia stillantia sup̄ tam. Huius sententie ītellectus hoc ñ accipiendus ē. Ada in cōsilio diaboli p̄ trīsgressionē p̄cepti di mortalis fuit. & ideo filius di descendit. uelut rosa suauitatis in aluū uirginis q̄e suauis. mitis. & humilis ut ouis in mor̄b̄ suis erat. q̄tin̄ hoīem de morte suscitaret. sic̄ & p̄e uersionē trē p̄arentū fructū in pluuia suscitat. Parentū quippe p̄ceptū legis ē qd̄ in humanitate sua idē filius di hominib̄ dedit ut in cognitione p̄cepti huius ad uitā resuscitarent. & secm̄ exemplū suū q̄si cū arativo carnalia desidia in semetipsis euerterēt. & etiā sic p̄ exempla scōr̄ operū fructuosi fierēt de die in diē p̄ficiendo. quē admodū ipse eos p̄cesserat. Et hoc ñ stillicidia sup̄ eos mittebat agriq; uirtutib̄ plenū ex ipsis faciebat. quē benedixit & fructib̄ omnū bonor̄ sc̄i
uicet castitate. ēmentia. & pacientia & cet̄is beatitudinib; replet. xiii. Per totā aut̄ occidentale plagā uelut tetrerrimas tenebras fumi gantes aspicis. qm̄ ibi penalia loca sūt. que diuīsa genera tormentor̄ in se habent. quia cū homo p̄ declinia peccator̄ ad occidua tendit. cecitate ī fidelitatis p̄ nequitiā malū uapore emittente sibi attrahit. & sic etiā earū de tenebr̄ & penas ī cidens sep sū in cōfusionē mittit. cū creatore suū negligit. Si prope angulū ei de plage qui uersus septentrionē ē. nigerrimū ignis cū sulphure & densissimis tenebris ebulliens fere usq; ad medietatē septentrionalis partis se recurruando extendit. quia idē locus ē penalis profunditas & lacus p̄ditionis animar̄ illor̄ qui dm̄ contēpnentes eū bonis op̄ib̄ seruire noluerūt. Quappt̄ & ibi acer ignis cū amaritudine sulphuris & in extricabilib̄ tenebris euaporat & ad destinata loca se dilatat. uta ut diuersitatē eār̄ de penār̄ humana scientia ad p̄fectū scire ñ possit quādiu homo in mortali sēlo uiuit. Homo q̄q; cū ad occasū ñfidelitatis p̄uenerit que ad p̄ditionē respicit. uta ut nec uista opa nec dm̄ diligat ignis p̄usitatis cū acerbitate & cecitate mortū illi occurrēs ad plenitudinē ñfelicitatis & submersionis eum p̄ducit. uta ut spē uite ñ habentē p̄ditio ipsū p omīa inse trahat. Nam homo qui stulticiā sequit̄ & sapientiā p̄ quā ds omīa creauit abhominat̄ seipsū ōdempnat. cū nulla moderatione in malis habens de futura uita michil cogitat. nec si alia uita sit scire desiderat. nec q̄m̄ mutabilis sit p̄spicatit̄ p̄pendit. Infantiā eni suā & puericiā. iuuentutē & maturā etatē homo cape ualet. q̄d ū in decrepita etate de ipso fiat. nequaquā comp̄hendere potest aut quom̄ mutandus sit. p̄ racionalitatē quippe anime se ñcū habere cognoscit. si; q̄m̄ sit ōs anima ñ mor̄ & qd̄ finē ñ habet nisi q̄aq̄m̄ scire aut cape pot. Oēs ergo p̄ sapientiā firmamētū posuit. & hoc cū uirib̄ hȳderū uel cū claues cōpilauit. sic̄ & homo domū suā cū claue firmat ne cadat. Hȳdera etiā lune assumit que de sole accendit̄. & in defectu suo lum̄ hȳderib̄ stillat. & quā utiq; sapientia in antiquo cōsilio secunda cū sole homini fecit qui omīs creatura ē cū illa sucū tōrē ifundit. si; sol diuinitatē. luna ū ī numerabile numerū humanū generis designat. & hec omīa ornatus sapientie sūt. firmamētū q̄q; sedes omnū ornamentor̄ suor̄ ē sic̄ & homo sedē habet que tūa ē que illū sustinet illudq; ds cū ornatu suo ad laudē suā posuit sic̄ sapientia hoc p̄ordinauerat. Vñ & creatura ipsi sapientie q̄si uelut fiunt qm̄ op̄ suū tenēt. sic̄ & homo uel tē suā sentit. Si aut̄ homo sic creatus

ēet. ut uestib⁹ carere posset. tunc ope ñ
idigeret nec ullo ministrio honorarē.
nisi qđ tantū cor⁹ regīn animę ēet. /
& p animā moueret. Deus q̄q; uideri
ñ pot. s; p creaturā cognoscit quēad
mđu etā cor⁹ hominis ꝓpt uestes u
deri ñ pot. Et sic mīor claritas solis
ñ cernit. ita nec ds amortali creatura
uidet. s; p fidē itelligit. uelut etā ex
tior circulus solis uigilantib⁹ oculis as
picit. Et omne op⁹ qđ sapientia ītituit
hoc cont malicia diaboli fecit. quia ille
omne opus ipsi⁹ semp odio habuit & o
dit. usq; in finē plenu numeri cū ipse
in tanta fortitudine ꝑcussus ꝓbit. ut
deiecꝑ aduersus dm̄ ꝓuari ñ temptet.
Omnis q̄q; ordinatio sapientię suauis &
lenis exibit. qm̄ ipsa tunicā suā in san
guine agni qui miserieos ē lauat
cū sordib; aspsa fuerit. quappt & sup
omnia ornamēta creaturę amanda ē.
omnib⁹q; sēs animab⁹ amabilis uidet.
quia in amplexione aspect⁹ ei⁹ nūquā
extediari potuit. Quēadmđu etā sa
pientia ordinauit spe in homine ui
uit & uigilat nec ullatenus finet. /
si; quādiu homo in corpe uiuit cogi
tationes ipsi⁹ sup numerū in eo mul
tiplicant. sic etā sonus laudis in an
glis inumerabilis ē. Cogitatio q̄q; in
uuente homine uiuit. & ipse illā uer
bo rationalitatis emittit. ac p eā opus
suū opat qđ tamē in se nequaqm̄ uiuit
qm̄ ille ūciū habuit. S; etnitatis in se
metipsa uiuit nec umqm̄ in defectu
apparuit. quia ante euū etnalit uita
fuit. Cū aut anima in imortalitatē
mutat. ꝑtīdu anima ñ uocat. qm̄ p
cogitationes cū homine tē nichil opa
tur. s; deiecꝑ in laudib⁹ anglor ē qui
spe st. Vñ & ipsa etā spe tunc voca
bit. quia cū corpe carnis deiecꝑ ñ la
borabit. Verito aut hō unita dicit qa
cū p spiraculū uiuit uita ē. s; & cū p
mortē carnis in imortalitatē mutat
in uita erit. ꝑt nouissimū q̄q; diem
cū corpe & anima in etnitate uita ē
qm̄ cū ds hominē plasmauit occul
ta mistria sua in ipso clausit. quia
sciendo cogitando & opando ad si
militudinē di fact ē. Vniuersas enī
ordinationē omnis opis sui in semet
ipsa habuit quēadmđu illud fieri
deberet. & secdm hoc hoiem ut co
gitare posset cōstituit. ita ut ille om
nia opa sua in corde suo primit⁹
dictet quā faciat quia clausura mi
rabilis di ē. Deus nāq; ordinat. hō
aut cogitat. angls ū scientiā ha
bet. in qua semp cū uoce laudis &
cū dilectione honoris di sonat. nec
aliud quā in dīn ꝓspicere & ipsū lau
dare desidrat. Et ds ante euū absq;
oīm cessatione op⁹ qđ factur⁹ erat
in se habuit. / & sic homo qui clausu
ra miraculor ei⁹ ē cū oculo fidei ip
sū cognoscit. eūq; cū oculo scien
tie amplectit. quē oculis carnalib⁹
uidere ñ pot. atq; secdm ipsū opat.
Angls etā electa opa ei⁹ do cū odo
re bono offert quę ille ad supna
p bonā uoluntatē mittit. uiliaq;
opa quę in alia mā magis quā ad
dm̄ aspiciūt. etā eide iusto iudici
demonstrat. Verba aut hec fidelis
deuoto cordis affectu ꝓcipiat. / qm̄ p
p illū qui prim⁹ & nouissim⁹ ē ad
utilitatē credentiū edita st.

Quinta uisio ēte p.ar tis.

Eide uxta mon
tē quē uelut in
medio orienta
lis plagę conspexi
ut pdictū ē qsi
rotā murę am
plitudinis similitudinē candidę nu
bis habentē & ad orientē uersā ui
di. quā in medio mr̄isuersū scilicet
a sinistro latere usq; ad dextrū lat⁹
suū linea obscuri coloris uel⁹ habit⁹ hom
ms ē distinguebat. / ita ut etā eide
rotę medietatē quę sup eandē lineā

erat. alia linea quē adm̄odū aurora ru-
rutilans. a sūmitate ipsi⁹ rotę usq; ad medietatē p̄fatę lineę descendēs ostenderet. Superior aut̄ pars medietatis eiusdē rotę a sinistro latere usq; ad medietatē sui q̄si uultu dē colorē emittebat. & a dextro latē usq; ad medietatē sui uelut rubeus color fulgebat. ita ut hi duo colores eq̄ li m̄sura spacioq; int̄ se diuiderent. Medietas ū eiusdē rotę que sub p̄dicta linea in t̄nsuersū ducta erat. colorē pallidū quada nigredine int̄ mixtū demonstrabat. Et ecce in medio eiusdē rotę in p̄fata linea ign̄ uidi imaginē que caritas n̄r̄ pri⁹ denominata ē sedentē. alio tam̄ ornatu eam nūc apparentē quā pri⁹ uidissē. Nam facies ei⁹ ut sol lucebat. tunica aut̄ ipsi⁹ ut purpura fulgebat & torquē aureā p̄ciosis lapidib⁹ decoratā circa collū suū habebat. calcei aur̄i⁹ claritatē fulgur⁹ ex se reddentib⁹ induta. Et & ante faciē eiusdē imaginis q̄si tabula ut cristallus plucida apparebat. in qua sēptum erat. Pulcrā formā argenteī colo ris manifestabo. quia diuinitas q̄ uicio caret magnā claritatē habet. Et in quib⁹ ē. nec secreta di in plena scientia capere pot̄. Et ima go hec p̄dictā tabulā ispiciebat. Vñ & linea in qua sedebat mouebat̄. & mox ubi eadē linea p̄dicte rotę in sinistra ei⁹ parte ēuncta mu debat̄ exterior pars ipsi⁹ rotę p̄ ure spaciū aliq̄ntū aquosa. & deīde aliq̄ntū ult̄ medietatē medietatis eiusdē rotę que sub p̄fata linea in t̄nsuersū ducebat̄ rubicunda & p̄m̄ diu pura & lucida. & tandē uelut turbida & procellosa tempestas efficiebat̄ scil̄ prope finē eiusdē medietatis ubi p̄fata linea eidē rotę affixa erat. dudum q; uocē de celo m̄

dicentē. O homo audi & itelligere ver ba illi⁹ qui erat qui ē absq; officio mu tabilitatis tempū. quia in ipso hoc an tiquū ēsilū fuit qd̄ diuisa opa facere uoluit. & hec q̄si radiū solis ante an tiquitatē dierū ispexit q̄m futura e rāt. Nam ds unus ē. & huic unitati nichil se conferre pot̄. s; ipse p̄scius quia qd̄da opus qd̄ facturus erat sim litudinē hui⁹ unitatis sibi usurpare tēptaret. Vñ & illi obstaculu repausi omis opposuit. q̄m ipse illa unitas ē que nullu sibi simile habet. alioquin uni tas nominari n̄ posset. Et ido etiā illu ase abicit. qui similitudinē hanc p̄ūse appetit. & sic quelibet racionalis anima in homine que de illo qui ueri⁹ deus ē exsilit. ut qd̄ sibi placet eligat. & qd̄ sibi displicet abiciat. quia qd̄ bonū seu qd̄ nociuū s̄ sit cognoscit. Et q̄nus ds unus sit. in tu tam̄ cordis sui opus qd̄da p̄scruit qd̄ magnifice multiplicauit. ipseq; ds ille uuens ignis ē p̄gnē animę spurat. & ante ūciū fuit. & etiā ūciū & temp⁹ temporū exsilit. hec oīa p̄sens ratio manifestat. Nam ignea montē que uelut in medio orientalis plage ēspicis ut p̄dictū ē. q̄si rotā mi rę amplitudinis similitudinē candide nubis habentē & ad orientē uersā unde que dm̄ unicio & fine carentē s; mutē in operib⁹ suis existentē & ad oīmā bona pa ratū ostendit. Qua in medio mūdi uersū seit a sinistro latē usq; ad dextrū latus sui⁹ linea obscuri coloris uelut halitus hominis ē distinguit. quap fecte p principiū caduci mundi & p finē eius ad etēnitatē tendentē uolun tas di apparet. cū tempalia abhis que eterna sūt sequestrauit. ita ut etiā ei⁹ de rotę medietatē que sup eandē li neā ē. alia linea que adm̄odū aurora rutilans a sūmitate ipsi⁹ rotę usq; ad medietatē p̄fatę lineę descendit. p hoc ostendit. qd̄ pfectionis di plenitu dinē que in celestib⁹ p̄ uoluntatē ipsius

tempalia excellens exhibit. diuina ordi
natio ad quelibet bona erecta & quasi
quoda fulgore ideficientie ante primci
pii mundi & p̄t finē ei & in ipsis mun
di temp̄ib⁹ mirabilit apparens. ad om
nē iustitiā paratā ee manifestat. Vñ su
pior pars medietatis eide rote. a simis
latere sui usq; ad medietatē q̄si uiride
colore emittit. qm̄ ds q̄ndo creaturas
quē admodu ab ipso p̄scite erāt in formi
sui ad laborē p̄dure faceret. q̄si in uiri
ditate uoluntatis suę habebat. Et a
dextro latē usq; ad medietatē siu uel
rubeus color fulget. quia ds p̄t finē
mundi ea quę atransitorio selo ad ui
tā sē in melio cōmutās. animab⁹ q̄q; fide
liū mercedē fulgentiū laborū suoꝝ red
dens. nullū laborē nulliuq; defectū eis
ultra dominari p̄mittit. ita ut hi duo
colores equali mensura spacioꝝ inē se diuidant
qm̄ sic etnitas ante principiū mundi
ūcio caret. sic etiā finito mundo finē
n̄ habet. s; principiū & terminū mundi
q̄si uno circulo comphensionis conclu
dunt. Medietas ū eide rote quę sub p̄
dicta linea in tenebrosū ducit. colorē pal
lidū q̄da nigredine intermixtū demon
strat. quia caduca tempa mundiali
um rerū ūciū & finē habentia quib⁹
ideficiens etnitas nullo fine conclu
sa dinat designat. atq; nē pallorē
angustiaꝝ nē nigredinē tribulatio
nū quā diu mundus durat multo
diens gutē portāt. S; & hec omia q̄
p̄dicta sē. alio m̄ ad salutē animaꝝ
hominū respiciūt. ita ut ad sūmā
fortitudinē quę in pfectione fulgen
tis iustitie ēsistit potestas di ēuncta
sit. qm̄ potestas & fortitudo di sibi
adherentes sē. Potestas quidē di ro
tunda equalitate tempantie ē. quia
ūcio caret & fine & ampla possibi
litate omia quę uult facere pōt. can
didaq; in lenitate celestiū iudicioꝝ
fulget qm̄ nulla mutabilitas nulla in-
uicissitudo serenitati seu detrimēti dim
tangit. nec ulli temp⁹ eī umquā
diminuit. s; semp absq; ūcio illesus
& imutabilis p̄manet. omib⁹ quę
sūt uitā tribuens. & se ipsū pure co
lentes ad sūmā beatitudinē colli
gens. Plenitudo q̄q; potestatis eius
iusta moderatione cuncta dispōēs.
atq; in altitudine & in pfunditate
sua īcognita homini existens. discer
nit. quia etna & tempalia q̄si in cir
culo nec ūciū nec finē habentē de
monstrat. Itaq; & potestatis di pfec
tionē quę supi etnitatē diuinę or
dinationis manifestat. & prudentia
eius in his quę etna sē fulgens. ab
etnitate ipsi⁹ potestatis ad plenitudi
nē diuinę ordinationis se extendēs
in opib⁹ suis se ipsā declarat. anim
asq; beatoꝝ in supna gla p̄man
sturas denuntiat. Etnitas q̄q; pfec
tionis potestatis di. in his dispositi
onib⁹ quę futurę erant cū plenitu
dine creaturaꝝ uelut uiriditate
uenturi & p̄cedentis germinis osten
dit. cū celū & tra ūciū finalēt sic
dona sei spe cordi hominis uiridi
tatē īferūt ut bonū fructū affe
rat. In his ū quę p̄t finē mundi ad
stabilitatē imutabilitatis p̄meniēt.
q̄si rutilantē fulgorē demonstrat.
quia tunc omia pfecta erūt. nec
ullū defectū decepsi sentiēt. anima
busq; q̄q; seoꝝ ad supna sublatis. ita
ut etnā etnitas di sic ante primci
pii mundi ūciū n̄ habuit. sic q̄q;
p̄t finē illi⁹ nullo tēmino claudat.
ubi & tē beati sine fine in celestib⁹
gaudebūt. S; & pfecto potestatis
di. sub etnitate omia tempalia di
uisos modos habentia ēcludens. om
nia deo subiecta ee ostendit. eosq;
qui dim negligunt ad īfernalia
loca mitti deprimit. qm̄ omia ex
aminabuntur quę deo repugna
re uident. Qd aut in medio eide
rote in p̄fata linea itūm undes

imaginē que caritas tibi prī de
nominata ē sedentē. alio tamē oma
tu eam nē apparentē quā prī ui
disses. hoc ē qd in pfectione illa q̄
potestas di omīa sibi subiciat. no
luntati di caritas quasi quiescen
do connecta ē. q̄m caritas ommē
uoluntatē di adimplet. nunc illo
nunc illo ornatu decorata. quia
uirtutes que in hominib' opam̄.
caritatē uelut quoda decore ornatā
demonstrāt. cū oīa bona p cari
tatē fiant. Ham facies eius ut sol
lucet. mentis ut homo omnē in
tentionē cordis sui in uerū solē figat
tunica aut ipsi' ut purpura fulget
q̄tin' homo cū uiscerib; mie īdu
mentum sibi faciens unicuiq; peten
ti q̄ntū potuerit subueniat. Et to
que aurea pciosis lapidib; decora
tū circa collū suū habet. īmens ut
homo uiguū subiectionis sibi īpo
nens cū beatis uirtutib; illud ad
omet. ita ut in oīb' humiliatus
deo se ueracit subiectū ee ostendat
que admodu & filius di patri suo usq;
ad mortē carnis p oīa obediuit.
Caleamentis qq; claritatē fulguris
ex se reddentib; īduta ē. q̄tin' oīa
uenera hominis in lumine uerita
tis sint. & ut homo uestigia xpi
sequens alius exempla rectitudinis
fidelit̄ pbeat. Sed & ante faciem
eius de imaginis quasi tabula ut cri
stallus plucida apparet. sēptū habēs
qd diuinitatē. que ūicio caret. nichil
uicio subiacens. ad plenū cape pos
sit. q̄m cora caritatis ītuitu pscien
tia di ostendit. quia caritas & psci
entia di inuumgsentiūt. Precien
tia enī absq; oīi offensione plucī
da. nec ūicio aut fine ēclusa nec etiā
amortali creatura determinata os
tendit qd homo qui caritati sub
iectus ee uult. cū ea que in deo
sūt diligit. & dm in puritate fidi

1111.

ispicit. nec quequā ipsi qd caducū ē
pponit. in supiorib' gaudius sede sibi
ponit. q̄m dns cū illo uenturū pmdit.
Et imago hec pdictā tabulā ispicit.
um & linea in qua sedet mouet. qua
cū caritas di p scientiā ipsi' ītuebatur
in qua oīa que in creaturis futura
erāt apparuerūt. cū creature que ex
ande erāt ndū fuisset. uoluntas dei
ad quā caritas quasi quiescendo con
iuncta ē ad formationē creaturaꝝ se
mouit. & sic celū & trā. ceteq; creature
que in eis sūt p nutionē di surrexerūt.
Ham cū angli peccassent. quida ex
ipsis creatorē suū negligentes ūreuo
cabilit̄ conuertūt. quida ū in seruī
tute & dilectione illi' pstiterūt. Deus
itaq; p̄t alias creaturas hominē ere
auit. quatin' oīa quib' īdigeret
pparata ūueniret. eūq; uiuenti spūa
liter illuminaret. atq; mirifice fac
tū. duob' modis mouet scil. ut ig
nis & flāma ēet. ignis quidē in ani
ma. & flāma que de ipsa flagrat in
rationalitate. Flāma aut rationalis
tas nouit ubi cū oculo electionis opt̄
q̄d scientia boni & mali ē. p quā non
ardet in illo q̄d ad opus suū ñ eligit.
& cū molestia ab illo fugit. q̄d oparī
ñ uult. nisi faber eā pcutiat. q̄tin' alī
q̄ntulū ibi ardeat. quo ipse eam uer
tere uoluerit. & ubi illa etiā p electi
onē mtū ardet. ibi eam faber mul
tociens cessare facit. Et has duas uires
dns in fictili uase posuit. q̄tin' illud qd'
utile ēet oparet. Sic & sic ignis flāmā
in se ētinet. sic & racionalis homo in
res ad opandū habet. & iste duę pfate
uires in fictili uase sūt. ipsūq; fictile
uas cū illis exsistit. Si aut ignis & fla
ma in nulla re arderet. ardor cog ui
deri posset. Vñ & pdictas uires o
portet op' habere qd fictile uas ē. in
quo anima & racionalitas opa sua ex
ercet. Usent' qq; aerius ē. reliquasq; en
eratuas impler cū quib' homo opat.

ita ut etiã homo ñ ẽet si reliquę crea
ture ñ fuisset. Et ds ignis & uruens
spe ẽ. magnũq; opus fecit de quo filiꝰ
eius ĩdumẽtũ tulit. p qd deitatẽ suã
occultans quãplurima miracula ppe
trauit. cũ quo etiã mundũ pfinxit
quousq; decimũ numerũ qui pditus
erat sibi attyrit. Idẽ etiã opꝰ contrꝛ illu
qui aquilonẽ ccupuit ds ẽstruit.
eũq; p illud oñino supauit. in maxil
la ipsiꝰ ita pcutiens. ut capꝫ suũ ultrꝰ
leuare ñ posset. sicꝫ prꝰ fecit. Dum mitꝫ
eñ bonos angelos claritate sua uesti
uit & apud se ordinauit ut opꝰ suũ
qd in seipsũ aspiceret. & pprĩã uolun
tatẽ suã sequendo acreatore suo rece
deret. zelo suo castigando cõprime
ret. quia racionalitas cũ secñm uolun
tatẽ carnis opatrꝛ ultionẽ di sibi at
trahit. qd autẽ ad creatorẽ suũ respi
ceret dicens. ds meus es tu. illud ig
ne sci spe laudes suas ad multiplican
du accenderet. quẽadmodũ scintillę
ignis multiplicantrꝛ. S; & racionalitas
in duabꝰ partib; electionis ẽsistit. & qd
eligit hoc ad se colligit. & aliud rep
bat. qñ in una electione duo quę sibi
dissentiũt habere ñ potẽ. quia qui a
lij ministrat seipsũ despicit. & qui si
bimetipsi opatrꝛ. pea quę facit alij ñ
ministrat. & ido in unũ ñ ꝯsentiũt.
Racionalis enĩ homo pmũ optat &
desiderat. & prea in aliquo idẽ opatrꝛ.
Irracionale ũ animal uiuit sicẽ ei ꝯ
stitutũ ẽ nec plus ualet. quia oculũ VI.
scientię in racionalitate ñ habet sed
ad mãiam nature sue se uertit. homo
autẽ p fidẽ cũ do habitat. Qd autẽ ut
udes mox ubi eade linea pdictę rotę
ĩmistrꝛ ei parte ciuncta udetrꝛ. exĩor
pars ipsiꝰ rotę p breue spaciũ aliqñtiũ
aquosa fit. / hoc ẽ qd pprĩquã uoluntas
mea potestati meę ad pereationẽ cre
aturaꝝ cuncta creaturas pduxerat.
udicia eide potestatis meę ad effu
sionẽ aquaꝝ in diluuio apparuerũt.

qm primo homine filios generante
pgenies con de malo in malũ se
mmersit. Ida nãq; & filiũ ei ppt
timorẽ meũ sedm naturã hominis
uiste germinauerũt. s; posteri con
contrꝛ naturã hominis se nequissi
me uiolauerũt. qd ego diutiꝰ sustine
re nolens p diluuiũ eos suffocaui
Quappt & diabolus extitit contremu
it qua fortitudinẽ meã p qnã homo
sic dissipatus ẽ iuincibilẽ uidit. Et
deide aliqñtiũ ulrꝛ medietatẽ medie
tatis eide rotę quę sub pfata linea ĩ
cñsuersiũ ducta ẽ rubicunda. ac pt
ñdũ pura & lucida existit. qm adi
huuc usq; ad ĩcarnationẽ filij mei
quę cñsacta fortitudine temporũ ĩ
fine con-potentrꝛ sub silentio uolun
tatis mee misi. udicia potestatis
mee in ruborẽ iustitię cñsiterũt
qua etiã pt diluuiũ p diuersas e
tates dierũ homines in opibꝰ suis
fulgorẽ timoris mei arripuerũt.
Ham edificatio iustitię in noe sur
rexit. circũcisio in abrahã legalis
ppositio in moyse ppheta ũ in pphe
tis ustaq; omia idolatriã cõpressę
rũt uelut dies nocte fugat in qbꝰ
omĩa tempa currũt. quẽadmodũ
opa hoĩum in hominibꝰ apparent
Cũ autẽ omĩa hec ad occasũ tende
rent uelut cũ sol occidit. & cũ sic
pls generando pcederet. plenitu
dinẽ numeri illiꝰ ispexi de quo in
spiratione mea sẽptũ ẽ. Vbi ue
nit plenitudo temporis misit ds fi
liũ suũ factũ ex muliere factũ sub
lege ut eos qui sub lege erãt redi
meret. / ut adoptionẽ filiorꝫ reci
peremus. Hui sententie itellectꝰ
hoc ñ accipiendus ẽ. Deuꝫ patrẽ q ca
ret ĩcio & fine in plenitudine tẽ
poris ab etno ordinati filiũ suũ
p redeptione pditi hominis ad tras
misit. signis & miraculis quãplu
rimis pfiguratũ. Qd bene p ar

chā noę nobis ĩsinuare uidet. Sig
nificat enī ęcclīam in pśenti selo
tēptationū uariarū ĩpulsib⁹ fluc
tuantē quā filio suo nē in restau
rationē filioꝝ eius p fidei grām
cūnxit. Quę etiā archa in uerti
ce montiū ēstructa. di oīpoten
tis eternitatē figurare pot. qui oīs
creaturas ante quā fierēt tales an
te puiderat. quales in pśenti p uer
bū suū distincte p species suas ap
parēt. Celestis etiā illa ciuitas quę
di filioꝝ habitaculū ē ope trinī
elegantissimo ēstructā pfert. per
cuius ornatū pulcherrimū abra
hę sūme fidelis obedientia signi
ficat. di filiū nobis & ĩfinita mira
culoꝝ ei⁹ ĩsigna repsentans. Lex
nāq; p moy⁹en data obedientiā ĩ
defessā postulauit. sine qua nul
lom sic nec domus absq; colupnis
quib⁹ sustenteť. nec homo sine co
de quo regať ualeret subsistere.
Obedientia & enī quida ignis ē.
& lex splendor eius ē. Et sic abra
ham ad dīm pceptū domū suā pa
triāq; relinquens prim⁹ p circūci
sionē ĩmutatus ē. sic di filius absq;
oīus ctagione sanguinis ex ītc
gerrima uirgine sci spe igne p
ceptus & genitus. legē p moy⁹en
datā in melioē statum p semetip
sū spualit cōsūmit. Quos enī de pec
catoꝝ sanguine pcreatos hostiarū
legaliū sanguis liberare nequiuit
decebat conditoris sui clemētiā ut
sui sanguinis ĩestimabili pcio solū
ipse eos liberaret. Et uelut homo
de creatura sibi concessa deo sacri
ficiū offerre ēsueuit. sic di filius car
ne de homine sūpta quā deo patri
p ipso offerret īductus ē. Filius itaq;
di in mundū uenens purā & luci
da doctrinā hominib⁹ pposuit. &
oīa quę p̄dicta sūt plustrans ea
in aliū modū pmutauit. uta ut
idola in deū uiuū. & pphetia in spia
le uiā consūsa sint. qm sic uerbū ho
minis in ĩspiratione spe ei⁹ emittē
tis & unigenitus di de patre in ui
ta uirginis missus & despu sco con
ceptus ē. Atq; sic carne assūpta ex e
a de uirgine natus. oīa p̄terita &
futura p semetipsū manifestauit.
& queq; narrata & audita hominū
gesta in melioꝝ conūtit. ĩutilia sat
delendo utiliaq; ēseruando. quēad
m̄dū in exercitu bonoꝝ angloꝝ fieri
quos p̄t ruinā pditoꝝ plus clarifi
cauit. Ham ante natiuitatē ei⁹ oīa
uelut in tenebris erāt. quę p assūp
tā carnē sic sol illuminauit. qua ip
se lex fuit eam cōplendo & in id qđ ne
sciebat conūtendo. pceptisq; patris
sui obediendo. qđ ada facere negle
xerat. In eode quoq; filio di iustitia &
pax cōiunctę sūt. atq; iustitia de qua
mundus cū spuma serpentis in pace
tis obscuratus ē p humanitatē illi⁹ com
pressa ē. qm ipse p̄uator cū iustitia &
pace iustitię resilit. iustitia seruat
que diuinis pceptis circūdata ē. pa
ce aut quę homini parcentē mul
ta gessit. atq; electos suos in similitu
dine illa qua beati angli cū deo ptā
terūt. ad se collegit. Qui cū in celos
corpaliť ascenderet. spe seō ignis
linguis aplos ita accendit. ut mīter
ori scientia sic plustrarent. ut etiā
alios hoc m̄ sibi cūngerēt. qmuis ip
si quāplurima miracula & signa fa
cerēt. catholica fide decorati & bonis
opib⁹ sēificati. Sic doctrina filij dei
multū fructū afferens. & de uirtute
in uirtutē ascendens in puritate p
cessit. plurimusq; pplis in luce fidei
fulgens ei se subdidit. uta ut multi
qui p obliuionē & ĩfidelitatē in casu
adę obnubilati erāt. cū uera fide &
sēissimis opib⁹ elucidati sūt. Et necesse
fuit ut filius di in fine temporū ue
niret. quia antiquus serpens decep

idolatria & superstitione ac blasphemia
cū hominē uiolauerat. si & ho
ecclie erat ut pśenta humana
corpis ei⁹ esse unigeniti di op⁹ su
rent. qđ egari ceperat. p sūmos
rol ecclīam regentes & p altos e
cōsē plātos. & deīde cū sacerd
atq; subditis. atq; cū heren
ungeni eadmē habentib⁹. &
sum angelicā laudē dīm colūt
nantib⁹ qui p unitatem es di
di amāt. atq; cū bonis cūcg
gatoꝝ suoꝝ pceptis obedientiā
mantib⁹ qui semetipsos repudia
mundū relinquūt. Sic enī filius
egatis sedib⁹ nemem separauit
ecclesiam corpis sui ad patrē
ria illa ostendens. uta & recta
bori omnū colligens ea patri
uabit. Ch autē predicti ordi
gistrum filij di ēsituit sē. u
os bonos de uirtute in uirtu
bonis ueris. quā dīm di dies
mā bonis gaudēt solut usq; ad
rum cōmendet. Et p̄ma
ternā spē & p uirtutes cet
pria sacris sacrificiis sē usq; ad di
ant quasi in mulieb̄ri debilitat
cendere sua descenderēt. qua t
ri enim bona ēsuetudo que p g
spē sī a temporib⁹ aplos in hon
plenitudo primū erat. in calu
a culpa. quā antiquus serpe
sū decepit ducebat. Aplī enī d
ū suā quasi calube firmauerā
ū clausura cetu ulla clauserāt.
nec dī firma ipsi iposuerāt. n
ationi ducerēt. s; ut in cotid
mitatē haberēt. & quia d
ū suā secm cursū solus ēsitu
ā p abstinentiā ciboꝝ & p l
ōnē sēificabāt. Antiqu
tempoꝝ in semetipso seruand
uit quom legē ista destru

tione & irrisione ac blasphemia to
tū hominē uiolauerat: ſ; & hoc ne
ceſſe erat ut p̄ſentia humanitatis
corpis eiꝰdē unigenti di opꝰ ſuū opa
retur. qđ opari ꝯcepit. p ſūmos recto
res ecclīam regentes & p alios eidem
eccl̄ie p̄latos. & deīde cū ſacerdotib;
eoꝝq; ſubditis. atq; cū hereditis
uirgineū ordinē habentibꝰ. & cū a
cie ſpiritaliū hominū qui ſecm angē
licā aciē ſt̄. & qui etiā in tuba laudis
ſecm angelicā laudē dm colūt. & cū
penitentibꝰ qui p̄ unitatē es di ad ip
ſū clamāt. atq; cū bonis cōiugatis ma
giſtroꝝ ſuoꝝ p̄ceptis obedientib;/ & cū
continentibꝰ qui ſeipſos repudiantes
mundū relinquūt. Sic enī filius dei
aregalibꝰ ſedib; uenienſ opatus ē. & ut
cū preſentia corpis ſui ad patrē ſuū re
dit ſe illi oſtendens. ita & recta opa
horū oīūm colligens ea patri ſuo of
tendit. Ista aut̄ predicti ordines qui
p̄ doctrinā filij di ēſtituti ſt̄. in mag
no ſtudio de uirtute in uirtutē aſcen
dendo arſerūt. quēadmodū dies p̄t p̄
mā horā p̄ ardorē ſolis uſq; ad nonā
feruentius ardet. Et p̄mōdū p̄ do vnı.
ctrinā aplōꝝ & p̄ uirtutes ceterōꝝ ſcōꝝ
puri & lucidi facti ſt̄ uſq; ad dies iſtos
qui quaſi in muliebri debilitate a fo
rtitudine ſua deſcenderūt. quia tunc i
eis oīūs bona cōſuetudo quę p̄ grām
ſpe ſēi a temporib; aplōꝝ in hominib;
plantata primitꝰ erat. in caligine
iaculoꝝ quibꝰ antiquus ſerpens mun
dū decepat ducebat̄. dpli enī doctri
nā ſuā quaſi calibe firmauerāt. atq;
cū clauſura celi ullā clauſerāt. & in ti
more di frena ipſi ip̄oſuerāt. ne in ri
riſionē duceret̄. ſ; ut in cottidiana
ſtrenuitate haberet̄. & quia doctri
nā ſuā ſecm curſū ſolis cōſtruebant.
ipſā p̄ abſtinentiā ciboꝝ & p̄ laudē
& orationē ſēificabāt. Antiquus aut̄
ſerpens in ſemetipſo ſcrutando ſcis
citabat̄ quom̄ legē iſtā deſtrueret.

& extinguieret. qm̄ ſe extoto decep
tū uidebat. & quia etiā ſe bellan
di tēmpꝰ cont̄ filios hominū p hoc
cognouit habere qđ ꝯceptionē ho
minis in peccatū uerterat. Vnde
& quenda regalis nominis iudicē
ſtuanti libidine p̄uaricationis in
flamauit. ita ut plurimas uanita
tes ſibi aduocaret q̄ſi eas coleret./ q̄
etiā hoc tamdiu fecit quouſq; ma
nus dni eū p̄euſſit ſicē neronē nec
n̄ & alios tyrannos in oīm honore
ipſoꝝ cōculcauit. Tunc uiriditas ut
tutū aruit atq; oīs iuſticia in
defectū declinauit. & idō etiā uiri
ditas t̄re in oī germine ſuo def
cendit. qm̄ ſuperior aer in aliū mo
dū quā pr̄ conſtituꝰ fuiſſet muta
tus ē. ita ut eſtas contrariū frigus
& hiemps contrariū caloꝝ p̄mōdū
multociens habuerit. & tanta ari
ditas ac tanta humiditas cū aliis
qbꝰda p̄currentibꝰ ſignis que filiꝰ
di ante diē iudicij diſcipulis ſuis p̄
nuntiabat in t̄ra multociens fuerīt. ut multi di
cerēt diē iudicij immuere. Vnde
& filius ad patrē loquit̄ dicens.
In principio oīs creature uirue
rūt. in medio floꝝes floruerunt./
p̄tea uiriditas deſcendit. Et iſtud
uir p̄latus uidit & dixit. Hoc tē
pus ſcio. Sz; aureus numerus n̄ dū
ē plenus. Tu q̄ paternū ſpeculū
aſpice. In corpe meo fatigationes
ſuſtineo./ paruuli etiā mei defici
unt. Nunc memor eſto qđ plenitu
do que in primo facta ē arreſcere
n̄ debuit. Et tunc in te habuiſti
qđ oculus tuus nūq̄m cederet./
uſq; dū corpus meū uideres plenū
gēmarū. Hȝ ā me fatigat qđ oīa
m̄bra mea in irriſionē uadunt.
Pat̄ uide./ uulnera mea tibi oſten
do. Ergo nē oīs homines genua
ura ad patrē urm flectite./ ut uo

vis manū suā porrigat. huic sentē
tie ītellectus hoc ñ accipiendus ē.
In principio scis ante diluuiū tanta
fuit ārē uiriditas ut illa fructus
suos absq; labore hominū pduceret.
& tunc etiā homines nec disciplinā
ad selim. nec deuotionē ad dīm pfec
te habentes. trenis uoluptatib; sui
ſsudabāt. Post diluuiū aut uelut
in medio tempis qd int diluuiū y
filiū di in mundū uenientē fuit.
flores cū nouo fructu & cū oīi ger
mine in alia uice quā prī fecisset
floruert. qm tta humiditate aquax
& estu solis tunc cocta fuit. Et sic
flores fructuū tē plus quā prī mul
tiplicati ascendebāt. tta etiā scien
tia hominū in sapientia p spm scm
accensa pficiebat. usq; ad nouā stel
la que regē regū ostendebat. istaq;
sapientia de igne spe sci ardebat.
p quē uerbū dei in utero uirginis
icarnatū ē. qd etiā pdicta stella
demonstrabat. In qua spe ses hoc
opus gentib; manifestauit qd in
utero uirginis pfecerat. claritasq;
me spe sci sonus uerbi ē qd omia
creauit. Nam spe ses uterū uirgi
nis fecundauit. atq; in igneis lin
guis sup discipulos filij dei uenit.
& pt easde igneas linguas cū eisde
discipulis. & cū ipsoz sequacib; mul
ta miracula opatus ē. Quappt &
idē temp de uirtute in uirtutē as
cendens. temp uirile dicti ē. & sic
p plurimos annos in fonti curatio
ne pduxit. Postmodū uiriditas
a fortitudine sua descendit. & in
muliebrē debilitatē uersa ē. omnē
iusticiā p̄ponens. & stulticie morū
hominū subiciens. qua in diebus
istis quisq; hōum qd sibi placet fa
cit. Vñ & in eis ecclia desolata ē que
admodū uidua que solacio sollici
tudinis uiri sui caret. qm m̄ rectū
baculū magistrationis ñ habet.

sup que homines se ītelmēt. S; pūs
mercennarij ppt auariciā pecunie
paruulos meos in ualles pstet nūt eos
ad colles & ad montes ascendere phi
bēt. ipsisq; nobilitatē. hereditatē. pdia
& diuitias abstrahūt. & hoc ut lupina
pces faciūt. qui uestigijs ouiū īsidian
tes oues quas rapiūt laniāt. & quas la
niare ñ possūt fugāt. atq; dolosa de
ceptione paruulos meos p maiores ui
dices & p iniquos tyrannos deuorāt. Qua
ppt dies ista diabolice artis carcer fuit.
quia diu sustinui ppīm meū p tyran
nide īimicoz deridere. qm ipsis finem
dimissi st. qm diuersis penis homines
affligāt. uelut etiā in ueteri testamēto in
rebelles sepi castigaui. Ego etiā ascēdā a
eriis spe multa tempestate aliquos ho
mines in his eisde diebus terre pmisi &
sic eos peussi. ipsosq; plurimis plagis
penax & plurima imbecillitate ac in
firmitate corpis afflixi. qm ab iniqui
tis moribus suis ñ cessant. Inuidi quoq;
& odiū in sinū suū collocāt. damna
alioz in semetipsis cōputantes. atq;
palliū honestatis & utilitatis eis ante
rentes. & omnē nequiciā & sanguinis
effusionē sup illos īducentes. S; & p
creaturā quā ad utilitatē hominis fec
multociens iudicant. tta ut p ignē &
p aquā suffocent. & p uentū & aerem
fructus terre ipsis auferat. & sol & luna
ipsis īcommodent ostendant. quia cur
sus suos ut a deo ēstitutū st ñ pagūt;
exceduīt. Vñ etiā tta aliqñdo mouet.
uelut currus qui aliquo impulsu dis
soluit. Hoc m dies isti cursū suū in
squalidis moribus hominū cōplebūt san
guine effundendo omnēq; honestā q
stitutionē ecclie destruendo atq; aura
uusticiā cū ere & plumbo īquinant q
tamminando. & omnē uoluntatē ho
minū in diuisitate nequitie libramdo.
Ante finē aut dierū horū muliebris
sexus debilitatis. iusticia quā filius dei
cū anulo desponsationis discipulis suis

m omnē ītram eos mittendo cōmisc
rat surgeret. uestesq; suas quas ab aplis
suscepat p iniquitatē populoꝝ conta
minatas & scissas demonstrabit. Nam
matheus mitis in moribꝫ suis exultens.
nec pfundū ingenuū habens. blande & le
nit hommes docuit. doctrināq; aplorꝝ
ubiq; affirmans. eam doctrinę suę qsi
magistrā ptulit. Et sic plurimū pplm
cū pdicatione quę ut fauus mellis dul
cit stillauit in ueram fide ad dm cuertit.
qm ppt suauitatē morū ipsi doctrinā
ei populi lambebāt. quēadmodū ifans
lac sugit. & ideo etiā spe ses eū reti
git. ita ut de incarnatione filij di fi
delit scriberet. Ipse utiq; ex serico pię
intentionis camisiā id ē bene ordinatā
contritionē & ut lux diei lucidā para
uit. illaq; iustitiā induit. ubi p iustitia
amartirio n declinauit. Sī thomas for
tis strenuosq; mores ad usus hominū
habuit. nec leuit ad quāq; causā se con
uertit. nec ulli rei facile consensit. si qs
audit hoc credidit. & quicqd inter
inuisibile erat. hoc n nisi postensionē
signoꝝ capiebat. Vtile enī ē ut signa
p opa cognoscant. qm corpalia corpa
lit uident & spitalia spitalit capiunt.
& pfectatē opū homo spitalis ee sciat.
Sic iste plurimū populū ad dm conuer
tit. iustitiāq; cū ueste ex uiridi serico
& plura sup camisiā uestiuit. quę ut ta
diuf solis fulsit. ubi cū rectitudine bo
nę intentionis illa ornauit & p omnia lu
cere fecit. corda incredulorꝝ ab ydolis ad
dm conuitens. seq; martirio suo recto
ri omnū offerens. Petrus aut tunicā ex
bysso & purpura contexuit. cū rectitu
dine lenitatē & strenuitatē ppalauit
illaq; iustitiā cū ecclīasticis ordinib' in
duit ubi & se multis tribulationib' cor
pe & anima subiecit. Martinus ū mitis
& humilis existens. columbinosq; mo
res habens. ac diuersitatē morū ho
minū. inuidiāq; & odiū fugiens. uas
spe sēi fuit. qui in illis habitat qui
mentes suas in plateis discurrere &
diuersa sensitare n pmittit. atq;
coīā fidelib' & infidelib; multa signa
& mirabilia in humilitate qsi nes
ciens fecit. martiriūq; uelut epulā
desiderauit. Ifin uisticię regale sedē
sup quā honeste sederet parauit.
capita aquilarꝝ & leoninos pedes in
quatuor columpnis suis continen
tē. quia p qtuor partes mundi in
humilitate uolauit. & a nulla in
uria uinci potuit. Predicationē
quoq; suā late diffundens. quāplu
rima obprobria patient sustinens.
omne opus suū uirilit ad pfectū p
duxit. Quappt & hommes eū liben
ter audierūt. eumq; quāplurimū
dilexerūt. iustitiāq; sup sede quā pa
rauerat p humilitatē suā sedere
fecit. Deus nāq; duodecī aplos in u
ersitudine diuersorꝝ morū elegit
sic etiā duodecī ppbas elegerat. qm
mirabilis ds ē. & deīde semtillā umā i
uenit. eamq; igne suo accendit sicut
paulū in quo etiā multa mirabilia
fecit. quia & in ferocib' & in strenu
is signa sua cōplet. quēadmodū &
in mitib'. ne pplis eos abiciat dicen
do. qd tamtū in bonis miracula sua
operet. Spe enī ses omnē doctrinā
aplorꝝ p paulū decorauit. q montē
alte mentis portauit. & qui ferox
ut leopardus fuit sup omnia fren
dens quę supare uoluit. qm omnia
quę uoluisset se posse pficere puta
uit semtillaq; fidelitatis spe ses i
illo inuenit. quia psecutionē n ppt
iudiā & odiū. sī ppt amorē ueteris
legis agebat. Et ds bestias prius qm
hominē creauerat. hominēq; ad
imaginē & similitudinē suā pce
dentib' bestijs fecerat. Ideoq; qq; le
gē secūm bestias primū dedit. quā p
humanitatē filij sui in spitale in
tellectū secūm exercicium laudis an
gelorꝝ prea conuertit. Nam sicut

paulus

Vicha

hominē primū plasmauit & ut
deīde spiraculū uitę in illū misit
ita & ueterē legē p̄misit. quā p̄t
modū noua lege in melī cōmuta
uit. Sic & paulū in nimio zelo īue
nens. in ueteri lege ipsū p̄strauit.
atq; p hoc illi ostendit qđ nomen
filij sui in noua lege portaturus
eēt. Spm q̄q; illī in altitudinē ele
uans. demonstrauit ei mirabilia
quib' cont' ipsū pugnauit. s; tamē
int' illū anima eī latuit. ita ut uix
sentiret se uiuere quēadm̄dū am
ma in corpe manens cogitationes
suas emittit. Si enī ds illi miracu
la sua leuit' manifestasset. p̄p̄ fero
citatē animi sui ad priorē zelū re
uersus fuisset. Quapp̄ ds eū ual
de cōstrinxit. totūq; corp' illī labo
re p̄fudit. Infirmitas quippe illī i
duob' modis erat. ita ut oīs uenę
corpis eī languore p̄funderent'. &
ignea iacula diaboli quada dulce
dine carnis ipsius fatigaret'. S; qua
mirabilia di in spu uiderat. ideir
co etiā fortissimā uim in spu suo ha
bebat. & qm̄ plurima archana &
occulta misteria ultra quā homini
licitū sit loqui ispexerat. idō etiā
uerba & p̄dicatio ipsi' uelut clauu
in altū fixi qui domū sustinēt fu
erūt. qm̄ & fili' di quē maria ur
go genuit ihū de tribu beniamin
elegit. Vñ & ceteris oīb; qui cū ipso
corpaliter manebāt p̄dicando plus la
borauit. Mulier quoq; ad honorē
& ad glam mariti sui se ornat. &
ut ipsi tanto pulcrior eē uideat'.
& p hoc homo cognoscat. qualit'
animā suā corā sūmo rege orna
re debeat. quia cū homo caritatē
habuerit. uestē aurea sibi īduit.
atq; cū castitatē amat faciē suā
cū p̄ciosis margaritis ornat. & cū
abstinentia cibor' ad se colligit. pur
pura & bisso se uestit. Quapp̄ etiā
homo qui a peccatis se abstinere
uult. carnes deuitet. quę tam obre
patationē sanctatis manducent'. qm̄
carnes sepe carnē hominis ad pecca
ta trahūt. Paulus aut' p̄ceptū uirgi
nitatis in lege nō habuit. Ijn & illā ho
minib' nō īdixit. s; cōsiliū dedit. quia
p̄ceptū timorē. cōsiliū ū amorē habet.
& ideo p̄ceptū timoris qđ extū audit'.
multociens p̄uaricat'. consiliū ū a
moris qđ oīs uenę hominis in desi
derio p̄cipuit firmit' tenet'. S; qm̄
primū p serpentē cōsiliū disturbatū
ē ex antiquo cōsilio ds homo factus
ē. in quo caritas ita ardebat ut totū
mundū illuminaret. Et ideo etiā pau
lus ex occulto cōsilio de uirginitate
cōsiliū & nō imp̄iū dedit. quam nemo
hoīum p̄ imp̄iū constituere debet.
qm̄ ds illa in semetipso ad p̄fectū dux
it. Ijn & castitas legale p̄ceptū seru
ei; seu timoris nō habens. sola libera
in deo absq; oīm timore stat. Rota
itaq; curruis iustitię paulus ē. quia
sic rota curruū. curruis ū oīe pondus
portat. ita doctrina pauli legē xp̄i
fert. qm̄ noua lex de ueteri lege p̄cepit.
in qua moyses circūcisionē & oblatio
nes cēlusit. quę omia spe ses in nouā
scitatē renouauit. & quę paulus cū
nouo igne in subsepta catenula mo
ruis iustitię conglutinauit. Quęq;
enī opa in recta honestate scificauit. ita
uidet ut cōiugiū in timore dei fieret.
& recte uiuentes cōtinentes eēnt. & ut
homo p abstinentiā se nō plus afflige
ret quā p gram di sufferre posset. &
ut uirginitas cū corona sūmi regis e
ornaret quia a deo sūpta ē. qm̄ sicut
ds primū hominē absq; oīm suco car
nis plasmauit. ita & ipse īdumitū sui
sine oīm sudore peccati a uirginea
te tulit. In his enī trib' modis. scilicet
cōiugio. continentia & uirginitate
paulus oīs uirtutes omnemq; uitā
sec' collegit. atq; doctrinā apl'ōrū
elegantī colore decorauit. Ipse q̄q;
calciamēta iustitię ex purpureo fer

co faciebat. cū selim ꝑ oīa relinque
ret. & cū pluſ oīb; condiſciplis ſuis
ꝑ uias ecclias diſcurrendo laboraret
illaq; purißimo auro uelut ſtellis
lucentib⁹ exornauit. cū ꝑ bona opa
quib⁹q; credentib⁹ exempla in ſcītate
lucentia ꝓpoſuit. ubi etiā corp⁹ ſuū
ad paſſionē dare feſtinauit. Jacob⁹ aut
qui frat dñi dictus ē ſuauef moref ha
bens mitis fuit. doctrināq; ſuā ſoli
deo intrinſecus obtulit. nec uanam
gl̄am q̄ſiuit. ſ; in magno ſtudio rec
tas uias currens lutulentas plateas ī
fidelitatis purgauit. Populū q̄q; ad
ueā fidē conūrtit. atq; dulcit dictauit.
q̄m doceret filiū di de uirgine natū
qd etiā dulcib⁹ uerbis oſtendens. ſcīſ
q̄q; op⁹ ac plurimis ſignis affirma
uit. Per ſuauē itaq; auditū uerboꝝ
ſuoꝝ. / īauref uſticie parauit. Suus
ta enī īauris ex iacincto fuit colo
rēq; pure nubis habuit. ſignificans
qd filius di abſq; peccato in mundo
cūerſatus ē. peccata hōium delens &
abluens. / dextra aut ex rubicundo
iacincto fuit. paſſionē eide filij der
demonſtrans ꝑ quē diabolus deiect⁹
ē. Vñ & ipſe martirio ſe ſubdidit. Si
mon ů ſapiens & ſtrenuus fuit. atq;
de īnumerabilib⁹ peccatis īfideliū ama
ra tomīta ꝓdicauit. magna ſigna
in firma fide fecit. uñ & hominef eū
libent audierūt. ac torrens iter ad fi
dē parauit. quia timorē mortis eis ꝑ
poſuit. Hoc ů ꝑ magnū ꝓconiū ex
ſmaragdo & rubeis lapillis & ex bacis
atq; margaritis monile uſticie fa
bricauit. cū ꝑ mumūrtū ſtrenuoꝝ
morū monile fecit. cui ſmaragdū
ꝑ uiriditatē ꝓdicationis ac rubeos la
pillos cū ceteris bacis & margaritis ꝑ
timorē penaꝫ īpoſuit. nec tomētū
martirij metuit. ſ; illud patient ſuſ
tinuit. Cui paulus ſuccurrit. & quā
uis calciamēta uſticie feciſſet. ad idē
tamē monile elegantiſſimā catenulā
ſuſpendit. ex puriſſimo auro facta
duodecīq; lapidib⁹ & ꝑciоſiſſimis
margaritis ſine defectu firmiſſi
me ornatā. Que uſq; ad pedes ei⁹
dē uſticie deſcendens. in fine ſuo
formata duo capita habebat ſcīl
ad dextrā partē ſuā ex rubicundo
ſardio uelut caput capricorni. ad
ſiniſtrā ů ut ex auro q̄ſi cap leopar
di. ita ut etiā caput capricorni ca
piti leopardi reſiſtere uideret. Jam
mumimento doctrine ceꝝ apl̄oꝝ
doctrinā ſuā adiunxit. eamq; vo
ciſ opib⁹ & tam aplicis doctrinis q̄
ceteris uirtutib⁹ irrepḥenſibile ad
ornauit. ita ut ad finē rectitudinis
ꝑduraſ ñ deficiat. quousq; mun
dus ſtimat. Vbi etiā circa eundē
finē uelut in duob⁹ capitib⁹ duę po
teſtates apparebūt. altā ſcīl ad ſal
uationē in laboriosa cōſtrictione
ꝑ enoch & heliā ſurſū aſcendens.
altā ů ad ꝑditionē in ſimulatione
glorioſoꝝ miraculoꝝ & uirtutū
ꝑ antixpm ſtrendendo properans.
ſic etiā oſtendentes qd hi qui ad
celeſtia tendūt illos qui ad diaboli
cā ſeductionē feſtinat obprimūt.
Iacobus aut frat johannis. mu
liebre uelamē ex albo ſerico &
auriſtrigio īcarnationē paſſio
nēq; filij di ꝓdicando contexuit.
diu idola ꝑ plurima miracula
deſtrueret. quo caput uſticie
circūdatū ita ornauit. ut oīus
ecclia deo laudē daret. ubi &
ipſe ad martirīū capitis ſe īcli
nauit. Johannes ů ꝑ miracula
que ds illi oſtendit. cingulū ex
uiridi ſerico caſtitatē uiridi &
ſuaui ītentione ꝓducens fecit.
cui duodecī lapidef ꝓphetica ꝫ uir
tutū cū plurimis margaritis bone uoluntatis
īſeruit. In cui⁹ horis uiridē colo
rē ramo de de quo balſamū fu
dat ſimile poſuit. quia ꝑ ſeue
rantie caſtitatis uiriditatē & o
dorē celeſtiū uirtutū adiunxit.

illoq; uisticiā circūcinxit. qñdo
p p̄cēs ꝑpli in p̄ncipio erat ūbu edi
dit. S; philippus mitis ex̄istens ac
in doctrina sua humilis appareñ.
ꝑplm plurimū sibi adꝟxit. V ñ etiā
hoc m armillas ex auro fabricauit
quib' smaragdos rubicundosq; ia
cinctos ac nobilissimas margaritā
imposuit. ita ut etiā auru p mul
titudine lapidū ipos uix uideri
posset. qm in doctrina & in opib;
suis uiriditatē. laborē & innocentiā
uirtutū demonstrans. bonā uolun
tatē suā q̄ntū potuit intrinsecꝰ cela
uit. armillasq; istas brachijs uisti
cię circūdedit. / eū martirio suo bo
na opa sua cōpleuit. Bartholome
us aut in magno studio p̄dicatio
nis nec fatigari potuit. nec etiā ab
hoc cessare uoluit. Quappt ex auro
& ex alia pulcherrima matia electrū cū
elata celatura / cū p̄ciosis lapidib' intīmix
tū fecit qd de p̄fatis armillis usq; ad ulnā
b'chior uisticię dilatando extēdꝰ & / fabefde
armillis usq; ad p̄dictas ulnas in trib' locis diuiden
do distinxit. / easdeq; diuisiones cū ✠.
quib'da gracilib' & aureis catenulis
conexuit. Nam ipse ex bona uolun
tate qua in fide habuit. ūba p̄
dicationis suę cū occultis secretis
mistion̄ di & cū electis uirtutib;
extulit. eaq; usq; ad scām opatio
nē dilatauit. cū in uno dō tres p
sonas recte distinguens. ueraq; tri
nitatē inuisibiliter & ineffabiliter sibi
conexā fideliter & decentissime asse
ruit. sic q̄q; mtes hominū ad se
trahens. corp'q; suū totū passion
subiciens. brachiaq; uisticię mira
bili ornatu circūponens. Andre
as q̄q; anulu ex auro purissimo
faciens. optimū topazium illi ine
ruit. filiūq; di sponsū uisticię ee
manifestauit. quando sincerā fi
dē p pulcritudinē uirtutū in
ecclia ornauit. anulusq; istū digito
uisticię imposuit. cū in crucem
se suspendi p misit. S; & thaddeus pru
dens & subtilis fuit. moresq; hominū
inuestigare studuit. & ideo etiā quāplu
rimos ad utilitatē fidei conūtit. qa
ipsū supare ñ poterāt. doliuq; serpen
tis uincens. p sca opa coā ꝑplo multa
miracula ostendit. Palliū q̄q; ex rubi
cundo serico fecit. illudq; diligenter
adornare studuit. ornatūq; uisticię
circūdedit. qm cū caritatis opa in fi
gone ceterū uirtutū cōposuit. & illa
ad uerū decorē p̄duxit. uisticiā cū e
is obtexit. ubi etiā se passioni corpali
subiecit. Petrus ut eam sic uestitā u
dens. & quāuis ipsa tunica iduisset
coronā tamē ex auro optimo fabrica
uit. quā etiā p̄ciosissimis lapidib' &
gēmis decorauit. illāq; capiti uisticię
imposuit. / quia p hoc qd gl'am filij
di fidelit & ñ tepide p̄dicauit. & omib'
uirtutib' & occultis multijs ornatam
demonstrauit. cū corona scitatis & ho
noris uisticiā exornauit. / ipsāq; mer
ce pendens martirio suo sup caput il
li decent̄ dedit. Tali m uisticia ab a
plis uestita erat. Sed ipsa facie nō
solis splendorē fulgentē habens. quēadm
p eam deo splendida & imutabilis &
forti clamore supnū iudicē inuocat
uestesq; suas a sceleratis hominib' pol
lutas ee ut p̄fatū e demonstrat. Nam
dies isti muliebris debilitatis uirilē
fortitudinē ñ habent. ita scil' ut omia
ecclia ista ornata siue sclaria siue spi
talia sit indetius descendāt. & nē ma
lo m quā apli seu ceteri antiqui patres
ea ēstruerit ēsistāt. p que omia p̄mit
ecclia uelut sol lucebat. & uisticia coro
nata erat. quēadmodū ꝑ dīnationē
regni rex nominat. & ut ꝑ diadema
& regales uestes suas honorat. Justicia
eni p ecclasticas dispositiones & p omia
ad illas spectantia coronata & ornata
ē. ipsaq; matia ē omiū legaliū iustifi
cationū. que ab omipotente deo ēstru
te & igne spe sci accense sr. / quēadmodū
domus p habitantes eam sublimat.

Unde sēptū ē. Iustus es dñe. / & rectū
iudiciū tuū. Huī sententie ītellec
tus hoc m̄ accipiendus ē. Iustus es in
omīb⁹ iudicijs tuis o dñe qui omīb⁹ dña
ris. / qm̄ tu iusticia illa es que nūquā
ab ulla īiquitate obnubilat̄. s; que op⁹
suū ostendit. sic̄ ugrillū ēstructū ducē
p̄cedit. Opus q̄q; iusticie celū & tra cū
reliqua creatura ē. & iusticia ds ē. q̄
ueritatē ostendit cū bonis rumoīb;
seō; opū que eide iusticie uelut rami
arbor ifixa sūt. Quapp̄ & rectū in eq̄
tate iudiciū di ē. que nulla obscuritā
tē falsitatis habet. qm̄ illa uelut ūmun
dissimū lutū ꝯculcat qđ in putredine
fetet. Iustitia itaq; di sup montes cla
mat. & uox ipsi⁹ ad celū sonat. atq; con
queritᵉ qđ primū facta mōis sēctatis
m ecclia. m̄ in monte sēctatis destructa
iacent. Nam ego iusticia di lugubri uo
ce dico. Corona mea scismate erran
tiū mentiū obnubilata ē. qm̄ quisq;
sēdm uoluntatē suā legē sibi ēstituit.
& qui magistrū deberet habere ac ui
gā illi⁹ pati magistri ee uolunt. atq; pe
tulanti ēstitutione semetipsos regentes
& utile dicentes quecq̄d eligūt. sicq; ifi
deles existentes quia in se confidūt. nec
aspsis nec ab alijs hoc m̄ salutē uite
consequunt̄. quā nemo pret̄ dm dare
pot̄. Nam p oīa hec corona mea ob
nubilata ē. qm̄ ista facientes in clarita
te illa me n̄ ispexerūt. qua a deo p̄cessi.
Tunica q̄q; mea puluere trę aspsa ē. / qm̄
illi contaminat qui scā & bona comīsa
tione selo relicto tunicā filij di iduūt.
qm̄ meretricib⁹ se admisceāt. / quēadm̄dū
de uxore euāgelico filio sēptū dnoscit.
Iugo nāq; xpi p mutationē circūcisionis
& legalis ꝯstitutionis sacerdotū uigan
sūt. / s; p̄uaricando fornicatores existūt
nec cū uxore filio clamāt qui ad patrē
suū recurrit dicens. pat̄ peccaui
in celū & corā te. maliq; adultū uelut
ei⁹ ēstitutū sit in ēsuetudine habent.
Quapp̄ & tunicā meā puluere peccatoꝝ
maculāt. nec ab ea eunde p penitentiā
puluere ēxcutiūt. / s; quasi uermes
in putredine peccatoꝝ se fouent.
Hinc & eū ceci surdi & muti sūt.
officiū meū n̄ clamantes nec iudiciū
meū iudicantes. s; amarieiā deglu
tiūt & uulnera n̄ sanāt quia uul
neribus pleni sūt. & ad sēptuā que
ei⁹ loquit̄ surdi sūt. eam nec audien
do nec eam alios docendo. Et his
modis tediū in omīb⁹ ēstitutis ordi
nib⁹ ecclie ē. / ipsaq; uelut fune bacu
lo ītedit. / qm̄ omīs ēstitutiones sue
tam pene defecerāt. Cū enī sol in
nube obnubilat⁹ fuerit. gaudium
iocunditatis in creaturis n̄ ē. nec etā
in ppls cū sine rege sūt. Constitutio
nes nāq; ecclīasticoꝝ ordinū obnubi
late sūt. quia ēstitutiones absq; ope
nominari solū⁹ uolūt. idōq; etā
neriū gaudiū in ipsis n̄ ē. sic̄ nec in
fide que sine opib⁹ ē. Vere ishid sic
n̄ pdurabit nec pmanebit. / qm̄ iudi
cū dī his minatur qui oīs uolun
tates suas in pprietate sua q̄si absq;
deo sint cōplent. Ego enī que in an
tiquo ēsilio surrexi. ad iudiciū dei
clamo de his querimoniā faciens.
qui palliū meū ame abstraxerūt.
& qui oīb⁹ ornamentis meis me de
stituerūt. / iudicesq; eoꝝ adūsiū ipsos
in aduitoriū n̄ aduoco in eade uo
catione qua creator cunctoꝝ mulie
rē uocauit q̄ndo illā de uiro tulit
q̄tinus faceret ei aduitoriū simile
sibi. Quēadm̄dū enī mulier uiro
subdita ē & ut filios p̄ducit. / sic etiā
homines p̄cepta di p me deberēt au
dire eisq; obedire. Et quia hoc n̄ faci
unt s; me negligūt. idcirco quocies
ab eis p̄ecior. tocies iudiciū di ip
sos nallabit uelut in antiquo tempe
p diluuiū accidit. & ut in ueteri lege
& in noua multocies factū ē. / sic̄ &
adhuc sepi⁹ fit. Ego quippe iusticia
nominor. & ecclia p regenerationē
spe & aque de me orta ē & unū sum. /
sic̄ etiā ds & homo unus sūt. Igit̄

ferocissimis iudicib⁹ clamabo. qui me iudicabūt de furiosis morib⁹ illor.ꝫ qui me ut lupi agnos ꝑsequunt. ſ; ipſi qq; peccatores existentes. cū sagināto iugulo ñ epulant. ſ; sanctitatis similes ſt. qui in diab⁹ legib⁹ ee uolebāt. Quappt & in uisione helie ꝓphete querentē qui ille qui baal colebāt quasi illudendo dicebāt qd clamarēt uoce maiore. ds enī eet baal. & forsitan loq̄ret aut in diuersorio eet. aut uiam haberet. aut certe dormiret ut excitaret. Et ido etiā decepti ſt. quīo gra di longe ab eis ē. quia p̄cepta quę suscipiūt ñ seruāt. ſ; illa retrorsū p̄icūt dicentes. Cū uoluerimus p̄cepta dei nr̄i obseruabimus.ꝫ quia modicū temp⁹ in correctione ipſi placet. Et istos incongruentes dies detrimēti totī equitatis. ut ille qui cont̄ diabolicas acies & cont̄ omnē nequitiā fortis p̄liator exibit in ideficienti lumine claritatis suę uidet nec obliuioni tradit.ꝫ q̄mus dissimulet peccata hominū q̄mus penitentiā agāt & dicit. Hoc temp⁹ qd a bono declinat & in malū cadit. in occultis iudiciis meis scio.ꝫ qm̄ iniquitates hōum quę p diuīsa curricula succedentiū sibi tempū discurrūt. ita transitorie ñ negligo quin illas flagellis iustę correptionis examinē. ſ; aureus numerus sctī martires illi qui in ruboꝛe sanguinis sui uelut aurū fulgentes. in primitiua ecclia ꝓpt̄ ueꝛā fidē occisi sūt ñdū ē plenus. quia martires illos expectāt qui in nouissimo tempe ꝑditi errois ob cōfessionē nominis mei corpa sua ad passionē martirij tradēt. quēadmodū iohannes dilectus meus testat̄ dicens. Et dictū ē illis ut requiescerēt tēmp⁹ adhuc modicū donec cōpleant̄ conserui eoꝝ & fratres eoꝝ.ꝫ qui interficiendi sūt sic & illi. Hui⁹ sententie intellectus hoc m̄ accipiendus ē. Vnuina ispiratione ostensū ē illis qui ꝓpt̄ amoꝛē di tempalia mori se subiecerāt. ut corpa coꝝ requiescerent in puluere resolutionis tempus adhuc modicū. id ē ad p̄destinationē illa donec cōpleant̄ in oī p̄fectione qui seruꝰ di erūt. uidelicet do in ōni ueritate seruituri sic & ipſi & fratres coꝝ.ꝫ quia etiā in corpib⁹ suis quēadmodū & ipſi passibiles erūt. ita q̄q; ut & ꝓpt̄ filiū di quāplurimis tribulationib⁹ attriti mortē corpale subeant. Sanguinea & enī uox martirū quę nec peccata nec q̄re occiderent̄ sciebāt. ad dm̄ ascendit. ſ; splendor diuinitatis eis resplendet. ita ut in eode diuinitatis splendoꝛe inumerabile multitudinē futurā p̄uideāt. Nam claritas etnę uitę illis datur in qua cognoscāt responsū qd ipſis ostendit.ꝫ clamoꝝ coꝝ cū squalidis opib⁹ peccatoꝝ obnubilatus ñ ē. qm̄ inocentes fuerūt.ꝫ & sanguis ipsoꝝ ꝓpt̄ incarnationē filij di effusus ē.ꝫ ubi & agnū sanguinē suū effusurū p̄stitati ſt. Et horū q̄ dicunt̄ qui ꝓpt̄ fidē & iusticiā occidun tur. frēs aut̄ qui in nouissimo tempe ꝑ antixpm cōsumūtur. sic ifantes ꝓpe rodē consūpti sūt qui filiū di negauit.ꝫ quēadmodū & antixp̄e cū negabit. Nam uox effusi sanguinis hōis p animā eius sursū ascendit clamando & cōquerendo qd illa de sigillo corpis in quo ds eam posuerat expulsa sit.ꝫ ac deide mercedē opū suoꝝ siue in gla siue in penis eadē anima recip. Prima, nēpe uox sanguinis in abel ad dm̄ clamare cepit.ꝫ qm̄ eam ēstructionē opis di p̄cipitant & p̄tue destruxerat. Quappt̄ filius di ūtum dicit̄ u g̃ patrū speculū qd claritas diuinitatis ē in qua exercit̄ angloꝝ fulget quēadmodū fomę ille quę in speculo ostendunt̄. quia idē speculū ipſis anglis semp̄ resplendet. aspice & ostende quantas iniurias pacior ab his qui me negligūt. In corpe meo

xii.

xiii.

scal' in ñbris meis qnç cont' me p ma
liciã calcitrãt cũ in in rectitudine ad
herere deberẽt. fatigationẽ pũsita
tis sustineo. qm̃ ubi in eis p uiridita
tẽ bonoꝝ opũ quiescere possim ñ in
uenio. Paruuli etiã mei qui in humi
litate deberẽt icedere & omnẽ pompã
seli abicere. in eo qd̃ nichil ẽ deficiũt.
quia uanitatẽ supbiç amplectunt'.
seos se ee putantes. opaq; sua in laudi
bus humanę gle portantes. Et quo
in hac tñsitoria laude a celesti laude
deficiũt. laude angloꝝ ñ adtendũt.
quia angli scam diuinitatẽ frequent
laudãt. in do nouã laude semp inueni
entes. quo illu ad finẽ pducere ñ pos
sũt. Ipse enim clarissimũ lum ẽ qd̃ nullo
in extinguet'. ita ut anglica turba ab
ipso claresçat. quia angls sine ope car
nali laus ẽ. homo aut' cũ ope corpali
laus existit. eiq; opa angli laudant.
In laudib' em̃ quib; dm̃ laudãt. sca etiã
opa hominũ approbãt. illaq; q̃si specu
lu laudis ispiciũt. qm̃ ds hominẽ mi
rifice exanima & corpe cõposuit. nec
claritatẽ angloꝝ caret. cũ in illoꝝ so
cietate sit. quia ds etiã ordinauit ut
diuinitas & humanitas in uno deo
glose laudet'. Hinc aut' diabolus illu
dit' qui angls existens ds ee uoluit. s;
ds illũ q̃si decepit. cũ de limo trę hoiẽ
creauit q aiã & corp' i.uno ẽ. nec aiã sine corpe.
nec corp' sine aiã ho exibit. & anima cum
corpe & corp' cũ anima opat'. Corp' nãq; clau
sura ẽ iqua aiã claudit'. & animam mul
tocies ẽ stringit. ita ut ipsa corpi ce
dat nec illud cohibere ualeat. quin o
pus qd̃ q̃rit faciat. qm̃ cũ illo occupa
ta ẽ. guttusq; carnis ipsi displicet qui
tam̃ cont' uoluntatẽ eius p uenas sepiũ
pficit' in quib' ipsa opat'. S; cũ homo
alienã uitã desiderat. quę cont' concu
piscentiã carnis ẽ. anima celeri mente
re illa apphendit & pficit. quia toto
desiderio illa in semetipsa gustat.
Dies aut' istos qui in iustitia torpẽt. ut p
fatũ ẽ. canis igneus s; ñ ardens in libro
scinas designat. alijs in fortitudine
fortioꝝ eos subsequentiũ. in quib'
homines quida rectitudinẽ ispici
entes. supdictaq; leuitatẽ deponen
tes ad iustitiã se conũtẽt. Iustitia
itaq; ab icarnatione filij di p plura
ma curricula dieꝝ ad excelsa sci
tatis uelut p quasda scalas in fide
catholica ascendit. & q̃si purissimo
auro bonoꝝ opũ pfusa & plucida
in eade fide effulsit. nec ulla idigna
tate prauoꝝ opũ sorduit. s; iunctu
bilis pstitit. Dieb' aut' illis in quã plu
rima longitudine usq; ad supdictos
muliebris leuitatis dies ñsactis. in
eade fide p quasda descensus idig
nationes cepit ielinari. & quib'da
tenebris iustitię obtenebrari. Nam
iustitia & honestas morũ cetęq; dig
nitates uirtutũ a dieb' diluuij in ho
minib' paulatim creuerẽt & ad fasti
gia sua paulatim ascenderẽt. usq; ad
dies pphetaꝝ qui illas ita corroborauе
rũt ut maximũ splendorẽ usq; ad
filiũ di darent. Et deinde in aplis ce
terisq; doctoribus p plurimã longi
tudinẽ dierũ in eade dignitate &
splendore durauerẽt. usq; fere ad
ortũ pfati sclaris iudicis mechię
magis quã timoris di cupidus ante
cui' iecũ paulatim decrescere & ad
detriora ielinari ceperũt. sic etiã a
diluuio usq; ad pphas paulatim sur
sũ ascenderat. A dieb' aut' eid̃ iu
dicis radix iniquitatis ac obliuio iusti
cię & honestatis orta sũt. quę ita
se dilatando & ppagando q̃si in
muliebri debilitate pcesserũt. usq; ad
aliũ rectorẽ spiritalis nominis gesta
torẽ qui prudentia & malicia ser
pentis habuit quẽ iudicũ di occi
dit. In cui' dieb' pfata iniquitas atq;
supflue consuetudines morũ hominũ
p diuinã examinationẽ ad purga
tionẽ ceperũt icalescere & feruẽ
re atq; spumas eicere. Ij ñ & tam
acrit' & tam acerbe nẽ colantur

3012

& aſpumis ſuis purgamē. ut ho
mines in periculis iſtis magno mero
re & triſticia cōmoueantur. ⁊ die
meroris & triſticie ñdū adſūt.

xvi. Iuſticia em̄ p̄tinuā ad ſup̄nū iudicē
querela ſuā ut ſup̄dictū ē direxerūt.
ille uoces q̄rimonie ei ſuſcipiens.
iuſto iudicio ſuo uindictā ſuā ſup
p̄uaricatores rectitudinis ī dicit. atq;
tyrannide ī imicos ſuos ſup ipſos
grāſari p̄mittit. ſic ad ūicē dicen
tū. Quādiu rapaces lupos iſtos pa
ciemur & tolerabim⁹. qui medici ēe
deberēt. & ñ ſūt. ⁊ q̄m poteſtatē lo
q̄ndi ligandi & ſoluendi habent.
idcirco ut ferocißime beſtie nos ca
piūt. Scelera q̄q; ſuos ſup nos cadūt.
oñiſq; eccliā p eos arefcit. quia q̄d
uiſtū ē ñ clamāt. legēq; deſtruunt.
quēadm̄dū lupi agnos deuorāt. atq;
in crapula uoraces ſūt. aduītiaq;
quā plurima p̄petrāt. & p̄ talia pec
cata abſq; mīa nos iudicāt. Raptores
etiā eccliarū ſūt. & p̄uaricia quę
cūq; poſſūt deglutiūt. atq; cū offici
i ſuis nos paupes & egenos faciunt.
ac ſeipſos & nos contamināt. Qua
p̄ uiſto iudicio diuīudicem⁹ & diuīd
ē am⁹ eos. quia ſeductores magiſ q̄m
doctores eruditū. & hoc etiā idcirco fa
ciamus ne peamus. q̄m ſi ſic p̄ſeue
rauerīt. totā regionē ſibi ſubiciendo
diſturbabūt. Hinc aut dicam⁹ eis
q̄d ſedin uiſtā religionē habitū &
officiū ſuū cōpleant. quēadm̄dū an
tiqui patres illa ēſtituerūt. uel a nobis
recedāt. & ea que habēt relinquant.
Hec & his ſimilia diuīno iudicio ex
citati illis acrit̄ p̄ponēt. atq; ſup eō
irruentes dicent. Nolumus hos reg
nare ſup nos. cū p̄diis & agriis & re
liquis ſclarib⁹ reb; ſup quas primi
pes ēſtituti ſum⁹. Et quom̄ decet. ut
tonſi cū ſtolis & caſulis ſuis plures
milites. & plura arma quā nos ha
beant. ⁊ nunc ēuenerit ē q̄d cle
ricus miles ſit. & miles clericus.

Vnde abrahā⁹ eis. q̄d ñ recte. ſi; iuſ
te habent. Diligenter aut̄ ēſideremus
q̄d cū magna diſcretione pammak;
defuncton⁹ oblatū ſit & illud eis relin
quam⁹. q̄m hoc rapina ñ ē. Omīpotens
em̄ pat̄ recte diuiſit omīa. celu ſcilicet
celeſtib⁹. terrā ſ terreſtrib⁹. atq; hoc m̄ u
ſta diuiſio int̄ filios hominū ſit. uu
del q̄d ſpirales homines ea habeāt que
ad ipſos reſpiciūt. ſclares aut̄ illa que
eis ēuenīt. ita ut neutra pars ultor
alia p rapinā opprimat. Deus quide
ñ p̄cepit. ut tunica & palliū alt̄i filio
daret̄. & alt̄ nudus remaneret. ſi uiſit
ut iſti palliū. illi tunica tribueret̄. Pal
liū itaq; ſclares p̄p̄t̄ amplitudinē ſcla
ris cuiq; & p̄p̄t̄ filios ſuos qui ſemp creſ
cūt & multiplicant̄ habeāt. tunica ſ
ſpirali p̄ſo ꝯcedat̄. ne in uictu aut in
ueſtitu deficiat. & ne plus q̄ā neceſſe
ſit poſſideat. Quappt̄ iudicam⁹ & eli
gim⁹ ut omīa que p̄dicta ſūt recte di
uidant̄. atq; ubicūq; palliū cū tunica
in ſpiralib⁹ inuenīt. ibi palliū ſubtrahat̄
& indigentib⁹ detur. ne p̄ iopiā ꝯmutent̄.
Et ſic tande p hanc iudicialē ſententiā
omīa ita ſecūm uoluntates ſuas p̄ſtare
conabunt̄. ⁊ pontificales dignitates
oñiſq; in ſpirali habitu ſub eis degentes.
illis cū clauſura celi premit̄ reſiliere
multū laborabūt. ⁊ cū tande p̄ſen ſe
rīt q̄d nec poteſtate ligandi nec ſolue
di nec ēfirmatione oblationū ſuaſ nec
ſtrepitu armor⁹ nec blandicijs nec mi
nis ipſis reſiſtere poterūt. dumo mul
cio terrori īanē ſup̄baq; fiducia q̄ā
p̄ in ſemetipſis ſemp habuerāt depo
nentes & in ſe redeuntes coram illis hum
liabunt̄. atq; ululando clamabūt & di
cent. Quia oīpotentē deus in ordine
officij nri abiecim⁹. idcirco ſup nos con
fuſio hec īducta ē. uidel ut ab illis obp
mamur & humiliemur quos obprime
re & humiliare debueram⁹. Hinc illis
ſup quos p̄ncipes ēſtituti eram⁹. & hi
qui nobis p̄ diſciplinā ſubiciebant̄. ⁊
fiun ē ſubiectionis abſtrahit. nobiſq;

Vita

eos dñari ꝓmittit. Quappꝫ ꝯsideremꝰ
qđ iusta iudicia dei patimur. ꝙm reg
na mundi nobis subiugare uolimus.
sic & nos sub iugo di ee debebamꝰ. &
quia uoluptatꝫ cuiq; carnalis ꝯcupis
centie ꝓfeemꝰ. nec obhoc ullus nos ar
guere audebat. Deus enī gentꝫ iudeoꝝ
ꝑcepit. ut sacrificia de animalibꝰ crea
tis suo offerrēt. s; illi iusta eiꝰ contēp
nentes in omīs carnales sensus se conū
tebāt. Vñ & gentes alienigenas sup eos
iduci fē. Nobis aut ut unuꝫ & spirale
sacrificiū offerremꝰ idixit. s; nos illud
pollutis manibꝰ tractare ñ ꝓtimuimus.
& cū diademate sceptri sui nos coro
ret. sup nos exaltauimꝰ. atq; ꝯcupiscen
omnia
tias carnis nr̄e omnibꝰ modis cōpleuimꝰ.
& ido īmici nr̄i sup nos grassant. quē
admodu priorib⁹ ꝓuaricationib⁹ īmici
eoꝝ dñati fē. Et tunc tam minores qm̄
maiores utriq; ppli clerū ita ordinabāt.
& ea que illi necessaria fē hoc m̄ dispo
nēt. ut nec in uicht aut uestitu defec
tū habeat. & a selarib⁹ huiusmodi obpro
bria deiecꝫ ñ sustineat. Hec aut tam
in spirali quā in selari ppli qsi in ꝑma
hora diei icipient. & deide uelut in ter
cia in plenū opus ꝓducent. & tandē q-
admodū in sexta ex toto ꝑficient. & om
nes gradus horum qsi pr̄ sexta consid
rabunt. & in aliū modū quā m̄ sint dis
ponent. ita scil ut quisq; ordo in rech
tudine sua ēsistat. & etā liberi adhono
rē libertatis suę & famuli ad debitā ser
uitutē subiectionis suę redeāt. Sed tam
un̄ hec omīa uelut leo in libro scientiaꝝ
notat ostendit. dura etā crudeliaq; bel
la timore di abiecto multociens exur
gēt. & plurimi hominū in occisione ca
dent. plurimeq; ciuitates ꝓ destructio
nē ruent. Sic enī uir fortitudine sua
femineā mollicie iuncit. & ut leo reli
quas bestias supat. ita & crudelitas quo-
da horum quiet̄ aliquo in dieb⁹ illis ꝓ
diuinū iudiciū confirmet. qm̄ ds cru
deliatꝫ penas ad purgationē iniquita
tū inimicis suis tunc concedet. sic etā
a principio mundi semp fecit. Cūq;
hominꝰ ꝑdictis afflictionib⁹ pur
gati fuerīt. tedii ꝑfatoꝝ ꝑhorū i
currēt. atq; iustitia in cunctis eccliās
ticis ēstitutionib⁹ que do placite sūt
ꝓmoē di apprehendet. illiq; plurima
bona sup addent. & hoc tam in dieb⁹
pacis quā belli & cuiq; laboris faciēt.
Et tunc iustitia recti sponsa nomina
bit. que in lecti ueri regis relicta o
cubina ducet. eiꝰ studiū fuit ut i
terdū qđa legalia ꝑcepta ꝓ similā
tionē seruaret. & mōdu ēsuetudinē
prauę sodalitatis sibi cōiungeret. un̄
& rex illa abiciet. quia ꝑdicti dies
uelut cōcubina erāt. hominib⁹ in qb⁹
da ēstitutionib⁹ ecclīastica mandata
obseruantib⁹. in quib⁹da ũ illa omī
no relinquentib⁹. Quippe nāq; ds q̄
nerus salomon ē. sponsā suā iudeā
iustitiā cū omīb⁹ ornamentis. idē cū
omīb⁹ ecclīasticis ordinib⁹ ornabit.
ita ut ornamēta ipsi⁹ pala apparāt.
que cōcubina hoc m̄ in nulla obscura
uerat ut aliqñdo uideri ñ posset.
Vñ & dies illi dethructionē iustitiē
dierū demonstrabūt. & ēsolatio
desolationē euacuabit. qđmodu
noua lex uetēm legē īmutauit. &
ut temp⁹ curationis temp⁹ casus ad
meliora ꝓduxit. ꝙm si ꝑdicta ma
la in leuitate & in scandalo ēsuetu
dinis sue iconcussa ꝓdurarent. ueri
tas ita obnubilarēt ut turres celes
tis ierusalē mouerent. & omīs eccliās
tica īstitutio ēstamnaret. uelut ho
mines absq; uero deo ēent. Hi am ꝑ
uaricatores iustitie in tali obpro
brio tunc erūt qsi mulier que iu
sto ēiugio relicto adulteriū facit. qa
ecclīastica ꝑcepta ꝓuaricando qsi
adulteriū ꝓpetrarant. & ido etā af
flictionē & despectionē sustinebūt.
quēadmodū femina que a uiro suo
relicta ēsolatione illi caret. Sic &
tam notie & icognite ordinatioes
iustitie & pacis tunc aduenient

ut hominef inde admurent dicen
tef. qm talia pr nec audierint. nec
cognouerit. & quia pax ante die
udicij ipsis data sit. Sic etia pax
pmu aduentu filij di peucurrit.
p timore tam supnenturi udicij
plenit gaudere u ualentef. si omne
iustitia in catholica fide ab oupo
tente do qrentef. udeis etia gauden
tib & illu iam adee dicentib: que
m negant. Pax enu illa que aduen
tu incarnationis filij mei peelserat
illis diebus plenit pficiet. qm fontes
uiri in magna pphetia tunc surget.
ita ut etia ome germu iustitie in fi
lijs & in filiabus hominu tunc flore
bit. uelut p pphetam seruu meu in
uoluntate mea sic pdictu e. In
die illa erit germu dni in magnifi
centia & gla. & fruct terre sublimis.
& exultatio his qui saluati fuerit
de isrl. huius sententie intellectus hoc
m accipiendus e. In die hac cu an
gli pace hominib data canerent.
fuit filius meus de uirgine natus
ab eis de anglis magnificat. apas
tolis qq; qui eum pia deuotione
qrebant glorificatus. & fruct terre
cui pax reddita erat. & cui aer sua
uitate adminustrabat supabundas.
& gaudiu illis qui de pterita tribu
latione malor liberati erat in filijs
iacob. quia multis tribulationib;
iusto udicio pr conterebant. S;
& cu lux uere fidei corda fideliu il
lustrabit filius meus in ipsis mag
nificabit. qm illu de me exisse cre
dent. atq; glorificabut ubi eu ad
me in gla redisse cfitebunt. Qua
ppt & ipsis fruct bonor opu subli
mabitur. Exultatio qq; in eis augr
bit. cu de diabolica potestate erepti.
& de tartareis penis liberati mr fili
os di coputabunt. Honditas aut u
nee sabaoth que de flore uirge a
aron peeslit que p spuma serpen
tis non icaluit quando filius ms

xvii.

xviii.

in cruce passus e exaruit. qua oculus
deor in umbra mortis grauati fuerut.
ubi uerba pphete audientes ea cu uero
flore abiecerut que tota tua cognouit.
cu in cruce exspirauit. Et ido eta se
ipsos occiderut. ac sic tam in uetu qua
in nouo testamto exaruert. qm uer
testamtu e sic hiemps que omne uiri
ditate in se abscondit. nouu u qsi ebas
que gramina & flores produxit. Quappe
ipse etia lamtantib se dicebat. Si
in uiridi ligno hec faciut. in arido
qd fiet. Huius sententie intellect hoc in
accipiendus e. Ipse uiride lignu fuit
qua omne uiriditate uirtutu priuat.
si; tam ab incredulis abiectus e. aridu
aut aridu lignu e. qm omne uiriditate
te iustitie eculcans. ea que in rectitudi
ne uiridia st arida facit. Un eta ad
nichilu deducet. Uiride qq; lignu illa
dies fuerut in quib homines respectu
reparationis omiu dolou habebant &
in quib nullu timore futuri udicij
nouissimu temporis metuebat. aridu
u lignu cu discessio de quo paulus eccl
tu uas meu loquit ante filiu pditio
nis apparebit. ubi eta omis dolor ing
uemens celu & tra comouebit. Celu
quippe & tra in futuro udicio mone
buit. quadmodu in uiridi ligno pfig
natu e. cu rota firmamti que plura
ma signa in se habet illo occumbente
splendore lucis subtraxit. sic eta in
pdictis uerbis pphetaru ostenditur.
n dieb itaq; supdictis suauissime nube
cu suauissimo aere terra tanget illaq;
uiriditate fructuositatis exhudare fa
cient. quia hominef ad omne iustitia
tunc properabut. quadmodu in pfe
to tempe femine debilitatis fructu
ositas terre defecit. qm elemta pecca
tis hominu uiolata in omib officijs su
is destructa tunc fuert. Principes qq;
cu reliquo populo iustitia dei recte ordi
nabut. omiaq; arma que ad necem
hominu parata erat uidicent. illa
tantu ferramta eligentes quib tra

colit̄. & que ad neceſsitatē usus hōium
respiciūt. & si quis hec trāsgredit̄ ferro
proprio necabit̄. atq; in desertū locū
abiciet̄. Et ut nubes rectā & suauē plu
uiā ad fructū usq; germinis tunc emit
tet̄. sic & spe sēs verē gr̄e suę cū ꝓphe
tia sapientia & sc̄itate in populū fundet.
ita ut ille tunc appareat quasi in aliū
modū bone conuersationis mutat̄ sit. Ve
rus nāq; lex umbra spiritalis nunc fuit. qm
illa tota p creaturā signata erat. uelut
etiā in hieme omnis fructus in terra absco
ditus nequaq̄ cernit̄ quia nūdū forma
tus ē. nec eadē lex esse habebat. quo
filius dei nūdū icarnat̄ apparebat. si; ipso
uenīte illa tota in spiritalē significa
tionē mutata fructus etēne uite in ꝓcep
tis euglij ostendit. quēadmodū etiā es
tas flores & fructus ꝓducit. In diebus
eni illis uera estas p ueritatē dei erit.
qua tunc omnia in ueritate cōsistent.
sacerdotes scil̄ & monachi. uirgines q̄q;
& cōtinentes. & reliqui ordines in recti
tudine sua stabūt. iuste & bene uiuen
tes omnēq; sublimitatē & superfluitatē
diuicias abicientes. qui sic p tempie nu
biū & aeris necessaria utilitas fructuū
tunc ꝓduceret. ita & germ̄ spiritalis uite
p gr̄am dei tunc ꝓpalabit̄. Prophetia
quippe ut p̄fatū ē tunc apta erit. sapi
entiaq; iocunda & robusta. omnisq; fide
les in his uelut in speculo considerabūt se
& tunc etiā ueri angli hominib̄ fami
liarit̄ adherebūt nouā & sc̄am conuersa
tionē in eis uidentes. cū nunc ꝓpt̄ feren
tia peccata eor ab ipsis sepius declinēt.
Si; & tunc iusti gaudebūt ad terrā rep
missionis tendentes. ac spem etēne p̄mii
expectantes. & tam plenit̄ in letabunt̄.
quia futurū iudicium adēe uidebunt.
& hoc in similitudine pegrinor faci
ent qui ad patriā suā tendūt. plenū
gaudiū in habentiū cū adhuc in peg
natione sūt. Iudei aut̄ & heretici tunc
ualde letabunt̄ dicentes. Ecce nra in p
ximo ē. illiq; ēculcabunt̄. qui nos fati
gauerūt & expulerūt. Attam quāplu
rimi paganor xpianis se tunc ad
iungēt. copiā honoris & diuiciarū
cor uidentes. atq; baptizati cū ip
sis xpm p̄dicabūt. quēadmodū in
tempe aplor factū ē. uidensq; & he
retici dicent. Qd uos gr̄am uerā
dicatis. hoc mos etiā erit. & quē
uos principē uerū nominatis. illi
finē in maximo horrore & piculo
uidebitis. atq; tunc ad nos conuer
temini. die illu ispicientes quē no
bis stirps aurore nudet stellę maris
marię ostendit. Vtres utiq; illi fortes
& laudabiles in pace & stabilitate erūt.
simulesq; armatis militib̄ q̄ irrupe
nientes hostib̄ suis insidiant̄. & qs
ad intentionē p̄sequunt̄. aduentūq;
nouissimi diei annunciabūt. quia
quicq̄d ꝓphete boni seu gr̄e p̄dixe
rant in ipsis cōplebit̄. Sapientia
q̄q; religiositas & sc̄itas in eis cōfir
mabitur. Iqm si filii dei apparuis p
dictus nō fuisset. & si uelut in ictu
oculi uenisset. cito obliuioni trade
ret̄. sic & p̄ditus homo qui quasi
latent̄ ueniens citissime destruet̄. xxi.

Attam in eisdē dieb̄ p̄fata iustitia
religio ad fatigationē debilitatis
in eisdē dieb̄ intūdū in hominib̄ in
clinabunt̄. si; uires suas cito resumēt.
intūdū etiā iniquitas surget & itū
cadet. intūdū q̄q; bella. fames. pesti
lentia ac mortalitas grassabunt̄ &
itum euanescēt. nec omnia ista in
uno statu ac tenore diu tunc stabūt
si; hac & illac mouebunt̄. ita ut nē
appareāt. nē aut̄ elabant̄. Si; & in
ipsis dieb̄ int̄ omnia hec quēadmodu
equus in libro secundus demonstrat.
petulantia morū atq; iactantia
animor. necn plenitudo uoluptā
tū & aliar uanitatū absq; reuēren
tia in hominib̄ multociens exurgēt.
qua illi in quiete pacis quiescentē
& habundantia frugū redundan
tes. nullo icursu bellor terrebunt̄.
nec penuria frugū constringent̄.

S; hec sibi met tbuentes/do aq̄ oīa
bona ꝓcedūt debitū honorē ihū n̄ ex
hibebūt. Quapp̄ & tanta ꝑicula ꝑfatā
quietē & abundantiā subseqūt q̄ntaꝑ
ulsa n̄ fr̄. Ha cū hoīes in huiusmodi quiete
ut p̄dictū ē residebūt. nulla ꝑicula metu
entes. alij dies oīūm dolorū aduenīet. iqb
lamentabilis uox ꝓphetæ. audit; uox filij di
adimplebit̄ hominibus p̄timore grauiū &
afflictionū mortē desiderantib̄ & dicen
tib̄. ut quid nati sumꝰ & optantib̄ ut mon
tes decidāt sup eos. Priores namq; dies
dolorū & calamitatū aliq̄ refocillationē
& reparationē mīdū habebāt. ista aut oīūm
dolorū & iniquitatū plenitudo malis n̄ cessabit
si; dolor dolori iniq̄tas iniquitati meis ac
cumulabit̄. oīniq; hora homicidiū
& iniustitia p nichilo cōputabunt̄.
& que ad mīdū animalia ad mandu
candū occidunt̄. ita & hominēs in
furore alioꝝ in eisdē dieb̄ mīficient̄.
Cū enī gentes paganoꝝ xp̄ianos in
pace residere & in substantia sua lo
cupletes ee uiderit. crudele fiduciā
ꝛfortitudine sua habentes dicent.
Xp̄ianos armis nr̄is īuadam̄. q̄m si
ne armis & sine robore sūt. eosq; utꝰ xxvii.
ones occisionis capę & occidere pos
sum̄. Et sic de longinquis regionu
bus regionib̄ ferocissimā atq; īmun
dissimā gentē conuocabūt. cui & se
in fornicatione & in immundicia
atq; in oīn malo adiungēt. ꝑplmq;
xp̄ianū ubiq; rapinis & ꝓdis īuadēt.
& plurimas regiones & ciuitates
destruent. Ecclīasticas q̄q; discipli
nas quāplurimis uanitatib̄ & īmun
dicijs polluent. & oīs quos poterūt
code n̄ contaminabūt. Hīn & dies il
li alios pessimos dies futuros mani
festabūt. aduentū q̄q; p̄dm hominis
denudabūt. q̄m ut īmundus qui
in immundicia se semp polluit in
de n̄ saturat̄. sic & idē dies īmundi
ciarū plenitudinē nec his saturari
ualebūt. Qd & dauid ꝓudens cla
ra uoce dixit. D uuiserūt sibi nes
xxii. tra mea & sup uestē meā miserūt
sortē. Qd quidē ob certitudinē futu
roꝝ ad litterā de ꝓteritis sonet. de fu
turis tamē sic accipiendū ē. Incredulis
p multā stragē infidelitatis. diuidēt secūm
uoluntates suas ordinationes scelerū
dignitatū & operationū. quib̄ uelut ues
timentis in ecclīa īduti fuerā. atq; sup hos
qui q̄si uestis mea in spitali uita in u
cinioꝝ erat. mittent quāplurimas ua
nitates cū eos a rectitudine uiarū suaꝝ
auerterit. & oīa iura ecclīarū ꝑ de
structionē ad nichilū redegerit. atq;
eū sup eos dederit legēs iniquitatis ut
ipsos oīno eterat̄. S; his malis etiā
idē dauid respondet dicens. Tu aut dne
ne elongaueris auxiliū tuū. ad defen
sionē meā conspice. huius sententie in
tellectus hoc n̄ accipiendus ē. Ego ecclīa
que sponsa filij tui o celestis pat̄ ē de
bui. quātus n̄ debilitata sim. ad te o
pat̄ oīnū uociferor petens ne differas
n̄ auxiliari. q̄n mībra mea qui mībra
filij tui sūt. in destructionē & dissipationē
uadūt. ac ido q̄ntocius ad defendē
du & me & illos ꝛelima oculos mīe tue
ne ate neglecti oīno conteram̄. Sed
& filius eisdē uerbis ad patrē loquit.
O pat̄. ego semp tecū fui & tu me misisti
carne uestiens me. & sic in tra ambula
ui. & quicq̄d n̄ uolūtati hoc ꝓfecisti qua
ueritas tua sū. & ido etiā oīs inimicos meos
sub pedib̄ meis posuisti & sup ipsos tri
q̄n in sinistra parte sū & adhuc n̄ primēr
quia uerū op̄ tuū ad dextrā tuā ē. Si
tuū q̄q; tecū opor quēadmōdū ante ꝑ
ordinē dierū ꝓordinauerās. atq; īmitabo
meos iudico. uelut dns scabellū pedū
suoꝝ cōpīmit. Itaq; aduersarij tui ad
me ꝛelima me uindicans de inimicis me
is. Iq̄n ego filius tuus sup aspidē & ba
siliscū ambulo. Quapp̄ etiā ad preci
onē mbrorūq; meoꝝ respice. qua oīe
opus qd uoluisti & n̄ ꝓposuisti ad ꝓfec
tū duxi. & ita ego sū in te & tu in me.
& unū sum̄. Cūmq; idē filius ad pa
trē dicit. Hunc memor esto qd plem

tudo que in primo facta ē arescere ñ debuit. quia in principio mundi finē mundi īspexith. nec obliuiom tradi dith siē illoꝝ obliuiscer's qui in ꝑdi onē uadūt. & qd' plenitudo generati oms hominū que in ꝑmo tempe & in ꝑmo homine ꝓuisa & facta ē. ñdū arescere in defectione debuit. qm̄ mte ñ fuit qd' homines ante ꝓordinatū tem pus in generationib' suis oīmo defice rēt. Et tunc etiā cū homine creath in te scis in antiquo ēsilio habuith qd' o culus tuus uidet scientia tua oīa ple nit̄ ꝓuidens oīaq; recte disponens nū quā cederet ab illo qd' inte ꝓordinatū erat. id ē qd' homo ꝓpt̄ ulla ītempan tiā suā ex toto ꝓuret aut qd' mundus deficeret. usq; dū corp' meū in m̄bris su is. quia fideles m̄bra mea ordinatione tua sūt uideres plenū gēmarū. id ē ꝓ fectū in oīb' illis qui p me inte ēfidūt & te colūt. / qsi gēma in uirtutib' coruſ cantes. Deniq; cū ītredule & horribi les gentes ut supdictū ē. facultates ac possessiones eccliarū circūquaq; īuaden tes. ad mīnctionē delere studuer'it. uel uultures & accipitres ea que sub alis & unguib' suis habent. cōstringūt. & cū e is xpianus ꝑpls oīb' modis in peniten tia peccatoꝝ suoꝝ maceratus. nec mortē corpali ꝓterrit' resistere in armis temp tauerit. / fortissimi uent' ab aquilone cū magna nebula & cū densissimo puluere uenient. flatus suos diuino iu dicio cont' illos emittet. ita ut guttu ra eoꝝ nebula & oculi ipsoꝝ puluere hoc m̄ impleant. q̄tum' ferocitatē suā de ponentes in magnū stupoꝝ conūtan tur. Sca enī diuinitas signa & miracu la in xpiano ꝑplo tunc faciet. sic etiā cū moyse in colupna nubis fecit. & sic mi chahel archangls ad defensionē xpianoꝝ cont' paganos pugnatur. ita ut fide les filij di in prectione ipsi' eunt̄es supi micos suos irruāt. & uictores alioꝝ ꝓ uirtutē di exultant. alios quide mortī tradentes. alios ū de finib' suis eicientes.

Quappt̄ quāmagna turba paga noꝝ xpianis in uera fide tunc adde tur. / ipsis dicentib'. Deus xpianorū ds ueruſ ē. / qui talia signa in ipsis fecit. Sc; & uictores quos ds in defen sione sua habebit. / dm laudabūt di centes. Laudem' dnm dn̄m nr̄m. / ue re em̄ magnificatus ē in nobis. qa in nomine ipsi' uictores existim'. Vn etiā & fortitudo mā laus ipsi' ē. / qm̄ peū tam inimicos ipsi' quā nros supa uim' eū in eū fidelit' credim'. Et itum dicent. Adtendamus q̄q; dīna uer ba in euglio. exurget gens paganoꝝ cont' gentē xpianoꝝ sic in nobis fac tū ē. Quappt̄ adiacentes nobis ciui tates & uillas destructas reedificem'. ac fortiores & munitiores eas faciam'. quā pri' fuissent. ne am' p huiusm̄ di mala ēterā. ut nunc contri stem'. Et hoc totis uirib' suis. oīaq; substantia sua fortit̄ & largit̄ cō plebūt. In illis aut̄ diebus impato res romane dignitatis a fortitudi ne qua pri' romanū impiū stre nue tenuerāt descendentes. in gla sua imbecilles fient. ita ut impiū in manib' eoꝝ diuino iudicio pau latī decrescat & deficiat. / qm̄ ipsi squalidi & tepidi. & seruiles & tur pes in moꝝib; suis existentes. īomīb' inutiles erūt. & a populo quide ho norari uolent. s; ꝑspitatē populi ñ querēt. & idō etiā honorari & ue nerari ñ poterūt. Quappt̄ etiā re ges & principes multoꝝ populoꝝ qui pri' romano impio subiecti e rant se ab eo sepabūt. nec ulti' ei sub iici patient. Et sic romanū impiū in defectū dispget. Nam una quaq; gens & quisq; ꝑpls regē sibi tunc ꝑ stituet cui obediat. dicens qd' lan tudo romani impii magis sibi o neri pri' fuerit qua honor. Sc; pt. qua impiale sceptrū hoc m̄ diui sū fuerit nec reparari potuerit. / tunc etiā īsula apostolici honoris

De imperatrib' Romanis

dnnidet. Qua cū nec princeps
nec reliqui hominē tam spiritalis q̄
sclaris ordinis. in aplico nomine
ulla religionē tunc inuenēt. dig
nitatē nominis illi imminuēt. dn
os q̄q; magistros & archiepos sub
alio nomine in diuīsis regionib;
sibi pferet. ita ut etiā aplicus eo tē
pore dilatatione honoris pristine
dignitatis attenuat. romā & pau
ca illi adiacentia loca uix etiā tē
sub ifula sua obtineat. hec aut ex
parte p bellor incursionē euenēt.
ex parte q̄q; p cōmune cōsiliū & con
sensū & spiritaliū & sclariū populor
pficientur: illis hoīamtib. ut quisq;
sclaris princeps regnū & ppm sinū
muniat & regat. & ut quilibet ar
chiepc seu aliis spitalis magister
subditos suos ad rectitudinē disci
pline cōstringat. ne deicepś malis il
lis affligantur: quib dumo nutu
pri afflicti sr. Et tunc itūm in
quitas aliquantulū debilis iacebit.
interdū q̄q; adsurgere adtēptabit.
si iustitia in rectitudine sua interi
stabit. ita ut hominēs illor dierū
ad anti quas cōsuetudines & disciplī
nas antiquor hominū in honestate
se conūtāt. & eas teneāt & obseruēt
sicē antiqui illas tenere & obserua
re consueuerāt. Si; etiā tunc unusq;
rex & princeps. ac epc ecclīastice dig
nitatis seipsū in alio castigabit. cū
aliū iustitiā obseruare & honeste
uiuere nidebit. atq; una quēq; gens
correctionē ab alia sumet. cū illa ad
bona pficere & ad rectitudinē sur
gere audiet. Ver q̄q; tunc itūm sua
uis erit & fructuis tē utilis. homi
nesq; sani & fortes fient. In ipsis etiā
dieb; multe ppheție ac plurimi sapi
entes erūt. ita ut etiā occulta pphe
tarū & aliarū septimar sapientib;
tunc ad plenū pateant. & filii & fi
liē eor ppheterent uelut ante multa
tempa pdictū ē. & hoc in tali prīri

tate ueritatis fiet. ut aerei spe urtis
onē in illis tunc facere ñ possint. In
eo dē q̄q; spu illi pphetabūt quo ppbe
secreta dei olim annunciauerāt. & in
similitudine doctrine aplor quor
doctrina sup omnē humanū intellectū
fuit. Interī etiā tam multe hereses &
tam plurime turpitudines cum alijs
malis ebullīet. que etiā antix pm in p
ximo adee ostendēt. ita ut homines
eor de dieī ū dicāt. q̄d tanta crimina
& tante immundicie prī ñ fuerīt sic in
dieb eor apparuerīt. Q̄d & porcus in h
bro seminas deceptus manifestat. quia
diu iustitia aliq̄ndo regnat. iniquitas il
la obpugnat. & diu aliq̄ndo iniquitas in
get. iustitia illa cōfundit. qm mundus
in uno statu nūquā pmanet. Tu
aut o homo q̄d uidet qm pdicta ertior
pars supdicte rote tandē uelut turbi
da & procellosa tempestas scīt prope finē
euisde medietatis ubi pfata linea eiusdē
rote affixa ē apparet. hoc demonstrat
q̄d iudicia potestatis dī turbida & p
cellosa in dieb illis erūt. eū nec pacis
tē nec quietē catholice fidi in cordib in
credulor hominū circa finē fortitudi
nis illi in qua mundus m iuget inue
nīt uidelt ubi uoluntas dī potestati ipsi
ita cōiungit. qm in uoluntate dī sit.
q̄ndo mundus & ea que in mundo sūt.
p potentiā ei firmantē. quia homines re
ponis illi sinceritatē atq; stabilitatē uere
fidi fugient. & auerso dō recedēt. ad filiū
pditionis se cōuertentes. qui omnia eccli
astica ifirmata cōturbans. maximas pcel
las aduersitatis fidelib ipsi resistentib idu
cet. Nam cū pt multas tribulationes q̄s
homines in nationib alienar gentiū
& in semetipsis cū diuisione impii ppes
si erāt. iam uelut in quiete resedermt.
trium repente multe hereses multeq;
tarietates ecclīastice dogmatis ebullīet.
nmmda q̄q; mulier in eodē tempe in
mundū filiū concipiet. qm antiquus ser
pens qui ada absorbuit. illū hoc in cū
omī turba sua iflabit. ut nec aliquid

xxvi

xxvi.

xxv

bonū in ipsū ītret nec in eo ēe possit. In abditis enī & in duūsis locis mittet ne ab hominib⁹ cognoscat. omnib⁹q; diabolicis artib⁹ imbuet. & usq; ad plenos dies etatis suę occultabit. nec puer sitate quę in se erit manifestabit. usq; dū se plenū & supabundantē in cunctis iquitatib⁹ cognouerit. Ab ortu autē ortus illi⁹ multa certamina multaq; contraria rectę ordinationū ebulliēt. & ardens ustitia a rectitudine sua obtenebrabit. & caritas in hominib⁹ extinguet. In eis q̄q; amaritudo & aspitas orietur. ac tantę hereses fient ut etiā heretici errores suos apte & īdubitanter p̄dicent. tantaq; dubietas & īcertitudo in catholica fide xpianor erit. ut homines in dubio habeant. quē dm īnocēt. atq; plurima signa in sole & luna & in stellis. & in aquis & in cētis elemētis & creaturis apparebunt ita ut etiā uelut in pictura in portentis suis futura mala p̄nunciēt. Vñ etiā tanta ītitia illo tempe homines occupabit ut mox q̄si p michilo ducāt. Qui aut in catholica fide tunc perfecti erūt. in magna contritione expectabūt q̄d ds ordinare uelit. Et hę tribulationes hoc ñ p̄cedēt. usq; dū filius p̄ditionis os suū ad contrariā doctrinā apiat. S; cū ille uerba falsitatis & deceptionū suar⁹ p̄tulerit. celū & terra contremiscēt. catenaq; montis uitę quā paulus usq; ad pedes eī dē uirtutis descendentē fecit ut supdictū ē. uelut magno flatu uenti tacta tunc p̄mū mouebit. qm̄ usq; ad idē tempus īconcussa & īconmulsa p manebit. Paulus quippe doctrinā suā multis miraculis tam fortit corroborauit. ac ulla p̄fundissimis ūbis tam honeste decorauit. ut etiā usq; in finē mundi sic p̄duret. quēadm̄dū & hęc eadē catena ad pedes eī dē ustitię q̄si ad finē mundi descendens demonstrat. Ipse q̄q; p ueritatē in eleuatione spe sua de sedo aduentu filij di ac de mortifero ītursu filij p

ditionis credentib⁹ locut ē dicens. xxviii.

Neq; īreamini neq; p spm neq; p sermonē neq; p epistola tanq̄m p nos missā q̄si īstet dies dñi. Ne quis uos seducat ullom̄. qm̄ nisi uenerit discessio primū. & reuelat⁹ fuerit homo peccati. filius p̄ditionis qui aduersat⁹ & extollit⁹ sup omne qd dicit⁹ deus. aut qd colit⁹. huius sententię ītellectus hoc ñ accipiendus ē. Vos qui di estis. & qui ūbis ei⁹ creditis. cauti estote ne in cordib⁹ uris ullo terrore quatiamini. neq; spirituali scil⁹ deceptione neq; uerbosa seductione. neq; p scripta uelut ad uos ueracit⁹ sint directa. q̄si assit dies ille quo conditor cunctor⁹ abscondita cordiū denudabit. Cauete etiā ne quis p illusoria & fantastica facta uos ītimet ulla occasione ī seductionē. qm̄ nisi uenerit temp⁹ illud quo ecclastica sublimitas dissipabit⁹. & quo uera fides conculcabitur. qd discessio ītelligit⁹. quę fiet in tempe sceleratī filij cui⁹ mat⁹ in munda existit. nesciens a quo concepit. & manifestus fuerit ille qui homo peccati erit. quia p̄ticū suū totius peccatis īfundet⁹. ~~quia p̄ticū suū totius peccatis īfundet⁹~~. uñ & sic peccator exister omia peccata recitando & recolligendo. ac filius crudelissime p̄ditionis. qm̄ totus in p̄ditione manebit. ea quę deo & ortaria sūt homines docens. quē etiā seductor humanū generis ita īflamabit. quēadm̄dū ipse furere p̄mit⁹ īcepit cū deo similis ēe uoluit. quapp⁹ etiā adūsabit⁹ omnib⁹ dīs colentib⁹ & efferet se ultra omnē creaturā dm̄ se nominās. & ut q̄si ds colat⁹ p̄cipiens. ñ credatis q̄si assit dies dñi. sed quo uidicabit orbē terrar⁹. cū mundus finē accipiet. Ītūq; idē paulus spu sco īfusus dicit. Iam misterium iam op⁹ iquitatis. tantū ut qui

tenet nunc teneat. donec de me
dio fiat. hui sententie intellect hoc
in accipiendus e. Occulta suggestio
iam in opib heretico manifestat
in quib psuasor iniquitatis iacula p
mittit. ueritatē uere fidi oppmere
uolens. ideoq; recta intentione ar bo
no conamine studiū hoc in fideli bo
mine tantū sit. ut qui fidē aplicā
& uere catholicā tenet. nunc firma
stabilitate teneat illa inconcussa do
nec de medio illo qd mē ortū & defe
ctū sui ē fiat. qm circa tempa filij p
ditionis fides a fortitudine sua decli
nās ita incuruata debilitabit. Hāq ecclas
ticā in dō sublimitatē & fidē rectā
habet aliqd magni tenet. quia p illa
celeste regnū intrabit. qui in fidē non
habet nichil tenet. qm in pditionē
ibit. & sic etiā homo in medio potes
tatis di exhibit. quia ante quā homo
formatus fuisset ds erat. & ptquā
homo corpaliter finiet. ds in ut tute
sua pduratt. Antiquus enī hostis
quē fortitudo diuinitatis in lacū
abyssi piecit. quēadmodū in uehem
tes aquas plubu decidit. qm iniqui
tatē constituere uoluit cū ds unit
& uetax sit. & nullū sibi simile ha
beat. quia p se ipsū etialiter subsistēs
cuncta ex nichilo fecit. qm homi
nē primū supauerat. p alium homu
nē scil antixpm estimat se posse
pficere qd olim iceperat. cū adūsus
dm pugnare temptauit. Adiabo
lo quippe antixpe ifusus. cū os suū
ad puersā doctrinā ut pdictū ē a
pterierit. omia que ds in antiqua
& in noua lege instituerat destruet.
icetiq; & alia similia n ee peccata
affirmabit. Dicet enī quia peccatū
n sit. si caro carnē calefaciat. sicut
nec hoc. si homo ab igne calefiat.
affirmantis etiā qd omia castitatis
pcepta p ignorantiā facta sit. qm
cū homo alter caliduis alter frigidus
sit. calore & frigore oporteat eos i
unice temperi. Et itum ad fideles dicet.
Ultrā lex continentie cont modū natu
re instituta ē. scit qd homo caliduis ee n
debeat. in cui spiramine ignis ē. qui to
tū corp hominis incendit. Et quom ille
cont naturā suā frigidus ee possit. Q;
qua racione homo omitteret. quin car
nē aliā calefaceret. Homo enī ille que
magistrū uim ee dicatis. legē que sup
modū ē nobis dedit. quia sic uiuere no
uisit. Ego aut dico. Vos in his duobus
modis scil caloris & frigoris estote. atq;
in iuice uos fouete. & pdictū hominē
iniusta pcepta uobis dedisse existimate
qm quātus uideret ne homines se mu
tuo fouerēt. ipsi tamen naturā suā car
nalit coluerūt. Videte q ne iniusta doc
trina amodo seducamini. qm in me
ē quid facere possitis uel non. nec ma
gistē uir rectas ppositiones uobis ppo
suit. qui uos ee uoluit sic spm qui car
ne cooptus n ē & qui n opat. cū nata
ra hominū sic creata n sit que pig
nē infundit & formatt. quia si filij ho
minū sic n crearent. possibilitatē e.
pandi n haberēt. Vn & uos quidā
scitote. Nam ille qui uos primū docuit
uos decepit & in nullo uos adiuuit.
ego aut uobis infundo ut uosmetipsos
cognoscatis & ut quid sitis sciatis. qm
creauit uos & totus in omib suis. Inde n
omia opa sua alij assignant. a se ipso
nichil loqbat. qm de se nichil ponit.
si; ego ameipso loquor. atq; p meipsum
omia possū. His uerbis & aliis similib;
iste infelix filius pditionis homines seduc
cet. docens eos ut sedin igneū carnis
gustū uiuant. & omnē uoluntatē car
nis sue pficiat. cū tam uetus qm nouā
lex hominem ad castitatē inuitet. ita scil
ne castitas modū suū trascendat. Et hoc
in lucifer p illū iustitiā di abnegabit.
atq; omie qd facere icepit p ipsū se pos
se pficere putans. iordanē in os suū flu
ere estimabit. ita ut baptismus deiecti
n nommet. si; illū retrorsū abiciat. q
adhūc ipse p baptismū abiectus est.

xxx.

xxxvii.

Vnde sic dominando tantū num
populis sibi subiugare putabit. ut
si parui numeri fidelium ad cōpa
ne numeri sui habeat. P refutat
homo peccari homo dicit. qm omi
mala pficiet. & qua illa omia sup
si fundent. fitusq; pditionis voca
pm mors & petro ipse dominabu
atq; ut pdictus e pfis & nefandissi
modis multitudinē populos seduc
do filios adorabit. seq; ut dm adora
uerit ecclām. Et adorauerit ei om
in libro uite agni. Hui q; sentē
tiendus hoc etiā in de futuris accē
dus e. Prom corpe & mite adorab
ecclām iniquitatis qui habitatione
ecclām terrenis rebus affiget. quo n
cum signo scriptis nomina in ei
rum illi in cui ore dolus inuent n
bigit in pditione erit. quicūq; sep
me pdam hominis ipsū colendo ado
ter. & qui scripti sunt in libro uite agni
ter qui a deo expulsus e. qm a se ipse
e existat. Ipse & mors nominat e. qu
uidebit. quia nulla mortalitas
ecclām omia uiuificat. Et ut
ecclām pditionis filio adhere
ipse dicit. in libro uite agni
scribat. qm agnus ille uerbū dei e
ille sunt omnis creatura pcessit. I
dicit. in uet & in nouo testamto
ipsum sic assidue habuit. in uet
& psal. in nouo aut pfa duceos
eius uerba ipsi in seipsis mare sunt. qu
legis sci que radix iustitie e. in qua
manebat. & ybere latebat cū sanctis
psa in nouo testamto cū saduceis
pcta in afflictione iustitie a
ingressurit. qua pdicte radicis ram
manifesti etc. fructusq; ramor xp
mundū ecclām. qd idola baal
eccl fortē contriuit. Q; t

Vnde sic dominando tantū numerū populi sibi subiugare putabit. ut filiꝰ di paruū numerū fidelīū ad cōparatā oné numeri sui habeat. Preterea q̄q; homo. peccati homo dicit. q̄m omīa mala p̄ficiet. & quia illa omīa sup ip sū fundent. filiusq; p̄ditionis uocabit. q̄m mors & p̄ditio ipsi dominabunt. atq; ut p̄dictū ē p̄sis & nefandissimis modis multitudinē populoꝝ seducendo sibi adtrahet. seq; ut dīm adorari faciet. uelut etiā iohannes sub imagine bestie ferritatē eī describens. p ostensionē ueritatis dicat. Et adorauerūt eā oīs q̄ habitāt terrā. quoꝝ ñ sūt scripta nomina in libro uite agni. huiꝰ q̄q; sententie intellectus hoc etiā m̄ de futuris accipiendus ē. Prom corpe & mīte adorabūt bestiā iniquitatis qui habitationē cordium suoꝝ tirenis rebus infigēt. quoꝝ ñ sūt exarata signo scīptis nomina in etnita te uite illi. in cuiꝰ ore dolus inuent ñ ē. Quapp in p̄dictione erit. quicūq; scripta huiꝰ p̄dicti hominis ipsū colendo adorabit. & qui scripta sathan in corde suo gerret qui adeo expulsus ē. q̄m a se ipso ds ēe uoluit. Iñ & mors nominat ē. quia uitā fugit. in qua nulla mortalitas inuenit. si; que oīa uiuificat. Et ibi oīs qui huic p̄ditionis filio adherebit. opa illi facientes. in libro uite agni ñ scribent. q̄m agnus iste uerbū dei ē. p cuiꝰ ubi fiat oīs creatura p̄cessit. Dia bolus aut in ueti & in nouo testamēto se quentes se assidue habuit. in ueti qui de p baal. in nouo aut p sa duceos qui ueritu ipsi in scismate sūt. quia legē di que radix iustitie ē. in qua patriarche & pphete latebāt cū sordib; baal primū uiolauerūt. si; & illos q̄ p̄tea in nouo testamēto cū saduceis re surrectionē in afflictione iustitie ab negauerūt. quia p̄dicte radicis rami euangelii est. fructusq; ramoꝝ xpi testimoniū eruitit. qd idola baal & saduceos fortit contriuit. Si; tam deīde ab istis heretici p̄cedent qui condition prime pullulationis contradicēt. erroriq; istoꝝ peior prioꝝ erit. q̄m dīs in creatione sua & in uiuentib' anima bus ex toto negabūt. Oīs aut isti infelicē bestiā uidel p̄ditū hominē adorabūt. fideq; omipotentis di deserentes. dicent qd nichil eis obsit si p̄cepta dei negligāt. Et sic infidelitas eoꝝ ad p̄fatū aureū caput leopardi in p̄dicta catena mouilis apparens descendit. qd antixpm designat. qui se dīm uelut aureū caput nominans. p diabolicas artes & p scisitationē elemētoꝝ horrenda portenta marimasq; tē pestates faciet. qd ds ita fieri p̄mittet. q̄tinus oīe genus humanū casū illi cognoscat. Nam & ido q̄si p̄decessione populi sui p occisionē se mox & p re suscitationē se resurgere simulabit. quandaq; scīptura in frontib' sequentiū se scribi faciet p quā oīe malū eis īmittet. ut etiā antiquus serpens hominē decipiens. eum q̄q; in captione sua p̄mūdū habens libidine īcendit. atq; p eande scīptura cont baptismū & cont xpianū nomē magica arte cos ita īfundet. ut ab illo discedere ñ cupiant. & ut secm ipsū quē ad mūdū xpiani secm xpm oīs uocent. Hanc aut scīpturam lucifer in se diu habuit. nec eam ulli hominū reuelauit. excepto huic soli quē in utō matris sue totū possidebit. Qua p̄pt etiā omnē uoluntatē suā se confidit p illū posse p̄ficere. Si; ide p̄ditus homo ammā & qd uiuet ī a diabolo si; a deo habebit. cū & ipse infelicissimus inquisitor antiquę seductionis qui oīa bona odit. uiuere suū a deo accepit. Nam ds solus uita ē. oīumq; ambitus & oīe qd uiuit p illū mouet. q̄m ipse solus īcausatus sine īcio ē. Et sic lucifer in celo cont dīm pugnauit. ita etiā p hunc p̄ditū hominē in terra aduersus humanitatem filij di certare temptabit. Et hoc p scīpturā hanc faciet. qua dīm & crea

tōē ommū negabit. se manōē illustra
tionē donoꝝ suoꝝ conferre ēideus. quā
xpe filius di in se credentiꝫ contulerit.
Scriptura autē hēc in nulla lingua prī
usa aut īuenta ē. quia lucifer eam in
semetipso primū īuenit. illāq; eo dolo
pferet. quo homines seducit ne creatōē
suū cognoscāt. atq; ꝑ ipsā īfideles hoc
ñ deludet. ut nequaquā aliud colere.
quā qđ illi indebūt placere studeant.
Dicet enī idē filius ꝑditionis qđ sicut
lignū absciſū deponit quo usq; pic
tor illud cōponat & ornet ut ab oñib⁹
ueneret. ita ꝙq; homo natus honōe
careat. quo usq; scriptura ista ex tollat.
qñ maior salus & uirtus in ipsa sit
quā in creatione hominis fuerit. S;
ds oñs conatus eide scripturę cū auctō
re suo destruet. scriptura autē quā spe
cēs dedit ñ ꝓfitebit. Cūq; his falsis sig
nis ex oñi genere hominū ad se collige
re īcepit. scī & iusti in timōre magno
concutient. Sed ego qui sū recorda
bor quoñ primū hominē formaueri
& quali ñ omīa opa quib; lucifer con
tra me ꝑ hominē pugnaturus eet ꝑ
uideri. atq; quoñ scās uirtutes aduer
sus illū pugnando signaueri. quēad
mōdū in enoch & in helia feci. quos de
germine hominū qui toto desiderio
ipsi adheserāt elegi. Et circa nouissi
mū tempꝰ hominiꝫ ostenda. quatin
testimoniū istoꝝ duoꝝ testiū hominē
confidenter recipiāt. Nam in missīo meo
eos doceo. opaq; hominū eis manifesto
ita ut illa sciant quasi ea corpaliter ui
derit. sapientioresq; sēptis & sermoni
bus sapientiū sit. Cū enī ab hominiꝫ
corpaliter sublati sūt oñes timor & tre
mor eis ablatus ē. ita ut equanimit
omīa quę circa ipsos sūt sufferāt. egoq;
in secretis locis absq; oñi lesione cor
pis eos seruo. Et cū filius ꝑditionis ꝓ
uersā doctrinā suā enomet. istos eadē
ues ꝙ quā prī de medio hominū abla
ti fuerāt qsi uento reducet. & quā
dnū cū hominiꝫ in tra morabunt. sem
per ꝑ quadraginta dies reficient. qđ
admodū etiā filius meus quadraginta
diebꝰ tñ sacris esurriuit. Istos autē fortes
& sapientes. caput capricorni in ꝑsaa
catena monilis uisibiq; demonstratū
significat. qñ sic capricornꝰ fortis ē ꝙ
ut in altū ascendit. sic ipsi in potuna
mea fortes erūt. in altitudinē miracu
lorꝝ meorꝝ uelocit eleuandi. Tamen cū
uirtute in miraculis meis habebūt.
qđ maiora signa in firmamēto & in
elemētis ac in cetis creaturis filio ꝑditio
nis facient. ita ut fallacia signa illā ue
ris signis istorꝝ deludant. Vñ & ob ni
miā uirtutē miraculorꝝ eorꝝ ex oñib;
populis homines ad ipsos currēt ut
uis eorꝝ credentes atq; ad martiriū qđ
eis filius ꝑditionis īferet. cū ardenti fide
uelut ad conuiuiū ꝓperantes. ita ut
etiā occisores ipsorꝝ ꝑ nimia multitu
dine occisos dinumerare rediat. quia
multitudo sanguinis eorꝝ sic riuos a
quaꝝ effundet. S; tandē cū filius ꝑditi
onis hos duos uere scitatis uirgł nec blā
dicis nec minis potuerit superare nec
signa nec miracula eorꝝ obfuscare. tu
bebit eos crudeli martirio consūmare
memoriāq; ipsorꝝ de tra penit delere.
qtin ne ullus hominū in tota tra sit q
ei deicere audeat resistere. Tunc ut
supdictū ē aureus numerus beatoꝝ
martirū qui in primitiua ęcclia ꝓpter
uerā fidē occisi sūt. in martiriꝫ illis
qui in errore nouissimi temporis occidēt.
ad plenitudinē ꝓfectionis suę ꝑducet.
qñ tempꝰ hoc omīa conculcans. omīaq;
deuorans. lupus qui in libro semaꝫ de
scribit designat. quia ut lupus in rapa
citate sua quęcūq; pot deuorat. ita & in
tempe illo fideles qui in filiū di credūt
absorbebunt. Quappē & idē filius di ad
patrē iterū dicit. Nam nec fatigat qđ
ordinatione tua carne īduitus fū qđ in
bra mea uidet illi qui sacratiro baptis
matis m adheserāt. nē ame recedunt

&. qđ in irrisionē diabolicę illusi
onis. cū filiū ꝑditionis audient
hīt. ęc quib⁹ tam lapsos recolligo
bellet autē & in malo ꝑseuerantes
eos. Pat. qm ego filius tuus fū. u
ea carnate qua me in mundū m
& considera uulnera mea quib⁹
ut eo homine redemi. illaq; tib
undo. quatin & tu illos misera
gnos redemi. neq; ꝓmittas eos de
nunq; deleri. s; ꝑ sanguinē uulne
mos ipsos in penitentia ad te
bęt ne ille qui & ēar nationē
nōmē meā illuxit eis in ꝑditio
mittē. Ergo nē oñs homines qu
qui serpentē deserere & ad creat
tia redire desiderāt. attendite
go filius di & hominis patri meo
tra mea ostendo ꝓ uobis. Vñ etia
signa mia que multo ciens ad
tiā iugiq; conterebant. ieiunabut
pacē in qui uos creauit & qui
creatus mitę dedit in puritate
dabit. peccata mia ex corde plenit
ut uobis qui in afflictione tam
ꝓ quā anime alis manū suā for
mabilē porrigat. qtin a diabol
homine malo nos eripiat. Sic filiu
patri hoīe mbraq; sua illi cōme
ad illū redigat ut uero capiti suo
tātē in primo primi & nouissim
tes ei ablaturi. Quocienscūq; eni
pacē pacis opiꝫ hominū ir
dabit eni ipsi uulnera sua ostendit
ut ꝓ illa hominiꝫ paretur. qm ꝓ
ꝓ suo ñ peperit. qtin oues que ei
in sanguine ei retraher
dabit. mā eadē uulnera ipsi tamdiu
ꝓmanebūt. quādiu homo in m
hominis peccat. Quappē & idē fi
dis hominiꝫ requirit. ut genua
componentē patrē suū flectāt.
uulnera ei ꝓmerent. qtin ꝓpē
sua que in carne passus ē. & q
ꝓsit semp ispicit. eos ab oñi m
Postquā autē enoch &

& qđ in irrisionē diabolice illusionis uadūt. cū filiū pditionis audientes colūt. ex quib⁹ tamē lapsos recolligo. re belles autē & in malo pseuerantes abscio. Pat. qm̄ ego filius tuus sū. uide ea caritate qua me in mundū misisti & considera uulnera mea quib⁹ p̄cepto tuo hominē redemi. illaq; tibi ostendo. quatin⁹ & tu illos miserearis quos redemi. neq; p̄mittas eos de libro uitę delere. s; p sanguinē uulnerū meoꝝ ipsos in penitentia ad te recolligę ne ille qui & incarnationē ac passionē meā illudit eis in pditione dominet. Ergo nē oēs homines qui antiquū serpentē deserere & ad creatorem ūrm redire desideratis. attendite qđ ego filius dei & hominis patri meo uulnera mea ostendo p uobis. Vn̄ etiā & nos genua uīa quę multociens ad uanitatē ūquę contrectatis inclinastis. ad patrē ūrm qui uos creauit & qui uobis spiraculū uitę dedit in puritate fidei flectite. peccata uīa ex corde plenit⁹ confitentes. ut uobis qui in afflictione tam corpis quā animę estis manū suā fortē & inuincibile porrigat. qtin⁹ a diabolo & ab oī malo uos eripiat. Sic filius ad patrē loquit. mbraq; sua illi cōmendat ac illa castigat ut uero capiti suo adhereāt. ne pditio primi & nouissimi pditionis ea absorbeat. Quocienscūq; enī oī potens pat̄ prauis opib⁹ hominū irritat. filius eius ipsi uulnera sua ostendit. uidel ut p̄ illa hominib⁹ parcat. qm̄ ipse corpi suo n̄ pepercit. qtin⁹ omis quę ei ablata fuerat in sanguine ei⁹ retraheret. idoq; etiā cadę uulnera ipsi⁹ tamdiu apta p̄manebūt. quādiu homo in mundo manens peccat. Quapp̄ & idē filius dī ab hominib⁹ requirit. ut genua sua ad oīpotentē patrē suū flectāt. quociens iudicia ei⁹ p̄merent. qtin⁹ p̄ uulnera sua quę in carne passus ē. & quę pater ipsi⁹ semp̄ īspicit. eos ab oī malo liberet. Postquā aut̄ enoch & helias p filiū pditionis morte corpalē subierit. sequaces illi⁹ multū gaudebūt qm̄ eos de fecisse iudebūt. si; deīde cū spe uitę eos suscitauerit. ac sursū in nubes sustulerit gaudiū illoꝝ in timorē & in tristiciā atq; in magnā admirationē uertetur. Nam p resuscitationē & subleuationē illoꝝ ego omipe probabo. qđ resurrectio & uita mortuoꝝ nulla repugnatione incredulorū cōtrahi possit. quin eo die cū elemēta cū quib⁹ homo peccauerat purgabunt. homo q̄q; de morte resuscitet atq; in maiorē claritatē quā pri⁹ erat sit p penitentiā quę deo optime placet. restituat. quia sic omis cōpago hominis p penitentiā mouet. ita & ipse cū lugubri uoce penitentię celū mouet. ac dm cū cherubin ex toto laudat. Tunc antiquus serpens ppt̄ resuscitationē illoꝝ in maximā iram cōmouebit. & pditū hominē in estimationē illā ducet ut tronū suū de quo expulsus ē possideat. qtin⁹ p hoc resuscitatio pfatoꝝ uiroꝝ & memoria filii dei in hominib⁹ omino deleat. & in semetipso loqtur dicens. In hoc filio meo manus plus nē faciā quā dudū in celo feceri. omneq; uoluntatē meā p ipsū cōplebo. nec huic uoluntati mee ds aut homo resistere ualebit. scio q; & cognosco qđ superari n̄ potero. Ign & in oīb⁹ uictor ero. Et deīde idē filius pditionis multitudinē populi uocabit ut glām suā manifeste uideat cū sup̄ celos ire tēptabit. ita etiā ut siquid catholicę fidei in ecclia iconuul sū remanserit. p ascensionē ipsi⁹ ex toto tabescat. S; cū astante populo audiente supnis⁹ eloquiis p̄cepit ut eū susciptiāt ad celū euntē. uerba pauli fidelis mei implebunt. quę spu ueridico repleti⁹ dicit. Et tunc reuelabit⁹ ille iniquus. quē dns ihc interficiet spu oris sui. h⁹ui⁹ sententię intellectus hoc m̄ accipiendus ē. Eo tempe denudabit⁹ ille filius iniquitatis eumq; mdacē fuisse oī populo apparebit. cū p̄ supplicationē

307a

ad celos ascendendi arripuerit. qm̄ ip
sū in p̄sūptione ista dn̄ator & saluator
populoꝝ qui filius di ē occidet. & hoc
fortitudine illa faciet. qua ipse uerbu
patris exibens. totū orbē tirā uisto uin
cio iudicabit. C Cū enī iste filius p̄ditionis
diabolica arte se sursū extulerit diu
na uirtute deiciet. atq; fetor sulphuris
& picis eū suscipiet. ita ut etiā astan
tes populi ad p̄sidia montiū fugiant.
Tantus quippe terror hec uidentes &
audientes occupabit. ut diabolo filioq;
ei abrenuntiantes ad uerā fidē baptis
mi conuitant. Quapp̄ antiquus ser pens
arrogāt in semetipsū frendens dicet.
Et nos ēfusi sumus. dmodo homines
nobis ita subiugare n̄ualebim̄. quē
adm̄dū hactenus fecim̄. Sed & om
nes in filiū di fideliter credentes flebili
atq; laudabili uoce dn̄ laudabūt. ue
lut p dilectū & ueridicū testē meū sēp
tū ē. Nunc facta ē salus & uirtus & reg
nū di nr̄i & potestas xp̄i eius. quia pie
ctus ē accusator fratrū nr̄oꝝ qui accu
sabat illos ante conspectū di nr̄i die
ac nocte. & ipsi uicerūt illū p̄p̄ sanḡnē
agni & p̄p̄ uerbū testimonij sui & n̄
dilexerūt animas suas usq; ad mortē.
huī sententie ītellectus hoc m̄ accipien
dus ē. Nunc diabolo deiecto filio q; ei
antixpo p̄strato. facta ē supna dispos
tione salus nulla diabolica picula me
tuens. & uirt̄ illa oīmo conterens. &
regnū oīm̄ dominans. qui sub regi
mine di nr̄i sūt. & potestas īuincibilis
xp̄i eius filij ei quē uerū sacerdotē sup
salutē animaꝝ ēstituit. Nam p̄iectus ē
in etnam dānationē accusator p̄ti na
cissim̄ & īsidiator īquietissim̄ illoꝝ ui
dei qui filij di sic & nos existentes. su
pnā hereditatē nobiscū habebūt. qui
accusabat illos diūsis suggestionib;
ipsi ꝑsentientes. coā ītuitu sūmi crea
toris & iudicis. & hoc tam in spiritali q̄
in sclari trāsgressione oīm tempe faci
ebat. qm̄ homo semp peccat. Primū
enī p̄lū p̄dixi angli quo conf̄ dm̄ pug
nauit uolens se dm̄ ēe ds̄ meat. & n̄ illo
etiā ultimū p̄lū qd̄ cū illo facturus e
rat p̄uidit cū filiū ei deiecit. & cū ipsū
p illū oīmo iam confudit. Et ipsi qui
dm̄ ueratī confitentē uicerūt illū cū
ei n̄ consenserūt. p̄p̄ sanḡnē agni p
quē redepti sūt. & p quē ipsi etiā plures
mas aduersitates in corpib; suis sustinen
tes uictores extiterūt. & p̄p̄ uerbū ei
doctrinā quā testificat ē in catholica
fide que etiā ab illo uerbo se extendit.
p qd̄ oīs creature p̄cesserūt. nec dilexerūt
animas suas eas in corpib; suis retinen
tes si; ad mortē corpū suoꝝ p̄cedere fece
rūt. cū corpa sua tempali mori in plu
rimis passionib; subiecerūt. Martires enī
usq; ad mortē cucurrerūt. & priquā fi
liū di negarēt passionib; se subiecerūt.
& ido etiā abel & p̄phete ceriq; marti
res qui usq; in nouissimū diē p deo oc
cisi sūt. testimoniū filio di phibent.
qd̄ etiā ipse in uoluntate patris sanḡ
nē suū p ipsis fuderit. Itaq; bellū filij
p̄ditionis hoc m̄ finitū ē. nec ipse dei
cepit in tilla cultura apparebit. Vñ scr̄a
dicit. qui in celo & in terra habitans
nē habebit. Post casū aut̄ antixp̄i glo
ria filij di amplificabit. Et ītum de e
lo uocē uerba ista me docentē audiui.
Nunc laus dō sit in ope suo homine u
dei p cuius reparatione maxima pha mi
ra fecit. quēq; sup celos eleuare digna
tus ē ut simul cū anglis facie ipsius in
unitate illa qua uerus ds & uerus
homo ē laudet. Et ipse ompe ds̄ pau
p̄cula femnea formā p quā hanc sēp
turā edidit. oleo mīe suę ungere dig
net. qm̄ ipsa absq; oīm securitate uiuit
nec etiā scientiā edificationis sēpturaꝝ
quas spe scs̄ ad īstructionē ecclie ppōsu
it. & quę uelut murus magnę ciuita
tis sūt habet. die enī natiuitatis suę
in dolorib; īfirmitatū q̄si rea illaque
in dolorib; nata ē. ita ut in oīm̄ uenis medullis
& carnib; suis continuus dolorib; uexet

Finis libri divinorum operum.

nocdiu tamē eam dissolui dño placuit. qm̄ p̄ cauernā racionalis anime q̄ da mistica di spitalit̄ uidet. hec aut̄ uisio uenas ei⁹dē hominis ita p̄tūsiuit ut ipsa ꝑpt̄ eam multa fatigatione sepe cōmoueat. aliquo tamē tempe leuiꝰ. aliquo depssius in fatigatione ifirmitatis laborans. Vñ etiā mores a diuersis morib⁹ hominū alienos habet quēadmodū ifans cui⁹ uene ndū ita plene suīt. q̄tenꝰ mores hominū discernere possit. Ipsa enī cū īspiratione spe sci officialis existit. & cōplexionē de aere habet. idōq; de ipso aere. de pluuia de uento. & de oī tempestate ifirmitatis ei ita ifixa ē. ut nequaquā securitatē carnis in se habere possit. alioquin īspiratio spe sci in ea habitare nō ualeret. S; spe di magna uirtutis sue eam mōdū ab hac ifirmitate q̄si roue cuīda refrigerij amore suscitat. q̄tenꝰ officialis cū īspiratione spe sci in scīo uiuere possit. Ompe aut̄ ds qui omnē fatigationē passionis ei⁹dē hominis ueraciter cognouit. gr̄am suā in ipsa ita pficere dignet. ut pietas ei⁹ in hoc glorificet. & illi⁹ anima cū de hoc scīo migrauerit. ad etīnam gloriā ab eo clemēter suscipi & coronari gaudeat. S; liber uite qui scīptura uerbi di ē p̄ qd̄ oīs creatura apparuit. & qd̄ oīū uitā scdm uoluntatē etīnu patris uelut in se p̄ admanerat exspiranit. hanc scīpturā p̄ nulla doctrinā humane scientie s; p̄ simplicē & īdoctā femineā formā ut sibi placuit mirabilit̄ edidit. Vñ nullus hominū tam audax sit. ut uerbis hui⁹ scīpture aliquid augendo apponat. uel minuendo auferat. ne de libro uite & de oī beatitudine que sub sole ē deleat. nisi ꝑpt̄ excribratio nē littē aut dictionū que p̄ īspiratiōnē spe sci simplicit̄ plata sūt fiat. Qui aut̄ alit̄ ꝑsūpserit. in spm scm peccat. Vñ neq; hic neq; in futuro scīo illi remittet̄. Hunc rēum laus sit omnipotenti dō in oīb⁹ op⁹ suis ante euū & in euū. quia ipse primꝰ & nouissimus ē. Hec verba aut̄ fidelis deuoto cordis affectu p̄cipiat. qm̄ p̄ illū qui primꝰ & nouissimus ē ad utilitatem credentiū edita sunt. A O & H.

In tempe illo cū mirifica uisione cū scīptura hui⁹ lib⁹ religioso uiro⁹ observatiōe regle scī bene dicti tmorato m̄ assistime laborabā-tristicia aiam ꝙ cor p̄ meū ꝑforauit. qm̄ ab eodē felici uiro p̄ dictionē mortis i hoc mundo orbata sepabar. Ipse enī immissū di oīa ūba uisionis hui⁹ imagino stu dio sine cessatiōe laboris audiuit ⁊ corrigendo disseruit. meq; semp monebat ne ꝑpt̄ ullā infirmitatē corpis mei omittere. quin die & nocte in his q̄ in ead̄e uisiōe ostēderent scīndo laborare. Sic nāq; usq; i finē suū faciens ī ūbis uisionū ista⁹ nūq̄ saturari potuit. uñ ipso defuncto lac̄mabili uoce addīn sic dicēndo clamauit. O ds mis q̄ cū famulo tuo q̄ m adusta uisiōes aduersitatē dedisti. ut t placuit fecisti nē ut te decet me adiuua. Tu reuerentissim⁹ ⁊ sapientissim⁹ ut cora dō ⁊ hōib⁹ Ludewic abbas sci Euchary ī treuerī magna mīa sup dolore meo mot̄ ē. ita qd̄ p̄ se ipsū ⁊ p̄ alios sapientes stabili ī stantia auxiliū m̄ in fiducialit̄ p̄buit. ⁊ qa ipse p̄dictū felicē hōiē & me ac uisiōes q̄s pri⁹ bene cognouit. ī lac̄mabili suspirio de illo q̄si eū ad ō suscepisse gaudeba. Q̄da ⁊ ho q̄ de nobili gr̄ie erat Swezellin ꝑposit⁹ scīl sci andree ī colonia q̄ ī magna stabilitate honorifice moresq; dō ⁊ hōib⁹ habuit & q̄ si ei⁹ desiderij⁹ bona op̄a p̄ficere studebat. cū diligēti studio ī amore spe sci oīa ūba uisionū ista⁹ audiuit ⁊ notauit. Idē q̄. beat⁹ ho mo in dolore & desolatiōe mea p̄ scīpsū & p̄ alios sapientes me ꝙsolando adiuuabat. & oīa ūba uisionū ista⁹ sine recto fidelit̄ audiuit ⁊ amauit qm̄ illa sup̄ mel ⁊ fauū ei dulcia erāt. sicq; p̄ gr̄am dicti aduersitatis p̄dicto⁹ uen̄abilis uir⁹ scīptura hui⁹ libri cōpleta ē. Ego aut̄ de uiuente luce que me uisiōes ista docuit uoce sic dicēte audiui. Istos qui simplicē hominē uisiōes meas sc̄ēnte adiuuabāt ⁊ ꝙsolabant̄ participes meretis labo rū illi⁹ facta. Et ego puppercula in eadē uisione docta dice cebā. Vñe mi oīb⁹ qui me in istis uisionibus quas ab ī fantia mea ī fixeristi magno timore laborant̄ ꝙsolando adiuuabant. mercede etīne claritatis in celesti ierusalē donec ita qd̄ p̄ te sine fine inte gaudeant.

Finis.

Sancta hil:

Ad plarosinogumtienses ppt̄ diuina nobis īt̄
n uisione que animę mee antequā
nata pcederē a deo opifice ihīa ē.
coacta sū ad scribendū ista p ligatu
ra qua a magistris nr̄is alligatę su
mus ppt̄ qnda mortuū conductu sa
cerdotis sui apud nos sine caliptna
sepultū. Quē p̄t paucos sepelitionis
suę dies ideē a magistris nr̄is nos a ci
miterio eicere uisisset. ex hoc n̄ mi
nimo terrore correpta. ad uerū lum̄
ut soluto aspexi & uigilantib⁹ oculis
in anima mea uidi. qd si uixta p̄cep
tū ipsor̄ corp⁹ eiusdē mortui efferret.
electio illa in modū magnę nigredi
nis īgens pticulū loco nr̄o minaret. &
in similitudine atre nubis que ante
tempestatem & tonitrua apparere solet
nos circūuallaret. Vnde & corp⁹ eiusdē
defuncti ut pote excōmunicati & cōmu
nicari & sine contradictione sepulti nec
efferre p̄sumum⁹ nec consilio seu p̄cepto
ullius suadentiū uel iubentiū adqui
esum⁹. n̄ ofiliū pborū horum aut p̄cep
tū p̄lator̄ nr̄or̄ omino paruipenden
tes. si; ne sacramtis xp̄i quib⁹ ille uiuens
adhuc munit⁹ fuerat ūuria seuitate
feminea facere uideremur. Si; ne ex to
to iobedientes existeremus a diuinarū
laudū canticis hactenus secm̄ cor̄ mt̄
dictū cessauim⁹ & a participatione
dnici corpis qm̄ p singlos fere mses ex
consuetudine frequentauim⁹ abstinuim⁹.
Sup quo magna amaritudine tā ego
quā oms sorores mee affligeremur.
& īgenti tristicia detineremur. magno
tamde pondere compsa ūba ista m
uisione audiui. ppt̄ ūba humana
sacramta idumti ubi mei qd salus
ura ē. & qd in uirginea natura ex
maria uirgine natū ē dimittere
uobis n̄ expedit. si; ide uobis aplis
uris qui uos ligauer̄t licentia q̄ren
da ē. Ex quo enī acta de lucida regi
one paradysi in hui⁹ mundi exilū de
pulsus ē omnū hominū ceptio me
rito p̄me trāsgressionis corrupta ē &
ideo necesse ē ut ex īpenetrabili cēlio
di ex humana natura homo sine con
tagio tot⁹ lesionis nasceret. p quā oms
ad uitā p̄destinati a sordib⁹ cunctis mun
darent. & ut ipse in eis & illi in ipso
ad munimētū suū semp manerēt cor
pe ipsi⁹ cōmunicando sēcificarent. Qui
aut sic acta p̄cepta di iobediens exti
tit. & eū omino in obliuione haber.
hic a corpe ei⁹ separi debet. quēadm̄
dū p̄ iobedientiā ab eo auersus ē do
nec p penitentiā purgatus a magis
tris uitium corpe eiusdē dni cōmunica
re concedat. Qui ū in tali ligatura se
ē nec cscientia nec uoluntate cogno
uerit. securus ad p̄ceptionē uiuifici
sacramti accedat. mundandus san
guine agni imaculati qui seipsū o
bediens patri ad salutē omnib⁹ restitu
endā in ara crucis immolari p̄misit.
In eade q̄q; uisione audiui qm̄ in hac
culpabilis eem qd cū oīa humilita
te & deuotione ad p̄sentia magistror̄
meor̄ n̄ uenissē. ut ab eis lucrima ad
municandi q̄rerē maxime cū mus
ceptione illi⁹ mortui culpa n̄ teneret.
qui oīa xpiana rectitudine munit⁹
a sacerdote suo cū tota pinguedine p
fessione sine contradictione cuiquā ap̄ no
stis pult⁹ erat. Et ita hec uobis domi & p
latis nr̄is nuncianda m̄ diuinit⁹ in
posita sūt. dsperi etiā aliqd sup hoc
qd uobis obediendo hactenus a cantu
diuini officij cessantes illud tantū
m̄ legentes remisse celebrauim⁹. & au
diui uocē a uiuente luce p̄cedentē
de diuisis generib⁹ laudū de quib⁹ da
uid in psalmo dicit. Laudate eū in
sono tube laudate eū in psalterio &
cythara & cetā usq; ad id oms spe lau
det dnm. In quib⁹ ubis p̄fationa de i
terionib⁹ istruū. q̄m secm̄ mathaū
cōpositionē uel qualitatē istrumēto
rum⁹ hominis nr̄i officia ad cer
atoris maxime laudes comutere &

firmare debeam⁹. Quib⁹ eū dilig
iendū recolim⁹ qualit̄ homo u
mentis spe resistit. quā acta p
diuturnā pdidit qui ante trāsgr
ne adhuc innocens in minimā so ci
te cū angelica laudis uocib⁹ hab
qua ipsi ex spiritali natura sua p
dei qui aspu qui ds ē. spe uocan
mundime & uocis angelice q
pandyso habebat acta pdidit
spiraui. tenebis iterionis ign
ne merito iniquitatis fuę uo
is qui animas electoꝝ luce
sfundens. ad pristinā bea
reseruat. ex suo hoc adiuen
ur quidoq; corda quāplur
fidant. pheticī spe inouaret. c
rum illuminatione aliq̄ defi
ta ut illa recuparēt. quā acta an
rrectionis fuę uindictā habu
ter autē cū deuine illi⁹ dulcedi
clamamus quā in deo prīq
ne ille adscendabat. & n̄ ei
hoc ordo mandarent. & ad hec c
phi mouerent. ide sci pheter eo d
scripture eloch. n̄ solū psalmos & ca
ta que ad accendenda audientiu
mentē cantarent. si; & istrum
ter, artis diuisa. quib⁹ eū multipl
simil pferrent. hoc respectu cōp
ter. ut tam ex formis uel qualita
mis istrumentoꝝ quā ex sensu u
que in eis recitarent audientes.
ubitū ē p̄ryona ammonuit &
rem de mōnib⁹ erudirent. Q
nabis sōs pheras studiosiq; & sa
ti mentem humana & ipsi arte
nulla organoꝝ genera inuener̄t
tum delectationē animę cantar
ta. que cantabāt in cūchis
que flexionib⁹ idinant

ſformare debeam. Quib cū diligent
itendim recolim qualit homo uocē
uuentaſ ſpc reꝯſiuit. quā adā p īobe
dientiā pdidit qui ante īſgreſſio
nē adhuc īnocens ī minimā ſocieta
tē cū angelica laudū uocib habebāt.
quā ipſi ex ſpirali natura ſua poſſi
dēt. qui aſpu qui ds ē. ſpc uocant. Si
militudinē g uocis angelicę quā in
paradyſo habebat adā pdidit. & in
ſcientia qua ante peccatū p̄ditus erat
ita obdormiuit. ſic homo a ſōno euigi
lans. de his quę in ſōnis uiderat īſcius
& icert redit. q̄ndo ſuggeſtione di
aboli decept. & uoluntati creatoris ſui
repugnans. tenebſ iterioris ignoran
tię ex merito īiquitatis ſuę īuolu
ē. Ds ū qui animas electoꝝ luce ueri
tatis pfundens. ad priſtinā beatitu
dinē reſeruat. ex ſuo hoc adīuenit
cōſilio. ut q̄ndoq; coꝝda quāpluriū ī
fuſione ꝓphetici ſpc īnouaret. cui
iterioꝝ illuminatione aliq deficien
tia in illa recuparēt. quā adā ante p
uaricationis ſuę undictā habuerat.
Vt aut etiā diuinę illi dulcedinis
& laudationis quā in deo prīq cade
ret idē adā iocundabat. & ī ei in
hoc exilio recoꝝdarent. & ad hęc q̄q;
ipſi ꝓuocarent. idē ſci ꝓphetę eo dē q̄ ſp̄u
accepāt edocti. ī ſolū pſalmos & cāti
ca quę ad accendenda audientiū de
uotionē cantarent. ſi; & īſtrumēta mu
ſicę artis diuīſa quib cū multiplicib
ſonis pferrent. hoc reſpectu cōpoſue
rit. ut tam ex formis uel qualitatib
eoꝝdē īſtrumentoꝝ quā ex ſenſu ūboꝝ
que in eis recitarent audientes. ut
pdictū ē p exēpla ammoniti & exer
citati de mtionib erudirent. Quos
uidel ſcōs ꝓphetas ſtudioſiq; & ſapien
tes imitati humana & ipſi artę non
nulla organoꝝ genera īuenert. ut
ſecdm delectationē animę cantare poſ
ſēt. & quę cantabāt in uīnchūris di
gitoꝝ que flexionib idinant adap
tauit ut & recolentes ada digito di
qui ſpc ſcs ē formatū in cui uoce ſo
nus omīs armonię & tori muſicę ar
tis anteq̄m delinq̄ret ſuauitas erit.
& ſi in ſtatu quo format fuit pman
ſiſſet. īfirmitas mortalis hominis ut
tute & ſonoritatē uocis illi nullatenꝰ
ferre poſſet. Cū aut deceptor ei dia
bolus audiſſet. qd homo ex īſpiratio
ne di cantare cepiſſet & p hoc ad reco
landa ſuauitatē cantico celeſtis pa
trię mutaret. machinamēta callidita
tis ſuę īrritū ire uidens ita extitit ē
ut ī minimū īde toꝝqret. & multa
ſatis necię ſuę coīnis ſemp deīcepſ
excogitare & exquirere ſatagit ut
ī ſolū de coꝝde hominis p malas ſugg
geſtiones & īmundas cogitationē ſeu
diuīſas occupatiōes. ſ; etiā de ore ecclię
ubicūq; poſt p diſſenſiōes & ſcandala
uel īuſtas depſitiōes. cfeſſionē & pulc
tudinē atq; dulcedinē diuinę lauda
tionis & ſpualiū ymnoꝝ pturbare uel
auferre ī deſiſtit. Quappt ſūma uigi
lantia uobis & oīb platis ſatagendū ē.
ut antequā os alicui ecclię laudes deo
canentiū p ſententiā claudatis. uel eam
a tractandis uel pcipiendis diuinis sac
mtis ſuſpendatis. cauſas p quib hoc fa
ciendū ſit diligentiſſime pri diſcuti
endo uentiletis. & ſtudendū uobis ut
ad hoc idē zelo uſticię di ī īdignatio
ne uel īuſto motu animi ſeu deſiderio
ultionis trahamini. & cauendū ſemp.
ne in iudicijs uris circūueniamini a
ſathana. qui hoīem a celeſti armonia
& a delicijs paradyſi extraxit. Penſare
itaq; q̄m ſic coꝝp ihu xpi de ſpu ſco ex
integritate uirginis marię natū ē. ſic
etiā cantica laudū ſcdm celeſtē armo
niā p ſpm scm in ecclia radicatū ē. coꝝp
ū īdumtū ē animę que uiuā uocē ha
bet. idoq; decet ut coꝝp cū anima p uo
cē dō laudes decantet. Vñ & ꝓpheticus
ſpc p ſignificationē iubet ut in cym
balis bene ſonantib & cimbalis iubila

tionis & ceteis instrumentis musicis deus
laudet quę sapientes & studiosi adi
uenerit. qm omis artes quę ad utili
tatē & necessitatē hoūm ptinēt aspi
raculo qđ ds misit in corp hois rep
tę st. & ido uisū ē. ut in oīb laude
tur ds. Et qm mirdū in auditu alicui
cantionis homo sepe suspirat & gemit.
naturā animę celestis armonię reco
lens. ppheta spe naturā gsiderans &
sciens quia sympho nialis ē anima hoī
tat in psalmo, ut confitear dño in
cythara & in psaltio decē cordaz psalla
mus. ei cythara quę iferi sonat ad dis
ciplinā corpis. psaltriū qđ de supioīb
sonū reddit. ad intentionē spe decē cor
das ad cōpletionē legis referri cupiens.
Qui g ecclię in canticis laudū di fine pon
dere certę racionis silentiū iponit o
fortio anglicoꝝ laudū in celo carebūt.
qui dm in tris decore suę laudis iustit
spoliauerat. n p ueram penitentiā & hu
mile satisfactionē emendauerit. Qui g
ea qui claues celi tenet districte caueat.
ne eis & claudenda aprīat & aprienda
claudāt, qua iudiciū durissimū in
his qui pfuit fiet. nisi ut ait aplis pfit
in sollicitudine. Et audiui uocē sic di
centē. Quis creauit celū. Deus. Quis a
pit fidelib suis celū. Deus. Quis ei simi
lis. Nullus. Et ido fidelis nemo ur m
ei resistat. uel se opponat. ne in fortitu
dine sua sup uos cadat, & nullū adiu
torē qui uos in iudicio ei iuicat. posit
habere. Aliud temp muliebre ē quia iu
stitia di debilis ē. si fortitudo iustitię
di exsudat. & bellatrix contra iustitiā
iustitiā existat. qm deiecta cadat.

Quera sapientia quę absq; omi i
itio & constitutione etnus ds
existis qnta milia in creaturis opi
tuo scil hominī subditis fecisti. qn
do uires potentię tuę creando
emisisti. Tu enī puleriū tectū cū pul
cherrimis fenestris suis scil firma
mentū cū luminaribus illis creatis i
qđ solē qui lumine suo oīa sup tra
& sub tra regit & illuminat ēstru
isti. cui certa luminaria adherent.
& p quē lucent siē oīs creature t
obsecundāt. & in te in genere suo
iura existūt. Tu etiā summ ifimā
creaturā terigisti & humanitatē
ex illa iduisti p quā inimicū tuū ex
toto supasti qui iudia sua hoiem
quē plasmaueras in paradyso se
duxit. Tu enī uera caritas etne ds
oīb creaturis tuis sapienter creatis
& ordinatis & pparatis tande hoīem
qsi ad prandiū pparatū uocandu
formasti. in tam breui mora sic no
tas iicit diei ee qndo scil aurora
ēsurgit ante solē. & stati ispiratu
in ipsū spiraculū ure sic etiā sol pr
auroā stati radios suos fulgendo e
mittit. Spiraculū aut ure anima
ē quę ignis existit cui flama racionu
litas ē. p quā ures animę iscientia
boni & mali cognoscunt. sic etiā sol
p splendorē suū cognoscit. Mora aut
in qua dns adā in paradyso posuit
& gloriosā iocunditatē ei de paradi
si ei ostendit. omnē fructū illi excep
to ligno scientię boni & mali ei con
cedens fuit qsi prima usq; ad tertiā.
Mora ū qua uocauit adā nominib
eoꝝ cuncta animantia & uolatilia
celi quę in uisione scientię suę uidit
& cognouit. & in qua dnm in clari
tate diuinitatis suę sibi loquentē au
diuit. spaciū habebat sic hore tre
usq; ad sextā. Qua scil ds ei tunc in
orientali parte apparuit. n ei uultu
si; claritatē qnda uult ei iudit. Qua
cognitione letificatū. ds in ipsū sopo
rē misit. & ita leto animo in desidero
soporis uelut filius coā patre suo ob
dormiuit. Insopore aut illo ds spm
ipsi in eam altitudinē sustulit de q
in corp ei illū miserat cū scientia bo
ni & mali & ea quę uentura erāt scil

de ygrene ille ad celestē ver sm
ala pōtendit. Et in eode sopo
de ipso fuit & in muliere edifi
cata adducta & usa ada gau
dia. Ipse aut & uxor ei q fide
dabile. quid comedere uel opari pinu
rēt ipsa propter lignū scientię
malū stans. uerū sui expectat
aliū respiceret. sic & alii respi
ciebant. qui dm in dnō respicūt. cam
pendū aggressus ē. Mora
qua hec facta sūt. fuit qsi spa
ex sabb in nonā. Mulier ū qua
paradyso de munificati homi
dificauerat. uide in pscientia
bonū & prudens uerā p quā o
ra subsistit. qndoq; in mulie
mentura. p quā homo in glam
gli celestis ierarchicus eēt. aser
ta deducta cibū mortis uero s
rent. | psis g claritate sua ita
dns claritas di que pri ade
ruerat qsi in flama eis appar
in umbrali parte & dixit. ada
es. Ploce pstignauit qđ in be
cum suo haberet. qua ipsū p
dum mentis sue ex femin
ma delectabilia querere & rethe
ne. Mora dnus eam salutis se dic
mente. Mora ū ista qsi spaciū n
bona dies fuit usq; in uespū. P
aut expulsi de paradyso in m
uenerūt & nocte iam sup tra
uenerit. Tunc etiā secm natu
mana oīa sibi & alijs anim
necessaria repperūt & ea usu
aliqs fecerūt.

Hec dicit qui spirans uera
mente sua un ds ē. Omis
potentis di filius suus ē cu ad
sat omis creatura. qm p ūbū
filius suus ē omia facta sūt que
tem mea uiuificata sūt in al
dine celi. & in ifimo qđ tra ē
sibentiu ē supioīb; lucent

de pgenie illi ad celestē ierlm implenda pōstendit. Et in eodē sopore costā de ipso tulit & in mulierē edificauit. qua adducta & uisa ada gauisus est ualde. Ipse autē & uxor ei⁹ sideranteſ quid comedere uel opari p̄mū debe rēt ipsa propi⁹ lignū scientie bom & mali stans. uirū suū expectabat. An tiquus ū serpens cognoscens quia m alterū respiceret. ſic̄ ā alterū respiceret. sic̄ angli in dīm respicuīt. eam ad decipiendū aggressus ē. Mora autē in qua hec facta sūt. fuit q̄si spaciū sex te usq; in nonā. Mulier ū quā dīs in paradyſo de uuuificati hominis costa edificauerat. tūc in p̄scientia sua habens & p̄udens uitā p quā omīs uita subsistit. q̄ndoq; in mulierē dēs censurā. p quā homo in glām paradyſi celestis ītraturus ēēt. a serpente seducta cibū mortis uiro suo porexit. Ipsis q̄ claritate sua ita denudatis claritas dī que p̄ adē appariuerat q̄si in flama eis apparuit in australi parte & dixit. Ada ubi es. p hoc p̄signauit qd̄ in beneplacito suo haberet. quia ip̄sū p tuitū humanitatis sue ex femínea forma assumēda quereret & retherere uellet. Et sic diei⁹ salutis se declinauerat. Mora ū usta q̄si spaciū nonę horę diei fuit usq; in uesp̄ū. Postea aut̄ expulsi de paradyſo in mundū uenerūt & noctē iam sup̄ terram inuenerūt. Tunc etiā secm naturā humanā omīa sibi & alijs animalib⁹ necessaria repperūt & ea usui suo assūpserūt.

Hec dicit qui spiranſ uita & mīte sua un⁹ dīs ē. Mens omīpotentis dī filius suus ē cui adē op⁹ est omīs creatura. q̄m p̄ ūbū dī qd̄ filius suus ē omīa facta sūt quę spiranti uita uuuificata sūt in altitudine celi & in īfimo qd̄ tra ē quę obstaculu ē supiorib; lucentibus. Ds ū opi suo possibilitatē laudandi & opandi tribuit. & quia ipse significet p̄liator cont⁹ īimicos suos tenebras habitato res exhibit. tenebris deputat om̄s qui sibi metipsis adtribuūt ea quę gīa spe scī in eis opata fuerit. & ipsi a postate nominatur. qui in se & ū in suscitatore uitę aspici ūt. & patīnū ministrium qd̄ ei exhibere debent cū obcecatione scientie sue retrorsū abiciuīt. & illi cū omīb⁹ apib⁹ quę sibi thesaurizauerūt in tenebris quę sine ipso facte sūt torq̄bunt̄. cū illo qui similis altissimo ēē uoluit. Tales enī uiscera diaboli sūt. q̄m ex cultu illi⁹ opant̄ & aclaritate diuine lucis denudant̄. & ītigatione eiⁿdē tyranni sēptura & doctrinā quā spe scs dictauit destruūt. Sic̄ celū ante temp⁹ scindi n̄ potē. sic etiā uerba spe scī mutari n̄ possūt.

De sacerdotali officio qd̄ in p̄mo sacerdote melchisedech in umbra miraculoꝝ di ostensū ē. & ante eū homines latebat eo qd̄ p̄ mollicie sua illud capere n̄ posset. ds n̄ hec ostendit. Iudi q̄da nubē uelut auroram rutilantē. & in illa aretē in spinis pendentē quē admodū aries qui p filio abrahe oblatus ē pendebat. cui⁹ cornua uelut saphirina existentia fulgorē topazij ex se reddebāt & corp⁹ totū colorē candide nubis simile apparebat. Aries iste ihm xpm filiū di uuum q̄ absq; ammixtione tot⁹ contagij candidissim⁹ ex uirginea natura nat⁹ ē significat. Cui⁹ saphirina cornua dulcissimā & coeternā ipsi claritatē ei⁹ p quā in uera humilitate humanitatē ad libandū p diuū hoiem assūpsit designāt. q̄ de spu scō cēpt⁹ ex maria uirgine dīs & homo natus p̄cessit. qd̄ fulgor topazij qui ex saphirinis cornib⁹ resplendebat exp̄mit. Nubes ū que ut auroram rutilabat angli cā multitudinē declarat quę sacramento corpis & sanguis ihu xpi ministrat. qd̄ in uirtute altissimi fit quę maria eundē filiū di de spu scō concipientē ab oīn

calore humane uoluptatis obumbrabit
que arietis in spinis pendens ut pdictū ē
significat. Spine aut clauos quib⁹ corp⁹
eius crucifixū affixerūt ac lanceā qua lat⁹ ipsi⁹
pforatū ē atq; toti⁹ passionis ei⁹ asperitatē
quā pacientissime ut mitissimi agni pro
peccatis nr̄is sustinuit designāt. Ouis enī
p̄ alijs animalib⁹ pacients humilis mansu
eta & munda existit. Vñ etiā ds pellicā
astimicas p̄mis hominib⁹ p̄ inobedientiā
a claritate qua uestiti erāt denudatis pel
les scil' ouū p uestē tribuens significati
ones ouis calliditati antiq; serpentis ob
posuit. & tali uestē eos obtexit. ne nudi
paradys sū exirēt. Ipse enī etīnus ds qui
in scientia sua etīnaliter habuit. tunicā
id ē humanitatē filij sui ad cui⁹ imagi
nē hominē fecit quē adūndū moyses ipsū
ad imaginē & similitudinē dei catū ee testat
hoie deceptū uocauit. & tali uestē iduit. in hoc
ostendens. ūbū scil' unicū filiū suū sibi
coetānū ad reqrendū & liberandū ex uirgi
nea natura humanitatē iduendū uisi
one in significatione ouis pacients humi
lis mansuet⁹ & absq; oīa macula ulli⁹ 9
tagij mundus existeret. Iohannes enī bap
tista & ceteri pphete id ē in spu scō intelligen
tes eum nomine agni ouis sepissime appel
lāt. Ipse nāq; ē imaculat⁹ agnus & spe
ciosus forma p̄ filijs hoīum qui n̄ de u
rilī semine s; de spu scō concept⁹ uirtute
altissimi dei de carne marie uirginis re
pe spe sci ab oīa estu libidinis obumbra
te caro creuit. & ex eid̄ uirgine ds
& homo nat⁹ p̄cessit. In eadē ū uirtute
altissimi dei oblatio panis cū uino & aqua
in carnē & sanguinē saluatoris quā de
maria uirgine assūpsit. ad ūba sacerdo
tis trānsubstantiat. quēadmodū lignū in ar
dentē carbonē p ardorē ignis mutat. p
hoc enī sacramentū corpis & sanguinis ihu
xpi qui panis unus ē ut ipse testat ani
me saluandor reficiunt. Vñ o sacerdo
tes qui ad m̄sā dñi ordinati estis. p̄parate
te nos ad sacrificandū (sagināti uitulū
qui oīa macie peccator caret. & iduite
uos lorica uere fidei & scuto spei et̄
ne uite & collū uir̄m stola obserua
tionis p̄ceptor dei circūdate ut cōpe
tent̄ ei seruire possitis. Ios enī an
gli dñi exercituū estis qua sic ad
uerba angli gabrielis ds icarnat⁹ ē
ex maria uirgine ut p ei⁹ natiuita
tē passionē & ascensionē homo pdit⁹
liberari & saluari posset. sic ad ūba
ista idē corp⁹ & sanguis eid̄ filij dei
cū repsentatione natiuitatis passi
onis resurrectionis & ascensionis
ei⁹ p salute nr̄a & oīnū fideliū tam
uiuor quā mortuor fit. Currite
q̄ desiderant̄ in gaudio lete mitis
ad ministriū agni imaculati qa
multa salus uobis & alijs fidelib⁹ in
de puenit. cū ppt̄ celebrationē illi⁹
peccata remittunt̄. & anime liberan
tur. & multa pricula anime & corpis
effugant̄. Sic̄ itaq; eid̄ sacramē
ti nobis inuisibilis ē ut etiā dñs & q̄
uibet icorpalē creaturā uidere n̄ pos
sum⁹. si; p illa anima nr̄a & corp⁹ pre
missionē peccator sc̄ificat̄ & iusti
ficat̄ reuocat̄. Si aut̄ circa corp⁹ dñi
aliqua idigna accidūt. uel putref
cere uel ab aliquo animali corrodi
seu cōsumi uideat̄. ista tantū in sac̄
mento uisibili uel sola specie exīor
sunt. utique & gr̄a ipsi⁹ sacramēti illiba
ta & incorrupta diuinit⁹ ē seruata.
Q̄ndo sacerdos ūba dei ruminat. ap
pis icarnati ubi dei uerbo efficit̄
p qd̄ oīs creature p̄cessert̄ que p
us n̄ apparuert̄. & qd̄ etiā ex maria
uirgine q̄si in monūto ictus oculi
icarnatū. cū humilitate dixit. ec
ce ancilla dñi. Et caro eid̄ ubi dei
in ūbis sacerdotis floret. & imuta
ta caro p̄manet. Ubi ihc xpc n
dū passus fuit. q̄ndo ūba ista dix.
& discipulis suis p̄nunciauit. se
passiurū & sanguinē suū in ablu
tionē peccator effundendū. que
p nulla carnē ante eum fieri po

o medoies

(s)ablatum

tuit. ſ; in carne ipſi⁹ que abſq; luuo
re peccati ex igne patriſ diuina ex
uſtit. Jn ūbis ū ſacerdotis que figu
lati ſup utrūq; ſacrificiū dicunt
& ſingullati uirtute altiſſimi q̄ſi ī
moūto ictus oculi ſacramūtū corp̄ſ
& ſanguis ihu xpi fit. Et officio
altaris racionabilit pacto multa
remiſſio peccatoꝝ uuus & defuncti
puenit. Si aut p negligentiā uinū
& aqua defuerīt uel ſola aqua ibi
fuerit. in ūbis p̄dictus corp⁹ dñi fit.
in ſe habens ſanguinē. Jn calice
aut ſanguis qui in paſſione ſua
effuſus ē ñ fit. quia uinū & aqua
defuerīt. uel ſola aqua ibi fuit. uñ
denuo eadē ſcā ūba & ſigna repe
tenda ſt. quia ſacrificiū uini & a
que neglectū fuit. & ſtati ex aqua
& uino ſanguis ñ aridus ſ; integer
& fluens fit. corpe tamñ ita p manen
te ut in ūbis ante dictis factū ē ſ;
ſanguine qui prī defuit & gaudio
redēptionis qua homo liberat⁹ eſt
adornat. hec filii dī in uero lumine
ñ oſtenſa tibi ſc̄pſi ut ſacerdos dei
iem ammo fiat ſpcq; ſcs efficiat. q̄ti
nus uera humilitate & pacientia &
manſuetudine agnū dī imiteris. ꝫ
acotidianis peccatis que uitari ñ
poſſūt. uera penitentia laueris. &
ſarcina criminaliū que q̄ſi in con
uuio p petrant ds omipc te cuſtodi
at ut in mundicia ei dñi uiuus ita
ſeruas ut p̄t finē huī uite īſtīma
beatitudine in etnū cū ipſo gaude
as. O ſerue dī qui in bona uoluntā
te ad utilitatē tuu & alioꝝ multa ad
te colligis. & tamñ in hoc reprehenſi
bilis es qd bonā terrā in agro dñi
tui diligent ñ ueneris audi. Hego
cui illud qd m̄ cōmiſiſti in eo tibi
lucidu uideo qd p te auertit ne bo
na illi eccle p iutile p̄poſitū diſſi
pent. ſ; in claritate ista nullom̄ u
dere poſſū ut p te religio ſpitalis
uite in ipſis reſtituat. Sic enī lutulent⁹
puteus putredine īmundoꝝ uermiū
ſqualidus & ītecteat⁹ facile mundari
ñ pot. ſic etiā mala cſuetudo peccatoꝝ
difficile meis phibenda erit. Quicūq; enī
lupū fugat & p̄ſequit. ne oues ab ipſo ra
piant. & ſi eas p̄tea in rectā paſcuā ducit
bene facit. Hunc aut ex cſilio bonoꝝ & ſcoꝝ
hominū eligē qd t̄ meliuſ ē ſecm ſtatū
eccle qui m̄ ē ſcit ut minus malū eligat.

Cenantib⁹ aut eis. accepit ihc panē
& benedixit ac fregit dedit q; diſci
pulis ſuis & ait. Accipite & comedite hoc
ē corp⁹ meū. Benedicit ſcit panē ea benedic
tione qua de corde patriſ quē adm̄dū &
ipſe exiuit. p hoc aut qd dicit. fregit cor
pus ſuū p in paſſionē clauoꝝ celebrandū
& tormīta crucis uexandū & p̄tea mutan
dū ee oſtendit. Sic enī granū p molendi
nū ctritū cū aqua & igne panis efficit.
ſic etiā corp⁹ ei multa afflictione penarū
& paſſione crucis contritū & reſurrectio
nē ad īmortalitatē roboratū panis uite fi
delib⁹ factū ē. Quia ū ñ de carnali patre
in tra ſ; de ſpu ſco in uirgine ceptū ē non
potuit aut debuit corp⁹ idē in cineres re
digi uel ſpargi. p qd anima & corp⁹ cuiq;
hominis ad ſaluationē reficiunt. ſic etiā
panis cor hominis cfirmat. Maria aut
tra erat in qua ſcā diuinitas ſcit filiū
ſuū de cui⁹ corpe granū ſeuit omis fide
lis uiuere debet. quēadm̄dū etiā de pane
qui ex granis fit. homines uiuūt. idē in
cena ſua. Corp⁹ tamñ dedit eis īpaſſibile di
uina potentia ſua in ſaluationē eo qd
gaudia etne ſaluationis paſſione omiū
doloꝝ careat. & hoc ei poſſibile fuit q̄a
in aliena natura homo ē. & ido eundem
panē in diuinitate ſua benedixit. Jtē p
hoc qd panē fregit eis īnoteſcebat ſe deſi
derare idē corp⁹ ſuū p redeptione huma
ni generis paſſibile in mortē tradi nec
ab alio ſi ipſe nollet ſibi mortē īferri.
Et accipiens calicē gr̄as egit. qui p effu
ſionē ſanguinis ſui hominē de luoꝝ

peccatoꝝ redeptur⁹ erat. Et dedit illi⁹ sanguinē nou testāmti scīt salutionē pficiendo quę ut in ueti testāmto ⁊uenirī ñ potuit. Qđ aut̄ dixit ñ se de genimine uitis huj bibitur⁹ donec illud nouū biberet in regno patris sui. Hoc ita ītelligendū ē. ac si diceret donec eas & alias animas scās in regnū patris sui in gaudio suscipet p effusionē sanguinis sui. Vñs ihc ante passionē suā corp⁹ passibile in cena discipulis suis dedit. ut eis eēt cib⁹ uitę quo & animę & corpa scīficarent. P effusionē aut̄ sanguinis sui qui in cruce effusus ē racionalis anima a casu ade renouat̄ & letat̄ sic̄ etiā uniū letificat cor hominis. Xpc itaq; qui in cena diuina potentia sua impassibilis fuit. diuina etiā mūa sup hoīe motus & ꝑtea passibile uoluit quia nisi ut passibilis mori potuisset homo liberat⁹ ñ eēt & ita sine fructu redeptionis solus ds & homo mansisset sic̄ ipse dicit. Nisi granū fruñti cadens in ūra mortuū fuerit. ipsū solū manet. Si aut̄ mortuū fuerit. multū fructū affert. homo g̃ ñ potentia s; iustitia liberari debuit q̃ recto iudicio ad mortē depu
tat⁹ ē. & ido filius di in mortē traditus ē. ut p satisfactionē ⁊nocentis. iustitia peccatoꝝ redderet̄.

Quicūq; ex ifirmitate corpis sui nomiñ patit̄. & corp⁹ dñi tota deuotione desiderat. huic ꝑspīt̄ ide sacramtū dare ñ ꝑsumat. ppt̄ honorē eiđe corpis xpi qđ in specie panis latet. Sc; idē corp⁹ dñi sup cap eiđe hominis ponat. ac dñs qui animā in corpus misit ⁊uocet ut corpe & sanguine animā illi scīficare dignet̄. Ponat q̃q; sup corpis⁹ dicens. Vs ompe cui filiū maria in fide suscepit. da q̃sum⁹ ut in uera fide anima & corp⁹ hui⁹ hominis scīficet̄ p corpis & sanguinis ei⁹ scīficationē. Diuinū enī sacramtū in specie panis latet. quēadm̃dū anima hominis ⁊nisibile existit. Vñ ⁊nisibilis anima ⁊nisibile scītatē statī in se trahit quia spe hominis illiꝰ qui eū misit mox sentit & nūquā ab eo recedet qui in fide eū suscipit. Ab īdigno aut̄ scītas illa sic̄ a⁊uida refertur.

Itaq; nomiñ pacienti ppt̄ cautela & reuerentiā, corp⁹ dñi ē uitandū. fidel tamē eiđe sacramto firmissime habenda ē qđ in specie panis sollepnit̄ scīfi catū ē.

Iohannes qui speculū scītatis & uirginitatis ē quia ppt̄ amorē filij di ītrenā desponsationē repudiabat & quē filius di qui a patre suo in uirgineale materiā humanitatis sue descendit. quā omñ ornamto uirtutū ornauit. p ceās scīs specialit̄ diligendo occultoꝝ miraculoꝝ suoꝝ signaculū posuit. ī mistica uisione dicit. Vidi ciuitatē scām & ceā. Qđ sic ītelligendū ē. Ce lestis ierlm que p sūmū artificē scīuer omnipotentē dīm ornanda erat. corā ipso quēadm̃dū mūa omniū rerū ante creationē mundi apparuit. Sic enī ds omīs creaturas que pr⁹ obscure & uelut mortue apparuer̄. pūbū suū qđ ē fiat uiuificauit. & sic hominē g̃ de limo formauerat spiraculo uitę suscitauit. sic etiā scā ciuitas ierlm q̃ uirū suū scīl filiū di cui desponsanda erat expectabat. p effusionē sanguinis sui cū omni ornamto noua effecta ē. Ipsa enī cū elemta tenebris ⁊uoluta eēnt uictorioso uexillo ad crucē ~~ad crucē~~ in quo filius di pendebat descendit. & dotē istā ab eo qui in uirginita te ceptus & natus ē suscepit qđ etiā ip sa spiritali genitura filios uirgo pere
ret quia p rubicundū sanguinē fi
lij di celi illuminari sc̄ & ianua para dy si que in expulsione ade homini clausa ē apiebat̄. Deus nāq; ierlm q̃ de scīs opib⁹ hominū edificata ē & que ut sponsa uiro suo ornata apparet. ad laudē humanitatis sue fieri uoluit. sic̄ etiā ad laude & honorē diuinita tis sue angelos creauit. Et auditur uocē q̃si dicentē. Ego qui p ūbu meū q̃ndo fiat dixi sup omīs creaturas in tonu dico ut hec que tibi de celesti

ierlm ostendunt ad tutelā & salutē ho
minis cognoscas & manifestes qui ad si
militudinē mrām factus ē uox scil'm a
nima & tabernaculū in corpe ut etiā e
go uox & filius meus tabnaculū ē in q̄
ego sū ut uox in tuba que p uocē sonat.
Ds enī dilecto suo iohannī scām ciuita
tē unus ex lapidib' qui hominē sē &
etiā ex opib' cor ēstructā ostendebat in
qua ihc xpc lapis angularis ēsistens u
triq; parietē in templo celestis ierlm
ēiungit. Ipse q̄q; p īdumtū humanita
tis sue cū hominib' habitat. & ipsi ppls
suus sūt, que dote sanguinis sui eruit,
ac ipse ds ei' ē. qm in magna potestate
cū liberando antiquū serpentē despo
sauit. sicq; ds potentie, ds mie, & pieta
tis ac plenū bonū sup omīs creaturas o
stitit. que nūqm in ulle tenebre tangebāt.
s; qui sup eas fortissim' iudex ē. Ds nāq;
p humanitatē suā & etiā p omamēta ce
lestis ierlm populo suo omnē lacrimā
ignorantie īfidelitatis in qua ceciderē
fidi erat absterget & in pura penitentia
cōfessa peccata remittendo ei apotestate
& habitatione gehennalis mortis saluat.
In dulcissimo q̄q; & amantissimo rumo
re humanitatis filij di qui esurie expec
tationis sue cessante in magna saturita
te gaudior in omnē trā exiuit. luctus
ade & posteritatis sue qui introitū celestis
regni n̄ poterāt habere. & clamor ppl̄i
qui in magnis suspirijs eū ad redēptio
nē ppli uocabāt. ampli' n̄ erūt. Volor q̄q;
& aspitas legis in qua nulli' peccati rea
tū p uenā mie, aliquis redimere potuit,
etiā ampli' n̄ erūt. quo nobilis fili' ho
minis qui uult & misericors ē omīa pec
cata hominis in uera penitentia mise
ricordit abluit sicq; p plenā bonitatē
humanitatis sue omīs p̄dicti dolores qui
in p̄mis erāt abierūt. Hec que uobis in sca
reuelatione uidit & audiuit uera sūt.
qm fili' di opa sua ut pat' suus uoluit
in magna claritate finiuit. un etiā in
magna potentia in trono suo omīs ī-
micos suos ēculcando sedet. Ipse etiā
omīa noua facit. qua ut ex p̄ma ma
teria omīs creature p ūbu di scīt fiat
p̄cedendo illuminatē sē & sic̄ primus
homo de limo formā' spiraculo uite
in carnē & sanguinē mutat' ē sic etiā
homo peccator p mrām filij di qui in
trono suo sedet cū penitentia peccator
suor renouat' nouus efficit. Beat' enim
homo que ds tabnaculū sapientie, cū
sensualitate quinq; sensuū fecit usq; in
finē uite sue, cū scīs desideriis bonor
op̄ū & cū esurie iustitie, ac dulcissimā
uirtutū quib' nūqm̄ saturari por̄ de no
uitate in nouitatē p grām di semp as
cendit & sic ad glām īcōmutabilis u
te que sine tedio & sine fine semp ma
net felicit̄ p̄uenit. Sic enī ds usq; ad
nouissimū diē omīa noua facit. que
aut̄ p̄t nouissimū diē cū potentia &
possibilitate sua facere uelit insola ip
si' scientia sē cū beati hominis qui in
p̄dicta nouitate uiuebāt in cytharis &
sy̆mphonijs ac in sono omnū laudū in
cōspectu di gaudū omnū gaudior sine
fine habebūt. O serue & fili di quia ip
se in p̄mo homine te formauit studē
ut p abstinentiā carnaliū desideriorū
in scīs desideriis & bonis op̄ib' in celesti
ierlm tabnaculū tibi facias & ut pul
cherrimus fenestris p esurie iustitie &
caritatis di exomes quia ut domus p fe
nestras illustrat' sic etiā p caritatē omīs
uirtutes illuminant' & cognoscunt'.
Vide etiā ut tribulationes tuas pacient'
sufferas qm̄ p eas queq; uirtutes inte ele
gantiores efficiunt' & inde ut etiā in
corde tuo pulcrā formā de qua tibi dixi
caute custodias q̄tū ipsa in celesti ie
rusalē luceat.

In uera uisione
quā in anima mea uigilantib' oculis
semp uideo cū m septuaginta & trium
annor finis a uiuente lumine ad scri
bendū hec ūba coacta sū. Ds unus
fons ē qui aquas emisit q̄ndo p ūbu

312a

suū fiat dixit que luminaria firma
mēti solē scil' lunā & stellas portāt. &
que speculū comdē luminarū fūt. qm
radios suos in eas mittūt. Ipse etiā splen
dens ignis ac etūtas ante cuū ē. in q
imago sua scil' forma hominis semp
& semp sine tempe radiauit. Homo enī
que ad imaginē & similitudinē suā
formauit opus suū ac iduūntū deitatis
sue ē qui sedm creatorē suū opando ad
unitatē suā q̄mcūq; uoluerit utiē cre
atura. De limosa nāq; & aquosa tra homo
creatus ē que p humorē aquax quas ipsa
obtegit. ac pondere suo aggrauat ifim
dit. Atque ū cū calore solis qui ifra circu
lū rote sue quandā imaginē habet &
qui p aquosū aerē humidus ē totā trā
p fundūt & ita se iuicē admiscendo
omia germina pferūt. & atque que spe
culū eidē solis fūt ipsū co erēt ne trā
nimio ardore suo cōburat. ipseq; aquas
constringit ne ille p imoderationē plu
uiax terrā submergāt. Vs q̄q; ignea ra
tionalitatē anime que spiraculū uite ē
hominū que formauerat imisit p qd in
carne & sanguine uelut cib' p ignē con
fortat & solidat. Anima etiā p corp'. &
corp' p animā opat'. & anima uiriditas
corpis ē. & sic plenus homo existit. mq
ignis aqua & aquosus aer fūt. p que
ipse humidū spuam adtrahit & emit
tit. Sic enī sol de ēstructo loco rote cir
culi sui cū mobili uento p calorē radi
orū suoq; oms uires & uirtutes suas p
ficit. sic etiā racionalis anima in corpe
cū humido spuamine quecūq; uult di
ctat & ea in creatura quā p racionali
tatē cognoscit opat'. Anima ū & corp' cū
singlis uirib' & nominib' queadmodū ca
ro & sanguis unū st'. ac p tria scil' p cor
pus & animā & racionalitatē homo p fi
cit' & opat'. Ipsa nāq; anima toto corpi
se īfundit & cū racionalitate in illo opan
do gustū & nutrimētū ipsi ministrat.
ac ita homo oms creatura ē quā ipse p
racionalitatē scit & cognoscit. & que

ex p̄cepto di p quā omnia ei subdita ē. Deus
enī ignis occultus ē que nemo mortaliū
ispicere ualet. s; angli qui ignei sūt etiā
igneā faciē suā semp ispiciūt. & splen
dor patris filius ei' de cui' iduūntū qd
temp' habet ppheti phetabāt. & q̄ semp
sine tempe ante cuū cū patre fuit ut
uobis euglista testat' dicens. In principio
erat ūbū. & ūbū erat apud dm. S; ūbū
qd in principio apud dm erat de matri
a uirgine ī carnatū fons uitus pcs
sit qui oms in se credentes aqua uite re
ficit. que admodū ipse dicit. Qui in me
credit flumina de uentre ei' fluent
aque uiue. Ipse etiā p iextinguibile ig
nē deitatis omnē ignē spurcicie extin
guit quia ante cuum in patre genit'
erat cui' uoluntas iduūntū ei' de filio
sui etnalit' habuit. Idē q̄q; filius di in
quis se baptizari uoluit. ubi eū pat'
na uox dilectū filiū suū qui ante euū
in etūtate cū ipso erat testat'. & qui p
speciosā formā humanitatis sue oms i
micos suos qui cont' eū pugnare uolūt
ēculcabit. In quis eni memor erat q
m illā p ūbūsu' uim creauit sup quas spe diu
qui uitis fons ē ferebat'. qui eas mouit.
& fluere fecit ita qd omnē īmundiciā
mundāt & nulla putredinē in se com
nere potūnt. Deus nāq; humanitatē
suā diabolū celauit. que cū magna
multitudine diabolicor spuū de celo
dececit. ipsorq; numerū diabolo igno
rante cū beatis hominib' cōpleuit. Et
sic ds p casū ade ruinā diaboli que ex
toto pditus ē repabit. Filius etiā hoīs co
medit & bibit ut homini facere ēcelsit
p qd caro & sanguis crescūt & nutrim
tit. ne in officiali ope suo arescendo de
ficiat. Cibū ū ubi serpens ēramnauit
qūdo p̄mi homines ipsi ēsentientes de
paradyso expulsi sūt. uni & p suggestī
onē diaboli filios suos in peccatis conci
piendo in dolore generabāt. S; istam
mortiferā conceptionē hominis fili'
di abstersit cū de spu scō ex maria

uirgine sine oñi peccato uirilis nature
conceptus & natus ē. filius etiā di corp⁹
& sanguinē suū in pane & uino discī
pulis suis dedit quia hec duo maxime
ei cōueniūt & cōparant. qm sicē granū
in tra absconditū ex nulla alia coagu
latione ñ p caloē solis & humoē aque
p grām di in uiriditate sua occulte
crescendo surgit. & sicē botrus uini ñ
p putationē s; p mysticā grām di uiret
& crescit. sic etiā ipse filius di sine oñi
coagulatione & uiriditate peccati car
nalis nature ex occulta diuinitate uer⁹
homo processit. Ignis enī qui in altū sic
cū puteū absconsus ē ubi p̄tea erassa a
qua inueniebat cū qua sacrificia aspge
bant. que p magnū ignē qui accensus
ē consūpta sūt. dm ignem extinguibilē ignē
& uiuū fontē ee designāt. Nam ipse
ds quē idē ignis & aqua significāt. in
alta pfunditate sua tam occulte ē qd om
nē intellectū humanū ingenij excedit. uñ
etiā oñe carnale desiderium in maria
uirgine ita exclusit qd filius suus absq;
oñi incendio peccati ex ipsa humanitatē
suā induit. Spe ses enī qui uiuus fons ē
suauissimo humore suo eam pfudit sicē
ros sup gramī descendit. ita ut p uirtutē
altissimi ab oñi ardore qui p suggestio
nē diaboli in nascentib⁹ hominib; fit. &
ab oñi dolore humane nature & gene
ture obumbrata sit. quēadmodū angls
ad ipsā dixit. & uirtus altissimi obum
brabit tibi. Primo aut ortus imunde co
agulationis que sine spu scō exorte in a
quis baptismi p spm scm uelut aurū in
igne mundat & purificat qm spe ses
sup aquas ferebat. ac eas mouere & flue
re fecit. ipseq; etiā spiritale elementū p ceteris sct.
& in eis etiā animalia in natura ab aliis
animalib⁹ aliena nascunt & pascunt. ho
mo nāq; crismate & oleo p grām di uiui
ficus & igne spe sci accensus in baptisma
te sanctificat. ac demuo in cōfusionē antiqui
serpentis qui primū ortū suū tetigit.
renascit. & ita p grām di ab ipso hoc m
potent eripit ac in fonte baptismatis p
fontē uiuū scil spm scm ad eternā saluati
onē regenerat. Eadē etiā uirtus altissi
mi que supuenit in mariā ex ipsa car
nē & sanguinē filiū di efficiens sup obla
tionē panis & uini apris uulneribus ihu xpi
descendit. ita ut eadē oblatio panis & uini
occulte in cspectu di & scōr angelor⁹ in car
nē & sanguinē trāsformet. sicē etiā granū
& uinū p occultā uiriditatē quā homo
uidere ñ potest crescit. S; quia homo p̄t
ablutionē baptismi in peccatis sepulti
me labit uulnera eidē filij di tādiu ap
ta st quousq; rationalis homo peccaue
rit qūiū ipse p penitentiā & cfessionē in
eisdē uulneribus mundet & recipiat. S;
homines qui heretici & saducei dicunt
scissimā humanitatē filij di & scitatē
corpis ac sanguinis sui que in oblatio
ne panis & uini negāt. idoq; diabolus
qui iniciū ē ab illo qui nec iniciū nec finē
habet & qui in principio honoris sui
unitati etne diuinitatis contradixit. p ho
mines istos totā trā pulue mortis aspgit.
Ipse enī mdax ē qm obcecationē infideli
tatis oculis hominū istor⁹ infundit eos
ita obcecando ut in dm uerū nec spe
rare nec credere possit & ita utpeo more
omnē scitatē & honorē di p homines is
tos mordet qui eū p suggestionē suā se
cunt & qui p omia dm uiuū p infideli
tatē despicit. Dm nāq; uerū qui iuusi
bilis ē & etiā animā ac spm hominis
in recta fide ñ habēt. qm omis eor⁹ intēn
tio ad illa que carnalia st tendit. idoq;
omia que disq; eadmodū ille qui eos se
ducit conculcāt. quia uerba ueritatis
contēpnentes in mdacio & in falsa doc
trina sua glant. Pditus ū angls p ra
tionalitatē suā scit qd homo ratiōna
lis possibilitatē opandi que uult habet
& hoc in primo homine qui pceptū a
deo accepat illud qd pcepit scit ut cres
ceret & multiplicarent in hominib⁹ is
tis destruere conat eis suggerendo ne
scdm pceptū legis s; scdm hoc qd ipsi

recognouit. acita ieade ꝙ mulierē decepit

3139

p̄ suggestionē diaboli sibimetipsis eri
gūt uīīāt. Ipse q̄q; eis suggerit ut cor
pus suū p̄ uenunū macerando cāstigāt.
& p̄tea omnē uoluntatē īcesti desideriū
cor̄ p̄ficiāt. & ita ipso suadente ab oīi
ciuitate legaliū p̄ceptor̄ oīmodis di defi
ciūt. qm̄ in oīb⁹ p̄ceptis que ds̄ p mo
ysen ac p alias pphetas suos p̄tulit. &
que p̄tea p filiū suū reuelauit mortu
sūt. idoq; p eos tota tra polluta ē. Vn̄
uos o reges duces & principes ac ceteri
xpiani homines qui dm timetis uerba
ista audire & populū ihū ab ecclia fa
cultatib⁹ suis priuatū expellendo & n̄
occidendo effugare qm̄ forma di sūt.
Ignemis aut̄ spe di qui unus fons ē p
gr̄am suā uobis īfundat. ut hec ante
die ultionis di faciatis. q̄tū de oīi ho
nore & beatitudine corpis & anime n̄
deficiatis.

Deus homini p̄ceptū in quo oīis
lex latuit dabat. s; homo illud
p̄uaricatus ē & ido p casū expulsionis
iudicatus ē in duob⁹ modis mortalis ex
istens corpe scil̄ moriendo & uere lucis
uisione carendo. uñ etiā in mansione
illa p̄durare n̄ potuit. ac p̄dictā uisio-
nē p̄didit. Ipse enī dm ueraciter sciuit.
& qd̄ p̄ceptū illi custodire deberet agno
uit. s; quia seruū suū audiuit. & qm̄ mu
lieri sibi subdite ēsensit. uisū iudiciū
iusti iudicis sup eū uenit. Et iudicium
istud ds̄ hominū sup illos dedit. qui ma
gistrū in obedientia agnoscere nolūt
& qui oīa mandata legis p̄uaricant̄
uñ & corpa ipsor̄ morti dabunt̄. qm̄ in luce
legis mortui sūt. S; tam̄ magistri qui
in luce xpi sūt. p̄uidere debent si aliqm̄
emdationē in se habeāt. ante qm̄ illos
morti tradāt. Et cor eor̄ de magistror̄
in hoc purissimū ēe debet ne ulla iniu
ria aut blasphemia ipsis ab illis illata
in iudicio adtendāt. & ita morti sanct̄
nē dāpnator̄ cū iudicio tradāt. Quod
si cor eor̄ purū n̄ fuerit. apsentia huī
iudicij fugiāt. nē ūba ipsor̄ p̄rimos

suos inficiāt. diligentissime cuglium
dm adtendentes ubi dicit̄. nolite iudi
care ut n̄ iudicemini. In quo enī iudi
cio iudicaueritis iudicabimini. S;
nec iudicabūt secm qd̄ ipsi ēstruūt
nec secm placitū uoluntatis sue. sed
secm iudiciū oīmpotentis di. ita ut
quicūq; intollerabilit̄ oīmb⁹ p̄ceptis legis
adūsarius extiterit. & qui a criminali
bus peccatis se abstinere noluerit. hic
secm iudiciū di & n̄ secm uoluntatē
hominis iudicet̄. Qd̄ si ille p̄p̄ timore
mortis culpā suā emendare p̄miserit. se
mel & secdo iudiciū di differat̄. & cū sic p
bat⁹ n̄ emendauerit. secm ūbū filij di pe
ne iudicij reus erit. Hoc m̄ de oīi iudi
cio quisq; homo p̄uideat. ut n̄ secm
uoluntatē hominis fiat. Adtendendū
q̄q; ē q̄d iacobus de duure & de paupe
loquat̄. de diuite scil̄ bene aurato & ues
tito. Diues enī p̄p̄ magnā pecuniā suā
honorari uult. atq; duob⁹ modis reci
pit̄ & honorat̄. uidel̄ p̄p̄ auxiliū necis
sitatis & p̄p̄ timore potentie qua sepe
homines ledit. Paup aut̄ p̄p̄ amore xpi
suscipiendus ē & qm̄ frat̄ hominis ei⁹
est. Hec ista pares habendi sūt qua hoc
sine discretione ēēt. qm̄ qui diuite &
paupem in una sede sedere faceret. di
ues hoc facere dedignaret̄. & paup inde
treret̄. Paup nāq; p̄p̄ amore di recipi
endus & habendus ē quia frat̄ hominis
ē. & quāuis ds̄ diuite p̄mittat diuicias
habere & eas paupi subtrahat formam
pauperis que sua imago ē tam̄ diligit.
Diues enī p superbiā diuicias sua-
sibⁱ quib⁹ nocere pot̄ impar & eos trac
tat sic n̄ sit homines in forma sua. &
hoc m̄ bonū nomē hominis scil̄ qd̄ ipse
imago & similitudo di, est blasphemat̄. Ds̄
itaq; p̄cepit diliges p̄rimū tuū sicut
te ipsū formā tuā scil̄ in ipso adten
dendo eiq; in oīb⁹ ēdolendo & oīa
que male egerit molestie ferendo qua
forma tua in malis ei⁹ p ipsū blasphemat̄.
Cūq; homo hec fecerit bonū opus secm

filiū di opat̄. qui carnē ꝫduit ut homi
ni condolere possit. S; qui spnit paupē
ñ solū in illu. s; etiā in oñipotentē dñm
peccat. qui formā hominis ꝫpprehendit
p quā legē dedit & ex qua redarguā
būnt̄ qui trāsgressores legis fūt. Quicūq;
aut̄ totā legē seruauerit offendat
aut̄ in uno factus ē oīnū reus. qñ q̄
cūq; certā legis mandata tenuerit &
uno mandato in lege caruerit illud
ꝫpt̄ odiū ñ diligendo. s; uelut pictura
pictoris illud habendo. hic alia p̄cepta
pfecte ñ implet. sic etiā fit cū homo de
bilitat̄ in uno m̄bro siue p natiuitatē
siue p aliqđ ifortunū certā m̄bra sua
ei cōdolebūt. nec in illo debilitato pfectū
solaciū aut auxiliū habebūt. Cib⁹ q̄q;
ñ bene coctus & īsulsus hominū nec uī
nec gustū confert. s; uyr homo p illiu
uuit. Sic etiā qui igneā caritatē ñ
habet. oīa mandata legis ñ recte co
quit. s; ea ut debile m̄brū suū habet
& qui de sapientia opa sua ñ colligit
nec discit s; illa a seipso connectit & opa
tur. hic cōparat̄ homini qui imaginē
secūm formā hominis ex ligno facit que
uiuere ñ pot̄ sic etiā ipse & opa sua
mortua sūt. & etiā uelut mutus ē qui
uoce racionalitatis caret. uñ & sic reus
in oīb⁹ mandatis dī existit. & de ipsis
in iudicio dño respondebit. qñ ea
secūm uoluntatē suā opatus ē. Preuari
catio itaq; mandatoꝝ legis in ethnicis
& in īfidelib⁹ & in eoꝝ sequacib⁹ ē quia
fide caret̄. Qui aut̄ p baptismū & fidē
fideles existūt & q̄ntū potuerūt in man
datis dī opant̄. atq; toto corde gemūt
& ad dñm anhelāt auxiliū illi postulan
do. & penitentiā de illis que p̄uaricā
tur faciendo. qñ alij ab īfantia. alij
adiuuentute. alij in senectute dñm que
rūt. & ab ipso oīa sua postulāt. hi
licet peccauerīt tamē p iudiciū ñ abi
ciunt̄. Ham in oīb⁹ istis o ierlim mul
titudo scoꝝ iustoꝝ & electoꝝ penitē
tū & publicanoꝝ adte uenit.

diuina claritas claritatis illi⁹ que int̄ opus
tuū clarescit. tu radix illa es que plurimos
ramos emisisti. & sol es cū innumerabilib⁹ speris
seis scis & electis tuis quoꝝ numerū nemo ca
pere pot̄. Tu enī in p̄incipio radicē unā plas
masti quā spiraculo uite uigilare fecisti. &
ad ieremiā dixisti. quid uides ieremia. qui
tibi respondit. uirgā uigilantē ego uideo.
Quedā radix cū ramis suis pcessit. & noxiali
pomo obnubilata ē. quod nox sup eā euo
muit. unde & ipsa in tenebris ramos suos mul
tiplicans. iusticiā celi conculcare uoluit. S;
tu clara diuinitas in aquas claruisti. & eas q̄si
in uite ogregasti in quib⁹ oīs homines excep
to noe & ramis ei⁹ submersi sūt. Istū ū seil⁹ noe
ad opandū miracula tua ībuisti & idō op⁹
suū quasi in scientia īfantis cū gaudio opat̄ē.
quia ñdū sciuit nec sapuit que ei locuta ē.
Lignū quoq; fumū ei abiecisti qui uenas et
medullas hominis concutit. ut humanus
sensib⁹ ñ impedit. edificiū q̄d eum docuisti. uel
in leticia īfantis edificaret. Sic etiā facis in
hominib⁹ in quib⁹ miracula tua opaturus es.
cū p tuā inspiratiōnē aliena humanis sensib⁹
loquunt̄. Post quā enī noe in altitudine
in quā leuauerat. edificiū suū fecerat. primū
edificiū. abel qđ in effusione sui sanguinis fecerat. de
ipso exiuisti eūq; ita inspirasti ut altare e
dificaret sup quod tibi altissimo dō sacrificiū
obtulit. Clara diuinitas que īnumerabi
les speras int̄ habuisti primū hominē plas
masti de limo t̄re & illū in loco paradysi con
stituisti ut in anglica laude societatē ha
beret. Serpens aut̄ in dolo oculū suū moū.
& illū fallacib⁹ uerbis decepit. ut ap̄ eū accu
sans qui etiā primū se tibi opposuit. Qđ dia
bolus fecit. q̄ntū homo de paradyso expelleret̄
& ne in locū de quo ipse expulsus ē rediret.
quē nouum opus alioꝝ creatū quā se cog
nouit. Clara & ignea diuinitas īgnes
speris quas in te habuisti p scām imaginē
humanitatis tue caput serpentis contri
uisti. ut se prius quā opus tuū p fecisses.
numquā erigeret. Ipse enī ignē qui tu es
nequaquā tangebat. s; in quada luce

claritatis in qua mendax factꝰ fuit. & ido
humanitas tua ei abscondita ē. & ido etiā
angli qui ignē tuū tangūt ab eo recesserūt.
Postea uero opus tuū scis hominē cū igne
& claritate fecisti. ita ut illi pdicto nūq̄a
ex toto similis efficeretūr. que in tanto nu
mero ad imaginē tuā colligeris. ut nec an
geli nec animę eū dinumerare possint.
Quida enī hominū ignei sūt. & ad ignē se o
uertūt. & quida in luce claritatis sūt. & de lu
ce ruunt & uterū p̄tea ad ignē resurgunt.
ac coīupne celi efficiuntūr. Tu clara diuinitas
ignis & claritas es. quibꝰ etiā fictile uas fecisti.
de quo īdumētū tuū induisti. & sic in tribꝰ u
ribus existens opus tuū etiā in tribus uribꝰ o
stendisti. In claritate adā ostendisti & in igne
noe conseruasti ut de ipso nouus mundus
cū igne scītatis p̄cederet. qua in gluuies ser
pentis clausa & uis eius ita combusta & supata ē
ut illi qui p̄ ignē & aquā regenerantūr. in uera
fide p̄sistentes nullomodo p̄dantūr. Tu enī in ig
ne tuo aquā exsiccasti ne in utrē noe flueret.
in quo p̄signasti mortē p̄dictionis hominū fi
nienda. sic etiā hominis in aqua morte finiri
sūt. O scītas aquę in qua filiꝰ tuus mortē ostendū.
quē ugo de tuo igne concepit. qui mea omnē
luorē aquosi peccati exsiccauit. ut ex illo nō le
deretūr quēadmodū etiā noe nō ledebātur. In his
enī signis p̄uidisti qd in maria p̄fecisti que
caput serpentis contriuit p̄ que p̄ma mulier
decepta ē. Hoc qui saluti ferū signū est q̄a
ds occulte te docuit. qualit̄ p̄ aquā saluari pos
ses & cordi tuo īspirauit ut ad sacrificandum
ei mensā edificares. tu uelut aurora exsistis. q̄
scintilla solis est. Ds in te p̄signauit nouā & ue
tā scītatē p̄phar. & sapientū & obseruationē
īntegritatis que nō in latere uiri s; in forma mu
lieris plantata ē que in potestate uiri nō fuit
sic etiā potestas aque tibi nocere nō potuit. Ds
etiā nouū mundū ex te p̄cedere fecit. & ti
gatam terrā p̄ aquas tibi dedit. in qua ume
as plantasti. uim uni tamen ignorans. p qd
sensus hominis deridentūr. Sic em̄ filiꝰ q̄ nudi
tatē tuā te ut patrē honorans texit. gl̄ose
libtatē suā detinuit. alio in seruū illiꝰ redac
to. sic bone scientie mala scientia. seruitus

constat. Tu etiā tam tortuosus in peccatis ut
filius tuus nō fuisti. sic etiā filius ade crimnosio
res ipso fuerūt. In benedictionibꝰ enī liberta
tis sēi & electi sūt. & etiā illi qui p̄ penitentiā
de seruicio peccatoꝝ in libertatē redigeris.
Illis quoq; ommibꝰ dat̄ tuba canere. cui sō
nus ante tronū dī sonet. Angli quoq; uocibꝰ
suis dō laudes symphonizāt. de opibꝰ bonoꝝ
hominū adhuc in corpore uiuentiū que
semp multiplicantūr. & ante dīm ascendūt.
sup aureū altare qđ in conspectu eī ē. & de
ipsis semp nouū canticū dō ocinūt. Aureū
enī altare opa scoꝝ intelligenda sūt. que ipsi in
corpore manentes opati sūt. & que in conspec
tu dī quasi aureū altare fulminātur. & quibꝰ
agnū scis filiū dī imitati sūt. Ipsi q̄q; sēi opera
sua & etiā opa ipsoꝝ beatoꝝ qui felicit̄ opantes
dinumerāt cū canente tuba cuius sonē ut
uox aquaꝝ multaꝝ. que dulcissimo sono ex
cuientis firmamenti unū mixta cēt & hac
uoce laudis auxiliū, alias a dō querūt que scis opibꝰ
que surgūt sup aureū altare ante dīm ascendūt
opa & merita ipsoꝝ tangūt. Sic namq; dīm
ipsis orāt. q̄tum ipsi a bonis opibꝰ leuatam
deceptione nō impediantūr. que exemplis eoꝝ
cū eleētis opabuntūr. qđ canēs tuba eoꝝ significat
quia ds ab eis sic ab anglis q̄s claritate sua pfu
dit laudat̄ & glorificat̄. Vox enī scoꝝ q̄ dīm
de suis & etiā de aliis bonis hominū opibꝰ
laudat q̄si canens tuba ē. uñ & ipsi canticū
nouū ante tronū & agnū cantāt. & tra scis
trem ppli in uoce eoꝝ resultāt. in meritis eoꝝ
dīm laudantes & dicentes. Bēta t̄ dīne. O sca di
uinitas tu in celo ab occultis angelis glorifi
caris. qui de tua claritate scintille exsistunt.
& de homine que de limo formasti ad ī du
mentū tuū laudaris in tra. Qđ iohannes euan
gelista claritate dī inclaruit. & in flāma spe
ciei exarsit. & ido in corpore suo celestis fuit.
ut homo ante tronū extitit. uñ pondus
gueclo corporis sui in tra remansit. ipso in
celestia subleuato. q̄si in ictu oculi sic p̄t no
uissimū die omnis corporalis gueclo combu
rēt. scis animalibꝰ ad celestia uolantibꝰ. Iohan
nes baptista fortitudine diuinitatis p̄fluis
in carne sua omnino a spuma serpentis mor

tuus fuit & ideo amaris uerbis peccantes corri
puit. Sitiuit ds aīa humanitatē suā p̄misit. aīaq;
plenitudo temporis uenisset. in q̄ ds ho fac
tus ē. Hē aut̄ inuoco & adoro te ut me pul
sillanimē quę uerba usta uidi & audiui q̄s
tu solus scis in canticis beatę. animę. o
seruare uelis. & oīs qui p̄pt̄ puritā fidem
nominis tui studiose mecū laborāt. īsinu
gīę tuę ita colligere ut a te nūq̄ p̄egrinen.
Tu enī solus ignorantiā meā scis quę doc
ta sēptuę. stellata nīsi quę miracula tua
narrant. ut etiā in stellis tempora discernum
tur. uīn rogo te ut ab omni ingredi me ma
ligno spūi me liberes. & ab omī dubio
ignorantię meę in corpore & anima & ser
uel. Iterū rogo te mitis pat̄ ut mecū labo
rantes igne caritatis tuę ames. & in lib̄ uitę
qui scientia tua ē scribas ut arte nūquā sepa
rent̄. Noe qui p̄ncipiū es sēctatis & ramor q̄
arę pcesserūt rogam te ne nīi in canticis lau
dis tuę. obliuiscaris. p̄pt̄ negligentias meas;
p̄pt̄ amorē illi qui te in miraculis suis elegit.
in laudib̄ & orationib̄ tuis ante dīm nīi meme
ē dignetis semp ago. scā diuinitas
quę absq; omī diuisione in treg̃ exultis. tui puer
bum tuū in omī creatura puro nomine gene
ralis. forme quę p̄ ubū tuū formate sē in genere
suo aurita nō euanuerūt. Quecūq creatura ex
uiriditate. quecūq carnib̄ indurata exsensibili
natura sua quecūq ex uentoso flatu suo que
dā exacte fluentis aque unus. Tu enī integrā
& īdiuisā obedientiā indubitāti ubi tui ī abra
ham p̄signando sēptisti. & eā puritā & integrī
p̄libationē illoz quę penitentia de īobedien
tia q̄ ī adā exorta agūt custodisti. Tu p̄ce
pisti abrahe ut in carne sua se uulneraret.
quę deceptione diaboli de sēctate castitatis
mī cecita desideria mutata ē quę tu p aquam
& baptismū ablutis. in occultis misteriis
quib̄ etiā ipse nescienter deceptus ē. Abra
ham ad p̄ceptū tuū carnē suā uulneraū.
& diabolū confudit qui misterū istud nō
nouit & in ea parte carnis hominis confusus
ē qua etiā hominē decepit. Tu etiā p̄cepisti
ut dilectū tuū filiū tibi sacrificaret. in quo
p̄signasti tuū filiū p populo sacrificandū
s; ultrāntē gladiū sup ipso ligato extensū
angelus tuus phibuit. & arietē ex aliis
oībus nō p̄ceratū s; ostensionē tui miraculi
illi ostendisti. Homo enī quē tu plasmasti p
diabolū deceptus ē. unde oīs humana
natura ita grammata ē q̄d oīs homo
totus in peccatis carnalis desiderii concipit.
Natura etiā hominis ita distorta & tortuo
sa facta ē. ut nullus socii sui libare posset
de captiuitate diaboli. unde in te ipso ordi
nasti tu mediā filii tui texenda de simplici
tita quę a nullo germinauerat cui sangui
nis caloris calor spūs sci accenderat. que sicut
ouū a carne nata ē. q̄d p gallinā fotū pullū
emittit. sic ipsa ūgo calore spūs sci fota filiū
genuit. & sic pullus absq; calore galline ex
ouo numquā procederet sic ūgo absq; calore
spūs sci numquā filiū pcreare. Ofisterū istud
totū in arietē p̄figuratū fuit qui in spinis
pendebat. ut dns ad adā dixit. cū operatus
fueris tibi. spinas & tribulos germinabit t.
In laboribus opis sui malitiosa umbrata ei os
tensa ē quia ingrēdit̄ p̄ceptū di q̄d incepit
& in pfectū. & in glam suā ordinauit. & ideo lucida
uestis quę absq; oī obnubilatione fuit. ab
eo ablata & scissa ē. ut etiā spine & tribuli ho
mini sentiunt. filii qui absq; omnium uirili sanguine
natus ē. in claritate di calore spūs sci ille solū
in lignū suspensus ē. p̄mine ade qua nullū
simile habuit. animas liberauit īfernū de
spoliando & quis ē iste qui hoc fecit. Ds scil
qui absq; oī inceptione defectu & mūta
tione dies illa ē. cui claritas nūquā aliqua
luce illustrata ē. s; ipse lux oīs facture &
creature sue ē de quo dauid dicit. Quis est
iste rex glē dns fortis & potens dns potens in
plio. Hoc ē. Ds inextinguibile lum ē quę
nūquā inuetterascet nec euanescet. nec
mutabilitatē ducet. & ipse ē rex glē cui gla absq;
oī nocturni obscuritate p̄sistit & nō defi
cit sic tempora hominis deficiūt quę incipi
unt & arescūt. & semp mutant. s; ipsa iu
riditate sua stabilis & īmutabilis p̄manet
bit sic lignū qd plantatū ē secus decursus
aquarū. Etiam enī quę ipse ds ē nec angls nec
ho ullo numero finire nec dinumerare ua

let qm̄ ipsa integra plenitudo ē. & ideo angli
numquā saturabimr̄ eā intuendo. qm̄ semp
ignota & noua in eo uidet. cū glōsa locum
ditate. Ipse uero fortis & potens qm̄ omnes
creaturas in fortitudine sua potenr̄ produxit
& unāquāq; in genere suo mobile ostituit.
& ita absq; cecitate omia creata sr̄ & absq;
defectu. Ihs potens in plio qui contr̄ draco
nē pugnauit. & eū in celo superauit ac in infer
nū in penas malicie sue prostrauit & portas
inferni confregit & animas illoz qui eū agno
uerāt secū duxit. nec aliud alī facere potest.
nisi potens sit. O pura uera & ignea
diuinitas in tua potenti ui plantasti primū
imortale & imutabile tuā in qua prīm homes
se oztamnabāt contr̄ preceptū & uoluntatē
tuā delinquentes quos de cade lucida regi
one expellabas forti potencia tua. Ruinā
tam istoz reedificauit. pr̄ effusionē aquarū
nubiū p nouā pgenē que ex noe processit. p̄ quā
serpentino generi ostendebā quid in forti po
tencia tua facere posset. contr̄ furorē draconis
qui in estimatione sua omē humanū genus
deglutire deberet. qd diabolus tam ñ cog
nouit. qui te etiā numquā cognouit quia
tibi nūquā seruire cepit. In omib' que eū
diluuio faciebas qndo homines dimersisti
ruinā erraticis turbe ostendebas. Tu enī scā
diuinitas in noe nouā sobolē plantasti sic
etiā tua in aliū modū euersa nouū sucū in
ui protulit. abraha prīma radix fuit que in
ramis generis sui floruit sic ūga aaron de
radice abscisa frondiuit in qua pfigurasti
nati tui incarnationē qui in pudico aluo
ūginis de ui tua scā diuinitas absq; omni
carnali conceptione floruit. O pura diui
nitas tu adtendisti maliciosū auditū prīme
mulieris p serpentē deceptre & nobilissimā
uirgā oriā de ui tua florere fecisti q̄ nun
cū archangeli cū auditu uere humilitatis
suscepit. & in uera fide tibi obediunt. Hanc
tu sup sidera in celū unicā matrē tuā alue
ne nature leuasti quo ñ ueneat eua & ideo
nobis ñ p dicit p matrē saluationis celum
cū omib' ornamentis paradysi nobis reddi
ta & reseruata sr̄. Hē o laudabilis diuinitas

lauis tibi sit qm̄ omia malicioſa hominis
reparabas & in sciencia tua sēpsisti qualiter
inimicū tuū superes & hominē que de li
mo formaueras seruares. dd p nunciandā
hanc sēpturā uiros elegisti de quib' isti pe
pui fuerūt in quib' ostendisti omia mali
cioſa casus ade p filiū tuū reparanda in
melī sic pt diluuiū tua & homines quada
nouitate in melī reparata sr̄ & in abraha
in obediencia p obediencia deleta est.
Abraha fuit radix inicipientis scitatis q
p obediencia p̄ceptū di seruauit & omni
potenti deo hostiā bone uoluntatis obtu
lit unde & merito pat multar gencium
dicit. quia his tribus scil obediencia obser
uatione p̄ceptoz di te scā diuinitas retigit
& signauit. Vnde etiā nobilis oratia de
stirpe ipsi' p̄cessit que nobile germē filium
di genuit qd totū mundū illuminauit
p qd etiā caput serpentis contriuit.
O mitis sapiencia cui' ordinatio in omib'
creaturis tuis iusta & uera ē salua hominē
illū que ista sēpturā audit & audiendo & fac
ēā participē redemptionis filii tui ut ama
mero istoz numquā separet̄ qui in reg
no tuo gaudet. Libera me ab omi falla
cia maligni spuum qui me cū omni
humano generi odio habent ne me ipsi
consenciendo ostamnē hoc m̄ concederet
uelis p scām oratiā matris stellā & p filiū
tuum amen. diuina dignitas que cū
alis potencie tue sup pennas uentoz uo
las quoz eleuatio & uolatus p uī tuā exal
tat. p fortitudinē tuā rationalitas in an
gelis & hominib' qui opus tuū sr̄ uolat.
& tu sapiencia es que istoz rationalitatē
sciencia dat ut qualia opa coz sint ag
noscant. & ea uelint sapienter ut domum
suā sup̄ petrā scil xpm edificet. Rationalitas
hominis cū sapiencia tua p profunde fodit q̄m
sup̄ petrā domum suam edificet. Vnde
qui cū sapiencia ad celestē amorē eternū di
uolat uitā tuā in peccatis uiuendo despi
cit. Fatuosus autē & stultus homo que re
det terrā in altū fodere & domū suā sup̄
petrā fundare hic desideria carnis sue

colit & deridebitur. Tu pura diuinitas
moysen de aquis suptū seruasti quē fi
lia pharaonis tamquā filiū suū nutri
uit ne morte suffocaretur. de qua spū
scō adē qm̄ p eam omīs formatio &
forma exaggerat. cui humiditas adē
qua omīa tēpant. ut etiā ignis ma
gisterio suo omīa tēperat. Sapientia
rationalitati adiuncta ē. & corpus ei de
rationalitatis indumentū existit. O scā
diuinitas his tribus uiribus omē op tuū
p fecisti. nulla unitate in qua nulla di
uisio ē nec ullū cōy aliud inuste excellit.
s; tu es ōme in omīb⁹ In possibilitate po
tentie tue creaturā tuā multiplicasti
que in una forma multos sensus habet.
Tu etiā p uidisti in uisione antiquorū
scōy & in scis nouū testamēti īcarnationē
tuā cui ipsi assūt. sic fecisti p nubē in noe
& p arietē in abrahā & in moyse. quē
de aquis suspsisti. in quo legale funda
mentū tuū scripsisti. & occulta muste
ria & miracula que hominib⁹ ignota
sē in mirabilib⁹ tuis fecisti. Tu enī p cla
uē nubiū aquas effudisti & p circūcisi
onē baptismū abrahe ostendisti cui uis
unctionē p moysen scificasti. quē filia
pharaonis de aquis suptū seruauit.
filia pharaonis ecclīā significat. que
ex gentilib⁹ idola colentib⁹ ad dīm p ab
lutionē baptismi & unctionē spūs sci cui
maxime aqua p tinet ad dīm cuersa ē
futura miracula in moyse p uidisti. q
p igneā colupnā in nocte israliticum
pplm duxit & mare rubrū diuisit p
cui⁹ significationē diabolus cū omnib⁹
sequatib⁹ suis submersus ē. Virga uero
qua aquas diuisas confluere fecit lega
lem correctionē qua plenū numerum
que p mū constituit subplebit p filiū
suū. Ecclia namq; p ī cendū uicioy mul
tas p secutiones patit. sic etiā isrl in de
serto multas p turbationes cont̄ drum
murmurans p tulit. Moysi qui rubū n̄
ardentē ardere uidit. israhelitico pplm
saluandū nunciasti. q; ignis signauit.

uirginē p spm scm̄ absq; omi cōmixti
one uiri filiū tuū genitura p quē pplm
isrl in aquis scificasti quē in abraham
plantasti. Tu etiā moysi diligentissimo
amico tuo dorsū tuū ostendisti faciē
tuā uidere desideranti p qđ ostendit
a uumenti hominē eternitatē tuā in hac
tua uideri n̄ posse nisi quantū in fide
cognoscitur. Ipse enī secreta mirabilia tua
ampliꝰ humano sensu suscepit quā ce
teri homines unde etiā exterrit⁹ & ex
cussus ē & homines latet q̄d de corpore
ipsi⁹ fecerit. O scā diuinitas laus tibi in
omīb⁹ opib⁹ que in his tribus colupnis
opatus es & de omīb⁹ miraculis que
ad nouissimū hominē opabis quia p
spm scm̄ in his trib⁹ uiris omīs ceti pphe
tiam fecisti & cū ipsis uolasti. Hē obser
ua & custodi magnos & paruos qui
de spū tuo sēpserunt & me pusillā
que de spū tuo nunc spē tui cū ista scrip
tura laborauī. Josue uolantes penas Josue. 8
moysi p fecit. quia ab ipso pena⁹ fuit.
abrahā etiā p̄t noe spū scō inspirat⁹
nouā legē scis circūcisionē p tulit &
omīs philosophia pphār. ab ipso solo
exorta ē & generata. Hs etiā cū celo &
tā creauit. celū cū celestib⁹ signis or
nauit. & tā cū herbis & bestiis & tan
de hominē creauit. Isignitū omne
creatura & itelligibile omī scientia.
Omīa miracula que ante ihm fuer⁹.
scis p signū circūcisionis & omīs pphe
tia pphār. in ipso omīa cōpleta sūt. &
ēstiterūt quia in aliena natura no
uus ho in mundū uenit. Hs enī misit
eū in tuā inaratā & in terrā aratro n̄
cuersā. in qua ipse nobilissim⁹ flos erit
uit. & dulcissimū odorē p buit uni
uerso mundo sic & nobiles flores in
arata tua ecclesia. In floriditate nāq;
sua nouus mundus p celsit in simili
tudine sic ds ade dixit crescite & mul
tiplicamini & replete terrā. S; quia ger
men illud perijt p deceptionē anti
qui serpentis ita q̄d in primo ortu

ñ ꝑcessit ꝓtra filiꝰ di mortē primi ho
minis suffocauit. & magnos botros
in noua uinea plantauit. qui optimū
unū dederūt. ex quo oms cū mag
no gaudio inebriati sūt. Ihesus ue
ro ista fide que ex uerbo scil filio di
emanauit. designat cuiꝰ ꝑcessionē
totus mundus enarrare non posset.
Botroꝝ autē optimū unū suā dulcis
simā doctrinā significat. qua hoies
in parabolis docebat. quia diuina
misteria generi p ꝯ siluū serpentis ob
nubilare uidenda ñ sit. nisi ut faciei
hominis in speculo in quo tam ñē re
splendet. Quomō enī posset uita a mor
tali homine uideri. Ipse enī obscura
uerba hominꝫ loquitur ē. scil parabo
las. quia in peccatis concepti uerba u
re aliter capere ñ possēt. filiꝰ enī di qui
diuina uita ē in mundū uenit. qui ta
bernaculū ē hominis noxialī pomo
decepti. quatin eū ad uitā reuocaret
uerbis doctrine sue que in humana
specie que dictatē suā rexerat uidebat.
fons uuus cuiꝰ diuinitatē nullus ītueri
potest. ds ompc ē. qui in ꝓscientia sua
ꝑdestinauerat incarnandū filiū suū
ex homine que ad imaginē & similitu
dinē suā creauerat. qtin ꝑ ipsi scām hu
manitatē ho ꝑdicꝰ liberaret ab etna mor
te qui nullom aliter liberari potuit. filiꝰ
nāq; di unica uita absq; ꝓncipio & fine
existens. mortale hominē ad uitā suscī
tauit a morte etna resuscitasti que in
duabꝰ naturis creauit. de materia terre
unde peccata sentit & ex anima ꝑ quā
dim omipotentē & inuisibile ītelligit
qui altissimꝰ mons ē ad que nulla crea
tura ascendere ualet. unde decebat
eū a quo oms creatura descendit et
mouet. ut ꝑ filiū suū dim scil & hoiem
ꝑ durū liberaret. qtinꝰ uacuus anglicus
chorus ꝑ eū supplereť. Ds enī celu & tra
constituit que ad modu moysei inspira
tus spu sco scripsit que in fictili uase scil
homine designauit que diabolus ad
plenū ut in miraculis dei ēstitutꝰ ē ñ cog
noscit sic etiā diuinitas in humanitate
latens ei occultata ē. qua si ꝑfecte eū cog
nouisset numquā ad decipiendū eum
aggressus fuisset. Diabolus uero etiā ani
mā suā eū nūquā uidit. qm a carnate ce
cus fuit. que in omnibꝰ rebus ueluti anima
& oculus existit. Ihm xpm aut sine pec
cato ee sensit. & in eo opa quibꝰ ho ad uitā
resurgit ido recolens primū hominem
a se deceptū. eū etiā rēptatū decipe uolens.
& ut memoria ipsi deleret omiū quāus
in cassiū laborat. ꝙ; cū supatū se uidisset
omnino ꝑtrix erubescebat. & in malicia sua
confidit ut ꝑ antiq xpm dim in ope ipsi ofun
dere debeat. quia ex forti uena ꝑme decep
tionis sue ē fidit in treno homine ꝑficere
qd in ī extinguibili lumine ualuit qd iob
qui dolore ꝑfusus ē in ꝓpheta sua ītellexit.
Quando. Diabolus fiduciā habet qd ior
danis in os suū fluat. Ipse enī maxime odit
ignē & aquā qm omis creatura ꝑ ipsa fir
mata & quasi animata sit. Ignis ūi unquo
sedin impietatē suā ardet omī lumine
caret. ipse etiā omis uiriditatis expers ē &
ido cū luce & humiditate partē ñ habet.
Hobilissimꝰ flos surge a aron ꝑ ignē floru
it. & in aqua mortē suffocauit. de quo
flore dicta sunt omis scitatis & celestiū ciuium
exorta ē qm ipse nobile germē ab alto mon
te descendit uñ etiā nouū genꝰ plantauit.
Pphetica namq; uerba que in umbꝝ fame
sonuerūt. tē formata apparuerūt. qndo filiꝰ
di de alto monte scil de corde patris sui descen
dit ad īduenda humanitatē q omnē uoca
uit ecclesiā & eā in caueruā natē sue ostituit.
qm ipsū decebat ut noua scitate celestiū ciu
tatū hoies īduerēt. noua humanitate īduit.
Ihs enī secm iohem ñ ex sanguinibꝰ neq; ex uo
luntate uiri ꝙ; ex do natus est. quia sic oportuit
ugo ꝙ natam dim & hoiē genuit. ita ihs ꝙ
naturā carnalis o cupiscentie ipsū in mundo
inouā scitatē nati est. q ex ipso fluxerūt. filiꝰ
nāq; di sic bonꝰ & sapiens hortulanꝰ bonas
& ad culq; utilitatē ꝑfectas colligit herbas.
bonos & ꝑfectos homines qui quasi bona

:: neq; ex uoluntate carnis

herba in bona tra fuerūt. qm eū audierūt & sermones ei audientes pceptis ipsi libenter obtēperabāt in fide & caritate. Ipse quoq; duodecī aplos elegit. ad numerū duodecī pphetaꝝ. qui umbra fuerūt xpi sic umbra corpus ostendit. Incipit prologus in uitā scē hildegardis uirginis.

Domnis uenerabilib' ludewico & Godefrido albatib'. Teoderic' humilis seruor dī seruus. Salutē cū deuotis orationib'. doctoritatis ure pceptū accepi. ut post Godefridū uirū ingenio clarū uitā scē ac do dilectę Hildegardis ūginis quā ille honesto stilo ichoauit. ñ pfecit in ordine colligere. & quasi odoriferis floribus serta contexentis unionis ei gestis suis inserta. sub diuisione librorū in unū corporis formā redigere. Visū ē m̄ hoc op' uiribus meis unis arduū. quin etiā & uerecundiū. ut scil' quasi quicta arbitē sederē & de alieno ope sententiā tenerē. cū ecce dubio & anxio ifluxit animo qd' uires quas impia denegat karitas ministrat. & melius ēt cū pudore hominū ferre ridiculū. quā iobedientię subire piculum. Itaq; paruꝝ eorū ut pfati uiri liber. pmeditionis locū optimens. nullā suę dispositionis patiat lacturā. deinde scds liber uisionū scē ūginis pulcherrimū & admirabile textū. terrei miraculorū que mirabilis ds p eā opari dignat' ē a nobis digesta. diuisa. & ordinata ꝑueniret scīptura. Ita pcedentis scīptoris ñ imminuet gla. & ad uerā sapientiā. celestēq; unionē & diuinā uirtutē legentiū incitabit' memoria. Quis enī bonorū ñ magis incitabit' magnis affectib' ad uitā phennē scē & pię & uiste uuendo anhelare. cū uiderit gēmā pelatā tot ornamentis uirtutū. uidel ūginitatis. patientię simul & doctrinę tā insignit' radiare. Idcirco dedū opam ne i absconso ul' sub modio accensa lucerna xpi poneret' qsi occultanda. sed sup candelabrū posita lucēret omib' qui in domo dī sūt. uite uerboꝝ & morū splendidius exemplis imitanda. Qd si quid in hac re indocta obsequentis peccauī temeritas benigna uibentiū dnoꝝ indulgeat karitas. totiusq; suo delectū asscribat studio. quę tā ḡui nos imbecillos uoluit onerare opis negotio. Igit' ut qualitas eius de opis clarior elucescat. hec epla ei cū subiectis capitulis pscribat'. ut q̄d ul lector inuenire debeat eius agnoscat.

Incipiūt Capitula Libri primi.

De natiuitate. oblatione. & educatione scē ūginis. & qm ad scribendū illustrata sit claritate diuini luminis.

Quom in monastica pfessione sub sac uelamine pfecerit. quāuis ēt innios languoꝝ dolores sepe sustinuerit.

Quidebat eā de eū sēbere reuelata. & in spu dubitare. firmabat' cū ū ab albe suo adhortata sēberet. rursū sanabat'.

Quanmauit. de papa eugenio ad se ueri nuncios & literis suis eā uisitauit. & ad scribendū ea que in spu de infirmitate languit. cū locū celitus ostensū cū puellis suis adiit demorata fuit.

Quotiens in ualetudine laborauit. quotiens supne unionis uisa pficere tardauit.

Quod locū suū pcio & concabio apprietarijs absoluens. & ogunt in unū epm defensorē elegit. itaq; correpta uuit. & eū ab eccla scī Disibodi absoluit. & cense. & in cōtemplatiua.

Quactiue uite seruās laborē. & contemplatiue partē pelegit meliorē. & qd de speculatione sua scēpsit ad Guibertū monachū gemblacensē.

Quispeculationis modū in unū habuit et qual de eo tū. & qd in actiua. in desiderabat.

Incipit liber primus uite scē hildegardis. deo dilecte uirginis.

In romana re publica regnante Henrico nonno huius fuit in gallię citeriorū partib' ūgo tā generis quā & scitatis ingenuitate illustris. nomine Hildegardis. patre Hildebto matre Mechtilde pgenita. Qui licet mundanis ipliciis curis & opulentia ēspicui creatoris tamen donis ñ ingrati. filiā pnominatā dūno famulatui mancipauit. eo qd ea ineuntis etatis ei pmatura sinceritas ab omi carnaliū habitudine multū dissentire uideret. Ob hoc nāq; ut potuerat pma rēptare loquela tā uerbis quam

nutrib⁹ significabat his qui circa se erãt
secretarij uisionũ species quã pr̃ cõmunẽ
ceteris aspectu speculatione prius in
solita ĩtuebat. Cũq; iã fere eẽt ẏ.an
noz consepelienda xpo ut cũ ipso ad
ĩmortalitatis glã reburgeret. reclu
dit̃ in monte sci bisibodi cũ pia doq;
dicata femina ſurrta quę illã sub bu
militatis & ĩnocentię uelte diligent̃
ĩstruebat & carminib⁹ tamtũ dauiti
cis ĩstruens in psalterio dechacordo
iubilare p̃monstrabat. Ceterũ preter
simplicẽ psalmoz noticiã mullã litteram iii.
torie uel musice artis ab homine pce
pit doctrinã quãuis ei extrinſ sepia
ĩ pauca & quecla ĩ exigua uolumi
na. Verũ hoc ex ipsi⁹ poti⁹ dictis ĩpromp
tu ẽ declarare. dix enĩ sic ĩ libro suo q̃
scriuas p̃notat. Cũ xl.iii. annoz viiq;
mensiũ ceẽm maxime chorusca tionẽ
igneũ luñ apto celo uenens totũ ce
rebrũ meũ tinxit & totũ cor totũq;
pect⁹ meũ uelut flãma ñ tam ardens
ſ; calens. ita ĩflãmauit ut sol tẽ aliquã
calefaciẽt sup quã radios suos ponit.
Et repente intellectũ expositionis libroz
uidel psalterij. euglij. & alioz catholicoz
tã ueteris quã noui testamẽti uoluminũ
sapiebã. ñ autẽ interpratione ẏboz rect⁹
coz nec diuisionẽ syllabaz. nec cognitio
nẽ casuũ aut temporz habebam.
ii. Sed ut ad ppositũ redeã. ũgo xpi uoto
monastice pfessionis & sac̃ uelaminis
benedictione puecta crescebat. & ibat
de ũtute ĩ ũtutẽ. annitente & cẽgaudẽ
te p̃ uectib⁹ ei p̃nominata mat̃ uenera supra
bili que iã ex discipula magistrã ac p̃uiã
semitaz & excellentiã eã fieri cũ admira
tione cernebãt. Magrabat siq̃dẽ in eius
pectore karitatis benignitas q̃ nullu
a sua latitudine excluderet. Surrũ quoq; iii.
ũgunitatis. mur⁹ tuebat̃ humilitatis. hic
cibi potq; parsimonia uestitũ utilitate
fouebat̃ inde tinquillitas cordis puch
bunda silentio ac uerboz parcitate
monstrabat̃. que omia scaz monilia ut

tutũ sũmi fabricata manu artificis. patientia
custos in sponsa xpi exornando seruabat.
Si; qm̃ uasa figuli pbat fornax. & ur⁹ infir
mitate pficitur. ñ defuerẽt ei ab ipsa fere
ĩfantia crebri & pene ẽtinui languoz do
lores ita ut & pedum incessu p̃raro ute
retur. & cũ tota carnis materia fluita
ret. uita illi⁹ queda eẽt p̃ciose mortis ima
go. Quantũ ũ exterioris hominis uirib⁹
deerat. tantũ in ĩteriori p̃ spm scientię ac
fortitudinis accedebat. & corpore tabes
cente miru̇ in modũ feruor spe inebriabat.
Cumq; in scõ ppositu multis annis suceres
cens soli dõ cõplacere satageret. iaq; tẽp⁹
ĩstaret qd ad multoz puectũ uita ei ac
doctrina pateſceret. cõmonet̃ diuinit⁹ uo
ce ad eã facta ut de certo que uideret uel
audiret scribere ñ cunctaret. Illa ũ p femineã
uerecundiam & uulgi uaniloquia. & teme
raria hoiũ iudicia trepidante que ostẽsa
sit̃ celit⁹ secreta reuelare stimulo acori coar
taret̃ ñ hesitare. tandeq; diu longa egri
dine tabefacta decubuisset̃ primo cuidã
monacho que⁹s magistrũ p̃posuerat. & p
eũ abbi suo cũ merori & humilitate caulã
hui⁹ flagelli aperuit. Ille rei nouitatẽ ĩsolitã
mire p̃tractãs. quãquã dõ michil ĩpossibile
ẽe cognosceret. ad hibitis de collegio pru
dentioribus experientiu iudicaũ qd audiebat.
ac de scripturis & uisionib⁹ ei quecla scisciter
ea que de⁹ daret monuit declarare. Vbi ex
ut illa scribendi op⁹ qd ñ didicerat ad ẽpta
uit. redeunte uirtũ s̃ solita possibilitate.
de lecto languoris erigit̃. Cui abbas accepta
iusitati miraculi certitudine ñ suo ẽten
tus iudicio rẽ ad publicã noticiã uidit
ẽe p̃ferendã. ueniensq; ad matrẽ sedẽ mo
guntiã. coram uenerabili archip̃sule Hen
rico & capitaneis eccliẽ qd cognouerat
exposuit. scripta q̃q; que ũgo beata nup
ediderat ostendit. Per idẽ temp⁹ scẽ Ro
mane sedis antistes felicis memorie eu
genius. celebrato Remis uniuersali cõcilio.
p Adelberonẽ treuiroz archiepm deuo
cat⁹ teneri morabat̃. Visũ ẽ pontificem mo
guntine ciuitatis & maioribus cleri. ad

aplici cognitionē de his ēē uenieñdū. q̄ti
mus ex ipsi auctoritate nosceret q̄d de cō
ptis recipiendis aut refutandis foret.
Ar papa sūme discretionis. auditis tante
nouitatis admirat. cū dō cuncta scire ēē
possibilia. rē diligenti inuestigare gestiens.
uenerabilē virū dum psulē. & cū eo Adelbrū
pmicerū. alios q; plonas idoneas dirigit
ad cenobiū sub q̄ eadē ugo tot annis de
gebat iclusa. ut sine strepitu ul curiosita
tis acumine q̄d rei ēēt ab ipsa scisciterent.
Quib⁹ humilit iquirentib⁹ cū illa simplicit
que de se erat aptissima ad aplicū redierūt. &
magna ipsi magna cunctor admirationē ex
pectatione que audierāt retulerūt. His papa
recognitis iubet repsentari septa beate
Hildegardis. que s de pdicto cenobio plata
suscepat. & ea manib⁹ pprijs tenēs. ipseq; re
citatoris uice fungēs. archiepo & cardinali
b⁹ omnib⁹q; q̄ decleto aderāt publice legit.
ac responsa utor q̄s ad hec idagandam mi
serat pnuncians. omniū mentes & uoces i laudē
editoris & cōgratulationē excitauit. Addebat etiā
ubide sce recordationis Bernard⁹ abbas clare
uallis. q̄ mediante ceti sq; annuentib⁹ mone
bat sūm pontifex ne tā insignē lucernā silen
tio tegi pateret si; gram tuā q̄m tempore ipsi
dns manifestare uellet sua auctoritate
firmaret. Ad hec reuerend⁹ pat patrū
tā benigne q. & sagacit assensū pbens ut
teris salutatoris beatā ugine uisitauit
in quib⁹ cella sub x & beati petri noīe li
centia pferendi q̄cūq; p spm scm cogno
uisset. eā ad sc̄bendū animauit. Si; & locū
q̄ illa fouebat honorauit. datis ad abbem &
frēs cenobij gratulatoris ex suo noīe litt̄is
apicib⁹. ¶ Igitur beata H. cū fiducia hu
millima uerbis q̄ n ab hoie neq; p hoiem
accepat aput & pfudit tā sce opinionis
odore bonū longe lateq; fragrantē. Ad ē
fluebāt ad eā filie nobiliū n pauce sub
habitu religionis regularib⁹ semitis isti
tuende. Cui q; oms unū reclusionis habita
culū uix capet. iāq; de tuis ferendis & am
pliandis eis mansionib⁹ cōsiliū uersaret.
demonstrat illi p spm locū u naha fluuij
reno ēfluit. uidel collis a pscis dieb⁹ sco
Rupto offensori ex noīe adtitulat⁹ que
ille olī patrimonij unie possederat ibiq;
cū beata genitrice sua Bertha noīe & sco
offensore Wibto uitā felicit in dī ope
ac famulatu cōsūmauit. ac de sepultu
ra ei ac reliquijs loco noīn ihesserat. Itaq;
du ugo dī locū tuis migrationis que n cor
poralib⁹ oculis uerū itima uisione cog
nouerat albi suo & frib⁹ designaret. si;
ullus hesitantib⁹ eo q̄d discessum ei mo
leste ferēt. ne uellū dī pagere impedi
ret. decidit ut pdē i lectū plixi langue
ris de q̄ n ante surrexit. quā abbas & ce
teri diuino se nutu urgueri cōspicerēt
ad cōsentiendū. nec obstarēt si; p posse
admitterent. Ex quib⁹ Arnoldus ex laico
monach⁹ q̄ forti obstinatione remitten
do ceteros ad obsistendū uidebat animā
re. dū ēēt i pdio eccle nulla uilata. tan
ta uexatione subito pcussus ē corpis ut
de uita q̄q; desperet. lingua q; mimen
sū turgentē ore cōtinere n posset. Postu
lant ergo nutib⁹ quib⁹ potērat. ut ad
scī Robti eccl̄am deferret. moxq; ut
illic uouit q̄d ulr n obstaret si; p posse
admitteret. ptus recepta i colomitate ce
pit aduitor ēē pparantib⁹ mansiones
& pp̄is manib⁹ dissipare uimera. ut dom
edificarent scīmonialiū receptaculis
apte. Ipsa u cui migrationi hec habitacu
la parabant dū ppt morals diuine uisi
onis exequende iaceret gressibus penit⁹
officio destituta. & tāquā saxea rupes
de lecto i quē deciderat nullatenus move
ri posset. n satis credul abbas referentib⁹
itauit ut uideret. Cuiq; uolus uirib⁹ p se
conaret ul de capite illā sustollere ul
de latere i latus reclinare nichilq; conan
do penit⁹ efficeret. tā insolito stupefact⁹
miraculo cognouit n passionis humane
si; diuine correptionis ēē q̄d gerebat nec
s ulti⁹ cont eundū fore celesti edicto ne
dēti⁹ q̄ppiā & ipse pateret. Qm u loc⁹ p
nominat⁹ parti ad moguntinē eccl̄ie
canonicos ptinebat & fund⁹ cū oratorio

3182

sci Rubti. possessio erat comitis Bernar
di de Hildensheim facta p̄ interuentū
fidelium legatione. ugo dñi p̄sentia licentiā
s. & sororib⁹ suis obtinuit illuc ī habitandi.

VI. Igit̄ post longā g̃ttiendi defectionē
dū ia utriq; deliberatū ēet ut cū sorori
b⁹ dimitteret ad locū quē ī spu p̄ui
derat. ingressus abbas ad iacentē & af
flictā dix. ut ī nomine dñi surgeret
abiecta ad mansionē s. celi p̄destī
natā. Illa dicto citi⁹ surgente tā q̄
nichil tā pl̄ixo tēpe debilitatis sensis
set. stupor & admiratio cunctos q; ad
erant apprehendit. Hec īmerito cui & ea
q̄ ēca decūbentē genu uisa erāt ñ mīa
ēent stupenda. q̄a ex q̄ loci mutandi
celit⁹ accepit mandatū. q̄tiens ires ad
effectū tendere uidebat̄ totiens illa
leuam̄ passionis in suo corpore sentie
bat. ac uice mutata q̄tiens obmittentiū
ēt dictoē cassari negociū cernebat̄.
totiens ista licet absens ītentione q̄ua
mine laborabat. aliq̄ndo de stratu
repente ē surgēs. cunctos q; reclusiōis
angulos & habitacula p ambulās loq̄
omīno ñ potat. rursiūq; ad lectū redi
ens deficiente gressu. loquebat̄ ut pri.
Quo languoris genere ñ tē solūm̄ labo
rauit. s; & q̄uenscūq; femmea trepida
tione tardasset ul dubitasset supne
uoluntatis p̄agere negotia. hoc certitu
dinis ī se capiebat argumētū.

VII. Tande
g̃ dñi famula cū x. & octo. puellis do sacti
p̄stine habitationis loco decidente q̄n
tū his q̄s deserebat doloris & luct⁹ deer
linquebat. tantū regioni ad quā acce
debat. gaudij & exultationis afferebat.
fuer̄t nāq; illi obuiā de bingensi opi
do & ētiguis ullis multa honorator̄.
& de plebe ñ exigua multitudo. q̄ eā
cū g̃ndi ēpudio & diuinis laudib⁹ ex
cepūt. At ipsa cū suo immo x̄ grege
pusillo. paratū s. locū ī gressa diuinā
que cuncta dispensat sapientiā. de
uota cordis alacritate magnificabat.
& cōmissas curtelę siue scīmoniales ugi
nes mīo affectu fouebat. & regularib⁹
īstructis prudenē imbuere ñ cessabat ēt
ne alieni iuris possessionē uideret̄ uastasse
ul occupasse. de donatis fideliū q̄ fama
nonnulli ei adducti deferebāt locū sue
habitationis parti dato p̄cio. parti facto
ēcābio appetatis p̄dictis obtinuit. Que
q̄a liberū suscepit. liberū manē ppetuo ēstruit.
ita ut paucimo tantū moguntine eccle
subiect⁹ ñ aliū q̄ sedis ipsi archiep̄m de
fensore habere t. ne si s. laicū aduocati
assumeret. omni lupū uideret̄ īducere.
q̄ fere generali morbo p orbē plurime
uexant̄ ac uastant̄ eccl̄ie. Ergo p̄latos ce
nobij de q̄ mīguetur hoc tantū subiecto
nis s. suisq; filiab⁹ retinuit. ut que de spu
alib⁹ hoc ē de ordinis tenore & de mona
char⁹ p̄fessione querenda ēent. ab eis pot⁹
q̄ aliunde susciperē & put res & tēp⁹ posce
ret sacdotes de ipso cenobio susciper q̄s
pp̄a & libā electione nominatī expetuis
sent. q̄ eas tā īcura aiāz. ac diuinis exe
quendis officijs q̄ ī tēporaliū penuratione
sustentaret̄. Que omia ñ solū p mīstu ul
ēsultu uenerabilis Henrici. atq; Arnolbi.
moguntine met⁹polis archyp̄siūlū s; &
sēptis eor̄ de cū ēsensu abbatū decreta &
ꝯ firmata sūt. & ne q̄d potestatis ī p̄dicta sci
Rubti s. usurparet eccl̄ia sci Bisibodi pri
legioꝝ auctoritate īmo ut p̄dicī dicā supnu
minatis ītercluso uectigū ē. Siquidē hec
ipsa ugo dñi reuelatione ītima cognosce
ret p̄ talī negotio eundū s. ēt ad idē ceno
biū. & īstar sone ppe ēpidatione q̄da
detinerē t. diuine castigationis flagello
tacta. pene languit usq; ad mortē. Quo
ubere cōmonita se fecit īotatoriū depor
tari. ubiq; se q̄ds uidebat tutā si correptio
cessaret deuouit. Unde petijt ut equo
īposita & manib⁹ sustentata deducer̄t
moxq; ut uię pauxillū deducta ēcepta
sui⁹ib⁹ letabunda p̄cedebat. Puenies q;
ad montē p̄nominati ofessoris cur uem
te cōpulsa ēet exposuit. atq; locū siue ha
bitationis cū allodijs ad se p̄tinentib⁹
ab illi⁹ cenobij frib⁹ absolut. relicta illis

plurima portione possessionū que illo cū
sororib⁹ suscepta tenere fuerāt. & īsup pecu
nie ñ modica q̄ntitate ne q̄d usq; iuste
querele relinqueret. Verū ut ea q̄ series
narrationis exigit. repetā beata Hildegard
quādiu in se lic parturientis crebs dolores
sustineret. nichilominꝰ speciose rachelis
oculos claros lumine speculationis mēte
pascebat. & quecūq; iterꝰ aspexisset dictis
ac scptis pur nouerat expedire pandebat.
De quo genere speculandi. seu uidendi m.
qm̄ pratus ac pluribꝰ etiā excellentiū scōꝝ
nosci īhac mortalitatis umbꝰ īcōptus
fuisse. resposcit ut aliq̄ dicantē. qd ipsius
ūbis potissimū q̄ntū ul ipsa pandere po
tuit cognoscat. Sic & eñ dicit īepla q̄. ad
Gualtrū Gemblocensē monachū de his q̄ de
ea relatu fame audierat scisciantē resp
sit. Vs īquit ū uult ad glām nōis sui & ñ
tenu hois opat. Ego q̄de semp timentē te
morē habeo. qm̄ nullā securitatē ullꝰ pos
sibilitatis īme scio. s; manꝰ meas ad dñm
porrigo. q̄tinꝰ uelut penna q̄ oī q̄uedine
uitiū caret. & q̄ p uentū uolat ab ipso sus
tineat. nec ea q̄ uideo p fecte scire possū.
q̄ou īcorporali officio sū. & īaīa ūnisibi
lis. qm̄ īhis duobꝰ hoi defect⁹ e. Ab īfantia
autē mea oslibꝰ & neruis ac uenis meis ñ
du cfortatis usionē hac īaīa mea usq;
ad psens tēpꝰ semp uideo. cū iā plusq̄a lxx.
annoꝝ si aīaq; mea p uirtꝰ uult īhac ui
sione surs̄ īaltitudinē firmamēti & īui
sibilitudinē dūs aeris ascendit. atq; iterꝰ
dūs os pplos se dilatat. q̄nus īlonginquis
regionibꝰ & locis a me remoti sit. Et qm̄ hec
hec tali mō īaīa mea uideo. Ideirco etiam
sedm uicissitudinē nubiū & aliaꝝ creatu
raꝝ. ea ospicio. Ista autē nec exteriorib⁹
oculis uideo. nec exteriorib⁹ auribꝰ audio.
nec cogitationib⁹ cordis mei. nec ulla col
latione v. sensuū meoꝝ pcipio. s; tantū ī
aīa mea apt⁹ exteriorib⁹ oculis. ita q̄ mūq̄
īeis defectū extasis passa sū. s; uigilanti
die ac nocte ea uideo. Itaq; sic exue
bis p̄cedentib⁹ colligim̄ uere mir⁹ & prar⁹
huic scē ūgini speculationis affuit mod⁹.
Hempe ad similitudinē scōꝝ animaliū
q̄uidit Iezechiel ipsa certe pennatū
animal ibat & ñ reuertebat. & itū ibat
& reuertebat. quia ab actiua uita q̄.
apphendat. ad quelibet īfima ñ reū
bat. & a contēplatiua q̄. carne obsita
uigit tenere ñ potat īactiuā uitā re
uertebat. Q si enī ei de actiue uite m di
ceret ds. ñ te desertā neq; derelinquā.
abono p posito ñ p misit eā redire. &
itū q̄si de cōtēplatiue uite m ei diceret.
aūte oculos tuos q̄a ipsi me auolare
fecer⁹t. de speculatione siue īcomphen
sibilis maiestatis ad actualis uite la
borē eā p misit redire. Auerte īquit
o.t. a mea cōtēplatione. q̄a ipsi me auo
lare faciūt. dū me īhac uita ad pfec
tū cōphendere ñ sufficiūt. Vñ & psal
mista ait. Deceder ho ad cor altū. &
exaltabit⁹ ds. q̄a q̄ altꝰ puro corde que
rit. eo sublimꝰ q̄. sit īcōphensibilis cō
phendit. Go m̄ beata ūgo in carne ad
huc posita & pactiuā laborabat. & pē
tēplatiuā ipsā īaccessibile diuinitatis lucē
totis desideriis ībnabat. s; hic pmo lib
ponentes tm̄inū. benedicam⁹ dñm. q̄
ancillā suā ab ipso ortꝰ sui pncipio e
lectā respexit. & eā dilectā usq; ad cla
ritatē uisionis sue puexit. Explicit
liber pmꝰ Incipit scē hildegardis Virg.
Incip⁹ plog⁹ in libꝝ Sedm.
Grande q̄de mā. īgema
parua ñ sufferē. s; karitas
& obedientia quib⁹ me tu
tū semp uobis debere p fitebor. Ludewice
& Godefride abbates optimi. mēte mea
etiā de īpossibilib⁹ ad possibilē facultatē
effer̄. Vnde q̄nus nullo fier⁹ īgemo. tam
p̄ceptis uris in karitate xpi obtēperaui
& libellū sedm de uita beate Hildegard
ūginis. secretis & archanis uisionibus
q̄si quib⁹dā amenis floribꝰ respsi ab eo
loco q̄ p̄cedentē librū Godefridꝰ bone
memorie tminaū ordinare & pficere
dō fauente curaui. In q̄ ex ūbis ipsi dō
dilecte ūginis tanta elucet claritas

pphie. ut nichil mirū ab antiquis patrib⁹ uideat̄ p̄cepisse gr̄e. Hempe sic̄ legit̄ de moyse qd̄ ī delimēt̄ fuerit in tabernaculo sic & ipsa ī uisionū celestiū morabat̄ umbraculo. uidel ut sic ille sic ista a dō ut aliq̄d discer ret aut auditores suos aliq̄d docerēt. dm̄ morabat̄ in celesti tabnaculo. & ī̄scenderat nebula toti carnali tatis. cū dictatū & ūba euangliī iohis. in p̄ncipio erat ūbū. & cet̄a ea docuit spe ueritatis. ipse enī spe ses qui ī cor iohis pfluxit. quando hāc pfundissi mā reuelationē de pectore ihu fluxit p diuisiuā suę dignationis grām. hoc ista uoluit discere. qd̄ ille dignꝰ fuit dicere. & de his mterī loqui differam & pposita aspirante ipso eode spu dis seram. Hec moneat lectorē qd̄ que da que ī precedenti lib̄ untę ei p̄cepta sūt. eadē ī subsequenti etiā ope uisionū ei nichilomin⁹ descripta sūt. quia dignū iudicauim⁹. ut & qualitas ordinis in recitatione hystorię ei seruaret̄. & auctoritas ul ītegritas ūboꝝ q̄p spm scīm plata sūt ī descriptione uisionū ei nullatenꝰ mutilaret̄. In p̄mis aut & huic libello capitula p̄figant̄ ut lo ris sius ea que secunt̄ facilī iueniant̄.

Incipiūt Capitula Libri Secundi.

i. De his que sēpto. cantu. litt̄is. & lingua. īsolita expilit. & q̄s ea gm̄atice dispoſuit
ii. Qd̄ ī p̄ma uisione. de suo sēbit. timore. & de pape benedictiōe & sēbendi p̄mis
iii. De sententia lib̄ cantica canti (hoē coꝝ qd̄ frequent̄ tangebat̄ p̄ spm.
iiii. Qd̄ ad se uemēter exhortās abdita mētiū humilit̄ ppalauit meritoꝝ (lit
v. De ī. uisione p̄ qua cecitate ī curritꝫ. q̄a eā celauit & qd̄ multa adūsa ptu
vi. Qd̄ ipsa cū loco suo q̄s dns elegit. deb bore q̄nda pphetisse & loco suo cōpatiꝫ (sit
vii. De ī̄. uisione & loci sui mancipatione. qd̄ eā ds libauit de īstanti tribulatione.
viii. Qd̄ eā ds sepe cōfortabat. q̄ndo eā ul dia bolus uel homo uexabat.

e ī̄. uisione in q̄ bonos & malos anglos uidit. d̄ languēs p̄ tēmuī cherubin p̄uos a se p pellentē anglos igneo gladio aspexit. d̄ languore. & demonū rore ī solū ī̄ē su p̄ata. s; & defensiōe anglica ē glificata. d̄ philosop⁹ ḡusus dm̄ ī ea laudauit. & qd̄ suas puellas a demonū uanitatib⁹ castigauit. d̄ nec p̄ spm eleuabat̄ nec adūsis depmebat̄. e v. uisioē. ū agit de carne & spe colluctatiōe & scōꝝ patrū laudabili exemplificatione. e vi. uisione ī q̄ tres & duūsa habitacula uid. e vii. uisioē ī q̄ dicit q̄n iohis euglm dixē. d̄ ips specialis gr̄e fonte ea potauit sapię.

Incipit Liber Secundus in quo īserit sē uisiones Sce Virginis hildegardis.

Igitur beata ūgo in loco ad quē usu di uino migrauerat. librū uisionū suaꝝ. quē apud montē sci disibodi ī choauerat & sumauit. & quecda de nata hoīs ac elemtoꝝ duūsaꝝ. q; creaturaꝝ. & q̄n hoi ex his succurrendu sit. aliaq; multa secreta p̄ phico spu manifestauit. Patet etiā q̄. elegant̄ epis de duūsis pumcis ad se directis respon derit. si quis tenore ūboꝝ ei ex reuelatiōe duuina platoꝝ alt̄ & sic̄ arte uoluerit. Sūt aut ī unū uolum̄ cōpilata. & sue & ille que ad se fuerat̄ destinate. Q̄s ū ī muret qd̄ cantū dulcissime melodie mirabili p̄tulit symphonia. & litt̄as ī p̄us usas cū lingua edidit antea ī audita. Pret hec euangelia q̄dā exposuit. aliasq; ty picas expositiones cōposuit. que omia q̄a ei clausit dauit apuit q̄ apit. & nemo claudit. claudit & nemo apit. gr̄ulari merito & cantare anime suę licuit. qd̄ cā rex ī cellaria sua ītroduxerit. ut ī ebri aret̄ ab ubtate dom⁹ suę. & potaret̄ tor rente uoluptatis suę. uī & ipsa sic̄ sēptū ē a timore dm̄ ē cipiens pareret. & spm salutis sup̄ ita faceret. Magnū ē etiā il lud & admiratione dignū. qd̄ ea que ī spu audiū ul uidit. eode sensu & eisde ūbis ē cūspecta & pura ītre manu ppa sēpsit. & ore edidit. uno solo fideli uiro symmista ē trenta q̄ ad euidentiā gēma tice artis q̄ ipsa nesciebat. casus tempa

& genera q̄dē dispone re ſ; ad sensū uel
ītellectū cuī michil omīno addere p̄
sumebat uel demere. Ue hoc certe etiā
ad Adrianū papā scripsit. qd̄ sic ī celesti
uisione ſ dictū audiū. Cū desup t̄ ostēn
sa ad formā humane ꝯsuetudinis n̄
pculeris ī latina lingua. q̄a hec ꝯsue
tudo t̄ n̄ ē data. ille q̄ limā habet ad
aptū sonū hominū explere n̄ negligat.

II. Congruū aut̄ uidet̄ ut hoc ī loco sēp
tā uisionū ei aliq̄ ītexam̄. & ex his q̄m ꝯ
uenient̄ sententia ulla de canticis. di
lect⁹ mis misit manū suā p foramē & uen
t̄ mis ītremuit ad tactū ei⁹ ad aptari
queat uideam̄. Hec sēpta ita se habēt.
In mistica ītq̄ uisione & ī lumine cari
tatis de sapientia q̄ nūq̄ deficiet ūba
hec sic audiui & uidi. Quinq; tonu
itatis humano generi a dō missi ītō
nāt. ī quib⁹ salus & redēptio ēdentiū ꝯ
stat. Et hi v. tonu excellentiores ois⁹ op⁹
hoīū fr̄t. q̄a oīa opa hoīū de his nutrium
t̄. q̄ fr̄t q̄ī sonis n̄ eūt. ſ; cū quib⁹ oīa opa
hois in v. sensib⁹ corpis ei⁹ p̄ficiunt̄. Et
de illis talis ratio ē. Primus tonꝰ p fidele
abel sacrificiū qd̄ dō īmolatū ope cōplet⁹ ē.
Secds aut̄ q̄ndo noe p̄ p̄ceptū di archa
edificatū. Tertiꝰ ū p moysen q̄ndo ei lex
data ē. q̄ punctū crucisionis abrahe funt.
S; un q̄rto tono ūbū sūmi patris ī ugnis
utū descendit. & carnē īduit. q̄a idē
ūbū cū aqua limū coagulauerat. & sic
hoīē formauerat. un & ois ¢atura p
hoīē ad ipsū clamau. q̄ eā fecerat sic q;
ppt̄ hoīē ds omīa un se portau. Alio enī
tēpore hominē ¢auit. alio aut̄ ipsū por
tauit. ut omis qs̄ ¢silū serpentis p dide
rat s adtheret. Quinꝰ aut̄ tonꝰ p ficiet̄
cū omis error & uisio finiet̄. ꝫ tē hoies
uidebūt & cognoscēt. qd̄ nullꝰ ētra dim
q̄cq̄m facere possit. Hoc n̄ ī v. tonis a dō
missis uetꝰ & nouū testamētū p ficiet̄.
ac mirificꝰ numerꝰ hoīū cōplebit̄. Et
p̄t hos v. tonos filio di q̄ddā lucidū tē
p̄ dabit̄. ita qd̄ ab oī carne palā cogno
scēt. Postea diuinitas ī semetipsa opabit̄
quādiu uult. Sapientia q̄q; in lumi
ne caritatis docet & uult me dicere
q̄dā ī hac uisionē ēstructa sū. Et ego
ūba hec n̄ dico de me ſ; uera sapia.
dicit ista de me & sic loquit̄ ad me.
Audi oho ūba hec & dic ea n̄ secdm te
ſ; secdm me. & docta p me hoc n̄ dic
de te. In p̄ma formatione mea cū ds
iuuo matris mee spiraculo uite suscep
tā me. uisionē istā īfixit aīe mee. Hā
p̄t ī carnationē x̄. anno ō. c. doctina
apl̄oꝝ & ardes iustitia q̄. ī xpianis &
spualib⁹ ois structura tardare cepit. &
ī hesitacionē uertebat. Illis tēpib⁹ nata
sū & parentes mei cū suspiriis ſ dō me
uouebāt. ac tēio etatis mee anno tan
tū lum̄ uidi qd̄ aīa mea ois timuit ſ;
p̄ infantia de his michil p ferre potui.
In viii. aut̄ anno meo in spualē ois⁹la
tionē dō oblata sū. & usq; in xv. annū
fui multa uidens. & plura simplicit̄ lo
quēs ita qd̄ & admirabant̄ q̄ hec au
dier̄t un uenirēt & a q̄ ēēnt. Cē ego
ī me ipsa admirata sū. qd̄ cū ista in
aīa hec uidi. exteriorē etiā uisū habui.
& qd̄ hoc de nullo hoīe audiui. atq;
uisionē q̄ī aīa uidi q̄ntū potui celare
multaq; exteriora ignorauī. de frequen
ti egritudine q̄. a lacte matris mee huc
usq; passa sū. q̄ carnē meā maceraū. &
ex q̄ uires mee defecerūt. His ualde fati
gata. a quadā nutrice mea queriui. si
aliq̄ exceptis exteriorib⁹ uideret. & nichil
in inde respondit. q̄m nichil hoy uide
rē. Tē magno timore correpta. n̄ au
sa etiā hec cuiq̄ manifestare. ſ; tam̄ plu
ra loquendo. dictando. de futuris soleba
e narrare. Et q̄ndo hac uisione ple
nit̄ p fundebar. multa q̄ audientib⁹ a
liena etāt loquebar. ſ; cū uis uisionis
aliq̄ntū cessit. ī q̄ me plus secdm mores
ifantis q̄ secdm annos etatis mee exhibui.
ualde erubui. & sepe fleui. & multocies
libent̄ tacuisse. si m̄ licuisset. Pre timo
re autē quē ad hoies habebā. q̄n uide
rē nulli dicere audebā ſ; quedā nobis

320a

320b

femina cui in disciplina etā subdita. hec notauī. & cuidā ꝑ noto monacho apuit. Cidē femine dns ꝑ grām suā qsi riuulū ex multis aquis ifudit. ita qđ corpi suo ingulisse neuunqs. & cetis bonis opib⁹ quietē ntribuit. quisq; bono fine ꝑsentē uitā finuit. cui⁹ etiā merita. dn̄s ꝑ quedā pulchra ostendit signa. Ꝑt cui⁹ finē ita ꝑman si uidens. in xl. etatis mee annum.

Tunc in eadē uisione magna ꝑsiura dolor coacta sū palā manifestare q̄ uidetā & audietā. ſ; ualde timui & erubui ꝓferre q̄ tādiu siluetā. Vene aut & medulle mee tē plene uirium etāt in q̄b⁹ ab infantia & iuuentute mea defectū habebā. Ista cuidā monacho magist⁹ meo itimauī. q̄ bone ꝯuersationis & diligentis intentionis ac ueluti pegrin⁹ a sciscitationib⁹ moꝝ multoꝝ hoīm erat. uñ & eadē miracula libent audiebat. Qui admirans in in iuxit. ut ea absconsa scēbrē donec uideret q̄ & uñ ēent. Intelligens aut qđ a dō ēent abbi suo itimauī. magnoq; iii desiderio deincepsi mecū ihis laborauī. In eadē uisioē septa ꝓphaꝝ. euglioꝝ & aliorꝝ scōꝝ q̄da philosophoꝝ sine ulla humana doctina intellexi. ac q̄da exil usi exposui. cū uix noticiā litteraꝝ habe rē sic idocta mulier me docuerat. Ş; cantū cū melodia in laude dī & scōꝝ absq; doctina ulli hoīs ptuli & cantaui. cū nū q̄. ul' neumā ul' cantū aliq̄ didicissem. Her ad audientiā mogunting ecclie allata cū ēent & discussa oīs ex do ce dixerit & ex ꝓphia q̄. oli ꝓphe ꝓphe tauerāt. Vide septa mea egemo pa pe cū ibern ēet allata sē. q̄a q̄ tant oīa plurimis legi feci. ac ꝑ se ipsū le gi. multūq; de gīa dī & fidel benedic tionēq; suā cū litteris in mittēl. pcepit ut ea q̄ uisioē uidere ul' audire. scp iii. tus adtenti⁹ cōmendare. Itaq; ex hac beate ūginis pulcherrima uisioē & siu timoris quē ad accelsū spc sci capie bat recitatione. de aplici q̄q; benedictioē & de pcepta ab eo sēbendi ꝓmissione. pa trem collegiū. qđ ille dilect⁹ suus sponsꝰ celestis ihc xpc. uere misit manū suā ide opationē & inspiratione spe sci ꝑ foramē hoc ē ꝑ occultā grām suā. & uenit ei scīs mens sua ad tactū el. hoc adifusionē gre sue ītremuit. obsoletū uigorē spe & ponꝰ qđ iterī sensit. Qđ apti⁹ qđ conuenientī. Certe sic ꝑ illū in helia sibilū aure temie frequentior usitatio signat. ita diuīm spc saporē tociens degustabat mens ei. quotiens i cōtēplationis sublimitate sus pendebat. Et qđ fecit. Surtexi iq̄t ut apiē dilecto meo. Quere beata ugo q̄ sic scrip tū ē q̄a dilex cordis mundicia ꝑpt grām labioꝝ suoꝝ habet amicū regē. idē xpm a q̄ tale pcepit donū. Secīm mensurā enī q̄ s dare spc scs uoluit. nā sic spūat ū uult. sic etiā diuidit singulis ꝑ ut uult. quin surgeret & dilecto apiret recusare n potuit. & nē uoce nē lucis. pessulū hostij sui apiens dilecto. foris exequebat qđ mox auduī. Q̄a ut audiuī. Liquerunt fotal fontes tui. & ipla teis aq̄s tuas diuide. Igitur dū adhuc modū bonoꝝ opū riuulis affluentib⁹ q̄si pa radysi fluminib⁹ irrigaret. n in tota uici nia uestra etiā oīs ptrita gallia atq; germa nia. cfluebāt ad eā undiq; utriq; sexꝰ ꝓfectꝰ examina q̄b⁹ ꝑ grām dī utriq; uite affati accomoda ipendebat exhortamina. ad salutē enī aiaꝝ. suaꝝ. ꝓponebat eis & sol uebat questiones scaꝝ. scptuaꝝ. Plurimi cesuū ab ea ꝓcipiebāt necessitatū corpo ruū q̄s pacientes. n nulli q̄q; benedictionib⁹ suis alanguoribꝰ alleuabant. Qa u ꝓphico spu cogitationes & intentiones hoīm cogno cebat. q̄sda pusa & fruola mitte ad se q̄si ad explorandū accedentes redarguebat. q̄ dū spūu q̄ loquebat n ualeret resistere. correpti & emendari cogebant a ꝓuo icep to desistere. Ş; & uideos dū ad se uenire causa intergationis. cuctos de lege sua ad x fidē exhortabat ubis pie amonitionis. Omib⁹ enī uxta aplm oīa facta. extneis q̄de aduentantib⁹ q̄muis reꝓhensibilib⁹

vlande & lenit̄ p ut eis uidebat cōpe
rere loquebat̄. secū aut̄ cōmorantes
puellas cū multo dilectiōis ac mat̄ne
dulcedinis affectu castigabat. q̄riens
ul̄ rancor cui libet ēt̄roūsie ul̄ dolor scl̄a
ris t̄risticie. siue desidia aut negligentia
in eis oriebat̄. Veniq; uoluntates i tenti
ones & cogitationes eax. i tantū p̄spicie
bat q̄d in officijs etiā diuinis secm̄ q̄lita
t̄ cordis sui. pp̄is beneductionib⁹ ei respon
debat. Preuidebat enī in sp̄u uirtā hoūi
ōlsationē. nec ñ & uitę p̄sentis quoȝda
ōsūmationē. ac secūn q̄litat̄ moȝ & me
ritoȝ gl̄am & penas aīaȝ eoȝ. quę tam
tanta mystēria. nulli p̄t ulli soli hoi reue
labat. cui ut p̄dixim⁹ oīa secta sua mani
festabat. Sic̄ deniq; tēp⁹ tacendi. ita noue
rat. q̄d. & ū. & cui. & cur. & q̄n & q̄ndo tēp⁹
ēet loquendi. In his aut̄ oīb⁹ sūmā omīū
uirtutū seruabat humilitat̄. & sciens q̄a
ds sup̄bis resistit. humilib⁹ aut̄ dat gl̄am.
semp gr̄ę diuine om̄ipotent̄ laudabat
benignitat̄. Tantis ac talib⁹ gr̄aȝ. ad
ornatā dotalib⁹ sponsi celestis sponsā suā
dilectā hiȝ crebris inuiseret usitationib⁹.
tam ut sic̄ sēptū ē q̄nto magno erat
humiliaret se i omīb⁹ p̄misit eā sepe
uarijs egritudinū uexari passionib⁹. Q̄d
ut eu dentiꝰ patrat. text⁹ uisionū ei⁹ p
ducat̄ in medium. ut & ūr⁹ in ī firmitate
p̄fecta ñ latrat. & lectoris etiā diu alīus
uti delectat̄ alleuiet̄ tediū. Vis scire q̄d
p̄pessa fuerit. p eo q̄d ñ manifestauerit
ostensā ꝑ celicus uisionē. p̄p̄ suā de loco
i q̄ ēt̄ erat i alīū t̄ransmigrationē. Audi ipsā
vīsio ū. ita sc̄ibentē. Quoda iḡt tēpore ex caligi
ne oculoȝ nullū lum̄ uidebā. tantoq; pon
dere corporis dep̄mebar q̄d subleuari ñ
ualeī in doloribus maximis occupata ia
ceba. Quę ido passa sū. q̄a ñ manifestau
uisionē que in ostensa fuit. q̄d de loco in
q̄do oblata fuerā. i alīū cū puellis meis
moueri deberē. Hec tā diu sustinui. donec
locū in q̄ nē sū nominau & ilico usu re
cepto leuī q̄dē habui. ꝑ tam̄ i firmitate
ñdū ad plenū caru. Abbas aut̄ mīs &
fr̄is & p̄bis eid̄ p̄untię. cū p̄cepissent
de hac mutatione q̄d hoc ēet q̄d de
pinguedine agroȝ & uineax. & de a
menitate loci illi ad in aquosa ú nul
la ēent cōmoda ire uellem⁹ mirū ha
buer̄t. & ne hoc fieret. ꝑ ut nobis re
sistere⁹ in uice ē̄ spirauer̄t. O/e q̄q; q̄da
uanitate decepta. ēē dicebā. Cui q; her
audisse cor meū contritū ē & caro mea
& uene aruer̄t. & p̄ dies plurimos lecto
decūbens. uocē magnā audiui. me p̄
hibentē. ne q̄cq̄m ampli⁹ i loco illo de
uisione hac p̄ferē ul̄ scribere. Be q̄da no
bilis matrhonissa. nob nota archyepm
mogunt̄inū adiit. & ei hec oīa aliisq;
sapientib⁹ manifestauit. Q̄ dixer̄t. q̄d nul
lus loc⁹ n̄ p̄bona op̄a sc̄ificaret̄. un & hoc
ut fieret ēueniens uidet̄. Itaq; p̄missio
ne archyep̄i cū magno comitatu p̄xi
moȝ nroȝ & alioȝ hoūi in reuerentia
dī ad locū istū uenim⁹. Be antiquus
deceptor p multas irrisiones me exē
plauit ita q̄d multi dixer̄t. Q̄d ē hoc
q̄d huic stulte & īdocte femine tot
mystēria reuelant̄. cū multi fortes ac
sapientes uiri sint. In dispōne itaq;
uter̄t. O/ulti enī de reuelatione amitta
bant̄. utrū ado ēet an de īaquosita
te aeroȝ sp̄uū q̄ multos seducunt.
Et ita in isto loco cū xx. puellis nobilib⁹
& de diuitib⁹ parentib⁹ natis mansi.
nullāq; habitatione seu habitatore
hic iuenim⁹ excepto uetiano q̄dā & uxo
re ei⁹ ac filijs. Tanta q̄q; adūsitas tri
lationū & p̄lixa labor̄ sup me cecidit.
uelut cū tēpestuosa nubes solē obtegit.
ita q̄d ualde suspirās & lac̄mas fundēs
dixi. O o ds nullū ēfundit. q̄ i ipsū ofi
dit. Sz̄ itū ds gr̄am suā in adhibuit. q̄.
admodū cū sol recedentib⁹ nubib⁹ appa
ret. & uelut cū mat̄ flenti īfanti lac
p̄bet un ille p̄t fletū gaudet. Tunc in
ueta uisioē uidi q̄d tribulationes ute
i exemplo moysi sup me uenisset. q̄a
cū ille filios isr̄l de egypto trānsmare
rubrū duceret i desertū. ipsi ēcta dm

murmurantes moysen qq; ualde af
flixerũt. quis eos ds munificus signis il
lustrasset. ita ds aliq parte me affligi
pmisit. a cõmuni pplõ. a ppinqs meis
& ab aliq̃ntus q̃ mecũ mansert. cui eis
necessaria defuert. ñ q̃ntũ nob pgrãm
dñi ielemosinis dabat. qa sic filij uirl
moysen afflixert. ita & isti sup me ca vi.
put mouentes dixert. Qa pdest qd
nobiles & diuites puelle de loco iq eis
nichil defuit itanta penuria deue
nert. Hos ů grãm dñi nob succurrere
expectabamus. q sic locũ nob ostenderet.

Post pslura doloris huj grãm sua ds
sup nos pluit. hã multi q nos p ortẽpmen
tes i aqsa iutilitatẽ noiauerãt. uenert.
ad nos undiq; adiuuantes & benedicti
onib nos replentes. Multi etiã diuites mor
tuos suos i honore apud nos sepelierũt.
Plurimi qq; uisionẽ hac i fide cognos
centes magno desiderio ad nos uenert.
sic p pphã dictũ ẽ. Veniẽt ad te q dñr
bebant t. Te spe mis reuixit. & q pri i do
lore fleuerã. nẽ qa ds i oblionẽ me ñ
duxisset p gaudio fleu. cũ locũ istũ ex
tollendo. & multis utilib reb & edificiis
multiplicando confirmauit. Sz tamen ds no
luit qd i plena securitate & stanti pseue
rarẽ. sic ab infantia mea i oib cautis mei
fecerat. cũ nulla securitatẽ gaudij uitę
isti in dimisit. p qd mens mea eleuari
posset. Hã cũ librũ secundas debere q̃ndã
nobilẽ puellã supdicte marchionisse fi
liã i plena caritate habebã. sic paul timo
theũ. q i diligenti amicicia i oib his se in
uicem exercerat. & i passionib meis in o doluit.
donec ipsũ librũ cõpleu. Sz p hec ppter
elegantiã genus sui ad dignitatẽ maio
ris nõis se i clmaũ. ut mat̃ cuidã subli
mis ecclię noiaret. qd tamen ñ secũdm dm.
s; secdm honorẽ scti huj questũ. Hec i alia
q̃dã regione a nob remota p t q. a me re
cessit. uiuã plenẽ cũ noie dignitatis ei
pduxit. duę etiã quedã nobiles puelle si vii.
mulẽ fecerũt se a me separantes ex q̃b q̃dã
p tea tã negligenẽ uiuebãt. qd multi

dixert. q a opa eoꝝ ostẽdert qd i spm scm
& i hoiẽ q de spu sco loq̃bat peccasset. Ego
aut & diligentes me admirabam cur
tanta psecutio sup me ueniret. & ds so
lationẽ m ñ adhiberet. cũ i peccatis pse
uerare ñ uellẽ s; bona opa do aduuante
p fice desiderarẽ. In his libris scdis cople
ui. sic ds uoluit. Ex pcedenti uisiõis de
scriptioe. & beati ugonis liquet afflictioe.
qd locũ q̃s pmonstrũ & p q̃ retardante
cecitate castigaũ. ipse dñs elegit. & pele
git i hereditatẽ s ut nom suum scm i pensi gli
ficaret. ibi tu pp scã Rubi merita & secũ ibi
i expo q̃escencia. tu pp pfectu scę ugonis se
cũ illuc uenientiu. Int hec subit mtẽ uelis
hystorię recordatio. & pulẽ se nob offert de
delbora pphissa & loco i q̃ sedit ad mãp Delbora
pheticã & locũ suũ cõparatio. Sic em origenes
dicit. pstat ñ minima ẽ solationẽ mulierũ
sexus. & puocat eas ne p ifirmitatẽ sexus
despent etiã pphecie grę capaces se fieri pos
se s; itelligãt & credãt qd meretur hac grãm
puritas mentis. ñ dubitat sexus. Delbora q̃ppe
q̃ apes iterpretat. i pphie forma ulat. Certũ
nãq; ẽ qd oĩs pphia suauis celestis doctrine
fauos & dulcia diuini eloquij mella cõpo
nat ut dauid dicit. Quam dulcia faucib mei
eloq̃a tua. sup mel ori meo. Hec iter rama
& bethel sedẽ dicit. & rama excelsa bethel
dom dñi interpretat. Nichil enim humile nichil
delectũ erga pphie sedẽ repit. sic & apud
salemonẽ sedet sapie ut i portis ciuitatũ ostendat.
uel i muroꝝ membꝝ habitat. ut i turribꝫ
libere egit. Hoc m pphia in beata hyldegarda.
iter domũ dñi & excelsa dicit habitasse. q
nẽ uideri etiã i pmtu sit localit. potest
tam accipi & spualit. Vocet enim te osca
ãia quecũq; ibi habitat. que sup tra sit re
spuere. & q i celoꝝ excelsis sit. ut xpc i dextra
dñi sedet querere. Huc te pphia ei hortat
ascendere. illuc auditores suos molit ipo
nere. Benedicta g gla dñi de loco suo. de
cuj emancipatione q i spu pmd beata ugo
die ita i scripto suo. Vidi iuuisioe. & docta Visio iii.
& coacta sũ. ut plantis meis reuelarẽ. qd loc
nr cũ suis pmentis sit aloco i q̃ do oblata

fuerã absoluend' eet p̃ qd' subiectionẽ & o
bedientiã dõ ibi seruientib' deberem'. q̃dm
bonã fidẽ illoꝝ erga nos ĩuenientem'. Hec albi
meo ĩtimauit; ĩfirmitate corrept' michil
ĩde disposuit. qn̄ ꝝ p̃ paucos dies uitã fi
nũ. Ad abbem ũ succedentẽ & mogunt'inũ
archyepm & maiores eccl'ie cũ hec puenis
set. ĩfide & karitate ea susceper't. atq; ita
fieri cũ sigillo sc'i p̃ri firmauer't. Int̃ hec a
quib'dã multas ĩtestationes p̃culi sic ꝝ solue.
q̃ p̃ alios uctorẽ. ĩimici conabant̃ ducere
ĩ ostusionẽ. Is; sic dns ipsũ adiuuit. uta me &
filias meas lubau. S; & sic ꝝ ioseph frs̃ sui ĩui
debãt. qd' a pat' pl' alios amaret. ac ipsũ uen
dentes tumicã ei scissã pat' retulerẽt dicen
tes qd' fera ullũ deuorauerit. ita & q̃dã ma
tuoli tumicã grẽ & laudis di ĩnob' scinderet
uolebãt; dns nob' succurrit sic ꝝ ioseph ĩ ho
norẽ restituit. Qm̃ uus aut̃ multã p̃sluitã
haberem'. tam̃ p̃ grãm di augm̃tabam̃ sic
& filij ust' q̃ q̃nto pl' oppmebant̃ tanto ma
gis crescebãt. In gaudio utraq; cordis mei ad
dñm aspiciebã & quia ĩtribulationib' m̃ asti
terat secura eẽ uolebã. Hic oportune
cõsiderare possum' qd' beata ugo lic; corpo
ree ĩfirmitatis ad tr'ione diabolice q̃q; &
humane ĩfectationis p̃ guarent uexatione semp
tam̃ duuma roborari & cõfirmari meruit
cõsolatione. Siquidẽ spe ses grãm suã multi
pfuturã ĩelecto uase suo uoles cõseruare. ois
feculentie rubiginẽ lima correctionis ĩca
studuit elimare. ut excastigatione pficies
uoluntatẽ dñi diligent̃ ĩuestigaret. & uxta
aplm rationabile obsequiũ dõ redderes totũ
uite sue cursũ ad dei sententiã ordinaret. &
merito. Gratuito enim suo dono nature ꝝ grẽ
simul ullus tis ea bono p̃parabat ei grãm m
habundantia magna & gla grãm ĩ tris.
glam ĩ celis. grãm sublimiũ meritoꝝ. glam
ĩeffabiliũ p̃mioꝝ. Indecẽ qd' a tremus castiga
bat. sic sc'ptũ ẽ flagellat dns omnẽ filiũ q̃m
recipit. ut ĩ ea meritoꝝ augerent̃ merita.
sic & ĩ subsequenti uisione declarat̃ q̃ deseri
bit uta. Ih lectũ egtudinis q̃dã tẽpe me dns
stituit. & aerius penis totũ corp' meũ ĩfudit. uta
qs uene cũ sanguine. caro cũ luto ore medulla
cũ ossib' ĩme aruert. uelut aĩa mea a cor
pore eximi deberet. Imisto strepitu xx ex.
dies fuit. uta qd' ex calore aeris ignis uent
mis feruebat. Vnde q̃dã hac egtudine
ꝑpena cõputabãt. Vut' qq; spe mei car
nis mee ĩfixa defecit. nec ex hac uita tũs
lata. nec plenit̃ fuit ĩ ea. Cor' p̃cia meũ in
mutatũ. sternebat̃ ĩ tra sup calciũ. nec
tam̃ uidi finẽ meũ cũ & p̃lanctu mei. filie ꝝ
proximi. cũ planctu magno uenirẽt ut o
bitũ meũ uiderẽt. Ar ego ĩ uera uisione
acie magna anglorũ humano ĩtellectu
inumerabilẽ phos diei ĩ tcio uidi. q̃ de ex
ercitu illo etiã q̃ cũ michahel cert̃ draconẽ
pugnabãt. & hi sustinebãt q̃ de me dns fie
ri uoluerat. S; unus fortis ex eis clamabat ad
me dicens. Ei ei. aquila. q̃re dormis ĩ scien
tia. Surge de dubitatione. cognosceris. O
gẽma ĩ splendore ois aq̃le uidebis te s; mun
dus lugebit. uita aut̃ etna gaudebit. &
idõ aurora ad solẽ surge. Surge surge co
mede ꝝ bibe. Vox acies tota clamabat uoce
sonora. Vox gaudij. Hunc ij siluerẽt. n̄ dñi
uenit tẽp' tus feundi. puella q̃ surge. Sta
ti corp' meũ & sens' mei ad p̃sentẽ uitã mu
tabant̃. Qd' filie mee q̃ pri' fleuerãt cernen
tes. de tia me leuantes lectũ reposuerẽt. ꝝ
sic p̃stina sure recepi. Penalis aut̃ ĩfirmi
tas a me plenit̃ n̄ recessit. s; tamen spe mis
de die ĩ diẽ pl' q̃ p̃ius ĩ me cẽ fortabat̃. Iam
pestimi aeris spe q̃b' penales cruciat' hoiũ
iuncti sic penã hãc q̃ m̃ ab eis ut dns p̃misit
ĩferebat̃ subministrabãt. sic & tortores fe
cerẽt. q̃ beato Laurencio & aliis martyrib'
prunas apponebãt. q̃ & ad me festinant̃
uoce magna clamabãt. Seducam' istã ut
de dõ dubitet & blasphemet. cui cã tamus
pemus ꝑplicet. Sic enim ĩ iob p̃misit oẽ dñi factũ
ẽ q̃d' satan corp' ei ita peussit q̃d' ũmib' sca
teret. ita aerius ignis subĩtrãs carnẽ meã
cõsumpsit. q̃d & ieremie accidit q̃ dolorẽ suũ
flebiliter planxit. s; diabol's ei p̃suadere n̄
potuit q̃d' dñm blasphemaret. Ego ũ mol
lis ĩ carne. timida ĩ mente. de penis istis
plurimũ trebar. s; dns me o fortauit. q̃d eas
pacient̃ ferebã. atq; ĩ sp̃u meo dixi. O o dñe

ds oīa ꝑ quę me tangis bona ēt scio. qīn cunc
ta opa tua bona & scā sūt. qīn hec ab īfancia
mea ꝑmerui. s; tamē ofido qđ aīam meā
īfuturā uitā sic cruciari ñ ꝑmittas. x.
Cūq; īhis doloribꝫ adhuc laborarē tū ecia u
sione cāmonita sū ut ad locū iq̄ dō oblata
eiā urē & ūba q̄ ds m̄ ostēderet ꝓferrē qđ
& feci. ac ī eo dē dolore ad filiā meā redij.
ad alia q̄q; loca congregationū ī arripui.
ac ūba q̄ ds uis sit ubi explanauī. Inhis oīb
uas corpis mei q̄si ī clyuano cocti ē. sic & ds
multos ꝓbauit. q̄s ūba sua ꝓferre uis sit. uīn
laus ꝫ sit. Q & magnū auxiliū ī dualꝫ filiabꝫ
meis & alijs in ꝓbauit. qđ passionibꝫ meis ī fan
gabilit̄ dolebāt. uīn & suspuās dō grās egi.
qđ hoies reduū mei ñ habebāt. Si enī tantā
pslurā dolorꝫ q̄ a dō ñ ēent in carne mea ha
buissē. tā diu uiuere ñ potuissē. Qm uis tamē
īhis cruciaret. īsupna tamē uisione dictauī.
cantauī. ac sēpsi. q̄si pē sēs ꝑ me ꝓferre uole
bat. Inhis autē languoribꝫ tēmio finito. ui
di qđ cherubin īflagnit̄ igne ī q̄ speculū myst
tionꝫ die. acrios pē q̄ me torquebāt. q̄si igneo
gladio īsequebat. ita qđ a me fugerēt cla
mantes. dch. dch. ve. ve. Nū ista ista sic ab
ibit qđ eā ñ rapiem? O ꝙx pē mis īme plemt
reuixit corꝑ q; meū iuenis & medullis re xii.
xi. creatū ē. hicq; tota cualui. Ecce q̄lit̄ bea
ta úgo duplici uñ nē languoꝫ doloribꝫ cru
ciata nē demoniū tꝛoribꝫ uexata. ñ solū ñ su
pabat. uerū etiā multiplici uictoria subde
fensione anglica glificabat. Venuq; ex una
parte q̄ laborabat īfirmitate femina mi
re īnocentię mūniū se utute pacientię &
q̄si ei molestię sermo diuinꝰ blandiret̄ suf
ficit īquens. t gīa mea. nā utꝰ uīfirmita
te ꝓficiet̄ libent̄ gliabat̄ uīfirmitatibꝰ
ut īhabitaret̄ īse utꝰ xpi. & eo ꝓtumebat se
diligi. q̄ merebat̄ argui. de exalta parte q̄
demoniū irritabat̄ arte bellatrix egregia.
ut̄ se doctīne aplicę armaū custodiā. Qua.
Eph 6 Galeā gladiū īq̄t salutis assumite & gladiū spūs
q̄d ē ūbū dī. Et ut̄ū. Induite uos armaturā dī
ur positis stare adūsus īsidias diaboli. q̄a ñ
ē nob colluctatio adūsus carnē & sanguinē.
s; adūsus ꝓncipat̄ & potestates. tenebra-

hax. Hac itaq; magna bellandi arte & his ar
mis ꝑpugnat̄ ex iuncta decertabat. & adhuc
carne īclusa & ītrīs posita. et̄ spūalia nequi
cię dumicabat. Q ꝑpt̄ & ipsi ꝓncipes tenebra-
horruerūt. q̄ndo tanta arte īstructā & omī
armatura fortiū uallatā femiā et̄ se ꝑce
dere uiderūt. Horruerūt īq̄m & ue suū ēclaman
tes cū ēfusione fugierūt. q̄m timor & trema
sup eos ueneret̄. cū uiderūt cherubin tribile
ut castroꝝ acies ordinatā. famulā q̄dē di
ꝓtegentē. se autē flāmea framea ne eam
uexaret̄ ꝓsequentē. Itaq; admirari sūt & cur
bari sūt cōmoti sūt. timore apphendit eos ita ut
dicerēt. Cast̄ dī sūt hec. fugiam⁹ ī sr̄lem. et ita
ī fugierūt. Ita ītrā ter supos & īferos spe adle
ta dī luctabat. ꝑpulsatisq; adūsarijs leta
semp uictoria glabat. Nec illud silendū
qđ cū q̄dā uice febrib⁹ laborarem q̄si dā scōm
dixi q̄ dicebāt. Vindica dne sanguinē scōꝝ tuoꝝ.
et alij adūsā. dolorē īquiūt q̄. patiens bona
uoluntate sufferre debes. Et ecce alij scī ita ī
se ēferebāt. Hobiscū ubi tanū? Et alij respon
debāt. Pter ita ꝓsentia & futura ñ diu ꝓmit
tūt eā. S; tamē cū op⁹ suū ꝓfecerit. nobiscū eā
tollem. Te simul os clamabāt. O felix aīa & cer
tissima surge surge sic aquila q̄a sol tr̄ pduxit
& nescisti. Et ilico cūaluit. Ne cessū cū mo
lestiā languoꝝ. uel sencia demoniū. s; ꝙ cū īsec
tationes īcurrit hoiū. affuit ei dns & cōtia
adūsatioꝝ cūrit ī meli. sic ipsa descēbit de con
ūsione phylosophi. ꝓmo s; īmo dō ētrij. īq̄ue
re postra facta ē mutatio dextę excelsi & cū
uanitatem s; q̄ ꝑ deceptionē sathanę orieban̄.
īcordib⁹ puellaꝝ. suaꝝ. remouit exhortationib⁹
scāꝝ. scripturaꝝ. de q̄b⁹ ita dic. Q vidā phylo phs.
sophus de diuicijs honorat⁹ cū de his q̄ uidam
diu dubitasset tandē ad nos uenit. & locū
nēm edificijs. allodijs. & alijs necessarijs ualde
ornauī. uīn aīa mea exhilarata fuit. q̄a ds īob
luuionē nos ñ adduxit. deri cui scrutatione
s; sapienti ex q̄ sunt q̄ ēent ul' ūn ullionis hui
sēpta donec diuina īspiratio ē plenit̄ ēcidit.
& q̄ prī malicios⁹ ubi nos spreuerat. cū ds ī
uisticiā īcurde ei⁹ suffocasset. maioribꝰ bene
dictionib⁹ ad nos ē ubi sus fuit. sic & pharaonē
ds īmari rubro submersit. q̄ filios isr̄l' capę

uolunt. Ve huī imitatione multi admirati ceꝛ
gl ceciderūt. & ꝓ ipsū sapientē ds benedictionē
suā sup nos fudit. sic ungentiū qđ descendit
i barbā barbā aaron. qui ⁊ os eiꝰ patrē nomi
nauit. Hic ⁊ q̄ tanc̄ ꝓcepsꝰ i omne suo fuit.
peꝛiit ut apꝰ nos sepeliret. ⁊ ita factū ē. Ve mēs
mea solidata ē. & curā egi filiaꝝ meaꝝ. i necessa
riā tā corpoꝝ q̄ aiaꝝ. sic a magistꝝ m̄ erat stati
tū. Aduerā g̃ usionē aspiciebā magna sollici
tudine q̄ū aeruīs spē oꝝ nos pugnaꝛēt uidiq;
qđ ide spē q̄sdā nobiles filias meas ꝓduxisset ua
rias. ⁊ q̄si i rete ꝓplexerāt. dr ego ꝓ ostensionē
dī eis hoc i nocturnis psalq; ūbis scāꝝ scꝑturaꝝ. &
regulari disciplina bonaq; oūsatione circūfo
die. & munui. S; quedā ex eis torui⁹ luminib⁹
me aspicientes. ⁊ ubi occulte me laniabāt. dicen
tes. qđ i portabile ⁊ intꝛepidū regulaꝛis disciplinę
q̄ eas ostingere uelle sufferre nō posset. S; ds i alijs
bonis sapientib⁹q; soꝛoꝛib⁹ q̄ i oīb⁹ passionib⁹ meis
m̄ astitꝛit. solaciū adhibuit. sic i susanna fac
tū ē. q̄. ds ꝓdamnāte falsis testimonijs liberauit. Q̄m
uis autē huīm̄ tribulationib⁹ frequenter fatigaret.
tamē libꝝ uitę meritoꝝq; diuinoꝝ m̄ reuelatiū
ꝓgrām dī ad finē ꝓduxi. S ic iter aduersa &
ꝓspa se agebat. ut ego dō deuota aut nec i ꝓspis
eleuaret. nec i aduersis deꝑmeteret. S; iuxta; unū eiꝰ
dēq; seruās iugoꝝ nec uxoꝛis opio occupabat. nec
laude seducebat. ⁊ intentū ieni tā q̄ arcū aiū ad
omnē disciplinā habebat. q̄ ñ languescente
auctoritate m̄ mansueta m̄ seuera se suosq; re
gebat. Erat q̄ppe i ea comitate cōdita grauitas. &
ex ei⁹ lingua melle dulciꝰ oꝝ is ꝓfluebat suauitas.
Habebat ūi oīb⁹ sanā doctrinā. sic de natā hois.
de oꝝ fictu carnis. & spe. de scōy patrū exemplis
scꝑsit. q̄d ꝓcep̄ ꝓ reuelationē diuinā. I nuenta
i q̄t usione uich figuraꝝ hois. q̄ q̄si i dual⁹ na
tis sit aīe. & coepisset unū tamē edificiū ē. cuelut ci
bo ex lapidib⁹ domū cōponit. de cinerosa q̄q;
matia eā tegit. & cōfirmat ne cadat. & cōsum
dat. Hō enī op⁹ dī ē. & cū oī cāta ē. a cōis cāta
cū ipso ē. S; op⁹ hois qđ sine uita ē. op⁹ dī qđ uita
ē simile nō ē. sic ual figuli q̄d edificationib⁹ fa
bri simile nō ē. Hāta uero aīe adīsimilitā uitā
aspice. corp⁹ autē caducā uitā ꝓplectit. nec una
nimes sit. q̄ quis simul sit i hoīe i duo tamē di
uidunt. Hac simlitudine cū ds spīm suū ꝓ

ꝓphetiā & sapientiā uel ꝓ miracula i hoīem
mittit. carnis illi⁹ sepe doloꝛes i figit. q̄m i spe
sēs ibi habitare possit. Si autē eā doloꝛib⁹ ni
mis stingit. sc̄lar⁹ moꝛib⁹ facile admisceꝛet. sic
i samsone & salomone. aliisq; accidit. q̄ in
suis spiritꝰ spē defeceꝛit ad delectationē car
nis se ꝛeclinauit. Q̄ ꝓphia. sapientia & mira
cula i gaudio iocunda sit. S; cū hō i tēdit de
lectationē carnis ꝓ suggestionē diaboli co
it. sepe dicē. Ach i mundo fetore fetet fetet.
qđ ē. qđ spē carnē afflixit. q̄ a ipse spē guste
peccati ex natā sua odio habet. sui autē ca
ro desideria aīe frangit. ꝓpt̄ frequentē de
lectationē i q̄ ꝓ fetoꝛē peccati se i uolū ita
qđ spē. ꝓpt̄ eande molestiā suspirare ñ pot.
tē caro afflixit spīm. & afflictio hec i dua⁹
partes ꝓ gām dī diuidit. Conflict⁹ ū istꝝ q̄
dict⁹ ē de figura q̄ hō ē i abel i cepit. q̄ fr̄ suus
odio habuit. & i hoc q̄ a filijs suis iuriā ptulit
& i abrahā q̄ de amicis obpbria sustinuit
& i iacob q̄ ppt̄ frēm suū p fug⁹ fuit. atq; in
moyse q̄ ab amicis afflict⁹ ē. q̄ a inimicis olim
sert. Hec afflictio i t̄ discipulos q̄q; xp̄i erat.
q̄ ppt̄ duriciā i fidelitatis caro uni⁹ spīm suf
focaū. ceꝛti autē cū spū i afflictione oꝝ carnē
erāt. Zacheus q̄q; euangelicē cū spū i afflicti
one oꝝ carnē fuit. Iuuenis autē q̄ i euglio cū
xp̄o loquebat. oꝝ carnē cū spū i afflictione
ñ erat. uñ & a filio di fugit. Saul⁹ etiā m̄
ē dulitate sua spīm ꝑmitt⁹ o tuit. S; ds malū
hoc i ipso dissipauit. sic de celo sarbanam i
abyssū ꝓiecit. & de saulo paulū fecit. Abel
eni q̄ i affluenti desidio aīe i molauit sc̄ificat⁹
ē. cain autē repudiat⁹ q̄ caro spīm ei⁹ poti⁹
suffocauit. Hoc etiā uisificat⁹ q̄. dō sac̄ficauit.
S; filiꝰ ei⁹ spurcitie carnis patrē decipiendo
respondit. & idolū latꝛe carnis. noīe filiū i
digni seruū uocat⁹ ē. Abrā q̄q; multiplicat⁹ ē.
q̄n dō obediens carnē suā oꝝ carnis uitia di
ligenter afflige bat. hic i aliena gente ꝓiss⁹ ē.
A filijs autē & amicis ei⁹ libꝛat⁹ illos q̄s resistē
bāt euauit. A filijs q̄ppe usq; electi sc̄ q̄ libi
q̄stitꝛit. Jacob q̄q; dō dilect⁹. q̄ i deuotio aīe
uisticā sēp bibit. i benedictionib⁹ dī p seuerauit.
esau autē fr̄ ei⁹ benedictione spoliat⁹ ē. ppt̄ o
diū q̄d ad ipsū habuit. Moyses famul⁹ & a

mie dñi q̃ mysticis & miraculis habuit & ser
uau responsū carnis i se oppugnit. uñ q̃ eū odio
habebãt pientes. nec itra ꝓmissionis ꝓuenerãt.
dpli carnẽ suã oppmebãt ſ; iudas ī desidio
aĩe tor ceꝛ fuit. q̃ xp̃m magis sequebat. ut
applõ honorificaret. q̃ ut ī eū ẽderet sic &
discipli q̃ desiderū aĩe plenit ñ habebãt
doctinã q̃ de ẋ libent audiebãt. ſ; qm̃ ī spu ut
dicit. ẽgo aũt paupcla fœmia hoc ꝓcipue
dilexi. ꝙ inuocauit q̃ carnẽ suã ī spũ affixerit. ꝙ
abhis declinauit q̃ se oꝛ spm̃ ī duxerit. & eũ
suffocauerãt. nec ũq̃ requieꝫ ſ; ī tribulatiõib' plu
rimis fatigata fuit. donec tor̃ gr̃ie suę sup me
plunt sic̃ familiari suo dixit. iumẽ ero ī imi
cis tuis & affligentes te affligã & p̃ceder te
angls mis. ut ītũ. famulo meo p̃stes honorẽ
magnũ. ꝙ os ī imico sei humiliauit. & ī plurimis ī uitijs ds ita me ostẽdit. qđ cogitare ñ au
debã q̃ntа benignitas gr̃ie ei erga me foret.
cũ tam magnas ẽ tractare ille occurrẽte unde xvii
uã q̃ uexitati dñi resistebãt. ut de tribulatiõib' &
penis q̃s de aceto calore passa fuꝛ coep̃ meũ ita oculi
carnẽ ẽ sic lumosa ẽ ita cũ aqua ẽglutinat. xv.

Magnę pfecto ẽt utilitatis obscuritatẽ ī dagare
eloquio. tantę subtilitatis. si ñ ẽt nob ī dictũ
poti textũ uisionũ sc̃ę ugustinus sẽptus exarare. &
ystoriã uult ei aliq̃b' ubis explanare. exercet eũ
sensũ nr̃m ut fatigatio ẽ fierẽt dilatat. & q̃d ca
pere ñ posſ; ocios capet exercitat. hẽ ũ q̃a ad alia
festinam uisionẽ sei carpti ītimo calamo p̃sba
ni. Aut enī. Visio vi. xvi. T resurrexi ī uisioẽ aspiciebã p̃q̃s
sapĩa q̃dã occulta m̃ manifestauit. p̃ma tria ha
bebat habitacla. ī p̃mo nobilis puellę eũ qui
vĩda alijs erãt. q̃ ī ardenti karitate ũba dñi ex ore
meo audiebãt. atq; ī hoc q̃si eius ẽ sęp habebãt.
ſ; ī secdo alię q̃dã stabiles & sapientes fuerãt. q̃ ī
cordib' uerbi sui ueritatẽ dñi ãplectebant. di
centes. Q̃q̃diu ista nobcũ p̃seuerabit. ẽt ex hoc fa
tigare ñ ſt. ī tertio ũ habitaculo fuerãt armati ex
cõmuni pplo erãt. q̃ uehemẽs ad nos ut facientes
ī admiratiõnẽ de p̃dictis miraculis ducti ſt. magno q; desiderio ea amauerãt. & hoc sepe faciebãt.
sic cõmunis ppls ī firma & foeni turri alicui' pin
cipis defensionẽ queꝛit. ut ab ī imicis munit.
ī secta ũ turri tria habitacla erãt. quoꝝ duo a
rida ī ficeitate fuerãt. & eade ficeitas q̃si densa
nebula apparebat. ẽt q̃ ī his duob' habitaculis
fuerãt ī unũ sentientes dixerãt. Quę & uñ ẽt is
ta q̃ hec q̃si de do loq̃t. Vnũ ẽ nob aliũ uuerẽ
q̃. q̃ nos p̃cellerãt. aut q̃ adhuc uiuũt. Q̃ p̃ ad
illos q̃ nos cognoscẽt. ũtrem̃. q̃ a ī aliis p̃seuera
re ñ possum̃. Sicq; ad p̃fatũ mundũ p̃ficisci
tebãt. & nec ī illo nec ī p̃fata ẽtri ullã utilita
tis erãt. ẽt ī uera uisioẽ audiũ uocẽ ad ipsos
dicentẽ. Omẽ regnũ ī se ipsũ diuisũ desolabit.
& dom̃ sup̃ domũ cadet. In tũ. aut ei de turri
habitaculo omnium pl̃s fuit. q̃ multiplici amor
ũba dñi q̃ de uera uisioẽ p̃ferebã dilexit. ac m
tribulatiõib' m̃ astrinxit. q̃ ad m̃dũ publicam. ẋ ad
helerẽt. Q̃ & tertia ẽtis tã p̃pugnacla habebat. quoꝝ
p̃mũ ligneũ fuit. sc̃dm ex fulgentib' lapidib'
ornatũ ẽtiũ de sepi factũ. Aliud aut ẽdificiũ ī
uisioẽ m̃ occultatiõis ẽ ata q̃ ũba de eo nunc ñ
dicit. ī uero lumine audiui. q̃d fuit a sẽpta q̃
de illo exarabit. Pręcia & excellentia p̃ceden
tiũ erit. Subsequenti demũ tẽpe mystica & Visio vii
mirifica uisionẽ uidi. ita q̃d oĩa uiscera mea
ocusla ſt. & sensualitas cœpit mei extincta ẽ. q̃n
scientia mea ī aliũ m̃dũ ocusa ẽ. q̃si me nescirẽ.
ẽt de dñi ī spiratioẽ ī scientiã aĩe mee. q̃si gutte
fluuii pluuie spargebant. q̃ a & spẽ sc̃s Iohem
euglistã ībuit. cũ de pectore ihu p̃ funditissimã
reuelationẽ luxit. ut sensus ipsi sc̃a diuinitatis ma
tacl' ẽ. q̃d absconsa mystꝛia & opa aperuit. In p̃ma
pte ī q̃ensi erat ubũ & certa habitacla ubũ. q̃d ante ẽtu
ras sine ũcio fuit. & q̃d p̃ eas sine fine erit. os
ẽtas ecclie uisit. & op' suũ ī eas simul trudme. p
duxit. sic̃ faber op' suũ fulminare facẽ. q̃a q̃d an
te eũ ī p̃destinatioẽ sua fuit m̃ uisibilit appa

ruit. Vñ & ho op' di cũ oi ĉata ẽ S; & ho opari di
uinitatis & obumbrio mystiõ di ẽ atq; iõib'
scam trinitatẽ reuelare debet. q. ds ad imaginẽ
& similitudinẽ suã fẽ. Sic cũ lucifer i malig
nitate sua dim dispgere ñ potuit ita nec sta
tũ hois destruere ualebit. q. uis i p'mo hoie id rep
tauit. Vnmẽ itaq; dictatũ & ùba euglij huj' qd
de ũcio opis di ẽ p'dicta uisio me docuit & me
explanare fẽ. Vidiq; qd eade explanatio. ñ eũ
alt' scripte q. nec dũ manifestata erat ẽ debet.
i q. multe scrutatoes ĉatax. diuum mysterij que
rende ẽnt. E ece q. tũ sc'bente spgressi sum
tantũ nob i signũ uisionũ. actuũ. & ùbe. bea
te ùginis auct' ẽ cumul. m q'b' sume gr̃e tanta
exuberat doctrina & ueritas. ut eã sumo ope
ñ aplecti oi conamine ñ ueneran i ẽ sit obsti
nate mentis temeritas. Q's enĩ ñ spe diuin' gĩax.
largitate opim'. tã p fluo fonte sapie salutaris
cã potauũ. qd affluentia spualis doctrine q̃si flu
maque unie tã largiẽ deer corde emanauĩ. Pen. i. D
na si q. de i ne ẽ tẽplatoi s. i ipsa abdita uolauũ. ii. Q
supne uisioi s ù didicit euglin johis. tr q's sa iii. Q
piens ambigat. hac scam sede fuisse ẽtie sa iiii Q
pie cui reuelauũ ds tantũ thesaurũ i tie scien v. Q
tie. Certe moralis disciplinẽ honestas q's fa vi. Q
miliaris fuit. ita natalis animi sui mor' cõpo vii P
suit. ut amore diuine speculationis rationa
bilij p gressu ad supna puueheret. ù leto cordis viii P
ubilo sponso suo x̃ p clamare delectaret.
Trahe me p' te. curremi odore unguentoj tuoj
ù iter habentes cytharas i manib' canerent. x. Q
canticũ moysi serui di. & canticũ agni. legis xi Q
sed canticũ & euglij. tr nos q' sedi lib' timino
hie fixo. etiã canticũ laudis dño canam'. dũ xi S
tã uastũ pelag' usionũ sec' ùginis enauigam'.
Interi aut respirem'. & admiraco ei' libellũ xii Q
desebendu uela nauugij nri spũ sco fauente xiii Q
reparem'. Incipit plogus in librũ tertium
de miraculis scẽ Virginis Hildegard. xiiii Q
Decurrisse iã duob' libris superiorib'. de beate
hildegardis ùginis uita & uisionib' sub xv Q
sequent' de miraclis ei' & ùtilitatib' sebere ultiu'
m' q. de ñ ẽ pigrũ. nob aut' necessariũ o. Lude
wice & godefride abbatũ clarissimi hẽ tertiũ xv Q
aggrediar ordinare librũ ñ securitate efficien xvi Q
tie s; p lũptione suscepti obedientie. S; q're nob

necessariũ. Vtriq; q. a ualida causa ẽ amor
ses. q. sic eã iunta dilexistis. ita & in morte ab
ea ñ separari pio affectu p posuistis. hoc utraq;
sco amore affectis fuit nobis necessariũ.
qd p me urin uicariũ. gesta ei' ad noticiã p
uenirẽt futuroj hoiũ. ut p' hus glificarẽt
dnm. q. in sc'is suis mirabilis mirabiliter in ea
op'at' ẽ. ut oib' bonis cẽt ũmirabilis. Q'eq; d' enĩ
de ea dici potest totũ ẽ iocundũ & amabile.
totũ decoriũ. utile. & honorabile. q. a ñ solũ oi
morũ scitate ul' mystica dei i tia o tẽplatoẽ.
uerũ etiã spectabilis fuit & ẽ miraclo ĩsig
nũ operatione. quoj numerũ excedet tanta
habet' copia. qd eã ùbi sufficit exprimere
etiã p clara ĩgemata S; tam ad enarranda pau
ca de pluribus si uob orantib' dns dignet' uob
i altũ ducis spe fiat aurã p spam dare sedo
ùbi cursu portũ salutis spam' ĩtrare. Val.

In capitũ capla libri tertij de uirtutib' scẽ ùginis.

D ceo qd puellam sanauit a tria. ms.
d' mo nachũ ab eisdẽ curauit. ℔ liberauit.
d' famulã a tumore colli liberauit.
d' iuuenũ a tumore tocẽ corpis liberauit.
d' i famiẽ uiz. mis iũ de morsu coris horrendo
endã remotũ uerũ de dolore gutturis sanauit.
uelle tẽ uo ñ loquenti aqua q. bndixit ℣ lo
quelã & uitã restituit. ℔ sanguis restitit.
e eade aqua ũuenis i extremis agens sualuit.
d' de pane mise sue bndicto puellã lubauũ q. i sano
ũuenis cuida amore estuauũ.
d' maĝe tinis alpunã lectaã musice p q̃s fluxus
d' ex capillor ei' ĉcũcinctioẽ uxor scolteti ibu
ga part' soluta ẽ diuturno labore.
imlit' alie due resti eadẽ capillor ei' ĉcũcinc
te liberate sc'a simili labore. ℔ eadẽ resti ĉcuemcte.
d' alie due mris amicia capte. sensũ recepũt
d' iuuenẽ q. se suis oriib' cõmdauit p uisũ abi
fidis inimicor liberauit.
d' milite in extremis posito usũ ẽ qd ei manum
posuit & stati sualuit. ℔ nunciauit.
d' pbro expositur lectas in palla altaris inuen
tas. uñ ille corrept'. & correct' monach' ẽ effect'.
d' multis ciuitatib' & monasteriis ubũ di an
d' ceco puerulo usũ restituit. ℔ eã uenert.
d' quenda hoiem cũ a caduco liberauit. ℔
& hoc ille cũ camis suis p palatiũ. multi ad

3240

& curati ab ipso languore redierẽt.

xxv. Q dñ inẽ ceta uirtutũ ĩsignia demones eiciendi ei affuit gĩa & desceptio ipsi de q̃dã demoniaca & de arte & fumositate diabolica.

xxvi. Deeplis ad se & ase missis p̃fata demoniaca.

xxvii. Q dñ p̃t vij. annos ad se ducta viũ tandẽ meritis ei ẽ curata. & y omnẽ ĩfirmitatẽ fugauit.

xxviii. Q dñ xl dieb̃ gustũ ĩfirmabat & cũ uba dñi ad quos dã spũales deferret alleuabat.

xxviii. Q pulcherrimũ iuuenẽ uid. q̃ demones ase

xxviiii Q dñ rogata ab albe suo & frib̃ sceptis uitã sci

visibodi ĩuisione ostensã s. & ĩ obitu suo.

xxv. Q d libtũ opũ diuinoy & multas scẽptuas reliqt & qd v. demoniacas liberauit.

xxvi. De felici ĩitu suo & de signis q̃ apparuerũt gr̃ curationũ tã pesẽs gĩa ĩ ũgine emicuit beata ut nullꝰ fere egrotꝰ ad eã accesserit q̃n omnino sanitatẽ receperit. Qd ex subiectis satis liquebit exemplis. Puella quedã nobilis hildegardis. parentes domũ & selm reliquerat scẽ Hildegardis pie matis magistrio ad uotũ adheserat. hec q̃dã tẽpe cũ tr̃anuis febribꝰ uexaret. nec ullo remedio curaret. unicũ sibi icidit celsiuũ. ut scẽ ũginis ĩploraret auxiliũ. Que uxta ubũ dñi sup egros manꝰ ĩponẽs & bene habebit. manũs ĩponẽs cũ bñdictione & pcibꝰ sanauit eã ppulsatis febribꝰ. Subsequenti tẽpe. q̃dã fr̃ Rotice q̃ ĩ eadẽ cella sub monachico habitu & ppositꝰ religiose cõuersabat. simili mõ tr̃anis acẽbatur. Q̃ audiens ĩ p̃dicta sorore factũ miraclm deuote & humiliter ei petijt & obtinuit bñdictionis signaclm. ex q̃ statim febꝰ fugata ẽ. egrꝰ curatꝰ ẽ. In eode cenobio bertha q̃dã ancilla sororibꝰ sedule seruiebat. q̃ tumore colli & pectoris uehementer angebat. Sic q̃ de ad hoc dolore pcesserat. q̃d nec cibũ nec potũ capere nec saliuam deglutire potuit. Hec ad famulã dñi adducta. signum potuit q̃ubis morbi morti iã proximi flagitatis remedia. Cui illa cõpaciens. etiã ppter bonum seruitij sui assiduitatẽ. signo scẽe crucis locis dolentibꝰ otrectatis. optatã rẽdidit sanitatẽ. Sueui q̃dã de uico daleuingun. toto corpe ĩtumuit. & audita fama ei emenso magno itinere ad eã uenit. Sperans ut frustratꝰ ĩ fuit. Veniq; p aliq̃t dies karitatiue cũ secũ detinuit.

Incipit liber tercius de miraculis de miraculis scẽe hildegardis. I.

& manibꝰ suis languidis ẽ rectas & bñ medicẽs. ꝑ gr̃am dñi p̃stinę ĩcolumitati restituit. Infans q̃dã de Rudenesheim s ymon vij. ebdomadas natꝰ miserabili motu mbroy oĩũ fuit agitatꝰ. q̃ a nutrice sua delatꝰ. pcibꝰ ei dõ annuentibꝰ ẽ sanatꝰ. Non solũ aut̃ uicinis s; etiã subuenitur longe positis. Q̃dã enim Arnoldꝰ de waccheren oli s nor̃ guttur ita dolens q̃d & haustũ suũ difficulter trahebat. q̃ a pse ñ potabat. orõi ei suffragia deuote expetebat. Que cõfidens de dñi mia aquã bñdixit. amico misit. q̃ ut gustauit. dolor dñi dono eũ dimisit. Mulieris cuiusdã hazerehe filia in uinga ĩfirmabat & p̃ duũ mensem nichil loquebatur. Cui q; mat̃ curriens p filia. scẽe ũginis auxiliũ petens. nichilominus bñdictã aquã ab ea accepit. q̃ illa gustata statim & uocem & uires recepit. Iuuenis de castro q̃dã tanta egritudine detinebatur. q̃d iã in extremis eẽ putabat. Huic p̃fata mulieris filia cũ aluerat. q̃ adhuc reliq̃as habuit aquã in potu dedit. & ei faciẽ inde abluit. & protinus receptis uiribꝰ cũ aluit. In episcopatu Cumeray Lutgardis q̃dã nobilis puella cũ adolescentula quedã ad carnẽ speciosi uchemẽti amore ꝑtraheretur. q̃ a copiã explende uoluptatis sue p̃ sui cultu dia habere nequiret. parentes ei causa retracta huius ceptũ di defectionis cẽlitus & auxiliũ scẽe ũginis p nuncium fidelit̃ experiẽs. & p desiderio cordis sui efficacit̃ exaudiri meruit. p sal ei orõe ad dñm pane p tusis lacrimis benedixit de sua mẽsa q̃. puelle misit. cui dedulcet ad comedendũ ilico ardoris illi penit̃ in arte frigui ĩcendiũ. Mam̃ etiã sibillã de ciuitate Lausamensi cũ alpes q̃ ei aduersoriũ p nuncium exposcitulaũ. misit ei subiectis litteris ap fluuio sangmis lubauũ. Hec igit̃ uba circa pectꝰ & umbilicũ tuũ ponens ĩ noie illi q̃ oãrem te dispensat. In sangne dde orta ẽ mors. In sangne xpi extincta ẽ mors. In eode sangne xpo & sanguis ut fluxũ tuũ otineat. Itaq; ut dixit uim mam̃ p̃fata hoc m̃ ẽ lubata. Nec hoc pretereundũ q̃d cũ parturiẽs ẽ uiũ ul uestimẽtoy ei quibꝰcũq; languidis apponebant. p̃stine ĩcolumitati restituebant. Veniq; uxor scolteti Bingensis cũ partu diuꝰ laborasset. & de uita desperaret. admonita huius ũginis di occurrit. Si aliq̃d ad subueniendũ eẽt tam opere la

xx. xxi. xxii. xxiii. xxiiii. xxv. xxvi. i. ii. iii. iiii. v. vi. vii. viii. viiii. x. xi.

Rudenesheim

voranti querit. Puelle ei resti capillos et q. ali
q̃ndo seruauerat obtulerit & ut hac admuda
ecũcingeret monuerit. Qd ut factũ e. illa par
tu felicit edito. mortt libata e. Simulit & alie
due mane. p candẽ resti libare sit simili par
turicionis labore. Nec mui pfuit duab
de suderneshẽ mulieribꝫ qs ppt mtis amentiã
cũ parentes ad loca scoꝝ ecũ duceret & nichil
pficeret. tandẽ ut a puellis tm simulsit ipsa resti
ecuemente fuert. ilico sospitatẽ mtis & corpis re
cepũt. Q'd illud qd ea dẽ beata ugo etiã p su
ũ eos pmunit ineccessitati but uoluit. qs i otoꝫ
cõmendatos habuit. Iuuenis de ederich Rũ
dolf noctu iparua ulla fuit hospitat. q ei te
pore quietis cubitũ iret. suffragia scẽ ugunis
fuit pcat. Mira rel. Illa eodẽ scemate & habitu
q icepe fuit. p uisũ ei apparuit & qd pclm uite
ab isidianis suis inimicis iniret sui ei recedet
aput. Q'stanti ut de loco cũ qbꝫdã locis discessit.
q dã ullic remorantes hostiũ phalanx eca mane
oppugnit. q se stulte eg ille cognouerit. q a repe huc
aduisionẽ ei nũ recessert. Q mutt sit mutacionis
ñ tamẽ ẽ ieredibile qd scẽ ugim adhuc icarne
degenti horꝫ ipendẽ bnficia i spu fuit possibile
cũ ad declarandũ ei meritũ xpi ei tã absentium
q̃ plentiũ desideria reuelare dignat ẽ p spm. Illã
mulierẽ q̃ndã uxta Andernacũ i extimis iacentẽ
cũ amici ei inuiserẽt & de reb suo sultarẽt. forte
affuit hora ut signo audito. relicta ad custodiã
sola femina. ipsi ad eccliã ppetarẽt. dr ille silen
tiũ nact toto corde altis suspiriis dim inuocauit.
& ut p merita huius scẽ ugunis. sanitatẽ si offerret.
supplicit postulauit. Nec mora finita oõe. recre
ari meruit. tali uisione. Vidẽ si uidebat uene
rabilẽ ugine ad se igredientẽ & sanã fieri uellet
blandit iquirentẽ. Qd ut opido se desiderare
retulit. illa capiti suo manũ ipones subtulit.
Innoie ei q dix. Sup egi manũ ponẽt & bene
habebit. ifirmitas hec a te recedat & esto sanã
Q dicto mtio uisio disparuit & eger de lecto
surgens cũ admiratione oiũ q conuenerãt gra
tiarũ. Non abit uidet etiã referre qd de pbo
q̃dã factũ ẽ. qa & q̃dã scẽ ugunis uirtutiũ ieo pe
tio ẽ & res digna miraclo recte memorie mex
emplũ mandat. q negligent q liber uuuens.
dõ uolente emdat. Rel in sueua a uico Rũdes

nesheim uita gesta ẽ. Pbr ille q̃dã nocte pacto
iã die cũ nox instaret. ituit ecclã ut lumẽ scã
daret. cũ ecce mid sup altare. duas candelas ardentes radiare. Veniat secũ iuuenis
uenit scolaris. i adiutoriũ dñi serui
tꝫ assiduus & familiaris. ad q. cũ
dicet qre candelas extinguere neglexisset
& ille respondet qd eas extinxisset. accessit
sacdos ad extinguendũ & inuenit pallã alta
ris explicatã sic euoluit ad dnm sacm̃tũ
agendũ. Cũq; staret stupefact iuuenis
ille cecidit in tra clamans. & ipse i ecclia sy
fact. Qd a dñi dñs occidit nos. Quẽ pbr pcus
sũ putaret. festinans ut eũ a tra leuaret. s;
ille nullã habens lectionẽ pculit hc sermonẽ
Si litras q̃ in palla altaris scripsisti non
rem. hs humanis aurib eũ hoc primo re ignoranter clamare accessit iuuenis ad altare & in
loco q sacdos dixerat inuenit in palla litras
in modũ crucis absq; humano ope scriptas scil
in expansione a. p. & h. in erectione k. & v. hys iu
sis & diligent notatis. iuuenis uiribꝫ receptis
erigit. sacdos palla coplicata & candelis ex
tinctis domũ stupid reuisit. Luctu vii. dieb
duranuerit. viii die & decepis ñ coparuerit.
Qd secũ miras religiosis & sapientib facti
inotuit. s; q'd pretendet a nullo hoim exprimi
potuit. donec pt xvi. tandẽ annis eius fama
toti mundo beatã hildegardis. spus scã illus
trata diuulgaret. uenies ad eã cognoscẽ
meruit sic ipsa p spm scm didicit q̃d tantis
oraclis designaret. Sic enim q̃ndã daniel in
pariete uisas. sic ipsa in palla descriptas. hic
modũ exposuit litras. k. kyrii. p. pbr. d. de
risit. d. ascendat. p. penitens. h. homo. Qd
ille audiens tim̃ore correptꝫ peccata sua confessa sciẽtiã & correctꝫ & monachꝫ effect.
pretita uite negligencias emendare aggre
dit. p penitentiã & sic scã ugo litras expo
suit. ad altaris & distinctiones uitã ascendet.
p fectũ discretis se in scã cõuersatione exhibuit.

Inter hec etiã illud de ipsa ẽ notabile. qd' co
lonie. treuerens. metens. herbipolis. Babenberch.
spũ diuino ñ m̃ acta s; coacta uenies. clero
& pplo q̃ ds uoluit annunciauit. & in monte
scti uitiboldi. sigeberch. Euerbach. hersougia.

zuifelden. Mulenbrunnen. Rudenkirchen.
Wizingen. Crutdendal. herde. hagenbe. Wer
de. Andernacho. In monte scē oarie
in Elsim. & winkelo. q̄ ad utilitatē aīaꝝ
ptinebāt. uxta ea q̄ei ds reuelauerat
manifestauī. Interea cū uxta uillā
Rudesh̄ē. Renī fluenta naugio sulcaret.
& ad otiguū monast'riū scī monialiū p
paret. q̄dā mulier cecū puerulū gestās
ī ulnis nauī approuiauī. & ut ei manū ī pone
ret flebiliter acclamauī. Qui pio affectu memor
illi q̄ dix̄. Vade ad nauatarteria sȳloe & laua
aq̄ fluuij sīuil' haulit. & b̄ndix̄ ma
nu dextra q̄ ut oculis pueri ī iecit. duu
na fauente gr̄a uisū recepit. Alio tē
pe ho q̄dā cadauc' morbū acer̄ patiebat. ue
nerabilē ugnē ut s' subueniret anxi depca
bat. Qui salub' b̄ndictiōe uta eū esignauī. qd
a die illa & deīceps idē mœb' ampli' eū ñ gua
uit. Qd' eū domū nunciauī; ise factū miraclm
multi p remedio eid̄ mœbi ad eā p pantes
p b̄ndictiōis fluc̄ libari sēr signaclm. Inter
rea aut̄ utrutiū isigna. data ē a dño scē ugi
ni ab obsessis corporib' demones eiciendi gr̄a.
sic̄ de q̄dā nobili & adhuc tenere etatis fe
mina. desc̄bit factū ipsa uenabilis mat̄ dix̄
eū. Postea q̄ me multo docuit dictatū & uba e
uangly sohis. ī lectū egritudinis decidi. de cui
pondere nullom̄ me leuare potui. Hec de fla
tu aust'lis uentri ī me afflata ē. uñ corp' meum
tantis doloribꝫ ē terrebat. qd' aīa uix sustine
bat. P̄ē dumodū annū idē flat' corp' meū ira
p ferauī. qd' in tanto agone fui q̄si aīa mea de
hac uita ēnisse deberet. Cē alī uentos flat'
aquax. huic calori se admiscuit. uñ caro mea
aliq̄ parte refrigerabat' ne ex toto cōburet'.
Sic p integrū annū afflicta sū; tamī ī uera ui
sione uidi. qd uita mea ī tēporali cursu ner
dū fumet'. sed adhuc aliq̄ntū p̄ heret'. Inter
rea ī relatū ē. qd ī miferiorib' Rheni partib'
a nob' remotis. q̄dā nobilis femina a diabolo
ē obsessa. Hunc q̄q; de hac ad me sepi' ue
nerit. dr ego ī uera uisiōe uidi. qd ipsa p missi
one dī. q̄dā nigredine & fumo diaboli o glo
bositatis obsessa erat & obumbrata. q̄ totā sensu
alitatē rationalis aīe illi' oppīmebat. nec eā
eleuato ītellectu sursū ptrahere p̄ murmurabat. uelut
umbrā hois aut alci' rei ul fum' obposita obtegit.
& p̄fundit. uñ hec recte sensit & act' p̄debat.
& ī iouencntia sepi' clamabat & faciebat. Sed
cū hoc malū ul ysione dī ī illa adtenuabat'.
tē leui' ḡuabat'. Et me cogitante & scire uolen
te q̄n diabolica forma hoiem ītret. uidi & re
sponsū audiui. qd diaboli' forma sua ut ē ho
minē ī mutat. s; eū umbr' & fumo nigredinis
sue obumbrat & obtegit. Si eū forma illi' ho
minē mutaret. citi' mb' ei' solueret. q̄ stipula
a uento dispgat. Q̄ p̄ē ds ñ p̄mittit qd' hoiem
ī forma sua ītret. s; sup̄dictis p̄fundet. ad isa
mā & ī iouencntia eū mit. & p eū q̄si p̄ fenestm
uocifetat. & mb' illi' exteri' mouet. cū tamī ies
ī forma sua ītret ñ sit. aīa ītret q̄si sopita & ig
norante q̄d caro cepit facia. Deīde uidi p
dicte artis & p̄uisitatis agnī malignū sp̄ū.
q̄ totū mundū p̄ī seū querentes sū inuenāt.
eos p q̄s sensim ata & duplicitates moy faciāt.
hi ab ītio ut cati sē corā uultissimi angelis
dīn ēt̄ep̄sert dicentes. Q̄s ē iste q̄ tanta h̄r po
testatē sup nos. Hoc ī mudia odio. & uti
sione. dicentes. adhuc ī his p̄seuerāt. & oīa ī
his faciūt. q̄a errore ē ut risionis p̄mi ī cepunt.
Q̄m ū ds pplm p̄ suū purgare uult. p̄ mille
uisione ei' stupore. in aere cōmouet. ac p̄ spu
mā aeris pestilentiā cuomunt. atq; inundan
ones & p̄cla ī aq̄s faciūt. bella excitāt. aduer
tates & mala p̄ducet. Hec ds ut fieri p̄mittit eū
hoies p̄ arrogantiā ī mundū ac homicidia suoꝝm
tur. S; cū ds pplm suū sic purgauerit. cosdē spe
ī ysionē duc̄. sic ī p̄fata muliere ostigit. sū
cū neq̄ sps dō p̄mittente. plures p eā p̄ē p̄uos
mortes & peccata q̄ eis p̄suasērat. palā ostende
ret. quib' dā extrinsecꝰ & p hoc penitentib' idē ma
ligni spe ostulit ē. Hā ds amicos suos aduersitati
b' & ifirmitatib' affligi p̄mittit. ut a mali' pur
gent. uñ ī imici ostendunt. eū electi p purga
tionē fulgentiores lapidel cerā dō efficiunt.
Sūq; mulier illa p plurima loca. ad scōs ēt
deducta. spē q̄ eā oppl'serat. denuc' meritis scōꝝ
& uotis pplōꝝ uo citerabat'. qd' ī sup̄ioribꝫ Rheni
partib' uetula q̄dā ēt̄. p̄ cui' osiliū expellend'
foret. Qd' amici ei' p̄cipientes octauo anno fa

xv.

xxi.

xxii.

xxiii.

xxiiii.

xxv.

xxvi.

xxvii.

xxviii.

xxix.

xxx.

xxxi.

xxxii.

xxxiii.

xxxiiii.

xxxv.

xxxvi.

xxxvii.

xxxviii.

xxxix.

xl.

xli.

xlii.

xliii.

xliiii.

xlv.

xlvi.

xlvii.

xlviii.

xlix.

l.

li.

lii.

liii.

liiii.

lv.

lvi.

lvii.

lviii.

lix.

lx.

lxi.

lxii.

lxiii.

lxiiii.

lxv.

lxvi.

lxvii.

lxviii.

lxix.

lxx.

lxxi.

lxxii.

lxxiii.

lxxiiii.

lxxv.

lxxvi.

lxxvii.

lxxviii.

lxxix.

lxxx.

lxxxi.

lxxxii.

lxxxiii.

lxxxiiii.

lxxxv.

lxxxvi.

lxxxvii.

lxxxviii.

lxxxix.

xc.

xci.

xcii.

xciii.

xciiii.

xcv.

xcvi.

xcvii.

xcviii.

xcix.

c.

ci.

cii.

ciii.

ciiii.

cv.

cvi.

cvii.

cviii.

cix.

cx.

cxi.

cxii.

cxiii.

cxiiii.

cxv.

cxvi.

cxvii.

cxviii.

cxix.

cxx.

cxxi.

cxxii.

cxxiii.

cxxiiii.

cxxv.

cxxvi.

cxxvii.

cxxviii.

cxxix.

cxxx.

cxxxi.

cxxxii.

cxxxiii.

cxxxiiii.

cxxxv.

cxxxvi.

cxxxvii.

cxxxviii.

cxxxix.

cxl.

cxli.

cxlii.

cxliii.

cxliiii.

cxlv.

cxlvi.

cxlvii.

cxlviii.

cxlix.

cl.

clxi.

clxii.

clxiii.

clxiiii.

clxv.

clxvi.

clxvii.

clxviii.

clxix.

clxx.

clxxi.

clxxii.

clxxiii.

clxxiiii.

clxxv.

clxxvi.

clxxvii.

clxxviii.

clxxix.

clxxx.

clxxxi.

clxxxii.

clxxxiii.

clxxxiiii.

clxxxv.

clxxxvi.

clxxxvii.

clxxxviii.

clxxxix.

cxc.

cxci.

cxcii.

cxciii.

cxciiii.

cxcv.

cxcvi.

cxcvii.

cxcviii.

cxcix.

cc.

cci.

ccii.

cciii.

cciiii.

ccv.

ccvi.

ccvii.

ccviii.

ccix.

ccx.

ccxi.

ccxii.

ccxiii.

ccxiiii.

ccxv.

ccxvi.

ccxvii.

ccxviii.

ccxix.

ccxx.

ccxxi.

ccxxii.

ccxxiii.

ccxxiiii.

ccxxv.

ccxxvi.

ccxxvii.

ccxxviii.

ccxxix.

ccxxx.

ccxxxi.

ccxxxii.

ccxxxiii.

ccxxxiiii.

ccxxxv.

ccxxxvi.

ccxxxvii.

ccxxxviii.

ccxxxix.

cxl.

cxli.

cxlii.

cxliii.

cxliiii.

cxlv.

cxlvi.

cxlvii.

cxlviii.

cxlix.

cl.

cli.

clii.

cliii.

cliiii.

clv.

clvi.

clvii.

clviii.

clix.

clx

O pe pcuũ ẽ hoc̃ loco am̃ re q̃ ũba ũginis x̃ ul'i ipse
quaĩ epl'as ĩserere qs̃ albas de brunswilre s' &
ipsa uicissi illi de hac demoniaca uoluit mit
tere. ut ex his aptiꝰ ĩtelligat & diaboli nequitia.
& laudent pp̃ensiꝰ luc; occulta. semp tam̃ iusta
dñi iudicia. cũ eñ pt̃ vii. annos ipsa mulier brun
wilre adduceret. ut ibi meritissĉi nicolai libe
raret. neq; spe q̃ durat' dixit. se suũ ñ relicturum
uasculũ. ñ pcuĩda uerule ĩsup̃ioribꝫ rem partib
sic ipsa sup̃dixerat. osilũ & auxiliũ. nom̃ ei euer
tens. & qd̃ scrũp ilgardis uocaret deridens. Itaq;
osilũ ñ erũt. & litt'as dep̃catorias sibi hoc modo ei
miserũt. H dñe & mat̃ ueneranda. totisq; uis
ceribꝫ amplectenda ẋ sponsa. & regis altissimi
filia. G. q̃liscũq; brunswillarensis cenobij puisse
cũ suis fribꝫ ĩ alle lacrimabiliter sedentibꝫ. ut possit ĩ
orationibꝫ omĩno de dilectionis deuotũ famula
tũ. sũ mui amantissima dña facia nob sit ĩcog
nita. ut utinã tam̃ uita & fama nob essẽt celeberrima.
& luc; absenti. sim̃ coepe. spũ tam̃ uob p̃senti. su
m̃ assidue & q̃li sit erga uos nr̃a dilectionis affect'
noũ scientia & dñs. audituũ itaq; ẽ ĩ tra nr̃a & ce
leb' sermone uulgatũ ubiũ hoc qd̃ factũ ẽ de uob.
a dño q̃ fec̃ uob magna. q̃ potens ẽ. & scũm nom̃ ei.
S; & q̃b' q̃ntisq; miraclis ĩ uob clarescat. fons uuu
de lucis ĩa noũ. ĩa cler' q̃. pplis & rerũ p̃testat' eueni.
hã ĩ uob fulget op' ñ humanũ s;. diuinũ gr̃a p̃cedens
donũ p̃pollens. qd̃ ñ dictat humana ratio. s; qd̃
p̃cedit ex fonte lucidissimo. S; q̃d moriam. flere
magis libet q̃ loqui. Ergo scitatis ur̃e o dña pul
sima dulcedo ñ reputet temeritatis qd̃ ĩ simpli
citate cordis ũ s; nimia necessitate cõpellente apire
uob causã necessitatis nr̃e p̃simum. q̃m a uobis
bonũ osilũ recipe ñ dubitam'. hã q̃dã nobilis
femina a maligno spu p aliq̃t annos obsessa.
p amicos man' ad nos deducta p uenit. q̃tin'
adiutorio beati nicolai. sub cur' patrocinio sum'
ab hoste imminenti liberaret. S; iusticia & ne
q̃tia callidissimi & neq̃ssimi hostis tot hoim̃
fere milia duxit ĩ errorẽ & dubiũ. qd̃ eccl'ie
sc̃e maximũ timen' detrimentũ. hã os nos cũ mul
citudine pplĩ plurbatione femine isti ĩa p tres
m̃ses multis modis laborauim'. & qd̃ sine me
rore dicere ñ possim' peccatis nr̃is exigentibꝫ
nichil p̃fecim'. Omnis itaq; spes nr̃a p̃t dim̃ in ob̃.
Demon enim iste nec q̃dã die durat'. tande manu
festau nob mulierem hac obsessã liberanda
ee p̃uenit ure & reuelationis & magnitu
dinem diuine reuelationis. hinc q̃d & mag
na ei libatione ĩtendit dñs. Vnic; Itaq;
largissima benignitas nr̃i redemptoris
labore nr̃i negotii & meroris s; & leticie
& exultationis p uos plenissime & firmare
dignabit'. ut & oĩs error & infidelitas
hoim̃ admebilet. & obsessa famula di li
beret' ut cũ ppha dicam'. a dño factũ ẽ is
tud & ẽ mirabile ĩ oculis nr̃is. & laqueus
contr' ẽ & nos libari sum'. Quicq̃d ergo dñs de
his uob ĩsimuauerit seu uisione reuelauit.
nob scitatis uia litt'is designare studeat.
obnixe & humilit̃ dep̃cam'. Val. C umq;
beata hildegardis litt'as istas suscepissẽt.
diligenti; p̃spexissẽt rogantibꝫ pie & do
lenti. os sororem monuit. ut p̃ p̃fata necessi
tate publicis & priuatis orationibꝫ humilit̃
insisterẽt. ipsaq; oratione p̃missa. oculos
mentis ad dñm eleuabat. & responsũ hoc
sedm̃ qd̃ ĩ secreta uisione uidit & audiuit.
& ñ p aliũ q̃ p ĩexhaustã sapientiã dictatũ
ita rescribit. G. ecclie brunswillarensis albi
H. cum flagellis dñi si longa & grauis egritudine
cruciata. uix aliq̃ntulũ peticionem uestr̃e respon
dere ualeo. Hec ame ñ dico. s; ab illo q̃ ẽ. Duãs
genera maligni spuũ sc̃t. hoc ũ demoniũ
de q̃ queritis has artes habet. q̃ moribꝫ hoim̃ ĩmicis
assimulant'. ũn & cũ hoibꝫ libent̃ manet. ac
ido ꝫ crucẽ dñi & reliquias sc̃oꝝ ac ceta q̃
ad seruitutẽ dei p̃tinẽt aliq̃ntulũ negligit &
derident. nec multũ p̃timescit. ita q̃de ñ di
ligit. s; fugere dissimulat. uelut aliq̃s stultꝰ
& negligens ho ũba & minas q̃s a sapientibꝫ
iferiũ parupendit. q̃ p̃t & difficili' q̃ a
liud demoniũ expellit. hã ñ ni ieunijs fla
gellis. orõibꝫ. elemosinis. ac ipso uultu dei eiciet'.
audire g & ñ responsũ hoim̃. s; ipsi. q̃ uiuit.
fugite uu. sac̃dotes. boni testimonij & qs
uite meritũ cõmdat. ĩ noie & ordine abel.
noe. abrahe. melchisedech. Iacob. & aaron. q̃ u
enti dõ sac̃ficiũ obtulerũt. septimũ ĩ noie x̃.
q̃ se ipsũ dõ pat' ĩ cruce obtulit. & ieunijs fla
gellis. orõibꝫ. elemosinis. & missa x̃ celebrationibꝫ
p̃miss'. humili ĩtentione & habitu sac̃dotali

no. gra maligni spus diuersa

cũ stolis ad pacientẽ accedãt & eã ĉ cũstan
tel aũ q̃sq; eoꝝ ũgã ĩ manu teneat. ĩ figu
ra ũgr q̃ o oẏsel egyptũ mare rubrũ petrãq;
p̃cepto di pculsit ut sic̃ ds ibi p ũgã mira
cula ostenderet & hic pessimo hostr ũgis
electo se ipsũ glificet. ĩ figura vu donoꝝ
spc sc̃i vu sacdotes erãt. ut spc di q̃ mĩicio
ferebat̃ sup aq̃s & q̃ is pueraũ ĩ facie ẽ hoiis spi
raclm uitr spm̃ ĩmundũ ab hoie fatigato
exsufflet. & p̃ mĩ q̃ ĩ noĩe abel erat. ũgã in
manu teneis dicat. dudi maligne & stul
te spc q̃cũq; ĩ hoie isto habitas audi ũba
hec ñ p hoiẽ p̃meditata. s; pullũ q̃ẽ & q̃ui
ut manifestata & certa. cũq; scã ũgo lit
teras istas spũ sc̃o reuelante p̃fecis; p mañ
hoiis q̃ occulte quesierat sic̃ ĩ lib̃ seruas dic̃
ad monastũ ũ mulier tenebat̃ misit ut
sup eã humilit̃ recitarent̃. cũq; uenisset
lector ad locũ illũ ũ in fine sc̃ptũ ẽ & ego
ĩdocta & paupcla femmea forma oblas
pheme & derisoe spc̃ t̃ dico ĩ illa ueritate
q̃ ego paupcla & ĩdocta forma de lumine
sapiencie hec audi & audiui. & p eande
sapiencia t̃ p̃cipio ut de ista hoie ĩ uerba
stabilitate & ñ in turbine ĩstabilitatis
tue eras. ide neq; spc tor ĩfremuit ac tan
tos ululat̃ cũ horricis clamorib̃ eulando
emisit. qd astantib̃ maximos timores icus
sit. & p̃ dũ his fere p̃dimi iam horã bachando
ĩstitis; tandẽ ut dõ placuit uas qd diu
possederat reliq̃t. Mulier cũ se ẽe lib̃atã
sensit. mañ astantib̃ porrexit. ut eã erige
ret. q̃a uires ñ habuit. & ante p̃cipale al
tare sc̃i nicolay se p̃stituit. & gras dõ p lib̃a
tione sua egit. Populis hec cernentib̃. & ut
mos̃ uulg̃ soler p̃strepentib̃. s; & gras & laudes
dõ cũ signoꝝ pulsationib̃ resonantib̃ frib̃
q̃q; ymnũ & cĩn laudan̄ canentib̃. heu
qd miserabile dictu ẽ. ide antiquus hostis
occultus di iudicio reduct. & uas qd reliq
tat repetit. uñ femina ĉmiscens & cũ st̃
dore & clamore se erigẽs plus q̃ pri ĩsanire
cepit. Vñ extrinsis q̃ aderãt. & meticia cõ
plexis. neq; spc̃ interrogar̄ cur repetere aus̄
fuisti; ĉ aruã di q̃ reliq̃tat respondit. Sig
nũ crucifixi extrin̄ fugi. s; cũ nec̃ q̃ ut
uas meũ uacuũ & ñ signatũ repe ri sũq; p̃ facis ut
ris & ĉuersationib̃ sc̃e ũgunis ut exiret cogeret̃. fre
ndens clamabat qd ĩ ũ ĩ p̃senia ei de uerule egre
deret̃. Te q̃ saniori serãt osiliis amicis & uerib̃
femine p̃sua serẽt. ut ad beatã ũginẽ eã p̃duceret̃.
deceptaq; albis & frĩm bñdictoẽ cũ omda
tus litis cepit illo ire. Ire aut̃ ihc modu erãt.
H. venabili dne oĩ gratiã actionu digne. G. brun
wilarensiũ abbas ĩdignus. cũ suis frib̃ uuere. pfi
cere. mundu pede subt̃ habere. & q̃cq̃d famule
xpi excellenti potest optari. Qd dns uos respexit.
gratiaq; sua uob̃ ĩfudit. ĩa tot̃ mund̃ noũ. s; nos
q̃ hactenus p̃ nuncios nros & litt̃as p̃ necessitate mu
lieris maligno spũ obsesse. scitatis uire locuti sum.
ne saltẽ p̃ p̃sonã ipsi cũ magna spe ad uos directã
ubũ necessitatis repetam. & p̃ces p̃cib̃ deuote sup
addam ut q̃ magis ẽ uob̃ uicina coepalit̃. eo ãpli
us is ei p̃ pcia s p̃ualit̃. Hã demon luctus uis q̃s spũ
sc̃o dictante nob̃ mutuis. ouuat̃ uas possessũ p
breue hor ã reliquerat. s; heu nescio q̃ iudicio di
uino redijt. uas q; derelictũ denuo ĩ uasa sc̃a. illud ñ acti
q̃ pri fatigat. Hob aut̃ eũ uiũ ouuantib̃ & fremẽ
ti insistentib̃. tandẽ respondit. qd uas possessũ ñ ut
ĩ p̃senia uia relinq̃t. Ita ppt̃ ipsa ad scitatẽ uiam
mittam. ut qd nos peccatis exigentib̃ ñ meremur
puos cõpleat dns. & antiq̃ hostr electo. ille q̃ potis
sup os ẽ ĩuob̃ glificet̃. Valeat mañna dilectio uia.
xxxii. His ep̃lis p̃libatis ogruũ uidet̃. ut ab hoc qd pau
lulu deflexit oĩo reuocet̃. & uideam q̃ñ ds ad ũginis
sue glificationẽ. tã diu huĩ femine dissulut lib̃a
tionẽ. Potat enĩ omp̃e & p̃ alios sc̃os ad qs ĉ cũduc
ta tot annis fuerat p obsessa facile qd poterat̃
p̃stare. s; glam huĩ miracli ĩ scam ũginẽ tũ stret̃
meritoꝝ ei q̃ luratẽ euidenter cunctis uoluit suo
tẽpore manifestare. Qd q̃ luẽ acciderit. ex ubi ipsi
melius cognosci potit. De aduentu ĩquit p̃fate
mulieris multũ exterite fuit. q̃ñ eã uidere ul
audire possem. de q̃ plurim̃ ppls p tot tẽpora erat
cõmot̃. ds tot̃ sua mutatis sue sup nos plint. & absq;
horrore & timore ĩ habitacla soloꝝ absq; aduto
rio uiroꝝ eã locauim. & deiecis nec̃ horrore nec
p̃ fusione q̃ demon supuenientis p̃ peccatis o fu
dit. nec̃ p uerborum uel turpib̃ ubis quib̃ nos su
pare uoluit. nec̃ p pessimo flatu suo ei ullatenus cel
simus. Et uidi qd ĩ ipsa muliere uel cruciat̃ pass̃
ẽ. Primũ cũ illa de loco ad locũ sc̃oꝝ ducta ẽ. Sedm

cū cōmuni ꝑpls elemosinas ꝑ ea dabat. ⁊ cū cū ꝑ o
ratione l ſpūalū ex gīa dī ab ure cōpulſus ē. ⁊ aq;
a purificatione ſcē ỽgīe noſ & cōpuncialel nī
urrīq; ſex. ieiunij l. or̄ iob. eleimoſinl. & corpoꝝ cal
tigationib⁹ usq; ī ſalbarū paſche ꝑ ipſa laboraum.
ſuerī ꝑdī ꝑdī potentiā coact⁹ īmundā ſpē multa ꝺ
ſalute baptiſmi. de ſacrīto corporiſ x̄. de ꝑcło ex
cōmunicatoꝝ de ꝑditiōe tarbatoꝝ & hiſ ſimiliū
ad ỽfuſionē ſui. ad glām x̄. cor̄ ꝑplō q̄uſ ſuur ꝑ
tulit. ūn multi fortioreſ multi ꝑmtioreſ effecti ſr̄
ad peccatoꝝ cōdationē. ⁊; ⁊ illū falſa ꝑferre uera
uſiōe uidi illū ſtatī redargui. ūn mox ⁊ uiſceleſcēſ
dentib⁹ ī me frendebat. loq; ⁊ illū ꝑꝑ ꝑplm ñ ꝓhibui
cū uera ꝑferebat. Veniq; ſabbo ſcō cū ſonſ baptiſma
tis ſecerīt ꝑflatū ſacdotiſ q; ī ſonitu murmur cū ubiſ
q; ſpē ſēs rationalitatī hoiſ. & doctoribꝫ eccliē ī fudit.
qm ī ꝑma catione ſpē dm aq̄s moū. ſic ſcēptū ē ſpe
dm ferebat ſup aq̄s. mulier illa ꝑſenſibꝫ erat. atq;
timoꝛe magno correpto ita ỽtimur. qđ ita pedib⁹
ꝓcidit. & de horribili ſpū q; eā oppſſerat ſuffocatū
ſepe emiſit. Ubi ex ī uera uſiōe uidi & audiui qđ uſ
altiſſimi q; ſcm baptiſma obūbuerat. & ſemp obū
brat. ad diabolicā cōglobositatē q; femina illa ſa
tigabat dixit. Vade ſatanaſ de tabnaclō corpiſ
mulieriſ huiſ. & da ī eo locū ſpū ſcō. ⁊ ē īmund⁹ ſpe xxviii
puerecunda loca feminę cū egeſtiōe horribili
egreſſuſ ē. & ipſa ſalbata ē. ac deīcepſ ſana ī ſenſib⁹
aīe. & corpiſ ꝑmanſit. q; dm ī ꝑſenti ſcō uixit. Qđ
ꝑ q; ꝑplm diuulgatū ē. os cū canticiſ laudiū &
ubi ſoratiōnū dicebāt. ⁊ ⁊ dne. ⁊ aq; ut ds ꝑmi
ſit qđ ſathan totū corꝑ iob. horroꝛe & fetoꝛe umoꝛ
ꝑfunderet. & ut ille eſtimabat. qđ ꝑdeceptionē
ſuā q; honoꝛē dī abnegaret. ubi ꝫ ſupare poſſ; do a
uma eī cuſtodiente tangere eū ñ potuit. q; a iob
dim fide ñ dereliq; t. uñ & ē ſtuſuſ ab eo diſceſſit. q; a
ds ꝓpſiū ſathan ſupaū. ut ſciret q̄m dō null⁹ ꝑua
lere poſſ; ſic & hec mulier cū maligno ſpū; aduex
anda ⁊ ⁊ lebat. ds ū ꝑmiſit qđ aīa eī ī bona fide defi
ceret. uñ & ⁊ iumeī ī ea ỽfuſ⁹ ē. q; a iuſticia dī eā auꝛe
ñ potuit. h uſ & huiſcemodi ubiſ ugo dī duume mīe
opa ꝑꝑ ſe & ꝑſe celebꝛta nichil ſ adꝛbuenſ. lenit. ſua
uit. uerecunde & humiliꝫ referebat. q; a uꝛutū iac
tantiā fugere. uꝛutuſ loco ducebat. Jſn & ꝑt huiuſ uir
tutiſ tā humilē & nichil omino de ſe ꝑſumtiſ reci
tationē. q; ſi cū aplo diceret. ne magnitudo reuela
tionū extollat me dat⁹ ē in ſtimulus carnis meę
angl⁹ ſathane q; me colaphizet. ſtatī ſubmer
tit eā q; ſubſecuta ſe fuit. q; ſi uere ſtimul⁹
ꝺī extollentiā toci carnis ſuę debilitatiōe.
oſt hec ī q; t numerū ꝑt mulieriſ illi⁹ labari
onē. magna eg; tudo ⁊ tū ī uaſit me. ita qđ
uenę meę cū ſang̃ne. oſſa cū medullis emar
cuerīt. & uiſcera mea ī ſra me duſtꝛata ſr̄ to
tū q; coꝛp⁹ meū ita elanguit. ſic herbe uiri
ditatē ſuā ī hieme ꝑdīt. & uidi qđ neq; ſpe
ī de uꝛidebāt cachinando dicentes. Vach.
iſta moꝛiet. & amici eī flebāt. cū q; b⁹ noſ ỽfu
dit. Ego aut̄ extrā aīę meę ad ea ñ uidi. ſnſir
mitatē aut̄ iſtā ꝑlq; xl. dies & noctes pacie
bar. ſnt hec ī uera uſiōe m̄ oſtenſū fuit. qđ
q; ſda ỽgregationes ſpūalū hoīū uꝛoꝝ ac
mulieꝛū iuuenū. eiſq; ubā q; ds m̄ oſtenderet
apte manifeſtarē. Qđ dū tande facē ꝛepta
rē. nec uꝛes coꝛpiſ habere ī firmitatē meā ali
q; ntiſlū lenita ē. & ꝑceptū dī exequenſ. diſ
ſenſiōes q; ſ q; da ī ter ſe habebāt ſed aui. Haſ
ui aſ q; ſ ds m̄ ꝑcepit. cū negligere ꝑꝑ ꝑpli
timoꝛē dolores m̄ coꝛpiſ ſr̄ augm̄tati. nec
ceſſabāt q; uſq; obediui. ſic & ſone ỽfigit.
q; ualde afflict⁹ fuit. q; uſq; ad obedientiā
ſe reclinauī. S upnā ꝑt hec ſponſa x̄ meruit
uiſitatiōnē q; tantā ꝑcepit ỽſolatiōnē. ut
ex eī delectatione. diceret ſe repletā fuiſſe
ineſtimabiliſ gaudij exultatione. P ulcher Viſio viii.
rimi ī q; t & amantiſſimi uꝛ ī uiſiōe uerita
tiſ m̄ apparuit. q; tante ỽſolatiōiſ fuit. qđ
oīa uiſcera mea uelut odore balſami eī
aſpect⁹ ꝑfudit gaudio magno ⁊ ineſtimabili
exultabā. ſemp q; eū ꝑſpicere deſiderabā.
ſr ipſe hiſ q; me afflixerīt ꝑcepū ut a me diſ
cederēt dicēſ. Abcedite q; a nolo ut ampli⁹
eā ſic tꝛequeatiſ. Q; cū magno ululatu re
cedentes clamabāt. Ach qđ huc uenimꝰ.
q; a ỽfuſi recedimꝰ. Ubi ex ḡtudo q; me ī que
tauat. uelut aq; ꝑ ꝑcelloſoſ uentoſ ī undā
tiōē cōmouent. ad ubā uꝛi me dereliq; t
& uꝛes recepi q; admodū pegri cū ad patā
tem ꝛuꝛit⁹ poſſeſſiones ſuaſ recolligut. atq;
uene cū ſang̃ne oſſa cū medullis ī me ꝛepa
rata ſr̄. q; ſi de mꝛte ſuſcitata fuiſſē. Ac ego
tacui ī patientia. ſilui ī manſuetudine. &
ſic parienſ ꝑt laboꝛē. ita loquebar ꝑt doloꝛē.

3270

finis libri vite Sancte Hildegardis.

xxv. Post hec ab abbe meo & frib⁹ humillima ī stanti
tia & deuotiõe coacta sũ aut uttã sci uisibodi
cum pri⁹ oblata etiã ut ds uellet scire. q̃ am
chil certi ide haberẽt. & tr orõe cũ ĩuocatiõe
spũ sci p̃missa ad uerã sapientiã ĩ uera uisio
ne cõmonita. p̃fect. ac secũm qd ipsa me
docuit uttã & merita ipsi sci ẽ sc̃ripsi. Veĩde
libru dñi mon⁹ opũ sc̃ripsi. ĩ q̃ ut ompe ds m̃
ifudit altitudinẽ. p̃funditatẽ & latitudi
nẽ firmamẽti uidi. & q̃m sol & luna stelle
xxvi. & cetã ĩ illo ostructa sũt. Multa & alia sc̃p
tura. monũmta & ĩsigna ap̃hetice gr̃e documẽta
scã uirgo. ẽfecit. sic̃ sup⁹ dixim⁹. ĩ q⁹ eruditur a spũ
sco ei aĩe ac diuinis dedit discipl̃is ĩficia
colligũi. Plurimũ enĩ enolumẽti ĩ eis ĩuenire
posset. q̃ amœnẽ doctrine & scientie gerit. ut
pote q̃ a deo ordinata & p ipsã hoĩb⁹ sc̃ p̃pa
lata ĩ q̃ di sapientia q̃si ĩ solio potentie sub
limi auctoritate sedebat. & p eã mirabilia
xxvii. faciens rerũ iudicia decernebat. H us̃q
ut possibilitas ĩgenioli suppetebat. a nob⁹
digestis. calamũ. ad uba scã. filiã. ei⁹ utta
ni. & q̃ de ipsa memoratu digna sc̃psert.
maxime de beato ĩnstinctu ei⁹ sic uiderẽt & au
diert & manib⁹ suis tr̃ tauert. ad unuam tr
dño fidelit & ueracit huic opi annectam.
xxviii. Mulierẽ ĩquũt q̃ndã a cert a demonio mutã
uexatã sup q̃ & frẽs de lacu plurimũ laborã
uit. cũ ad se magno labore utrom ĩ lecto de
portata eẽt pia mat audacie & p̃sumptiõi
demonis. ubis a spũ sco placis & fidenter resis
tens ab orõib⁹ & benedictionib⁹ ñ cessauit. q̃
usq; p gr̃am di ab hoste maligno eã libauit.
xxviii. Similiter & alia mulier q̃ p̃ furorẽ ĩ sanie
diris uinctis ligata fuit. cũ ad se adducta
fuiss; solui eã monuit. & stati sub admirati
one oĩũ q̃ aderãt sanitate mtis & corpis re
cepta cũ gr̃ar actiõe remeauit ad p̃pria.
xxx. Item de clauis⁹ schefenebureh. sororẽ q̃ndã
diabol⁹ ad sca opa. orationis. iugilia & ie
unia. ad p̃ceptionẽ q̃q; facĩnt. & simulas
see angelim lucis hortabat. & cmũ aliũ o/
fessionẽ q̃b⁹ nũq̃ fuit iacuerat. ẽfundere eã
mtebat. Int̃ q̃ etiã ita eã afflixit. qd noĩa
& aspectũ quorũdã hoĩũ & aĩaliũ ĩ tantũ
abhorrebat. qd ipsis uisis ul audit⁹ horribili
uoce p longã horã p̃trepebat. hec ap̃ere &
uenirũ cũ luctis ad scam ugunẽ missa. abea &
xxxi. ĩfortata & a diaboli errore ẽ liberata. E adẽ
uirute alias duas mulieres obsessas a demonio

liberãũ. quas eũa cũ eẽt paupcla & cetã ĩ elemosinã
ei⁹ recepta ĩ spuali habitu uttã felicẽ ẽ sumauit.
xxix. Hĩ ita p̃missis. q̃a ad finẽ opis hui festinam⁹ finẽ q̃q;
uirt sc̃e ugunis q̃b⁹ signis ds ill⁹ illustrare
sore⁹ eũ desc̃pserẽt uideam⁹. Cũ beata ĩquũt mat
dño multis labor⁹ certaminib⁹ deuote militas;
uirt p̃sentis tecto affecta dissolui & ẽ cũ x corpe
cupiebat. cui⁹ desiderio ds exaudiens finẽ suũ sic ipsa
p̃optauit. ac sp̃u ppheie ei reuelauit q̃ & sororib⁹ p̃dixit.
Aug̃ diu utraq; ĩfirmitate laborãs. lxxxx. & y. eratis
suę anno xcvi. octob⁹ ad sponsũ celestẽ felici ĩtitu
gũi. Filie autẽ ipsi⁹ quar. oẽ gaudiũ & solatiũ ĩ
ipsa erat. funeri dilecte mat⁹ amarissime flentes ad
sistebãt. Hãc; de p̃mis ei & de suffragiis⁹ p ipsã o
ferendis ñ dubitarẽt. ppẽ discessionẽ tam ei⁹ q̃ q̃ sep
o solabant⁹ maximo cordi merore afficiebant⁹. Vs
q cui⁹ meriti apd se eẽt. ĩ ĩstinctu suo euidenter declarauit.
Hã sup⁹ habitaclũ ĩ q̃ sca ugo p̃mo ẽpusculo noctis ĉmce
diei felicẽ aĩam do reddidit duo lucidissimi ordi
coloris ar⁹ ĩ firmamẽto apparuerẽt q̃ ad magnitudi
nẽ magne platee se dilatauerẽt. ĩ q̃tuor partes tr
se extendentes quor⁹ alter ab aq̃lone ad austrũ. alter
ab oriente ad occidentẽ p cedebãt. Et ĩ sũmitate q
hi duo ar⁹ uingebant⁹ clara lux ad q̃dritatẽ lunaris
ĉculi cingebat. q̃ latere se p̃tendens tenebr⁹ noctis ab
habitaclo depellere uidebat. In hac luce cruces tan
tas uisa ẽ. p̃mũ parua. s; crescendo p̃tra ĩmensa tanta
q̃ ĩnumerabiles uarii coloris ĉculi ĩ q⁹ singuli sin
gule rutilantes cruciculę oriebant⁹ cũ ĉculis suis
ĉscentes p̃ce tam̃ minores ĉspiciebant⁹. Et cũ he ĩ
firmamẽto se dilatassẽt. lactitudine sua ad orientẽ
magis p̃tingebãt & ad trã ubi⁹ domũ ĩ q̃ sca ugo
ĩstierat. declinare uise sunt. tm monstrabãt. clarificabãt.
Et ẽdendu qd hoc signo ds ostendit q̃nta claritas
te dilectã suã ĩ celestib⁹ illustrauerit. Hec defuerẽt
antq̃ sepelirẽt⁹ miracla. meritũ sc̃itatis ei⁹ adtes
tantia. Hã duo hoies q̃ scm corp⁹ ei⁹ spe bona tan
gere p̃sumpserẽt a gũi ĩfirmitate ou aluerẽt. Et requi
e uenabilit ar uerendis uestis celebris ĩ uenerabi
do loco ẽ sepulta. ũ meritis ei⁹ o⁹ pio corde q̃rentib⁹
p̃stantẽ⁹ multa bñficia. Odor q̃q; mire suauitatis
de sepulc⁹ ei⁹ redolet⁹ dulcedinis suę fragrantia aliquos
hoĩũ nares p̃fundit & pectora. Spam̃ itaq; & ĩ du
uitatẽ ẽdem⁹ ap̃d dñm ei⁹ ẽ memoriã ĩmortale q
& ĩ hac uita donor⁹ suor⁹ p̃rogatiuã ei gratulatur
speciale. cui laus sit & honor in scla sclor⁹ amen.

finis

initium libri Epistolarum et orationum
Sancte Hildegardis.

Augenius seruus seruorū dī dilē
cte in dño filie hild. ppositē in
monte beati Robti. salutem &
apostolicā benedictionē. Miramur
o filia. & inp id qđ circa pot̄ miram̄.
qua deus iam nr̄is tēporib⁹ noua mira
cula ostendit. cū te spu suo ita p fudit.
qđ dicer̄is multa secreta uidere intelli
gere. & proferre. Hoc a quib⁹da uerā
ēis psonis ita ēe pcepimus. qui se fatentur
te & uidisse & audisse. S. quid nos ad hec
dicere ualemus. qui claram scientię ha
bentes ita qđ claudere & aperire possimus.
& hoc prudenter facere p sollicitā negli
gim⁹. Congratulamur igit̄ gr̄ie dei. &
gratulam̄ & dilectionī tuę. hoc admo
nentes ut scias qđ deus superbis resistit.
humilib⁹ aut̄ dat gr̄am. Gr̄am aut̄ hāc
que in te ē conserua & custodi. ut aut ea
que in sp̄u pferenda senseris. prudenter
pferas. quatenus illud audias. ap̄i os tuū.
& adimplebo illud. Qđ aut̄ insinuasti
nobis de loco illo quē in sp̄u tibi p̄uidi
sti. hoc p̄missione & benedictione nr̄a &
cp̄i tui fiat. ita qđ ibi regulariter cum
sororib⁹ tuis uiuas. secūm regulā sc̄i Be
nedicti [illegible] Gig

Omnis pat̄. ego paupcula aplicohild.
forma scripsi tibi hec in uera uisi
one in mistico spiramine. sic̄ deus uoluit
me docere. O fulgens pat̄ in tuo nomine
tu uenisti in tam nr̄am sic̄ ds p̄destina
uit. & uidisti de scriptis ueraciū uisio
nū sic̄ uiuens lux me docuit. & audisti
ea in amplexib⁹ cordis tui. Hē finita est
pars sept̄ię huius. s; tam̄ eadē lux ñ reli
quit me. s; in amma mea ardet sicut
eā ab infantia mea habui. Vnde nunc
mitto tibi litteras istas in uera admoni
tione dei. Et amma mea desiderat. ut
lum̄ de lumine in te luceat. & puros ocu
los tibi īfundat. & sp̄m tuū exsuscitet
ad opus sept̄ię istius. quatin⁹ amma tua
inde coroneť qđ deo placet. quia multi
prudentes de terrenis uiscer⁹ spargūt
hec in mitatione mentiū suarū ppter
pauperē formā que edificata ē in costa.
& que ē idocta de philosophis. Tu ergo
pat̄ pegrinor. audi illū qui ē. fortissi
mus rex in palacio suo sedit. & magnas
columpnas cor̄ se stantes habuit aure
as cingulis p̄emetas. & multis margari
tis & preciosis lapidib⁹ ualde ornatas. S;
regi hinc placuit qđ parua pemā teti
git ut in miraculis uolaret. & ualidus uen
tus illā sustinuit. ne deficeret. Hē iterū
dicit tibi qui ē lux uiuens in supnis
& in abysso lucens. ac latens in abscondi
to audientiū cordiū. Prepara sept̄uā
hanc ad audituū me suscipientiū. & fac
illā uiridē in suco suauis gustus. & ra
dicē ramorū & uolatus foliū contra dia
bolū. & uiues in eternū. Cauę ne sperna
hec mistica dei. quia sunt necessaria in
illa necessitate que absconsa latet. & que
nondū aptē apparet. O dor suauissimus
sis in te. & ñ fatigeris recto itinere. S; &
ille qui loquit̄ & ñ silet. hec dicit ppter
imbecillitatē illoz qui ceci sunt ad uiden
dū & surdi ad audiendū. & muti ad lo
quendū. in nocturnis uisibus mortife
ri laqueis latrocinantiū morti. Quid
dicit. Gladius radiat & circuit. occidēs
illos qui prauę mentis sunt. O qui in
tua psona es fulgens lorica & prima
radix in nouis nuptiis xp̄i. & in duas
partes diuisus. in partē scilicet hanc qđ
amma tua ornata ē in mistico flore
uirginitatis. & in partē hanc qđ ramus
es ecclię. audi illū qui acutus ē in nomi
ne. & fluit in torrente. tibi dicentē.
Oculū de oculo ñ abscidas. & lum̄ de lu
mine ñ abscidas. s; sta in plana uia ne
de cautis illoz amma accuser⁹ que in si
mi tuū posite sunt. nec p̄mitte eas in la
cū p̄ditionis demergi p potestatē con
uiuantiū p̄latorū. Gemma iacet in
ima. s; ut sus ueniens. & illā ualde ele
gantē uidens. pede suū porrigit. eāq;
leuare uult. & in sinū suū ponere. S;

328a

subito aquila ueniens. ipsam gemmā ra
pit. & eam in tegmen alarū suarū imol
lit. & in cancellos palacii regis portat.
Et eadē gēma amate facie regis multū ful
gorē dat. Vnde a rege ualde diligit. Et
rex ppt amorē eiusdē gēme. aquile illi ar
rea caletamenta dat. & eam ob probitatē suā
ualde laudat. Hec tu qui es in ecclesiastice cathedre melio
rē partē tibi elige ut aquila sis ut sum
supans. & ut in animab tibi cōmissis can
cellos ecclie ornes. quatenꝰ in aureis calci
amentis in supiora ueniens. te ipsū alieno
subripias. Nam oculus uidens. uidet &
dicit. Qui sapit & discernit quāq; erra
tas. qui & eas oīs exhilarat. uigilat.
Ualles plangunt sup montes. & montes
cadunt sup ualles. Quom. Subditi mu
dati sunt de disciplina timoris dei. & ido
ōsentari sūt rabie uertices montiū ascen
dere platos ientare. & ipsoꝝ temeritas non
accusat praua opa sua. Sz; dicunt. Vtilis
fit. ut sim platus utilitate. Et omia pla
torū opa habent īdigna. quia eos sibi ex
cellentiores ee dedignant. qm subditi
iam sūt nubes nigre. & in femoribus
suis ñ sunt accincti. sz; despiciunt omia
īstructa agri dicentes. qd hec utilia sit.
Et hoc faciunt. quia uenenosi sūt p in
uidiā. Pauꝑ homo magnā stultitiam
habet. quando uestimenta sua scissa sunt
semp in alterū aspiciens. consideranꝰ quē
colorē uestimentū illi habeat. nec suū
a sorde abluit. Montes autē transiluit
clauum uie ueritatis. & eorū uenera ñ
sunt parata uolare ad montē mirre. Ido
obtenebrate sunt stelle. diuersa nube.
Luna stat. Stelle clamant. qd luna ce
dit. Sol illas pmit. quia nulla earū ela
ret. sz; in turbine implicate sūt. Vnde
o pastor magne. & post xpm nomina
te. pbe lumē montib; & uirgā uallibus.
Da pcepta magistri. & disciplinā subdi
tis. montib iusticiā cū oleo sparsis. & val
libus largitatē obedientie. myrto bono
odore. & fac illis recta tremeta ut ñ appareāt
tales soli tuitione. Puros oculos tuos fac
ut tibiq; oculos habeas. Mens tua puro
fonte rigetur ut eū sole splendeas. & agnū
imiteris. Pauperula forma tremit qd
insono uerboꝝ loquit. ad tam magnū
magistrū. Sz; o mitis pat. antiquus ur
& plator magnificus. dicit hec. Vnde
audi. De primo iudice durigit adre. ut
graues & impios tyrannos etadices. &
ate eicias. ne sterni in magna ruinā sone
sua in tua societate. Esto aut misericors
publicis & priuatis erumpis. qua dis
ñ spernit uulneratos. nec sprnit dolores
tremitū se. Vnde o pastor omniū. audi
hec sup laborantes in fatigatione mul
toꝝ. Lux dicit. Mistica dei scrutat iudi
cia sup unūquēq; secm meritū ultus.
Multi tam homines uolunt habere seru
tutū p zelū suū & p dignoscā mortū
suoꝝ. sz; iudiciū meū neserunt. Quappt
in estimatione sua supra modū mem
brū. ut lupi preda rapientes. Ideo quām
homo dignus sit ppt scelera sua iudicari.
tam ñ non placet qd homo sibimetip
si uult habere iudicū secm arbitriū suū.
Et hoc nolo. Sz; tu unāquāq; causā discer
ne secm materna uiscera mie dei. qui ase
ñ separat mendicū & egenū. qm plus mīt
miam quā sacrificiū. Hinc igit nigri
uolunt abluere nigredinē p turpitudinē
suā. sz; ipsi sūt polluti & furci in folla ra
centes. Illos erige. & adiuua pusillos. Iu
dex qui es pastor populorū. audi ut iu
uas in eternū. Lux iuuens dicit. Dic au
dacī populo qui sibi terrores īuenit in
ua ertantū uanū. Dñs quidā habuit
marmoreā ciuitatē. & uenatores iuen
entes ciuitatē illā īspiciebant. uolentes dis
pgere recta īstructa eius que in flore illo
apparuerūt. quē uirginea mens īuenit.
Et ecce mons magnus & excelsus ualde
elegans & expolitus lapidib factus contra
orientē apparuit. supra quē quoddā edi
ficiū ad orientē stabat de ligno & lapidib

cōmunis edificationis facti. Tunc uenerūt multi rriuli quasi de medio orientis. in idem edificiū fluentes. Ş; & in eodē edificio fortissimus odor bonitatis erat. ſ; tamen cū aqua mixti. Et multus populus īcidē edificiū corruit. in eo curuo corpore ambulans. Ş; alii in quadā ualle corā p̄dicto monte stabant. / & illos adtendebant qui in eodē edificio curui ibant. Et ecce supra eundē montē etiā aliud marmoreū edificium candidissimi & integri lapidis quasi magni turris contra aquilonē stabat. in lucidissima ampulla plena optimi balsami uelut ignis ardens pendebat. & ī cuius pauimēto multū oleum diffluebat. Ş; tamen uentus de aquilone interdū ueniens. / balsamū & oleum illud cōmouit. Tunc multi ex populo in idē edificiū uenerunt. qui & oleo illo spargebant. & balsamo illo in frontib' suis signabant. Et facta ē uox de celo dicens. Isti sunt signati. Et qui hoc in signati sunt. signū hoc ī potuerunt abluere. ſ; ita signati p̄manserūt. / sicut & illi qui in xp̄o renati sunt baptismū suū conseruare debent. Qui autē signati erāt. ad illos qui signati ī fuerunt non transibant nec societatē eorū suscipiebāt. quia si hoc fecissent fatui & inutiles dicerentur. / qui ī signati ī fuerunt ad illos qui signati erant transibant & societatē eorum suscipiebant. & inde optimā partē sibi elegerunt. sicut stella multiplicat splendorē suū in nube. / & sicut femmea forma coronatur in uirginitate. Et uir magnus aurea zona p̄cinctus sup̄ eadē edificia stans. / dextrū brachiū supra marmoreū edificiū. & sinistrū sup̄ aliud posuit. Intellectus iste. / ad duo ītrumita ecclialice dignitatis est. Omnipotens enī pat. ītrinus ut nobile partem a cēlarib' cautis separatā. & in secretis suis corā deo fortiter ardentē. / quā quida insidiatores despicientes. uolūt destruere rectitudinē eius que in filio dei manifeste apparuit. Ş; tamen mons multicie expositus in multis multiplicationib' in ortu ueritatis ascendit. in quo utilis mistri cultio ad dīm tendens & tamē hominibus assistens surrexit. lumen utilitatis hominibus prebens. ita ut etiā plurima doctrina & odor rectarū scripturarū de uigore ueritatis ad rp̄tū fluat. / quas quida eorū in diuersa fine ratione multociens refundunt. Quapp̄ & multi in ea curui, in p̄aycitate ambulant. / ita ut etiā aliqui terrenis ībiantes. turpitudinē illorum imitentur. Ş; etiā in eodē monte multicie p̄dicta pars in secretis suis coram deo ardens. in integritate sua ut diabolo resistat exurgit. optimā partē in deo habens. & in exemplo suo miām ostendens. / ſ; tamē multe temptationes a diabolo emisse. optimā partem illam & ip̄sā miām inquietant. Multi autē homines ad eandē partē tēdunt & uerā miām consequuntur eū optimā partē sibi eligunt. / unde & corā deo signati dicuntur. Et qui signū huius partis susceperunt. / in eo sicut & in baptismo suo fortiter p̄manent. Quapp̄ ad illos qui idem signū non habent socialiter non descendūt ne manes uelut fatui efficiantur. / & qui signū eiusdē partis non habent. ad eundē ordinē socialiter ascendunt. & ita in plurimis bonis multiplicant. Q̄d & ille ostendit qui aurea zona p̄cinctus. demonstrat se ee dīm & hominē. utrosq; scilicet illos & illos regens. / eū brachio fortitudinis sue illos p̄tegit. ita ut in eo fortiter ardeant secularia abicientes. & brachio mansuetudinis sue illos tegit. ita ut utiles in diuina p̄fectione sint. eū lumen ueritatis proximis suis utiliter prebent. Hē tu qui es pater populoꝝ discerne in p̄spicuitate uerba hec. a summo uidice tibi directa p̄ necessitate certaminū. quia superbia uult opprimere humilitatē q̄d ee non debet. / uelut īconuenies eēt si luna uellet pugnare eū sole. splendorē suū cupiens similem facere splendori ipsi. Unde p̄pter hanc ineptam conuenientiā. / fons aquarū clamat adte imitatorē eius. Per me unum & acutum. comprime atq; corrige nugios īsidiatores & furtiuos speculatores qui in plumbum

uertuntur in tortuosis peccatis. & qui de aq
one aspiguntur in nequicia diaboli. & qui
se contrarie porrigunt ad caput plator ii
suor ii p immeritā iniquitatis. Fuga ergo
illos de pastorali cura! quę penā de cauibus
portāt. Et quāuis quida plati sint obum
brati p uicii similitudinē mor ii! tam non decet
aliquos eor ii ppter quosda subditos abici.
Ideo ispice hec p puriss imū o culū. ut n
deficiat honor tuus qui p nom ē tuū tan
git illū qui sunt & ē rectus & iustus pa
tans uias suas in omnib' mis tuūtis suis! ea
prudendo ante illicita duer ū antiquor
Ipse faciat puros oculos tuos qui n sper
nit pupillum & paupetē! qua mons
mirre & thus es p uallib' sordidi pu
tei. Iudi ergo illu qui semp iniquitat ē
tibus oculis! & qui non ē tedios us ppter
pcellas quę sunt pars calcei eor ū qui assi
milantur simulacr is quasi dii sint p pro
spitatē sua. Tu autē qui uis habere pote
statē honor is magni montis in palacio
regis! dilata iustitiā suam ad illius hono
rem. Hoc decet te! ppt clar ū nom tuū.
Hunc ergo aspice in igneū datorē! qui
infundit bonū intellectū hominib'. Si; & qs
homo potest sonare contra uocē illam que
tonuit ascendens sup celos! & que abyssum
supauit ornans ea p tegmen materne ui
ridit atis? Et que ale uentor ū possunt p
uelocitatē sua. curr ere sup uocē illam?
Hum potest uox hec parua pennā facere
uolare sic! ut nullus gladius contra eande
pennā se possit mouere? Potest. Hunc
tu o imitator excelse psone fons uiuus
clamat hec ad te! quia psonā tuam non
decet ut habeas oculos ecor ū & uestigia ni
pereq mor ū. & furtiuā rapinā denudās
altare dei. Et cur hoc faceres? Si; qui hoc
facit! non pot solu ere corrigiā calciamēti
domini ci corpis. Ideo o eunch! castigate
uos. Ego aut o pater. in loco celsitus in osten
so uxta uerba benedictionis tue secūm re
gulā sci Benedicti sub clausura eiusdē lo
ci cū sororib' meis maneo! & hoc me tā
tuente quā defuncta semp obseruari de
fidero. Anastasii papa hildegardis.

Anastasius epe seruus seruor ū dei! hild
Adilecte filie in xpo. salutē & aplicam
benedictionē. Exultamus in dño filia &
gratulamur: qd nom xpi de die in diem
glorificat in te! ita ut & admirantes di
camus. Quis similis tui in fortib' domine?
Quis similis tui? Magnificus in sctitate
terribilis atq; laudabilis! & faciens mira
bilia. Audiuimus eū & uidimus multa
de te. Demus etiā qd pie memorie p
decessor ī cui ad nutriendū sponsam
xpi p dnicā gram successimus. te multo
affectu dilexit. amplexus ē & audiuit. Cui
& nos uestigia secuti. scribere tibi studu
imus. & rescripta tua uidere desideram.
querentes illa que deus in te opa
tur: quāuis nos in bonis claudicem. in ops
tam lassitudine corpis quā mentis mee
suspiramus! cū nos ad celestia p negligen
tiā mā sursū non erigimus ut unde debe
remus. Occultor ū autē cognitor. & uolun
tatē & possibilitatē mām nouit. Admone
mus igit. rogamus. & obnixe tibi iun
gimus. ut cū sororib' tuis p ces ad dñm
fundas. quatinus p uiri tutē ipsius ad uita
lia nos erigere ualeamus! ita ut p hoc e
terna pmia adipiscamur. ad illa in psen
ti uita anhelare non deficientes. Pax ti
bi & omnib' tuis sit. Hyldegardis.

Opsona que es pcellenti ar matura & mo
magistrationis ualde ornate cuncta
que constituta es in desponsatione xpi!
audi illu qui non icepit uiuere. nec lassa
tur in defectione. O homo qui in oculo sci
entie tue lassus es ad refrenandū magnilo
quia superbie in hominib' in sinū tuū posuit!
cur n reuocas naufragos qui de magni
casibus suis surgere non possunt nisi p
adiutor ium? Et quare n abscidis radicē ma
li! que suffocat bonas & utiles herbas. dul
cē gustū & suauissimū odorē habentes?
filiā regis scilicet iustitiā. que in supmis
amplexibus ē. & que tibi cōmissa fuerat! ne

gregis. Tu enim p̄mittis hanc filiā regis sup
terrā p̄sternī quia diadema & decor ruinæ
eius scindit̄ p̄ rubricationē diuersorū mo
rū hominū illorū qui in similitudine ca
nū latrant. & in similitudine gallinarum
que in nocte mēdū cantare temptant. i
eptā exaltationē uocū suarū emittunt. Si
ti sunt simulatores in uocib⁹ suis fictā pacē
ostendentes. si; int̄ se in cordib⁹ suis frenden
tes. uelut canis qui ad sodales sibi notos cau
dam suā mouet. si; probū mulier̄ qui in domo
regis utilis ē dentibus suis mordet. Cur pra
uos mores in hominib⁹ sufferis qui in tenebris
īsipientiæ sunt. ad se quēq; nocua colligentes.
sicut gallina quę in nocte clamans sibimet
terrorē meritur. Qui sic faciunt. in radice
utilitatis non sunt. Audi ergo o homo illū
qui acutā discretionē ualde amat. quā
ut maximū ībrumentū rectitudinis in
struit. qđ cont̄ malū pugnaret. Hoc tu
n̄ facis cū malū non eradicas qđ bonū suf
focare cupis. Si; malū se supbe attollere per
mittis. & hoc facis ppt̄ timorē illorū qui pes
simi īsidiatores sunt in nocturnis īsidijs:
plus amantes pecuniā mortis quā pulcrā
filiā regis scilicet iustitiā. Omnia aut̄ opa quę
deus operatus ē. lucidissima sunt. Audi o homo.
Iam supnus pat̄. ante exortū mundi in
secreto suo ītonuit. O mi fili. Et globū mun
di exortus ē. hoc qđ pat̄ intonuit excipiens.
diuersis tamē speciebus creaturarū adhuc
in obscuro latentib⁹. In ipso aut̄ qđ scripsi
tū ē dixitq; deus fiat. diuersę species creaturæ
processerunt. Sic p uerbū & ppter uerbū pa
tris. omnes creaturę facte sunt in uoluntate
patris. Deus aut̄ omnia uidet. & omnia p̄no
uit. Si; malū nec surgendo nec cadendo. qđ
quā p se facere aut creare aut operari pot̄.
quia nichil est. si; tantū fallax optio & con
traria opinio cōputatur. ita qđ homo ma
lū operatur cū hoc qđ contrarium est facit.
Quia aut̄ deus filiū suū in mundū. ut dia
bolus (qui malū amplectendo cognomē &
homen suggessit) superaretur p eum. & ut
etiā homo qui p malū perierat redimeret.

Quapp̄ deus spernit puersa opera. uidelicet
fornicationes. homicidia. rapinas. sectiones.
tyrannides & simulationes iniquorū hominū.
quę ea p filiū suū contriuit. qui spolia tartha
rei tyranni omnino dissipit. Vnde tu o ho
mo qui sedes in principali cathedra dñi con
temptus quando malū amplecteris ita qđ
illud non abiicis si; oscularis. quando ipsum
sub silentio in prauis hominib⁹ sustines. Et
ideo omnis terra turbatur p magnā inscitiā
tudinē errorū. quia qđ deus destruxit
homo amat. Et tu o roma uelut in extre
mis iacens conturbaberis. ita qđ fortitudo
pectu tuor̄ sup quos hactenus stetisti lan
guescet. quin filiam regis uidelicet iustitiā
non ardenti amore si; quasi in torpore dor
mitionis amas. ita ut eam ate expellas. im
& ipsa ate fugere uult. si non reuocaueris
eam. Si; tam magni montes maxillā adiu
torij tibi adhuc p̄bebunt. te sursū erigen
tes & magnus lignus magnarū arborum
te fulcientes. ita qđ non tota in honore tuo
iudicaret in decore desponsationis xp̄i omni
no dissipaberis. quin aliquas alas ornamēti
tui habeas. usq; dū ueniat nyx mortū diuer
sorū irrisionū. multā infamiā emittentium.
Cauе ergo ne ad ritū paganorū te cōmisce
re uelis. ne cadas. Hinc audi illū qui uidit.
& non exterminabit̄. Mundus modo ē in
lasciuia. postea erit in tristicia. deīde in
terrore. ita ut non curent homines se oc
cidi. In oīb⁹ his sunt inclusa tempora petu
lantię. & inclusa tempora contritionis. & in
tercia tempora fulgurū & tonitruū diuer
sarū iniquitatū. Oculus enī furit. nasus ra
pit. os occidit. Pectus aut̄ saluabit. ubi au
rora uelut splendor primi ortus appare
bit. Quę ū secuntur in nouo desiderio. & i
nouo studio. ducenda non sunt. Si; ille qui
sine defectione magnus ē. modo paruū ha
buiculū tetigit ut illud miracula uideret
& ignotas litteras formaret. ac ignotā lin
guā p̄meret. atq; ut multimodā si; sibi q
sonantē melodiā sonaret. Et dictū ē illi.
Hoc qđ in lingua desup tibi ostensa. non

nota dissimulatores peccatorū

i. epiphora

330a

fecim formā humane, constituerit ptulerit. qm̄ constitutio hec tibi data nonē. ille qui limā habet. ad aptū sonū hominū expoli re non negligat. Tu aut̄ o homo apparens ẏ structuris pastor. surge & curre citius ad iustitiā. ita ut coram magno medico non accu seris qd oule ipsius asorde non exterseris nec oleo unxeris. Ubi aut̄ uoluntas crimina nes cit. & ubi homo desiderii non rapuit. ibi homo omino mẏsticū uulnus non cadit. ẏ culpa huī ignorantie, p flagella tergit̄. Ergo o tu homo sta in recto itinere & deus saluabit te. ita qd in stabilitū benedictio nis & electionis te reducet. & in eternum uiues. Adrianus papa. hildegardi

Adrianus epc̄ seruus seruorū dei. hil. dilecte, in xp̄o filie, p̄posite, scī robti. salutē & apostolicā benedictionē. Gaudem' filia & exultamus in dño. qd honestatis tue, opimo ita longe lateq; diffundit̄ ut multis fias odor uite, in uitā. & a turba fideliū populoz in tui p̄conii exclametur. Que est ista. que, ascendit p desertū tanquam uirgula fumi. Unde cū animū tuū usq; adeo estimemus diuini amoris igne fuccen di ut ad bene opandū exhortatione aliq̄ non indigeas. supuacaneū duximus exhor tatoria tibi uerba multiplicare. animūq; tuū uirtute diuina sufficienter innixū. aliq̄ uerboꝝ suppositione fulcire. Uerutamen quia & ignis aura flante fit grandior. & nelox equus calcaribus urgetur. ad cursū id tue, religionis duximus ẏponendū. ut uidelicet a memoria tua non excidat. qa non ī̄cipienti s; pficienti palma debetur & gla. dicente dño. Vincenti dabo edere de ligno uite. qd ē in paradyso dei mei. Co gita itaq; filia qm̄ ille serpens qui primū hominē a paradyso deiecit. magnos p̄dere cupit ut iob. & denotato uida. ad cribrum dos apostolos expetit potestatē. & quia sepe multos ee uocatos. paucos aut̄ electos. ita in tra numerū paucoꝝ te colligē. ita usq; ad finē in scā conuersatione p̄sibe. ita erectas dispositionis tue, sorores salutis opib' ītrue. ut eū eis partē ad illud gaudiū ualeas pre tante dño p̄uenire. qd nec oculus uidit. nec auris audiuit. nec in cor hominis as cendit. De cetero aut̄ cōmonitoria uerba de te audire desideram'. quia spū murmu rorū dei imbuta diceris. unde plurimū gaudemus. & diuine gr̄e, gla̅m damus.

Qui uitā inuentib; hildegardis: dat. dicit. O homo dura duriciā leonū & fortitudinē leopardorū pacicndo sus tinebis. & naufragiū in captiua predarū sentiet. qm̄ omnib; his datus es in fatiga tionē ad te currentib'. Habes aut̄ intelli gibile intellectū cōtē seruissimos mores ho minū. in quib' estuando frenabis capillos currentiū equorū. qui non desistunt cur rere ad semitas predarū. Si; tam̄ ryxando contra te ipsū. ītimas te mittū quasi ad pro bitatē quorūdā hominū. ubi celas locellos aliquorū qui mortui sunt p̄fari in plani tiis. Unde pacieris prugnā seuicie, p̄hoz. si; destrues mobilia reliquiarū illoz. qui in fouea uadunt p asperitatē fuam. Artam uiā habes fortissime, clausi que, non uadit habent̄ ad ayma in forma sardii. Inpe tore ergo tuo quere saluationē aquarū ne in turbinē uadas si; ut in manuetudine requiescas ad languorē & luporē illoz. qui p̄mixti sunt macerationē diuersorū uulne rū. in hoc imitans saluatorē tuū qui te re demit. Si; hoc graue pondus magisterii qd portas non est in īdignatione dei. ubi enā mores ursorū & pardorū. & inimicū nene nū aspidis. tibi & subsequentib' te occurret. si; gladius dei illos occidet. ita dum inter te. ut subiectis tuis frenū imponas. nec eos malum aduersus te loqui sinas. Unde & ne ra lux tibi dicit. Quare ñ p̄cutis nequitio sos seruos qui tibi occulte īsidiantur sic armes, que pungunt. Uigila ergo stre nue. qd postulat causa in moribus populi in hoc tempore. O mitissime pat̄ memora re qd homo in terra es. & ne timeas qua deus derelinquat te. qm̄ lumen illius-

Dilectissimi & gloriosa ẏsona que, p
mi conuersatio et p uerbū dei p
ne, rationalis & irrationalis
sto facta ē. tibi specialiter ideo
dinali regni celestis p mansionem
ceat lugendi atq;
ta p̄destinatione concessit. Tu quoq; ex
ma ẏsa materia omnium spiritu
ta. dum alij alijs bona
doctorū imitando p̄bem
deum non sibi adr
mutatoribus sint
priores seos qui car
& se ipsos cū manifest
mulcie, contra uicia diab
roborabant. & cū bona
angeli in dei aspicieb
pat̄ benigni patrē
filii & ad se reuer
ẏsa illum occidens
& sanctari ex latronu
caligine confusa.
& pietatē mie, desig
anima que solem dici p̄
ecclia que, dū estimatis cal
humane, iustitie, dei caret.
zelum dei corripe & ole
magt. qm̄ deus magis
oleamibi. Hunc o mitissim
mee
genia nra cora pa
ecclesiam. oremus ut dig
pompe, forme respicere
magna tribuere, eo qd abbas de
fratres eius primile
me, contribuerunt quia semp
de qua semp magna cauc
nobis ne aliquatenus nobis
nos & religio
non concederet religi
in nobis destrueretur.
adiuua nos. ut uel
obtineamus uel alios ut

mdebit. Alexandro aplico. hildegardis.

O summa & gloriosa ꝑsona que ꝑ mū constituta es ꝑ uerbū dei ꝑ qd omnis creatura racionalis & irracionalis m genere suo facta ē. tibi specialit̄ idem uerbū clauel regni celestis ꝑ mdumentū humanitatis sue scilicet ligandi atq; sol uendi potestatē concessit. Tu quoq; excel lentissime pat̄ materia ommū spiritua lū ꝑsonarū existis. que tuba iusticie dei sonant in ecclia que uarijs ornamētis cir cūamicta fulget. dum alij alijs bona ex empla uitā sanctorū imitando ꝑbent. q & siquid recti agunt deo non sibi adtri buunt. & de bonis imitatoribus suis gau dent sequentes priores eos qui carnem suā domabant. & seipsos cū manifesta uictoria celestis milicie cont̄ tricia diaboli pugnantes roborabant. & cū bona ho nestate uelut angeli in deū aspiciebant. Sic & tu ō mitis pat̄ benigni patrē imita re qui penitentē filiū & ad se reuertentē saginatū uitulū ꝓpt̄ illum occidens cum gaudio suscepit. & sauciati ex latronibus uulnera uino lauit caligine confusa. aspira tē correptionis & pietatē mie designat. & stella matutina que solem diei ꝑcutit rit elto in ecclia que diu estimatis caligi ne confusa lumine iusticie dei caret. & tu ergo secm̄ zelum dei corripe & oleo mie penitentes unge. qm̄ dens magis mult miam quā holocaustū. Hunc o mitissime pater ego & sorores mee gemina nra cora pater na pietate tua flectimus. orantes ut digne tis pauptatē parpcule forme respicere. que nunc in magna tristicia sumus. eo qd abbas de monte sci vyronis & fratres eius priuilegi is & electioni nre contradicunt quā semper habuimus. de qua semp magna cautela ꝑuidencia nobis est ne aliquatenus nobis tol latur quia si nobis timoratos & religiosos quales querimus non concederet religio spiritalis omino in nobis destrueretur. Un de dne mi ꝓpt̄ dm adiuua nos. ut uel e lectionē mām obtineamus uel alios ubi possimus qui nos secm̄ deum & utilitatem mām ꝑcurent libere queramus & accipiam. Hunc iterū rogamus te pissime pater ne peticionē nrām & etiā nuncios ultos despici as qui p fidele amicū nrm monui te peten tes ad nos diuertertis. & hoc qd apud te ob tinere querunt facias. quatenus post finem huius uite que ad uesperū iam declinat. in deficientē lucē ꝑ uenias & dulcē uocē dm audias. Fuge seruе bone. quia sup pauca fuisti fidelis. sup multa te constituā int in gaudiū dñi tui. Inclina ergo supplica tionib⁹ nris aurem tue pietatis & nobis & illis clara dies sis. ut ex indulgentia tue largitatis cōmunit dño gratulemur. qua tenus & tu in eterna felicitate semp gau deas. Responsū Alexandri ad Wezelinū ꝑ.

Alexander seruus seruorū dei dilecto filio ꝑposito sci Andree in colonia salutē & apostolicā benedictionē. Ex parte dilecte in xpo filie nre hildigardis prio risse montis sci Roberti in bingā & sororū earūdē loci. ad nrām audientiam noueris ꝑuenisse. qd cū magistrū sibi & ꝑpositū de monasterio sci vyronis sicut conuene rant elegissent. abbas ipsius loci que de pso na monasterij sui facta fuerat concedere noluit. sc. eandē ꝑsonā eis remisit adhuc as signare. Unde qm̄ pdictis sororib⁹ in his que ad salutē ꝑtinent animarū diligent conuenit ꝓuideri. discretioni tue ꝑ apos tolica scripta mandamus. quatenus utrāq; partē cū sup hoc fueris requisitus. ad tuā ꝑsentiā conuocet. & racionib⁹ sup electione ꝑpositi hinc inde diligentius intellectis. cau sam ipsam iusticia mediante decidas. & si pdictē sorores de illo monasterio ꝑpositū habere non poterunt. facias ut saltē de alio habeant competentē. Henrico archiepo hild.

Henricus dei gra mogontine sedis archiepc. hild dilecte magistre de monte beati roberti confessoris gram suam cū paterno affectu. Cū multa bona & admiranda miracula de te audiamus. pigricie mee reputandū ē. qd

3319

te tam sepe non uisitamus ut possemus. S;
plurimis negotiis impediti! animũ ad ea
que eterna sunt uix aliquando & tarde
sustollere ualemus. Vt autẽ ad id ueniam
ad qđ ẽtendimus! notũ tibi facimus. qđ
nuncij quidã religiosi cuiusdã nobilis
ecclie nobis note ad nos puenerunt. ob
nixe rogantes quatinus soror illa quam
petunt que apud te in religioso habitu
manet. eis secũm electionem suã conceda
tur in abbatissam. Qđ & nos auctoritate
pl̃ationis & paternitatis nr̃e. tibi manda
mus & mandando iniungimus! ita ut in
p̃senti eam querentib; & desiderantibus
ad magisteriũ suũ rep̃sentes. Quod si fece
ris gr̃am nr̃am deiecpsi plus quã hactenus
experta fueris senties. sin autẽ. eade tibi
uerũ fortius mandabimus! nec cessabimus
diu p̃cepta nr̃a in hoc facto compleas.

Perspicuus Responsũ hildegardis.
fons qui non ẽ fallax s; ueritus! dicit.
Hę cause que de potestate huius puelle fuit
allate apud deum ĩutiles fiunt! qm̃ ego alt̃
& pfundus ac circumiens. qui sum ĩsciens
nix eas nec constitui nec elegi! s; facte sũt
in conuiuenti audacia ignorantiũ cordiũ.
O mĩ fideles audiant hec in capacib̃ auribus̃
cordis. & non in auribus̃ que forsit audiunt
ut pecus qđ sonũ capit! & non uerbum.
Sp̃e dei in zelo suo dicit. O pastores plangite
te & lugete in hoc tempore quia nescitis
quid facitis. eũ officia in deo constituta ~~con~~
~~stituta~~ dispergitis in facultates pecunie & in
stultitiã prauorũ hominũ timorẽ dei non
habentiũ! ubi & maledicta. malitiosa &
minantia uerba uita ĩ sunt audienda. Iurge
ge trr̃e hoc m̃ in superbe clare. non sr̃e in deo ex
tente! s; in pensi p̃suptionis flagitiose. no
lumtatis ure. S; & ille qe. oho t dicit. dudũ q
in multis seruistis me negligis. Celum de
ultione dñi apertũ ẽ! & nunc ĩmensis fune
dimilli sunt. Tu autẽ surge quia dies tui
breues sunt! & reminiscere quia nabuchodo
nosor cecidit! & qđ corona ipsi' p̃sit. Et
alij multi ceciderunt! qui se reme-

te in celum exaltauerunt. Ach tu cinis
quare non erubescis in altum te sparge
re! cũ debeas ẽe in putredine? Hinc er
go tabidi erubescant. Tu uero surge & ma
ledictionẽ relinque! illã fugiendo. Arnol
Arnolduis dei gr̃a duis archiepe. hild.
mogontine sedis archiepe! hild. deo
dicate uirginũ & magistre in monte bea
ti robti confessoris gr̃am suam! cũ paterna
dilectione. Scimus quia sp̃e ubi uult. &
quẽ uult ĩspirat! diuidens unicuq; dona
sua prout uult. Hoc autẽ dicimus! mchil
hesitantes de te. Nam quid mirũ ẽ si ille
inspiratione sua te docet. qui quondam
agricultores & siccomoros uellicantes pro
phetas constituit! & asinã humana uerba
pferre fecit. Dona ergo dei refutare non
debemus! nec ualemus. Rogamus autẽ di
lectionẽ tuã ut p̃cibus tuis ad dñm nobis
succurtas. quatenus dies nr̃i in timore & i
amore creatoris nr̃i saltẽ sint. ita ut in
bonis consũmati uitã in longitudine di
erũ ppetue felicitatis habere meremur.

O pater! uiuens Hildegardis.
lumen hec uerba m̃ ad te dicit.
Quare facie tuã abscondis a deo! qsi in per
turbatione tracunde mentis tue? Nam
mistica uerba ame non pfero. s; sicũt qđ
ea in uiuenti lumine uideo! ita qđ sepe
illa que mentis mee non desiderat. & que
etiã uoluntas mea non querit m̃ ostendun
tur! s; illa multociens coacta uideo. Pos
co tam̃ a deo ut auxiliũ suũ tibi non sit
quasi exiliũ. & anima tua sit deuota in
pura scientia! respiciens in speculũ salua
tionis. ut in eternũ uiuas. Splendidum
etiã lumen gr̃e dei ate minquã abscedat.
s; mia dei te protegat! ita ne antiquus i
niciator te decipiat. Hinc autẽ oculis tu
is in deo uiuat! & uiriditas anime tue n
aresca. Iux uiuens tibi dicit. Cur non
es fortis in timore meo? Et quare zelum
habes quasi tristicie exercitibus! ita ut sup
ando deicias qđ tibi contrarium ẽ. S; hoc
nolo. De oculo autẽ cordis tui inquietã

mentē absterge. & de templo & de populo tuo iniusticiam abscide. quia tempus vel lorū in moribꝫ hominū nunc ĩstat. ita qđ nec in disciplina nec in districtione timoris dñi sunt. Tu tamē ne formides eos ad bonū coercere. qm̄ sine hoc tribulatione & angustiā sustinueris. ne paueas. quia filius dei eadē passus ē. Surge ergo ad dñm. qm̄ tempus tuū cito veniet.

Cristianus dei gr̄a magunt̄ine sedis archiepc. hild. dilecte magistre sororū de seō robto in pmptis. devotionē gr̄e tue. tam cū paterno q̄m cū filiali affectu. Plurimis negociis impediti. ꝑpauca tibi scribim. cū tamē dilatato corde toto mentis animo ad piam dilectionē tuā anhelemus. Et quia diuino spū te inspirata cognoscimus exhortatoria verba tua desideramus. qm̄ diu terreno regno exteri ser uire conamur. celestē regē multociens inter uus negligimus. Ieḡ & orationibꝫ tuis ac sororū que apud te sunt nos cōmittimus. ita ut ꝑ illas adiuti turbinibꝫ & ꝓcellis huius seculi in quibꝫ multū fatigamur. deo fauente currente clementer eripiamur. Hos autē nobis in omnibꝫ necessitatibꝫ uris adesse. ac in omnibꝫ ꝓdesse. ꝓout deus donauerit. pro certo sciatis.

Responsum hildegardis.

Multica visio tibi dicit. O tu psona ꝑlati omnis. in luce xp̄i ab ipso constituta es. quecūq; dñatui omnis potestas a deo ē. Deo autem nullus similis inuentus ē. Ipse pat̄ omnium ē. qm̄ ab ipso omnia ꝓcedunt & ob hoc ea regit. & sacerdos in sacerdotali officio ē quia ꝑ priū sacrificiū qđ homo factus ē hominem liberauit. In nutrimento nāq; illo sacerdos ē. qđ scriptū ē. Iuravit dñs & non penitebit eum. tu es sacerdos in eternū secūm ordinem melchisedech. Deus quippe in semetipso ꝑdestinauerat homo fieri sine omni maculositate peccati. & sine omni negligentia emendantis penitentie & sine omni commixtione & diuisione que in homine cū peccatis sunt. quatenus ita mitis uniceret ut in melchisedech ꝑfiguratus ē. Tu autē o homo qui nunc in die es. antequā nox aduenat cū plus operari non possis. studē ut in recta potestate populū tuū ꝓcepta dei doceas. & in recta iusticia eum regas sicut deus eum regit. & ꝑ magnū studium in mia eum habeas. qm̄ deus ꝑ semetipsum eū liberauit. Tali enim modo magistratus. dominatio. & potestas a deo ē. Si; & de māmona iniquitatis amicos ꝑ mias tibi fac. quatenus cū defeceris in eterna tabernacula te suscipiant. Hunc ó pat̄ & magister ꝑt xp̄m pauperē formā de uero lumine tibi hec scribentē audi. ut omnibus in necessitate positis qui ad te confugiunt auxilium porrigas. quatenus ꝑpt̄ gaudium illud qđ eis impenditur in gaudiū eternorū tabernaculoꝝ suscipiaris. & in eterna beatitudine ad quā deus te creauit in eternū uiuas.

hildegard. Ad archiepm Cristianū.

Omnipotentissime pat̄ & dñe qui in luce filii xp̄i sup omnes ecclie pastor constitutus es. summo deo & paterne pietati tue gr̄as humilit̄ agimus. pro eo qđ litteras paupertatis mee misericorditer suscepisti. & qđ ꝑ nobis tribulatis & angustiatis in mia tua litteras ad ꝑlatos nros mogunt̄inā mittere dignatus es. & etiā ꝑ dilectos; verbis solite clementie tue. quibus ꝑ dominū hermannū ecclie scōrū apostolorū in coloma decanū ita consolare & letificare. sumus. qđ in omni tribulatione & angustia nra sicut filie ad te dilectū patrē secure confugimus. Unde bone dōne nos famule tue. que sedemus in tristicia tribulationis & angustie in spū humilitatis pedibꝫ tuis ꝓuolute. eam tam intolerabilis doloris nri in pura uerita te lacrimabiliter tibi aperimus. ea fiducia qđ ignea caritas que deus ē tibi inspiret ut cū paterna pietate lamentabilem uocē qua in tribulatione nra afflicte ad te clamamus misericorditer exaudire digneris. O mitis pater cū ꝑlati nri mogunt̄ini mortuū uiuentem ante mortē suā a banno dei absolutū & omnibꝫ xp̄ianę fidei sacramentis munitū sicut etiā ante in litteris tibi insinuauimus apud nos sepultū a cimiterio nro eicere nos uoluisse. : uel a diuinis nos cessare

ego ad uerū lumen ut soleo aspexi. & in illo deus mi ꝓcepit ne unquā uoluntario con

sensu meo exceretur. quē ipse a finu ecclie in
glām salutionis deputandū susceperit. qm
nigredo magni piculi nobis inde puenret.
eo qđ contra uoluntatē eius uertatis esset.
Si enim ste timor omnipotentis dei mihi
non obstitisset. eis humilit obedissem. &
quēcumq; in nomine tuo qui dñs & aduoca
tus noster es. eundē mortuū utilissent effer
re. si excōmunicatus non esset seruandum
nis ecclie grata uoluntate concessissem. Cū
aut p aliquod tempus ñ sine magno dolore
& tristicia cessassemus. in uera unione am
me mee a sūmo iudice cuius p̄cepto resistere
ausa non fui pondere grauissime ifirmitatis
coacta ad p̄latos nros in mogumtiā uenī. &
uerba que in uero lumine uidetā ut ipse in
p̄cepit scripta rep̄sentaui. quatenus in illis
cognoscerent. que uoluntas dei in hac causa
esset. Venīā quoq; coram ipsis qui tunc aderāt
amaris lacrimis petens. ab eis flebilit & sup
plicit miam quesiui! s; cū oculi eorū ita ca
ligassent. ut nullo respectu nūe me respice
re potuissent. plena lacrimis ab eis discessi.
S; cū plurimi hominēs sup nos mia moue
rent. licet p uoluntate sua nos adiuuare non
possent. fidelis amicus tuus scilicet colonien
sis archiep̄s ad ipsos in mogumtiā uenit. &
quoda multe libero homine assistente. qui
sufficientib' rebus; probare uolunt. qđ ipse
& p̄decessus mortuus adhuc in corpe manens
cū part in eodē grecsin fuissent. part etiā
a bamo eodē loco eadē hora ab eodē sacerdote
soluti ēent. eodē sacerdote etiā qui eos absol
uit p̄sente ab eis cognita huiꝰ rei ueritate
idem p̄sul de te p̄sumens licentiā celebrandi
diuina usq; ad reditū tuū secure & in pace ob
tinuit. Cū aut dulcissime dñe maximā fi
duciā in mia tua haberemus. p eosdē p̄latos
nros post reuersionē suā aroma sinodo
litteras tuas diuinorū mādatorias accepim'
quas ut paterne pietati tue confido nūquā
misisses si ueritatē huiꝰ rei agnouisses. sicq;
mitissime pat in priori ligatura multo ma
iori dolore & tristicia tuimet ipsi' ussione
constituē fimus. Unde in ussione amme
mee in qua nūquā me aliquo uerbo tur
basti ussa sum corde & ore dicere. Melius
ē m̄ icidere in manus hominū quā dere
linquere p̄ceptū dei mei. Ergo mitissime
pater obsecro te in amore spē sci ut p̄ter
pietatē eterni patris. qui p salute hom
nis in sinum uirginis uteri dolentis & ploratis
filiarum tuarū lacrimas despicere ñ uelis
que ob timorē dei tribulationes & angustias
has uni' iuste ligature sustinem. Spe scē
ifirmdat tibi. ut ita sup nos mia moueat
ut etiā tu post finē uite tue pro hoc mīam
consequaris. Cristian' archiepe. hildegardi.

Cristianus dei gīa mogumtine sedis ar
chiepe. reuerende & in xp̄o dilecte dñe
hild. & uniuersis sponsis xp̄i cū ipsa deo
famulantib'. de ur tue in ur tuā ascende
re. & dīm deorū in syon uidere. Et si iā adm
randa ac laudanda potentia dei. & salua
toris nri clementia minime sufficientes.
imo prorsus idigni simus. tuo tam ut dig
ni efficiamur carissima in xp̄o dña
sectulo confisi suffragio. illū grārū actione
p̄sequimur. a quo oīe datū optimū. & oīne
donū p fectū descendens ut pote a patre
luminū. cui in anima tua digne compla
cuit. & eam uero & ēestimabili lumine suo
illustrauit. cui gīa p̄uenīente & subsequē
te collatū ē sēe devotioni tue cū maria ad
pedes dīm sedere. & supne uerbum ussionib'
uacare. Hec manifesta sēe conuersationis
tue idicia. & stupenda ueritatis testimo
nia. ita animā mīam carissima in xp̄o dīa
tuus ussionibus. ne dicā p̄cib' obligatā te
nent. ut quicquid umquā scīt nouū nus
accedere nouerimus. ad hoc cordis nri in
tentionē. merito ēestimare debeamus. spon
tes. & firmā post dīm in tua sēritate fiduciā
habentes. nos sēissimo odoramento orationū
tuarū. gīam dei p̄uenīentē & subsequentē
tuarū. gīam dei p̄uenīentē & subsequentē
p̄cepe. & hanc peccatricē animā mīam
tue sēritatis inuentu. clementiā creatoris
sui. sibi tandē placitā ēuenire. Unde est
qđ sup tribulatione & afflictione quā ex

suspensione diuinorū una cecū sacer commen
tus sustinet. tanto artius nobis condolem̄
quanto euidentius innocentiā nr̄am in hac
parte ꝑpendere ualemus. Verū quia consta
bat ecclie sepultū apud ecclīam nr̄am de
functū. in uita sua excōmunicationis sen
tentiā incurrisse. dum adhuc eidē ecclie de
absolutione ipsius incertū extitit. nobis ne
rum ꝓpt̄ statuta sc̄orum patrū non euitan
da. clamorē cleri declinare. & scandalū ecclie
dissimulare periculosū nimis fuit. donec ido
neo testimonio bonor̄ uirorū. in facie ecclie
illū absolutū fuisse cōprobetur. Proinde
ur̄e ut dignū ē afflictioni ex intimo corde
cōpatientes. ecclie magnitme rescripsimus.
in hunc modū. ut si bonorū uirorū ueraci
assertione de absolutione p̄fati defuncti ei
ostensū fuerit. diuina uobis officia celebra
ri p̄cipimus. rogantes & obnixe scītati ur̄e
supplicantes. quatin̄ si ex culpa nr̄a uel ignora
ntia uos in hac parte molestatum̄. peremti
nemā. non subtrahatis mām. & patrē. mise
ricordiarū ꝓ nobis exorare dignemini. ut sa
nos & incolumes nos uīro sēo conspectui & ecclie
magnitme repsentet ad honorē dei & ecclie
ur̄e. & salutē animē ur̄e. Conseruet uobis do
minus sanctitatē & sēritatem. Hertwig⁹ bremēsis

Hildegardi magistre archiepī. hildeg.
sēi robti in xp̄o. h. bremensis archiepc
& richardus abbatissę frat̄. id quod ē loco so
rorū & plus quā sororis obedientiam. Honorifico
tibi sororē nr̄am illam meā. immo tuā. meā
corpore. tuam anima. unuersę carnis mā
trasse. & honorē quā ei contulerā parumpen
disse. dū ad regē terrenū irem. regi celorū
dño suo obedisse. & sēe & pie confessam fuis
se. & unctam oleo sēo post confessionē. &
habita plena xp̄ianitate. & claustrū tuum
ex toto corde lacrimabiliter desideralse! seq;
dño ꝑ matrē eius & johannē cōmittens. &
signo crucis tercio signato trinitatē & uni
tatē & ~~unitatē~~ confitens. in pfecta fide dei
& spe & caritate. certi sumus. nii. kalendas
nouemb obiit. Rogo ergo te si dignus sum
quantū possū. quantū te dilexit eam dilige

& si in aliquo delinquisse uidetur. cum ex ea
non fuerit si; ex me. saltē lacrimas eius quā
pro recessu claustri ipsius effudit. quarum
multi testes sunt adtendas. & nisi mors im
pedisset. uix habita licentia adte uenisset!
& quia morte detenta ē. me ꝓ ea uenturū
si deo placet scias. Sis; deus qui remunerator
omnū bonorū ē de bonis quę sibi exhibuisti
sola mtē omnis & sup̄ omnis tam cognatos quā
amicos. de quib⁹ deo & in gratulabar̄! hic
& in futuro ad omnē uoluntatē tuā te re
muneret. Sororib⁹ tuis de oīb⁹ benefactis
tuis ggās referas. Responsū hildegardis

Qui in primo die te uidit. & oculos tibi
ad uidendū cum uolantib⁹ permisit omnis
creaturę dedit. & qui hominē speculum in
plenitudine omnium miraculor̄ suorū fecit.
ut scientia dei in illo clareat sicut scriptū
est. qm̄ dns celsus & filius excelsi omnis. ale ad te
aspiciat! & te ad ipsius uoluntatē dirigat.
Homo tangit dm̄ qui nec initiū nec finem
habet ubi racionalitas in homine dm̄ imi
tatur! & scientia boni & mali dm̄ ostendit.
Sic ē rota eternitatis. Ipse etiā deus faciat
ut malū illud fugias qd̄ in primo die ceperit
& bona uoluntate caret! & qd̄ dm̄ semper
contēdit. faciat etiā intre fenestras quę in
celesti ierlm̄ luceant. quę sunt pulcra edi
ficia in muris tuis⁹. & faciat te uolare in am
plexibus caritatis dei. sicut ille dixit quē ds
ꝑfuderat. Qui sunt hi qui ut nubes uolant!
& quasi columbę ad fenestras suas. Et iterū.
Ego paupercula forma! uidi in te lum̄ salua
tionis. Hunc p̄cepta dei imple quę gās ipsius
tibi dat! & quę spe scs te docet. Sis; & in spu
multiei dom̄ tibi dico. Tu es laudabilis psona
quę necessaria ē homini. habens in altissimo
deo successionē qd̄ ē pontificale officiū! ideo
oculus tuus dm̄ uideat. sensus tuus iustitiā
eius intelligat. & cor tuū in amore dei arde
at ut anima tua non deficiat! Si; sta in fimo
studio edificare turrī celestis ierlm̄! & deus
det tibi adiutricē uidelicet dilectissimam
matrē meam. Esto etiā lucida stella
lucens in tenebris noctiū pauor̄ hominū

& velox cervus currens ad fontē aquē venit.
R. espice quia in hoc tempore multi pastores sunt ceci. claudi. & raptores pecunie mortis. suffocantes iusticiā dei. ſ; deus sciens omia. scit ubi pastoralis cura utilis ē. ꝙ deo fidelis homo. ſ non circueat querens ꝓlationē. Qđ si quesierit in iniqua mente sua potestatē magis voluptate appetens quā voluntatē dī ispicientis. lupus rapax in psona sua ē & anima ipsius nūquā querit spiritalia. ſ; ibi simo
-15- ma ē. Vnde & in spū tibi dico. O quā magnū miraculū ē in salutatione anime hominū illorū qui in ꝓlatione absq; simoma sūt. quos deus ita ispicit qđ gla eius in ipsis non obumbratē. ſ; facit in ipsis velut fortis bellator qui hoc studet ne ab ullo superetē. ſ; ut victoria ipsius stabilis sit. Hunc audi. Sic factū ē in filia mea R. quā filiam meā nomino quia plena caritas in anima mea fuit ad ipsam. qñ iuuenis lux in fortissima visione docuit me ipsam amare. Audi. Deus eam in hoc zelo habuit. qđ voluptas seculi illam amplecti nō potuit. ſ; contra eam pugnauit. quāmus ipsa velut flos in pulcritudine & decore in simphonia huius seculi appareret. S; dū ipsa adhuc in corpore viueret. audiui de ipsa i vera visione dicī. O virginitas. in regali thalamo stas. Ipsa enī in virginea virga in celsissimo ordine societatē habet. unde filie hȳ on gaudent. S; tamē antiquus serpens volu it eam a beato honore retrahere. ꝑ altam gene rositatē humanitatis. ſ; sumus iudex traxit hanc filiā meam ad se. abscidens de illa omnē humanā glām. Vnde anima mea magnā fi duciā habet in ea. quāmus mundus pulcram formā & prudentiā ipsius dū in corpore vi veret diligeret. S; deus illam plus dilexit. Id circo noluit ds amicā suam dare inimico amatori. id ē mundo. Hunc tu o care sedens in ui ce xpi. ꝓfice voluntatē anime sororis tue. qm postulat necessitas obedientie. Et ut ipsa semper sollicita fuit ꝓfe. ita & tu nunc esto pro anima ipsius. & fac bona opa secūm studium ipsius. Vnde & ego abicio de corde meo dolorem illū. quē in fecisti in hac filia mea. Deus concedat tibi ꝓfectus gratie sororū rorem gr̄e sue. & beatā remunerationē in futuro seculo.

Arnoldus dei gra colonensis archiepc colonensis archiepe. hildē. lucerne ardenti in domo dñi de monte sci roboī. mp rectione dei celi cōnotari. Si bene valens. & omia que circa nos sunt dirigunt a dño. cum gaudemus. ſ; & nos meritis viris valemus. Quia enī viri iam dudum disposuimus. ad uos minime uenire valuimus. in quantū impsentiarū posumus nos nobis cōmittimus. manus mas in uras damus. fidem fidei commungimus. totū nos nobis cōmendamus. Preterea librū quē ipsa diuino spū ispirata scripsisti. remota oīi occasione qua nec uolumus nec possumus eo carere. si ꝓparatus sine non. ꝓsentiū portatorē nobis transmittere non dubitetis. ubi dñm temptare nolumus. si; ubi mirabilia eius videre desideramus. Responsū
I n vera visione hec vidi. dixit Hildegardis ergo. Quendā hominē in valle cuidā magni montis video stantē. qui optionē in gustu anime. sue habet. Et idem homo mittit optionē quā habet in altitudinē eiusdem montis. & aer ipsius montis illam suscepta qđ inde igneū colorē accipit. sicut oleū qđ ab igne accenditur. S; mundę anime que ab īmundis separate sunt veniunt. & aerem illum in alas suas suscipiunt. & ide celeres in volatu suo fiunt. Qđ nobilissimus pat̄ familias videſ. dicit. Vnde veritis. Que respondent. Quidā alienus homo in valle montis stans. suauissimū ventū in altitudinē ipsi ad nos mittit. & inde velocēs facte sumus ad volandū ad te. Et idem pat̄familias ad eas dicit. Iste homo quāmus alonge stet amē tamē ꝓpt̄ eum fū quo nos ad me mittit volo illū amare. Qui aut̄ bene vult vigilare. hunc intellectū percipiat. Deus multociens ꝓpter orationes sanctorū de lupis agnos facit. sicut etiā de publicanis multos. Vnde & qui omia novit. dicit. Vide ne dñm in spelunceis latronū ames. & ne ipsū in vanitatib⁹ nomines. ita qđ dñm tantū in verbis inocēs & non in opib⁹. Qui m in verbo loquit. illi respon

debo/ qui aũt in prouerbiis i loquitur illi alienus fiũ. Nam contumaciã deleo. & contradictionem illoꝝ qui me contemp nunt ꝑ memetipsũ contero. Ve ue malo iniquorũ ſperuentiũ me. Hoc audi o homo ſi uiuere uis/ alioquin gladius meus ꝑcu tiet te. Hunc aũt o paſtor populi tui. ego paupercula ſcripta ueracũ uiſionũ ſtarum tibi miſi ſicut petiſti. nichil humani ingenii. & proprię uoluntatis mee. contumacia. ſi; quę ideficiens huic compoſitione ſua & e ſdẽ uerbis manifeſtare noluit. quoꝫ ſibi placuit/ cũ nec ipſũ qd tibi nunc ſcribo ingenio meo nec ullo humano arbitrio. ſed ſupna oſtenſione cõpoſitũ ſit. Archiepc ma

Ego moguntinenſis eccłie dei gra uenſis. hild: minister & archiepc licet indignus/ hild ſorori & magiſtre de ſco rupto in pin gui. quicquid ualet peccatoris oratio. & ꝑ huius carmis tropheũ. ad amplexus celeſtis ſponſi cũ prudentib⁹ uirginibus introire. Ego peccator in ualle lacrimarũ poſitus mul tis ſeculi turbinib⁹ & procellis attritus. intus ti mores. foris pugnas paſſus. obnixe tuã poſ tulo dilectionẽ ut pro me ꝑces fundere dig neris/ quatenus diuina mia ſue ꝑietatis uiſce ra ſup me aplat & ab omnib⁹ tribulationib; clementer eripiat. quia & imperator ꝑ ſeip mam qd nunc in eccłia ẽ nobis uim inferre conatur. Memiſſe & eũ debet caritas tua uirgo deo digna quia cũ eem ap̃ mogon tiam in curia eiuſdẽ imperatoris. ſeus oratio nib⁹ tuis attentius me cõmendaui. pro eo ut ꝑ tuam intercessionẽ ſtatus uite mee ꝑfectum haberet in dño/ & felicẽ conſummationẽ. Vñ etiã pollicita es paruitati mee/ ut acceptis litteris meis. ſecũm qd dñs dignaretur tibi reuelare non grauereris in reſcribere. Huius pollicitationis debitũ/ requirit paruitas mea a tua ſcitate. Vale uirgo dei/ & mem to mei. Quicquid tamen illud ẽ qd reſcribis/ pone ſub ſigillo. R. eſponſũ hildegardis.

Oratio ꝑſona que in uice filii dei uiuentis es/ ſtatui tuum nunc uideo uelut duos parietes quaſi angulari lapide coniunc tos/ quoꝝ alter ut candida nubes apparet. alter aliquantulũ umbroſus/ ſic tamen qd nec candor ille huic umbroſitati. nec eadem umbroſitas huic candori ſe intermiſcet. Parietes iſti labo res tui ſunt. animo tuo communi. ubi ex alterã par te intentio & ſuſpiria tua ꝑ anguſtiã uiam ad dñm in candore anhelant. & ex altera cir cuitus laboris tui aliquantulũ in umbroſita te ad populũ tibi ſubiectũ ꝑtinet/ ita tamen qd candorẽ intentionis tue uelut domeſti cũ habes. & umbroſitatẽ ſeculariũ laborum uelut quoddam tibi alienũ iſpicis. nec hęc ſibi intermiſceri ꝑmittis/ & ideo fatigationẽ in animo tuo frequenter habes. Nam intentionẽ tuã ad dñm. & laborẽ tuum ad populũ non habes uelut unũ/ ſi; cũ bona intentione ad celeſtia anhelas. & cũ populũ in deo ꝑcuras in una mercede coniungi poſſunt. ſicut & xp̃c celeſtib⁹ ihefit. & tamen ad populũ ſe iclinauit/ ut ſcriptũ ẽ. Deus eſtis/ & filii excelſi omnes. Dii ſcilicet in celeſtibus/ & filii excelſi in terra tione populi. Tu ergo pat. labores tuos fonte ſa pientie ꝑfunde. quẽ due filie hauſerunt qui regalibus ueſtib⁹ circũdate ſunt. uidelicet cari tas & obedientia. qm̃ ſapientia cũ caritate omnia ordinauit plurimos paruulos educendo ut dicit. gyrũ celi circuiui ſola/ & quia deus hominũ ꝑ obedientiã ꝑceptũ dedit. Veſtimẽ tũ quidẽ caritatis ẽ. qd multũ dei in angeli eo ordine aſpicit/ ſi; ueſtimentũ obedientie circũiectio humanitatis dñi ẽ. Iſte puelle adiuuã tuã pulſant/ & caritas ad te dicit. Tecũ manere deſidero. & uolo ut in lectũ ſtra ti tui me ponas. & in diligenti amicicia me ha beas. Nam quando uulnera cũ mia tangis & tergis in lecto tuo iaceo. & quando ſimplices & bene uiuentes cũ benignolentia in deo re nes. in diligenti amicicia tua ſũ. Si; & obe dientia ad te. Tecũ maneo. ꝑ̃ ligaturam legis/ & ꝑceptorũ dei. Ergo ſtrenue & in for ti ui me tene/ non ut uilicũ. ſi; ut cariſſimã amicã. Nam in initio baptiſmi me ſuſcepiſti & in aliqua ꝓgreſſione tua me tenuiſti/ ſci licet in diſciplina ſubiectionis & in ꝓlatione ubi ꝑceptis dei obediſti. Caritas enim ma

334a

teria mea ē. & ex illa orta sum. O pater: / sapientia uerū tibi dicit. Esto similis patrifamilias qui stultitiā filiorū suoꝝ nunc audit. & tamē prudentiā suam non deserit. / uehit etiā ego celestia & terrestria in utilitate populi iūnū commungo. Tange ergo & terge uulnera. & simplices & bene uiuentes tene. atq; gaudiū in utraq; parte habe deo adiuuante. Hunc o pat ego paupcula forma uideo quia uoluntas tua iamiā uirtutū optat quę tibi ueniet. / ita qđ in ulis uirtutib⁹ molendinū finis corporis tui cōplebis. Qui ē & qui omnia pscrutatur: / animā & corpus tuū in salute sua tenet.

Hillin⁹ treuirorū archiepc. hildegardi.

Hillinus dei gra treuirorū humilis minist⁹ & seruus ac cognāt archiepc licet indignus. / hild' carissime sorori agnū & sponsū sequi quocūq; uerit. Qm̄ dei sapientię quę infirma mundi eligit ut fortia confundat. iocundū sibi habitaculū in tua uirginitate elegere complacuit. lucis suę gram̄ in spū consilij & scientię amplioris in te largius effudit. / cuius ut arbitror lucis effusione etiam aliorū mentes ad studia melioꝝ & salutis uiciniora excitari uoluit & illustrari. / te mediante matre uenerāda & sincerissima caritate amplectenda. Sup ē igit̄ uirgo xpi dilectissima uere uirtutis cuius sub umbra quieuisti. cuius fructus gusturi tuo dulcis & amplexabilis. uere īquam uirtutis propagines in hoc mare pcelsius latius extendere. celestis poculi quo ebriaris dulcissimū saporē ad lucra animaꝝ quaq; uersū propensius deriuare quę gratis accepisti gratis dare. ne forte arguaris lucernam ad utilitatē proximorū accensam. sub modio abscondere uoluisse. R. ogo ergo mat̄ sca cū ceteris ad portū consolationis tuę confugientib⁹ spe consequendi desiderij mei uberrima fretus. rogo īquā & contestor uiscera tua materna p scam̄ caritatē. quatenꝰ de cella illa regis uinaria. (cui uoluptatis habundantia etiā in hac uita mirabilit̄ debriaris.) guttas aliquas ad me peccatorē p p̄ sentium latorē stillare scripto digneris. / tū propt̄ eum qui tibi ea posse prestitit.

tū ea propt̄ ut ueritatis experientia comprobet. qđ quorūdā auctorib⁹ de gra tibi collatus infusa. rumor dubitanter infert. Ille igit̄ qui cepit inte / bonū opus consummet in uita uiuentiū. **R. esponsū hildegardis.**

Sapientia sonat dicens. Hunc sequaris tēpus muliebris formę ē. Vt adam nouū testamentū omnis ultricę / & tradix omnis seminis hominū fuit. Postea in genere ipsius uirilis animus surrexit qui tres turmas exiit. / uelut arbor quę se in tres ramos extendit. Prima turma talis erat qđ filij adę elegerunt quicquid possibilitas eoꝝ habuit. sed a quod homines in temeritate homicidij surrexerunt. / tercia ū qđ fecerūt quicquid in idolis & similib⁹ erroribus nouerunt. Nunc arbor hęt arida ē. / & mundus in multis periculis enervatus ē. Tempus enim illud ad tempus illud respicit. / quando p ma mulier uirū primo uiro in deceptione fecit. Sꝫ tam̄ uir plures uxores habet. / qm̄ mulier pficere possit. Mulier aut̄ ē fons sapientię & fons pleni gaudij. quas partes uir ad pfectū ducit. Hę. hę. tempus hoc nec frigidum nec calidū ē. / s; squalidū. Post hęc tempus ueniet. / qđ in magnus periculis mutatur more. in uilitia & ferocitate uno uirtutes uirtutes pferet. Deide error errantiū errorū flabit. sicut quatuor uenti qui in magnis periculis famā suam effundunt. Hunc aut̄ o pastor audi. quia gra dei in uasa te non constituit. unde uilitiā ipsius comme / tū bona opa facere ceperis cito fatigaris. cū uero ad hymphoniā uocaris. ita qđ ad orationē consilius uiuo areseris. Hę. hę. qui in uice xpi et auditi. Quida rex quandā urbē in magnis honorib⁹ habuit. quā tribus uiris de suis hominib⁹ cōmendauit. / ita ut eam illuc in custodia haberent. Primo aut̄ turrim secdo planiciē urbis. tercio murū ipsius eum propugnaculis cōmisit. Tu in turri positus es. / populus tuus in planiciē urbis. / clerus aut̄ tuus sup murū eius cū ꝓpugnaculis. Quod si murus urbis ipugnabitur. & planicies uastabitur. tu tam̄ turrim eius custodi

& talis esto ne tota urbs destruatur: & non dis
simulabit. Species columbe te docet. & verbum
dei non caret in te sententia. Hinc ergo virgi
la. & in virga ferrea conteres eos. doce. &
ulnera tibi commissorū ungue. & in eter
nū vindex. Eberhardus babinbergensis epc. hild.

Eberhardus dei gra babinbergensis eccliē
epc licet indignus. hild venerabili sorori
ri & magistre de seō robro deuote dilectionis
obsequium. & eterne beatitudinis meritū.
Supna fauente gra tue sectatis p̄conii circū
quaq; auribus populorū dulciter resonat. ita ut
vere possimus dicere. quia xp̄i bonus odor
sumus deo. Sz; & qm dns de celo p̄spexit sup
filios hominū. ut videat si quis intelligat
aut forte habitandē in te requirat. huius bo
ne opinionis tue fragrantia odorati. ad
dñm qui in te veneratur & consulit. ex toto
occurrimus. Qd' em multis preclusisti. nimi
rū non denegabis. Nam cū de curia imperia
toris p̄ te transiremus. quia spū scō imbuta
es tue caritati exponendū cōmisimus. in patre
manet eternitas. in filio equalitas. in spū scō
eternitatis equalitatisq; connexio. qd & nec
secūm qd deus tibi revelavit expositū videre
desideramus. Dns tecū sit. ut & nos oration
bus tuis adiuvemur. Responsū hildegardis.

Qui est & qui non erat. dicit. Qui sto
non aresces in dilecti fluento odoris
balsami. quod ē unedo que p̄benda ē stultis
mentib' que non habent ubera materne
mīe que fugant. Que hec ū habent. deficiūt.
Prebe ergo tuis lampadē regis ne marcescere
dispegantur. & surge vigens in lumine. hē
o pater. ego parpetula ad videndū lum̄ p̄spexi.
& secūm qd tibi in vera visione vidi & audivi
qd tibi exponi petisti ita expositū non vi
bis meis. sz; veri luminis eius nunqm ullus
defectus ē. in hunc modū transmitto. In
patre manet etnitas. Hoc ē. Eternitati pa
tris nec abscindendū nec addendū ē. quia
etnitas manet in similitudine rote. que
nec ceptit nec finē habet. Sic in patre est
etnitas ante omnē creaturā. quia semp &
semp eternitas fuit. Et que ē eternitas.
Deus ē. Eternitas aut non est eternitas. nisi
in p̄fecta vita. Ideo deus vivit in etnitate
Vita aut non p̄cedit de mortalitate. si; vita
ē in vita. Arbor enim non floret nisi de viri
ditate. nec lapis ē sine humore. nec ulla cre
atura sine vi sua. Ipsa etiā viventis eterni
tas. non ē sine floriditate. Quoniā verbū
patris. omnē creaturā in officio suo p̄vidit.
Et sic pat in fortissima vi sua. ociosus non
est. Unde deus pat nominatur. qm omnia
ab eo nascuntur. Et ideo etiā in patre ma
net etnitas quia ipse ante principiū pat
fuit. & eternus ante ceptionē fulgentiū
opum. que omnia in p̄scientia eternitatis
apparuerunt. Qd aut in patre manet.
hoc ita non ē. sicut causa in homine ē.
que aliquando dubia ē. aliqndo preteri
ta. aliquando futura. aliqndo nova. ali
qndo vetus. Sz; semp stabile est qd in patre
ē. Pater claritas ē. & illa claritas splendorē
habet. & splendor ille ignē. & unū sunt.
Quisquis hoc in fide non habet dīm ū videt.
quia de eo abscidere vult qd ē. qm deus di
videndus non ē. Opa etiā que deus condi
dit. integrā proprietatē nominū suoz ū
habent. quando homo illa dividit. Cla
ritas ē paternitas ex qua omnia nascunt
& que omnia circūdat. quia de ui ipsi' sit.
Nam & eade vis hominē fecit. & in ipsū
spiraculū vite misit. Sz; & homo in eade
vi efficacē effectū in se habet. Quomodo.
Caro de carne & bonū de eo qd' bonū est in
bona fama emittit. & in bono exemplo in
alio homine augetur. Ista & carnaliter &
spiritaliter in homine sunt. quia aliud de
alio p̄cedit. Homo vitia opa sua valde di
ligit. quia de scientia sua in actu sunt. sic
& deus vult ut sua vis p̄ omnia genera se os
tendat. quia opus eius sunt. Et splendor
oculos dat. & splendor ille filius ē qui ocu
los dedit cū dixit fiat. Tunc omnia in viven
ti oculo corporaliter apparuerunt. Et ignis
hec duo vocabula penetrat qui dis ē. quia
possibile non esset. ut claritas splendore ca
reret. Et si ullus ignis careret claritas ū claret

ceret.' nec splendor fulgeret. Ignigne enim
flamma & lumen lateret.' alioquin ignis ñ
esset. In filio equalitas. Quom.' Oīa creature
ante eum in patre fuerunt. ipso eas in semet
ipso ordinante.' quas postea filius pfecit in o
pere. Quom.' Scilicet sicut homo qui in semet
ipso sciam magm opis habet. qđ pea in
uerbo suo pfert.' ita ut illud in bono rumo
re pcedat. Pater ordinat.' filius aut opatur.
Nam pater oīa in semetipso oīa ordina
uit. & filius ea in ope cōpleuit. Et lumen est de
lumine ante eum in eternitate qđ erat in pn
cipio.' & hoc ē filius qui ex patre splendet. &
p quē oīa creature facte sunt. Et etiā filius
tunc ea induit de homine quē de limo for
maverat.' que ante corporaliter non apparu
it. Sic deus oīa opa sua cora se ut lumen
indit.' & quando fiat dicit. unūqdq; secm
genus suum tunc ea induit. Tunc deus ad opus
suum se ipm ordinauit.' & sic in parte ista equalitas
etiā ad hominē in filio dei manet. qm ipse
humanitatē induit.' sicut & opa dei corpora
sua induerunt. Deus enim oīa opa sua pfici
uit que patrauit. unde in humilitate huma
nitatis ad hominē se ipm ordinauit. quia diuini
tas tam pfecta ē. qđ nichilo in homine non
pareceret qđ contra bonū pugnat nisi hu
manitatē induisset. qm oīa p ipsum facta sunt
& sine ipso factum est nichil. Oīs enim res vi
sibiles & palpabiles atq; egrotabiles p ipsum fa
cte sunt. & has oīs in aliqua necessitate ho
minis pducit. quasdā scilicet ad amplexionē
caritatis. quasdā ad timorē. quasdā ad disci
plinā. quasdā ad cautelam cuiusq; cause. Et
sine ipso factum ē nichil. Hoc nichil. superbia ē.
Ista enim optimo ē que in se respicit.' & que in
nullum conficit. Nam ipsa vult qđ deus non
vult.' & semp hoc cōputat qđ ipsa contra
it.' & tenebrosa ē. quia lumen veritatis despe
xit.' & incepit qđ pficere non potuit. unde ni
chil ē. quia a deo nec facta nec creata ē. Ipsa
in primo angelo incepit cum ille fulgorē suum in
spexit. & optionē unxit. & non vidit de quo
eumde fulgorē haberet. sed in seipso dixit.
dūs ēe volo.' & alium nolo. Sic egla euis ab ip
so etanuit & eam pdidit.' & princeps gehen
ne factus ē. Tunc deus alio filio suo glām
illius dedit. qui in tam robusta in factus ē
qđ oīs creature ipsi assunt.' & qui etiam
in tam forti in constitutus ē. ut glām illā
p oīa non pderet. In illa enim malecthe
ne qua diabolus dīm nolunt. stultitia in ho
mine deo in honore similis ēe desiderauit.
scilicet ut deus ē. sed tam illum amorē qđ dm
ēe scivit. n amisit. Unde materia diaboli
oīno tenebrosa ē. quia claritatē dei ēe no
luit. Adam autē claritatē dei ēe voluit. sed i
societate eius ēe desiderauit. unde pfectus
in materia sua ē. qm aliquid luciđ in eo ē.
sed tam plenus multis miseriis ē. In spūs scō
eternitatis equalitatisq; connexio. Spūs sēs ignis
vis ē.' & non extinguibilis ignis qui undiq
p flagrantiā apparet. & undiq extinguit.
Ipse enim spūs sēs eternitatē & equalitatem p
fundit & connectit. ita ut unum sint sicut
homo manipulum constringit. quia si manu
pulus n cōstringeret manipulus n esset. sed
dispgeret.' & sicut faber duas turres ferri ei
igne in unum conjungit. Unde ē sicut ferri
filius ensis. qui undiq; vibrat. Spūs sēs eterni
tatē ostendit. equalitatē accendit.' ita qđ
unum sunt. Spūs sēs ignis & unita in eternitate
& equalitate vita ē. quia deus vivit. Sol enim
candidus ē & lumen eius flagrat. atq; ignis in
eo ardet qui totum mundum illuminat.' & una
tota apparet. Si; quelibet causa in qua nulla
vis ē mortua ē sicut abscisum ligni ab arbo
re aridum ē.' quia viriditatē non habet. Spūs
sēs enim est solidamentum & vivificatio. Nam
eternitas.' non esset eternitas sine spū scō. Equa
litas quoq;.' non esset equalitas sine spū scō.
Et spūs sēs in ambobus est.' & unum in duum
tate unus deus ē. Rationalitas etiā res vi
res habet. scilicet sonum. verbum. sufflatum.
In patre filius ē ut verbum in sono.' spūs sēs
mutuoq; ut sufflatus in sono & verbo. Et
he tres psone ut pfatum est unus deus sunt.
In patre eternitas quia nullus ante illum.'
& eternitas non incepit. sicut opa dei prin
cipium habent. In filio aut equalitas. cum

filius de patre nūquā abscessit. / nec pater filio carnit. S; in spū scō connexio quia filius in patre semp manfit & pater cū filio. qm spe ses in eis ignea uita ē & unū sunt. Et sep tū ē. Spe dm replenit orbem terrarū. Hoc ē. Omnis creature que uidentur & non uidentur. spiritali uita non carent. / & quasi homo non cognoscit. intellectus eius querit donec cognoscat. Nam de uiriditate flores. / de floribus fructus pomorū sunt. Nubes etiā cum sum habent. Luna quoq; & stelle cū igne flagrant. Ligna p uiriditatē flores educunt. / aqua temperatē & uentū mundando & riuulos educendo habet. Terra etiā humiditatē cū sudore habet. Nam omnis creature habent qd uidetur & qd non uidetur. Quod uidetur debile ē. / & qd non uidet forte & utile ē. Hoc intellectus hominis querit ut cognoscat. / qm illud nō uidet. Hę sunt uires opum spe sci. Et hoc qd continet omnia. Qd est hoc? Homo continet omnia. Quomodo. Dominando. uiendo. uibendo. Hoc deus illi secm se donauit. Scientiā habet uocis. Hoc ē racionalitas. / que cū uoce sonat. Nox ē corpis racionalitas. anima calor aeris ignis. / & unū sunt. Ideo quando racionalitas dictando creando p uocē audit. omnia opa ipius pficiunt. & p hoc adē ei creare. / qua ut iubet sic erit. Ideo omnia opa dei in ama non sunt. Nam si quispiā uas plenū pecuma haberet. / magnū gaudiū inde teneret. S; si in uase nichil eēt. / p minimo illud haberet. In prauis opibus ianitas ē. & fugiunt ignē spe sci. Tunc adē eis delectatio peccandi. / de suggestione diaboli. Cū aut homo prauia opa sua p nichilo cōputari cognoscit. & tamen ab eis reuersionē facit. similis ē pegrino filio qui post famē suam panis patris sui recordatus ē. & dixit. Pater peccaui in celū & coram te. / in celum qua in racionalitate celestis sū. & coram te qua te dm scio. Tunc diabolum repudiat. / & demo dm sibi eligit. Inde omnia uicia diaboli confundumtur & omnis celestis armonie mutantur. qua quod m inutilitate luxum primis cōputabant. in principali utilitate columpnā mubi postea nident. qua que uilia uident postea puleriora eligunt. qm omnia uicia diaboli in utilitate p nichilo computant. In ipsis enim prauis opibus utilitas non ē. si; utilitatē in bonis opibus faciunt. Hęc sunt opa spe sci. Hinc o pastor & pater populorū. / ds tibi det ut ad lumen illud puenias ubi scientiā uere beatitudinis accipias. Epe

Guntherus dei gra spirensis hui: spirensis ecclie minister & epe. / hild magistre de monte sci robti mpn pgs. / salutem eternā in xpo. Qd bonus odor es tam remotis quā uicinis. & de spū scō solamen omnib te querentibus diuine pietati gras referimus. Unde & certū habere debet dilectio tua qd honorē & utilitatē ecclie tue libenti animo uidemus. / & modis omnib quib uoluntatē nram in pfectū eiusdem ecclie tue effectui mancipare poterimus libenter faciemus. Rogamus aut intime scitatē tuā quatenus p dilectione nra dm p nobis mpellas. & orationibus tuis eū nobis placabilem facias. / & scias omnem ambiguitate remota. qd si deus uitā nobis concesserit. non carebis honesta remuneratione. Nam uultū ē ut oratio nū tuarū suffragia nobis impendas. / sicut & nos de necessitate tua solliciti mur. Rescripta quoq; tua ad nos de sideramus. Hildegar dis.

Lux summe inspirationis. / o homo tibi dicit. Admonitionē spe sci que in te ascendit. non abscidas ate p malam consuetudinē opum tuorum. / qua deus requirit in te qd olim adtendit p citam ouem reducere. quando crimina hominū absterfit. Et antiquus illusor confusus ē. / cū eum fortissimus bellator superauit. Deus p fenestras aspicit ad te. / qua pius & misericors ē. Hoc nullus homo deridcat. / p ullam opinionē uolunta-

tus fuę. Audi. Hanc causam admonitio
nis dei noli abscidere ate. ne deus te p
cutiat p flagella sua / qm̃ multi in se
lo suo hanc irremeabilē causam pser
nere. qđ sodales ipsius p socios suos ipsū
in ostensione sua deridebunt. Unde ar
cum admonitionis suę vibrat. / demon
stranś quia nullus ei resistere possit
Unde tu homo qui multa negredine
tuoluris es. surge citius post ruinam
& edifica in celestibus. / ut negri & sor
dida erubescant in tua exaltatione
cū surgis a negredine tua. quia ani
ma tua vix vivit ꝓpt̃ opa tua. Tu
enī aspicis quasi ꝓfiguram ad aliam
uitā. / quę itentio fulget intę sicut au
rora lucis. Mens tua erubescat & exerrit
se in magnis torm̃tis. ubi pnegnis natu
ra te affligit in tortuosis desideriis
hunc humorē euade. Audi homo. Ha
quidā terrā habuit quę magnā vim
in se ostendit. quando arator illā
euertit. ita qđ multo germine pro
tulit quęq; fructū qui in ipsa semina
batur. Tunc placuit viro huic ut i
terra illa hortū aromatū faceret. / &
in eo crescerent aromata in suauissimo
odore ad medicinā vulnerū & cicatri
cū. Et terra illa melior effecta ē. quā
prius fuisset. Hunc tu o homo eligę. /
quid in his duab' partib' tibi utilius sit.
fundam̃tū enī celestis ierlm positum
ē primū de illis lapidib' qui in magn
mis casibus vulnerati etant. & in cicatri
cib' uiciorū pollutis. qui postmodū cri
mina sua opprimunt in pententia.
saber mundi / fundam̃tū illud ꝑmū
de rugosis & ipolitis lapidib' posuit.
Et lapides illi. / totā ciuitatē dei sustēn
tant. Ideo fuge lasciuiā hui' mundi
in naufragio imunditię. & esto simi
lis sarcio & similis topazio. & velox fie
ris haurire in lingua purissimū
fontē. / & vivet in eternū.

Epc wormaciensis. hilvegarvs.

Cimiracdus dei gra wormaciensis ecclię
cōfugimus licet epe. / huld' dilectę soro
ri de monte sci robti cū heu parua ora
tionū exhibitione. / sua tamē in omni obsequ
deuotionē. Deo gras agimus qui te lucer
nā clarissimā aureo candelabro ꝓposuit
& lucis suę claritatē longe lateq; ꝓ te in
domo sua clarescere fecit. Quappt̃ soror
& filia dilectissima. / ex radijs quib' te sole
iusticię idubitanter illuminari credimus.
nubila mētis nr̃ę quę nos obprimunt ex
icongruenti tribulationū turbine & di
uersarū cogitationū inundatione. depel
li obnixe exoramus. Plurima quidē sci
tati tuę necesse haberemus significare. si
explicare
plenitas uerborū tibi eam non obstitisset. /
nunc autē uoce ꝓ pśentē latorē tibi pśen
tialiter loquimur. / & responsū admoni
tis tuę toto corde exflagitamus. Respon
sum hilvegarii.

Tu pśona es sedens sup
cathedram xpi. / & iurgam ferream in ma
nu tua habes ad regendū ones tuas. Aspi
ce ad solem iusticię & ad plurimas stellā
quę sunt genera iurtutū. ut ñ deficias
in cibo uitę quia bonus pastor ē qui sem
per in bonis opibus floret. / & qui in ue
ta uiriditate oues suas pascit. Hoc tibi
ille det qui in prima die sonuit. & in
cui' uerbo oīs creatura ꝓcessit. & qui
in nouissimo die tuba canet. ita qđ oēs
filios hominū suscitabit. Nam quidā
homines iuste uiuentes tabernaculum
dei sunt. / quia deus in eis habitat. Homo
enī edificiū dei ē in quo ipse mansionē
habet. qm̃ igneā animā in illū mittit quę
cū racionalitate in dilatatiōe uolat. quę
admodū muri sui latitudinē domus com
phendit. Si; & qui p̃ p̃cepta dei in opib'
suis iustificatus ē in quib' legē dei non
neglexit. celestē ierlm edificat. qui uero
secm̃ carnē operatur & non secm̃ spm̃.
de sua edificatione cadet. Qui ū propri
etatē uoluntatis suę de se abscidit. / celes
te edificiū cū margaritis & ꝑciosis lapi
dib' & optimo auro ornat. Tu itaq; te

28, 29

30, 31, 32

talem fac ut lapis p̄ciosus fiat. & in summa
ierusalē ornetis. Epc ostantiensis. hilt̄.

Ch. Constantiensis ecclie dei gr̄a epc. quā
uis indignus & idignus. hild̄ sponse xp̄i
de cenobio sēi robti in pmptis. itumq; car
tis augmentū. & utriq; utte felicissimū
cursum. fama sapientie tue longe lateq;
diffusa. a non multis ueridicis m̄ relata. ad
id desiderū me puocauit. ut de remotis
partib⁹ solacū atq; subleuamē tuū quererē
& me p̄cibus tuis cōmendarē. Dur̄ nāq;
est. ut qui utte sue moderamina nescit re
nere. iudex fiat utte alienę. Quappē dilec
tionē tuam sincera deuotione deposco. qua
tenus apud dīm orationib⁹ tuis m̄ succur
ras. & rescripto tuo me munias. quia tam
propria uoluntas mea quā cuncta terrena
fere oīnib⁹ modis a seruitio dei me abstra
hit. Responsum hilvegardis.

Ultissima lux dicit. O homo mentē tuam
angue quę p̄forat consiliū antiquorum
p̄latorū. quos non tetigit uentosa mens
uanitatū. Qualis ē estimatio tua. qui non
erubescis ambulare in tenebris p̄ gustum
opis tui. Nam reuelatio illi cui mebri occul
ti ē. ostendit p̄ inuentē oculum qd arcus
ꝛeli dei temeritati hominū minatur.
Cur non uides ubi sit mamona iniquitatis.
in quo te excuses. Multi opatū uenerunt in
castris suis. & querunt artā uiam & angus
tā. tu uō labia tua moues p̄ magniloquios
sufflatus mortū cordis tui. & ad idignatio
nē illos reduces. Unde dirige te a tenebris
in uias rectas. & illumina sensum cordis tui.
ne tibi dicat pater omniū. Quare p̄ stulti
am ascendis columpnā. quā non fecisti.
Nam dies obscuratur illi qui non opatur
in uiis recti utmeris qd tu p̄cauē. Surge ꝯ
citius & ambula recta utmera ante quam
sol tibi occidat & ante quā dies tui defici
ant. Epc urdunensis. hilvegardi.

Adelbertus dei gr̄a urdunensis ecclie
minister & epc quāuis idignus. hil
matri sue carissime de monte sēi robti. u
sionib⁹ dei delectari p̄sentib⁹ & eternis. be
nedicta gr̄a dīm de loco sēo suo. que te sibi
ateneris animis tuis manicpauit famula.
Ego aut̄ tanquā si cecus uer uidenti mon
strare uelit. caritati tue suggero ut gr̄am
illam cū humilitate cognoscas. adten
dendo p̄phetā illius antiqui balaam.
qui licet nouissima sua in contrariū po
pulo dei direxerit. memorabile tamē est
in uisione sua cū dixit. Qui cadit. & sic ap
tuntur oculi eius. humilitatē p̄fecto in u
sione significauit. Doctor quoq; gentium
dixit. ne magnitudo reuelationū extol
lat me. & cetera. Hec itaq; magis fiducia
mei affectus ad uos dicta sunt. quā p̄sūp
tione doctrine. Porro noueritis qd ad
uos in p̄senti uenire non possū. licet pro
pe uos sim. tamē iachuer sitatib⁹ meis uos
fidam patronā in orationib⁹ uris expeto.
& sororū uri collegii ancillarū dei suffra
gus adiuuari postulo. Ut ē qd scriptū
ur̄m habere non meritū. qd nunc saltem
meream oro. Responsum hilvegardē.

Lux uiuens que miracula ostendit. dicit.
Qui pater es in p̄sona tua & pastor in
p̄positione animarū. extende brachiū
tuū ne inimicus homo superseminet zizā
nia in agro tuo. Proinde ergo hortum
illum quē diuinū domū plantauit. &
caue ne aromata illi sint arida. si; abeis
putredinē abscide. & eam foras mitte. que
utilitatē illorū suffocat. Et sic face ea ui
tescere. Nam quando sol radios suos ab
scondit. mundus etiā gaudiū suū subtra
hit. Et dico. Non obscura hortū tuū in
medio silentij. si; in uero lumine cū discre
tione corripe ea que corripienda sunt.
Illumina quoq; templū tuū p̄ benuolen
tiam. atq; in turibulo tuo ignē accen
de murram ponens. ita ut fumus ei⁹
ascendat ad palatiū uirentis dei. Et
in eternū uiues. Epc leodicensis.

Rudolfus dei gr̄a hilvegardi.
leodicensium epc.
hild̄ famule xp̄i de seō rubro
in pmptis. regi regū iocundā seruire.

30, 31, 32

33, 34

337a

& vranii eternę beatitudinis apphende
re. ⁊n maxima mentis & corpis fluctu
atione constitutus tibi scribere dispo
sui. quia elementia dei minus īdigeo.
quā īmuneris malis me offendisse & ir
ritasse non abnego. Quia igitur dilec
tissima soror uerecūdīam tecum ēe nolī.
admoneo & rogo p miām ipsi⁹ scītatem
tuā. ut omīno michi fluctuanti & adte
confugiū facienti. manū porrigas. Cu
ta namq; tibi sit p negligentia ame re
mouenda deuotis pēbris īnigilare. &
quicquid ex īdeficienti & uacuenti lumi
ne tibi ostensū fuerit. ad exercendū som
nolentiā meā m̄ reseribas. Concedat cle
mentissimus deus ut scriptis tuis certis
simā p te consolationē peripiā. & ut mī
cessionis tuę obtentu uel ultimā eternę
quereris sortiar mansionē. hildegardis.

Omnipotens lux dicit. Vię scripturarū
directę sunt ad excelsū montē. ubi
flores & pciosissima aromata crescunt. &
ubi suauissimus uentus nolat nullidum
odorē in eis facientes. & ubi rosę & lilia splen
dida facies ostendunt. ⁊dem mons du
dū non apparuerat ꝓpter umbras cecī
nuentis aeris. quia etiā filius altissimi
mundū nondū illustrauerat. Tunc sol
uenit de aurora montē hunc illuminās.
& oīs populi uiderunt aromata illius.
Et dies ualde ornatus ē. & dulcis rumor
ortus ē. Opastores nunc plangendū &
lugendū ē. qd in nīo tempore mons ille
nugerrimis nebulis tectus ē. ita ut bo
nus odor eius non redoleat. Tu aut̄ esto
pastor bonus. & nobilis in moribꝰ. Et
sicut aquila in solem uidet. sic recorda
re & respice ubi possis pigros & pegrinos
ad patriā reuocare. & aliquod lumī hunc
monti conferre quatenꝰ anima tua ui
uat. & ut amantissimā uocē illā audi
as de summo iudice. euge serue bone &
fidelis. & ut anima tua in
hac parte fulminet. sicut miles
in ꝓlio fulget cū socijs eius ipsi congau
dent. quia uictor extitit. Vnde tuo pcessor
populi. pugna in bona uictoria. & sic er
rantes corrige. & pulcras margaritas de pu
tredine abhinc ꝓparans illas summo regi. & sic
mens tua assidue in bono studio anheler.
has margaritas ad montē illū reuocare. sic
eas domum dei īstruit. Deus te ꝓtegat. &
animā tuam de eterna pena liberet. Epc

Godefridus dnīna tectensiū. hild.
fauente gīa traiectensiū epc. mnę
suę. singulari suę. speciali suę. sorori hild
magistrę sororū de seō robro. salutē ab eo
qui mandat salutē in iacob. Soror carissi
ma exquo primo te cepi in xpi caritate di
ligere. nūquā memoria tua sup mel & fa
uū dulcis m̄. animo meo potuit excidere.
Cogit enī me in tuam dilectionē in tuis di
que habitat in te. quę optatur pte. que fa
miliarē pectus illi sponso reddit te. que
ternalit̄ saluat oīs spetantes in se. Et qm
caritas diffusa ē in corde tuo. rogo te in
caritate qua in oīs habundas. ut omni di
ligentia oīm conamine studeas dīm pme
exorare. quatenus in hoc seclo onerib; peca
torū meoꝝ meream alleuari. Dīs te illuc
ꝓducat ubi ē felix eternitas. ei⁹a felicitas.
iocunda tranquillitas. sine fine uocunditas.
Ut ficiens fontē. sic tua scripta desidero.

Omnipotens ꝓsona adeo Responsū hildeg.
sumpta & uocata es. quatenus secun
ipsū operis eius imitando. qui deus oīa
edificat. regit. & ungit. Omnipotens enī dis
ꝑ uerbū suum mundū creauit. quē etiam
regit. & oīa in aqua sēificat peccata ho
minū abluendo. Deus nāq; oīs creaturas
creauit & eas gubernauit. & hominē eius
ulis ꝓfecit. quē admodū faber uasa sua p
igne elegantia facit. Si; deīde pelagius dei
in obscurā noctē p inobedientiā in casū a
de se declinauit. & ob hoc homines in pecca
tis & in oblitione quasi deus non eēt ingeri
Tunc deus omnē terrā p aquas diluuij de
criminalib⁹ peccatis hominū mundauit.
& sic sēi & lex. & ꝓphete surrexerunt. Ho
uissime aut̄ filius dei uenit. quē non decet

35 36, 37 38

bat ut in tacito tempore adeet. in quo mil
la iustitia inueniret. / sicut etiã homo erra
tus non ẽ. ante quã omnis creatura eũ osten
debat. Ş; & filius dei uenit. / ut totũ mun
dũ p obedientiã p crisma baptismatis & p
penitentiã redimeret. Hunc tu pastor. p
inde ne in puerili tempore qđ dñm nescit
fis. ſ; esto in tempore iustoꝝ & scõꝝ & in
ostensione ꝑfectoꝝ. in opib' tuis iustitiã
apphendens. sicut & deus omnia prudit. an
te quã illa oparetur. & secũm ipsũ populũ
tuũ rege. Tu etiã populo adiutor in
uice xp̃i p̃be. ne fis sicut tuba que sonat
& non opatur. ſ; esto bonis odor in tuto
ut in eternũ uiuas. Et die. Exaltabo te
deus meus rex. / & benedicã nomini tuo in
seculũ & in seculũ seculi. Nam quando intelligis
qua in episcopali cathedra es. in omnib' tuis
tuis dñm landa in bonis opib' eũ exalta. &
ꝑcepta eius populo sine tedio iterando rumi
na. / p fidẽ eum osculare. & in bonis opibus
eum amplectere. In bona etiã conuersatio
ne dñm tuũ ipsũ ostende. & in iudicijs suis
eum ut uirtutũ regẽ magnifica. ita ut po
pulũ tuum recte regas. & eũ mia unguas.
& noxiale crimen post te non trahas. scili
cet ne munus pro iustitia accipias. / & sic i
uoca nomẽ ipsius. ut in omnib' his timorem
ad ipsũ habeas qm̃ rex ẽ. / & hoc omnib' dieb'
uite tue facies. quousq; in hoc seculo uiuis. / q̃
tenus p̃ea in infinito seculo eternũ uiuas.

Epe bragensium. hildegardi.

N. dei gra bragensiũ minister iuxtalis
& epe licet indignus. / hilde spõse
xp̃i & magistre de seco rogito in precibus. quale
cumq; minusculũ orationũ suaꝝ. eũ omni
deuotione. Dñm dñm nrm̃ magnificam do
glorificamus. cui spũ illuminata plurimoꝝ
tribulationib' consolando & subleuando
subuenis. & fructũ boni opis eode spu coope
rante in multoꝝ ũtib' multiplicas. / sicut
etiã p plurima terraꝝ spacia de te referri
audiuimus. Vnde scitas tua nouerit. quia
magnũ desiderium mẽ nobis te uidere. atq;
colloquio tuo ꝑfrui in xp̃o. / ſ; magna dif
ficultas locoꝝ hoc fieri impedit. Et qm̃
caritatẽ tuam plurimoꝝ necessitatib'
subuenisse ꝑceptimus hac fiducia anima
ri dilectionẽ tuam implorauimus. quatenꝰ
nobis in tribulationib' mundanis quas
satis orationib' tuis subuenias & bona
consilia porrigas. / quia ex quo nomen
tuũ & gtiã a xp̃o tibi collatã audiuim'.
memoriã tuã in cordib' nr̃is semp ha
buim'. & ut eade gtia que de uero lumi
ne ẽ apud te semp maneat exoptamus.

Vox uite. Responsiũ hildegardis.

& salutis dicit. Quid ẽ hoc qđ ho
mo manducat & non uult scire que sit
uua que de terra alio in fudatur post
ꝑemptionẽ populi. cui deus tam exter
sit & exeribrauit in alium modũ. / quam
primus homo illã derideret. Hoc est
qđ homo ideus ẽ p uicissitudinẽ mortis
suoꝝ. / & p tempora luminis & tenebraꝝ.
Nam homo in cibũ se aliquantulũ inp
sp̃itatẽ erigit. / in cibũ in puteum cadit.
In his utrisq; homo ñ inspicit amplexus fi
lie regis scilicet iustitie & ueritatis. ſ; am
plitat coronã de capite illius cui pastor fu
git ñ defendens eccl̃iam xp̃i. quia arma
sua in fortitudine ñ tenet. ſ; in moribꝰ
suis sicut lasciuus puer qui mutã sollici
tudinẽ habet ludet. Homo qui istud fa
cit. desiderat sic manducare & uiuere p
uoluntatẽ suam sicut natura hominis
postulat cibũ. & ñ iudet acutis oculis suis
ubi discretio sit que de sapientia fudauit.
que in hac ruina intelligitur. Cui enim adam
in ortu mundi obedientiã dereliquit tem
pora temporũ pierunt usq; ad effusionẽ
aquarũ ubi deus terrã de horribili iniq
tate terfit. & aliam rem dedit. ubi noe
nobilissimũ germ̃ obedientie in uineis
ꝑtulit qđ adam fugit p simplicitatẽ mo
rũ suoꝝ sicut lasciuus puer. Ş; in noe
terra rem mie ꝑtulit. ubi etiã post eum
sapientia surrexit in saluatione. Hunc
o tu homo qui circuis in moribꝰ tuis p pla
teas uicissitudinũ tuoꝝ. & non ardent

3389

mtuerīs aspicies in medicinā tuam
& alterius. surge respicies in solē in
recta moderatione & lumen in fuge il
lud abiciens p auis terrate inquitatis.
quarē non erubescas quando summ
rex requirit opa tua in sæculo tuo. &
in eternū mines. Epe ierosolimitanor
dei gra & ordinatione Hildegardi
ierosolmitanor⁹ seruus & inutilis epe
hild dilecte filie & magistre de monte
scī Robti in pmgis. scilicet in mogun
tino episcopatu. humillimā orationē
& salutē in xpo. Amultis p longa terra
spacia partes mīas adeuntib⁹. & gemia
sua ad sepulchrū dñi flectentib⁹; multo
ciens pcepim⁹ qd' diuina uirtus inte &
te operetur. unde ipsi gras idefessas pro ut
possumus humilit offerim⁹. Adte igit
filiā dilectissimā sermo nobis iam diu
fuit. si; qnia intimuerus hactenus absti
it. desiderū mīm frustra pertulit pcessit
Hunc uero qmquide post longa tempo
rū curricula opportunitas se obtulit.
p psentia scripta te cunctasq; sorores tu
as tibi ut auctio in xpo subiectas. alloqui
congruū duximus. Inde ē qd si qua dul
cia uerba. p mimus angustijs quib⁹ assidue
p̄mimur nobis adēnt. qm ex altero late
re īsidijs malignor⁹ spuum. ex altero gla
dio paganor⁹ īpugnamur. te ut xpi spon
sam. ut xpi archanis semp ītentā. extolle
re dignū existimaremus. Si; ñ opus ē lau
dib⁹ humanis attolli quā diuina gra lau
dib⁹ concessit angelicis admisceri. & illas
felices dicemus quę de die in die dulcissi
mis alloquijs tuis intēsse ac saciari meren
tur. Felices & cū illas habit īcongrue dice
rimus. quę speculo diuine candidationis
inxę. brauiū cursus sui mertor⁹ suor⁹
adño cottidie pcipe affectant. Felices īcīn
mmū. felices quib⁹ obtremmerationē ce
lestiū terrena cuncta uiluerūt. & aquib⁹
despicitur. calcatur. ultipendit. quicqd
in hac uita ceteris mortalib⁹ dulce. delec
tabile. atq; prestabile uidetur. Ecce uere

filie ierlm in quib⁹ non ē inuenta macula in
quib⁹ mundus nichil qd' diligat habet. que
etiā pculdubio sequntur agnī quocūq; ie
rit. Hunc aut ō filia adte reuertentes. con
solationē tuam celerius tibi offensā humilit
requirimus. ac nos orationib⁹ tuis cunctasq;
sororū tuar⁹ cōmendam⁹. quarē nobis mp
cellis mundanar⁹ errarū fluctuantib⁹. pre a
pud illū inuenamus. cui thalamū post hui⁹
uite terminū intrare desideratis. faciat
dñs o dilecta. ut uideas bona ierlm omn⁹
diebus uite tue. Responsū hilegar.

Quens lux hec in miraculis suis dicit.
Prima rachx in die apparuit. & in om
nib⁹ ramis floruit. atq; duas uas construi
it. Altera uia plena edificior⁹ erat. in quib⁹
aquile & alia uolatilia habitabant. alta aut
magne optionis plena fuit. in qua gigan
tes cucurrerunt. qui cont aquilas ipas. &
cetera uolatilia pugnabant. si; eis pualere
non poterant. Tunc sol pcessit. & in extento
brachio suo aureos clippeos habuit. & contra
gigantes illos pugnauit. Hanc casus prima
angli aurea ceciderat. & p ea casus ade luce
paradisi carebat. & idem adam in suggel
tione diaboli cū oīb⁹ filijs suis ambulauit.
Si; sol in topazio & saphiro emicuit. qd' est in
mia & caritate. que uerbū dei incarnatū p
tulit. Sol aut equalit fulsit sicut mīcio
pcesserat. & ita pmansit. ut omino nulla
umbra inuestigari possit. sup illū cecidit. uelut
ti in primo angelo. in adam. & in suggelto
ne diaboli factum fuerat. Et ideo dictū ē.
Tu es sacerdos in eternū. secūm ordinē melchi
sedech. Hanc in topazio mia. & in saphiro
caritas intelligenda ē. quas uirtutes sacer
dos iste uelut uestimentum sacerdotale pp̄
hominē induit. Hunc tu o pat qui es in me
sacerdotis hui⁹. anima tua fluat sicut aq
que de petra in uirga moysi effluxit. ita qt
uerba tua incredulis cordib⁹ potū salutis
dent. atq; dies que in anima tua lucet cre
at in multitudine uirtutū. Videō aut te
in anima tua solheitū in mia. que ad dñm rendit.
Si; cū mens tua in turbine ierit pp̄ uicissi

tudinem laborū tuoꝝ & aliorū columba te ꝓfundet. & simplicem turtrim ante conspectū dei te faciet. Pugnam uero quam intus & exterius in utroq; scilicet homine pateris. deus temptāb' tuus circa te hoc ꝰ̄ alleuiabit ut eam sustinere possis. / unde fiduciā tuam in ipsū pone nec de mīa eius desperes. Et hoc faciens. / in gr̄a dei adiutā tuus. Epe de

Henricus dei gr̄a de benez solo nomine uocatus epe. / hild' dilecte magistre sororū in monte sci robti de pmgis. / si quid in spū contrito & humiliato ualet peccatoris oratio. Benedic tus dñs qui benedixit te oī benedictione spūali. / ita ut in odore unguenti quo unxit te deus unctione mūe sue. trahatur etiā ꝓ te in longinquis partib' mundi multoꝝ deuotio. Nam manifesta dei erga te dignatio. ꝰ peccatori ac turbinib' sc̄i grauato magna ē consolatio. / quāuis arte corpe si; non mente plurimū remoto. Confidimus enī sine dubio meritis ac p̄cibus tuis xp̄i mīam patere cunctis. / auxiliū orationū tuarū fidelit̄ que rentib'. Nos igit̄ ꝓpriē conscientie difficultia. nullā in actib' nr̄is adipiscende salutis habentes confidentiā. / ꝓ caritate sc̄i spe te obsecramus in remotis regionib'. ut orationibus tuis ī dulgentiā peccatis nr̄is implores actio. Preterea quantulācūq; consolationē seu admonitionē saluti nr̄e necessaria nobis rescribere ī pigeat tuam dilectionē. Ipse aut̄ qui oīa pot̄. & quē nulla latet cogitatio. sedm beneplacitū suū p̄cibus tuis tales facere dignetur cordis nr̄i desiderio.

Responsum hildegardis.

Viuens lux. / ostendit mi hec. Et dixit. Vade ad hominē illum. Vidi quasi pulcram formā ut turris. / que sunt pura scientia. Facies eius ualde clara erat. oculi eius uelut iacinctus. / & ī dumenta ipsius quasi pallidū sericū. Habebat quoq; sup humeros suos episcopale pallū. simule sardio. Et hec aduocauit pulcherrimā amicā regis uidelicet caritatē. dicens. Veni mecū. Et uementes pulsabant ambe ad ianuā cordis tui dicentes. Tecū habitare uolumus. Cane ergo ne resistas nobis. si; esto fortis ad resistendū uicijs & sclārib' cautis. & uestitu dimib' illoꝝ memorū qui in turbinibus sicut malus fumus ascendunt & ut aque que in tempestatib' uolant. Hec sunt ignis etudines mentiū hominū in uacuitate. / & in alijs similib'. Silentiū non habe in tedio. si; uox tua sit sicut tuba resonans ī ceremonijs ecclie & oculi tui sint puri in scientia. ita qd̄ non sis piger tergere te ab ī digno pulueris oneris tui. Nam plen' est guttis noctū. Et ꝓfusio superbie. / sic longa ē tibi. Ne abluas te. Si; nos hoc nolumus. Volum̄us aut̄ ut quecq; tenebrosa de te abstergas. / & non sis timidus de multis terroribus īmicorū tuoꝝ qui nec recte nec bene loquuntur de te. Omnes da nobis habitaculū in corde tuo. / & ꝓcurem' te ad palatiū regis nobiscū Epe tuum. h.

Arnoldus dei gr̄a tremuꝝ ~~ecclie humi~~ ecclie humilis electus. / dilecte mi xp̄o cognate sue. hild' de sc̄o robto. salutē & dilectionē ab eo qui ē salus & dilectio. Amicicia cognatione celebris ē. quia semū ei nō obē. si; confert. & ubi uera ē stare nescit. si; in aliquo crescit. & ꝓficit cotidie. Cū aut̄ ab ieunte etate uhis ueri amoris uos amplexati simus. miramur cur nos adulatore ꝓ plus uero amico diligatis cū dicat pheta. Oleū aut̄ peccatoris. / non ipinguet caput meū. Frater nr̄m ꝓpositū sc̄i andree hic adulatorē nr̄m reputamus. / nos aut̄ uerū amicū ītelligi uolumus. Quia ī pruentū nr̄m gaudij nr̄i materiā esse scimus. ideo ꝙ dei gr̄am ꝓspere nos rectus se nr̄e dilectionis significandū duximus. Si; quia michi ē beatum aliqui qd̄ ipse pro pena reputat. / coram deo & uobis dicimus. qd̄ dignitas ad quā uocati sumus. cont mām teste deo uoluntatē nr̄am ut fieri solet nos allexit. nr̄am ꝓmulsit. & ideo hoc quia nr̄a īscia. nr̄a fragilitas suam defler īsufficientiā. / suam deplangit in dignitate. Si; quia nescimus cui uocatio

3390

ne simus ad tale ministeriū. hoc maxime anxietatē nobis ifligit. Si ex deo ēe scire mus. crederemus qđ qui cepisset in nobis opus bonū & pficeret. / cū necessitate magis quā uirtute ad sacerdotiū promoueri pponamus. Et scimus qđ deus in loco sēo suo apud nos salutē optatus. obsessā misericordiā liberando. / uisitauerit plebem suam. Vnde ut modū liberationis obsessę nobis reseribatis. & sepius in uerū lumē aspiciendo. sepius nobis aliquid salutaris gię p luctas uras impetramus. & ut man uras ad petrā refugij p nobis impellando exemplo moysi leuetis. dū nos contra amalech in ualle mundanę miserię pugnamus. attentissime rogamus. Cū aut hęc coram abbate sēi eucharij fideli & dilecto nro conscriberem. ipse optimando dulcedine sua uerba mea condiuit. Volumus ergo. / ut p ipsū reseriptū uīm nobis remittatis.

Responsum hildegardis.

O ui arbor es a deo constituitis. / quē ad modū paulus dicit. Omnis potestas a deo ē quia sedēs summū magistrū p uocatione nē nominis sui omnis potestas nominata ē. unde in illa arbor uiriditatē honoris nominis sui habet. Qđ aut absq; deo est & qđ similitra optatur tibi n̄ adsit ne in cadente morbo superbię cū primo angelo scilicet satana. qui contra dīm honorem furtim rapere uoluit cadas. quē multi sectū nouitatē suā rapiunt. non curantes quoq; modo eis ille conferat. Istud coram deo nichil ē. qm̄ sine ipso factū ē nichil. & sic deus occidit quicquid ipsū non tangit. Ob hoc ergo sollicitus esto. ut p precepta dei quę sicut folia arboris multi plicata sunt. populo testimoniū q̄ritum p gr̄ām ipsius potueris p hibeas. Multę & eā tribulationes. oneris tui uelut pun ctas te constringunt. quia diuicię & multa peccata celestia non amant. / idō propriā uoluntatē hominū deus abstra hit. quatenus ad celestē patriā suspiret. Vnde decet ut paup pauperem diligat. & diues diuitē cognoscat. quia sapientia paupi anulū dat. & diuiti aurem negat. Propt̄ sacerdotale eiū officiū tuū. tibi utud adest. Iustitiā tuā non abscondi in corde meo. / ueritatē tuā & salutare tuū dixi. Qđ dicitur. Iustitia dei se non abscondit. s; uiscera sua dilatat nec ea currere erubescit. Vulnera quoq; non abscondit. malum bono pponendo. uelut iustitia uitam & gehennam ēe. & in utraq; parte currendū ēe dicit. In hac fallacia iustitia se n̄ macerat. nec multiplicib' uerbis iustitiā ostentat. / s; ipsā totā conculcat. Veritas quoq; opa que sine deo opantur non laudat. s; in pugnā contendere illa ut probus miles se pparat. Iustitia dei scutū tibi sit. & ueritate ipsius quasi lorica iduere. ita ut coram deo bene armatus & non fugitiuus p societatē uanitatis appareas. & discere ut uibera iustitię fugas. Discere quoq; uulnera peccatorū cū penitentia mactare. / quę a dño tibi sumus medicus salutare exemplū nobis ad saluandū populū reliqt. Tu nāq; qui in ueritate beati uiri p ultionē nominis sui positus. es. qui impiū diabolum n̄ adtendit. qui ideo impius nominat ē quia nullū bonū amauit. unde ne in te sanctis peccatis gloriet. sq; ipsa post tricesimū annū uelut post annū unū deficit. s; exulta in monte syon ubi adiutoriū altissimi eternale in eternitate ē. & omnis spe laudat dīm. Tu etiā eburneus mons esto de quo fenestralia iacula in recto iudicio iustitię dei contra aduersarios tuos uibrant. Curre quoq; in altitudinē legis & iustitię dei sicut capricornus. ne p uitabilitatē ternis cadas. / & filij tui de latere ecclie surgant & postulent ate ebū iustitię. & ido bonā doctrinā discę. / quatenus p sanctam. Ego aut ut uidisti ad ueriū lumē aspexi. & uix ceptionē bonorū opum aspicere potui. Tu quidē bona opa studiosius opare ut postea p gr̄ām dei plura scribam. / & fidelis amicus animę tuę esto. ita ut in eternitate uiuas. In illa aut quę obsessa fuit de qua queritis. multa mirabilia audimus. quę

modo p̄ scr̄ipta pferre non posſumus. ſ; cog
nouimus q̄ diabolicus ſufflatus de die in
diem usq; ad receſſū ſuū defecit. & eade mu
lier a fatigatione diaboli liberata ē. & eā
ſirmitate quā ante in se non cognouit re
occupata ē. ſ; nunc uires tam corp̄is quam
animę plena ſanitate recepit. Epe colomen

Philippus dei gr̄a colomen ſuſ. hilveg.
ſuū archiepc̄. hild' sorori dilecte di
uino ſpiritumine imitabilit̄ ihūſę. illū in celes
tib' gloriose uidere. cui' amplexib' exoptat
nuptiis iherere. Quānis locor̄ diuersitas
mutuu aspectus & desiderabile colloquiu
nis subtrahat gr̄am. quos xp̄i caritas con
iunxit. semp tam̄ tenebit animoꝝ nucmi
tas. unde ē mar̄ desideratissima q̄d in hoc
anno dñi transitus tuę & gr̄a te uidendi dñi
desiderata occurrit. egritudo & tenuitas
tui corp̄is. cor meū & multoꝝ in terra mea
te in xp̄o amplectentiū turbauit & peculit.
semp exoptantiū tuę tuę sospitatē. uereq;
salutis eternitatē. Complacuit ergo & dig
nū duximus p̄quiri certosq; reddi de sta
tu tuo. & maxime ihūcare & notifica
ri tibi. q̄d turbinib' & procellis scelerum
cotidie ita p̄turbamur. q̄d etiā uix ali
quando nr̄is oculos ad celestia leuare co
namur. S; quia plurimoꝝ nouit ihūs
tria te p̄fusam diuini karismatis munc
re de quo gaudet contio fidelis ecclię. &
nos p̄modulo nr̄ę dilectionis congratula
mur. scientes hominē carnis regimine de
gentē. & uxta apli uocē. in celo conuersan
tē. Tali igit̄ dote dotata. quasi bonę mar
garite inuentrix. ex occulto dei q̄d petim̄
iquiras. nobisq; cōmonitoria, uerba piō ut deus
tibi donauerit transmittas. q̄m in sapien
tia & thesauro abscondito uxta ueridicū
non ē utilitas. Valete. hilvegardis.

In mistico ſpiritumine uerę uisionis. hęc uer
ba audi & auditui. Ignea caritas quę deus ē
tibi dicit. Stella quę sub sole lucet. q̄d nu
men in parte sua habere pot̄. Lucida scili
cet nominat̄. q̄m p̄ solem alias stellas ampli
ir radiatur. S; quoꝝ decoret q̄d eade stella
lumē suū ita absconderet. q̄d alias minu
ribus stellis minus luceret. Si enī hoc fa
ceret. gloriosū nom̄ suū non haberet. sed
ceco nomine nominaret̄. quia quātus lu
cida diceret̄. lumen eius tam̄ non uide
retur. Miles etiā qui ad p̄lium sine arma
tura uenerit. ab inimicis suis certissime
conculcabit̄. quia corpus suū lorica n̄
circūdederat. nec capiti suo galeam im
posuerat. nec clipeo se texerat. unde &
in magna confusione capietur. Tu aut̄
qui lucida stella p̄ episcopale officiū ap
pellaris. & qui de nomine sūmi sacerdotis
radias. lum̄ tuum q̄d uerba iusticię sunt
subditis tuis non abscondas. q̄m in corde
tuo sepe dicis. Si ego m̄ subiectos uerbis
terrere molestū me haberent quia eos
superare non ualeo. utinā amicicią eor̄
tacens retinere possem. Ita q; sic dicere p̄
facere. tibi non expedit. S; quid. Ter
ribilibus uerbis p̄p̄ episcopale nom̄ &
corporis tui nobilitatē eos ut rapiens ac
cipit̄ non terreas. nec periculosis uerbis ue
lut clauia illos percutias. q; si uerba iusticię
cū mia eis misce. & ipsos cū timore dei i
ungue. proponens eis quā periculosa am
mabus & felicitati eor̄ iniusticia sit. Cer
tissime. certissime certissime. hoc n̄ audi
ent. te. Per squalidos aut̄ & instabiles mor̄
te illis non admisceas. nec quid cuiq; place
at seu displiceat inspicias. q̄m si hoc feceris.
minor ceteris coram deo & hominib' ap
parebis. Nam talia. p̄sonam tuā non de
cent. Vide etiā q̄d munda animalia que
ruminant macerarent̄. si pabulo eor̄
cibus porcor̄ p̄ quā ipsi p̄mixtiscunt ad
miscerent̄. Sic & tu si squalidis moribus
& societati peccator̄ te adiungeres pol
luereris. p̄ q̄d nefarii gauderent. p̄fecti
uri turbarent̄ dicentes. deh ach. ue. ne.
qualis epc̄ nr̄ est. p̄ recta uimera iusticię
nobis non lucet. Populū aut̄ tuū ab mi
mica infidelitate corripe & auerte. ita ne
lorica fidei mucris sis. & de scripturis sen
tuā iusticię illi ostende. & galeam spei ca

3402

pti tuo. & scitū uere defensionis collo
tuo impone. quatenꝰ in oīb' erumpnis
& periculis defensor ecclie quantū ꝓtales
existas. Iuuī quoq; ueritatis sic tene.
ut probus miles in milicia mea que ue
ra caritas tū appareas. & in naufragio
mundo & in duris bellis ūiquitatis stre
nuus & fortis sis. quatenꝰ lucida stella in
eterna felicitate fulgeas. Hunc o tu patꝰ
qui in pastorali nomine es. pauptatem
hominis hec scribentis non dedigneris
qm̄ ista non secm̄ me nec secm̄ alium
hominē dictauī nec ꝓtuli. / si; ea hoc m̄
scripsi quē adm̄dū ipsa in uera uisione
uigilanti mente & corpore uidi & au
diui. / quia ut aliqua ad te scriberem
uisibi. Cuntradus imꝑator. hilvegē.

A Cuntradus diuina fauente gra rex
romanorū. / hild' deo dicate pur
gim & magistre sororū de seō robto ī
pmgis. / salutē & gram̄ suā. Quia rega
li culmine impediti ac diuersis turbi
nib' & procellis quassati. te uisere pro
uelle nro non possumus. / tamen
nris te adire non omittemus. Ham
ut audiuim̄. reuera suphabundat in
te confessio fumę laudis ꝓ scīmoniam
uite innocentis. & ꝓ magnificentiā spē
desup mirifice inte uementis. unde
quamuis sclarē uitā agamus. adhe pro
peramus adte confugimus. ac oratio
nū & exhortationū tuar̄ suffragia
humilit̄ querimus. / qm̄ longe aliter
uiuimus qua debeamus. Pro certo aut̄
sciat qd' tibi & sororib' tuis in omni
causa. & in oīm necessitate uita ꝓdesse
& adee ubiq; properabim̄. Unde & filiū
meū que in supbitē desidero ee. / orati
onib' tuis sicut & me ipsū attentius eō
mendo. Cunrado imꝑatori. hilvegē.

A Qui uitam dat oīb' dicit. Bea
ti sunt qui candelabro sūmi
regis digne subiacent. & quos deus in
magna prudentia procurauit. / ita
ut eos de sinu suo non abscidat. In illo

o tu rex ymane & squalorē de mente tua
abice. / qm̄ deus omnē qui eum deuote &
pure querit conseruat. Si; & regnū tuū
ita tene. & tuus inimicus; iusticiā pur
de. / ut, sup̄no regno alienus non fias.
ducī. Tu in quadam parte a deo te auer
tis. / & tempora in quib' es uelut in mutue
bri ꝑsona leuia simt. / & etiā in contrariā
iniusticiā que iusticiā in unnea dīm destrue
ere temptant. se ipsimant. Post ista uero
pessima tempora uenient. in quib' uen
trahelite flagellabunt. & in quib' carbo
ueus chronus in errore monebitur. & ideo
nouissima eor̄ uelut cadauer in morte blas
pheme erunt. Unde & hic dolor in umea
dīm fumigat. Et post hec fortiora prior̄
tempa surgent in quib' iusticia dei aliqs
tū erigetur. & in quib' iniusticia spiritalis
populi ad eligendū notabit. / si; tam̄ proca
ri & exacerbari ad contritionē acriter in
dū audebit. Si; deinde alia tempora ista
bunt in quib' diuitie ecclīarū dispgent.
ita qd' etiā spiritalis populus uelut alupis
lacerabitur. & a locis suis & de patria sua
expelletur. Unde plurimi eor̄ ad solitudi
nem transibunt. paupem uitā in multa
contritione cordis deiecti habentes.
& sic deo humilit̄ seruientes. Prima &
eni hec tempora ad iusticiā dei sunt ista
lida. sequentia uero tediosa. Que aut̄ de
inde supuenient ad iusticiā se admodū
eū erigent. si; que postea insurgent quasi
rursus cuncta diuident. & diuicias sibi
p malū congerent. Si; que illa sequent
signū uirilis fortitudinis ostendent.
ita ut oīs pigritari ad primā aurō
ram iusticie cum timore uerecundia &
sapientia curāt. & principes concordi
am unanimit̄ habeant. eam quasi mu
liator sicut ueritatē contra errantia
tempora maximoꝝ errorū eleuantes.
quos deus delebit & exterminabit
secm̄ qd' ipse nouit. / & ut sibi placet.
Et uerū ille qui omnia nouit. tibi o rex
dicit. Hec tu homo audiens. te ipsum

43, 49

a uoluptate tua compesce & te corrige. qua
temus ad tempora illa purificatus ueniaſ. in
quib' de factis tuis amplius ñ erubescaſ.

A Friderico impatori. hilde gar vi.
Friderico dei gra romanor' imperatori & semp augusto. dõne hild' de pingua
gram suam & omne bonu. Horu facimus sci
tari tue. qñ ea que p̃dixisti nobis eu mgel
lum mauentes. te ad p̃sentia nram uen
te regnum. iam in manib' tenemus. sed
nos tam omni conatu pro honore regni la
borare non cessabimus. Quappt dilectionẽ
tuam qua intime admonemus. ut eu sor
ribus tibi cõmisis ad omnipotentẽ dñm pre
ces p nobis fundas. quatenus in terrenis
negotiis nos laborantes ita ad se conuer
tat. ut gtam ipsi' obtinere ualeamus. Certi
tudinẽ aut debes habere qd' sup omni negõ
cio tuo ad nos p te directo. neq; amicicia
neq; odiu alicui' psone. adtendemus. sed
solus iustitie respectu equitatẽ indicare
proponimus. Friderico impatori. hildeg.
A summo iudice. hec uerba dirigunt ad te. Ualde admirabile ẽ qd' hanc
psonã homo habet necessariã. scilicet que
tu rex es. audi. Quidã uir stabat in excel
so monte & in omni ualles respiciebat. quid
quid; faceret in eis uidens. Et uirgã ma
nu tenens quecq; recte dirigebat. uidebat
qd' erat aridum ut uiride esset. & qd' dor
miebat ut uigilaret. Si. & uirgã hec ubi
penã superioris abstulit. qui in magno ho
rore erant. Cuiq; ide ut oculu suum non a
perret. uenit magna nebula que ualles illas
texit. si. & coru & alie. nolentes quecq; cir
cũposita dissipabant. Hunc o rex solliciti p
inde quia omnes regiones simul obumbrate cũ
fallaci turba illoru. qui in negotiis pec
catoꝝ uultũ celant. Raptores & errantes
uiam dñi destruunt. O tu rex. cu sep
tro mee pietatis & peregrinos & semissimos
mores rege. Tu enim habes nom gloriosu
qd' rex es in isrl. Ualde gloriosum ẽ nom
tuu. Vide ergo quando summus rex te
considerat. ne accuseris qd' officiu tuum
recte non diligenteris. & ne time eru
bescas. Qd' absit. Manifestu ẽ qd' iustum
est ut p̃ceptor p̃decessores suos in bono
imitetur. quia nigerrimi sunt tor
pentes mores illoꝝ prelatoꝝ qui in las
ciuia & in putredine currunt. Hoc
fuge o rex. Si; esto armatus miles diabo
lo fortiter repugnans ne te deus dissipet
& ne terremu regnu pro hoc erubescat.
Deus liberet te de eterna pdictione & tem
pora tua non sint arida. & deus te pro
tegat ut uiuas in eternu. Auariciam
abice & abstinentia exige. qd' summus rex
ualde amat. Nam ualde necesse ẽ. ut
in cunctis tuis prouidus sis. Video eni
te in multica uisione. in plurimis tur
binib' & contrarietatib' uiuente ante
oculos iniuos. Si; tamen adhuc tempus
regnandi habes in terenis materiis.
Caue ergo ne summus rex pcternat te
ppter cecitatẽ oculoru tuoru. qui non
recte uident quom uirgã recte regen
di in manu tua habeas. Unde etiam
ut talis sis. ne ne gtia dei inde deficiat.

P Philippus comes flandrie. hild.
Philippus flandrie & uiromensis
comes domicelle. hild' ancille xpi
salutẽ & plurimã dilectionẽ. Ultra nouer
it scitas me paratu ee ad faciendum
quecqd' scire nobis placeat quia sca con
uersatio uita & uita honestissima sepis
sime meis resonuit auribus omnis fama
fuamor. Quantus eni peccator sim & in
dignus. tam xpi seruos & amicos toto
corde diligo. & omnimoda ueneratione
libenter honoro. illoꝝ scripturas memor
multu ualet assidua uisu depecto.
Unde ẽ qd' ad pietatis uestre gram mit
to psentiu latore fidelissimum seru
entẽ meu qui pro me misero peccatore
uobiscu loquatur. cu ego tam multo
libentius ad uos uenissem. & uobis locu
tus fuissem qd' desideramu. si; tot & tan
ta sunt negocia mea que singulis die
bus emergunt qd' adhec uacare non

portiã. Instat etiã tam tempus quo aggre
di debeam iter ierosolimitanũ ad qd
qd opus m̃ cũ magno apparatu sup quo
consiliũ ur̃m m̃ intimare dignemini
p litteras ũras. Credo enĩ qd ad uos sepi
ꝰ pueint fama nominis mei & actuũ meoꝝ
& multa dei misericordia ꝯdigero. unde
& uos maxima p̃ci istantia supplicit
exoro. ut pro me miserrimo & ꝯdig
nissimo peccatore apud dñm intercedere
uelitis. Rogo etiã humilit̃ ut si q̃n
tũ uobis concesserit diuina mia ꝯqui
ratis a deo quid m̃ expediat & utilius
ur̃is p latorẽ p̃sentiũ m̃ remuneretis
consiliũ ur̃m. quid. & quom̃ faciam.
ut nom̃ xp̃ianitatis temporib⁹ meis
exaltetur. & diua sarracenoꝝ feritas de
primatur. & si utile m̃ erit in terra illa
morari uel reuerti. uixta id michi licet
qd de statu meo forsitan audistis. & di
uina reuelatione cognouistis aut cog
nituri estis. Valete in xp̃o soror dilecta
& secreta qd multũ desidero audire
consiliũ ur̃m. & qd maximã in ur̃is
orationib⁹ habeo fiduciã. Philippo comi
ti fili dei qui a flandrie. hilarẽ.

Aspice in primo homine te plasma
uit. audi uerba que mentis & cor
pore in anima mea audi & audium. eũ
ꝑ sollicitã ꝯquisitionẽ tuã ad uerum
lum̃ aspexi. Deus p̃ceptũ ade in paradi
so dedit. & post p̃uaricationẽ eiusdẽ p̃
cepti eũ qui consilio serpentis consense
rat iusto iudicio de paradiso expulit.
Cũ iusto quoq; iudicio homines qui eũ
omnino obliuiom tradiderant, ita quod
eum nec desiderabant nec querebant
p diluuiũ demersit. ubi illos qui eum
amabant & querebant a diluuio p ar
cham saluauit. Sic; misitissimus agnus sci
licet filius dei in sanguine suo quẽ in
cruce pendens effudit omia crimina &
peccata que homo p ueram penitentiam
cognoscit & saluat. Hunc aut̃ adtende o
fili dei ut puro oculo iustitie in deum
uidit aquila in solem aspicias ita ut abiec
proprietate uoluntatis tue, iudicia tua
iusta sint. ne aliũmo iudice qui p̃ceptũ ho
minum dedit quẽ etiã in mia p penitentiã
ad se uocat tibi dicatur. Quare pyrrum
tuũ sine iustitia mea intremisti. homines
quoq; qui iudicio rei sunt. illos secũm sep
tuaris seorũ qui columpne ecclie erant cũ
lege & cũ timore mortis constringe. in
omnib⁹ tamẽ adtendens maledictionem ho
minis illius qui homicidiũ in ira sua p pe
tranit. Tu etiã pro omnib⁹ negligentiis &
peccatis ac p omnib⁹ iniustis iudiciis tuis cum
signaculo crucis ad dñm unũ confuge q
nia & ueritas ẽ. & qui etiã dicit. nolo mor
tẽ peccatoris si; ut magis conuertat & u
iuat. Et si tempus aduenerit qd fideles
fontẽ fidei destruere laborant. tẽ eis qui
tuũ p adiutoriũ gr̃e dei potueris eis resiste.
Ego enĩ in anima mea iudeo qd sollicitudo
quam de angustiis anime tue habes amo
re que in mane oritur similis ẽ. Vnde spe
ses te in pura & uera penitentia ardentẽ
solem efficiat. ut eum queratis & ipsi sol ser
uas. ita ut in suma beatitudine in eternũ
uiuas. Abbas Bernardus clarevallis abbas. h.

Dilecte in xp̃o filie hild. frat Bernardus
clarevalensis uocatus abbas. si quid
por̃ oratio peccatoris. Qd de mia exigunt
te longe aliter quã mia se se conscientia ha
beat quida sentire iudicantur. non mirũ me
rito. s; stultitie hominũ imputandũ ẽ.
Ad dulcedinẽ aut̃ pie caritatis tue scribere
properaui. quãus id breuius omino quam
uellem negocioꝝ multitudo cõpellat. Con
gratulamur gr̃e dei que in te ẽ. & ut eam
tanquã gr̃ãm habeas. & toto ei humilitatis
& deuotionis affectu studeas respondere am
monemus. sciens qd deus superbis resistit hu
milib⁹ aut̃ dat gr̃ãm. Qd si nobis ẽ hortа
mur & obsecramus. Ceterũ ubi uterior
iudicio ẽ & uncto docens de omnib⁹? quid
nos aut docere possumus aut monere?
Diceris enĩ celestia secreta rimari. & ea que
supra hominem sunt spũ sco illustrante

dnoscere. Unde rogamus magis & supplici
ter postulamus. ut mri memoriā habeas
apud dm. & eop parit qui nobis spiritali
societate in dño uncti sunt. Nam cū spe
tuus deo commungitur. confidim' qd' nobis
multū prodesse ualeas & subuenire. Quātū
cū ualet depcatio uisti assidua. Nos etiam
pro te assidue oramus. ut confortetis ad
bona. ītruatis ad mītiora. dirigatis ad p
mansura. ita ne hii qui spem suam in dm
posuerunt desperando pro te claudicent.
s; ut in pfectu benedictionis quā a deo acce
pisse cognoscetis. bene confortati īmelius
& melius pficiant. Hylvegardis.
n spū misteriorū dei tibi dico. O uenerabi
lis pat qui mirabilit in magnis honorib'
iurtutis dei ualde mertuenchus es illicite stul
ticie hui' mundi. uexillo scē crucis cū excel
so studio in ardenti amore filij dei. capi
ens homines ad bella pugnanda in xpi
ana milicia contra tirannos seculi quod
sū ualde contrricta in uisione que apparet
m in spū misterij. quā non uideo exterio
rib' oculis carnis. Ego misera & plus quā
misera in nomine femineo ab infantia mea
uidi mirabilia magna que lingua mea
non potest proferre. nisi qd me docet
spe dei qualit ea dicam. Certissime & mi
tissime pat audi me in tua bonitate in
dignā famulā tuam. que nūquā ab in
fantia mea secura uixi. & de tua pietate
& sapientia ītelligo in anima tua sedm
qd doctus fueris in spū sco. qm ea que tibi
de me dicta sunt. sedm hunc modū sc
Scio enim in textu mīorē intelligentiā
expositionis psalterii. euangelij. & aliorū
uoluminū que mostrauistis m in hac
uisione que pectus meū tangit. & animā
meam sicut flamma cōburens docens me
hec profunda expositionis. s; tam non do
cet me litteras in teutonica lingua quas
nescio. s; tantū scio in simplicitate legere
non in abscisione textus. quia homo sum
indocta de ulla magistratione cū exteri
ori materia. s; intus in anima mea sum
docta. unde loquor tibi de te non dubi
tans. s; de sapientia & pietate tua consо
labor. pro eo quia multa secusmata sunt
in hominib' sicut anticho homines dicere.
Nam cuidā monacho quē seruitata sum
in conuersatione probationis uite hec p
mē dixi. & illa omnia secreta mea mon
strauit. & consolatus ē me. ita qd hec mag
na & timenda sint. Volo pat. ut ppt
amorē dei in orationib' tuis mei recor
deris. Ego ante duos annos te in hac uisi
one uidi sicut hominē in solem aspicere
& non timere s; ualde audacē. & plora
ui qd ego tantū erubesco & īaudax sum.
Bene uale & mitissime pono me in am
mā tuam ora pro me. quia magnos la
bores in hac uisione habeo. quatenus qd'
uideo & audio dicā. Et uīctūs in magnis
ītur mutatib' de hac uisione in lectū pro
sternor quia taceo. ita qd non possum
me erigere. Ego cū merore coram te
plango quia mobilis sum cū motu in
torculari arbore in natura mea. orta
de radice surgente in adam qui factus
est exul in pegrinū mundū de suggestio
one diaboli. Hinc aut surgens? curro
adte. Ego dico tibi. Tu non es mobilis
s; semp erigens arborē. & uector in a
nima tua es. non tantū te ipsū solum.
s; etiā alios homines in salutationē eri
gens. Tu etiā aquila es aspiciens in solem.
Oro te p seremitatē patris. & p eius uer
tū admirabile. & p suauē humorē com
punctionis scilicet spīm ueritatis. & p
sem sonitū p quē sonat oīs creatura.
& p ipsū uerbū de quo ortus ē mundus
& p altitudinē patris qui uerbū in sua
iu iuuentute in uterū uirginis misit.
unde illud carnē sicut circūedificat
mel fauo suxit. ut non ociose in uerbis
meis torpeas. s; ea in cor tuū pone. ita
ut non cesses dum transeas p foramen
animē tue ad dm pro me aspiciens. qa
ipse te uult. Vale uale in anima tua. &
esto robustus in certamine in deo. aō.

342a

Ada abbas de ebra. hilvegardi.

Dñe & matri sue dilectissime h. magistre sororū de scō Rv
bto in pmagnis. frat adam abbas licet
indignus de ebra. mocieū id qđ ē. Cū
primū uocieā nominis uri susceperi.
gaudiū sum gaudio magno. dd̄ixit
deus gaudiū meū cū mitu benigno
& mutabili dixit uos ut uideretur
faciei & audiretur uox uīa in terra
mīa. michq; qđ uix speranre poteram.
mutuā concessit collocutionē. De qb⁹
aut̄ me uobis dixi amicū confido uos
non imemores esse. & quia diuersi diuer
sa sentiunt. alu istud alu illud. si bonū
ē & salus apud dñm benedictus deus.
si piculū orare dñm ut bonū michi &
salutē animę tribuat. & omne piculū
excludat. Nunc ū litteras mitto. & mu
cū nr̄m dño impatori p causa uīa.
& spero p gr̄am dei nos exaudiri. &
ubicūq; seruieri nr̄i iungueritis. para
ti erimus seruire uobis. Exoramus
quoq; ut p nobis orare dignemini. ha
uere in turbine sumus pro sollicitudi
ne fr̄m nostrorū. ut spe sci gr̄a que
multa mirabilia spū prophetico in uo
bis operatur. ispiciat etiā & nos. & mu
at. Rogamus etiā. ut & nos scrip
tis uris consolari & pmunire digne
mini. Responsum hilvegardis.

In uera uisione spe uigilanti corpore.
hec uerba audiui. Qui ē dicit. Sol mi
cat. & radios suos emittit. Quida aut̄
uir amicus soli hortū habuit. in quo
multa aromata & multos flores in
magno studio plantare desiderabat.
& sol in igne radiorū suorū calorem
sup aromata & flores misit. & ros &
pluuia illis humorē uiriditatis dede
runt. Tunc ab aquilone tortuosa ima
go magis crimb⁹ & horribili facie
exiuit. & ab oriente pulcherrimū iu
uenis candidis crimb⁹ plena & amabili
facie processit. & ad ipsū hortū uene
runt. Et tortuosa imago ad iuuenē
illum dixit. Vnde uenis. Qui respon
dit. Ab oriente ad hortū huius sapien
tis uiri uenio. quia magnū desiderū
uenendi ad illum habui. Tortuosa ima
go dixit. Audi me. Periculosus uentus
grando. ignis. & pestilentia sup hortū
illum uenient. & eum arefacient. Sed
iuuenis ille respondit. Non sic non sic
erit quia hoc nolo. si; puriss̄imū fontē
educā. & hortū illū irrigabo. Et tor
tuosa imago respondit. Wach wach. hoc
ita possibile ē. uelut si locusta durū la
pidem transfodiat. Et sic imago illa in
dolo suo hiemē sup hortū illum indu
xit. & aromata & flores illius arefacere
uoluit. Sed p̄fatus iuuenis officiū suū in
cytharis suis colens. illud non uidebat.
Et cū deide hoc audisset in magno sono
solem aduocauit. ut in signo tanti uen
ret. & demuo uiriditatē cuncta sup hortū
illū adduceret. Ac ita cornu eburneum.
& cornu de ceruo sumptū tollens. tor
tuosā imaginē illam ad terrā p ea pulsauit.
Et tunc ad iuuenū illū cui⁹ pulcher hortus
erat dixit. Amodo in te ita negligenter
non confidas. quin hortū tuum tanta
munitione circūdes. ut nigerrime ames
in tempestatib⁹ eum non arefaciant. Ne
o tu pat̄ qui p suauem uocationē in me
xpi es. hec uerba ad te dicta intellige. Au
di ergo. Gr̄a dei uelut sol micat. & dona
sua sic intellectū emittit. uno uidelicet in
sapientia. altero in uiriditate. tercio in
humiditate. Sapientia aut̄ in primum
naturā cadit. uiriditas ū magnos labo
res subintrat. & humiditas in duram ama
ritudinē nadit. Sed tu uir amicus gr̄e
dei. hortū populi habes. in quo p uicem
xpi multa bona desideria & bona opa stu
diose plantare debes. Et gr̄a dei in uir tute
donoꝝ suoꝝ efficatia bone uoluntatis sup
desideria & sup opa illa emittit. & uir
ac pluuia fontis aque uiue uiuescit facit.
Sed a diabolo uicia in iniquitudine nane

55, 57

gle & in strepitu pterrime uulto magiste
rio resistentis exeunt. a deo aut̄ uirtutes
in contemptu scelar tu cū plena benuolen
tia subiectionis in caritate precedunt. ad
populū illū uementes. dr turcia a uirtu
tibus quer unt. ad quid uenerunt. S; ille
respondent qđ a deo ad populū amici dei
uenerunt. quia magnū desiderū edifican
di in eo hostiā laudis habeant. Et turcia
dicunt. ut uerba hec audiant. R. nina
magna. & uta ac seisecatio cū multa in
quietudine sup populū illū ruunt. uta
qđ in ministerio dei fatigabit. Et uirtu
tes respondent. Non sic euenet. qm̄ in bo
nis non cessabimus. S; uiuus fons emana
bit & populū hunc mūa sua defendet.
dr turcia diaboli dicunt tachimantes.
qđ hoc ita possibile sit. uelut si fragili
tas in carnem fixa durare ualeat sine
ruga. Tunc turcia in dolis suis frigidam
nebulam nebulā ignorantie populo
hunc īducunt. ita qđ bona desideria &
bona opa illius iam in defectu sunt cum
in se ipsū confidit. S; uirtutes famulatū
in laudib⁹ suis deo exhibentes. hoc uulto
dei iudicio dei fieri p̄mittunt. ita ut ho
mines ītelligant quid sunt. Qui cū ad
se ipsos in humilitate uirtutū redeunt.
cede uirtutes magno studio circūspecti
onis gr̄am dei tenent ut mūlib⁹ illoz pas
sionem xp̄i imponāt quatenꝰ hoc in ad
ad primam laude dei eundē populū ad
ducāt. Et sic diuinitatē & humanitatem
filij dei adtendentes. turcia illa ad contri
tionē prosternunt. S; & ad illum sitib q̄
populus iste ē dicunt. P hec admonitus
propriis uirtutib⁹ non confidas. s; p̄inde ut
ad gr̄am dei fugias ut tuos in omnibus
motib⁹ ita munias & moneas. ne diabo
lice īsidie diuersis uicijs eos p negligen
tiā euertant. Vidi etiā quasi pulcherri
mam puellam in tanto fulgore splendi
de facies fulgentē. ut eam p̄fecte ītue
ri non possem. Et palliū candidius mi
ue & clarius stellis habebat. Calciamēta
quoq; uelut de purissimo auro īduta
batur. Solem aut̄ & lunā in manu
dextera tenebat. & eos suauit̄ amplec
tebatur. In pectore etiā eius tabula
eburnea erat. in qua species hominis
saphirini coloris apparebat. & omnis
creatura puellam hanc diuinam nomina
bat. S; & ipsa ad speciē que in pectore
suo apparuit dicebat. Tecū principium
in die uirtutis tue in splendoribꝰ sc̄oꝝ
ex utero ante luciferū genui te. Et an
diui uocē in dicentē. Puella hec quā
indes caritas ē. que in ciuitate habita
culū habet. Cū deus mundū creare
uoluit. decreuit se īsuauissimo amore y
omnia necessaria p̄uidit. quēadmodum
pat̄ filio suo hereditatē p̄parat. & sic
in magno ardore omnia opa sua dispo
suit. Tunc creatura in his speciebꝰ & in
formis suis creatorē suū agnouit. qm̄
caritas in principio materia eidē cre
ature sic fuit. ubi deus dixit fiat &
facta ē. quia omnis creatura quasi in re
tu oculi p illam formata ē. Que in tan
to fulgore splendide facies fulget. ut
eam p̄fecte intueri non possis. quia
ipsa timorē dñi in tam pura scientia
ostendit. qđ mortalis homo eam ad
finē p̄ducere non poterit. Et pallium
candidius niue & clarius stellis habet.
qm̄ sine simulatione in candida īno
centia cuncta comp̄hendit cū splendi
dissimis opib⁹ in seis. Calciamentis quoq;
uelut de purissimo auro īduit. quia
hec uenera habet que in optima par
te electionis dei sunt. Solem aut̄ & lu
nā in manu dextra tenet. & eas suauit̄
amplectitur. qm̄ dextra dei omnis creatu
ras complectitur. & quia etiā dilatata
ē in gentib⁹ in regnis. & in omnib⁹ bonis.
Vnde etiā scriptū ē. Dixit dñs dño
meo. sede ad dextris meis. In pectore q̄q;
eius tabula eburnea ē. qm̄ in scientia
dei integritas s in uirgine maria semp
floruit. ita qđ in ea species hominis

3432a

saphyrinu coloris apparet. quia filius dei in caritate ex antiquo dierū effusi sit. Et oīs creatura puellā hanc domināmā nominat. qm ab ipsa processit. & illa primitiua fuit oīa creans. quē admodū speciē in pectore eius ostendit quia deus humanitatē ppt̄ hominē iduit. Nam cū oīs creatura in usione dei impleta fuit sicut ipse dixit crescite & multiplicamini & replete terrā. calor ueri solis sicut ros in uterū uirginis descendit & de eius carne hominem fecit. ut etiā adam de limo terre carnē & sanguinē formauit. Et uirgo illū integritate genuit. S; non decuit qd caritas pmisit caret. Nam quando creatura in primo circuiuit. ita qd in pristina uolare noluit & cecidit. pene caritatis alā elevabant. Hoc sēa humilitas fuit. Cum eū horribilis sensus adam pstrauit. diuinitas acute īspexit ne ille in casu oīno pereret. S; ut eum in sēa humanitate redimeret. Hoc alē magne potentie fuerūt. qd' hominē qui pditus fuit humilitas in humanitate salua tori eleuauit. qū caritas hominem creauit. humilitas aut̄ eum redemit. Spes ū est quasi oculus caritatis. amor aut̄ celestis uelut cor illius. & abstinentia compago ipsius. S; fides ē uelut oculus humilitatis. obedientia ū ēq̄si cor eius & contemptus mali cōpago illius. Caritas in eternitate fuit. & in fine oīs sēctatis oīs creaturas sine cōmixtione mali pdixit. & adam & euā de munda natura terre procreauit. Et sicut hi duo oīs filios hominū generauer̄t. ita & hē due uirtutes oīs reliquas uirtutes producunt. Iste uirtutes ad ianuā tuā o homo cū hēc loquor pulsant & dicunt. O. tabernaculū uiri bñ qui in mane nobiscū manet iam in fatigatione ē. Et caritas ad te dicit. O fide amice.

nolumus ut te abstrahas ab officiali uega tutia tua. Nam cum deus in giro celi omnes creaturas disseminare uoluit omnia opa eius in amplexione habuimus. & cū illo laborauimus. S; homo cecidit. & cū illo fleuimus nec eum reliquimus. quāuis in maxillā mām nos cederet. Et humiliatas ad te specialit̄ dicit. Nec hei quā magnis doloribꝰ hominē sustinu. Tu aut̄ dicis. fugere uolo. S; fac manam ad portandū in manicā habes & stas nec ambulare uis. S; in uecho uoluer̄s. & m alia uia aspicis. Certe comes nr̄ sic non faceret. Cū aut̄ populus te amat. cū illo labora. S; cū rugitū uenti cū iquietudine belli uexatricis mortū efflat. m de ad me. & in uota potentie alarum mear te adiuuabo. Samson p strulciam mulieris. fortissimā uxorem suam pdidit. Tu ne ergo ne tibi sic contingat. si redus per consensū dederis responsum. Gloria quoq; salomonis. p strulciā mulierū euacuata ē. Hinc etiā cū sollicitudine ne p uexatricib nē harū cogitationū tuar uanitatas quā a deo habes arescat. S; ornamēta auri & pciosi lapidis que caritas & humilitas in te habent obserua. Tu etiā ppt̄ armillas quas sapientia tibi dedit. & ppt̄ quas populus tibi accinxit. da eccl̄iam deo & cū populo labora. & ita cum sole pmane bis. Et tu pat̄ audi. Sicut stella matutina auroram in lumine suo pmittit. sic oīb ꝑbe auxiliū ab pseuloduleclo nis quā tibi deus dedit. & uitā tibi dabit quā in prima die īspexit. Abbas

Dve eberbach. Hilde gar. vi.

Dilecte deo & hominib uenerande diuie & matri hild in bingē. frat̄ ē. abbas scilicet idiotus de eberbach. modicū id qd' ē. Magnificamus & glorificam ꝑ nobis xp̄m saluatorē mūdum qui respicit se uexatos. potens exaltat humiles qui & magna nobis fecit. qa potens ē. Elegit sicut ipsi audiuimus & uidimus sacratū pectoris uīm

xxxvij

habitaculū sibi. scientiaq; diuinā. īcerta
& occulta sapientie sue nobis manifestauit.
introducens in cubiculū suū. ad flores rosaꝝ
& lilia conuallium. ad florida montiū
eternoꝝ. Dextra eius sub capite meo. & dex
tera illius amplexabitur me. Ita ut nemo dicere
audeat. dilectus meus mihi & ego illi.
In omnib⁹ his oleū effusū nomē tuū. & ideo
adolescentule dilexerunt te. & te cum rapuerunt
in odore unguentoꝝ tuoꝝ. rogam⁹ & dīm
ut dona nature & munera gr̄e sue no
bis conservare dignetur. sibi ad glām.
nobis ad coronā. nobis ad gaudium. mul
tis in exemplū. Oremus quoq; & humili
pce deposcam⁹. ut nr̄i etiā memor esse
dignetur. atq; in aduentu sponsi nr̄i
mām sibi paratam cōmendare. ut sic
de optione scitatis ure letamur & gau
deamus. sic mutatione nra metreamur
gaudiū & exultationē pcipe. Si quid
de seruicio nro pcipe dignamur letanter
amplectamur. faciemus quoq; sicut & fe
cimus. & ad omnē scām uoluntatē tuam
subseruire parati sumus. Responsū
Quo ē dictū. Serena hildegardis:
Lux uidet stabulū & statutū pran
dii cuiq; congregationis. que officium
in ministerio suo habet. cibū refectionis
in recta moderatione distribuens. ne fide
lib⁹ sibi adherentib⁹ letitia anime desit. pas
toralis nullicuis debet fortissimis mentib;
gladiū in uagina dare. & suauissimis mo
rib⁹ sagittas in pharetra ostendere & ca
paci benuolentie aromata medicinar̄ tribuere. Nigri aut̄ tyrannu. flagella
oc̄cionis portant. Probus miles sine tedio
derisionis pugnat. & suauis sentis fructi
cetā in cōmuni bono labore captat. & e
pulantes mores in rectitudine pfecti st
in omnib⁹ uirtutib⁹. ita ut fame habeant
iusticiā pficere. Si; seruissimi & ignobile ma
tre mia pegrini. simplices oues que in a
tris domus regis sunt. ingulat. Heu
heu qui sic in occisione insanuit. a domo re
gis nisi penitreant pegrini fiūt. quia oues
dñm dispgunt. Tu aut̄ o pastor letam facie
in miseria paupū qui pusillanimes sunt
habe. non ualentes aratrū discipline ap
phendere. Bonis & benuolentia habentes.
sunt tibi in symphonia spe sci. Care etiā
ne torpescas in lumine. si; intellectus tuus
tugiler. & non sit duplex in sono. ita ne
aliud dicte mentis quā sonas exterius. Qui
hoc faciunt. in tenebris faciē suā obnubi
lant. Si; si ptea in tremore timent. qm
in corde suo hoc non capiunt qd in facie
sua ostendunt. eripiunt̄ ab infidelitate q
cuiusli in pentitudine. Tibi aut̄ o homo refec
tio fiet in cinctura femoriū tuoꝝ. ubi ue
rū desiderium in manib⁹ tuis habes. cū the
saurū uere pecunie non negligis. Terra
tibi dormit. qm̄ naufragiū mundi te nō
ledit. In fine temporis tui. deus suscitabit
te. Ipse in magno honore te consti
tuit. O serue bone illū laudabis. & ipse in
eternū saluabit te. Dōne hildegardi.
Dilecte in dño abbas sci Anastasii.
& deuotissime sorori hild dei gra
magistre in cenobio sci Robti. frat. E. sci
anastasii uocatus abbas. salutē & orationes.
Gloria deo. quia bonus odor xpi es & ap
tuos. & apud nros. Bonū nomen xpi & be
nedicit̄ & laudatur pte. & qui sanctificat̄
in te. Glorificas enim & portas in corpore
tuo xpm digne digna uocatione qua uo
cata es te ipsa faciens. & cooperando gr̄e que
data ē tibi. in domo dñi omnib⁹ te exhibens
uas in honorē. Et qm̄ familiare xpi orga
nū & receptaculū spe eius es. humili pce te
posc̄imus. ut in spū & ueritate ores pro me
& his qui curę mee cōmissi sunt. ut qd ce
pit in nobis pficiat. & uelle & pficere pro
bona uoluntate sua. ut & nos cum tu boni
certaminis in xpo consummemus & glori
emur simul in laude eius. De cetero rogo
ut spe qui reuelat archana & occulta sa
pientie sue. licet tibi. quid in expectat
in portando obedientie xpi onere. scilicet
pseuerare an quiescere. ut nacē ipsius con
templatione. Quicquid sup hoc reuelatū

3440

fuerit tibi ne abscondas ꝫ. quia paratum cor meū deus. paratū cor meū ut faciam uoluntatē tuam. Libri quē scripsisti ut scribatur nobis & consilio & adiutorio tuo opus habemus. & bona tua uoluntate. Desideramus enī quā maxime habere illū. & aspicere mirabilia dei in illo. Preterea ob mre rogo ut recepto litteraꝝ tuaꝝ usufructū & consolemur. in labore & pacientia p xpō ab uberib⁹ consolationis xpi p nos. Valete. Salutate sorores tuas. & orate p nobis.

Responsum Domne hildegardis.

Qui ē dicit. tibi o homo. Mens tua desidera tanē surgit p oppinionē bonoꝝ opum. & te erigis in altū plura desiderans quam operaris. Si; aliquando ipsa mens tua decipit te cribrando causas tuas. sic dicendo. hec optima sunt. que tamē non opatis ad psens. Unde & ipsā causā quam in manu in ppositione tua habes. sic ate exercitis. Pisce ergo sustentatione oculis tui & da ei p̄cepta. scilicet mri gā magistri p̄bendo. & p̄rea ungentū medici exhibendo. qua utili tibi ē. ut i hoc labore ingiles abus p doctrinā tuā in subiectione ministrantib⁹. quā te ipsū in uoluntate tua exerceas. Nam si te sub poneres tecū te uallaret. ita ut mens tua aresceret. Ideo ingila sup gregē tuū p̄bendo ei bona exempla que desiderat anima tua. ne mens tua in irrisionē reducatur. Nam ille qui in alto stat & in uallē clamat. medū in utroq; nescit quo uadat. Propterea sta in humilitate. ita ut deo adiuuante bona opa exerceas que ce pisti. & p̄mane in uestigiis xpi. nec te ip sū decipias. & in eternum uiues.

Abbas de Reisheim. hildegardi.

Cuonradus de Reisheim abbas heer in dignus. scissime dñe hild. in claustro sci Robti in bingo. plate. deuotas orationes ei cū humili obsequio. Ex quo primū iuuenia uirtutū tuaꝝ mat scissima & speciale munus a deo tibi collatū audire potui. quānus corpali psentia tibi iocunde

tanē te tota mentis affectione dilexi. Congaudeo ergo gre tue. quia dilectū que quesumus anima tua inuenire meruisti. & non necesse habes uagari p̄ gre gei sodalitū. quē qui in luis pascitur requiescit in tabernaculo tuo. implens hortū tuū copia diuersarū delicias. Memor tanē dña carissima quia cū sis quasi q dā riuulus ab ipso fonte bonitatis emanans. diffundens benuolentiā tuā u oīs qui desiderant scire & audire magnalia dei p te. cur in tantillo in magna cordis anxietate laborans. uiscera pietatis claudas. & munusculū qd ex carita te magis quā ex p̄sumptione desidero tam morose transmittas. Obsecro igit cum oīa deuotione. ut ad ipsū sponsū qui requiescit in cubili cordis tui. qui tuis peticionib⁹ aure clemētie sue libenter inclinat p me intendas. & ut ab ipso petas quatenus tibi manifestet. ut tibi in nichilum sit omnis pastoralis cure deponere an diuini ferre. qa in eo ualde timor & memetipsū obliti oīa tracto. Si; in hoc sciam te exanimatam si responsū tuū inde habuero. Vale deo cara.

Responsū hildegardis.

Lux acuta uidet & dicit. O homo pallidus es p dubietatē mentis tue. quasi ñ possis stare. Et quare hoc. Video opa tua. Ipsa enī tangunt me. Si; in nostra agnitionē rebellium. Quare ergo erubescis ante altare meū aspicere ad sanctū ariū meū. ut ornes illud uelut nympha qd uirentes oculos habet. O omnis. ubi pastor bonus agnos suos leuauit super humeros suos. Ubi enī oues p uias rectas non ambulant. debet eas mitis pastor leuare p sollicitudinē animi sui & orrigere & ungere. ac docere in bonis operib⁹. Et sicut manus operatur in brachio. sicut enā brachiū mouetur in scapula. sic pastor oīb⁹ suis exempla in manu bonoꝝ opū porrigat. & mechemā in brachio adiutorij. & solutione omnes uicioꝝ p ligaturā crucis uelut in

humero potestatis. Nam uere penitentia
ys/ micia sua remittenda sunt. Diabolus
eñ ium cordis sui & gustū gutturis sui
& flagrantē flāmā iuperet oris sui eno
mit. O homo/ audi planctū doloris in ef
fusione criminis. qđ est in contagione
carnis in pulcra forma hominis. Plan
ge o iurgimatas. integritatē primi ort
tui. Nam manus summi artificis for
mauit te/ & posuit te in ortū uolup
tatis. Sz flagrans mens hominis decepit
eū in uana oratione uoluntatis sue/ p
superbā consilij criminosi deceptoris.
Vnde ipse expulsus ē p gustū iobedien
tie. Et sic uenit eius priuaricatus ē. cum
pri' latus eius p scissimū domū p fora
tū esset. Ar nunc femur eius polluitū
ē ueneno sudante. Sic tetigit homo
gustū gutturis serpentis/ quando es
tauit in uenenosis uenis suis. Vnde &
prea formicatus ē in iuperbo desiderio/
qđ ē flagrans flāma ab ore diaboli. Nē
iobedientia cibū oparta ē. Et quia ds
femina de costa fecit. ideo diabolus de
ide homicidū suggessit/ ita ut omia
opa sua p aliā uiam duceret in reuela
tionē peccatoz ebullientiū p uium cor
dis sui. O homo quā magna crimina
facis/ in similitudine antiqui pditoris.
Quom. Pessimus eñ accusator retro de
rectus ē/ & abiectus ab oñi beatitudine.
Et qua retro prectus ē. ideo cogitauit
in maligitate cordis sui. ut hominē du
cere retrosū in contrariū peccatū. Sic
homo formā relinquit coste/ unde &
formatio hominis ibi perit in humo
di effuso semine. Iugeat ergo terra &
tremiscant celestia/ pter hec crimina.
Nam cū homo peccat p gustū oris sui/
ñ relicta formatione coste. sentit aliqñ
tulit qđ factura dei ē. Sz crimina ista
retro ēcedentia non sunt in ulla crea
tionē/ quia homo qui ea facit. se hominē
ēe non uidet. O homo/ cur abiecis qđ fac
tura dei es. Ach ach o ho īmagno studio
deus te formauit/ si tu in multa crimina
te īuolui. Sz deus uerū p filiū suū te ad
se reducet. Vnde p penitentiā surge/ &
ito curre ad me. Hinc ó tu miles esto
robustus & armatus p uias planas. & ibi u
riditatē fac ubi ariditas est. & extra emc
turā remū illoz qui recū sunt/ & coerce
te ipsū in bonis opib. ut cor tuū illumine
tur in sole. & non fatigeris in recto itinere/
cont te ipsū bellans. Ergo pastoralē curā
non relinque/ quia pigmentarius qui ir
rigiuū & bene olentē hortū habet. ut
deat ut ortus ipsius utilitatē fructuū af
ferat ut ñ deficiat. Nam cū oculus tuus
uideat & cū scientia tua uigilet/ quare
dormis sicut lassus in cunchone recte pru
dentie. oculis tui. Ē ireru ergo sollicite in
bona pruidentia ne talentum tuū infelicit
abscondas. qm tibi non pdest ut abscias
alligationē illā qua ligatus es. dū duos o
culos uel unū. aut aliquā partē uiuendi
sub tua custodia habes. Si aut nullū ocu
lum uiuendi in tuis uides sz semp clau
dicationē/ tunc fuge & abstine te a uilli
catione tua. hildegardi. Abbas de hr

Sanctissime dñe ac matri sancta.
Siue hild. Q. abbas īdignus de hr
sancta/ orationē cū obsequio. Audiui quide
& apud cirenen. quandā aquaz uenā ui
no effluere. & te bona mat apud alaman
nos īgredientiū & egredientiū uenā. teq;
specier sinū. & rebus sicut pupille tuis ēe.
Hauris eñ mea dña & effundis & in formas
specificas/ & practicis in theoriā uis & mo
tus existis. Ea propt in impetus fuit diu
& ē. diligere te. honorare te. mirari te.
seruire tibi tuisq;/ & in oñib uerbo uel
ope tuus & tuaz ēe. orationib in quantū
michi fas ē & obsequiis. Rogo te mea ma
ter & dña. memito mei in tuis scissimis
orationib. dilige humillime te diligen
tē. recognosce in xpo te reuerentē/ & lit
teras in rescribe in deo rogata. h. espon

Dulcissime patē sū hildegardis.
& in amore xpi fratē/ olla uideo

circūdatā tam magna claritate. ut nyc
uidere possim si ossa sit. S; & ubi uideo ah
quantulū amari gustus. contritū tam
magna contentione & postea turbmē
qui tam ad pmiū dei pdestinat. Vigila
ergo strenue. quia causa populi in mori
bus in hoc tempore talia postulat. O mi
tissime patr! ego paupercula forma in uera
luce non uideo. ut oīmno de officio tuo
monear tis. Memorare amē quia homo es
in terra. & ne ualde timeas. qm deus in
te diuersa non requirit. Tu enī in pscn
tia dei es sicut fumus myrre & thuris! un
de mons syon querit ut sis esca in domo
iacob. S; siquis colūpnā que totā domū
sustentat abscederit! domū deiecit. Qua
ppr p septē fenestras pspice considerans
ubi accipiter uenat! & cane ne ille te de
cipiat. Pasce ergo oues tuas in mansuetudi
ne correptionis. quia dies salutis ate non
fugit! & nctu eius erit. Esto quoq; specu
lum uite in oculis uite. Pastor sci Emme
Religiosissime tammi. hildegardi.
xpi ancille hild. a. indignus pas
tor cenobij sci Emmeramni ratispone!
pfectamtiā in oīmb bonis apatre luminū
collatis. Gras agimus dño deo nro qui ec
clesiā suā mirifice ornauit te ei donando.
Per te enī oīs uisti magnifice gloriant
& hactenus desperati beatifice letificant!
quia speramt se p te posse reconciliari xpo.
Unde & pscntias litteras tuas rogat ut asserit
de salute sua desperans. miper in miserias
suas conquestus ē. obsecrans ut eum ad pre
sentiā tuā beatitudinis cū litteris cōmen
datis dirigere. Idcirco o famula xpi
pietati & cōpassioni tue eum cōmendo. sup
plex rogans ut p amore dei oīmporentis
pro salutione eius totis uribus cū oīmb;
tibi obedientib labores. In sup o deo dilecta
almitati tue supplico! ut me & oīs in cō
missos assiduis orationib tuis dignetis cō
mendare xpo qui ē retributor & retributio
laborū scōrū suoz aōn. Ualete. hildegard.

Quī ē dicit. O homo ubiq; circūspi
cere debes! ut abigas ifidiatores
omiū tuaz. Unde etiā ut inspicias ecclam
cest mulierū illoz! quia multe nebule
circueunt in spiritali populo. Et hę ne
bule uicis plene sunt. Quas cū diabolus
uiderit. ad illum festinanter pstigationem
suā cū irrisione mittit! & cū diuersis
modis cū uolantib iaculis ubiq; mouet.
Nebule ille sunt molestie & incredulita
tes in uicis que penas habent & in epu
las! quia ubi hec sunt ibi tribulatio ē. &
tata uictoria. & aride uene in esde ho
minib cū requirūt peccata sua in ipsa
etudine mentis sue. semp aspicientes ad in
felicitatē uelut saluari non possint. con
dicentes etiā glorie dei in tam sic quasi
deus non sit. Sed quedā nebula scientiā
ipsoz comphendit. hec illis suggerens
cū fallacib uerbis. S; ipsi tamē repugnan
tes sciunt ea sic non ee. si; tamē illa in
scientia sua ita perpetrant. sic auditis
hominis turpissima uerba capit. que
tam mala ee cognoscit. Pene iste sepe
martires facium. ubi homo uicia com
non pficit in opib. Hunc o tu homo
qui in oculis tuis ad speculationē po
situs es. inspice in oculo scientie tue ubi
iste nebule in oculo tuo sint! & cū mia
& consolatione ungue hominem in hos
pemis laborantes. S; epulantia crimina
corrige in uirga discipline! ne in lacū
uadant. Nam in conscientia tua fulget
lumen gladij! si; tamē in moribus tuis tur
bines sunt. Tu aut ad ueritū lumē aspi
ce. & uiues.

Abbas muenburgensis.

Hildegardi beatissime
sermonalis femine. E. solo nomi
ne muenburgensiū fr̄m abbas. quicquid
utriusq; hominis ualet optare affectus.
Quia fama sanctitatis tue circumquaq;
dulci rumore respirat! ad uidenda facie
tuam animū mr̄m ardentissime prouo
cat. Unde in estate pterita. suprus ad
uaticū. uer arreptum ad nos prope

bellos tempestatib terr
ros illatorū ire non pfun
terū ad uos direxi
Adhuc responsionis accep
ta uterū replicabo. P
fratrū a uo
ordine gratias ag
ab & in istantib pcu
depoco. Quia en
positus sclārū turbi
ad portū sēritatis & orati
in his poma &
pcto. Et luce
pe tam
ut a dño saluari n
& spū uris pcib exo
ma pstantior
qua & uos istantius
quod pigritia
naleam & uri
Jhesu ad uos in
donec si uita comes f
Valete. Respon
hildegard
ne ē que fixu
habet! & illa hac & ill
de turbine & nigred
aquarū nubes sepe tu
pgnea spā suā om
dubitando hab
bella morū hominū
Nam nouus miles q
portat. qua in fortissi
ē inimici eius con
ceperit inimicos meos
arma abiecerit. stul
xpi irrisionē hominū
in probitate belli n
magis nucū te no
foramnib iacet.
contendis superare na
hominū. S; n sic
etate dns uultuos &

tam. ⁊ bellor tempestatib' terr'ris ⁊ temporis illatum ire non p'sumsi. Hunc tam cū utteris ad uos direxi. ⁊ q̄ nichil adhuc responsionis accepi. Et ne hoc ex nimia curia euenerit. in eis continentia uterū replicabo. Primū de consortio fraternitatis a nobis sus cepte. ex intimo corde gracias ago. dei de ur'is p'cib' & in istantib' periculis apud dīm uuari deposco. Quia enī in re gimine positus scelerū turbinib' im pellor. ad portū sēritatis & orationis ur̄e confugio. ⁊ ut in his p̄omia & sup oīa non succumba peccato. Et licet hec stu diose deposcam. p̄cipue tam expleto ur̄e cursu. ut a dño saluari mereat & corpore & spū ur'is p'cib' exoro. Int̄ quas pressuras una p̄stantior ceteris im minet. pro qua & uos istantius dīm exorare peto. Aliquod pignus saluti ⁊ qđ sperari ualeam & ur̄i memori am habeā. ⁊ p̄ presentū latorē trans mittite. Ysemendi ad uos m̄ n̄ deerit affectus. donec si uita comes fuerit ope compleā. Valete. Responsum

Mens tua in similitudine ē que fixura in uuarū habet. ⁊ illa hac & illac dis tribuit. Ꝯ; de turbine & nigredine ignū & aquarū nubes sepe turbat. ⁊ usq; diu sol p̄ ignea spera sua oīa p̄ foret. Tu tectum dubitando habes. & p̄p̄ uaria bella morū hominū labo rare n̄ uis. Nam nouus miles gaudet cū arma portat. quia in fortissima ui miles nominat. cū inimici eius cōt cū pugnat. ſ; ſi dixerit inimicos meos supa re n̄ possū. & arma abiecerit. stultus nominat p̄p̄ irrisionē hominū. q̄m arma ulnis in probitate belli n̄ fulmi nant. Tu enī magist' multū te nomina sicut coluber in foraminib' iacet. ⁊ cū p̄ armaturā n̄ contendis superare uarie tatē tempestatū hominū. Ꝯ; n̄ sic erit. Nam in prima etate dīs uultuos & pro curatores in oīi possessione constituit. qui racionē sibi darent. Cū enī uultuis dona accipit. arma & sagittas ad se col ligat. ⁊ in armis scilicet rabidos scriptu ris. & in sagittis impios & dolosos & fur tuos imbuendo cū paraboli ceteraq; scp tuar'ū. Ꝯ; ſi mitim tempestas magna cū nigredine ignis & aque & ira & obli uione & transgressione p̄ceptor dei occur rerunt. cedat usq; dū tempestas illa atte nuat'. & adhibeat medicinā cū sole scrip turaq; ut scptū est. ⁊ quia miam uolo & n̄ sacrificiū. Misericordia orationē pos tulat quā deus diligit. & quā spe scs i ter nos & uos igneam faciat. ⁊ quatenus nos in celestē ierusalē p̄ducat. aō.

Hyldegardu. Abbati scē Marie.

Domino suo hild. scē religionis ho nore p̄fulgenti. ⁊ h. scē Marie. in utrūq; dictus. abbati. qualūcūq; oratio nū p̄cū officiū. & sem debite seruitu tis affectū. Mallemus p̄sentie ur̄e lo qui quā absentie scribere. si aut tēptis nobis uacaret. aut nie longinquitas ur̄e non obsisteret uoluntati. Siqui de ur̄e sēritatis alloquiū licet breuis mū aliquando nacti sumus. & ideirco crebro uos audire uellem. quia tunc placebat quicquid audiuim. hac ū oc casione nunc scribendi uobis fiduciā concepimus. qđ utriusq; nobis in xp̄o dilectus lator p̄sentū sicut in pleriusq; cenobiis fecit. sic etiā pauperculis ur̄is orationib' cū apud nos moraretur uram beatitudinē cōmendauit. ⁊ se uim mu nio id nos flagitare asserunt. Memoriā igit̄ ur̄i quamus nichil simus & facim' & faciemus. nosq; cū ur̄is oīb' uras in tercessiones mereri. humiliato corde & corpore supplicamus. Per ipsū aut̄ cū deuote uultus aquo & arta spe acce pitis. hoc singulare ac secretū mun' a uobis experim'. quatenū familiarita te impetrandi obtinere studeatis a dño ut nr̄e certa reuelationū karismata

346a

nre conditionē humilitatis uobis in
simiare dignetur. videlicet utrū in
hoc officio honoris & oneris. pīationis
& periculi anime salutē mereri me p
uiderit. uel ab hoc absolui utile in fo
re pspexerit.' & siquid reuelationis
sup hac re acceperitis. p eiusdē psentiū
latorē scripto id continente. mestitiā
mām consolari mām n pigeat caritā
tē. Nam & nos mām salutē sitimus ut
dyrimus. atq; ut in reuelationū mag
nitudine necessarie humilitatis augm
tū uobis dūs submuniret exoptam.'
quatenus lampade quā accensā accepitis
celitus. tali ad hominē custodiatis lum
ine ut ideficienti oleo xpo quē expecta
tis cū uenerit in gloria. possitis occur
rere. Responsū hildegardis.
In speculo uere uisionis uidi te ualde
turbidū sicut mixtā nubē. cū periculo
sus aer in implexo uento ifusionis
magne pluuie mouet. Sic sunt cogi
tationes tue p iquietā mentē tuā in
hac re quā amplexus es in medio cor
dis tui. Et audiui uocē de te dicentē.
Vir qui cū aratro & bubus in arida
terra laborat. dicens ad se ipsū. hunc
magnū laborē sustinere n possum
quia durus m ē. Et ita uadit ad in
aquosa loca ubi tam sūt molles flo
res sine labore hominū crescentes. q
etiā p iutiles herbas suffocant. & di
cit. aratrū dimittā & has iutiles her
bas auferā. que utilitas in hoc ē. Ille
tu homo unde utrā ille pbior sit la
borans cū utilitate aratri in terra.'
aut cū eradicatione iutiliū herbaꝝ
in floribus. Si; ego hanc causā quā req
ris iutile tibi ee uidi. Unde te ipsum
cū officio tuo coerce.' apprehenso aratro.
Deus aut succurrat tibi in oīb⁹ ne
cessitatib⁹ tuis.' & n sinat te iutiliter
laborare. Abbas sci ysibodi. hildegar
Cuius abbas de monte di.
sci ysibodi licet idignus. hild

die & matri sue dilectissime. de mor
te sci Robti. gia dei tantillu qd ē.
Quia uaris hinc inde prepedtus occu
pationib⁹ p aliquod temp sup fecti im
sere. salutare uos & alloqui. accepta nē
opportunitate temporis. eo me attentius
orationib⁹ uris cōmitto. quo me pro
dolor iuetetam portius in augmto de
licti quā in aliquo pfectu iustice re
cognosco. Si; qm scitas mā in eo qm
n fallit nec fallit plurima secreta
spūs uidet. peto ut si qua de patrono
nro beato ysibodo dicus uobis rete
lauerit m apiatis. quatenus cū frib⁹
meis illi ex hoc deuotissimas laudes
referre n differā. Si; & qua neglegen
tiā que in me ē. nulla mee possibilitatis
manu de me exercere possū. sinthagmā
tam uram quā ceteraꝝ filiarū dei uo
biscū conuersantiū deuoto corde re
quiro.' & non solū patruitatis mee psonā
uerū etiā cōmilos m fratres & locum
nrm orationib⁹ omnū uram cōmendo.'
fiant etiā cū apud uos sū una uoce
sepius facere soleo. Responsū hilde
O magna iustitia gardis.
in homine illo ē qui se ipsū n cor
rigit. si; querit quid in alieno sinu sit.
& crimina illa que in eo iuenit non
celat secūm modū in impetu decur
rentiū aquaꝝ. Qui hoc facit. audiat
responsū istud a deo. O homo quare
dormis in somnu gustus bonoꝝ opū
que cora deo quasi symphonia sonat.
Et cur petulantiā lasciuie n abnegas.
p seruitiū domus cordis tui. Si; in
maxillis meis me pcussi quando mbra
mea repudiasti in uulneribus suis.' ubi
ad me n aspicis ertamē one ad gregē
reportandē. Et ideo de domo cordis
tui m respondebis. & de cunctis qua
feci.' & qua in sanguine agni ablu.
Et quare n times frangere hominē
que non creasti. Tu n imgus eū. na
tur nec eū regas nec celas.' si; in nul

73

71, 72

crate illiꝰ corrigis. Hunc tempꝰ defici
endi tibi adē. s; dens qui te creauit te
pdere non uult. Hęc ergo ītellige. Qđ
autē o patē petisti. ut tibi scribere tē si ali
qua de beato ỹsibodo sub cuī patrocī
nio es. uidere & ītelligere. hęc de ipso
in uisione spē audiui. uidi. & ītellexi.
sedm modū hunc. O mirū admirandū
qđ absconsa forma pcellit ardua in ho
nesta statura. ubi uiuens altitudo pro
fert mitrea. Unde o dsibode surgens
in fine succurrente flore omniū ramo
rū mundi ut primū surrexisti. Et
o uiriditas digiti dei in qua deus con
stituit plantationē quę in excelso resplen
dunt ut statuta columpna. tu gloriosa
es in pparatione dei. Et o altitudo mon
tis quę nūquā dissipaberis in discreti
one dei. tu tamē stas a longe ut exul.
s; ē es in potestate armati qui te rapi
at. S; & o pful uere ciuitatis qui in
templo angularis lapidis ascendens
in celū. in terra prostratus fuisti ppt
dīm. tu pegrinus a semine mundi de
siderasti exul fieri ppt amorē xpi.
O mons clause mitis. tu assidue pulerā
facie apparuisti in speculo columbe. Tu in
absconso latuisti ebriatus odore florū.
p cancellos seōz emicans deo. O culmē in
claustro ecclī qđ ppt pspicuā uitā mundū
uendicasti. hoc certamē alme confessor
semp habens in dño. In tua enī mente.
fons uiuus clarissima luce purissimos
riuulos eduxit. p uiā salutis. Tu magna
turris ante altare sūmi dei. & huī tur
ris culmē obumbrasti p fumū aroma
tū. O dysibode. in tuo lumine. p exem
pla puri soni ītra mirifice laudis ecclī
sticasti i duab partib p filiū hominis. In
alto stas non erubescens ante dīm uiuū.
& pregis uiridi rore laudantes dīm ista
uoce. O dulcis uita & o beata pseueran
tia. quę in hoc beato dysibodo gloriosū
lapidē sēp edificasti in celesti ierusalem.
Nunc sit laus deo in forma pulcre

tonsure uirilit opante. & supni ciues
gaudeant de his qui eos hoc modo imi
tantur. Tu autē o patē qui hęc ame pau
cula forma petisti. talē te in conspectu
dei fac. ut cū tempus in hoc seclo tibi
defecerit. tempꝰ tuū in ecīmitate felicit
plongetē. ita ut in salutatione multorū
appareas. Ydem ad eundem.

Hildegardi dilecte matri suę supra
omnē pciositatē amplectende. h.
filius eiꝰ & pulsor oculis beati ysibodi
heu ñ ope s; nomine. quicquid bono
temporali ē melius. Cū totus mundus ue
luti pcomo clamet uos sci spē ditatā ēe
uubilo. ego qui primꝰ debuerā ēe. & alios
ad beatitudinē uiam ītimare. huc usq;
ītenti tedio delitui. s; nunc tandē timore
& pudore correptus. his uerbis uos salutā
re necessariū duxi. Iam quibꝰ pdesse de
berē. pesse magis studeo. querens quę mea
sunt. ñ quę illoꝝ. S; tamē pondus diei &
estus. in uinea dīm huc usq; quātus tepide
portaui. & deo adiuuante donec cīndoq;
denariū peripiā. pseuerare decreui. Uerū
nunc matē mi in diuicis nuptus spiritale
uinū omīno defecit. quia feruor monas
tice religionis pene deperiit. cūm mater
ibu ibi non ē. nec ipse ibe nec discipuli
eius aduocantē. & ideo omīa aduersa con
tra nos grassantē. Itaq; non ē opus longa
nos ptrahi uerbositate. pserti cū ipius
sum sermone atq; scientia. Scio matē mi
scio. qđ a planta pedis usq; ad uerticē non
ē in me bonitas. Consolationis ḡ uię sēp
ta humilitati mee dirigite. ut nomen
urīm habeat in ỹon liber eterne uite.
Valete. Responsum hildegardis.

In spiritali uisione quę a deo ē. hęc uerba
audiui. Ualde necessariū ē hominī qui
animā suā in desideriis ipsius inuenire uult.
ut mala opa carnis pdat. & beatā scientiā
habeat ꝺ̄m uiuat. ita etiā ut anima eius
dīna & caro ancilla secdm qđ psalmista
dicit. Beatus homo quē tu erudieris dñe.
& de lege tua docueris eū. Et quis ē homo

74, 75

347a

ste. Scilicet ille qui corpus suū sicut an
cillā. & animā suā sicut dilectissimā do
minā habet. Nam qui etiā ferox ē in im
pietate tamquā ursus & ferocitatē ullam
recusans ad solē justicie qui pius & cle
mens ē anhelat hic deo placet. ita ut illi
sup̄ p̄cepta sua constituat. dans surgam
ferrā in manus ipsi' ad erudiendū omes
suas ad montē mirre. Hyme audi & disce
ut in gustu anime tue sup̄ his erubescas.
quia aliquando mores ursi qui in se ipso
occulte murmurat habes. inēdū etiā
mores asini. qui ñ es promptus in cautis
tuis s; tediosus. & etiā in alus quib'dā reb'
inutilis. ideo malicia ursi aliq̄ndo in im
pietate ñ p̄fecis. Inēdū etiā mores aliquo
nolatiliū que nec de supiorib' nec de in
fimis sunt. ita ut ea supiora unceant. &
ifima illa ledere ñ possint. Adhuūmodi
mores. nobilis pat̄ respondet. Hye he. hāc
uecisitudinē mortū tuoz nolui. ut mens
tua de justicia mea murmuret. sic qd'
recti responsū de ea non queris. s; q̄ndā
murmuratione mte absconditi sedin mur
mutationē ursi. Cum aut̄ bonū intellec
tū in te habes modicū oras. & uerū redū
icurris & orationē tuā non p̄fices. s; mā
quā corpus tuū sapit libent̄ facis. & eā
a te totā non abscidis. S; & desideria tua
ad me aliquando ascendunt in aliqua
parte que non ē ex toto scā in ope. sed
tantū tacens uelut in opinione fidei.
Tales tam aliq̄ndo elegy de uecisitudine mo
rū suoz ut sonū intellectus ipsoz audi
rē quid in semetipsis reputarent. ubi
tam inutiles inuenti sūt & ceciderunt. Hē
aut̄ mens tua ñ derideat opus qd' deus
fecit. quia nescis quando eglacio suo te
p̄cutiat. Ego aut̄ pauperula uideo in te
nigerrimū ignē contra nos accensū. s;
enus in bona scientia obluiscere. ne gra
dei & benedicto ipsi' ate recedat in tem
pore officij tui. Diligе ergo justicia dei
ut a deo diligaris. & fidelit̄ crede mira
bilib' ipsi'. ut eterna p̄mia p̄cipias.

Habbas cāpidonensis eccliē. hildegardi.
Hildegarch sponse xp̄i. s; ancille deo &
hominib' accepte. h. solo nomine
abbas campidonensis eccliē. deuotū eū
assidua oratione sermonū. Benedictus
deus. cui' spē dū ubi multr spirat. & cor
dis mei penetralia dulcedine celestis ar
me fic implere & pinguescere consueuit.
ut ad modū mirabilē ac uenerabilē uiri
eque & feminis effecerit. Jam eū iam in
qua ure optimo scitatus longe lateq; diffu
sa qua magna nobis fecerit qui potens
ē facile aduertit. qdq; nos ancilla hum
lem respexerit. dū iandita cunctis. nob
illullare curat ñ ambigit. Jam uos filii
sponsā mmo & filiā rex ille celestis ma
nu tenens alliūpsit. & in uolumtate dei
cens in cubiculū introduxit. ubi inyea
dilecto uro. secreta ipsi' audire meruistis
eaq; mortalib' excellent̄ enumtare. hec
ure conmemoū scirati. que ut relatu cog
noūm' ab ipsis ifantie cunabulis audistis.
Audi filia & uide. & cetera. Et nos. Quam
ta auditum' & cognoūm' ea. Et hec. Sic
audiuim'. sic uidim'. Ut ergo mbis suc
urrentis efficaciā ipse qui cepit in nobis
p̄ficiat. notis omnib' experim'. utq; & nos
p nris supplicare curetis peccatis. & aliqua
de statu nro & eccliē nre. uobis dumt
reuelata ūmare humillime deposcim'.

Responsum hilpe garis.
Homo declina a malo & fac bonū. ipa
homo in se habet qd' semp in mente
errat & millenarū numerū sibi ypoūt.
que nequaquā p̄ficit. sicut etiā actā non
aspexit quid faceret. desideranti se simulem
deo ee. s; tam illud malū ñ habuit. ut sin
honore & potestate habere inderet. Sed
li dei unāquāq; tempestate p fidē absci
de. Adam enī cū deo in potestate & homo
re se simul gaudere estimabat. qd' mag
na unanitas fuit. & cum tam deū ee sci
uit. Sic etiā omī homini ade. ut se dīm
habere sciat que creatore & liberatore sūm
credit. & ob hoc etiā tu ad dīm confugi.

7877

qm̄ eum m fide dm̄n ēe sens. quēadmodū
scriptū ē. Omnes gentes quascūq; fecisti ue
nient & adorabunt coram te dne. & glori
ficabunt nomen tuū. hoc ē. homo qui ex
creaturis factus ē se dm̄n habere scit. & ob
hoc in bona fide sit. & studiose eū querat
& adoret. atq; nomen eius glorificet. Ym
emq; eni hominum assit ut ab illo malo de
cliner qd dm̄n ēe dubitet qui ipsū creauit.
& ipsū qui eum creauit & liberauit amet
& in illo primū suū diligat qui ei bene
facit. & non imitet diabolū qui creatorē
suū qui multa bona illi concesserat odio
habuit. Diabolus dm̄n amando nō cogno
uit. & ideo liberationē ab ipso nō querit
& illū sup se ēe sent. In hac aūt odiali parte
adam dm̄n nō recusauit. & in multa humana
te humiliatione eius quesiuit. Et diabolus
odiū quo dm̄n odit in ada non inuenit. & p
consiliū suū eum decepit. unde & millenus
archāg̃lus eius exeunt querendo illū qui in fide
dubitet. Cū millenus enī archāg̃lo hōi bonū p
habet. quia cū homo bona facere anhelat
tela sua ad ipsū mittit. & cū toto corde
dm̄n in caritate amplecti desiderat. noxia
in molestia eū p uolat ne hoc coram deo re
ctū sit. & cū iniquitates uirtutū querit
ille in suggestione sua dicit ad ipsum
qd nescit qd faciat. eūq; docet ut secūm
pprietatē suā hanc legē sibi constituat qm̄
ipse bene cognoscat. Cōtē hec plū est ut
scriptū ē. Omnes ille clippei pendent ex eo. oīs
armatura fortiū. hoc ē. Primus enī cli
peus confessio peccatorū ē quā uetus lex n̄
habuit uū etiā ceca fuit. & penitentia
p confessionē peccatorū ut bonus pastor
iubet. palliū iustitiae ueteris legis ē. &
ideo sicut turris dauid collū eius exalta
tū ē in humanitate saluatoris de qua
pendet omnis armatura fortiū. qd sunt
bene uuentes in communione secūm p
ceptū legis & continentes ac uirgines qm̄
ex turre ista pendent. quę omnia uetus
lex p̄signauit & xp̄c in incarnatione sua
p̄se ipsum ostendit. & post ascensionem
suā p discipulos suos & p ceteros qui eos se
cuntur usq; in nouissimū die complebit.
qd sunt mille clipei qui pendent ex ea cū
quib⁹ bellū cont̄ antiquū serpentē qui in
primo homine ceteros seduxit fit. ut cū
homo in medio inimicorū suorū stat his se de
fendat & ubiq; pugnet ne ab inimicis suis
occidatur. quēadmodū sponsus ad sponsā
in canticis loquit̄. Caput meū plenū ē rore.
& cincinni mei guttis noctiū. Qd dicitur.
Xp̄o dn̄o qui caput omnium ē. homines ue
ra crimes adhuc sunt qui delicti p diu
cedinē carnis & criminosis peccatis pleni sit.
quos illi ecclia denuo regenerat. & ab immun
do fetore pulueris peccatorū p penitentiā
& confessionē purificat. uelut etiā crimes
de rore & de guttis concrescunt & soluunt.
quēadmodū etiā lana de puluere excutitur
& mundat. Sic tu care fili dei fac. qua in
eternū uiues & cū lapis in celesti ierlm
ens. ideo etiā acrit̄ limari debes.

Elnacensis abbas. hildegar vi.

Hildegardi dilecte sponse xp̄i. a. solo no
mine Elnacensis dictus abbas. post mul
tum lacrimarū gaudia supnorū ciuiū. li. ben
ter beatitudini ure salutationis officiū
tanto terrarū spacio interiecto porrigimus.
amplectentes in uobis magnalia dei. qui
uos & puriorib⁹ uite scitate pollere fecit.
ac spū prophecie sup̄ omnē opinionē nobis
idulsit. p̄sentia tangere. renoluere p̄terita
futura p̄uidere. ut diuinum numeris nou
tate duplicit̄ honorata. uere hominibus
hui⁹ temporis stupenda fiat ac ueneranda.
Visitauit enī nos oriens. & iam ruenti
seculo subposuit manū suā. qui tale ac tan
tā int̄ nebulas seculi nequā. nīa scientē eta
te dedit claresceere. cui⁹ inuentu & uenā
peccatorū & remediū laborū. & consolati
onē dolorū obtinere. atq; diuine dispositi
oni secretū cognoscere gaudemus. Accu
sat aūt nos conscientia nīa terret culpa.
peccata redarguunt. Turbamur intus.
foris p̄lustramur. Vsquā nobis securitas.
undiq; circūsonat hostis. A dextris frau

dulentus amicus ifidiatur: a fumbris tru
culentus inimicus obpugnat. De hs & ali
is sup quib' matrimonio uxam mihi
consuluerim. diuinū oraculū consulite.
& quicquid nobis de mia dei expectandū
sit. mat' scitissima rescribite.

Responsum hildegardis.

Qui uidet nec uicissitudine mutatur
dicit. Tu homo nichil habes alas no
lanch quę tempestates toleranit. & ad rectā
moderationē aeris pruenit. si; quasi colūp
na es in platea sine ullo instrumento edificiū. &
sine ascensu scalę stans. ita ut luto pla
tee aspergaris. Nam lenis es. & non acut'
in oculo correptionis ad arguendū prauos
& nugtos mores hominū. Si; ego dei ispi
ciet te ñ habentē elatissimā duricię cordis.
si; tamtū dormientē in torpore lasciue.
ita qđ diu ñ adtendis. Ergo diuinum
sicut uilicū non habe. si; in illū aspice in
probitate ut probus miles fortissime pug
nans armatus lorica & galea. Nunc enī
sunt tempora quasi in oblitione dei & las
sa in certamine xpi. si; fama uolat in mi
dacijs p uicissitudinē inanitatū quasi diu
uideant. si; tamen nesciunt eū. Ubi ergo ho
mo ē. qui ambulet in recto itinere. Pau
ci sunt. Si; qui ē dicit. Nullus hominū ua
let p uomitū garrulitatis sue gladiū ul
tionis mee de uagina sua pcipitanter edu
cere. ante quā ueniat temp' uoluntatis
mee in ultione. Tu ergo o homo surge &
clarifica animū tuū in me. ita ut uigi
lanter queras ubi me inuenias. & uiues.

Heb abbas de oulenbrunnun. hildeg:

Hildegardi spiritali matri & sorori
uenerande. h. abbas nomine de
oulenbrunnen. uitā merito ppetuā
salutē a dño. Audiuim' de te bona o xpi
famula auditum' & bonor omnū largi
tori grates exsolutum'. Ego igit' qualis
cūq; ti sine spe exaudicionis ad te septa
dirigo. & orationū tuar aliqđ singu
lare suffragiū deposco. Cōsiliū enim
habens arduū & anxiū regimen inde
iniit animarū. peto. quero. pulso. ut
a dño adiuuari possibilitate & effectu
felici. Non aut' tibi sit onerosū & ingra
epistole tue scripta mi remittere. quia
illustratur. confortetur. consoletur ani
ma mea & anima. Valete. Respon

Prudentius ait sum hilde gardis.

ueracis lucis dicit. O homo! hec
uerba audienda sunt. Homo qui ad im
ta transire uult. debet habere speculū
tuā spectionē animi mucrū oculos
qua deus in talib' factis ingilat. Nam
cū uenerit ingumaria submersio ex
nere cause diuersa crimina euomens
time homo frenet gustū mentis fac.
& tabescat in iportabili facto diuicie
surgens ad aurorā lucis id ē mām que
mortē strauit. & squalida uisceru ogluen
ne contritur. ubi eade mia abhorrent
crimina hominū. Sic habeat homo fe
nestras ad restaurandū semetipsū in lu
no. Si; tu qui generosus es in uoluptate
tua. adtende quia multa flumina uadū
in te ruendo in magno strepitu. & fre
tis ligatura. torque mamas uoluptatū
pullulantiū uicioz. Sta quoq; in exemplo
turturis. flectens genua tua quando re
ipsū uinces. O uiuens figura. aperi ocu
lum mentis tue in pulera facie. qđ dicit
te in conspectu filii regis. Came cū re
fis uehemens pulchrū ppt diuicias cordis tui
si ñ uideris uulnera dolentiū cicatrices.
Oculare aut' dñi in mente tua. & delicie
ria tua ñ erubescant in bona uoluntate
sua pficere recta & iusta opa. Nunc sit
tibi refectio in labore tuo & frena mor
tis lugatura. torque mamas uoluptatū
pullulantiū uicioz. Sta quoq; in exemplo
turturis. flectens genua tua quando re
ipsū uinces. O uiuens figura. aperi ocu
lum mentis tue in pulera facie. qđ dicit
te in conspectu filii regis. Came cū re
fis uehemens pulchrū ppt diuicias cordis tui
si ñ uideris uulnera dolentiū cicatrices.
Oculare aut' dñi in mente tua. & delicie
ria tua ñ erubescant in bona uoluntate
sua pficere recta & iusta opa. Nunc sit
tibi refectio in labore tuo & frena mor
tis lugatura. torque mamas uoluptatū
pullulantiū uicioz. Sta quoq; in exemplo
turturis. flectens genua tua quando re
ipsū uinces. O uiuens figura. aperi ocu
lum mentis tue in pulera facie. qđ dicit
te in conspectu filii regis. Came cū re
fis uehemens pulchrū ppt diuicias cordis tui
si ñ uideris uulnera dolentiū cicatrices.
Oculare aut' dñi in mente tua. & delicie
ria tua ñ erubescant in bona uoluntate
sua pficere recta & iusta opa. Nunc sit
tibi refectio in labore tuo & frena mor
tis lugatura. torque mamas uoluptatū
pullulantiū uicioz. Sta quoq; in exemplo
turturis. flectens genua tua quando re
ipsū uinces. O uiuens figura. aperi ocu
lum mentis tue in pulera facie. qđ dicit
te in conspectu filii regis. Came cū re
fis uehemens pulchrū ppt diuicias cordis tui
si ñ uideris uulnera dolentiū cicatrices.
Oculare aut' dñi in mente tua. & delicie
ria tua ñ erubescant in bona uoluntate
sua pficere recta & iusta opa. Nunc sit
tibi refectio in labore tuo & frena mor
tis lugatura. torque mamas uoluptatū
pullulantiū uicioz. Sta quoq; in exemplo
turturis. flectens genua tua quando re
ipsū uinces. O uiuens figura. aperi ocu
lum mentis tue in pulera facie. qđ dicit
te in conspectu filii regis. Came cū re
fis uehemens pulchrū ppt diuicias cordis tui
si ñ uideris uulnera dolentiū cicatrices.
Oculare aut' dñi in mente tua. & delicie
ria tua ñ erubescant in bona uoluntate
sua pficere recta & iusta opa. Nunc sit
tibi refectio in labore tuo & frena mor
facias. & facie animum tuum decorum
fac. ita ut fenestre celestis iernsalē sēper
plant te. Deus ñ derelinquet te. si; dicit
tibi refectionē salutis.

Abbas de sō gorchale in babenbereh. hildegardi.

Domine hild' filiimo regi deponite
& sororū de sō Roberto magistro
B. de sō gorchale in babenberch abbas in
meritus. quicquid ualet oratione & de

notione. In amore ipsi⁹ qui sanguine pro
prio nos redemit. nos seruere an[illegible]
dam. quē etiā uxta modulū uīm ut
munera uobis collata ꝑpetuo custodiat.
obtutre flagitam⁹. Magno aut̄ desiderio
cordis psentiā uīam desideramus. uerū
peccator⁹ obstaculis ꝑpedientib⁹. huc usq;
ad adipisci nequimus. ꝑ ipsū ergo quē
amatis. dulcedinē uīam quā itime exo
ram⁹ ut diu miām pro me mploretis
quatenꝰ flagellū mē sue quo me tetigit
& corripe me tangit. talit̄ temperare
dignet̄. ut & hic salut̄. & in futuro
miām & gram inuenire mereat. Qd si
ꝑdestinatio diuina in ꝓximo ut spero
de his tenebris me uocare dignata fue
rit. nolo aiam meā uris manib⁹ &
orationib⁹ cōmendari. Scripta aut̄ q
solationis ure ꝑ psentē numeriū nobis di
rigite. Responsū hildegardis.

In ignea ammonitione ꝑdestinatū ē qd
tuba uoce populus iste audituris sit.
qd de torrente lapide hauriet̄ in ob
scuritate misteriorū dei. Video enī te
aliquando in itentione tua ut aurorā
rutilantē. si tam laborē & angustiā in
tercis & in temetipso & in alijs haben
tē. ita ut inde tam fortit̄ fatigeris q
si ignores qd facere possis. Hinc aut̄ no
bilissimū patrē familias te admonentē
audi. Vigila strenue & surge in lumi
ne. ut turgā ipsi⁹ honeste in die ferat.
Nam si exterior homo in flagello dei
aliquando fatigat̄. iterior tanto for
tior exurgit de fortissima ui. quę te
sustentare uult in circueuntē rota gra
tie sue. Abbas ꝙ wimeldensis. hildegardi.

Hildegardi ancille dei de monte sci ro
berti in pingis. B. ꝙwimeldensis
solo nomine abbas primus & ultim⁹. quic
quid pot̄ oratio peccatoris. Colloquiū
ut̄m iam multo tempore desideraui
uolui ore ad os clamorē uobis facere. de
iurgijs & tribulationib⁹ quas crudeles
ꝑsecutores in ferunt. diu me ad uicti
lum redigere contendunt. Licet enī con
solationib⁹ uerbor⁹ uīor⁹ factus sim sepe
lector. obscuritatib⁹ tamē eor⁹ eo qd non
plene itellectui meo paterent. factus sū
tristior. Vnde nunciū huc ad uos mit
tens. lacrimosis & miserabilib⁹ peticioni
bus aures uras pulso. ut pro capacitate i
genioli mei sup angustijs que nobis in
cumbunt uoluntatē dei inquirentes. ali
quod solaciū ꝑ litteras m remittatis. Val
de enī ꝑtimesco. ne mens mea tempesta
te isolubꝰ tribulationis dispgatur. & ne
ꝑfundo desperationis imergatur.

Responsum hildegardis.

Vir uidens dicit. Quendā hominē uidi.
que quasi debilē & claudū in pcellen
tia magisterij dimisi. Quom⁹. Qui in be
nignitate earum sue uelut naufragi uidi
rebelles erant. hos ipse fugit ꝑter timo
rē belli. Sed illū nunc uideo. sicut humi
lē & flebilē pegrinū. Vnde illū despicio
uelut filiū hereditatis turpia uerberatū.
ꝑ iquietudinē morū mentis sue. Volo
aut̄ illū in primitiuā eccliam restitue
re quasi felicē hominē. cū mons in tauro
demergit̄. Hinc meterniū uideo.

Abbas in salem. hildegardi.

Dilectissime in xpo dñe & martir sue
hild. humilis. G. minister sīm in
salem. si quid pot̄ peccatoris oratio. Om
nis qui amat xpm. hic etiā spm xpi
habet. & nemo pot̄ dicere dns nisi in
spū scō. Tu ū mater dulcissima. speciali
a certis xpi mbris dono sci spc. finem hui⁹
mundi uisitare missa es. Ses enī uenerit
spc ꝑ te atq; inde sicut in organo suo lo
quens aptissime agnit̄ reuelat̄. Denq;
uidi & legi maxima sacramenta misteriorū
dei. que ꝑ te in libro arte sepio. dns scien
tiaꝝ itelligis hominib⁹ aperiens reserauit.
Credo itaq; & certissime scio. spm ueri
tatis qui a patre deo filioq; procedit cont̄ mi
dacij spm qui a patre diabolo in ꝓximo
uenturus ē. p te loquendo coruscare. &
choruscando fulgurare. Tecū igit̄ sicut

cū sponsa & famula xp̄i & conscia secre
tor dei. p anxietate cordis mei humilit̄ ac
simplicit̄ uoluntat̄ optimonis requiro.
si tam̄ hic affectus & hoc desideriū n̄ est
cont̄ ipsi' uoluntat̄. C̄omunu fr̄m de sa
le consilio. abbate ipsi' domus defuncto
in patt̄ electus sū. cū & ante p multa tempo
ra eande curā pastoralē ueer iuriliť in re
thembaselin administrasse. Deus qui
occultor cognitor est. ipse nouit. qm̄ &
ultā & ultā. amminis trationē semp omino
iustus habui & habeo. Quappt̄ queso sci
spē uoluntat̄ simplicit̄ querenti in sim
plicit̄ ipsa de hac re ūsimuel. scilicet ut si
cautius & salubrius ē hoc onus abicere.
digneris in dicere. sin aut̄. & hoc pte sci
re mereat. Quecquid tam̄ uolueris. sigil
late litterę in ate p latores p̄sentiū trans
missę referant. Vale mi dña in dño.

Responsum hilde gardis.

Quicūq; agrū uel omle ppt̄ fide pro
curationis susceperit. ipsā dimittere
re n̄ debet. si. sicut pat̄ familias ea regat.
Qui em̄ omle suū relinquit & aliud reci
pit. p̄ceptor dei p̄uaricator nominatur.
Tu aut̄ pastor. secm̄ pietatē patris. &
secm̄ cura pastoris ubiq; correctionis ha
be. Pastor etiā furē sē faciat. Quom̄. fur
em̄ que; uult aufert. & que; non uult di
mittit. Sic quoq; multi pastores secm̄ p
priā uoluntatē qđ uolunt eligunt. & qđ
nolunt reprobant. Sepe etiā p fectos disci
pulos contēpnit. & magos atq; maiores req
rit. Pius namq; pat in omni dilectione fi
lioū suoū corripit. & qđ bonū ē ipsi n̄ ab
strahit. In congregatione aut̄ tua. quos
da p bona opa & patientiā timulantes sic
autorā uideo. s. maiorē partē p uicissitu
dinē mortis & p uanitatē nebulosā & p
pprietatē suā in uerbis exercitationis aruda
cē cerno. Hos admone & corripe. qm̄tū
poteris. Deus em̄ ueteris & nouī testamenti
elegit. & ea filius suus reliquit. ut p spm̄
sem̄ recta lege uiuere docerent. Deus aut̄
te uult. unde g̃ ne ab illo discedas.

120

Abbas s. seō Cvchario. hildegardę.

Domine Hildegardi margaritę p̄ci
de. B. paup xp̄i seruus
& abbas de seō Euchario ūmeritus. in
uirginitatis p̄posito placere uirginū
sponso. Audiuim̄ & nouim̄ famam
uitę uirtutis. immo uirtutē que opa
tur in fictili uase uīro diuine pietatis.
audiuim̄ & nouim̄ statiq; ppheticū
illud expletū in uobis considerauimus.
bonū ē uiro cū portauerit iugū. &
cetā. Ylere multū & sup uos exultabis.
quia qđ nos aggredi formidam̄. in
uirili animo sup egressa sic in consue
tudinē diuinis. ut cū aplo dicatis. nra
aut̄ conuersatio in celis est. S; nos ueer
timultuantis seli fluctuationib̄ in
pectri. salutare scītatē uram̄ primer
os uros diu sup sechisse m̄. in nullo tam̄
refriguisse credendus ē ignis ille cari
tatis. qui semel erga uos ardere cepit
in cordib̄ uris. Vnde & in nullo mini
beatitudo uīa memoriā mee pusilla
nimitatis apud eum cū quo uī spē eius
habeat. & idē p nobis & p loco nīo age
re cōmissas uobis sorores ieiunantē ad mo
neat. Admonitoria quoq; uerba nra
desideram̄. & uos bene semp ualere ex
omnib̄ uiscerib̄ uris exoptam̄. Valete.

Responsum hilde gardis.

Quia ē dicit. O homo. tu ūdumis es
torica fidei. & circūamictus en
gulo scītatis. uelut homo faciē suā in
speculo uidet. n̄ habens in hoc plenum
gaudiū. quia intellu dubitat. utrū faci
es pulcra sit an non. Yam mens tua si
milis ē edificio qđ alonge aspicit. &
qđ nebula aliq̄ndo tegit. Si. & p̄cepsi
es sicut sarcina. quam portator in
uendītione portat. Vnde nide utrū
utilior sit bos an asinus. utrū dis terra
an arida. nom̄ an pnom̄. mons an
uallis. mt̄ inimicos hominis. Probat
em̄ magist̄ multo utilior ē certa tur
ba. quā admodū & aer utilis ē diuersos

121, 122

fructus in alis finis pducens. Opera enim
hominis parū ualent. sine prudentia ma
gistri. Tu cane ne tabescas in magistra
tione quādiu uelut ociosū unū habes in
te. s; pbe lumē tuū in matūa dulcedine
& uulnera eoꝝ terge sine fama tyran
nidis: qm̄ bonus medicus uulnera ho
minū eū mīa unguit. nec in hoc tar
dat. Nam proprio ore suo ociosū dedit.
& in sanguine suo eā lauit. Tu aut̄ o ho
mo mīam scilicet pulcrā amicā regis
in thalamū mentis tuę pone. & suauis
sima caritate sēctatē idue sicut purpu
rā & sicut diadema decoris. dulcissima
eā aromata in sinū tuū collige. & in
eternū uuel sicut mons mirrę & thuris
Vigila & portans onera tua cū clauc
remunerationis. ita ut cū sol sup omīa
sine turbine diuersaꝝ tempestatū radi
at. tbi utilit̄ appareas. Lvdewicus

Abbas de scō Euchario. hildegē.

Sanctę & deo dicatę uirgini hild.
matri suę dilectę. ... solo nomine
abbas de scō Euchario. salutē & tantę de
uotionis affectionē. qd̄ si quis pret̄ me
scirt. uel nichil uel ea quę non sunt sci
bilia sciret. Satis ridiculosū uideretur.
si aquilas papiliones. si ceruos pulices. si
leones lemblici missis litteris salutarent.
Sic mimo plusquā sic mutandis. uel ut
ueriꝰ dicā ridendo. qd̄ peccator in di
uinis uel humanis artib⁹ parū uel nichil
ualens. illi scribere pūsumit. quā deus cū
mirabilis castitatis pūogatiua. tam alta &
tam insigni mirificauit ingenij excellentia.
ut ī solis philosophoꝝ & dialecticoꝝ. uerū
etiā antiquoꝝ prophetaꝝ exstupes acumi
na. Temerarię tamē pūptionis mat̄ pus
sima soluta benignitatę nō denegabis
uenā. cū referendi causa fuerit fa
miliaritatis audacia. At tibi scribendū
& adte sepe uemencius ī me mię absterre
bit difficultas. dū sermonū tuoꝝ me ī
uitet utilitas. tanto gratior: quanto
maiori fuerit studio cōparata. Grauī

cū possidem. quę cū labore acquirimus.
Unde dña mā te nō moueat ipbitas.
qm̄ uires quas tibi corpis denegat infirmi
tas. cōpacies admunistrabit caritas. Ac
teras ate primitias cū magno desiderio
expecto. quas p̄sentiū labore mittere
nō differas. Si & etiā qd̄ tibi usū fuerit de
negotio tibi cōmisso. reseruabis. R. espon

Iso y hildegardis.

nuera uisione. uidi & audiui hec. Quidā
uir hortū studiose colebat. s; nebula sup
ueniens illū arefaciebat. & uir ille eum
de hortū īcultū dimisit. Postea eundē
hortū fodiendo euertit. & rosas & lilia
ac alia bona aromata in illo posuit. Si;
uerū flores herbaꝝ istarū de supuenien
te turbine cōmouebant. Tunc ide uir
intē se dicebat. Agrū de horto isto faciā.
in quo triticū & hordeū seminabo. Hę
tu qui pat̄ nominaris. audi. Hortus
iste īcultus tuus erat. qd̄ primū p uiarū
uicissitudinē aliquantū nebulosus fuit.
s; postea p amonitionē spūs sci illud
ad meliorē partē conuertisti. & in spū
sco uelut in bonis herbulis delectaris.
Tedium tamē te interdū fatigauit. quēad
modū turbo flores īclinat. Nunc deo
placuit qd̄ agricola te constituit. ut
cū magna sollicitudine undiq; circūspi
cias. & atatrū recte in terrā ponas. qm̄
tibi nō p̄derit. qd̄ p tedium torpeas. Hęc
secūm exempla scōꝝ faciesꝝ. & in eoꝝ mo
rib⁹ moresꝝ pij patris discens. Bonos & rec
tos ama. uanos aut̄ & delinquentes cor
ripe. & eos qui duri sunt ut lapides pa
cienter tollera. nec cū duricia nec cū im
petu ire sicut aquilo sup eos cadas. s; ut
omīa cū moderatione facias. Sic fac. ne
gregē xp̄i dispgas. Te ipsū quoq; colver
es. & secūm regulā doctissimi magistri
uiue. & de fortissimo uiro ītrepide. q
aquas p̄duxit & eas in riuulos diuisit.
& qui terrā facit germinare & pomi
fera florere. & qui montes exaltauit. &
eos sup ualles posuit. & qui firmamētū

cū oīb⁹ ornamētis suis constituit. & qui
cquyrit uentos flare. & ignē cū aere uo
lare. sic uir etiā beatus ē. quia oīus
beatitudo ab ipso pcedit. & uir nomi
natur qm̄ oīa creauit. & oīa que
uirtuosa & fortia sunt uirilit̄ protru
dit. Ergo sensū tuū rimulis aquarū sēp
tuas & conuersatione seō & quom̄ ui
uebant imbre. & corp⁹ tuū phibe ne
diuucias diaboli. si; uirtutes p bonam
doctrinā faciat germinare. atq; mon
tē uirtutū ascende. & hoc p humilita
tē facito. & in fratrib⁹ tuis flores uelut
de arboribus pducito. Sol quoq; sol p
doctrinā. luna p differentiā. uentus
p strenuū magisteriū. aer p mansue
tudinē. ignis p pulcrū doctrine ser
monē. hec in pulcra aurora ceipe. &
in rutilante lumine ea pfice. in quib⁹
etiā strenue pfuste ut in eternū uiuas.

Abbas bosonis ville. hildegardi.

Deo gīa w. licet īdignus bosonis
ville abbas. hild' dilectissime sue
ac deo dicate uirgīm. illud qd' felicis
simū in uita eterna ē. Qm̄ in tribula
tionū pcellis. portū salutarē oīibus
ad te confugientib⁹ gīa dei te donauit.
ideirco & nos piclitantes manus ad te
supplices extendere n̄ dubitamus. Pre
senti q̄ litteraz cautione tibi īsinuam⁹
qd' eccliam mām que p dei miām an
nis multis in magno honore habita
ē. iam peccatis mr̄is exigentib⁹ detestan
dus īfamie rumor aspserat. Nam qui
da ex mr̄is īcentores malor suggeren
te eis qui bonis semp īfestus ē diabolo.
domū mām nos & totū conuentū qua
possint pturbatione grauare n̄ desi
nunt. & ut totū concludam⁹. egerat
hoc effrenata eor superbia. ut uniuersi
peccata nīa latentia iam paruisse di
cant. Hūmodi q̄ oppressionis sarcinā
subleuationis causa deferentes ad te.
pet̄im⁹ humilit̄ ut sup hoc aliqd' con
solationis uerbū nobis reseribas. & an

I Valete. Responsum hildegardis.

nuisione qua anima mea frequent̄ in
det uigilans aspicio in loco tuo tur
bine quasi in aliqua uicissitudine nu
bis rutilantis & nigre ac turbide. &
ipsū locū ualde cōmotū. Si; in anima
tua tres colores uideo. primū in nigre
dine malicie. & uacuitatis. secūm in fumo
gustus ūtilitatis. tertiū in similitudi
ne rutilantis aurore benuolentie &
suspirij ad dīm anhelantis. Gloriosum
aut̄ lum̄ in aliquib⁹ hominib⁹ turbe
tur. uideo ascendere. unde deus ipsum
locū in auxilio suo sustentat. Tu aut̄
probe pastor agrū illū aspice qui in ple
nitudine fructuū a deo benedictus ē.
& sup quē nigra nebula uenit que eū
ualde ledit. & fructū suū peiorē pro
re facit. hoc ē tedium & maligunitas que
in corde illi⁹ sunt qui bonū scit & pfice
re potest. si; in utraq; parte scilicet ti
dij & maligunitatis mentē suā occupat
& sic abono ope impedit. Fuge dei ulti
tuge. & in fructuoso agro igne spūs sci
operare. ante quā dies illa ueniat qd' plus
opari non ualueris. Abbatisse gardens

In Colonia. hylo e gardis.

Deo amabili dñe. hild'. quamuis
minister sci martini in colonia.
post cursū uite p̄sentis paradysū pos
sidere eterne amenitatis. Dīa dīa ue
uere credit a deo dilecta & benedicta.
omīa que p uos uirtus operatur diuina.
uera pfecto ee nouit & sca. Hec etiā fal
lor quin quecūq; a deo pecceris impe
trare possitis. uti fideles hominis ultra
unt qui hoc in ueritate pbauerunt.
Vnde & ego certus. quantū audeo scīa
tē uiām rogo dei p me peccatore clemen
tiā implorare. quatenus n̄ in mmū flu
ctuanti & in miseriis laboranti. qd̄ uber
solacii consolationis impendere dignet
tur. Siquide anxiatus est in me iopi

nabilit̄ sp̄e mentis. & in me turbatū ē cor
meū. pro his que heu peccatis meis ex
gentib⁹ multis annis & nunc maxime
patior. & nemo pter̄ dñm nosse poterit.
cui oculis oīa nuda sunt & apta. Et
qua tamē in solutis dei cogitatione sumt
que erga me sentio. nec certe cuilibet
mortaliū si referrent̄ essent credenda.
quippe qui ī̄cepta audirent ac ex̄t̄ fidē con
stricta. Ideirco p̄gram̄ cooperatoris & pre
toris uri sp̄e sci obsecro. ut quicquid
eo reuelante nobis ī̄notuerit. uel spei
de me ostendere dignatus fuerit. p oīa
sicut se res habet scriptis tradita. p hūc
reuerentissimū dominū abbatē renun
ciem̄. uti idē ipse repromisit. Dña in xp̄o
uenerabilis. utinā ad p̄sentia sēitatis
ure qd optauimus habere uenire potu
isse. & agere uobiscū facie ad faciē. pro
cul dubio que hactenus a scientia om
nium abscondi. p singula nobis expla
nata credere. Quid ergo. Hoīm docen
te sc̄ptura & fide xp̄iana tenente. ne
mini in carne confidendo de dei mia
despandū ē. Qua spe ductus. & p̄sertī
dñm manifeste nobiscū ē sciens. his sēp
tis causis miseriarū meaꝝ nobis suggere
re p̄sumpsi. ñ ignarus habens. p nos quodā
m̄ consolari. qd & summope p̄cor si possi
bile ē. Sponsus ure xp̄e in finis nos p̄se
uerant̄ teneat amplexib⁹. Respon
sum hilve ad ardis.

De uniente lumine. hec uerba au
dium. Tu fabro illi similis es qui
multa uasa fundit. & ea fulgentia p̄ig
ne ñ facit. Hinc disce qd opa tua fulgo
re caritatis ñ careant. si discretione ea
circūfode. quatenus unūqdq; opis tui
rationabile sit. Et hec quoq; in abstī
nentia & oratione ac in bona consue
tudine sc̄oꝝ fiant. qui de uitio fonte
uelut riuuli emanabant. & qui cibū
hominib⁹ dederunt que in gaudio de
glutire potuerunt. Si enī tribuli pro
pane dant̄. comedi ñ possunt. ita etiā
etiā si stridentia uerba p magistros dis
cipulis dicunt̄. ipsos ñ edificant. sī; in
errore eos ducunt. Magister namq;
uerba doctrine sue in mānā dulcedi
ne eribare debet. ita ut discipuli gau
dentes os suū apiant. & illa deglutiant.
Molendinū quippe granū molit. & hoc
in multas uarietates diuidit. sic etiā
plantatores ecclie exuerī & noua lege
legalia p̄cepta sūpserunt. Veruis enī lex
xp̄m dñm nascturū ppheтando osten
dit. sī; ipse xp̄c uerbū suū in omnē ter
rā p̄dicando emisit. Molendinū namq;
uerus lex ē. que in xp̄o omne granum
ueritatis p̄mulit. & pura farina que de
oīm strage eribratur uirginitas ē. que
materies oīm spiritalis uite in ecclia
exibit. & hec prole obedientie egignit.
unde etiā obedientes filij oscula oris
xp̄i sumt. Magister quoq; obedientes dis
cipulos in amplexione caritatis & ñ in
offensione ire habeat quia oscula dei sū.
& pane pure farine pascendi sunt. Ino
bedientib⁹ aut̄ filijs. dura farina id est
aspa correptio danda ē. Sī; his qui obe
dientia oīno relinquunt. fur furet̄ p
ponende sūt. que animalia illa comedūt
que ītellectu carent. Tu aut̄ prudens
esto. & memoriā sēitatis illoꝝ qui man
na manducauerūt tene. & de riuulis aque
uiue bibe. & pacificus & timoratus esto
in deo. quatenus in horto ipsi⁹ de uiridi
tate aliorū bonorū pigmentoꝝ floreas
& stultitiā illoꝝ fuge qui solem quē ui
dent relinquunt. & aliū quē nec uidēt
nec ūuenire possunt querunt. Sī; & no
uos pigmētarios fuge. qui in proprie
tate sua legē ponere nolunt. & non p̄va
lent. Hinc ergo ītepe in eo qui ē. ut in
illo firmatus qui erat & qui uenturus ē.
In duab⁹ uitis a deo constructus es. ita qd
ipse in bona scientia te uocat. & amala
scientia te p̄tegit. In his enī uitis fulgen
tia opa. & multe passiones tribulatio
nū & triumphaꝝ sūt. quando temetip

3519

sium ꝑ duas alas scientie bom & mali e
uenas. Vnde etiã tres uires adtende
quas deus homini posuit. scilicet in
tellectũ & sensualitatẽ & corporis mo
tionẽ. quę omnia ipsi secũdm possibilita
tẽ suã nota sunt. In ubi tribus uirib⁹
& in ubis ꝑdictis duab⁹ uigs. deus te ha
bet. Nam ꝑ spm dnm cũ intellectu uides.
& ꝑ corpus mala cũ sensualitate sentis.
Bonũ enĩ & malũ scis. & spiritalis & cor
poralis es. Gra dei in admonitione te
uocat. & spẽ ses igne suo te accendit
ut dm diligas. & ut cũ bonis opibus
ad dm ascendas. Si; suggestio diaboli
intẽtũ ab ammonitione dei te abstrahit
& prohibet ne dm diligas. & ꝑ licentiũ
suũ te hominẽ ee ostendit. & ꝓpt hoc
etiã declarat impossibile tibi ee qd' uni
sibilia intẽtũ facias. Quandã enĩ nigrã
& malã uetustatẽ suggestio diabo
li ad hominẽ fiat. cũ dm negat. Cum
enĩ diabolus dm ee negat. se fallacẽ scit.
qua cũ se ee scit. dm ee nouit. Ipse aut
in peccato nascentiũ hominũ aliquã
partẽ habet. ꝑ quã multos in carne la
cerat. Qui enĩ in corde suo dm ñ ee di
cit. celũ & terrã & omnia uniuersa quę
in deo & cũ deo sunt. & se ipsũ ee negat.
Magna aut ĩsipientia ẽ qd' homo qui
se uidet & se scit. ĩdubietate dicit non
sũ. quia etiã paruus pulus absq; deo
non ẽ. Si; cũ homo in hac dubietate
corpus suũ supat. in spiritalib⁹ etiã ne
quitis diabolũ occidit. unde ꝑmiũ &
coronã coram deo & angelis eius. & coram
omni celesti exercitu accipiet. Sufflatus
quoq; diaboli multa illicita homini ĩ
fert. quę bona scientia dicere erubes
cit. Confusiũ aut eius ẽ qd' uana ecclia
hominẽ adeat. sicut ibi fecit ubi mag
nã ruinã edificauit. quia tota natiui
tatis hominis torrentẽ circuire fecit.
Incendiũ quoq; sibi ẽ. qd' hominẽ quẽ
ad imaginẽ dei factũ ee scit. ad pluri
ma illicita ꝓuocat. unde etiã in creatu
ris multa impossibilia ei ostendit. sed
ipse nulla possibilitatẽ in eis habet. Vn
de pstigationes suas homini immittit.
ut ipse malitiã suã in optione ꝓbetur.
& sic uter legis dei in irrisionẽ ducat.
quatenus unusquisq; homo legẽ quasi
deus ꝑ proprietatẽ uoluntatis sue sibi
ponat. Et hoc illi nalde placet. qm nec
se nec aliũ deo subditũ ee uult. Tu aut
o fili dei. deus qui te creauit ꝑ multo
riã milicię sue te uult. ut in oculo
scientię sue apparas. qm te ñ derelin
quet. Solem ergo ꝑ fidẽ aspice. ut fide
lis seruus sis. & in nocte lunã adtende.
quando uicia te opprimere uolunt.
ita ut timor dni omnia in te pranse
at. & non lederis. si; in eternũ uiues.

Prepositus de wetel. hilde
Sancte ac uenerande mat̃ ih̃u
R. seruus seruor̃ dei de wetel.
regẽ regũ in decore suo uidere in ter
ra uiuentiũ. Gracia dei in labijs uris
ee diffusa. probat manifestatio spẽ
data uobis ad multor̃ utilitatẽ. Ha
illiũ qui ex deo ẽ & deus ẽ. spm sapien
tię & intellectus accepisse nos credimus.
qui ubi uult spirat. & cui uult mise
retur. & quẽ uult ĩdurat. Hęc in sci
entia. placuit bis litteris prudentiã
uram consulere. immo prudentię ure
auctorẽ spm scm ad discernenda cali
ginẽ mentis mee ꝑ uos inuocare. Nam
porro onus graue. pastoralis scilicet
curę officiũ. qd' usq; in finẽ portare in
tante rei. nec uite merito. nec sapien
tię doctrina congruenti. difficile ẽ ac
taboriosũ. deponere u̇ eque periculosũ
Obsecro q̃ uram scitatẽ. ut in hac mu
tationis pusillanimitatẽ meã consо
lemini. & quicquid placuerit spũ
sco in rescribere dignemini.

Responsũ hilde GARNIS.
In mente tua cogitando exaggerasti. qđ
de unoquoq; labore quiescere & desiste
re uelis. & sic manũ tuã ad opandũ

xl ix

127, 128

opus magistri tui non lenas. s; frem̄ tib' dentibus int̄ te dicis. Omn̄a que in cōtrahendo aduersant̄. sustinere ī posū. Tempus em̄ istud tempori filioꝝ isr'l simile ē quo illoꝝ ꝓpositi ꝑcepta dei eos īstruendo nalde laborabant. s; ipsi in lacū proprietatis coꝝ dm̄ contēp nendo aspexerūt. Hoc etiā nunc in fi lius isr'l scilicet in spiritali populo qui in contemplatione dei ē contingit. S; filij isr'l quoñcūq; peccauerint. deus nūquā eos sine magistro ee dereliquit. Magister etiā īmaculatus nouissime uenit. qui in humanitate sua omnē iniquitatē uulnerauit. & qui sup omnis potentissimus fuit. quia nullus ei si milis apparuit. S; quid ille ab inimicis passus sit & quale exemplū magistris reliquerit. adtende. Tu aut̄ intra te di cis. Nullū bonū in ipsis ꝓficere possum. Unde in te ipsū respice. & quoñ eos pos tes & sustineas inde. ita ut nec ipsi te cū culpent̄. nec tu cū illis culpabilis sis. Qui ū iusticiā diligit & iniquitatē affligit. nec ei in nullo cōmunicat. etiā si a discipulis non audiatur. iustus est. Xp̄s em̄ dilectos & electos suos collegit quāuis a cunctis hominib; receptus. ī sit. Intra te ipsū etiā respice cū circū cuctione iusticie dei. ut scriptū est. Ibunt in fimbrijs aureis. circūa micta uarietate. hoc ē. In anima & in corde tuo mansuetus & mitis esto. & hoc quoq; in fimbrijs aureis fiat. ita ut hec dilatando sapient̄ facias. & cū circūcuctione iusticie subdi tos tuos corripias. caritatē cū uarie tate illa habens. ut eam ubiq; spar gas. quēadmodū uenti in uirib; suis diuisi sunt. Aquilo namq; ꝑcutit & nullom̄ parcit. s; alius uentus ibi in aliquo tumulus ē qui eū sustinet. Alius ū uentus bis in blandimento obuiꝰ ē. s; alius omnis eos temperat. Aquilo eni firma correptio ē. in qua quedā ira latet. s; quedā alius uentus eius seueritate & discretione sustentat. ut homo uiste corripiat. Uentus aut̄ qui ipsis declinor ē. hominē misericordē & pīū ee docet. ita ut in se ipso aliū etiā hominē ee recordetur. & ita uentus iste oculus eoꝝdē uentoꝝ ē. S; ardens uent̄ omnis uentos istos cū caritate temperat. & diuidit ac discernit. scilicet ne aquilo cū cadente morbo cadat. siē satan ceci dit s; ut in rectitudine ꝑseueret. & ut ille uentus qui seuerus ē. in constantia uiste uinciete consistat. quoñ sēptū ē. Irascimini. & nolite peccare. Hoc ē. Ira ta tis ee debet. ne iniquitati societ consentien do. & ne hominē odibili crimine totum conculcet. Unde & timor uentus ille. pre dicto ardente uento temperatus. cū discre ta correptione ꝑsistat. ut ille facit qui filiū suū cū uirga ꝑcutit. quē tam̄ dili git. Tali in te ipsum tempera. diuide & discerne. in fide & in timore dei te corri pe. nunc iocularix uicioꝝ & obnubila tio iniquetoꝝ morū arc fugabunt̄. & ig nis spūs scī in te ardebit.

Nicolaus abbas in halelbrunnun. hildegardi.

Venerabili & in xp̄o multū dilecte matri dñe. hild. de seo robto. frat̄ nicolaus dictus abbas in halesbrunnun. quecunq optari pot̄ felicius. uel speciali melius. Certus de nobis qd̄ unuersis utilioꝝ promidere iocundū semp habue ritis. precor attentius ut & in solito affec tu consulatis. Cū aut̄ tamdiu scītatem uram ī uisitaueri. credo uos ī latere. cū medullitus id desideraueri. Uerū qd̄ nequeo ope. mente pago. Verū ne hoc ita sit. non opus ē p̄ter uos alio teste. Hē ū supplex peto. quero. pulso ut m̄ p uos detur diuina consolatio. scilicet ut lit teris uris p̄monar. & scis orationibus amalo eripiar. Nam deo nichil ee impos sibile. nec uobis hoc denegari scio. Va lete. Responsum hildegardi.

Lux uera in lumine. dicit pos sapi

entie. Ille uetus lex officiatia signa reliquit. & in auditione uerbi tediū habuit. nec laborare uoluit. Ac sic finita ē. Ecclia in uexillo regis surrexit. & eam de lege in puritissimo oculo obseruauit nec tediū habuit. si libenter laborauit. Sic tu o probe miles fac. Et iterū. Cū uir pfator exercitū suū educit. si uex illis suus aliquis uilis homo cadere p mittit. altus uir fortissimus illud ele uat & strenue portat. xpc qđ dns suus ipsū ualde amat. & magnū pmium ei dat. Sic & tibi fiet. si in uice xpi ihe mie cū eo laboras. Mens aut tua in q̄ dam bona itentione ad dm rutilat. si; qrida uentus turbinis cuida iurbata tis te fatigat. quē tam spe ses ate abi ciet. Platee quarūdā ciuitatū lutulen te sunt. calciamenta etiā quoꝝdā hom nū putredine plena sūt. & uilicia cū iniquitate obnubilata ē. & pcepta legis cum puaricatione pceptoꝝ dei uiolata sūt. Quappe pastores ululent & cinere se aspgant. qnia constituti gradus ecclie iam scire nolunt quid sint. Iam caput oculis caret. & pedes itineta non habent qm flagicia supfluę iniquitatis hominū de manu dei indū ad plenū purgata sē. Si; tam eade mala n post longum tem pus finient. & melior lux priore lu cebit. Nunc aut quida homines in du as partes cordis sui diuisi sunt. scilicet in altera parte qđ cū elatione mentis omia scire uolunt. in altera u quod odio habent pfectū illoꝝ qui in uia recta ambulant. Hos pessima diabo lica turba que cor malu nominat. acerrime & noxie fatigat. Et hoc ge nus malignoꝝ spirituū contradicere n audet illud qđ deus constituit. si; unāquāq; causā alienę distrahit. ita ut qđ ipsi in pditione uoluut & eli gunt. hoc in estimatione sua bonum & scm in deo ee dicunt. Et sic in mag nā irrisionē populū ducunt. Si; qm hoc genus effugandū ē. In humilita te & stabilitate fidelū hominū destru itur. Quidam Abbates. Hildegardi.

Bellenallis. G. clari loci. d. clari fontis. R. caritatis. G. berhame dicti abbates. hild. pelecte sponse xpi sa rere in gram & collaudare canticū. Cum ecton spiritalū deo largitori uarismarū toto cordis uubilo gratū exsolumꝰ actio nes. qui dignationis sue antiqua mira cula nro ii dedignat renouare in tem pore. Exquo facile aduertimꝰ. eius nos minime fraudari promulsis. quibꝰ suos olim consolatus ē dicens. Ecce ego no biscū sū. usq; ad consūmationem sēi. his licet nos idigni inuenimur pro mulsis. est tam sic uiri cordis cooptare spū seō recognoscimꝰ iflata pcordia. ut quāuis idiota condendi libros. aliaq; mira faciendi. hisq; qui in pfectu sunt stipendi. celebus mirabilit aspiret armonia. & ante icognita mortalib; p nos fiant manifesta. Et quid mirū. Iam enī iam iqua ut uere xpi sponsa & imaculata imixta sup dilecto uro eius lena sub capite uro. & eius dextera am plexatur nos. qui nos in suū cubiculū duxit. suaq; nobis secreta excellent re uelauit. Ut in his nos confortet dns. se dulo nobis optantes. quatenus aliqua nobis de nro statu diuinitus nobis reuelari nobisq; insinuare ueretis. huic mulier depositum. Si; hec mulier pfectu um latrix femina nobilis ē. & amidā amantissimi uiri uxor ē. Hec deuo one multa uenit ad te humilis & pe destris. cū in equis & multo comitatu posset uenire. Causa aut hec ē aduen tus ei. Iam multo tempore iteritus p mansit. cū tam primū pueros gemu erit. si; illis mortuus & alios ū gemi dolore uehemti afficiunt ipsā & ma ritus ei. Hinc ē qđ ad te ancillā & fa miliarē xpi confugit. habens fidu ciā qđ meritis & orationib' tuis obti

neas apud dñm ut possit adhuc fecunda
ri. & benedictū fructū uentris in prolis
peratione exhibere xpō. Inde ē qđ nos
ab ipsa & ab marito eius rogari. rogamus te ut in hac petitione pro ipsis
stes apud dñm. & qđ desiderant mereantur obtinere. RESPONSVM
DE CARNIS.

Oppone que p gram dei in dominica uocatione pastoralis cure
ebes. discere primā uocationē a de cū
deus illi dixit. ubi es. quando p inobedi
entiā transgressor extitit. Time nomi
ni quasi tenebrosa terra erat. s; deus ip
si uerbū dedit. scies qđ ppē eum tu
mea humanitatis suppurius eēt. In q
etiā clara uoce mīe illū reuocabat. qñ
do peregrinus filius in semetipso ad me
moriam sui rediit cū dixit. quanti mer
cenarii in domo patris mei habundant pan. ego aut hic fame peo.
& pater eius in gaudio ipsū suscepit.
Vos magistros decet. ut in primo oculo
claritatis uideatis. qđ deus p alienam
mā adam reuocauit. scilicet p oseulū
humanitatis in sagginato uitulo. sic di
cens. homo p inobedientiā perierat. s; eū
p penitentiam reducā. S; & in excelsū
montē ascendite. & in ualle tabernacula facite. & in eis diu manete. Cū enī
surgū aspicitis dñm sequendo montē
ascenditis. & etiā in profundā humilitatē respicite qñ filius dei in humanitate sua totū hominē portauit. & in
oīb opib uīris scilicet in uobismetipsis & in aliis humilitatē attendite. &
in ea diu perseuerate. Cauete ḡ. ne mens
uīa similis sit nigro monti ubi in ig
nitis carbonib ea fiunt p artes fabroꝝ.
hoc squalidi mores in mala consuetudine fiunt. mētis cogitando. mētis desiderando. mētis opando que iutilia s
que scīrare ñ parant. s; que lesionē lascīue facūt. Ista milites dei fugite. &
luce illā ispicite quā aliquantulum
gustastis. & ad scīratē eri surgite. qua
nescitis quando finē accipiatis. Deus enī
racionalitatē homini dedit. Nam p uerbū dei. homo racionalis ē. s; irracionalis creatura uelut somnus ē. Sic deus omnē creaturā in homine constituit. Racionalitati aut duas alas dedit. quarū
dextra ala bonā scientiā. sinistra aut
malā significat. In his homo ē. quasi
uolatilis sit. & etiā uelut dies. & uelut
nox ē. Cū enī dies nocte in homine op
primit. homo bonus miles nominat
qñ in militari uirtute malū superat.
Vnde uos o filii dei xpō p die militemini & in quiete mentis nebulā fugite.
que die obnubilat. & etiā nocturnas in
fidias que p propriā uoluntatē in dilatatione cordis mimetatē loquimur dechinate. & eltote dies que a cadente sole in
mane tangit. & que postea in placida
temperie temperatur. ita ut omia in
discretione probetis & qđ nobis & aliis
bona recte prouideatis. In cauernis ḡ
columbe cū pura simplicitate habitate.
ut uoce exultationis & salutis in taberna
culis uestris habeatis. Nam deus uitalē
uocē spiritaculi uite in racionalitatē po
suit. uocē scilicet exultationis que cū
bona scientia dñm in fide uidet & cognoscit. Et cadē uox. in bene sonante tuba
cū opib benivolentie sonat. Vox enī
ista amplexionē caritatis habet. ita qđ
etiā humilitate mansuetos colligit. &
mīa uulnera unguit. Caritas ī cū tor
rente aqua spē sci fluit. videlicet cū
pace bonitatis dei. humilitas quoq; hortū cū oīb pomiferis grīe dei parat. q
circuitu oīs uiriditatis donoꝝ dei habet. Qua aut balsamū fudat ad oīs ne
cessitates que hominū assunt. Hec etiā
uox caritatis. in symphonia omnium
laudū salutis sonat. Ipsa quoq; p hu
militatē in excelsū sonat. ubi deum
uidet & ubi cū uictoria cont superbiā
pugnat. Ista enī uox p miam lacri

353a

mabili & iocunda uoce clamat. quia
paupes & claudos ad se colligit. & quia
sic auxiliu de spu petit ut hec oia bo
nis opib' impleat. Ipsa enī in tabernaculis sonat. ubi sci p edificia illa fulminat
que sibi in hoc selo pparauerunt. Ipsos
autē o filij dei. uoci bonoz uos adiungite.
ubi uulti sūt. & deus suscipiet uos cm uos
uulr. & in eternū uiuetis. Qd u matronā
cū adiutorio fecundari petitis. hoc in
dei uoluntate & potestate ē. quia ipse no
uit ubi prosit concedat. & ubi prosit au
ferat. qn ñ secūm uisū hominū. s; secūm
uerū iudiciū iudicat. Ego enī qn ro
gatus p ipsa dñm orabo. s; ipse faciat qō
inde pie & misericorditē fieri disposuit.

Abbas in Coerbuthde. hildegardi.

Floribus uirtutū sanctarū redimite. hil
gloriosissime ancille xpi de binga
& humilis & idigne priuisor frm in c
berbuthde pro studio boni propositi.
denario diurno euangelico remune
rari. Gratias mnīas referre ñ cessabo
deo. qui uite pfone celsitudine tanq;
lucernā ardentē & lucentē ñ modio
subtectā s; sup candelabrū posuit. q;
angelica uisitatione & spē fructu gīa uel
tā reuerendā sanctitatē tueri ac consolari
ñ desistit. qui etiā bonā famā optimo
nis uite ñ solū in regione germanie. sed
etiā in nīris atq; aliis mundi partib' lon
ge latēq; uoluit bonū suū odorē respergere
sit. ut merito cū aplo dicere possitis. /
xpi bonus odor sumus deo in oī loco.
Et nos congratulantes tanto pfectus
uite culmini dicere compellimur. quam
pulcra facta es in deliciis filia principis
exultabim' & letabimur in te. memores
uberū tuoz sup uinū / in quib' nos ifir
mi uenim' qd' fugam'. & fortes quiq; ac
robusti secūm a deo data nobis sapientia
solidū cibū sumtes dicere ut reprehensibiles
ne possim'. labia tua distillantia mir
rā primā. / & fauus distillans labia tua
o sponsa deo dilecta. Cuntas cū in mon
te uirtutū collocata abscondi ñ potes
tis. quia collūpnā immobile & icon
cussā in medio eccie fuę dñs uos con
stituit. ut uīe erumpnosa huī mun
di discrimina plebs sua suo sanguine
nus pcio redempta p uos discat. quid
appetere. quid cauere debeat. & exemplis
bonaz uirtutū uiaz istructa. de die in
die pficiat. & de uirtute in uirtutem
ñ segnit' ascendens. uidere possit deum
deoz in syon. Obtentu g pcū uiaz con
fitiū. & si dignus ñ sum corona laboris
pcipe. / saltē sit in pmiū fugisse supplici
um. Uris g orationib' studiose me com
mendo. quia magnis peccatis sepi dei
pietatē offendi. Vale dña dilectissima.
& pro me idigno dñm exora. uerbisq;
a deo tibi datis saluta. Responsum
Dicula que in ictredulitate hildegardis.
& in contumelia malignoz uerboz re
muit. similia periculoso uento sūt qui re
pente ad cor hominis uenit. Et hec est
tempestas primi angeli. in quo ipse dñm
despexit. Sepe enī uideo in felicitate
hominis quē deus ualde amat qd' hic pe
ne se illi obiciunt. quia ñmuciis felicitate
illius cognoscit. & eum in hac tempesta
te opprimere uult. / ut cū eo cadat. Si ip
sū de sinu dei rapere ñ ualet. dirā an
gustia & tribulatio illi ab eterno occur
runt. in illa tamē tempestate qd dis eū ob
seruat. Sicut autē ecclia nouā genuit
none prolis in sanguine xpi suscepte.
ita oportebat & decuit dotē spē sci sci
cet aquā sanguine xpi communi. quia
etiā tabes in sanguine cuiq; hominis ē. Si;
& moneo te o pater familias in monte hy
on. ut facias qd' fit tuba camens strenue
in spiritali populo tui gregis ut ñ defi
ciat in caritate & in obedientia. & meteat
nū uiuet. In temetipso etiā undiq; oculos habe. ad aspiciendū uitā & ueri
tatē. ita ut anima tua semp uigilet. ne
in stremitu huī sēli impediaris.
Richardus abbas in sprinchersbach. huic

Richardus seruoz dei ut sp
mmuter idigmus. hu
ram sci uoti ferusme & de
ordinem. post huī mun
dum. mutatus recipe con
uersū uel ipsi same psen
me nunc mīe scientiam ue
tis & loqui hec causa ē. qu
me uenire quotie
uel faceor. & annos
mmanū hec cogitando
ra. me satis
dolere tam
mortis huī ui
desidero. Hunc
feminas benedicti
de causa mea ex
consulere. & an in
ratione & dispensa
& desistendū si
nolle cognoscere &
& sigillatus more
rem me quesо caus
facere. / & meren
& auxilio uro in dñ
Responsum hilde
mihica dei. Nisi qu
mihā sibi subiectā. ci
mitia eligit dns illi
ut omnis secū portet.
gressat qd' n sit digni
differre. tunc si dñs fr
dñm suū n cōmoneat
ille humilit obedia
causa ullus defect

Richardus seruor dei ip̃i spr̃incherspach
minister ĩdignus. hilt congregatiom sc̃i robti sc̃issime & deo dignę dis
pensatrici. post hui⁹ mundi ter̃minũ
suprę cuntatis recipe consortiũ. Quod
litteris uel ipsi sane p̃sentiũ latori. pro
me nunc uix sc̃itudinẽ ĩterp̃cepi assis
tere & loqui hęc causa ẽ. qua ego ipse p̃
me aq; p̃ me uenire quidẽ uolens & ñ
ualens dies fateor & annos ñ paucos. hac
ten⁹ mutuũ hęc cogitando consũpsi. Hã
quantũ certe & ex quanto magnifice
sc̃itatis uire p̃sentiã & collocutionẽ ab m
eio semp̃ desideratuerĩ. ipsiũ nunc cu
nuda & apta sunt omnia. ñ fallacit̃ si;
uere & ueracit̃ dñm testificor. Infelix g̃
ego in dispensanda uel administranda
cura pastorali constitutus. uuribq; mi
mirũ tam mẽtis quã corporis prorsus
debitus. quia ad hęc dispensanda uel
administranda. me satis ĩutilẽ debileq;
& ip̃arẽ aspicio. dolere tamtũ & flere. &
de corpore mortis hui⁹ liberari. magis
ac magis desidero. Hunc utq; sc̃issima
& uter̃ feminas benedicta p̃ uos dñm
querere de causa mea ex more dñm
cupio consulere. & an m̃ iam ab hac ip
sa occupatione & dispensatione potius
cessandũ & desistendũ si id liceret p̃ uos
magnme uelle cognoscere & ĩuestigare.
Litteris g̃ sigillatis more & clausis. hui⁹
rei tenorem me queso causa dei quanto
cius reserare facere.ⁱ & merens cor meum
consilio & auxilio uro in dño letificare.

Responsvs hilpegardis.

Audi mulier dei. Vir qui possidet fa
miliã sibi subiectã. cũ aliquẽ de
eade familia eligit dans illi locũ sc̃ifica
tionis ut omnis secũ portet. ita qđ tam
ille se excusat qđ ñ sit dignus omnis il
lud sufferre. tunc si dñs suus eũ in hoc
ñ audit quia sibi placet ut omnis illud
ferat dñm suũ ñ cõmoueat. si; quantũ
p̃ualeat illi humilit̃ obediat. Qđ si p̃t
ea in eade causa ullus defectus alicuius
utilitatis xp̃i imbecillitatẽ sensus & sci
entię illi subripuerit. ipse ñ obstitit. quia
dñs suus illud p̃uidebit. Hinc pat̃ &
amice in uice x̃pi. respice ad sermonem
uirũ. & audi. Os tuũ celeste ẽ. & mens
tua cũ nube floret. Vnde radix tua ascen
dat. & dñm dñm tuũ adora. ĩcuens lori
cã & militans cont̃ uicia lasciuiã fugien
do. & auariciã ñ amplectendo. Et deus
quẽ occulte ĩuocas. in amore suo susceptu
et te.

Dvbas in rodenkirchun. hildegardi.

Sm rodenkirchim pauptis p̃lati ha
bens officiũ. dñę & matri suę. h.
de sc̃o robro in pinguis. ĩtimę dilectionis
& orationis affectũ. Sicut multitudo fi
delium p̃clamat. ñ est mirũ qđ deus req̃
situs auobis ĩuenit̃. cũ & appareat uobis
quia fidẽ ñ fictã habetis in illũ. Et quod
mai ẽ. cuius fauore & gr̃ia ĩtegritatẽ pueri
cię ipsi consecrastis. & ex̃t in sc̃itate &
iustitia ut pote uas electionis hactenus co
rã eo uixistis. Et procul dubio qui uos
talit̃ conuersari constituit. & qđ p̃petu
um ẽ. qui archana misteriorum suorum p̃ uos
ĩnotescit. dignã quoq; exaudritionem indi
cat pro quib⁹cũq; in nomine ei⁹ pecieri
tis. Et certe quę erga uos sunt. quę & an
dum & ex parte uidi. absq; ulla ambigui
tate diuina & sc̃a ẽ credo. & nulla ratione
de his possũ dubitare. cũ sciã michil deo ẽ
impossibile. Deus nãq; fiẽ p̃ uiros prophe
tarues. sic etiã p̃ sc̃as feminas secreta diui
nitatis sue pandere aliquando uoluit.
& potuit testante iobel. effundã ĩquit
spm meũ sup omnẽ carnẽ & prophetabũt
filii uri & filię ure. si; & sup seruos & an
cillas meas effundã de spũ meo. Porro
legitur deborã. oldã. annã matrẽ samu
elis. elisabeth matrẽ sc̃i iohannis baptis
te; aliasq; mulieres deo denotas spm pro
phetię habuisse & tam̃ coniugatas fuisse.
quanto magis uos omnino carnis fragili
tatẽ expertẽ a puerilib⁹ annis pudicicią
deo seruantẽ. Innũsas gr̃ias dña omnipo
tenti mihi refero qđ tantundẽ ad beati

354a

tudinis uře noticiã ꝓtingere prome
riu.ꝫ unde & marina uiscera uã humi
liẽ pulso. quatenꝰ uerba consolationis ꝑ
scripta uã ad me dirigatis. & multũ in
ꝓcellis fluctuantẽ. sicut & sepi⁹ unica uo
ce fecistis. ita etiã & nunc inscripto ad
confirmationẽ memorie erigatis.

RESPONSIO HILDE GARDIS.

Oculus tua nuce mihi similis ẽ. que ae
riã nubẽ in qua sol fulminat tãs
cendit. & etiã nubẽ simulis ẽ turbide nu
bi que tempestatẽ portat. Nubea enim
nubes tedui uagantis mãtis ẽ. aeria
autẽ puriã scientiã ꝑ pacientiã que fidẽ
habet ãtendit. si; turbida turbulentiã
multe tristicie iniquietis mãtib⁹ portat.
Tu disce qđ nubea nubes aerẽ illum ha
bet qui nec frigidus nec calidus ẽ.ꝫ &
de quo utilia aromata ñ crescunt. Pu
rus autẽ aer torẽ & planã temperiẽ &
pluuiã dat. de quo uiridaria & flores
ꝓficiunt. Si; turbida nubes aerẽ aqui
losus habet. qui omnẽ uiriditatẽ a
rescere facit.ꝫ & de quo flores cadunt.
Ista tu fuge. & in puro aere sta & ꝑ
mane. & in uera quã nescis creatoris
tui memto.ꝫ nec illũ fugias cũ eum u
dendo ñ cognoscis. Ve uera etiã illa spẽ
tuus redolebat qui anima nominatus ẽ.
quando anima de ipsa ꝓcessit. anima
nãq; opa ponit & probat siue bona si
ue mala sint. & eisdẽ opib⁹ spẽ fortiſi
ma ui molendinũ ẽ. Tu autẽ edificiũ bo
nor opum edifica. ut cũ circuitus anime
tue fuerit ociosus edificiũ istud ĩuenat.
qđ si non ĩuenerit. in ruinã uadit. Un
de quoq; strenue uigila. antequã umbra
obitus tui appropinquet. Igneus spẽ scs
in hoc te adiuuabit. ABBATISSE HAN
SHEIM. HILDEGARDIS.

Sancte & uenerande in xpo matri sue
dñe. hild. de prigniua. h. de flan
heim ꝓpositus licet ĩdignus. multã ora
tionis & obsequij deuotionẽ. Cordiũ ĩspe
ctor deus nouit. quã libenter scitatẽ uiam
obsequijs honoratẽ. si ordinatione diuina
locꝰ & facultatẽ acciperẽ. Interi & accep
ta sit uobis queso deuocio mea. & sicut
dudũ uerbo rogatu orate pro me ad dñm
ut uobis reuelet que circa me sũt. quat
nus de bonis reddere gras. de malis ũ dig
nis penitentie fructibus deo satisfacere
merear antequã moriar. Quicsq; dñs of
tendit uobis de me. scripto m signficare
dignemini. & orationib⁹ uris me habere
te cõmendatũ. familiari & ampli⁹ uobis
scripsissem.ꝫ si corporis ifirmitas ñ obsti
tisset. RESPONSIO HILDEGARDIS.

Lux uiuens tibi dicit. ut strenue u
giles. & ne tedũ in cophino mãtis tue col
ligas quasi alienus sis. ita scilicet ut
possibilitatẽ loquendi ñ habeas. Deus
autẽ uite requirit. qđ possibilitatẽ habe
as corripe oule tuũ. Unde te ipsũ ac
cusa quia dũ in purissimo fonte iboꝝ ñ
ispicis. si; tantũ dicis. deus deus meus ad
iuua me.ꝫ & tamẽ sic opando eum ñ tan
gis. O bone miles nunc surge. quia gra
dei adte currit & in eternũ uiues. ita
ut uiuens lapis sis in celesti hierusalem.

ABBATISSE IN HEGENBEE. HILDEGARDIS.

Hildegardis deo dilecte & sororũ de
seo Robto in pingui magistre ne
nerande. Uu. fratrũ in hegenbee. plã
quanus ĩdignus.ꝫ domũ scientie & sapien
tie. & ꝓpetue integritatis ꝑmanẽ. Ut pri
mũ uře scitatis famã audiui ad salu
tanda eam misistis uobis litteris meis ma
turam. Si; quia utrũ ꝑsentie uře allate
sint. an non. ĩcertũ habeo. & ideo nonas
priorib⁹ adiciens. multociens mutire ĩ
cepi.ꝫ quo usq; eas ꝑsentie uře exhibitas
esse cognouerĩ. Et nunc uobis nobis rẽ
mittis litteris meis ad opẽ orationum
uras: parup ualde & egemus confugio. qa
post figurã hominis nescio qđ de do
nis altissimi acceperĩ. caligat mihi. fur
descit auditus. ĩopia loquele lingua
constringit. defectu uocis & deuotione
mihi in diuinis laudib⁹ muteſco tarde

138, 139

tate ītellectus ꝑpedit. memoria labili
tate exīanit. ſuꝑbia animꝰ īflatur. ira
accendit. triſticia conſtringit. acci
dia deiect. puſillanimitate & uere
cundia confundit. Sed
his malis oīb; acceſſit m̄ grauis &
moleſta īfirmitas. quā niſi mīa dei
ꝑte cuacta. neceſſe ē m̄ ꝑ eum poſt mo
dicū ꝑiculū uite imminere. S; qꝫ pī
& miſericors ē deus. & uoluntate ti
mentiū ſe faciet. peto ut ꝑ orationes
uras hec oīa mala tam in corpore
quā in anima cuacta. ſublatoq; ame
ugo dīnationis īimicoꝝ meoꝝ. ualde
enim aggrauatū ē ſuꝑ me ugū eoꝝ
in aliquā partē de multitudine miꝝ
ſuaꝝ impendat. Hum & m̄ ſeruauit
benedictionē. Quibꝰ obſecro etiā ut be
nedicat. Peto etiā uram ſcītatē ſi tamē
petere audeo. ut de futuro ſtatu uite
mee me doceatis. Hec autē oīa a uobis
querere ea ꝓſūptio fecit. quia hec oīa
uobis poſſibilia ēe ꝑ eum qui in uobis
habitat xp̄m celebris fama diuulga
uit. Ille dīna. & dignū me ds faciat
tā reſponſione quā adiutorio oratio
nū uraꝝ. Iam uiuū & defunctū. ſcīs
orationibꝰ uris me cōmitto. Reſpon
dit. Prima cauſa quā corde tuo ſuſ
tinuiſti flumē dedit. ſecūda claritatem
oſtendit. tercia ū quę in paſtorali cura
ē optima ē. ita ſi oues tuę uocē tuam
audiunt. Qd ſi te n̄ audiunt. ꝑ latio
nē fuge. ſic tamē qd recte rationē red
das de talento tuo. Nam ſi non poteſ
opari ꝑ magiſtrationē in fratribꝰ tuis.
esto ſimilis eis in ſubiectione. S; dico t.
Tu fatigatus es in tedio diuerſitatis hu
iuſmodi conuerſationis tue mentis.
Vnde magis tibi expedit. ut angustiā
habeas pro aliis fratribꝰ tuis. quā te ſo
lū in ſubiectione coerceas. Ignue ḡ in
igneo datore. & ne tardes in mugilu ſen
ſu. Abbas de Veſcera. hildegardis.

Venerabili & dilectiſſime in xp̄o
ſorori dīne hild. frat̄ de ueſce
ra uidere dīm deoꝝ in ſyon. Quantum
deſiderū habeā quāuis peccator uiden
di beatitudinē uram. hinc eſtimari po
teſt qd longe poſit. ꝑſentiā uram ſpū
ūtueor. Quis enim eā uidere. ei collo qui
ū appetat. que ut cetera ſileam ſpū dei
ītuſa crebro celeſtia archana eructat.
huic gīa ad uos ꝑſentia ſcripta direxi.
recepturis ut ſpero ſolacū ſimul & con
ſiliū ſuꝑ curis quib̄ uehemēter coartor.
Ecce enī ego qui ꝑ me rationē reddere
n̄ ſufficio. alioꝝ multorū etiā trementis
ago. dei timore & amore firm̄ id exter
quente. Cū autē ꝑpenderē me locū pre
lati tenere que factis implere n̄ poſſem.
ſubito apprehenderunt me dolores ut par
turientis. quippe cū longa fatigatio
pene omnē ſcientie ītellectū m̄ ſubdux
it. Ne ḡ dīm gregē ꝓp̄ meā negligen
tiā contingat ꝑiclitari. cogitanti curā
ſuſceptā derelinquere. & ad alterū lo
cū me trāſferre. Quappē ſuppliciter ꝑor
ut dubiā mentē conſilio uro confirme
tis. & que ſit uoluntas dīni ſuꝑ hac re
m̄ ſcriptis uris remandare. Hoc uos humi
litatē uram qd colloquiū nr̄m n̄ ab
horretis. dīno loquente cū pūblicanis.
Ecce ur̄m ſuꝑ hac cauſa expectamus
uidicū. qm̄ quicqd dīno īſpirante m̄
ſuggeſſeritis. id me ſubire ꝓpoſitū.
Ille autem angustiis meis compaſſus.
tanto affectuoſius dīnum exoratē. dum
ſuis reuerſa ſollicitudinū continuari ū
cercūdat me. & pelagus curaꝝ īgen
tiū pene abſorbet me. Miſerere ergo
mater. miſerere filio adhe de longe cla
manti. atq; iam prolabenti. conſilio.
oratione. quantoci ſubleuare curato.
Semp ualeatis in dño. Responsuꝰ
Secreta lux hildegardis.
dicit. Tu exterritꝰ es quaſi de uen
to. & dormitas in ligno uiriditatis
nitis tue. S; homo qui uiriditatem

355a

interioris cordis sui habet./ in excelso pa
rietis edificat. Pastor autē qui omne pas
cit. nō habens ītrinsecus adiutoriū in
necessitatib' omnis sui fr; fatigatus fugit.
illu pastoralis cura nō pderit./ unde idē
faciat se simile ouī & nō pastori. Tu ho
mo es sicut undans in aquis qui uix li
berat' ne demergat'. & ubiq; prudentiā
ispicis. fr; tamē deficis in utrib;./ nō autē in
uoluntate. Unde & gīa dei adhe resplen
det. Abbas in elucstat. hIldegardi.

Tomine fuę & magistrę hild. frat
H. in elucstat iops & paup. ma
cū grege sibi cōmisso. penm uirginū
admitti collegio. Multis uos sepe pulsa
ui litteris. multa uos pīsentialit' petitio
ne contigi./ nūqm a uobis uti pmissis
litteras extorquere potui. Hīquid qd
credi nefas ē. hoc generis mei nō admit
tit ullis nacio aut ullis psonę abiectio./
aut forsitan qd magis credi pot' nulla
meritor intellectio. Sapientib; aut apls
& īsipientib' debitor sū. & ipsa ueritas.
fimite paruulos uenire ad me. Nūquid
apud te mat' ē psonar acceptio. Absit.
Hinc aut' sepius ad te clamantē. uel semel
me paupem exaudi. & dīm nr'm pmise
ro exora. quatenꝰ seruulu in se confiden
tē. multis & uariis tribulationib' & an
gustiis circūdatū releuare dignetur.

Responsum hIldegardis.

Serena lux que dat uerba ru
minandi. dicit. O homo./ tu ha
bes fiduciā cogitandi in filiū dei. fr; tamē
dubitas cibum illu frangere. quē ipse
comedere uis in dictamine mīte tua. Quo
m & quare circuis diuersa cribrando &
undiq; aspiciendo. ubi īueniat' res illa
que in cerimonia fit. Quare facis hoc.
Deus edificat in quactūq; bene & iuste o
pante causa. Surge gr ad lucrū./ & in eter
nū uiues. Nam deus habet sibi holocau
stū in ūstrumēto suo. Beatus ē ille qui dīm
semp tenet in omnib' causis suis. quia dia
bolus illū nūquā decipiet. Uiue gr tu o
homo./ & esto uictoriosus in obumbro
so mundo. Abbas in selbolth. Hil

Hildegardi uene DEGARDIS.
rabili omnipotentis dei famule/
H. humilis & modicꝰ pulsor in selboldh.
omnī gīa diuine largitatis affluere. &
post hec omnīū regum cho thu xpo nup
tali thalamo copulari. Benedicta omn
potentis di mīa. que in his temporib' in
quitatis. tanquā lampade fulgentē in
tenebris te suis donauit fidelib; consō
landis. Fama qr tue beatitudinis p mul
tū temporis audiens. & iam dudū uera
ee que dicebant' cognoscens. in tantū tue
beatitudini congaudeo & condelector.
ut licet nulla sit in conspectu di
petitio mea. tamē qd stultitia & fatu
itas uideri pot'. memoriā tui semper
habeo in orationib' meis. id petens. id
optans. ut collata tibi mūe fuę benefi
cia dīns in te semp custodiat. & custodi
enda in te semp magis ac magis adau
geat. sēōq; suor in eterna gīa te socia
faciat. Sr; qm pīsentia tua cui' magno
teneor desiderio. corporalit' adire nequo.
p pīsentes litteras in quantū ualeo supp
plex & humilis adeo./ & almitatis tue pe
dib' sepi' sepiusq; adhuolui: quatenꝰ p cala
mitatib' meis & miseriis dīn omipoten
tē attenti' exorare nō dedigneris. Hoc
enī dubito./ quin omīa que uoluerit ap
habitatorē sēi tui pectoris spīm sēm ob
tinere possis. Sr; nec de hoc ambigo. dīn
omnē statū meū. & omīa que circa me
aguntr. pterita. pīsentia. & futura. p pī
sentes litteras ipso reuelante cognoscat.
Unde si illoīn utilitas paruitatis mee id
petere pīsumit. pedib; sēitatis tue toto a
nimo & corpore submilius deprecor. ut pro
eodē statu meo siue ammonendo de pīs
ritis atq; pīsentib' siue pmonendo & cau
tū faciendo de futuris. & unde mee fiue
si id contrariū tibi nō sit. p septa tua am
mā meā letificare nō dedigneris.

Responsum hIldegardis.

Gracia dei ĩduxit te ad aquã potan
onis. & mens tua ñ edificata ẽ in
edificatione in qua es. Vnde puide castel
lũ mtis tue discernens que & qualia sit.
opa tua. qñ mttdu in bona ĩtentione ad
dñm aspicis quasi sanus sis in anima tua.
Si; in mixta nube es. quando scisstuam
mtis tue habes in tribulatione suspirioz
& molestie ppẽ constitutionẽ laboris
tui. aliquando etiã mens tua in altum
uadit. uelut utilis fis. Proba g̃ te ipsũ
& habe uigentes oculos in ope & pser
ne te in tertã quasi te nescias & uues.
qua ds ñ habitat in illo habitaculo qd
in se ipso stare nult. si; amat domũ illã
que se nescit. & dat illi ingentũ opti
mũ. Vnde sit tibi bona & salutaris u
ta. Prepositus in herde. hilpegardis.
Hildigardi dñe sue beatissime &
si audet dicere matri carissime.
h. in herde ppositus licet ĩdignus. &
sẽtatis euis deuotissimꝰ famulus. cũ suis
omnib' subiectionẽ. orationẽ. & deuotissi
mã seruitutẽ. Quas gratiũ actiones dña
& mat̃ sẽissima ure condigne referre po
terimꝰ pietati. que ad uisitationẽ nr̃i
monasterij nec ĩbecillitatẽ nimiã cor
poris uri adtendere uoluistis. nec diffi
cultatẽ itineris p̃ nimia cordis uri dul
cedine abhorruistis. & rursũ ineffata
uisitatione nos letificare studuistis.
Nescit enĩ tarda molimina. sci spe gra.
Proide uos filii regis sponsa dilecta &
p̃electa. que ab ipsius sponsi clemẽtia dig
na estis audire. specialis ꝛ. peoma.
Ecce ĩquit tu pulcra amica mea. ecce tu
pulcra. oculi tui columbar. Nos ĩquam
que multigenis uirtutũ coronata ser
tis. int̃ filias ierlin. sicut lilium int̃ spi
nas bonus & suauis odor xp̃i redolentis.
sicut luminare celi int̃ tenebras hui'
seli. ute & sẽtatis cõpositionis refulu
gentis. nobis peccatoribꝰ spei consolatio
nẽ ĩgerentis. dñe ure materne uisitati
onis gratiam. nobis uocens p̃tendentis. Li
cet enĩ nos consortes publicani illius
euangelici. oculos nr̃os ad celũ leuare
ñ simus digni. tamẽ dñe p̃ organũ oris
uri. uocem illi' qui in nobis habitat.
audire mereamꝰ. dñe xp̃i. facti sumus
sicut consolati. Proide xp̃o dño qui nos
ĩdignos p̃ uos consolari dignatur. hu
militer gratias referentes genua flectimus.
uos quoq; dñam & matrẽ nr̃am humi
li p̃ce deposcim'. quatenꝰ qui uos in cubi
culũ misteriorꝫ suorꝫ ĩtroduxit. p̃ces p
nobis peccatoribꝰ dignemini fundere.
quo nr̃orꝫ meritorꝫ intercessione nos &
a peccatis & ab hostib' clementer dignet'
eripe. & de erumpnoso hui' seli nau
fragio. ad eterne beatitudinis & secu
ritatis portũ una nobiscũ p̃ducere.
Preueniat uos dñs in benedictionib;
dulcedinis. & orantẽ p nobis exaudiat pa
ter totius consolationis. scarũ que nobis
cũ & sub nro magisterio fideliter ser
uitum dño ihu xp̃o commentũ humili
ter p uos salutam'. & eaꝫ orationib' sup
plicit' nos cõmendamus. & recepta ura
omni deuotione desideram'. Responsum
Hec dicit ille hilpegardis:
qui bonũ & suauẽ ĩtellectũ homi
nib' ĩfundit. Suauissimꝰ odor donoꝝ spe
ci. adẽ fidelib' hominib'. Ideo in quocũq;
loco sermonia ẽ. ibi homo restaurari
ad uitã in naufragio mundo potẽ. Vnde
o probe miles xp̃i. saluationẽ anime
tue require. dñi animũ tuũ fons uiuus
suauis ĩfusione ĩfundit. quia dubietatẽ
quas in animo tuo statuisti. securitatẽ
in te ñ opatẽ. Ergo in loco tuo sta. ibi
amans primũ datũ qd tibi desup da
tũ ẽ cũ anima tua in rectitudine ue
rata ẽ. qñ utilitati anime tue ñ con
uenit. ut aliã uicissitudinẽ queras. si; hãc
fuge uagationẽ ne mens tua in tremo
re confundat. Vnde talis esto ut amicꝰ
dei fias. cerimonias ipsi' ñ frugiens. &
deus saluabit te. Rep̃situs in ha
melen. hilpegardis.

148, 49

150

Hildegardi pingwensiū gēmę. xp̄i uerę sponsę. regulari q̄q; disciplinę īformatę. a. in augustinu regula in hamelen īdignus p̄uisor. / deuotę p̄cs n̄ abstinentiā. Longeuu tempis intiuallo spiritalis carnalis. de mū corporis mei egritudo crebra. p̄ sentiā tuā sepi adoptauu. Nouiti enī filia xp̄i. du tibi p̄sentiā meā quonda exhibuerā. / eximiū corpori meo inhe rere languorē. Quo n̄cu cessante die noctuq; / n̄ modice torqueor. Veluti & humana fragilitas duume ultionis est ceca. si ob benefactoꝝ; īerescentiā in morbū seu temptationē īciderē n̄ nou. & gr̄a dei sū id qd̄ sū. quia pondus par uu laboris tam in uigiliis quā in ora tionib⁹ p diuersis rebus omipotenti deo exhibere n̄ cesso. / finē laborū si licet scīssima ut remandes imploro. Et te matrē filiaꝝ tuarū pietatis auxilio si sus in dn̄o opis postulatione intimuciā ēe depcor. pietatis tuę auxiliū quero. p̄cibus tuis meū erui langwore rogo. Multū enī ualet depcatio nulli assidua. Ego u̇ peccator n̄ modicus in īfirmita te animę & corporis periculose obruti. explicare multa nequeo. septa in uisen da queso mitti. & si qua sint in diui nis agenda mysteriis delegari. Vale mi domina. / & pro me sponsū tuū exo ra. Responsum hildegardis.

Qui ē dicit. R. ex uidet scalā. quę obtenebrata ē in uicissitudine pestilentię. Et sol effulsit. / & obtenebra tionē illā scidit. Et hoc regi placuit. & dixit. hęc fragilitas scalā in fatiga tione ē. quia interdiu ad arduа scandit. & interdiu obtenebrat. Talis ē mens tua o homo. In die scisceratiois animi tui ascendis in leto gaudio ad me. / & uterū in nocma pestilentia colis caden tē morbū. quasi n̄ exquirenda sit cau sa salutis. Inpossibile ē. / qd̄ cimis im mobilis sit. dispice ad me. & semp requi quire ingentū medicinę in die & in turbine. & in eternū uiues. Puram legē cole. & dubietatē fuge. / & deus saluabit te. Prepositus in wardegos. hildegardi.

Domine hild. sponsarū xp̄i que sū in pingwia uenerabili magistre. / H. in wardegos. plurimus q̄mus ī dign⁹. orationē cū oni affectuose dilectionis obsequio. Caritas sine affectu. frigido ig ni simillima uidet. Nam sic ignis sine feruore ferrū ferro conglutinare n̄ va let. ita & caritas sine affectu. nequaq̄m efficere pot. ut credentiū sit cor unū & anima una in deo. Caritas uera. ipsa ē affectuosa. hęc animā adherere deo facit. / ut unus cū eo spc efficiat. hęc uelut unifici gluten nītes fidelū con nectit. ut sint unū uoluntatis in deo. faciq;. gaudiū cū gaudentib⁹. & fletꝰ cū flentib⁹. hęc certe dño largiente. re cordationē scītatis uię in suauitate sci amoris iocunda in facit. Ipsa in celebra tione diuinoꝝ officiꝝ. memoriā uri cor di meo semp insuscitat. Ipsa etiā crebris suspiriis. affectū urīm in exoptat. Et multo utiq; tempore desiderauu facie ad faciē uos uidere. & ore ad os loqui. & ad familiaritatē uram p̄ingere. ut edificationē aliquā & consolationē a uo bis aliq̄n̄do habere possē. Nimis enī infir mus sū utr̄ in anima mea. / & extrinsecus multa opus habeo. Igit̄ quia & in uobis & in dilectione qua uos diligo fiduciam magnā habeo. / rogo ut quandoq; me uisitare n̄ negligatis. Qd̄ si fieri nequit p̄sentia corporali. eū placuerit uobis fiat hoc scripto. semp aut̄ orationum uraꝝ subsidio. Responsum

Qui n̄ silet. si; acute hildegardis. omnia aspicit. dicit. Cū sapiens mer p̄ desideria sua in excelso mentis castra tē edificat. decet ut in magno studio p̄caueat ne inimici ipsi edificiū ei mul tis terroribꝰ destruant. Audi g̃ o homo. Serua sollicite templū tuū. ne inimici

tui possint destruere ciuitatē dei mte. Qui titulat in pectore suo ꝑpt̄ timo rē dei. quatenꝰ peccata sua plangat in multu mītis fuę. hic probus miles ē. & a deo accipit responsū hoc. O care fili! bonū quistū in te habes. ideo delector in te. Qui ū pallidam faciē in mente sua habuerit sic dicens. nescio quid sim. uel quid alij sodales mei sint. hic probus miles nō ē. si; in tecto animū suum dedicit. Unde huic tale responsū do. O homo! nescis quid dicis. Primū pecca ta tua plange. & postea fratres tuos quantum possis terge. atq; pacientiā habe. qm̄ deus peccatores nos oms̄ ui der. si; tam̄ nō spernit penitentiā facien tes. Ideirco in deo uiue. & in eterna fe licitate ambula. Prepositus in underes

dorf. Hilde gardis.

Ei dei gra dictus ꝓpositus in unde resdorf. sorori hild & magistre in monte scī robti. in spū fortitudinis habundare. Vrę pię opinionis deuotio multos maxime religiosos mītes affe cit. & quada sę dilectionis suauitate īdulcoratuit. Unde p gra uobis diuini tus collata. grates summo referim̄ bo nos omnū largitori. qui femineo pec tori robur īmisit uirile. nō solum ad deuitanda flagitia uel facinora. sed etiā ad impendenda īdigentib⁹ neces saria consilia simul & auxilia. Si; quia occupatis autib⁹ nrīs loquimur. ilon gū ꝓtrahere sermonē nō audem̄. Ro gamus ꝙ clemētiā uestrām. ut auxiliū consolationis uestrę nobis benigne īpenda tis. Responsum hildegardis.

Qui ē ostendit m̄ hęc dicens. Vic homini isti. O homo uideo te quasi ligneū tabernaculū de manib⁹ artificum factū. Ad cui⁹ ianuā duę i magines pulsant. altera plena ocu lis & nigros capillos habens. nomine timor domini. Et tibi dicit. Uolo te cū hostib⁹ in scīficationē facere. Cede ergo m̄. & cubiculū tuū ītrabo. atq; bo num quistū misco & aromatib⁹ in te faciā. O miles. cane ne sis tardus cū om ne tuo curretę. & id tuuente oculo ad rectitudinē ducere. Si; altera ima go quasi tuba canens in candida ui be uelut circulū hominis habet. & no men ei⁹ fortitudo. Et ad te sic dicit. he. he. he. quare dormis in scientia tua. quasi rusticus in moribus suis qui li benter tacet nec militare uult in lori ca. galea. gladio & hasta. Resona ꝙ quasi tuba ꝑ multas aquas. & nō file. & adiuuabo te cū sodalib⁹ meis. & sta in pariete templi. nec sis formidolo sus ꝓpt̄ inquietudinē uentoꝝ. si; dissi pat sis columpna in palacio regis. fu ge quoq; duas īmagines. quę sūt uulne ra animę. si; loquere ubiq; in ueritate sectam similitudinē solis. & habita cula nra libenter inte parabimus.

Prepositꝰ in valle di. hildeg.

Fridericus gra dei in valle dei ꝓpo situs licet īdignus. hild xpo de uotę famule benedictionē accipere a dño. & mām a deo salutari suo. Gras deo quā intimas ꝑsoluim̄ qđ in ipso ua letis. qđ uirtutum decore floretis. qđ dilecto ex dilecto emd cū cōmilis uobis so rorib⁹ toto cordis affectu īmixę estis. quia confidimus in dño quia apud ipsū nrī memoriā habeatis. Multis aut̄ negociis ꝓpeditus sū. qđ uixta placidū nuncium nō misi. unde rogo ne grauet̄ dilectio ura. nē ꝑ ꝑsentem latorē soluere qđ promisistis ut ex hoc mercede a deo acquiratis. Vos una cū sororib⁹ imploro uniuersis. ut apud xpm memores memoris sitis.

Responsū hildegardis.

Nunc tibi dico. homo qui uine am aut saxosū agrū habet & int̄ se dicit. laboriosū ē hic labo rare. & sic eos relinquit. tectosus la borator ē. Si; cū temp⁹ fructuū ad

357a

uenerit. dñs eius ad ipsū dicet. Vade
ad campos & quere fructū in floribꝫ
qui mēdū florent & mēdū aresciunt.
S; ibi nichil īuenit. Anch. Vinea sacer
dotale officiū ē. s; qui uirgā correptio
nis in populo gratū habēt. hic saxosū
agrū possidet. Quē ita fatigant. / unde
se dicit. Illa uita & aliena uita. & ista
uita. in melior ē. Et sic qđ hoc tempore
excogitat. hoc tēpore derelinquit. / sicut
flos qui aresc. S; si tu ita faceres. tibi
dicendū ēet sicut uillico qui de uillica
tione sua corā dño suo diffamat ē. &
qui de abiectione sua intē se cogitabat
ut unicuiq; unū scriberet quā deberet.
unde dñs suus ipsi dixit. Filij huius mun
di sapientiores filijs lucis in generatio
ne sua sūt. Primus angls cadens in pe
nitentia suspirare noluit. ñ ut aliꝫ suspirēt p
mittit. Sacerdos autē rrigat se. & alios
festinet adiuuare. Hē hec pnde & in sa
pientiori parte eū filijs huius mundi mane
qa si secūm cogitationes tuas que intē no
lant facere. s in utraq; parte deficeres. &
in penitentia recordareris quid reliquis
ses. Tu autē cū populo ito mane. & eum
ñ relinquas. ut in eternū uiuas.

Prepositus in kappenberch. hild.

Domine sue reuerende uirgini &
sponse xpi hild. frat. Hē. plenius ser
uꝫ dei in kappenberch. sēc uirginitatis
& pie conuersationis. p̄miū & coronā p
petuā. Fama religionis & deo accepte con
uersationis uīe ubiq; in ecclia resplua mul
tos sup odorē balsami ceteroꝫq; odoramē
toꝫ delectat. quē & nos in cellulis quasi
in subtrianeis caueris extremi tande odora
re cepim. Vnde & ego minimꝰ omniū o
dorem tantū sequi cupiens. ad uos uem
re disposui. s; in tanto turbine tēpestatū
& procellarū. quo tota ecclia nē quatit &
turbat impedit. reb & corpori timens re
tardat uenire ñ potui. Rogo autē p eum
qui in uobis habitat xpm. ut p̄sentem
litteraꝝ portitorē. fratrē nrm dilectum
tanquā me ipsū p̄sentē amplectamini. Ad con
solendū enī spm dei qui in uobis habi
tat de p̄senti statu ecclie nre / eum ad
uos direxi. Illos quidē qđ dei ē. qđ can
tatis ē. qđ pietatis ē nobis cōmunicare
ñ dedignemini. ut nos p eum qui in ui
bis multos consolat. consolari respiremꝰ.
Vitra dulcedinē uram. ieiuno sermone
amaricare ñ p̄sumim. Obnixius autem
supplicantes uobis. ut ñ pigrat uos aliq
fr̄i p̄senti īdicare. & tandē p parua in ex
trema ungula secchule referibere. Cum
omnib uobis axpo cōmissis. in xpo ualere /
& mei ppt ipsū ad ipsū mementote.

Responsio hilue gardis.

In aliqua parte. in te tenebras uideo.
Quom. Quia cor tuū implicatū ē uarietas
que dubio circūfert ē sicut molendinū ua
dicendo. Que. uel qualis ē causa mea. dā
ē tibi ut aspicias diē qui primo mane
in purissima aurora surgit. & pea nu
cissitudine tempestatū circūdatur. Sic
ē enī uita tua. Nam si semp p̄speritatē
haberes caueto similis ēes qui recte non
ambulat. uñ p̄mittit te dñs fatigari.
quia filiū quem pat amat cū uirga p
cutit. hoc in. Veritas de terra orta ē.
& iusticia de celo p̄spexit. hoc ē. Omnem
ueritatē dñs p hominē probat. quē de
limo terre formauit. Terra que dura
& lapidea ē uix aratro semditur. sed
bona & mollis terra in gaudio colitur.
& in utraq; parte deus uerax ē. Durum
& aspum hominē cū labore frangit.
s; suauē & benuolū amplectit osculo
caritatis qui omnia bona opa libenter ad
implet. Et gra dei que omnia dura &
benuola p solem iusticie p̄fundit. om
nes qui ad ipsū p suspiria cordis clamāt
eū sciendo audit. quia sic dñs sole comit
tit. ut omnē terrā illuminet nec ti
nebras sustineat. ita possibilitas dei p
gram suā hanc recusat dulcedinē. ne illa
respondeat. qui ipsū uocat. Ideo uerbū
ta tua ne timeas. quia locū tuū in dis

159

160

161, 62

pſione ñ iudeo. ſ; ds ligaturā oneris
tui ita mult.' unde omes qui adte curre
re uolunt colligę. quę aut̄ te nolunt ī
miseratione tolera donec te uocent.' &
in eternū iunc. Prepoſit̄ de ſcō victo
re. hilde gardi.
Hildegardi duinę contēplationis ſpeculo.'
c. abiecto plebis. & ꝓpoſit̄ de ſcō victore
in mogūtia.' ſi quid ualent contriti &
humiliati cordis ſuſpiria. Sup bono
nr̄ę opinionis odore illectus & in spē sa
lutis exptſmda īiquitate animat̄. miseri
as meas in conſpectu almitatis ur̄ę expo
nere & deplorare. hmeq; auxiliū & conſili
um querere. pię ꝑſūptionis ſpū aggre
diar. Quantū enī miseriaꝝ īciderī. quan
tū ruboris & confuſionis exceperī. qntum
lacrimarū effuderī.' uix ſermone effari
potero. S; ñ mirū. Cum enī tot flagitii
s & īmunditiis animā corꝑq; meū pollue
rem. iustissimo & benignissimo dei iudi
cio si tamī fas ē fateri. dignū correctio
ne diuina. licet ñ condignę passiones
sequebant. Nam sepī abhominabili īiq
tate tā factis quā cogitationib' lapsus
sū.' quę uos dña spū scō reuelante melī
oris. Quappt̄ ñ omia recte agunt̄ circa
animā meū.' quę ñ ē necesse scribere.
Spe enī.' docet nos omia. Ergo ur̄ę scīta
ris pedib' adiolut' cū sim puilus & omis
humillima deuotione posco. ut sup me
consolatorē & liberatorem animaꝝ nraꝝ
nocentis. meq; scire faciatis an m̄ sit spes
salutis. an ꝑdestinat' sim ad uitā. aut
ꝑscitis ad mortē. S; queso.' ne reputet̄
m̄ in stultitiā hęc ꝑſūptio. Ceterū spe
ſcs qui habet in uobis mansionē.' tri
buat uobis sedin fidē & humilitatem
meā respondere ad omia uoluntatis meis.
Valete. Responſū hildegardis.
Lux in serenitate dicit. Qui ascen
dit. & in turbinē uadit.' unde memor
esto fili ut recta uiuera facias in gustu
boni ītellectus sic̄ psalmista dicit. Declī
na a malo & fac bonū.' īquire pacē &
ꝑsequere eam. S; etiā bona ad te colligę
quatenꝰ anima tua ñ deficiat. qnia ds
iustos ñ derelinquit.' si; in sua pietate sus
cipit peccatores. Vnde eligę tibi rectas
uias & in eternū uiues. puroſq; oculos
in nīte habe. ut illusio ñ decipiat te.
Tu nr̄ę spinas sedes & undiq; circūspicis.
& diuersas res ad te colligis. & benuolen
tia in te manet.' si; tamī in opib' tuis qui
dā defectus ē. Unde ñe surge & ne uidū
habeas ut de spinis surgas ne te suffocet̄.
quia ds ñ delectat̄ in ope illo qđ nr̄ę spi
nas edificat̄. Ergo o fili dei ecce surge.'
antequā sol tibi occidat. Prepoſitus
in confluentia. hildegardis.
Hildegardi in xp̄o dilectę. s. fratrū. Q.
in confluentia ꝑpoſit̄ quātus īmeri
tus.' salutē in dño. Quia in omib' tribula
tionib' meis semꝑ tuis consolationib' me
recalti. & cuncta iam fuit impleta quę
m̄ ꝑdixisti.' queso ut & nūc misericordem
dñm in cunctis quę me foris & intꝰ ꝑmuit
consolari deposcas.' & si quid de me uides
& maxime si a benigno ihu aliquā spem
in futura uita audeam sperare o dilectis
sima & amantissima tuscribas. De reliquo
aut̄ scias dñm quā ītimus ꝑcib' me orare.'
ut ante mortē meā a peccatis meis digna
penitentia me conuertā. Valete. Responſū
Oqui factura dignū dei es. hildegardis.
corrige uicissitudinē moꝝ tuoꝝ
& ñ extende te in uentilationē mentis
tuę de qua te ñ possis excusare.' quia ds
omia ꝑuidet. Deus enī ñ uult ut iudi
cia sua sup te edisserā. si; ut ꝓ te orem.
qm̄ queda ante ꝑacta opa parentū tuoꝝ
nunc habent oculos ad uindictā. quia
ds etiā flagella sua aliquando extendit
ad terciā & quartā generationē. Confi
de tamī in dño. qđ te liberet de manu
gladij īimicoꝝ tuoꝝ. De salute aut̄ ani
marū magis loquor quā de casib' homi
nū. & ideo multociens de his scribo. quia
spe scs ñ effundit manifestationē in con
fusione criminū populoꝝ.' s. iustum

udiciū. Deus te ponat in p̄dūm mūtē! ut
in eternū uiuas. Et dico. ḥ nullū ponduſ
in ponderib⁹ ad equandū ē dieb⁹. mīſib⁹.
annis. uel aliis temporib⁹ que a deo ordi
nata ſūt. Deus enī uiuus qui rex regū eſt
& cui⁹ udicia iuſta ſunt ītime exorand⁹
ē. ut peccata peccator⁹ abſoluat. p oratio
nes illas que in deo exquiſiuē. ſē. quia mul
te occaſiones ſe ipſas in ſtultitia decerpſe
runt. ſicut idola p ſtreptū ītredulitatis
uolnerūt. qđ in irriſionē populos edixe
runt.

Arnoldus p̄positꝰ hildeg.

Hildegarde dīne & matri carīſſime
a. ſeꝰ andreꝰ in colonia p̄positus
īmeritus. ſemp in dño ualere. Quantis
temptationū tribulationib⁹ mr̄ & exteri⁹
angūſtiet anima mea. tam ex uerbis mee
p̄ſentie quā ex reuelatione diuina car iſ
ſima dña noſtra. ḥ nunc g̃ quia deficio &
nullū p̄fectū quantū ad dīm in me uideo!
ſcripſi ad te dñam meā paratus facere.
quecquid m̄ in ſiue reuelatione diuina ſi
ue conſiliꝫ tuu ſapientia p̄ceperis. ḥ e par
cas. nec celeſ. nec īiquitatē meā abſcon
das obſecro. pauperis anime mee quantu
cūq; timeo. & me totū in p̄fundū di
mergi paueſco. Quappr̄ mīſerere & ora
p pauperē anima mea. ualens in xpo
mat̄ carīſſima. Dñs recū! & cū oīb⁹ no
bis.

Responsū hilvegardis.

Lux que tota uiuit. dicit. O tu ho
mo. audi. Queda uallis erat que nūc
aruit & nūc flōruit nec ſtabilis fuit
in herbis que utilitatē p̄ferūt. ſ; pulcra
erat hominib⁹ ad uidendū! & ñ multū
utilis ad refectionē. Sic ē mens tua ḥ am
cū teipſū īſpicis. tu qđ cogitas qđ non
ſis fortis in bona conſcientia tua. mox
areſcis quaſi ſpem ñ habeas. & cū p̄ea
ſurgit mens tua quaſi mons mirre &
thuris. ad timorē aſcendens uelut mo
tuus ſis in temetipſo ſyxando cū tre
more uiues. Et tunc ita oras dicens:
Nimia ſūt crimina mea! in uulneri
b⁹ peccator⁹ meor⁹. ſ; deīde tabeſcis in
propria uoluntate tua & properas ad ſcla
ria. & ñ p̄ficis bona opa te in eis exercendo.
ſ; in tali opinione ē eſtimatio tua dicens:
Uolo bona opa facere. Bona aut̄ opa ſic
ñ accipiūt formā claritatis in te! quia
in peccatis tabeſcis. Clama g̃ p bona opa!
& ds ſuſcipiet te. Audi. Vide ut areſcā
in malis. & ut uireſcas in bonis. Clama
īcipiendo dīm uidere in bona uoluntate!
& bona opa fac in p̄fectione. Qui bonū
opatur dīm uidet. ſ; qui opinionē bonā
habet. ē quaſi ſpeculū in quo forma alīus
fulget. ſ; forma illa in eo ñ ē. Ideo ſur
ge & īcipe bona opa & fac ea in p̄fectio
ne! & deus ſuſcipiet te. ſ; tu reſpondes.
Curā ſcire habeo. Que ē hec conuerſio?
Ego oſtendo tibi ut habeas mām. benig
nitatē. & uirtutē que conculcat ſuperbiā
& ut manꝰ porrigas deficientib⁹. & mi
ſeris doloribꝰ iacentib⁹. & parcas delinquen
tib⁹ in te. ita ne paſcas cultura idolorū
que ē auaricia. & ne uerberes facē dei
ſcilicet felicitatē quā ds alīs dedit. nec
iudicia occidas. & uiues. Prepoſitus

Cerphodie. hilvegardis.

Omine hild̄ ſponſe xp̄i dilecte. I.
erphodie licet īdigninſ. deuote o
rationis & obſequii affectū. Gratias acho
nes ſcitati uīe longe latēq; reſpſe aſſur
gere ñ ceſſamus! que tam dulci littera rū
ſalutatione quā plurimos ſalutat. Deſide
rio namq; deſideram⁹ uidere uos & benig
niſſimis conſolationis uīe uerbis q̄ndoq;
iocundari. & multus uīr p̄ſentiā flagi
tes p uos letificari. ītimo corde optamus
& optamus. Diuina g̃ clemētia que tam
ſcīm tamq; magnificum opus in nobis ce
pit. diuinit⁹ p̄ficiat! & eiuſde bonitatis
uīe p aſſiduam orationē uīam nos par
ticipes efficiat. ḥ unc g̃ litteras latorē ſci
licet familiarē mr̄m amore dei & proxi
mi uīe uer ad uos facientē. dilectionē uīe
fidelīſſime cōmendam⁹! quatenꝰ a nobis
clemēter ſuſcept⁹. ſpe ſcī p uos ut̄m locū
tis uerba p uos audire mereamur.

Responsio hilde
deus primū det te. querens sa
de eius in simplicitate! q
dilectā dilectā in ma in
mū primo! sic etiā oculus
rem ipsum felicitatē homi
ret. & liberet te ab o
flagitiū uicios. Fac g̃ o
patrū. Nam quasi latibi &
dominū. qui te creauit. S
dicos. & ideo cessa a pec
dolorā. quasi ñ sis in sa
ſm in angustia & in do
& miscl. hermann pp
ildegarch. oīm gla &
mūſſime dñe. h. de de
ppositus & peccator
ruus uel filius dilecti
ſme. dñm mis estuan
ut loquat! ſ; sapien
magnificētē uerē
ſideratē concessū ē
& proferre utilit. S tel
ſcripturā. sede inuen
dat! de te fecit armari
dolēplīne doctib⁹ appri
ppulos exemplū es f
dauū eēt assidue t
dere te! tuo consor
dere reuoueri. Tum de
dē a desiderio meo. q
rum audire te. Vnde
dat me. & quom hoc
me ipso! deo ac dño
uersis ītegillatus denu
dignetur obsecro. l
rei tua. Valeant ac fi
mei fidei tue! p̄cordial

Responsio hil
dena dei! hec uerba
ſ homo dei p ligatu
ſ; magna uicissitudi
ſ; tam alonge aspic

Respondeo hildegardis.
Deus prudet te. querens sacrificiū de cor
de tuo in simplicitate.' qm ipse uerax
ē nolens duplicitatē in tua una que fides
ē mē proximos.' sic ētiā oculus dei in simpli
citate ispicit felicitatē hominū. Hoc tibi
ds concedat. & liberet te ab oīi tempesta
te flagrantiū uicioꝝ. Fac g̃ oculū cordis
tui patrū. Nam quasi lassus & derelictus es
de domo illi. qui te creauit. Si; reuocaberis
mē alienos. & ideo cessa a peccatis tuis. qm
deus ñ uendidit te in pditione.' si; requirit
te in pdita oue que reuocata ē ad uultum.
Cur dubitas. quasi ñ sis in saluatione. Que
re g̃ dm in angustia & in dolore animi
tui.' & uuel. Hermanni pposit. hildeg.
Hildegardi. oīm gla & honore dig
nissime dne. h. de domo in mo
guntia ppositus & peccator sordidus. qc
quid seruus uel filius dilectissime dne &
matri sue. Animꝰ mꝰ estuat.' & uereatur.
Estuat ut loquat.' si; sapientie & eloquen
tie tue magnitudinē uereat. Tibi enī cu
mulata felicitate concessū ē & sentire sapi
enti.' & proferre utilit. Stellantiū auctо
ritas scripturaꝝ sede inuenit in te. manet
apud te.' de te fecit armariū. Accedit ad
hec qd disciplinē doctiꝰ approbata decus
ecclie. populoꝝ exemplū es facta. Ut rnā
m desup datū eēt assidue tibi adherere.
semp audire te.' tuo consortio sine int
missione refoueri. Tum deniq; ñ eēm
fraudat̃ a desiderio meo. quia semp de
sideratu audire te. Vnde quicquid sibi
displicet in me. & quom̃ hoc depellere ua
leam ame ipso.' deo ac dño nro donante
tuis litteris ifigillatis denuntiare m dig
neris ~~in dignetis~~ obsecro. Ualeat in eter
nū scitas tua. Valeant ac fideles p mane
ant oīs filie tue.' pcordialissime sororē
mee. Responsio hilvegardis.
Mistica dei.' hec uerba pferunt.
O homo dei p ligaturā legis. ds
sent te in nigra uetustitudine aliquorū
opum. Si; tam alonge aspicis uelut in
opinione.' quasi egredientē lucē.' rutilan
tis lucis. Curre enim ut bona opa facias
sine contumelia duplicitatis duarū uiaꝝ
scilicet ubi sonus unus ē oris. alius mētis.
Prouide etiā qd ds te amet bona faciēn
do. quia ipse porrigit ad te manū ptecti
onis sue.' si; tu ifirmus es & frugis. Cauē
g̃ ne abscondas te a ptectione illa ne ds
uirga sua te p cutiat.' qm ipse te reqrit.
Nam uumera illa que currere uoluisti ñ
recte puidisti. qñdo in celū ascendisti.
Si; nē in duab̃ partib̃ concurreris. scilicet
p missione dei & diabolicis artib̃. Et ds
tibi funē solutū dimittit ut cognoscas
quid sis.' si; tamē oīno ñ cades in foueā
tristicie. Hē ora & confide qd ds ñ de
relinquat te.' & aurora cito ad te in libe
ratione pceder. Preposit̃ de scō Symeo
Beldericus ne. hilde gardi.
frat̃ de scō Symeone in treuiroꝝ
ecclia solo nomine ppositꝰ. & ex numero sup
flumina babilonis sedentiū & flentiū. h.
filie syon. in ipsa dīm deoꝝ quandoq; uide
re. Multoꝝ relatu proprii q;, corpis mei au
ditu suauissimū tue beatitudinis odorem
hauriens. letatus & admirat̃ sū in his que
dicta sūt m. Letatus iquā. quia hoc tēpore
nequissimi seli. uere in maligno positi tale
sibi sponsā sponsus ille speciosus p filius ho
minū elegisse cognoscit. admiratus ū qa
soluto & mundo carissimare. ipsā & in hoc
exilio dotare studet. Quis enī umq̃m legit
uel audiuit mulierē idoctā uel penitus
illiteratā de pfundissima abysso dumoꝝ
archanoꝝ tantas eructuationes exhalare.
de fluminib̃ aque uiue tantā habundan
tiā scientib̃ ppinare. Uere mirabilis ds.
uere benedictus dns ds.' qui facit mira
bilia magna solus. Si; quid mirū. si racio
nale & racionabile hominē organū suū
quom̃ uult facit.' qui etiā brutū animal
magistrū magistri fecit. Facit enī q̃m
ds de quo scribit. oīa q̃cuq; u. s. Precor aut
tuā dilectionē. quatenꝰ ipsa dilecto tuo
ppensius & frequentiꝰ humilitatē meā

168, 69, 70 171

359a

cōmendare studeat.ꝛ eamdē necessitudi
nē ame fidelit̄ & ī defineñt̄ sciens sibi re
pendi. Valete. Responsvo hil
Tu serue dei adtende. ut de garvis.
breui tempore tuo ab īmicicia mi
que mammona te diuertas. & in magno
studio proinde ut rubiginē peccatorū
ate exeuntas. anteqūm umbra mortis
sup ueniat cū plus opari ñ possis. ne tū
plangendo dicas. Que m̄.ꝛ quia in negli
gentia īuent̄ sū. Tu etiā patrēfamilias
adtende. qui a prima usq; ad uespam
operarios in uineā uocauit. & alios cur
ociosi starent interrogauit. cui respondē
bant. qđ nemo eos conduceret. A prima
enī usq; ad uespam. dñs operarios in uine
am uocauit alios cur ociosi starent int̄
rogat.ꝛ qui se excusant quia nemo eos
ēducat. Sepe enī hominī contingit
qđ a prima etate sua usq; ad uespam
scilicet ad senectutē in oblitione dei tu
tiat.ꝛ & hoc int̄ se ēmendare tādiu cogitat
quo usq; p gr̄ām dei rtxando int̄ se dicit.
Quare bona opa ñ opabar. quia dñs ama
to me abstrahere ñ phibuit. & ita in se
nectute sua ppt̄ tediū peccator̄ penitere
īcipit. Iste in itimeris dñi uelut ñ ignu
tū fictile uas apparet. qm̄ operari ñ pot̄.ꝛ
& sic ipse primus ex merito suo p gr̄ām
dei mercedē accipiet. qm̄ p etatē postea
militari ñ pot̄. In puericia enī & in
iuuentute & in matura etate homo ma
lū sepe opatur. & pea bonū.ꝛ hoc in decre
pita etate ēe ñ pot̄. Idcirco oculos tuos
ad uigilandū api & oñs negligentias
etatū ultr̄ considera. & ēmda opando.ꝛ
ut in eternū uiuas. Prepositus in
Knechtsthede. hilpegardis.
Bvalisciq; ppositꝰ dei gr̄a in knec
thede. uenerabili ancille xp̄i. h.
sp̄e sci gr̄a confortari.ꝛ beatoq; fine con
sumari. Si fieri posset ut p̄sens eēm.ex al
ternanti sermone uobiscū agere possē.
modis oñib⁹ optarē. Ea enī que circa me
sunt. que dñs solus nouit. p̄fitiori uobis
relatione exponerē.ꝛ que singula
breuiandi gr̄ā p̄senti loco committere
uolui. Gratiā dilectissima quā pat̄ lumi
nū a quo ē oñe datū optimū & omne
donū pfectū desursū. uobis p̄rogari ad
dimus. quia scilicet multū confidens
caritatis ur̄e dulcedinē opus dixi p̄sen
tib⁹ commentire.ꝛ supplicans attenti qđ p
meis miseriis diuinā clemtiā deuotis p
eis⁹ imploratre, desultatis. In multis nāq;
eam me offendisse scio. qđ me ipsum ñ
fecisse sentio. Quia ꝙ in gr̄ā quā in uo
bis cognoui spem potiorem habui. uti
le existimaui auxiliū exaudibilium ora
tionū ur̄ar̄ implorare. sp erans me recep
turū a uobis q̄dlibet remedii consolatio
nis. qđ p xp̄o p̄cor ñ omittatis seruus
uir̄is. ñcertes eisdē eisdē quo ordine
magis placē offensā diuine maiestati.
Valete in xp̄o semp. Responsv
In mistica uisione hilpegardis.
ad perfectionē uerborū tuorū aspiciebam.ꝛ
& audiui uocē ad me sic dicentem. Arbori
te assimilo que in estate grossos fructꝰ p
ducit. & cui fructꝰ a turbinib⁹ & nebulis
aliq̄ntulū lesitur.ꝛ & uerū ex iure ech &
puro ethere renouat̄. Ista enī modo mea
tua ē. quia cū fiducia in aliqua p̄sen
tate habes uelut grossos p ducens. ex in
cursitudine morum tuorū quasi ex ur
bine fatigaris. & etiā ab illis qui sub
nere tuo sunt. sicut ex nebulis lederis.
tu ad dñm suspira. & dic. Ad te dñe leua
ui animā meā.ꝛ dꝰ meus in te confido
ñ erubescam. Iuste enī ē spinaculū ure
qđ dꝰ ifirmitē munificauit. & cui penuria
racionalitatis dedit. idō cū illis p fidē &
p bonū desideriū ad dñm uola ad eum le
uando animā tuā. Ipsū etiā dñm uidu
cognosce. in cui⁹ scientia fiuisti. & a quo
principiū sumpsisti. unde cum rota ur
spiramine sp̄e sui bona sua te doceat.ꝛ &
de aduersis te liberet. Tu etiā in ipsū confi
de. ita ut oñia opa tua ante eum pone
re ñ erubescas. & dic sicut filius patri

172, 73

174

suo dicit cū delinquens corripit. qd̄ p
ius fuę in ipso ñ obluiscat. Ego aut dñm
libent rogabo ut ab omi inmitate in
quietoꝝ mortū & aliorꝝ errantiū & pi
orꝝ nobis occurrentiū p gram suam
clemt uos defendat & liberet.

Prepositꝰ in frankenforth. hildegꝝ.

Hildegardis in xpo dilecte dne fuę
G. solo nomine ppositꝰ in franken
forth. post marthe laborē. optatę con
solationē. Desiderio desideratu uram
conspicere psonā. si diuersis negociis
nos impedimentib⁹. minus saltē facultatē
dedit nobis ds p litteras uos amplecti aut
salutare. Nolumus etiā uos ignorare
nom uram. psonā uram. simulq; cū sa
lute sup omi diligentia uos amplecti
aut honorari. dinq; p uobis p posse
mō die noctuq; inpellari. Rogamus
g̃ clementiā uram. ut mei peccatoris
corā diuine maiestatis clemtia. men
tionē facere uelitis. Valete. quādiu i
supmis dierē hodie. Responsū
in uera ustione. hec uer hildegardis.
ba uidi & audiui. Prima lux diei ruti
lat. pea aurora denudat. & etiā inūdu
cū magna uicissitudine nubiū impli
cat. & sic aquilo surgit & magna sui
pria facit. quia priora tēpora diei absq;
uicissitudine turbinis pulcra erant. Un
de o uir qui scientiā boni & mali ha
bes. pinde qui mores tui & quę opa
tua corā deo sint. a puericia tua ne ze
lus dñi te peruiat. & ne anima tua cū
de corpore tuo exierit dicat. Que m̄ q̄
ambulo. & quo ibo. uel quales dies m̄ sē.
& qualia opa me tangunt. Ista scilicet.
quę m̄ molendinū corpis mei exhibuit.
Caue etiā ne tremiscas. cū supni cuncti
tibi dixerint. Uide. qualis sit ds. Hē
in eternū uiue. Prepositꝰ in bunna.

Hildegardi sponse hildegardis.
xpi & magistre pbatissime so
rori sue de seo robto in pmgina. C. ppositꝰ
in bunna ildigmus. seruitutē cū omi de
uotione. Si dñs solus potens. solus boni.
solus pius. solus misericors uoci cuiꝰpiā
peccatoris qd̄ fide teneo. aurē suę ma
iestatis accliare dignat. & idefesso cor
dis & oris mei clamore p nobis pulsat.
Testor nempe secretoꝝ omniū cognitor
rē dñm. ex quo primū de uomitate ura fa
ma pdente audiui. quā pmodū in uo
bismetipsa probaui. totus in uram di
lectionē promtus fugi. Uos quoq; omnium eoꝝ quę abide hactenus uel bene
dixi. uel bene gessi. si dignamini parti
cipē statui. ydipsū g̃ uobis & spero & q̄d
da debito. magis aut pro di amore &
ura uomitate exigo. Postremo nec ignis
nec ferrū. nec aqua. nec alicuius cuiuslibet
timoris aut periculi illatiua. s; nec ipsa
mors ure integritatē dilectionis animę
mee aut imminere in quoquā aut sum
mouere ualent. Valete. Respon
homo qui uū hildegardis.
selin diligis. & illud in uoluntate tua secm̄ comphensionē morū tuoꝝ
habes. tēptatu similis es quę raro pura ē
& quę etiā ñ multū periculosa ē. Hoc tale
ē. Sepe enī in rebus tuis alieni a consolatio
ne es. inūdu etiā p tedium & tristiciā. & per
dubiū in omnib⁹ causis tuis oppimeris. Un
surge. & dñm ihū inuoca dicendo. Proba
me dñe & tēpta me. ure renes meos & cor
meum. Hoc ē. Proba me dñe p fidē & spem
ut fides in sit oculus ad uidendū. & spes
speculū ure. & tēpta me in bona obedien
tia ut abraha. quatenus omē uoluntatem
meā oper. ita ut ipsā ppt̄ te derelinquā
& in pcepta tua iterum. & diligens amicus
tuus fiam. P hec omnia ure renes meos qui
ex peccatis quib⁹ ccept sum undat. faci
ens ne me seducat. quia cont̄ me operor
s; ut semp in igne spūs sci ardeā. & de die
in diē iusticiā tuā desiderē. & de ure iute

175

+ 88,89

176

in uirtutē ascenda. O homo mens tua
etiā nubi similisē. quę grandinē &
pluuiā ñ portat. si; quę p sole diuidit.
Tu enī ppt̄ securitatē lenīī uerboꝝ &
morū nubē cū grandine sicut trā. &
utē sic pluuiā ñ habes. si; p bona opa in de
siderio supnoꝝ elanguescas. & ob hoc desi de
riū tuū cū timore di in bono ope purifi
ca. & hoc m̄ dīm osculare dicens. Inclina
dñe aurē tuā & exaudi me. qm̄ inops &
pauꝑ sū ego. C̄ū enī p osculū amoris dei
bona opa dīm tangendo facis. stati ipse
aurē suā in desideriū & orationē tuā i
clinat & cōplet sicut etiā p auditū uer
bū sonat. In magna enī ĩopia es. & ad
uitorio di ĩdiges. & etiā in magna pau
ptate. qm̄ bonū pficere tibi derit. si; ds
in te hoc pficiat. Quidā ppositus hilde

Omnem hild uere di seruꝝ. gar
te de cenobio sci robti. g. plan
officiū habens. quicquid pauꝑis qm̄
peccatoris ualet oratio. Qm̄ omīs qui pe
stifero sauciat̄ ueneno. cerui more ad
uerū fontē id ē xp̄m ppetans. uenenū a
se reiecit noxia. ego uulnĕri ĩcōmodis
onerat̄. ad fontē quē ds spū suo nobis
reuelare dignat̄ ē recurro. remediū que
rens. Scire enī nos ñ ambigo. q. cursū
tam ĩteruerit pene omīs ante habita
religio. qnā ĩprudenter locū ei occupaue
rit odiosa pīūptio. Igit̄ qm̄ ecclia in
aplica dignitate & nomine claudicat. &
ad qđ caput suū respiciat ueracit̄ ig
norat. quia quisq; uagus ĩde exemplū su
mens. religionē bonę conuersationis ab
horret. hꝝ qui spū di aguntur. ñ mun
me sollicitant̄ quis finis eoꝝ in uolunta
te dei ēe debeat. Quappt̄ ĩtro bono con
silio ad nos confugio. humilq; efflagito.
ut quicq̄d spū edocta. de hoc uel de me
ipso sentiatis. m̄ rescribere nolitis. Ihr̄is
enī consilijs. in oīb̄ obedire parat̄ sū.

Responsio hildegardis.

In uisione quā ab ĩfantia mea uigi
lanti oculo in spū meo uidi p aliam
uā qm̄ in hoc scō nata sim. in altū
aspexi. & hec uerba adte dicere audi
& audiui. Mens tua aratro simulis ē
qđ dura. aspa & molhia euertit & di
uidit. Tu enī cognoscere. euertere. &
diuidere illa adtendis que in tanta du
ricia sī qđ ea pfringere ñ potes. &
que in tanta aspritate sī qđ te uulnera
rent si ea tangeres. & que in tanta mol
licie sī qđ ea contereres. si illa dure &
aspe tangere noluisses. Duricia nāq; q
asole uulticie claudicantur. ecclīa nunc
etreūdedit. qm̄ tu pforare ñ uales. nō
ad dīm in corde tuo dic. Dñe qui omīa
nosti. in magistrū meū tibi obedire
uolo. quādiu catholice fidei me resistere
ñ cogūt. Aplica & enī potestas que nunc
in duas partes diuisa ē. pprietatē suā li
gare recusat. & principes scīi in tanta
aspritate sī qđ te ñ audirēt si eis dicerē
qđ in scientia tua multū habes. & disci
pulū magistrationū tantā mollicie nō
sectant̄. qđ dubitares uelut ignorares
qđ eū ipsis facere deberes. Magist̄ nāq;
sēa & uista docere & bona exempla osten
dere debet. quē admōdū etiā xp̄c fecit
ad quē multi curribāt & a quo multi
fugiebāt. Ipse tamen dilectos & electos
suos colligit. Vñ qui te p obedientiā ob
cūlant̄ & p caritatē amplexant̄. in summo
studio tene nec eos relinque. alios aut̄ do
mittę quatenꝰ cū ppheta dicas. Iheri
tatē tuā & salutare tuū dixi. Tu g
spe tua ad unīī dīm tende. quia ipse
ecclīam suā non derelinquet. hec nāq;
spes ecclię ē qđ ipsa oculata fiet. & spes
ista secura ē. qm̄uis dolor dīm manet
in quo plurime congregationes spi
taliū cōmouebunt. plurime quoq;
destruent. Ego ut aurora sicut splen
dorē in te uideo. qđ studiū in bona

uolumtate bonoꝝ opum mte ē. tur
bmē quoq; ꝑpt̄ hās & alias uicissitudi
nes mte discurrentē. qui aliquando
splendorē mte obnubilat. hoc mi
mie & fiduciā habe qđ in deo fmi
aris. & in eternū uiues. Adelheidis
abbatissa. hildegardi.

Adelheidis grandembemmensis
ecclie abbatissa ꝗmus ītigna. h.
dilectę matri de scō Robro. habitę spon
sę ierlm. oscula sponsi. Arbor bona bo
no ex fructu cognita. nequaq; duci de
bet in oblitionem. qua fructificando
dulcedinē. dulcē bonoꝝ cōmeruit a
morē. Bruto q̄ animali ure īferior
habebit̄. qui bene dulcia mmō bene am
plectit̄. Tu itaq; xp̄i columba nō sedue
ta. sī; corde magna & munda. sicut
bonū malū. lux tenebras. dulce ama
rū nō facit. ita nō a corde ~~nr~~ nō exciōis.
Vñ debes & tu frequent̄ mei recorda
ri. qm̄ constat & amoris & ītime de
notionis ꝓpinquitatē tibi commungi.
Holo q̄ ut antiqui nutritii flos in
corde tuo arruerit. qui quondā mit̄
me & te floruit. cū me dulcit̄ educa
sti. Cuius amore & dilecti sponsi tui ca
ritate te obtestor. ꝑcorq; ut prome
& gregē meo locoq; m tua ꝓmissione
cōmisso orationes & obsecrationes tuę
fiant ad dm. atq; nos cōmittas orati
onib⁹ omnū sororū tuar. Oro etiā ut
fraternitatis tuę consortiū sororib⁹ me
is apud easdē sorores tuas mmo &
meas obtineas. & cū aliquis ꝓ uos ad
nos transierit. litteris tuis missis. id
& siquid aliud uolueris in xp̄o īno
tescas. Ego aut̄ expedito tēpore si dō
placuerit nō uos nō differā uenire. ut
ore ad os loquamur. manu admanū
qđ bonū ē operemur. sicq; antiqua sta
bilitet̄ societas. quā in nobis confirmet
ds caritas. Quę habitas in hortis aus

culta. omnisq; cohabitatrices tuas sedu
cet sorores meas ex me dm̄ itme saluta
& litteris cōmendatricis me letifica.

Responsum hildegardis.

O filia dei. in magna sollicitudine
p dnas tuas mens tua occupata
ē. Nam p quandā sollicitudinē tabescis ꝯsi de
uita tua despes. uñ cū mēdu sup mon
tē ēfidentis fidei ad dm̄ ascendis. eum
mīrogas quasi nescias qmd in ista du
bietate faciat. S;, tu cū pura fide bona
opa opando in die ꝓspitatis tuę ambu
la. & deo qđ suū ē da. Nam sole uides
scilicet honorē illū quē ds nocte abstra
here ate. & sēm in suspirio & in mmore
legis di habes. sic̄ lunā in nocte. Ymuīq;
q̄ parte seruiens esto deo quia sacrifici
um tuū mult. & bona opa ate in uita
tua postulat antequm̄ morias. Lux
gr̄ę dei opiat te. & unctione mūę suę te
ungiat. qua dauid unguebat cū pec
catā sua confitendo dm̄ uidit. Ipse ꝯ
unctione misericordiarū spe sēi te ungiat
& bona ac sēa opa mte faciat ꝓ deuotio
nē illā qua ueri adoratores dm̄ adorāt.
Tu p̄cepta di observa. & in eternū uiues.

Abbatissa quedā. hildegardi.

Hildegardi amantissimę dīę & in
xp̄o matri dilectissimę. G. abba
tissa licet īdigna sororū ecclię. H.
regē glę in suo decore uidere. & cū eo
gaudere ꝓmitt̄. Benedictus ds qui mis
teria secretoꝝ suoꝝ mundo antea nūq̄m
audita. tēporib⁹ nr̄is mirifice p te decla
rare dignat̄. fideq; mām ꝓ te o mater
scīssima cōfirmat. & scām ecclīam suā so
lito fulgentioribus signoꝝ suoꝝ mirac̄lis
uelut quib⁹dā nouis solis radiis ineffabi
lit̄ illuminat. O quis umq̄m ista audi
uit. Quis uidit talia. Ergo dicam⁹ sin
guli. dicamus omnes. benedict⁹ ds. Vtil
tū scītatis uīę uidere & uerba ex ore
uīo diuina audire cupio ardentissime

f; qua hoc p tēpore & locorū īflamma
p p̄sentiā corpis implere ñ ualeo. corde
& animo te semp uidebo. te semp ama
bo. Precor etiā sc̄itatē tuā o mat̄ sc̄issima
ut p me peccatrice & p congregatione
nr̄a & mecū supplicante ad dñm qui te p
cui dubio exaudit mīcedere dignet. Sa
ai quoq; qđ memoria tua apud nos sē
p in benedictione erit. & nom̄ dñm p
te magnificabit̄. Ora p nobis pissima
mat̄ & dña. Sup hec omnia rogamus.
tum p deo. tui p matno affectu. ut nobis
consolationis tue lr̄as mittere in pri
mo ñ differas. Xp̄e dñs nr̄. in regno suo
nos tecū congregare dignet̄. Respon

Proinde svo hilde gardis.

ne tibi fit circuiens mens ītabi
litatis in qua nubes saphirinei coloris
apparere ñ pot̄. & que etiā luce solis fre
quent̄ obtegit. Magnū etiā strictū ha
be ut in stabilitate stes. nec unāquāq;
uanā & stultā īquisitionē seruueris. qm
qui hoc facuerit. a caritate xp̄i decepti
cadit̄. sic etiā saphirinea nubes
p circuientē mentē ītabilitatis obtegit̄.
Amplexionē xp̄i adtende. & omnia bona
ab eo quere. & illi opa tua manifesta. &
ipse tibi beatitudinē dabit. qua absq;
eo uana ē salus hominis. qua gr̄a &
salus ñ p hominē s; p dñm habet̄. ubi y
sc̄e scripture que de duro fonte fluūt
mamas ad fugendas hominib̄ p̄bent.
Vise g̃ ut hanc uanitatē fugias. que
luce solis obtegit. scilicet que hominē a
xp̄o separat. tē in etnū uiues. & a xp̄o
coronaberis. Abbatissa in wethderswm

Hildigardi Rele. hilde gardis.

dine & matri dilectissime y omni
laude dignissime. Q. di gr̄a dicta ab
batissa in wethderswinkele. cū omnib̄
sororib̄ suis. filiale dilectionē & omnē
subiectionē. Qm odore sc̄itatis uīe lon
ge lateq; p orbē terre diffusū. di gr̄a
in tantū creuisse cognouim̄. ut iam
in toto mundo uir tutū uīaq; īsigna
ab uniuersis ecclie filiis digna uenera
tione cōmendent̄. nos quoq; licet īdig
ne specialis dilectionis priuilegio. ma
tinitati uīe ascribi optaueris. quamū
licet p nr̄i paritate tante dignitati
uīe omīmodis ogaudem̄. Quappē dul
cissima mat̄ sc̄itatē uram toto cordis
affectu īplorem̄ ut nos filiorū loco re
cipe. ac sc̄ar tui p̄cii uīaq; tutamine con
fouere dignemini. quatenus uīis sc̄issi
mis opitulantib̄ meritis arrepte me
stadiū tande contingere mereamur.
Ego aut̄ que ceteris ñ meritis s; sola
nominis dignitate p̄stare uideor. ob
nixis p̄cib̄ sc̄itati uīe singulari devo
tione me committo. oransis ut pio orati
onū intuitu. uta omnū m cōmissaq;
cura agere possim. qđ pariter cū illis
in eterna uita consors efficiar. Semper
optasse me sciatis aliquid de nobis ac
cipe. p qđ uīri memoriā habere pos
sim. uidel̄ lr̄as cōmonitorias quas
p di amore libenti animo semp obser
uabo. Quedā etiā ex sororibus nr̄is
speciali dilectione nos cōplectentis. uīis
puissimis se p omnia cōmendāt oratio
nib̄. Responsū hilde gardis.

Viuens lux dicit. Arida stabilis
tas inutile ē. & terra que p aratrū in
ius frangit̄. rectū fructū ñ dabit. sa
luberrimū modū īuolutionis sue ñ habet.
Et sicca terra que saxosa ē. germinat
spinas atq; alias inutiles herbas. Sic in
ēgrua abstinentia que ñ habet iustū
modū & rectū statū p̄tergrut carnē
hominis. quia ñ datur ei uiridtas
iuste refectionis. Vnde etiā homo arē
dit. Ubi hoc ē. certe ibi p̄bent uolan
tes uirtutes scilicet humilitas & cari
tas pulcherrimos florū. qm nuda
abstinentia caret uiriditate uirtutū

182, 83

184

ſi ibi creſcit uemoſa fama ſuſtinebitur.
ubiq; ſurgūt multi testes quaſi ſcī ſint.
& ſcī ñ ſt. Qui in hac uanitate ſ uiuit
diā habent & ñ pacē. atq; in multis mo
rib' ſuis ſuſtiles ſt. Homo qui regale u
tā in ſpitali habitu habere uult. tabeſ
cat in deliciosiſ epulis ſcongruoꝝ cibo
de quib' laſciuia ſurgit. & tabeſcat in
fortuſſimo uino in quo luxuria palpi
tat. & alia mouentia mala. nulla ſani
tatē habentia. Hec caſti hominеſ am
mā ſuā diligentеſ fugiat. ſi tamē rec
to fruſtro uiuatur. & in potus qui in
igne caloris ſui ñ flagrat. Qd' homi
ni ad uescendū dedi non auſero ei. ſi
horribiles cibos neſcio. quia uanitas in
eis ē. Si tamē p̄ congruā abſtinentiam
nulla anima fugiat ad me. ſi in recta
ñſtura adhereat mī homo. & illū recī
piā. Nec ullus homo certet in fremitu
dentiū ſuoꝝ. p ñ emerito p̄mo in opib'.
qua do unicuiq; uſtā mercedē ſecūm me
rita ſua ut me amat. Abbatiſſa in
Albena. hilde gardis.

Domine & matri hūā dilecte & ue
nerabili in xp̄o ſuiq; dilectionis
ſtrinę. B. abba licet ſmerita de albena.
& peccatrix pentēſ. & ad pedes tuos cum
maria ſedens. dilectū ſuū uidere ſicutē.
Congratulor uīe beatitudini omniū femi
narū dilectiſſima. que ſicut in delectis eni
dentiſſimis probari pot. quē diligit am
ma uīa ſimul mortalib; poſſibile ē ſuem
ſtis & iam iā cū ipſo in ſecreto cordis cu
biculo feliciter uacans. gaudetis & uidetis
qm ſuauis ē dns. Qdq; ita ē ppendo. opo
tet me equanimiter ferre qd' multo iā
tēpore p̄ literas uras uſitare me nobis
tā deuotā negligentiſtis. Credo enī qd' ſi
uel ad monitū acrē mentis ab intimis
dilecti uri reflectere. atq; pedē extra
habitaculū quietis mouere poſſetis. in
nume omitteretis. quin ſepi' me p̄ nun
cij uīm conſolari faceretis. qui & me de
ſtatus uri qualitate certificaret. & de meo
uobis referret. Nam & ſi ñ dabit' mī dile
ctā faciē uīam ultra in hac uita uidere
qd' ſine lacrimis ñ poſſū dicere. leta
tamē ſemp de uobis ero. quippe quā ut
propriā animā ſtatim diligere. Quappē
oculo orationis uidebo uos. quo uſq; p
ueniam illuc. quo & nos ſmicē eternalit
uidere. & dilectū uīm facie ad faciē in
decore ſuo mereamur amplecti. Reſpon
Qui que ſum hilde gardis:
magiſtra eſ in fulgore ſalientis
fontis qd' ē in uice xp̄i. michi. Ecce uicit
leo de tribu iuda. radix dauid. hoc tale
ē. Filius ſplendor ſcē dimittatis uelut
radix fortitudinis ē. & ipſe tanq; leo
rugit. q̄ndo imitantes p̄mū anglm i
caſu ipſi' in ſternū p̄cat. ita qd' ibi om
nē iuſticiā frendentib' dentib' a ſe de
pellit. Omnes aut qui cū fide confitent'
& bono ope tangunt ad ſe trahit. & ob
hoc omia quaſi leo uincit. Nunc michi
me. admonente te. Deus omnib' uiā una
ſtituit ut omnes in ea ambularēt. ſi duo
uri in latere eius uie ſtabant. & alt' ad
alterū dixit. In plateis tā libent' qua in
ua ambulo. Et alt' dixit. Ita & ego. Et
p̄ea reſpexerūt ad ſpinas & ad tribulos.
& illa deſiderabāt. Et dns dixit eis. Iſti
me nolūt. neq; in uigilio meo pugnare uo
lūt. ideo de me abſceſſi ſūt. Et de oriente
milites in armis ualde ornati uenerūt di
centes. Iſta uia ambulare uolumus. Et dns
illis petras eius dā architecti dedit. & che
rubm oculis ſuis ad illos uidit. Et ſtatim de
lumine illi' reſplenduerūt. & de eode lumine
tā fortes facti ſt. qd' certatim bonū plu
ſaciari ñ potuerūt. Alii aut uiri in breui
tēpore ſatigati ſūt & uia pierūt. quia ci
bo uite paſti ñ ſt. Vnde o cara filia dei ad
illos militantes milites reſpice. quatenus in
aliqua parte cū eis ſis. & in etnū uiues.

Abbatissa in Altwich. hildegardis.

Beate memorie hilde de scō Robto
S. solo nomine abba in altwich tra
iectensis eccle. ītrorē chorī lumine lu
minī illuminatī. Quia nullus hominū
ualet mundanis concupiscentijs renunci
are. & ad supnā patriā oīi ītentione
anhelare. nisi ei desup datū fuerit xpi
unanime. ideo religiom uīē ītimare cu
pio. qd deo ūligante. & spē sui gīā coope
rante ceperī in animo meo. Dīs nr qui
ñ nullr aliquā de oīb' suis ēe errameā. s.
sic bon' pastor cupit oīs revocare ad sa
lutis etne uiā. ispiauit cordi meo ut pri
to. quatenꝰ omis regiminis qd gratiē pos
to derelinquā. & me solitudim alicui' cel
lule ēligā. hui' itaq; ppositi mei uelle
adiacet in'. si posse & cōsūmare in dīi
nīi ē potestate. Ergo que scio uos apud
dīm tanti ēe meriti qd ex spe sci revela
tione cognoscere ualeatis qd expediat
homīi facere. ppta humilib' pcib' exoro
pietatē uīam. quatenꝰ dīm p me uelitis o
sulere. si sibi placita sit conuersatio mei.
ne me p' hac sententia illa. gregoriana
denoret que dicit. Quis fuerat eis uiā
ueritatis ñ cognouisse. quā p't cognitio
nē ab ea iderer' decidisse. De cetō ualeatis
in dīno. & ea que postulatis pietas uīra ñ
renuat in p' psentē portitorē septis desig
nare. & quicqd gīe dī p spm suū scīm uo
bis de his placuerit revelare. Respon
sum beate Gardis:
Misterioꝝ dī. hec uerba audi. Quia de
latere uiri orta. & figura in edificatio
ne di formata quare tabescis. ita quod
mens tua in uicissitudine nubiū uolat
quas tēpestas circūducit. sic qd mīdum
ut lux lucet. & mīdū obscuraē. Sic est
mens tua p strepitū morū illoꝝ. qui ñ
fulgent ante dīm. Si; tu dicis. Uolo requi
escere & locū requirere. ubi cor meū in
dīi habeat. ita ut & anima mea uiuat
quiescat. Quia ñ ē utile apud dīm ut
omis tuū abiciat & omne tuū relinquat.
cū illud lumē habeat p qd' illi luceat. ita
ut ad pascua illud educat. Hē aut te ip
sa coerce. ne mens tua flagret p hanc
dulcedinē que tibi ualde nocet in u
cissitudine singularis unte. Tu ū mne
quia grā dī te uisit. Cane ḡ. ne te ab
ipsa abstrahat in uagatione mīs tue
Dīs adiuuet te. ut in pura scientia an
gelis. Abbatissa in Krzingun. hildeg.
Hildegardi singularis
meriti magistre spualiū uir
tutū saphiris distincte. S. in krzingun
dicta abba si; sibi paruū pficiens. ora
tionis obsequiū ideficiens. Audita p
rogatiua tue scitatis pennis ppend.
ad sinū consolo tue caritatis. plne
cupiens ap te cōmendari. que p ueā
lucē ad illuminationē gentiū mere
uisi revelari. Quis enī ñ delectet' in la
tib' matris sophie. Quis ñ sponte ap
ponat aurē celesti armonie. Aut quis
ñ optet audire sci spē organū. tot uir
tutū tinnulis pfinitū. tot miraculoꝝ
anaglifis multice ītignitū. Bene quide
sonus iste in omnē terrā exiuit. cuius
euphoniā spē qui apatire pcedit con
diuit. Ergo clama in fortitudine. qui
annunciat pacē in latitudine. Et uen
ent ad te oīs gentes. ut' flumina e
thiopie munera laudis offerentes. Hā
& ego licet ñ secūm brauiū. secūm spem
tamē ut ceti curro ad stadiū. quia my
ta aliud apti. neq; uolentis. neq; curren
tis. s. dī ē miserentis. quia quisquis compre
hendit partē scīssime tue orationis
qua gratis prestat oīb' debitā pxi
mitatis & dī dilectionis. dūdico me
cū nobile par monale scilicet laudā
bile p fectissimaꝝ sororē acceptabilem
qua spū in generauit celestis par'. non
mīn' illi qua in cupiens tui noticiā

uenerãda & oñi laude dignissima
mat̃. Sonet uox tua in auribꝫ meis. &
quid salubriꝰ sit utrũ omnis qđ porro
deserã an diuti ferã. / ñ peremi diu
mit̃ enarra. Responsũ hildegardis.

O sophia in mystica uisione tibi
dico. Anima tua confortetur
a deo. / in recta suspitatione tangẽs dñm.
Bonũ ẽ tibi omnis laboris tui qđ in do
susceptisti portare. / ita si omnes nolunt
audire ad monitionẽ di p magistratio
nẽ tuã. Et si nulla seruitilla in eis chorus
cat ñ relinquas illas. / ne raptor eas ra
piat. Anima tua in deo clarescat. & di
ei tui in igneo dulcore ardeant. confide
in dño & esto sollicita p te & filiabꝰ tuis
secñm p̃ceptũ di atq; deuotionẽ quã tibi
ds dedit & dat in amplexione caritatis
suę. / quia mundus ubi quasi pegrinũ
in corde tuo habere debes. Deus adiu
uet te. / ut uiuus lapis in celesti ierlm
fias. Abbatissa sce̊ marie ratisbone. h.

R. p gram & humilis dispensatrix mi
nistrarũ sce̊ marie inferioris
monasterii ratisbone. speciali amice suę
hild. quicquid continua oratio. & ẽdigne
seruitutis opat̃ deuotio. Si mocñs & loc̃
nobis seruiendi in admittit. eo tandẽ re
medio affectus mis utit̃. ut utriq; homi
mis uri i colonitatẽ p tristissimas litteras
q̃uocunq; expiat. Sciatis carissima q̃mus
p̃rupta montiũ uoraginis fontiũ. me
de uri anellat̃ p̃sentia. p̃fecte tamñ fidi
& dilectionis cor meũ nobis adiungit̃
benuolentia. Optandã uri noticiã. &
in salutẽ optatissi felicit̃ exoptatã ñ me
ri meritis asscribo. si; gratanter pietati
di qui prius pie cũ suis opat̃ fidelibꝰ. ut
tamñ credatis me ntra ñ abitu amicicia
qua ea plenissime fruor cũ p gram
di ad mentẽ dulcedinis suauitatẽ uoca
ta. cũ eo aliqua familiariꝰ audeo uel na
leo ẽferre. Sub eiꝺe caritatis solacio

quęso. ut certis litteris signis me facia
tis expiri. si uirta petitionẽ meã & con
dictũ memoria mei quocñq; apud uos
p̃ea ualuerit. in gra & licentia uri q̃m
fidelit̃ q; amabilit̃ saluto sorores mas
debiti famulat̃ obsequio. quę in spũ for
titudinis di robur uirtutis resumẽtes.
utilit̃ p me steterit̃. & ut tra dicã bo
nis actibꝰ uris p̃cedentibꝰ. in articulum
mortis ruentẽ salutẽ reddiderit̃. Valete.

Responsũ hilde gardis.

O filia di in formatione p̃mi homi
nis. ad patrẽ tuũ accede & in p
siũ ita aspice ut uoluntatẽ ei faciaꝰ. /
quia ipse te creauit. in pximo enĩ tẽpore
te castigando ammonuit. & adhuc mo
nebit ob aliquã causã quã inte uideo q̃.
tibi bonũ ẽ mutare. Vnde in dñm semp as
spice & omnis uias tuas illi manifesta. &
columba pietatis imitare. ipsa enĩ unũ
qđq; opus bonũ testificat̃. / & exule tristi
ciã laboriũ habet. In hoc enĩ discce ut
puram mentẽ habeas. & cũ mens tua mi
quietudine curuat multa comphenden
do quę p̃ficere ñ pot̃. in stabilitate sta.
& moderationẽ disce. quia columba etiã
moderata & stabilis ẽ. Quando nãq; uehe
mens ira te fatigat in puriũ fontẽ paci
entię aspice. & ira mox finit̃. & tẽpestas
ac unda fluctuose aquę cessabit̃. quia
columba paciens ẽ. Si; cũ in tedio es scilicet
qđ naturalis motio te concutit. exiliũ
huĩ utę adrende. & cũ etiã ad aliã uitã
expectando anhelas. illud secñm tristi
ciã colubę facito. / & unaquęq; utilia alio
bonoꝝ hominũ colligę & secñm exemplũ
columbę uite. / ut in eternũ uiuas.

Abbatissa ikoysingun. hildeg̃.

Domine & sororũ hild. peccatrix
b. & solo nomine abba in koysin
gun. / lumẽ scientię sub modio silentij ñ
occultare. Nunccñ huĩ in opima festinatio
ne p̃uenta. ut dñe & matri michi potue

190, 91

192, 93

nobis scribere potui. quin potius uulgata
enuncio uerba ut dilecte sorori. Igitur
sic accipe. Celebre factu est in ore omnium
nolumus illud nolamus qd' pphete datu est in
esca. in tuo quoq; ore ut pote sapientis re
quiescere. O quam pciosus thesaurus iste.
Caue g' ne eu stulto gliscias eu. Discurre
aute festina. excita ecclam. immo prin
cipes ecclie. quib' in petro dicit. Simon
potuisti una hora uigilare mecu. Uirgam
eni ab aquilone sup iniquitate uigilante
te uidisse & gaudem' & contremuisti.
unde & luctas tuas consolatorias recipe de
fideiam'. Ualde in xpo. ad ipsi' inuocatione
semp mei memor. ut gre quem ante e par
ticeps fieri mereat. Responsio
in spu tibi uerace dico. hildegardis.
Animam tuam custodi ne cu iniquitate coi
quinet. & corp' tuu cu uilicia di circu
cinge. & hoc ante die mortis tue facito
quia pea nullu remedium inuenire potis.
nisi qrtu pgram di & ornamentu opum
tuoy inueneris. decipit eni iimice tuus cir
cuit. tptans quom animam tuam uulnera
re possit. ab illo te custodi p studium bo
noy opu & p abstinentiam peccatoy. quia
dies tui longa tpora n habent. un spc
ses in te ignem suum accendat. ut uerboy
ultoy recorderis. Iterum tibi hanc paraboo
la dico. arbores in hieme aresciunt. & in
estate florent. & grossos fructus producunt.
hoc animo tuo intende quadiu p pmara
tionem spiritalis uite in hieme sis. & p
mutationem morum tuoy in uiridtate spc
sci que estas e festinanter curre. & hoc in
flores producto. & collige manipulos tuos
qmto ciuis possis. & tam interi a peccatis te
custodi. quia in ueritate tibi dico. si gram
di quesieris. ipsa arte n fugit. Abba
tissa in gerbestetbde. hildegardi.
Uenerabili dne hild' lucerne ardenti
& lucenti. R. gra di in gebe
stetbde abba lucet idigna. sic currere

in stadio. ut etern coprehendam bra
uiu. Qm testante apo unusq; membru
e altius. singlis ecclie filiis plurimu e
gaudendu qd' scilicet fama sanctitatis ubi
ubiq; pclamat. odore ut turibu ubis p
tota inotuit ecclam. qui etia in partib'
uris respiramus. ad gratiar actiones refera
das auctori toti bonu. mta ii modice gr
etamur corda. Uu ego ultima fideliu
participari cupiens meritis uris. por
qmitime ut assiduitati pcu uie mitee
mereat. Qua pticione si exaudieritis.
oratione mea licet ultissima promptis
sima uobis tam pmitto. Pterea rogo al
mitate uram dna amanda. ut aliquid
m de uerbis uris tuismitatis omu deuo
tione semp deseruiendu. ipsius quatenus
memoria uia tanto me nos habun
dantius ungeat. qmto his bonitas uia nos
letificat. Valete. Responsio
Tu filia dei in hildegardis.
noctib' pquatuor elementa ascende.
que in die omia opa complent. Nox eni p
tenebras tribulatia. & dies gaudiu pla
ce pfert. Septies e eni. dies diei eructat
uerbu. & nox nocti indicat scientia. hoc
tale e. Deus dies illa e que in obscuranti.
& que p tpora temporu miqm mutat.
& sibimetipsi die scil' clara luce de luce
elegit. quia ipse factura sua integra fi
eri. uidebatur hominem cu omnib; que s
assumit. Sed serpens uenenosi muliere p
eloquiu afflauit. & ipsa illud suscepit.
& se ad serpente rechinauit. Et qd a ser
pente gustaueiat utro suo dedit. & il
lud in ipso pmansit. quia mr omia
opa plemte ppetrat. hoc ante dies fieri
uisit. s. serpens p blanda & lusoria
uerba mulierem decepit. Talis m gustus
carnis a serpente suscepte e. ideo ipse
lubricus & leuis ac fallax ut consuetu
serpentis e. Serpens naq; homini ma
ledictionem in fallacia abscondit. qm

si ei petitionē ostendisset. consilio ei ñ
ēsensisset. Et ut homo scientiā boni &
mali habet. / sic & serpens dolū & male
dictionē habet. S; deīde uelox ceruus
& fortis leo in cubiculo suo habuit. /
quoñ hec diuideret. Ueus enī uirgi
nalē mariā sibi elegit. in qua uerbo
suo humanitatē ꝓparauit. quia ut
go cōmixtionē gustus earnis ñ cognos
cit. / & ita uerbū di aliene homo factū
ē. Sic homo xp̄c de die in die ꝓcessit
& serpentē decepit. qui hominē blas
phemauerat. Dies enī scilicet xp̄c om
nia noxialia noctis supauit. quia
gustū earnis quē serpens blande i
hominē misit ꝑ emēdatā penitentiā
abluit. & hominē alienū in hoc in
facit. cū illū mbrū suū ad se colli
git. Serpens etiā cū fallacia sua in
qua malicia abscondit multos sepe
ledit. & eos dubios ee facit sic dīn nes
ciant. ita qđ ipsos sine fide & sine
spe discerpit. Multi tamē cont hoc
pugnant dicentes. Creator mūs me
ñ ꝑdet. / ñ ꝑ peccatis meis ꝑeā. Pugna
bec. tortoriboꝰ martirū & dolori mul
lerū xp̄i assimilat. Prima autē mu
lier nox supdicta fuit. & ipsa noch
scilicet utro suo scientia īdicauit.
Tu filia di ꝑ martirū bonū opus te
decorā fac. / ita ut anima tua in dō cla
rescat. Abbatissa scē Ciriaci erphodie.

Hildegardi hilde gardis.
scitatis speculo. B. īdigna abba
ancillarū xp̄i in monte scī Ciriaci
erphodie cōmorantiū. / etne claritatis
ꝑfruī gaudiis. Gloriosa dicunt de te
famula di. Prouide te rogo ut in onere
peccatoꝝ ꝓgrauate ꝑcussure tue porrigas
manus. / dilectū tuū imitando qui ma
nus extendit leproso. Cognouit enī te
unctā ee oleo letitie ꝑ consortib tuis.
uñ te flexis genib ꝓcando aduuro. ut
eū illa celestia & etna comꝑhendere ualeas. scā
scoꝝ ītrauere ualeas. meis cōdoleas miserius. spō
si tui & mei ꝑ me pauperula exorando. /
& in gram ei meos excessus reconciliando. Quoñ tu dilecta xp̄i caritatē habe
res. si cōpari īfirmitatib aliox derecta
res. Sim q̄ tuę scitati cōmendata & so
rores quę in cōmūe sē. & ora ut pes nīr
ster in ita recta. / ut gradientes ꝑfecte
die attingam̄ letitię. Impella eū q̄ nos
abscondit in abscondito faciei suę a con
turbatione hominū. ut nos ꝓtegere
dignet in tabnaculo suo a contradicti
one linguaꝝ. / detq; uelle & posse quę ꝑ
cipit. qui ueritatē in selm custodit. stra
mitatis q̄ mēę plenitudinē scitati uīę
designam̄. / & ut uīę ꝑfectionē
habeam̄. ītime exoram̄. Scitatis uīę gla
dieat. / floreat ualeat. Responsvo

O filia di caritate hildegardis.
xp̄i circūdata es. si; tamē cū ama
ritudine corporis tui ēstringeris bellis.
& rebellas contradicendo diabolū. Constru
ctionē populi cū quo es do placida ui
deo. & in meliorē partē itreme ascenden
tē. / & in bona cōuersatione plus edificari
quā ītenuit sit. Uñ anima tua exultet
in dō. / & in illo deuote ꝑmaneat. S; tamē
nescis nec cogitare potis unicula ligatoꝝ
disrūpe. / eoꝝ scilicet quę mūdo irrisionē
ambulant. Quoñ. Quidā homo ad magnā turrī aspexit ne se moueret. si; hoc
ꝓhibere ñ potuit. / & iniquitis clamori
b clamauit. Ue. ue. Et ita in irrisionē
ꝑpli ductus ē dicentis. Quid ꝑdesse tibi
semp cont eos bellare qui te nolunt.
In excelsū montē aspice ad illū q̄ dili
genti caritate tibi respondeat. Filia mi
quid tus. / omnia quę ꝑ anima tua pos
cis implebo. Uñ cessa de īquieta mīe. /
& quietē tibi assume. Ideo enī in uero
lumine. / qđ hoc animę tuę utile sit.
S; puide ut terrā tuā in sollicitudine

habeas & eam ñ ẽfringas. ne uiridita
herbarū & aromatū uirtutū p aratrū
laboris attrita germinare ñ possit. Se
pe uideo. quia cū homo p mmietatē ab
stinentię corp' suū affligit qđ tedio mi
llo surgit. & uicia tedio se mplicant.
plus quam si illud uisle pasceret. S; qa
benuola anima caritatis ītẽ ẽstituta ẽ cus
to di ne freqnt uideas hoc qđ carnem
mpat uulnerare. ſ; adhibe tuis recte con
stituta tempa unguentoꝝ salutis. ut ī
eternū uiuas. Video animā tuā in pu
ro lumine ualde rutilantē. Abbatisſa
in lubboldes berge. hildegardi.

Hildigardi sponsę xpi in monte
sci Robti. V. humilis gubernatrix
sororū in lubboldes berge. piā in xpo
orationē. Qnto desiderio faciē tuā uide
re. tuoq; colloquio gaudere diu desi de
rauī & desidero. nouit scrutator cor
dis & reuū ds. nūqm tamē peccatis mei
impedimentib' ad desiderij mei effectū po
tuit puenire. Verūtamē qm sepe cogno
ui multos p tuas litteras consolationem ac
cepisse. quib' tamē faciē tuā uidere ñ con
tigit. ppēa & ego peccatrix idē speraui.
consiliū tuū p cartula psentē querere
ausa sū. si forte diuina clemētia p bonī
tatē tuā consolari affectionē meā dispo
suerit. Multiplex siquidē ē cordis mei o
ctio. qm p te alleuiari totis uiscerib' mei
s exopto. Responsū hilvegardis.

Dies lucē clarificat. & nox tenebras
obnubilat. Si autē nox cont' diē
pugnare uellet. eū extinguere ñ posset.
si uero dies noctē superare uellet. uincendi
eam possibilitatē haberet. Verū hmōi
assit. qđ ds in primo die hominī pui
dit. Nam patē filiū diligit q'mus eum fo
ras exire uideat. eū tamē ille tēpus tem
porū peccandi ñ q'rit. quasi ds ñ sit.
Deus animā tuā in uagatione mentis tuę
uidet. si tamē mens tua illicita peccandi
quę animā decerpunt deridet. Unde
uideo te sicē rutilantē fulgorē solis p in
spirationē spūs sci nec omīno tangentē
exilitū p dationis. ſ; ad sole sicut aquila
aspicientē p penitentiā quę dilectissima
mat' ē. ideo ds te ualde amat. Hunc
in etnū uiue. Abbatisſa. hildegardis.

Hildigardi uenerabili & in xpo di
lecte. h. peccatrix & solo nomine
abbatissa uoꝝ in orationē. & omīū
opū in laude dei tūs actoꝝ seu futuroꝝ
cōmunionē. Semī dilectissima in omīb'
uos p uida semp exercuisse. & in hoc ñdum
defecisse. Unde rogam' ut uitas mas be
nigne recipiatis. & quid in eis continea'
audiatis. Conquerim' enī uię scitam qđ
tēptationib' malos spirituū multociens
impugnam'. & in partes uarias ītimam'.
Et nisi ds adiuuante ẽfortemur. ap
ellis eoꝝde oppriminm'. Ea ppē mām
scitatē ītū & uerū & etiā tercio implo
ram'. ut p eterna remuneratione con
silio uię bonitatis nobis subueniatis. Et
quicqđ sup hac re deliberaueritis. non
mma uoce. ſ; litteris p psentū latorē re
nunciare. Responsū hil
Ofilia ade. in uera uegardis.
uisione sic docta sū. Quicūq; hoc
facit. qđ uoluntatis corporis sui re
linquit. hic abrahę qui patriā suā re
liquit. & uiro sapienti qui domū suā
sup petrā edificat assimilat. Homo enī
qui in hac ītrena uita aliā uitā colit.
huī uita angelica eē pbatur. quia tēp
talis huī sclī eū ñ mouet. nec ītroitū
diabolicę deceptionis pstermittē. S; sicut
abrahā patriā suā reliquit. & ppetuis
di obediuit. sic ille carnalia desideria
sua derelinquit. & ppetuis di p elemo
sinas & orationes ac p alia bona opa o
bedit. S; pudencia ē ut homo in hu
mis stabilis sit. ne p diabolū seducat'
qui p'mū hominē decepit. & eū glā

199, 200

201, 2

ſna deſpoliauit. In oīb⁹ quoq; bonis ſuis doctrinę ſuę uidicū obedire debet. quoꝝ linguę claues celi facte ſt. Ds uictoriā huī pli in te ꝓficiat. ut ab angſis laudetis. & ſēi inde gaudeāt. & ut tu etiā in eīna gaudia recipiaris.

Abbatiſſa in wiwergoldesdorf. hild.

Omnię ſuę hild. pię matri ancil lę xpi apud beatū Robtū dño deo militantiū. S. humilis minuſtra & dicta gubernatrix ſororū ap̄ wider goldesdorf deo & ſcę marię ſeruientiū. ītimā dilectionē & deuotū obſequiū. Scio dña qnia oīis uię ut̄ę mīa & ueritas. & hoc merito. qnia mīa quę de celo ad tīa filiū di adduxit ſinꝑ uos ꝓſpexit. & ſuꝑna ſapientia ſedē ſuā in uobis parauit. Quappr̄ dulciſſima obnixe uobis ſupplico. ut dignemini a deo ꝓ quirere. ut tū ſit ipti⁹ uoluntas. ut ſi tā ſarcinā portē aut abiciā. qnia phī adhuc ēſtrictione obedientię q̄ dei amore ꝓſeueratis. Idcirco ſi audierē de loco magiſterii libenter diſcederē. qnia m̄ ualde durū ē uidet. ut oīb⁹ morib⁹ aliox ſeruiā & ut in uoluntate illox ꝓmaneā. & ideo mercede aliqm̄ me receptuā nō ſpero. Valete. Sapien ti animo pauca ſufficiant.

Responſio hildegardis.

Homo qui talis ē in ſcientia q̄ celū ſuſtinere pot̄. multū ualet. & magnū donum di in illo ē. Hic ē ſenſus. Hullus ho minū fugere debet. qui adhoc ualet ut ēgregationē ſcox ꝓ uirgā di ſuſti neat. O filia di domū ipſi⁹ tibi hoc ī ſpiret. ut lumē ei⁹ diligenter ferat. Que da enī natura hominis ē quę in pri mo ortu ei⁹ ſic̄ ſtim⁹ aſcendit. & hęc dolorē & amaritudinē portat. & hinc multę cogitationes & timor atq; dubietas ſe īplicat. Hoc martirū tu filia habes. & in eo angustiā & timo rē & dolorē in equitate unę ſuſtines. S; tamē in hac parte. plurimi ſēi ſicut martires ad dm̄ uenerūt. Ideo & tu con fide in dm̄ quia n̄ derelinquet te. & ſpc ſcs dolorē tuū minuat.

Hazecha abbatiſſa de crouchdal. hildegardi.

Hildegardi ſūmi patris familias domus ꝓuidę diſpenſatrici. h. de crouchdal abba humilis & īdigna mātā ueneratione. filiale deuotione. cū ea qua in xpo cōiunctę ſum⁹ caritate. Poſtqm̄ diu deſiderata p̄ſentia & affa bilitate utā do optitulante meruit rele uari. apuſillanimitate ſpc & tēpeſta te priori aliqntiſp̄ quietū. & qnia uer ba utā n̄ ab humano ingenio. ſ; a luce ueta quę plus certis hominib⁹ uos illu minatur n̄ dubito ꝓcedere. filio uro qd̄ ꝓpoſito facere. diſtuli adhuc ꝓficere. Scire uos uolo dña & ſoror carıſſima. qnia ſicut pr̄i uos uidere multū deſi deraui. n̄ min⁹ adhuc deſidero. & cū corpe n̄ poſſim. corde uobis ſemp adhe reo. & qnia certū ē caritatē in uobis. uos in caritate manere. ꝓ ea uos depco. ut qd correptioni uel correctioni dig nū in̄ uidear ꝓ ſpm ſuū de me uobis manifeſtauerit. ſcribere m̄ n̄ differa tis.

Responſio hildegardis.

Qui omnia uidet dicit. Oculos ha bes ad uidendū. & ad certum ſpiciendū undiq;. Vbi harū uides illud ablue. & qd aridū ē fac uiride. & aro mata quę habes fac ſaporē habere. Qd ſi oculos n̄ haberes. te excuſare poſſes. S; oculos habes. & quare ꝓ eas n̄ certū ſpicis. Magnilo quiū habes in racio nalitate. Multociens enī alios in his diiudicas. in quib⁹ te diiudicare n̄ cu pis. ſi; tamē aliqndo ſapienter ꝓferis. q̄ dicis. Addiſce q̄ qd omnis tuū recte portes. & colligę bonū op⁹ in ſaccullu cordis tui ne deficias. qm̄ in ſoluta

203,4
205,6

ria uita qm̃ requirit sonus uerboꝝ tuoꝝ ñ ualeres quiescere ꝓpt̃ diuersita tes morũ tuoꝝ. quia nouissima tua tẽ multo peiora fierent prioribꝰ. & etiam tam grauia ut lachrima lapidis ẽ. Jmmita re enim turturẽ in castimonia. & electã uineã diligent̃ pcura. ut dñm recta & pu ra facie ispiciaſ. Lucardis abba in ba

Hildigarth benberch. hildeg. dñe & matri amabili. religione ac dignitate uenerabili. L. licet ĩdigna filia in babenberch dicta. una cũ omnibꝰ sibi cõmissis a deo. quicquid ualẽt humi tũ uota. Beatitudini ure in xpo ꝙgaudemus q̃ntũ ꝑ modulo mẽto ualem⁹. qd̃ dñs qui uos ꝑscire & sibi ꝑelegit. mris tem poribꝰ spũ ꝓphetie illustrauit ac reple uit. Nos g̃ in hoc xpc̃ ꝑcipue letificamur. qd̃ ñ solum adhoc uos ex femineo sexu ꝓduxit & ꝑdestinauit. uerũ multos gr̃a sua ꝑ doctrinã illuminauit. Qua ꝓpt̃ grates ꝓmaximas ipsi ꝑ nobis refe rimus. & humili supplicatione deposci mus. ut ut que in nobis cepit clementẽ ꝑ ficiat. donec ad etna ꝑducat. Permuis g̃ obmixe ut nos in ẽsortiũ fraternitatis ure dignemini recipe. & nos seo ciuen tui uro studeatis cõmendare. & cõmo nitoriis lucis uris nos confirmare. Valeat dilectio ura. Responsum hildeg.

Omat. homo qui agrũ illiꝰ qui plenitudinẽ fructuositatis habet ñ fodit nec fructiferũ facit de linquit. quia ꝑ primo patris familias ñ laborat. Quis em̃ bonẽ & asinũ constituit. Scilicet deus ad seruitutẽ homi nis eos creauit. Et cur homo ꝓpria uti litate sua ñ laboret. cũ ipse totius op⁹ dei sit. & cũ ds ipsũ uacuũ ñ constituit. Ds nãq; hominẽ firmamẽto simulẽ fecit. qd̃ solem & lunã ac stellas portat. qua tenꝰ omnis creature luceant. & tempa tem pus ostendat. Si; si hec oia mg̃ mibẽ obte

§ geret.

creatura se finiri timeret. Tu filia dei hunc agrũ te cognosce quia ꝓpt̃ bene uolentiam tuã amplexionẽ cũ populo habes. ita qd̃ ipse uerba & opa tua eq pe pot̃. ido cũ ipso laborare ñ fugias. nec ꝓpt̃ uacans octiũ delinquas. quia in utiles herbe in ociositate sepe crescũt. Ostensionẽ firmamẽti tibi etiã ꝓpone ne lumẽ racionalitatis tue obnigres nequitias fallente diabolo abscondens. quasi uix uitias. & in oibꝰ his filias tuas in disciplina ẽstringe. quia q. admodũ puer timet qd̃ uirga pemat. ita magist̃ ab oibꝰ timeri debet; affectionẽ aut̃ in his ne timeas. si; pima tua in fi na unita cũ ea auge. ita ut spiramina spc̃ sci in te fluant. Abba in ueri monas terio mogumtine ecclie. hildeg.

Omnis fine; hild̃ do dicare unigẽ m. h. solo nomine abba sororũ in ueteri monastio mogumtine ecclie. post diutinã egritudinẽ. celebris unt beatitudinẽ. Si aliqñ ilu dña mea de firmitate ura ualitibus gaudeo. sin aut̃ ex animo cõdoleo. Cũ scribo uobis ausu familiaritatis. petens ut mã ca uos deuotionẽ adtendant. & ꝑ pcra tis metis facie dñm placare studeant. Pre cor em̃ uos in uinculo caritatis. ut ꝑ ꝑsentiũ luctaꝝ portitorẽ me cõmoneant. & recepto uro pro ut spe scis uobis do nauerit me letificetis. Responsio

Voluntas di hildegardis quasi in signo mortis me stringe rat. uelut anima mea de hoc seclo fug gerat. si; gr̃a di aliqñ ilu me mo no domo nẽ erexit. Multica em̃ dei ue fuera uisione uideo dicẽt. Qui in nomi ne meo illi dolenti succurrit. illi in parte mea qd̃ ꝑmũ lauabis ẽ sucurrit. Vens tua flagrat quasi igneo oleo aspsa sit. uñ dolendo michi famgaris uelut nescias quid facere possis. Vnc

m deo & ponatis tuũ tuis pcis deuotissime ter ut m seruitute

Abbatissa in eloſta

Hildigarth dñe xpi meloſtat dã. ꝓhoc qd̃ ĩtime gr mẽ consequi illud ꝓfe dictus the xpc̃ cũ odo m oĩm loco. qm̃ ñ tar f. ꝓsta substantia sacr r magnetu. cũ odo nomẽ uirm cunctoꝝ ut dis & amb⁹ ut ĩsimi mitatis & affabilitat ndent. & patrẽ uirm nobis glorificent. Jgr da nemã. & sustine ientie mee. si; mag ẽã. sine ut paululu m dolorẽ apiam. & ꝑ ilate obsecro ancilla t nabis ꝑportabile. qm̃ rabus sororũ meaꝝ c ne aliqua pcula que quãtus modice ualeã d egressa fuerit ad tu monẽ in decore suo. r ne, aut petitiõ toto, ex

Responsũ hil

filia dei. quãdiu habueris mẽ filiã in pusillanimitate ad do legẽ tuã obserua. qu ad eũ clamat & orat. h m caterua iusticie di & dolorẽ. si; tamẽ casũ a de hoc flagella pement ꝑtus in hoc dubitet q gella penitentie. celestis ꝓpt. Nam quicũq; agr ẽ dilectionẽ lacerat. sub r sinus, illi ñ nocebit. q

m deo & pondus tuū qm̄tū p̄ uiribus
tuis potes devotissime suffer.' & ds fa
cet ut in seruitute ipsi' p̄seueres.

Abbatissa in elostat. hildeg.

Hildigardi dñe sue. O famula x̄pi melostat gubnatrix idig
na. p̄ hoc qd̄ ītime gustauit celeste do
nū consequi illud p̄fectūq; bonū. Bene
dictus ihc̄ x̄pc̄ cui odor bonus estis do
m omm̄ loco.' qm̄ n̄ iam odor balsami
s; ipsa substantia sacri in nos defluxe
rit unguenti. cui odor suauissimus
nom̄ uir̄ in cunctor̄ ita idulcauit cor
dib' & auribus ut ī simul omnis uite hu
militatis & affabilitatis ī signia com
mident. & patrē uir̄m qui in celis ē m
nobis glorificent. Jgit̄ mat̄ benedic
ta da uiam̄. & sustine n̄ modicū qd̄
ī sipientie mee. s; magnā ī sipientiā
meā. fine ut paululū corā te cordis
mei dolore apiam.' & cū audieris con
solare obsecro ancillā tuā. Porro enī
pondus ī portabile. qm̄ uideor torpi
tudines sororū meax corrigere.' cū
nec aliqua pricula quę, mihi, ubiq; ī pugnāt.
quāuis modice ualeā deuitare. Cum
g egressa fueris ad uidendū regē sa
lomonē in decore suo.' memor esto hor
que ate petitū toto, ex animo. Valete.

Responsū hildegardis.

O filia dei.' quādiu possibilitatē
habueris uitē filias ipsi' labora
& in pusillanimitate ad dm̄ suspiran
do legē tuā observa. quia labor tuus
ad dm̄ clamat & orat. Homo enī qui
in cauerna uisticie di & in arta ma
laborat. s; tamē casū adę ammittit. &
de hoc flagella penitentie querit. &
nullus in hoc dubitet quin p̄ fla
gella penitentie, celestis ianua eū sus
cipiat. Jam quicūq; agrō corpis sui
p̄ discretionē lacerat. subitanea p̄uen
tio finis, illi n̄ nocebit. quia simpho
nia spē sci & leta uita eū suscipiet.'
s; cauendū ē. ne homo p̄ nimietatē la
bor̄ corp' suū occidat. s; in racionali
tate peccata phibeat. Filia memor es
to qd̄ possibilitatē hominē creare n̄
habes. uñ dm̄ lenit̄ ora. ut meliorē
uitā tibi det. & hoc do accepti ē quā
in nimietate tristicie ipsū depceris.
Deus te rēplū uite, faciat.

Elisabeth magist̄ in sconangia. hildig.

Domine, hild̄ uenerabili magis
tre, sponsax x̄pi que, sūt in p̄n
gua. E. humilis monacha & magist̄
sororū que, in sehonaugia sē. deuotas
cū omni dilectione orationes. Gra & con
solatio altissimi repleat nos gaudio. qa
mee, p̄turbationi benigne cōpassa estis.
sic̄ ex uerbis cōsolatoris mei, ītellexi.'
que de mei consolatione diligent̄ cōmo
nuistis. Sic̄ enī uobis de me reuelatū fu
isse dixistis.' fateor uere q̄ndā p̄turba
tionis nubē me nup in animo cēpisse
p̄p̄ ieptos sermones populi multa lo
quentis de me que, uera n̄ sūt. S; nul
li sermones facile sustinerē. si n̄ & hi
qui in habitu religionis ambulāt. spm
meū acerbi' contristarēt. Nam & hines
cio quib' stimulis agitati. grām dei in
me deridēt.' & de his que, ignorāt te
mere iudicare n̄ formidāt. Audio & ds
da latā de suo spū sēpta. sub nomine
meo circūferre. De iudicij die me pro
phetasse diffamauerūt. qd̄ certe nūq̄m
facere p̄sūpsi.' cū omnū mortaliū cogni
tionē fugiat eius aduentū. S; ei fame
occasionem uobis apiam. ut iudicetis
utrū p̄sūptuose quicquā in hac re fece
rim aut dixerim. Sic̄ p̄ alios audistis mag
nificauit dns̄ mām suā mecū sup̄ q̄m
meruerim aut meream ullatenus possim. in
tantū ut & celestia quedā in sacramēta
frequent̄ reuelare dignat̄ sit. Signifi
cauit etiā in p̄ anglia suū frequent̄ q̄

84, 85

86

ta uentura cẽnt sup̃ populu suũ in hꝭ
dieb'. nisi ageret pẽnitentiã de iniqu
tatib' suis. atq; ut pala hec annuncia
rẽ p̃cepit. Ego aũt ut arrogantiã em
tarẽ. & ne aurix nouitatis uideret
in q̃ntũ potui. omia hec studui occul
tare. Cũ g̃ soluto more quadã dñica
die cẽm in mꝰis excessu. astitit ꝺn an
gls dñi ciuitatis. Quare absconditꝭ auriũ
in luto. hoc ẽ uerbũ di qd̃ p̃ os tuum
missũ, est in terrã. ñ ut absconda. s;. ut
manifestet ad laudẽ & gl̃am dñi nr̃i
& ad salutionẽ ꝑpli sui. Et hoc dicto
elenauit sup̃ me flagellu qd̃ quasi in
ira magna quinquies ꝺn amarissime
iflixit. ita ut p̃ triduũ in toto corpe
meo ex illa p̃cussione languerẽ. Post
hec apposuit digitũ ori meo dicens.
Fili tacens usq; ad horã nonã. q̃ndo
manifestabis ea que opatus ẽ dñs tecũ.
Ego g̃ usq; ad horã nonã muta per
mansi. Tunc significauit magistre ut
afferret ad me libellu quendã quẽ in
stratu meo absconderã. continentẽ ex
parte ea que fecerat dñs mecũ. Quem
cũ offerrẽ in manus dñi abbatis. qui
ad uisitandũ me uenerat. soluta ẽ
lingua mea in hec uerba. Non nobis
dñe ñ nobis. s;. nomini tuo da gl̃am.
Post hec cũ & alia quedã ipsi reuelas
sem. que scripto committi noluerã. indecet de
uinchcta dñi magna. quã uniuerso
mundo in breui sup̃ uentura ab anglo
dicticerã rogaui illũ diligentissime
ut uerbũ illud apud se haberet absco
ditũ. Preceptũ aũt ꝺn ut opã darẽ ora
tioni. atq; a dño postularẽ ut daret
ꝺn ꝛ̃telligere utrũ ea que dixerã silen
tio tegi, an ñ. Cũq; p̃ aliqd̃ temp' pro
hac re orationi ĩsistendo me afflixi
sem. in aduentu dñi in festiuitate
scẽ Barbare in prima uigilia noctis
corruu in extasim. & astitit ꝺn an
gelus dñi dicens. Ei anna fortũ & dic
heu ad omꝰis gentes. quia totus mun
dus in tenebras ẽ conuersus. Et di
cis. Exite. ille uos uocauit qui de
ira uos formauit. & dicat penitentiã a
gite. quia prope ẽ regnũ dei. hoc g̃
sermone ĩductus dñs abbas. cepit
diuulgare uerbũ coram magistratib'
ecclie & uiris religiosis. Quor quida
cũ reuerentia uerbũ exceperũt. qui
dã ũ ñ sic. s;. similtre locuti sũt. Factũ
ẽ g̃ ut multi apud quos sermo iste
diffamat' ẽ. p̃ totũ temp' quadragesi
male in timore magno p̃ penitentiã
sese afflixerẽt. & elemosinis & oratio
nib' ĩsistebãt. In tempe illo quidã nob
eio quo zelo ductus. ad urbẽ colonie
nã in pl̃ona dñi abbatis ipso nouit
dñs ignorante littas direxit. in quib'
teribiles quedã cõminationes anathem
te omi populo lecte sũt. Unde quãplm
ab ĩspicientib' illusũ nobis sit. pru
dentes tamẽ ut audiui reuerentẽ ser
monẽ amiacuerterũt. & penitentie
fructib' dñi honorare ñ contẽpserũt.
Factũ ẽ aũt in quarta feria ante die
pasche. cũ p̃ magnos labores corpis
in extasim uenissem. apparuit ꝺn an
gls dñi. & dixit ad eũ. Unde quid fiet
de uerbo qd̃ locutus es ad me. Qui
respondit. Ut non contristari neq; pur
beris si ñ in die quã determinauit ẽ
euenerit que p̃dixi. qui multor sa
tisfactione placatus ẽ dñs. Post hec ĩ
sexta feria circa horã tertiã cũ gra
ui passione uexa in mꝰis excessib'. &
rursus astitit ꝺn ciuitatis. Ut dixit dñs
afflictionẽ populi sui. & auertit ĩ
dignationis suę ira ab eis. Cui dixit.
Quid g̃ dñe mi. nonne ero in ira
sionẽ oꝰib' apud quos uerbũ hoc
diuulgatũ ẽ. Qui ait. Omia que
occasione hac euenerũt tibi patienti

& benuole suscipiet. Iuxta di
cit. qui cũ cẽt torq' or
dinauit. qui cũ cẽt torq' or
dinauit. ordinationes suscipiet
patientiã tuã dñs probat. q
uita eorũ ordinẽ rei nobis
quirunt & nos innocentiã me
ri cognoscant. & alios ma
lignos. Obsecro aũt ut &
tis; participẽ me faciatis.
dns nobis suggesserit. alio
uerba referibatis.

Responsũ hu

Ego paupercula & fieb
ñ ame. s;. de serena
mi nisi ẽ qd̃ ds subministrabi
& qd̃ sua ĩspiratione imbr
ia in illo ꝓficeret. quia
homo. s;. in missione pce
ta sẽ. herbe. ligna &
rent. sol quoq; luna &
enebramone ꝓcesserũt.
stellas ꝓduxerũt. pec
dies surrexerũt. que omi
unum sicut ds ea posuit
ne illu ñ cognouit. Na
agnã scientiã hominũ
animo suo se erexit. &
erat. Deus enim illiu sic ĩsp
recta opa sua in illo ꝓfice
malus deceptor illiu fefellit.
diabolice illiu ĩfecit cũ
magnu nemi. dñi plus q
debeat. deb one. Tunc or
ꝓcesserũt se in uicissitudi
membrarũ. sic & homo
passione ꝓceptor dñi. Deni
animis irrigauit. ne ho
deberẽt. debel bonus erat.
remedia. Et multi misbic
uiderũt. s;. alij plurima pe
dñi uenit temp' illud in
dixerunt ut dicti ẽ. speciosi
filios hominũ. Tunc sol mu

87

& benuole sustineto. Iuxta diligentē aīa
aduerte. qui cū eēt totī orbis creator.
hominū irrisiones sustinuit. Nē ꝓmū
pacientiā tuā dūs probat. Ecce dīna
mea totū ordinē rei nobis explicauī.
ꝙremus & nos īnocentiā meā & abbatis
mī cognoscatis.' & alijs manifestare
possitis. Obsecro aut ut & orationum
uīaꝝ participē me faciatis.' & ꝙut spe
dīm uobis suggesserit. aliqua īm conso
latoria uerba referibatis. Gra xpi uo
biscū. aō. Responsū hiloegardis.

Ego paupercula & fictile uas. hec
ī ame. s; de serena luce dico. ho
mo uas ē qđ ds fabrefecit. & qđ sua īspiratione imbuit. ut opa
sua in illo ꝓficeret.' quia ds ī operatur
ut homo. s; in uisione ꝓcepti ei' oīa
ꝓfecta sī. herbe. ligna & arbores ap
paruerūt. sol quoq; luna & stelle in sua
ministratione ꝓcesserūt. & aque pisces
& uolatilia ꝓduxerūt. pecora etiā &
bestie surrexerūt.' que oīa ministrāt
homini sicut ds ea posuit. Solus aut
homo.' illū ī cognouit. Nam cū deus
magnā scientiā hominī daret. homo
in animo suo se erexit.' & se adeo a
uertit. Deus enī illū sic īspexerat. qđ
cuncta opa sua in illo ꝓficeret.' s; anti
quus deceptor illū fefellit. & crimine
ī obedientie illū īfecit cū delectatione
īcongruu uenti. dū plus quereret qm
deberet. Ach one. Tunc oīa elemēta
īplicuerūt se in uicissitudinē luminis
& tenebrarū.' sic & homo fecit in trās
gressione ꝓceptoꝝ dī. Deus aut ds da
hominē irrigauit.' ne homo ex toto
derideret. Abel bonus erat.' cain aut
homicida. Et multi milibus dī in luce
uiderūt. s; alij plurima peccata fecerūt
usq; dū uenit tempꝰ illud in quo uerbū
dī clarius ut dictū ē. speciosus forma
ꝓ filijs hominū. Tunc sol iustitie ꝓces
sit. & homines cū bonis opib' illumina
uit in fide & in ope.' sic aurora primū
ꝓcedit. & cetere horę diei subsequunt.
usq; dū nox accedat. Sic ofilia elisabeth
mundus mutat. Jam enī mundus las
sus ē in oīa uitiositate uitiorū.' scilicet
in aurora. in prima. in tercia. & in for
tissima sexta hora diei. Et ido in hoc
tēpe necesse ē qđ ds aliquos hominē ui
riget.' ne īstrumēta ipsi' ociosa sīt. du
dī o sollicitata filia.' quia homines istos
quos īspiratio dī ita imbuit. aliqīrulis
fatigat ambitiosa suggestio antiqui ser
pentis. Cū enī idē serpens elegantē gē
mā uiderit. mox rugit dicens. Quid ē
hoc. Et fatigat illa multis miseriis
flagrantis mētis. sīp' nubes uolare cupi
entis quasi dī sīt. sic & ipse facit. Hunc
uerū audi. Qui opa dī ꝓficere desiderāt
semp adtendāt. qđ fictilia uasa sī. qm
homines existunt.' & semp aspiciant qđ
sint. & quid futuri sīt.' & celestia illi
relinquant illi qui celestis ē. qm ipsi ex
tiles sūt celestia nescientes. s; tamtū musti
ca dī cantentes sic tuba que solum' somū
dat nec opat.' s; in quā alius spirat ut
sonū reddat. S; & loricā fidei īduāt mūdi.
manifesti. pauperes & miseri existentes. si
cut etiā agnus ille fuit. cui' sonus tube
ipsi sī. mores etiā simplices īfantie habē
tes. quia ds illos semp flagellat qui in
tuba ipsi' cantāt. prudens ne fictile uas
illoꝝ ꝓcat.' s; ut sibi placeat. O filia.' ds
faciat te speculū mūdi. S; & ego que ia
ceo in pusillanimitate mētis mee pluri
mū fatigor in sollicitudine timoris. ī
tellu sonans aliqīrulis uelut parui so
nus tube arīdente lumine. uī ds iūuet
me ut ꝓmaneā in suo ministerio. Abba
ī supiori monasterio ratisbone. hild.

Venerande & in xpo multū diligē
de matri hild. & dī grā si qđ est.
scilicet abba quātus ī digna. in supiori

monasterio ramsbone. orationes quas
pot cū sincere fidei & dilectionis affectu.
Videre facie uram dna dilectissima mul
tū desiderat anima mea. & ad audien
da uerba oris uri multo tempore ar
rete sc̄. aures mee. Pro magno etiā desi
derio meo aliq̄do lras scripsi uram
salutem! s; recepta nulla recepi. Rogo
ḡ atq; pcib⁹ uris emm̄ p uoluta hu
milit deposcor. ut p psentē nunciū
saltē de duab⁹ inquisitionib⁹ m̄ respō
dere dignemini! si indecet de re p
qua tam maxime affligit cor meū
aliqd̄ periculū timdū. uel de mea dei
psumdū sit. Scire cupio consiliū uri m
de cura m̄ credita. quom̄ uel q̄ndo ex
peditri possim de illa. Iterū atq; uram
caritatem uram supplicit iploram⁹ effla
gito. si qua sint in nobis uiscera mie.
ut maximā angustiā cordi meo immi
nentē septis uris releuare uos n̄ pige
at. Responsū hilde gardis.

O filia ade. ds rationalitas illa est
que nec ūcipiū nec finē habet. &
p quā homo rationalis ē! & eade ratio
nalitas in ipso animata uita ē que nūq̄m
deficiet. Nunc inde & adtende scripturas que de radice spe sci radicate sunt.
& que etiā de rationalitate que ds ē sep
te sc̄. Septuta enī specialiū ē. in qua dīm
p fidē aspicim̄ qma aduersarius nr in
gilat & n̄ dormit. ido aduersus eū cū
illa pugnare debemus. & dīm temptare
n̄ debemus! s; deuote adorare. Diabolus
nāq; hominē mutabile & diuersoꝝ mo
rū ee scit & uidet! & ob hoc in quietis
moribus pacificū quiescere n̄ p mittit. Se
pe homo in impetu a deo scire uult qd̄
scire n̄ licet. & p hoc seruitutē di dimit
tit. unī diabolus multū gaudet. quia
in utrq; parte eum deficere uidet. Talis
ū scrutatio stulta ē sic illa que a falso
p pheta queritur! & in oīb⁹ his ds non
temptari. s; adorari debet. Diabolus
nāq; ex seruilissima nequitia sua iacula
in cor hominis sepe mittit! quib⁹ ipse
dīn confundit. Beatus aut homo ea
nec facere uult nec eis consentit! s; sic
cū passione mortis in eis uulnerat. Homo
itaq; cū originali peccato naturaliter
peccat. & deīde peccat. & illud p pri
honorē di dimittit! diabolo p fidē re
sistit. Deus etiā hominē illu qui mag
nā partē peccatoꝝ suoꝝ ipsi offert nū
quā p̄det! s; alia partē minorē illi re
mittit. Vnde dulcissima filia. cura ei
tradita in tali uirtute prude. ne pp̄
tediū aut laborē eam dimittas. & m
de ut recte adtendas utrū bona an
mala eccl̄ie loci illi⁹ cogitatio tua sit!
qua magnū peccatum tibi aderit. si
illud recte n̄ adtenderis. Nam arbor
que floribus plena ē. pulcra ad uidendū
ē. s; cū fructus ei⁹ ad uescendū matu
rescit. multo utilior ē. Desiderium bene
opandi mentē hominis uelut flores le
tificat. s; studiū opis sedulitas cū fruct⁹
crescere ūcipit multo melius ē. cū aut
homo bona opa ppetrauerit. fructus
maturi apparent. & bona opa ipsi⁹ me
ritis pascuis cibū uite ē̄ p̄stant. cum
de hac uita migrauerit. Vñ bona fi
lia di bona desideria tua in bonis opib⁹
p fice! ut cū anima tua de corpe tuo
exierit. pulcherrimū p̄mium a deo tibi
emicet. hec gra di te doceat. Abbatissa
in nussin. hildegardi.

Hildegardi dīne & matri sue
mantissime. L. abba licet indi
gna sororū in nussin! tantillū orationis & seruitii cū itima deuotione. &na
de statu nro qualit in id qd̄ amat sunt.
ab eo qd̄ heu frustra ee uolunt imitari
sit. beatitudinē tuam accepisse fama
fama currente n̄ ambigim⁹. suffragii
orationis uite eo nobis ppensius & ilarius

ppē dīn imperii deposc
flucti⁹ anno labor
ea nos facti ē. nar̄is hu
mpellim̄ & angustiam
m̄ qua ūribilis ē ds in
filios hominū! idoq; di
ra quide. s; nūq̄m inulta
dulcis. causā anime nre
cunctis mortalib⁹ ampli⁹
mercuris sororib⁹ nris to
& recepta mea toto corde

Responsū h
famula di. in cr
p peccatis tuis sus
nebulas. & bona opa opa
m ignem! ubi p̄tea op
stitem etiā illu adtende
ni diffamatus ē. & qui
i sim scribendo mmm
ntio. Nam ubi officiū
ith. filias tuas p adiut
anima & in motu mie
ic angrua pluuia sup
& multū fructū p̄uocat.
& multū prudentior filia
gnis angelis eris. qm̄ ip
ebeat. Et cū opa ista f
fimacula p̄ morte tua te
i caritū in terrā recte u
gnū plenā haberes! gra
ti. Nos enī nū germina
ra te deficit. & cū rota q̄m
habes. que tam cruciosa ē c
caritū tuū cū scientia sce
nū mente. & p suspiria bo
plenā habe! & felici o sue
benedictionis p bona opa
ent die mortis tue facto
nū uitas. Abba in loco se
omme ac matri h
sue hild. cōmoran
ctis. C. solo nomine abb
ginū colonensis eccl̄ie
nē & debitā seruitu

214, 15

ꝑ dñm mptm depoſcm⁹.ꝰ qno mīc
fluctuanti animo labore oneris q̄d cir
ca nos facti ē. uarijs hinc ide motib;
impellim & anguſtiamur. Scimus & e
ñ quia t̄ribilis ē ds in c̄ſilijs ſuis ſup
filios hominū.ꝰ idoq; diſtrictionis, euiſ
ta quide. ſ; mīqm̄ tuiſta uidicia for
dantes. cauſā animę nr̄e & nobis cū p
cunctis mortalib⁹ ampli⁹ ēfidimus & re
uerendis ſororib⁹ nr̄is totalit̄ cōmittim⁹.ꝰ
& reſepta mia toto corde deſideram⁹. Val.

Responſū hilpegardis.

O famula di. in circulo ſolis curre
ꝑ peccatis tuis ſuſpirando ad dñm
ambulans. & bona opa opare pri⁹ q̄m dies
tui ſchmen̄.ꝰ ubi ꝑfecta opari ñ poſſis.
Illicū etiā illu adtende qui apud dñm
mū diffamatus ē. & qui debita debitor
dñi ſui ſcribendo minuit.ꝰ & tu ſimilit̄
facito. Nam ubi officiū tuū ñ bene ſer
uaſti. filiaſ tuas ꝑ adiutoriū c̄ſilij tui
admia & in mortu mīę ſup illas eſto.
ſic̄ congrua pluuia ſup gram aſcendit
& multū fructū ꝓducat. & ꝑ penitentiā
& miam prudentior filius lucis ſcilicet
ꝑditis angelis eris. q̄m ipſi hoc facere
noluer̄t. Et cū opa ista feceris.ꝰ in eīna
tabnacula p̄ mortē tuā te ſuſcipiēt. Nā
ſi aratrū in terrā recte uerteres & con
gruā pluuiā haberes.ꝰ germinās terra
ēes. Ros enī nō germinare debuiſti.
in te deficit. & cū rota q̄m ſalutē tuā ēe
dicis quę tam̄ cinerosa ē circuit. Nunc
aratrū tuū cū ſcientia ſcē ſcripturę in cor
tuū uerte. & ꝑ ſuſpiria bonę itentionis
pluuiā habe.ꝰ & felici ꝰſuetudine rorē
benedictionis ꝑ bona opa retine. Hęc
ante diē mortis tuę facito.ꝰ ut in eter
nū uiuas.

Abba in loco ſcāꝝ uirginū.

Domine ac matri hildegardi.
ſuę hild. cōmoranti in turre
uerlin. C. ſolo nomine abba in loco ſcāꝝ
uirginū colonienſis ęcclię.ꝰ deuotiſſimā
orationē & debitā ſeruitutē. Quantū
congꝫtulet beatitudini nr̄ę. uerbis ñ poſ
ſū exp̄mere. Licet enī a uobis corpali diſ
tantia ſegar aſpectu.ꝰ tam̄ uobis ītimo caritā
tis amplexu astringor affectu. Deſidero enī uos
uidere & dolorē quē in corde meo abſq;
oīm humano ſolacio fero uobis explicare.
Vos aut̄ quę eius oīm caritate plena. in
loco matris mee cupio uos habere. ꝑ
dñm etiā ſpē meā in uos poſui.ꝰ & amodo
a uobis cupio ꝰolari & letificari. Quapp̄
moueat uos lacrime. moueat gemitus
dolentis filie. & meīnote mei & rogare
dñm qui ꝑ nobis pauꝑ factus ē. ut dignet̄
me liberare a ꝑpetua pauꝑtate.ꝰ & uel in
ultimo loco eīne beatitudinis collocare.
Valete.ꝰ & omnē ꝯgregationē uiam mei
parte ſalutate.

Responſio hil

Omnis tuū in recto de gardis.
tinere firmū̄ porta. & ores
tuas q̄ntū potes cohercē. & hoc tibi me
li⁹ ē quā diuerſa uagatio nūtis.ꝰ quia ds
in oīm⁹ locis equalit̄ poteſtatē ſecūm opa
hominū habet. Cū adiutorio enī dei
ꝓbibe ate ne mens tua in uagatione
ſit ſimilis diei qui p̄cedit aliquantuli
in puro ſole.ꝰ & aliq̄ntuli in turbine.
Mens tua aliq̄ndo in tanta amaritudi
ne ē q̄d eam ſuſtinere ñ potes. aliq̄ndo
etiā in laſſitudine. Nunc aut̄ in puriſſi
mo ſole & in recto calore ſurge. quia ds
te uult. & te quaſi oculū aliis conſtituit
q̄ntus quocūq; ñ uacilles.ꝰ & idō ab illo
ñ recede.

Abba de didenkirchun hil

Hildegardi de ſcō Robto degardi.
magiſtrę. animq; luminis gra
illuminate.ꝰ ſ. de didenkirchun uxta
bummum abba licet īdigna.ꝰ tamilla tan
tę. & īdigna digne. orationis ſtantia. &
debite ſeruitutis ꝑſeuerantia. ſgra pietate
& humilitate tanta ēfidens. ad uos miſi
ꝑſentiū latorē has lras eo tenore conſcꝑ
tas.ꝰ quatenꝰ ſi liceat atq; oculos nr̄e pieta
tis ñ offendat. aliqua m̄ cōmonitoria uer
ba quę animā meā edificēt. & in fiducia

214,15

216,17

aa dñm ꝑbeant. mat̄ amantissima brem
sc̄pta remittatis. Me & em̄ ex his corrobo
rari diu ꝓsens adetatis.' oportuno tēpore
ꝓposuisti. Preta si amplius n̄ audeo roga
re. utar tam̄ ꝑcib' cananee que respondebat dño in engdio dicēs.' qđ etiā catelli edunt de micis que cadūt de mīsa dñorū suoꝝ. Ecce fidi devotione uos sedārio rogo. ut de mīsa uīa. id ē de uisione illa qua multa mirabilia frequent̄ uidetis. m̄ ual de desideramti supdictis firmari apponatis. Oremus.' qđ pgamem̄ ea de causa uobis nup tūsmisi. Veritatem̄ qm̄ in nobis est supplicando dñm rogam̄. ut bonū qđ cepit in uobis. ꝯtinua bonitate ꝓficeramti fine cōpleat. Responsū hildegardis.

Inquieta mente ꝓpt̄ lutulenta loca. & solli citudinē multaꝝ aquaꝝ que fluendo desi cunt. habes. Lutulenta em̄ loca illis s̄. qui uicii situdinē pessimoꝝ morū habēt. & aq̄ que deficiunt. illis scis' qui diri & lapidei s̄.' nec rivulis doctine sce scripture molliunt. S; tu mt̄ te dicis. Que. uel quid ego fū. & quom̄ talia ꝓferre possē. Ille sapientis uiri fabulas audi. Quidā cauernatū locū fodere voluit.' s; cū ligno & ferro foderet. ignis de quodā lapide in quē foderat exolauit. ita ut idē locus nullom̄ ꝓfodi potuisset. Vnde tu eidē loci latitudinē notauit.' & cū magno labore aliq̄s cauernas in eo fecit. Et homo iste mt̄ se dixit. Ego nal de laboraui.' s; qui p̄ me uenet leui' me laborabit. quia hec ꝓparata s̄ inuenet. hic nēpe homo corā dño suo laudabit. quia opus suū longitudine & latitudine multo utilior ē. qm̄ opus in mollu tra que a tarro subuertit. Idoq; dñs suus eum p fortissimo milite cōputat qui exercitum suū bene sustentare pot. & alios agricolas qui fructū in tempb' suis dant cum ꝓpo nit. Quicūq; em̄ prī laborauerit.' labo rē illi' qui eū subsequt̄ superminet. Sa ber em̄ mundi primo creare cepit.' & p̄ea ministris suis sedm ipsū opari dedit.

O filia di terrā tuā in temetipsa coherce. ne sine fructuosa utilitate filios a rescat. Cor etiā tuū nimi colligе nec illud in īmoderationē īquietoꝝ morū figas. ne filias tuas ante fruges. Esto q̄p similis bone tre que egrua pluuia frequent̄ irrigat.' quatenus bonas & delectabiles herbas ꝓferat. Quom̄. Cū homo carnē suā moderate pascit. letos & mansuetos mores habet.' cū aut̄ in numerate cibos & cōmixtos uiuit. unūq̄dq; no cuiū uicii in se pullulare facit. S; q̄p īmoderatā abstinentiā corp' macerat.' semp uanus uadit. In omnib' his bona terra esto. q̄tenus filias tuas cū floruerit esoleris. & cū nuta surrexerit eas recte corripias. & cū rabide fuerit. p̄re disciplinē regulari subiaceat. Que aut̄ i oblitione se ante uerterit. has cū humilib' uerbis & uerbis euglij mt̄ te & alios duos reuoca. & si tunc t̄ n̄ obedierint.' tu sūmo magistro obediens esto.' & memor esto iacob qui duos filios ioseph cū benedictionib' cōmutauit. Hinc g̃ iuuenū bonū studiū tuū ꝓficeret ut cū finali fine firmaris.' & etna p̄mia a sūmo magistro recipias. Tenguich die

Egistra in antiurnaco. Hildegardi magistre sponsaꝝ xp̄i. dicta magistra sororū anachoretarū.' sūmis spiritib'. q̄ndoq; omnipotens in celestib'. De sētatis ure opinione celebris fama late ꝓuolans quedā mira & stupenda animab' nris insonuit.' simeq; religionis ac singularis ꝓpositi uri excellentia exiguitatem ure cōmendauit. Ostendit nāq; testimonio dilectionis. de secretis celestib; plurima mortalib' intellectu difficilia & rata nobis duxit. ad scribendū reuelari. & quecq; nobis agenda n deliberatione humana. s; dō edocente ordinari. Aliud ꝙ q̄dā de osuetudine mā ad nos ꝓuenit. virgines videl' mīal fel tis diebus ꝓ ornatū camisiis quibusdā

uri uelamimib⁹ coronas etiã decent⁹ con
texas capitib⁹ eaꝝ desup impositas. & hꝰ
utraq; parte & retro angelicas imagines
isertas. in fronte aut⁹ agni figurã de
cent⁹ impssã. isup & digitos earũde q̃
b⁹da decorari annulis. quę omia ut cre
dim⁹ ad amorẽ supni sponsi ducunt⁹. cũ
usthũ sit. ut sint mulieres cũ uerecun
dia se cõponentes. ñ in tortis crinib⁹ neq;
auro neq; margaritis aut uestẽ pciosa.
pterea & qđ hꝰ oĩib⁹ ñ mun⁹ mundi
nobis uidet⁹. in consortiũ ut in genere
tantũ spectabiles. & ingenuas introducere.
Qđ nos etiã plurimũ admirantes. sci
mus tñ uos hoc racionabili causa face
re. cũ ñ ignoratis ipsũ dñm in primiti
ua ecclia piscatores. modicos & paupes
elegisse. ac beatũ petrũ conuersis ptea
ad fidẽ gentib⁹ dixisse. in ueritate com
pi. qđ non ẽ psonaꝝ acceptor ds. uerboꝝ
isup apli ñ immemores. ad chorintheos di
centis. ñ multi potentes. ñ multi nobiles.
si; ignobilia & contẽptibilia huj⁹ mundi
elegit ds. Oĩa quippe pcedentiũ patrũ
institута. quib⁹ cunctos spuales⁹ mari
me iformari decet ppositi nro pfectan
tes. ura etiã uulta & sca ee oĩno scim⁹.
Tanta nãq; o sponsa xpi uenerabilis. q
suetudinis ure nouitas. exiguitatis mre
modulu longe icompabiliter excellit.
atq; ñ modicam admirationẽ nobis in
cutit. Igit⁹ nos tantillule pfectib⁹ uris i
time cgaudentes. de hac re tam aliquid
a uobis certi⁹ expiri cupientes. luras nras
scitari ure placuit dirigere. humilit⁹
ac deuotissime obsectantes. quatenꝰ eius
auctoritate talis religio adaugeat⁹. dig
nitas ura in pximo ñ dedigneturꝰ nobis
rescribere. Valete. & in orationib⁹ uris
memores nri estote. Responsum hꝰ
Fons unus dicit. Mulier uerecundis.
intra cubiculũ lateat. ita ut magnam
uerecundiã habeat. quia magna pcu
la horribilis lasciue serpens in primã
mulierẽ sufflauit. Quom⁹ forma muli
eris fulminauit. & in prima radice radi
cant. in qua formatũ ẽ hoc. in q̃ omis ere
atura latet. Quom⁹ in duab⁹ partib⁹. in
altã parte scil expte facture digiti dei.
& in altã supne pulctudinis. O qm̃ mira
bilis es. que in sole fundamentũ posuisti. &
tertã supalti. Paulus em̃ apls qui in sũ
ma uolauit. & in tia tacuit. ita q̃d ñ reue
lauit qđ absconsũ sunt. hec adtendit.
Mulier que subiacet uirili potestati ma
riti sui. illi cũncta in pma costa mag
nã uerecundiã habere debet. sic q̃d non
debet dare aut reuelare pcomũ pprij
uasculi uiri sui ad alienũ locũ q̃ ad illã
ñ ptinet. & hoc faciat in uerbo illo qđ
dñator terre dixit. Qđ ds iunxit. ho
mo ñ sepat. in irrisione diaboli. ducti.
Terra sudat uiriditatẽ graminis. usq; du
ea hiems supat. Sua enim pulcritudinẽ
floris illi aufert. & uiriditatẽ sui floris
tegit. deiceps ñ ualens se reuelare quasi
ñdũ aduerit. qua hiems illã abstulit.
Ideo mulier ñ debet se in crinib⁹ suis sub
leuare. nec ornare. nec erigere in ulla sub
limitate corone & auri ulli⁹ rei. nisi in uo
luntate uiri sui. sedm̃ q̃d illi inrecta mẽsu
ra placuerit. hec ñ ptinet ad uirginẽ. si;
ipsa stat in simplicitate & in integritate pul
cri paradysi. qui nũqm̃ aridus apparebit.
si; semp in plena floriditate floris uirgę
pmanet. Virgo ñ habet tegmen crinũ
uiriditatis sue in pcepto. si; in ppria uo
luntate sua p sũmã humilitatẽ se regit.
qm̃ homo pulcritudinẽ animę sue absconi
det ne accipit⁹ eam p superbiã rapiat. Vir
gines in spũ sco iunctę st⁹ scimonię. &
aurorę uirginitatis. uñ decet illas p ue
ste ad sũmũ sacerdotẽ sic holocaustũ
dño dedicatũ. Quapp⁹ decet p licentiã &
reuelationẽ in mistico spũamine digni
di qđ uirgo candida uestẽ induat. in cla
ra significatione desponsationis xpi. u
dens q̃d integritati mens ei⁹ soli

220

detur. ꝯsideranſ etiã quis ille ſit cui ꝯ
iuncta ẽ ſiẽ ſcẽptũ ẽ. habeat nomẽ eiꝰ ꝯ
nomẽ patriſ eiꝰ ſcriptũ in frontibꝰ ſuis.
Et uerũ. Secuntur agnũ quocũq;
ierit. Deus etiã habet ſcrutiniũ ſcru
tantiſ in omñi ꝑſona. ita ne minor
ordo ſup ſuperiorẽ aſcendat ſiẽ ſatanaſ
& primuſ homo fecerũt. qui altiꝰ uo
re uoluerũt qm̃ poſiti ẽent. Et quis ho
mo congregat omnẽ gregẽ ſuũ in unũ
ſtabulũ ſcilicet bones. aſinoſ. oues &
hedoſ. ita qđ ñ diſſipent ſe. Ideꝰ & diſ
cretio ſit in hoc. ne diuerſus populuſ
in unũ gregẽ congregatuſ. in ſuꝑbia
elationiſ. & in ignominia diuerſitatiſ
diſſipet. & ꝑpetue ne honeſtaſ moꝝ
ibi diruꝑatur. cũ ſe iuicẽ odio diſtamãt
cũdo altior ordo ſup iferiorẽ cadit.
& iferior ſup altiorẽ aſcendit. quia dñs
populũ ſuũ in tra ſicut & in celo diſcer
nit. uidet angloſ. archangloſ. troniſ. do
minationeſ. cherubin & ſeraphin diſcer
neñ. Et hi omñ adeo amantur. ſ; tam
equalia nomina ñ habent. Superbia primi
peſ & nobileſ in ꝑſona elationiſ amat. ſ;
cũ ipſã iterimit illoſ odit. Scriptũ ẽ.
Deus potentes ñ abicit. cũ & ipſe ſit poteſ.
Ipſe autẽ ꝑſonaſ ñ amat. ſ; opa que ꝗſtũ
habent in illo. ſiẽ filiuſ đi dicit. Illeuſ ei
buſ ẽ. ut faciã uoluntatẽ patriſ mei. Vbi
humilitaſ. ẽ. ibi xp̃c ſemꝑ epulat. Et idõ
neceſſe ẽ ut illi homineſ diſcernant. qui
pluſ uanũ honorẽ q̃m humilitatẽ appetũt.
cũ hec uideñ que illiſ ſuperiora ſũt. Mor
bida etiã ouis abiciat. ne totus grex con
taminet. Deus bonũ intellectũ hominib;
infundat. ne nomẽ ipſoꝝ deleatur. Bonũ
enim ẽ ne homo montẽ apphendat quẽ
mouere ñ poterit. ſ; in ualle ſubſiſtat
paulatim diſcens qđ capere poſ. Hec dicta
ſũt a uiuente lumine. & ñ ab homine.
Qui audit. uideat & credat uñ ſint.

Abba ſce Glodeſindiſ. hilpegardi:
Cariſſime ſibi in xp̃o ſorori dñe. h.

d. abba q̃muſ indigna ſcẽ. Glodeſindiſ
in meri. ſaluteñ in uero ſalutari. Qua
de gra ura & benuolentia multũ ꝑ
ſumum. nolum uos latere qđ in periclo
magno poſite ſumꝰ. diu multoꝝ regere
animaſ cogimur. que nobis ñ ſufficiũt.
Inde ẽ qđ ſcitatẽ uram rogam attentꝰ
& obſecram in dño ihu. quatenꝰ iſcitã
ram uitiſ uriſ ꝯfirmare & exhorta
ri curetis. quid facere debeamus. uel
ſtare in obedientia nobis iuncta. uel ce
dere. ut alia ſuccedat & melius agat.
ſiquid dñs ihc ide uobis reuelare dig
nabitur. Valete. & ꝑ deo dñm ꝑme orate.
& beneplacitũ uriñ in eto reſcribite.

Responſum hilpegardis.
Mons ſyon altiſ ẽ. & umbra ipſius
in ualleſ extenditur. altitudinẽ
ipſi' ſic oſtendenſ. Altũ etiã montes in hac
pegrina terra ſũt ꝑ quoſ ipſa firmat.
& qui ꝑ populũ ad itinerẽ pueri ſũt.
In altitudine ſyon. & aliꝝ montiũ pla
ti & magiſtri qui firmamẽtũ eccle ſũt
deſignant. & diſcipli filie ſyon nomi
nantur. ſ; ſi mons iſte caderet. uel ſi eũ aliq
deſtrueret. magna ruina eẽt. Vnuſquiſ
quiſq; qui in magiſterio ẽ recte ꝓuideat
quoñ ſe ipſũ deponat. & q̃m ꝑ alioſ de
iciat. Nam ſiẽ montes plurimuſ ad de
fenſionẽ inimicoꝝ ſuoꝝ ſũt. ſic etiã q
in magiſtio ſtant. ꝑ doctrinã & obe
dientiã que eiſ in dño exhibet. defen
ſio multoꝝ. ab inſidiis inimicoꝝ ſuoꝝ ſ.
Vnde unuſquiſq; magiſt q̃dam uer
ba doctrine ꝓferre poſ. unde ꝯtem
tionis q̃m de manu đi accipit ñ abi
iat. quia ſepe lutũ luto abiciẽ. ſicut
magiſt ꝑ diſcipulos. & diſcipli ꝑ ma
giſtrũ abluunt. Propt̃ metũ enim diſci
pulorꝝ ſe affliget. & aliorũ ꝯtorib' iqui
etoꝝ diſcipulorꝝ punit. & ſimũ ma
giſtrũ qui eũ ſic ꝑceſſit unuit. Et
dicet. Precepta tua eiſ oſtendi. Et etiã
Et etiã dicet. Qui habet aures audien

di auchat. Inhis eñ dice. ne ꝑ̄ nebu
lā micilitudinis discipulaꝝ tuaꝝ nec ꝑ̄
ꝑ̄ tediū laboris tui fugiaſ. Nā mul
ti plus ꝑ̄ tedū laboris. qm̄ ꝑ̄ ne
cessitatē illa qđ discipulos suos uincere
ñ possunt fugiūt. Clara aut̄ dies qnā
tempestas ñ obnubilat. gaudiū plenū
habet. Illā acđa ante casū habuit. Si; p̄
mus fallax deceptor ipsā diē ei ꝑ fug
gestionē suā obnubilauit. in qua septē
plage sūt que animas uulnerāt. Prima
plaga uana gla ē. que hoc ad se colli
git qđ nec meruit nec seminauit. &
qđ ei a dō donatū ñ ē sibi ꝟstituit.
Hoc prim' deceptor docuit quia ipse
idē fecerat. & idō uana gla dīm non
querit. Secđa aut̄ ē qđ homo sentit
quia peccare pot̄. & īde delectationem
carnis ꝰ thesaurizat. & de gustu ipsā
delectationē amplectendo osculat. Ter
cia ruinā cū magnis doloribꝰ in sequa
tus moribꝰ edificat. ita qđ homo uiuit
quasi dō mortuus sit. & qđ etiā uxor spe
rat qđ ds eū sciat. Si; quarta fallacia ē.
ꝑ qm̄ homo de p̄dictis peccatis se excusat
& defendit. ita scilicet qđ tam piculo
sa ñ sint ut ei ostendant̄. atq; idō ita
odiosus ad homines sit qđ nemini con
fidit. Quinta supbia ē que dicit. quia
homo ꝑ̄ carnē humanitatis sue de
peccatis se abstinere ñ possit. & idō in
quietus ēet qđ a carnalibꝰ desiderijs
recederet. hanc legē supbia in remeri
tate sibi ponit. uñ & nullius respectū ad
dīm habet. Et sexta plaga ē qđ homo sa
lutē suā a creatura querit. & ab ea postu
lat ut ipsi unāqm̄q; rem ostendat. &
ita creatorē suū in irrisione habet & m
chil ab eo querit uelut ipsū adiuuare ñ
possit. Septima ut plaga ē idolatria ser
uitus que diabolū adorat & dīm ostemp
nit. Et ista septē uicia quasi multicia ꝰ
subdita in negocijs suis sup numerū
ramorū arboꝝ habent. quia omia hec
in ūisgressione cōmestionis qđ acđa come
dit latuerūt. idoq; ds ad eū dixit. in q̄
hora comederis morte morieris. Ideuco
ds hoc p̄ceptū ei constituit. ne diabolo
qđ simile faceret. scilicet qđ sine p̄cepto
ñ eēt sic ille ee uoluit. uñ nullus homo
ꝑ̄ primā suggestionē diaboli qm̄ acđa
suscepit in hac uita securus ee pot̄. Unde
o tu filia di fortissima armatura septē
donoꝝ spūs sci te circūcinge. cū quibꝰ hec
septē uicia tibi subiciaſ. ne de ipsis plan
gens uulnereris & ut probus miles ꝓ
tissima bella ea supando surge. quatenꝰ
in eternū uiuaſ. Deus in speculo saluatio
nis te o filia uideat. Haxecha abba de eiꝰ
Amantissime dñe ebdal. hildegardi.
Abbđ. diuinarū ac ueritissimarū
uisionū sacratissimo munere diuinitus
illustratę. h. de exechdal solo nomine ab
batissa. sup efferuentissimū ꝓfectę cari
tatis donū. Eloquia uīa mi dīna. ab
illa scitissima anima uīa. ab illa celsitu
dine ꝰtemplationis uīę tanqm̄ de uer
tice eñoꝝ colluū defluentia in ꝓfundis
simā ceteraꝝ comualle animaꝝ. quasi ym
ber ~ sup herbā & quasi stille super
gramina rigant eas. ifundūt eas & ger
minare eas faciūt germ̄ sine spina. ger
minare eas faciūt supnoꝝ desideriorū
uiua germina usq; ad tronū gle fum
mi di miro odore ꝓfluentia. Opto q̄
ego ancilla uīa lutas uīe scitatis īuueri.
& alloquio dulcissime cōsolationis uīę
tanq̄. leuis aure flatu refoueri. Nā mi
mat̄ & dīna. omis spes & securitas & refu
gū ac tutela mea in uīa ꝑ dīm manuta
te dependet. idoq; ad uos sola recurro
& me cōsilio & auxilio uro ꝑt xp̄m cō
mitto. Posco q̄ iterū supplicit̄ dep̄cor
muscdiuer. quatenꝰ ꝑ me dīm exoretis &
q̄d m̄ agendū sit. ꝑ plurib' excessib' meis
quib' & in onere nominis m̄ ꝓpositi seu
in aliis ūisgressionib' delmq; ut sup' de
p̄cata sū benigne ꝰsimueris. Timeo enī

Te ualde ꝓmesco. me offensā di ī curre re. Valete. Responsum hilvegardis. In uera uisione. hec uerba que ꝑ̄ ammonitionē magne necessitatis ardenti desiderio ame querebas. audiui. Valde gloriosa laus ē. ubi fidele magistrum habes scilicet que cū clipeis & loricis atq; aliis armis custodes turris positi sint ut cont̄ illos pugnēt qui turrim ipsi' destruere uolunt. & que ciuitatem suā probis militib' ita munuit. ne muri ipsius ab īmicis comꝑhendant̄. & ne ostiū ei' ꝓfidis speculatorib' apiat̄. ipsiq; īnficiant̄. Isti homines in beatitudine sc̄t. Qui aut̄ sic ī faciū squalidiores uultus sc̄t. qui ꝓ seipsos & ꝓ pecora sua nullas suas sapient̄ ꝑcurāt. ne in pascuis suis deficiant. De his dicendū ī ē. Que ē ista que ascendit ꝑ desertū sicut uirgula fumi. ex aromatib' mirre & thuris. & uniuersi puluueris pigmētarii. Hec illud. Quā pulcri sūt gressus tui in calciamentis. filia principis. hoc ē. Qui in exilio huius seculi qđ ꝓ desertū ītelligit̄ uoluntati suę cōtrahit. & in opib' suis suspirando ad dīm ascendit. sic̄ sc̄ptū ē. Ascendit fumꝰ aromatū in ꝓspectu dīm mortificationē carnis s̄ eligit. uī & de fumo aromatū. & de mortificatione carnis oīs uirtutes in eo crescunt. quib' mūq; saturat̄. Ita qui hoc facit. de suprnis cum bus angloꝝ & scoꝝ dicit̄. Quā pulcri sūt gressus tui. id ē studiū in quo in ista mortificatione ambulas. filia principis. S;. ab ore ꝓphete iste abiciendus ē qui nec frigidus nec calidus ē. quia nec in tremis nec in celestib' quicq̄m laborat. si; cum locustis assimilo. que nec cū uolatilib; recte uolant. nec cū animalib' in terra recte ambulant. si; que similes turbini qui cito deficit. sine utilitate uadunt. O filia sacri nominis aures tuas api & diligenti corde ꝓposita signa huiꝰ para bolici sermonis audi. uidelicet quam magna gla in sūma laude de turrib' huius ciuitatis ita cōstitute sunt. Turris ciuitatis ista. caritas cū concordia ē. Et quare turris nominat̄. Qua de altissimo dō ipsa fons saliens omnē terrā circuens fluxit. qm̄ ipse dns oīs creaturas in plena caritate ita disposuit. ut nulla necessitas in eis sit. Unde dicit ꝓ sci homines in quib' caritas habitat. nulla necessitate deficiunt. qua corda eoꝝ mansuetudine & pace uelut flumen odore balsamu circūdant̄. quapr̄ & antiquus serpens eos discerpe ñ pot. qm̄ ut ferens odor ab odore balsami segregat̄ ē. ita diabolus caritatē fugit. & i cauernā se ab ea abscondit. Ubi aut̄ sci homines in quib' caritas ñ habitat in nomine dīn o gregati sūt ciuitatem que sine turri ē. & pulcris domibus que sine celsitudine sūt assimulantur. uī in hac ostensione pecunia mistice & regule. quia firma habitacula ñ habēt despoliant̄. idoq; etiā sepe destruuntur. qm̄ ut turris ciuitatē. ita caritas oīs uirtutes ornat & sustinet. Uirtutes caritatis qui in turrī positi sc̄t. obediencia fides & spes s̄. Obediencia clipeo armis datur quia semp subdita ē. & fides lorica īduit̄. qm̄ oīa bona que oculis mūqm̄ uidit probat. Spes aut̄ celū cū oīb' ornamentis suis ꝓ fide amplectitur. si; fides ꝓ obediencia dīm semp aspicit. ita faciens ut ei ꝑcepit. Deus enī caritas ē. qua oīe opus suū pūm ē. si; ꝓ humilitatē de celo descendit ut captiuos sibi liberaret qui caritatē reliquerūt. quib' ipsū ñ cognouerūt. Hoc ꝓ humilitatē fecit. & idē exemplū nobis reliquit. Quoniā Qñdo ꝓpriā uoluntatē nrām in officiis huius seculi relinquimꝰ. ꝑ uestigia ei' ambulam'. qñdo aut̄ in nomine ei' in unū gregē congregamur. queadmodū ad aquā ita alia uolatilia congregant̄. ita abrahā imitamur qui populū suū & regionē

patrię sue reliquit. atq; ꝯmandationē sc̄am ꝑceptū ei' ꝓhomine ꝓhomine qui ē ꝓpnis obedimus. in beatitudine stelle multiplicamur. ita he ꝓ angelīs suis ꝑ ꝯmā rem sc̄am incarnationis ꝓ nobis nos ꝯputantes. laboramus. Etiam hoc facimus probis militib' ꝓ humilitate ꝓ pampratē nrām ꝓpr̄ a carnis. & inimicalia homines a nobis abiciamus. carnes similes nobis ñ sp multa malicia sup eos mal & innocentes falsū rel ni si hi probi milites sūt ubiq; custodiūt. ita regule & conuersatio delectet ociosis & inc ꝓficiat. & ne ostiū pa reprehendet. qm̄ si hoc fa nri relatē. & inimici nri nam secure ambulant. ad illos qui semp errant hoc qđ hominis ratio petit & eligit nolum'. q ꝯmē & eligim' utilitora & ita sanctarores sūt qui cum salutē suas destruūt. qua qui sci medici nri in re angelando & in orando fi mali' ostentata s̄. repudian ē suā ꝓ dō qui ipsos creat ꝑ filia sermonē. nē auc sanc probis militib' placua ꝯmanū me obdormuer̄t. ꝓprietatē uoluntat̄ ducti sūt. qđ tu ta tua tam arcte sē qđ u ne; de somno tuo surge uis rue scilicet ꝯsuetudi

patrię sue reliquit.' atq; in aliena re cir
cūcisionē secūm p̄ceptū di p̄fecit. S; q̄ndo
p̄ hominē p̄ hominē qui nobis similis
ē p̄ceptis obedimus. in benedictionibus
sic stelle multiplicamur uelut etiā ds
abra he p̄ anglm suū rep̄misit. quia alt
enā rem secūm ī carnationē suā requirim̄
p̄ michilo nos cōputantes. in spūali uita
laborantes. C̄ cum hoc facim̄ turrī nrām
probis militib̄ p̄ humilitatē undiq; mu
nim̄. probiq; milites sum̄ cū uoluptatē
hui' sči supamus. & furorē nr̄e uincim̄.
& pauptatē nrām p̄p̄ amorē xp̄i tole
ramus. & ī̄micalia homicidia odij &
iūdicię a nobis abicimus. & cū alios pec
catores similes nobis ī̄ spūmus nec in
iusta iudicia sup eos iudicam̄.' & sup iu
stos & ī̄nocentes falsū testimoniū ī̄ q̄ri
mus. hi probi milites sūt. qui ciuitatē
nrām undiq; custodiūt. ita ut muris
sc̄e regule & conuersationis nr̄e ab ī̄imi
cis indelicet odiosis & iūdiosis moribus
ī̄ p̄fodiat̄. & ne ostiū pacis p̄ contēptu
nē repudiet̄. q̄n si hoc fit. clausula ostij
nr̄i relevat̄. & ī̄imici nr̄i in ciuitatem
nrām secure ambulant. Et ne simus
cū illis qui semp̄ errant corde sc̄ē dicen
tes. hoc q̄d hominis racionalitas nobis
ponit & eligit nolum̄.' quia que nos po
nim̄ & eligim̄ uiliora & nociua sunt.
Isti iūdiatores sūt qui ciuitatē nrām p̄
iūdias suas destruūt. quia que de anti
quis sčis medicis nr̄is in ieiunando. in
uigilando & in orando siue in aliis ut
utilib̄ structura s̄. repudiant. & uoluntā
tē suā p̄ dō qui ipsos creauit eligunt.
O filia sc̄ēmonię.' nē audi. Turris tua
sine probis militib̄ uacua ē. & custodes
ciuitatis tue obdormiet̄. & maxime
p̄p̄ proprietatē uoluntatis sue ī̄ia
quositatē ducti sūt. q̄d turris & ciui
tas tua tam aride sē q̄d unx̄ desiliunt.
Itaq; de somno tuo surge. quia fumes
nauis tue scilicet ēsuencio sc̄ę uersa
tionis ñdū rupti sē. In magna enī stul
ticia rumores morū te occupantes qui
tibi ueniāt queris. s; hoc t ñ expedit.'
quia sic in desertis habitaculis magni &
parui & ceci mures sē qui uestimēta homi
nū corrodūt. ita p̄ hec omnis ēsuencio sca
discindit. Maiores mures īquietę mentes
impietatis sē. parui u stulticiā que a ua
ritatis nocturnalis ē significant.' ceci
aut̄ uanitatē huius sči que a luce iustitię
ceca ē ostendūt. Ih̄u in euangelio sc̄ptū ē.
Omne regnū in se ipsū diuisum.' desolabit̄.
Nunc aspice in quanto ardore spc̄ sči plan
tata sis. & q̄d ministerio suo in te carere ñ
uult. & p̄mū regulā beati Benedicti ceteroq;
magistroꝝ diligenti corde adtende ut ī̄
peas.' s; ut in eternū uiuas. Vos aut̄ o cun
cti magistri p̄dicete ne stultis agricolis
illis similes fitis. qui cū aratrū p̄ se ipsum
recte ambulante uiderūt gaudiū habēt.
cū aut̄ curue īcedit tectū habent id rec
te uertere. C̄auete etiā ne paterfamilias no
bis dicat. ī̄utiles m̄ estis. quia uilicationē
mām ī̄ recte p̄fecistis.' s; solliciti ꝑfidetate
que necessitas. & que aduersitas subditoꝝ
uitioꝝ sit.' & cū omni solliciturdine eas p̄ueni
te. Sacerdos quida. hildegardi.
Hildegardi magistre sponsę xp̄i di
gnissime.' B. di gratia licet ī̄digni
di sacerdos & peccator. ītime dilectionis
& omnium obsequij deuota certitudinē. Te
det me uite mee.' quia replet̄ sū amaritu
dine. Et quia p̄positū cuī consecia es uirgo
sčissima expectando quosdā fideles amicos
meos adhuc differo.' ita mea ut p̄phetices
utar uerbis undiq; septa ē spinis & mace
ria. Verūtamen flagella que p̄ omnia erudi
unt ut sint penitus ñ remitto.' s; quia cū rep
tatione p̄uentū ñ faciunt ne succūbā
& ad finē p̄positi ñ uenā ualde p̄timesco.'
ñ q̄d ex consolatione tua q̄m frequent
aspicio. plurimū ofidens cor meū & in
ter peccata & erūpnas letificat̄. Quap̄t̄
uirgo deo deuota. nos omnis p̄t dīm adte

371a

suspirantes sumopere petimꝰ. querimꝰ. pulsamꝰ. quatenus absolutis ꝓcibꝰ nullo modo desultas. donec locū certū habitationis nobis. aut si id tibi nō placuerit ī dīm iudicatur. saltē nē discretū religionis ordinē misericors ds tibi ꝑ nobis misericorditer dignet. Ista dīm ꝑ te ordinasse nō dubitū ee nos credimꝰ. tu re expta es. Hic enī nullus finis fine causa. Et idcirco sicut animā meā occultoꝝ dī iudicio ab angustiis ex parte liberabas. ita nō omis ꝑ dispositū intra a dō modū liberare a dubietatis errore debuta ꝓcaris nō diffugias. De cetō litteras tuas de his & aliis ue hemēter desidero. Preterea librū tuū transscribere multū cupio. Responsū hil

Hec dicit spē. laude degnissimū ē & mirabile. qđ peregrinus ad patriā festinat. O qm magnus luctus & meror mē cunes & notos illi qui cū ipso epulabant & ludebant tē orē. & o qm valde erubescēt lasciua qđ sodalis ipsoꝝ reliquit nascitū qđ cū ipsis portabat. Respice qđ in oculo unientis ī magno studio punctus es. sic mitissimus pater ouē suā requirit. Socii qui in latitudine ociosi sedent. mutuā pacē habent. fortissimus autē miles in magnis turbinib⁹ ē. Sta in tua rectitudine. & ꝑpara animā tuā ad pugnandū cū illis qui semp in legatione regis militāt. Vide ꝙ si aliquod volatile scarabeorū a sociis suis recederet. & in altū respiciens ad sole volare ceperet. omis turba muscaꝝ illaꝝ irrueret in illud. volens ipsū opprimere. si; sol regeret illud lumine suo ne ipsū ultra videret. Et sic auffugeret. Tunc omis turba illa scandalizaret. & sic illud probus miles efficeret. Deus manum suā tibi porrigat ut vivas in eternū. ubi sol nō obscuratꝰ.

Sacerdos quida

Omnē hilde. religione. sapientia. disciplina. moribꝰ. postremo. oīm utriusq; hominis

virtute probatissimē. ille sutus ꝓmittit. ij. in sexta cū marta laborare. in septima redintegrari. in octaua cū maria iocundari. Quom me dīna dilectissima ab aspectu & colloquio tuē dulcedinis in oīm melius sapore gratioris tādiu subtraxisse potuerī. uel meritis saltē nos visitasse dubituleri. memet ipsū satis admirari nequeo. totūq; si paruitatis meē delictē deputo. Ita etiā pietatē huiusmodi mea in concussa te qđ absit offendisse valde timeo. & merito. quippe quē antea nec voce nec habitu. nec facie. nec diu etiā fama agnitā ut ꝓmū uenu qđ factu ꝓficisce gtiā uri benignissime recepistis. & tam tim uri colloquij participatione quod magnū duco recreare dignata estis. ve rū qua peniteat. ignoscetis. Animꝰ enī meus mīqm ī prompt⁹ fuit. facultas ū defuit. Promitto & si quid uere promittere possiū. me si ds facultatē dederit cfestocius emēdaturū. Interī autē in orationib⁹ uris. p deo mei miserrimi peccatoris memor ee dignemini.

Responsum hilde garii.

Qui vita ē. hec verba ostendit indicens. Tu similis es aque que movetur in tepefacte. & que iterū deide manet in tranquillitate. Victoria tibi data. habenē ingrederer adire si; tu cedis me qñdo faciem mitis tue. absconditus. ita qđ dubius es ī habens volantes pennas mise curitate. ubi ī es in amplexione contēptus mundi. O homo cito uenet tibi retrectio. si pulueē cineris ate ercenis dicens. Si ī possiū stare in sole. nolo tamē me abstrahere de luto pulueris. & nequē meā abluere de ueteistudine morum huiꝰ seculi. Tunc columba dabit ē ungulā. & vultus tuū vertige. Hē surge. & ambula. ne in etīmate. Monachus qđa. hil.

Domine serenissime ac vere beate ih. spū dumē visionis decorate.

226, 27

228, 29

monachorū sē Benedicti
disciplinā sacerdos. G. deuo
tionē cū oīa humilitate
qm confidit in dīno itel
& fidelis in dilectione ac
qm donū & pax ē electi
sēa docta. ꝓ ei supne sapie
tie relatione uerācica in
& credo cōpleta. Qđ enī i
tantib⁹ inemo fidelissime
uerbū impossibile nō sit
animā qm rumore vulga
nis scās tuas revelationes
ñ dubitam. Scio itaq; tu
fiducia tuā in dīno posu
spūs intellexisti. & quia fide
me acquieuisti. domū du
ejm celestis cōsolationis
dīe di acquisisti. Hē ñ
di mā. amplior in te
ētis mortalib⁹. ideo ñ cēpt
modo. si; soli di grām fe
modo simplex rogo ut m
nos dimec. unū ex meis
cumpnere. Considera & q
millammutatis orēpnas
ei pces meas te oro clemē
te ꝑ delictis meis apud
& cōsil tuis pcib⁹ iuta mea
gligentias meas admone
tēsa tuę correptionis. Ita a
tabilis. correptio tuę dul
si. Ergo ī dignū me iudic
amq; amantissimo. si; erec
marmore ate recipe cupio.
q; quē cuncta pterita psen
ꝑsas. enā tibi parere secu
ere nūqm iudi dīe m dū
di mā pscriā puenire. I
cel pcib⁹ icedere. p sola uer
mone. & nimis iocundū
tūte. si uel tuas excellen
si aliquas tuę beatitud
ꝓpe. Ompe patē. ꝓ u

monachorū sēi Benedicti ihīm. qmmus i
digmus sacerdos. G. deuote seruicīū obe
dientie cū oīa humilitatis subiectione.
Qui confidūt in dño ītelligent ueritatē.
& fideles in dilectione acquiescent illi.
qñ donū & pax ē electis dei. Hec sacro
scā dicta. p os supne sapientie edita. mul
tor relatione uerídica mte fore cognou
& credo cōpleta. Qd' emī sacris sēptuis tes
tamīb' īuemo fidelissime teneo. qd' ome
uerbū impossibile nī sit apud dīm. Iger
famā qm rumore uulgante agnouī. qm
mis scās tuas reuelationes nī uideri. ueras ee
nī dubitau. Scio itaq; in ueritate. qd qa
fiduciā tuā in dño posuisti. ido ueritatē
ipse ītellexisti. & quia fidelis illi in dilecti
one acquieuisti. donū diuine reuelationis
& spm celestis cōsolationis suscepisti. & pace
elector dī acquisisti. Hē ū quia omipoten
tis dī mīa. amplior mte ē īuenta qm m
cētis mortalīb'. ido nī cēptando neq; sup
biendo. s; soli' dī grām simplicit̄ p te dep
cando. supplex rogo ut memor sis illius
nocis dīuce. unū ex meis pusillis nolite
contēnere. Considera q̄ ne inīcās mee
pusillanimitatis strēpnas. s; p amorē ihu
xpi p̄ces meas te oro clemēter exaudias. &
ut p delictis meis apud dīm mītuemas.
& scis tuis p̄cib' mitā meā subleues & ne
gligentias meas admonere digneris p
lītās tue correptionis. Valde enī m ē op
tabilis. correptio tue dulcissime caritā
tis. Ergo īdignū me iudico munere tue
care amantissimo. si credulitatis mee
mercede aie recipe cupio. Credo enī p spm
p quē cuncta p̄terita p̄sentia & futura
p̄spicis. etiā tibi patere secreta mei cordis.
Vere nūqm uidi diē m dulciorē. qm ut
ad tuā p̄sentiā puenirē. Malle nāq; nu
dis pedib' īcedere. p sola uerborū tuorū ad
dītione. & nimis iocundū m eēt atq; op
tabile. si uel tuas excellentissimas uisio
nes uel aliquas tue beatitudinis lītās me
reier percipe. Omne pat̄. p uirtutē sui
filij dñi mri ihu xpi & p cooperationē spc
sēi. īcolomē & longo tempe dignet̄ conser
uare. ad correctionē sē sue ecclie. Re
gnyr mueni sponsum hilde gardis.
dicit. O homo. riuuli fluunt de me ad
mīditatē mītis tue. S; mens tua ē ligata
& etiā acuta. p ueisimilitudinē morū in te
nebrositate dispsi uenti. Occulte etiā cogi
tationes tue in mente tua decipiunt te. &
gustus opis tui mīdū tangit te. S; multus
desideriorū tuorū iudet ad me p gaudiū
ascensionis. qd' ñdū potes in ope tuo capē.
Valde bona sūt desideria. que turrī edi
ficant in altitudine suauitatis bom odo
ris. Unde gaudent angli dī ppt̄ opa fac
turę digiti ipsi'. que opa dīm gustant
rūpendo cibū nequitie peccatorū. Hinc
tu o miles esto fortis in pho qmdiu uiuis
in corpe tuo. quia īimicus tuus ñ fatigat'.
& pugna ñ deficit. Talia sint opa tua ut
mitissim' pat̄ sup te gaudeat. & ut ver
bū ei' animā tuā clarificet. & igneus ama
tor ungentū salutis ē īfundat & uiridi
tatē floris sapientie. Baldewinus mo
nachus. hildegardi
Amantissime ac desideratissime dñe sue ac matri.
h. Bald' peccator p̄t hanc uitā fragilem
& caducā. permitt̄ gaudere cū xpo dño.
Beatū me fore existimo. si litt̄is scitatis uīe
cōsolari p meruero. S; quia prudentis me
dici ē. sepius uulneratū hominē uisitare
& carnē supfluā & putrida resecare. ne p̄t
modū deterior fiat corruptio. si caute &
diligent̄ recisa ñ fuerit. rogo ut p amo
re pij redēptoris plagas uulnerū meorū
crebri' īspiciatis. ut nullū in eis p dī mīam
& ur̄m o filiū. ueligū correptionis rema
neat. O dulcissime mat̄ ac desideratissima.
iam diu desideraui in baculo meo uenire
ad uos. O dulcissima dña oculis cordis uos
semp ītueor. uobiscū loquor mīte & comū
ner. Scio quia do meo peccauī in ope suo.
cognosco me peccasse. orate p me. Non qro
trenū lucrū. ñ rem transitoriā. s; gtām dī

230, 31

mei.! & salutē animę meę. Succurrite m̄.
O quanti m̄ sūt orationū ūrarū continuata
p̄fidia. Ut q̄ a desiderio meo om̄no non
fraudarer. dīa mea satis facere m̄ uolens.
clementē hunc cū litt̄is ūris ad uos mittere
curaui. qui uos ut dn̄am & matrē. pio
cōplectū amore. Consolationē uitę p̄sen
tis & p̄petuā beatitudinē cū scis.! tribuat
uobis ds̄ aō. Responsum hildegardis.

Hęc in uera uisione audiui. Quinq;
operationes opus dī in homine habu
it. Prima ē qd̄ homo format ē. secūd qd̄ spi
raculū uitę accepit. tertia qd̄ intellexit qua
opari potuit. quarta qd̄ bonū opus fecce
rit.! quinta qd̄ malū cognouit. Hęc simul
tudo.! ad quēlibet hominē sic respicere po
test. Prima uice intelligit̄. qd̄ homo crimi
nū suor̄ cū suspirijs meminit quia inutilia
fuit. secūd qd̄ a crimin̄b' aliq̄nt̄ulis declinat.
tertia qd̄ ea ꝑficiendo apit. quarta qd̄ peni
tentiā agit.! quinta qd̄ se malo alienū fa
cit. & deo tu o homo in hys opib' quę deus i
homine operatus ē timēdo & treмēdo penite
tiā fac.! q̄m in aliqua parte opus ipsi' con
trauiſti. In audientia enī sacerdotis q̄diu
uixeris & possibilitatē habueris. aliquid
laudis in gemitu & suspirio dō exhibebis.

Magist̄ de traiecto. hildegardi.

Hildigardis salute nobilis xp̄i sponsa
suscepturā incorruptę uitę sponsa
tua. Quis. qualis. quanta. quom̄. unde sim
scilicet. h. magister de traiecto idigni. ex
p̄senti latore habeas cognoscere. Xp̄i bonus
odor quasi unguentū effusū de te longe la
teq; flagitis nr̄is idignus auribus spirando
influat. te supna usitatę gr̄a frequenti il
lustratione splendoris diuini celitus ita de
sup irradiari. ut ū m̄q̄m quęlibet causę
euentus & rerū exitus occulta dispensatio
ne di p̄fimtos. p̄ habitatē in te ei' gr̄am
tibi ꝯcedat̄ contēplari.! maxime cū hoc t̄
istanter flagitaueris reuelari. Qua de re
ego humilis & derelictus. uarijs doloribus ac
multimodis aduersitatib' exagitatus. m
mirū ineffabilib' ꝑpris tractib' ad puocan
tib' tuis me pijs p̄cib' ex intimis cōmenda
uisceribus.! p illū te testans qui te sibi ꝑpo
reconsignauit p̄cio. ut tuis uisib' laboris
me ei' clemēti bonitati studeas cōplacare m
defesso labore. Sū enī humiliatus usq;
quaq;. & usq; in finē contritus. tanq̄m nat
p̄ctū. & a facie oculor̄ ei' piectū. quia cr
cūdederūt me mala quor̄ ñ ē numerus.
& comphenderūt me iniquitates meę q
sup gressę sūt capitis meū sicut onus gra
ue. & sup hęc om̄ia sustinui. qui simul
cōtristaret̄ & ñ fuit. & qui ꝯsolaret̄ nec i
uenit. Vnde nec iam quidē temeritate nec
superflua curiositate. sed tanq̄m in camino
tribulationis excoctus. estuanti desiderio
ex tuis cupitis resēptis supplex & anhelus
expecto refrigerari. desideranti. ex ipsius
supni dispensatoris de statu uel exitu
meor̄ angustiar̄ p̄finitā sententiā ani
aduertendo expire. q̄m ante consilium si
nitatis ex ipsi' īspiratione suscepe. Sis an
te omnia & p omnia ardenter sitio ex te cer
tificari. si tandē in cetu saluandor̄ me
diuinitas p̄ordinauit cōputari. Vale.
gaude. uiue.! & fac nom̄ tuū in libro uitę.

Responsum hildegardis.

Multicū spiritū & uox sapientię. so
nat. Deus eternus ē. & in semetip
so hoc ꝯsilium habuit q̄d magnū opus fa
cere uoluit. ita ut omnia miracula sua
in illo p̄ rationalitatē sonarēt. Et in hoc
antiquo cīclo ualde delectabat.! quia op
suum plurima edificia bom edificare debu
it. Et sic ds̄ hominē fecit. Homo autē
imago di ē in q̄m ds̄ aureū spiraculū
misit. q̄d in se diuas suas īscientia bon &
mali habet. Altā celū sustinet. altā mate
ostendit. Ima celū sustinet. ita q̄ ds̄ ut
tutē potentię suę ꝑficit in aureo spiracu
lo hominis fulgentib' opib'. Ista autē tan
git flatū ingredimur p̄m īcipientis ma
li.! q̄d contr̄ dīm pugnare uolunt. Et in
his duab' uisis quinq; sensus hominis cū

sapientia scientia. intellec
ad magnū honorē cōpu
rentes ad laudē di post
spectu eius assistunt. Hy
di parue scintille in me
dulo lumine uite apparet
tando bonū desiderat. n
magno turbine occupatu
cū clara milicia surgit. &
mat. qm̄ grā di te tanq
sic etiā in scientia secreti
pores. Pectus a malo. &
a regnare it & in te quiesc

Bertolfus sacer

Hildegardi d̄o fam
hominesq; huj ten
q̄ nunqm̄. C. & B. sacerd
rabbi dei magnum. fie cepit
more p̄sistere. & tene
mentē qm̄ aspicit lucē
um. Exultatum & letan
q̄ dicta sūt nobis. scilic
Salutarū nobis. affuturā
gnetum.! & ñ dū itene
rabilem sum gram di p
dormit spantes in se. Hy
ter legatū nos t̄ nuntiat
plan. Verū quia mem
ta delecta quę a dñō di ac
sum ministres uersari cup
gnoramus.! ideirco te ma
ri in opportunitatib; in t
dam̄ p̄ nobis impellare
ut post dīm ꝯfidentū d
re ignoramus. Hec ista di
sup modū gnatos hu
ut.! si; ut scias tua apti
te dīm ꝯsolationē aliq̄n
ta ꝑpediunt. nobis īfir
ni dormeat. De qua t̄ dil
ri p̄fectum̄ īsinuare.! īmo
modū petitionis nr̄ę. qu
pidat. uolum̄ cōmitte

sapientia scientia. ītellectu & nolumtate
ad magnū honorē cōputati sī. sicut etiā
ordines ad laudē dī positi sunt qui m9
speculū eius assistunt. Hunc aūt o seruie
di parue fenestelle in meliore ma in splen
dido lumine mte apparent. ita qđ exop
tando bonū desideras. in altā ū ma in
magno turbine occupatus es. S; tu o miles
cū clara milicia surge. & turbinē hunc
nunce. qm̄ grā dī te tangit & monet.
sic etiā in scientia secreti tui ītelligere
potes. Declina a malo. & fac bonū. & ds
te requiret & in te quiescet. Curadus
& Bertolfus sacerdotes. hilvegī.

Hildegardi dō familiari. & sup
hominē hui temporis admiran
de. iuxta mū. C. & B. sacerdotes īdignū de
ruth delungun. fidē cepit in dī timore
& amore p̄fulgere. & tenebras mundi p
nuentē qm̄ aspicit lucē īcessantē illumi
nare. Exultauim̄ & letari sum̄ in his
que dicta sūt nobis. scilicet legationem
cōsolatoriā nobis affuturā. Et expectantes
expectauimus. & ndū ītendistis nobis. Vñ
etiam sum̄ gratū dī p̄stolantes. qui n̄
deseruit spantes in se. Hunc ū qua mit
tere legatū nos t̄ nullisth. facti sum̄ sic
desolati. Verū qua memimisse te cupim̄
do dilecta quēadmdū ad nouissimū hui īstrumēti in quo uelut rudes ac de
lucati milites uersari cupim̄ recta spe
speramus. Ideireo te mat̄ scā aduito
tē in oportunitatib; in tribulatione
istantē p nobis mpellare ut mas n̄as
in te post dīm ꝯfidentiū dirigat supplī
cit exoramus. Nec ita dicimus quasi
nos sup̄ modū gnatos hui facti pen
teat. sī; ut scītas tua apud misericor
de dīm ꝯsolationē aliqn̄ qua n̄a pec
cata p̄pediunt. nobis īsimus ne defici
am̄ obtineat. De qua t̄ diligentī aliqđ
n̄ p̄sumim̄ īsimuare. īmo mlto melio
ri modū petitionis nr̄e. qui scit qđ cuiq;
expediat. uolim̄ cōmittere. Ipse nāq;
aut. Scit enī pat̄ n̄r celestis quid nobis ne
cesse sit ante qm̄ petatis. qui singulis con
grua medicamina suis temp̄ib; nouit
nec desinit exhibere. Hoc tamē solū libet
exclamare. Ve ue tirene cause. Quando
cotā uidente oculo patris absconder se.
De cetō p̄positū nr̄m & sorores n̄as & oēs
recū cōmanentes in dño salutam̄. & ut
n̄r paupū suor memores sint deuote
rogam̄. Responsum hilvegardis.

Vox uidens dicit. O fortissimi milites
qui in nobilissimo ꝯflictionē bilin
guū cōtēdentis audite. Quales illi sūt q̄
in pegrinatione uta requirūt. & in exilio
alienū sī patris illū qua p̄t̄ dīm rehīrūt.
Illanus enī opantiū. diuicias s̄ semp p̄pa
rat. O quanta ē scītas! que in mortifera
peste uenenū concilcat. Hūc in euersione
peccati pulcher flos crescit. qui socius ē
angloꝝ. Vos aūt o filij pegrinationis cur
rite. & transite. & multas diuitias uobis
p̄parate. qua uidens oculus qui semp in
speculū columbe aspicit. uos uidet. Labo
rate enī & ne fatigemini p̄t̄ tedio falla
cis & prauo opis. qm̄ sol lucis uta eterna
uobis p̄parauit. & sollicite ad dīm currite
qua dies ei uenit. Et hominē illū q̄ con
strictus ē p̄t̄ dubietatē sua in multis ua
rietatib; sicut undans aqua multis p̄cel
lis sinite sic. quasi arborē que n̄ ualet
curuari sic urga. qua uoluntas ipsius
ad cura sua sollicite uidet. S; ipse hoc in
se ipsū considerat. Si culpabile crim̄ in
ipso n̄ euacuat. cura sui habeat. Vos aut̄
amatores mei currite ad me qua gemi
tū urm uideo ut aurū lucidū & robus
tū. & mentē nram letā & desideria bem
uolentie habentē. Imitate q̄ pugnā. ut
fortes uernaculi. Qui enī in exilio s̄ non
possūt habere certā uictoriā in corpore
manentes. si; fugere debent pestilentiā
naufragi mundi. & solidare columpnā
mītis sue cū angulari lapide. Ido o fortis
simi milites non fatigemini p̄ tuicissitu

373a

dmē ītrumēti. quia ds requirit agnos
suos mē lupos. Sacerdos quidam
Sacre di virgīm. h. f hildegardi.
Uenerabili sponse. ihu xpi. B. dei
gīa in treuerensi ecclia qualiscūq; sacerdos
quāuis sacerdotij dignitate īdignus. se ip
sū. Et si oculis corpalib' uos raro ospicia.
illa tamē nrē animē ammiranda potentia
que imaginatio dicit. cottidie multo nri
serenitatē in repsentat. & iocunda nri re
cordatione letificat. & ad di laudē me ex
citat. qui in diebus nris dignatus ē mani
festa ostensione atq; eudem exemplo p uos
declarare. qđ sacra sēptua cottidie recolit.
scilicet quom spe sēs castar ū luū ammas
in antiquis patrib' atq; in sēis di apostolis
hominib' īdoctis mutabilit locutus sit. Vi
det enī in qđ uos cū petro uoce dauid di
cere possitis. Qm ni cognou lutteraturā. i
trobo in potentiā dmi. p illā itaq; pie di
mitatis clemtiā que sacri nri pectoris
ītima. clarissimus suis radius īusitato in
plustrauit. uos obnixe depcor. ut mā o
ratione me miserū peccatorē adiuuare
uelitis. Rogo etiā ut p consolationē chm
nā qua supne unsiom frequentē ūnxa es
tis. m osolatoria uerba referatis. & qm
pē posim quos sub regimine sacerdotij
regere debeo benigne ūsumetis. Valete.

Responsum hildegardis.

Spe uertatis in mistico dono suo di
cit. hominē in se uulnera haben
tē. & ea cū oleo aspgentē. si tamē unsiū
unū in uulneribus suis sustinere ni nalentē
medicus cū mia frequentē unguat. nec
ferentē luorē in illo ee sinat. quia lepra
p sūmū medicū abstergit. ubi se homo
sacerdoti ostendit. Si multi uenūt ad
me cū uerbositate mtis sue. uolentes deis
citare cū uidentib' oculis que sit salus uul
neriū suoz & uolunt me tangere p linguā
suā in diuersis uerbis sudantē. Intior
mens eoz ī intelligit me. ita qđ educāt
consuetudinē eos absorbentē in puarica
tione antiquor uicioz ebrietatis fue.
Si dicunt. Amaritudinē correptionis
bibimus. & iquitatē mām extersimus.
Et ita nolunt relinquere malas suas
suas. Certe hi debent ligari. ne possint
se mouere p sclāres uias. qm iquitates sp
as deserere nolunt. Homo aut qui semp
cū dolore iquitates suas deserit. ita qđ
ī unlt in sordida peccata sepius dmerg
ī elt pdicto in ligandus si; in doloribus
suis ungnendus. in quociq; loco sit. Illag
nus enim medicus ungilantes suscitat &
dormientes corripit. & in malis suis pe
rantes occidit. Ido o tu medice. unus
duabus partib' prude que sit necessaria
necessitas. Sacerdos quidā. hildeg.

Domine hild. matri spi
tali. fiat. S. ecclie sue
rtimus. si; sup omnis peccatoz sordib' obfus
catus. cū martha dapes spuales ministra
re. & cū maria gaudia uite celestis ambi
lare. Gaudio gaudeo o mat spualis. uos
in conspectu dīu di nri graīm īuenisse.
lampadeq; felicis anime nre. ppter ipsi ad
uentū absq; reporis ulli fatigatione ar
ne sēi spe hactenus accensā habuisse. Vos
g o similia di quia cū prudentib' uirgi
nib' calcitatis integritate polletis. oculoq;
contēplationis circa diuinā claritatem
fixū uigilē habetis pusillanimitatis mee
pcatur demotio. ut facie dīu qm pur
fitatis cauterie nimis exacerbau nris ul
timus orationib' p me placare curetis.
Certus enī sū quia ds nr refugiū & ur
tus. uram p me libent dignabit exau
dire depcationē. & p sua pietate blasphe
mie spū p que nimis ītelxit anima mea ar
cuallatur longius fugato mq; ppt uos
iustificato. ī in eter mū fluctuationem.
Si; & alargiflua nra bonitate deposco.
ut p pseme lutāriū portitorē nre salutis
tutas paritatem mee referatis. Ipsi sci
monialib' monastice religionis seruatri
cib' tot de me dicite salutationes & ora

nonel. quor sūt in dom
nonel. Valete. Respon
Mens tua ut alesi ere
causā in qm nactu
natur. Inuenī enī nrī ple
gīa di ita imbuit. qđ u
multa bona capere potes.
is sūt. & de uirditate &
rtre & de aere & aqui
p sensualitatē habent.
placent fiat dyrit. in q
in genere suo peesit
Semel locutus ē ds. duo
potestas di ē & tibi dne
ualdes unicuq; uirta
& pfessionē suā omna
finel facit quando fiat
uo hec ītellexit. scilic
potestas sunt. qđ ds
dit. nrī & illi qui om
ma p incarnationē su
ddenda s. qm unicui
mnt. qui ea p penite
gnoscit. si; qui ea nec
ossere uult eicit. & ei
monē opum suoz. mtu
agīm. qui se ūiuste exalt
ūcrē, strauit. & etiā p
gr sbuictiā uane gle in
mundi misit. Nam nullū
nrī ostendit. Ipse enī prin
ū scientiā & sapientiā h
magnā maliciā suā hon
ndere nolunt & corrunt.
s homo p gulā ebri lapsu
ud di sacrificiū p peccato
bri & homo cū p scientiā b
ntatī peccasse recordat ad
& penitentiā in deo dem
o filii die & nocte dis
ntes. Udo parisiensis
Dñe hild. eximie u
V. parisiensis
gnus magister nomine

tiones. quor fuit in domo dñi eterne man
siones. ll alete. Responsū hilde gard.
Mens tua ut ales circuit. & unāqmq;
cautā in qm uadit disponit & di
rigit. Inueni enī tuū ꝙsecratū fuit. quia
gra dī ita imbuit. qđ ut tutus & alia
multa bona capere potes. Quidā ū uento
si suit. & de umiditate & humiditate
terre & de aere & aquis comphensionē
p sensualitatē habent. Deus aut ut sibi
placuit fiat dixit. in quo omīs creatu
ra in genere suo p̄cessit quoꝝ sēptū ē.
Semel locutus ē ds. duo hec audiui. qa
potestas dī ē & tibi dñe mia. quia tu
reddes unicuiq; uxta opa sua. Ham
ds p uisionē suā omīa creauit. & hoc
semel fecit quando fiat dixit. & in hoc
duo hec itellexit. scilicet quia mag
na potestas suit. qđ ds homini legē
dedit. uī & illi qui omīb' dñat' mia.
quia p incarnationē suā reddit que
reddenda s. qui unicuiq; peccata di
mittit. qui ea p penitentiā uidet &
cognoscit. si; qui ea nec uidere nec cog
noscere uult eicit. & eū in rectā retri
butionē opum suoꝝ mittit. Primū enī
anglin qui se iuste exaltauit in lacum
miserie ds strauit. & etiā primū hominē
ppt̄ stultitiā uane gle in carcerē huius
mundi misit. Nam nullū opus suū va
cuū ostendit. Ipse enī primus angls mag
nā scientiā & sapientiā habuit. si; ppt̄
magnā malitiā suā honorē dño suo im
pendere nolui & corruit. & sic remansit
si; homo p gulā cibi lapsus ē. quappt̄ si
lius di sacrificiū p peccato illi se p̄buit.
Vī & homo cū p scientiā bom & mali se
multū peccasse recordat' ad dñm suspiran
do. p penitentiā in deo denuo renascit. Tu
aut̄ o fili die & nocte disce. ut in etnū
uiuas. Udo parisiensis magist̄ hilō.
One hild. eximie uirgini xpi.
V. parisiensis humilis & i
dignus magister nomine & loco q̄ fun
git̄ oratione. & quicq̄d tante sc̄itatis &
nobilitatis p̄sone ꝙdignū censet̄. Quia ti
dña ancilla te fecisti xp̄i. ipse te sup te ele
uauit. & secreta t̄ uirginalis thalami ad
huc in carne posite reuelasse ex parte cre
dit̄. ut una ex his credaris de quib' canit̄.
Introduxit me rex in cubiculū suū. S; q̄a
pphetica & fidelis anima dicit & īgemi
nat secretū meū mi. & ezechias rex qui cel
las aromatū & thesauros templi nunciis
babilonioꝝ apuit. dñm in hoc grauit̄ offen
dit. beati illi qui nos peccatores in tantū
p̄celluit ut celestia rimentē. in uiis suis spm
discretionis ex his qui p temptationē ma
gis qm̄ p reuelationē deo dante p̄uenirū
p̄fecerūt p̄tolent̄. & iferi' etiā apud homi
nes de uisionib' suis discant. que p̄ferant
uel que reticeant. Sic nāq; do domū ipsoꝝ
p humilitatē disponente. quedā subsi
gillāt. nec ea p̄ferūt que apostolicā &
ecclasticā īstitutionē p̄monueant. hec pru
dens femina adtende. quia mulier ti
mens dñm ipsa laudabit̄. Dicit̄ q̄d eleua
ta in celestib' multa uideas. & multa p̄ sēp
turā p̄feras. atq; modos nouū carminis e
das. cū michil horū dixeris. Sup his
neqaq̄ miramur. quia ñ excedit̄ mun
dicia & sermonia tua sine quib' talia
ab homine ñ capiunt̄. Scire aut̄ possum'
quicquid ibi de scis reuelat̄ inuat glam.
quicquid hic ab eis agit̄. exigat humilia
tionis formā. Hos aut̄ q̄muis ate longe
positi simus fiduciā inte habentes. q̄dā
ate petim'. scilicet q̄n plurimi ꝙtendūt
q̄d paternitas & diuinitas ds ñ sit. quid
ide in celestib' sentias. nobis exponere. & mis
mittere ñ differas. Valeat dilectio tua.
Ego Responsum hilde gard.
pauperula forma. in fumo aroma
tū montis excelsi dico. Sol lumine suo des
cendit. & multas ī dignationes inclusiū
dinū locoꝝ illustrat. Sic o tu magist̄ in
magistratione multos tuuulos in sēpturis
habes. quos inte alios intēdis spargis. scilicet

374a

mē magnos & parvos. Valde tremisco. ppē humile formā. que in me ē. Hunc audi. R. ex in solio suo sedit. & magnas colūpnas & valde elegantes in magnis ornamētis coram se statuit. que super ornamenta eboris erecta sē. & que omnia idumenta regis i magnis honoribus gestabant. & ea ubiq; ostendebat. Time regi placuit. & parvā pennā de tua levavit. & illi pcepit ut vola ret sicē idē rex voluit. Penna aut a se ipsa nō volat s; aer eam portat. Sic ego nō fui imbuta humana doctrina. nec potentibus nutribus. nec etiā diuio in sanitate corporis s; in aduersorio di edisco. Et dico q̄ quom in vera visione edocta fui. quid patrnitas & diuinitas sit. q̄n ante pcepi hoc plurimis necessariū ēe. quatenus in vera fide robo rem. Ad verū lumē vidi & dicitur vigilanter & apte videndo. & nō p me in me requirendo q̄d patrnitas & diuinitas ds ē. quia homo potestatē hanc nō habet ut de deo dicat sicē de humanitate hominis. & sicē de colore facti opis de manu hominis. Vivens q̄ lux in secreto verbo sapientie dicit. Deus plenus ē & integer & absq; principio temporū. idō nō potē diuidi sermone siē homo dividi potē. q̄n deus totus ē & nō alius. & ideirco illi nichil abstrahendū aut addendū ē. Patrnitas etiā & diuinitas ille ē. qui ē ut dictū ē. Ego sū qui sū. Et qui ē plenitudinē habet. Quom. faciendi. creandi. pficiendi. Qui cuiq; enī dicit. q̄d patrnitas & diuinitas nō sit ds. hic nominat punctū absq; circulo. illū qui etinus ē negans. Et quicūq; negat q̄d patrnitas & diuinitas ds sit dim negat. quia vult q̄d aliqua nacūtas in deo sit q̄d nō ē. si; ds plen ē. & q̄d in dō ē ds ē. Deus enī nec excuti nec excribrari potē secdm hominē. quia in dō nichil ē q̄d ds nō sit. Et q̄n creatura in cū habet. ex hoc invenit racionalitā hominis dim p nomina. sicē & ipsa ppriete te sua plena ē nominū. Hē verū audi

o homo paupercula formā in spū & docen tē. Deus vult ut recta viuera faciās. & ut illi subiectus sis. & vivus lapis sis in lapide angulari. & de ligno vite nō de leberis. Quidam Sacerdos. Hilvegardi dilecte matri. frat. & filialis dilectionis obsequiū. Quid dilecta quid facient isanes. nullū q̄ est lac pbeant habentes. Parvuli petūt panē. & nō ē qui frangat eis. Sol quoq; oppositus sibi nubē. ne p tīseat oratio. Quid faciet homo languidus. q̄rens salutis remediū. & nō invenies solationis auxiliū. Ecclia scismate vulnerata ē. & verbū diuisionis. ecce hic. ecce illic. q̄d futurū ē in capite. iam pcurrit in corpe. & nē sanitas. ubi gladius iste p transiuit. Sed q̄ dicis mat honorata. Patrnas invenire. quē queri omnino necesse ē. Tamdiu medi cū decē puto. dū vulneris putredinē sentio. Accede q̄ ad inaccessibilē. nec ubi nō patet omnib; accessus. dic dilecto tuo quare obdormis dne. foris stant querentes te. anima tua vulnerata carnate nō ē. si; dū sentiens gladio pcussa ē. venear eis sanitas orationis tue. ut sint unū. Et cū effuderis orationē tuā coram oculis dīn ad nos regredere. & quid mē agnoueris mirata nobis. q̄tenus ille concesserit. cui sermocinatio cū simplicib ē. Habeo etiā ego animā fecla multis virtutib diuisā atq; vulnerata. & p qua dīn orare vehis. carnatē tuā devotissime exoro. Hā a maligno spū multociens tā occulte q̄n apte impugnor qui me plurimū fatigant & seducere volūt. & q̄d de his sentias rogo ut p scripta tua mī renuncies. Valete. Responsum

Anima tua in duab partib vidco. scilicet in alta ut aquila dat. in alta ut maneat. si; ds mē tua colligit secdm voluntatē suā & non secdm tuā. & ideo valde afflictus est. Ham q̄d a maligno spū tentari dicis. hoc in hūmodi aduersitatibus

243,44

tib⁹ rndeo. dereī em̄ spē. ī quatuor⁹ partē
diuisi sē. Prima pars in oīm genere in
cion⁹ īcendiū parat. & p luxuriā hominē
īceliū facit. Secda aut̄ pars in oīm in con
stantia uolutat. sic uent⁹ hac & illac spar
git. & hominē in īsanā tractandā īmit
tit. Tercia ů uelut in ostensione angelor⁹ī
& ypocrisi errorē facit. & in nullo modo
uno statu p̄manet. & in nana gla p̄ lac
tantiā & contumaciā hominē sedit. S;
quarta pars cū aliis p̄dictis partib⁹ uersat̄
& in multiplici diuersitate ē & ī multīs
malechea. nec multū flagellosa in horro
re ē. s; cū hominib⁹ libent̄ morat̄. & pas
sionē ac crucē diu ñ fug⁹. & qdā bona in
hominib⁹ suffert. & ipsis in esde bonis
moderationē abstrahit. ita q̄d suggest
tione sua eos in maiorē altitudinē in
mīb⁹ suis ascendere p̄mittit q̄. p̄ficere
possint. & sic ipsos requiescere ñ sinit.
Nam sētatē & p̄cipitē uanitatē ñ for
midat. s; fortitudinē & stabilitatē in
magno odio habet. Et ut porci siliq̄s
p̄ter pinguedinē manducant. sic in
delectatione cū hominib⁹ sepe cōmora
tur. & quasi penas sustineat clamando
ululat cū ab homine fugat̄. Cum
cū homo fortitudinē & stabilitatē ac
moderationē arripuerit. ab eo fugit
clamat & ululat ac dicit. Ubi pascar.
Et ubi cibos habebo. Vñ quisq; homo
paueat & timeat. qm̄ hec pars malig
nor⁹ spirituū & cū malo & bono morari
ñ formidat. Nam cū homo tedium in sci
tate habuerit magnā uanitatē īgredit̄
& deo & hominib; uidet illusio erit.
S; pars horū spirituū. quom̄ fugari &
ligari potūt. Cū homo in prima etate q̄
si in prima hora cū puer ē sētatē incē
pit. de seipso ñ loquat̄ s; magistros &
doctores audiat. & sic diabolū reclaman
tē & ululantē ligat. S; in secda etate q̄si
in tercia hora cū homo iuuenis ē. sētatē
in tacitur nitate diu ēmeat & taceat. &
in oīm sollicitudine & p̄fectione q̄d bonū
ē reqrat ne in superbiā cadat. & sic diabolū
occidit. In tercia aut̄ etate uelut in sexta ho
ra homo diu ñ taceat. s; magistro in hu
militate q̄d requirendū ē requirat q̄m ē
tas illa in lasciuia ñ spargit̄. & sic hoc ge
nus demonior⁹ mortuū apparet. In quarta
ů etate q̄ in nona hora cū homo adō īspi
rat̄ ostilū magistris & sapientib⁹ requirat.
q̄m ē imbecillis in calore iuuentutis car
nis ē. & deo gr̄as agat. Prima em̄ etas pacī
entiā fugit. s; ipsa in sētatē cū pacientia
tota sēa ē. Secda aut̄ timorē dīn sibi ñ ee
necessariū estimat. s; necesse ē ut timorē
dīn in sētatē habeat. Tercia ů etas timorē
dīn libent̄ habet. uñ in sētate lera fit. qa
dubietas ibi facile subintrat. S; q̄rta suspi
ria ad dīm extendit. uñ illi gaudia in
oīb⁹ adhibenda s ne deficiat. Primi an
gls in p̄ma etate uelut in puericia p̄ las
ciuiā corruit & p̄it. in secda aut̄ quasi in
iuuentute multi fideles & īfideles in celū
se erigere uolebant. & a semetipsis plurima
in sermonib⁹ p̄ferebāt uñ ceciderūt. & in
tercia etate uelut in uirili fortitudine ypho
te uenerūt. & cū magno timore dīn dixe
rūt. Non nos in his sumus. s; tu dns. Et sic p
seuerauerūt. & omnē terrā gaudio replene
rūt. In q̄rta ů quasi in plena stabilitate plu
res uirtutes p̄ īspirationē spē sci p̄ hominē
in studio bonor⁹ op̄ū surgent. & sic uiū
dus deficiet. Temp⁹ aut̄ hoc ñdū tempus
habet. ut tedium uniuersitatis pariat.
S; tam̄ oīa genera demonior⁹ magno
studio errores in hominib⁹ facūt. qua
timēt ut supent̄. Tu aut̄ o homo qui
iuuenili etate es in stabilitate sta. & uer
ba philosophor⁹ & sapientiū & in spū sco
loq̄ntiū audi. ut in etnū uiuas. S; & hec
uerba dic. Illa uis q̄ me hominē creauit.
liber me de aerijs spirib⁹. & igneus amor
qui me ideficientē intra ostituit ñ sinat
opa mea cū illis misceri. Hermann⁹ de
Heldegarch reuerentissime can⁹. h.

Accusatiuus ꝓpꝛius figure

dñe ac dilectissime matri. h. de sco Mar
tino mogontine ecclie decani idigni. mo
dicū id qd ē. Necessariū m̄ n̄ ē scribere qm̄
ta uenerationē mensē mea sēctati nr̄e sub
strata sit. qm̄ sincera caritate uos diligā.
q̄ paratus subseruire uobis si dignata fue
ritis uti nr̄o qualicūq; seruitio. qm̄to de
siderio sēptis ur̄is sepi ꝯsolari cupiā! quia
splendor diuine sapientie qui uos m̄ illu
minat. hec uobis reuelat. Ipse quide ꝓpo
sueta m̄ uidere uos & ur̄is sermonib; ꝯso
lari. si; ifirmitate corpis ꝓpechtis sū. & ad
psens uenire n̄ possū. Cū aut̄ data fuerit
opportunitas deo uolente mdebo nos. & qd
sēptis a uobis querere iterī non possum!
una uoce requirā. Iterum rogo dilectissi
ma mat̄ ut oretis ꝓ me creatorē & redep
torē nr̄m! ut sic ad omnē uoluntatē suā
uita nr̄am cōponat. q̄tenꝰ sibi ipsi m nobis
cōplaceat. Etiā rogo! si qd de seruicio nr̄o
idigueritis ꝑcipiatis quicqd uobis mdet.
Si; & sēptis ur̄is ꝓ psentē muncū tm̄ con
solari cupio. Vs nos ꝯseruare & spū sco suo
semp illustrare dignet. omū m̄ uenerato
nis officio colenda beatissima mat̄.

Re

One numio cibo sponsū hildegard.
& imoderato potu uini. imodera
ta uicia crescūt. & caro hominis sepe lan
guescit. ita ut uix uiuere possit. Postea
tedio peccatoꝝ quo caro illi fatigata ē qsi
graui somno granat. si; diabolus eū iterū
ad peccatū excitat. & tēpora penitendi ei
ꝓponit. & ita de torpore illo ad peccatū
eugilat. & stultiose eū peccare hortatur.
Multi etiā homines ꝑ deceptionē diaboli
penitentiā peccatoꝝ suoꝝ differūt! & sic
in ꝑditione iuenīunt. Qñdo homo ꝓ pec
catis suis suspirat cū laude angloꝝ conci
nit! & cū bona opatur. sic sol fulminat.
Si; cū ipse hec ornamēta icipit. diabolus
cū magna tēpestate desperationis sup eum
cadit. qui eū etiā malis ꝯsiliis ad peccatū
pri excitauerat. Homo aut̄ ille publica
nos & peccatores adtendat. q̄ritū peccaue
rit. & qualit̄ ꝑ penitentiā surrexerit
& quom ꝑtea corrupna celi facti sit̄ uiderit
& ita loricā fidei & galeā spei se iduat &
ūmicos suos superet. Tu aut̄ serue dei inde
qd infantia tua deleiose. & inuenerit
cū peccatis grauibus carnis uxiis! uñ mul
tigatio peccatoꝝ t̄ fit. & bona opari in
pe. pr̄iquā umbra huī uite ate ꝺmeret.
ut cū gaudio uoci respondeas t̄ sic ducenis
Tu hortus in quo oculos meos pascere ē
debuisti. si; n̄ es! quia ūtiles herbe & spine
& tribuli ibi creuerūt. que oīa utiles her
bas suffocauerūt. Has cū acuta falce ꝓ pe
nitentia abscide. & filiū ulti qui meglio
legit̄ imitare. qui in se reuersus ad patrē
suū cucurrit. qui eū in gaudio suscepit
& ꝓ humanitatē suā eum osculabatur.
Semen etiā fructuose ut tuti in horti
tuū semina. & mulieri ꝑditā dragmā
querenti assimilare ut sup te gaudiū
in celo fiat. quatenꝰ gēma in celesti ura
fias. & in etnū uuas. Clericus quidā

Uenetabili & hildegardi
dilectissime magistre hild nāi
culo diuine electionis aptissimo. O. de
gtā id qd ē! quicquid ualet seruus
unica cū oratione assidua. Spū & mte
uos ualere exopto. & ꝓ statu oīū rerū
ur̄aꝝ deuotis ꝑcib; die noctiq; pcib; di
ꝓcubo. Carissima si ordinatio di inter
uita nos separauit. indolubile tam unanimi
dilectionis indolubilit̄ nos congluminauit.
Ipsi nāq; dilectionis uiscerib; die ac no
bis exposco. ut mei memoriā habeas
in orationib; ur̄is. & sco cuentui nr̄o ad
mdetis. Quid plura. In fide mām. am
mā & corp; meū emendāq; mām ēgre
gatione cōmendo. Valeat in etnū bea
titudo ur̄a. Responsū hildegardis

Mens tua ē quasi uallis quando
mons iuste surgit. & ut rī cum
tate te putas edificare. cū aliqm cauſi
cū contumacia dāpnas. Nam q̄ edax
nullus qd in putredine fedat̄ in ter

verib' vulnerat. venenū mixtū san
guine educit. Et hoc ñ pdest. Sic est
mens hominis illi' qui in nulla re par
cere vult. Bonus aut̄ medicus' vulnera
ungit. Negligentia eni hominis ē. ue
lut ventꝰ turbinis.' & furor eius ut mag
na tempestas. Nunc g̈ itelligę. quę sint
utilia & quę nocua. qñ quedā tirenę
creaturę habent similitudinē opū ho
minū. Nam volatilia sūt ad hominis be
nivolentiā. pecora ad eius itelligentiā. be
stię ad eius sapientiā. Vermes autem quos
sudor ētę excit. respiciūt ad multas cogi
tationes hominū. ītegrum ui vermes ad
maligitatē coq̄' venenosi aut̄ ad ira
cundiā. s; ferę ad negligentiā opū illoꝝ.
dspice g̈ ad aquilonē. & inde quoꝝ tē
pestas ut fumus in nubes ascendit. Sic
opa hominis aliqñdo inutilia sūt. S; ho
mo undiq; circūspiciendo bene vigilat
contraria abstrahit in benivolentia &
in multi scientia sua. Et ubi ñ sit bellator
in iactu lapidis.' nec negligens in vento
turbinis. Sol lucet. Vñ homo quāq; rē
cū mūa ungiat.' quia fabricator qui
fundamēta sua ñ recte ponit. ītrumēta
sua deiecit. Proficiat g̈ homo qui sit ca
stus. Qui suspitiū habet.' ille tolerandus
ē. Qui ui dim contēpnit corripiendus ē
si pdest. Si ñ pdest.' ad hoc oportunū
temp' quietatur ne ille moriat. Homo
aut̄ p semetipsū opet̄. & animā suā il
luminet. Mens ui quę homicidiū ñ ecti
ficat homicida ñ ē. s; si causa illa euene
rit cū ope semp lugeat. & ad dim anhe
let.' qm̄ hoc destructū ē qđ ds edificauit.

Monachꝰ qđa in mulenbrunnun. h.

Hildegardi oriuę speciosę & mar
garitę preciosę. h. solo nomine
monachus in mulenbrunnun cū ardente
lampade. celesti sponso obuiā ire. O quā
pulcra ē casta generatio cū claritate. in
mortalis ē eni memoria illi'.' quia & apud
dm nota ē & apud homines. Ex hac tam
pulcra atq; beata generatione. te sūmi re
gis filiā regis clarescentib' uirtutū idicus
patet exortā. quippe quę in facie p̄clari
opis. formā p̄fers hominis ītrioris. tan
uirtutis decore imaginat̄ similitudo ge
nitricis tuę cū exemplo illi' lanā & linū q̄
fuit.' & stragulatā uestē optimū animę
tuę texuisti. Stragulata quippe uestis ī du
ritia: cū uirtute caritatis multiplicib' in
texta figuris fidelis quęq; anima ūestit̄.
Resplendet in hac uestę regia humilitas
& obedientia pietas. & continentia. car
nis castimonia. & mētis sēimonia.' denq;
mille mīa memoratis similia. hac uir
tutū uarietate circūamicta. a dextris sū
mi regis mītiu assistis. uelut illa ꝓphetica
regina. ubi ĩestimabilē sapientię thesau
rum ĩuenisti.' uñ lucis etnę candorē quasi
de abysso mortalib' ostendisti. Audi g̈ fi
lia & inde & ītima ad me autē tuā.' ut
qua caritas in proximi dilectione consistit.
p tuę orationis auxiliū. uemale sentiā qđ
quid in me mīi ĩuemo p̄fectū. Indubitan
ter eni agnosco. te ab eo specialius audiri
in cui' contēplatione sepi' te stringit ĩmo
rari. Rogo etiā salua gīa tua soror &
dīa ut aliquid de celesti admonitione
ñ tīsimittas.' ut p hoc tuę sēritatis me
moriā cordis mei oculis ante ponas. Qđ
pluta. Corpe absens. spū p̄sens te salu
to obnixe orans ut mei peccatoris me
minens. quę gressū mītis cū aplo semp
in anteriora extendis. Valete. hildegard.

Umbra multiꝰ dī dicit. Ventus
flat. & aer in uicissitudinē uadit
& nubes cōplicant̄. ita qđ aliqñdo tur
bide. nigre. candide. & pure. s. Sic tu
o miles dī facis. Nam in sclari tristicia
aliqñdo es ut in flante uento & in uolup
tate multaꝝ ĩsidiaꝝ diaboli q̄si in uici
situdine aeris. atq; in iquietis morib' tu
is uebit in nubib' se cōplicantib'. ita qđ
mores tui mīdii sc̄. squalidi in turbedi
ne. extīti in nigredine. suaues in can

dore .atq; utilesꝫ in puritate .Ihñ audi.
Quidã dñs in monte magno stabat.' &
seruos suos uocauit dicens. Debitũ uñ in
recdere. dñe eoꝝde seruoꝝ coꝝ eo stabat.
alt' ú sedebat. Et qui stabat respondit. Dñe
de longinqua regione exilij uem. ubi di
uersã uicissitudinẽ moꝝũ in multis cri
minib' & peccatis dicici. Que q̃d p̃cepta tua
sic p̃teriui. Vñ p timorẽ amoꝝs tui uto
q̃d in oĩm corde meo penitere uolo. Sꝫ; tñ
solẽ tuũ. lunã & stellas in magnis homo
rib' semp amauit. Et dñs ei ipsi respondit.
Serue bone.' responsũ tuũ me circũeuntẽ
rota sic accipio dicens. Ego qui sine ũcio
& sine fine uno te in magnis honorib'
sup omĩa que amasti ponere uolo nec
mea possibilitas te ꝺdenabit.' qua p pe
nitentiã uocasti me. Seruus aut̃ qui se
debat.' sic dedignando respondit. Sol
tuus me cõbussit. luna tua me tenuit.
stelle tue me cõpresserũt. capilli etiã capitis
mei de rore tuo ifecti sũt. & pluuie tue
sup me ĩundauerũt. & ideo ab his oĩnib;
ĩpedit' te ĩspicere ñ potui. uñ etiã nescio
q̃d dicere possim. Et dñs ei ipsi respondit
Nequissime serue. q̃ndo solẽ lunã & stel
las ꝺstruu. mi admitoris tui ĩdigui. Et
quare ñ erubescis. q̃d me tam temere in
responsis tuis tangis. Nam p hoc meru
isti ut manib' & pedib' tuis ligeris &
in tenebras mittaris. usq; dñi omĩa reꝺ
das. Ar tu miles xp̃i. parabolã istã ad
tende. Vñ iste ds ẽ qui in altitudine
illa nugilat. q̃d ds ab omnib' ĩuocandus
ẽ. Hic homines in admonitione sua sic
alloquit'. De opib' uñis uidicari deberis.
Sꝫ; quidã in diuino honore laborant.
quidã aut̃ in molestia tedii torpescunt.
Et qui dñm honorat dicit'. De suggestio
ne diaboli in casu ade. in pegrinationẽ
ceciduñ.' & in opib' nr̃is multa uicia
contraximus. Quã trisgressionẽ flebiliter
plangemus. Propt̃ gl̃am nominis tui p
mittimus. q̃d a peccatis nr̃is nos abstine
re desideramus. Artam̃ honorẽ tuũ uisi
tã & septuras p te datas uenerati sumus
in dilectione. Et dñs qui ĩcomphensibi
lis ẽ illos laudat. & sup multa bona con
stituit nec eos dãpnat. quia ipsũ pen
dendo ĩuocabant. Qui aut̃ in tedio di
uinoꝝ torpescũt. dicunt. Honor tuus
nos afflixit. uulnera nra nos uulnerant.
multitudo septurarũ tuaꝝ nos suffoca
uit. uoluptatẽ mitis nr̃e uirtutes spe
tui euertit. atq; effusio zeli tui nos fa
tigauit. tua uit te in leticia ĩspicere ñ
possumus. nec nos excusare ualemus. Et dñs
illos dicit nequissimos seruos ẽ. & q̃d
in uisceris sui aduitoris eoꝝ ñ ĩdigne
tur. Dicit etiã cur ñ erubescant q̃d ip
sũ in temeritate uerboꝝ suoꝝ ĩuadunt.
uñ & ligandi sunt & in penas mittendi.
dñi omĩa uicia sua in semetipsis excu
sant. Tu aut̃ o miles xp̃i.' hec etiã ad te
ipsũ ĩtellige. Nam seruus qui stabat.'
te significat. Cũ enim in seculo fuisti.' pau
ca bona fecisti. Sꝫ; admonitio spũs sci te
oculit.' & ad bonũ te conuertit. Unde
caue ne sedentẽ seruũ uniuersi sciant
ne dicas q̃d in regula sic in sole ardeas.
& ne magistrum quasi in luna contẽp
nas. & ne de cõmunione fr̃m tuoꝝ ut
in stellis fatigeris. & ne admonitionẽ spũs
sci in irrisionẽ mitis tue quasi in rore
ducas. & ne correptionẽ sicut in pluuia
dedigneris. sꝫ; dñm in bona uoluntate &
oꝝptione semp amplectere. & amplectendo
retine.' & unus Monachꝰ de ebra. hild:

Omme & matri sue. hild. beatissime
xp̃i oliue.' T. peccatoꝝ de ebra cultor
cienſis ordinis ĩutilis monachus dño u
uere.' in dñoq; mori. Hꝫ osculat dilecto
ra q̃d ideo particulas litteras uobis mit.
qua scitati nre satis digna excogitare
nequiuu. & etiã tremula mre. tali tamq;
psone quicquã scribere ux psumpsi.' si;
neq; me dignũ adhoc exultimauu. Pro
ide si salua gra ura audeo genu flexo

rtemens orationib⁹ uris. mundicerib⁹ ihu
xpi me cmunis sordidu cōmitto. cuncta-
coopante gra p modulo desidie mee po
tuero uri uroq; familie m xpo libentissi
me memor ero. & si corpe absens fu. cor-
de & dilectione deo reste uobiscū su. Huc
g in memoria ura me reseruate. ac xpo
& scē ovarie put uobis cfido allidue me
cōmendate. atq; uerbis osolationū ura-
scdm diuina ostentionē me osolari stu-
dete. Gra spe sci uobiscū sit. Responsū

Ideo qd ds faciē suā hildegardis.
aute ñ abscondit. si cū flagellis su
os te ostringit sic ipsi placet. & etiā mag
nū lumē osolationis di in animā tuā & i
gaudiū corpis tui cū ipse uoluerit uen
turū. Deus etiā in tabernaculo tuo mun-
nec gra eius in eo obnubilata ē. uū & ame
dm in anima tua laudabilis eris cuncta de
hoc dubitas. qm uictoriosus ut dño suo
amabilis ē. S; & multicū lumē dicit. Terra
que pinguedinē germinandi habet mul
tos fructus pfert. si; lolium & cete inutiles her
be se multociens his igerūt. Aliquando aut
quedā temptatia cuidā uenti sup hanc
terrā ascendit. cui' mis talis ē. qd inutiles her
bas debilitari iducit. & tamē utiles fruc
tus ñ ledit. Nunc auch. Quedā homines
qui in pinguedine nature sue ad quecq;
idonei sē. hunc plenitudini scientie qdā
inutilia opa p uoluptatē carnis mimiscent.
S; admonitio gre di aliquando hos monet
aut p contritionē mētis. aut p tribulatiā cor
poralis infirmitatis & p similia ut mala
deuitent. & bona opa faciāt. Hec ad re i
telligc. Deus g rorē de celo tibi infundat.
& in etnū uuiet. Monachi qda. hild:

Hildigardi scē ac di amice sponse
xpi. V. wessionensis calamus con
fractus. forma mali. esca diaboli. Septū
ē. Non habentes regumta amplexamur
lapides. S; hoc peh dolor tēpore. ablati
sē de tua lapidis. qui me inquietatis obsis
tant. cesserūt montes qui sup montes ca

dant. colles pfugos xpi optant. denudata
sē apud dñm turpia hominū facta. in suo
cursu medium uer habentia. nullo q; me
diante. certatim in lapide offensionis & pe
tre scandali ipingūt. Ex quib⁹ & in quib⁹
mi dña ego desperatus. cottidie huic ipingēs
petre conteritē & confractus. adhuc de di mia
spare psumo. p ipsā itaq; di miam nos ad
uiro ne me nobis inuitente abiectis nec sper
natis p eū qui ppt nos spm dignat⁹ ē. Ob
tentor uos p pcm sanguinis ihu xpi dilec
ti sponsi uri de cruce fluentis. p quē uos
fubarrauit. & sponsā ailūpsit. uerbis psen
tiū de me narrantis. pias aures inclinetis.
& apud ipsū sponsū uīm sollicitantes.
quid sit qd me tociens ad se clamantē de
profundis neglig & de luto fecis eripe de
dignat. Si spare ulteri' uemā. si spm con
tribulatū & cor contritū nō largiri uelit.
dña intenta pce exquire. hrtis mandans. q m
dent demanda. Vale. Iterū atq; itū hec ea
de uerans. p xpm ne dimittatis aduiro.

In uera uisione Responsū hildegardis.
mulier di. scribo audiendo. audiendo. &
sciendo in uno m. Tu aut ohomo similis es
nubi que pgredit & regredit. & que in hac
utraq; parte aliq̄ntulū lucida ē. & p q̄n
tamē sol sepi' obnubilat. ita qd diuti' expe
ctat q̄ndo luceat. Et septū ē. Qua ecce q
elongat se ate pibūt. hoc ē. Qui die bone
scientie habent. si; in aliena scrutatione
inutilitatis respiciūt. & in uarietates tene
bra que auxiliū in racionalitate ñ q̄rūt
si; uane sē arescūt. nec uiriditatē in deo
habent. Adam em cū plenus innocentie
scitatis fulgeret. in p̄uaricatione pcep
tor di put. cū diadema innocentie scilicet
pulcherrime filie regis ab eo abscisū ē.
Nunc mite tua ad bona restaura. & aspice
in fonte aque salientis. & diuersas causas
in aliena domo ñ require. q̄n unaquecq;
causa que utilis ñ ē arescet. q̄n adō plan
tata ñ ē. Mens tua pura sit in dō & in eius
uisione dei & in recto uiuere. & ds suis

377a

cipiet tc. Unde labores quos ppt dm ice
ptis & quos facis tibi sufficiat. S; mentē
tuā & cogitationes tuas quantū potes ad
dm dirige. Orationes meas ad dm semper
pro te fundam. Canonicus tiecensis. hild.
Paupis xpi pauptatē in fragili sexu
mutanti hild. / duntis xpi dumti
as exoptans. h. traiectensis canonic. / salu
tē in dño qui mandat salutē in iacob. S pe
di muro & inestimabili quoda m mte loqn
tis & p te scribentis. / expūntū in me ipso
habere desidero. Absit ame ut ulla dubi
tatio in me sit de te. qua spe di loquit in
te. s; magis cū admirantib' admiratio. &
cū devotis devotio. me ad familiaris expi
mti desideriū movet & provocat. In humi
litate itaq; supplico humilitati tue qtenus
archana divine revelationis de statu meo
perpue secm meriore hominē. m in multio
tue manifestationis ad doctrinā & caute
la spe mei exhibeas. qd debes quide ex pro
misso. / quia cū in transitu meo versus ro
mā tē. hec a tua caritate impetravi. Spe
dm prevenet tecū ao. Hilvegardis.
Deus in arbore offensus e. ppt malic
iosa verba serpentis. Tunc in pulcra
formatione qua ds hominē creaverat.
bona scientia in ipso erubuit. ppt mala
concupiscentiā qm ille concepierat. Et ido
quasi in aliena ira ds illi clamavit. adam
ubi es. & nequitū dedit ei sic in se ipso dices.
P tunicā humanitatis mee / re requirere no
lo. Et pea in sca humanitate sua hominē
denuo recreavit. ita ut cū cecidisset. p pe
nitentiā in humanitate di resurgat. Vn
tu homo velocius surge. & in tunicā di te
veloci involve. / & a diabolo fuge. Et in effu
sione orationis mee qndo anima mea ad
dm aspicit. libenter p te orabo. Et unes.
Wyardus wonachus sci vÿsiboch. hild.
Hildigardi amantissime & in xpo
honorabili singulariter matri &
dñe. W. monachus & sacerdos idignus. id
qd e. Si glari oportet. immo quia glo
riari licet in dño. comment & me gra
tulari ei in memetipso. s; in dño. q mee
dignitati tale apud iram scitate fami
liaritatis gram concessit. quale mea hu
militas nec mereri potuit nec sperare pōt
sit. Vn primū divine miserationi. de
inde ure dignationi grates ex imo co
de referes. eo qd tam psente me benigne
habuerit is. qua & absente ura salutatio
ne dignū duxerit is. / demmto benivo
lentie ure qten' omis sorores ural. / devotas
meas vice mea salutare dignemini. / atq;
easde cōmoneatis ut fraternitatis & ora
tionū solacū qd m promisert neqnaqm
memorie ipsar depeat. / qm & ego spiritu
dūs dignat. modis omib; feci & facio qd
eis tenet deo spoponde. Confido enim in dño
qd mea comitte ei cessabo p nobis omib' de
precans. ut gra di que nos tā large prevenit
ingit nos prosequat. & contat sathan sub
pedib' uris. / ut & mea parvitas salutē q
ei mereor nobis exorantib' optinere vale
at. De certis que nobiscū secreti' communi. cū
opportunū fuerit. scripto me certificare ne
glabitis. Valete in dño semp. Responsū
Care fili parabola hanc hildegardis
audi. / quā in vera visione vidi.
Quedā nobilis & pulcra dña cubiculū ex
auro ornatū habuit. que frequent duas
puellas elegantes multū habentes secū ha
bitare elegit. Multe aut urbe dnam hāc
videntes faciē ei laudaverūt. & cū illa ha
bitare voluerūt. Quib' ipsa dixit. Illuc
ra que vobis placent vobis dabo. qua
nec m nec vobis prodesset. ut simul essem.
Nobilitatē enim & pulcritudinē meā nul
lis & cunctis & in irrisiones dare nolo. S;
quedā rugosa mulier rubea & nigra fa
cie hinc nobili dñe assimilari nolunt. /
& nobilitatē & pulcritudinē ipsi' idig
ne tulit. Hec eadē rugosa mulier sup
montib' ambulat. in regionib' & in
omnib' locis currit. laudē & honorē q
rens. & nemo illi dat. / s; omis dicunt.

255, 56, 57

258

82

Ista īquieta & īdisciplinata a diabolo ē
& ab oīb' abigenda ē. Quędā etiā mu
lier mercatrix de oīi arte ad se colle
git. quę oculis pulcra ad uidendū fūt. &
studebat ut ea ignota & mirabilia ho
mīb' in usu & in auditu faceret. Pē
ca ů cristallū pulcrā & mīmis putā ad
ignē solis posuit. quę de sole sic accen
debat. ut lumī oīb' daret. / uī etiam
ipsa oīs artes suas in moderatione ha
buit. Hę ē filia mi prima mulierē & pu
ellas ei' adtende. s; mulierē rugosā oīm
studio fuge. / mulierē aut mercatricē
adte colligę. Prima enī mulier carnā
ē cū puellis suis uidelicet benuolentia
& largitate. / s; rugosa mulier rubeā
& mgtā faciē habens. amor scelaris ē
quo turpi studio lasciui homines ad
īmicē se cōplicant. mulier ů mercatrix
philosopha existit quę omnē artē ī
struit. & quę cristallū id ē fidē inuenit
cū qua ad dīm puenit. Ego in dīm con
fido q̄d cū his partē habeas. q̄m in mg
nea cristallo mimeta passionis & re
surrectionis dīi. deo obtulisti. Sacer
dos q̄da. hildeg.
Hildegardi castę columbę in foraminib' petrę lau
tanti. C. ex familiis xpi minimi sacer
dos. ītimę orationis deuotionē. & quic
q̄d spectat ad etnā salutē. Qnia di gra
tię ure cor̄a hominib' salubrit̄ lucet
patrē ut̄ in qui nos ardentē lucernā
ad illuminationē ecclię suppositi glo
rifico. & quānis fragilis & peccator. sci
tati tamē ure qua celestis sponsi amplexi
bus singulari priuilegio iheretis cor
dialit̄ congaudeo. Caritatē etiā uram
ignorare nolo q̄d die nocteq; uos faci
em uidere desidero. & assidue uri me
moriā in oratione mea faciens. uos ab
sentē corpe quasi p̄sentē mētis ample
ctor mite. Ergo pfectionē uram humi
lit̄ depcor ut sponso uro sub cui' um
bra secure requiescatis. me iuxta mā
dicamtē cōmendetis. ne p̄teriens tur
ba clamorē meū cōpescat. / s; orationib'
uris ad dīm adductus merear illu
minari. & a cecitate cordis sanari. De
corpe & de sanguine xpi in quib' tota
spes fideliū ē. etiā docere me. & qualit̄
in spu tam īcorrectū quā correctū ad
idē sacramētū sacerdotē accedentē inde
atis. ih in dīo manifestare curetis. Dīs
qui in oīb' & sup oīa ē. uobis ifun
dat ea quę ecclię sęę suę ad gl̄am conuen
iunt. Valete. hild. De corpe & sanguine xpi.
In uera unione iugilantib' oculis de sacra
mēto dīnici corpis hęc uerba audiui
Deus id q̄d fuit p̄mansit. & q̄d n̄ erat assūp
sit. Qd ē. Diuinitas ut ante euū fuit. ita
in eēnitate p̄mansit. uelut rota diuisa
n̄ ē. s; īcarnatio filii n̄ dei caro & sanguis
apparuit. quę ante euū in corde patris pre
destinata latuit. Tempe aut̄ illo quo p̄des
tinatū fuit. filius carnē īduit. & in forma
domus suę se p̄texit. / quēadmodū sēptū est.
Induit ē dīs fortitudinē. / & p̄texit se. Et
ipsa īdumēta sęę īcarnationis angelis sim
plicitati uirginis nuntiauit. in qua sim
plicitate humilitatis inuenit. sic ds illud po
suit qua ancillā dīm se nominauit. ubi
idē angelis ad eā dixit. Spe sēs supueniet
in te & uirtus altissimi obumbrabit tibi.
Nam spe sēs oīi humanę scientię sup
excellentius eā instituit. alio scilicet modo
se illi infundens quā umqm̄ ulli femine
in pariendo infunderet. & uirt' altissimi
illā obumbrauit. q̄m in calore suo ipsā
ita deliniuit. ut ei omnē feruorē pecca
ti in dulcissima obumbratione sua ex to
to abstergeret. uelut homo xp̄s estiū solis
umbrā querit. Itaq; eadē uirt' altissimi
quę in utero uirginis carnē opata ē. sup
altare ad uerba sacerdotis oblationē pa
nis & uini in sacramētū carnis & sangui
nis conuertit. / uirtute sua illud fouens.
Vñ & natiuitas. passio. sepultura. resur
rectio ascensioq; filii supni patris in eode

sacramto appareat. uelut circulus mi
mi dñi sui ostendit. & hoc ideo fit
quia uulnera hominu qui in pua rica
tione adę inoluti in peccatis semp pec
cantes sut. in uulneribꝰ & in sanguine
xpi sanentꝰ abstergantꝰ atq; unguantur.
& sic mbra ipsi' efficiantꝰ. & hoc usq; ad
nouissimu die erit. Et uerū uidꝫ si
etiā sacerdos ꝓpr multas putredines ci
catricū peccatoꝝ suoꝝ dignitate scīta
tis caret. si tamē p ligaturam supioris
magistri ligatus nō ē. uirtus altissimi
miracula sua in eade oblatione opaf.'
& oīs qui ide sacramtū de manu eius
fidelit accipiunt. quasi radio solis illu
minantꝰ. si autē ille fide & ope uiuus ē.
anima ipsi' sup radiantē fulgorē solis il
lustrat. S; oīs qui p consiliū antiqui ser
pentis illusiones & scismata in hac sacra
tissima oblatione faciunt. similes pdicis
angelis sut. qui dm in honore suo unu ēe
negauerūt. cū similes illi ēe uoluerūt.' ita
& homines isti ꝓprietatē uoluntatis fuę p
sacramta hęc pficere uolunt. quappr e
tiā cū illis peunt. nisi p confessionē pecca
toꝝ & p penitentiā eorū ac p lacrimabile
uocē ad dñm currant dicentes.' ach ach qa
peccauim'. Tunc ds pr suscipit eos.' sic
illos suscepit qui filiū suū ignorantē inul
nerauerūt. hoc sacramtū resurrectionēq;
uitę. saducei qui p omia errant. hoc m
pterue errando negant. uelut homo il
le erraret qui carnē sine spū & spm sine
carne hominē ēe diceret qd nullom esse
pot. idcoq; isti oīb errantib peiores sut.
qm cū minima creatura quę adeo facta
ē solum uno uocabulo nō pficiatꝰ.' quom
homo qui omnē creaturā comphendit.
uno uocabulo diffiniri posset. hiemps
emī arescit. estas ū floret. si; tamē hiemps
estati uiriditatē suā retinet. donec ipsa
grossos suos in plenitudine pferat. Sic sē
corp & anima. Corpus deficit.' anima aut
in ideficienti una pmanet. in quacūq;

parte sit. Sacerdos ꝯra. hilde garde.

Oīe sue hild. dum luminis splen
dore radiantē. H. idignus sacer
dos & magistē in lutherun scilicet mo
mo hospitali. cū apparuerit gla dm suis
electis saciari. Gram & benuolentiā ei.
multi in uobis expti sut sepi recolentes
gras oīpotenti do referimus. qd nra
fragili sexu mulierē ab infantia uiris
corpis destructa uirile animū. & mem
tib; in paucis ad ornatū conferre dig
natus ē. Adaugeat dns gram suā in uo
bis & in oīb; que uobis cū sē. & faciat
ut in spū benuolentie memores sitis
apud dm & nrm & multoꝝ qui spē suā
in uobis posuerūt. Salutaria uiaq; ei
tatis nre documta exoptantes. a nobis in
dure & statū uitę nre diligenter a nobis in
telligere. & quecqd nobis ds sup hoc re
uelauerit. nobis dignanter referre.'
hoc scientes qua consilijs & monitis uris
ꝓ posse nro obtempare decreuimꝰ. H. anu
nobis iunctū ē ut paupib seruamus
qd' sine grauedine tumultuantis ani
mi ꝯplere ñ possimus.' quappr a nobis
fore desideretis. utrū nobis utile sit
ad claustrū nrm nos recludere an
in tumultu isto pseuerare. Deus nobis
apiat.' qd sibi in hoc meli placeat.
In uera uisione Responsū hilde gard.
uigilantib oculis in spū meo hęc uer
ba audiui. O fili qui forma di es. hanc
ppositionē audi qua filius di ad illos
dixit qui apud se hoc dixerūt qd sibi
metipsis elegerant. Homo quida des
cendebat ab iericho in iericho. Hoc ise
filius di de primo homine dixit. Qm
cū ꝓ rumorē serpentis que ꝓ mulie
rē audiuit sensit qd peccare pomi.
in optione sibi hoc elegit qd ꝓ rumo
rē audierat. Mens emī quasi uirē. &
optio quasi femina. si; qñdo homo a
liquā causā sibi elegerit. & eā popti
onē sibi attraxerit ipsā ualde amat

259, 60

sic & adam oprionē amauit qm̄ p̄ multi
erē audiuit. qua mulier ei sic admixta
ta fuit uelut mīti electio. Quando ad̄a
hoc fecerat de unione pacis descendit
& similis lunę quę deficit factus ē. ſ;
qm̄uis pegrin̄ cēt. tam̄ creatorē suū sen
tit. & in illa cogitatione lunę quę mīdū
crescit similis fuit. Et icidit in latrones
q̄d proprietas uoluntatis ei fuit. quę ipsū
decepit. ꝙ quēadm̄dū latro p̄ sibilos dolos
tatis hominēs decepit donec eos capit.
Qui etiā despoliauerūt eū. scilicet eadem
pprietas ab oīm gl̄a quā in paradyso ha
buit uelut latrones hominēs despoliantes
substantiā eoꝝ distribuunt. ideo unūſq;
homo qui felix erit. fugiat q̄d ꝓpria no
luntas sua sibi elegerit. qua ipsi ita no
cua ē. quēadm̄dū ade fuit q̄d mulierē
suā audiuit. Oxima quoq; uulnera ei
facit. & si sanari uult. ipsū cū magno
suspirio medicū q̄rere oportet. qua etiā
transgressio ad̄a in pegrinationē hui ex
ilij misit. ita q̄d in scientia boni & mali
nos uiuebat. Quē nec sacrificiū abel q̄d
noe p̄ edificationē altaris p̄ fecit. nec mi
nistriū obedientię abrahę q̄d moysi p̄ le
gē cōplebat leuare potuerūt. ſ; samarita
nus eū leuauit. Samaritan̄ iste filius
di ē. qui totus in sacrario spē sci id ē in
integritate ueri uiregnus icarnatus ē si
ne oīm cecitate ade quā humana natu
ra habet. & iste ad̄a cū imbrib̄ suis de pu
teo iferni leuauit. In uulnera q̄q; illius
oleū & uinū ifudit. oleū uidelicet q̄ndo
in icarnatione sua motus sup illū mā
se illi ostendebat. ꝙ uinū aut̄ q̄ndo peni
tentiā peccatoꝝ illi iunxit ut sēptrū ē.
Penitentiā agite. ꝙ appropinquabit enī
regnū celoꝝ. Et ponens illū in iumentū
suū. ꝙ dixit in stabulū. Corpus ipsi q̄si
iumentū ē. quia hominē in humeris suis
in lignū crucis portauit. q̄ etiā osten
dit. quia q̄ndo hominē fecit unita cū
illo creauit. sic etiā incarnationē suam
uidit cū homine formauit. & cū eadē in
carnationē sibi admixtā sic uoluit. ho
mo cū oīi creatura ipsū dm̄ & hominē
aspiciendo cognouit. totūq; mundū hoī
p̄ tabernaculo uelut stabulū dedit. & illud
stabulū ipsū dixit. q̄ndo eū p̄ passionem
suā liberauit atq; in mia & penitentia
tenuit. Et alta die protulit duos denarios. &
dedit stabulario. In alta luce p̄ resurrec
tionē suā incarnis/scilicet aplis & cētis qui
exempla eoꝝ secuti erant hominē reliqt.
illis iumgens ut & ipsi facerent. quēadmo
dū ipse fecerat. & ipsis duo testamenta dedit.
id̄elicet q̄d noua lex fecerat. & q̄d ipse e
tiā opatus erat. quia sic dns cū hominē fe
cit unita cū illo creauit. ita homines i
ueri lege primū in creatur is. id̄elicet i
uolucrib̄ atq; pecorib̄ do sacrificauerūt
s; p̄ea p̄ ultimā icarnationis xp̄i in sp̄u
scō inuisibiliter ipsi immolauer̄t. q̄m̄ icarna
tionē ei p̄ nos cognoscim̄. diuinitatē ei i
tueri n̄ possum̄. s; eam p̄ fide amplectim̄.
uelut etiā hinc mundū scim̄. eternam
aut̄ uitā in fide aspicim̄. Corpa enī nra
uidemus. s; animas nullom̄ intuemur. ꝙ n̄
q̄d solum̄ scim̄. quia sine anima n̄ uiuim̄.
Sic etiā oīa opa sc̄a. quędā scilicet obscura
q̄dā manifesta. & ita quoq; creatorē oīm
in humanitate & diuinitate ipsi habebi
mus. Tali n̄ in duob̄ testamentis. dns incarnis
tus hominē reliquit. ut ita cū eo ageret
quēadm̄dū ipsis ostenderat. id̄elicet uul
nera ei in mia ungendo & in penitentia
mundando. & hoc usq; ad nouissimū diē.
Tunc q̄q; cū redierit. mansionē etnę here
ditatis oīb̄ dabit. qui in bona uoluntatē
hoc fecerūt. ꝙ q̄d eis demonstrauerat. Hinc
oīa illice di sic fac. & cane ne mens tua
tenebrosa sit sine sole. luna & stellis. ita
scilicet ne secm̄ ꝓprietatē uoluntatis tuę
hoc & illud ut tibi placuerit eligas. hoc ꝙ
illud bonū ēe dicens. quia mens tua tunc
tenebrosa nubes ē. s; in illū ueri samarita
nū aspice. & sic ipse fecit. ita & tu fac in

parte sit. Sacerdos
Orię sue holo
dore rachamus
dos & magnif
mo hospitali. cū
electis sactarii. Gra
multi in uobis ęcpn
gras omnipotenti
fragili sęcu mulcere
corpus delectata. uerū
tib; n̄ pauci ad or
narui ē. Adamauit
bis & in oīb; qui
ut in sp̄u benuolentię
apud dm̄ & n̄i
in uobis posuerūt. Sa
tatis uię doctrina
dere & stanū unū n̄ę
uellagere. & quecūq
uelauerit. nobis dagre
hoc scientes qua conſili
p̄ posse n̄ro obtemperare
nobis iunctū ē ut
qd̄ sine grauedine
ni iplere n̄ possimus
scire desideram. ut
filius di de primo
cū p̄ rumore serpentis
rē audiuit sentit qd
in oprione sibi hoc
rē audierat. Qui
oprio quasi semina
uquā cauſā sibi
onē sibi attraxerit

mmulō ad qd amagistro tuo constituī
es. qm̄ dō placet ut mīa egentib' impen
dat. & ut peccantes ad penitentiā ducan
tur. hoc & tu fac quantū potes. ipsū ad
uocans qui cande elemosinā p peccatis tuis
dat. ut in etnū uiuas. Vibertus mo

Excellentis & meritis nach'. hitveg.
& nominis cū reuerentia in nomi
nande xp̄i famule. hild. frat. Vibtus. Cē
blacensiū fr̄m ultimi. asponso uirginum
cū ipsis in etna beatitudine accipe coro
nā glę. Insolita & oīb' pene sclis hactenꝰ
laudita spē sci munera tibi o mat̄ uene
rabilis p̄rogata. nos ad quoscūq; sępta
tua uenimus. ꝑsideramus auctori mune
ris ex muneribꝰ gr̄as agim'. eo qd & si illa
peccatis nr̄is obstantib; imediate pcipe n̄
mereā. p te tamē cui ~~tam~~ sic̄ uasi mundo
ifusa sr̄. diu hīs redundas & distillas freq̄n
ter hauriam'. Vere enī ubera tua melio
ra nobis uino fragrantia unguentis opti
mis. diu de contēplationū cellaris in que
rex etnus te ut sponsā sepe introducit. ad
exīora regrediens uisionū scārū quas
reuelata facie int̄ amplexus sponsi tui
speculatis participes nos ex̄cptis facien
do in odore unguentoꝝ tuoꝝ alacrit̄ cur
rentes p̄ te nos trahis. Quis enī uel uisi
ones ipsas uel uisionū expositiones legens.
n̄ in his delectet̄ sic̄ in oīb' diuitijs. &
degustans qm̄ suauis sit doctrina tua
catholica & sana n̄ stati sup te exclamet.
fauus distillans labia tua. mel & lac sub
lingua tua. emissiones tue paradysus
malorꝝ punicorꝝ cū pomorꝝ fructib'. Vere
mat̄ sca ugrta puteus diu. flumina de
uentre tuo fluūt nobis aque uiue dum
ad letificanda ciuitatē di. que ē ecclia
facta es in ea fons ortoꝝ puteus aquaꝝ u
uentiū que fluūt impetu de libano. De
libano sane. quia n̄ ante s; p te fluunt nob
de libano. de monte scilicet cunctis candi
dato & conferto ut tutib' de monte. quē
pat̄ n̄ solū sup̄ colles. s; & sup̄ sīmoꝝ uer
tices montiū eleuauit. de monte coagu
lato & pingui qui te quoq; int̄ ceteros mō
tes. uīt nobis auxiliū uenit de superiorib'
benedictionū suaꝝ. inundationib; affluen
ter rigare n̄ desinit. Nempe p̄r illa p
cui partū salutē oīum assequim̄ singu
lariꝫ int̄ mulieres gr̄a tua. qm̄ & sua
rie sororis aaron & moysi uel del bone
seu midith aliqua uel cantica uel ꝓphetie
in sępturis inuenimus. tu multo magis
in hac parte affluentia spē reuelata in
uisionū seu reuelationū diu multis sīn
mis contēplatoribꝰ ut tempant̄ loqr̄
nobis coeqīnda uideris. Et o miranda
ī desinent̄ & p̄dicanda circa gen̄ humana
nū benigni pietatē redemptoris qui p
eū quo mors īruauerat sexū in matre
ipse uita restituit. & de qua manu pe
tifer potus p̄dictionis illatus nobis fue
rat. de hac eade manu in te salutaris
doctrinis antidotus recuperationis nos
refundit. Ut aut̄ te n̄ perstimem̄ s; reue
rent̄ de cautela & p̄seueratia scitatis
cōmonea. nā de p̄fectu n̄ idigeꝫ que ia
saltigū p̄fectionis ascendisti. meīnto
mat̄. quia thesaurū tuū adhuc portas
in uase fragili & recole. qm̄ n̄ minima
uel hactenꝰ que facili impulsu re
flectim̄. s; maxime & annose arboris
aucenis micīn eradicam̄. Respice dilcte
considera petrū. & noli altū sapere. s; time.
& qnto maior es humilia te in oīb;.
n̄ ut qm̄ n̄ habes. s; ut qui habes gr̄a i
in fine integra ꝑseuer̄es. Sento in uinea
pleno laqueis. pleno scandalis nūqm̄ de
ē̄ periculo. & caute donec puenias ī cede.
Nūqm donec racionabilio que de talen
tis tibi creditis cora cōmore ponenda ī
fueris tīmnata securus sis. & de acceptis
qsi de ꝑpriis noli gloriari n̄ sic̄ sēpū ē.
qui gloriat̄ in dño gloriet̄. Et licet in
tuis seu fortitudo pessima. que in hu
bris uel in umbilico uentris lemarham
ē̄ describit̄ iam t̄ munda n̄ sis. eo qd

caput malignū. id ē pri
suggestionē exhibitis pec
rubre tamē ad memoriā
qm̄ cauda draconis n̄ sol
uertit. s; & tertiā partē stel
traxit. De quibꝰ quoq; cap
n̄ solū in ore s; & in cauda
di habeant. Nam caude
serpentib'. & in his nocen
sēā ut que iam caput am
emulis ne a cauda feriar
cū dī precione calcameū
ab eis uere uertisti. Nec
ita loquar. ne me ꝑsumptio
ni qua n̄ ex temeritate do
me quā habeo erga te
ni qua occasione n̄ acta tre
morat sīt. Et hec quide
ni p mea qui ifyrus sū
suā putrueritū & corru
de abscise ī sipientie mee. p
spectus dī p̄cor. ut me
nos cōputare dignetis. &
sing memmere n̄ abnuas
tamis in oratione obsecro
tatē pīi redemptoris. ut
meis nemā. de p̄sentib'
fraudis cautelā michi
ut Quia n̄ monachus cla
occasio uel facultas ad te
ta porrigit̄. ut de his que
pom ore ad os tecū confera
bat p̄sentiū latricē famul
ut magdalē dignetis iten
p̄hā qm̄ & p alios necessitat
sermonē spe ad utilitatē
sup his in agendis sit n̄ cu
scant. Rogo etiā ut inter
meis sēpis tuis respondere
Scire enī cupiā ego & mu
tatis sīt qd apud nos de te
quatus id n̄ facile ꝑsua
dicet qd p̄cipuā uisionem
ret & ichcamt a notar

capit malignū. id ē pncipale luxurie
suggestionē cathenatus pede obtriuerit.
redue tamē ad memoriā ex apokalipsi
qm cauda draconis n̄ solū gleba\s terre
uerrit. sz & tertiā partē stellar celi p̄ se
trahit. De quib\s quoq; equus ibi legit. quod
n̄ solū in ore sz & in cauda potestatē noce
di habeant. Nam caude equi similes
serpentib\. & in his nocent. Propter ma
scā ut que iam capit antiqui serpentis
euasibi ne a cauda feriar\s & q̄rtū pote\s
eū de pnchione calcaneū id ē ultre extrū.
ab ei tuere uer\sutus. Nec mirū tam &
si ita loquar. ne me p̄sūptionis redarguas.
tū qua n̄ ex temeritate docere. sz ex deuo
tione quā habeo erga te monere intendo
tū qua occasione n̄ acta tecū ofabulando
imorar\ sū. Et hec quide p parte tua. Ce
terū p mea qui ifirm\s sū in limo pfundi.
& cui putruerūt & corrupte sē cicatri
ces a facie isipientie mee. p dulcedinē om
nipotentis dei p̄cor. ut me int̄ familiares
tuos cōputare dignemini. & memoris tui
semp meminere n̄ abnuas. & leuans pura
manus in oratione obsecro mīsā benig
nitatē pij redēptoris. ut de pueritus ma
lis meis nemā. de p̄sentib\ emendationē. &
de futuris cautelā michi offerre n̄ more
tur. Quia ū monachus claustralis sū. nec
n̄ occasio uel facultas ad te cōmeandi ul
la porrigit̄. ut de his que ex te scire cu
pem ore ad os tecū conferā. oro ut ea que
ubi p̄ p̄sentiū latricē familiarit̄ sugge
ro. uigilant̄ dignemini intendere. & tam
p his qm̄ & p aliis necessitatib\ meis mani
festationē spe ad utilitatē exposcens q̄d
sup his n̄ agendū sit n̄ cunctemini signi
ficare. Rogo etiā ut int̄rogationibus
meis sēptis tuis respondere n̄ grauemini.
Scire enī cupim\ ego & multi mecū an
uerū sit q̄d apud nos de te fama disp
sit quātus id m̄ facile p̄suadi n̄ possit
uidelicet q̄d p̄ q̄dā uisiones tue te u
bente & ītimante a notariis sēpto ex
ceptę fuerint a memoria tua elabant̄. ado
ut q̄d dixeris omīno n̄ recolas. Scire etiā
desideram\ utrū casde uisiones latino dictes
eloquio. aut te illas teutonice p̄tereunt. ali\
bas in latinū transferat. Scire & hoc nihil
omin\ affectam\. utrū eleēta lectarū ab i
fantia dixeris. & diuinas sc̄ripturas studio
lectionis an sola unctione magistra. que q̄s
uult de omib\ docet cōpereris. Quia q̄ fa
cie tuā mi dña diuina ut credo luce re
splendente p̄sentialit̄ intueri nequeo. fac
me saltē p lectas audire uoce tuā. qua uox
tua dulcis ē m̄. ut uel m̄ sic aliq̄d memori
ale tui habeā. in quo uelut in speculo red.
dita imagine effigies m̄ tue sc̄itatis relu
ceat. & tam artiori quā freq̄ntiori memo
ria pectori meo insideat. Vnis ad honorem
& fructū ecclie sue p̄sentiā sc̄itatis tue p
lytiori tempe reuerenda mat̄ icolumē con
seruare dignet̄ ao. Salutat te dom̄ abbas
& prior nr cū tota sibi cōmissa matre
gēblacensi ecclia p salute tua deo supplican
tes. & hoc ipsū mutuissim are p ipsis fieri ob
secrantes. Saluto te p̄corchali\ ego qui hāc
tibi sēpsi epistola. & multi alij mecū. & ip
si orationū tuar\ suffragia exposcentes.
Vale in xp̄o dña m̄ semp carissima. H.

Hec uerba n̄ de modo uisionis sue.
ame nec ab alio homine dico. sz
ut ea in supna uisione accepi p̄fero. O ser
ue dei p speculū fidei in qua dm̄ cognoscen
do intendis. & o filii dei p formationē ho
minis in que ds̄ miracula sua constituit
& signauit. quia sic speculū in quo q̄q;
uident uasi suo ip̄onit̄. ita racionalis a
nima corpi uelut fictili uasi imittitur.
quatenū p ipsū corp\ uidendo regat̄. & ut
anima p fide celestia contēplet̄ur. audi
q̄d ideficiens lum̄ dicit. Homo celestis &
terrestris ē. p bonā quide scientiā raciona
lis anime celestis. & p malā fragilis & te
nebrosus. & q̄nto se in bono cognoscit.
tanto amplius dm̄ diligit. Nam si uultū
suū in speculo sordidatum & puluere spar

3800

sū aspexerit. mundare & tergere studet
ita etiā si se peccasse & uarietati animā
tū se implicitū ee intellexerit gemat. qm
in bona scientia se pollutū sent. & cū spal
mista plangat dicens. Filia babilonis mi
sera. Qd ē. Humana concupiscentia p spu
mā serpentis ē confusa. Ipsa etiā paup &
egena ē qm in speculatiua scientia ho
norifica opinione caret. scilicet qd glām
etnę uitę qm p bonā scientiā gustat. a
deo querendo n desiderat. Beatus aut ille
ē qui tenebit hoc qd a deo uidit. & cui
scientia eū docet. quia ds eū creauerit
& redemerit. & qui ppt liberationē hanc
qua ds ipsū liberauit omnē malā con
suetudinē peccatoꝝ suoꝝ contemsit. & om
nē miseriā & paupiatē qm in celestib' di
uicijs habet supp petrā illā que firmam
tū beatitudinis ē pcipit. Nam cū homo
luculentā putredinē se habere sentit. & ne
quaquā a gustu peccatoꝝ se contineꝫ na
let. nigerrime ꝫ aues eū totū sordidant.
si tunc ipse p racionale animā quā nec
uidet nec cognoscit in dm credendo &
fidat. Et licet homo se sic ee & in ifinita
uita uiuere sciat. se tamē continere n pot.
quin frequenter peccet. & ido o qm mira
bilis & lamentabilis nox ē. qd ds talia fieri
uasa qndoq; miraculis suis stellata fa
cit. cū tamē ipsa n ualeant peccata defere
re. nisi quantū p gram di ipsis phibet.
Petrus nāq; securus n fuit qui filiū dei
se nūqm negaturū ardenter promisit. sic
nec alij multi scī qui in peccatis ceciderūt.
qui tamē ptea utiliores & perfectiores fact
sūt quā fuissent si n cecidissent. O seruę fi
delis ego paupcula femmea forma in uera
uisione hec uerba uerū t dico. Si do pla
ceret ut corp' meū sic & animā in hac ui
sione leuaret. timor tamē exiꝫ mitte & ex co
de meo n recederet. quia me hominē ee
scio qmuis ab ifantia mea iclusa sim. O ut
ri autē sapientes miraculis uta ifinita sūt. ut
plurima secreta apiant. si; ppt unam
glām illa sibimetipsis asciscerēt. & ido
cecidert. Si; qui in ascensione animę sa
pientiā a deo hauserit. & se p nichilo cōpu
tabāt. hi cotidie ceci facti sē. sic & in pau
lo contigit. qui ceteros discipulos p̄dicando
p̄cessit. & tamē se quasi p nichilo habebat.
Johannes quoq; euangelista mira hymili
tate plenus erat. quappe de diuinitate
multa hauriebat. Et unde hoc erat. Ec
go paupcula me n cognoscere. Pensi non
uult ad glām nominis sui & n ūtrum ho
minis optatur. Ego quide semp treme
timore habeo. qm nulla securitate utī
possibilitatis in me scio. si; manus meas
ad dim porrigo. quatenꝰ uelut penna
que omī grauedine uitiī caret & que p
uentū uolat ab ipso sustineat. nec ea que
uideo pfecte scire possū quādiu in corpo
re officio sū & in anima inuisibilis. qm in
his duob' hominū defectus ē. db ifantia
aut mea ossib' & neruis & uenis mesti
diu & fortatis uisionē hanc in anima
mea usq; ad pīsens tēpus semp uideo eā
iam plus quā septuaginta annoꝝ spm. &
anima mea p ut ds uoluerit in hac ui
sione surrū in altitudinē firmamēti. &
in uicissitudinē diuersi aeris ascendit
atq; unde diuersos populos se dilatat. qm
uis in longinquis regionib' & locis ame
remoti sint. & qm hec tali mō in anima
mea uideo. ideirco etiā sedm uicissitudi
nē nubiū & aliaꝝ creaturaꝝ ea conspicio
Ista aut nec exteriorib' oculis uideo. nec
exteriorib' auribus audio. nec cogitationib'
cordis mei. nec ulla collatione quinq;
sensuū meoꝝ p̄cipio. si; tamē in anima
mea aptis exteriorib' oculis uta ut nūqm
in eis defectū extasis passa sim. si; magis
ter die ac nocte illa uideo. Et assidue i
firmitatib' & stringor & grauib' dolo
ribus multociens uta iplicata sū ut mihi
mortē iferre minent. si; ds usq; adhuc
me suscitauit. Lumen g & qd uideo lo
cale n ē. si; multo & multo nubi quę

ista portat lucidior ē. nec
nec longitudinē nec latitu
videtur ualeo. & illud in
tuitū in nominat. & ut sol
ut aquis apparent. uta sepi
rarum. & quedā opa hom
ta in illo resplendēt. Qu
hac uisione uidero seu dic
mania p longū tēpus habe
quādo illud uideri & audie
& simul uideo. audio. scio
mirito hoc qd scio disco.
illud nescio quia idoch
tātā in simplicitate legē
ita ēt ea quę scribo in ui
& audio. nec alia
qui illa quę audio. &
tamē ea pfecto quādiu
& audio. qm ita philo
habere in hac uisione n
hac uisione ista n sē sic
dere hominis sonat. si;
ordans. & ut nubes in aer
bra quoq; luminis form
videre ualeo. sic nec sper
ueri possū. In eodē lumi
ter lege uidens in nomina
n frequenter uideo. & qm
ta uideā pferre n ualeo.
ita uideo omnis tristicia &
ia mihi auferet. uta ut ita
templicis puellę & n uerū
videā. Si; & p assidua ifir
mitatem aliquādo reduci habe
mentis quę in ibi ostendun
tū cū anima mea gusta
te in aliis moreꝫ uta com
ndēt omnē dolorē & tri
dinem trado. & quę tē u
e uideo & audio. hec anim
ę simul hauriat. si; illa tam
ptacula manet. anima a
ahora caret p̄fato lumin
ternis luminis uocatu

sole portat lucidior ē. nec altitudinē
nec longitudinē nec latitudinē in eo
sideraré ualeo. & illud umbra imiemis
lucis in nommat. & ut sol. luna & stelle
in aquis apparent. ita scripture. sermones.
uirtutes. & quecda opa hominū forma
ta in illo resplendēt. Quicqd aut in
hac uisione uidero seu didicero. huic me
moriā p longū tēpus habeo. ita qd ali
qñdo illud uideri & audieri recordor
& simul uideo. audio. scio. & quasi in
momento hoc qd scio disco. qd aut ñ u
deo illud nescio quia īdocta sū. s; tamtū
uitas in simplicitate legere illructa
sū. Et ea que scribo in uisione uideo
& audio. nec alia uerba pono
quā illa que audio. & latinis uerbis
ñ limatis ea pfero quēadmodū illa in u
sione audio. qm sic philosophi scribūt.
scribere in hac uisione ñ decet. & uer
ba in uisione ista ñ sūt sic uerba que
ab ore hominis sonāt. s; sic flama co
ruscans. & ut nubes in aere puro mota.
huic quoq; luminis formā nullom cog
noscere ualeo. sic nec speră solis pfecte
itueri possū. In eode lumine aliā lucē
que lux uuens in nominata ē. intētu
& ñ frequentē uideo. & qñdo & quom.
illā uideā pferre ñ ualeo. atq; intim &u
illa uideo omnis tristicia & omnis angus
tia ame auferēt. ita ut ut uelut mores
simplicis puelle & ñ uetule mulieris
habeā. S; & p assidua ifirmitate quam
uarior aliqñdo reduū habeo uerba & u
siones que in ubi ostendunt pferre. s;
tamē cū anima mea gustando illa u
det. in alios mores ita conuertor. qd ut
supdixi omnē doloē & tribulationem
obliuiom trado. & que tē in eadē uisio
ne uideo & audio. hec anima mea qsi
ex fonte haurit. s; illa tamē plena & i
exhausta manet. anima aut mea nul
la hora caret pfato lumine qd umbr
uuentis luminis uocatur. & illud
uideo uelut in lucida nube firmamitū
absq; stellis ispicia & in ipso uideo que
frequentē loquor & que interrogantib;
de fulgore pdicte uisionis lucis respon
deo. In duob' itaq; modis scilicet corpis
anime me ipsa nescio. & me quasi p michi
lo cōputo atq; in dim uisū itendo. & omia
hec illi relinquo. quatenus ipse qui nec finē
nec ūcūm habet in omnib' ubis a malo me
conseruet. Syn & tu qui hec uerba qris
cū omnib' illis qui ipsa fidelitē audire de
sideraut p me ora ut in seruitute di p
manea. S;, & tu o fili di qui illa in fide
qris & qui ab ipso petis ut te saluet. at
tende aquila duab' alis suis ad nubē no
lantē. que tamē si in una leuitē sup terrā
resider nec se leuare pot. cū se libenter ad
uolandū eleuaret. Sic etiā homo cū duab'
alis racionalitatis scilicet cū scientia boni
& mali uolat. ita ut dextra ala scientia
bona sit. & sinistra scientia mala est. et
mala bone ministrat. bonaq; p mala acu
it & regit. & in omnibus p illa sapiens effi
cit. O care fili di ds alas scientie tue ad re
cta itinera eleuet. ita qd si peccatū ex gus
tu lambis. qm sic natus es qd sine peccato
ee ñ possis. opando tamē illud ñ comedas.
& te bene uolas. Nam celestis armonia
de homine sic faciente do cantat illi lau
dans quia emerosus homo dim tantū di
ligit. qd ppter dim se ipsū ex toto spernit.
Hoc in o probe miles in certamine hoc
esto qtenus in celesti armonia ee possis.
& ut t a deo dicat. Tu es ex filius isrl qa
p oculos cancelli & p studiū celestis desi de
rii in montē excelsū aspicis. S;, & omis
qui in litis tuis in insimulis notari sūt. p
spm scm ita regant ut in libro uite scri
bant. Item Wibrtus monachus. hilde.

Patri seissime hild. Gwibt. Gau
dū qd de uisione & collocutione
tua cū abbate nro tēpore quadragesima
li ad te pficiscendo diumit in idubium
credidera ad tempo quide in imdia ut

103a

puto diaboli sublatū ē. Ham cū colomā usq; ꝑcessissemus. uter nr̄m impedimentū sathana & ꝑ iniquas carnaliū ꝓpinquoꝝ suoꝝ sug gestiones ꝓpositū abbatis adire prendendi conturbantur. ultimus pgredi destitim̄. Sed spero quia q̄d ablatū m̄ doleo. opportuno ri tempe remotis oīb̄ impedimentis. gīa m̄ diuina restituet. Intim tam̄ de q̄sdam illis quas ꝑ me frēs ullarensi ad te soluen das mittebāt. quasq; ego reuocau ab itine re t ꝓferendas dilecto m̄ Bald cōmisi. q̄d actū sit uehemēt scire cupio. utrū indeliq nec ne adire puenerīt. Q̄d si puenerīt. ob secutam oīs nīe patris amici tui in spū ui si affusi pedib̄ ut mare solutionis ex fidu cialit ingredient. aute spe sei uela cōmittere ꝛ ꝓmeseas. tali duce freta sine difficultate placido portu mox adlapsura. De quib̄ etiā ꝑcor ut cū ꝑscripti huius nullarensiū & nr̄is solutionib̄ ex ꝑscribas. ut alte ex alt̄is gratiores fiant. & clarī eluceseant.

Caritas que Responsū hujꝰ capīs. cū abstinentia peccatoꝝ fide ītrat. & castitate cū pacientia edificat. colūpne que quatuor partes dom̄ sustinet simulis ē. Ipsa em̄ caritas plantauerat hortū ual de gloriosū cū ꝑciosissimis aromatib̄ & no bilissimis floribus rosis & liliis qui suauissi mū odore spirabant. in quib̄ uerus salomon oculos suos pascere solebat. Hortus iste uir tutes sc̄as designat. quas ds qui uera ca ritas ē in uirgine esse opatus ē. omaria inde ducet que in castitate floruit. & nobilissi mū florē ꝓtulit. De flore isto uox turtu ris audita ē. que uirginale natutā no cauit quā lilium significat. q̄d in suo sti pite candidos flores cū flagrantia gratis simi odoris emittit. sic & ipsa uirginitas ꝓpter dulcissimū odore bone ꝛemonis in mundo honorat. Heremite quoq; siue mo nachi qui ꝓpter xp̄m sclo renunciauerīt. si ne societate sclaris pompe uiuere debent sic uirgo ꝓpter uotū sine memoria uiri. q̄a uirgines & monachi int̄ anglicos ordine

idē sunt. qm̄ sic angli michil aliud quā si cē di ispicere desiderant. sic & ipsi oīb̄ pompis sclāribus abiectis. agnū di xp̄m sc̄ ducet crucē ei baculantes secunt. in quib̄ ꝓpter ueritū contēptū sceli rutilantes flores passionis ducē genetant. Hē o filii dei ualle uere humilitatis posituſ. in quare bona ambula sine elatione que ꝑ pri monti assimilata difficile & uelut im possibile ascensū uel descensū ꝑbet ītu tentib̄. & in cui⁹ sūmitate nullu edificiū costrui pot. Homo em̄ qui ꝛeprat alti ascendere quā possit puenire. ille non scitatis absq; securitate possidet. qua solo nomine sine edificio bonoꝝ opum & quadā iep ta letitia nūs glo riat. Tu em̄ gloriosissimū hortū que caritas plantauit aspice. & imāq; ut tute in ueta humilitate & simplicitate cordis adire colligere. & licet mr̄ uarias mites hominū ꝑstruxisti. disce tam̄ ꝑ longanimit & pacient oīs nos diuina bonitas tolerat. fuge etiā iconstantiā pigri serui qui hodie um dño. cras al teri seruit. & gladio uerbi di utilit accingere exemplo fortissimoꝝ militū. qui lectū ueri salomonis ambientes cas todiunt. Oculis quoq; tue sinceritatis cū uigilantib̄ oculis deo omipotenti ue dubio dormire icipias uerū atq; uiam cōmda. & esto probus & dilectus mile ueri salomonis que ꝑ uictoria coronā ane pugne diligit. & coronat. Spe ses igne sui amoris te accendat. ut in amo re seruitij sui ideficiens ꝑseueres. ꝑ quem uiuus lapis celestis uerbum quodoq; fieri merearis.

Questio.

Quom̄ itelligendū ē q̄d legit. qui uult in eternū. creauit oīa simul. cū ꝑ sex dies opa sua distribuisse referat.

Solutio.

Omipe ds qui sine ꝛcio & sine fine uiuit & qui oīa in sciencia sua eternaliter habu it. materiā oīm celestiū & terrestriū simul creauit. celu scilicet lucidā materiā &

ram que turbulenta matia erat. Ista u
lucida matia de claritate que emittat e hec
spissa lux fulminabat. que etiam sup tur
bulenta matia lucebat. ita qd ei adiuncta erat. & iste due matie simul create
sunt. & unus circulus apparuerunt. In primo
naq; fiat angli de predicta lucida matia
cui eor habitaculo preesserunt. qua deus.
ds & homo e. ad facie patris angelos cre
auit. & hominem de quo tunica induendus erat ad imaginem & similitudinem suam
formauit. Sic quoq; ad imperium omnipotentis di cum diceret fiat. quelibet creatura de turbulenta matia secdm speciem
nature sue apparuit. Sex enim dies sex o
pa sunt. qua inceptio & cōpletio singuli cu
iusq; opis dies dicit. Post creationem etiam
prime matie nulla mora fuit. s; mox qsi
michi oculi spe dum ferebant sup aquas.
nec etiam prea mora aliqua erat. s; deus
ilico dixit. fiat lux. Questio.

Quid e qd septies e. diuisit ds aquas que
erant sup firmamentum ab his que erant
sup firmamento. Hoc qd credendum e materialis aquas sup firmamentum ee. Solutio.

Deus aquas que sup firmamentum erant ab
his que sub firmamento erant ido diuisit.
ut sic inferiores aque trenis obstitutionibus alluunt. ita etiam & superiores aque supe
rioribus obstitutionibus adeent. In aquis enim
superioribus nichil e qd crescat aut deficiat.
sic in ibis inferioribus aquis in quibus quic
quid unum hoc qucadmodum homo cres
cat & deficiat. s; ille superiores aque in primo
statu suo sic ds eas constituit p sublime
& in circulo suo fluunt. & materiales sunt.
non tamen ut aque inferiores. qm multo sub
tiliores & nris usibus omnino insensibiles exis
tunt. quarum humiditate & ignis ibi extan
tis calore desup firmamentum solidat. uelut
corpus p animam subsistit ne dissoluat. Aque
u inferiores ille desubfirmamento grossiores.
speculu sit celestium luminarium solis scilicet
lune & stellarum que infinita diuersarum
speciem animalia continet. que in eis nas
cunt & subsistunt. idoq; officia superiorum
& inferiorum aquarum in cunctis dissimilia sunt.

Antequam primus homo peccaret. Questio.
videbat ipse corporeis oculis din. uel utrum
sum nos cum corporeis oculis. cum secdm aplm
corpa spiritalia in resurrectione recepimus.

In resurrectione cum homo corpus Solutio.
spirituale recepit. & cum idem corpus anime isepa
bilit unitum fuerit. splendida facie sce diui
nitatis cum anglis sine fine intuebit. Adam
naq; qui ita sapiens & perfectus a deo formatus
erat. qd scientia & sapientia sup omnes homi
nes repletus fuit. dum in diuinitate sua sicu
ti e nunquam videbat. s; qndam claritatem de
multo ei precedente exteriorib; oculis uidit. in
qua cum uerum dum ee uerace cognouit. Sicut
enim ante peccatum cum adhuc anima ipsi cor
pori suo dominaretur. oculis suis qui p uno
centum te spirituales fuerunt. predicta claritate i
spexit. qd prea facere n potuit. quia uisione
ulta in paradyso pt peccatum statum pdidit.
cum oculi eius in puaricatione precepti di qd am
te cognouit. p carnale desiderium apti sunt.

Quo genere locutionis usus e ds. Questio.
& in qua specie primo hominem apparuit
cum precepti ei dedit. & in qua cum post pecca
tum in paradyso deambulauit. Solutio.

Ompe ds anglicis uerbis adc locutus e. que
ipse bene cognouit & intellexit. p sapientiam
enim suam quam a deo acceperat. & etiam p spm p
phetie omnes linguas que p homines primo
diu uenture sunt tunc in scientia sua habuit.
ac naturas omnium creaturarum ad plenum no
uit. Nisi etiam cum ineffabili claritate ipsi
apparuit. in qua nulli creature forma
fuit. & ideum pt peccatum deambulas in pa
radyso in flama ignis apparuit. Questio

Quid e hoc qd dixit. ecce adam quasi
unus nobis factus e. sciens bonum & malum.

Hoc tale e. dictum p scientiam boni Solutio.
& mali aliquid commune nobiscum habuit
s; bonum in scientia boni deseruit. malum
in scientia mali cum gustu ueniti ligni

elegit. Et rursum. Adam a nobis alienatus
quia bonum quod primo exprimento cognouit. p
consiluū serpentis contempsit. & p gulbū de
lectationis malū primo experū illi assenti
endo p[re]cent. Et rursū dixit. Ijudere ne for
te sumat de ligno vite. & viuat in et
nū. Hoc ds ideo dixit. quia in magna mia
sup opus suū scilicet hominē qui peccare
rat mouebat. ne ipse a gla sic mutatus.
miserabilit in eternū mueret. & eū hoc m
quecadmodū pat filiū suū qm ab eo discede
re vult ad se misericordit traxit. Ipse e
ni hominē quē idumitū uerbi sui p[re]sci
uit valde diligebat. m etiā omnē crea
turā ad seruicū suū creauit. & eū in lo
co ū illē lucidus uelut cadauer in mor
te cecidit deputabat. Questio.

Quales oculi primi parentū ap[er]ti fuit. cū
ante peccatū ambo uiderēt. Vñ dicit. Ij
dit mulier lignū. & ceta. Solutio.

Primi parentes ante originale peccatum
anima p innocentiā corpi dominante sp
tales oculos habebāt. s; ipsis p[ro]t peccatū
spirali uisione cordē oculoz primatus amq;
p condictionē peccati mortalib' effectis.
carnales oculi ap[er]ti sūt. ita q[uo]d p sciemtiā ma
mali opa peccatoz uidendo & cognoscen
do sedm desideria carnis diabolo suaden
te faciebant. Sic etiā omnē gtām quā pri
mis habuerant ita obliuioni tradiderūt.
qd uix aliqua coz recolebāt. sic homo q
rem aliquā delonge speciens uix ēsi
derare pot quid sit. & sic etiā umbra p
transit que in speculo uidet. Questio.

Quid ē q[uo]d dns dicit ad noe & ad filios ei
sanguinē animaz uraz requirā de ma
nu cunctarū bestiarū. & de manu hom
nis. & paulo p[ro]t quicūq; effuderit hu
manū sanguinē effundet sanguis ei.

Deus p[ro]t nouissimū die in resurrech Solucio.
one p idumitū hominis de manu ad est
de mobili natura cunctaz bestiarū san
guinē animaz noe & filioz ei ac totius
humani generis qui sedes anime ē re
quiret. qm ipse in multe. ut anima alio
corpe aut sanguine idueat. nisi illo q
ipsa calefecit & qui sedes ipsi' fuit. Ipse
eni in potenti p[re]scientia sua qua homi
nē de limo tre spiraculū uite. q[uo]d anima
ē cū carne & sanguine formandū ut
eū ptea formabat p[re]scium. in cade p[re]se
ntia sua eū etiā resurrecturū requirit
De manu etiā hominis sanguinē animaz
requirit. ita scilicet ut homo ille a pri
mū suū cōprimēdo animā suā emittē
facit. p macerationē carnis & sanguis
sui in penitentia cū merore plangen
tis uocis ad dm creatorē suū semp cla
met. qm animā illi' quē ipse creauerat
vulneribus mortis exire coegit. Quicūq;
aut effuderit humanū sanguinē
hoc quasi p manu ducens sine labore e
mittit sudoris. sup hunc inclemū di uin
p ferrū uel p pauperiē. uel diuitiarum
sue amissionē. & si ū sup eū qui reus
sanguinis fuerit ē. sup filios tam ēt & ne
Qualia corpa Questio. Sp[ro]t ēt inducit.
habuerūt angli qui apparuerūt abrahe
quib' similia nutriti buturū & lac appo
suit & comederunt. Solucio.

Tres angli qui apparuerūt abrahe sedēn
ti ad ostiū tabernaculi in humana for
ma apparuerūt. qua ut sūt ab homine
nullom uideri possunt. Immutabile
quidē spm mutabilis homo uidere n
pot. & hoc ē inobedientia ade qui spi
talib' oculis in paradyso priuat' in omē
genus humanū cecitatē suā tūsdm
it. Omis creatura q[uo]d homo ē umbrā
suā habet que hominē in idefectu
tē uitā renouandū ēe significat. Et
sic umbra hominis imaginē suā os
tendit. sic & angli qui naturalit ho
minib' inuisibiles sūt. p corpa que de aere
sumuūt eis ad quos mittunt in humā
na forma uisibiles apparent mori
lioz se aliqñ tribū contēpantes. ñ angi
licis loqlis. s; talib' uerbis que intelligi

possint eis locutē. ipsiq; m
ormaliter. si; corpalis eran
rosi qui sup gtam cadens a
in monte dissolutē. Malig
ne cuilibet nature ad sectue
mant ei creature naturā os
que uicio illi oparet p q[uo]d h
pugnat supare possint. q
speratur etiā p serpentē sed
ut abrahā & iacob. ille ser
perit. ut uitarum man
mortib' cor ponerent. S
brahā qui ad p[re]ceptū dn p
mone sua reliquit p uul
sic qd signaculū fidei fuit
nisi signifer ad ptū co
gnatum pceliit. Ipse
ne sēi uexilli sētatis p cer
fide opū suoz primule
mis obtinuit. uñ in u
more scam humanitatē
mat. qui antiquo exilio
de semine ipsi' deficer
manitatē sua & siluū antiq
hominē liberando des
ut in spelunca duplici q
ut abrahā a filiis heth se
tanto desiderio sepelir
spelunca duplicē quā in
speluncā abrahe sibi p[re]cio
mis lex & noua figurat.
anima in corpe. sic noua l
bebat. & in his duab' mor
mutare subtraunt in mun
ri. Sēi ū patriarche in e
ui sepeliri desiderabant. q
phetē attach sacramētū no
ueri cognouerūt. ut etiā
arum que florut sacramēt
ne sacrificio agnoz & arietū
mis significabatur. Quet
ne uertis ignis qui moy si

possint eis locum. ipsiq; ut homines
comedentes. si; cor cibus euanescit tāq̄m
ros qui sup gramen cadens a calore solis
in momento dissoluit. Maligni ú spūs spe
cie cuilibet nature ad seducendos hōies
utunt ei creature natura ꝑsiderantes
que uicio illi cōparet ꝑ q̄d hominē quē
ipugnāt supare possint. quē adm̄diu
tēptator euā ꝑ serpentē seduxit. Questio.
Cur abrahā & iacob. ille seruo iste filio
ꝑceperit. ut uterum manus suas sub
femoribꝰ cor ponerent. Solutio.
Abrahā qui ad ꝑceptū dīn patriā & cog
nationē suā reliquit ꝑ nullum carnis
sue q̄d signaculū fidei fuit tang̃ glo
riosus signifer ad ꝑlium cont̄ uicia
pugnaturus ꝑcessit. Ipse enī ꝑ gtiam
spūs sci uexillū scitatis ꝑ ceū portabat.
& ꝑ fidē opū suor priuilegiū sume
scitatis obtinuit. uñ in uterāmto sub
femore scām humanitatē xp̄i ꝑsig
nauit. qui antiquo ēsilio omipoten
tis di de semine ipsi descendet. ꝑ hu
manitatē suā ꝑsiluū antiqui serpen
tis hominē liberando destruxit.
Quare in spelunca duplici quā Q̄ito.
emit abrahā a filiis heth sci patriar
che tanto desiderio sepeliri uoluerit.
Per spelunca duplicē quā in Solutio.
sepulturā abrahe sibi ꝑcio cōparauit
uetus lex & noua figurat. quia sic
anima in corpe. sic noua lex in ueti
latebat. & in his duab̄ mors que ꝑ
mulierē subintrauit in mundū sepul
ta ē. Sci ú patriarche in eade spelun
ca sepeliri desiderabant. quia spūs ꝑ
phetie arcani sacrāmtū noue legis
in ueti cognoscerit. ut etiā in uirga
aaron que floruit sacrāmtū filij di
in receptione hominis latebat. q̄m in
creatura creatorē cognoscerit. ut etiā
in sacrificio agnoꝝ & arietū xp̄e pas
sionis significabatur. Questio.
Fuit ne uerus ignis qui moysi in rubo
apparuit. & rubū n̄ cōbussit. uel qui in
monte sỹnai resplenduit. uel qui in die
pentecostes sup discipulos in lingua rū
modū cecidit. uel qui sup caput beati ar
tini sacramēta celebrantis apparuit.
Ignis qui moysi de medio rubi flamman
tis & n̄ ardentis uisus ē. spūs scs fuisse cre
dendus ē. scintille ú ꝑsilientes diuersa
dona uirtutū. Varia quidē huj ignis ap
paritio nequaquā de supior elemēto co
ruscatione descendit. si; igne qui uita ē. &
qui sibi adherentia n̄ exurendo dissipat.
si; uiuificando confirmat.
Quid ē q̄d in libro regū de archa dicit. in
archa non aliud ē nisi tabule testamēti. &
in epla ad hebreos legit ꝑ t nel aurū ali
ud tabernaculū q̄d dicit sca scoꝝ aureum
habens thuribulū. & archā testamēti cir
cūtecta ex oī parte auro in qua urna
habens manna & uirga aaron que fron
duerat & tabule testamenti. Solutio.
Qui dixit n̄ aliud in archa populo israhitico
in magna uenetatione habita continerī
quā tabulas testamēti. ille nec plus in ea ee
cognoscebat. nec etiā plus inde scire q̄rebat.
Paulus ú qui ob spūs sui ꝑfunda scientiā
diuina gtiā reuelante plus aliis sapiebat.
q̄d amplius in archa secreti seruaret plenius
Nūquid uere credendus Q̄ito. Sedocent.
e samuel surrexisse ad inuocationē phitonis
Saul qui ꝑ peccata Solutio. Sic.
sua a deo reprobatus & derelictus fuit e
uentū futuri plus ꝑ phitonissā scire nole
bat. uñ samuele amortuus sibi euocari ꝑ
cepit qui ei idicaret q̄d q̄rebat. Si; hoc nul
lom̄ fieri potuit quia ipossibile eet ut scs
& uisꝰ homo ꝑ mortē m̄dacium loqret.
cū nulla fidelis uel ifidelis anima a corpe
soluta m̄dacium loqui possit. Animę nāq;
samuelis & saulis equale mansionē habe
re n̄ possunt. quia samuel fidelis amicꝰ
di fuit. & saul ꝑceptor ei rebellis ꝑuari
cator extitit. Diabolus etiā hominē ꝑ nul
lū hominis animā decipe ꝑt. si; ꝑ fam

tahā & ꝑ formā alicuī creature eū decipit. Saul enī regnū eū uita amisit quia a deo recesserat. sic̄ etiā ada ꝓpt̄ ꝓuaricatiōnē a gl̄a paradysi mudatus filius mortis effectus ē. ideoq; qđ ꝑquirebat apud dñm

Quid ē Questio. ſ optinere ñ potuit. qđ paulus dicit. Si linguis hominū & angelorū loquar. Que sīt̄ lingue angelorū. Sol:

Angli qui spe sūt. nisi ꝓpter hominē uerbis rationalitatis ñ loquunt̄. qm̄ lingue eorū sonant̄ latis sūt. Homo enī qui omnia que sonant ꝑ sonū eorū cognoscit. iocunditatē cordis sui in sono uocis quā eū spiritualiter cōcipit ostendit. Questio.

Que ē longitudo & latitudo. & sublimitas & ꝓfundū. que ab effectis cōphendant

Per longitudinē Solutio. ſ eū omnib' scis. ultā diuina essentia que sine fine & ĩcio ē. ītelligit̄. qm̄ ipsa ab ope suo qđ ĩceptū habet in nulla ascensione ulli' scientie comphendi pot̄. ꝑ latitudinē ū ĩfinita potestas dī significat̄. que a nullo ĩcipit. & que ꝑficiendo ñ auget̄ nec deficiendo minuitur. ꝑ sublimitatē nāq; claritas sc̄e diuinitatis que nūquā clarescere ĩcepit. & cui' fulgor nūq̄m transibit accipienda ē ꝑ ꝓfundū aut̄ designat̄. qđ ds in bis tribus p̄dictis uirib' cont̄ abyssū aquilonis q̄ in potestate sua sī. & qui nequaq̄m ei resistere ualet pugnat. in cui' claritate oīs sc̄i comphendunt̄ qui eū amauer̄t & cū eo in bona ꝑseuerantia ministrij sui eū fide y opib' ꝑstiterunt. ſ mus y sum. Questio.

Quid ē qđ apls dicit. in ipso mouemur uiuimus Sol:

In ipso eū elementis mouem̄ quib' ita utim̄ qđ oīa que ad usū nr̄m ꝑtinēt ab eis ꝗrimus. in ipso etiā illūminati & ꝑ spiritalia unctę unificati unum'. ꝑ qđ eū dīm ac creatorē nr̄m ēe cognoscimus. ſ in ipso etiā sum' qma finē unc̄ in anima qualibacūq; meritis ipsi' sint nūq̄ habebim' ꝑ quā eū omni sensualitate mā eū elemētis & in elemētis sic̄ uent' uolamus & mouemur. Questio.

Quid ē qđ ide dicit. nocte ac die in profundo maris fui. Solutio.

Paulus laborē suos adtendens uerba ultra merore dixit. ꝑ ea ostendens. qđ ex ꝓmissione dī in erūpnis & laboribus fuit. quasi in periculis tēpestatū & fluctuū maris qđ nūq̄m īundare cessat cēt. Deus etiā uoluit ut ꝑ tenebras deceptionis diabolū castigaret̄ & qđ magna ĩquiete ĩfirmitatē temperet̄ que tam oīa ab ipso ꝑfortat̄ fidelit̄ & pacient̄ passus ē. Questio.

Quid ē qđ dicit. ego minim' apl'or eū ꝑ oīb' laborauer̄it. Solutio.

Paulus se minimū uocat quia cū xp̄o q̄ sine peccato in humana forma apparuit ut ceū discipuli ñ erat. & qma etiā ꝑ filiū dī in spiritali ustione cū anima cui nec plenit̄ in corpe nec plenit̄ ex̄t̄ corp' ceū, ad fidē quā nūq̄ discere nec scire desiderabat coactus ē. Questio.

Quid ē qđ ide dicit. oīe peccatū qđcūq; fecerit homo extra corp' ē. qui aut̄ fornicat̄ in corpus suū peccat. Solutio.

Oīe peccatū qđ homo cū sensualitate ꝑ uolantē scientiā suā diabolo suadente in aliū hominē opatur diabolica arte agit̄. que discordiā int̄ homines cōsit̄ ira & odiū ĩcitando seminat. & ideo illud extra corp' ē. qui aut̄ in calore carnis fuę cū ĩcesto desiderio in uenis & in medullis mor' ꝑ formicationē septū tāctu ĩcitat & uulnerat quousq; festus fuerit ille in corp' suū peccat. Questio.

A die resurrectionis usq; ad die ascensionis quando dñs int̄ discipulos ñ erat ubi fuisse credendus ē. Solutio.

O eus qui ꝑ humanitatē suā apud nos uisibiliter manendo tota terra mari culus sui repleuit ꝑt resurrectionē suā ꝑ illos quadraginta dies eade humanitate sua quam de spu scō concepta ex maria uirgine sibi assūpsit. oīa elemēta que ꝑ pūaricationē primi hominis ĩmundicia contraxerāt mundauit. animę quoq; scōy & salutandoy

quas multitudine anglor. comitatus eū victoriosō vexillo potestatis sue captiuas de īferno redemerat in aere ubi omia sēificauit secū manebant. Questio.

Quid ē qđ de dño sēptū ē. & accesserunt angli & ministrabant ei. In quo minus fecerit uel quale ministriū exhibuerit ei.

Cum diabolus se a xp̄o ita sepatū Solutio. cognouit. ut nulla suggestione eū tangere posset. time eū reliquit & ab eo fugiebat ut homo ab īmico suo a quo occidi timet fugit. & mox angli i laudib' miraculor. sēe diuinitatis sona bant. qm humanitas que in prothoplastis deiecta fuerat in paradyso. in xp̄o homine omia diaboli tēptamta victorio se superauit. & ita ipsi unusquē dīn & hominē ēe sciebant in laudib' ministrabāt.

Cū noue anime de nichilo nouīt Questio. erātq; prudentia creatoris in uteris matrū corpuscula parulor. infundi animas creādas. qua racione originalis peccati macula contrahūt. & qua iustitia puniunt.

Sicut uas figuli qđ ueneno p Solutio. fusū ē omia que in illud mittunt cū periculo īmundicie ifecit. sic omis caro hominū p carnē primi hominis commaculata & infecta exiliit. nisi p mundā carnē filij di quā ex maria uirgine sumpsit in baptismo & penitentia mundet. anima enī ex forma quā ds in utero matris ad hoc formauit ut spiraculū uite. ad hoc mutat p consiliū serpentis quo primo homo deceptus ē peccati macula p qua punit. sibi contrahit que p antiquū consiliū sēe diuinitatis in filio di p fidē & baptismū abluit. Qui aut sine fide & sine baptismo carnalia desideria omi studio p fecerit. & de hoc penitentiā nō agit. ille cū his qui p xp̄m redepti nō sūt, in p̄dictione p manebit. Questio.

Cū dīs in euglio de se ipso dicat. ego ex deo p̄cessi & uenio. & de spū sco; Spūs qui a patre p̄cedit. inter p̄cessionē filij. & p̄cessionē spūs sci que differentia ē. ut ille dicatur filius qđ dici nō debet. nec recte dici potest sēs. Inter generationē filij & p̄cessionē spūs sci que distinctio cū utraq; ex patre sit.

Pater meus potestas ē. & ego sonans Solutio. uerbū suū ab eo p̄cessi quādo omis creatura p me creauit. & spūs sēs ab ipso scilicet patre meo p̄cessit. quādo ego in uterū uirginis cui' caro serpentina deceptione uulnerata nō ē descendebā. & humanitatē exp̄sa de eode spū sco conceptā idem. Ignemus e nī spūs sēs qui ignea uita & uera accensio y equalis uita in etnitate ē & p quē omis forme que p filiū di formate sūt īuisibiliter mouentur. in uirginē que creatura ē apta ter p̄cessit. uteriūq; illi' igne suo ita accendebat. ut ipsa p eū impregnata uerbū dei p qđ omis creature facte sūt sine carnali patre generet. Sicut enī forma hominis uidet. & anima ei' carnalib' oculis uideri nō pot. & tamē in duab' naturis uni' homo ē. sic filius di qui in uno uirginis de spū sco concept' homo factus ē inhumanitate sua ab omi carne uidebat. & in deitate sua īuisibilis ē & etiā in duab' naturis scilicet humanitatis & deitatis sue unus ds exiliit.

Quid ē qđ paulus dicat. se in paradyso Questio. fuī & usq; in tertiū celū raptū nescire siue in corpe siue extra corp' hoc factū sit. utrū e corpe cū anima ei' ad ita rapet' exiuit. an in corpe manens & illud uiuificans ad ita

Paulus in extasi p Solutio. Spūs rationale animā quo xp̄s eā uocabat uolauit ut homo qui dormit in uigiliis p somnia circuit. ita tamē qđ ipsa interī sanguinē in carne illi' calefecit ne p frig' coagulatus exsiccaret. quēadmodū sol qui in altitudine stat p uteres suas cū splendore suo alonge lucet & ardet. Ipse miracula firmamti ut ds illud ostenderet ēspiciendo penetrauit. & ipse etiā usq; ad tertiū celū id ē usq; ad claritatē illā rapt' ē que de claritate que sca diuinitas ē fulminat & in qua beate anime requiescūt. & ibi tanta fortitudinē ado

suscepit. qua nequaq̃ ultra dubitare po
tuit. S; ubi scā dumtas ardet & ubi an
gli qui ut fulgor solis sē. & ubi etiā alij
angli qui ut splendor ignis apparent.
qui īmutabile dumtatem quę sine ūcio
& fine ē ītuent ñ uemt. qm̃ ea quēadm̃
dū aquila supiorē ignē sufferre ñ posset.
Ipse etiā in splendore anglor qui cū ho
minib' officia sua facuīt in paradysū ue
nit ubi omia archana quę p aiam̃ u
dit plenī cognouit. & ea corpe ita sen
sit. ut sciret in sciemia sua illa homim
īportabilia ee qui emus ē. & idō omīb' pro
phetis sapientior exstitit quorū ypheta
quā in umbra uidebant melli apiū qd
ad multas utilitates multiplicat similis
fuit. Omia nāq; quę anima uidit corpe
sensit uñ in dubio dimisit. utrū illā in
corpe an ext' corp' uideret. & idō etiā oīa
uerba illi' pfunda & acuta & cahibi similia
sē. Deus ū mox ut anima in corp' suū re
uersa resedit eū ualde domabat. qm̃ fe
roces mores habuit. ne in pprietate sua
duceret. quę ad altitudinē spe sci ñ pu

Grā di & liberū arbitriū Qstio
Quid habeat cōmune quid ptriū.
Liberū arbitriū in anima ē quę Sol.
spiraculū a deo exstitit & quā ds ad formā
facture suę creat & p quā homo se dm̃
habere sentit siue fidelis siue ifidelis in
quacūq; pfessione uel opinione sit qui in
scientia sua malū eligendo ad illud se de
clinat quēadm̃du adā fecit qui pceptū
di scuut. & p osiliū serpentis ad malū de
clinauit. Grā di & liberū arbitriū hoc
cōmune habent qd homo in scientia bo
m & malū utrūq; & bonū & malū ad opan
dū eligere potē. & qd p proprietatē liberi
arbitrij secm̃ gustū & desideriū carnis
quę nūquā coactus dmittere potē elege
rit hoc diabolo aduuante pficit. & qd
secm̃ uoluntatē anime eligerit. hoc grā
spe sēi aduuante pficit. Qstio.
Quom̃ ītelligendū ē qd dicit. omia in pon

dere & mīsura & numero constituisti.
Deus omia tabernacula corpū mōr. Sol.
in recta mīsura ita constituit ut nulli
eor illos qui in ipsis habitant ponder
aut latitudine excedant. ut etiā sol in
na ignis aer aqua ita in firmamto e
quali pondere numero & mīsura sth
tuta sē. & ut homo qui omīs creatura
ē in recta mīsura consistat. qua omia
mēbra ei' p aiam̃ ita īpleta sē qd ipse q.
diu anima in eo ē nec arescere nec deh
cere potē. Supbia ū quę sup omia quę
ds ystituit uolat. & quę dm̃ spm̃ nec
eū cognoscere nec adorare uult. & quę
de omīb' creaturis suis exul cadit mors
ē. & nulla rectā mīsurā habet qm̃ omia
quę ds in pudentia & sapientia sua re
cte dispositt & constituit dispgit. Qstio.
Quę & qualis ē armonia illa elemtor de
qua dicit. In se elemta dū quertuntur
siē in organo qualitatis sonus īmutant
& omia suū sonū custodiūt. Hūquid
ad hoc ptinet qd dns dicit. & concentū
celi qui dormire facit. Solutio.
De torrente utinere supioris etheris p
quē firmamtū euolutt sonus elemtor
iocundus & gloriosus exstitit ut etiā sim
phonialis uox spe hominis in uita sua
dulcis ē. quia unūqdq; elemtū secm̃ qd
ystitutū ē a deo sonū habet. qui omīs sic
sonus chordar & cytharę īmū omnib
sonant. Concent' ū celi ad armoniā de
mitor quę cū homine cōmutabunt' ī
ptinet. ut etiā sol qui in firmamto po
situs ē mundo ūtr & ñ sūmo celo luceat.
Quom̃ ītelligendū ē. Fons ascen Questio.
debat de ita irrigans uniuersā supfi
Ex pcepto di fons in ita Sol. Scē terrę.
uoluptatis ascendebat qui eā cū omīb'
fructib' suis absq; diuersitate cōmuta
tionis ut pmū a creatore ystituta ē.
irrigat. quia ipsa uicissitudine estatis
& hiemis & aliar tpestatū. quę mta
ta sūt & quę instabilib' moribus homi

tū timules sūt ī habet. Sic
dore solis luna obtegit. sic
re claritatis huī īmutabi
& stellę obnubilant' in qua
mortale sit. & quę etiā me
ceptit. & si aliquid in eā u
tale eēt hoc p ures ei' uelu
ret sustinearetur. Terta aut
solis ramus ē. qd' gustas ph
mus & fortis ignis gustat
ntis & fortis ignis gustat
ū fundunt' calore suo ex
irrigat' quę de fonte qui
scendebat fluit & qui th
nē scārū nutritū quę p
ū enoch & Qustio. Sce
bitat in ītreno paradyso
tam ē credam' nūquid
tantis corporeo cibo & ī
ei in pudentia Sol.
a de enoch & helia orth
ne illo ee deberent ubi
ti nec etiā uelitu īdiger
qui in miraculis di rapti
dm̃ illis morat' ubi sque
bal ē qd de iona Questio
bu dicit' eū comedisset d
rmari sūt oculi eius.
rbas pingui & fruct
rarū facile euertit'. &
ra sepe utiles herbas ge
li erat. qm̃ mutis in mor
ū in iudicii sque uera & u
ra & sme ocio libent' affi
cāq; eni tales mores habet
p omīs cibos quib' reficit' in
ui & in medullis sanū & op
ipso p melancoliā ita & tri
tudine diuersor mor ū n
borū di illi ad ē. & eū quēad
qs cadit germinare & turbi
ur p melancoliā ī firmat'
que nec paratū ī euertit' fir
morib' suis ita tristiciā & c
dū nullicię habet nisi p na

nū simules sūt ū habet. Sicut enī p splen
dorē solis luna obtegit. sic & in splendo
re claritatis huī imutabilis tīe sol luna
& stellę obnubilant in qua nichil ē quod
mortale sit. & quę etiā nichil mortale
recipit. & si aliquid in eā ueniret qđ mor
tale eēt hoc p uires eī uelut p aquā mo
re suffocaretur. Terra aut in qua ardor
solis tantus ē qđ guttas plurimę sic mag
nus & fortis ignis guttas aquę que in
eū fundunt calore suo exsiccat p aquā
irrigat que de fonte qui in paradyso
ascendebat fluit & qui stabilē ascensio
nē scārū nutritū que p ignē spe sēi ac

C ū enoch & Quęstio. Sensę sē significat
helias in treno paradyso corpaliter tūs
lati eē credant nūquid in loco tantę fe
licitatis corporeo cibo & ichumito egere

D eus in prudentia Sol. Sredendi sūt.
sua de enoch & helia ordinauerat qđ i
loco illo eē deberent ubi nec cibo nec po
tu nec etiā uestitu idigerent. & sic omnis
qui in miraculis di raptus fuerit quā
diu in illis morat utus que mortalib' alsūt

Quid ē qđ de iona Quęstio. Sn utitur
tha dicit cū comedisset de melle. illu
minati sūt oculi eius. Solutio.
onarbas pinguu & fructiferę tīe que
p aratrū facile euertit. & que etiā ia
rata sepe utiles herbas germinat simi
lis erat. qm mutis in moribus suis fuit. &
n in iudicijs que uera & iusta erant sme
ra & sme ocio libent affirmabat. Qm
cuiq; em tales mores habet illi humores
p omnis cibos quib' reficit in cerebro in ue
nis & in medullis sam & optimi sē qm in
ipso p melancoliā ira & tristicia cū uicis
situdine diuersor morū n surgūt. qm
domū di illi adē. & cū quē adrnctu ros sup
qđ cadit germinare & uirescere facit. Qm
aut p melancoliā ifirmat. hic diurę tīe
que uix p aratrū euertit similis ē. qm in
moribus suis ira tristiciā & contrichionē
omnis iustitię habet nisi p naturā animę

sibimetipsi semp resistat nec etiā leticiā in
optib' finis habere pot. S; qui p dictos mores
habet. ille in omnib' optib' suis benuolus ē. &
p cibos caro & sanguis illi' crescūt. & ipse p
eos fortat. ut etiā ionathas cui' oculi p
imbecillitatē corpis sui pri' turbidi erant.
aceruū uisū recepit qndo p guttā melli
qđ p aerē qui sup eo uolauit maiores uires
alio melle habuit confortatus ē. Quęstio.

C ū ex corde humano cogitationes malę fre
quent exeant. quom scire pot que ex cor
ruptione nīe pranitatis oriant. uel que
malor angelor imissione moueantur.

C ogitationes que ex primo origi Solutio.
nali peccato cordib; hominū ita ifixę sūt.
qđ ipsi p eas in carne & sanguine & in
uentis suis ad delectationē mouent. ille hu
manę sūt. s; aerię cogitationes quib' homi
nes in cordib' suis habere optant. & scire
desiderant que ipossibilia sūt quia fieri
ī possūt illę manę sūt. qm undiq; ut aer
iurelit uolant. De uisus quoq; cogitatio
nib' sēptū ē. Dnis scit cogitationes ho
minū qm uanę sūt. Qđ dicit. homo q
p racionalitatē uolat & qui ea scit que
cū exprimto uidendo & tangendo cognos
cit semp illa occulta que ad animā p
tinet. & que p corpalu sensibilitate com
phendere ī ualet scrutat. Malę aut co
gitationes que ex diabolica arte homi
nu imisse ex corde & ore ipsi' exeunt. esca
diaboli sē. qm ipse p eas animas sibi homo
in uentrē suū escā deglutit cū eas in decep
tione sua p ifidelitatē deo & ppositis ei' con
ducere facit. & cū sic de ipsis exponat. licet
multi p sca opa & p puram fidē cū deo pfi
centes ipsū p gram di fortit superent. Qsio.

N ūquid spualib' oculis corpalia uident. & ecō
uerso corpalib' oculis aliqua spualia cognos
S piritales oculi scientia Solutio. Suntur.
racionalis animę sūt qui nequaq; corpalia ut
sē uidere possūt. sic etiā ceci exteriorib' ocu
lis ī uidet s. qđ tantū p auditū que uiden
tur ītelligit & cognoscit. Corpales etiam

oculi possibilitatē ñ habent ut spualia p
fecte ītueant. s; ut forma hominis in specu
lo in quo ñ ē uidet. sic homo ea que spualia
sē p auditū uerboꝝ in fide uidet & cognos
cit. Nullus enī spē sic in natura sua ē hō
appatere potē. quia ipse uuens spiraculū
a deo ē. & qui mmicā suā scilicet corp̄ uui
ficando & fortat. & cū eo opari ñ cessat. qui
etiā cū ab eo discesserit uel in lumine beā
tudinis uel in tenebris penarū erit. Questio.
Ignis gehenne corporeus ē. an incorpeus.
Si aut ut sentiūt multi fideles corporeū
ē. nūquid de matīa quatuor elemtoꝝ ee
Nequaquā. quia Solutio. ſ credendus est.
nec ille de his elemtis. nec hic ignis ab illo.
& ille ūuisibilis. Corporales & spuales pene
equales ñ sūt. ut etiā corp̄ anime dissimile
& ut anima corpi equalis ñ ē. quia ex co
palib̄ penis corp̄ arescit & moritē. & in spi
tali igne gehenne spe & anime torquentē.
nec tamē in ipsis morimtē. Ignis qq; purga
torius in quo saluande anime uuumt
puniunt. de igne gehenne accensus ñ ē.
s; p udiciū di secm peccata hominū sm
git de quo multi in extasy facti ualde ob
Sci qui in celo. & impij Questio. ſ stupuert.
qui sē in inferno. nūqd sciūt ea que agunt
Sci qui in celesti patria sē Sol. ſ in terris
omia que in tris gerunt sciūt. qm̄ uel in
udicio di uel in sonantib̄ lauchib̄ angloꝝ
omia que in tris agunt coram deo apparent.
Impij etiā qui a peccatis suis nūqm̄ cessabāt
nec ea p penitentiā emendabant ex irrisione
qua sequaces suos derident ea que mala sē
cognoscunt. & ex ululatu quo sup beatos q
eos ñ sectunt ululant ea que bona sē itelli
Parabole que in euglijs mul Questio. ſ gunt.
rifarie referunt. sic ē de eo qui icidit in la
trones. de rege qui fecit nupcias filio suo.
de decē uirginib̄. & alie. nūquid secm rei
geste ueritatē ōtingerant. aut tantū ad
ostendendū aliud sola similitudine p̄po
Xpe parabolas suas homi Solut. ſ mittē.
nib̄ p̄ponut p̄ spualia ucia quib̄ sepe

fallunt. & etiā p̄ iurtutes quib̄ contra
illa uictoriose pugnant. quatenꝰ p eas cog
noscerent qua ipse p malis eos uinceret.
& p bonis p̄mia donaret. Questio.
Cū secm animā abrahā & lazarus in refri
gerio & diues sit in inferno. quid abrahe
simus ꝙd lazari digitus. & ꝙd lingua di
uitis credenda est. Solutio.
Simus abrahe obedientiā quā p immola
tionē filij sui & p circūcisionē dō exhi
buit significat. qua obedientia oīa bo
na ꝰseruat & sustentat. ut etiā sm̄ ap̄
ꝰgregata contineat. & digit̄ lazari mi
nistriū obedientie que matīa p̄ceptoꝝ di
ē itelligit. qua ipsa omia bona docet.
ut etiā homo digito suo que uult ostēn
dit. Lingua aut p̄priā uoluntatē design
nat que continua carnaliū desideriorꝝ
p̄fert. qua ut p guttū linguē omis exha
quales sit discernunt. ita & p eā uolun
tas hominis dinoscit. Questio. ſ est.
Quid specialis meritū significat ꝙd sic mi
bris Gregorij turonensis epi inuenit. ꝙd
ses Martin̄ tociens in specie ignis ostensus
Deus omipe qui amor & fortitudo Solutio.
exhibit. animā beati Martini ignea effu
sione spe sci p̄fuderat. & ideo p̄ merita
humilitatis pietatis & mie quib̄ dñi in
uit in contrito corde semp̄ hitauit. uocis
in igne apparuit. Qstio.
In quali corpe beatus Nicolaus migran
bus nauis & dormientib̄ tam ostenso
no quā p̄fecto apparuit cū id in p̄prio co
pe ñ fecerit. s; & petrus & paulus & alij
sci quoꝝ corpa in tūa sepulta sē cū dor
mientib̄ uel migrantib̄ uisibiles fuēt. in
quo aut quali corpe uenerunt. Solutio.
Si ulla spualis uisio hominib̄ ñ apparent.
eā non itelligerent quid cēt. nec etiā ei
crederet. qm̄ ipsi in duab̄ naturis corp̄
& spē sūt. forma di scilicet homo cui al
tera pars mutabilis & altā imutabilis ē.
imutabile spm̄ nūqm̄ uidere posset. ni
si imutabili forma apparuet. qm̄ for

ma mutabilis ñ nisi ꝑ spm uiuificantur
sic etiã cor nũ ꝑ somũ & ñ ꝑ se sonat. In
bona eũ ĩtentione quã ds in scis homi
nib' istis significauerat bonę etiã ĩtentio
ni hominũ istoꝝ respondebat sicut etiã
hominis signa fir manũti ĩspiciũt.

Hildigardi fratres in sigeberch. h.
dñę & matri dilectissimę / frēs una
mines de scō oychale in sigeberch. quicqd
dñę suę famuli. uel matri debent filij. Qm
speciali caritatis affectu uos in matrē spu
alē elegerim'. & in consortiũ orationum
uarꝝ suscepim'. omniũ secretoꝝ cognitor
nouit. & ex frequentib' nunciis quos nobis
transmisim'. uãa quoq; dilectio amiaduer
tere potuit. S; uos ecom' affectũ matris
in nobis mliquã ostendistis. litteras cõmoni
torias quas etiã nolentib' ut pote matẽ
filijs dirigere debueratis. ne quidẽ defi
derantib' umquã obtulistis. Uerũtamen
ut cepim' ad cordis uri tamã pulsare
ñ desinam'. ut si ñ surgitis eo qd' mater
mã sitis. ꝓpẽ ĩportunitatẽ tamẽ mãm sur
gatis. & queq; necessaria nobis sẽ tribua
tis. Petim' eũ ut aliqua de statu loci nri
in uera uisione edocta nobis aptatis / & ut
uerba cõmonitoria & correptionẽ ha
bentia nobis ĩsinuetis. hęc sẽ matẽ di
lectissima quæ ĩdagine a uobis ꝑcipue
desideram'. humilit' deposcentes ut & hęc
& certa quę nobis magis necessaria cẽ nos
tis ĩscribatis. & sic nos nos. sic quoq; nos
nos in ꝑsortiũ uręę orationis suscipiatis. Sal
n uisione Congregationi sigebergensiũ. h.
spe qua frequent' uideo / hęc audi & ĩtellexi.
Congregationẽ eũ ista uideo ut nubem
quę apparet ut lux illa quando dies absce
dit / & nox appropinquat. ĩt' nos etiã u
deo quosdã in bona ĩtentione ut stellas
lucere / quosdã aut' in obscuritate fari
gationis lassescere. Unde surgite & apphen
dite disciplinã ne quando uascat' dñs &
ꝑcatis de uia iusta. Vidi quoq; quasi coro
nã duos circulos habentẽ. alterũ scilicet
iferuis. & altũm supi / angelis undiq; ple
nos. Et in medio coronę huius michahel
archangls sicut turris stabat. ita ut bi
duo circuli uelut duo parietes ipsi adhe
rebãt. In pectore aut' eius forma filij ho
minis fulgebat. circa q̃. scriptũ fuit. Iur
gã iurtutis tuę emittet dñs ex syon / dña
re in medio ĩmicoꝝ tuoꝝ. Ipse quoq; dex
trũ brachiũ extendens. sinistrũ dextra manu
tenebat. Et uxta eũ quasi nubes uelut
aureus fum' de turibulo ascendens apparu
it. in qua merita orationũ & sca opa po
puli ubi resplenduerũt. Et audiui illũ ad
populũ ubi dicentẽ. Quãdiu splendorẽ sci
tatis in uobis uideo. ꝓ uobis pugnare uo
lo com' nigra iacula quę de ipsis tyran
nis ad habitacula loci uri flagrantia as
spexero. Tunc cognoui qd' hęc uirga iur
tutis. uirga aaron fuit. quę in ramis iur
tutũ floruit. quos ds in prima die in
anglin posuerat. qui ꝑ seipsũ a felicitate
deposuit. S; ds uirgã hereditatis in mon
te syon aspexit. quę ut iurtutis magnitu
dinis in homine floruit. ubi omnpc deus
in uirginitate surrexit. Et hic flos de sy
on exuit. uñ etiã multę aquę effluunt.
suauissimũ uentũ dantes quę sẽ uiren
tia opa scitatis in mentes hominũ. ita ut
dñm in omnib' cognoscant. Quappẽ in his
multo dei fulget qñdo suggestionẽ diabo
li a se abscidunt. com' illum militantes
quasi in medio potestatis suę cũ duas alas
habent. ita qd dñm plus q̃. seipsos amãt.
& qd' scissima opa faciũt. Et ut quasi co
lumpna nubis in medio ĩmicoꝝ suoꝝ stat
cũ eos ex utraq; parte ꝑcutiũt dñm scilicet
amantes & scissima opa facientes. qd' qñ
sol micat in splendoribus seoꝝ. S; prim'
angls magis uolunt dñm supare & in ho
noribus ei stare. quã illũ amare aut bona
opa facere. Unde homo diuinitatẽ hono
rat cũ se ipsũ uincit. ubi in possibilitate sua
mala facere posset. quando uirginitas i
uexillo regis in eo ꝓmanet / & qñdo alij

261, 62

in gustu peccati reuertunt amola ii
quitatis mundu relinquentes. qd' torti
in splendoribus scoꝝ ē. quos uerbū di in
uoluntate patris sic ptulit. Et ideo ad
turba ista in spū scō manifeste sic dicit.
Benedictio dñi sup uos. in splendoribus
scoꝝ. Et oms qui uobis benedicūt bene
dictionib' repleant. & qui uobis maledicūt
benedictio ab illis fugiat. Conuent' in bur
Oñe hild' ad edificationē fangia. h.
ecclie duumt' electę. monachoꝝ
grex paup & pusillus in bursangia. sic
diuina pietate adornari ut nouerit
humiles xpi in tribulatione ꝰsolari. Be
nedicta gloria dñi que de excelso solio suo
mirabili & inusitato ordine pspexit. diu
tantū lumē grię suę mundo p uos illuces
cere uoluit. Inde oms ecclie filij iocundant.
si; ꝑcipue nos qui spirales noua exultatio
nis luce pfundimur. diu in merore quē
p defectu mi ordinis roletam. diuina con
solatione p uos letificari spamus. Que ḡ
fit que summa nobis sollicitudinē pariant
que maxime mentē mām remordeat. pau
cis aduertite. Deo teste dño abbi inui
lo detrahimus. quē tam patrię lenitatis
p multa in nobis imemorē. & quib'da fa
miliarib' suis laxius idulgente. libera qq;
potestate in omib' modestius utentē i
gemiscim'. Siquide maxim' calliopius
& istamus opinionē mām sup hec lacera
ti ppendim'. & ꝑcipue p lacrimabili dis
cordia pride mtē nos orta. & nichilomin'
mtē ipsū abbatē mrm & priorē nup cō
mota. religionē mām quā maxime o
tēptui a sclaribus haberi deflemus. Qua
ppt icerti qd agamus. ut uris orationib'
diuina uoluntas nobis aliquatenus sup bis
elucescat humillime iploram'. Qd si luctis
ꝰsolatoris qd' potissimū qd ne fit deo m
bis placitū p uos certificari meruerimus
id qd' solu possimus uręq; caritati gratis
simi scimus. ꝑcii uiaꝝ remmeratorem
huic beneficio rependere semp studebim'.

263

Congregatio hirsauensiū. hil:
Serena lux dicit. Oplangens oule
& ornatū in signo ligature ob
dientię. esto stabile in cogitationib' tu
is. & desideria tua anhelent ad amorē
di. Tu ḡ ꝰsidera. ubi sit pspitas uel ad
uersitas. Audi mīsura nalluū. Valles in
tritu uiret & florent de rore celi & de
calore solis. & uitrū aresc[illegible] & defi
cuit in nichilitudine tēpestatū. Si; tam
valles istas que ppt diuersitatē tēpesta
tū admodo pulcritudinē suā pdunt. in
habeo oīno in tali oblitione. quasi
amodo in pulcritudine sua n refulgāt.
Sic etiā n oblituscat loci hui in quo ni
stas. quia sapientia n carebit in co ma
teria scitatis. ut ipse primū in rubi
tudine pcessit. Tu autē esto lucidus om
le in victoria. ꝰculcans uicia que in
iquieto tēpore concurrūt te. & n ces
sece qd te ppt mala opa tua accusēt
qm ds oīa uulnera in penitentia
ungit & tergit. Si; tam unicus ocu
lus notauit ꝑcritā causā in dolore
illo. qd tu cōmotū es in contumacia
supior ꝑlatoꝝ tuoꝝ. qua dulcedo magi
stri scilicet misedię subtracta fu
it a quib'da omib' tuis. in culpa iacentib'
que n recte diudicate. sē in pena ḡ ha
buerit in penitentia sua. In congrua
em pluuia. facit trā aridā. Sic homo
qui peccauerit. si n habuerit illū q ei
ungat. primus in desperationē fugit &
arescit. qm nulla medicina exhibetur
ei sedm qd ipse fulcire pot. Ne cari fi
li. audite uocē magistri lucis. Ipphende
te mām que n est ex nobis orta. s. que
ex deo uenit. & ideo n abstrahite eā abi
tis quib' ipendenda ē. Retrahite ḡ illos
in sanitatē animaꝝ suaꝝ. Comitē me
Hildegardi quā berbach. hildesem.
dns sibi elegit in famulā. & plu
moꝝ secretoꝝ suoꝝ conscią. pauꝝ gre
sim in eberbach in numero prudentiū

264,65

urgumi cū uera lucerna
lampade cū fidelū anim
cunū sponso. felicit introi
as. Spe dni quos elegit fil
ut nūquā deficiant. si; eo
in patria manifestudine e
nos felicē animā & beatā
gmi & uas electionis sue
debem' manē
mē. qua ueritas dni p
monuerit eni uitas libent
mur humili petitione n
sorrigendu ē nos celestis. s
nos multa secreta reseret p
as famare studeatis. Ang
seruandos qui semp ctra
ant & custodiat nos sanā
Mistica dñi me Congrega
dicere iubent hec
Vos ascendistis in mon
& in valle aspicere nob
ala tēpestas sup uenit. h
qui ē in lumbis uris. fiē d
ut scitetur david. Tota di
gnadichat. qm lumbi me
mb'. & n ē sanitas in ca
ūs oculi uri languent
ant ḡ ne felicitatē illā q
me di in nobis ēe uidet.
anis. p mutuetatē bellor
qua eū ds faciē prim a
valde deganter & fulmina
ester. ille temeritatē fugit.
in ipso pyt. qm nulla bon
fr claritatē illi in alia uit
fr qua ds societatē eū
gaudere ne specialis grā d
tatē. in ope antiqui ser
gaudet in semetipso & du
ri meā iuenio eū discordia
pitis & in erecto collo eū es
ge diabolo resistite ne lun
defecant uobis. sic illi p sup
ri. Qui em medii labun

264

urgunū cū uera lucerna & ardenti
lampade cū fideliū animab; & supnor
ciuiū sponso. felicit̄ introire ad nupti
as. Spe dñi quos elegit sibi & p̄destina
uit nūquā deseruit. s; cogitatū ipsoꝝ
in patīa mansuetudine emendauit. Ita
nos felicē animā & beatā elegit sibi or
gamū & uas electionis suę. Dilecta in dño
obedire debemus matīę ammonitioni
ut̄ę. quia ueritas dīn p nos loquit̄. Am
monitionē enī ut̄as libent̄ percipim̄. pea
mutq; humili petitione ne q̄d in nobis
corrigendū ē nos celestis. s; ut dīno q̄ no
bis multa secreta reserat placuerit. nobis
ad īmmare studeatis. Angls consiliū &
fortitudinis qui semp circa nos ē. conser
uet & custodiat nos sanā & īcolomē.

Mistica di me Conggationi iebbach. h.
dicere iubent hęc in umbra ysio
nis. Vos ascendistis in montē ualde excel
sū. & in ualle aspicere noluistis. Imēa ua
lida tēpestas sup uenit. he. he languorē
qui ē in lumbis ut̄ris. fiē dicit p̄batus ser
uus scilicet dauid. Tota die contristatus
īgrediebar. q̄m lumbi mei īpleti sūt illu
sionib;. & n ē sanitas in carne mea. Et
ideo oculi ut̄ri langueūt p̄ inopia. Ca
uete q; ne felicitatē illā quę in p̄destina
tione di in nobis ēe iudet̄. retorsū abi
ciatis. p̄ iniquitatē bellox temeritatis.
quia cū dō faciē p̄ri angli uidit
ualde elegantē & fulminantē lapidē se
cidisse. ille temeritatē iuit. uñ gla ipsius
in ipso p̄ijt. q̄m nulla bona desiderauit.
Et claritatē illi in alia uinea plantauit.
Et quia dō societatē cū malo n̄ habet
p̄uidete ne specialis grā di a uobis mo
ueat̄. in ope antiqui serpentis. q̄m ille
gaudet in semetipso & dicit. Ij olumta
tē meā īuenio cū discordia in spūali po
pulo & in erecto collo cū eis ambulo. Qua
p̄p̄ē diabolo resistite ne lum̄ claritatis
deficiat uobis. sic̄ illi p̄ superbiā suā abla
tū ē. Qui enī mīdiū labunt̄ & iterū re
surgunt. n̄ carebūt hereditate gr̄ę di
s; in turbine uindictę di īcurruantur
& tam̄ deīde reedificat dō in eis radicē
primę ceptionis sacrificij uiuentis di.
Et dico uobis qui plantatio di estis. Sup
loceū ut in mistica di dicunt hęc. Hui
quā delebo te cū in n̄ resistis in impia te
meritate quę n̄ desiderat ablui. uelut
etā temeritas diabolicę artis ut p̄dic
tū ē ostendit. In benedictione abrahę.
Lux uidens te benedicit. Bertolfus prior

Onę sue de sco ruperto īzwifilda. hil.
dilectissimę hild̄ sei spe cohabitatio
ne reuerentissimę. B. prior de zwifilda.
cū cetis fr̄ib; suis quoꝝ dō nomina nouit.
debitę orationis exhibitionē. Si bene ua
letis & p̄spis successib; ad uota polletis. hoc
oīmodis exoptam̄. Ceterū quia abyssus de
spationis in reparanda cenobij n̄ri religi
one uallauit nos. & pelagus irracionalita
tis ei cooptuit capita n̄a. humilit̄ & sup
plicit̄ ante faciem ur̄am p̄stati osilij ur̄i
solacij cū oī deuotione exposcim̄. Spa
mus enī q̄d n̄ris orationib; apud dīnm op
timere possitis. quatenꝰ p spē sei reuelatio
nē aliqua nobis p futura denuntiare debe
atis. q̄m quoꝝdā fratr̄ū n̄roꝝ īportuni
tate multociens grauamur. hęc oīa ro
gamus ur̄am sc̄itatē. ut illi n̄ dedigna
ta uicissitudine nobis referatis. Valete
& p nobis peccatoribus obtinetis dīnm rogare.

Serena Adfiatensi in zwifilda. h.
claritas dicit. fortissima lux diui
nitatis. integre scit & nouit oīa. Quis
tangit intellectū ullū. aut quis comphen
dit eū nisi ille qui uidet in saphirino
oculo. q̄d dō pat̄ sup oīa tam īmobilis
ē in uibicia sua q̄d nulla iniquitatē dimit
tit īdelectā. quia ipsa illi n̄ tangit. Et
deus pat̄ in semetipso ita delectatus ē. q̄d
omnē creaturā p uerbū suū creauit. Uñ
& creatura sua ei placuit. Et creaturam
illā amplexus ē. quę ipsū tangit aman
do eū. O magna delectatio opis huius.

387a

Deus pat̄ īmobilis ē in rectitudine sua
si; iquo pareit p filiū suū ad parcendū
admonit̄. Nam uerbū suū carnē factū
īspicit. & recordat̄ qđ p uerbū suū oīs
creature facte sit̄. Sc̄m hunc modū etiā
sc̄i di illū in admonitione tangūt. in
sua clara uoce simili candida nubi! no
tante quasi uolatilis aeraque. Audite g̃
qui erūpitis in crumenā urīs. Nonne
dñm ideireo uocamus. quia filiū di uni
tari debetis p conuersationē uitām. Qua
re g̃ matrīa uiscera caritatis & rectitu
dinis negligitis. similes existentes illis qui
in oreb corpus suū in lege castigabant.
& uterū in alia ma errabant. sic̄ etiā il
li speculatores facit̄ qui in alta uoce in
custodia sonāt. si; tamē cuncta intīsidiis p
forant. Mens nra ē quasi nubes que tē
pestates portat. m̄ uacuitatē in negligen
tia. m̄ sordes pecorū in petulantia habēs.
ubi pacificā hostiā negligitis dicentes. Ho
lumus resistere nobis. quia corp̄ nr̄m n̄
possum⁹ accingere in constrictione! qm̄ na
ti sum⁹ de ada. Nam uos in palacio regis
n̄ uultis restringere iccirc̄ ur̄m ut debe
retis. Cur g̃ n̄ erubescitis. qđ uos quasi
a stabulo erepti asinos & in magnū ho
norē cerimonias sc̄ificationis p supnū
dñm positi. uterū ad stabulū asinos re
currit⁹? Ue! in hoc similes facti estis ba
laam. qui flagellabat in uulneribus feruen
tiū cicatricū! furens in regione umbre
mortis. Nolite g̃ relinquere montē sc̄i
ficationis. in uanitate uoluptatis. Ue
turpitudini que p recta ē retrorsū in ali
enū locū. Nam illi peiūt. qui p uaricantē
in sc̄a īstitutione. Appēdite aut̄ disciplī
nā. & ne erretis in uia iustitie quasi le
gē n̄ habeatis & quasi sol n̄ radiet sup tu
ribulū benedictionis. ne quando uastent
dñs & peatis de uia iusta. cū in p uaricatio
ne iaceatis. O metuenda & ueneranda fac̄
ficia que īcredulitatē idolos n̄ habēt. nec
sarcinā peccantiū uulnerū. O uē dolori
miserie. quia ds destruet in uobis mu
mutationē nimiam nisi cit̄ curritis
ad oluiā sc̄ificationis que p fert bonū
odorē suauitatis. & florē rectē īstitutio
nis. Quare estis curui in mādacijs ihs!
q̃si ceci n̄ uitis? Si; ceci estis cū n̄ p̄udem
causā illā in qua nati estis p casū adē!
& cū eam habetis in brachio amplexo
nis ridentes & cachinnantes quasi eā n̄
habeatis. Fugite g̃ hoc & nolite peccare!
ut cito ueniat salus ura. Videte! & am
bulate in recto uenere. Sorores mee
Hildigardi speciali filiā. hildeg.
gīa diuinitatis illustrate! humā
lis ewrifildensiū sororū ceteris. in accep
tis celestis domus amplificari. Omnipotē
tia sua diuina clemētia mirabilit̄ in no
bis glorificauit. qua de fragili massa
assumpta thesauris gr̄ie suē nouo orna
mēto adimplere curauit. Ubi; utq; clarita
ti gaudem⁹! nosq; utraq; omnia uris ora
tionib⁹ suppliciter cōmendam⁹. Rogamus
etiā pietatē uram ut cū diuine uisionis
īstinctis. cōmonitoria uerba ad nos dirī
gatis. & quom⁹ a uia negligentie ad uiā
correctionis redire debeamus. nobis osten
dere n̄ negligatis. Illaleat in xp̄o ura di
lectio. Congregationis sororū ewrifilda h.

Qui omnia uidet & que michil latet.
dicit. Quida nobilis uir copula
uit sibimetipsi cū suma diligentia spō
sā ualde pulcrā in facie cū saphiri uisu con
uis. cui⁹ statura equalis erat. & n̄ tortuosa
in ulla diuersitate! si; speciosa in omnib;
ornamētis. Ipsa quoq; ualde amabilis fu
it in omnib⁹ moribus suis. ita ut eā decent
omnis symphonia in cytharis & in omni
genere musicorū. talis etiā existens qđ
uoluit ee concubina nec saltatrix in ha
bitu meretricio. & qđ nolebat uagari
p diuersas plateas! nec loqui ad uirilio
nē uimenī. Ornatus & spurticia diabo
licos iaculos & o ignominia lasciuie
puellarū. contremisce sermonē istū. Cū

269, 7°

feminea forma subtrahu
mariti. ppt̄ dñm nolens ui
aquā magna nobilitas in i
ipsā decet desponsatio sup
carnale uirū renuisset. C
plach dñm & adherere dñe
mū uirū n̄ habet. Illā ipsa
nere ut ea fiat amie quā
ptemaret. cū illa te n̄ ad a
aspexit. Sic mulier faciat
rē di carnale uirū renuisse
ut in se ipsa semp arida su
mulier fortissime armat
ut in thalamū regis se co
ngē dulcissima caritate a
olens colere officiū carna
ncupiscentia. si; uolens
ponere in dñm. recusām
mine. aspiciat ut aquila
olumba p fenestras suas. c
dñs quom animū suū abs
ns & delectis scīarū & de c
tis uiri. Et ideo femina
thalamū carnalis uiri p
si debet in spiritali uita me
ncio & fine fine. nec sit
spōs rusticū occulte amat
mat n̄ ē mecū! quia nupeos
quappē mulier que ita ferv
ser dñm relinquere. n̄ in pi
ū montē ascendat. ne p̄ea
mur. quia m̄ prī desponsata
ad carnalem amplexus ruat. S
rua in calore spē sci iocund
ponsas ei florent. Si; nulla
na hoc īcipiat qđ spē scs n
ne p̄ea uacua remaneat. O
mat nullr respicere n̄ sit in d
ipsi corchi sui p ambitione
ter uenusta p flagrantia m
ligne. si; sit stabilis in omnib

femmea forma subtrahit se a unctura
marti ꝑ dñm nolens uiro copulari.
oquã magna nobilitas in illa tẽ ẽ quia
ipsã decet desponsatio supm regis qm
carnale uirũ recusauit. Et sic debet am
plecti dñm & adherere dño suo. quatẽ
nũ uirũ ñ habet. Nã ipsa debet sic ꝑma
nere ut cua fiunt amice quã eã ds ade re
ꝑsentaret. cũ illa tẽ ñ ad adã sꝫ ad dñm
aspexit. Sic mulier faciat. que ꝑ amo
rẽ di carnale uirũ recusat ad dñm aspici
at & ñ ad alũ uirũ quẽ prĩ habere nole
bat. S; ualde durũ & amarũ ẽ ꝑ dolosi
tatẽ antiqui serpentis. ut uiriditas car
nis in se ipsa semꝑ arida sit. Attamẽ cũ
mulier fortissime armata fuerit. ita
ut in thalamũ regis se collocet. & ipsũ
regẽ dulcissima caritate amplectatur.
nolens colere officiũ carnalis ardoris in
concupiscentia. sꝫ nolens multũ animi
sui ponere in dñm. recusans uoluptatẽ car
nis sue. aspiciat ut aquila in sole & ut
columba ꝑ fenestras suas. cogitans & stu
dens quom animũ suũ abstrahat de diui
cus & delicijs sclarib' & de consortio car
nalis uiri. Et idõ femina que ñ uult ut
in thalamũ carnalis uiri ꝑ dilectionẽ
di debet in spirali unita mecũ ẽe qui sũ si
ne ũcio & sine fine. nec sit in fluxus am
plexib' ruricũ occulte amans. S; si hec fe
cerit ñ ẽ mecũ. quia nupcos mores habet.
Quappẽ mulier que ita feruet. ut ñ pos
sit sclm relinquere. ñ in periculũ nec in al
tũ montẽ ascendat. ne pea in lacũ merga
tur. qua m' prĩ despõsata fuit. & deide
ad carnales amplexus uult. Nã uirgo ma
ria in calore spe sci iocunda fuit. & uir
ginitas ei floruit. S; nulla femmea for
ma hoc incipiat qd spe scs in illã ñ mitt
ne pea uacua remaneat. Mulier que ad
me uult respicere ñ sit in diuersitate
dispsi cordis sui ꝑ ambitionẽ huĩ sclí. nec
sit tortuosa ꝑ flagrantia magniloqua
supbie. sꝫ sit stabilis in oĩb' ornamẽtis
uirtutũ. & in nobilitate caritatis & iusti
cie que dñam' in oĩb' speciosis supm re
gis. Hẽ o tu turba puellaꝝ. audi qd supna
uox ad te sonat. Noli ee concubina nec in
alta uanitatẽ supbie mitẽ tuã pone. ut aut
uelis honorẽ regis discernere unicuiq; sedm
statũ suũ. cũ putas qd in ñ sit possibile ut
discernã solẽ & lunã & cetã ornamẽta cch.
Meretrix oĩa quasi similia & equalia ha
bet. uidelicet principẽ ut rusticũ. Qui sic
fac ihonorat me. sapientiã similẽ faciens
ignorantie & pietatẽ uanitati. & cetas uir
tutes similes cuptо. Hẽ o uos puelle. nolite
ee saltatrices in similitudine pessimorũ
morũ sedm qd uobis placet. ne in alterutru
trũ decipiamini in oĩb' reb' si sic feceri
tis. Hẽ am saltatrix unicuiq; sedm uanitatẽ
illi' saltat. S; & aptus ostijs ne ambuletis ꝑ
sordidatẽ mtis uirũ nec uirũ faciatis in
fasciuis nutrib' ꝑ petulantiã latitudinis co
dis uiri quasi in plateis illud amantes qd o
rẽpsistis in amplexib' regis. cũ rusticũ ꝑ re
gio amore in amplexus uiros ponitis. Unde
mulier que ñ uult habere consortiũ uiri
carnalis. ñ sit ullom' in apto quia hoc non
decet eã. sꝫ in occulto corpe & mite. uelut
columba in cauerna maneat. ne eã accipit
celicet uirilis animus arripiat. Hẽ tu otur
ba. citi surge ad primã & regale despõsa
tionẽ. primi & principalis uiri tui. Ipse enĩ
uocat te. Emẽda q & corrige qd illiu offen
disti. & suscipiet te in eẽna saluatione. Et ui
ues. Adelbertus prior ĩmonte sci Dysibodi h.

Hildegardi gtia spe sci uerissime reple
te. A. monachus ĩdignus & prior de
monte sci dysibodi cũ frib; ei de loci de uir
tute in uirtutẽ ascendere. & dñm deo ui
on tudere. Cũ in exteras regiones uerba ad
montionũ utrax mittatis. & quã plurimos
mã rectitudinis desiderare faciatis. nos qui
nos fere a cunabulis nouim' & aput quos ꝑ
plurimos annos fuistis. miramur cur uer
ba celestiũ uisionũ nobis sicutib' subtrahas
tis. Scimus enĩ quom' apud nos educata q'n

edocta- quom conuersata estis. quia non
alio quā muliebri opi ĩstructis. ñ aliis
cōdicēb⁹ quā simplici psaltēio ībuta estis
& sine querela bonā & scām conuersati
onē dilexistis. S; diuina pietas celesti ro
re ut uoluit uos imbuit. & magnificu
nē secretoꝝ suoꝝ uobis apuit. & eī in
his uobis congaudere deberem⁹. ds uos
nobis nolentib; eripuit. & ad alios homi
nes trāstulit. qd cur fecerit. pscrutari nec
scire possum⁹. s; tantū hoc nolentes & no
lentes in multa pturbatione sustinemus.
Nos enī spabamus salutē loci nri in uobis
sitā ee. S; ds aliud quā uellem⁹ disposu
it. Nē autē quia uoluntati di resistere
ñ possum⁹ ipsi cedimus & uobis ogandem⁹.
qm plurima huc usq; īnsa. huc usq; in
audita p diuinā reuelationē manifesta
tis. huc usq; clausa referatis. Nam spū di
plena multa scribitis que ab homine ñ
dicebatis. que sci & docti uiri mirant.
Ea ppt quāmis longe a scis simus quia pec
catores existimus supplices rogamus. ut
tu p gla dīm tū p antiqua & uisa familia
ritate memor nri sitis. & uerba cōsolatio
nis nobis porrigatis. & nobis apud dīm sub
uenatis. ita qd in nobis ē minus. ds p me
rita oationū urāꝝ in nobis supplere dig
netur. Valete. Ad fres sci ysidori. hilvegard.
In uera ulsione nocē audiui. hec aduersū
iniurias quas & spitales & sclāres cont in
stitia pferūt dicentē. O iustitia tu pegri
na & aduena es in ciuitate illoꝝ qui sibi
cōponūt & eligunt parabolas de officio
ppric uoluntatis suę. nec ad tua iustitia
nec ad amicitiā tuā anhelant. que es
purpurata amica regis. Ubi clamas ppt
sortē illā in qua ñ quiescat ulla iustitia.
& in erūpnis dicis. Valde erubesco ita ut
faciē meā sub pallio meo abscondā. ne in
sultantes me uideat. S; ipsi dicūt. Qd
etiq; ex nobis ē. omīb⁹ pdest. Quappt o iu
stitia magnū zelū habes. ita qd reus iudi
ci ē qui tibi resistit. Et iterū in erūpnis
dicis. Ubi sunt patres. & oēs re
giones meas collecte sūt. S; & ubi posi
te sūt oēs statute populoꝝ & oīa ĩsh
ruta generationum. ibi adeta. & sic
coluptę nubis in me erecte sūt. Nūc
aut sū reduc illoꝝ. qui in prima ra
dice radice in me orti sūt. Quappt aut
qua in his dolea ppt ignorantia popu
loꝝ suspiro. & tanq; īundantes aquę sic
rugitus meus in alta uoce sonuis.
quas multar ppt numerate stultoꝝ
hominū in gari ultate moꝝ ipsoꝝ
& in strepitu ĩhonestatis. He he. o aqua
tę que in me trāsistis p igne spe sci & p
aqua recuperationis quasi aurora ru
bas & quasi gēma coruscans. nē dormi
tis & ut stulta animalia estis que mē
die peedunt & uestigiū retro iacūt. & si
tēpu se īuicē ambulando mīmisc. Sed
& de hoc monte filioꝝ di. hec in mihi
spiramine uidi. Montē multę magni
tudinis uidi. in cui uertice ur magnus
sedebat qui in utraq; manu sua legem
di quasi in carta septa habebat. sicut de
moyse sept legitur. Et sub pedib⁹ eius
uiri quedā turba hominū spiritali circū
cisione circūdata erat. qui omīs ultrumq
ta ipsi legis cū gaudio & suspirio suscepe
runt dicentes. O dne ds nr. quando adue
niem⁹. Libent tibi obediem⁹. S; tam
nūdū in quandā turbulē se miscuer.
& aliquando multa crimina uestigia illoꝝ su
cer. que tam multis lacrimis abluer in
aspione sanguinis xpi ihu. Nam cū ho
mo in tā magnis peccatis iacuerit. qd se de
illis in nulla ultionitate p se ipsū erigere
ualeret. dixit ds. Ubi olo homine p me
metipsū erigere. & denuo in miseriā
mē plantare. ita ut in speculo ofellio
mis resideat. qui se de miseriis diaboli p
se ipsū eripe ñ potuit. S; ego pumpcula
quāmis multa crimina in his uideri. su
pbia tam in eis ñ uidi. que p contumacia
in iactu lapidū peccatoꝝ ostēpuit. S;

sub pedib⁹ istoꝝ alia turba
pueri candida nube circū
dantes habentes & in celū
tam pennlantia eū sensim
ultrati sic pungues ta
uerūt. ita ut eū in celū a
suos ītendentes sagittas e
runt. aq; plumbeis fustib
cussert. & sic posuert in
lingua eoꝝ transiuit in
trua sup eos ueuert. & q
eos ecidert. aq; multę
ecert. Et murmurabā
modi squaloresq eos ita cir
gā di illis sic respondit
mirudme uos collegi. s; n
mā me abiecistis eū dicitis
ngere possit. aut quis
r. aut qui collet. aut qu
ure ualeat. sic etiā filiu
ri eū p benedictionē ab
benedictionū sup eos erex
ūi plenetā honoris len
mode murmurabāt & n
bo resistebāt. & scitate p
pinis xpi reliquert. Et un
illis retrorsū abiit & e
dactū mortis se declinau
sacrificijs & de holocau
uratē ecclie edificauit.
aque puteoꝝ educant in
rebilꝝ. Et tē oīs aquile
osa in unū gregē aggreg
pse pri in benedictione era
mrbū hominū sub pedib⁹
q quoꝝ oculos arietis in spun
pendebat. que cū odore mu
bā fulminante multū īspi
animib⁹ magn uiri illi qui
de montis sedebat. quida r
a illoꝝ effuxert. Et illi cla
mis sapientię sic clamauert.
tus in multis sacrificijs con
tus oīs in multis obligat

sub pedib⁹ ist⁹ alia turba hominū as
pexi candida nube circūdatos. & pulcas
facies habentes & in celu aspicientes. qui
tamē pestilentia cū festinatione multa
humilitatē sic pinguef tauri uitulu ad
ierūt. ita ut cū in celu aspicerēt arcus
suos tendentes sagittas contra celu emise
runt atq; plumbeis fustib⁹ contra celu p
cussert. & sic posuert in celu os suū &
lingua cor⁹ transiuit in tra. Ira dñi tota
tua sup eos uenert. & grandines sup
eos ceciderūt. atq; multe nebule eos ob
texert. Et murmurabāt. quare hui⁹
modi squalores eos ita circūuallaret. Et
gia di illis sic respondit. Ad magna be
nitudinē uos collegi. si in temeritate
uia me abiecitis cū dicitis. quis ad uos p
ungere possit. aut quis sermo uos mu
cat. aut qui colles. aut que lingua uos p
cutere ualeat. sic etia filij isti dim neglex
erūt cū p benedictionē abrahe cor⁹
benedictionū sup eos erexit. & in finem
suū p leticia honoris leuauit. Sed illi in
fraude murmurabāt & in temeritate
deo resistebāt. & sanguinē p effusionē san
guinis xpi reliquert. Tunc benedictio
in illis retror⁹sū abiit & euanuit. quia
ad casū mortis se decliuauert. Et deus
de sacrificijs & de holocaustis illor⁹ alia
cuitatē ecclie edificauit. usq; dū omnis
aque putror⁹ educant in uallē inginar ū
nebulaq;. Et te omnis aquile in circuitu
rota in unū gregē aggregabunt. qua
ipse prī in benedictione erat. Sed & aliam
turbā hominū sub pedib⁹ ist⁹ uidi. an
te quor⁹ oculos arietes in spinis aurei coloris
pendebāt. quē cū odore murre & thuris
& cū fulminante multu ispiciebāt. Et de
manib⁹ magni uiri illi⁹ qui in uertice ei⁹
de montis sedebat. quida riuuli ad pecto
ra illor⁹ efluxert. Et illi clara uoce ad si
mū sapientie sic clamauert. Deus olim
nos in multis sacrificijs congregamur
& nos omnis in multis obligationib⁹ delin
quim. Ihū sup torcular positi sum⁹. cui p
pheta dicentes. Torcular calcauī solus. &
de gentib⁹ nō ē uir mecū. Et iterū ubi sa
gena missa ē in mare & ex omni genere
piscū congregabat. sic illi piscantes elege
runt pisces bonos in uasa. sic qda di ele
git illos ad eccliam qui humiles corde sūt
& deuoti in timore dñi. tapinas nō iten
dentes. Sed aut prima uox que nos ad
laude di congregauit. faciat uos in tali
ce bonū sic primos qui in parietib⁹ templi
consecrati sūt. Sed tu o monis laudi in admo
nitione di. Deus te constituit sicut
montē synai. ad sacrificandū ei hostiā
laudis. Hē aut ad dñm conuertere. & esto
candelabrū regis. ita ut nō erubescas in
prima radice tua sic dextera di te plan
tauit.

Conuent⁹ sci Eucharij hilpegar.

Hildigardi sponsi celestis amplexib⁹
iugit inherenti. nec ī omnib⁹ secū in
xpo quiescentib⁹. cenobij sci Eucharij iure
iura omnis conuent⁹. id quo nichil ē melius.
Quecūq; uoluntatē patris qui in celis ē face
re conant. ipsi fres. sorores & matres dñm
uocant. Quisq; ne alios cōmonendo quasi
lactando in melius pro-strahere studuerit
rit. hic dignitatem matris specialit ob
tinebit. Ihū nō imerito te p ceteris uelut ma
tre in dño ⁊ ueneramur. cui⁹ ꝯsolationis
& eruditionis uberib⁹ mutuis affluenter
reficimur. Ipsū qq; qui facit mirabilia
magna solus magnificamus. qui hec a sa
pientib⁹ & prudentib⁹ hactenus abscondit
que mirabilit dieb⁹ nris humilitati tue re
uelauit. Proinde quia tua mandator⁹ di
corde dilatato currere nō possum⁹. admo
nitionis tue stimulis excitari. put ds tibi
dederit. uehemt desideram⁹. Sed ceto idē
bitant cognoscas. quia in libris tuis scilicet
in libro sciuas delectari sum⁹ sicut in om
nib⁹ diuinis. Denuq; scis orationib⁹ uris nos
apud dñm adiuuari & ofilis pmunire.
humilit depositum.

Responsū hilpegar.

Vos qui tumca xpi idulsis. & cū mira

273,74

389e

ri multis. audite qđ psalmista dicit. Qui ponis nubē ascensū tuū qui ambulas sup pennas uentoꝝ. Quid ē hoc? In constitu tione mundi posuisti nubē ascensū tu uentuū uolatiliū. quę in altitudine aeris sūt. Qđ etiā sic ē. Deus pscient qđ spūale populū in semetipso ostituturus erat. ut ꝓpha dicit. Qui sūt hi qui ut nubes uolant. & quasi columbę ad fenestras su as? Ō ecclę spūaliū uelut nubes sūt quę ē quasi maria luminariū. scilicet solis. lu nę & stellaꝝ. Sic etiā obedientia uelut maria ē humilitatis. caritatis & aliaꝝ uirtutū. i quib⁹ fideles quasi columbę uo lant. cū ꝑ ligaturā ꝓprię uoluntatis desi deria sua a se abscidūt. ita qđ ꝑ cauernā inocentię in solē aspiciūt. qsi homines ni sūt in uoluntate carnis suę. Et sic creator oīuū ambulauit. sup pennas uentoꝝ. cum supmus filius in humilitate castitatis pulcher flos ꝓcessit. & ita in mansuetudi ne ꝑmansit. Vñ scꝑtū ē. Sup quē requies eā nisi sup humilē & mansuetū & trem tē sermones meos? hę sūt ale spūalis popu li. Sī qui istis carēt uelut uolatilia cadēt. quę pennas uola ndi ñ habent. In his etiā conuertitur multitudo maris. & for titudo gentiū uenit. Nam īnumetabilis turba hominū. ad istas alas currit. Sī quida int illos respiciūt ad aquilonē ꝑ turbinē uane gle & supbię & ꝑ supflua tates sclarū moꝝ in semetipsos ꝙfiden tes. nec psalmistā sequentes q dicit. Bonū ē spare in dño. quā spare in principib⁹. Qđ ē hoc? Q ulto melius & utilię ē aspicere & uolare in nubē ꝑ carnē xpi quā confidere in se. uelut in causa ꝑditi angli factū ē. qui in supbia illū supare uoluit. ante quā sic stare ñ potuit. Sī in abyssū quasi plum bū cecidit. In hac supbia etiā acta uirtā fu git. & alienā ꝑegrinationē īuenit. in qua in patrē suū quasi in alienū ꝑegrinati one sua aspexit. quē ante bene cognoue rat. cū īnocens in humilitate fuit. Sic etiā filij hominū in semetipsos conflict. decepti uelut spē habentes in principib⁹. Sī cū ds clamauit acta ubi es? ꝑscient qđ factura digitu suu oīno ꝑdenda ī ecē. sī quodq; redūnda ut scriptū ē. Redemisti uirgā hereditatis tuę. mons syon in quo habitasti in eo. Qđ ē hoc? Deus hominis recordatus ē quādo ꝑ mulie rē caput serpentis contriuit. ubi ut būī caro factū ē. Et mons syon fuit. in quo ds habitat in humilitate. Et filius in corde patris. Ne tu congregatio ēgrega ta andi. ut sis mons syon. Nam ds ab ūcio ꝑuiderat. qđ omnē creaturā facere uoluit. Verbū etiā patris. in uirginea uirga homo surrexit. Ipsa enī uirga maria oīuū uirtutū scātatus fuit. deq; & nos o spūales populi uenistis. Ena ap pe oīne genus humanū ꝑtulit. sī; alia uirga illud in sua floricitate denuo re pauit. quādo de uentre eius filius dei ger uit. Et sic o spūales mons syon eius. qa pat in uerbo suo uos plantauit. Nam & filius excelsi patris. in tabnaculo oīne uirginis habitauit. & sic fortis leo de illa exiuit. ita ut totus mundus ipsū uideret. Qui & uos spūales populos in semetipso ēgregauit. cū ad eū uelut ue ues uolatus. peccata uīa ñ in uoluntate opis portantes. Ipse enī sine peccato fuit. Vñ etiā uos eū imitamini si ꝑ illum ambulatis & uosmetipsos ne peccetis re pudiatis. ñ exultentes tanq; pulus quē ꝑcit uent⁹ a facie tirę. nec ut uenenū aspidū. nec quasi plumbū in aquis ue hemēntib⁹. Sī; si in uana gla currit tanq; pulus estis qui hac & illac spargit. & q fructū iusticię ñ seminat. nec uineā electā plantat. sī q magnā famā ꝑdu ducit & animas uras ledit. Cū ñ in ma iugnitate supbię estis uenenū aspidū i sanabile conceptis. qđ uos mortificat. & eū īquietudo mentis int uos exercet. estis quasi plumbū. qđ in puteū uehem

ur cadit. Nam uana gla & uisceꝛa supbię sūt. Et quę sic ne mentē īmcē implicant. illis imitatur. Vñ pax & fugit. & caritas xpi recedit malis sūt. eadem quasi plum bentibus. qua alas sublevat bent. Nam zelus dīm in ultio clamat. ut olim ītomm ipsos damnat. Sī; ita manus tuas in fi fine. qnta malignatus ē īmi ds denunt scelestima opa. cū ferus dimisit. Et ibi supbia c scrib⁹ diaboli in finē ceciditi lomē respicies. scientē suū n sunt. ubi etiā oīuno ꝑit. Q uirtū supbia in hominib⁹ m labsq; longitudine dierū enas penas addidit. & r malime ertūpnaꝝ fecit. ub dicit. Deū nescimus. nec eū fr sic malignatus ē īmmen ur immens lux ad filios tin los parentes rēpti estis. qua ita uos plantauit. Vñ nam ꝑgrū & turbinē multaꝝ i ingra. Ne uiuentib⁹ oculis he dentib⁹ interioribus auribus an ām in dispsione ñ uideo. qu flagella passurus sit. Ignore n uideo. In recta uisione etiā aggregatione uita nichi ut an ne. quoscda ut sapientes fulg ne lucē stellaꝝ lucentes. Q rores ruitant. hi timorē d & ꝑcepta regularis legis ꝑpe adoduit. quātus ꝑ carnē ne ne ad occasionē ducē. intēd dentē. Qui autē ut sapien ormantē di habent. & ideo gr ta ñ optantes quātus. & etiā ꝑ percent. sua uident se castigant. & h habet. Sī; qui ut lux fi

ter cadit. Nam uana gla & maligmitas
uiscera supbie st. Et que sic cu iquietudi
ne mtiu iuce implicant. odiu & iudia
illis mmistrat. Vn pax & securitas ibi
fugiut. & caritas xpi recedit. Et qui illis
malis st. cadent quasi plumbu in aquis
nehemitb. qua alas sublenationis n ha
bent. Nam zelus dni in ultione sua sup
illos clamat. ut olim itonuit cu supbu
inimicu in abyssu deiecit. ut psalmista
dicit. Leua manus tuas in supbias eoz i
fine. qnta maligmatus e immic in seo. Nam
ds elemanit scelstima opa. cu luce atne
bris diuisit. Et ibi supbia cu omib mis
crib diaboli in fine eccidit. cu ad aqu
lone respiciens. securu suu in nichilu po
suit. ubi etia oumo pist. Si tam deide
uerum supbia in hominb multas enutra
tes absq; longitudine dieru edificauit.
& penas penis addidit. & ruinas in mul
titudine crupnax fecit. ubi homines
dixert. Deu nescimus. nec eu colere uolum.
Et sic maligmatus e inimicus in seo. Ne
aut uuens lux ad filios turbe uli dicat.
Ut quos parietes tepli eius. qua primitiua
ecclia uos plantauit. Vn uam gla &
supbia & turbine multax iquietudinu
fugite. Ne uuentib oculis hec uidere. &
audientib interioribus auribus audire. Locu
urm in discussione n uideo. quanus multa
flagella passuri sit. Iguare q & uigila
te uideo. In uera uisione etia quosda in
egregatione ista uidi ut aurora rutilan
tes. quosda ut saphiru fulgentes. qsda
ut luce stellax lucentes. Qui eni ut au
rora rutilant. hi timore dni habent.
& pcepta regularis legis ppt dm libent
custodiut. quanus p carne uelut uscima
que ad occisione ducut. uitiu deuitare
uideant. Qui aut ut saphirus fulgent.
caritate di habent. & ideo grauia pecca
ta n opant quanus. & etia ppt delicta
sua libent se castigant. & hec in eternu
dine habet. Si qui ut lux stellax lucet.

benuolentia habent. & ideo cu hominib
n rixant. si lasciuia puerilu moru tenet
& a graub peccatis se libent abstinet. &
ea odiosa habent. Et alios in migredine
amari fumi ppt consuetudine squalidon
moru uidi. in qua quida ppt pprietate
mtis suc amari st. & facultates diligut
& ideo spirale osuetudine n amant. si illos
qui in supdictis trib modis st sepe affli
gut. Et audiui uoce de celo clamante. Qm
diu ogregatio hec in his trib modis detine
tur. a deo n relinquet. Si & ad illos q in pdicta
migredine erat. eande uoce audiui dicente.
Surge aquilo & ueni austr. & pfla hortu me
um & fluet aromata illi. Qd dicit. Ecce
de malis iquitatis. & ueni bonu ustitie &
irriga uirtutib plantatione scitatis. ut
fulgeant in ea opa que n marcescat. Aqui
lo eni st rixatores qui uerbis rixe & excusa
tione amartie et puocatione iurie & dul
ces & utiles herbas uirtutu pterere uolut.
que addndu aquilo uniuersa perpetrat. Si illi
quos hoc m affligut. pacientia sic discernit.
& lacrimabili gemitu p suis & istoz peccatis
ad dm clamant. un etia aliqndo tedio ad
peccandu st. & ob hoc fumus aromatu ex
cordib eoz ascendit. que angli suscipiut. Et
sic p aquilone uiridtas bonis tribuit. Iui
etia qui facultates libent habent. his qui i
trib pfatis modis fulgent aliqua obiciut
ut confundant. & etia in necessariis causis o
bedientiax sue queruit qui eas affligat. &
multociens in immundicia carnis se uoluut.
uelut porcus qui stercori inhiat. & mtis
serpentinu oculi cu grauissima osuetudine
intellu alios fatigant. Si uos qui iustitia di
ligitis hanc admonitione memoriter tenete.
ita ut facultates ppriet uoluntatis uire ido
latria ee cognoscatis. & ab anglicis ordini
bus scilicet spiritalis populi separas quead
modu idolu fallacie a deo uero separu e. &
etia alia peccata relinquite & ad salientem
fonte ut lauemini fugite. lauacru quoq;
pacti illi quo mundu reliquistis ispicite

quatenꝰ a peccatis recedatis. & studere ut
sacrificiū ur in pingue fiat. ita ut pse
ueretis in bono qđ ꝯcepistis. Quandocūq;
emī homo uoluntatē suā in rota carnis
suę mactat. sacrificiū deo ē. Hoc enim
ut sacrificiū abrahę deo acceptabile ē.
cū ille filiū suū ad sacrificandū deo
obediendo ligauit. Manus emī domat
qui prana opa dimittit. & pedes ligat
qui itinera ꝑprię uoluntatis suę ostrin
git. & ꝯclinatus obedit ut caput ad gla
dū ysaac ꝯclinauit. & corꝑ domat qui
carnalē concupiscentiā abicit. Inhis uic
toria ē quę uexillū portat. qđ in bono
rumore & in suauib⁹ odoribꝰ ut tutū
redolet. Qui hanc habet. cora cunctis
inimicis suis securus ꝯcedit. Hoc autē in
sacrificiū pingue fiet uelut iuuenis
saginatus qui absq; oī macula erat
ꝑ quas anima macie deficit. quia bo
nū plenū pingue ē. Xpc cū iuuenis
fatigatus in peccauit. & in hoc pacien
tia scoꝝ sc̄ificauit. uñ & nos fideles cor
da ura ad illi ꝑlia qui nobis exemplum
dedit ꝑparare. & sollicitudinē illoꝝ quoꝝ
in ꝯdigentis abicere. & ut in alfa & in o.
appareatis studere. Insensualitate emī pec
catoꝝ obumbrati estis. si; cū a peccatis fue
reritis pulcre forme; iuuenis in nobis
apparebit. quappē & dextera di nos pro
tegat. Prior cistellensiū frīm. hilded.

Hildegardi honorandę & sincere ca
ritatis ulnis amplectendę dñe &
magistre sororū de sco Robto in pingę.
E. prior licet ꝯdignus totaq; paup & hu
milis ogregatio cistellensiū frm inter
choros uirginū sequi agnū quocūq;
ierit. Locorū intitulo seiunctu quia de
siderabili ꝑsentia ura fruu corꝑaliter n
possum⁹. litterarū officio salutare uos &
alloqui gaudem⁹. quippe q̄ in xpo ue
neranꝺ ut supiorē. & apud xpm medi
atricē habere spamus ut carissimam
matrē. ductu nāq; fama urę bonę

conuersationis & in di fidelis administra
tionis ꝑ ura stabilitate & orationis obsequi
& ad dñm ꝑ ura salute exhibendi munusculū.
Hanc q̄ o dña salutatoria uobis scribi
mus epistola ut & nri memoria facia
tis & subditis uobis eade facere suade
tis. Nam multa audiumꝰ de uobis mi
ualde gaudem⁹. ut possitis archana dei
scrutare. & de occultis suis ni mochia ma
nifestare. Proide clemtia uram petim⁹.
ut qđ in uobis & in ordine nro scilicet
monastico uobis. immo diuinis oculis de
plicet. secdm qđ dis uobis ostenderit. no
bis describere n ambigatis. Valete.

Ego fons inuus. hildegardis.
dico ad illos qui ꝑ nom̄ meū cu
nica mea iduri. ꝑegrini sc̄ in uentano
ne mundi. O plangendū & lugendū ei
qđ celū ruptū ē. & qđ dies obscuratꝰ ē. hȳe
q̄ denarius reuocandus ē in arrū no
stis laudis. O filii isti quare corrupti
dulcissimā caritatē. quę in me alto in
ꝑfundū aspicientē fluit plenissimo opē.
Et quia ipsa fluit in me. ideo fluit eā
de ipsa aquę uiuę. Ipsa autē stat in for
ma uirgę. quia sicut in uirgine dulcis
simi amplexus sc̄. ꝑ integritatē emi.
sic etiā caritas habet dulcissimos amplex
us uirtutū. Si; in luget. qm̄ temeraria
scinditur illā ꝑ garrulitatē murmura
tionis suę. Unde etiā fugit ab eis in alti
tudinē illā uñ uenit. & plangit quia
filii ipsi⁹ quos plenis uberib⁹ enutriuit
deficiūt nolentes tergi a putredine no
xarū nrū. O ipsi miseri quare admi
gūt se miserię alienationis & ꝑegrina
onis. auferentes se de uiscerib⁹ regalium
nuptiaꝝ noue sponsę quę semꝑ ꝑmanet
ē sponso suo sc̄ uirgo uiro suo. eū ille n
dū in cognitione iuncta ē. si; eū adhuc
in integritate sua incorrupta manet. Et
qm̄ ubi a sponsa illa se separāt. ideo obtu
nebrati & obnubilati sc̄ quasi celu fregi
rint. Quid ē hoc? Sicut firmamtū ech

in omib⁹ ornamtis suis scilicet
na & stellis illustrat orbē. & t
gmis lucida facit. de lapidib⁹
de aliis istrumtis alia istrum
ubi deberēt reliquo populo lu
nū utr ostendere. Si; caritas
ē. ita ut uirginitas quę deber
ere sic sol & nubilitas sic lun
populus sic stellę in lumine s
gma dulcia matrna uiscera u
mitr. si; tortuosa mulier plen
magnitine. & plena iupeis m
demib⁹ horribilis exi
nib⁹ quę facit. pessime ustos
porcine enutrit. qui debuer
& redimentes scim ē. Ipsi en
ꝯ in semetipsis scinditur. in sp
ē in uacuncha. & corrupti
gnominia. & frangit ca
uentes oculos suos in
ntes. & omia idumta sua
ntu oiaquinantes. & se sap
magibos suos exultimantes
dit in primo ortu uro
ui⁹ multicū donū dei. q
ē uoluit in uro angelico
ui serpentē supare qui p
ꝯceptionis uenit putrid
ꝑfo eiomuit. O pulcri fl
nglon quare comedistis eis
uoluistis in alteritatū quere
ū & fraternē societatē magn
quasi mortiferū scelus. Et
os maquerios mores frequen
mus & inuestigationis multa
ū discernentes unicuq; hom
ui secdm mensurā suā. Ambu
uentia & apta uiuenda. sine
a sparsionis. Si; uos ubicūq;
ē inuentis illū apphendistis. a
si sine mora. & in eo fabrica
estimetis. si; inanū in ipso lab
ti sitis faber qui inutile uas c
bet ñ pōt qua utilitate ē. H

in omīb⁹ ornamētis suis scilicet in sole lu
na & stellis illustrat orbē. & sic faber de
ligno ligna facit de lapidib⁹ lapides. &
de aliis ītrumētis alia ītrumēta. ¶ sic &
ih deberēt reliquo populo lucere. & bo
nū ter ostendere. S; caritas in eis cisla
ē. ita ut unigenitas quę deberet meis lu
cere sic̄ sol & uidutas sic̄ luna. & reliquus
populus sic̄ stellę in lumine suo deficiāt.
qua dulcia matrīa uiscera illos n̄ calefa
ciūt. ¶ S; tortuosa mulier plena rugis &
nigredine. & plena uepeis moribus & stri
dentib⁹ dentib⁹ horribilis existens in his
oīb⁹ quę facit. pessime istos secūm mores
porcor̄ enutrit. qui debuerūt sci & electi
& relinquentes scīm ee. ¶ ipsi enī uestē īnocen
tię in semetipsis scinduūt. in spinatis mori
b⁹ in uacundia. & corrūpūt uitalia sua
in ignominia. & frangūt capita sua in
ira. uiuentes oculos suos in desperatione ex
cecantes. & oīa ītrumēta sua p stulticiam
morū coīquinantes. & se sapientes super
magistros suos existimantes. heu heu fi
lij isr̄l in primo ortu uīo n̄ instituit
uos sic̄ mysticū domū dei. qm̄ mitissimꝰ
pat̄ uoluit in uīo angelico ordine anti
quū serpentē supare qui pessimū mor
bū p̄sūptionis uelut putridū cadauer in
se ipso euomuit. O pueri flores & socij
angelor̄ quare comedistis cibos serpentis
uidebeet in alterutrū querentes torpen
tē & ferentē societatē magnor̄ scismatū
quasi mortiferū scelus. ¶ cur ascendi
stis unquietos mores frequentis mīrogatu
onis & ītelligationis multar̄ uanitatū
n̄ discernentes unicuiq; homini datum
suū secūm mēsurā suā. ambulate conue
nientia & apta itineria. sine uolamine uen
to sparsionis. S; uos ubiciūq; uanū mon
tē iuenitis illū apphendistis. & eū firma
stis sine mora. & in eo fabricatis ab eo n̄
cessantes. ¶ S; uanū in ipso laboratis. ¶ sicut
& iurisperitus faber qui iurile uas cōponit qđ
stare n̄ potest quia ītabile ē. ¶ hē g̃ o filio
li mei apphendite pulcrā matrē utrām scili
cet amicā meā caritatē. ¶ & amplectimini
eā. Dico aut̄ uobis. Quida in uelocib⁹ equis
sedentes & pciosis & fortib⁹ armis armati
fulgentes. ad occidentē se uertebant. ¶ ut con
tra illos pugnarēt qui ab occidente uenie
bāt. Ad dexterā eor̄ uallis erat multę lon
gitudinis uelut pfunda uia erat. & ad si
nistrā eor̄ silua magna & alta tota in ra
mis suis mire pfusa. De qua plurimi hom
nes parui & iermes exeuntes. ut armatos
illos uiderēt. in siluā multo pauore fugie
rēt dicentes. Wach qui sē ihc. S; ut ipsi e
isdē armatis terrorē ītuerētur. magnos ītre
pitus & sonitus in eadē silua faciebant.
Vni quida eor̄dē armator̄ īdignati gladi
os suos extrahentes. eos ad feriendū uibrabāt.
Et facta ē uox ex alto dicens. Conuertite
gladios uros in uaginas usq; ad temp⁹ tem
porū eruditionis. Et illi gladios suos
in uaginas remiserūt. Et ecce quida alij to
to corpe nudi in equis sedentes circa pect⁹
& circa uentrē modico panno tantū obtec
ti ueniebāt. Quos ut illi qui in silua erant
uiderūt ad ipsos cucurrerūt. & equos cor̄
p collū & p caudas capientes. si; & ipsos nu
dos p crura & p pedes cor̄ tenentes. magnos
saltus & cachinnos in risib⁹ suis cū illis & il
li cū illis faciebāt dicentes. O socij. nobiscū
ludite. Veīde quida illor̄ armator̄ armis
suis fatigati. ad uallē hanc quę uicina ip
sos erat diuertebāt. ¶ & de equis descenden
tes & arma sua quę multo fulgore radi
abant exuentes ea deposuerūt. Et ita in ocio
in cade uallē sedentes dixerūt. Quis pot̄
cū his paruulis semp pugnare. Simamus
g̃ eos ludere. Qđ ut idē paruuli homines
in silua euntes uiderūt ad ipsos cucurrerūt
& ludos suos circa eos faciebant. S; isti nec
cū illis ludebant. nec eos ase discedere co
gebant. si; tantū armis suis depositis in o
cio sedebant. ludos istos īspicientes. Et
uerū somnus nox ex alto dicens. Isti qui
arma sua deposuerūt. n̄ debent uocari

principales magistri in palacio regis. qa
fatigati sr ad plnū. Hunc o filij mei ad
tendite. Intellectus iste ē ad nos. Nam bo
ni & utiles plati & ceti qui sclaria contēp
nūt in tedoci cursu bonoꝝ opū cū diligēti
custodia armati sedent. ut cont diabo
lū pugnēt. Ad dexterā eoꝝ ē ira rectitudi
nis. & ad sinistrā iquietudo multaꝝ uicissi
tudinū de quib⁹ multa uicia pcedūt. que
eos de armatos multocies territa fugiūt.
& multocies eis trore suū in ipsima sua in
currit. Nonnulla eoꝝ indignati cū iniuriā
sibi illatā patient sufferre nolūt se adum
dictā ppatāt. si dumna ispiratio eos monet
ut quiescant. usq; dū ds p gram suā eos de
iniurias eradicet. Et sic a cōmotione unū
dicte suę cessat. Et quida alij qui tirena de
spexisse uident. inanū hoc in se currere
ostendūt cū nudi a bonis opib⁹ sint. quā
nis se in simulatione tegant. quappt &
uicia illa eos deridēt. & cū eis in magna
irrisione ludos suos exercent. Si & quida
pdictoꝝ platorū & ceteroꝝ qui tirena omi
no despexisse debuerant tedio fatigant. &
in recto itinere diligentia bone custodie de
sert. & negligent uacantes dicūt. qd cū in
cis illis semp pugnare nō possint. Nonnulla & cade
uicia eis illudūt. si tamē ipsi nec illa plenit
suscipiūt. nec omīno a se ire faciūt. si in
torpore negligentię sedent. Quappt ut a
pte ostenditur. nec utiles magistri nec
utiles pugnatores coram deo st. quia ad sa
lutē suā in tedio torpescūt. Intellectus iste
o sectatores tumeę mee ad uos tendit. O spi
tales populi qui dictis uos bene & recte i
cedere. cur nō imitamini opa agni q fuit
mansuetus. mitis. humilis. castus & obedi
ens pcepto patris sui. & pacient ad sacrifi
cū corpis sui p uobis. Surgite q. sic pri
mū uos plantatur mysticū domū di ad o
fortiū angloꝝ. Nos enī mūdu nescitis qd
facitis. uolentes montē ascendere quē app
hendere nō potestis. im etiā mūdū ruitis
in uallē. qa incipitis quod pficere non po
testis. Si & in mīte uīa inquieti estis. uolen
tes sci ee ubi nō sūt merita nec mercs bo
ni & recti opis. Quappt estis sic alieni q
uolunt habere qd nō possunt capere. Comu
lescite g & confortate corda uīa & currite
uias di. qm mercs dabit illi qui opat. nō
illi qui opis querit quasi illud uideat in
speculo. im etiā decipit in estimatione sua.

Quida sacerdotes. hildegardi.

Hildegardi dne & matri de cenobio
beati Robti uenerande ac diligen
de. a. e. h. ben solo nomine sacerdotes cū
cetis societatis sue fribus sub defensione be
ati oz artini degentib⁹. sinceritatis unitatis
hominis affectū cū uisceribus ītime deuotio
nis. Quia o electa & dilecta scitatis famula
& mat plurimoꝝ scitatē sequentiū caris
sima. de te plura audiuim. que odoren
ute multis conferūt. & ideo ad almitatē
tuā confugimus. ea que di sūt. ante fir
mando corde postulantes. Nos enī qui a
puericia ad seruitutē dei consecramur.
quatenus etiā sacris ordinib⁹ dignum officij
creatori nro fidelit seruiamus. cū ad sa
cerdotiū p uenerim⁹ ubi digne & ute
phensibilit uiuere deberemus. ea que
spe fuit sepius negligim⁹. & ea que carnis
st facimus. Nam cū populo di deberem⁹
ee oculus contēplationis. auris obedientie
nasus discretionis. os ueritatis. manus ui
te operationis. & pes in uia rectitudinis &
exemplū uirtutū. illi magis odor mor
tis & scandalū offensionis sumus quā pe
tra soliditatis. Vnū & multa mala inuicē
nos. qm a scūlario dīu ut ita dicamus
in lutū fragilitatis cadimus. Si in aut opa
mat & consilia secretoꝝ di. audi nos ut ob
ire & humilit depcantes. ut uerba dul
ne admonitionis ad nos pferas. nos corri
pias & admoneas. quia quāmus uel modi
cā scientiā sēptuāq habeamus. te tamē
uetā & mirabile itelligentiā a fōmo do
tore & nō ab homine accipientē. deuotis
me audire desideram. Hunc ds tibi m

firmat. que p nobis fiunt
fundas. Scale. Ad clericos d
Vox tonitrui alarū
tis sustentatio lapid
brox diuersoꝝ hominū
que nobis dico. Currite u
officiū sacrificioꝝ legis. E
constrictionē habeant n
sicut figura hec p mysticu
tendit. accingere gladio
tuā potentissime. Vnumq
simpliciatē morū in hum
dei regnent in suauissim
nō tenuit uiridital terre
calor in secreto suo. Tunc
nis homo quasi de ficta
fragit arart nō & cui fruc
uitis. si; que de calore so
ne. Vnde ipse potentissim
dns ē id ē pura & acuta
qua ei nō erat estuatio
gligentia peccatoꝝ. Si; n
pare nobilis de nobili. ty
quisq; de genere suo. sic
ne constituti sr. quēadmō
timia sua filio suo tribu
dicti ē. hereditas mea si
tat ad summū sacerdotiū d
& ueritate. Istud testimon
dei magistri. sic mr phator
ami habens. eū filio suo r
sacerdotes imitent patrē &
ut sic ille ambulauit. sic
bant in constrictione corp
cordes habuerint crim in p
nis aut in petulantia gul
dico surgat & medicū re
exclamat quasi uenenū bib
se dauid uelut domesticū s
Ergo audite. Dns quida d
habuit. ut decet alteram hu
na aruida. Vn humida enī n
tudines diuersaq negotia
a thersō. tyro. macedonia

fundat.' que p nobis sitientib' deuote ei
fundas. Vale. ad clericos diuisi ordinis.

Vox unientis alarii dicit. O qui es
sis sustentatio lapidis & singulis
mbroz diuersoz hominu. audite hec
que nobis dico. Currite uas plenas ad
officiu sacrificioz legis. Et mbra ura
constrictione habeant in lumbis ur'is.
sicut figura hec p mysticu domu dei os
tendit. Accingere gladio tuo sup femur
tuu potentissime. Dum tas eni ispexit
simplicitate moru in humili puella. &
ibi requieuit in suauissima castitate q'
in tetigit uiriditas terrenar'. s; supnus
calor in secreto suo. Time surrexit ue
rus homo quasi de sicca terra qua in
fregit matrice & cuius fructus n e semi
natus. s; que de calore solis p duxit flo
re. Unde ipse potentissimo gladio accin
ctus e id e pura & acuta uera iusticia
qua ei n erat estuatio carnis in ne
gligentia peccatoz. S; ut filius e de
patre. nobilis de nobili. rex de rege. &
quisq; de genere suo. sic sacerdotes de
me constituti sc. que ad mundu & pat sub
stantia sua filio suo tribuit. ut etiam
dictu e. hereditas mea isrl e. qd copu
tat ad summu sacerdotiu de mia & gra
& ueritate. Istud testimoniu e p me uo
bis traditu. sic ut phator magnu exer
citu habens. cu filio suo relinquit. Ido
sacerdotes imitent patre & dnum suu. ita
ut sic ille ambulauit. sic & ipsi ambu
lent in constrictione corpis sui. S; si sa
cerdos habuerit crimen in putredine car
nis aut in petulantia gule & lasciue
lico surgat & medicu requirat & illud
euomat quasi uenenu biberit. nec in
se diuti' uelit domesticu suu teneat.
Ergo audite. Dns quida duas regiones
habuit. uidelicet alteram humida & alte
ram aridam. In humida eni multe uicis
situdines diuersar negotiationu quasi
in tharso. tyro. macedonia & in ethio
pia erant. In tharso intelligite uelociter cur
rentes & in unaquaq; re crescentes. s; tam
nalde laborantes. in tyro aut in angus
tia laborantes. & mticu in magna necessi
tate deficientes. in macedonia u in sicceta
te estuantes sic fructus ille qui in p cedit
in deficit. ut & lupus ostendit qui mticu
deuorat. mticu relinquit. mticu rapit
& mticu suffocat. in ethiopia aut furti
ue epulantes & in uenenosa tyrannide
bachantes. & in ipudicicia ardentes. In a
rida u regione erant locupletes homi
nes pulcritudine herbar & florum quos
homo in seminauit habentes. & in con
templacione dni siu manentes. ubi etia
dulcissimus odor & suauissim' sonus fu
it. sic in abel pfiguratu e. qui icepit be
ne facere. & in abrahe qui obeditionem
ostendit. & in moyse qui instructione ani
mar p instituta pcepta sacrificioz dedit.
& in filio dei qui omia bona copleuit.
Iste intellectus e ad mundu qui in selari
populo in nascentib' filius creuit. & qui
in spiritali populo decreuit. qui in semi
ne suo deficit. S; deus principales magis
tros sup comune populu elegit. ad instru
ctione animar eoz. Et filius di uenit sup
nos magist'. ut septu e. Ecce apparebit
dns sup nube candida & cu eo scoz milia'
habens in uestimto & in femore suo scp
tu. rex regu & dns dnantiu. Nam filius
di in innocentia simplicis puelle quasi in
nube apparuit. & tabernaculu suu in so
le posuit. cu mens eade uirginis mirabi
liter illustrata e ubi ipsa dixit. Ecce ancil
la dni. fiat m secm uerbu tuu. Et ita
surrexit in ea magna columpna sup oia
nascentia. genera. cu filius di tanq; spon
sus p cessit de thalamo suo. natus de ipsa
suauissima uirgine quasi in dulci sono
& in suauissimo desiderio. uelut sponsus
sponsa sua in mite sua sibi suauit copulat.
Vn & cu eo apparuert multe & admiran
de uirtutes. antiqua legale institutione

in bonis opib' supexcellentes. Et sic in ue
stimento & in femore ei' scpti e. rex regu
& dns dnantiu. qua caro ei' suauit su
dauit de uirgine & n de femore uiri.
ita sup omes creaturas ascendens. sic rex
qui hominib' impat. qm peccatu illiu
n ptulit. s; fortissima uis potencie di
uinitatis que omes creaturas pcinuit.
antequa in mundo pduret. Unde & ip
se mbris suis administrauit omia iu
sta legis uelut bonus dispensator q
populo sibi subiecto ostendit quid ipsi
ade uel dece in necessitatib' suis debeat.
ut itu scptu e. R.eges eos in uirga fer
rea. tanqua uas figuli confringes eos.
Nam in fortissima potencia diuinitatis
unus fons emicuit. qui purissima & q
stantissima legalia pcepta psemetip
su ostendit. sic impans rectis iustica
in uirga ferrea & confringens ac stau
ens quecq; secm qd uultu erat. quacdmodu
figulus aliud uas fringit & aliud facit.
Hinc audite o imitatores mei. ab ne
scii populus meus pcessores & magistros
habuit. Quare g; pferus indignatione &
audacia & incissitudine in uarijs morib'
& in multiloquio supbie quasi faciatis
noua celestia & eburnea altitudine mon
tiu que istruenta uent' facile dispgit.
& que ab hominib' conculcant. ita ut
etia aufetatis animab' uris dece mnas.
& denariu illiu qui e retributio celestis
regis in rectis hominib'. Apphendite
aut' disciplina. id est legalia & istitu
ta pcepta in mbris uris. & tales in cogi
tationib' in uerbis & in opib' uris estote.
ut mundi sitis uelut holocaustu in sa
cerdotali officio. cauentes ne uenenosa
uerba sit in uobis in uanitate hui' sch.
qua puaricatio legis n expedit uobis. S;
fideles lum portate in manib' uris. ita
ut omis populus ad nos ocurrat. Hec
sc pcepta legis quasi mons magnus. su
p que lum positu n latet. Ideo habete
disciplina in emendatura lumboz uroz p
bona exempla lucentes ceteris populis. qa
uirga regendi eos habetis. Un etia ebo
te sollicti ne quando irascat dns & pcas
de ua uista. qm exemplo filij di ambu
lare debetis p uia bonoz opum. que omia
prius in sacrificio uitulozz & agnoz p
signata fuert de officio uro. In ueteri
em testamto sacerdotes in lumbis suis n
tabescebant. qua nullus in lumbis suis p
emendus eos pcesserat. S; ne sol iustice
effulsit. Ergo in illo ambulate. castra
te uram seruantes. qm n uitulus. n ari
es nec uictima agni p uobis in ligno
crucis suspensus est. Is; pastor magn &
bonus p uobis ad passione crucis dnus
e. Illu imitamini in opib' uris. Iraci
mini aut' aduersus iustica & nolite
peccare. scilicet n odio. n iracdia nec
opprimite pressura habere in uirtione
cordis uri. quando uidetis casu hominu
ppt stulticia mori eos. s; ungite illis
mia. & corripite eos in mansuetudine.
Et nolite in estimatione ura culpa hoc
habere. quasi sci sitis ppt consuma car
nis ure. ubi dicitis in cordib' uris. Ego
elegit dns in scitate. nec ullus debet nos
p culpa uirtutis pcedere. Et quare de
dignamini pclara facie in illis qui in
mea mea amplexati sc p exercitatione
mitis sue. & qui in ordinatione mittan
tur angelos qui sc speculu uultus mei.
ita ut ipsi eos subsequant p mortifi
catione tempalis mundi. Angelis enim
mandauit salute omi populo. S; & in
abraha & iacob & in uirga aaron. an
gli salute populi pnuntiauert. Quare
g; n possent nec deberet imitatores an
gelos & tunice mee pudere salute po
puli ppt istam necessitate inecessitate
positos. Vos aut' in milicia scitatis alo
te & in cubilib' uris compungimini.
ita ut humilitas in uobis uirtuti cui fe
nestris uirtutu bonoz opu & cui ca

nerius sce medicine unicu
ture sue edificet. Inciora e
ura indeat. que opa in u
dere g; solliciti ut scitas
sit & n plubu. qua iacob
culmine felicitatis. esau
in defectu elationis. Sic n
ura in duab' partib' spiritali
contalescite & confortam
bonis. ut n deficiatis. Qu
Hildegarch magistre
de scō Robto in pm
peccatores nonne cernimusq;
tota congregatio frim in
gemmis. cui fulgentissima
ceteris nuptias uitiare. In
nis bonis operibus. cui omn
alis & ad decimu numer
operibus. & si cade in su
ruat. tamen uicta sensu
dans differenter participa
illa supna regalis aule or
nis inflamantur. quo nic
rechetate fonte clarita
ntur. inferiora u angelor ag
ab ipsa origine sunt rem
differentia. tanto debilius
pelli lumine reluceat. sic &
heat ad uita sint pordin
dantia. alij remissi. impetu
matelate semp discurren
& ad illud beatificu princ
sin dulcissima mobilit
Sunt enim quedam animę in
claritatis sic absorte. ut a
videre. aliud michil sentir
alij luminis omia mirifica
dicant. Quarum fulgore &
hanc terrestri graues obscur
uerberamur. ad receptacu
unis aptificant. quo sibi ex
nortificant. Qua g; tu ma
forma ad claritate illa uicu
a splendor a corde tuo erum

uernus sce̅ medicine unicuiq; sedm̄ mē
suram̄ suā edificet. ꝟ ntiora etiā occulta
ura uideat̄. que opa in nobis sit. Prou
dete g̊ sollicite ut scitas in nobis aur̄ū
sit & n̄ plumbū. qua iacob erectus e̅ in
culmine felicitatis. esau aut̄ ostrictus
in descensu elationis. Sic mouet̄ mens
ura in duab⁹ partib⁹ spritalis uite. Nunc
conualescite & confortamini in oīb⁹;
bonis. ut n̄ deficiatis. Quida sacerdo

Hildegardi magistre. tes. hildeg̅.
de sc̄o Robto in pmgis. O. C. V.
peccatores nomine tenuisq; sacerdotes. &
tota congregatio frm̄ in Amerbach de
gentiū. cū fulgentissima lampade. ad
eternas nuptias inuitare. Lux mentis om
nis bona operatrix. cui omnis anima ua
lis & ad decimū numerū p̄electa sit
cooperatrix. & si cade in sua puritate in
uenīat̄. tamē uxta sensū accipientiū a
beatis different̄ participat̄. ꝟ am sicut
illa supīna regalis aule organa eo ardē
tius īflamantur. quo uicinū & quasi in
medietate fontē claritatis contemplan
tur. īferiora ui angelor̄ agmina quanto
ab ipsa origine sunt remotiora. tanto
differentiū. tanto debilius. ab illo primi
pali lumine reluceāt. sic & spūc̄ corpati
licet ad uitā sint p̄ordinati. alij habim
dantiū. alij tenuiū. impetu claritatis a
maiestate semp discurrentes irradiant̄.
& ad illud beatificū principiū consequi
dū distantissima mobilitate elenant̄.
Sūt em̄ quedā animē in illud pelag⁹
claritatis sic absorte. ut aliud michi
uidere. aliud michi sentire quā p̄sentiā
illi⁹ luminis omnia uiuificantis sibi ui
deant̄. Quarū fulgore & ceteē animē ad
hanc terrestrē grauem obscuritate. diu sepi⁹
reuerberantur. ad receptaculū ipsi⁹ clari
tatis aptificant̄. quo sibi ex ea subtili⁹
notificant̄. Quia g̊ tu mat̄ reuerentis
sima ad claritatē illā uicinū⁹ ascendis
ti. splendor a corde tuo erūpens conscī
entias n̄as illuminet. ꝟta ut p radios
tū ammonitionis. tū exhortationis. tū
correptionis tenebre n̄re īmmuantur.
Nam quia habundauit īquitas & re
friguit caritas p̄ scissina romanū tene
bras erroris patimur. & q̄m nubib⁹ īi
quitatis obstantib⁹ sol iustitie obscura
tus e̅. luna que e̅ ecclia ab ordine religi
onis multimodis exorbitauit. Verūtā
men quia uerba xp̄i n̄ transeūt. si per
manet̄ & ide ipse testat̄. ecce ego uobis
cū sū usq; ad consūmationē scli. quis
totus iam pene orbis tenebris erroris
uoluitur sit. radius quida antique
gr̄e ne tota gens p̄eat. in nobis resplen
duit. Ordo em̄ monachor̄ orbitat. or
do clericor̄ claudicat. ordo quoq; scīmo
nialiū titubat. & cū spitales religione
hoc n̄ excedūt. scīares īstitutā sibi a dño
legē omīno negligūt. Nam mt̄ certa faci
nora qub⁹ dīn obliuioni traduūt. legitima
coniugia derelinquunt. & aliena p̄ libitu
suo sibi copulant. homicidia p̄petrant.
& ide magnos se fore existimāt. ac q̄sq;
uelut īerte̅ se ee dicat sibi s maculis īmmu
nis īuenit̄. Quappt̄ sacerdotes qui clama
re & ueritatē cū correptione loqui debe
rent. iam silere cogunt̄. ꝟ e̅ tu o mat̄ ue
neranda. q̄m ut in scripturis tuis legi
mus c̄omonitiones spitalib⁹ multociens
duxisti eas etiā scīarib⁹ quāmaxime ro
gamus ut dirigas. qua necesse e̅ ut
duris & crebris correptionib⁹ īclament̄.
qui correptiones aliquas uix sustinere
dignant̄. Speram⁹ em̄ q̄ animos suos
uerbis tuis adtentiū⁹ īclinet̄. q̄m p̄ diui
nā uisionē & uisionē te loqui credunt
& sciunt̄. quā uerbis n̄ris quos in multis
trīsgressionib⁹ uacillare uidet̄. Vale.

Orturbe hominū Ad scīares hoīes diuīor̄ ppsōr. h.
nascentiū & crescentiū p̄ diuinā
sapientiā. audite q̄ ego serena lux &
factor omniū uobis dico. ꝟa plantatio
fuit in corde meo. in originali die oīs

393a

creaturę. Et cū creauı hominē ! feci
ei ĩstrumẽtū qđ diabolus derisit. hoc
ē. l-egē dedi ei ꝙ diabolus ꝑ malū suū
deiecit ! qđ malū ñ ē meū qui sū plenū
& potentissimū & acutissimū bonū. S;
dm decuit ut ꝑ semetipsū tale & tā mag
nū opus faceret qđ multa & diuersa o
pa opari posset ! qđ homo ē. Deus enim
ñ est factus nec creatus nec uicissitudine
tẽpoꝝ tactus. s; semꝑ ēē habet. qđ tota
nec ũciū nec finē habens designat. Ipse
etiā nullū defectū habet. s; omnia inuen
tia de dispositione ipsi⁹ ꝓcedūt ! & ipse
mortē supauit. Quom⁹ audi ohomo.
Malū cecidit fortissima ui diuinitatis
quę nūquā uincere ĩcepit ! si quę semꝑ
uincit. Cū enī uidens speta sensit quia
a deo facta & creata fuit malū arripuit.
qđ deus qui ē ĩtegер destruxit. quia ma
lū tantā fortitudinē habet. qđ ñ decer
ret ut ullus illud suparet nisi iste qui
sine ũcio ē. Ipse etiā malū ꝑ humerum
suū supauit. Quom⁹ ꝑ hominē. Quid
ē hoc ? hominē misit in anima & cor
pe. In utroq; magnū misterū latuit.
Nam uirginitas hominē scilicet maxi
mū & ꝓciosissimū donū in sūmo sacerdo
te eduxit ! ꝑ quē ds hoc malū plenū de
structum. O pulcherrimę formę homi
nū quare in negligentia dormitis ! cū
uos in magna gla deus constituerit ?
Deus maximā legē uobis dedit ! cū ho
minē in paradysū posuit. Et eodē amo
re ipsū fecit. quo filiū suū hominē fie
ri uoluit. ut malū illud suparet qđ se
cont⁹ eū exercerat. Sic deus uoluit malū
supare ꝑ suauissimā corpale formā ho
minis. in quo diabolus estimauit uicto
riā suā habere. uī etiā ĩcepit illu tẽp
tationib⁹ suis illudere ! ignorans quia
ꝑ illu totus supare. Quappē o homines
ñ fatigemini in stultitia morū uroꝝ !
quasi legē ñ habeatis. Qđ ñ est. Nam
ego legem uobis posui. ut ñ comedere
ex cibū sensibilis malū. s; uos ꝓceptū
meū trāsgressi estis. & scientiā illā que
uos in ꝓegrinationē expulit apprehen
s; tu o homo dicis. Quare malū scio ?
In hoc conuictus es in creatori. sic & ille
qui me uoluit supare. S; ego nolo ma
lū ! nec illud secreta mea tangit. Inꝓ
so aut⁹ oculi uri obtenebrati sūt. Et
cū malū scitis. cur illud facitis ? Quom⁹
aut⁹ posset creatura mea ēē uacua ! sine
utilitate ? Vnaquęq; enī creatura que
ñ uiuit in racionalitate aut in sensibi
litate habet in se duo utilia ! & unū qđ
pit. Duo. scilicet altrū in pinguedine
forme, & alterū in eⁱ uiriditate ! &
unū qđ ꝓpit in ariditate. Sic etiā ho
mo habet duo in se. uidelicet animā
& corpus. animā in uirtutib⁹ corꝑ
in opatione. sciens etiā malū qđ ē ne
fas illud qđ ꝓpit aridū. Quoquo fa
ctura ñ ēēt. Nam cū adā ꝑceptū acce
pit. sciebat illud qđ me ñ retinuit. &
qđ in contrariū & cont⁹ meū ꝑceptū
fuit ēē negligendū. S; cū illud concu
piuit habere. sciebat quidē illud uelut
in optione. s; ũdū in opatione. sicut
& celestes angli malū ēē sciūt. s; illud
ñ faciūt. Cū adā malū fecit in opę. sci
uit illud sensibiliter. & illud ꝓfecit in
gustu culpabiliter uī in mortē cecidit
quā ille ĩuenit qui se in primū op
posuit ! quappē & de celestib⁹ in abiec
tionē corruit. S; tu o homo nescis in
hoc quod dicis. Fallax enī decepit de
cipit te. docens te contr⁹ia. Cū dedi
uobis legē ñ ꝓcepi ut faceretis fornica
tiones. adultēia. homicidia. rapinas.
ĩcarcerationes nec ut quēquā ĩcarcerare
tis quē ñ fecistis sed uolui ut multiplica
remini in filiis uris ꝑ rectā ĩstitutionē
& ñ ꝑ libidinē. & ut possideretis terrā
in labore colentes eam in fruīto &
uino. & in alijs necessitatib⁹ quę ad ne
cessitatē uitā ꝓtinent. Quappē debe

ni legē meā seruare. & ñ c
ꝑcepi nobis ut in recto am
uenoso adulterio filios amare
ni quasi liberi sitis ꝑ quos
ĩuentis. & exercere omē m
re ponitis. Quare ꝙ ꝓcep
tuā legis uirę dicentes. ñ
tis ut habeamus & exercea
onē disciplinę quasi celest
emi ñ ꝓmittit nos celestes
mri. & agri. oues. & boues
nia & etiā omia quęcūq;
ab hac ĩtentione impedi
omia dedit nobis ds. Qua
animi illi⁹ qui uos creauit
omia nobis dedit. Cū ipse
ria dat. intellu uobis ea d
illu ea aufert. S; uos dici
is bona & constrictā uir
b⁹ clericoꝝ & aliorꝝ spiritu
ergo audire ! qui ñ estis
auisis uris. Uos magis om
ab⁹ lugari estis. cū ds ꝑcep
sic unitatis quom⁹ uobis ꝑ
spirales homines recusam
hanc. quę uobis iuncta e
gna lugatura legis uirę q
dine ĩposita ē ipsos ñ ostri
sculam⁹ me in amplexi
quando scim ꝓpter me reli
mentē sēificationis ascend
ri filij erūt. Uos aut⁹ qua
ꝑ lugaturā legis uirę uobis
positę. Hunc ꝙ ĩtelligite
nia seruare ! ne cū dns uir
sentia uira accuset uos qu
s destruxeritis qm in ma
ne habitu estis. cū ꝓpter crim
cens agnus in torcular cr
ergo o filij cari. ꝓpter dilectu
nem utrā ! audite & ĩtelli
& uerba quod ifamus. quę ꝑ
ra me contēpnis. Quid facit
nosis criminib⁹ ꝑ destru

tis legē meā seruare. & ñ destruere. Ila
p̄cepi nobis ut in recto amore & ñ in ue
nenoso adultio filios amaretis. / S; uos faci
tis quasi liberi sitis p̄ficere quecūq; uo
lueritis. & exercere omne malū qđ̄ ppetra
re potestis. Quare g̃ p̄ceptis a uobis luga
turā legis ure, dicentes. ñ ē nobis ūbrū
tū ut habeamus & exerceam̄ constricti
one disciplinę quasi celestes sim̄. / Sclm
em̄ ñ p̄mittit nos celestes ee. & etiā filij
nri. & agri. oues. & boues. & alia pecora
nra & cetā omia quecūq; possidemus.
ab hac ītentione impediunt nos. Hec
omia dedit nobis ds. Quare g̃ obliuis
cimini illi qui uos creauit. / & qui hec
omia uobis dedit. Cū ipse uobis necessa
ria dat. intellu uobis ea dimittit. & in
tellu ea aufert. S; uos dicitis. Non ē nr̄m
ut bonā & constrictā uitā habeamus.
si ē clericoz & aliox spitaliū hominū.
Ergo audite. / qui ñ estis solliciti in his
causis uris. Uos magis omib̄ istis spira
lib̄ ligati estis. cū ds p̄cepit uobis ut
sic uiuatis quom̄ uobis p̄dictū ē. Nam
spitales homines recusant habere legē
hanc. quę uobis iuncta ē. Vñ liberi s.
qua ligatura legis ure, quę uobis speci
alit̄ ipposita ē ipsos ñ astringit. S; ipsi
osculant̄ me in amplexib; caritatis.
quando selm ppt̄ me relinquūt supra
montē scificationis ascendentes. & sic ca
ri filij erut̄. Uos aut̄ quasi seruu estis
p ligaturā legis ure, uobis specialit̄ im
posite. Hunc g̃ itelligite me & legē nes
trā seruate. / ne cū dns ur̄ uenerit con
scientia ura accuset uos qua p̄cepta ip
si destruxeritis qm̄ in magna dilectio
ne habitu estis. cū ppt̄ crimina ura ino
cens agnus in torcular crucis posit̄ ē.
Ergo o filij cari ppt̄ dilectissimā forma
tionē uram. / audite & itelligite me. S;
& o turba quid ifamis. quę p rabiē furoris
tui me contēpnis. Quid facis in tam cri
minosis criminib; p destructionē car-

mis. ut hominē similē tibi occidas. Hoc
malū estimatio primi pdti angli ūuenit.
qui me destruere uolunt. s; hoc ñ potu
it ee qđ̄ ille sic posse fieri estimabat. uñ
& ob supbiā suā in pditionē uult. S; qua
dā me cognouit & amauit. & p̄cepta
mea in uoluntate sua osculatus ē. ea uo
lunt obseruare. misi qđ̄ diabolus eū adī
obedientiā pduxit. ido oportuit ut illu
de pena mortis liberatē. qm̄ pessimus
deceptor eū decepat. Nam idē diabolus
in omib̄ his multū bonū gustauit. s; in
puersu usu supbię, ad aquilonē aspexit.
qua in omib̄ alijs latib̄ superiorū dispo
sitionū me extius ispiciens cū idignatio
ne dubitabat me ee in aquilone. qm̄ ibi
potestatē mea quasi ala in turbine obtex
rā. hoc p̄significans qđ̄ eadē potestas mea
debuit malū illud deiecere. qđ̄ ille cogita
bat p̄ficere. Sic & idē in hac puersa uolun
tate sua deiectus ē. Tunc tu o malū homi
cidu p̄tinacit̄ efferbuisti. illo ēsiliante.
Cū diabolus hominē creatū uidit. cepit
excribrare omne malū suū. homini blan
de obedientiā quasi p̄ optionē p̄suasit.
qm̄ ñ uidit in illo tanta malicia q̃ntā
in se. uñ cepit . illu dolose tangere &
ducere quasi ad utile honorē ut ipsi con
sentiret. Et sic homo consensit diabolo.
Tunc diabolus gauisus ē in semetipso qđ̄
hominē supauerat. qua homo fecit qđ̄
ille uoluit. S; in homine tantū malum
ñ erat quantū in diabolo. qm̄ diabolus
deo uidit & eū destruere uoluit. & mul
to ēsiliante malū iceptit. homo aut̄ pre
ceptū di audiuit. s; tantū similis ee con
cupiuit. & fallaci deceptore ēsiliante dō
ñ obediuit. Postea uidens diabolus origi
nale bonū qđ̄ in abel oriri cepit qui
bonitatē meā in opib̄ suis gustauit. a
crit̄ in semetipso ifremuit. & homi
ni homicidiū p̄suadit. ut homo ho
minē destrueret. sic & ille me destruc
re uoluit qđ̄ ee ñ potuit. quia fortius

3949

dnē meā nullus supare potē. Et ita sua dente diabolo facto homicidio. diabolus gaudens in semetipso dicebat. Vach hominē de paradyso mea fortitudine eieci. vach etiā nē hominē in tra m̄ denuo seruire facio. Nam instrumtū altissimi ab alio instrumto sibi simili in homicidio duudit. Ego enī altissimū supare n̄ ualuiqm̄ nec uertice nec postremitatē in eo uidi. s; nē habeo instrumta illi quę omnē uoluntatē meā faciūt. tā se ūuicē occidendo quā pficiendo omnē reliquā pfuasionē meā. O quā magnā potestatē in istis habeo. quia qđ ego in altitudine celi facere n̄ potui. hoc creatura ista in alia sibi simili me instigante facit. & plus opatē quā ego opatus sum qm̄ qđ ego uolui & non potui hoc ista facit. cū altā altām dispdit. Et ex his opib' magnū gaudiū diabolus in se habuit. quia cain fratrē suum abel occidit. Vñ etiā gehenna uisto iudicio plus in igne tē exarsit. quā ante idē homicidiū faceret. Ego autē qui sū acutissima lux dico. Ach ach ach homicidio. qđ suadente diabolo exortū ē. ut bonū op' deiceret. O ue huic malo. ubi innocentia integritatē suā pdidit. Ihn terra luget qm̄ sudor sanguinē bibit. ubi homo hominē occidit. Quappē & celū plangit. & etiā cētā elementa lugent. aspsa uelut in colore sanguinis. quia in officiis suis subdita sūt hominib' secdm qđ causa & necessitas hominū postulat. O homicide imagnā ruinā cadisti. quando p corpalē occisionē sepatis hoc ab homine qđ in eo conuixi. Iham cū homo malū hoc opatur in temeritate opis sui. uox sanguinis illi' qui sic effusus ē. ad supna eulando in dolore eide penę uolat. ita qđ elementa extrita clamorē illū susceputt. & eum surdū deferūt. qm̄ anima ppē dolorē carnis occisi habitaculi suu tādiu eiulat. quo usq; supnus iudex in zelo suo clamorē ei exaudiat. Quappē o homines audite qđ dicturi ē. Ecce uox sanguinis fris tui abel clamat ad me de tra. Anima maximū planctū dat in habitaculo corpis sui. cū senserit illud in occisione dei. Si. animę scōr quor corpa ppē nomi meū occidunt. sic in detectione corpis sui clamāt. Vindica dne sanguinē nrm. q effusus ē. Et hunc clamorē cū celestia uocia ad celestia deferūt. quia templum meū in eis destructū ē. Animę aut illorum hominū qui contumelus & criminib; suis efficiūt ut corpa eor occidant. plancti sui ad elementa pducunt. s; ei sursū ad celestia secreta eleuare n̄ possunt. qm̄ in malignitate sua se ipsos primi peccūt. efficientes ut uisto iudicio iustus sue ab alio occidant. Si; quocūq; modo homo ab alio homine occidatur. deus causā illā & secdm uoluntatē peccantis. & secdm merita cadentis uiste examinat. quia homo ad imaginē & similitudinē dei factus ē. Illos aut qui in hoc homicidio seruerint. audite. O pegrini in his uidelicet criminib' in gehenna sepultura miserēt. nisi qđ īmaculatus agnus qui pro deptione mundi in cruce oblatus ē. figura rā clauorū suor & effusionē sanguinis sui ispicit. Nam ppē ista crimina que seruentes in homicidio ppetrant. grauius ē superbus īmicus nr. exhibuna in hominē sibi subiectū in sua potestate retinere possit. Si. cū filius mis in manus uenit. idē diabolus eū ut' homines conuersari uidens dixit. Ecce alius adam uenit. & nescio uñ sit. Nam primū adam deus de limo trę creauit. s; nescio uñ iste uenerit. Mat' eius uidet & scit quem filiū suū & eū amat. s; ego nescio de quo ipsū concepit. quia illa uirū in scipiendo habere ignoro. Caro enī illi' in mingitate integra ē. Vñ sē hec homine eni

tatis uoluntatē meā impleu
ut nullus eū m̄ eripiat. Il
dicto eū habeo. Sic ille an
tādiu dubitauit quo usq;
crucē suspensus ad iferū
pliū fregit. ut hominē l
tudo. In passione ei sudor
naufragū libidinus que p
more sanguinis hominū.
ceterit peccata uulte copi
& ingratitudo quā passus ē. l
obedientia ītulit homini
dare dissoluit. atq; cruor
crimina homicidę detēt
suspensus amaritudinē p
p quā amarissimā ītā cru
uulnera adherent extinxit
p mortē corpalē gustau
ista instrumta diaboli pl
in quib' homo occupat
Et sic in omib' his signis
ime ad iferū descendit
& potestatē antiqui hostis
ille diabolus erubuit. qđ
tudinē ignorauerat. que
in primo inferni supare u
fiducia ei qua se homi
more putabat omino pdita
ipsi nullus homo in tā ma
nis sit. quin uulnera ei
ita p penitentiā mundare
Quappē laus deo sit. Nunc p
animus gaudeat & penitens p
in tenera parte habeat. quia
sup ipsos gaudebūt. quando
suis uulneribus de morte erip
in sū ad celestia se sursū uolu
gladiū illud fugere. qđ ppē
ria sua me spreuerit. ubi uol
ī despexerit. s; semetipsos decep
pria ad me respicuit & mala
sterit. in pura confessione sic d
omnē dīe! omnis celestis exerc
dine con- qua penitentiā fec

fuis uoluntatē mecā impleuit. Vñ estimo
ut nullus eū m eripiat. Nam tanto u
dicio eū habeo. Sic ille antiquus hostis
tādiu dubitauit quo usq; filius meus i
crucē suspensus ad īfernū descendit &
ipsū fregit. ut hominē liberaret. Quo
mōdo. In passione eī sudor ipsi' absti'lit
naufragiū libidinis que pullulat in fer
uore sanguinis hominū. & timor ipsi'
extersit peccata tactusq; copulationis eorū.
& ligatura quā passus ē. ligaturā quā
obedientia tulit hominib; misericor
diter dissoluit. atq; cruor uulnerū eius
crimina homicidax detersit. Qui in cruce
suspensus amaritudinē poculi sūpsit.
p quā amarissimā ita eius omīa mala
tuciox adherent extinxit. & ita in cor
pe mortē corpaliter gustauit. p quā uni
uersa instrumenta diaboli plenit' destru
xit. in quib' homo occupatus ē sic deus.
Et sic in omīb' his signis cruciamentorū
suox ad īfernū descendit & illu fregit.
& potestatē antiqui hostis ligauit. Time
de diabolus erubuit. qd tā fortē fortī
tudinē ignorauerat. que ipsū tā fortē
in puteo inferni supare ualuit. Et hoc
in fiducia ei' qua se hominē posse reti
nere putabat omīno frustrata ē. ut dei
cepi nullus homo in tā magnis crimi
nib' sit. quin uulnera ei' curari possīt
si ea p penitentiā mundare curauerit.
Quappē laus deo sit. Nunc penitens pubi
canus gaudeat & penitens peccator mi
ra letitia partē habeat. quia omīa celestia
sup ipsos gaudebūt. quando illu qui eos
suis uulneribus de morte eripuit uidebūt.
ita si ad celestia se surs'ū uolunt erigere. &
mundanū illud fugere. qd' pp̄ē mala deside
ria sua me spreuerūt. ubi uoluntatē meā
n ispexerūt. si semetipsos decepūt. Nam si
prea ad me respicerūt & mala opa sua de
seruūt. in pura confessione sic dicentes pec
caui' dñe. omnis celestis exercit' in redēp
tione eox qua penitentiā fecerūt gaude
bit. O filii carissimi recordamini pii cre
atoris uri. qui uos redemit ab omnib' pla
gis criminū uroy. & qui uos in sanguine
dilecti filii sui mundauit a pessimo malo
homicidii. O ue huic malo qd' eam opat'
ē xp̄ē ignominiā ire fuge. que socia mo
tis ē. Nam & finis ūr qui facit dissolutio
nē corpis uri. in magnis doloribus p omīs
uenas uitās uobis adheret. hoc sentiens &
ostendens in doloribus suis qd abel p homi
cidū corpale uitā in doloribus finiuit. cū
animā ei' de habitaculo corpis sui. frater
ipsi' p malū homicidii p̄mū exire coegit.
Hē illius sit salus & redēptio in sanguine
dilecti filii mei. qui sollicite cū currentes
ad ueram penitentiā pp̄ē peccata sua. Vol

Marius ꝓpositꝰ sēi Robti dilecte mat̄ sue. h.

Hildigardi dñe reuerende matri dul
cissime. magistre sēctissime. & simi
ste di in cenobio beati Robti ueracissime
pbatissime. V. filius ei' licet īdignus oīsq;
concors grex puellax ipsi' cū cetus sibi ad
herentib; & deo ac sēo Robto quāmus tepi
de famulantib'. in debita subiectione. in
debita obedientione. & in affectu filiax debi
ta dilectione ab uberib' consolationis ei'
in psenti sēlo ita cōsolari. ut celestis patrie
participes efficiam̄. p̄t hui' īcolatūs exilij.
Quāmus o mat̄ dulcissima cottidie carne
si oculis te uideam'. carneis auribus te au
diamus. tibiq; cottidie ut uultū ē deuote
adheream'. & spm sēm p te nobis loqui i
telligam'. absentiā tuā qd' ñ sine lacrimis
p̄ferre possum'. aliquādo tam̄ p ut deo pla
cuerit nobis īcumbere ñ dubitamus. cū
te iam amodo carnalib' oculis ñ uidebim'.
Hon ē homo qui uiuet. & ñ uideat mor
tē. Tunc cū maior erit meror & miseria
nra. qua nē sit letitia. Ubi tē responsū. de
uniuersis casib' suis q̄rentiū. Vbi tē nona
intp̄retatio sēptuax. Vbi tē uox īaudi
te melodie. & uox īaudite linguē. Ubi
tē nomi & īaudiri sermones in festis sēox.
Vbi tē ostensio de animab' defunctox.

Oratio ad Congregationem Sororum suarum

Vbi tē manifestatio p̄teritor̄ p̄sentiū & futor̄ū? Vbi tē exposit̄io naturaꝝ diuersar̄ū creaturaꝝ? diuina dam̄ gr̄a cū suauissimus & cū humillimus morib⁹ & cū mat̄na affectione circa oēs affluentib⁹ uiscerib⁹ mr̄e nouum? O q̄nta diuina miseratio in domū suā ē. O īanes cure hominū. O uanitas uanitatū. Quare plurimu p̄ difficultates uiaꝝ in longinquis regionib⁹ mundi doctrinas diuersor̄ iam̄ p̄ceptāt? quare siti. iecha. algore. afflicti p̄ litigiosā declamationē disputationū. p̄ uigilias nocturnalū horaꝝ. profunditatu immo enigmatib⁹ sententiaꝝ īfudant. Certe certe scimus quia q̄d hec oīa ī simplici oculo īt̄entionis. s; uel causa hȳmoniaꝝ prauitatis p̄ferūt. ideo patī aut nichil p̄ficiendo minime p̄posit̄ū cō phendūt. immo scintilla spe dei in ipsis p̄ contumaciā qua aliquid ipsis inest. ee prorsus extinguūt. ita q̄d ad erubescentiā moderno⁹ scolasticor̄ scientia de sup sibi data abutentiū. spe p̄phetie & uisionis in organo masse fragilioris absq; amminiculo īstruīti exteriꝰ resuscitatus talia p̄ferat que nulla possit̄ capē ratione. q̄n que uult īstruit. & ubi uult sperat. Vnde & hic manifestus fine hoc īpletū indet̄ ee q̄d ds stulta & īfirma mundi ut sapientes & fortia confundat dicit̄ elegisse. Proferim⁹ quidē talia. ñ ut uel mat̄ dilectissima moti facet luoris p̄p̄ tantū domū tue simplicitatu p̄studio exercitatis collatū detrogem⁹. nec ut īde nos qui specialit̄ tui sum⁹. & qui freqūter tecū manem⁹. & uocē tuā sedulo audimus. īam q̄a gl̄a gl̄iari queramus. ut illoꝝ laboris sedulitatē. p̄ castitate bonitatis & pietatis ad subtilitatē uere doctrine inuestigandā & adipiscendā. parū ualere demonstremus. quia frustra doctor foris mouet labra. nisi sit int⁹ spe qui auditoꝝ ī formet corda. Plura enī uirtutū īsignia. plura miraculoꝝ dei & sc̄i spe ut re apparent opa que nos dicere possum⁹ aut uelimus. Iam & aliter ē te laudare & p̄dicare. nr̄m aut̄ te mirari uenerari & diligere. Q̄m aut̄ hec oīa ipsi⁹ rei exp̄imito melius nobis cognouisti. & quia parca ad ītelligentiā pluriū sufficiūt sapienti. plura dicere omittim⁹. & deo qui oīa pot̄ grates referimus. qui te nobis dedit. & qui te ad gl̄am nominis sui & ad salut̄ multoꝝ spu suo illuminauit. ipsū hum̄liter & obnixe dep̄cantes. quatenꝰ sanctaꝰ corpis & corroboratione mentis ē offerat. ita ut donū suū q̄d inte effudit ad edificationē toti⁹ eccl̄ie habundant̄ distribuat.

O filie que. Ad congregationē sororꝰ suaꝝ. h. uestigia xp̄i in amore castitatis sibi cute eius. & que me paupcula in humilitate subiectionis p̄p̄ supna exaltationē uobis in matre elegistis. ñ ex me s; ex diuina ostensione p̄ mat̄na uiscera uobis dico. Locū istū indecet locū requietionis reliquiaꝝ beati Robti cōfessoris ad cui⁹ patrocinū confugistis. iuenu ieiudemib; mundi culus p̄ uoluntatē di in sacrificiū laudis. & in p̄missione magistroꝝ meoꝝ adip sū p̄uenu. & cū m & omnib⁹ me subsequentib⁹ cū diuino adiutorio libere admisi. Postea aut̄ p̄ admonitionē dei admonitu beati vÿtibodi a quo p̄ licentiā secessi p̄ceri. & peticionē hanc cora omnib⁹ illoc habitantib⁹ p̄feci. scilicet ne locus nr̄ & p̄dia elemosinaꝝ loci nr̄i abillis ēt ligata s; soluta. quereris tamē ibi mopa nitate utilitatis. saluationē animar̄ū uiaꝝ & sollicitudinē regularis districti oīs. Et sedm q̄d in uera uisione p̄cepi. ad patrē indecet ad abbatē loci illi⁹ dign. Serena lux dicit. Tu fis pat̄ ppositi & salutis animaꝝ mistice. plantationis filiaꝝ meaꝝ. Elemosina eaꝝ nec ad te nec ad fratres tuos p̄tinet. s; locus ut̄ refugū eaꝝ sit. Si aut̄ in contrarijs sermonib; uris p̄seuerare uoluerit⁹ cont̄ nos frendentes. ert⁹ similes amachelitis & antiocho de

quo scriptū ē. qđ templu dñi despoliauit.
Qđ si aliqu int̄ uos in maligntate sua
dixerit. allodia eor̄ imminuere. tē ego
qui sū dico qđ pessimu raptores sitis. Si
aut̄ pastore spiritalis medicine ipsis absti
here tēptauerit. tē iterū dico. qđ simulis
sitis filius behal. & in hoc iustitiā dī ñ in
spiciet. im & iustitia dī destruet uos. Et
cū ego paupcula forma his uerbis p̄dic
tā libertatē loci & allodior̄ filiar̄ mear̄
a p̄fato abbate & a fratrib⁹ ei petetē. eam
cū p̄missione codicis omis in obtinuerūt.
Cunctis aut̄ tam maioris quā minoris hec
audientes. audientes & percipientes maxima
benuolentiā ad ista habebāt. ita ut etiā
ad mutū dī sēptis firmata sit. Vñ fideles
hec discant. affirmēt. p̄ficiant & defen
dant. quatenꝰ benedictionē illa p̄cipiāt.
quā ds iacob & israheli dedit. S; o qm̄ mag
nū planctū hę filię mee p̄t obitū matris
suę habebūt. qm̄ ubera eide matris suę
amplius ñ sugēt. & sic ingemitu & luc
tu p̄ plurima tēpa cū lacrimis dicēt. heu
heu libent̄ ubera matris nr̄ę sugeremus.
si eā in nobiscū p̄sentē haberem⁹. Quappt̄
o filię dī admoneo ut caritatē habeatis i
ter uos sic ego mat̄ uīa a puericia mea
uos admonui. quatenꝰ clarissima lux cū
anglis sitis p̄pt̄ benuolentiā uram. &
fortissime in utrib⁹ uris sic pat̄ ur bene
dictus uos doceat. Spe ses uobis dona sua
det. quia p̄t fine meū uocē meā amodo
ñ audietis. si; uxor mea nūquā ducat̄ int̄
uos in oblīuionē que frequent̄ mt̄ uos in
caritate fouit. Filię mee nē rutilant in
cordib⁹ uris p̄ tristicia quā habent de ma
tre sua. anhelantes & suspirantes ad ce
lestia. Postea in lucidissima & rutilante
luce lucebūt p̄ gram dī. & fortissimi
milites in domo ipsi⁹ fient. Vñ si quis in
hac turba filiar̄ mear̄ discordiā & discessi
onē hui⁹ habitationis & spiritalis discipli
ne facere uoluerit. domū spe sci auertat
hoc de corde illi⁹. Qđ si dīm o tēptuens. id

tam fecerit. manus dñi occidat illū coram
omī populo. quia dignus ē ut confunda
tur. Quappt̄ o filię locū istū quē ad mul
tam dū deo elegistis. omī deuotione & stabi
litate ihabitate. quatenꝰ in eo supna prima
adipiscamini. Vñ & caritas in sapientia di
cit. Ego ab antiquo ordinata sū & in for
matione primi hominis fui cū adeo plas
matus ē. quia celū & trā. & reliquas crea
turas ds p̄pt̄ hominē sapient̄ creauit ut
ab illis & sustentaret̄ & pasceret̄. in ñ & sa
pientia faber recte dici pot̄. qm̄ celū & trā
creauit. & equali pondere ponderauit.
Caro aut̄ hominis cū anima in uenis &
in medullis plent̄ p̄fusa ē. ita ut caro p̄
anmā semp̄ suscitet̄. & quia etiā homo cre
atura p̄ anmā cognoscit. ipsas in locum
dilectē & gaudio habet. Sic nāq; homo in
carne & anima uelut de mīa & caritate
amabilis ē. quēadm̄odū sapientia & ca
ritas unū sit̄. P̄ has duas uirtutes
scilicet sapientiā & caritatē. angli & ho
mines deo in humilitate obtēpabūt. qm̄
humilitas ad honorē dei frequent̄ se ēlmat
& ita oīs uirtutes ad se colligit. In his itaq;
uirtutib⁹ ds hominē plasmauit ne totus p̄
iret. sic etiā angli oīs ñ p̄iert̄ quia mul
ti cū deo p̄stitert̄. alii ū cū antiquo serpen
te ceciderūt. Deus enī hominē in sapientia
creauit. in caritate eū unificauit. in
humilitate ū & obedientia illū rexit.
quatenꝰ itelligeret quom̄ uiuere deberet.
S; prim⁹ anglis hec itelligere noluit nec
deo ēsensit. si; a se ipso ee uoluit qđ ee ñ po
tuit. qm̄ uita una a se ipsa ē a qua oīa
uitalia sit̄. quappt̄ ille de uita cecidit & a
ruit. uelut etiā in creaturis uidelicet in ar
boribus. in herbis & in aliis creaturis qm̄do q;
fit. cū aliqua de ipsis cadendo arescūt. qa
sucū ñ gustauerūt. anglis quippe adeo in
talis ē. homo aut̄ plenū opus dī ē qm̄ ds
plenū opus dī ē. qm̄ ds in ipso semp̄ operatur
qđ homo in se ipso itelligere pot̄. quia
quādiu in hac uita uiuit cogitare & opa

ri ñ delmit aliqua· in quacūq; parte fit·
cū aut̄ in hac uita finitus fuerit· in a
lia uita ifinite uiuit· C cū cui homo bo
na opa opat̄· homi anglis similis effici
tur· cū aut̄ magnū honorē quom̄ ds
ipsū formauerit ñ cognoscit· & cū are
cta obedientia fugit· nec in humilitate
opatur· ſi; a se ipso ee uult· similis pessi
mus anglis effectus de uita ut sathanas
cadit & arescit· C tu aut̄ o homo dim in
his culpabile habere uis· quappt̄ tibi re
spondeā· Nū te ipsū creasti· Hon· C on
uenienti & ē ut magis tibi seruiat· qm̄
illi qui te creauit· Et quā mercede tibi
parare potis· cū te ipsū ñ feceris· Nulla·
ſi; penā ignis· Sic in duab' partib' ihus an
geli & homines atq; reliquē creature
di diuise sūt· sicē etiā ibi factū ē cū deus
hominē in circūcisione signauit· qm̄ p
mus deceptor primū hominē fallacit·
illusit· ita q̄d iobediens deo factus ~~nec~~
uerbis illi ꝓsensit· & p iobedientiā fecit
ut ei consiliatus erat· S; eadē iobedientia
p circūcisionē in p̄cepto di scissa ē· q̄ndo
abrahā benuolus deo obediuit· ita faciēs
sicē ei p̄cepit· Tunc idē deceptor cū dolosi
tate in se fremuit· quib' da hominib' malis
hoc imittens· q̄d possibile ñ eet ut illis dim
contuerent· quē nec uidere· nec audire·
nec palpare possent· Et sic in populo qui
p obedientiā signatus erat bachatus ē·
atq; meminit quia primū hominē dece
pat ubi dixit eritis sicē dis scientes bonū
& malū· & eis pessimū sufflatū imisit·
dicens q̄d nullom̄ nisi in aliqua formatio
ne dim cognoscere possent· quia & homo
forma eet· & si ds hominē creasset cur
se ita absconderet· ut homo illis nec uide
re· nec audire· nec comphendere ualeret·
S; tota ueteris lex & uere signatus popu
lus· antiquū hunc deceptorē· & eriamsi
homines istos opprimere ñ potuit nec
adhuc potit· ſi; ds ante nouissimū diē
illos opprimet· & cōtā omī populo uim
cet· C ali m̄ uetus lex cū omib' his· nisi
cet cū illis qui circūcisionē obseruabant·
& etiā cū eis qui in p̄dicto errore erāt usq;
ad natiuitatē xp̄i cucurrit· ubi ipse ue
rus sol iustitie in ueritate apparuit· sic
idē sol magnū splendorē p doctrinā sua
dedit· in humanitate sua iusus & audit·
qm̄ pphete ipsū p̄cucurrerāt· quēadm̄
du quida planete sup̄ solē fūt· q̄d ds pu
derat quando firmamitū cū omib' orna
mētis suis constituit· Soli n̄ cū luna & stel
lis ds aquā adiunxit· & nubes cū tōitrua
te posuit quas fulgura p̄forāt· & que p
somitū tonitrui mūdū semdum· ita ut
moueant· Sicut em̄ ds creaturā istā ad
seruitutē hominis constituit· ita etiā &
filiū suū p eam p̄signauit· quē pphet̄ p
dixer̄· & cui humanitatē cū seruitute
pphetie tetigerūt· uelut planet̄ solis ipsi
seruiendo sustentāt· Prophetia nāq; que
dixit· ecce uirgo concipiet· humanitatē
ipsi tetigit· quia integritas uirginis de
calore spe sci & ñ de calore carnis conce
pit· quēadmodū sol rem aliquā radiis su
is ita transfigit· ut ex ardore ipsi tota
ualeat nec tamē consumat̄· qm̄ sol nul
lis de illibata uirgine p̄cessit· & totum
mundū illuminauit· uelut etiā sol p fir
mamētū totū mundū illuminat· q̄ tamē
integrū p̄manet· Sic uirgo peperit fi
liū cui nom̄ emmanuel· qua integri
tate ipsū concepit· qui etiā in eade integri
tate ex ipsa p̄cessit ut sol p firmamētū
fulminat neutro detrimto· & ideo nobilis
ds· qm̄ in eade icarnatione que de ob
umbratione spe sci in utero uirginis se
ta ē· sca diuinitas integra tota fuit sicut
sol in firmamēto· atq; nisi diuinitatis celsi
tudo abyssos· & omīs creaturas transcendit· &
tamē filius di p scam humanitatē sua
tunc nobilis ē erat· S; & p oblationē cor
pis sui & p doctrinā suā nē nobilis est
& erit· donec ipsū manifeste uideamus·
Eide qnoq; sol iustitie cū luna & stellis

De circumcisione pdicta

aque assumt. scilicet ut discipulos suos in
universū orbē mitteret p̄dicare euan
gelū omī creature. Nam que ꝓphete de
ipso p̄dixerāt in semetipso cōpleuit.
sicut etiā in creatione mundi die sep
timo ds ab omī ope suo requieuit. Et ut
deus tunc omnē creaturā ad seruiendū
homini subiecit. sic & nē filius di post
ascensionē suā opa incarnationis suę disci
pulis suis cōmisit. cū ex p̄cepto ipsi euan
gelū omī creature p̄dicabāt. Ipsi nāq;
hominib⁹ fide rectā de filio di ostendebāt
quēadmodū cū eo manentes miracula
ei uiderant & cognouerāt. sic sol infir
mato lucet. Hanc itaq; fide innumera
bilis turba populoꝝ suscipientes ecclia or
dinata ē. ut luna cū stellis in firmamēto
constituta ē. Sc; & ide populi mī se diuer
sos magistros & p̄latos spūs scō ūiputante
obstruebant. uelut etiā firmamētū cū so
le. luna & stellis illustratū ē. qui tota ec
cliam sustentarēt. Deide tonitrus & ful
gura ~~& fulgurita~~ p infideles homines & p
crudeles tyrannos eleuabant. qui fideles
dni qui in fide ardebant. sic sol in uirtu
te sua lucet. quasi lupi uastarēt. & sangui
nē ipsoꝝ effuderēt. ita q̄d etiā nī erat
qui eos sepeliret. Tonitrus quoq; qui in
primo casu sathanę cū ille infernū de
mersus ē sonuerāt. p inimicos di qui in pec
catis peccare nī cessabant surrexerāt. & ful
gura in plurimis xpianis qui fide in ifi
delitate diuidebant apparuerāt. & multos
catholicos cōburebant. sic p arrianū factū
ē quē athanasius omīno conculcauit de
iohanne euangelista confortatus qui de
pectore dni hoc suxit q̄d in altrī uolauit
cū in mistico spiramine de diuinitate e
uangliū edidit. quēadmodū idē athanasi
us p̄tea de unitate diuinitatis ecclīā mu
iendo scripsit. uidelicet ut omis homo
qui uoluerit saluari teneat fide integrā
& inuiolatā. in dīm p̄fecte credens. ne ige
hennā demersus gehennalis fiat. Sed
fides uera ē ut unus deus in trinitate psonaꝝ
eadēq; trinitas in uno deo gloriose hono
randa sit sine ulla confusione diuisionis
unitatis. qua unus ds in una substantia
diuinitatis inseparabilit ē. Non enī aliud ē pat
in substantia. nec aliud filius. nec aliud spūs
scūs. nec ab iuicē in substantia diuinitatis
segregati st. sī in patre & filio & spū scō
una diuinitas unius substantię in glia mate
statis ē. Aliam alia ē psona patris que nec
filij nec spūs scī ē. alia filij que nec patris nec
spūs scī ē. alia spūs scī que nec patris nec filij
ē. & psonaꝝ istaꝝ una ē diuinitas inseparabi
lis. equus honor & stabilis. coeterna potentia
& inuincibilis. Nam qualis ē pat in di
uinitate & ī in psona. talis ē filius in diui
nitate & ī in psona. talis quoq; ē spūs scūs i
diuinitate & ī in psona. qm aliud pat. aliud
filius. aliud spūs scūs in psonaꝝ distinctione
ē. sed tamen aliud pat. aliud filius. aliud spūs
scūs in diuinitatis substantia. Et quom
psonę iste intelligende st. Deus utiq; in
uerbo suo rationalis ē. & unus. Et ds ere
auit mundū scilicet hominē cū omni
gla. qd ita debere ee. ds semp in etnitate
habuit. Hoc ds solus fecit. sine quo nul
lus ē. Et quis eū nī extitisse fieri faceret.
Nullus omīno. Deus oīa in uerbo suo fe
cit. ut iohēs qui sup pectus xpi recubuit
affirmat. Sc; deus ignis ē. & in igne hoc
flama latet. & flama hec in uita mobi
lis ē. In igne aut isto nulla diuisio ē. nisi
distinctio psonaꝝ. Ignis aut materialis
& uisibilis aurei coloris ē. & in igne isto
flama coruscat que in ualido uento fla
grat. Ignis quidē hic nī coruscaret nisi fla
meus eet. & mobilis nī eet. nisi p uentū. ūn
& tria uocabula in igne isto st. Flamma
nāq; de igne ē. & ignis de flama coru
cat. & nī nisi p ualiōr uentū mobilis est.
Ignis quoq; cū flama ardet. & ardor iste
integer. ignē & flāmā equaliter p̄fundit &
inflat. & si ardor in igne nī eet. ignis nī
eet. nec totū flāmę haberet. Sc; &

anima ignis ē. & ignis ei' toti corp' in q̄
ē p̄fundit. uenas scilicet cū sanguine. os
sa cū medullis. & carnē cū humore. & ī ex
tinguibilis ē. Et ignis animę ardorē in
rationalitate habet. qua uerbū sonat. Qd
si anima ignea n̄ eēt. frigida coagulari
onē n̄ p̄uerteret. nec sanguineis uenis corp'
edificaret. Quia aut̄ anima in rationalita
te uentosa ē. p omnia loca corpis calorē suū
recte diuidit. ne corp' exurat. Cū anima
nerv
de corpe se extorserit. corp' deficit. quēad
modū ligna n̄ ardent cū ardor ignis ca
ruerit. Homo nāq; secūm dim rationalis
ē. & rationalitas hominis cū igne in uen
to sonat. Rationalitas enī magna uis ē.
ignea & n̄ diuisa. & si n̄ eēt ignea n̄ eēt
uentosa. & si uentosa n̄ eēt. n̄ sonaret. Ds
itaq; omnia creauit. & p̄ter ipsū solū nullū
umquā aliq̄d mutale fecit. quāuis homo ar
te sua quecq; fingat. quę tamen mutare n̄ fa
cit. qm̄ homo ingenū habet. Et hic qui omnia
creauit. creatus n̄ ē. quia nullū ingenū ante
ipsū fuit. si; ipse sine ingenio ē & omnia in ipso
fuit. qm̄ p ipsum omnia facta sūt. Q̄ illa aut̄ q̄
homo p̄pter timorē fugit ne cū ledant. fi
duciā ad dīm habet. clamando ut ipsi suc
currat. & ut cū in requie pacis conseruet.
p hęc ū quę p̄pter hominē fiūt & quę in ipso
exhibēt. & cū quib' ipse opat̄. & quę ei ex hi'
placide ac commendabiliter assumit. cantatē ad
dīm habere discit. Si enī homo nichil sci
ret n̄ qd sibi lene & suaue eēt. nescaret q̄d
ide eēt & q̄d uocaret̄. nī de pondere diui
tie nocumq; summā scientiā habet. & quid
bonū & malū sit cognoscit. & ea ut ada
nominare scit. Nam si unū in reb' tantū
sciret. opus di in illo p̄fectū n̄ eēt. & rem
quā uideret n̄ cognosceret. & quā audiret
quę & qualis eēt scire n̄ posset. quapp̄ ua
cuus eēt & extinctus. quēadmodū hoc qd
p ignē cōbustū in carbonē conuertit̄. Itaq;
ut p̄dictū ē. increatus pat̄ ē. filius etiā in
creatus. sic & spc scs̄ increatus. qm̄ hę tres
p̄sonę unus ds̄ ē. & oīs creaturę p eum

de dīm creatę sūt. si; sine ipso factū ē in
chil. Ingenium quippe q̄d initio creationis fa
ctū ē. similitudinē illi' qui sine initio ē
habere uolunt. qd̄ nullom' fieri
debuit. quia nichilu fuit. qm̄ in deo in
ta & ueritas ē. in p̄dicto aut̄ angelo & in
homine uanitas ē. quā superbia insti
uit quę tamquā uentus p̄ uanissi
Et q̄d p dīm & ī dō factū ē. ultra in
ipso ē. & ds̄ caput illi' contriuit. qui
p̄dicta mala primū arripuit. ac cū
q̄ sine ulla ē miseri initio p̄cedit. Immen
sus etiā pat̄ ē. q̄ nulla capacitate
comp̄hendi nec numero finiri pot̄.
ut illa possimus que i p̄ncipio facta sūt.
Omnia enī ds̄ in p̄scientia sua habuit. si;
tam subito illa n̄ creauit. uni enī q̄dā
eternalitu in creaturis ē sicut in homine
qui iam senex. puer. iuuenis. senex ac deinc
pitus efficit. qd̄ quidē comp̄hendi pot̄.
Sī & in filio & spu scō intelligendū ē. q̄d
immensi. nec capacitate nec numero com
p̄hendi possūt. Eternus quoq; pat̄ est.
in illa scilicet etnitate quę nūquā ince
pit. & in similitudine circumcisi cor
in qua nec p̄incipiū nec finis conspicat.
Deus enī spc ē. Omnis quippe spc incom
p̄hensibilis et indiuisibilis ē. Eternitas
nāq; sine omni cōmutatione hac q̄d dici
tur fuit. & ē. eterna manet. nec in ea
ullus deo assimilat̄. Iam etnitas unu
ea ē. omnisq; eius creaturę p ipsā facte sūt.
Et coetānus patri in diuinitate filius. a
creatura īdumētū q̄d homo ē īdut. q̄d
īdumētū diuinitas ita declarauit mode
stū suū in ītā emittit. nec tam̄ p̄pter hoc au
get̄ nec minuit̄. nec filius di in mundi
uenient auctus nec minoratus in diuini
tate ē. qm̄ īdumētū suū sic īdut. quē
admodū ds̄ ada de fragili creatura nul
lum ne nudus uideret̄. Homo quippe
etnitatē nisi in humanitate nequaq̄m
uidere posset. quia diuinitas in huma

nitate latuit. ita q̄d p īdu
mentū filius cognit̄ ē. ut
uchtus homo cognoscat̄. q̄
tus n̄ audeat̄. Si; & etnus
tri & filio coetānus. qui in ū
tate affirmat. & eam īsputand
scit. Et n̄ tres etnitates in
etnitas in ipso ē. & n̄ tres. ut
particulas in illa fecit. quę
hominis in abscisione tri
nitas una diuinitas ē. quā
homini p̄pter fortissima op
mo nominare n̄ pot̄. Si; &
ingenū habens in etnitate uer
bę quę ante principiū &
ne se enarrare n̄ ualet. si;
nā fide tenens. de substan
tialis ē loquit̄. Anima ei
deo ē. unā & multa īuisib
nitatē diuinitatis in rect
tia n̄ tres increati dij. nec
s unus ds̄ ē. ne delicet increa
s nec in tres modos nec
tinus. Omnipe etiā pat̄ ē
ni qd̄ omnipe filius ei' ē om
ni. omnipe spc ses̄ qui ultra
tem etiā calor ignis & flam
nī ū tres omnipotentes. si;
gitus unus ds̄ omnipe ē. Et u
nis ēt. q̄d homo qui cū ra
tia unus homo ē in tres di
ne integra ultra n̄ eēt si; mor
quom̄ posset unica ultra in
mortalitas ūcij & mutatio
si; & ds̄ ē pat̄ qui potens ē.
ni potentia patris ē. ds̄ ē sp
si; quā omnis ultra p̄cedit. Ig
dus si; & absq; omni diuisione
nis ē. cui fortissima uis sin
nis nominat̄. Ita etiā dīna
pat̄. quando dicit ē filius. unus
nis ē spc ses̄. & hi sc̄ integra
ni nominū. sic ds̄ omne op
ni diuinitatis signatur

ntate latuit. ita q̄d p̄ ydēnitatē huma
nitatis filius cognit̄ ē. ut etiā p̄arma
uelitatis homo cognoscit. q̄uis in eis la
tens n̄ uideat. S; & etēnus ē spc̄ scōs. pa
tri & filio coetēnus. qui in̄cio oīm crea
turē affuit. & eam ī̄sp̄irando motabile
fecit. Et n̄ tres etēnitates in deo sīt. s; una
etēnitas in ipso ē. & n̄ tres. / uelut arrius
particulas in illa fecit. quēadm̄dū m̄bra
hominis in abscisione truncant̄. s; et
nitas una duuinitas ē. quā racionalitā
hominis .ppt̄ fortissima opa illī nomine
uno nominare n̄ pot̄. S; & q̄m homo
ūcium habens in emerē uertit̄. ideo etiā
hec que ante principiū & post fi
nē sīt enarrare n̄ ualet. s; in anima sua
unā fidē tenens. de substantia dī que
spualis ē loquit̄. Anima em̄ spiraculū
adeo ē. uīs & multa ūuisibilia capit. &
unitatē duuinitatis in recta fide sentit.
qua n̄ tres ūcreati dī. nec tres imēnsi.
s; unus ds ē uidelicet ūcreatus & ūmen
sus. nec in tres modos nec in tres partes
diuisus. Omnipc etiā pat̄ ē qui p̄ uerbū
suū q̄d omnipc filius ei ē omnia creauit.
que omnipc spc̄ scōs qui uita ē ita p̄fecit.
ut etiā calor ignis & flamme ardet. Sic
tamē n̄ tres omnipotentes. s; ds in tribus
psonis unus ds omnipc ē. Et ut ī conuenī
ens cēt. q̄d homo qui cū racionali ani
ma unus homo ē in tres diuideret̄. q̄m
tē ītegra uita n̄ eēt s; mortale cadauer.
quom̄ posset unica uita in qua nulla
mortalitas ūcij & mutationis ē diuidi.
S; & ds ē pat̄ qui potens ē. ds ē filius
qui potentia patris ē. ds ē spc̄ scōs q̄ uita
ē p quā omnis uita p̄cedit. Hyon aut̄ tres
dī sīt. s; absq; oīm diuisione unica de
itas ē. cui fortissima uis singlis nomi
nib⁹ nominat̄. Ita etiā dīnando dīns ē
pat̄. opando dīns ē filius. uiuificando
dīns ē spc̄ scōs. & hi sīt ītegra duuinitas
trib⁹ nominib⁹. sic ds omne opus suū in
una ui duuinitatis signauit. Nec tres
dīi sīt singularit̄ dominantes. s; plena
integritate una duuinitas in trib⁹ uiris
trium psonar ē. / scilicet dīnando. opando
uiuificando quoq; oīs creaturas & eas ad
officia sua mouendo. & sic uni⁹ dīus ē. Et
dīus iste duo opa fecit. / angelm̄ uidelicet
& hominē cū oīm creatura. angls aut̄
spc̄ ē. homo ut ad imaginē & similitu
dinē di factus ē. ut quinq; sensib⁹ corpis
sui operet. / p quos etiā diuisus n̄ ē. s; p
eos ē sapiens & sciens & ītelligens opa sua
adīplere. Has tres uires ds in homine
signauit. p hoc scilicet q̄d anima homi
nis racionalis ē que corpus ad opandū
mouet. & in qua quinq; sensus corpis
hominis plenit̄ pficiunt̄. P uisū em̄ ho
mo creaturas cognoscit. p auditū ut raci
onalitas ei narrat q̄d hoc sit q̄d audit.
p odoratū aut̄ q̄d sibi conuenies uel īcon
uenies ad utendū sit discernit. p gus
tū etiā quib⁹ & qualib⁹ pascat̄ cognoscit. /
p tactū bona & mala opatur. & omnia
opa sua cū p̄dictis quinq; sensib⁹ regit.
hi quinq; sensus in homine ita in unū
coniungunt̄. q̄d alius alio nequaquā care
re pot̄ & in uno homine sīt. qui tam n̄
in duos nec in tres homines diuidit̄. s; om
nia opa sua cū his ~~cū his~~ quinq; sensib⁹ p
ficit & unus homo ē. S; & p hoc q̄d homo
sapiens. sciens. & ītelligēs ē creaturas cognoscit.
tāq; p creaturas & p magna opa sua que
etiā quinq; sensib⁹ suus ux comphendit
dīm cognoscit. / que nisi in fide uidere n
ualet. Homo itaq; p quinq; sensus suos ī
creaturis omnia comphendit & cognoscit.
qua p uisū amat q̄d gustat. p auditū dis
cernit. q̄d odorando sibi conuenies eligit.
& p tactū id q̄d sibi placet opatur. & in hoc
dīm qui oīs creaturas creauit exemplat̄.
Sic quoq; homo p hoc q̄d sapiens ē q̄d sibi
placidū seu nociuū sit sapit. & p hoc q̄d
sciens ē creaturā uidendo constringit. q̄d
ei ministrando subiaceat. & q̄d uult sibi
adtrahit. & q̄d n̄ uult a se fugat. / & p hoc

qđ ītelligtius ẽxistit. qđ unicuq; creatu
rẽ in officio conuenīat nouit. C̃ū his eī̃
trib' utrib' & appendituſ ca%. homo raci
onalis in anima ẽ. quę nequaquā diuidi
tur. ⁊ ita etiā ut si ꝑsuasionẽ diaboli mẽbrū
aliqđ hominis abscidit. racionalis ani
ma ꝓpt̃ hoc mulloñ diuidit. C̃or ꝓ ů edi
ficiū anunę ẽ. qđ cū illa sedm sensibilita
tẽ suā opat̃ quēadmodū molendinū aquis
circūfert. C̃ omīs q̃ populi crisinare unch. i
recta fide cōpellunt̃ ne ullā diuisionẽ in
unitate ēe confiteant̃. ſ; qđ tres ꝑsone u
na uera firmaq; duunitas sit. Et qm̃ tres
animę nī sūt in una racionali anima que
tres utres habet. ſ; una anima ẽ. quare ni
la sepabilis diuisio in unitate duunitatis
eēt. ⁊ cū omīa de deo creata sit. ſ; nequaq̃
q̃ dicendū ē tres deos aut tres dn̄os ēe. sed
unus ds dicit̃ qui omīa creauit. & unus
dn̄s quē omīs creaturę dn̄m īuocant & cui
omīs ꝓprię sit. ⁊ ido ꝓhibendū est, ne ulla sin
gularitas in unitate duunitatis diuisa ha
beat̃. quia unus ds ẽ. Et pat̃ a nullo ẽ fac
tus. qm̃ ante eū nullus apparuit. a quo ge
nitus aut creatus ēe possit. ſ; sine īcio et
nus ẽ. Filius aut̃ absq; omī sepatione a patre
solo ẽ. nī factus īcialis. nec creatus in mẽbris
ſ; genitus. ut lum̃ in sole sine omī sepatio
ne ẽ. Hic carnē de uirgine maria assūpsit.
ſ; tam̃ claritas duunitatis ab eo nī receſſit.
quia eīnalit̃ in duunitate cū patre fuit. q̃
uis sub tempę īdumēntū suū uidelicet carnē
de matre uirgine īduerit. S; spē sēs una
ẽ quę omīa spiramina in creaturis mouet.
& hic ꝓ nullū spiram̃ uita factus nec eīā
ab ullo creatus. nec ab alio ullo genitus ẽ.
ſ; patri & filio in duunitate coet̃nus & co
equalis ẽxistit. Ipse & eī̃ in prima crea
tione mūdi aderat. quia spē dī ferebat̃
sup aq̃s circulū totī orbis illustrans. ⁊ cū
uerbū dī dixit fiat. Et a patre & filio spe
sēs in ueritate ꝓphetię ꝓcedens. ꝓphetas ꝓ
phetare fecit, qui tam̃ multociens ꝓfun
ditatē ꝓphetię occultabāt. licet texerū
scriberent. qm̃ uelut in umbra & in
risu noctis mīchi ꝓ significationē loq̃
bant̃. Ignicus quoq; linguis sup apl̃os
uenens. eos totos repleba ꝓt. & eos alios
homines fecit qui ante fuissēt. ita ut
ipsi easdē linguas uderēt. & tacitū dē
spē sēi sentirent. qui ante natiuitatē xpi
nulli hominū sic apparuit. nec ꝓtra ap
parebit. qm̃ xp̃c unigenit' dī ẽ. Qđ aut̃
in igneis linguis eis apparuit. hoc ido
factū ẽ. quia uirgo maria in igneo cur
re ipsi' filiū dī concepit. & sic eīā ipse a
patre & a filio ꝓcedit. Et qm̃ apli eū in
igne uidebant. cū sapientia & ītelligen
tia manifeste loq̃bant̃. S; & qđ
filius dī in maria uirgine de spū sco
conceptus ẽ. spe sēs in ipso manſit & ma
net. & semp cū ipso ẽ nec umquā ab ī
uicē sepant̃. ido q; integra & pura fidē ẽ.
qđ spe sēs a patre & filio ꝓcedit ut ꝓ
dictū ẽ. Hoc ů qđ filius dixit qui apa
tre ꝓcedit. ad honorē patris dicebat. ad
tendens qđ īcarnatio sua ex tempore
fuit. ⁊ cū patrię dunitati temp' ī assit.
Itaq; unus pat̃ ẽ & nī tres patres. ſ; uni'
potens. quia si potens nī eēt. filiū nī ge
nuisset. & si filius genitus nī fuisset mī
dus creatus nī eēt. unus quoq; filius &
nī tres filij. ſ; uni' ꝑ quē omīa facta sūt
patri ꝙ substantialis. & uni spē sēs & nī
tres spē sēi. ſ; unus unificans omīa ⁊
mouens. Nam & unaquęq; radix u
riditatē in se habet. ⁊ de qua fructus ꝓ
cedit. Istud aut̃ īequalit̃ ispicit̃. & tam
in uno sūt. Quare q̃ creator omīū in
unitate ꝑsonaꝝ nī eēt. Ꝑsona eī̃ patris
ꝑ radicē. ꝑsona ů filij ꝑ fructū. ꝑsona
aut̃ spē sēi ꝑ utriditatē ītelligenda ẽ. &
ab īuicē nī sepant̃. ⁊ uni' ds ẽ. Et in tri
nitatis unitate nichil prī ante eden
do. nichil postīm subsequendo. nich ma
nus in magnificentia nichil mīn' mi
nus in potentia. ⁊ tota hui' trinitatis ꝑsonę si
ne ulla nascitate iunctā se communi-

& in eīnitate & in equalitate
& coequalis ẽxistit. ita ut
nichil sit de quo sedm dun
possit. ẽ. & nī fuit. magnū
ds ītio & fine carens. nulli
nullo determinatū recipit. q
tis ẽ. Opus aut̃ dī in creatu
manū. mī formatū apparet
transit. se in maī dilatan
se contrahendo. Trea q̃ ꝑso
unusq; ds in trib' ꝑsonis c
ipse omīa creauit. & nita
natiua ꝓcedit. ⁊ qđ quilibe
tanē sic accipiat. fidei cri
ne a fide catholica se separ
tionē filij dī uerā ēe credat
natus sit. & q̃m opans con
anima unū sit ossidere
tempꝝ formā hominis
dimeret ꝓuidetat. & q
habitat seipsū abnegat
q̃m duab; naturis unu
ꝓpr modos unus homo
nī de trib' ut̃is scilicet a
tionalitate. de quib' hom
it. homo nī eēt. Nam ho
ꝑ mamma ẽ. quę in corp
ī sono uerboꝝ ꝓficit. qm̃
mum assūt. quēadmodū ra
qua homo nī sine reliqua
ne arbor absq; ramis creatu
tam q̃ recta fides ẽ. qđ xp̃c
nupta natus ds ẽ. & eīā ꝓ
nis uerus homo ẽ. Deus u
stantia patris. qm̃ ille sine
ternus & coequalis ẽ ante sec
nia ꝑ ipsū facta sit. ſ; ꝑ hu
temꝑ habet ex substantia ma
ipse & eī̃ plenus ds ẽ in ītę
tus. plenusq; homo cū ract
ra & carne munda & absq
ꝛ corruptione humane natu
tialis patri in eīnitate duun
dator aut̃ et in humanita

& in etnitate & in equalitate coetne sibi
& coequalis existit. ita ut in eisde psonis
nichil sit de quo secdm diuinitatē dici
possit. ē. & nō sint. magnū & paruū / qm
ds nicio & fine carens. nullū augmentum
nullū determinū recipit. quia imutabi
lis ē. Quis autē di in creatura prō nō for
matū. nō formatū apparet. & p tempora
transit. se in maiō dilatando. & in minō
se contrahendo. Tres g psone in unitate.
unusq; ds in tribus psonis colendus ē. qm
ipse omnia creauit. & nita ē p quā omnia
nitalia pcedūt. / qd quilibet fidelis idubi
tanter sic accipiat. Fideli etiā necessariū ē
ne a fide catholica se separet. seō ut incarna
tionē filij di uerā ēe credat. / & se ipsū qm
creatus sit. & qm opans corpus cū raciona
li anima unū sit ossideret. Deus enim an
te tempa formā hominis in qua carnē
assumeret preuiderat. & quicūq; in hoc
dubitat seipsū abnegat. nec credit
qd in duab; naturis anime & corpis
p tres modos unus homo ē. quia si u
nū de tribus nichil scilicet anima corpe
racionalitate. de quibus homo constat de
ēet. / homo nō ēet. Nam homo raciona
lis in anima ē. que in corpe quelibet
cū sono uerboꝝ pficit. qm creatura ho
minis assūit. quēadmodū rami arbori.
quia homo nō sine reliqua creatura. sic
nec arbor absq; ramis creatus ē. In uera
tate g recta fides ē. qd xpc di filius ante
tempa natus ds ē. & etiā p idemitatē car
nis uerus homo ē. Deus itaq; ē. ex sub
stantia patris. qm illi sine tempe coe
ternus & coequalis ē ante sēla genitus. qa
omnia p ipsū facta sūt. si; p humanitatē q
temp habet ex substantia matris homo ē.
Ipse & etiā plenus ds ē integritate etnā
tatis. plenusq; homo cū racionali ani
ma & carne munda & absq; ulla uiri
li cōmixtione humane nature. atq; coe
qualis patri in etnitate diuinitatis est.
minor autē ei in humanitate que tēp
habet. Et ipse ds & homo existens. nō in
duos diuisus ē. si; unus ē xpc. nō tamē p com
mutationē diuinitatis in carnē. si; p assū
ptionē carnis quā diuinitas sibi adhun
xit. & quā claritate sua sic pfudit ut
radius solis in sole lucet. nec ob hoc ulla
confusione substantia diuinitatis seu sub
stantia carnis in unicē confusē sūt. si; in
uera unitate psone unus ē xpc uerus dī filius.
Sicē etiā in racionali anima nulla cōmu
tatio p carnē hominis ē. quin ipsa racio
nalis spiratio sit a deo que totū corpus ho
minis pfundit. & que cuncta opa opan
tis hominis monet. & ut sic anima &
caro unus ē homo. ita etiā absq; oīn du
bio dī filius ante sēla natus carne ex uir
gine assūpta plenē ut pdictū ē idemtus.
ds & homo existens unus ē xpc. p unctionē
uniq; grē di xpc dictus. Qui in sēa huma
nitate sua p fixuras clauoꝝ & lancee nul
neratus ē. ppē uulnus unū primi hominis
qd cuncto generi suo ille infixerat. qtenus
luuore sanguinis sui illud sanaret. & un
ctione olei grē illud pfunderet. ac p pe
nitentiā illud ligaret. cū homo se peccas
se doleret. Ille uulneratus autē descendit spi
taliter in puteū infernalis pfundi. illicq; q
plurimos sibi attraxit. scilicet eide inferno
primū hominē abstulit. & omnes qui dum
in moribus humane honorificentie unq;
tenebrāt. & eos in locū delicias & gaudioꝝ
que in primo parente pdiderāt loca
caunt. Si; qd die tertia surrexit a morte
dormentis corpis. in hoc tres psonas deita
tis designauit. atq; cū eode corpe ascendēs
ad celos unit. ibiq; dnando sedet ad dextrā
patris quē saluatio credentis populi ē. il
lis uitā tribuens quos sanguine suo re
demit. Et hi omnes ante tempa omnū pn
cipioꝝ psciti sē. qm uerbū patris p qd
omnia facta sē carnē idunt. ut hominē q.
formauerat redimeret. Ide autē filius dei
in fine sēli iudex uenet iudicare
uiuos & mortuos. uiuos scilicet qui op

fidei opantes in eode ope bono inuenti sint.
mortuos aut qui opa mortis p infidelitatē
opati st. cū in uoce uocationis canentis
tube. homo eide filio di p iudiciū ut sca
bellū subiacebit. qm tc cū iudendo q dig
nus e cognoscit. Nam in aduentu iudicis
hui. p pfatā uocationē mortui cū corpib
suis resurgent. quēadmodū etā p sonū uer
bi di omnis creatura pcessit. & omnis de ppri
is opib suis que in morituro corpore o
pati st. iudici suo respondebūt nec ullus
se excusare potit. quia uniquisq; opa sua
que prī se fecisse tantū sciebat. tc cognos
cendo pala iudebit. qm in ipsis uelut in
idumto e. uñ & illa eū ubiq; sequent. Et
qui iusta & recta opa fecer. ibūt in maio
rē claritatē iuste quā mundo huic sol luce
at. animab eoz gīa di illustratis. unde &
angli dīm laudāt. quia ubi tā magna o
pa opati st. qd eis gloriose circūdant. ne
lut homo pciosa uestē quia iduit. Inue
merabile quoq; multitudinē hominū illoz
qui ante finē suū uel etā in fine suo pe
nitentiā pfecte egerūt. ac dīn in peccatis
suis cfessi st. filī hominis in sanguine suo
ad se eleuabit. & unicuiq; secdm opa sua
mercedē in uita retribuet. S; mali de in
iustis opib suis nullā excusationē haben
tes. & qd dicere possūt nescientes. & q p ar
tes diaboli simulacra adorauerūt. & cum
diabolica turba mala opa ifinite opati
st. ofusione opū suoz uestient. & in pu
teū iferni cū diabolo descendēt. quē oc
cupant cū do similis ee uoluit. Inuerī
tate g & fiducialit credendū e. quia una
diuinitas in trib psonis. & tres psone in
una diuinitate uita una etnitatis st. &
qui sic ñ crediderit de die saluationis era
dicabit. Ilos aut o magistri & doctores
populi. quare ceci & muti estis in interio
ri scientia litteraz quā ds uobis pposuit.
quēadmodū sole lunā & stellas istituit. ut
racionalis homo tēpora temp̄ū p eas cog
noscat & discernat. Scientia septuaz

Ephem.

nobis pposita e. ut in illa uelut in sola
ri radio unusq̄sq; periculū cognoscat.
& ut p doctrinā uram in infidelitatē er
rantiū hominū ut luna in tenebras no
stis lucentis. q st. ut saducei & hereti
ut alii multi in fide errantes qui mē uis
icluli st. & quos etā multi ex nobis scint
prona facie pecorib & bestijs similes ex
tentes. Nam nec iudet nec scire uolunt
qd p spiraculū uite rationales st. nec ca
pita sua ad illū eleuāt qui eos creauit
& p quinq; sensus regit qs ipsis donauit.
Quare g in rationali homine similitu
do primi animalis e. qd p flatū aeris sus
citat. quē iteriū exalat & sic finit. & qd
scientiā alia ñ habet. qua qd sentit & ti
rientē timet. & qd p se nichil opat nisi
ad hoc ipellatur. Et qm decet ut homo
in societate pecoris sit qd ipsi p ministriū
subiacet. & p qd pascit. ac eis mipat & do
minat qm racionale ñ e. Vnde sūmus
pat ad filiū loquit. / sic p spm sem sep
tū e. Reges eos in uirga ferrea / tanquā
uas figuli confringes eos. Qd dicit. Qui e
resistunt regesi eos in uirga ferrea que
dura e castigans. / & tanquā uas figuli
qd de luto factū e cfringes eos. qua &
ipsi de tra st. Ostiū em rectum dirigis pi
de ñ ingredient. nec p fama bonoz opū
egredient qm fures st. & p pprietatē
uoluntatis sue macīt & pdūt qd no
lūt qua hipocrite st. legē sibi in pdi
tionē euertentes. Ilos aut qui in ma
gistrali doctrina uelut luna & stelle
audientib eius. quib tam magis ppt
honorē & diuicias seculi quā ppt dīm sap
tiā ruminatis. audire & intelligere qd
multo plus necessariū est. ut nocti
nas tenebras erroris & infidelium hominū
semideretis qui ignorāt in qua uia
ambulent. quarenus illos p fidē ad nos
heretis. Nunc g regite eos p uerā admo
nitionē ipsis ostendentes qd ds in prin
cipio ppt hominē celū & tā & reliqua

xlix

creaturas creauit. & hominē in uoluptuo
si locū paradysi posuit. eiq; p̄ceptū q̄d p
uaricatus ē dedit. / quapp̄ & in tenebras ex
ilū huī expulsus ē. Jn cadē ū p̄uaricatio
ne demonstratū ē quā magnū peculiū
fuit q̄d homo ñ creatori. s; illi qui eū se
cuti sunt obedirent. q̄m utilī ē obedire dño q̄
fallaci seruo. qui se dño suo assimilauit. ℓ ñ
bis & eni uerbis ip̄lere corda illoꝝ in uinea
ferrea. quatenꝰ cognoscant. ne se a creatore
suo auertāt. uel si p̄ infidelitatē ab eo decli-
narent. q̄d in semetipsis ip̄arum eū illo quē
imitati fuūt cadāt. Nam qui infidelitate
p̄seuerauerit. tanquā uas figuli q̄d figulo
indignū incongruūq; uidet confringent.
& quia opa fidei ñ fecerūt. in etnā uitā intro
ire ñ poterūt. sic & nec ma lefactū uas fi
guli reparatur s: ofringet. Hec uos qui po
pulū regitis intelligite. & ad insibile dim
quē nemo expugnare nec carnalib' oculis
uidere pot aspicite. ac quoñ uillicationē
uram regatis quā ab illo accepistis attendi
te. q̄m in nomine illī magno honore glo
rificari cupit. & sic populū regite ne in die
uindictę cora illo de regimine uro erubes
catis. Cauete quoq; ne p uoluptatē carnis
& delicias seculi uta techio efficiamini. ut uix
oculū unū ad celestē doctrinā apire pos
sitis. Hec aut dura sē uobis. quia q̄ dili
gent celestia adtendit in his quę regit
totū corp' suū uulnerat q̄m desideria
carnis sibi abstrahit. ℓ gīt. ppt timorē di
qui uita & ueritas ē. hominē in feminea
forma hec scribentē ne despiciatis quę
doctrina licta; idocta ē & quę ab ifantia
sua usq; in septuagesimū etatis suę annū
imbecillis erat. & quę scripturā hanc o
culis & auribus exteriorū hominū ñ audit
nec audiunt. s; quę tamē in interiori scien
tia animę suę eā audit & audiunt. Volute
g̃ mentē uram in altū extollere eā sper
nendo. q̄m ds irrationale animal loqui
fecit sic uoluit. Visio aut hec in qua ego
pauperula forma usta uidi. ab ifantia
mea usq; in p̄dictā etatē ab amma mea ñ
recessit. / & hec quę p̄dicta sē in loco isto
scripsi qui a quib'da tyrannis destructus p
plurima curricula annoꝝ desolatus man
sit in quo reliquę beati Robti requiescāt
qui nobilis secūm dignitatē p̄sentis scli fu
it. & quē ds in nocturno etatis suę anno ad se
gloriose collegit. qui locus nē tandē p̄t
cosdē desolationes annos p gram dī in mira
bilib' ipsī restaurat' existit. Jnsi eni in hoc
seō suo uerboꝝ illoꝝ memor fuit quę ad dis
cipulos suos loquens ait. uīi capilli capitis
oīs numerati sūt. nec omittere uoluit. q̄n
eū reuelarent. De meritis & eni seōꝝ scriben
dis ē. quatenꝰ bona & recta fama in aures
fideliū sonet. quēadmodū etiā creatura
deo laudes sonat quia ab ipso creata ē. Ds
quippe etnus ē. & opus suū ad laudē nomi
nis ei' factū ē. q̄m si anima in corpe homi
nis ñ eēt. homo ñ uiueret. nec anima sine
carne oparet. Sic angls in deo laus ē. /
homo opus in deo ē. Itaq; laus illi sit m om
nib' mirabilib' suis & in meritis seōꝝ qui uni
uersa etnitatis ē omnia creando. & in nouissimo
die celsi & etnā renouando. cui' altitudinē
& p̄funditatē nullus alius retigit. & cui' sci
entię latitudinē nullus cōprehendere po-
terit. Hęc itaq; scriptura / a fidelib' audienda
& intelligenda ē. O quā gloriosa dignitatis
ē quę creando & opando p creaturā suā se
ipsā ostendit. quēadmodū in tribus pueris
fecit quos ita iniuit. q̄d fine oīs ustione
scripturaꝝ & absq; doctrina hominū in cami
no ignis ipsū laudabāt. Sic eni felix ani-
ma exuta carnē nichil aliud quā dim sa-
pe & cognoscere desiderat. ita ibi beati tres
pueri adhuc in carne uiuentes dim ar-
dent desiderando. naturā animę imita-
ti sē. Deus etiā pat filiū suū p incredulitatē
ignorantię nominari uoluit. in habu-
chodonosor. uidit etiā maligni spūs ipsū
sciuit. nec tamē eū confitent. quib' oīb'
mirabilia sua ds sepe ostendit. O imponen-
tiā quoq; suā in samson fortissimo mam

4002

festant. qui fortitudine sua leones & fe
roces bestias superans. ab uxore sua sic ada
ab eua deceptus ē. qui tam deide mires
suas recipiens ipsā mulierē & reliquos i
micos suos uicit. sic & xpc ifernū despoli
ans. unū inimicoꝝ suoꝝ deuastauit. In du
rissimo autē plio dauid comitē goliath. p
figurauit qđ p humanitatē filii sui an
tiquū serpentē ligaturus erat. Si; & imol
le muliebrē sensū tantā unā misit. ut
mulier holofernē in nocte nō ficiens uiri
tiū populū liberauit. & in hoc genitricē
filii sui p̄signauit. p quā fidelis populus li
berandus erat. In antiquis enī legis p
phetiā pphetaꝝ & holocausta arietū & tau
rorū pactū federis figurare fecit. quia
ecclīam p copulationē desponsationis filio
suo adiungenda p̄notauit. Pī idumitū enī
humanitatis filii dei. ecclia eidē filio dei
adheret. qui in sanguine suo illā in here
ditatē sibi dotauit. ita. qđ ipsa p baptis
mū ad uitā sobole regeneret. quā eua ad
mortē generauit. Nam xpc in sanguine
suo ecclīam sibi desponsauit. sic p uitam
tū qđ seruus abrahe sub femore dñi sui
spopondit p̄figuratū ē. / indelicet ecclīam
xpo desponsanda ee. Si; cū lucifer cū om
nib⁹ se comitantib⁹ sensit. qđ ds pat filio
suo nuptias pala fecit in se fremuit. & q
admodū cain ad sanguinē abel ꝯcussit. sic
corda īcredulorū & tyrannoꝝ inuasit. qtenꝰ
iustos. bonos & electos dei capent. uulneraret
& occideret. Hinc ē qđ xpc discipulis suis pa
rabola de homine rege dicebat qui seruos
p̄ nuptias ad nuptias misit. / si; illi uenire
nolentib⁹. alios seruos misit ad illos ut ue
nirēt. qm prandiū suū paratū eet. Qđ cū
neglexissēt. temerāt seruos ei. & contume
lia affectos occiderāt. qm antiquos scos ds
ds primū misit. & aplos qui p̄ rea mundi st
nudei & ceti īcredibili homines in magna
letitia sepe conuenientes de ria deleuerāt.
Deus aut parcū in nubib⁹ celi positū uira
mīi sui memor fuit. quando filiū suū
quē idē arcus significat ex integra uirginea
natiuita nasci uoluit. qui omīs inimicos su
os potenter expugnando superauit. quēad
modū etiā p aquā diluuij homines delen
dī. nouo tamē seclo hominū p aquā bap
tismatis recuperato. in ecclia xpo regnan
te. uelut arcus in nubib⁹ apparuit. Filio
quippe dī ecclia iuncta ē. sic circūcisio
legi. que seruiendo ecclīam p p̄figuratio
nē p̄cucurrit. Si; nouū seclm qđ p or
natū ecclie deauratū ē. nūqm in de
fectu ex toto deficiebit. sic etiā arcus in
celo nō deficiet. / si; cū rumore ita cōprime
tur. ut unus oculo uideat. uerū mis
tio dī restaurabit. / uelut etiā in tempe
filii p̄dictionis recuperabit. In uarijs quoq;
coloribus p̄dicti arcus. uarietas uirtutū mille
narij numeri scoꝝ significant. in igneo
scilicet calore castitas & continentia in
purpureo martiria martyrū. in uiridi autē ui
tuosi doctrina maioꝝ. in uirgulti autē uir
tutes bonoꝝ opū scoꝝ accipiunt. que p
filiū dei exspirare radiando. ut radij a
sole p̄cedunt. Prefatus autē rex multos
exercitib⁹ suis p̄didit homicidas illoꝝ
cruentē illoꝝ succendit. qua cū dolo
res indelicet ueteres & nouos p̄teriera
do p̄terierant. ompe ds natus sup inimi
cos suos qñdo romam principes uersus
que sanguine ueri agni & sanguine
aliorū scoꝝ p̄fusa erat. suffocando uti
enertert. & omīa legitima conq̄ in
ea habitabāt. illos occidendo & uenden
do destruxerāt. Tunc ecclia uerū mul
ficata ē. que admodū cumtas scā uersi
nona descendit de celo. a deo parata sic
sponsa ornata uiro suo. / qui agni de
ad se collegit. lacteus. puerilis. iuuenilis.
maturę ac decrepitę etatis hominel. qb⁹
ecclīam in nouitate bonoꝝ opū. & in bo
militate descendentiū de celo uirtutū
ornauit. uelut uniquiq; eoꝝ bona & sca
opa p̄fecit. a spū scō parata. que admodū
sponsa ornat uiro suo. cū in dilectione

dī arcus. ut ecclīa xpo
Sic & in electo suo scilicet
dis fecit. que in infantia si
& que ad bonū finē p̄duxi
genere & diuicijs scli p libe
mis di carus deo extitit. H
mione nudeo. beatus pan
patre suo orbatus cū mat
hoc loco uenens. & opib⁹ b
ac deo in castitate. humil
re seruens. cū cadueis &
pma meruit ē. Sic enī u
uera unione in ostendit &
de ipso loquar. Ubicūq; op
ris fuit. ibi scīas stare &
ponit. ubicūq; aut uera
dñi mdacijs durare diu n
no aut Robto uera scīa
dñi diuina maiestas ap
ne & quasdā sorores mec
quaꝝ ei p magnū mirac
uisionū translulit. / ut or
dūre uolentib⁹ apte appa
ti beati robti de lorbri
dus. ubide princeps extru
mulinē p̄dionū. ac diuicia
nitatis sue & in aliis
lis ragonib⁹ & circa fluen
pmagnus habens. magni ac
princeps scīi habebat. Qu
cus ꝯstens. in temp⁹ imp
h. anoh claruit. puellaq;
ior beate berthe ex longi
bus in magnus diuitijs or
rmonū ostendit. Ex qu
ti scilicet beati Robti ha
adultā pagano & tyranno
ta tam & duci secūm scīi d
Quo dicto cū adhuc pagan
ffi ruchmūdi uere fidei fi
nit. gla cunctis sollepnit
ibita sua que circa rhenū
bebat eidē filie sue in dot
ūdi ob elegantiā gener

ci ardet. ut etiã ecclia xpo conuncta ẽ. Sic & in electo suo scilicet beato Robto ds fecit. quẽ in infantia sua totũ pstudit & quẽ ad bonũ finẽ pduxit. qui clarus genere & diuicijs scli p libratẽ benedicto nis di carus deo extitit. Nam ut in uera uisione uideo. beatus patron nr Robt patre suo orbatus cũ matre sua uidua i hoc loco uuiens. & opib bonis insudans. ac deo in castitate. humilitate. & scita te seruiens. cũ cadiscis & repalib eterna pmia mercat ẽ. Sic enim uidens. lum in uera uisione in ostendit & me docuit. sic de ipso loquar. Ubicũq; optimo uere scitas fuit. ibi scitas stare & pmanere diu potuit. ubicũq; aut uera scitas nõ fuit. ibi mdaciũ durare diu nõ potuit. In beato aut Robto uera scitas fuit. quẽad mdũ diuina maiestas apte ostendit. cũ me & quasdã sorores mecũ ad locũ reli quiaꝝ ei p magnũ miraculũ magnarũ uisionũ transtulit. ut omib cernentib & scire uolentib apte apparet. Pat g matris beati robti de lotbringia oriũ dus. ubide princeps extitit. & magnã la titudinẽ pdiop ac diuiciaꝝ in regione nariuitatis sue & in alijs circiquaq; po sitis regionib & circa fluenta rhem in pinguis habens. magn ac nominat mit princeps scli habebat. Qui uere charoli cus existens. in temp imperatoris magni karoli claruit. puellaq; matrẽ uidelicet beatẽ bertheꝫ ex longinquis regionibus in magnis diuitijs ortã. sibi in matrimoniũ copulauit. Ex qua dũ filiã matrẽ scilicet beati Robti habuisset. ipsã adultã pagano & tyranno cuidã. nobili tamẽ & duci secũ scli dignitatẽ robolao dicto cũ adhuc pagani & xpiani pp̃ rudimẽtũ uere fidei simul habitarẽt. gla cõiugij sollẽpnit associauit. & pdia sua que circa rhenũ in pinguis habebat eidẽ filie sue in dotẽ contulit. qm̃ten ob elegantiã generis siu. & ob amplitudinẽ pdiop suop idẽ robolaus ad xpianũ nomẽ cogi posset. qd tamẽ nichil pfuit. Qui cũ ea p aliqd temp laudabilit uixisset. pter honestos mores ipsi uidens grauit tulit. ac se alienis mulieribus coniungens. ñ illa tamẽ more coniugij deseruit. sed tyrannide icredule mentis gerens. baptismũ ñ amauit. Illa beata & mulier hec ualde cruciabat in corde suo deo uouens. ut si ab illo liberaret. thalamo alti uiri ñ associaret. & ab hoc etiã suspirijs. lacrimis. orationib. ac elemosinis sacrificiũ laudis deo offerens dicebat O.o. quando liberabor de occupatione scli huius. que animẽ mee & corpi meo amarus carcer ẽ. De benuolentia aut beate Berthe magis quã de scitate ei loquamur. ut gla in excelsis deo & in tra pax hominib bone uoluntatis sit. Nam ipsa tamde filiũ ceepit & pepit. & si dicere liceret. pannis illis ut beata di genitrix maria filiũ suũ inuoluit. Cuius pat plurima gla scli ut pfatũ ẽ pollens. in monte illo qui lubin dicit castrũ ualde munitũ habuit. & p uiã p uincia illa frete usq; ad mogumtiã ciuitatẽ ducatũ tenuit. Cuiq; beatus ifans robtus triũ annoꝝ cet. pat emis in magnis plus comit xpianos dimicans. occisus cora deo & hominib mitit. & beata bertha uxor ipsius uidua remansit. Que se a uinculo mariti & a sollicitudine scli solutã uidens pfatũ castrũ deseruit. & ad aliũ locũ scli cet sup ranã situ in quo nũc reliquie ipsius & beati robti requiescũt se contulit. ibiq; ecclã edificauit. pciositatẽ quoq; & claritatẽ uestimentoꝝ abiecit. nec ullũ dignitatẽ generis siu & diuitiaꝝ suaꝝ adtendit. si; ulli uiles uestitu & grosso uelut sacco idutа ac cingulo cincta. deiecti in continentia uidui tatis ut diu optauerat deo deuota seruiebat. Multos quoq; pfectos & alios quosdã bonos homines ad se collegit. ac in pdicto loco pmansit. ibiq; uigilijs & ieiunijs se macerans. orationib; etiã & elemosinis

Vota s Berthe

Mors pris S Roberti

Austera vita S. Berthe

4012

deo cottidie ministrans filiū suū bono exemplo in sctitate muniuit quoīā timebat qđ p cognatos & amicos suos ad uoluptatē sēcli moneret. & ne hoc fie ret. die noctuq; illud deo cōmendabat S; tamē plurimi tyranni tam xp̄m co lentes quā idolis seruientes eā interī i festabāt. & tam elegantiā generis & cor pis ipsi⁹ amplectentes quā ducius & p̄dis ei⁹ ihamantes. eam sibi matrimonio iungi affectabāt. Ipsa ū oīs uno animo & una uoluntate animę repellebat. & soli deo pla cere studebat. & filiū suū magis ad glām dei quā ad honorē sēcli educare laborabat. In quo diu bonas nutrientes bona spe celes tis uitę exurgere uideret. animūq; illi magis ad etna quā ad caduca inixū ad tenderet. de plurimis domus sēi sp̄e gau debat quę in ipso uidebat. qm̄ ide beat⁹ robtus cū ifans lac fugens eēt. mores ma licię ifantis plorando seu uascendo ni ha buit. & alacte abstract⁹ in puericia sua i moribꝰ suis uelut homo qui diligentissi ma intentione ad dm̄ anhelat fuit. quapp ter pat̄ suus eū odio habens. ipsū stultū & fatuū fieri multociens affirmauerat diu uiuebat. S; qui dm̄ bona & recta fide colebat. puerū hunc in puericia sua tā benuolū existentē cernentes. ualde ama bant. & beatū futurū quāuis p ignoran tiā uetacit̄ tamē dicebāt. Spe ses em̄ q̄ iacob patriarchā in utero matris suę gīa sua p̄fuderat. ifantē etiā istū īspirauit. quia ds miracula sua sepi⁹ in bis etiā fa cit. qui p̄ mollicia uenaꝝ ac medullarū plenā sciemtiā ñdū habet. quēadmodū gramū frumēti qđ p molendinū in farī nā spargit̄. ante quā coqui & comedi possit aqua tēperat. Deus nāq; memor prime creationis, ñ dedignat̄. quin spi raculū uitę in coagulationē quę p̄p̄ peccata īmunda ē mutat. & quāuis p spumationē suggestionis diaboli coa gulatio hęc tortuosa sit & de munda plasmatione prim⁹ hominis in hanc i mundā coagulationē utpotꝰ mortū mutata. ds tamē ipsā p spiraculū mtis intelligibile facit. Et quida homines si nari. magis in malignitate quā in dul cedine carnis sibi qđ eligūt attrahunt & a bona sciemtia quasi a fetore fugiūt. quida aut̄ magis in gustu carnis quā in malignitate peccata diligūt. quida ū tam malignitatē quā delectationē in peccatis fugientes ad bonā sciemtiā se ēuertūt. S; qui in malignitate ma liciā suā pficiūt. diabolo qui claritā tē glorios honoris sui uidens. in se ip sū confisus dm̄ agnoscere nolunt sum les sūt. quappt̄ multi ex his p̄ibūt. si qui magis ex gustu carnis quā ex malig nitate ad peccata ostringunt. peccato res uocant̄. ex quib⁹ tamē ds plurimos eligens coelipnas celi statuit cū supflu itatē peccatoꝝ penitendo & emēdando erubescūt. Qui ū p spiraculū mtis sēi telligibiles sentiūt & ad bonā sciemtiā se ēlmantes mala fugiūt. hi treno sēlo alienati mīte in celo sūt. ac angelis asso ciant̄. Predicta itaq; coagulatio ex mi no corpe sudans. etiā secm̄ modū mię ē. quia tra quedā tamtę duritię ē. qđ p multū laborē fructū p̄ferre pot. qđa ū duris laboribꝰ cultra uix aliquos fruct⁹ p̄fert. qđa aut̄ tam mollis & humida ē. ut aratro facile euerta plurimū fru ctū afferat. Et qm̄ homo p intellectū qđ sibi suaue uel amarū sit intelligit. ū in bona sciemtia opus refectionis de gerit. sp̄e ses uiriditatē ut ide op⁹ p̄fi ciat ei donabit. si ū mortē in peccati appbenderit. primi deceptor qui in pri mo ortu illi⁹ peccatū succendit mor tis afflat. Et sic sp̄e ses uiriditatē & lestis desideriū illud diligentib⁹ affert & ut arentis penitentię multos peccato res ēuertit. quatenꝰ ad celeste regnū p uenīat. ita etiā maligni sp̄e p̄niciosa

Deficit fenum

mala ea diligentib⁹ īflat. ut
cami ad desperationē īducat
tatem locus īmergantē. In
mo mercedē quē querit a
ti mtis a deo sp̄ritu. illa ei do
ad mortifera respicit. mor
diaboli recipit. Homo en
ū & intellectū in oīb⁹ op⁹
& ita fodere ac semi sup u
p̄. qđ tamē in ita mortu
uaret. si ds illud ñ uiuif
ra & emi benedictione fru
bant benuolentię ds iac
naret̄ diligebat. & in
me beatū puerū Robtū
ri mirantur. Deus nāq; p
filius ita hui⁹ beati puer
bulare desideraret. & qu
ac fugiens in mor⁹ suis i
am eū uidebāt. ipsū ualde
bicūq; benuolentia in ho
mori illi⁹ desideria homini
uebat vel sup gramū ad u
ebat. Itaq; cū puer iste sep
ritus desere desiderabat qu
ibrum faciebat. si tamē cleric
in loco patris sui duce p
defensore ecclesiarū eū ee dis
mur gīa spe sci misericors
ret. qđ munusculū ac sustenu
entia ē. quēadmodū uiscera
mus eū gerunt. Nam & sech
rabiles, ubicūq; paupes puer
os matris suę obtulit dicen
filiq; mu. Qui factū illa benig
respondit. Fili mi / frater
ū competent & honeste nutr
& sapientia coīā deo & hom
ritus. ad imemlē etatē in scri
morum⁹ educar⁹ p uenit. in
ri ut dauid oleo letitie p co
d. atq; glām tot⁹ mundi to
mus fuit spreuit. quāuis eā
hominib⁹ habere uidere

mala ea diligentib' ifl'at. ipsosq; multo
ciens ad desperationē iducit. quatenꝰ tar
tareis locis imergant. In oīb' his ho
mo mercedē quē querit accipit. ita ut
si uitā a deo spīrit. illa ei donabit. si autē
ad mortifera respicit. mortē p̄ sufflatū
diaboli recipit. Homo cū sensualita
tē & ītellectū in oīb' opib' suis habet.
& tīrā fodere ac sēm sup illā seminare
pot. qđ tamē in tīra mortuū sine fructu
iaceret. si ds illud ñ uiuificaret. In ple
na & cū benedictione fructuose tīre sci
licet benuolentie ds iacob antequā
nasceret diligebat. & in eade īspiratī
one beatū puerū Robtū in īfantia sp
si' uisitauit. Deus nāq; p̄uidit qđ sen
sibilis tīra huī beati pueri ad dīm an
helare desideraret. & quia hoc lac ad
huc fugiens in moribꝰ suis ītuebat. oīs
qui eū uidebāt. ipsū ualde diligebāt. qm
ubiq; benuolentia in homine ē. ada
morē illi' desideria hominū accendunt.
uelut ros sup gramīa ad uiriditatē illi'
cadit. Itaq; cū puer iste septē annoꝝ cēt
litās discere desiderabat quib' eū mat sua
īstrui faciebat. si tamē clericū eū ee nolebat.
si in loco patris sui ducē p̄uncie siue ac
defensorē eccliarū eū ee disponebat. Ipse
aut gra spe sci misericors sup pauper
erat. qđ ministriū ac sustentatio benuo
lentie ē. quēadmodū uiscera hominꝰ seru
ent eis ostendēt. Nam & secūm moris pu
erulos ubiq; pauper puerulos inuenit.
eos matri sue obtulit dicens. Mat. ecce
filiꝰ tuus. Qđ factū illa benigne suscepit.
ei respondit. Fili mi. frater tuus sē. Qui
eū cōpetenter & honeste nutriret. etate
& sapientia cora deo & hominib' pfici
ens. ad iuuenile etatē in sanctis moribꝰ ac
uirtutib' educat. p̄uenit. unctꝰ oleo scīta
tis ut dauid oleo leticie p̄ consortib' su
is. atq; gr̄am totī mundi toto ...misu
ndis siue spreuit. quāmis ea corpalit' o
ra hominib' habere uideret. In bonis

nāq; moribꝰ sēe uiuebat. & eccliam pus ora
tionib' assidue frequentabat. & que in sa
cris uoluminib' docebat. bone memorie
pio studio cōmendabat. Cūq; ad duode
cimū etatis siue annū peruenisset. mat sua
ad ipsū dixit. Fili mi. qm plurimos facul
tates & diuitias habem. oraculū in honorē
di & salutē animaꝝ mīaꝝ faciam. Cui ille
respondit. Non mat mi. si; prī qđ euangliū
habet ītendam. Dicat enī xp̄e. frange esu
rienti panē tuū. & egenos uagosq; īduc
in domū tuā. Et utūm. Cū uideris nu
dū opi eū. & carnē tuā ne despexeris. Qđ
mat ipsi' audiens quā plurimū gaude
bat. quia filiꝰ eius tā sanū cīliū ipsi de
derat. Nam p̄ spm sēm bona & scā deside
ria in animo illi' sic balsamū fudabant.
& quoñ hec que locuꝰ fuerat fieri posset
secū silenter tractabāt. & sic obdormiebat.
Vnde p̄ admonitionē spe sci quendā se
nē in somnis uidit. qui pulcrā faciē ha
bens quosdā puerulos in limpida aqua
lauit. quos p̄rea in q̄dā pomerū oīm
generū florū & arborū amenissimū. &
odore cunctoꝝ aromatū plenū īducens.
candidissima ueste īduit. Et beatus rob
tus amenitate eiusdē loci allectus. ad senē
dixit. Hic manere uolo. Cui senex respō
dit. Hic nō ñ p̄manebis qm fructuosā
scala in celū tibi parabis ubi soci angloꝝ
eris. quapp̄ qđ de pauperib' facere dispo
sui ipsi p̄ficere ñ negligas. quatenꝰ p̄ uestitū
uestrū illoꝝ cibo uite pascatis. ac ueste q
dā p̄ obediētiā exuti ē iduatis. sicq;
pegrinꝰ nīte factus. optimā partē tibi elī
gas. Si; p̄ quā beatus puer robtus euāgi
lauit. hec que in somnis uiderat matri
sue narrauit. Vnde illa multū gauisa.
ad dīm genua sua flectens orabat dicens.
O dñe ds meus. desiderīū meū in filio
meo impleb'. Et deīde tam mat quā ide
filius ei uxta ripā defluentiū aquaꝝ q
dā habitacula domoꝝ edificantes. ubi
pauperes & nudos conseruabāt. quib'

402a

nctū & uestitū p dnos fideles & scos uirō
subministrabāt. quoꝝ alt̄ Wichbertus
dictus est in sacerdotio seruiebat. alt̄ ū
quida minus hālis ipsoꝝ existens. idoct⁹
erat. Ipse q̄q; beatus robustus teneri etatis
& nobilitatis sue. ppt̄ amorē xp̄i oblitus.
pedes pauperū multociens lauit. cibū &
potū ipsis appositit. ac lectos eis sepi straut.
& sic usq; ad quintū decimū etatis sue
annū deo fidelit̄ seruiuit. Et q̄n in
pompa scli p multas diuicias & familiā
pollebat. in quib⁹ se ad scelm trahi uide
bat. apud se tande tractare cepit quom
beatus alexius patrē & matrē. domū ac
diuicias sibi pegrinat⁹ reliquit. & se illū
in hoc imitari omino elegit. quatenꝰ deo
tanto liberi⁹ seruire in quiete posset. Qd
mat̄ ipsi⁹ quib⁹da idiotis in eo sentiens qua
uis ea hoc celaret. ipsi cū lacrimis dice
bat. Fili! doloris matrioꝝ uiscerum re
cordare. & gemitꝰ matris tue uidue ad
tende. & familiā tuā in te solū confiden
tem. aspice. & ne nobis intolerabile miseri
am inferas p̄inde. Nam de facultatib⁹ mi
pauperib⁹ & egenis ac omnib⁹ indigentib⁹ secun
q̄d tibi placuerit. erogare potuis. Et quid
tibi melꝰ & utili⁹ e! quā deo sic seruire!
hec matre sua multis lacrimis multisq;
gemitib⁹ loquente! in corde suo beatus
hic iuuenis ualde turbatus e. Eode q̄q;
tempore quida nobiles tam de extrane
is quā de consanguineis suis ad eū uen
ebant dicentes. Tu qui tantū honorē du
catus tantasq; diuicias sibi habes. cur te tā
contemptibile facis! Et his alijsq; similib;
uerbis eū cottidie lacerabāt. reputantes si
ipsū abono pposito & a bona ina sua auer
tere possent. Qd ille cernens! matri sue
dicebat. Fece p suggestionē diaboli qui
pposito & uite mee inuidet inimicꝰ selo
uiphicabor. & p̄t uias patris mei qui
uis nolens tho. Iam pegrinationē ob
hoc desiderabā. ut soli deo tanto liberi⁹ de
seruire possē. Quo audito! mat̄ ipsius
que totā spem suā in eis posuerat p̄ti
more angustiata & grauata. metue
bat ne filius suus p nobilitatē generis
siu illectus selo uiphicaret. malens q; ip
rede carere qua filiū suū sclarib⁹ uiph
cantib⁹ irretitū diabolo seruire. ipse qm
tū p dolore potius uidebat. Fili. qm uide
re p multa e filia turbatū in motu mentis
ad scelm trahi fac qd uis! & pegrinatio
nē qua diu obtasti aggredere. & ille eis
dictū e tu solus pegrinus es in certū i
uenere tuo sit. teq; icolomē in gla
nominis sui remittat. At ille ex uolun
tate matris sue pegrinationē arripu
it. atq; ad limina scoꝝ aplorꝝ petri &
pauli cū quib⁹da hominib⁹ suis pfect⁹ē
Que cū hominis regionis illi uiderent
sup eo admirati sūt ad inuicē dicentes.
Vere! hic homo nobilis e. Facies eni ei⁹
clara apparens in benignolentia luebat.
qm gra spe sci ipsū pfuderat! un &
omis qui eū uidebantur. in amplexione
caritatis ipsū diligebāt. Nam sic stella
absq; nube clarescit & elata e. sic etiā in
facie hominis benignolentia ēspicit! qa
ide homo in bona ēuersatione spe sci e.
Et cū beatus robustus se deo meritisq; sco
aplorꝝ petri & pauli cottidie cōmenda
ret! p aliq̄d temp⁹ ibide morat⁹ e. Et ut
ibi moras faciens a quib⁹da religiosis
uiris eide regionis inuocabat. cui con
uersationis aut desiderij esset. quib⁹ ip
se omia que in corde suo habebat aper
it. At illi ei filiū ei dabant. ut cuangliū
hoc adtenderet ubi septū e. unde &
unde omia que habes & da pauperib;
& ueni sequere me. qm pegrinatio ipsi
bona & utilis erat. ne diuitie nobilitatis
eū ad ptionē traherēt. Qui ei filio ob
se subdidit. & se ita facturū in animo
suo deliberauit. Ad matrē suā deuos:
reuersus in p̄dio suo q̄d latissimū fun
uillas & ecclias in quib⁹ locis ñ erāt ēdi
ficari fecit. & hominib⁹ suis ea distri

quē totā spem suā in eis posuerat p̄ti
more angustiata & grauata. metue
bat ne filius suus p nobilitatē generis
siu illectus selo uiphicaret. malens q; ip
rede carere quā filiū suū sclaribus uiph
cantibus irretitū diabolo seruire. ipse qm
tū p dolore potius uidebat. Fili. qm uide
re p multa e filia turbatū in motu mentis
ad scelm trahi fac qd uis! & pegrinatio
nē quā diu obtasti aggredere. & ille eis
dictū e tu solus pegrinus es in certū i
uenere tuo sit. teq; icolomē in gla
nominis sui remittat. At ille ex uolun
tate matris sue pegrinationē arripu
it. atq; ad limina scoꝝ aplorꝝ petri &
pauli cū quib⁹da hominib⁹ suis pfect⁹ē
Que cū hominis regionis illi uiderent
sup eo admirati sūt ad inuicē dicentes.
Vere! hic homo nobilis e. Facies eni ei⁹
clara apparens in benignolentia luebat.
qm gra spe sci ipsū pfuderat! un &
omis qui eū uidebantur. in amplexione
caritatis ipsū diligebāt. Nam sic stella
absq; nube clarescit & elata e. sic etiā in
facie hominis benignolentia ēspicit! qa
ide homo in bona ēuersatione spe sci e.
Et cū beatus robustus se deo meritisq; sco
aplorꝝ petri & pauli cottidie cōmenda
ret! p aliq̄d temp⁹ ibide morat⁹ e. Et ut
ibi moras faciens a quib⁹da religiosis
uiris eide regionis inuocabat. cui con
uersationis aut desiderij esset. quib⁹ ip
se omia que in corde suo habebat aper
it. At illi ei filiū ei dabant. ut cuangliū
hoc adtenderet ubi septū e. unde &
unde omia que habes & da pauperib;
& ueni sequere me. qm pegrinatio ipsi
bona & utilis erat. ne diuitie nobilitatis
eū ad ptionē traherēt. Qui ei filio ob
se subdidit. & se ita facturū in animo
suo deliberauit. Ad matrē suā deuos:
reuersus in p̄dio suo q̄d latissimū fun
uillas & ecclias in quib⁹ locis ñ erāt ēdi
ficari fecit. & hominib⁹ suis ea distri

bunt. quarenī ībi manentes. & matri
sue quādiu uiueret ministrarēt. ac
cunctis supuenientib' & in necessitate
laborantib' in adiutorio subuenirent.
Ipse ū ducatū matrē familiā. & posses
siones suas & oīa que habebat relin
quere. & p xpi nomine pegrinū fieri co
gitabat. Possessio aut pdior ei quā he
reditario iure tā a patre quā amatre
a ceteris pgenitoribus suis possederat. a loco
illo ubi reliquit ipsi' cōdite sc. uidelicet
ubi naua fluuio rheno īfluit. sursū p
ripā rhenū usq; ad celsā fluuiū se extē
debat. & deīde ad alia duo flumina
quor primū wirza. secūm apsa dicēt
transibat. & illic ultra nauā fluuiolū
clarā dictū qui ibidē medius trium fluuio
rū eidē uocabuli ē ascendebat. & ab
hinc ad sinistrā amnē dirigebat. & i
de p siluā sam ubi amnis qui herenbach
uocat rheno se īfundit recurruabat.
Habitatio aut tam beati robti quā ma
tris ipsi' eodē tempe ppt̄ suauitatē desi
derii aquar in ipso loco erat ubi reliq
eor nē condite sunt. Cuius ū ipsor ibi
de sita & fortissimus edificijs munita.
p totā adiacentē planiciē usq; ad radi
cē montis & usq; ad ripā rhen
tendebat. S; altā parte naue fluuij nec
erat. in qua habitacula famulor & pisca
tor eor & stabula equor ipsor ac horrea
ubi fruminta eor cōdebat. & torcularia ū
unū ipsor exprimebat fuerūt. In ipsis q;
locis maior celebritas & maior copia di
uiciar & oīm ferār dignitatū illo tē
pore pollebat. quā in aliis ciuitatib' ei
de regionis uigeret. qm ibi cursus &
transitus multor hominū diuersar pum
ciar assidue frequentabat. Denq; cū
beatus robtus uiuenile etatē attigisset.
scilicet cū iam fere uiginti annor ecc
multi ppinquor & ministror ei ipsi q
nus remittentē ad uoluptatē secū trahebāt
quos ipse quia totus in di amore ardebat

a se pus & cōtinentib' uerbis repellebat.
quia ds qui oīa tam futura qm̄ preterita
& psentia nouit. aliud in eo fieri prouiderat.
Nam diu ide beatus uelut arbor fructuū
plena. tam pinguis & elegantis nature
erat. ut mens ipsi' p generositatē & diuiti
as sibi in conuersatē bonor facile puerti
& in scitate arescere posset. quēadmodū i
quib'dā hominib' sepe accidit. qui bona
opa icepūt in quib' primodū aruerūt. ds
ipsū ad se tulit. Quida enī in cumulis pec
cator semp ouuiantes. deo uitā secūm
uoluntatē suā promittūt. qā q'ndoq; a pec
catis suis resipiscere uelint. & in hoc di
abolus multociens eos decipit. ita ut primo
diu in lasciua plus peccēt. quā si uoluī
ullud in animo suo n haberēt. qua rep
peccandi. & repus peccata relinquendi s
constituunt. Hi naq; temp quo peccare de
sistant in morib' suis disponūt. & nūm
grauiora peccata quā pri peccauerūt eo
mittūt. & sic pprietatē uoluptatis sue p
deo habent. & in suauitate ista p diabolū
decipiunt cū eis īfundit ut oīa que de
sideraūt secūm uoluntatis suas faciāt. qm
p breue temp illas habituri sūt. Ihūs ipe
di prouiderat ubi dicebat. qm oīs dii gen
tiū demonia. qua sic gentes formā q'm
mamb' suis faciūt dīm suū uocant. sic &
ille uoluntatē suā dīm ēligūt cū sibi
metipsis pponūt posse facere q'd uolūt.
ut etiā antiquus serpens dicebat. nu q'
cūq; die comederitis eritis sic dii. qm i
se ipso cōputabat ut homo pficere pos
set quecunq; p gulā carnis in desiderio
suo haberet. Sic q'noq; cū gloriosū ho
norē suū īspexit. in semetipso estimauit
qua pficere posset q'd uolūt. & qua ds
puersitatē uoluntatis ei ētribuit. ideir
eo ipse dīm & oīa opa & dona ei odio
habet. In illo aut odio oīmo obcecat ē.
ita q'd ueracit scire n ualet. qua homi
nē amplius ledere n possit. in quantū deus
illū permittit. & in hac eade cecitate mi

4032

racula humanitatis filij di plenit ñ cog
noscit. s; ea in dubio habet. qm̃ ds qui ip
sũ miserũ, precit ñ vult ut illa sciat.
Omis itaq; voluptates carnis hominis & se
vissime nequitie diaboli in dispõne con
uertent. sic stipula ante faciẽ uenti. qa
ut calor uenti quecq; leuiora in creaturis
arefacit & dispgit. ita & aspectus di omia
mala ad nichilu redigit. S; & hommes
cũ p nequitiã diaboli ad voluptatẽ carnis
succendunt. quasi faciẽ sibi creant de q
dicit. imple facies eor ignominia. qm
plenitudine sordiũ uoluntates eor sati
antur in quib' etiã ignominiose denegan
tur. quia cũ in semetipsis opant q̃d in
delectatione carnis sibi eligũt ignomi
nia cadentis sathane ẽt damnant. Et
qm̃ sine timore uelut dy sit in delectati
one carnis sue opari uolũt. in opinione
malor in quib' stare stendũt. ignomi
niose dissipabunt. s; gr̃ quicq̃d homo si
ne deo operatur p nichilo cõputat. & uñ
quisq; ppriã mercedẽ accipiet secñ suũ
laborẽ ab illo qui eũ creauit. Vs aut in
dilecto suo Robto stipula uento agitatã
ñ inuenit. quia quicquid ide scs de ispira
tione spe sci accepit. ipso adiuuante feli
nant cõpleuit. qm̃ tempa pprietatis sue
sibi ñ pposuit. Veniq; mat̃ beati iuuenis
huj Robti cũ in uiduitatis continentia
deo bonis & scis opib' deuote seruiret. som
nũ diuina reuelatione uidit. costã scilicet
de latere suo ceciduisse. uñ multũ ptrita
crebros gemitus & crebra suspiria cordis
sui ptulit. sic & ptinũs ñ multo tempe
trãsacto patiur. Nam filj ei beat' Robtus cũ
itentione deuotionis quã deo uouerat eet
quatenꝰ eam cõpleret. magnis febrib' ifir
mari cepit. in qua ifirmitate senex quẽ
diu in somnis uiderat ei apparuit dicẽs.
Ego antiquus dierũ qui daniel in uisu
noctis apparui tibi. & nc etiã me tibi mani
festo. teq; ad gl̃am ifinite beatitudinis
uoco. qm̃ p pomeriũ q̃d tibi olim in uisu
su demonstraui. bona & scã opa que in
cõplesti. uexacit̃ ptmonstrauit. Qui ut
de somno exsilauit. ilicia & timore
ptritus quia libent cõplesset q̃d deo in
desiderijs suis uouerat. matri sue que
q̃derat idicauit. s; illa primis magno
merore pculsa. quantos. gemitus q̃sq;
luctus hr̃s. inditis ediderit. a quo libet
simile passo ãmadverti pot. Itaq; cũ
beatus iste p triginta dies in ptata ifir
mitate laborasset. nocturno exitus sue
anno ds eũ in bona cfessione & in dei
timore de hac uita tulit. ne si ad pfec
tã etatẽ puenisset. pr mas patris sui
cederet. quia qui omia nouit sic illi ex
pedire pscit. Vs enim illu puexit. & p
sũ in innocentia fulgentẽ de hac uita
subtraxit. In oratorio aut̃ q̃d ipse & ma
ter sua sup natã fluuiũ in supdicto p
dio suo ẽdificauerat cũ maximo concur
su populor toti regionis sepult' e. alij
unde sup eũ flentib' qm̃ imaturus de
psenti uita sublatus e. alij ũ sup eum
gaudentib'. quia p miracula que ds
ibide p eũ fecit. tota regio illa uelut
dies p sole illuminata e. P octo nãq; an
nos ds plurima signa & miracula p
merita hui dilecti sui in pdicto loco i
firmis in claustris. & in captiuis fecit. ita
ut quecũq; in tribulationib' uexabant.
ad sepulcrũ ei uenientes. p gr̃am di libe
rati sũt. Beata aut̃ Bertha inclita di elec
ta p felicẽ obitũ filij sui scam uitã in
magna contritione cordis sui deuexit.
dixit. & omia que habuit ad sepulcrũ
filij sui p seruitio ei obtulit. & cuncta
necessaria cõgregationi fr̃m qui ibide
deo in diuinis seruiebãt. ex his plenit
subministrauit. Nam p̃ fine filij sui.
in omi bonitate uenusto elemosinarũ
& orationũ fere p magnũ spatiũ anno
ũuiens multos labores p di amore pie &
iuste sustinuit. & deinde corpali ifirmi
tate correpta. spm que semp in celestib'

desideriſ ihſu xpi erat deo reddidit. & in pa
ce in sepulchro filij sui in pfato pdio
suo honorifice sepulta ē. Qua defuncta.
pdictus locus in honore scitatis & in
pace quietis usq; ad tyrannidē nor th
mannoꝝ pullulat. Quib̄dā & eni annis
pr felicē transitū beatę huj̄ ꝑthe tūſ
achi. gens northmannoꝝ a finib̄ suis e
gressa plurimas ciuitates circa fluenta
rhen dumo ducatu deuastauit. treue
rī quoq; destruxit. & sic grassando ad
ciuitatē robolai patriſ scilicet beati rob
ti ubi nauia fluuij rheno cōmiscet de q̄
supdictū ē puenerūt. hanc etiā ruinā & i
cendio ad nichilū redegit. Quo facto. cū
nefarij hommes ubi tandē repulsi ferita
tē suā deposuisset. & ad tras suas rediret.
icole pfati loci qui supstites remanserāt
& qui p diuersa latibula dispsi fuerāt
reuertentes. & ciuitatē suā diruptā cer
nentes. altā partē natę fluuij ppt mu
nim decurrentiū fluminū adiacentiū
montiū. alia habitacula sibi edificabāt.
& omia quę in ligniſ. in lapidib̄ in ere
us fundamentis atq; in aliſ utensilib̄ ap̄
dicto destructo loco deferre poterāt. ad
altām ripā natę illic ad habitandū de
portabant. Et sic prior locus qui dudū
frequentia populoꝝ celsitudine edificioꝝ
amplitudine diuitiaꝝ pollebat desolat̄
ē. atq; p subsequentia tempa ad maiorē
& maiorē desolationē pductus. qm omia
pdia quę beatus robtus hereditario iu
re possederat. p extraneos & diuersos ho
mines in contrectatē dissipationis distē
ti sē. & nichil ex his ī commulsū p mansit
excepta ecclia in qua idē di electus ut
supdictū ē una cū matre sua requieuit.
quę & usq; ad tempa mea durauit. sic
etiā qd ea oculis meis pspexi. cū ade
undē locū diuina demonstratione puę
nisset. & exceptis quib̄dā paucis uine
tis ad eandē eccliam ptinentib̄. quę a
dño hermanno hildenesheimensi epo
& fratre ipsi nobili viro bernhardo dicto.
p nos pcio nro cōpassi. Et qua beat̄ ro
bti uere beatus & uere scs ē. hec mi celes
ti armonia audiui & didici. O ierlm au
rea ciuitas. ornata regis purpura. O edi
ficatio sume bonitatis quę es lux nūquā
obscurata. tu enī es ornata in aurora & i
calore solis. O beata puericia quę nutrita
in aurora. & o laudabilis adolescentia q̄
ardes in sole. Nam tu o nobilis robte in
his sē gēma fulsisti. uti ū potes abscon
di stultis hominib̄. sic nec mons nalli ce
lat. fenestrę tuę ierusalē cū topazio &
saphiro specialit̄ sūt decoratę. In quib̄ nu
fulgent o robte. ū potes abscondi repidis mo
rib̄. sic nec mons nalli coronatus rosis li
lijs & purpura in uera ostensione. Quę
dū in alia uinea plantatę sēnt. ibi tulit
eas spe sē. & tibi eas nobilit̄ in multio
suo communxit. O tener flos campi & o dul
cis uiriditas pomi & o fœcunda sine me
dulla quę ñ flexit pectora in crimina.
o uas nobile q̄d ñ ē pollutū nec deuoratū
in saltatione antiquę spelunce. & q̄d ñ
ē macerat̄ in uulneribus antiqui pditoris.
Inte symphonizat spe sē quia angelicis
choris associaris. & qm̄ in filio di orna
ris cū nulla macula habes. Q̄d uas deco
rū tui es o robte qui in puericia & in ad
olescentia tua ad din anhelasti in timo
re di & in amplexione caritatis & in fra
grantissimo odore bonoꝝ opū. O ierusalem
fundamentū tuū positū ē cū torrentib̄
lapidib̄ q̄d ē cū publicanis & peccatoribus q̄
ꝑdere ones erat. si ꝑ filiū di ueniret ad te cu
curreret. & in te positi sē. Deide muri tui
fulminat̄ uenti lapidib̄ qui p sūmū thu
dinū bonę uoluntatis quasi nubes melo
diam ert. Et ita turres tui o ierlm. ruti
lant & candet ꝑ ruborē & ꝑ candorē seoꝝ
& ꝑ omia ornamenta di. quę tibi ñ desunt
o ierlm. Unde nos o ornati & o coronati
qui habitatis in ierlm. & o robte qui es
socius eoꝝ in hac habitatione succurrite

4042

nobis famulantib⁹ & in exitho laborantib⁹.
O felix apparitio eī in amico di robto flā
ma unxit corruscauit. ita qđ caritas di in
corde eī fluxit timorē dñi amplectens. im
etiā aguitio eī in supmis eruib⁹ floruit.
O beatissime robte qui in flore etatis tue
nō pdiuisti nec portasti uicia diaboli. uñ
naufragū mundū reliquisti. nē incēde
p famulantib⁹ tibi in deo. Et ecce audi
ui uocē de celo. sic in alio nō dicentē. Pri
mus sonus ita p mansit. ut a deo exiuit.
usq; dū ipse genus humanū in uirginis
utō repauit. Et idē sonus uita fuit. ita
qđ nō transiuit sic ueniē transit. Ipse qq;
in tā magna uoce sonuit ut abyssū tan
geret. sic etiā in nouissima die omne genus
humanū ea potestate denuo suscitabit.
ut in prima die de ipso exiuit. Hoc ē uer
bū qđ testificat iohannes. p qđ omnia fa
cta sūt in formis suis. Tunc ds fecit ho
minē ad imaginē & similitudinē suā. Et
eī uolatilia. animalia. bestie & pisces ho
mini assūt. Nam & angli & spūs beatoq
coram deo st. Sz in hoc qđ uerbū a deo ex
iuit. ds pat filiū nominauit. & uerbū
a deo genitū uita fuit. Et uerbū p quod
omnia facta st. incarnatū ē in mundo. Sic
ds uoluit hominē iungi. quia homi
nē sibi simile fecit. Unde idē iuuenis dicit.
qua in prima etate opatus sit. qđ sibi pla
cuit. Postea eī ad medium puentū ē. ru
ina patuit. Quid deinde sequet. absconsū
ē. Ve ve. O iuste pliator surge. require in
uisis iudicijs tuis iniquitatq; causā. ut
fine ruina sit. O uerbū patris. tu lumē
prime aurore in circulo rote es. omnia in
numina tu opans. O tu pscientia di. oīa
opa tua puidisti sic uoluisti. ita ut in
medio potentie tue latuit. quia omnia
pscisti & opatus es quasi in similitu
dine rote cuncta circuiens que inicium
nō accepit. nec in fine pfinata ē. Cui illu
sor diabolus hominē decepit quē ds
fore mansurat. in deo uis erat que ipsi pla
cuit quā antiquus serpens pomā seru
tuta sua nō cognouit nec gustauit. que
ē pulcra forma filij di qui diaboli in
abyssū supauit. & spiraculū hominis
ad se ipsū traxit. & uicitē diaboli dum
dit. ita ut p propria uulnera sua ho
minē qui uiscera illi transierat ab ipso
liberaret. & de claustris iferni tolleret
& eī denuo eī pennis candide nubis
ornaret. Ujnī o tu homo gaude. qua ds
te fecit. sic qđ uerillū milicie sēe. dum
tatis es. & p te uictoriā ppetrauit eī dra
cha iferni fregit. Sz & in tua formane
ne in medio lateris orbis tēre fluxit. ita
qđ omnis angelica milicia te uidit & nul
de admirata ē. & ita te signauit eī celes
ti hymphonia in angelica uictoria ubi
formas uirtutū in certaminib⁹ tuis pfici
es. Gaude ḡ o homo & noli p ignorantiā
te in irrisionē seducere quasi in magni
honorib⁹ tuis nō sis. quia ds te talē fecit
ut omnia miracula sua plenissime mir
oparet. Nam eī mons nebula antiqua
ē in femmea forma. ita qđ ena in dolore
omnes filios nascentiū hominū in semet
ipsa de gaudio pduxit ubi in exitum
uit. quia serpens illā decepat de quo
malū susceperat. deide p aliā femineā formā
abstracta ē. Deus enī in antiquo dierū pri
derat. qđ diabolus p mulierē uirā subuer
tere uolebat & ita in sapientia sā mag
nā turrī edificauit. ut aliā uirā p aliā
mulierē pferret. in caritate innocentie.
Unde o sapientia celsi & angli te ado
rant. atq; omnis celestis milicia mirā
de te dicens. Oz oz. de limo tēre omnia or
nata miracula di surrexerit. ita ut no
uus sol pcederet. & nouū lumē refulge
ret. & nouū carmē in nos sonaret. Qua
ppt o sapientia laus tibi sit. quia alium
mulierē uicisti quā serpens deludere
nō potuit. que ē uirgo maria que omne
genus humanū coronauit. ut diabo
lus amodo hominē sic deludere nō pos

set ut pri fecerat. Ecce
omnē sexū concepit. u
gaudiū cythara. & syn
Ipsa enī ad filiū suū sic
dicit. O fili dilectissime
uiscerib⁹ meis de ui exu
dumitatis que me creā
bra mea ordinauit. & u
omnē genus musicoꝝ in
noꝝ conditor. nē me
sine multa turba uirgi
pacificatorū tuū saluare
rem. In deo ambulamus &
magnificū ordinē colentes
mus. & te ipsū o fili sēe d
plectimur. Uñ o dulcissi
dulcissime amplexator.
nobis uirginitatē uirā
a puericie. heu heu & u
talo ualde durū ē com
gustus pomi. Sz tu erig
ypē. Hoc enī desideram
qui. O quā graue nobis
maculatū & innocentē u
tari. Tamē confidim⁹ in
rem gēmā requirere in p
adnocam⁹ te sponsū & co
nos redemisti in cruce.
copulate sum⁹ tibi cū de
putantes uirū & eligen
O pulcherrima forma o
dor desiderabilis delicia
mus p te in lacrimabi
do te uideam⁹ & recū ma
mus in mundo & tu in
placimur te in corde qu
te psentē. Tu fortissim⁹ l
descendens in aula uirg
ubi mortē edificans uirā
tute. Da nobis societatē
nere in te o dulcissime sp
dragisti nos de faucib⁹ du
parentē nr̄m seducentē.
et carnale copula te m

set ut prī fecerat. Cua cū in dolore
omnē fletū concepit. in maria aut̄
gaudiū cythara. & symphonia sonuit.
Ipsa cū ad filiū suū sic de uirginitate
dicit. O fili dilectissime quē genui in
uiscerib⁹ meis de ui circuentis rotę sęę
diuinitatis quę me creauit. & omnia mi
bia mea ordinauit. & in uiscerib⁹ meis
omne genus musicoꝝ in omnib⁹ floribꝫ to
noꝝ constituit. nē me & te o fili dulcis
sime multa turba uirginū sequit̄. quas
p adiutoriū tuū saluare dignare dicen
tes. In deo ambulamus & oīs te sequim̄.
angelicū ordinē colentes. De tra fudam⁹
mus. & te ipsū o fili sęę desponsationis am
plectimur. Vū o dulcissime amator & o
dulcissime amplexator. adiuua nos cus
todire uirginitatē tuā. Nos sum⁹ ortę
in puluere. heu heu & in crimine adę.
& ido ualde durū ē com̄ dicere qđ habet
guttus pomi. S; tu erige nos saluator
xp̄e. Nos enī desideramus ardenter te se
qui. O quā graue nobis miseris ē te in
maculatū & innocentē regē angloꝝ imu
tari. Tam̄ confidim⁹ in te. qđ tu deside
res gēmā requirere in putredine. Hunc
aduocam⁹ te sponsū & consolatorē qui
nos redemisti in cruce. In tuo sanguine
copulatę sum⁹ tibi cū desponsatione te
pudiantes uirū & eligentes filiū dei.
O pulcherrima forma o suauissime o
dor desiderabiliū deliciæ semp̄ suspira
mus p̄ te in lacrimabili exilio quan
do te uideam⁹ & tecū maneam⁹. Nos su
mus in mundo & tu in cte mā & am
plectimur te in corde quasi habeamus
te p̄sentē. Tu fortissim⁹ leo rupisti celi
descendens in ulla uirginis & destruxi
sti mortē edificans uitā in aurea ciui
tate. Da nobis societatē cū illa & p̄ma
nere in te o dulcissime sponse qui ab
straxisti nos de faucib⁹ diaboli primū
parentē nr̄m seducentē. S; & illas quę
p̄ carnale copula te in amantissimo
amore secum̄. ab oīn mentis tui tibi ipsi
diuinitū defendere dignare. Adte sic cla
mantes. Symphonia uirginū.
mites. Quē oīm & orbis & imperator
gentiū qui constituisti nos in coita p̄me
matris quę construxit nobis magnū casū
eruinę. & nos secute sum⁹ illa in p̄pria cau
sa in exilio sociantes nos illi dolori. o tu no
bilissime genitor p̄ summū studiū curr̄isti
ad te. & p dilectissimā atq; p dulcissimā pe
nitentiā quę nobis p te uenit. anhelamus
ad te. & p̄ dolorē nr̄m denotissime amplec
timur te. O gloriosissime & pulcherrime
xp̄e qui es resurrecto unte nos reliquimus
p̄ te fertile amatorē communionis & co
phendim⁹ te in supna caritate & in uirgi
nea uirga natiuitatis tuę. & in altā unte
copulate sum⁹ tibi quā p̄ri essem⁹ secūm carnē.
Adiuua nos tecū p̄seuerare & tecū gemere
re & ante nūquā separari. O magne pat̄ in
magna necessitate sum⁹. nē q̄ obsecram⁹
obsecramus te p uerbū tuū p qđ nos o
strinxisti plenos quib⁹ indigemus. qđ pla
ceat tibi pat̄ quia te decet ut aspicias
in nos p adiutoriū tuū ut n̄ deficiam⁹.
& ne nom̄ tuū in nobis obscuret̄. & p
ipsū nom̄ tuū dignare nos adiuuare.
Et ideo uox de celo dicebat. O factura
di quę es homo in magna ciuitate edifi
cata es. quia sęa diuinitas in humilitate
celos penetrauit. O quā magna pietas ē.
qđ in imo terre dentas clarit. & quod
angli deo ministrantes. dīm in humani
tate uident. S; o quā uita res ē. qđ etiam
in putredine. & in magna miseria unte
tui criminū suoꝝ ad dīm aspicere ñ mur.
Verbū aut̄ patris p̄p̄ hominē caro factū
ē. Ut oīs homines gaudeāt. & in lacri
mabili uoce crimina sua plangāt. ad illū
se conuertentes. qui sine peccato carnē
ideirco iduit. ut crimina eoꝝ absterget
ret. Nē aut̄ nos o dilectissime hinc nobi
lissimū iuuenē amplectimur & in mag
na reuerentia illū amare qui nos in san
guine suo lauit. & qui nobis penitentiā

4052

peccatoꝝ & medicinā uulnerū uīoꝝ ostendit. Iterūq; uox de celo sonabat. O tu pulcra scamnū fuge fuge / arduę scalę frumū dabūt aromatū. Ve ue tirenę causę. Nam ipsa absconder se. quia uidens oculus qui uider in maxilla eam ferrier. Spe gaudet / o o ifelix tota sup se plangit. Ach ach. ipsa habet in hoc tempe fenestralia loca p ilhusionē antiqui serpentis. si tamē nidū uenit festuca uel templi di. O uirgo ecclia / plangendū ē qđ seuissimus lupus filios tuos de latere tuo abstraxit. O ue callido serpenti. Si o quā pciosus ē sanguis saluatoris qui in uexillo regis ecclam ipsi desponsauit / uū filios illi requirit. Nunc aut gaudeat matna uiscera ecclię. qua in supna symphonia filij ei in sinū suū collocari sē. uidet pulsime serpens confusus es / qm quos tua estimatio in uiscerib' suis habuit / nē fulgēt in sanguine filij di. Et ideo lauis sit iter altissime. O uirgo ecclia / armis diuinis pcincta & iacincto ornata / tu es caldemia thematū populoꝝ & urbs sciencia arū. O tu es etā cytharista in alto sono / & es chorusca gēma. Et tuum uocē audiui de celo dicentē. O uis cōmutatis quę ota ordinasti in corde tuo p uerbu tuū omia erata sē sic uoluisti. & ipsū uerbū tuū induit carnē in formatione illa quę educta ē de adā. & sic idumita ipsi' amaxmo dolore abstersa st. O quā magna ē benignitas saluatoris qui omia liberauit p incarnationē suā / quā diuinitas exspirauit sine umculo peccati. Et o error sanguinis qui in alto sonuisti cū omia elemta se impleuerūt. in lamentabile uocē cū uemore qua sanguis creatoris sui ulta tetigit / unguę tuos de uulneribus suis. O pastor animarū & o prima uox p qm oīs creaturę creatę sē / nē pat tibi placeat ut digneris tuos liberare de miseriis & languoribus suis. Nam & quida de tua surrexit qui in alto sonuit. scilicet lucidissima stella clarissima uoce ad homines clamans ut penitentiā de iniustis o pib' suis faceret. Deus enī memor fuit / qđ hominē p penitentiā de malis suis in aliū modū recreare uoluit. Unde oīs auchiam & tota tremat qđ ds hominē penitentē suscepit. & qđ oīs angli illu in laudib' recipientes uenerant. Et ideo ue homini illi qui hominē peccatorem sperauit. qm filius di illu in sanguine suo redemit / & penitentē recepit. Primū enī opus uerbi di in uoce ei ipsi accurrit / & ota facta ē. Deide idē uerbū pricipes statuendi edificū posuit. & ota mundus apparuit. Tunc oculus di formā hominis respexit. & spiraculū uitę in illud misit. & scientia cor illi imbuit. Et sic celū plenū fuit atq; oculos undiq; habuit / & dño suo ministrauit. Tūc ad rugiens. sic apud se dixit. Ve ue. omis creatura di fulminat. & nulla mercē. Et ota de ore suo quasi nigrū mare fluit quia corpalis nō fuit / & ad hominē misit. Tunc uerbū di uidit quia facta rā suā nebula tetigerat. & integrā ota scilicet in nobilissimā uirginē uenit. de qua carnē assūpsit. & ota de homine nigrū mare abstersit. & antiquū serpentē cōfudit. Iam o frondens uirga. in tua nobilitate stas sic aurora pcedit. Nē gaude & letare & tuos debiles dignare amala cōsuetudine liberare. atq; tua uirtū tuā porrige ad erigendū nos. Tuę generosa gloriosa & itacta puella / tu pulchra castitatis tu maria scientis quę deo placuit. Iam supna ītuitio in te fuit. qđ supnū uerbū in te carnē induit. Tu eam dictū lilium. qđ ds amę omnē creaturā i spexit. O pulcherrima & dulcissima q̄ ualde ds in te delectabat cū amplexionē caloris sui in te posuit / ita qđ filius eius de te lactatus ē. Venit enī tuus gaudiū habuit. cū oīs celestis symphonia de te sonuit. qua uirgo filiū di portasti / ubi castitas tua in deo clarus. Iste

cera tua gaudiū habu
qđ ros cadit cū ei nu
ut & in te factū ē. o
Nunc oīs ecclia in g
in symphonia sonet. P
ginē & laudabile ma
Nunc tuum aue o uir
purpure regis que ei
sicut lorica. Tu fronde
alia meillitudine / qua
humanū pduceret. A
uenire alia uita p ecclī
stos demudauerat. O f
sti de rore nec de guttu
sup te uolauit. si diuin
issima uirga te pduxi
dinatē tuā deus in pri
sue pmederat / & te uer
terrā o laudabilis uirg
magnū ē in uiribus suis
ds formā mulieris pd
alis omis ornamēti su
omis creaturę sue. Inde
organa & mutat omīs
maria qua ds te ualde
ualde plangendū & lug
ca in crimine p consili
here fluxit. Iam ipsa
matrē omiū posuit. u
neribus ignorantię & de
dolorē generi suo p tulu
uenire tuo nouus sol p
crimina eue abstersit.
dictionē p te ptulit. qu
nocuisset. Vñ o saluato
luminū humano generi
mbra filij tui ad celestē
ūi auditu uocē de celo
aurea uis quā gloriosa
sono gessisti. ita ut omia
sisteret. & que prea sēm
sisti. ita ut innocentē sa
rit. & que deide p noe
miracula ostendisti. ita

cera tua gaudiū habuerūt. sic̄ gramī sup
q̄d ros cadit cū ei nutridtatē ifundit
ur & in te facti ē. o mat̄ oīs gaudij.
Nunc oīs ecclia in gaudio fruatur. &
in symphonia sonet. ppt̄ dulcissimā ur
ginē & laudabile mariā dei genitricē.
Nunc itum aue o urga ac diadema 56
purpure regis que es in claustra tua
sicut lorica. Tu frondes floruisti in
alia uicissitudine. quā adā oīe genus
humanū p̄duceret. Aue aue de tuo
uentre alia uita p̄cessit. qua adā filios
suos denudauerat. O flos tu n̄ germina
sti de rore nec de guttis pluuie nec aer
sup te uolauit. s; diuina claritas in nobi
lissima urga te p̄duxit. O urga flori
ditatē tuā deus in prima die creature
sue p̄uiderat. & te uerbo suo aurea ma
teriā o laudabilis urgo fecit. O quam
magnū ē in uterib' suis latus uteri de quo
ds formā mulieris p̄duxit. quā fecit spe
culu oīs ornamēti sui. & amplexionē
oīs creature sue. Inde concinuit celestia
organa & mutat̄ oīs tra o laudabilis
maria quia ds te ualde amauit. O quā
ualde plangendu & lugendu ē. q̄d tristi
cia in crumine p consiliū serpentis in mu
lieré fluxit. Iz ann ipsa mulier quā deus
matrē oīm̄ posuit. uiscera sua cū mul
neribus ignorantie & decerpsit & plenū
dolorē generi suo p̄tulit. s; o aurora de
uentre tuo nouus sol p̄cessit qui oīa
crimina eue abstersit. & maiorē bene
dictionē p te p̄tulit. quā eua hominib'
nocuisset. Vñ o saluatrix que nouū
lumē humano generi p̄tulisti. collige
mbra filij tui ad celestē armoniā. Et
uū audiui uocē de celo dicentē. Ecce o
aurea uis quā gloriosa es que in p̄mo
sono geristi. tra ut oīa elemta uitā
susciperēt. & que p̄tea sēntiē m abel gus
tasti. tra ut innocentē sanguinē funde
ret. & que deīde p noe in archa nona
miracula ostendisti. tra ut oīus terra

denudata fuit a creatura que in ipsa fuerūt.
Tu sapientia nouū fuci de tua edidisti. & in
abrahā nomē sce trinitatis adorari fecisti. &
illu circūcisionē que incarnationē dñi nuntia
ut dedisti. O stella! in tua claritate speciosū
forma p̄ filius hominū ostendisti. tua q̄d ma
gi filiū dei lactentē adorabāt. & q̄d de facie
ei' ut sol clarescebāt. ubi oīs filios homi
nū demo uocauit. quia oīa elemta & oīs
filii hominū uerbū dei in facie hominis
uidebant. Audi ḡ homo & die. Emulari
onē deleo. confūdtionē aut̄ habeo in me
ipso. Ve ue hinc malo! in quo me condepna
ui. Unde o ds qui hominē ad imaginē &
similitudinē tuā fecisti. & in illo oīa bona
p̄fecisti. & oīe malū in ipso comisi mihi. &
claustra iferni efregisti eu & plurimas ani
mas abstulisti. in meritis harū uirginū tuaz
uberta fideles tuos qui plenū officiū uoluntā
tis sue p̄fecerūt. s; tamē mihi adhuc in fide
aspicere. Et o ignis spe paracliti tua uirtute 53
oīs creature. ses es uiuificando formas.
Ses es ungendo piculose fractos. ses es ter
gendo fetida uulnera. O spiraculū sētatis
o ignis caritatis o dulcis gustus in pectorib'
& ifusio cordiū in bono odore uirtutū.
O fons purissime in quo considerat̄ q̄d ds ali
enos colligit & p̄dtos requirit. o lorica u
re & spes cōpagimis mbroz omniū. & o cin
gulū honestatis salua beatos. Custodi eos q̄
carcerati sūt ab inimico & solute ligatos quos
diuina uis saluare uult. O uer fortissimū
q̄d penetrauit oīa in altissimis & in tre
mis & in oīb' abyssis tu oīs cōpomis & col
ligis. De te nubes fluunt. ether uolat. lapi
des humorē habent. aque riuulos educūt.
& tra uirtutē fudat. Tu etiā semp edu
cis doctos p̄ ispirationē sapientie lenificatos.
Unde laus tibi sit qui es sonus laudis &
gaudiū uere spes & honor fortissimi' danis
primia lucis. O ignee spe.! ure laus tibi sit! 54
qui in tympanis & cythar's oparis. O en
tes hominū de te flagrant & tabernacu
la animaz eoz uires ipsaz continent.

4060

Inde uoluntas ascendit & quietū animę
tribuit & ei lucerna ē desiderū. Inuel
lectus te in dulcissimo sono aduocat. ac
edificia tibi cū rationalitate parat quę
in aureis opib' fulgat. Tu aut semp gladi
um habes illud abscidere qđ noxiale po
mū p nigerrimū homicidiū pfert. qñ
do nebula uōluntatē regit in quib' ani
ma uolat & undiq; circuit. S; mens ē
ligatiua uoluntatis & desiderii. Cū ū
animus se ira erigit qđ requirit pupilla
mali uidere & maxilla nequitię. tu eum
citō in igne cōburis cū uoluerit. S; & cū
rationalitas se p mala opa ad prona decli
nat. tu eam cū uis stringis & constringis
& reducis p ifusionē exp̃nitor. Quando
aut malū ad te gladiū suū deducit. tu
illud in cor illi refringis sic in primo p
dito angelo fecisti. ubi murrā superbię in fer
mū deiecisti. Et ibi aliā murrā in publica
nis & peccatoribus elegisti. qui tibi pecca
ta sua cū opib' suis confitent. Vnde oēs
creaturę quę de te unuūt te laudāt. qa
tu p̃ciosissimū unguentū es fractis & feri
dis mulieribus ubi illa in p̃ciosissimas gę
mas conuertis. Hinc dignare homines
ad te colligere. & ad recta itinera dirige
re. Hinc iterū o filie mee audite. & hec
uerba auribus cordis hucę p̃cipite nulla par-
= cē ulli' fuscationis habentes. & nos in omnib'
amalo obseruate. Nam sibilus diaboli
uenit. & sibilus multarū tēpestatū. S;
& adhuc in aliquo tempe caldei ifirma
buntur. greci robustiores efficientur. ro
mani cū ceteris romanis silebūt ut ardens
ignis qui cadit. & galli tironis fient. S;
hec oīa ñ semp. Et pausa cū eis mis
seli in trib' partib' currit. in quib' regis
& ducis dilectū iquietudinū sustinebit.
Et rex surget magnus p̃lus colens. & ñ
ē qui illi adiuuet. nisi millenarii arma
tus numerus illoz qui p̃pugnū ñ habēt.
Et sic homines fatigabunt. Locū aut
ut in o filię mee dns ñ destruet. si illos

qui in nauitate & negligentia iudicāt.
ab eo fugabit. atq; scismata & terrores
abiciet. Quida aut ceci & claudi eū ab
sorbere uolentes ñ p̃ualebūt. qm̃ sem
tilla scrutationis illos exteribrabit.
Vñ uites uuas similes facere hominis a
spicientis in hortū. in quo flores & po
mifera crescūt ut odorē eoꝝdē florū
naribus capiat. & ut de eisdē pomis come
dat. Odor enī florū ē qđ homo a pecca
tis abstinendo. bonitatē uitioz unitatis
desiderat. pomoz aut eis. ubi homo
alios sibi subiectos fidelit regit. & ubi
in gra di elemosinas egentibus largitur
ideoq; & uocē dīm sui sic dicentes sibi au
dire p̃meret. Hic homo p̃officiū suū
me tangit. & p largitionē elemosinaꝝ
in mia me unxit. Iste mē duas malas stas
quas altā putrida ē. altā p̃ solē lucens.
S; putrida ua ē uoluptas seli hui. quā
quisq; fidelis fugere debet. ne in illa sub-
foceā. Qđ diu fecerit. sei dīm laudando
symphonizāt dicentes. Hic in putrida
ne uoluptatis seli. homo ñ ē. Qui ū in
ua solaris lucis dīm uidēdo & amando
aspexerit. uocē dīi sui sic audiet. Euge
serue bone & fidelis. S; qui ad putridi
uā deuenerit. nisi ide se eripuerit. p
retulit maximas calamitatū iacturas.
Laus itaq; sanguinū xp̃i sit qui loricā
ulcię & oīa armatura eorū fidē
les suos iduit. Sanguis enī xp̃i fideles mi
ci refrigerii restituit. Et tu o serpens gra
de gaude. qua in passione filii dei nati ei
dentes suscepisti. S; & tu o aurora salutā
onis in beatitudine resurgas. qua serpē
filios suos in gaudio ēternū. Quapp̃ &
angeli de ip̃is nouiter iubilāt in laudib' dicen
tes. Hos de opib' uris in torcular uide
mian. & ideo nos in societate ua habeam.
qđ lucifer fugit uidit colubet qui se in
caueruā sua abscondit. Spes ses mas.
ip̃ruunt quosdā homines mit quosdā
populos. qui nichil erant fraudulenti.

oratio ad con-
gregationem
filiarum
Cuarum

Ooo. Postea posuit dns
rota. dch ach ach. Et fe
semetipso. scilicet mag
ęę. he he he. Hinc u
ta ē ma uelut umbra.
eramuū. S; tu o fort
tamē oīno sic tabescet
ra surgens. cū multę aq
ti. O magna res quę u
luuit. ita qđ ñ ē facta re
si in se ipsa p̃manet. O
ti m amoena in qua ma
tuā quę in antiquo ap
sunt misericordię ma
mulier p̃ foramē antiq
ti ingressi. O luciferi. ad
cifer. qui in muliere ec
ra. hec ablutio in for
O femina forma soro
gloriosa es. qui fortiu
furrexit. qua mors n
te sapientia exercit. ut
re p̃te ornate sit. in me
in primo acceperet. Vn
unga aue quę in uentr
nomis seoz p̃dicti. Cū u
floruisti in ramis tuis.
qua calor solis in te fu
balsamu. Nam in te flo
flos qui odorē dedit o
quę arida erant. Et in
omia in unctionē ple
derūt rorē sup̃ gramī
lera facta ē qm̃ uiscera
pulerūt. & qm̃ uolue
ipsa habuerit. Deinde fa
mis & gaudiū magnū
ofiamus uirgo in te ñ de
dū. Hec omia ena com
laus sit altissimo. O uir
ea uiscera tua morte su
ur tuus omis creaturas
in pulcro flore de suauis
n clausi pudoris tui or

Ooo. Postea posuit ds sapientiā in au
rora. Ach ach ach. Et fecit illuminatiōē in
semetipso. scilicet magnū montē unde
cię. Ihe he he. Hunc uidicia montis fac
ta ē una uelut umbra. p gulosā gulam
ertantiū. S; tu o fortitudo montis non
tamē omino sic tabescis. S; tu alta fenes
tra surgis. cui multę aquile aspicient in
te. O magna res quę in uirgine constituto
ramus. tra qđ ē facta nec creata ab ullo.
si in se ipsā pmanet. O uirga quę surrexis
ti in aurora in qua magnus rex sapien
tiā quę in antiquo apud uirū sapientē
fuit misericordiā manifestauit. quia
mulier p foraīn antiqui pditoris mor
tē ītrauit. O luciis. ach meror. he plan
ctus. qui in muliere edificari sr. O auro
ra. hęc abluisti in forina pmę costę.
O feminea forma soror sapientię. quā
gloriosa es. qm̄ fortissima uirga in te
surrexit. quā mors nūquā suffocabit.
Te sapientia erexit. ita qđ omis creatu
re p te ornatę sr. in meliorē partē quā
in primo acceperāt. Vnde o uiridissima
uirga aue quę in uentoso flabro scisceta
tionis scor pdisti. Cū uenit temp qđ tu
floruisti in ramis tuis. aue aue fuit ī
qua calor solis in te fudauit sīē odor
balsami. Nam in te floruit pulcher
flos qui odorē dedit omīb aromatib;
que arida erant. Et illa apparuerūt
omīa in uiriditate plena. Vnde ech de
derūt rorē sup gramī. & omis terra
leta facta ē qm̄ uiscera ipsi fruīmtū
pruleruīt. & qm̄ uoluerat ech mdos in
ipsa habuerāt. Deīde facta ē esca homi
nib & gaudiū magnū epulantiū. uū
o suauis uirgo in te ñ deficit ullū gau
diū. Hęc omīa ena contēpsit. Nunc aut
laus sit altissimo. O uirga mediatrix.
sīa uiscera tua morte supauerāt. & uen
ter tuus omis creaturas illuminauit.
in pulcro flore de suauissima īntegrita
te clausi pudoris tui orto. Quid ē hoc.
O quā magnū miraculū ē. qđ in subdita
femineā formā rex inuenit. hoc ds fecit.
qua humilitas sup oīa ascendit. Et
o quā magna felicitas ē in ista forma.
qua malicia quę de femina fluxit. ~~hāc~~
~~femina fluxit~~. hanc femina p̄rea dē
fit. & omnē suauissimū odorē uirtutū
edificauit. ac celū ornauit plus q̄ tra
pīs turbauerit. O tu illustrata de di
uina claritate clara uirgo maria ver
bo dei ifusa. unde uenit tuus florum
de ītroitu spūs di. qui in te sufflauit & in
te ꝯsurexit qđ ena abstulit in abscisione
puritatis p̄ contracta contagionē de sug
gestione diaboli. Tu mirabiliter absconsi
ti in te imaculatā carnē p̄dīuina ratio
nē cū filius di in uentre tuo floruit sca
diuinitate cū deducente cōtē carnis ui
ra quę construxit ena. integritati copu
latū in diuinis uisceribus. Auch gē homo
hoc miraculū. Aue maria o auctrix
uitę reedificando salutē quę mortē con
turbauit & serpentē contriuisti. ad quē
se ena erexit erecta ceruice cū sufflatu
superbię. Hunc conculcasti dū de celo filiū
dei genuisti quē ispirauit spūs di. O dul
cissima atq; amantissima mr̄ salue q̄
natū tuū celo fixū mundo edidisti. Q̄d
ē hoc. O clarissima mr̄ sēe medicine.
tu ungenta p̄ sēo filiū tuū ifudisti in
plangentia uulnera mortis. que ena e
dificauit in tormīta animę. Tu destru
xisti mortē edificando uitā. O ra p nobis
ad tuū natū stella maris maria. O mi
ricordiā ītroitus & letū ornamtū & dul
cedo ommū delitiarū. que in te ñ defici
ent. Hunc aperuit mundo clausa porta
qđ serpens in muliere suffocauit. unde
lucet in aurora flos de uirgine maria.
Quia ḡ femina mortē ītroiuit. ecclia
uirgo ulla īteremit. & ideo ē suma be
nedicho in femina forma p̄ oīi crea
tura. quia ds factus ē homo in dulcis
sima & beata uirgine. O quā p̄ciosa

ē uirginitaſ uirginiſ hui⁹ q̄ę clauſā por-
tā habet. & cui⁹ uiſcera ſcā dumitaſ calo
re ſuo īfudit. ita q̄d flos in ea creuit. &
filiuſ di p̄ ſecreta ipſi⁹ quaſi aurora exi
uit. Vnde dulce germ̄ q̄d filiuſ ipſi⁹ ē. p̄
clauſurā uentriſ eius paradyſū īpuit.
Audiat ita. tremāt elemēta. Q̄ua cauſa.
Q̄m primū ortū hui⁹ uirginiſ omniſ creā
tura cū gaudio ſuſcepit. ita q̄d cęli quaſi
aurora rutilabāt p̄ manifeſtationē ui
rtutū & p̄ clarā fortitudinē q̄ę illiſ emi
cuerāt. quia ſol ueritatiſ in illa uirgine
omnē ſcēificationē animar̄ exſpirauit.
Ergo o filię mee. audite me fontē uitę
dicentē uobiſ. Sēa & electa uirginitaſ in uo
biſ ſit. & ī facultaſ diaboli q̄ę dīm in uir
gib⁹ uulneribꝰ derelinquit. Hęc uerba uo
ſtiſ oculiſ uidet. & bona auriſ audit. ſi
lapidea mentis ea ī p̄cipit q̄ę dīm derelin
quit & diaboli amplectit. magnā turrī
in īferno edificauiſ. O bona & recta deſide
ria. quantā claritatē habetiſ. ubi dulciſ
odor uīr ad dīm aſcendit. Valde durū
ē humano generi. cōtēdere uoluptati
tirenor̄. audiant g̃ filię mee uerba hec.
Primū malū in temeritate decipiens op̄
hominiſ ſuffocauit p̄ mulierē mortē tur
ruī in lamentationē expulſū. in quo for
me recte affectioniſ apparere debuerūt.
Nam īmucabiliſ raptor ac fallax fuggeſ
tor uenit & īuoluit affectionē illā in u
gredine uelociſ erimuiſ & in feditatē pol
lutioniſ. ita ut munda ee ī poſſit. O. oo.
erratura. ach ach ach mundo. he he he
contrarię uoluptati. quę in mortē ieun
tata erat cū de celo abſciſā ē & in īferni
poſita. ubi eā diabolus euomuit cū īno
centiā ſuffocauit. Si filiuſ di reliquit hāc
umbroſā uoluptatē quę ī potuit p̄ lumī
tranſire. & uenit p̄ aliā uiā ubi ī erat
fallax natura. & ita p̄ eū ſurrexit īno
centia. Et ſic eduxit filioſ adę de contra
ria uoluptate natoſ. trahens eoſ ad ſe ip
ſū p̄ uulnera īfixorī clauoꝝ miſtrum

to lignu. frangendo ligaturā coꝝ ubi la
gati erāt in catena guſtuiſ mali opiſanꝫ
in māma ūſquitatiſ. & in dulcedine pe
cati. Ideo o filię mee. debetiſ uoſ ſemp cru
ciare in memoria ei⁹ de filij mei p̄ p̄ro
priaſ cauſaſ uiaſ ut ī deficiatiſ. p̄ſ fal
lacē tyrannū. Int uoſ etiā ī creſcant ſpi
ta amare. uiaeuidie. & flagraniſ menſ ſup
bię. nec uanitaſ que ſemdit honorē ſolli
citationiſ ne ame ſadatiſ. ſi. gaudiū uīm
ſit in me. & celeſte regnū ſit mercedi mā.
& p̄ſ ſcā ſit int uos. O filię uerſim. magi
niſ medicuſ & ſūmi ſtudiū bom uult
uoſ apphendere. & ī ē qui poſſit uoſ ab
illo ſeparē. Vnde o tortuoſe illuſor. qui
ant quo uadiſ in congruentib⁹ cathibuſ
Int̄roreē cadeſ. Et ego paupercula formā
pondere grauiſ egritudinis ualde gra
uabar. quia ſpe dīm me ēbiuit. & ut fili
ab⁹ loci ubi uerba uita dicerē ui p̄cpit.
Nū extimatiſ. q̄d p̄ cuiuia ebor̄ & po
tuū & p̄ laſciuia mortū regnū di accipi
ant. Non. Regnū enī di p̄ macerationē
corpiſ & contritionē mentiſ accipiet.
Cena quippe mea cū fulgore corone
mee coram nobiſ paratu ut regia omni
tua ſupne hereditatiſ ſup illā afferetiſ.
& mamma & beſtiaſ ſiluarū & uolatilia
& mala granata. ſi hoc ī facietiſ. Hami
altā parte afferetiſ in quoſdā ſclareſ mo
reſ obſeruationiſ legalis diſciplinę. in
altā aut̄ diſciplinā legiſ coꝝ qui ſub om
nigio unchi ſt̄ que a nobiſ ī quero. qui
ī in hortū iſtū. ſi. in uineā meā electi
uoſ elegi. Et ego p̄ octo annoſ hę pau
bar. ſi. p̄ quinq; annoſ ſub ſilentio tacui.
P tres aut̄ annoſ unius & fortiſ illoſ fla
gellauī. qui in fulgore corone mee ī no
tabāt me. Que omia ſic ītelligenda ſ.
Nullus fideliū extimet p̄ ignoīe neq
triſ & p̄ effuſionē uoluptatū finę ſup
nā gl̄am adipiſci. qm̄ qui illā habere
deſiderat. afflictionē corpiſ & puſil
lanimitatē cordiſ in bona uoluntate

& ñ in acerba maligmtate arripiãt. Mensa quippe mea cũ fulgore coronę męę corã nobis parata ut regia comunia sup illà afferatis. Anglos illos cũ fulgore coronę scilicet miraculoꝝ diquę in multis miraculis hominꝫ refulgẽt. ita q̃d in eis multa mutanẽ quę beate mentib⁹ ad beatitudinẽ parata sẽt. designat qui diligentissima & sẽissima opa hominũ illoꝝ qui eos in anglico ordine imitanẽ creatori suo offerũt. Angli enĩ reliquas opũ sęcularium hominũ q̃ secim carnalia desideria unusquisq; deo ñ offerũt. Si; horũ qui carnalia desideria relinquentes corpa sua ꝓpter dñm ad tĩa ꝑtermũt. & laudib⁹ di sic angli semp insistũt. Magna aut obedientiã ostendit. quã ds hominꝫ iposuit ut deo obediat. & ut ꝑlatis suis quę a deo sibi ꝓponunẽ subditus sit. & quã cẽtis etiã creaturis ifixit. quatenꝰ utilitati hominis inseruiãt. Deus enĩ hominẽ fecit. nec homo se ipsũ creauit. & ob hoc spiritalis populus ut angli ꝑ obedientiã deo seruire debent. quã lucifer dispexit. & hominꝫ inobedientiã demonstrauit. Si; bestię situari ñ iubeat q̃d hi qui sęcło renuntiauerũt. secũ omnib⁹ pompis abiciant. & q̃d sic hospites & pegrini illi sit. ita ut quęadmodũ bestię homines sic ipsi omnẽ consuetudinẽ & omne ossortiũ secli fugiãt. uelut ueri heremitę fecerũt qui se sęclo clausẽrũt. ne mors ꝑ fenestras oculoꝝ suoꝝ intraret. Sollatia ñ ꝑcepta beati benedicti & aliorꝝ catholicorꝝ doctorꝝ sẽ qui in spũ sęco hauserũt. & ꝑ quę homines sic carnales ñ sint ostendit. Mala aut gramata amorẽ di in cordib⁹ illoꝝ declarat. q̃ ꝑdicti sunt bonis & sẽis opib⁹ circũdari sẽ. & qui diligentissimas iurtutes orando & flendo ad se colligũt. & qui uerba seꝝ lambũt uitã eoꝝ imitando. Si; hoc ad carnalia desideria & negligentiã respiciendũ ñ facitis. cũ in altã partẽ quę ad sęclum tendit in affectibus carnalium uoluptatũ diuersitates secũm obseruationẽ ómnem cularium illaꝝ quę mundo studiose & diligenter uelut disciplinate deseruiũt ut ꝑfectũ ẽ. in altã aut partẽ conuertentes nos ad constrictionẽ & ad placitũ uarioꝝ studiorũ illoꝝ qui carnalib⁹ copulis frequẽter insudant. quatenꝰ amantes amantib⁹ placeant. q̃d nec dicto nec sẽpto nec mandato a uobis postulo quia spiritali copulę adhesistis nec ad oculiꝰ famulantes carnali amplexioni uos subiecistis. ubi ñ in uanã & mox cadentẽ floriditatẽ putredinis mundi uos coaptastis. si; in unicã uerę electionis & uerę beatitudinis iduxi uos. q̃ temus in sũma electione mercede laborũ nr̃oꝝ recipiatis. Nam & ego ꝑ octo annos tolerabã q̃d uanitatẽ itantiũ facere ꝯceperitis. & q̃d deinde in eade uanitate ꝑpẽ malã consuetudinẽ ei⁹ lusistis. & q̃d ꝑtea in aliqua parte eide uanitatis peccastis. quia uanitatẽ hãc quasi eam ignorarẽ ꝑ quinq; annos sub silentio dissimulaui. Si; cũ deinde quędã ex uobis in maxilla cũ quib⁹dã stigmis suis me peteret. manũ meã leuaui & ꝑ tres annos intra & extra locũ coꝝ diuersis doloribꝰ eos castigaui. & etiã apto signo pinguedinem peccati ibi peccasti. ubi in pulcritudine desponsationis neglectũ sustinui. In zelo enĩ meo qui primogenita egipti ꝑcussit. & qui pharaonẽ in mari rubro submersit ~~qui in~~ qui in multis stigmis quę illi ostendebã mentem suã rexi. & q̃dã hominẽ ꝑ stigmata ita ut quasdã penas peccatoꝝ suoꝝ uideret. q̃sdã etiã sentiret frigore uidelicet & igne ꝑmixtas. & hoc feci illis ad ostentionẽ exempli. quę in plurimis stigmis quę eis uidentib⁹ & michi ostendi me cognoscere nolui erũt. Homo aut ille quẽ sic in zelo meo flagellaui & cetere quę in habitatione ista fẽ. caueant ne de uia mea recedentes ad priores transgressiones reuertantur. ne in rubro mari suffocentur. qñ priora pa

4082

ti am̃ nolo. Hecelse ē cm̃ ut in mehorem
partē surgant. / qua ds vult ne legē suā
relinquāt. Nunc g̃ o filie mee ante cmc
tuā p̃sume illi quā in spitali populo fa
cīā qui tunicā meā scidit & qui uestē
meā dimisit. & qui pactū meū q̃d cū
ipso pepigi reliquit. ad me hico surgue.
Oue gentī peccatrici que in uisu putre
dinis iacet. & que plasmā uicion semp
ipudica ē. & que p nimietatē uicion
māmas porcon fugit. Vñ dicat. Odūe
qui hominū cibū & uestimētū p̃ludiū
& dolorē illi in sanguine agni abluis
ti. aspice q̃d nigret uestimis nos deridet &
germina sēctatis a nobis excutere vult. /
& illū de medio nr̄i abscide. qua ñdū
uenit temp̃ plenitudinis scismatū. cum
omnis tra uestimēto ēsecrationis demida
bit. Ille g̃ o filie videre & audire & hc
piculosū uentū fugite. & ad regē ur̄m
currite. Et cū hoc fecerit. / de beatitudi
ne illa q̃d cherubm & seraphm atq; om
nis ordo celestis mulierē aspicit in uul
tū di. fluant benedictiones sup locū istū
& filias ei quasi ymber temporaneus &
serotinus. atq; ut tutes in eis multipli
cent. / & dimittē tibi. S; & omnis qui tibi
benedixit multiplicent in benedictio
nib̃. Et ds locū istū ispiciat. nec ei obli
uiscat. Crescite g̃ & multiplicamini
sup montes & colles scificationis. / p scis
simū domū di. Vnde qui voluerit uobis
benedicere. tra repleat eū in benedictio
nib̃. / & qui voluerit uobis maledicere.
sit ille maledictus ex iusto iudicio. Ihs
nāq; estis speculū meū. S; quid cogitatis
in cordib̃ ur̄is. In me ē q̃d uolo in uobis
placere. Quid ē hoc. Hoc ē q̃d iustū ē.
Domū grē di p̃fundat uos ut ñ supemi
ni ab inimico. Ergo ñ derelinquite me.

Conuent̃ fr̃m de domo in mogunciā.

Oñe carissime matriq; scissime ac
xp̃i famule & magistre soron
m cenobio beati robti in pingis. hild. /

totius conuent̃ fr̃m de scō Martino in
domo di cū consensu ambulare. / & in
hac valle lacrimar̃ sponso nr̄gnū com
placere. Quia iustū ē ut in causis nr̄is in
luminatē di ispiciam̃. ad clemīā pietatis
uirē cfugimus. / in qua īsolitū & īaudītū
temp̃ib; nr̄is dominū domū quo nos ds
respexit ac mirabiliter duxit. ñ ad nr̄i
nr̄i solius. s; multon deo iubente cuerti
tis. Nos cū iusis & audītis miraculis qui
dīs p nos opat̃. laudū p̃conia quāis idig
na ei offerim̃. / si; qua multocies dīm ne
glegim̃. multis tribulationib̃ atteri mi
nimis calamitatib̃ afficimur. immine
ris angustijs subiicimur. / & ne omīno de
speremus peccamus. sic necessariū ita est
tū ē ut ad eos qui dīm toto corde diligūt
& optimā partē cū maria elegerit con
fugiamus. / & con consiliū & auxiliū q̃
ramus. Auertidicis siquide p̃sonis relatū
ē nobis. q̃d quedā de errore catharon sēp
serimus. quē adhūdū illa in misione secreton
di michis. que ut nobis cōfirmatis om
ni deuotione experim̃. / qm̃ dumq; ostī
sionis & responso magis etiam̃ quā hu
mano. Sic igit̃ orationib̃ nr̄is nos cō
mendam̃. / petentes ut quicq̃d nobis spon
sus ur̄ dīs ihc debis revelare dignabit.
nobis bona uoluntate sic nos decet ser
vi faciatis. Valete. hild̃ de catharis.

Omense vltio p̃sentis anni qui ē mil
lesimus centesimus sexagesimus
primus dūce incarnationis. aspiciens alos
ge. vidi in umbra uere visionis sub al
tare q̃d ē ante oculos di. / & etiā vidi sub
tromū di. Et vidi q̃d magnus q̃tuor le
mores qui in circuitu sedis sedet murmu
mare q̃d in ispectu sedis ē monebāt. / &
dixerit. Moueamus nanas fundamenti
irrisionis illon qui iniusticiā suā p vul
ticia ponere volunt. & moueam̃ sen
tilas ardentis iniusticie illon qui dicit
se populū regere & ñ regūt. / atq; mo
ueamus fistulas uarietatis squalidon

mor̃ū & deauratas chor
sesimata sesimarū. dmiq
rugit. / nolens in medio p
larū ardentis iniusticie tuo
ñ erit. Innocem̃ antiquū
genera nascentiū. & omīs
merate fr̃. & ispiciam̃ gla
loquentis apparuit. & mu
numero bilibres tritici &
consideretem̃ tubā que am
cauit. & p murantū ilton
illi qui in trono sedet. co
omis nunciam̃. & freno eu
ne ante tempa tempor̃ū
poris. & ante quadragin
ser mulierē in deser tum
ait. Iam magnus & ter a
nisi fr̃. q̃d apuer sis op
bore nigre bestie efflan
a p quatuor angulos ang
nā rumā mori fr̃. cū ead
audebant. ita q̃d in ori
squalidon mor̃ū efflata ē
blasphema & obluuo di
nā mundi & p cultrinā
sicū eructando. & in a
nacion. atq; in septentri
uestimton secdm tortuos
lacuna. / que cū omīb̃ p̃di
supuenientib̃ contamin
sexagesima anni fr̃. atq; u
mor̃ infel. / q̃d antiquus
lacteris uestimton popu
cepit. Hunc aut̃ immerg
sub altare fr̃ noces suas ele
nel q̃d aspio cor p̃lis emer
tur̃ populon molata sit.
ipson uentus flat qui mu
s; qui sup̃ nugr̃ equū sed
ris uenit illa errando em
lebat. Et vñ. antiquus drac
maledicta rugit sup̃ pen
dicendo. / & dicit. Quid ē
ibi & similes eon ēstituer̃

morū & deauratas chordas illusoꝝ &
sertinata sertinarū. Antiquus enī leo
rugit. / nolens in medio pdictaꝝ sentil
larū ardentis iustitiæ nolare. S; hoc in
ū erat. Adhuc enī antiquū in quo omīa
genera nascentiū. & omīs creaturę diui
nitatę sē. & ispiciam gladiū qui in ore
loquentis apparuit. & in dextera in quo
numero bilibres tritici & hordei sīt. / atq;
considerem tubā quę ante primū ue
nit. & primantiū istoꝝ & per tuitū
illi qui in trono sedet. collū antiqui le
onis nunciam. & freno eū ostringam
ne ante tempa temporū & dierū tē
poris. & ante quadraginta mīses. mare
pt mulierē in desertum fugientē eiuit
tat. Nam nugintī & tres anni ac quatuor
mīses sē. qđ apuer sis opib hominū quę
ab ore nigre bestię efflant. quatuor uen
ti p quatuor angulos angulorū in mag
nā ruinā mori sē. cū eade opa sup eos ar
cendebant. ita qđ in oriente uicissitudo
squalidoꝝ morū efflata ē. & in occidente
blasphemia & obliuio di in scos ei p fa
mā uituli & p cultrinā idoloꝝ sem sacri
ficiū eruciando. & in austro odiosoꝝ
uicioꝝ. atq; in septentrione philacteria
uestimentoꝝ sedim tortuosū serpentē di
latata. / quę cū omīb pdictis malis p̄tea
supuenientib contaminata sē. S; tam
sexaginta anni sē atq; nugintī & qua
tuor mīses. / qđ antiquus serpens cū phi
lacteriis uestimentoꝝ populos deludere
cepit. Hunc aut immetabilis sēi dei q̄
sub altare sē uoces suas eleuāt. clamam
tes qđ aspio corpalis emeritis eoꝝ p iniqui
tatē populoꝝ uiolata sit. Vnde de ore
ipsoꝝ uentus flat qui miracula nē facit.
S; qui sup nigrū equū sedit. fibulos cont
rij uenti illa certando emittit. / S; ñ pua
lebit. Et ītū antiquus draco cont scos in
uacundia rugit sup pennas uentoꝝ se
eleuando. / & dicit. Quid ē hoc? Illud. qđ
ille & similes eoꝝ ēstituer̄t. / ego destruā
Et respondit illi dam. Quis mīsit ē pugil
lo aquas. / & celos palmo ponderauit? Quis
appendit tribꝰ digitis mole tre. / & libra
uit in pondere montes. / & colles in statera?
Nam nos in statera di mīsi sumus. / in quo
omīa facim p pigneā scintillā quę ad facie
ei lucet. Tu aut in oculo tuo ignē ad u
rendū habes. & ex ipso flāmā educes fere
usq; ad locū primę ēstitutionis tuę. & hoc
cont dīm & cont celos & cont omīs qui in
celo habitant facies. S; ñ adhuc. Cū ū
ds celos palmo ponderauit. tūc ardens
mons sup collū tuū cadet. atq; omīs for
titudo tua omīno destruet. S; de trono
cantici nouū nobis tē dabit. / ac oculi q̄
undiq; omīa undendo & ītuendo aspicīet.
Tu ū in uoracissimo gutture tuo temp
uorandi ñdū habes. uī p tronū di & p
omīa ēdumīta ei communat ab hac īsania
tua cessa. Nos aut populi & gentes. / audite
spīm uobis dicentē. Antiquus serpens p me
dū uīi in auricula sua turres facit. sci
licet cū illis qui saducees similes sē. & similes
illis qui baal dīm nominat & uisbū dīm ñ
cognoscūt. / ita qđ arte deceptuosi spē eis ī
tētū quasi scintilla appareat. undecies aut
nugia aut turbida aut lucida & localis
quę mox euanescit. & hoc diaboliceū & de
ceptuosū ē. / qm deceptuosi spē quatuor e
lementis & omīb utrib eoꝝ se similes mēdū
faciūt. quia p̄mū hominē supauerāt. Qđ
aut adeo ē. ibi sapientia & pphetia ē. ac
occulta ostensio in alienis reb quę ad hom
nē ñ ptinet. / quia ds uncomphensibilis ē.
Isti aut homines de quib diabolus in auri
cula sua turres facit. similes cancro sē q̄
ante & retro ūcedit. & similes scorpionib
qui cū ignitis caudis in occulto uos figit.
ac pessimo ueneno crudelis ifidelitatis
uos mīmuit. qs diabolus uehit quib da
dumīs pceptis mēdū ūuadit. quę sua no
lumtate quer̄t qm imago di sē. / & hoc ido
facit. ut eos tanto facilius p̄mūdū illu
dendo decipiat. Hi etiā similes quib da

magnus uoluerib' sc'. / qui ppria ona sua
dispgrido abiecuit. Et dicet; Precam hoc anobis.
qa uenenosiue. hisc' q' prma pncipia negat. scil
qd ds omnia cauit / ea gmmando / escendo pcedc uulsit.
his q' dnicu pncipiu negat scil qd an antiqtate die
ru appariuit qm ubu di ho fieri debuit. his uob pero
rel uidet qui ceos oculos habent ad uiden
da igneam formam que in sca diuinitate nc
homo splendet. / qui tam p' longu temp'
estimabit se uidere uultu. quo usq; deus
illu igneo flagello pcusserit in que con
fidetabat. his fuit etia sulphurei montis
igne myrti cu nequissima bestia que os
suu cont' dm apiet. & cont' celu & cont'
omis qui in celo st'. / & fuit etia uiscera ei'
de icongruentis bethe que excepit &
exspuit pessima immundicia & pcchum
eam amplectendo spurcicia ac nequicia
omnu malor' p uia errantiu sic pphete do
minu pphetauer' in ua salutis eu os
tendentes cu omib' uir tutib' uitricie qs
digitus di ispirauit & docuit. / sic & dia
bolus blasphema & nequitia & mdacio
omnu malor' ustos imbuendo replet. Ha
antiquo serpenti in ucio ruine fue cla
uis qua se habere putauit defecit. si nc
in semetipso deputat. qd hec nequissima
bestia clauis ei' sit. ita qd cu ea omne no
luntate sua pficiat. si in illa omis fortı
tudo ipsi' ommo ctet'. He uos populi
qui puriissima fide habetis. dm ispicien
tes! audite uoce illi' qui erat & qui e. &
qui uenturus e uobis dicente. Audite
uerba sacerdotu qui iusticia mea tenet
& seruat. & in quor' aurib' hec uerba
mea sonabit. & qui etia hec uerba in
nomine meo ad uos dicet. / atq; cu claman
tib' uocib' eor' pfatu immundu & pfanu
populu a uobis pcite. & cu aspis ac du
ris uerbis eos cruciate. & eos ommo in
expulsione ducite. atq; infelices cauer
nas & speluncas eos ex toto effugate. qa
uoluit uos seducere. / & hoc etiam ideir
co facite ne sitis a deo anathematizati
& ne pax a uobis fugiat. / qm magistri &
sacerdotes reges & duces & principes ora
deo uocari n poteritis. quadiu istis habita
cula uobiscu datis. qua ciuitates & ulle
ure destruent. & pdia ura ppt' hos erum
nosos homines diripient. si uobiscu pma
serint. Nunc laus deo sit qui sup tronu
sedet & abyssos intuet. / & qui omis celos in
dinatione sua tenet. Et spe di dicit. Qui
uerba ista audire & intelligere neglexerit
nec eis credere uoluerit. / gladius uerbi di
cu magna tribulatione illu occidet. Et
mox in cade ustione audiu torrentem
uoce ad me dicente. Hec que uidisti &
audisti scribe. & ea sacerdotib' ecclie q
puriissima fide dm colut celerit' tuisse
te. ut illa ubiq; in circuitu suo popul
p'dicent. ita ut ab his diabolici artib' se
obseruet. / ne int' eos radice ponat & pcr.
Si; ego paupcula forma deide plurimis
dieb' in ista mutate oppressa lingua qd
sup pedes meos plene stare n potui. / quo
usq; hec scripture comendassem.

Philipp' decan' cu ceteris clericis hilds.

Philippus decanus licet indignus
maioris ecclie totusq; clerus colo
mensiu. / hild' de seo robto in pmagna ne
cessitate sectantici partis illi' qua elegit
maria & nunc p mundicia cordis. &
in futuro facie ad facie dm intuer. Qua
mna pietate uram dilectione' uobis no
tu facimus qua p'qua nuper a uobis re
cessistis cu p dimna tuitione' ad nos uenis
setis. ubi uerba uite p' uos ds nobis ispira
uit nobis apuistis. in maxima admira
tione' ducti fuimus. / p eo qd ds in tam fra
gili uase in ta fragili sexu hominis tan
ta mira secretor' suor' opat'. Si; spe ubi
uult spirat. Nam cu ex multis retro ich
ysis manifestu sit. qd in p'cordis uris pla
cita sibi sede elegerit. merito & nos in
admirationib; uris ad uos quasi admi
ui di templu p'cessoblaturi accedimus. &
de corde uro sicuti retecta de di oraculo

neritatis responsa flagitamus. Beatitu
dinē eiī uitām quā itrinsecꝰ exoramꝰ. ut de
fideria nīa qm ad eiīā animaꝫ respica
ūt itrinsecꝰ deo cōmendetis. & si qd adhe
rens deo animꝰ ūr in uera uisione ut
assolet de nobis prnderit. luctis nobis i
mmare curetis. Rogamus etiā ut ea
que una uoce nobis prꝰ dixistis. luctis
quoq; cōmendetis & nobis tristitiam.
qua diu carnalibꝰ cōpiscentiis dedit su
mus. spualia que nec frequentꝰ iudeꝰ
nec audiuꝰ facile pnegligentiā obliuio
ni tradimꝰ. Valeat dilectio uīa. & ille uo
biscū sit quē toto corde diligitis. Ad cle
Qui erat & qui ē trū colomentiū. h.
& qui uenturus ē. pastoribꝰ ecclie
dicit. Qui erat. creatiuā factura erat.
ita qd testimoniū testimonioꝝ in semet
ipso habuit. oīa opa sua faciendo sic
uoluit. Qui ē oīnē creaturā fecit. &
testimoniū testimonioꝝ in oīibꝰ opib
suis ostendebat. ita, qdq; formarū appa
riuit. Qui uenturus ē oīa purgabit.
& ea denuo in alia uitalitudine itera
bit. & oīs rugas temporū & temporū ab
sterget. & oīa simul semp noua ēe fa
ciet. & pt purgationē ignota ostendet.
De ipso uentꝰ fluit sic dicens. firma
mtū cū oīibus ornamētis suis posuit.
nulla ui carens. Oculos enī quasi ad ui
dendū. aures ad audiendū. nares ad odo
randū. os ad gustandū habet. Nam sol
quasi lumē oculoꝝ ei ē. uentꝰ aut auditꝰ
auriū ei. aer odoramētū ei. ros gustus
ei uiriditatē fudando ut oris spiramē.
Luna quoq; tempa temporū dat. & sic sci
entiā hominibꝰ ostendit. Stelle aut ue
lut racionales sint sic sūt. qua circuitu
habēt sic etiā racionalitas multa com
phendit. Quatuor etiā angulos orbis
igne. nube & aqua firmauit. & sic oīs
timnos tre quasi uenas cōiunxit. Lapides
de igne & aqua sic ossa fudit. & ita de
humiditate & uiriditate qsi medulla
constituit. abyssos uelut qui corp sustinet
in fixura extendit. circa quas fudamtis aque
fuit ad firmamētū cor. Sic oīa sūt consti
tuta. ne deficiāt. Si nubes igne & aquā
n haberent. firma coagulatio n ēet. &
si ita uiriditatē & humiditatē n habe
ret. uelut ossis ēet. Si & si cetera luminaria
lumē de igne solis n haberēt. paquas n
fulgurarēt. si cecā ēent. Hec sūt etiā in
strumenta edificationis hominis. que tan
gendo. osculando & amplectendo comp
hendit cū ei ministrāt. tangendo scilicet
qua homo in ipsis manet. osculando qm
scientiā cū ipsis habet. amplectendo qua
nobile potestatē cū eis exercet. Si & homo
nullā licentiā possibilitatis haberet. si
sta cū eo n ēent. Sic ista cū homine. & ho
mo cū illis. O filioli qui greges meos pasci
tis de istarum instructione dominice uocis
quare n erubescitis cū ceteꝝ creaturꝝ pcep
ta que de magistro suo habent n desert
si pficiūt. Vos ēstimu sic solē & cetera lumi
naria. ut luceretis hominibꝰ pigrē doc
trine in bono rumore fulgurantes & ar
denria corda paratis. Hoc in prima eta
te mundi fecit. Abel enī elegit. noe dilexit.
abrahe me ostendit. moysen ad instructionē
legis ibit. pphetas etiā amantissimos a
micos meos ēstimu. Unde etiā abel sacer
docū pfigurabat. noe principale ma
gistriū. abrahā renouationē soboris. moy
sen regale numtiū. & pphetē plurima ma
gistria. Si & abel ut luna splendorē sūū
effudit. quia tempꝰ obedientie in mune
re suo ostendit. & noe uelut sol qm ecti
ficiū obedientie pfecit. ac abrahā ut so
tes planetē cū circūcisionē attulit. & mo
ysen ut ceteꝝ stellē cū pobedientiā legē col
legit. Et pphetē ut quatuor anguli qui
timnos trē sustinēt in fortitudine psti
terūt. cū orbē terrē ppt istarū iniquitatē
corripuerūt. & qd etiā dñs ostenderūt. Im
ginē aut uiē mutē fuit in clamante uo
ce canentis tubē dñi. scām racionalitā

Ste

410a

ñ amantes. que sic stelle circuli circuitu omnis habent. Turba dñi iustitia di ē. qm magno studio ruminare debemus. Eam quoq; in officiali lege & obedientia cū sca discretione p conuenientia tempora iterando populis. & ñ in inimicitate eam ul lis ītendendo. S; hoc ppt̄ pecuniā pprię uo luntatis uię ñ facimus. Vnde firmamēto iustitię di luminaria in linguis nr̄is desit. uelut cū stelle ñ lucent. Vos enī nox spūalis tenebras estis. & quasi populū ñ laboramus. nec ppt̄ reduū in luce ambulamus. S; uelut nu dus coluber in cauerna se abscondit. sic uos fecditatē in ululatu pecorū iuratis. Hę he. nos ēe debemus ut dicū ē mons syon. in q̄ habitastis in eo. Nam uos benedicti & sig nati in celestib⁹ psonis habitaculū ēe debuis tis mirrā & thus redolens. in quo etiā deus habitaret. S; hoc ñ estis. S; ueloces estis ad las ciuiā puerilis etatis illoz scilicet. qui de sa lute sua loqui nescūt. S; & quicq̄d caro uana postulat facitis. quappt̄ de uobis dicit. Lena manus tuas in superbias eoz in finē. quanta malignatus ē inimicus in seō. Nam potestas di colla uana iniquitate erecta de primet & ad nichilū deducet que uelut in sufflatu uenti iflata sūt cū dñm ñ cognoscu tis. nec hominē timetis. nec iniquitatē contēp nitis. ut eam in uobis finiri desideretis. Dm enī ñ uidetis nec eū uidere desideratis. S; opa uana ispicitis & ea in uobismetipsis iudicatis. scilicet faciendo & relinquendo secūm pla citū ur̄m que uultis. O quanta malignitas & inimicicia hec ē. q̄d homo nec ppt̄ dñm nec ppt̄ hominē in bona cuersione ēe uult. S; q̄d honorē appetit sine labore. & pmia et na sine abstinentia. & q̄d tantū uelut in scitate iamdū cupit psonare secūm q̄d diabo lus dicit. Bonus & ses sū. S; ñ hoc. Quid nc dicitis. Oculos ñ habetis cū opa uana in igne spe sci hominib⁹ ñ lucent. & cū bona exem pla ei⁹ ñ ruminatis. Vnde firmamētū iusti cię di in uobis luce solis caret. & aer edificio ur̄ri tui in odore suauitatis. Vnde dictū ē. Oculos habent & ñ uidebunt. nares ha bent & ñ odorabūt. Nam sic uenti flāt & omnē orbē pfundūt. sic uos uelocis uenti cū doctrina uana omni populo ēe deberetis. sic dictū ē. In omnē terrā exiuit sonus eoz. Vos aut̄ in una quaq; uolatis scelari fama iam lassati estis. ita q̄d mūdi militis. mūdū seruu. mūdū ludificantis cantores existitis. S; p fabulosa officia uia muscas in estate aliquādo abigitis. P doctrinā quoq; scripturaz que de igne spe sci ō posite sūt. angulū fortitudinis ecclie esse deberetis eam sustentantes. sic angulū qui minos tire sustinent. S; pstram estis nec ecclam tenetis. S; in cauernā uoluptatis uię fugitis. & ppt̄ reduū diuitiaz & au ricię & ceteraz uanitatū sub duros uros ñ imbuitis nec eos doctrinā a nobis que rere permittitis dicentes. O mia elaborare ñ possum. Nam eos p̄ p̄cepta legis pfun dere & ēstringere deberetis. ne ullus eoz p fragilitatē quasi p medullā faceret q̄d sibi eligit. uelut ira humiditate & mi ditate pfusa & ēstricta ē. ne emus sit. Propt̄ uos aut̄ ut cinis spargimur. & in unaquaq; causa que uolūt faciūt. Vos enī ignea colūpna ēe deberetis illos pce dendo & eis clamando ac bona opa cora illis exercendo & ac dicendo. Appben dite disciplinā ne quando uratur dñs. & peatis de uia iusta. Nam lex dñi p amo rē & timorē plena disciplinę ē. & ideo ips natura scilicet & spūalis & carnalis in recto timere exercenda ē. ne creator ma net eis quos creauit q̄d uias suas ñ am bulāt. S; uosmetipsos seducitis dicentes. Hec hos nec illos futura possimus. Q̄a si pra cionalitatē quā ds nobis dedit subditos uitos uetacit corripetis. ueritati resiste re ñ auderet. si; quantū possint uerba uana uera ēe dicerēt. S; qnia hoc ñ facitis de uobis dicit. Turbati sūt & mouti sūt sic ebrius. & omnis sapientia eoz deuorata ē. hoc tale ē. Nam turbati estis eū nullis

reſpectū bonū in nobis h
ne ambulemus. Vnde quo
bitatione estis cū opa ui
stū nobis ñ dant. uelut n
cant sic ebrius. quando
nitis ac pprię uoluntati
facitis. Vnde omnis sapie
tus. & de doctrina ub
puro pprię uoluntatis
cū hoc q̄d tangendo &
tis. in plenis desideriis u
dine carnis uię faciebatis
misericordia sua nescit q̄d
ad nos dicit. Mores mor
positi in recta stabilitat
pedes reliquum corp⁹ sui
spiritus eos circūdetis.
fundamēto undiq; circū
temp⁹ loquendi in ñ h
nunc temp⁹ ē ut audiam
temporib⁹ erat. S; dico.
fratris sui nunq̄ suū ñ d
dño suo obtulit. quamuis
sloe in treūdo uehicio su
mex magnatus. multi
cū morte valde timuit.
plenus. Q̄d quidā alij ho
dixerūt. Quid facit stulti
destruent eū. S; tamen ips
ds ea peccat. Abraha ū n
cordis sui nec ppt̄ amorē
quam eundē filiū suū in
ret. Moysi quoq; legis l
aspa afrib⁹ & auctoris sim
re passus ē. si; tamen legē ñ
cepta dei adipleuit. Prop
debilib⁹ hominib⁹ uelut de
certi sūt. cū deo obediebā
dico & congruente tēpo
pulsi sufferre ñ uultis. &
bilia & ifirma tormēta u
lagnis. Dies ēe deberetis. si; n
aut nox aut dies erit. Cū
qua parte stare uelitis. V

respectū bom in uobis habetis. ita ut bene ambuletis. Quoꝝ quoq; in magna diu
bitatione estis cū opa nra rectū respon
sū uobis nō danit. uelut nescientis quid fa
ciatis sic ebrius. quando illa quę optio
nis ac pprię uoluntatis ure desiderat
factis. Vnde oīs sapientia quā de scp
turis & de doctrina ubiq; qsiuistis. in
puncto pprię uoluntatis ure deuotata ē.
cū hoc qđ tangendo & sapiendo scieba
tis. in plenis desideriis uris & in pinguę
dine carnis ure faciebatis. uelut ifans q
misericordia sua nescit qđ faciat. Quappē
ad uos dicit. Mores moralitatis ad po
pulū in recta stabilitate nō habetis. sic
pedes reliquum corp sustinet. quatenꝰ
scpturis eos circūdetis. uelut abyssus aqs
fundamtō undiq; circūdat ē. Sꝫ dicitis.
Temp loquendi mi nō habem. nec etiā
nunc temp ē ut audiam. sic in priorib
temporib erat. Sꝫ dico. Abel autē pp̄ odiū
fratris sui munꝰ suū nō deseruit. sꝫ illud
dño suo obtulit. quāmꝫ obhoc occisus sit.
Noe in tremēdo iudicio suffocationis crea
turę & angustiatis. multū sudorē emisit.
cū mortē ualde timuit. ubi ussa dei cō
plenit. Qđ quida alij hominis uidentis
dixerit. Quid facit stultꝰ iste. Venti eni
destruent eū. Sꝫ tamē ipse impleuit qđ
ds ei pcepat. Abraha ú nec pp̄ dolorē
cordis sui nec pp̄ amorē filij sui cessauit.
quin eundē filiū suū in holocaustū liga
ret. Moyses quoq; legis lator. dura &
aspa afrib & aucenis suis in multo dolo
re passus ē. sꝫ tamē legē nō dereliquit. sꝫ p
cepta dei adipleuit. Prophetę etiā de ifi
delib hominib uelut de rabidis lupis
occisi sūt. eū deo obediebāt. Ilos autē imo
dico & congruente tēpore iniurias apo
pulis sufferre nō uultis. & idō immensa
bilia & infinita tormēta in finē ut̄m col
ligitis. Dies ē debetis. sꝫ nox estis. Nam
aut nox aut dies eritis. Cligite uobis in
qua parte stare uelitis. Vos autē in fir
mitate iustitię & legis dī. sol & luna & stellę
nō estis sꝫ tenebrę. in quib uelut mortui ia
ceritis. Vnde itūm dico. Dens opa quę ipsemet
ipsū fecit. illis qui ab eo declinātes ponit. qm
manipulos bonoꝝ fructuū recte nō ferūt.
quēadmodū pat opa pbitatis suę filijs suis
cū ab eo recedūt ostendit. ubi in honestate
nō bene ambulāt. Ada in benuolentia p
ceptū dī suscepit. sꝫ cōfilio diaboli defecit. un
claritatē quā uelut lucidū uestimentū habu
it. & patrimoniū paradysi pdidit. ac lam
tabilē uestimentū induit & in tenebrosa tra
nit. Tunc diabolus gaudebat quia hom
nē deriserat. & hoc fecit usq; ad abel qui
bona uoluntate dm dilexit. & uoluntatē illā bono ope ostendit. In autē diabo
lus cain genuit. ita qđ fratrē suū occidit.
Hęc ds in mente sua uelut in libro scpta in
spexit. quę nullā diabolus nescium qm in
sua diuinitate tamē apparuerit. quia mi
grauit in abel sacerdotali officio & sanguī
ne martirij ornata ē. qđ pterea totū in filio
dī cōpletū ē. Deinde ds p noe in edificatione
archę celeste fundamentū pfigurauit. ubi
nouū mundū pdixit. Tunc nāq; ita nouū
fructū scilicet unū dedit in quo mors & mi
seria ē. ubi etiā diabolus filio noe psuasit qđ
pp̄ nuditatē patrē suū inhonorauit. unde
etiā ide filius ei de benedictione libertatis
denudatus. etiā seruus factus ē. Postea di
uinitas p circūcisionē & uerā ostentionē
muros ei de fundamēto in abraha demon
strabat. & etiā in sterili muliere. Circū
cisio enī confusio serpentis & uulnus mor
tis erat. Prima quoq; mulier sterilis mtę
fuit. ecclia autē fera mtę p fidē erat. Diabo
lus autē in quib dā in genere abrahę cū ma
ledictione irrisionē p homicidiū & p a
lia prana opa fecit. un de benedictione
dī ceciderit. Sꝫ dignitus dī legē moysi sēp
fit. ubi mortes pdicti fundamēti in altū p
duxit. quappē ide diabolus ibi pessimū
& sūmū malū iust. qđ prī cōiliatus. hic
manifeste ostendit. cū in baal se ee deū

411a

dixit. Vnde ds filios isrl multis plagis
percussit. Tunc unicornis uenit & in simu
lacrgimis dormiunt. quando uerbū di
caro factū ē. & celeste fundamentū totū
cōpleuit. Ipse enī in uirginea natura
sacrificiū abel p sanguinē martirij ple
nē factus ē. Antiquus quippe serpens ei
ficiebat q̄ nesciunt quis ēet. & q̄n
multa illa que in mente di erant ī cogno
uit. & iudaicū populū hortabat ne illū
in mirabilib⁹ suis audirent. s; q̄d eī adi
cipulo suo uenditū capent. Quappt ipsi
in diuersas regiones uenditi sē. & regio
nē suā p̄didērūt. Filij aut di ecclīam qua
si archā noe sup alios altos montes posuit.
q̄ndo p discipulos suos principes & duces.
& reges fide docuit. ubi eam quoq; oīm⁹
generib⁹ scilicet uultoy publicanoy ac pec
catoy impleuit. Ipse quoq; in abraham
obedientiā īcepit. eū īcarnat⁹ patri suo
usq; ad mortē obedit. & in circūcisione
baptismū in nomine sē trinitatis dedit.
eīs discipulos suos baptizare credentes
p̄cepit. In eode aut baptismo serpens ī
fusione suffocatus ē. & mors deiecta ac
uulnerata ē. uī ecclia nouā generatio
nē p̄ alienā uā genuit. qua ecia sterilis
ante fuit. maria aut matrē ḡiā̄ con
tulit. quā ecia nocuisset. S; antiquus ser
pens uidens ac īfidelib⁹ hominib⁹ p suasit
ut eos di p̄sequerent. & occiderent. Filij
aut di uexillū uictorie in oīm⁹ opib⁹
suis obtinuit. & discipulis suis sic moysi
legē dedit. ut oēs populos docerent. &
magistros ēstituerent. & ecclīam in om
nib⁹ ordinib⁹ suis ornaret. & hoc p̄fecit
p īspirationē spūs di qui in cordib; eoy ue
rā doctrinā scripsit. Et quia uerbū di
īcarnatū erat. deo placuit. q̄d oēs or
dines angloy qui p nomina sua homini
bus nota s; in spūali populo spūaliter
designarent. uelut in p̄sbiteris & epis
cis in cetis huiusmodi spūalib⁹ ordinib⁹. Tūc
ecclīa in spūalib⁹ hominib⁹ sic aurora ap
parit. & ita in martiribus fulgebat.
q̄n in tribulationib⁹ eoy defensionē ag
scutū & p̄tectionē quasi loricā habebat.
Et ita spūalis populus in magno hono
re coram deo & hominib⁹ stabat. usq; ad
tyrannū quendā qui baalitarum cū ser
uitute idoloy cē cepit. Q̄ā spūalis po
pulus uidens. primo suspirauit & con
tremuit. S; tamē ide spūalis pplus deūde
singulariter ac singulare p̄prietatē u
acib⁹ suis īuit. & a pacto q̄d deo p spm scm
p̄miserat declinauit. ac uelut nudi fac
tant. illud p illud. & aliud p aliud p
ceptū reliquerūt. & uniquiq; ordo lagē
secm uoluntatē p̄prietatis sue sibi po
suit. & de bona cuersatione & de bona
doctrina se auertērūt. Tunc etiā uere
obedientie sic adam denudabant. & ita
secm uoluntatē carnis uitare ceperūt.
Et illud in tenebrosa terra fecerūt. sic
etiā adā p īobedientiā adeo tenebro
sus nominat⁹ ē. & eccle sic p̄ fulserāt
in lucebāt. s; uelut obnubilato turbinis
ei facti sūt. quēadmodū etiā adā p̄
īobedientiā obnubilatus nec sibi ne
alius lucebat. s; in tenebris īcedebant.
Et de uirente luce uerū auditū uoce
dicentē. O filia syon corona honoris
capitis filioy tuoy īclinabit. & pallium
dilationis duritiē coy ītimuet. quia
temp⁹ illud in cognouerūt. q̄d eis ad in
dendū & subditos suos ad docendū de
dit. Nam & ubera ad nutriendū parua
los meos eis data sūt que ipsis recto &
congruenti tempe in p̄bent. uī ficut
pegrini filij fame multi defecerūt. qui
recta doctrina in reficiunt. Voce quoq;
habent & in clamāt. opus etiā eis data
sūt & in operant. Clām absq; merito ha
bere uolunt. & meritū absq; ope. Qui
gl̄iam cū deo habere uult. p̄prietatē sui
abscidat. & qui meritū apud dm habe
re desiderat. opus ad hoc exhibeat. Si;
quia hoc in facitis ad fratres fratresq; cō

parabimus. & ipsi michi
ac libertas ura a nobis dec
benedicto abrahaam. Ista
currēt. alia aut & p̄ta al
nemēt. Nam & diabolus in
de nobis dicit. Ecce ego ponam
ma omnis uolumtatis mee.
si. & oculi & aures & nem
mee de spūus istoy plene
mea plena sē de uicijs coy
deo suo laborare nolūt. si.
diuitijs cōputant. Quappt ic
mutare & uocando eū eu
os in agro dñi sui labora
quēadmodū dns coy ipsis
nos discipuli & subditi m
et ecia populo disciplinat
se ethnici regnte nos sup illos
s & omnē honorē coy abs
& omnino despotantes sunt
diabolus in semetipso chem
multis uidetis deū ita cōple
fil. audientib⁹ me dico. Ita
dixit fiet. p quendā errant
rē errantū pplo qui nunc
uaricantes p̄uaricatores
qui ubiq; nos p̄sequēt. & c
ī celabit. s; ea denudabit
dicat. Ista scorpiones sē.
optib⁹ serpentinus. S; & qu
finē de nobis īprecabit. Ite
dit. Nam uias uias in iq
ad uituperationē deridebūt
bit. S; populus iste qui h
idolo seductus & mutus. p
uenit. & uelut in omni sēm
& maioribus sellarib⁹ princip
git. Quib⁹ & de nobis sic di
nos nobiscū tractus. & quan
ī paruulis. qui tota terra
sapientib⁹ sunt pollutū. Ita
& iniquitosi sūt. & usi eos
tota ecclia destruet. p
de hoc de nobis dicet. ut

putabimum. & ipſi nichileſ nr̄i erim̄. ac libertaſ utr̄a a nobiſ declinabit ſicut benedictio achamaam. Ista flagella p̄ curr̄et. alia aut̄ & p̄tta alia & peiora uenet̄. Nam & diabolus in semetipſo de nobiſ dicet. Efficaſ eſt ſplanctū. & comuna omniſ uoluntatiſ mee. / in uobiſ nemo. S; & oculi & aureſ & uent̄ meus ac uene mee de ſpumiſ uſtoꝝ plene ſt̄. & ubera mea plena ſt̄ de uuctiſ eoꝝ. Nam ipſi in deo ſuo laborare noluit. / ſ; eū quaſi in ebriū cōputant. Quappt̄ icipiā cū eiſ militare & iocando cū eiſ ludere. qm̄ eoſ in agro dñi ſui laboranteſ n̄ inuenio quē admodū dñs eoꝝ ipſiſ iubet. S; o uoſ diſcipuli & ſubditi mei / multo pluſ eiſ coram populo diſciplinati eſtiſ. Et qa ſic eſtiſ erigite uoſ ſup illoſ & omniſ diuinū & omnē honorē eoꝝ abſtrahite ab eiſ & omino deſpoliateſ ſuffocate eoſ. Hec diabolus in ſemetipſo dicit. que etiā in multiſ iudicio dei ita cōplebit. S; ego q̄ ſū. / audientib̄ me dico. In tēpe illo cū illud fiet. / p quendā certantē pplm̄ peio rē certanti pplo qui nunc ē ſup uoſ p̄ uaricanteſ p̄uaricatoreſ ruina cadet qui ubiq; uoſ p̄ſequet̄. & qui opa uīa n̄ celabit. ſ; ea denudabit. / & de uobiſ dicet. Iſti ſcorpioneſ ſt̄. / in morib̄ & i opib̄ ſerpentiniſ. S; & quaſi in zelo dñi de uobiſ ip̄recabit̄. Iter impioꝝ p̄ ibit. Nam uiaſ uiaſ in iquitate ſua ad unctionē deridebūt & ſubſanna buūt. S; populus iſte qui hoc faciet a diabolo ſeductiſ & miſſiſ. pallida facie uenet. & uelut in omni ſcitate ſe cōponet. & maioribus ſclaribus principib̄ ſe conimiget. Quib̄ & de uobiſ ſic dicet. Quare hoſ uobiſcū teneiſ. & quare eoſ uobiſcū ē patrimiū. qui tota terra imaculoſiſ iquitatib̄ ſuiſ polluūt. / Iſti enī ebrii & luxuriioſi ſūt. / & niſi eoſ a uobiſ abici aut̄ tota eccliā deſtruet̄. Populus aut̄ qui hoc de uobiſ dicet. ulliſ capiſ q̄ aliem coloriſ ſuū idut̄. & recto in tonſuſ iedet. atq; oīb̄ morib̄ ſuiſ placi diu & quietū ſe hominib̄ oſtendet. Auaricia quoq; n̄ amant. pecuniā n̄ habet. & in occultiſ ſuiſ tanta abſtinentia imitat̄. ut nix ulluſ ex eiſ reprehendi poſſit. Diabolus enī cū hominib̄ iſtiſ e. lacrimare fulgore eiſ ſe oſtendens. uelut in conſtitutione mundi ante ruinā fuit. & pheriſ aliquantū ſe ſimile facit & dicit. Populuſ iocando loquit̄. ſcilicet q̄ uelut rabida & immunda animalia & uelut muſcaſ ei me oſtenda. S; nunc in pennaſ uentoꝝ fulgurante tonitruo lare uolo. & eoſ oīb̄ modiſ ita ifunde re. / ut omnē uoluntatē meā p̄ficiant. Et ſic in hominib̄ iſtiſ / ſigna mea oīa potenti deo aſſimulabo. Nam diabolus p̄ aeriоſ ſpe hec opatur. qui p̄pt̄ prauā opa hominū in ſufflatu uenti & aeriſ. ita innumerabileſ cura quoſdā diſcurrit. ſic muſce & culiceſ qui in ardore caloriſ homineſ p̄ multitudine ſua infeſtāt. Ipſe eiā homineſ uoſ hoc m̄ ifundit. q̄d caſtitatē eiſ n̄ auferet. & q̄d eoſ caſtoſ ee p̄mittit eū caſtitatē habere uoluerit. Et itum mt̄ ſe dicet. Caſtitatē & continentia ds diligit. / q̄d & ego in uobiſ imitabor. Et ſic ide antiquuſ hoſtiſ p̄ aeriоſ ſpe coſde homineſ iflat. / ita q̄d ab iceſtiſ peccatiſ ſe abſtinet. Vnde muliereſ n̄ amant. / ſ; eaſ fugiūt. Et ita quaſi in oīa ſcitate homib̄ ſe oſtendent. / & illudentib̄ uerbiſ dicent. Ceteri homineſ qui ante noſ caſtitatē habere uolebant. ut alliū piſce ſe torrebant. Nulla aut̄ pollutio carniſ & concupiſcentie noſ tangere audet. / quia ſci ſum̄. & ſpu ſco ifundimur. Vnde et tameſ homineſ qui nē ſūt neſciūt q̄d faciūt. / ſic & illi qui noſ in prioribus te pib̄ p̄ceſſerunt. Nam alij homineſ qui eo tempe in fide catholica erant. uſtoſ homineſ timebūt & ſeruili officio eiſ miniſtrabūt. & quantū poterūt eoſ

4120

mutabunt. Tunc de conuersatione istor populus gaudebit. qm̃ ei iusti iudebunt. Cuq; ista cursu erroris sui hoc m̃ firmauerit. doctores & sapientes qui tunc in fide catholica fideliter pstiterunt. undiq; psequentes expellent. si tam̃ in omis. qm̃ aliqui illor fortissimi milites in iustitia dei st. S; & quasdam egregationes scor quor euersione sca e. mouere in poterunt. Quappr primcipib' & diuitib' sibi similes dant. ut eos de eccle magistros & reliquos spirales homines scilicet subditos cor fastib' & hgmi coerceant. quatenus iusti fiant. Et in aliquib; hoc coplebit. uni alii errori contremiscet. S; tam scm qd helie dictu e. multi iustor seruabunt. qui in erroribus ista in effundent nec a fundamento suo destruent. Seductores aut isti. in inceptione seductionis erroris sui mulieribus dicet. Non licet uos nobiscu ee. si qm̃ rectos doctores in habetis. nobis obedire & quecuq; nobis dicim & principi facite. & salue eritis. Et hoc m̃ fe minas sibi etrahunt. & eas in errore suum ducunt. Vnde etia ipsi in superbia tumidis animi dicet. Omis supbiam. Qui tam pr ea eisde feminis secreta luxuria comisce buit. & ita iniquitas & secta cor denuda bit. S; qui sm dico. ~~Sic qui sm dico~~. Sic iniquitas que iniquitate purgabit sup nos ducet sic scriptu e. Posuit tenebras latibulu suu. in circuitu ei tabernaculu ei. tenebrosa aqua in nubib' aeris. Nam ds prava opa ura que absq; luce st. construet ad undicta in qua se a nobis sine adiutorio abscondet. qm̃ equitate supus ni clamabit. si uos iniquos ee dicet. De celo eni lex & doctrina e. in quib' apud uos habitare debuit. si ornamentu iustitie & redolens hortus delicia fuisset. S; malu exemplu in mentib' hominu estis. cu ruinu uis bone fame de nobis in fluit. ita qd nec cibu ad uescendu nec uestimentu ad opiendu in recta respectione animę habe

beris. si; munda opa absq; bono sentent. Vnde honor uir pibit. & corona de capite uiro cadet. Sic iustitia iustitia p uocat. & quet ac pseruat omia scandala. ut septu e. Ille rutam ue hominu p que scandalu uenit. Ham oportet ut p tribulationes & contritiones pua opa hominu purgent. S; tam magne erumpne & illis accumulant. qa in impietate sua miseriar iferu. Iusti & les aut homines ista & a diabolo seducti. scopa uta erunt ad castigandu uos. qa dm̃ pure ni coluistis. & tamdiu uos eruta abiit. quousq; iniustitie & iniquitates mee purgent. Ista aut deceptores illi non fiut. qui ante nouissimu die uentur is cu diabolus in altu uolauerit ut ipse in uicio cont dm̃ pugnare cepit. si pcul rens germ illor st. S; tam pquam ipsi in puersitatib' baal & in alis pranis opib' sic inuenti fuerunt. principes & alii maiores in eos irruent. & uelut rabidos lupos eos occidet. & ubicuq; eos inuenerint. Tunc aurora iustitie & nouissima uta meliora priorib' erunt. ac de omib' pteritis timorati eritis. & quasi pruissimu aurum fulgebitis. & sic p longa tempora pmanebitis. Nam prima aurora iustitie in spitali populo tunc surget. ut primum cu paruo numero iceptu. nec ppter multas facultates nec multas animas habere uolunt que animas occidunt. & dicent. Ve nobis. quia peccauim. Ipsi nanq; de pterito timore & de pterito dolore ad iustitia cfortabunt. quea dm̃ sm angli in casu diaboli in amore di cfortati fuit. Et sic p ea in humilitate mentis nec pranis opib' deo rebellare cupient. & a multis erroribus purgati. deinceps in fortissima uia rectitudinis pfitet. Sic tunc multi homines mirabunt. qd tam ualida tempestas hanc lematem p cucurrit. Homines aut qui ante nouissima pa ista fuerunt. multas & ualidas pug

uas cont uoluntates suas in p
sus sustinuerit. de quib' se er
ert. si; in tempib' uris iniquita
gressas uoluntates & incopos
uos habebitis. in quib' mul
uos patiemini. Quicuq;
ta effugere noluerit. caligo
lis sua contenebret. qd
narii ista occupet. si; in q
pualebit. p bona opa & resp
uoluntatis illa fugiant.
sui illi pndebit. Diabolu
ri errore fecit. qd eia in p
ne icepit. uti spumas uicio
spirale pplm exspuit. si; ds
ius elegit. in rectitudine se
ia quosda homines cont
rore seruat. ut illi di
abolus in cauda erroris
ur. & sic coluber in cauer
ds uelut eia in nouissim
ui dicet. Ds em opa sua
ur que de limo carne &
espiraculu uite. ispiratu
hominis ab eo recesserit.
mere uertunt. si; tam in
die renouabunt. Qd aut
de limo fecit. uetere legē
sa pfigurauit. si; qd ide h
mo in carne & ossa surrex
legē ostendit qua filii di p
ultur. Qui eia pt emere
& etimi erit. in quo dem
ui primo sectatis & cu pm
facie creatoris iudebit. q
renouatis e quea dm̃ sm
re spm tuu & creabunt.
facie tre. Qd dicit. Tu ds
alii emuntes in nouissima
um & homines in imor
gnit. ita qd am̃ in crescet
ate in ulla putredine quet
renouabis facie terre sciu
gamma in una scientia

nas cōm̄ uoluntates suas in periculis corpi
sui sustinuer̄t. de quib⁹ se eripe ñ potu
er̄t. s; in tempib⁹ uris iniqua bella ꝑ
ꝑrias uoluntates & mcōpositos mores
uos habebitis. /in quib⁹ multas tribula
tiones patiemini. Quicūq; ḡ pericula is
ta effugere uoluerit. caueat ne in occu
lis suis ita contenebret̄. qđ in retib⁹ eri⁹p
narū istaꝝ occupet̄. /s; un⁹quisq; q̄m̄ū
ꝑualebit. ꝑ bona opa & respectū bone
uoluntatis illa fugiant. & ds auxiliū
suū illi ꝑrogabit. Diabolus nāq; iope
di errorē fecit. qđ etiā in ꝑmo homi
ne iceꝑit. un̄ spumas uicioꝝ suoꝝ sup
spiritale ꝑplm exspuit. /s ds ꝑplm quem
sibi elegit. in rectitudine seruabit. sic
etiā quosdā homines com̄ nouissimū
errorē seruat. /ut illū diligent. Sic
diabolus in cauda erroris sui c̄fundē
tur. & sic coluber in cauernā absconde
t̄. /uelut etiā in nouissimo errore i⁹su
sionē ducet̄. Ds em̄ opa sua in adā ꝑui
dit quē de limo carnē & ossā fecit. /cui
ei spiraculū uite inspirauit. S; cū spe
hominis ab eo recessisset. caro & ossa i
cinerē uertunt̄. s; tam̄ in nouissimo
die renouabunt̄. Qđ aut̄ ds hominē
de limo fecit. ueterē legē hominū dan
da ꝑfigurauit. /s; qđ ide homo de li
mo in carnē & ossa surrexit. spiritale
legē ostendit quā filius di ꝑ semetipsū at
tulit. Qui etiā p̄t cinerē renouabitur
& etiam̄ erit. /in quo demonstrabit̄ qđ
cū ꝑmio scientiarū & cū ꝑmio ueræ legis
faciē creatoris uidebit. quia ibi uere
renouatus ē quē adm̄odū sc̄ptū ē. Emit
te spm̄ tuū & creabunt̄. /& renouabis
faciē terræ. Qđ dicit̄. Tu ds qui omnia cre
asti emittes in nouissima tuba spm̄ tu
um & homines in im̄ortalitate surr
gent. ita qđ anū ñ crescet nec arescent.
nec in ullā putredinē ꝺuertent̄. Et sic
renouabis faciē terræ. scilicet qđ corp⁹
& anima in una scientia & in una p

fectione erunt. Hoc ds faciet. /in quo nec
initiū nec finis ē. Nam ds in nullū respi
cit. /quia ipse totus ē. Et ipse hominē
creauit. iniquē opus & miracula sua po
suit. & cui qđq; edificiū uir tutis cōmi
sit ꝑ qđ ad ipsū tendat qđ ide ds ual
de amat. /quia caritas ē. Nam ds facit
nelut aliquis pat̄ familias qui familia
ri amico suo bona sua cōmittit. qui nul
ꝑ bono ope eoꝝde bonoꝝ mercede ab ip
so recipiat. Hunc o filii di audite & intelli
gite quid spe di ad uos dicat. /ne de me
liore parte peccatis. Et spe di uobis dicit.
In ciuitatē & regionē uram aspicite. &
nefarios homines a uobis abicite qui pe
iores iudices fuer̄t. /& similes saduceis. Nam
quādiu uobiscū manserint. tuti & securi
ē ñ poteritis. Ecclia enī sup iniquitatē is
toꝝ plorat & plangit. /qm̄ filii ei⁹ in iniqui
tate istoꝝ ꝺeminant̄. Quappr̄ ipsos a
uobis ꝑcite ne cōgregatio & ciuitas uīa
pereat. /qm̄ in colonia prīdē comitiū re
galiū nuptiaꝝ ꝑparatū ē. un̄ placet eius
adhuc fulminant. Ego aut̄ timida &
pauperula ꝑ duos annos nalde fatigata
fui. ut cora magistris & doctoribus ac ce
teris sapientib⁹ in quib⁹da maioribus locis
ubi mansio illoꝝ ē. /uicente noce ista ꝑ
ferrē. s; quia ecclia diuisa erat. /uocem
hanc iterū subtraxi. Prepositi sci petri totiq;

R. peccator & ꝑpositus eccl̄ie treuirorū. h.
maioris ecclie sci petri. ac totius
treuirorū cleri. /bilē dei famule ac mi
nistroꝝ ipsi⁹ quā plurimoꝝ conscie. in ce
nobio beati robti deuote ꝙuienti. /cū gr̄a
actione man⁹ extensas ad dm̄ ꝑ ipsa. Cū
ꝑ diuinā ꝑmissionē reuelent̄ ex multis
cordib⁹ cogitationes. /mee ad uos ꝑ diui
nā uoluntatē. cū toto animo corpis to
ta deuotione mīris uos diligamus. Sem
enī ꝑ spm̄ scm̄ uos ihabitare. & plurima
ceteris hominib⁹ incognita ꝑ ipsū uobis ma
nifestari. Nam ex quo a nobis recessistis
cū in dieb⁹ pentecostes nup̄ ad nos supna

dispositione uenisset. ubi cōmmorationē
di nobis īmmere ꝑ̄dyritibus. multa dispen
dia ecclie: multa pricula hominū. circ
ca nos & apud nos uidim⁹ & expti sum⁹.
qua fecim bonū ēsilūū qđ nobis dedit
tis ntā dīm placare neglexim⁹. & nisi p
miām dei imdicta ipsi⁹ retractа fuis
set forsitan eisdē piculis īmmentibus
in despatione succubuissem⁹. Et qua
ds in uobis ē. & uerba ipsi⁹ ab ore uro
sonāt. qm̄ritme matrīale dilectionē
miām exoram⁹. ut ea que nna uoce no
bis time ꝓpalastis. ꝑ ꝑsentē baculū sēp
ta nobis cōsimittatis. quatenꝰ succedens
posteritas & imdictā dei & miām eius
sup nos directā uideat. & nos conscīā se
cretoꝝ ipsi⁹ ueracē & dilectā ēe cognos
cat. Protecto dīm sup nos semp maneat.
& qđ in nobis cepit. bono fine in nobis p
ficiat. Ad clerū trenuroꝝ hilde ep̄i.

Ego paupcula forma que in me
nec sanitatē nec um nec forti
tudinē nec doctrinā habeo. si que ma
gistris subdita fui. de mistico lumine
uere uisionis ad plauos & ad clerū trenuren
sium hec uerba audiui. Doctores & magis
tri tuba usticie canere nolunt. ideo o
riens bonoꝝ opū in eis extinctus ē qui
torū mundū illuminat. & qui quasi spe
culu luminis ē. Oriens enī ille cū doctri
na in eis lucere deberet que diuersa ꝑcep
ta regeret sicut & spera solis diuersa ē.
Auster etiā uirtutū cū calore suo in
ipsis frigidus ut hiemps ē. qua bona
opa & de ignes spūs sc̄o ignita in se non
habent. & qm̄ absq; nutriditate aridi sūt.
Occidens quoq; mīe in negredinē facci
eitcum uersus ē. qua bene inuendo
passionē xp̄i ñ colunt. qui p humilita
tē in humanitatē descendit. & diuinita
tē suā obtexit sic̄ sol nūbis absconditur.
Sc̄; septentrio cū aquilone in eis opatur.
ubi uniquisq; cor latitudinē ꝓprietatis
suę exercet. que in penas animaꝝ ēuer
tet. sicut etiā cilicū corpꝰ hominis con
stringit. ipsi nāq; p bona opa cū ori
ente ñ surgūt. & cū ardore solis ñ ar
dent. nec cū occidente a malis declinā.
si cū septentrionali aquilone in ppre
tatē corditis sui se absconditū. Ob hoc ue
re diabolus tres nigros uentos ex aqui
lone cū lucibili fibilo emittit. primū
scilicet cū superbia & odio cont orientē q
extinctus ē. secm cū oblatione di cont
austrū. tertiū cū infidelitate cont occiden
tē. Nam cū doctores & magistri recte am
bulando dīm imitari stud. oriens aqui
lonē in eis ita ēstringit. qđ suspirare
ñ ponit. & aust in bonis opib; eis in
illis cremabat. & occidens uires eius
in tenebras delecit. quando ibi nunc
diu & seipsos agnū sequentes relinque
bant. Hunc aut ius uirilis fortitudi
nis in muliebrē debilitatē ichmata ē.
que cū uirili fortitudine pugnare
ñ debet. qua uir caput ē. Mulier
ū temporis ultrid. cū quoda tyranno
cepit. cū omne malū exortū ē. Ego aut
ex uera uisione dicici. qđ multocies
quilibet pat familias qui potens dīs
ē. filios & famulos suos qui ꝓp̄ pua ria
tionē ꝑceptoꝝ suoꝝ ipsi displicent. pro
bitatē ac potentiā & possibilitatē sua
ꝓponit. & qđ ꝑtica manū suā extenden
do cū uirga correptionis eos idonat
& dissipat secm qualitatē delicti ipsoꝝ
dicens. Unde uenitis. & qđ absq; me etis.
Et de zelo dīm audiui. qđ ds absq; ulla
one ꝓuaricationē ꝑceptoꝝ suoꝝ ñ di
mittit. Data enī ꝑcepta di ꝓuaricat.
uisionē celestiū & clarā uocē amittit.
in locū miserie mittit ē. Zelū enī dīm.
cam ꝓp̄ effusionē sanguis fratis sui Goce
dit expulsus ē. Plurimi etiā ppli ex ti
lus & sua surripuerit qui oblationē di ha
bebant. ita qđ se hominē ēe scire no
lebant. uiri uirtutē peccando secm mo
res pecoꝝ uiuebāt. exceptis filiis di

qui ab exōrdio hominū & an
spirabāt. de quib⁹ noe natu
tis dīm elevatus ē. & sp̄e dīn
ferebat. & nubes fecit. & aq
uio cessauit. & sic terra de c
peccatis mundata ē & de s
bel quē biberat. Deus enī u
sic colli cupiditatis antiqu
ritatis ē. Time ira que u
abel prī violata fuerat. no
ni pulit. & sapientia uerb
Sc̄; diabolus cū irrisione sce
nec ppendunt. uīi zelus d
in seruitutē dedit ac benedi
gator. & in maledictionē se
cutus tradidit. Et ita sapie
ncio & in ira opata ē. Deid
sim abrahā magnū op⁹ d
mdo & ostendendo obedie
patriā reliquit & ubi se cu
inobedientia illos ꝓfugan
tē. qui sē hi qui ut mul
missione unius effusion
ptus. Sc̄; mulier p cachin
nine mulieris secuta ē. in
uit. ā filius di ꝓfigurat ē.
decima abrahe ds ꝓuarica
tauit. & in circūcisione ip
nus irritat. & in fecunditat
nine ꝓnudit. qđ alia fem
paruula ēet. qm̄ filii di on
cisionē ulā in naturitate
Moysis aut legifer in ad
fectionis uenit & legē dedit
ꝓpetuū ē. si populus illi
uaricationes ꝑceptoꝝ di
alius peccatis ingt. Zelus aut
di purgationes usq; in fine
bitur. Sc̄; tam cū ds mdi
ut multocies ea ꝓ hom
bā aliquā etatuā ꝓmm
mines excusationē malo
ꝓpt sepe & multi mī
penitentiā agunt. sic &

94

qui ab etsde hominib' & amoribꝫ eoꝝ se
separabāt · de quib' noe natus ē · Tunc ze
lus dñi eleuatus ē · & spe dñi sup aquas
ferebaī & nubes scidit · & aquas in chlu
uio eduxit · & sic terra de criminalib'
peccatis mundata ē & de sanguine a
bel quē biberat · Deus enī ita fecit · Et
sic collu cupiditatis antiqui serpentis
extirpatū ē · Tunc ēra que in sanguine
abel prī uiolata fuerat · nouū sucū ui
ni p̄tulit · & sapientia uerū opari cepit ·
S; diabolus cū irrisione scelus in filio
noe p̄petrauit · unū zelus dñi peccamē
in seruitutē dedit ac benedictionē ei sub
traxit · & in maledictionē seruitutis pec
catis tradidit · Et ita sapientia nona
in celo & in ita opata ē · Deīde scā trini
tas in abrahā magnū op' ostendit · p̄fig
nando & ostendendo obedientiā ubi ille
patriā reliquit & ubi se circūscidit · &
in obedientia illos p̄signauit de quib' dic
tū ē · qui sī hi qui ut nubes uolāt · & in
circūscisione uulnꝰ effusionis antiqui ser
pentis · S; mulier p̄ cachinnū stulticiā
prime mulieris secuta ē · in fecunditate
aut̄ ei filius dī p̄figurat' ē · Nam in obe
dientia abrahe ds p̄uaricationē ade mu
tauit · & in circūscisione ipsi' morti nul
lus ictus nocuit · & in fecunditate sterilis fe
mine p̄uidit · qd' alia femina alū filiū
parturiuit cert · qm̄ filiꝰ dī omnē p̄figuri
cationē ulta in natiuitate sua cōplenit ·
Moyses aut̄ legifer in adiutorū circū
cisionis uenit & legē dedit · qd etiā a deo
p̄petratū ē · S; populus illū p̄p̄ multas p̄
uaricationes p̄ceptoꝝ dī in idolis & in
alis peccatis iuit · Zelus aut̄ dñi hui⁹mo
di purgationes usq; in finē mundi opa
bitur · S; tam̄ cū ds iudicia sua emit
tit · multociens eā p̄ hominē aut p a
liā aliquā creaturā p̄nuntiat · ne ho
mines ex̄cusationē malorū suoꝝ habeāt ·
quapp̄ sepe & multi ut' eos surgunt ·
& penitentiā agunt · sic & in iona fac

tū ē · Et sic ds p amicos suos laudat' · & p
inimicos suos p̄dicat' · Nam ds formā dīgi
ti sui cū p̄fata ostensione in uiris & in
feminis sepe tetigit · ut sēpti ē · Et p
phetabāt filiꝫ uīr · & filiæ uīe · Postquā
aut̄ ds p̄figurauit qd facere uoluit · re
cordatus ē qd decrat qd contereret cap
serpentis · Et qnda mulierē scilicet uir
ginē obedientia & castitate ac oīm bono
p̄fudit & oīm bono impleuit · ita qd su
pbia que in eua fuit in hac arruit · S; uir
go hec filiū dī de spū sco cēpit · qui mi
rabiliter p̄cessit · & in mundū in miraculo
sus uenit · Tunc ds ab ope illo cessauit · qꝫ
sic carnaliter patrarat · Et hunc filio suo
oīa carnalia ad spūalia reuocare de
dit · quia ille caro scīptus ē que p alienā
naturā p̄cessit · & qua ē filiū serpentis nū
qua uiolauit · Vñ ide filiꝰ dī ueterē legē
rigauit · cū in baptismo p fidē & obedi
entiā & p abstinentiā carnaliū desideri
oꝝ uia scīptus demonstrauit · & cū pe
nitentiā hominib' dedit · & cū oīa hec
in mortali corpe cū morte sua cōfirma
uit · & cū miracula & signa discipulis
suis dedit · sic' pat' ipse dederat · Nam qa
ds homo apparuit cū tonitruo dicentis
sus in discipulos suos nouū ignē misit ·
qui antea nūq̄ apparuerat · & discipuli
nouis ignei linguis & nona scientia ī
fusi sūt · que secūm celestē armoniā homi
nes uiuere docuit · Tunc orient in uirtute
sua resplenduit · & aut̄ in calore suo ar sit ·
nec occidens noxialis erat · nec septentrio
cū aquilone bachabat' · quia p passionē xp̄i
tempari fuerūt usq; ad tyrannū quenda
cum̄ tempe oīe malū & iustitia ac p̄ua
ricatio exorta ē · S; & hec cū fame & pes
tilentia examinata sūt · & cū bellis & plu
ribus uulnerata sūt · & cū pene penitentie pur
gata sūt · Nunc aut̄ lex in spūali pplo ne
glecta ē · qui bona facere & docere contēp
nit · Magistri quoq; & plani · relicta iusti
cia ~~iustitia~~ dormiūt · Vnde nocē hanc

de celo dicent̄ audiui. O filia ſyon coro
na de capite tuo ꝑcidet. & palliū dila
tationis duritiæ tuæ tibi īmittet. & in
paruū numerū ēstringet. & de regione
ad regionē expellent. Potentes enī homi
nes plurimę ciuitates & clausta diſſipa
da ſt. Et principes dicent. Abſtrahamur ab
his īquitatē. quę totū mundū in ipſis ſub
nertit. Et uidi & audiui qđ hęc ꝓcula &
ētritiones regionib⁹ & clauſtris ꝗpt̄ ꝓuari
cationē obedientię & aliox ꝑceptox legaluū
constitutionū occurrēt. Et uidi qđ trā in
iuſtitię ꝓuaricationib⁹ aliqui deo adhere
bunt. & ad ipſū anhelabūt. quę adiūctū in
tēpe hebę factū ē. Hierl cū magno honore
ꝓſtituent. & uelut holocauſtū dei habebun
tur. quia amalis recesserūt ut noe & loth.
Et hęc eadē purgatio in hoc muliebri tē
pore in modico īcipiet. & ꝓtea maior fiet.
& deīde in ultimo tēp⁹ ueniet. in quo bella &
ꝓlia ex iuſto dei iudicio erūt. Et hoc mulie
bre tēp⁹ tādiu ñ durabit. quādiu huc uſq;
ꝓſtitit. Tunc iuſticię & iudicia dei surgēt.
& diſciplina ac timor dei in populo erunt.
& multi & boni homines in ſpiritali ꝓfectu
qui tamē in paruo numero ꝗpt̄ humilita
tē manebūt. & in primā antiquā fidē here
ditatę reuertentur. & hoc etiā in tumore ꝑ
ritox temporox faciūt. quę sibi aduersa fu
isse ꝓſpexerūt. Et homines ſtultitiā laſciuox
morū tē ñ habebūt more puerox. Et triſti
tiā de ignotis temporib⁹ ſuſtinebūt quę uen
tura ſt. Et tunc fortes uiri surgēt & ꝓphe
tabūt. & omnia uetā & noua sęptuaginta & omnis
sermones ꝓ ſpm ſcm effuſos colligent. &
ūtellectū eox fidē mouile cū ꝑciosis lapidi
b⁹ ornabūt. Et hos & ꝑ alios sapientes plures
mu ſclāres bonos fient. & ſcē uiuet. Hoc aūt
studiū ſectantis euo ñ arescet. ſed diu durabit.
quia hęc omnia ꝗpt̄ errantis temp⁹ fient. ubi
multi martures in fide erūt. Nam uir ꝑ
uator hęc faciet. qui ducū & finē opū suox
in his aſpicit. quatenus errantis ꝓſo in hoc
refultat. Ipſe namq; ꝓphetas primū ēstruu
it uelut caput. sapientes uelut oculos. doc
tores uelut os. Fidē etiā ꝑuerbū dei omnia fie
ta fuit. Et quia deīde reliqua membra ſequun
fideles bona opabunt̄ ut dictū ē. dns mi
nū cox caput ponit. id ē intellectū ipſox
ꝓphetā aꝑiet. Tunc & principes cythari
& tympana in ecclēsiaſt & in tristitiā uer
tent. quę adūctū filij israel fecerūt cū ca
ti fuerūt. Et hęc omnia ſpualia sine tribu
& defectu obſeruabunt. & homines pupil
la intuentis libri ſpicient. Et tunc in
res & fortitudo ac sanctas in populo fiet.
quia uir ꝓphetor acrē sanctam replebit.
& etiā uiriditatē uirtutū ꝑducet. ne
fideles corpe & anima īerrantes temp⁹
deficiant. Istud autē usq; īerrans temp⁹
ta ꝑdurabit. in quo fidelis ꝓps ad me
tē quasi ad epulas festinabit. Sed & temp⁹
hoc errorē hoc ñ tenebit. usq; dū illud
ds in gīa & mīa ac in zelo suo diſcernat.
In omnib⁹ his hortulani ūuitia de horto
suo ꝓiciet & uitia ad se colliget. quę ad
iudiciū sęptū ē. Deus ultionū dns. ds ultio
nū libere egit. Qđ tale ē. Deus in zelo suo
capiet omnes īquitates ēterit. & illud dns
in casu ꝓſteruit. quia omnes īquitates q;
diabolo ē qui in inferno sepult̄ ē. Ipſe nāq;
ds ultionū ē quia in nullū aſpernit uel
respexit. a quo quicquā sibi addendū
assumeret. si in semetipſo unūqđq; dis
tribuit. ēstruit & facit. & illud libere
hoc ñ egit. quia ipſe solus & unus &
bonus & iudex in omnib⁹ iudicijs suis ē.
Deus & eni in ultione ꝑdito ē quia bona
noluerūt. & ideo cū diabolo cos dampnat.
multos quoq; ꝓ dolore libere īchnat. qs
uerū ꝓtea libere elenat. ut ꝗpt̄ bona opa
uelut corrupte ech sūt. sic plurimos ex pu
blicanis & peccatoribus sēos fecit. Tunc di
abolus se erigens. in pecto filio suo sup
pennas uentox uolare uult. Deus aūt i
semetipſo dispont ea quę uult. quū ne
mo eū superare pot. & omnē unū diabolū
dissipat uelut faber qui omnia ūuitia

in fabrica sua ad mensurā
nū suā in zelo suo extendit
ubi eundē satanam in pri
in abyssū ꝓcit. Unde ille
tamē sunt ītus. ita in abyſſ
nec amplius se eriget. quia m
ceptus ē. Postea diuinitus
creaturę opabunt̄. quia omn
nomē ē quādo purgatio m
fiunt. Et renouabūt nouo igne
magnes linguis apparuit
primo uidē ornatā uid
plane ipſi in aurea fide
nunc diuise fuerant. Sed
nē squalidox morū cū u
nesciat circūdata & alijs
ſi coinquinata ē. & etiā m
ſectione iocundantis &
ni principalitū & honesta
nis ūuitata ē. atq; in obliu
ꝓtatox ēclinata. Quappr
nes ab inimicis sup eam u
ꝓmentia sic in iona fac
Declarat scox apłox.
Odei gīa ęcclię scox ap
in colonia dictus decan
ſcolarū cū uniuersis eide
dilę hilat. omnibq; in mon
xpo militantib⁹. deuotā u
nē. & in uero ſalutari ſal
qua nobis īnotuit. qđ sor
hā mām ſpecialē dnam
uirę beatitudinis ēsortiū
in solū nos. immo uniuers
ecclia unitu dei ad pietatis
ensa ē. Unde ē qđ iam ma
omnes terminos tirę uirę ac
mat. Ecce odor dnarū de
sic odor agri plen. cui be
Benedicte uiq; sitis a dño.
dato & humili uro monitu
portatis celebratibus. quę cum
tuis monitū. uniuersęq; u
sanctimes celebrare. ñ d

95

in fabrica sua ad nichilū redigit. & ma
nū suā in zelo suo extendit. sic ibi fecit
ubi eum de sathanan in prima deiectione
in abyssū precit. Vnde ille sic coluber fo
ramē suū ītrat. ita in abyssū se abscondit.
nec am̄ se eriget. quia nunc totus de
ceptus ē. Postea diuinitas ignota om̄i
creature opabit̄. quia om̄i hominū ig
notū ē q̄ndo purgatio mundi p ignē
fiat. Et ita ueneri nouo igne qui discipulis
in ignei linguis apparuit. unde fideles
primo ualde ornatā uidi. ita q̄d om̄is
plane ipsi in aurea fide cū miraculis
tunc diffuse fuerant. Sic nūc p uagatio
nē squalidor morū cū tecto quasi dim
nesciat circūdata & alijs plurimis ma
lis coīquinata ē. & etiā in his tecto & i
defectione iocunditatis & pulcritudi
nis principalis & honestatis ītritio
nis uetustata ē. atq; in obliuionē multor
peccatorū ītimata. Quappr ignee ultio
nes ab inimicis sup eam uenient. nisi p
penitentiā sic in iona factū ē deleantur.

Decan' scor ap'lor' & magist' scol' &c. h.
Dei gra ecclie scor ap'lor' ū que ē
in colonia dictus decanus & magist'
scolarū cū uniuersis eiusdē ecclie fr'ib; &
dnīe hilar. omnib'q; in monte sci robti
xpo militantib' deuotā in dño oratio
nē. & in uero salutari salutē. Ex die
qua nobis innotuit. q̄d sororē immo fi
liā nrām speciale dnīam sigewrizen ī
urē beatitudinis ēsortiū collegistis. &
nō solū nos. immo uniuersa colonensiū
ciuitas nutu di ad pietatis amorē fue
censa ē. Vnde ē q̄d iam manifeste per
omnes terminos tre nre a circūstis pela
mat̄. Ecce odor dnarū de sco robto.
sic odor agri pleni. cui benedixit dns.
Benedicte itaq; fratres a dño. que in mo
dico & humili uro monticulo ea opa
pietatis celebratis. que circūstantes sublimi
tatem montiū. uniuersēq; uallium mi
rabilitudines celebrare. nō dicam' nō po

merēt. si; negligerēt. Audiuim' siquide
mip'me. fama p'dente. q̄d ille hostis an
tiquus p orationes uras electus sit. q̄d si
ita ē. obsecram' ut modū & ordinē elec
tionis nobis rescribendo significetis. q̄
ten' nobis congaudeam'. & ppetua nobis
cū deuotione dīm collaudem'. Ipsā q̄q;
dnam sigewrizen sic familiarī cognos
cim'. ita speciali' salutam'. deuotas in xpo
orationes p'missas renouantes. & easdē
ab ipsa expectantes. Vale. hilvegardis.

Deus opus suū fecit. si; illud imo nō
ēstruit. Aēr enī pyr. nā cursū
circuli sui nō cōpleuit. si; p'r meridiē req̄
situs ē. Deus aut̄ spiritū suū in pphas
misit ut ueritatē nuntiarēt. & sic sapi
entia in ore illor quos ipsa ēstruit loq̄
tur. q̄ten' miracula p'ferrēt. Ipsi etiā p
spm scm op'ati in fide p'fecerūt. & marti
rū cor & alior dīm ostendit. Spiritales q̄;
populos spe ses īflamit. qui sc̄im in semet
ipsis finiūt. & angelicū ordinē colūt. Sic
opus dei. simile dei ē. Omnis enī unū dyce
rūt. si; tam singillatim clamauerūt. In or
tu nāq; diei aurora sole p̄cedit. & in ma
ne radius solis resplendet. qui in tercia
in calore suo ardere ceptit. in media uero
die in calore suo plenit̄ ardet. & circa no
nā calorē suū īclinat. circa uesperam aut̄
calorē suū q̄ in die habuit finit. & an
te noctē se abscondit. & sic dies cōplet̄.
& ab op'ib' suis requiescit. Que si uno in
cōplerent̄. i hominū displicerēt. Vnde
deo ē nom̄ sabaoth. quia un̄quisq; hui'
mōdi cursus plenū officiū habet. Tali m̄
dis in om̄ib' op'ib' suis opat̄. Sic etiā in hac
muliere de qua q̄rit̄ gestū ē. i p qua al
ti & altiores parui & minores cū labo
rib' & orationib' unū dyceret̄ & singil
latim clamauerūt. i secūm q̄d spe ses eos
hoc officiū docuit. Nam quida p suspi
ria mīe. & quida p orationes & uigi
lias p ipsa laborauerūt. quida etiā iem
nia & castigationē in corpe suo fuisti.

95

95

415a

nebant. multi quoq; ꝑ ipsa elemosinas
dederūt. & maxima turba cū adiutorio
cuiq; boni qđ facere potuit se ad ipsā
dechmauit. & aliqui in magno studio
sine tecto hoc ꝓfecerūt. & ita oīs ad
dīm ꝑ ipsa simul aspiciebant. ℣ quecadm̄
diu etiā dies circuitu suū cōplet. Hunc
aut̄ cū laude simul dicam⁹. ℣ glā ⁊ dne.
Benedicto dī in gīa ipsi⁹ sup nos sit. &
sup oīs qui sup illā mīa mori sūt. ℣ qm
ipse dns dixit mīam nolo & n̄ sacrifi
ciū. Oeffridus ꝑ or mebbach. hild.

O ei electę dei dilectę hild dne ue
nerabili ℣ O. prior totaq; cōgre
gatio fratrū in Eberbach in thalamo
sūmi regis ꝑfrui deliciis sempit̄nis. Deo
dignissima scitatis nīe odoriferā & sua
tissima oratione sepe audita. nos ier
tes & īdigni. ineffabili spe letitia sumus
gauisi. ꝑ eo qđ ds omipotentis gīa &
misericordia uobis tanta fluę largitatis con
tulit dona mirifica. Patet em̄ hiis cla
ruis qđ nos diligat dns in hominib;
ipsū diligentib; ℣ qm̄ tam digna tam
grata. tam amabilis tam uenerabilis
estis eis omīb⁹ in quib⁹ habitat. ut eū
in uobis ee. uobiscū manere nullū am
bigat. Cm ū uirtutū tanta collata
sūt beneficia. fęę quoq; pietatis uobis
iee n̄ dubitam⁹ munera & pię caritatis
pię cōpassionis n̄ dece uiscera. Vnde pie
tatis nīe largitatē supplicit̄ exoramus
ut qua ꝑ peccatorib⁹ redimēdis ac sal
uandis natus ē dns ex carne beate ma
rie semp uirginis. amore ipsi⁹ dīi n̄ri
omipotentis n̄ri condītoris ac pīstis
mi redēptoris. n̄ri miserammi. pari
cipesq; orationū uarū facere nos dig
nemini. Insup etiā obnixe rogamus.
ut litteras quas de sēlariis & idiotis ad
spūale cūersationē ouersis quos nos
ouersos dicim⁹. spu sco uos scripsisse audi
uim⁹. nobis benigne transmittere n̄ dū
uerētis. quatenus mirifica opa dī & uo

timitatē ei⁹ in ipsis mideam⁹. & qm̄ po
tentiā toto affectu bonor⁊ opū illa seq̄
mur & cōplectamur. Val. Ad grisēos mo

Ego pauperula nachos. hilpeg.
Cm lecto egritudinis plus quā p
biennii iacens. hęc mihi & noctē de eo
ad me sic dicentē audiui. Ad spūalem
pplm quē ds in p̄scientia sua eū mul
tiplex ꝓpheticę lectionis qđ ipsi placuit p̄pa
rauit. quę uides & audis scribe ℣ hoc ini
tiens. Deus qđā uirtuosa opa que in
fidis & electis suis operatus ē. ℣ p quatuor ele
mentor dī animalia p̄signauit. Ipse
em̄ homini p eadē animalia & p eōrū
miracula occulta multa sua manifes
tat. quēadm̄dū ezechieli ꝓphetę & ei
hanni dilecto suo p ipsa animalia ostēn
debat qđ ex cōmuni pplo spūale pplm
segregari & cōgregari uellet. Iohannes
quippe dicit. In medio sedis & in circui
tu sedis quatuor animalia ℣ plena oculis
ante & retro. Qđ dicit. In fortitudine
potestatis dī qui ds & homo ē. & iōm
parte quo potestas ipsi⁹ extendit. qua
tuor euangelistis ibīdem fidelem ꝓpria
dī rimantes & plenitudinē circūspe
ctionis uirtutū habentes ee debent. ita
ut uideant unde facti processerit. & eā
quid futuri sit. Deus em̄ ignis ē. & an
gli miracula eius hominib; sepe nunti
ant. ℣ mirabilia dnm sui uidentes spe
cies qui ante faciē ei⁹ lucent. & qui ma
more suo ita ardent ut n̄ aliud nisi
quā qđ ipse uult. De quib⁹ dicit ē. Qui
facis angelos tuos spes. ℣ & ministros tuos
ignē urentē. Qđ dicit. Omnes ui ille
es qui facis uentos tuos scilicet ea q
ad salutē hominū aut dīuīgnitatē ē
spe cū amissione cessantes in īdefectibi
li uita in cōspectu tuo sūt. ℣ & ui spe ce
nuntios tuos cū p̄cepta tua adimple
da mittis sunt. Angeli nāq; mittunt̄
qm̄ unāquēq; ꝓpriam spūalem ui
tā qđ ds in homine misit. Ad renouā

hoc em̄ nū ꝑ homi
qua opa cor colligun
& ꝑ opa hominum.
cant. ipsi eā spe uocant.
simo rectore ad audiēd
multociens dirigunt. S
qui ubiq; uolumtatē tue
gnē urentē. cū in amor
in quo etiā ardore cū īd
uerā mutuātur. Omnib
facē ei semp ꝑspiciūt uel
cant. & in cade corruscari
ipsi⁹ audent. & illa mirab
agnoscūt. idōq; & ignis
qui ignis ē ardēt nec p a
gentagni poterūt. si in am
gnibus ardentes quia
mirantes circūdantes ad ad
alia eos semp īducit. Nam
dnus sine ds se p̄mixit p
cultu honoris sui & mirac
lauant. quatenus homo con
nantes & cum superaret. & s
de semp philosopharet. Eo de q
illos qui numeri sui sūt. fi
tibus pnuntiantes spe. e
cubare & spu seruire uul
to corde spūales effectos uir
fiducialius p̄cepta sua pop
re ibīdem. facit etiā & illos
thamalo die ac nocte in lab
re suo ardere. & ita ignē
etiā ignē effectos uiri⁹ s
ne tedio īnudare. Deus
na sua p̄ordinauerat qđ
occulta sua que in angli
hominib⁹ signando opa
angelos hominib⁹ loqui fe
sia & in iacob facti est. q
balaā. asina locuta ē. Ang
spe qui ei ministrant faci
dantes & honorantes occu
nūmio opit. & ideo etiā
dicunt. Et p hos igneos
sacros di uelut uehiculo
unt. designant. qui se ips

hoc enī nñ ꝑ̄ hommes officiales sūt
qua opa coꝝ colligunt & discernūt.
& ꝑ̄ opa hommum· quę ꝑ spm opm
tur. ipsi enā sp̄e uocant̄. & angli qm a
supno rectore ad nutꝯa sua explenda
multocies dirigunt̄. S; ministros suos
qui ubiq; uoluntati tuę deseruiūt facis
ignē urentē· cū in amore tuo ardent.
in quo enā ardore cū īdefessa laude t̄
ritū ministrāt. Ominstri & enī di qui
faciē ei semp ispiciūt uelut flāma coruſ
cant. & in cade coruscatione miracula
ipsi' uident· & illa mirando & laudando
agnoscūt· idōq; & ignis urens sit̄. & ꝑ dm
qui ignis ē ardēt nec ꝑ aliū accendi nec
extingui potert̄. si; in amore ipsi' igtur
gubilūt ardentes quia ipse pallio huma
nitatis circūdatus ad admiranda mira
cula eos semp īducit. Nam pallio fortitu
dinis suę ds se ꝑcinxit ꝑ qđ hominē spe
culu honoris sui & miraculoꝝ suoꝝ con
stituit· quatenꝰ homo cont̄ diabolū pug
naret & cum superaret.' & sic in diuina lau
de semp ꝓficeret. Ēode quoq; nñ ds facit
illos qui nuncij sui sūt· filijs ecclię uerba
salutis ꝓnuntiantes spe· cū eos carni suę
resistere & spui seruire iubet· quos sic to
to corde spirales effectos rūm deīde tanto
fiducialius ꝑcepta sua populo suo ꝓpala
re īstituit· facit enā & illos qui sibi mini
strando die ac nocte in laboribꝰ sit̄ in amo
re suo ardere· & ita ignē urentē eē· & sic
enā ignē effectos rectorū seruicio suo si
ne tedio īnudare. Deus nāq; in ꝑscien
tia sua ꝑordinauerat qđ miracula &
occulta sua quę in anglis sūt enā in
hominibꝰ signando oparet̄.' unde &
anglos hominibꝰ loqui fecit ut in abra
ha & in iacob factū est· quēadmodū enā
balaā asina locuta ē· Angelicos & enim
spc qui ei ministrant faciem ipsi' lau
dantes & honorantes occultus suus quasi
uestimēto opit· & ideō enā urens ignis
dicunt̄. Et ꝑ hos igneos ministros q̄
secretus di uelut uestimēto tecti sit̄. here
mite designant̄· qui se ipsos abnegan
tes quasi homines n̄ sint nuuit̄. &
consortiū hominū fugiūt. Nam
ds ꝑ opus suū qđ homo ē magna
mirabilia opat̄· quę in angelicis spi
tibꝰ ꝑdestinauit.' & quę cora ipso cū
laude & mirifico honore fulminat̄.
S; & ut ꝓfatū ē in circuitu sedis· q̄
tuor animalia plena oculis ante &
retro ostendunt̄· qđ sc̄ omia opa sca
quę ds in hominibꝰ istis opat̄· qui ad
ipsū & ad tronū suū respiciūt.' ꝑ fide
orientis· ꝑ spē austet· ꝑ recordationē
lapsus qui in primo parente factus
ē occidens quasi retro existentibꝰ. atq;
ꝑ ꝑuidentiā oculos īante ad aquilo
nē dirigentibꝰ.' ne bellator aquilonis
cū cadente morbo superbię & cū arden
te flāma īcestus eos corruere faciat·
Cū oculis itaq; istis quos undiq; habēt
ad dm ambulare debēt ne a fide extin
guant̄· & ne a luce separent̄· & ne sic a
quilon appropinquēt ut morte etna
suffocentur. Simile quippe ē quasi in cir
cuitu sedis· qm orientis austē & occidēs
dm ostendūt· si; aquilo totus ab ipso
supatus uelut scabellū pedū ei subie
ctus ē· Et deīde sēptū ē· Et animal
primū simile leoni· & secm animal
simile uitulo· & tertiū animal habens
quasi faciē hominis.' & quartū ani
mal simile aquilę uolanti· Qđ dicit̄·
Animal hoc primū circullatos ho
mines significat· qui primu in for
titudine leonis se omino a sclo abst̄
hunt· uñ enā & illis igneis qui occul
tis di uelut uestimēto coopti sit̄· & q̄
faciē di semp ispiciūt assimilantur·
Vestitus enī istoꝝ n̄ a sclo ē si; mira
bilit̄ a deo· quēadmodū ds in illis or
dinauit qui hunc primitus ostenden
do & docendo ꝓtulerit̄· Nam circul
la ei ab angelicis spibꝰ p̄signata ē·
qui in faciem di & n̄ in aliud aspici
unt.' & latitudo ei ad similitudinem
nubis tendit· qm & angli in nubibꝰ
multociens uisi sit̄.' & quia enā uestis

Signifratio circulli

īnocentie ade quasi lucida nubes
erat. Homines itaq; illi cuculla cap
sinū tegunt. ne ad similitā uel ad
dextera declinantes recte corā se in
mpetu spe gradiant. dīm semp ispi
entes ne de bonis opib' reuertantur.
Hec oīa in obedientia quā filius ho
minis p se ipsū ostendit fieri debent
quatenus p̄cepta magistroꝝ cū ti
more di obseruent. ita etiā ut sicut
homo a uoce tonitrui pure formidat.
sic etiā peccata timeat. Ham sic leo ce
teras bestias in fortitudine p̄cellit. sic
isti in fortissima in diuinitatis ceteros
homines p̄cellūt. qm quāuis homines
sint. n sic homines uiuūt. Cū enī ho
mo sclo abrenuntiando se ipsū deo
obtulerit. mundū accusat. ita ut il
le in oīb' sibi inutilis sit. & sic mentē
suā eleuat. quē admodū daniel dicit.
Aspiciebā in uisione noctis & ecce cū
nubib' celi filius hominis ueniebat. &
usq; ad antiquū dierū peruenit. Qd
dicit. Cū mentē meā ad celestia sur
sū eleuare. aspiciebā in cōsideratione
plurimaꝝ aduersitatū qd omīa sup
na & diuina miracula que ds in an
gelicis spiritib' operatus est p filiū suū in ho
minib; p̄signaret. & ita idē filius usq;
ad antiquum dierū peruenit. quia fi
lius di ds & homo est. & ita ds & homo
unus ds est. Deus enī homo est. & homo
iste ds est. S; & bona opa hominū &
laudes angloꝝ se commungūt. & unū
in deo sūt. His quoq; cuculla tis ho
minib' turba uirginū associatur.
que uirū cū amore & diuitiis. & to
tū mundū relinquūt. Sic enī uir
go delicijs mundi huī ablata esse de
bet. ne ubera uoluptatis sugat. sic e
tiā turba cuculata a mundo rele
ta esse debet. ne ulla officia sclaria
cū illo exerceat. Et ut uirgo auro
relicta est ita qd sub cura & potestate
ipsi' n est. sicut libera ab eo est. sic et
am monachus a mundo relictus

illi subiugatus n sit. S; liber ab illo manet
at. Virginitas quoq; sole significat qui to
tū mundū illuminat. quia ds uirgini
tatē sibi adiunxit. que uiro relicto illi
genuit. quē radius diuinitatis p̄fudit q
& oīa regit. Rex nāq; qui cuncta regit
ds est & illi uirginitas connuncta est. quando
ds & homo de uirgine natus est. Sic astitit
regina a dextris eius in uestitu deaurato
circūdata uarietate. qm diabolo repug
nans astitit uirginitas uirtutū diuinita
tis in ope fulgentis. ubiq; comphensa mul
titudine diuersaꝝ uirtutū. Diuinitas itaq;
uirginitatē sibi desponsauit. cū primus
angls ad sinistrā partē cecidit. & ne etiā
populū salutionis in adā sibi elegit. que
dextrā suā nominauit. de quo populo uir
ginitatē sibi adiunxit que maximum
opus p̄stitit. quia ut ds p uerbū suum
oīa creauit. ita & uirginitas p calo
rē sce diuinitatis filiū dei genuit. Sic
uirginitas absq; fecunditate n est. qm
uirgo dīm & hominē p quē oīa fe
cerat. genuit. S; & hoc n oīno uirtutes ueteris
& noui testamenti quas ds in scis suis ope
tus est uelut uestimentū auro decoratū de
auratę sūt. & has uirgo ad se libere col
ligere. qm ligatura uiri eam n constrin
git. Rota quoq; quā ezechiel uidit uir
ginitatē p̄signauit. quia cadē uirgini
tas ante icarnationē filij di in lege p̄fi
gurata est. Post icarnationē aut eius il
la mirabilit plurima miracula ope
rat. qm ds p ipsā oīa placula purga
uit. & unāquāq; illuminationē recte or
dinauit. Virginitas quippe uetera sus
tert ac noua sustinet. & ipsa radix ac
fundamentū oīm bonoꝝ est. quia semp
& semp cū illo fuit qui sine ticio & sine
fine est. Iam natura hominis que p̄ p
peccata p̄dita fuit. p illā in salutione
reuixit. cū p alienā naturā peccata ho
minib' abstraxit. Sicut aut animal
simile mutulo in clericali habitu diuini
sacrificio ūsistentes ostendit. Hoc modo
licet qui mineā dīm sabaoth circūfodi

mnt·& agrū p̄ceptor- di arando ubiq; e
uertūt·/ & hos etiā qui angli dñm exerci
tuū nominant·. qui ob hoc quoq; emgulo
castitatis se emgere debent ne in uanita
tē carnaliū uoluptatiū uadant·/ s; ut agrū
cū aratro strenue euertant. Circūcisionē
quoq; sobrietatis habebūt· qm̄ p ipsos
peccata hominū abluunt·. & hoc in mia
fiet· quia in semetipsis peccata sentiunt·
Hec itaq; duo p̄dicta genera uidelicet ho
minū illor- qui p leonem & uitulū design
nant sc̄· aliud quodda genus hominū
ad se traxūt quos ipsi conuersos uocant·/
quor- plurimi se ad dñm in moribus suis ñ
uertūt· quia contrarietatē pot̄ quā
rectitudinē diligūt· & opa sua cū sono
remeritatis agunt de p̄latis suis sic di
centes· Qui sc̄· & quid sc̄ isti· Et q̄d fumi
& q̄d simi nos·· Et qm̄ sic agunt p̄sen
do pphetis similes sūt·/ & quia ñ recte
diudicāt quom̄ ds populū suū consti
uerit· Illos g̃ qui dñm timentes·/ audiut
spm̄ dñi ad nos dicentē· Hec sup̄dic
ta mala a uobis auferte & uosmetipsos
ante diem tribulationū illar- purgate
cū inimici di & urī uos fugabūt· & in
rectū locū humilitatis & paupertatis uos
conuertent· ne amodo in tanta latitudi
ne p̄maneatis quanta hactenus fuistis·/
quemadm̄dū etiā uenerē legē ds a con
fectudine sua in spiritale uitā mutauit· &
ut unāquāq; priorē ifirmitatē adui
uora purgauit· In primo enī ortu ds
ade concessit terrā colere· abel sacrifica
re· noe edificare· & hoc usq; ad sūmū
sacerdociū q̄d in xp̄i incarnatione exor
tū ē· q̄d pr̄ abraham p circūcisionē·
moysen̄ p legis lationem p̄figurabat·/ s;
hec omnia idem filius di postea in huma
nitate sua p̄fecit· Vnde & ad hominē i
telligenda sūt· Post ruinā enī ade·/ ds
tam in hominib- quā in angelis ordina
tionē suā recte p̄signauit· Hequaquā
aut̄ deceret ut sacerdos officia agricol-
e· discipulus officia magistri coleret·
cū agricola sacerdote· discipulus ma

gistrū in timore di & humili pacī
entia imitari debeat· Omnipc enī
ds in opib- suis cognoscit· quēadm̄
dū in adā opari cepit· eū tūc cole
re & homines p̄erare dedit· quia &
ipse ds omnia creauit· & ut p sacrifi
cū abel filiū suū p redēptione ppli
sacrificandū p̄signauit· & sic p noe
qui archā edificauit q̄· in spiritali po
pulo magistri ēcclesiā instituendi ēent p̄fi
guraūt· Nunc uos magistri sup̄di
ctos hōres scilicet cuersos in ordine
uo corripite & corrigite· quia plu
rima pars eor- nec in die nec in no
cte op̄at·· qm̄ nec do nec scio ad p̄fec
tū seruiūt· & eos ab ignorantia ista
excitate· uelut bonus pigmātarius
hortū suū ab inutilib- herbis pur
gat· in uobismetipsis aut̄ secūm or
dinē urīm p̄udentes & iuste ītelli
gentes ne iuste iudicetis· Inēuem
enī itaq; ēet ut leo· uitulus· homo·
& aquila in significationib- suis s;
inuicē aduersarent·· s; unūq̄dq; istor-
alteri iustitiā in figura ueritatis
ipendat· Sol & luna cū stellis·
totū mundū bene & ordinate illu
mināt· Vnde & isti qui p filiū ho
minis ad curationē hominū signa
ri fūt· sanare unguere & baptismū
sc̄ificare cū humili obedientia possūt·
Nam omnis sacerdos qui a deo unct-
& sacerdos nominatus ē uulnera pec
cator- ungere & curare cū iudicam
te iustitia potūt· qm̄ officiū hoc a
deo habet· & idō illud implere ñ ne
glegat· Et ego pauperula & īdocta
femmea forma quandā bestiā uidi
cui- facies & anteriores pedes ei- simile
ursо erāt·· cui- reliquū corp- similitudinē bouis
ostendebat· excepto qd̄ p̄ thoracis pedē ei similitu
dinē pedis asini habebāt· & qd̄ cauda carebat·
Tria aut̄ cornua i capite habuit· quor- duo si
militudinē cornū bouis habentia uycta au
res erāt· cornū u in medio frontis equinē· cor-
nu cap- cornu assimilabāt· facies u ei- de bestie ad

ori

emē· posīor aut̄ pars ei ad occidentē uersa fuit· Qd sic ītelligendū ē· Bestia hec cū facies & anteriores pedes similes ursо fuit· bestiales mores latenter habentes quosdā homines ostendit· qui quidē manifestudinē uerboꝝ pferūt· si in exemplis uestigioꝝ suoꝝ ubi ītiante ad rectitudinē ītendere deberēt· temeritatē & diuitiā puersitatis demonstrāt· Cū reliquū corp̄ similitudinē bouis ostendit· excepto qd posīores pedes ei similitudinē pedū asini habent· & qd cauda caret· qm̄ idē homines in gū di ut bos se ferre simulant· cū tam in subsequentib̄ exemplis moxes asini qui sub pondere cadit in se manifestat· nec se caudā habere demonstrat· quia in ipsis deficit qd dñs habet hostiā cū cauda offerri· scilicet quo bonū qd in humilitate & paupiate ceperunt· ad finē beatitudinis ñ pdū erit· Qd aut̄ tria cornua in capite habet· quoꝝ duo similitudinē cornuum bouis habentia uxta aures sīt· in hoc tres uitas hominū in primipali cōmercio stantes designat· ita qd duę effigiē in agro dñico laborantiū & uerbo dñi audituī p̄bentiū simulat·· tertiū ui in medio frontis existens cornū capricorni assimulat· qm̄ hoc in fortitudine fiducię suę spūales homines istos manifestat· qui in squalore capricorni altitudinē illa in qua nullateni p̄manere possunt ascendere sataguint· In hac & enim altitudine ceteros populos ut pharisei publicanos spnūt & uelut ītutiles despicit· & se etiā officialib̄ quib̄dā caulis regionū adiungit· quatenus p illas alios duob̄ cornib̄ meliores & excellentiores habeant· & ut etiā ita altitudinē sēitatis ascendere uideant· Hyam & sclāri sollicitudinis se adiungit· & multiplicē locupletationē comp̄hendit· uelut totā terrā laboribꝰ suis euertant· & p hoc latius dimē diuitiaꝝ plus quā deberēt capiāt· In similitudine quoq; uitulī hui illud facientes cui filius dī dixit· qd que cūq; haberet uenderet & daret pauperib̄· & ille abijt merens qm̄ & diuitias sēli & uitā etnā habere uolebat· qd difficile erat ut fieret· Homines enī utriusq; celū & terrā simul habere uolūt qd impossibile ē· qm̄ in comp̄hensione & possessione diuitiaꝝ absq; superbia elationis & absq; pprietate uoluptatis neq; stare possūt· sic etiā ipossibile erat· qd homo in cacumine ueruicis alicui⁹ muris staret· & tēpestate ualidi uenti quasi sanus ñ caderet· Amorē quoq; hui⁹ timorē ñ habent quos egenos habet qui manū suā ad auxiliū & elemosinā porrigit· Si; in stultitiā asinos se ītulerūt· qui magnis oneribꝰ se onerari patiūt quousq; sub eodē onere subeūbit quō ugū spūalis uitę & sollicitudinē sibi habere uolūt· si; in ipsis stare ñ possūt· & idcirco ut asinus cadunt· Unde & facies eide bestię ad orientē· posīor aut̄ pars ei ad occidentē uersa ē· quia cū spūale uitā adtendere uident· sclāri quoq; inherent· In hoc pditos anglos uituperat qui in semetipsos ofidentes de celesti gla corruerūt· Et ītuī animal habens facies quasi bōis· sclāres bōies istos significat qui opa sua cū sollicitudine corp̄is & anime faciūt· & tamē bona ītentione ad dñm ascendūt quasi cū pennis uolent· qua quecq; bona desideria sic radius solis q̄ de uisti emittunt· uī & uehut pennata uident· Si; & ad obseruanda p̄cepta legis & sacerdotis currūt· & ad damdas elemosinas in mia mouent· atq; in ītā aspiciūt quoꝝ in illa crescant & in gemma proxis se pulueri ītię pares estimāt & peccatores se nominat· & ita in sclāri uita magis penā quā uoluptatē carnalis gaudij habent· & sic ad magistros suos scilicet sacerdotes pueniūt· facie suā qua peccata gustabāt mūtantes atq; p grām spūs sc

in penitentia peccata sua renouauit ut septiē· Re
Qd dicit· Qdō in nomine sp
humanē hominis qui pec
ita qd eū de malo studio
fideiuī conuertes· Hā p
eē terre renouabis· eū h
sint se peccatis ita ītolutū
ñ possit quin peccet· & tam
ne penitendo se cuertit· S
peccaret· ñ renouaret· Qm
renouarē· udelicet eū pe
penitentię fugiūt ita qd p
& quida alio m eū peccata
uit· & que facere possent
tutū deuitat· uī & sic re
spm scīm accipiūt· Sic enī
uindictatis ñ omittit qu
ti· & sic in tempe sicco p
ri· & deide ītum ad uitia
sicut dñs hominē posuit
suis in semetipso renouet·
monitib̄ opib; bōis recte d
lacrimā ex una aqua mul
nit· qui ad hoc diu & dñs aqua
rrit· diuisit· Isti quoq; se
semetipsos semp̄ ispiciūt &
ient· & qualiter uiuat & qm̄
bralent· & sic uiuentes eū
ceunt sīt· & celestia ñ diuit
in semetipsis īmolant eū ei
qui ipsi uelut luna fulmin
ri animo corde suspirāt· si;
ut luna defecerunt· ilico
refulgūt· qui ad hoc diu etiā
tui suum p solē refulgit· I
nuūt ut medios clericos pe
dcaregentate· qm̄ ubi dor
cunt in medio magistron
simplicitate puri scientię
cunt eū de ītepti peccat
& eū ess quescēt· qui ad hoc
ne mechas alas suas ad q
dinat· udelicet celestia am
rentes causis peccata sua p
rentes· Un & beati mor

in penitentia peccata sua cōfitentes. & sic
renouamī ut sēptū ē. Renouabis faciē
Qđ dicit. Ods in nouo spu renouabis no
uitatē hominis qui peccare studebat
ita q̄d eū de malo studio ad bonū de
siderū conuertes. Hā p̄ penitentes. fa
ciē terrę renouabis. cū homo sentit &
fatr se peccatis ita īmolutū ut se continere
ñ possit quin peccet. & tamī ad renouatio
nē penitendo se cūertit. Si enī homo ñ
peccaret. ñ renouaret. Quida etiā alio mō
renouamī. uidelicet cū peccata ppt̄ penā
penitentię fugiūt ita q̄d peccare ñ q̄runt.
& quida alio mō cū peccata quę in se sentī
unt & quę facere possent ppt̄ amorē iu
stitię deuitāt. uñ & sic renouationē per
spm scī accipiūt. Sic enī tra in tempore
uiriditatis ñ omittit quin fructū affe
rat. & sic in tempe sicco pallescit & arel
cit & deīde rūm ad uiriditatē suā redit.
sic etiā ds hominē posuit ut in opibus
suis in semetipso renouet. Scriptura nāq;
in oīb̄ opib; hōis recte diuidenda ē. ue
lut etiā ex una aqua multę aquę diuidū
tur. quēadmōdū & ds aquas in totū orbe
terrę diuisit. Sīt quoq; sēlares homines
semetipsos semp̄ īspiciūt & cōsiderant q̄d
sint. & qualit̄ uiuāt & q̄m sibi peccata ab
strahant. & sic uiuentes cū timore di in
tremis sī. & celestia ñ dimittūt. Nam deo
in semetipsis īmolant cū eū adorant ita
q̄d ipsi uelut luna fulmināt eū ad ipsū
ex īmo corde suspirāt. si cū in peccatis
ut luna defecerint. illico p̄ penitentiā
resurgūt. quēadmōdū etiā luna p̄t defec
tū suum p̄ solē resurgit. Ipsi etiā dor
miūt int̄ medios cleros pennę columbę
deargentatę. q̄n ubi dormiūt ne pec
cent in medio magistrorū uolantiū in
simplicitate puręe scientię sī. & hoc fa
ciunt cū de īceptis peccatis deelinant
& cū eis quiescūt quēadmōdū alis capiti
int̄ mediaș alaș suaș ad quiescendū de
clinat. uidelicet celestia amantes & in
tremis causis peccata sua p̄ penitentiā
cōfitentes. Vñ & beati mortui q̄ in dño
moriunt̄ sī. quia cū sēlārit secūm le
gē uiuūt. o quā magnū miraculū
in ipsis ē q̄d sic uiuendo & q̄d p̄ ama
ritudinē penitentię peccata relin
quendo hominis existūt. Si & sic a
nimali q̄d faciē hominis habet si
milis erūt. q̄n cū terrena peccata fece
rit. cis p̄ penitentiā se opponit & e
is alienū fiūt. quēadmōdū etiā natu
ra animaliū nature hominis aliena
ē. Itaq; in scientia bonor̄ opū dear
gentati apparent. quia simplices mo
res ītantis qui peccatū nescit habēt.
cū ipsi peccatū nec amplecti nec pas
cere uolūt. Cūq; in simplicitate hac
fulgere studēt. tē positiora dorsi eor̄
in pallore uiri apparebūt. quia poste
riora eor̄ in quib̄ in peccatis pri̊ for
tes erāt cū peccare cōsuescūt. nē retro
specta in timore dīi sapientiā demon
strāt. q̄n in bonis actib̄ deaurata re
splendēt. Quartū ů animal simile
aquilę uolanti. quosda homines de
peccatis se ēmentes ostendit. q̄ ex p̄
fatis sēlarib; ad ēmentiā surgunt
uelut in maria magdalena factū ē.
quę oīa peccata sua abiciens ea pro
luto cōputauit & ita optimā partē
elegit. & in aurora scītatis consecut.
Si in ueti testamēto multi ppt̄ rectū
sēli huī peccata relinqbāt. & multi
ppt̄ amorē iustitię de peccatis se contri
nebāt. nē aut̄ in nouo sole scilicet in
xpo ihū ēmentes nominamī. quia
in simplicitatē ītantis qui peccata nes
cit uertunt̄ cū ipsi peccata repudiūt
& cū ea in uoluntate nesciūt. In duab̄
enī partib̄ ad celestia ascendunt. q̄n
cū bona ītentione & cū scō desiderio
ea quę surs̄ū sī. p̄ certis qui sēm pri̊
ñ cognoscebāt diligūt. & quia uelut
aquila quę p̄ alis uolatilib̄ altiora pe
tit. sic surs̄ū uolant. q̄d ita in candorē
etnę uitę cūertunt̄ ut de illa saltem
ri ñ possit. & q̄d hoc p̄ ardorē ueri so
lis conculcāt q̄d pri̊ peccatis ūoluti

fecerī. ¶n fortissima quoq; ui scīta
tis cōsiderant qm̄ti dolores & quā gra
ua pondera in peccatis sūt quę ip
si palpando prī tetigerant. & illa
nunc ut mortifer ui cadauer in se
metipsis occidūt & corp̄ suū ut occisā
ouē cōstringūt & psequunt. atq; sic
in ardentem solē aspiciūt omnia scela
ria quę ante cognouerāt. retro abi
endo & p puluere cōputando. & i
ardenti amore di timorē gehennę
spernendo. & ut in fide & in spe pse
uerare debeant cōfidendo. ¶ hoc itaq;
m̄ facuūt ut ysaias dicit. qm̄ seta
phin alis duab' uelabant faciē eius
que ale fide & spē significāt. quia in
fide fideles homines dm̄ uidēt. & p
spē p̄mia etna desiderāt. & duab' uela
bant pedes ei' que sensualitatē & inel
lectū ostendūt quib' idē hoies nudi
tatē peccatoꝝ suoꝝ tegūt. ne carna
lia desideria pprię uoluntatis sue p
ficiāt. S; & alis duab' uolabāt que ca
ritatē di & pximi demonstrāt. qm̄
cū dm̄ sup omnia diligūt pximo suo
in necessitatib' suis assistūt. & ita in
fortitudine di sup omnia uolāt. cum
cuncta tirena tñscendūt. atq; unam
quāq; rē in peccatis diligent̄ aspiciūt.
quatenū p abstinentiā peccatoꝝ se af
fligāt. & sic etiā in pleno desiderio
cū p̄ciosis lapidib' bonoꝝ opū celestē
ierim ornāt. ¶n leta quoq; uita p̄cep
toꝝ di n̄ dormitāt. s; semp in nouitate
desideriꝝ animę uelut camens tuba so
nāt. qđ sīt ardentia suspiria que in
nocturna obscuritate in peccatis na
ti ad dm̄ habēt. quando eū in timo
re & amore cognoscūt. dicentes qđ ip
se scs̄ sit qui omnia creauerit. & qđ scs̄
sit qui nūq̄ mortalis fuerit. & qđ scs̄
sit qui infernū fregerit. & ab illo elec
tos suos eduxerit. Beati nāq; homines
bene opando & dm̄ laudando nūqm̄
cessabūt. & cū opari cessauerīt. p̄
finē tam̄ uitę sue a laude creatoris
sui n̄ desistent. Ego aut̄ paupcula ab u
tute mea debilis & infirma. in musica
& uera uisione ad hanc scīptura coacta
sū. eamq; in grauu egritudine in lecto
iacens deo iubente & adiuuante cōscīpsi.
q̄tenū illā p̄latis & magistris qui ad ser
uitiū di signati sūt repsentarē. ut mys
sa q̄si in speculo cōsiderarēt. qui & quales
eēnt. ¶ & ut etiā illis eam demonstrarēt
& aperīt qui p obedientiā ipsis subiecta
sūt. Et audiui uocē de celo dicentē. ¶ Ne mo
ueri uerba hęc contemnat. ¶ ne si ea contēpse
rit. uindicta di sup ipsū cadat.

Erus cās de kurheim cū cētis societatis sue frīb'.

Hildegardis mīte & corpe uirgo
īmaculate & acutabilis do dicta
te. Ww. de kurheim cū cētis societatis sue
frīb' in parrochiis suis deo q̄tinus īdigne
famulatū exhibentib'. ¶ exemplo depone
hostiles turmas deo duce pterent. Quia mi
tis uīa fraglantia ñ modica tarū spi
cia disp̄sit. eo qđ ñ solū opari bona uerū
ppetare uentura. contēplari celestia. spe
cīi gīa cor uīm mundū illustrauerit. dig
nū dyrim' licet īdignu uīe nos scītam ob
tentu fraternitatis cōmunē. Et certe quia
nos ultima xp̄i tam̄ membra nobiscū fore
credim'. fidenter dicim' qđ quecq̄d in eius
nomine uos poscim'. cū p̄stare poterītis
negetis postulantib'. Rogam' g benigni
tatē uīam mat̄ & sponsa agni. ut p̄ces n̄
ras orationib' uīis memineritis ppensis.
certa de uīis si quid possūt apud dm̄. qđ
me orandū semp uīi memoriā faciant.
Adhuc una peticionē uos petere p̄sumi
mus scilicet ut uerba que spu sco uobis lo
quente nobis & alis quā plurimis in hac
heim p̄sentib' de negligentia sacerdotū
quā in diuino sacrificio habēt apparuis.
matna pietate nobis sēbe & ñsinuetis
ñ negligatis ne a memoria nīa elabant.
s; ut ea attenti p̄ oculis uīis habeam'. qui
cū timeris & sēlantib' cautis plus quā oport
tet ihesum am̄. uerba ñsitoria in uentū
multociens negligent̄ emittim'. Valeat
matna dilectio in uobis. Hildegardis.

99

Lūs hys hoc

In lecto egritudinis diu iac
icar nationis millesimo c
agesimo. uidi uigilans co
pulcherrimā imaginē u
habentē. que electissima u
rtissima in deliciis tamq; p
entis. ut eam humana me
cōpiendere ualeret. & c
ra usq; ad celu p̄tingebat.
maxima claritate effulsit
in celu aspexit. Eam uidisse
er albo serico īduebat. & p
ntis lapidib' scilicet smara
bachis quoq; & margarit
ūdabat. calciamīta ex on
dis habens. S; faciei ei' pr
ris. & uestis ipsi' in dextr
fuerat. atq; palliū ei' ele
ūme suā amiserat. &
sup̄ denigrata erāt. Et
al & lugubri. in altitud
dor ducens. Audi celu q̄d
dicata ē. & ita luge qđ
sa ē. & abysse contremisc
mea denigrata sūt. Vulpe
& uolucres celi uidos. ego
& consolatorē ñ habeo. ne
quē iambā & a quo sustet
ctant. Ego in corde patris
filii hominis qui in uirgin
& natus ē. sanguine suum
cū eode sanguine me sibi
& dotauit. quatenū in pur
regeneratione spe & aque
tāminatos a spuma serpen
rē. Nutricis aut̄ mei uidel
qui faciē meā facere deber
ta rubent. & uestē meā ut
rificare ac palliū meū ut p
cchare & calciamīta mea
fulgere. faciē meā pulcher
& uestē meā sciderūt. palli
brosū fecerūt. & calciamīta
uerūt. & qui me ubiq; orna
nt in oīb' hys destituer
mā p hoc forcludāt. qđ cor

100

In lecto egritudinis diu iacens anno dñice incarnationis millesimo centesimo septuagesimo. uidi uigilans corpe & animo pulcherrimā imaginē muliebrē formā habentē. quę electissima in suauitate & caritissima in deliciis tantę pulcritudinis erat. ut eam humana mens nequaquā comphendere ualeret. & cui statura aerra usq; ad celu pringebat. Facies q̄q; ipsi maxima claritate effulsit. & oculis suis in celu aspexit. Cam dictissima etiā uestę ex albo serico induebat. & pallio pciosissimis lapidib⁹ scilicet smaragdo saphiro. bachis quoq; & margaritis ornato circūdabat. calciamenta ex onichino circa pedes habens. Facies ei⁹ pulcre aspla erat. & uestis ipsi⁹ in dextro latere scissa fuerat. atq; palliū ei⁹ elegantē pulcritudinē suā amiserat. & calciamenta ipsi⁹ supi⁹ denigrata erāt. Et ipsa uoce magna & lugubri. in altitudinē celi clamabat dicens. Audi celu q̄d facies mea sordidata ē. & tota lugę q̄d uestis mea scissa ē. & abyssę contremisce q̄d calciamenta mea denigrata sūt. Vulpes foueas habēt & uolucres celi nidos. ego aut̄ adiutorē & consolatorē n̄ habeo. nec baculū sup quē incumbā & a quo sustentē. Et istū dicebat. Ego in corde patris latui. quo usq; filii hominis qui in iurgiuitate ceptus & natus ē. sanguinē suum fudit qui etiā cū eodē sanguine me sibi desponsauit & dotauit. quatenꝰ in pura & simplici regeneratione spc & aquę ctractos & examinatos a spuma serpentis regenerarē. Nutricis aut̄ mei uidelicet sacerdotes qui faciē meā facere deberēt uelut auro tā rubere. & uestē meā ut fulgur choruscare ac palliū meū ut pciosos lapides radiare & calciamenta mea ut candorē fulgere. faciē meā puluere conspersērt. & uestē meā scidērūt. palliūq; meū umbrosū fecerūt. & calciamenta mea denigrauerūt. & qui me ubiq; ornare debuerāt me in omnib⁹ his destruerūt. Nam faciē meā p hoc sordidāt. q̄d corp⁹ & sanguinē sponsi mei cū magna imundicia lasciuię mortū suoꝝ & magna spurcicia fornicationū & adulteriorꝝ & pessima rapina auaricię uendendo & emēdo quicq; inconuenientia tractāt & accipiūt. atq; tanta sorde circūuoluūt uelut si istam in lutū ante porcos ponerēt. Sic em̄ homo cū deus ipsū de limo terę fecit & in faciē eius spiraculū uitę inspirauit. mox caro & sanguis factus ē. ita etiā eadē uirtus di oblationē panis uini & aquę sup altare ad uerba sacerdotis diuinitatē inuocamus. in uerā carnē & in uerū sanguinē xp̄i uidelicet sponsi mei trāsfert. q̄d tam̄ ppt̄ cecitatē hanc qua homo in casu ade cecatus ē. homo carnalib⁹ oculis uidere n̄ pot̄. Fixura nāq; uulnerū sponsi mei recens & apta ē. quādiu uulnera peccatorꝝ hominū patebūt. Hec eadē uulnera xp̄i sacerdotes qui me candidā facere & m̄ in candore seruire deberēt. in nimia auaricia sua de ecclis ad ecclias discurrentes contamināt. Vestē quoq; meā p hoc sordidāt. q̄m p̄uaricatores legis & euāgelii ac sacerdotij sui sūt. & palliū meū in hoc obfuscāt. quia p̄cepta quę eis i structura sūt p omnia negligūt. nec eam abstinentia uelut in smaragdo. nec in largitione elemosinarꝝ uelut in saphiro. nec in aliis bonis & iustis opib⁹ quib⁹ ds uelut aliis generib⁹ gēmarū honorāt. bona uoluntate & pfecto ope cōplent. Et calciamenta mea supi⁹ denigrant. q̄m ipsi nec recta scilicet nec dura & aspa iusticię uestigia habent. nec bona exempla subditis suis p̄bent. cū tam̄ subtus in calciamentis meis quasi in secreto meo candorē ueritatis in aliquib⁹ habeā. Falsi q̄p sacerdotes in semetipsis decepti s. q̄m honorē sacerdotalis officij sine ope habere uolūt q̄d ee n̄ pot̄. quia nulli meritꝝ nisi p̄misso labore opis

dabit. Ilyi aut gra di homine tangit
ibi ipsu operari ut mercede accipiat
facit. Celu utaq; uarios dolores qui ho
minib' conferri sc. in ultione di pluat.
& tota terra nebula obtegat. ita ut
uiriditas ei' arescat. & ornamenta ipsi'
fusca fiant. abyssus quoq; contremis
cat. qm in ultione & dolore cu celo y
ra in furore mouebit. Principes em
& temerari' pls sup uos o sacerdotes
qui me hactenu negleximus irruent
& uos abiciet & fugabit. & diuitias
uras uobis auferet. p eo q'd temp' sacer
dotalis officij uri n adtendistis. Et
de uobis dicet. Adulteros uitos & rapto
res & plenos omi malo. ab ecclia eci
amus. Et in hoc facto obsequiu deo
se exhibuisse uolut. quia ecclam p
nos pollutam ee dicut. Vn scriptura di
cit. Quare fremuert gentes. & ppli
meditati sut ania. Astiterut reges
re. & principes conuenert iunu.
Iam pmissione di sup uos in iudi
cij sui fremere icipient plurime
gentes & multi ppli de uobis medita
bunt ania. cu sacerdotale officiu
ur'm & consecratione uram p multi
to coputabt. His assistent in euersi
one ura reges re cu tremis reb' ibia
but. & principes qui uobis dnabunt
cruciet in hoc uno csilio q'tenu uos de
finimis sui expellat. qm inocentu ag
nu a uobis p pessima opa fugastis. Et
audiui uoce de celo dicentu. Imago
hec ecclam demonstrat. Quappt tu
homo que ista uides & audis plangen
tia uerba hec sacerdotib' qui ad regen
du & docendu pplm di cstituti & ordi
nati sut pfer. quib' cu aplis dictu est.
Ite in orbe uniuersu. & pdicate euangli
um omi creature. Cu em ds hominem
creauit. omne creaturam in ipso signa
uit. quadmodu in paruo loco imbrame
temp' & numerus toti' anni describit.
Et ido ds hominem nominauit omne
creaturam. Et uerum ego pauscula fe
minea forma gladiu enaginatu in aere
pendente uidi. cui' acies alta ad celu. altu
ad tra uersa erat. Et gladius iste sup spa
tale populu extendebat' que ppria olim
uiderat cu admiramdo dicebat. Qui sr
bi qui ut nubes uolant. & quasi columbe
ad fenestras suas. Ista & em qui de tra de
uant & de comuni pplo separa. sce uiuere
& in colubina simplicitate moru & opu
ee debuert. nunc prauu in morib' & in
opib' suis sc. Et uidi q'd gladius iste qui
da loca spiraliu hominu abscidebat. q
admodu uerbum pt passione dni absciss.
S; tam etia uidi q'd plurimos timoratos
puros & simplices sacerdotes in aduersi
tate ista sibi ds obsernabit. uelut hesic
respondit ubi dicebat. q'd derelinquisset
sibi in isr septem milia uniuersoy genu
que n sc ieuruata baal. Nunc aut ign
tinguibilis ignis spc sci. ut ad meliore
partem conuertamini uobis ifundat.

Fratres in hagenbe. hildegardi.

Nil digardi castę columbę in forma
minib' petre lacrimam. fres hen
turbati in hagenbe orationu suar. deuo
tione. & q'd spectat ad etna salute. Quo
di gra lux ura coram hominib' salubriu
lucet. patre ur'm qui uos ardenter luxt
na ad illuminationem ecclie suppostur glo
rificam'. & quanus peccatores. scitam mi
ure. qua celestis sponsi amplexib' singu
lari priuilegio iberem cordialiu egau
demus. Caritate etia uram ignorare no
lum'. q'd die noctuq; uos faceremus mde
re desideram'. & assidue uri memoriu
in orationib' nris faciemus. uos absentes
corpe quasi psentes mutuu amplectimur
nre. Ergo pfectione uram humilit de
precamur. ut sponso uro sub cui umbra
secure requiescitis. nos iuxta ua iudicia
res comenderis ne pereriem turba damo
rum adducti. mereami acceptari cordiu
nroy illuminari. hoc aut ideirco di
cim' ut dissensione qua in loco mo orti
ee scitis. quadmodu iceptus. spu sco ut

docente sedare & extirpa
& ut phoc quoq. hrtas e
bis tmmittatis. quia n
piculu magnu tam an
pum facile icurrem. C
uos intimus docet & mul
demonstrat. hec eta u
sibi placuerit manifest

Congregationu fratu
go pauscula form
tudine dni gratu
etia cogebar. ut hec u
ei huiu pferre. Et audiu
enta pplo huic opus fuit
ert qm celu & tra in re
stet. qteu fres ei de ppli e
bre istructio coy pmut est
bre ne destructa eet. Et d
tum. altitudine & pfun
ans ne rectu modu fun
& latitudine toti orbis fi
sa mensura sua iordinat
qq; fecit ut in die luceret
gent. & luna ut in noct
ent. In uerbo quippe ill
at. omia hec facta sc ut e
ti in hys uelut in specul
ideratt. qteu in hoc q'd ic
et. Deus em homu spu
tuut. & ita unificatus e
factus e. Deide aut esort
laude & mutatio illi de
creaturam illi subiecit. N
tratus illi ceesserat. s; ip
re ulo uerme audiuit. q
puaricando obcecatus
Vn diabolus in se gaudiu
in celo supare nequiuit. n
lucet in homine qui alu
diabolus naq; Hoie dm
quadmodu etia se ipsu e
Ds; ds in antiquo csilio q
se habuit coputabat. qm
sua ita obseruaret ut ei n
resistere posset. & ide ann
sententia omu creaturaq; r

docente sedare & extirpare ñ omittatis.
& ut phoc quoq; uttal cõmonitoriaſ no
bis trãsmittatis. quia ñ citꝰ extinguat.
piculũ magnũ tam animaꝝ quam cor
pum facile ĩcurrenꝫ Gtã spe scĩ quę
nos intimus docet & multa secreta uobis
demonstrat. hęc etiã uobis sedm qd
sibi placuerit manifestare dignet. Vat.

Congꝝgationu fratrũ in hagenbe. h.
go paupcula forma multa egri
tudine diu grauata. p uerã sapi
entiã cogebar. ut hęc uerba ipsi pplo lo
ci huꝰ pferrẽ. Et audiui qd eadẽ sapi
entia pplo huic opui suũ pponebat scili
cet q̃m celũ & tiam in recta mĩsima cõstitu
isset. q̃tenꝰ fideles eidẽ pli cognoscerẽt qua
liter ĩstitutio coꝝ p̃mittꝰ cõstituta cẽt. & qua
liter nõ destructa cẽt. Et dixit. Girũ celi cir
cuiui. altitudinẽ & pfunditatẽ cꝰ ita cõsti
tuens ne rectũ modũ suũ supercelleret. &
latitudinẽ totꝰ orbis sic ordinans ne ip
sa mĩsuã suã ĩordinate excederet. Solẽ
qꝫ; feci ut in die luceret & tenebraſ obte
geret. & lunã ut in nocte cũ stellis clareſ
ceret. In uerbo quippe illo cũ dñs dixit fi
at. omĩa hęc facta sũt ut etiã nõc p̃sidẽtes
uĩ in his uelut in speculo uos populi con
siderare. q̃tenꝰ in hoc qd ĩcepistis p̃manea
tis. Deus enĩ hominu spiraculũ uite ĩspi
rauit. & ita uiuificatus caro & sanguis
factus ẽ. Deide autẽ cõsortiũ angloꝝ cũ
laude & humilitio illi dedit. & reliquã
creaturã illi subiecit. Nam dñs luminẽ ẽt
mutatis illi cęelestat. si ipse in oĩi hono
re isto uermẽ audiuit. & ita pcepta dei
p̃uaricando obcecatus & extinctus ẽ.
Vñ diabolus in se gaudens ait. Deũ quẽ
in celo supare nequiui. in ope suo inde
lucet in homine qui alius dñs ẽ supam.
Diabolus nãq; hoiẽ dm nominauit.
quẽadmodũ etiã se ipsũ cẽ dm uoluit.
Sed dñs in antiquo cõsilio qd ante euũ i
se habuit cõputabat. q̃n ordinationẽ
suã ita obseruaret ut ei in illa nullus
resistere posset. & ideꝫ antiquũ cõsiliũ a
scientia oĩũ creaturaꝝ in se ipso ab
scondit. uñ & diabolus illud nec sci
uit nec scit. atq; eidẽ cõsiliũ usq; in no
uissimũ diẽ ĩsciꝰ erit. ubi tẽ in maxi
ma cõfusione sua eidẽ cõsiliũ quędã sen
tiet & cognoscet p quę ponĩa ofiun
det. Nam diabolus hominẽ ĩsepabi
liter p̃ditũ ẽ ut ipse uoluit putabat.
hoĩes enĩ in magna senecta & obli
uione dñi se hoĩes fore oblitꝰ ihuma
ne uixerũt. quousq; idẽ antiquũ &
filiũ quendã sc̃ificatũ pplm sibi ele
git. Et dñs sobrietatẽ & uirginitatẽ
in abel p̃signauit. qui ppẽ iustitiam
martyr effectus. hoc fecit qd paꝰ fi
lius facere neglexit. Sc̃ificati autẽ po
puli se homines ẽ cognoscebãt &
humane uiuebãt. de quibꝰ etiã noe
surrexit qui ẽ dñs in archa obseruа
uit. Sed dñs uolens iniquitatẽ submer
gere. os abyssi aperuit & plurimã ter
raturã in aqua submersit. & tẽ p se
metipsũ iurauit qd nequaquã ultra
omnẽ carnẽ aqua p̃deret. recordans
quia homo p aquã regenerandus &
saluandus cẽt. Post diluuiũ ũ anno
quũ ẽsiliũ multa miracula ad cõfu
siones diaboli ostendebat. qui de occi
sione abel mꝫ se gaudebat dicens.
Ecce opus dei qd de paradyso eieci. m
tra diuisiõ iacet. Sed noe sc̃ificat in
spũ sc̃o opatus ẽ & altare dño edificauit
in quo antiquũ cõsiliũ altare illud p
signauit qd iobes in apocalipsi au
dit sup qd orationes sc̃oꝝ ascende
bat. Cũ enĩ homo in penitentia pec
catoꝝ orat & cũ salutẽ a dño querit.
ses nominat. Antiquũ qꝫ; cõsiliũ pri
ma signa in abraha opabat qui
patriã cognationẽ suã cũ ppria uolun
tate sua reliquit & diuinã legẽ p quã
mors cõfusa & serpentis nequitia ĩ
sanabili uulnere uulnerata ẽ in sci
tate iniit. q̃ndo pcepta dei adipleuit.
qd ada ñ fecit cũ pceptũ dei p̃uarica
tus uoluntatẽ suã secutus ẽ.] de etiã
cõsiliũ purificationẽ legis in moyse

H209

estruit. & p sanguinē hircoꝝ & uitu
loꝝ pfigurauit qđ innocens agnus p
hominē īmolandus eēt. Nam filius
di de corde patris exiens de uirgine
natus ē. & oīa hec p semetipsum
īpleuit. Virginitas enī in filio dei
surrexit quę erecto uexillo celos pe
netrauit. qm̄ idē filius uirginis to
tus integer. totus ses fuit. & p eum
magnus ordo uirginū surrexit.
quē uetus lex n cognouerat. Sic
& ipse sacerdos fuit cū se ipsū in ara
crucis p hominib⁹ īmolauit cui
sacerdotes in sacerdotio suo adum
bi sē qui anglos imitari debent.
qui nunciꝝ di exhibūt. Angli quip
pe opa hominū ex debito officij
siu uelut sēpturā do ostendūt. qđ
& sacerdotes facuūt cū peccata ho
minū p penitentiā suscipiūt. &
ea p īdultā mām do ostendūt. Sic
& uulticus fecit qui diffamatus est
apud dūm suū quasi dissipasset bo
na ipsi⁹. cū unūquęq; debuerē dnō
suo minus scribere uolsit quā debe
ret. Vulticus etiā iste synagoga ē q
nullā liberationē p sanguinē hir
coꝝ & uitulorꝝ habere potuit. Sic im
molationē īnocentis agni pfigu
rauit. p quē officio suo priuari ni
mirū. Et unde se dicebat. qđ suffer
re n posset duriciā legis quę uolsit
si quis hoc uel illud fecerit morte
moriat. & etiā erubescebat qđ foras
picereē. ita ut in nulla peticione
mūę reficereē. Ex qua diu multi in
filio di ad īdulgentiā cuerterenē.
ipsa p īdulgentia meritę penę lau
dabaē. quia diu seruuis p penitentiā
& cōfessionē dño suo retributionē
dederit. ab illo multū laudaē. qm̄
eū multū dilexit. quēadm̄dū ma
ria magdalena xp̄m dilexit. Sēp
tura hęc mūę sacerdotib⁹ adē. un̄
etiā decet illos ut xp̄m imitenē.
& castitatē ameē. & icestū fugiāt
filius nāq; di ut iustos faceret uultos
in cruce passus ē. & etiā ipsos ad sen
tit ut de inimico dictū ē. Sic abel p iu
stitia martir extitit. Post passionē
aut̄ filij di multitudo martiū ex
orta ē qui p fide & cōfessione ipsi⁹ pas
sē. quos etiā alij martires comitanē. so
licet illi qui cont̄ peccata & uicia pug
nando se ipsos uincūt. & illi pductiū
martiū pennę sē. Qui aut̄ hos iniuste
psequunt̄. uindicta di sup illos cadit.
Sic & illi qui uirginitatē tribulando
psequunt̄. ita qđ illa doloribus pfundit.
uindictā di n effugiēt. & ideo multoci
ens accidit qđ nobiles ex iudicio di ug
nobiles & diuites egem efficiunt̄. & qđ
multi alijs periculis & calamitatib⁹ subi
ciunt̄. Qui ū sacerdotale officiū sibi
iuste pmūt & blasphemāt. hi in tram
sino similes sē cam qui fratrē suū oc
cidit. uñ pena illi cōstringendi & pu
niendi sē. Sacerdotale namq; officiū
in magisterio suo a dño deo ē. Ytaq; sa
pientia in turba loci huius turrim edifi
cauit. quā bachus topazio & sapphiro
exornauit. & in ipsa speculatores posu
it. & iuxta eā torcular cōstruxit. qđ ego
da hominib⁹ cōmisit qui uinū in ipsa
exprimerēt. atq; secus illud domū etiā fe
cit in qua alios ee uolsit qui omia que
ad agros suos pertinebāt possiderēt. Si ue
stas ualida & pestifera insanie epidi
mie. ita qđ hoies pdictū torcular custodi
entes ad eandē turrim iacula emittebāt.
& qđ alij in pfata domo manentes sipu
conē ipsā turrim peciebant unde et
illi qui in ipsa turri erāt lapides admit
tū illos iaciebāt. Turris hec altitudinē
magisterij designat. quę iacis nudeū
cet illius qui a puericia in innocentia &
sciatę uixerit decorat. & quę topazio
id ē his qui optimā partē eligentes fide
renuntiāt elucidat. & quę sapphiro ca
ucet ipsis qui pp̄ amorē di pompis
seculi & seruitutis ipsos abnegāt exornat. Si
ista spectantes sē. videlicet hi qui

subiecti sint in magist
aut̄ officiū illoꝝ ostend
cionē ingrati mimi
ad altare ifulciūt. & tun
colūt & ēterniāt. Si dom
strictionē uitioꝝ demon
exhibentes & in seipo nunc
metipsos ppt̄ dīm relinq
tus corpalib⁹ reb⁹ labo
se intra ēternitat. repestat
tat in qua intorcularis
latos suos acrimma sup
cuā in domo stantes di
tię cont̄ ipsos dirigūt. qu
ad iniuriā pvocati se im
cunctę subiecti sint ex
ntus sapientia īducias e
nat. quēadm̄dū in eug
ad dīm suū de uicu dic
illa & hoc anno usq; d
& stercora mittā. Nam s
ē ut homo uoluntatē p
mat. Alioquin nūq. obe
nte stercora. ē in humil
one plato subdi. Cū enī
madu se ēlimat omia car
& semetipsū qsi p nuro cō
ego pauscula & debilis si
ihu pfatis frib⁹ dico. In
nat ignis in uobis ardeat
ne suo ira pfundat. ut n
naleatis ut pri icepistis.
ostū temp⁹ correctionis & e
uobis surrexerit. lapides
gorē suū ut pri erāt rec

Tio hūmensis cenob

emplo sp̄e sci & reuerē
tę sponsę xp̄i. hild. & soro
bro in pmgis magistrę ex
tora concors cōgregatio h
bri. cū bonoꝝ opū humul
na. cēna sublimari gla. Cu
na optimonis uię tangē pa
ssa ineffabili flore respi
delectamur. ut cū aplo di
sus ei qui semp triumphat

104

subiectis sint in magistio pfitr. Torcular
aut officiu illoz ostendit. qui p confe
ctionē ingati minustio passionis xpi
ad altare ifulcit. & unica dñi sabaoth
colit & ceruat. s; dom custodia & con
strictionē istoz demonstrat. qui idiote
existentes & in scło nutrientes. scim & se
metipsos ppt dñm relinquit. & in neces
sarijs corpalib reb laborat. & tam spia
le uita ceruat. tepestas ut temeritatē no
tat in qua in torculari manentes ad p
latos suos acumina superbie mittit. & q
etia in domo stantes duricia inobedien
tie cont ipsos dirigit. quappt ide plati
ad iuuia puocati se immites p uerba ua
cuidie subiectis suis exhibent. At oib
istis sapientia iducias emdationis est
tuit. quē admodu in euglio cultor uinee
ad dñm suu de ficu dicebat. Dñe dimit
te illa & hoc anno usq; dū fodia circa illa
& stercora mittā. Nam fodere circa illa
e ut homo uoluntatē pprietatis suę pre
mat. alioquin nūq obedire potit. S; mit
tere stercora. e in humilitate & subiecti
one plato subdi. Cū enī homo ad obedi
endu se ielmat oia carnalia desideria
& semetipsū qsi p uitro cōprimat. Hę e itaq;
ego paupcula & debilis forma. uobis lo
ci huj pfatis frib dico. In extinguibilis
uite ignis in uobis ardeat. & uos lumi
ne suo ita pfundat. ut in ipso pmanere
naleatis ut pri icepistis. Hęc cū fructu
osū temp correctionis & emdationis in
uobis fuit exercet. lapides turris uite ful
gore suu ut pri erāt recipient. Congga
tio hūmensis cenobij. hilocgar

Templo spe sci & reuerendę ac do dilec
te sponse xpi. hild & sorori de sco R.o
bto in pingui magistrę exoptatissimę.
tota concors egregatio hūmensis ceno
bij. cū bonoz opū humilitate & istan
tia. etna sublimari gla. Graciose reuelan
tia opimonis uite tang paradysiaci nar
cissi iestimabili flore respsi. usq; adeo
delectamur. ut cū aplo dicere coganī.
Grās ei qui semp triuphat in nobis. in
quib odorē notitię sue manifestat in
oīi loco. Contēplantes enī totā cōpa
gē mbrōz corpis ecclie in qua unis
spe dinoscit singlis ptis uultr. ei exu
berantia in uite scitatis excellentia o
gaudem effluitare. Qua g uos post
tempa aplōz quasi quoddā speculu
diuine pietatis contemplam. ido in ne
cessitatis articulo tang ad firmissi
mū inexpugnabilis municipij asylu
confugientes cilio & orationib uris ut
nobis succurratis deposcimur. Ordo
quippe nr: licet p oīa sim nobis dis
similes. p uos honorat & beatificat.
Itaq; relatū e nobis de opib uris qm
breuit & lucide ecclie filijs tang de
siderabiles diuicias ctulistis. & quia
nec hoc dono caretis. pecib scitatis
ure puoluti. oīs meōmune petimus
pietatis ure almitatē. ut aliqd sup re
gula beati benedicti patris nri memo
riale uri in relinquatis. admodu nobis
necessarij. Dicimur enī mdaces piu
ri. pdictęq; regule trinsgressores. sine
dalioq; decretoz contēptores. Qd ideo
maxime euenit. quia quisq; platoz
noz p libitu animis suis tam istituta
canonū quā regule despicit. ut dñi p
si sibi sit lex. secm eide regule testimo
niu. qd uolūt hoc dicūt scm & mihi.
& qd nolūt hoc putat nō licere. Vnde fit
qd oīs uemto doctrinę circumferam.
& ualde pfuptionib hominū aggra
uem. Quas & beat pat augustinus ab
horrens. de eis sic loquit. Quātus enī
cont fide n sit. ipsā tamē religionē
nrām quā paucissimus & manifestis
simus celebrationū sacramtis. mia
ci uoluut ee liberā. a deo seruulib o
neribus pmitt. ut tollerabiliores sint
dirio uideoz. Quę quātus uere liber
tatis temp n cognouerit. legalib tam
sacramtis. n humanis pfuptionib
subiciunt. Preciosi itaq; opib crebi im
mo totī mundi gazis. opus cari ex
hibebitis. si peticioni nrę in hoc ad

modū ummuersis clausturis necessaria sa
tageretis. Si enī totā scām sc̄pturā
exponeretis. nichil tā utile & tā ca
rū nobis exhibere possetis. De reliquo
orate p nobis ut spū sco nra collecta
societas nulla unquā hostilis fraudis
machinatione disturbet. si; qui cep
in nobis bonū opus p̄feuerare in no
bis dignet. in beneplacita sibi opari
one. Valeat mā dilecto ura. De
Ego regula sči Benedicti. hil:
parpcula femnea forma & hu
mano magistio idocta ad uerū lumē
& ad memoriā beati benedicti secdm
peticionē uram p̄spexi. qten ea que
in doctrina regule ipsi intellectu ho
minū difficiliora & obscuriora sunt
gram di manifestarent. Et audiui
uocē a uero lumine m dicentē. Lu
cidissima dona & mistica spiramma
spe scs in beato benedicto opatus e.
ita qd mens ipsi in amore di arde
bat. & in uirtutib ut aurora rutila
bat. nec suasionē diabolice artis in
opib suis p̄fecit. hpse enī grā spe sči
hoc m p̄fuisse erat. qd in nullo ope
suo uelit in puncto mōtis & ichus
oculi. uirtute spe sči carebat. Fons q;
clausus fuit qui in discretione di doc
trinā suā effudit. cū acutū clauū do
ctrine nec nimis ialtū nec nimis m
p̄fundū. si; in medio rote fixit. ita ut
unusquisq; siue fortis siue ībecillis siue
infirm sit. ex ea secdm possibilitatē suā
bibere cōpetenter possit. Hora aut hec
circuiens potestas di ē. qua ds in an
tiquis sčis usq; ad moysen qui pplo &
legē dedit opatus e. & qua etiā in alijs
sčissimis uiris opabat. quoy clauus la
borū in tā altā altitudinē ifixus erat
ut cōmunis ppls illis capi n ualeret.
Beatus quippe benedictus doctrinā
suā in timore di mirissime hausit &
in pietate p̄cepta di docuit. & in cari
tate miriū sčitatis regule cōstituit. &
& in castitate oīb pompis & delici
si trem sčis pegrinū fuit. Et qm ipse in
timore & pietate in caritate & castitate
doctrinā suā sc̄pserit. ideo michil eide doc
trine addendū uel auferendū e. qua
ei michil deē. qm in spū sco facta & cōple
ta e. Et qua filio colubet erat. auscultato
filii p̄cepta patris sui dicebat. & etiā id
circo sčitate p̄dictarū uirtutū plen erat
quē admdū moysen uir mitissimus sup
oīs hominēs qui morabant in tra
mite ut puis pat ulte dicit. monachi qui
in diuersitate morū se dispgūt. cōsiderent
tib aptū e. uel ipsis sedm merita opū suoy
mercis donabit. Nam ante tempa beati
patris hui benedicti. nulla certa regula
monachis cōfirmata. diuersa incertitudine
& instabilitate hac & illac uagabant. ut
to magistio & certa locatione carentes.
Quapte ipse uicia instabilitatis morū illo
describens. ut uita eoy a fidelib mona
chis deuitet. monet. S;. doctrinā ei uerse
quentib ppē tacitur uitatis grauitatē uana
loquendi cedat licentia. scilicet ut etiā aliq
in cōsilijs. aliqua in negocijs seu in maioris
necessitatib agenda sit. in humle & n sigilla
tim loqndo data licentia & modice ac
breuit cōferant que oportet. & deide signo
facto. oīs in silentio sedm cōuentū morem
sileat. qm ide benedictus licentiā hanc
statuta hora in qualibet die n p̄fixerat.
si; eā in potestate sua quē admdū opor
tuit habebat. hJam licentiā hāc loqndi n
dabat. nisi aliqua uisa necessitate seu ab
qua pia utilitate cōpulsus. Artann qua
fere ihumanū ē hominē in tacitur mita
te semp cē & n loqui. ide pat in potestate
& discretione abbatis dimittit. quē admo
dū alia plurima ei cedit. ut discipulis
suis horā cōpetentē p̄uidear. qua ipsi hoc
que honesta & necessaria sr ad humle lo
quantē. & ne in idiscreto silentio tedio af
ficiant. qm p̄t hmōdi ad humle loqndi
p̄missionē cuenienti & seueri ad tacitur
tatē silentij admoneri & coerceri potest.
Qd aut dicit. hiemis tempe. id ē kalen
dis nouēbris usq; in pascha uigilia ēdem

nota Jn timore
Jn pietate
Jn caritate
Jn castitate

tionē rationis octaua hora
dū ē ut modice amplius de n
pumsce. & iam digesti fuerg
ē. qua qui triā partē hora
hieme uigilat. seu qui tria
nocte & diei in hieme dor
uigilijs nec p hac dormitio
aut in reliquo corpe debi
qui aut sup modū uigila
modū dormit debilitatē s
ferre. Sicq; dormiente
diuigili surgent. qua cib
nis supuus. p tā morosas h
aliud se uertens. oportet
gat. qm & uigilie iste sa
ni iferē cū ille ierti sōno
& cū se purgauerit. qm si
modū dormierit. febre
rit. atq; p mīorē calorē
si sue sentiet. si ut ab hu
& ut do fidelit seruiat ei
pī patris bono animo ac
sagnit. Qd ū relatū p̄t mag
frib qui psalterij uel lect
ibagent meditationi ise
ne aut sopori aut ociosit
dimt. si; cante utilitati a
nali mīuallo ita dispositio
none pmittit. usq; dū lau
illucescente iā die iciat.
laus nocte id ē psalmis no
mīuallis haberi p meditā
nū aut lectionū designan
ctuali mīuallo dicit. Ap
ad sup̄dictas Kl nouēbris si
ra uigilias agenda. ut p
uallo quo frēs ad necessar
cant custodiū. mox mat
ente luce agendi sr subsequa
scribi notandū ē qd tā in esta
me scilicet in triū lectionib
dant. frēs nec p̄t nocturnos r
nos ad lectos pausandū rechi
nocte nocturnas uig
tempe tempabāt. qd laudes
mi illucescentē die uideret.

tionē racionis octaua hora nocte surgūt
dū ē ut modice amplius de media nocte
pausēt. & iam digesti surgant. hoc ideo
ē. quia qui tertiā partē horarū noctis in
hieme uigilat. seu qui tertiā partē hora-
noctis & diei in hieme dormit. nec p his
uigilijs nec p hac dormitione in cerebro
aut in reliquo corpe debilitat. qm homo
qui aut supm modū uigilat aut qui supm
modū dormit debilitatē sensus & corpis
incurrit. Sicq; dormientes ad uigilias
digesti surgent. quia cibus cōmestus & po
tus supius. p tā morosas horas iam in
aliud se uertens. oportet ut homo sur
gat. qm & uigilie iste sanitatē homi
ni iferāt cū ille iterti sōno se excusserit
& cū se purgauerit. qm si homo supm
modū dormierit. febres facile incur
rat. atq; p mitiorē calorē cōmotionē car
nis sue sentiet. s; ut ab his se defendat.
& ut do fidelit seruiat exhortationē
pis patris bono animo adipleat. Et sub
sequit. Qd ū restat p uigilias noctis a
fribus qui psalterij uel lectionū aliquid
idigent meditationi iseruiat. monēs
ne aut sopori aut ociositati p̄rea dedi
ti sint. s; cautē utilitati animē. hoc hie
mali intuallo ita dispositio secdm q̄d tep
pe ymittit. usq; dū lauds matutinalis
illucescente iā die icipiat. hic p uigi
lias noctis id ē psalmis nocturnis finitis
mitualiu haberi p meditationē oratio
nū aut lectionū designauit. S;. mox de
estiuali intuallo dicit. d pascha autē usq;
ad supdictas Kl nouēbris sic tēperit ho
ra uigiliaꝝ agenda. ut paruissimo in
tuallo quo fres ad necessaria naturē ex
eant custodito. mox matutinū q̄ icipi
ente luce agendi sit subsequant. In his utq;
uerbis notandū ē q̄d tā in estate quā in hie
me scilicet in tribus lectionib & etiā cū una
dicit. fres nec p nocturnos nec p matuti
nos ad lectos pausandū redibāt. s; ita p
mediā noctē nocturnas uigilias utroq;
tempe tempabāt. q̄d laudes iam cantan
tes illucescentē diē uiderēt. Et p recto dis

positio tempanto ñ gratiabant. s; grande
bāt. quia etiā amplius quā media nocte
pausatione facta & deide excussa. homo
p̄rea uigilans. in uiribus suis p his uigilijs
ñ debilitat ut p̄dictū ē. Qd autē p̄rea di
cit quib dictis. dicto uersu benedicat ab
bas. dīnicā orationē ibi p̄mittit ñ demon
strat. sic nec illic ubi de primo nocturno
dīnici diei hoc m scribit. modulatis
ut supdixim sex psalmis & uersu resi
dentib omnib dispositis p ordinē in sub
sellis. legant in codice ut supdixim
quatuor lectiones. nec etiā ubi de secdo
& tcio nocturno loquit. quia finito
tcio nocturno dicit. dicto autē uersu &
benedicente abbate. legant alie q̄tuor
lectiones dīnice orationis nulla memo
riā illic faciens ne mitruptio ibi ee
uideat. S; & finitis sex psalmis secdi
nocturni primam diei dicit. Post hos
lectio apli sequit ex corde recitanda
& p̄t hec p ipsis trib lectionib una de
ueteri testamento memorit legat. & tūm
deide lectio una apli memorit recita
ta uidelicet sequat. in hoc ostendens q̄d
cū fres lectionib & meditationi iserui
rint ea que in diuina scptura necessaria
habent memorie sue cōmendēt. ita
ut cū opportunū temp illuxerit & cū
necessitas se imerserit absq; matutinali scp
to illa in medium proferant. quēadmodū
& p̄dictas lectiones ex corde & memorit
id ē sine libro qm breues sr recitabit.
ne in breuitate eoꝝ impedimentū sustine
ant. si aut codicē ad legendū aut lumē
ad uidendū in promptu ñ habuerit.
S;. q̄d in diurnis horis diuinū opis de
bis retinet. hoc ideo ē. quia in arbitrio
ipsoꝝ dimittit. q̄d aut ex corde & me
morit. aut in codice cū claritate diei
capitula id ē p̄dictas lectiones p̄ferāt.
qm min impedimentū ppt lucentē diē
tē sustinebūt. In dīnicis autē diebus & in
alijs sollempnitatib p̄t nocturnos eu
glium legi p̄cipient. intelligi uult q̄d
oīm tempe uidelicet tam in nocte qm

in die. mineū di audiri & cōpleri. & p illud deo seruiri debet. & ut etiā audito euglio monachi illi euglij recordentur. ecce nos reliquim̄ oīa & secuti sum̄ te. & etiā hoc intendit. ut siquis p rapacitate sacerdotū seu p occupatione alicui ipedimēti. eo die missā habere uel missę interē n̄ potuerit. lectū & audituī euglium sibi sufficiat. Et qđ euglio lecto dicit. data benedictione scilicet in cōsuetudinaria oratione. icipiāt matutinos. hic mīt alliū ad meditationē orationū seu lectionū haberi n̄ ostendit. nec i his dieb' frēs simitus matutinus ad q̄ escendū ad lectos redire phibet. s;. si temp' p miserit. ita ut si maturi' surrexerīt. quia in plyritate noctium & diuini seruitij fatigati sī in arbitrium cor ut ad lectos redeant silentī ponit. Quę enī fieri recusat. ea apte mī dicit. & quę fieri exhortat. illa apte manifestat. hęc aut̄ de quib' talib' in re ticet. arbitrio & discretione abbis & frīm dimittit. Vñ & in fine nocturnor matutinor diurnaliūq; diuini seruitij horar& p̄t kirieł dñicā orationē dicenda manifestat. ubi dicit. cētis ū agendis ultima pars ei' orationis dicatur ut ab oīb; respondeat. s;. libera nos amalo. & ibi collectā dicendā ee n̄ ostendit. quia dicto s;. libera nos amalo. dicit & sic finuant' uigilię nocturne. & trīum. & cōpletū ē. & uer ū missę sī. nulla collecta designata. quatenus fastidiū orantib' tollat'. & ne p̄missa oratio dñica in neglectū ducat'. qm̄ orationē dñica oratione p̄ciosiorē n̄ ūuenit. p quā diuinū seruicū timinet'. S;. & deīde in fine cōpletorij subdit. ki riel. benedictio & missę fiant. illa ut delicet benedictio quę eo tempe huc usq; in usu habet'. Et qđ dicit. semp me mores sim' qđ aut ppha. seruite dño i timore. & trīum psallit sapient'. in hoc intelligi uult. qm̄ diuinū seruicū adbreuiauerat. ut in gauchio & sine recto studiose illud deīde p̄ficiat' quia breue ē scitur. & quia ubi distincto longa ē. ad sp̄m a psallentib' parū sustinetur. ubi ū breuis ē. ad sp̄m n̄ sustinendo peccat'. Garrulitatem enī in diuino officio cor do quasi p minimo habent'. qm̄ dignū ē ut cor̄ rege stans beato benedicto fa tente ipsū honeste alloquat'. Postea aut subīfert. In complemtu tam̄ oīno bre uiet' oratio. qm̄ ante singlas canonicas horas orationē dici admonebat. quia cū in seqntib' uibeat qđ hospitū pacis osculū n̄ p̄ri offerat' nisi oratione p̄missa. mul tomagis cū oīpc ds salutandus ē. ora tio p̄mittenda ē & breuis. ne forte psalmo die p̄tea insistentes. min' ipsi psalmodię i tendāt. cū p p̄missā & plyrā orationē fa tigati fuerīt. Qđ aut̄ monachi lectister nia p modo cōuersationis secūm dispensa tionē abbis sui accipiāt. hoc manifestat cū de uestimētis frīm loquit' ubi dicit. stramenta aut̄ lector sufficiāt. matta la gū & lena & capitale. Uestitu dormiāt. scilicet simplici & sola uestę que p̄ma ad cutē hominis ē ne nudi iacēt quę la nea fiunt. & ū duplici uestę idumenta hoc patī n̄ possent. cinch cingulis aut fimilib' ne uestis qua idutus dormit ab eis diffluat. & ne ita nudi appareāt fr enā dicit. Siquis frat' contumax aut i obediens aut superbus aut cētā. & mox sub iungit. si intelligit qualis sit pena. excō municationi subiaceat. n̄ illa hora sacer doci sub stola plata. s;. excōmunicato ri qua uerbis tamtū simplicib' a conser tio frīm seu in refectorio seu in dormi officio in choro. seu in dormitorio seu inis similib' separent. qm̄ pena hec intol gentib' grauior ē cīsionis ruboris ifert quā nudicta corpalis. cui n̄ intelligenti corpalis disciplina īferenda sit ut sub dit'. Sin aut̄ iprob' ē. nudicte corpalis subdatur. id ē aut uerberib' aut alis corpalib' castigationib' castiget'. quia huic n̄ uerba s;. dari morsus carnis nec

ad correptionē ducit'. monachij sic dicit. fr̄ib' nā sine aliquo tipo uel id ē sine pfignata mīa nionis. ubi etiā in typo ē ubi. & in po. qđ ē pot cellerari' mī se dicat. ut & negare ubi uis. ita ut & meliores cibos det. sed ores & deteriores cibos subī admiu celarel in curtij do facere solent qui am sant. & ne potestatē hā n̄ plus idigenti quā no ne subministret. qm̄ il idiget quā illi qui idig idando quę danda sī ut mis facier. Postea subīfert septimana sabbato mu pis sordes & pulueręm ubi gendo. Et ūum. Pedes ū gredī. quā ille qui itra lauent. uidelicet ad ma dant unā horā refection nū scilicet prandiū. id ē nę uidelicet potiu īrinch in panis potiu cōmiscet. ptat benedictionē egred orationis. & mox sub sequ nedictione īgrediat'. id ē ern. Deīde dicit. S;. & ca mis oīno debilib' q; p rep carnes tam quadrupedū ītelligi uolens. & nullas mines comedere solent ubi meliorati fuerīt. ac re solito abstineāt. scilicet drupedū. quia fami illa comedere n̄ solebāt. s;. ifir mis uolatilū qm̄ mundę bidnē comedentib' īferr dāt. Deīde subīfert. Et p̄ce monicas scilicet in alim in regula cōstitutas. ita qu alios & sepi' alijs senes & ī & grauiores cibos accipian

ad correptionē ducēt. Et de cellerario monasterij sic dicit. Frīb' ostiuntā anno nā sine aliquo tipo uel mora offerat. id ē sine ꝑsignata mēsura determinate ih tutionis. ubi etiā un tȳpo ītelligit. ty. qđ ē tibi. & un po. qđ ē potestas. scilicet ne cellerarī mīt se dicat. tibi potestas ē dare & negare ubi uis. ita ut cui uelit plures & meliores cibos det. seu cui uelit pauci ores & deteriores cibos subministret. quē admodū scimus in curijs principū aliq̄n do facere solent qui annonā ibi dispensant. & ne potestatē hanc arripiat qđ ū plus īdigenti quā non īdigenti anno ne ꝓ subministret. qm illi plus dabit q̄ īdiget quā illi qui īdigus ñ ē. nec etiā īdando que danda sūt morā retardatio nis faciet. Postea subīfert. Egressurus de septimana sabbato mundicias faciat. sco pis sordes & pulueres ubi necesse fuerit ex tergendo. Et ītum. Pedes ū tam ipse qui c gredit. quā ille qui ītraturus ē. omīb' lauent. uidelicet ad mandatū. Et deīde. ante unā horā refectionis accipiat mix tū scilicet prandiū. id ē panē & potū. pa nē uidelicet potui ītinctū qđ offe sūt. qm ibi panis potui cōmisceē. Et ꝓtea. deci piat benedictionē egrediens uidelicet orationis. & mox subsequit. & accepta be nedictione ītrediat. id ē oratione cūcti entri. Deīde dicit. ⁊; & carnū esus ītir mis omīno debilib' q; ꝓ reparatione ccedat. carnes tam quadrupediū quā uolatiliū ītelligi uolens. & nullas carnes quā ho mines comedere solent excipiens. dr ubi meliorati fuerīt. a carnib' omīs mo re soluto abstineāt. scilicet a carnib' q̄ drupediū. quia sani illas & suetū earū comedere ñ solebāt. si ītirmi. sani ū car nes uolatiliū qm mundę sūt nec ardentē libidinē comedentib' īferūt manduca bāt. Deīde subīfert. Et ꝓcumbāt horas canonicas scilicet in almūrijs. id ē horas in regula ēstitutas. ita quidē ut ante alios & sepe altȳs senes & īfantes prandiū & suauiores cibos accipiant. Et ītū dicit. Et sic accepta benedictione īgrediat' ad legendū. uidelicet benedictione orationis. Et mox subsequit. Nec ꝓsu mat aliquis ibi de ipsa lectione aut ali un de quicquā requirere. ne detur oc casio nisi forte prior ꝓ edificatione uoluerit aliquid breuit dicere. qa eo tempe si qui ibi cetis ꝓfectus erat. ꝓsentib' de eade lectione monita salu tis faciebat antequ ab īuicē discederēt qm tū pauci fuerūt. qđ ꝓtinus multi tudine crescente detrahebant ne hac occasione, uerba ociosa ꝓrūpent. frat aut lector ebdomedarius accipiat mixtū ut supdictū ē prius quā īcipiat legere ꝓpt cōmunionē scām. quia in tempe beati benedicti ad mīsā lecturū uelut deo ad altare seruiret. qm sca uerba ꝓferre debebat. dnica die cō municabāt. si; deīde prandebat. ne ieunans in legendo forte defectū cor dis sentiret. in quo etiā ꝓfectus pat ī telligi uolebat qđ quisq; fidelis pt ꝓ cepta cibaria tuta se cautē & diligen tius solito in omīb' obseruaret. Quod aut subīfert. duo pulmentaria cocta frīb' omīb' sufficiant. pulmentaria ci bos illos ostendit. qui ad ignē ponti hac & illac ligniolo mouent ne cōbu rant. & qđ subsequit dicens. si ibi fue rīt poma aut nascentia leguminū addat & tertiū. faba & pisa. & alia huiusmodi legumina demonstrat que de agro recentia colligunt uelut po ma de arboribus tolluntur. & illa ñ coc ta si; a cortice ablata ꝓ tertio cibario fra tribus apponi iubet. Piscis qq; aut casei aut ova in tertio cibario ītelligenda sūt. & in gra exhibit. & hec ꝓfectus pat non nominauit. quia ꝓscitum qđ mona chi ab his se ñ abstinerēt. & ideo hec ñ interdixit eis nec illa nominauit. Postea ītum scribit. Carnium qua drupedū omīno ab omīb' abstineat cōmestio ꝓter omīno debiles & egro tos. ubi de uolatilib' retinet. qm co

mestionē illoꝝ sanꝰ ñ mīdicit. Nam
idē pat̄ quia tempe suo monachoꝝ ū
uersatio rudis & adhuc fere īsolita
fuit. eis ū carnū ipsis ꝓmissa mīdice
re detinebat. uñ ut esu holeruꝫ ire
rent̄ eis ꝓmittebat. Deīde dicit. Ut ui
deat̄ ab ipso uel ab oñib⁹ usq; dū cōple
to ope di publica satisfactione petere
at. ꝓstratus uemā petendo. & ūnū ra
tionē ut satisfaciat reus ex hoc. id ē sup
terrā se ꝓsternendo. Postea subīfertur.
hora qua desiderauerit hoc qđ ꝓr̄e
cusauit. aut aliud oñino nichil acci
piat usq; ad emdationē congruā qñ
ꝓpt̄ conceptū quelibet necessaria res
pterno fr̄i denegabit̄. usq; dū penitē
do humilitatis emdationē ostendat.
Et ūtum. Deīde oñiū uelut ultimus fr̄m
ut orent ꝓ ipso uidelicet ad dñm quē
grauib⁹ culpis suis offendit. & mox ūtū.
& hoc ꝓficiant usq; dū benedicat illos
in publico salutando & ad humilitatē
ꝓuocando. & deīde nisi ꝓ satisfactio
nē id ē in ūtā ꝓ corpis sui deiectionē
uemā petendo ubi cotā oñib⁹ humi
liatus fuerit maiori umdicte subia
ceat. scilicet cotā illis in carnis fue ex
acerbatione. S; qđ dicit. si animę ū
peccati causa fuerit latens. id ē si fiat̄
in aliquib⁹ caulis latent̄ excessit. uel
si peccatū aliqđ occulte cōmisit. tantū
abbi aut seniorib⁹ spualib⁹ patefaciat.
singulu peccatu cōfitendo & sic īdulgē
tiā ꝙsequat̄. Et subīfert. Hoc ipsū ēn
qđ uniquisq; offert. abbi suo suggere
rat. & cū eī fiat benedictione & uo
luntate. Nullus itaq; fr̄m regulare
& cōmunē cibū & potū in cuentu
fr̄m suoꝝ sibi regularit̄ & cōmunit̄
appositū deuitare debet ex integro. ñ
abbis sui ꝓmissione. nec cū frēs cōmu
nib⁹ orationib⁹ aut opationib⁹ īsistit.
ꝓpria uoluntate sua ab eis declinabit
nisi aspitali patre suo sibi ꝓmissū fu
erit. S; tamē de quolibet regulari &
cōmuni cibo & potu in conuentu
fr̄m suoꝝ sibi regularit̄ & cōmuniter
posito. corpi suo partē subtrahere hereat
potit. ita sane ne clamor īde rumoris
exurgat. sic cōmunē consuetudinē mo
nasteriꝫ regularit̄ & humilit̄ sine ḡrmo
nia ubiq; sequendo. Postea sic scribit. Non
ꝓsumat foris manducare etiā si oñino
a quoquis rogetur. nisi forte ab abbe suo sibi
ꝓcipiat. Qđ si aliter fecerit. excōmunicet.
excōmunicatione qua ēmunx & iobe
diens fiat̄ a cōmunione & societate fr̄m
suoꝝ ut etiā supdictū ē usq; ad satisfactio
nē sepat̄. Et dicit. Expleto ope dicōis cū silē
mo silentio exeant. & agatur reuerentia
do. ut reuerent̄ exeuntes īcurrent̄. & ut
reuerentiā in alijs opib⁹ suis habeāt. quali
in seruicio di sīt. nec ullā lasciuā nec ul
lū excessū arripiat. Deīde īfert. Ut ḡ nun
ciatus fuerit hospes. occurrat̄ ei a priore
uel a fr̄ib⁹ cū oñi officio caritatis. & pri
mū orent pariter. id ē oñes quecūq; sint
ad ecclīam ad adorandū ducant̄. ita
qđ fratres dñm orēt ne cū eisdē hospitē
ordinē suū īfringat. illi aut̄ ut conue
sationē illoꝝ uidentes meliores fiant. Et
ūtum. īclinato capite uel ꝓstrato oñi co
pe in ētā. xp̄c in eis adoretur qui & susci
pit̄. quia cū hospites suspuenit̄. qui eos
tē susceptū seu cū discedū. qui eos tūc
ꝙsequendo benedicū. aut cotā eis ob reue
rentiā xp̄i se īclinabit̄. aut cotā eis ne
ciā petent. qsi xp̄c ꝑsens sit. Mox quoq;
subīfert. Et post hec oñes ei exhibeant
humanitatis. qđ ē tam in affabili & soci
ali sermocinatione collocutionis qñ i
oñi necessaria corpali necessitate fr̄m.
Abbas aquā in manib⁹ hospitib⁹ det ꝓ
humilitatis officiū. & pedes hospitib⁹
oñib⁹ tā abbas quā cōgregatio lauet. sci
licet illi quib⁹ abbas iōe opis īungit.
Nam beatus pat̄ benedictus eū hospites
quos susceperat comesturi ēent. aquā ma
nib⁹ eoꝝ porrexit. & cū a mīsa surrexis
pedes eoꝝ lauit. & hoc ꝓpt̄ exemplū filio
dī qđ in cena discipulis suis exhibuit fece.
exceptis mulieribus; quarū pedes ñ tangit.

ſ; contẽptū mundi & in habitu & in ſcā
ẽuerſatione ſua eis oſtendebat. Iuo & eī
tempe monachi tumultū ſupuenientiū
extraneoꝝ ñ ſentiebāt. ſ; qui eos adibāt
xp̃m & ñ aliud ibi q̃rebāt. quē etiā in ſcīs
opib' ibi ĩuenichāt. Et idē ſic p̃cedit. Ieſu
ñta frīb' ſecīm locoꝝ qualitatē ubi hab
tāt uel aerū tempiē dent̃. ubi oſtendit
frīb' ueſtimēta dari ſecīm q̃d pati poſſūt
& ut etiā abſq; murmurationib' ſīt. Iam
ubi regio tante frigiditatis ẽ q̃d homi
nes a caliditi ĩdumētis in neceſſitate ſe ab
ſtinere ñ ualēt. quia ſuperfluitatē illoꝝ
uitabūt. tam agnina lana pellicij quā
agninū filiū tunice p ĩdumēto monachoꝝ
ſupno iudicij placēt. Mox q̃q; ſubſequit̃.
Iſ oſ tamē mediocrib' locis ſufficere credim'
monachis p ſinglos cuculla & tunicā. cu
culla uidelicet ampla & ad talū deſcen
dentē. manicis breuib' & manū modice
p̃cedentib'. duob' quoq; gironib' in utroq;
latere ſub aſcella deorſū p̃fluentib'. cui capi
cui deſup adherebat. q̃d ſingulare ſignū
monachi ẽ. ſignificāſ ne hac aut illac
ad ſcīm p̃ſpiciat cū illud ſup caput ſuū
habet. tunicā ũ lanicā & aliq̃ntū cucul
la ẽſtrictiorē. ſ; cetera crura aliq̃ntū lar
giorē & ad pedes tendentē. brachialis
nec multū amplis nec multū ẽſtrictis ad
manus tendentib'. imo aut̃ girone in
utroq; latere ſub aſcella deorſū deſcendē
te que tunica deſup capicio carebat. Et
deīde. Abbas aut̃ de mēſura p̃uideat ut ñ
ſint curta uelut quoꝝdā laicoꝝ ſ; ad ta
lū deſcendentia. q̃n femoralib' in cella
ſua ñ utebant̃. Quapp̃ ſubīfert. Femora
lia hi qui in uia dirigunt̃ de uestiario
accipiāt. qui reuertentes ibidē lota reſti
tuāt. ubi ītelligi pot̃. q̃d monachi ſub ma
giſtio eiḋe patris degentes. ñ niſi de cella
exeuntes femoralib; utebant̃. Nam quia
multitudo hominū femoralib' eo tempe
ñ utebat̃. ideirco idē pat̃ ꝓp̃ mores hoīū
& ꝓp̃ ſignū puerilis ſimplicitatis & hu
militatis dū in cella ſua reſideret̃. diſci
pulis ſuis femoralia ñ c̃ceſſit. ſ; exeunti
bus ſiue in equis ſiue pedes ꝓp̃ exem
plū caſtitatis & ꝓp̃ turpe honestatē
& reuerentiā hominū eis ĩdulſit.
S; nē tempe iſto q̃n mores hoīum
ita oſtendūt. deo ñ diſplicet ſi mona
chi ꝓp̃ blaſphemiā ĩceſtus quā in
meditate carnis degustare poterīt
femoralib' utant̃. ne nudi carne car
nē attingentes carnaliū peccatoꝝ re
miniſcant̃. Et rūm. Stramēta aut̃
lectoꝝ ſufficiāt matta ſagīi uidelicet
aut de groſſo lino aut de canabo fac
ta. & fere in modū ſacci formatū. &
quodā genere ſtramētoꝝ repletū. &
ſic ſup mattā poſitū q̃d monachi p
lectiſtermio habebāt. & lena ſcilicet
ex lana. quā in die ſup lectū ꝓp̃ ho
nestatē expandebāt. & qua in nocte
cū uellent ſe tegebāt. Statīq; dicit.
Pentur ab abbe oīa que ſūt neceſſā
ria. & ſubīfert. Iona id ẽ qua ſup
tunicā cingebant̃ ne illa diffluceret
qua abſq; femoralib' dormiebāt. &
bracile q̃d ad cutē erat a quo caligē
ligant̃ dependebāt. & mox p̃ſequitur.
mapula uelut ſudariū ex lino forma
ta qua ſudorē a ſe p̃fluentē dū i ope
laborabāt abſtergebāt. Poſtea aut̃
dicit. Et cū oblatione ipſā pericionē
& manū pueri ĩuoluāt in palla al
tariſ. ubi ītelligendū ẽ. q̃d pericio pa
rentū pueri p teſtimonio & cōfirma
tione lucis cōmendabat̃ cū illu deo
offerebāt. que ad mūdū & illi qui ſta
bilitatē & cōuerſionē & obedientiā ſuā
corā do & ſcīs ei in cōſecratione ſua p
miſit ut ſup̃ oſtendit̃. Et deīde. Si
quis de ordine ſacerdotū in monaſ
terio ſe ſuſcipi rogauerit. ñ quidē
citi ei cōſentiat̃. qui ſacerdos ītelligen
dus ẽ ille qui aut p̃poſiture aut ar
chip̃ſpiteratui aut parrochie p̃erat.
qui etiā ꝓp̃ eande p̃lationē animū
ſuū uxi ad ſubiectionē coercere potīt.
ñ aut̃ epc̃e quia īdecens eēt q̃d prin
cepſ animaꝝ populi qui & magiſt̃

4240

abbis exierit. abbi subiceret. si; hic si
conuerti noluerit. solus in pemten
tia sit absq; subiectione magisterij.
Deide subiferet. Et si forte ordinati
onis aut alicuius rei causa fuerit. in
monasterio. id e si aut in obedientijs
& in officijs minorib; seu in negocijs
exterior; aliqua ibi p cilia tractanda
sit. illiu loci adtendat quando ingre
sus e in monasteriu uidelicet loci id
e ppositu conuersationis humilitatis
& subiectionis. que bonu & aliu gra
dum sibi acquirit. in que locu ipse ido
neus sit e. p oculis in corde suo te
neat cu in monasterio monachile ha
bitu suscepit qui contemptu mundi de
monstrat. n illiu qui ei p reuerentia
sacerdocij cessit e. scilicet n adten
dat qd prius locu doctoris habuit.
uidelicet qd pri doctor & magister
in pplo seu in clero fuit nec cogitet
nec estimet se prudentiore & docti
ore seu in loquendo promptiore aut
cautiore aliis fribus suis in claustro
nutritus ee. cu ipse in scolo conuersatus
scolaribus adhesit & eas omnis p transiuit.
si; magis p uoluntaria conuersione qa
se discipline regule sponte subiecit.
& p reuerentia sacerdotij sui cu alis
si bonu exemplu scitatis dabit obe
dientione & subiectione in omnib; cau
tis se habere ostendat. Et ide pat
deide dicit. Si u p tea uoluerit stabi
litate sua firmare. n renuat talis
uoluntas. & deide n soliu si peterit
suscipiat congregationi sociandus.
uerum etia suadeatur ut stet ut eius
exemplo alij eruditi. & quia in om
ni loco unu dno seruire uno regimi
lit. Itaq; qd prius pat ille supi scripsit.
suscipiendus nouici in oratorio co
ra omnib; p mittat de stabilitate sua.
& qd mox inuenit. de qua p missione
sua faciat petitione ad nom scor u
quor reliquie ibi sr. & qd hic dicit.
n renuat talis uoluntas. & postea
uerum etia suadeat ut stet. & unum qua
in omni loco unu dno seruire. sic intelligi
uoluit. Nam si quispia monachus mo
nasterium suum in quo stabilitate & perse
ne sua ut sup septum e promiserat. qua
libet occasione instabilitatis fuge latenter
seu pterue exierit. & ura ad longinquas
primcias puenerit. & si ibide monas
terium conuersationis fuge inierit. in q pe
nitentia ductus manere in stabilita
te uoluerit & se suscipi p cius mansione
rogauerit. te si dignus e. etia quinqua
p longitudine pegrinationis littas
commendaticias n habeat nec habere
possit. melius erit ut suscipiat quia
introitus ei denegetur. quia si n susceperit
forsitan aut debilitate aut infirmita
te aut senectute seu alio qlibet gra
mine oppressus seu longitudine itine
ris & reuersionis ad monasterium mag
ierat in desperatione ductus. ad scim re
diret & in scolo pmaneret. & eo m in ma
nima & corpe putet. Si; tam multo in
nius illi e ut ad monasterium suum de quo
absq; promissione spritalis patris sui re
uti si ullom potuerit redeat aut re
missione petat. qua in alieno primat
maneat. uta sane si ibi disciplina mona
stice religionis ee nouit. Qd ide pat
in sequentib; affirmat dicens. Caueat
aut abbas ne aliqno de alio nouo
monasterio monachu ad habitandu sus
cipiat sine assensu abbatis ei aut littis
commendatitijs. ubi n nouit qd monachu
sup dicta stabilitate & petitione obliga
ti de loco ad locu secm libitu suu sine
p missione moueant. Si; ut uotu suu
firma tenacitate obseruet. Deide p sequi
tur. Nec occasione sacerdotij obliuiscat
regule obedientia & disciplina. Si; ma
gis ac magis in dim proficiat. Locu uero
illiu semp adtendat quo ingressus e in
monasteriu. p ter officiu altaris. Qd dici
tur. Monachus sacerdos in monasterio
suo ordinatus. de sacerdocio suo n sup
biat. si; pia deuotione loci illi humi

litatis & subiectionis
suo teneat. quo exei
monachile habitu
tu mundi arripuit
& do & homini ad
uerit. & isup in hum
qd se seruum & mi
se seruitutis altaris
in omib; se humili
demonstrabit. Nam
qd humilit & deuot
ch suscepit quappt
te in omib; sine simu
si; etia adtendat qd pp
officio altaris subiect
atq; ultimu se deiect
sua computabit. Et s
aut sibi obuiant fra
ore benedictione pe
in salutatione qua
uchu ee in omi hum
bit. Deide etia dicit.
one ultima opis di
mu absentiu fiat.
opis di oratio dnica
dicat. p eande oratio
ri quecdiu ibi o
letania & oratio di
qua discipuli beati
eade oratione dicer
amalo. de absentib;
los tuos fratres nros
memorante. Collectas en
rie in illo tempe ni
dumu seruitiu p d
sepi tminabat. Poste
nis u usq; ad quintu
tatis disciplime diligi
dia adhibeat ab om
qm cu puer infra qu
mu tener un corpe e
animo. atq; iterim
ad quecq; bona flecti
pientib; resistere pte
aut ad quintu decim
rit iam in iuuentut

uerū etiā suadeāt ut
in oīm loco unā dīna
nolucrit. Nam si quispiā
nasūm suū in quo
nē suā ut sup sēpū
libet occasione ibi
seu pterue egerit
primeas pcurrit.
terū cuersationis
uerenda ducbus
te uolucrit
rogauerit. te si
p longitudine
cōmendatia
possit. melius erit
introitus ei denegē
forsitan aut debilitat
te aut senectute seu
mine oppsitis seu
ris & reuerentie
uerat in despatione
duret & in selo
nima & corpe
nus illi ē ut
absq; pmissione
aut si ullom
missionē petat
manear. ita
stice religionis
in sequentib
ānē abbas
monasterio
ergat sine
cōmendatis
supdicta
ri de loco
pmissione
firma
tur. Hec
regule
gis ac
illu
mona
tur. Mo
suo
bat. s

arbor que flores pduxit. & medul
la ac sanguis in eo cōfortat. unde
etiā uires animi ei exurgūt. ita qd
pueriles correptiones suscipe & pa
ti ut prius fecerat dedignat. Ad ul
timū ū beatus pat oīa hec sic af
firmat. Facientib hec regna pa
rebūt eterna. qm oīa que in hac
regula descpta sūt nec nimis remis
sa nec nimis constricta sūt. s; ad dex
tra & ñ ad sinistra respicūt. qua
pp ea cōseruante ad celestia mox p
ducūt. Igit ego pauncula femina
forma. hec uerba de sapientia an
dim. que me obscura uerboy regu
le supdicti patris beati benedicti
docuit. qten illa apte pferrē. uī
mansueti. mites. & timorati hec au
diant. & ea pio corde ītelligāt. & hu
mili deuotione suscipiāt. helenge

Hrus abbas sci vysiboci. hās.
dei gīa seruus in monte sci
vysiboci & pulsor oculus dñi
ei licet īdignus cū tota cōgregatio
ne fr̄m suoy uenerabili matri dñe
hild. de scō Robto radio diuini splē
doris ultr humani sensus capacita
tē qd uerissime scimus illustrare
plenissime. donis septiformis sci
spūs habundare. ac sicientib pocu
la de cōdē fonte causa diuine re
munerationis ministrare. Quia
mar dilecta omīpotentis dī sci pa
racliti spūs īstinctu. nec ñ & uultione
qui uult oēs homines saluos fieri
& ad agnitionē ueritatis uenire.
nup uram ad nos uenisse cognou
mus. eide paraclito p ut possimus
licet ñ condigne ualeamus gīas in
cessanter referūn. qua ut ueracit sa
ncte illustrationis ei ardore & tac
tū plenissime intr nos & in nobis p
sentim. dū oīs odij & inimicicie
fomita p plures iam annos inueterа
ta. oīs inanimi ēsensū abiecim.
& in uere caritatis unitatē plenit

quasi in uno corpe & anima ēue
nim. Ea ppt scitatis ure dilectionē
obnixis pcib pulsamus. ut pdicti
splendoris diuina gra uobis colla
ti ispectu p quē ure caritati clausa
& cetis mortalib abscōsa. oculis
cordis uri reseram. qm ex debito
debetis quia cū soroib uris a nobis
quāuis corpe si; n spu ut ueraciter
speram & scimus. egressa estis. si ue
racit in uera caritate que ē ūcūq
omniū bonoy ēuenerim. uel si qua
tadyr alicui dissensionis int nos ad
huc lateat manifestetis. si; & de ali
is quib; maioribus ut de minoribus
admittis taceam. quē diuine mae
statis oculis contria cognouerit is.
nobis sept manifestare uelitis. Su
p hec unanimi ēsensu. iamuā ure
caritatis oportune & iportune p
desēptione gestarū ac uirtutū. nec
n & uire patroni nri nec n & uri
beatissimi vysibodi in cui domo
ab ipsis cunabulis nutrita estis pul
samus. ureq; pietatis aures ītime
cōmonem. atq; obnixis pcib ide
fessē pfusis expetim. quatenus etiā
memoria ure beatitudinis per
hoc in laudib eide patris nri ha
beat. ut quicqd ds de ipso nobis
reuelauerit. nobis apiatis. Om
potens pat etne mie mitē ure ca
ritatis lumine siu fulgoris ifla
met! & obnixe desideramtib pocu
la ad refocilandū subministret.

Congregationi sci vysibodi. hu'
um creature p uisionē di
pcessert plurime stelle que
immetabiles in lumine tē fue
rūt. cū illo qui lucifer erat cecide
rūt. & nox mortis illis cadentib
pparata ē. S; planete scilicet angli
uisicie qui flama ignis sē cū ds
pstiterūt. & iextinguibili igni q
uita ē nunistrabant. Ignis ū fla
mā habet quā uentus mouet. ita
qd eade flāma flagrando apparet.
Sic in uoce uerbi ē. & uerbū audit.
Et ignis flāmā habet. & dō laus ē.
& uent flāmā mouet & deo laus ē.
& in uoce uerbi ē. & dō laus ē. atq;
uerbū audit. & dō laus ē. Quappt &
omnis creatura laus di ē. Qui n timet
n amat. & q n laudat n opat. Et n
mor ignis ē. & caritas ut flāma se
dilatat. & sic creatura laus ē. & homo
opus ē. Si aut creatura n ēet! ho opa
ri nescirent. S; creatura in nissione dei
processit. & ēfilii hoc in dō fiunt qd ho
minē ad imaginē & similitudinē suā
fecit. Nam cū cadentes stelle dim n lau
dauerūt. nec opa ei narrauerūt. nox mor
tis ipsis septa ē. quia uita negleuerūt!
& opa di noluerūt. uī etiā ad nichilu cō
putati sūt. tt ds magnū hoc ēfilii inse
metipso habuit qd fortitudinis sue nul
la aduersitas cadentiū pualeret. atq;
pūdit qd in femmea natura op tale fac
tum fuit qd homine in parte laudis sue
adūctu anglos seruaturat. abraha ū
magnū opis obedientie fecit que col
lu antiqui serpentis p circūcisionē mul
ta uirtutū opa destruxit. & quia ds ipsū ēfudit qua ho
mini mechnā ifuderat qua mundo
truunt qñdo unicornē in sinū sui
collocauit. qui p antiquū ēfilii mu
tato uirginis carnē idut. Moysen
quoq; legē sept quā obedientia p

mortificationē car
seductor qui ipsa nu
ē. & cui dolositas in q
pbiā decepat. p mor
fidelū finita ē. S; &
quasi duo planete ic
erant! que adhūc ū
ma ignis st. Abraha
moysen ū opa in crea
bouem & ouem atq; hir
oblatione carnis e
filii di pugnando. h
do unigo unicornē
dam nea turri sic dec
uirginale opus ē. m
ēfilij pfectū ē. unde
sla quia mulier and
nis totū mundū ob
illa ītrauit. & sic īt
atq; omnis creatura
in fortitudine & ho
bitatē ieuerit. S; ds
ipsa ordinauit. tam
cula que nec angls
nec creature capere
uirgo in lumine so
casū mulieris in bo
ds ad ēfusionē chab
nā decepat ipso nesc
uentur ū ēet sic nec
ūn & ab omi fehentat
creaturas uisione su
currentes hominē
rēt. hominē aut dei
illi inuexit. ita ut si b
illū uuabit uel si m
bolus ab aquilone īs
qm homo duab alis
bom & mali raciona
sine uoce n ē. nec ug
uerbo. Nox unichu an
cionalitas in ea cogn
omna utilia & inutilia
at. ita & racionalitas
que adhūc nec hom
S; ducendū ē. qm ho

mortificationē carnis ostendit. in q̄ seductor qui ipsā mulnerauit ēfinisus ē. & cui⁹ dolositas in qua hominē p̄ superbiā decepat. p̄ mortificationē carnis fideliū finita ē. S; & abraha & moysēs quasi duo planetę incarnationis filij erant. quēadmodū & planetę uelut flamma ignis sūt. Abrahā enī xp̄m p̄nudit. moysēs ū opa in creaturis fecit. scilicet boues & oues atq; hircos offerendo. & in oblatione carnis creaturę oblationē filiū di p̄signando. Hoc defuit ū ē q̄n do urgo uncorne cepit. & q̄ndo deus eburneā turrī sibi decuit fieri q̄d purū urginale opus ē. in qua op⁹ magnū ēsilij p̄fectū ē. uidelicet q̄d ds homo ē. Nā quia mulier audito uerbo serpentis totū mundū obumbrauit mors illa intrauit. & sic infans debilis facta ē. atq; omnis creatura de imbecillitate illi⁹ in fortitudine & honestate sua debilitatē incurrit. S; ds magnū ēsilium in ipsā ordinauit. tanta uidelicet mirabilia quę nec angelis nec homo nec omnes creaturę capere possūt. scilicet q̄d urgo in lumine solis antiqui ēsilij casū mulieris in bonū uertauit. & hoc ds ad ēfusionē diaboli fecit. qui feminā decepat ipso nesciente q̄d in illa uentur ū eēt sibi nec dīm recte cognouit. um & ab omni felicitate sepult⁹ ē. Q̄ enī nāq; creaturas uisione sua officiales fecit p̄ currentes hominē ut homini seruirēt. hominē aut deinde creauit. & opa illi iniunxit. ita ut si bonū eligere it ds illū iuuabit uel si malo ēsentire it diabolus ab aquilone insidias illi ponit. q̄n homo duab⁹ alis scientię uidelicet boni & mali racionalis ē. Verbū aut sine uoce nō ē. nec uox racionalit sine uerbo. Q̄ox mulier audit. & nulla racionalitas in ea cognoscit. uerbū aut oīa utilia & inutilia cū uoce nunciat. ita & racionalitas sine scientia nō ē. quēadmodū nec homo sine uisceribus. S; dicendū ē. q̄n homo operari incipiat. Primū enī lac sugit. deinde molle cibū cū anhelitu in se trahit. in tertia aut etate dentib⁹ comedit. & in scientia q̄d uult sibi eligit. & q̄d nō uult sibi abstrahit. & sic usque nisum ē. Et p̄terea ad etatē senectutis currit ita q̄d medulle ipsi⁹ oīm scientia plene sūt. & deinde lac & duas priores etates nō sentit. sed mutata etās ipsū umbrat. ita q̄d ueritatē cognoscit. Sic ante diluuiū lac fuit. in noe aut mollis cib⁹. in abraha aut dentiū cōmestio. & cibi electio. S; in moyse oīa puerilia opa finiebant. q̄ndo p̄ oblationē carnalis creatura ueritatē p̄nunciauit. & filiū di tetigit. in quo oīa priora finiebant. & in meliora mutabant. cū ip se uir plene etatis sapientiā & ueritatē docebat. S; etas urginis mirabilis in lasciua ē. scilicet cū in uanitate lasciuię currit. & si urgo ē illud multociens in mor⁹ & in mor⁹ suus ostendit. sic etiā si urgo nō ē illud plurimus signus celare nō potest. Si enī urgo celū aspicit. ita q̄d mundū uoracit relinq̄t filiū dei inuitat. & dīm adtendit q̄ serpenti dixit. q̄d caput ipsi⁹ p̄ mulierē conterendū eēt. quia uerū ipsi⁹ prauū fuit q̄d urgo ēculcare debuit. illa uidelicet quę filiū di genuit. Nam & a filio di nouū scīm p̄ aquā recuperationis ortū ē. q̄ etiā duos planetas ad se collegit qui incarnationē ipsi⁹ ornabāt. scilicet urgines & monachos qui ante natiuitatē ei⁹ nō apparuerūt. S; in natiuitate ipsi⁹ orti sūt eū ostendentes. quēadmodū matutina stella solē. uel oīa signa & miracula tē pleni⁹ quā p̄t⁹ resplenduerūt. q̄n ipse p̄ humanitatē suā tūc tetigit. & q̄d nox p̄pheta⁹ p̄t⁹ erat. hoc nē filius di p̄ semetipsū pleni⁹ opabat. sic septū ē. Speciosus forma p̄ filius hominū. Et sic

ipse occultus filiꝰ dei occulte in mun
dum uenit. ita etiã alienã naturã
ad se collegit. uidelicet qđ homi
nes mundũ & pompã mundi re
linquũt. Sꝫ & quẽadmodũ stella de
uotos psonas ipsũ demonstra
uit. & ut de ipsis psonis totꝰ mun
dus illustrabat. sic a iugumbꝰ & a
monachis ecclia priꝰ ornabat. q̃
ppt̃ & omnes populi ipsos esse angelos
narrabãt. sic & de ipsis pphetis cla
mauerat. Qui sũt hi qui ut nubes
uolant. & quasi columbe ad fenes
tras suas. Et eodẽ spũ quo illud
plenũ fuit. ita etiã dictũ ẽ. Ingrego cei
piet & pariet filiũ & uocabit nomẽ
ei emmanuel. Sic in omnibꝰ creatu
ris filiꝰ dei p significationes paulatim
ostensus ẽ. qm̃ sapientia nõ ẽ pcepsa
sꝫ diligenti prudet. ne in omnibꝰ or
dinationibꝰ suus defectus sit. qđ stul
tus homo nõ facit qui secm̃ qđ repen
te cogitat repente opat̃. & ideo opus
eius multociens recte nõ cognoscit. quẽ
admodũ etiã in primo angelo factũ
ẽ qui in estimatione honoris sui
uelut in ictu oculi in tenebrosũ la
cũ cecidit. ubi omnia ornamẽta sua
pdidit. & nigro ac ĩextinguibili
igni se tradidit. Prefati autẽ plane
te in significationibꝰ suis cũ magno
honore & reuerentia cõuersationis
suę usq; ad tempꝰ cuiđa tyranni
cucurrerũt. qui cẽsiluũ antiqui ser
pentis osculari cepit. Et te mulie
bre tempꝰ fere primo casũ simule
uenit. ita ut omnis iustitia secm̃
infirmitatẽ mulieris debilitata ẽ.
& hoc tali uñ sup̃ medietatẽ sua
decurreret. Sꝫ elephans cũ magnis
eruptus iustitiã uocabit. faciens
ut aliud tempꝰ surgat. & sic utile
tempꝰ pbitatis bellos & iustitię ue
niet. Hęc autẽ ad ammonitionẽ po
puli huiꝰ loci hęc omnia dicta sunt.
scilicet qm̃ religio ipsiꝰ icepit. &

quis status ei nõ sit. & qualis futurus
sit. Locus enim iste in ardente sole tanta
fortitudine spitalis ppli exortus ẽ ue
lut scelo huic mortuus eẽt. & etiã in tan
ta simplicitate qđ sclarẽ ppsin cũ caritã
te ad plenitudinẽ ĩspectoris dei capi nõ
potuerũt unicuiq; secm̃ qualitatẽ illi
nõ occurrentes. Sꝫ rigori cõuersationis
suę ĩflexibiliter ĩstantes. Primũ enim ue
lut ignis fuerũt. & nõ in flamma circum
ruũt. & duri ad aliũ pplin erãt. quia
celiu sicẽ aquile ĩspiciebãt. Postea ad
meliorẽ partẽ accelerauerũt. & sicẽ cer
uus ad fontes aquarũ de uirtute in
uirtutẽ ascendentes cucurrerũt. & in
lumine caritatis deo & hominibꝰ lu
cebãt. & qm̃ in amore dei ardebãt. id
circo lanis dei in pplo erãt. quẽadmodũ
planeta flama ignis ẽ. Tẽ pplis eos nec
nobilissimos lapides scilicet topazium
smaragdiu. saphirũ. & iacinctũ cũ lau
de narrabãt. qm̃ in meliorẽ partẽ se
parauerũt. & quia de uirtute in virtu
tẽ ascenderũt & se in caritate dilatauc
rũt. & qm̃ p actuã uitã in hospitalita
te & in elemosinis ad omnes & ad mon
tẽ syon aspiciebãt. uñ & ab omnibꝰ filiꝰ
syon nominati sũt. Sꝫ & in obedien
tia mortificationis carnis cũ abra
hã opabantur. & in suauis odore regule
cũ moyse pompã seli relinquitꝰ ppt̃
humilitatẽ ĩcarnationis ihu xpi se
rules ad scim fecerũt. Sꝫ p̃stea pallida
nubes uane glę atq; superbię sup ignẽ
bonoꝝ opũ ustoꝝ ascendit. quẽadmo
dũ nubes sole obnubilat. ita ut ipse
uideat. & dõq; q̃da tẽpestates sup eos
uenerũt que eos strauerũt. sꝫ uirum ali
quãtulũ surrexerũt. sic uidelicet qđ
ppt̃ pallidã nubẽ uane glę atq; superbię
ignis ibi uix uidebat. qui ẽ disciplina
& bona cõsuetudo regulę. uñ etiã tam
ad mores spitaliũ quã ad mores sela
ruũ declinabãt. & hoc fere usq; nũ.
Modo autẽ usq; ad gemina ĩcurua
sũt. qm̃ in utraq; parte ordinationis

sapientie defectū habent. Celū enī m laude recte ordinarī ē. & tra ustica opando recte ēstructa ē. Celū & tra sic anima & corp' sc̄t. & tra desiderat q̄d n̄ laudat. atq; mt̄ utrūq; hec tali m̄ pugna ē quāus ēstructa di sit. Corpus enī ꝓpt̄ gustū carnis peccatī appetit. anima ū hoc undiq; phibet. & tamē unū ēstructū di sc̄t. S; hi ad q̄s sermo ute ē. pompā celi atq; punctū cuersationis suę unū ēe dicūt. s; hoc in sapientia n̄ ē. Ipsi enī hoc ita ēe uolūt. s; ita ēe omīno n̄ pot̄. quappt̄ usq; ad genua ēcuruati sc̄t. uelut samari tani ēcuruabunt̄ qui legē habere uoluer̄t. & alienū dīm adorauer̄t. Vnde usti opib' his uelut pallida nube obnubilati sc̄t. ita q̄d ardens sol bonę itentionis regulę in eis n̄ apparet. & ido magnę tempestates ēiurias sup ipsos cadūt. scilicet q̄d seruu illoꝝ sc̄t q̄b; ꝓpt̄ seruicū di in honore dīnari debuer̄t. s; illis famulant̄ q̄n illi ardent̄ sole in eis n̄ uidēt. Homo enī factus ē & opa habet. uurtures aut̄ laus sūt. & eas homo in spū scō ad dexterā opat̄. ad similtrā ū cū diabolica turba ad aq̄lonē rendit. audite g̃. Ignominia quę uurtuū ēimica ē. uno pede simili pedi anetis mt̄ uos ambulat. ubi ad genua ēcuruati estis. s; probū militem adtendite & illū imitamini qui cū omtā ēimicis suis sup genua ceciderit gladio tamē se defendit. & ita multociens resūpris uiribus laudabilit̄ surgit. Studete itaq; ut ēimicos uros gladio occidatis. Gladius enī uir̄ ē obedientia & regule p̄cepta. ēimici aut̄ uri sc̄t ē obedientia & regule p̄ceptoꝝ negligētia atq; supbia & oblīuio cuersationis ure. a quib; hoc m̄ deuicti estis qd etā uix sup genua statis. Artam tē pus p̄sturę & destructionis undelicet ponderis illi quo una in torcular p̄mut̄ ndū uenit. s; tamē nē ultimū temp' ē. quappt̄ ad priora tem pora aspicite. & in quali honore fuissent ēsiderate & ab ēimicis uris uos defendite. & ds uos adiuuare ñ recusat. Temp' enī bone itentionis & cuersationis q̄ndoq; uenet. & ad p̄mā aurorā aspiciet. & q̄ selim p̄ di amore tē relinquūt ad dīm ambe labūt. & sic in bono pseuerabūt. Et tē de ipsis clara uoce populi in spū scō dicet̄. Vox turturis audita est in tra nra. q̄d ē uox heremitarū & huj' mundi pegrinoꝝ tā fortiter in celū aspicientiū. q̄d artam uiā quę ad celū tendit ire uolūt. Et hi omīa tīnsacta & p̄tīta. quę uel p̄spa uel aduersa fuer̄t ispici ūt. q̄ten' p̄caueāt. q̄n acerrimo accipitri se surripiāt. quēadm̄ diu columba ab isto fugit cū ipsū in speculo aquę uiderit. Hī ē itūm audite. Int̄ uos tamē aliq̄d lumī lucidū & igneū s; cū uecillitudine adhuc ē. lucidū q̄dē in bona uolūte. igneū ū in timore dīn cū aliq̄ tamē stulta dispsione. Ab ingra aut̄ feditate quę dō & hominib' contr̄ia ē. & quę etiā cor diaboli ē custodite uos quia cū his qui in peccatis istis sc̄t. diabolus in fortitudine om̄is uoluntatis suę ioculat̄. Ignaq; ego miseta & paupcula forma in mistica uisione qua ab ifantia mea a dō edocta sū. hec uerba in magnis egritudinib; audi & audiui. & ut ea in loco uro uiua uoce pferrē uolla sū. S; uos ea n̄ contēpnite neq; abiicite ne sup tram moriamini. s; spc scs edificiū suū in uobis pficiat. & in bono fine uos finiri faciat. quia locus ur in ea benedictione ē qua ei dns de cōmuni pplo ad seruicū suū egregauit. sic ab initio fecit ei semp aliquos pplos sibi in hereditatem seruauit. Ab ignominia quoq; ne duob' pedib; mt̄ uos

427a

Vita scī dysibodi epī.

ambulet nos obseruare. qm si hoc
erit. ds pculosa mndicta nos occi
det qđ nobis ndiu accidit. & ido etā
in omīb' pculis nīris defensionē ip
si' habuistis. s; cū pprietatē nolun
tatis nīre plenē opīb' feceritis. qsi
ds a nobis ispiciendus n sit. tē detri
mtī nobis occurret. & aduersa
que pdicta sūt nobis adeuenit.
n mistica quoq; ustione ut ds uo
luit ppē pcticionē & ustionē platon
meon scilicet helengeri abbatis &
cunctoꝝ frm in pfato monte bea
ti dysibodi do famulantiū de uita
& meritis eīde patris aspiciebā. &
pt plataꝝ ustiones libri uite meri
toꝝ anno dince icarnationis mil
lesimo centesimo septuagesimo
regnante friderico romanoꝝ im
patore. sub pslatu aplice sedis fere
p triennū in lecto egritudinis ja
cens. ex pietate sapientie uocē dece
lo uigilans corpe & ammo sic dicen
tē audiui. Electus ds dysibodus ab
ifantia sua spū scō ut beatus nico
laus. & beatus benedictus coīq; ēsi
nules ispiratus. ad omne bonū qđ au
dit & audiuit. sitibundo corde an
helabat. Quappē de ipso dici pot.
Ex ore ifantiū & lactentiū pfecisti
laudē ppē inimicos tuos. ut destruas
inimicū & ultorē. Qđ sic itelligendū
ē. In bono affectu ifantiū loquela
ndū habentiū. & illoꝝ qui magis
lac sugere quā mirabilia facere
deberent. tu qui dns cunctoꝝ es ad
pfectū duxisti nominis tui laudē
cū mirabilia tua in eis sepe opat'
es. scilicet cū eos ndū plenā medul
lā habentes ita ispiratis. qđ multa
in spū scō loqndo & opando nesci
entē pferebāt. & cū alios contē car
nis uita tanta fortitudine roborasti ut toto desiderio ad celestia ten
dentes. officia carnis peccando non
exercerēt. In his aūt nullus dubie
tatē apphendat qnia serpentū' dolus
in beatis illis bona & sca hec facere ni
tualebat. Nā hec fecisti ppē inimicos tuos
uidelicet pictos anglos. qm' ad ecclīa
onē sua uirtute tuam ipueritu ignorantia
uideret. & ut sic destruas inimicū ejus
illu qui in omīb' bonis te abnegat. &
ultorē scilicet hinc qui lapides & ua
cua ipietatis sue contē uerba & mira
cula reprehendendo & puertendo cayn
eit. Hec mala in supdictis beatis hominī
bus michi pualebant. qm ea que recta
sūt loqbant. Ds enī in beato dysibodo
ab ifantia eī usq; in decrepitā etatē ipse
in domus suus opatus ē. ita qđ puericia
illi' in nequitia nludebat. & qđ iuuent'
eī in lasciuia n ardebat. & qđ maturi
tas senectutis ipsi' ad sinistrā n respice
bat. Ipse naq; omnē pompā seculi hui' ita
corde & corpore reliquit. qđ qđa eī stul
tū. qđa uanū. qđa criminē. quida ī
mirabile in opīb' suis p hoc ē affirma
rēt dicentes. Qđ ē hoc qđ iste facit.
Parentes q̄ beati dysibodi in liberta
te seculi pollentes. de excellenti genere
hibernensiū origine duxerāt. s; tam
tū pompā & gliam mundi in superbi
tate n habebant. / uū qđa tyrannoꝝ
in superbia tumentes. cū in eade regione
quā plurimos p tyrannide sibi sub
iugassent. etiā parentes beati hui' in
ri qui eo tempe puer erat oppimere /
dictioni sue subiugare nitebant. Sp
si aūt libertatis generis sui n īmemores
iustaq; subiectionē recusantes ab illis
declinabāt. & ad remotiora loca cū
regionis se longe contulerūt & iuxta
qđa flumē qđ de mari fundit. una
cū filio suo beato dysibodo. omnq; fa
cultate sua in quoda oppido manso
nē accepūt. ubi & cū literis cetisq; libe
ralib' artib; imbuendū religiosis mri
bus comendauerūt. dr ipse p gram sci spūs
ea que a doctoribus suis bona audiebat
capaci ingenio bone memorie comen
dabat. & ex hoc parentib' suis in affec

tione exilii laborantib⁹ ñ paruũ gau
diũ faciebat. Sic puer iste de die in
die ꝓficiens corpe, & sctate crescẽs
de studio istudiũ bonoꝝ opũ oran
do & elemosinas dando ascendebat.
ita ut ad oñe qđ de do audire uel
discere potuit toto desiderio ꝓpera
ret. & sic p gradus ut tutũ & p ĩcre
mẽta etatis suę singlis sacris ordinib⁹
susceptis ad gradum ꝑspiteratus eũ
tẽgunta annoꝝ eẽt ꝓmngebat. Quo eũ
timore dñi susceptio fecit ut bonus
pigñtarĩ q̃ in horto suo queq; prig
mata & aromata plantat. semp studẽs
ut hort⁹ suus uiridis & ñ aridus sit.
Inbis nãq; studijs ide scs memor fuit
uerboꝝ sapiẽtie ꝙ dicit. Messui mir
rã meã cũ aromatib⁹ meis. Qđ sic ĩtel
ligendu ẽ. Ego qui uitis opib⁹ ĩsuda
re debeo bona ĩtentione mortificari
oñe carnis mee ꝑbeo do eũ ꝓpt amo
rẽ ipsi⁹ meipsi⁹ pegrin⁹ fieri & cõmunẽ
ĩmundicia illoꝝ fugere. & nulla soci
etatẽ cũ illis habere desidero. qm̃ in
aromatib⁹ uirtutũ ipsiũ uerũ dñm
amare & uenerari festino. cũ amor
celestis desiderij de corde meo ipso
aduiuante ñ deficiet. In hac recta &
scã uoluntate beatus iste q̃si mortu
us sclo fuit. ita qđ multi hec uiden
tes fecerũt q̃si eũ ñ cognoscerẽt. & qđ
cũ eo manere abhorrerẽt. quia ipse
se totũ spiritu & ñ carni seruire coge
bat. Cũq; in huiusmodi ĩitutib⁹ do lau
dabiliter seruiret. & ob hoc illis qui
dm diligebãt ut reprehensibiliter place
ret. accidit qđ q̃da amicitie in eiđe
regionis partib; de ꝑsenti uita ad
uitã futurę spei migraret. Et cũ po
pulus tã minoꝝ q̃m maioꝝ secdm ꝙ
suetudinẽ cuenisset. ut alium sibi in
ꝑsule eligerẽt. q̃da illoꝝ q̃ mores ho
nestatis & uitã scitatis beati dẏsibo
di cognomerẽt. eũ sibi in amicitiã u
nanimiter elegerũt. q̃da aũt quoꝝ ui
ta & cuersatio reprehensibilis erat
hoc fieri phibebãt dicẽtes. Qđ pdẽ homi
nẽ tacitũ & ĩ loqntẽ & pplm ñ cog
noscentẽ magistrũ fieri? S; ds sup
beatũ hũc respexit ut sẽptũ ẽ. hu
milẽ & paupem iustificare. Qđ sic
ĩtelligẽdu ẽ. Ihũ qui se ꝓpt dñm ad
tã humiliat. & q̃ se egenũ & pau
perẽ toto corde cõtinet in opib⁹ scis
iustificare. quia iustitia apto ocu
lo pietatis in eũ aspicit. hic & eni
humilis pauptatẽ semp desiderauit
& in columbino oculo simplicitatis
in dm semp aspexit. qtenꝰ etnas diui
cias sibi cõpararet. im & ds ipsũ dilex
it. Mortẽ q̃q; p morte habuit. &
oñia deficientia p inchilo cõputa
uit. omniaq; sua in dm posuit. & ideo
ds eũ elegit. Supni nãq; iudex uirtu
tũ cõmuni ꝑsõ occultauerat si; eũ
se diligentib; manifestauerat. im
quãuis q̃b⁹da obstupescentib⁹ ipsũ ma
gistrũ & amicitiã cẽ uoluit. Cũq; be
at⁹ iste a prudentioribus ꝑfatũ onus
suscipe cogeret. ipse se idignũ tamtę
dignitatis reclamãs. uu qua potuit
man⁹ & pedes retraxit. si; tamen illis ipei
dentib⁹ & ꝓualentib⁹ qui dm timebãt
etiã nolens. diuina aũt ordinatione
in sede episcopat⁹ positus ẽ. In q̃ epis
copatu ipse felix uitã dei clamare
& docere cepit. oñsq; quos potuit sub
iectos cẽ do monuit. & qđ ab infantia
sua ꝑ spm sem imbut⁹ eẽt nẽ ruchu
ando manifestauit. & bona exempla
scarũ uirtutũ pario affectu eis in se
pbuit. Quida aũt ob merita uirtutũ
quas in ipso uidebãt eũ amabãt. &
intento cordis aure doctrinã ei ca
piebãt. q̃da ũ qui dm pt tẽpũ piece
rãt sup hũc furendo clamabãt. Iste
mentit q̃si ho ñ sit. im & nos ihuma
ne uiuere cogit. Et q̃s potũt eũ audi
re? Et multis iniurijs afficiebãt eũ.
Ipse aũt pauços & fideles homines
ad se colligebat. qui ei & consolatio
nẽ & adiutorĩ in oñib⁹ ꝑbebant

H289

Et cor suū cotricte afflixit ꝑ dīm
dicens. O dne ds. ego seruus tuus
ante pietatē tuā ꝓsternor. faciens
que iussisti. Tu enī scis quia te
solū desidero. / quappt̄ ēfido q̄d de
sideriū meū q̄ndoq; mplebis quē
adhūc diu sēptū ē. Delectare m dño. /
& dabit tibi petiones cordis tui.
Qd sic ītelligendū ē. O homo q̄ in pec
catis conceptus & natus es. cont̄ car
nis affectū delectare m ꝑceptis illi⁹
qui te creauit. / ad memoriā quoq;
reducens quis ille fuerit qui te libe
rauit. Qd cū feceris. dabit t̄ ea que
petis. q̄n ea que petenda nō sūt nō pe
tis. si; cordis tui afflictionē humili
ato spu illi ostendens clamando
& dolendo te ipsū ut pecus ea que
recta sūt ad laborandū ēstringes.
Itaq; q̄ penitere & mala sua hoc
m emendare studuerīt. prudentio
res filius lucis sūt. quia ipsi hoc nec
uoluerūt nec fecerūt. Vñ nāq; placet
ut homo durū bellū cont̄ se ipsū
& cont̄ draconē habeat. & q̄ hoc
fecerit. huⁱ⁹ ꝑces & desideria deus
festinanter implebit. quē adhūc diu
& in beato dyſibodo fecit q̄ dura
bella habuit quādiu in corpe uixe
rit. / si; tamē ea bono fine feliciter con
sūmauit. Intim autē dū sēs iste po
pulo suo uerbis & exemplis in sede
ꝑsatę dignitatis ꝑeēt. magna urri
sio & magnū scisma in tota regio
ne illa ebulluit. / alijs quidē ueteris
& nouo testamēto resistentib⁹ xp̄o q;
abnegantib⁹. alijs hereses hereticor
appetentib⁹. alijs sectā iudeor appe
hendentib⁹. alijs sectā paganor di
ligentib⁹. alijs ñ humane si; in ēfu
sione pecudū turpi studio uiuere
ardentib⁹. alijs autē disciplinā ꝑ
humanitatē q̄dē habentib⁹. nulla
tamē bona facere studentib⁹. his
maximis erroribus & ēfusionib⁹ be
atus dyſibodus se uirilit & ītrepi
de opponens multa obprobria multaq;
īnurias patienter sustinuit. optans pre
sentē uitā magis ꝑdere quā tantis
tam mōuementib⁹ malis ēsentire. Tāq;
ista ꝑ aliquos annos sine eradicatione
cordis malor cū periculo etiā corpis sui
sustinuisset tedio tandē affectus ad dīm
in orationib⁹ suis cū magno planctu
dixit. O ds & o iudex oīum factor hu
mānū q̄d ꝑdest m cū ipso isto labo
rare. / qui iustitiā tuā rabidis mor
dib⁹ sustinuit. Ita q; auctores ꝑfidor
error cū ipso eisdē erroribus implica
to. uidentes q̄d beat⁹ iste erroribus &
pfiditati eor nō ꝑsentiret. si; q̄d eos
ubiq; ēstantē absq; timore mortis
arguieret. plurimas insidias ei posu
erūt. & tandē coadunato agmine
ītrepidulor de sede sua multis ētumes
tuis affectū expulerūt. Ipse autē malis
do in quiete seruire. quā sine fructu
utilitatis diuc⁹ tardare. paucis & re
ligiosis uiris ad se collectis. sedē dignā
tatis suę quā ꝑ decē annos strenue &
religiose rexerat. patriā & oīa que
habebat ꝓ xp̄i nomine reliquit. dicens
nec sibi nec alijs ꝑdēre ut ibi maneret.
Ita tam magna ītrepiditatis cū duricia
ꝝ iniquitatis exercuerat. & ꝑegrinatione
quā diu optauerat ꝑ etia tuta lenta
mo arripuit. Cūq; hibernā ēsset
multis regionib⁹ ꝑagratis. multisq; aliis
locis diligenter ꝑspectis. animę suę req
em q̄rens. in alamanniā tandē uenit.
ubi quidē durū & īmitē ꝑplm īuenit.
ubiq; fellius grellū ꝑ aliq̄d temp⁹ figura
cū eade populo uerba salutis & grem
pla sēitatis daret. multi eū audientes
amabāt. multi autē eū nec audire ñ ama
re curabāt. Si; cū in eade pmincia mo
ras faceret. secū deliberando q̄ decima
re posset. bonā & dulcē famā de religi
one beati benedicti audiuit. q̄ nupti
me ad dīm migrauerat. & religionis sue
quā plurimos amatores reliquerat. &
ita ꝑ admonitionē spē sēi desiderū

sñū ñdū implerū ee cognouit. quia diu
desiderauerat qd'p pplo olim sibi cōmis
so. aliquos uere & pfecte religionis uiros
sibi cōsociaret. Ob hanc nāq; causā rūum
de locis ad loca pcessit. nec in locis nec
in moribus populoy illoy qd animę suę
placuisset ignorabat. Cē flere & orare
cepit dicens. Inclina dne aurē tuā &
exaudi me. qm iops & paup sū ego. Qd
sic intelligūdū ē. Tribulationib' meis &
descendens. ichna tu dne q rector eius
cloy es aurē mīę tuę & exaudi uerba
orationis meę. qm iops in anima p
pusillanimitate mētis. & paup in corpe
p contritionē afflictionū sū ego. qui
te sequi te diligere sup oīa debui.
Recordare itaq; qd ab infantia mea t
seruire studui. & ppt amorē tuū pau
ptatē & contēptū mundi semp dilexi.
Tunc ds ppt' uiriditatē bonī desideriy
ipsi' pces hās suscipiens suauē cōsolatio
nē quietis mīti ei' imisit uelut ros sup
gramē cadit. & etiā in usu nocte qua
dā ostensione ipsi manifestauit. qd
qndoq; locus uobo suo aptus ab eo iuc
mendus eet. Nam huic beato uiro ds
ut ceteris dilectis suis fecit q eū tota affec
tione desiderabāt. cū ipsis ob tam mag
nā & bonā intentionē qua fiducialit i
eū oīn corde suo intendebant. psens ee
uidendo. loquendo & audiendo uidebat.
Omnē quoq; fabulosā famā uanę gle
ipe ses ipsi abstraxit. quę in multis ho
minib' est qui secūm uoluntatē suā ui si
mulatione orant & ieiunāt. cū aliqd
a deo iuste grūt. ubi si qd eis ut uolūt
accidit. qsi postensione a deo habēt.
si; qui tales sē uelut stipula a uento dis
pgent. Si; cū homo a uanitatib' se mouī
ficat. in ipsis qsi somnū capit. & tē sup
bia & uana gla ac exquisito honoris
a pplis. ceteaq; uicia p uirtutē di ostrin
gunt. ne homo ille ab amore amplexi
onis creatoris sui illoꝰ p suggestiones
eoy auertat. Beatus aut dytiboduꝰ p
bona spe desiderij sui gaudens. quia
illud p aduentū di qndoq; impleri
sciebat. cū bonā famā de populo in
partib' gallię cirta rhenū manentē
audisset. ita scilicet qd popls ille du
rus qde eet. si; tam ecclīasticā religio
nē deuoti' uiuendo teneret. redebat
eū irrisionis illudentis ppli. & uix
expectans. festine ad flumē rhenū iter
suū direxit. & inde diuertens ac p a
ua quaq; incedens ad fluuiolū quā
puenit. illoq; transito montē excel
sū & nemorosū uidit. quē p't decē
annos pegrinationis suę ascendit.
& ibi fessus residens & quiescens. ad
comites suos qui tres erāt. quoy p'm
scilicet senior Gisthalduꝰ. scōs cle
mens. ceus salustius uocabat. q cū
eo de hibernia uenerāt. spū scō ta
ctus dicebat. Hic requies mea erit.
Nā cū deide eundē montē circum
quaq; pagrasset. & quaq; lata ei' di
ligent' considerasset. amenitas illi'
animę suę magis & magis inhabi
tandū ēplacuit. quia & celsitudo
illi' difficilē accessū aduentantib' p
beret. & qm riuuli ex utraq; parte
ei' fluentes. ubi manentib' refoci
lationē corpis daret. Et orabat di
cens. Ds qui sup celos resides & abys
sū regis. pcor ut amenitas loci huiꝰ
in amenitatē animę uertat'. quia
decet ut in loco isto a fideli pplo tibi
fidelit' seruiat'. Et hęc dicens sibi
habitationē in descensu ei' de mon
tis uersus orientē ppt' cōpendiū aquę
designauit. & conuersationē q' diu
desiderauerat. strenue iciens. o
rando uigilando & ieiunando.
dure & aspe solitariā uitā ubi dux
it. Socij aut ei' qui cū eo aderant
ne iuuē aliqd gaudiū haberent.
sigillatī habitacula sua remoti
ab eo cōstruebāt. Et sciendū ē qd
radicib' herbarū aliqndiu ibi
sustentabant'. cū alios cibos ñ ha
beret. Mons aut ille cū adiacen

tib⁹ sibi filiuſ. locis q̄q; puncſ & ūncſ
ñ unꝰ hominiſ ſ; compunctahū
tā minoꝝ quā maioꝝ pluſ quā ad
miliare unū eo tempe erat. \ñ ac
cidit q̄d cū hominiſ candē siluam
seu p capione ferarū seu p piſcatio
ne adiacentiū fluminū seu p ligni
diſ ligniſ seu p aliſ neceſſitatib⁹ ſuis
intrarent. beatū hinc inde
aut radicēſ effodientē aut alia sibi
neceſſaria circūquaq; colligentē
uiderūt & ita pp̄lo p̄t aliq̄d temp⁹
manifeſtatuſ ē. R. umor eū in pp̄lm
exiebat. qd' quida sēs cū q̄b⁹da aliſ
in locū illū ad hoc miſſuſ uenisſet. q̄d
plurimi admirantēſ bono deſide
rio ad eū uenieb̄at. & sibi quecq; uti
lia cū eo conferēb̄at. quib⁹ ipſe ver
ba saluti⁹ & uitę reddebat. q̄n aut̄
pore exiliꝰ sui uſq; ad id temp⁹ in
lingua eoꝝdē hominū p̄cipue la
borauerat. uñ & eā p modo suo &
intelligebat & pferebat. Ex quo factū
ē ut hi quib⁹ ipſe uerba & monita
ideficientiſ uitę dabat ei & cū ipſo
manentib⁹ quecq; neceſſaria corpiſ
sepi⁹ afferrēt. Seruuſ aut̄ dñi cū sibi
aſſociatuſ uirtiſ pauperū & egenoſ ad
se colligebat. & quicq̄d p̄ter cottidi
anū uictū sibi remanſit p hoc illoſ
pascebat. Nam semp memor fuit
q̄d scā cibo p̄ſt. quapp̄ antonius
macharius & eiſ similes q̄ herbis &
duriſ cibariſ uſi erāt in corde suo
frequent̄ habebat. quatenꝰ coꝝ exem
plo corp⁹ suū a mollib⁹ & a delicatis
cibis ēstringeret. ne ab antiquo ſer
pente decipet̄. Et q̄nto pluſ beat⁹
ille carnē suā affligebat. tanto am
pli⁹ gr̄am suā dñs cū illo multipli
cauit. & p signa mutaculoꝝ eū ma
nifeſtauit. in plurimis infirmis &
debilib⁹ ipſi allati sūt. quoſ spe sēs p
merita ei⁹ repente sanauit. q̄d tam
ipſe humilit̄ expauescens laude
hominū q̄nti⁹ potuit fugiebat.

Cūq; fama scāti ei⁹ p tota hanc p
uincia populo p̄dicante uolaret. q̄
dā dñi timentēſ ad eū uenerūt. & parua
oratoriū in deſcensu p̄fati montiſ
ad orientē ei edificauerūt. in q̄ dñica
officia cū suis celebraret. q̄etē & ipſi
ac ceti p dō suppuementeſ. uerba & pſa
cia uitę ab eo ibi p̄cepit. Huius autē uer
ſus occidentē in planicię pediſ eiusdē
montiſ uepreſ & frutecta exciderūt. &
beato uiro hortoſ & paſcua pecudū
parilaq; tugutia paraūerūt. uñ & ppe
frutecta quię ibi exciſa sūt quę uulga
ri locutione stūchum dicunt. idē loc⁹
studer nbei primit⁹ appellat⁹ ē. Multi
q̄q; ex longinquiſ regionib⁹ ad beatū hūc
uenieb̄at. & ei animaſ suaſ ei bona fide
& spe cōmendabāt q̄d pp̄li in cade pri
cia habitantēſ diuino iſtinctu exti
erūt. ac ſe in hoc facto negligentēſ ēe dice
rēt. q̄n dñs ad gl̄am & ad honorē nōiſ
ſui locū illū p scām suū uiſitaſſet. quē
ipſi uicta ſe habentēſ uiſitare & facul
tatib⁹ suis frequentius honorare neglex
erūt. Vñ factū ē q̄d principeſ ceteriq; no
biles & diuites una cū reliq⁹ pp̄lo cal
dē tiaſ inhabitantēſ. montē ipſū cū
omnib⁹ timentiſ suis ultr̄ decurrente flu
uioſ ſelicet nan & glan in longū &
in latū ut p̄dictū ē directis. eidem be
ato uiro ac poſtiſ ei in ēsecratione obla
tionū offerrēt. quia mirabilia dñi in
ipſo uiderāt. quatenꝰ etiā sēs ēuerſatio
niſ ibi bonis hominib⁹ egregiaſ. ne
ceſſaria p̄ſentiſ uitę ex hoc sine indigen
tia sufficerēt. Et cōmuni uoce & clama
re dicebāt. Laus tibi dñe dñs. qua hōc
sēm tuū nobiſ mittere dignatuſ es.
Qua oblatione ſuſcepta beatuſ ille mul
tū extimuit. recordatuſ q̄d in episco
pali onere plurima aduerſa pri⁹ ſui
timuerat. & gemib⁹ ad dñm flexis orabat
ut eade oblatio ad fructū & negotia
onē animaꝝ spū sco donante exurge
ret. Deīde die nocteq; in corde suo di
tando cogitabat quēadmodū in de

ſiderio mitiſ siue p plu
actoſ annoſ habuerat
gioſoſ & aſpę uitę uiro
in spū intellexit q̄d dñs
ius egregatio in loco il
ſeruiret. Et spū sco ipſe
uotionē cordiſ sui ad
doctrinā beati benedi
ad dñm transierat. & q
ſcē ūstitutionis siue fi
ſe tempib⁹ adhuc inu
religiōsat. atq; ad longi
ubi eade ēuersatio reli
bat. nunciosq; humili
illiſ misit. qui unicā
doctrinā p̄dicti patris
regula spūali ppō ēuer
ta scoꝝ spū sco donan
ūstituerat. Et sic quā
uersationis uitoſ religi
quib⁹ & oratoriū & ha
cella in suppetitio ei⁹dē
ecclę accessū uersus occi
cat ne decuit ne aīa a
ne forte rigor ac reli
na frequentatione suppe
trię & in segnitię uer
ad omnia occursantia
suppuementib⁹ in reda
scām qualitatē coꝝ o
in deſcensu montiſ ip
habitaculo & in orato
uerat ut supdictū ē s
Congregatio autē coꝝd
dim quā seclm numer
nitrabat. & quicq̄d fac
bebāt ullione ac p̄mi
ri fiebat. ac cōmunē
tionē beati benedicti
bat & eni pluſ patē dyſ
gatio ipſi⁹ p consuetu
legiſ ura cōposita & fir
lus foueā uicioꝝ in ea
& q̄d baculuſ suus eā ūn
separe ñ ualeret. & q̄d

fiderio mīris fuę ꝑ plurimos ante tēs
actos annos habuerat. qm̄ & ubi reli
giosos & aspę uite uiros colligeret. qm̄
m spū ītellexit qđ dīm decoret ut spūa
lis ēgregatio in loco illo creatori suo
seruiret. Et spu sco īspirante omnē de
uotionē cordis sui ad ēuersationē &
doctrinā beati benedicti posuit. q̄ iam
ad dīm trāsierat. & qsdā beatos uiros
scę īstitutionis suę fideles ministros eis
de tēpib' adhuc uiuentes & supstites
reliq̄rat. atq; ad longinquas regiones
ubi eade ēuersatio religiose & scē uige
bat. nuncios humili supplicatione ꝑ
illis misit. qui uicā dīi sabaoth secm
doctrinā ꝑdicti patris plantarēt. qui
regula spūali ꝑplo ēuidentē ex oīm u
ta scōꝝ spu sco donante & ostendente
īstituerat. Et sic quā plurimos ei de ꝯ
uersationis uiros religiosos sibi attraxit.
quib' & oratoriū & habitacula ēuide
entia in supcilio ei de monte ꝑpt̄ difficile accessū uersus occidentē edificari fe
cit. ut delicet ne am̄ a ꝑplo īfestarent. ⁊
ne forte rigor ac religio eoꝝ cottidia
na frequētatione supuenientiū. in mol
litiē & in segnitiē uerteret. Ipse ū ut
ad oīa occursantia patat ēet. & ut
supuenientib' in reddendis responsis
secm qualitatē eoꝝ oīm' satisfaceret
m descensu montis ipsi' ad orientē in
habitaculo & in oratorio qđ sibi para
uerat ut supdictū ē solitari' ꝑmansit.
Congregatio aut̄ eoꝝde frm tā secm
dīm quā secm numerū hominū aug
mentabat. & quicq̄d facere uel habere de
bebāt uisione ac ꝑmissione sci hui' ui
ri fiebat. ac cōmunē uitā secm īstitu
tionē beati benedicti exercebāt. Stude
bat & eni' puis pat̄ dyrsibodus qđ ꝯgre
gatio ipsi' ꝑ consuetudinē sibi ēstituę
legis ita cōposita & firma ēet. qđ diabo
lus foueā uicioꝝ in ea parare ñ posset.
& qđ iaculis suis eā ītrinsigere & ab īuicē
separe ñ ualeret. & qđ ipsa terribilis
ꝑ ēminentiā uirtutū & uelut acies or
dinata in ēcordia uirtutū diabolo
& hominib' appareret. Sapiēt ēque
eā comē hostiles turmas aeriorū spi
tuū in humilitate pugnare. & ua
mitatē superbię ac arrogantiā īmis
m delectatione sēti hui' uitare doce
bat. laudeq; & glām uictoris q̄ legi
time certauerit. & se deide in can
tela recte circūspectionis bene ēserua
uerit diligentē ꝑponebat. Vallo ⁊
rigoris & districtionis toti' spūalis
disciplinę eā circūfodit & munuit
ne diabolus latentē & repentē sup
eā irrueret. sciens quia ille maxi
mū studiū habeat. quareū' sup spi
tale ꝑplm irruat. & qđ multo plus
gaudet. si spūalē hominē secm uo
luntatē prauitatis suę supauerit.
quā si multos sclares uicisset. qm̄
illiu simule sibi feciss̄e uidet. cū acc
lesti desiderio cadit. quē admodū &
ipse de celo ꝑ superbiā corruit. hoc
m̄ ses uir iste filios suos coadunare
& corroborare cepit. Qđ ut sclares
homines uideret. ex tota ꝑuincia
illa accurrebāt. & quicq̄d ipse in
necessitatib' suis opari & facere iche
abat. hoc ipsi bono animo studio
se ꝑfecerit. Vñ factū ē. qđ beata ꝯ
gregatio illa ad quinquagesimū
numerū ꝑfectoꝝ frm̄ ꝑ duodecim
annos multiplicata ē. Ipsis nāq; ꝛe
poris' pauci ēuersationis hui' ho
mines īuenebant. & nullus uiā hāc
nisi ꝑbatus aggrediebat. S; spe scs
qui ēgregationē istā plantauerat. eā
& rigauit. quē admodū ros eis sup
pinguē agrū cadit. ita ut in ea
sub disciplina uiuentes de uirtute
in uirtutē ascenderēt. nec ab anti
quo īsidiatore impedimētū habe
rēt. quia ubi spe scs in miraculis
suis ē. ibi ide antiquus hostis pau
cius erit nec illuc ītrare audebit.

ſ; ſiquid ibi latent̄ ſeminauerit. hoc
ſpe ſēs uerū ad ēfuſionē illi⁹ ꝯcuſcat.
Qerita aut̄ & ſcīatā beati dyſibo
di ſigna & miracula di ſeq̄bant̄. que
etiā ſine tedio ſepi⁹ renouabant̄. q̄m
ds noua ſemp faciet. Quida enī mu
cui⁹ lingua p̄ nimia ⁊ malitudine co
poris ſui debilitata fuerat. ut hu
mana uerba pferre ⁊ posset. adp
ſū ex longinquis partib⁹ uenient.
nutib⁹ & manuū ⁊dicijs put potu
it flebilit̄ exorabat. ut ſibi mīcom
modo iſto apud dm ſubueniret.
dt puis pat̄ oratione facta. ḡiām
di ſibi adēe ſentiens. exempliq; do
mini recordatus ubi mutū loqui
fecit. in os hominis iſti⁹ sufflauit
dicens. In nomine illi⁹ q̄ muto dix̄
effeta & ille loqui cepit. t̄ uinculū
ifirmitatis q̄d linguā bōis hui⁹ de
bilitasti. p̄cipio ut ſoluaris & hinc
recedas. nec am̄ linguā ei⁹ ad loq̄n
di ꝑfectas. Statiq; uinculū linguę
ei⁹ ſolutū ē & humana uerba ad rec
tū ꝓtulit. ḡiasq; do & beato huic
egit. Quo facto. etiā quida ydropic⁹
miro tumore īflatus. amicoꝝ suoꝝ
manib⁹ eide sco oblatus ē q̄ multis
lacrimis effusis sanitatē corpis ab
eo petiuit. S; cū ipse aliq̄ntulū hesi
tasset & se īdignū tanti facti affirma
ret. tandē tactus ꝑce supplicantiū.
oīpotentē dīum p illo exorauit. eūq;
manib⁹ suis tangens benedixit. & sic
idē morbus p gr̄am di ab illo paula
tim dispariuit. S; & leprosus quida
horrenda cute distortus ad hē bea
tū uenebat. & ꝑcib⁹ p̄mū p ifirmita
ſua effusis. etiā uerbis cōmonebat̄
se ab eo mīq̄n discessurū quin sos
pitati restitueret̄. Cui⁹ iportunita
te beatus iste tandē cōmot⁹. eū in
habitaculū suū duxit. secūq; p ali
q̄d temp⁹ retinuit. & ꝑces ad dīnm
p illo sepi⁹ fundens. eū sanā & pul
crā carnē corpis sui habentē ad
ſua redire fecit. Ipſa aut̄ uerbis que
tūc hec audit & fecit ea & nūc hic ꝓse
me ipsā nescientib⁹ in apti⁹ pduxit.
Plura quoq; signa & miracula p eum
facta sūt in cecis. claudis. in debilib⁹ &
in possessis a diabolico sufflatu. & etiā
in illis qui de tēpestate malor⁹ humor⁹
sensus suos amiserāt. qui & de longu
quis ac de meuis partib⁹ ad ipsū dcc
rebant̄. qui & oīs p eū sanabant̄. qui
uirt⁹ di in ipso erat. Nam idē seruus
di mīt suos ut heremita uixit. que u
ta radix unte monachoꝝ ē. quia bonis
cuersationis illi⁹ a sclo p oīa abstrach
eū laude angloꝝ in solitudine uixit
& uita eoꝝ tam laboriosa ē. q̄d etiā
plurimi p̄ fragilitate tā corpis quā
animi eā sustinere ⁊ possent. si ipsā
ip̄inde & repente aggrederent̄. In hac
aut̄ districtione beatus pat̄ iste uincens
subditos suos ad oīne opus bonū doc
trina & exemplo cōfortauit. ut homo
q̄ ignē ardentē ualde ardere facit. &
ob hoc ipsi aliū magistrū eo uiuente
nec q̄rebant nec uolebāt. p̄sertī cū il
los ex p̄cepto ei⁹ utt̄ se haberēt. q̄os
ad rectitudinē conuersationis suę absq;
offensione & murmuratione diriget
ret̄. Habitū aut̄ monastice religio
nis quo cōgregatio ei⁹ utebat̄ ⁊ suscepit.
q̄n lenioꝝ conuersationē secm regu
la beati benedicti quā ipse habuit.
subditis suis īdulserat. & hoc ideo fecit
ne si illis in habitu similis foret. cum
tanta duricia rigoris sui in uigiliis ie
iuniis & in aliis carnis suę contrariis
tantis deponere noller. religionem eoꝝ de
trahere. & cōmunē eoꝝ uitā destruere
uideret̄. S; miserit uno uictu quo cor
pus suū uix sustentabat. & aspo ac du
ro uestitu sic de tota sua ꝑegrinando
exierat. quo aduxit freq̄nt⁹ usus ē.
mutans beatū paulū p̄mū heremi
tā & ei ēsimiles q̄ magis in siluis qua
in ullis ee uolebāt. Summa quoq; in
officio altaris ex eo tēpore. quo de sede

sua expulsus ē. usq; ad
secm ordinē amissum
dinē pampū ꝑpetro
in hoc nulla oppsionē
dus habebat. passionē
Spiale etiā patrē & d
ē egregationi suę mul
laborabāt. S; oīs qui
fieri recusabāt. quia
patrē & doctorē habe
tes ispectores ēuersati
habere. ipsū aut̄ ut e
luceret. quādiu uixe
rēt. Quapp̄ de bono
sius habebāt. p plur
ulgati sūt. multiq;
ēsilia & auxilia de
is q̄rebāt. S; & plur
hac manebāt. & qui
fati montis cui⁹ circ
tus ē positi erāt. ꝑpt
tē & rumorē ēuersa
de p̄dyis & facultatib
uel sibi sup ee ēsiden
dyſibodo absq; oīn
bāt. atq; nullulas in
illac ad utilitatē illo
nut̄ dī cū tam uirib⁹ corpis
fere defecisset. filijs si
sēo p̄dixit. q̄d in hui⁹
ritate ut ad id temp
p̄uenerāt. semp p̄dur
multas & magnas p
tiones passuri eent. q
in plurimā ēfusionē
duxissent. in magna
ipso se facere ētendel
postos ipsoꝝ ꝑturba
dio laboraret. Artan
bundant̄ ēsolabat̄ di
spiritis & in dolore co
no desiderio hactenꝰ
bulationē uram qua
selo undeā. q̄d etiā s
ēfido. If os aut̄ seruo

sua expulsus ē. usq; ad finē uite sue ñ
secm ordinē antistitū. s; secm ꝙsuetu
dinē pristinū ꝓsperoꝝ celebrabat. nec
in hoc ulla oppsionē mīrs s; leticiā cor
dis habebat. / passionē xpi imitando.
Spiritale etiā patrē & defensorē ut uisū
ē egregatiom sue multociens ꝓponere
laborabat. s; oīs qui sub eo erāt. hoc
fieri recusabāt. quia ñ aliū ꝓter ipsū
patrē & doctorē habere uolebāt. dicen
tes ispectores ēuersationis sue. quide se
habere. ipsū aut ut eis in dño sublimi
luceret. quādiu uiueret mūq; imuta
rēt. Quappē de bono uoto q̄d i cordib⁹
suis habebāt. ꝓ plurimas ꝓuincias di
uulgati sē. multiq; ad eos uementes
cōsilia & auxilia de animab⁹ suis abe
re q̄rebāt. S; & plurimi q̄ in ꝓuincia
hac manebāt. & qui in uicinitate ꝑ
fati montis cui⁹ circuitus longus & la
tus ē positi erāt. ꝓpē suauissimū odo
rē & rumorē ēuersationis eoꝝ q̄cq̄d
de pdis & facultatib⁹ habere poterāt
uel sibi sup ee ēsiderabāt. deo & beato
dyonisio absq; oīm retractione offere
bāt. / atq; nullulas in pfata silua hac ꝙ
illac ad utilitatē illoꝝ edificabāt. Sēs
aut dī cū iam ibidē diu laborasset. &
cū iam uiribus corpis ꝑ multos labori
bus fere defecisset. filios suos tremēdo in spu
scō pdixit. q̄d in huiusmodi ꝓspitate & se
curitate ut ad id temp⁹ sine offensione
puenerāt. semp ꝑdurare ñ possent. sed
multas & magnas pressuras & tribula
tiones passuri essent. qua diabolus quē
in plurima ēfusionē uidendo sepius
duxissent. in magna irrisione q̄m i
pso se facere ētendebat. eos quoq; &
postos ipsoꝝ pturbare maximo stu
dio laborauit. dtamē eos pie & ha
bundanter ēsolabat dicens. Ego in sus
spiritus & in dolore cordis mei cū mag
no desiderio hactenus laborauī ne tri
bulationē uram quādiu uiuo in hoc
scło uidea. q̄d etiā sic fieri in dño
confido. Vos aut scitote q̄d p⁹ obitū
meū qui citi⁹ imminet. q̄n mees corpis
mei uam in defectu sit. & ꝑ tribulationes
q̄s pati uri estis. nouissima tempora
uita prioribus meliora & ꝓspiora erit. /
ita q̄ in oīb⁹ necessariis animę &
corpis tē ampli⁹ quā me uiuente nos
& posteri uri habundabitis. Que
uerba dū illi audissēt. in magno do
lore cū lacrimis plangebāt. q̄n finē
illi⁹ imminere intelligebant. Et rumor
iste in ppm exiuit. multosq; ad u
dendū eū excitauit. uni & ipsū adire
nt. & se orationib⁹ & sanctis ei⁹ cōmen
dauerit. / quib⁹ ipse monita salutis ꝙ
uerba benedictionis dans. etiā filios
suos & locū sibi datū eis cōmenda
bat. & ut hec cordib⁹ suis attenti⁹ infi
gerēt. finē etiā suū adee eos ñ cela
bat. Te illi timmū uiuę ei⁹ adee audi
entes. lugubri uoce plurimos gemi
tus dederit. & quo aduixit eū solito
frequenti⁹ uisitabāt. Vni aut finē
suū sciret. nemini aperuit. exceptis
paucis & religiosis uiris. qui fere om
nia secreta ipsi⁹ nouerant. quib⁹ &
dixerat. q̄d angelica ostensione ei ma
nifestatū sit. & hoc ceteros celauit. q̄a
cuncta opa sua ne laude purent q̄ntū
potuit abscondit. Cui q̄; ꝓ triginta
annos in pdicto monte deo fideliter
seruisset. & fribus suis quecq; necessaria
psentis uite ad plenū subministras
set. plus labore quā senio iam fessus
egrotare cepit. qua uires corpis ei⁹
omino defecerāt. & mox conuocatis om
nib⁹ fribus patrē eis pnominauit. quē
etiā diu adhuc uiueret. te p̄mū ipsis
peremptib⁹ pfecit. cui & omia que ad
eundē locū ptinebāt cōmisit. q̄n
iante tñsactis temp⁹ suus patrē sibi
ꝓponere recusauerāt. quia eundē
sem in oīb⁹ ut patrē semp secum
fuerāt. S; & locū sepulture sue eis
ostendit. & ne in excellenti loco. s;
in humili umbraculo oratorij
siu in quo do solitari⁹ seruierat.

4310

ipsū sepelirēt. effusis gemitib⁹ & la
crimis rogabat. qd illi ita se implere
illi flendo in magnis doloribus ptmit
tebāt. Volentes quoq; oīa bona opa
& doctrinā ei singillatim dimmeta
bāt. & amare plangendo clamabāt.
Heu heu qd erit de nobis. cū te de
fensorē ac consolatorē corpūs & am
mas nras ppemus. Et quēadmodū
sciens cervus fontē aquas desiderat.
sic & ipsi eū diuti⁹ habere desidera
bāt. qd pri⁹ p gaudio qd cū eo frequēn
ter habebāt. cordib⁹ suis ifigere nō
potāmt. Denicq; ingranescente dolore
tum cuocatis fratrib⁹ suis finē suū in
stare ut potuit eis īnotuit. & p mul
tos labores multasq; tribulationes
octogesimo primo etatis sue anno
octauo mēse huius termino psentis
uite accepit. & dño cui fidelit̄ ser
uierat spm illius astantib⁹ reddidit.
Quo migrante. suauissimus odor
uelut odor balsami mirre & thu
ris ac omniū aromatū statī sub
secutus ē. & plurima signa ibi fa
cta sūt. Per totā aut̄ pouinciā illā
fama citissime uolabat. beatū dī
fibodū de hac uita migrasse. un̄
maxima multitudo hominū ad
exequias ei⁹ ppetans cupiebat & se
pulture ei⁹ adesse. & signa que deus
ibi faciebat uidere. Sepult⁹ itaq;
ē in paruo umbraculo oratorii sui qd
ipse sibi parauerat in q etiā rogauerat
se tre cōmendari. Suauissim⁹ aut̄ o
dor q eo migrante apparuerat. usq;
ad tricesimū mignonis ei⁹ die circa se
pulcrū ipsi⁹ durabat. in quib⁹ etiā dieb⁹
hoies septē amaligni spūb⁹ obsessi.
regnta qq; claudi mutiq; ceci & sur
di atq; alij quā plurimi uarijs lan
guoribus fatigati. sepulcrū ei⁹ tangē
tes p gram dī uelocit̄ curati sūt. Et qm
hec signa multa erāt. & quia homi
nes tēpis illi⁹ signa p cōsuetudinē ha
bebāt. ea cordib⁹ suis īsolenti q. opor
tere ifigebāt. At ppls illa cernēs ducebat.
Vs maiora signa & plura miracla pr
morte beati patris hui⁹ quā eo uiuente
nobis ostendet. qppt etiā cōfidun⁹ qd p
merita ipsi⁹ ab oīb⁹ periculis nr̄os seruabit.
S; qde his signis que ibi facta s. & que
p triduū ibi p gram dī in hoīb⁹ fiebāt
multi plus & negligentiori q. deberēt gra
debāt. idcco ds ea ad castigationē eoꝝ
subtrahebat. Spe em̄ scs n multū ut homo
in miraclis que ab ipso s glorieē. sūt
tremenda laude illi soli q potestatē ea fa
ciendi habet gla attribuat. Vs quippe
opa seōꝝ finoꝝ ita distinguit ut ꝯ creatu
ras cōstituit. sic uidelicet qd quibda bo
na opa & scitatē absq; sigmis ceedit. q
bda aut̄ bona opa & magna miracu
la attribuit. & qd alijs p gratiā suā dat
ut p bona exempla eoꝝ multi ad dīm
cōuertant. quēadmodū ꝯ solē in die &
lunā in nocte. & sidera in tempa dis
creuit. Totū qq; circuitu orbis cū uola
tilib⁹ & reptilib⁹ cetisq; animalib⁹ creati
tib⁹ repleuit. ita ut ille nullom̄ in alio
necessitate nociuus sit. un̄ & q̄libet ad
officia sua mouet in ministrio illo qd
ad hominē ptinet. Unaqq; em̄ creatu
ra in genere suo multiplicat sic ds il
li in prima cōstitutione pcepit. Si que
irracionalis ē hōi ministrando succur
rit. qm̄ paterfamilias q homo ē domui
sue sine adiutorio & ministrio regere
nō pot. Vs aut̄ solus hominē ex ratio
nali & uiuente anima uiuere facit. q
ppt̄ spiritum ipsi⁹ nō deficit. sic nec ramus
arboris deficiūt. qa ds scientiā illi
fudit. ita qd cogitando que uult dice
tat. & qd in mente habet. qd ꝑtica claman
ti uoce & racionabili uerbo multipli
cat. ut etiā folia in arbore multipli
cant. Irracionalis aī creatura scientiā
racionalitatis nō habet. & ideo mentem
ē & pterit. Homo aut̄ racionalis ex is
tens. p scientiā utilitatē cognoscit. q
illa diligit. & eā ad se trahit. atq; in
eade scientia qd malū & qd nocumū

[m 2

sit videt & illud timet & fugit ac se ab illo custodit. & in his duob⁹ scilicet timore & amore q̄s in scientia boni & mali habet se ubiq; regit. uelut ⁊ auis cū duab⁹ alis uolat. ⁊ pse nāq; solus ad imaginē & similitudinē di formatus ē. qm̄ ds eū ut sedm ipsū operet̄ creauit. uñ i cū scientia sua ad bonū se erigit. ibi p gr̄am spe scī ad mitoriū s occurrit. ⁊ in hac & eñ distinctione ut p̄dictū ē ds oīs creaturas posuit. & quia hominē ad imaginē & similitudinē suā fecit. ido plenā scientiā illi p oīm mortali creatura dedit. & qm̄ caro ipsi⁹ finē ad defectū habet. ideo anima ei⁹ bonū pficere ñ nisi ab illo qui sine fine ē habere pot̄. Qui aut̄ pseuerauerit in bono usq; ad finē. hi in celū ad dm ascendit. & ibi cherubin oīa bona opa coram throno di dinumerat. & tc ⁊ faciei di illa uelut purissimū aurū & uelut p̄ciosissimos lapides īspicit. quappt̄ & oīs celestis armonia canticū nouū sup illa decantat. & sic spe scs in opib⁹ scōr semp noua facit. S; qui in malo pseuerauerit. hi p̄ditos anglos imitant̄. qui ob negligēciā suā a gl̄a celi ceciderūt. & sic p squalidā uanitatē s mercede eīne. unc amittunt. ⁊ds & eū hominē plenā scientiā racionalitatis ut p̄dictū ē imisit. qm̄ p̄uidit qd̄ ho p illā diabolū supare posset. q̄a p bonā scientiā malū. & p malū bonū scit. & ido uictoriosissimo bello aduersus eundē antiquū hostē p̄liat̄. q̄tenꝰ eū uincat & ut locū quē ille p̄didit possideat. q̄d nullatenꝰ i p plenā scientiā facere posset. qm̄ qd̄ homo cognoscendo scit. ab hoc se uix ēuincere pot̄. quin p̄elationē se ad illud intellectū uertat. Qđ si obscure tenebre in cor hōis ascenderīt. ita ut ho in carne sua sapiat quia peccare possit. & si tc peccatū elegerit. & in illo ꝑpetuus pseuerauerit. illi assimilabitur q̄ a claritate luminis recessit. q̄tenꝰ desideria tenebrose ꝑpetuata sue ꝑpleret. ꝑp̄ q̄d & gehennales pene exortē sē. Beatus aut̄ facere desiderat qd̄ in carne ñ sapit. & adiutoriū a spū scō postulat ut in speculū scītatis aspiciat. Et ut homo faciē suā in speculo in quo tamē ñ ē ēsiderat. & qd̄ indignū ibi uiderit qm̄ tū pot̄ emendat. sic beatus p fidē bona opa opari hoc m̄ ad ēfusionē diabolū cont̄ carnē suā desiderat. & q̄d caro operatur ei ñ adducit. & ita p durissima & fortissima bella se ipsū cū uoluntatib⁹ suis expugnans. claritatē q̄m̄ p̄dicti angli habuerūt. possidebit. S; & hi qui ꝑp̄ negligentiā peccatoꝝ a bonis hominib⁹ recesserīt. eisdē p̄ditis anglis similes sē. q̄ a p̄fectis & bonis anglis q̄ faciem patris semp̄ īspiciūt recedebāt. Et sic bom angli faciē patris semp̄ laudando īspiciūt. sic beati homines bona opa in speculo fidei operantes. faciē di hoc m̄ in fide īspiciūt. & p durissima bella cū ipso semp̄ psistūt. ⁊ds nāq; creaturas ita ēstituit. ut ho opa sua cū illis cōpleat. uñ ⁊ quosdā hōies ita instituit qd̄ sca edificia estruūt. & q̄d ad seruiendū do alios colligūt. q̄s tamē plurimas & uarias uicissitudines ip se ds multociens sedm uoluntates suas facere ꝑmittit quę omīa tolerat. nec statī illis ultionē suā īmittit. ⁊ubi aut̄ spe scs in edificiis & in hominib⁹ edificat. etiā si illi negligent̄ in peccatis uixerīt. si q̄s ibi p contumaciā p uersitatis suę destructionē fecerit. ignis spē scī illu festinant̄ in zelo & in iudicio suo ꝙrrit. hoc m̄ in spe scs in p̄fato loco ⁊ opatus ē. ubi beatus dy⁹ sibodus in bonis opib⁹ do seruierat. & ubi ipse ex hac uita migrans felicē spm do reddiderat. ⁊ā p̄ transitū ei⁹ quib⁹da annis tm̄ factis magna p̄liuta bellor̄ omnē p̄dictā p̄uincia occupauit. ita qd̄ q̄dā tyrannica rabie supueniētes. partes & trans rheno circūq; ētiguas eī cede ꝑuincia deuastabāt. Quo horror & timore in eis ꝑtriti. quocūq; poterāt fugierūt. Principes aut̄ sup

432a

dictę puncię cū reliquo pplo p̄fatum
montē altū & īexpugnabilē scientes
cū multa festinatione ante quā ab ho
stib⁹ occuparet nolentib⁹ frīb⁹ ibidē dō
famulantib⁹ sup eū cōfugierīt. & firmis
muris eū munientes habitacula meo
fecerīt. ofidentes qđ tā p̄ merita sēi dy
sibodi quā p munimīna eiđē montis a
p̄dicta crudeli tyrannide eruerent.
Pre multitudine aut & īqtudine ho
minū illoꝝ q̄ ipsū montē p̄occupaue
rāt cōgregatio frīm ībi dō famulan
tiū in quiete manere & dō in rectitu
dine seruire ñ ualebāt. & ido cōsilio
& rogatu eoꝝdē principū & hōium
in longinquas regiones ide frēs se di
uulserīt. quia p̄mittebāt eis qđ p̄t tri
bulationes & labores istos honorifice
eos reducerēt. exceptis quib⁹da paucis
& p̄fectis uiris qui ad tumba beati pa
troni sui ut eā in honore cōseruarēt
se cōtulerīt. qui etiā tantę p̄fectionis e
rant. qđ nec de sēlo nec de uita sua q̄c
quā curabāt. Sup̄dicta ū afflictio ñ
p multa tempa annoꝝ durabat. sī; p
uincia hęc a tyrannide ieursanctium
iunctoꝝ p aduentū dī liberabat. Quo
facto. ibi qui eundē montē occupaue
rāt. pollicitationis suę recordantes ti
morē q̄q; dī īuentes. frēs supdictę cōgre
gationis ubicūq; poterāt īuestigabāt.
& eos cū magno honore reducebant.
atq; omnia quę ibi congesserāt. & quę
ibi edificauerāt cū maiorib⁹ facultati
b⁹ & ampliorib⁹ allodiis quā p̄r̄ habu
isset eis cōtulerīt. Vñ factū ē. qđ secdm uer
ba beati dysibodi quę uuiens p̄dixerat.
nouissima tempa eoꝝ priorib⁹ meliora
& p̄spiora p̄t obitū ipsi & p̄t tribulati
oēs eoꝝ fierēt quā p̄r̄ fuissēt. ita qđ
etiā ex longinquis regionib⁹ quā pluri
mi tā spitales quā scīares illo uenirēt.
& cōsilia auxiliaq; tam animę quā cor
pum ab eis peterēt & accipient. Sī; ds
beatos homines istos ppē negligen
as suas tociens purgauit. quociens
delinq̄bāt. quēadmodū & tē fecit q̄ndo
de signis & miraculis quę p merita p̄di
cti sēi patris facta sūt. plus & negligentius
quā deberēt gaudebāt. uñ & aīm tanta
frequentatione ñ apparebāt ut p̄r̄ appare
re solebāt. Ubi aut opa spe sēi uidentes
& cognoscentes. sī; tam in offensionē de
currut. illic idē spe sēs usq; ad nouis
simū quadrantē iudiciali pena eandē
offensionē examinabit. Cuiq; ad sepul
crū beati huj patris signa & miracula
fieri cessasset. cū tamē postea eius multis
annis transitū ipsi ad dīm religiose con
seruarēt. tandē illi cū suspiriis unde se
gementes diuino nutu recedentis sūt qđ pecca
tis suis exigentib⁹ ds manū suā in pdi
ctis miraculis ibi subtraxisset. & qđ
ea ñ nisi multis ob memoriā eiđē sēi os
tenderet. seq; accusantes ad inuicē dice
bāt. Qđ facimus in negligentia tempes
tes. qđ hūc sēm dī ñ uenerami. cū pri
ma miracla & bona ppē merita q
si fecerit nobis ds. Itaq; maiores na
tu eiđē puncię & sapientes quosq; ad
euntes & cōsiliū ab eis accipientes cū con
sensu & auctoritate bonifacij mogun
tinę sedis antistitis. tempe & diē p̄fixe
rāt quo ossa beati dysibodi eleuarēt.
dieq; hūc p omnē pplm eiđē trę dieb⁹
gabāt. Et cū dies p̄fixus aduenisset. &
multitudo ppli accurrisset. p̄sente p̄
fato antistite sepulcrū sēi uiri adeun
tes. cū magna ueneratione ossa & cine
res ei⁹ sustulerīt. & ea de umbraculo ex
torij in quo tumulata fuerāt in mona
sterū pene uersus occidentē eiđē mon
tis cōstructū. cū ymnoꝝ laudib⁹ magnę
populoꝝ uocib⁹ p̄t plurimos migrauit
nis ei⁹ ad dīm annos cōsistebāt. & tu
cello ad hoc p̄parato honorifice conde
bāt. Sī; ds qui occulta nouit. uīm meri
ta hui⁹ sēi sui ībi manifestauit. ita qđ
eodē die untim diu hęc fiebāt. quida
ydropicus & alij infirmi diuersa infirmi
tate grauati curati sūt. & qđ ij suauissi
mus odor qui in tūsitu ei⁹ apparuerat

tota die illa uerū
appareret. Vñ fac
die annuale quo
gationis ipsi⁹ ad
mentes cū magna
oblationū deiecep
p̄dictę cōgregation
in pace uiuebāt. &
sine offensione in
qđ ppls eos ualde
bat. & qđ eis cū a
ubiq; aderat. & p
tes in multis facul
plurimus currieu
& regū tūsactis m
cialib⁹ p̄fatę regio
ppē maiores natu
imperatorē scilicet
tempe romanū u
tes. dixerīt ñ decet
ñ carni dō & ñ m
dumentis & pompā
sideret. uelut illi fa
beati dysibodi eēm
stris oppīsi. dimittas
tūt. in regno & illi
Quoꝝ uerba impar
& sapientē dissimul
frīb⁹ illis nec allodia
ps ipsis fidelēs cōtul
haberet. Quo resp
icepta intentione se
imperatore defuncto al
tēporib⁹ sibi succede
crudelium belloꝝ exo
delitate īualescebat
reno adiacentes p e
tę sūt. Quappē nobili
puncię qui erat de
capū magnitudinę se
to imperatorē q eo tempe
ipsi adierīt. & supdi
mando faciebāt. dic
facultatū habere. u
& uitā suā defendere
monte sēi disibodi h

tota die illa uerū mira flagrantia illic
appareret. Vñ factū ē. qđ pplis eiđe pmicię
diē annuale quo hęc facta sūt. diemq; mi
grationis ipsi⁹ ad dñm ad sepulcrū ei⁹ ue
nientes cū magna ueneratione pcū &
oblationū deicepsi frequentarēt. statuē itaq;
pdictę egregationis p plurimos annos
in pace uiuebāt. & dō beatoq; dyfibodo
sine offensione in quiete seruiebāt. ita
qđ pplis eos ualde amabat & beatifica
bat. & qđ eis cū adiutorio & rebus suis
ubiq; aderat. & ppēa locupletes & diui
tes in multis facultatib⁹ facti sūt. Venq;
plurimis curriculis plurimoꝝ annoꝝ
& regū tēpłactis maxima pīa cū pin
cipalib⁹ pfatę regionis ītū exorta sūt. Qua
ppē maiores natu cū pncipib⁹ eiđe terrę
imperatorē scilicet karolū magnū qđ eo
tempe romanū impiū suscepat adeum
tes. dixerūt nō decere qđ hi qui spū &
nō carni dō & nō mundo seruire deberēt
diuicias & pompā seculi in superfluitate pos
siderēt. uelut illi facerēt qui in monte
beati dyfibodi erāt. cū ipsi plusq; & angu
stijs oppressi. diuicias & facultates nō habe
rēt. uñ regno & illi seruire ualerēt.
Quoꝝ uerba imperator sapienter suscipiebat
& sapienter dissimulabat. dicēs qđ ipse
fratrib⁹ ullis nec allodia nec aliās facultates
qs ipsis fidelis ēe uoluisset ulla racione ab
straheret. Quo responso accepto. illi ab
icepta itentione se continebāt. Hoc itaq;
imperatore defuncto aliisq; quā plurimis
tēporib⁹ sibi succedentib⁹. nē tyrannides
crudeliū bellorū exorta ē que tanta cru
delitate inualescebat. qđ ꝫ qđā ciuitates
reno adiacentes p easđe oppressiones diru
te sūt. Quappē nobiliores natu supdicte
pincię qui erāt de pgenie pdictoꝝ pn
cipū magnitrinę sedis pfule sibi ciuita
to imperatorē q̄ eo tempe impiū tenebat. &
ipsi adierūt. & supdictā q̄rela acri⁹ cla
mando faciebāt. dicentes se nulla copiā
facultatiū habere. uñ & impio seruire
& uitā suā defendere posset. qñ illi q̄ī
monte sci dyfibodi habitarēt allodia
sua & parentū suoꝝ possiderēt. & se ig
notare uū hoc ēet. Quib⁹ idē imperator
audituſ assensū pbuit. ceteriſq; pncipib⁹
& iudicib⁹ ciuocatis. qsi sub iudicio no
lens reqsiuit qua traditione & cōfir
matione tā longe & tā late possessio
nes allodioꝝ fratrib⁹ his collate fuissēt.
Q; illi imperatorē intelligentes. & iuidia
maliciaq; excecati multa falsa & iuste
te cōposita testimonia protulerūt. & p
dictos fratres possessiones illas quas plurī
mis temp⁹ sine q̄rela possederāt. iuste
te & absq; imperiali iudicio & concessi
one habere dicebāt. Quappē iudicio
iudicū iuste iudicantiū. imperiali sen
tentia data & accepta ab eodē impe
ratore licentia. supdicte querele pclama
tores una cū pfato pontifice qui pci
pue iuasionis huius auctor erat pos
sessiones & allodia que ad montē be
ati dyfibodi spectabāt. & eiđe montis
timmū diuina ultione annuente cru
delissima iuasione & abstinēcione disturi
babāt. Qua psecutione & icōmodita
te fratres ibi habitantes perturbati & con
sternati ac oīmodo denudati. bellorūq;
istantiū horrore pīritu. eundē mon
tē planctu magno eiulantes reliq̄rūt.
atq; ad aliena loca q̄cūq; portant se
ētulerūt. Quib⁹ abeuntib⁹. ne spē rede
undi haberēt. p pfatos iuasores ha
bitacula eoꝝ ꝫ ad solū diruta sūt.
excepto scificato loco in quo ossa p
dicti sci p̄t translationē ipsi⁹ humā
ta fuerāt. Q; tamē ne idē locus diui
no officio penitus desolatus remane
ret qui auctores destructionis huius
erāt. sacerdotē unū q̄ pplin in uicino
habitantē regeret ipsis pfecerūt. cui
& uictū & uestitū uxr sufficienter de
beneficijs ad eundē locū pinentib⁹
delignabāt. Sicq; locus iste in huiusmo
di desolatione diu pmansit. Venq;
p̄t multa curricula annoꝝ quida
pius & nobilis uir comesq; pfatę p
uincię luithardus noīe scō quide

433a

quide decidit. & plurimis diuicijs
circūdatus. p̄dictū montē altū &
pulerū desolatūq; uidens p diuinā
gr̄ām compunctus suspirauit. & pp̄
glām sc̄e trinitatis & ob memoriā
beati dyonisij martiris sacerdotes ibidem
do seruire disponens. sufficientiā
necessariorū p̄sentis uite ipsis de facul
tatib⁹ suis ēstituit. S; & p̄ter alia q̄b⁹
da annis reuolutis quida magn
tunc sedis archiepc. priuat. humilis.
& contrit⁹ corde eundē montē ascen
dens. & genua sua ad tumbā bea
ti dyonisij supplicit⁹ īclinās. de pos
sessionib⁹ eide sc̄o iniuste ablatis se
magnū & diuinū factū uehemēter
īdoluit. uotūq; do faciens ad nume
rū duodecī aplorū duodecī canonicos
ut ibide do & p̄fato patrono die noc
tuq; seruirēt disposuit. quib⁹ ꝯ de al
lodijs ad eundē locū pride pimentib⁹
q̄ntū potuit resignari fecit. Sicq;
purgatio diuina paulatī flagella
sua aliq̄ntū retr̄axit. s; tam hoc nūdū
ad plenū p̄fecerat. Itaq; cū spū sc̄o ī
secreto suo deide placuisset. quenda
ad scām prudentē uirū q̄ ꝯ magn
tunc sedi p̄erat īspirauit. eū suscire
fecit q̄tenꝰ locus sepe p̄nominat⁹ mil
gorē quē in p̄mo ortu suo susceptū
receper. Hic nāq; ut prudens pastor
milias fecit qui filijs suis cū caritate
substantiā diuidit. & canonicos in
sup̄dicto monte manentes ad alia lo
ca sibi cōuenientia p̄posuit. atq; religi
osos uiros q̄ in magna disciplina scām
regulā beati benedicti uiuerēt. & in
quib⁹ oīe bonū sc̄e uiuendo p̄fice
rēt. ibidē restituit. Quo facto. eos in
amplexione cordis sui īspexit. & ut
in largitate beatus uir elemosinas
de substantia & facultate quas pos
sederat scām q̄d potuit eis submi
nistrauit. Cōngruo itaq; hec plu
rima flagella tt & p̄tūdit illic di
uina p̄missione paciebat. sic & illi
qui p̄ri⁹ ibidē erant multociens passi ꝫ
quēadmodū & nē ibi in flagellis di mul
rociens fit. & ut p̄modū erit cū eade ī
ibi habitantes p̄meruerit. Plurime
aut̄ stulte fabulationes de oīb⁹ p̄dictis
causis p̄ narietates multas uicissitudinis
in pplo discurrūt & narrant̄ que spe ses
nō collegit. & ido uelut stipula dissipabunt̄.
si; hec que hic plata sūt p spm scām ad glo
riā nominis ipsi⁹ & ad memoriā beati
patroni. atq; ad castigationē audientiū
hoīum ueraci reuelatione manifestata s.
uñ nec est de priorib⁹ opinionib⁹ quicq̄m
addendū ē. ne uerba illi⁹ qui ē in subsanna
tionē ducant̄. Quapp̄ etiā cōsiderandū
ē. q̄d ds a p̄mo homine huc usq; in hōīb⁹
opatus sit. Cū enī ada primū lapsus ē.
de paradyso pegrinatus ē. & q̄n ipse p
uile creaturā cecidit. ido etiā ds homini
creaturas sibi offerre uidebat. quēadmodū
ifans p̄mū lacte nutrit̄. Postquā aut̄
filius dei humanitatē īduit. se ipsū pro
sacrificiū obtulit. & os hōis ad cibū ui
tutis aperuit. sic ꝯ puer cibo pascit̄. S; cū
ide filius dei celos ascendit. igne spūs scī ho
mines repleuit. eosq; cū uitijs & concupis
centijs pugnare. & sic se ipsos de sacrifi
cū facere docuit. ita q̄d ꝯ scām celestē
armoniā uiuere elegerūt. uelut spirales
hoīes facti sūt. q̄ se ipsos & mundū pp̄
amorē dei relinquūt. & ut ꝯ alij bonos ho
mines facere studēt. q̄ in ardenti desidio
scām domū spūs scī fortē ēminentiā aggr̄
diunt̄. quēadmodū hō in p̄fecta etate p̄se
ipsū escā capit. Sic ds & hic fecit. q̄n ui
cillantē opinionē abstulit. & ueritatē fi
ducialit̄ īcedentē p̄dire uisit. Idē itaq;
ds istos qui in p̄dicto loco manebāt & ma
net ut p̄factū ē sepi⁹ purgauit. sic & alios
quā plurimos sepi⁹ castigauit. ita tamē q̄d
ex toto nō defecerūt. quēadmodū etiā filius
dei fecit. q̄ cū bonū īcepisset pp̄ multas
uanitates q̄s deide p̄petrabāt plurimas
p̄secutiones passi sūt. & q̄ ꝯ cū in malicio
so tempe suo sanguinē agnū emerent
in dispsionē dati sūt. s; tam in nouissimo

tempe requirent. &
sse aut̄ laus do sit
pentē semp p̄iat̄. a
cam usq; ad ēsūmat
ubi & omnis ēstitutio
appetebit ut eā pr
antiquus hostis ad
nec sibi nec alijs p
re potūt. Verba ita
pulit. Ego aut̄ pa
to egritudinis mee
ndi & audiui. & sc
si ds potestatē hab
si ꝫ placuerit. aō. E

Expositio euang
Luc 16 Homo q̄dā qu
ds & hō ē. er
ritudine boni uicī
lieū scil. ada cui par
cōmiserat. Et hic di
gitis scil. qa ds opa
turis uidet. q̄si dilī
q̄si honorē di q̄. nem
ipsū diuidere uellet
sic' dij. q̄d ē. Ps fecit
chil. Et ide ꝯ hoīes s
fecerūt. Et uocauit il
dominū p̄ceptū cōgre
hoc audito de re ut ītī
t q̄d micius eēt. ut q̄d
t ne comederet ec
cionē nulli
secām opatiua iudicab
dimittet. iam enī n p
excusare n̄ potest quin
ideo maledicta tra in
comedet ex ea cunctis
& rubos germinabit t
In sudore uultꝰ tui uesc
ꝯ malū & amarū op⁹ p
est tumeas pelliceas. Et
ullus scit ada cui ds pa
tas cōmiserat. unde se mu
Cū iam de paradiso m
Qd faciā qa dns mis scat
dicationē ide honorē u

tempe requirent. & sic p omia ñ pibit.
Sē aut laus dō sit qui cōt antiquū ser
pentē semp pliat. ita q̄d ommē rugā pec
cati usq; ad ēsūmationē seli purgabit.
ubi & omis ēstructio fideliū suoꝝ plemt
apparebit. ut eā primū ordinauit. & tē
antiquus hostis ad plenū ēfimdet. quia
nec sibi nec alīs p dēe nec eccl̄am ulli da
re potit. Verba itaq; hec uera sapientia
protulit. Ego aut paupcula forma m lec
to egritudinis mee iacendo. hec omia
audi & audiui. & scribere cepi & finiui
si ds potestatē habet me alecto erigere.
si s placuerit. aor. Explicit uita scī Wilibodi epi.

Expositio euangelion. p hildig expsita.

11. 16 nona mais

Homo q̄dā qui hoiem creauit q̄
ds & hō ē. erat diues ita ut ei iple
nitudine bonī mchi deeēt. q̄ habebat ull
licū scil̄ adā cū paradyso & omis c̄aturā
cōmiserat. Et hic diffamat ē ap illu i am
gl̄is scil̄ q̄a ds opa mā ipsis & i alīs c̄a
turis uidet. q̄si dissipasset bona illi. id ē
q̄si honorē di q̄. nemo duudere pot ise
ipsū duudere uellet ut serpēs dix. eruc
sic 'dis. qd ē. Ps fecit uos sedm ipsū nō du
ctus. Et ide i hoies se q̄si deos idoloꝝ p ea
fecerit. Et uocauit illu i dix. ubi es q̄ndo
duumū pceptū trāgressus ē. & ait illi. Q̄d
hoc audio de te i tūi dix. Q̄s eī idicauit
t qd nudus ēes. n qd de ligno de q̄ pcepam
t ne comederes comedisti. Redde ra
cionē ullicationis tue. quia
secm opa tua iudicaberis. & tra uuientū
dimittes. iam enī ñ potis ullicare. q̄a te
excusare ñ potes quin malis opatus sis. &
ido maledicta tra in ope tuo. In labor;
comedes ex ea cunctis dieb uite tue. Spinas
& tribulos gminabit t & comedes herbā tre.
In sudore uultus tui uesceris pane tuo q̄n tu
i malis & amaris op primū icepisti. Et fee
es tumeas pellicias. Eiecitq; adā. Adit aut
ullic scil̄ adā cui ds paradyso & omis c̄atu
ras cōmiserat. unde se uidet in ēscientia sua
cū iam de paradyso miserabilit egdere.
Q̄d faciā q̄a dns mis scil̄ ds aufert ame ull
licationē id ē honorē ullu q̄ m iparadyso
datus ē m innocentia. expellens me q̄a
pceptū ei trāsgressus sū. fodere ñ ualeo
id ē ñ possū facere ut deicep c̄aturas ita
m cū obedientia subiectā ut in paradyso
m subiecte fuer q̄us ñ ualeā obliuisci
honoris illi qui m unipso datus ē. mdica
re erubesco ita ut subiectis m c̄aturis luc
tu & emulatu supplicē. Scio insensibilita
te aīe mee q̄d faciā ut eū amor fuero
aullicatiōē scil̄ cū pdidero honorē quē
iparadiso habebā. recipiāt me hę c̄ature
que m pri subiecte fuer in domos sud scil̄
icohabitationē ipsoꝝ ut simul mtia u
nam & cōmorem. Conuocatis itaq; singlis
debitorib dñi sui idē ptq; expulsus ē ada
nuocauit p iunctionē subiectionis unāq;q;
c̄aturā que de natura sua seruicū debebat
do. dicebat primo. id ē uolatilib & ceti huī
modi c̄aturis que pri qm hō c̄ate fuer. Q̄i
tū debes dño meo scil̄ q̄ntū debes seruire
ipotentia nate tue illi q̄ c̄ator mis ē. Ait
ille id ē c̄atura dix potentiā nate sue. Cen
tū chados olei uidel supabundantiā ple
nitudinis locoꝝ iexcellentia olei qm & p
pe tra iferi & inubib supi uolam. sic ꝝ o
leū ceteros liq̄res supénatat. Dixq; illi c̄atu
re adā scil̄ ad uolatilia. Accipe cautionē
tuā id ē suscipe hāc naturā uolatilis tui. &
sede scil̄ descende ad me cito q̄a celeriter uo
las sēbe quinq̄gnta uidel gira c̄eulo uo
latus tui & medietatē possibilitatis ei de uo
latus dimitte & esto mecū in medio aeris
me ɔtingēs q̄ habo q̄nq; sensus corpis. Deīd
alio dix. scil̄ pecorib. Tu ū scil̄ pecora & alia
similia que sup tra ambulatis q̄ntū debes
seruicū i natura tua. Qui ait uidel peco
ra. Centū chados olei id ē plenitudinē c̄eutū
tritici scil̄ tre ioptimo fructu q̄a pascua
nra de tra sumim. dit illi c̄acture adā.
Accipe litras tuas id ē suscipe c̄eutū nate
tue in q̄ sup tra uadis & sēbe octogīta scil̄
gira c̄eulos itineris tui ne ultra q̄. necesse sit
pgdiaris secm qd ego hō t in potestate
di uideo p q̄nq; sensus corpis mei p q̄s tres
c̄aturas c̄ceo scil̄ sydera aerē & tra qd
octo sūt. q̄a & ego in octo beatitudinib;

laborare debeo. Et laudauit dñs nulli
eū iustitiā sed in hoc laudauit ad̄a qd̄
q̄ndoq; ad celestia se erectur⁹ eēt q̄a p̄fec
tus qd̄ idē ītellectus qui ad̄a adhoc
ut se ad peccata declinaret p̄duxit.
ūtum eū ad dñm cognoscendū reduc
turus foret. q̄tus tunc ullis⁹ iustā
tus eēt. ita sed̄ quia pr̄ in paradyso
ullis⁹ innocentia usticie fuit. eū
aut̄ p̄ceptū dī trāsgressus ē factus ē
ullis⁹ peccati ūmigtate q̄m p̄ceptū dñe
gleuit. Laudauit eū quia prudent̄
fecisset. q̄m eū se a luce p̄ obedientiā a
ūtisset qd̄ se tē alys ēaturus in tenebs
sed̄ in mundo nulla alia ēsolatione
habens aduenit. q̄a filij huj⁹ seli sed̄
hoīes. prudentiores filijs lucis in ge
neratione sua s̄. q̄a ad̄a cū gaudiū
p̄cidit prudent̄ lacrimas pegrinatio
nis s̄ adūxit. & de paradyso expulsus
se alys ēaturus ineēsitate prudent̄ j
aduenē. Et p hoc hoīes prudentiores fi
lijs lucis sed̄ p̄dns angelis q̄ in luce clari
tatis & ueritatis ēatu s̄ apparēt. q̄a cū illi
celestē gl̄am p̄derēt. se ad gl̄am dī req̄
rendā in ulla felicitate aduenerē nec
ītrauerē. si ita obduran in tenebs in
extinguibilib⁹ infelicitatis remanserīt Et
hoc in hoīes prudentiores illis in gene
ratōe sua sē. id ē in filijs suis q̄ in hoc selo
generār & generant. cū j & hic bene &
male opari possūt. Et ego sed̄ xpe nobis
hoīb⁹ dico. facite uobis amicos anglos bo
nos & hoīes in ustitia & ueritate ita ut
uos in bonis op⁹ diligār. & hoc de māno
ne iustitis sed̄ de ope prauitatis & peccā
ut cū defecerit is ūdel cū corpales ures
ita ī uobis defecerīt ut de hoc mundo ēn
sint debeatis. recipiār uos cū bono rumo
re & laude remuneratōis ante dñm q̄s ī
hoc selo de infidelitate ad fidē & de pecca
to ad ustitiā adducatis & hoc in etna tab
nacula sed̄ ut ipsi cū supna mercede nob
occurrār & uos recipiāt ī celestē & mūde
ficientē patriā q̄. in ad̄a p̄dictis.

Item Alio modo.

Homo q̄dā fecit ille qui hoīē ad ima
ginē & similitudinē suā fecit. erat
dunes in celo & in tra nullā indigentiā habēs
qui habebat ullicui sed̄ uoluntatē hoīs sub
potestate sua que uoluntas hoīem educet
& ducet uxta id qd̄ s̄ placet. Et hic dif
famat⁹ ē ap̄ illu q̄a malus rumor ab illa ce
cidit tam ap̄ hoīes q̄m ap̄ dñm cū illa se dā
malis declinauit. q̄si dissipasset bona ull⁹ ten
ut paruipendisset p̄cepta in uoluptate bon⁹
seli. Et uocauit illu sed̄ uoluntatē hoīs in
baptismo & in p̄ceptis euglij. & aut illi mal⁹
monitione spc sēi. Q̄d hoc audito de te idē
q̄re erigit se malus rumor de te ita ut ma
lis & nequiā plus q̄m bonis colas. Red
de tacitonē ullicationis tue idē tue uolunta
tis in qua malis opat⁹ es. iam enī n̄ potes ul
lis⁹ licare sed̄ uoluntatē tuā in turpib⁹ actib⁹
adiplere ut pr̄ fecisti. Aut aut ullis⁹ audet
uoluntas hoīs int̄ se qua oponet ut se ca
in alterū & melionē modū mutet. Q̄d facia⁹ nō
in alijs op⁹ qua dñs nīs cui seruire debem⁹
& n̄ fecī. auferte ame ullicationē in cubi
ēcupiscentias meas. Sodere n̄ ualeo idē pu
ra & etiā minima p̄cepta q̄rere & ipleri
cū pr̄ magna n̄ obseruarē. mōdicare erū
besco. ut alias tuas q̄tā q̄ pr̄ mē fuerunt me
mea habere. Scio in tacito ualitate q̄d facia
qua ūcui ēceptionis bom tam uelox ut
in rationalitate habet ut j necessar⁹ sit
qd̄ homo in depsione se ante tuear
ut paulo aplō contigit. ut cū amor⁹
fuero p diuinā īspirationē a ullicatione
sed̄ amala ēsuetudine mea recipiāt me bonis
& uitis hoīes in domos suas id ē in gaudiū
suū qui j pr̄ peccauerī & p̄tea penitentiā
egerīt Conuocatis itaq; in admonitione bo
nis ēsilij singlis debitorib⁹ dñi sui qui ita pec
cauerāt sic & ipse in trāsgressiōe p̄ceptor⁹ dī
dicebat p̄mo sed̄ illi qui fide que fundā
tis bonor⁹ op⁹ ē abnegauerat ita qd̄ & in
deo peccauerat nec pximis suis dilexerat.
Q̄ntū debes dño meo in quib⁹ peccatis aut̄
p̄cepta dī. Ac ille dixit in ēpunctione. Ten
tis ēsilij cados olei quia sup⁹ modū peccauī cū
dñm n̄ colui nec ei debitū honorē exhibui.

uni cados sed̄ p̄cepti
ei. Ipsiq; illi īspi
sed̄ disce cautionē
dnē in op⁹ tuis.
luptates tuas ecto
gnita sed̄ crede qd̄
seruens remissio
ēndabis qd̄ pr̄ in
dgit in admonitio
pulsa peccata fecisti
cata tua in penitē
Ecētū choros trinit
fluitatē malor⁹ op
lor⁹ in ētico legis cū
trāsgressor ipsi⁹ fac
ti ds̄ p spūm̄ īspira
ēfilio litteras tuas
& sēbe octogīta u
beatitudine saluab
bulationē ppt̄ unit
ūqtior elemētis pe
lia reqrēt te ds̄ cū
salnus eris. Et laud
nis q̄a cōnūsionē ei
tendit. cū ipse aprā
abstinuit unq̄ pr̄
antis delectabat̄ erat
nis sacerdos ītelligi p
fessioē hoīū cōmutt
ei in penitentia rem
laudauit eū dñs qu
q̄a cū uoluntas hoīs
tandē in aliā uitā ad
tur q̄tūm dīm suū īue
seli id ē peccatores in
tores filijs lucis in ge
cū peccatores peccata
flent & dimittūt in
lis anglis qui in luce
hoīb⁹ psuadēt efficiun
penitentiū. qm̄ cū pe
suis penitentiā facūt
sua gl̄am acciprāt. ma
sionib⁹ suis ad nequiā
fusionē inde tenēt qu
tā de ruina sua habe

uñ cados scil' ꝑcepta olei uidel' mīe. ñ ꝑfe
ci. Dyxitq; illi īspiratio diuina. Accipe
scil' disce cautionē tuā uidel' aliā ꝙsuetu
dinē in opib' tuis. & sēbe id ē cōprime uo
luptates tuas cito & festinanter sēbe quinq;
ginta scil' crede qđ in quinq; sensib' tuis do
seruiens remissionē peccatoꝝ recipies cū
emendabis qđ prī in eis peccasti. Vnde alio
dyxit in admonitione. Cu ū q̄ maiora co
pulia peccata fecisti q̄ntū debes ꝑsoluere pec
cata tua in penitentia. Qui aut penitendo.
Et entū choros tritici id ē plenitudinē & sup
fluitatē malorꝝ opū uelut pessimoꝝ cercu
lorꝝ in ṫrico legis cū in pinguedine corꝝpis
tñ ingressor ipsi factus sū. Aut illi uolunta
ti dñs ꝑ supnā īspirationē. Accipe in bono
ē filio litteras tuas id ē opa tua quę fecisti
& sēbe octoginta uidel' crede qđ in octaua
beatitudine saluaberis si ꝑsecutionē & tri
bulationē ꝓpt̄ iusticiā pati uolueris quia
in q̄tuor elemētis peccasti. in quarta uigi
lia req̄ret te dñs cū in octaua beatitudine
saluus eris. Et laudauit dñs ullicā ĩq̄ta
tis q̄a confusionē ei anglis & scis animab' os
tendit. cū ipse apraua ē̄suetudine sua se
abstinuit in q̄ prī nullic' ĩq̄tatis cū in pec
catis delectabat' erat. Vel alio m̄ ullic' ĩq̄ta
tis sacerdos ītelligi pot. qm̄ ei peccata in con
fessioē hoīū cōmittunt' ut ea peiret cū
ea in penitentia remittit & abstergit. Itaq;
laudauit eū dñs quia prudent' fecisset
q̄a cū uoluntas hōis prī a bono se aūtisset.
tamdē in aliā uiā ad bonū se prudent' cōmu
tit qtin' dīm suū ĩueniret. quia filij huj
scli id ē peccatores in sclo cōfusantes pruden
tiores filijs lucis in generatione sua sē quia
cū peccatores peccata sua in penitentia de
flent & dimittūt in hoc prudentiores ma
lis anglis qui in luce creati sē & qui mala
hōib' ꝑsuadēt efficiunt'. cū tota ꝑgeme sua
penitentiā. qm̄ cū peccatores de malis actib'
suis penitentiā facių. ita ut de penitentia
sua glām accipiāt. mali angli qui eos ꝑsua
sionib' suis ad nequitias illas ꝑduxerūt con
fusionē inde tenēt quia ipsi nulla penitēn
tiā de ruina sua habere querūt. Et ego
qui peccatorib' remissionē peccatoꝝ suoꝝ
facio uobis penitentib' dico. Facite uobis
amicos id ē utiles de māmona uidel'
de pullulatiōe iniq̄tatis id ē uitioꝝ ita
ut utiles ī penitentia uobis adiungan'.
ac ardentē ꝙcupiscentiā uitioꝝ dimitta
tis. ut cū defeceritis ĩuicis ita ut ampli'
peccare ñ uelitis recipiat' uos penitentes
& renouatos in bono in etna tabnacula
ad pascua uite. ubi nullus defect' ē ꝓfecti
onis & plenitudinis etnoꝝ gaudioꝝ.

DOMINICA VLtima ante aduentū

Abiit ihc trāsmare galilee. id ē in pas
sione sua ꝑ angustiā & tribulatio
nē mundi isti' qđ ē tyberiadis scil' iuste
& sūme regionis ad q̄m om̄e geni' humanū ĩchoat'
& ad q̄m se tendebat cū amoꝝtuus resur
rexisset. Et seq̄bat' eū scil' uestigia ipsi'
maxima multitudo credentiū quib' erat
cor unū & anima una. q̄a uidebāt & ifide
ac usu oculoꝝ signa ū spe sēs in igneis lin
guis sup credentes descendit & alia mul
ta miracula. quę xpc faciebat ꝑ discipulos
suos & alios fideles. sup his q̄ confirmabant'
ñ desup gram̄ suā misit ad istos qui prī
infirmi infide erāt ita qđ ꝓtea in baptis
mo sanati sūt. Subiit q̄ id ē blande ītrauit
cū legalib' ꝑceptis & nouis testimonijs
in montē ihc scil' in scificationē ecclie
que in toto mundo exelsa apparet. &
ibi sedebat regnās in honore & decore cū
discipulis suis uidel' cū omib' q̄ in eū credi
dert & credit. Erat aut' pximū id ē in
assidua freq̄ntatiōe ꝓpinq̄tatis pascha
scil' cōmunio corꝝpis & sanguis xpi īnocen
tis agni dies festus iudeoꝝ id ē īcipiens
& lucens bonus & magn' ac ꝑclarus ar
dor fidei ac bonoꝝ opū in cordib' creden
tiū & peccata sua ꝙfitentiū. Cū subleuas
set q̄ in gla bonoꝝ oculos id ē ītentionē
scientię in ecclia ihc saluator. & uidisset
ꝑ mīam suā q̄a multitudo maxima cre
dentiū uenit ad eū ꝑ baptismū & marti
riū ac ꝑ alia bona exempla dicit ꝑ īspira
tionē suā ad philippū scil' ad simplicia
legalia ꝑcepta ueteris legis. Vñ id ē de q̄b;
legalib' factis uel ꝑceptis antiquoꝝ qđ

435a

ficaon-emem scil' pnocabm' aut ostendem' panes uidel' uustos & scos hoies in opib' suis ut manducet hi de qb' exemplu credulitatis & scitatis trahat. hoc aut dicebat ihc tptas eu id e pseruatas discutiens significationib' pcepta uetis legis. Ipse enu sciebat qd eet factu' in hoc qd multas incutes & significationes eductu' eet in salute credentiu sic Ipfiguratu e in arcte ispirus penchite. Respodit ei xpo philipp'. Ducentoz denariozum panes scil' tota suma pmioz-utte que & in pphetis & in uetu lege uustis & scis hoib' pmissa e ñ sufficiut eis id e his q uestigia tua iecclia secunt. ut uniqsq; q baptisma susceperit modicu qd ututis & exemplu in significationib' accipiat scil' in mte sua colligat. qñ ipsi multo maiora habere uolut. de utute un utu te eunt. Dicit ei un' in unitate fidi pbati ex discplis ei q uestigia xpi fide & ope subsecuti erat andreas fortissimu credentes in uirtutibus uirib'. frat simonis pet'. scil' fratres xpi fortissimi lapides effecti cu uoluntate ei iuq; in diuinis pceptis adipleret. Est puer puri in opib' suis un' hic scil' unitate fidi in ecclia deuotissime coplectentes. q habet quinq; panes hordeaceos ita ut sit in quinq; sensib; suis uustissimi & scissimi hoies in hordeo angusta & arta uia diligentes. & duos pisces unde q xpm uerum dm & hoiem in pura & pspica ei comunicatoe spiritalis uite imitant' ut monachi & ugines scto pfecte renunciantes. S; hec scil' opa discretois & gnisatois sclarum abiecto nu qd st' unt tanta. qui in ecclia laborat qantu eis ste ututes sufficiut. si; in ultimo te pe multo maiores utes in pphetia & ipassioib' scoz surget. cu & multo maiora mala eos ut ticu excbrabt. Vtrut g ihc seqntib' se. facite hoies discubere id e ordinate credentib' recta & bona quete in pceptis meis in ecclia. Erat aut senu multu id e adhuc erat plurime uisioes iculta infidelitatis quas hoies pri' in uidaismo & in paganismo uiderat in loco scil' in gsuetudine ppli. Discubuert g idem ordinabat se in ecclia uti id e pcellentes ututes in hoib' felicit' pordinata adiuta qsi quinq; milia q in quinq; sensib' credentiu innumerabile abundantia bonoz-opu pferut. Accepit g panes ihc scit cu uustos & scos hoies in ututib' plegalia pcepta ad gram sua ogit. & cu gras egisset id e cu p gram sua dona sua ostendisset. discubuit de cubentib' cu eos in exemplu credentib' decit & posuit. u se in humilitate p xpi nomine ofi ad ita pstrauert. simulu in ispiratoe sua. & expi eb'. scil' illoz-q anglicu ordine ut monachi & ugines adiert q uelut maximu exemplu omnitus mundi fidelib' st. qntu uolebat uidel qnta qrit desiduu ecclie in sca cuersatoe. Ut aut impleti st' omis in ecclia cu ordinib' suis. dne discplis suis ihc q capaces fuert sensu & intellectu ut doctoes eccliar. Colligite id e reseruate & istruite que supauerat fragmta scil' q simplices in ecclia st & simplicit uiuut ita ut putet quinq; panib' hordeaceis scil' q in quinq; sensib' suis uustissimi hoies existentes arta uia in hordeaceis panib' apphendit. que supfuert his q manducauerat. ita qd isti in sclo uiuentes timet fortia & maiora cibaria in te cu semetipsis hoib' q ua mandatoz-di fortit curret aggredi. si; simplicitatis suc contenti in humilitate uita ducut. Ita g hoies q xpm in fide p baptismu & p multas alias ututes in ecclia colut. cu uidisset in bona sententia in bono intellectu ac in bona gustu dulcedinis ututu. qd fecerat ihc in humanitate in passioe ac in domis spe sci. signu p pphetia & euglu uel de expositoib'. dicebat apta ihc ce in laudib' credulitatis. Quia hic e uere pphia q omis pphas in semetipso copleuit q

nentur si e pficiendo in ecclie tpis in mundi tpe. q ante multa tempa pdixit que paterabit usq; ad mundi in cui fui fuo [illegible]

Abuit in admonitor timare ut in imitatione exi. galilei tit malu & iecit bonu cu ad amoe celestiu quo suspirat. Et seqbat eu in ma multitudo ututu. qa signa id e comisioe sca admonitoe sup his mit uicia cu eos ad bon [illegible] ator comisis laudabilis silas & aduuas in adm e scil' in hac celsitudine uouet. ihc & ibi sedebat cu discplis suis uidel' i rmu id e in pprio tat dau. diei illuminatoi deoz-id e pspicuitate in sua ctnet. Cu subleuass [illegible] tus oculos id e beata sc & uidisset in exqsitioe. ma ututu uenit ad eu sca in hoie illo facies & admonitoe sua ad p centa. Vñ enem' id e rec structoes ut manducet in ututib'. hoc aut dicebat panis & coponet eu scil' in dcbat in secretis suis qd eet qm eu educaret & de p me ascenderet in altu & ne ret in abyssu quia ds sc sit. Respondit ei saluato Ducentoz-denariozum pa & ipfunditate tendentiu noz primoz estrictiones n dis suis ut unusquisq; illo tamenti accipiat p discret scil' unanimitas excipi ab' andreas uidelicet cstan simoms petri id e fortissim

nenturus ē pficiendo in miraclis suis in plenitudine temporis in mundū ut omia opa ipsi⁹ q̄ ante multa tempa p̄dicta sc̄ futura ip̄leretur que patrabit usq; ad nouissimū diē cū mundus in cursu suo cōplebit. Alio modo.

Aduīt in admonitiōe spe sc̄i ihc salvator timare ulc̄ putredinē uicioꝝ in imitatione cayn. galileę scil'cū homo dimittit malu & ip̄it bonū. qd'ē tyberiadis. uidel' cū ad amoꝛē celestiū quo oīs ut̄utes tenditur suspirat. Et seq̄bat' eū in bono rumoꝛe maxima multitudo ut̄utū. q̄a uidebāt sc̄a ip̄ia admiōe signa id'ē confusionē illi⁹ hoīs que faciebat in sc̄a admonitiōe sup his q̄ infirmabant' ut cōprimit uicia cū eos ad bonū conuertit. ita q̄d peccator confusus laudabilis hō sit. Subiūgit q̄ consiliās & aduuās in admonitiōe spe sc̄i imonte scil' in hac celsitudine ut hō in ut̄utib⁹ renouet'. ihc & ibi sedebat in mansiōe req̄es cū discipulis suis uidel' ut̄utib⁹. Erat aut̄ p xim̄ id'ē in ꝓpinq̄tate pascha uidel' gaudii. dies illuminatiōis. festus scil' letus. uideoꝝ id'ē p̄spicuitatē in eo q̄d hō peccata sua cōfiteꝛ. Cū sublevasset q̄ in laude felicitatis oculos id'ē beatā sciam. ihc salvator & uidisset in exq̄sitiōe. q̄a multitudo maxima ut̄utū uenit ad eū. clara opa p gr̄am suā in hoīe illo faciēs & ad ip̄m tendēs. dicit in admonitiōe sua ad philippū scil' ad inocentia. Vñ emem id'ē req̄rem⁹ panes uidel' instructiōes ut manducēt hi scil' ut p̄maneāt in ut̄utib⁹. Hoc aut̄ dicebat ihc tēptās id'ē te pans & cōponēs eū scil' inocentia. Ipse enim sciebat in secretis suis q̄d eēt factur⁹ in hoīe illo q̄m eū eleuaret & dep̄meret ne sup⁹ modū ascenderet in altū & ne sup⁹ m̄du descenderet in abyssū quia ds̄ scit q̄d hō p̄ficere possit. Respondit ei salvatoꝛ philipp⁹ inocentia. Ducentoꝝ denarioꝝ panes id'ē in altitudine & ip̄fundibilitatē tendentiū in plenitudine superꝝ nō p̄mioꝝ cōstrictiones n̄ sufficiūt eis in cordib⁹ suis ut unusquisq; illoꝝ modicū q̄d tēperamenti accipiat p discretionē. Dicit ei unus scil' unanimitas ex discipulis ei⁹ id'ē de uirtutib⁹ andreas uidelicet cōstantia fiat' q̄d'ē consors simonis petri id'ē fortissime fortitudinis. Est puer scil' meū unus hic id'ē bonū q̄d oīs fideles appetere debēt q̄ habet q̄nq; panes hordeacios uidel' m q̄nq; sensib⁹ suis cōstrictiones fortissimas repressionū ut̄ho malā cōsuetudinē dimittit & se adquasq; ut̄utes dirigit & duos in dō & ihoie p̄fectus uidel' spūale desiderū ut̄ho trena cōtēpnit & ad celestia toto animo mēs & corporis tendit. Sc̄; hec id'ē ut̄e cōstrictiones & appetit⁹ spūalū desiderioꝝ q̄d sc̄ m̄ tantos scil' m̄ tantas ut̄utes q̄ hō ille tā fortē & tā p̄cepsl desiderū habet ad dim q̄d etiā uix m humilitate ista cōtingit⁹ ut se hominē ēē & similē hoīb⁹ cognoscat. Vbi ergo ut̄utib⁹ ihc salvator in admonitione spe sc̄i. facit te corripiendo & cōprimendo uita cōstrictione homines id'ē eos qui homines sc̄ s; tam sup⁹ homines ut̄utū ascensu sine mensura discretionis ēē uolūt discumbere scil' discretionē cū humilitate tenere ita ne modū suū excedentes in deterius cadant. Erat autem fenum multum scil' humane tēptationes in p̄sumptione & in murmuratione in loco ubi debebant scire & intellegere se fragiles homines ēē. Discubuerūt ergo constricti & compressi in humilitate duumis flagellis & castigationibus uiri in terremis ac in celestib⁹ p̄batis numero beatitudinis quasi quinq; milia id'ē quinq; sensib⁹ suis habundantia celestis milicię tenentes & bene cōpositi in ut̄utib⁹. Accepit ergo panes ihc id'ē suscepit constrictiones hominis illius quib⁹ eū humiliauit ne se incongrue exaltaret & cū gratias egisset uidel' cū gr̄am suā ad hec extendisset distribuit discumbentib⁹ id'ē duxit in humilitate & discretione illis qui se recte et bene constrinxerant ac sibimetipsis modum tēperamenti ip̄posuerant. Simili⁹ & ex piscibus scil' spūalib⁹ desideriis & p̄spicuis considerationib⁹ in quib⁹ homines moderate & temperanter ea considerant que circa eos sunt q̄ntum uolebant uidel' secm mensurā illam quam pati possunt. Vt autem impleta sit discretione & recta mensura bene composita dixit discipulis suis q̄d'ē ut̄utibus q̄m eum ubiq; amplectamur. Colligite id'ē notare & recondire que superauerīt scil' que residua fuerūt bona opera ita q̄d quasi importabilia uidebantur hominib⁹

436a

& etiã maiora quam putarent se pati posse
fragmenta uidel passiones & constrictio
nes tam anime quam corporis quibus se
uirtuosi homines ad uirtutes cohercere
contenderunt & uix eas pficere potuerũt
ne pereant in laude scil ne laude careant
coram deo & hominib. Collegerunt ergo
id ẽ notabant & reseruabant constrictio
nes istas & impleuerunt duodecim cophi
nos fragmentoꝝ uidel pfecerũt & ad ple
nitudinẽ sacramentoꝝ pduxerũt decem
talenta & duo infidelib' seruis quib' data
sunt pcepta legis & euangelij adimplere
que sibi p implexiones misterioꝝ coherent
cum in fragmentis passionum & constric
tionum se fideles ita constringunt ut ni
chil ab eis negligatur ex quinq; panibus
hordeaceis cum quinq; sensib' suis constric
tiones fortissime depssionis sibi fideles ipo
nunt que sup fuerunt in habundantia con
stictionis his qui manducauerant uidel
qui corpus suum in seruitutem redigerẽt
& carnem suam cum uicijs & concupiscen
tijs crucifixerunt. cum in trinsecus in cor
dibus suis multas passiones sustinerent.
Illi ergo homines qui humanũ intellectũ
dimiserant & ad diuinum se in alijs uir
tutib' conferebant cum audissent in oculo
bone uoluntatis quod fecerat multis qui eũ
toto annisu p fortissimas uirtutes imitan
tur signum scil eos ita sub potestate sua con
tineri ne p intemperantiam ad p ctinua
declinarent dicebant in suspirio & gemi
tu cordium suoꝝ. Quia hic ẽ uere propheta
faciens omnia que necessaria sunt ad salutem
animarum hominum qui uenturus est
in̄itio boni cum homo primum incipit
bonum operari & in consumatione eius
cum illud ad bonum finem p ducit
ita ut laus & gratiarum actio inde ad
dm p homines proferatur in mundum
scilicet inter homines seculoruꝝ.

Incipiũt expositiones quoꝝdã euangeliorum quas diuina īspiratione gratia hilarius dis exposuit.

Cum eēt desponsata mat̄ ihu maria ioseph. Vs̄ iustitiā p̄me īstitutionis qua ipse ad̄a & cuā q̄unxit in spēm & matrē filij siu uiro desponsari uoluit. ut eam fide & p̄curatione custodiret. & ut ipsa ei subiecta foret. quia iustū erat ut oīs femina īfamē habēs uirū p̄curatorē haberet. Et in hoc est iustitia qm̄ humilitas subsequit̄ in subiectione. qm̄ si maria p̄curatorē n̄ haberet. superbia facile subrepet. q̄si uiro ad curam d̄ū se n̄ īdigeret. dumq̄m q̄uenirēt in uoluntate q̄unctionis īuenta ē mat̄ nomine nata coā deo & populo. in utero habens de spu sc̄o. Joseph aut̄ uir ei in desponsatione & cōiunctione federis. cū eēt iustus. quia in oīb̄ desideriis suis m̄daciū n̄ q̄suit. & qm̄ uoluntas ipsi⁹ pura fuit quia p̄uaricator legis eē noluit. & nollet eam traducere q̄si cont̄ legē faciens. quia uidit eam īfamē in utero habentē & n̄ de se. & murabat̄ sciens eam castā & tam̄ pregnantē nesciens a quo. & uoluit occulte dimittē eam. ita qd̄ uolebat ab ea secedere p̄p̄ rumorē ppli. sic ut oīs ignorarent an uiueret an obiisset. Hec aut̄ eo cogitante ecce angls dñi in somnis ei⁹ apparuit. Quia in his dubitauit angls ei in sōnis & n̄ uigilanti apparuit. & qm̄ etiā spm̄ pphetie n̄ habuit. ei dicens. Joseph fili dauid noli timere. quia timuit p eā diffamari. accipe mariā q̄uge tuā tam cū in federe desponsationis. Qd̄ enī in ea natū ē de spu sc̄o ē. Pariet aut̄ filiū & uocabis nom̄ ei⁹ ihm. Ipse enī saluū faciet pplm̄ suū a peccatis eor. Si; cū ioseph uerba angli audisset. mox in fide iudit & credidit nasci saluatorē. Duo modo.

Cum eēt desponsata mat̄ ihu maria ioseph. Desponsatio aut̄ hec p̄mū in baptismo unicuiq; fidelis anime ē que bona opa p̄ficiendo mat̄ & m̄br̄ ihu p̄ saluationē illuminationis efficit̄. Nam fidelis anima p̄ baptismū ioseph id ē sapientie que & in tr̄enis & in celestib⁹ queq; bona sapit desponsat̄. & ante quā cuenīat̄ in quib⁹da selar̄ib⁹ īuenit̄ in mente queda celestia meditari. de īspiratione spe sc̄i edocta. Joseph aut̄ uidel sapientia uir ei⁹ in federe benedictionis. cū sit uista in oīb⁹ n̄ uult animā illa traducere ad selāria quia celestia sup̄ se meditat̄. si; uult occulte dimittē eam in his que desiderat. ut ipsa p̄ se expiat̄ utr̄ū hoc qd̄ īcepit p̄ficere possit an non. Si; cū hec sapientia apud se tractat. ecce angls dñi in sōnis id ē admonitio supne īspirationis in secreta quete apparet ei dicens. Joseph fili dauid illi scil̄ quē nemo debellare pot̄. noli timere in ulla dubietate accipe mariā q̄ugē tuā id ē fidele animā si; ēfide eam tecū ducere ad illa que in deo sapis. qm̄ ipsa t̄ in sc̄o baptismo cōiuncta ē. Qd̄ enī in ea natū ē scil̄ qd̄ in mente sua habet de spu sc̄o ē id ē de īspiratione diuina. Pariet aut̄ filiū uidel hoc p̄ficiet pleno & p̄fecto ope. & uocabis nom̄ ei⁹ ihm. quia in ipso saluabit̄ ante ihm. Ipse enī saluū faciet pplm̄ suū a peccatis eor

437a

aut̄ in altitudinē illā & ioseph id ē hō
a galilea de ciuitate nazareth scil ab a
liis creaturis quia sup eas posit̄ ē. in ua
dea ciuitatē dauid q̄n oīa comphen
dit. que uocat̄ bethleh e qua racionali
tatē habebat eo q̄d eēt de domo & fami
lia dauid q̄n ds illū ad imaginē & simi
litudinē suā creauerat ut p̄sisteret̄ dñs
de quo creatus exiuit. & ad quē redep̄t
uit. cū maria desponsata sibi id ē cū
racionalitate sibi data uxore p̄gnante
ita ut cū ea discerneret ubi p̄ceptū di
uidere deberet. Factū ē aut̄ cū eēnt ibi
id ē cū homo in racionalitate discretionē
haberet. impleti sūt̄ dies ut parerent
ū cū auditu p̄ceptū dñi p̄cepit. Et pe
pit cū p̄ceptū dñi audiuit. filiū suū p̄
mogenitū id ē bonā intentionē in p̄ma
ceptione. & pānis eū uoluit cū eum
in recta desideria posuit & reclinauit
eū in p̄sepio ū se humiliauit ad bonā
uoluntatē. quia ñ erat eis locus in di
uersorio scil q̄n ñdū habebat secretū
locū ricepti malt. Et pastores scil solli
citudo animi erat in regione eadē
uidel in comphensione siu uigilan
tes uidendo & custodientes defendi
do uigilias noctis id ē ne peccarēt.
in scientia mali sup gregē suū scil
sup oīa opa illi. Et ecce angls dñi
stetit uxta illos id ē anglica custo
dia aderat illis uñ anglos cognoue
rūt. & claritas dñi uidel dona dñi cir
cūfulsit illos ita ut bona cognoscerēt
& timuerūt timore magno ita ut
angustiā haberēt quid facturi eēt
Et dixit illis angls ostendendo. Noli
te timere in angustia. Ecce enī euan
gelizo uobis in ostensione gaudiū
magnū id ē honorē q̄d erit oīn po
pulo scil oīm̄ opib̄ uris in opinōe
& actu. quia natus ē uobis hodie sal
uator: ita q̄d nata sit in uobis salus q̄ ē
xp̄c dñs q̄n ad imaginē & similitu
dinē dñi facti estis in ciuitate dauid
ita ut bona opemini in forti forti
tudine. Et hoc uobis signū id ē uera osten
dendo. Inuenietis infantē scil bonā intentionē
pannis inuolutū id ē in rectis desideriis &
situ in p̄sepio uidel in bona uoluntate. Et fa
bito facta ē scil cū hō creatus positus ē in para
dyso cū anglo uidel cū anglica custodia.
multitudo militie celestis. id ē magnū nu
merū in toto celesti exercitu. laudantiū ds
sup hominē quia diuina opa in ipso clara
erāt. ita q̄d racionalitas in ipso operari debuit.
Angls enī tantū racionalis ē in laude. homo
ū in utroq; scil in laude & in ope. & dicentiū
quia angli uiso homine dñm plus cognouē
rūt. Gla in altissimis dō q̄d ds glorios sit
in excelsis cū anglis & in ita pax in celo da
ta hominib̄ bone uoluntatis q̄n ad ia aut̄
casū in bona uoluntate erat.

In die natiuitatis Dñi

Luc 2

Exiit edictū scil q̄d ia gstitutū a ce
sare augusto id ē appria uoluntate
ut describeret̄ scil dilatare ūnūsus orbis
uidel p totū corp̄. Hec descriptio p̄ma scil
p̄ma dilatatio facta ē a p̄side sirie cyrino
id ē de gustu carnis. Et ibāt oīs scil ur
bes & uicia ut p̄fiterent̄ se conūrendo
singli in suā ciuitatē uidel ad officiū suū.
Ascendit aut̄ iur sū & ioseph id ē bonū de
sideriū. a galilea scil a cōsuetudine de ciu
tate nazareth id ē a cultura quā in racio
nalitate habet. in iudeā ciuitatē dauid
uidel in artā uiā agnitionis dñi que uoca
tur bethleh id ē saluatio animē eo q̄d
eēt de domo scil de creatura & familia
dauid scies bonū & malū. ut p̄fiteret̄
enarrando. cū maria id ē cū caritate de
sponsata sibi scil cūncta. uxore p̄gnan
te parere ut tutes. Factū ē aut̄ cū eēnt
ibi uidel cū bonū desideriū cū caritate
sic uersat̄. ipleti sūt̄ dies ut parerent scil
ut splendor bonor opū appareret. Et pe
pit p̄ducendo filiū suū p̄mogenitū scil
obedientiā p̄mā ut ututē & pannis eū in
uoluit. id ē in amplexib̄ eū habet. & recli
nauit eū in p̄sepio ponens in humilitate
quia ñ erat eis locus in diuersorio qua
nullū locū uanitatis habet. Et pastores
scil angustia ut homo bona p̄ficiat. erāt

in regione eadē id ē in
gilantes in abstinentia
rationib̄ uigilias scil
tis cū se homo a peccat
sūm̄ uidel ut bona op
angls dñi scil gīa di
circūdando. & claritat
circūfulsit illos est sū
rūt timore magno q
sī q̄m diabolū deuinc
tendendo anglis id ē g
id ē ne dubitetis. Ecce
bis gaudiū magnū sci
in spiraculo uite q̄d er
cōmunis ē oīb̄ hom
bis hodie saluator ita
racionalitas qui ē xpc
in ciuitate dauid scil
d scīatis. Et hoc uob
tione. Inuenietis īfa
pannis inuolutū. ita ut
habeatis. & positū in
bute. Et subito facta
angło scil cū gīa di m
lestis id ē multitudo u
dñm in suauissimo son
tentione. Gla in altissi
tia hominis quia ds p
te & peccatorē ad ut
ra ubi in tremis uersa
ut in aduersis turbm
tē habeāt bone uolun
na facerēt si in fragilita
tur: si; tam̄ ds in his h
erit. Iohannis prim
in principio scil in ori
id ē racionalitas que ē
nis sit principiū oīm̄
in dicit principiū si; id
principiū q̄d ē fiat. Et
nalitas que ē filius era
racionalitas ds ē. Deus
creatus si; semp ē. R. acio
creatur. Et ds erat ubi
onalis ē. Si; in homine &
litas uicū habet. in deo

in regione cade id ē in cade uoluntate in
gilantes in abstinentia & custodientes in o
rationib' ingilias scil' circūspectionē noc
tis cū se homo a peccatis uertit. sup gregē
suū uidel' ut bona opa sua cōseruet. Et ecce
angls dīn scil' gīa di stetit iuxta illos eos
circūdando. & claritas di uidel' admiroiū
circūfulsit illos eos sustentando. & timue
rūt timore magno qm adhuc in pauore
sē q'm diabolū denūcāt. Et dixit illis os
tendendo angls id ē gīa di. Nolite timere
id ē ne dubitetis. Ecce enī euangelizo uo
bis gaudiū magnū scil' magnā uirtutē
in spiraculo uitę q'd erit omī populo q'a
cōmunis ē omīb' hominib' quia nat' ē uo
bis hodie saluator ista in uobis nata ē sca
racionalitas qui ē xpc dits de deo uenēs
in ciuitate dauid scil' in munitione to
tā scītatis. Et hoc uobis signū in manifes
tatione. Inuenietis infantē scil' obedientiā
pannis inuolutū. ita ut eam in amplexib'
habeatis. & positū in p̄sepio id ē in humi
litate. Et subito facta ē. ita q'd cito erit cū
angło scil' cū gīa di multitudo milicię ce
lestis id ē multitudo uirtutū laudantiū
dīn in suauissimo sono & dicentiū in os
tensione. Gla in altissimis do scil' in scien
tia hominis quia ds potens ē oīa face
re & peccatorē ad uitā reducere. & in t̄
ra ubi in t̄reno uersat' pax hominib' scil'
ut in aduersis turbinib' uanitatū quie
tē habeāt bonę uoluntatis cū libent' bo
na facerēt si in fragilitate sua nō ppediren
tur. s; tam ds in his hominib' pacificus
erit. *Iohannis primo. in die natiuitatis*
in principio scil' in ortu mundi erat ūbū
id ē racionalitas quę ē filius. Verbū q'm
uis sit principiū oīū creaturaꝝ. hic tam
nō dicit' principiū s; id ē uerbū sonuit
principiū q'd ē fiat. Et uerbū scil' racio
nalitas quę ē filius erat apud dīn quia
racionalitas ds ē. Deus aut' nec factus nec
creatus s; semp ē. Racionalitas aut' oīa
creauit. Et ds erat ūbū quia ds uere raci
onalis ē. S; in homine & in angło raciona
litas ūcūm habet. in deo aut' nucio caret.
hoc uerbū scil' racionalitas erat in p̄n
cipio uidel' in ortu mundi q'd ē fiat ap̄
dīn. sic ut racionalitas & ds unū sint.
nec diuisi. Oīa uidel' celū tra & cēta
quę in eis sē p ipsū facta sē. in hoc q'd ds
dixit fiat. & sine ipso scil' sine raciona
litate id ē sine filio factū ē nichil q'd est
cōtradictio. Deus angłm racionalē fecit.
s; q'd racionalitas dīn in angło contradix
it ipse nō fecit s; fieri p̄misit. q'm uis
alio m̄ intelligat' q'd sine filio nichil fac
tū sit. Ds deleri nō pot'. s; q'd ipsū deleri
uoluit nichil erat. quia hoc fieri nō po
tuit. Angls enī id q'd ē nichil inuenit
quē homo p̄tea subsecut'. idē p inobedi
entiā fecit. Q'd factū ē in ipso id ē in
uerbo scil' in racionalitate uidel' in fi
lio di qui erat homo icarnat' uita erat
quia filius di homo talis erat q'd ni
chil ipsū nec tetigit nec intrauit sic in
angłm & in hominē fecit. q'm uis etiā
q'd factū ē alit' intelligi possit. quia om
nia quę facta sē in deo uitā habent.
Et uita id ē icarnatio filij di erat lux
hominū quia eis lucebat. & q'm tene
bre eū nūq'm intrauer't. & lux in tene
bris lucet ubi homo lapsus ē. hęc
lux nō lucet in nichilū scil' in illud q'd
nichil ē quia diabolus nō ē redept' s; in
lapsū hominē lucet. Et tenebre uidel'
q'd homo cecidit eam scil' icarnationē
nō comphender't. quia icarnatio dīn pu
ra fuit. q'm xpc sine originali crimine
in quo homines culpā ade attrahunt
xpc natus ē. Fuit homo quida missus
in aridā trā absq; fructore uoluptatis car
nalis uoluptatis a deo qua ds sic uolu
it. cui nom erat iohs q'm gīa di in eo mi
racula opabat'. & q'm ille ostensurus erat
gīam quę uentura erat in mundo sine
uicissitudine morū & ueritatē dicendo
ut uolans sagitta uolabat. Hic uenit
in testimoniū ita ut ipse ostendendo
& opando miracula oparet' ut testimo
niū p̄hiberet alioquin possibile non
ēet ut lucē tangeret nisi sordes hęc

illi ablatā fuisset. quia ipse miracu
lu sunt opans & splendens in scīta
te de lumine uerē. & hoc idō fac
tū ē ut idē miraculu hominibus
fide daret quia testimoniū ei ue
rū eēt ut oīs crederent p illū ppt̄
miracula quę in illo apparuert̄.
Cum nunciꝰ uisibus & rectus ē tan
to fiducialiuꝰ uerbis illi creditur.
Non erat ille lux in quā tenebrę
nūqm̄ intrauerunt. sed solūm ta
lis erat. ut in ipso tanta miracu
la oparent̄. quę nūqm̄ in huma
no semine apparuert̄. sed ut tes
timoniū phiberet de lumine scīr
quę ueritas & rectitudo in illo lu
mine fuisset qđ purū & uerū
absq; humana uicissitudine fuit.
Erat lux uera pura & iusta quę il
luminat omnē hominē. qm̄ ip
se lux uera ē & nulla similitudi
nē habet. cū hominib' in tenebris
uenientē in hunc mundū. qm̄ ho
mines in tenebris & in peccatis in
hunc mundū uenīt. In mundo
erat. ita tamē ut de mundo siē ceī
homines factus nō sit. & mundus
p ipsū factus ē cū uerbū patris sonu
it fiat. & idō lux & dīns iustus erat.
& mundus eū non cognouit quia
nulla similitudinē in peccatis cū
mundo habuit. uñ homines eum
uenientē manentē & euntē in mun
do nō cognouert̄. In ppria uenit
quę creauerat. & quę ita ei ppria
erāt ut in oīb' & sup oīa ascen
deret & supexcelleret. & sui quos
creauerat eum nō receptunt. quia ho
norē & miracula ei nolebāt acci
pe. & idō scientia & sensibilitas
ac similitudo eoꝝ quis eēt & qm̄
eēt nō recepit. quia eum capē non
ualebant. Quotq̄t autē receptunt
eum ab eo illuminati sunt ipsū
cognoscendo dedit eis potestā
tē bona opari qm̄ ab eo nati
fuerunt non in similitudine sed in fide
filios dī fieri in rectitudine & iustitia
qm̄ ab eo tacti & illuminati fuerunt. &
quia eum nunciabant p̄dicabant &
miracula eius ostendebant his qui er
dunt in nomine ei. ita ut crederēt ēe ur
bū p oīa opans qm̄ ipsi ut rota in lum
ne ignis scī spe in miraculis p̄ alios er
cūducti sūt. & idō cognouerūt eum qm̄
& ipsi ut uent' in ypheta & in aliis mi
raculis circūlacti sē. Qui nō ex sanguinib'
scīl' coagulationū in libidine neq; ex uo
luntate carnis scilicet mulieris consen
cientis nec ex uoluntate uiri illud fac
entis qm̄ ubi hoc in sanguis confluit
ibi coagulatio erit. & hęc ē ex uolunta
te carnis quia caro erit. & ex uoluntate
uiri fortitudinē suā ostendentis qm̄
uoluntas eoꝝ ē. qm̄ & uoluntas carnis
& uoluntas uiri hęc iunctū ggregant ut
circuiens molendinū. Et hęc formā
tio nō ostendit filios dī fieri si nō ita
seus coagulati sūt. Et hęc naturalis dōc
natiuitati filioꝝ dī si; ex dō natiuitati qđ
demo de uento spe scī & de igne spū
rationis ei & de ypheta plantati sē &
ita filij dī. Et uerbū scīl' idē ubū qđ
carnē de tra formauit cū spiratione in
te caro factū ē ita qđ se iunxit mutuo
carnē & dormiuit simili dormitōe sic
adā sine peccato dormiuit cū ex eo a
lia caro facta ē in mulierē. Sic ubu caro
factū ē & creuit homo & habitauit in
nobis. sic ena cū adā ante peccatū. qm̄
in illis nulla uicissitudo erat si; integri fuerūt.
sic dīs eos creauerat. & idō malū illos in
dū intrauerat. Et sic ubū habitat in hoīb.
hoīes bonitate & ueritate diligentes in
aut̄ astutia serpentis, ituit sanguis cum
uenenū dispsus ē. & illud peccatū ex sanguī
nib' & ex uoluntate carnis & ex uolunta
uiri pullulauit. Et illi destruerāt & de
struxerāt se ita ut p̄tea nulla caro recta
nec iusta fieri posset p̄t̄ infirmitatē q̄ ego de
supno uento accep & q̄ ipse suppueni & de q̄ sic
tat' ē & creuit. sic qđ nec ita nec iflatio

male uoluntatis nec
nec illius, in illo fuit.
ta & casta sine concu
da caro erat. Vñ ubi
homo creuit. Et uic
his glām ei in multis
miraculoꝝ & ea sine
ad astutiā nō aptus
nec in ulla tēpestate
erit. glām q̄si unig
hęc glā eēt uelut un
pat̄ multū diligit. &
dat. ita q̄d talis filī
nullu hominē de tra
& idō sedis ada de d
factus ē. hoc aut̄ ubi
eius filī. Plenū grę &
plenus eēt. unī & grā
& ueritate sine oīm
ñdaciū eū tenuit &
in ipsū descendere p
ada eni oīs filios su
& exheredituaut. ut
oīs filios hominū u
sinā p̄duceret. & oīs
nib' iniquitatū q̄s am
hic mundus ada ob
uiderit. filius dī ill
git ut dicat. Surge
sis & p̄ceptū dī transg
tia eū qua repat cor
tis qui dixit. comedit

Angls dīm. idē
runt significa
in obscuritate ioseph
ypheris dicens. Surge
brosa natiua tua &
mo puerū id ē scīam
bonā scientiā & fuge
gptū uidet ad intelli
ad iusticiā cuertere
dicā tibi. id ē dīm dona
tur ad cōfusionē diab
ab initio p insidias diabo
diabolus q̄rat p astut

malę uoluntatis nec gustus uirilis sudoris
nec ullius, mallu in illo fuit. Et hęc puellula pu
ra & casta sine concupiscione tępestatis mun
da caro erat. Vñ ibū se in illa ītulit & &
homo creuit. Et uidim in fide & miracu
lis glām ei in multis ostensionib celestiū
miraculoꝝ & qa sine peccato fuit. & os suū
ad astuciā ñ apuit nec ad uindictā irę
nec in ulla tępestatē carnis qua ho con
cupit. glām qsi unigeniti apparę. sic ut
hęc gla eet uelut unigeniti filij eet. quē
pat multū diligit. & cū magnā glām
dat. ita qd talis filj am ñ erit. sic ꝑ deus
nullū hominē de tra formauit ꝓter unū.
& ido sedis acta de do ē. Prim acta a deo
factus ē. hoc aut ībū in do factū ē unu
cus filj. Plenū gręe & ueritatis. ita ut gra
plenus eet. uī & gtām hominib attulit.
& ueritate sine oīi mdacio. qa nullum
mdaciū eū tetigit & nulla uicissitudo
in ipsū descendere potuit sic in adam.
acta enī oīs filios suos in peditionē dei
& exhereditauit. ute ū acta talis erat ut
oīs filios hominū in se ipso ad rectā m
suta ꝓduceret. & oīb malis & oīb ifla
tib iniquitatū qs antiquus serpens icepit.
hic mundus acta obuiā uet. qa cū ho
cecderit. filius di illū hac dulcedine tan
git ut dicat. Surge & die qa peccator
sis & ꝓceptū di transgressus. qd ē penitęn
tia cū qua repat corruptā uocē serpen
tis qui dixit. comedite & eritis sic dij.

Angls dīt. id ē ꝓscientia di appa
ruit significando in sōnis scilicet
in obscuritate ioseph uidel patriarchis
ꝓphetis dicens. Surge de iacente & tene
brosa natura tua & accipe in desiderio
tuo puerū id ē scītatē & matrē ei scilicet
bonā scientiā & fuge declinando in e
giptū uidel ad ītercedulitatē ꝓpłoꝝ ut eos
ad uiticiā cuertere. & esto ibi usq; dū
dicā tibi. id ē dū dona spe sci in eis open
tur ad ēfusionē diaboli. futurū ē enī
ab iicio ꝓ īsidias diaboli ut herodes scit
diabolus qrat ꝓ astutias suas puerū
undel scītatē ad pdendū eū. id ē ut eam
tota ꝓdat. Qui ēsurgens de tenebrosa
natura ad rectitudinē accepit puerū
& matrē ei nocte id ē in multis angus
tijs & secessit in egiptū ut ītredulos
ēuerteret. & erat ibi usq; ad obitū he
rodis. id ē usq; ad ēfusionē diaboli ita
ut fideles homines eū abicerēt & dīm
ꝓlegē eligerēt ut adīpleret ad pfectū
qd dictū ē a dño creatore ꝓpłam di
centē ab ore & īspiratione di. Ex egip
to scit de ītredulis & peccatorib uoca
ui eligendo filiū meū id ē credentes
q filij mei sē in fide. scit ita qd de pa
gtanis feci iudeos. de iudeis xpianos.
Tunc herodes iudens qm illusus de
cept eet a magis id ē a sapientib qi ei
resistebant. iratus ē ualde in stupore
& ēturbatione. Et mittens ꝓflatus
īsidiarū suaꝝ occidens ꝓ uitulū uno
rep & ꝓ cęta idola oīs pueros scilicet
simplicitatē quā ad dīm habebāt. q
erāt in bethlehē id ē in lege a dō data.
& in oīb finib ei scit in significa
tionib illi. ab imatu iudel appetita
& lege & ista id ē in sapientia ut sa
pientes secm temp qd exēplificat a ma
gis scit secm illud qd a sapientib
audit ībitutū in diuina cultura
secm hoc fecit idola & irrisiones ac ar
tē magicā & delubra ut ieroboā qui
duos uitulos fecit in dan & inbethel.
Tunc ad īpletū ē id ē manifestatū qd
dictū ē ꝓ ieremiā ꝓphetā iudel ꝓdi
uinū oraculū dicentē. quia ds ita ī
humanis animantib irritat sit. Vox
in rama id ē ante dīm audita ē in q
rela ploratus īdignatio & ululatus
multus scilicet calliopia rachel qd
ē sapientia plorans dicendo quis ē
iste q dīm abicit & diabolū uenerat
filios suos qa recordata ē in quib ho
noribus hō creatus erat & dīm abiecit.
Et nolunt ēsolari de iniquitate illa ī
qua tē erant & apparebāt ꝓditi qa
ñ sē oīmo in pditione qm ad dīm

aspiciebat requirēs & postulās ut eos denuo in simū redeptionis sue ꝑ filiū suū reponeret. Ve oīm enī causa que nec recuparī nec restaurarī potē. hominē q̄lecūq; ꝙsolationē habere oportet diu aliud īde fierī ñ possit. dea ů q̄ recuparī uel emendarī potīt. ꝙstat ut q̄diu emendata ñ ē ho ñ ꝙsoletē. uta scil ut eā tādiu in mīte habēs obliuiōi ñ tradat q̄diu recuparionē ipsi' ꝙsolationē ꝓcipi

Vñ rachel noluit cōsolarī ꝙa redemdi erant ꝓ redeptionē sanḡinis xp̄i. idē nolebat obliuiom tradere qm̄ redēdi erāt. Nā cū aliquis in tribulatione captiuitatis ē. amici ei' cōsolarī ñ possūt ꝙa liberationē ei' sperāt. ſ. si mortuus fuerit cōsolationē accipiūt. quia eū ampli' habere ñ possūt. & deo de sperauerūt. ut ÿ de dauid sēptū ē. qui filiū suū fleuit. mortuū aut̄ ñ plorauit.

Angelus dñi id ē admonitio spūs scī apparuit admonendo in sōnis id ē secreto ioseph scil' hominī dicens. Surge in ītellectu & accipe puerū scil' sciētiā & matrē ei' unde materiā bonor̄ opū & fuge id ē descende in egyptū scil' in hanc afflictionē ut peccata tua corrigas. & esto ibi usq; diu dicā tibi. unde' diu ds grām suā t' ostendat. futurū ē enī id ē forte ētim get. ut herodes scil' diabolus ḡrat laborando puerū unde' scientiā que in homine ē ad pdendū eū id ē dispdere. Qui consurgens se erigendo accepit puerū & matrē ei' nocte scil' in dolore ÿ gemitu. & secessit in egyptū se affligendo & erat ibi usq; ad obitū herodis id ē. usq; diu diabolus uideat eū supare ñ posse & ita ab eo cesset. ut adimplerē q̄d dictū ē a dño ꝙ ꝓpham dicentē. scil' ut ds dicit. Ex egypto id ē de afflictione & tenebrositate peccator̄ uocaui filiū meū scil' educā animā illi' qui in me credit & ñ moriet' in ētnū. qa ego sū uita in qua nūqm̄ tenebre ī

sat.

uenter sē. Qui enī ad me de peccatis suis aspicit. illi dabo uitā ut adę feci que de limo formaui. Te herodes uidens ītelligendo quia illusus eēt. id ē decept'. amagis scil' de illuminatione mītis illi' tractus ē ualde. id ē ꝓ tristitiā. Et mittens se comītendo ad alios. quia cū illis uiuere ñ potē se uertit ad alios. occidit decipiendo oīs pueros si licet quoda bonos q̄sda pios & q̄sda catholi qui erāt in bethleē scil' in rectitudine & in oīb' finib' eius uidel' bonis opib' ab imatiu id ē in scientia boni & mali. & ista qa simplices erāt & īcauti ut sēptū ē. Sic unę que uidentē hominib' rectę. secm ti pus qd' ex̄sticrat amagis. qm̄ cū secm illuminationē mītis suę multa & magna peccata ñ faciūt. putāt se q̄da scōs ē. & sibi alios similes ñ non īuenire. & ꝓ hm tes spnūt & cath. de castitate sua q̄ſami nantate q̄rūt. Te adipletū ē q̄d dictū ē ꝓ ieremiā ꝓpham dicentē. scil' q̄d a dño dictū ē in exhortatione spūs scī. qa nullus sta re possit qui ꝑ se stare uult. ſ. ille stabit quē ds sustentat. qm̄ ipse baculus ille ē. Vox misericordie in rama id ē surrū audita ē ubi superbia īnocentiā penitendo deplorat. plorarūt scil' pūsura & ululat' multus in del' tristicia rachel id ē scīta ploraūt qm̄ o culi scientię ei' fletus educebāt filios suos quia eos ꝑdiderat. ita ut filiū qui hereditā tē possidere debebāt exheredatum sē. ſ. i nocens agnus eos in sanḡne suo rapuerit. Et noluit cōsolarī. qm̄ cum hoīes ꝑ tristi in penitentia resurḡt. scīta eos in mag nis' laboribus ad uitā reducit. quia ñ sē in obliuione ante dim in penitentia reme rē. quāuis scīta eos in recta īnocentia am īuenire ñ possit. ut pri' īnocentes erant.

IN FESTO EPIPHANIE. Matth. 2

Cū natus eēt ihc. id ē cū uerbū pa tris ꝙ q̄d oīa creata & liberata sit creaturas creando ꝓcessisset. ita ut ꝙ ipsū q̄tuor elemēta in quib' pascua ē om nis creaturę que dīm consistēt creata sē in diebus herodis regis. scilicet in ortu illo cū ÿ diabolus q̄ se ipsū regere & nolentes

tē suā adipleri uolebat
gi id ē pacem & unde
rerū in scientia boni &
entr. hoc ē a dō creati &
sapientia a dño dō ē uer
nē uero solimā. ibi unde
bitratula quietē discipli
fide suā fecerāt. dicentes
lege colendus ē q̄ nat' ē
re creaturas ꝛyr̄ meo
ferentiū. Ydem enī in
dui stella ei' in oriente
dumtate exeuntia. ut
samsone & ut sapientia
uenim' reꝙrendo adorar
mus q̄a ꝓter illū nullus
qua hoc in scientia sua
del rex scilicet diabolus
potestatē suā exercuit
na q̄d ds reꝙrebat' qui
tor ipso fiunt & oīs
illa q̄ in ꝓpria lege uiue
in disciplina sua ēstru
diabolo cogitantes utrū
conuersarent' an ñ. Et
pore oīs principes id ē
gni legis diuersę cultur
ū scilicet illor̄ q̄ eande
nerāt. & scribas qui ipsā
rāt. populi unde' illor̄ q̄
marī. scisitabat' in ubi
ubi xp̄e nasceret'. id ē o
se habere uellent. dr illi
mundi habebāt. dixer't
bāt. Inbethlehē. id ē q̄t
que ipsū in creaturis ēs
tū ē scilicet inuentū & co
ē in racionalitate. Et tri
quatuor elementa.
cultura & sustentatio
uida dīm confitentur
mnima es in uiris' tui
miraculis & rumoris' e
ē in anglis uida dīm ēs
ēi anglis in laudib' colū
ssime laudabis. Ex te e

tē suā adīplere uolebat creatus ē. ecce ma
gi ab ēpagum & uidēt qui scisitatores
rerū in scientia boni & mali erāt ab ori
ente. hoc ē a dō creati & īspirati. qm omīs
sapientia a dño dō ē uenerāt p īquisitio
nē ierusolimā. ibi uidēt ubi hominēs ha
bitatula quietē disciplinā & legē s̄ secdm
fidē suā fecerāt. dicentes. Vbi ē. scīt qua
legē colenduś ē q̄ nat̄ ē ante tempa & an
te creaturas rex iudeoꝝ uidēt omīuū se o
riturū. Vidim̄ enī in oculis scientię ꝯ
duī stellā ei in oriente. id ē dona ipsī de
diuinitate exeuntia. ut fortitudinē in
samsone & ut sapientiā in salomone. &
uenim̄ req̄rendo adorare eū ut cognosca
mus q̄a p̄ter illū nullus sit. audiens aut̄
quia hoc in scientia sua cognouit hero
des rex scilicet diabolus qui in mundo
potestatē suā exercuit turbat̄ ē in angus
tia q̄ ds req̄rebat̄ qui gl̄osior & poten
tior ipso fuit & oīs ierosolima scilicet
illi q̄ in ꝓpria lege uiuebāt quā sibimet
in disciplina sua ēstituerāt cū illo scīt
diabolo cogitantes utrū recte in iusticia
conuersarent̄ an n̄. Et congregans in stu
pore oīs p̄rincipes id ē maiores & p̄mos
qui legis diuersę culturę dederāt. sacerdo
tū scilicet illoꝝ q̄ eandē culturā obserua
uerāt. & scribas qui ipsā culturā ꝯposue
rāt. populi uidēt illoꝝ q̄ eā tē simplicit̄ ꝯ
uert̄. scisitabat̄ in astutia ab eis cultorib̄
ubi xp̄c nasceret̄. id ē oriret̄ quē maiorē
se habere uellent. dt illi q̄ sapientiā hui
mundi habebāt. dixerāt ei secdm q̄d puta
bāt. In bethlehē. id ē q̄tuor elemētis uida
quę ipsū in creaturis ēfitent̄. Sic enī scp
tū ē scilicet inuentū & cognitū p ꝓpheta id
ē in racionalitate. Et tu bethlehē. scilicet
quatuor elementa. terra uidelicet
cultura & sustentatio creaturarum
uida dīm confitentium nequaquam
minima es in urib̄ iuꝺ quia magna ī
miraculis & rumoꝝ ib̄ eris in p̄ncipib̄ id
ē in anglis uida dīm ēfitentiū. qm dīm
cū anglis in laudib̄ colūt. & tu eū p̄stam
tissime laudabis. Ex te enī quia ho erit.
exiet natus de uirgine. dux & saluans
hominēs & ducens q̄ regat in rectitu
dine ꝓpm meū isrl. id ē illos q̄ racio
nales sē & mei ꝓp̄ racionalitatē dīm
uidentes. Tunc herodes diabolus cla
scīt in astutia sua uocatis magis ī q̄si
torib̄ creaturaꝝ diligent̄ didicit ab eis
req̄rendo. uidēt gustū ītellectus stellę
id ē donoꝝ dī. quę apparuit eis scīt qui
eis ostensus ē. Et mittens illos id ē di
misit eos in ueneno deceptiōis in beth
lehē scīt in q̄tuor elemēta in q̄b̄ pascua
ē creaturaꝝ dicens ut ꝙ balaā fecit & si
mules. Ite p ī q̄sitionē & introgate dili
gent̄ p multas scisitationes de puero
scīt de īnocentia quā req̄retis. Et cū
inueneritis eā in gustu racionalitatis
renuntiate m̄ in gustu carnis ad
me redeuntes. ut & ego ueniens p de
ceptiones simulationū adorē eū. q̄si
in ueneratione eum occidā cū fornicatione
auaricia & similib̄. Qui cū audisset
in scientia sua regē diaboli. abiert̄
req̄rendo hec in multa sapientia mū
di. Et ecce stella scīt gustus donoꝝ di
quā uiderāt in oculis scientię in ori
ente a diuinitate ꝓcedente antecede
bat eos in abraha & in moyse. usq;
dū ueniens in legalib̄ ꝓceptis staret
sup̄ retenta in alta obediencia. ubi
erat puer scīt puer illis īnocentia. Vi
dentes aut̄ in scientia sua stella dona
di in circūcisione gaudii sē in sapien
tia racionalitatis. gaudio magno ual
de. ita ut animę ipsoꝝ celestia gusta
rēt. Et ītrantes domū scīt legem re
cte iudicauis inuenerāt puerū uidēt īno
centiā cū maria id ē uirginitate
in disciplina legis quę ꝓmonstrauit
incarnationē xp̄i matre ei uidelicet
īnocentia quia uirginitas ꝓfert īno
centiā quā cain ꝓdidit in effusione
sanguis frīs sui un̄ ꝓtra īnocens xp̄c
ad saluandos populos surrexit. Et
ꝓcedentes in exp̄imito fidi adorare
rēt eū cognoscendo dīm in ueritate.

4402

Et apis thesauris suis scil' desideriis suis obtulerūt ei. id ē oratiōi cū spe ifultādo munera se ēstringentes in amore dei cū sacrificio holocaustī. Et responso accepto p salutarē īspiratiōnē in ipso desiderio in sōnis id ē in umbra ypheticē ne redirēt retro ad herodē scil' ad eretsim quē adiabolo uenit. p aliā uiā in deū p dīm uuuū qua prī fallacē & mox tuū coluerāt reūsi sūt ad se redeuntes in regiōnē suā in optiōnē celestis pmiij.

Cū natus eēt in gemitib' & lacrimis ihc qui saluator mundi ē in bethleē id ē in penitentia hōis inde q̄ peccata sua confiteē in dieb' scil' in temp'ib' herodis regis scil' suggestionis diaboli q̄ hoīes ad malos mores ducit qui ipsi & pompis ei' militāt. ecce magi id ē cognitio dī ubi homo ad dīm conūtit. ab oriente uidel' ab ortu gr̄ę dī uenerūt in spiritali gaudio hierosolimā scil' in uisiōnē pacis q̄a ds penitentē hominē suscipit. dicentes. Ubi ē in gr̄ā sua qui natus ē p dona sua in penitentia hominū. rex inde orū q̄a ds potens ē peccata dimittere illis qui ea ēfitent. Vidimus enī q̄a exp ti sumus stella ei' scil' bonū rumorē in oriente. in ortu gr̄ę miraculoz ip si' & uenim' in bona īentione adorare eū id ē ostendere illis qui in homine peccatore hęc opat'. audiens aut id ē ītelligens herodes rex scilicet suggestio diaboli q̄ in iquitate regnat tur batus ē in tr̄ore suo & oīs hierosolima uidel' oīs fiducia quā ille penitens hō in quiete pacis tē habere debebat cū illo. qn̄ diabolus multas tempta tiones in penitentia sua ei īfert. Et ēgregans fraudulent' exq̄rendo oīs principes scil' yphas sacerdotū uidel' euangeliczq̄ quia yphetia pceslit. & scribas popli. id ē expositores & doctores fideliū scisciabat' ab eis p astu cias suas ubi xp̄s nasceret'. id ē q̄m ē posset ut peccator in penitentia re surgeret q̄si ipossibile eēt ut peccator ad saluationē resurgeret. dr illi scilicet doctores ueritatis dixer't ei. respondendo. In bethleē iuda id ē in penitentia que nouit peccatū in humiliatate ēfitenda. Sic enī scriptū ē. id ē inuentū p yphetā in numero fratre gr̄ę dī. Et tu bethleē scil' penitentia tua iuda. id ē de itemis causis in confessione surgens nequaq̄ minima es: magna in principib' iuda uidel' in tur turib' ut ē castitas communia scītas. & his similes. Ex te enī exiet quia penitentia diabolū in abysso conterit. dux saluator peccata dimittens qui regat in celestib' & in tr̄enis populo meū quē ego tango dicit gr̄a dī ut q̄ in tr̄ib' dīm ispicit. Tē herodes scilicet diabolus clam id ē in fraude uocatis magis cognitionē dī q̄si amice suę dilt gentē in mala opinione dicens eē finit ab eis scil' a cognitione dī temp' id ē itemi & ītentionē stellę boni rumoris q̄ apparuit eis in exp̄mito ītentionis. Et mittens illos in illusione in bethleē uidel' ad penitentiā dicens. Ite id ē discite uos cū tuta gl̄a & mirogante diligenter in falsa optione de puero scil' quom hec facta sīt. ut ille īnocens eē uelit. Et cū īuenerītis id ē cū hoc uobis ostensū fuerit renuntiate m̄. id ē communicate uos ad me cū superbia ut & ego uenies in simulatione adorē eū. ita ut putet se tā sem eē q̄d nullus ei similis sit. Quo id ē ubi cognitio dī fuerat eū audisset regē scil' eū in mala deceptione suggestionē diaboli ītelligerisset. abiert sertim̄ęs quę eēt penitentia hominis in īnocentia sua. Et ecce stella boni rumor quā uiderant in oriente uidel' in ortu gr̄ę dī antecedebat eos in recto seu sū & sapientia usq; dū uenies citrāq̄ eta staret sup' in stabilitate p̄sentialiter ubi erat puer īnocentia in homine videntes aut in simplicitate stella rectī rumorē sine uana gl̄a gaudii sē gau

dio magno id ē fide i
domū scil' cubiculū
ta sua deseruit & scī
rūt pueri īnocentiā
id ē cū luce & salu
mata scītatis. Et pe
tamen adorauerūt eū
ī peccatore opatus ē.
tate thesauris suis ūc
rūt ei repsentando m
meruū. aurū q̄d hom
ere. thus q̄d peccata
ut. & murrā. q̄d se tor
sterunt. Et responso
accepto in somnis scil
rēt mala reūsione ac
sionē diaboli p aliā
dō regressi sūt recte &
regionē suā. id ē ad
homo hereditatē hab

Cū factus eēt.
sent. ihc mu
xp̄i annoz duodecī.
ns. ita q̄d illi yphetā
entib' illis uidel'
habūt futuri ī eē ho
id ē in pacē redeptio
dant secūm consuetud
ūxta pnūtiationē
dorus q̄d filius dī hom
matisq; dieb'. uidel' e
dexpo pnūtiare de
eū reduret. ita q̄d tē p
natione dīm cessabāt.
ihc in iherusalē. q̄a
ē in redeptione. & ī co
el. q̄a uidaue' populu
ciebat eū filiū dī in h
ūmantes aut in cog
& illac uersando illi
qua eū alijs scīs simu
bāt. uenerūt uer dieī
ut yphetarū q̄rebāt. &
cognatos
sua & notos. scil' in īrel
nentes eū in ulla

dio magno id ē fide īfecta. Et īrantes
domū scil' cubiculū ubi peccator pecca
ta sua deseruit & sētas surrexit īuene
rūt puerū īnocentiā cū maria ~~matre~~
id ē cū lucente & salutari matre ei' uidel'
maria sētatis. Et procidentes id ē hec ppa
lantes adorauerūt eū in laudib' qui hec
ipeccatore operatus ē. Et aprīs bona uolun
tate thesaurīs suis ūcio opū suor obtule
rūt ei repsentando munera scil' magnū
meritū. aurū qđ homo īcipit dīm cogno
scere. thus qđ peccata sua in cōfessione ap
ui. & murrā qđ se totū in cōstrictione p
sterni. Et responso id ē manifestatione
accepto in somnis scil' in spu scō ne redi
rēt mala reūsione ad herode ad sugge
stionē diaboli p aliā uiā uidel' in unuo
dō regressi sūt recte & bene uiuentes in
regionē suā. id ē ad uitā in qua uitā
homo hereditatē habebit.

Cūm factus ēet. id ē eū p acta fuis
sent. the miracula īcarnationis
xpi annor duodecī. scil' in duodecī ppbe
tis. ita qđ illi ppheta suā cōpleuerat. ac
cendentib' illis uidel' fidelib; qui eū num
quabāt futurū ee hominē. iherosolimā
id ē in pacē redēptionis ad quā aspicie
bant secm consuetudinē diei festi scil'
uxta pnuntiationē clarissimi splen
doris qđ filius di homo factus ē. consū
matisq; dieb'. uidel' eū omīa signa q̄
de xpo pnuntiare debuerāt ptecissent.
eū reduxēt. ita qđ tē ppbetando in īcar
natione dīm cessabāt. remansit puer
ihc in iherusalē. qa ipse īcarnat' opat'
ē in redēptione & ñ cognouerūt parentes
ei'. qa uidaue' populus in uete lege nes
ciebat eū filiū di in humanitate ee. Ex
istimantes aut in cogitationib' suis hac
& illac uersando illū ee in comitatu
quia eū aliis scis similem ee putā
bāt. uenerūt iter diei q̄ eū in p̄fundita
te ppbetarū q̄rebāt. & req̄rebant eū unī
cognatos id ē in scientia
sua & notos. scil' in ītellectu suo. Et ñ ī
uementes eū in ulla similitudine illis
similē ee. regressi sūt in ierusalē. scil'
redēptionē pacis req̄rentes eū scrutan
do quid in illo appareret in philoso
phis & sapientib;. Et factū ē ita qđ
contigit p̄ triduū id ē p ostensio
nē ppbetarū sapientiū & prudentiū
īuenerūt illū in templo scil' in aptis
signis & in supna sētate sedentē in
medio doctor uidel' in maiore doc
trina peptor patris audientē illos
in redargutione qua eos arguebat
& ītrogantē eos quis eor dis ēet.
Stupebant aut oēs. ita ut humanā ītellect'
tremeret qui eū audiebāt in nouo
auditu sup prudentia scil' īcognita
sapientia & responsis ei' ad puersas
īquisitiones. Et uidentes oēs scientie
sēptura ammutari sūt. ita qđ ñ potu
erūt in miraculis illis pleuit admi
rari. Et dixit mat ei'. id ē uetus lex
ad illū. Fili īcarnatus in humanita
te qđ fecisti nobis sic. quia dm erpec
tantes & pstolati sum'. Ecce pat tuus
qui ē abraha. & ego scil' uetus lex do
lentes in multis desiderijs & doloribus
q̄rebam' te ut sēptus ē. Vtinā durūpes
celos & descenderes. Et ait ad illos īcar
natus di filius. Qđ ē qđ me q̄rebatis
dubitando. Nesciebatis ariete in spi
nis pendentē & rubū quē moysēs vi
dit & sic sēptus ē. ecce uirgo concipiet
& pariet filiū. quia in his que patris
mei sūt oportet me ee. qm ego uerbū
patris uoluntatē ei' in carne mea ad
īplebo. Et ipsi scil' abraha & uetus lex.
ñ ītellexerūt uerbū qđ locut' ē eis. qa
ubi patris ñ ītellexerūt hominē esse
qm eū ñ in carne s; tantū in umbra
significatū uiderūt. Et descendit cū
eis ppt hominē de sinu patris in hu
militate & uenit nazareth id ē in
circūcisionē & legē. et erat subditus
illis uidel' omīb; īstitutis legalib' p̄cep
tor. Et mat ei' uetus lex ꝑseruabat
omīa ūba hec. id ē in se habebat ab
scondita omīa signa que cū eo & p

eū fiebant. m corde suo scilicet m libris
& significationib⁹ suis. Et ihc proficiebat
ad p̄fectionē sapientia id ē ppheta.
& etate uidel' lege ubi uenit plenitu
do temp⁹ & gr̄a in euglio. apud dm
id ē diuinā fortitudinē. & hominib⁹
ita ut ab oīb⁹ cognosceret̄ q̄d deus
& homo esset.

Cū factus ēet m tīsacto tempe.
ihc. id ē racionalitas. annor
dnodecī. scil' eū puenerit m homine
ad intelligibilē etatē ita ut homo bo
nū & malū sciat. ascendentib⁹ illis
uidel' p̄admonitionē spe sci & sapien
tie m ierosolimā id ē ad fidē. secdm con
suetudinē q̄d ritib⁹ ē diei festi scil' p
clari opis. consūmatisq; diebus uidel'
eū finitū eēt bonū iteū q̄d illic ince
pit eū rediret. id ē eū cessarent admo
nendo dicens unde q̄d in facias quia
ad bonū iteū te p̄duxi. remansit
puer ihc scil' racionalitas in ihrlm
id ē in fide. & thesaurizat in semet
ipsa secū tractans q̄d factura sit. &
ñ cognoscerēt parentes ei⁹ claritatē &
p̄fectionē opum gr̄a ñdū opando
ad finē puenit. Existimantes aut
cōputando illū ēe in comitatu scil'
in cōmuni ita p̄prie uoluntatis suę
uenerāt aspiciendo inter diei si bona
opa fecerit. & requirebāt eū conside
rando int̄ cognatos uidel' uicia. & no
tos id ē utrū tales. si int̄ uicia aut ūtu
tes sit. Et ñ inuenientes hominē opm
tē s; tamtū apud se cōputantē quid
facere uelit. regressi sē respiciendo
in ierlm ad fidē ad quā illū p̄duxe
rant. requirentes eū. quia ñ ē bonū
ut homo sub silentio in bonis sileat
sibimetipsi utilis tamtū existens s; ut
bona pala opet̄. alis & exempla p̄
bens. Et factū ē. id ē cū admonitio
ista sic cōpleta fuerit p̄ triduū. q̄a
homo racionalis ē. & fidē suscepit.
& & uoluntatē bonū opandi habet
ūuenerāt illū in templo uidel' in bonis
opib⁹ ut sēptū ē. Dirigat̄ dñe ad te oratio
mea sic ūcensū in conspectu tuo sedentē
id ē ūcipientē. in medio oīm⁹ bene fac
ens doctor. id ē sedm exempla alior⁹ scōr
audientē illos bona p̄querendo & mitto
gantē eos scil' cur rendo p̄t illos. Stupe
bant aut̄ oīs in bona edificatione scōr
optim q̄ eū audiebāt ubi bon⁹ rumor ū
ungit sup prudentia nouę scīficationis
& responsis ei⁹. q̄d ita ēe credunt ut nul
no rumore audiūt. Et uidentes commis
nē ammirati sūt quia gr̄atiū ūde orit.
Et dixit mat̄ ei⁹ uidel' sapientia ad filiū
filii q̄d fecisti nobis sic. te m occultū po
nendo. s; nolo ut thesaurū tuū absco
das. s; ut apte in bonis opib⁹ ūcedas. Ecce
pat̄ tuus scil' admonitio spe sci quę te
bonū ūspirauit. & ego uidel' sapientia
quę te suauit̄ nutriuit. dolentes si ihc
notares nos. scil' si opus m'm sine utili
tate portares querebam⁹ te. ita q̄d nolu
mus ut ihonores nos hoc in ne agnosca
mur in te. Et ait ad illos racionalitas in
homine. Quid ē q̄d me q̄rebatis quan
meo si apte ambulauero q̄d uana glia
me impediat. Hesciebatis quia in his quę pa
tris mei sunt. id ē quę admonitio spe sci
ostendit. ita q̄d semp ero in humilitate
oportet me ēe. q̄m necessar⁹ in ē ut
superbiā & iactantiā fugiā. Et ipsi ñ intel
lexerāt uerbū q̄d locutus ē illis. quia no
lebāt. ita ut se in tīā deiceret. & bona
opa sua ita occultaret ne alq̄ inde edifi
carent̄. s; ut humilitatē & timorē in⁹
haberet. s; tamē cū discretione ea loqr
p̄mitteret q̄si diceret. Opus m'm apti
ē & non cēcidim⁹. sic & uolum⁹ ut tu facias &
ñ dubites. q̄m homo sup modū de gr̄a
di difficilit. ita ut domū di in se absco
dat & nimis celat. & hoc dīs ñ nisi. Et
descend⁹ cū eis ubi homo uoluntatē
suā deserit. & uenit nazareth. scil' cū ea
dit in apta bona opa. & erat subditus il
lis in magno
subiectus. Et mat̄ eius id ē sapientia ser
uabāt omnia uerba hec scil' timorē angu

[fo

nam & obedientiā
in memoria sua.
pientia uidel' in
opū. & etate qua
etat. & gr̄a scil' in
dim. q̄a in secreto
rā do. & hominib⁹
mis opib⁹ conuersa

Nuptię facte
tā formam
ultione illa cū eis
galilee scil' in tīsa
di p̄uaricati sē. &
ritas ihu scil' salu
de genere adę & e
q̄m ada matia to
fuit. Vocatus ē an
ihc saluator & disc
& oīs qui de icarn
ad nuptias scil' ad
xp̄e redeptur⁹ es
tepente uino. scil' d
ti eū ada de para
ar admonendo m
tas ihu ad eū. scil'
diuinū gustū ñ ha
Et dicit ei respond
omia p me creata s
scil' humanitas. m
rē. & tibi ut idumn
dē prompt⁹ ē. caro
uenit hora mea eū
terminatē stabilitat
ostendendo mat̄ h
nistri scil' illis qui
mul amt̄ do. Qdcūq;
bus dixerit uobis in
erit adiplendo. qua
tū ē. Erant aut̄ ibi
ds formauerat lapi
ignē de petra exspira
seruacula sex uidel'
& sexta euangliū. p
purificationem ut p
carom hoīū purgent
confitent̄. capientes fi

iam & obediencia in corde suo scilicet
in memoria sua. Et ihc proficiebat sa
pientia videl in multitudine bonoꝝ
opū. & etate quia in ustis opib⁹ stabilis
erat. & gra scil in plenitudine eoꝝ ap
dim. qa in secreto cordis sui bonus ē co
ra do. & hominib⁹. cū pace cū eis in bo
nis opib⁹ conuersat.

Iohan ij

Nuptie facte sūt quindo ds ada & e
ua formauit. in chana idē in
ultione illa cū eis diuinū p̄ceptū dedit.
galilee scil in trāsgressione ubi uisionē
di p̄uaricati sūt. & erat mat̄. id ē huma
nitas ihu scil saluatoris ibi. quia xp̄c
de genere ade & eue nasciturus erat.
qm ada matia toti humani generis
fuit. Vocatus ē aut̄ in icarnatione &
ihc saluator & discipuli ei⁹ videl p̄phete
& oīs qui de icarnatione ei⁹ loquebant̄
ad nuptias scil ad creationē hoīs quē
xp̄c redēpturus erat. Et deficiente. id ē
tepente uino. scil diuino gustu & cul
tu cū ada de paradyso expulsus eēt di
cit admonendo mat̄ videl humani
tas ihu ad eū. scil ad ūbu patris. Vinū
diuinū gustū n̄ habent in scientia sua.
Et dicit ei respondendo ihc. Q̄d m̄ qa
oīa p̄ me creata sūt. & tibi ē mulier.
scil humanitas. m̄ ad ē ut oīa crea
rē. & tibi ut idumtū meū esset. Spe q̄
dē prompt⁹ ē. caro aut̄ infirma. Hondū
uenit hora mea cū oīs creaturas in e
ternitatē stabilitatis īmutabo. Dicit
ostendendo mat̄ humanitas ei⁹ xp̄i mi
nistris scil illis qui legē obseruando fa
mulant̄ do. Qdcūq; in diuinis uisioni
bus dixerit uobis in ostensione fidei fa
cite adiplendo. qua bonū uerū & rec
tū ē. Erant aut̄ ibi in genere ade quē
ds formauerat lapideꝝ qs spe ses quasi
ignē de petra exspirauit. ydriꝝ scil ob
seruacula sex videl quinq; libri moysi
& sexta euangliū. positē in signū secdm
purificationem ut p̄ scripturas fecesꝑ pec
catoꝝ hoīs purgentur. uideoꝝ qui dim
contitent. capientes singlē metretas. id
ē mensuras. qm cade mensura qua mēsi
fuerit remetiet̄ eis. binas scil dilec
tio di & primū uel ternas que ostēn
dit diuinitatē ut in noe. circūcisi
onē ut in abraha. icarnationē dñi
ut in moyse. Dicit inspiratione sua
eis ihc. Implete ydrias id ē uetus &
nouū testamtū aqua sapientie ut
homo dim cognoscat. Et impleuerūt
eas diuersa scientia usq; ad summū qa
cū hō in circūcisione & in lege mch
amplius opari potuit. Te clamabāt
ultimā duritiē cordis & descenderes desi
deramus ut uerbū patris icarnaret̄.
Et dicit eis ihc in admonitione sua.
Haurite nē in me qd in nobis n̄ ha
beris & ferte demonstrantes architri
clino. id ē ueteri testamēto qua cū hō
icipit dim cognoscere. p̄tea bonum
opat̄. & deide dim in lege amplectit̄.
Et tulerūt cū bona fama dabāt. Vt
aut̄ gustauit intelligēdo architriclin⁹ scil uet⁹
testamentū aquā videl sapientiā pa
tris unū factā ubi uerbū caro factū
ē. & n̄ sciebat unde eēt. quia nesciebat
quom filius di icarnatus eēt. qm iu
dei nolebant credere qd ds hō esset.
ministri aut̄ id ē obseruatores legis
sciebant scil intellexerūt. qui hauserāt
videl q̄ seruata erāt. aquā. id ē sapi
entiā patris p legē videbāt uocat⁹ ob
stupendo sponsam scil ada & euā q̄
in primis nuptijs humane creationis
fuerūt. architriclinus videl uetus tes
tamtū admirans qd ūbu patris ca
ro factū ē & dicit ei in stupore. Om
nis homo id ē cuncte nationes. primū
scil in uinentute sua bonū uinū
floriditatē suā & pelatas uirtutes
ponit videl ostendūt. & cū iebriati
fuerīt. id ē cū in laboribus semerint.
te id qd deteri⁹ ē. quia te deficient.
Nam abel abraha & moyses multa
bona in lege p̄tulerūt. s;. tam fere in
bis oīb⁹ defectus ē. Tu aut̄ seruasti
in genere tuo unū bonū scil ma

4429

rorē urrtutē usq; adhuc p̄t legē
ad nouissima tempa ita qđ ds dicit̄
homo quo nichil p̄clarī ē. Hoc fecit
iciū signoꝝ id ē redēptionis humā
ni generis ihc in chana scil̄ in ultri
one galilee cū acta de paradyso expul
sus ē & manifestauit apiendo glām
suā unde quia mortē ade in uitā con
uertit. & legē p semetipsū in euan
gliū Et crediderūt in eū p fide disci
puli ei oīs qui incarnationē ei glo
rificabant. Item alio modo.

Nuptie facte sūt in gaudio no
ue sobolis cūdo homo se ipsū
recognoscit & corripit. in chana scil̄
ut mala sua zelando diiudicet. ga
lilee & peccata sua confitendo dimittit.
& erat mat̄. id ē bonū exemplū ge
nitricis dī. ihu saluatoris. ibi in gau
dio noue sobolis. Vocatus ē aut̄ p bo
nā intentionē & ihc. ad auxiliū p uī
dumitatis ut bonū opus pficiat̄ &
discipuli ei id ē uestigia de illo se.
mmata. ad nuptias ubi ho se recog
noscit. Et deficiente in homine uino
id ē ūtute pfectionis. dicit in requi
rendo mat̄ scil̄ bona exempla ihu
ad eū. Vinū id ē urtutē pfectionis
n habent. nisi tu ds dederis eis. Et
dixit eis bono exemplo ihc. Quid m
in dando & tibi ē requirendo. q̄d di
cit̄. ego dabo & tu requires mulier
scil̄ caro. Hondū uenit hora mea id
ē pfectionis ut pfecti ee possitis ante
quā in etūtatē pueniatis. Dicit ēsili
ando mat̄ ei ministris. id ē urtutib̄.
Q̄dcūq; in diuinis uisionib̄ dixerit
uobis facite. scil̄ ip̄lete p̄cepta que uo
bis data sūt. Erāt aut̄ ibi in gaudio
noue sobolis. lapidee ydrie scil̄ duri
cia in forma hominis. sex id ē in
quinq; sensib̄ & sexta in ppria uolun
tate. posite id ē date secdm purifica
tionē scil̄ honorē uideoꝝ qui dm g
fitent̄ surſū aspiciendo. capientes
amplectendo singule diligent̄ me
tretas scil̄ infinitas bnas ita ut se ipsos in
uoluntate sua relinquāt. uel ternas in
dei in dilectione in timore & pfectione.
Dicit eis urtutib̄ ihc. Implete ronam
do in laudib̄ ydrias formā hoīs aqua
ē bono urmere. Et impleuerūt angli &
popli eas usq; ad sūmū tangentes dīm
in laudib̄. Et dicit eis īspiratione sua
ihc. Haurite nūc eū laude. & ferte dūc
uiendo architriclino scil̄ oīm ppo. Et
tulerūt ita ut sic factū sit. Vt aut̄ gus
tauit id ē ītellexit. architriclin̄ oīs ppls
aquā bonū uer in hoīe unū factā scil̄
bono ope cōpletū & n sciebat unde ī
telligebat un̄ eēt id ē de quib̄ donis di.
ministri aut̄ scil̄ urutes sciebāt q̄ han
serāt id ē q̄ ministrāt & deferūt aquā i
bono urmere dona spe sci. uocat in lau
dib̄ sponsū hominē qui se ipsū recogno
scit. architriclin̄ & dicit ei admirando.
Oīs homo id ē humana cōsuetudo
pmū in festinatione cēptans q̄d facere
possit in pbitate bonū unū urtutē
pfectionis ponit id ē dilatat ut ab oīb̄
cognoscatur. & cū iebriati fuerīt scil̄
eū oīs hoc uiderīt. tē id q̄d deteri ē
pit. pp̄ ūultū rumorē. Tu aut̄ seruasti
ri in seruitio seruationis unū bonū
unde pfectionē usq; adhuc id ē adopti
mā partē in penitentia cū hoīes ad bo
nū conuertunt. Hoc fecit ūcū signoꝝ qđ
ho compungit̄ ihc in chana. ubi homo
p diuinā īspirationē se ipsū diiudicat.
galilee peccata sua in penitentia confit.
& manifestauit in nouo hoīe glām suā.
qnia uenit peccatores saluos facere. Et
crediderūt in eū laudantes ipsū discipli
ei scil̄ qui uestigia ei in penitentia secu
ti sūt.

Cū descendisset cōpiciendo. ihc
scil̄ plenitudo spe sci. de monte
unde de diuinitate secure sūt cū obedi
endo turbe multe id ē infirmes. Et ecce
leprosus scil̄ uetustitudo uicioꝝ in hoīe
quā serpens antiquus ipsi pluasit ne
mens se ipsā cognoscendo q̄d munda

ñ eet. adorabat eū subiecta illi dicens. Dñe
qui oīa bona ispiras si uis potes in tua
potestate me mundare ut tua dulcedine
tangar qa iusta sū. Et extendens effunden
do manū scī dona sua tetigit unguen
do eū dicens. Volo qm̄ possū. mundare
qua uocasti me. Et confestī mundata ē
lepra ei' qua suffocatū ē guttur serpen
tis in homine illo. Et ait illi uicissitudi
n uicio' ihc plenitudo spe scī. Vade id
ē cane nemini dixeris. scī ne domū meū
in uanā gl̄am q̄si ses sis ducas. s; uade
in recto ut̄re ostende te sacerdoti qui
renouat hominē. & offer munꝰ id ē pe
nitentiā q̄d p̄cepit dando moysi uidel'
baptismus in testimoniū illis in ostensio
ne colubę. Cū aut̄ intrasset ursitando ca
pharnaū in possessionē subtractionis ira
q̄d uicia cessabāt. accessit ad eū supplican
do centurio id ē penitentia rogans eum
in humilitate & dicens. Dñe puer meus
scī ignorantia iacet dormiendo paraly
ticus id ē tedio affectus in domo habita
culi cordis sui & male torquet̄ in magno
fetore uicio'. Et ait illi penitentię ihc.
Ego uenā p̄ ispirationē & curabo tan
gendo eū. Et respondens recordando
centurio ait. Dñe nō sū dignus p̄ tedio
ut intres sub tectū meū scī. ad intelligibi
le sensū meū ut sep̄tus ē. Die ac nocte q̄
uata ē sup me manus tua comitatus sū in
erūpna mea diu effigiē spīa. s; tantū dic
id ē respice uerbo ad sanitatē seō' qui p̄ uer
bu patris redepti sū. ab illis auxiliū peto
quia diuinitas tua m̄ minus magna ē.
& sanabit̄ in meritis eo' puer mꝰ uidel'
ignorantia. Nā & ego ho sū qua p̄uari
catus sū sub potestate possibilitatis tecta
b̄ēs sub me milites id ē p̄pria uoluntatē &
dico huic uade & uadit q̄a ea uerto quo
uolo. & alio uem & uenit. qm̄ si una uo
luntatē in tecto habuero illa dimitto.
& alij nutū facio & uenit. & seruo meo
id ē cōsuetudim praui' opū fac hoc. scī
pranā cōsuetudinē tuā & facit ip̄lendo.
Audiens aut̄ id ē sciens. ihc plenitudo
spe scī. miratꝰ ē in gaudio. & sequen
tib' se. scīs opib' que ipsū imitata sū
dixit. Amē dico in ueritate nō inueni in
dendo tanta fidē id ē tale speculū in
dit scī in illis q̄ scī nolebāt ee ut ypocte & in
diabolo. Dico aut̄ uobis bonis opib'
q̄d multi ab oriente uidel' a casu ade
& occidente id ē in publicanis uenēt
oriendo & recūbēt in potestate cū a
braha & isaac & iacob qui uerā ui
nitatē adorando penitentiā fecer̄t
in regno celo' id ē in fulgente opere
meo. filij aut̄ regni uidel' demonia
& qui illos in falsa scītate & in ypo
crisi imitant̄. & qui apud semetipsos
prudentes ee uolūt s; stulti sū eicient̄
contēpti in tenebras exīores ubi eos
in grā mea nec tango nec udere uo
lo qm̄ se ipsos ignorauer̄t. ibi erit
fletus qm̄ gaudiū meū in ignoran
tia sua fugier̄t. & stridor dentiū. q̄a
ūba mea loqui nolebāt uī etiā cibo
ute ñ pascent̄. Et dixit ihc centurio
in scī penitentię. Vade in hoc uinere
ut cepisti. & sic credidisti cū ignoran
tia tua te recognouisti. fiat tibi adiu
toriū q̄d petisti. Et sanatus ē recupa
ta utute puer uidel' ignorantia. adbo
nā & rectā scientiā cuersa. in illa ho
ra qua eā diuina grā ad utilitatē
conuitat. Item alio modo.

Cū descendisset uemendo ad
hominē. ihc scī spiraculū sci
ens bonū & malū q̄ ds in hoīem mi
sit de monte uidel' de altitudine illa
que oīa exsuscitat. secute sū eū fa
mulando & sentiendo turbe multe
id ē oīs creature cū elementis. Et ecce
leprosus scī gustus carnis uemens a
se recognoscendo. adorabat suspiran
do. eū id ē spiraculū hoīs scī animā.
dicens in gemitu. Dñe quia m̄ dñari
si uis p me in pugna stare. potes me
mundare. id ē a delectatione absolue
re. Et extendens sumēdo manū uidel'
sentiū p̄tectionis tetigit p firmgendo

4430

rū scīt gustū carnis. Volo ꝑ te ꝓ
ri. mundare a delectatione. Et con
festī mundata ē. id ē coercitata le
pra eī. uidel dulcedo qnā in gustu
habebat. Et ait illi ihc ꝓsuadendo
diuina īspiratione. Vide scīt cane
nemini. uidel nulli creature dyre
ris manifestando q̄a uictus sis & u
stus effectus. si. uade ascendendo os
tende te gr̄as referendo sacerdoti id
ē constitutori & legi datori. & offer
in deuotione munus scīt bonā scī
entiā. q̄d ꝑcepit īspirando. moyses
scīt racionalitas in testimoniū illis
ut nom̄ di in te manifestet. Cū aut̄
intraisset anima capharnaū. id est
in tabnaculū corpalium tenebrarū ac
cessit gemendo ad eū scīt animā. cen
turio uidel quinq; sensus corpis. id
ē q̄d homo req̄rat q̄d ītelligat q̄d ī
cipiat. q̄d opet̄ & q̄d ꝑficiat. & in q̄b⁹
ubiq; circū aspiciat. ut q̄tuor anima
lia sic̄ sept̄ē ē dorsa cor plena sūt o
culis. rogans eū in miseria & dicens.
Vne. scīt o amima puer mis uidel
scientia mea. iacet ꝓstrata in domo
id ē in dolore carnis paraliticus ita
ut freq̄nt̄ in oblīuione dormiat.
& male torquet̄ ꝑ foramina sinasi
onū antiqui serpentis. Et ait illi
compaciendo. ihc scīt spiraculū ho
minis. Ego uenā cū celesti milicia.
& curabo. id ē ꝓfringā. eū scīt sci
entiā. Et respondens remuniscen
do siu centurio id ē quinq; sensus
ait. Vne. uidel anima cui obedire
debeo. n̄ sū dignus ꝓp̄ īconstantiā
meā sed parce ne ꝑeam ut īimi cū
tanta milicia uirtutū. sub tectū
meū scīt corpis mei. sed tantū dic. id
ē tange carnē meā. uerbo correptio
nis in discretione & osculando tua
uiriditate. & sanabit̄ in bono puer
meus in utraq; parte. ita ut carnē
meā tuo medicamine tangā & in
tua uiriditate cū discretione sanas.

nā & ego ho sū scīt operator sub potes
tate racionalitatis habens sub me mi
lites. idel' possibilitatē operandi. & dico
discernens hinc uade. id ē uicinū unū
relinquo. & uadit ita q̄d illud nolo. &
alio uem q̄d amo & uenit amplectendo
me. & seruo meo scīt peccato. fac hoc.
ostendo ei alia. & facit īplendo ea q̄ nolo.
Vnde o anima parce mihi & tibi & cū pa
ce erimus. audiens aut̄ id ē ītelligens
ihc mirat⁹ ē. scīt extrinsa. & sequentib⁹
se uirib⁹ suis dixit. Amē dico uobis in
ueritate sapientie, que, trina & celes
tia in amplexione habet. n̄ inuem seru
tando tantā fidē. id ē tēpantū. in scīt.
scīt in altitudine austeritatis in qua
sū ut clausus qui in alto posit⁹ ē. ita ut
carni parcere n̄ possim. q̄n spiracu
lū sū a do uenens. si. sapientia omia
hec tēpat ut sēptū ē. Sapientia cla
mitat in plateis. Video aut̄ uobis asse
rendo q̄d multi in uirtutib⁹. ab orien
te ubi in diuinis ardent. & occiden
te qui in peccatis ceciderūt. ita ut ih
carni condescendāt. & illi se annexis
tollāt. & recūbent denuo uetani. cū
abraha in fide obedientes. & ysaac i
spe gaudentes. & iacob diabolū effu
gientes. in regno celoꝝ. id ē in comu
platione di. filiꝝ aut̄ regni. id ē qui
sup̄ modū in peccatis sordet. & secm
uoluntatē suā uiuendo & n̄ secm
obedientiā se humiliando. eiciet̄
ꝓcul in tenebras īprudentie, exteriꝰ
scīt alienū loci ubi nec unnū sapientie
nec frumentū discretionis inuenit. ibi
erit fletus in nulla consolatione par
gationis. & stridor dentiū. id ē inimi
cis. ita ut ibi nulla utilitatē ri
met. si. tantū q̄si uacuū stridore emit
tat. Et dixit ihc scīt amma. centurio
ni uidel quinq; sensib⁹. Vade ad q̄et̄
& sic̄ credidisti uolendo. mihi ꝓpiendo
& me docendo. fiat t. id ē ad discretio
nē t. subiecta ero. Et sanatus ē in q̄et
puer scīt scientia hois in illa hora.

hoc m̄ tēpata ei
rio.

Post quā
matione
tis purgationis
meli' mutata ē.
tamen secm legē
ysi scīt ꝓphetas q
qm̄ ut mulier p
usq; diu ifamit̄ ac
nec testamentū in
ad nouū ubi filiꝰ
tū ē in lege dim̄ ue
sētas que, in antic
ē saluator̄ē. in iher
nē pacis nr̄e. ut
ut icarnat⁹ appa
tū ē. scīt ꝓdestina
del' in īspiratione
erit tang̃ lignū
decurrit⁹ aquaꝝ. q
del' ada prim⁹ ma
uā scīt terrā. sem
spiraculū uitē scīt
de integritate tre
de integritate mar
t ut daret̄ hostia
tū secm q̄d dictū
se īspiratione dedit
uel uocabit̄. par tu
dim & timorē. aut
uidel' uicinū & finē bo
ho scīt ꝓphe, qui ꝑ tri
uersim. ita ut filiū d
uideret̄. cui nom̄ si
biratione erat̄. & ho
dolo simplicest. & tim
expectans cū gaudio
isrl. scīt q̄d filiꝰ dei
sēt erat in eo q̄a nec
erat. Et respondit acc
respondit desiderio
re. ita ut ꝓphetia n̄ de
ē. n̄ auferet̄ sceptrū
deret xp̄m dim. scīt a
carnaret̄. Et uenit

hoc m̃ tẽpata cũ discretionẽ aduerto
rio.

Luce ij

Post quã impleti sẽ in consũ
matione. dies scil' sollẽpnita
tis purgationis ubi uet' cõsuetudo ĩ
meli' mutata ẽ. marię uidel' uetũs tes
tamti secdm legẽ id ẽ ĩspiratione. mo
ysi scil' pphetar' qui de ęuglio loq̃bant'
qm̃ ut mulier p̃t partũ in silentio ẽ
usq; diu ifantẽ ad templũ offerat. sic
uet' testamtũ in occulto latuit usq;
ad nouũ ubi filĩ di icarnat' ẽ. sic sẽp
tũ ẽ in lege dñi uoluntas eĩ. tulerũt scil'
scitas quę in antiqua lege fuit. ihm ꝺ
ẽ saluatorẽ. in hierusalẽ uidel' ad usio
nẽ pacis nr̃e. ut sisterent eũ dño. ita
ut icarnat' appareret ho in dõ. sic sẽp
tũ ẽ. scil' p̃destinatũ ẽ in lege dñi. ui
del' in ĩspiratione illa ubi dictũ ẽ. &
erit tanq̃ lignũ q̃d plantatũ ẽ secus
decursus aquar̃. q̃a omẽ masculinũ ui
del' ada primũ masculus. adapiens uul
ua scil' terrã. sem dño uocabit'. id ẽ p
spiraculũ uitę sẽificat' ẽ. Et ut adam
de integritate tr̃e surrexit. sic ihc̃ xp̃c
de integritate marię exiuit. & sẽs erat.
Et ut daret hostiã. scil' uituosã ꝺstan
tiã. secdm q̃d dictũ ẽ in lege dñi quã ip
se ĩspiratione dedit ut sẽptũ ẽ emma
nuel uocabit'. par turturũ. id ẽ amorẽ
dei & timorẽ. aut duos pullos columbar̃
uidel' uicũ & finẽ bonor̃ opũ. Et ecce
ho scil' pphę qui ihc̃ tirena colebãt. erat in
ierlm. ita ut filiũ dei in carne uenturũ
uiderẽt. cui nomẽ simeon quia sine du
bitatione erãt. & ho iste iust' id ẽ sine
dolo simplicis. & timorat' ad honorẽ di.
expectans cũ gaudio fidi. consolationẽ
isrl. scil' q̃d filĩ dei icarnandus erat. Et spc
sẽs erat in eo q̃a nec dubius nec duplex
erat. Et responsũ accepat a spu sco. qm̃
respondit desiderio ipsi'. ñ uisurũ se mor
tẽ. ita ut pphetia ñ deficeret ut sẽptũ
ẽ. ñ auferet' sceptrũ de iuda. ñ prĩ u
deret xp̃m dñm. scil' ante quã filĩ dei in
carnaret'. Et uenit in spu pphetię. in
templũ uidel' ad aptã ostensionem
ęclię quã in spu uidebãt. Et cũ idu
ceret' credendo. puerũ ihm ab oĩ
contagione purũ. parentes eĩ scil' pa
triarchę. ut facerẽt secdm consuetudi
nẽ legis quę p̃ diuinã ĩspirationẽ da
ta erat. ita ut ẽcisionẽ conũterẽt
in baptismũ. p eo id ẽ corã do ad sal
uationẽ populor̃. & ipse scil' pphete
accepit eũ in ulnas suas id ẽ in com
p̃hensionẽ fidi. & benedixit scil' lau
darent' credendo quę ñ uiderũt. & ĩ
fide tenendo quę uiderũt. dñm q̃ hec
mirabilia fecit. & dixit in fide. Nũc
dimittis scil' nũc auferes seruũ tuũ
uidel' legẽ quę carnaliter seruiebat.
dñe qui oĩb' dñaris. secdm ũbu tuũ
id ẽ filiũ tuũ icarnatũ. in pace scil'
in meli' comũsã & pacẽ illã ut dictũ
ẽ. q̃a in excelsis dõ & in tra pax ho
mĩb'. q̃a uiderũt. id ẽ senserũt. oculi
mei uidel' scientia mea p̃ ĩstitutionẽ es
legis. salutare tuũ scil' filiũ quẽ ad
saluandũ oĩbus misisti. q̃d paratũ id ẽ
eleuasti. ante faciẽ id ẽ ad aspectum
~~oĩbus~~ oĩbus populor̃ uidel' maiorẽ
oĩb' hominib' ut dictũ ẽ. speciosus
forma p̃ filios hominũ. Lumẽ carboh
cę fidi. ad reuelationẽ gentiũ. q̃a illos
ad lucẽ reducet q̃ in idolis tenebrosi
erãt. & gl̃am tam in hoc seculo quã in
futuro q̃a ho factus ẽ. plebis tuę isrl.
scil' oĩbus q̃ eũ in fide ĩspicere uolũt.

Post quã impleti sũt. id ẽ pach s.
dies in ueritate. purgationis
marię ita ut purgata sit ab oĩ con
tagione muliebris copulę scil' q̃d ur
go p̃mansit. secdm legẽ uidel' ut ur
& mulier cũungi solent. moysi q̃ &
de tra & de aq̃ creati sũt. tulerũt q̃ ũginĩ
tatẽ uouent bono exemplo. ihm id
ẽ ũginitatẽ. in ierlm scil' ad usionẽ
uerę pacis & salutis. ut sisterẽt uidel'
ut adĩplerẽt. eũ scil' ũginitatẽ. dño
quã uouerũt. sic sẽptũ est. id ẽ secdm

q̄d exemplū habebat. in lege dñi
scit de ī carnatione dñi que sine
macula fuit. q̄a oīe masculinū
adapiēs uuluā. ita ut uuluā api
re possit si uelit. s; eā uirilit̄ clau
serit. scīm dño uocabit̄. q̄a ī̄gnitas uirtuosa & scā dō ē. Et ut da
rēt hostiā. id ē laudē uictorie. se
cundū q̄d dictū ē. scit̄ p̄missū. in
lege dñi. uidel in ī carnatione dñi.
par turturū. id ē ī̄nocentiā & cas
titatē. aut duos pullos columbar̄ scit̄
scā opa se ita martirizantes in p̄
fectu uicior̄. Et ecce ho q̄ in ī̄gnitate talis ēe debet. erat in ierlm scit̄
in uisione salutis. cui nomē symeon
uidel speclin ī q̄ se ipsū ēsideret & custodi
at ne accipit̄ sup eū uirtual. & ho
ste uisibus in rectis itineribꝰ ita ne ī
tellū ī̄uiste amet spm. intellū ī̄uiste
carnē s; rectā uiā in sole ampletat̄.
& timoratius ne coronā honestatis
quā capiti suo ī̄posuit abiciat. expec
tans in desiderio. ēsolationē isrl. id
ē letā uitā que & p̄fitenda & laudan
da ē. Et spe sēs in domū suā erat in
eo. q̄a uicia a se expulit. Et responsū
in gustu suo accepat. scit̄ ad se in
trorsū traxit. ab spu scō ñ uisurū ī
p̄scientia sua. se mortē in defectu s;
uit ita ūtutib' repleret̄ ne in fame de
ficiat que bonū nec nouit nec gus
tat. ñ p̄r̄ de ūtute in ūtutē ascendat.
uideret xpm dñu. scit̄ uidendo xp̄m
ita ut ei' dulcedine saturari ñ possit.
Et uenit in spu cordis sui in tēplū. id
ē in suauitatē aspect' dī ita ut dīm sup
oīa diligat. Et cū īduceret̄ bene
opando. puerū ihm scit̄ ī̄gnitatē q̄
pura ēē debet. parentes ei' uidel bo
na exempla ut faceret̄ parando scīm
cōsuetudinē id ē honorē legis. scit̄ in
carnationis dñi quā in ī̄gnitate
imitant̄. p̄co in sc̄itate & laude. & ip
se accepit cōphendendo eū in ulnas
suas uidel plenū desideriu & benedixit
q̄a in etna uita gaudebūt q̄ in scło ad
dīm plorabūt. & dixit in oratione Nc
dimittis id ē amfer. seruū tuū. scit̄ ser
uile opus carnis mee & ardorē ēcupisce
tie. scīm uerbu tuū uidel scīm homi
rē filiū tuū q̄ nobis castitatē ostendit. in
pace. ita ut in pace reqei a diabolo solu
tus. quia uiderūt agnoscendo. oculi mei
id ē scientia cordis mei. salutare tuū in
suauitate dulcedinis tue. q̄d parasti in
centē gēmā. ante faciē. id ē desideriū.
oīmū pplor. qm ī̄gnitas p̄ cētis ānis
in castitate claret & lucet. Lumē scit̄ au
rorā. ad reuelationē in manifestatione
gentiū. id ē conf̄ carnis uita illor. qui
in copula carnali uiuūt. & gl̄am scit̄
singulare p̄cū. plebis tue. scit̄ oīmū. i
rahel qui in ī̄gnitate subsecunt̄.

Dominica septuagesima

Math xx

Simile ē regnū celor. scit̄ secretor.
hominū patrifamilias uidel illi
qui dīs & ho ē. qui exiit p̄mo mane q̄n
do celū & tīrā creauit. & q̄ndo fiat lux
dixit. conducere in p̄ma die. operios
id ē diuīsas creaturas. in uineā suā uidel
in mundū. Conuentione aut̄ facta. in
sēcā die q̄ndo diuisit aquas ab aq̄s. cū
operiis id ē creaturis que time erāt. ex
denario diurno. scit̄ ex officio suo q̄d p̄
singlos dies impleture erāt. misit eos in
uineā suā. id ē ut operent̄ in mundo.
Et egressus circa horā tertiā. scit̄ in tertia
die q̄ndo dixit congregent̄ aque que
sub celo sunt in locū unū & appareat ari
da. uidit alios stantes in foro ociosos. cū
creature adhuc ñ opabant̄. & illis dixit.
Ite & uos in uineā meā. ubi dixit. ger
minet terra herba uirentē & certā. & q̄d
uistū fuerit dabo uobis. id ē officiū uir̄ū
secūm naturā creationis uīe. Illi aut̄ abi
erūt diuinā uisionē implere in officio
suo. Iterū aut̄ exiit circa sextā in qua
ta die ubi dixit fiāt luminaria in fir
mamēto celi & reliq̄ que subsecunt̄. & no
nā horā uidel in quinta die. cū dixit p̄
ducat̄ aque reptile anime uiuentis &

subsequentia. & fecit
xit creature sue op
cimā ū̄ exist. id ē ut
pdicat tīa animā u
suo. & q̄d subsequit̄. fac
imaginē & similitu
ut alios stantes scit̄
patratas. & dicit illis.
do tota die ociosi. id ē
mdi opando. Dicit
homo. Quia nemo n
op̄ nobis ostendendo
Dicit illis dīs. Ite & no
mundū ut operemur
strum. Cū uero aut̄ fa
omia creata sūt ut d
dīs die septimo op̄ su
dīs ume peccatoꝝ s
opiarios uidel diuīsas
ē formatis q̄ dīs dīs
animantib; tīre & un
addixit ea ad adā
cret ea. & redde illis
gt illis officia sua cū
cā creature in lucido a
ei officia sua que fech
one aut̄. adeo iert cū eo
ens a nouissimis id ē ab
que cū hōie create sūt q̄
facta sūt. usq; ad p̄mos
p̄r̄ create sūt. Quasi dice
magis assimlant̄ & te
tur & que p̄ tecū erant
secūm naturā suā p̄mū
que p̄mū in creatione
natura sua t̄ dissimilio
ostende. Cū uenisset q̄
undecimā horā uenerā
ima creatione scit̄ in s
p̄cisset. accepūt singli
singula officia secūm na
nestria ēent in silua. do
ri cū hōie. Venientes an
ad adā. & p̄mi q̄ p̄r̄ in c
rāt ut uoluerес & simulu
in estimatione sua q̄d pl

subsequentia. & fecit simulr̄ id ē ūum
xit creaturę suę opus suū. C̄ urca unde
cimā ů exist. id ē in sexta die ů dixit.
pducat tra anmā uuuentē in genere
suo. & q̄d subsec̄t. faciam̄ hominē ad
imaginē & similitudinē nr̄am. & ine
nt alios stantes scil creaturas ad opandū
paratas. & dicit illis. Q̄ hic statis nacam
do tota die ociosi. id ē p̄tqua creati estis
nichil opando. Dicūt ei ille creaturę &
homo. Quia nemo nos ēduxit. aliquod
op̄ nobis ostendendo q̄d facere possem̄.
Dicit illis dn̄s. Ite & uos in uineā id ē in
mundū ut operemur secm̄ q̄d nobis con
stituu. C̄ ū sero aut̄ facti cēt. scil p̄tq̄m
omia creata sr̄ ut dictū ē. cōpleuitq;
dn̄s die septimo op̄ suū q̄d fecerat. dicit
dns uineę pcurator suo scil ade. Voca
oparios uidel diuisas creaturas ut sēptū
ē. formatis q̄ ūus dn̄s de humo cunctis
animantib; tręę & uniuisis uolatilib̄ ce
li addixit ea ad adā ut uideret q̄d no
caret ea. & redde illis mercedē id ē ūum
ge illis officia sua cū nominib̄ suis. qua
cū creaturę in lucido aere cēnt. iunctas
est officia sua quę facturę erāt. In diuisōne
one aut̄ ade iert cū eo in turbinē. icipi
ens a nouissimis id ē a bestijs & pecorib;
quę cū hōie creatę sr̄ q̄a p̄t alias creaturā
facta sr̄. usq; ad p̄mos. scil ad illas quę
pri creatę sr̄. Quasi diceret. Illis quę tibi
magis assimilant̄ & tecū in tra uersan
tur & quę p̄ tecū creata sr̄ officia sua
secm̄ naturā suā p̄mū ipone. & tr illis
quę p̄mū in creatione pcesser̄t & quę i
natura sua t̄ dissimiliora sr̄ officia sua
ostende. C̄ ū uenisset q̄ pcedendo q̄ cca
undecimā horā uenerant. id ē q̄ in ul
tima creatione scil in sexto die cū hōie
pcesser̄t. acceptū singli denarios. uidel
singula officia secm̄ naturā suā. ut sil
uestria cēnt in silua. domestica ů in tu
re cū hōie. Venientes aut̄ i adductione
ad adā. & p̄mi q̄ pri in creatione pcesse
rāt ut uolucres & similia. arbitrati sr̄
in estimatione sua q̄d plus cēnt acceptu
ri. scil ut & in aere uolarēt. & cū ho
mine in tra urēt. quia maiorē possi
bilitatē in his quā pecora haberēt.
Acceptū aut̄ & ipsi singlos denarios.
uidet ūmū officiū secm̄ naturā suā
id ē uolueres uolanci pisces natan
di. sic & bestijs ūmū officiū datū ē
in tra eundi. Et accipientes officia
sua murmurabāt in estimatione
sua adūsus patrē familias scil crea
torē suū dicentes. Hi nouissimi qui
p̄t nos creati sr̄ ut pecora. una horā
fecer̄t. q̄a in creatione sua pcedentes
nullā aliā creaturā p̄t se creandā sic
priores creaturę sustinuer̄t. & patres
illos nobis fecisti in plenario officio
naturę suę & ů diuidiato. patres scil
in pascuis soli tręę. q̄m & uoluceres &
pecora & reliquę creaturę de sola tra
omes simul pascunt̄. q̄ portauim̄ pon
dus uolandi & eundi in estimatio
ne nr̄a q̄d facturę essem̄. dicit idē tr
pri pcessionis nr̄ę. & ethis scil solis lu
nę & uicissitudinū aliar̄ creaturar̄
subsequentiū nos. dr ille respondēs
um eor̄ uidel creaturę quę una ē ab
uno creatore dixit. Amice unsionē
meā pficiendo. ñ facio t̄ iniuriā. si;
do t̄ officiū tuū secm̄ uultū modu
ne ūsitrā tuā t̄nscendas plus ascen
dendo uel descendendo q̄ t̄ datū sit.
ñ aut̄ secm̄ q̄d possēs. Homine ex de
nario scil ex officio illo q̄d t̄ ūuūxi
in hoc q̄d dixi fiat. quemisti mecū ut
unsionē meā ipleres. Tolle officiū q̄d
tuū ē in natura tua & uade illud
iplendo. Volo aut̄ & hunc nouissimo
scil quę p̄tea creata ē & quę sup tra
uadit. dare possibilitatē ut officiū
suū impleat. sic & tibi quę pri cre
ata es & in aere uolas. An ñ licet mi q̄
creator sū q̄d uolo facere in ipsa cr
eatura. ita ut ipsa rebellis dicat cur
me fecisti sic. An oculus tuus scil sci
entia tua nequā. id ē stulta ē cū plus
uelis quā t̄ queniat. quia ego bon⁹

445a

sñ qñ te bene & pulcre creauī. Sic id
ē hoc m̄ ut hic factū ē. erūt nouissi
mi scīt illę creaturę quę ꝑtea ꝑcesse
rt ut pecora. ꝑmi in īceptione opis.
qua pecora cū hoīe ꝑmū ire & comū
sari cepūt. & utiliora carnib; pellib;.
seruitio & oīb; modis sē hominb;
quā uolatilia. & ꝑmi uidel illę quę
prī in creatione ꝑcesserūt. nouissimi
officio suo. qa uolatilia in usib; hoīs
ita utilia ñ sē sic pecora quę ī sex
ta die cū hoīe creata sē. Vltri enī no
cari multę & diuisę creaturę uocare
sē in creatione ad ꝑcedendū in utilita
tib; suis. ut officia sua sedm qd eis
īstructū ē impleret. paruci ū electi scīt
solus hō electus ē a dō. ita ut ad imagi
nē & similitudinē dī factus sit. & ad ce
lestia ꝑdestinat.

Simile ē regnū celoꝝ id ē omis
cōpago in hoīe. hominū patri
familias scīt rationalitatis quę in hoīe
ē. qui exiit ꝑmo mane. uidel in scien
tia sensibilitatis ꝰducere operiosꝰ id ē
quinq; sensus corpis. in uineā suā scīt
in fidē salutionis animę. Conuenti
one aut̄ facta cū operiis ex denario di
urno. id ē qd rationalitas quinq; sensib;
spē uitę quā semp habituri sē ꝑmit
tit. misit eos in uineā suā scīt in fidē
salutionis animę. Et egressus circa
horā tertiā. uidel in operatione. uidit
alios in alia uicissitudine maioris o
perationis quā opinionis. stantes in fo
ro ociosos id ē in deliberatione eligen
tes qd facere uellēt. & dixit illis in ad
monitione. Ite & uos in uineā meā id
ē in fidē salutionis animę. & qd iuꝰ
tū fuerit in remuneratione dabo
uobis. Illi aut̄ abierūt ad opus. Iterū
aut̄ exiit circa sextā scīt in ꝑfecto ope.
& nonā horā cū hoc iam in tedio operā
nis ē. & fecit similit̄ uocans eos ad opꝰ.
Circa undecimā ū exiit uidel in defe
ctu opis. & inuenit alios in tedio stantes
deliberando. & dicit illis iterū in ad
monitione. Qd hic statis in deliberatione.
tota die id ē in scientia boni & mali. oci
osi scīt uacantes in operatione. Dicūt ei q
sentientes rationalitati. Quia nemo nos
conduxit. uidel qa nescium mercede opis.
Dicit illis iterū in admonitione. Ite ꝑ bona
opa. & uos in uineā. id ē in fidē saluatio
nis animę. Cū sero aut̄ factū esset. scīt
cū finis quoq; opi aduenisset. dicit
dñs uineę uidel rationalitati fidi salua
tionis animę ꝑcuratori suo. id ē dig
nitati quę mercedē opi subministrabat.
Voca operiosꝰ scīt quinq; sensus corpis
& alias uicissitudines opi. & redde illis
mercedē. id ē dans eis laudē & honorē
sedm qd apud dīm & hoīes meruerūt.
īcipiens a nouissimis scīt ab his q de ma
lis suis penitentiā egerūt. cū ipsi pecca
tū scientes peccare recusauerūt. ubi &
innocentes effecti sē. usq; ad primos scīt
qui ꝑ simplicitatē & innocentia peccare
nescierūt. uel quia iusta & recta opa icipi
entes ea ꝑfecerūt. Conuenisset q; ad trium
narandū qui circa undecimā horā uene
rant. uidel qui in defectu opis erāt & pec
care desierāt. acceperūt singulos denarios.
scīt sola spē supne mercedis. Clementes
aut̄ & ꝑmi qui ab innocentia corpis pec
care nescierūt. arbitrati sē qd plus cēnt
accepturi. qa ñ peccauerāt cū gustū pec
cati ñ haberēt. Acceperūt aut̄ & ipsi singu
los denarios. id ē sola spē supnā. Et mur
murantes murmurabāt in cordib; suis ad
uersus patrē familias scīt rationalitatē
dicentes in operatione. Hi nouissimi una
horā fecerūt. uidel ꝑ pectata sua uno
more & rigore bona fecerūt. & pares illis
nobis fecisti in remuneratione. q; portā
uimus pondus diei in oppressione. & estus in
calore cogitatiuū & corpis. Ait ille respon
dens scīt rationalitas unu eoꝝ dixit. u
del gustum qui qsi princeps aliorꝝ sensuū
ē. Amice quia tu sapis sic & ego sentio
ñ facio tibi iniuriā in remuneratione. Non
ne ex denario uidel de sola spe supna con
uenisti mecū ut ꝑ eā remunerarer tris.

Tolle qd tuū ē in s
mansionē quas ib
hunc nouissimo d
sciebat & peccare d
ꝑsimplicitate īnoc
bat. An ū licet in qd
dicio hęc diuidican
scīt iterato corde ꝑ
discutiendo. qa ego
ñ magnas in stabil
simi. id ē qui in qu
sierūt ꝑmi scīt ino
effecti cū in bonis
mi qui in simplici
bāt. nouissimi cū
& ꝑ estū caloris co
ꝑseueranteꝫ tendū
cari. cū rationalita
mus ad iustitiā c
electi quia rari iue
murēt comē īstitu
gestatricē. s. tamē &
uidel spē remunera
sō ñ recipiēt.

Duchus ē ubi m
patio hominū
& hoc factū ē diuino
ceptator tanto liber
tationes suas in xpo
multociens tēret ab o
nequitias suas ita libe
sit. aspu scīt aspu seō
ē. ut ꝛeptaret a diabo
diabolo ad eū loquēte
tas ipsi illiꝰ ita uicit
ea ab homine ita uic
lus īcertus ꝑtea de x
nullū gustū humani
iuenit. Et cū ieunas
sēs ita ut nichil com
muret nec ullū opus
deret. quadraginta d
nocteꝫ. ubi ostendit ī
īstitutionē fidelium fir
sic dñs in diluuio ꝑ qđ
deus ut ruinē suā demo

Tolle q̄d tuū ē in supna spe. & nade in
mansiones quas ibi habes. Volo aut̄ &
huic nouissimo dare. id ē illi q̄ peccare
sciebat & peccare desiuit. sic̄ & tibi qui
p̄ simplicitate īnocentie peccare nescie
bas. An n̄ licet in q̄d uolo facere recto iu
dicio hec diiudicando. An oculus tuus
sit ītentio cordis tui nequā ē. hec iuste
discutiendo. q̄a ego boñ sū. uidel discretor
ñ uagans in ītabilitate. Sic erūt nouis
simi. id ē qui in gustu peccati peccare de
sier̄t p̄mi scit īnocentes p penitentiā
effecti cū in bonis p̄seuerauer̄it. & pri
mi qui in simplicitate īnocentie īcede
bāt. nouissimi cū p pondus angustiaꝝ
& p estū caloris cōpatiū ad bonum finē
p̄seuerantie tenduñt. Multi enī sc̄ uo
cati. cū racionalitas quinq; sensus ho
minis ad iustitiā dei conducit. pauci uero
electi quia rari īuenium̄ qui ñ murmurēt cont̄ ī̄stitutiones & ordinatiōes
ecclīaticas. s. tam̄ & hi & illi denariū
udel spē remunerationis quā⁹ diuer
so m̄ recipiēt.

Quidus ē ihc in deserto ubi nulla o
pis hominis uel animaliū fuit.
& hoc factū ē diuino ēsilio ut maligni
tēptator tanto liberi uoluntate & tēp
tationes suas in xpo p̄ficere posset quē
multociens tirē ab opere creature ita ut
nequitias suas ita libere adimplere ñ pos
sit. a spu scī a spu scō de quo ꝺ̄ concept⁹
ē. ut tēptaret a diabolo. solo scīt auditu
diabolo ad eū loq̄ñte. ñ alio m̄. S; boni
tas ipsi⁹ illiu ita uoluit ut nec prī nec p̄t
ea ab homine ita uoluis sit. uñ ꝺ̄ diabo
lus īcertus p̄rea de xpo semp fuit. q̄a
nullū gustū humani peccati in ipso
īuenit. Et cū ieunasset in utute spe
scī ita ut nichil comederet. biberet. dor
miret nec ullu opus hominis in se ostī
deret. quadraginta dieb⁹ & q̄draginta
nochib⁹. ubi ostendit ututē suā & nouā
ī̄stitutionē fideliū futuri populi. quia
sic̄ ds in diluuio p q̄draginta dies & no
ctes iustitē suā demonstrauit & ma
ligni ipm delenit. ita ut p̄rea nouis
ipis in mundatione exort⁹ sit. sic etiā
xpc ututē suā manifestauit. & diabo
lu uicit & nouū ipm in scīficatione
fidi exurgere fecit. Et q̄a ꝺ̄ quat̄ de
cē q̄dragenta sūt ut in q̄tuor. elemta
q̄tuor ītelligeremꝰ. & in decē. legis
decē p̄cepta notaremꝰ. ita ut q̄d in
q̄tuor elemtis delinq̄remꝰ. in decē p
ceptis corrigendo emēdaremꝰ. Et an
te quā tēptaret⁹ ieunauit. ut iust⁹
dubitatis in ipso uideret⁹. & ut p
hoc diabolus ad tēptandu eū ītenta
ret⁹. diu cogitaret quis ho ille eēt
q̄ tanta fortitudine in se haberet. q⁹
si diceret. ~~q̄si diceret~~ q̄d ille aliꝰ a
dā eēt. Jn his aut̄ q̄dragenta diebus
& nochib⁹ diabolus ad xp̄m sepi⁹ ue
nit & recessit. nec eū plenit⁹ tēptare
p̄sūpsit. ut auis q̄ ad aliquā rem se
pi⁹ uolat & itū reuolat quā libent⁹
capere si auderet. S; p̄rea esuriit q̄a
tē se ad fragilē humanitatē ītima
uit. & diabolo q̄si liberā potestatē
se tēptandi dedit. Et accedens tēpta
tor p̄missione xp̄i q̄a ipsū uidit
spitalia & n̄ carnalia opantē & id
circo accessit ad eū ut fruit spe n̄ a
eruū corp⁹ sumens nec aliquā aliā
formā ulli⁹ creature se t̄nsfigurans. s;
solū ut ē ita p̄manens. se in forma sua
ut nigerrimā umbrā ostendit. q̄a
tanta ututē in xp̄o uidebat. q̄d se in
aliā formā decepcionose t̄nsformare
n̄ audebat. Et idō tēptator dicit⁹. quia
ille fruit qui ada temptauit. n̄ luci
fer. q̄m ille exequo cecidit. de loco ge
hennalis p̄ditionis mor⁹ n̄ ē. q̄a tanta
fortitudo malicie in illo ē si egredi
p̄mitteret⁹ q̄d ꝺ̄ aere in aliq̄ parte e
uerteret. uñ p diuinā potentiā ita
cōprimit⁹ ne uoluntatē suā in neq
cia sua exercere possit. s; tamtū alios
ad decipiendū homines emittit. Et
ita dixit ei. scīt xpo p̄missione ipsi⁹.
Si filius dei es. q̄m ñ facis ut homo

scient dim filiū habiturū ee & hoc
de pphetis noueiat quom aut fieret
nesciebat. quia xpe ut spe & ī ut
ho tē fecit. Quappē diabolus dubita
bat qa qmus eū ut homine nde
ret tamē nullu peccatū nec ḡuthī
peccati in eo repit nec patrē ei sciebat
s; matrē edūginē uidebat. hā īsubti
litate nature sue ipse diabolus scie
bat. ut ds hominē ita nequaq; pur
pmutet quin aliqd ofiliū sua racio
ne ad eripiendu illu qndoq; emit
teret. & ido eū in xpo tanta utute
uidisset putabat dm ipsū nouū ho
minē aliquo muto & secreto m adh
berandu genus humanū genuisse
ut p ada mirabilit fomaueiat. Pu
tabat enī si xpm uicisset. p regnū
di aliqua parte destruere posse qa
de illis spūb fuit qui hominb tēp
tationes suas acrit īmittit. & dixit
die solo uerbo ut lapides isti qa ibi
psentes erāt panes fiāt. Non dixit ut
de nichilo panes faceret s; ut creatu
rā in alīū modū mutaret ut tanto
ueraci cognosceret. si ipse ds creatu
ra eet. Et qd contrīū iustice di erat
fieri p suasit. qa adūsus iustiā dei
eet si creaturā aliquā in alīū modū
mutaret. ut diabolus semp fieri p
suadet. S; qd filius di aqua in uinū
conūtit hoc nature ortariū n fuit
qnia uinū sic & aqua madidū ē &
fluit. & ido aqua saporē suū tamtū
mutauit. lapides aut si panes facti
fuissēt. omino naturā suā pdidissēt.
S; & ideco panes. quia pm & fortior
ab esurientiū ē. Qui respondes dix.
Scptū ē. Non in solo pane uiuit ho
mo sed in omi uerbo di qd
ego fīo. qd pcedit de ore di. id ē cū ce
teris ỹ creaturis que p ūbū di create
sūt cū dixit ds fiat lux & fiat lumi
naria & reliquie creature qnia cū eis
& cū clemtis homo uiuit. S; qd scp
turas īducit p hoc homines ad raci
onalitatē reducit. quia racionalitas in
hominib scpturas īuenit. ut ita p racio
nalitatē uelit p scpturas dm cognoscant.
Nā quecūq; diabolus loquit a se ipso et
loquit nec ab ullo exemplū accipe dig
nat. ut ipse solus omia facere uideatur.
Tunc assūpsit eū diabolus in scām ciu
tatē. ita scit qd diabolus p missione xpi
qsi turbinē cū suggestione sua eca xpm
fecerat. & hanc diabolus tetigit. & xpm
secū ea leuitate sine pondere tulit. sicut
ỹ ipse xpe in monte tfiguratus ē & ut ab
celos ascendit. & eū secū duxit sup hoc
qd ibi qsi edificiū apparuit. S; euangelista
ista n notat. s; tamtū scam
dicit. Nam cū xpe remansisset. stati ds
pat ibi in deserto ecclīam cū templo sci
tatis & cū edificiis utriusq; pxpm ecclīa cōgregata fu
S; diabolus quia spe fuit. ulla spualit rēpromiss
apparentes uidit. sciens illa que ibi uide uat
bat ad xpm respicere. & artib suis opa
tur. si magnifica opa illa ullom in xpo
p uanā gl̄am impedire posset. Et turbi
nē illa qua circa xpm sua suggestione
ad tēptandu eū excitauerat ut pdictū
ē tetigit. & ita p missione ipsi nullu pro
dus in eo sentiens. statuit eū sup pina
culū tēpli qd ibi apparere uidit. Qd dixis
sset & multū gaudens putaret. ut sic
xpe sibi in hoc ossensurus. ita ỹ in alio ei
consensurū. & dixit ei ūbū. Si filius dei
qa tā fortis exisis. mitte te fiducialit
deorsū. Scptū ē enī quia angelis suis mā
dauit de te pat tuus. & in manib tollēt te
ne forte offendas ad lapide pedē tuū.
qa n audet omittere. Ait illi ihc rursū.
tēptationē illi respiens. Scptū ē ī tēp
tabis dīm dm tuū qui ego sū. Iterū ad
sūpsit eū p missione ipsi diabolus pfata
turbinē tangens ut pri fecerat. in mon
tē excelsū ualde. qui ibi ỹ in deserto p
uolūtatē di patris spualit & n corpalit
in ipsis mirabilib apparuit. ita ut ipse
magnitudinē & celsitudinē miraculo
rum prenderet que p xpm in ecclīa fu
turę erāt quia opa di & mirabilia eius

sup oīa magna q
Nam nullus terren
uenire posset. ut
corpalib oculis pspi
dit ei oīa regna
in diūsis nationib.
ipsis regnus fuert
ē homines scirent p
illi utrū tēptans fi
ualeret. hec oīa
pompa tibi dabo q
ad tā pstrat adora
Tūc dixit ei ihc. Vad
sū in locū tuū qui
sis locū in me īuenis
cunctaq; creaturaq;
tuū qui ego sū adora
ti & n alienis & falla
bitū ministeriū ei
in ipsa hora reliquit
nūquā p̄tta auderet
& ecce angli eius celo
sciant qm has tēptat
hora secm uoluntatē
rebāt. & ministrabāt
noscendo eū atq; uolu
do.

Ductus ē ihc sci
qd oīa creat
ē materiā creaturaq;
p species distincte eent
rent. a spu uidet a spu
uificat. qm pat ē eius
oīa creantur. spe scis
ficant. ut tēptaret a d
eū diabolus hominē &
ras eū ipso decepit. Et
ē qd pt casū hominis
honor nec laus exhib
quadraginta dieb ubi
ade filius ipsi usq; ad n
clemtis p lucē agnitio
colebāt. & quadraginta
in quor clemtis uelu
rorū sordebāt eū ndū
pcpāt. qm eū in circu

sup oīa magna & pcelara apparent.
Nam nullus terren' mons in tra tā alt'
iuenirī posset. ut tota tra a quolibet
cōpalib' oculis pspici posset. Et ostendit
dit ei oīa regna mundi que erant
in diūsis nationib'. & gḷam cōq- que in
ipsis regnis fuert sedm qđ mundus ē
ē hominēs celarēs pompas cōrūt. & dix
illi uterū tēptans si eū tē saltē uincere
ualeret. Hec oīa que uides ī selarī
pompa tibi dabo quo mea sr. si cadens
ad tra pstrat' adorauerīs me ut dīm.
Tūc dixit ei ihc. Vade sathanas retro
sū in locū tuū qui t ꝑparatus ē. qm nul
la locū in me iuenis. Scptū ē enī. Dnm
eūctaq- creaturaq-. dm oīmū uuentū. &
tuū qui ego sū adorabis pstratus & illi so
li & ñ alienis & fallacib; dus. seruies de
uitū ministeriū ei exhibendo. Tē ihc
in ipsa hora reliquit eū diabolus ita ut
nūquā ꝑ tta auderet eū ampli tēptare.
& ecce angli cuncs celoq-. accesserūt ut pri'
fecerāt qm has tēptationes sic in xpo ad
hotā sedm uoluntatē ipsi' mpleri ꝓmit
tebāt. & ministrabāt ei adorando & cog
noscendo eū atq; uoluntatē ipsi' implen
do.

Ductus ē ihc scī uerbu patris ꝑ
qđ oīa creata sr. in desertū. id
ē materiā creaturaq- ante quā creaturaq-
ꝑ species distincte ēent. & ante quā ꝑfectā
rent. aspu uidel' a spu sco qui oīa in
uificat. qm pat ē etnitas. filius ꝑ quē
oīa creantur. spe ses ꝑ quē oīa uiui
ficant. ut tēptaret a diabolo scī' a malo
cū diabolus hominē & reliquas creatu
ras cū ipso decepit. Et cū remansset. id
ē qđ pt casū hominis dō nec gla nec
honor nec laus exhibebat ut debuit. /
quadraginta dieb' ubi pt expulsionē
ade filij ipsi' usq; ad noe dīm in qtuor
elemtis ꝑ lucē agnitionis ipsi' ñ plenit
colebāt. & quadraginta noctib' qua etā
in qtuor elemtis uelut in noctib' pecca
torū sordebāt cū ndū decē ꝓcepta legis
ꝓcepāt. qm cū in circuitione quatuor
elemtoq- a casu ade usq; ad noe di
abolus oīa mala sua ante diluuiū
in homine cōplesset. ds tra a creatu
ris illis quas pure pmisit purgauit
ubi dixit penitet me fecisse hominē.
Postea eurrit ad iustitiā. cū hominē
demo pt diluuiū recupauit. ubi iu
stitia in noe fulgere cepit. Et accedēs
ꝑ multas uanitates tēptator scī' dia
bolus ad hoīes. quia cū iustitiā pt
diluuiū apparere uiderat. idola &
multa fantasmata adūsus eande iu
stitiā facere cepit. & dixit ei q oīa
creauit. Si filius ꝑ quē oīa facta
sr. di es in quo iustitia apparet. dic
scī' opare & tu in mssione tua sicut
ibi quia ipse dixit & facta sr. Et qm
ego ꝑsuasi multa idola facta ēe. ut
lapides ubi scī' duricia qđ hominēs
te respuendo ut dīm colere nolunt.
panes fiat. uidel' aliqua cultura ut
tu ī qsi ds colaris. qm ego in idolis
cultura legis mee feci. & tu fac sumi
lit ut saltē ds ēe cognoscaris. & hoc
dīm deridendo dixit. Qui respondēs
dixit uidel' uerbu patris. Scptū ē in
ueraci scptura. Non in solo pane. id
ē ñ in illa sola creatura qua ho freqn
ter utit uel que ei subiecta ministrat
quia ꝑ creaturā creator cognoscit.
& qđ sumus ea creauerit itelligit. ui
uet homo ita ut hoc sibi ad salutē
sufficiat qđ hec uisibilia a dō creata
ēe credat. s. in oīi ūbo qđ ñ pot car
nalib' oculis uidere nec manib' palpa
re nec sensu capē. qđ ꝓcedit iuisibilit
de ore di natū ineffabilit ita ut ipsū fi
liū di & filiū hoīs ueracit credant.
Tē assūpsit eū diabolus in scam ciuita
tē scī' in mdaciū ppm ciu scītas legis
data fuit. quia cū xpe incarnat' ēet
& cū iam uerba ꝓdicationis suę emu
teret. diabolus multas insidias ꝑ iuda
icū ppm ei posuit. & statuit eū sup'
pinnaculū id ē altitudinē templi scī'
ceti ubi uidei eū tēptantes signū de

4473a

celo ab eo fieri petebāt. & dixit ei diabolus ꝓ iudeos. Si filius dī es qua multa signa circa trā in tremis cauis facis. fac ꝫ signa de celo que nobis icognita sit. & ita matte te deorsū. in tu mote descende ad hommes. Scptū ē enī in scptura quā tu ipse istituisti. quia anglis suis mandauit de te patī tuus ds. & in manib' opū suor tollēt te ita portantes qñ ipsi ꝑstantior creatura sī dō assistentes ut ꝫ homo & cetę creature ei seruiūt. ne forte in negligentia posit' offendas ad lapidē. id ē ad ulla duriciā pedē tuū. qm uestigia tua mollia & suauia sī. ita ut nulla fortitudo te lędere possit. Dixit illi diabolo ihc rursū. Scptū ē in ueteri scptura. Non tēptabis in p fūptione supbię dm dm tuū que adorabis creatorē. Tum p̄t hanc tēptationē assūpsit cū scīt xp̄m in fide ut' mbris suis. in monte excelsū ual de id ē in monte erroris qui altitudinē suā usq; ad labrū uenti extendet in antixp̄o. & ostendit ei ꝑ fallaces deceptiones in quib' fideles homines i nouissimo tempe ꝑpugnabit. omia regna mundi. quia de omib' regnis terrax maxima pars hominū ad antixp̄m declinabit. & gl̄am cor scīt cultura illa qua tē decepit ibīt. & dixit ꝑ deceptiones suas. illu scīt xp̄o uidel fidelib' xp̄i qui mbra ipsi' sī. Hęc omia que uides homines scilicet qui me ut dm colūt te deserentes tibi dabo ita ut tu meū ab eis coli. si cadens scīt si cultura xp̄ia non deseris. quia ecclia iā derelicta ulī stare ñ potīt. adoraueris me qm iam nullus te adorat cū ad me conuersi te dereliquerīt. Tē dixit ei scīt diabolo. ihc in nouissimo tempe i zelo suo ī antixpo occidet' ēfusius. Vade in locū que ꝑmeruisti uidel dapnationis tuę. sathanas qui de orsū ceciduisti. Scptū ē enī in scptura tua ueritatis. Dnm dm tuū adorabis & ñ aliū. & illi soli seruies qui a multus ei similis ē. Tūc reliquit eū diabolus ita ꝙd nulla potestatē cont' dm ulī' eleuabit. & ecce angli accesser in plenitudine & pfectione caritatis & ministrabāt ei in celesti armonia laude. qñ sine fine dm laudabūt.

Homo quida ad cui' imagīē & similitudinē homo creatus ē. habuit duos filios. eū homini dat scia entiā boni & mali. & dixit adolescentulo qui ꝓmor fuit ad malū in ītabilitate morū. ex illis patri dō. Pat̄ da mihi portionē substantię. id ē sine me adimplere gustū opis quę me contingit. eū mei gustu delectationis tangit. Et diuisit illis substantiā quia ds illi qui bonę scientię adheret gl̄am & honorē tribuit. illu aut̄ qui in mala scientia ē capit sic abire ꝑmittit. Et ñ p̄t multos dies qm ibi ñ ē dies salutis ubi malis ē congregatis omib' adolescentior filius ꝑgre ꝑfectus ē in regionē longinquā id ē a se ipso recessit ut omīs uoluntatis suā adīpleret. & ibi dissipauit substantiā suā. uidel sparsit opa sua in diuersa uicia. uiuendo luxuriose cū omnē uoluntatē suā tur pit̄ adīpleuit. Et ꝑq̄ omia consumasset. id ē cū multa malā fecisset. ita ut iam reduī in eis haberet facta ē fames ualida in regione illa ita ut de cibo uitę nulla curam haberet cū uoluntatē suā malis adīpleret. & ꝑpit cepit egere. id ē ipē uitę ꝑdidit in suppfluitate uicioꝝ. Et abiit adō recedendo & adhesit uni ciuiū regionis illi cui se cōiunxit malicię que in nīre illi secte s fecerat. & misit illū in villā suā scīt i culturā uicioꝝ in qua ipsa residebat ut pasceret porcos. ut uicis nutrim nequitiā. Et cupiebat implere uentrē suū scīt desideriū suū de siliquis quas porci manducabāt scīt de diuersis uicissitudinib' in hoc ꝙd dm culpare no

lebat scilicet qa ds magis de culpis suis
reus eet qua ipse foret & nemo illi da
bat qua nulla creatura ipsi in hoc qd
dm reu accusauit ipsi absitat. Iuse aut
reusus scit tande creatoris sui remuns
cens & maloz que fecerat qua in his
nulla spe habebat. dixit cogitando. Qn
ti mercennarij in domo patris mei
sci qui sanguine suo & multis laboz
b celestia mertant. habundat panib
uidel saturitate uictuc. ego aut hic
fame peo in hoc qd careo gustu bonoz
opu. Surga de ua mala. & ibo p ua
bona ad patre meu qui me creauit.
& dica ei cu suspirio gemit. Pat pec
cau in celu scit in celesti spuaculo qd
e in anima & cora te qua cognoui te
dm quanus peccare. iam n su digu uo
cari filius tuus ppe nequia cordis mei.
fac me sic unu de mercennarijs tuis
scit qui sanguine suo & multis laborib
uoluntate tua adipleuert. Et surgens
de uicus. uenit ad patre suu in iceisu
bona & uaru. Cu aut adhuc longe eet
p mala consuetudine. uidit illu in re
qsitione. pat ipsi & misedia mot e. qm
ille in amore reusionis ipsius tetigit. Et
accurrens p mam ceecidit se ichmando
sup collu ei id e in conceptione iustice
& osculatus, est eu in caritatis ounctione.
Dixitq. ei filius in penitentia. Pat pec
cau in celu & cora te eu ppe cogitatione
tua peccare n dehiti. iam n su dignus
qua puaricator su. uocari filius tuus ut
in pristina hereditate me recipias. Hic
aut de mercennarius n dicit. si; tantu
grain di expectat. Dixit aut p supna i
spiratione pat ad seruos suos scit ad iitu
tes in quib; hominel do seruiut. Cito p
ferte stola pma uidel innocentia. & idu
te illu iustitia innocentie. & date anulu
in manu ei scit complentione bonoru
opu. & calciamenta p que diabolo abre
nunciet. in pedes ei ut recte icedat. Et
adducite p inuocatione. uitulu saginatu
scit filiu di qui celeste pinguedine at
tulit. & occidite. uantes martiriu ei
in isto. & manducem gustu bonoz
opu. & epulem in congratulatione
qua nutrichat spe sei in ipso reflori
it. qua hic filius meus que ceram.
mortuus fuerat. qm sciemia di n ha
bebat. & reuixit reuitendo ad me.
perat in memoria iustitie qua
saturitate uite n habuit. & iuent
e in ua iustitie. Et cepit epulare
in congratulatione iuente pdite ouis.
Erat aut filius ei senior in agro. scit
qui bona sciemia in cultura supne
hereditatis habet. Et cu ueniret ua
as suas sideratido & ppinquaret
p bona iunctione domui id e man
sioni uirtutu. audiuit ad supna. as
cendendo. symphonia scit gemidu
supne misionis. & chou uidel decore
& gla in quib do seruit. Et uocauit
p meditatione unu de seruis scit so
la fide. & interrogauit p iqsitione
que hec eent de gia di que illi sus
citallet. Iiq; scit fides dixit illi. respo
dendo cogitationi ipsi. Frat tuus i
agnitione qua dim scit. uenit in eo
qd rectu uter fecit. & occidit pat tu
us uitulu saginatu. id e ille a quo
creatus es uetauit passione filij sui
qui pinguedine uite attulit. qua
saluu in bono rumore. illu recepit
amplexatus e. Indignat e aut scit
admirat e qd ds de tanto malo tan
tu bonu fecisset. & nolebat intrare
in receptione fris sui qua peniten
tia necessaria n habebat. ut gaudiu
sup eu uelut sup uno peccatore fieret.
Pat g illi egressus in eo qd ds admoni
tione in illu misit. cepit rogare illum
ut in bono pmaneret. At ille respon
dens in cogitationib suis dixit patri
suo dno. Ece tot annis id e in mistris
& moderationib seruio tibi in bonis
& nuqua mandatu tuu preuiu illud
negando ut frat meus. & nuq dedis
ti m hedu. scit n p misit ut in parte

pcc̃atoꝝ cū amicis meis uidet cū ur
turb' epularet id ē tantū rumoꝛē
de bonis actib' meis habitē ut iste
frat̃ mis de cōmissione sua. S; p̄qm
filius tuus hic qui p te creat' ē. qui
deuorauit substantiā suā cū meret'
cib'. scit' qui p̄cepta tua negligendo
opa illa abiecit quę ammę ipsi' necess
saria fuer̄t. & dissipauit ea cū subsan
nationib' īsanę suę. uenit recte tr̄ faci
ēs. occidisti illi uitulū saginatū. id ē un
xisti cū passione filij tui in pinguę
dine uitę. dr ipse scit' ds dixit ei in
admonitione. Fili scit' bona scientia
tu semp in felicitate mecū es & ōia de
ris me. & omnia mea tua sr̄. uidel'
omnia bona habes quia ego bonus sū.
Epulari aut̄ in congratulatione ui
riditatis spe sc̄ę. & gaudere oportе
bat quia mala scientia ad bonū se ꝓ
uertetat. Necesse ē eū ut mala scien
tia ad bonū redeat. ubi omnia bona
patris laudant̄ & magnificantur.
in omī creatura. sic ut̄ philosoꝛ qui
supat̄ inimicū. & inimicus p̄tea erit
amicꝰ illi' necessitate cōpulsus. qm ei
resistē ñ pot̄. & ideo uictus in nitida
sua laudandus ē. quia frat̃ tuus moꝛ
tuus erat in nequitia sua & reuixit.
in agnitione di sumet in causis suis
recordat̄. pietat in estimatione decep
tionis. & īuent̄ ē in uera luce.

Homo quida scit' ds. habuit
duos filios uidel' angelos & ho
minē. & dixit adolescentior ex illis
scit' ho. patri do. Pat̃ da m̄ portionē
scit' possibilitatē. substantię uidel' p
fectionis in ope quę me contingit ex
natura ut illud p ficia. Et diuisit il
lis substantiā ut operari posset. Et ñ
p̄ multos dies quia ho paruū rep'
in paradyso fuit. congregatis omnib'
uoluntatib' suis adolescentior filius
pegre p̄fectus ē. id ē de paradyso expul
sus in regionē longinquā uidel' in
mundū. & ibi dissipauit substantiā suā
id ē opa sua uiuendo luxuriose. Et p̄
quā omīa ꝑsumatset. scit' p̄quā omīa o
pa sua defuer̄t passet. facta ē fames ualida
quia saturitatē ñ habebat. in regione i
la uidel' in mundo ū uerū dm ñ colebat
& ipse cepit egere in idolis. Et abiit p̄ma
& adhesit uni ciuī id ē diabolo regioni
illi' mundi. & misit illu suggestione in
utilia suā scit' in legē suā ut pasceret po
cos uidel' ut nutriret cōfusionib' & turpi
tudinib' & cupiscentias suas. Et cupiebat
īplere uentrē suū. id ē comp̄hensionē ꝑ
ti' spe siu. de filiquis scit' porcis. quas por
manducabāt uidel' & cupiscentię nucum
& nemo illi dabat. quia ds ad mala se iu
ungit. nec diabolus ulla saturitatē al
cui' bonū in eis dare pot̄. Sn se aut̄ reuisi
ta q̄d recordat' ē a quo creat' eet cū ds
abrahę circūcisionē dedit. dixit. Quā
mercennarij in domo patris mei q̄sū
p supna mercede colebāt. uelut unus ꝙ
ante circūcisionē fuer̄t ut noe enoch
bel & ceteri similes. habundāt panib' de
iustitia. ego aut̄ hic fame pco quia mihi
saturitatē uitę habeo. S imitā a cultura
idoloꝝ & ibo p circūcisionē ad patrē meū
& dicā ei ipsū colendo. Pat̃ peccaui in celū
quia sole lunā & stellas adoraui. & cora
te ubi te deseruī. iam ñ sū dign' uocari
filius tuus sic illi q̄ te colendo seruebā. fa
me sic unū de mercennarijs tuis scit' si
mile illis qui uitā etnā p̄merent. Et sur
gens a cultura demonioꝝ. uenit in mon
tē syna ad patrē suū p moysen legi sci
entis. Cū aut̄ adhuc longe eet. in le
ge quia lex hominē ad uitā reducere ñ
potuit. uidit illū pat̃ ipsi'. ubi ꝓphas
misit loquentes de īcarnatione filij di.
& mīa motus ē. ubi gabriel angls xp̄m
marię uirgini nunciauit. Et accurrit
in ipsa salutatione marię. cecidit sup
collu ei' ubi celestis pat̃ misit uerbū su
iacob & cecidit in isrl. collū fortitudinis
in iudea. ubi spe scs sup uenit in ma
riā in conceptione ipsi'. & osculat' ē eū

ut iacobus
alb osculo oris sui m
Ihesus. et filiꝰ scit' ho
celū in superiori creat
ra idoloꝝ. & corā te
sū dignus quia tūs
filius tuus. S; de mer
de tūfacto ope suo
rat se tamē in gra
aut̄ pat̃ ad seruos
uocati sr̄. Cito mich
stola p̄ma scit' uestē
so p̄didit. & īdute il
& date anulū uidel'
ut fide opib' implea
pedes scit' mortifica
paratione euglij. Et
saginatū. q̄ndo filiꝰ
ę credentib' attulit
latū adductus ē. & o
ē. & manducemus u
atrituꝰ ē. & epulem
ne ipsi'. quia hic filiꝰ
tuus erat. scit' innocen
habuit p̄diderat. &
ne di. pietat quia cibi
& inuent̄ ē in gemitu
tur epulare ubi apli
ies sup eos in igneis l
frat aut̄ filiꝰ ei' sen
ante hominē eterni sū
lesti cultura. Et cū ue
sionē. cū propinquare
ad hoīes in maiori d
fecissent descenderēt.
mā uidel' rumoꝛē bon
apli faciebāt p̄digia
in pplo. & chorū. id ē c
Et uocauit unū de se
pphetę. & int̄rogauit
ea pphetaꝝ. quę hec ee
deret. Iseq; dixit illi p
frat tuus scit' homo. r
tā. & occidit pat̃ tuus
natū uidel' tradidit p
saluū illū recepit de d
ereptū. Indignatus ē a

ur ī eam mei

ur ī

ab oculo oris sui in natiuitate filij sui
Iniq; ei filiꝰ sc̄t homo. Pat̄ peccauit in
celiu in superiori creatura sydeꝝ in cultu
ra idoloꝝ. & cotā te te negando. iam n̄
sū dignus qua tīnsgressor sū. uocari
filiꝰ tuus. S; de mercenarijs silet. qa
de tīnfacto ope suo nulla mercede spe
rat. se tantū in grām dī ponens. Vix
aut̄ pat̄ ad seruos suos aplos ut a xp̄o
uocati sc̄t. Cito nichil tardantes pferte
stola p̄ma sc̄t uestē quā ada in paradi
so pdidit. & īduite illu uoīū hominē.
& date anulū iudeꝝ fide in manu eius
ut fide opib⁹ impleat. & calciamēta in
pedes sc̄t mortificationē carnis in p̄
parationē euāgly. Et adducite uitulū
saginatū. qñdo filius dī qui pascua ut
ę credentib⁹ attulit ad carpha & ad pa
latū adductus ē. & occidite ut crucifix⁹
ē. & manducemus ubi in passione sua
attritus ē. & epulemur in resurrectio
ne ipsi⁹. quia hic filius mꝰ sc̄t ho mor
tuus erat. sc̄t īnocentiā quā in celestib⁹
habuit pdiderat. & reuixit in agnitio
ne dī. pierat quia cibū uitę n̄ habebat.
& īuent⁹ ē in gemitu penitentię. Et cepe
rūt epulare ubi apli confortati sc̄t. cū spe
cē sup eos in igneis linguis sup eos uenit.
Erat aut̄ filius ei⁹ senior id ē angli qui
ante hominē erant sc̄t in agro sc̄t mu
sti cultura. Et cū ueniret p̄ supnā mis
sionē. cū propinquaret domui. sc̄t cū
ad hoīes in maiori dilectione quā pri⁹
fecisset descenderet. audiuit sympho
niā iudeꝝ tumorē bonę laudis ita qd
apli faciebāt pdigia & signa magna
in pplo. & chorū. id ē cōpletionē mitheię.
Et uocauit unū de seruis sc̄t unitatē
pphetię. & īterrogauit qrens sc̄t mihi
ca pphetaꝝ. quę hęc essent mira quę ui
deret. Isq; dixit illi p̄ oracula pphetaꝝ
frat̄ tuus sc̄t homo. uenit ad penitē
tiā. & occidit pat̄ tuus ds uitulū sagi
natū iudeꝝ tradidit p eo filiū suū qa
saluū illū recepit de diabolica potestate
ereptū. Indignatus ē aut̄. id ē admirat⁹

ē stupendo quom̄ hec fieri posset. &
nolebat īrrare. quia passione xp̄i n̄
īdigent nec gaudio qd sup uno pec
catore penitente. Pat̄ g̃ illi egressui ī
ostensione uoluntatis mīe suę. cepit
rogare illu ut angelos misit in salutē
ppli p admonitionē spe sc̄i in rectifi
cationē eccle cū angli ad necessitates
hominū mittunt̄. dr ille respondet
sc̄t ruminantes scisitationē dī dix̄
patri suo. Ecce tot annis id ē omni
tēpore ex quo creatus sū seruio tibi con
tinuo me seruituti tue & nūquā de
disti m̄ hedū. sc̄t n̄ dedisti m̄ ullā par
tē penitentię in gra in qua peccata
frīs mei redemisti. ut cū amicis meis
iudeꝝ huiusmodi signis & mirabilib;
ac uirtutib⁹ epularer. id ē nouū gau
diū in noua symphonia haberē. S; p̄t
quā filius tuus hic qui creatura tua
ē. qui deuorauit id ē consumauit. sub
stantiā suā cū meretricib⁹ sc̄t pficien
do opa sua cū gulosis uicis. uenit id
ē ad te rediit in penitentia. occidisti
illi uitulū saginatū. cū ostendisti ei
effusionē sanguinis filij tui q̄ pin
guedinē uitę credentib⁹ attulit. dr
ipse ds dixit illi in admonitione. fi
li tu semp mecū es in puritate & sc̄i
tate faciē meā continue īspiciendo.
quia ho dū in mortali corpe ē faciē
meā uidere n̄ potuit. & oīa mea sc̄t
miracula illa que in fre tuo p̄fecti
sti sē qm̄ tu mīt me & hominē mīt
nuncius semp eris. Epulari aut̄ qa
in sanguine filij mei redemptus. & in
effusione spe sc̄i ho confortatus ē. & gau
dere oportebat in resurrectione p̄dti
hoīs. quia frat̄ tuus ho mortuus erat
in celestib⁹ & in bona scientia. & reuix
it in agnitione dī & in radice iustitię.
p̄pter quia ante oculos dī cibo uitę
carendo clarius n̄ apparuit. & īuent⁹
ē in xp̄o p̄ gemitū penitentię redemp
tus sanguine ipsius.

Maria magdalene id ē nemis testamīti qđ uelut peccatrix in opib' erat s; penitens i significatione. & maria iacobi scil' humanitas saluatoris que iusticiā plantauit. & salome exspiratio spe sei que p totū orbe ēngliū notū fecit. emerūt in desiderio aromata scil' diuersa signa & uirtutes uidel' uet' testamīti signando ut in ariete p phetando ut dauid. & uidendo ut ezechiel. & humanitas saluatoris testimonii di clamans. & exspiratio spe sei magnas uirtutes ostendens. ut uementes ingerēt amplectendo ihm dim & saluatorē. Et ualde mane bonū ieipientes. una sabbatoꝝ scil' uno desiderio ut in bonis opib' dim uideāt. uenerūt currendo uiā mandatoꝝ di. ad monumītū ita ut se cū uicijs mortificēt. orto iam sole id ē apparente clarissimo ope scitatis. Et dicebant ad iuuicē. se exhortando uet' & nouī testamīti. Quis reuoluet nobis. id ē quis nos adiuuet ñ deus qui a uetus lex carnale copula peperit. & in nouo testamīto exspiratio spe sei exhortando dicat ut ab his abstinea'm nos & hoc facere ñ possimus nisi di adiutorio lapide scil' pondus carnis. ab ostio ubi semen ē seminandi de quo dictū ē crescite & multiplicamini & replete tīrā. monumīti uidel' mortificationis. Hā nec uet' nec nouī testamīti p̄ceptū ingrimb' dedit s; exspiratio spe sei illud exhortando ihūtur ut sēptū ē. Ve uirginib' p̄ceptū dīm ñ habeo. Et respicientes in recta fide uiderūt cognoscendo reuolutū. id ē ablatū. lapide scil' pondus carnis. Erat ip̄pe magnus ualde quia pondus carnis in tanto pondere ē qđ homini ip̄ossibile ēet illud de se p̄cere & auferre nisi p adiutoriū di ut dictū ē donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuoꝝ quia diabolus habet fiduciā ut ihūtur iordanis in os ei. Iste inimicus in uirginib' & continentib' supabit & erit fornicatio sca bellū pedū. Et introeuntes p castitatis monumītū scil' mortificationē carnis ubi se homines ppt dīm mortificār. uidet abrenuntiatione sui. uenerūt ad ē uirile fortitudinē que in uirginitate & in ēminentia ē. ita qđ homo hoc qđ in carne ē dimittit. & hoc in spu aggredit qđ in carne ñ ē manens in castitate sine macula & sine ruga sed entē ante tribunal di. in dextris protestatis di ut dicit ē sede a dextris me is cooptū in circūcisione. stola scil' p̄ma uestis innocentie. candida in candore uirginitatis. & obstupuerūt de irrisione diaboli & de strepitu mundi. Qui dixit illis exhortando. Nolite expauescere. id ē ne timeatis quia saluator maiorē potestatē in uobis habet quā fragilitas carnis uīre sit. Sim queritis in impossibilitate & in ipotentia carnis uīre. nazarenus q in carne uīa sēificabit. crucifixus & i uobis crucifigit ut sēptū ē. uere languores nros portauit qui p nobis passus ē. surrexit in sēitate uīā ad currenda uiā & assumo celo egressio eius. ñ ē hic in tali ifirmitate & instabilitate ut nos estis. Ecce locus id ē estimatio uacua ē. ii positus erat scil' ubi diabolus tas nros uīre putauit eū in ipossibilitate habere. quia potens ē nobis succurrere. Sic ut in sceleri uincere. dicit animando. discipulis ei' uidel' p̄cepit & petro scil' ligature in qua ligati eīs in angustia carnis. quia p̄ceder nos ce currendo in claris opib' uīis. in galilea eū malis transitis & bonū factis. sic eū uidebitis auxiliante ispiritu & bona exempla ostendente. sic dixit nobis scil' sic ei icarnatio nobis demonstratur.

Maria
magdalene scil' scientia boni &

malu· ita qđ scientia malu ē ḡsi peccatȳ. & scientia bonu uelut penitus p figm ficationē· & maria iacobi scil' racionali tas que scā ē· & salome id ē ꝑfrictas to ti' gustus carnis emerūt in hoc qđ uo luntatē suā dimittūt & faciūt qđ no uūt· aromata uidel' suauissima dona unguentū· ut uementes ꝑcurando· unge rēt in caritate cognoscentes· ihm id est dm̄· Et ualde mane properāt ante qm̄ radix malu oriat· una festiuitate sabba toꝝ scil' fidi uenūt requirendo admo numētū id ē ad bonū desideriū in raci onalitate· orto iam sole uidel' ante or tū calorē & estū carnaliū desideriorꝝ· Et dicebāt ꝯferendo ad ūnocē scientia raci onalitas & gustus· Quis angloꝝ uel ho minū· reuoluet id ē auferet nobis tenebr' ab carnalia· lapidē scil' duriciā illā qđ bona opa facere nolum'· ab ostio uidel' clausura· monumēti scil' boni desiderij· Et respicientes gr̄ām dī· uiderūt reuolutū id ē ablatū· lapidē· id ē duriciā ita ut ꝑtea gaudiū in bono habeant· Erat ꝑp pe magnus ualde· quia duricia hec tan ta ē ut homo eā sine gr̄a dī amouere ñ possit· Et introeuntes quieta mēte in monumētū ad bonū desideriū· uiderūt uuenē id ē aliā uitā· sedentē scil' colen tē in dextris· scil' in circuitu potestatis dī· coopertū uidel' tecti· stola candida id ē celesti desiderio· & obstupuerūt ꝑ aliā uitā quā ceperūt quia homines sē· Qui dixit illis eos in nouitate altius uite ꝯ solando· Nolite expauescere respiciendo ad illa que in carnalib' dimisistis· ihm q rit's uidendo ad ipsū· nazarenū ꝯ qui uos scōs faciet· crucifixū ita ut uobis crucifixus sit in carnalib' desideriis ut ꝑ bona desideria bona opa facere possitis· surrexit ñ ē hic quia modo in uobis ñ ē sepultus ut prius erat· Ecce locus iqui etudinis mūdus ubi· ubi positus erat pu tantes quia uista & scā opa facere ñ pos sent· S; ut bono rumore dicite annun ciantes· discipulis ei' id ē uestigijs & exemplis ei' & petro· qm̄ nē dum ad uoluntatē unām ehis· qua ꝑcedet uos ꝑparando uobis etnā mansionē· in galileā transeundo ad uitā· Ibi eū uidebitis in ūnocatione illa uem te benedicti patris mei· sic̄ dixi uob ꝑ ꝓphetas & ꝑ seipsū & ꝑ scripturas·

Ego uerbū patris· sū pastor scil' creator bonus creaturaꝝ qa oēs de me ꝑcidūt· & ego eas oēs in plenitudine paſco· Bonus pastor a nmā suā scil' uitā qua omīa fuisci tauit· dat ponendo in corꝑali for ma ꝓ oib' suis id ē electis· Ofrcenna rius uidel' diabolus qui ꝑ rumā se oib' in fallacia ꝯiunxit· & qui ñ ē pastor quia oues decipit· cui' ñ sūt oues ꝓprie qm̄ eas nec fecit nec rede mit· uidet in astucia sua lupū scil' racionalitatē eā racionalitas in ma us hominib' lupus facta ē qm̄ in scientia boni & mali dm̄ contradicit· uementē in temeritate· S; eū deus hoc diutiꝰ tolerare ñ uult· ille dimit tit oues fortiori dō ut sēptū ē· Cū fortis armatus custodit atriū suū & fugit nil plus audendo· Et lupꝰ id ē racionalitas in lupanares moues uersa· rapit bonā scientiā· & dispgit oues dissipando eas in ꝑuersitate· Mercennarius aut̄ fugit a ueritate qua mercennariꝰ ē ubi se scītari eū dolo & fraude ꝯiunxerat· & ñ pmet ad eū de oib'· quia nulla bona uult· Ego qui oīa feci fū pastor bonus & cognosco meas scil' oēs electos qui in me manent & creaturas qua de me ꝑcesserūt· & cognoscūt me· mee qm̄ oēs ad me aspicūt postulando & gustando oīa necessaria· Sicut nouit me in humanitate par̄ id ē diuinitas & ego agnosco patrē scil' diuinitatē· & animā meā uidel' uitā qua eas suscatau pono in hu mano corpe ꝓ oib' meis· Et alias

Maria magdalene

oues que errant in fide & in multis
meis. habeo reseruatas ad penitē
tiā. qui ñ fuit ex hoc ouili quia me
bonis opib' ñdū refugerit. s; contra
dixerūt. & illas oportet me addu
cere qm̄ reseruati sūt ad uitā in
qua illis clamabo quia eas feci. &
uocē meā in uera īcarnatione au
dient. quia de me p̄esserūt. Et fiet
unū ouile. uidel' una congregatio
in fide. & un' pastor scil' ds in om̄ib'
& sup om̄ia benedictus. Duo modo.

Ego que fundam̄tū
sū uirtutū. sū pastor id ē fi
del bonus scil' utilis. Bonus pastor
uidel' fidelis animā suā id ē uocē.
dat scil' emittit. p omib' suis uidel'
uirtutib'. Mercennarius id ē īfidelitas
& qui ñ ē pastor scil' diuersus error.
cui' ñ sūt oues uidel' uirtutes p̄prie.
qm̄ ei ñ sūt īnate. uidet lupū id ē
p̄iculū animar. uenientē in errore.
& dimittit oues. scil' abiciendo uir
tutes quib' se p deceptionē subtrahendo
& fugit se subtrahendo in adiutorio
quia possibilitatē adiuuandi in bo
no ñ habet. Et lupus scil' p̄iculum
animar. rapit fructuositatē uirtutū.
& dispgit uidel' contristat oues. Mer
cennarius aut̄ fugit. ubi in bonis so
nat s; bona ñ habet. quia mercen
narius ē. mdaciū habens. qm̄ illi bo
na alligata ñ sūt. & ñ p̄tinet ad eū
in sēitate de omib' id ē uirtutib'. Ego
sū pastor bon' in magna utilitate.
& cognosco meas uirtutes que de me
nate sūt. & cognoscūt me mee quia
de me uenerūt. Sic̄ nouit me in os
tensione pat̄ id ē etnitas. & ego ag
nosco patrē quia etnitatē ostendo.
& animā meā scil' somū pono in
dulcedine p omib' meis quia occi
do īmicos qui illas destruere uo
lūt. Et alias oues scil' uirtutes habeo
in obseruatione. que ñ sūt ex hoc o
uili quia in his uirtutib' note ñ sūt.
& illas oportet me adducere. qñdo ī
mici eas destruere uolūt. illis clamabo in
in magno auxilio & in nouis miracu
lis ueniāt. & uocē meā in admonitio
ne p omnia in multis signis audient
p̄cipiendo. Et fiet unū ouile. idē una
milicia in dō & unus pastor scil' una
fides iudeor & xp̄ianor.

Recūbentib; iuxta eī
discipulis id ē dormitantib'
pphetis & sapientib' quasi in dubita
tione quia ñdū duodenarius numc
rus habebant in īcarnatione dñi. ap
paruit illis in ostensione. ihc scil' sig
na ut in abraha in ariete. & ut in ia
cob p̄ anglm. & exprobrauit flagella
tionib' īcredulitatē illor in ignorantia
& duriciā scil' tenebrositatē cordis scil'
scientie. quia his signis & p̄digijs. qm
uiderāt eū demonstrando resurrexis
se uenturū in humanitate. ñ credide
rūt plenit̄. Et dixit scil' signa eis pphe
tis & sapientib'. Cuntes uos dilatando
in īspiratione spe sci in mundū uniuer
sū toti' orbis. p̄dicate fructificantes secun
latitudinē arborū. euglīū dñi ostendā
do. oīm creaturē gustanti bonū in na
tura sua scil' homini. Qui crediderit
audiendo uos in aptione cordis. & bapti
zatus fuerit p fidei benedictionib' sal
uus erit in salute. Qui aut̄ ñ crediderit
ut semetipsū in īcredulitatē īfidelitatis
ducat. & dēpnabit̄ in maledictione. Sig
na aut̄ scil' exempla. eos qui crediderit
uobis hec sūt id ē habebūt in uobis. in
nomine meo scil' in ostensione demonia
scil' & pseudo pphetas eicient fugan
do. lingua loquent̄ nouis id ē in q
uisitione quasi celaturas in pphetis &
scripturis facient̄. serpentes uidel' decep
tiones fallacū. tollet ut etiā fallax ser
pens sublatus ē. Et si mortiferū dulci
tationis quid biberit in īcredulitate.
ñ eis nocebit in reuersione ad penitē
tiā. Sup egros qui cū idolis uersant.
manus in uerbo & in ope ueritatis.

ponet dicendo. & b
etā di ostendendo. Et
del' signa miracloz
ubi hec miracula in
assūptus ē in ceū. xp
ē in carnatione ut
sedet ds manifestan
ceū & tram in mariē
Ihu aut̄ p̄fecti in pph
ubiq; dñm ostendendo
opante in corpe xp̄i
sermonē scil' dona sp
in uirtutib' sequen
alijs miraculis.

Recubentib' in
del' illis in pig
ad p̄fectionē ñ dñi su
sciūt s; se erigere ñ a
dine caret. apparuit
ihc id ē timor dñi. &
riendo īcredulitatē i
duriciā cordis id ē gel
demonstrationib' qui
rexisse. qm̄ sciūt qd'
diderūt fide adhiben
mor dñi. Cuntes de
mundiciā. p̄dicate a
id ē bonitatē. oīm cre
di. Qui crediderit. m
& baptizatus fuerit b
uus erit. id ē amicus
ui ñ crediderit. scil' qu
ducit. condēpnabitur
est. Signa aut̄ scil' la
derit id ē qui mala d
edificando. hec sequer
in nomine meo demo
icient expellendo. In
nouis ubi nouū erūt
nes tollent. qua diabo
lent. Et si mortiferū
si malo cōmunicauer
qua p̄ penitentiā in b
Sup egros scil' īfirma
id est forma facta. ip
rendo. & bene habebū

ponēt dicendo. & bene habebūt uisi
eā di ostendendo. Et dīs quidē hic uide
del' signa miraculoꝝ p̄t quā locut' ē eis
ubi hec miracula in pphetia ipleta fūt
assūptus ē in celū. xpc ueracit' ostensus
ē in icarnatione ut p̄dictus fuerat. &
sedet ds manifestatus. a dextris di qa
celū & tram in maiestate comphendit.
Iu aut' pfecti in pphetia. p̄dicauerūt
ubiq; dīn ostendendo in scripturis. dō co
opante in corpe xp̄i p humanitatē. &
sermonē scil' dona spe sci confirmante
in uirtutib' sequentib' signis in mul
tis miraculis.

Recubentib' undecī discipulis u
del' illis in pigricia iacentib' q̄
ad pfectionē ñ dū surrexerūt quia dīn
scīt si se erigere ñ audēt uñ & beatitu
dine carēt. apparuit in ostensione. illis
hc id ē timor dīn. & exprobrauit īcu
riendo īcredulitatē illoꝝ scil' penas. &
duriciā cordis id ē gehennā ignis. qa hī
demonstrationib' qui uiderant eū resur
rexisse. qm̄ scīt qd' ds mundus ē ñ cre
didert' fide adhibendo. Et dixit eis ti
mor dīn. Euntes de īmundicia ad
mundiciā. p̄dicate apiendo. euglīū
id ē bonitatē. oīm creaturę scil' iustię
di. Qui crediderit. mala dmittendo.
& baptizatus fuerit bona īcipiendo. sal
uus erit. id ē amicus do appellabit'. Qui
u ñ crediderit. scil' qui se ad malū re
ducit. condēpnabitur uidel' īmic' di
est. Signa aut' scil' laus eos qui credi
derīt id ē qui mala dimiserīt bona
edificando. hec sequent' dīn amantes.
In nomine meo demonia scil' nocua
eicient expellendo. lingus loquent'
nouis ubi nouū erūt in moribꝰ. serpen
tes tollent quia diabolicas artes repel
lent. Et si mortiferū q̄d biberīt. id ē
si malo cōmunicauerīt. ñ eis nocebit.
quia p penitentiā in bono resurget.
Sup egros scil' infirma & debilia. man'
id est fortia facta. īponēt ea requi
rendo. & bene habebūt in remunera
tione resurrectionis. Et dīs quidē
hic scit' timor dīn p̄ qua locutus
ē eis eū uictoriā pficeret. assūptus
ē in celū ubi bona desideria ad dīm
ascendūt. & sedet a dextris di quia
quietē in uirtutib' dīn tmñtib' pa
rat. Iu aut' qui in pigritia prius
iacuerāt. pfecti ad bonā famā. p̄di
carert' ubiq; diffamantes pbitatē
uirtutū. deo cooperante timore dīn
aduuuante in martirio xp̄i. & ser
monē scil' bona exempla. confir
mante id ē dante sequentib' signis
scil' sacris remmerationib' in uita
eterna. IN OCTAVA PENTECOSTES Ioā. 3

Erat homo. id ē pseudo pphet
ex phariseis scil' de uticis pphe
tis uementes. nichodemus nomine
uidel' īcertū ut balaam & alii simi
les. princeps habentes quidē nom
sapientię. undeoꝝ dīn uerbis īruere
uolentes absq; ope. hic uenit ad ihm
dīn quidē cognoscentes. nocte in no
cturna scientia. & dixit ei cogitan
do. Rabbi oīū. scimus in īntellectu
nro quia a dō uenisti magist'. id est
qd' ds es. Hemo enim pot' hec signa face
re que tu facis. quia hanc possibili
tatē nullus habet scil' oīa facere.
nisi fuerit ds cū eo. id ē nisi ds. Illā
celū. solē. lunā. & alia signa que in
supionib' cōstituta & posita sūt quis
posset facere nisi ds quē nullus ho
minū in corpe manens uidere pot'.
Respondit ihc id ē responsū a spu
sco accepūt. & dixit ei p queda signa.
Amen am̄ dico tibi in ueritate. nisi
quis natus fuerit denuo. quia celes
tis uita que uideri ñ pot' plus poc
rit qua uita ista que uideri potest.
ñ pot' uidere regnū di. qm̄ in hoc
scio regnū di ab hominib' uideri ñ
pot'. Dicit ad eum nichodem' pseudo
pphet. Quom̄ pot' homo nasci. id ē
que spualis ē in illa īuisibili uita cū
sit senex scil' cū hec uisibilis uita

4512

tam parū ualeat. ℟ūquid pot̄ scīr ē possibile ut uita illa descendat. in uentrē matris suę quia hęc uisibilis uita p̄cedit. & celestis uita subsequit̄. ītum ītroire ad p̄mum ūcū. & nasci. uidel ut alia uita fiat. ℟espondit ihc opinioni illoꝝ. dmen amē dico tibi in ueta ostensione. nisi quis renatus fuerit ex aq̄ qua oīs creatura circuitū habet in aqua ita ut absq; aqua ñ sit nec uiuat. & spu qm̄ cū spe diu ferebat̄ sup aquas. apparuit qd̄ spe dīu aq̄ efflauit & uiuificauit. uī & spe hominis in ea ad uitā resuscitat̄ in baptismo. ñ pot̄ ītroire in regnū dī uidel quia solus homo ē in ariditate a p̄mo ortu ppt̄ īobedientiā adę. ℔ natū ē de carne caro ē. quia caro carnē educit & homo ē. & qd̄ natū ē de spu spe ē ubi in aqua suspirabit & aliā uitā uidebit. ℟ on mireris in īcredulitate qua ~~tibi~~ dixi t̄ ut uitā habeatis. nasci denuo ~~qd~~ quia ut tabes reducit̄ ad sanguinē. sic etiā homo reducet̄ in aqua ad spm scm̄. Spe ubi uult p uisibiā spirat sonando. & uocē ei⁹ scis uolatū audis ītelligendo & sentiendo & nescis uñ ueniat. qm̄ nullus hominū illiꝰ uidet nec itinera ei⁹ scis. aut quo uadat. ita ut aliā uitā comp̄hendat aut corpaliter uideri queat. Sic ē oīs uidel uita unicuiq; creature mouentis se īuisibilis. qui nat⁹ ē ex spu quia quicq̄d uiuit pri⁹ īuisibiliter suscitat̄ ad uitā quā se corpaliter moueat uñ natū q̄si suscitatū ex spu dicat̄. ℟espondit nichodem⁹ scis pseudo ppheteę & ait illi sic cogitando. Quom̄ possūt hęc fieri. scis ut īuisibili uitę magis credendū sit q̄ uisibili. ℟espondit ihc uidel deus & dixit ei. ℟u es magist̄ in p̄cellenti psona in isr̄l quasi scōꝝ. & hęc ignoras. s; ueritatē nescitis. dmen amē dico tibi quia qd̄ scim⁹ loquim̄ ita qd̄ ego sū in scientia loquendi. & qd̄ uidimus in scientia uidendi. testamur affirmando. & testimoniū nr̄m ñ accipitis. ita ut ostensionē utrīq; attestationis nesciatis. Si t̄rena id ē uisibilia quę uos estis dixi uobis demonstrando & ñ creditis ea nesciendo. q̄m̄ si dixero uobis celestia quę uidere ñ potestis credatis id ē q̄m̄ scire poteritis q̄ ego sū. ℟t nemo ascendit in celū id ē nulla tenebrosa scientia ascensū habet in celū. nisi qui de celo descendit. scis qd̄ ītrinchī ē illo qd̄ uita edificauit in clara forma. filius hominis q̄ est in celo. quia homines animas de celo acceptūt quę ad celū p bona opa redeūt. cū etiā mbra filiꝰ dī sint. ℟t sic moyses scis serpentē in deserto exaltauit. sic oportet exaltari filiū hominis. ut omis qui credit in ipm habeat uitā eternā. scis ut uita cognoscat̄ quę in supiorib⁹ uidet̄. quia corpus p qd̄ uita cognoscit̄ aresc at. & uita in deo manet.

Erat. id ē cognitū ē homo scis malū. ex phariseis scis de recto quia malū de bono cognoscit. nichodemus nomine qd̄ ē nichil quia p illud ea quę sūt bona & iusta cognoscunt & p̄bant̄. hic uenit ad ihm uidel ad sūmū bonū. nocte scis in odio & in īuidia. & dixit ei tēptando. Rabbi q̄a omīa disponis. scim⁹ uidendo quia a dō uenisti magist̄ ita ut nulla potestas sit p̄ter te. ℟emo enī pot̄ hęc signa facere quę tu facis. id ē nulli potestas uirtutia & opa famulant̄. nisi fuerit ds cū eo nisi tibi soli qui ds es. ℟espondit

hic & dixit ei p̄ostea
dico tibi in ueta dem
quis natus fuerit de
in exerceat opus sui
illa quę nacta ee ñ
q̄i michil es. ñ pot̄ u
ad uiuificationē illa
omīa implet. quia q
ea creatura in ortu ī
resurgit. Vicit ad eū
sū q̄d michil ē. Quoñ
id ē quali m̄ ualet e
exercere. cū sit senex
diens. ℟ūquid pot̄
sue ueum ītroire ita
illud primū fiat &
& nasci ubi dixisti &
dit ihc sūmū bonū
co tibi quę scire ñ u
fuerit. id ē nulla fo
bulat nec stat nec u
ata & uiuificata. ex
uiuificationis. ñ pot̄
dī. id ē nisi rota que
ducat ñ uiuit. qua
creature cū formam
dici possūt. cū ū aer
uiuificatā aut ūfortitudi
ꝯductum est de carne ca
qua forma īdiget r
q̄d natū ē de spu spe
creatio uiuificatū. q
ē uta potestas ē. ℟on
sū es nec uita desidera
oportet uos nasci den
fateri. qm̄ ego uita sū
p me uiuit. Spe ubi u
sic ē debere. spirat uu
ta uitę quā tango nec
nec uolat sine me. & uo
sonē audis sentiendo
uiat queq; uiuificans an
uificata īmūtās quia o
crimet. Sic ē oīs qui na
talis ē mea potestas quā
re uis in uita. ℟espond

ihc & dixit ei p ostensionē. Amen amen
dico tibi in uera demonstratione. nisi
quis natus fuerit denuo id ē nisi erarui
in exerceat opus suū in uiuificatione
illa que uacua ee ñ debet qd tu ñ facis
qa michil es. ñ pot̄ uidere regnū di qm
ad uiuificationē illa ñ exurget que
omia implet. quia queq; trena & cadu
ca creatura in ortu iuuenis sui renascendo
resurgit. Dicit ad eū nichodemꝰ scil ma
liu qd michil ē. Quomō pot̄ homo nasci
id ē quali m̄ ualet creatura se in ope suo
exercere. cū sit senex scil cū tibi sit īobe
diens. Hiquid pot̄ in uentre matris
sue iterum īterire ita ut iterum audiat
illud primū fiat & alia spetā assumat
& nasci ubi dixisti & facta sūt. R. espon
dit ihc sūmū bonū. Amen amn̄ di
co tibi que scire ñ uis. nisi quis renat̄
fuerit. id ē nulla forma creature am
bulat nec stat nec uideri pot̄ nisi cre
ata & uiuificata. exaqua ītremīti. & spu
uiuificationis. ñ pot̄ īterire in regnū
di. id ē nisi tota que uita ē eam circū
ducat ñ uiuit. quia & animalia & alie
creature cū formant̄ in abdito nata
dici possūt. cū ū aerē tengerit. uelīcīntū
uiuiditatis aut ūi fortitudinis renata dicunt. Qd natū
ē p ductum est de carne caro ē michil sciens
quia forma īdiget tota scil uita. &
qd natū ē de spu spe ē uel aere uel in
tremīto uiuificatū. qm̄ tota que uita
ē tota potestas ē. Hon mireris qd tu so
lu es nec uita desideras. quia dixi tibi
oportet uos nasci denuo id ē uitā con
fiteri. qm̄ ego uita sū & omīs creature
p me uiuūt. Spe ubi uult id ē ubi nouit
sic ee debere. spirat uiuificando quia to
ta uitq; quā tango nec stat nec uadit.
nec uolat sine me. & uocē ei scil uiuifi
cationē audis sentiendo. & ñ scis un̄ ue
niat queq; uiuificans aut quo uadat ui
uificata īmutās quia omia īuisibilit̄
ctinet. Sic ē omīs qui natus ē ex spu qa
talis ē mea potestas quā tu nescis nec sci
re uis in uita. R. espondit nichodemus
scil michiliu. & ait illi dubietatē ife
rendo. Quomō possūt hec fieri ita qd
ñ palpet̄ nec uideat̄ nisi mīdacū sit.
R. espondit ihc & dixit ei resistendo.
Tu es magist̄ id ē faber equi omia limas in faber
isrl que limda sūt. & hec ignoras
quia quid ē qd limas. nisi qd nescis.
Qd aut̄ scis scire ñ cupis & illa q̄ris
que ignoras que scire ñ potis. Amen
amn̄ dico tibi quia qd scim̄ loquim̄
que ego scio & p ferv ad uitā. & qd tu
dim̄ testam̄ in forma ostendendo. &
testimoniū nr̄m ñ accipitis. quia qd
n̄ uisibile ē ad ē m̄ que omia tu n̄ uides.
Si terrena dixi uobis & ñ creditis. id ē
si terrenā formā que uideri ñ pot̄
nescis. quom̄ si dixero uobis celestia
credatis quia qd uisibile ē ñ itelli
gis qm̄ eū ascendere uis caput ñ
habes. eū aut̄ sedere uis pedes ñ ha
bes. Vultū enī creature nescis. nec ut̄
spe cognoscis. Et nemo ascendit in
celū. id ē nulla creatura crescentiū
creaturaꝝ crescit nisi uiriditas ei
eam ctineat. nisi qui de celo descen
dit. ad formā īformata quia etiam
nulla forma ee pot̄ nisi de me sit.
filius hominis qui ē in celo qm̄ cre
ature p̄mū iuisibilit̄ formari icipi
it & de me uitā sumūt que uiuo
cari sū. Et sic moyses exaltauit ser
pentē in deserto id ē sic aqua fumū
suū sursū mittit de imo quia cū mo
bilis fumus aque ascendit aqua que
uidet̄ forma ē. ita exaltari oportet fi
liū hominis scil ita etiā ascendit de me
uigor & uiriditas ad ēfortationē ce
reaꝝ creaturaꝝ ut omīs qui credit in
ipso uideat ut cuncta creatura que in
uigore & in uiriditate sua ēstat. ñ
peat. id ē ne diffluat. quia uita unde
creature uiuūt īuisibilis ē que ita cre
denda ē. s; habeat uitā etiam. quia
unaquaq; putredo abicienda ē & qd
manet tenendū. Tu malū solū es
nec uitā uis. sed uitā negas. Qui aut̄

4529

uitā confitet. in uita ē.

Erat homo id ē peccator: ex pha
riseis seil amultis opib. nicho
demus nomine id ē pharicator pn
cepis iudeoꝝ uidel mala sua ēfitenti
um. hic uenit ad ihm seil ad penitēn
tiā. nocte in dubitatione. & dixit ei.
Rabbi quia modū penitentie tem
pus scimꝰ quia adeo uenisti magiſ
ita ut adeo sis & nab alio. Hemo enim
pot hec signa facere que tu facis.
ita ut peccatores ad uitā reducas. nisi
fuerit ds cū eo nisi p spm scm. Re
spondit ihc & dixit ei. qui ad dim
reuerti uult. Amen aiō dico tibi si
ne dubio. nisi quis natus fuerit de
nuo ita ut nouus in cuersione pec
cata dimittendo fiat. n pot uidere
regnū di si in malo pseuerauerit.
Dicit ad eū nichodemꝰ seil pharica
tor. Quomō pot homo nasci id ē no
uus fieri in senitate. cū sit senex seil
iuuenisꝰ in peccatis. Nūquid pot in
uentre ē uidel in comphensione ē. ma
tris sue id ē innocentie statum itroi
re uidel angustias p peccatis suis ha
bere. & nasci id ē peccata dimittere.
Respondit ihc. Amen amē dico tibi
hoc demonstrans. nisi quis renatꝰ fu
erit uetere hominē abiciens. ex aq
penitendo gemitib & lacrimis ita
ut mala deuitet. & spu compunctio
nis ad uitā ut bona faciat. n pot i
troire in regnū di ut consors xpi ef
ficiat. Qd natū ē de carne in putre
dine peccatoꝝ. caro ē in peccatis ra
cens sine lauatione penitentie. & qd
natū ē de spu excitatū ad penitentiā
īspiratione spe sci. spe ē seil ea sapit
que ad uitā sitit cū penitet. Non mi
ratis uidel durū tibi n sit. quia dixi
tibi oportet uos nasci denuo id ē p
compunctionē & penitentiā renouari
ad uitā. Spe scit scs ubi uult
spirat in compunctione lacrimaꝝ
& uocē ei audis in ēfessione peccato
ris. & nescis un nemat p gtām ad cor
peccatoris eum admonendo. aut quo
uadat eum ēfortando ut in bonis pse
ueret. Sic ē omis reductus ad uitā. q
natus ē ex spu p penitentiā ad uitā re
surgens. Respondit nychodem id ē p
uaricator duriciā deponens & ait illi.
Quomō possūt hec fieri ut qui multis
peccatis noxius ē. innocens de peccatis
fiat. Respondit ihc id ē penitentia
& dixit ei ēfortando & exhortando pec
catorē. Tu es magiſ quia compunctio
nē habebis. in isti surstū ingemitib;
suspiratis. & hec ignoras qd uitā habe
as peccata tua confitendo. Amen amen
dico tibi quia qd scimus loquimur homi
nes. p ēfessionē ad uitā resurgere. &
qd uidimus testamur. ita quod
multā gtām deide ēsequent. & testimo
nium nrm n accipitis si in dubietate p
seuerare multis michil nobis pderit. Si
terrena dixi nobis id ē ut peccata uita di
mittatis. & n creditis ut sic ad uitā resur
gatis. quomō si dixero uobis celestia. qa
magnā remunerationē habebitis cū
omnia uita ppt dm relinquitis. crede
tis supnā mercede uos habituros. Et
nemo ascendit in celū ut celestia desi
deret. nisi qui de celo descendit p suā
piria condis ostendens qd absconsū &
occultū erat in corde suo. filius hōis
seil in hoc se hominē p penitentiā de
monstrans. qui ē in celo quia gemit p
mū in occulto cordis ceipit. & tande ho
mines ad inuisibile contēplationē que
in celo ē pducit. Et sic moyses id ē con
punctio cordis exaltauit surstū erigen
do. serpentē scil aridutatē cordis. in de
serto de uicijs illos qui in peccatis sē
quia compunctio ad uitā trahit. ita ex
altari oportet. id ē resurgere etiā illu
a trenis in quib iacet. filiū hominis qa n
multa delinquit. ut omis q credit in
ipso. ita ut putet se penitentia n īdi
gere quia n multū peccat. si; sic pecca
tores ad uitā penitentes resurgūt. ita

emo quisq qui desig
mmel in tra cōfitant
ide. ostendens sapien
ommes & in honore di tot pē
cāt le hommes cognosce
de purpura. id ē circūda
ge hommes eis exhibent
rmore de quo gaudent.
mache scil ut requirāt
a uoluntatis sue. splendi
mone dm. Et erat quida
& simplices
ibus, qui in gustu anu
at. ita qd sapientiā & p
e habent s; ad illa ascen
omme lazarus ita qd si
n sensib suis pstrati. ad
ad aptū sensū sapientiā
ns plenus scil miseris d
angel spu in desidio ha
dam. cupiens saturari u
a meis id ē minimis don
que cadebant scil excedeb
ns sic fragmta illa que
ata manducauerāt. de m
mprehensione quā homo
a comphendit. duuris.
ternis culmē prudentie.
nec supflua uoluntas e
ternano ipsoꝝ quasi mich
ebat dona sapientie quā
ē & canes id ē paup hum
dit in mentē ipsoꝝ. & in
mendo. ulcera eoꝝ scil mise
ne. ita ut nec altius nec
nisquā in estimatione s
re possit quā ds uelit. sa
spiramte deo ut moueret
ctificatione illa. mdicus
ol & simplices idiote. ita h

etiã illi qui se putant ñ peccare p hac e
adẽ causa penitentiã faciant. non pe
at sine penitentia seu in negligentia
uel in falsa fiducia. sz habeat uitã eẽ
nã cũ simul pgrãm dñi ad uitã resur
gunt.

Homo quida qui designat ho
mines in tita conũsantes. erat
diues ualde. ostendens sapientes & pru
dentes qui in sapientia sua extollunt. &
in timore & in honore dñi torpẽt. nec in se
aspiciũt se homines cognoscentes. & i
duebat purpura. id ẽ circũdant hono
re quẽ homines eis exhibent. & bisso
id ẽ rumore de quo gaudent. & epula
bat cottidie scil ut requirãt cottidiana
officia uoluntatis sue. splendide uidel
sine timore dñi. Et erat quida ñdicus
id ẽ idiotẽ & simplices qui in gultu animax suax
gemuñ. ita qd sapientiã & prudentiã
libent habent sz ad illa ascendere ñ pñ
sũt. nomine lazarus ita qd sũt. qui ia
cebat in sensib' suis pstrati. ad ianuam
ei id ẽ ad aptũ sensũ sapientiũ platon.
ulceribꝫ plenus scil miseris desiderijs
que paupes spu in desidio habẽt ubiq;
circũdati. cupiens saturari uidel' reple
ri. de micis id ẽ minimis doctis sapien
tie que cadebant scil' excedebãt mẽsurã
donoꝝ sic fragmẽta illa que supfuerãt
his qui manducauerãt. de mẽsa id est
de comphensione quã homo intellec
tu suo comphendit. diuitis. idẽ supx
excedentis culmẽ prudentie. & nemo
uidel' nec supflua uoluntas eoꝝ nec stul
ta scisscitatio ipsoꝝ quasi nichilũ sint
illi dabat dona sapientie quã ianitor q̃
rebãt. sz & canes id ẽ paup humanitas
uenebãt in mentẽ ipsoꝝ. & lingebãt
admonendo. ulcera eoꝝ scil' miserũ desi
derũ eoꝝ ita ut nec altius nec pfun
dius quicquã in estimatione sua dis
currere possit quã ds uelit. Factũ est
aut ispirante deo ut moreret' ñdicꝰ
in mortificatione illa. ñdicus qua se
paupes & simplices idiotẽ ita humili
ant ut eis sufficiãt omnia in humi
li scientia que ds eis donauerit
ut sẽptũ ẽ. beati mortui qui in dño
moriunt'. & portaret' id ẽ exaltare
tur. ab angelis id ẽ a scẽis uirtutib; i
simũ ui suscepcione. abrahe scitatis
scoꝝ patrũ. Mortuus ẽ aut de omi
gaudio & leta uita ita ut nec cũ do
nec cũ hominib' gaudiũ habeãt. &
diues illi qui in sapientia sua se in
iuste extollũt ut orienes. & sepult' ẽ
remanens in magno tedio. in iferno scil' in desperatione sine fiducia
totꝰ spei. Eleuans aut aspiciendo
oculos suos scientiã suã. cũ eẽt in
tormẽtis id ẽ in afflictione spe sue
quia sine cõsolatione sunt. uidit in
scientia ipsoꝝ abraha id ẽ scitatẽ
& glam scoꝝ. alonge alicm a spe.
& lazarũ uidel' paupem spu. in si
nu ei' scil' in comphensione & in am
plexione gaudioꝝ euglij & pphetax
& illoꝝ qui hec in opib; cõplent. Et
ipse clamans erũpendo cũ lacrimis
dixit. Pat abraha o scitas & gloria
scoꝝ que nos genitos pcurare debes
miserẽ mei subueniendo nobis. &
mitte id ẽ simitte lazarũ. id ẽ hanc
pauptatẽ spe cũ aliqua cõsolatione
ad nos fluere ut intinguat in suau
unctione extremũ id ẽ minimũ. di
giti sui scil' opis sui in aquã uidel' in
sapientia cõsolationis. ut refrigeret
in suauissimo tempamento. linguã
meã supexcedentis sermonis quẽ lo
cutus sũ. quia crucior ubi constricta
ẽ anima mea in hac flama id ẽ in
ardenti ardore quia nescio q̃d face
re possim. Et dixit respondendo. il
li clare sapientie. abraha glã scoꝝ.
fili creati a deo. recordare respicien
do. quia recepisti habendo. bona p
pinguedinẽ. in uita tua id ẽ in omib'
causis quas iecepistis. & lazarus pau
pras humilitatis similit' econtrario
mala scil' dolorẽ & tristiciã. Hinc

453a

aut hic cſolat quia suauef in deo
erat m gaudiū habent. tu ū cruci
arif in cſtrictione p dubietatē qm
altiora uolūt quā habere possīt. Et
in his oñib p dictis causis. mt nos q
humilitatē in scientia nra secuti su
mus. & uos qui in scientia ura superb
biā habuistis. chaos magnū. id ē ob
scuritas mstion di. firmatū ē scit
ēstat. ut hi simplices ppt dm qui
uolūt temptando. hinc anobis sim
plicib transire sine cſtitutione di
ad uos. idē ad uras claras mītes non
possint rape qd in eor elatione ñ ē.
neq; īde a uobis elatis sapientib. huc
tñsmeare ad nos ppt dm idiotas.
ita ut utrūq; plenū habeatis. uidel
elationē mītis ure & pauptatē nām
in simplicitate. quia oīa adeo ius
te ordinata sē. Nam sol splendorem
suū lunę ñ dat nec luna claritatē
suā soli. nec sol nec luna splendores
suos stellis. nec stellę claritates suas
soli aut lunę. Sic maiores magnu
tudinē suā in gaudio minoribus ñ
dant. nec minores pauptatē suam
maioribus. nec ulli sua pusillis. nec pu
silli in hos utrosq; dona sua druīt
ut sēptū ē. Ignis in ēspectu ei exar
descet. Et ait id ē elati facientes. R.o
go ergo supplicit te pat qui es gla
scōr. ut mittas scit ostendas. eum id
ē pauptatē quę celestis ē. in domum
uidel in potestatē patris mei scit coo
pum mūr. ita ut tanta signa uobis
cernentib fiant ut credam quia ds
sic ad bonū nos cogat. Nam quida
dicit. Vtinā sic creati essemus ut
bonū semp facerem & malū negli
gere possem. Habeo enī quinq; fra
tres id ē quinq; sensus ut testet illis
in signis ne & ipsi ueniāt p temeri
tatē in locū hunc scit in cſtitutio
nē tormtor. id ē cruciamtor. ut
caueāt ne in elatione cadāt sic &
nos ceciderim. Et ait illi elatis sapi
entib abrahā gla scōr. habent moysen
id ē humanitatē salutis. & pphetas
scit sēptuas audiant illos cū scientia
& fide. dr ille elati sapientes dixit. Non
faciat ita pat qui pcurabis nos. abraha
gla scōr. si si quis hominū ex mortuis
id ē de absconso miraculo illo qd sic ere
ati essem ut cū malū facere uellem hoc
pficere ñ possemus. & cū bonū uellemus
qd hoc possem. uerit in istis signis & fa
ma. ad eos īiuste sapientes. penitentiā
agent. id ē amalo se continebūt. dr aut
illi elatis sapientib. Si moysen scit hu
manitatē saluatonis & pphetas id ē scp
turas. ñ audiūt in scientia & fide neq;
siquis hominū ex mortuis de ñ factis sig
nis uidel que ñ diu apparuerūt retur
rexerit id ē clarescerent. credent. id est
ad ullū usū nec lucē nec tenebras īelli
gēt. qm si homines ita creati eēnt ut nec
malū nec bonū facere posset qsi ligna
eēnt. que in estate siūt florida & in hie
me arida. & sic ad imaginē & simili
tudinē di facti ñ eēnt. neq; quinq; sen
sus corpis haberēt. nec dm in laudib;
serverēt. nec diabolū deuitarēt.

Homo quida scit uoluptas in
homine. erant duces ualde in
uetissitudine pinguedinis pprię uolun
tatis. & īduebat id ē iust. purpura scit
gustū peccati. & bisso uidel delictus. &
epulabat multiplicat cottidie unū
qdq; uicū. splendide ante faciē coīdis
sui. Et erat quida mdicus scit suspiriū
ad dm. nomine lazarus id ē gemens.
qui iacebat in quiete manens. ad ia
nuā ad apta uicia ei uoluptatis. ulce
rib plenus scit stultitia ita ut nec bo
nū nec malū pfecte īelligat ppt amo
rē carnis. cupiens saturari ut sibi p
mitteret. de micis minima culpa ut
uel minimū peccatū liceret eam fa
cere sine piculo. que cadebāt id ē sup
fuit ita ut uoluptas de ea ñ curet. de
mīsa de latitudine. diuitis id ē uolup
tatis. & nemo illi dabat quia inicepti

one sua ñ ꝟuenit hoc sibi licere nec ꝑ
uoluptatē habere potuit ad saturita
tē. S; & canes id ē obliuio di qđ homo
dñm obliuiscit. uemebat in ēcussione.
& lingebant ꝑfundūt. ulcera ei stulti
ciā quę dñm in amore carnis ñ ītelligit
s; demulcet & dubiā facit ītē hominē.
Factū ē aut aduersio di. ut moueret
id ē deficeret. ītdicens scit suspirū qđ
fuit in dubio. ita ut oīe dubiū ab eo
recederet. & portaret ab anglis id ē ace
lesti desidio in sinū scil in gustū. abra
hę uidel spei. Mortuus ē aut deficien
do & diuel scil uoluptas. & sepultus est
id ē suffocat. in īferno uidel in timore
dñi quia timor dñi ē q̄si īferni uoluptā
tis. Eleuans aut surstū erigendo oculos
suos scientiā suā cū eēt in tormētis id ē
in ēstrictione. uidit abraha scil spem
alonge uidel aliene. & lazarū qui ge
mit in corde suo ad dñm. in sinu id ē in
gustu ei spei. Et ipse clamans eulando
dixit orans. Pat abraha id ē o patrna
spes miserere mei parce īm. & mitte ē
cede lazarū gementē ad dñm. ut ītin
guat scil sapore ē tribuat. extremū par
uissimū digiti sui causę suę. in aquā
in suaui blanditō ut refrigeret ita
ut aliquā leticiā habeā. linguā meam
uidel opa quę ꝑ eam feci. quia crucior
depmor. in hac flama scil in pondere
illo qđ dñm timeo. Et dixit responden
do illi uoluptati abraha spes. Fili. nat
in carne recordare respiciendo quia re
cepisti habundabas bona id ē dulcedinē
in uita tua uidel in opib uoluntatis
tuę. & lazarus gemens. similit econt
mala omnē dolorē ꝓpt amorē di. Hic
aut hoc tempe hic cōsolat quia clari
tatē fiducię habet. tu ū cruciaris id ē
in torore concuteris. Et in his omib cer
taminib. intē nos qui ad me spē ptinēt.
& uos qui ad uoluptatē spectatis. cha
os magnū id ē tempestas uicio. firma
tū ē. id ē statutū. ut hi qui ad deum
gemūt. qui uolūt respiciendo ad ē
sensū. hinc de spe quā ad dñm habēt.
transire. id ē descendere siē anima
corpi aliqñdo ēsentit. ad uos qui in
ēcussionib & in tormib carnis uīe estis
ñ possit ꝑ uustica qm̄ uirtutes uici
is ñ cōmunicāt. neq; ide id ē a cruci
atib illis in quib in uicis cruciamur
ni. hinc ad illos qui in spe ad dñm gau
dent. transmeare qm̄ uicia uirtuti
bus ñ cōmiscent. Et ait uoluptas tre
mens. Rogo enī te pat qui spē de
signas ut mittas parcendo nobis.
enim id ē suspirū ad dñm. in domū
scil in mansionē patris mei uidel
cupiditatis ita ut magno terrore
pterrita a ēcupiscentijs suis resipis
cat. habeo enī quinq; fratres id est
societates uidel quinq; sensus corpis
qui in associati sūt. ut testet. id ē ut
ostendat illis tororē aliquē ꝑ quē tre
ant ut ab ardore ēcupiscentiaꝝ resipis
cant. quia si aliquis homo ex mortuis
is resurgeret homines trerent. ut
etiā hoc in soci mei quinq; sensus cor
pis in toro excutiant. ne & ipsi ueni
ant has passiones pati. in locū hume
tormtoꝝ ubi nos in timore dñi maxi
me cruciamur quia ñ licet nobis fa
cere qđ libent faceremꝰ. Et ait illi a
braha. habent moysen scil ablutionē
baptismi. & pphetas scil dona spe sci
audiāt illos diuina ꝑcepta ꝑficiendo.
dt ille scil uoluptas dixit. Hon id ē
uoli eos sic ēstringere. pat abrahā sed
siquis de uirtutib ex mortuis id est
de ītaudito & absconso miraculo q̄si
tonitruo repentinu signu in suspirio
erit in motu extremis concussionis
in ꝑcipiu fletu. ad eos scil ad societa
tes quinq; sensuū. penitentiā agent.
id ē abstinebūt se a malo ita ut illud
ñ ꝑficiāt. Quasi dicat. Quia ego opa
illa quę libent facerē ita exercere ñ
possū ut uellē quinq; sensus qui sūt
in corpe meo saltē ita extreant & coer
ceantur aliquo ītopinato ope ut eos

4549

peccare ñ libeat. dñr aut spes illi no luptari. Si moysen scil' ablutionē baptismi & pphetas id ē dona spe scī ñ audiunt ēsentiendo uilicie & scītati. neq; siquis de uirtutibus ex mortuis in aliquib' iauditis signis in fletu & planctu resurrexerit id ē eos ēcutere uellet. credent scil' quecquā pficeret. s; sic ē funes sam sonē ñ ligabāt s; rūpebant. sic nec illi trones suspirij hos ad penitentiā ēcuterēt s; in uanū euanesce rent.

Homo quida scil' ada fecit id ē lucratus ē. cenā magnā uidel' hunc caducū mundū qñdoq; finendū qd cena designat. & uo cauit multos scil' illos qui de se nascituri erāt. Et misit admonendo seruū suū id ē creaturā que ei in seruitute subiecta fuit. hora cene scil' in tempe mundi. dicere ostendendo. iuitatis scil' humano generi qd ad culturā mundi iuitatum erat. ut uenirēt p ostensionē suā in studio desiderio & uoluntate sic & ipse laborando plantando tangendo. omiaq; cū uiriditate & utilitate fructuū obedientiā ei exhibebāt qñ ipse primus fuit cui ds ea subiecerat. quia iam parata sūt omia que uobis necessaria sūt in nobis inuenitis. & ideo nobiscū in obedientia estote. sic & nos creatori nro obedimus. Et ceperūt in ceptione opis simul omis hominef. excusare de obedientia ne ita in statu suo deo ut creati erāt obedirēt sic alie creature in statu suo p manēt. Primi scil' qui primū contria fecerunt. dixit in scientia sua illi creature. Illā id ē possibilitatē. emi scil' cū fudore labouis possedi & necesse habeo uidel' abstinere ñ possū. exire opando. & uidere illā ut conside rē quid facere possim. Rogo te in suspirio. habe me excusatū in gemitu cū tam suspirāt qd' peius faciūt quā cēta creatura ei ostendat. Et alē qui deide scl'arē disciplinā statuerīt dixit in scientia sua. Juga boū scil' ri tus sacrificion emi possidendo. quinq; in quinq; sensib' in quib' hec supbe ice pūt. & eo pbare illa. qsi hec omia de se ipsis statuerēt & ñ de deo. Rogo te sup plicāt habe me excusatū in timore tamen remitentē. Et alius qui libere uolūt uiuere dixit. Uxorē id ē sup flua libertas. diuri uidel' adtraxi sedm sedm carnalia desidia filios gignere & ido sufficit nobis in hoc. & ideo ñ possū uenire id ē tam parua facere & colere ut eleīta & cetē creature faciūt & colūt. s; creatura seruiat nobis ut uult. Nec rogant se excusari qño uidentē creaturā augere. Et reuer sus contrarie seruus scil' creatura in alio mō faciens contria cū omib' hominib' quā ada faceret. quia ada in stultitia peccauit. filij aut eius in astucia nunciauit hec ostendendo quia homo statū suū seruare nollet. dño suo ade. Vñ sēptū ē. Plangent sup se omis tribus. Time natus id ē exīrit. parfamuliaf scil' ada cū tremore quia hec in spu fortitudine pūdit. & etā udit quod mundus in filijs suis ita ñ pficeret & creseeret sic cū ipso. dixit seruo suo uidel' creature. Exi cito id ē floresce & plantare. in plateas id ē in circuitū trē. & in cos id ē siluulas ciuitatis magnarū siluaz & paupes scil' deserta loca ac debiles uidel' arida. cecos inhabitabilia. & claudos relicta. introduc huc in orbē ad aspectū hominū & ad utilitatē eorum ut omis populi uenīat & uideāt quod est utile in his sit ita tamē ut ad aliqd ualeāt. Et ait obediendo seruus id ē creatura. Domine quia tibi seruire debeo factū ē id ē dispositū ut impleta scil' ut desiderium tuū edificāt. & adhuc locus ē. quia adhuc ita uirtutē ha

bet quā pferet cū īdurabit & tanget
ope uumī pferens. qm̄ tia ante dilu
uuū fragilis & tenera erat. p̄t diluuiū
aut̄ īdurata & cōfortata ē. Et ait dns
seil' ada seruo id ē creature. Exi cum
seruiture in uias id ē in omnē circui
tū & ambitū opū hominū. & plateas
seil' in īflexionē herbarū. & cōpelle ī
trare seil' cōstringe tram se apire ut
germinet in omīb' uiriditate & fru
ctu ac etiā ui fortissimi fuci seil' uim
quia uiris magis ē herba quā arbor
& ut herba in tia plantat & nutrit
ut impleat id ē ut plena sit domus
mea seil' uent' totī comphensionis qm̄
in mundo comphendo. Dico aut̄ in as
sertione uobis omīb' creaturis. qd' ne
mo uiron illoz id ē uirilium uiriū. q̄
uocati sūt seil' qui cū creaturis con
uersant. gustabit tangendo in gustu
tactus. cenā meā uidel' mundū hoc m̄
ut creatura ita eis obediat sic m̄ obedi
uit. & eis tam facile fructū afferat ut
m̄ fecit. quia ego in stultitia p̄uari
catus sū. ipsi aut̄ in rebellione.

Homo quida seil' ille qui plenus
desiderij uoluptatū ē. fecit ce
nā magnā. id ē magnas delicias in fine
tempis in quo stabilis ee ñ pot̄ uidel'
aut p potentiā di absentus aut corpa
lit̄ moriturus. & uocauit multos mi
tū faciendo plurib' & plurib' in uani
tate. Et misit in sono seruū suū id ē
uanitatē. hora cene uidel' in tempe de
liciarū uoluptatis. dicere admonendo
uitatis seil' illis q̄ s̄ similes fuerūt. ut
uenirēt currendo. quia iam parata
sūt omnia. id ē qd' omnē plenitudinem
cupiditatū suaz inuenirēt. Et cepunt
simul oēs concussi excusare in angus
tus ei cū homo in corde suo angustiatur
cogitans quid facere possit. Primus
id ē inicū cū homo ād aliq̄d īttendit
dixit sapient' illi uanitati. Villa id ē
ceptionē emi seil' cū diligentia exq̄
situ. & necesse habeo quia sic oportet
fieri exire excutiendo. & uidere
illa pscrutando quē finē habeat
quom̄ hanc causā pficere possim.
Rogo in pcib' te qui m̄ iama sug
geris. habe in secreto me excusatū
ne pdas me quia me animis contri
nere uolo. Et alt̄ opa faciens dixit.
Iuga id ē ligaturas boū in labore
fudamtū. emi seil' adtrahi m̄. quinq;
uidel' uidendo audiendo & undiq;
circueundo hac & illac ītellectū &
uoluntatē ostendendo & eo pbare
illa id ē utrū bonū an malū opus
meū sit. Rogo te humilit̄. habe
me excusatū in pauore michimet
ipsi resistentē. Et alius opa adpfec
tū ducendo dixit in scientia sua.
Vxorē id ē ignē cupiscentie. duxi
seil' misi in carnē meā ita ut ccupis
centiā in me sentiā. & ideo ñ possū
uenire cū salute mea ad uolupta
tē delicias. si; me oportet ista fu
gere ne peam. Hec querit excusa
ri qua publice uult ista de se pice
re. Et reuersus in amaritudine mo
lestie seruus seil' uanitas. nuntiauit
hec enarrando dño suo qui plen'
desiderij uoluptatū erat. Tunc ira
tus in tronē patrfamilias seil' dulce
desiderū uoluptatis dixit seruo suo
uanitati. Exi cito id ē ilico in platee
as seil' in cōmunē ppm. & uicos ui
del' in potentes ciuitatis plus quā
potentū. & paupes armatos. ac de
biles ministros armatoz. cecos id ē
paupes. & claudos seil' paupiones in
troduc huc uidel' affer eos ad me
qm̄ aliquē mihis inuenio m̄ osentien
tē. Et ait seruus uanitas. Vñe quia
tibi sermo. factū ē ut imperasti seil'
tempaūtū. & adhuc locus ē uolun
tati tue quia sapientes & scientes
adte ñdū uenerūt. Et ait dns desi
derū uoluptatis seruo id ē uani
tati. Exi te dilatando in uias id ē
in sapientes. & plateas seil' in ūn

4559a

plexos scitatis. & cōpelle uidel' ēsſn
ge admonendo. īnare ad me ita ut
ſn ēsentiā. ut impleat' id ē ut ple
nū sit domus mea scil' desideriū
meū. Dico aut' uidel' annuntio uo
bis qui mecū militatis qd' nemo u
roꝝ illoꝝ scil' nulla uis qui uocati
sūt. id ē qui uocationē meā contēpse
rūt nec ſn ēsentire uoluerūt. gusta
bit tangendo. cenā meā. id ē delici
as meas in ulla dulcedine & suauita
te meaꝫ ēcupiscentiaꝫ s; in amaritu
dine & doloꝛe eos usq; in finē exercebo.

Elisabeth id ē abel noe
& enoch & aliorꝝ uisoꝝ qui
ante legē erāt. impletū ē ad pfectū
tempus id ē desideriū. pariendi scil'
bona opa facere. & pepit pducendo
filiū uidel' circūcisionē primū sig
nū scitatis. Et audierūt uicini scil'
alieni s; tam in bono ppinqui &
cognati ei' id ē eis adherentes
in eade gente. quia magnificauit
pl'aude. dns scil' ds in hac nouitate
miam suā uidel' signū scitatis eū
illa scil' priorib' scis. & ēgratulabant'
ei in iustitia quę eis data ē in circū
cisione. Et factū ē magnū sacramentū
in die octauo scil' in īcarnatione
dīn quę de circūcisione orta ē. uene
rūt qui in lege erāt. circūcidere pu
erū id ē uolentes uetēm legē dare. &
uocabant eū nomine in circūcisione
patris sui id ē uetis legis. zacharia
ta qd' uolebāt eum habere ut aliū
hominē de uiro & muliere natū.
Et respondens mat' ei' uer' iustitia
quę ante legē erat dixit exhortan
do. Hequaquā appellabit' circūci
sus. s; uocabit' iohannes scil' donū
donantis di. Et dixerūt in ueti
lege ad illā scil' ad illos qui ante
legē fuerāt. Qua nemo ē id ē nullu
īuenim' in cognatione tua uidel'
in scitate illa qua scificata es & in
qua nos scificati sum' qui uocet'

hoc nomine noue gre. Innuebāt aut'
patri eius id ē seruitabant' pphetiā que
in ueti lege erat. quē uellet uocari eū
scil' quę illa causa īcarnationis dn̄i ēet.
Et postulans querendo pugillarē om̄s
uolutiones sēpturaꝫ sēpsit dicens. Iohes
ē nom̄ ei'. quia īuenerūt qd' nom̄ ei' ēet
donū saluationis humani generis. Et
mirati sūt in stupoꝛe. uniuersi scil' om̄s
creatura obstupuit in his. dptū ē aut'
illico id ē reserata ē os eius id ē pphetię
manifestatio. & lingua ei' uidel' iustitia
ecclię. & loquebat' benedicens dm eum
laudando in humanitate. Et factus ē
timor sup om̄s uicinos eoꝝ ita ut om̄s
nati de hominib' stuperēt & tremerēt.
& sup om̄a montana id ē sup altitudi
nē. uidec scil' ueris īstitutionis. diuul
gabant' om̄a uerba hec. circūducta
ut rota q'tin̄ hec ītelligerēt. Et posu
erūt om̄s nouos sensus & ītellectus
in noua lege qui audierāt bona ītēn
tione in coꝛde suo dicentes scil' in bo
nis desidijs. Quis putas puer iste erit'
in noua lege quia n̄ ē de mundo.
Et enī manus dn̄i uidel' uirt' & opus
di. erat cū illo in miraculis. Et zacha
rias pat' eius scil' pphetia quę in ueti
lege fuit. impletus ē spu scō uelut bal
samo fudante in ueritate. & pphetauit
dicens in uera ostensione. Benedictus
in scitate dns ds isr'l' id ē uere circūci
sionis quia uisitauit coplit'. & fecit
redēptionē in refrigerio & plenitudi
ne plebis sue. uidel' ecclię.

Elisabeth id ē humilitatis n̄tis im
pletū ē in pfectione. tempus pari
endi id ē in pcessura opū humiliari.
& pepit filiū. scil' qd' p dixit sā opa.
Et audierūt uicini id ē angli. & cog
nati ei' uidel' alii sci quia magnifica
uit dns in ampliatione uirtutū su
fericordiā suā cū illo scil' in īspirati
one uirtutū. & congratulabant' ei
qua bonū fructū pfecit. Et factū est
in die octaua id ē in fine opis uel in

eone hominū. uener
ercūcidere scil' aufe
cinerīs puerū scil' bo
do & uocabant eū no
uidel' di de quo exieri
ē scis. Et respondens
matris īmō dixit. Ille
rus meus opa mea la
uocabit' iohes s; de grā
ad illa humilitatē me
in cognatione tua id
nomī in scil' opib' tuis
nomine. scil' nisi ut sc
ris. Innuebāt aut' patr
uocāt in iudicū di. q
ēsset qd' meritū illi
postulans id ē ostenden
insaniam boni & mali
erit. sēpsit dicens n
sci ē nom̄ ei'. ita ut p
ma in bonis opib' sit
meritis illi' uniuer
in. dptū ē aut' illico s
sus ei' uidel' laus pa
sit id ē racionalitas.
uocitans dm magnif
scitus ē rumor stupoꝛis
ia qua in hoc qd' ignor
sper. sup om̄s uicinos
sup om̄a montana u
mne scitatē dm uidentes
per om̄a uerba hec uidel
Et posuer' ūt notando o
ges ītelligendo. in coꝛde s
desperū. ppē diuinā gra
ment cogitando puer i
ne hoc ē. O quā felix & q
ctia in opib' suis ē. Et enī
dominū auxiliū erat cū
ris & ope. Et zachar
ō impletus ē spu scō. f
tatis. & pphetauit dic
sit scus ds isr'l' in scitate q
spectione & fecit in ma
demptionē scil' ereptionē
uidel' animę illi' de pecc

monte hominū. uenerūt angli & scī. circūcidere scīl auferre putredinē cineris puerū scīl bona opa scīficando & uocabant eū nomine patris sui uidel di de quo exierūt. zachariā id ē scā. Et respondens mat ei uidel humilitat mitis dixit. Nequaquā de me uirtus meis opa mea laudanda sūt. sī; uocabit iohes sī; de gīa di. Et dixerūt ad illa humilitatē mentis. Quia nemo ē in cognatione tua id ē ñ est aliud inuentū in scīis opib' tuis qui uocet hoc nomine. scīl nisi ut scā anima uocetris. Innuebāt aut patri eius ita ut p mittat in iudiciū di quē uellet uocari eū scīl qd' meritū illi dare uelit. Et postulans id ē ostendens pugillarē scīl in scientia boni & mali qd' rectū iter fecerit. scīpsit dicens in recto iudicio. Johes ē nomē ei ita ut p gram di scā anima in bonis opib' sit. Et mirati sūt in meritis illi' uniuersi id ē omnis turba scōr. dpū ē aut ulco scīl manifestata ē. os eius uidel laus patris & lingua eius id ē racionalitas. & loquebatur benedicens dīm magnificando eū. Et factus ē timor stuporis in noua cōmotione qua in hoc qd' ignotū ē homo pmū stupet. sup omnis uicinos eor scīl anglos & sup omia montana iudee id ē sup omnē scītatē dīm iudentiū diuulgabantur omia uerba hec uidel omia scā opa. Et posuerūt notando omnis qui audierūt hec ītelligendo in corde suo gaudiū & suspiriū ppt diuinā gram dicentes. Qs putas cogitando puer iste erit in scītate. Hoc ē. O quā felix & quā scā anima ista in opib' suis ē. Et enī manus dīni id ē diuinū auxiliū erat cū illo ifulgens luce & ope. Et zacharias pat ei id ē ds impletus ē spu scō. scīl in laude scītatis illi & pphetauit dicens. Benedictus dns ds isrl in scītate qua uisitauit ispiratione & fecit in magnificentia redeptionē scīl ereptionē. plebis sue uidel animę illi de peccatis ppt bona quib' eum semp ispexit.

Cum turbę id mana creatu rarū. uerteret scīl ppetaret in thm ad dīm. ut audiret uerbu di uidel sonū illiu ubi ds dixit fiat. Et ipse ds stabat qsi ad opandū sec' stagnū genesareth ubi spe dīni fere batur sup aquas. Et uidit duas naues uidel elemta & cetas creaturas. stantes secus stagnū. qm de aqua sē qsi uolatiles & tempare. piscatores aut id ē officia creaturar descenderant obediendo. & laudabant exercendo. recta id ē opa. dscendens aut in prudentia sua in unā nauī scīl creaturā. que erat simonis scīl hōis gaudet eū ostendendo. ut atta uidel ab alis creaturis reduceret pusillu ita ut homo in dignitate alis platus cēt. Et sedens in maiestate docebat ordinando. de nauicula id ē in racionalitate quā homini dederat turbas. Ut cessauit aut loqui. id ē cū creaturas creasset. dixit ad simonē scīl ad hōiem. Duc in altū id ē esto pcellens in creaturis & laxate recta ua scīl facite opa in captura uidel ad utilitatē. Et respondens simon dixit illi. Preceptor id ē creator p totā noctē laborantes scīl in ignorantia pmanens. nichil cepim ita ut iutilis eem. in uerbo aut tuo uidel in honore scientię boni & mali laxabo retę uolo opari ita ut scīa malu qa ñ sufficit m me scire bonū. Et cū hec fecisset ita ut homo diuinū pceptū in paradyso trāsgressus sit. concluserūt apphendendo. piscū multitudinē copiosā id ē uicior & dolorū. R. ūpebat aut rete eor scīl ita ut dirūpta sit lex quā ds homini dederat. Et annuerūt socis id ē adiuuerūt sibi ad seruitiū & adiutoriū. qui erat in alia nauī uidel creaturas quę in alia forma & natura sūt quā homo sit. ut uenirēt

m seruitio & adiuuarēt eos neces
sitate. Et uenerūt & impleuerunt
in maginis piculis & dolorib' ambas
nauiculas idē seipsos. ita ut pene mer
gerent. idē ut uix subsisterēt
puenientib' malis. Qd' cū uideret
simon petrus sentiendo. pcidit ad
genua ihu ita ut ad multas erūpnas
pectus reduret ad recordationē dei
quia p illū creatus erat. dicens in sus
pitijs & gemitib'. Exi ame scit uultū
ē ut recedas ame quia pegrinus sū
ate. quia homo peccator sū dne ita
ut iam ñ sim dignus uocari filius
tuus. Stupor enī in tristicia circūde
derat eū idē apphenderat. & oīs q
cū illo erāt scit oīa elemēta & crea
turas in captura pisciū idē in apphen
sione dolor & miseriaꝫ quā ceperant
quib' inuoluti erāt. Similit autē iaco
bū idē patriarchas & iohannē scit p
phetas. filios zebedei uidel' qui erāt
filij edificationis in lege. qui erāt
socij simonis in scientia adę. Et ait
ad simonē uidel' adhomīnē. ihc ds p
phetas & legē. Noli timere quia ñ
abiecteris ppt' iustitiā & tristitiā in
quib' iacet. ex hoc iam eris homines
capiens ita ut ppt' bona opa quę fac
turis eris in comphensione celestis
uersus uertens. Et subductis ad trā
nauib' sic ut genus & genus hoīum
cū elemētis & cētis creaturis in trenis
uersarent usq; diu dm in humano
corpe uideret. relictis oīb' scit ue
teri lege & heresi ac ppria causa
in peccatis. secuti sūt illū in fide &
euglio pacis.

Cum turbę scripturaꝫ. ut ue
rēt demonstrando. in ihm
id ē dm. ut audiret in studio uerbū
di. ita ut eū icarnandu sciret &
ostenderet. & ipse stabat secus stag
nū genesareth id ē oīa opa di fir
mata fuerūt & sūt spū scō. Et ui
dit in p̄destinatione sua duas na
ues quia cū ds eēt & homo ppt' homi
nē fieret. stantes secus stagnū cū fa
tigatume spe sci. piscatores aut idē di
uinitas descenderāt in circūcisione. &
lauabāt. ostendendo recta idē legē.
Ascendens aut cū uenit plenitudo tem
pis in unā nauī ita ut ūbū patris co
pus ī dueret. que erat simonis idē hu
manū. rogauit eū ubi pat' filiū mise
rat ut ad ta reduceret pusillū scit ut ho
mines doctrina sua moneret ut ater
renis plus quā pri' submouerēt. Et se
dens docebat admonendo. de nauicu
la scil' in humano corpe turbas ubi os
tendit eis scripturas. Vt aut cessaret
loqui ubi pat' filiū ad passionē tradi
dit. dixit ad simonē scil' ad filiū qui
humanū corp' ī duerat. Duc in altū id
ē in profunditatē euglij. & laxate rete a
ua scil' legē euglij. in captura uidel'
ad conuertendū populos. Et respondens
simon scil' filius di. dixit illi pat'. Pre
ceptor qui me in mundū misisti. p
totā noctē laborantes id ē in tenebrosa
scientia ueteris legis desudantes nichil
pimi scit nichil profeci in incredulitate eor
in uerbo aut tuo id ē in p̄cepto tuo laxa
bo rete scil' p ficiā p̄cepta euglij in gen
tib'. Et cū hec fecisset id ē cū discipulos
suos ad euglium conuertisset. concluserūt
piscium uidel' celestium desiderioꝝ multi
tudinē copiosā. Rumpebat aut id ē q̄da
dimiserūt. rete eoꝝ ita ut oīa implere
n possent. Et annuerūt clamando so
cis id ē deo patri. qui erat in alia na
ui quia ds erat ut uenirēt p aduto
rium. & adiuuarēt eos succurrendo eis.
Et uenerūt & impleuerūt ambas na
uiculas diu hominis crediderūt xpm
ueru dm & hoīem ēe. ita ut pene mer
gerent scil' ad sufficientiā illa ut etiā
plus cogitare de deo piculosum eēt. Qd'
cū uideret simon petrus scit icarna
tus filius peidit humiliando grāse
git patri. ad genua ihu uidel' ad ma
iestatē patris dicens. Exi ame ubi di

cebat pat̄ maior me ē q̄a homo peccator
sū dñe & ubi dixit in manus tuas cō
mīdo spm meū. Stupor enī circūdede
rat eos scīt obediētia ubi obediens erat
patri & oīs qui cū illo erāt in captu
ra piscīū quā cepant idē & reliquos
oīs qui in celesti desidio erāt. Simi
lit aut̄ iacobū qui erāt in plantatio
ne bonor̄ op̄ū. & iohannē uidel qui
etiā fuer̄ūt in p̄fectione eor̄. filios ze
bedei scīt filior̄ regni qui erāt socij si
monis uidel humanitatis filij dei. Et
ait ad simonē id ē ad filiū ihc scīt pat̄.
Noli timere quia oīa p̄ficies. ex hoc
iam eris hominēs capiens eos p̄ fidē
cōphendendo ut sēptū ē. Dixit dns
dño meo sede adextris meis. Donec po
nā īmicos tuos scabellū pedū tuor̄
Et subductis ad t̄ram nauib̄ ubi fide
les oīa t̄rena dimiser̄ūt. relictis oīnib̄
quia uoluntates suas & seipsos reliq̄r̄t.
secuti sūt illū ubi p̄ceptis dī subiecti sūt.

Cum turbe idē
multitudes. ut ruerēt scīt currerēt
in ihm uidel ad fortitudinē. ut audirēt
uerbū dī id ē ut ab ipsa docerent̄ ita ut
in ea edificarent. & ipse stabat secus stag
nū genesareth. quia p̄manebat in ig
ne spe sēa. Et uidit duas naues uidel
cōmūsionē & saluationē. stantes secus
stagnū id ē in stabilitate spe sēa. pisca
tores aut̄ scīt scrutatores & scisciteto
res bonor̄ descenderāt seipsos relinq̄n
do. & lauabāt recia ita ut dimutterēt
uoluntates suas. Ascendens aut̄ fortī
tudo. in unā nauī id ē in cōmūsionē
que erat simonis scīt iustor̄. rogauit
eū ostendendo. ut a t̄ra reduceret pu
sillū uidel ut uoluptatē carnis dimit
terēt & a peccatis cessarēt. Et sedens do
cebat de naucula turbas id ē hortaba
tur in cōmūsione uirtutes. Ut aut̄ ces
sauit loqui in admonitione ita ut in
eis delectata sit. dixit ad simonē scīt
ad iustos. Vade in altū. id ē ascendite
& laxate retia ura de uirtute in uir
tutē in captura id ē in amplexionē
caritatis. Et respondens symon io
ē iusti dixit illi in angustia. Precep
tor cui obediendū ē. p̄ totā noctem
laborantes scīt p̄ nocturnas īsidias
diaboli. nichil cepim⁹ q̄a eum supare
ī possum⁹. in uerbo aut̄ tuo uidel
in gra tua laxabo rete cū ad uirtu
tes ibimus. Et cū hec fecisset scīt hec
īcipientib⁹. concluserēt piscīū uidel
bonor̄ op̄ū multitudinē copiosam
in doctrina sua. Rupebat aut̄ rete
eor̄ cū plus uellet quā in mītib⁹ &
uoluntatib⁹ suis capē posset. Et an
nuer̄ūt genūdo sociis id ē cooperato
bus suis qui erāt in alia nauī scīt in
saluatione ita q̄d in p̄lio uictorie
erāt & saluati sūt. ut uenirēt & ad
iuuarēt eos ita ut & ipsi adiutorio
eor̄ uictores existāt. Et uener̄ūt &
impleuer̄ūt ambas nauculas q̄ñ
ita uictoriosi er̄ūt ut fide & ope ī
cōmūsione sua ad saluationē aspici
ār ita ut pene mergerent̄ sic tam̄
ut aliq̄n̄do a diabolo fatigent̄. Q̄d
cū uideret simon petrus scīt iusti
pedit ad genua ihu dicens cū se p
sternūt ad dm. Exi ame quia ñ su
mus digni cū deo ēe. quia peccator
sū dñe q̄n̄ in tam magna c̄tamina
tione sum⁹. Stupor enī scīt timor
& tremor circūdederat eū in horro
re. & oīs qui cū illo erāt uidel soci
os ei⁹dē cōmūsionis in captura piscīū
quā cepant id ē in doctrina cōmū
sionis fue q̄n̄ illa implerēt. Simult̄
aut̄ iacobū id ē racionalitatē & io
hannē scīt scientiā filios zebedei q̄
adeo sūt qui erāt socij simonis ita
ut sūt in assiduitate iustor̄. Et ait
ad simonē ihc. Noli timere pauen
do ex hoc id ē ex hac fatigatione
& passione iam eris hominēs capi
ens ubi eritis coīupna nubis & ex
emplū hominib⁹. Et subductis ad
t̄ram nauib⁹ q̄n̄ cōmūsionē & sal

457a

nationē in oīb⁹ opib⁹ tr̄enar⁹ causar⁹ habent. relictis oīb⁹ q̄a dubietatē & tristiciā abiciūt. secu ti sūt illu-qua uertūt ea in gaudiū in fortitudine cū deo pseuerantes.

Cum appropin
quaret ihc id ē ds ierusalē scil' ad creationē illa ut creaturas creare uellet. uidens ciuitatē uidel' hominē. fleuit sup illa ubi ītima dilectione hominē ad imaginē & similitudinē suā fecit. dicens. Quia si cognouisses & tu que ego scio p̄ta ueres tibi monē. quia si aliud quā me q̄sieris p̄bis cū dixit. Ex oīi lig no paradÿsi comede de ligno aut̄ scientie boni & mali ne comedas. Et quidē in hac die tua in qua habes scientiā boni. que ad pacē tibi quia in magnis honorib⁹ tibi sūt. nē aut̄ abscondita sūt ab oculis tuis quia nescis si p̄ceptū meū t̄ns gressus fue ris qd' morte morieris. Quia uenient dies in te quos tu putas dies ēe s; nox tibi sē cū gustaueris quia morte morieris. & circūdabūt te in erūpnis ut ualidus uenit. & coangus tabūt undiq; in exilio ita ut adeo alienus sis. & ad trā p̄sternēt te ita ut ad trā de paradÿso educāt te. & filios tuos scil' de te natos qui in te sūt uidel' in uisceribus tuis. Et ñ relin quēt lapidē id ē ulla scientiā sup la pide scil' ullū sensū eo qd' ñ cognoue ris tempus uisitationis tue uidel' pri mū diē honoris tui uñ de uicio in ui cium semp errabis. Et ingressus in tem plū quia cū oīs hi dolores in homi ne impleti sūt. ds homo factus ē. & hominē templū suū fecit. cepit eice re uendentes in illo ita ut auferret īcredulitatē ab eo. & ementes id ē illi citas cupiditates dicens illis of tendendo. Sēptū ē in uera demonstra tione quia domus mea scil' homo domus orationis ē quia in eo casti taS & sēitas ēe deberet. Hos aut̄ qui p uersi estis fecistis illa spelunca latronū qñ fraus & mdaciū a diabolo factū ē. Et erat docens cotidie in templo recta iudicia sapientie & honoris in homine.

Cum appropinqua
ret id ē cū uenit plenitudo tem pis in quo misit ds filiū suū. ihc scil' fi lius di. ierusalē ita ut homines eū u derēt īcarnatū. uidens ciuitatē uidel' omnē edificationē uetus legis ab abel usq; ad se. fleuit ita ut educeret fon tē sapientie sup illa scil' sup oīs litte ras & īstitutiones ei' dicens. Quia si cog nouisses & tu que ego quia tu que es in tenebrosa suasione diaboli ñ cog noscis me quia nūqm uidisti me. Et quidē in hac die tua qm nunc habes legē in plenitudine uoluntatis tue que ad pacē tibi id ē ut tibi placet. nē aut̄ abscondita sūt ita ut te lateāt. ab oculis tuis scil' scientiā tuā. Quia uenient dies in te uidel' alq; in tūsmutatio ne & claritate & circūdabūt te doctо res noui testamēti doctrina sua ut gre gorius ambrosius augustin' ieronim' & alq; similes & coangustabūt te un diq; scil' reūtendo in spirale significa tionē. & ad trām p̄sternēt te id ē cultu trā tuā in sacrificio arietū & tauron abstergēt ab elatione & ad humilitatē p̄sternēt & filios tuos qui in te sūt scil' carnales īstitutiones in spirali ītellec tu ad humilitatē ducēt. Et ñ relinquēt lapidē id ē nullā littam nec iota unū nec ullā cultura tuā. sup lapidē nisi mutet. eo qd' ñ cognoueris tempus u sitationis tue quia scire noluisti pri mū diē in quo oīs creature fulmina būt ita ut aliud lumē in filios tuos ful geat. Et ingressus in templū id est ecclīū in uerbo di. cepit eicere uen dentes in illo auaricia. & ementes scil' idola & alias spurcicias quas homi nes p deo habebāt dicens illis in doctri na sua. Sēptū ē in spirali transmuta

tas & scrtas ẽt debeat[ur]
uersi elus fecistis ut
qm̃ fraus & m̃dacm̃
Et erat docens cotidie
udicia sapiente &

Cum appropinquaret
rret id ẽ eũ ut
pis in quo mist ds fili
tuus di. ierusalẽ ut
derẽt ĩcarnatũ. ut
omnẽ edificationẽ
usq; ad se. Fleuit sup
tẽ sapiente sup illa
ras & ĩstructiones
nouisses & tu qui ego
in tenebrosa fuatione
noscis me quia nũc
quide in hac die tua
legẽ in plenitudine
que ad pacẽ tibi
aut̃ abscondita sũt
oculis tuis scis scientia
ent dies in te ut
ne & clarifica
res nou testamin
gor ius ambrosius
& alij similes
dus; scis reuertim
tionẽ & ad tram
rã tuã in sacrificio
abstergẽt ab
pternẽt & filios
carnales ĩstructiones
tu adhumiliari
lapide id ẽ nulla
nec ulla cultura
muret. eo qd̃ n
sitationis tue, qua
mũ die in quo omn
but ita ut aliud
geat. Et ĩgressus
euglij in uerbo di
denres in illo
idola & alias spurcicias
nes p deo habebãt
na sua. Sẽptũ ẽ in

tione & interp̃tatione qua domꝰ mea
id ẽ edificatio reuelationis. domus ora
tionis ẽ scil uerit̃is qua nec celũ.
nec tra aliũ dim̃ p̃ter me ostendũt. s; e
dificatio mea in qua me ĩuenietis osten
dit uobis ueritatẽ. Vos aut̃ in credulu
tate ura fecistis illa spelunca latronũ scil
ppria uoluntatẽ uram & spurticias dia
boli in latrocinijs n̄ credentes mea incar
nationẽ. Et erat docens cottidie in tem
plo. qua ipse filius di in ista apparitione
noue edificationis & interp̃tationis an
tique legis ad spirale ĩtellectũ p̃cedit usq;
in finẽ in ẽcclia.

Cum appropinquaret ĩclinando
se ihc id ẽ admonitio spe sci ie
rusale scil ad hominẽ plenũ uicijs & spur
cicijs. uidens ciuitatẽ uidel edificationẽ
saluationis ita ut homo de peccatis ad
iustitiã conũtat̃. fleuit sup illa ĩtima di
lectione cõpassus dicens p admonitionẽ.
Quia si cognouisses & tu ut ego in quib;
p̃iculis ẽes p̃anguibus ut torcular te cõ
primeres & ut molendinũ te hac & illac
uerteres. Et quide in hac die tua que di
em putas ubi plena es uicijs & spurcicij
is que ad pacẽ tibi qm̃ pugnas diaboli p
pace habes & uulnera p gaudijs atq; in
mundicijs p mundicia. nunc aut̃ absconditta
sũt ab oculis tuis. idẽ de scientia cor
dis tui. Quia uenient dies in te ubi tui
ans lux in te descendet que penitentia
ẽ. & circũdabũt te cũ lacrimis fletuũ. &
coangustabũt te undiq; cũ suspirijs. &
ad tram p̃sternẽt te. ita ut ad tra p̃iciat
te dicentẽ ego peccator siũ. & filios tuos
qui in te sũt. ita ut etiã oĩs nequitias
q̃ de te nate sũt ad nichilũ redigat. Et
n̄ relinquet lapidẽ sup lapidẽ quia pe
nitentia ita penetrabit te ut nullũ uici
um nec ulla spurciciã dimittet quin
omia ate abstergat. eo qd̃ n̄ cognouerit
temp̃ uisitationis tue id ẽ qm̃ in obliuio
ne habuisti qd̃ sca anima ẽes. Et ĩgressus
in templũ ita ut admonitio spe sci ĩgre
diat̃ in cor hominis cepit eicere uenden
tes in illo scit fugat superbiã a corde hoĩs
illi & emtes uidel illos qui libidinẽ p̃
scorta sibi adtraxerũt dicens illis. Scp
tũ ẽ id ẽ firmatũ ẽ quia domus mea
cor hominis domus orationis ẽ uidel
cultura angloꝝ & exemplũ scoꝝ hic
erit. Vos aut̃ in ĩquitate ura fecistis
illa spelunca latronũ qua olim lupa
nar fuit in suggestione diaboli. Et
erat docens cottidie in templo ita ut
apte facta sit laus angloꝝ & gaudiũ
populoꝝ in homine illo.

Exiens ihc nascendo. de finib⁹ ty
ri id ẽ de genere uideoꝝ uenit
p sidonẽ scil pphetas. ad mare galilee
uidel ad turbas populoꝝ qui in mul
tis hac & illac uersabant̃. int̃ medios
fines scil anglĩ & hominis decapoleos
uidel nouẽ ordines angloꝝ & decimi
hominis. Et adducũt ei scil pphetia
surdu id ẽ uetus testamtũ qd̃ eum n̄ au
diuit. & mutũ qua spiralia n̄ loq̃bat̃.
& deprecabant̃ eum in ostensionib⁹ suis ut
imponat ei manũ scil ut sup eũ pone
ret opus ueritatis. Et apphendens in ĩ
carnatione sua eũ scil uetus testamtũ
de turba sacrificioꝝ arietũ & tauroꝝ
seorsũ uidel in mistica spe sci & euglij
misit digitos suos id ẽ dona spe sca in
auriculas ita ut aliũ auditũ adeptus
sit qua pri habere. & exp̃uens ĩspiran
do tetigit p admonitionẽ linguã eius
ubi legi dedit apta uerba ad cognoscen
dũ & p̃ferendũ patrẽ & filiũ & spm scm. Et
suspiciens in celũ ubi sca humanitas in
celo effulsit. ĩgemuit ita ut rationali
tas legẽ in spiralia euerteret. & ait illi
p admonitionẽ. Effeta qd̃ ẽ adapire.
id ẽ apri cor tuũ radicit⁹ in ueritatẽ
euglij. Et statim apte sũt aures ei ad
auditũ fidi. & solutũ ẽ uinculũ linguę
ei. ut ligatura illa que legẽ mutã fe
cerat qm̃ fine mia erat. Soluta ẽ in
uerba euglij & loq̃bat̃ recte fidẽ p̃
dicando & qd̃ in penitentiã restituta
sit. Et p̃cepit illis ne cui dicerent

458a

ita qđ legi ablata ē supbia & rumor
quē prius habebāt dū uisiones quā
eēnt uideri uoluer̄t. Quanto aut̄ e
is p̄cipiebat. id ē q̄nto se humiliabāt
p̄cepta dei sequendo. tanto magis plus
p̄dicabāt ubi eis magnū gaudiū ue
nit. quia homo ubiq; de deo aduitoriū
habuit. ita ut cū uisus eēt se humili
aret. & cū raderet penitentiā req̄re
ret. & eo ampliꝰ admirabant̄ noua
miracula que apparuer̄ dicentes.
Bene oīa fecit uetere lege in spitale
intellectū uertendo. & surdos fecit audi
re ubi obscura & latens pphetia in no
uū auditū apta ē. & mutos loqui seri
endo uidendo & p̄dicando qđ xpc
ds & homo ē uisus in iustitia.

Exiens ihc scit ds de finib' tȳ
ri id ē de peccatis hominū.
qua cū homo ad peccata declinat. ds
ab eo exit. uenit p sydonē uidel p ad
monitionē spe. ad mare scil' ad iqui
tudines temptationū galilee. quas hō
transire debet ita ut peccata dimittat
& ea ptranseat. int̄ medios fines decapo
leos ita ut recte icedens in decimū cho
rū puenīat & centesima ouis fiat. Et
adducūt sacerdotes p confessionē & suspi
ria. ei scil' deo surdū uidel hominē qui
p̄cepta di n̄ audit s; p̄uaricat̄. & mutū
qui iustitiā n̄ loquit̄ s; mdaciū. & dep̄
cabant̄ eū p orationes & suspiria ut im
ponat ei manū scil' ut ds in aduitorio
opus suū illi īducat. Et apphendens sibi
adtrahendo. de turba seorsū ubi comp̄
hensio caritatis di illos tollit de consue
tudine peccatoꝝ misit digitos suos in
auriculas quia p dona spc sci aures co
dis ei aperit. & expuens tetigit linguā
ei quia suauissimū gustū p racionalita
tē anime illi ds illi dat. Et suspiciens i
celū īgemuit quia p clamorē illi ds se
ē icarnatū ostendit. & ait illi sic dicēs.
Effeta qđ ē adapire qm̄ remittunt̄ ti
bi peccata quia ad me clamas & me cog
nosis. Et statī apte sunt aures ei quia
oīs sordes anime illi abstergunt̄ qm̄
dm audiuit. & soluti ē uinculū linguē
ei ubi implexio male cōsuetudinis ab illo
auferet̄ ita ut nouus homo fiat. & loqbat̄
recte dicendo iustitiā di. Et p̄cepit illis
ne cui dicerēt. quia ds n̄ uult ut diabo
lo p supbiā aliquod responsū det quid
de se factū sit ita si diceret nū scs sū. Qm̄
to aut̄ eis p̄cipiebat se humiliare. tan
to magis plus p̄dicabāt. n̄ in supbia s;
in humilitate gaudiū anime illi de lau
de in laude de gaudio in gaudiū. & eo
ampliꝰ admirabant̄ quia dom̄ di in
illo parat̄ semp miracula faciens dicen
tes. Bene oīa fecit uisū de īuisto il
lū de malo ad bonū conuītendo & sur
dos fecit audire & mutos loqui. quia
ds illū nouū hominē fecit & aliā ui
tā in eo quā prī habuisset.

Duo homines fūt due genera
tiones abadā usq; ad nouissi
mū diē. Ham ista fūt anatuitate mun
di ut samson. illi aut̄ anatuitate su
p̄flui in pinguedine carnis ut goli
ath. ascendebāt in cogitationib' suis
sursū uolando in templū scil' ad con
spectū di ut orarēt idē ut dīm cōfite
rent̄. Unus pharisens qui designat il
los qui anatuitate mundi fūt ita ut
n̄ sint in pinguedine carnis. & hi sē sepe
duri ac īmites & putāt se bonos ēe &
n̄ sē qm̄ cōtinentiā istā de una aqua n̄
hauserūt s; anatuitate sua. & alē in
alia uetustitudine publicanus in pin
guedine carnis ita ut gustū peccati
quē in concupiscentia habuerīt etiā
op'ib' impleāt. Pharisens stans qua ui
cia eos ad humilitatē n̄ ostringūt. hec
apud se idē in semetipso orauit qua
gloriat̄ de īnocentia uelut eam adoret
& in alū n̄ aspiciat nec aduitorio alī
qui eū consolet̄ īdigeat. Ds qui oīa
fecisti gras ago tibi idē benedico tibi
quia n̄ sū sicut ceteri hominū. scil' qua
n̄ īdigeo ut plangā & lugeā qm̄ gustū
peccati n̄ habeo uelut alī qui in pingue

dine carnis sū
luenę rei. iusti
bus adulti cū
uelut etiā hic
in pinguedine
leuino id ē abs
cil' ut etiā alū
del' in uita mea
ē fero oīū q
sensu & corpe
in pinguedine
id ē in longinq
in octo bonor
mons dñi oc
ad celu scil' ad
gere. s; penitebā
sūū id ē cor suū
qui oīa creasti
& potestatē in h
ri. faciens ut a
chī ē. Delecta ui
tas meas ne me
me continere, p
scil' hec a deo dic
se humiliat ut
& peccata sua di
dīm suū ēfitet
& n̄ p dīno habet
corpe suo recta it
faciat. ab illo qm̄
di habēt. Qua o
ut p supbiā se sem
ē mdax ē quia di
& ab hominib' sep
in messe gaudet
qua ubi homo n̄
capit s; in estimat
se humiliat scil' q
rapiens ubi anim
ita in suspirio se
clamans ad dīm. u
sibi in aduitoriū ī
tū & ad dīm defer
Uno ego dicit dns
no homines
duos honore

dine carnis sūr. raptores p desideriū a
lienę rei. iusti in īmundis cogitationi
bus. adulti cū alienū peccatū pficiūt
uelut etiā hic publicanus qui nūquā
in pinguedine nature sue saturari pot.
Jeuno id ē abstinabo me a peccato. bis
scil ut etiā aliū ñ polluā. in sabbato u
del in uita mea. decimas do scil castita
tē fero omnū que possideo id ē de om̄i
sensu & corpe meo. Et publicanus qui
in pinguedine carnis peccāt. alonge
id ē in longinqua regione peccatoꝝ stās
in ocio bonoꝝ opū. nolebat p̄anguscha
timonis dñm oculos suos id ē scientiā suā
ad celū scil ad scītatē leuare uidel erī
gere. s; p̄cutiebat in ēstrictione pectus
suū id ē cor suū dicens in ēfessione. Deus
qui omnia creasti ppicius esto qui & grām
& potestatē in hoc habes michi peccato
ri. faciens ut a peccatis meis cessē ut di
chū ē. Delicta iuuentutis mee & ignoran
tias meas ne memineris quia a peccato
me continere non possū. dñm dico uobis ita
qd hec adeo dicat. descendit hic cū ho
se humiliat ut se peccatorē cognoscat
& peccata sua dimittat. iustificat quia
dñm suū ēfitet & peccata sua p̄ seruo
& ñ p̄dño habet. in domū suā ita ut ī
corpe suo recta itinera mēfessione fidei
faciat. ab illo qm̄ in diuino aspectu grām
di habēt. Quia omnis qui se exaltat ita
ut p̄ superbiā se sem̄ dicat. humiliabit id
ē mdax ē quia dñm ñ req̄rit & ido a deo
& ab hominib⁹ sepe relinquit qm̄ qui
in messe gaudet multociens decipitur
quia ubi homo ñ laborat mercedē ñ re
cipit s; in estimatione sua decipit. & q̄
se humiliat scil qui seruitat peccata sua
req̄rens ubi animā suā uulnerauerit
& ita in suspirio se p̄sternit. exaltabit
clamans ad dñm. ita ut omnis creaturas
sibi in adiutoriū. īuocet que eū suscipi
ūt & ad dñm deferūt in hoc qd dictū ē.
Duo ego dicit dns nolo mortē peccato
ri. Duo homines Iris.
duos hones significat scil sci

entiā boni & mali ascendebāt ut ignis
& fumus quia nec ignis sine fumo nec
fumus sine igne. in templo scil in fi
gurā humani corpis in quo opus di
catet ut oraret. uidel ut dñm mutuo
confiterent. quia bonū malis & ma
lis bonū aliq̄ndo opprimunt & tam̄ u
nū dñm ēfitent. Unus phariseus id ē bona
scientiā. & alt̄ in alia uice publicanus
scil mala scientia. Phariseus stans sine
irrisione nolens malo cōmunicare
hec apud se ēscia sibi orabat ēfitendo
dñm. Deus omnū gr̄as id ē laudes ago
tibi scil tibi dico quia ñ sū in scisci
tatione nec in duplicitate simulatio
nis sic ē ceteri hominū uidel alia uicia.
raptores quia dona tua ñ abicio s; lau
do. iusti qm̄ iudicia tua ñ dāpno s;
amplector. adulti quia īstitutiones
tuas ñ supgredior s; eas libent discō.
uelut etiā hic publicanus id ē sic ypo
critę faciūt. Jeuno scil abscido. bis bi
linguē loquela in sabbato uidel ascū
ario tuo decimas do id ē in decē p̄cep
tis laude offero qui unus dns es omnium
que possideo scil de om̄i circulo ītellec
tus mei in quo te scio. Et publicanus
a longe in exilio stans fiducialit ēdifi
cando nolebat nec oculos suos scil qd
sapit ad celū uidel ad patrocinū di
uinū aduitoriū leuare id ē erigere s; p
cutiebat scil ēterebat pectus suū uidel
cum īntellectus sui dicens. Deus creator
omnū ppitius esto scil tu scis me. & ido
si uis potes me conuertere ñ peccato
ri a ēxtrarietate mea ad te ipsū dñm di
co uobis scil scientia di descendit ēfiten
do hic uidel mala scientia iustificat
in hoc qd dns altior fit quā ipsa ppe
trare possit. in domū suā. ita ut ad se
in bona scientia reuertat & dñm ēfite
at ab illo scil a corpe suo. Quia omnis q̄
se exaltat id ē qui plus ascendūt quā
in scientia possit. humiliabit qm̄ pusil
li & paupes erūt. & qui se humiliat ex
altabit scil qui se deo subiecerit celū

& ẽra illa suscipiũt & honorãt.

Lucta

Erunt signa id ẽ multa ꝓdigia ī sole & luna & stellis ita qd ĩuisita signa dabũt alio scil' m̃ quã ẽstituta essẽt. & alio m̃ quã hominib' ẽsueti forẽt. & in ẽris pressura gentiũ qm̃ ut supi ora in aliũ modũ uertent̃ sic & īferio ra scil' ut leticia hominũ in angustiã ũtat̃. & ꝓfectus in defectũ. p̄ confusione sonit' maris & fluctuũ. dv aqua enĩ ui ridiras & uita creaturaꝝ sustentat̃. qa ipsa sup ẽrã & sub ẽra ẽ. Ham spe dm ferebat̃ sup aquã & eam q̃si uuuentẽ fe cit. Vñ cũ homines mala opa faciũt aer & aqua tanguñt̃. & aqua ea ad sole lu nã & ad stellas ꝓfert qm̃ hec de aqua lu cent. & sic sydera ista ĩconsueris ẽronib; hoies secm̃ opa eor ẽcutiũt. p̄ confusio ne qua aque simul fusc̃at̃ aspu scõ. sonit' maris & fluctuũ qm̃ hec sonitũ plangendo emittũt ꝓpt̃ pũsa opa ho minũ. dresentib' hoib'. qa leticia hoĩũ ĩari ditatẽ & in ẽristiciã uertet̃ ꝓtimore ist' ꝓdigior. & expectatione qm̃ maiora fu tura credũt. que supuenũt ununerso orbi om̃i mundo quia hominib' fides spes & cõsolatio tunc deficiet. Nam ut tutes celor scil' angli mouebunt̃ ad ũdi ciũ & in ĩdignatione qm̃ homines iam dm̃ retrorsũ abiecerũt. Vñ angli eis ĩdignant̃ sic & ante ĩcarnatione dñi fecerũt. Et tunc uidebũt in udicio filiũ hominis xpm uenientẽ in nube blanda & ẽribili cũ potestate magna humanitatis & maiestate diuinitatis. Hec aut̃ signis que p̄dicta sũt fieri ĩci pientib' quando iam emergũt. respici te ad dm. & leuate capita ẽra sine pudo re nichil timentes. qm̃ appropinquat re demptio ẽra errũpnis quas patimini. Et dixit illis similitudinẽ in cõparatione. Videte ficulneã quia in ẽra illa abun dãt. & omnes arbores. Cũ ꝓducũt iam ex se fructũ scil' cũ primũ flores emittũt. scitis ex cõsuetudine qm̃ prope ẽ estas in mutatione aeris. Ita & uos cũ ui deritis hec fieri uidet̃ signa & ꝓdigia que p̄dicta sũt. scitote quia prope ẽ reg nũ dei ad retributionẽ ultion. dnĩ dico uobis omnib' hominib' non p̄teribit con sumata generatio hec populon. scil' ho mines ĩ deficiẽt sup ẽram donec oĩa fiat̃ impleta. Celu uidet̃ nubes & supi ora que homines uidẽt. & ẽra in qua ho mines habitãt. transibũt mutata de ĩstabilitate in melioẽ & stabiliorẽ statũ. uerba aut̃ mea que ĩ his omnib' uobis dixi ñ trãsibũt. ita ut in aliũ statũ mu tent̃ quã dicta sit quia omnia ꝓcerto im plebunt̃.

Allegorice

Erũt signa id ẽ portenta in sole scil' in xpo ita ut errantes humani tati saluatois resistãt. & luna uidet̃ in ecclia cũ heretici ecclam ĩpugnare co nabunt̃. & stellis id ẽ in sacerdotib' doc toris & spiritali pplo cũ auersitate ad falsi tatẽ declinabũt. & in ẽris scil' in sclari pplo p̄ssura gentiũ uidet̃ diuisor natio nũ. ita ut errores uni' gentis & puncie alteriã gentẽ & puinciã ĩficiãt & euertãt ad ĩfidelitatẽ. p̄ confusione quã emittet sonitus ĩpudice souantis mar̃e idẽ ami xpi qui multas tẽpestates errorũ educet. & fluctuũ scil' hereticor ministror ipsi' qui p unũsiũ orbẽ mendaciis & decepti onib' suis discurrẽt. dresentib' homini bus in ẽristicia & dubitatione. p̄timore cũ dubitãt & timẽt in qua fide salua ri possit̃. & expectatione cũ dubitando p̄stolant̃ ultionẽ & udiciũ dei que sup uenet opprimẽdo unũsũ orbi scil' oĩ creature. Ham ut tutes celor uidet̃ epi & maiores in ecclia qui uelut colupne oĩa ĩstructa & secreta eccle que ad celos p̄tinẽt fortit̃ sustentare deberent. mouebunt̃ in timore & dubitatione ita ut se subtrahãt ñ audentes apte defen dere & loqui ultricia & ea que ad dm respiciũt. Et tunc in his omnib' uidebũt & usu & ĩtellectu filiũ hominis scil' xpm uenientẽ in nube uidet̃ in ẽrib' fideliũ qui multas passiones & tribulationes

ꝓxpo & ueritate in martirio pacientꝫ
cū potestate magna sēc̄ ic̄arnationis &
maiestate diuinitatis. ita ut fideles anti
xpm abnegantes ipsū uerū dm̄ & hoīem
cognoscāt. his aut̄ passionib⁹ fieri ic̄pi
entib⁹ respicite & leuate capita uīa qm̄ ap
propinquat redēptio uīa. Et dixit illis
similitudinē in cōparatione. Videte ficulneā
scil' ꝑlatos qui & dulcit̄ corripe & blande
debent subditos debent quēadmōdū & fi
culnea dulcē & amarū fructū ꝓfert. & a
lios arbores uidel' alios homines. Cum
ꝓducūt iam ex se fructū iustic̄e scitis
qm̄ prope ē estas calor in ardore & domi
spe sēi. Ita & uos cū uideritis hec fieri
scil' martiriū & tribulationes scōr & fru
ctus bonor opū. scitote quia prope est
regnū dī uidel' p̄mū supne beatitudi
nis. dm̄ dico uobis in certitudine ī preti
bit generatio hec hōīū donec oīa fiāt
& portenta & signa & passiones scōr. Celū
id ē occulta & terra scil' apta in his oīb⁹ p̄
dictis cautis que tempalit̄ scire & uideri
possūt ab hominib⁹. trānsibūt ita ut ad fi
nē ꝓducant̄. uerba aut̄ mea uidel' oīa
que uobis ad salutē utām dico. n̄ trānsibūt
ita ut ad finē ꝓducant̄ qsi n̄ fuerīt. s; in
etnitate ꝑmanebūt fideles hoīes ad sup
nā glām ꝓducentes.

Erunt signa id ē ꝓdigia in sole & q
siūt hi hoīes qui in martirib⁹ suis
ostendūt qd ante & p̄t & p̄ter dm̄ nichil
sit. & qui ita diuini sē ut sup̄ humanū
modū sit. & ut ita in amore dī ardeāt.
ut in hoc alios hominib⁹ excellentiores sit
ut samson. & luna qd' sē uirgines & con
tinentes qui ostendūt quia humanitas sal
uatoris sine peccato & macula sit. & stellis
qd' siūt boni scīares qui ostendūt q̄d grā
dī celestis sit ꝑ quā ipsi in elemosinis &
scīs̄imo ope īuenīunt̄. & in tris scil' in hu
manis sensib⁹ qui se ad caduca & terrena in
clinār. p̄fluuia uidel' error & īsania que
nec dm̄ cognoscit nec mundū in honest
tate habet. gentiū id ē dūsor ꝓphetor p̄ q
fusione scil' contradictione sonitus pessimi
rumoris maris principū in mundo &
fluctuū uidel' minor pusillor & pau
pū. drescentib⁹ hominib⁹ quia nec uir
tutes nec gaudiū uitę habēt. ꝑ timore
ita ut nec mortē sciāt. & expectatione
fallaciū estimationū que supuenīūt ī
opinate unūquo q̄bi scil' hominib⁹ in
mundo uiuentib⁹. ita ut quida sibi u
tā q̄da mortē secm̄ estimationē ut risi
onū suar deputēt. Nam uirtutes scil'
fides iustic̄ia & saluatio celor quia sēp
ad celestia tendūt. mouebunt̄ in iustic̄ia
qm̄ tunc nec locū nec quietē in hōīb;
īuenīūt. Et tunc uidebunt in ꝓphetis
& miraculis filiū hōis scil' xpm uenien
tē in rumore in mundū in nube uidel'
in mīrib⁹ hōīum & in umbra ꝓphetie cū
potestate magna miraculor & missior
& maiestate tach ꝑdiuinitatē. his aut̄
fieri ic̄ipientib⁹ scil' malis que ꝑ scelera
ta & ic̄redulitates in ifidelib⁹ erūt. & etā
in signis miraculor dī que tunc in fide
lib⁹ fiēt. respicite cognoscendo. & leuate
in fortitudine capita uīa scil' fidē ad
dm̄ qm̄ appropinquat in saluatione re
dēptio uīa ita qd' uidebitis solē iustic̄ie
cū in martirio uīo malo resistitis sic ad
eū ꝓuenientes. Et dixit illis simulitudi
nē in cōparatione. Videte acuta ī tentione
ficulneā id ē amaritudinē martirū &
angustiarū. qua hec pacientes ꝓtea o
solabunt̄. ut ficulnea que ꝑ mū ingratū
& ꝓtea dulcē fructū ꝓfert. & oīs arbo
res scil' cetas uirtutes que signis & ꝓdigi
is secuīt̄. Cū ꝓducūt in ostensione iam
ex se in ipsis fructū id ē martirū & ꝓt
ea signa scitis in cordib⁹ uīris qm̄ prope
ē estas uidel' calor spe sēi & plenitudo
scītatis in anima & corpe. Ita & uos cū
uideritis certa ostensione hec fieri ita
ut hę amaritudines uirtutib⁹ resistāt
& uirtutes illis. sic tam̄ ut uirtutes uictoriā
habeant ut in alio euglio sēptū ē. reg
nū celor uim patiāt̄. scitote quia prope
ē q̄d scisimata & alia mala iam diu n̄
durabūt s; tunc cito finient̄. regnū

460a

di qua pseuerantes in bonis ad illud p
ueniet. Am dico uobis omnib' ñ pretibit
de tenebris ad lucē de caducis ad etna
generatio hec scil' homines donec omnia
fiāt plia ista que pdixit in uirtutib' &
in uicijs scil' usq; dū omnia uicia p uir
tutes ita exterminent & pserutent ut se
plus erigere ñ ualeāt. & ut etiā diabo
lus p uirtutes ita supet qd' nichil amplī
īsanire possit. Celū scil' desideria illa q
ad celū ñ tendūt. ita qd' hoies terrena ppt
dm dimittūt. & ita scil' terrene ēcupiscen
tie ubi homines in sclarib' delinquūt tñ
sibūt. quia desideria ista & hec ēcupiscen
tie iam tunc in nouissimo die tempalit
ee desinet. qñ hec etna aderūt. uerba
aut mea scil' hoies qui p uerbū patris
creati sūt ñ tñ sibūt qua semp in etnitate
erūt. ita ut bonis pmia & malis pene
debeant.

Erūt signa scil' miracula. in so
le uidel' in fide. & luna idē sci
entia hominis & stellis scil' in intellectu
eī. & in tris uidel' in trenis causis p ssu
ra idē oppssiones gentiū scil' carnaliū
ēcupiscentiarū p confusione uidel' gustu
carnis sonitus idē ēcupiscentie. maris
uoluptatis scli. & fluctuū scil' lasciuie.
Arescentib' hominib' in dubitatione p
timore panoris ita ut nec dm nec dia
bolu discernere sciāt. & expectatione
idē ispectione que supuenūt sup ca
dentes unūso orbi scil' sup circuitū a
nime & corpis ubi comphensa ē omnis
sensualitas. Nam uirtutes scil' raciona
litas fides spes caritas & cete uires aīe
celoꝝ quia celestes sūt. mouebunt p tē
pestatib' que in ambitu corpis sē euntes
& redeuntes qsi rote qua ezechiel uidit.
Et tunc uidebūt ueraci signo filiū ho
minis scil' iam natas in hoīe uirtutes
uenientē in nube uidel' in pupilla scien
tie cū potestate magna omnis tenebras
depmendo. & maiestate cū bonis malis
uincit. His aut licitis & illicitis bonis
& malis fieri icipientib' ita ut cursū
sinū pficiāt. respicite itruendo. & leuate
cū gaudio capita uīa id ē celestē armo
nia. qm appropinquat in uicino redep
tio redeptio uīa ut amalis opib' fugia
tis. Et dixit illis simlitudinē in cōpara
ne. Uidete ficulneā in qua p malis cog
noscentes bonū quia cū in malo scandali
zati fueritis ad bonū uertitis uos & oms
arbores id ē omnē lasciuia que se in di
uersa spargit. Cū pduciūt apiendo con
scientias suas iam ex se ubi pri' sordebāt
fructib' scil' gemitū & lacrimosa uocē pe
nitendo quia mali fuerūt. scitis gustan
do quia prope ē estas scil' ardor spe sci
qui flores uirtutū pducit. Ita & uos
qui me itelligere uultis cū uideritis in
certitudine hec fieri ita ut ea in itellec
tu uro habeatis scitote quia prope ē ia
qd' tangit uos regnū di scil' p mū celoꝝ.
Am dico uobis credentib' ñ pretibit ita
ut cesset ee generatio hec scil' uirtutū
& uicioꝝ donec omnia fiant id ē dum
omia plia sua pficiāt ita ut uirtutes um
cāt & uicia succūbāt. Celū scil' celestes
cause que in hominib' torpēt. & ita u
det terrene cure que etiā īfatuate sē tñ
sibūt. id ē deficiēt in erratib' mūb' ho
minū qui ita impediti sūt ut neutrū
efficaciter pficiāt. uerba aut mea recte
pacta plia que malis uincūt. ñ tñ sibūt
uidel' ñ deridebunt in uanitate s; sup
nū p mū habebūt ut sēptū ē. Fulgebit
iusti sicut sol.

Egressus ihc scil' ds qñdo p ūbū suum
omia creata sūt. pambulabat id ē dis
ponebat & coponebat in ussione sua
creaturas. iericho scil' caduci mundi. Et
ecce uir qui uirtus & ustica adhuc
in ipso fuit. nomine zacheus qui pri
mū bonus in ustica erat. s; usticia
illa p uiciamia cōpressit. tñ p xpm in
rectitudine reedificatus. & hic erat pn
ceps publicanoꝝ id ē cap̄ inusticie. qa
eam icepit. & ipse duces qñ in potesta
te ipsi' bonū & malis fuit. Et qrebat
id ē scisitabat uidere in sua scientia

ibm scil' dm q
do bonū & ma
rat p turba bo
nullatus isidu
sillus erat uid
qm ad dm.
sua & sup' sens
endit supbe a
pit ita ut etiā
p deo coleret. si
ada in stultici
uideret illu qu
h similis dō ee
turus qñ potes
malis dmudicat
set ds in plenit
scil' ad p̄destinat
nari uoluit. sus
ihc id ē saluator
idut & dixit ad
do eū saluare u
boh liberare. Ia
bel quia icarnat
mentia descend
cū icarnatus sū
id ē in carne quā
homo de carnali
poter in uolunta
re am in icarnati
mentia ablution
de supbia dimitt
luptatē carnis sue
& excepit illu scil'
in hominis qui se
dens in letricia ren
eū uideret in mal
scil' illu qui uetī leg
re fuerūt murmur
untes qd' ad homin
tes magis in dilecti
carnes ita diligeret
petatore nascerer ei
Trans aut a cursu p
us id ē ille qui iam
per bona opa. dix
mentia contē uolunta

ihm scit dm quis eet in potentia sua qñ
do bonū & malū scire uolebat. & ñ pote
rat p turba bonū pfecte comphendere
uallatus isidijs diaboli. quia statura pu
sillus erat uidel in msura humanitatis
qntū ad dim. Et p̄currens in potentia
sua & sup̄ sentū suū plus quā deberet. as
cendit supbe arboꝛē in qua seipsū dece
pit ita ut etiā genus suū creaturā p̄rea
p deo coleret. sicomoꝛ scit temeritatis ꝛ
ada in stultitia moꝛū ascẽdon secessit. ut
uideret illū qñ in scientia boni & ma
li similis dō ee uoluit. quia ide erat ñ̄si
turus qñ potestas di utrūq; scit bonū &
malū diiudicat qd ē transit. Et cū uenis
set ds in plenitudine tempis. ad locū
scit ad p̄destinatū illud qd filiū suū icar
nari uoluit. suspiciens in humanitate
ihc id ē saluator filius di uidit illū carne
iduc & dixit ad eū uocando hominē qñ
do eū saluare uolebat & a potestate dia
boli liberare. Zachee cito uustificari de
bes quia icarnat suū. & ideo festinans in pe
nitentia descende de supbia. quia hodie
cū icarnatus sū in mundo. in domo tua
id ē in carne quā assumpsi de uirgine que
homo de carnali copula nata sic & tu. o
portet in uoluntate patris mei me mane
re aḋ in icarnatione. Et festinans in pe
nitentia ablutionis peccatoꝝ. descendit
de supbia dimittens uoluptatē suā & uo
luptatē carnis sue, atq; idola que colebāt
& excepit illū scit xpm cū ostensione no
ui hominis qui secdm dim creatus ē gau
dens in letitia remissionū peccatoꝝ. Et
cū uideret in mala uoluntate sua oms
scit illi qui ueti lege tabescebāt & ypocri
te fuerūt murmurabāt in cordib suis di
centes qd ad hominē peccatoꝛē diuertis
set magis in dilectione & gra & qd pec
catoꝛes ita diligeret ut etiā de homine
peccatoꝛe nasceret cū sine peccato eet.
Stans aut a cursu peccatoꝝ suoꝝ. zache
us id ē ille qui iam in uustitia reptus ce
pit bona opari. dixit ad dim in peni
tentia cont uoluntatē carnis sue. Ecce
dimidiū id ē medietatē uoluntatis mee
scit bonoꝝ meoꝝ que iuste p bonis ha
bebā in mala cōsuetudine & in uoluptā
te carnis atq; in idolis. dñe saluator do
id ē dimitto ea q̄si illa tibi offeriā seqnis
uestigia tua pauplb ita ut beatus fiā
cū his qui pauper spu sūt implens eu
gliū. Dimidiū aut hoc ñ do. quia in re
liqua parte adhuc sentiā qd hō sim &
carnis nec p omīa celestis ee possī manens
in corpe. Et si q̄d in ulla causa alique
hōum defraudau fantasticis ac diabo
licis artib reddo scit restituā ea me pu
niens. quadruplū uidel bona scientia
sapientia humilitate & caritate. dixit
ihc ad eū qui peccata sua sic deseruit. Q̄a
hodie in tempe hoc cū filius di p salu
te hōū natus ē. salus noue redēptionis
domui huic id ē hominib qui in corpi
bus uel in domib suis uiuūt facta ē in
forma sce icarnationis ubi ūbū patris
caro factū ē. eo qd ipse qui salutē & re
missionē peccatoꝝ suoꝝ cōsequit. filius
fit abrahe uidet heres celestis regni cū
filio di. Venit enī filius hōis scit xpc q̄re
re in humanitate sua recipere. & saluū
facere in sanguine suo & in scitate. q̄d p
erat p diabolū uidel hominē ut ipse p
filiū dī redeptus creatoꝛē suū cognosce
Egressus ihc scit filius § ret.
di uenit in admonitione spe sci. p am
bulabat scit gra sua p̄fudit. iericho id
ē in bonis opib deficientes. Et ecce uir u
del ille qui se fortē in nequitia facit. no
mine id ē inuocatione zacheus p̄uaricato
oms p̄ceptoꝝ di si; tamē p̄t p gram di us
tificandus. & hic erat princeps in sup
fluitate publicanoꝝ scit uoluptatis car
nis que uerecundiā ñ habet. & ipse di
ues scit frequens in studio uicioꝝ. Et
q̄rebat studendo uidere id ē conūdice
re ihm quis eet sic apud se homo ille
tractans quid dō obsit uel q̄d eū ledat
si ipse carnaliter uiuat. & ñ potāt p̄tur
ba īquitatis. quia statura harū cogi
tationū pusillus erat. qñ tales p̄ūse

Aliud nouum addū
non legit dus
mr Hugo de illo de hoc peccatore sed de
peccato Ade. nō ꝑ Maria peccatrix fuit
quod Augustin⁹ & alij doctores exp̄sim
q̄ de peccatoribꝰ loq̄tur

4612

contḋictiones ñ ꝑualēt adūsus dñs; ad
nichilu in opinione sua redigent. Et
ꝑcurrens ꝓperando in hac uoluntate
sua ascendit se erigens arborē scil in
altitudinē casus ꝑ dulcedinē uolupta
tis suę. sicomorū ubi se ꝑ malā suggest
tionē a celestib⁹ auertit. ut uideret il
lu scil ita qđ tamē ñ uult ut ds ipsū p
hui⁹mōdi excessib⁹ derelinquat. quia ī
de erat transiturus. qm̄ ds bene nouit
qđ homo de fragili maīa creatus ē.
Et cū ueniret filius dī ad locū id ē cū
audisset conuersationē illi⁹ mala ee sua
piens gr̄a sua ihc xp̄c audit illu ita
ut ꝑ miām suā illu nollet derelinq
re & dixit ad eū uocatione sua. Zachee
qui pri⁹ ꝑuaricator erat s; m̄ ustifi
caberis. festinans penitendo. descen
de id ē humiliare ut a peccatis tuis
abluaris. quia hodie cū te requiro in
domo tua scil in corde tuo oportet si sal
uari desideras me manere id ē in te
glorificabor scā mansione. Et festinās
penitendo descendit quia homo ille ꝑ
humilitatē peccata sua dimittere ici
pit. & excepit illu in suspirio suo gau
dens in lacrimis saluationis. Et cū u
deret oīs scil turba malor⁹ suor⁹ mur
murabāt irruendo in illu. dicentes
in seipsis ꝑ īdignationē qđ ad hominē
peccatorē diuertisset. ita qđ nec ustū
nec dignū eet ut ds illu susciper. qm̄
multa mala ꝑpetrasset. Stans aut̄ in uī
ctoria stabilis zacheus a trīsgressione in
stificatus dixit ad dñm penitendo &
confitendo peccata sua. Ecce dimidiū
id ē medietatē bonor⁹ meor⁹ scil uite mee
quia plenē ꝑfectus ee ñ possū diu in fra
gili carne uiuo dne ds do paup⁹ ib⁹ ita
qđ me pusillū & pauꝑē facio confidens
quod in penitentia suscipias me & si qđ
in aliquo uicio aliquē defraudau ita
ut eū & etiā me ipsū ad malū ꝓduxeri.
reddo quadruplū meipsū cont̄ uolun
tatē meā uincendo & mala cōsuetudi
nē meā dimittendo & ꝑtea bonū op⁹
ꝑficiendo & sic in eo usq; in finē ꝑseue
rando. dic hic in admonitione spe sci
ad eū in penitentia illū suscipiendo.
Quia hodie ubi penitentiā egit salus
in passione redeptionis oīuū domu
huic scil cordi tuo & animę tuę facta
ē quia uictor diaboli extitit. eo qđ ip
se qui sic saluatus ē filius sit ꝑ redepti
onē abrahę etiu regnu in simplicitate co
lumbę. Uenit enī natus in mundo fili⁹
hōis qui ē sacerdos secdm ordinē melchi
sedech q̄rere ita ut inuenires hostias in pu
blicanis & peccatorib⁹ suscipiat. & saluū
facere qui ēuertim̄ ad uitā ꝑ penitentiā
qđ ꝑierat in maculis peccator⁹ suor⁹ am
te quā mundarent̄. Vgnota lingua ꝑ
simplicem hominē hiloesarvē plata.

Aldeus. anglis. sēs. Saluator.
Aigonz. diegarz. Zuuenz. Iuuonz
diabolus. Sps. homo. vir. femina.
Vuuelz. Isparz. Inimicus. Iur. Vanix.
patarcha. prophia. uates. apls.
Peucarrez. Korzinchio. Falschm. Son
martir. confessor. uirgo. mona
rra. Imschiol. Zanzuuer. Vrrzoil. Iugi
penitens. Attanus. Anus.
za. Pangrzo. Kulzphazur. Phazur.
pater. mat̄. uitricus. nouer
Peuerrz. Marz. Hilzpeuerrz. Nilzma
ca. filius. priuignus. īfans. puer.
rz. Scirrzin. Hilzscirrz. Iimzkil. Zamz.
uuiens. adolescens. senex. frat̄.
Zimzial. Bischimz. Malkumz. Fromy.
soror. patruus. Auunculus. Amita.
Miskila. Peuors. Famschol. Piemza.
matertera. gener. nurus. socrus
Marzfia. Funschiol. Iiazrz. Zimbia.
socer. nepos. marit⁹. uxor. ꝑpls.
Scarr. Hemz. Forinz. Kaueia. Loiffol.
ceus. Surdus. strabo. balb⁹ blesus.
Hochzrz. Nosimz. Hisrin. Scamz. kehz.
mut⁹. claudus. eunuch⁹ idropi
Scarpinz. Kolianz. Parizrz. Phamz
cus. cardiac⁹ paralitic⁹ leprosus.
chin. Silzrz. Stragulz. Pasizio. Noch
zrz. R. Lingua
anzgla.

caput. Sincaput. Occiput. vertex. cal
Hol. forſchnal. Ambila. frenſ. fa
naria. caluicū. cerebrū. Cerruella. ſceidela.
ſinz. farazlz. Cerul. Zirnſchol. Scala.
fronſ. cxtrex. nulla. crinſ.
Sterannnzia. Amzil. Guia. Ornalz.
coma. cinnnnuſ. capillus. ceſariеſ.
Wilſcha. Ornalzirz. Laſinz. Criberanz.
oculus. pupilla. ougappel. ougrinch.
Luzeia. fonix. Zirzpomphia. Luzere
caluū. palpebra. ſupcliū.
alz. Zuzliet. Jnzinnnſpier. Pilſemia.
lacrima. auriſ. orſmero. oreiuſ
Vguwiz. Oir. Oirungurzol. Ourcla
la. naſus. naſelöch. naſeiuſ
miſil. Haſcuril. Naſeuzirz. Haſeumm
la. catarruſ. gene. maxilla. tim
ſnuz.
ſil. Puſinzia. Wiſanzia. Maiaz. Sca
puſ. oſ. tabū. mandibula. kinne
milm. Monz. Talzim. Oſinz. Maletmo
backo. gingiue. denſ. molariſ denſ
ſinz. Jmzial. Malſkir. Oſinzmalſkir.
faux. hlibo guttur. collū. ſaliua.
Gulzia. franix. Grizia. Koleria. Firanz.
halſbein. cerux. mentū. bar
Kolecruzz. Koletabeiaz. Malerin. Vi
ba greno. facieſ. humeruſ. ſcapu
riſcal. Zizia. Vulſich. Scalzio. Scain
la. aſcella. brachū. muſculū. elenbo
tula. Junix. Bramziel. Viſcol. Lugu
go cubituſ. riſt. manuſ. digiē.
rz. Jurſtanz. Hilzial. Vizial. Zirinſ.
pollex. cnugel. unguiſ. pugnuſ.
Pixel. conix. Salzinx. Pidago. Magix.
dextra. ſiniſtra. impetigo. mbrū.
Benzſeia. Silſza. Warmz. Galich.
pectuſ. brußefel. ubera. uentē
Burbeiſcal. Burbefelez. Lanſcal. Veriſ
umbilicuſ. reneſ. femur. ſlia-
zoil. Stramgulz. Tirziel. Jungroil. Spi
uentriculē. latuſ. coſta dor
rzan. Tibia. Schrital. Roſinzia. Rim
ſū. cor. iecur. pulmo ſtomachē.
zio. Scornz. Jeurz. Möllz. Scaurl.
ſplen. fel. renunculē. Aruna.
Uperz. Jdez. Gloz. Ungurzol.

uiſcera. ueſtina. ueſica. barn loch. ſangł.
Virzeia. Barz. Buanz. Fluanz. Rubi
ſudor. culuſ. nareſ. anuſ.
anz. Sunz. Vormel. Vuolz. Zurzer.
uereorum
ſtercuſ. uirile mbrū. ueſticuli. glandula bege
Mengiz. Creuenz. Uzilarz. Jrzia. Amz
druſe. id est uerecundie muliebriſ. dich. genu. oſ. bein.
glzia. Fragilanz. Croich. Boſ. Cuuanz.
cruſ. bein. menſchen. ſeinkum-
tibię. ſureſ. medulla.
Crunz. Sciacrunz. Nouenz. Miliſch.
uena. taluſ. calcaneuſ. pediſ. planta. ceha. arcula
Tabelaiz. Crouz. Vrzoia. Fiuz. Muſanz.
ſuero.
peſ. rūf. grunt. ulcuſ. bladera.
fuſcal. Ramzil. Hoſinz. Munſcol. dbilz.
uenenū. tabo. lepra. uellun. ruga.
Razil. Scurinz. Paſiz. Bezelun. Ruſchila
ſcabieſ. papa. cardinaliſ. patiarcha.
Monzil. Relionz. karinz. Penear
archiepc. epc. cle
zet. Arrezenpholianz. Cipholianz. Sca
ric. ſacerdoſ. pſpūt. diacon. ſubdia
clo. Scalzido. kolſcanz. Zeunoz. Tilze
con. acolit. exorciſta. lector.
uuoz. Zintol. Scurinz. Hiſcalnoz.
ianitor. cancellari. ppoſit. decan. cantor.
Orizio. Gaſinz. Prouez. Telzion. kane
ſacſta. magiſt. magiſt. ſcolarū.
ſiliſ. Luſchil. Agizinix. Agilarchunz.
ſcolariſ. diſcipls. ſcriptor. ab
Silzimian. Iunchkal. Larchzin. Abi
bas. prior. monach. monaliſ. celu
ol. Sparz. Morzinz. Reinonz. Pha
ſus. heremita. templū. monaſtēriū.
liſcher. Ormſchiel. Ophalin. Monzchia.
eccliа. clauſtrū. oratoriū. chorus. delu
Crizia. Claiuzo. Arziabiza. Praz. Kai
brū. portic. ianua. ualue. lim
do. Zirinzil. Onezz. Hilziol. Tirix.
ſuplimina. poſtes. cardo. ſera.
Scoliоz. Ponnz. Guliоz. Sparinzia.
henga. clauſ. peſtulu. fundamtū
Calantz. Prorantz. Pezimil. Brzimonz.
lapiſ. quadruſ. cemtū. ſabulu
Stauzinz. Kalirinz. Michzio. Kolezin.
calx. ppendiculu. muruſ. pauimtū
Bramzin. Konziſ. Cunſchula. Sturphe
Cnz.

462a

colupna. baſes. capitellu. fornix. teſ
kolnzia. fuſchalioz. Pillix. Pionzmz. Sm
tudo. celatura. abſidun. analogiū. tribunal.
ziol. Bilidio. Phalidiz. Janſchil. Duuloz.
cathedra. ſcūariū altare.
Tronſchia. Zuuntoriz. Stalticholz.
gradus. ciboriū cripta. cochea.
Gramizel. Blanzio. Sancciuia. Zinzimz
conuſ. ſcella nola. campana. reſtis.
Pharſch. Tonzma. Clomſchol. Zera.
rinch. taqucaria. pictura. rechū. ballio trabs
Dirz. Colmzko. Phalz. Vmbrzio. Go
ſil. aſſer plureum. gedile
rinz. Scilos. Pizmanz. Zilozion.
lateref. regula pinnaculu.
on. Zamiſch. Tonzion. farſchomul.
vchlog
ipluuium domi. pariet. capſa.
mizirzeis. Abiza. Talizima Phiſrima.
ecclie
dedicatio crux. imago. turibu
Spancriz. Zimzikol. Oliziamiz. Timza
ſu acerra. cera. ſepū oleū.
loz. Donix. Phamkil. Dilich. Zizimma.
cereus. candela. candelabrū.
Phampholaz. Kinchzia. Kinchſcalis.
Lucerna. lampas. flāma. pyxis.
Luizamz. Spinzia. Scurimz. Bulizin.
oblata. euchariſtia calix. patena fiſtu
Molezriz. Amozia. Uaſchiro. Pamſiz. Phir
la urna. wedel. ampulla. Ju
zanz. Phinziol. Sparizin. Phazia. Libi
ber miſſalis liber. lectionari evange
zamanz. Kirzamzlibiz. Gonzio. Zim
lion liber. graduale. anthifonari ymnari.
ziolibiz. Muſgal. Bugeziol. Jamiſchiz.
curſere. collectenere. pſalteriū.
Zariamz. Guzimiz. Schimiſchomz.
pbona.
omelia. matutinalis liber. breuariū. anthi
Amzilz. Mumzalibiz. Tirlaz. Büenz
rium.
reſponſo uerſus. canticū. collecta. capitulu.
Dunaz. Braiz. Onez. Guzimz. Olmiſchomz.
ſcurlz. umbral. alba. cingulū.
Scarimz. Amlizima. Tizzia. Zizzion.
manipula. ſtola. ſubtile caſula.
Olzimia. Tunchzial. Scolmz. Zimza.
epiſcopale
pallū ſcandalia. Mitra paſtoral baculus
pazidol. Zinfrozia. Paiox. Kolgiza.

uexillu tapete cortina. anſa pfellel.
Oinſcal. Tilifzia. Squamel. Zinkia. Koriſ
manuūgū. impator rex. pncepſ
chol. Inchſcola. Perezilinz. Riſchol. Peramz.
palatiū. marchio dux. comes pre
Scalziio. Malziemz. Scarduz. Zienz. Zich
tor. aduocaū patriū. ucedoū ca
zienz. Kinchziol. Tronziol. Crumziol. Ca
ſtra legio acies iudex. aulicū. exer
zio. Sarziz. Glosimz. Jurzz. Filiſch. Zim
ciū. uulgus turba expeditio
zirama. Vilical. Vulſchilz. Kanchziol.
conmilito. ſociū miles obſes. ullicus
Kanzil. Zilix. Burziol. Perezim. Culigimz.
exactor uades commua pincerna dapi
Bozir. Cirzio. Fraizola. Oilzonzil. Coſ
fer. piſtor panificus. cocus.
piliamz. Spanimz. Buſchibol. Liſriol.
eſca potus cellerariū came
Burſcherz. Dirſchil. Scoltilzio. Schim
rariū hortulanū. artifex. ruſti
rzion. Gargimz. Largindrzinc. Sporin.
cus. agricola meſſor fenuſeca
zio. Anzuur. Glogglizil. Dilmiſchol.
uinitor bubulcū ſubulcū. mulio.
Planzumor. Boſimz. Gaizin. Virzimz
opilio ſutor conari figulus
Scaliziz. Sunchzil. Larizin. Gilziamz.
Janarius
nimmulariū piſcator pictor faber
Lonſcho. Scabiriz. Figirez. Smaleriſ.
aurifex argentariū nūmulariū fene
Zauerriz. Biſianz. Munchzidol. Fron
rator mercator lapicida textor naucleri
ziof. Folicio. Firmamz. Bauuriz. Auriz.
nauta carpentariū. carnifex campo. velo
Scilmiol. Vonzio. Morizio. Valſcil. Borſ
nariū fidicen. mimus. ioculator
chil. Gaurzio. Scamzio. Baleumz.
ſaltator fomitator meretrix magus io
Jizo. Uiruemz. Valiuzia. Ciuimx. Ran
quax. obtrectator ſuſurro adula
ſchil. Malziſpranz. Scorimzin. Solch
tor cloacariū. ganeo portator la
damiz. Fugizlo. Volemiz. Briziliz. Sic
tiu piredo. fur nauis.
cionz. Rabimz. Uſurimanz. Peiczio.

gegas sequest rubicen. auceps
Logrzkal. Durzuanz. Ourschal. fulsca
uenator uerewere mflator
rolrz. Beluarz. kolsinzlo. Ulsiscolinz.
mpref. explorator speculator sagit
Razinchia. Sparfolrz. Vrrzelrin. Sabon
tarī dns dna seruus ancilla
zlo. Crolrz. Salzrz. Subrzlo. Scalmrza.
aduena rdigena uberhomo propri
Perzinrzlo. Pazuz. Primischol. Bals
us clens.
chur. Scalgonrzus.

dies nox dnica ores frā u. frā m.
Olrzlo. Scaurin. Drzol. Discula. Qumz
frā uu. frā v. frā vi. fabarū
za. Aerz. Qurzisil. haurzpia. Horz
lux tenebre umbra ebdomada
ka. Lamx. Conchsis. Tonzrz. Vaceinaz.
mensis annus mane sero matutinū
Lorzlo. Azil. Scalo. Pinchzi. Qumzanz.
januarī februarī martius aprilis
Zuarz. Scantido. Ornischo. Ammzlo
maus unnus julius au
Tirischnchio. Archindolis. Zigionz. Gar
gustus septēb october nouēber
gischol. Scandidoz. Oscilanz. Holischa.
decēber prima tercia sexta
Benrzimo. Gnischrz. Sconz. Anischrz.
nona uespa cōpletoriū.
Jonz. kalrzinz. Nuschanz.
camisia hermel brache bemmich
Onerzz. Obirischa. Fugenz. Jaschua.
narua bracile caliga calliculi subta
Zrzinel. Fuzrz. Vuuela. Brzeris. Jnpel
lares calcar corrigia corū tu
rzaz Zischion. Zarzinoz. Morschis. Sca
nica pelliciū cuculla cilicū mantellū
til. Rogarzin. Scilia. Marezia. Cunzlo.
cappa huba pilleus marca
Ganguzia. Curchozia. kanscho. Scolzia
talentū digel cultellus scoria
Linchz. Plugizil. Mazanz. Blanschil.
malleus forceps lima serra essa
Spanzol. Oska. Zabla. Zimischil. Sca
cluft foruex merzel flustem
un. Clorsch. Schurzima. Guzim. Scampla

cos securis dolabrū bihelm
Birnrzsta. Scirza. Blinchzia. Zichzi
hepa snirdesahs subula stri
mil. Kalziga. Ranchmaz. Scilrz. Zan
lus hamus andena patella sulcatorū
Ziel. Kanfur. Brazchia. Zizam. Zisch.
plana circinū terebrū uomer lugo
Zumta. Zizim. Hogiz. Zigunz. Zonz.
craticula lebes caccabus fascinula
Olrzimzia. kazinz. Nochzido. Lachzim.
rastrū falx falcula bipennis
Ochzia. Spurizim. Zuzia. Galschuriz.
uncus carbo follis plaus
Sconz. Grogezin. Banchzenuz. Bumbe
trū disla assa rath naba
riz. Zimz. Gugiziz. Stigienz. Buchziz.
rynga cadevize lanchwith specha stor
Reldiaz. Cauenel. kichsis. Jschiazin. Fu
rrun spannagel aratrū strua
ramz. Suzemel. Ranchil. Scolmiz.
uomer lugo egeda silo ager
igunz. Zinz. Ganzida. Golziol. harzima.
terra egerda bracha tanth
Lanzimmza. Vmbezz. Scalis. Cirzia.
eigen beneficiū sēptonū cornu
Zanzia. Gigunz. Gauschin. hauschiaz.
icaustū penna calx pumex ri
Bilischz. Banziaz. Arziaz. Schumz. Stra
gelstab plubū pgamenū presdela
uimz. Bulschaz. Branschiaz. Gruschi
minū crocus tabula sti
az. Luschanz. Kilmundiaz. Schamz. Bri
us circū rama spula
zimaz. Gaumz. Ruszianz. Zischel.
herlena vizza goltbracha wenel
Zubeiaz. Guchz. Gozlonz. Zizunz.
vlugarn semun drum spelt tru
Blanschinz. Limizin. fortz. Plonz. Bu
ha serinū cista flahs wer
uinz. Alegrinz. Guzimz. Gurrz. Bi
ch colus fusus wurden
riz. Ruzimunz. Lizchaz. Ordenz. Ha
garn hasbel garnescā clungelin acus
zmanz. Almz. Vazaelz. Glanz. Nutsiz.
ungerhuth supiū mar panni rodin
Zirskans. Unz Wrzianz. Barz Scagur.

463a

stucha wurede gerun nethde	stupa cellariū camera stabulū
Schurzim. Tenzir. Zamzir. Nasur.	Stomz. Kalchzimz. Gauschulz. Starz.
soum. houbetlove unede risa	pſepiū necessariū ounch horreū
glunzir. holzurier. Naschiz Rasinz.	Preschaz. Vuluric. Zamzia. Orrinschamz.
horberdūch. harsnur vvl in	oenne flegel wanna scōb sichelunch
houlbarz. Ornalzamzia. Kanulzial. Or	Vanis. Hanus. Susinna. Sculz. Spauz.
aurel monile armilla anulus	stro spriu fenū furder
albriū. Naczuon. Gragischon. Kaurzm.	Ralzorz. Gugumz. Vralischz. Banzimz.
bortdun lederhosa galea clipeus.	erin herth ignis flama
Curzan. Vorunela. Galzima. Scurilz.	Amzir. Bonzimz. Burzundiz. Hagur.
gladius uezzel capulū conus	lignū branch cinis dupfen cru
Vilzamz. Zanchur. Zichz. Guumz.	Bunz. Luschianz. Zinzia. Amolic. Cra
scheida buckela ramth wasun ar	selin amphora hasta scutella
Schamz. Richzin. Kurz. Zuziamz. Squa	nischil. Pruuuamz. Giruschaz. Schorl.
cus senewa bolz. schefde strula	coclear becher cuphus mensa mensale
ur. Grziamz. Bralz. Bluschamz. Ploschi	felez. Beoril. Nanzorz. Birbin. Bibibarz.
phul craphfo shaft sella	baccinū aqua moretū meddo
namz. Burzion. Curschin. Spalun. Cauz.	Buzzz. Aurzel. Marchildulz. Melzimaz.
scamdpola suzel sugir bambest	hunecwrtz senif panis flado kuche
Burscb. Cumerz. Ganzian. Amzdel	Melzita. dgruz. Parrez. Pufeia. Cau
frenū furbuge teist subula	lin krepfelin abiel nespelbōm
fronuch. Zuzian. Spurz. Brascha. Z.	zeil. Scraphimz. Lamuschz. Pazimbu.
drarh bursta scūba lo suerca	Amigdalus acer Anus
neuel. Guray. Luzza. Bolus. Murscha	Schalmmdibz. Bauschuz. Hamuscha.
flus addermince pin tonquular.	tilia burus castanea carpenus
Schuuarz. Laiganz. Brzbio. Kailamanz	Lalscia. Scorbuz. Gramzibuz. Scorca.
suuella pressere geburde zubeda	cortlus curumbōm cerasus
Zazilliaz. Zabuz. Gluczimmz. Gulsich	Bumburich. Zaimzabuz. Gruzimbuz.
ungeburden struba bersiba se	conus esculus ficus
Zamm anz. Suzgular. Hamschianz. Burs	Culmendiabuz. Guskabuz. Gigumzibuz.
ckere gelleta vierdel hama carta	fraxinus fagus picea fusa
kaldiz. Gaenz. Corrzin. Aschuanz. fami	Brzarmol. Zamzila. Scormchia. Scon
da zober sestere kama stovf	rus taurus struda senescus
gol. Schuldemz. Marsic. Husic. Gugurez	gilbuz. Clamzibuz. Gomzla. Zaschibuz
trehdere reif duga bodun kufa	Jumperus malus morus
Gulginz. Omezin. Lammic. Pluz. Bube	Scalmbilbuz. Pomziaz. Orzamabuz.
punthlōch zapfo mustū unū	murica ornus platanus per
nez. Zuchrzizer. Scilanz. Buschinz. Vischo	Burchiabuz. Laschiabuz. Golmzia. Spa
ceruisia grutz hopfo malz schu	sicus pirus primus
rez. Briczinz. cherin. Anic. Baczanz. Gun	rmichibuz. Zirunzibuz. Burzimbuz.
fa unea urus palmes una	pinus paluūris riscus sauma
gulz. Uschamul. Stogin. Kamziaz. Alis	Gimeldia. Nomz. Lamschiz. Semzibuz.
bercorn rappo pfal sepes	chinus sangnarī taxus
chol. Brisianz. Curschul. Splinz. Scrutz.	Kusanzibuz. Ornalzibuz. Vischobuz.
stecco curtis domus came	Jubex umina salix murtus
Stamziz. Planzunz. Comzimaz. Com	Gulzbaz. Scoiaz. Wagiziaz. Scuambuz.
L nata danz	

Ahornenbom querc nuzbom tri
Schirobiz. Orschibiz. Muzimibiz. Gis
bulus dumi uepres arundo cicuta
giaz. Zizanz. Izziroz. Gluuiz. Ausiz.
carpobal cimomomū cardomo spicanardus
Florisca. Zizria. Crichzial. Cischinzariz.
liquaricia puerorū crisiana nuzmuscata
Viziana. Bagiziz. Lanuscha. Muzimia.
galgan Gariofel zirdewar gingebern lor
Gulgia. Gareiza. Kuyr. Barschin. Cri
bere piper cimmū bibinella meige
rischia. Zusguel. Galigiz. Ginzia. Culge
lana millefolū sirderuurz centaurea
ia. Curriana. Magriuma. Bruschia.
entiana enula menewa ingera zucker
Kirischia. Fauz. Causia. Bischia. Saxia.
celidonia plantago grensich polea
Seu Kurir. Zischio. Gischiz. Pluschia
nuuenela bmewrz boberella melda papauer
Pigiria. Dugrul. Bouzia. Sizia. Cuz..
sisimbria rennatica marrubiū abrotanū
Cauzia. Grauko. Birriaz. Baeziuzia.
piwffererut rosa uluū agrimonia
Pabruz. Ruzia. Chorischia. Monischia
salbeia ruta isopo lauendela venechilrin
Scaliziz. Raiz. Garoz. Zimz. Curri ful
gela barbenia drecāma wilena gundereba nebe
zia. Hauzia. Vizia. Orris. Gauriz. Nus
ra lubusticū sarureia aquileia denmarka
chil. Luschia. Grischol. Agonzia. Maschin.
steiwarn douwrz briona sprunewrz wol
Framiz. Vageria. Grimizia. Spiriz. Vas
feigele gena mumewrz bisamzia berewrz berewmka
chia. Karmz. Pursiaz. Brumz. Perschil.
consolida sanikela huswrz renace
Firmizima. Sanschil. Fenisgronz. Clauz
rū wermuda smergela narseado huflardecha
ga. Karischa. Cuska. Nascul. Laufrica.
girol romessemmza matra hireseunga
Bulchzia. Giuziaz. Marzuma. Curzla
lunchwrz nessewrz cepe simde
miz. Pulicha. Cazuurmz. Hichziz. Duzili
löch allū siuro prisseloch planza
uz. Ciarischil. Pruriz. Phizia. Driia.
bulsa bachmunza löch pepo rathdich
Pazia. Huischa. Juziz. Basin. Cragiz.

raphanū ascolonū cucurbita rapa
Myaziz. Lozumz. Kirimz. Grugiziz.
lapacū cressa moscruth kurvela
Dunschia. Grachia. Scruruthil. Felischa
dille caulis millū apū
Zugezia. Kauschin. Cursez. Pischir.
petsilinū haselwrz bnerwrz uola
Pransiz. Gruzia. Brumsil. Grazia.
gamandria fridelesa glaciol' distel kartdo
Galschia. Zischia. Giaz. Dumz. Gurz
ringras urtica olus simza ha
Riaz. Scorzia. Virschianz. Gra. Ase
nus clerdo cle wildemū za triticū silu
ruz. Inbiz. Husez. Risehal. Cachris. Ku
go spelza ordeū auena dorth
rzio. Glachra. Duxia. Zamza. Sparzun.
uerstbordo cazenzagel faba pisa kichera
Zingia. Frazmz. Mazma. Pyriz. Gullor.
lenis wiehun uuselun.
Zuzil. Curchza. Kachzia.
grise aro uultur elbiz
Argumzio. Jaschiz. Ruischiz. Scaruz.
bubo pellicaū herodius picus acci
Balbunz. Hauriz. Bozibo. Balsciz. Han
pit nisus tarus weho ardea
seuz. Zirumz. Mogiz. Seulez. Warnaz.
ululā hebera norticorax stara dorn
Nozia. Glamzia. Norzbiz. Aschia. Dorn
drewe drosla ussogil turdus ruch
schiz. Drozima. Asgriz. Brauz. Bachiz.
snepfa upupa quabrila merula mer
Bauscha. Wilischio. Gabia. Scalia. Bus
gus paris roudil laudula narbdegala
chio. Wnua. Waschiz. Zameria. Noisca.
wazerstelza unco distelunco grasemuga ama
Agrizia. Osiz. Ermosiz. Burischa. Gis
rellū cumigelen waregen griio cornix
gia. Roischo. Viperiz. Logmx. Nimxia.
cicoma strucio psitacus pauo
Urchio. Gugurumz. Bilzmus. Zamzir.
uespilio pica stocharo onocrotalus rebes
Ualueria. Aixia. Alechiz. Schuwil. Puri
ruchil gallus gallina gallinaci pullus
zimo. Nazischo. Nazia. Buriio. Gazun.
aneta anser hagelgans birchun
Luschia. Gagria. Halgia. Bazima.

4649

rephun muuuſ columba hozduba tur
Ratza-Primſcho-Galſchia-Jigeſchia-hauſ
tur hirundo cuculuſ apiſ ueſpa wi
cha-Vrzzia-Ujxmza-Sapiduz-dmzia-Cru
bel papilio locuſta muſca culix cnomia-
za-driz-Juxzia-Vurenz-drſchia-Mzia
glmo bruchꝰ hurmz cacado.
Ranzia-Boiz-Biezo-Camz.

a b c d e f g h i
ᚠ ᛒ ᛚ ᛒ ᛩ ᚳ ᛉ ᚻ ᛁ
k l m n o p q r
ᛣ ᛒ ᛯ ᛩ ᚩ ᛩ ᛩ ᚱ
ſ t u x y z ct eſt.
ᛉ ᛏ ᚳ ᛝ ᛣ ᛩ ᛩ ᛩ

Jerte quaſ nullarenſeſ ſtatreſ pt obitū
dōne nrē hilbegardiſ ad noſ miſerūt.

Religioſe famule xpi J. uocatione
duuna abbatiſſe de bingeſ &
uniuerſis eiuſ ſoioribꝰ ecclia de uallari.
paracliti cſolationē. Si de tranſitu reue
rende matriſ urē hildegardiſ corda ura
turbata ſuꝝ affectionu urē dulcū ē ignoſ
cendū ſi de morte eiꝰ dolore pculſa ſunt
deſolationi urē miſcdiū ē ꝙdolendū. Ipſa
ē enī que exemplis ſcītatiſ uoſ corā dño
pcedebat. monitiſ ſalutaribꝰ iformabat. mi
riſ reuelationibꝰ illuſtrabat. meritiſ pcipu
is & orationū ſuaꝝ ſuffragiſ ab imminentib
maliſ ab icurſu & demonio meridiano
potentiſſime defendebat. Vere magnifi
cauit dnſ facere uobiſcū qui talē ac tantā
magiſtrā in uita & morte uobiſ ſua dig
natione donauit. que uiuens in carne ma
tiniſ uoſ uberib diligent enutriuit. & ad be,
nuolentie & dilectionis idicū ſic deidera
uit & uoluit mē uoſ accepit loculū ſepul
ture. Vnū certe ednob factū ē hoc uobiſ
ſignū inbonū qd aut deo placeat locuſ
uī. aut placitū facere ſibi uelit. que p tam
uenerabilē matrē ſua diſpoſitione funda
uit & de reſpectu ſuo & cſolatione in ſepul
ture ei pietate ſignauit. Si g diligitiſ eam
ſcīſſime ei aīe ꝙgaudete. quia de labore ad
requiē. de morte ad uitā. de mundo inſiuit
ad patrē. ubi igreſſa in potentias dñi ſua
uitatiſ illi & lucis qua fruit pot uoſ facere
ſua intercſſione participes. — Et quia non
habetis hic manentē ciuitatē ſ; futurā in
quiritis itūm dico gaudete. quia potens
uoſ aduocata pceſſit ad dñm parare uobiſ
locū cui ueſtigia & pcepta ſi ſecuti fueritiſ
ad euiſ clociū ſine dubio uenietis. Vere
uoſ felices que glam uuuentiſ in carne
ſedula iſpectione uidiſtis. glam ñ quaſi
cetarū que deo placuerit mulieriū ſ; glam
qſi ſingulariē electe & dilecte apatet plenā
gre & honeſtatis. Et noſ credim qd de ple
nitudine ei oniſ uoſ acceptiſtis. Hanc enī ut
credit ds ſingulari gīa pruenit in iriſ ſpe
ciali gīa donauit in celiſ quia in medio
ecclie apuit oſ ei & impleuit eam ſpu ſapi
entie & intellectu. Qua g uerbū uite con

cnebat & portabat. facta ē ut candelabrū mi
rabilis gēmis & auro nobile claris portat qđ
lucernas igne dī sempiternas. Incaritatis af
fectu hec aureū thuribulū plcitatis oculū.
redolens ut thus lucidū ignis ardore fer
uidū. Indignitate meritoꝝ sic cedrus ap
paruit & sic palma florum p puritatis gra
tiam que ascendit ad glām. Inbenuolen
tię mie. oleum fundens oleū igne diuino
flāmeū. purā docens ueritatē. nutriensq;
caritatē. Iste nobis de oleo uīo qđ fluit
ap uos quo lampades nre serenius arde
ant et plen accendant. Cōmunicate nob
celestis sapientię uerbaꝝ mistica unctiōes
qs mirabilis Hildegardis apud uos ī ba
bundantia multa reposuit. & illuminati
onis suę monīta p̄clara dereliq. Cōmuni
cate nob solutiones questionū nrāꝝ. et
multa que p os ei qsi p fistulā suā sca spe gra
p mulgauit ut uobcū pascam. & excellen
tię ei glām cognoscam. & ī eande puri
tis imaginē a claritate ī claritatē speculi
potētia cōformem. ī leticia cordis nri se
rena uobiscū deuotione dicentes.

Eso scōꝝ glā p fectoꝝ uictoria. qs celsis
ornas meritis suis soluens a debitis. Hilde
gardē coronasti et ī celis sublimasti. sup
uestē leticię cinctā zona iustitię. Salomo
nis ī ferculo sacro uocata titulo. ut colūp
na argentea in basi fulsit aurea. Inascen
su purpureo gressu scandens uirgineo.
aspectu cordis aureū uidit reclinatoriū.
Ingressa ī cubiculū sacrū p cepit osculū
cui fuit cōiunctio castitatis ī filio. Hinc
cū benuolentia repleta sapientia astric
ta pacis federe ī caritatis uulnē. Inde ple
nis uberib; duels sacris muneribus; ut ma
ter xpi paruulos fouit p dies singulos.
Hunc potens ante dīm, p pace roget ho
minū quos celi iungat cum sempiter
nis in sedibus. P restet hoc nobis trini
tas simplex & una deitas pat & unige
nitus et spe paracletus amen.

465a

Omnis eternitatis que om

nia ordinasti in corde tuo p̄ uerbu

tuum omnia creata sunt sicut uoluisti

et ipsum uerbum tuum induit car nē

in formatione illa que educta ē de adam

& sic indumenta ipsius a maximo dolo

re ab stet si sumt.

Quam magna ē benignitas saluatoris

qui omnia liberauit p incarnationē suā

quā diuinitas exspuauit sine uinculo

peccati. Et sic. Gloria patri et filio

et spiritui sancto. Et sic.

O magne pater in magna necessitate

sumus nunc igitur obsecramus obsecramꝰ

te p̄ uerbum tuum p̄ qđ nos constituisti

plenos quib̄ indigemus nunc placeat

tibi pater quia te decet ut aspiciꝰ nras

p̄ aduersarii tuum ut non deficiamus

ne nomen tuū in nobis obscuretur & p̄ ip

sum nomen tuū dignare nos adiuuare re.

O eterne dꝰ nunc tibi placeat ut in amo

re illo ardeas ut membra illa smuꝰ que fe

cisti in eodē amore cū filiū tuū genuisti in

prima auroa ante omnē creaturā et inspice

necessitatē hanc que sup nos cadit et absti

he eam a nobis p̄pter filiū tuū & p̄duc nos in

letitiam salutis:

O uirtus sapiētie que circuiens

circuitu comprehendendo omnia munda tua

que habet uitam tres alas habens quarum

una i altū uolat & altera de tra sudat &

terra undiq; uolat tuus tibi sit sicut te de

cet o sapientia.

O quā mirabilis ē prescientia diui

ni pectoris que prescit omnē creatu

ram nā cū dꝰ inspexit faciem hominis que

forma aut omnia opera sua in eade forma ho

minis in regia as pexit oqua mirabilis e in

spuario que hominem sic suscita aut-

O pastor animarū y o prima uox ꝑ qua oīs

creati sumus nunc tibi tibi placeat ut dig

neris nos liberare de miseris ⁊ languoribꝫ nris:

O cruor sanguinis qui in altro sonuisti cū om

nia elementa se implicuerunt in lamentabilem

uocē cū memoriē quia sanguis eratoris illa

tetigit ungue nos de languoribus nr̄is:

S Piritus sanctus unificans unia de spū scō.

mouens omnia et radix ē in omni creatura

ac omnia de immundicia abluit ter gens

crimina ac ungit uulnera et sic ē sul gens

ac laudabilis unia suscitans et re suscitans om

H a ritas habundat in .mr̄. ſ-nia.

omnia de unis excellentissima sup si dera

at q; amantissima in omnia qua sumino

regi oscula pacis de dit.

S Plen di dilluma gemma ā ꝺ ꝑ oīa.

et se re num de cus so

lis qui tibi in fu sus est font sa

li ens de cor de pa tris q̄d ē

u nicū uerbum sirlem ꝑ quod ar a

uit mūdi pri mam ma re riam

quam e na tur hauit hoc uer bū

etā bri ca uit ti bi pa ter ho

minem ꝑ ob hoc estu illi lucida ma

te ria ꝑ quā hoc ipsum uer bum ge

spiauit omnes uirtu tes ut edyxit

in prima ma te ria omnes creaturas:

O tu illustrata de di uina .mr̄ deꝑ.oi.

clari tate clara uirgo oia ria ner

bo de i in fu sa im de uenter

gnus florint de m̄ ro tu spi ri tus

dei qui in te sue fla uit et in te

re ex su xit q̄d e

ua abs tulit in absciſione puri tatiſ

p contractam con ta gi o nem de fug

geſ ti one di aboli. VERSVS.

Tu mirabilit̄ abſcondiſti in te in

macula tam carne p̄ diuinam tacto

nē cū filii uſ dei in uen tre tuo

flo ruit ſancta diui nitate eū

educente con tra car nis

tuta que con ſtupet eua integrita

ti o pulatum m diuinū uſ ce

Nunc d. ſ. o. ſ. ribus:

ape ruit no bis clauſa

porta q̄d ſerpens in mulie re

ſuffocauit unde lucet in aurora flos

de uirgi ne ma ri a. de ſ. o. a.

Quia ergo femina mor tem inſtrux

it clara uir go illū interemit

et ideo ē ſūma benedicto in femmea

for ma pre omni creatura quia de us

factuſ ē homo in dulciſſima & beata uirgine

Cum p̄ceſſit factura di gni de ſ. o. a.

dei for ma ta ad i maginē de

i mor tu mixti ſangumiſ p̄ pegrina

tionem caſuſ ade elementa ſuſcep̄erunt

gaudi a in te o laudabiliſ oya tra

celo ruti lante et in laudibuſ

ſonant te de ſc̄i. o. a.

Cum erubuerint infelicef in pge

nie ſua p̄cedentef in pegrinatione caſuſ

tunc tu clamaſ cla ma uoce hōc

modo homineſ eleuant de iſto ma li

cioſo ca ſu

O quam magnum miraculum q̄ d̄ſ. o.

eſt q̄d in ſubdicam femmeam formā

tr mitto uir hoc deuſ fecit qua

4674

humiliras sup omnia ascendit & o quam dulcissima atq; amantissima matr

magna felicitas est in ista for ma qa salue que na tum tuum de celo mis

malicia que de femina fluxit hanc fem sum mundo edidisti. Quē inspira uit

na postea detersit & omnē suauissimum glo ria pa tri et fi lio et spi ri

odo rem uirtutum edificauit ac celū tu sanc to. Quē inspi. de sc̄a ovaria.

ornauit plus quā ceteram prius turba

uit. de sc̄a ovaria

℟. A ue ova ta o ℟. O cla rissi ma ma ter

auc rix in sancte medica ne tu um gen ta p

te & ie e dissi cando sa lu sanctū fi li um tuum in fu dis

tem que mor tem con tur mor tis que e ua e difica uit m.

basti et ser pen te tormenta am marū tu destruxisti mor

con tri uis hi ad quē se ena erex tem edifican do uitam.

ut erec ta cer ui ce cū sustla tu o ra pro no bis

super hic hunc con ca ti dum ad tuum na tum stella ma

de ce lo genuisti quē m spi ritu ris ova tua.

spi ri tus di. ℣. O munificum instrumentum et letum

or namentum & dulcedo omnium

delicıarum que m re non defi cient-

O ra· glori a pa tri et fili

o et ſpiritui ſanc to. O ra

S. ꝑgena·

O tu ſuamſli ma uir ga

fronden ſ de ſtirpe ieſſe oquā magna

uir tus eſt q̄d diuinitaſ inpulcherri

mam filiam aſpexit ſicut aquila in

ſo lem oculum ſuum po nit cum

ſupernuſ pater claritatem uir gi

nis ad rendit ubi uerbū ſuum

in ipſa incarna ri uo

luit. Jam in miſtico

miſterio dei illuſtrata men re uirgi

nis mirabiliter claruſ floſ

ex ip ſa uir gi ne ex uit. Cū ſupn̄

Glo ria patri et filio et ſpiritui

ſancto ſic cut e rat

in principio. Cum ſupnuſ. S. ꝑgena·

O quam preciosa eſt uirginitaſ

uirginiſ huiuſ que clau ſam portam

ha bet et cuius uiſcera ſancta dnu ni

raſ calore ſuo infudit ut q̄d floſ

in ea creuit & filiuſ dei ꝑ ſecreta ipſius

quaſi aurora ex uit.

Unde dulce germen q̄d filiuſ ipſius eſt

ꝑ clauſuram mentis eius paradiſum ap uit.

Et filiuſ dī. De angelis· ant·

O glorioſiſſimi lux uirtuſ angeli qui

miſtia diuinitatem diuinoſ o culoſ

cum mistica obſcuri tate om nis creatu

re aſpi citis in ardentibuſ deſi deriis

unde num quā poteſtis ſaciari o quā glo

riosa gaudia ui ta uestra ha bet

for ma que in uobis ē intacta ab

omnm pra uo opere quod pri mum

or tum est m nesbo so cio per dito

an ge lo qui no la re uq; lu re

su pra m rus La rens pm na cu lum

de i unde ip se tortu o sus dmersus

est m ruinam sed ipsi us m stru menta

ca sus consi li.m do fac tu re di gnti

dei m stru re. De angelis ꝛc.

O nos am

geli qui custo di tis po pu

los quo rum for ma ful get in

fa ci e ues tra et o uos ar

changeli qui suscipi tis a nu mas

nisto rum et uos mirrutes po

tes ta tes prin ci pa tus do

mi na ti ones et tro ni qui

es tis computati mquantum se ere

tum nu me rum et o uos

che ru bim et se ra

phim si gil lum secre to rum de

sus laus uo bis qui lo

cu lum antiqui cor dis in fon

te as

spicitis. Videtis enim

mterio rem um pa tris

que de cor de il lius spi rat qua si

fa cies. Sic. De ypheris y patarchis.

O Spectabiles uiri qui per tran

sitis occulta aspicientes p o culos

spi ritus et annuntiantes lucida

umbra acutam et ui uen tem in

gem in unga germinantem que so la

flo ruit de mtro i tu radicamis

lu minis uos an tiqui sancti

ma

pre dix ihſu ſaluationem ꝑcu

lum anima rum q̃ immer ſe fu e

rant morti qui circuiſti ut ro te mi

mibili ter lo quentes muſ tica mon

ti ſ qui celum tangit p tam

ſient ungendo miultas aquas cũ eram

inter uos ſurrex ut luci da

lucerna que ipſum monte̅ precurrent

oſtendit. De patriarchis ꝙpheris:

O uos fe li cef ta di

cef cum qui buſ o puſ mi

raculorum er non o puſ cri

mi mum p tor

rent i ter p ſpi cu e

umbre plan ta rum eſt er

o tu rumi nanſ ignea uox pre

currenſ li man tem

li p dem ſubuer tentem abyſſum gaude

te in capite uef

tro. am de te in illo q̃

non uiderunt in ter ris mul ti qui

ipſum ar denter uo caue runt.

O chohorſ mul ci e ℣ De aplis:

ſilo ris uirgę non ſpinarę tu ſo

nuſ or bis terrę cur cuienſ regiones

inſa no rum ſen ſu um epu

lum tium cum portis quos ex pugnaſ

ti p infuſum aduitorem po nentis

radicęſ in taberna culą plem operis

uerbi pa tris tu etiam nobilis es genſ

ſaluato ris in triams uiam regene

ra ti o nis aqueę p ag num qui te

miſit in gla di o inter ſeculoſ

ca nes qui ſu am glo riam de

469a

strixerunt m operibus di gito rū

suorum sta tuentes non ma nu fac tum

insubiecto nē manuum in quo non inuene

℟ O lu ci de apostolis· runt eum·

dis si ma apostolo rum cur

ba surgent muera agnuti o ne et ape

rient clausuram magiste ri i dia bo

li ab lu en do cap

ti uos m fon te uiuen tis a quę

tu es clarus si ma lux

mundi tenebris fortissi mū

q; ge nus columnarum sponsam agnu

susten tans omnibus ornamentis

ipsi us q; cunus grandi um ipsa ma

ter et uirgo est uge ti la ta·

℣ Agnus enim immaculatus est sponsus ipsius

sponsę immaculatę·

℣ O speculum & sco Johē ew̄.

solum be catholi me for

me qui inspexisti mulcam langui tem

in puriſſi mo fonte omnia floriduas

que numquā arescent cecidisti qua al

tissimus plantator muſit te o suauſſi

ma qui es amplexu um so lus tues

specialis filius agnus in electa

amicicia noue sobolis· de s̄· Johē ew̄·

℟ O dulcis electe

qui in mundo te ardentis es

sulsis et radix et qui insplendore patris

elucidasti mundum · et qui irradiasti cubi

culum castitatis maurea cunctare quā

constituit rex cui tradit sceptrū

regio nū prebe adiutori um peregri

nis· nemī augusti plu

um cum predecessoribus tu

℣ Lum mundicatem pig

nucto deo

uam cum preceſſoribuſ tuiſ qui miſerũt

de mtero ri men re cõ ſili

ill am imundiciam pigmentariorum

manentiſ ante e uum mllo mquo

O ucto ve confeſſorib⁹ rebe-

non erat conſtructio aca

rioſiſſimi triumphatoreſ qui meſſuſione

pi re. ℣ ur honor m con

ſanguiniſ neſ̃tri ſalutareſ edificatio

ſortio ueſtro qui eſtiſ inſtrumentum eccle

nem eccleſi e mtiaſ tiſ ſangui

ſie et qui mundneribuſ neſ̃tri ſangui

nem ag ni epulamiſ cũ uitu

niſ undatis: ℣ illo. ℣e confeſſoribus:

lo occi ſo o quã magnã mercede

R Vos imitatoreſ excelſe p ſo ne impe

habe tiſ qua corpora neſtra mmentiſ

cioſiſſi ma et glorioſiſſima ſignificatione

deſpectiſ imitareſ agnũ de

o quam eſt ueſter ornatuſ ubi homo p̃edic

ornareſ penam cuiſ in qua uos intro

ſoluens & ſtringens in deo pigroſ ⁊ peregri

dyxit in reſtauratiõnem he redi ta

nos etiam ornans candidoſ ⁊ nigroſ et

R Vos floreſ ve confeſſoribus ſ̃tis

magna onera re mittens:

roſarium qui in effuſio ne ſangui niſ

Nam et angelici ordinis officia habeti

ne ſ̃tri beati eſtiſ in maximiſ

& fortiſſima fundamenta preſentiſ ubiq̃;

gau dijſ redemptoribuſ et fundatoꝛi ꝟ

conſtituenda ſunt unde magnuſ ẽ ueſter

in empto ne que fluxit

ho nor: ẽcliã ornans:

ve.o.fest.

A Ou succesſores fortiſſimi leonis inter rem

plum et altare dominantes in ministratione

eius sicut angeli sonant in laudibus et sicut

assimt populus in adiutorio uos estis in

illos qui hec faciunt semp curam habentes

in officio agni. Deo gr̃as vy.sibodo.

A Om rium admirandum q̃d ab

sonsa forma precellit archa in honesta

statu ra ubi inuent arcitudo profert

mihi ca unde o.di.si.bo de funges in fi ne

succurrente flo re ommium ramo rum

mundi ut primum surrex isti. eovovae.

ve.s. vy.si.bovo

O uiriditas di gni dei in qua ds

constituit plan tatio nem que in excel so

resplendet ut statuta columna tu gloriosa

in preparatio

ne de i. Tro altitu do mon

tis que numquam dissipaberis in diffe

rentia de i tu tamen stas alonge

ut exul sed non est in potestate ar

mari qui te rapiat. Tu gloria

Glori a patri et fili o et spi

ri tui sancto. Tu gloriosa.

A Om fe lix anima cuius cor

pus de ter ra ortũ

est q̃d tu cum peregrinatione huius

mundi conci casti unde de diuina

racionalitate que te spe culum suum

fe cit corona ta es. Spiritus sanctus

etiam te ut habitaculum suum in

tu e ba tur. Unde. Gloria pa

tri et filio et spiritui sancto.

A Obeata infantia electi di si bo di

que adeo ita inspirata est q̃d postea sanc

tissima opera mmirabilibus de. i ut fra-

ntissimum odorem balsami mi exhudat-

ti. evovae Des rubro.

O felix apparicio cum m amuco dei

Rupto flamma ute choruscauit i ta

q̄d caritas de i m corde eius fluxit ti

mo rem domm amplectens unde etiã

agnitio e ius in supernis animbus flo

ru it.

O beatissime Ru perte

qui m flo re eratis tu e non priv

diyers hi nec portatis uicia di abo

li unde nau fragum mundi

reliquistis nunc intercede pro famulan

tibus tibi m de

o ac via. evovae.

Q uia a felix puericia mlaudabili

Ruperto ud deum ambelauit et mundi

reliquit ideo ipse m celesti armonia ful

get et ideo etiam angelica tur ba fili

um dei laudando conci nit. evovae.

O pulcre facies Ve virginibus:

de um aspicientes et m aurora edifi can

tes o be ate virgines quam nobiles estis

mqm bus rex se consideraui cũ m uo

bis omnia celestia ornamenta prefigniant

ubi etiam suauissimus ortus estis m omni

bus ornamentis redolen

tes. evovae. Item de ingnis

O nobilissi ma

muridi tas que ridi cas mso

le et que m candi da

serenis tate lucis m iora quam

nulla terre na excellenci

471a

a compirehendit tu circumdata et

lem tur bam ue lut columbaf colle

amplexi buf di ui

git unde ipfa patriam fuam ficut

norum mi

abraham reliquit et etiam ꝑter am

nifterio rum ℣ u rubef ut aurora et

plexionem agḡ mi defponfatio ne.

ardef ut foluf flamma. ℣e undecī milib ⁊ vgḡ.

ui ri fi bi ab ſtraxit.

℟ Fa uuf diſtillant urſula urgo fu

℟ Nam ute caſtiſſimuf et aureuf exem

it que agnum dei amplecti deſide

tuf in urgineo crine mare tranſiunt

ra uit mel et lac ſub lingua eiuf

o quif umquam talia au diuit.

qui a pomiferum hortum et floref

Et etiam. Gloria patri et filio et

florum in turba uirginum ad ſe

ſpiritui ſancto. Et etiam. Gloria

colle git.

patri et filio et ſpiritui ſancto.

℣ Vnde innobiliſſima au to ra gau

℣ O rubor ſanguinif qui de ꝑ

de filia ſy on. Qui a. Glo ria

celſo illo fluxiſti q̄d dominaf tenuit

ꝑ tri et fi li o et ſpiritui

tu floſ et q̄ hy empſ de fla tu ſer

ſanc to. Qui a pomiferū

pen tif mum

Laudes:

℟ Spiri tui ſanc to honor ſit qui

℟ Studium dominatif in laudibuſ

immente urſule uirgi nif uirginū

excel ſif oculū placif urſule uirgi

eum turba sua in omnibus populis de dic-

evovae. Unde quoque uenientes per

rexerunt uelut cū gaudi o celestis pa

radysi susceptę sunt qui a m religio

ne mo rum honorifice applauserunt.

evovae. De patria earum et

de ali s regionibus uni religiosi et

sapientes ipsis adiuncti sunt qui eas m

unginei custodi a seruā bant et qui

eis in omnibus ministrā bant. evovae.

Deus enim in prima mulie re pre figura

uit ut mulier anim custodia nutriret

ā er enim no lat et cū om

nibus creaturis officia sua exeret et fir

mamentum cum ac aer muribus stru

pascitur. evovae. Et ideo puel

le ute p summū nutū sustentabantur

uexillate m regali prole uirgineę natu re-

evovae. Deus enim in illas misit de

quo multiplex fama ire uit ita q̄d om

nes populi ex hac honorabili fama uelut ci

bum gustabant. evovae. Sed diabolus in

mundia sua istud uertit qua millū opus

dei in tactum dmi sit. evovae. ve innocentib

Rex noster promptus est

suscepere sanguinem innocentum unde

angeli concinunt et in laudibus sonant

sed nubes sup eandem sanguinē plan

gunt. Clamus autem

in gram somno mortis propter maliciam

suam suffocatus est. Sed nubes. Glo ria

patri et filio et spiritui sancto. Sed

Omnigo eccle si a dedicatione

plangendū est quod seuissimus lu pus filios

472a

tuos de la rete tuo abstraxit o ue callido

ser penti s; oquã pretiosus est sanguis sal

uato ris qui mucrillo re gis ecclesiam

ipsi desponsauit unde filios illius requirit.

Indedica
tione eccl̃ie.

Nunegaudeant materna uiscera

ecclesie qui a msu perna simpho nia

filii ei us in sinum suum collo ca tissimi

unde o ritur pissime ser pens confusus

et quoniã quos tua ethimatio miuisceribus

suus ha buit nunc fulgent in sanguine filij

de i er ideo laus tibi sit rex altissime alle

ecclí

Orzehis læ ida luia.

ecclesia armis diuinis precincta er lacinc

to or nata tu es caldemia stigmatum loi

solum et urbs saentuarium o o tu es etiã

exsanta in alto sono .er es chorzta

gemma.

O chorusca nt lux stellarum

o splendidissima specialis for ma rega

lium nuptiarum o fulgens gemma

tu es ornata m alta pssona que non haber

maculatam rugam, tu es etiam soci a

angelo rum et ci uis sanc torum

fuge fuge spelunca amiqui pdatoris

et ueniens ueni in palatium re

gis.

Kyrie leyson.

Xpe leyson hy

ri e leyson.

Kyrie

leyson.

Sequentia de spu scō.

Ogneus spiritus paracliti unica unig
omnes compo nis et colligis Oe te nubes
omnis creatura sanctus es munificando
flumina erber nolat lapi des humorem
formas Sanctus es ungendo periculo
habēt aque riuulos edu cunt et terra
se fractos sanctus es tergendo ferida
unditatem sudat Ouerum semp ecclesi
mulieris Ospiraculum sanctitatis o ig
doctos p inspirationem sapientie lenifica
nis cantatis o dulcis guttus inpectoribus
tos. Vnde laus tibi sit qui es sonus laudis
et infusio cordium inbono odore uirtu
et gaudium uite spes et honor fortitudi
tum Ofons purissimus in quo confide
nis mus clans premia lucis. Yoy ns de spu scō.
ratur quod deus alienos colligit et
Ogneee spiritus laus tibi sit qui
perditos requirit Oloricula unig et spes
mirumpamus et catharis operatis On en
compaginis membrorum omnium et
gel hominum de te flagrant et taberna
o angulum honestatis salua beatos:
cula animarum eorum unes ipsarum con
Custodi eos qui caterati sunt ab mi
gnent- Inde uolumtas ascendit et gustus
mico et solue ligatos quos clauma us
anime tribuit et eius lucerna est desideri
saluare multi- Oriter fortissimum qd
um- Intellectus te in dulcissimo so no ad
penetrauit omnia altissimus et in
uocat ac edificia tibi cum racionalitate
terrenis et in omnibus abyssis tu
parat que manuels operibus sudat- Tu

473a

autem semp gladium habet illud abscide
re qđ noxiale pomum p̄ nigerrimum ho
micidium profert. Quando nebula nolum
tatem et desideri a regit m quibus am
ma nolit et undiq; circuit. Sed mens est
ligatura nolumatis et desideri. Cum ue
ro animus se ira erigit qđ requirit pupil
lam mali videre et maxillam neqncie tu
cum ceciis magne cum voluerit. Sed et cum
racionalitas sep mala opera ad prima decli
nat tu eam cum us stringis et confringis et
reducis p̄ infusionem experimentorum. Quan
do autem ad te gladium suum educit tu il
lud meor illuis refingis sicut in primo pec
to angelo fecisti ubi turrim superbie illuis in
fernum deiecisti. Et ibi alam turrim in
publicanis et peccatoribus eleuasti qui tibi

peccati sua cum operibus suis confitentur
Vnde omnes creature que de te unum
te laudant quia tu preciosissimum ungen
tum es fractis et feridis vulneribus ubi
lla inpreciosissimas gemmas conuertis.
Nunc dignare nos omnes ad te colligere
et ad recta umeri dirige ire a
Aeva
Our ga mediatrix
sancta uiscera tu a mor rem superare
runt et uenter tu us omnes crea
turas illumina aur impulcro flore de
suauissima integritate clausi pudoris
tu tor
ro. Sequentia de scā ovatā
Corona ac diadema purpur regis
que es m clausura tua sicut loriai. Tu

vivadens fl
qua ada om
cere. Ane
prodit qua
O flos tu no
gustis plum
domina clar
prodixit. O
deus imprim
Et de uerbo
o laudabilis u
mi est mirab
deus formam
speculi omnis
onem omnis cre
nunt celestia o
terra olaudabil

frondens floruisti in alia uetustitudine

qui ada omne genus humanum prodi

cere. Ane ane de tuo uentre alia uita

processit qua ada filios suos denudaueras.

O flos tu non germinasti de ore nec de

gutte pluuie nec aer desup te uoluit sed

diuina claritas in nobilissima uirga te

produxit. O uirga floriditatem tuam

deus in prima die creature sue puideras

Et de uerbo suo auream materiam

o laudabilis uirgo fecit. O quam mag

ni est in uiribus suis latus uir de q

deus formam mulieris produxit. qua fecit

speculu omnis ornamenti sui et amplexi

onem omnis creature sue. Inde omni

nunt celestia organa et muratur omis

tota olaudabilis oaria qua deus te

ualde amauit. quam ualde plangendu et

lugendum est qd tristicia in crimine p con

silium serpentis in mulierem fluxit. Nam

ipsa mulier qua ds matre omnium posuit

in faciem suam cu uulneribus ignorantie decepsit

et plenu dolorem generi suo prulit. Sed

o aurora de uentre tuo nouus sol processit q

omia crimina eue absterisit et maiorem be

nedictione pte prulit qua cuia hominibus

nocuisset. Vnde o saluatrix que nomi lu

men humano generi prulisti collige mem

bra filii tui ad celestem armoniam.

O uirginalissima uirga aue que des oaria

in uentroso flabro festiuitatis sanctorum

prodisti. Cum uenit tempus quod tu flo

ruisti in ramis tuis aue aue sit tibi qua

lor solis mre fudamur sicut odor balsami.

H·74a

Nam inte florum pulcher flos qui odorem de

dit omnibus aromatibus que arida erant:

Et illa apparuerunt omnia inuriditate

ple na. Vnde cœli dederunt rorem super

gramen & omnis terra facta ē quō infecta

ipsius frumentum protulerunt et quō no

lucrēs cœli nidos in ipsa habue runt. De

inde facta ē esca hominib' et gaudiū mag

nū epulantium inde o sinauis virgo in

te non deficit ullum gaudium. Hec

omnia eua contempsit. Nunc autē lans

sit al tissimo. Yo nos de scā o'aria.

Ave generosa gloriosa et intacta

puella tu pupilla castitatis tu materia

sanctitatis quē deo placuit. Nam hec

supna infinito inte fuit q̄d supnū uer

bum inte carnē indiuit. Tu candidū lilium

q̄d ds ante omnem creaturam in spectu

O pulcherrima et dulcissima quā valde

ds inte delectabatur cum amplexione ci

oris sui inte posuit ita q̄d filius eius de

te lactatus est. Venter eius tumis gau

dium habuit cum omnis celestis sympho

nia de te sonuit quia virgo filiū dei por

tasti ubi castitas tua in deo clarius.

Viscera tua gaudium habuerūt sic gram

sup q̄d ros cadit cū ei inriditatē infudit.

ut et inte factū ē o mar omnis gaudi. Ne

omis ecclesia in gaudio iubilet ac in sym

phonia sonet ppr dulcissimā virginē et

laudabilem ova ri am dei genitricē. a m.

Marbias sanctus Yo mus des' ourbia.

p electionē mur plurior p victoriam an

te sanguinem agni electionē non habui

sed tardus in sciencia fuit quasi homo
qui p̄fecte non in gilat. O omn̄i dei illū
excitauit unde ipse p̄ gaudio sicut gygas
in muribus suis surrexit quia ds illū p̄m
dit sicut hominē quē de limo formauit
cū primus angls ceciderit qui dm negauit.
Homo qui electionē uidit ue ue ceciderit
bonus erat nec esset habuit s; faciē suam ab
eis retrorsum dixit et illos dimisit. Vnde
foueam carbonū imasit et desideria sua
osculatus in studio suo illā sic olympium
exiuit. O unc oarbias p̄ electionē dnum
tanis sicut gygas surrexit quia ds illum
posuit in locū quē p̄dictus homo nolunt
omirabile miraculū q̄d sic in illo resplen
duit. O s̄ enim ipsum p̄undit in miraculis
suis cū n̄ dū haberet meritum operationis
s; misterii di in illo gaudiū habuit q̄d ide
p̄ misericordiā suā non habebat. O gaudium
gaudioz q̄d ds sic op.at cū nescienti homini
gr̄am suam impendit ita q̄d parumlus nescit
ubi magnus uolat cuius alas ds parumlo tri
buit. O s̄ cū gustū in illo habet qui seipsū
nescit quia uox eius ad dm clamat sicut
oyarbias fecit qui dixit o ds ds m̄s qui me
creasti omia opa tua sunt. Nunc ergo gau
deat omis ecclia in oyarbia quē ds in forami
ne columbe sic elegit a men.

De s. Bonifacio.

O bonifaci lux uirens
ui dir te simi lem uiro sapienti q̄ puros
riuulos ex deo fluentes ad deū remisit
ti cū uiriditate florū rigatis unde et
amicus dei inuentus et cristallus in ens
in benuolentia rectarū uiarum in quib⁹

475a

sapienter cucur rit

ri

Sequentia des. ysibodo

O preful uere cuncturis qui in templo
angularis lapidis ascendens in celū in terra
prostratus fuisti ꝑ deum. Tu peregrinus
a semine mundi desiderasti gnul fieri ꝑ
amorem xpi. O mons clause mentis tu assidue
pulcram faciem aperuisti in speculo eo lum
be. Tu in absconso latuisti inebriatus odore
florum ꝑ cancellos sanctorū emi cans deo.
O culmen in claustris celi quod ꝑ
cuam uiam mundu uendidisti hoc certa
men almo confessor semp habes in domino
In tua enī mente fons uiuus clarissima
luce puriſſimos riuulos edixit ꝑ uiā salutis.
Tu magna turris ante altare sūmi dei et
huiꝰ turris culmen obumbrasti ꝑ sumuī

arma tum O disibode in tuo lumine
ꝑ exempla puri soni membra mirifice lau
dis edificasti in duabus partibus ꝑ si h
um homi nis. In alto stas non erubescens
ante dm in uinum et pregis uiridi rore lau
dantes dm ista uoce: O dulcis uita ero
beata pseueramtia que in hoc beato disibo
do gloriosum lumen semp edificasti in
celesti ierusalem. Nunc sit laus deo in for
ma pulcre tonsure murmurei operante. Et
supni ciues gaudeant de his qui eos hoc m
O evcha ri ss̄ eccl̄s imitantur:
eo lumba uir turtem illius in
signis tibi de dit qui o tum in
medio rote clamita uit que cū amplius
corpora liter non uidisti plena signa
in umbra il liuf ꝑ se

cisth. Et sic in pectore
eius fulsisti ac in cherubim sigillū fecisth.
Eucharii in leta ua ambu Sequentia Quē
listh ubi cū filio dei mansisth illū tangen
do et miracula eius que fecit uidendo.
Tu eū pfecte a masth eū sodales tui ex
territi eramt p eo q̄d hommes eramt
nec possibilitatē habebant bona pfecte in
tueri. Tu aut̄ in ardente amore plenę
caritatis illum amplexus es cū manipulos
p̄ceptoꝝ ei adte collegisti. Eucharii ual
de beatus fuisti cū uerbū dī te in igne co
lumbę imbuit ubi tu quasi aurora illumi
natus es et sic fundamentū ecclię edificas
ti. Et in pectore tuo chorusca dies in quo
tria tabernacula sup̄ marmoream colūp
nā stant in ciuitate dei. Per os tuum
ecclesia ruminat uetus et nouū unum ui
delicet poculum sanctitatis. Sed in tua doc
trina ecclesia effecta est rationalis ita q̄d sup̄
montes clamauit ut colles et ligna se de
clinarent ac mamillas illius sugerent. Nunc
in tua cla ra uoce filium dī ora p hac tur
ba ne in cerimonijs dei deficiat s; ut unusq̄s
holocaustum ante altare dei fiat.
Sequentia de eo
Columba aspexit p cancellos ex animo.
fenestrę ubi ante faciem eius sudando in
dan balsamum de lucido maximo. Ca
lor solis exarsit et in tenebras resplenduit
unde gemma surrexit in edificatione tem
pli puritatis cordis benuoli. Iste turris
excelsa de ligno libani et cipresso facta. in
cineto et sancto ornata est. urbs p̄cellens
artes aliorum artificum. Ipse uelox cer

476a

uus cucurrit ad fontem purissime aque flu

entis de fortissimo lapide qui dulcia aroma

ta urri gamur. O pigmentarii qui estis in

suauissima unctione horrorum regis ascenden

tes in altum quando sanctum sacrificium

in arietibus pfectis. Inter uos fulget hic

artifex paries templi qui desiderauit alas

aquile oculando nutricem sapientiam in

gloriosa fecunditate ecclesie. O maxime

mons et uallis es et in utroq; alta edifica

tio apparet ubi capricornus cu elephante

genuit et sapientia in delicijs fuit. O u es

fortis et suauis in cerimonijs et in chorus

cantone altaris ascendens ut fumus aroma

tum ad columpnam laudis. Vbi intendis

pio populo qui tendit ad speculum lucis

eu laus est in altis. De sco rupto.

O ierusalem aurea ciuitas ornata

regis purpura. O edificatio sume bonita

tis que es lux nique obscurata. T u

enim es ornata in aurora et in calore so lis.

O beata puericia que nutrita in amoris ce

laudabilis adolescentia que ardes in so

le. Nam tu o nobilis rupte mihi sicut ge

ma fulgis unde non potes abscondi similis

hominib sicut nec mons uallis cela tur.

Fenestre tue ierusalem cu topazio et sa

phiro speciali sunt decorate. In quibus

diu fulget orupte n potes abscondi tepi

dis moribus sicut nec mons uallis ornatus

rosis liliis et purpura in ueris ostensione.

O ter ner flos campi et o dulcis uirginitas

pomi et o farcima sine medulla que non

flectit pectora in crimina. O uas nobile

quod n est pollu

tatione antique

tatum in ulner

Jnte symphonias

angelicis choris

dei ornatis cu

Quod uas deauri

puericia et in ac

ambelath in rimo

cantantis et in fua

operi. O ierusalem

positum e cu torr

e cum publicanis

quel erant s p filu

cuam rupte et in

mari tu fulmin

qui p suum studiu

quod ñ est pollutum nec deuotarū in fal

tatione antiquę spe limę et q̄d ñ ē macu

latum in uulneribus antiqui p̄datoris:

Inte symphonizat spiritus sanctus qui

angelicis choris associaris et quō in filio

dei ornaris cū mllā maculam habes:

Quod uas decorū tu es o ruperte qui in

puericia et in adolescentia tua ad dim

ambelath in timore dei et in amplexione

caritatis et in suauissimo odore bonor

operū. O ierusalem fundamentū tuum

positum ē cū torrentibus lapidibus q̄d

ē cum publicanis et peccatoribus q̄ p̄dix

onet eamt sī p filium dei muenię adre

cucurrerunt et unte positi sunt. Deinde

muri tui fulminant uuis lapidibus

qui p sūmū studium bonę uoluntatis q̄si

nubes mœlo uoluerunt. Et ita turres tu

o ierusalem rutilant et candent p ruborem

et p candorem sanctorum et p omīa orna

menta dei que tibi non desunt o ierusalem.

Vnde uos o ornati et o coronati qui habitatis

in ierusalem et o tu ruperte qui es socius eor

in hac habitatione succurrite nobis famulan

tibus et in exilio laborantibus. De undecī mihi ℣.

O ecclesia oculi tui similes suphyro sunt

et auris tuę monti bethel et nasus tuus ē

sicut mirrę et thuris et os tuū quasi sonus

a quarū multarum. I nuptione uere fi dei

ursula filium dei amauit et unum cū hoc

seculo reliquit et in solem aspexit atq; pul

cherrimum uuenem uocauit dicens. In

multo desiderio desiderans adre uenire et

in cœlestibus nuptiis tecū sedere p alienam

4779

uiam ad te currens uelut nubes que in puriſſi
mo aere currit ſimiliſ ſaphuo. Et poſt quam
urſula ſic dixerat rumor iſte p̄ oēs populos
exiit Et dixerunt innocentia puellariſ igno
rantię neſcit quid di cit. Et ceperunt ingle
re cū illa in magna ſymphonia uſq; dū ig
nea ſarcina ſup eam ceciderit. Vnde oēs cog
noſcebant quia contemptus mundi eſt
ſicut mons be thel. Et cog
nouerunt etiam ſi nunſli mum odorem mir
re et thuriſ quoniā contēptuſ mundi ſup
omnia aſcendit. Tunc diaboluſ membra ſua
in uaſit que nobiliſſimoſ moreſ in corporib⁹
iſtiſ occiderunt. Et hoc in alta uoce omnia ele
menta audierunt et ante thronū di dixe
runt. Wach rubicundiſ ſanguiſ innocen
tiſ agni in deſponſatione ſua effuſuſ eſt.

Hoc audiant oēs celi et in ſūma ſympho
nia laudent agnū di qui a guttur ſer
pentiſ antiqui in iſtiſ margari tiſ mare
rię uerbi di ſuffocatum eſt. Ymnus:
Cum uox ſanguiſ urſule et inno
centiſ turbę eius ante thronū dei ſonuer
ſonuit antiqua ꝓpheria uenit p̄ radicem
mambrię in uera oſtenſione ermitariſ et dix
it. Iſte ſanguiſ noſ tangit nunc omnes
gaudeamus. Et poſtea uenit cōgregano
agnu p̄ arietem in ſpinis pendentē et dixit.
Dauiſ fit in ieruſalem p̄ ruborē huius an
gumiſ. Deinde uenit ſacrificium mirtuli
quod uetuſ lex oſten de bat ſacrificium
Laudiſ circū amicta uarietate et que facie
dei moy ſi obnubilabat dorſum uh oſten
dens. Hoc ſunt ſacerdoteſ qui p̄ linguaſ ſuaſ

deum ostendimur et ꝓfecte cū uidere non pos
sumus Et dixerūt Onobilissima turba uirgo
ista que uterus ursula uocatur ut sumus co
lumba nominatur quia innocentem turba
ad se collegit. Turba magna quā mombus
tus rubus quē moyses uiderat significat
et quā ds in prima radice plantauerat in
homine quē de limo formauerat ut sine
cōmixtione uiri uiueret cū clarissima uo
ce clamauit in purissimo animo thoparzio et
saphiro circū amicta mamilo. Nunc gaude
ant oēs celi et oēs populi cum illis ornen
tur. A men. Symphonia uirginum

O dulcissime amator. o dulcissime ample
xator admitte nos custodire uirginitatem
nostram. Nos sumus orte in peccato heu he
u et in crimine a de ualde durū ē contra

diere qđ habet gustus pomi tu erige nos sal
uator. xpe Nos desideramus audire te sequi o quā
grue nobis miseris ē te imaculatū et innocentē
regē angelor et mirari. Amen ofidimus ire qđ
tu desideres gemā requirens putredme. Nunc adhuc
cum te sponsū et ꝯsolatore cū non redemisti meru
ere. In tuo sanguine copulare simus tibi cū
desponsatione repudiantes nuptū et eligentes
te filium de. pulcherrima forma o suaues
sim o dor desiderabilū delicia rum
sep suspiram post te in lacrimabili exilio quam
do te uideam et recū maneam. Nos sum in mun
do et tu in mte nostra et amplectim te in eade
ꝯsi habeam te presente. Tu fortissim leo tu
pisti celū descendens in ulā uirgi nis er de
stirpe thi morte edificans uitā in arca cru
ce. [D]a nobis societate cū il la ypm anere

4780

ite odulcissime sponse q̄ abstraxisti nos de faucib

diaboli primū parentē nrm̄ secu ceruis:

O pat̄ omnium et origo ymperator gentiū q̄

construxisti nos i costa pme matis q̄ obstrux nobis

magnū casū erupne et nos secute sum illi ippa

causa i exilio sociantes nos illi dolori O tu nobilis

sime genitor p̄ summū studiū currim̄ adte ypdi

lectissimā mq; p dulcissimā penitentiā q̄ nobis

p̄ te uenit anhelam̄ adte ypost dolore nrm̄ de

nortissime amplectim̄ te O gloriosissime popul

cherrime xp̄e q̄ es resurrectio uite nos reliqui

in xp̄o te fertile amore conunctionis ycōpre

hendim̄ te in supna karitate y in uirginea

uirga natiuitatis tue ac i altera uice copula

te sum̄ tibi quā prius essem̄ secundū carnē.

A dmitta nos p̄seuerare y tecū gaudere yate

numquā separari. Incipit ordo utrius.

patriarche .vpplic.

Qui sr̄ hic qm̄ ut nubes. virtutes.

O mniqm̄ sanct̄ q̄d admiramini i nobis

uer bū de i clarescit in forma hominis

et ideo fulgem̄ cū illo edificamur mēbra

patriarche y pplic

sui pulcri corporis. Nos sum̄ radices y nos

rami fructus uuentris oculi y nos umbra m

Querela anime i carne posite

illo sum̄. O nos pegrine sum̄ q̄d fecim̄

ad peccata deum antes filie regis ee debui

m̄ si; in umbrā peccatorū cecidim̄. o ut uens

sol porta nos i humeris tuis i ustissimam

hereditatē quā in ada p̄didim̄. o rex regū

in tuo prelio pugnamus. felix anima

O dulcis dominas y o suauis una i qua p̄fra

uestē preclaram illud accipiens q̄d p̄didi

i prima apparitione adte suspuo y omnes

uirtutes inuoco. virtutes. O felix anima q

o dulcis creatrix ra dei que edificata es ipso

fundā altitudine sapientię dī multū amas:

ānā felix O libenter uenā adnos ut p̄beatis'm

oscul̄ū condis: ymnes N os debem' multare te

cū o filia regis· rit· O grauis labor ecce du

rum pondus q̄d habeo i ueste huī' ut te q̄a

nimis graue michi ē aīe carnē pugnare·

ymnes ad ānām ānā·

O anima uoluntate dei constituta yo felix

instrumentū quare tā flebilis es aīe hoc

q̄d ds contruit in uirginea natura tu debes

i nobis superare di abolū· ānā ānā S uccurrite

ānam ānā·

m̄ adiuuando ut possim stare: sciencia dī ad

V i de q̄d illud sit q̄ es induta filia saluatio

nis et esto stabilis y nūquā cades· infelix ānā

O nescio q̄d faciam aut u bi fugiam o ue

michi n̄ possū p̄ficere hoc q̄d sū induta certe

illud uolo abicere· ymn· O infelix conscientia

o misera anima quare abscondis faciē tuam

coā creatore tu o· scia ds T u nescis q̄nec

uides nec sapis d̄ hum q̄ te constituit· ānā illā

O e us creauit mundū n̄ facio illi m uiriam

ymnus diabolus ad ānam illā·

s̄ uolo uti illo· F ilrue fatue q̄d p̄dē t̄ labora

re· respice mundū · amplectē te magno honore·

virtutes: O P langens ugx ē hec mq̄

mi do loris ach ach q̄edā mi rabilis uic

to ria in mirabili desiderio dei sur rexit

i qua delectario carnis se latenr̄ abscondit

heu heu ubi uoluptas crimina nescit et

u bi desideriū hominis lasciuiam fugit· luge

luge ergo ihis innocenti a q̄e i pudore bo

no integritatem n̄ a misisti · q̄e auariciā

gutturis antiqui serpentis ibi non de

Diabolus Q ue ē hec poresta q̄ nullus sit p̄ me dm̄

legō aut̄ dico q̄ uolūt me · uoluptatē meā seq̄

uorat· bi· dabo illi oīa tu ū tuis seq̄cib' mich habes q̄d

dare possis q̄a etiā nos oīs nescis q̄d facis· humilitas:

E go cū meis sodalib' bene scio q̄d tu

es ille antiquus draco qui sitq̄ sūmū uola

re uoluisti sed ipse ds i abyssū p̄cit te·

Virtutes.

Nos autem oms mgrcælsis habita mus. humilitas:

Ego humilitas regina uirtutum dco uenite

ad me uirtutes et enutriam uos ad requiem

dam pdiam dragmā et adcoronandū īpsene

Spes. rantia fe/liccm. O gloriosa regina q̄ sua

humilitas.

ussima mediatrix libenter uenimus. Ideo

dilectissime fili ę teneo uos in regali talamo.

Karitas.

Ego karitas flos amabilis venite ad me un

tutes q̄ ducam uos in eam di dā lucē floris

Virtutes.

ur gr. O dilectissime flos ardenti desiderio

Timor dei.

currimus ad te. Ego timor di uos felicitati

mas fili as preparo ut inspiciatis ī dm u

Virtutes.

uum q̄ n̄ peccatis. O timor ualde utilis

es nobis habemus enim pfectū studium

Diabolus. Euge euge qs ē tam

timor q̄s ē tam amo

nūquā arte se para ri. q̄ ē pugnator q̄ ē in

munerator. uos nescitis

qđ uolutis:

Tu autē ex territus es Virtutes:

p summū iudicē quia inflatus superbia mer

Obedientia.

sus ēt in gr hemam. Ego lucida obe

dientia uenite ad me pulcherrime filię et

reducam uos ad patriā q̄ ad osculū regis:

Virtutes.

O dulcissima uocatrix nos decet ī magno stu

fidei

dio p̄uenire ad te. Ego fides speculi ure

uenerabiles filie uenite ad me et ostendo

Virtutes.

nobis fontem salientem. O serena specula

q̄ habem fiduciam p̄uenire ad uerū fontē

Spes. te. Ego sū dulcis conspectrix ut ueniat

o culi quā fallax tpor n̄ decipit unde

uos o tenebit non poterit me obnubilare.

Virtutes: O lumens uita q̄ suauis consolatrix

tu mortifera mortis umeis q̄ uidente

oculo clausuram ce li apis. Castitas O mir

gnitas in regali thalamo stas o quā dul

cit ar des mamplexib⁹ regis cū te sol per

fulget ita q̄d nobilis flos tuus nūquā cader

o uirgo nobilis re mīquā muenet umbra

uis qios mundus fugit· oquā suauis ē tua dilec

in cadente flore· Flos campi fugit

to insūmo deo· Ego sum amarix sim

uen to pluuia spargit eū o uirgim ntas

plicium morī qui turpia opa nesciunt ꝫ sep

tu p̄ma nes insymphonus su p̄norū ciui ū

in regē regū aspicio & amplector eū in honore

unde es suauis flos qui nūquā a refces:

altissimo. ℣. O tu angelica so cia tues

Innocens Fugite o uel spurticias di aboli·

ualde or nata in regalibus nup ti ꝫ. Verecundia·

Has te succurrente fugiem· Contēp̄ mun

Ego obtenebro et su go arq; conculco

Ego contemp̄ mundi sū candor uitę o mi

omis spurticias diaboli· ℣. Tu es in edificatio

sem terr̄ pegrinatio i multis laboribꝰ te

ne celestis ierusalem flo rens in candidis lilijs·

dimitto o uirtutes uenire ad me et ascen

O quā amara ē illa du ricia quę n̄ cedit

damus ad fontem uitę· ℣. O gloriosa

i mentib̄ miserationis dolori succurrens e go

domina tu sep̄ habes ærtamina xpi o magꝫ

aute omīb̄ dolentibus manū porrigere uo lo·

na uirtus quę mundū oculos· unde etiam

℣. O laudabilis mater pegrinorū tu sep̄ er

uictoriose in cælo habitas· Amor ac

erigis illos atq; ungis paupes et debiles·

Ego uicto ria uelox & fortis pug

aurea porta in cælo fixa sum q̄ p̄ me transit

natrix sum in lapide pugna serpentem an

nūquā amarā pestilentiā i mente sua gus

℣. O filia regis tu sep̄ es i amplexu

tabit· ℣. O

ri quū con cul co· ℣. O dulcissima

480a

bellatrix in torrente fonte qui absorbuit lupum

rapacem. o gloriosa coronata nos libenter militam

uisceribus

recti contra illusore hunc. Ego discretio sum

lux & dispensatrix omnium creaturarum i differen

tia dei quã acta a se fugauit p lasciuiam morti.

O pulcherrima mater quã dulcis & quã suauis es

patiẽtia.

ga nemo confundit intre. Ego sũ colũp

na quę mollari nõ potẽ ga fundamentum meũ

virtutes.

in deo ẽ. O firma quę stat in caterua petrę &

o gloriosa bellatrix quę sustinet omnia.

O filię israhel sub arbore suscitauit nos de

um de uhoc tẽpore recordamur plantationis

sue gaudete ergo filię syon iubilate. Ecce hen

nos uirtutes plangam & lugeam qa omnis dẽ

Querela diẽ penitentie & uirtutes inuocantes.

fugit uita. O vos regales uirtutes quam

speciosę & quã fulgentes estis i summo so le

& quã dulcis ẽ uestra mansio & ideo oue

michi quia a nobis fugi- iubilate O fugiat ne

que m uem ad nos & de us suscipiet te- alleluia

Ach ach feruens dulcedo absorbuit me inpec

catis & ideo ñ amisi sũ intrare. Ve. Nolu q

meret nec fugere qa pastor bo nus queret

me pditã ouem suam- alleluia Nunc ẽ mi chi

necesse ut suscipiatis me qño i ulneribꝫ ferreo

quib antiquus serpens me contaminauit.

virtutes.

Curre ad nos & sequere uestigia ui Li iqb mũ

quam cadest i societate nostra & de us cura

ad iuuantes.

bit te. Penitẽs ait Ego peccator q fugi uitã

plen ulceribꝫ uenia ad nos ut pbeatis michi

seruũ redeptio nis. O ru omnis multitu

gine vo nos candida lilia ipsius cũ rosea pur

pura melimate nos ad me qua pegrina amo

filij dei possim fugere. iubilate O anima fu

gritua esto robusta et mdue te armā lucis.

ara illa Et ouera medicina humilitas p̄be
mihi auxilium q̄a superbia ī multis uicisti fre
git me multas cicatrices mihi imponens nē
fugio ad te et ideo suscipe me. humilitas.
O omnes qui turbati suscipite lugentē peccā
torem in suis cicatricibus ꝑpr̄ uulnera xpi
& p̄duxit eū ad me. virtutes. Volumꝰ te re
ducere & nolumus te deserere & omis celestis
milicia gaudet sup te ergo decet nos in
humilitas
symphonia sonare. O misera filia uolo
te amplecti quia magnus medicus dura & ama
ta uulnera ꝑpr̄ te passus ē. virtutes. O unicus
fons quā magna ē suauitas tua qui facien
tes non te amittimus & acute premuisti quo
modo eos de angelico casu abstrahere qui
se estimabant illud habe re q̄d nō licet sic

sta te unde gaude filia syon quia ds tibi mul
tos reddit q̄s serpens de te abscidere uo luit qui
nunc unmanori luce fulgent quā prius illos cān
diabolus Que est aut unde uenisti tu amplexa
ra es me et ego forsit edyci te si nē ī
sta fu isset. reuisione tua & fundi me ego aut̄ pugna
& mea deiciam te.
Ego omis uias meas malas esse penitens anima
cognoui et ideo fugi ate modo aut̄ o illusor
pugno contra te. ara illa Inde tu o regina
humilitas tuo medicamine adiuua me.
humilitas adhuc O victoria que ibi in celo
superasti curre cum militibus tuis et omis
iugare diabolum hunc. victoria ad O fortis
simi & gloriosissimi milites uenite et adiuua
te me ibum fallace uincere. virtus O dulcissima.
humilitas Iugare ergo ibum o uirtutes p̄dare.
virtutes.
O regina mā tibi parebimus & p̄cepta
tua in omnibus adimplebimus. victoria
Gaudete o socii quia antiquus serpens

ligatus est. Gaude. Laus tibi, xpe rex angelorum.

Exhortus

In mente altissimi o fatima caput tuū conculca

ui & imagine a forma dulce miraculū eo tui

ubi filius dei uenit in mundū unde deiectus

es in omnibus spoli is tu is et nunc gaudeant

omnes qui habitant in celis quia uenter tuus

Diabolus Ou nescis quid odis q̄a uenter

tuus uacuus ē pulc̄ forma de uno supra

confusus ē hi tñsis p̄ceptū q̄d dns i suauu copula p̄cp̄

uū nescis q̄d fis:

Quomodo posset me hoc Castitas:

tangere q̄d tua suggestio polluit p̄ imundici

am meestus unū murū pruit qui genus humā

nū adse congregat p̄ naturitatē su am Venus

O deus quis es tu qui mtemet ip so hoc

magnum consiliū habuisti quod destru

xit infernā lem hautum ī publicamus & pec

catori bus q̄ nē lu cent ī supna bonitate

un de orte Laus sit tibi Venus Opat omni

potens exte fluur fons inigneo amore p duc

filios suos in rectum uentrum uelorum a

quarum uia ut et nos eos hoc modo p̄du

camus in celestem ierusalem.

In principio oīs creatur ut inuen ī medio

floret floruerunt postea unridus descendit

et ipse dixit hoc scio

si aureus numerus nō dū ē plen tu ergo paruū

speculū aspice ī corpe meo fragilitatē sustineo

paruuli etiā mei deficiunt. Nunc memor esto.

q̄d plenitudo que ī primo facta ē arescere nō

debu it & tē mtt habuisti q̄d oculus tuus nū

quā cederet usq; dū corp meū uideres plenū

gēmarū. nā me fatigat q̄d oīa membra mea in

irrisionē uadunt. Pat unde uulnera mea et osten

do. ergo nē oīs homines gemu uā ad patrē

uin flectite ut uobis manū suā por

rigat.